

||ಪೂತನಾಸುಹಾರಘಟ್ಟಃ||

ಶ್ರೀಶುಕಃ || ನಂದಃಪದವಚಸ್ಕಂಕೃತ್ಯಮೃತವಿಚಿಂತಯ || ಹರಿಂಜಗಾಮಕರಣಮುತ್ಪಾತಾಗವಃಕಬ್ಜಿ
ತಃ || ಕುಸೇನಃಪುತ್ರತಾಘೋರಾಪೂತನಾಬಾಲಘಾತಿನೀಶಿಕೂಂಕ್ಷಾಚಾರನಿಘ್ನೇನೀಪುರಗ್ರಾಮವ್ರಜಾದಿಮು || ೧ ||
ನಯತ್ರಶ್ರವಣಾದಿನಿರಕ್ಷೋಘ್ನನಿಸ್ಸಕರ್ಮಸುಕುರ್ಮನಿಸ್ಸಾತ್ಮತಾಪತ್ಯುರಾತುಧಾನ್ಯಶ್ಚ ತತ್ರ || ೨ ||
ಸಾಖಚರೈಕದೇವತೈಃಪೂತನಾನಂದಗೋಕುಲಮುಯೋಸಿತಾತ್ಮಮಾಯಯಾತ್ಮಾನಂಪ್ರಾವಿಶತ್ಕಾಮಚಾರಿ
ಣಿ || ೪ || ತಾಂಕೇಶಬಂಧವ್ಯತಿಶಿಕ್ತಮಾಘೈಕಾಂಬುಹನ್ನಿತಮ್ಬಸುನಕೃಘ್ರಮಧ್ಯಮಾಮುಸುವಾಸಸಾಕಮ್ನಿ

(ಶ್ರೀಶುಕವಚನವು) ನಂದಃ- ನಂದಗೋಪನು, ಪದಿ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಕೌಲೀ-ವಸುದೇವನ, ವಚಃ-ಮಾತು, ನವ್ಯಜೇತಿ- ಸುಳ್ಳ
ಲ್ಲವೆಂದು, ವಿಚಿಂತಯನ್-ಅಲೋಚಿಸುವನಾಥಿ, ಉತ್ಪಾತಾಗಮಾಂಕಿತಃ-ಅನಿಷ್ಟನಿಮಿತ್ತಗಳು ಬರುವವೆಂಬ ಹದಿಕೆಯುಂಟಾದ
ವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಹರಿಂ-ವಿಶ್ವವತ್ಸು, ಶರಣಂಜಗಾಮ-ರಕ್ಷಕನಾಗೆಂದುಮರೆಹೊಕ್ಕನು || ೧ || ಕಂಸೇನ- ಕಂಸನಿಂದ, ಪತ್ನಿ-ತಾ-ಕಳುಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ಬಾಲಘಾತಿನೀ-ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಕೊಲ್ಲುವವಳಾದ, ಘೋರಾ-ಭಯಂಕರಳಾದ, ಪೂತನಾ-ಪೂತನೆಯೆಂಬರಕ್ಕನಿಯು, ಶಿಕೂ-ಮಕ್ಕಳ
ನ್ನು ನಿಘ್ನಂತೀಸತೀ-ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವವಳಾಗಿ, ಪುರಗ್ರಾಮವ್ರಜಾದಿಮು-ಪುರ-ಪಟ್ಟಣ, ಗ್ರಾಮ-ಹಳ್ಳಿ, ವ್ರಜ-ಗೊಲ್ಲರವಾಳು, ಆದಿಮು-ಮೊ
ದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ, ಚಾರ-ತಿರುಗಾಡಿದಳು || ೨ || ಯತ್ರ-ಯಾವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಕರ್ಮಸು-ತಮ್ಮಕೆಲಸಗಲೋಳಿಗೆ, ಸಾತ್ಮತಾಂ-ಸತ್ಯ-ಯಾವ
ವರಿಗೊಡೆಯನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ, ಶ್ರವಣಾದಿನಿ- ಗುಣಕ್ರಿಯಾನಾಮಗಳನ್ನೆಕೇಳುವಿಕೆ ಪಠಿಸುವಿಕೆಮೊದಲಾದ, ರಕ್ಷೋಘ್ನನಿ-ರಕ್ಕ
ನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಶ್ಕರ್ಪಂತಿ - ಮೂಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾತುಧಾನ್ಯಶ್ಚ - ರಕ್ಕನಿಯರೂಕೂಡ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿತಾ
ನೆಬರವರು || ೩ || ಏಕದಾ- ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಜೀರ್ಣೀ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿತಿರುಗುವ, ಪೂತನಾ-ಪೂತನೆಯೆಂಬರಕ್ಕನಿಯು. ನಂದಗೋಕು
ಲಂ-ನಂದನದ್ರವವನ್ನು ಕುುತು, ಉಪೇತ್ಯ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಬಂದು, ಕಾವಚಾರಿಣೀ-ಜೀಕಾದಂತೆತಿರುಗುವಳಾದ್ದರಿಂದ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನೆವೇ
ವನ್ನು, ಮಾಯಯಾ-ಮಾಯಾಪದ್ಯಯುಂಟಾಗೋಪಿತ್ವಾ-ಚೆಲುವಾದದೇವನನ್ನಾಗಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಾಪ್ತೇ-ಬಳಹೊಕ್ಕಳು. (ಅಥ
ವಾಪಾರಾಂತರ, ಗೋಪಿತ್ವಾ-ತನ್ನೆರೂಪವನ್ನು ವ್ಯವಾಚಿಕೊಂಡು ಹೊಕ್ಕಳು) || ೪ || ತಾಂ-ಅವೆಂಗನನ್ನು, ಕೇಶಬಂಧವ್ಯತಿಶಿಕ್ತಮಲ್ಲಿ

ಶ್ರೀಧರೀಯಶೋಕ || ಪುಷ್ಪೇಸಖ್ಯುರ್ಗಿರಾನಂದೋವ್ರಜಂಗಚ್ಛೇಮೃತಾಂಜಧಿ | ದೃಷ್ಟ್ವಾತುರಾಹ್ನ
ಸೀಂತಸ್ಯಾಮೃತ್ಯಂಶುತ್ಯಾತುನಿಸ್ತೀತಃ ||

೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪನು ತನ್ನಮಿತ್ರನಾದ ವಸುದೇವನ ವಚನದಿಂದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆಹೊರಟ
ವನಾಗಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಬಿದ್ದಿರುವ ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನನೋಡಿ, ಅವಳಮರಣವನ್ನೇಕೆಳಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡವನಾದ
ನಂ.* ಪೂರ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶುಕಾಚಾರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನುಕುರಿತು ನಂದಗೋಪನು ಮಧುರಾಪುರವನೆಯ್ವಿ
ಕಂಸನಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಕಪ್ಪವಂಕೊಟ್ಟು, ವಸುದೇವನಂಕುಡು, ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂಗಳು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುನಶ್ಚ
ನಂದವ್ರಜವು ಕುರಿತುಬಂದನೆಂದೆನುವಿದು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವನದೆಂತೆನು

ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ನಂದಗೋಪನು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಮಧುರಾಪುರದಿಂದ ಬ
ರುವಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವನವಚನವು ಸುಳ್ಳಲ್ಲವೆಂದು ಚಿಂತಿಸುವನಾಗಿ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ
ಯಾವುತ್ಪಾತಂಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತಗಲಾಗುವವೋ ಎಂದು ಕಂಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯಂ
ಕರಣಹೊಂದಿದನು. || ೧ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಂಸನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಘೋರರೂಪಳಾದ
ಬಾಲಕರಂಸುಹರಿಸುವ ಪೂತನೆಯೆಂಬಹೆಸರುಳ್ಳ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಪುರಗ್ರಾಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿ
ಕುಗಳಂ ಸುಂಹರಿಸುವಳಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸುಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. || ೨ || ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಯಾವಳಿ
ಯಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಮತರೆಂಬ ಯಾದವರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನ ಕೃಪಾಶ್ರವಣಾ
ದಿಗಳು ಇಲ್ಲವೋ, ಮತ್ತುಯಾವಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಕಾಲಂಗಳೊಳು ರಕ್ಷೋ
ಘ್ನಮಂತ್ರಂಗಳು ಪಠಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯರು ತಮ್ಮ
ಕ್ರಿಯಂ ತೋರಿಸುವರು || ೩ || ಆಮೇಲೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಆಪೂತನೆಯು ಒಂದುಗಮ
ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ದಿವ್ಯಸುಂದರಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ, ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸಂಚರಿಸು
ವಳಾಗಿ, ನಂದಗೋಕುಲಮಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದಳು. || ೪ || ಕೇಶಭಾರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಲ್ಲಿ

ತರ್ಕಣಭೂಮೋತ್ಪನ್ನೋಲ್ಲಸತ್ಕೃಷ್ಣಲಮಣಿ ತಾನನಾಮ್ ||೫||ವಲ್ಲು ಸ್ಥಿತಾಪಾಂಜಿವಿಸರ್ಗವೀಕ್ಷಿತ್ಯೈಶ್ಯನೋ
ಹರನ್ನೀಂವನಿತಾಂವ್ರಜೌಕಸಾಮ್ | ಅಮುನತಾವೋಬಜಕರೇಣರೂಪಿಣೀಂಗೋಪ್ಯಶ್ಯಿ ಯಂದ್ರಮ್ಪಮಿ
ವಾಗತಾಂಸುತಮ್ | ೬ || ಬಾಲಗ್ರಹಸ್ತತ್ರವಿಚಿನ್ವತೀಶಿಕೋಯದೃಚ್ಛಯಾನಂದಗೃಹಸದಂತಕಮ್ |
ಬಾಲಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನನಿಜೋರುತಜಸಂದದರೃತಜ್ಞಾನ್ನಿಮಿವಾಹಿತಂಭಸಿ || ೭ || ವಿಬುಧ್ಯತಾಂಬಾಲಕಮಾರಿ
ಕಾಗ್ರಹಂಚರಾಚರಾತ್ಮಾಸನಿವಿಲಿತೇಕ್ಷಣಿ | ಅಷ್ಟಾಯಮಾನೋಧಹರಿರ್ಮಿಶಾಚರೀಂಸುರಗ್ನಿಚ್ಛಾತಜಗದ್ವಿಚಿ
ಪ್ಪಿತಃ || ೮ || ಮಹೇಶ್ವರತ್ವಪಿಚಬಾಲಭಾವಂವಿಭಾವಯನ್ಮಿಚ್ಛಾ ದುವಾಚನಪ್ರಭುಃ | ಅನನ್ವಮಾರೋಪಯದ

ಕಾಂ-ಕೇಶಬಂಧ-ತರುಬಿನಲ್ಲಿ, ವ್ಯತಿಕ್ತ-ಒಡಲ್ಪಟ್ಟ, ವಲ್ಲಿಕಾಂ-ಮಲ್ಲಿಗೆಯಪೂಗಳಿಷ್ಟಿ, ಬೃಹನ್ನಿ ತಂಬನ್ವ ಸ್ಥೃಜ್ರಮುಷ್ಯಮಾಂ-ಬೃಹ
ತೇ-ದೊಡ್ಡವಾದ, ನಿತಂಬ-ಅಂಡುಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ತನ-ಮೊಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕೃಭ್ರ-ಕೃತವಾಗಿರುವ, ಮಧ್ಯಮಾಂ-ಟೊಂಕವುಳ್ಳ, ಸ-ವ. ಸ
ಸಾ-ಸಮೀಪೀನವಾದವಸ್ತುಗಳುಳ್ಳ, ಕಂಪಿತರ್ಕಣಭೂಷಣತ್ವಿಷಾ-ಕಂಪಿತ, ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕರ್ಣಭೂಷಣ-ಕಿವಿಡೊಡವುಗಳ, ತ್ವಿಷಾ-
ಕಾಂತಿಯಿಂದ, ಉಲ್ಲಸತ್ಕೃಷ್ಣಂಠಲಮಂಡಿತಾನನಾಂ-ಉಲ್ಲಸತೇ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ಕುಂಡಲ-ಒಳ್ಳೆಯಜಮುಕಿಗಳಿಂದ ಮಂಡಿತ-ಅ
ಲಂಕೃತಲ್ಪಟ್ಟ, ಅನನಾಂ-ಮುಖವುಳ್ಳ, ||೫||ವಲ್ಲು ಸ್ಥಿತಾಪಾಂ-ಗವಿಸರ್ಗವೀಕ್ಷಿತ್ಯೈಶ್ಯ-ವಲ್ಲು-ರವ್ಯವಾದ, ಸ್ಥಿತ-ಕಿರಾನಿಗೆಯುಳ್ಳ, ಅಪಾಂ
ಗವಿಸರ್ಗ-ಕುಡಿಮೋಟಗಳಕರಡಿಕೆಯುಳ್ಳ, ವೀಕ್ಷಿತ್ಯೈಶ್ಯ-ವೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ, ವ್ರಜೌಕಸಾಂ - ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳ, ಮನಃ- ಹೃದಯವನ್ನು, ಹ
ರಂತೀಂ-ಅಪಹುಸುತ್ತಿರುವವಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಎನಿತಾಂ-ಆಜಂಜನ್ನು, ಅಂಭೋಜಕರೇಣ-ತಾವರೇಂಪಿಡಿದಕೈಯಿಂದ, ರೂಪಿಣೀಂ-
ಚಲುವಿಕೆಯುಳ್ಳ, ಅಧವಾನಾಕಾರಳಾದ, ವತಿಂದ್ರ-ಪ್ಪುಂ-ಗಂಡನಾದಪಿಪ್ಪು ವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ, ಆಗತಾಂಶ್ರಿಯವಿವ-ಬಂದಿರುವ
ಕ್ಷಿಪ್ರವೇಸಿಯನ್ನಂತೆ, ಗೋಪ್ಯ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಅಮುನತ-ತಿಳಿದರು || ೬ || ಬಾಲಗ್ರಹ-ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಡಿಯ. ವಪೂತನೆಯು, ತತ್ರ-ಆ
ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಶಿರ್ಷ-ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ವಿಚಿನ್ವತೀಸತೀ-ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವವಳಾಗಿ, ಯದ್ರಾಷ್ಟ್ರಮಾಂ ಪ್ಪ-ಜ್ಞೆಯಿಂದ, ನಂದಗೃಹೇ
ನಂದನವನೆಯಲ್ಲಿ, ಅಸದಂತಕಂ-ಪುಟ್ಟರಿಗೆನಾಕಕನಾದ, ಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನನಿಜೋರುತೇಷಾಂ-ಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ, ನಿಜ-ತ
ನ್ನ, ಉರುತೇಜಸಂ-ದೊಡ್ಡಬೆಳಕುಳ್ಳ, ಅಧವಾ ಮಹಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನುಳ್ಳವನವದ್ದರಿಂದಲೇ, ಭಸಿ-ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ, ಆಹಿತಂ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿ
ರುವ, ಅಗ್ನಿ ಮಿವ-ಬುಕಿಯಹಾಗಿರುವ, ತಂಬಾಲಂಚ-ಆಬಾಲಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ದವರ್-ನೋಡಿದಳು || ೭ || ಚರಾಚರಾತ್ಮಾ-ಸರ್ವವರ
ಜಂಗಮಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಚೈತನ್ಯವಾಗಿರುವ, ಸಃ-ಅಶ್ವೀಕೃಷ್ಣನು, ತಾಂ-ಆಹಂಗಳನ್ನು, ಬಾಲಕಮಾರಿಕಾಗ್ರಹಂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂ
ವರಕ್ಕನಿಯನ್ನಾಗಿ, ವಿಬುದ್ಧ್ಯ-ತಿಳಿದು, ನಿವಿಲಿತೇಕ್ಷಣಿ-ನಿವಿಲಿತ-ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ, ಈಕ್ಷಣಿ- ಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾದನು. ನಿಸರ್ಗ
ವಿಜ್ಞಾತಜಗದ್ವಿಚೀಪ್ಪಿತಃ-ನಿಸರ್ಗ-ಸಪಜವಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾತ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಜಗದ್ವಿಚೀಪ್ಪಿತಃ-ಪ್ರಪಂಚವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಳ್ಳ, ಹರಿ-ಕೃಷ್ಣ
ನ, ನಿಶಾಚರೀಂ-ರಕ್ಕನಿಯನ್ನು, ಅಷ್ಟಾಯಮಾನಃ-ಪೂರ್ಣವಾಗಿತಿಳಿದವನಾಗಿ, ಅಥ-ಅಮೇಲೆ, ||೮||ಮಹೇಶ್ವರತ್ವೇಪಿ-ದೊಡ್ಡನಿಯಾಮ
ಕನಾಗಿರುವತನದಲ್ಲಿಯೂಕೂಡ, ಬಾಲಭಾವಂ - ಮಗುವಿನತನವನ್ನು, ವಿಭಾವಯ-ನಟಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಪ್ರಭುರಪಿ- ಸಮರ್ಥ

ಗೆಯಹುವಿನ ಸರಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನಿತಂಬಪ್ರದೇಶದಿಂದಲೂ ತೋರಮೊಲೆಗಳ ಭಾರದ ಕ್ರಮದಿಂದಲೂ
ಬಳುಕುವ ಬಡನಡುವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ರಮಣೀಯವಾದ ದಿವ್ಯದುಕೂಲವು ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿ, ಕದಲುತ್ತಿರುವ
ಕಿವಿಡೊಡವುಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಂಗುರುಳುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೋಹರವಾದಮುಖವು
ಳ್ಳವಳಾಗಿ, || ರಮ್ಯವಾದ ಮುಂಗುಳುನಗೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಕಡೆಗಂಣ ನೋಟಂಗಳಿಂದ ನಂದವ್ರಜದಲ್ಲಿ ವಾಗುಂಗಯ್ಯ ಸ
ರ್ವಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವಳಾಗಿ, ಕಮಲವು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಫಿಡಿದು ದಿವ್ಯಮಂಗಳರೂಪವಂಧರಿಸಿರುವ ಆಸ್ತಿ
ಯಂನೋಡಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯಂ ನೋಡಲೋಸುಗ ಅರಸಿಕೊಂಡುಬಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿ
ದೇವಿಯೆಂದು ತಿಳಿದರು. ||೬|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಾಲಗ್ರಹವಾದ ಅಪೂತನೆಯು ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಗಳೆಂದುಹುಡುಕು
ತ್ತಿರುವಳಾಗಿ; ನಂದಗೋಪನಗೃಹದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟಸಂಹಾರಕನಾದ, ಬಾಲಕನಾದ, ಭಸ್ಮದಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಬೆಂಕಿಯ
ಹಾಗೆಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಗೋಚರವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ, ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ, ಶ್ರೀಹರಿಯಂ ನೋಡಲ್ಪಡಿಯಿಂದ ಕಂಡ
ಳು. ||೭||ಅಮೇಲೆ ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿ ಸಮೂಹಕ್ಕೂ ಅಂತರಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಆಸ್ತಿ
ಯಂ ಬಾಲಕರಿಗೆಮಾರಕವಾಗಿರುವ ಗ್ರಹವೆಂದು ತಿಳಿದವನಾದರೂ ಅರಿಯದವನಂತೆ ಕಂಠಗಳ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡನು. ||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪೂತನೆಯು ನಿಜೈಯ್ಯ ಸರ್ಪವನ್ನು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನು ಹಗ್ಗವೆಂದುತಿಳಿದು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ

ಜ್ಞಮನ್ತಿಕಂ ಯಥೋರಗಂಸುಪ್ತಮಬುದ್ಧಿರಜ್ಜುಧೀಃ || ೯ || ತಾಂತೀಕ್ಷ್ಣಚಿತ್ತಮತಿವಾಮಚಿಷ್ಟಿ
ತಾಂವೀಕ್ಷ್ಯಾಸ್ತರಾಕೋಶಪರಿಚ್ಛೇದಾಸಿವತ್ | ವರಸ್ತ್ರಿಯಂತತ್ಪ್ರಭಯಾಚಧರ್ಮಿತೇನೀಕ್ಷವಾಣಜನ
ನೀತಿವೃತ್ತತಾಮ್ || ೧೦ || ತಸ್ಮಿನ್ಸ್ತನಂದಾರ್ಜವೀರೈರ್ಮುಲ್ಬಣಂ ಘೋರಾತಮಾದಾಯಶಿಕೋರ್ದದಾ

ನಾವರೂಕೂಡ , ಕಿಂಚಿತ್- ಕೊಂಚವನ್ನಾದರೂ, ಸೋವಾಚ - ಹೇಳಿಲ್ಲವು . (ಸಾ-ಆಪೂತನೆಯು)ಅಬುದ್ಧಿರಜ್ಜುಧೀಃ- ಅಬುದ್ಧಿ-ವಿ
ವೇಕವಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ , ರಜ್ಜುಧೀಃ - ಇಮಹಗ್ಗ ವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವನು , ಸುಪ್ತಂ - ಮಲಗಿರುವ, ಉರಗಂ-ಸ
ರ್ಪವನ್ನು , ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅಂಶಕಂ-ನಾಶಕನಾದ, ಅನಂತಂ-ನಾಶವಿಲ್ಲದಕೃಷ್ಣ ನನ್ನು, ಅಂಕಮಾರೋಪಯತ್-ತ
ನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆಯೇರಿಸಿಕೊಂಡಳು ||೯||ಕೋಶಪರಿಚ್ಛೇದಾಸಿವತ್-ಕೋಶ-ಮೃದುವಾದಚಿತ್ರಚರ್ಮದೊರೆಯೇ, ಪರಿಚ್ಛೇದ-ಆವರಣ
ವಾದ, ಅಸಿವತ್-ಕತ್ತೆಯಹಾಗೆ, ಅತಿವಾಮಚಿಷ್ಟತಾಂ-ಅತ್ಯಂತರಮಣೀಯವಾದಚೇಷ್ಟೆಯುಳ್ಳ, ತೀಕ್ಷ್ಣಚಿತ್ತಂ- ಕ್ರೂರವಾದ
ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ತಾಂವರಸ್ತ್ರಿಯಂ-ಅಶ್ವೇಷಂಘಾದೇಹಂನನ್ನು, ಅಂತರಾ-ಮನೆಯೊಳಗೆ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ. ತತ್ಪ್ರಭಯಾಚ-ತತ್- ಅ
ವಳ, ಪ್ರಭಯಾಚ-ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ, ಧರ್ಷಿತೇ-ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಜನನೀ-ತಾಯಿಯರು(ರೋಹಿಣೀಯಶೋದೆಯರು)ನೀಕ್ಷವಾ
ಣೇ-(ಸುವೃಷಿ)ನೋಡುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಅತಿವೃತ್ತಾಂ- ಕುಳಿತಿದ್ದರು.||೧೦|| ತಸ್ಮಿನ್- ಆಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ, ಘೋರಾ-ಕ್ರೂರಳಾದಪೂತನೆಯು
ತಂ-ಅವಗುವನ್ನು, ಆದಾಯ-ವತ್ತಿಕೊಂಡು, ಅಧ-ಆಮೇಲೆ, ಉಲ್ಬಣಂ-ಹೆಚ್ಚಾದ, ದುರ್ಜರವೀರ್ಯಂ-ದುರ್ಜರ- ದುಃಖದಿಂದ
ಖೂ ಬೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗದೆ, ವೀರ್ಯಂ-ವಿಷಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, ಸ್ತನಂ-ಮೊಲೆಯನ್ನು, ಶಿಕೋ-ಮಗುವಿಗೆ, ದದಾ-ಕೊ
ಟ್ಟಳು. ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಕರಾಭ್ಯಾಂ-ಕೈಗಳಿಂದ, ಪ್ರವೀಡ್ಯ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಹಿಡಿದು, ರೋಷಸಮನ್ವಿತಂ-ಸಿಟ್ಟಿ

ಪೂತನೆಯು ಮಗುವನ್ನು ಯತ್ತಿಕೊಂಡದ್ದು

ಹಾಗೆ ದುವೈರನ್ನೂ ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಪ್ರಾಕೃತಬಾಲಕನೆಂದು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ತೊಡೆ
ಯಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡವಳಾದಳು. ||೯|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾದ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಚರ್ಮಮಯವಾದ ಒರೆಯು
ಳ್ಳ ಕತ್ತಿಯಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಮೃದುವಾದ ಮನೋಹರವಾದ ಹಾವಭಾವವಿಲಾಸಂಗಳೆಲ್ಲ
ಅದಿವ್ಯಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕಂಶು ಅವಳ ವೇದಕಾಂತಿಯಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಯಶೋದಾದೇವಿಯೂ ರೋಹಿ
ಣೀದೇವಿಯೂ ಈಶಿಕುವಿಗೆ ಇವಳೇತಾಯಿಯೇನಾಪೇತಾಯಿಯರೊ ಎಂದು ಅರಿಯದೆ ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂ
ತಿದ್ದರು.||೧೦||ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಬಳಿಯೊಳು ಕ್ರೂರವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳ ಪೂತನೆಯು ಆಶಿಕುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬೀರ್ಣಿ

ವಧೆ | ಗಾಢಂಕರಾಭ್ಯಾಂಭಗನಾಪ್ರಪೀಡ್ಯತತ್ಪ್ರಾಣೈಸ್ಸಮಂರೋಪಸಮನ್ವಿತೋಪಿಬತ್ || ೧೧ ||
 ಸಾಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಾ ಲಮಿತಿಪ್ರಭಾಪೀಣೀನಿಷ್ಪೀಡ್ಯಮಾನಾಖಿಲಜೀವಮರ್ಮಣಿ | ವಿವೃತ್ಯನೇತ್ರಚರಣೌ
 ಭುಜೌಮಾಹುಃಪ್ರಸ್ರಿಸ್ನ ಗಾತ್ರಾಕ್ಷಿಪತೀರುರೋದಹ || ೧೨ || ತಸ್ಯಾಸ್ಸನನಾತಿಗಭೀರರಂಹಸಾ
 ಸಾದಿರ್ಮಹೀದ್ಯೌಶ್ಚ ಚಚಾಲಸಗ್ರಹಾ | ರಸಾದಿಶತ್ ಪ್ರತಿನೆದಿರಜನಾಪತುಃಕ್ಷಿತೌವಜ್ರನಿಪಾತಕಬ್ಧ

ನಿಂದಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ತತ್ಪ್ರಾಣೈಸ್ಸಮಂ-ಅವಳಪ್ರಾಣಗಳೊಂದಿಗೆ, ಅಪಿಬತ್-ಕುಡಿದನು ||೧೧|| ಸಾ-ಆವೃತನೆಯು, ಮುಂಚೆ
 ಮುಂಚೆ-ಬಿಡುಬಿಡು, ಅಲಂ-ಸಾಕು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರಭಾಪೀಣೀ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಕ್ಕೊಗುವಳಾಗಿ, ಅಖಿಲಜೀವಮವೃಣಿ-ಸಕಲಪ್ರಾಣ
 ಸಂಧಿಸ್ತಾನಪಲ್ಲಿಯೂ, ನಿಷ್ಪೀಡ್ಯಮಾನಾ-ಚೆನ್ನಾಗಿಬಾಧಿಸಲ್ಪಡುವಳಾಗಿ, ನೇತ್ರೇ-ಕಂಠಗಳನ್ನು, ವಿವೃತ್ಯ-ತೆರಕೊಂಡು, ಚರಣೌ
 ಕಾಲುಗಳನ್ನು, ಭುಜೌ-ತೋಳುಗಳನ್ನೂ, ಮುಹುಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಕ್ಷಿಪಂತೀ-ಹಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳಾಗಿ, ಪ್ರಸ್ರಿಸ್ನ ಗಾತ್ರಾ-ಹೆಚ್ಚಾ
 ಗಿಬೆವರುತ್ತಿರುವಮೈಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ರುರೋದಹ-ಅತ್ತಳು ||೧೨|| ತಸ್ಯಾಃ-ಆವೃತನೆಯ, ಅತಿಗಭೀರರಂಹಸಾ-ಬಹಳಆಕವಾದವೇಗವು
 ಳ್ಲ, ಸ್ವನೇನ-ಶಬ್ದದಿಂದ, ಸಾದ್ರಿಃ-ಜಟ್ಟಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ, ಮುಃ-ಭೂಮಿಯೂ, ಸಗ್ರಹಾ-ಗ್ರಹಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ-
 ದ್ಯೌಶ್ಚ-ಸ್ವರ್ಗವೂ, ಚಚಾಲ-ಅಲ್ಲಾಡಿತು. ರಸಾ-ಭೂಮಿಯೂ, ದಿಶತ್-ದಿಕ್ಕುಗಳೂ, ಪ್ರತೀದಿರೇ-ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೊಟ್ಟವು-
 ಜನಾಃ-ಜನರುಗಳು, ವಜ್ರನಿಪಾತಕಂಕಯಾ-ನಿಡಿಲು ಬೀಳುವುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ, ಕ್ಷಿತೌ-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಪೀತುಃ-ಬಿದ್ದು

ಪೂತನೆಯು ಮಗುವಿಗೆ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ

ಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಹೆಚ್ಚಾದ ವಿಷದಬಲವುಳ್ಳ ತನ್ನ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಅನುಗುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅನಂ
 ತರದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿಷವನ್ನೇ ಪಥ್ಯವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಎರಡುಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅನಂ
 ಜನ ಮೊಲೆಯುಂಹಿದಿದು ಆವೃತನೆಯ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ರೋಷಮೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಕುಡಿದು ಬಿಟ್ಟ
 ನು. || ೧೧ || ಆಗ ಆವೃತನೆಯು ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತನ್ನ ಸಮಸ್ತಜೀವನಾಡಿಗಳ ಮರ್ಮಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ; ಎಲ್ಲ
 ಬಾಲಕನೇ, ಮೊಲೆಯುಂಟುವುದುಸಾಕಾ, ಒಡುಬಿಡು ಎಂದು ನುಡಿಯುವಳಾಗಿ ಕಂಠಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
 ತೆರದುಕೊಂಡು ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಒದರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಶ್ರಮದಿಂದ ಬೆವರಿದ ಅಂಗಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ
 ಅತ್ತಳು. ||೧೨|| ಆವೃತನೆಯು ಭಯಂಕರವಾದವೇಗವುಳ್ಳ ಶಬ್ದಮೊಡನೆ ಕೋದನಂಗೈಯ್ಯುತ್ತಿರಲು, ಆಕೂಗನ್ನು

ಯಾ || ೧೩ || ನಿಶಾಚರೀತ್ಯಂವ್ಯಥಿತಾವ್ಯಸುಕ್ಷಿತೈವ್ಯಾದಾಯಕೇಶಾಂಶ್ಚರಣಾಭುಜಾವಪಿ | ಪ್ರಸಾರ್ಯ
ಗೊಪ್ತೆನಿಜರೂಪಮಾಸ್ಥಿತಾವಜ್ರಾಹತೇವೃತ್ರವಾಪತನ್ವಪ || ೧೪ || ತತವಾನೋಪಿತೈಹಸ್ರಗ
ವ್ಯೂತ್ಯನ್ತರದುರ್ಮಾ || ಚೂರ್ಮಯಾಮಸರಾಜಿನ್ದ್ರಮಹದಾಸೀತ್ತದದ್ಭಾವಾ || ೧೫ ||
ಈಷಾಮಾತೋಗ್ರದುಷ್ಪ್ರಾಸ್ಯಂಗಿರಿಕನ್ದರನಾಸಿಕಾ || ಗಣ್ಯಶೈಲಸ್ತನಂರೌದ್ರಪ್ರಕೀರ್ಣಾರಾಣ
ಮೂರ್ಧಜವಾ || ೧೬ || ಅನ್ಧಕೂಪಗಭೀರಾಹ್ನಂಪುಳಿನಾರೋಹಭೀಪೇವ | ಬದ್ಧಸೌತುಭುಜೋರ್ಮ

ರೂ||೧೩||ಹೇನೃವ- ಎಲೈಅರಸಾದಪರೀಕ್ಷಿತವೇಗೋಷ್ಠೀ-ಗೋರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ, ಇತ್ಯಂ-ಹೀಗೆ, ವ್ಯಥಿತಾ-ಬಾಧೆಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ನಿಶಾಚರ-ರಕ್ತಸಿಯು, ಕೇಶಾ-ಕೂದಲುಗಳನ್ನು, ವ್ಯಾದಾಯ-ಹದರಿಕೊಂಡು, ಚರಣಾ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು, ಭುಜಾವಪಿ-ತೋಳುಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಸಾರ್ಯ-ತಾಚೆಕೊಂಡು, ನಿಜರೂಪಮಾಸ್ಥಿತಾ-ತನ್ನ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದವಳಾಗಿ, ವಜ್ರಾಹತೇ-ನಿಡಲಿನಿಂದಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ(ವ ಜ್ರಾಯುಧದಿಂದಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ) ವೃತ್ರ-ಇವ-ವೃತ್ರಾಸುರನಂತೆ, ವ್ಯಸು-ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದವಳಾಗಿ, ಅವತೇ-ಬಿದ್ದಳು ||೧೪||ರಾಜೇಂದ್ರ-ಅರಸರೊಡೆಯನೇ! ತದ್ವೇಹಿ-ಅರಕ್ಕಸಿಯಕರೀರವು, ಪತಮಾನೋಪಿ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದಾದರೂ, ತ್ರಿಗವ್ಯೂತ್ಯಂತರದುರ್ಮಾ-ತ್ರಿಗವ್ಯೂತಿ-ಅರಹರಿದಾರಿಗಳ, ಅಂತರ-ಬಳಗಿರುವ, ದುರ್ಮಾ-ಗಿಡಗಳನ್ನು, ಚೂರ್ಮಯಾಮಾಸ-ಪುಡಿಮಾಡಿತು. ತತೇ-ಆ ಕೆಲಸವು, ಮಹದದ್ಭುತಂ-ಹೊಡ್ಡ ಆಶ್ಚರ್ಯವು, ಅಸೀತೇ-ಆಯಿತು. ||೧೫||ಈಷಾಮಾತೋಗ್ರದುಷ್ಪ್ರಾಸ್ಯಂ-ಈಷಾಮಾತ್ರ-ನೇಗಿಲಮರದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ, ಉಗ್ರ-ಭಯಂಕರವಾದ, ದಂಷ್ಟ್ರಾ-ದಾಡೆಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಅಸ್ಯಂ-ಮುಖವುಳ್ಳ, ಗಿರಿಕಂದರನಾ ಸಿಕಂ-ಗಿರಿಕಂದರ-ಬೆಟ್ಟದಗವಿಯಹಾಗಿರುವ, ನಾಸಿಕಂ-ಮೂಗುವುಳ್ಳ, ಗಂಡಶೈಲಸ್ತನಂ-ಗಂಡಶೈಲ-ಬೆಟ್ಟದಿಂದುರುಳಿದದೊಡ್ಡಗುಂಡುಕಲ್ಲಿನಹಾಗಿರುವ, ಸ್ತನಂ-ಪೊಲೆಗಳುಳ್ಳ-ರೌದ್ರಂ-ಭಯಂಕರವಾದ-ಪ್ರಕೀರ್ಣಾರುಣಮೂರ್ಧಜಂ-ಪ್ರಕೀರ್ಣ-ಕದರಿದ, ಅರುಣ-ಕೆಂಪಾದ, ಮೂರ್ಧಜಂ-ತಲೆಕೂದಲುಳ್ಳ ||೧೬|| ಅಂಧಕೂಪಗಭೀರಾಹ್ನಂ-ಅಂಧಕೂಪ-ಕತ್ತಲಗುಂಡಿಯಂತೆ, ಗಭೀರ-ಆಳವಾದ, ಅಹ್ನಂ-ಕಂಣುಗಳುಳ್ಳ-ಪುಳಿನಾರೋಹಭೀಷಣಂ-ಪುಳಿನ-ಪರಕತಿಟ್ಟಿಗಳಹಾಗಿರುವ, ಆರೋಹ-ನಿತಂಬಗಳಿಂದ, ಭೀಷಣಂ-ಭಯಂಕ ರವಾದ-ಬದ್ಧಸೌತುಭುಜೋರ್ಮಂಘ್ರ-ಬದ್ಧ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ, ಸೌತು-ಕಟ್ಟಿಯಹಾಗಿರುವ, ಭುಜ-ತೋಳುಗಳೂ, ಉರು-ತೊಡೆಗಳೂ

ಕೇಳಿ ಪರ್ವತಗಳೂ ಭೂವಿಯೂ ಮನೆಗಳೂ ಅಕಾಶವೂ ನಡುಗಿದಂತಾದ ವು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನಿಡಲಬಿತ್ತೇನೋ! ಎಂಬಶಂಕೆಯಿಂದ ನೆಲದಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದರು. ||೧೩|| ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಆಪೂತನೆಯೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಕೇರಿತಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ತನಂಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಚದರಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕೈಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿಕೊಂಡು, ಬಾಯಂತರಕೊಂಡವ ಳಾಗಿ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಘೋರವಾದ ತನ್ನ ರಾಕ್ಷಸೀರೂಪವು ತೋರಿ ನಿರ್ಜೀವ ಳಾಗಿ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ವೃತ್ರಾಸುರನ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದಳು ||೧೪|| ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಆಪೂತನೆಯ ದೇಹವುಬೀಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಓಹರಿದಾ ರಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ವೃಕ್ಷಗಳಂ ಚೂರ್ಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ ಬಿದ್ದುದು.ಆದುದ ರಿಂದ ಅದು ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ||೧೫|| ಆಪೂತನೆಯ ಕರೀ

ಮೋಲಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಪೂತನಿ

ರವು- ನೇಗಿಲುಗಳಂತೆ ಭಯಂಕರಗಳಾದ ಕೋರದಾಡೆಗಳುಳ್ಳ ಮುಖದಿಂದಲೂ, ಬೆಟ್ಟದಗವಿಗಳಹಾಗಿರುವ ಮೂಗಿ ನಹೊಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ, ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿರುವ ಗುಂಡಾಕಲ್ಲುಗಳಹಾಗೆ ಭಯಂಕರಗಳಾದ ಸ್ತನಗಳಿಂದಲೂ, ಚದರಿದ ಕೆಂ ಪಾದ ಕೇಶಗಳಿಂದಲೂಕೂಡಿದುದಾಗಿ ||೧೬||ಮತ್ತು,ಕತ್ತಲೆಯಗುಂಡಿಯಂತೆ ಬಹಳಗುಳಿಯಾವ ಕಂಣುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಯೂ,ಮಳಲಿಠಾಶಿಗಳಂತೆಅಂಧಗಳಿಂದ ಭೀಕರವಾಗಿಯೂ, ಸೌತುಗಳಂತೆ ಭುಜಗಳೂ ತೊಡೆಗಳೂ ಕಾಲುಗಳೂ ಉ

ಬಿಂಬಶೂನ್ಯತೋಯಹ್ರದೋದರಮ || ೧೭ || ಸಂತತ್ರಸುಸ್ತದುದ್ವೀಹ್ಯಗೋಪಗೋಪ್ಯಕಳಬರಮಾ |
 ಪೂರ್ವಂತುತನ್ನಿಸ್ವನಿತಭಿನ್ನಹೃತ್ಪರ್ಮಮಸ್ತಕಾಃ || ೧೮ || ಬಾಲಜ್ಞತಸ್ಯಾಉಪರಿಕ್ರೀಡಂತಮಕುತೋ
 ಭಯಮಾ | ಗೋಪ್ಯಸೂರ್ಯಂಸಮುತ್ಪತ್ತ್ಯಜಗೃಹುರಾತಸಂಭ್ರಮಾಃ || ೧೯ || ಯಶೋದಾರೋಹಿಣೀಭ್ಯಾಂ
 ತಾಸ್ಸಮುಬಾಲಸ್ಯಸರ್ವತಃ | ರಕ್ಷಾಂವಿದಧಿರೆತಸ್ಯಗೋಪುಚ್ಛಭ್ರಮಣಾದಿಭಿಃ || ೨೦ || ಗೋಮೂತ್ರೇಣಸ್ನಾ
 ಪಯಿತ್ವಾಪುನರ್ದೋರಜಸಾರ್ಭಕಮಾ | ರಕ್ಷಾಂಚಕೃರ್ದೋಶಕೃತಾದ್ವಾದಶಾಬ್ಜಮನಮಭಿಃ || ೨೧ || ಗೋ

ಅಂಟಿ-ಕಾಲುಗೋಳ-ಶೂನ್ಯತೋಯಹ್ರದೋದರಂ- ಶೂನ್ಯತೋಯ-ನೀರಿಲ್ಲದ, ಹ್ರದ-ಮಡುವಿನಂತಿರುವ, ಉಪರಂ-ಹೊಟ್ಟೆ
 ಯುಳ್ಳ || ೧೭ || ತತ್ಕಳಬರಂ-(ಆರಾಕ್ಷನಿಯ)ದೇಹವನ್ನು, ಉದ್ವೀಹ್ಯ-ನೋಡಿ, ಪೂರ್ವಂ-ಮುಂಚೆಯೇ, ತನ್ನಿಸ್ವನಿತಭಿನ್ನಹೃತ್ಪರ್ಣ
 ಮಸ್ತಕಾಃ ತತಿ-ಆಪೂತನೆಯ, ನಿಶ್ವನಿತ-ಶಬ್ದದಿಂದ, ಭಿನ್ನ, ಬಡದ, ಹೃತ್-ಗೊಂಡಿಗೆಯೂ, ಕರ್ಣ-ಕಿವಿಗಳೂ, ಮಸ್ತಕಾಃ-
 ತಲೆಗಳೂಉಚ್ಛಂಧಾವರಾದ, ಗೋಪಾಃ-ಗೊಲ್ಲರೂ, ಗೋಪ್ಯತ್ವ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರೂಡಿದರೋ, ಸಂತತ್ರಸುಂ-ಭಯವಟ್ಟರು || ೧೮ ||
 ತಸ್ಯಾಃ-ಆಪೂತನೆಯ, ಉಪರಿ-ಮೇಲೆ, ಕ್ರೀಡಂತಂ-ಆಡುತ್ತಿರುವ, ಅಕುತೋಭಯಂ- ಯಾವದರದೇನಿಂದುಲೂಭಯವಿಲ್ಲದೆ, ಬಾ
 ಲಂಚ-ಮಗುವನ್ನೂ, ಜಾತಸಂಭ್ರಮಾಃ-ಹುಟ್ಟಿದಸಂತೋಷಯುಕ್ತವಾದವೇಗಳೂಉಪರಾದ, ಗೋಪ್ಯ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ತೋರ್ಣಂ
 ಬೇಗನೆ, ಸಮುತ್ಪತ್ಯ-ಎದ್ದು, ಜಗೃಹುಃ- ಎಳೆಕೊಂಡರು || ೧೯ || ತಾಃ- ಆಗೋಪಿಯರು, ಯಶೋದಾರೋಹಿಣೀಭ್ಯಾಂಸಮಂ-ಯ
 ಶೋದಾರೋಹಿಣಿಯರೊಡನೆ, ತಸ್ಯಬಾಲಸ್ಯ-ಅಹುಡುಗನಿಗೆ, ಗೋಪುಚ್ಛಭ್ರಮಣಾದಿಭಿಃ-ಅಕಳಬಾಲವನ್ನು ಇಳಿಯತೆಗಿಯುವುದುಮೊ
 ದಲಾವತಂತ್ರಗಳಿಂದ, ರಕ್ಷಾಂ-ರಕ್ಷಣಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು, ವಿದಧಿರೇ-ಮಾಡಿದರು || ೨೦ || ಅರ್ಭಕಂ- ಹುಡುಗನನ್ನೂ, ಗೋಮೂತ್ರೇ
 ಣ-ಅಕಳಗಂಜಳದಿಂದ, ಸ್ನಾಪಯಿತ್ವಾ-ವಿಾಯಿಸಿ, ಪುನಃ-ಮರಳಿ, ಗೋರಜಸಾ-ಅಕಳಫಲಯಿಂದ, ಸ್ನಾಪಯಿತ್ವಾ- ವಿಾಯಿಸಿ
 ದ್ವಾದಶಾಂಗಳೇಷು- ೧೨ ಅವಯವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಮಭಿಃ-ವಿಷ್ಣುವಿನಹೆಸರುಗಳಿಂದ, ಗೋಶಕೃತಾ-ಅಕಳನಗಣಿಯಿಂದ, ರಕ್ಷಾಂ-
 ರಕ್ಷಾತಂತ್ರವನ್ನು, ಚಕ್ರ-ಮಾಡಿದರಂತೆ || ೨೧ || ಗೋಪ್ಯ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಟನಲಿಲಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿಗೋಲಕಟ್ಟಿನೀರು

ಚ್ಛದ್ವಾಗಿಯೂ, ನೀರಿಲ್ಲದ ಮಡುವಿನಂತೆ ಹಳ್ಳವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಯುಳ್ಳದ್ವಾಗಿಯೂ, ಇರುವ || ೧೭ || ಆಪೂತನೆಯ ದೇಹ
 ಮಕಂಡು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳಶಬ್ದದಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯವೂ ಕಿವಿಗಳೂ ತಲೆಯೂ ಉಳ್ಳವರಾದ ಗೋಪ
 ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಗೋಪರೂ ಭಯವನೆಯಿದ್ದರು || ಆಪೂತನೆಯ ದೇಹದಮೇಲೆ ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಆಡುತ್ತಿರುವಮಗುವಾದ
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಂಡಾಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಂಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ದೇಹದಮೇಲೆಹತ್ತಿ ಬಾಲಕನು ಎತ್ತಿಕೊ
 ಡುಬುದರು || ೧೮ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಯರೂ ಯಶೋದಾರೋಹಿಣಿಯರೂಅಬಾಲಕನ ಅವಯವಂಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವಿನ
 ಬಾಲಂಗಳಿಂದಾಮುತ್ರಿಸಿ ರಕ್ಷೆಯಾಗೆಯ್ದರು || ೨೦ || ಮತ್ತುಗೋಮೂತ್ರದಿಂದ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಸ್ನಾನವೆಮಾಡಿಸಿಪುನ
 ರ್ಗೋಪುಗಳ ಕಾಲಧೂಳುಗಳಿಂದಲೂ ಗೋಮಯದಿಂದಲೂ ಹನ್ನೆರಡುಅಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಗ್ನಮತನ ಕೇಶವಾ
 ದಿನಾಮಗಳಿಂದರೂಯಾಗೆಯ್ದರು || ೨೧ || ಮೊದಲು ಅತಿಸುಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚಮನಮಮಾಡದೆ ಕಿರುಗೆ ರಕ್ಷೆಯೇಟ್ಟು

ಪ್ರಸಂಸ್ತೃಪ್ತ ಸಲಿಲಾಶಚ್ಚೈ ಮಕರಯೋಃಪೃಥಕ್ | ನೃಸ್ಯಾತ್ಯನ್ಯಥಬಾಲಸ್ಯಬೀಜನ್ಯಾಸಮಕುರ್ವತ || ೮೮ ||
ಅವ್ಯಾಪ್ತೋಽಪ್ಯಮಾಣಿ ನಾತವಜಾನ್ವಘೋರಾಯಾಂಜ್ಞಾಚ್ಯುತಃ ಕಟತಟಂಜರಂಹಯಾಸ್ಯಃ | ಹೃತ್ಕೃತ
ವಸ್ತುದುರತಃ ಕೃತವಸ್ತು ಕಣ್ಣಂ ವಿಪ್ಲುರಭಜಂಮುಖಮುರುಕ್ರಮಕುಶ್ಯರಾಕಮ್ || ೮೯ || ಚಕ್ರಗ್ರತಃ
ಸ್ಪರ್ಶಗಮೋಹಿರಸ್ತುಪಶ್ಚಾತ್ಯತ್ಯತ್ಯತ್ಯತ್ಯಯೋರ್ದನುರಸೀಮಧಾಹಾಜನಶ್ಚ | ಕೋಣೆಮಾಶಚ್ಚಮುರಾಗಾ
ಯುಗಪರ್ಯಾಪ್ತೇಂದ್ರಸಾಕ್ಷ್ಯಾಃ ಕ್ಷೇತೃಹಲಧರಃ ಪುರುಷಸ್ಯ ಮುಂತಾತ್ || ೯೦ || ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿಹೃದ್ವೀಕಕಪಾ

ಶ್ವರಾಗಿ, (ಮಿಂದಮಡಿಯುಟ್ಟುಕುದ್ಧಾಚಮನವಂಮಾಡಿ) ಆತ್ಮನಿ-ತಮ್ಮದೇಹದಲ್ಲಿ, ಅಂಗೇಷು- ಹೃದಯಾದ್ಯಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕರ
ಯೋಃ-ಹಸ್ತಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪೃಥಕ್-ಬೇರೆಯಾಗಿ, ನೃಸ್ಯ-ಮಂತ್ರನ್ಯಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಧ-ಆಮೇಲೆ, ಬಾಲಸ್ಯ-ಹುಡುಗನ, ಆ
ತ್ಮನಿ-ದೇಹದಲ್ಲಿ, ಬೀಜನ್ಯಾಸಂ-ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು, ಅಕುರ್ವತ-ಮಾಡಿದರು || ೮೮ || ಅಜಿ- ಹುಟ್ಟುವವನಲ್ಲದವರಮಾತ್ಮ
ನು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಅಂಭಿಂ-ಪಾದಗಳನ್ನು, ಅವ್ಯಾತ್-ರಕ್ಷಿಸುವನು. ಜಾನು-ಮೋಣಕಾಲುಗಳನ್ನು, ಅಪಿಮಾ-ಅತಿನೂಕ್ಷ್ಮರೂಪ
ವಾಗುವಕ್ರಾತ್ಯತ್ಯಕನು, ಅವ್ಯಾತ್-ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಅಧ-ಆಮೇಲೆ, ಯಜ್ಞಾಃ-ಯಜ್ಞಪುರುಷನು, ಉರೂ-ತೊಡೆಗಳನ್ನೂ, ಅಚ್ಯುತೇ-
ಕದಭ್ರಂಶವಿಲ್ಲದವನು, ಕಟತಟಂ-ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶವನ್ನೂ, ಹಯಾಸ್ಯಃ-ಅಶ್ವಮುಖನು, ಜರಂ-ಜೊಟ್ಟಿಯನ್ನೂ, ಕೇಶವಃ-ಕೇ
ಶವಮೂರ್ತಿಯಾದವಿಷ್ಟುವು, ಹೃತ್-ಗುಂಡಿಯನ್ನೂ ಈಶಃ-ನಿರಯಮಕನು, ತ್ವದುರಃ-ನಿನ್ನದೆಡೆಯನ್ನೂ, ಇನಸ್ತು-ನೂರ್ಯ
ಮೂರ್ತಿಯಾದವರೋ-ಕಂಠಂ-ಕೊರಕನ್ನೂ, ವಿಪ್ಲು-ವ್ಯಾಪಕರೂಪನು, ಭುಜಂ-ತೋಳುಗಳನ್ನೂ, ಉರುಕ್ರಮಃ-ಅಧಿಕವಾದಪಾ
ಪವಿನ್ಯಾಸವುಳ್ಳವನು, ಮುಖಂ ಮೋರೆಯನ್ನೂ, ಈಶಃ-ಒಡೆಯನು, ಕಂ-ತಲೆಯನ್ನೂ ಅವ್ಯಾತ್-ರಕ್ಷಿಸಲಿ || ೮೯ || ಚಕ್ರ-ಚಕ್ರ
ಪುಳ್ಳವಿಷ್ಟುವು, ಅಗ್ರತಃ-ಮುಂಗಡೆಯೊಳಗೂ, ಸಹಗದಃ-ಗದಾಯುಧನುತನಾದ, ಹರಿಃ-ವಿಷ್ಟುವು, ಪಶ್ಚಾತ್- ಹಿಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ
ಯೂ, ಧನುರನಿ-ಕ್ರಮವಾಗಿಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ, ಮಧುಹಾ-ಮಧುಸೂದನಮೂರ್ತಿಯು, ಅಜನಶ್ಚ- ಆಮಾನುಷದೇಹ
ಮೂರ್ತಿಯೂ, ತ್ವತ್ಯತ್ಯತ್ಯಯೋಃ-ನಿನ್ನ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕಂಖಂ-ಕಂಖವನ್ನು, (ಬಿಬ್ರ-ಧರಿಸಿದಉರುಗಾಯೇ-ದೊಡ್ಡ ವಂದಿಗಾ
ವಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ; ಅಧವಾ-ದೊಡ್ಡ ವನೆಂದುವೇಹದಲ್ಲಿಗಿತನಾದವಿಷ್ಟುವು, ಕೋಣೇಷು-ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಉಪೇಂದ್ರಃ- ಇಂದ್ರನ
ತಮ್ಮನಾದವಾಮನಮೂರ್ತಿಯು, ಉಪರಿ-ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ತಾಕ್ಷ್ಯಃ- ಗರುಡಾತ್ಮಕನು, ಕ್ಷೇತಾ- ನೆಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಹಲಧರಃ-
ಸೇಗಲನ್ನುವವನು, ಪುರುಷಃ-ಸಂಕರ್ಪಣನು, ಸಮಂತಾತ್-ಸರ್ವದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅಸ್ತು-ರಕ್ಷಕನಾಗಿರಲಿ || ೯೦ || ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ-
ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದವಿಷ್ಟುವು, ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ-ಕಿವಿಮೊದಲಾದ ಕರಣಗಳನ್ನೂ, ನಾರಾಯಣಃ- ಜಲವೇಸ್ಥಾನವಾದ, ಅಧ

ಆಮೇಲೆ ಕೊಂಚಸಾವಧಾನಮಾಡ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ಅಚಮನಮಮಾಡಿ ತಮ್ಮದೇ ದಲ್ಲಿ ಅವ
ಯವಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಜಾದಿ ಹನ್ನೊಂದು ಬೀಜಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಶುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬೆರಳುಗ
ಳಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುನಾಲ್ಕು, ಪಾದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು, ಹೀಗೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನಿಟ್ಟು ಮಂತ್ರನ್ಯಾಸವಂ ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು ತಾವುರಿಸುವುದರಾಗಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅದೇರಿತಿಯಿಂದ ಬಾಲಕನಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯನಿಟ್ಟರು. || ೮೮ || ಆದಂತೆ
ದಕೆ-ಅಜನು ನಿನ್ನ ಪಾದಂಗಳುರಕ್ಷಿಸಲಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪನಾದ ದೇವನು ನಿನ್ನ ಮೋಣಕಾಲುಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ; ಯಜ್ಞ
ನಾಮಕನಾದ ಭಗವಂತನು ನಿನ್ನ ತೊಡೆಗಳ ರಕ್ಷಿಸಲಿ, ಅಚ್ಯುತನು ನಿನ್ನ ನಡುವಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ, ಹಯಗ್ರೀವಮೂರ್ತಿ
ಯುನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಂರಕ್ಷಿಸಲಿ; ಕೇಶವನು ನಿನ್ನ ಹೃದಯವಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ; ಈಶ್ವರನು ನಿನ್ನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ
ಇನನು ನಿನ್ನ ಕಂಠವಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ; ವಿಪ್ಲುವು ನಿನ್ನ ಭುಜುಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ; ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನು ನಿನ್ನ ಮುಖವಂ ರಕ್ಷಿಸ
ಲಿ; ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಿನ್ನ ತಲೆಯಂರಕ್ಷಿಸಲಿ || ೮೯ || ಚಕ್ರಮಾಧವಂ ಪಿಡಿದಿರುವದೇವನು ನಿನ್ನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲ
ಸಿರುವ ಗಮೆಯಂಧರಿಸುವ ಹರಿಯು ನಿನ್ನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿರಲಿ; ಧನುರ್ಧಾರಿಯಾದ ಮಧುಸೂದನನು ಖಡ್ಗಧಾರಿಯಾದ ಅ
ಜನೂ ನಿನ್ನ ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲಿಸಿರಲಿ; ನಿನ್ನ ನಾಲ್ಕುಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಖವಂಧರಿಸಿರುವ ತ್ರಿವಿಕ್ರ
ಮನುನೆಲಿಸಿರಲಿ; ಮೇಲಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಪೇಂದ್ರನು ವಾಸುಗೆಯ್ಯಲಿ; ಕೆಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ತಾಕ್ಷ್ಯನು ನೆಲಿಸಿರಲಿ; ಇಲಾಯ
ಧಮ ಧರಿಸಿರುವ ಪುರುಷನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿ || ೯೦ || (ಈರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಷಿಕಾಸ್ತ್ರ)ಯವರು ಬಾಹ್ಯ

ಕೌನ್ಯಾರಾಯಣೋವತು | ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಪತಿಶ್ಚ ತ್ವಮನೋಯೋಗಶ್ವೇತೋವತು || ೧೫ || ಪೃಥ್ವಿಗರ್ಭಸ್ತುತೆಬು
ದ್ಧಿಮಾತ್ಮಾನುಭಗವಾನ್ಪರಃ | ಶ್ರೀಡಂತಂಪಾತುಗೋವಿಂದಶ್ಚ ಯಾನುಪಾತುಮಾಧವಃ || ೧೬ || ಪ್ರಜಂತು
ಮುಪ್ಯಾವೈಕುಣ್ಠಾಸೀನಂತಾಸ್ತಂಶ್ರಿಯಾಪತೇ | ಭುಜಾಸ್ವಾನಂಯಜ್ಞಾ ಭುಕ್ತ್ವಾಪುನರ್ವ್ಯಗ್ರಹಭಯಂಜ್ಞ
ರಃ || ೧೭ || ಡಾಕಿನೋಯಾತುಧಾನ್ಯಶ್ಚ ಕೂಶಾಶ್ಚಾಪ್ಯಯೇರಭಕಾಗ್ರಹಾಃ | ಭೂತಪ್ರತಾಪಾಶ್ಚಾಪ್ಯಯಕ್ಷರ
ಕ್ಷೋವಿನಾಯಕಾಃ || ೧೮ || ಕೋಟರಾರವತೀಜ್ಯೋತ್ಸಾಪೂತನಾಮಾತ್ಮಕಾದಯಃ | ಉನ್ಮಾದಾಯದ್ಯಾಸಸ್ಯ
ಶಾಪದಪಾಶ್ವೇಂದ್ರಿಯದುರಹಃ || ೧೯ || ಸ್ವಪ್ನದೃಷ್ಟ್ಯಾಮಹೋತ್ಪಾತಾವೃದ್ಧಬಾಲಗ್ರಹಾಶ್ಚಾಪ್ಯಯಃ | ಸೃಷ್ಟಿ

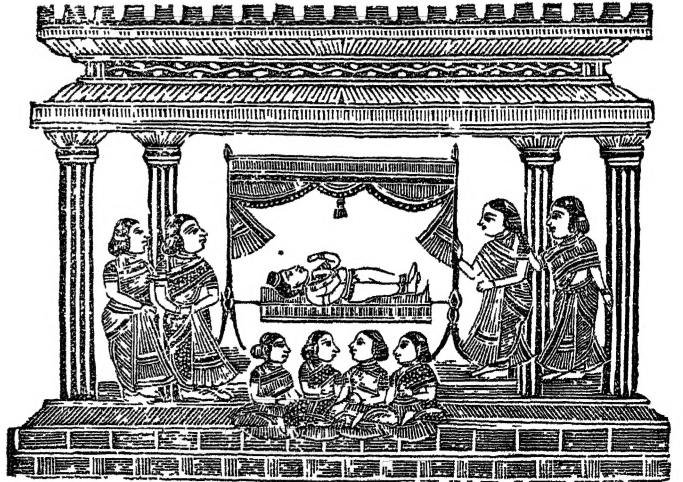
ಪ್ರಾಸರಸಮೂಹವೇಸ್ತಾನವಾದವಿಷ್ಟಂವು, ಪಾಶ್ರ್ವಾಣ-ಅಂತರವಾಯುಗಳನ್ನೂ, ಅವತು-ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಪತಿಃ-ಬಿಳುದೀವಿಗೊ
ಡೆಯನಾವಿಷ್ಟಂವು, ಚಿತ್ತಂ- ಸಂಕಲ್ಪವಿಕಲ್ಪಾತ್ಮಕವಾದಅಂತಃಕರಣವನ್ನೂ, ಯೋಗೇಶ್ವರಃ- ಪಾಶ್ರ್ವಮನಸ್ಸಂಭವಕ್ಕೊಡೆಯ
ನಾವಿಷ್ಟಂವು, ಮನಃ-ಸಂಕಯಾತ್ಮಕವಾದಅಂತಃಕರಣವನ್ನೂ, ಅವತು-ರಕ್ಷಿಸಲಿ || ೧೫ || ಪೃಥ್ವಿಗರ್ಭಸ್ತು-ಅದಿತಿಪುತ್ರನಾದಸೂ
ರ್ಯರೂಪನಾದರೋತೇ-ನಿನ್ನ, ಬುದ್ಧಿ-ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ಭಗವಾ-ಭಗವಂತನಾದ, ಪರಃ-ಉತ್ತಮಪುರುಷನು, ಅತ್ಮಾನಂ-ಅಕಂ
ಕಾರವನ್ನೂ, (ಅವತು-ರಕ್ಷಿಸಲಿ) ಗೋವಿಂದಃ-ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳನ್ನಬ್ಜ ಅಥವಾವೇದಾಂತವೇದ್ಯನಾದವಿಷ್ಟಂವು, ಶ್ರೀಡಂತಂ-ಆ
ಡಂತಲಿರವನಿನ್ನನ್ನೂ, ಪಾತು-ರಕ್ಷಿಸಲಿ-ಮಾಡವ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು, ಶಯಾನಂ-ಮಲಗಿರುವನಿನ್ನನ್ನೂ, ಪಾತು-ರಕ್ಷಿಸಲಿ || ೧೬ || ವೈ
ಕುಂಠಃ-ವಿಕುಂಠಪುತ್ರನಾದವಿಷ್ಟಂವು, ಅಥವಾ ಕುಲನಗಳಲ್ಲಿಜಾಗರೂಕನಾದವೇವರು, ಪ್ರಜಂತಂ- ನಡೆಯತಲಿರುವನಿನ್ನನ್ನೂ, ಅ
ವ್ಯಾತೇ-ಸಲಹುವನು ಶ್ರಿಯಾಪತೇ-ಸಂಪತ್ತಿಗೊಡೆಯನು, ಆಸೀನಂಕುಳಿತಿರುವ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನೂ, ಯಜ್ಞಾಭುಕ್- ಕ್ರತುಪುನಲ್ಲಿಹವಿ
ದ್ರವ್ಯವನ್ನಭಿಕ್ಷಿಸುವಅಗ್ನಿಯು, ಅಥವಾಕರ್ಮಫಲಭೋಕ್ತನಾದವಿಷ್ಟಂವು, ಭುಜಾಸಂ-ಉಣುತಿರುವನಿನ್ನನ್ನೂ, ಪಾತು-ರಕ್ಷಿಸ
ಲಿ ಸರ್ವಗ್ರಹಭಯಂಕರಃ-ವಿಷ್ಣುವು ಸಕಲಗ್ರಹಗಳಿಗೂ ಹವರಿಕೆಯನ್ನಂಟುಮಾಡುವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನೂ, ಪಾ
ತು-ರಕ್ಷಿಸಲಿ || ೧೭ || ಡಾಕಿನೋ-ಡಾಕಿನೀಗ್ರಹಗಳು, ಯಾತುಧಾನ್ಯಃ-ಯಾತುಧಾನೀಗ್ರಹಗಳು, ಕೂಶಾಶ್ಚಾಪ್ಯ- ಕುಂಬಳಕಾಯಿದೆ
ವ್ಯಗಳೂ, ಅಭಕಾಗ್ರಹಾಃ-ಬಾಲಗ್ರಹಗಳೂ, ಭೂತಪ್ರತಾಪಾಶ್ಚ-ಭೂತ-ಸರ್ವಾದಿಭೂತರೂಪಗಳೂ, ಪ್ರೇತ-ಸತ್ತ್ವಸಂ
ಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ದೇಹಗಳೂ, ಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ-ಪಿಶಾಚರೂಪಗಳೂ, ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸವೈನಾಯಕಾಃ-ಯಕ್ಷಗ್ರಹಗಳೂ (ಹೂಳಿಕೆಯಂಕಾದಿರುವ
ಪುರಸ್ಕೃತರು, ವಿಘ್ನಕಾರಿಗ್ರಹಗಳೂ, ಯೇ-ಯಾರೋ || ೧೮ || ಕೋಟರೆ, ರೇವತಿ, ಜ್ಯೋತ್ಸೆಯರೂ; ಪೂತನಿ, ಮಾತೃಕೆ, ಆ
ದಯಃ-ಮುಂತಾದವರೂ; ಉನ್ಮಾದಾಃ-ಹುಚ್ಚುಪಿಡಿಸುವಗ್ರಹಗಳೂ, ಅಸುಸ್ಮಾರಾಃ-ಮರುಳಾಗಿನಿನವುತಪ್ಪಿಸುವಗ್ರಹಗಳೂ, ಪಾ
ಶ್ವೇಂದ್ರಿಯದುರಹಃ-ಪಾಶ್ರ್ವಾಣಗಳಿಗೂಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂದೋಷವಂಮಾಡುವವೂ, ಯೇ-ಯಾವನೋ || ೧೯ || ಸ್ವಪ್ನದೃಷ್ಟ್ಯಾಃ-ಕನಸಿ
ನಲ್ಲಿಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳೂ, ಮಹೋತ್ಪಾತಾಃ-ದೊಡ್ಡಅನಿಷ್ಟಸೂಚನಗಳೂ, (ಬಾಲದಚುಕ್ಕೆ, ಧೂಮಕೇತು, ಉರಿಗಾಳಿ, ರಕ್ತದಮಳಿ,
ಕೊಳ್ಳಿಬೀಳುವಿಕೆ, ಹಗಲುಚುಕ್ಕೆಕಾಣುವಿಕೆ, ನೆಲಗಡುಗುಬಿರಿಯುವಿಕೆ, ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ)ವೃದ್ಧಬಾಲಗ್ರಹಾಶ್ಚ-ಮುದುಕರನ್ನೂ,ಪು

ಕ್ಷೇಯಾಂಗೈಯು ಒಳಿಕ ಅಂತರಂಗ ರಕ್ಷೆಯಂಗೈಯುರದಂತೆನು) ಹೃಷೀಕೇಶನು ನಿನ್ನ ಕಂಠಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿ
ಯಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ನಿನ್ನ ಪಾಶ್ರ್ವಂಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಕೊಡೆಯನಾದ ಅನಿರು
ದ್ಧನು ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತಮಂರಕ್ಷಿಸಲಿ; ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ವಾಸುದೇವನು ನಿನ್ನ ಮನವಂರಕ್ಷಿಸಲಿ || ೧೫ || ಪೃಥ್ವಿಗರ್ಭ
ನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಂರಕ್ಷಿಸಲಿ ಭಗವಂತನಾಗಿಯೂ ಪರಮೇಶ್ವರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸಂಕರ್ಮ
ಣಮೂರ್ತಿಯು ನಿನ್ನ ಅಹಂಕಾರವು ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಗೋವಿಂದನು ಆಡತಲಿರುವನಿನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಮಾಧವನು ಪವ
ಡಿಲಿರುವನಿನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ || ೧೬ || ವೈಕುಂಠನು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು ಕುಳಿತಿರುವ
ನಿನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ, ಸರ್ವಗ್ರಹಗಳಿಗೂ ಭಯಂಕರನಾದ ಯಜ್ಞಾಭೋಕ್ತವಾದ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನು ಭೋಜನಂಗೆ
ಯ್ಯವನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ || ೧೭ || ಮತ್ತು ಶಾಕಿನೀ ಡಾಕಿನೀ ಯಾತುಧಾನೀ ಕೂಶಾಂಡಗ್ರಹಗಳು ಮೊದಲಾದ
ಬಾಲಗ್ರಹಗಳೂಭೂತ ಪ್ರೇತಪಿಶಾಚಂಗಳೂ, ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸವೈನಾಯಕ ಗ್ರಹಗಳೂ || ೧೮ || ಕೋಟರೆ ರೇವತಿ, ಜ್ಯೋ
ತ್ಸೆಪೂತನಿ ಮಾತೃಕೆ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಹಗಳೂ, ಹುಚ್ಚು ಮೊಡುವ ಮರುಳಾಗಿರುವ ಉನ್ಮಾದಾಸುಸ್ಮಾರಗ್ರಹಗಳೂ
ದೇಹಪಾಶ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೆಮೋಹವಂಮಾಡುವಗ್ರಹಂಗಳೂಯಾವವೋಅವೂ || ೧೯ || ಕನಸಿನಲ್ಲಿಕಾಣಲ್ಪಡುವದುವ್ಯ
ಗ್ರಹಂಗಳೂ,ದೊಡ್ಡಉತ್ಪಾತಂಗಳೂ,ವೃದ್ಧಗ್ರಹಂಗಳೂಬಾಲಗ್ರಹಂಗಳೂ, ಯಾವವೋಅವೂ,ಶ್ರೀನಿವೃತ್ತಿನಿಹೇಸರು

ನೈವ್ಯಂತವಿಪ್ರೋರ್ಮುಗ್ರಹಣಭೀರವಃ |೩೦|| ಇತಿಪ್ರಣಯಬದ್ಧಾಭಿರೋಷೀಭಿಃಕೃತರಕ್ಷಣಮ್ |ಪಾ
ಯಯಿತ್ಯಾಸ್ತನಮಾತಾಪರೈಕಸನ್ನೈವೇಯತ್ ||೩೧|| ತಾವನ್ನನ್ದಾದಯೋಗೇಪಾಮಧುರಾಯಾವ್ರ
ಜಂಗತಃ | ವಿಲೋಕ್ಯಪೂತನಾದೆಹುಬಭೂವುರತಿನಿಸ್ತೃತಃ ||೩೨|| ನೂನಮ್ಪುತ್ರೈರಾನ್ವೀವಾಯೋಗೀ
ಕೋವಾನಮಾನಸಃ | ನವವದ್ಯಮೋಹ್ಯತೃಪ್ತೋಯಮ್ಪ್ರಾಪ್ತಾನಕದುನ್ದಭಃ ||೩೩|| ಕಳಬರಮ್ಪುರಕು

ಡಾಗರನ್ನೂ ಓಡಿಯುವವೂ,ಯೇ-ಯಾವವೇ, ತೇನರ್ವ(-ಅವೆಲ್ಲವೂ, ವಿಪ್ರೋಷೀ-ನಾರಾಯಣನ, ನಾಮಗ್ರಹಣಭೀರವಃ-ನಾಮಗ್ರಹ
ಣ-ಹೆಸರುಳ್ಳವನು)ದರಿಂದ, ಭೀರವಃ ಹೆವರುಮಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ನೈವ್ಯಂತು-ನಾಶವಾಗಿಹೋಗಲಿ||೩೦||ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರಣಯಬದ್ಧಾಭಿ-
ಸ್ತೇಹದಿಂದಸಂಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಗೋಪೀಭಿಃ-ಗೋಪ್ತಿಯರಿಂದ, ಸೃತರಕ್ಷಣಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರಕ್ಷಾತಂತ್ರವುಳ್ಳಶಿವನನ್ನ,ಮಾತಾ-ತಾ
ಯಿಯಾದವನುಕೋವೆಯು, ಸ್ತನಂಪಾಯಯಿತ್ಯಾ-ಮೋಲೆಯಾದಿಸಿ, ಪರ್ಯಂಕೇ-ಮಂಚದಲ್ಲಿ, ಸನ್ಯವೇಶಯತೆ- ಮಲಗಿಸಿದಳು.||೩೧||
ತಾವತ್-ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ, ಮಧುರಾಯಾಃ-ಮಧುರಾನಗರದವೆಯಿಂದ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು, ಗತಾಃ-ಬಂದಂಥಾ, ಸಂ
ದಾದಯೋಗೋಪಾಃ-ಸಂದನುಮೊದಲಾದಗೊಲ್ಲರು, ಪೂತನಾದೇಹಂ- ಪೂತನೆಯೆಂಬವಳಿರವನ್ನ, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಅತಿ
ಸ್ತೃತಃ-ಬಹಳಚ್ಚರಗೊಂಡವರು, ಬಹುವು-೨ದರು. ||೩೨|| ಆನಕಮಂಡುಭಿಃ-ವಸುದೇವನು, ಯಂ-ಯಾವುದರನ್ನು, ಪಾಪ-
ನಿಷ್ಕರ್ಷವಾಗಿಹೇಳಿದನೋ, ಸುವವಾಯಂ-ಅದೇಯಾ, ಉತ್ಪಾತ-ಭಯನೂಚಕವು, ದೃಷ್ಟೋಷಿ- ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟಿತಲ್ಲವೇ? ನಃ-ಆ
ವಸುದೇವನು, ಋಷಿಃ-ಋಷಿಯು(ತ್ರಿಕಾಲಪ್ಣಾಃ)ಕ್ಷಾನ್ವೀವಾ-ಅವರೋಕ್ಷಾನ್ವೀಯೋ, ಯೋಗೀಕೋವಾ-ಯೋಗಿಗಳಿಗೋಡೆಯನೊ(-
ಸಮಾನ-ಆದನು ನೂನಂ-ನಿಶ್ಚಯವು. ಬತ-ಅಶ್ವಯುವು. ||೩೩|| ಪ್ರಜಾಕನಃ-ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಾದಗೊಲ್ಲರು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಕ
ಳಬರಂ-ಪೂತನೆಯೊಡ್ಡಹಣವನ್ನು, ಪರಶುಭಿಃ-ಕಂಡಕೊಡಲಿಗಳಿಂದ, ಛೇದ್ಯ-ಕಡಿದು, ಮೂರೇ-ಮೂರದಲ್ಲಿ, ಧ್ವಿಪ್ತಾ-ಹೀಗೆ,ಅ

ಹೇಳಿದನಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಭಯಪಡುತ್ತಲಿರುವ ಅವೆಲ್ಲವೂನಿನ್ನ ಹ್ವೇಮುಕ್ಕೋಸುಗ ನಾಶವಂ ಹೊಂದಲಿ.||೩೦||೩೦ದು ಈ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನೊಳು ಪೇಮದಿಂದ ಬದ್ಧರಾದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ರಕ್ಷೆಗಳುಳ್ಳ ಅಶಿವನ
ನ್ನು ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದಾದೇವಿ ಮೊಲೆಯುಣಿಸಿ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದಳು. ||೩೧|| ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಸಂದ
ಗೋಪನೇ ಮೊದಲಾದಗೋಪಾಲಕರು ಮಧುರಾಪುರದಿಂದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆಬಂದು ಪೂತನೆಯ ದೇಹವನ್ನು ಕಂಡುಅತ್ಯಾ
ಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು.||೩೨||ಅದಂತೆನೇ ವಸುದೇವನು ಯಾವಅರ್ಥವಂಹೇಳಿದನೋ ಅದೇಅರ್ಥವು ಸತ್ಯವಾಯಿತು. ಉ
ತ್ಪಾತವುಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವಸುದೇವನು ತಪಃಪ್ರಭಾವವುಳ್ಳಋಷಿಯೋ ಅಥವಾಮಹಾಕ್ಷಾನ್ವೀಯೋ
ಆಗಿರುವನು. ನಿಶ್ಚಯವು ||೩೩||೩೩ಗಂದುಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ವ್ರಜದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಾಲಕರುಅಪೂತನೆಯದೇಹವಂ ಕೊ

ಭಿಕ್ಷುತ್ವಾತತ್ರವ್ರಜೌಕಸಃ | ದೂರೈಷ್ಟಿಪ್ತ್ವಾಮಯವಶೋದದಹುಃಕಾಪಂವೆಪ್ಪಿತಮ್ ||೩೪|| ದಹ್ಯಮಾನ
 ಸ್ಯದೇವಸ್ಯಧೂಮಶ್ವಾಗರುಸೌರಭಃ | ಉತ್ಥಿತಃಕೃಪಣೈರ್ಮುಕ್ತಸ್ಸಪದ್ಯಾಹತಮಾಪ್ತನಃ ||೩೫|| ಪೂತ
 ನಃಲೋಕಬಾಲಸ್ಥಿರಾಕ್ಷನೀರುಧಿರಾಶನಾ | ಜಿಘಾಂಸಯಾಪಿಹರಯೆಸ್ತನ್ನದ್ವಾಪಸದ್ಗಮ್ ||೩೬|| ಕಿ
 ಮ್ಪುನೇಶದ್ರದ್ಯಾಭಕ್ತ್ಯಾಕೃಷ್ಣಾಯಪರಮಾತ್ಮನೇ | ಮುಚ್ಯನ್ಮಿಯತರಬ್ಧಿನ್ಮುರಕ್ತಾಸ್ತನ್ಮೃತೇನ
 ಯಥಾ ||೩೭|| ಸದ್ಭಾಭ್ಯುಮುಖೈಹೃದಿಸ್ಥಾಭ್ಯಾಂವನ್ದಾಭ್ಯಾಂಲೋಕವನ್ದಿತ್ಯೈ | ಅಬ್ಧಯಸ್ಯಾಸ್ಸಮಾ
 ಕ್ರಮ್ಯಭಿಗವಾನಪಿಬತ್ತಸ್ತನ್ಮ ||೩೮|| ಯಾತುಧಾನ್ಯಪಿಸಾನ್ಯರ್ಗಮವಾಪಜನನೀಗತಿಮ್ | ಕೃಷ್ಣ

ವಯವಶಃ-ಒಂದೊಂದಂಗಳವಾಗಿವಿಂಗಡಿಸಿ, ಕಾಪ್ಯವೇಷ್ಟಿತಂ-ಸೌದೆಲಿಂದಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು, ದದಹುಃ- ಸುಟ್ಟರು ||೩೪|| ದೇಹ
 ಸ್ಯ-ಪೂತನಾಶರೀರವು, ದಹ್ಯಮಾನಸ್ಯಸತಃ-ಸುಡಲ್ಪಡುವದಾಗುತ್ತಿರಲು, ಕೃಷ್ಣಸಿಂಹ-ಕೃಷ್ಣ ಸುಮೋಲಿಯೊಂಡು ಬಿಟ್ಟದ್ದರ
 ದೇಹವಿಂದ, ಸವದಿ-ಆಗಲೇ, ಆಹತಪಾಪ್ಮನಃ-ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಪಾಪವುಳ್ಳದ್ದಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಗರುಸೌರಭಃ-ಅಗಲುಚೆಕ್ಕೆಯಾಹಾಗೆ, ಪ
 ರಿಮಳವುಳ್ಳ, ಧೂಮಃ-ಹೂಗೆಯು, ಉತ್ಥಿತಃ-ಎದ್ದದ್ದಾಯಿತು ||೩೫|| ಲೋಕಬಾಲಸ್ಥಿರ-ಜನರಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಳಾಗಿಯೂ, ರಾ
 ಕ್ಷನೀ-ದ್ವೈತ್ಯಳಾಗಿಯೂ, ರುಧಿರಾಶನಾ-ರಕ್ತವೇರಹಾರವುಳ್ಳವಳೂ, ಆದ, ಪೂತನಾ-ಪೂತನೆಯು, ಜಿಘಾಂಸಯಾಪಿ-ಕೊಲ್ಲಬೇಕಂ
 ಬಯುಚ್ಛಯಿಂದಲಾದರೂಕೂಡ, ಹರಯೇ-ವಿಷ್ಣುಪಿಗೋಸುಗ, ಸ್ತನಂದತ್ವಾ-ಮೋಲೆಯಂಕೊಟ್ಟು, ಸದ್ಗತಿಂ- ಉತ್ತಮಪದವಿ
 ಯನ್ನು, ಆಪ-ಹೊಂದಿದಳು. ||೩೬|| ಕ್ರದ್ರದ್ಯಾ-ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ, ಭಕ್ತ್ಯಾ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ, ಪರಮಾತ್ಮನೇ-ಪುರೋತ್ತಮ
 ನಾದ, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ವಿಷ್ಣುಪಿಗೋಸುಗ, ಪ್ರಿಯತರಂ-ಬಹಳಯಿಷ್ಟವಾದವಸ್ತುವನ್ನು, ಯಚ್ಚ-ಕೊಟ್ಟವುರುಪನು, ಕಿಂಪುನಃ-
 ಏನುಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು? ರಕ್ತಾಃ-ಕೃಷ್ಣ ಸಲ್ಲಿಸಸಕ್ತರಾದವರು, ತನ್ಮಾತರೋಯಥಾ-ಆಕೃಷ್ಣ ನತಾಯಿಯರಾದ ವೇವಕಿ ಯಕೋದೇ ರೋ
 ಹನೆಯರುಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಕಿನ್ನು-ಏನುಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು? (ದುಷ್ಕಳಾದವೂತನೆಯೂಕೂಡ ಸದ್ಗತಿಯೆಂಪೊಂದಿದಳು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಶ್ರ
 ದ್ಧಾನುರಾಗಯುಕ್ತರು ಅತೀಶಯಸದ್ಗತಿಯೆಂಪಡೆಯುವುದು ಏನಾಶ್ಚರ್ಯವು;) ||೩೭|| ಭಕ್ತಹೃದಿಸ್ಥಾಭ್ಯಾಂ-ಭಕ್ತರಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಧ್ಯಾ
 ನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಂತಾ; ಲೋಕವಂದಿತ್ಯೈ ಜನಗಳಿಂದನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜರಿಂದಲೂ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ, ವಂದ್ಯಾ
 ಭ್ಯಾಂ-ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕಂತಾ; ಪದ್ಭ್ಯಾಂ-ಪಾದಗಳಿಂದ, ಯಸ್ಯಾಃ-ಯಾವಪೂತನೆಯು, ಅಂಗಂ- ವೈಯನ್ನು, ಸಮಾಕ್ರ
 ವ್ಯ-ತುಳಿಮ, ಭಗವಾ-ಪಡುಣ್ಣೈಶ್ವರ್ಯಮುಳ್ಳಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ತನಂ-ಮೋಲೆಯನ್ನು, ಅಪಿಬತ್-ಕುಡಿದನೋ ||೩೮|| ಸಾ- ಆಪೂತ
 ನೆಯು, ಯಾತುಧಾನ್ಯಪಿ-ರಕ್ತನಿಯಾದರೂಕೂಡ, ಜನನೀಗತಿಂ-ತಾಯಿಯರುಹೊಂದತಕ್ಕ, ಸ್ವರ್ಗಂ - ಪುಣ್ಯಲೋಕವನ್ನು, ಅ
 ವಾಪ-ನೇರಿದಳು. ಕೃಷ್ಣ ಭುಕ್ತಸ್ತನ್ನಕ್ಷೀರಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದಉಂಟಲ್ಪಟ್ಟಮೊಲೆಹಾಲುಳ್ಳ, ಗಾವಃ ಆಕಳೂ, ಅನುಮಾತರಃ-ಸಾಕುವವಾದಿ

ಡಲಿಗಳಿಂದ ಅಂಗಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ಕೆತ್ತರಿಸಿ ದೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಸೌವಹಾಕಿ ಸುಟ್ಟರು. ||೩೪|| ಸು
 ಡಲ್ಪಡುವ ಪೂತನೆಯವೇಹವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಸ್ತಸ್ಯವಾನುಗೇಯಾದ್ಗಲೇ ಪಾವವಿಲ್ಲವ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದುದರಿಂದ ಅ
 ದರಗುಧವು ಅಗರು ಚೆಕ್ಕಿಗಳುಸುಡಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಪರಿಮಳಿಸುತ ಹೋರಟಿತು. ||೩೫|| ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಬಾಲಕರನ್ನು
 ಸುಹರಿಸಿ ಅವರ ರಕ್ತವೇ ಆಹಾರವಾಗಿಕೊಳ್ಳುವ ರಾಕ್ಷಸಿಯಾದ ಪೂತನೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂ
 ಬಹಾಶ್ಮಿಕೆಯಿಂದ ದೋಹಬುದ್ಧಿಯಾಗಿಸ್ತಸ್ಯಸೂ ಕೊಟ್ಟವಳಾದರೂ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದಳು. ||೩೬||
 ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಯುಕ್ತನಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಸ್ತುಮ ಸಮರ್ಪಿ
 ಸುವ ಪುರುಷನು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳ ತಾಯಿಯರಹಾಗೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನಿ
 ದ? ||೩೭|| ಅದೇನೆ- ಭಕ್ತರ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿರುವ ಲೋಕವಂದಿತರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿ
 ಸಲ್ಪಡುವ ಪಾದಗಳಿಂದ ಯಾವಪೂತನೆಯು ಅಂಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಭಗವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನು ಅವಳ ಮೋಲೆ
 ಯನುಂಡನೋ, ||೩೮|| ಆಪೂತನೆಯು ರಾಕ್ಷಸಿಯಾದರೂ ಆಕೃಷ್ಣನತಾಯಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸದ್ಗತಿಯಂ ಪ
 ಡೆದಳು. ಅದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮೊಲೆಹಾಲುಳ್ಳ ಗೋವುಗಳುಕೂಡ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆ

ಚುಕ್ತಸ್ತನಕ್ಷೀರಾಕಿಮುಗಾವೋನುಮಾತರಃ ||೩೯|| ಪಯಾಂಸಿಯಾಸಾಮಪಿಬತ್ಪುತ್ರೈಃ ಹಸ್ತತಾನ್ಯ
ಲವಾ | ಭಗವಾನೈವಕೀಪುತ್ರಕೈವಲ್ಯಾದ್ಯಖಿಲಾರ್ಥದಃ ||೪೦|| ತಾಸಾಮವಿರತಬ್ಧಿವ್ಯಕ್ತೈಃ ಕುರ್ವಂತೀ
ನಾಂಸುತೇಕ್ಷಣವಾ | ನಪುನೇಕಪುತ್ರಾರ್ಜನಂಸಾರೋಽಕ್ಷಾಂಸಮಬವಃ ||೪೧|| ಕಟಧೂಮಸ್ಯಸೌರಭ್ಯ
ಮವಘ್ರಾಯವ್ರಜಾಕಸಃ | ಕಿಮಿದಚ್ಚುತವೇತಿವದಂತೋವ್ರಜಮಾಯಯಾಃ ||೪೨|| ತೇತ್ರವಿಣ್ಣಿ ತಂಗೋಪ್ಯುಃ
ಪೂತನಾಗಮನಾದಿಕಮ್ | ಶೃತ್ವಾತನ್ನಿಧನಂಸ್ವಸ್ತಿಶಿಶೋಶ್ಚಾಸುಂತುನಿಸ್ಮಿತಾಃ ||೪೩|| ನಂದಸ್ವಪುತ್ರಮಾ
ದಾಯಪೂಷ್ಯಾಗತಗುದಾರಧೀಃ | ಮೂರ್ಧ್ನಾಪಾಘ್ರಾಯಪರಮಾಂಮುದಂಲೆಭಿಕುರೂದ್ವಹ ||೪೪||

ಯರು, ಕಿಮು-(ಸ್ವರ್ಗವಂಪಡೆದರೆಂದು)ವಿನುಹ್ಯೇತಕ್ಕದ್ದು ||೩೯|| ಕೈವಲ್ಯಾದ್ಯಖಿಲಾರ್ಥದಃ-ಮೋಕ್ಷವೇಮೊದಲಾದನಕಲಪುರುಷಾ
ರ್ಥಗಳನ್ನೆಕೊಡುವ, ಭಗವಾನ್-ಭಗವಂತನಾದ, ದೇವಕೀಪುತ್ರಃ-ದೇವಕಿಯವನು, ಪುತ್ರಸ್ತೇಹಸ್ತತಾನ್-ಮಗನೆಂಬ
ಅನುರಾಗದಿಂದಗೋಗಿದಂತಾ, ಯಾಸಾಂಪಯಾಂಸಿ-ಯಾವಸ್ತ್ರೀಯರಮೊಲೆಹಾಲನ್ನು, ಅಥವಾಯಾವಅಕಳಹಾಲನ್ನು, ಅಲಂ-
ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಅಪಿಬತೀ-ಕುಡಿದನೋ ||೪೦|| ರಾರ್ಜ-ಅರಸಾದವರೇಕ್ಷಿತನೇ! ಕೃಷ್ಣ(-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಸುತೇಕ್ಷಣರ-ಮಗನೆಂಬಬುದ್ಧಿಯ
ನ್ನು, (ಮಗನಂಕಂಡಂತೆನೋಡುವಿಕೆಯನ್ನು) ಅವಿರತಂ-ನಿರಂತರವೂ, ಕಂವಂತೀನಾಂ-ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ, ತಾಸಾಂ-ಆಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ,
(ಗೋವುಗಳಿಗೂ)ಅಷ್ಟಾನಸಂಭವಃ-ಅವಿವೇಕದಿಂದಂಟಾದ(ಸ್ವರೂಪಾಕ್ಷಾನದಿಂದಹುಟ್ಟಿದ) ಸಂಸಾರಃ-ಜನನಮರಣಗತಿಯು, ಪುನಃ-
ಮರಳಿಯೂ, ನಕಲ್ಪತೇ-ಅಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೪೧|| ವ್ರಜಾಕಸಃ-ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಾದಗೊಲ್ಲರು, ಕಟಧೂಮಸ್ಯ-ಹೆಣದಹೊಗೆಯ, ಸೌ
ರಭ್ಯ-ಸುಗಂಧವನ್ನು, ಅವಘ್ರಾಯ-ಮೂಸಿನೋಡಿ, ಕಿಮಿದಂ-ವಿನಿದು; ಕುತವಿವ-ಎಲ್ಲಿಂದಬಂತು? ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ವದಂತಃ-ಹೇಳಿ
ಕೊಳ್ಳುವವರಾಗಿ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವಂಕುರಿತು, ಆಯಯಾಃ-ಬಂದರು ||೪೨|| ತೇ-ಆನಂದಾದಿಗಳು, ತತ್ರ-ಆಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಗೋಪೈಃ-
ದನಗಳಂಕಾಯುವವರಿಂದ, ವರ್ಣಿತಂ-ಬಂಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಪೂತನಾಗಮನಾದಿಕಂ-ಪೂತನೆಯುಬಂದದ್ದುಮೊದಲಾದ್ದನ್ನೂ, ತನ್ನಿಧ
ನಂ-ಅವಳವರಣವನ್ನೂ, ಶಿಶೋಃಸ್ವಸ್ತಿಚ-ಮಗುವಿನಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ, ಶೃತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಸುವಿಸ್ಮಿತಾಃ-ಬಹಳಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡವರು, ಆ
ಸ೯-ಆದರು ||೪೩|| ಕುರೂದ್ವಹ-ಪರೇಕ್ಷಿತನೇ! ಪೂಷ್ಯ-ಪರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅಗತಃ-ಬಂದ, ಉದಾರಧೀಃ-ಧಾರಾಳವಾದಬುದ್ಧಿಯ
ಳ್ಳ, ನಂ-ನಂವನು ಸ್ವಪುತ್ರಂ-ತನ್ನವನನ್ನು, ಆದಾಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಮೂರ್ಧ್ನಾ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪಾಘ್ರಾಯ-ಮೂಲೊಂಡು,
ಪರಮಂಪುಷಂ-ಪೆಚ್ಚಿದನಂತೋಷವನ್ನು(ಉತ್ತಮೂಸಂದವನ್ನು)ಲೇಭೇ-ಪಡೆದನು ||೪೪|| ಯಾಃ-ಯಾವಪುರುಷನು, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣ

ಯುವಸಿಮು ಹೇಳಿತಕ್ಕದೇನು? ||೩೯|| ಮುಕ್ತಿಯೇಮೊದಲಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡುವ ದೇವಕೀ
ಪುತ್ರನಾದ ಭಗವಂತನು ಪುತ್ರಸ್ತೇಹದಿಂದ ಉಕ್ತಿಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಮತ್ತುಗೋವುಗಳ
ಮೊಲೆಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದದ್ದರಿಂದ ||೪೦|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರವೃಷ್ಟಿಯಂಗೆ
ಯ್ಯ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಅಷ್ಟಾನದಿಂದಂಟಾ
ಗುವ ಸಂಕಾರವು ಪುನಶ್ಚ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವು. ||೪೧|| ಅಮೇಲೆ ಕಾಷ್ಠ
ಗಳಲ್ಲಿ ದಹಿಸಲ್ಪಡುವ ಪೂತನೆಯ ಹೆಣದಹೊಗೆಯನ್ನು ಮೂಸಿನೋಡಿ
ಈಪರಿಮಳವು ಎಲ್ಲಿಬಂದುಮೆದು ನುಡಿಯುವರಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕರು ವ್ರ
ಜವನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದರು. ||೪೨|| ಅಮೇಲೆ ನುಡಗೋಪನೇಮೊದಲಾದ
ಗೋಪಾಲಕರು ಆಗೋಪರಿಂದ ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ,
ಶಿಶುವಿನ ಹೇಳುವವನ್ನೂ, ಆರಾಕ್ಷನಿಯನಾಶವನ್ನೂ, ಕೇಳಿ ಅಶ್ಚರ್ಯಂ
ಗೊಂಡವರಾದರು. ||೪೩|| ಎಲೈ, ಕುರುವಂಶೋತ್ಪನ್ನನಾದಅರಸೇ! ಪರ
ಸ್ಥಲವಾಸುಗೆಯ್ದುಬಂದ ಧಾರಾಳವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ನಂದಗೋಪನು
ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಮೂಸಿನೋಡಿ
ಮಹಾಸಂತೋಷವನೆಯ್ಯಿದನು. || ೪೪ || ಯಾವಪುರುಷನು ಅಶ್ಚರ್ಯಂ

ನುಡುಗೋಪನು

ಯಮತತ್ಪೂತನಾಮೋಕ್ಷಂಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾದ್ಭುತಮಾರಬ್ಧಕಮ್ | ನಿಶಮ್ಯಶ್ರದ್ಧಯಾಮರೋಗೈವಿನೈ
ಲಭತೇರತಿಮ್ || ೪೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಶಮಸ್ಕಂಧೆ ಪಷ್ಠೋಧ್ಯಾಯಃ

ನ, ಅರ್ಜುನ-ಶಿಶುಸ್ವಕೃತ್ಯವಾದ, ಅದ್ಭುತಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಏತತ್-ಈ, ಪೂತನಾಮೋಕ್ಷಂ- ಪೂತನೆಯಮೋಕ್ಷಕಥೆಯ
ನ್ನು, ನಿಶಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಶ್ರದ್ಧಯಾ-ವಿಶ್ವಾಸದೊಡನೆ, (ವರ್ತತೇ)-ಇರುವನೋ, ನಮಸ್ತ್ಯಹಿ- ಆಮನುಷ್ಯನು, ಗೋವಿಂದೇ-ಕೃಷ್ಣ
ನಲ್ಲಿ, ರತಿಂ- ಅವ್ಯಭಿಜುತಾನುರಾಗವನ್ನು, ಲಭತೇ- ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು (ಅಧವಾನಿಶಮ್ಯ-ನಿಶಮಯೇತ್- ಕೇಳುವನೋ)||೪೫||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದ್ವಾರ್ತಬೋಧಿನ್ಯಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇಪಷ್ಠೋಧ್ಯಾಯಃ

ಕರವಾದಶಿಶುಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಚರಿತವೆನಿಸುವ ಪೂತನೆಯ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕೇಳಿದವನಾಗುವನೋ
ಅಪುರುಷನು ಗೋವಿಂದನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಂಪಡೆಯುವನು. ||೪೫||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪಾರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿ
ಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶ್ವರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ
ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಶ್ರೀಭಾಗವತದ” ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸವು, ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾ
ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ಪಷ್ಠೋಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.....*

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ವಿಷ್ಣುರಾತಃ || ಯನಯನಾವತಾರೇಣಭಗವಾಹರಿಶ್ವರಃ | ಕರೋತಿರ್ಕಣರಂಸ್ಯಾನಿಮನೋಹ್ಲಾಚ
ನಃಪ್ರಭೋ || ೧ || ಯಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠತೋಪೈತ್ಯತರಿತ್ವತ್ಯಾಸತ್ವಜ್ಞಕುಧ್ಯತ್ಯೇಬೇಣಪುಂಸಃ | ಭಕ್ತಿರ್ದ
ರೌತತ್ಪುರುಷೇಷುಸ್ಯುತದೇವಹಾರಂವದಮನ್ಯುಚೇತಃ || ೨ || ಅಧಾನ್ಯದಪಿಕ್ಯಪ್ಪಸ್ಯಲೋಕಾಚರಿತಮ
ದಾಭುತಮ | ಮಾನುಷಂವೇದಮಾಸಾಧ್ಯತಜ್ಞತಿಮನುರುನ್ದತಃ || ೩ || ಶ್ರೀಶುಕಃ || ಕದಾಚಿದೌತ್ಥಾ

|| ೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವಪ್ರತಿಪದಬೀಕ ||

[ಪರೀಕ್ಷಿತ್ವುಶ್ಚವು.] ಪ್ರಭೋ-ಸಮರ್ಥನಾದಶುಕನೇ! ಭಗವಾ-ಭಗವಂತನಾದ, ಈಶ್ವರಃ- ಬಡೆಯನಾದ, ಹರಿಃ-ವಿ
ಷ್ಣುವು, ಯೇನಯನ-ಯಾವಯಾವ, ಅವತಾರೇಣ-ಜನ್ಮದಿಂದ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಕರ್ಣರಂಸ್ಯಾನಿ-ಕಿವಿಗಳುಸಂತೋಷಿಸತಕ್ಕವಾಗಿ
ಯೂ, ಮನೋಹ್ಲಾನಿಚ-ಮನೋಹರಗಳಾಗಿ ಯೂ ಇರುವಕೆಲಸಗಳನ್ನು, ಕರೋತಿ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ||೧||ಯತ್-ಯಾವಅವತಾರದ
ಚರಿತ್ರವನ್ನು, ಶ್ರೇಷ್ಠತಃ-ಕೇಳುತ್ತಿರುವ, ಪುಂಸಃ-ಪುರುಷನಿಗೆ, ಅರತಿಃ-ಅಕ್ಕರೆಯಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯೂ, ವಿತ್ಯಾ-ವಿವಿಧವಾದಅತ್ಯಾ
ಶಯೂ, ಅಪ್ರೀತಿ-ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದೋ, ಸತ್ವಂ-ಸಾತ್ವಿಕವಾದಂತೆಕರಣವು, ಅಚಿರೇಣ-ಬೇಗನೆ, ವಿಶುದ್ಧತೆ-ನಿರ್ವಲವಾ
ಗುವುದೋ, ಹರೌ-ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿಃ-ಪ್ರೀತಿಯೂ, ತತ್ಪುರುಷೇಷು-ತತ್-ಅವಿಷ್ಣುವಿನ, ಪುರುಷೇಷು-ಆತ್ಮರಲ್ಲಿ(ಭಾಗವತರ
ಲ್ಲಿ)ಸಖ್ಯಂಜ-ಸ್ನೇಹವೂ, (ಭವತಿ-ಉಂಟಾಗುವುದೋ)ಹಾರಂ-ರಮಣೀಯವಾದ, ತದೇವ-ಆಕೃಷ್ಣಚರಿತ್ರವನ್ನೇ, ಮನ್ಯುನೇಚೇ
ತಃ-(ಮಾನುಕೇಳುವುದಕ್ಕೆಯೋಗ್ಯನಂದು)ತಿಳಿದಿರುವಿಯಾದರೆ, ವದ-ಹೇಳು ||೨|| ಅಧ-ಅನಂತರದಲ್ಲಿ, ಮಾನುಷಂ-ಮನುಷ್ಯಸಂಬಂ
ಧವಾದ, ದೇಹಂ-ಶರೀರವನ್ನು, ಆಸಾದ್ಯ-ಸೇರಿ, ತಜ್ಞಾತಿಂ-ಆಮನುಷ್ಯಜಾತಿಯನ್ನು, ಅನುರುಂಧತಃ-ಅನುಕುಸುಮ್ನಿರುವ, ಕೃ
ಷ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ, ಅದ್ಭುತಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಅಸ್ಯತಃ-ಇತರವಾದ, ತೋಕಾಚರಿತಮಪಿ-ಶಿಶುಚರಿತ್ರವನ್ನೂ ವದ-ಹೇಳು||೩||

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕ | ಉತ್ಕ್ರಿಸ್ತಪತ್ಕಟಂವೈನ್ಯಿತ್ಯಣಾವರ್ತಮಧಿಕ್ಷಿಪತ್ | ದರ್ಶಯತ್ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯಚ ಕೃ
ಪ್ಣೋಕ್ರಿಡತಿಸಪ್ತಮೆ ||

ಟೀ || ೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಾಡಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಅಕಾಶದಲ್ಲಿ ತೃಣಾವರ್ತ
ನೆಂಬ ಅಸುರನನ್ನು ಕೆಡೆಸಿದವನಾಗಿ, ಯಶೋವೇ ತನ್ನಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ತೋರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಕ್ರೀ
ಡಿಸಿದನೆಂಬ ಕಥೆಯು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ || ಲೋಕಾರ್ಥಾದ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನುಕುರಿತು
ಪೂತನೆಯಂಬರಾಕ್ಷಸಿಯು ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ಶಿಶುವಿಗೆ ನುಜಿನ ಮೇಲೆಯನ್ನೂಡಿಸಲುಬಂದು ತಾನೇನಾಶನ
ವನೆಯಿದ್ದಳೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವು ನಿರೂಪಿಸಲು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯಂಕೇಳಿ ಅನಂದಭಕ್ತಿ
ಭರಿತನಾಗಿ ಪುನಶ್ಚ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಚರಿತ್ರವುಂ ಕೇಳಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದನಂತೆ-

ಎಲೈ, ಸಮರ್ಥನಾದ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯನೇ, ಭಗವಂತನಾಗಿಯೂ ಪರಮೇಶ್ವರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಹರಿ
ಯು ಮತ್ಸ್ಯವತಾರಮೊದಲಾದಯಾವಯಾವ ಅವತಾರಗಳಿಂದ ಮನೋಹರಂಗಳಾದ ಯಾವಯಾವ ಚರಿತ್ರಗಳಂ
ಮೊಡೆದನೋ ಆಯಾಚರಿತ್ರಗಳು ಕರ್ಣಂಗಳಿಗೆ ಸುಖಾವಹಂಗಳು, ಮನಸ್ಸಿಗೆಪ್ರೀತಿಕರಂಗಳೂಆಗುವವು ||೧||ಅದರೂ
ಯಾವಚರಿತ್ರಗಳು ಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ಯ ಪುರುಷಮಾತ್ರನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಳಲಿಕೆಗಳು, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ನೂನ್ಮ
ರೂಪವಾದ ಅಭಿಲಾಷವು ಶಾಂತವಾಗುವುದೋ ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿ ಭಕ್ತಿ
ಯೂ ಹರಿದಾಸರಮಿತ್ರತ್ವವೂ ಉಂಟಾಗುವುದೋ, ಅಚರಿತ್ರಂಗಳನ್ನು ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಂಗೆಯ್ಯವ
ನಾದರೆ ನಿರೂಪಿಸು. || ೨ || ಮನುಷ್ಯಾವತಾರಂಗೆಯ್ಯ ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಯ ನೆಟನೆಯನ್ನು ಅನುವರ್ತಿಸುವಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣದೇವನ ಅಶ್ಚರ್ಯಕರಂಗಳಾದ ಮಿಕ್ಕಾದಬಾಲ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸೆಂದು ನುಡಿದ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯ
ನ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯನು ವಿವರಿಸುವನಂತೆ. ||೩|| ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಒಂದುಸಮಯ

ನಿಕೃತಕೃತಕಾಪ್ಲವೇಷಸ್ತುರ್ಯೋಗಸಮಮತಯೋಷಿತಾಮ್ | ಪಾದಿತಗೀತದ್ವಿಜಮಂತ್ರವಾಚಸ್ತೈಶ್ಚ
ಕಾರಸೂನೋರಭಿವೇಚನಂಸತೀ ||೪|| ನನ್ನ ಸ್ವರಶ್ರೀಕೃತಮಜ್ಜನಾದಿಕಂವಿಪ್ರೇಶ್ಯತಸ್ವಸ್ತಯನಂ
ಸುಪೂಜಿತೈಃ | ಅನ್ನಾದಿವಾಸಸ್ಸಗ್ರಭೇಷ್ವಭೇನುಭಿಸ್ಸಂಪಾದ್ಯಾಹ್ನಮಶೀತಯಾಚ್ಛನ್ಯೇ||೫|| ಔ
ತ್ಥಾನಿಕೃತೈಕೈಮನಾಮನಸ್ವಿನೀಸಮಾಗತಾನೋಜಯತೀವ್ರಜೌಕಸಃ | ನೈವಾಶ್ಯಣೋದ್ವೃದ್ಧಿರೂರಿತಂ
ಶಕಟಭಂಜನಫಟ್ಟಃ

(ಕೃತವಚನವು) ಕದಾಚಿತ್-ಒಂದಾನೊಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಔತ್ಥಾನಿಕಕೃತಕಾಪ್ಲವೇ-ಔತ್ಥಾನಿಕ-ಕೃಷ್ಣನ ಎನ್ನುವಂತೆಂಬನಿಮಿತ್ತದಿಂದ
ದಾದ, ಕೃತಕಾಪ್ಲವೇ ಉತ್ಪನ್ನಾಭಿವೇಕದಿಂದ, ಜನ್ಮಾರ್ಥಯೋಗಸತಿ-ಕೃಷ್ಣನು ಹಟ್ಟಿದರೋಳಿ ಣಿನಕ್ಷತ್ರದಸೇರಿಕೆಯೂ ಗು
ತ್ತಿರಲು, ಸಮವೇತಯೋಷಿತಾಂ-ಸೇರಿದಸ್ತ್ರಿಯರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸತೀ-ಪತಿವ್ರತೆಯಾದಯಶೋದೆಯ, ಪಾದಿತಗೀತದ್ವಿಜಮಂತ್ರ
ವಾಚಸ್ತೈಃ-ವಾದಿತ-ವಾದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಗೀತ-ಹಾಡುಗಳಿಂದಲೂ, ದ್ವಿಜಮಂತ್ರವಾಚಸ್ತೈಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಮಂತ್ರಗಳಂಪನಿಮುದ
ರಿಂದಲೂ, ಸೂನೋ-ಮಗನಾದಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಅಭಿವೇಚನಂ-ನೀರೆರೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು, ಚಕಾರ,ಮಾಡಿದ ||೪|| ಸಂವತ್ಸರ-ನಂದಗೋ
ಪನ, ಪಶ್ಚಿಮ-ಮಡದಿಯ, ಕೃತಮಜ್ಜನಾದಿಕಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವಂಗಳನ್ನೂ ನಾದಿಗಳುಳ್ಳಂತಲೂ, ಅನ್ನಾದಿವಾಸಸ್ಸಗ್ರಭೇಷ್ವಭೇನು
ಭಿ-ಅನ್ನಾದಿ-ಅನ್ನವೇವ್ಯಂತಾದವದಾರ್ಥಗಳಿಂದಲೂ, ವಾಸಸ್-ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಕ್-ಪುಷ್ಪಹಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಅಭಿಷ್ಠ-
ಬೇಕಾದ, ಭೇನುಭಿ-ಕರೆಯುವವಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಸುಪೂಜಿತೈಃ-ಪನ್ನಾಗಿಅರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವಿಪ್ರೈಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ, ಕೃತಸ್ವ
ಸ್ತಯನಂ-ಕೃತ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ವಸ್ತಯನಂ-ಹೇಮಮಾರ್ಗವಾದಪುಣ್ಯಾಶವಾಚನವುಳ್ಳಂತಲೂ, ಸಂಜಾತನಿದಾಹ್ನಂ-ಸಂ
ಜಾತನಿದ-ಉಂಟಾದನಿದ್ದೆಯಳ್ಳ, ಅಹ್ನಂ-ಕಂಠುಗಳುಳ್ಳಶಿಶುವನ್ನು, ಶನ್ಯೇ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಅಶೀತಯತೇ-ಮಲಗಿಸಿದ ||೫|| ಔತ್ಥಾನಿಕೃತೈ
ಕೈಮನಾಃ-ಔತ್ಥಾನಿಕ-ಮಗನಿದ್ದು ನಿಂತನೆಂಬನಿಮಿತ್ತದಿಂದಾದ, ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ, ಔತ್ಥಾನಿಕ-ಅತ್ಯಾಸಕ್ತವಾದ, ಮನಾಃ-ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ
ಮೂದ್ದರಿಂದಲೇ, ಮನಸ್ವಿನೀ-ಧಾರಾಳವಾದಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳೂ, ಸಮಾಗತಾಃ-ತನ್ನಮನೆಗೆಬಂದ, ವ್ರಜೌಕಸಃ-ಗೋಕುಲವಾಸಿಗ
ಳನ್ನು, ಪೂಜಯತೀ-ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿರುವವಳಾದ, ಸಾ-ಅಯಶೋದೆಯು, ಸುತಸ್ಯ-ಮಗನ, ರುದಿತಂ-ಅಳುವನ್ನು, ನಾಶ್ಯಣೋ
ದ್ವೃದ್ಧಿ-ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಲ್ಲವು. (ಬಂಡಿಯಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂಯೇಳಿಗೆ) ಸ್ತನಾರ್ಥ-ಮೊಲೆಯಂಬಯನಿವವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ರುದ್ಧ-

ದಲ್ಲಿ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ತನ್ನ ಶಿಶುವು ಮಗ್ಗುಲಾದುದರಿಂದ ಮಾತತಕ್ಕ ಔತ್ಥಾನಿಕಮಹೋ
ತ್ಸವದ ಮಂಗಳಾಭಿವೇಕದಲ್ಲಿ ಅವಿವಸವೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರವಾದ ರೋಹಿಣಿಯೂ ಕೂಡಿದ್ದರಿಂದ
ಆಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿಕೂಡಿದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಮೊದಲಾದವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿವಾದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಗೀತಗಳಿಂದಲೂ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಂತ್ರಭೋದಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಗಳಿಂದಲೂ, ಶುಭಕರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುಮಂತೆ ಮಜ್ಜ
ನವುಗೈಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ||೪|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅನುದ್ಯೋಪನಪತ್ನಿಯು ಶಿಶುವಿಗೆ ಮಂಗಳಸ್ನಾನವಂ ಮಾಡಿಸಿ ಅನ್ನಾದಿಗ
ಳಿಂದಲೂ, ವಸ್ತ್ರಮಾಲಗಳಿಂದಲೂ ಗೋದಾನಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಅಶೀರ್ವಾದವಂಮಾಡಿಸಿ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕಂಠುಗ
ಳುಮುಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಶಿಶುವಂಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಗೆಮಲಗಿಸಿದ
ಳು. ||೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿಶುವ ಮಗ್ಗುಲಾದಮಹೋತ್ಸವವಂ ಮೂ
ಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕೃತೂಹಲಯುಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಮತ್ತೂ
ಧಾರಾಳವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ಉತ್ಪ
ನ್ನವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಗೋಕುಲದ ಸಮಸ್ತಜನರಂ ಪೂಜಿಸುವಳಾಗಿ
ಅ ಸುತೋಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿಶುವಿನ ಅಳುಮ ಕೇಳಿದೆಯಿದ್ದಳು. ಅಬಾ
ಲಕನು ಸ್ತನ್ಯವಾನವಂ ಬಯಸಿದವನಾಗಿ ಅಳುತ್ತ (ಬಂಡಿಯ

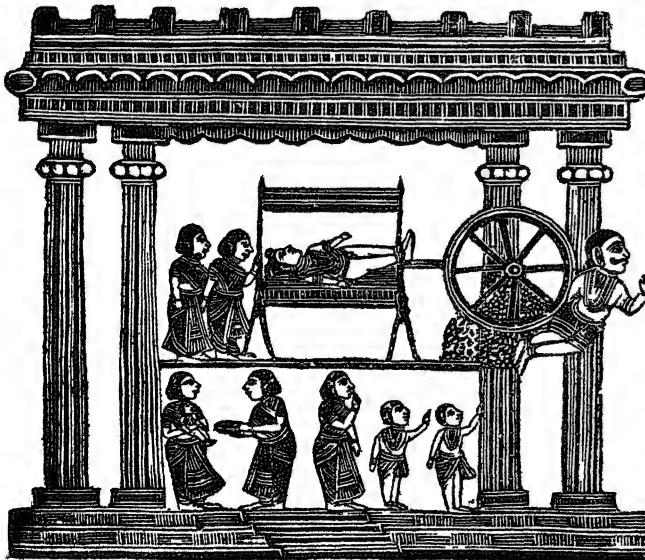

ಮಗುವಿಗೋಪಮಾಡುವ ಗೋಪಿಯರು

ಸುತಸ್ಯಸಾರುದಂಸ್ತನಾರ್ಥೀಚರಣಾವುದಕ್ಷಿಪತ್ | ೬ || ಅಧ್ಯಯಾನಸ್ಯಶಿಶೋರಥಾಲ್ಪಕಪ್ರವಾಳಮೃದ್ವಂ
ಫ್ರಹತುವ್ಯವರ್ತತ|ವಿಧ್ಯಸ್ತನಾನಾರಸಕುಪ್ಯಭಾಜನಂವ್ಯತ್ಯಸ್ತಚಕ್ರಾಕ್ಷವಿಭಿನ್ನಕೂಬರಮ | ೭ || ದ್ವ್ಯ
ಪ್ತ್ಯಾಯಶೋದಾಪ್ರಮುಖಾವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯೋಹ್ಯತ್ಥಾನಿಕೇಕರ್ಮಣಿಯಾಸ್ಸಮಾಗತಾಃ | ನಂದಾದಯಶ್ಚಾ
ದ್ಭುತದರ್ಶನಾಕುಲಾಃಕಥಂಸ್ವಯಂವೈಶಕಟಂವಿಪರೈಗಾತ್ || ೮ || ಇತಿಬ್ರುವನ್ಮೋತಿವಿಪಾದಮೋಹಿತಾಜ
ನಾಸ್ಸಮನ್ತಾತ್ಪರಿವಪ್ತುರಾರವತ್ || ೯ || ಊಚು ರವ್ಯವಸಿತಮತೀನೋಪಗೋಪೀಶ್ಚಬಾಲಕಾಃ | ರುದ

ಅಳುತ್ತಿರುವಕೃಷ್ಣನು, ಚರಣಾ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು, ಉದಕ್ಷಿಪತ್-ಹಾರಿಸಿಹೊಡೆದನು. || ೬ || ಅಧ್ಯ- ಕಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ, ಕಯಾನಸ್ಯ- ಮಲಗಿ
ರುವ, ಶಿಶೋಃ-ಮಗುವಾದಕೃಷ್ಣನ, ಅಲ್ಪಕಪ್ರವಾಳಮೃದ್ವಂಫ್ರಹತಂ-ಅಲ್ಪಕಪ್ರವಾಳ-ಸಂಣಚಿಗೂರಿನಂತೆ, ಮೃದು-ಮತ್ತಾಗಿರು
ವ, ಅಂಖಿ-ಕಾಲಿನಿಂದ, ಹತಂ-ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಅನಃ-ಬಂಡಿಯು, ವಿಧ್ಯಸ್ತನಾನಾರಸಕುಪ್ಯಭಾಜನಂ-ವಿಧ್ಯಸ್ತ-ಧ್ವಂಸಮಾಡ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ನಾನಾರಸ-ಹಲವುರಸಗಳಿಲ್ಲ (ಹಾಲುಮೊಸರುತುಪ್ಪಗಳುಳ್ಳ)ಕುಪ್ಯಭಾಜನಂ-ಕಂಚುಮಂಣುಪಾತ್ರೆಗಳುಂಟಾಗುವಂತೆಯೂ,
ವ್ಯತ್ಯಸ್ತಚಕ್ರಾಕ್ಷವಿಭಿನ್ನಕೂಬರಂ-ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ-ವಿಪರೀತವಾದ, (ತಾರುಮಾರಾದ-ಹಿಂದುಮುಂದಾದ)ಚಕ್ರ-ಗಾಳಿಗಳು, ಅಕ್ಷ-ಅಚ್ಚು
ಗಳು, ವಿಭಿನ್ನ-ಮುರಿದುಹೋದ, ಕೂಬರಂ-ನೋಗವೊಪ್ಪುಳ್ಳದ್ದಾಗುವಂತೆ; ವ್ಯವರ್ತತ-ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿಬಿದ್ದುದು. (ವಿಪರೀತವಾಗಿಉರು
ಳಿಕೊಂಡಿತು.) || ೭ || ಯಶೋದಾಪ್ರಮುಖಾಃ-ಯಶೋದೇವೊದಲಾದವರೂ, ಔತ್ಥಾನಿಕೇಕರ್ಮಣಿ-ಮಗುವೆದ್ದವುತ್ಪವದಲ್ಲಿ, ಯಾಸ್ಸ
ಮಾಗತಾಃ-ಯಾರುಬಂದಿದ್ದರೋ,ತಾವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಆಗೋಕುಲದಹೆಂಗಳೂ, ನಂದಾದಯಶ್ಚ-ನಂದನುಮೊದಲಾದವರೂ,ದ್ವ್ಯಪ್ತ್ವಿ-
ಬಂಡಿಬಿದ್ದದಂಕಂಡು, ಅದ್ಭುತದರ್ಶನ-ಅಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುನೋಡುವುದರಿಂದ, ಆಕುಲಾಃ-ಕದಡಿದಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, "ಶಕಟಂ-ಬಂ
ಡಿಯು, ಸ್ವಯಂ-ತಾನಾಗಿ, ಕಥಂವೈ-ಹೇಗತಾನೆ, ವಿವರ್ಯಗಾತ್-ವಿಪರೀತವಾಗಿಬಿತ್ತು." || ೮ || ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಬ್ರುವಂತಃ-ಹೇಳು
ತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಜನಾಃ-ಜನಗಳು, ಅತಿವಿಪಾದಮೋಹಿತಾಃ-ಅತಿವಿಪಾದ-ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖದಿಂದ, ಮೋಹಿತಾಃ-ಮೋಹಿತಗೊಂಡವರಾಗಿ,
ಆರ್ತವತ್-ಪೀಡಿತರಾದಂತೆ, ನಮಂತಾತ್-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪರಿವಪ್ತುಃ-ಮುತ್ತಿಕೊಂಡರು || ೯ || ಬಾಲಕಾಃ-ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಡುಗರು,
ಅವ್ಯವಸಿತಮರ್ತೀ-ವ್ಯವಸಾಯಗೊಳ್ಳದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, (ವಿಚಾರನಿರ್ಣಯವಿಲ್ಲದ) ಗೋಪಾ-ಗೊಲ್ಲರನ್ನೂ, ಗೋಪೀಶ್ಚ-ಗೊಲ್ಲತಿಯ
ರನ್ನೂ ಕುರಿತು" ರುದತಾ-ಅಳುತ್ತಿರುವ, ಅನೇನ-ಈಮಗುವಿನಿಂದ, ಪಾದೇನ-ಕಾಲಿನಿಂದ, ಏತತ್-ಈಬಂಡಿಯು, ಕ್ಷಿಪ್ತಂ-ಹಾರಿಸ

ತಳದಲ್ಲಿರುವ ತೊಟ್ಟನ್ನಲ್ಲಿ) ತನ್ನ ಚರಣಗಳನ್ನು ಉರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿ ಚಿಮ್ಮಿದನು. || ೬ || ಕಳಗಮಲಗಿರುವ ಬಾಲ

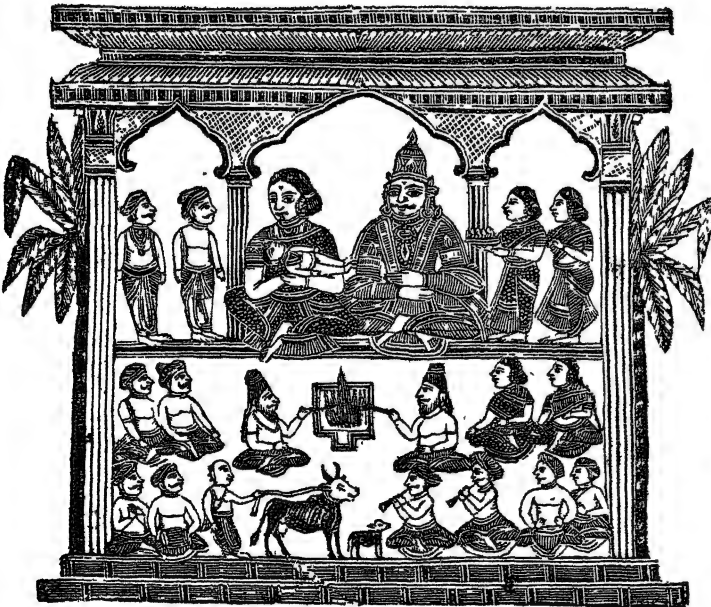

ಕನ ಪುಟ್ಟದಾಗಿಯೂ ಚಿಗೂರಿನಂತೆ ಮೃದುವಾಗಿಯೂ
ಇರುವಪಾದದಿಂದ ಒಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶಕಟವು ಒಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ
ನಾನಾರಸಗಳಿಲ್ಲ ಗಾಜಿನಮಡಿಕೆಗಳೂ ಕಂಚಿನಪಾತ್ರೆಗ
ಳೂ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ವ್ಯತ್ಯಸ್ತಗಳಾದ ಚಕ್ರಗಳೂ ಅಚ್ಚಿನ
ವರವೂ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಮುರಿದುಹೋದ ಹೆಮ್ಮರವುಳ್ಳ
ದ್ದಾಗಿ, ವಿಪರೀತವಾಗಿಬಿದ್ದುದು. || ೭ || ಅಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯೆ
ಶೋದಾದೇವಿಯೇ ಮೊದಲಾದವರು ಉತ್ಸವಕ್ಕೆಬಂದಿರುವ
ಗೊಲ್ಲತಿಯರೂ ಕೂಡ ಅದಂಕಂಡು ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಂ
ದಗೋಪಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರೂನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ
ದಿಂದ ಈ ಬಂಡಿಯು ಹೇಗೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಮುರಿದುಬಿ
ದ್ದದೆಂದು ಅತ್ಯಂತವ್ಯಸನದಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಆರ್ತ
ರಂತೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿರಲು, || ೯ || ಅಸಮಯ
ದಲ್ಲಿ ಶಿಶುವಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಗೋಪಾಲಕರು- ನಿಶ್ಚ
ಯವನೆಯ್ದದೆ ಇರುವ ನಂದಗೋಪಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾ

ತಾನೆನಪಾದೆನಕ್ಷೆಪ್ಪಮೆತನ್ನ ಸಂಶಯಃ ||೯|| ನತೇಶದ್ವಧಿರೇಗೊಪಾಬಾಲಭಾಷಿತಮಿತ್ಯುತ | ಅಪ್ರಮೆಯ
ಮ್ಬಲಂತಸ್ಯಬಾಲಕಸ್ಯನತೆದಿಮಃ ||೧೦|| ರುದಂತಂಸುತಮಾದಾಯಯಶೋದಾಗ್ರಹಂಕಿತಾ | ಕೃತ್ಯಾಸ್ತು
ಸ್ತೈಯಾನಂವಿಪ್ರೈಸ್ಸೂಕ್ತೈಸ್ತನಮಪಾಯಯತ್ || ೧೧ || ಪೂರ್ವವತ್ಸಾಧುಪಿತಂಗೊಪೈರ್ಬಲಿಭಿಸ್ಸಪರಿ
ಚ್ಛದಮ್ | ವಿಪ್ರಾಹುತ್ಯಾರ್ಚಯಾಂಚಕ್ರುರ್ದಧ್ಯಕ್ಷತಕುತಾಮ್ಬುಭಿಃ ||೧೨|| ಯೇಸೂಯಾನೌತದಮೆಭಿ

ಲ್ಪಟ್ಟದಾದ್ದಿಡೆ-(ಎತ್ತಿಕೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಚಿಮ್ಮಲ್ಪಟ್ಟಿತು), ನಸಂಶಯಃ-ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು. " ಎಂದು, ಊಚುಃ ಹೇಳಿದರು. ||೯||
ತೇಗೋಪಾಃ-ಆಗೊಲ್ಲರು, ಬಾಲಭಾಷಿತಮಿತಿ-ಹುಡುಗಮಾತೆಂದು, ನಶ್ರದ್ವಧಿರೇ-ನಿಚ್ಚಲಿಲ್ಲವು. ತೇ-ಅವರು, ತಸ್ಯಬಾಲಕಸ್ಯ-ಆ
ಮಗುವಿನ, ಅಪ್ರಮೇಯಂ-ದಿಟವಾಗಿತಿಳಿಯಲಕೃತ್ಯವಾದ, ಬಲಂ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ನವಿದುಃ- ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ||೧೦|| ಯಶೋದಾ-
ಯಶೋದೆಯು, ರುದಂತಂ-ಅಳುತಿರುವ, ಸುತಂ-ಮಗನನ್ನು, ಆದಾಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಗ್ರಹಂಕಿತಾಸತಿ- ಗ್ರಹದಭಯವುಳ್ಳವ
ಳಾಗಿ, ವಿಪ್ರೈಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ, ಸೂಕ್ತೈಃ-ವೇದಮಂತ್ರಗಳಿಂದ, ಸ್ವಸ್ತೈಃ-ಪುಣ್ಯಾಹವನ್ನು, ಕೃತ್ಯಾ- ಮಾಡಿ, ಸ್ತ-
ನಂ-ಮೊಲೆಯನ್ನು, ಅಪಾಯಯತ್-ಕುಡಿಸಿದಳು. ||೧೧|| ವಿಪ್ರಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಬಲಿಭಿಃ-ಬಲವಂತರಾದ, ಗೋಪೈಃ-ಗೊಲ್ಲರಿಂದ
ಸಪರಿಚ್ಛದಂಯಥಾತಥಾ-ಪರಿಕರಗಳಿಂದಕೂಡಿದ್ದಾಗುವಂತೆ, ಪೂರ್ವವತ್-ಮುಂಚೆಯಿದ್ದಹಾಗೆ, ಸಾಧುಪಿತಂ- ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಬಂಡಿ
ಯನ್ನುಕುರಿತು, ಹುತ್ಯಾ-ಗ್ರಹಹೋಮವನ್ನುಮಾಡಿ, ದಧ್ಯಕ್ಷತಕುತಾಂಬುಭಿಃ-ಮೊಸರುಅಕ್ಷತದರ್ಭನೀರುಗಳಿಂದ, ಅರ್ಚಯಾಂ
ಚಕ್ರುಃ-ವೂಡಿಸಿದರು. ||೧೨||ಯೇ-ಯಾವವಿಪ್ರರು, ಅಸೂಯಾ-ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನಿಂದಲೂ, ಅನ್ಯತ-ಸಟಿಯಿಂದಲೂ, ಡಂಭ-ಬಡಾ
ಯಿಯಿಂದಲೂ, ಈರ್ಷ್ಯಾ-ಸೈರಣೆಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ, ಹಿಂಸಾ-ಪೀಡನದಿಂದಲೂ, ಮಾನ-ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದಲೂ, ವರ್ಜಿತಾಃ- ಬಿಡಲ್ಪ
ಟ್ಟವರೋ. ಸತ್ಯಶೀಲಾನಾಂ, ದಿಟವಾದಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ, ತೇಷಾಂ-ಅವರ, ಆಶಿಷಃ-ಹರಕೆಗಳು, ವಿಘ್ನಾಃ-ವ್ಯರ್ಥಗಳಾಗಿ, ನ

ಲಕರಂ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಳಂಕುರಿತು "ರೋದನಂಗೆಯ್ಯ ಈಶುವಿನ ಪಾದಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಈಶಕಟವು ವೈತ್ಯ

ಕುರಿತು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಂ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ, ದಧ್ಯಕ್ಷತಕುತಾದಿಗಳಿಂದ ಶಾಂತಿದೇವತೆಗಳಂ ಪೂಜಿ
ಸಿ, ನವಗ್ರಹಹೋಮವಂ ಮಾಡಿದರು. || ೧೨ || ಪರರಗುಣಂಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನಾ ರೋಪಿಸುವ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ
ಲೂ, ಪರರಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೋಡಿ ಸಹಿಸದೆಯಿರುವಿಕೆಯೆಂಬ ಈರ್ಷ್ಯೆಯಿಂದಲೂ, ಅನ್ಯತವಚನಗಳಿಂದಲೂ, ದಂ
ಭದಿಂದಲೂ, ಹಿಂಸೆ ಯಿಂದಲೂ, ಅಹಂಕಾರದಿಂದಲೂ, ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂತಾದ ಸತ್ಯಶೀಲರಾದ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಶೀ

ಸ್ತವಾಗಿ ಬಿದ್ದುದು. ಈಯರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಶ
ಯವಿಲ್ಲವು. ಎಂದುನುಡಿದರು. ||೯|| ಆಬಾಲ
ಕರ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿದ ಗೋಪಾಲಕರು ಆಶಿಶು
ವಿನ ಊಹಿಸಲಕೃತ್ಯವಾದ ಬಲವನ್ನು ಅರಿಯ
ದೇ ಇರುವರಾದುದರಿಂದ "ಈಶಿಶುವು ಈಬಂ
ಡಿಯಂ ಕೆಡಹಿತು" ಎಂಬವಾಕ್ಯವುಸಂಗತವಲ್ಲ
ವು. ಈಗೋಪಬಾಲಕರು ಏನುಬಲ್ಲರೆಂದು ಬಾ
ಲಕರವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವು. ||
ಆಮೇಲೆ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ರೋದನಂಗೆ
ಯ್ಯ ಶಿಶುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಗ್ರಹಭೀತಿ
ಶಂಕೆಯಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ರಕ್ಷೋಘ್ನಸೂ
ಕ್ತಗಳಂ ಪಠನಂಗೈಯಿ ಸಿ ಷ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತವಾದ ಆ
ಶಿಶುವಂ ಸ್ತನ್ಯಪಾನಂಗೈಯಿಸಿದಳು. ||೧೧|| ಆ
ಸಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಗಳು ಬಲಿವೃರಾದ
ಗೋಪಾಲಕರಿಂದ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂಡಿಯಂ

ವ್ಯಾಹಿಂಸಾಮಾ ನವಿವರ್ಜಿತಾಃ | ನತೆದಾಂಸತ್ಯೇಲಾನಾಮಾಶಿಮೋನಿಫಲಾಃಕೃತಾಃ || ೧೩ ||
 ಇತಿಬಾಲಕಮಾನೀಯಸಾಮರ್ಥ್ಯಜರುಪಾಕೃತ್ಯೈಃ | ಜಲೈಃಪವಿತ್ರೌಪಧಿಭಿರಭಿಷಿಚ್ಯದ್ವಿಜೋ ತ್ತ
 ಮೈಃ||ವಾಚಯಿತ್ವಾಸ್ವಸ್ತೃಯಾನಂನಂದಗೋಪಸ್ಸಮಾಹಿತಃ| ಹುತ್ವಾಚಾಗ್ನಿಂದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯಃಪ್ರಾದಾದನ್ನಂ
 ಮಹಾಗುಣಮ್ || ೧೪ || ಗಾತ್ಮಸುರೈಗುಣೋಪತಾವಾಸಸ್ಸಗ್ರಾಕ್ತಮಾಲಿನೀಃ| ಆತ್ಮಜಾಭ್ಯುದಯಾರ್ಥಾ
 ಯಪ್ರಾದಾತ್ತೇಚಾನ್ವಯುಜ್ಜತ || ೧೫ || ವಿಪ್ರಮಂತ್ರವಿದೂಯಾಕ್ತಾನ್ಪ್ರಾಪ್ತೋಕ್ತಾಸ್ತದಾಕಿ
 ಪಃ | ತಾನಿವೈಲಾಭವಿವ್ಯನ್ತಿನಕದಾಚಿದಪಿಧುವಮ್ || ೧೬ || ಎಕದಾರೋಹಮಾರೂಢಂಲಾಲಯನ್ತೀ

ತ್ಯಣಾವ ತರ್ಖ್ಯಾಸುರಸಂಹಾರಘಟ್ಟಃ

ಸತೀಗುಹಾ | ಗರಿಮಾಣಂಶಿಕೋವೋಧುಂನನೇಹಿಗಿರಿಕೂಟವತ್ || ೧೭ || ಭೂಮೌನಿಧಾಯತಚ್ಚೋಗ್ರ

ಕೃತಾಃ-ಮಾಡಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು || ೧೩|| ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡು, ಬಾಲಕಂ-ಮಗುವನ್ನು, ಅನೀಯ-ತಂದು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಜರುಪಾಕೃತ್ಯೈಃ-
 ಸಾಮವೇದಯುಗ್ಮೇದಯಜುರ್ವೇದಗಳಿಂದಮಂತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಪವಿತ್ರೌಪಧಿಭಿಃ- ಪರಿಶುದ್ಧಗಳಾದಮೂಲಿಕೆಗಳುಳ್ಳ, ಜಲೈಃ- ತೀರ್ಥಗ
 ಳಿಂದ, ದ್ವಿಜೋತ್ತಮೈಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದ, ಅಭಿಷಿಚ್ಯ-ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ || ೧೪|| ಸಮಾಹಿತಃ- ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡ, ನಂದಗೋ
 ಪಃ-ನಂದಗೋಪನು, ಸ್ವಸ್ತೃಯಾನಂ-ಪುಣ್ಯಾಹವನ್ನು, ವಾಚಯಿತ್ವಾ-ಓದಿಸಿ, ಅಗ್ನಿಂಚ-ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ, ಹುತ್ವಾ-ಹೋಮಮಾಡಿ,
 ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಮಹಾಗುಣಂ-ಹೆಚ್ಚಾದಗುಣವುಳ್ಳ, ಅನ್ನಂ-ಅಹಾರವನ್ನು, ಪ್ರಾದಾತ್- ಕೊಟ್ಟನು. || ೧೫|| ಸರ್ವ
 ಗುಣೋಪೇತಾಃ- ಸಕಲಗುಣಗಳಿಂದಲೂಕೂಡಿದ, ವಾಸಸ್ಸಗ್ರಾಕ್ತಮಾಲಿನೀಃ- ವಾಸಃ-ವಸ್ತ್ರ, ಸ್ನಕ್-ಪುಷ್ಪಹಾರ, ರುಕ್ತಮಾಲಿ
 ನೀಃ-ಭಂಗಾರದನರಗಳೂವುಳ್ಳ, ಗಾತ್ಮ-ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ಆತ್ಮಜಾಭ್ಯುದಯಾರ್ಥಾಯ- ಆತ್ಮಜ-ಮಗನ, ಅಭ್ಯುದಯಾರ್ಥಾಯ-
 ಶ್ರೇಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಪ್ರಾದಾತ್-ದಾನಮಾಡಿದನು. ತೇಜ- ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, ಅನ್ವಯುಂಜತ- ಹರಕೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರು. || ೧೬||
 ಮಂತ್ರವಿದಃ-ಮಂತ್ರಗಳನ್ನುಬಲ್ಲ, ಯುಕ್ತಾಃ-ಯೋಗ್ಯರಾದ, ವಿಪ್ರಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಯೇ-ಯಾರೋ, ತೈಃ-ಅವರಿಂದ, ಪ್ರೋ
 ಕ್ತಾಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, ಯಾವ-ಯಾವವೋ, ತಾಃತದಾಶಿಷಃ-ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು, ಕದಾಚಿದಪಿ-ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂಕೂಡ, ನಿ
 ಪ್ಪಲಾಃ-ವ್ಯರ್ಥಗಳು, ನಭವಿಷ್ಯಂತಿ-ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಧ್ರುವಂ-ನಿಶ್ಚಯವು. || ೧೭|| ಎಕದಾ- ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆರೋಹಂ- ತೊಡೆಯ
 ನ್ನು, ಆರೂಢಂ-ವಿರವ, ಸುತಂ-ಮಗನನ್ನು, ಲಾಲಯಂತೀ-ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವ, ಸತೀ- ಸಾಧ್ವಿಯಾದಯೋಗೋದೆಯು, ಶಿಕೋಃ-
 ಮಗುವಿನ, ಗಿರಿಕೂಟವತ್-ಜಟ್ಟದಕೊಡುಗಲ್ಲಿನಂತಿರ್ಪ, ಗರಿಮಾಣಂ-ಭಾರವನ್ನು, ವೋಧುಂ-ಹೊರುವದಕ್ಕೆ, ನನೇಹೇ- ಸೈರಿಸ
 ಲಾರವೆಹೋದಳು || ೧೮|| ಗೋಪಿ-ಯೋಗೋದೆಯು, ಭಾರಪೀಡಿತಾ-ಹೊರೆಯಿಂದಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವಿಸ್ಮಿತಾ-ಅಚ್ಚರಿ

ವಾದವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವು. || ೧೩|| ಎಂದಂತಿಳಿದು ನಂದಗೋಪನು ಪವಿತ್ರಕರಗಳಾದ ಮಾವಿನ ಚಿಗು
 ರುಮೊದಲಾದಒಪಧಿಗಳಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧಿಯಾಗಿಯೈಲ್ಪಟ್ಟ ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಲಾಗಲಿ
 ದ ಜಲಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಂಗೈಯಿಸಿ. || ೧೪|| ಮತ್ತುಸಾಮಾಧಾನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಂಗೈಯಿಸಿ, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮವಮಾಡಿಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಗಳಿಗೆ ದಿವ್ಯಾನ್ನದಾನವಂ
 ಮಾಡಿದನು. || ೧೫ || ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತಗಳಾದ ವಸ್ತ್ರ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕಾ ಸುರ್ವಣರಜಿತಾ
 ಭರಣಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗಳಾದ ಗೋವುಗಳಂ ತನ್ನ ಪುತ್ರನಿಗೆಅಭ್ಯುದಯವಾಗಲೋಸುಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತ
 ಮರಿಗೆ ದಾನವಮಾಡಿದನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಆಶೀರ್ವಾದವಂ ಮಾಡಿದರು. || ೧೬|| ಮಂತ್ರಜ್ಞರಾದ ಸತ್ಯದಯಾದಿಯು
 ಕ್ತರಾದ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಯಾವ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವೋ ಅವು- ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯರ್ಥಂಗೆ
 ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲವು. ಇದು ನಿಶ್ಚಯವು. || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯೋಗೋದಾದೇವಿಯು ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕು
 ಳಿತಿರುವ ಪುತ್ರನು ಲಾಲಿಸುತ್ತಿರುವಳಾಗಿ ಪರ್ವತಶಿಖರದಂತೆ ಅತ್ಯಂತಭಾರವುಳ್ಳ ಆಶಿಕುವು ಧರಿಸಲು ಸಹಿಸಲಾರದೆ
 ಇದ್ದಳು. || ೧೮ || ಬಳಿಕ ಯೋಗೋದಾದೇವಿಯು ಆಶಿಕುವಿನ ಮಹಾಭಾರದಿಂದ ಪೀಡಿತಳಾಗಿ ಆತ್ಮಯಾಸಪಟ್ಟವಳು

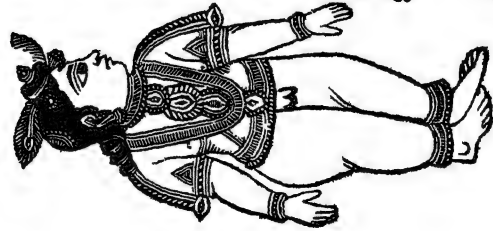
ಪೀನಿಸ್ಥಿತಾಭಾರಪೀಡಿತಾ / ಮಹಾಪುರುಷಮಾದಧ್ಯೌಜಗತಾಮಾಸುಕರ್ಮಸು || ೧೯ || ದೈತ್ಯೋನಾಮ್ನಾ
ತ್ಯಣಾವರ್ತಕುಸಭೃತ್ಯಗಪ್ರಚೋದಿತಃ | ಚಕ್ರವಾತಗ್ವರೂಪೇಣಜಹಾರಾಸೀನಮರ್ದಭಕಮ್ || ೨೦ ||
ಗೋಕುಲಂಸದ್ವಮಾವೃಣ್ಣ್ಯನ್ಮುಪ್ಪಂಶ್ಚಕ್ಷೂಂಪಿರೇಣುಭಿಃ | ಈರಯೇಸುಮಹಾಘೋರಶಬ್ದೆನಪ್ರದಿಕೋ
ದತ || ೨೧ || ಮುಹೂರ್ತಮಭವದ್ಗೋಪ್ಮಂರಜಸಾತಮಸಾವೃತಮ್ ! ಸುತಂಯುಕೋದಾನಾಪಕೃತ್ಮ

ಗೊಂಡವಳಾಗಿ, ತಂ-ಆಮಗುವನ್ನು, ಭೂಮೌ-ನಿಲದಲ್ಲಿ, ನಿಧಾಯ-ಇರಿಸಿ, ಮಹಾಪುರುಷಂ-ವಿಷ್ಣುವನ್ನು. ಅದಧ್ಯೌ-ಧ್ಯಾನಮಾ
ಡಿದಳು. ಜಗತಾಂ-ಪ್ರಪಂಚಗಳ, ಕರ್ಮಸು-ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ಆನ-ಇದ್ದಳು. (ಅಧವಾ ಕೃಷ್ಣನಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜಗತ್ತುಗಳಭಾರದಿಂ
ದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ, ಆಶಿಸುವನ್ನು ಮಹಾಪುರುಷನೆಂದುಭಾವಿಸಿದಳು.) ||೧೯||ನಾಮ್ನಾ-ಹೆಸರಿನಿಂದ, ತ್ಯಣಾವರ್ತ-ತ್ಯಣಾವರ್ತ
ನೆಂಬ, ದೈತ್ಯಃ-ದಿತಿಪುತ್ರನಾದರಾಕ್ಷಸನು, ಕಂಸಭೃತ್ಯಃ-ಕಂಸನಸೇವಕನಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರಚೋದಿತಃ-ಕಂಸನಿಂದಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ
ನಾಗಿ, ಚಕ್ರವಾತಸ್ವರೂಪೇಣ-ಸುಳಿಗಾಳಿಯರೂಪದಿಂದ, ಆಸೀನಮರ್ಭಕಂ-ಕುಳಿತಾರ್ಥಮಗುವನ್ನು, ಜಹಾರ-ಅಪಹರಿಸಿದನು.||೨೦||
ಗೋಕುಲಂಸರ್ವಂ-ಗೋಲ್ಲರಪಾಳ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಆವೃಣ್ಣ್ಯ-ಸುತ್ತಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, ರೇಣುಭಿಃ-ಧೂಳುಗಳಿಂದ, ಚಕ್ಷೂಂಪಿ-ಕಂ
ಗಳನ್ನು, ಮುಷ್ಕ-ಅಪಹರಿಸುವವನಾಗಿ, ಸುಮಹಾಘೋರಶಬ್ದೇನ-ದೊಡ್ಡಭಯಂಕರವಾದಸಪ್ಪಳನಿಂದ, ದತವ್ರದಿಕಃ-ಇತ್ತುದಿಕ್ಕು
ಗಳನ್ನೂ, ಈರಯೇ-ಪ್ರೇರಿಸುವನಾಗಿ, ಅಧವಾಪೂರಯೇ-ತುಂಬುವವನಾದನು.||೨೧||ಮುಹೂರ್ತಂ-ತಾನುಹೊತ್ತು, ಗೋಪ್ತಂ-ಗೋ
ಲ್ಲರಹೆಚ್ಚಿಯು, ರಜಸಾ-ಮಂಚಿನಧೂಳಿಯಿಂದಲೂ, ತಮಸಾ-ಕತ್ತಲೆಯಿಂದಲೂ, ಆವೃತಂ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಅಭವತ್-ಆದುದು. ತ
ತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ನ್ಯಸ್ತವತೀ-ಇರಿಸಿದವಳಾದಳೋ, ತತಃ-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ಯಕೋದಾ-ಯಕೋದೆಯು,

ಮೋಗುವಿಗೆಮಲೆಯುಂಕೊಡುವಯಕೋದೆಯು

ಭಾರದಿಂದಕೆಳಕ್ಕೆಯಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಮಗುವೂ

ಗಿ ಆಶಿಸುವಂ ಕೆಳಕ್ಕೆಯಿಳಿಸಿ ಜಗತ್ತುಗಳಂ ತನ್ನಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಅಭಗವಂತನ ಭಾರವೆಂಬುವುದಂ ಅರಿಯ
ದೆ ಪಾಕ್ಯತಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇದೇನುತ್ಪಾತವೋ ಎಂದು ಕುಂಕಿಸಿ, ಮಹಾಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಂ ಧ್ಯಾನಂಗೆ
ಯ್ದಳು. || ೧೯ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಭೃತ್ಯನಾದತ್ಯಣಾವರ್ತನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ದೈತ್ಯನು ಕಂಸನಿಂದ ಕಳುಹಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸುಂಟುರುಗಳಾಯ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ಮಲಗಿರುವ ಬಾಲಕನಂ ಅಪಹರಿಸಿದನು ||೨೦||
ಅದೆಂತೆನ-ಆದೈತ್ಯನು ಧೂಳಿಗಳಿಂದ ಗೋಕುಲವನ್ನೆಲ್ಲಮಂ ತುಂಬಿಸುವನಾಗಿ, ಎಲ್ಲರ ಕಂಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿಸುವ
ನಾಗಿ, ಮಹಾಶಬ್ದದಿಂದ ದಿಕ್ಕುವಿದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಮಂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೆಯಿಸುವನಾಗಿ, ||೨೧||ಅಬಾಲಕನಂ ಅಪಹರಿಸುವಕಾಲ
ದಲ್ಲಿ ಒಂದುಮುಹೂರ್ತದೊಳಗೆ ಅಗೋಕುಲವುಧೂಳುಗಳಿಂದಲೂ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದಲೂ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು.

ತೃಪ್ತವತೀಯತಃ || ೧೦ || ನಾಪಶ್ಯತ್ಕೃಷ್ಣದಾತ್ಮನಮ್ಪರಜ್ಞಾಪಿವಿಮೋಹಿತಃ | ತೃಣಾವರ್ತವಿ
ಗೃಹ್ಯಾಭಿಷ್ಠಾಢ್ಯರಾಧಿರಾವದ್ರುತಃ || ೧೧ || ಇತಿಖರಪವನಚಕ್ರಪಾಸುವರ್ಷಸುತಪದವೀಮಬಲಾಃವಿ
ಹ್ವಯಮಾತಾಅತಿಕರಾಣಮನುಸ್ಮರನ್ತ್ಯಶೋಚದ್ಭವಿಪತಿತಾಮೃತವತ್ಸಕಾಯಧಾಗೌಃ || ೧೨ || ರುದಿತಮನು
ನಿಶವ್ಯತತ್ರಗೋಪ್ರೋಭೃಶಮನುತಪ್ತಧಿಯೋಶುಪ್ರಾರ್ಥಮುಖ್ಯಃ | ರುರುದುರನುಪಲಭ್ಯನನ್ನಸೂನಮ್ನುಪ
ನುಸಾರತಪಾಂಸುವಷವೇಗೆ || ೧೩ || ತೃಣಾವರ್ತಶ್ಯಾನ್ತ ರಯೋವಾತ್ಯಾರೂಪಧರೋಹರ | ಕೃಷ್ಣಂನ

ಸುತಂ-ಮಗನನ್ನು, ನಾಪಶ್ಯತ್-ನೋಡಲಿಲ್ಲವು || ೧೦ || ಕೃಷ್ಣ ದಪಿ-ಬಿಬ್ಬನಾದರೂ, ತೃಣಾವರ್ತವಿನೃಪ್ಯಾಭಿಃ- ಸುಳಿಗಾಳಿಯಿಂದಚಿ
ಮೃಲ್ಪಟ್ಟ, ಶರ್ಮರಾಭಿಃ-ಮರಳುಗಳಿಂದ, ಉಪದ್ರವಃ-ಉಪದ್ರವಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವಿಮೋಹಿತಃ- ಮೋಹಗೊಳಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನೂ, ಪತಂಚಾಪಿ-ಹಿರವನನ್ನೂ ಕೂಡ, ನಾಪಶ್ಯತ್-ಕಾಣಲಿಲ್ಲವು || ೧೧ || ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಖರ-ಶೀ
ಷ್ಣವಾದ, ಪವನಚಕ್ರ-ಗಾಳಿಯುಸುಳಿಯ, ಪಾಂಸುವರ್ಷ- ಧೂಳಿಯುಸುಳಿಯಲ್ಲಿ, ಸುತಪದವೀಂ-ಮಗನದಾರಿಯನ್ನು ಅವಿಲಕ್ಷ್ಯ-
ಕಾಣದೆ, ಅಬರಾ-ದುರ್ಬಲಳಾದ, ಮಾತಾ-ತಾಯಿಯಾದಯಶೋದಯು, ಅತಿಕರಾಣಂ-ಕಡುಶೋಕವಾಗಿ, ಅನುಸ್ಮರಂತೀ-ನೆನಪುಗೊ
ಳ್ಳುತ್ತಿರುವಳಾಗಿ, ಭುವಿ-ನಿಲದಲ್ಲಿ, ಪತಿತಾಸತೀ-ಬಿದ್ದವಳಾಗಿ, ಮೃತವತ್ಸಕಾ-ಸತ್ತಕರುವುಳ್ಳ, ಗೌರ್ಯಧಾ-ಅಕ್ಕಳುಹೇಗೋಹಾಗೆ,
ಅಶೋಚತ್-ದೂಳಿಸುವಳು || ೧೨ || ಪವನೇ-ಗಾಳಿಯು, ಉಪಾರತಪಾಂಸುವರ್ಷವೇಗೇಸುತಿ-ಉಪಾರತ-ಶಾಂತವಾದ, ಪಾಂಸುವರ್ಷ-
ಧೂಳಿನಮಳೆಯು, ವೇಗೇಸುತಿ-ತ್ಯಂತವುಳ್ಳದ್ದಾಗುತ್ತಿರಲು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ರುದಿತಂ-ಅವಶಿಷ್ಠವನ್ನು, ಅನುನಿಶಮ್ಯ-ಅನುಸರಿಸಿಕೇ
ಳಿ, ಗೋವ್ಯಃ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಭೃಶಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಅನುತಪ್ತಧಿಯಃ-ಅನುತಾಪಗೊಂಡಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಶುಪ್ರಾ
ಣಮುಖ್ಯಃ- ಕಂಣೀರ್ದಳಿಂದತುಂಬಿದವೋರೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ನಂದನೂನುಂ-ನಂದಗೋವನವುಗನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅನುಪಲಭ್ಯ-
ಕಾಣದೆ, ರುರುದುಃ-ಅತ್ತರು || ೧೩ || ವಾತ್ಯಾರೂಪಧರಃ-ಗಾಳಿಯುಗುಂಪಿನ ಆಕಾರವನ್ನುವಹಿಸಿದ, ತೃಣಾವರ್ತಃ-ತೃಣಾವರ್ತನೆಂಬ
ದೈತ್ಯನು, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಹರ-ಕದ್ದವನಾಗಿ, ಸಭೋಗತಃ-ಆಕಾಶವನ್ನುಸೇರಿದವನಾಗಿ, ಶಾಂತರಯಃ-ಅಣಗಿದವೇಗ
ವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಭೂರಿಭಾರಭೃತ್-ಹೆಚ್ಚುಪೊರೆಯನ್ನುಪೊತ್ತವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಗಂತುಂ-ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ, ನಾಶೋಗತಃ-ಶಕ್ತನಾ

ಶಿವೋಪನಿಷತ್ಸೂತ್ರಂ

ಮತ್ತುಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ಯಾವ
ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನಪುತ್ರನು ಮಲಗಿಸಿದ್ದಳೋ ಅಸ್ಥಳದ
ಲ್ಲಿ ಆಬಾಲಕನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲವು || ೧೦ || ತೃಣಾವರ್ತನಿಂದ
ಎರಚಲ್ಪಟ್ಟ ಹರಳುಗಲ್ಲಗಳಿಂದ ಉಪದ್ರವಪಟ್ಟ
ಯಾರೊಬ್ಬನಾದರೂ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ತನ್ನನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ
ನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ || ೧೧ || ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರವಾದ
ಚಕ್ರಾಕಾರವಾದ ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದ ಮುಳುಗಲ್ಪ
ಟ್ಟ ಧೂಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರವಾದ ಯಶೋದಾದೇವಿ
ಯು ಬಾಲಕನಮಾರ್ಗಮಕಾಣದೆ ತನ್ನ ಬಾಲಕನನ್ನೇ
ಗೃಹಿಸುವಳಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ದೈನ್ಯದಿಂದ ರೋದನಂಗೆ
ಯ್ಯಳಾಗಿ ಕರಮಂಕಾಣವೆ ವ್ಯಸನಮಂ ಪಡುತ್ತಿರಾವ
ಗೋವಿನಂತೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಳು. || ೧೨ || ಅನು

ತರದಲ್ಲಿ ಅಸುಳಿಗಾಳಿಯುಂಪುಟ್ಟದ ಧೂಳಿಗಳ ಮಳೆಯು ಶಾಂತವಾಗುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯಳು
ಆಯಶೋದಾದೇವಿಯು ರೋದನಧ್ವನಿಯಂಕೇಳಿ, ಅತ್ಯಂತಸಂತಾಪವನೆಯಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬಾಪ್ರಪೂ
ರ್ಣಂಗಳಾದ ನೇತ್ರಂಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ನಂದಗೋವನಪುತ್ರನಂಕಾಣದೆ ಅವರೂ ರೋ
ದಮಂಗೆಯ್ದರು. || ೧೩ || ಅಮೇಲೆ ಸುಳಿಗಾಳಿಯಾಗಿದ್ದ ತೃಣಾವರ್ತನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಂಬದಹರಿಸಿದನು

ಭೂಗತೋಗಂತುನಾಶಕೋ ದ್ವಾಭಿರಭಾರಭೃತಿ ||೬೬|| ತಮಶ್ಚಾನಮನ್ಯಮಾನಾತಾ ನಜ್ಜು ರುಮತ್ತಯಾ |
 ಗಳಿಗ್ಯಹೀತುತ್ಪ್ರಪ್ತುನಾಶಕೋ ದದ್ಭುತಾರ್ಭಕಮ್ ||೬೭|| ಗಳಿಗ್ರಹಣಿಶ್ಚೈವೈದೈತ್ಯನಿರಗತಲೇಚ
 ನಃ | ಅವ್ಯಕ್ತರಾವೊನ್ಯಪತತ್ಸಹಬಾಲೋವ್ಯಸುರ್ವಜಿ ||೬೮|| ತಮನ್ದ್ರಕ್ಷಾತ್ಪತಿತಜ್ಜರಾಳಂವಿಶೀರ್ಷಸ
 ರ್ವಾವಯವಂಶಿಲಾಯಾಮ್ | ಪುರಂಯಥಾರುದ್ರಶರಣವಿದ್ಧಂಸ್ತ್ರಿಯೇರುದ್ರನೋದದೃಶುಸ್ಸಮೇತಾಃ ||೬೯||
 ಕೃಷ್ಣಾಙ್ಗತಸೋರಸಿಲಮ್ಬಮಾನಮಾದಾಯಮಾತೇಪ್ರತಿಹೃತ್ಯನಿಸ್ತಿತಾಃ | ತಂಗ್ವಸ್ತಿಮನ್ದ್ರಪುರಾಪಾದ
 ನೀತುವಿಹಾಯಸಾಮೃತ್ಯಮುಖಾತ್ಪ್ರಮುಕ್ತಮ್ ||೭೦|| ಗೋಪ್ಯಶ್ಚಗೋಪಾಕಿಲನಂದಮುಖ್ಯಾಲಬ್ಧಾಪು

ಗಲ್ಲಿವು ||೬೬|| ಗುರುಮತ್ತಯಾ-ಭಾರವುಳ್ಳವನಹತನಿಂದ, ತಂ-ಅಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಕ್ರಾಂತಂ-ಕಲ್ಲನ್ನಾಗಿ, ಮನ್ಯಮಾನಃ-ತಿಳಿಯು
 ತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಆತ್ಮನಃ-ತನ್ನ, ಗಳಿ-ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಗೃಹೀತೇ-ಆಬಾಲಕನಿಂದಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅದ್ಭುತಾರ್ಭಕಂ- ಆಶ್ಚರ್ಯ
 ಕರನಾದವನು. ಉತ್ಪ್ರಪ್ತುಂ-ಬಿಡುವದಕ್ಕೆ, ನಾಶಕೋ-ಶಕ್ತನಾಗಲಿವು ||೬೭|| ಗಳಿಗ್ರಹಣಿಶ್ಚೈವೈ-ಗಳಿಗ್ರಹಣ-ಶ್ಚ
 ಪ್ಷುತುತನ್ನ ಕತ್ತಾಕಿವಿಚುವದರಿಂದ, ನಿಶ್ಚೈಷ್ವರಿ-ಚಲನವಿಲ್ಲದವನಾದ, ದೈತ್ಯಃ-ದಿತಿಪುತ್ರನಾದತೃಣಾವರ್ತನು, ನಿರ್ಗತಲೇಚನಃ-
 ನಿರ್ಗತ-ತೆರಕೊಂಡ, ಲೇಚನಃ-ಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಅವ್ಯಕ್ತರಾವಃ-ಸ್ವಪ್ನನಾಗದಕೂಗುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ವ್ಯಸುಃ- ಪ್ರಾಣ
 ಹೋದವನಾಗಿ, ಸಹಬಾಲಃ-ಕುಡುಗನೊಡಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ವ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಪತೇ-ಬಿದ್ದನು ||೬೮|| ಅಂತರಿಕ್ಷಾತ್-ಆಕಾ
 ಶದಿಂದ, ಶಿಲಾಯಾಂ-ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ, ಪತಿತಂ-ಬಿದ್ದವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವಿಶೀರ್ಷ ಸರ್ವಾವಯವಂ-ವಿಶೀರ್ಷ-ಶಿಥಿಲವಾದ, ಸರ್ವಾವಯವಂ-
 ಸಕಲಾಂಗಗಳುಳ್ಳ, ಕರಾಳಂ-ಕ್ರೂರನಾದ, ತಂ-ಆತ್ಮಣಾವರ್ತನನ್ನು, ರುದ್ರಶರಣ-ಈಶ್ವರನಬಾಣದಿಂದ, ವಿದ್ಧಂ- ಹೊಡೆಯ
 ಲ್ಪಟ್ಟ, ಪುರಂಯಥಾ-ತ್ರಿಪುರವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಸಮೇತಾಃ-ಕೂಡಿದ, ರುದಂತ್ಯಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಅಳುತಿರುವವೆಂಗಳು, ದದೃಶುಃ-
 ನೋಡಿದರು ||೬೯|| ಪುರಾಪಾದನೀತಂ-ಪುರಾಪಾದ-ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ, ನೀತಂ-ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ವಿಹಾಯಸಾ-ಆಕಾಶದಿಂದ, ಮೃ
 ತ್ಯಮುಖಾತ್-ಯಮನಬಾಲಿಯದೆನೆಯಿಂದ, ಪ್ರಮುಕ್ತಂ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ತಸ್ಯ-ಆತ್ಮಣಾವರ್ತನ, ಉರಸಿ- ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ಲಂ
 ಬಮಾನಂ-ಜೋಲಾಡುತ್ತಿರುವನೂ, ಸ್ವಸ್ತಿಮಂತಂ-ಕ್ಷೇಮವುಳ್ಳವನೂಆದ, ತಂಕ್ಷೃಷ್ಣಂಚ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ಮಾತೇ-ತಾಯಿಯಾ
 ದಯಕೋದೇಗೆ, ಪ್ರತಿಹೃತ್ಯ-ತಂದುಕೊಟ್ಟು, ವಿಸ್ತಿತಾಃ-ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡವರಾದ ||೭೦|| ಗೋಪ್ಯಶ್ಚ-ಗೋಪ್ತಿಯರೂ, ನಂದಮು
 ಖ್ಯಾಃ-ನಂದನೇಪ್ರಧಾನನಾಗಿ, ಗೋಪಾಃ-ಗೊಲ್ಲರೂ, ಪುನಃ-ಮರಳಿ-ಲಬ್ಧಾಃ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪಡೆದು, ಅತೀವ-ಬಹಳವಾಗಿ, ಮೋ
 ದಂ-ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಆಪುಂಕಿಲ-ಹೊಂದಿದರಲ್ಲವೆ; ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು. ಬತ-ಬೇಡವು. ಅತ್ಯದ್ಭುತಂ-ಅತಿವಿಸ್ಮಿತವು. ಏಷ ಬಾ
 ಲಃ-ಈಕುಡುಗನು, ರಕ್ಷಸಾ-ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ, ನಿವೃತ್ತಿಂ-ನಾಶವನ್ನು, ಗಮಿತಃ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪುನಃ-ಮರಳಿ, ಅಭ್ಯಗಾ

ನಾಗಿ ಆಕಾಶವನೆಯ್ದಿ ಕೃಷ್ಣನ ಅತಿಭಾರದಿಂದೀಡಿತನಾದುದರಿಂದ ವೇಗವುಡುಗಿದವನಾಗಿ ಮುಂದೆತೆಗೆದುಕೊಂ
 ಡುಹೋಗಲು ಅಶಕ್ತನಾದನು. ||೬೬|| ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತಭಾರದಿಂದ ಆಶಿಶುವಂ ಪರ್ವತಪ್ರಾಯವಾಗಿತಿಳಿದುಕೃಷ್ಣ
 ನಿಂದಲೇ ಕೊರಳುಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಅದ್ಭುತಮಹಿಮನಾದ ಆಬಾಲಕನಂ ಕಿತ್ತುಬಿಡಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ
 ದೇಹೋದನು. ||೬೭|| ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಿವುಚಲ್ಪಟ್ಟ ಕತ್ತುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅದೈತ್ಯನು ಹೊರಕ್ಕೆಹೊರಟ ಕಂಠ
 ಗುಡ್ಡಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಚೇಷ್ಟೆಯುಡುಗಿನಿನ್ನೇಜಸ್ಕನಾಗಿ, ನಿರ್ವಿಂಣನಾಗಿ, ಆಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ . ಅಶಿಶುವಿನೊಂದಿಗೆ
 ಕೆಳಕ್ಕೆಬಿದ್ದನು. ||೬೮|| ಆಕಾಶದಿಂದ ಮಹಾಶಿಲೆಯಮೇಲೆಬಿದ್ದು ಚೂರ್ಣಿತಗಳಾದ ಸರ್ವಾಂಗಗಳುಳ್ಳ ಭಯಂ
 ಕರನಾದ, ಶ್ರೀಪರಮೇಶ್ವರನ ಬಾಣದಿಂದ ಬೆಟ್ಟಬಿದ್ದ ತ್ರಿಪುರದಂತಿರುವ ಅದೈತ್ಯನಂ ಗುಂಪುಗೂಡಿ ರೋದನಂಗೆ
 ಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಕಂಡರು. ||೬೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯನಿಂದ ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆ
 ಮೃತ್ಯುವಿನದೆನೆಯಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಅದೈತ್ಯನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುತ್ತ ಕ್ಷೇಮಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ ಆಬಾಲಕ
 ನಂನೋಡಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡುಬಂದು ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದಾದೇವಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ
 ಪಟ್ಟರು. ||೭೦|| ಅಮೇಲೆಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರೂ ನಂದಾದಿಗೋಪಾಲಕರೂ ಪುನಶ್ಚಕೃಷ್ಣನಂಪಡದು ಒಹಳ
 ಸಂತೋಷವನೆಯ್ದಿದರು. ಈ ಬಾಲಕನು ದೈತ್ಯನಿಂದ ಮೃತ್ಯುವನೆಯ್ದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಪುನಶ್ಚಕ್ಷೇಮವಾಗಿ

ನಕ್ಷಪಾ ಪುರತೀವಮೋದಮ್ | ಅಹೋಬತಾತ್ಯದ್ಭುತಮೆಪರಕ್ಷಸಾಬಾಲೋನಿವೃತ್ತಿಂಗಮಿತೋಭ್ಯಗಾತ್ಪನಃ ||೩೧||
ಹಿಂಸ್ರ)ಸ್ವಪಾಪೆನವಿಹಿಂಸಿತಃಖಲಸಾಧುಸ್ಸಮತ್ಯನಭಯಾದ್ವಿಮುಚ್ಯತೇ | ಕಿನ್ನಸ್ತಪಶ್ಚೀರ್ಣಮಧೋಕ್ಷಜಾ
ರ್ದ್ವನಮ್ನುರ್ತೇಪ್ಪದತ್ತಹ್ಯುತಫೂತಸೌಹೃದಮ್ ||೩೨|| * ಯತ್ಸಂಪರೇತಃಪುನರೇವಬಾಲಕೋದಿಪ್ತ್ಯಾಭ್ಯಸ್ವಬ
ನೃಧಿನ್ಪ್ರಣಯನ್ನಪಸ್ಥಿತಃ ||೩೩|| ದೃಷ್ಟೋತ್ಪಾತಾನಿಬಹುಶೂನಂದಗೋಪೋಬೃಹದ್ವನೇ | ವಸುದೇವವಚೋಭೂ

ಸ್ತನ್ಯಪಾನಸಮಯಜ್ಯಂಭಜವ್ಯಾಜಿನವಾತೇ | ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಮನಘಟ್ಟಃ-
ಯೋಮಾನಯಾಮಾಸವಿಸ್ಮಿತಃ ||೩೪|| ಏಕದಾರ್ಭಕಮಾದಾಯಸ್ವಾಹ್ಮಮಾರೋಪ್ಯಭಾವಿನೀ | ಪ್ರಸ್ತುತಮ್ನಾ
ಯಯಾಮಾಸಸ್ತನುಸ್ನೇಹಪರಿಪ್ಲುತಾ ||೩೫|| ಪೀತಪಾತ್ರಯಸ್ಯಜನನೀಸುತಸ್ಯರೂಚಿರಸ್ಮಿತಮ್ | ಮುಖಂಲಾಲ

ತಃ-ಎದುರಿಗೆಬಂದನು. ||೩೧|| ಹಿಂಸ್ರ-ಪರಹಿಂಸಕಸ್ತುಭಾಷಣಾದ, ಖಲಃ-ದುಷ್ಟನು, ಸ್ವಪಾಪೇನ-ತನ್ನಪಾಪದಿಂದಲೇ, ವಿಹಿಂಸಿ
ತಃ-ವಿಶೇಷವಾಗಿಹಿಂಸೆಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಸಮತ್ಯೇನ-ಸಮವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಸಾಧುಃ-ಸತ್ಪುರುಷನಾದವನು, ಭಯಾತ್-ಹೆದರಿಕೆಯ
ದೊಡೆಯಿಂದ, ವಿಮುಚ್ಯತೇ-ಬಿಡಲ್ಪಡುವನು. ಅಭೋಕ್ಷಜಾರ್ಚನಂ-ಅಭೋಕ್ಷಜ-ಇಂದ್ರಿಯದೋಷಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವಿಷ್ಟುವಿನ, ಅ
ರ್ಚನಂ-ಪೂಜೆಯೇ, ಪೂರ್ತೇಪ್ಪದತ್ತಂ-ಪೂರ್ತ-ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮದಲ್ಲಿ, ಇಷ್ಟ-ಪ್ರಿಯವಾಗಿ, ದತ್ತಂ-ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟದಾನವೇ, ಉ
ತ-ಅಥವಾ, ಭೂತಸೌಹೃದಂ-ಪಾತ್ರಣಿಗಳಲ್ಲಿಸ್ನೇಹವೇ(ದಯೆಯೇ)ಕಿಂತಪಃ-ಯಾವತಪಸ್ಸು, ನಃ-ನಮ್ಮಿಂದ, ಚೀರ್ಣಂ-ಆಚರಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೇ, (ಕರೆಕುಂಟೆಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವಿಕೆಪೂರ್ತಕರ್ಮವು). ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಹೋತ್ರಮೊದಲಾದ್ದು ಇಷ್ಟಕರ್ಮವು. ಅನ್ನ
ದಾನಮೊದಲಾದ್ದು ದತ್ತಕರ್ಮವು. ||೩೨|| ಯತಃ-ಯಾವತಪದದೊಡೆಯಿಂದ, ಸಂಪರೇತಃ-ಸತ್ತುಹೋದವನಂತಾಗಿದ್ದ, ಏಷಬಾಲ
ಕಃ-ಈಕುಡುಗನು, ದಿಪ್ತ್ಯಾಭ್ಯ-ದೈವಯೋಗದಿಂದ, ಸ್ವಬಂಧೂ-ತನ್ನನೆಂಟರನ್ನು, ಪ್ರಣಯ-ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವನಾಗಿ, ಪುನ
ರುಪಸ್ಥಿತಃ-ಮರಳುತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದವನಾದನೋ ||೩೩|| ನಂದಗೋಪಃ-ನಂದನು, ಬೃಹದ್ವನೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಬಹುಶಃ-ಹಲವುಬಗೆಯಾ
ದ, ಉತ್ಪಾತಾನಿ-ಭಯಸೂಚನಗಳನ್ನು, ದೃಷ್ಟಾನ್-ನೋಡಿ, ಸಸ್ಮಿತಂ-ಕಿರುನಗೆಯಿಂದಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ವಸುದೇವವಚಃ-ವಸು
ದೇವನಮಾತನ್ನು, ಭೂಯಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಮಾನ್ಯಾಮಾಸ-ಸಮ್ಮಾನಿಸಿದನು. ||೩೪|| ಏಕದಾ-ಬಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಭಾವಿನೀ-ಯಶೋ
ದೆಯು, ಅರ್ಭಕಂ-ಶಿಶುವನ್ನು, ಆದಾಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಸ್ವಾಂಕಂ-ತನ್ನತೊಡೆಯನ್ನು, ಅರೋಪ್ಯ-ವಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸ್ನೇಹಪರಿ
ಪ್ಲುತಾ-ಸ್ನೇಹ-ಅನುರಾಗದಿಂದ, ಪರಿಪ್ಲುತಾ-ತೊಯ್ದವಳಾಗಿ, ಪ್ರಸ್ತುತಂ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿಜನಿಯುತ್ತಿರುವ, ಸ್ತನಂ-ಮೊಲೆಯನ್ನು, ಪಾ
ಯಯಾಮಾಸ-ಕುಡಿಸಿದಳು. ||೩೫|| ಜನನೀ-ತಾಯಿಯಾದಯಶೋದೆಯು, ಪೀತಪ್ರಾಯಸ್ಯ-ಮೊಲೆಕುಡಿದಾದಂತವನಾದ, ಅಥವಾ
ಕುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂತಾದಮೊಲೆಯುಳ್ಳವನಾದ, ಸುತಸ್ಯ-ಮಗನ, ರೂಚಿರಸ್ಮಿತಂ-ಮನೋಹರವಾದಕಿರುನಗೆಯುಳ್ಳ, ಮುಖಂ-ಮೋರೆಯ
ನ್ನು, ಲಾಲಯತೀ-ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿರುವಳಾಗಿ, ಜೃಂಭತಸ್ತತಃ-ಆಕಳಿಸಿದವನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಜಗತ್-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ, ದದೃಶೇ-(ಅವ

ಬಂದುಸೇರಿದನು. " ಎಂದು ವಿವಾಹವನ್ನೂ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನೂ ಪಡೆದರು. ||೩೧|| (ಮತ್ತು ಗೋಪರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು
ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯವು. ಯುಕ್ತವೇಸರಿ. " ಎಂದುನುಡಿದರು.) ಅದಂತೆನೆ- ಹಿಂಸಕನಾದ ತೃಣಾವರ್ತನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು
ದುಷ್ಟನಾದುದರಿಂದ ತನ್ನಪಾಪದಿಂದ ತಾನೇಹಿಂಸೆಯಂ ಪಡೆದನು. ಸರ್ವರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮನಾಗಿರುವ ಸಾಧುವಾ
ದಪುರುಷನು ಭಯದಿಂದತಾನೇಬಿಡಲ್ಪಡುವನು. ಆದರೂ ನಮ್ಮಿಂದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಲ್ಪ
ಟ್ಟತ್ತೋ, ಅಥವಾ ಅಭೋಕ್ಷಜನಪೂಜೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟತ್ತೋ; ಅಥವಾ ವಾಷೀಕೂಪಾದಿ ನಿರ್ಮಾಣವೂ, ಪಂಚ
ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳೂ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿಗಳೂ, ದಾನಧರ್ಮಗಳೂ, ಯಾವಸತ್ಕರ್ಮಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದ
ವೋ ||೩೨|| ಅಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಅದೈವ್ಯವಶದಿಂದಲೂ ಈಶಿಶುವು ಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಬಂದುಸೇರಿ ಬಂ
ಧುಗಳಾದ ನಮ್ಮಂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವನಾದನು. ||೩೩|| ಹೀಗೆಂದು ನಂದಗೋಪನು ಬೃಹದ್ವನದಲ್ಲಿ ಸಂತು
ಷ್ಟನಾಗಿ ಗೋಕುಲದೊಳಗೆ ಬಹಳವಾಗಿಉಂಟಾದ ಉತ್ಪಾತಂಗಳಂಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯವಂಪಡೆದವನಾಗಿ ವಸುದೇ
ವನವಚನವಂ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಬಹುಮಾನಿಸಿದನು ||೩೪|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ಬಂದುಸಮಯದ
ಲ್ಲಿ ತನ್ನಬಾಲಕನಂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡುಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ನೇಹಭರಿತಳಾಗಿ ಮೋಹದಿಂದ ಉಕ್ಕಿಬರುವಸ್ತು
ನ್ಯಕ್ಷೇರವಂ ಪಾನವಂಗೆಯಿಸಿದಳು. ||೩೫|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ; ಆಗ ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯು ಸ್ತನ್ಯಪಾನಂಗೆ

ಪ್ರತಿಪದಪೀಠಾ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಹಿತ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ.

ಯತೀರಾಜಃ ಜ್ಯಮಭೂತೋದಧೃಶಜಗತ್ ||೩೬|| ಖಂರೊದಸೀಜ್ಯೋತಿರನೀಕಮಾಶಾಸ್ತ್ರಾಶೈನ್ದ್ರವಕ್ಷಿಸ್ವನ
ನಾಮ್ಬಧೀಂಶ್ಚದ್ವೀಪಾನ್ಸಗಾಂಸ್ತದ್ಧಿಹಿತೌರ್ಯನಾಭೂತಾನಯಾನಿಸ್ಥಿರಜಂಗಮಾನಿ||೩೭||ಸಾವೀಕ್ಷ್ಯ
ವಿಶ್ವಂಸಹಕುರಾಜುತ್ಸಂಜಾತವೆಪಥುಃ|ಸಮೀಲ್ಯವ್ಯಗಶಾಬಾಹ್ನೇನೇತೃಚಾಸೀತ್ಸುವಿಸ್ಮಿತಾ.. ..||೩೮||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧ- ಸಪ್ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಸಬಾಯ್ಲಿ)ಕಂಡಳು ||೩೬|| ಖಂ-ಆಕಾಶವನ್ನೂ, ರೋದಸೀ-ಭೂಸ್ವರ್ಗಲೋಕಗಳನ್ನೂ, ಜ್ಯೋತಿರನೀಕಂ-ನಕ್ಷತ್ರಾದಿ ಪ್ರಕಾಶಕ
ಣವನ್ನೂ, ಆಕಾಶ-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ, ಸೂರ್ಯ-ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ, ಚಂದ್ರ-ಚಂದ್ರನನ್ನೂ, ವಕ್ಷಿ-ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ, ಶ್ವನ-ಗಾಳಿಯನ್ನೂ,
ಅಂಬುಧೀಂಶ್ಚ-ಸಮುದ್ರಗಳನ್ನೂ, ದ್ವೀಪಾನ್-ಜಲಮಧ್ಯಭೂಮಿಗಳನ್ನೂ, ನರ್ಗಾ-ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನೂ, ತದ್ಧಿಹಿತೌ-ಅವುಗಳಪುತ್ರ
ಯರಾವ ಹೊಳೆಗಳನ್ನೂ, ವನಾನಿ-ಕಾಡುಗಳನ್ನೂ, ಭೂತಾನಿ-ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ, ಸ್ಥಿರಜಂ-ಮಾನಿ-ಅಚರಚರವಸ್ತುಗಳು, ಯಾ
ನಿ-ಯಾವವೋ, ತಾನಿ-ಅವುಗಳನ್ನೂ, ||೩೭|| ರಾಜಃ-ಅರಸೇ; ಸಾ-ಆಯಶೋದಯ, ವಿಶ್ವಂ-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ, ಸಾವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ,
ಸಂಜಾತವೇಪಥುಃ-ಹುಟ್ಟುವವನುಗುವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ವ್ಯಗಶಾಬಾಹ್ನೇ-ವ್ಯಗಶಾಬ-ಹುಲ್ಲೆಯಮರಿಗೆಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಅಕ್ಷೇ-ಕಂಗಳುಳ್ಳವಳಾ
ದ್ದರಿಂದಲೇ, ನೇತೃಚ-ಕಂಗಳನ್ನೂ, ಸಮೀಲ್ಯ-ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಸುವಿಸ್ಮಿತಾ-ಚೆನ್ನಾಗಿಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡವಳು ಅಸೀತ್-ಆದಳು||೩೮||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದ್ವಾರ್ಥಬೋಧಿನಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ

ಸಪ್ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಯ್ವಬಾಲಕನ ಮನೋಹರವಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯುಳ್ಳ ಮುದ್ದುಮುಖವನ್ನೋಡಿ ಲಾಲನುಗೆಯ-ಲಾಗಿ ಆಕಳಿಸಿ

ದ ಆಮಗುವಿನ ಬಾಯಿಯೊಳಗೆ ಜಗವೆಲ್ಲವುಂಕಂಡಳು.||೩೬|| ಅದೆಂತೆ
ನೆ- ಆಕಾಶ, ದ್ಯಾವಾಭೂಮಿಗಳು, ಜ್ಯೋತಿಶ್ಚಕ್ರವು, ದಿಕ್ಕುಗಳು,
ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಅಗ್ನಿಗಳು, ಗಾಳಿ, ಸಮುದ್ರಗಳು, ಸ್ಥಾವರಜಂ
ಗಮಪ್ರಾಣಿಗಳು ದ್ವೀಪಗಳು, ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಹೊಳೆಗಳು, ವನಗಳು
ಇವೆಲ್ಲವುಂ ಕಂಡಳು. ||೩೭|| ಎಲ್ಲ, ರಾಜೇಂದ)ನೇ? ಹುಲ್ಲೆಯಮರಿಯ
ಕಂಠುಗಳಂತಿರುವ ಕಂಠುಗಳುಳ್ಳ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ಈರಿತಿಯಲ್ಲಿ
ಅಬಾಲಕನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತುಂಕಂಡು, ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗಡಗಡನೆ ನ
ಡುಗುವಳಾಗಿ ಕಂಠುಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತಾಶ್ಚರ್ಯವ
ನೆಯ್ದಿದಳು... .. ||೩೮||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿ
ಗಳಾದ ಶಾನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು||೩೬|| ಶ್ರೀಮನ್ಯುಹೇಶೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ
ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಶ್ರೀಭಾಗವತದ|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಶಾಸವು, ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾ
ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳಗೆ ಸಪ್ತಮೋಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.....

ಶ್ರೀಬಾದರಾಯಣಃ || ಗರ್ಗಃಪುರೋಹಿತೋರಾಜನ್ಯಮೂನಾಂಸುಮಹಾತಪಾಃ | ವ್ರಜಜ್ಜಗಾಮನಂದ್ವ
ಸ್ಯಪಸುವೆವಪ್ರಚೋದಿತಃ ||೨|| ತಾದೃಷ್ಟ್ವಾಪರಮಪ್ರೀತೀಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯಾಕೃತಾಂಜ್ವಲಿಃ | ಅನರ್ಚಾ
ಧೋಕ್ಷಜಧಿಯಾಪ್ರಣಿಪಾತಪುರಸ್ಕೃತಃ ||೩|| ಸೂವವಿಪ್ವಂಕೃತಾತೀರ್ಥ್ಯಾಗಿರಾಸೂನೃತಯಾಮುಃ ||೪||

೪ನೆಯಅಧ್ಯಾಯ- ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

[ಶುಕವಾಕ್ಯವು.] ರಾಜ-ಅರಸಾದಪರಿಕ್ಷಿತೇತಿ || ಸ.ಮಹಾತಪಾಃ-ನವಿಶೇಷನವಾದಮೊಡ್ಡ ತಪಸ್ಸುಳ್ಳ, ಯದೂನಾಂ-ಯಾ
ದವರ, ಪುರೋಹಿತಃ-ಯಾಜಕನಾದ, ಗರ್ಗಃ-ಗರ್ಗಮುನಿಯು, ವಸುದೇವವ್ರಜೋದಿತಸ್ತ್ವ-ವಸುದೇವನಿಂದಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾ
ಗಿ, ಸಂದನ್ಯ-ಸಂದಗೋಪನ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವಂಕುರಿತು, ಜಗಾಮ-ಹೋದನು ||೨|| ತಂ-ಅಮುನಿಯನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ,
ಪರಮಪ್ರೀತಃ-ಉತ್ತಮವಾದಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯ-ಎದರಿಗೆಎದ್ದುಹೋಗಿ, ಕೃತಾಂಜಲಿಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಬಾಗಿಯ
ವನಾಗಿ, (ಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು) ಪ್ರಣಿಪಾತಪುರಸ್ಕೃತಂ-ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರವೂವಹವಾಗಿ, ಅಧೋಕ್ಷಜಧಿಯಾ-ಪಿಷ್ಟವೆಂಬ
ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಅನರ್ಚ-ಪೂಜಿಸಿದನು ||೩|| ಸೂವವಿಪ್ವಂ-ಚೆನ್ನಾಗಿಗುಳಿತಂಧಾ, ಕೃತಾತೀರ್ಥ್ಯಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಅತಿಧಿಸತ್ಕಾರವುಳ್ಳ
ಮುನಿ-ಗರ್ಗಮುನಿಯನ್ನು, ಸೂನೃತಯಾ-ಸತ್ಯವಾದ, ಗಿರಾ-ವಚನದಿಂದ, ನಂದಯಿತ್ತಾ-ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ, ಅಬ್ರವೀತ್-ಹೇ
ಳಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಹ್ಮಣನೇ, ಪೂರ್ವ-ತುಂಬಿದವನಾದ, (ಕೃತಾರ್ಥನಾದ)ತೇ-ನಿನಗೆ, ಸಿಂಕರವಾಮ-ಯಾವಸತ್ಕಾರವ

ಶ್ರೀಧೀಯಶ್ಲೋಕ || ಅವ್ಯಮೇನಾಮಕರ್ಮಾಗ್ಯ ಬಾಲಕ್ರೀಡಾಕುತೂಹಲೇ | ಮೃದ್ಭ್ರಾಣಾದಿಯೋಗೇ
ಚ ವಿಶ್ವರೂಪಂನಿರೂಪ್ಯತೇ || ಟೀ || ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನಾದಸೌಮಿಗೆ ನಾಮಕರಣವೂ ಬಾಲಲೀ
ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಬಾಯಂತೆರದು ವಿಶ್ವರೂಪಂತೋರಿದಮಹಿಮೆಯೂ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ. *ಪೂ
ರ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕುಕಾಚಾರ್ಯನು ಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನು ಶಕಟ ತ್ಯಾಣವರ್ತ
ಕಂ ಸಂಹಾರಗೇಯದಂ ನಿರೂಪಿಸಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನುಡಿಯುವನೆಂದೆನು-

ಎಲೈ, ಅರಸಾದ ಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಯದುಕುಲಕ್ಕೆ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿಯೂ ಮಹಾತಪೋವಂತನಾಗಿ
ಯೂ ಇರುವ ಗರ್ಗಾಚಾರ್ಯನು ವಸುದೇವನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆಬಂದನು. ||೨||
ಅಗರ್ಗಮುನಿಯಂಕುಡು ನಂದಗೋಪನು ಅತ್ಯಂತಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕಿದ್ದು ಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು
ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಈತನೇದೇವರೆಂಬುದಿಂದ ಪೂಜಿಮಾಡಿದನು. ||೩|| ಬಳಿಕ ಭೋಜನಮಾಡಿಬಂದು ಗದ್ದು
ಗೆಯಲ್ಲಿಕುಳಿತಿರುವ ಗರ್ಗಮುನಿಯು ಸತ್ಯಪ್ರಯವಚನಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ "ಎಲೈ ಬ್ರಹ್ಮಚ್ಛಾನಿಯಾದ

ಸಂದಗೋಪನು

ಗರ್ಗಮುನಿಯು

ಅರಾಜಕೇರಹ್ಯವಾಣಾಜಘ್ನುರ್ದಸ್ಯೂಂತ್ಸಮೇಧಿತಾಃ ||೧೪|| ಯವತಸ್ತಿಸ್ತಹಾಭಾಃಪ್ರೀತಂಕ್ವರಪ್ತಿಸ್ತ
ಮಾನವಾಃ|ನಾರಯೋಭಿಭವಂತೈತಾಃವಿಷ್ಣುಪಕ್ಷಾಣಿವಾಸುರಾಃ ||೧೫|| ತಸ್ಮಾನ್ನನ್ದಾತ್ಮಜೋಯನ್ತು
ನಾರಾಯಣಸಮೋಗುತ್ಯೇಃ|ಶ್ರಿಯಾಕೀರತ್ಯಾನುಭಾವನಗಪಾಯಸ್ವಸಮಾಹಿತಃ ||೧೬|| ತತ್ಯಾತ್ಮಾನಂಸ
ಮಾದಿತ್ಯಗೈಚಸ್ವಗೃಹಂಗೃತೇನಂದಾಪ್ರಮಾದಿಕೋಮೇನಹ್ಯಾತ್ಮಾನಮ್ಬಿರಣ್ಯ ಮಾಶಿವ ಮ್||೧೭|| ಕಾಲೇ

*-ಬಾಲಕಿಗ್ರೇಡಾ ಪೂರಮಭ್ಯುಪಗಮ್ಯ-

ನವ್ರಜತಾತಾತಗೋಕುಲರಾಮಕೇಶವಾ | ಜಾನುಭ್ಯಾಂಸಹಪಾಣಿಭ್ಯಾಂಸಮಮಾಣೌವಿಜಹ್ರತುಃ ||೧೮||
ತಾಮಂಘ್ರಿಯುಗ್ರಮನುಕ್ಯಪ್ಪೊಸರೀರ್ಮನೌಘೋಪಪ್ರಾಪ್ತುಃಪ್ರಸಂಗಿರಂವ್ರಜಕರ್ತಮಮೃತನ್ನಾಡಹ್ಯ

ರಾ-ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದಸ್ಯುಪೀಡಿತಾಃ-ಕಚ್ಚರಿಂದಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಾಧವಾಃ-ಸತ್ಪುರುಷರು, ಅನೇನ-ಈವುರುಷನಿಂದ, ರಹ್ಮಸಮಾಕಾಶಿ
ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡುವರಾಗಿಯೂ, ಸಮೇಧಿತಾಃ-ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂಆಗಿ, ದಸ್ಯೂ-ಕಚ್ಚರನ್ನು, ಜಘ್ನುಃ-ಹೊಡೆದರು ||೧೪|| ಮ
ಹಾಭಾಗೇ-ಪೆಚ್ಚಾದಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳ, ವತಸ್ತೀ-ಈಕೃಪಣದಲ್ಲಿ, ಯೇಮಾನನು-ಯಾವಮನಸ್ಸು, ಪ್ರೀತಿಂ-ಪ್ರಿಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನು,
ಕುರ್ವಂತಿ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೋ ತಾನೇತಾಃ-ಆಯಾವನುಪ್ಪರನ್ನು, ಅಸು-ಅಸಿ-ಬೈತ್ಯೇರು, ವಿಷ್ಣುಪಕ್ಷಾಣಿವ-ವೈಷ್ಣವರನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ, ಅರಯಃ-ಶತ್ರುಗಳು, ನಾಭಿಭವಂತಿ-ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವು||೧೫|| ತಸ್ಮಾತಿ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಆಯಂನಂದಾತ್ಮಜಸ್ತು-ಈನಂ
ದಗೋಪನಪುತ್ರನಾದತೋ, ಶ್ರಿಯಾ-ಸಂಪತ್ತಿಸಿಂಹಲೂ, ಕೀರ್ತಯಾ-ಪ್ರಸಂಗವಾಸಿಯಿಂದಲೂ, ಅನುಭಾವೇನ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ
ಲೂ, ಗುಣೈಃ-ದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಾದಿಸುಗುಣಗಳಿಂದಲೂ, ನಾರಾಯಣಸಮಃ-ವಿಷ್ಣುವಿನೊಡನೆಸರಿಯಾದವನು, (ಇವನನ್ನು) ನಮಾಹಿ
ತಃ-ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡ(ಜಾಗರೂಕನಾದ)ನೀನು, ಗೋಪಾಯಸ್ವ-ರಕ್ಷಿಸಿಕೋ ||೧೬|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, ಸ
ಮಾದಿತ್ಯ-ಹೇಳಿ, (ಅಷ್ಟಾಪಿನಿ)ಗರ್ಗ(ಚ-ಗರ್ಗಮುನಿಯೂ, ಸ್ವಗೃಹಂ-ತನ್ನಮನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಗತೇನತಿ-ಹೋದವನಾಗುತ್ತಿರ
ಲು, ನಂದಃ-ನಂದಗೋಪನು, ಪ್ರಮಾದಿತಃ-ಸಂತೋಷಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಆತ್ಮಾನಂ, ತನ್ನನ್ನು, ಆಶಿಷಾಂ-ಪರಕೆಗಳಿಂದ,
ಪೂರ್ಣಂ-ತುಂಬಿದವನನ್ನಾಗಿ, ಮೇನೇ-ತಿಳಿದನು ||ಅಧವಾ-ಆತ್ಮಾನಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪೂರ್ಣಂ-ವಿಷ್ಣುವನ್ನಾಗಿ, ಮೇನೇ-ತಿಳಿದ
ನು||೧೭|| ಹೇತಾತ-ಅಯ್ಯಾವರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಪ್ರಜತಾ ಕೇಶದುಹೋದ, ಕಾಲೇನ-ತಕ್ಕಮಯಸ್ಸಿನಿಂದ, ಗೋಕುಲೇ-ನಂದವ್ರಜದಲ್ಲಿ, ರಾ
ಮಕೇಶವಾ-ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಜಾನುಭ್ಯಾಂ-ಮೋಣಕಾಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂಸಹ-ಅಂಗೈಗಳಿಂದಲೂಕೂಡ, ರಮಮಾಣೌ
ಸಂತಾ-ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟುಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವವರಾಗಿ, ವಿಜಹ್ರತುಃ-ವಿಹರಿಸಿದರು ||೧೮|| ಅಂಘ್ರಿಯುಗ್ರಂ-ಎಕಾಲುಗಳನ್ನೂ, ಅನು
ಕ್ಯಪ್ಪಂ-ಮುಂದಕ್ಕೆಳೆಕೊಂಡು, ಘೋಪಪ್ರಾಪ್ತುಃಪ್ರಸಂಗಿಯಥಾತ್ಮಥಾ-ಘೋಷ-ಉದಿಗಂಟಿಗಳ ಅಧವಾಕಾಲಗೇಜ್ಜಿಗಳ, ಪ್ರಾಪ್ತುಃ-
ಹೆಚ್ಚುಶಬ್ದದಿಂದ, ರುಚಿರಂ-ಮನೋಹರವಾಗುವಂತೆ, ವ್ರಜಕರ್ತಮ-ವ್ರಜ-ಗೋಕುಲದ, ಕರ್ತವ್ಯೇಷು-ಕೆಸರುನೆಲಗಳಲ್ಲಿ,
ಸರೀರ್ಮನೌಘೋಪಪ್ರಾಪ್ತುಃ-ಅರಿದಾಡಿಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಿರುವ, ತಾಮರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ತನ್ನಾದಹೃದಯವನಸೌಸಂತಾ-ತತ್-ಅಕಿರುಗಂಟಿ

ರಾಗಿ ಈಬಾಲಕನಿಂದಲೇ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿ ಆದುಪ್ಪರಂ ಗೆದ್ದರು. ||೧೪||ಯಾ
ವಪುರುಷರುಭಾಗ್ಯವಂತನಾದ ನಿನ್ನ ಈಬಾಲಕನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಂಗೆಯ್ಯರೋ ಅವರನ್ನು ಶತ್ರುಗಳು, ವಿಷ್ಣುಭ
ಕ್ತರಂ ಅಸುರರು ಬಾಧಿಸಲಾರದೆ ಹೋಗುಮಂತೆ ತಿರಸ್ಕಾರವಂಗೆಯ್ಯಲಾರರು. ||೧೫|| ಎಲೈ, ನಂದಗೋಪನೇ
ಆದುದರಿಂದ. ನಿನ್ನ ಈಬಾಲಕನು ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಲೂ, ಕೀರ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ, ಸಮಸ್ತಗುಣಗ
ಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸಮಾನನಾಗಿರುವನು. ಆದರೂ ನೀನು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಈಬಾಲ
ಕನಂ ಸಲಹುತ್ತಿರು ||೧೬|| ಇಂತೆಂದು ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗರ್ಗಮುನಿಯು ಅಷ್ಟಾಪಿನಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ
ಲೂ, ನಂದಗೋಪನು ಒಹಳಸುತುಪ್ಪನಾಗಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪೂರ್ಣವಾದುತೇಳಿದನು. ||೧೭||
ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿತ್ರಾಯನೇ! ಆಮೇಲೆ ಕೆಲವುಕಾಲವು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು, ರಾಮಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರೂ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಎರ
ಡುಮೋಣಕಾಲ್ಗಳಿಂದಲೂ ಎರಡುಹಸ್ತಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ಸುಚಾರಂಗೆಯ್ಯರಾಗಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು ||೧೮|| ಅದಂತೆನೆ-
ರಾಮಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರೂ ನೆಹುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಭರಣಗಳ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಿರುಗಂಟಿಗಳ
ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಚಿತ್ತೋಲ್ಲಾಸವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಗೋಕುಲದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪಾದಯುಗ್ಮಗಳು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನೆಳದು

ಪರಾವತಿಚಲೌಸ್ತುಸುತೌನಿವೇದ್ಧಮ್ | ಗೃಹ್ಯಾಣಿಕರುಮಾಪಿಯತ್ರನತಜ್ಜನಸ್ಯಾಶಕಾತಲಪತುರಲುಮ
ನನೋನವಸ್ತಾಮ್ ||೮೬|| ಕಾಲನಾಲ್ಪನಿರಾಜರೈರಾಮಕೃಷ್ಣಶ್ಚಗೋವ್ರಜೇ | ಆಕೃಷ್ಣಜಾನುಭೇಷದಿಬ್ಬ
ವಿಚಕ್ರಮತುರುಜಸಾ ||೮೭|| ತತಸ್ಸಭಗವಾಃ ಕೃಷ್ಣೋಽಯಸ್ಯೈರ್ವೃಜಬಾಲಕೃಷಿಃ | ಗುಹರಾಮೇನು

ಬಹಳಚಲರಾಗಿಯೂ, ಕ್ರಿಡಾಪರಾ-ಅಟಗಳಲ್ಲಿಅಸಕ್ತರಾಗಿಯೂಜರುವ, ಸ್ವಸುತಾ-ತಮ್ಮಕುಮಾರರನ್ನು, ಶೃಂಗಿ-ಕೊಂಬುಗ
ಳಿವೆಹಾಯುವವಶುಗಳದೆಸೆಯಿಂದಲೂ, ಅಗ್ನಿ-ಬೆಂಕಿಯದೆಸೆಯಿಂದಲೂ, ದಂಪ್ತಿ-ಕೋರೆದಾಡೆಗಳುಚ್ಚುಕಚ್ಚುವ ಜಂತುಗಳದೆಸೆಯಿಂ
ದಲೂ, ಅಹಿ-ಹಾವುಗಳದೆಸೆಯಿಂದಲೂ, ಜಲ-ನೀರಿನದೆಸೆಯಿಂದಲೂ, ದ್ವಿಜ-ನವಿಲ.ಮುಂತಾದ ಹಕ್ಕಿಗಳದೆಸೆಯಿಂದಲೂ, ಕಂಟಕೇ
ಭೃಷಿ-ಮುಳ್ಳುಗಳದೆಸೆಯಿಂದಲೂ, ನಿಷೇದ್ಧಂ-ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ಗೃಹ್ಯಾಣಿ- ಮನೆಯಕೆಲಸಗಳನ್ನು, ಕರ್ತೃಮಪಿ- ಮಾಡುವುದ
ಕ್ಕೂ, ಯತ್ರ- ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಶೇಕ್ವಾತೇ-ಶಕ್ತರಾಗಲಿವೋ, ತತ್ರ-ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮನಸಃ-ಮನಸ್ಸಿನ, ಅನವಸ್ಥಾಂ-ಆಕು
ಲತೆಯನ್ನು, ಅಲಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಆಪತುಃ-ಹೊಂದಿದರು ||೮೬|| ರಾಜರ್ಷೀ-ರಾಜನಾಗಿಯೂಋಷಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವವರಿಗ್ಗತ್ತೆನೇ,
ಅಲ್ಪೇನಕಾಲೇನ-ಕೊಂಚಕಾಲದಿಂದಲೇ, ರಾಮಾಕೃಷ್ಣಶ್ಚ - ರಾಮನೂ ಕೃಷ್ಣನೂ, ಗೋವ್ರಜೇ-ಗೋಲರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ, ಆಕೃಷ್ಣಜಾ
ನುಭಿಃ-ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಮೋಣಕಾಲಗಳುಳ್ಳ, ಪದ್ಭಿಃ-ಕಾಲುಗಳಿಂದ, ಅಂಜನಾ-ಬೆಗನೆ, ವಿಚಕ್ರಮತುಃ-ತಿರುಗಾಡಿದರು ||೮೭||ತತಃ-
ಆಮೇಲೆ, ಭಗವಾಃ-ಭಗವಂತನಾದ, ನಕೃಷ್ಣಃ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಸಹರಾಮಃ-ರಾಮನಿಂದಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ವ್ರಜಬಾಲಕೃಷಿಃ-ಗೋಕು

ಯರು, ಅಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತಿಗೊಂಡು ಅತಿಚಪಲರಾದ ತಮ್ಮಪುತ್ರರಂ ಕೊಂಬುಗಳುಳ್ಳ ಪಶುಗಳಿಂದಲೂ, ಕೋರೆದಾ
ಡೆಗಳುಳ್ಳ ವೃಗಗಳಿಂದಲೂ, ದೀಪಮೊದಲಾದ ಬೆಂಕಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸರ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ನೀರುತುಂಬಿದ ಭಾಮಿಮೊದ
ಲಾದವುಗಳಿಂದಲೂ ನವಿಲು ಮುಂತಾದಹಕ್ಕಿಗಳಿಂದಲೂ, (ಚೇಳುಮುಂತಾದ ಕೀಟಕಿ)ಮಿಗಳಿಂದಲೂ) ಉಂಟಾಗು
ವ ಉಪದ್ರವಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗವೂ; ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳಂ ಮಾಡಲೋಸುಗವೂ, ಯಾವಸಮಯ
ದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಪಟ್ಟರೋ ಆಗ ಚಿತ್ತಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲನೆ ವ್ಯಾಕುಲರಾದರು.||೮೬|| ಎಲೈ, ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಪ್ರೀಕ್ಷಿದ್ಧಾ

ಯನೇ! ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಿಂದ ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರೀರ್ಷರೂ ಸಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಅಂಜಿಗಾಲಿಡುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಅನಾಯಾ
ಸದಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನಿಟ್ಟು ನಡೆಯುವವರಾದರು. ||೮೭||ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬ

ವ್ಯಮನನಾವನುಸೃತ್ಯಲೋಕಂಮುಗ್ಧಪ್ರಭೀತವದುಜೆಯತುರನ್ನಿಮಾತೋಃ ||೮೩|| ತನ್ಮಾತರೌನಿಃಸು
ತೌಘೃಣಯಾಸ್ತು ವನ್ತ್ಯೋಂಕಾಂಗರಾಗರಾಚಿರಾ ಪುನಗೂಹ್ಯದೂರಾಭ್ಯವೌ | ದತ್ವಾಸ್ತನ್ಮಂಪ್ರಪಿಬತೋ
ಸ್ಸುಮುಖಂನಿರೀಕ್ಷ್ಯಮುಗ್ಧಸ್ಮಿತಾಲ್ಪದಶನಂಯಯತುಃಪ್ರಮೋಹವಾ||೮೪||ಯಾರ್ಹಗ್ಗಂನಾದ*೧೧ನೀಯ
ಕಾಮಾರಲೀಲಾವ. ತಸ್ಯಜಿತದಬಲಾಃಪ್ರಗೃಹೀತಪುಚ್ಛೈಃ|ವತ್ಸೈರಿತಗ್ತತಲುಭಾವನುಕೃಪ್ಯಮಾಣೌಪ್ರ
ಹ್ವಂತುಃಪ್ರತಗೃಹಾಜಹೃಮಾರ್ಹಸನ್ತ್ಯಃ||೮೫|| ಶೃಂಗೈರ್ದಿವ್ಯಜಲದ್ವಿಜಕಣ್ವಕಭೃಣೈಃಕ್ರೀಡಾ

ಗಳ, ನಾದ-ಕಬ್ಬದಿಂದ, ಹೃಪ್ಪ-ನಂತನಗೊಂಡ, ಮನಸಾಸನ್ಮಾ-ಚಿತ್ತವೃತ್ತವರಾಗಿ, ಲೋಕಂ-ಇತ್ತತ್ತಿರುಗುವಜನವನ್ನು, ಅನು
ಸೃತ್ಯ-ಅನುಸರಿಸಿಮೂರುನಾಲ್ಕುಡಿಗಳನಿಟ್ಟು, ಮುಗ್ಧಪ್ರಭೀತವತೆ-ಮೂಢರಂತೆಯೂ ಹೆದರಿದವರಂತೆಯೂ, ಮಾತೋಃ-ತಾಯಿ
ಯರಾದರೋಹಿಣೀಯಶೋಭೆಯರು, ಅಂತಿ-ಸಮಾವದಿ, ಉಪೇಯತುಃ-ಸೇರಿದರು.(ಬಳಿಗೆಹೋದರು)||೮೩|| ತನ್ಮಾತರೌ-ಅತಾಯಿ
ಯರಿವರೂ, ಘೃಣಯಾ-ದಯೆಯಿಂದ, (ಪುತ್ರ)ಪ್ರೇಮದಿಂದ)ಸ್ಸುಮಂತ್ಯಾ-ಕಾಲನ್ನುನುರಿನುವಮೊಲೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಪಂಕಾಂಗ
ರಾಗರಾಚಿರೌ-ಪಂಕ-ಕಸನಿಂದಲೂ, ಅಂಗರಾಗ-ಅರಿಸಿನಗಂಧಮೊದಲಾದವನುಲೇಪನದಿಂದಲೂ, ರುಚಿರೌ-ಚನ್ನಾದ, ನಿಜಸ್ವತಾ-
ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಮೋರ್ಭಾರ್ಯಾಂ-ತಮ್ಮತೋಳುಗಳಿಂದ, ಉಪಗೂಹ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಸ್ತನಂ-ಮೊಲೆಯನ್ನು, ದತ್ವಾ-ಕೊಟ್ಟು,
ಪ್ರಪಿಬತೋಃ-ಚನ್ನಾಗಿಹಾಲುಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವ, ಪುತ್ರರ, ಮುಗ್ಧಸ್ಮಿತಾಲ್ಪದಶನಂ-ಮುಗ್ಧಸ್ಮಿತ-ಚಲುವಾದ ರ ನಗೆಯುಳ್ಳ, ಅ
ಲ್ಪದಶನಂ-ಕಿರುಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳ, ಸುಮುಖಂ-ಸೊಗಸಾದಮೋರೆಯನ್ನು, ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿನೋಡಿ, ಪ್ರಮೋದಂ-ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋ
ಷವನ್ನು, ಯಯತುಃ-ಹೊಂದಿದರು ||೮೪|| ಯಾರ್ಹ-ಯಾವಾಗ. ಅಂಗನಾದರ್ಶನೀಯಕುಮಾರಲೀಲೌ-ಅಂಗನಾ-ಹೆಂಗಳಿಂದ, ದರ್ಶ
ನೀಯ-ನೋಡಲ್ಪಡತಕ್ಕ-ಕುಮಾರಲೀಲೌ-ಬಾಲಕ್ರೀಡೆಗಳುಳ್ಳವರಾದರೋ, ತತೆ-ಆಗ, ಅವಲಾಃ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಅಂತರ್ವರ್ಜೀ-
ಗೋಕುಲದೊಳಗೆ, ಪ್ರಗೃಹೀತಪುಚ್ಛೈಃ-ಹಿಡಿದಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಬಾಲಗಳಿಲ್ಲ, ವತ್ಸೈಃ-ಕರುಗಳಿಂದ, ಇತಸ್ತತಃ-ಇಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂ
ದಿಲ್ಲಿಗೆ, ಅನುಕೃಪ್ಯಮಾಣೌ-ಎಳೆದಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಉಭೌ-ರಾವ.ಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರನ್ನೂ, ಪ್ರೇಕ್ಷಂತ್ಯಃ-ಚನ್ನಾಗಿನೋಡುತ್ತಿರುವ
ರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಉಜ್ಜಿತಗೃಹಾಃ-ಉಜ್ಜಿತ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಗೃಹಾಃ-ಮನೆಯಕೆಲಸಗಳಿಲ್ಲವರಾಗಿಯೂ, ಪಸಂತ್ಯಃ-ನಗುತ್ತಿರುವರಾ
ಗಿಯೂ, ಜಹೃಷುಃ-ಸಂತೋಷಿಸಿದರು ||೮೫|| ತಜ್ಜನನ್ಯಾ-ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರ ತಾಯಿಯರಾದ ರೋಹಿಣೀಯಶೋಭೆಯರು, ಅತಿಚಲಾ

ಕೊಂಡು ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುವರಾಗಿ, ಅಗೆಜ್ಜೆಕಿರುಗಂಟೆಗಳ ನಾದಂಗಳಿಂದ ಹರ್ಷವನೆಯ್ದಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಎದಬ
ಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಮೂರುನಾಲ್ಕುಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಮುಗ್ಧರಂತೆಯೂ ಹೆ
ದರಿದವರಂತೆಯೂ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಗಳ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಓಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ||೮೩|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ತಾಯಿ
ಯರಾದ ರೋಹಿಣೀಯಶೋಭೆಯರು ಪುತ್ರಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪೂರಯಿಸಿಸುರಿಯುವ ಪಾಲುಪ್ಪ ಸ್ತನಗಳಿಲ್ಲವರಾಗಿ
ಗಂಧಾದ್ರ್ಯನುಲೇಪನದಿಂದ ರಮಣೀಯರಾಗಿ, ಕೆಸರಂಮೆತ್ತಿಕೊಂಡುಬಂದ ತಮ್ಮ ಬಾಲಕರನ್ನು ಎತ್ತಿ,ತೋಳುಗೆ
ಳಂತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಸ್ತನ್ಯವಂಕೊಟ್ಟು ಪಾನಂಗೈಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಪುತ್ರರ ಮುಗುಳುನಗೆಯೂ ಸಂಣಹಲ್ಲುಗಳೂ ಉಪ್ಪ
ಚಲುವಾದ ಮುಖಗಳೆನೋಡಿ ಹರ್ಷವನೆಯ್ದಿದರು. ||೮೪|| ಯಾವಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ನೋಡಲಾಯೋ
ಗ್ಯವಾದ ಬಾಲಲೀಲೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಲಗಳುಳ್ಳಕರುಗಳಿಂ ಅಲ್ಲಿ ಎಳೆದಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ರಾ
ಮಕೃಷ್ಣರು ವಿಹರಿಸಿದರು. ಆಗ ಆಬಾಲಕರಂ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ನಂದವ್ರಜದ ಗೋಪಿಯರು ತಮ್ಮ ಮಾನೆಯ
ಕೆಲಸಮೆಂಬಿಟ್ಟು ನಗುವರಾಗಿ ಸಂತೋಷಿಸಿದರು. ||೮೫|| ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರ ತಾಯಿಯರಾದ ರೋಹಿಣೀಯಶೋಭೆ

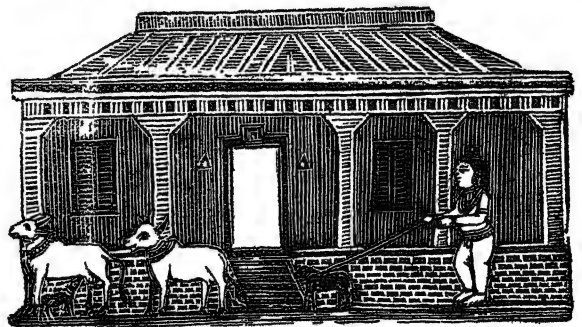
ಜಸ್ತ್ರೀಣಾಂಚ್ಚಿಕ್ರೀಡಜನಯನ್ಮುದವಾ ||೧೦೪||ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಗೋಪ್ಯೋರುಚಿರಂವೀಕ್ಷ್ಯಕೌಮಾರಚಾಪಲವಾ|
ಕೃಣ್ಣುನ್ಮಾನ್ಯಕಿಲತನ್ಮಾತುರಿತಿಹೋಚಸ್ಸಮಾಗತಾಃ||೧೦೫||ವತ್ಸಾನ್ಮುಂಚೆನ್ನೈಚಿದಸಮಯಿಕೋಗಸಂ
ಜಾತಹಾಸಃಸ್ತೆಯಂನ್ಯಾದ್ವತ್ಪ್ರಥದಧಿಪಯಾಕಲ್ಪಿತ್ಯೈಸ್ತೆಯಯೋಗೈಃ | ಮರ್ಕಾನೋಭಕ್ಷ್ಯನ್ವಿಭಜತಿಹ

ಲದಹುಡುಗರಾದ, ವಯಸ್ಕೈಸ್ಸಹ-ಸಂಗಾತಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ವ್ರಜಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರಿಗೆ, ಮುದಂ-ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಜನಯ-
ಹುಟ್ಟಿಸುವನಾಗಿ, ಚಿಕ್ರೀಡೇ-ಆಡಿದನು||೧೦೪||ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ, ರುಚಿರಂ-ಮನೋಹರವಾದ, ಕೌಮಾರ
ಚಾಪಲಂ-ಹುಡುಗಾಟಕಿಯಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಸಮಾಗತಾಃ-ಬಂದವರಾಗಿ, ತನ್ಮಾತುಃ-ಆಕೃಷ್ಣನತಾಯಿಯಾದಯ
ಕೋದಯೋ, ಕೃಣ್ಣುನ್ಮಾನ್ಯತ್ಯಾಃ-ಕೇಳುವವಳಾಗುತ್ತಿರಲು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಉಚಾರ್ಹ ಕಿಲ-ಹೇಳಿದರಲ್ಲವೇ||೧೦೫||ಸಃ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಕ್ವ
ಚಿತೆ-ಒಂದುಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಅಸಮಯೇ-ಹಾಲಕರೆಯುವಕೊತ್ತಲ್ಲದವೇಳೆಯೊಳು, ವತ್ಸಾ-ಕರುಗಳನ್ನು, ಮುಂಚ್ಚ-ಬಿಚ್ಚಿಬಿಡುವನಾಗಿ,
ಕೋಶಸಂಜಾತಹಾಸಃ-ಕೋಶ-ಮನೆಯವರುಅತ್ತುಕೊಗುವುದರಿಂದ, ಸಂಜಾತ-ಉಂಟಾದ, ಹಾಸಃ-ನಗೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸ್ತೇ
ಯಂ-ಕದಿಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಸ್ವಾದು-ರುಚಿಯಾದ, ದಧಿ-ಮೊಸರನ್ನೂ, ಪಯಃ-ಹಾಲನ್ನೂ, ಅತ್ತಿ-ಭಕ್ಷಿಸುವನು. ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಸ್ತೇಯ
ಯೋಗೈಃ-ಕಷ್ಟತನದಉಪಾಯಗಳಿಂದ, ಕಲ್ಪಿತ್ಯೈಃ-ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ, ಭೋಕ್ಷ್ಯ-ತಾನುಂಣುವನಾಗಿ, ಮರ್ಕಾ-ಮಂ
ಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ವಿಭಜತಿ-ಹಂಚಿಡುವನು. ಸಃ-ಆಕಪಿಯು, ನಾತ್ರಿಚೇತೆ-ತಿನ್ನ ದೇಹೋದರಅಥವಾ ನಾಸ್ತಿಚೇತೆ-ಇಲ್ಲದೇಹೋದರೆ,
ಭಾಂಡಂ-ತಾನುತಂದುಮಿಕ್ಕ ಪಾಲಿಸ್ತನರಗಡಿಗೆಯನ್ನು, ಭಿನತ್ತಿ- ಒಡೆದುಹಾಕುವನು. ದ್ರವ್ಯಾಲಾಭೇ-ದ್ರವ್ಯ-ಬೆಂಕೆಮುಂತಾದವ
ದಾರ್ಥವು, ಅಲಾಭೇ- ದೊರೆಯದೆಯಿರುವಲ್ಲಿ, ಗೃಹಕುಪಿತಃ-ಆಮನೋನುಗವೇನಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳುವನಾಗಿ, (ಈಮನೆಯಂನುಟ್ಟುಬಿಡು

ಲರಾಮನೊಡನೆಯೂ ಸಮವಯಸ್ಕರಾದ ಗೋಪಾಲ
ಬಾಲಕರೊಡನೆಯೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ನಂದಗೋಕುಲ
ದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ್ಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವನುಂ
ಟುಮಾಡುವವನಾಗಿ ವಿಹರಿಸಿದನು. || ೧೦೪ || ಆಕಾಲ
ದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಮನೋಹ
ರವಾದ ಕೌಮಾರ ಚರಿತ್ರೆಯಂಕಂಡು ಗುಂಪಾಗಿಬಂದು
ಆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದಾ ದೇವಿಯು
ಕೇಳುವಂತೆ ವಿಚ್ಛೇದನಂಗೈದರು. || ೧೦೫ || ಎಲೈ,

ಯಶೋದಾದೇವಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋವುಗಳು ಡ್ರೀರವಂಕರಿಯದೆ ಇರುವಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕ
ರುಗಳು ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಡುವನಾಗಿ ಆಗ ಅಹಸುಕರುಗಳಂ ಕಟ್ಟ
ಲೋಸುಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಹೊರಗೆಬಂದು ಕೂ
ಗುತಲಿರಲು ನಸುನಗುತ ಇದೇಸಮಯವೆಂದು ಮನೆಗಳಂ
ಹೊಕ್ಕು ಒಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಕೊಡಲ್ಪಡದಿದ್ದರೂ ತನ್ನಿಂದ
ಕದ್ದುಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಲ್ಕೆಂಣಮೊದಲಾದ ಸ್ವಾದುವ
ಸ್ತುವಂ ಭಕ್ಷಿಸುವನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಾ
ಯೋಪಾಯಗಳಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಧಿಕ್ಷೀರಂಗಳ

ನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವನು.ಮತ್ತೂತಾನು ಭಕ್ಷಿಸಿದವನಾಗಿಅಪದಾರ್ಥಂಗಳಂ ಮರ್ಕಟಂಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಡುವನು.ಬಾಲಕರೂ
ಮರ್ಕಟಂಗಳೂ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿದಾಗ ಅವರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಭಕ್ಷಿಸದೆಯಿದ್ದರೆ ಅದಧಿಕ್ಷೀರಭಾಂಡಗಳನ್ನು ಒಡೆ

ಚೆನ್ನಾ ತ್ರಿಭಾಣ್ಯಮಿಭಿಸ್ತಿದ್ರವ್ಯಾಲಾಭಸಗೃಹಕುಪಿತೋಯಾತ್ಮ್ಯಪಕೋಶ್ಯತೇಕಾಃ ||೩೦||ಹಸ್ತಾಗ್ರಾ
ದ್ಯೋರಚಯತಿವಿಧಿವಿಪ್ರಾಠಕೋಲೂಖಲಾದ್ಯೈಶ್ಚಿದ್ರವ್ಯಂನೈರ್ದಿಹಿತವಯುನಶ್ಚೈಕಭಾಣ್ಯಮುತದ್ವಿತ್ ಧ್ವಾ
ನಾಗಾರೇಧೃತಮಣಿಗಣಿಸ್ವಾಂಗಮರ್ಥಪ್ರದೀಪಂಕಾ ಲಿಗೊಪ್ಯಾಯ*ರ್ದಿಗೃಹಕೃತ್ಯಮಸುವ್ಯಗ್ರಚಿ

ವೆನೆಂದು)ಅಥವಾ, ಸಗೃಹ-ಅಗೃಹಸ್ಥರಿಗಾಗಿ, ಕುಪಿತಃ- ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ, ತೋಕಾಃ-ಮಕ್ಕಳನ್ನು (ತೋಟು ಮಂಚಗಳ
ಲ್ಲಿಮಲಗಿರುವರನ್ನು)ಉಪಕೋಶ್ಯ-ಅಳಿಸಿ(ಜಿಗುಟುಚುಚ್ಚಿ ಎಳೆದ-ಅಳವಂತೆಮಾಡಿ) ಯಾತಿ-ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ||೩೦||ಯಾರ್ಕಿ-ಯಾವಾಗ,
ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೊಪ್ಪಿತಿಯರು, ಗೃಹಕೃತ್ಯೇಷು-ಮನೆಯಕಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ಸುವ್ಯಗ್ರಚಿತ್ತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ತ್ವರಿಗೊಂಡಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿರುವ
ರೋ, ಕಾಲೇ-ಅಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಹಸ್ತಾಗ್ರಾಽಪ್ಯೇ-ಕೈಗಳಿಗೆಬೆರಗುಮೇಲೆಯಿರುವ ದ್ರವ್ಯದವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಪೀಠಕೋಲೂಖಲಾದ್ಯೈಃ-ಪೀಠ
ಕ-ಗದ್ದುಗೆಯಕಾಲುವಾಣಿಗಳಿಂದಲೂ, ಉಲೂಖಲಾದ್ಯೈಃ-ವರಳುಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಧಿಂ-ಎತ್ತರವಾದೆಲುಪಾಯವನ್ನು,
ರಚಯತಿ-ಎಟಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆಮಾಡುವನು. ಶಿಷ್ಯಭಾಂಡೇಷು-ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿಡಲ್ಪಟ್ಟುಗಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂತರ್ನಿಹಿತವಯುನಃ-
ಅಂತರ್ನಿಹಿತ-ಅದರೊಳಗೆಮುಚ್ಚಿಡಲ್ಪಟ್ಟುಪಾಲ್ಮೊನರಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ, ವಯುನಃ-ಅರಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತದ್ವಿತ್-
ಅದರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಳುಪಾಯವಂಬಲ್ಲವನಾಗಿ, ಛಪ್ರಂ-ಆಗಡಿಗೆಗೆತೊತನ್ನು, ರಚಯತಿಹಿ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವನಷ್ಟೆ; ಧ್ವಾಂತಾಗಾ

ಯುವನು. ಮತ್ತು ಬಂದುಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪಾಲಾಬೆಂಣೆಮೊದಲಾದದ್ರವ್ಯವು ದೊರೆಯದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನೇಗಳಂ ದಹಿಸುವನೆಂ
ದು ಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ ಆಯಾಗೃಹಂಗಳೊಳಗೆ ಮಂಚಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಿನಿದ್ರಿಗೆಯ್ವ ಮಕ್ಕಳಂಎಬ್ಬಿಸಿ ನುಲಿ
ದು ರೋದನಂಗೆಯ್ಪಿ ದೊರಟುಹೋಗುವನು. ||೩೦|| ಮತ್ತು, ಯಾವಾಗ ಗೋಪಿಯರು ಮನೆಯಕೆಲಸದಲ್ಲಿ
ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರೋ ಆಗ ನಿನ್ನಮಗನಾದಕೃಷ್ಣನು ಅವರಮನೆಗಳಂಹೊಕ್ಕು ಕೈಯೈನಿಲುಕದಂತೆ ಮೇ
ಲೆಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ನೆಲುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಡಿಕೆಗೆ ಪೀಠಗಳನ್ನೂ ಮರದೊರಳುಗಳನ್ನೂ ಬಂದರಮೇಲೊಂದನ್ನಿಟ್ಟುನಿಲು
ಕುವಂತೆ ಉಪಾಯವೆರಚಿಸಿ ಆಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾಲಾಮೊಸರಂಮುಂತಾದವುಗಳಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಮತ್ತುಂ
ದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪೀಠಗಳೂ ವರಳುಗಳೂ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಮೇಲಿರುವ ಹಾಲಾಮೊಸರಂಬಯಸಿ ನೆಲುವಿನಗಡಿಗೆಗೆ ತೊ

ತಾರಾಧವ್ರಹಸಿತಮುಖನಹ್ಯುಪಾಲಬ್ಧಮೈಚ್ಛತ್ | ೩೦ | ಗೋಪ್ಯಕದಾಚನಪೃಥಕ್ಸೃಥಗೂ
 ಹ್ಯಕೃಷ್ಣಮೈತ್ಯಕದೈವಗದಿತುಪ್ರಸ್ತುತಾಸ್ತದಾಗಃ | ದೃಷ್ಟ್ಯಾತ್ವತದನ್ಯಥತಮೆವನಿಜಾನದ್ಯಷ್ಟಾಃ
 ಮೃದಭಕ್ಷಣಾತ್ತ್ವರ್ಜಯಂತೀಮಾತರಂಪ್ರತಿ ಆಸ್ಯದರ್ಶನಾದ್ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಶನಭಟ್ಟಃ
 ಸರ್ವಾಶ್ಚತಾನಿವವೃತುಃಸ್ವಗೃಹಾಂತೈಲಜ್ಜಾಃ | ೩೧ | ಏಕದಾಕೀಡಮಾನಾಸ್ತೀರಾಮಾದ್ಯಾಗೋಪ
 ದಾರಕಾಃ | ಕೃಷ್ಣೋಮೃದಂಭಕ್ಷಿತವಾನಿತಿಮಾತೇನ್ಯವೇದಯತ್ | ೩೨ | ಸಾಗೃಹೀತ್ವಾಕರೇವುತ
 ಮುಪಾಲಭ್ಯಹಿತೈಷಿಣೀ | ಯಶೋದಾಭಯಸಂಭ್ರಾಂತಪ್ರಕ್ಷಣಾಕ್ಷಮಭಾವತ | ೩೩ | ಯಶೋದಾ ||

ವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಉಪಾಲಬ್ಧಂ-ಮಗನನ್ನು ಪಳಿದಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಹೆದರಿಸುವುದಕ್ಕೆ; ಸೈಚ್ಛದ್ವಿ-ಬಯಸಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ||೩೦|| ಕದಾಚನ-
 ಒಂದಾನೊಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಗೋಪ್ಯ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್-ಬೇರೆಬೇರೆ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಲೂಪ್ಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು,
 ಏತ್ಯ-ಬಂದು, ತದಾಗಃ-ತತ್-ಆಕೃಷ್ಣನ, ಆಗಃ-ಅಪರಾರ್ಥವನ್ನು, ಏಕದೈವ-ಒಂದೇಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಗದಿತುಂ-ಹೇಳಲೋಸುಗ, ಪ್ರಸ್ತು
 ತಾನ್ಸತ್ಯ-ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದವರಾಗಿ, ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ತದಂತಿ-ತತ್-ಆಯಶೋದೆಯ, ಅಂತಿ-ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ, ತಮೇವ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ, ದೃ
 ಷ್ಟ್ಯಾ-ಕಂಡು, ನಿರ್ಜಾ-ತಾವೆತ್ತಿಕೊಂಡುಬಂದಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ಅದೃಷ್ಟ್ಯಾ-ಕಾಣದೆ, ನಲಜ್ಜಾಃ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಕೂಡಿದವರಾದ್ದ
 ರಿಂದಲೇ, ತಾಸ್ಸರ್ವಾಶ್ಚ-ಅವರೆಲ್ಲರೂ, ಸ್ವಗೃಹಾ-ತಮ್ಮಮನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ನಿವೃತುಃ-ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದರು ||೩೧|| ಏಕದಾ-
 ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಕೀಡಮಾನಾಃ-ಆಡುತ್ತಿರುವ, ರಾಮಾದ್ಯಾಃ-ಬಲರಾಮನುಮೊದಲಾದ, ತೇ-ಆ, ಗೋಪದಾರಕಾಃ-ಗೊಲ್ಲರಹು
 ಡುಗಳು, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನು, ಮೃದಂ-ಮಂಣನ್ನು, ಭಕ್ಷಿತವಾಃ-ಇತಿ-ತಿಂದನೆಂದು, ಮಾತೇ-ತಾಯಿಯಾದಯಶೋದೆಗೆ, ನೈವೇ
 ದಮ್-ಅರಿಕೆಮಾಡಿದರು ||೩೨|| ಸಾಗೃಹೀತ್ವಾ-ಅಯಶೋದೆಯು, ಪುತ್ರಂ-ಮಗನನ್ನು, ಕರೇ-ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಹಿಡಿದುಕೊಂ
 ಡು, ಉಪಾಲಬ್ಧ-ಪಳಿದುಹೆದರಿಸಿ, ಹಿತೈಷಿಣೀ-ಮಗನಿಗೆಪ್ರಿಯವನ್ನು ಬಯಸುವಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಭಯಸಂಭ್ರಾಂತಪ್ರಕ್ಷಣಾಕ್ಷಂ-ಭ
 ಯ-ಕೆದರಿಕೆಯಿಂದ, ಸಂಭ್ರಾಂತ-ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರಕ್ಷಣ-ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ, ಅಕ್ಷಂ-ಕಂಗಳುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಭಾವ
 ತ-ನುಡಿದಳು ||೩೩|| (ಯಶೋದಾವಾಕ್ಯವು) ಅದಾಂತಾತ್ಮ-ಉದ್ಧತಸ್ಸುಭಾವನೇ, ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ರಹಃ-ಏಕಾಂತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಮೃ
 ದಂ-ಮಂಣನ್ನು, ಕಸ್ಮಾತ್-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಭಕ್ಷಿತವಾಃ-ತಿಂದವನಾದೆ. ತಾವಕಾಃ-ನಿನ್ನವರಾದ ಏತೇ ಕುಮಾರಾಃ-ಈ

ದಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಸಿದವಳು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ||೩೦|| (ಬಳಿಕ ಒಂ
 ದೇರೂಪದಿಂದ ಹಲವುಮನೆಗಳಂಥೊಕ್ಕು ಏಕಕಾಲದ
 ಳ್ಲಿ ಹಲವುರೂಪವಂತೋರಿದ ಕೃಷ್ಣನ ಅದ್ಭುತಕೃತ್ಯ
 ವನ್ನು ಹೇಳುವನು:-)ಒಂದೇಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಕೆಮೊದ
 ಲಾದವುಗಳಂ ಕದಿಯುವದಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನು ತಮ್ಮತಮ್ಮ
 ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೂ ಅವರವರು ಆಯಾಕೃಷ್ಣನಂಹಿಡಿ
 ದು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ದೂರುಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಯಶೋದೆಯ
 ಬಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಬಂದರು. ಯಶೋದೆ

ಯಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆಕುಳಿತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ತಾವುತಂದಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಕಾಣದೆ ದೂರುಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಆ
 ಸ್ಪದವಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ತಾವೇನಾಚಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ತಮ್ಮಮನೆಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿಹೋರಟುಹೋದ
 ರು||೩೧|| ಎತ್ತಿಹೀಡಿದಾಗಯನೇ; ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಲರಾಮನುಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾ
 ಲಕರಿಂಕೂಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಮಂಣಮೆದ್ದನೆಂದು ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದೆಗೆ ತಿಳುಹಿದರು. ||೩೨|| ಆಗ ಯಶೋದೆಯು
 ಪುತ್ರನ ಹಿತವೆನಿಶ್ಚಯಿಸುವಳಾಗಿ ಕೈಯಂಪಿಡಿದುಕೊಂಡು ಭಯದಿಂದಚಪಲವಾದನೋಟವುಳ್ಳ ಕಂಣುಗಳಿಂ
 ಕೋಭಿಸುವ ಕೃಷ್ಣನು ಜರಿದು ಈರಿತಿಯಿಂ ನುಡಿದಳು. ಅದೆಂತೆನೆ, ||೩೩|| " ಎಲೋನಡುಗುತ್ತಿರುವಮ್ಮಿಯು
 ಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀನು ಏಕಾಂತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಂಣಮೆದ್ದವನಾದೆ? ನಿನ್ನೊಡನಾಡಿಗಳಾದಬಾಲಕರೂ ನಿನ್ನಂಣನಾ

ಕಸ್ಮಾನ್ಮೃದಮದಾಂತಾತ್ಮನಭವಾನ್ಭಕ್ಷಿತವಾನ್ರಹಃ | ವದಂತಿತಾವಕಾಹ್ಯತೆಕುಮಾರಾಸ್ತಗ್ರಜೋಪ್ಯು
ಯಹು ||೩೬|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ || ನಾಹವಭಕ್ಷಿತವಾನಮ್ಬಸುರೈಮಿಧ್ಯಾಭಿಶುಸಿನಃ | ಯದಿಸತ್ಯಂಗಿರಸ್ತ
ಹಿಸಮಕ್ಷಮ್ಪಶ್ಯಮೆಮುಖಮ್ ||೩೭|| ಯದೈವಂತಹಿವ್ಯಾದಹೀತ್ಯುಕ್ತಸ್ಸಭಗವಾನ್ದರಿಃ | ವ್ಯಾದತ್ತಾ
ವ್ಯಾಹತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಕಿಕ್ರಡಾಮನುಜಬಾಲಕಃ ||೩೮|| ಸಾತತ್ರದದೃಶವಿಶ್ವಂಜಗತ್ಥಾಸ್ತನ್ನ ಚಖಂದಿಕಃ | ಸಾ
ದ್ರಿಸ್ವೀಪಾಙ್ಗಭೂಗೋಳಂಸವಾಯ್ವಗ್ನೀನ್ದ್ರತಾರಕಮ್ ||೩೯|| ಜ್ಯೋತಿಶ್ಚಕ್ರಾಜ್ವಲಶ್ಚೈಜೋವಿವರಾಣಿರ
ಸಾತಲಮ್ | ವೈಕಾರಿಕಾಣೀನ್ದ್ರಿಯಾಣಿಮನೋಮಾತ್ರಾಗುಣಾಸ್ತ್ರಯಃ ||೪೦|| ವಿತದ್ವಿಚಿತ್ರಂಸಹಜೇ

ಹುಡುಗರೂ, ತೇ-ನಿನ್ನ. ಅಗ್ರಜಃ- ಅಂಜನಾದ, ಅಯಮಪಿ- ಈಬಲರಾಮನೂಕೂಡ, ವದಂತಿಹಿ- ಹೇಳುತ್ತಿರುವರವ್ವೇ, ||೩೬||
ಅಂಬ-ಅಮ್ಮ! ಅಹಂ-ನಾನು, ನಭಕ್ಷಿತವಾಃ-ಅಂದವನಲ್ಲವು. ಸರ್ವೇ-ಎಲ್ಲರೂ, ಮಿಧ್ಯಾಭಿಶುಸಿನಃ-ಮಿಧ್ಯಾ-ನಟಿಯನ್ನು, ಅಭಿಶಂ
ಸಿಸಂತಿ-ಹೇಳುವವರು. ಗಿರಃ- ಇವರಮಾತುಗಳು ಸತ್ಯಂಯದಿ-ದಿಟವಾದರೆ, ತಹಿ-ಅಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಸಮಕ್ಷಂ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಮೇ-
ನನ್ನ, ಮುಖಂ-ಬಾಯಿಯನ್ನು, ಪಶ್ಯ-ನೋಡು||೩೭||ಯದೈವಂತಹಿ-ಹೀಗಾದದ್ದಾದರೆ, ವ್ಯಾಹೀ-ಬಾಯಿತೆರಿ, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಉ
ಕ್ತಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಭಗವಾಃ-ಭಗವಂತನಾದ, ಅವ್ಯಾಹತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಃ-ಅವ್ಯಾಹತ-ಅಭಂಗವಾದ, ಐಶ್ವರ್ಯಃ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, ಕ್ರೀ
ಡಾಮನುಜಬಾಲಕಃ-ಲೀಲಾಮನುಜಬಾಲನಾದ, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ವ್ಯಾದತ್ತ- ಬಾಯಿತೆರದನು ||೩೮|| ಸಾ-ಅಗೋಪಿಯು, ತತ್ರ-
ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ ನಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಾಸ್ತು-ಸ್ಥಾವರವನ್ನೂ, ಚ-ಜಂಗಮವನ್ನೂ, ಖಂ-ಆಕಾಶವನ್ನೂ, ದಿಶಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ, ಸಾದ್ರಿಸ್ವೀ
ಪಾಬ್ಧಿಭೂಗೋಳಂ-ಸಾದ್ರಿ-ಬೆಟ್ಟಗಳೊಡನೆಕೂಡಿದ, ದ್ವೀಪ-ದೀವಿಗಳಿಂದಕೂಡಿದ, ಅಬ್ಧಿ-ಸಮುದ್ರಗಳಿಂದಕೂಡಿದ, ಭೂಗೋ
ಳಂ-ಉಂಡೆಯಾಗಿರುವಭೂಮಿಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಸವಾಯ್ವಗ್ನೀನ್ದ್ರತಾರಕಂ-ಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ ಬೆಂಕಿಯಿಂದಲೂ ಚಂದ್ರನಿಂದಲೂ ನಕ್ಷ
ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ, ವಿಶ್ವಂ-ಸಮಸ್ತವಾದ, ಜಗತ್-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ದದೃಶ-ಕಂಡಳು||೩೯||ಜ್ಯೋತಿಶ್ಚಕ್ರಂ-ಸ್ವರ್ಗಲೋ
ಕವನ್ನೂ, ಜ್ವಲತೈಜೋವಿವರಾಣಿ-ಜ್ವಲತ-ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ತೇಜಃ-ಬೆಳಕಿನ, ವಿವರಾಣಿ-ತೂತುಗಳನ್ನೂ, ರಸಾತಲಂ-ಪಾತಾಳಲೋ
ಕವನ್ನೂ, ವೈಕಾರಿಕಾಣಿ-ಅಧಿಪ್ತಾನದೇವತೆಗಳಿಂಕೂಡಿದ, ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ-ದಳಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ, ಮನಃ-ಚಿತ್ತವನ್ನೂ, ಮಾತ್ರಾಃ-
ಶಬ್ದಾದಿಪಂಚತನ್ಮಾತುಗಳನ್ನೂ, ಗುಣಾಸ್ತ್ರಯಃ- ಸತ್ವರಜಸ್ತಮಸ್ಸುಗಳೆಂಬಮೂರುಗುಣಗಳನ್ನೂ, (ಪ್ರಥಮೇಗದ್ವಿತೀಯಾ
ರ್ಥಃ)||೪೦|| ಜೀವಕಾಲಸ್ವಭಾವಕರ್ಮಾಶಯಲಿಂಗಭೇದಂ-ಜೀವ-ಚಿದಾಭಾಸರಾದಜೀವಾತ್ಮರು, ಕಾಲ-ಗುಣಜ್ಯೋಭಕವಾದ ಸಮಯ

ದರಾಮನೂ ನೀನು ಮಂಣುತಂದಿಯೆಂದು ಹೇಳುವರು ||೩೬|| (ಇಂತೆಂಬ ಯಶೋದೆಯಮಾತಂಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವತ್ತನು. ಅದಂತೆ-||೩೭|| ಎಲೈ, ತಾಯೇ! ನಾನು ಮಂಣು ಭಕ್ಷಿಸಲ್ಪ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸು
ಳ್ಳುಹೇಳುವರು. ಇವರಮಾತುಗಳೇದಿಟವಾದರೆ ಈಗ ನನ್ನ ಬಾಯಂ ನೀನುಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿನೋಡು. ||೩೮|| ಎಲೈ,

ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಬಳಿಕ ಯಶೋದೆಯು ಹೀಗೆಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣ
ನವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ, “ಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀನು ಮಂಣುತನ್ನದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಬಾ
ಯಂ ತೆರದುತ್ತೋರಿಸು. ಎಂದಳು. ಲೀಲಾಬಾಲಕನಾದ ಭಗವಂತನಾದ
ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಬಾಯಂತೆದನು. ||೩೮||
ಆಮೇಲೆ ಯಶೋದೆಯು ಕೃಷ್ಣನಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಚರಾಚರಪ್ರಪಂಚವಂ,
ದಿಕ್ಕುಗಳಂ, ಅಂತರಿಕ್ಷವಂ, ಪರ್ವತದ್ವೀಪ ಸಮುದ್ರಗಳಿಂ ಕೂಡಿದ
ಭೂಗೋಳವಂ, ಪ್ರವಹಾದಿ ವಾಯುಗಳು ಮಿಂಚು ಅಗ್ನಿ ಚಂದ್ರ
ನಕ್ಷತ್ರ ಇವುಗಳಿಂಕೂಡಿದ ||೩೯|| ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ನೀರು ಭೂಮಾಗ್ನಿ

ಬಿಲಂಗಳು ರಸಾತಲ ಇಂದ್ರಿಯದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮನಸ್ಸುಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯಗಳು ಸತ್ವರಜಸ್ತಮೋ
ಗುಣಗಳು ಮುಂತಾದ್ದುಳ್ಳಪ್ರಪಂಚಮೆಲ್ಲಮಂ, ಕಂಡಳು. ||೪೦|| ಮತ್ತುಯಶೋದೆಯು ಜೀವಸಮೂಹವು, ಗು

ವಕಾಲಸ್ವಭಾವಕರ್ಮಕಯಲಿಭೃಗವಾ | ಸೂನೋಸ್ತನೋವೀಕ್ಷ್ಯವಿದಾರಿತಾಸ್ಯೈವ್ರಜಂಗಹಾತ್ಮಾನಮ
ವಾಪಕಬೃಗವಾ ||೪೦||ಕಿಂಸ್ವಪ್ನನತದುತದವಮಾಯಾಕಿಂವಾಮದೀಯೋಬತಬುದ್ಧಿಮೋಹಃ | ಅಥೋಅಮಾ
ವೈಶ್ರವಮಮಾರ ಭಕಸ್ಯಯಾಕಶ್ಚನತತ್ಪತ್ತಿಕೃತತ್ಯಯೋಗಃ ||೪೧|| ಅಥೋಯಥಾವನ್ನವಿತರ್ಕಗೋಚರಂ
ಚೇತೋಮನಃಕರ್ಮವಚೋಭಿರಜ್ಞಸಾ | ಯದಾಶ್ರಯಂಯನಯತಃಪ್ರತೀಯತೆಸುದುರ್ದಿಭಾವ್ಯಂಪ್ರಣತಾ
ಸ್ತೃತತ್ಪದಮ ||೪೨|| ಅಹಂಮಮಾಸೌಪತಿಕದಮೆಸುತೋವ್ರಜೇಶ್ವರಸ್ಯಾಖಿಲವಿತ್ತಪಾಸುತೀ | ಗೋಪ್ಯಶ್ಚ

ಪ್ರ, ಸ್ವಭಾವ-ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದಸ್ವಭಾವವು, ಕರ್ಮ-ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳು, ಆಶಯ-ಅದರ ಸಂಸ್ಕಾರವು
ಎಂಬವುಗಳಿಂದ, ಲಿಂಗ-ಚರಾಚರಶರೀರಗಳ, ಭೇದಂ-ವಿಭಾಗವುಳ್ಳ, ವಿಚಿತ್ರಂ-ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ, ಏತದ್ವಿಶ್ವಂ-ಈಪ್ರಪಂಚವ
ನ್ನೂ, ಸಹಾತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನೊಡನೆಕೂಡಿದ, ಪ್ರಜಂಚ-ಗೋಕುಲವನ್ನೂ, ವಿದಾರಿತಾಸ್ಯೈ-ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಬಾಯಿಯುಳ್ಳ, ಸೂನೋ-
ಮಗನ, ತನಾ-ಶರೀರದಲ್ಲಿ, ಸಹ-ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಕಂಕಾಂ-ಸಂದೇಹವನ್ನು, ಅವಾಪ-ಪೋಂದಿದಳು||೪೦||ವಿತ್ತೇ-
ಇದು, ಸ್ವಪ್ನವಿಂ-ಕನಸಿನನು, ಉತ-ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ದೇವಮಾಯಾಕಿಂ-ದೇವತೆಗಳಮಾಯೆಯೋವನು, ಕಿಂವಾ-ವಿನಾದರೂ, ಮದಿ
ಯಸಿ-ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವಾದ, ಬುದ್ಧಿಮೋಹೋಬತ-ಭ್ರಾಂತಿಯೋವನು, ಅಥೋ-ಅಥವಾ, ಅಮುಪ್ಯ-ಈ, ಮಮಾರ್ಕಕಸ್ಯೈವ-
ನನ್ನ ಮಗುವಿನದೇ, ಯಾಕಶ್ಚನ-ಯಾವುದೋಬಂದಾದ, ಶತೃಪ್ತಿಕಿಂ-ಸಾಧಾರಣವಿಕವಾದ, ಅತ್ಯಯೋಗೀಕಿಂ-ಅಣಿಮಾಡಿಸಿದ್ದಿ ಸಂಬಂ
ದವೋವನು ||೪೧|| ಅಥೋ-ಅನಂತದಲ್ಲ, ಚೇತೋಮನಃಕರ್ಮ ವಚೋಭಿಃ-ಚೇತಃ-ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ, ವಃಸಃ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ-
ಕರ್ಮ-ಅಂತಃಕರಣವಿಚಾರದಿಂದಲೂ, ವಚೋಭಿಃ-ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಯತೇ-ಯಾವಜಗತ್ತು, ಯಥಾವತೇ-ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ, ವಿ
ತರ್ಕಗೋಚರಂ-ವಿಚಾರನಿಷ್ಠೆಯವು, (ನಿರ್ವಚನೀಯವು)ನ-ಅಲ್ಲವೋ, ತತೇ-ಆ, ಅನಿರ್ವಚನೀಯಜಗತ್ತು, ಯದಾಶ್ರಯಂ-ಯಾವ
ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವೇ ಅಧಿಪ್ತಾನವಾಗಿವುಳ್ಳದ್ದೋ, ಯನ-ಯಾವಸತ್ಯವಸ್ತುವಿನಿಂದ(ಸತ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆತೋರುವುದೋ)ಯತಃ-ಯಾವ
ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವಿನಿಂದೆನೆಯಿಂದ, ಪ್ರತೀಯತೇ-ಪ್ರಾಪ್ತಿಸ್ಥಾನಿಕದಂತೆಉಂಟಾಗಿವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿತೋರುವುದೋ, ಆತೇ-ಅಂತಾ, ಜ
ಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣವಾದ, ಸುದುರ್ದಿಭಾವ್ಯಂ-ಮನೋವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಭಾವಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ, ಪದಂ-ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ಪ್ರಣತಾ-ವಿ
ಕ್ಯಾನು ಸಂಧಾನದಿಂದನಮಸ್ಕರಿಸಿದವಳು, ಅಸ್ಮಿ-ಆಗುತ್ತಿರುವೆನು||೪೨||ಅಹಂ-ಯಶೋದೇಯಂಬವಾಪನಾನು, ಅಸೌ-ಈಸಂದಗೋ
ಪನು, ಮಮ-ನನಗೆ, ಪತೀ-ಗಂಡನು, ಏಷಃ-ಈಕೃಷ್ಣನು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಸುತಃ-ಮಗನು, ವ್ರಜೇಶ್ವರಸ್ಯ-ಗೋಕುಲಕ್ಕೆಲ್ಲದೆಯನಾ
ದನಂದನಿಗೆ, ಅಖಿಲವಿತ್ತಪಾ- ಸಕಲಧನಗಳಿಗೂಬಡತಿಯಾದ, ಸತೀ-ಪತಿವ್ರತೆಯಾದಹೆಂಡತಿಯಾಗಿರುವೆನು, ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೋಪ್ಯತೆಯು
ರೂ, ಸಹಗೋಧನಾಃ-ಗೋವುಗಳೆಂಬಧನಗಳಿಂದಕೂಡಿದವರಾದ, ಗೋಪಾಶ್ಚ-ಗೋಲರೂಕೂಡ, (ನನ್ನವರಾಗಿರುವರು) ಇತ್ಥಂ
ಹೀ-ಇ. ಯನ್ಮಾಯಯಾ-ಯಾವವಸ್ತುಸ್ವರೂಪದಅಷ್ಟಾನದಿಂದ, ಅಥವಾಯಾವಕಾಶ್ವರನಮಾಯೆಯಿಂದ, (ಮೋಹಕಕ್ಕಿಯಿಂದ)ಅಹಂ-

ಣಕ್ಷೋಭಿತವಾದಕಾಲವು, ಪರಿಣಾಮಕಾರಣವಾದಸ್ವಭಾವವು, ಜೀವಾತ್ಮರಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಕರ್ಮಸಂಸ್ಕಾರ
ರವೇನುವ ಅಂತಃಕರಣವು; ಇವುಗಳಿಂದಂಟಾದ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮ ಶರೀರಭೇದಗಳುಳ್ಳ ವಿಚಿತ್ರವಾದಪ್ರಪಂ
ಚವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಕುಲವನ್ನೂ ತನ್ನನ್ನೂಕೂಡ ಕೃಪೆ ನಡೆಹದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಬಾ
ಯಿಯೊಳಗೆ ಒಂದೇಕಾಲದಲ್ಲಿಕಂಡು ಸಂಶಯವನೆಯಿಂದಳು, ||೪೦|| ಅದೆಂತೆನೆ- ಇದುಸ್ವಪ್ನವೋ? ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದೈವ
ಮಾಯೆಯೋ!, ಅಥವಾ ನಂನ ಬುದ್ಧಿಮೋಹವೋ, ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈನನ್ನ ಬಾಲಕನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಸಾಮಾ
ನ್ಯವಿಕೇವವೋ, ||೪೧|| (ಎಂದು ಈಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ಯಶೋದೇಯು ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕಡೆಗತ
ನ್ನಳುತ್ತಾನೆ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯೇಗರಿಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ನುಡಿಯುವಳು . ಅದೆಂತೆನೆ-) "ಚಿತ್ತ ಮನಸ್ಸು ಕರ್ಮ
ವಾಕ್ಯ ಇವುಗಳಿಂದ ಸಾಕಲ್ಪವಾಗಿಯೂ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಊಹಿಸಿತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಈಜ
ಗತ್ತು-ಯಾವವನಂ ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದೋ, ಯಾವವನುನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೋ, ಮತ್ತುಯಾವವನದೇಯಿಂದಅಭಿ
ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ತೋರುವುದೋ, ಅಂತಾಭಗಮತನ ಭಾವಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ ಪಾದಾರವಿಂದವಂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು.||೪೨||

ಗೋಪಾಸ್ಸಹಗೋಧನಾಶ್ಚಯನ್ಯಾಯಯತ್ಥಂಕುಮತಿಸ್ಸಮಿಗತಿಃ ||೪೪|| ಇತ್ಥಂವಿದಿತತತ್ತ್ವಾಯಾಂಗೋ
ಪಿಕಾಯಾಂಸಕಶ್ವರಃ | ವೈಷ್ಣವೀಂವ್ಯತನೋನ್ಮಾಯಾಂಪುತ್ರಸ್ನೇಹಮಯಾಂವಿಭಾಃ ||೪೫|| ಸದೋನ
ಪ್ತ್ವಮತಿಗೋಪೀಸಾರೋಪ್ಯಾರೋಹಮಾತ್ಮಜವಾಪ್ರವೃದ್ಧಸ್ನೇಹಕಲಿಹೃದಯಾಸೀತ್ಪುರಾಯಥಾ||೪೬||
ತ್ರಯ್ಯಾಚೋಪನಿವದ್ಭಿಶ್ಚ ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗೈಶ್ಚ ಸಾತ್ವತೈಃ | ಉಪಗೀಯಮಾನಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಾಂಹರಿಂಸಾಮು
ನ್ಯತಾತ್ಮಜವಾ ||೪೭|| ರಾಜಾ || ನಂದಃ ಕಿಮಕರೋದ್ಭವ್ಯಂಭ್ರಿಯಂವಮಮಹೋದಯವಾ | ಯಶೋದಾಚಮ

ನಾನು, ಕುಮತಿಃ-ಕುತ್ಸಿತವಾದಭೇದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿರುವೆನೋ, ಸಃ-ಆಪರಮಾತ್ಮನು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಗತಿಃ-ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಿರುವೆ
ನು ||೪೪|| ಗೋಪಿಕಾಯಾಂ-ಯಶೋವೆಯು, ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ವಿದಿತತತ್ತ್ವಾಯಾಂಸತ್ಯಾಂ-ವಿದಿತ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ತತ್ತ್ವಾಯಾಂ-ಆ
ತ್ಮಯಾಥಾರ್ಥ್ಯಮುಳ್ಳವಳಾಗುತ್ತಿರಲು, ವಿಭಾಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ, ಸಕಶ್ವರಃ-ಆಪರವೇಶ್ವರನು, ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಮಯಾಂ-ಪುತ್ರಾಭಿ
ಮಾನಸ್ವರೂಪವಾದ, ವೈಷ್ಣವೀಂಮಾಯಾಂ-ವಿಷ್ಣು ಸಂಬಂಧವಾದಮೋಹವನ್ನು, ವ್ಯತನೋತೇ-ವಿಶೇಷವಾಗಿನಾಡಿದನು.(ಹರಡಿಮು
ಚ್ಚಿದನು) ||೪೫|| ಸದೋನ-ಸದ್ವೈಷ್ಣವೀ-ಆಗತಃ, ಸದ್ವೈಷ್ಣವೀ-ಸದ್ವೈಷ್ಣವೀ-ನಾಶವಾಗಿಹೋದ, ಮತಿಃ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನಮುಳ್ಳವಳಾದ, ಸಾಗೋಪೀ-ಆ
ಯಶೋವೆಯು, ಆತ್ಮಜಂ-ಮಗನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅರೋಹಂ-ತೋಡೆಯನ್ನು, ಅರೋಹ್ಯಂ-ವರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪುರಾ-ಪೂರ್ವದೊಳಿ
ಗೆ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಪ್ರವೃದ್ಧಸ್ನೇಹಕಲಿತಹೃದಯಾ-ಪ್ರವೃದ್ಧ-ಬೆಳೆದ, ಸ್ನೇಹ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಅಧವಾಮಮ
ಕಾರದಿಂದ, ಕಲಿತ-ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ, ಹೃದಯಾ-ಕುಮತಿಯುಳ್ಳವಳು, ಅಸೀತ್-ಆದಳು ||೪೬|| ಸಾ-ಅಯಶೋವೆಯು, ತ್ರಯ್ಯಾಚ-ಯುಗ್ಮ
ಜಸ್ಯಾಮವೇದಗಳಿಂದಲೂ, ಉಪನಿವದ್ಭಿಶ್ಚ-ವೇದಾಂತಗಳಿಂದಲೂ, ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗೈಶ್ಚ-ಸಾಂಖ್ಯಕಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಯೋಗಕಾ
ಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಸಾತ್ವತೈಃ-ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗ್ರಹಗಳಿಂದಲೂ, ಅಧವಾಸತ್ಪುರುಷರಿಂದಲೂ, ಉಪಗೀಯಮಾನಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಾಂ-
ಉಪಗೀಯಮಾನ-ಹಾಡಿಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುವ, ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಾಂ-ಅಧಿಕೃತವೂಘನತೆಯೂಳ್ಳ, ಹರಿಂ-ವಿಷ್ಣುವಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಆತ್ಮಜಂ-
ತನ್ನ ಮಗನನ್ನಾಗಿ, ಅಮನ್ಯತ-ನಿಚ್ಚಿದಳು ||೪೭|| (ಪರೀಕ್ಷಿತೃಪ್ತವು.) ಬ್ರಹ್ಮಕ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದಶುಕನೇ! ನಂದಃ-ನಂದಗೋ

ನಾನು ಯಶೋವೆಯನುತಲೂ, ಈನಂದಗೋಪನು ನನ್ನ ಪತಿಯನುತಲೂ, ಈಗೋಕುಲಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ ನಂದ
ಗೋಪನ ಸಮಸ್ತ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೂ ನಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರಳನುತಲೂ, ಕೃಷ್ಣನು ನನ್ನ ಪುತ್ರನೆನುತಲೂ, ಗೋಪಸ್ತ್ರೀ
ಯರೂ, ಗೋಪಾಲಕರೂ ನಮ್ಮವರೆನುತಲೂ, ಈಗೋವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನವೆನುತಲೂ, ಈದುಪ್ಪಬುದ್ಧಿಯು ನ
ನಗೆಯಾವವನ ಪಾಯೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಯಿತೋ ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇನನಗೆಗತಿಯೆಂದು ಮೆರೆಹೊಕ್ಕಳು. ||೪೪|| ಯಶೋ
ವಾಪೇವಿಯು ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿತತ್ತ್ವಮು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲು, ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನು ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಮಯವಾದ ತನ್ನ ವೈಷ್ಣವಮಾಯೆಯಂ ಬೀಸಿದನು. ||೪೫|| ಅಮೇಲೆ ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲೆಯೇ ನಮ್ಮವಾದ
ತತ್ತ್ವದನೆನಪುಳ್ಳ ಯಶೋವೆಯು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಪುತ್ರನು ತೊಡೆ
ಯಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಿದಪುತ್ರಸ್ನೇಹದಿಂದ ಹರಡಲ್ಪಟ್ಟಹೃ
ದಯವುಳ್ಳವಳಾದಳು ||೪೬|| ಬಳಿಕ ಮೂರು ವೇದಗಳಿಂದ ಇಂದ್ರಾದಿರೂ
ಪನೆನುತಲೂ, ಉಪನಿವತ್ತುಗಳೆಂಬ ವೇದಾಂತಗಳಿಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆನುತ
ಲೂ, ಸಾಂಖ್ಯಕಾಸ್ತ್ರಾದಿಪುರುಷನೆನುತಲೂ, ಯೋಗಕಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪ
ರಮಾತ್ಮನೆನುತಲೂ, ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗಮಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನೆನುತಲೂ, ಹೊ
ಗಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವುಳ್ಳ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಯಶೋವೆಯು ತನ್ನ ಪು
ತ್ರನೆಂದುತಿಳಿದಳು. ||೪೭|| (ಇಂತೆಂಬ ಶುಕಾಚಾರ್ಯನ ವಾಕ್ಯವೆಂಕೇಳಿ

ಹಾಭಾಗಾಪಾಪಾಯಸ್ಯಾಸ್ತು ನಮಹಃ ||೪೮|| ಪಿತೃನಾನ್ಯಮಿದತಾಂ ಕೃಷ್ಣೋ ದಾರಾಭಕಹಿತಮ್ | ಗಾ
ಯಂತ್ಯದ್ಯಾಪಿಕಮಯಾಲೋಕಕಮಲಾಪಹಮ್ ||೪೯|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೋ ದ್ರೋಣೋ ವಸೂನಾಂ ಪ್ರವರೋಧರ
ಯಾಸಹಭಾರ್ಯಯಾ | ಕರಿವ್ಯಮಾಣಾಽವಿಶಾಖಾಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತಮುವಾಚಹ ||೫೦|| ಜಾತಯೇರ್ನೌ ಮಹಾದವೇ
ಭುವಿವಿಶ್ಯೈಶ್ವರೇಹರೌ | ಭಕ್ತಿಸಾನ್ಯತ್ವರಮಾಲೋಕಾಯೋರ್ಜ್ಞಾದುರ್ಗತಂತರೀತ್ ||೫೧|| ಅಸ್ತಿತ್ವೈ
ಕ್ತಸ್ತುನಿವಹವ್ರಜಿದ್ರೋಣೋಮಹಾಯಶಾಃ | ಜಜ್ಞೇನಂದ್ರಇತಿಖ್ಯಾತೋಯಶೋದಾಸಾಧರಾಭವತ್ ||೫೨||

ಪನು, ಮಹೋದಯಂ-ಕಾಣ್ಯವಾದ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯುಳ್ಳ, ಕಿಂಶ್ರೇಯಃ-ಯಾವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದಪುಣ್ಯವನ್ನು, ಅಕರೋತಿ-ಮಾಡಿದನು.
ಹರಿಃ-ಸರ್ವಪಾಪಹರನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಯಸ್ಯಾಪಿ-ಯಾವವಳು, ಸ್ತನಂ-ಮೊಲೆಯನ್ನು, ಪಪೌ-ಕುಡಿದನೋ, ಮಹಾಭಾಗಾ-ಹೆಚ್ಚುಪೂ
ಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳ, ಸಾಯಶೋದಾಚ-ಆಯಶೋದಾಚೇವಿಯೂ, ಕಿಂಶ್ರೇಯ-ಅಕರೋತಿ-ಯಾವಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಯಿದ್ದಳು, ||೪೮|| ಕವ
ಯಃ-ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಲೋಕಕಮಲಾಪಹಂ-ಲೋಕ-ಜನರ, ಕಮಲ-ಪಾಪವನ್ನು, ಅಪಹಂ-ಪರಿಹರಿಸುವ, ಯತಿ-ಯಾವದರನ್ನು,
ಅದ್ಯಾಪಿ-ಈಗಲೂಕೂಡ, ಗಾಯಂತಿ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವರೋ, ತತೇ-ಅಂತಾ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ, ಉದಾರಾರ್ಭಕೇಹಿತಂ-ಉದಾರ-
ಧಾರಾಳವಾದ, ಅರ್ಭಕೇಹಿತಂ-ಬಾಲಲೀಲೆಯನ್ನು, ಪಿತೃ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾದವೇ(ವಕೀವಸು-ದೇವರು, ನಾನ್ಯನಿಂದೇತಾಂ-ಅರಿ
ತುಅನುಭವಿಸದೆಹೋದರೋ||೪೯|| (ಶುಕವಚನವು)ವಸೂನಾಂ-ವಸುದೇವತೆಗಳೊಳಗೆ, ಪ್ರವರಿ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ದ್ರೋಣಃ-ದ್ರೋ
ಣನೆಂಬವನು, ಧರಯಾ-ಧರೆಯೆಂಬ, ಭಾರ್ಯಯಾಸಹ-ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮಣಃ-ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನ, ಆದೇರ್ನೌ-ಅಜ್ಞೋ
ಳನ್ನು, (ಗೋರಕ್ಷಣಾದಿಗಳನ್ನು) ಕರಿವ್ಯಮಾಣಃ-ಮಾಡಹೋಗುವವನಾಗಿ, ತಂ-ಅಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು; ಉವಾಚಹ-ಹೇಳಿದನು, (ಬೇ
ಡಿಕೊಂಡನು)||೫೦|| ಭವಿ-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಜಾತಯೇರಿ-ಗೋಪೀಗೋಪರಾಗಿಹುಟ್ಟುವ, ನೌ-ನಮಗೆ, ಲೋಕೇ-ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಯಯಾ-
ಯಾವುದರಿಂದ, ಅಜ್ಞಾಪಿ-ಮೂಢನೂಕೂಡ, ದುರ್ಗತಿಂ-ನರಕವನ್ನು, ತರೇತಿ-ಕಡೆಹಾಯುವನೋ, ಸಾ-ಅಂತಾ-ವಿಶ್ವೇಶ್ವರೇ-ಪ್ರ
ಪಂಚಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ, ಮಹಾದೇವ-ದೊಡ್ಡದೇವರಾದ, ಹರೌ-ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ, ಪರಮಾ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಭಕ್ತಿಃ-ಸೇವನಪ್ರೀತಿಯು,
ಸ್ಯಾತಿ-ಆಗಲಿ, ||೫೧|| ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ, ಇತ್ಯುಕ್ತಃ-ಹೀಗೆಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ; ಮಹಾಯಶಾಃ-ಮಹಾಕೀರಿಯುಳ್ಳ, ಸದೋಗ್ರಣ
ವಿವ-ಅದೋಗ್ರಣನೆಂಬವನೇ, ಇಹ-ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ, ವ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲದೊಳಗೆ, ಖ್ಯಾತಃ-ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ನಂದಇತಿ-ನಂದಗೋಪ
ನೆಂದು, ಜಜ್ಞೇ-ಹುಟ್ಟಿದನು, ಸಾಧರಾ-ಅಧರಾದೇವಿಯೇ, ಯಶೋದಾ-ಯಶೋದೆಯು, ಅಭವತಿ-ಆದಳು ||೫೨|| ಹೇಭಾರತ-ಎ

ಅರಸಾದ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಿವಿಚ್ಛೇಷನಾಗೆಯ್ದನು.) ಎಲೈ, ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಾದಶುಕಾಚಾರ್ಯನೇ! ನಂ
ದಗೋಪನು ಇಂತಾಮಹಾಭಾಗ್ಯವನುಂಟುಮಾಡುವ ಯಾವಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು? ಯಾವಯಶೋದೇ
ಯಮೊಲೆಕಾಲನ್ನು ಕೃಷ್ಣನುಕುಡಿದನೋ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವೆತಿಯಾದ ಆಯಶೋದೆಯುನಿವುಪುಣ್ಯವೆಂ ಮಾಡಿದ್ದಳು? ||
ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತಪಾಪಂಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸುವುತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಬಾಲಲೀಲೆಯಾವುದೋ ಅದರನ್ನು ಕವಿಗ
ಳುಈಗಲೂ ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಭಗವಂತನು ಯಾರಿಗೆಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಅವತಾರಂಗಿಯ್ದನೋ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾದಆದೇ
ವಕೀವಸುದೇವರು ಆಬಾಲಲೀಲೆಗಳೆಂನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡಲಿಲ್ಲ ಅವುಗಳಯಶೋದಾನಂದಗೋಪರು ಅನುಭವಿ
ಸಿದ್ದರಿಂದ ಏನುಪುಣ್ಯವೆಂಮಾಡಿದವರೋ? ||೪೯|| (ಇಂತೆಂಬ ರಾಜವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿಕುಕಾಚಾರ್ಯನು ನಿರೂಪಿಸುವ
ನು.) ಆದಂತೆನಿ, “ಎಲೈ; ಅರಸೇ! ಅಪ್ಪವಸುದೇವತೆಗಳೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದದ್ರೋಣನೆಂಬ ವಸುಪೂ ಅತನುತ್ಕ
ಯಾದ ಧರಾದೇವಿಯೂ ನಂದಗೋಪ ಗೋಪಿಯರಾಗಿ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮನುಕುರಿತು ವಸುವು ವಿಜ್ಞಾಪನಾಗೆಯ್ದನು. ||೫೦|| ಎಲೈ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೇ! ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ ನವಿಷ್ಣುವರಿಗೂ ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೂಢ
ನಾದವನೂಕೂಡ ದುರ್ಗತಿಯಿಂದಾಂಟುವನೋ, ಅಂತಾ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲಿ ||೫೧|| ಎಂ
ದುವಿಜ್ಞಾಪಿಸಲು, ಹಾಗೆಯೇಆಗಲಿ, ಯೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಅದೋಗ್ರಣ
ವವಸುವು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪನೆಂಬ ಖ್ಯಾತಿಯಂಪಡೆದವನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ಆಧರಾದೇವಿಯೇ ಯಶೋದಾ
ದೇವಿಯಾಗಿಜನಿಸಿದಳು. ||೫೨|| ಅದರಿಂ ಗೋಪಗೋಪಸ್ತಿಪ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತರಿಸಿದ ದುಪತಿಗಳಾದನಂದಗೋ

ತತೋಭಕ್ತಿರಭ್ಯಗತವಿಪುಲಭೂತಜನಾರ್ದನೇ|ದಂಪತ್ಯೋರ್ನಿ ತರಾಮಾಸೀದ್ಗೋಪೀಪುಭಾರತೇ||೫೩||
ಪ್ರೋಬ್ರಹ್ಮಣಃಅದಶಂಸತ್ಯಂಕರುಂವ್ರಜಿವಿಭುಃ|ಸಹರಾಮೋವಸುಶ್ಚಕ್ರತೆಷಾಂಪ್ರೀತಿಂಸ್ವಲೀಲಯಾ||೫೪||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಶಮಸ್ಕಂದೋಅವ್ಯಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಲೈಭರತವಂಶಜನಾದಪರಿಕ್ಷಿತನೇ, ತತಃ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಗೋಪಗೋಪೀಷು-ಗೋಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಲಿತಿಯರಲ್ಲಿಯೂ, ದಂಪತ್ಯೋಃ-
ಯಶೋದಾನಂದಗೋಪರಿಗೆ, ಪುತ್ರಭೂತೇ-ಮಗನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಗನಾಗಿರುವ, ಜನಾರ್ದನೇ- ಲೋಕಶಿಕ್ಷಕನಾದ, ಭಗವತಿ-ಭಗ
ವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿಃ-ಸೇವನಪ್ರೀತಿಯೆ, ನಿತರಾಂ-ಅತಿಯವಾಗಿ, ಅಸೀತ-ಆಯಿತು||೫೩||ವಿಭುಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದವಿಷ್ಣುವು,
ಬ್ರಹ್ಮಣಃ-ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನ, ಆದೇಶಂ-ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು, ಸತ್ಯಂಕರುಂ-ದಿಟವನ್ನಾಗಿಮಾಡಲೋಸುಗ, ಸಹರಾಮಃ- ರಾಮನಿಂ
ದಕೂಡಿದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ, ವ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ,ವಸತ್-ಇರುವವನಾಗಿ, ಸ್ವಲೀಲಯಾ- ತನ್ನವಿನೋದದಿಂದ, ತೇಷಾಂ-
ಆಯಶೋದಾನಂದಾದಿಗಳಿಗೆ, ಪ್ರೀತಿಂ- ಪ್ರಿಯವನ್ನು, ಚಕ್ರ- ಮಾಡಿದನಂತೆ ||೫೪||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥಬೋಧಿನಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ

ಅವ್ಯಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಪ ಯಶೋದಾದೇವಿಯರಿಗೆ ಪುತ್ರರೂಪನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಯಿತು.||೫೩|| ಆಕಾರ
ಣದಿಂದ, ಭರತಮಶೋತ್ಪನ್ನನಾದಪರಿಕ್ಷಿತದ್ರಾಸ್ರಯನೇ! ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಂದ ನಂದಗೋಪಯಶೋದೇಯರಿಗೆಶ್ರೀಹರಿಯ
ಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲಿಯೆಂದು ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥವಂ ಸತ್ಯವೆಂಬಮಾಡಲೋಸುಗ ವಿಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಗೋ
ಕುಲವಲ್ಲಿ ರಾಮನೊಡಗೂಡಿವಾಸಂಗೆಯ್ದವನಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ಬಾಲಶೀಲೆಗಳಿಂ ಪ್ರೀತಿಯನುಂಟುಮಾಡಿದಂ ||೫೪||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರಿಕ್ಷಿತದ್ರಾಸ್ರಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀ

ಶೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರ

ಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀ

ವಿಲಾಸವು” ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾ

ನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ದಶಮಾ

ಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು.

ಬಾದರಾಯಣಃ || ಏಕದಾಗ್ಯಹದಾಸೀಮಯಶೋಧಾನಂದಗೇಹಿನೀ ! ಕರ್ಮಾನ್ತರನಿಯುಕ್ತಾಽನುಸಾರಮನ್ಯಾ
ಸ್ವಯಂವಧಿ || ೧ || ಯಾನಿಯಾನೀಹಗೀತಾನಿತದ್ವಾಲ್ಪಚರಿತಃ ನಿಚ್ಛದಧಿನಿರ್ಮಲನೇಕೇಸ್ಮರನ್ನೀತಾನ್ಯಾಗಾಯ
ತ || ೨ || ಕ್ಷೇಮಂವಾಸಃಪೃಥುಕಟಿತಟಿಬಿಭ್ರತೀಸೂತ್ರನದ್ಧಂ ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಸ್ತುತಕುಚಯುಗಂಜಾತಕಮ್ಪಂ
ಚಸುಭೂ || ೩ || ರಜ್ಜ್ವಕರ್ಷಕ್ರಮಭುಜಚಲತ್ವಜ್ಜಿಣಾಕುಂಡಲಚಸ್ವಿನ್ನಂವಕ್ತ್ರಂಕಬರವಿಗಳನ್ಯಾಲತೀ
ನಿರ್ಮಮನ್ಯಾ || ೪ || ತಾಂಸ್ತನ್ಯಕಾಮಾಸಾದ್ಯಮಧ್ವಂತೀಂಜನನೀಂಹರಿಃ | ಗೃಹೀತ್ವಾದಧಿಮನ್ಯಾನಂನೃಪೇಧ

[ಶುಕವಾಕ್ಯವು] ಏಕದಾ- ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಗೃಹದಾಸೀಷು- ಮನೆಯದಾದಿಯರು, ಕರ್ಮಾಂತರನಿಯುಕ್ತಾಽನುಸಾರೀ
ಋ-ಕರ್ಮಾಂತರ- ಬೇರೆಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ನಿಯುಕ್ತಾನು- ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ನಂದಗೇಹಿನೀ-ನಂದಗೋಪನಹೆಂಡತಿಯಾ
ದ, ಯಶೋದಾ-ಯಶೋದೆಯು, ದಧಿ-ಮೊಸರನ್ನು, ಸ್ವಯಂ-ತಾನೇ, ನಿರ್ಮಮಂಧ-ಕಡೆದಳು || ೧ || ತದ್ವಾಲ್ಪಚರಿತಃ-ಆರಾಮಕ್ಕ
ಪ್ಪುರಚರಿತ್ರಗಳನ್ನೆ, ಗೀತಾನಿ- ಹಾಡುಗಳು, ಯಾನಿಯಾನಿ- ಆವಾಪುಗಳಂಟೋ, ತಾನಿತಾನಿ- ಅವಪುಗಳನ್ನು, ಇಹ-ಈ, ದಧಿಸ
ಮಂಧನಿ-ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆಯುವ, ಕಾಲ- ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಸ್ಮರಂತೀಸತೀ- ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುವಳಾಗಿ, ಅಗಾಯತಚ-ಹಾಡಲೂಹಾಡಿದ
ಳು || ೨ || ಸೂತ್ರನದ್ಧಂ-ಸೂತ್ರ-ಉಡಿಸುಲುಡಾದಿಂದ, ನದ್ಧಂ-ಬಿಗಿದುಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ, ಕ್ಷೇಮಂವಾಸಃ-ಪಟ್ಟಿಯನೀರೆಯನ್ನು, ಪೃ
ಥುಕಟಿತಟಿ-ಪೃಥು-ದೊಡ್ಡದಾದ, ಕಟಿ- ಟೊಂಕದ, ತಟಿ-ನಿತಂಬದಲ್ಲಿ, ಬಿಭ್ರತೀ- ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿಯೂ, ಜಾತಕಂಪಂ-ಹುಟ್ಟ
ದಚಲನವುಳ್ಳ, ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಸ್ತುತಕುಚಯುಗಂ-ಪುತ್ರ-ಮಗನಲ್ಲಿ, ಸ್ನೇಹ- ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಸ್ತುತ- ಜನಿಯುವ, ಕುಚಯುಗಂ-ಸ್ತ
ನವ್ವಯವನೂ, ರಜ್ಜ್ವಕರ್ಷಕ್ರಮಭುಜಲತ್ವಂಕಣಾ-ರಜ್ಜು-ಕಡೆಯುವನೇಣನ್ನು, ಆಕರ್ಷ- ಎಳೆಯುವ, ಕ್ರಮ-ಪ್ರಯಾಸವುಳ್ಳ, ಭು
ಜ-ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ, ಚಲತೀ-ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರುವ, ಕಂಕಣಾ-ಕಡೆಗಳನ್ನೂ, ಕುಂಡಲೇಚ-ಕರ್ಣಭೂಷಣಗಳನ್ನೂ, ಸ್ವಿನ್ನಂ-ಬೆವರಿದ,
ವಕ್ತ್ರಂ-ಮುಖವನ್ನೂ, ಬಿಭ್ರತೀ-ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿಯೂ, ಕಬರವಿಗಳನ್ಯಾಲತೀ- ಕಬರ-ತುರುಬಿನಡೆಸೆಯಿಂದ, ವಿಗಳತೆ-ಜಾರಿದ, ಮಾ
ಲತೀ-ಜಾಜಿಹುವುಗಳುಳ್ಳವಳೊಅವ, ಸುಭೂ || ೩ || ಹಂಗನು(ಯಶೋದೆಯು)ನಿರ್ಮಮಂಧ- ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆದಳು || ೪ || ಸ್ತನ್ಯಕಾಮಃ-

ಶ್ರೀಧರೇಯಶ್ಲೋಕ || ನವಮೇಪಯುಉತ್ಸಿಕ್ತಗತ್ಯಾಗೋಪ್ಯಥತತ್ತ್ವತಂ | ವಿಲೋಕ್ಯಭಾಂಡಭಂಗಾದಿಕ್ಯ
ವಂದಾವೋಬಬಂಧತಂ || ೫ || ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹಾಲುಉಕ್ಕುತ್ತಲೂ ಗೋಪಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆಹೋಗಿ
ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ದಧಿಭಾಂಡ ಭಂಗಾದಿಗಳನ್ನೋಡಿ ಅವನನ್ನು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದಳೆಂದು ಹೇಳ
ಲ್ಪಡುವುದು. % ಪೂರ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕುಕಾಚಾರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನುಕುರಿತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಾಯಿ
ಯಾದ ಯಶೋದಾದೇವಿಗೆ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜಗತ್ತೂ ತೋರಿಸಿದುದೇಮೊದಲಾದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಂ ವಿವರಿ
ಸಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆ,

ಎಲೈಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ || ೧ || ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪನಪತ್ನಿಯಾದ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ತನ್ನ
ಮನೆಯ ದಾನಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಬೇರೆಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿರಲು, ತಾನೇ ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. || ೧ || ಆ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಲೋಕದೊಳಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಯಾವ ಯಾವಲೀಲೆಗಳು ಗಾನಂಗೈಯ್ಯಲ್ಪಡುವವೋ ಆಯಾಬಾಲಲೀ
ಲೆಗಳಂ ಸ್ಮರಿಸುವಳಾಗಿ ಯಶೋದೆಯು ಹಾಡಿದಳು || ೨ || (ದಧಿಮಂಥನಮಾಡಿದಬಗೆಯಂತೆ) ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದಕಟಿ
ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ನವರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಒಡ್ಡಿಯಾಣದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾದ ಬಿಳಿಯನೀರಿ
ಯಂ ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿ, ಪುತ್ರಸ್ನೇಹದಿಂದ ಸುರಿಯುವ ಹಾಲುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಕುಲುಕುತಲಿರುವ ಕುಚದ್ವಯವುಳ್ಳವ
ಳಾಗಿ, ಕಡಗೋಲಿನಹಗ್ಗವಂ ನೆಳೆಯುವುದರಿಂದಂಟಾದ ಕ್ರಮದಿಂಕೂಡಿದವಳಾಗಿ, ಕದಲುತ್ತಿರುವ ತೋಳುಗ
ಳಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಹಸ್ತಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ಜೋಲುತಲಿರುವ ಕುಂಡಲಂಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿದವಳಾಗಿ, ಸ್ವ
ಲ್ಪಬೆವರಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಕೇಶಭಾರದಡೆಸೆಯಿಂದ ಉದುರುವ ಜಾಜಿಯಹುವುಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಶೋಭಾಯ
ಮಾನಗಳಾದಹುಬ್ಬುಗಳುಳ್ಳ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ಮೊಸರಂ ಕಡೆದಳು || ೩ || ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೊಲೆಯುಣ್ಣುಬೇಕೆಂ

ತ್ರಿಪ್ರತಿಮಾವಹಃ ||೪|| ತಮಚ್ಛಮಾರೂಢಮಪಾಯತೀಸ್ತನಂಸ್ನೇಹಸ್ತುತಂಗಳಿಸ್ತಿತಮೀಕ್ಷತೀಮುಖಮ್ |
ಅತ್ಯಪ್ತಮಾತ್ಮೈಜ್ಯಜವನಸಾಯಯಾವುತ್ಪ್ರಚ್ಯಮಾನಪಯಸೀತ್ಯಧಿಶಿತೀ|| ಸಜಾತಕೋಪಸ್ಪುರಿತಾರು
ಣಾಧರಂಸಂದಸ್ಯದದಿಭದ್ರಧಿಮನ್ಥಭಾಜನಮ್ | ಭಿತ್ವಾಮೃತಾಶ್ವರ್ದ್ರವದಶ್ಯನಾರಹೋಜಹಾರಹಯ್ಯಂ
ಗವಮನ್ತರುಗತಃ ||೬|| ಉತ್ತಾರ್ಯಗೋಪೀಸುಶ್ರಿತಂಪಯಃ || ಪುನಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯಸಂದ್ಯಶ್ಯಚದಧ್ಯಮತ್ರೇವ | ಭ
ಗ್ನಂವಿಲೋಕ್ಯಸ್ವನುತಸ್ಯ ಕರ್ಮತಜ್ಜಹಾಸತಂಚಾಪಿನತತ್ರಜಶ್ಯತೀ ||೭|| ಉಲೂಖಲಾಂಘ್ರಿರುಪರಿವ್ಯವಸ್ಥಿ

ಮೊಲೆಹಾಲನ್ನು ಬಯಸುವವನಾದ, ಹರಿ- ಕೃಷ್ಣನು, ಮಧ್ವಂತೀಂ- ಕಡೆಯತಲಿರುವ, ತಾಂಜನೀಂ-ಆತಾಯಿಯನ್ನು, ಆಸಾ
ದ್ಯ-ಸೇರಿ, ಪ್ರೀತಿಮಾವಹಃ-ಪ್ರಿಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನಾಗಿ, ದಧಿಮಂಥಾನಂ- ಮೊಸರಿನಕಡಗೋಲನ್ನು, ಗೃಹೀತ್ವಾ- ಹಿಡಿ
ದು, ನ್ಯಜೇಧತೆ-ತಡೆದನು(ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು) ||೪|| ಅಂಶಂ-ತೊಡೆಯನ್ನು, ಆರೂಢಂ-ವರಿದ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸ್ನೇಹಸ್ತುತಂ-ಪ್ರಣ
ಯಭಾವದಿಂದಹಾಲನ್ನುಜಯಿಸುವ, ಸ್ತನಂ- ಮೊಲೆಯನ್ನು; ಆಪಾಯತೀ- ಕುಡಿಸುತ್ತಿರುವಳೂ, ಸಸ್ತಿತಂ- ಸಿರಸಿನಗಯಿಂವರಿಸಿದ,
ಮುಖಂ-ಕೃಷ್ಣನಮೋರಿಯನ್ನು, ಈಕ್ಷತೀ-ನೋಡುವವಳುಆದ, ಸಾ-ಅಯಕೋದೆಯು, ಅಧಿಶ್ರೀಷೇವ-ಸಿ-ಕಾಯಲಿಟ್ಟಿದ್ದಹಾಲು,
ಉತ್ಪ್ರಚ್ಯಮಾನೇಸತಿ-ಉಕ್ಕಿಹೋಗುವದಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅತ್ಯಪ್ತಂ-ಮೊಲೆಯುಂಡುತ್ಯಪ್ತಿಗೊಳ್ಳದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಉತ್ಪ್ರಚ್ಯ-ನಲಿದ
ಮೇಲೆಬಿಟ್ಟು, ಜವೇನ-ವೇಗದಿಂದ, ಯಯಾ-ಹೋದಳು ||೫|| ಸಂ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಜಾತಕೋಪಸ್ಪುರಿತಾರುಣಾಧರಂ- ಜಾತ-ಹುಟ್ಟಿದ,
ಕೋಪ-ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಸ್ಪುರಿತ-ಚಲಿಸುವ, ಅರುಣ-ಕಂಪದ, ಅಧರಂಯಥಾತಥಾ-ತುಟಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ, ದದ್ವಿ-ಹೆಲ್ಲಗಳಿಂ
ದ, ದಧಿಮಂಥಭಾಜನಂ-ಮೊಸರುಕಡೆಯವಗಡಿಗೆಯನ್ನು, ಸಂದಸ್ಯ-ಕಚ್ಚಿ, ದೃಢದಶ್ಯನಾ-ಅರೆಯುವಗುಂಡೆ-ಕಲ್ಲಿನಿಂದ, ಭಿತ್ವಾ-
ಒಡೆದುಹಾಕಿ, ಮೃತಾಶ್ವ-ಸಜೆಯುಕಂಣೀರುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಂತರಂ- ಮನೆಯೊಳಿಬಾಗವನ್ನು, ಗತಃ-ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ರಹಃ-ರಹ
ಸ್ಯವಾಗಿ, (ವಿಕಾಂತಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ)ಹಯ್ಯಂಗಳವಂ- ಹೊಸಬಂಕೆಯನ್ನು, ಜಹಾರ- ಅವಹರಿಸಿದನು(ತಿಂದನು)||೬|| ಗೋಪೀ-ಯೋಗಿ
ಯು, ಸುಶ್ರಿತಂ-ಕಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಪಯಃ-ಹಾಲನ್ನು, ಉತ್ತಾರ್ಯ-ಒಲೆಯಿಂದಿಳಿಸಿ, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಪ್ರವಿಶ್ಯ-ಮೊಸರುಕ
ಡೆಯುವವನೆಯೆಂಹೊಕ್ಕು, ಭಗ್ನಂ-ಒಡೆದುಹೋದ, ದಧ್ಯಮತ್ರೇವ-ಮೊಸರಗಡಿಗೆಯನ್ನೂ, ಸಂದ್ಯಶ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿನೋಡಿ, ಸ್ವ
ನುತಸ್ಯ-ತನ್ನಮಗನ, ತತ್ಪರ್ಮ-ಆಕಾಲವನ್ನು, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ತಂಚಾಪಿ- ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ನವಶ್ಯತೀಸ
ತೀ-ಕಾಣದವಳಾಗಿ, ಜಹಾಸ-ನಕ್ಕಳು ||೭|| ಉಲೂಖಲಾಂಘ್ರಿ-ಹೊರಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೊರಳಿದೆಯ, ಉಪರಿ-ಮೇಲೆ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ-ಕುಳಿ

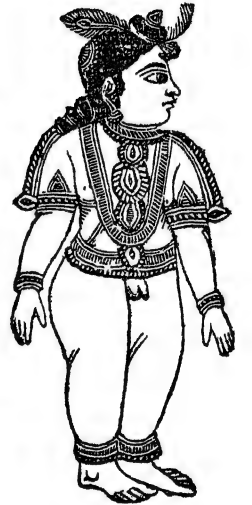
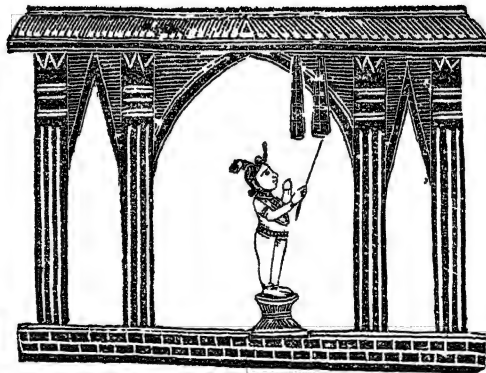

ದು ಕೃಷ್ಣನು ಮೊಸರಂ ಕಡೆಯುತ್ತಿರುವ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ
ಗೆಯ್ದು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನಾಗಿ ಕಡಗೋಲಂತನ್ನ
ಕೈಯ್ಯಿಂದಿಡಿದು ಕಡೆಯುವಕೆಲಸವನ್ನು ತಡದನು ||೪|| ಅಮೇಲೆ
ಋಶೋದೆಯು ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂ ಕೂಡಿದನೋಟದಿಂದ ಬಾ
ಲಕನಮುಖವಂ ನೋಡುವಳಾಗಿ ಬಾಲಕನಂ ತೊಡೆಯ
ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಸ್ತವಿಸುವಪ್ರೇರವುಳ್ಳ
ಸ್ತನವಂ ಕುಡಿಸಿದಳು. ಆಗ ಒಲೆಯಮೇಲೆ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿರುವ
ಹಾಲು ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಹೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಉಕ್ಕಿಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು
ಸ್ತನ್ಯಪಾನದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯನಯ್ದದೇ ಇರುವ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ

ಯು ತೊಡೆಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆಯಿಳಿಸಿ ಅಕ್ಷೇರಭಾಂಡದ ಸುನೀಪವಂಕುರಿತು ತ್ವರೆಯಿಂದಯ್ದಳು. ||೫|| ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ
ಕೋದವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಡುಗುತ್ತಿರುವಕೆಂಪಾದ ತನ್ನಶೇಡಂ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ಕಣ್ವಿತವಾದ ಕಂಣೀ
ರುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅದಧಿಭಾಂಡಮ ಗುಂಡುಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಒಡೆದುಬಿಣೆಯಂತೆಗದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಒಳಮನೆಯಂಪೊ
ಕ್ಕು, ರಹಸ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಬೆಂಕೆಯಂ ಭಕ್ಷಿಸಿದನು. || ೬ || ಆಯಕೋದಾದೇವಿಯು ಒಲೆಯಮೇಲೆ ಉಕ್ಕುತ್ತಿರುವ
ಹಾಲಿನಭಾಂಡಮ ಕೆಳಕ್ಕೆಇಳಿಸಿ ಪುನಶ್ಚದಧಿಮಂಥನಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಒಡೆದಿರುವ ದಧಿಭಾಂಡವಂಕಂಡು ತನ್ನ ಪು
ತ್ರನಕೆಳಸಮನೋಡಿ ನಡುವಳಾಗಿ, ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಅಲ್ಲಿಕಾಣದೆ ||೭|| ಅರಸಿನೋಡುತಬಂದುಮಗುಚ್ಚಿಇರಿಸಿರುವಮಂದ

ತಂಮುಕ್ತಾಯಕಾಮಂದದತಂಶುಚಿಸ್ತಿತಮ್ | ಹಯ್ಯಂಗವಂಚಾರ್ಯವಿಶೇಷೇಹ್ರೇಣಂನೀಕ್ಷ್ಯಪಶ್ಯಾತ್ಸುತ
ಮಾಗಮುಚ್ಛಯೈಃ || ೧ || ತಾಮಾತ್ರಯಸ್ವಿಂಪ್ರಸವೀಹ್ಯಸತ್ಪರಸ್ತತೋವರುಹ್ಯಾಪಸಸಾರಭೀತವತ್ | ಗೋಪ್ಯ
ನ್ಯಥಾವನ್ಯಯಮಾಪಯೋಗಿನಾಂಹ್ರಮಂಪ್ರವೇಷ್ಯಂತುಸೇರಿತಮನಃ || ೨ || ಅನ್ಯಂಚಮಾನಾಜನನೀಬೃಹ

ತಿರುವಂಥಾ, ಮುಕ್ತಾಯ-ಮಂಗಳನಿಗೆ, ಕಾಮಂ-ಬೇಕಾದಷ್ಟು, ಹಯ್ಯಂಗವಂ-ಬೆಂಕೆಯನ್ನು, ದದತಂ-ಕೊಡುತ್ತಿರುವಂಥಾ, ಶು
ಚಿಸ್ತಿತಂ-ಬಿಳುಪಾದಕಿರುನಗೆಯುಳ್ಳಂಥಾ-ಚಾರ್ಯವಿಶಂಕಿತೇಹ್ರೇಣಂ- ಚಾರ್ಯ-ಕಳ್ಳತನದಿಂದ, ವಿಶಂಕಿತ- ಹೆವದ, ಈಹ್ರೇಣಂ- ಕಂಠ
ಭೃಂತಾ, ಸುತಂ-ಮಗನನ್ನು, ನೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಪಶ್ಯಾತ್-ಹಿಂದೆ, ಶಸ್ತಿಂ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಆಗಮತ್- ಬಂದಳು || ೧ || ಅತ್ರಯಸ್ವಿಂ-ಹಿ
ಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಕೋಲುಳ್ಳ, ತಾಂ-ಅಯಕೋದೆಯನ್ನು, ಪ್ರಸವೀಹ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿನೋಡಿ, ಸತ್ಪರಃ- ವೇಗದಿಂಕೊಡಿದವನಾಗಿ, ತತಃ-
ಆಯೊರಳಡಿಯಮೇಲಿನಿಂದ, ಅವರುಹ್ಯ-ಇಳಿದು, ಭೀತವತ್-ಹೆದರಿದವನಂತೆ, ಅಪಸಸಾರ-ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದನು, ತಪಸಾ- ಏಕಾಗ್ರ
ತೆಯಿಂದ, ಈವಿತಂ-ತದಾಕಾರವಾಗಿರುವಂತೆಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪ್ರವೇಷ್ಯಂ-ಹೊಕ್ಕಿರುವದಕ್ಕೆ, ಹ್ರಮಂ-ಸಮರ್ಥವಾ
ದ, ಯೋಗಿನಾಂ-ಯೋಗಿಗಳ, ಮನಶ್ಚ-ಹೃದಯವೊಕ್ಕೂಡ, ಯಂ-ಯಾವವಿಷ್ಣುವನ್ನು, ನಾಪ-ಹೊಂದಲಿಲ್ಲವೋ, ತಂ-ಅಪರಮಾ
ತ್ಮನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಗೋಪೀ-ಯಕೋದೆಯು, ಅನ್ಯಥಾವತ್-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಹೋದಳು || ೨ || ಅನ್ಯಂಚಮಾನಾ- ಅನುಸರಿಸಿಡೆಯು
ತ್ತಿರುವ, ಜನನೀ-ತಾಯಿಯಾದಯಕೋದೆಯು, ಬೃಹಚ್ಛಲಘೋಷೀಭರಾಕ್ರಾಂತಗತಿಃ-ಬೃಹತ್-ದೊಡ್ಡದಾದ, ಚಲತ್- ಕದಲುತ್ತಿ
ರುವ, ಶೋಣಿ- ಅಂಡುಗಳ, ಭರ- ಅತೀಯದಿಂದ, ಆಕ್ರಾಂತ- ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ(ಸ್ತಬ್ಧವಾದ)ಗತಿಃ- ನಡೆಯುಳ್ಳಂತಾ, ಸುಮ
ಧ್ಯಮಾ-ಸವಿಾಚೀನಮಧ್ಯಭಾಗವುಳ್ಳಂತಾ, ವಿಸ್ರಂಸಿತಕೇಶಬಂಧನಚ್ಯುತೇಷ್ರನೂನಾನುಗತಿಃ- ವಿಸ್ರಂಸಿತ-ಬಿಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೇಶಬಂ

ವೇಳೆನಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವವನಾಗಿ ಮತ್ತುನೆಲುವಿನಮೇಲಿರುವ ಬೆಂಕೆಯಂ ಮಂಗಳನಿಗೋಸುವ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೊ
ಡುತ ಚಾರ್ಯವಂಮಾಡಿದುದರಿಂದ ತಾಯಿಯೆಲ್ಲಬರುವಳೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಚಂಚಲಗಳಾದ ನೋಟಗಳೆಲ್ಲ ತನ್ನ
ಪುತ್ರನುಂಕಡು ಹಿಂದುಗಡೆಯಿಂದಮೆಲ್ಲನೆ ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಳು || ೧ || ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಕಡಗೋ
ಲಂಪಿಡಿದು ಹೊಡೆಯಲೋಸುಗ ಬರುವ ಆಯಕೋದೆಯಂಕಂಡು ಅತಿತ್ವರೆಯಿಂದ ಅವರಳಿನಿಂದಿಳಿದು ಭಯಪಟ್ಟವೆ
ನಂತೆಹಡತೊಡಗಿದನು. ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ತದಾಕಾರವಾಗಿರುವ ಮಹಾಯೋಗಿಗಳ ಮನಸ್ಸುಕೂಡಯಾವದೇವನನ್ನು
ಎಯ್ದೆಲ್ಲವೋ, ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಯಕೋದಾದೇವಿಯು ಹಿಡಿಯಲೋಸುಗ ಓಡಿಬಂದಳು || ೨ || ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ಅನುಸುನಿ ಓಡಿಬರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮಧ್ಯಲಾದ ತಾಯಿಯಾದ ಯೋಕೋದಾದೇವಿಯು ತೋರವಾಗಿ ಕುಲಾ
ಕುತ್ತಿರುವ ನಿತುಬಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಮಂದವಾದ ಗಮನವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ವೇಗದಿಂದ ಬಿಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ತುರುಬಿನಿಂದ

ಚ್ಚೈಲಚ್ಛೋಭರಾಕಾಂತ್ಗತಿಸ್ಸುಮಧ್ಯಮಾ | ಜವನವಿಸ್ರಂಸಿತಕೆಶಬನ್ಧನಚ್ಯುತಪ್ರಸೂನಾನುಗ
ತಿಷ್ಠರಾಮ್ಯುತತ್ || ೧೦ || ಕೃತಾಗಸಂತಪ್ತರುದಂತಮಕ್ಷೀಣೀಕರ್ಪಂತಮಂಜಸ್ಮಪಿಣೀಸ್ವಪಾಣಿನಾ | ಉದ್ವೀ
ಕ್ಷಮಾಣುಭಯವಿಹ್ವಲಕ್ಷಣಂಹಸೈಗೃಹಿತಾಭಿ*ಪಯಂತ್ಯವಾಗುರತ್ || ೧೧ || ತ್ಯಕ್ತ್ವಾಯಾಪ್ತಿಂಸುತಂಭೀ
ತಂವಿಜ್ಞೇಯಾರಭಕವತ್ಸಲಾ | ಇಯೇಷಕಿಲತಂಬದ್ಧಾಂದಾಮ್ನಾತದ್ವೀರ್ಯಕೋವಿದಾ || ೧೨ || ನಚಾಂತರ್ಮಬಹಿ
ರ್ಯಸ್ಯನಪೂರ್ವ್ಯಂನಾಪಿಚಾಪರ್ಮಾಪೂರ್ವ್ಯಪರಂಬಹಿಶ್ಚಾಂತರ್ಜಗತೋಯೇಜಗಚ್ಚಯಃ || ೧೩ || ತಂಮತ್ಯಾ
ತ್ಮಜಮವ್ಯಕ್ತಂಮರ್ತ್ಯಲಿಂಗಮಧೋಕ್ಷಜವ | ಗೋಪಿಕೋಲೂಖಲಿದಾಮ್ನಾಬಬಂಧಪ್ರಾಕೃತಂಯಥಾ || ೧೪ ||

ಧನ-ತುರುಬುಗಂಟಿನಿಂದ, ಚ್ಯುತ-ಜಾರಿದ, ಪ್ರಸೂನ-ಪೂಗಳಿ, ಅನುಗತಿಃ-ಅನುಗಮನವುಳ್ಳಂತಾವಳೂಆಗಿ, (ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು) ಜಿ
ವೇನ-ವೇಗದಿಂದ, ಪರಾಮ್ಯುತತ್-ಹಿಡಿದಳು || ೧೦ || ಕೃತಾಗಸಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಅಪರಾಧವುಳ್ಳಂತಾ, ಪ್ರರುದಂತಂ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿಅಳುವ
ನಾದ, ಅಂಜಸ್ಮಪಿಣೀ-ಸೋರುತ್ತಿರುವಕಾಡಿಗೆಯುಳ್ಳ (ಪಾರಾಂತರ-ಅಂತರ್ಮಪಿಣೀ-ಒಳಗಿಕಾಡಿಗೆಯುಳ್ಳ) ಅಕ್ಷೀಣೀ-ಕಂಠುಗಳನ್ನು,
ಸ್ವಪಾಣಿನಾ-ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ, ಕರ್ಪಂತಂ-ಉಜ್ಜಿದ್ವೀಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನಾದ, ಉದ್ವೀಕ್ಷಮಾಣಂ-ಮೇಲೆನೋಡುವನಾದ, ಭಯವಿಹ್ವಲೇ
ಕ್ಷಣಂ-ಭಯ-ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ, ವಿಹ್ವಲ-ಚಂಚಲವಾಗಿಕಲುಷಗೊಂಡ, ಈಕ್ಷಣಂ-ಕಂಠುಗಳುಳ್ಳ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಹಸ್ತೈ-ಕೈಯ
ಲ್ಲಿ, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಹಿಡಿದು, ಭಿಷಯಂತೀ-ಹೆದರಿಸುವವಳಾಗಿ, ಅವಾಗುರತ್-ಗದರಿಸಿದಳು (ಪಾರಾಂತರ, ಅಪಾಗುರತ್-ಮನಸಿನೊಳು
ದೊಳಿಹಚಿಂತನವಂಗೆಯ್ದಳು) || ೧೧ || ಸುತಂ-ಮಗನನ್ನು, ಭೀತಂ-ಹೆದರಿದವನನ್ನಾಗಿ, ವಿಜ್ಞೇಯ-ತಿಳಿದು, ಅರ್ಭಕವತ್ಸಲಾ-ಮಗು
ವಿನಲ್ಲಿನಯೆಯುಳ್ಳವಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಯಾಪ್ತಿಂ-ಕೋಲನ್ನು, ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ-ಬಿಡುತು, ಅತದ್ವೀರ್ಯಕೋವಿದಾ-ಅವನಸಾಮರ್ಥ್ಯವ
ನ್ನುತಿಳಿದವಳಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೇ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದಾಮ್ನಾ-ಕಡೆಯುವಹಗ್ಗದಿಂದ, ಬದ್ಧಾಂ-ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ, ಇಯೇಷಕಿಲ-ಬಯಸಿ
ದಳಲ್ಲವೆ, || ೧೨ || ಯಸ್ಯ-ಯಾವವಿಷ್ಣುವಿಗೆ, ಅಂತಃ-ಒಳಗಂತಲೂ, ನ-ಇಲ್ಲವೋ, ಬಹಿಃ-ಹೊರಗಂತಲೂ, ನ-ಯಿಲ್ಲವೋ, ಪೂರ್ವ
ಮಪಿ-ಮುಂಗಡೆಯೂ, ನ-ಇಲ್ಲವೋ, ಅಪರಂಚ-ಹಿಂಗಡೆಯೂ, ನ-ಇಲ್ಲವೋ, ಯಃ-ಯಾವವಿಷ್ಣುವಿಗೆ, ಜಗತಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ,
ಪೂರ್ವಪರಂ-ಹಿಂದೆಯೂಮುಂದೆಯೂ, ಬಹಿಶ್ಚಾಂತಃ-ಹೊರಗೊಳಗೂ, ಆಗಿರುವನೋ, ಜಗಚ್ಚ-ಪ್ರಪಂಚವೂ, ಯಃ-ಯಾವವಿ
ಷ್ಣುವೇಯೋ, || ೧೩ || ಗೋಪಿಕಾ-ಯಕೋದೆ, ಅವ್ಯಕ್ತಂ-ಗುರ್ತುಗಳಿಂದವ್ಯಕ್ತನಾಗುವವನಾದರೂ, ಮರ್ತ್ಯಲಿಂಗಂ-ಮನುಷ್ಯಚಿ
ಹ್ನವುಳ್ಳ, ಅಧೋಕ್ಷಜಂ-ಇಂದ್ರಿಯವಿಕಾರಗಳನ್ನುಜಯಿಸಿದವಿಷ್ಣುವಾದ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಆತ್ಮಜಂ-ತನ್ನ ಮಗನನ್ನಾಗಿ, ಮ
ತ್ಯಾ-ತಿಳಿದು, ಪ್ರಾಕೃತಂ-ಪಾಮರನಾದಪಡುತುಗನನ್ನು, ಯಥಾ-ಹಾಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ದಾಮ್ನಾ-ಹಗ್ಗದಿಂದ, ಉಲೂಖಲೇ-ಒ
ರಳಿನಲ್ಲಿ, ಬಬಂಧ-ಕಟ್ಟಿದಳು || ೧೪ || ಗೋಪಿಕಾ-ಯಕೋದೆಯು, ಕೃತಾಗಸಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟತಪ್ಪುಳ್ಳ, ಸವ್ಯರ್ಥಕಸ್ಯ-ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು,

ಉದ್ವೇಗದ ಕಾಸುಮಂಗಳವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಪುತ್ರನಂ ಪಿಡಿದಳು. ಆಮಾತ್ಯವಿನ ಶ್ರಮವೆನ್ನೋಡಿ ದಯೆಯಿಂ ತಾ
ನೇ ನಿಕ್ಕಿದನು. || ೧೦ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಂ ಗೆಯ್ದಿರುವನಾದುದರಿಂದ ರೋದನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ
ಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕಾಡಿಗೆಯುಳ್ಳ ಕಂಠುಗಳಂ ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಉಜ್ಜಿದ್ವೀಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮುಖವ
ನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿನೋಡುತ್ತ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಬೆದರು ನೋಟಗಳುಳ್ಳವನಾದ ತನ್ನ ಬಾಲಕನಂ ಹಸ್ತಗಳಲ್ಲಿ
ಪಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುಂಶು ಹೆದರಿಸುವಳಾಗಿ ಆ ಯಕೋದೆಯು ಗದರಿಸಿದಳು || ೧೧ || ಆಗ ಬಾಲಕನಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳ
ಯಕೋದೆಯು ತನ್ನ ಪುತ್ರನಂ ಹೆದರಿದವನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಕಡಗೋಲಂಬಿಸುತು ಆಪುತ್ರನಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅರಿ
ಯದವಳಾದುದರಿಂದ ಅವನಂ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದುಬಯಸಿದಳು. || ೧೨ || (ಮತ್ತಾಯಕೋದೆಯು ಕೃಷ್ಣ
ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯತೀತೆಯವನ್ನು ಅರಿಯಳೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನು-) ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ
ಯಾವವನಿಗೆ ಒಳಗಿನಂತಲೂ ಹೊರಗಿನಂತಲೂ ಪೂರ್ವವೆನುತಲೂ ಪಶ್ಚಿಮವೆನುತಲೂ ಸಹ ವಿಭಾಗವುಂಟಾಗಲಾ
ರದೋ, ಮತ್ತು ಯಾವವನು ವ್ಯಾಪಕನಾದುದರಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ಯವಾದಜಗತ್ತಿಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿಯೂ
ಅದರೊಳಗೂ ಹೊರಗೂಕೂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವನೋ, ಮತ್ತು ಯಾವವನು ಸ್ವವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಒಂದೂ
ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಆಜಗತ್ಸ್ಯ ರೂಪನಾಗಿಯು ಇರುವನೋ || ೧೩ || ಯಾವೇತಿಯಿಂದಲೂ ಬಂಧನಂಗೆಯ್ಯಲಾ ಅಶ
ಕ್ಯನಾದ, ಅಪ್ರಕಟನಾದ, ಮಾಯೆಯಿಂ ಮನುಷ್ಯದೇಹವಂ ಧರಿಸಿರುವ, ಅಂತಾಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಯಕೋದ ವೇವಿ
ಯುತನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಮರದವರಳಿಗೆ ಪ್ರಾಕೃತಬಾಲಕನಂ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಬಂಧಿಸಿದಳು || ೧೪ ||

ತದ್ವಾದ್ಬಮಾನ್ಯಮಾನ್ಯಸ್ಯಾಸ್ವಾಭ್ಯಾಕಸ್ಯಾತ್ಮತಾಗಸಃ | ದ್ವ್ಯಂಗುಳೋನಮಂಭೂತೈನಸನ್ನಧನ್ಯೈಃ ಸೀಪಿ
ಕಾ||೧||ಯದಾಸೀತ್ತದಪಿನ್ಯೂನತನಾನ್ಯದಪಿಸನ್ನಧಿತದಪಿದ್ವ್ಯಂಗುಳಂನ್ಯೂನಯದ್ಯದಾದತ್ತಬನ್ನ
ನಮ||೧೬||ವಮಂಸ್ವಗಿದದಾಮಾನಿಯಕೋದಾಸನ್ನಧತ್ಯಪಿ||ಗೋಪೀನಾಂವಿಸ್ತಯಂತೀನಾಂಸ್ತಯಂತೀವಿಸ್ತ
ತಾಭವತ್||೧೭||ಸಮಾತುಸ್ಸಿವನ್ನ ಗಾತ್ರಾಯಾವಿ ಸ್ತಗ್ತಕಬರಸ್ರಜಃ | ದೃಷ್ಟಾಪ್ತವಿಠಿಶ್ರಮಂಕ್ತವಣ್ಣ
ಕೃಪಯಾಸೀತ್ಸ್ಯಬಂಧನೇ ||೧೮|| ವಮಂಸಂದರ್ಶಿತಾಹ್ಯಂಗಹರಿಣಾಭಕ್ತವ್ಯತಾ | ಸ್ವವಶನಾಪಿಕೃಪೆಣ
ನಯಸ್ಯದಂಸತ್ವರಂವಶೇ ||೧೯|| ನಮಂವಿರಿಂಚೋನಭವೋನಶ್ರೀರಪ್ಯಾಗಸುಂಶ್ರಯಾ | ಪ್ರಸಾದಂತೆಭಿಃ

ಬಧ್ಯಮಾನಸ್ಯಸತಃ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುವನಾಗುತ್ತಿರಲು, ತದ್ವಾದ್ಬಮ-ಅಹಗ್ಗವು, ದ್ವ್ಯಂಗುಳೋನಂ-ಎರಡುಬೆರಳುಳ್ಳು ಕಡಮೆಯಾದ್ದು, ಅ
ಭೂತ-ಆಯಿತು. ತೇನ-ಅಹಗ್ಗದೊಂದಿಗೆ, ಅನ್ಯಚ್ಛ-ಮತ್ತೊಂದುಹಗ್ಗವನ್ನು, ಸಂದರ್ಶೇ-ಜೋಡಿಸಿದಳು ||೧೬|| ಯದಾಸೀತ್ ಯಾ
ವಹಗ್ಗವುಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತೋ, ತದಪಿ-ಅದೂಕೂಡ, ನ್ಯೂನಂ-ಸಾಲದ್ದುಆಯಿತು, ತೇನ-ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಅನ್ಯದಪಿ-ಮ
ತ್ತೊಂದನ್ನು, ಸಂದರ್ಶೇ-ಜೋಡಿಸಿದಳು, ಯದ್ಯದ್ವಂಧನಂ-ಯಾವಯಾವಹಟ್ಟುಹಗ್ಗವನ್ನು, ಆದತ್ತ-ತೆಗದುಕೊಂಡಳೋ, ತದ
ಪಿ-ಅದೂಕೂಡ, ದ್ವ್ಯಂಗುಳಂ- ಎರಡುಬೆರಳುಳ್ಳು, ನ್ಯೂನಂ- ಕೊರತೆಗೊಂಡದ್ದು, ಆಸೀತ್- ಆಯಿತು ||೧೭|| ವನಂ-ಹೀಗೆ,
ಯಕೋದಾ-ಯಕೋದೆಯು, ಸ್ವಗೇಹದಾಮಾನಿ, ಸ್ವ-ತನ್ನ, ಗೇಹ-ಮನೆಯ, ದಾಮಾನಿ-ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು, ಸಂದರ್ಶತ್ಯಪಿ-ಜೋಡಿಸಿದವ
ಳಾದರೂಕೂಡ, ಗೋಪೀನಾಂ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ವಿಸ್ತಯಂತೀನಾಂಸತೀನಾಂ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಗುವವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ಸ್ತಯಂತೀ-ತಾ
ನೂನಗುತ್ತಿರುವಳಾಗಿ, ವಿಸ್ತೀತಾ-ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡವಳು, ಅಭವತ್-ಆದಳು ||೧೮|| ಸಕೃಷ್ಣಃ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವಿನ್ನಗಾತ್ರಾಯಾಃ-ಸ್ವಿ
ನ್ನ-ಬೆವರಿದ, ಗಾತ್ರಾಯಾಃ-ವೈಯುಳವಳಾದ, ವಿಸ್ತಗ್ತಕಬರಸ್ರಜಃ-ವಿಸ್ತ-ಜಾರಿಬಿದ್ದುಹೋದ, ಕಬರ-ತರುಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ, ಸ್ರ
ಜಃ-ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳುಳ್ಳ, ಮಾತು-ತಾಯಿಯ, ಪರಿಶ್ರಮಂ-ಆಯಾಸವನ್ನು, ದೃಷ್ಟಾಪ್ತ-ನೋಡಿ, ಕೃಪಯಾ-ದಯೆಯಿಂದ, ಸ್ವ
ಬಂಧನೇ-ತನ್ನ ಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ. ಆಸೀತ್-ಆದನು (ಕಟ್ಟಿಗೊಳಗಾದನು) ||೧೯|| ಹೇಅಂಗ-ಎಲ್ಲೆಪರೀಕ್ಷೆಯನು! ಸೇಶ್ವರಂ- ಬ್ರಹ್ಮರು
ದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಪ್ರಭುಗಳಂಕೂಡಿದ, ಇದಂ-ಈಪ್ರಪಂಚವು, ಯಸ್ಯ-ಯಾರ, ವಶ-ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವುದೋ, ತೇನ-ಅಂಥವನಾದ,
ಹರಿಣಾ-ವಿಷ್ಣುವಾದ, ಕೃಷ್ಣೇನ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಸ್ವವಶನಾಪಿ-ಸ್ವತಂತ್ರನಾದರೂಕೂಡ, ಭಕ್ತವ್ಯತಾ- ಭಕ್ತರಿಗೆವಶನಾಗಿರುವಿಕೆ
ಯು, ವಮಂ-ಹೀಗೆ, ಸಂದರ್ಶಿತಾ-ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೧೯||ಯಂಪ್ರಸಾದಂ-ಯಾವಅನುಗ್ರಹವನ್ನು, ವಿರಿಂಚಃ-ಬ್ರಹ್ಮನು, ನಲೀ

ಆಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಅಪರಾಧಿಯಾದ ತನ್ನ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಆಹಗ್ಗವು ಎರಡುಬೆರಳಾದ್ದು ಸಾಲದೇಹೋದುದ
ರಿಂದ ಆಹಗ್ಗದೊಡನೆ ಮತ್ತೊಂದುಹಗ್ಗವೂ ಜೋಡಿಸಿಕಟ್ಟಿದಳು. ||೧೬|| ಆಹಗ್ಗವೂಸಾಲದೇಹೋದುದರಿಂದ ಅದ
ಕ್ಕೆಮತ್ತೊಂದು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಗಂಟುಹಾಕಿದಳು ಯಾವಯಾವಹಗ್ಗವನ್ನು ತಂದರೂ ಎರಡಂಗುಳ ಸಾಲದೇಹೋ
ಯಿತು. ||೧೭|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಕೋದೆಯು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನೋಡುತ್ತಿ

ರುವ ಗೋಪಿಯರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅದರ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನೂ ನಗುತ್ತಿರುವಳಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವನೆಯ್ಪಿ
ದಳು ||೧೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮದಿಂದ ಬೆವರಿರುವದೇಹವು
ಳ್ಳ, ತುರುಬಿನಗಂಟಳಿದು ಉದುರುವ ಕುಸುಮಮಾಲಿಕೆಗೆ
ಳುಳ್ಳ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳಲಿಕೆಯಂಕಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ದಯೆಯಿಂದ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದನು. ||೧೮|| ಎಲ್ಲೆ, ಪರೀ
ಕ್ಷೆಯನು! ಈಶ್ವರಸಹಿತವಾದ ಈಜಗತ್ತು ಯಾವ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಶದಲ್ಲಿರುವುದೋ, ಅಂಥಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು

ಸ್ವತಂತ್ರನಾದರೂ ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಭಕ್ತರಿಗತಾನು ವಶನಾಗಿರುವನೆಂಬ ಅರ್ಥವಂತೋರಿ
ನಿದನು ||೧೯|| ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಕೃಪೆ ನಡೆಸಿವೆಂದ ಯಾವ ಅನುಗ್ರಹವನೆಯ್ಪಿದ

ಗೋಪೀಯಂತುಪಾತ್ರನವಿಮುಕ್ತಿದಾತ್ ||೮೦|| ನಾಯಂಸುಬೋಧೋಭಗವಾನ್ದೇಹಿನಾಂಗೋಪಿಕಾಸುತಃ |
 ಜ್ಞಾನಿನಾಂಚಾತ್ಮಪೋತಾನಾಯಧಾಭಕ್ತಿಮತಾಮಿದ || ೮೧ || ಕೃಷ್ಣಸ್ತುಗೃಹಕೃತ್ಯೈಷುಷ್ಯಗಾ |
 ಯಾಂವೂತರಿಪ್ರಭುಃ | ಅದ್ರಾಕ್ಷೇದಾರ್ಜುನೋಪೂರ್ದಂಗುಹ್ಯಕೌಧನ ದಾತ್ಮಜಃ ||೮೨|| ಪುರಾಣರಹಿತಾಃ
 ನವ್ಯಕ್ಷತಾಂಪ್ರಾಪಿತಮದಾತ್ | ನಲಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವಾವಿತ್ಯಾಶ್ರಯಾನ್ವಿತಾ ||೮೩||
 ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂದೋ ನವಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಭೇ- ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೋ, ಭವಃ- ರುದ್ರನು, ನಲೇಭೇ- ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೋ, ಅಂಗಸಂಕ್ರಯಾ- ವಕ್ಷಸ್ಥಲವೇಆಶ್ರಯವಾಗಿಲ್ಲ, ಶ್ರೀರಮೆ-
 ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೂಕೂಡ, ನಲೇಭೇ-ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೋ, (ಅನ್ವೀಪಿ)ಇತರರೂ, ನಲೇಭೀರೇ- ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೋ; ಗೋಪಿ-ಯಕೋದೆಯು, ತ
 ಮಿಮಂ-ಆಯಾಅನುಗ್ರಹವನ್ನು, ವಿಮುಕ್ತಿದಾತ್-ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವಕೃಷ್ಣನದೇಯೆಂದ, ಪ್ರಾಪ-ಪಡೆದಕು(ಎಂಬುವುದರ್ಶಿಯೋ
 ಕ್ತಿಯುವಿಷ್ಟು ವಿಗ್ರಹತ್ರನಾದಬ್ರಹ್ಮನೂ, ಸ್ವಾತ್ಮನಾದಶಿವನೂ, ಪಶ್ಚಿಮಾದಲಕ್ಷ್ಮೀಯೂ, ಮುಕುಂದನಪ್ರಸಾದವಂಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂ
 ಬುವುದಿಲ್ಲ ಅವರವರಿಗತಕ್ಕಪ್ರಸಾದವಂಪಡೆದರು ಆದರೆಗೋಪಿಯಯಾವಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆದಕೋಅದರನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬ
 ಭಾವವು. ||೮೦||ಭಗವಾ ೯-ಭಗವಂತನಾದ, ಅಯಂಗೋಪಿಕಾಸುತಃ-ಈಕೃಷ್ಣನು, ಇಹ-ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿಮತಂ-ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ
 ಮಿಗೆ, ಯಥಾ-ಹ್ಯಾಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಆತ್ಮಪೋತಾನಾಂ- ತಾನೇತೆಪ್ಪವಾಗಿವುಳ್ಳ, ಅಧವಾತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಂತೆಯನೀಯರಾದ,
 ಜ್ಞಾನಿನಾಂ- ದೇಹಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲ ದಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ, ದೇಹಿನಾಂಚ-ದೇಹಾಭಿಮಾನವುಳ್ಳತಾವನರಿಗೂಕೂಡ; ಸುಖೋಧಃ- ಸುಖದಿಂದತೀ
 ಯಲಶಕ್ಯನಾದವನು, ನ-ಅಲ್ಲವು. ||೮೧||ಪ್ರಭುಃ-ಸಮರ್ಥನಾದ, ಕೃಷ್ಣಸ್ತು-ಕೃಷ್ಣನಾದರೋ, ಮಾತರಿ-ತಾಯಿಯಾದಯಕೋದ
 ಯು, ಗೃಹಕೃತ್ಯೈಷು-ಮನೆಯಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಗ್ರಯಾಂಸತ್ಯಾಂ-ಆಸಕ್ತಳಾಗಿತ್ಯೆರೆಗೊಂಡವಳಾಗುತ್ತಿರಲು, ಪೂರ್ವಂ- ಪೂರ್ವ
 ಕಾಲದೊಳಗೆ, ಧನದಾತ್ಮಜಾ-ಕುಬೇರನಮಕ್ಕಳಾದ, ಗುಹ್ಯಕಾ- ದೇವಯೋನಿವಿಶೇಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅರ್ಜುನಾ- ಅವಳಮತ್ತೀಮರಗ
 ಳನ್ನು, ಅದ್ರಾಕ್ಷೇತ್-ಕಂಡನು ||೮೨||ಪುರಾ-ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಯಾ-ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ, ಅನ್ವಿತಾ-ಕೂಡಿದಂತಾ, ನಳಕೂಬರಮಣಿ
 ಗ್ರೀವಾವಿತಿ-ನಳಕೂಬರನೂಮಣಿಗ್ರೀವನೂಎಂದು, ಆಶ್ರಯಾ-ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು, ಮದಾತ್-ಧನರೂಪಾದಿಗರ್ವದನಿಮಿತ್ತದಿಂದ,ನಾ
 ರದ ಕಾಪೇನ- ನಾರದನಿಗ್ರಹದವಚನದಿಂದ, ವ್ಯಕ್ಷತಾಂ- ಮರಗಳಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನು, ಪ್ರಾಪಿತಾ- ಹೊಂದಿನಲ್ಲುಟ್ಟುವರಾದರು ||೮೩||
 ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತಪ್ರತಿಪಾದಾರ್ಥಬೋಧಿಸ್ಯಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ನವಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ರೂ ಅಂತಾ ಅನುಗ್ರಹವಂ ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗ್ರಹತ್ರನಾದರೂ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವು. ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದರೂ ರುದ್ರ
 ನುಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವು. ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿವಾಗವಗೆಯ್ವ ಪ್ನಿಯೋದರೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯುಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವು. ಬ್ರಹ್ಮನುಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾ
 ದರೂ ವಿಷ್ಣುವಿನಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರನಾದರೂ ಈಶ್ವರನು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಆತ್ಮನೇ ಆದರೂ ರಾಮ ತಾರಕವನುಪದೇಶಿಸುವ
 ನಾದರೂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು ನಿತ್ಯಾನಪಾಯಿನಿಯಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಸರ್ವವೈಭವಗಳಿಗೂ ಕಾರಣಭೂತಳಾದರೂ, ಗೋ
 ಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಪಡೆದಂಥಾ ವಿಷ್ಣುಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವು. ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರಲಕ್ಷ್ಮೀಯರಿಗೂ ದುರ್ಲಭ
 ವಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅತ್ಯರ್ಥಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಗೋಪಿಯರುಪಡೆದರು. ಭಗವಂತನು ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟವಶ್ಯನಾಗಿ ತಾ
 ನೇಅವರನನುಗ್ರಹಿಸಿದನೆಂದು ಅವರ ಭಕ್ತೈತೆಯವು ಸ್ತುತಿಪಟ್ಟುಂಥೆ. ||೮೦|| ಪಡುಗ್ಗೊತ್ಯೈಷುಗಂಪನ್ನನಾದ
 ಯಕೋದಾಪುತ್ರನಾದ ಈಕೃಷ್ಣನು ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಎಂತುಸುಖದಿಲಭ್ಯನಾಗುವನೋ- ಹಾಗೆ ದೇಹಾ
 ಭಿಮಾನವುಳ್ಳ ತಪಸ್ವಿಗಳುಕೂಡಲಾದವೆಗೂ, ಸುಸಾರವಂದಾಂಟಲೋಸುಗ ತಮ್ಮಬುದ್ಧಿಯೇ ನಾವೆಯಾಗಿವುಳ್ಳ
 ದೇಹಾಭಿಮಾನವಂ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ, ಸುಖದಿಲಭ್ಯನಾಗನು. ||೮೧|| ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು- ತ
 ನ್ನತಾಯಿಯಾದ ಯಕೋದಾದೇವಿಯು ತನ್ನಂ ವರಳಲ್ಲಿಕಟ್ಟಿ ಗೃಹಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಳಾಗಿರಲು, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯ
 ಕ್ಷರಬ ದೇವಯೋನಿಯೊಳು ಕುಬೇರನಿಗೆ ಪುತ್ರರಾದ || ೮೨ || ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಮದಿಸಿದವರಾದುದರಿಂದ ನಾರದನ ಕಾಪ
 ದಿಂದ ಮತ್ತೆಯಮರಗಳಾಗಿಹುಟ್ಟಿರುವ ನಳಕೂಬರ ಮಣಿಗ್ರೀವರಿಂಬವರಂಕಂಡನು. ||೮೩|| ||%||
 ನವಮಾಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ರಾಜಾ || ಕಧ್ಯತಾಂಭಗವನ್ನೇ ತತ್ತಯೋತ್ಕಾಪಸ್ಯಕಾರಣಮ್ | ಯತ್ತದ್ವಿಗರ್ಹಿತಂಕರ್ಮದೇವರ್ಷಿಶೈನವಾ
ತಮಃ ||೧|| ಶ್ರೀಶುಕಃ || ರುದ್ರಸ್ಯಾನುಚರಭೂತ್ವಾನುದ್ಯುಪ್ತಧನದಾತ್ಮಜೌ | ಕೈಲಾಸೋಪವನೇರ
ಮೈಮಂದಾಕಿನ್ಯಾಂಮಮೋತ್ಕಟೌ ||೨|| ವಾರುಣೀಂಮದಿರಾಂಪೀತ್ವಾಮದಾಘೋರ್ಣಿತಲೋಚನೌ |
ಸ್ತ್ರೀಜನ್ಮೈರನುಗಾಯದ್ಭಿಶ್ಚೈರತುಃಪುಷ್ಪಿತವನೇ || ೩ || ಅನ್ತಃಪ್ರವಿಶ್ಯಗಜ್ಞಾಂಯಾಮಮೈಜವನರಾ
ಜಿನಿಚಿಕಿತ್ಸೇತುರ್ಯತತಿಭಿರ್ಗಜಾವಿವಕರಣುಭಿಃ ||೪||ಯಸ್ಯೈಶ್ಚಯಾಚದವೃಶ್ಚತವಾಂಸ್ತತ್ರನಾರದಃ|

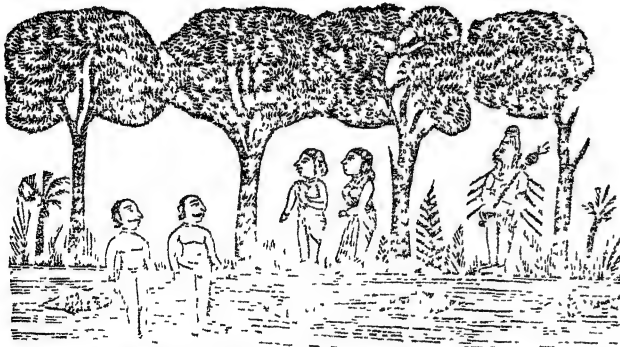
[ಪರೀಕ್ಷಿತ್ವೌಶ್ವವು] ಭಗವತ್-ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞನಾದಶುಕನೇ! ಯತ್ಕರ್ಮ-ಯಾವಕೆಲಸವು, ವಿಗರ್ಹಿತಂ-ನಿಂದಿತವಾದೊಂದು, ಯೇನ-ಯಾವುದರಿಂದ, ದೇವರ್ಷಿಃ-ಭಾಗವತೋತ್ತಮನಾದನಾರದನಿಗೊಕೂಡ, ತಮಃ-ನಿಟ್ಟುಂಟಾಯಿತೋ, ತದೇತ್-ಆಯಾ, ತಯೋರಿ-ಅನಳಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವರನ್ನು ಕುರಿತ, ಕಾಪಸ್ಯ-ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ, ಕಾರಣಂ-ನಿಮಿತ್ತವು, ಕಧ್ಯತಾಂ-ಕೇಳಲ್ಪಡಲಿ ||೧|| (ಶುಕೋ ತ್ವರವು) ಧನದಾತ್ಮಜೌ-ಧನದ-ಕುಬೇರನ, ಆತ್ಮಜೌ-ಪುತ್ರರು, ರುದ್ರಸ್ಯ-ಈಶಾನನ, ಅನುಚರೌ-ಸೇವಕರು, ಭೂತ್ವಾ-ಆಗಿ, ಸದ್ಯುಪ್ತ-ಚನ್ನಾಗಿಗರ್ವಿಸಿದವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಮಂದಾಕಿನ್ಯಾಂ-ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕೈಲಾಸೋಪವನೇ-ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದಬಳಿ ಯಣತೋಟದಲ್ಲಿ, ಮದೋತ್ಕಟೌ-ಸೂಕ್ತಿನಿಂದಹೆಚ್ಚಿದವರಾಗಿ, ||೨|| ವಾರುಣೀಂ-ವಾರುಣಿಯೆಂಬ, ಮದಿರಾಂ-ಹೆಂಡವನ್ನು, ಪೀತ್ವಾ-ಕುಡಿದು, ಮದಾಘೋರ್ಣಿತಲೋಚನೌ-ಮದ-ಕೈಪಿನಿಂದ, ಅಘೋರ್ಣಿತ-ತಿರುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಲೋಚನೌ-ಕಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅನುಗಾಯದ್ಭಿಃ-ಸಂಗಡಹಾಡುತ್ತಿರುವ, ಸ್ತ್ರೀಜನ್ಮೈಸ್ತುಹ-ಹೆಂಗಳಿನೊಂದಿಗೆ, ಪುಷ್ಪಿತೇ-ಹೂವುಗಳುಂಟಾದ, ವನೇ-ತೋಟದಲ್ಲಿ, ಚೇರತುಃ-ತಿರುಗಿದರು ||೩|| ಅಂಭೋಜವನರಾಜಿನಿ-ತಾವರೆಗಳಿಂ-ಡುಗಳಸುಲುಗಳುಳ್ಳ, ಗಂಗಾಯಾಂ-ಮಂದಾಕಿನಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಃ-ಓಳಿಗೆ, ಪ್ರವಿಶ್ಯ-ಹೊಕ್ಕು, ಕರೇಣುಭಿಃ-ಹೆಂಣಾನೆಗಳೊಡನೆ, ಗಜಾವಿವ-ಎರಡುಗಂಡಾನೆಗಳಹಾಗೆ, ಯುವತಿಭಿಃ-ಪ್ರಾಯದಹುಡುಗಿಯರಕೂಡ, ಚಿಕಿತ್ಸೇಡತುಃ-ಆಡಿದರು ||೪|| ದೇವರ್ಷಿಃ-ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಮುಖಿಯಾದ, ನಾರದಶ್ಚ-ನಾರದನೂ, ಯದೃಶ್ಚಯಾ-ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ತತ್ರ-

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕ||ದಶಮೇಪಾತಯಾದ್ರಾಜನ್ಮಂತರಾಯಮಲಾಜ್ಞಾನೌ| ತತ್ರತಾಭ್ಯಾಂಚದೇವಾಭ್ಯಾಂಕೃ
ಪ್ಲಸ್ತುತತುತೀಯ-ತೇ ||೩||ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶೇಳಿಯಮತ್ತಿಯಮರಗಳನಡುವೆ ತೂರಿಯಳದವನಾಗಿ
ಅವುಗಳನ್ನು ಕೆಡಹಿದಕೃಷ್ಣನು ಅಮರಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ನಳಕೂಬರ ಮಣಿಗ್ರೀವರೆಂಬದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ನೆಂಬಕಥೆಯು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ. ‡ ಪೂರ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ಯ
ಶೋದಾದೇವಿಯಿಂದ ವರಳಿನಲ್ಲಿಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಎರಡುಮತ್ತಿಯಮರಗಳನ್ನೋಡಿದನೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲೂ
ಆವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿದ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಶುಕಮುನಿಯಂಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದನಂತೆ,-

ಎಲೈ ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯೇ! ಅನಳಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವರ ಯಾವನಿಂದಿತವಾದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಭಾಗವತೋತ್ತ
ಮನಾದ ನಾರದಮುನಿಗೊಕೂಡ ಕೋಗ್ರಧವುಂಟಾಯಿತೋ, ಅಂತಾ ಶಾಪಕಾರಣವಾದ ಅವರಕರ್ಮವನ್ನು ನೀ
ನು ನಿರೂಪಿಸುವನಾಗು. ||೧|| (ಇಂತೆಂಬ ರಾಜವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಶುಕಮುನಿಯು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆ.) ಎಲೈಪರೀಕ್ಷಿ
ದ್ರಾಯನೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನೇವಕರಾದ ಕುಬೇರಪುತ್ರರಾದ ನಳಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವರೆಂಬ ಯಕ್ಷರೀರ್ಷ
ರು ಐಶ್ವರ್ಯಮದದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದವರಾಗಿ ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದ ಉಪವನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮದದಿಂ ಮೇಲೆದಪ್ಪಿದವ
ರಾಗಿ ||೨|| ವಾರುಣೀಯೆಂಬಮಧ್ಯವಂ ಪಾನಂಗೆಯ್ದು ಅದರಪದದಿಂದ ಆತ್ಯಂತವ್ಯಾಕುಲಗಳಾದ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳ
ವರಾಗಿ, ತಮ್ಮಸುವಾಸದಲ್ಲಿ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಯುಕ್ತರಾಗಿ, ಪುಷ್ಪಭರಿತವಾದ
ಆ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದರು ||೩|| ಮತ್ತು, ಅಗಂಗಾನದಿಯ ಜಲಮಧ್ಯವಂ ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದು ಪದ್ಮವನಗಳ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮದಿಸಿರುವ ಎರಡುಗಂಗಳ ಹೆಂಣಾನೆಗಳೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುವಂತೆ ಯೌವನಯುಕ್ತರಾದ ಅದೇವತಾ
ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡಗೂಡಿ ವಿಹರಿಸಿದರು ||೪|| ಎಲೈಅರನೇ! ಅಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾದಿಗುಣಸಂಪನ್ನನಾದ ದೇವರ್ಷಿಯಾದ

ಆಪಶ್ಯದ್ಗೃಹ್ಯಕೌದ್ಯಪ್ಪಾಪ್ತೋಽಪಿ ಬಾಣಾಸಮಬುಧ್ಯತಃ || ತಂದ್ಯಪ್ಪಾಪ್ತೋಽಪಿ ಡಿತಾದ್ರೋವಿಸಂತಾಂ ಕೃತ್ಯಾ
ಪಶಚ್ಚಿತಃ || ವಾಸಾಂಸಿವರ್ದುದ್ಯಾಫುಂವಿವಸಂತಾಂ ಸ್ತೌವಗುಹ್ಯಕೌ || ತಂದ್ಯಪ್ಪಾಪ್ತೋಽಪಿ ಮದಿರಾಮತೌ
ಶ್ರೀಮದಾನ್ತಾಂ ಸುರಾತ್ಮಜೌ ತಯೋರನುಗ್ರಹಾರ್ಥಾಯ ಶಾಪಂದಾ ಸ್ಯತ್ಸಿದ್ಧಂಜಗೌ || ೭ || ನಹ್ಯನೋಽಪಿ
ತೋಜೋಽಪ್ಯಾನ್ತಾಂ ಭ್ರೂಂಶೋರಜೋಗುಣಃ || ಶ್ರೀಮದಾನ್ತಾಂ ಭಿಜಾತ್ಯಾ ದಿರ್ಮತ್ರಸ್ತ್ರೀ ದ್ಯೂತಮಃ ಸವಃ || ೮ ||

ಅಲ್ಲಿ, ಗತವಾ-ಬಂದವನಾಗಿ, ಆಪಶ್ಯತಃ-ನೋಡಿದನು, ಗುಹ್ಯಕೌ-ನಳಿಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವರನ್ನು, ದೃಷ್ಟಾಪ್ತ-ನೋಡಿ, ಹೋದಾ
ಣಾ-ವಾದಿಸಿದವರನ್ನಾಗಿ, ಸಮಬುಧ್ಯತಃ-ತಿಳಿದನು || ೭ || ದೇವ್ಯಃ-ದೇವಸ್ಥಿ, ಗ್ರೀಯರು, ವಿವಸಂತಾಂ-ವಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲದವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ,
ತಂ-ಅನಾರದನನ್ನು, ದೃಷ್ಟಾಪ್ತ-ನೋಡಿ, ದ್ರಿಡಿತಾಃ-ನಾಚಿಕೆಗೊಂಡವರಾಗಿ, ಶಾಪಶಂಕಿತಾಃ-ಶಾಪಕ್ಕೆ ಹೆಸಿದವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಶ್ರೀ
ಫುಂ-ಬೇಗನೇ, ವಾಸಾಂಸಿ-ನೀರೆಗಳನ್ನು, ಪರ್ಮಚುಃ-ಉಚ್ಚುಕೊಂಡರೂ, ವಿವಸಂತಾಂ-ವಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲದ, ಗುಹ್ಯಕೌ-ಗುಹ್ಯಕರು, ನ-ವಸ್ತ್ರ
ವನ್ನು ಧರಿಸಿಲ್ಲವು || ೭ || ಮದಿರಾಮತೌ-ಮದಿರಾ - ಹೆಂಡದಿಂದ, ಮತೌ-ಕೈದಿದ, ಶ್ರೀಮದಾಂಧಾ-ಶ್ರೀ-ಸಂಪತ್ತಿನ, ಮದ-ಗರ್ವ
ದಿಂದ, ಅಂಧಾ-ಕುರುಡರಾದ, ಸುರಾತ್ಮಜೌ-ದೇವಪುತ್ರರಾದ, ತೌ-ಅನಳಿಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವರನ್ನು, ದೃಷ್ಟಾಪ್ತ-ನೋಡಿ, ಯ
ಯೋಃ-ಅವರ, ಅನುಗ್ರಹಾರ್ಥಾಯ-ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಶಾಪಂ-ನಿಗ್ರಹವಚನವನ್ನು, ದಾಸ್ಯಕ್-ಕೂಡತಲಿರುವನಾಗಿ, ಇದಂ -
ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣವಚನವನ್ನು, ಜಗೌ-ನುಡಿದನು || ೭ || ಜೋಷ್ಯಾಕ್-ಪ್ರಿಯವಿಷಯಗಳನ್ನು, ಜಾತಃ-ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವ, ಪುರುಷನಿಗೆ, ಯ
ತ್ರ-ಯಾವುದಿರುವಲ್ಲಿ, ಸ್ತ್ರೀ-ಹೆಂಗನು, ದ್ಯೂತಂ-ಜಾಜು, ಆಸವಃ-ಹೆಂಡವೂ, ಇರುವುದೋ, ತಸ್ಮಾತ್-ಆದಿಪಯಕಿಂತಲೂ,
ಅಸ್ಯಃ-ಇತರವಾದ, ಶ್ರೀಮದಾಂಧಾಭಿಜಾತ್ಯಾಪಿ-ಶ್ರೀ-ಸಂಪತ್ತಿನ, ಮದ ಗರ್ವದಿಂದ, ಅಂಧ-ಕುರುಡನಾದವನ, ಅಭಿಜಾತ್ಯ-ಸ
ತ್ಕುಲವಿದ್ಯಾದಿಗಳೇ, ಲದಿ-ಮೊದಲಾಗಿವುಳ್ಳ, ರಜೋಗುಣಃ-ರಜಃ-ಕಾರ್ಯವಾದ, ಹಾಸ್ಯಾದಿಗಳವು, ಬುದ್ಧಿಭ್ರಂಶಃ-ಸ್ತ್ರೀದ್ಯೂತಮ
ದ್ಯಗಳಹಾಗೆ, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು, ಭ್ರಮಗೊಳಿಸುವುದು, ಸಹಿ-ಅಲ್ಲವಷ್ಟೆ, || ೮ || ಯತ್ರ-ಯಾವುದದಲ್ಲಿ, ಸ್ವರಂ-ಅನಿತ್ಯವಾದ, ಇ

ದನಾರದನು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ಆಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದವನಾಗಿ
ಆಯಕ್ಷರೀವರಂ ಕಂಡು ಇವರು ಮತ್ತರಾಗಿರುವ
ದಂತಿಳಿದನು || ೭ || ಅದಂತನೇ-ಅಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲ
ದೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನಾರದಮು
ನಿಯಂಕಂಡು ಲಜ್ಜಾಯುಕ್ತರಾಗಿ, ಶಾಪವಂಕೊಡು
ವೆಂಬ ಭಯದಿಂದಲೂ ಶಂಕಿತರಾಗಿ, ಅತಿತ್ವರೆಯಿಂದ
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಗೃಹಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟರು. ಆಯಕ್ಷರೀವ
ರುಮಾತ್ರ ಕಾಮಾತುರರಾದುದರಿಂದ ಲಜ್ಜೆಯೂ ಭಯ

ವೂ ಅಲ್ಲದವರಾಗಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟವರಾಗಿದ್ದ || ೭ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾರದಮುನಿ ಐಶ್ವರ್ಯಮದಾಂಧರಾದ ಮ
ದ್ಯಪಾನದಿಂದಲೂ ಮತ್ತರಾದ ಕುಬೇರನಪುತ್ರರಾದ ಅನಳಿಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವರನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಅಮದಮ
ಪರಿಹರಿಸಲೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನಪುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅನುಗ್ರಹಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಶಾಪವಂಕೊಡುವವ
ನಾಗಿ ಈವಚನವಂ ನುಡಿದನಂತೆ || ೭ || ಯಾವ ಐಶ್ವರ್ಯಮದಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಜಾಜು ಮದ್ಯಪಾ
ನವೂ ಸಹ ಉಂಟಾಗಿರುವವೋ ಅಂತಾ ಐಶ್ವರ್ಯಮದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅನ್ಯವಾದ ಸತ್ಕುಲವಿದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಂಟಾ
ಗುವ ಮದವು, ಅಥವಾ ಅನ್ಯವಾದ ರಜೋಗುಣಕಾರ್ಯವಾದ ಹಾಸ್ಯಹರ್ಷಾದಿರೂಪವಾದ ಮದವೂ, ಸಹ
ಪ್ರಿಯವಚನಗಳಂ ಸೇವಿಸುವ ಪುರುಷನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಂಶವೆಂಮಾಡಲಾರದು. ಐಶ್ವರ್ಯಮದವೋಂದೇ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಂ
ಶವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು. || ೮ || ಮತ್ತು ಯಾವ ಐಶ್ವರ್ಯಮದದಲ್ಲಿ ನರ್ಪರವಾದ ಈದೇಹವಂ ಜಙ್ಗಮ

ಮಂದೇಹಂ-ಈಶ್ವರವನ್ನು, ಅಜರಾವೃತ್ಯ-ಅಜರ-ಮುದಿತನಿಲ್ಲದಂತೆಯೂ, ಅಮೃತ್ಯ-ಮರಣವಿಲ್ಲದಂತೆಯೂ, ಮನ್ಯಮಾನ್ಯಃ-
ತೆಳೆಯುತ್ತಲಿರುವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಜಿತಾತ್ಮಭಿಃ-ಅಜಿತ-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡದ, ಆತ್ಮಭಿಃ- ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳ, ನಿರ್ದಯೈಃ- ಕರುಣಾಶೂ
ನ್ಯರಾದವುರೂಪರಿಂದ, ಪಶವಃ-ಜಂತುಗಳು, ಹನ್ಯಂತೇ-ಹೊಲ್ಲಲ್ಪಡುವವೇ ॥೧೦॥ದೇವಸಂಜ್ಞಾ ತಮಃ-ನರದೇವನೂಭೂದೇವನೂಎಂ
ಬಕೆನರ-ಛದೇಹವಾದರೂ, ಅಂತೇ-ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಕ್ರಿವಿವಿಡ್ಯಸ್ತುಸಂಜ್ಞಾತಂ-ಕ್ರಿವಿವಿಹೂಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವೆಂಬ, ವಿಟ್-ಹೂಳಲ್ಪಡದ
ಕ್ಕಿಗಳಿಂದತಿನ್ನಲ್ಪಡುವದೆಂಬ, ಭಸ್ತು-ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದೆಯೆಂಬ, ಸಂಜ್ಞಾತಂ-ಹೆಸರುಳ್ಳದ್ದಾಗುವುದು. ತತ್ಕೃತೇ-ಅಂತಃಕರಣ
ದೇಹಕ್ಕೋನುಗ, ಭೂತದ್ಯಕ್-ಇತರಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೋಹೊಣೆಮಾಡಿದವನು, ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ನಿರಯಃ-ನರಕಬರುವುದೋ,
ತತಃ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಸಃ-ಅವುರೂಪನು, ಸ್ವಾರ್ಥಂ-ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವಿಡುವುದಕ್ಕೋಚನವನ್ನು, ಸಿಂವೇದ-ವಿನುಬಲ್ಲನು, (ಅರಿಯ
ನು) ॥೧೦॥ದೇಹಃ-ಶರೀರವು, ಅನ್ಯದಾತುಃ-ಅನ್ಯವಿಟ್ಟುಬಿಡುವವನು, ಸ್ವಂಕಿಂ-ಸ್ವತ್ವಪ್ರೋವನು, (ಅವನೇಆದ್ದರಿಂದ) ನಿರ್ದೇಹಃ-
ಬೀಜಾವಾಪಮಾಡಿದಂತೆಯೇ, (ಸ್ವತ್ವಪ್ರೋವನು) ಮಾತುರೇವಮಾ-ತಾಯಿಯದೋವನು, ಮಾತುಸಿತುವಾರ್-ತಾಯಿಯತಂದೆ
ಯಾದಮಾತಾವ-ಹನದೋವನು, ಕ್ರೇತುವಾರ್-ಕ್ರಿಯೆಕ್ಕೆಹೊಂದುವುದೋವನು, ಬಲಿನಃ-ಬಲವಂತನೋವನು, ಅಗ್ನೇಃ-
ಬೆಂಕಿಯೋವನು, ಶುನೋಪಿವಾ-ನಾಯಿಯದೋವನು, ಶರೀರವುಯಾರಪಾಲಾಗಿಹೋಗುತ್ತೇ, ಇದಯೂರನೋತ್ಯು, ॥೧೧॥ ವಿ
ವಂ-ಹೀಗೆ,ಸಾಧಾರಣಂ-ಎಲ್ಲರಿಗೂಸ್ವತ್ವವಾಗಿರುವ, ಅವ್ಯಕ್ತಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯಂ-ಅವ್ಯಕ್ತ-ಅವ್ಯಕ್ತತತ್ವದಿಂದ, ಪ್ರಭವ-ಉತ್ಪತ್ತಿ
ಯೂ, ಅವ್ಯಯಂ-ಅವ್ಯಕ್ತತತ್ವದಲ್ಲಿಯೇಲಯುವೂ, ಉಚ್ಯತೇ-ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದು, ಆತ್ಮಸಾತ್ಯತ್ವಾ-ತನ್ನದಾಗಿಮಾಡಿ, (ತನ್ನ

ತೃಪ್ತರಹಿತವಾದುದನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಜಿತವೆನಸ್ಕರಣ್ಣದೆಯಿರುವ ನಿರ್ದಯರಾದ ಪುರುಷರಿಂದ ಪಶುಪಾಶಿಗಳು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತವೋ ಅಂತಾ ಐಶ್ವರ್ಯವದವೊಂದೇ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಂಶಕರವಾದದ್ದು. ||೯|| ಮತ್ತು, ಯಾವದೇ ಹವು ನರದೇವನೆನುತಲೂ ಭೂದೇವನೆನುತಲೂ ಸಹ ನಾಮಭೇದವುಳ್ಳದುದಾದರೂ ಪ್ರಾಣವಿಯೋಗವೆನುತರದಲ್ಲಿ ನಾಯಿನರಿಗಳಿಂ ಭಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾದಾಗಿ ಅವೇಧ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದೋ, ಹಾಗಲ್ಲದೆ ದಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಭಸ್ಕವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದೋ, ಆ ಉಭಯಪಕ್ಷವೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿಗಳೆಂದು ನಹ ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದೋ, ಅಂತಾದೇಹದ ಪೋಷಣೆಕ್ಕೋಸುಗ ಯಾವವನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ದೋಹವೆಂಗೆಯ್ಯನೋ, ಅಂತಾ ನರಕಪ್ರಾಪ್ತಿಸಾಧನವಾದ ಪ್ರಾಣಿಮೋಹವು ವುಳ್ಳಪುರುಷನು ತನ್ನ ಅಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಏನುಬಲ್ಲನು? [ಎಷ್ಟೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯನಾದರೂ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಬೂದಿಯಾಗುವನು, ಅಥವಾ ಮಂಣಾಗಿ ಹುಳಗಳಾಗುವನು, ಅಲ್ಲವೇ ನರಿನಾಯಿ ಗಳಿಂದ ತಿನ್ನಲ್ಪಡುವನು. ಹೀಗೆಹೋಗುವ ಅಸ್ಥಿರದೇಹವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಮಾಡಿ ನರಕವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ತಮ್ಮಗತಿಯೇನುತಿಳಿಯುವುದು?] ||೧೦|| ಮತ್ತು ಶರೀರಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಪುರುಷನದೇಹವು, ಅನ್ನವು ಮತ್ತು ಪಾಲಿಸುವ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸ್ವತ್ವವಾಗುವುದೋ? ಅಲ್ಲದೆ ಗರ್ಭಾಧಾನಾದಿಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ತಂದೆಯ ಸ್ವತ್ವವಾಗುವುದೋ? ಅಲ್ಲದೆ ನವಮಾಸಗಳುಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಪ್ರಸವಿಸುವ ತಾಯಿಗೆ ಸ್ವತ್ವವಾಗುವುದೋ? ಅಲ್ಲದೆ ಮಾತಾಮಹನು ಅಪುತ್ರನಾದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸ್ವತ್ವವಾಗುವುದೋ? ಅಲ್ಲದೆ ಬಲವಂತನ ಸ್ವತ್ವವಾಗುವುದೋ? ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ರಿಯದ್ರವ್ಯವನಿತ್ತು ಕೊಂಡವನ ಸ್ವತ್ವವಾಗುವುದೋ? ಅಥವಾ ಅಗ್ನಿಯ ಸ್ವತ್ವವಾಗುವುದೋ? ಅಲ್ಲದೆ ನಾಯಿ ಮೊದಲಾದವರ ಸ್ವತ್ವವಾಗುವುದೋ? ||೧೧|| ಎಂದು ಈಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಅನಾಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಲಯವನೆಯ್ದುವ ಇಂತಾ ವ್ಯರ್ಥ

ತೃತ್ಯಾಹನಿಜಂತೂಪೃತೇನತಃ ||೧೦|| ಅಸತಶ್ಚಿತ್ರಮದಾಂಧಸ್ಯವಾಹಿಷ್ಠಿಪರಮಾಜ್ಞಾಹಂ | ಅತೃಪ್ತಾ
ಪಮೈನಭೂತಾನಿದರಿದ್ರಃ | ಪರಮೀಕ್ಷತೇ ||೧೧|| ಯಥಾಕಂಟಕವಿದ್ವಾಂಗಳೇಜಂತೋರೈಚ್ಛತೀತಾಂವ್ಯಥಾಹಂ |
ಜೀವಸಾಮ್ಯಬ್ಧಿತೋಲಿಂಗೈರ್ವತಥಾವಿದ್ಧಕಣ್ಯಕಃ ||೧೨|| ದರಿಮೋಗ್ರಹಂಸ್ತಂಭೇಮುಕ್ತಸ್ಸರ್ವಮಪ್ಯರಿ
ಹ | ಕೃಷ್ಣಂಯದ್ವಚ್ಛಯಾಶ್ಲೋತೀತದ್ಧಿತಸ್ಯಪರಂತಪಃ ||೧೩|| ನಿತ್ಯಂಕ್ಷಾತ್ಪಾಪಮಹತ್ಕರೋದ್ರಸ್ಯಾನ್ನ
ಕಾಂಕ್ಷೀಣಃ | ಇಂದ್ರಿಯಾಣ್ಯನುಶಿಷ್ಯಂತಿಹಿಂಸಾಪಿಚನಿವರ್ತತೇ ||೧೪|| ದರಿದ್ರಸ್ತೈವಯಂಜ್ಯಂತೆಸಾಧವಸ್ಸು

ಬೆಂದುತಿಳಿದು) ಅಸತಃಋತೇ-ಅಸತ್ಪುರುಷನಾದಮೂಢನನ್ನು ಹೊರತು, ಕೋವಿದ್ವಾಂ-ಯಾವವಂಡಿತನು, ಜಂತೂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳ
ನ್ನು; ಹಂತಿ-ಕೊಲ್ಲುವನು. ||೧೦|| ಶ್ರೀಮದಾಂಧಸ್ಯ-ಸಂಪತ್ತಿನಗರ್ವದಿಂದಕುರುಡನಾದ, ಅಸತಃ-ದುಷ್ಟನಿಗೆ, ದಾರಿದ್ರ್ಯಂ-ಬಡತೆ
ನವು, ಪರಮಾಂಜನಂ-ಹೆಚ್ಚಾದಅಂಜನವಾಗಿರುವುದು. ದಗಿದ್ರಃಪರಂ-ಬಡವನವಾತ್ಮ, ಭೂತಾನಿ-ಇತರಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ಅತೃ
ಪಮೈನ-ತನ್ನ ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ, ಈಕ್ಷತೇ-ನೋಡುವನು ||೧೧|| ಕಂಟಕವಿದ್ವಾಂಗಳಿ-ಕಂಟಕ-ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ, ವಿದ್ಧ-ವೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಅಂಗಳಿ-ಮೈಯುಳ್ಳವನು, ಲಿಂಗೈ-ಮುಖವುಬಾಡಿರುವುದುಮೊದಲಾದಗುರುಗಳಿಂದ, ಜೀವಸಾಮ್ಯಂ-ಜೀವಾತ್ಮರೆಲ್ಲರಿಗೂನುಖದುಃ
ಖಗಳುಸಮಾನವಾಗಿರುವವೆಂಬಭಾವವನ್ನು, ಗತಃ-ತಿಳಿದವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಜಂತೋಃ-ಇತರಪ್ರಾಣಿಗೇ, ತಾಂವ್ಯಥಾಂ-ಅಮುಳ್ಳಿನ
ಬಾಧೆಯನ್ನು, ಯಥಾ-ಹ್ಯಾಗೆ, ನೇಚ್ಛತಿ-ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅವಿದ್ಧಕಂಟಕಃ-ವೇಧಿಸದಮುಳ್ಳುಳ್ಳವನು, ನ-ಅಲ್ಲ
ವು ||೧೨|| ದರಿದ್ರಃ-ಬಡವನು, ನಿರಹಂಸ್ತಂಭಃ-ಅಹಂಕಾರದಜಾಡ್ಯವಿಲ್ಲದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಇಹ-ಈಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ, ಸರ್ವಮದ್ಯೈ-
ಸಕಲಗರ್ವಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಕ್ತಸ್ಸ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಯದೃಚ್ಛಯಾ-ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕಪ್ಪುಸಾಧ್ಯವಾದಮೋ
ಕ್ಷವನ್ನೂ ಕೂಡ, ಆಪ್ನೋತಿ-ಹೊಂದುವನು-ತಸ್ಯ-ಅವನಿಗೆ, ಪರಂತಪಃ-ಹೆಚ್ಚಾದತಪಸ್ಸು, ತದ್ಧಿ-ಅನಿರಹಂಕಾರವೆಲ್ಲವು ||೧೩||
ನಿತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಕ್ಷಾಂತಿಕ್ಷಾಮದೇಹಸ್ಯ-ಕ್ಷಾಂತಿ-ಹಸಿದಿನಿಂದ, ಕ್ರಾಮ-ಕ್ಷೀಣವಾದ, ದೇಹಸ್ಯ-ಮೈಯುಳ್ಳ, ಅನ್ನ ಕಾಂಕ್ಷೀಣಃ-ಅ
ನ್ನವನ್ನುಬಯಸುತ್ತಿರುವ, ದರಿದ್ರಸ್ಸ-ಬಡವನು, ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ-ಅವಯವಗಳು, ಅನುಶುಷ್ಯಂತಿ-ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವವು. ಹಿಂಸಾಪಿಚ-
ಪರದೋಷವ್ಯಾಪಾರವೂ, ನಿವರ್ತತೇ-ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದು ||೧೪|| ಸಮದರ್ಶಿನಃ-ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ, ಸಾ

ದೇಹವಂ ಮೂಢರುಹೊರತು ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಯಾವವುರುಪನೂ ಇದೇಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದುಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅನ್ಯ
ಪ್ರಾಣಿಗಳಂ ಹಿಂಸೆಪಡಿಸುವನು? ||೧೦|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯಮದದಿಂದಂಟಾಗುವ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಂ ನಿರೂ
ಪಿಸಿ ಐಶ್ವರ್ಯಮದಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರವಂ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವನು. ಅದೆಂತೆನಿ-ದುಷ್ಯನಾದುದರಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯಮದೆ
ದಿಂದಲೇ ಕುರುಡನಾಗಿರುವ ಪುರುಷನಿಗೆ ಬಡತನವೆಂಬುದೇ ಪರಮಾಂಜನವಾಗುವುದು. ಅಂತಾ ಅಂಜನವು ಪ್ರಾ
ಪ್ತವಾದಲ್ಲಿ ದರಿದ್ರನಾದಪುರುಷನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಂ ತನ್ನಂತೆನೋಡುವನಾದುದರಿಂದ ಅನ್ಯರಿಗೆ ದೋಹವಂ ಮಾಡಲಾ
ರನು. ||೧೧|| (ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತವಂ ನಿರೂಪಿಸುವನು. ಎಂತೆನಿ-) ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಗಳು
ಳ್ಳ ಪುರುಷನು ಮುಖದಬಳಲಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಗುರ್ತುಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖದುಃಖಗಳುಹೀಗೆಯೇ ಸಮಾ
ನಗಳಾಗಿರುವವೆಂದು ಭಾವಿಸುವನಾಗಿ ಎಂತು ಅನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆ ಮುಳ್ಳುಮೊದಲಾದವುಗಳ ಉಪದ್ರವವನ್ನು
ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾರನೋ, ಕಾಗೆಯೇ ಮುಳ್ಳಿನಬಾಧೆಯನ್ನು ಅರಿಯದ ಪುರುಷನು ಹೆರವರ ದುಃಖ
ವನ್ನು ಅರಿಯನು. ||೧೨|| (ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ದರಿದ್ರತನವೇ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ
ರುವುದೆಂದು ನುಡಿಯುವನು. ಎಂತೆನಿ-) ಬಡತನವುಳ್ಳ ಪುರುಷನು ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಸಮಸ್ತಮದಗಳಿಂದ
ಲೂ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಈಮನುಷ್ಯದೇಹದಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿಬಂದ ಮಹಾಕಪ್ಪವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಆಕಪ್ಪವೇ
ತನಗೆ ತಪಸ್ಸೆಂದುತಿಳಿದಿರುವನು. ||೧೩|| ಅದೆಂತೆನಿ- ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೃತವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅನ್ನವನ್ನೇ ಅ
ಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿರುವ ದಾರಿದ್ರ್ಯಪೀಡಿತನಾದ ಪುರುಷನಿಗೆ ಚಕ್ಷುರಾದಿಂದ್ರಿಯಗಳು ನೋಕ್ಕದೆ ಕುಪ್ಪುಗಳಾಗುವವು.
ಮತ್ತು ಆಪುರುಷನಿಗೆ ಪರಹಿಂಸಾವ್ಯಾಪಾರಂಗಳು ಶಾಂತವಾಗುವವು. ||೧೪|| ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವತ್ರಸಮದೃಷ್ಟಿ

ಮದರ್ಶಿನಃ|ಸದಿಭ್ಯಃಕ್ಷಣೋತ್ತರೇಷಾಂ ತಮೇವರಾದ್ವಿನಶ್ಯತಿ ||೧೭||ಸಾಧೂನಾಂಸಮಚಿತ್ತಾನಾಂಮುಕುಂ
ದಚರಣೈಃಪಿಃವ(ದರ್ಶನಾಂತೋಭವೇತ್ಯಂಧಃಪುಂಸೋಕ್ಷ್ಮಾಸ್ಸವಿತುರ್ಯಥಾ)||೧೮|| ಉಪೇಕ್ಷ್ಯೈಕಿಂಧನ
ಸ್ತಂಭೈರಸದಿಭರಸಗಾತ್ರಯೈಃ||೧೯||ತದಹಂಮತ್ತಯೋರಾತ್ರಾಭ್ಯಾಸವಾರುಣಾಶ್ರೀಮದಾಧ್ಯಾತ್ಮ
ಮೋಮುಪಹಸ್ಯಾನ್ಮಿಸ್ತೌಪ್ರಯೋಜಯಿಷ್ಯತಾತ್ಮನೋ ||೨೦||ಯದಿಮಾಲೋಕಪಾಲಸ್ಯತೌಭೋತ್ವಾತ
ಮ್ನುಪುಂಸೋನನಿವಾಸಸಮಾತ್ರಾಸಂವಿಜಾಸೀತಸ್ಸಿದುರ್ಮದಃ||೨೧||ಅತೋರ್ದತಿಸ್ಥಾಪರತಾಂಸ್ಯೋತೇಂಸೈ

ಧರ್ಮ-ಸತ್ಪುರುಷರು, ಹರಿವ್ರಹ್ಮೈವ-ಬಡವನೆಂಬಳಿಗೇ, ಯುಕ್ತೋತೇ-ಸೇರುವರು ಸದ್ಭಿಃ-ಅಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ, ತಲೆತರ್ಜು-ಅವನ, ಆಯಾಕೆಯು, ಕ್ಷಣೋತ್ತಿ-ಕೊರತೆಗೊಳ್ಳುತ್ತೆ, ತಮಃ- ಕ್ರೋಧಾದಿರೂಪವಾದಅಜ್ಞಾನವು, ಆರಾತಿ-ಬೇಗನೆ, ವಿನಶ್ಯತಿ-ನಾಶವಾಗುವುದು||೧೭|| ಪುಂಸಃ-ಪುರುಷನ, ಬಂಧಃ-ಸಂಸಾರವಕಟ್ಟು, ಅಕ್ಷೋಣಿ-ಕಂಠುಗಳೆ, ಬಂಧವು, ಸುತುರ್ಯಥಾ-ನೂರ್ಯ ನದರ್ಶನದಿಂದ ಹ್ಯಾಗೋಹಾಗೆ, ಸಮಚಿತ್ತಾನಾಂ - ಸಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಮುಕುಂದಚರಣೈಃಪಿಃ- ಮುಕುಂದ- ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವಿಷ್ಟವಿನ, ಚರಣೈಃಪಿಃ-ಪಾದವನ್ನುಬಯಸುವ, ಸಾಧೂನಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರ, ದರ್ಶನಾಂತೇ-ದರ್ಶನವೇಕೊನೆಯಾಗಿಉಳ್ಳದ್ದು, ಭವೇತಿ-ಆದೀತು||೧೮|| ಧನಸ್ತಂಭೈಃ- ಧನದಿಂದಂಟಾಂ-ವರ್ಷಾಡ್ಯವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಸದಾಶ್ರಯೈಃ-ಕಟ್ಟಿಕೆಲಸಗಳೇಆಧಾರವಾಗಿರುವ, ಉಪೇಕ್ಷ್ಯೈಃ-ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ಅಸದ್ಭಿಃ- ಸತ್ಪುರುಷರಲ್ಲದದ್ದರಿಂದ, ಕಿಂ- ಏನಾಗತಕ್ಕದ್ದು, (ಏನೂಯಿಲ್ಲ) ||೧೯|| ತತೇ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ವಾರುಣಾಶ್ರೀ-ವಾರುಣಿಯೆಂಬ, ಮಾಧ್ವಾಶ್ರೀ-ಮಧ್ವದಿಂದ, ಮತ್ತಯೋಃ- ಮದಿಸಿದವರಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೀಮದಾಂಧಯೋಃ- ಸಂಪತ್ತಿನಗರ್ವದಿಂದಕುರುಡರಾಗಿಯೂ, ಸ್ತೌಪ್ರಯೋಃ- ಸ್ತೋತ್ರೋಲರಾಗಿಯೂ, ಅವಿತಾತ್ಮನೋಃ-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಇರುವನಳಕೊಬರಮಣಿಗ್ರೀವರ, ತನೋಮದಂ- ತಾಮಸಾದಂ-ರವನ್ನು, ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ-ಕೋಗಾಡಿಸುವೆನು || ೨೦ || ಯತೇ- ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಇಮೌ- ಇವರು, ಲೋಕಪಾಲಸ್ಯ- ಲೋಕವನ್ನುಪಾಲಿಸುವಕುಬೇರನ, ಪುತೌ-ಭೂತ್ವಾ-ಕುಮಾರರಾಗಿಯೂ, ತಮಃಪ್ರಾಂತ-ಅಜ್ಞಾನದಿಂದವ್ಯಾಪ್ತರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸುದುರ್ಮದಃ-ಸುಕರಾಂದುರಜಂಕಾರವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ವಿವಾಸನಂ-ವಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲವ, ಆತ್ಮಾನಂ- ದೇಹವನ್ನು, ನಂಜಾನೀತಃ-ತೀದುಕೊಳ್ಳದೆಹೋದರೋ||೨೧|| ಅತೇ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಸ್ಥಾಪರತಾಂ-ಪೃಕ್ಷರೂಪವಾದಸ್ಥಿರಭಾವವನ್ನು, ಅರ್ಹತಃ- ಪದಯಲಯೋಗ್ಯರಾಗುವರು, ಪ್ರಸಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಏವಂಯಥಾ-ಈಗನಂತೆ, ನಸ್ಯಾತಾಂ- ಆಗದೆಹೋಗಲಿ ತತ್ರಾಪಿ - ಆವೃಕ್ಷಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತ

ಯುಳ್ಳ ಸಾಧುಗಳು ಬಡತನವುಳ್ಳ ಪುರುಷನೊಡನೆಯೇ ಸಹವಾಸುಗೈಯ್ದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಪುರುಷನಿಗೆ ಸಾಧುಗಳಸಂಗತಿಯಿಂದ ಅನಾದಿಯಾದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯು ಶಾಂತವಾಗುವುದು. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವುದು.||೧೭|| ಸ್ತೀಮುಕುಂದನ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಸರ್ವತ್ರಸಮಚಿತ್ತರಾದ ಸಾಧುಗಳಿಗೆಃ ಧನಗರ್ವಿತರಾದ ದುಷ್ಟರಿಂದಲೂ ದುಷ್ಟರ ಆಶ್ರಯದಿಂದಲೂ ಸಹ ಆಗತಕ್ಕಫಲವೇನು||೧೮||೧೯||ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಈಯಕ್ಷ್ಮೀರೀರ್ಷರು ಲೋಕಪಾಲಕನಾದ ಕುಬೇರನಪುತ್ರರಾದುದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾನಾವೃತರಾಗಿರುವರೋ ಆಕಾರಣದಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯಮದಾಂಧರಾಗಿ, ಮತ್ತು ವಾರುಣಿಯೆಂಬ ಮಧ್ಯದಿಂದಲೂ ಮತ್ತರಾಗಿ, ಅವಶವಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂತುಕರಣವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸ್ತೀಕಾಮುಕರಾಗಿರುವ, ಈ ನಳಕೊಬರಮಣಿಗ್ರೀವರ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಂಟಾದಮದವನ್ನು ನಾನು ಪರಿಹರಿಸುವೆನು.||೨೦|| ಈಗ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟವಾದಮದವುಳ್ಳಕರ್ವರೂ ವಸ್ತ್ರರಹಿತನಾದ ತಮ್ಮ ತಾವೇ ಮರೆತಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಪುನಶ್ಚ ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂತು ಮೈಮರೆಯದೆಇರುವರೋ ಅಂತು ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ವೃಕ್ಷಭಾವನೆಯ್ದಲಯೋಗ್ಯರಾಗಲಿ. ಎಂದು ಕಟಿಸಿದನು ||೨೧||* (ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಟಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹವಂಮಾಡುವನಂತೆ-) ಇವರೀರ್ವರೂನಂನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ, ತಮ್ಮಮದದಿಂದ ಈಶಾಂ ಬಂದುದೆಂಬ ಸ್ಮರಣೆಯೂ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವಸ್ಮೃತಿಯೂ ಸಹ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ದೇವಮಾನದಲ್ಲಿ ನೂರುವರೂವಗಳಸರ್ವತವು ವೃ

ವಂಯಥಾಪುನಃ|ಸ್ತೃತಿಸ್ಸಾಸ್ತೃತ್ಪ್ರಸಾದನತತ್ರಾಪಿಮದನುಗ್ರಹಾತ್||೧೦||ವಾಸುದೇವಸ್ಯಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ
ಲಬ್ಧ್ವಾದಿವ್ಯಕರಚ್ಛೇದೇ|ವೃತ್ತೇಸ್ವರೋಕ್ತಾಂಭೂಯೋಲಬ್ಧ್ವಾಭಕ್ತೌಭವಿಸ್ಯತಃ||೧೧||ಸುವಮುಕ್ತಾಽದೇ
ವರ್ಮಿರ್ಗತೋನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮಮ್ | ನಳಕೂಬರಮ್*ಣಿಗ್ರೀವಾವಾಸತುರ್ಯಮೇಳಾರ್ಜುನೌ || ೧೨ ||
ಖುಷೇರಾಭಗ್*ವತಮುಖ್ಯಸ್ಯಸತ್ಯಂಕರ್ತುಂವಚೋಹರಿಃ | ಜಗಾಮಕನಕೈಸ್ತತ್ರಯತ್ರಾಸ್ತಾಂಯಮೇಳಾ
ರಾಜನೌ ||೧೩|| ದೆವರ್ಮಿರೈಪ್ರಿಯತಮೋಯದಿಮೌಧನದಾತ್ಮಜೌ | ತತ್ತಥಾಸಾಧಯಿದ್ಯಾವಿಂಯದ್ಗೀತಂ
ತನ್ಮಹಾತ್ಮನಾ||೧೪||ಇತ್ಯನ್ತರೇಣಾರಾಜನಯೋಃಕೃಷ್ಣಸ್ತುಯಮಯೋರಯೌ | ಆತ್ಮನಿರೈಕಮಾತ್ರೇಣತಿರ್ಯ

ಸಾದೇನ-ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ, ಸ್ತೃತಿ-ಪೂರ್ವ ಜಲ್ಮ ಸ್ಮರಣವು, ಸ್ತೃತಿ-ಆದೀತು. ಮದನುಗ್ರಹಾತ್-ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದದೇಸೆಯಿಂದ||೧೦||
ದಿವ್ಯಕರಚ್ಛೇದೇ- ದೇವನಂವತ್ಸರಗಳನ್ನೂ, ಹೃತ್ತೇಸತಿ- ಕಳೆದದ್ದಾಗುತ್ತಿರಲು, ವಾಸುದೇವಸ್ಯ- ವಸುದೇವಪುತ್ರನಾದಕೃಷ್ಣನ,
ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ- ಸಾಮೀಪ್ಯವನ್ನು, ಲಬ್ಧ್ವಾ-ಪಡೆದು, ಭೂಯಃ- ಮರಳಿಯೂ, ಸ್ವರ್ಲೋಕತಾಂ- ದೇವಲೋಕವುಳ್ಳವರಹಿತನವನ್ನು,
ಲಬ್ಧ್ವಾ-ಪಡೆದು, ಭಕ್ತೌ-ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರು, ಭವಿಸ್ಯತಃ- ಆಗಜೋಗುವರು ||೧೧|| ಸದೇವರ್ಷಿ-ಆನಾರದನು, ಏವಮುಕ್ತಾಽ-ಹೀಗೆ
ಜೇಳಿ, ನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮಂ- ನಾರಾಯಣಯುಷಿಯ ಆಶ್ರಮವಾದ ಬದರೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು, ಗತಃ-ಹೋದವನಾದನು. ನಳಕೂಬರ
ಮಣಿಗ್ರೀವಾ-ಕುಬೇರನಪುತ್ರರು, ಯಮೇಳಾರ್ಜುನೌ- ಅವಳಯಮುತ್ತೀಮರಗಳು, ಆನತುಃ-ಅದರು ||೧೨|| ಪರಿ- ಕೃಷ್ಣನು, ಭಾ
ಗವತಮುಖ್ಯಸ್ಯ-ಭಗವತ್ಪ್ರಕೃತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಋಷೀ-ನಾರದಮುನಿಯ, ವಚಃ- ಮಾತನ್ನು, ಸತ್ಯಂಕರ್ತುಂ- ದಿಟವನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಲೋಸುಗೆ, ಯತ್ರ- ಯಾವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಯಮೇಳಾರ್ಜುನೌ- ಅವುಳಿಯುತ್ತೀಮರಗಳು, ಆಸ್ತಾಂ-ಇದ್ದವೋ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಕನ
ಕೈಃ- ಮೆಲ್ಲನೆ, ಜಗಾಮ-ನಡೆದನು || ೧೩ || ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ದೇವರ್ಷಿ- ನಾರದನು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಪ್ರಿಯತಮಃ- ಬಹು
ಪ್ರಿಯನಾದವನೋ, ಇಮೌ-ಈಮುತ್ತೀಮರಗಳು, ಧನದಾತ್ಮಜೌ- ಕುಬೇರನಪುತ್ರರಾಗಿರುವರೋ, ತತ್- ಆಕಾರಣದಿಂದ, ತನ್ಮ
ಹಾತ್ಮನಾ- ಆನಾರದನಿಂದ, ಯದ್ಗೀತಂ- ಯಾವಕಾಪವಚನವುಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ತತ್- ಅವಚನವನ್ನು, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಸಾ
ಧಯಿದ್ಯಾವಿ-ಸಾಧಿಸುವೆನು||೧೪|| ಕೃಷ್ಣಸ್ತು- ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂಪುಕೊಂಡು, ಯಮಯೋಃ-ಅವುಳಿಗಳಾದ, ಅರ್ಜು

ಕ್ಷಂಗಳಾಗಿದ್ದು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಂ ಪಡೆದು* ||೧೦|| ಪುನಶ್ಚ
ತಸ್ಮಿಲೋಕವನೆಯಿದ್ದವರಾಗಿ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಲಿ||೧೧|| ಎಂದು ದೇವಮುನಿಯಾದ ಶ್ರೀನಾ
ರದನು ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದು ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮವಂಕುರಿತು ತೆರಳಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಳಕೂಬರ ಮಣಿ
ಗ್ರೀವರೀರ್ವರೂ ಅವಳಿ ಯಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷಂಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ||೧೨|| ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನಾರದಮುನಿಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಯಥಾರ್ಥಂಗೆಯ್ಯಲೋಸುಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ನಡುವಿಗೆ
ಕಟ್ಟಿರುವ ವರಳಂ ಸೆಳೆಕೊಂಡು ಯಾವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಮೇಳಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷಂಗಳಿರುವವೋ ಅಸ್ಥಳವಂಕುರಿತೈದಿದನು. |
(ಆಗಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಅದಂತೆ)-ಖುಷಿಯಾದನಾರದನು ನನಗೆಅಂತ್ಯಂತಪ್ರಿಯನು. ಮತ್ತಿ
ಯಮರಗಳಾಗಿರುವ ಇವರೀರ್ವರೂ ಕುಬೇರನಪುತ್ರರಾದುದರಿಂದ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ನಾರದಮುನಿಯಿಂದ ಇವರು
ಕುರಿತು ಯಾವ ಅರ್ಥವುನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ ಅದೇಅರ್ಥವನ್ನು ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸುವೆನು. ||೧೪||ಎಂದು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಲೋಚಿಸಿ ಜೋ
ಡಾಗಿ ದುಟ್ಟಿರುವ ಮತ್ತಿಯವರಗಳ
ನಡುವೆ ತೂರಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ವೃಕ್ಷಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರ
ವೇಶಂಗೆಯ್ದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಡು
ವಿಗೆ. ಕಟ್ಟಿರುವ ಮರದವರಳು ಆ
ವೃಕ್ಷಂಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ

ಗ್ಗತಮುಲೂಖಲಮ್ || ೧೭ || ಬಾಲನನಿಷ್ಕರ್ಷಯತಾನ್ಯಗುಲೂಖಲಂತದ್ವಾ ಮೊದರೇತರನೊತ್ಕಲಿತಾಚ್ಛಿ
 ಬನ್ಧೋನಿವೃಪತುಷರವನಿಕ್ರಮಿತಾತಿವೇಷಸ್ತುಂಧಪ್ರವಾಳವಿಟಪೌಕ್ಯತಚಂಡಕಬ್ಧಿ || ೧೮ || ತತ್ರಶ್ರಿಯಾ
 ಪರಮಯಾಕಕುಭಃಸ್ಪುರಂತೌಸಿದ್ಧಾಪ್ರವೇತ್ಯಕುಜಯೋರಿವಜಾತವೇದಾಃ | ಕೃಷ್ಣಂಪ್ರಣಮ್ಯಶಿರಸಾಽಲ
 ಲೋಕನಾಥಂಬದ್ಧಾಂಜ್ವಲೀವಿರಜಸಾವಿದಮೂಚತುಸೌ || ೧೯ ||

-*ಕಾಪವಿನಿರ್ಮುಕ್ತನಳಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವಕೃತಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ತುತಿಃ*-

ಗುಹ್ಯಕೌ || ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣಮಹಾಯೋಗಿಂಸ್ತ್ವಮಾದ್ಯುಪುರುಷಪರಃ | ವ್ಯಕ್ತಾವ್ಯಕ್ತಮಿಂದಂವಿಶ್ವಂ
 ರೂಪಂತಬ್ರಹ್ಮಣೋವಿದುಃ || ೨೦ || ತ್ವಮೇಕಸ್ಮರೃಭೂತಾನಾಂದಹಸ್ವಾತ್ಮೈಂದ್ರಿಯೈಶ್ವರಃ, ತ್ವಮೇವಕಾಲೋ

ನಮೋಃ- ಮತ್ತೀಮರಗಳೆ, ಅಂತರೇಣ- ನಡುವೆ, ಯಮೌ- ತೆರಳಡನು, ಆತ್ಮನಿರ್ವೇಶಮಾತ್ರೇಣ- ಆತ್ಮ-ಕೃಷ್ಣನು, ನಿರ್ವೇಶಮೂ
 , ತ್ರೇಣ- ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೇ, ಉಲೂಖಲಂ- ಬರಳು, ಶಿರೈಗ್ಗತಂ - ಅಡ್ಡವಾಗಿಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡದ್ದಾಯಿತು || ೧೭ || ತತಃ-ಆ, ಉಲೂ
 ಖಲಂ- ಮರವೊರಳನ್ನು, ಅನ್ವಕ್- ಅಡ್ಡವಾಗಿ, ನಿಷ್ಕರ್ಷಯತಾ - ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ದಾಮೋದರೇಣ-ಹಗ್ಗವು ಹೊಟ್ಟೆಯವೇಲು
 ಳ್ಳ, ಬಾಲೇನ- ಹುಡುಗನಾದಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ತರಸಾ-ಬೇಗನೆ, ಉತ್ಕಲಿತಾಂಘ್ರಿಬಂಧಾ- ಉತ್ಕಲಿತ- ಹೆಗಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಂಘ್ರಿಬಂಧಾ
 ಅಡಿಕಟ್ಟುಳ್ಳವಾಗಿಯೂ, ಪರವನಿಕ್ರಮಿತಾತಿವೇಷಸ್ತುಂಧಪ್ರವಾಳವಿಟಪೌ-ಪರಮ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದಕೃಷ್ಣನ, ವಿಕ್ರಮಿತ-ನಡೆಯಿಂ
 ಪ, ಅತಿವೇಷ-ಹೆಚ್ಚು ನಡಕವುಳ್ಳ, ಸ್ತುಂಧ-ಜೊಡ್ಡ ಕಾಬೆಗಳೂ, ಪ್ರವಾಳವಿಟಪೌ- ಚಿಗುರುಕೊಂಬೆಗಳೂವುಳ್ಳ, ಕೃತಚಂಡಕಬ್ಧಿ-ಕೃ
 ತ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಚಂಡಕಬ್ಧಿ-ಕೃಷ್ಣರಥಸ್ವಿನಿಯುಳ್ಳ, ಯಮುಖಾರ್ಜನವೃಕ್ಷಗಳು, ನಿಷ್ಪೇಷತು-ಬರೆಕೊಂಡುಬಿದ್ದವು || ೧೮ || ಕುಜಯೋಃ-
 ವೃಕ್ಷಗಳಡನೆಯಿಂದ, ಜಾತವೇದಾಃ- ಮಧಿನಲ್ಪಟ್ಟಹುಟ್ಟಿದಹಗ್ಗಿ ಯಹಾಗೆ, ಪರಮಯಾ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಶ್ರಿಯಾ-ಕಾಂತಿಯಿಂ
 ದ, ಕಕುಭಃ-ಹೆಸೆಗಳನ್ನು, ಸ್ಪುರಂತೌ-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ಸಿದ್ಧಾ-ಸಿದ್ಧಪುರುಷರೀರ್ವರಾದ, ತೌ-ಅನಳಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವರು, ತತ್ರ -
 ಅಲ್ಲಿ, ಉಪೇತ್ಯ-ಬಂದು, ಅಖಿಲಲೋಕನಾಥಂ-ಸಕಲಲೋಕಗಳಿಗೂಬಡೆಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ- ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಶಿರಸಾವ್ರಣಮ್ಯ-ಮುಂಡೆ
 ಯಿಂದಮಣಿದು, ವಿರಜಸೌ-ರಜೋಗುಣವಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ಬದ್ಧಾಂಜಲೀ-ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರಾಗಿ, ಇದಂ-ಈಪಕ್ಷ್ಯಮಾಣಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು,
 ಊಚತುಃ-ನುಡಿದರು || ೧೯ || (ಗುಹ್ಯಕಸ್ತುತಿ) ಕೃಷ್ಣ-ವಿಷ್ಣುವಾದ, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಮಹಾಯೋಗಿ-ಅಚಿಂತ್ಯವೈಭವನೇ! ತ್ವಂ-
 ನು, ಆದ್ಯಃ - ಪ್ರಧಾನತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದಮೊದಲನೆಯವನು, ಪರಃಪುರುಷಃ- ಪರಮಾತ್ಮನು, ಬ್ರಹ್ಮಣಃ-ಪರಬ್ರಹ್ಮವಾದ, ತೇ-
 ನಿನಿಷ್ಕೃ ರೂಪಂ-ವಿರಾಡೂಪವನ್ನು, ವ್ಯಕ್ತಾವ್ಯಕ್ತಂ- ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುವ, ಇದಂವಿಶ್ವಂ- ಈಪ್ರಪಂಚವನ್ನಾಗಿ, (ಅಥವಾ-
 ಇದಂವಿಶ್ವಂ- ಈಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ವ್ಯಕ್ತಾವ್ಯಕ್ತಂತೆರೂಪಂ-ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದವಿನ್ನರೂಪವನ್ನಾಗಿ) ವಿದುಃ-ತತ್ವಜ್ಞರು. ತಿಳಿಯು
 ವರು. (ಪಾಠಾಂತರ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವಿದುಃ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳುಬಲ್ಲರು.) || ೨೦ || ತ್ವಮೇಕಃ-ನೀನೊಬ್ಬನೇ, ನರ್ವಭೂತಾನಾಂ-ಸಕಲಪಾ

ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. || ೧೭ || ಬಾಲಕನಾದ ದಾಮೋದರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಮಹಾಬಲದಿಂದ ಅವೃಕ್ಷಂ
 ಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪರಳು ಫುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನೆಳೆಯುತ್ತಲಿರಲಾಗಿ ಅವೇಗದಿಂದ ಸಮೂಲವಾಗಿ ಕೀಳಲ್ಪಟ್ಟ ಬೇರುಗಳ
 ಳುಳ್ಳವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಕೊಂಬುಗಳೂ ಕೊನೆಗಳೂ ಪತ್ರಗಳೂ ಉಳ್ಳವಾಗಿ ಅರ್ಜುನವೃಕ್ಷಂಗಳೆ
 ರಡೂ ಪ್ರಚಂಡಬ್ಧಂಗೆಯ್ದುತಡೆದ್ದವು. [ಕೃಷ್ಣನಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಕಡೆಯುವಹಗ್ಗಕ್ಕೂ ಮರದವರಳಿಗೂ ಅಪ್ಪುಬ
 ಲವುಂಟಾಯಿತು.] || ೧೮ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪರಮೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ದೇಹಕಾಂತಿಯಿಂದಲೇ ದಹದಿಕ್ಕುಗಳಂ ಪ್ರ
 ಕಾಶಗೊಳಿಸುವರಾಗಿ, ವೃಕ್ಷಂಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಗ್ನಿಯೇ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ಹೊರಟಂತೆ ಆಯುಷ್ಕರೀರ್ಯರೂ ಅರ್ಜುನ
 ವೃಕ್ಷಂಗಳಿಂದ ಹೊರಟು, ಸರ್ವಲೋಕಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಶಿರಸಾನಮಸ್ಕಾರಂಗೆಯ್ದು, ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣರಾ
 ಗಿ, ಅಂಜಲಿಯಂಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಈವಾಕ್ಯವೆನ್ನುದಿರಲು || ೧೯ || ಅದೆಂತೆಂದರೆ-ಎಲೈಅಚಿಂತ್ಯಪ್ರಭಾವವುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
 ನೇ! ನೀವೆಂಬಾಲಕನಲ್ಲವು. ಪರಮಪುರುಷನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣರೂಪನೂ ಉಮಾದಾನಕಾರಣರೂಪನೂ ನೀನೇ
 ಸಹಿಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪವಾದ ಈಜಗತ್ತು, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ನಿನ್ನ ರೂಪವೆಂದು ಪ್ರಾಜ್ಞರುತಿಳಿಯುವರು || ೨೦ ||

ಭಗವಾನ್ವಿಷ್ಣುರವ್ಯಯಈಶ್ವರಃ||೩೧||ತ್ವಂಮಹಾನ್ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಸೂಕ್ಷ್ಮಾರಜಸ್ತತ್ವತಮಾಮಯಾ|ತ್ವಮಿವ
ಪುರಷೋಽಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಸರ್ವಜ್ಞೇತ್ರವಿಕಾರಕೃತ ||೩೨||ಗೃಹ್ಯಮಾಣೈಸ್ತ್ವಮಗ್ರಾಹ್ಯೈವಿಕಾರೈಃಪ್ರಾಕೃತ್ಯೈರುಗ್ರಾ

ಣಿಗಳಗೂ, ದೇಹಸ್ವಾತ್ಮೀಂದ್ರಿಯೇಶ್ವರಃ-ದೇಹ-ಕರೀರಕ್ಕೂ, ಅನು-ಪ್ರಾಣಕ್ಕೂ, ಆತ್ಮಾ- ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೂ, ಇಂದ್ರಿಯ-ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಕರ್ಮೀಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ, ಈಶ್ವರಃ-ಒಡೆಯನಾದವನು, ತ್ವಮೇವ-ನೀನೇ, ಕಾಲಃ- ಅತೀತಾದಿವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗಾರಣವಾಗಿ ಸರ್ವಾರ್ಥಾರವೆನಿಸಿದ ಕಾಲತತ್ವವು, ಭಗವಾನ್-ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರೈಸ್ಸಂಪನ್ನನಾದ, ಅವ್ಯಯಃ-ನಾಶರಹಿತನಾದ, ವಿಷ್ಣುಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ, ಈಶ್ವರಃ-ನಿಯಾಮಕನು||೩೧||ತ್ವಂ-ನೀನು, ಮಹಾನ್-ಮಹತ್ತ್ವತ್ವವು, ರಜಸ್ತತ್ವತಮೋಮಯಾ-ತ್ರಿಗುಣವಿಕಾರವಾದ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಾ-ಅಗೋಚರವಾದ, ಪ್ರಕೃತಿಃ-ಮಾಯೆಯೂ, ಆಗಿರುವಿ. ಸರ್ವಜ್ಞೇತ್ರವಿಕಾರಕೃತ-ಸರ್ವಜ್ಞೇತ್ರ- ಸಕಲಕರೀರಗಳ, ವಿಕಾರಕೃತ-ಉತ್ಪತ್ತಿಪರಿಣಾಮಾದಿವಿಕಾರಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಅಧ್ಯಕ್ಷಃಪುರುಷಃ- ಅಧಿಷ್ಠಾತನಾದನಿಮಿತ್ತಕಾರಣವೂ, ಅಥವಾಭೂತಭೌತಿಕಪ್ರಪಂಚದ ಅಧ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾದವನೂ, ತ್ವಮೇವ-ನೀನೇ||೩೨||ತ್ವಂ-ನೀನು, ಗೃಹ್ಯಮಾಣೈಃ- ಜ್ಞಾನವಿಷಯಗಳಾದ್ದರಿಂದದೃಶ್ಯಗಳಾಗಿರುವ, ವಿಕಾರೈಃ- ಪ್ರಕೃತಿಗವಿಕೃತಿಗಳಾದ, ಅಥವಾಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುವಬುದ್ಧ್ಯಹಂಕಾರಗಳೊಡನೆಯೂ, ವಿಕಾರೈಃ-ಅವುಗಳಿಗೆವಿಕೃತಿಗಳಾದಇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳೊಡನೆಯೂ, ಪ್ರಾಕೃತ್ಯೈಃ-ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ, ಗುಣೈಃ-ಗುಣಗಳೊಡನೆಯೂ, ಅಗ್ರಾಹ್ಯೈಃ-ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುವವೆಲ್ಲವು. ಪ್ರಾಕ್-ಮುಂಜೆಯೇ, ಸಿದ್ಧಂ- ಸ್ವಪ್ರಕಾಶವಾಗಿರುವ, ನಿನ್ನನ್ನು, ಗುಣಸಂವೃತಃ-ಪ್ರಕೃತಿಗುಣಗಳಿಂದಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ,

ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳೊವೇಹಗಳೂ, ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ, ಅಹಂಕಾರಿಗಳೂ, ಇಂದ್ರಿಯಿಗಳೂ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಈಶ್ವರನು ನೀನೊಬ್ಬನೇಸರಿ ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರೈಸ್ಸಂಪನ್ನನಾದವಿಷ್ಣುವು, ಕಾಲವು ಪ್ರಧಾನವು, ಈಶ್ವರನೂ, ಸಹನೀನೊಬ್ಬನೇಸರಿ. ಆದುದರಿಂದಕಾಲವೆಂಬುದು ನಿನ್ನನೇ ಆಯಿತು. ||೩೧||ಮತ್ತು ಸತ್ವರಜಸ್ತಮೋಗುಣಮಯಳಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಿಯಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯೆಂಬ ಶಕ್ತಿಯು, ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷನಾದ ಅಂಶರೂಪನಾದ ಸಮಸ್ತಜ್ಞೇತ್ರಂಗಳವಿಕಾರವಂ ತಿಳಿದಿರುವ ಪುರುಷನು, ಮಹತ್ತ್ವತ್ವರೂಪನಾದ ಕಾರ್ಯವೂ, ಸಹನೀನೇ ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವಸ್ವರೂಪನೂ ನೀನೇಸರಿ. ||೩೨|| (ನಾನೇ ಸರ್ವರೂಪನಾದಲ್ಲಿ ಘಟಪಟಾದಿವಿಷಯಕವಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವಿಷಯಕವಾದ ಜ್ಞಾನವು ಏಕೆ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ? ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳೇ ಆಗುವರು. ಎಂದು ಶಂಕಿಸಿದರೆ ನುಡಿಯುವರು ಅದೆಂತೆನೆ-) ಪ್ರಕೃತಿಗುಣವಿಕಾರಂಗಳಾದ, ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯಸ್ವರೂಪದಿಂದಿರುವವಾದುದರಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ವಿಷಯಂಗಳೊಡನೆ-ದ್ರವ್ಯವಾದನೀನು ದೃಶ್ಯಗಳಾದ ಗುಣವಿಕಾರಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುವನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. (ದೃಶ್ಯಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊ ಮನವೂ- ದೃಶ್ಯಗಳಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವವೇ ಹೊರತು ದ್ರವ್ಯವಾಗಿಯೂ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವವಿನ್ನನ್ನು ಅವುಗಳೊಡನೆ ಗ್ರಹಿಸಲಾರವು.) (ಆದರೆ, ಚೇತನನಾದ ಜೀವನು ಚೇತನನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನನ್ನಂ ತಿಳಿಯಲಿ ಎಂದಲ್ಲಿ ನುಡಿಯುವರು) ಜೀವಾದಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶರೂಪದ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನಿನ್ನಂ ದೇಹಾದಿಗಳಿಂದ ಅವೃತನಾದ ಯಾವಜೀವನು ತಿಳಿಯುವನು, ಗುಣಗಳಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ. ಚೇತನನಾದ ಜೀವನು ಗುಣಗಳಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಡದೆ ಮುಂಚೆಯೂ ಈಗಲೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಂ ತಿಳಿಯಲಾರನೆಂದು ಭಾವವು.] ಪ್ರಾಕ್ಸಿದ್ಧಂಯೆಂಬಲ್ಲಿ ಜೀವಾದ್ಯುತ್ಪತ್ತೇಃ-ಪ್ರಾಗೇವ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತಯಾ ಸಿದ್ಧಂ, ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ- ಕಾರಣೋಪಾಧಿಯು ಅನಾದಿಯಾದರೂ ಕಾರ್ಯೋಪಾಧಿಯಾದ ಅಂತಃಕರಣವು ಸಾದಿಯಾದುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದ ಶುದ್ಧಚೈತನ್ಯವೇ ಚಿದಾಭಾಸವೆನಿಸಿ ಗುಣಸಂವೃತನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನೇ ಸಿದ್ಧರಿಂದ ಉಪಾಧಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಜೀವಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದೇ ಹೊರತು ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲವು ಆದುದರಿಂದಲೇ ಉತ್ಪತ್ತ್ಯಸಂಭವಾತ್ ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದಿಂದ ಪಾಂಚರಾತ್ರಮತಸಿದ್ಧವಾದ ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿಯು ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. “ಅಜೋನಿತ್ಯಶ್ಯಾಶ್ಚತೋಯಂ ಪುರಾಣೋನಹನ್ಯತೇಹನ್ಯಮಾನೇಕರೀರೇ” | ಎಂದು ಉತ್ಪತ್ತಿವಿನಾಶಗಳು ದೇಹಕ್ಕೇ ಹೊರತು ದೇಹಿಯಾದ ಅತ್ಯಂಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೀತೋಪನಿಷದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ “ಪ್ರಾಕ

ಹೈಃ | ಕೊನ್ನಿಹಾರ್ಹತವಿಜ್ಞಾತುಂಪ್ರಾಕ್ಸಿದ್ಧಂ ಗುಣಸಂವೃತಃ ||೩೩|| ತಸ್ಮೈತುಭ್ಯಂಭಗತೇವಾ ಸುದೇವಾ
ಯವೇಧನೇ | ಅತ್ಯದ್ಯೋತಗುಣಚ್ಛನ್ನ ಮಹಿಮ್ನೇಬ್ರಹ್ಮಣನಮಃ ||೩೪|| ಯಸ್ಯಾಪತಾರಾಜ್ಞಾಯಂತಕರೀವ್ಯ
ಕರೀರಿಣಃ | ತೈಸ್ತ್ರೈತುಲ್ಯಾತಿಕಯೈರ್ವೀರ್ಯೈರ್ದೇವೈಸ್ಸಜ್ಜಿತೈಃ ||೩೫|| ಸಭವಾತ್ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯಭವಾ
ಯವಿಭವಾಯಾಚ | ಅವತೀರ್ಣಾಂಕಭಾಗೇನಸಾಮ್ಪ್ರಾತಂಪತಿರಾಶಿಘ್ರಾಂ ||೩೬|| ನಮಃಪರಮಕಲ್ಯಾಣನಮ
ಸ್ತವಿಸ್ವಮಜ್ಗಲವಾಸುದೇವಾಯಾಶಾಂತಾಯಾದೊನಾಂಪತಯೇನಮಃ ||೩೭|| ಅನುಜಾನೀಹಿ ನೌಭೂಮಂ

ಕೋನು-ಯಾವಜೀವಾತ್ಮನುತಾನೆ, ವಿಜ್ಞಾತುಂ-ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ, ಇಹ-ಈಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ, ಅರ್ಹತಿ-ಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು? ||೩೩||ವಾ
ಸುದೇವಾಯ-ವಸುದೇವಪುತ್ರನಾಗಿತೋರುವ, ವೇಧನೇ-ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣನಾದ, ಅತ್ಯದ್ಯೋತಗುಣಚ್ಛನ್ನ ಮಹಿಮ್ನೇ-ಆತ್ಮ-
ನಿನ್ನಿಂದ, ದ್ಯೋತ-ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಗುಣ-ಸತ್ವಾದಿಗುಣಗಳಿಂದ, ಭನ್ನ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಹಿಮ್ನೇ-ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವುಳ್ಳ, ಬ್ರಹ್ಮ-
ಣೀ-ದೊಡ್ಡವನಾದ. ಅಥವಾವಿಭುವಾದ; ಭಗವತೇ-ಭಗವಂತನಾದ, ತಸ್ಮೈತುಭ್ಯಂ-ಆನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು ||೩೪|| ಅಶ-
ಕರೀರಿಣಃ-ಕರೀರಿವಲ್ಲದ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವನಿನ್ನ, ದೇವೇಷ್ಯಸಂಗತೈಃ-ದೇಹಗಳಲ್ಲಿನಂಬಂಧಿಸದೇಯಿರುವ, ಅತುಲ್ಯಾತಿಕಯೈಃ-ಅತುಲ್ಯ-
ನಮಾನವಿಲ್ಲದ, ಅತಿಕಯೈಃ-ಹೆಚ್ಚುಕೆಯುಳ್ಳ, ತೈಸ್ತ್ರೈ-ಆಯಾ, ವೀರ್ಯೈಃ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದ, ಅವತಾರಾಃ-ಅವಿಭಾವಗಳು, ಕ-
ರೀರಿಷು-ದೇಹಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಜ್ಞಾಯಂತೇ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವವೋ, ಅಥವಾ-ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ದೇಹವಿಲ್ಲದಿನ್ನು ಅವತಾರಗಳುದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಂ-
ಧಿಸದಅಸದೃಶವೀರ್ಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವವೋ||೩೫|| ಆಶಿಷಾಂ-ಆಶೀರ್ವಾದಗಳಿಗೆ, (ಜ್ಞೇಮಗಳಿಗೆಅಥವಾಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳಿಗೆ)
ಪತಿಃ-ಬಡೆಯನಾದ, ಸಭವಾ-ಆನಿನು,ನರ್ವಲೋಕಸ್ಯ-ನಮಸ್ತಲೋಕದ, ಭವಾಯ-ಉತ್ಪತ್ತಿಗೂ, ವಿಭವಾಯಚ-ಕೃಪಲ್ಯಕ್ಕೋ
ನುಗವೂ, ಅಂಕಭಾಗೇನ-ಕಲಾಲೇಶದಿಂದ, ಸಾಂಪ್ರಾತಂ-ಈಗ, ಅವತೀರ್ಣಾಃ-ಅವಿಭವವಿಸಿದವನಾಗಿರುವಿ. ಅಥವಾ-ಅಂಕಭಾಗೇ-
ನ-ಗುಣಪೂರ್ಣತ್ವದೊಡನೆಹಿಟ್ಟಿರುವಿ ||೩೬||ಹೇಪರಮಕಲ್ಯಾಣ-ಎಲೈಉತ್ಕೃಷ್ಟವ್ಯಮಂಗಳಸ್ವರೂಪನೇ!ನಮಃ- ನಿನಗೆನಮಸ್ಕಾರವು,
ಜೇವಿಸ್ವಮಂಗಳ- ಎಲೈಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮಂಗಳಸ್ವರೂಪನಾದವನೇ! ತೇ-ನಿನಗೋನುಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ವಾಸುದೇವಾಯ-
ವಸುದೇವನಪುತ್ರನಾದ, ಕಾಂತಾಯ- ದೋಷಗಳಿಲ್ಲದೇನಮಾಹಿತನಾದ, ಯದೊನಾಂಪತಯೇ- ಯಾದವರಿಗೊಡೆಯ.ನಾದನಿನಗೆ, ನ-
ಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು ||೩೭||ಭೂಮ- ಮಹಿಮಾಸ್ವರೂಪನೇ! ತವ-ನಿನ್ನ, ಅನುಚರಃ-ಅನುಚರ-ಸೇವಕರಾದನಾರದಕುಬೇರ-
ರಿಗೆ, ಕಿಂಕರಾ-ನಿಯಾಮ್ಯರಾಗಿರುವ, ನೌ- ನಮಿಸ್ಕಾರವನ್ನೂ,ಅನುಜಾನೀಹಿ- ಹೊರಟುಹೋಗುವುದಕ್ಕೆಅಪ್ಪಣೆಕೊಡು. ಭಗವತೇ-
ನರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಋಷೇಃ- ನಾರದನ, ಅನುಗ್ರಹಾತೇ-ಪ್ರಸಾದದದೇನೆಯಿಂದ, ನೌ-ನಮಗೆ, ದರ್ಶನಂ- ನಿನ್ನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು (ನೋ

ಎಂಬ ಭಾಗವತ ಶ್ಲೋಕೋಕ್ತಪದಕ್ಕೆ ಬೇರೇವಾಧಿಯಾದ ಅಂತಹ ಕರಣಾದಿಗಳು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ
ಮುಂಚೆಯೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ.) ||೩೩|| (ಆಕಾರಣದಿಂದ ಭಗವಂತನು ಇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳಿಗೂ
ಗೋಚರನಲ್ಲದೇ ಇರುವಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾತ್ರವಂ ಗೆಯ್ಯರು.) ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯೇ! ಪಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ
ಸಂಪನ್ನನಾದ, ಪ್ರಾಣಾದಿಗಳಂ ಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ಯನಾದುದರಿಂದ ವಾಸುದೇವನಾದ, ಪುರುಷಸ್ವರೂಪನಾದ, ಸ್ವಪ್ನಾಭ್ಯ-
ದಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕರವಾದ, ಮತ್ತು ನಿನ್ನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಗುಣಂಗಳಿಂ ಮೇಘಂಗಳಿಂ ಗೂರ್ಯಂತೆ ಮರೆಮಾ-
ಡಲ್ಪಟ್ಟಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ, ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ, ನಿನಗೋನುಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ||೩೪|| (ನಾನು ಈಶ್ವರನೆಂದು
ಎಂತು ನಿಮ್ಮಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದರೆ ವಿಜ್ಞಾಪನಂಗೆಯ್ಯರು.) ಕರೀರಂಗಳಲ್ಲಿ ಕರೀರಿವಲ್ಲದವನಾಗಿರುವ ಯಾವನಿನ್ನ
ಅವತಾರಂಗಳು, ಗಮಾನಗಳೂ ಅಧಿಕಗಳೂ ಸಹ ಇಲ್ಲದೆಯಿರುವವೋ-ಮತ್ತು ದೇಹವಂಧಿಸಿ ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಅಸಂ-
ಭಾವಿತಗಳಾದ ಆಯಾ ಪ್ರಭಾವಂಗಳಿಂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡತೇವೆಯೇ. ||೩೫|| ಗರ್ವಾಭೇಷ್ಯಗಳಿಗಿತ್ತು
ಪಾಲನಂಗೆಯ್ಯ ಅನೀನುಸಮಸ್ತಲೋಕಂಗಳ ಜ್ಞೇಮಕ್ಕೋನುಗೆ ಈಗ ಅಂಕದಿಂದ ಅವತರಿಸಿದವನಾಗಿರುವಿ. ||೩೬||
ಎಲೈ ಪರಮವಂಗಳರೂಪನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ವಸುದೇವಪುತ್ರನಾದ ಪರಮಕಾಂತನಾದ ಸಾ-
ತ್ಯತೆಂಬ ಯಾದವರಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೩೭|| ಎಲೈ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ!ನಿನ್ನ ಸೇವೆ

ಸ್ತವಾನುಚರಕಿಚ್ಛಂ|ದ್ರವ್ಯನುನೌಭಗವತಯುಷೇರಾಸೀದನುಗ್ರಹಾತ್||೩೮||ವಾಣೀಗುಣಾನುಕಥನೇಶ್ರವಣಂ
ಕಥಾಯಾಂಹಸೌಚಕರ್ತೃಸುಮನಸ್ತವಪಾದಯೋಧ್ಯುಃ|ಸ್ಮೃತ್ಯಾಂಶಿರಸ್ತವನಿವಾಸಜಗತ್ಪ್ರಣಾಮದೃಷ್ಟಿ
ಸ್ಸತಾಂದ್ರ್ಯನೇಸ್ತುಭವತ್ತನೂನಾವಾ||೩೯||ಶ್ರೀಶುಕ್ಲೇ|ಇತ್ಯಂಸಂಕೀರ್ತಿತಸ್ತಾಭ್ಯಾಂಭಗವಾನ್ಯೋಕುಲೇ
ಶ್ವರಃ|ದಾಮ್ಯಾಚೋಲೂಖಲೆಬದ್ಧಪ್ರಹಸನ್ನಾಹಗುಹ್ಯಕೌ||೪೦||ಶ್ರೀಭಗವಾ||ಜ್ಞಾತಂಮಯಾಪುರೈವೈ
ತದ್ಯಪಿಣಾಕರುಣಾತ್ಮನಾ|ಯಚ್ಛ್ರೀಮದಾಂಧಯೋರಾಸಿಭಿರೈಭ್ರಂಶೋನುಗ್ರಹಕೃತಃ||೪೧||ಸಾಧೂನಾಂ
ಸಮುಚಿತಾನಾಂಸುತರಾಂಮತ್ಕೃತಾತ್ಮನಾವಾ | ದರ್ಶನಾಂತೇಭವೆದ್ಬನ್ಧಃಪುಂಸೋಹ್ನೋ ಸ್ಸವಿತುರ್ದ

ಡುವಿಕೆಯು)ಆಸೀತೀ-ಉಂಟಾಯಿತು ||೩೮|| ನಟಿ-ನವಿನ್ಯಾರ್ಪರಿಗೋ(ಬಹುವಚನಸ್ವರಸ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವರಿಗೋ)ವಾಣೀ-
ವಾಗಿಂದಿರುವು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಗುಣಾನುಕಥನೇ-ಗುಣ-ದಯಾದಿನುಗುಣಗಳ, ಅನುಕಥನೇ-ವರ್ಣನದಲ್ಲಿಯೂ, ಶ್ರವಣಂ-ಶೋ-
ತೀಂದಿರುವು, ಕಥಾಯಾಂ-ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರೆವನ್ನಿ ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಹಸೌಚ-ಕೈಗಳೂ, ಕರ್ಮಸು-ನಿನ್ನ ಆರಾಧನಕರ್ತೃಗಳಲ್ಲಿಯೂ,
ಮನಃ-ಚಿತ್ತವು, ಪಾಸಯೋಃ-ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳ, ಸ್ಮೃತ್ಯಾಂ-ನಿನಪಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಶಿರಃ-ತಲೆಯ, ತವ-ನಿನಗೆ, ನಿವಾಸ-ಆಶ್ರಯವಾಗಿರು
ವ, ಜಗತೇ-ಪ್ರಪಂಚವ, ಪ್ರಣಾಮೇ-ನಮಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ, ದೃಷ್ಟಿ-ನೋಟವು(ಚಕ್ಷುರಿಂದಿರುವು)ಭವತ್ತನೂನಾಂ-ನಿನಗೇದೇಹಗ
ಳಾಗಿರುವ, ಸತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು, ದರ್ಶನೇ-ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ ||೩೯|| (ಶುಕ್ಲವಾಕ್ಯವು)ಇತ್ಯಂ-ಹೀಗೆ, ತಾ
ಭ್ಯಾಂ-ಅವರಿರ್ದರಿಂದ, ಸಂಕೀರ್ತಿತಃ-ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ದಾಮ್ಯಾ-ಹಗ್ಗದಿಂದ, ಉಲೂಖಲೇ-ಬರಳಿನಲ್ಲಿ, ಬದ್ಧಶ್ಚ-
ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವನೂಆದ, ಭಗವಾ-ಭಗವಂತನಾದ, ಗೋಕುಲೇಶ್ವರಃ-ಗೋಕುಲದೊಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಗುಹ್ಯಕೌ-ನಳಕೂಬರ
ಮಣಿಗ್ರೀವರಂಕುರಿತು, ಪ್ರಹರ್ಷ-ಹೆಚ್ಚು ನಗುವನಾಗಿ, ಅಹ-ಹೇಳಿದನು||೪೦|| (ಭಗವತ್ಪ್ರವಚನವು) ಶ್ರೀಮದಾಂಧಯೋಃ-ಸಂಪತ್ತಿನ
ಗರ್ವದಿಂದಕುರುಡರಾಗಿರುವ, ನಿಮ್ಮ, ವಿಭ್ರಂಕಃ-ದೇವತ್ವದಿಂದತಪ್ಪಿವೃಕ್ಷತ್ವಂಬಂದುದು, ಕರುಣಾತ್ಮನಾ-ದಯಾಶೀಲನಾದ, ಋ
ಷಿಣಾ-ನಾರದಮುನಿಯಿಂದ, ವಾಗ್ಬಿ-ಶಾಪಮೋಚನವಚನಗಳಿಂದ, ಅನುಗ್ರಹ-ರಕ್ಷಣವಾಗಿ, ಕೃತಜ್ಞತಿಯತೇ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ
ಬುವುದಾವುದುಂಟೋ, ತದೇತತೇ-ಆಯಾಪವಯವು, ಪುರೈವ-ಮುಂಚೆಯೇ, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಜ್ಞಾತಂ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿ
ತು ||೪೧||ಅಹ್ನೋಃ-ಕಂಠಗಳ, ಬಂಧಃ-ಕತ್ತಲೆಯನಿರೋಧವು, ಸವಿತುಃ-ಸೂರ್ಯನನ್ನು, ದರ್ಶನಾಂತೇ-ನೋಡುವುದೇಕೋ
ನೆಯಾಗಿವುಳ್ಳವು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಭವೇತೇ-ಆಗುವುದೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಪುಂಸಃ-ಪುರುಷನ, ಬಂಧಃ-ಸಂಸಾರನಿರೋಧವು, ಸ
ಮುಚಿತಾನಾಂ-ಸರ್ವ ಸಮತ್ವಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಸುತರಾಂ-ಆಧಿಕವಾಗಿ, ಮತ್ಕೃತಾತ್ಮನಾಂ-ನನ್ನಲ್ಲಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಸಾ

ಕನಾದ ಕುಬೇರನಿಗೆ ಕಿಂಕರರಾದನಮಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನಿತ್ತು ಕಳುಹಿಸುವನಾಗು. ಪಡ್ಡುಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾ
ದ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವು ನಮಗೆ ನಾರದಮುನಿಯಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಉಂಟಾಯಿತು.||೩೮|| (ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಲೋಕವ
ನೆಯ್ದಿದ ನಮಗೆ ಪೂರ್ವದಂತೆ ದುಷ್ಟತನವಾಗಬೇಡ, ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ,-) ನಮ್ಮ ವಾಕ್ಯ ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯು ಗಾನು
ಗೆಯ್ಯುವುದರಲ್ಲಿ ಇರಲಿ. ನಮ್ಮಶೋತ್ರಂಗಳು ನಿನ್ನಕಥಾ ಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ಯುವುದರಲ್ಲಿ ಇರಲಿ. ನಮ್ಮಹಸ್ತಂಗಳು
ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯಂಗೆಯ್ಯುವುದರಲ್ಲಿ ಇರಲಿ, ನಮ್ಮಮನಸ್ಸು ನಿನ್ನ ಪದಾಂಬುಜಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇರಲಿ. ನಮ್ಮಶಿರಸ್ಸು-ನಿನಗೆ
ಆವ ತಸಭೂತವಾದಜಗತ್ತನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದರೊಳಗಿರಲಿ. ನಮ್ಮದೃಷ್ಟಿಗಳು ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಗಳದರ್ಶನದಲ್ಲಿ
ಯೂ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರೆದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿ. ||೩೯|| ಎಲೈಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಈರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆನಳಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀ
ವರಿ ನೋತ್ರಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಭಗವಂತನಾದ, ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರನಾದ, ಮತ್ತು ವರಳಿನಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗದಿಂಕಟ್ಟ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಮುಗುಳುನಗೆಯಾಳ್ತವನಾಗಿ, ಆಯಕ್ಷರಂಕುರಿತು ಈರಿತಿಯಿಂದಮಡಿದನು||೪೦||ಐಶ್ವರ್ಯ
ಮವದಿಂದ ಕುರುಡರಾದನಮಗೆ ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾದನಾರದಮುನಿಯು ಐಶ್ವರ್ಯ ಭ್ರೂವು ಅನುಗ್ರಹವಾಗಿ ಮಾ
ಡಲ್ಪಟ್ಟಂತೆಬರ್ಧವು ಯಾವುದುಂಟೋ ಅದು ನನ್ನಿಂದ ಪೂರ್ವ ದಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.||೪೧|| ಎಲೈ ಯಕ್ಷರುಗ
ಳರಾ! ಕೇಳಿರಿ! ಸ್ವಧರ್ಮಾನು ವರ್ತಿಗಳಾದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಜ್ಞರಾದ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪ

ಧಾ||೪೦||ತದ್ಗಚ್ಛತಂಮತ್ಪರಮೌನಳಕೂಬರಸಾಧನವೌ|ಸಂಜಾತೋಮಯಿಭಾವೋವಾಮೀಪ್ಸಿತಃಪರಮೋ
೭ಭವಃ||೪೩||ಐತ್ಯುಕ್ತಾತುಪರಿಕ್ರವ್ಯಪ್ರಣಮ್ಯಚಪುನಃಪುನಃ|ಬದ್ಧೋಲೂಖಲಮಾಮನ್ಯುಜಗ್ಯತುರ್ದಿಶ
ಮುತ್ಸರಃ||೪೪||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಶಮಸ್ಕಂಧದಶಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಧೂನಾಂ-ಸತ್ಪುರ.ಪರ, ದರ್ಶನಾಂತಃ-ನೋಟವೇಕಡೆಯಾಗಿವುಳ್ಳದ್ದು, ಭವೇತ್-ಆಗುವುದು ||೪೨||ಹೇನಳಕೂಬರ-ಎಲಾನಳಕೂಬರ
ನೇ, ತತ್-ಆದ್ದರಿಂದ, ಮತ್ಪರಮೌ-ನಾನೇಉತ್ತಮನಾಗಿವುಳ್ಳ, ನೀವು,(ನನ್ನಭಕ್ತರಾಗಿ)ಸಾಧನಂ-ಮನೆಯನ್ನುಕುರಿತು, ಗಚ್ಛತಂ-
ಜೋಗಿರಿ, ವಾಂ-ನಿಮಗೆ, ಈಪ್ಸಿತಃ-ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದ, ಅಭವಃ-ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದ, ಪರಮಃ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಭಾವಃ-ಬುದ್ಧಿಯು,
ಮಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಸಂಜಾತಃ-ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ||೪೩||('ಶುಕವಚನವು.)ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಉಕ್ತಾತು-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೋ, ಬದ್ಧೋ
ಲೂಖಲಂ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಬರಳುಳ್ಳಕೃಷ್ಣನನ್ನುಕುರಿತು, ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ-ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಡಿ, 'ಪುನಃಪುನಃ-ಮರಳಮರಳಯೋ, ಪ್ರಣಮ್ಯ-ಪೂ
ಜೆಮಟ್ಟು, ಆಮಂತ್ರಯಚ್-ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನೂಬೇಡಿಕೊಂಡು, ಉತ್ತರಾಂಧಿಕಂ-ಬಡಕಲಕಡೆಯನ್ನುಕುರಿತು, ಜಗ್ಯತುಃ-ತೆರಳಿದರು||೪೪||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥಬೋಧಿಸ್ಯಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧೆ

ದಶಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಟ್ಟ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳವರಾದ ನನ್ನಭಕ್ತರ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಂಸಾರಬಂಧವು ಸೂರ್ಯನದರ್ಶನದಿಂದ
ನೇತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಅಂಧಕಾರವು ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಡುವುದು ||೪೨||ಎಲೈ ನಳಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವರೇ! ಅದ
ರಿಂದ ನೀವುನನ್ನಲ್ಲಿ ಪರಮಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನೆಯ್ದವರಾಗಿ, ಸಂಸಾರನಿವರ್ತಕವಾದ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಅ
ಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನನ್ನವಿಷಯವಾದ ಭಾವವು ಉಂಟಾದವರಾಗಿ ಇಹುದು.||೪೩|| ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಈರಿತಿ
ಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ನಳಕೂಬರ ಮಣಿಗ್ರೀವರೇವರೂ ವರಳಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕೃಷ್ಣ
ನಿಗೆ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗೆಯ್ದು ನಮಸ್ಕಾರವಂಮಾಡಿ ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಜ್ಞೆಯಂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಬಡಕಲ
ದನೆಯಂಕುರಿತು ತೆರಳಿದರು. ||೪೪|| ‡

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀ

ಕೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರ

ಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀಭಾಗವತದ "ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀ

ವಿಲಾಸವು" ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾ

ನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ದಶಮಾ

ಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು.

ಶ್ರೀಬಾದರಾಯಣಃ|| ಗೋಪಾನಂದಾದಯಃಶ್ಚ ತ್ವಾದ್ರಮಯೋಃಪತತೋರವಮ|ತತ್ರ|ಜಗ್ತುಃಕುರುಕೆ |
ಪ್ರಸಿದ್ಧಾಃತಥಯಶಬ್ದೇತಾಃ||೧||ಭೂಮಾಂನಿಪತತೌತತ್ರ|ದದ್ಯುಕುರ್ಮಮಳಾರ್ಜುನೌ| ಬಭ್ರಮುಸ್ತದವಿಜ್ಞಾ
ಯಲಕ್ಷ್ಯಂಪತನಕಾರಣಮ||೨||ಉಲೂಖಲಂವಿಕರ್ಮಂತಂದಾಮ್ನಾಬದ್ಧಂಚಬಾಲಕಃ||ಕಸ್ಯದಂಕುತಆಶ್ಚ
ರ್ಮಮುತ್ಪಾತಇತಿಕಾತರಾಃ||೩||ಬಾಲಉಚುರನನಿತೀರಶ್ಚೀನಮುಲೂಖಲಮ| ವಿಕರ್ಮತಾಮಧ್ಯಗನನಿಹ
ತೌಯಮಳಾರ್ಜುನೌ|ವೃಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂನಿರ್ಗತಾದಿವ್ಯಪುರುಷಾವಸ್ಥಾಚಕ್ಷುಹಿ ||೪||ನತೇತದುಕ್ತಂಜಗೃಹುರ್ನ

(ಶುಕವಾಕ್ಯವು.) ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ನಂದಾದಯಃ-ನಂದನುವೊದಲಾದ, ಗೋಪಾಃ-ಗೋಪರು, ಪತತೋಃ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ದೈವಯೋಃ-ಅರ್ಜುನವೈಷ್ಣವಗಳ, ರವಂ-ಶಬ್ದವನ್ನು, ಶ್ವ-ಶ್ವ-ಕೇಳಿ, ನಿರ್ಘಾತಭಯಾಂಃ-ತಾಃ-ನಿಡಲಿನಹೆದರಿಕೆಯಿಂದನಂಕಿಯಾಗೊಂಡವರಾಗಿ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಅಜಗ್ತುಃ-ಬಂದರು||೧||ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಭೂಮಾಂ-ನಿಲವಲ್ಲಿ, ನಿಪತತೌ-ಉರುಳಿಬಿದ್ದಿರುವ, ಯವಃ-ಅರ್ಜುನ-ಅವಳಮತ್ತೀಮರಗಳನ್ನೆ, ದದ್ಯುಕುಃ-ಕಂಡರು. ಪತನಕಾರಣಂ- ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆನಿಮಿತ್ತವಾದ, ತೇಷ್ಯಂ-ಆವಿಷಯವನ್ನು, ಅವಿಜ್ಞಾಯ-ತಿಳಿಯದೆ, ಬಭ್ರಮುಃ-ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡರು. ||೨|| ದಾಮ್ನಾ-ಹಗ್ಗದಿಂದ, ಒದ್ದಂ, ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಉಲೂಖಲಂ-ಬರಳನ್ನು, ವಿಕರ್ಮಂತಂ-ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಬಾಲಕಂಚ-ಹುಡುಗನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಇದಮಾಶ್ಚ-ಯಂ-ಈಯಾಶ್ಚ-ಯದಕೆಲವು, ಕಸ್ಯ-ಯಾರದು ಕುತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದಾದ್ದು? ಉತ್ಪಾತಃ-ಇದೇನೋದ್ಭವವೆಂದೂ, ಕಾತರಾಃ-ಹೆದರಿದವರಾದರು. ||೩|| ತೀರಶ್ಚೀನಂ-ಅಡ್ಡಲಾಗಿರುವ, ಉಲೂಖಲಂ-ಬರಳನ್ನು, ವಿಕರ್ಮತಾ-ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಮಧ್ಯಗೇನ-ಮಧ್ಯಭಾಗದಷ್ಟಿಹೋದ, ಅನೇನ-ಈಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಯವಃ-ಅರ್ಜುನ-ಅವಳಮತ್ತೀಮರಗಳು, ನಿಹತಾ-ಮರಿಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ವೃಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ-ಮರಗಳದೆಯಿಂದ, ನಿರ್ಗತಾ-ಹೊರಹೊರಟುಬಂದ, ದೀವ್ಯಾ-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರರುಷಾವಸ್ಥಿ- ಗಂಡುಸರೀರ್ವರನ್ನೂ, ಅಚಕ್ಷುಹಿ-ಹೇಳುವವು. (ಕಂಡವು) ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಬಾಲಾಃ-ಹುಡುಗರು, ಉಚುಃ-ಹೇಳಿದರು||೪||ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ತಸ್ಯ

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕವು || ವಿಕಾದಶೇಸಮಾಗತ್ಯಬೃಂದಾವನಮುಪಾರ್ಭಕೈಃ | ವತ್ಸಾಪಾಲಯಂತಾನೇ ನಹತೌವತ್ಸಬಕಾಸುರೌ ||

ಟೀಕು|| ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪಾಲಬಲಕರೋಡಗೂಡಿ ಬೃಂದಾವನವನೆಯ್ದಿ ಕರುಗಳಂ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ವತ್ಸಬಕರಿಂಬ ಈರ್ವರಸುರರು ಸಂಹರಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವಂ ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನದೆಂತೆನೇ,-

ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪವೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತೀ ಮರಗಳ ಶಬ್ದಮಂಕೇಳಿ ನಿಡಲೆರಗಿತೇನೋ ಎಂಬೀಭಯದಿಂದ ಶಂಕಿತರಾಗಿ ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆಒಂದರು.||೧|| ಆಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಬಿದ್ದಿರುವ ಅವಳಿಯ ಮತ್ತೀಯಮರಗಳಂಕಂಡು ಆವೃಕ್ಷಂಗಳಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನರಿಯದೆ ಭ್ರಾಂತಿಯ ನೆಯ್ದಿದರು. || ೨ ||ಮತ್ತೂ ನಂದಾದಿಗಳು, ನೊಂಟದಲ್ಲಿಹಗ್ಗದಿಂದಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ವರಳಂ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಕನಾದಕೃಷ್ಣನು ಕಂಡರು.ಇವನೇ ಈವೃಕ್ಷಪತನಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯದೆ“ ಈವೃಕ್ಷಭಂಗವು ಯಾವರಾಕ್ಷಸಾದಿಗಳಕೆಲಸವೋ, ಏನುಕಾರಣದಿಂದಂಟಾಯಿತೋ, ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯವು?” ಎಂದು ಭ್ರಾಂತಿಯನೆಯ್ದಿ ಇದೇನೋಮೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾತವೆನುತ್ತಲೂ ಭಯವನೆಯ್ದಿದರು. ||೩|| (ಆಗ ಈಕೃಷ್ಣನಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿರುವ ಗೋಪರ ಹುಡುಗರು ನಂದಾದಿಗಳಂಕುರಿತು ಈರೀತಿಯಿಂದನುಡಿದರದೆಂತೆನೇ) ಎಲೈ ನಂದಾದಿಗಳಿರಾ! ಅಡ್ಡಲಾಗಿರುವ ವರಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತ ಮರಗಳನಡುವೆ ತೊರಿಯಿರುವ ಈಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ ಈ ಅವಳಿಯಮರಗಳು ಕೆಡಹಲ್ಪಟ್ಟವು. ‡ ಇಷ್ಟಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲವು. ಮತ್ತು ಈವೃಕ್ಷಂಗಳದೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆಹೊರಟ ದಿವ್ಯಪುರುಷರೀರ್ವರನ್ನೂ ನಾವುಕಂಡೆವು. ||೪|| ಎಂದು ಬಾಲಕರಿಂ-ವೇಳಲ್ಪಟ್ಟವಚನವಂ ಕೇಳಿ ನಂದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆಬಾಲಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಆಮಹಾ

ಘಟಿತೇತಸ್ಯ ತತಿ | ಬಾಲಸ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿನಂತರೋಽಪಿ ಕೇಚಿತ್ಸಂದಿಗ್ಧಚೇತಸಃ ||೫|| ಉಲೂಖಲಂವಿಕರ್ಷಂತಂದಾ
ವಾ ಬದ್ಧಂ ಸ್ಯ ಮಾತ್ಮಜಹಂ | ವಿಲೋಕ್ಯ ನಂದಃ ಪ್ರಹಸನ್ಮನ್ಮದಾ ದ್ವಿಮುಮೋಚತ ||೬|| ಗೋಪೀಭಿಃ ಸ್ತೋಭಿ
ತೋನೃತ್ಯಭಗವಾಃ ಬಾಲವತ್ಸುಚಿತ | ಉದ್ಗಾಯತೀಕ್ಷ್ವಚಿನ್ಮುಗ್ಧಸ್ತದ್ವಶೋದಾರುಯನ್ತ್ರವತೆ ||೭||
ಬಿಭರ್ತಿ ಕೃಚಿದಾಜ್ಞಾಪ್ತಃ ಪೀಠಕೋನ್ಮಾನದಾರುಕಾಃ | ಬಾಹುಕ್ಷೇಪಂಚಕುರುತೇ ಸ್ವಾನಾಂ ಚ ಸ್ಪ್ರೀತಿಮಾವ

ಬಾಲಸ್ಯ-ಆಹುಡುಗನಿಗೆ, ತರ್ಪಣ-ಗಿಡಗಳನ್ನು, ಉತ್ಪಾಟನಂ-ಕೀಳುವಿಕೆಯೆಂಬ, ತತ್-ಅಕಲನವು, ನಭಿಛೇತ-ಕೊಡಲಾರದ, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಸಂದಿಗ್ಧಚೇತಸಃ- ಸಂಶಯಗೊಂಡವನು ಸ್ವವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತೇ-ಅವರು, ತದುಕ್ತಂ-ಆಹುಡುಗರಿಂದಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು, ನಜಗೃಹಃ-ಗೃಹಿಸಲಿಲ್ಲವು. ||೫|| ನಂದಃ-ನಂದಗೋಪನು, ಉಲೂಖಲಂ-ಬರಳನ್ನು, ವಿಕರ್ಷಂತಂ-ಎಳೆಯತಲಿರುವ, ದಾಮ್ನಾ ಬದ್ಧಂಚ-ಹಗ್ಗದಿಂದಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಸ್ವಮಾತ್ಮಜಂ-ತನ್ನವನಾದಮಗನನ್ನು, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಪ್ರಹಸನ್-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿನಗುತಲಿರುವನಾಗಿ, ಬಂಧನಾತ್-ಕಟ್ಟಿನದನೆಯಿಂದ, ವಿಮುಮೋಚತಃಹೃದಿಸಿದನಂತೆ ||೬|| ಗೋಪೀಭಿಃ-ಗೋಪ್ತಿಯರಿಂದ, ಸ್ತೋಭಿತಃ-ಉತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಕೃಚಿತ್-ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಬಾಲವತೆ-ಹುಡುಗನಂತೆ, ನೃತ್ಯ-ಕುಣಿಯುತಲಿರುವನಾಗಿ, ತದ್ವಶಃ-ತತ್-ಆಗೋಪಿಯಿಗೇ, ವಶಃ-ಅಧೀನನಾಗಿ, ದಾರುಯನ್ತ್ರವತೆ-ಮರದಗೊಂಬೆಯಹಾಗೆ, ಮುಗ್ಧಃ-ಮೂಢನಾಗಿ, ಕೃಚಿತ್-ಒಂದುಕಡೆ, ಉದ್ಗಾಯತಿ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಹಾಡುತ್ತಿರುವನು ||೭|| ಕೃಚಿತ್-ಒಂದುಕಡೆ, ಅಜ್ಞಾಪ್ತಃ-ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪೀಠಕೋನ್ಮಾನದಾರುಕಾಃ-ಪೀಠ-ಗದ್ದುಗೆಯ, ಉನ್ಮಾನ-ಅಳಿಯುವಪಾತ್ರಗಳ, ದಾರುಕಾಃ-ಮರಗಳನ್ನು, ಬಿಭರ್ತಿ-ಹೊರುತಿರುವನು. ಸ್ವಾನಾಂ-ತನ್ನವನಿಗೆ, ಸ್ಪ್ರೀತಿಂ-ಪ್ರಿಯವನ್ನು, ಅವರ್ಷನ್-ಮಾಡುವವನಾಗಿ, ಬಾಹುಕ್ಷೇಪಂಚ-ಕೃ

ವೃಕ್ಷಗಳು ಮುರಿದು ಬೀಳುವಿಕೆ ಘಟಿಸಲಾರದೆಂಬ ಊಹೆಯಿಂದ ಆಹುಡುಗರಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಇಡಲಿಲ್ಲವು. ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಬಾಲಕರವಚನದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹಯುಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದರು. ||೫|| ಬಳಿಕ ನಂದಗೋಪನು ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗದಿಂದಕಟ್ಟಿದ ವರಳನ್ನು ನೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ತನ್ನಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನುಂಕಂಡು, ನಗುತ ಅವನು ಹಗ್ಗದಕಟ್ಟಿವೆಂದ ಬಿಡಿಸಿದನು. ||೬|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುತನ್ನಂಭಗಮತನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತಬಾಲವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೇ ನೆಟಿಸುವನವೆಂತೆನ- ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿಗೋಪಸ್ತೀತ್ರಿಯಿಂದ ಹಸ್ತತಾಳಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಬಾಲಕನಂತೆ ನರ್ತನೆಯನ್ನು. ಮತ್ತು ಸುಂದರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರದಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಗೋಪಸ್ತೀತ್ರಿಯಿಗೆ ವಶನಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹಾಡಿದನು. ||೭|| ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನು ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪಸ್ತೀತ್ರಿಯಿಂದ ಇದಂತೆಗದುಕೊಂಡು ಬರುವನಾಗೆಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಅದಂತರಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದವನಂತೆ ಪೀಠ ಪಾತ್ರ ಪಾದುಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಹೊತ್ತುತರುವನು. ಮತ್ತು ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನವರಾದ ಗೋಪಸ್ತೀತ್ರಿಯಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟುಮಾಡು

ಹೃ ||೪||ದರ್ಶಯಂಸ್ತದ್ವಿದಾಂಲೋಕೇಹ್ಯತ್ಯನೋಭೃತ್ಯವಶ್ಯತಾಮ್ | ವ್ರಜನೋವಾಹವೈಹರ್ಷಂಭಗನ್ಬಾ
ಲಚಪ್ಪಿತ್ಯೈಃ ||೫||ಗೋಪೀನಾಮಂತಿಕೇಕ್ರೀಡನೃಗವಾನೋಕಭಾವನಃ | ಕ್ರೀಣಿಧ್ಯಂಭೋಫಲಾನೀತಿವಚಕ್ಯುತ್ವಾ
ತುಸತ್ವರಃ ||೬|| ಕರಾಭ್ಯಾಂಧಾನ್ಯಮಾದಾಯಯಯೌಸರ್ಯಫಲಪ್ರದಃ | ಫಲವತ್ಯಹಿಧಾನ್ಯಾನಿಮಯಾನಿ
ತಾನಿಭೂರಿಕಃ ||೭||ಗೃಹ್ಣೀಪ್ಸ್ಯತವಮಾನೇನಮಾನಯತ್ವಂಫಲಾನಿಮೇಫಲವಿಕ್ರಯಿಣೀತಸ್ಯವಚಕ್ಯುತ್ವಾ
ಮಹಾತ್ಮನಃ ||೮||ಆಯಾಂತಮರವಿಂದಾಹ್ಲಂಕರಿಪೋತಮಿವಾಗತಮ್ | ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾಮುಹುಃಪುಲ್ಲಿಲಕ್ಷ್ಮಿ

ಯಾಡಿನುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ಅಥವಾ ತೋಳನೆಗವುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ಕುರುತೇ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು ||೪||ತದ್ವಿದಾಂ-ತೇ-ಆಭಗವಲ್ಲಿಲಾತತ್ವ
ವನ್ನು, ವಿದಾಂ-ತಿಳಿದಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ಲೋಕೇ-ಪ್ರಪಂಚಮೊಳು, ಆತ್ಮನಃ-ತನ್ನ, ಭೃತ್ಯವಶ್ಯತಾಂ-ಭಕ್ತಾಧೀನತೆಯನ್ನು, ದರ್ಶಯ-
ತೋರಿನುತಲಿರುವ, ಭಗವಾ-ಭಗವಂತನು, ಬಾಲಚೇಪ್ಪಿತ್ಯೈ-ಮಕ್ಕಳಾಟಿಗಳಿಂದ, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ವ್ರಜನ್ಯ-ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ,
ಹರ್ಷಂ-ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಉವಾಹ-ವಹಿಸಿದ್ದನು ||೫||ಗೋಪೀನಾಂ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರ, ಅಂತಿಕೇ-ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಕ್ರೀಡಾ-ಆಡುತಲಿರುವ;
ಭಗವಾ-ಭಗವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಲೋಕಭಾವನಃ-ಲೋಕವನ್ನು ಅನುವರ್ತಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾದ್ದರಿಂದ, ಭೋ-ಜನಗಳಿಗಾಗಿ, ಫಲಾ
ನಿ-ಹಂಣುಗಳನ್ನು, ಕ್ರೀಣೀಧ್ಯಂ-ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಇತಿವಚಃ-ಇಂತೆಂಬಮಾತನನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾತು-ಕೇಳಿಆದರೋ, ಸತ್ವರಃ-ವೇ
ಗದಿಂಕೊಡಿದವನಾಗಿ ||೬|| ಸರ್ವಪ್ರದಃ-ಎಲ್ಲರಿಗೊಬೇಕಾದಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಕೃಷ್ಣನು, ಕರಾಭ್ಯಾಂ-ಕೈಗಳಿಂದ, ಧಾನ್ಯಂ-
ಕಾಳನ್ನು, ಆದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಯಯೌ-ಹೋದನು. ಫಲವತಿ-ಎಲೆಹಂಣುಳ್ಳವಳೇ! ಏಹಿ-ಬಾ! ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಭೂರಿಕಃ-
ಬಹುವಾಗಿ, ಧಾನ್ಯಾನಿ-ಕಾಳುಗಳು, ಆನೀತಾನಿ-ತರಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ||೭||ತವ-ನಿನ್ನ, ಮಾನೇನ-ಅಳಿಯುವಪಡಿಯಿಂದ, ಗೃಹ್ಣೀಪ್ಸ್ಯ-ತ
ಕೊ. ತ್ವಂ-ನೀನು, ಮೇ-ನಗೆ, ಫಲಾನಿ-ಹಂಣುಗಳನ್ನು, ಮಾನಯ-ಅಳಿದುಕೊಡು. ಫಲವಿಕ್ರಯಿಣೀ-ಹಂಣುಮಾರುವವಳು, ಮಹ
ತ್ಮನಃ-ಮಹಾಮನಸ್ಸುಳ್ಳ, ತಸ್ಯ-ಆಕೃಷ್ಣನ, ವಚಃ-ಮಾತನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ||೮||ಆಯಾಂತಂ-ಬರುತಲಿರುವ, ಅರವಿಂದಾ
ಹ್ಲಂ-ಅರವಿಂದಂ-ಜೆಬ್ಬಲಿಯಹೊವಿನಂತಿರುವ, ಅಹ್ಲಂ-ಕಂಗಳಳ್ಳ, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಪ್ಪನನ್ನು, ಆಗತಂಕರಿಪೋತಮಿವ-ಬರುತಲಿರುವ
ಮುರಿಯಾನೆಯನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ,ತದಾ-ಆಗ, ಪುಲ್ಲಿಲಕ್ಷ್ಮಿ-ಅರಳಿದ, ನಯನ್ಮಿ-ಕಂಗಳಿಂದ, ಮುಹುಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾ-

ವನಾಗಿ ತೋಳುಗಳನಾಡಿಸಿದನು ||೪|| ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯಂಬಳ
ವರಿಗೆ ತನ್ನ ಭಕ್ತಪರಾಧೀನತ್ವವಂ ತೋರಿಸುವನಾಗಿ ನಾನಾಪ್ರಕಾರಂಗಳಾದ ಬಾಲಕ್ರೀಡೆಗಳಿಂ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ
ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ||೫|| ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಭಗವಂತನೇ ಈಶ್ವರಿ
ಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರ ಹತ್ತಿರ ದೊಳಗೆ ಹುಡುಗಾಟವನ್ನು ಅಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ಅವೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೇ “ಎಲೈ ಹಂಣುಗ
ಳುಕೊಳ್ಳುವರಾಗಿ,” ಎಂದು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹಣುಗಳಂ ಮಾರುವವಳ ಧ್ವನಿಯುಕೇಳಿ ಅತಿತ್ವರೆಯಿಂದ ||೬|| ತನ್ನ
ಬಗಸೆಯಿಂದ ಧಾನ್ಯಮಂತೆಗದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ತಾನೇಸರ್ವರಿಗೂ ಸರ್ವಫಲಪ್ರದನಾದರೂ “ಎಲೆ ಹಂಣುಮಾ
ರುವವಳೇ ಇಲ್ಲಿಬಾ; ನನ್ನಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿತರ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಧಾನ್ಯಂಗಳಂ || ೭ || ನಿನ್ನ ನೊಲಿಗೆ
ಯಿಂದ ಅಳಿದುಕೊಂಡು ಆನೊಲಿಗೆಯಿಂದಲೇ
ನನಗೆ ಹಂಣುಗಳನ್ನು ಅಳಿದುಕೊಡು ” ಎಂದು
ನುಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಂಣುಮಾರುವವಳು

ಹುಡುಗನಾಗಿಯೂ ಮಹಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ||೮|| ಅಲ್ಲಿನಂತವಳಾಗಿ ಮುರಿಯಾನೆ
ಯಂತೆ-ಸಡೆಮುಬರುತಲಿರುವ ಅರವಿಂದಲೋಚನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಆಗ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ತನ್ನ ಅಗಲವಾದ

ಯನ್ಮೈರಚ್ಯುತಂತದಾ || ೧೩ || ಫಲವಿಕ್ರಯಿಣಿತಸ್ಯ ಚ್ಯುತಧಾನ್ಯಂ ಕರದ್ವಯಮ್ | ಫಲೈಃ ಪೂರಯದ್ರಷ್ಟ್ಯಃ
ಫಲಭಾಂಡಮಪೂರಿತಮ್ || ೧೪ || ಫಲಾನಿಮಾನಿಸರ್ವಾಣಿಗೋಪಿಭೋಜ್ಯದದಾತ್ಪ್ರಭುಃ | ವಯಸ್ಯೈವ್ರಜ
ವೀಧ್ಯಾಂ ಸಕ್ರೀಡಂತೈರ್ದೈವೈಃ || ೧೫ || ಉತ್ತಿಷ್ಠಂತೈಃ ಪ್ರಸ್ಥುಲಂತೈಃ ಕರಂತೈಃ ರಾಮಕೇನಾಪದ್ಭ್ಯಾಂಗಂ
ತುಂಕಕೃಷ್ಣವಂತೈಃ ಕಥಂಚಿತ್ತದ್ವೈಜಾಂಗಣೇ || ೧೬ || ಸರಿತ್ತೀರಗತಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಭಿಕ್ಷುರ್ದುಃಪನ್ನಮಧಾಹ್ವಯತಿ |
ರಾಮಂ ಚ ರೋಹಿಣೀದೇವಿ ಚರಂತೌ ಬಾಲಕೈರಭ್ಯುಷಮ್ || ೧೭ || ನೋಪಯಾತಾಂ ಯದಾಹೂತೌ ಲೀಲಾಂಗೇನ

ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ || ೧೩ || ಫಲವಿಕ್ರಯಿಣೀ-ಹಂ ಣುಮಾರುವವಳು, ಚ್ಯುತಧಾನ್ಯಂ-ಜಾರಿಬೀಳುವವಳುಳ್ಳ, ತಸ್ಯ-ಆಕೃಷ್ಣನ, ಕರ
ದ್ವಯಂ-ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು, ಫಲೈಃ-ಹಂಣಗಳಿಂದ, ಅಪೂರಯತೆ-ತುಂಬಿದಳು ಫಲಭಾಂಡಂ-ಹಂಣಿನಹೆಡೆಗೆಯು, ರತ್ನೈಃ-ಮಣಿಗಳಂ
ದ, ಅಪೂರಿತಂ-ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಯಿತು || ೧೪ || ಪ್ರಭುಃ-ಸಮರ್ಥನಾದ, ಸಃ-ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ವಯಸ್ಯೈಃ-ಸರಿಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗರೊಂ
ದಿಗೆ, ವ್ರಜವೀಧ್ಯಾಂ-ಗೋಕುಲದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ, ಕ್ರೀಡತ-ಆಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಸರ್ವಫಲಪ್ರದಃ-ಸಕಲಗೋಪವ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡು
ವವನಾದ್ದರಿಂದ, ಇಮಾನಿಸರ್ವಾಣಿಫಲಾನಿ-ಈ ಹಂಣುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಗೋಪೀಭ್ಯಃ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರಿಗೆ, ಅಭ್ಯುದಾತ-ಸರ್ವತ್ರ ಕೊಟ್ಟನು ||
ಉತ್ತಿಷ್ಠಂತೌ-ಎಳೆತಲಿರುವರಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಸ್ಥುಲಂತೌ-ಜಾರಿಬೀಳುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿಯೂ, ಚಲಂತೌ-ತಿರುಗುತ್ತಲಿರುವ, ರಾಮಕೇನಾ-
ಬಲಭದ್ರಕೃಷ್ಣರು, ವ್ರಜಾಂಗಣೇ-ಗೋಕುಲದ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ, ಕಥಂಚಿತ್-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ, ಅಧವಾ-ಹೇಗೋ, ಪದ್ಭ್ಯಾಂಗಂ-ಕಾಲುಗಳಿಂದ
ಗಂಠುಂ-ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ, ಶಕ್ತವಂತೌ-ಸಮರ್ಥರಾದರು || ೧೬ || ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ರೋಹಿಣೀದೇವಿ-ವನುದೇವನಹೆಂಡತಿಯು, ಸರಿತ್ತೀರ
ಗತಂ-ಸರಿತೆ-ಯಮುನಾನದಿಯ, ತೀರ-ತಡಿಯನ್ನು, ಗತಂ-ಸೇರಿದ, ಭಿಕ್ಷುರ್ಜನಂ-ಮುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತಿಯ ಮರಗಳುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಂ-
ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ರಾಮಂ ಚ-ಬಲಭದ್ರನನ್ನೂ, ಬಾಲಕೈಃ-ಹುಡುಗರೊಡನೆ, ಭೃಶಂ-ಅತಿಶಯವಾಗಿ, ಚರಂತೌ-ಆಡುತ್ತಲಿರುವರನ್ನೂ,
ಆಪ್ಸಯತೆ-ಕರೆದಳು || ೧೭ || ಯದಾ-ಯಾವಾಗ, ಆಹೂತಾವಪಿ-ಕಲೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ, ಪುತ್ರಕೌ-ಕುಮಾರರು, ಲೀಲಾಂಗೇನ-ಆ
ಟಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ, ನೋಪಯಾತಾಂ-ಬಂದವರಾಗಲಿಲ್ಲವೋ, ತದಾ-ಆವಾಗ, ಪುತ್ರವತ್ಸಲಾ-ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಶ್ರೀಮವಳ್ಳ, ರೋಹಿ

ಹಂಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತ || ೧೩ || ಸುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಧಾನ್ಯವೈಞ್ಞ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಂಣುಗಳಂತುಂಬಿದಳು.
(ಅಹಾ) ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಹಂಣುಗಳ ಹೆಡೆಗೆಯು ಅನರ್ಘ್ಯಗಳಾದ ರತ್ನಗಳಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಯಿತು. || ೧೪ ||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಫಲಪ್ರದನಾಗಿಯೂ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸರಿಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗರೊಡನೆ
ಆಗೋಕುಲದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತ ಆಹಂಣುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಮಂ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವನಾದನೂ. || ೧೫ ||
ಎಳೆತಲೂ ಜಾರಿಬೀಳುತ್ತಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಲೂ ಇರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಗೋಕುಲದ ನಡುವೆ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ
ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಓಡಿಯಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾದರು. || ೧೬ || ಅಮೇಲೆ ಮತ್ತಿಯ ಮರಗಳೆಂಬುದು ನದೀತೀ
ರವನೆಯಿದ್ದಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಾಮನು ಅನೇಕ ಬಾಲಕರೊಡನೆ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಅಪೂರ್ವ
ರಂ ರೋಹಿಣೀದೇವಿಯು ನೋಡಿ, ಎಲೈ ಬಾಲಕರೇ! ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರೆಂದು ಕರದಳು. || ೧೭ || ಪುತ್ರರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಪುತ್ರಕೌ|ಯಶೋದಾಂವ್ರಪಯಾಮಾಸರೋಹಿಣಿಪುತ್ರವತ್ಸಲಾ||೧೪|| ಕ್ರಿಡಂತಂಸಾಸುತಂಬಾಲ್ಪ್ರರತಿವೆಗಂ
ಸಹಾಗ್ರಜಮ್| ಯಶೋದಾಚಾಹ್ಯಯದ್ವೀಕ್ಷ್ಯಪುತ್ರಸ್ಸೇಹಸ್ಸುತಸ್ತನಿ||೧೫|| ಕೃಪ್ಣಕೃಷ್ಣಾಣಿರವಿಂದಾ
ಕ್ಷತಾತಚೈಹಿಸ್ತನಂಪಿಬ| ಅಲಂವಿಹಾರೈಃಕ್ಷುಚ್ಛಾಂತಸ್ತದ್ಭವಾನೇಭಕ್ತಾಮರ್ದತಿ ||೧೬|| ಹಂತಮಾಗ
ಚ್ಛತಾತಾಕುಸಾನುಜಃಕುಲನಂದನ| ಪಾತ್ರತರೇಕೃತಾಹಾರಾಃಕ್ರಿಡಾಶಾಂತೋಸಿಪುತ್ರಕ||೧೭|| ಪ್ರತೀಕ್ಷತೆ
ತ ಸ್ವಂದಾಕಾರ್ಥಭೋಕ್ಷ್ಯಮಾಣೋವ್ರಜಾಧಿಪಃ| ಎಹ್ಯಾವಯೋಪ್ರಿಯಂದೇಹಿಸ್ವಗೃಹಾನ್ಯಾತಬಾಲಕಾಃ||೧೮||
ಧೂಳಿಧೂಸರಿತಾಂಗಸ್ತ್ವಂತಾತಮಜ್ಜನಮಾವಹ| ತಿಸ್ತ್ರಣೀಫಲಸಂಯುಕ್ತಂಸ್ನಾನಿಯಂಕೈಲಸಂಯುತ

ಣೀ-ರೋಹಿಣೀದೇವಿಯು, ಯಶೋದಾಂ-ಯಶೋದಾದೇವಿಯನ್ನು, ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ-ಕಳುಹಿಸಿದಳು||೧೪||ಸಾಯಶೋದಾಚ-ಆಯೆ
ಶೋದಾದೇವಿಯೂ, ಬಾಲ್ಪ್ರಿ-ಹುಡುಗರೊಡನೆ, ಕ್ರೀಡಂತಂ-ಆಡತೆರಿರುವ, ಅತಿವೇಗಂ-ಅಧಿಕವೇಗವುಳ್ಳ, ಸಹಾಗ್ರಜಂ-ಅಂಣನೊ
ಡನೆಕೂಡಿದ, ಸುತಂ-ಮಗನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಪುತ್ರಸ್ಸೇಹಸ್ತನಿ-ಪುತ್ರ-ಮಗನಲ್ಲಿ, ಸ್ನೇಹ-ಪ್ರೇಮದಿಂ
ದ, ಸ್ನುತ-ಹಾಲಂಜನಿಯುವ, ಸ್ತನೀ-ಮೊಲೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಆಹ್ವಯತೆ-ಕರೆದಳು||೧೫||ಅರವಿಂದಾಕ್ಷ-ಮಹೋತ್ಸಲಪುಷ್ಪದಂತಿರು
ವಕಂಠುಗಳುಳ್ಳವನೇ, ತಾತ-ಅಪ್ಪ, ಕೃಪ್ಣಕೃಷ್ಣ-ಕೃಪ್ಣನೇಕೃಷ್ಣನೇ ಎಹಿ-ಬಾ, ಸ್ತನಂಪಿಬ-ಮೊಲೆಯುಂಟು, ವಿಹಾರೈಃ-ಆಟಗಳಂ
ದ, ಅಲಂ-ಸಾಕು, ಯತೆ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಹೃತಕ್ರಾಂತಃ-ಹಸಿವಿಂದಬಳಿದವನಾಗಿರುವಯೋ, ತತೆ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಭರ್ವಾ-
ನೀನು, ಭೋಕ್ತುಂ-ಊಟಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಅರ್ಹತಿ-ಯೋಗ್ಯನಾಗುವಿ||೧೬||ಹೇರಾಮ-ಎಲೈರಾಮನೇ, ಕುಲನಂದನ-ವಂಶವನ್ನುಸಂ
ತೋಷಗೊಳಿಸುವವನೇ, ತಾತ-ಅಪ್ಪ, ಸಾನುಜಃ-ತಮ್ಮನೊಡನೆಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಆಶು-ಬೇಗನೆ, ಆಗಚ್ಛ-ಬಾ; ಹೇಪುತ್ರಕ-ಎಲೈಮಗ
ನೆ, ಪಾತ್ರತರೇವ- ಬೆಳಗ್ಗೆವೇ, ಕೃತಾಹಾರಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಭೋಜನವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಕ್ರೀಡಾಶಾಂತಃ-ಆಟಗಳಿಂದಬಳಿದವನು
ಅಸಿ-ಆಗಿರುವಿ ||೧೭|| ಹೇದಾಕಾರ್ಹ-ಎಲೈದಾಕಾರ್ಹ ರೆಂಬಯಾದವರಕುಲದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿದವನೇ, ಭೋಕ್ಷ್ಯಮಾಣಃ-ಊಟಮಾಡಲೋ
ಗುತ್ತಿರುವ, ವ್ರಜಾಧಿಪಃ- ಗೋಕುಲಮೊಡೆಯನಾದನಂದನು, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ-ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನು, ಎಹಿ-ಬಾ. ಆವ
ಯೋಃ-ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ, ಪ್ರಿಯಂ-ಇಷ್ಟವನ್ನು, ದೇಹಿ-ಕೊಡು, ಹೇಬಾಲಕಾಃ-ಎಲೈಹುಡುಗರಿರಾ, ಸ್ವಗೃಹಾ-ನಿಮ್ಮಮನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿ
ತು, ಯಾತ-ಹೋಗಿರಿ||೧೮||ತಾತ-ಅಪ್ಪ, ಧೂಳಿಧೂಸರಿತಾಂಗಃ-ಧೂಳಿ-ಮಂಠುಪುಡಿಯಿಂದ, ಧೂಸರಿತ-ಮಾಸಿದ, ಅಂಗಃ-ಮೈಯು
ಳ್ಳ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ತಿಂತಿ-ನೀಫಲಸಂಯುಕ್ತಂ-ಹುಣಸೇಹಂಣಿನಿಂದಕೂಡಿದ, ಅಥವಾ ನೆಲ್ಲಿಯಹಂಠುಗಳಿಂದಕೂಡಿದ, ತೈಲಸಂಯುತಂ-
ಎಂಣಿಯಿಂದಕೂಡಿದ, ಸ್ನಾನೀಯಂ- ಸ್ನಾನಯೋಗ್ಯವಾದ, ಮಜ್ಜನಂ- ಅಭ್ಯಂಜನವನ್ನು, ಆವಃ-ಮಾಡಿಕೊ; ಅಥವಾ-ಮಜ್ಜನ

ರೀರ್ವರೂ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ಯಾವಾಗ ಬಹಳವಾದ ಆಟದಕೆಲಸದಿಂದ ಬಾರದೆಯಿದ್ದರೋ ಆಗ ಪುತ್ರರ
ಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳ ರೋಹಿಣೀದೇವಿಯು ಪುತ್ರರಂಕರೆಯಲೋಸುಗ ಯಶೋದಾದೇವಿಯಂ ಕಳುಹಿದಳು.||೧೪||
ಅಮೇಲೆ ಯಶೋದೆಯು ಹುಡುಗರೊಡನೆಯೂ ಅಂಣನಾದ ಭಲರಾಮನೊಡನೆಯೂ ಕೂಡಿ ಅಂತ್ಯಂತವಾಗಿ
ಆಡತೆರಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ನೋಡಿ ಪುತ್ರಸ್ಸೇಹದಿಂ ನೋರುವಹಾಲಿನಮೊಲೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಕರೆದಳು. ||೧೫||ಅ
ದೆಂತೆನೆ- ಕಮಲಲೋಚನನಾದ ಮಗುವಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಎಲೊ, ಅಪ್ಪ! ಬೇಗಬಂದು ಮೊಲೆಯುಂಟುವನಾಗುಂ
ನೀನುಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲಿರುವೆಯಾದುದರಿಂದ ಆಟಗಳಂಜಿಟ್ಟುಬಂದು ಊಟವಂಮಾಡುವನಾಗುಂ ||೧೬|| ಕುಲಕ್ಕೆ
ಸಂತೋಷಕನಾದ ಪುತ್ರನಾದ ಎಲೈ, ರಾಮನೇ! ಪಾತ್ರತಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಭೋಜನಂಗೆಯ್ದವನಾಗಿ ಕ್ರೀಡೆಗಳ
ಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತನಾಗಿ ಬಳಲಿರುವೆಯಾದುದರಿಂದ ಶೀಘ್ರದಿಂದ ತಮ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನೊಡಗೂಡಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವನಾಗುಂ.||೧೭||
ಎಲೈ, 'ಯದುಕುಲೋತ್ಪನ್ನನಾದ ರಾಮನೇ! ಗೋಕುಲಕ್ಕೊಡೆಯನಾದನಂದಗೋಪನು ಭೋಜನಂಗೆಯ್ಯಲಿ
ಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಿನ್ನಂ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುವನಾದುದರಿಂದ ನೀನೂ ಬಂದು ಭೋಜನಂಗೆಯ್ದು ನೆಮ್ಮಾಸ್ವರಿಗೂ
ಸಂತೋಷವನುಂಟುಮಾಡುವನಾಗುಂ ಎಲೈ, ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರಿರಾ! ನೀವೂ ನಿಮಮನೆಗಳ ನೆಯ್ದುವರಾಗಿರಿ;||೧೮||
(ಎಂದು ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ರಾಮನಂಕುರಿತು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು ಹೇಳುವಳಂತೆನೆ-) ಎಲೈ,
ಕೃಷ್ಣಾ! ಅಪ್ಪ! ನೀನು ಧೂಳಿನಿಂದ ಮಲಿನವಾದ ಮೈಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆ, ಅದುದರಿಂದ ಮಜ್ಜನವಂಮಾಡು. ‡
ಹುಣಸೆಯಚಿಗರಾ, ಹುಣಸೆಯಗೊಜ್ಜು, ನೆಲ್ಲಿಯಹಿಟ್ಟು, ಸಿಗ್ಗೆ, ಎಳ್ಳಿಂಣೆ, ಮುಂತಾದ್ದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮಂಗಳಸ್ನಾನ

ಮ್ ||೧೩|| ಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪಂಚಿರಂಚಂಚಲಚೆಪ್ಪಿತಃ | ಜನ್ಮಕ್ಷೃಂತೆದ್ಯಭವತಿವಿವ್ರಭ್ಯೋದೇ
ಹಿಗಾಶ್ಚುಚಿಃ ||೧೪|| ಪಶ್ಯಪಶ್ಯವಯಸ್ಸ್ಯಾಂಸ್ತೇ ಮಾತೃವೃಷ್ಟಾಃ ಸ್ವಲಬ್ಧಾಃ || ತ್ವಂಚನ್ನಾತುಕೃತಃ ಹಾ
ರೋವಿಹರಸ್ವಸ್ವಲಬ್ಧಾಃ ||೧೫|| ಇತ್ಥಂಯಶೋದಾತಮಶವಸಾಧಂಮತ್ವಾಸುತಂಸ್ನೇಹಬದ್ಧಧಿರ್ಮುಪಹ
ಸ್ತೇಗೃಹಿತಾಸ್ತಸಹರಾಮಮಚ್ಯುತಂನಿತ್ಯಾಸ್ವವಾಟಂಕೃತವತ್ಯಥೋದಯಮ್ ||೧೬|| ಶಿಶುಕಃ ಗೋಪವೃದ್ಧಾ
ಮಹೋತ್ಪಾತಾನನುಭೂಯಬೃಹದ್ವನೇ | ನಂದಾದಯಸ್ಸಮಾಗಮ್ಯವ್ರಜಕಾರ್ಯಮಮನ್ತ್ರಯ ||೧೭||

ವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿಸೀಗಯಕಾಯಿನೀರುಎಂಣೆಗಳನ್ನು ||೧೩|| ಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾ-ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಹಂ-ನಾನು, ಚಿರಂ-ಬಹಳಹೊತ್ತು, ಪ-ಪ್ರೀಕ್ಷೇ-ಕಾದಿರುವೆನು. ಹೇಚಂಚಲಚೆಪ್ಪಿತ-ಎಲೈಚಪಲವಾದಅಟಗಳಂಥವನೇ, ಅದ್ಯ-ಈದಿನದಲ್ಲಿ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಜನ್ಮಕ್ಷೃಂ-ಹುಟ್ಟಿದನಕ್ಷತ್ರವಾದರೋಹಿಣಿಯು, ಭವತಿ-ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಶುಚಿಃ-ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ, ವಿಪ್ರೀಚ್ಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಗಾಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ದೇಹಿ-ಕೊಡು ||೧೪|| ಮಾತೃವೃಷ್ಟಾಃ-ಮಾತೃ-ತಾಯಿಯಿಂದ, ವೃಷ್ಟಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ವಯಸ್ಕಾಃ-ಸಂಗಾತಿಗಳನ್ನು, ಪಶ್ಯಪಶ್ಯ-ನೋಡುನೋಡು, ತ್ವಂಚ-ನೀನುಕೂಡ, ಸ್ನಾತೇ-ಮಿಂದವನಾಗಿ, ಕೃತಾಹಾರಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟುಬೋಜನವೆಲ್ಲವನಾಗಿ, ಸ್ವಲಂಕೃತಃ-ಚನ್ನಾಗಿಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ವಿಹರಸ್ವ-ಆಡಿಕೊ ||೧೫|| ಹೇನೃಪ-ಎಲೈಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ, ಯಶೋದಾ-ಯಶೋದಾದೇವಿಯು, ಅಶೇಷನಾಥ-ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದ, ತಂ-ಅಕ್ಕಪ್ಪನನ್ನು, ಸುತಂಮತ್ವಾ-ತನ್ನಮಗನನ್ನಾಗಿತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ಸ್ನೇಹಬದ್ಧದೀಃ-ಪ್ರೀಮದಿಂದಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಸಹರಾಮಂ-ರಾಮನೊಡನೆಸಹಿತನಾದ, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಷ್ಣನು. ಹಸ್ತೇ-ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಸ್ವವಾಟಂ-ತನ್ನಮನೆಯನ್ನು, ನೀತ್ವಾ-ಸೇರಿಸಿ, ಅಧ-ಆಮೇಲೆ, ಉದಯಂ-ಮಾಂಗಳಿಕಮಜ್ಜನಾದಿಕವನ್ನು, ಕೃತವರೇ-ಮಾಡಿದವಳಾದಳು ||೧೬|| ಗೋಪವೃದ್ಧಾಃ-ಗೋಪರಲ್ಲಿಮುದುಕರಾದ, ನಂದಾವಯಃ-ನಂದನುಮೊದ. ಎದವರು, ಬೃಹದ್ವನೇ-ಗೋಕುಲದೊಡ್ಡಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಮಹೋತ್ಪಾತಾಃ-ದೊಡ್ಡಅನಿಷ್ಟನೂಚನಗಳನ್ನು, (ಪೂತನಾಶಕಟಯಮಘಾರ್ಜನಾದಿಭಂಜನಗಳನ್ನು) ಅನುಭೂಯ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿನೋಡಿ, ಸಮಾಗಮ್ಯ-ಬಂದುಸೇರಿ, ವ್ರಜಕಾರ್ಯಂ-ಗೋಕುಲದಕೆಲಸವನ್ನು, ಅಮಂತ್ರಯ-ಆಲೋಚಿಸಿದರು ||೧೭|| ತ್ರೇತ-ಅವರೊಳಗೆ, ಜ್ಞಾನಪಯೋಧಿಕಃ-ಜ್ಞಾನ-ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ವಯಃ-ಪ್ರಾಯದಿಂದಲೂ, ಅಧಿಕಃ-ದೊಡ್ಡವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ದೇಶಕಾಲಾರ್ಥತತ್ವಜ್ಞಃ-ದೇಶ-ಸ್ಥಳದ, ಕಾಲ-ಹೊತ್ತಿನ, ಅರ್ಥ-ಪ್ರಯೋಜನದ, ತತ್ವ-ಯಥಾರ್ಥವನ್ನು, ಜ್ಞಃ-ಒಟ್ಟವ

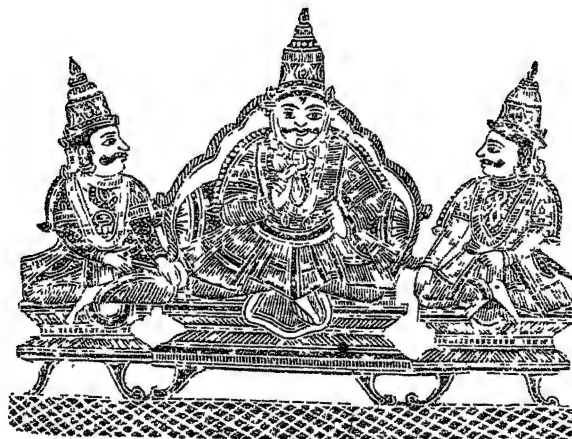
ನಮಮಾಡು ||೧೩|| ಈದಿನದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರವೂ ಕೂಡಿಯಿರುವುದರಿಂದ ನೀನುಮಡಿಯುಟ್ಟು ಬಾ | ಹೃಣರಿಗೆ ಗೋದಾನಗಳಂ ಮಾಡುವನಾಗು. ||೧೪|| ಅವರವರ ತಾಯಿಯರಿಂದ ಸ್ನಾನಾಲಂಕಾರ ಭೋಜನಗಳಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನಿನ್ನ ಸಂಗಾತಿಗಳಾದ ಗೋಪಾಲಬಾಳಕರಂ ನೋಡು | ನೀನು ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವಂ ಮಾಡಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಭೋಜನವಂಮಾಡಿ ಬಳಿಕಸುಖದಿಂದ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗು. ||೧೫|| ಎಲೈ,

ಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ | ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ನೇಹವೆಂಬಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನಂ ತನ್ನ ಪುತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರಂ ಕೈಗಳಂಪಿಡಿದು ತನ್ನ ಗೃಹವನೆಯ್ವಿಸಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರ್ಮ ನಾಚರಿಸಿದಳು. ||೧೬|| ಹೀಗಿರಲು ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕರೊಳಗೆ ವೃದ್ಧರಾದ ನಂದಾದಿಗಳುತಮಗೆ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ, ಬೃಹದ್ವನದಲ್ಲಿ ಮಹೋತ್ಪಾತಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿಕೂಡಿ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆಹಿತವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿದರೂ ||೧೭|| ಆಗನಂದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿಯೂ ದೇಶಕಾಲಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು

ತತೋ ಽನಂದನಾಮಾಹಗೋಪೋಜ್ಞಾನವಯೋಧಿಕಃ || ದಶಕಾಲಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಪ್ರಿಯಕೃದಾ ಮಕೃಷ್ಣ
ಯೋಃ || ೮೮ || ಉತ್ಪಾತವ್ಯಮಿತ್ಯೋಸ್ಮಾಭಿರೋಕುಲಸ್ಯಹಿತೈಷಿಭಿಃ | ಆಯಾಂತ್ಯತ್ರಮಹೋತ್ಪಾತಾವು
ಜಾನಾಂನಾಶಹಿತವಃ || ೮೯ || ಮುಕ್ತಕಥಂಚಿದ್ರಾಕ್ಷಸ್ಯಾಬಾಲಘ್ನಾಬಾಲಕೋಪ್ಯಸೌ | ಹರೀರನುಗ್ರಹಾ
ನ್ಮೂನಮನಶ್ಚೋಪರಿನಾಪತತ || ೯೦ || ಚಕ್ರವಾತೇನನೀತೋಯಾದ್ಯೈತ್ಯನನಿಪದಂವಿಯತೆ | ಶಿಲಾಯಾಂಪತಿತ
ಸ್ತತ್ರಪರಿತಾತ್ರಸ್ಪುರೈಶ್ಚ || ೯೧ || ಯನ್ನಮಿಯತದಮ್ರಮಯೋರಂತರಂಪ್ರಾಪ್ಯಬಾಲಕಃ | ಅಸಾವ

ನಾದ, ಉಪನಂದನಾಮಾ-ಉಪನಂದನೆಂಬವನು, ಗೋಪೇ-ಗೊಲ್ಲನು, ರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ-ಬಲರಾಮಕೇಶವರಿಗೆ, ಪ್ರಿಯಕೃತ್-
ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುವವನಾಗಿ, ಅಪ-ಹೇಳಿದನು || ೮೮ || ಗೋಕುಲಸ್ಯ-ಗೊಲ್ಲರವಳಿಗೆ, ಹಿತೈಷಿಭಿಃ-ಹಿತವನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಿರುವ, ಅಸ್ಮಾ-
ಭಿಃ-ನಮ್ಮಿಂದ, ಇತಃ-ಈಸ್ಥಳದಿಂದ, ಉತ್ಪಾತವ್ಯಂ-ಎದ್ದುಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು ಅತ್ರ-ಈಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ವ್ರಜಾನಾಂ-ಗೊಲ್ಲರ
ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ, ನಾಶಹೇತವಿ-ಹ್ವಯನಿಮಿತ್ತಗಳಾದ, ಮಹೋತ್ಪಾತಾಃ-ಬೌದ್ಧದೋಷಗಳು, ಆಯಾಂತಿ-ಬರುತ್ತವೆ || ೮೯ || ಅಸೌ-
ಬಾಲಕೂಪಿ-ಈಕುಡುಗನಾವಕೃಷ್ಣನೂಕೂಡ, ಬಾಲಘ್ನಾ-ಕುಡುಗರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ, ರಾಕ್ಷಸ್ಯಾ-ರಕ್ಷಸಿಯಿಂದ, ಕಥಂಚಿತ್-ಹೇಗೋ
ಮುಕ್ತ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟನು ಪರೀ-ಎಷ್ಟುನಿನ, ಅನುಗ್ರಹಾತ್-ಪ್ರಸಾದದಿಂದ, ಅನಶ್ಚ-ಬಂಡಿಯೂಕೂಡ, ಉಪರಿ-ಮೇಲೆ, ನಾ-
ಪತತ-ಬೀಳಿಲ್ಲವು ನೂನಂ-ನಿಶ್ಚಯವು || ೯೦ || ಅಯಂ-ಈಕೃಷ್ಣನು, ಚಕ್ರವಾತೇನ-ನುಳಿಗಳಿಂದ, ದೈತ್ಯೇನ-ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ,
ವಿಪದಂ-ವಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ, ಪದಂ-ಸ್ಥಾನವಾದ, ವಿಯತೆ-ಅಕಾಶವನ್ನು, ನೀತಸ್ಯ-ಹೀರನಿಟ್ಟುಕನಾಗಿ, ಶಿಲಾಯಾಂ-ಬಂಡೆಯಲ್ಲಿ,
ಪತಿತ-ಬಿದ್ದವನಾದರೂ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಸುರೇಶ್ವರೇ-ದೇವತೆಗಳಿಂದ, ಪರಿತಾತ್ರ-ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು || ೯೧ || ಅಸೌ-ಬಾಲಕ-
ಈಕುಡುಗನು, ಅನ್ಯತಮೋವಾಪಿ-ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯಾರೊಬ್ಬನಿಗಿರುವರೂ, ದ್ರುಮಯೋ-ಮರಗಳ, ಅಂತರಂ-ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ಯ-

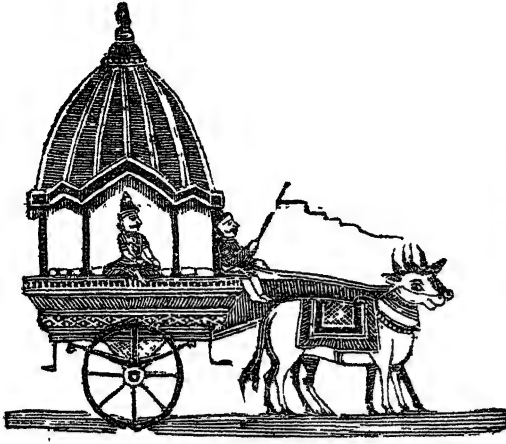

ಬಲ್ಲವನಾಗಿಯೂ ಶಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಹಿತಕರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಉಪನಂದನೆಂಬ ಗೋವಾಲಕನು ಈಶೇತಿಯ
ಲ್ಲಿನುಡಿದನು. ಅದೆಂತೆನೆ- || ೮೮ || ಈಬೃಹದ್ವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ವೀಯಕಾರಣಗಳಾದ ಮಹೋತ್ಪಾತಗಳುಂ
ಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹಿತವನವೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮಿಂದ ಈಸ್ಥಳದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗತ
ಕ್ಕದ್ದು || ೮೯ || ಅದಂತೆನೆ- ಬಾಲಕನಾದ ಈಕೃಷ್ಣನು, ಶ್ರೀಹರಿಯನುಗ್ರಹದಿಂದ ಬಾಲಘಾತುಕಿಯಾದ ಘೋ
ತನೆಯಿಂದ ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದಿಡಲ್ಪಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಬುಡಿಯೂಕೂಡ ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಬೀ
ಳಿಲ್ಲ. ಇದುನಿಶ್ಚಯವು. || ೯೦ || ಸುಳಿಗಳಿಗಾಗಿಬಂದ ತ್ಯಾಣವರ್ತನೆಂಬ ದೈತ್ಯನಿಂದ ಹಕ್ಕಿಗಳಾಡುವಸ್ಥಾನ
ವಾದ ಗಗನವನೆಯ್ಗಿಟ್ಟು ಬಾಲಕನಾದ ಈಕೃಷ್ಣನು ಹಾಸುಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆಗ ದೇವಶ್ರೇ
ಷ್ಠರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. || ೯೧ || ಮತ್ತು ಬಾಲಕನಾದ ಈಕೃಷ್ಣನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬಾಲಕನೂ ಅದರೂ ಅವಳಿ

ನೈತಮೋವಾಪಿತಕ್ಕಾಪ್ಯುಚ್ಯತರಕ್ಷಣಂ ||೩೦|| ಯಾವದ್‌ತ್ವಾತಿಕೇವಿಮ್ಲಾವ್ರಜಂನಾಭಿಭವದಿತಿ | ತಾ
ವದ್ಭಾತಾನುಪಾದಾಯಾಸ್ಯಾಮೇನೈತ್ರಸಾನುಗಾಃ ||೩೧|| ವನಂಬುನ್ಮದವನಂನಾಮಪಶ್ಯಂತವಕಾ
ನೇನವಾ | ಗೋಪಗೋಪೀಗವಾಂಸವ್ಯಂಪುಣ್ಯಾದಿತ್ಯಣವೀರುಧಮ ||೩೨|| ತತ್ತತ್ರಾದ್ಯೈವಯಾಸ್ಯಾಮೋಶಕ
ಟಾನ್ಯುಚ್ಯಮಾಚರತಾ | ಗೋಧನಾನ್ಯಗ್ರತೋಯಾಂತುಭವತಾಂತುಯಾದಿರೋಚತೆ ||೩೩|| ಶ್ರೀಶುಕಃ || ತ
ಚ್ಚುಕ್ತೈವಕಥಿಯೋಗೋಪಾಸ್ವಾಧುಸಾಧ್ವಿತಿವಾದಿನಃ | ವ್ರಜಾಸ್ವಾಸ್ವಾಸ್ವಾಸ್ವಮಾಯೇಜ್ಯಯಯೂ
ರೂಢಪರಿಚ್ಛೇದಃ ||೩೪|| ವೃದ್ಧಾನ್ಮಾಲಾಂಸ್ತ್ರೀಯೋರಾಜಂತ್ಸ್ರೋಪಕರಣಾಽನಿಚ | ಅನಸಾಸ್ವರೋಪ್ಯ

ಹೊಂದಿ, ನಮ್ರಿಯೇತಯತೆ-ಸಾಯದೇಯಿರುವನೆಂಬುವುದಾವುದುಂಟೋ, ತಚ್ಚಾಪಿ-ಅದೂಕೂಡ, ಅಚ್ಯುತರಕ್ಷಣಂ-ವಿಷ್ಣುವಿನ
ಸಂರಕ್ಷಣವೆ ||೩೦|| ಔತ್ಪಾತಿಕೇ-ದುರ್ಲಭ್ಯವಾದಂತಹವಾದ, ಅರಿಷ್ಟಾಃ-ಕಷ್ಟವು, ಯಾವತೆ-ಯಾವವರೆಗೂ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವ
ನ್ನು, ನಾಭಿಭವೇತೆ-ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ, ತಾವತೆ-ಅವೇಳಿಗಾಗಿ, ಇತಃ-ಇಲ್ಲಿಂದ, ಬಾಲಾಃ-ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಉಪಾದಾಯ-ಎ
ತ್ತಿಕೊಂಡು, ಸಾನುಗಾಃ-ಅನುಸರಿಸಿಬರುವವರೊಡಗೂಡಿದವರಾಗಿ, ಅನ್ಯತ್ರ-ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆಗೆ, ಯಾಸ್ಯಾಮಃ-ಹೋಗು
ವೆವು ||೩೧|| ವೃಂದಾವನಂನಾಮ-ಬೃಂದಾವನವೆಂಬಹೆಸರಿನಿಂಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ವನಂ-ಅರಣ್ಯವು, ಪಶ್ಯಂತ-ಪಶುಹಿತಕರವಾದ್ದು ನ
ವಕಾನನಂ-ಹೊಸಕಾಡುಗಳುಳ್ಳದ್ದು ಗೋಪಗೋಪೀಗವಾಂ-ಗೋಪ-ಗೊಲ್ಲರಿಗೂ, ಗೋಪೀ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರಿಗೂ, ಗವಾಂ-ಗೋವುಗಳ
ಗೂ, ಸೇವ್ಯಂ-ಸೇವಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು, ಪುಣ್ಯಾದಿತ್ಯಣವೀರುಧಂ-ಪುಣ್ಯ-ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಳ್ಳ, ಅದಿ-ಬೆಟ್ಟವು, ತ್ಯೇಣ-ಹುಲ್ಲು, ವೀ
ರುಧಂ-ಬಳ್ಳಿಗಳೆಲ್ಲವು ||೩೨|| ತತ್ತತ್ರ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಅದ್ಯೈವ-ಈಗಲೇ, ತತ್ತ-ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಯಾಸ್ಯಾಮಃ-ಹೋಗುವ, ಶಕಟಾಃ-
ಬಂಡಿಗಳನ್ನು, ಯು-ಹೂಡಿರಿ ಚಿರಂ-ಕಾಲಪರಣವು, ಮಾ-ಬೇಡ, ಭವತಾಂ-ನಿಮಗೆ, ರೋಚತೇಯದಿ-ಇಷ್ಟವಾದರೆ, ಗೋಧ
ನಾನಿ-ಗೋವುಗಳೆಂಬಧನಗಳು, ಅಗ್ರತಃ-ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ, ಯಾಂತು-ನಡೆಯಲಿ ||೩೩|| (ಶುಕವಚನವು) ತತ್-ಆಮಾತನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-
ಕೇಳಿ, ಏಕಥಿಯಃ-ಒಂದೇಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಗೋಪಾಃ-ಗೊಲ್ಲರು, ಸಾಧುಸಾಧ್ವಿತಿ-ಸರಿಸರಿಯೆಂದು, ವಾದಿನಃ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವವರಾಗಿ,
ಸ್ವಾಸ್ವಾಸ್ವಾ-ತಮ್ಮತಮ್ಮ, ವ್ರಜಾಃ-ಬಂಡಿಗಳಿಗುಂಪುಗಳನ್ನು, ಸಮಾಯೇಜ್ಯ-ಹೂಡಿ, ರೂಢಪರಿಚ್ಛೇದಃ-ರೂಢ-ಬಂಡಿಗಳ
ಲ್ಲಿಹೇರಲ್ಪಟ್ಟ, ಪರಿಚ್ಛೇದಃ-ಗೃಹೋಪಕರಣಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಲ್ಲವರಾಗಿ, ಯಯಃ-ತೆರಳಿದರು ||೩೪|| ರಾಜಾಃ-ಅರಸನೇ! ಗೋಪಾಲಾಃ-
ಗೊಲ್ಲರು, ವೃದ್ಧಾಃ-ಮದುಕರನ್ನೂ, ಬಾಲಾಃ-ಹುಡುಗರನ್ನೂ, ಸ್ತ್ರೀಯಃ-ಹೆಂಗಗಳನ್ನೂ, ಸರ್ವೇ-ವಕರಣಾಽನಿಚ-ನಕಲನಂಭಾ

ಗಳಾದ ಮತ್ತೀಮರಗಳ ಮಧ್ಯವನೆಯಿ ದಿಲಯವನೆಯ್ದಿಲ್ಲವೆಂಬುವುದು ಯಾವುದುಂಟೋ ಅದುಸಹ ಶ್ರೀಹ
ರಿಯಸಂರಕ್ಷಣವೇಸರಿ. ||೩೦|| ಎಲೈ, ಗೋಪರೇ! ಯಾವವರೆಗೆ ಈಮಹೋತ್ಪಾತಗಳಿಂದಾದ ಅನರ್ಥವು ಏಕೆ
ವದಿಂದ ಈಗೋಕುಲವಂಪೀಡಿಸುವುದೋ, ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ನಾವು ಈಬಾಲಕರಂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪರಿವಾರಜನ
ರೊಡಗೂಡಿ ಈಬೃಹದ್ವನದವನೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದುಸ್ಥಾನವಂಕುರಿತು ಹೋಗಬೇಕು. ||೩೧|| ಎಲ್ಲಿಗೆಹೋಗ
ಲ್ಪಕ್ಕಾದೆಂದರೆ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದ ಮತ್ತು ಹೊಸಹೊಸ ವನಂಗಳುಳ್ಳ, ಗೋವುಗಳೆಂದಲೂ ಗೋ
ಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಲೂ ವಾಸುಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ನದೀ ಜಲವೂ ಹುಲ್ಲೂ ಬಳ್ಳಿಗಳೆಂದಲಾದವುಗಳ
ಳುಳ್ಳ, ಬೃಂದಾವನವೆಂಬಹೆಸರುಳ್ಳ, ಒಂದುವನವಿರುವುದು. ||೩೨|| ನಾವು ಅಬೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಈಗಲೇಹೋಗುವ.
ಬಂಡಿಗಳಿಗೆ ಎತ್ತುಗಳಂಕಟ್ಟಿರಿ. ಈಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಕಳೆಯಬೇಡಿ. ಮತ್ತು ನಿಮಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದರೆ ನಮ್ಮ
ಗೋಧನಗಳು ಮುಂದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆಹೋಗಲಿ. ||೩೩|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ, ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪನಂದನಿಂದ ನುಡಿಯಲ್ಪ
ಟ್ಟ ವಾಕ್ಯವು. ಕೇಳಿ ನಂದನೇಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರೊಲರೂ ಯುಕ್ತವೇಸರಿಯೆಂದುನುಡಿದು, ಏಕಪ್ರಕಾರವಾ
ದ ಭುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮಬಂಡಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗೃಹೋ
ಪಕರಣಂಗಳಂ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದತೆರಳಿದರು. ||೩೪|| ಮತ್ತು ಕೆಲವುಬಂಡಿಗಳಮೇಲೆ ಗೋಪಾಲಕರು ಮು
ದ್ದುಕರನ್ನೂ ಹೆಂಗಗಳನ್ನೂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತಗಳಾದ ಗೃಹೋಪಕರಣಗಳನ್ನೂ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು

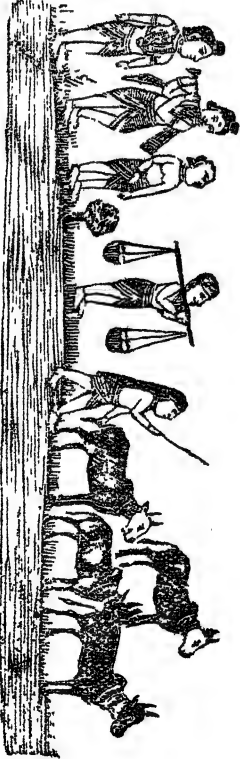

ಗೋಧರಾ

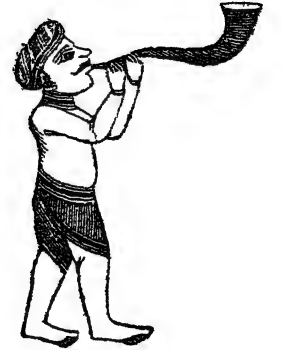

ಗೋಪಾಲಕರು

ಗೋಪುಗಳಾ

ಶೋಹಿಣಿ ಯಶೋದೇ ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರಾ

ವಾದ್ಯಗಾರರು

ಗೋಪಾಲಾಯತಾ ಆತ್ಮಕರಾಸನಾಃ ||೩೩|| ಗೋಧನಾನಿಪುರಸ್ಕೃತ್ಯೈಶ್ಯಂಗಾಣ್ಯಾಪೂರ್ವಸರ್ವತಃ | ತೋರ್ಯ
ಘೋಷೇನುಹತಾತಯಯುಸ್ಸಪುರೋಹಿತಾಃ ||೩೪|| ಗೋಪೈರ್ಯೋಧರಥಾನೂತ್ನಕುಚಕುಂಕುಮಕಾಂ
ತಯಃ | ಕೃಷ್ಣಲೀಲಾಂಜಗುಪ್ರೀತ್ಯಾನ್ಮೈಕಜ್ಯೋಸ್ಸುವಾಸನಃ ||೩೫|| ತದಾಯಶೋದಾರೋಹಿಣ್ಯಾವೇ
ಕಂಕಕಟಮಾಸ್ಥಿತೆ | ರೇಜತುಃಕೃಷ್ಣರ. ಮಾಭ್ಯಾಂತತ್ಯಧಾಶ್ರವಣೋತ್ಸುಕೇ ||೪೦|| ಬೃನ್ದಾವನಂಸಂಪ್ರವಿ

ರಗಳನ್ನೂ, ಅನನ್ಯ-ಬಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅರೋಹ್ಯ-ವಿರಿಸಿ, ಆತ್ಮಕರಾಸನಾಃ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟುಜಿಲ್ಲಗಳಲ್ಲವರಾಗಿ, ಯತಾಃ-ಯತ್ನಶೀಲ
ರಾಗಿ. ||೩೩||ಗೋಧನಾನಿ-ಗೋರೂಪಗಳಾದಧನಗಳನ್ನು, ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ-ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸರ್ವತಃ- ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ,
ಕೃಂಗಾಣಿ-ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು, ಆಪೂರ್ವ-ಊದಿ, ತೇ-ಅವರು, ಸಪುರೋಹಿತಾಸ್ಸನ್ನಃ- ಪುರೋಹಿತರೊಡನೆಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ಮಹ
ತಾ-ದೊಡ್ಡದಾದ, ತೋರ್ಯಘೋಷೇಣ-ತಮಟೆಗಳಧ್ವನಿಯೊಡನೆ, -ಯಯುಃ-ತೆರಳಿದರು||೩೪||ರೋಧರಥಾಃ- ವಿರವಬಂಧಿಗಳಲ್ಲ, ನೂ
ತ್ನಕುಚಕುಂಕುಮಕಾಂತಯಃ-ನೂತ್ನ-ಹೊಸತಾದ, ಕುಚಕುಂಕುಮ- ಮೊಲೆಗಳೆಂಬೊಳಿದಕಂಠೋನ, ಕಾಂತಯಃ-ಹೊಳಪುಳ್ಳವ
ರಾದ, ನಿಪ್ಪಕಂಠ್ಯಃ-ಚಿನ್ನದವರಹಾಗಳನರಗಳಲ್ಲವರಾದ, ಸುವಾಸನಃ-ಬಳ್ಳಿತಾದವಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲವರಾದ, ಗೋಪೈಃ-ಗೋಲ್ಲಿಯರು,
ಪ್ರೀತ್ಯಾ-ಪ್ರಿಯದಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಲೀಲಾಂ-ಕೃಷ್ಣನವಿನೋದವನ್ನು, ಜಗಃ-ಹಾಡಿದರು ||೩೫||ತದಾ-ಅಗ, ಯಶೋದಾರೋಹಿಣ್ಯಾ-
ಯಶೋದೆಯೊರೋಹಿಣಿಯೂ, ಏಕಂಕಕಟಂ-ಒಂದುಬಂಧಿಯನ್ನು, ಕೃಷ್ಣರಾಮಾಭ್ಯಾಂಸಹ- ಕೃಷ್ಣರಾಮೆರೊಡನೆ, ಅಸ್ಥಿತೇ-
ವಿರದವರೂ, ತತ್ತ್ವಧಾಶ್ರವಣೋತ್ಸುಕೇ-ತತ್-ಆಕೃಷ್ಣರಾಮರ, ಕಥಾ-ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು, ಶ್ರವಣ-ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ, ಉತ್ಸುಕೇ-ಕು
ತೂಹಲಗೊಂಡವರೂಆಗಿ, ರೇಜತುಃ-ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು ||೪೦|| ಸರ್ವಕಾಲಸುಖಾವಹಂ- ಸಕಲತುಃಗಳಲ್ಲಿಯೂಸುಖವನ್ನು ಮಾಡುವ

ಡು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಬೆಲ್ಲಗಳಂಪಿಡಿದವರಾಗಿ ಹೊರಟರು. ||೩೩|| ಮತ್ತು ಗೋಪಾಲಕರುತ್ವರೆಯೊಡಗೂಡಿ ಗೋ
ಧನಗಳೂ ಘಾಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೊಂಬುಗಳಂ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ಸಿ ದೊಡ್ಡದಾದವಾದ್ಯಧ್ವನಿಯೊಡನೆ ಪು
ರೋಹಿತಸಮೇತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದತೆರಳಿದರು. ||೩೪|| ಅನಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾಗಿ ಕುಚದಲ್ಲಿಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕುಂಕುಮ
ದಿಂ ಪಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಮತ್ತುದಿವ್ಯದುಕೂಲಂಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟಿರುವ, ಹಾರದಕಂಗಳೆಂ ಶೋಭಿಸುವಕಂಗಳಿ
ಲ್ಲ, ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ರಥಾರೋಹರಾಗಿ ಅತಿಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತ್ರೆಯಂ ಗಾನಂಗೆಯ್ದರು.||೩೫||ಅದೇ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಶೋದಾರೋಹಿಣೀದೇವಿಯೆರಾ ಈರ್ವರೂ ಒಂದೇರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರಾಗಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ
ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲಮುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅಪುತ್ರರೊಡನೆ ಪ್ರ
ಕಾಶಿಸಿದರು. ||೪೦||ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋವಾಲಕರು ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖಕರವಾದ ಬೃಂದಾವನವೆಂಬ ಸ್ಥಾ

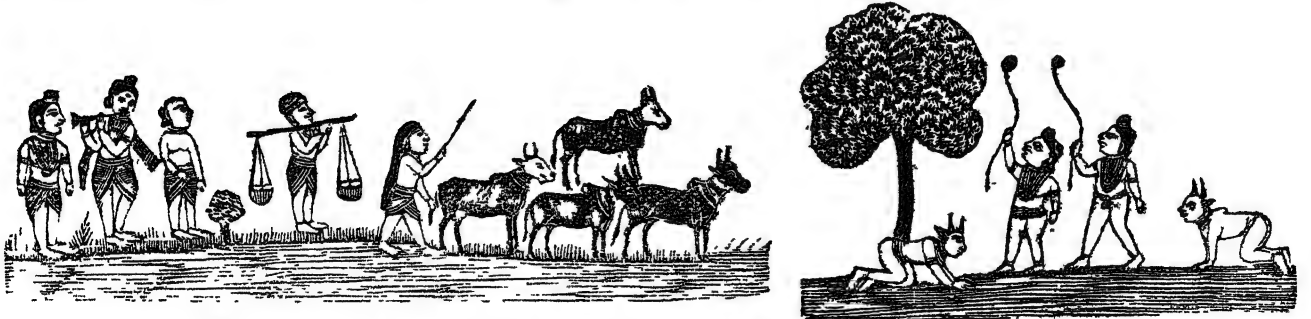

ನವಿಲೇಪಮ ಪ್ರವೇಶುಗೆಯ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಗೋಪಸಮೂಹಕ್ಕೆ ವಾಗಸ್ಥಾನ
ವಂಚಿಸಿದರು ||೪೦|| ಎಲ್ಲವರನ್ನೂ, ಅಗ ಒಂದಾವನವನ್ನೂ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯನ್ನೂ ಯಮುನಾನದಿಯ ಮ

ಶ್ಯಸರ್ವಕಾಲಸುಖಾವಹಂ | ತತ್ರ ಚಕ್ರಂ ವ್ರಜಾವಾಸುಕಕಟ್ಮರ್ದಂ ಚಂದ್ರವತ್ | ೪೧ | ಬೃಂದಾವನಂ
ಗೋವರ್ಧನಂ ಯಮುನಾ ಪುಳಿನಾ ಚ | ನಿಕ್ಷುಪ್ತಸೀಮತಃ ಪೀಠೀ ರಾಮಮಾಧವಯೋ ರ್ವೃಷ | ೪೨ | ಏವಂ
ವ್ರಜಾಕಸಾಂ ಪ್ರೀತಿಯ ಚ್ಚೈಂತೌ ಬಾಲಚಪ್ಪಿತ್ಯೈಃ | ಕಲವಾಕ್ಯೈಸ್ಸ್ಯಕಾಲೇನ ವತ್ಸಪಾಲೌ ಬಭೂವತುಃ |
ಅವಿದೂರೇ ವ್ರಜಭುವಸ್ಸಹಗೋಪಾಲಬಾಲಕೈಃ | ಚಾರಯಾಮಾಸ ತು ರ್ವತ್ಸಾನ್ನಾ ನಾಕ್ರಿಡಾ ಪರಿಚ್ಛದೌ |
ಕೃಚಿದ್ವಾದಯತೋವೇಣಂ ಪ್ರಸಂತೌ ಹೈವಣೈಃ ಕೃಚಿತ್ | ಕೃಚಿತ್ಪದ್ಮಾಕಿಂಕಣೀಭಿಃ ಕ್ಷಿಪತಶ್ಚ ಕೃಚಿತ್ಪು

ಬೃಂದಾವನಂ-ಬೃಂದಾವನವೆಂಬಕಾಡನ್ನು, ಸಂಪ್ರವಿಶ್ಯ-ನೇರಿ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಕಕಟ್ಮಿಃ-ಬಂಡಿಗಳಿಂದ, ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರವತ್-ಅರ್ಧ
ಚಂದ್ರನಹಾಗೆ, ವ್ರಜಾವಾಸಂ-ಗೋಲ್ಲರಪಾಳ್ಯವನ್ನು, ಚಕ್ರಂ-ಮಾಡಿರು || ೪೧ || ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ | ಬೃಂದಾವನಂ- ಬೃಂ
ದಾವನವೆಂಬಕಾಡನ್ನೂ, ಗೋವರ್ಧನಂ-ಗೋವರ್ಧನವೆಂಬಬೆಟ್ಟವನ್ನೂ, ಯಮುನಾಪುಳಿನಾಚ-ಯಮುನಾ ನದಿಯಮರಳಿಟ್ಟ
ಗಳನ್ನೂ, ನಿಕ್ಷುಪ್ತ-ನೋಡಿ, ರಾಮಮಾಧವಯೋಃ-ಬಲಭದ್ರಕೃಷ್ಣರಿಗೆ, ಉತ್ತಮಾ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ಪ್ರೀತಿ-ಅನುರಾಗವು, ಆಸೀ
ತ್-ಉಂಟಾಯಿತು || ೪೨ || ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಕಲವಾಕ್ಯೈಃ-ಕಲ-ಅಪ್ಯಕ್ತಮಧುರಗಳಾದ, ವಾಕ್ಯೈಃ-ಮುದ್ದುನುಡಿಗಳೆಳ್ಳ, ಬಾಲಚಪ್ಪಿ
ತ್ಯೈಃ-ಹುಡುಗಾಟಗಳಿಂದ, ವ್ರಜಾಕಸಾಂ-ಗೋಲ್ಲರಪಾಳ್ಯವೇಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳವರಿಗೆ, ಪ್ರೀತಿಂ- ಪ್ರಿಯಭಾವವನ್ನು, ಯಚ್ಚೈಂತೌ-
ಕೊಡುತ್ತಿರುವರಾಮಾಕೃಷ್ಣರು, ಸ್ವಕಾಲೇನ-ತಮ್ಮವಯಸ್ಸಿನಿಂದ, ವತ್ಸಪಾಲೌ-ಕರುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರು, ಬಭೂವತುಃ-ಆದ
ರಂತೆ || ೪೩ || ನಾನಾಕ್ರಿಡಾಪರಿಚ್ಛದೌ-ನಾನಾ-ಹಲವುಬಗೆಯಾದ, ಕ್ರೀಡಾ-ಆಟಗಳ, ಪರಿಚ್ಛದೌ- ಉಪಕರಣಸಾಮಗ್ರಿಗಳುಳ್ಳ ರಾ
ಮಾಕೃಷ್ಣರು, ವ್ರಜಭುವಃ-ಗೋಲ್ಲರಹಳ್ಳಿಯಭೂಮಿಗೆ, ಅವಿದೂರೇ-ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ, ಗೋಪಾಲಬಾಲಕೈಸ್ಸ್ಯ-ಗೋಲ್ಲರಹುಡುಗರೊಡನೆ, ವೆ
ತ್ಸಾನ್-ಕರುಗಳನ್ನು, ಚಾರಯಾಮಾಸ-ತಿರುಗಾಡಿಸಿದರು. ಅಧವಾಮೇಯಿಸಿದರು || ೪೪ || ಕೃಚಿತ್-ಒಂದುಕಡೆ, ವೇಣುಂ-ಕೊಳಲ
ನ್ನು, ವಾದಯತಃ-ಊದವರು. ಕೃಚಿತ್-ಒಂದುಕಡೆ, ಹೈವಣೈಃ-ಬೆಲ್ಲವತ್ತಿನಲ್ಲಿಮೊದಲಾದಕಾಯಿಗಳಿಂದ, ಕ್ಷಿಪಂತೌ-ಎತ್ತಿಹೊಡೆ
ಯುವರಾಗುವರು ಕೃಚಿತ್-ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಕಿಂಕಣೀಭಿಃ-ಗೆಜ್ಜೆಗಳುಳ್ಳ, ಪದ್ಮಾಕಿ-ಕಾಲುಗಳಿಂದ, ಕ್ಷಿಪತಶ್ಚ- ಒದೆಯುತ್ತಲಾಯಿರು

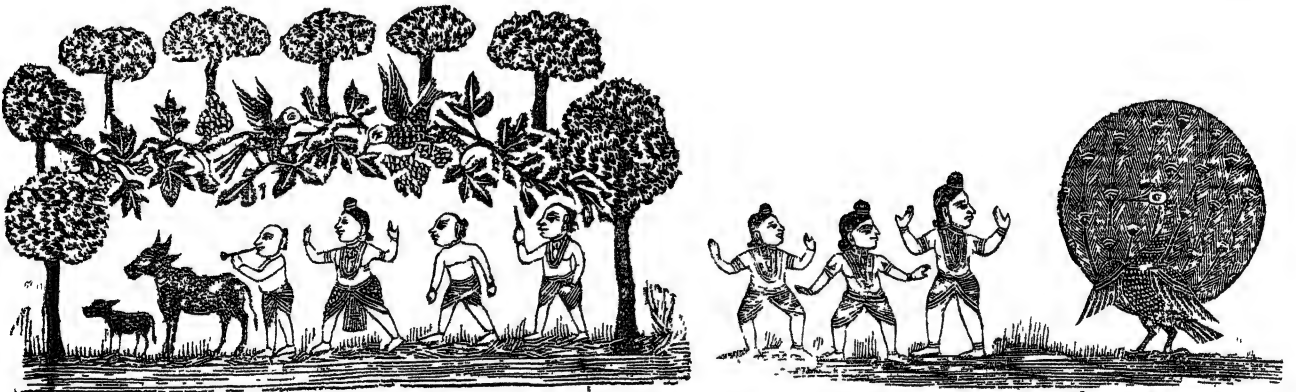
ರಳತಿಟ್ಟಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ರಾಮಾಕೃಷ್ಣರಿರ್ದರಿಗೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಯಿತು. || ೪೨ || ಈಪ್ರೀತಿ
ಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಗೋಪಿಯರಿಗೆ ತಮ್ಮಬಾಲಕ್ರೀಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಮನೋಹರವಾದ ಮುದ್ದುಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರೀ
ತಿಯುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರಾಮಾಕೃಷ್ಣರಿರ್ವರೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯೋಗ್ಯವಾದ ವಯಸ್ಸಿನೆಯ್ದಿ ಕರುಗಳನ್ನು
ಪಾಲಿಸುವರಾದರು. || ೪೩ || (ಶ್ರೀರಾಮಾಕೃಷ್ಣರ ಕೌಮಾರಲೀಲೆಯಂ ವರ್ಣಿಸುವನಂತೆ) ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಕೃ
ಷ್ಣರಿರ್ವರೂ ಗೋಪಾಲಬಾಲರಿಂಕೂಡ ನಾನಾವಿಧಗಳಾದ ಕ್ರೀಡಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಸ
ಮೀಪಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕರುಗಳಂ ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. || ೪೪ || ಅದಂತೆ- ರಾಮಾಕೃಷ್ಣರಿರ್ವರೂ ಒಂದುವೇಳೆಯ

ಲ್ಲಿ ವೇಣುಗಾನಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಮತ್ತೊಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕವಣಿಗಳಿಂದ ತ್ರಿಬಿಲ್ವಾದಿಫಲಗಳಂ ಎಸೆಯು
ತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆಗಳಿಂಕೂಡಿದ ಪಾದಗಳಿಂದ ಕಾಣಿಯತಲಿರುವರಾಗಿ ವಿಹರಿ

ನಃ ||೪೫||ವೃಷಾಭಯಮಾಣೌನರ್ದಂತೌಕ್ವಚಿತ್ಕೃತಿಮಗೋವೃವೈಃ | ಗೋವೈರುದ್ಧಾ ಮಚರಿತೌಯುಯು
ಧಾತೆಪರಸ್ಪರಮ್ ||೪೬|| ಚಕೋರಕೌಂಚಚಕ್ರಾಂಗಭಾರದ್ವಾಜಾಃ ಸರ್ಪಿಣಿಃ | ಅನುರೋದಿತಿಸತ್ತ್ವಾಃ
ವೈಭೀತವದ್ವ್ಯಾಭಸಿಂಹಯೇಃ | ಅನುಕ್ಯತ್ಯರುತ್ವೈರ್ಜಂತೂಂಶ್ಚೈರತುಃಪ್ರಾಕೃತೌಯಧಾ ||೪೭|| ಕದಾ
ಚಿದ್ಯಮುನಾತಿರವತ್ಸಾಂಶ್ಚಾರಯತೋರಭಕ್ತೈಃ | ವಯಸ್ತ್ಯೈಃ ಕೃಷ್ಣಬಲಯೇರ್ಜಿಘಾಂಸುರ್ದೃಷ್ಟೌತಗಮ
ತ್ ||೪೮|| ತಂವತ್ಸರೂಪಿಣಂವೀಕ್ಷ್ಯವತ್ಸಯೋಧಗತಂಹರಿಃ | ದರ್ಶಯಃ ಸ್ವಲ್ಪದವಾಯಶನ್ಯೈರ್ಮೃಗಧವಾಸ

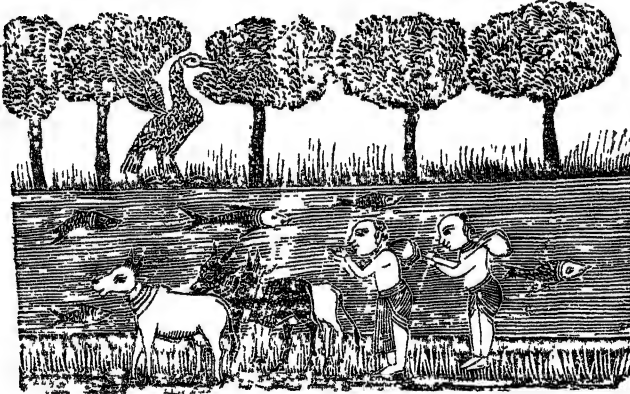
ವರು. ಕೃಚಿತ್ಪುನಃ-ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆಯೊಳಗಾದರೋ||೪೬|| ವೃಷಾಭಯಮಾಣೌ-ಎತ್ತುಗಳಾಗಿರುವವರಾಗಿ, ಸರ್ಪಂತಾ-ಕೊಗುತಲಿ
ರುವರೂ, ಉದ್ಧಾಮಚರಿತೌ-ಅತಿಶಯವಾದಚರಿತೌವೃಳವರೂಆದರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಕೃಚಿತ್-ಬಂದವನಾದಲ್ಲಿ, ಕೃತಿಮಗೋವೃ
ವೈಃ-ಕೃತಿಮ-ಕಲ್ಪಿತವಾದ, ಗೋವೃವೈ-ಆಕಳಿಯೆತ್ತುಗಳಆಕಾರಗಳುಳ್ಳವರಾದ, ಗೋಪೈಃ-ದನಗಳಂಕಾಯವಹುಡುಗರೊಡನೆ, ಪ
ರಸ್ಪರಂ-ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ, ಯುಯುಧಾತೇ-ಜಗಳವಾಡಿದಂತೆ ||೪೭|| ಸಃ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಸರ್ಪಿಣಿಃ-ನವಿಲುಗಳನ್ನೂ, ಚಕೋರ
ಕೌಂಚಚಕ್ರಾಂಗಭಾರದ್ವಾಜಾಃ-ಚಕೋರ-ತಿಂಗಳಹಕ್ಕಿ, ಕೌಂಚ-ಕೊಕ್ಕರಿ-ಚಕ್ರಾಂಗ-ಚಕ್ರವಾಕವಕ್ಷಿ, ಭಾರದ್ವಾಜಾಃ-
ಕಬ್ಬುಲಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ, ಅನುರೋದಿತ-ಅನುಸರಿಸಿಕೊಗುವನು. ಸತ್ತ್ವಾಃ-ಹಲವುಜಂತುಗಳನ್ನು, ಅನುರೋದಿತ-ಅನುಸರಿಸಿಅಣಕಿ
ಸಿಕೊಗುವನು. ವ್ಯಾಭಸಿಂಹಯೇಃ-ಪುಲಿಗೊಸಿಂಹಕ್ಕೂ, ಭೀತವತ್-ಹೆದರಿರುವಂತೆ, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವನು. (ಆರಾಮಕೃ
ಷ್ಣರು)ರುತ್ವೈಃ-ಶಬ್ದಗಳಿಂದ, ಜಂತೂಃ-ಅಂಚನವಿಲುಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು, ಅನುಕ್ಯತ್ಯ-ಅಣಕಿಸಿಕೊಗಿ, ಪ್ರಾಕೃತೌಯಧಾ-
ಪಾಮರರುಜೇಗೋಹಾಗೆ, ಚೀರತುಃ-ತಿರುಗಾಡಿದರು ||೪೮||ಕದಾಚಿತ್-ಬಂದಾನೊಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣಬಲಯೇಃ-ಕೃಷ್ಣನೂಬಲ
ರಾಮನೂ, ವಯಸ್ತ್ಯೈಃ-ಗಳೆಯರಾದ, ಅರ್ಭಕೃಷ್ಣಹ-ಹುಡುಗರೊಂದಿಗೆ, ಯಮುನಾತಿರೇ-ಯಮುನಾನದಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ವತ್ಸಾಃ-
ಕರುಗಳನ್ನು, ಚಾರಯತೋಽಸೃತೋಃ-ಮೇಯಿಸುತ್ತಿರುವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ಜಿಘಾಂಸುಃ-ಕೊಲ್ಲಲೆಳಸಿದ, ದೃಷ್ಟೌಃ-ಅನುರನು, ಆ
ಗಮತ್-ಬಂದನು ||೪೮||ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ವತ್ಸಯೋಧಗತಂ-ಕರುಗಳಿಬಂದಿನಲ್ಲಿಸೇರಿರುವ, ವತ್ಸರೂಪಿಣಂ-ಕರುವಿನರೂಪವುಳ್ಳ,

ಸಿದರು. ||೪೫||ಮತ್ತೊಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಗಳಾದ ಕಂಬಳಾದಿಗಳಂ ತುಂಬಕವಿಚಿಕೋಂಡು ಕಪಟದಿಂದ
ಗೋವೃವಭಿ ವೇಷಗಳಂಧರಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಗೋವೃವಭಿಗಳುತೆ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರೊ
ಡನೆ ತಾವೂ ಅದೇವೇಷದಿಂದ ಹಾಗೆಧ್ವನಿಗೆಯ್ಯುವರಾಗಿ, ಪರಸ್ಪರವಾಗಿಯುದ್ಧಂಗೆಯ್ದರು. ||೪೬||ಮತ್ತುರಾಮ
ಕೃಷ್ಣರು ಹುಲಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳದನೆಯಿಂದ ಹದರದವರಂತೆಯು ತಿಂಗಳಹಕ್ಕಿ ಕೊಕ್ಕರಿ ಚಕ್ರವಕ್ಕಿ ಕಬ್ಬುಲ
ಹಕ್ಕಿನವಿಲುಇವುಗಳನನುಸರಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದರು. * ಮತ್ತು ಮಿಕ್ಕಪ್ರಾಣಿಗಳಹಾಗೂ ಧ್ವನಿಮಾಡು
ತ್ತ ಅಣಕಿಸುತ್ತ ಲೋಕಸಾಧಾರಣರಾದ ಬಾಲಕರಂತೆ ತಾವೂ ಸಂಚರಿಸಿದರು. * ||೪೭||ಹೀಗೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ
ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನ್ನೇಹಿತರಾದ ಗೋಪಾಲರಿಂಕೂಡಿ ಯಮುನಾತಿರದಲ್ಲಿ ಕರುಗಳಂ ಮೇಯಿಸುತ್ತಿರು
ವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ವತ್ಸನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ಬಂದನು||೪೮||ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಕರುವಿನರೂಪವುಳ್ಳ

ದೆತ ||೪೯|| ಗೃಹೀತ್ವಾಪರವಾದಾಭ್ಯಾಂಸಹರಾಂಗೂಲಮಚ್ಯುತಃ | ಭ್ರಾಮಯಿತ್ವಾಕಪಿತ್ಯಾಗ್ರವಾ |
ಹಿಣೋದ್ಗತೇವಿತತ್ ||೫೦|| ಸಕಪಿತ್ಯೈರ್ಮಹಾಕಾಯಃಪಾತ್ಯಮಾನ್ಯೈಃಸಮತದ | ಅಂವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಸ್ಮಿತಾ
ಬಾಲಾಶ್ಯಶಂಸುಸ್ಸಾಧುಸಾಧ್ವಿತಿ ||೫೧|| ದೇವಾಶ್ಚೈವರಿಸಂತುಷ್ಠಾಪವರ್ಷಾಃಪುಷ್ಪದರ್ಶಿಃ || ತೌವತ್ಸ
ಪಾಲಕೌಭೂತ್ವಾಸರ್ವಲೋಕೈಕಪಾಲಕೌ || ಸಮ್ರಾತ್ರಾಶ್ಚಗೋವತ್ಸಾಂಶ್ಚ ರಯಸ್ತೌವಿಚರತಃ ||೫೨||

ತಂ-ಆವತ್ಸಾಸುರನನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಬಲದೇವಾಯ-ಒಲರಾಮನಿಗೆ, ದರ್ಶಯಿಸ- ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಶಸ್ತ್ರೈಃ-
ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಮುಗ್ಧವೆ-ಅರಿಯದವನಹಾಗಿ, ಆನದತ್-ಜತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋದನು ||೪೯|| ಅಚ್ಯುತಃ-ಚ್ಯುತನು, ಅಪರವಾದಾಭ್ಯಾಂಸಹ-ಹಿಂ
ಗಾಲುಗಳೊಂದಿಗೆ, ಲಾಂಗೂಲಂ-ಬಾಲವನ್ನು, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಭ್ರಾಮಯಿತ್ವಾ-ನುತ್ತುಲಿಗಿಸಿ, ಗತಜೀವಿತಂ-
ಕಳೆದುಹೋದಪ್ರಾಣವುಳ್ಳವತ್ಸಾಸುರನನ್ನು, ಕಪಿತ್ಥಾಗ್ರೇ-ಬೇಲವಗಿಡಗಳಮೇಲೆ, ಪಾಹಿಣೋತ್-ಬಿಡುಬಿಡು ||೫೦|| ಮಹಾಕಾಯಃ-
ದೊಡ್ಡಮ್ಮೆಯುಳ್ಳ, ಸಃ-ಆವತ್ಸಾಸುರನು, ಪಾತ್ಯಮಾನ್ಯೈಃ-ಕಡಹವುಡುತ್ತಿರುವ, ಕಪಿತ್ಥೈಸ್ಸಹ-ಬೇಲದಮರಗಳೊಡನೆ, ಪವತಹ-
ಬಿಡು ನಷ್ಟಿ ಬಾಲಾಕಿ-ಹುಡುಗರು, ತಂ-ಜಿದ್ದ ವತ್ಸಾಸುರನನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ಕಂಡು, ಸಸ್ಮಿತಾಸ್ಸಂತಃ-ಅಶ್ವರ್ಯಗೊಂಡವರಾಗಿ, ಸಾ
ಧುಸಾಧ್ವಿತಿ-ಚನ್ನಾಯಿತುಚನ್ನಾಯಿತೆಂದು, ಶಂಸುಃ-ಪೂಗಳಿದರು ||೫೧|| ಉಪರಿ-ಮೇಲೆ, ಸಂತುಷ್ಠಾಃ- ಸಂತಸಗೊಂಡ, ದೇ
ವಾಶ್ಚ-ದೇವತೆಗಳೂಕೂಡ, ಪ್ರಪ್ಪವರ್ಷಣಂ-ಹೂವಿನಮಳೆಯನ್ನು, ವರ್ಷಾಃ- ಸುರಿದರು ಸರ್ವಲೋಕೈಕಪಾಲಕೌ-ಸರ್ವಲೋ
ಕ-ಸಕಲಲೋಕಗಳಿಗೂ, ಏಕಪಾಲಕೌ-ಮುಖ್ಯರಕ್ಷಕರಾದ, ತೌ-ಆರಾಮಕ್ಕೆವೃಷ್ಟಿ, ಪತ್ನಪಾಲಕೌಭೂತ್ವಾ-ಕರುಗಳನ್ನು ಕಾಯು
ವವರಾಗಿ, ಸಮ್ರಾತ್ರಾಶ್ಚ-ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಆಹಾರದಬುತ್ತಿಯೊಡನೆಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ಗೋವತ್ಸಾಃ- ಗೋವುಗಳನ್ನೂಕರುಗಳ
ನ್ನೂ, ಚಾರಯಂತಾಸಂತಾ-ಮೇಯಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಿನಂತಿರುವರಾಗಿ, ವಿಚರತಃ-ಸಂಚರಿಸಿದರು ||೫೨|| ಏಕದಾ-ಒಂದುಸಮಯ

ರಿಸಿ ಕರುಗಳ ಗುಂಪಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕಿರುವ ಅದೈತ್ಯನಂಕಂಡು ಅವನಂ ಬಲರಾಮನಿಗೇತೋರಿಸುತ್ತ ತಾನುಆಲಯದವ
ನಂತೆಮೆಲ್ಲನೆ ಅವನ ಸಮೀಪವನೆಯ್ಪಿದನು. ||೪೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಾಲಕೊಡಗೂಡುವನಂತೆ ಅವನ ಹಿಂ
ದಣಕಾಲ್ಗಳಂ ಪಿಡಿದು ಮೇಲೆತ್ತಿ ವೇಗದಿಂತಿರುಗಿಸಿ ಅಷ್ಟಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣಗಳಂ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಅದೈತ್ಯನಂ ಬೇ
ಲದ ಮರದಮೇಲೆ ಬೀಸಿಯಿಟ್ಟನು. ||೫೦|| ಮಹತ್ತಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಆವತ್ಸಾಸುರನು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಎಸೆಯುವಿ
ಕೆಯಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಬೇಲದಹಂಣುಗಳೊಡನೆ ತಾನೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಆಗ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಆವತ್ಸಾ
ಸುರನಂ ನೋಡಿ “ ಚನ್ನಾಯಿತು ಚನ್ನಾಯಿತು.” ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ||೫೧|| ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವತ್ಸಾಸುರನ ಸಂಹಾರದಿಂ ಸಂತೋಷ ಯುಕ್ತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪಂಗಳಂ
ವರ್ಷಿಸಿದರು.* ಸರ್ವಲೋಕಂಗಳಿಗೂ ಮುಖ್ಯಬಾಲಕರಾದ ಆರಾಮಕ್ಕೆವೃಷ್ಟಿ ರೀವರೂ ವತ್ಸಬಾಲಕರಾಗಿ ಒಂದುಸ
ಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದೊಳು ಭೋಜನಂಗೆಯ್ಯತಕ್ಕ ಅನ್ನದಬುತ್ತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕರುಗಳಂ
ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಸಂಚರಿಸಿದರು. ||೫೨|| ಆಗ ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರುಗಳಹಿಂದುಗಳಂ ಪಾಲಿಸುತ್ತ

ಸ್ವಂಸ್ವಂವತ್ಸಕುಲಂಸರ್ವಪಾಯಯಿಸ್ಯಂತವಿಕದಾ | ಗತ್ವಾಜಲಾಶಯಾಭ್ಯಾಶಂಪಾಯಯಿತ್ವಾಪಶುರ್ಜ
ಲವಂ ||೫೩|| ತತಃತದದೃಶುರಾಪಾಪಮಹಾನತ್ಯಮವಸ್ಥಿತಮ್ | ತತ್ರಸುರೈಃಪ್ರಭಿನ್ನ ಸ್ಯಗಿರೈಶ್ಯಂಗಳಮಿವ
ಚ್ಯುತಮ್ ||೫೪|| ಸವೈಬಕೋನಾಮಮಹಾನಸುರೋಬಕರೂಪಧೃತ್ | ಆಗತ್ಯಸಹಸಾಕೃಷ್ಣಂತೀಕ್ಷ್ಣತುಂ
ಡೋಗ್ರಸೀದ್ಬಲೀ ||೫೫|| ಕೃಷ್ಣಂಮಹಾಬಕಗ್ರಸ್ತಂಧೃಷ್ಯಾಪ್ರಾಪಾದಯೋರಭಕಾಃ | ಬಭೂವುರಂದ್ರಿ
ಯಾಣೀವವಿನಾವಾಪ್ರಾಣೈರ್ದಿಶಿತಗಃ ||೫೬|| ತಂತಾಲಮೂಲಂಪ್ರದಹಂತಮಗ್ನಿವದ್ಗೋಪಾಲಸೂನುಂಪಿತ
ರಂಜಗದ್ಗುರೋಃ | ಚರ್ಭದ್ಸದ್ಯೋತಿರಾಪಾಪ್ತಂತಂಬಕಸ್ತುಂಡೆನಹಂತುಂಶುನರಭೃಪದ್ಯತ ||೫೭|| ತಮಾ

ದಶಿ, ಸರ್ವ-ಎಲ್ಲರೂ, ಸ್ವಂಸ್ವಂ-ತಮ್ಮತಮ್ಮದಾದ, ವತ್ಸಕುಲಂ-ಕರುಗಳಿಗಿಡನ್ನು, ಪಾಯಯಿಸ್ಯಂತ-ನೀರುಕುಡಿಸಿ
ಳಿಸಿದವರಾಗಿ, ಜಲಾಶಯಾಭ್ಯಾಶಂ-ಜಲಾಧಾರವೆಳೆಯನ್ನು ಕೂತು, ಗತ್ವಾ-ಹೋಗಿ, ಪಾಯಯಿತ್ವಾ-ಕರುಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯಿಸಿ, ಜ
ಲಂ-ನೀರನ್ನು, ಪಪುಃ-ಕುಡಿದರು ||೫೩|| ತೇಬಾಲಾಃ-ಆಹುಡುಗರು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ವಜ್ರಭಿನ್ನ-ಸ್ಫುಟಿಸಿಡಿಸಿದನೀಳಿದ, ಗಿರೀ-ಬೆಟ್ಟದ,
ಚ್ಯುತಂ-ಜಾರಿಬಿದ್ದ, ಶ್ಯಂಗಳಮಿವ-ಕೋಡುಗಲ್ಲಿನಹಾಗೆ, ಅವಸ್ಥಿತಂ-ಕುಳಿತಿರುವ, ಮಹಾನತ್ಯಂ-ದೊಡ್ಡಜಂತುವನ್ನು, ದೃಶುಃ-ಕಂ
ಡರು. ತತ್ರಸುಃ-ಹೆದರಿದರು ||೫೪|| ಬಲೀ-ಬಲವಂತನಾದ, ತೀಕ್ಷ್ಣತುಂಡಃ-ಪಿತವಾದಬಾಯಿಕೊಕ್ಕುಗಳುಳ್ಳ, ಬಕರೂಪಧೃತ್-ಕೊ
ಕ್ಕುರಿಯಿರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ಮಹಾಅನುರೋ-ದೊಡ್ಡದೈತ್ಯನಾದ, ಬಕೋನಾಮ-ಬಕನೆಂದುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ಸವೈ-ಆವನಾದರೋ,
ಸಹಸಾ-ಬೇಗನೆ, ಆಗತ್ಯ-ಬಂದು, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಗ್ರಸೀತೆ-ನುಂಗಿದನು ||೫೫|| ರಾಮಾದಯಃ-ರಾಮನೇಮೊದಲಾಗಿವು
ಳ್ಳ, ಅರ್ಭಕಾಃ-ಹುಡುಗರು(ರಾಮನನ್ನು ವಿನಾಮಿಕ್ಕುಪುಡುಗರು) ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಮಹಾಬಕಗ್ರಸ್ತಂ- ದೊಡ್ಡಕೊಕ್ಕುರಿಯಿಂದನುಂ
ಗಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನಾಗಿ, ದೃಷ್ಯಾಪ್ರ-ನೋಡಿ, ಪ್ರಾಣೈರ್ವಿನಾ-ಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲದ, ಇಂದ್ರಿಯಾಣೀವ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳಹಾಗೆ, ವಿಚೇತಸಃ-
ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದವರು, ಬಭೂವುಃ-ಆದರಂತೆ ||೫೬|| ಬಕಃ-ಬಕಾಸುರನು, ಜಗದ್ಗುರೋಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆತೆಂದೆಯಾದಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ, ಪಿತ
ರಂ-ತಂದೆಯಾದ, ಗೋಪಾಲಸೂನುಂ-ನಂದಗೋಪನಮಗನಾಗಿರುವ, ತಾಲಮೂಲಂ-ಕೆನ್ನಿ ಗಳಬುಡವನ್ನು, ಅಗ್ನಿವತ್-ಬೆಂಕಿಯ
ಹಾಗೆ, ಪ್ರದಹಂತಂ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿಗುಡುತಲಿರುವ, ಅಕ್ಷತಂ-ಸಾಯಗೊಟ್ಟದೆಯಿರುವ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸದ್ಯೋ-ಆಗಲೇ, ಚರ್ಭದ್-
ಕಕ್ಕಿದನು. ಅತಿರುಷಾ-ಬಹಳಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ತುಂಡೇನ-ಬಾಯಿಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ, ಹಂತುಂ-ಕೊಲ್ಲಲೋಸುಗೆ, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಅ
ಭೃಪದ್ಯತ-ಬಂದನು ||೫೭|| ಸತಾಂ-ಸತ್ತುಪರಿಗೆ, ಗತಿಃ-ಪ್ರಾಪ್ಯನಾದ, ಸಃ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಕಂಸಸಖಂ-ಕಂಸಾಸುರನಿಗೆಮಿತ್ರನಾಗಿ,

ತನ ಪ್ರಾಯರಾದರು. ||೫೬|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಬಕಾಸುರನು ತನ್ನ ದವಡೆಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ದಹಿ
ಸುತಲಿರುವ ಗೋಪಾಲ ಪುತ್ರನಾದ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೂ ತಂದೆಯಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣನಂ ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ
ಕಕ್ಕಿದನು. ಮತ್ತು ಆಗ ಲೇಖವಾದರೂ ಗಾಯವಿಲ್ಲದ ಆಕೃಷ್ಣನಂಕುಡು ಅತಿಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ
ಕೊಲ್ಲಲೋಸುಗೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ ಆಕೃಷ್ಣನಂ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಂದನು. ||೫೭|| ಸತ್ತುಪರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿರೂಪನೂ

ನದೀಸಮೀಪವನೆಯಿದ್ದ ಕರುಗಳಿಗೆ ಜಲಪಾನವಂಗೈಯಿಸಿ ತಾವೂ ಜಲಪಾ
ನಂಗೈಯ್ದರು. ||೫೩|| ಅಲ್ಲಿ ಆಗೋಪಾಲಕರು ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ
ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರ್ವತದ ವೆಣೆಯಿಂದ ಜಾರಿಬಿದ್ದಿರುವ ಕಿವರದಂತೆ ಅತ್ಯು
ನ್ನತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಮಹತ್ವಾದ ಪ್ರಾಣಿಯಂ ಕಂಡು ಭಯವನೆಯ್ದಿ
ದರು. ||೫೪|| ಆಪ್ರಾಣಿಯಾರಿದರೆ-ಬಕನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ
ಮಹಾದೈತ್ಯನು ಕೊಂಚವಕ್ಕಿಯ ರೂಪದಿಬಂದುತೀಕ್ಷ್ಣಗಳಾದ ಕೊ
ಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನಾಗಿ ತ್ವರೆಯಿಂದಕೃಷ್ಣನಂ ಗ್ರಹಿಸಿದನು. ||೫೫|| ಆಗ
ಮಹಾಬಕಪಕ್ಷಿಯಿಂದ ಗ್ರಾಸಂಗೈಯ್ದಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂನೋಡಿ ಬಲ
ರಾಮ ಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನಂ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕವರಿ
ಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಣವಂ ತೊರೆದಿರುವ ಚಕ್ಷುರಾದೀಂದ್ರಿಯಗಳಂತೆ ಅಚ್ಚೇ

ಪತಂತಂಸುನಿಗೃಹ್ಯತುಂಡಯೋರ್ದೂರಾಭ್ಯಾಂಬಕಂಕಂಸನಖಂಘ್ರತಾಂಗತಃ | ಪಶ್ಯೇತ್ಸುಬಾಲಪಂದದಾರಲೀ
ಲಯಾಮುದಾವಮೋನೀರಣವದ್ವಿವಾಕಸಾಮ್ ||೫೮|| ತದಾಬಕಾರಿಂಸುರಲೋಕವಾಸಿನಸ್ಸಮಾಕಿರನ್ನಂ
ದನಮುಲ್ಲಿಕಾಧಿಭಿಃ | ಸುನೀಡಿಕಿಚಾನಕಶಂಖಸುಸ್ತವೈಸ್ತದ್ವೀಕ್ಷ್ಯಗೋವಾಲಕುಂತಾವಿಸಿಸ್ತೀರೆ ||೫೯|| ಮು
ಕ್ತಂಬಕಾಸ್ಯಾದುಪಲಭ್ಯಬಾಲಕಂಠಾಮಾದಯಾಪ್ರಾಣಮಿವೈಂದ್ರಿಯೋಗಣಃ | ಸ್ಥಾನಾಗತಂತಂಪದಿರಭ್ಯ
ಸಿರೈಶ್ಚತಾಪ್ರಣೀಯವತ್ಸಾನ್ಯಜಮೇತ್ಯತಃ || ೬೦ || ಶ್ರುತ್ವಾತದ್ವಿಸ್ತಿತಾಗೋವಾಗೋಪ್ಯಶ್ಚಾತಮಿ

ಅಪತಂತಂ-ಬರುತಲಿರವ, ರಂಕಂ-ಅಬಕಾಸುರನನ್ನು, ದೂರ್ಭಾರ್ಯಂ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ನಿಗೃಹ್ಯ-ತಡದಿಂದಿಡಿದು, ಬಾಲೇಷು-ಪು
ಡುಗಿರು, ಪಶ್ಯತ್ಸುನರಸ್ಸು-ನೋಡುತ್ತಿರುವವಾಗುತ್ತಿರಲು, ದಿವಾಕಸಾಂ-ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಮುದಾವಪಸ್ಸು- ಸಂತೋಷವನ್ನು ಮಾಡು
ವವನಾಗಿ, ನೀರಣವಶಿ-ಗಂಟಿಲ್ಲವೆಂದೆಂಬುದುಹೊಂದಿಹೋಗಿ, ಲೀಲಯಾ-ವಿರಾಸದಿಂದ, ಪದಾರ-ನೀಳಿದನ್ನು||೫೮|| ತದಾ-
ಅಗ, ಸುರಲೋಕವಾಸಿನಃ-ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವರು, ಬಕಾರಿಂ-ಬಕಾಸುರನಿಳಿತು, ಪ್ರಾದಕೈಷ್ಠನನ್ನು, ನಂದನವುಳ್ಳಿಕಾದಿಭಿಃ-ನಂದ
ನವನವ ಖಿಗಿಮೊದಲಾದವರನ್ನು, ಸಮಾಕಿರ-ಹಲ್ಲಿ ಸೂಪಿಸಿದರು. ಆನಕಾಂಖನಂಸ್ತವೈ-ಆನಕ-ತವು, ಶಂಖ-ಶಂಖದಿಂದಲೂ,
ಸುಸ್ತವೈ-ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದವರನ್ನು, ಸುಪಾಡಿಕಿಚ-ಕೊಂಡುಹಿಡಿದರು. ಗೋವಾಲಕುಂತಾಃ-ದನಗಳಿಂಕಾಯವವರಮಕ್ಕಳು, ತ
ತೇ-ಅದೇವತೆಗಳಿಮಾಡುವ ಪ್ರಾಜ್ಞನನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ವಿಸಿಸ್ತೀರೆ-ಅಶ್ವರ್ಯಪಟ್ಟರು||೫೯|| ರಾಮಾದಯಃ-ಬಲಭವ, ನಮೋದಶಾ
ದವರು, ಬಕಾಸ್ಯಾಶಿ-ಬಕನಬಾಯಿಯೆಂಬುದರಿಂದ, ಮುಕ್ತಂ-ಜಿಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಬಾಲಕಂ-ಕೈಷ್ಠನನ್ನು, ಉಪಲಭ್ಯ-ನೋಡಿ, ಐಂದ್ರಿಯಃ-
ಇಂದ್ರಿಯಸಂಬಂಧವಾದ, ಗಣಃ-ಗುಂಪು, ಪ್ರಾಣಮಿವ-ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹೋಗಿಹೋಗಿ, ಸ್ಥಾನಾಗತಂ-ತವುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆಬಂದ, ತಂ-
ಅಶ್ಯಷ್ಟನನ್ನು, ಪರಿರಭ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ನಿವ್ಯತಾಃ-ದುಃಖನಿವೃತ್ತಿರೂಪವಾದನುಖವಳ್ಳವರಾಗಿ, ವತ್ಸಾ-ಕರುಗಳನ್ನು, ಪ್ರಣೀ
ಯ-ಗಂಪುಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ವ್ರತಂ-ಗೊಲ್ಲರವಾಳವನ್ನುಕುರಿತು, ಏತ್ಯೇ-ಬುದ್ಧಿ, ತತೇ-ಅಶ್ಯಷ್ಟಚರಿತ್ರವನ್ನು, ಜಗುಃ-ಹೇಳದ
ರು||೬೦|| ತತಃ-ಅವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ವಿಸ್ತಿತಾಃ-ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡವರಾದ, ಗೋವಾಃ-ಗೋವು, ಗೋಪ್ಯಶ್ಚ-ಗೋಪ್ಯತಿ
ಯರೂ, ಅತಿಪ್ರಿಯಾವೃತಾಃ-ಅತಿಪ್ರಿಯ-ಹೆಚ್ಚುವುಳ್ಳವೆಯಿಂದ, ಆವೃತಾಃ- ಬಂದವರಾಗಿ, ಅಧವಾಅಕ್ಕರೆಗೊಂಡವರಾಗಿ,
ತ್ಯುತಿ-ಹೋಗಿ-ತ್ಯುತಿ-ಅಕ್ಕರೆಗೊಂಡು, ಈಶ್ವರಾಃ- ಕಂಗೆಕಿಟ್ಟವರಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯಾಗತಮಿವ- ನತ್ತಬಂದವನನ್ನು ಹೋಗಿಹೋಗಿ,

ದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನು ಗೋವಾಲಕರೊಡನೆ ನೋಡುತ್ತಲಿರುವಂತನ್ನು ನಟಿ
ಕೊಂಡುಬರುವ ಕಂಸನಿಗಮಿತ್ರನಾದ ಬಕಾಸುರನ ಎರಡು
ಕೊಕ್ಕುಗಳಂ ತನ್ನ ಎರಡುಕೈಗಳಿಲಿಡಿದು ವಿಲಾಸಮಾತ್ರ
ದಿಂದ ಹೊಡೆದುಹಾಕಿ (ಲಾಮಂಚದಹುಲ್ಲನ್ನು - ಅಥವಾಮದಗ
ಬ್ಬನ್ನು.) ನೀಳುಮತೆ ಆ ಅಸುರನಂನೀಳಿದನು.||೫೮||ಅನಮ
ಯದಲ್ಲಿ ಬಕಾಸುರನಿಗೆ ಕತ್ರೂವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗ
ಲೋಕ ವಾಸಿಗಳಾದ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ನಂದನ ವನದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ | ಮಲ್ಲಿಗೆ ವಾರಿಜತಮೊದಲಾದ ಪೂಗಳಂ ಮಳಿಸುರಿಸಿದರು

ಮತ್ತು ಏಟವ ಕಂಬ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿಗಳಂ ಗೆಯ್ದು, ಸ್ತೋತ್ರಂಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಚನ್ನಾಗಿ
ಸ್ತುತಿಸಿದರು ಅವಿಲ್ಲವೆನೋಡಿ ಗೋವಾಲಕರೊಡನೆ ಅಶ್ವರ್ಯವೈಯ್ದರು. || ೫೯ || ಅಗ ಬಲರಾಮ
ನುಮೊದಲಾದ ಗೋವಾಲಕರು- ಇಂದ್ರಿಯಸಮೂಹವು ಮರಳಿತನ್ನಸ್ಥಳಕ್ಕೆಬಂದುನೋಡಿದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹೋ
ಗೋಹಾಗಿ, ಬಕಾಸುರನ, ಬಾಯಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಬದುಕಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಪಡದು ಅವನಂ ಅಲಿಂಗನಂ
ಗೆಯ್ದು ಪರಮಾನಂದಭರಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮಕರುಗಳಂ ಗುಂಪುಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಗೋಕುಲವನೆಯ್ವ ಅಲ್ಲಿರುವ
ಸುಮಸ್ತುರಿಗೂ ಅವೃತ್ತಾಂತವಂತಿಳುಹಿದರು. ||೬೦|| ಅಗ ನಂದಗೋವಮೊದಲಾದ ಗೋವಾಲಕರೂ ಗೋಪಸ್ತೀ

ಯಾದೃತಾಃ | ಪ್ರತಾಂಗತಮಿವೌತ್ಸುಕ್ಯಾಪ್ಯುಕ್ತಂತತ್ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾಃ ||೬೧|| ಅಹೋಬತಾನ್ಯಬಾಲನ್ಯಬಹವೌ
ಮೃತ್ಯುಪೇಭೇವ || ಅವ್ಯಾಸೀದ್ವಿಪ್ರಿಯಂತಮಾಂಕ್ಯಾಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತೋಭಯಮ್ ||೬೨|| ಅಥಾವ್ಯಭಿಭವಂ
ತ್ಯೇನುನೈವೃತಘೋರದರ್ಶನಾಃ | ಜಿಘಾಂಸಯೈನಮಾನಾಂ ದ್ಯುನೈರೈರಗ್ನೈ ಪತಂಗವತ್ ||೬೩|| ಅಹೋಬ್ರ
ಹ್ಮವಿದಾಂವಾಚೋನಾನ್ಯಾಸ್ಸಂತಿಕರ್ಷಿಚಿತ್ | ಗರ್ಗಾ ಯದಾಹಭಗವಾನನ್ಯಭಾವಿತಭೈವತ್ ||೬೪|| ಇತಿ

ಔತ್ಸುಕ್ಯಾತ್-ಅತಿಕುತೂಹಲದಿಂದ, ಏಕ್ಷಂತ-ನೋಡಿದರು ||೬೧|| (ನಂದಾದಿವಚನವು) ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು, ಅನ್ಯಬಾಲನ್ಯ-ಈಹು
ಡುಗನಿಗೆ, ಮೃತ್ಯುವಃ-ಮರಣನಿಮಿತ್ತಗಳು, ಬಹವಃ-ಹಲವು, ಅಭವ-ಆದವು, ಬತ-ಅಯ್ಯೋ, ಅಪಿ-ಹಿ(ಗಾದರೂ, ತೇವಾಂ-
ಈಕೃಷ್ಣನಿಗಬಾಧಕರಾಗಿಬಂದವರಿಗೇವೇ, ವಿಸ್ರಿಯಂ-ಅನಿಷ್ಟವು, ಆಸೀತೆ-ಆಯಿತು. ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಪೂರ್ವಂ-
ಮುಂಚೆ, ಭಯಂಕ್ಯುತಂ-ಅವರಿಂದಕೃಷ್ಣನಿಗೆಭಯವುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ (ಆಕಾರಣದಿಂದಅವರಿಗೆ ಕೇಡಂಟಾಯಿತು) ||೬೨|| ಅಧ-
ಃಪನ್ನಾ, ಘೋರದರ್ಶನಾಃ-ಭಯಂಕರವಾದನೋಟವುಳ್ಳ, ವತೇ-ಈಘಾತುಕರಾದದೈತ್ಯರು, ವನಂ-ಈಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ನಾಭಿಭವಂ
ತ್ಯೇವ-ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದೇಇಲ್ಲವು. ಜಿಘಾಂಸಯಾ-ಕೋಲಬೇಕೆಂಬಬಯಕೆಯಿಂದ, ವನಂ-ಈಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಆಸಾದ್ಯ-ಸೇರಿ, ಅಗ್ನಿ-
ಚಂಕಿಯಲ್ಲಿ, ಪತಂಗವತ್-ಈಕಳಿಯಹುಳದಂತೆ, ನಶ್ಯಂತಿ-ನಾಶವಾಗುವರು ||೬೩|| ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ-ವೇದವನ್ನುಬಲ್ಲವರ-ಅಧವಾ-ಆತ್ಮ
ಜ್ಞರ. ವಾಚಃ-ಮಾತುಗಳು, ಕರ್ಷಿಚಿತ್-ಯಾವಾಗಲೂ, ಅನತ್ಯಾಃ-ಸುಳ್ಳಾದವುಗಳಾಗಿ, ನಸಂತಿ-ಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಭಗವಾನ್-ಶ್ರೀ
ಕಾಲಜ್ಞಾನಾದ, ಗರ್ಗಾ-ಗರ್ಗಮುನಿಯು, ಯದಾಹ-ಯಾವಮಾತನನ್ನುಹೇಳಿಯಿದ್ದನೋ, ತತ್-ಆಮಾತು, ತಭೈವ-ಹಾಗೆಯೇ,
ಅನ್ಯಭಾವಿ-ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು ||೬೪|| (ಶುಕವಾಕ್ಯವು) ಇತಿ-ಇೀಗೆ, ನಂದಾವಯಃ-ನಂದನುಮೊದಲಾದ,
ಗೋಪಾಃ-ಗೋಪರು, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ರಾಮಕೃಷ್ಣಕಥಾಃ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಗುಣವರ್ಣನಗಳನ್ನು, ಕುರ್ವಂತಃ-ಮಾಡು

ಯರೂ ಕೂಡ ಆಸುದ್ವಿಯಂಕಳಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅತಿಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆದರಿಸುತ್ತಿರುವರಾಗಿ,
ಲೋಕಾಂತರಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಮರಳಿಬಂದವನನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅತಿಕುತೂಹಲದಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗೂತ್ಯ
ಪ್ತಿಯಂಪಡೆಯದೆ ಅವ್ಯುತಪಾನಂಗೈಯ್ಯವಂತೆ ಕೋಭಿಸುವನೇತ್ರಗಳಾಘ್ರವರಾಗಿ ನೋಡಿದರು ||೬೧|| (ಆಸಮಯ
ದಲ್ಲಿ ನಂದಾದಿಗಳು ಪುನಃ ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಪಡೆದು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವರದಂತೆನೆ) ಕಟಕಟಾ!! ಈಬಾಲಕ
ನಿಗೆ ಅನೇಕಗಳಾದವೃತ್ಯುಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಆದರೂ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಪೂರ್ವದೊಳಗೆ ಆದೈತ್ಯರಿಂ ಪಾ)
ಣಿಗಳಿಗೆ ಭಯವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಆಕಾರಣದಿಂದ ಆದೈತ್ಯರಿಗೇವೇ ಅನಿಷ್ಟವುಂಟಾಯಿತು. ||೬೨|| ಭಯಂಕ
ರವಾದ ದರ್ಶನವುಪ್ರವೃತ್ಯುರಾದರೂ ಈಕೃಷ್ಣನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾರರು. ಮತ್ತೆಯೇನೆಂದರೆ- ಈಕೃಷ್ಣನು ಕೊ
ಲ್ಲಲೋಸುಗಬಂದು, ಪತಂಗದಹುಳಗಳು (ಫಲಬುದ್ಧಿಯಿಂದ) ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿಬಿದ್ದು ದಹಿಸಿಹೋಗುವಂತೆ, ತಾವೇವಿಲ
ಯವನೆಯ್ದಿದರು. ೬೩| ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ತರಾದ ಮಹಾತ್ಮರವಚನಂಗಳು ಬಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅಸತ್ಯಂಗಳ
ಳಾಗವು. ಅದಂತೆನೆ- ಜ್ಞಾನಾದಿಗುಣಗುಪ್ತನಾದ ಗರ್ಗಾಚಾರ್ಯನು ಯಾವವಚನವು ನುಡಿದನೋ ಅದು ಅ
ದೇರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಮೋಗ್ಯವಾಗುವುದು. ||೬೪|| ಎಂದುಈರಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರು

ನುದಾದಯೋಗೋಪಾಕೃತ್ಯೈರಾಮಕಥಾಂಮುದಾ | ಕುರ್ದಂತೋರಮಮಾಣಾಶ್ಚ ನಾವಿಂದನ್ಭವವಿದನಾಂ ||
 ಏವಂವಿಹಾರೈಃಕೌಮಾರೈಃಕೌಮಾರಂಜಹತುರ್ದೃಷಿ | ನಿಡಾಯನೈಸ್ಸತುಬಂಭೈರ್ಮುರ್ಕಟಪ್ಲವನಾ
 ದಿಭಿಃ || ||೬೬||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಏಕಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ತಿರುವರೂ, ರಮಮಾಣಾಶ್ಚ-ಆಡುತಿಲಿರುವರೂ ಆಗಿ, ಭವವೇದನಾಂ-ಸಂಸಾರದುಃಖವನ್ನು, ನಾವಿಂದನ್-ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವು. (ಮರತರು) ||೬೬||ನಿಡಾಯನೈಃ-ಅವಿತುಕೊಳ್ಳುವಆಟಗಳಿಂದಲೂ, ಸೇತುಬಂಭೈಃ-ನೀರಿಗೆಕಟ್ಟೆಯಂಕಟ್ಟುವಆಟಗಳಿಂದಲೂ, ಮುರ್ಕಟಪ್ಲವನಾದಿಭಿಃ-ಕಪಿಗಳಹಾಗೆ ಹಾರುವುದೇಮೊದಲಾದ ಆಟಗಳಿಂದಲೂ, ಏವಂವಿಹಾರೈಃ-ಹೀಗೆವಿನೋದಗಳುಳ್ಳ ಕೌಮಾರೈಃ-ಹುಡುಗಾಟಗಳಿಂದ, ವ್ರಜೇ-ಗೊಲ್ಲರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ, ಕೌಮಾರಂ-ಬಾಲ್ಯವನ್ನು, ಜಹತಃ-ಕಳೆದರು||೬೬||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥಬೋಧಿನಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧಃ ಏಕಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ರಾಮಕೃತ್ಯೈರಕಥೆಗಳಂ ಸಂತೋಪದಿನುಡಿಯುತಲೂ ರಮಿಸುತಲೂ ಸಂಸಾರದುಃಖವಂ ಹೊಂದಿದವರಾಗಲಿಲ್ಲ. ||೬೬|| ಮತ್ತು ರಾಮಕೃತ್ಯೈರು ಕೌಮಾರಕ್ರೀಡೆಯಿಂದ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರ ಕಂಠಗಳಮುಚ್ಚಿ ಆಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಮಳೆಬಂದುಹರಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಸೇತುವೆಯಂಕಟ್ಟಿ ಆಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಒಂದುವೃಕ್ಷದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದುವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮುರ್ಕಟಗಳಂತೆ ನೆಗೆಯುವ ಆಟಗಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡ ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸುಂ ಕಳೆದರು. ||೬೬||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಗೂತಪುರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶಾನ್ತಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸವು” ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಭಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು ಏಕಾದಶಾಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು.

ಶ್ರೀಕುಕುಃ || ಕೃಷಿದ್ವನಾಶಾಯಮನೋದಧದ್ವ್ಯಜಾತ್ಮಾತಗ್ನಮುತ್ಥಾಪಯವಯಸ್ಯವತ್ಸಪಾಣ | ಶ್ರೀ
ಬೋಧಯಂಭುಂಗರವೇಣಚಾರುಣಾಪಿನಿಗರ್ತೇವತ್ಸಪುರಸ್ಸರೋಹರಿಃ ||೧|| ತೇನೈವಸಾಕುಪ್ಯಧುಕಾಸ್ಸದ
ಸ್ರಶಸ್ನಿಗ್ಧಾನ್ವಶಿಗ್ವಿತ್ರವಿವಾಣವೇಣವಃ | ಸ್ವಾತ್ಮಸ್ವಾತ್ಮಸಹಸೋಪರಿಸಂಖ್ಯಯೇನ್ವಿತಾನ್ವತ್ಸಾಸ್ಪುರ
ಸ್ಕೃತ್ಯವಿನಿರಯುರ್ಮುಖದಾ||೨|| ಕೃಷ್ಣವತ್ಸೈರಸುಖ್ಯಾತ್ಮೈರಾಗ್ರಧೀಕೃತ್ಯಸ್ವಕಾಸ್ವಕಾಃ | ಚಾರ
ಯನೋರ್ಮಲೀಲಾಭಿವಿಜಹುಸ್ತತ್ರತತ್ಪರಿ ||೩|| ಫಲಪ್ರವಾಳಸ್ತಬಕಸುಮನಃಪಿಂಭದಾಮಭಿಃ | ಕಾ

೧೦ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

[ಶುಕವಾಕ್ಯವು.] ಕೃಷಿತೀ-೩೦ವಾನೋದಧಸುಮಯದಲ್ಲಿ, ವನಾಶಾಯ-ವನಭೋಜನಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಮನೋದಧತೆ-ಮನವಂಛ
ರಿಸಿದ(ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ)ಹರಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪಾತ್ರಂ ಬೆಳಗಿನಮೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಸಮಾತ್ಮಾಯ-ಎಂದೂ, ಚಾರುಣಾ-ಮನೋಹರವಾದ, ಶೃಂಗ
ರವೇಣ-ಕೊಂಬಿನಕೂಗಿನಿಂದ, ವಯಸ್ಯವತ್ಸಪಾಣ-ಗೆಳೆಯರಾದಕರುಗಾಯ್ದುಹುಡುಗರನ್ನೂ, ಪ್ರಬೋಧಯೇ-ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿ
ರುವನಾಗಿ, ವತ್ಸಪುರಸ್ಸರಿ-ಕರುಗಳೆಂದುದೇನಡೆಯುತ್ತಲಿರುವವನಾಗಿ, ವ್ರಜಾಲೇ-ಗೋಕುಲದವೆನೆಯಿಂದ, ವಿನಿಗರ್ತ-ಪೊರಮೆ
ಟ್ಟವನಾದನು ||೧|| ತೇನಸಾಕವೇ-ಅವನೊಡನೆಯೇ, ವೃಧುಕಾಃ-ಹುಡುಗರು, ಸಹಸ್ರಶಃ-ಸಾವಿರಾರುಮಂದಿಯಾಗಿ, ಸ್ಥಿಗ್ಧಾನ್ವ-
ಶಿಗ್ವಿತ್ರವಿವಾಣವೇಣವ-ಸ್ಥಿಗ್ಧ-ತಪ್ಪುವುಳ್ಳ, ಆನ್ವ-ಬುತ್ತಿಯ, ಶಿಕೆ-ಸಲುವು, ವೇತ್ರ-ಬೆತ್ತವು, ವಿವಾಣ-ಕೊಂಬು, ವೇಣವಃ-
ಕೊಳಲುವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸಹಸ್ರೋಪರಿಸಂಖ್ಯಯಾ- ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟುಲೆಕ್ಕದಿಂದ, ಅನ್ವಿತಾಃ- ಅಡಿದ, ಸ್ವಾತ್ಮಸ್ವಾತ್ಮ ವ
ತ್ಸಾಃ-ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರುಗಳನ್ನೂ, ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ-ಮುಂದೆಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ವಿನಿರ್ಮಯಃ-ಹೊರಟರು||೨||
ಅಸಂಖ್ಯತೈಃ-ಅಸಂಖ್ಯತೆಯಿಂದ, ಕೃಷ್ಣವತ್ಸೈರಸುಹ-ಕೃಷ್ಣನಕರುಗಳೊಂದಿಗೆ, ಸ್ವಕಾಃಸ್ವಕಾಃ-ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರುಗಳನ್ನೂ, ಯೋ
ಧೀಕೃತ್ಯ-ಮಂದೆಗೊಳಿಸಿ, ಚಾರಯಂತಿ-ಮೇಯಿಸುತ್ತಲಿರುವಗೋಪಾಲಬಾಲರು, ಅರ್ಭಲೀಲಾಭಿಃ-ಹುಡುಗಾಟಗಳಿಂದ, ತತ್ರತತ್ಪ-
ಅಲ್ಲಿ, ವಿಜಹುರ್ವಿ-ವಿಹರಿಸಿದರಲ್ಲವೆ ||೩|| ಕಾಚಃಸಂಜಾಮಣಿಸ್ವರ್ಣಭೂಷಿತಾಃ-ಕಾಚಸಂಜಾಮಣಿ-ಗಾಜಿನಮಣಿಗಳಿಂದಲೂ,
ಗುಲಗಂಜಿಯಮಣಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವರ್ಣ-ಭಂಗಾರದಿಂದಲೂ, ಭೂಷಿತಾಃ-ಮೊದಲುತಾಯಿಯಿರದಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವರಾಗಿ
ದ್ವರೂಕೂಡ, ಫಲಪ್ರವಾಳಸ್ತಬಕಸುಮನಃಪಿಂಭದಾಮಭಿಃ-ಫಲ-ಹಂಪುಗಳ, ಪ್ರವಾಳ-ಬೆಗುರುಗಳ, ಸ್ತುತಕ-ಗೊಂಡಲ್ಗಳ, ಸು

೧೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧೀಯಶ್ಲೋಕವು || ದ್ವಾದಶೇತಮಹಾಸರ್ವವಪುರ್ಧರಮಘಾಸುರಂ | ವತ್ಸಪಾಲಗಿಳೇಕುಂದೋ
ಗೆಳೇಹ್ನತಿವರ್ಣ್ಯತೇ ||೩|| ಹಗ್ನೇರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶುಕಮುನಿಯು, ಹೆಬ್ಬಾವಿನ ರೂಪವಂ ಧರಿಸಿರುವ
ಗೋಪಾಲಕರಂ ಗ್ರಾಸಂಗೆಯ್ದು ಸಹ ಇರುವ ಅಘಾಸುರನಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ೨೦೦ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
ಸುಹರಿಸಿದನೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ವಾಯನು ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ ?

ಒಂದು ಸುಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಭೋಜನವಂ ಮಾಡಲೋಸ್ಕರ ಮನಮುಟ್ಟವ
ನಾಗಿ ಪಾತ್ರಂ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು ನ್ನೇಹಿತರಾದ ಆ ಗೋಪಾಲಕರಂ ಮನೋಹರವಾದ ಕೋಂದನಧ್ವನಿಯಿಂದ ಎಚ್ಚ
ರಾ ಗೊಳಿಸುವವನಾಗಿ ಗೋಕುಲವ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕರುಗಳು ಮುಂದು ಮೊದಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು ||೧|| ಆಗ ಗ್ನೇ
ಹಯುಕ್ತರಾದ ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಗೋಪಾಲಕರಂ ರಮಣೀಯವಾದ ಕಲ್ಲಿಗಳು, ಬೆತ್ತಗಳು, ಕೊಂಬುಗಳು,
ಕೊಳಲುಗಳು, ಸಹ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ಆ ಕೃಷ್ಣನೊಡಗೂಡಿಯು, ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಕರುಗ
ಳು ಮುಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತೆರಳಿದರು ||೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ವನ ಅನುಖ್ಯಾತಗಳಾದ ಕರುಗಳೊಡನೆ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಕರುಗಳು ಗುರುಗೊಡಿಸಿ ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಆಯಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ
ಬಾಲಕೀಡೆಗಳಿಂದ ವಿಹರಿಸಿದರು ||೩|| ಮತ್ತು ಆಗೋಪಾಲಬಾಲಕರು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಗಳಿಂದ ಗಾ
ಜಿನಮಣಿಗಳು, ಗುಲಗಂಜಿಗಳು, ಸುರ್ವಣಮಣಿಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ಪುನಃ ಫಲಗಳಿಂದ

ಚಗುಂಜಾಮಣಿಸ್ಸರ್ಗಭೂಷಿತಾಪ್ಯಭೂಪಯಃ ||೪|| ಮುಷ್ಣಂತೋನ್ಯೈಸ್ತೃಶಿಕ್ಯಾದೀಷ್ಟತಾನಾರಾ
ಚ್ಚಚಿಕ್ಷಿಪುಃ | ತತ್ರತ್ಯಾಂಶ್ಚ ತತೋದೂರಾದ್ಧಸಂತಃಪುನರಾದದುಃ||೫||ಯದಿದೂರಗತಕೃಷ್ಣೋವನೋದ್ಧ
ಶಕ್ಷಣಾಯತಮ | ಅಹಃಪೂರ್ವಮಹಂಪೂರ್ವಮಿತಿ ಸಂಸ್ಪೃಶ್ಯರೆವ ||೬|| ಕೇಚಿದ್ವೇಣೂನ್ನಾದಯಂತೋ
ಧ್ಯಾಂತೈಃಪ್ರಾಣಿಕೇಚನಕೇಚಿದ್ಭೃಂಗೈಃಪ್ರಗಾಯಂತಃಕೂಜಂತಃಕೋಕಿಲೈಃಪಲಿ||೭||ವಿಭೃತಯಾಭಿಃ||೮||

ಮನಃ-ಪುಷ್ಪಗಳ, ಪಿಂಞ-ನವಿಲಗರಿಗಳ, ದಾಮಞಿ-ನರಗಳಿಂದ, ಅಭೂಷಯತೆ-ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡರು ||೪|| ಅತ್ಯೋನ್ಯೈಶಿಕ್ಯಾ
ದೀಷ್ಟ-ಬುತ್ತಿಯನ್ನಿಳಿಸುವುದರಾದವುಗಳನ್ನೂ, ಮುಷ್ಣಂತಃ-ಕದಿಯುವವರಾಗಿ, ಸ್ವತಃ-ಕಷ್ಟ-ಮುಳುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಆರಾತ್-
ಬೇಗನೆ, ಚಿಕ್ಷಿಪುಃ-ಎತ್ತಿಹೊಡೆದರು ತತ್ರತ್ಯಾಂಶ್ಚ-ಅಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು, ಹಸಂತಃ-ನಗುತ್ತಿರುವವರಾಗಿ, ತತಃ-ಅಲ್ಲಿಂದ, ಚಿಕ್ಷಿಪುಃ-
ಎತ್ತಿಹಾಕಿದರು. ಪುನಃ-ವರಳಿಯೂ, ದೂರಾತ್-ದೂರದಿಂದ, ದಲಮಃ-ಹಿಡಿದುತೆಕ್ಕೊಂಡರು.||೫||ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ವನೋದ್ಧೇ
ಶಕ್ಷಣಾಯ-ವನ-ವನದ, ಉದ್ದೇಶ-ಉತ್ತಮಪ್ರವೇಶದ, ಕ್ಷಣಾಯ-ದರ್ಶನಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ದೂರಗತೋ-ದೂರಸ್ಥನಾದವನನ್ನು
ಹೊಂದಿವನಾದರೆ, ತಂ-ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ ನನ್ನು, ಅಹಂಪೂರ್ವಮಹಂಪೂರ್ವಮಿತಿ-ನಾನುಮಂಜೆ ನಾನುಮಂಜೆಮಂಜೆ, ಸಂಸ್ಪೃಶ್ಯ-
ಓಡಿಸೋಗಿಮುಟ್ಟಿ, ರೇಮಿರೇ-ಅಡಿದರು||೬|| ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ವೇಣೂಃ-ಕೊಳಲುಗಳನ್ನು, ನಾದಯಂತಃ-ಧ್ವನಿಗೊಳಿಸುವವ
ರು, ಕೇಚನ-ಕೆಲವರು, ಕೃಂಗಾಣಿ-ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು, ಧ್ಯಾಂತಃ-ಊದುವವರು, ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ಭೃಂಗೈಃ-ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಡನೆ,
ಪ್ರಗಾಯಂತಃ-ಹಾಡುವವರು, ಪರೀ-ಇತರರು, ಕೋಕಿಲೈಃ-ಕೋಗಿಲೆಗಳೊಡನೆ, ಕೂಜಂತಃ-ಕೂಜಿಗುವವರು||೭|| ಅನ್ಯೇ-ಇ

ಚಿಗುರುಗಳ ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂ, ಕುಸುಮಗಳಿಂ, ನವಿಲಗರಿಗಳಿಂ, ಗೈರಿಕಾದಿಧಾತುಗಳಿಂ, ನಹ ತಮ್ಯ ದೇಹಗಳ ನಲಂ
ಕರಿತಿ ಕೊಂಡರು. ||೪|| (ಆಗೋಪಬಾಲಕರವಿವಾರಮು ವರ್ಣಿಸುವನಮೆತೆನೆ-) ಆಗೋಪಬಾಲಕರು ಕಲ್ಲಿ ಕೊಂಬು ಕೊ
ಳಲು ಮೊದಲಾದುದು ಪರಸ್ಪರಚಾರ್ಯಾಂಗಯ್ಯಾಡೆರುವವರಾಗಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರಿಂಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟವಂ ದೂರದ
ಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಸಿಬಿಡುತ್ತರು. ಅವರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಬಾಲಕರಂಕುರಿತು ನಗುತ್ತ ದೂರದಿಂದ ತಾವೇ ಪುನಃ
ಅವಂ ತುದುಕೊಟ್ಟರು ||೫|| ಬುದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯು ವನಗಳಕಾಂತಿಯನ್ನೊಡಲೋ
ಸುಗ ದೂರವನೆಯಿದ್ದವನಾದರೆ ಆಗ ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರು 'ನಾನು ಮೊದಲು 'ನಾನೇ ಮೊದಲು,' ಮದೋಡಿಪೋಗಿ
ಆಕೃಷ್ಣನಂಮುಟ್ಟಿ ವಿವಾರಂಗದ್ದರು. ||೬||ಮತ್ತು ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲರು ಗೋಪಬಾಲಕರು ವೇಣುಗಾನುಗೆ
ಯ್ದರು. ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ಕೋಕಿಲವಕ್ಷಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಕೂಗಿದರು ||೭|| ಕೆಲವರು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚರಿಸುವದಕ್ಕೆ,
ಗಳ ಛಾಯೆಗಳು ನೋಡಿ ಅವುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿಯೊಡುವರು. ಕೆಲವರು ಹುಸುಪಕ್ಷಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡತಾವು.

ಧಾವನೋಗಚ್ಛಂತಸ್ಸಾಧುಹಂಸಕೈಃ|ಬಕ್ಯೈರುಪವಿಶಂತೋನ್ಯೈಃ|ತೈಸ್ತೈಃ|ಕಲಾಪಿಭಿಃ||೪|| ವಿಕರ್ಷಂತಃ
 ಕೀಶವಾಲಾನಾರೋಹಂತೈಃ|ತೈದ್ವಾರ್ಗಮಾಣಃ | ವಿಕುರ್ಮಂತೈಃ|ತೈಸ್ಸಾರ್ಥಂಪ್ಲವಂತೈಃ|ಪಲಾಶಿಮು ||೫||
 ಸಾಕಂಭಿಕೈಃ|ಸಿಂಹಾಂತಸ್ತುರಿತೋಯಪರಿಪ್ಲುತಾಃ|ಹಂಸಂತೈಃ|ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯಾಶ್ಯುಜಂತೈಃ|ಪ್ರತಿಗ್ವನಾಣಃ ||
 ಇತ್ಯಂತಂತಾಂಬ್ರಹ್ಮನುಖಾನುಭೂತಾಃ|ಸ್ಯಾನ್ಯಂಗತಾನಾಂ|ಪರದೈವತೇನ | ಮಾಯಾಶ್ರಿತಾನಾಂ|ನರದಾರಕೇ
 ಣಸಾರ್ಥಂ|ವಿಜಹ್ರುಃ|ಕೃತಪುಣ್ಯಪುಣ್ಯಾಃ||೧೦|| ಯತ್ಪಾದಪಾಂಸುರ್ಬಹುಜನ್ಮಕೃಭ್ರಾಧೃತಾತ್ಮಭಿರೋ

ತರರು, ವಿಚ್ಛಾಯಾಭಿಃ-ಪಕ್ಷಿಗಳನೆಳಲುಗಳೊಂದಿಗೆ, ಪ್ರಧಾವಂತಃ-ಹಿಡಿದುಹೋಗುವವರು. ಹಂಸಕೈಃ-ಅಂಚೆವಕ್ಕಿಗಳೊಡನೆ, ಸಾ
 ಧು-ಚಿನ್ನಾಗಿ, ಗಚ್ಛಂತಃ-ನಡೆಯುತ್ತಿರುವವರು. ಬಕ್ಯೈಃ-ಕೊಕ್ಕುರೆಗಳಸಂಗಡ, ಉಪವಿಶಂತಃ-ಕುಳಿತಿರುವವರು. ಕಲಾಪಿಭಿಃ-ನವಿ
 ಲುಗಳೊಂದಿಗೆ, ನೃತ್ಯಂತೈಃ-ಕುಣಿಯುತ್ತಲೂಡುವವರು. ||೪|| ಕೀಶವಾಲಾಣ-ಕಪಿಗಳಬಾಲವನ್ನು, ವಿಕರ್ಷಂತಃ-ಎಳೆಯುತ್ತಿರು
 ವವರು. ತೈಸ್ಸಹ-ಅಕಪಿಗಳೊಡನೆ, ದ್ವಾರ್ಗ-ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು, ಆಲೋಹಂತೈಃ-ಎರುತಲೆಯಿರುವವರು, ತೈಸ್ಸಾರ್ಥಂ-ಅವುಗಳ
 ಕೊಡೆ, ವಿಕುರ್ಮಂತೈಃ-ವಿಕಾರಜೇಷ್ಠಿಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವವರು. ಪಲಾಶಿಮು-ಎಲೆಗಳಿಲ್ಲದಿಡಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ಲವಂತೈಃ-ಹಾರುತ್ತಲೂಡರು
 ವರು ||೫|| ಭೀಕೈಸ್ಸಾಕಂ-ಕಪ್ಪಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಸುರಿತೋಯಪರಿಪ್ಲುತಾಃ-ಸುರಿತೆ-ಹೊಳೆಯ, ತೋಯ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಪರಿಪ್ಲುತಾಃ-ತೊ
 ಯ್ದವರಾಗಿ, ವಿಲಭಂತಃ-ಹಾರುತ್ತಿರುವರು. ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯಾಃ-ಫಣಿನೆಳಲುಗಳನ್ನು, ಹಂಸಂತೈಃ-ನಗುತ್ತಲೂಡುವವರು, ಪ್ರತಿ
 ಸ್ವನಾಣ-ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗಳಂ, ಸೇನಪುಳುಗಳನ್ನು, ಶಪಂತೈಃ-ಬಯ್ಯುತ್ತಲೂಡುವವರು ||೧೦|| ಕೃತಪುಣ್ಯಪುಂಜಾಃ-ಕೃತ-ಮಾಡಲ್ಪ
 ಟ್ಟ, ಪುಣ್ಯಪುಂಜಾಃ-ಸುಕೃತರಾಗಿಗಳು. ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರು- ಬ್ರಹ್ಮನುಖಾನುಭೂತಾಃ-ಬ್ರಹ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮನ, ಸುಖ-ಅನಂದ
 ದ, ಅನುಭೂತಾಃ-ಅನುಭವದಿಂದ, ಅಧವಾಬ್ರಹ್ಮವು ಸುಖವು ಎಂಬ ಅನುಭವದಿಂದ, ದಾಸ್ಯಂ-ಭಕ್ತಭಾವವನ್ನು, ಗತಾನಾಂ-
 ಹೊಂದಿದ, ಸತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ, ಪರದೈವತೇನ- ಉತ್ಕೃಷ್ಟದೈವತೆಯಾಗಿರುವಂತಾ, ಮಾಯಾಶ್ರಿತಾನಾಂ-ಮಾಯಾ-ಅಜ್ಞಾನ
 ದಿಂದ, ಆಶ್ರಿತಾನಾಂ-ಅಮೃತಪ್ರಾಪ್ತರಿಗೆ, ನರದಾರಕೇಣ-ಮನುಷ್ಯಬಾಲಕನಾಗಿರುವಂತಾ, ಕೃಷ್ಣನ, ಸಾರ್ಥಂ- ಒಡನೆ, ಇ
 ತ್ಯಂತಂ-ಹೀಗೆ, ವಿಜಹ್ರುಃ-ವಿಜೋದವಾಗಿದ್ದರು ||೧೦||ಯತ್ಪಾದಪಾಂಸುಃ-ಯತಃ- ಯಾವಕೃಷ್ಣನ, ಪಾದಪಾಂಸುಃ- ಚರಣಭೂಳಿ

ಜನ್ನಾಗಿ ನಡೆವರು. ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಬಹುಪಕ್ಷಿಗಳೆಂಬೋಡಿ ಅವುಗಳೊಡನೆ ತಾವೂ ಕುಳಿತಿರುವರು
 ಕೆಲವರು ನವಿಲುಗಳ ನರ್ತನಗಳೆಂಬೋಡಿ ಅನವಿಲುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ತಾವೂ ನರ್ತನಂಗೈಯ್ದರು. ||೪|| ಕೆಲ
 ವರು ವೃಕ್ಷಗಳ ಕೊಂಬುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಕಪಿಗಳೆಳಗೆ ಜೋಲುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಗಳೆಂಪಿಡಿದು ನೆಳೆಯುವರು
 ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೇರುವ ಕಪಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ತಾವೂ ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಹತ್ತುವರು. ಅಕಪಿಗಳು ಕೋಪ
 ದಿಂದ-ಮುಖಂಗಳಂ ವಿಕಾರಂಗೆಯ್ದು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಅವುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ತಾವೂ ಅದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಹುಬ್ಬುಗಳೆಂ
 ಟುಕಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಲ್ಲುಗಳಿಕ್ಕಿರಿದು ವಿಕಾರಂಗಳಂ ಗೆಯ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಅಕಪಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಒಂದು
 ವೃಕ್ಷದ ಕೊಂಬುಗಳನ್ನೇಯಿಂದ ಮುಂತೊಂದು ವೃಕ್ಷದ ಕೊಂಬುಗಳಿಗೆ ಹಾರುವರು ||೫|| ಕೆಲವರು ಗೋಪಬಾಲಕ
 ರು ನದಿಗಳನ್ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ಕಪ್ಪಿಗಳೊಡನೆ ತಾವೂ ಕುಳಿತಿರುವರು. ಕೆಲವರು ಜಲಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂ
 ಬಂಗಳು ನೋಡಿ ಹಾಸ್ಯಂಗೈಯ್ದರು. ಕೆಲವರು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯೆಂಗೈಯ್ದ ಪರ್ವತಶಿಲಾದಿಗಳೆಂಕಂಡು ಶಪಿಸುತ್ತ ತಾವೂ
 ಅವುಗಳಿಂ ಶಪಿಸಲ್ಪಡುವರು. ||೧೦|| (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಆರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರ
 ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಶುಕಮುನಿಯು ಆಶ್ಚರ್ಯವನೆಯ್ದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನು-) ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ವಾ
 ಯನೇ! ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಪರಮಾನಂದ ರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅತ್ಮಪ್ರದನಾಗಿ ನಾಥನಾಗಿಯೂ,
 ಇರುವ, ಮಾಯೆಯಂ ಮೋಹಿತರಾದ ಜನರಿಗೆ ಮನುಷ್ಯಬಾಲಕನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಇಂತಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇ
 ವನೊಡನೆ-ಕೂಡಿ ವಿತ್ರ ಭಾವದಿಂದ ಬಹಳ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದ ಗೋಪಬಾಲಕರು ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಆ ವನದಲ್ಲಿ ವಿಹ
 ರಿಸಿದರು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರ ಭಾಗ್ಯವು ಯಂತಿಯದೋ ಗೋಚರವಲ್ಲ ||೧೦|| ಮತ್ತು ಯಾವ ಭಗವಂತನ

ಗಿರ್ಭರೈಃ ಸಮಯದ್ವೈಗ್ವಿಷಯಸ್ವಯಂಸ್ಥಿತಃ ಕಿಂವರ್ಣ್ಯತದಿಷ್ಟಮಹೋವ್ರಜೌಕಸಾಮ್ || ೧೭ ||
ಅಘಾಸುರಸಂಹಾರಘಟ್ಟಃ.

ಅಘಾಸುರನಾಭ್ಯಾಸತನ್ಮಹಾಸುರೋತದಾಂಸುಖಕ್ರೀಡನವೀಕ್ಷಣಾಕ್ಷಮಃ | ನಿತ್ಯಂಯದಂತೋನಿಜಜೀವಿ
ತೇಶ್ಚುಭಿಃ ಪೀತಾಮೃತೈರಪ್ಯಮರೈಃ ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯತೇ || ೧೭ || ದೃಷ್ಟ್ವಾನ್ವರಭಕಾನ್ಕೃಷ್ಣಮುಖಾನಘಾಸುರಾಕಂ
ಸಾನುಶಿಷ್ಯಸ್ಸಬಕೀಬಕಾನುಜಃ | ಅಯಂತುನೋದರ್ಯವಿನಾಶಕೃತ್ಯೋದ್ವಯೋರ್ಮಮೈನಂಸಬಲಂ
ಹನಿಷ್ಯೆ || ೧೮ || ಏತೇಯದಾಮತ್ಸುಹೃದೋಸ್ತಿಲಾಪಃ ಕೃತಾಸ್ತದಾನಷ್ಟಸಮಾವ್ರಜೌಕಸಃ | ಪಾಶ್ರ್ವಗತೇ

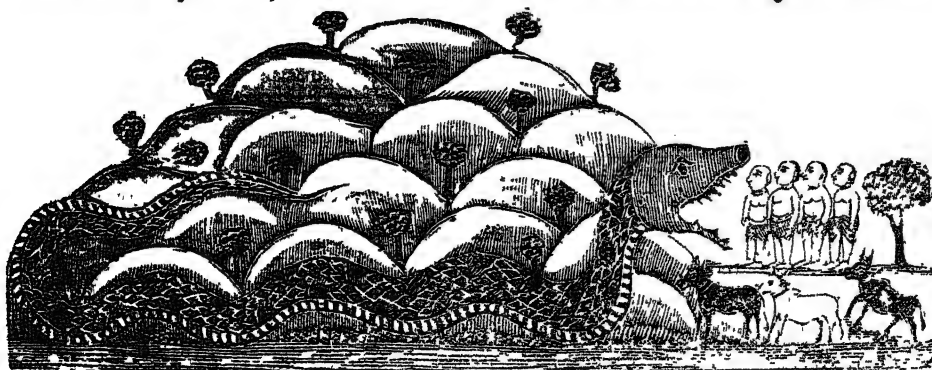
ಯು, ಬಹುಜನ್ಮಕೃಪ್ರಾಪ್ತತಾತ್ಮಭಿಃ-ಬಹುಜನ್ಮ-ಹಲವುಕರೀರಗಳಲ್ಲಿ, ಕೃಪ್ರ-ಕಷ್ಟದಿಂದ, ದೃತಾತ್ಮಭಿಃ-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಟ್ಟಿಟ್ಟು ತೆವು
ಳ, ಯೋಗಿಭಿರಪಿ-ಧ್ಯಾನವುಳ್ಳವರಿಂದಲೂಕೂಡ, ಅಲಭ್ಯಃ-ಹೊಂದಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೇ, ಸವಿವ-ಆಕೃಷ್ಣನೇ, ಯದ್ವೈಗ್ವಿಷಯ-
ಯತೆ-ಯಾವಗೋಪಾಲರ, ದೃಗ್ವಿಷಯೇ-ಕಂಠಮುಂದೆ, ಸ್ವಯಂಸ್ಥಿತಃ-ತಾನಾಗಿಬಂದಿರುವನೋ, ತೇಷಾಂ-ಽ, ವ್ರಜೌಕಸಾಂ-
ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳ, ದಿಷ್ಟಂ-ಭಾಗ್ಯವು, ಕಿಂವರ್ಣ್ಯತೇ-ವಿನುಬಂಕಿಸಲ್ಪಡುವುದು; ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು || ೧೭ || ಅಥ-ಅನಂತರ
ದಲ್ಲಿ, ಪೀತಾಮೃತೈಃ-ಕುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಮೃತವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಮರೈರಪಿ-ಮರಣವಿಲ್ಲದ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂಕೂಡ, ನಿಜಜೀ
ವಿತೇಶ್ಚುಭಿಃ-ತಮ್ಮಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವವರಿಂದ, ನಿತ್ಯಂ-ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಯದಂತಃ-ಯತೆ-ಯಾವ ದೃತ್ಯನ, ಅಂ
ತಃ-ನಾಶವು, ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯತೇ-ಎದುರುನೋಡಲ್ಪಡುವುದೋ, ಸಃ-ಽ, ಅಘನಾಮಾ-ಅಘನೇಂಬಹಸುರಾಳ, ಮಹಾಸುರಃ- ದೊಡ್ಡ
ದೃತ್ಯನು, ತೇಷಾಂ-ಽಗೋಪಾಲಕರ, ಸುಖಕ್ರೀಡನವೀಕ್ಷಣಾಕ್ಷಮಃ-ಸುಖಕ್ರೀಡನ-ಸಂತೋಷವಾದ ಆಟವನ್ನು, ವೀಕ್ಷಣ-ನೋ
ಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಅಕ್ಷಮಸ್ವ-ಸ್ಮರಣೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಅಭ್ಯಾಸತೇ-ಎದುರಿಗೆಬಿದ್ದನು || ೧೭ || ಕಂಸಾನುಶಿಷ್ಯಃ-ಕಂಸನಿಂದಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವನೂ, ಬಕೀಬಕಾನುಜಃ-ಬಕೀ-ಪೂತನೆಗೂ, ಬಕ-ಬಕನೆಂಬದೃತ್ಯನಿಗೂ, ಅನುಜಃ-ತಮ್ಮನಾಗಿರುವ, ಸಃ-ಽ-ಅಘನೇಂಬದೃತ್ಯ
ನು, ಕೃಷ್ಣಮುಖ-ಕೃಷ್ಣನುಮೊದಲಾದ, ಅರ್ಭಕಾ-ಹುಡುಗರನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾನ್-ನೋಡಿ, ಅಯಂತು-ಈಕೃಷ್ಣನಾದರೋ,
ಮಮ-ನನ್ನ, ನೋದರ್ಯವಿನಾಶಕೃತ್-ನೋದರ್ಯ-ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ, ವಿನಾಶ-ಮರಣವನ್ನು, ಕೃತ್-ಮಾಡಿದವನು, ತಯೋರ್ದ್ವಿ
ಯೋಃ-ಽಪೂತನಾಬಕಿಬ್ಬರನ್ನಾನದಲ್ಲಿ (ಅವರಿಗೆಬದಲಾಗಿ) ಸಬಲಂ-ಬಲರಾಮನಿಂದಕೂಡಿದ, ಅಥವಾ ಗೋಪಾಲಗೋಕುಲಸಹಿ
ತನಾದ, ಏನಂ - ಈ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಹನಿಷ್ಯೇ - ಕೊಲ್ಲುವೆನು || ೧೮ || ಯದಾ - ಯಾವಾಗ, ಮತ್ಸುಹೃದೋಃ - ನನ್ನಮಿತ್ರ

ಪಾದಾರವಿಂದದ ಪರಾಗವು ಬಹು ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಮಹಾ
ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಲಭ್ಯನಾಗಲಾರದೋ; ಅಂತಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಅಂತಾ ಗೋಕುಲ ವಾಸಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಪು
ರುಷ ಬಾಲಕರ ನೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಗೋಚರನಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ತಾನೇ ನಿಂತಿರುವನೋ, ಅಂತಾ ಗೋಕುಲ ವಾಸಿಗಳಾದ
ಜನರ ಸುಕೃತವಂ ಯಂತು ವರ್ತಿಸ ಬಹುದು. || ೧೭ || ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರಲು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ- ಅಮೃತಪಾನವಂ
ಗೈಯ್ದವರಾದುದರಿಂದ ಜರಾಮರಣಗಳಿಲ್ಲದ ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ಮೃತ್ಯುವಿನದನೆಯಿಂದ ಭೀತರಾಗಿ “ಈದುಷ್ಟನು
ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂತು ಮೃತಿಯನೆಯ್ದುವನೋ” ಎಂದು ಯಾವವನ ವಿಲಯವನೇ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರೀ
ಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರೋ, ಅಂತಾ ದುಷ್ಟನಾದ ಅಘನೇಂಬ ಹಸುರಾಳ ಮಹಾಸುರನು- ವನದಲ್ಲಿ ಆಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರ
ಸುಖವಿಹಾರವಂ ನೋಡಿ, ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಆ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. || ೧೭ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪೂತನೆಗೂ ಬಕಾಸುರನಿಗೂ
ತಮ್ಮನಾದ ಆ ಅಘಾಸುರನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಂ ಸಂಹರಿಸಲೋಸುಗ ಕಂಸನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಬಂದು
ಕೃಷ್ಣನೇ ಮುಖರಾಗಿವುಳ್ಳ ಆ ಗೋಪಬಾಲಕರಂ ಕಂಡು, (ಮನಸಿನಲಿ ಈರೀತಿಯಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವನು. ಅವಂ
ತೇನೇ)-“ಎಲೈ, ಈಬಾಲಕನಿಲ್ಲವೆ ನನ್ನ ಸಹೋದರರಾದ ಪೂತನಾ ಬಕಾಸುರ ರೀರ್ಷಂ ಸಂಹರಿಸಿದನು?
ಅದುದರಿಂದ ಒಡನೆಪುಟ್ಟಿದ ಅವೀರ್ವರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕರುಗಳೊಡನೆ, ಅವುಗಳಂಕಾಯುವ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕ
ರೊಡನೆ, ಸಹ ಈಕೃಷ್ಣನಂ ಸಂಹರಿಸುವೆನು. || ೧೮ || (ಅದರೂ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವವರು ಉಳಿಯುವರು ಎಂದಲ್ಲಿ,
ಅವರುಳಿಯರು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವನು.) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡಗೂಡಿರುವ ಈ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು. ನನ್ನಿಂದ

ವರ್ಷಸುಕಾನುಚಿಂತಾಪ್ರಜಾಸಮಪ್ರಾಪ್ತೇಹಿಲೇಕೆ ||೧೫|| ಇತಿವ್ಯವಸ್ಯಾಜಗರುಬ್ಯಪದ್ವಪುಸ್ತು
ಯೋಜನಾಯಾಮಮಹಾದ್ರೋವರಮ್ | ಭಿತ್ವಾದ್ಭುತಂವ್ಯಾತ್ಗುಹಾನನುತದಾಪದ್ಯಶತಗ್ರಸೂತ
ಯಾಮಲಃ||೧೬|| ಧರಾಧರೋಷ್ಯೋಜಲಮೇತ್ತರೋಷ್ಯೋದರಾನ್ಯನಾಂತೋಗಿರಿಶೃಂಗದಂಷ್ಟ್ರಃ | ಧ್ವಾಂತಾಂ

ರಾವ, (ಪೂತನಾ ಬಕರಿಗೆ) ತಿಶಾವಂಶ್ಯತಾಃ - ಎಳ್ಳುನೀರು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವೋ, ತದಾ - ಆಗಲೇ, ಪ್ರಜಾಕನಃ - ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳೆ, ನಷ್ಟನವಾಃ - ಸತ್ತವರಿಗೆ ನಮಾನರು ಪ್ರಾಣೇ - ಜೀವವಾಯುವು, ಸತೇಸತಿ- ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದಾಗಿರಲು, ಪರ್ವತನು- ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ, ಅನುಚಿಂತಾಕಾ-ಯೋಚನೆಯೇನು; ಲೋಕೇ-ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಣಭೃತಃ- ದೇಹಿಗಳು, ಪ್ರಜಾನವೇಹಿ- ಪ್ರಜಾಮಕ್ಕಳೇ, ಅನುಪೋಹಿ - ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿ ಉಚ್ಛವರಸ್ವಿ, (ಪೂತನೆಯೂ ಬಕನೂನತ್ತಾಗಲೇ, ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಂದರೆಅವರುತಾವಾಗಿಸತ್ತುಹೋಗುವರು.) ||೧೫||ಖಲಃ- ದುಷ್ಟನಾದ, ನಃ-ಆತಿಥಾಸುರನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ವ್ಯವಸ್ಯ-ವಿಚಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಯೋಜನಾಯಾಮಮಹಾದ್ರೋವರಂ- ಯೋಜನ- ಗಾವುದದ, ಆಯಾಮ-ಉದ್ದವುಳ್ಳ, ಮಹಾದ್ರ- ಬೆಟ್ಟದಹಾಗೆ, ಪೀವರಂ-ಬಲಿಶೀಲವಂಥಾ, ವ್ಯಾತ್ಗುಹಾನನಂ-ವ್ಯಾತ್-ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಗುಹಾ-ಗವಿಯಂತಿರುವ, ಆನನಂ-ಮುಖವುಳ್ಳಂತಾ, ಅಪ್ಪತಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಅಜಗರಂ-ಅಜಗರನಂಬಂಧವಾದ, (ಬೆಟ್ಟಸಲೆಯಹಾವಿನ) ಬೃಹದ್ವಪುಃ-ದೊಡ್ಡಮಯ್ಯನ್ನು, ಭೃತ್ವಾ-ಛಿದಿಸಿಕೊಂಡು, ಗ್ರನನಾಶಯಾ-ನುಂಗುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ತದಾ-ಆಗ-ಪದಿ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ವ್ಯಕ್ತೇ-ಮಲಗಿರುವನು ||೧೬|| ಧರಾಧರೋಷ್ಯಃ-ಧರಾ- ಭೂಮಿಯುಹಾಗಿರುವ, ಅಧರೋಷ್ಯಃ- ಕೆಳಗಣತುಟಿಯುಳ್ಳದ್ದು. ಜಲದೋತ್ತರೋಷ್ಯಃ-ಜಲದ-ಮೇಲದಹಾಗೆ, ಉತ್ತರೋಷ್ಯಃ-ಮೇಲಣತುಟಿಯುಳ್ಳದ್ದು. ದರಾನ್ಯನಾಂತೋ-ದರೀ-ಗುಹೆಯಹಾಗೆ, ಆನನಾಂತಃ-

ಯಾವಾಗ ಬಡಹುಟ್ಟಿದ ಪೂತನೆ ಬಕಾಸುರ ಎಂಬೀರ್ವರಿಗೂ ತಿಲೋದಕಗಳಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಡುವವೋ? ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವರೂ ಮೃತಪ್ರಾಯರಾಗುವರು. (ಅದಕ್ಕಿದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಲೋಕನ್ಯಾಯವಂಪೇಳುವನು.) ಅದಂತೆನೆ- ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಪುತ್ರರೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿ ಉಳ್ಳವರೆನಿಸಿರುವರೋ, ಆಕಾರಣದಿಂದ 'ಪ್ರಾಣಂಪೋಗಲು ದೇಹುಗಳಿಳಿಯುವವು, ಎಂಬ ಆಶೆಯಿಲ್ಲಿದು? ' ||೧೫|| ಎಲೈ, ಅರನೇ! ಅಥಾಸುರನು ಕುರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸಿನೊಳು ನಿಶ್ಚಯಂಗೆಯ್ದು ಅನಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದುಯೋಜನಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳ, ಮಹಾರ್ಜುನದಂತೆ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ದಪ್ಪವೆನಿಸಿರುವ, ಮತ್ತು ಅಗಲವಾಗಿರುವ, ಗುಹೆಗನು ಮಾನವಾದ ಬಾಯಿಯುಳ್ಳ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಮಹತ್ವಾದ, ಅಜಗರಶರೀರವಂಧರಿಸಿ- ಕೃಷ್ಣಮೊದಲಾದ ಗೋಪಬಾಲಕರಂ ಗ್ರಾಸಂಗೆಯ್ಯಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅವರು ಸಂಚರಿಸುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದನು. ||೧೬|| (ಆ ಯಜಗರಶರೀರವು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವುದಂಬರ್ಥವನ್ನೇ ವರ್ಣಿಸುವನೆಂತೆನೆ-) ಅಜಗರರೂಪಿಯಾದ ಅಥಾಸುರನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನತುಟೆಯು ಮೇಲಿನತುಟೆಯು ಸಹ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ, ಗಿರಿಯದರಿಗಳಂತೆ ಕಟವಾಯಿಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸರ್ವತದ ಶಿಖರದಂತೆ ಕೋರಿದಾಡೆಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಂತೆ ಒಳಬಾಯಿ

ತರಾನ್ಯೋವಿತತಾಧ್ಯಜಿಹ್ವಾಪರು*ಪಾನಿಲಕ್ವಾಸದವೇಕ್ಷಣೋಷ್ಣಃ ||೧೩|| ದೃಷ್ಟ್ವಾತಂತಾದೃಶಂಸರೈಮ
ತ್ವಾಬೃನ್ದಾವನೇಶ್ರಿಯಮ್ | ವ್ಯಾತ್ವಾಜಗರತುಂಡೇನಹ್ಯುತ್ಪ್ರಕ್ಷುಂತ್ಸ್ಯಲೇಲಯಾ ||೧೪|| ಅಹೋಮಿತಾ
ಣಿಗದತಸತ್ವಕೂಟಂಪುರಸ್ಥಿಸ್ತಮ್ | ಅಸ್ಮತ್ಸಂಗ್ರಹನವ್ಯಾತ್ವವ್ಯಾಳತುಂಡಾಯತೇನವಾ ||೧೫|| ಸತ್ಯಮ
ರ್ಮಕರಾರಕ್ತಮುತ್ತರಾಹನುವದ್ಧನಮ್ | ಅಧರಾಹನುವದ್ಧೋಧಸ್ತತ್ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯಾಯಾರುಣಮ್ ||೧೬||
ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧೇತಸ್ಯ ಕ್ವಿಭ್ಯಾಂಸವ್ಯಾಸವೈನಗೋದರೆ | ತುಬ್ಧ್ಯಶೃಂಗಾಳಯೋಹ್ಯತಾಸ್ತದ್ಧಂವ್ಯಾಭಿಕ್ಷುಪಶ್ಯ

ಬಾಯಿಯೊಳಭಾಗವುಳ್ಳದ್ದು. ಗಿರಿಶೃಂಗದಂಷ್ಟ್ರಃ-ಗಿರಿಶೃಂಗ- ಬೆಟ್ಟದಕೋಡುಗಲ್ಲಿನಂತೆ, ದಂಷ್ಟ್ರಃ- ದಾಡೆಹಲ್ಲುಳ್ಳದ್ದು. ಧ್ವಾಂ
ತಾಂತರಾನ್ಯಃ-ಧ್ವಾಂತ-ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಹಾಗೆ, ಅಂತರಾನ್ಯಃ-ಮುಖದವೊಳಭಾಗವುಳ್ಳದ್ದು. ವಿತತಾಧ್ಯಜಿಹ್ವಃ-ವಿತತ- ವಿಸ್ತಾರವಾ
ದ, ಅಧ್ಯ-ಮಾರ್ಗದಂತೆ, ಜಿಹ್ವಃ-ನಾಲಿಗೆಗಳುಳ್ಳದ್ದು. ಪರುಪಾನಿಲಕ್ವಾಸದವೇಕ್ಷಣೋಷ್ಣಃ-ಪರುಪಾನಿಲ- ಕಠಿನವಾತದಂತೆ, ಕ್ವಾ
ಸ-ಉಸುರೊ, ದವ-ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ, ಈಕ್ಷಣೋಷ್ಣಃ-ಕಂಠಬಿಸಿಯುಳ್ಳದ್ದು ||೧೩|| ಸರ್ವೇ-ಎಲ್ಲರೂ, ತಾದೃಶಂ-ಅಂತಾದ್ದಾಗಿ
ರುವ, ತಂ-ಅಸರ್ಪವನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಬೃಂದಾವನೇಶ್ರಿಯಂ- ಬೃಂದಾವನವೆಂಬ ಕಾಡಿನಸಂಪದವನ್ನಾಗಿ, ಮತ್ವಾ-ತಿ
ಳಿದು, ವ್ಯಾತ್ವಾಜಗರತುಂಡೇನ-ವ್ಯಾತ್ವ-ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಅಜಗರ- ಬೆಟ್ಟಸೆಲೆಯಹಾವಿನ, ತುಂಡೇನ- ಮುಖವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ
ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದೊಡನೆ, ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಂತೇ-ಸ್ವ-ಉಹಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು ||೧೪|| ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು. ಮಿತ್ರಾಣಿ- ಸ್ನೇಹಿತರೇ! ಗದ
ತ-ಹೇಳಿ ಪುರಸ್ಥಿತಂ-ಮುಂದೆಯಿರುವುದು, ಸತ್ವಕೂಟಂನವಾ-ಜಂತುವಿನಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲವೇ, ಅಸ್ಮತ್ಸಂಗ್ರಹನವ್ಯಾ
ತ್ವವ್ಯಾಳತುಂಡಾಯತೇನವಾ- ಅಸ್ಮತ್-ನಮ್ಮನ್ನು, ಸಂಗ್ರಹನ-ನುಂಗುವದಕ್ಕೆ, ವ್ಯಾತ್ವ-ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ವ್ಯಾಳತುಂಡಾಯತೇ-
ಸರ್ಪಮುಖದಹಾಗಿರುವುದೋ, ನವಾ-ಅಲ್ಲಿವೋ, ||೧೫|| ಸತ್ಯಂ-ಸರ್ಪದಹಾಗಿರುವುದೇದಿಟವು. ಅರ್ಮಕರಾರಕ್ತಂ-ಅರ್ಕ-ಸೂ
ರ್ಯಕಿರಣಗಳಿಂದ, ಆ ರಕ್ತಂ-ಕೊಂಚಕೆಂಪಾದ, ಘನಂ-ಮೇಘವು, ಉತ್ತರಾಹನುವತೇ-ಮೇಗಣಕೆನ್ನಿ ಯಹಾಗಿರುವುದು. ತತ್ಪ್ರತಿಭಾ
ಯಯಾ-ತತ್-ಆಮೇಘದ, ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯಯಾ- ಪಡಿನೆಳದಿನಿಂದ, ಅರುಣಂ- ಕೆಂಪಾದ, ರೋಧಃ- ತಡೆಯನೇಲವು, ಅಧರಾಹನುವ
ತ್-ಕೆಳಗಣಕೆನ್ನಿ ಯಂತೆಯೋ, ಇದೆ ||೧೬|| ಸವ್ಯಾಸವ್ಯೋ-ಎಡಬಲದ, ನಗೋದರೇ - ಬೆಟ್ಟದಗವಿಗಳು, ನೃಕ್ವಿಭ್ಯಾಂ-ಕಟವಾಯಿಗ
ಳೊಂದಿಗೆ, ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧೇತೇ-ಪ್ರತಿವಾದವೆಂದೆಯ್ಯವು (ಕಟವಾಯಿಗಳಂತೆ) ಎತಾಃ-ಈ, ತುಂಗಶೃಂಗಾಳಯಃ- ಎತ್ತರವಾಷ್ಣಿಖರ

ಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಮಾರ್ಗದಂತೆ ನಾಲಿಗೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವಾಯುವಿನಂತೆ ಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವ
ನಾಗಿ, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚುಗಳಂತೆ ಕಂಠಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸಹ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದನು. ||೧೩|| ಆಗೋಪಾಲ ಬಾಲ
ಕರೆಲ್ಲರೂ ಈದೀತಿಯಾಗಿ ಅಜಗರರೂಪದಿಂಮಲಗಿರುವ ಆ ಅಘಾಸುರನಂಕಂಡು ವಸ್ತುತಃ ಅದು ಅಜಗರಮುಖ
ವಾದರೂ ಇದು ಬೃಂದಾವನದ ಸಂಪತ್ತೆಂಬದಾಗಿ ವಿವರೀತವಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಆಬೃಂದಾವನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವ
ನ್ನೇ ಆಟದಿಂದ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಜಗರಮುಖದ ಸಾದೃಶ್ಯದಿಂದ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಾಗೆಯ್ವದರಾಗಿ, ಪರಸ್ಪರಪ್ರಶ್ನಾಃ
ತ್ತರಗಳಿಂ ಪೇಳುವರು. [ಅಜಗರಮುಖವನೇ ಬೃಂದಾವನದದಾರಿಯೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಪಟ್ಟರು.] ||೧೪|| ಅದಂತೆನ-
ಎಲೈ, ಮಿತ್ರರೇ! ಈಮುಂದೆಯಿರುವುದು ಪ್ರಾಣಿಯಂತೆ ತೋರುವುದು, ಇದೇನು, ಅದಹುದೋ ಅಲ್ಲಲೋ, ನೀವು
ಪೇಳುವರಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯುಂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಂ ಗ್ರಾಸಂ ಗೆಯ್ಯಲೋಸುಗ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಯಿಯುಳ್ಳ ಪಾವಿನಮು
ಖದಂತೆ ಆಚರಿಸುವುದು, ಏನು, ಸತ್ಯವೋ, ಅನ್ಯತವೋ, ಹೇಳಿ, ||೧೫|| (ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಅಜಗರವೇಸರಿ, ಎಂ
ದು ನುಡಿಯುವರು.) ಸೂರ್ಯ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಮೇಘವಂ ನೋಡುವರಾಗಿ, ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಜ
ಗರದ ಉತ್ತರೋವೃದ್ಧಂತೆ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಮೇಘದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳವಂ ನೋಡುವರಾಗಿ. ಯ
ಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಧರೋವೃದ್ಧಂತೆ ತೋರುತ್ತಲಿದೆ ||೧೬|| ಮತ್ತು, ಎಲೈ ಸ್ನೇಹಿತರೇ ! ಈ ಯಡಬಲದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಪ
ತದ ದರಿಗಳೆರಡೂ ಅಜಗರದ ಕಟವಾಯಿಯೊಡನೆ ಸಹ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಲಿದೆ. ಮತ್ತು, ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳಾದ ಸರ್ಪ

ತ ||೧|| ಆಸ್ತೃತಯಾಮಮಾರೋಯಂರಸನಾಂಪ್ರತಿಗರ್ಜತಿ | ಎಷಾಮಂತರ್ಗತಧ್ವಾಂತಮಿತದಸ್ಯಂ
ತರಾನನಮ್ ||೨|| ದಾವೋಷ್ಣಖರವಾತೋಯಂಶ್ವಾಸವದ್ಭೂತಿಪಶ್ಯತ | ತದ್ವಗ್ಧಸ್ಸತ್ಯದುರ್ಗನೋ
ಹ್ಯಂತರ ಮಿವಗನ್ಧವತ್ ||೩|| ಆಸ್ಮಾನ್ಮಿವಿಷ್ಣುಃ ||೪|| ಸಿತಾಕಿಮತಾನಯಂತಧಾ ಚ್ಚಕ್ಷುಕವದ್ವಿನಂಹ್ರತಿ |
ಹ್ರಣಾದನೇತಿಬಕಾರ್ಯಶನ್ಮುಖಂವೀಕ್ಷ್ಯೋದ್ಧುಂತಃಕರತಾಡನೈರ್ಮಯಾಃ ||೫|| ಇತ್ಥಂಮಿಥೋತಧ್ಯಮ
ತದ್ಜ್ಞಾಭಾಷಿತಂಕುತ್ರಾಽವಿಚಿನ್ತ್ಯೈತ್ಯಮೃಷಾಮೃಷಾಯತೇರಹೋವಿದಿತಾಽಖಿಲಲೋಕಕೃತ್ಸಿಹಸಾನ್

ಗಳಸಾಲುಗಳು, ತದ್ವಂಶ್ವಾಸ್ತುಭಿಶ್ಚ-ಅದರದಾಡೆಪಲ್ಲುಗಳೊಂದಿಗೂ, ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಂತೆ-ಪ್ರತಿಚರ್ಚೆಯ್ಯವು. (ಗಿರಿಶಿಖರಗಳು ದಾಡೆ
ಗಳಹಾಗಿವೆ) ಪಶ್ಯತ-ನೋಡಿ ||೧|| ಅಯಂ-ಈ, ಆಸ್ತೃತಯಾಮಮಾರ್ಗಃ-ಆಸ್ತೃತ-ಅಗಲವಾದ, ಆಯಾಮ-ಉದ್ದವಾದ, ಮಾರ್ಗಃ-ದಾರಿಯು, ರಸನಾಂಪ್ರತಿ-ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಗರ್ಜತಿ-ಗದಿಸುತ್ತೆ. (ನಾಲಿಗೆಯಹಾಗಿದೆ) ಎಷಾಂ-ಈಶಿಖರಗಳ, ಎತತ್-
ಈ, ಅಂತರ್ಗತಧ್ವಾಂತಮಪಿ-ಅಂತರ್ಗತ-ಒಳಗೆಇರುವ, ಧ್ವಾಂತಮಪಿ-ಕಗ್ಗತ್ತೆಲೆಯೊಕ್ಕೂಡ, ಅಂತರಾನನಂ-ಮುಖದಮಧ್ಯಭಾಗ
ವನ್ನು. ಪ್ರತಿಗರ್ಜತಿ-ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಸುವುದು ||೨|| ಅಯಂ-ಈ, ದಾವೋಷ್ಣಖರವಾತಃ-ದಾವ-ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನ, ಉಷ್ಣ-ಬಿಸಿಯಂ
ದ, ಖರ-ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ, ವಾತಃ-ಗಾಳಿಯು, ಶ್ವಾಸವತ್-ಉಸುರಿನಹಾಗೆ, ಭೂತಿ-ತೋರುತ್ತಿದೆ ಪಶ್ಯತ-ನೋಡಿ. ತದ್ವಗ್ಧಸ್ತತ್ಯ
ದುರ್ಗಂಧಃ-ತತ್-ಆಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ, ದಗ್ಧ-ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಸತ್ಯ-ಜಂತುಗಳ, ದುರ್ಗಂಧಃ-ಕಟ್ಟನಾಡವು, ಅಂತರಾವಿಷಗಂ
ಧವತ್-ಅಂತಃ-ಒಳಗಣ, ಆಮಿಷ-ಮಾಂಸದ, ಗಂಧವತ್-ಕಂಪಿನಹಾಗಿದೆ ||೩|| ಅಯಂ-ಈಸರ್ವವು, ನಿವಿಷ್ಣುಃ-ಒಳಕೊಕ್ಕು,
ಅಸ್ಮಾನ್ಮಿವ-ಈ ನಮ್ಮನ್ನು, ಗೌಸಿತಾಕಿಂ-ನುಂಗುವದೋ ಏನು, ತಥಾಚೇತ್-ಹಾಗಾದರೆ, ಬಕವತ್-ಕೊಕ್ಕುರಿಯಹಾಗೆ, ಅ
ನೇನ-ಈಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಹ್ರಣಾತ್-ನಿಮುಪದಲ್ಲಿ, ವಿನಂಹ್ರತಿ-ವಿನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೆ. ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಬಕಾರ್ಯಶನ್ಮುಖಂ-ಬಕಾ
ರಿ-ಬಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದಕೃಷ್ಣನ, ಉತ್-ಚಲುವಾದ, ಮುಖಂ-ಮೋರೆಯನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಉದ್ಧುಂತಸ್ಸಂತಸ್ಸಂತಃ-ಹೆ
ಚ್ಚಾಗಿನಗುತಲಿರುವರಾಗಿ, ಕರತಾಡನೈಃ-ಚಪ್ಪಾಳಗಳೊಡನೆ, ಯಯುಃ-ಹೋದರು ||೪|| ಅಖಿಲಲೋಕಕೃತ್ಸಿಹಸಾನ್-ಅಖಿಲಲೋಕ-
ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳ, ಹೃತ್-ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಿತಿಃ-ಇರುವ, ಭಗವಾನ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ಮಿಥಃ-ಪರಸ್ಪರ
ಮಾಗಿ, ಅತಧ್ಯಂ-ಸುಲ್ಪದ, ಅತದ್ಜ್ಞಾಭಾಷಿತಂ-ಅದರನ್ನರಿಯದವರ ಮಾತನ್ನು, ಕುತ್ರಾಽಕೇಳಿ, ಸ್ವಾನಾಂ-ತನ್ನವರಿಗೆ, ಮು
ಷಾರಹಃ-ಸಟಿಯಾದ ಸರ್ಮರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅನುರನು, ಮೃಷಾಯತೇ-ಸುಳ್ಳಿನಂತೆ ಆಗುವನು (ಸರ್ವವಾಗಿತೋರುತ್ತಿದ್ದರೂ
ನನ್ನವರಿಗನರ್ಪದಹಾಗೆತೋರುತ್ತಿರುವನು) ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ವಿಚಿನ್ತ್ಯ-ಅಲೋಚಿಸಿ, ವಿದಿತಾಃ-ತಿಳಿದು, ನಿಷೇದ್ಧಂ-ತಡೆಯುವದ

ತಂಗಳ ಶಿಖರಗಳ ಪಂತಿಗಳು ಅಜಗರದ ಕೋರಿ ದಾಡೆಗಳೊಡನೆ ಸಹ ಸಂವಾದಂಗಯ್ಯತೆಲಿದೆ-ನೋಡುವರಾಗಿ ||೧||
ಮತ್ತು, ವಿಸ್ತೃತವಾದ ದೀರ್ಘವಾದ ಈ ವನಮಾರ್ಗವು- ಅಜಗರದ ನಾಲಿಗೆಯಂತೆ ತೋರುತಲಿದೆ. ಈ ಪರ್ಮತದ
ಶಿಖರಗಳ ಮಧ್ಯದಲಿರುವ ಗಾಢಾಂಧಕಾರವು ಒಳಬಾಯಿಯಂತೆ ತೋರುತಲಿದೆ. ನೋಡುವರಾಗಿ ||೨|| ಎಲೈ,
ಮಿತ್ರರೇ! ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಉಷ್ಣವಾಗಿಯೂ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿಯೂ ಬೀಸುವವಾಯು ಆಯಜಗರದ ಶ್ವಾಸವಾಯು
ವಿನಂತೆ ತೋರುತಲಿದೆ ನೋಡಿದವರಾಗಿ. ಮತ್ತು, ಆಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಈದುರ್ಗಂಧ
ವೇ ಈ ಅಜಗರದ ಬಾಯಲ್ಲಿನೇರಿರುವ ಮಾಂಸಗಂಧದಂತೆ ತೋರುತಲಿದೆ ಅಹುದೋ ಅಲ್ಲವೋ ನೋಡುವರಾಗಿ ||೩||
(ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾ'ಯನೇ! ಆಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಸತ್ಯವಾಗಿರುವ ಅಜಗರವನ್ನೇ ಪ್ರಕಾರಾಂ
ತರವಾಗಿ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಾಗಯ್ದು, ನಿರ್ಭೀತರಾಗಿ ನಡೆದರೆಂದು ನಿರೂಪಿಸುವನು. ಅವಂತೆನೆ- ಎಲೈ, ಮಿತ್ರರೇ!
ಈ ಭಯಂಕರವಾದ ಈ ಅಜಗರವು ಈ ವನವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಂ ಗ್ರಾಸಂಗಯ್ಯದೋ ಏನೋ! ಹಾ
ಗಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಅಜಗರವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಬಕಾಸುರನಂತೆ ವಿಲಯವನೆಯ್ಯುವುದು, ಎಂದು
ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಆಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು ನುಡಿದು, ಬಕವೈಯಾದ ಆಕೃಷ್ಣನ ಮನೋಹರವಾದ ಮುಖವಂ ನೋಡಿ
ಹಸ್ತತಾಳಂಗಳೆಗಳೆಯ್ಯುತ್ತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುತಲಿರುವವರಾಗಿಯೂ ಆಗಿ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದರು ||೪|| ಸರ್ವಪ್ರಾ
ಣಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗಯ್ಯ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು- ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈರೀತಿಯಿಂದ ಪರ್ಮರವಾಗಿ

ನಾಂನಿವೆದ್ವಂಭಗವಾಃಮನೋದಧಿ ||೧೫|| ತಾವತ್ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಸ್ವಸುರಾಂತರೋದರಂಪರಂನಗೀರ್ಣಾಶ್ಚೈತ
ವಸ್ಸವತ್ಸಕಾಃ | ಪ್ರತೀಕ್ಷಮಾಣೇನಬಕಾರಿವೇಶನಂಹತಸ್ವಕಾಂತಸ್ಸೂರಣೇನರಕ್ಷಸಾ ||೧೬|| ತಾನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ
ಕೃಷ್ಣಸ್ಸಕಲಾಭಯಪ್ರದಸ್ತ್ವನನ್ಯನಾಥಾಃಸ್ವಕರಾದಪಚ್ಯುತಾಃ | ದೀನಾಂಶ್ಚ ಮೃತ್ಯೋರ್ಜಠರಾಗ್ನಿ
ಘಾಸಾನ್ಘೃಣಾರ್ದಿತೋದಿವ್ಯಕೃತೇನವಿಸ್ತೃತಃ ||೧೭|| ಕೃತ್ಯಂಕಿಮತಾ ಗ್ರಸ್ತಖಲಸ್ಯಜೀವನಂನೋವಾಅ
ವಿಾಪಾಂಜ್ಞಸತಾಂವಿನಾಶಮ್ | ದ್ವಯಂಕಥಂಸ್ಯಾದಿತಿಸಂವಿಚಿನ್ತ್ಯತದ್ಜ್ಞಾತ್ವಾವಿಶತ್ಪುಣ್ಯಮಶವದ್ಯ
ಗೃಹಿಃ ||೧೮|| ತದಾಘನಚ್ಛದಾದವಾಭಯಾದ್ಧಾಹತಿಚುಕಾಶುಃ | ಜಹ್ಯಮುರೈಚಕಂಸಾದ್ಯಾಃ

ಕ್ಕೆ, (ಅದರಬಾಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗದಂತೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಯಾವತ್- ಎಷ್ಟರೊಳಗೆ, ಮೃನದಧೇ-ಮನಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸಿದನೋ (ನಂಕ
ಲ್ಪಿಸಿದನೋ) ||೧೫||ತಾವತ್-ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಅನುರಾಂತರೋದರಂ-ಅನುರ-ದೈತ್ಯನ, ಅಂತರ-ಬಳಗಣ, ಉದರಂ-ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು,
ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ-ಹೊಕ್ಕಂಥಾ, ನವತ್ಸಕಾಃ-ಕರುಗಳಿಂದನಹಿತಗಾದ, ಶೀವಃ-ಹುಡುಗರು, ಹತಸ್ವಕಾಂತಃಸ್ತೂರಣೇನ-ಹತ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪ
ಟ್ಟ, ಸ್ವಕ-ತನ್ನ ವರಾದಪೂತನಾಬಕರ, ಅಂತಸ್ತೂರಣೇನ-ಬಳಸಿನಪುಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಬಕಾರಿವೇಶನಂ-ಬಕಾರಿ-ಬಕವೈರಿಯಾ
ದಕೃಷ್ಣನು, ವೇಶನಂ-ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದನ್ನು, ಪ್ರತೀಕ್ಷಮಾಣೇನ-ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿರುವ, ರಕ್ಷಸಾ-ಅಘಾಸುರನಿಂದ, ಪರಂ-ಅಧಿಕ
ವಾಗಿ, ನಗೀರ್ಣಾಃ-ನುಂಗಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು ||೧೬||ಸಕಲಾಭಯಪ್ರದಃ-ಸಕಲ-ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಅಭಯ-ಅಭಯವನ್ನು, ಪ್ರದಃ-ಕೊಡುತ್ತಿರು
ವನಾದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅನನ್ಯನಾಥಾಃ-ತನಗಿಂತಲೂಬೇರೆರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲದವರಾದ, ಸ್ವಕರಾತ್-ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ, ಅವಚ್ಯುತಾಃ-ತ
ಪ್ಪಿಹೋದವರಾದ, ದೀನಾಂಶ್ಚ-ದುರ್ಗತಿಯಂಪಡೆದವರಾದ, ಮೃತ್ಯೋರ್ಜಠರ-ಯವನ, ಜಠರಾಗ್ನಿಘಾಸಾಃ-ಜಠರ-ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಣ, ಅ
ಗ್ನಿ-ಬೆಂಕಿಗೆ, ಘಾಸಾಃ-ಹುಲ್ಲಾಗಿರುವರಾದ, ತಾಃ-ಆಕರುಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಗರನ್ನೂ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಘೃಣಾರ್ದಿತಸ್ತ್ವ-ಘೃಣಾ-ದ
ಯೆಯಿಂದ, ಅರ್ಧಿತಸ್ತ್ವ-ಪೀಡಿತನಾಗಿ, ದಿವ್ಯಕೃತೇನ-ಅವರ ಅದ್ವೈತ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಕಲಸದಿಂದ, ವಿಸ್ತೃತಃ-ಅಚ್ಚರಿಸಿಗೊಂಡವ
ನಾದನು|| ಅತ್ರ-ಇಲ್ಲಿ, ಕೃತ್ಯಂ-ಮಾಡತಕ್ಕಕೆಲಸವು, ಕಿಂ-ಏನುಂಟು, ಅಸ್ಯ-ಈ, ಖಲಸ್ಯ-ಪಾಪ್ಯದೈತ್ಯನ, ಜೀವನಂ-ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣವು,
ನೋವಾ-ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವಿಾಪಾಂ-ಈ, ಸತಾಂ-ಸಾಧುಗಳಾದ, ಕರುಗಳ ಹುಡುಗರ, ವಿನಾಶಂಚ-ಮರಣವು. ದ್ವಯಂ-ಇವೆರಡೂ, ಕ
ಥಂಸ್ಯಾತ್-ಹೇಗಾದೀತು; (ಅವನುನತ್ತರವರಸಾಯುವರು.) ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಸಂವಿಚಿತ್ಯ-ಆಲೋಚಿಸಿ, ಅಶೇಷದ್ಯುಕ್-ಸರ್ವ ವಶ್ಯನೋ
ಡುತ್ತಿರುವ, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತತ್-ಅದರ ಉಪಾಯವನ್ನು, ಜ್ಞಾತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ತುಂಡಂ-ಸರ್ವದಮುಖವನ್ನು, ಅವಿಶತ್-ಹೊಕ್ಕನು||೧೮||

ಯಥಾರ್ಥವನರಿಯದಿರುವ ಗೋಪಬಾಲಕರ ಅಸತ್ಯವಾದ ವಚನವಂಕೇಳಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ “ಎಲೈ! ವಸ್ತುತಃ ಅಜ
ಗರಶೀರವಂ ಧರಿಸಿರುವ ಅಘಾಸುರನೇ, ನಮ್ಮ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಅಜಗರ ಸಾದೃಶ್ಯದಿಂದ ತೋರುತ್ತಿರು
ವನು. ನೋಡಿದೆಯಾ ?” ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಇವನು ಅಸುರನೆಂದು ತಿಳಿದು ಯಾವವರಿಗೆ ಆ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕ
ರಂ ಮುಂದೆ ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ಯದಂತೆ ಅಡ್ಡಗೆಯ್ಯಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದನೋ. ||೧೫|| ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು
ಕರುಗಳೊಡನೆ ಅಘಾಸುರನ ಉದರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾತ್ರಂಗೆಯ್ದರೇ ಹೊರತು, ಆಗ ಹತರಾದ ತನಗೆ ಸಹೋ
ದರರಾದ ಪೂತನಾ ಬಕಾಸುರರ ವಿಲಯವನೇ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುವವನಾದುದರಿಂದ ಬಕವೈರಿಯಾದ ಆಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರವೇಶ
ವಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಅಘಾಸುರನಿಂದ ಆಗೋಪ ಬಾಲಕರು ಕರುಗಳೂ ಸಹ ಗ್ರಾಸಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಲಿಲ್ಲ
ವು. ||೧೬|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ಅಭಯಪ್ರದನಾದ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನಂ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಬ್ಬ
ಪಾಲಕನಿಲ್ಲದೇ ಇರುವ ತನ್ನ ಕೆಯ್ಯಿಂದ ತಪ್ಪಿರುವ ದೀನರಾದ, ಮತ್ತು ಅಘಾಸುರನ ಜಠರಾಗ್ನಿಗೆ ಗ್ರಾಸಭೂತರಾದ,
ಆಗೋಪ ಬಾಲಕರನ್ನೋಡಿ ದಯೆಯಿಂದ ನೆನಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ದೈವವ್ಯಾಪಾರದಿಂದಲೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ
ವನೆಯ್ದಿ. ||೧೭|| “ಈಗ ನನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟುದೇನು; ದುಷ್ಟನಾದ ಈಯಥಾಸುರನು ಜೀವಿಸಬಾರದು. ಸಾ
ಧುಗಳಾದ ಈ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು ವಿಲಯವ ನೆಯ್ದುವರಾಗ ಬಾರದು. ಈ ಉಭಯವೂ ಎಂತುಸಿದ್ಧಿಸುವುದು”,
ಎಂದು ಮನನಿನಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದುದರಿಂದ ಈ ಉಪಾಯವಂ ತಿಳಿದು ಅಜಗರ ಮುಖದಲ್ಲಿ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೧೮|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಘಾಸುರನ ದೆಹಿಯಿಂದಂಟಾದ ಭಯದಿಂದ ಮೇಘಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿರುವ

ಕೌಣಪಾಸ್ತ್ವಸುಬಾನ್ಧವಾಃ || ೨೯ || ತಚ್ಚುತ್ಸಾಭಗವಾನ್ಕೃಷ್ಣಸ್ತ್ವವ್ಯಯಸ್ಸಾನ್ಭವತ್ಸಕಮ್ | ಚೂನ್ಮಿಚೀಕೀರೋರವಾದೌತರಸಾವೃಥಗಳೆ || ೩೦ || ತತೋತಿಕಾಯಾಸ್ಕನಿರುದ್ಧಮಾರ್ಗಿಣೋಹ್ಯುನ್ಗೀಣದೃಷ್ಟಭ್ರಮತಸ್ತ್ವಿತಸ್ತತಃ | ಪೂರೋಂತರಂಗೇಪವನೋಽರುದೋಮೂರ್ಧ್ನ* | ವಿನಿಬ್ರವ್ಯವಿನಿರ್ಗತೋಬಯಃ || ೩೧ || ತನೈವಸರ್ವೈಮಬಹಿರ್ಗತಮಪ್ರಾಣಮಸುರಾಸ್ತಂತು ದೈದೇವತೇ | ದೃಷ್ಟಾಪ್ಯಸ್ವಯೋಪಾಘ್ರಾಪ್ಯತದಸ್ವಿತ್ಪುನಃಕೃತ್ಪುನುಕುನ್ಮೋಭಗವಾನ್ವಿನಿರಯೌ || ೩೨ || ಪೀನಾ

ತದಾ-ಆಗ, ಫನಚ್ಚದಾಃ-ಮೇಘವೇಮುನುಕಾಗಿವುಳ್ಳ, ದೇವಾಃ-ದೇವತೆಗಳು, ಭಯಾತೆ-ಹೆವರಿಕಯಿ.ಂದ, ಹಾಚೇತಿ-ಹಾಜಾಯೆ.ಂದ, ಚುಕ್ರುಕುಃ-ಕೂಗಿದರು ಕಂಸಾನೋಮೊದಲನೆಯವನಾಗಿವುಳ್ಳ, ಅಘಬಾಂಧವಾಃ-ಅಘಾಸುರನನಿಂಟರಾದ, ಕೌಣಪಾಃ-ಕೌಣಪರು, ಯೇಚ-ಯಾರುಂಟೋ, ತೇತು-ಅವರಾರೋ, ಜಪ್ಯಪುಃ-ಸಂತೋಷಿಸಿದರು||೨೯||ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಅವ್ಯಯಃ-ನಾಶರಹಿತನಾದ, ಕೃಷ್ಣಸ್ತು - ಕೃಷ್ಣನಾದರೋ, ತತೆ-ಅದರನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಸಾಭವತ್ಸಕಂ - ಹುಡುಗನಿಂದಸಹಿತವಾದಕರುಗಳಿಂಂಡನ್ನು, ಚೂನ್ಮಿಚೀಕೀರೋಃ-ಪುಡಿಯಾಗಿಮಾಡಲಕನಿದಅಜಗರದ, ಗಳೇ-ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ, ಅದೌ-ಮುಂಚೆ, ತರಸಾ-ವೇಗದಿಂದ, ವೃಥೇ-ಬೆಳದನು||೩೦||ತತಃ-ಅಬಳಿಕ, ಅತಿಕಾಯಾಸ್ಕ-ದೊಡ್ಡಮೈಯುಳ್ಳ, ನಿರುದ್ಧಮಾರ್ಗಿಣಃ-ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟದಾರಿಗಳುಳ್ಳ, ಇತಸ್ತತಃ-ಇಲ್ಲಲ್ಲಿ, ಭ್ರಮತಃ-ತಿರುಗುತಲಿರುವ, ಉದ್ಗೀರ್ಣದೃಷ್ಟೀಃ-ಹೊರಟುಕೊಂಡಕಂಠುಗಳುಳ್ಳ, ಅಘಾಸುರನ, ಅಂತರಂಗೇ-ಕಿರಿದೊಳಗೆ, ನಿರುದ್ಧಿ-ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಪವನಃ-ಗಾಳಿಯು, ಪೂರ್ಣಃ-ತುಂಬಿದ್ದಾಗಿ, ಮೂರ್ಧ್ನ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ವಿನಿರ್ಭಿದ್ಯ-ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು,ಬಹಿಃ-ಹೊರಗೆ, ವಿನಿರ್ಗತಃ-ಹೊರಟುಹೋದದ್ದಾಯಿತು||೩೧||ತೇನೈವಸಹ-ಅದರೊಂದಿಗೆವೇ, ಸರ್ವಪ್ರಾಣೀಷು-ಸಕಲವಾಯುಗಳೂ, ಬಹಿರ್ಗತೇಷುಸತ್ಪು-ಹೊರಕ್ಕೆಹೋದವಾಗುತ್ತಿರಲು, ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಮುಕುಂದಃ-ಮೋಕ್ಷದಾಯಕನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಪರೇತಾಃ-ಸತ್ತಹೋಗಿದ್ದ, ಸರ್ವಾಃ-ಸಮಸ್ತರಾದ, ಸುಹೃದಃ-ಮಿತ್ರರನ್ನು, ಸ್ವಯಾ-ತನ್ನಯ, ದೃಷ್ಟಾಪ್ಯ-ನೋಟದಿಂದ, ಉತ್ಥಾಪ್ಯ-ಎಬ್ಬಿಸಿ, ತದಸ್ವಿತಃ-ಅವರೊಡಗೂಡಿದವನಾಗಿ, ಕೃತ್ಪುನಃ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ವಿನಿರ್ಯಯೌ-ಹೊರಕ್ಕೆಬಂದನು||೩೨||ಪೀನಾಹಿಭೋಗೋತ್ಥಿತಂ-ಪೀನ-ಬಲತ, ಅಹಿ-ಸರ್ಪದ, ಭೋಗ-ಕಿರಿದಿಂದ,

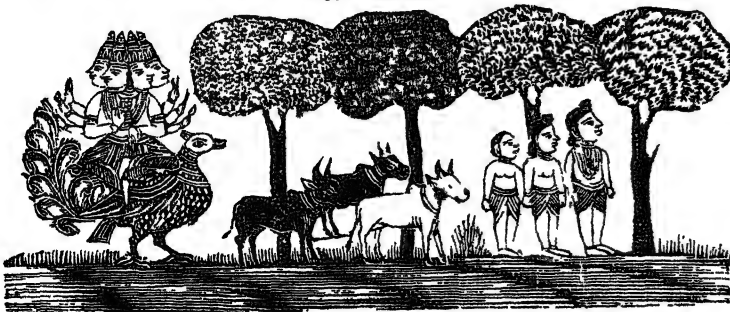
ದೇವತೆಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿಲಯವನೆಯ್ದುವನೆಂಬ ಶಂಕೆಯು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಬಾರೆಂದು ಕರೆದರು. ಮತ್ತು ಕಂಸನೋಮೊದಲಾದ ಅಘಾಸುರನ ಬಂಧುಗಳಾದ ಆಯಸುರಕೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷವನೆಯ್ದಿನಕ್ಕರು.||೨೯||ಆಗ ಚ್ಯೂತಿರಹಿತನಾಗಿಯೂ ಭಗವಂತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆದೇವತೆಗಳವಚನವಂಕೇಳಿ, ಆಕಂಸಾದಿಗಳಸಂತೋಷವಂ ನೋಡಿ, ಆಗೋಪಾಲಬಾಲಕರಂ ಕರುಗಳು ಸಹ ಚೂರ್ಣಂಗೈಯ್ಯಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಅಘಾಸುರನ ಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಅತಿತ್ವರೆಯಿಂ ಗ್ರಾಸಂಗೈಯ್ಯುವದರೊಳಗೆ ಬೆಳದನು. ||೩೦|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಆ ಡ್ಡಗೈಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಖಾದಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗಭೂತವಾದ ಕುಂಠವುಳ್ಳ, ಹೊರಕ್ಕೆಹೊರಟಿರುವ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಹೊರಳುತಲಿರುವ, ಅಘಾಸುರನ ದೇಹ ಮಧ್ಯದಲಿ ನಿರೋಧಂಗೈಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಯುವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಳಗೊಡಿಯಲಾರದೆ ಆಯಸುರನ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರಮಾರ್ಗವಂ ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಕ್ಕೆಹೊರಟಿತು. ||೩೧|| ಅನಂತರಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಅವನ ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಂಗಳೂ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟಂತಿಯವುಗಳಾಗುತ್ತಿರಲು ಮೃತಿಯನೆಯ್ದಿರುವ ಆ ಗೋವಾಲ ಬಾಲಕರು ಆಕರುಗಳಂ ಸಹ ಅವ್ಯತವಂವರ್ಷಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಬದುಕಿಸಿ, ಪುನಃ ಅವರೊಡಗೂಡಿ ಆ ಅಘಾಸುರನ ಮುಖದವನೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಬಂದನು.||೩೨||

ಹಿಭೋಗೋತ್ಥಿತಮದ್ಭುತಮಹಜ್ಜೋತ್ಥಿಸ್ಸಧಾವೋ ಜಜ್ಜಲಯದ್ಧಿಶೋದಕ | ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯವಿಸ್ಥಿ
ತವಿಾಶನಿರ್ಗಮಂವಿವೇತಸ್ಮಿಸ್ಥಿಪತಾಂಡಿವಾಕಸೂಮ್ || ೩೩ || ತತೋತಿಹ್ಯದ್ವಾಸ್ವಸ್ವಕೃತೋಕ್ತಾರ್ಹ
ಣಂಪುಷ್ಪೈಸ್ಸುರಾಅಪ್ಸರಸಶ್ಚನರ್ಮನಿಃ | ಗೀತೈಸ್ಸುಗಾವಾದ್ಯಧರಾಶ್ಚವಾದ್ಯಕೃಷಿಸ್ತವೈಶ್ಚನಿಪಾ
ಜಯನಿಸ್ಸನ್ಯೈರ್ಗಣಾಃ || ೩೪ || ತದದ್ಭುತಶ್ಚೋತ್ರಸುವಾದ್ಯಗೀತಕಾಜಯಾದ್ಯಸಕೂತ್ಸವಮಬ್ಜಗಳಸ್ವ
ನಾಕ | ಶ್ರುತ್ವಾಸ್ವಧಾವೋ ಸ್ತೃಜತಃತೋಚಿರಾದ್ಧೃತ್ವಾ ಮಹೇಶಸ್ಯಜಗಾಮವಿಸ್ತಯಾಮ್ || ೩೫ ||

ಉತ್ಥಿತಂ-ಎದ್ದ, ಅದ್ಭುತಂ- ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಸ್ವಧಾಮ್ನಾ, ತನ್ನಬೆಳಕಿನಿಂದ, ದಶದಿಶಃ- ಹತ್ತುದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ, ಉಜ್ಜಲ
ಯತೇ-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ಮಹತ್-ದೊಡ್ಡದಾದ, ಜ್ಯೋತಿಃ-ಬೆಳಕು, ಖೇ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ಅವಸ್ಥಿತಂನತೇ- ಇರುವುದಾಗಿ, ಈಶನಿರ್ಗ
ಮಂ-ಈಶ-ಕೃಷ್ಣನು, ನಿರ್ಗಮಂ-ಸರ್ಪಕೀರದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆಬರೋಣವನ್ನು, ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ದಿವಾಕಸಾಂ-ದೇವತೆಗಳು, ಮಿ
ಪತಾಂನತಾಂ- ನೋಡುತ್ತಿರುವರಾಗುತ್ತಿರಲು ತನ್ಮಿತ್ರ-ಆಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ವಿವೇಶ-ಹೊಸಿ ತ||೩೩|| ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ಅತಿಹೃಪ್ಪಾಃ-ಬಹಳ
ನಂತೋಪಿಸಿದ, ಸುರಾಃ-ದೇವತೆಗಳು, ಸ್ವಕೃತಃ-ತಮ್ಮಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಪುಷ್ಪೈಃ-ಫಲಪುಗಳಿಂದ, ಅರ್ಹಣಂ-
ಪೂಜೆಯನ್ನು, ಅಕೃತ-ಮಾಡಿದರು ಅಪ್ಸರಸಶ್ಚ, ಅಪ್ಸರಸಿಯರೂ, ನರ್ಮನಿಃ-ನಾಟ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಸುಗಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುವ
ಗಂದರ್ವರು, ಗೀತೈಃ-ಗಾನಗಳಿಂದಲೂ, ವಾದ್ಯಧರಾಶ್ಚ-ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವವರು, ವಾದ್ಯಕೃಷಿ-ವಾದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಪ್ರಾಃ-
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಸ್ತವೈಶ್ಚ-ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಗಣಾಃ-ದೇವಗಣಗಳು, ಜಯನಿಸ್ಸನ್ಯೈಃ-ಜಯಜಯಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೂ, ಅರ್ಹಣಂ-
ಪೂಜೆಯನ್ನು, ಅಕೃತ-ಮಾಡಿದರು ||೩೪|| ಅಜಃ-ಬ್ರಹ್ಮನು, ಸ್ವಧಾಮ್ನಾ- ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದ, ಅಂತಿ- ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ಮಹೇಶಸ್ಯ-ಕೃ
ಷ್ಣನ, ತತೇ-ಆ, ಅದ್ಭುತ-ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಸೋತ್ರ-ಸ್ತುತಿಗಳ, ಸುವಾದ್ಯ- ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳ, ಗೀತಿಕಾ-ಹಾಡುಗಳ, ಜ
ಯಾದಿ-ಜಯಶಬ್ದವೇಮೊದಲಾದ, ಅನೇಕ-ಹಲವಾದ, ಉತ್ಸವ-ಸಂತೋಷದ, ಮಂಗಳಸ್ವನಾಕ-ಕುಶಲಧ್ವನಿಗಳನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-
ಕೇಳಿ, ಅಚಿರಾತ್-ಬೇಗನೆ, ಆಗತಸ್ತ-ಒಂದವನಾಗಿ, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ವಿಸ್ತಯಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಜಗಾಮ-ಹೊಂದಿದ
ನು ||೩೫|| ರಾಜ-ಅರಸೇ! ಅದ್ಭುತಂ - ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಅಜಗಂ - ಅಜಗರಸಂಬಂಧವಾದ, ಚರ್ಮ- ತೊಗಲು, ಬೃಂ

ಅಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತಾದ ಅಜಗರದೇಹದವನೆಯಿಂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವ ಶುದ್ಧಸತ್ವಮಯವಾದ ಮಹತ್ತಾ
ದ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಜ್ಯೋತಿಸ್ಸು- ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವುದಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಂ ಪ್ರಕಾ
ಶಂಗೆಯ್ಯುತ್ತ ಆಕೃಷ್ಣನ ನಿರ್ಗಮನವಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸುಕಲದೇವತೆಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಆ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ||೩೩|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಸಂತೋಷಯುಕ್ತರಾಗಿ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ
ಕಾರ್ಯಾಂಗೆಯಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಪುಷ್ಪಂಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ನರ್ತನಂಗೈಯ್ದ
ರು. ಗಂಧರ್ವರು ಗಾನಂಗೈಯ್ದರು.. ಮೇಘಂಗಳು ದಿವ್ಯವಾದ್ಯಂಗೈಯ್ದವು. ಸಮಸ್ತ ಋಷಿಗಳೂ ಸೋತ್ರಂ
ಗೈಯ್ದರು. ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಚಾರಣ ವಿದ್ಯಾಧರಾದಿ ದೇವಗಣಂಗಳು ಜಯಶಬ್ದಂಗಳಂ ನುಡಿದವು. ||೩೪|| ಅನಂತ
ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ತನ್ನ ಸತ್ಯಲೋಕದ ಸವೀಪವಂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರಗಳಾದ ಸೋತ್ರವಾ
ದ್ಯ ಗಾನ ಜಯ ಶಬ್ದಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕೋತ್ಸವ ಮಂಗಳಧ್ವನಿಗಳಂಕೇಳಿ, ಶೀಘ್ರದಿಂಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನ ಮಹಿಮೆಯಂನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವನೆಯ್ದಿದನು. ||೩೫|| ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿರುವ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ | ರಾಜನ್ನಾ ಜಗರಂಚರ್ಮಕುಷ್ಠಂ ನೃಪನಿದುಭುತಮ್ | ಪ್ರಜೌಕಸಾಮ್ನಹುತಿಥಮ್ಬಭೂ
ವಾಕ್ರೀಡಗಹ್ಯರಮ್ ||೨೬|| ಏತತ್ಕೃಮಾರಕಂಕರ್ಮಹರರಾತ್ಮಾಹಿಮೋಕ್ಷೇವ | ಮೃತ್ಯೋಃಪೌರ್ಣೋ
ಬಾಲಾದ್ಯಮೋಕ್ಷೈಶ್ಚುರಿಸ್ತಿತಾವ್ರಜೇ ||೨೭|| ನೈತದ್ವಿಚಿತ್ರಂವ್ಯುಜಾರಭಮಾಯಿನೃಪರಾಜರಾಣಾಂಪರ
ಮಸ್ಯವೈಧಸಃ|ಅಘೋಪಿತತ್ಸ್ಮರ್ಮಧೂತಪಾತಕಸಮಾಪ್ರಾತ್ಯಸಾಮ್ಯಂತ್ಯಸತಾಂಸುದುರ್ಲಭಮ್ ||೨೮||
ಸಕೃದ್ಭದ್ರಪ್ರತಿಮಾಂತರಾಹಿತಾಮನೋಮಯಾಭಾಗವತೀಂದ್ರದಿಗೇವ | ಸವನಿತ್ಯಾತ್ಮಸುಖಾನು

ದಾವನೇ-ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ, ಕುಷ್ಠಂ-ಹೀನಗಿದ್ದಾಗಿ, ಪ್ರಜೌಕಸಾಂ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ, ಬಕುತಿಥಂ-ಬಹುದಿನಗಳು, ಅಕ್ರೀಡಗಹ್ಯ
ರಂ-ಅಕ್ರೀಡ-ಅಟಕ್ಕೆ, ಗಹ್ಯರಂ-ಗವಿಯು, ಬಭೂವ-ಅಯಿತು||೨೬||ಹರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಏತತ್-ಈ, ಕಾಮಾರಕಂ-ನಿವರೂಪ ತಂ
ಬುವತನಕ ಕುಮಾರವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಕರ್ಮ-ಕೆಲಸವನ್ನೂ, ಮೃತ್ಯೋಃ-ಮೃತ್ಯುವಿನದನೆಯಿಂದ, ಆತ್ಮಾ-ಆತ್ಮರಿಗೆ,
ಅಹಿ-ನರ್ಪಕ್ಕೆ, ಮೋಕ್ಷಣಂ-ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಅಥವಾ-ಮೃತ್ಯೋಃ-ಮೃತ್ಯುನಿವರೂಪವಾದ, ಆತ್ಮಾ-ಆತ್ಮರಿಗನಂತರರೋಪ
ವಾದನರ್ಪದವೇಯಿಂದ, ಮೋಕ್ಷಣಂ-ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಅಥವಾ-ಮೃತ್ಯೋಃ-ಸಂಸಾರರೂಪವಾದಮೃತ್ಯುವಿನದನೆಯಿಂದ, ಆತ್ಮಾ-
ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಅಹಿ-ಅಘಾಸುರನಿಗೆ, ಮೋಕ್ಷಣಂ- ಐಕ್ಯವುಂಟಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಪಾಂಗಂಡಕೇ- ಓನೆಯವರುಷದಿಂದ ಹತ್ತನೆಯವ
ರುಷದತನಕ ಯಿರತಕ್ಕ ಪಾಂಗಂಡವಯಸ್ಸಿನೇರಿದ ಓನೆಯವರುಷದಲ್ಲಿ, ಬಾಲಾಃ- ಹುಡುಗರು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ಕಂಡು, ವಿಸ್ತಿತಾಸ್ತಂ
ತಃ-ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ವ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಉಚ್ಚ-ಫೇಳಿದರು||೨೭|| ಮನುಜಾರ್ಭಮಾಯಿನಃ-ಮನುಜಾರ್ಭ-ಮನುಷ್ಯ
ಬಾಲಕನಂಬ, ಮಾಯಿನಃ-ಮೋಹಕಾಕ್ಷಣನವುಳ್ಳಂತಾ, ಪರಾವರಾಣಾಂ-ಮೇಲಾದವರಿಗೂ ಕೀಳಾದವರಿಗೂ, ಪರಮಸ್ಯ-ಮೇಲಾ
ದವನೇಆಪಂತಾ, ವೈಧಸಃ-ಕರ್ಮನಾದ, ಕೃಷ್ಣನ. ಏತತ್-ಈಚರಿತ್ರವು, ನವಿಚಿತ್ರಂ, ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವು. ಅಘೋಪಿ-ಅಘಾಸುರ
ನೂಕೂಡ, ತತೈಸ್ಸರ್ಪಸಧೂತಪಾತಕಸ್ಸೃ-ತತೆ-ಆಕೃಷ್ಣನ, ಸ್ಪರ್ಶದ-ಸೋಂಕುವಿಕೆಯಿಂದ, ಧೂತ-ಕೊಡಹಲ್ಪಟ್ಟ, ಪಾತಕಃ-
ಪಾಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಸತಾಂ-ದುಷ್ಟರಿಗೆ, ಸುದುರ್ಲಭಂ-ದೊರೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ, ಆತ್ಮಸಾಮ್ಯಂ- ವಿಷ್ಣುಸಾರೂಪವನ್ನು, ಪ್ರಾ
ಪ್ತ-ಕೊಂದಿದನು ||೨೮|| ಅಂಗ-ಅಯ್ಯಾಪರಿಕ್ಷಿತನೇ! ಸಕೃತ್-ಒಂದುಸಲ, ಅಂತರಾಹಿತಾ-ಬಳಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಮನೋಮಯಾ-
ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರವಾದ, ಅಥವಾ ಇಚ್ಛಾಪಂಚಾಮವಾದ, ಯದಂಗಪ್ರತಿಮಾ-ಯತೆ-ಯಾವವಿಷ್ಣುವಿನ, ಅಂಗ-ಮೂರ್ತಿಯ, ಪ್ರ

ವಾದ ಆ ಅಜಗರಚರ್ಮವು ಬಹುಕಾಲವು ಆಗೋಕುಲ ವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರಿಗೆ ವಿಹರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮಹಾಬಲವಾಯಿ
ತು. ||೨೬|| (ಮತ್ತೊಂದಾಶ್ಚರ್ಯವಂ ಕುಕಮುನಿಯು ನಿರೂಪಿಸುವನದೆಂತೆನೆ-)ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಗೋಪಬಾಲಕರು-
ಕಾಮಾರವಯಸ್ಸಾದ ಭಿನಯುವರುಷದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಘಾಸುರನಂ ಸುಹರಿಸಿ ತಮ್ಮಂ ಮೃತ್ಯುವಿನದನೆಯಂ
ರಕ್ಷಿಸಿದವ್ಯಾಪಾರವಂ, ಸಂಸಾರರೂಪವಾದ ಮೃತ್ಯುವಿನದನೆಯಿಂದ ಅಜಗರರೂಪಿಯಾದ ಅಘಾಸುರನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ
ವಸ್ತು ರಕ್ಷಿಸಿದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಅಘಾಸುರನ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಟಿರುವ ಜ್ಯೋತಿಸ್ಸು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ
ಪ್ರವೇಶಂ ಗೆಯ್ದವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೂ, ಕಂಡು ಪಾಂಗಂಡವಯಸ್ಸಾದ ಆರನೆಯವರುವಲ್ಲಿ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ
ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಈಗಲೇ ಈ ಸಮಸ್ತವ್ಯಾಪಾರವೂ ನಡೆಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಪೇಳಿದರು. ||೨೭|| ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಪಾಪಿ
ವೈನಾದ ಅಘಾಸುರನೂ ಕೂಡ ಅಭಗವಂತನ ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಕೊಡಹಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ದು
ಷ್ಟರಿಗೆ ದುರ್ಲಭನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸಾರೂಪ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆದನೆಂಬ ವ್ಯಾಪಾರವು ಯಾವುದುಂಟೋ! ಇದು
ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯಬಾಲಕನಂತೆನಿಸುವ, ಪರರಾದಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ಅಪರರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಮೊದಲಾ
ದವರಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾದ, ಆದಿಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ, ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಲ್ಲ. ||೨೮|| ಅದೆಂತೆನೆ-
ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಾವನಾಮಾತ್ರದಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಹರಿ
ಯಮೂರ್ತಿಯು ಪ್ರಹ್ಲಾದಮೊದಲಾದ ಮಹಾಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಂ ಕೊಟ್ಟುದಾದುದೋ,

ಭೂತ್ಯಭಿವೃದ್ಧಸ್ತಮಾಯಃ ಪರಮೇಜ್ಞಸಿಂಹುನಃ ||೩೯|| ಶ್ರೀಸೂತಃ || ಇತ್ಯಂದ್ವಿಜಾಗ್ರದಥದವದತ್ತ
ಕೃತ್ಯಾಸ್ತುಭರ್ತುಃ ಕೃತಿವಿಚಿತ್ರಮ್ | ಪಪ್ರಚ್ಛ ಭೂಯೋಪಿತವವುಣ್ಯವೈಯಾಸಕಿಯನ್ನಿಗೃಹೀತ
ಚತಾಃ ೮೦ || ವಿಷ್ಣುರಾತಃ || ಬ್ರಹ್ಮಕಾಲಾಂತರಕೃತಂತತ್ತ್ವಾಲೀನಕಥಂಭವತ್ | ಯತ್ಕೃಮಾರಹರಿಕೃತಂ
ವಿದುಃ ಪೌಗಂಡೈಕೈರ್ಭಕಾಃ || ೪೦ || ತದ್ಭೂತಮಿಮಹಾಯೋಗೀಪರಂಕೌತೂಹಲಂಗುರೋ | ನೂನಮತ
ದ್ಧರೇವಮಾಯಾಭವತಿನಾನ್ಯಥಾ || ೪೧ || ವಯಂಧನ್ಯತಮಾಲೋಕೇಗುರೋಪಿಹುತಬ್ರಹ್ಮವಃ | ಯತ್ಪಿಬಾ

ತಿಮಾ-ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, ಭಾಗವತೀಂ- ಭಗವತ್ಸಂಬಂಧವಾದ, ಗತಿಂ-ಪದವಿಯನ್ನು, ದದೌ- ಕೊಟ್ಟಿತೋ; ನಿತ್ಯಾತ್ಮನುಖಾನು
ಭೂತ್ಯಭಿವೃದ್ಧಸ್ತಮಾಯಃ-ನಿತ್ಯ-ಶಾಶ್ವತವಾದ, ಆತ್ಮನುಖಾನುಭೂತಿ-ಸ್ವರೂಪಾನಂದಾನುಭವದಿಂದ, ಅಭಿವೃದ್ಧಸ್ತ- ಕೃದ್ಧವಾಗಿ
ಕಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ನೂನ- ಅಷ್ಟಾನಾವರಣವುಳ್ಳ, ಪರಮ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ, ಸವಿವ-ಆವಿಷ್ಟವೇ, (ಪ್ರಹ್ಲಾದಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
ವಾಗಿ ತಾನೇ ಅಂತರಗತನಾಗಿರುವ ವಿಷ್ಣುವೇ) ಸಿಂಹುನಃ-ಸದ್ಗತಿಯಂಕೊಡುವನೆಂಬುವುದನ್ನು ಏನುಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು, ||೩೯|| (ನೂ
ತವಚನವು). ಅಧ-ಆಮೇಲೆ, ದೇವದತ್ತಃ-ಪರೀಕ್ಷಿತನು, ದ್ವಿಜಾಗ್ರತೇ- ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಶುಕನಡೆಸೆಯಿಂದ, ಸ್ವಭರ್ತುಃ-
ತನ್ನೊಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನ, ವಿಚಿತ್ರಗ್ರಂಥ-ಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಚರಿತಂ-ನಡತೆಯನ್ನು, ಕೃತ್ಯಾ-ಕೇಳಿ, ಯನ್ನಿಗೃಹೀಚೇತಾಃ- ಯ
ತ್-ಯಾವಚರಿತದಿಂದ, ನಿಗೃಹೀತ-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಚೇತಾಃ- ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದನೋ, ಪುಣ್ಯಂ- ಪವಿತ್ರವಾದ, ತದೇವ- ಆಕ
ಥೆಯನ್ನೇ, ಭೂಯೋಪಿ- ಮರಳಿಯೂ, ವೈಯಾಸಕಿಂ- ವ್ಯಾಸಪುತ್ರನಾದ ಶುಕನನ್ನು ಕುರಿತು, ಪಪ್ರಚ್ಛ- ಬೆಸಗೊಂಡನು ||೪೦||
(ಪರೀಕ್ಷಿತನಪ್ರಶ್ನವು) ಯತ್-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಕೌಮಾರೇ- ಕುಮಾರವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಹರಿಕೃತಂ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಚರಿ
ತವನ್ನು, ಅರ್ಭಕಾಃ-ಕುಡುಗರು, ಪೌಗಂಡಕೇ- ಪೌಗಂಡಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ವಿಮು-ತಿಳಿದರೋ, ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಬ್ರಹ್ಮ-
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ! ಕಾಲಾಂತರಕೃತಂ - ಬೇರೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ತತ್ತ್ವಾಲೀನಂ - ಆಗಲೇನಡೆದದ್ದು, ಕಥಂಭವತ್-ಹೇ
ಗಾದೀತು ||೪೦|| ಮಹಾಯೋಗೀ- ಮಹಾಷ್ಟಾನವುಳ್ಳ, ಗುರೋ- ಅಷ್ಟಾನನಿವಾರಕನಾದಶುಕನೇ; ತತ್-ಆರಹಸ್ಯವನ್ನು, ಮೇ-ನನಗೆ,
ಬೂಹಿ-ಹೇಳು, ಕೌತೂಹಲಂ-ಕೇಳುವಆಶೆಯು, ಪರಂ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು, ವತತ್- ಇದು, ಹರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಮಾಯೈವ-ಮೋಹ
ಕರ್ಮಯೇ, ಭವತಿ-ಆಗಿರುವುದು, ಅನ್ಯಥಾ-ಬೇರೆಬಗೆಯು, ನ-ಅಲ್ಲವು, ನೂನಂ-ನಿಶ್ಚಯವು ||೪೧|| ಗುರೋ-ಗುರುವೇ, ವಯಂ-

ಅಂತಾ ನಿತ್ಯವಾದ ಆತ್ಮಾನುಭವದಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಯೆಯುಳ್ಳ ಪರಮಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನೇ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಘಾಸುರನ ಶರೀರವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತನೆಂಬುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದು
ಏನುಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ||೩೯|| ಎಲೈ, ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿರಾ! ಕೇಳಿ- ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಹೀಗೆ
ತನ್ನಂರಕ್ಷಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ದಿವ್ಯಚರಿತ್ರೆಯಂ ಶುಕಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಕೇಳಿ, ಯಾ
ವಚರಿತ್ರೆಯ ಶ್ರವಣದಿಂದ ಅತಿಶಯದಿಂದ ಪಶವಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದನೋ, ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಆಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣಚರಿತ್ರವನ್ನೇ ಪುನಃ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಶುಕಮುನಿಯಂಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿದನು ||೪೦|| ಎಲೈ, ಗು
ರುವಾದ ಶುಕಮುನಿಯೇ! ಗೋಪಾಲಕರು, ಕೌಮಾರವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಘಾಸುರಸಂಹಾ
ರಾದಿವ್ಯಾಪಾರವಂ, ಪೌಗಂಡವಯಸ್ಸಾದ ಅರನೆಯವರುಪದಲ್ಲಿ ಎಂತುತಿಳಿದುಹೇಳಿದರು ||೪೦|| ಎಲೈ, ಮಹಾಯೋ
ಗಿಯಾದ ಶುಕಮುನಿಯೇ! ಅವೃತ್ತಾಂತವಂ ನನಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವನಾಗು. ಅದರಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೌತೂಹ
ಲವು ವಿಶೇವವಾಗಿದೆ. ‡ ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದವ್ಯಾಪಾರಮ ಮತ್ತೊಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದರೆಂಬರ್ಥವು ಭಗ
ವನ್ಮಾಯೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲವು. ಇದುನಿಶ್ಚಯವೇಸರಿ. ||೪೧|| ಎಲೈ, ಶುಕಮುನಿಯೇ! ಯಾವಕಾರಣ

ಮೊಮುಹುಸ್ತ್ವತ್ಪುಣ್ಯಂಕೃಪ್ಣ ಕಥಾಮೃತಮ್ ||೪೩||ಶ್ರೀಸೂತಃ||ಇತ್ಯಂಸ್ತಪ್ತವ್ಯಸ್ಸತುಬಾದರಾಯ
ಣಿಸ್ಸಂಸ್ಕಾರಿತಾನಸ್ತದ್ಯತಾಖಿಲೈರ್ದ್ರಿಯಃ | ಕೃಷ್ಣಾತ್ರಸ್ತುನರ್ಲಬ್ಧಬಹಿರ್ದೃಶಕೃಷ್ಣೈಃಪ್ರತ್ಯಾಹತಂಭಾಗ
ವತೋತ್ತಮೋತ್ತಮಃ ||೪೪||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂದೇ ದ್ವಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ನಾವು, ಹೃತ್ರಬಂಧವೋಪ-ಹೃತ್ರಿಯರನಂಟರಾದರೂ, ಲೋಕೇ-ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಯತ್-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ತ್ವತ್ತಿ-ನಿನ್ನ ದೇಯಿ-
ದ, ಪುಣ್ಯಂ- ಪವಿತ್ರವಾದ, ಕೃಷ್ಣ ಕಥಾಮೃತಂ-ಕೃಷ್ಣ ನಚುತ್ರವೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು, ಮುಹುಃ - ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಪಿಬಾಮಃ-
ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವೆವೋ, ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಧನ್ಯತಮಾಃ-ಬಹುಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿರುವೆವು ||೪೩|| (ಸೂತವಚನವು) ಭಾಗವತೋ
ತ್ತಮೋತ್ತಮ, -ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮರೊಳಗೆ ಉತ್ತಮನಾದ ಶೌನಕನೇ, ಇತ್ಯಂ-ಇಲ್ಲಿಗೆ, ಪೃಷ್ಠ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಬಾದರಾ
ಯಣಿಸ್ತು-ಆಶುಕನಾದರೋ, ಸಂಸ್ಕಾರಿತಾನಂತಹ್ಯತಾಖಿಲೈರ್ದ್ರಿಯಃ-ಸಂಸ್ಕಾರಿತ- ನೆನಪುಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅನಂತ-ಅವ್ಯಯ
ನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಹೃತ-ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಖಿಲೈರ್ದ್ರಿಯಃ-ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯವ್ಯಾ ಪಾರಗಳೆಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದು, ಕೃಷ್ಣಾತ್-ಪ್ರ
ಯಾಸದಿಂದ, ಕೃಷ್ಣ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಲಬ್ಧಬಹಿರ್ದೃಶಃ-ಲಬ್ಧ-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ, ಬಹಿರ್ದೃಶಃ-ಬಾಹ್ಯದೃಷ್ಟಿಗುಳ್ಳವನಾ
ಗಿ, ತಂ-ಆಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರತ್ಯಾಹ-ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವೆಂಪೇಳಿದನು ||೪೪||

ಇತಿ ಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದ್ಧಾರ್ಥ ಬೋಧಿನಾರ್ಯಂ
ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ದ್ವಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ದಿಂ ನಿನ್ನ ದೇಯಿಂದ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಥಾಮೃತವಂ ನಾವು ಪಾನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವೆ
ವೋ, ಆಕಾರಣದಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೃತ್ರಬಂಧುಗಳಾದರೂ ಅತ್ಯಂತಧನ್ಯರು- ||೪೩|| ಎಲೈ, ಭಾಗವತೋ
ತ್ತಮೋತ್ತಮನಾದ ಶೌನಕಮುನಿಯೇ! ಹೀಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು- ನೆನ
ಪುಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಕಲೈಂದ್ರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲವನಾಗಿ ಹ್ವೇಮಾ
ತ್ರವು ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ] ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಹ್ಯದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವ
ನಾಗಿ] ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನಿತ್ತನು ‡ ||೪೪||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀ

ಶೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರ

ಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿ

ಲಾಸವು” ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು ದಾದಶೋ

ಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಶ್ರೀಕುಕೇ | ಸಾಧುವೈವ್ಯಮಹಾಭಾಗತ್ವಯಾಭಾಗವತೋತ್ತಮ | ಯನ್ಮೂತನಯಸೀತಕೃತ್ಯ
ಣ್ಯನ್ನಪಿ ಕಥಾಂಮುಹುಃ ||೧|| ಸತಾಮಯಂಸು ರಭೃತಾಂಸಿಗೋಯದರ್ಥವಾಣೀಶ್ರುತಿಚತಸಾಮಪಿ |
ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂನವ್ಯವದಚ್ಯುತಸ್ಯಯತ್ತಿಸ್ತ್ರಯಾವಿತಾಸಾಮಿವಸಾಧುವಾರಾ ||೨|| ಕೃಣುಪ್ಪಾವಹಿತೋರಾ
ಜನ್ನಪಿಗುಹ್ಯಂವದಾಮಿತೆ | ಬ್ರೂಯಾಸ್ಸಿಗ್ಧಗೃಹಿವ್ಯಗುರವೋಗುಹ್ಯಮಪ್ಯುತ ||೩|| ತದಾಫವದ

೧೩ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

[ಕುಕವಚನವು.] ಮಹಾಭಾಗ-ಹೆಚ್ಚು ಮೂಲ್ಯತಯುಳ್ಳ, ಜೀರ್ಣಾಗವತೋತ್ತಮ-ಎಲ್ಲೆಡಾಗವತಕ್ಕೇವೆನಾದಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಸಾ
ಧು-ಚನ್ನಾಗಿ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ವೃಷ್ಟಂ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಯತ್ರ-ಜಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಈಸ್ಯ-ಪರವೇಶ್ವರನಾದಕೃಷ್ಣನ, ಕಥಾಂ-ಗುಣ
ವರ್ಣನವನ್ನು, ಮುಹುಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಶೃಣ್ವನ್ನಪಿ-ಕೇಳುತ್ತಿರುವನಾದರೂ, ನೂತನಯಸಿ-ಹೊಸತಾಗಿಮಾಡುವಯೋ, ತತ್-
ಆಕಾರದಿಂದ, ||೧|| ಯದರ್ಥವಾಣೀಶ್ರುತಿಚತಸಾಮಪಿ-ಯತ್ರ-ಯಾವಕೃಷ್ಣವಾರ್ತೆಯೇ, ಅರ್ಥ- ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿವುಳ್ಳ, ವಾಣೀ-
ವಾಗಿಂದ್ರಿಯ, ಶ್ರುತಿ-ಶೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯ, ಚತಸಾಮಪಿ-ಹೃದಯವೊಳ್ಳವರಾದರೂ, ಸಾರಭೃತಾಂ- ಸಾರ-ಸ್ವರಾಂಶವನ್ನು,
(ಸರ್ವದಾಹರಿಕಥೆಯೇವಾಪ್ಯಪುತ್ರಾಪ್ಯವು ಚಿಂತ್ಯವೆಂಬವೇವಸಾರವನ್ನು) ಭೃತಾಂ-ಗ್ರಹಿಸಿದವರಾದ, ಸತಾಂ- ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ,
ಅಚ್ಯುತಸ್ಯವಾರ್ತಾ-ಕೃಷ್ಣನಕಥೆಯು, ಪಿತಾಸಾಂ- ಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟರಾದಕಾಮಿಗಳಿಗೆ, ಸ್ತ್ರಿಯಾವಾರ್ತೇವ- ಪೆಂಗಸಿನಮೃತ್ತಾಂತ
ದಹಾಗೆ, ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ-ಪ್ರತಿನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೂ, ನವ್ಯವದಿತೀತ್-ಹೊಸತಾದ ರಣಾಗೆಯೆಂಬುವುದಾದೋ, ತದಯಂ-ಅಯಿಗು
ಣವು, ನಿಸರ್ಗ-ಸಾಧುವಿನಿಕವು ||೨|| ಹೇರಾಜ್ಞ-ಎಲ್ಲೆಡೆ, ಗುಹ್ಯಮಪಿ-ರಹಸ್ಯವನ್ನಾದರೂ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ವದಾಮಿ-ಹೇಳುತ್ತಿ
ದೇನೆ, ಅವಹಿತೇ-ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ, ಶ್ರೂಣುಷ್ವ-ಕೇಳು, ಗುರವಃ- ಪ್ಲಾನೋಪದೇಶಿಕರು, ಸ್ತಿಗ್ಧಗೃಹಿವ್ಯ-ಪ್ರಿಯನಾದ, ಶಿಷ್ಯಸ್ಯ-ನೇ
ವಕನಿಗೆ, ಗುಹ್ಯಮಪಿ-ರಹಸ್ಯವನ್ನಾದರೂ, ಬ್ರೂಯಾಸುರ-ಹೇಳುವರಲ್ಲವೇ? ||೩|| ತದಾ-ಅಗ, ಭಗವಾನ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದಕೃಷ್ಣನು,

* ೧೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. *

ಶ್ರೀಧರೀಯಶೋಕೇ || ತ್ರಯೋದಶೇಹರದ್ಬ್ರಹ್ಮಾತಸ್ತವಾಲಂಕೃತಮಾಯಯಾ | ತದಾತತ್ಸರ್ವರೂ
ಪೋಬ್ಧಂ ಕೃಷ್ಣಪೂರ್ವವದಾಚರತೇ ||ಟೀಕೆ|| ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಭಾ
ವವಂ ನೋಡಲೆಚ್ಚೆಯಿಂದ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರನ್ನೂ ಕರುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ತ
ನ್ನಮಾಯೆಯಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿದಂತವನಾಗುತ್ತಿರಲು ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯು ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರ
ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಕರುಗಳರೂಪಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ತಾನೇಧರಿಸಿದವನಾಗಿ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಂತೆ ಸಮಸ್ತ
ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬ ಅರ್ಥವಂ ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸು
ವನವೆಂತೆನೆ:-

ಎಲ್ಲೆ, ಭಾಗ್ಯವಂತನಾದ ಭಾಗವತೋತ್ತಮನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ನೀನು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಸ
ರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯ ದಿವ್ಯಕಥೆಯ ಶ್ರವಣಂ ಗೆಯ್ಯತೆರಿರುವನಾದರೂ ಆಕಥೆಯಂ ಬಾರಿಬಾ
ರಿಗೂ ನೂತನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯೋ, ಆಕಾರಣದಿಂದ ನೀನೊಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನು ಬಹುಚನ್ನಾಯಿತು. ||೧||
(ಇದು ಸತ್ಪುರುಷರಸ್ವಭಾವವೆಂದು ನುಡಿಯುವನೆಂತೆನೆ- ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತಾಸಕ್ತರಾದ ವಿಟಪುರುಷ
ರಿಗೆ ಆಸ್ತ್ರೀವಿಷಯಕವಾದ ಮೃತ್ತಾಂತವು ಎಂತು ನೂತನವಾಗಿ ತೋರುವುದೋ, ಅಂತು ಶ್ರೀವಾಗುವೇವನಕಥೆ
ಯೇಕಲವಾಗಿವುಳ್ಳ ವಾಚ್ಮನಾಶೋತ್ರಗಳೆಲ್ಲವರಾದರೂ ಸಾರಗ್ರಾಹಿಗಳಾದ ಪುರುಷರಿಗೆ ಶ್ರೀವಾಗುವೇವನ
ಕಥೆಯು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ನೂತನವಾಗಿ ತೋರುವುದೆಂಬುದು ಯಾವುದುಂಟೋ, ಅದು ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ
ಸ್ವಭಾವವು. ||೨|| ಎಲ್ಲೆ, ಅರೇ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳು ರಹಸ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತಭಕ್ತಿ
ಯುಳ್ಳ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವರಾದುದರಿಂದ ಕೇವಲ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವನ್ನಾದರೂ ನೀನೇ ಪೇಳುವನಾಗುತ್ತೇನೆ. ||೩||

ನಾನ್ಮೃತ್ಯೋರಕ್ಷಿತಾಸ್ವಾರ್ಥವತ್ಸಕಾಃ | ಸರಃಪುಳಿನಮಾನೀಯಭಗವಾನಿದಮಬ್ರವೀತ್ ||೪|| ಶ್ರೀಭ
ಗವಾಃ || ಅಹೋತಿರಮ್ಯಂಪುಳಿನಂವಯಸ್ಯಾಸ್ಸಕೇಳಿಸಮ್ಪ್ರಸ್ಮದಲಾಚ್ಛವಾಲುಕಂ | ಸ್ಪುಟತ್ಸ
ಕೋಗನ್ಧಹೃತಾಳಿಪತ್ರಿಕಧ್ವನಿಪ್ರತಿಧ್ವಾನಲಗದ್ದುಮಾಕುಲಂ ||೫|| ಅತ್ರಭೋಕ್ತವ್ಯಮಸ್ಮಾಭಿದಿವಾ
ರೂಢಂಕ್ಷುಧಾರ್ದಿತಾಃ | ವತ್ಸಾಸ್ಸಮಾಪೇಷಪೀತ್ಯಾಚರಂತುಶನಕ್ಯೇಸ್ತೂಮ್ ||೬|| ತಥೆತಿವಾಯಯಿ

ಸ್ವಾರ್ಥವತ್ಸಕಾಃ-ಸ್ವ-ತನ್ನ ವರಾದ, ಅರ್ಭ-ಹುಡುಗರನ್ನೂ, ವತ್ಸಕಾಃ-ಕರುಗಳನ್ನೂ, ಮೃತ್ಯೋಃ-ಮೃತ್ಯುಸ್ವರೂಪವಾದ, ಅಭವದನಾತ್-ಅಘಾಸುರನಮಾಯಿದನೆಯಿಂದ, ರಕ್ಷಿತಾಃ-ಸಲಹಿ, ಸರಃಪುಳಿನಂ-ಸರಃ-ಕುಂಟೆಯ, ಪುಳಿನಂ-ಮರಳಿಟ್ಟಿಯ ನ್ನು ಕುರಿತು, ಆನೀಯ-ಕರೆದುತಂದು, ಇದಂ-ಮುಂದೆಹೇಳುವಮಾತನ್ನು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು. ||೪|| (ಭಗವದ್ವಚನವು) ಹೇವ ಯಸ್ಯಾಃ-ಎಲೈಸುರಿಪ್ರಾಯವನಂಗಾತಿಗಳಿರಾ! ಸ್ವಕೇಳಿಸಂಪತ್-ಸ್ವಕೇಳಿ-ನಮ್ಮಲಟಗಳೆಂಬ, ಸಂಪತ್-ಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳದ್ದೂ, ಮೃದ ಲಾಚ್ಛವಾಲುಕಂ-ಮೃದುಲ-ಮೆತ್ತಾಗಿರುವ, ಅಚ್ಛ-ಬಿಳುಪಾದ, ವಾಲುಕಂ- ಸಂಜಮರಳುಳ್ಳದ್ದೂ, ಸ್ಪುಟತ್ ದ್ರು ಮಾಕುಲಂ-ಸ್ಪುಟತ್-ಅರಳಿದ, ಸರಃ-ಕೊಳದ(ತಾವರೆಮೊದಲಾದಹುವುಗಳ) ಗನ್ಧ-ಪರಿಮಳದಿಂದ, ಹೃತ-ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಅಳ- ತುಂಬಿಗಳ, ಪತ್ರಿ-ಹಸಿಗಳ, ಕ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಧ್ವನಿ-ಶಬ್ದಗಳ, ಪ್ರತಿಧ್ವಾನ-ಪಡಿಸುವುಗಳುಗಳಿಂದ, ಲಸತ್-ಕೋಳಿನುವ, ದ್ರುಮ- ಮರಗಳಿಂದ, ಆಕುಲಂ-ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ್ದೂ ಆದ, ಪುಳಿನಂ-ಮರಳಿಟ್ಟಿಯು, ಅತಿರಮ್ಯಂ- ಬಹಳಮನೋಹರವಾಗಿದೆ. ಅಹೋ-ಅಶ್ಚ ಯವು ||೫||ದಿವಾ-ಹಗಲು, ಆರೂಢಂ-ಬೆಳೆದುದು (ಉಬ್ಬಿದಹೊತ್ತುಮಿಂಚಿತು) ಕ್ಷುಧಾ-ಹಸಿವಿನಿಂದ, ಅರ್ದಿತಾಃ- ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವರಾಗಿರುವವು. ಅತ್ರ-ಈಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಅಸ್ಮಾಭಿಃ-ನಮ್ಮಿಂದ, ಭೋಕ್ತವ್ಯಂ-ಭೋಜನಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು. ವತ್ಸಾಃ-ಕರುಗಳು, ಸ ಮಿಸೇ-ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ, ಅಪಃ-ನೀರನ್ನು, ಪೀತ್ಯಾ-ಕುಡಿದು, ಶನಕ್ಯಃ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ತ್ಯೂಞಂ-ಹುಲ್ಲನ್ನು, ಚರಂತು-ಮೆಲ್ಲಲಿ ||೬||ಅರ್ಭಾಃ- ಹುಡುಗರು, ತಥೇತಿ- ಹಾಗೆಯೇ ಎಂಮು, ವತ್ಸಾಃ-ಕರುಗಳನ್ನು, ಪಾಯಯಿತ್ವಾ-ನೀರುಕುಡಿಯಿಸಿ, ಕಾಡ್ವಲೇ-ಹನುರುಹುಲ್ಲುಳ್ಳನಲ

ಎಲೈಅರನೇ! ಅರೀತಿಯಾಗಿ ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಮೃತ್ಯುರೂಪನಾದ ಅಘಾಸುರನಮುಖದಡನೆಯಿಂದ ಕೆ ರುಗಳನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವಗೋಪಾಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಒಂದುಸರಸ್ಸಿನ ಮರಳದಿಂಚೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂ ಡು ಬಂಪು ಹೀಗೆನುಡಿದನು. ಅದೆಂತೆನೆ- ||೪||ಅಮರಳದಿಂಚೆಯಂ ವರ್ಣಿಸುವನು- "ಎಲೈ, ನ್ನೇಹಿತರೇ! ಗೋವಾ ಲಬಾಲಕರೇ! ನಮ್ಮಕಿ ಗ್ರೆಡಾಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಅನುಕೂಲರೂಪವಾಗಿಯೂ ಮೃದುವಾಗಿಯೂ ಶುಭ್ರವಾಗಿಯೂ ಇ ರುವ ಮರಳುಳ್ಳ ಮತ್ತೆ ವಿಕಸಿತಂಗಳಾದ ಕಮಲಕಲ್ಪಾರಾದಿಪುಷ್ಪಗಳ ದಿವ್ಯಪರಿಮಳಗಳಿಂ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರುವ ಕೊಂಬೆಗಳೂ, ಪಕ್ಷಿಗಳೂ, ನೀರಲ್ಲಿರುವವುಗಳಧ್ವನಿಗಳೂ, ಅವುಗಳಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗಳಿಂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನಗಳಾದ ವೃಕ್ಷಗಳೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಈಮರಳದಿಂಚೆಯು ಅತಿರಮಣೀಯವಾಗಿದೆ. ನೋಡುವವರಾಗಿ. ||೫|| ಎಲೈ ನ್ನೇಹಿತರೇ! ನಮಗೆ ಭೋಜನಕಾಲವು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿತು. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲಿದಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮರಳದಿಂಚೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನಂಗೆಯ್ಯುವೆ. ಈಕರುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನೀರಂಕುಡಿದು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹುಲ್ಲಂ ಪೇಯುತಲಿರಲಿ. ||೬|| " ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾತಂಕೇಳಿ ಗೊಲ್ಲರಹುಡುಗರು, ಹಾಗೆಯೇ

ತ್ವಾರ್ಥವತ್ಸಾನಾರುಧ್ಯಶಾಡ್ಯಲೆ | ಮುಕ್ತಾಶಿಕ್ಯಾನಿಬುಭುಜಸ್ಸಮಂಭಗವತಾತದಾ ||೩|| ಕೃಷ್ಣ
ಸ್ಯವಿವ್ಯಕ್ಪುರಾರಾಜಿಮಣ್ಣಲೈರಭ್ಯಾನನಾಃಪುಲ್ಲದ್ಯಶೋವ್ರಜಾರ್ಭಕಾಃ | ಸಹೋಪವಿಪ್ಪಾಃಪುಳಿನಿರಿಜು
ಶ್ವದಾಯಧಾಮೋಬ್ಬರುಹಕರ್ಣಿಕಾಯಾಃ ||೪|| ಕೇಚಿತ್ಪುಷ್ಪೈರ್ದಳೈಃಕೇಚಿತ್ಪುಷ್ಪೈರಂಕುರೈಃಫಲೈಃ |
ಶಿಗಿಭಸ್ತ್ಯಗಿಭದ್ಯೃವದಿಭಕ್ತ್ಯಬುಭುಜುಃಕೃತಭಾಜನಾಃ||೫|| ಸರೈಮಿಥೋದರೈರನೃಸ್ಸಾಂಸ್ಸಾಂಭೋ
ಜ್ಯುರುಚಿಂಪೃಥಕ್ | ಹಸನೋಹಾಸಯಂತೃತ್ವಾಭ್ಯವಜಹುಸ್ಸಹೇಶ್ವರಾಃ ||೬|| ವಿಭ್ರದ್ಯೇವಂಜಲರಪ
ಟಯೋಶ್ಯಂಗಳವೇತ್ರಚಕ್ರವಾಮೆಪಾಣಾಃಮಸ್ಯಣಕಬಳಂತತ್ಪಲಾನ್ಯಂಗುಳೀಮು | ತಿಷ್ಠಮಧ್ಯೇಸ್ವಪರಿ

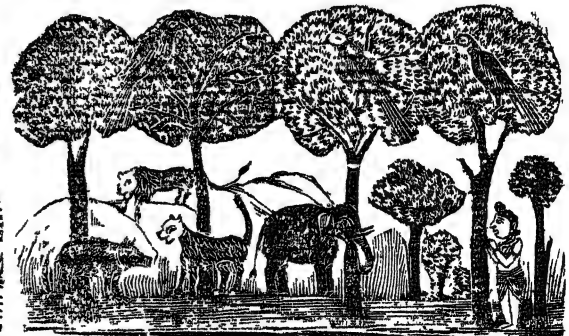
ದಲ್ಲಿ, ಆರುಧ್ಯ-ಕಟ್ಟೆಹಾಕಿ, ಶಿಕ್ಯಾನಿ-ಬುತ್ತಿಯಕಲ್ಲಿಗಳನ್ನು, ಮುಕ್ತಾಶಿ-ಜಿಜ್ಞೆ, ತದಾ-ಆಗ, ಭಗವತಾನವಂ ಭಗವಂತನಾದಕೃ
ಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ, ಬುಭುಜುಃ-ಉಂಡರು ||೩|| ಕೃಷ್ಣ-ಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ, ವಿಸ್ವಕ್-ಸುತ್ತಲೂ, ಪುರುರಾಜಿಮಂಡಲೈಃ-ಪುರು-ಬಹುವಾದ, ರಾ
ಜಿಮಂಡಲೈಃ-ಸಾಲಸುತ್ತಗಳಿಂದ, ಅಭ್ಯಾನನಾಃ-ಎದುರಿರುವಮುಖವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಪುಲ್ಲದ್ಯಶಃ-ಅರಳಿದಕಂಗಳಿಳ್ಳವರಾಗಿ
ಯೂ, ಪುಳಿನಿ-ಮರಳಿತಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ನಹೋಪವಿಪ್ಪಾಃ-ಸಂಗಡ ಸಂಗಡ ಕುಳಿತವರಾಗಿಯೂ, ಇರುವ, ವ್ರಜಾರ್ಭಕಾಃ-ಗೋಕ್
ಲವಹುಡುಗರು, ಅಂಭೋರುಹಕರ್ಣಿಕಾಯಾಃ-ಅಂಭೋರುಹ-ತಾವರೆಯ, ಕರ್ಣಿಕಾಯಾಃ-ನಡುವಣಗೊಂಡೆಯ, ಛದಾಯಧಾ-ಎಸ
ಳ್ಳಳುಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನಿರೇಜುಃ-ವಿಶೇಷವಾಗಿಬೆಳಗಿದರು ||೪|| ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ಪುಷ್ಪೈಃ-ಹೂವಿನಎಸಳ್ಳಳಿಂದಲೂ, ದಳೈಃ-
ಎಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ಪುಷ್ಪೈಃ-ಚಿಗುರುಗಳಿಂದಲೂ, ಅಂಕುರೈಃ-ಕೊನರುಗಳಿಂದಲೂ, ಫಲೈಃ-ಹಂಣಿಸಿಪ್ಪೆಗ
ಳಿಂದಲೂ, ಶಿಗಿ-ಸಿಪ್ಪುಗಳಿಂದಲೂ, ತ್ವಗಿ-ನಾರುಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ, ದೃಷ್ಯಶ್ವ-ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಕೃತಭಾಜನಾನ್ಸಂತಃ-
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವಾತ್ರೆಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಬುಭುಜುಃ-ಉಂಡರು ||೫|| ಸಾಂಸ್ಸಾಂ-ತಮ್ಮತಮ್ಮ, ಭೋಜ್ಯರುಚಿಂ-ಆಹಾರದಸವಿಯ
ನ್ನು, ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್-ಬೇರೆಬೇರೆ-ಮಿಥಃ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ, ದರ್ಶಯಂತಃ-ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವರೂ, ಹಸಂತಃ-ನಗುತ್ತಿರುವರೂ,
ಹಾಸಯಂತಶ್ಚ-ನಗಿಸುತ್ತಿರುವರೂಆದ, ಸರ್ವಃ-ಎಲ್ಲರೂ, ಸಹೇಶ್ವರಾಃ-ಒಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನಿಂಸಹಿತರಾಗಿ, ಅಭ್ಯವಜಹುಃ-
ಉಟವಂಮಾಡಿದರು ||೬|| ಯಜ್ಞಭುಕ್-ಯಜ್ಞ-ಸರ್ವಕ್ರತುಗಳಿಲ್ಲವನ್ನು, ಭುಕ್-ಅನುಭವಿಸುವ ಪರಮೇಶ್ವರನಾದರೂ, ಬಾಲ
ಕೇಳಿ-ಬಾಲ-ಹುಡುಗರಹಾಗೆ, ಕೇಳಿ-ಆಟಗಳುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಜಹರಪಟಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ-ಜಹರ-ಹೊಟ್ಟೆಗೂ, ಪಟಯೋಃ-ಬ
ಟ್ಟೆಗೂ, ಮಧ್ಯೇ-ನಡುವೆ, ವೇಣುಂ-ಕೊಳಲನ್ನು, ಭಿಭ್ರತ್-ಪಟಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ವಾಮೇಕರ್ಣೇ-ಎಡಬಗಲಲ್ಲಿ, ಶೃಂಗವೇತ್ರೇ-
ಕೊಂಬನ್ನೂ ಬತ್ತವನ್ನೂ, ಭಿಭ್ರತ್-ಧರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ವಾಮೇಪಾಣಾಃ-ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ, ಮಸ್ಯಣಕಬಳಂ-ಜಿಡ್ಡುಳ್ಳಮಸರನ್ನು

ಆಗಲಿ, ಯೆಂದು ಕರುಗಳಿಗೆ ನೀರಂ ಕುಡಿಯಿಸಿ ಮೇಯಿಸಲೋಸುಗ ಹುಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಹಸುರಾಗಿರುವನೆಲದಲ್ಲಿ ಆಕರು
ಗಳಂ ತಡಮು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಬುತ್ತಿಗಳ ಕಲ್ಲಿಗಳೆಂಬಿಜ್ಜಿ ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಆಗ ಸಂತೋಷದಿಂದ
ಉಂಡರು. ||೩|| ಅವನದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿರುವ ಅನೇಕಗಳಾದ ಪದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ
ಕುಳಿತಿರುವ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಭಿಮುಖಗಳಾಗಿರುವ ತಮ್ಮ ಮುಖಂಗಳುಳ್ಳ ವಿಲಾಸಯುಕ್ತವಾದ ನೇ
ತ್ರಂಗಳುಳ್ಳ ಆಗೋಪಾಲಕರು ಆಗ ಭೋಜನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಮಲಕರ್ಣಿಕೆಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಪಂತಿಪಂತಿಗಳಾಗಿರುವ
ಎಸಳುಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು. ||೪|| ಆಗೋಪಾಲಬಾಲಕರು ಪುಷ್ಪಂಗಳಿಂದಲೂ, ಪತ್ರಂಗಳಿಂದಲೂ, ತಳಿರುಗಳಿಂದ
ಲೂ, ಅಂಕುರಂಗಳಿಂದಲೂ, ತೃಣಂಗಳಿಂದಲೂ, ಕಲ್ಲಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮರದಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ,
ಅವರವರ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭೋಜನ ಪಾತ್ರಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅನ್ತ ವಂ ಭುಂಜಿಸಿದರು. ||೫||
ಮತ್ತು ಆಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಭೋಜ್ಯದ್ರವ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ರುಚಿವಿಶೇ
ಷಂಗಳೆಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಲೂ, ನಗುತ್ತಲೂ, ಅನ್ಯರಂ ನಗುಮತೆ ಮಾಡುತ್ತಲೂ, ಹೀಗೇ ಕೃಷ್ಣ
ನೊಡನೆ ಭೋಜನಂಗೆಯ್ದರು. ||೬|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಭೋಕ್ತೃವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತ್ರಂಕ್ತು
ಉದರಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಳಲನ್ನು ರಿಸಿಕೊಂಡು ಶೃಂಗವಂ ವೇತ್ರದಂಡವಂ ಸಹ ಎಡದಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂ

ಸುಹೃದೊಹಾಸಯನ್ನೇ ರುಭಿಸ್ಸೌವಸ್ವಿರ್ಗೌಲೋಕಮಿವತಿಬುಭುಜಿಯಜ್ಞಭುಗ್ಬಾಲ್ಕಳಃ ||೧೦|| ಭಾರ
ತೃನಂವತ್ಸಪೆಪುಭುಂಜ್ವನೆಪ್ಸಚ್ಯತಾತ್ಮಸು | ವತ್ಸಾಶ್ಚಾನ್ತರ್ವನದೂರುವಿವಿಕ್ತಾಣಲೋಭತಾಃ |
ತಾನದೃಷ್ಟ್ಯಾಭಯತ್ರಸ್ತಾನೂಚಕೃಮ್ಲೋಸ್ಯಭೇಭಯಮ್ | ಮಿತ್ರಾಣ್ಯಾಕಾನ್ಮಾ ವಿರಮತಹ್ಯಾನೇ

ದಮುದೈಯನ್ನೂ, ಅಂಗುಳಿಪು-ಬೆರಳಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ, ತತ್ಪ್ರಾಣಿ-ತತ್-ಅಪಕ್ವತಕ್ಕ, ಫಲಾನಿ-ಬೆಲ್ಲವತ್ತ ನೆಲ್ಲಿ ಮಾವು ಮೆಣಸು ಮುಂ
ತಾದ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಹಂಣುಗಳನ್ನೂ, ಬಿಭ್ರತ್-ಭರಿಸಿವನಾಗಿಯೂ, ಮಘೈ-ಕಮರಾಕಾರವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವಗೋವಾಲಬಾಲಕರ
ನಡುವೆ, ತಿಷ್ಠ-ಕರ್ಣಿಕೆಯದಾಗ ಕುಳಿತಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಪರಿ-ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂಯಿರುವ, ಸುಹೃದಃ- ಗಳಿಯರನ್ನು, ಸ್ವೈಂ-
ತನ್ನ, ಸರ್ಮಭಿ-ಸಗಿಸರವಮಾತೆಗಳಿಂದ, ಪಾನಯ-ನಗಿಸುತ್ತಿರುವನೂಅದ, ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವರ್ಗಲೋ(ಕೇ-ದೇವಲೋಕವು,
ಮಿವತಿಸತಿ-ನೋಡುತ್ತಿರಲು (ದೇವತೆಗಳನೋಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ) ಬುಭುಜೇ-ಉಟಮಾಡಿದನು ||೧೦|| ಹೇಭಾರತ- ಎಲೈಭಾರತವಂಶೋತ್ಪ
ನ್ನ ನಾದವರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಏವಂ ಹೀಗೆ, ಅಚ್ಯತಾತ್ಮಸು-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ, ವತ್ಸಪೇಪು- ಕರುಗಾಯಿಗಳಾದಹುಡುಗರು,
ಭುಂಜಾಸೇಪುನತ್ಸು- ಉಂಟುವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ವತ್ಸಾಶ್ಚ-ಕರುಗಳೂಕೂಡ, ತೃಣಲೋಭಿತಾಸ್ಸಂತಃ-ತೃಣ-ಎಳೆಹುಟ್ಟಿನಿಂದ, ಲೋಭಿ
ತಾಸ್ಸಂತಃ-ಅಕೆಗಳೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ, ತದ್ವನೇ-ಅಕಾದಿನಲ್ಲಿ, ದೂರಂವಿವಿಕ್ತ-ದೂರವ ದೇವನನ್ನ ಹೊಕ್ಕವು ||೧೧|| ತೇ-ಅಕರುಗ
ಳನ್ನ, ಅದೃಷ್ಟ್ಯಾ-ಕುಣದ, ಭಯತ್ರಸ್ತಾ-ಭಯ-ಭಯಕಾರಣದಿಂದ, ತ್ರಸ್ತಾ-ಹೆಸರಿವರಾದಹುಡುಗರಂಕುರಿತು, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃ
ಷ್ಣನು, ಭೀಭಯಂ-ಭಯಕಾರಣಗಳಿಂದಂಟದಭಯವನ್ನು, ಅಸ್ಯ-ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಉಚೇ-ನುಡಿದನು, ಅಥವಾ-ಭೀಭಯಂ-ಭಯ
ಕೃಭಯವಾಗಿರುವ, (ಭಯಹಾರಕನಾದಕೃಷ್ಣನು)ತಾನದೃಷ್ಟ್ಯಾ-ಅಕರುಗಳನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಭಯತ್ರಸ್ತಾ- ಅವುಗಳಿಗೇನುಭಯವಾ
ದೀತೋ ಎಂದಹೆಸರಿವಹುಡುಗರಂಕುರಿತು, ಅಸ್ಯ-ನಿಟ್ಟುನುರಿಕ್ಕಿ, ಉಚೇ-ಹೇಳಿದನು, ಹೇಮಿತ್ರಾಣಿ- ಎಲೈಗಳೆಯಿರಾ, ಆಕಾಲ
ಭೋಜನವದೇನೆಯಿಂದ, ಮಾಮಿರಮತ-ಮಿರಮವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಡಿರಿ. (ಉಟವಂಜಿಡಬೇಡಿರಿ)ಅಹಂ-ನಾನು, ವತ್ಸಕಾ-ಕರುಗಳನ್ನ,

ದು ಎಡೈಯಲ್ಲಿ ರಮಣೀಯವಾದ ವೋಸರನ್ನದ ಮುದೈಯನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅ ಅನ್ನಕ್ಕೆಯೋಗ್ಯವಾದ
ಬೆಲ್ಲವತ್ತದಮಿಡಗಾಯಿ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಮುಂತಾದ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಬೆರಳಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಮ
ಲಕರ್ಣಿಕೆಯಂತೆ ಸುರ್ವರಿಗೂ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತನಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತಿರುವ ನ್ನೇಹಿತರಾದ
ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು ತನ್ನ ಪರಿಹಾಸವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ನಗುವಂತೆಮಾಡುವವನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಸ್ತದೇವತೆ
ಗಳೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಬಾಲಕರಂತೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಾಭೋಜನುಗೆಯ್ದನು. ||೧೦||
ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಕೇಳು- ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಸುಕ್ತವಾದಚಿತ್ತವುಳ್ಳ ಆಗೋಪಾಲಕರು
ಭೋಜನುಗೆಯ್ಯತೀರಲು ಆಸಮಯದೊಳಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮೇಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಕರುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತಿ
ಯುಳ್ಳವಾಗಿ ಆ ವನಗಳಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೂರಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಗಯ್ದವು. ||೧೧|| ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರುಗಳು
ಕಾಣದೆ ಭಯಗ್ರಸ್ತರಾದ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರಾದ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರಂ ಕುರಿತು “ಎಲೈ, ಮಿತ್ರರೇ! ನೀವು ದುಷ್ಟ
ವ್ಯಾಘ್ರಗಳ ಭಯವಂಟು ಭೋಜನುಗೆಯ್ದಿರಾಗಿ ಆಕರುಗಳಂ ನಾನು ಕರೆತರುವನಾಗುವನು.” ಎಂದು ನುಡಿದ

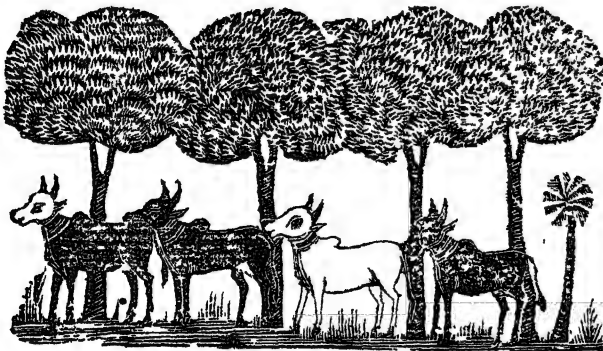
ಪ್ರೇವತ್ಸಕಾನಹವಾ ||೧೩|| ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾದ್ವಿಧೀಕುಜ್ಜಗದ್ವರೇಷ್ವಾತ್ಮವತ್ಸಕಾಃ | ವಿಚಿನ್ವತಃ ಭಗವಾಃ
ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಪಾಣಿಕಬಲೋಯಯಾ ||೧೪|| ಅಮೋಘಜನ್ಮಜನಿಸ್ತದಂತಗತೋಮಾಯಾರ್ಭಕಸ್ಯ ಸಿತುರ್ದ ||

|| ವತ್ಸಾಪಹಾರಫಟ್ಟಃ ||

ಮೃಂಮಂಜುಮಹತ್ತ್ವಮನ್ಯದಪಿತದ್ವತ್ಸಾಸಿತೋವತ್ಸಪಾಃ | ನೀತ್ಯಾನ್ಯತ್ರ ಕುರೂದ್ಯಹಾಂತರದಧಾ
ತ್ವೈವಸ್ಥಿತೋಯೋಪುರಾದೃಷ್ಟಾಘಾಸುರಮೋಕ್ಷಣಂಭಗವತ್ಸಪಾಪ್ರಪಿಪರಂವಿಸ್ಮಯಮ್ ||೧೫|| ತತೋ

ಆನೇಷ್ಯೋಹಿ-ತರುವೆನಪ್ಪೋಃ ||೧೩|| ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ-ಹೀಗಹೇಳಿ, ಅದ್ವಿ-ದರೇಕುಂಜಗಪ್ಪರೇಷು ಅದ್ವಿ-ಬೆಟ್ಟ, ದರೇ-ಗವಿ, ಕುಂಜ-ಹೊದರು
ಮನೆ, ಗಪ್ಪರೇಷು-ಗಪ್ಪವಾದಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮವತ್ಸಕಾಃ-ತನ್ನ ಕರುಗಳನ್ನು, ವಿಚಿನ್ವತಃ-ಹುಡುಕುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಸುಪಾಣಿಕಬಲೇ-
ಕೈಯೊಳಗಿನ ಆಹಾರದ ತುತ್ತಿನಿಂಕೂಡಿದವನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣಃ- ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಯಯಾ-ತೆರಳಿದನು ||೧೪|| ಪ್ರೇಕು
ರೂದ್ಯಹ-ಎಲೈ ಕುರುವಂಶೋದ್ಧಾರಕನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಯಸಿ-ಯಾವಬ್ರಹ್ಮನು, ಪುರಾ-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಪೇ-ಆಕಾಶದೊಳಗೆ, ಅವಸ್ಥೆ
ತಸ್ಮಿ-ಇರುವನಾಗಿ, ಭಗವತಃ- ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಪಜೆಯಿಂದಾದ, ಅಘಾಸುರಮೋಕ್ಷಣಂ- ಅಘಾಸುರನನ್ನು ಕ್ಷಯಿಸ್ತು,
ದೃಷ್ಟಾನ್ವಿ-ನೋಡಿ, ಪರಂವಿಸ್ಮಯಂ-ಉತ್ತಮವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು, ಪಾಪ್ರಪಿ- ಹೊಂದಿದವನಾದನೋ; ಸಃ-ಆ, ಅಂಭೋ(ಜನ್ಮ)
ಜನಿಃ- ಅಂಭೋಜನ್ಮ - ತಾವರೆಯಿಂದ, (ನಾರಾಯಣನ ನಾಭೀಕಮಲದಿಂದ,) ಜನಿಃ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯುಳ್ಳಬ್ರಹ್ಮನು, ತದಂತರ
ಗತಃ-ಆಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿಬಂದವನಾಗಿ, ಮಾಯಾರ್ಭಕಸ್ಯ-ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬಾಲಕನಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವ, ಈತನು-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ
ಕೃಷ್ಣನ, ಮಂಜು-ಮನೋಹರವಾದ, ಅನ್ಯನ್ಯಹತ್ವಮಪಿ-ಬೇರೆಬಗೆಯಾದವಹಿವೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ, ದ್ರಷ್ಟುಂ- ನೋಡಲೋನುಗೆ,
ತದ್ವತ್ಸಾಃ-ಆತ್ಮವತ್ಸ ನಕರುಗಳನ್ನೂ, ವತ್ಸಪಾಂಶ್ಚ-ಕರುಗಳನ್ನಿಗಳಾದಹುಡುಗರನ್ನೂ, ಇತಃ-ಈದ್ದರಿಂದ, ಅನ್ಯತ್ರ-ಮತ್ತೊಂ
ಡುಕಡೆಗೆ, ನೀತ್ವಾ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಕೋಗಿ, ಅಂತರಧಾತೇ-ತಾನೂಕಾಣಿಸದೆಹೋದನು ||೧೫|| ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣ

ನು ||೧೩|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಾಮಹಸ್ತ್ಯ
ಮೊಳು ಆದಧ್ಯಂತ ಕಬಳವ ನಿರಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿಯೇ ಪವ-ತಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಲತಾಗೃಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ
ಲಕಕ್ಯವಾದ ವನಪ್ರವೇಶಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತಮ್ಮ ಕರುಗಳಂ ಹುಡುಕುತ್ತ ತೆರಳಿದನು. ||೧೪|| ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯ
ನೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವವನು ಸತ್ಯಲೋಕದಿಂದ ಬಂದು ಅಘಾಸುರನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೋಕ್ಷಮ
ನೋಡಿ, ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ಮಯವನೆಯ್ದಿದವನಾಗಿ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದನೋ! ಅಂತಾ ಬ್ರಹ್ಮವೇವನು ಮಾಯೆಯಿಂಧ
ಮನುಷ್ಯಬಾಲಕನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮನೋಹರವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ನೋಡ

ಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬಂದು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿರುವ ಕರುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿ, ಅವಂ ಹುಡುಕಲೋಸುಗೆ ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನು ಫೋಗಲು-ಇಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನೂ ಸಹ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶವನೆಯ್ದಿಸಿ ಅಂತ
ರ್ದಾನುಗೈಯ್ದನು. ||೧೫|| ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬೆಟ್ಟಮೊವಲಾದ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದವನಾದರೂ ಆ ಕರುಗಳ

ಮತ್ಸ್ಯಾನುಷ್ಠಾನೈಶ್ಚೈವೈವೇಕಮಪಿವತ್ಸಪಾಃ | ಉಭಾವಪಿವನೈಶ್ಚೈವೇಕಮಪಿವತ್ಸಪಾಃ ||೧೬|| ಕ್ವಾ
 ಪ್ಯದ್ಯದ್ವಾಪ್ಯನೈಶ್ಚೈವೇಕಮಪಿವತ್ಸಪಾಃ ||೧೭|| ಕ್ವಾಪ್ಯದ್ಯದ್ವಾಪ್ಯನೈಶ್ಚೈವೇಕಮಪಿವತ್ಸಪಾಃ ||೧೮||
 ಹ||೧೯|| ತತಃಕೃಷ್ಣೋಮುದಂಕರಂತನ್ಮಾತ್ರಾಣಾಂಚಕಸ್ಯಚ | ಉಭಯಾಯಿತಮಾತ್ಮಾನಂಚಕ
 ವಿಶ್ವದ್ಯಗೀಶ್ವರಃ||೨೦||ಯಾವದ್ವತ್ಸಪವತ್ಸಕಾಲ್ಪಕವಶ್ವಾಪ್ರಾಪ್ತಿಕಂಯಾವದ್ವತ್ಸಪವತ್ಸಕಾಲ್ಪಕ
 ಲವೇಣದಳಶಿಗ್ರಾವದ್ವಿಭೂಷಾಮ್ಬರಮ | ಯಾವಚ್ಛೇಲಗುಣಾಭಿಧಾಕೃತವಯೋಯಾವದ್ವಿಹಾರಾದಿಕಂಸ

ಋ, ವತ್ಸಾ-ಕರುಗಳನ್ನು, ಅದ್ಯದ್ವಾಪ್ಯ-ಕಾಣದೆ, ವಿಶ್ವ-ಮರಳಬಂದು, ಪುನಃನೇ-ಮರಳತೀಡ್ವಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ವತ್ಸಪಾಂಕ್ತ-ಕ
 ರುಗಾಯಿಗಳಾದಹುಡುಗರನ್ನೂ, ಅದ್ಯದ್ವಾಪ್ಯ-ಕಾಣದೆ, ವನೇ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಉಭಾವಪಿ-ಕರುಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಗರನ್ನೂ ಕೂಡ, ಸಮಂ
 ವತಃ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಚಿಕಾಯ-ಹುಡುಕಿದನು ||೧೬|| ಅಂತರ್ವಿಪಿನೇ-ಒಳಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಕ್ವಾಪಿ-ಎಲ್ಲಿಯೂ, ವತ್ಸಾಪಾಲಾಂ
 ಕ್ತ-ಕರುಗಳನ್ನೂ ಕರುಗಾಯಿಗಳನ್ನೂ, ಅದ್ಯದ್ವಾಪ್ಯ-ಕಾಣದೆ, ವಿಶ್ವದ್ಯಕ್-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುವವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸರ್ವಂ-ಅವೆಲ್ಲ
 ವನ್ನೂ, ವಿಧಿಕ್ಯತಂ-ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಣ್ಣಿತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ಸಹಸಾ-ಬೇಗನೆ, ಅಭಿಜಗಾಮ-ಬಂದನಯ್ಯಾ ||೧೭||
 ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ವಿಶ್ವದ್ಯಕ್-ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾದ, ಈಶ್ವರಃ-ಒಡೆಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ವಿಷ್ಣುವು, ತನ್ಮಾತ್ರಾಣಾಂಚ-ತೇ-ಆಗೋ
 ಪಾಲಕರ, ಮತ್ತೆಕರುಗಳ, ಮಾತ್ರಾಣಾಂಚ-ತಾಯಿಯರಾದಗೊಲ್ಲತೆಯರಿಗೂಗೋವುಗಳಿಗೂ, ಕಸ್ಯಚ-ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ, ಮುದಂ-
 ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಕರ್ತುಂ-ಮಾಡಲೋಸುಗೆ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನು, ಉಭಯಾಯಿತಂ-ವತ್ಸರೂಪನಾಗಿಯೂ ವತ್ಸಪಾಲರೂಪ
 ನಾಗಿಯೂ ಎರಡುಬಗೆಯಾದವನನ್ನಾಗಿ, ಚಕ್ರೇ-ಮಾಡಿಕೊಂಡನಂತೆ ||೧೮||ವತ್ಸಪವತ್ಸಕಾಲ್ಪಕವಪ್ರತಿ-ವತ್ಸಪ- ಕರುಗಾಯಿಗಳ,
 ವತ್ಸಕ-ಕರುಗಳ, ಅಲ್ಪಕ-ಸಂಣದಾದ, ವಪುಃ-ಕರೀರವು, ಯಾವತೆ-ಎದ್ದರದೋ ಕರಾಂಘ್ರಾದಿಕಂ-ಕೈಕಾಲಮೊದಲಾದಅಂ
 ಗವು, ಯಾವತೆ-ಎದ್ದರಅಳಿತೆಯುಳ್ಳದೋ; ದೃಷ್ಟಿ... .. ಶಿಕ್-ದೃಷ್ಟಿ, ನೋಟವು, ವಿಪಾಣ-ಉದಮವಕೊಂಬು, ವೇಣು-ಕೊಳ
 ಲು, ದಳ-ನಲೆ, ಶಿಕ್-ನೀಲವು, ಯಾವತೆ-ಎದ್ದರದೋ; ವಿಭೂಷಾಂಜಲಂ-ವಿಭೂಷ-ಆಭರಣವು, ಅಂಬರಂ-ವಸ್ತ್ರವು, ಯಾವ
 ತೆ-ಎದ್ದರದೋ, ಶೀಲ... .. ವಯಃ-ಶೀಲ ಸ್ವಭಾವವು, ಗುಣ-ಸತ್ವಾದಿಗುಣಗಳು, ಅಭಿಧಾ-ಜನರು, ಆಕೃತಿ-ಆಕಾರವೂ, ವಯಃ-
 ಪ್ರಾಯವೂ, ಯಾವತೆ-ಎದ್ದರದೋ; ವಿಹಾರಾದಿಕಂ-ವಿನೋದಜೇಷ್ಠಮೊದಲಾದದ್ದು, ಯಾವತೆ-ಎದ್ದರದೋ, ತಾವತೆ-ಅಜ್ಜೀ
 ಆದ, ಸರ್ವಸ್ವರೂಪಃ- ಎಲ್ಲವೂತನ್ನರೂಪವೇಆದ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂತಾನೇರೂಪವಾದ, ಅಜಃ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರಮಾತ್ಮನು
 (ಕೃಷ್ಣನು)ಸರ್ವಂವಿಷ್ಣುಮಯಂಗಿರೋಂಗವತೆ-ಸರ್ವಂ-ಎಲ್ಲವು, ವಿಷ್ಣುಮಯಂ- ಆತ್ಮಮಾಯಾಪರಿಣಾಮವು. ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಕ
 ಜ್ಯತನ್ಯವಿವರವು, ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣು ಮಾಯಾವಿಕಾರವು- ಎಂಬ, ಗಿರಃ-ಮಾತಿನ, ಅಂಗವತೆ-ಕರೀರದಂತೆ (ಆವಾಕ್ಯೇಅರ್ಥಸ್ವರೂ

ಕಾಣದೆ ತಿರುಗಿಬಂದು, ಅಮರಳದಿಂಣೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನಂಗೆಯ್ಯತಲಿದ್ದ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲರನ್ನೂ ಕಾಣದೆ ಪುನಃಶ್ರೇಣೀ
 ಪಾಲಕರನ್ನೂ ಕರುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಸರ್ವತಃ ಹುಡುಕಿದನು ||೧೬|| ಬಳಿಕ ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕರುಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಗರನ್ನೂ ಕಾಣದೆ “ಈಗ ಈಕೆಲಸವು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.”
 ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಬೇಗನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದನು ||೧೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೂ ಜಗದೀಶ್ವ
 ರನೂ ತಾನೇ ಆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಕರುಗಳ ತಾಯಿಗಳಾದ ಗೋವುಗಳಿಗೂ, ಆ ಬಾಲಕರ ತಾಯಿಯಾದ ಗೋ
 ಪಿಯರಿಗೂ, ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೂ, ಸಹ ಸಂತೋಷಂಗೆಯ್ಯಲೋಸುಗೆ ತಾನೇ ಆ ಕರುಗಳ ರೂಪಂಗಳನ್ನೂ ಗೋಪ
 ಬಾಲಕರ ರೂಪಂಗಳನ್ನೂ ಸಹ ತಾಳಿದನು ||೧೮|| ಹೇಗೆಂದರೆ-ಆಗ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಕರು
 ಗಳ, ಮತ್ತು ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರ, ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟದೇಹಂಗಳು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಪರಿಮಾಣವುಳ್ಳವಾಗಿರುವವೋ ಆಯಾದೇ
 ಹಂಗಳ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆಯೂ, ಅದೇದೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲ ಮೊದಲಾದವು ಎಷ್ಟು ಅಳತೆಯುಳ್ಳವಾಗಿ
 ರುವವೋ ಅಷ್ಟು ಅಳತೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆಯೂ, ಮತ್ತು ಆ ಗೋಪಾಲಕರ ಜತ್ತದ ಕೋಲುಗಳು, ಕೊಂಬು
 ಗಳು, ಕೊಳಲುಗಳು, ಭೋಜನಪಾತ್ರಗಳು, ಕಲ್ಲಿಗಳು, ಸಹ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣಂಗಳಾಗಿ ಎಂತಾ ಆಕೃತಿಗಳುಳ್ಳ

ರ್ದ್ಯಂವಿಷ್ಟಮಯಂಗಿರೋಗವದಜಸ್ವಸ್ವರೂಪೋಬಭೌ ||೧೯|| ಸ್ವಯಮಾತ್ಮಾತ್ಮಗೋವತ್ಸ್ವಾಪ್ರತಿ
ವಾರ್ಯಾತ್ಮವತ್ಸಪೈಃ | ಕ್ರೀಡನ್ನಾತ್ಮವಿಹಾರೈಶ್ಚ ಸರ್ವಾತ್ಮಾಪ್ರಾವಿಕದ್ವ್ಯಜಮ |೨೦|| ತತ್ತದ್ವತ್ಸ್ವಾ
ಪೃಥಗ್ಜಾತ್ವಾತತ್ತದ್ಗೋಪೈಪ್ರವೇಶ್ಯಸಃ | ತತ್ತದಾತ್ಮಾಭವದ್ರಾಜಂಸ್ತತ್ತತ್ಸದ್ಯಪ್ರವಿಷ್ಟವಾಃ ||೨೧||
ತನ್ಮಾತರೋವೇಣುರವತ್ಯದೋತ್ಥಿತಾಉತ್ಥಾಪ್ಯದೋರ್ಭಃಪರಿಭೃನಿಭೃರಮ | ಸ್ನೇಹಸ್ತು ತಸ್ತನ್ಯವಯಸ್ಸು
ಧಾಸಮಮತ್ವಾವರಂಬ್ರಹ್ಮಸುತಾನಮಾಯಯಾ ||೨೨|| ತತೋನ್ಯಥೋನ್ಯದ್ವನಗನ್ಧಲವನಾಲಂಕಾರರಕ್ಷಾ

ಪದಿಂದಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಂತೆ) ಬಭೌ-ಆದನು, ಬೆಳಗಿದನು ||೧೯|| ಸ್ವಯಮಾತ್ಮಾ- ತಾನೇಕರ್ತನಾಗಿ, ಆತ್ಮಗೋವತ್ಸ್ವಾ-ತಾನಾಗಿ
ರುವವರುಗಳನ್ನೂ, ಆತ್ಮವತ್ಸಪೈಃ-ತಾನಾಗಿರುವ ಕರುಗಾಯಿಡುಡುಗರಿಂದ, ಪ್ರತಿವಾಯು-ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಆತ್ಮವಿಹಾರೈಃ-ತಾ
ನಾಗಿರುವ ವಿನೋದಗಳಿಂದಲೇ, ಕ್ರೀಡಂತಃ-ಆಡುತ್ತಿರುವನೂಆದ, ಸರ್ವಾತ್ಮಾ-ಸರ್ವನಾಗಿತೋರುತ್ತಿರುವನು. ತಾನೇಆದಕೃಷ್ಣನು,
ಪ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು, ಪ್ರಾವಿಕತೆ-ಹೊಕ್ಕನು ||೨೦|| ರಾಜಃ-ಭೋಲೆಯೇ, ಸಃ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ತತ್ತದ್ವತ್ಸ್ವಾ-ಆಯಾಕರುಗಳ
ನ್ನು, ಪೃಥಕ್-ಬೇರೆ, ಜ್ಞಾತ್ವಾ-ತಿಳಿದುತತ್ತದ್ಗೋಪೈಃ- ಅದರದರಕೂಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರವೇಶ್ಯ-ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ತತ್ತದಾತ್ಮಾ-ಅದರದರಸ್ವ
ರೂಪವುಳ್ಳವನೂ, ತತ್ತತ್ಸದ್ಯ-ಆಯಾಮನೆಯನ್ನು, ಪ್ರವಿಷ್ಟವಾಃ-ಹೊಕ್ಕವನೂ, ಅಭವತಿ-ಆದನು ||೨೧|| ತನ್ಮಾತರಃ-ಆಡುಗ
ರತಾಯಿಯರು, ವೇಣುರವತ್ಯದೋತ್ಥಿತಾಉತ್ಥಾಪ್ಯದೋರ್ಭಃ-ವೇಣು-ಕೂಳಲಿನ, ರವ-ಶಬ್ದದಿಂದ, ತ್ವರ-ವೇಗದೊಡನೆ, ಉತ್ಥಿತಾಃ-ಎದ್ದವ
ರಾಗಿ, ಪರಂಬ್ರಹ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸುರ್ತಾಮತ್ವಾ-ತಮ್ಮಮಕ್ಕಳನ್ನಾಗಿತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಉತ್ಥಾಪ್ಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂ
ಡು, ದೋರ್ಭಃ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ನಿರ್ಭರಂ- ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ವರಿಭೃ- ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಸ್ನೇಹಸ್ತು ತಸ್ತನ್ಯವಯಸ್ಸುಧಾಸಮಂ-
ಸ್ನೇಹ-ಅನುರಾಗದಿಂದ, ಸ್ನುತ-ಗೋರುವ, ಸ್ತನ್ಯವಯಃ-ಮೊಲೆಜಾರಂಬ, ಸುಧಾ-ರುಚ್ಯವಾದ್ದರಿಂದಅಮೃತವನ್ನೂ, ಅನವಂ-
ಮದಕರವಾದ್ದರಿಂದಮದ್ಯವನ್ನೂ, ಅಪಾಯಯಾ-ಕುಡಿಸಿದರು ||೨೨|| ಹೇನ್ಯಪ-ಎಲೈರಾಯನೇ! ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಯಾಮಯಮೇನ
ಆಗಿನಆಟದನಿಯಮದಿಂದ, ಸಾಯಂ-ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಗತಃ-ಬಂದಂತಾ. ಮಾಧವಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವಾಚರಿತ್ಯಃ-ಸ್ವ-ತನ್ನ, ಆ

ವಾಗಿರುವವೋ ಅದರದರ ಪರಿಮಾಣವನ್ನೂ ಆಕೃತಿಯನ್ನೂಕೂಡ ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆಯೂ-ಮತ್ತು ಭೂಪಣ ವಸ್ತ್ರ ಅ
ವರವರಸ್ವಭಾವ ಗುಣ ಹೆಸರು ಆಕಾರ ವಯಸ್ಸು ಅಟಗಳ ಮೊದಲಾದವು ಯಾವಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವವೋ ಆ
ಯಾಪ್ರಕಾರವೆಂ ಸಹ ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆಯೂ-ಸರ್ವವೂ ವಿಷ್ಟಮಯವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಂಗಳಾದ ಯಾವ ಪುರಾಣ ವಚ
ನಂಗಳಿಂಟೋ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವೆಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಿಂದ ಕಾಣುವಂತೆಯೂ- ಹೀಗೆ ಸರ್ವರೂಪನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು||೧೯||
ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಾನೇ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪಗಳಾದ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಂ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತ ಕೀರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೇರ
ಕರೂಪನೂ, ಕರ್ತೃರೂಪನೂ, ಕಾರಕಸ್ವರೂಪನೂ, ಸರ್ವಸ್ವರೂಪನೂ, ತಾನೇ ಆಗಿ- ಗೋಕುಲವೆಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ
ನು||೨೦|| ಆ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಆ ಕರುಗಳಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕರೆದು ಕೊಂಡುಹೋಗಿ
ಆಯಾಕೊಟ್ಟಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಂಗೈಸಿತಾನುಆಯಾ ಗೋಪಾಲರೂಪನಾಗಿ ಆಯಾ ಗೋಪಾಲಕರ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರವೇ
ಶಿಸಿದನು||೨೧|| (ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮೋಹವನ್ನಂಟು ಮಾಡುವ ಬಗೆಯಂ ನಿರೂಪಿಸುವನು-) ಆಗ ಆಯಾ ಗೋ
ಪಾಲಕರ ತಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮಪುತ್ರರಿಂದ ಉದಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಳಲುಗಳ ಧ್ವನಿಯಂ ಕೇಳಿ ತ್ವರೆಯಿಂದಿದ್ದವರಾಗಿ ತಮ್ಮತ
ಮ್ಮ ಪುತ್ರರಂ ಭುಜಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡವರಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನನ್ನೇ ತಮ್ಮತಮ್ಮಪುತ್ರರೆಂದು ತಿಳಿದು ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಿಂ ತುಂಬಿಸುವೆ, ಅಮೃತದಂತೆ ಸ್ಯಾದುವಾದೆ, ಮದ್ಯದಂತೆ ಮ
ದಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮೊಲೆಪಾಲಂ ಅವರಿಗೆ ಪಾನಂಗೆಯ್ದಿದರು||೨೨|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸ್ವರೂ
ಪನಾದ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಆಯಾಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿಮಾಡತಕ್ಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೆ ನಿಯಮದಿಂ ಸಾಯಂಕಾಲವಾ

ತೀರ್ಥಾಶನಾದಿಭಿಃ | ಸುಲಾಲಿತಸ್ಸಾಂಚರಿತ್ಯೈಃಪ್ರಹರ್ಷಯೇ ಸಾಯಂಗಳೋಯಾಮಯಮನಮಾಧವಃ ||
 ಗಾವಸ್ತುತೋಗೋಪಮುಪೇತ್ಯಸತ್ತ್ವರಂಹುಂಕಾರಘೋಷೈಃಪರಿಹೂತಸಂಗತಾಃ | ಸ್ವಕಾಃಸ್ವಕಾಃವತ್ಸತಃ
 ಖಾನಪಾಯಯೇಮುಹುರ್ಲಿಹನ್ತ್ಯಸ್ಸವದ್ಧಸಂಪಯಃ ||೨೮|| ಗೋಗೋಪೀನಾಂಮಾತೃತಾಸ್ತಿಸ್ತಾ
 ತ್ಸೈಹದ್ಧಿ ಕಾಂವಿನಾ | ಪುರೋವಾಸ್ಯಪಿಹರೆನ್ನೊಕತಾಮಾಯಾಯಾವಿನಾ ||೨೯|| ವ್ರಜಕೌಕಸಾಂಸ್ವ

ಚರಿತ್ಯೈಃ-ನಡತೆಗಳಿಂದ, ಅಥವಾ- ಶುಭಾಚರಣಗಳಿಂದ, ಪ್ರಹರ್ಷಯೇ-ಅವರತಾಯಿಯರನ್ನು ಸಂರೋಷಗೋಳಿಸುವವನಾಗಿ-
 (ಅವರಿಂದ) ಉನ್ಮದ್ಗನ ಗಂಧ ಲೇಪನಾಲಂಕಾರರಕ್ಷಾತೀರ್ಥಾಶನಾದಿಭಿಃ-ಉನ್ಮದ್ಗನ- ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಸುವಿಕೆ, ಗಂಧಲೇಪನ-
 ಅಂಗರಾಗವಂಶೀಡುವಿಕೆ, ಅಲಂಕಾರ-ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾದಿಗಳಿಂಗಳಿಸುವಿಕೆ, ರಕ್ಷಾ-ರಕ್ಷಣತಂತ್ರವಂಗಳ್ಯುವಿಕೆ, ತೀರ್ಥ-ಕಣಿ
 ಬೊಟ್ಟಿಡುವಿಕೆ, ಅಶನ-ಆಹಾರವಿಡುವಿಕೆ, ಆದಿಭಿಃ-ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಸುಲಾಲಿತಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ||೨೮||
 ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಗಾವಃ-ಗೋವುಗಳು, ಗೋಪ್ಯಂ-ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು, ಸತ್ತ್ವರಂ-ಬೇಗನೆ, ಉಪೇತ್ಯ-ಸೇರಿ, ಹುಂಕಾರಘೋಷೈಃ-
 ಹುಂಭಾರವಗಳಿಂದ, ಪರಿಭೂತಸಂಗತಾಃ-ಪರಿಭೂತ- ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ, ಸಂಗತಾಃ-ಬಂದುಸೇರಿದ, ಸ್ವಕಾಃಸ್ವಕಾಃ-ತ
 ಮ್ಮತಮ್ಮ, ವತ್ಸತರಾಃ-ಸಂಣಕರುಗಳನ್ನು, ಮುಹುಃ- ಮರಳಿಮರಳಿಯೂ, ಲಿಹಂತ್ಯಸ್ಸತ್ಯೈಃ- ನೆಕ್ಕುತ್ತಲಿರುವವಾಗಿ, ಸ್ರವತ್-
 ಸೋರುತಲಿರುವ, ಔಧನಂಪಯಃ-ಕೆಚ್ಚೆಲಹಾಲನ್ನು, ಅಪಾಯಯೇ-ಕುಡಿಸಿದವು ||೨೯|| ಗೋಗೋಪೀನಾಂ-ಹಿಕ್ಕರುಗಳಿಗೂ, ಗೋ
 ಪಿಯುಗೂ, ಅಸ್ತಿತ್ವ-ಈಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಮಾತೃತಾ-ನಾವುತಾಯಿಯರೆಂಬಭಾವವು, ಸ್ನೇಹರ್ಥಿಕಾಂವಿನಾ-ಅನುರಾಗದಅತೀಯವನ್ನು
 ಹೊರತು, ಪುರೋವತ್-ಮುನ್ನಿನಂತೆಯೇ, ಆಸೀತ್-ಆಯಿತು. (ಮಾತೃಭಾವವುಮುನ್ನಿನಂತೆಯೆಆಯಿತು. ಸ್ನೇಹವುಮಾತೃಹೆಚ್ಚಿತು.)
 ಅಸ್ತುಪಿ-ಅಗೋವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಪಿಯರಲ್ಲಿಯೂ, ಹರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಸ್ತೋಕತಾಪಿ- ನಾನುಮಗುವೆಂಬಭಾವವು, ವಾಯಯಾ
 ವಿನಾ-ಅಷ್ಟಾನಮೋಹವನ್ನು ಹೊರತು, ಪುರೋವತ್-ಮುನ್ನಿನಂತೆಯೇ, ಆಸೀತ್-ಆಯಿತು (ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಬಾಲಭಾವವಂ ಪಡೆದಿರೂ
 ವನಿವರಣಿಸುವೆಂಬ ಅಷ್ಟಾನವು ಕೃಷ್ಣನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ.) ಇದೇವಿಶೇಷವು ||೨೯|| ವ್ರಜಕೌಕಸಾಂ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ, ಕೃಷ್ಣೇ-ಯ
 ಕೋದಾಪುತ್ರನಲ್ಲಿ, ಯಥಾ- ಹೇಗೆ, ತಮ್ಮಮಕ್ಕಳಗಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗಿತ್ತೋ, ತಥಾ- ಹಾಗೆ, ಪೂರ್ಣ

ಗುತ್ತಿರಲು ಆಗ ಗೃಹವನೆಯ್ದಿ ಮನೋಹರಗಳಾದ ತನ್ನ ಚರಿತ್ರಗಳಿಂದ ತಾಯಿಗಳಂ ಅತ್ಯಂತಸಂತೋಷ
 ಪಡಿಸಿ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆತಾಯಿಗಳಿಂ ಮೈನೇವೆ, ಮಜ್ಜನ, ಅಂಗಾನುಲೇಪನ, ಅಲಂಕಾರ, ರಕ್ಷೆ, ತೀರ್ಥ, ಭೋಜ
 ನ, ಮೊದಲಾದ, ಉಪಚಾರಂಗಳಿಂದ ಲಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು. ||೨೮|| (ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಮೋಹವನುಂಟುಮಾಡಿದ
 ರೀತಿಯನಿರೂಪಿಸುವನು-) ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳು ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗಲು ಶೀಘ್ರದಿಂದ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಬಂಧ
 ನಸ್ಥಾನಂಗಳನೆಯ್ದಿ ತಮ್ಮ ಹುಂಕಾರಳಬ್ಬಂಗಳಿಂ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಬಂದು ಕೂಡಿರುವ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಯಳೆಗರುಗ
 ಳಂ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನೆಕ್ಕುತ್ತಲಿರುವವಾಗಿ ಆಕರುಗಳಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಚ್ಚಲುಗಳಲ್ಲಿರುವ
 ಘೋರವಂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪಾನಂಗೆಯ್ದವು ||೨೯|| (ಇಮ್ಮಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಮೈವಮೈವು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೂ ಪರಿಹರಿಸಲ
 ಕಕ್ಕವಾಯಿತೆಂದು ನಿರೂಪಿಸುವನು-) ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಕರುಗಳನ್ನರೂಪನೂ ಗೋಪಾ
 ಲಬಾಲರೂಪನೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಲಾಲನಾದಿ ಸಮಸ್ತವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದ್ದವೋ ಹಾ
 ಗೆಯೇಇದ್ದವು. ಆದರೆ ಈಗ ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಮಾತ್ರ ಪೂರ್ವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಯಿತೆಂಬುವುದೊಂದೇ ವಿಶೇಷವು.
 ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ ಈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬಾಲಭಾವವುಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇ
 ಗೆಯಿತ್ತೋ ಈಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇಇತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಇವಳು ತನ್ನತಾಯಿ ನಾನಿವಳಿಗೆ ಪುತ್ರನೆಂಬಮೋಹವು
 ಮಾತ್ರ ವಿಲ್ಲವೆಂಬುವುದೊಂದೇ ವಿಶೇಷವು. [ವತ್ಸಗೋಪಾಲರೂಪನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋಗೋಪಿಯರಿಗೆ ಮೋ
 ಹವನುಂಟುಮಾಡಿದನೇ ಹೊರತು ತಾನುಮೂಢನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೂಢನೆಂತೆನಟುತ್ತಿದ್ದನು. ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೂ ಈ
 ಗ್ಯೂಹವೇವಿಶೇಷವು.] ||೨೯|| (ಅಗೋವುಗಳಿಗೂ ಗೋಪಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಉಂಟಾದಸ್ನೇಹಾಧಿಕ್ಯವನ್ನೇ

ತೋಕೆಮನ್ನಹವಲ್ಲಾಬ್ಧಮನ್ಯಹಮ್ | ಶನ್ಯೇರ್ನಿಸ್ಸೀಮವವೈಭಯಧಾಕೃತ್ಯೈತುಪೂರ್ವವತ್ ||೧೬||
 ಇತ್ಥಮಾತ್ಮಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂವತ್ಸಬಲಮಿವೇಣಸಃ | ಪಾಲಯೇಭಗವಾಽವರ್ಷಂಚಿಕ್ರೀಡೆವನಗೊವೈ
 ಯೋಃ || ೧೭ || ಎಕದಾಚಾರಮೇವತ್ಸಾಸರಾಪೋವನಮಾವಿಶತ್ | ಪಂಚಪಟ್ಟುತ್ರಿಯಾಮಾಸು
 ಹಾಯನಾಪೂರಣೇವೈಜಃ || ೧೮ || ತತೋತಿದೂರಾಚ್ಚಾರತೋಗಾವೋವತ್ಸಾನುಪವ್ರಜಮ್ ! ಗೋವ
 ರ್ಧನಾದಿಶಿಖರೇಚರನೋದ್ಯದ್ಯಕುಸ್ತೃಣಮ್ || ೧೯ || ದೃಷ್ಟ್ವಾಭತತ್ಸೈಹವಶೋಗೃತಾತ್ಮಾನ
 ಗೋವ್ರಜೋತ್ಯಾತ್ಮಪದುರ್ಗಮಾರ್ಗಃ | ದ್ವಿಪಾತ್ಯಕುಂದ್ಗ್ರೀವಉದಾನ್ಯಪುಚ್ಛೋಗಾದ್ಧುಂಕೃತೈರಾ

ವತ್-ಮುನ್ನಿನಂತೆಯೇ, ಸ್ವತೋಕೇಷು-ತಮ್ಮಶಿಶುಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ನೇಹವಲ್ಲೀ-ಅನುರಾಗವೆಂಬಬಳ್ಳಿಯು, ಅಬ್ಧಂ-೧ನಂವತ್ಸರದವರೆಗೂ,
 ಅನ್ವಹಂ-ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ, ಶನ್ಯೇ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ನಿಸ್ಸೀವ-ಅವಧಿಯಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿ, ವವೈಭೇ-ಬೆಳೆದುಮು||೧೬||ಭಗವಾಃ-ಭಗವಂತನಾದ,
 ಸಆತ್ಮಾ-ಆಪರಮಾತ್ಮನು, ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನು, ಆತ್ಮನಾಂ-ತನ್ನಿಂದಲೇ, ವತ್ಸಬಾಲಮಿವೇಣ-ಕರುಗಳೂ ಹು
 ಡುಗರೂ ಎಂಬನೆವದಿಂದ, ಪಾಲಯೇನ್-ಸಲಹಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆಲಿರುವನಾಗಿ, ವನಗೋವೈಯೋಃ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ,
 ವರ್ಷಂ-ಸಂವತ್ಸರಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಚಿಕ್ರೀಡೇ-ಆಡಿದನು ||೧೭|| ಪಂಚಪಟ್ಟು-ಐದಾರು, ತ್ರಿಯಾಮಾಸು-ರಾತ್ರಿಗಳು, ಹಾಯನಾಪೂ
 ರಣೇಷುಸತೀಷು-ವರುಷವನ್ನು ತುಂಬಿನವೇಯಿರುವನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಎಕದಾ-ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಜಃ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಸ
 ರಾಮಃ-ರಾಮನೊಡಗೊಡುವನಾಗಿ, ವತ್ಸಾಃ-ಕರುಗಳನ್ನು, ಚಾರಯೇ-ಮೇಯಿಸುತ್ತೆಲಿರುವನಾಗಿ, ವನಂ-ಕಾಡನ್ನು, ಆವಿಶತ್-
 ಹೊಕ್ಕನು ||೧೮|| ತತಃ-ಅಬಳಿಕ, ಅತಿದೂರಾತ್-ಬಹಳದೂರದಲ್ಲಿ, ಗೋವರ್ಧನಾದಿಶಿಖರೇ-ಗೋವರ್ಧನಾದಿ-ಗೋವರ್ಧನಪ
 ವರ್ತದ, ಶಿಖರೇ-ಕೋಡುಗಳಲ್ಲಿನಮೇಲಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ತೃಣಂ-ಹುಲ್ಲನ್ನು, ಚರಂತಃ-ಮೇಯುತ್ತೆಲಿರುವ, ಗಾವಃ-ಆಕಳು. ಉಪವ್ರ
 ಜಂ-ಗೋಕುಲದಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ಚರತಃ-ಹುಲ್ಲಂಮೆಲ್ಲುತ್ತೆಲಿರುವ, ವತ್ಸಾಃ-ಕರುಗಳನ್ನು, ದೃಷ್ಟುಕಿ-ಕಂಡವು||೧೯||ದೃಷ್ಟ್ವಾನ್-ನೋ
 ಡಿ, ಅಧ-ಆಮೇಲೆ, ತತಃ-ಅನುರಾಗಕ್ಕೆ, ವಶಃ-ಆಧೀನವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಸ್ತೃತಾತ್ಮಾ-
 ನೆನಪುಗೊಳ್ಳದವೈಯುಳ್ಳ, (ಮೈಮರತ) ! ನಗೋವ್ರಜಃ-ಆಗೋವೈಭವಸಂಗವು, ಅತ್ಯಾತ್ಮಪದುರ್ಗಮಾರ್ಗಃ-ಗೋಪಾಲರನ್ನೂ ಕ
 ಪ್ಪವಾದದಾರಿಯನ್ನೂ ದಾಂಟಬಂದುದಾಗಿ, ದ್ವಿಪಾತ್-ಎಕಾಲುಳ್ಳಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತೆಲಿರುವುದಾಗಿ, (ಓಡುಮಾಗಮುಂಗಾಲ್ಗೂ ಪಿಂಗಾಲ್ಗೂ

ನಿರೂಪಿಸುವನು-) ಆಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವ ಗೋವರಿಗೂ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಸಹ ಪೂರ್ವ
 ದಲ್ಲಿಹೇಗೆ ಯಶೋದಾಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರರಿಗಿಂತಲೂ ಸ್ನೇಹವು ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತೋ, ಹಾಗೆ
 ಯೇ ಈಗ ತಮ್ಮಬಾಲಕರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂಚೆಗಿಂತಲೂ ಸ್ನೇಹವು ಒಂದುಸಂವತ್ಸರದವರೆಗೂ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ
 ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅವಧಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದಂತಿಯಾದಾಯಿತು. ||೧೬|| ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಆಕೃಷ್ಣನು ಕರುಗಳಂ
 ಪಾಲಿಸುವನಾಗಿ ಕರುಗಳನೆವದಿಂದಲೂ, ಅವಂ ಪಾಲಿಸುವ ಗೋಪಬಾಲಕರ ನೆವದಿಂದಲೂ, ತನ್ನಂ ತನ್ನಿಂದ
 ಲೇ ಪಾಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಒಂದುವರುಷದವರೆಗೂ ವನದಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು. ||೧೭||ಹೀ
 ಗೆ ಸರ್ವಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಗೋಕುಲ ವನುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಒಂದುಸಂತ್ಸರವು ಐದಾರುರಾತ್ರಿ
 ಗಳು ಕಡಮೆಯಾಗಿ ಪೂರ್ದಿಯಾಗುತ್ತಿರಲು ಒಂದುದಿನದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಬಲರಾಮನು ಕರುಗಳಂಮೇಯಿ
 ಸುವನಾಗಿ ವನದುಪವ್ರೇಶಿಸಿದನು. ||೧೮|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದೂರವಾಗಿ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತದ ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ
 ಹುಲ್ಲುಗಳಂ ಮೇಯುತ್ತಿರುವ ಗೋವುಗಳು ಗೋಕುಲದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮೇಯುತ್ತಿರುವ ಕರುಗಳಂಕಂಡವು. ||೧೯||
 ಆಗ ಗೋವುಗಳ ಸಮೂಹವು ಆಕರುಗಳಂಕಂಡು ಆ ಕರುಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಂತಾದ್ದಾದ ಕಾ
 ರಣದಿಂದ ಮೈಮರತದ್ದಾಗಿ, ತಮ್ಮಂ ಪಾಲಿಸುವ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದಲೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಕಕ್ಕುವಾದ ಮಾರ್ಗವಂ ಅತಿ
 ಕ್ರಮಿಸಿ ಓಡಿಬರುವುದಾದುದರಿಂದ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿಂದೋಡಿಬರುವ ಮನುವ್ಯನ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ

ಸ್ನು ಪಯಾಜವನ || ೩೦ || ಸಮೇತ್ಯಗಾವೋಗೋವತ್ಸಾವತ್ಸ ವಂನೋತ್ಯಪಯೇತ್ || ಗಿಳಿನ್ತ್ಯ
 ಇವಜಾಂಗಾನಿಹಿನ್ತ್ಯಸೌಸ್ತ್ಯಧಸಂಪಯೇ || ೩೧ || ಗೋಪಾಸ್ತದ್ರೋಧನಾಂಯಾಸುಮಾಸ್ತದ್ರೋಧನಾಂ
 ಮನ್ಯುನಾ | ದುರ್ಗಾಧ್ಯಕ್ಷಭ್ರತೋಭ್ಯೋತ್ಯಗೋವತ್ಸೇರ್ಧದೃಶುಸುತಾ || ೩೨ || ತದೇವೇತ್ಯಾಸ್ತದ್ರೋಧನಾಂ
 ರಸಾಪ್ತುತಾಶಯಾಜಾತಾನುರಾಗಾಗತಮನ್ಯವೇರ್ಭಕಾ || ಉದೂಹ್ಯದೂರ್ಭವೇರ್ಭಕಾ ಮೂರ್ಧ್ನಾ
 ಘ್ರಾಣೈರವಾಘ್ರೇಷರಮಾಂಮುದಂತೆ || ೩೩ || ಎವಂಸುಪಶವೋಗೋಪಾಸ್ತೋಕಾಶ್ಚ ಪಸುನಿರ್ದೃತಾಃ | ಕೃ

ಈ ಒಂದಾಗಿತೋರುವವು) ಕಕುದ್ಗ್ರೀವೇ-ಕಕುತ್-ಹಿಣಲಿನಲ್ಲಿ, ಗ್ರೀವೇ-ಕತ್ತುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಉದಾಸ್ಯಪುಚ್ಛೇ-ಉತ್-ಉದ್ವವಾಗಿಯೆ
 ತ್ತಲ್ಪಟ್ಟು, ಆಸ್ಯಪುಚ್ಛೇ-ಬಾಯಿಯೂಬಾಲವೂ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಆಸ್ಯ ಪಯಾಃ-ಸೋರುತಲಿರುವಹಾಲುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಹಂಕೃತೈಃ-ಹಂ
 ಭಾರವಗಳೊಡನೆ, ಜವೇನ-ವೇಗದಿಂದ, ಅಗಾತ್-ಬಂದುದು || ೩೦ || ಗಾವೇ-ಆಕಳುಗಳು, ಸಮೇತ್ಯ-ಬಂದು, ವತ್ಸವಂತೋತ್ಯಪಿ-
 ಹೊಸಕರುಗಳಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಗೋವತ್ಸಾ-ಬಲಿತಹೋರುಕರುಗಳನ್ನು, ಗಿಳಿನ್ತ್ಯ-ಇವ-ನುಂಸುತಲಿರುವವೋ ಎಂಬಹಾಗೆ, ಅಂಗತ
 ನಿ-ಅವಯವಗಳನ್ನು, ಲಿಹಂತೈಸ್ಸತ್ಯೇ-ನಿಕ್ಕುತಲಿರುವವಾಗಿ, ಸೌಧನಂ-ತಮ್ಮಕೆಚ್ಚಲಿನಲ್ಲಿರುವ, ಪಯೇ-ಹಾಲನ್ನು, ಅಪಾಯ
 ಯ-ಕುಡಿಯಿಸಿದವು || ೩೧ || ಗೋಪಾಃ-ದನಗಳೆಂಕಾಯವಗೋಲ್ಲರು, ತದೋಧನಾಂಯಾಸುಮಾಸ್ತದ್ರೋಧನಾಂಮನ್ಯುನಾ-ತಲೆ-ಆ
 ಗೋವುಗಳನ್ನು, ದೋಧನ-ತಡೆಯುವದರಲ್ಲಿ, ಆಯಾಸ-ಶ್ರಮದ, ಮೂಘ್ಯ-ವೈರ್ಧತೆಯಿಂದಂಟಾದ, ಲಜ್ಜಾ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂಕೂಡಿ
 ದ, ಉರುಮನ್ಯುನಾ-ಹೆಚ್ಚು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ದುರ್ಗಾಧ್ಯಕ್ಷ-ಕಪ್ಪದಿಂದಲೂನಡೆಯಲಕ್ಕವಾದದಾರಿಯ, ಕೃಭ್ರತೇ-ಶ್ರಮದೊಡನೆ, ಅಭ್ಯೇ
 ತ್ಯ-ಬಂದು, ಗೋವತ್ಸೇಸ್ಸಹ-ತುರುಕರುಗಳೊಂದಿಗಿರುವ, ಸುತಾ-ತಮ್ಮಮಕ್ಕಳನ್ನು, ದದೃಶುಃ-ನೋಡಿದರು || ೩೨ || ತೇ-ಆ
 ದೊಡ್ಡಗೋಪಾಲಕರ, ತದೀಕ್ಷಣೋತ್ಪ್ರೇಮರಸಾಪ್ತುತಾಶಯಾಃ-ತತ್-ಆಹುಡುಗರನ್ನು, ಕರ-ಗಳನ್ನೂ, ಈಕ್ಷಣ-ನೋಡುವದರಲ್ಲಿ
 ಉತ್ಪ್ರೇಮರಸ-ಹುಟ್ಟಿದಅನುಗಾಗರಸದಲ್ಲಿ, ಆಪ್ತುತ-ಮುಳುಗಿದ, ಆಶಯಾಃ-ಅಭಿಪ್ರಾಯವೈಶ್ವವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಜಾತಾನುರಾಗಾಃ-
 ಹುಟ್ಟಿದಪ್ರೇಮವೈಶ್ವವರಾಗಿ, ಗತಮನ್ಯವೇ-ಕಳೆದುಹೋದನಿಟ್ಟುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅರ್ಭಕಾ-ಹುಡುಗರನ್ನು, ಉದೂಹ್ಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂ
 ಡು, ದೋರ್ಭಃ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಪರಿರಭ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಘ್ರಾಣೈಃ-ತಲೆಯಲ್ಲಿಮುಸಿನೋಡುವಿಕೆಗಳಿಂದ, ಪರಮಾಂ-
 ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಮುದಂ-ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಅವಾಘ್ರಃ-ಹೊಂದಿದರು || ೩೩ || ಎವಂ-ಹೀಗೆ, ಸುಪಶವೇ-ಪಶುಗಳಿಂದಕೂಡಿದ, ಗೋ

ಮತ್ತು ಹಿರಳಿನಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಕಂಠವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಮತ್ತು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಮುಖಗಳೂ ಬಾಲಗಳೂ
 ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೋರುತಲಿರುವ ಮೊಲೆಹಾಲುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಹೂಂಕರಿಸುತ ಅತ್ಯಂ
 ತವೇಗದಿಂದ ಗೋಕುಲ ಸಮಾಪವನೆಯ್ಪದಂತಿಯವಾಯಿತು || ೩೦ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಗೋವುಗಳು ವೇಗದಿಂದ ಆಗೋ
 ವರ್ಧನಪರ್ವತದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆಬಂದು ತಾವು ಈಚೆಗೆ ಹೊಸತಾಗಿ ಕರುಗಳು ಹೆತ್ತಂತಾವಾದರೂ ಆಗೋಕುಲ ಸಮಾ
 ಪದಲ್ಲಿ ಮೇಯುತಲಿರುವ ಬಲಿತಕರುಗಳ ಅಂಗಂಗಳಿಂದ ಮೋಹದಿಂದ ಕಬಳಿಸುತಲಿರುವಂತೆ ನೆಕ್ಕುತ್ತ ಅವಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಕೆ
 ಚ್ಚರುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸಿದವು || ೩೧ || (ಈ ಪ್ರಕಾರ ವನದಲ್ಲಿರುವ ಬಲರಾಮನಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕ
 ರುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗೋವುಗಳಿಗಿರುವ ಸ್ನೇಹಾತಿಶಯವಂ ನಿರೂಪಿಸಿ, ಆಗೋಪಾಲಕರಿಗಿರುವ ಸ್ನೇಹಾತಿಶಯವಂ ಪೇಳುವನು
 ದಂತೆ)-ಅನಂತರದಲ್ಲಿಗೋಪಾಲಕರು ಗೋವುಗಳಿಂದ ತಡೆಯಲೋಸುಗ ತಮಗುಂಟಾದಪ್ರಯಾಸವು ವೈರ್ಧವಾದುದು
 ರಿಂದ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಾದ ಕೋಪದೊಡನೆಕೂಡಿ ಕಷ್ಟವಾದಮಾರ್ಗಶ್ರಮದಿಂದಬಂದು ಗೋಕುಲದಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ಆಗೋ
 ವುಗಳೊಡನೆಯೂ ಕರುಗಳೊಡನೆಯೂ ಕೂಡಿರುವ ತಮ್ಮಸುತರಂಕಂಡರು. || ೩೨ || ಆಮೇಲೆ ಗೋಪಾಲಕರು ತಮ್ಮ
 ಪುತ್ರರನ್ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ತಮಗುಂಟಾದ ಪ್ರೇಮರಸದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಅಂತಃಕರಣಂಗಳಿಲ್ಲವರಾಗಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂ
 ದಲೂ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಂತಮಾರ್ಗಶ್ರಮದಿಂದಲೂ ಪೀಡಿತರಾದುದರಿಂದ ಗೋವುಗಳ ಎದುರಿಗೆ ಕರುಗಳೂ
 ತಂದರಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಆಬಾಲಕರಂ ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವರಾದರೂ ಅಂತಾಕೋಪವಂಬಿಟ್ಟು
 ಆಬಾಲಕರಲ್ಲಿ ಅತಿಪ್ರಿಯಾದ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಅವರಂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ತೋಳುಗಳಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮಮೂ
 ಗುಗಳಿಂದ ಅವರತಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಸಿನೋಡಿ, ಪರಮಸಂತೋಷವನೆಯ್ದಿದರು. || ೩೩ || ಬಳಿಕ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ

ಚಾಪ್ರಚ್ಛನ್ನೈರಪಗತಾಸ್ತದನುಸ್ಮೃತ್ಯದಶ್ರವಃ || ೩೪ || ಪ್ರಜಸ್ಯರಾಮಾಪ್ರಮದ್ಧೇರ್ವೀಕ್ಷ್ಯೈತ್ಯಂ
ಣ್ಯಮಮುಕ್ಷಣವು | ಮುಕ್ತಸ್ತನೇಷುಪತ್ಯೈಷುಹೃದೇತವಿದಚಿಂತಯತ || ೩೫ || ಕಿಮೇತದದ್ಭುತಮಿವವಾ
ಸುದವೇಖಿಲಾತ್ಮನಿ | ಪ್ರಜಸ್ಯಸಾತ್ಮನಸೋಕೈಷ್ವಪೂರ್ವಂಪ್ರಮವರ್ಧತೆ || ೩೬ || ಕೆಯಂವಾಕುತತಯಾ
ತಾಪ್ರವೀವಾನಾರ್ಯತಾಸುರೀ | ಪ್ರಾಯೋಮಾಯಾಸ್ತಮೇಭರ್ತುರ್ನಾನ್ಯಮೇಪಿವಿಮೋಹಿನೀ || ೩೭ || ಇತಿ
ಸಂಚಿಂತ್ಯದಾತಾರ್ಹೋವತ್ಸಾಽಸವಯಸಾನಪಿ ! ಸರ್ವಾನಾಚಪ್ಪವೈಕಾಣ್ಮಂಚಕ್ಷುಷಾವಯುನೇನಸಃ ||

ಪಾಃ-ಗೊಲ್ಲರು, ತೋಕಾಶ್ಲೇಷನುನಿವೃತ್ತಾಃ-ತೋಕ-ಶಿಶುಗಳ, ಆಶ್ಲೇಷ-ಆಲಿಂಗನದಿಂದ, ನುನಿವೃತ್ತಾಃ- ಸಂತನಗೊಂಡವ,
ರಾಗಿ, ಕೃಣಾತ್-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ, ಶನೈಃ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಅವಗತಾಃ-ಬಿಟ್ಟುಬಂದವರಾದರೂ, ತವನುಸ್ಮೃತ್ಯದಶ್ರವಃ-ತತ್-ಆಮುಕ್ತ
ಳ, ಅನುಸ್ಮೃತಿ-ನನಸಿನಿಂದ, ಉದಶ್ರವಃ-ಉಕ್ಕಿಬರುವಕಂಠೀರುಳ್ಳವರಾದರು || ೩೪ || ರಾಮಃ-ಬಲರಾಮನು, ಮುಕ್ತಸ್ತನೇಷು-ಬಿಡ
ಲ್ಪಟ್ಟಮೊಲೆಯುಳ್ಳ, ಅವಶ್ಯೇಷ್ಯಪಿ-ಬಲಿತಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂಕೂಡ, ಪ್ರಜಸ್ಯ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಗೋಪಾಲಕರ, ಅನುಕ್ಷಣಂ-
ಪ್ರತಿಸಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರೇಮಾರ್ಥೇಃ-ಪ್ರೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ, ಔತ್ಕಂಠ್ಯಂ-ಅತಿಶಯವನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಅರ್ಹತುರಿತ್-ಕಾ
ರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯದವನಾಗಿ, ಹಿ- ನಿಶ್ಚಯಿಸಲೋಸುವ, ಅಚಿಂತಯತ್-ಯೋಚಿಸಿದನು || ೩೫ || ಅಖಿಲಾತ್ಮನಿ-ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಆ
ತ್ಮನಾಗಿರುವ, ವಾನುದೇವೇಷವ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ, ಸಾತ್ಮನಃ-ತನ್ನಿಂನುಕಿತವಾದ, ಪ್ರಜಸ್ಯ-ಗೋಕುಲದ, ಅಪೂರ್ವಂ-ಪೂರ್ವ
ದೊಳಿಲ್ಲದ, ಪ್ರೇಮ-ಅನುರಾಗವು; ತೋಕೇಷ್ಯಪಿ-ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂ, ವರ್ಧತೇ-ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ ಏತತ್- ಇದು, ಕಿಮದ್ಭುತಂ-ಏನು
ಅಶ್ಚರ್ಯವು; || ೩೬ || ಕೇಯಂ-ಇದುವಾದುದು, ಕುತಆಯಾತಾವಾ-ಎಲ್ಲಿಂದಬಂದದೋ! ದೈವೀವಾ- ದೇವಸಂಬಂಧವಾದದ್ದೋ, ಉತ-
ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಾರೀವಾ-ನರಸಂಬಂಧವಾದದ್ದೋ, ಉತಃ-ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅನುರೀವಾ-ಅನುರಸಂಬಂಧವಾದದ್ದೋ, ಪ್ರಾಯಃ-ಬಹು
ಶಃ-ಮೇ-ನನ್ನ, ಭರ್ತುಃ-ಒಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನ, ಮಾಯಾ-ಮೋಹಕಶಕ್ತಿಯು, ಇಯಂ-ಇದು, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ, ಅನ್ಯಾ-ಇತರವಾದ್ದು,
ಮೇಪಿ-ನನಗೂ, ವಿಮೋಹಿನೀ-ಮೋಹಕವಾದುದು, ಸ-ಅಲ್ಲವು || ೩೭ || ದಾತಾರ್ಹಃ-ಆಬಲರಾಮನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಸಂಚಿಂತ್ಯ-ಯೋ
ಚಿಸಿಕೊಂಡು, ವತ್ಸಾಃ-ಕರುಗಳನ್ನೂ, ಸವಯಸಾನಪಿ-ಸರಿಪ್ರಾಯದಹುಡುಗರನ್ನೂಕೂಡ, ಸರ್ವಾಃ-ಎಲ್ಲರನ್ನೂ, ವಯುನೇನ-
ಜ್ಞಾನಮಯವಾದ, ಚಕ್ಷುಷಾ-ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ವೈಕುಂಠಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನಾಗಿ, ಆಚಕ್ಷುಃ-ನೋಡಿದನು || ೩೮ || ಏತೇ-ಈಕರುಗಳು, ಮ

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮಪುತ್ರರಂ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಪರಮಾನಂದಭರಿತರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಬರಲಾರದೆ ಅಸುತರಂ ಸ್ವ
ರಿಸುವುದರಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೊರಕ್ಕೆಹೊರಟು ಬರುತ್ತಿರುವ ಕಂಠೀರುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅತಿಕಷ್ಟದಿಂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ
ಅಗೋವುಗಳೊಡನೆಕೂಡಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದವರಾದರು || ೩೪ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು- ಆಬಾಲಕರೂ ಆಕರುಗ
ಳೂ, ತಮ್ಮತಮ್ಮತಾಯಿಗಳು ಮರಳಿ ಕರುಗಳಂ ಹತ್ತಿರುವವಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ತನ್ಯಪಾನವಂ ಬಿಟ್ಟಿರುವವಾದರೂ,
ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಾದ ಗೋಪಾಲರಿಗೂ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರಿಗೂ ಅಗೋವುಗಳಿಗೂ ಅಪುತ್ರರಲ್ಲಿಯೂ ಆಕರುಗ
ಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ- ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿರುವ ಪ್ರೇಮಸಮೃದ್ಧಿಯಂ ಕಂಡು, ಅದರನಿಮಿತ್ತವನರಿ
ಯದವನಾಗಿ ಈರೀತಿಯಿಂ ಚಿಂತಿಸಿದನು. || ೩೫ || ಅದಂತೆ- ನನ್ನ ಒಡಗೂಡಿರುವ ಈಗೋಕುಲದಜನರಿಗೆ ಪೂರ್ವ
ದಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿಯಿಂ ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾದ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗಿತ್ತೋ ಅದೇರೀತಿ
ಯಿಂ ಈಗ ಅವರಿಗೂ ನನಗೂ ಸಹ ಈಬಾಲಕರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಪ್ರೀತಿಯು ವೃದ್ಧಿಯನೆಯ್ದಿತೆಂಬಲ್ಲಿ
ಇದೇನೋ ಅಶ್ಚರ್ಯ ಕರವಾಗಿದೆ. || ೩೬ || ಈಮಾಯೆ ಯಾವುದೋ; ಇದುದೇವತೆಗಳ ಮಾಯೆಯೋ, ಅನುರರಮಾ
ಯೆಯೋ, ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರ ಮಾಯೆಯೋ, ಇದು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ* ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟತೋ
ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವು. ಆದರೂ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಈಮಾಯೆಯು ನನಗೂಕೂಡ ಮೋಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಲಿದೆಯೋ ಆ
ಕಾರಣದಿಂದ ಇದು ಖಹುತರವಾಗಿ ನನಗೂಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಾಯೆಯೇ ಆಗಿರುವುದು || ೩೭ || ಎಂದು ಈ
ರೀತಿಯಾಗಿ ಮನನಿನಲ್ಲಿಭಾವಿಸಿ ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರನ್ನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಕರುಗಳನ್ನೂ
ಸಹ ತನ್ನಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದನು. || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕು

ನೈತಮದಂಕಾಖುಪಯೋನಚೈತತ್ಯಮವಭಾಸೀಕಭಿದಾಶ್ರಯಿಸ್ತೀತ್ | ಸುರ್ದಂಪ್ಯಥಕ್ತ್ವಂನಿಗಮಾತ್ಮಥಂ
ವದತ್ಯುಕ್ತನವೃತ್ತಂಪ್ರಭುಣಾಬಲೋವೈತ್ ||೨೯|| ತಾವದವಾತ್ಮಭೂರಾತ್ಮವಾನನತ್ಯುಟ್ಟನದಸಾಃ | ಪು
ನ್ಮಾರೋವದಾಬ್ದಂಕ್ರೀಡಂತಂದದ್ಯಶಸಕಲಂಹರಿಮ್ ||೪೦|| ಬಹ್ಮಾ ಯಾವನೋಗೋಕುಲಬಾಲಾಸುವತ್ಸಾ
ಸ್ಸುರ್ದಂಪಮಿವಾಸಾಶಯಶಯಾನಾಯನಾದ್ಯಾಪಿಪುನರುತ್ಥಿತಾಃ ||೪೧|| ಇತುತೇತ್ರಕುತ್ರತ್ಯಾಮಯಾಮೋ
ಹಿತತರೆ | ತಾವನೋಯಾವದದ್ಯಾಬ್ದಂಕ್ರೀಡನೋವಿಪ್ಸುನಾಸಹ ||೪೨|| ಏವಮತೇಷುಭದಮುಚಿರಂಧ್ಯಾ

ದಂಕಾಃ-ನನ್ನ ಅಂಕಗಳು, ಸ-ಅಲ್ಲವು, ಋಷಯಃ-ಋಷಿಗಳಾಗಿರುವರು, ಏತೇಚ-ಈಗೋಪಾಲಕರೂಕೂಡ, ಮದಂಕಾಃ-ವಿಷ್ಣುವಂ
ಶಗಳು. ಸ-ಅಲ್ಲವು. ವೇಷತೆಗಳಾಗಿರುವರು, (ಇಷ್ಟುಬಲ್ಲೆನು) ಭಿದಾಶ್ರಯೇ-ಹೀಗೆಬೇಡಕ್ಕು ಅಧಾರವಾಗಿರುವ, ಅಸ್ತೀತ್- ಈಗೋಗೋ
ಪಾಲಕಬೃಂದದಲ್ಲಿ. ತ್ವಮೇವ-ನೀನೇ, ಭಾಸಿ-ತೋರುತ್ತಿರುವಿ, ಈಶ-ಒಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನೇ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಸರ್ವಂ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ,
ಪೃಥಕ್-ಬೇರನ್ನಿಸಿ, ವದ-ತೇಳು, ಕಥಂ-ಅದುಹೇಗೆ, ಇತ್ಯುಕ್ತೇನ-ಹೀಗೆಬಲರಾಮನಿಂದ ಬೆಸಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಪ್ರಭುಣಾ-ಸಮರ್ಥ
ನಾದಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ನಿಗಮಾತ್-ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ವೃತ್ತಂ- ಸಮಾಚಾರವನ್ನು, ಬಲಃ- ಬಲರಾಮನು, ಅವೃತೇ-ತಿಳಿದು
ಕೊಂಡನು ||೨೯|| ತಾವದೇವ- ಅಷ್ಟರೊಳಗೇವೇ, ಆತ್ಮಭೂಃ-ಬ್ರಹ್ಮನು, ಆತ್ಮಮಾಸೇನ- ತನ್ನ ಪರಿಮಾಣದಿಂದ, ತೃಟ್ಟನೇಹಸಾ-
ತ್ಮಟಿಕಾಲದಿಂದ, (ತ್ಯಟ-ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ೨೦೦೦ಭಾಗಗಳೊಳಗೊಂದು ಭಾಗವಕಾಲವು) ಪುರೋವತ್-ಮುನ್ನಿನಂತೆ, ಅಬ್ದಂ-ಸಂವತ್ಸ
ರದವರೆಗೂ, ಕ್ರೀಡಂತಂ-ಆಡುತ್ತಿರುವ, ಸಕಲಂ-ಸಪರಿವಾರನಾದ, ಹರಿಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದದ್ಯಶೇ-ಕಂಡನು (ನಮ್ಮವರುಷವುಬ್ರಹ್ಮ
ನಿಗೊಂದುತ್ಯಟಿಕಾಲ)||೪೦|| [ಬ್ರಹ್ಮನಯೋಚನ]ಗೋಕುಲೇ-ಗೋಲ್ಲರವಾಳ್ವದಲ್ಲಿ, ಸವತ್ಸಾಃ- ಕರುಗಳಿಂಕೂಡಿದ, ಬಾಲಾಃ-ಹುಡುಗ
ರು, ಯಾವಂತಃ-ಎಷ್ಟುಮಂದಿಯುಂಟೋ, ಸರ್ವಏವ-ಅವರೆಲ್ಲರೂ, ಮಾಮಾಶಯೇ-ನನ್ನ ಮಾಯಂಬಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಶಯಾಸಾಃ-ಮ
ಲಗಿದವನಾಗಿ, ಯೇ-ಯಾರಿದ್ದರೂ, ತೇ-ಅವರು, ಅದ್ಯಾಪಿ-ಈಗಲೂಕೂಡ, ಪುನಃ-ಮರಳಿ, ಸೋತ್ಥಿತಾಃ-ಎದ್ದವರಾಗಲಿಲ್ಲವ
ಷ್ಟೇ ||೪೧|| ಏತೇ-ಇವರು, ಇತೇ-ಇತ್ತ ಕಾಣುವರು, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಅಬ್ದಂ-ಸಂವತ್ಸರದವರೆಗೂ, ವಿಪ್ಸುನಾಸಹ-ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ, ಕ್ರೀ
ಡಂತಃ-ಆಡುತ್ತಿರುವ, ಮನ್ಮಾಯಾಮೋಹಿತೇತರೇ-ಮನ್ಮಾಯಾ-ನನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ, ಮೋಹಿತ-ಮರೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಿಗಿಂತಲೂ,
ಇತರೇ-ಅನ್ಯರಾದ, ತಾವಂತೋಯಾವತೇ-ಅಷ್ಟುಮಂದಿಯಲ್ಲರೂ, ಅತ್ರಕುತ್ರತ್ಯಾಃ- ಇಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವರು ||೪೨|| (ಶುಕವಚನವು)

ರಿತು, ಎಲೈ ಜಗದೀಶ್ವರನೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಾನು, ಈಕರುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಋಷಿಗಳಂಶವೆನುತಲೂ ಇವಂಪಾಲಿಸುವ ಗೋ
ಪಾಲರೆಲ್ಲರೂ ದೇವತೆಗಳ ಅಂಶವೆನುತಲೂ ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದೆನು. ಈಗಲಾದರೋ ನನಗೆ ಹಾಗೆತೋರುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತೆ
ಯೇನೆಂದರೆ- ಭೇದಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯಗಳಾದ ಈಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ನೀನಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವೆ ಯಾದುದ
ರಿಂದ ನೀನೇ ಈಸುಮಸ್ತವಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ, ಎಂತು ಈರಿತಿಯುಂಟಾಯಿತೋ ಅದಂ ನನಗೆಪೇಳುವ
ನಾಗೆಂದು ತನ್ನಿಂದಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಂಕ್ಷೇಪದಿಂದಲೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವೃತ್ತಾಂತವಂಕೇಳಿ, ಆಸಮ
ಸ್ತವಂ ತಿಳಿದನು. ||೨೯|| ಈಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ವರುಷವು ತುಂಬಲು ಅವ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಆಗೋಕುಲದ
ಸಮೀಪಕ್ಕೆಬಂದು, ತನ್ನ ಕಾಲಮಾನದಿಂದ ತೃಟವಾತ್ರವಾದ ಮನುಷ್ಯಮಾನದ ಒಂದುಸವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಂತೆ
ಸರ್ವಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯಂ ಕಂಡು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಊಹಿಸುವವದಂತೆ
ನೆ- ||೪೦|| ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಮಂದಿ ಬಾಲಕರುಂಟೋ, ಎಷ್ಟುಕರುಗಳುಂಟೋ, ಆಕರುಗಳಿಂ ಕೂಡಿದ ಆಬಾಲ
ಕರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವವ ರಾಗಿಯೂಕೂಡ ಪುನಃ ಎದ್ದವರಾಗಲಿಲ್ಲ. ||೪೧|| ನನ್ನ
ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತರಾದ ಆಕರುಗಳೊಡಗೂಡಿದ ಬಾಲಕರಿಗಿಂತಲೂ ಅನ್ಯರಾದ, ಅಷ್ಟುಮಂದಿಯೂ
ಆದ ಈಗಲೊಂದು ವರುಷದತನಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಈಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ, ಈಬಾಲಕರೆಲ್ಲ
ರೂ ಎಲ್ಲಿರುವರೋ; ಯಾರಿಂದಬಂದರೋ; ಎಂದು ಊಹಿಸಿದನು. ||೪೨|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಕೇಳು- ಆಬ್ರಹ್ಮದೇ
ವನು ಹೀಗೆ ಬಹುಕಾಲ ಧ್ಯಾನಿಸಿನೋಡಿದರೂ ಈಗೋಪಬಾಲಕರಲ್ಲಿಯೂ ಈಕರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರು ಯಥಾರ್ಥ

ದಶ ಮ ಸ್ಕಂಧ ತ್ರಯೋದಕೋಧ್ಯಾಯಃ.

ತೌಸದಾತ್ಮಭೂಃ | ಸದಾಶ್ರಯಾವತಇತಿಜ್ಞಾತುನೇಕಕಥಾಚನ || ೪೩ || ಏವಂವಿಮೋಹಯವಿಪ್ಲವಂ
ಮೋಹಂವಿಶ್ವಮೋಹನಹಂ | ಸ್ವಯೈವಮಾಯಯಾಜೋಪಿಸ್ವಯಮೇವವಿಮೋಹಿತಃ || ೪೪ || ತಮ್ಯಾಂತಮೇವ
ನ್ನೈಹಾರು*ಖದ್ಯೋತಾರ್ಚಿರಿವಾರು | ಮಹತೀತರಮಾಯೈಶ್ಯಂನಿಹನ್ತಾತ್ಮನಿಯಾಂಜತಃ || ೪೫ || ತಾ
ವತ್ಸರೈವತ್ಸಪಾಲಾಃಪಶ್ಯತೋಜಸ್ಯತತ್ಪಕ್ಷಣಾತ್ | ವ್ಯಸ್ತಶ್ಯಂತಘನಶ್ಯಾಮಾಃಪೀತಕೌಶೆಯಾವಾಗಸಃ ||
ಚತುರ್ಭುಜಾಶ್ಯಂಖಚಕ್ರಗದಾರಾಜೀವಮಾಣಯಃ | ಕಿರೀಟಸಂಕಾಣ್ಡಲಿನೋಹಾರಿಣೋವನಮಾಲಿನಃ || ೪೬ ||

ಅತ್ಮಭೂಃ-ಬ್ರಹ್ಮನು, ಏತೇಷುಭೇದೇಷು-ಈಭೇದಗಳಲ್ಲಿ, (ಬೇರೆಬೇರೆಕಾಣುವಯಿವರಲ್ಲಿ) ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಚಿರಂ-ಬಹಳಹೊತ್ತು, ಧ್ಯಾ
ತ್ವಾ-ಚಿಂತಿಸಿ, ಏತೇ-ಇವರು, ಸದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಸದಾಶ್ರಯಾಃ-ಸತೆ-ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನಾದಕೃಷ್ಣನೇ, ಆಶ್ರಯಾಃ-ಆಧಾರವಾ
ಗಿವಳ್ಳವರು, (ಸತ್ಯಾಧಿಪ್ತಾನವಾದಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಮೂಲಾಜ್ಞಾನದಿಂದಅಧ್ಯಸ್ತರಾಗಿರುವರು)ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಜ್ಞಾತುಂ- ತಿಳಿಯಲೋಸುಗ, ಕ
ಥಂಚನ-ಹೇಗೂ, ನೇಶೇ-ಇತ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲವು || ೪೩ || ಅಜೋಪಿ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲದಬ್ರಹ್ಮನೂಕೂಡ, ವಿಮೋಹಂ- ಅಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವಂತಾ,
ವಿಶ್ವಮೋಹನಂ-ಲೋಕವನ್ನುಮೋಹಗೊಳಿಸುವಂತಾ,ವಿಪ್ಲವಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸ್ವಯೈವಮಾಯಯಾ-ತನ್ನಮಾಯೆಯಿಂದಲೇ,ಏವಂ-
ಹೀಗೆ, ವಿಮೋಹಯನ್ತ್-ಮೋಹಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದವನಾಗಿ, ಸ್ವಯಮೇವ-ತಾನೇ, ವಿಮೋಹಿತಃ-ಮೋಹಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಪ
ನು || ೪೪ || ತಮ್ಯಾಂ-ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ನೈಹಾರಂ-ಮಂಜಿನ, ತಮೋವತ್-ಕತ್ತಲೆಯಹಾಗೂ, ಅಹನಿ-ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ, ಖದ್ಯೋತಾರ್ಚಿರಿವ-
ಮಿಂಚುಹುಳುವಿನಬೆಳಕಿನಹಾಗೂ, ಮಹತಿ-ಮಹಾಪುರುಷನಲ್ಲಿ, ಯುಂಜತಃ- ಮೋಹವಂಸೇರಿಸತೊಡಗಿದಪುರುಷನ ಇತರಮಾಯಾ-
ನೀಚಮಾಯೆಯು, ಅತ್ಮನಿ-ತನ್ನಲ್ಲಿ, ಐಶ್ಯಂ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ನಿಷಂತಿ-ನಾಶಮಾಡುವುದು || ೪೫ || ತಾವತ್-ಅಪ್ಪರೋಳಿಗೆ, ಪಶ್ಯ
ತಃ-ನೋಡುತ್ತಿರುವ, ಅಜಸ್ಯ-ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ, ತತೇಕ್ಷಣಾತ್-ಅದೇನಿಮುಷದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವವತ್ಸಪಾಲಾಃ-ಕರುಗಾಯಿಗಳೆಲ್ಲರೂ, ಘನಶ್ಯಾ
ಮಾಃ-ಘನ-ಮೇಘದಂತೆ, ಶ್ಯಾಮಾಃ-ಕಪ್ಪಾದವರಾಗಿಯೂ, ಪೀತಕೌಶೇಯವಾಗಸಃ-ಪೀತ-ಹಸುರುಬಣವಾದ, ಕೌಶೇಯವಾಗಸಃ-
ಪಟ್ಟಿಯವನ್ಪುಪ್ಪವರಾಗಿಯೂ, ವ್ಯದ್ಯಶ್ಯಂತ-ಕಾಣಿಸಿದರು || ೪೬ || ಚತುರ್ಭುಜಾಃ-ನಾಲ್ಕುತೋಳುಳ್ಳವರು, ಶಂಖಚಕ್ರವೂ
ಗವೆಯೂ, ರಾಜೀವ-ಕಮಲವೂ-ಪಾಣಯಃ-ಕೈಗಳಲ್ಲಿವುಳ್ಳವರು ಕಿರೀಟನಿ-ಕಿರೀಟಂಗಳುಳ್ಳವರು. ಕುಂಡಲಿನಿ-ಕುಂಡಲಂಗಳುಳ್ಳ
ವರು ಹಾರಿಣಿ-ಹಾರಂಗಳುಳ್ಳವರು ವನಮಾಲಿನಿ-ವನಮಾಲೆಯುಳ್ಳವರು || ೪೭ || ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಗದದೋರತ್ನ ಕಂಬುಕಂಕಣಪಾಣಯಃ-

ರಾಗಿರುವರೋ ತಿಳಿಯಲೋಸುಗ ಯಾವತೆರದಿಂದಲೂ ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲವು. || ೪೩ || ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ- ಬ್ರಹ್ಮನು
ಕೂಡ, ಮೋಹಂಹಿತನಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಮೋಹಗೊಳಿಸತೊಡ
ಗಿ ತನ್ನಮಾಯೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಮೋಹಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು || ೪೪ || (ಮಾಯೆಗೂ ಕೂಡ ಆಶ್ರಯನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿ
ಗೆ ಎಂತು ಮೋಹವುಂಟಾಯಿತೆಂದಲ್ಲಿ ನುಡಿದನಂದೆನೆ-) ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಬಹಳ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ ಇರುಳಿನಲ್ಲಿ ಹಿಮ
ಕಿರಣಂಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಕತ್ತಲೆಯೂ ಎಂತು ತಾನು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಅವರಣಾಗೆಯ್ಯಲಾರದೆ ಅಂತಾರಾತ್ರಿಯ
ಲ್ಲಿಯೇ ಲಯವಾಗುವುದೋ? ಮತ್ತೂ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಹುಳುವಿನಬೆಳಕು ತಾನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೆಳಗಿಸ
ಲಾರದೆ ಸೂರ್ಯನಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗುವುದೋ? ಹಾಗೆ ಮಹಾವಾಯಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ ಮಹಾಪುರುಷ
ನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ನೀಚವಾದವನ ಮಾಯೆಯು
ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ತನ್ನವ್ಯಾಪಾರವೆಂ ಮಾಡಲಿಯದು. ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ- ಆಮಾಯೆಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಪುರುಷ
ನಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಂ ನಾಶಂಗೆಯ್ಯದು. || ೪೫ || ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿಯೇ ಆಕರುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬೆತ್ತದಕೋ
ಲುಗಳೂ ಕೊಂಬುಗಳೂ ಕೊಳಲುಗಳೂ ಗೋಪಬಾಲಕರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ನೋಡು
ತಲಿರಲಾಗಿ- ನೀಲವೇಣುಶ್ಯಾಮರಾಗಿ, ಪೀತಾಂಬರವನುಟ್ಟಿರುವರಾಗಿ, || ೪೬ || ಚತುರ್ಭುಜಯುಕ್ತರಾಗಿ, ಶಂಖ ಚ
ಕ್ರ ಗದಾ ಪದ್ಮಂಗಳಂಹಸ್ತಂಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವರಾಗಿ, ಕಿರೀಟಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಹಾರಗಳೂ ವನಮಾಲಿಕೆಗಳೂ ಉ
ಪ್ಪವರಾಗಿ, || ೪೭ || ಮತ್ತೂ ಶ್ರೀವತ್ಸನೆಂಬ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಕಾಂತಿಯೊಡನೆ ಯುಕ್ತವಾದ ತೋಳುಬಂದಿಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ,

ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಗದೊರತೆ ಕಮ್ಮು ಕುಂಕಣಪಾಣಯಃ | ನೂಪುರೈಃಕಟಕೈರ್ಭಾರ್ಜತಃ ಪಿಸೂತ್ರಾಂಗುಳೀ
ಯಕ್ಯೈಃ || ೪೮ || ಅಂಭ್ರಮಸ್ತಕಮಾಪೂರ್ಣತುಲಸೀನವದಾಮಭಿಃ | ಕೋಮಲೈಸ್ಸರ್ವಗಾತ್ರೈಃಪೂರ್ಣಿಪು
ಣ್ಯವದರ್ಪಿತ್ಯೈಃ || ೪೯ || ಚಂದ್ರಿಕಾವಿಶದಸ್ತೈರೈಸ್ಸಾರುಣಾಪಾಂಗವೀಕ್ಷಿತೈಃ | ಸ್ವಕಾರ್ಥಾನಾಮಿವರ
ಜಸ್ಸತ್ಪ್ರಾಪ್ಯಾಂಸುಪ್ಪಲವಾಲಕಾಃ|| ೫೦ || ಆತ್ಮಾದಿಸ್ತಮ್ಬಪರೈಃ ಸ್ತೋತ್ರಮದಿಭ್ಯಶ್ಚರಾಚರೈಃ | ನೃತ್ಯ
ಗೀತಾದಿನೈಕಾರ್ಹೈಃಪೃಥಕ್ಪೃಥಗುಪಾಶ್ರಿತಾಃ|| ೫೧ || ಅಣಿಮಾದ್ಯೈರ್ಮಹಿಮಾಭಿರಜಾದ್ಯಾಭಿರ್ದಿಭೂತಿಭಿಃ |
ಚತುರ್ದಿಂಶತಿಭಿಸ್ತತ್ತ್ವೈಃಪರಿತಾಮಹದಾದಿಭಿಃ|| ೫೨ || ಕಾಲಸ್ವಭಾವಸಂಸ್ಕಾರಕಾಮಕರ್ಮಗುಣೈರಪಿ| ಸ್ವ

ಶ್ರೀವತ್ಸ-ಶ್ರೀವತ್ಸವೆಂಬಮುಚ್ಚಯ(ಪ್ರಭೆಯಿಂಕೂಡಿದ) ಅಂಗದ- ತೋಳುಬಂದಿಯುಳ್ಳ, ದೋರಿ-ತೋಳುಗಳೂ, ರತ್ನ-ಮಣಿಗಳು
ಳ್ಳ, ಕಂಬು-ಕಂಬದಹಾಗೆ ಮೂರುರೇಖೆಗಳಿಲ್ಲ, ಕಂಕಣ-ಕಡಗಗಳೇ, ಪಾಣಯಃ-ಕೈಗಳಲ್ಲಿವುಳ್ಳವರು. ನೂಪುರೈಃ-ಕಾಲಂದಿಗಳಿಂ
ದಲೂ, ಕಟಕೈಃ-ಕಡಗಗಳಿಂದಲೂ, ಭಾರ್ಜತಃ ಪಿಸೂತ್ರಾಂಗುಳೀಯಕ್ಯೈಃ- ಭಾರ್ಜತ-ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಕಟನೂತ್ರ-ಉಡಿದಾ
ರಗಳಿಂದಲೂ, ಅಂಗುಳೀಯಕ್ಯೈಃ-ಉಂಗುರಗಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿದವರು || ೪೮ || ಸರ್ವಗಾತ್ರೈಃ-ಸಕಲಾವಯವಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಭೂ
ರಿಪುಣ್ಯವದರ್ಪಿತ್ಯೈಃ-ಬಹಳಪುಣ್ಯವಂತರಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೋಮಲೈಃ-ಮೃದುವಾದ, ಅಂಭ್ರಮಸ್ತಕಂ- ತಲೆಯಿಂದ ಕಾಲವರೆ
ಗೂ, ಆಪೂರ್ಣತುಲಸೀನವದಾಮಭಿಃ-ಆಪೂರ್ಣ-ಕೊಂಚತುಂಬಿದ, ತುಲಸೀ-ತುಲಸಿಯೆಲೆಗಳ, ನವ- ಹೊಸತಾದ, ದಾಮಬಿಃ-ಸ
ರಗಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿದವರು || ೪೯ || ಚಂದ್ರಿಕಾವಿಶದಸ್ತೈರೈಃ-ಚಂದ್ರಿಕಾ- ಬೆಳದಿಂಗಳಹಾಗೆ, ವಿಶದ-ನಿರ್ಮಲವಾದ, ಸ್ತೋರೈಃ-ಕಿರು
ನಗೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸಾರುಣಾಪಾಂಗವೀಕ್ಷಿತೈಃ-ಸಾರುಣ- ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದಿಂದ ಸಹಿತವಾದ, ಅಪಾಂಗವೀಕ್ಷಿತೈಃ - ಕುಡಿನೋಟಗಳಿಂ
ದಲೂ, ಸ್ವಕಾರ್ಥಾನಾಂ-ಸ್ವಕ-ತನ್ನ ಭಕ್ತರ, ಅರ್ಥಾನಾಂ-ಬಯಕೆಗಳಿಗೆ, ರಜಸ್ಸತ್ಪ್ರಾಪ್ಯಾಂ-ರಜೋಗುಣಸತ್ಪ್ರಾಪ್ಯಗುಣಗಳಿಂದ, ಸ್ತ
ಪ್ಪಲವಾಲಕಾಃ-ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೃರಂತೆಯೂ ಪಾಲನಕರ್ತೃರಂತೆಯೂ, ಇರುವರು || ೫೦ || ಆತ್ಮಾದಿಸ್ತಂಬಪರ್ಯಂತೈಃ-ಆತ್ಮ-ಬ್ರಹ್ಮನೇ,
ಆದಿ-ಮೊದಲಾಗಿವುಳ್ಳ, ಸ್ತಂಬಪರ್ಯಂತೈಃ-ಹುಲ್ಲೊಂದೆಯೇ(ಕಡೆಯಾಗಿವುಳ್ಳ, ಮೂರ್ತಿ ಮದ್ವಿಃ- ದೇಹಧಾರಿಗಳಾದ, ನೃತ್ಯಗೀತಾ
ದಿನೈಕಾರ್ಹೈಃ-ನೃತ್ಯ-ನಾಟ್ಯವೂ, ಗೀತ-ಗಾನವೂ, ಆದಿ-ಮೊದಲಾದ, ನೈಕಾರ್ಹೈಃ-ಅನೇಕಸಮ್ಮಾನಗಳುಳ್ಳ, ಚರಾಚರೈಃ-ಸ್ಥಾ
ವರಜಂಗಮವಸ್ತುಗಳಿಂದ, ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್-ಬೇರೆಬೇರೆ, ಉಪಾಶ್ರಿತಾಃ-ಓಲೈಸಲ್ಪಟ್ಟವರು|| ೫೧ || ಅಣಿಮಾದ್ಯೈಃ-ಅಣಿಮೆಯೇ ಮೊದಲಾ
ದ, ಮಹಿಮಾಭಿಃ-ಅಪ್ಪನಿದ್ದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಅಜಾದ್ಯಾಭಿಃ-ಮಾಯೆಯೇಮೊದಲಾದ, ವಿಭೂತಿಭಿಃ-ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮಹದಾದಿಭಿಃ-ಮಹ
ತ್ತ್ವವೇಮೊದಲಾದ, ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಭಿಃ-೨೪-ಆದ, ತತ್ತ್ವೈಃ-ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪರಿತಾಃ-ಕೂಡಿದಂತಾ|| ೫೨ || ಕಾಲಸ್ವಭಾವಸಂ
ಸ್ಕಾರಕಾಮಕರ್ಮಗುಣೈರಪಿ-ಕಾಲ-ಸಮಯ, ಸ್ವಭಾವ-ಪ್ರಕೃತೀಲ, ಸಂಸ್ಕಾರ-ಉದ್ಭೋಧಕವಾಸನೆ, ಕಾಮ-ಸಂಕಲ್ಪ, ಕರ್ಮ-

ರತ್ನ ಮಯಂಗಳಾಗಿಯೂ ಕಂಬದಂತೆ ಮೂರು ರೇಖೆಗಳಿಲ್ಲ ಕಂಕಣಂಗಳಂ ಹಸ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವರಾಗಿ,
ಮತ್ತು ಕಾಲಕಡಗಗಳಿಂದಲೂ ಕಾಲಂದಿಗಳಿಂದಲೂ ಉಡುದಾರಂಗಳಿಂದಲೂ ಉಂಗುರಂಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತ
ರಾಗಿ, || ೪೮ || ಮತ್ತು ಪಾದಾದಿ ಶಿರಃಪರ್ಯಂತವೂ ಸಕಲಾವಯವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ಜನ್ಮಂಗಳಿಂ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟ ಪುಣ್ಯದಂತೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಪೂರ್ಣಗಳಾದ ಕೋಮಲಗಳಾದ ತುಲಸೀವನ ಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನ
ರಾಗಿ, || ೪೯ || ಮತ್ತು ಬೆಳದಿಂಗಳಂತೆ ಬಹಳಬೆಳುಪಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಡನೆ ಯುಕ್ತಂಗಳಾಗಿರುವ ಕಡೆಗಂಜು
ಗಳಿಂ ನೋಡುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮಭಕ್ತರ ಮನೋರಥಂಗಳಂ ಸತ್ವಗುಣದಿಂ ಪಾಲಿಸುವಂತೆಯೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ
ರಾಗಿ, ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟರು.|| ೫೦ || ಮತ್ತು ಆಗೋಪಬಾಲಾದಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಸ್ತಂಬಪರ್ಯಂತಗಳಾದ ಶರೀರಯುಕ್ತ
ಗಳಾದ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಾತ್ಮಕಂಗಳಾದ ಪಾಶಿಂಗಳಿಂ ನೃತ್ಯಗೀತಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕವೂಜಿಗಳಿಂ ಪ್ರತ್ಯೇ
ಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂಗಳಾಗಿ ಉಪಾಸನಂಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, || ೫೧ || ಮತ್ತು ಅಣಿಮಾದ್ಯಪ್ಪನಿದ್ದಿಗಳಿಂದಲೂ ಮಾಯಾವಿ
ದ್ಯೈಗಳೆಂಬ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂ ಜಗತ್ಕಾರಣಂಗಳಾದ ಇಪ್ಪತ್ತುಸಾಲು ಮಹದಾದಿ ತತ್ತ್ವಂಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿವೃತರಾಗಿ|| ೫೨ ||
ಮತ್ತು ಆ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಕಾರಣವಾದ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೂ ಜೀವಾದ್ಯಪ್ಪ
ಗಳಿಗೂ ಉದ್ಭೋಧಕವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದಲೂ ಕಾಮಕರ್ಮಂಗಳಿಂದಲೂ ಗುಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ

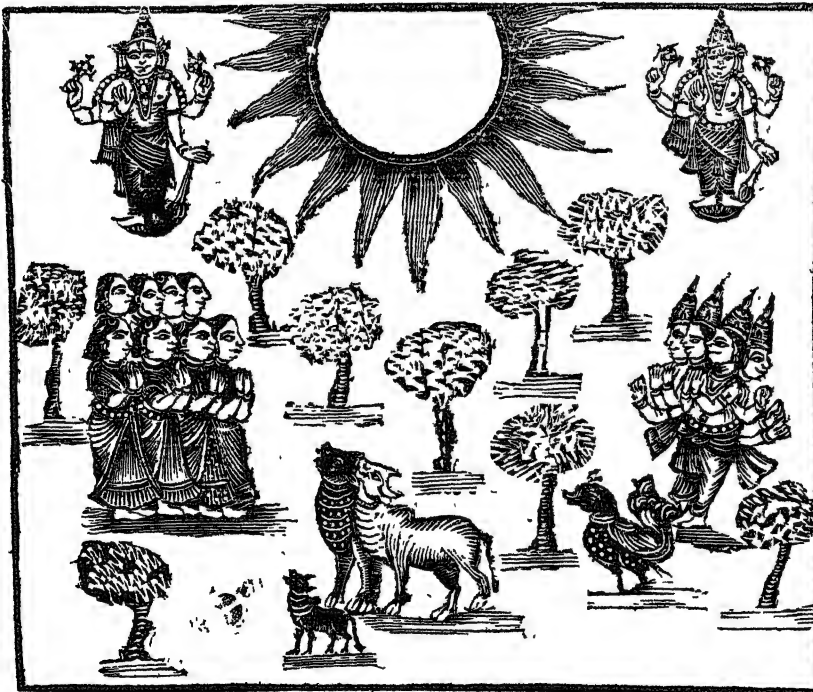
ಮಹಿಧ್ವಸ್ತಮಹಿಭಿರೂರಿಮದ್ಭಿರುದಾಸಿತಾಃ ||೫೩|| ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದಮಾತ್ರೈಕರಸಮೂರ್ತಯಃ |
ಅಸ್ಪೃಷ್ಯಭೂರಿಮಹಾತ್ಮಾ ಶ್ರೀಅಪಿಹ್ಯಸಸಿದ್ಧೃತಾವಾ ||೫೪|| ಎವಂಸಕ್ತಾದ್ಧರ್ಮಾಜ್ಞಪರಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮ
ನೋಽಖಿಲಾಃ | ಯಸ್ಯಭಾಸಾಸುರ್ಮಿದಂವಿಭಾತಿಸಚರಾಚರಮ ||೫೫|| ತತೋತಿಹುತುಕೋ*ದ್ವೃತ್ತೈ
ಸ್ತಿಮಿತೈಕಾದಶೆಂದ್ರಿಯಃ | ತದ್ಧಾಮ್ನಾಭೂದಜಸೂಪ್ನೀಽಪೂರೈವ್ಯನ್ವೀವಪುತ್ರೀಕಾ ||೫೬|| ಇತೀರೆ
ಶೇತತ್ಕೈನಿಜಮಹಿಮನಿಸ್ವಪ್ರಮಿತಿಕೆಪರತ್ರಾಜಾತೋತ್ಸನ್ನಿರಸನಮುಖಬೃಹಂಕಮಿತೌ | ಅನೀಶಪಿದ್ರ

ಕಿ ಯೆ, ಗುಣೈಃ-ಕರಣಭರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಮಹಿಧ್ವಸ್ತಮಹಿಭಿಃ-ಸ್ವ-ಭಗವಂತನ, ಮಹಿ-ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದ, ಧ್ವಸ್ತ-ತಿರಸ್ಕರಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಹಿಭಿಃ-ಸಾವತಂತ್ರವುಳ್ಳ, ಮೂರ್ತಿಮದ್ಭಿಃ- ಆಕಾರವುಳ್ಳ, (ಅವುಗಳಿಂದ) ಉಪಾಸಿತಾಃ- ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು ||೫೩||
ಸತ್ಯ.....ಮೂರ್ತಿಯೇ-ಸತ್ಯ-ದಿಟವಾದ, ಜ್ಞಾನ-ಅರುಹಾದ, ಅನಂತ-ಅಳಿವಿಲ್ಲದ, ಆನಂದಮಾತ್ರ-ಸುಖವೇ ಆಗಿರುವ, ಏಕರಸ-
ಅದ್ವೈತಭಾವವೇ, ಮೂರ್ತಿಯೇ-ಆಕೃತಿಯಾಗಿವುಳ್ಳವರು, ಉಪನಿಷದ್ಧೃತಾಮಹಿ-ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವೇಕಂಠಾಗಿವುಳ್ಳವರಿಗೂಕೂಡ, ಹಿ-
ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ, ಅಸ್ಪೃಷ್ಯಭೂರಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಾಃ-ಅಸ್ಪೃಷ್ಯ-ಸೋಂಕಲ್ಪಡದ, ಭೂರಿ-ಬಹುವಾದ, ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಾಃ-ಮಹಿಮೆಗಳು
ಳ್ಳವರೂ, ಆಗಿ, ವೈದೃಶ್ಯ-ಕಾಣಿಸಿದರು ||೫೪|| ಅಜಿ-ಬ್ರಹ್ಮನು, ಅಖಿಲಾಃ-ಎಲ್ಲರನ್ನೂ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವಪರಮಾತ್ಮನ, ಭಾಸಾ-
ಕಾಂತಿಯಿಂದ, ಸಚರಾಚರಂ-ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರನಹಿತವಾದ, ಇದಂಸರ್ವಂ-ಈಸಕಲಪ್ರಪಂಚವೂ, ವಿಭಾತಿ- ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆಯೋ,
ತಾಃ-ಆ, ಪರಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮನೇ-ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಭಾವವನ್ನಾಗಿ, ಎವಂ-ಹೀಗೆ, ಸಕ್ತತೇ-ಒಂದೇನಲ, ದರ್ಶ-ಕಂಡನು ||೫೫|| ತತಃ-ಆ
ಮೇಲೆ, ಅತಿಹುತುಕೋದ್ವೃತ್ತೈ-ಅತಿಹುತುಕ-ಆತ್ಮಾತ್ಮಯಾದಿಂದ, ಉದ್ವೃತ್ತೈ- ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಥವಾ
ಹಂಸದಮೇಲೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಕುಳ್ಳತು, (ಪಾಠಾಂತರ-ಉದ್ವೃತ್ತೈಃ-ಕ್ಷುಭಿತನಾಗಿಬಳಕೆ) ಸ್ತಿಮಿತೈಕಾದಶೆಂದ್ರಿಯಃ-ಸ್ತಿಮಿತ- ಸಮಾಧಾ
ನವಾಗಿಂತೆ, ಏಕಾದಶ-ಪನ್ನೊಂದಾದ, ಇಂದ್ರಿಯಃ-ಕರಣಂಗಳುಳ್ಳ, ಅಜಿ-ಬ್ರಹ್ಮನು, ತಾದ್ಧಾಮ್ನಾ-ತೇ-ಅವರ, ಧಾಮ್ನಾ-
ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ, ಪೂರ್ವ-ವ್ಯಂತಿ-ಪೂರ್ವ-ವ್ರಜಗ್ರಾಮದೇವತೆಯ, ಅಂತಿ-ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಪುತ್ರೀಕೇವ-ನಾಲ್ಕೊಂದೆಚ್ಚಿದಾಗೊಂ
ಬೆಯಂತೆ, ತೋಪ್ನೀಮಭೂತೇ-ಸುಮ್ಮಗಾಧನು ||೫೬|| ಇರೇಶೇ-ಇರಾ-ಸರಸ್ವತಿಗೆ, ಈಶೇ- ಪತಿಯಾದಬ್ರಹ್ಮನು, ಅತರ್ಕೈ-ಉ
ಹಿಸಲಳಿವಲ್ಲದ, ನಿಜಮಹಿಮನಿ-ಅಸಾಧಾರಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುಳ್ಳ, ಸ್ವಪ್ರಮಿತಿಕೇ- ಸ್ವಪ್ರಕಾಶವೊಸುಖವೊಲುಳ್ಳ, ಅಜಾತೇವರತ್ರ-
ಮಾಯೆಗಿಂತಲೂ ಮೇಲ್ನಡೆಯಿರುವ, ಅತನ್ನಿರಸನಮುಖಬೃಹಂಕಮಿತೌ-ಅತನ್ನಿರಸನಮುಖ-ಇತರವ್ಯಾವೃತ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾದ, ಬೃಂ

ಮೂರ್ತಿಮತ್ತುಗಳಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾವತಂತ್ರವುಳ್ಳವಾಗಿಯೂ ಯಿರುವ ಈ
ಸಮಸ್ತಂಗಳಾದ ಅಣಿಮಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಯೂ, ಸಹ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟರು. ||೫೩|| ಮತ್ತು
ಅವರು ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪರಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪರಾಗಿಯೂ, ಆನಂದಸ್ವರೂಪರಾಗಿಯೂ, ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನರಾಗಿಯೂ,
ವಿಜಾತೀಯ ಭೇದರಹಿತರಾಗಿಯೂ, ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಏಕರೂಪರಾಗಿಯೂ, ಇರುವರಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಬ್ರ
ಹ್ಮಜ್ಞಾನವೇ ನೇತ್ರವಾಗಿಯುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಅಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶ ನಂಗೈಯಲು ಯೋ
ಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವಿತವಾದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಕೂಡ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟರು. ||೫೪||
ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚವು ಯಾವವನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದೋ, ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕಾದಿಗಳಿಂ ಅಂತಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನಾಗಿ ಹೀಗೆ ಒಂದೇಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಕಂಡನು. ||೫೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಆತ್ಮಾತ್ಮಯಾದಿ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಂ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿ ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆ
ಗಳಿಗೂ ಅಧೀಶ್ವರಿಯಾದ ಒಂದಾನೊಂದು ದೇವತೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮುಖಂಗಳುಳ್ಳ ಚಿನ್ನದ ಗೊಂಬೆ
ಯು ನಿಂತಿರುವಂತೆ, ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪರಾಗಿರುವ ಆ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿರ್ವ್ಯಾಪಾರಂ
ಗಳಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ತೇಂದ್ರಿಯಂಗಳುಳ್ಳವ ನಾಗಿಯೂ, ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿಯೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಿದ್ದನು. ||೫೬|| ಎಲೈ
ಅರಸೇ! ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು- ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಊಹಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ, ಅಸಾಧಾರಣವಾದ,

ಪ್ವಂಕಿನಿದಮಿತಿವಾಮುಹ್ಯತಿಸತಿಚಛಾದಾಜಿಂಕ್ಷಣತ್ವಾಸಪದಿಸರಮೋಜಯವನಿಕಾವಂ || ೫೭ || ತೇನ
ರಾತ್ಯಾಕ್ವೃತಲಭಾಧ್ಯಕ್ಷಕಸಪರತವದುತ್ಥಿತಃ | ಕೃಷ್ಣಾಚ್ಛೇದ್ಯೋಲ್ಕೃತೈರಾಚಪ್ಪವಂಸಹಾತ್ಮನಾ ||
ಸಪದ್ಯವಾಭಿತಪಶ್ಯದಿಶೋಪಶ್ಯತ್ಪರಶ್ಚಿಹ್ನವಂ | ಬೃಹಸ್ಪದನಂಜನಾಜೀವ್ಯದುಮಾಕೀರ್ಣಂಗಮಾ

ಜಕ-ಉಪೋದ್ಯಲಕವೇದಾಂತಗಳಿಂದ, ("ನೇತಿನೇತಿ" ಇತ್ಯಾದ್ಯವನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದ ಅತದ್ವಾಸ್ಯವೃತ್ತಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ-ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಂ
ನ್ನು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವಲ್ಲವೆಂದೂ ದೀಪಿಸುವ) ಮಿತಾ-ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ, (ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಿಪಯದಲ್ಲಿ) ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ, ಕಿಮಿದಮಿತಿ-ವಿನಿದವ
ದು, ಮುಹ್ಯತಿಸತಿ-ಮೋಹಗೊಂಡವನಾಗುತ್ತಿರಲು, (ಅರಿಯದೇಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡವನಾಗುತ್ತಿರಲು) ದ್ರಷ್ಟೃಂವಾ-ನೋಡುವುದಕ್ಕಾದ
ರೂ, ಅನೀಕೇಪಿಸತಿ-ಅಸಮರ್ಥನೂ ಆಗುತ್ತಿರಲು, ಅಜಿಪರಮಃ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲದಪರಮಾತ್ಮನು, ಜ್ಞಾತಾ-ತಿಳಿದು, ಸಪದಿ-ಆಗ
ಲೇ, ಅಜಾಯವನಿಕಾಂ-ಅಜ್ಞಾ-ಮಾಯೆಯೆಂಬ, ಯವನಿಕಾಂ-ತೆರೆಬಟ್ಟೆಯನ್ನು, ಚಛಾದ-ದಯೆಯಿಂದತೆಗದುಮುಚ್ಚಿ ರಿಸಿದನು(ತೆಗದು
ಜಿಟ್ಟನು) ಅಥವಾ-ಚಛಾದ-ಲೋಕಾಭಿಮಾನಿಯಾದಇವನು ನನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ಅಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಮೇ(ಲೆಹೊದ್ದಿ
ನಿದನು. (ಗೋಚರವಾದ ವಿಮುಕ್ತಸ್ವರೂಪವು ಮರಳಿಕಾಣಿಸದೆಹೋಯಿತು) || ೫೭ || ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ಅರ್ವಾಕ್-ಹೊರಗೆ, ಪ್ರತಿಲಬ್ಧಾ
ಹ್ವ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಠುಗಳಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಕ-ಬ್ರಹ್ಮನು, ಪರೇತವತ್-ಸತ್ವವನಹಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ಥಿತ-ಹೇಗೊಮರಳೆಯೆದ್ದು ವನಾಗಿ,
ಕೃಷ್ಣಾ-ಕಪ್ಪದಿಂದ, ಕನ್ಯಾ-ಮಿಲ್ಲಗೆ, ದೃಷ್ಟಿ-ಕಂಠುಗಳನ್ನು, ಮಿಲ್ಲ-ತೆರದು, ಇವಂ-ಈಜಗವನ್ನು, ಆತ್ಮನಾಸಹ-ಕೃ
ಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ, ಅಚಪ್ಪ-ನೋಡಿದನು || ೫೮ || ಸಪದ್ಯೇವ-ಆಗಲೇ, ಅಭಿತ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ದಿಶಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ಪಶ್ಯ-
ನೋಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಪುರಸ್ಥಿತಂ-ಮುಂದೆಯಿರುವ, ಜನಾಜೀವ್ಯದುಮಾಕೀರ್ಣಂ-ಜನ-ಜನಗಳಿಂದ, ಆಜೀವ್ಯ-ಉಪಜೀವಿಸಲ್ಪಡ

ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಸುಖರೂಪ ವಾದುದ
ರಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಪರವಾದುದರಿಂದಲೇ
ಅತತ್ವ ನಿರಾಕರಣ ಮುಖದಿಂ ಶ್ರುತಿ
ಗಳಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ ಭೂತವಾದ, ಆ ಮ
ಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ 'ಇದೇನೋ' ಎಂದು ಅ
ತ್ಯಾಕ್ಷರ್ಯದಿಂದ ಮೋಹವನೆಯ್ದಿ ಅ
ನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಿಮೆಯು ನೋಡ
ಲೋಸುಗವೂ ಗಹ ಗಮರ್ಥನಾಗದೇ
ಇರಲು ಅದಂ ತಿಳಿದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ದೇವನು ಆಹ್ವಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತನ್ನ ಮಾ
ಯೆಯಿಂದವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ತೋ
ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟತೋ, ಅಂತಾ ಮಾಯಾ ರೂ
ಪವಾದ ತೆರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದನು || ೫೭ ||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾ ಪಾರನಾಗಿ

ರುವ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಆ ಕೃಷ್ಣಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಫುನಃ ಹೊರಗೆ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂದ್ರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮ
ತನಾದ ಪುರುಷನು ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಂತು ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಡಗೂಡಿ ಮೇಲಕ್ಕುಳಿದವನೋ ಅರಿತಿ
ಯಲ್ಲಿ ಫುನಃ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಂಗಳಂ ತೆರದು ತನ್ನೊಡಗೂಡಿರುವ ಈ ಜ
ಗತ್ತಂಕಂಡನು. || ೫೮ || ಆಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಿಕ್ಕುಗಳಂ ನೋಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ಸ

ಪ್ರಿಯಮ್ ||೫|| ಯತ್ರೈವೈರಗ್ನದುರೈರಾಸ್ಸಹಾಸನ್ಮವೈಗಾಢಯಃ | ಮಿತ್ರಾಣೀವಾಜಿತಾವಾಸಾ
ತದ್ವ್ರತರೂಪರುಷಃ ||೬|| ತತ್ರೋದ್ಯಹತ್ವಶುಪವಂಶಶಿಶುತ್ವನಾಟ್ಯಂಬ್ರಹ್ಮಾದ್ವಯಂಪರ
ಮನಂತಮಗಾಧಬೋಧಮ್ | ವತ್ಸಾನ್ಸಖೀನಿವಪುರಾಪರಿತೋವಿಚಿನ್ವದೇಕಂಸಮಾಣಿಕಬಳಂಪರಮವೈಚ
ಪ್ಪ ||೭|| ದೃಷ್ಟ್ವಾಪ್ತೇಣನಿಜಧೋರಣತೋವತೀನ್ಯಪ್ತಾಸ್ತಾಽಮೃತವಪುಃಕನಕದ್ವಂದಿಮಿವಾಭಿಪಾತ್ಯ | ಸ್ಪೃ
ಷ್ಟ್ವಾಚತುರ್ಮುಖಃ ||೮|| ಉತ್ಥಾಪಯಾತ್ಯಪ್ಯಾಚಿರಸ್ಯಪದಯೋವತಃ | ಅಸ್ತಿಸುಹೃತ್ವಂಪಾಗ್ಧೃಷ್ಟಂಸ್ತೃತಾಸ್ತೃತಾಸ್ತು

ತಕ್ಕ, (ಜೀವನಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ) ದ್ರುಮ-ಮರಗಳಿಂದ, ಅರ್ಕಿಣಂ-ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿಯೂ, ಸಮಾಪ್ರಿಯಂ-ಸಂ-ಚ
ನ್ನಾಗಿ, ಆಪ್ರಿಯಂ-ಸರ್ವತ್ರಸಿಂಧುಮಸ್ತುಗಳುಳ್ಳ, ಬೃಂದಾವನಂ-ಬೃಂದಾವನವೆಂಬಕಾಡನ್ನು, ಅಪಶ್ಯತೇ-ಕಂಡನು ||೫|| ಯ
ತ್ರ-ಯಾವಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ, ನೈಸರ್ಗದುವ್ಯಾರಾಃ-ನೈಸರ್ಗ-ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ, ದುರ್ಮಾರಾಃ-ಪ್ರತೀಕಾರವಿಲ್ಲದವಿರೋಧವುಳ್ಳ,
ನೃವೈಗಾಢಯಃ-ನೃ-ಮನುಷ್ಯರು, ಮೃಗ-ಸಿಂಹಾದಿಮೃಗಗಳು, ಆದಯಃ-ಮೊದಲಾದವರು, ಮಿತ್ರಾಣೀವ-ಸ್ನೇಹಿತರಹಾಗೆ, ಸಪ
ಆಸಕ್-ಒಂದಿಗಿಂತಿನ್ನೊಬ್ಬರೂ, ಯತೇ-ಯಾವಬೃಂದಾವನವು, ಅಜಿತಾವಾಸಾತೇ-ಅಜಿತ-ಯಾದಿಂದಲೂಗಲ್ಲಲ್ಪಡದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಕೃ
ಷ್ಣನ, ಆವಾಸಾತೇ-ಇರುವೆಡೆಯಿಂದ, ದೃತರೂಪ-ರೂಪಾದಿಕಂ-ದೃತ-ಓಡಿಹೋದ, ರುಟ್-ಕೋಪವೂ, ತರುಷತರ್ಷ-ಲೋಭವೂ,
ಆದಿಕಂ-ಮೊದಲಾದದುರ್ಗುಣಗಳುಳ್ಳದ್ದೋ ||೬|| ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಪರಮೇಶ್ವಿ-ಬ್ರಹ್ಮನು, ಪಶುಪವಂಶಶಿಶುತ್ವನಾಟ್ಯಂ-ಪಶುಪ-ಗೋ
ಪಾಲಕರ, ವಂಶ-ಕುಲದ, ಶಿಶುತ್ವ-ಹುಡುಗತನವೆಂಬ, ನಾಟ್ಯಂ-ನೃತ್ಯವನ್ನು, ಉದ್ವಹತೇ-ವಹಿಸಿರುವಂತಾ, ವತ್ಸಾನ್-ಕರುಗ
ಳನ್ನು, ಸಖೀನ್-ಗೆಲೆಯರನ್ನೂ, ಪುರೇವ-ಮುನ್ನಿನಂತೆ, ಪರಿತಃ-ಸರ್ವತ್ರ, ವಿಚಿನ್ವತೇ-ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಂತಾ, ಏಕಂ-ಒಬ್ಬನೇಆದಂ
ತಾ, ಸಮಾಣಿಕಬಳಂ-ಕೈಯತುಂತಿಂನಿಂದ ಸಹಿತನಾದಂತಾ, ಅಗಾಧಬೋಧಂ-ಆಳವಾದತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳಂತಾ, ಅನಂತಂ-ನಾಶವಿಲ್ಲ
ದಂತಾ, ಪರು-ಉತ್ಪತ್ಯಪ್ಪವಾದಂತಾ, ಅದ್ವಯಂ-ದ್ವೈತವಿಲ್ಲದಂತಾ, ಬ್ರಹ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಪಶ್ಯ
ನೋಡಿದನು ||೭|| ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ತ್ವರೇಣ-ವೇಗದಿಂದ, ನಿಜಭೋರಣತಃ-ತನ್ನವಾಹನದೊಳಿಂದ, ಅವತೀರ್ಯ-ಇಳಿದು
ವಪುಃ-ಶರೀರವನ್ನು, ಕನಕದಂಡವಿ-ವ-ಚಿನ್ನದಕೋಲಿನಂತೆ, ಅಭಿಪಾತ್ಯ-ಅಡ್ಡಬೀಳಿಸಿ, ಚತುರ್ವಕ-ಟಕೋಟಿಭಿಃ-ಚತುಃ-ನಾಲ್ಕು

ರ್ವಜನರಿಗೂ ಜೀವನಾರ್ಥಾರಂಗಳಾದ ಸಮಸ್ತವೈಕ್ಷಂಗಳಿಂ ನಿಜವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಪ್ರತೀಕರವಾದ ಇದಿರಾ
ಗಿರುವ ಬೃಂದಾವನವು ಕಂಡನು. ||೫|| ನೆರರೂ ಸಿಂಹಾದಿ ಮೃಗಗಳೂ ಸಹ ಪ್ರತೀಕೀಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಭಾವಿ
ಕವಾಗಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ವೈರದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವರಾದರೂ ಯಾವಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಿತ್ರರಂತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯ
ವಾಗಿ ಕೂಡಲೆ ಯಿರುವರೋ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯು ವಾಸಂಗಯ್ಯುದರಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ರೋಧಾದಿಗ
ಳುಳ್ಳ ಅಂತಾಬೃಂದಾವನವು ಕಂಡನು. ||೬|| ಅಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ವಸ್ತುವೆಂ,
ಕರುಗಳಂ ಅರಸುವುದನ್ನಾಗಿಯೂ; ಬೃಂದಾವನವು, ಬಾಲಕರಂ ಹುಡುಕುವದನ್ನಾಗಿಯೂ; ಪರವಾದವಸ್ತು
ವಂ, ಗೋಪಾಲಕರವಂಶದಲ್ಲಿ ಶಿಶುತ್ವವಂಪಡದ ನಾಟ್ಯವು ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನಾಗಿಯೂ; ಪರಬ್ರಹ್ಮರೂಪವಾ
ದವಸ್ತುವಂ, ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಅನ್ನದ ಕಬಳದೊಡನೆ ಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನಾಗಿಯೂ; ಕಂಡು- ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಈರೀತಿ
ಯಾದ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಬಾಲಕತ್ವವಂ ನಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕಂಡನು. ತಾನು ಕರುಗ
ಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಎಂತುಕಂಡನೋ ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಂಡನು. ||೭||
ಅಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ವಾಹನವಾದ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಯಿಂದ ಅತಿವೇಗವಾಗಿಳಿದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇಹವಂ ಸುವ
ರ್ಣದಂಡವನಂತೆ ಕೆಡಹಿ ತನ್ನ ನಾಲ್ಕುಕಿರೀಟಂಗಳಿಂದಲೂ *ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನ ಚರಣಾರ ವಿಂದಯುಗಳವಂ ಸ್ಪ
ರ್ಶನಂಗಯ್ಯ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅನಂದ ಬಾವ್ಪರೂಪಂಗಳಾದ ಜಗಂಗಳಿಂ ಅಭಿವೇಕಂಗೆಯ್ದನು. ||೮|| ಮತ್ತು

ನಃಪುನಃ ||೬೩|| ಶನೈರಧೋತ್ಥಾಯಾವಿಷ್ಣುಜ್ಯೋತೀಬಸಮುಕುಂದಮುದ್ವೀಕ್ಷ್ಯವಿನಮ್ರಕಂಧರಃ | ಕೃ
ತಾಂಜಲಿಃಪ್ರಶ್ರಯವಾನ್ಸಮಾಹಿತಸ್ಸವೇಧುರ್ಗದ್ಗದಯೈಡತರಯಾ ||೬೪||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಶಮಸ್ಕಂದೆ ತ್ರಯೋದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ದ, ಮಕುಟ-ಕಿರೀಟಗಳ, ಕೋಟಿಭಿಃ-ಕೊನೆಗಳಿಂದ, ಅಂಭ್ರಯುಗ್ಮಂ-ಅಡಿಗಳೆರಡನ್ನು, ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾಪ್ತ-ಸೋಂಕಿ, ನತ್ವಾ-ನಮಸ್ಕಾ
ರಮಾಡಿ, ಮುದಕುಸ್ರಲಿಪ್ತಃ-ಮುತೆ-ಸಂತೋಷದ, ಅಶ್ರು-ಕಂಣೀರಂಬ, ಸಲಿಲೈಃ-ತೀರ್ಥಗಳಿಂದ, ಅಭಿಷೇಕಂ-ಸ್ನಾನವನ್ನು,
ಅಕೃತ-ಮಾಡಿದನು ||೬೨|| ಉತ್ಥಾಯೋತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ, ಪದಯೋಃ-ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ, ಪರ್ತನ್-ಬೀಳು
ತೆಲಿರುವನಾಗಿ, ಪೂರ್ಕ್-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ದೃಷ್ಟಂ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಹತ್ವಂ-ಮಹಿಮೆಯನ್ನು, ಪುನಃಪುನಃ-ಮರಳಮರಳಯೂ, ಸ್ತೃ
ತ್ವಾಸ್ತೃತ್ವಾ-ನಿಶಮನೆಮದು, ಚಿರಸ್ಯ-ಬಹುಕಾಲವು, ಆಸ್ತ-ಇರುವನು ||೬೩|| ಅಥ-ಅಮೇಲೆ, ಶನೈಃ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಉತ್ಥಾಯ-ಎ
ದ್ದು, ಲೋಚನೇ-ಕಂಗಳನ್ನು, ವಿಷ್ಣುಜ್ಯ-ಬರೆಸಿಕೊಂಡು, ಮುಕುಂದ-ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಉದ್ವೀಕ್ಷ್ಯ-ತಲೆಯೆ
ತ್ತಿನೋಡಿ, ವಿನಮ್ರಕಂಧರ-ವಿನಮ್ರ-ಬಗ್ಗಿದ, ಕಂಧರಃ-ಕತ್ತುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕೃತಾಂಜಲಿಃ-ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಕೈಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪ್ರ
ಶ್ರಯವಾನ್-ವಿನಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸಮಾಹಿತಃ-ಸಮಾಧಾನವುಂಟಾದವನಾಗಿ, ಸವೇಧುಃ-ನಡುಕದಿಂದೊಡಗೂಡಿದವನಾಗಿ, ಗದ್ಗ
ಭಯಾ-ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಅಣಗಿ ಬಿಕ್ಕುಲಾದ, ಇರಯಾ-ವಾಕ್ಯಿನಿಂದ, ಐಡತ-ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದನು ||೬೪||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ ಬೋಧಿನ್ಯಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ತ್ರಯೋದಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನ ಪಾದಪದ್ಮಂಗಳಿಗೆ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಎದ್ದೆದ್ದು ನಮಸ್ಕಾರಂಗೆಯ್ಯನಾಗಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನಿಂ
ದಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನ ಮಹಿಮೆಯಂ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಸ್ಮರಿಸಿ ಸ್ಮರಿಸಿ ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೂ ನಮ
ಸ್ಕಾರಂಗೆಯ್ಯತಲಿದ್ದನು. ||೬೩|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಎದ್ದು ತನ್ನ ಕಂಠುಗಳಂ ತನ್ನ ಹಸ್ತ
ಗಳಂ ದೊರಸುವವನಾಗಿ ಶ್ರೀಮುಕುಂದನಂ ಮುಖವನೆತ್ತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ, ಹಾಗೆ ನಮ್ರವಾದ ಕಂಠವುಳ್ಳ
ವನಾಗಿ ಅಂಜಲಿಬಂಧವಂ ಗೆಯ್ದವನಾಗಿ ವಿನಯಯುಕ್ತನೂ ಆಗಿ ಸಾವಧಾನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿ
ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವಂ ಸ್ಮರಿಸಿ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ದಯೆಗೆಯ್ದನೆಂದಾ ತಿಳಿದು ಸಂ
ತೋಷದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಗದ್ಗದ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸೋತ್ರಂಗೆಯ್ದನು ||೬೪||

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶತನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀ

ಕೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರ

ಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿ

ಲಾಸವು” ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ತ್ರಯೋದಶಾ

ಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳ ಮಸ್ತು

-*ವತ್ಸಾಸಹರಣ್ ಭಗವನ್ಮಹಿಮಾ ಭಿಜ್ಞಾನಬ್ರಹ್ಮಣಾಕೃತಸ್ತುತಿಃ*:-

ಬ್ರಹ್ಮಾ!ನೌವೀಡ್ಯತೇಭ್ರವಪುಷೇತಟದಪ್ಪರಾಯಗುಣಾಪ್ತವತಂಸಪರಿಷ್ಠಾಪನನ್ಮುಖಾಯ|ವನ್ಯಸ್ಯ
ಜಿಕಬಳವೇತ್ರವಿಧಾಣವೇಣಲಕ್ಷ್ಮಶ್ರಿಯಮೃದುಪದಪಶುಪಾಜ್ಞಜಾಯ ||೧||ಅಸ್ಯಾಪಿದವವಪುಷೋಮದನು

೧೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೀಕ.

[ಬ್ರಹ್ಮಸ್ತುತಿ] ಜೇಷ್ಠ-ಎಲೈಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಅಭ್ರವಪುಷೇ-ಅಭ್ರ-ಮೇಘದಂತಿರುವ, ವಪುಷೇ-ಮೈಯುಳ್ಳವನಾದ, ತಟದಂಬರಾಯ-ತಟ-ಮಿಂಚುಗಳಂತಿರುವ, ಅಂಬರಾಯ-ವಸ್ತ್ರಗಳುಳ್ಳವನಾದ, ಗುಂಜಾ ಮುಖಾಯ-ಗುಂಜಾ-ಗುಲುಗಂಜಿಗಳಿಂದ, ಅವತಂಸ-ಕಿವಿಮೊಡವುಗಳೂ, ಪರಿ-ಸುತ್ತಲೂ, ಪಿಂಛ-ನವಿಲುಗರಿಯಿಂದಲೂ, ಲಸತ್-ಕೋಭಿಸುವ, ಮುಖಾಯ-ಮೋರೆಯುಳ್ಳವನಾದ, ವನ್ಯಸ್ರಜೇ-ವನ್ಯ-ತುಲಸಿವನದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿದ, ಸ್ರಜೇ-ಹಾರಗಳುಳ್ಳವನಾದ, ಕಬಳ ಶ್ರಿಯೇ-ಕಬಳ-ಆಹಾರದತುತ್ತ, ವೇತ್ರ-ಬೆತ್ತ, ವಿಧಾಣ-ಕೊಂಬಿನಾದ್ಯ, ವೇಣು-ಕೊಳಲಿಂಬ, ಲಕ್ಷ್ಮ-ಗುರ್ತುಗಳಿಂದ, ಶ್ರಿಯೇ-ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ಮೃದುಪದೇ-ಮೆತ್ತಗಿರುವಕಾಲುಗಳುಳ್ಳವನಾದ, ಪಶುಪಾಂಗಳಾಯ-ಪಶುಪ-ಗೋದಾಲನ, ಅಂಗಳಾಯ-ಮಗನಾದ, ಅಥವಾಪಶು-ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು, ಪ-ಪಾಲಿಸುವದೇವತೆಗಳೇ, ಅಂಗಳಾಯ-ಮಕ್ಕಳಾಗಿವುಳ್ಳವನಾದ ಅಥವಾ ರೋಮಗಳಾಗಿವುಳ್ಳವನಾದ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ನೌಮಿ-ನಮಸ್ಕಾರಂಮಾಡುವೆನು||೧||ಜೇದೇವ-ಎಲೆದೇವರೇ! ಮದನುಗ್ರತಸ್ತು-ನನ್ನಲ್ಲಿವಸಾದವುಳ್ಳಂತಾ,

* ೧೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು. *

ಶ್ರೀಧರೇಯಶ್ಲೋಕ! ಚತುರ್ದಶೇದುಭುತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಪೂರ್ವಾಗಂತು ಕನಿಷ್ಠಯಂ | ಅನೀಶೇಕರ್ತುಷ್ಠಿ ಸೌಪ್ತೀ ತ್ವಪಿ ಂಬ್ರಹ್ಮಾತಿಮೋಹಿತಃ||ಪೀಕೇ||ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆತ್ಮರ್ಕರವಾದ ಆವ್ಯಾಪಾರವಂ ನೋಡಿ ಅತ್ಯಂತಮೋಹಿತ ನಾದುದರಿಂದ, ಆಗೋಪಬಾಲಕರಲ್ಲಿಯೂ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿಯೂ“ಇವರು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು. ಇವರು ನೂತನವಾಗಿ ಬಂದವರು.” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ಇಂತೆಂಬರ್ಥವಂ ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆ :-

ಎಲೈ, ಸ್ತುತಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯೇ! ಮೇಘದಂತೆ ಶ್ಯಾಮಲವರ್ಣವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ, ಮಿಂಚಿನಂತೆಪೊಳೆವ ಪೀತಾಂಬರವುಳ್ಳ, ಗುಲಗಂಜಿಗಳಿಂದಲೂ ಕಿವಿಮೊಡವುಗಳಿಂದಲೂ ನವಿಲುಗರಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೋಭಿಸುವ ಮುಖವುಳ್ಳ, ವನದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿದ ಪುಷ್ಪಗಳಮಾಲಿಕೆಗಳುಳ್ಳ, ಕರದಲ್ಲಿ ದಧ್ಯನ್ನು ಕಬಳದಿಂದಲೂ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿರುವ ಕೊಂಬು ಬೆತ್ತದ ಕೋಲುಗಳಿಂದಲೂ ಉಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊಳಲಿನಿಂದಲೂ ಇವುಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕೋಮಲಂಗಳಾದ ಪಾದಂಗಳುಳ್ಳ, ನಂದಗೋಪನಿಗೆ ಪುತ್ರನಾದ, ನಿನಗೋಸುಗ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಗೆಯ್ಯನು. ||೧|| ಎಲೈ, ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನೇ

ಪ್ರತಿಪದಬೇಕಾ ತಾತ್ಪರ್ಯಸಹಿತ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ

ಗ್ರಹಸ್ಯಸ್ಯೆಚ್ಚಾಮಯಸ್ಯನತಃಭೂತವಃಯಗ್ಯಕೋಪಿ | ನೆಶೆಮಹಿತ್ವವಸಿತುಮನಸಾನುರೇಣಸಾಹ್ಚಾತ್ಮ
ವೈವಕಿಮುತಾತ್ಮಸುಖಾನುಭೂತೇ||೨|| ಜ್ಞಾನೇವ ಪ್ರಯಾಸಮುದಪಾಸ್ಯನಮನ್ತುವಜೀವನ್ಮುಸನ್ಮುಖರಿತಾಂ
ಭವದೀಯವಾರ್ತಮ್ ಸ್ಥಾನೇಸ್ಥಿತಾಸ್ಯ ಶ್ರೀಗತಾಂತನುವಾಚ್ಯನೋಧಿರೈಪ್ರಾಯಶೋಜಿತಜಿತೋಪ್ಯಸಿತೈ
ಸ್ತಿ)ಲೋಕ್ಯಾಮ್ ||೩|| ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಪತಿಂಭಕ್ತಿಮುದಸ್ಯತವಿಭೂಕ್ತಿಶ್ಯನ್ತಿಯಕೇವಲಬೋಧಲಬ್ಧಯೇ |

ಸ್ಯೆ(ಚ್ಚಾಮಯಸ್ಯ-ಸ್ವ-ತನ್ನವರ, ಇಚ್ಛಾಮಯಸ್ಯ-ಪ್ರಾರ್ಥನಾನು ಸಾರಲವಿಭಗ ವಿಸುವತಾ, ನತುಭೂತವಃಯಸ್ಯ-ಪಾಂಚಭೌ
ತಿಕವಲ್ಲದ, (ಶುದ್ಧಸತ್ವಾತ್ಮಕವಾದ)ಅಸ್ಯವಪುಃ- ಸುಲಭವಾದ ಈನಿನ್ನ ಅವತಾರದ, ಮಕ್ಕಪಿ-ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂಕೂಡ, ಅವಸಿತಂ-
ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ, ಕೋಪಿ-ಬ್ರಹ್ಮನಾದನಾನೂಕೂಡ, ನೇಶೇ-ಸಮರ್ಥನಾಗಲಾರೆನು. ಅಥವಾ ಕೋಪಿ-ಯಾವವನಾದರೂ, ನೇಶೇ-
ಶಕ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲವು. ಆತ್ಮಸುಖಾನುಭೂತೇಃ-ಆತ್ಮ-ನಿನ್ನ, ಸುಖಾನುಭೂತೇಃ- ಆನಂದಾನುಭವಮಾತ್ರವಾದ, ತವ-ಕೇವಲನಾದನಿ
ನ್ನ, ಮಹಿತು-ಮಹಿಮೆಯನ್ನುಅದರೋ, ಅಂತರೇಣ-ತಡೆಯುಳ್ಳ, ಮನಸಾ-ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ, ಸಾಹ್ಚಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಅವಸಿ
ತುಂ-ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ,ಕಿಮುತ-ವಿನುಹೇಳಿಲ್ಲಕ್ಕದ್ದು?||೨||ಹೇಅಜಿತ-ಎಸ್ಯ ಯಾರಿಂದಲೂಗಲ್ಲಲ್ಲದವ ವಿಷ್ಣುವೇ! ಯೇ-ಯಾರು, ಜ್ಞಾನೇ-
ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಯಾಸಂ-ಶ್ರಮವನ್ನು, ಉದಪಾಸ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ಥಾನೇ-ತಮ್ಮಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಯೇ, ಸ್ಥಿತಾನ್ಮಂತಃ-ಇರುವ
ರಾಗಿ, ಸನ್ಮುಖರಿತಾಂ-ಸತೆ-ಸತ್ಪುಷರಿಂದ, ಮುಖತಾಂ-ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ, ಶ್ರೀಗತಾಂ-ತಮ್ಮಕಿವಿಗಿಬಿಟ್ಟು, ಭವದೀಯ
ವಾರ್ತಾಂ-ನಿನ್ನವೃತಾಂತವನ್ನ, ತನುವಾಚ್ಯನೋಭಿಃ-ಶರೀರವಾಗ್ಬದ್ದಿಗಳಿಂದ, ನಮಂತವಿವ-ನಮಸ್ಕರಿಸುವರಾಗಿಯೇ, ಜೀ
ವಂತಿ-ಬದುಕುವರೋ, ತೈಃ-ಅವರಿಂದ, ಶ್ರೀಲೋಕ್ಯಾಂ-ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಾಯಶಃ-ಬಹುಶಃ-ಅಥವಾಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ,
ಜಿತೋಪ್ಯಸಿ-ಗಲ್ಲಲ್ಲಟ್ಟವನೂಆಗಿರುವಿ. (ಗುಣಶ್ರವಣನಮಸ್ಯಾರಗಳೇವಾಕು-ಜ್ಞಾನವೇಕೆ?) ||೩|| ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕನಾದಕೃಷ್ಣನೇ!

ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಂಗೆಯ್ಯ, ಭಕ್ತರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದಂತೆ ಅವಿಭವಿಸುತಲಿರುವುದರಿಂದ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರಕಾ
ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದರೂ ಭೂತಮಯವಲ್ಲದ, ಚಿಂತಿಸಲಶಕ್ಯವಾಗಿ ಶುದ್ಧಸತ್ವಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ ಆರುವುದರಿಂದ, ಜ್ಞಾನ
ನಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಲ್ಲದೇ ಇರುವ, ನಿನ್ನ ಅವತಾರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೇ ತಿಳಿಯಲು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಾದ ನಾನೂಕೂ
ಡಸಮರ್ಥನಲ್ಲವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಕೇವಲನಾದ, ಅವತಾರರಹಿತವಾದ, ಗುಣಾತೀತನಾದ, ನಿಜಾನಂದಾನುಭವ
ಮಾತ್ರಸ್ವರೂಪನಾದ, ಸಾಹ್ಚಾತ್, ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಂ ನಿರೋಧಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಯಾವವುರೂಪ
ನೂ ತಿಳಿಯಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲವೆಂದು ಏನುಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು? (ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಾಧಿಕನೇನಿಸಿರುವ ನಾನೂ ಸಹ
ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿರುವ ನಿನ್ನ ಅವತಾರ ರೂಪವನ್ನೇ ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಇರುವಲ್ಲಿ-ನಿರ್ಗುಣವಾದ
ನಿನ್ನಚಿನ್ಮಾತ್ರಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಯಾರುತಾನೇ ತಿಳಿಯಲಾರುವರು; ನಿನ್ನ ಶುದ್ಧಸ್ವರೂಪವು ಎಲ್ಲ
ರಿಗೂ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವುದೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಬರುವದಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು.) ||೨|| (“ಆದರೆ ಅಜ್ಞಾ
ರು ಎಂತು ಸಂಸಾರವಂ ದಾಂಟುವರು? ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ನುಡಿಯುವನು-) ಎಲೈ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಯಾವವುರೂಪರು-
ಜ್ಞಾನವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಪ್ರಯಾಸ ಪಡುವುದೆಂಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯಿರುವರಾಗಿಯೇ- ಸತ್ಪುರು
ಷರಿಂದ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವತಃ ಪ್ರಕಟಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಮತ್ತು ಆಸತ್ಪುರುಷರ ಸನ್ನಿಧಾನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸ್ವ
ತವವ ಶೋತ್ರಮಾರ್ಗವನೆಯ್ದಿರುವ, ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯಕಥೆಯಂ ಒಳಹ ದಿಂದಲೂ ವಾಕ್ಯದಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ
ಸಹ ಸತ್ಕಾರಂ ಗೆಯ್ಯತಲಿರುವವರಾಗಿ- ಮತ್ತೊಂದುಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸದೆ ಜೀವಿಸುವರೋ ಅವರಿಂ ನೀನು
ಮೂರುಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುತರವಾಗಿ ಮಿಕ್ಕಾದ ಜನರಿಂದ ಜಯಿಸಲಶಕ್ಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಜಯಿಸಲ್ಪಡುವೆ. ಆಕಾ
ರಣದಿಂದ ಕಥಾಶ್ರವಣ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನೀನು ಲಭ್ಯನಾಗುತ್ತಿರಲು ಜ್ಞಾನವಿಷಯಕವಾದ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಪ್ರ
ಕೃತವೇನು,||೩|| (ಭಕ್ತಿಯಿಂದಹೊರತು ಕೇವಲಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗದೆಂದು ನುಡಿಯುವನು,) ಎಲೈ ವಿಭುವಾ

ತೇಷಾಮನೌಕ್ಲೇಶಲವಶಿವ್ಯೈಕೇನಾನ್ಯಸ್ಯಫಾಸೂಲತುವಾವಘಾತಿನಾಮ್ || ೪ || ಪುರೇಹಭೂಮನ್ಬಹವೋಪಿ
ಯೋಗಿನಸ್ತ್ವದರ್ಮತೇಹಾನಿಜಕರ್ಮಲಬ್ಧಯಾ | ಬಿಬುಧ್ಯಭಕ್ತ್ಯವಕಥೋಪನೀತಯಾಪ್ರವದಿರಂಜೋಚ್ಯ
ತತೇಗತಿವ್ಸುರಾಮ್ || ೫ || ತಥಾಪಿಭೂಮನ್ಯಹಿಮಾಗುಣಸ್ಯತವಿಬೋದ್ಧಾಮರ್ಹತ್ಯಮಲಾನ್ತರಾತ್ಮಭಿಃ | ಅ

ಶ್ರೇಯಸ್ಕೃತಿಂ-ಶ್ರೇಯಃ-ಅಭ್ಯುದಯಸ್ವರ್ಮೋಕ್ಷಗಳ, ಸ್ಮೃತಿಂ-ಸ್ಮೋರುಕೆಯುಳ್ಳ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಭಕ್ತಿಂ-ಭಜನವನ್ನು, ಉದಸ್ತು,
ಬಿಟ್ಟು, ಯೇ-ಯಾರು, ಕೇವಲಬೋಧಲಬ್ಧಯೇ-ಕೇವಲಬೋಧ-ಜ್ಞಾನವೇಂದರ, ಲಬ್ಧಯೇ-ಲಾಭಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಕ್ಲಿಷ್ಟಂತಿ-ಕ್ರಮಪ
ಡುವೋ, ತೇಷಾಂ-ಅವರಿಗೆ, ಸೂಲತುವಾವಘಾತಿನಾಂ-ಸೂಲತುವಾ-ದೊಡ್ಡಹೊಟ್ಟನ್ನು (ಜಳ್ಳಕಾಳನ್ನು) ಅಘಾತಿನಾಂ-
ಕುಟ್ಟುವವರಿಗೆ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅನೌಕ್ಲೇಶಲವ-ಈ ಪ್ರಯಾಸಮಾತ್ರವೇ, ಶಿಷ್ಯತೇ-ಮಿಗುವುಬಾ. ಅನ್ಯತೇ-
ಬೇರೆಫಲವು, ನ-ಏಲ್ಲ, || ೪ || ಭೂಮಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ, ಅಧವಾಮೋಡ್ಡವನಾದ, ಅಚ್ಯುತ-ವಿಷ್ಣುವೇ, ಇಹ-ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಪುರಾ-
ಪೂರ್ವಕಾಲದೊಳಗೆ, ಬಹವಃ-ಹಲವರು, ಯೋಗಿನೋಪಿ-ಅಷ್ಟಾಂಗ ಯೋಗವುಳ್ಳವರಾದರೂ (ಜ್ಞಾನವಂಪಡೆಯಲಾರದೆ) ತ್ವದರ್ಮ
ತೇಹಾನ್ಯಂತಃ-ತ್ವತೇ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಅರ್ಹಿತ-ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಈಶಾಂ-ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕಥೋಪನೀತಯಾ-ಕಥಾ-ಗುಣವರ್ಣನದಿಂದ
ದ, ಉಪನೀತಯಾ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟ, ನಿಜಕರ್ಮಲಬ್ಧಯಾ-ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದಿಂದಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ, ಬಕ್ತ್ಯವ-ಪ್ರೀತಿಸೇವನದಿಂದ
ಲೇ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪರಾಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಗತಿಂ-ಪದವಿಯನ್ನು, ಅಂಜಿ-ಬೇಗನೆ, ಪ್ರಸೇದಿರೇ-ಪಡೆದರು || ೫ || ಭೂಮಃ-ಕೊನೆ
ಯಾದವನೇ! ತಥಾಪಿ-ಹಾಗಾದರೂ, ಅಗುಣಸ್ಯ-ಗುಣರಹಿತನಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಮಹಿಮಾ-ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು, ಅಮಲಾಂತರಾತ್ಮ
ಭಿಃ-ಅಮಲ-ಶುದ್ಧವಾದ, ಅಂತರಾತ್ಮಭಿಃ-ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳವರಿಂದ, ಅವಿಕ್ರಿಯಾತೇ-ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ, ಸ್ವಾನುಭವಾತ್-ಸ್ವ
ಪ್ರಕಾಶದಿಂದಲೂ, ಅರೂಪತಃ-ವಿಷಯಾಕಾರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ, ಅನನ್ಯಬೋಧ್ಯಾತ್ಮತಯಾ-ಇತರವಾಗಿತಿಳಿಯಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ,

ದ ಕೃಪ್ಣದೇವನೇ! ಭೋಗಮೋಕ್ಷರೂಪವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ನಿನ್ನ
ಭಕ್ತಿಯುಬುವುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಯಾವ ಜನರೂ ಕೇವಲಾತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಸಿದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಯತ್ನಂಗೆಯ್ದ
ರೋ ಆ ಜನರಿಗೆ ಆ ಕ್ಲೇಶವೇ ಫಲವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಂದು ಫಲವಿಲ್ಲವು. ಅದಂತೆನೆ- ಅಲ್ಪ
ಪ್ರಮಾಣಪುತ್ರ ಧಾನ್ಯವಂ ಬಿಟ್ಟು ಒಳಗೆಕಾಳಿಲ್ಲದ ಸೂಲಧಾನ್ಯದಂತೆ ತೋರುವ ಜಳ್ಳಗಳನ್ನು ಯಾರುಕುಟ್ಟ
ವರೋ; ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಫಲ ವುಂಟಾಗಲಾರದು. ಅದರಹಾಗೆಯೇ. [ಯಾರುನಿನ್ನಭಕ್ತಿಯೆಂ ತುಚ್ಛೀಕ
ರಿಸಿ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವರೋ, ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಸಮಾತ್ರವೇ ಹೊರತು ಫಲವೇನೂ ವುಂಟಾಗ
ಲಾರದು.] || ೪ || (ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವುದೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಂದರಿಂದ ಉಂಟಾಗದಂಬ ಅ
ರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪುರುಷರ ಆಚಾರವಂ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತ ನುಡಿಯುವನಂದಂತೆನೆ-) ಎಲೈ, ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ
ಸ್ಯಾಮಿಯೇ! ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾಯೋಗಿಗಳು ಕೂಡ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂತಾ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಗಮಿಂದಲೂ
ಜ್ಞಾನವಂ ಪಡೆಯದೆ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಸಮರ್ಮಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ತ ಲೌಕಿಕ ವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳವರಾಗಿ ತಂ
ಮಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ನಿನ್ನ ಸತ್ಕಥೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಎದ್ದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ
ಯೂ, ಇರುವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು- ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ನಿ
ನ್ನಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆವರು. || ೫ || (ಭಗವಂತನಾದನಿನ್ನ ಸಗುಣಸ್ವರೂಪವು ನಿರ್ಗುಣಸ್ವರೂಪವುಕೂಡ ತಿಳಿಯಲಕ
ಕ್ಕಾಗಲಾದರೂ ನಿರ್ಗುಣವಾದ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಒಂದುವೇಳೆ ಯೋಗ್ಯವಾದೀ
ತು. ನಿನ್ನ ಸಗುಣಸ್ವರೂಪವಾದರೋ ಚಿಂತಿಸಲಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ ಅನಂತಗುಣಗಳಿಲ್ಲದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿಯ
ಲಕಕ್ಕವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನೆ-) ಎಲೈ, ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯೇ! ನಿರ್ಗುಣನಾದ ನಿನ್ನ
ಮಹಿಮೆಯು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ವಿಶೇಷಾಕಾರರಹಿತವಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ವಿಷಯ

ವಿಕಿ ಯಾತ್ಯಾ ನುಭವಾದರೂಪತೋಹ್ಯನನ್ಯಬೋಧ್ಯಾತ್ಯತಯಾನಚಾನೈಧಾ |೬||ಗುಣಾತ್ಮನಸ್ತಪಿಗು
ಣಾನ್ವಿಮಾತುಂಹಿತಾವತೀರ್ಣಸ್ಯಕತಾಶಿರಸ್ಯ | ಕಾಲನಯೈರ್ಯಾವಿಮಿತಾಸ್ಸುಕಲ್ಯೈ ಭೂಪಾಂಸುವಾಪಿ
ವಿಹಿಕಾದ್ಯುಭಾಸಃ||೭|| ತತ್ತಿ ನುಕಂಪಾಂಸುಸವಿಾಹ್ವಮಾಣೋಭುಂಜಾನವಿವಾತ್ಮಕೃತಂವಿಪಾಕಂ | ಹ್ಯ
ದ್ವಾಗ್ಯಪುರ್ಭಿರ್ವಿಧಧನ್ಮಮಸ್ತ ಜೀವಿತಯೋಮುಕ್ತಿಪದಸದಾಯಭಾಕ್ ||೮||ಪಶ್ಯತಮನಾರ್ಯಮನಂತ
ಅವ್ಯವರಾತ್ಮನಿತ್ವಯ್ಯಪಿಮಾಯಿಮಾಯಿನಿ | ಮಾಯಾಂವಿತತ್ಯಕ್ತುಮಾತ್ಮವೈಭವಂಶ್ಯಹಂಕಿಯಾನ್ಯೈಚ್ಛ

ಆತ್ಮವಾಗಿರುವಿಕೆಯಿಂದಲೂ, (ಜ್ಞಾತ್ಯವಿನಸ್ವರೂಪವೇ ಆದ್ದರಿಂದ) ಅನ್ಯಥಾ-ಬೇರೆ ಬಗೆಯಾಗಿ, (ಭಿನ್ನವಾಗಿ) ವಿಭೋದ್ಧಂ-ತಿಳಿ
ಯುವಪಕ್ಕೆ, ನಾಂಹತಿ-ಶಕ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ||೬|| ಸುಕಲ್ಯೈಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸಮರ್ಥರಾದ, ಯೈ-ಯಾರಿಂದ, ಕಾಲೇನ-ಬಹುವಸ್ತುಕಾಲ
ದಿಂದ, ಭೂಪಾಂಸವಃ-ಮಂಶಿವರೇಣುಗಳು, ಖೇ-ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಮುಕಾ-ಮಂಜು, ದ್ಯುಭಾಸಃ-ನಕ್ಷತ್ರಾದಿಗಳ ಕಾಂತಿಗಳು
ಕೂಡಾ, ಯಾಃ-ಎಪ್ಪುಂಟೋ, ಯಾವವೋ, ತಾಃ-ಅವು, ವಿವಿ.ತಾಃ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಿಸಿ ಅಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವೋ, ತೇಪಿ-ಅಪ್ಪು
ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಳ್ಳಿ ಅವರೂ ಕೂಡ, ಅನ್ಯ-ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಹಿತಾವತೀರ್ಣಸ್ಯ-ಪಾಲನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿರುವ, ಗುಣಾತ್ಮನಃ-
ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪ್ತಾನನಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಗುಣಾಣಿ-ಅನಂತ ಕರ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನ, ವಿಮಾತುಂ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಣಿಸುವದಕ್ಕೆ, ಕಯಾ
ಶಿರೇ-ಯಾರುವವರ್ಧರಾದಂತೆ, (ಅಂತವರು ಯಾರೂಯಿಲ್ಲವು) ||೭|| ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಯಃ-ಯಾವಮನುಷ್ಯನು, ತೇ-ತನ
ಅನುಕಂಪಾಂ-ದಯೆಯನ್ನು, ಸುಸವೀಹ್ವಮಾಣಃ-ಯಾವಾಗ ಉಂಟಾದೀತೆಂದು ಚನ್ನಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಆತ್ಮಕೃತಂ-
ತನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ವಿಪಾಕಂ-ವಿಶೇಷಪಕ್ಷವಾಗಿ ಪಾರ್ಶ್ವವೆನಲು ಪರಿಣಮಿಸಿಡ ಪಾಪಪುಣ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು, ಭುಂಜಾನವಿವ-ಅನು
ಭವಿಸುವವನೇ ಆಗಿಯೂ, ಹೃದ್ವಾಗ್ಯಪುರ್ಭಿಃ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ಶರೀರದಿಂದಲೂ ಹೀಗೆ ತ್ರಿಕರಣಗಳಿಂದ, ತೇ-ನಿ
ನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನ, ವಿಧಧತ್-ಮಾಡುವವನಾಗಿಯೂ, ಜೀವೇತ-ತಪಸ್ಸಿಟ್ಟವನಾಗಿ ಬಹುಕುವನೋ, ಸಃ-ಅವನು, ಮುಕ್ತಿಪ
ದೇ-ಮೋಕ್ಷಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ದಾಯಭಾಕ್-ಬದುಕಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ತೊಂದುವವನು (ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನಸ್ಥಿತನಾದ ಇತರನು) ಅನುಪ
ಯುಕ್ತವೆಂದು ಭಾವವು)||೮|| ಹೇಯಾಶ-ಎಲೈನಿಯಾಮಕನೇ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಅನಾರ್ಯಂ-ದಾರ್ಜನ್ಯವನ್ನ, ಪಶ್ಯ-ನೋಡು, ಯತ್-
ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಅನಂತೇ-ತ್ರಿವಿಧಪರಿಚ್ಛೇದವಿಲ್ಲದ, ಆದ್ಯೇ-ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ, ಉಪಾದಾನಕಾರಣವಾದ,
ಮಾಯಿಮಾಯಿನಿ-ಮೋಹಕುಗೂ ಮೋಹಕನಾದ, ತ್ವಯ್ಯಪಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ಮಾಯಾಂ-ಮೋಹಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನ, ವಿತರ್ಯ-ಪರ

ವಾಗಿಯೂ, ಆತ್ಮಾಕಾರವಾಗಿಯೂ, ಸಹ ಇರುವ ಅಂತಃಕರಣಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶರೂಪವಾಗಿ ತಿಳಿ
ಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ಇದೇ ಅದೆಂದು ವಿವಯರೂಪದಿಂದ ಅಳಿಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಲಾರದುದಿಲ್ಲ
ಎಲೈ ಹರಿಯೇ! ಒಂದುವೇಳೆ, ಎಲ್ಲಿ ಅತಿನಿಪುಣರಾದ ಯಾವವುರುವರಿಂದಲಾದರೂ ಬಹುಜನ್ಯರೂಪವಾದ ಕಾಲ
ದಿಂಭೂಮಿಯ ಪರಮಾಣುಗಳೂಕೂಡ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಣಿಸಲ್ಪಡುವವು. ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಹಿಮದ ತುಂತುರುಗ
ಳೂ ಮತ್ತೂ ನಕ್ಷತ್ರಾದಿಗಳ ಶಿರಣಂಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳೂ ಸಹ ಎಣಿಸಲ್ಪಡುವವು. ಹಾಗಾದರೂ ಸತ್ವರಜಸ್ತ
ಮೋಗುಣಂಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಕನಾದ ಈಜಗತ್ತಂ ಪಾಲನಗೆಯ್ಯಲು ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಹುಗುಣಂಗಳ ಆವಿ
ರ್ಭಾವದಿಂದ ಅವತರಿಸಿರುವ ನಿನ್ನ ಅನೇಕಕಲ್ಯಾಣಗುಣಂಗಳಂ ಇವು ಇವೆಂದು ಎಣಿಸಲು ಯಾರೂಸಮರ್ಥ
ರಾಗುವುದಿಲ್ಲ ||೭|| ಆದಕಾರಣದಿಂದ ನಿನ್ನಭಕ್ತಿಯೇ! ಮುಕ್ತಿಸಾಧನವೆಂದು ನುಡಿಯುವದಂತೆನೆ- ಎಲೈ, ಸ್ವಾಮಿ
ಯೇ! ಅದರಿಂದ ಯಾವವುರುವನು ನಿನ್ನ ದಯೆಯು ಯಾವಾಗ ಉಂಟಾದೀತೆಂದು ಅದಂ ಒಹುಮಾನಂಗಳ್ಯು
ನಾಗಿ ತನ್ನಿಂದ ಆಜ್ಞೆ-ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮಫಲಮು ಅನುಕ್ತನಲ್ಲದೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವವನಾಗಿ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸುಪೂಜಲಾ
ದ್ವರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಲೇಶವನ್ನೊದ್ದದೆ ಯಿರುವವನೂ ಆಗಿ ಜೀವಿಸುವನೋ ಅಂಥಾ ಭಕ್ತನೇ ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಂಪ
ಡೆಯಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು ||೮|| [ಈರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ಹೃದಯ ಗೇಯಲೋಸುಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ
ಯಂಕುರಿತು ತನ್ನ ಅಪರಾಧಮು ವಿಚ್ಛೇದನಂ ಗೇಯನದಂತೆ?] ಎಲೈಜಗದೀಶ್ವರನೇ! ಆದಿಪುರುಷನಾದ, ಅಪರಿಚ್ಛಿ
ನ್ನನಾದ, ಪರಮಾತ್ಮನಾದ, ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಗಳಂಗಳ, ಮಹಾತ್ಮರಿಗೂ ಮೋಹಕನಾದ, ನಿನ್ನನ್ನೂ ನಾನು ನನ್ನವಾ

ಮಿನಾರ್ಚಿರಗ್ನೈ ||೯||ಅತಃಕ್ಷಮಸ್ವಾಚ್ಯುತಮಿರಜೋಭೂಮೋಹ್ಯಜಾನತಸ್ತ್ವತ್ಪ್ರಭಗೀಶಮಾನನಃ | ಅ
ಜಾವಲೆಪಾಂಧತಮೋಂಧಚಕ್ಷುಃಪೋಹ್ಯೋಮಹಿಮಾಧವಾನಿತಿ||೧೦||ಕ್ವಾಹಂತಮೋಮಹದಹಂಬ
ಚರಾಗ್ನಿವಾರೂಘಸಂವಿಷ್ಟತಾಂಡಫಟಸಪ್ತವಿತಸ್ತಿಕ್ವಾಯಃ | ಕ್ವೇದ್ಯಗ್ವಿಧಾವಿಗಣಿತಾಂಡದರಾಣುಚರಾಃ
ವಾತಾಧ್ಯರೋಮವಿವರಸ್ಯಚತಮಹಿತ್ವಂ ||೧೧||ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣಂಗಳಭಗತಸ್ಯವಾದಯೋಕಿಂಕಲ್ಪತಮಾತಾರ

ಡಿಸಿ, ಆತ್ಮವೈಭವಂ-ನಿನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು, ಈಕ್ಷಿತುಂ-ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಐಚ್ಛಂ-ಬಯಸಿದನೋ, ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಅಹಂ-ನಾನು
ಅಗ್ನಿ-ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ, ಅರ್ಚಿಸಿ-ಉಗಿಯಹಾಗೆ, ಕಿರ್ಯಾ-ಎಷ್ಟುರವನಾಗಿರುವೆನು. ||೯|| ಹೇಅಚ್ಯುತ-ಎಲೈಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದ ಭಗವಂತನೇ
ಅತಃ-ಆಕಾರಣದ ದೇವಿಯಿಂದ, ರಜೋಭುವ-ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಉಚ್ಚವವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಜಾನತಃ-ಅರಿಯದೇಯಿರುವ, ತ್ವತ್ಪ್ರ
ಭಗ-ನಿನಗಿಂತಲೂ ವೇದಿಯಾಗಿ, ಈಶಮಾನನಃ-ನಾನು ಒಡೆಯನೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳ, ಅಜಾವಲೆ(ಪಾಂಧತಮೋಂಧಚಕ್ಷುಃ-ಅಜಾ
ವಲೇಪ-ನಾನು ಸ್ವೈಕರ್ತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಬುವವಗ್ನವೆಂಬ, ಅಂಧತಮಃ-ಕುರುಡುಕತ್ತಲೆಯಿಂದ, ಅಂಧಚಕ್ಷುಃ-ಕುರುಡಾದಕಂ
ಠಾಳ್ಳ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, “ಮಯಿ-ನಾನು ನಾಥನಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಏಷಃ-ಇವನು, ನಾಥವಾ-ನಾಥನುಳ್ಳವನು, (ನಾನೇ ಪ್ರಭುವಾದ್ದರಿಂದ
ಇವನೇ ನನ್ನ ಭೃತ್ಯನು)” ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಅನುಕಂಪ್ಯ-ದಯೆಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗಿರುವೆನು ||೧೦|| ತಮೋಮಹದಹಂ- ...
ಕ್ವಾಯಃ--ತಮಃ-ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿ ಯಿಂದಲೂ ಮಹತ್- ಮಹತ್ತತ್ವದಿಂದಲೂ, ಅಹಂ-ಅಹಂಕಾರದಿಂದಲೂ, ಖಂ-ಆಕಾಶದಿಂದಲೂ
ಚರ-ವಾಯುವಿನಿಂದಲೂ, ಅಗ್ನಿ-ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ವಾ-ಜಲದಿಂದಲೂ, ಭೂ-ಭೂಮಿಯಿಂದಲೂ, (ಅವ್ಯಕ್ತಾದವ್ಯಾವರಣಗಳಿಂದ)
ಸಂವಿಷ್ಟತ-ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಂಡಫಟ-ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂದಿಹೆ ಯೆಂಬ, ಸಪ್ತವಿತಸ್ತಿ- ನನ್ನ ಪರಿಮಾಣದಿಂದ ಏಳುಗೇಣು ಅಳತೆ
ಯುಳ್ಳ, ಕಾಯಃ-ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ವೀಗ್ರಹನಾದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಕ್ವ-ಎಲ್ಲಿ, ಈದ್ಯಗ್ವಿಧಾ- - - - ವಿವರಸ್ಯ-ಈದ್ಯಗ್ವಿಧಾ-ಹೀಗೆಯೇ,
ಅಪ್ಯಾವರಣಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವಾದ, ಅವಿಗಣಿತ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಿಸಲ್ಪಡದ, (ಅನೇಕಕೋಟಿ)ಅಂಡ-ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳೆಂಬ, ಪ
ರಾಣು- ಪರಮಾಣುಗಳೆ, ಚರಾ-ತಿರುಗಾಟಕ್ಕೆ, ವಾತಾಧ್ಯ-ಗವಾಹುಗಳಾಗಿರುವ, ರೋಮವಿವರಸ್ಯ, ಕೂದಲಕುಳಿಗಳುಳ್ಳ, ತೇ-ನಿನ್ನ,
ಮಹಿತ್ವಂಚ-ಮೊಡ್ಡಸ್ತಿಯೂ ಕೂಡ, ಕ್ವ-ಎಲ್ಲಿ, (ನನಗಿಂತಲೂಬಹಳ ಮೊಡ್ಡವನು, ಆದ್ದರಿಂದ ಅತಿತುಚ್ಛನಾದ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ
ಕರುಣಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗಿರುವೆನು) ||೧೧|| ಹೇಅಭೋಕ್ಷಜ-ಎಲೈ ಇಂದ್ರಿಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ವಿಷ್ಣುವೇ, ಮಾತು-ತಾ
ಯಿಯ, ಗರ್ಭಾಗತಸ್ಯ-ಬಸುರಲ್ಲಿರುವ ಮಗುವಿನ, ಪಾದಯೋ- ಕಾಲುಗಳೆ, ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣಂ-ಹಾರಾಡಿಸುವಕ್ಕುವು, ಆಗಸೇ-ಅಪ

ಯೆಯು ಪ್ರಸರಣಂಗೆಯ್ದು ನಿನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವು ನೋಡಲಿಚ್ಛಿಸಿದನೆಂಬುದು ಯಾವುದುಂಟೋ ಅಂತಾ ನನ
ದಪ್ಪವ್ಯಾಪಾರವು ನೋಡು. ಯಾವೇತಿಯು ಅಗ್ನಿಯ ದೇವಿಯಿಂದುದ್ಭವಿಸಿದ ಜ್ವಾಲೆಯು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ತ
ನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸುಮರ್ಥವಲ್ಲವೇ ಅದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನ
ಲ್ಲಿ ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇಂಥಾ ದೌರ್ಜನ್ಯವು ಮಾಡಲು ನಾನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರದವನು? ನನ್ನಿಂದ ಆಗತಕ್ಕದ್ದೇ
ನಿನ್ನ ||೯|| ಎಲೈಅಚ್ಯುತನೇ! ರಜೋಗುಣದ ದೇವಿಯಿಂದುದ್ಭವಿಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನದ, ಮತ್ತು ನಾನೇ ಸೃಷ್ಟಿ
ಕರ್ತನೆಂಬ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಂಥಾ ಪುದದಿಂದ ಕುರುಡಾದನೇತ್ರಗಳಿಲ್ಲವನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಸರ್ವೈಶ್ವರನಾದ ನಿನ್ನ ಹೊ
ರತು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಾನೇಜಗದೀಶ್ವರನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರವುಳ್ಳ, ಇಂತಾನನ್ನ ಅಪರಾಧವು “ಇವನು ಅನ್ಯತ್ರಾತ್ಮ
ಭುವಾಗಿರುವನಾದರೂ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿರುವ ನಾನುಯಿರುತಿರಲು ಇವನು ನನ್ನ ಭೃತ್ಯನೇನರಿ? ಎಂದು
ದಯೆಗೆಯ್ಯಲು ನನ್ನಂ ಯೋಗ್ಯನೆಂದುತಿಳಿದು ಹ್ರಮಿಸುವನಾಗು ||೧೦|| (ನೀನುಬ್ರಹ್ಮಾಂಡರೂಪವಾದ ದೇಹವು
ಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ ಈಶ್ವರನೂ ಎನ್ನವೆಯೇ? ಎಲೈಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಪ್ರಕೃತಿ, ಮಹತ್ತತ್ವ, ಅಹಂಕಾರ, ಆಕಾಶ, ವಾ
ಯು, ಅಗ್ನಿ, ಜಲ, ಪೃಥ್ವಿ, ಇವುಗಳೆಂಬ ಅವರಣಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಒಂದುಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಫಟದ ನನ್ನ ಪರಿಮಾಣ
ದಿಂದ ಒಗ್ಗೇಣುದ್ದವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಈನಾನೇ? ಇವೇಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಪರಿಮಿತಂಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳೆಂಬ ಪರಮಾ
ಣುಗಳ ಪರಿಭ್ರಮಣಾರ್ಥವಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗವಾಹುಗಳಂತಿರುವ ರೋಮಕೂಟಂಗಳಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯೇ? ಆದ್ದರಿಂದ
ಅತಿತುಚ್ಛನಾದನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ದಯೆಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡಲು ಯೋಗ್ಯನು ||೧೧|| ಎಲೈಕೃಷ್ಣದೇವನೇ! ಲೋಕದಲ್ಲಿಆಸ್ತಿ
ನಾಸ್ತಿಯೆಂಬ ಭಾವಭಾವ ಬೋಧಕಂಗಳಾದ ಕಬ್ಬಂಗಳಿಂದ ಅಧವಾ-ಸೂಕ್ಷ್ಮಲಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರ್ಯಕರಣಂಗಳೆಂಬ ಕಬ್ಬಂಗಳಿಂದ

ಭೋಕ್ಷಣಜಗತ್ | ಕಿಮಸ್ತಿನಾಸ್ತಿವ್ಯಪದೇಶಭೂಷಿತಂ ತವಾಸ್ತಿ ಕುಕ್ಷೇಕಿಯದಶ್ಯನಂತಃ | ೧೦ | ಜ
ಗತ್ತ್ರಯಾನೋದಧಿಸಂಪ್ಲವೇದನಾರಾಯಣನೋದರನಾಭಿನಾಳಾತ | ವಿನಿರ್ಗತೋಜಸ್ತಿ ಪ್ರತಿವಾಬ್ಧಿ
ವೈಮೃಪಾಕಿಂತ್ವೀಶ್ಯರತ್ನಂ ನಿರ್ಗತೋಸ್ತಿ | ೧೧ | ನಾರಾಯಣಸ್ತ್ವನಂಹಿಸರ್ವದಹಿಸಾಮಾತ್ಮಾ
ಸ್ಯುಧೀಶೋಖಿಲಲೋಕಸಾಕ್ಷೀ | ನಾರಾಯಣೋಂಗಾನರಭೂಜಲಾಯನಾತ್ಮಚ್ಚಾಪಿಗತ್ಯಂತವೈವಮಾಯ

ರಾಧಕೇಶವನು, ಕಲ್ಪತೇಜ-ಆಗುವುದೊ ಏನು, ಅಸ್ತಿನಾಸ್ತಿವ್ಯಪದೇಶಭೂಷಿತಂ-ಅಸ್ತಿ-ಉಂಟು, ನಾಸ್ತಿ-ಯಿಲ್ಲ, ಎಂಬ, ವ್ಯಪ
ದೇಶ-ಸೇವಿಂದ, ಭೂಷಿತಂ-ಅಲಂಕೃತವಾದ, ಕಿಯದಪಿ - ಕೂಂಚವಾದರೂ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಕುಕ್ಷೇಕಿ-ಹೊಟ್ಟೆಯ, ಅನಂತಃ-ಹೊರಗೆ,
ಅಸ್ತಿ-ಉಂಟೋ ಏನು; (ಇಲ್ಲಿ) ||೧೦|| ಜಗ-... .. ಪ್ಲವೋದೇ-ಜಗತ್ತ್ರಯ-ಮೂರುಲೋಕದ, ಅಂತ-ನಾಶಕಾಲದಲ್ಲ, ಉ
ಪದ-ಸಮುದ್ರಗಳ, ಸಂಪ್ಲವ-ಸೇರಿಕೆಯ, ಉದೇ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ನಾರಾಯಣಸ್ಯ-ನಾರಾಯಣನ, ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವ ವಿಷ್ಣುವಿನ,
ಉದರನಾಭಿನಾಳಾತ್-ಉದರ-ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ನಾಭಿ-ಹೊಕ್ಕಿನ, ನಾಳಾತ್-ದಂಟಿನದೇಯಿಂದ, ಅಜಿ-ಬ್ರಹ್ಮನು, ವಿನಿರ್ಗತಃ-ಹೊ
ರಗೆಬಂದವನು ಇತಿವಾಕ್ತು-ಇಂತೆಂಬ ಮಾತಾದರೋ, ನಮೃಪಾ-ಸುಳ್ಳವು, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವು, ಕಿಂತು-ಮತ್ತೇನಂದರೆ, ಈಶ್ವರ-ನಿ
ಯಾಮಕನೇ! ತ್ವತ್-ನಿನ್ನ ದೇಯಿಂದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ವಿನಿರ್ಗತಃ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ನಾಸ್ತಿ-ಉಂಟೋ ಏನು, (ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹು
ಟ್ಟಿದವನಾಗಿರುವನು) ||೧೧|| ಸರ್ವದೇಹಿನಾಂ-ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಆತ್ಮಾ-ಚೈತನ್ಯವು, ಅಸಿ-ಆಗಿರುವಿ. ಅಖಿಲಲೋಕಸಾಕ್ಷೀ-
ಅಖಿಲಲೋಕ-ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ, ಸಾಕ್ಷೀ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುವನು, ಅಸಿ-ಆಗಿರುವಿ. ಹಾಗಾದರೆ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ನಾರಾಯಣಃ-
ನಾರಾಯಣನು, ನಹಿ-ಅಲ್ಲವೇ, (ಅಹುದು) ಅಧೀಶ-ಒಡೆಯನೇ, ನರಭೂಜಲಾಯನಾತ್-ನರಭೂ-ನರನಿಂದಹುಟ್ಟಿದ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿತ್ವ
ಗಳೂ, ಜಲ-ನೀರೂ ಎಂಬ, ಅಯನಾತ್-ಆಶ್ರಯದಿಂದ, ನಾರಾಯಣಃ-ನಾರಾಯಣನು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಅಂಗಮೇವ-ಮೂರ್ತಿಯೇ ಆಗಿ
ರುವನು ತಚ್ಚಾಪಿ-ಪರಿಚಿನ್ನವಾದ ಜಲವೇ ಆಧಾರವಾಗಿವೆಳ್ಳ, ಅನಾರಾಯಣ ಶರೀರವೊಕ್ಕೂಡೆ, ಸತ್ಯಂ-ವಿಜ್ಞವಾದ್ದು, ನ-ಅಲ್ಲವು, ಕಿಂತು-
ಮತ್ತೆಯೇನೆಂದರೆ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಮಾಯೆಯೇವ- ಸ್ವರೂಪಾಕ್ಷಾನದಿಂದಲೇ ಕಲ್ಪಿತವಾದ್ದು. (ಅಪರಿಚಿನ್ನವಾದ್ದರಿಂದ ಪರಿಚಿನ್ನವನ್ನು

ದಾದರೂ; ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಸಮಸ್ತವಾದ ವಸ್ತುವು-ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಂತಲೂ ಹೊರಗೆ ಕೋಂಚವಾದರೂ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ
ಬಸುರಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿರುವವನಾಗಿರುವ ಪಾದಪ್ರಹಾರಗಳು ತಾಯಿಗೇಗೇ ಅಪರಾಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ! ಹಾಗೆ ನನ್ನ
ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವನು ನೀನಾಗಬೇಕು. [ನನ್ನನ್ನೂ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ
ನೀನು ತಾಯಿಯ ಹಾಗೆ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.] ||೧೦|| ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಮರ್ತ್ಯಪಾತಗಳೆಂಬ ಮೂರುಲೋಕಗಳ
ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಕೊಡಿಯಿರುವ ಸಮಸ್ತಸಮುದ್ರಗಳ ಮಹಾಜಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನ ಉ
ದರದಲ್ಲಿರುವ ನಾಭೀಪದ್ಮದವೇನಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನುಹುಟ್ಟಿದನೆಂಬ ಲೋಕವಾರ್ತೆಯು ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರದು. ಹಾಗಾ
ದರೂ- ಎಲೈ, ಪರಮೇಶ್ವರನೇ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿರುವೆನು. ||೧೧|| (ನೀನು ನಾರಾಯ
ಣನಿಗೆ ಪುತ್ರನಾದರೆ ನನಗೇನು, ಎಂದಲ್ಲಿ ಅನಾರಾಯಣನೇ ನೀನೆಂದು ಸಾಧಿಸುವನು- ಅದಂತೆನೆ-) ಎಲೈ, ಹರಿಯೇ!
ನಾರವೆಂಬಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾದ ಜೀವಸಮೂಹವೇ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ ಇರುವೆ. ಇನ್ನು ಸಮಸ್ತಪ್ರಾ
ಣಿಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮನಾದುದರಿಂದ ನೀನೇ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲವೆ, ಮತ್ತು ನಾರಕಬ್ಬಾರ್ಥವಾದ ಜೀವಸಮೂಹಕ್ಕೆ ನಿನ್ನದೇ
ಯಿಂದಲೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತಿದೆಯಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ತಕನಾದ್ದರಿಂದಲೂ ನೀನೇ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲವೆ, ನಾ
ರಕಬ್ಬಾರ್ಥವಾದ ಸರ್ವಜೀವಸಮೂಹವೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದಿದೆಯೇ. ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳೆಂ ಸಾಕ್ಷೀರೂಪದಿಂದ ನೋ
ಡುವಿ- ಆದುದರಿಂದಲೂ ನೀನೇ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲವೆ, (ನಾರಾಯಣಶಬ್ದದ ಸ್ವರೂಪ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ನಾರಾಯಣ
ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ ಅನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದೆ
ಯಿಂದಲೇ ಅದೂ ನೀನೇ ಸರಿಯೆಂದುಪೇಳುವನು-) ಎಲೈ, ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಎಲ್ಲವೂ ನೀರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವಾದಕಾರ
ಣದಿಂದ ನಾರ ಕಬ್ಬಾರ್ಥಗಳಾದ ಜಲಗಳೇ ಪೂರ್ವದೊಳಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ ನಾರಾಯಣನೆಂದು

ಯಾ || ೧೪ || ತಚ್ಚೈಜ್ಜಲಸ್ಥಂತವಸಜ್ಜಗದ್ವಿಲಾಸಿಂಮನದ್ವಪ್ಪಂಭಗವಂಸ್ತಧ್ಯವ || ಕಿಂವಾಸುದ್ವ
ವ್ವಂಹೃದಿಮತದ್ವೈವಕಿಂನೋಸದ್ವೈವಪುನರ್ವ್ಯದರ್ಶಿ || ೧೫ || ಅತ್ರೈವಮಾಯಾದಮನಾವತಾರೈಹ್ಯಸ್ಯಪ್ರಪಂ
ಚಸ್ಯಬಹಿಃಸ್ಪುಟಸ್ಯ | ಕೃತ್ಸ್ಯಸ್ಯಚಾನ್ತರ್ಜರಜನನ್ಯಾಮಾಯಾತ್ವಮೆವಪ್ರಕಟೀಕೃತಂತೆ || ೧೬ || ಯ
ಸ್ಯಕುಕ್ಷಾವಿದಂಸರ್ವಂಸಾತ್ಮಂಭಾತಿಯಥಾತಥಾ | ತತ್ತ್ವಯ್ಯಪೀಹತತ್ಸರ್ವಂಕಿಮಿದಂಮಾಯಾಯಾವಿ

ಅತ್ರಯಿಸಿ ಇರುವುದಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು || ೧೪ || ಹೇಭಗವ-ಎಲೈ ಅಚಿಂತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯನೇ, ತವ-ನಿನ್ನ, ತತ್-ಆ, ಜಗದ್ವಿಲಾಸಿ-ಜಗ
ದಾಶ್ರಯವಾದ ನಾರಾಯಣ ಶರೀರವು, ಜಲಸ್ಥಮೇವ-ನೀರಲ್ಲಿರುವುದೇ, ಸಚ್ಚೇತೆ-ಸತ್ಯವಾದರೆ, ತದೈವ-ಆಗಲೇ, ಮೇ-ನನ್ನಿಂದ,
ಕಿಂಸದ್ವಪ್ಪಂ-ಎಕೆ ನೋಡಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಹೃದಿ-ಹೃದಯಲ್ಲಿ, ಕಿಂವಾ-ಎಕೆತಾನೆ, ಸುದ್ವಪ್ಪಂ-ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು, ತದೈವ-
ಆಗಲೇ, ಮೇ-ನನ್ನಿಂದ, ಕಿಂನೋ-ಯಾಕೆ ನೋಡಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ, ಪುನಃ-ಮರಳಯು, ಸಪದ್ಯೇವ-ಈಗಲೇ, ಕಿಂವ್ಯದರ್ಶಿ-ಎನು ತೋರಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟಿತು, (ಆದ್ದರಿಂದ ಅದೂ ಮಾಯೆಯೇ) || ೧೫ || ಹೇಮಾಯಾದಮನ-ಎಲೈ, ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಷ್ಣುವೇ, ಅತ್ರೈವಾ
ವತಾರೇ-ಈ ಕೃತ್ಸ್ಯವತಾರದಲ್ಲಿಯೇ, ಬಹಿಃ-ಹೊರಗೆ, ಸ್ಪುಟಸ್ಯ-ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕೃತ್ಸ್ಯಸ್ಯ-ಸಮಸ್ತವಾದ, ಅ
ಸ್ಯಪ್ರಪಂಚಸ್ಯ-ಈಜಗತ್ತಿಗೆ, ಜನನ್ಯಾಃ-ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯ, ಅಂತರ್ಜರೇ-ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ, ಮಾಯಾತ್ವಮೇವ-ಸ್ವರೂ
ಪದ ಅಷ್ಟಾನದಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ತೋರ್ಮೆಯೇ, ತೇ-ನನ್ನಿಂದ, ಪ್ರಕಟೀಕೃತಂ-ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. || ೧೬ || ಯಸ್ಯ-ಯಾವ ನಿನ್ನ,
ಕುಕ್ಷೌ-ಬಸುರಿನಲ್ಲಿ, ಇದಂಸರ್ವಂ-ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ, ಯಥಾಭಾತಿ-ಹೇಗೆ ತೋರುವುದೋ, ಇಹಾಪಿ-ಹೊರಗೂ ಕೂಡ, ತತ್ಸರ್ವಂ-

ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಅಪುರುಷನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ? (“ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ನನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯು
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಎಂತು ಮಹಾಜಲವ ನಾಶಯಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವದು?” ಎಂದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವನು-) ಎಲೈ, ಈಶ್ವರನೇ! ಅನಾ
ರಾಯಣನು ಜಲವನಾಶಯಿಸಿರುವದು ಸಹ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದಲೇ ಹೊರತು ಸತ್ಯವಲ್ಲವು. || ೧೪ || (ಅಂತಪ್ಪ ಅಪ
ರಿಚ್ಛಿನ್ನತ್ವವನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವನು-) ಎಲೈ, ಅಚಿಂತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಜನರಿಗೆ ಅತ್ರಯಭೂ
ತನಾದ ನಿನ್ನ ಆ ದೇಹವು ಜಲದಲ್ಲಿರುವುದುಬ ಅರ್ಥವೇ ಸತ್ಯವಾದುದಾದರೆ ಪ್ರಳಯೋದಕದಲ್ಲಿರುವ ನಿನ್ನ
ನಾಭೀಕಮಲದಲ್ಲಿ ವಾಸುಗೆಯ್ದನಾನು ಅಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಕಮಲನಾಳಮಾರ್ಗದಿಂದ ಜಲದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಂಗೆ
ಯ್ದು ನೂರುಸಂವತ್ಸರಗಳವರೆಗೂ ಅರಸಿದವನಾದರೂ ಜಲದಲ್ಲಿ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ನಿನ್ನದೇಹವು ನನ್ನಿಂದ
ಕಾಣಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಹೊರಗೆಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವು ಸತ್ಯವಲ್ಲ- ಒಳಗೆ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಕಾಣಲ್ಪಡಲು ಯೋ
ಗ್ಯವಾದ ದೇಹವೇ ಸತ್ಯವೆಂದೀಯೋ, ಹಾಗಾದರೆ ಆಗ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನಿಂದ ಆ
ದೇಹವು ಕಾಣಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಜಲದವನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಪುನಃ ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ನ
ನ್ನಿಂದ ನೂರುಸಂವತ್ಸರಗಳವರೆಗೂ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಆಗಲೇ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಆದೇಹವು ಎನು
ಕಾರಣದಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಮತ್ತು ಆಗಲೇ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನದೇಹವು ಯಾವಕಾರಣ
ದಿಂದ ಕಾಣಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವೋ ಅಕಾರಣದಿಂದ ಅದೂ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯೇಸರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನಿನ್ನ ನಾರಾಯಣರೂ
ಪಕ್ಕೆ ದೇಶವಿಶೇಷದ ಪರಿಚ್ಛೇದವೂ ಸತ್ಯವಾಗಲಾರದು. || ೧೫ || ಎಲೈ, ಮಾಯಾಪರಿಹಾರಕನಾದ ಶಿವನಾಸು
ದೇವನೇ! ನಿನ್ನ ಈ ಅವತಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಸ್ತವಾದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಹೊರಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವದಾದರೂ,
ನಿನ್ನ ಉದರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತಾಪ್ರಪಂಚವು ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದಾದೇವಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನಿಂದಲೇ
ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಮಾಯಾಮಯವೆಂದು ಪ್ರಕಟಂಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. || ೧೬ || (ಹೊರಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಪ್ರಪಂ
ಚವೇ ನನ್ನ ಉದರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬರೂಪದಿಂದ ತೋರುವುದೇ ಹೊರತು ಸರ್ವ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾ
ಯಾಕಲ್ಪಿತವು ಹೇಗಾದೀತೆಂದರೆ ನುಡಿಯುವನು) ಯಾವ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿನೋಡಗೊಡಿದ ಈ ಸಮಸ್ತಪ್ರಪಂ

||೧೭|| ಅದೈವತ್ವದ್ವೈತಸ್ಯ ಕಿಂಮಮನತಮಾಯಾತ್ಯಮಾದರ್ಶಿತಂ ಹೈಕೋಸಿ ಪ್ರಥಮಂತತೋವ್ರಜ
ಸುಹೃದ್ವತ್ಸಾಸ್ಸಮಸ್ತಾ ಅಸಿ | ತಾವನ್ಮಸೀಚತುರ್ಭುಜಾಸ್ತದಖಿಲೈಸ್ಸಾಕಂಮಯೋಪಾಸಿತಾಸ್ತಾವ
ಸ್ತೈವಜಗತ್ಪ್ರಭೋಸ್ತತನಿದಂಬ್ರಹ್ಮದ್ವಯಂಕಿವ್ಯತೆ ||೧೮|| ಅಜಾನತಾಂತ್ವತ್ವದವೀಮನಾತ್ಮನಾ
ತ್ಯಾತ್ಮನಾಭಾಸಿತತ್ಯಮಾಯಾಮ್ | ಸೃಷ್ಟೃವಿವಾಹಂಜಗತೋವಿಧಾನಽವತ್ಸಮಪೋನ್ಮಇವತ್ರಿಕ್ಷತ್ರಃ ||

ಅದೈವವ್ರತ, ತಥಾಭಾತಿ-ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣಿಸುವುದು. ಸಾತ್ಯಂ-ಆತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ ಸಹಿತವಾದ, ತದಿದಂ-ಆ ಯಾಜಗತ್ತು, ತ್ವಯಿ-
ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಮಾಯಾಯಾವಿನಾ-ಅಜ್ಞಾನದ ತೋರ್ಮೆಯನ್ನು ಹೊರತು, ಕಿಂ-ವನಿದೆ, (ಜಗತ್ತುಮಿಥ್ಯೆಯೇ ಸರಿ) ||೧೭|| ಅದೈವ-ಈಗಲೇ,
ತ್ವದ್ವತ್-ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊರತು, ಅನ್ಯ-ಈಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಮಾಯಾತ್ಮಂ ಅಜ್ಞಾನಕಲ್ಪಿತವು, ಮಮ-ನನಗೆ, ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ನದರ್ಶಿ-
ತಂಕಿಂ-ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲವೇವನು. (ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಹೇಗೆಂದರೆ,-) ಪ್ರಥಮಂ-ಮೊದಲು, ಏಕೋಸಿ-ಒಬ್ಬನಾದೆ, ತತಃ-ಆಮೇಲೆ,
ವ್ರಜಸುಹೃತ್-ಗೋಕುಲಕ್ಕೆಮಿತ್ರನಾಗಿ, ವತ್ಸಾಸ್ಸಮಸ್ತಾಃ-ಕರುಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಅಸಿ-ಅದೆ, ಮಯಾಸಾಕಂ-ನನ್ನೊಡನೆ, ತದಖಿ-
ಲೈಃ-ಆತತ್ವಾದಿಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದಲೂ, ಉಪಾಸಿತಾಃ-ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ತಾವಂತಃ-ಅಷ್ಟುದಂದಿಯೂ, ಚತುರ್ಭುಜಾಃ-ನಾಲ್ಕುಕೋ-
ಳುಗಳುಳ್ಳವಿಷ್ಟು ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಅಸಿ-ಅದೆ, ಜಗಂತಿ-ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳು, ತಾವಂತ್ಯೇವ-ಅಷ್ಟೇ, ಅಭಾಸಿ-ಸೇನೇಲದೆ. ತತಃ-ನಿ-
ನ್ನಿಂದವಾಸ್ತವವಾದ, ಇದಂ-ಈವ್ರವು, ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ವಯಂ-ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎರಡನೆಯದಲ್ಲದಾಗಿ, ಶಿಷ್ಯತೇ-ಮಿಗುವುದು ||೧೮||
ತ್ವತ್ವದವೀಂ-ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ಅಜಾನತಾಂ-ತಿಳಿಯದವರಿಗೆ, ಅನಾತ್ಮನಿ-ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಧಿಷ್ಠಿಸಿಯಿರುವ, ಆ
ತ್ಮಾ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದನೀನು, ಆತ್ಮನಾ-ಸ್ವತಂತ್ರತೆಯಿಂದ, ಮಾಯಾಂ-ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು, ವಿತತ್ಯ-ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಿ, ಸೃಷ್ಟೃ-ಪ್ರ-
ಪಂಚದಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಅಹವಿ-ವ-ನನ್ನ ಹಾಗೂ, ಜಗತಃ-ಪ್ರಪಂಚದ, ವಿಧಾನೇ-ಪಾಲನದಲ್ಲಿ, ತ್ವಮಿವ-ನಿನ್ನ ಹಾಗೂ, ಅಂತೇ-
ನಾಕನದಲ್ಲಿ, ತ್ರಿಕ್ಷೇತ್ರಇವ-ಮುಕ್ತಂಜನಾದಶಿವನಹಾಗೂ, ಭಾಸಿ-ಸೇನೇತೋರುತ್ತಿರುವೆ, ||೧೯|| ಈಶ-ಬಡೆಯನಾದವಿಷ್ಟು ವೇ! ಅ

ಜವು ಯಾವರಿತಿಯಿಂದ ತೋರುತಲಿದೆಯೋ ಅದರಿತಿಯಿಂದ ಆ ಸಮಸ್ತಪ್ರಪಂಚವೂ ಹೊರಗೆ ಕೂಡತೋರು
ತಲಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಮಾಯೆಯೇ ಹೊರತು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಘಟಿಸಲಾರದು. ಈ ಪ್ರಪಂಚವು
ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ರೂಪವಾದುದೇ ಆದರೆ ಆಗ ಹೊರಗಿರುವ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡು
ವುದು. ಹಾಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನೀನೂ ದರ್ಪಣಸ್ಥಾನೀಯನೇ ಆದರೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವಿದೆಯಂಬ
ಜ್ಞಾನವು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಅಸತ್ಯವೇಸರಿ. ||೧೭||
ಎಲೈ, ಕೃಷ್ಣನೇ! ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನಾದ ನಿನ್ನಂ ಹೊರತು ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಮಾಯಾಕಲ್ಪಿತವೆಂದು ಈಗ ನಿನ್ನಿಂದ
ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಾದ್ದೇ ಆಯಿತು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ-ಮೊದಲು ನೀನೊಬ್ಬನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನೀನೇ
ಆನೇಕ ಗೋಪಾಲಕರಾಗಿಯೂ, ಕರುಗಳಾಗಿಯೂ, ಕೋಳಲಾಗಿಯೂ, ಕೊಂಬುಗಳಾಗಿಯೂ, ಬೆತ್ತದ
ಕೋಲಾಗಿಯೂ, ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿ; ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೂ, ಆಕರುಗಳೂ, ಕೋಳಲಾಮೊದ
ಲಾದ ಆ ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳೂ, ಸಹ ಚತುರ್ಭುಜರಾಗಿ ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಯುಕ್ತರಾಗಿ
ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ತತ್ವಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಯಿರುವ ನನ್ನಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ನೀನೇ ಆಸಮಸ್ತರೂಪನಾಗಿ ಇದ್ದೆ;
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನೀನೂ ಸಮಸ್ತಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟೆ; ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಅದ್ವಿತೀಯ
ವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪದಿಂದ ನಿಂತಿರುವನಾದಿ. ||೧೮|| ಎಲೈ, ಹರಿಯೇ! ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಜೋ
ಗುಣದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಾದ ನನ್ನಂತೆಯೂ, ಅದರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಗುಣದಿಂದ ವಿಷ್ಣು ರೂಪನಾದ ನಿನ್ನಂ
ತೆಯೂ, ಅದರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಮೋಗುಣದಿಂದ ರುದ್ರನಂತೆಯೂ, ಶುದ್ಧ ಚೈತನ್ಯ ಸ್ವರೂಪನಾದ
ನೀನೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಮಾಯೆಯಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನರಿಯದೆ ಮೂಢರಿಗೆ ಅನಾತ್ಮ ರೂಪವಾದ ಪ್ರ-
ಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವವನಂತೆ ತೋರುತಲಿರುವಿ. ||೧೯|| ಎಲೈ, ಈಶ್ವರನೇ! ಮತ್ತು ಜನ್ಮರಹಿತವಾದ ನಿನಗೆ ದೈವತಗಳ

ಸುರೇವ್ಯಪಿಪ್ಪಿಶತಧೈವನ್ಯವ್ಯಪಿತಿರೈಹ್ಯಯಾದಸ್ಯಪಿತೇಜನಸ್ಯ | ಜನ್ಮಾಸತುಂದುಮದನಿಗ್ರಹಾ
ಯಘ್ರಭೂವಿಧಾತಸ್ತದನುಗ್ರಹಾಯಚ ||೮೦|| ಕೊಪೆತ್ತಿಭೂಮನ್ಬುಗನ್ನರಾತ್ಮನೋಗೀಶ್ವರೋತೀರ್ಥ
ವತಸ್ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾಮ್ | ಕ್ವವಾಕಥಂವಾಕತಿವಾಕದತಿಪಿಸ್ತಾರಯಕ್ರೀಡಸಿಯೋಗಮಾಯಾಮ್ ||೮೧||
ತಸ್ಯಾದಿದಂಜಗದಕವಮಸತ್ತ್ವರೂಪಂಸ್ವಪ್ನಾಭಮಸ್ತುಧಿಪಣಂಪುರುದುಃಖದುಃಖಮ್ | ತ್ವಯೈವನಿ

ಜನಸ್ಯ-ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದವನಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಸುರೇಷುಜನ್ಮ-ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಮನಜನ್ಮವೂ, ಋಷಿಷು-ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ, ಜನ್ಮ-ನಾರದಾ
ದಿಜನ್ಮವೂ, ತಥೈವ-ಹಾಗೆಯೇ, ನೃವೃಷಿ-ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ, ಜನ್ಮ-ರಾಮಾದಿಜನ್ಮವೂ, ತೀರ್ಥಹು-ತಿರೈಗ್ಗಂತುಗಳಾದವೃಗಾ
ದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಜನ್ಮ-ನೃಸಿಂಹಾದಿಜನ್ಮವೂ, ಯಾದಸ್ಯಪಿ-ಜಲಜಂತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಜನ್ಮ-ನುತ್ಸ್ಯಕೋರ್ಮಾದಿಜನ್ಮವೂ, ಅಸತಾಂ-ದು
ಷ್ಕರಾದವರ, ದರ್ಮದನಿಗ್ರಹಾಯ- ದುರಹಂಕಾರವನ್ನು ಕಡಿಸಲೋಸುಗವೇ. ಪುರೋ-ಸಮರ್ಥನಾದ, ವಿಧಾತೇ-ಕರ್ತನೇ!
ನದನುಗ್ರಹಾಯಚ-ಸತ್ಪುರಷರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೋಸುಗವೂ, ಆಗುವುದು.||೮೦|| ಭೂರ್ಮ-ದೊಡ್ಡವನೇ, ಭಗವ-ಸರ್ವಜ್ಞನೇ,
ಪರಾತ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮನೇ, ಷೋಗೀಶ್ವರ-ಅದ್ಭುತಶಕ್ತಿಗಳುಳ್ಳವರಿಗೊಡೆಯನೇ ಭವತೇ-ನಿನ್ನ, ಊತೀ-ಲೀಲೆಗಳನ್ನು, ತ್ರಿಲೋ
ಕ್ಯಾಂ-ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ, ಕೋವೇತ್ತಿ-ಯಾವವನುಬಲ್ಲನು, ಕ್ವವಾ-ಎಲ್ಲಿಯೋ, ಕಥಂವಾ-ಹೇಗೋ, ಕತಿವಾ-ಎಷ್ಟೋ, ಕದಾ
ವಾ-ಯಾವಾಗಲೋ, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಯೋಗಮಾಯಾಂ-ಇಚ್ಛಾಮಯವಾದಮೋಸವನ್ನು, ಪಿಸ್ತಾರಯಕ್-ಹರಡುತೆಲಿರುವನಾಗಿ, ಕ್ರೀ
ಡಸಿ-ಅವತಾರರೂಪಗಳಿಂದಾಡುತೆಲಿರುವಿ, ||೮೧||ಯತೇ-ಯಾವಜಗತ್ತು, ಸ್ವಪ್ನಾಭಂ-ಕನಸಿಗೆಸಮಾನವೂ ಅಸ್ತಧಿಪಣಂ-ಕಾಂತ
ವಾದತೋರ್ಕೆಯುಳ್ಳದ್ದೂ, ಪುರುದುಃಖದುಃಖಂ-ಪೆತ್ತಾದಬಹುದುಃಖಗಳುಳ್ಳದ್ದೂ, ಆದ್ವರಿಂದ- ನಿತ್ಯಸುಖೋಭತನಾ- ನಿತ್ಯ-ನಾ
ಶವಿಲ್ಲದ, ಸುಖೋಭ-ಅನಂದಚಿನ್ಮಾತ್ಮವಾದ, ತನಾ-ಕೇರವುಳ್ಳ, ಅನಂತೇ-ಅಪರಿಮಿತನಾದ, ತ್ವಯೈವ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ, ಮಾಯಾ
ತೇ-ಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿಯದ ಅನಾದಿಭಾವಾಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಉದ್ಯದಪಿ-ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾದರೂ, ಸದಿವ- ಸತ್ಯನಾಗಿರುವಂತೆ, ಅವಿಭಾತಿ-ತೋ

ಲ್ಲಾಂತಾದ ವಾಮನಾದಿಜನ್ಮವೂ, ಋಷಿಗಳಲ್ಲಾಂತಾದ ನಾರದಾದಿಜನ್ಮವೂ, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಾಂತಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಿ
ಜನ್ಮವೂ, ತಿರೈಗ್ಗಂತುಗಳಲ್ಲಾಂತಾದ ನರಸಿಂಹಾದಿಜನ್ಮವೂ, ಜಲಜಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಮತ್ಸ್ಯಕೋರ್ಮಾದಿಜ
ನ್ಮವೂ, ಸಹ-ಅತಿಮತ್ತರಾದ ದುರ್ಜನರಂ ನಿಗ್ರಹಂಗೈಯಲೋಸುಗವೂ, ಸಜ್ಜನರಂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೋಸುಗವೂ
ಉಂಟಾದವು. [ಅಕಾರಣದಿಂದ ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿತೋರುವ ಈನಾನಾವಿಧರೂಪಂಗಳು ಒಂದೊಂದು ಕಾರ್ಯ
ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನವಾದ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೇ ಹೊರತು ಸತ್ಯವಾದವುಗಳಲ್ಲವು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ
ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಾಮನಾದ್ಯವತಾರದೊಳು ಯಾಚ್ಛಾದಿಕಾರ್ಪಣ್ಯವೂ, ರಾಮಾದ್ಯವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಕಾದಿ
ಗಳೂ, ಮಾಯಿಕದಾಗಿ ಆರೋಪಿತಗಳೇ ಹೊರತು ದಿಟವಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು. ||೮೦|| ಮತ್ತು ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾದ ಪಕ್ಷ್ಯ
ಜೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನಾದ ಯೋಗೀಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವನೇ! ನೀನು
ಸ್ವಕೀಯವಾದ ಮಾಯೆಯಿಂದ ವಿಸ್ತಾರಂಗೈಯ್ದ ಕ್ರೀಡಿಸುವೆ ಯಾದ್ದರಿಂದ ಅಂತಾ ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಲೋಕದ
ಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿರುವೆಂದೂ, ಯಾವೇತಿ ಯಿಂದಿರುವೆಂದೂ, ಎಷ್ಟೆಂದೂ, ಯಾವ ಸಮಯದೊಳಗೆಂದೂ, ಸಹ ಯಾವ
ಪುರುಷನು ತಾನೇ ತಿಳಿಯುವನು. [ನಿನ್ನ ಯೋಗ ಮಾಯಾ ವೈಭವವು ಚಿಂತಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಯಾವನೂ ತಿಳಿ
ಯಲಾರನು.] ||೮೧|| (“ಅದರೆ ಅವತಾರಂಗಳ ಮಹಿಮೆಯೂ ಕೂಡ ಚಿಂತಿಸಲಶಕ್ಯವಾಗಲಿ. ಪ್ರಪಂಚವು ಅಸತ್ಯವಾ
ದರೆ ಹೇಗೆ ಸತ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ” ಎಂಬ ಈ ಸಂಶಯವು ಪರಿಹರಿಸಿ ಪ್ರಪಂಚವು ಅಸತ್ಯವೇ ಸರಿಯೆಂದು
ನಿಶ್ಚಯಿಸುವನು. ಅದೆಂತೆನ-) ಎಲೈ, ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನಿತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದಾತ್ಮಕವಾದ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾದ
ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವ ಜಗತ್ತು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಲಯಂಗಳನೆಯ್ದುತೆ ಲಿರುವದಾದರೂ ನಿತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದಾ
ತ್ಮಕವಾದ ಅಧಿಷ್ಠಾನದ ಬಲದಿಂದ ನಿತ್ಯವಾದಂತೆಯೂ, ಸುಖಸ್ವರೂಪವಾದಂತೆಯೂ, ಚೇತನಸ್ವರೂಪವಾದಂತೆ
ಯೂ, ತೋರುತ್ತಿದೆಯೋ, ಆ ಯಾಜಗತ್ತು ದೃಶ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಕನಸಿಗೆ ಸಮಾನವಾದುದಾಗಿ, ಸ್ವತಃ ತೋ

ತೈಸುಖಬೋಧತನಾವನಂತೆ ಮಾಯಾತುಲ್ಯದಪಿಯತ್ನದಿವಾವಿಭಾತಿ ||೧೦|| ಎಕಸ್ತ್ವಮಾತ್ಮಾಪುರುಷಃ
ಪುರಾಣಸ್ಸತ್ಯಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿರನನ್ತದ್ಯುಃ|ನಿತ್ಯೋಕ್ಷರೋಜಸ್ರಸುಖೋನಿರಂಜನಃಪೂರೋದ್ಯಮೋ
ಮುಕ್ತಉಪಾಧಿತೋಮೃತಃ ||೧೧||ಎವಂವಿಧಂತ್ವಾಸಕಲಾತ್ಮನಾಮಪಿಸ್ವಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮಾತ್ಮತಯಾವಿಚ್ಛ

ರುತಲಿದೆಯೋ, ಅಕೇಷಂ-ಸಮಸ್ತವಾದ, ತದಿದಂಜಗತ್-ಆಯಾಪ್ರಪಂಚವು, ತಸ್ಮಾತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಅನತ್ಯಸ್ವರೂಪಂ-
ಸತ್ಯವಲ್ಲವು ||೧೦||ತ್ವಂ-ನೀನು, ಏಕಃ-ವಿಭಾಗವಿಲ್ಲದವನು, ಆತ್ಮಾ-ಜಡತ್ವವಿಲ್ಲದವನು, ಪುರುಷಃ-ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಮಿಂಚಿದವನು,
ಪುರಾಣಃ-ಅನಾದಿಯಾದವನು, ಸತ್ಯಃ-ತಿಶ್ಛಾಂತಬಾಧ್ಯನು, ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿಃ-ಸ್ವಪ್ರಕಾಶನು, ಅನಂತಃ-ನಾಶವಿಲ್ಲದವನು, ಆ
ದ್ಯುಃ-ಕಾರಣವಿಲ್ಲದವನು. ನಿತ್ಯಃ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನು, ಅಕ್ಷರಃ-ಕ್ಷಯಾದಿವಿಕಾರವಿಲ್ಲದವನು, ಅಜಸ್ರಸುಖಃ-ಕಾಲೋಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದ
ಸುಖರೂಪನು, ನಿರಂಜನಃ-ನಿರ್ಲಿಪ್ತನು, ಪೂರ್ಣಃ-ಕೂರತೆಯಿಲ್ಲದವನು, ಅದ್ವಯಃ-ಎರಡನೆಯವನು ವಿಲ್ಲದವನು, ಉಪಾಧಿತಃ-
ಕಾರ್ಯಕಾರಣೋಪಾಧಿಗಳಿಂಬ ಅವಿದ್ಯಾವಾಗ್ಯಗಳಿಂದ, ಮುಕ್ತಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನು, ಅಮೃತಃ-ಮೋಕ್ಷಸ್ವರೂಪನು||೧೧|| ಯೇ-
ಯಾವಪುರುಷರು, ಗುರ್ಮಕ ಚಕ್ಷುಷಾ-ಗುರು-ಅಜ್ಞಾನಪರಿಹಾರಕನೆಂಬ, ಅರ್ಕ-ಸೂರ್ಯ-ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಅಥವಾ ಸೂರ್ಯ
ನಹಾಗಿರುವಗುರುವಿನಿಂದ, ಲಬ್ಧ-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ, ಉಪನಿಷತ್-ಪೇದಾಂತಮಹಾವಾಕ್ಯಜ್ಞಾನವೆಂಬ, ಸುಚಕ್ಷುಷಾ-ಶುದ್ಧದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಏವಂವಿಧಂ-ಈರೀತಿಯಾಗಿರುವ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಆತ್ಮಾತ್ಮತಯಾ-ಪ್ರತಿಜ್ಞೆವಸ್ವರೂಪ ವಹತನದಿಂದ, ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞೇತ್ರದಲ್ಲಿ
ಯೋ ಜ್ಞೇತ್ರಜ್ಞನಾಗಿರುವಿಕೆಯಿಂದ, ಅಥವಾ ಜೀವಸೂಕ್ಷ್ಮಯಹತನದಿಂದ, ಸಕಲಾತ್ಮನಾಮಪಿ-ಸಕಲಜೀವಿಗಳೂ, ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ-

ಕೈಯಿಲ್ಲದುದಾಗಿ, ಅನೇಕ ವಿಧದದಾಖ ಪರಂಪರೆಯುಳ್ಳದುದಾಗಿ, ಇರುವುದರಿಂದ ಅಸತ್ಯವೇಸರಿ. ||೧೦|| ಎಲೈ,
ಕೃಷ್ಣನೇ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ದೃಶ್ಯವೋ ಅದೊಂದು ಅಸತ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅತ್ಯನಾದ ನೀನು ದೃ
ಗ್ರೂಪನಾದುದರಿಂದ ದೃಶ್ಯವಲ್ಲವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನೋರ್ವನೇ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನು. ಮತ್ತು, ಯಾವುದು ವಿಕಾ
ರಯುಕ್ತವಾದುದೋ ಅದೊಂದು ಅಸತ್ಯವಾಗಿರುವುದು, ಹಾಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಾದಿವದ್ವಿಕಾರಗಳು ಇಲ್ಲವು. ಅದಂ
ತೆಂದರೆ ನೀನು ಪುರುಷನಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚರೂಪ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವನು. ಅದ
ರಿಂದ ಆದಿಕಾರಣನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆಂಬ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲವು. ಮತ್ತು ನೀನು ನಿತ್ಯನಾದುದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ
ಉಂಟಾಗುವ ಅಸ್ತಿತ್ವಾದಿ ವಿಕಾರವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವು. ಮತ್ತು, ನೀನು ಅನುತನೂ ಅದ್ವಯನೂ ಆದುದರಿಂದ
ದೇಶಪರಿಚ್ಛೇದವೂ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದವೂ ವಸ್ತುಪರಿಚ್ಛೇದವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವಿ. ಇಂತಾನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಯೆಂ
ಬವಿಕಾರ ವಿಲ್ಲವು. ಸರ್ವದಾಸುಖ ಸ್ವರೂಪನಾದುದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ 'ಅಪಹ್ಲಯವೆಂಬ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲವು ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂ
ಪನಾದುದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾಶವೆಂಬ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲವು. ಹೀಗೆ "ಅಸ್ತಿ, ಜಾಯತೇ, ವರ್ಧತೇ, ಪರಿಣಮತೇ, ಅಪಹ್ಲೇ
ಯತೇ, ವಿನಶ್ಯತಿ-ಉಂಟು, ಹುಟ್ಟುತ್ತೆ, ಬೆಳೆಯುತ್ತೆ, ಹಂಣುಗುತ್ತೆ, ಹ್ವೇಣಿಸುತ್ತೆ, ನಾಶವಾಗುತ್ತೆ," ಎಂಬ
ಪಡ್ಡಾಭವವಿಕಾರಗಳು ನಿನಗಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನು. [ನೀನು ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪನು ಹೇ
ಗೆಂದರೆ-ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಪಾಪಿ, ವಿಕೃತಿ, ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂಬ ಈ ನಾಲ್ಕು ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೂ ನೀನು ವಿಷಯರೂಪನಲ್ಲವು.
ಅದೇನೆಂದರೆ ನೀನು ಆದಿಕಾರಣನಾದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲವಾಯಿತು. ಅತ್ಯನಾದುದರಿಂದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೂ
ಸ್ವಪ್ರಕಾಶನಾದುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ ಸಹ ಪಾಪ್ಯನಲ್ಲವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ನೀನು ಸ್ವತಃವ ಉಪಾಧಿಯ ದನೆ
ಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿರುವಿ, ಕುಟ್ಟಿ ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆಯುವುದರಿಂದ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಎಂತು ವಿಕೃತಿಯುಂಟಾಗುವುದೋ
ಅಂತು ಉಪಾಧಿಯಂ ಪರಿಹರಿಸುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ವಿಕೃತಿಯುಂಟಾಗಲಾರದು, ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ವಿಕಾರ್ಯನಲ್ಲ
ವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ನೀನು ಪೂರ್ಣನಾದುದರಿಂದಲೂ, ಅತಿಶಯವನುಂಟುಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಸಿಕ್ಕಲನಾದುದ
ರಿಂದಲೂ, ಕಲ್ಮಷವಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ನಾದುದರಿಂದಲೂ, ಕೂಡ ನೀನು ಸಂಸ್ಕಾರ್ಯನಲ್ಲವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು
ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೂ ನೀನು ವಿಷಯನಲ್ಲದುದರಿಂದ ನೀನೇ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪನೆಂದು ಭಾವವು. ||೧೧|| ಆದುದರಿಂದ

ಹೃತೇ| ಗುರ್ಮರ್ಮಲಬೋಧಪನಿವತ್ಸುಚಕ್ಷುಷಾಯತೇತರಂತೀವಭವಾನ್ಯತಾಂಬುಧಿಮ್||೨೪|| ಆತ್ಮಾನಮೇವಾ
ತ್ಯತಯಾಸಂಜಾನತಾಂತೈಸ್ತವಜಾತಾನಿಖಿಲಂಪ್ರಪಂಚಿತಮ್| ಜ್ಞಾನಭೂಯೋಪಿಚತತ್ಪ್ರಲೀಯತೇರಜ್ಜ್ವಲಿ
ಮಹೇರ್ಭೂಗಭವಾಭವಾಯಧಾ ||೨೫|| ಆಜ್ಞಾನಸಂಜ್ಞಾಭವಬಂಧಮೋಕ್ಷಾದ್ವಿನಾಮನಾನ್ಯೈಸ್ತಖಿಲತ
ಜ್ಞಾಭಾವಾತ್ | ಅಜಸ್ರನಿತ್ಯತ್ಯನಿಕೇವತೇವರವಿಚಾರ್ಯಮಾಣತರಣಾಪಿವಾಹನೀ||೨೬|| ತ್ವಾಮಾತ್ಮನಂಪ

ಸ್ವರೂಪವನ್ನಾಗಿ, (ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತಿಯೆಂದು) ವಿಚಕ್ಷತೇ-ತಿಳಿಯುವರೇ, ತೇ-ಅವರು, ಭವಾನ್ಯತಾಂಬುಧಿಂ-ಭವ-ಜನನಮರಣ
ದುಃಖಪ್ರವಾಹರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ, ಅನ್ಯತ-ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವಿವರ್ತನವಾದುದರಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾಭಾವಗೊಂಡ, ಅಂಬುಧಿಂ-ಕಡಲನ್ನು,
ತರಂತೀವ ದಾಂಟುವರೆಂಬಂತಿರುವರು (ಬಂಧವೆಂಬುವುದು ಸತ್ಯವಾಗಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ “ದಾಂಟುವರೆಹಾಗೆ” ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿ
ದೆ) ||೨೪|| ಆತ್ಮಾನವೇವ-ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನನ್ನೇ, ಆತ್ಮತಯಾ-ಬ್ರಹ್ಮತ್ವದಿಂದ, ವಿಜಾನತಾಂ-(ಬ್ರಹ್ಮೈವಾಕಮಸ್ತಿ)ಎಂದು, ತಿಳಿದ
ವರಿಗೆ, ನಿಖಿಲಂಪ್ರಪಂಚಿತಂ-ನಿಕಲಜಗತ್ತೂ, ತೇಸೈವ ಆಯಾತ್ಮಸ್ವರೂಪದಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ, ಜಾತಂ-ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿರುವುದು. ತತೇ
ಚ-ಅಜ್ಞಾನಕಲ್ಪಿತಪ್ರಪಂಚವೂ, ರಜ್ಜುಂ-ನಾಳವಹಾರಿಕವಾದನೇಣಿನಲ್ಲಿ, ಅಹೇ-ರಜ್ಜುಸ್ವರೂಪಾಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆರೋಪಿತವಾದ ಎಲ್ಲ
ತಿಭಾಸಿಕನರ್ಪದ, ಭೋಗ-ಕರೀರದ, ಭವಾಭವಾ-ಉತ್ಪತ್ತಿವಿನಾಶಗಳು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಭೂಯೋಪಿ-ಮರಳಿ
ಯೂ, ಜ್ಞಾನೇನ-ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಪ್ರಲೀಯತೇ-ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಲಯವಾಗುವುದು) ಅಭ್ಯಾ
ರೋಪಾರವಾದಗಳಿಂಪ ತತ್ಪ್ರನಿರ್ಣಯವಾಗುವುದು) ||೨೫|| ಪರೇ-ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ, ಕೇವಲೇ-ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಚಿನ್ಮಾತ್ರನಾದ, ಅ
ಜಸ್ರನಿತ್ಯತ್ಯನಿ-ಅಜಸ್ರ-ಪ್ರಿಕಾಲಗಳಿಲ್ಲಯೂ, ನಿತ್ಯ-ಅಬಾಧ್ಯವಾಗಿರುವ, ಆತ್ಮನಿ-ವಸ್ತುವು, ವಿಚಾರ್ಯಮಾಣೇ-ಸತಿ-ವಿಚಾರಿಸಲ್ಪ
ಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ತರಣೌ-ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಹನೀಷವ-ರಾತ್ರಿ ಹಗಲುಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಅಜ್ಞಾನಸಂಜ್ಞಾ-ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ವ್ಯವಹರವನ್ನೆ
ಭವಬಂಧಮೋಕ್ಷೌ-ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಂಧವೂ ಅವರವೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯೂ, ದ್ವಿನಾಮ-ಹೀಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಎರಡೂ, ಋತಜ್ಞಾಭಾ
ವಾತೇ-ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ವಭಾವವಾದ ಆತ್ಮನಿಗಿಂತಲೂ, ಅನ್ಯಾ-ಇತರಗಳಾಗಿ, ನಸ್ರಿ-ಇರುವುದಿಲ್ಲವು||೨೬|| ಆತ್ಮಾನಂ-ಆತ್ಮವಾದ, ತ್ವಾಂ-

ಯಾವವಾಹಾತ್ಮರು ಸಮಸ್ತ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೂ ಸಹ ಮುಖ್ಯಾತ್ಮ ರೂಪನಾಗಿಯೂ ಇಂತಾ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನಾ
ಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮರೂಪದಿಂದ ಗುರುತೆಂಬ ಸೂರ್ಯನದನೆಯಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಉಪ
ಪದರ್ಥ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕಂಠಿನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆಯೇ, ಅಮಹಾತ್ಮರು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅನ್ಯತ ಸಮುದ್ರ
ವಂ ದಾಂಟುವರು. ||೨೪|| (ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರವಂ ದಾಂಟುವರೆಂದರೆ ಆಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾನವೇ
ಕಾರಣವೆಂದು ನುಡಿಯುವನು-) ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪವು ಎಂದು ಆರಜ್ಜುವಿನ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತೋರಿ, ಪುನಶ್ಚ ರಜ್ಜು
ವಿನಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಆಳಿವುದೋ, ಅರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಎಂಟಾದ ದೇಹಾಭಿವಾಹನದಿಂದ ದೇಹವನ್ನೇ ಆತ್ಮವೆಂದು ತಿ
ಳಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಮೂಢರಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚವೂ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು. ’ ಪು
ನಶ್ಚ ಈದೇಹವೇ ಆತ್ಮವಲ್ಲ- ಜ್ಞಾನಾನಂದಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವನೇ ಆತ್ಮನು. “ ಇಂತೆಂಬ ದೃಢವಾದ ಅಪರೋಕ್ಷ
ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆ ಅಜ್ಞಾನವೂ, ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಆ ಪ್ರಪಂಚವೂ ಸಹ ಅಧಿಷ್ಠಾನ ರೂಪವಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ
ಲಯವನೆಯುವುದು. ||೨೫|| ಮತ್ತು-“ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಂಧವೂ ಆಸಂಸಾರದವೆನೆಯಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷವೂ” ಎಂದು
ಅಜ್ಞಾನಕಲ್ಪಿತಂಗಳಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವವೋ ಅವೆರಡೂ ಸಹ ಪ್ರಿಕಾಲಾ ಬಾಧ್ಯನಾಗಿಯೂ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶನಾಗಿ
ಯೂ ಇರುವ ಆತ್ಮನಿಗಿಂತಲೂ ಅನ್ಯಗಳಾದವಲ್ಲವು- ಆದಂತೆ- ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳುಗಳೆರಡೂ ಹೇಗೆ ಕಲ್ಪಿತ
ಗಳೇ ಹೊರತು ಸೂರ್ಯನಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗಳಾಗಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅಖಂಡಾನಂದರೂಪನಾಗಿಯೂ ನಿತ್ಯಕಾ
ದ್ಯ ಬುದ್ಧವುಕ್ತ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಂಗೆಯ್ಯಲು ಅಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಎಂಟಾದ
ಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವಾದ್ದುದಿಂದಲೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಜ್ಞಾನವೂ ಅದರಿಂದ ಎಂಟಾಗುವ ಮೋಕ್ಷವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲವಾಯಿ
ತು. ||೨೬|| ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ದೇಹಾದಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಂಗೆಯ್ದು ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನನ್ನು

ರಂಮತ್ಯಾಪರಮಾತ್ಮಾನಮೆವಚ | ಆತ್ಮಾಪುನರ್ಬಹಿರ್ಮೃಗ್ಯಾಹೋಅಜ್ಞಜನಾಜ್ಞತಾ || ೮೭ || ಅನರ್ಭಂ
ವೆನನ್ತಭವನ್ತಮೆವಹ್ಯತತ್ತ್ವಜನ್ಮೋಮೃಗಯಂತಿಸನ್ತಃ | ಅಸನ್ತಮಪ್ಯನ್ತ್ಯಾಹಿಮನ್ತರಣಸನ್ತಂಗುಣಂ
ತುಂಕಿಮುಯಂತಿಸನ್ತಃ || ೮೮ || ಅಧಾಪಿತೇದವಪದಾಮ್ಬಜದ್ವಯಪ್ರಸಾದಲೇಶಾನುಗೃಹೀತವ | ಜಾನಾ
ತಿತತ್ತ್ವಂಭಗವತ್ಮಮಹಿಮ್ನೋನಚಾನ್ಯಏಕೋಪಿಚಿರಂವಿಚಿನ್ತ್ವ || ೮೯ || ತದಸ್ತುಮೆದವಸಭೂರಿಭಾಗೇಭವೆ

ನಿನ್ನ ನ್ನ, ಪರಂ-ದೇಹಾದಿಕವನ್ನಾಗಿ, ಮತ್ಯಾ-ತಿಳಿದು, (ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ) ಪರಂ-ದೇಹಾದಿಯನ್ನಾಗಿ, ಆತ್ಮಾನಮೇವಚ-ಆತ್ಮವನ್ನಾಗಿ
ಯೂ, ಮತ್ಯಾ-ತಿಳಿದು, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಆತ್ಮಾ-ಚೇತನವಸ್ತುವು, ಬಹಿಃ-ಹೊರಗೆ, ಮೃಗ್ಯಾ-ಹುಡುಕಲ್ಪಡತಕ್ಕ ವನು (ಎಂಬುವು
ದು) ಅಜ್ಞಜನಾಜ್ಞತಾ-ಮೂಢಜನರ ಮೂಢತ್ವವೇ ಸರಿ, ಆಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು || ೮೭ || ಹೇಅನಂತ-ನಾಶರಹಿತನಾದ ಭಗವಂತನೇ
ಸಂತಃ-ಸತ್ಪುರುಷರು, ಅತತ್-ಚೇತನವಲ್ಲದ ಜಡವನ್ನು, ತ್ಯಜನ್ತ ಸ್ವಂತ-ಅಪವಾದದಿಂದ ಬಿಡುವರಾಗಿ, ಭವೇ-ಚಿಜ್ಜಡಾತ್ಮಕವಾದ ಶ
ರೀರದಲ್ಲಿ, ಅಂತಃ-ಒಳಗೆ, ಭವಂತಮೇವ-ನಿನ್ನನ್ನೇ, ಮೃಗಯಂತಿ-ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (ತಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮಗಳಿಗೆ ಎವೇ
ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ಭಾವವು.) ಅಂತಿ-ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ಅಸಂತಮಪಿ-ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದನ್ನಾದರೂ, ಅಹಿಮಂತರೇಣ-ಸರ್ವವನ್ನು ಹೊರ
ತು, (ಪ್ರಾಶ್ಚಿಭಾಸಿಕಸರ್ವವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದಹೊರತು) ಸಂತಂ-ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿರುವ, ತಂ-ಪ್ರಾಶ್ಚಿಭಾಸಿಕಕ್ಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾ
ದ, ಗುಣಂ-ರಜ್ಜುವನ್ನಾಗಿ, ಸಂತಃ-ಸತ್ಪುರುಷರು, ಯಂತಿಕಿಮು-ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆಯೇ ಎನು || ೮೮ || ಅಧಾಪಿ-ಇಷ್ಟಾದರೂ, ಪೇದೇ
ವ-ಓಸ್ವಾಮಿಯೇ ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪದಾಂಬುಜದ್ವಯಪ್ರಸಾದಲೇಶಾನುಗೃಹೀತವ-ಪದಾಂಬುಜದ್ವಯ-ಅವಿದಾಪರಗಳಿರದ, ಪ್ರ
ಸಾದಲೇಶ-ಕಿಂಚಿತ್ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ, ಅನುಗೃಹೀತವ-ಅನುಗೃಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪುರುಷನೇ, ಭಗವನ್ಮಹಿಮ್ನಃ-ಭಗವಂತನಾದ ನಿ
ನ್ನ ಮಹತ್ವದ, ತತ್ತ್ವಂ - ಯಾಥಾರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಜಾನಾತಿ - ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವನು. ಏಕೋಪಿ - ಒಬ್ಬನಾದರೂ, ಅನ್ಯಃ-ನಿನ್ನ
ಚರಣ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನು, ಚಿರಂ - ಒಪುಕಾಲವು, ವಿಚಿನ್ತ್ವ - ವಿಚಾರಿಸುವವ ನಾದರೂ, ನಜಾನಾತಿ - ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವು.
(ಜ್ಞಾನವು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಲಭ್ಯವೆಂದು ಭಾವವು) || ೮೯ || ಹೇದೇವ- ಓಸ್ವಾಮಿಣ್ಣೇ! ಯೇನ- ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅ
ಹಂ-ನಾನು, ಭವಜ್ಞಾನಾನಾಂ-ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರೊಳಗೆ, ಏಕೋಪಿ- ಯಾವನೊಬ್ಬನಾದರೂ, ಭೂತ್ವಾ- ಆಗಿ, ತವ- ನಿನ್ನ, ಪಾದ
ಪಲ್ಲವಂ- ಚಿಗುರಡಿಯನ್ನು, ನಿಷೇವೇ-ನೇವಿಸುವನೋ, ತತ್ - ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಸಭೂರಿಭಾಗಃ - ಆಮಹಾಭಾಗ್ಯವು, ಅತ್ರಭ

ಅಧ್ಯಾಸಂಗೈದಾ ಮೂಢಜನರಿಂದ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ನೆಪ್ಪೆವಾದವಸ್ತುವು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಈದೇಹೇಂದಿ
ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಢನಾಗಿರುವ ಆತ್ಮನು ಹೊರಗೆ ಹುಡುಕಲ್ಪಡುವನು. ಕಟಕಟಾ! ಅವರಮೂಢತ್ವವು ಅಶ್ಚರ್ಯ
ಕರವು || ೮೭ || ಎಲೈ, ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಸತ್ಪುರುಷರು ಚಿಜ್ಜಡಾತ್ಮಕವಾದ ಶರೀ
ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತತ್ಪುರೂಷವಾದ ಜಡವನ್ನು ಅತ್ಯನ್ಯಮೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವರಾಗಿ ಸದ್ರೂಪನಾದ ನಿನ್ನನ್ನೇ
ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. (ಅಂಥಾ ನಿನ್ನಂ ತಿಳಿಯುವುದೆ ಸಾಕು. ಅಸದ್ರೂಪವಾದ ಜಡಮು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದರಿಂದ
ಫಲವೇನೆಂದರೆ - ಅಧ್ಯಾಸಂಗೈಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥವು ತಿರಸ್ಕಾರಂಗೆಯ್ಯದೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವು ಉಂ
ಟಾಗಲಾರವೆಂದು ಸತ್ಪುರುಷರ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ನುಡಿಯುವನು) ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ
ತೋರುವ ಸರ್ಪವು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಹೊರತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಆ ಹಗ್ಗವು ಸತ್ಪುರುಷರು ಕೂಡ ತಿಳಿಯುವ
ರೋ ಏನು? ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇದು ಹಗ್ಗವೆಂದಿರಬಹುದು || ೮೮ || (ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾ
ಧಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮೋಕ್ಷವು ಕಾರಿತು ಭಕ್ತಿಯೂಕೂಡ ಸಾಧನವೆಂದು ಎಂತು ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಎಂದಲ್ಲಿ
ಪೇಳುವನು) ಎಲೈ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ! ಜ್ಞಾನವು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದಂತೆ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಅದರೂ
ನಿನ್ನ ಚರಣಾರವಿಂದಯುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಕದೇಶದ ಯಾವ ಪ್ರಸಾದಲೇಶವುಂಟೋ ಅದರಿಂದ ಅನುಗೃಹಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಪುರುಷನೇ ಭಗವಂತನಾದ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯ ತತ್ತ್ವವು ತಿಳಿಯುವನು. ಮಿಕ್ಕವನೊಬ್ಬನಾದರೂ ಬ
ಹುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತತ್ತ್ವಾಂಶವು ನಿರಾಕರಿಸುವುದರೊಡನೆ ವಿಚಾರಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ನಾದಾಗೈ ನಿನ್ನ ತತ್ತ್ವವು
ತಿಳಿಯಲಾರವು || ೮೯ || (ಎಲೈ, ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಅದೇಕಾರಣದಿಂದ ಈಬ್ರಹ್ಮಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಿರ್ಯಗ್ಜನ್ಮತುಗಳಲ್ಲಿ

ತತ್ರವಾನ್ಯತ್ರತುವಾತಿರಕ್ತ್ಯಮ್ | ಯನಾಹಮೇಕೋಪಿಭವಜ್ಜನಾನಾಂಭೂತ್ವಾನಿವೇತವಮಾದಪಲ್ಲವಮ್ ||೩೦||
ಅಹೋತಿಥನ್ಯಾಸಬ್ರಗೋರಮಣ್ಯಸ್ತನ್ಯಾಮೃತಂಪೀತಮತೀವತಮುದಾ | ಯಾಸಾಂವಿಭೋವತ್ಸತರಾತ್ಮ
ಜಾತ್ಯನಾಯತ್ಪ್ರಪ್ತಯದ್ಯಾಪಿಚನಾಲಮಧ್ವರಾಃ ||೩೧|| ಅಹೋಭಾಗ್ಯಮಹೋಭಾಗ್ಯಂನಂದಗೋಪವ್ರಜಾ
ಕಸಾಹು | ಯನ್ಮಿತ್ರಂಪರಮಾನಂದಂಪೂರ್ಣಂಬ್ರಹ್ಮಸನಾತನಮ್ ||೩೨|| ಎಷಾಂತುಭಾಗ್ಯಮಹಿಮಾಚ್ಯುತ
ತತಾವದಾಸಾಂತಮೇಕಾದಶೈವಹಿವಯಂಬತಭೂರಿಭಾಗಾಃ | ಎತದ್ಧೃಷೀಕಚಪಕ್ವೈರಸಕ್ಯತ್ಪಿಬಾಮಕೃತ್ಯಾ

ವೇವಾ-ಈಬ್ರಹ್ಮಜನ್ಮದೊಳಗಾದರೂ, ಅನ್ಯತ್ರತು-ಇತರಜನ್ಮದೊಳಗಾದರೂ, ತಿರಕ್ತ್ಯಂವಾ- ತಿರೈಕಜನ್ಮಗಳೊಳುಯಾವಜನ್ಮದೊಳ
ಗಾದರೂ, ಮೇ-ನನಗೆ, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ||೩೦|| ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕನಾದಬಡೆಯನೇ, ಯತ್ಪ್ರಪ್ತಯೇ-ಯತೇ-ಯಾವನಿನ್ನ, ತೃಪ್ತಯೇ
ಇಚ್ಛಾಪೂರ್ತಿಗೆ, ಅದ್ಯಾಪಿಚ-ಈಗಲೂಕೂಡ, ಅಧ್ವರಾಃ-ಯಜ್ಞಗಳು, ನಾಲಂ-ಸಾಲವೇ; ತೇ-ಆ, ವತ್ಸತರಾತ್ಮಜಾತ್ಯನಾ
ವತ್ಸತರ-ನಂಜಕರುಗಳ, ಆತ್ಮಜ-ಮಕ್ಕಳ, ಆತ್ಮನಾ-ರೂಪವುಳ್ಳ, ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಯಾಸಾಂ-ಯಾವಗೊಲ್ಲತಿಯರಯಾವಗೋವು
ಗಳ, ಸ್ತನ್ಯಾಮೃತಂ-ಮೊಲೆಹಾಲು, ಅತೀವ-ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬಂತೆ, ಪೀತಂ- ಕುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ತಾಃ-ಅಂತಾ, ವ್ರಜಗೋರಮ
ಣ್ಯಃ-ವ್ರಜ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವ, ಗೋ-ಆಕಳುಗಳೂ, ರಮಣ್ಯಃ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರೂ, ಅತಿಥನ್ಯಾಃ-ಬಹಳಕೃತಾರ್ಥರು. ಅಹೋ-ಅಶ್ಚ
ಯಃ ||೩೧|| ಪರಮಾನಂದಂ-ಅಖಂಡನಿತ್ಯಶುಭದ ಸುಖರೂಪವಾದ, ಪೂರ್ಣಂ-ಪರಿಚ್ಛೇದವಿಲ್ಲದ, ಸನಾತನಂ- ತ್ರಿಕಾಲಾಬಾದ್ಯ
ವಾದ, ಬ್ರಹ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಯನ್ಮಿತ್ರಂ-ಯಾರಿಗೆಗಳೆಯನಾಗಿರುವನೋ, ತೇಷಾ-ಆ, ನಂದಗೋಪವ್ರಜಾಕಸಾಂ-
ನಂದಗೋಪನ ಗೋಕುಲವೇಸ್ಥಾನವಾಗಿವೆಳ್ಳಗೋಗೋಪಾಲಕ. ಭಾಗ್ಯಂ-ಪುಣ್ಯವು, ಅಹೋ-ಅಶ್ಚರ್ಯವಾದ್ದು, ಅಹೋಭಾಗ್ಯಂ-
ಪುಣ್ಯವಾಕ್ಯರ್ಯವಾದ್ದು ||೩೨|| ಹೇಅಚ್ಯುತೇ-ಎಲೈಕೃಷ್ಣನೇ, ಎಷಾಂ-ಈಗೋಪ ಗೋಪಾಲಕರ, ಭಾಗ್ಯಮಹಿಮಾ-ಪುಣ್ಯಾತೀತಯ
ವಾದರೋ, ತಾವದಾಸಾಂ- ಅಪ್ಪಿರಲಿ, ಶರ್ವಾದಯಃ- ರುದ್ರನೇಮೊದಲಾದ, ಏಕಾದಶ-೧೧ ದೇವತೆಗಳು, ವಯಮೇವ-ನಾವೇ
ಮನೋಬುದ್ಧ್ಯಹಂಕಾರ ದಶೇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು||೩|| ಎತದ್ಧೃಷೀಕಚಪಕ್ವೈಃ-ಎತತೇ-ಈ, ಹೃಷೀಕ- ಇಂದ್ರಿಯಗಳಂ
ಬ, ಚಪಕ್ವೈಃ-ಪಾನಪಾತ್ರೆಗಳಿಂದ, ತೇ-೧೮ನೆಯ ಚಿತ್ತಾಭಿಮಾನಿಯಾದನಿನ್ನ, ಅಂಘ್ರ್ಯವಜಮಧ್ವಮೃತಾನವಂ-ಅಂಘ್ರಿ-ಚರಣವೆಂಬ
ಉದಜ-ತಾವರೆಯ, ಮಧು-ಬಂಡೆಂಬ, ಅವೃತಾಸವಂ- ರುಚ್ಛವಾದ್ದರಿಂದ ಅವೃತವಾಗಿಯೂ ಮುಕರವಾದ್ದರಿಂದ ಮಧ್ಯವಾ

ಯಾವಜನ್ಮದೊಳಗಾದರೂ ಯಾವಭಾಗ್ಯದಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನಭಕ್ತಮಧ್ಯಸ್ಥನಲ್ಲಿ ಯಾವವನಾದರೂ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ನಿನ್ನ
ಪಾದಪಲ್ಲವಮ ನೇನಿಸುವೆನೋ ಅಂತಾಮಹಾಭಾಗ್ಯವು ನನಗೆಲುಂಟಾಗಲಿ. ||೩೦|| (ದೇವಾದಿಗಳಜನ್ಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎಲ್ಲಿ
ಯಾದರೂ ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳಜನ್ಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಅತಿಕುತೂಹಲದಿಂದ ವಿಚ್ಛೇದನಂಗೆಯ್ಯನು
ಎಲೈ, ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಯಾವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟುಮಾಡಲೋನುಗ ಸಮಸ್ತಯಜ್ಞಗಳೂ ಕೂಡ
ಸಮರ್ಥಗಳಾಗಲಿಲ್ಲವೋ; ಅನೀನು ಕರುಗಳ ರೂಪದಿಂದಲೂ ಪುತ್ರರ ರೂಪದಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ತೃಪ್ತಿ
ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ಯಾವಗೋವುಗಳ ಮತ್ತು ಯಾವಗೋಪಾಂಗನೆಯರ ಅವೃತರೂಪವಾದ ಸ್ತನಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ
ಕ್ಷೀರವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪಾನಂಗೆಯ್ದೆಯೋ, ಅಂತಾ ವ್ರಜದಲ್ಲಿರುವ ಗೋವುಗಳೂ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರೂ ಸಹ
ಆಹಾ! ಆತ್ಮತಥನ್ಯರೂ. ||೩೧|| ಎಲೈ, ಕೃಷ್ಣನೇ! ಮತ್ತು ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ, ಪರಮಾನಂದರೂಪನಾಗಿ, ಆದಿಕಾರ
ಣನಾಗಿ, ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ನೀನೇ ಯಾರಿಗೆ ಪರಮಮಿತ್ರನಾಗಿ ಇರುವೆಯೋ ಅಂತಾ ಜನರ
ಭಾಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯವು. ಅಕಟಕಟಾ! ಅವರ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲವು. ||೩೨|| ಎಲೈ, ಕೃಷ್ಣನೇ! ಶೋತ್ರಾದಿದಶೇಂ
ದ್ರಿಯಗಳು ಮನೋಬುದ್ಧ್ಯಹಂಕಾರಗಳು ಅಂತಾ ಹದಿಮೂರರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ದೊಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನಿಗ
ಳಾದ- ದಿಕ್ಕುಗಳು; ವಾಯುವು, ಸೂರ್ಯನು, ವರೂಣನು, ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳು, ಅಗ್ನಿಯು, ಇಂದ್ರನು, ಉ
ಪೇಂದ್ರನು, ಮೃತ್ಯುವು, ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಚಂದ್ರನು, ರುದ್ರನು, ಬ್ರಹ್ಮನಾದನಾನು, ಸಹ ಹದಿಮೂರು ಮಂದಿ
ಯಾದ- ರುದ್ರನೇ ಮುಖ್ಯನಾದವರಾದ- ನಾವು, ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಈಗೋಕುಲ ವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರ ಇಂದ್ರಿ
ಯಂಗಳೆಂಬ ಪಾತ್ರಂಗಳಿಂದ, ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯವನಾಗಿ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನಿ ಯಾಗಿರುವ ವಾಸುದೇವನಾದ ನಿನ್ನ

ದಮೋನ್ಯುಜಮಧ್ಯವೃತ್ತಾಸಮತೆ ||೩೩|| ತದ್ಭೂರಿಭಾಗ್ಯಮಿಹಜನ್ಮಕಿಮಪ್ಯಟವ್ಯಾಯದ್ಗೃಹಂ
ಲೆಪಿತಮಾಂಘ್ರಿರಜೋಭಿಷೇಕಮ್ | ಯಜ್ಞೇವಿತಂತುನಿಖಿಲಂಭಗವಾನ್ಮುಕ್ತಾಂದಸ್ವದ್ಯಾಪಿಯತ್ಪದರಜ
ಶ್ಚೈತಿಭಿರ್ವಿವೃಗ್ಯವಾ||೩೪|| ಏಷಾಂಘ್ರೀಪನವಾಸಿನಾಮುತಭವಾನ್ಮುಂದವರಾತೇತಿ | ಶ್ವೇತೋನಿವೃಳಲಾ
ತ್ಪಲಂತ್ವದಪರಂಕುಪ್ಯತಾಯಾನ್ಮುಹ್ಯತಿ | ಸದ್ವೇಷಾದಿವಪೂತನಾಪಿಸಕುಲಾತ್ವಾಮೆವದವಾತಾ | ಯದ್ಧಾ

ಗಿಯೂ ಇರುವರಸವನ್ನು, ಅಸಕ್ಯ-ಅತೀನೇಕಾವರ್ತಿ, ಪಿಬಾಮಃ-ಕುಡಿಯುವವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಭೂರಿಭಾಗಾಃ-ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಣಿವೃಕ್ಷವರು
ಬತ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು ||೩೩|| ಯತ್ಪದರಜಃ-ಯಾವವನಚರಣಧೂಳಿಯು, ಅಮ್ಯಾಪಿ-ಈಗಲೂಕೂಡ, ಶ್ರುತಿಭಿಃ-ವೇದಗಳಿಂದ, ವಿಸ್ಮ
ಗ್ಯಂ-ಹುಡುಕಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ಭಗವಾಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ, ಸಮುಕ್ತಾಂಧಕಿ-ಅಪೋಕ್ಷದಾಯಕನಾದಕೃಷ್ಣನು, ನಿಖಿಲಂ
ಸಮಸ್ತವಾದ, ಯಜ್ಞೇವಿತಂ-ಯಾಜನ್ಯವುಳ್ಳವರಬದುಕಾಗಿದೆಯೋ, ತತ್-ಅಂತಾ, ಇಹ-ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಅಟವ್ಯಾಂ-ಬೃಂದಾವನ
ದಲ್ಲಿ, ತತ್ರಾಪಿ-ಅದಲೊಳಗೂ, ಗೋಕುಲೇ - ನಂದವ್ರಜದಲ್ಲಿ, ಕತಮಾಂಘ್ರಿರಜೋಭಿಷೇಕಂ-ಕತಮ-ಯಾವರೂಬಬ್ಬನ, ಅಂ
ಘ್ರಿರಜಃ-ಚರಣಧೂಳಿಯು, ಅಭಿಷೇಕಂ-ಸ್ನಾನವುಳ್ಳ, ಕಿಮಪಿ-ಯಾವುದೋಬಂದು, ಜನ್ಮ-ಶರೀರವು, ಯತೇ-ಯಾವುದೋ, ತತ್-
ಅದು, ಭೂರಿಭಾಗ್ಯಂ-ಬಹುವುಣ್ಯವುಳ್ಳದ್ದು ||೩೪|| ಹೇದೇವ-ಎಲೆದೇವನೇ, ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ಏಷಾಂ-ಈ, ಘೋಷನಿವಾಸಿನಾಂ-ಗೋ
ಕುಲದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ, ಸಿಮಾತ-ಯಾವಫಲವನ್ನು ತಾನೆ, ರಾತಾ-ಕೊಡುವವನಾಗುವಿ, ಇತಿ-ಇದರಿಂದ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಚೇತಃ-ಮನಸ್ಸು
ವಿಶ್ವಪುರ್ವ-ವಿಶ್ವ-ಸರ್ವಕ್ಕೂ, ಫಲಾತೇ-ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿರುವ, ತ್ವತೇ-ನಿನಗಿಂತಲೂ, ಅಪರಂ-ಬೇರೆಯಾದ, ಫಲಂತು-ಫಲವನ್ನಾ
ದರೂ, ಕುತ್ರಾಪಿ-ಎಲ್ಲಿಯೂ, ಅಯತೇ-ಹುಡುಕುವುದಾಗಿ, ದೊರೆಯದೇಮೋಹವನ್ನುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಹೇದೇವ-ಎಲೆದೇವನೇ, ಪೂತನಾ
ಪಿ-ಪೂತನೆಯೆಂಬರಕ್ಕೆನಿಯೂಕೂಡ, ಸದ್ವೇಷಾದಿಪ-ಸತ್-ಸತ್ಪುರುಷರ, ವೇಷಾದಿವ-ಅಲಂಕಾರದದೆಯಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಸ
ಕುಲಾ-ತಮ್ಮನಾದಬಕಾನುರಸಿಂಧಸಹಿತಳಾಗಿ, ತಾವೇವ-ನಿನ್ನನ್ನೇ, ಅಪಿತಾ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದಳು(ಅದರ)ಯದ್ಧಾ...

ಪಾದಸದ್ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮನೋಹರವಾದ ಮದಕರವಾದ ಮಕರಾದವೆಂಬ ಅಮೃತವಂ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಪಾನಂ
ಗೆಯ್ಯತ ಇಷ್ಟಮಹಾ ಭಾಗ್ಯಮಂತರಾಗುತ್ತಿರುವವು. ಅದುದರಿಂದ ಈಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರ ಭಾಗ್ಯದ
ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೆಂಬ ಪೇಳಲು ಯಾವವನು ಸಮರ್ಥನಾಗುವನು, ||೩೩|| ಎಲೈಶ್ರೀಹರಿಯೇ! ಯಾವನನ್ನ ಪಾದಸದ್ಭಾಗ
ಗಳ ರಜಸ್ಸು ವೇದಗಳಿಂದಲೂಕೂಡ ಅರಸಲ್ಪಡುವುದೇಹೊರತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಾ
ಭಗವಂತನಾದ ನೀನು ಯಾವ ಗೋಕುಲ ವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಜೀವನರೂಪನಾಗಿರುವೆಯೋ
ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಅಂತಾ ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ
ಯಾವವನಾದರು ಒಬ್ಬನ ಪಾದಧೂಳಿಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಂದಾನೊಂದು ಜನ್ಮವಾವು
ದುಂಟೋ, ಆಜನ್ಮವೇ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳವರು ದಾದುದರಿಂದ ಆಜನ್ಮವು ನನಗೆ ಉಂಟಾಗಲಿ. ||೩೪|| ಎಲೈ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೇ! ಮತ್ತುಯಾರಗೃಹಂಗಳು, ದ್ರವ್ಯಂಗಳು, ಪುತ್ರರು ಪ್ರಿಯರು, ಆಪ್ತರು, ದೇಹಂಗಳು ಒಂ
ಧುಗಳು, ಪ್ರಾಣಂಗಳು ಮೊದಲಾದವು, ಕೂಡ ನಿನಗೋಸುಗವೇ ಇರುವವೋ, ಅಂತಾ ಈ ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ
ವಾಸಂಗೆಯ್ದ ಗೋಪಾಲರು ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ನಿನ್ನೆಲ್ಲರವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೀನು ಋಣಗ್ರಸ್ತ
ನಂತೆ ಅವರಿಗೆ ವಶ್ಯನಾಗಿರುವಿ. (“ಆದರೆ ಯಾವುದರಿಂದ ನಾನು ಸಾಲಗಾರನಾಗುವೆನು? ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಂ ಕೊ
ಡಲು ನನಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲವೋ?” ಎಂದಲ್ಲಿ) ಇವರಿಗೆ ಸರ್ವಫಲಾತ್ಮಕನಾಗಿರುವ ನಿನಗಿಂತಲೂ ಅನ್ಯವಾದ ಯಾ
ವಫಲವನ್ನು ನೀನು ಕೊಡುವೆಯೋ ಎಂದು ನನ್ನ ಚಿತ್ತವು ಸರ್ವತ್ರ ಸಂಚರಿಸಿ ವಿಚಾರಿಸುವುದಾದರೂ ಇವರಿಗೆ
ತಕ್ಕಫಲವು ಅರಿಯದೆ ಮೋಹವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. (“ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನೇ ದಯೆಯಾದ್ದು ಋಣವಂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊ
ಳ್ಳುವೆನು.” ಎಂದಲ್ಲಿ) ಭಕ್ತರವೇಷವಂ ಧರಿಸಿ ನಟನೆಗಯ್ದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಪಾಪಿಪ್ಪಳಾದ ಪೂತನೆಯೂ ಕೂಡ ತನ್ನ
ಸಹೋದರರಾದ ಅಘಾಸುರ ಬಕಾನುರರೊಡನೆ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಳು. (ಇವರಿಗೂ “ಅರಿತಿಯಿಂದ ನನ್ನ

ಮಾರ್ಘಸುತಪ್ರಿಯಾತ್ಮತನುಗೋಪ್ರಾಣಾಃ ಕಯಾಸ್ತ್ವತ್ಕೃತೇ ||೩೫|| ತಾವದಾ ಗ್ರಾ ದಯಃ ಸ್ತನಾ ಸ್ತಾ ಪತ್ಯಾ
ರಾಗ್ಯಹಂ ಪ್ರಹಮ್ | ತಾವನೋ ಹೋಂಘ್ರಿನಿಗಲೋಯಾವತ್ಕೃಷ್ಣಾ ನತೇಜನಾಃ ||೩೬|| ಪ್ರಸಂಚಂಽಪ್ಪ್ರಸಂ
ಚೋಪಿವಿಡವ್ವಯಸಿಮಾಯಯಾ | ಪ್ರಸನ್ನಜನತಾನಂದಸುಮೋಹುಪ್ರಧಿತುಂಭವಾಃ ||೩೭|| ಜಾನಂತ

ಕಯಾಃ..ಯತೇ-ಯವಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಿ, ಧಾಮ-ಸ್ಥಾನವೂ, ಅರ್ಧ-ಪ್ರಯೋಜನವೂ, ಸುತ-ಮಕ್ಕಳೂ, ಪ್ರಿಯ-ಇವ್ವರೂ, ಆತ್ಮ-
ಜೀವನೂ, ತನು-ಕುರವೂ, ಗೋ-ಪಕುಗಳೂ, ಪ್ರಾಣ-ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ, ಅಕಯಾಃ-ಶ್ವಪಯಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಕೂಡ, ತ್ವತ್ಕೃತೇ-
ನಿನಗೋನುಗವೇ ಆಗಿವೆಯೋ, (ಅಂತಮಗನಿನ್ನನ್ನೇ ಹೊರತುಯೇನನ್ನ ಕೊಟ್ಟೆಯೆ) ||೩೫|| ಹೇಕೃಷ್ಣಾ- ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಜನಾಃ-
ಜನಗಳು, ಯಾವತ್-ಯಾವವರೆಗೂ, ನತೇ-ನಿನ್ನ ವರಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ತಾವತಾ-ಆವರೆಗೂ, (ಅಮಗ) ರಾಗಾದಯಃ-ಕಾಮಕೋಪ
ಧಾದಿಗಳೇ, ಸ್ತೇನಾಃ-ಕಳ್ಳರಾಗಿರುವರು, ಗೃಹಂ-ಮನೆಯು, ತಾವತ್-ಆವರೆಗೂ, ಕಾರಾಗೃಹಂ-ಸರೆಮನೆಯಾಗಿರುವುದು, ಮೋ
ಹಃ-ಪುತ್ರದಾರಧನಾದಿಗಳಿಲ್ಲ ವ.ಮತೆಯು, ತಾವತೇ-ಆವರೆಗೂ, ಅಂಘ್ರಿನಿಗಳಿ-ಕಾಲಸಂಕಲಯಾಗಿರುವುದು, ||೩೬|| ಭವಾಃ-ನೀ
ನು, ನಿಪ್ಪ್ರಪಂಚೋಪಿ-ದ್ವೈತವ್ಯಾಪಾರವಿಲ್ಲದವನಾದರೂ, (ಜಗದ್ವ್ಯಾಪಾರವರ್ಜನಾದರೂ) ಮಾಯೆಯಾ-ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯಿಂ
ದ, ಕಬಳನಾಗಿ, ಪ್ರಸನ್ನಜನತಾನಂದಸುಮೋಹಂ-ಪ್ರಸನ್ನ-ಕರಣಾಗತವಾದ, ಅಧವಾ ನಂಬಿದವರಾದ, ಜನತಾ- ಜನನಮು
ಹದ, ಆನಂದಸುಮೋಹಂ-ಸುಖಪರಂಪರೆಯನ್ನು, (ಆನಂದಧಾರೆಯನ್ನು) ಪ್ರಧಿತುಂ-ಪ್ರಖ್ಯಾತೀಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ, ಪ್ರಸಂಚಂ-
ಲೋಕವನ್ನು, ವಿಡಂಬಯಿಸಿ-ಅನುವರಿಸುವಿ ||೩೭|| ಹೇಪ್ರಭೋ-ಎಲೈ ಸಮರ್ಥನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಜಾನಂತವನ-ನಿನ್ನ ನ್ನದಿಟವಾಗಿ
ಬಲ್ಲೆನೆಂಬವರೇ, ಜಾನಂತು-ತಿಳಿದಿರಲಿ, ಬಹುಕ್ತ್ಯಾ-ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಿನಿಂದ, ಸಿಂ-ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವು, ತವ-ನಿನ್ನ, ವೈಭವಂ-ಐ
ಶ್ವರ್ಯವು, ಮೇ-ನನ್ನ, ಮನಸಃ-ಅಂತರಂಗಕ್ಕೂ, ವಪುಃ-ಕವೀರಕ್ಕೂ, ವಾಚಃ-ವಾಕ್ಯಿಗೂ, ಸಗೋಚರಂ-ಕಾಣಿಸುವದಲ್ಲ, (ವಿಷ

ನ್ನೇ ಫಲವನಾಗಿತ್ತು ಸಾಲತೀರಿನಿಕೊಳ್ಳುವೆ : ನಂದರೆ ಆ ಫಲವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಲವೆಂದು ನಿರ್ಣಯ
ಗೆಯ್ಯನು.) ಯಾರ ಮನೆಯಂತಾದ ಸಮಸ್ತಪದಾರ್ಥಗಳೂ ನಿನಗೋನುಗ ಅರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವೋ, ಅಂತಾ ಭಕ್ತಿ
ಯುಕ್ತರಾದ ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿರೂಪನಾದ ನಿನ್ನನ್ನ ನೀನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಎಂತು ಸಾಕಾದೀತು? ನೀ
ನು ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಯುಣಗಸ್ತನೇಸರಿ. ||೩೫|| (ರಾಗಾದಿ ರಹಿತರಾದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿ
ಗೂ ಕೂಡ ನನಗಿಂತಲೂ ಅನ್ಯವಾದ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವು ಲೇಕವಾತ್ಸವಾದರೂಯಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಗೋ
ಕುಲವಾಸಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನನೇ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆಸಾಲದು? ಎಂದರೆ ವಿಚ್ಛೇದನುಗೆಯ್ಯನು.) ಎಲೈ, ಕೃಷ್ಣದೇವನೇ! ಲೋ
ಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ಎಷ್ಟು ಪರ್ಯಂತವೂ ನಿನ್ನಭಕ್ತರಾಗವೇ ಇರುವರೋ ಅಷ್ಟುಪರ್ಯಂತವೂ ಅವರಿಗೆ ಕಾಮ
ಕ್ರೋಧಾದಿಗಳುಂಟಾಗುವವು. ಮತ್ತು ಅಷ್ಟುಪರ್ಯಂತವೂ ಅವರು ಚೋರರಾಗಿರುವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ
ಮನೆಯು ಸೆರಸಾಲೆಯಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತು ಮೋಹವೂಸಹ ಅವರಸಾದಂಗಳಿಗೆ ಸುಕತೆಯಾಗಿರುವುದು. ನಿನ್ನ
ಭಕ್ತರಿಗಾದರೋ ಒಂದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಾದಿಗಳುಂಟಾದರೂ ಅವೂಸಹ ನಿನ್ನಲ್ಲೇ ನಿಮ್ಮೆಯುಳ್ಳವಾಗಿ
ಅವರಸಂಸಾರ ಬಂಧನು ಪರಿಹರಿಸುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಸನ್ಯಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆಯೇನೂ ವಿಶೇಷವಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗಿಂತಲೂ
ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಭಜನವೆಂಬುವುದೊಂದು ವಿಶೇಷವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು. ||೩೬|| (ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಇವರಿಗೆ ಪು
ತ್ರಾದಿರೂಪದಿಂದ ಇರುವನೆಂದಲ್ಲಿ ವಿಚ್ಛೇದಿಸುವನು.) ಎಲೈ, ವ್ಯಾಸಕನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯೇ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಕರಣಾಗತವಾದ ಜನಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಆನಂದಪರಂಪರೆಯಂ ವಿಸ್ತಾರಗೈಯ್ಯ ಲೋಸುಗ ನೀನು ನಿಪ್ಪ್ರಪಂಚನಾದರೂ
ಪ್ರಸಂಚವನನುಸರಿಸಿ ನಟನಂಗೈಯ್ಯತೆರವಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಾ ಕೂಟವಾದ ಪುತ್ರತ್ವಾದಿಗಳಿಂದ, ಗೋಕುಲವಾ
ಸಿಗಳ ಅಂತಾ ಭಕ್ತಿಯು ಸಾಲತೀರಲಾರದು. [ನೀನೂ ಯುಣಮುಕ್ತನಾಗಲಾರೆ.] ||೩೭|| (ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈವರೆಗೂ
ಭಗವಂತನು ಚಂತ್ಸಿಸಲು ಅಶಕ್ಯವಾದ ಅನುತ್ಕುಲಗಳಿಲ್ಲವ ನಾನುಸರಿಂದ ಸ್ವತಃ ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಈ

ಎವಜಾನಂತುಕಿಂಬಹೂಕ್ತ್ಯಾನಮರಭೂ| ಮನಸೋವಪುಷೋವಾಚೋವೈಭವಂತವಗೋಚರಮ ||೩೪||
 ಅನುಜಾನೀಹಿಮಾಂಕೃಪ್ಣ ಸರ್ವಂತ್ವಂವೆತ್ತಿಸ್ಸರಸ್ವದೃಕ್ | ತ್ಯಮೇವಜಗತಾಂನಾಥೋಜಗಚ್ಛೇತತ್ಪಾರ್ಷ್ವತ
 ಮ||೩೫|| ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣಪೃಷ್ಣಕುಲಪುಷ್ಕರಜೋಪದಾಯೀ| ಹ್ವಾನಿರ್ಜರದ್ವಿಜಃಶೂದಧಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಣ| ಉ
 ದ್ಧರ್ಮಶಾರ್ವರಹರಕ್ಷಿತಿರಾಹ್ವಸದು| ಗಾಕಲ್ಮ ಮಾರ್ಕಮರ್ಹಃ * ಭಗವನ್ನಮಂ||೩೬|| ಶ್ರೀಕೃಪಾಕೃಷ್ಣಾಭಿ
 ಪೂಯಃಪೂಮಾನಂತ್ರಿಸರಿಕ್ರಮ್ಯಪಾದಯೋ| ನತ್ವಾಭೀಷ್ಟಂಜಗದ್ಧಾತಾಸ್ವಧಾಮಪ್ರತ್ಯಸದ್ಯತ||೩೭||

ಯವಲ್ಲವು, ದೋರೆಯುವುದಲ್ಲ ||೩೪|| ಕೃಪ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನೇ, ಸರ್ವಪೃಕ್-ಸಕಲಸಾಕ್ಷಿಯಾದ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಸರ್ವಂ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ವೇ
 ಚ್ಛೇ-ತಿಳಿದಿರುವಿ ತ್ವಮೇವ-ನೀನೇ, ಜಗತಾಂ-ಜಗತ್ತುಗಳಿಗೆ, ನಾಥಃ-ಒಡೆಯನಾಗಿರವಿ. ಎತನ್ವಿಗಳ್ವು- ಈಪ್ರಪಂಚವೂ, ತಮ-
 ನಿನಗ, ಅರ್ಪಿತಂ-ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು ಕೂತು, ಅನುಜಾನೀಹಿ- ಹೊರಡುವುದಕ್ಕನುಜ್ಞೆಯುಂಕೊಡವ
 ನಾಗು ||೩೫|| ವೃಷ್ಣಿ-ಕುಲಪುಷ್ಕರಜೋ(ಪದಾಯೀ-ವೃಷ್ಣಿ-ಕುಲ-ಯಾದವರಲ್ಲಿವೃಷ್ಣಿ-ಗಳವಂಜವೆಂಬ, ಪುಷ್ಕರ-ಕಮಲಕ್ಕೆ, ಜೋಪದಾ
 ಯೀ- ಸೂರ್ಯನಹಾಗೆಪ್ರೀತಿಯುಂಕೊಡುವವನೇ! ಹ್ವಾ .. ಕಾರ್ಣಿ-ಹ್ವಾ-ಭೂಮಿ, ನಿರ್ಜರ-ದೇವತೆಗಳು, ದ್ವಿಜ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಪ
 ಶು-ಗೋವುಗಳು, ಎಂಬ-ಉಪಧಿ-ನಮುಪ್ರಕ್ಕೆ, ವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಣಿ-ಚಂದ್ರನಹಾಗೆವೃದ್ಧಿಯನ್ನುಮಾಡುವವನೇ! ಉದ್ಧರ್ಮ- ಪಾಸಂಪ
 ಧರ್ಮವೆಂಬ, ಕಾರ್ವರ-ಇರಳಿನ, ಇರಳಿನಕತ್ತಲೆಯನ್ನು, ಹರ-ದೀಪಾಗಿ ಸ್ವಾತೃ-ಗಳಂತೆಪರಿಹರಿಸುವನೇ! ಹ್ವೀತಿರಾಹ್ವಸದ್ಭಕ್ತ-ಹ್ವೀ
 ತಿ-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ, ರಾಹ್ವಸ-ಕಂಸಾದಿಗಳಿಗೆ, ಭುಕ್ತ-ಮೋಕ್ಷಮಾಡುವವನೇ! ಅರ್ಹ-ಎಲ್ಲರಗೊಪ್ಪೊಪ್ಪಿಸುವವನೇ, ಭಗವಾ
 ನ್ವತ್ಸುಷ್ಣೈಶ್ವರೈರ್ಮುಖ್ಯವನೇ, ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದಕೃಷ್ಣನೇ, ಅರ್ಹಂ- ಸೂರ್ಯನಿರುವವೆಗೋ, ಲಕ್ಶ್ಮಂ-ಪ್ರಳಯದವೆಗೋ,
 ತೇ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ ||೩೬|| [ಶುಕವಚನವು] ಜಗದ್ಧಾತಾ-ಜಗತ್ತೆ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಧಾತಾ-ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದಬ್ರಹ್ಮನು,
 ಬೋಮಾನಂ-ಮೊಡ್ಡದೇವರಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅಭಿಷ್ಠಯ-ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, ತ್ರಿಸರಿಕ್ರಮ್ಯ-ಮೂರುಸಲಪ್ರದಕ್ಷಿ
 ಣಮಾಡಿ, ಪಾದಯೋಃ-ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ನತ್ವಾ-ಎರಗಿ, ಅಭೀಷ್ಟಂ-ಬೇಕಾದ, ಸ್ವಧಾಮ-ತನ್ನಸತ್ಯಲೋಕವನ್ನು, ಪ್ರತ್ಯಸದ್ಯತ-
 ಸೇರಿದನು||೩೭|| ಭಗವಾ-ಭಗವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವಯಂಭುವಂ-ತಾನಾಗಿಹುಟ್ಟಿದಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು, ಅಥವಾತನ್ನಮಗನಾದಬ್ರಹ್ಮನ

ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾವು ಬಲ್ಲೆವೆಂದು ನುಡಿಯುವ ಕೆಲವರಂ ಕುರಿತು ಹಾಸ್ಯಂಗೆಯ್ದನೆ ಹಾಗೆ ವಿಚ್ಛಾಸಿಸು
 ವನು.) ಎಲೈ, ಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಂ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುವರು ತಿಳಿಯಲಿ. ಸಲವು
 ಮಾತುಗಳೆಂ ನುಡಿಯುವದರಿಂದ ಫಲವೇನು? ನನ್ನ ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯು ಗೋಚ
 ರವಲ್ಲ ||೩೪|| ಎಲೈ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯೆ! ನೀನು ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಮ್ರ
 ?ನಬಲಾದಿಸಮಸ್ತ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೂ ಸಹ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವಿ. ನಾನಾದಲೋ, ನೀನೇ ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳಿಗೂ
 ನೆಂದು ಇಷ್ಟಮಾತ್ರವನ್ನೇ ಬಲ್ಲೆನು. ಅದುದರಿಂದ ಇದು ನನ್ನದೆಂಬ ಮಮತೆಗೆ ವಿಷಯವಾಗಿರುವ ಜಗತ್ತೂ
 ನ್ನ ಕರೀರವೂ ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ನನಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯುಂ ಕೊಡುವನಾಗು. ||೩೫|| ಯಾದವ
 ಋಬ ಪದ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರೀತಿಯನುಂಟು ಮಾಡುವ ನಾದುದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ, ಮತ್ತು ಭೂಮಿದೇ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಗೋವುಗಳು ಇವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಗಳಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನುಂಟು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪೂರ್ಣಚಂ
 ರಾನನಾದ, ಮತ್ತು ಪಾಪಂಧಧರ್ಮವೆಂಬ ಅಂಧಕಾರಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಕನಾದುದರಿಂದ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರನಿಗೆ
 ಃ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಂಸಾದಿ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಉದ್ಭವಿಸುವನಾಗುತ್ತಲೇ ದ್ರೋಣಂಗೆಯ್ಯ ನಾದುದರಿಂದ
 ಾನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ, ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದರೆ ನಿಶಾಚರರಿಗೆ ಭಯವಾಗುವುದು.] ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯ
 ಗಳಿಗೂ ಪೂಜ್ಯನಾದ, ಭಗವಂತನಾದ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಕಲ್ಪಪರ್ಯಂತವೂ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಮೆಂದು
 ನು||೩೬|| ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಕೇಳು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೃವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು-ಈಪೂ
 ತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನು ಈರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಂಗೆಯ್ದು ಮೋರುಬಾರಿ ಪ್ರ
 ಾದಂಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವಾದ ಸತ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಎಯ್ದಿದನು. ||೩೭|| ಅನಂತ

ತತೋನುಜ್ಞಾಪ್ಯಭಗವಾಃ ಸ್ವಭವಂಪ್ರಾಪ್ತಿಸ್ಥಿತಾಃ | ವತ್ಸಾಃ ಪುಳಿನಮಾನಿನ್ಯೈರ್ಯಥಾವಾರ್ತಸಖಂ ಸ್ವಕಮ್ || ೪೧ ||
 ಏಕಸ್ಥಿತ್ವಂ ಪಿಯಾತೇಬ್ದಿಪಾಶ್ರಣೇಶಂಚಾನ್ತರಾತ್ಮನಃ ಕೃಷ್ಣಮಾಯಾಹತಾರಾಜಃ ಕ್ಷಣಾರ್ದ್ರಂವೇನಿ
 || ೪೨ || ಕಿಂಕಿನ್ನವಿಸ್ತೃಂ ತೀಹವಾಯಾಮೋಹಿತಚೇತಸಃ | ಯನ್ಮೋಹಿತಂಜಗತ್ಸರ್ವಮಭೀಷ್ಟಂವಿ
 ಸ್ತೃತಾತ್ಮಕಮ್ || ೪೩ || ಉಚುಶ್ಚ ಸುಹೃದಂಕೃಷ್ಣಂ ಸ್ವಾಗತಂತೀರಂದಸಾ | ನೈಕೋಪ್ಯಭೋಜಕಬಳವಹಿತ
 ತ್ಸಧುಭುಜ್ಯತಾಮ್ || ೪೪ || ತತೋಹಗ್ಧಪೀಕಶೋಭ್ಯವಹ್ಯತ್ಯಸಹಾರಭಕೈಃ | ದರ್ಶಯಂಶ್ಚ ರಾಜಗರಂ
 ನ್ಯವರ್ತತಮನಾದ್ವೈಜಮ್ || ೪೫ || ಬರ್ಹಪ್ರಸೂನನವಧಾತುನಿಚಿತಿ | ತಾಂಗೇಷೋದ್ರಾದ್ಧಮವೇಣದಳಶೃಂಗರ

ನ್ನು, ಅನುಜ್ಞಾಪ್ಯ-ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟುಕಳುಹಿಸಿ, ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಪ್ರಾಪ್ತಿಸ್ಥಿತಾಃ-ಇರುವ, ವತ್ಸಾಃ-ಕರುಗಳನ್ನು
 ಯಥಾವಾರ್ತ-ಸಖಂ-ಮುನ್ನಿನಂತೆಯೇ ಸ್ನೇಹಿತರುಳ್ಳ, ಸ್ವಕಂ-ತನ್ನದಾದ, ಪುಳಿನಂ-ವರಳಿಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಲಿನಿನ್ಯೈ-ಕರೆತಂ
 ದನು || ೪೧ || ಪೇಶಾರ್ಜ-ಎಲೈ ಸೋರಯೇ, ಆತ್ಮನಃ-ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ, ಅಭವಾತಮಗೆ, ಪಾಶ್ರಣೇಶಂ-ಪಾತ್ರನೊಡೆಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣ
 ಮಂತರಾಚ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೊರತಿದ್ದುಕೊಂಡ, ಏಕಸ್ಥಿತ್ವಂ-ಒಂದಾದ, ಅಬ್ದೇ-ಸಂವತ್ಸರವು, ಯಾತೇ-ಸತ್ಯಪಿ-ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ
 ರೂ, ಕೃಷ್ಣಮಾಯಾಹತಾರಃ-ಕೃಷ್ಣನಮಾಯೆಯಿಂದಮೋಹಿತರಾದ, ಅರ್ಭಕಾಃ-ಹುಡುಗರು, ಕ್ಷಣಾರ್ದ್ರಂ-ಸಂವತ್ಸರಕಾಲವನ್ನರೆ
 ನಿಮುಷವನ್ನಾಗಿ, ಮೇನಿನ್ಯೈ-ತಿಳಿದರು || ೪೨ || ಜಗತ್ಸರ್ವಂ-ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ, ಯನ್ಮೋಹಿತಂ-ಯಾವಮಾಯೆಯಿಂದಮೋಹಿತ
 ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಅಭೀಕ್ಷಣಂ-ಆಶಿಸುವಾಗ, ವಿಸ್ತೃತಾತ್ಮಕಂ-ವಿಸ್ತೃತ-ಮರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಆತ್ಮಕಂ-ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವಾ
 ಗುವುದೋ, ಮಾಯಾಮೋಹಿತಚೇತಸಃ-ಅಂತಾಮಾಯೆಯಿಂದಮೋಹಿತವುಳ್ಳಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು, ಇಹ-ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಕಿಂಕಿಂ-
 ಆವಾವುದನ್ನು, ನನಿಸ್ತೃಂ-ಮರೆತುಹೋಗುವುದು ಇಲ್ಲವೇ? || ೪೩ || ಸುಹೃದಂ-ಪ್ರಿಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ತೇ-
 ನಿನಗೆ, ಸ್ವಾಗತಂ-ಸುಖಾಗಮನವಾಯಿತೋ? ನೀನು ಸುಖವಾಗಿ ಬಂದೆಯ್ಯಾ, ಏಕೇಕಬಳೋಪಿ-ಒಂದುತುತ್ತಾದರೂ, ನಾಭೋಜಿ-ಉಣ
 ಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು. ತತಃ-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ಅತೀರಂಪಸಾ-ಬಹುವೇಗದಿಂದ, ಏಕ-ಒಬ್ಬ, ಸಾಧು-ಚನಾಗಿ, ಧುಜ್ಯತಾಂ-ಉಣಲ್ಪಡಲಿ, ಎಂ
 ದು, ಉಕುಶ್ಚ-ಹೇಳಿದರು || ೪೪ || ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಪೀಕೇಶಃ-ಶಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಅರ್ಭಕೈಸ್ಸಹ-ಹುಡುಗರೊಂ
 ದಿಗೆ, ಹಸತ್ಸಹ-ಸಗುತಲಿರುವನಾಗಿ, ಅಭ್ಯವಹ್ಯತ್ಯ-ಉಪಮಾಡಿ, ಅಜಗರಂಚರ್ಮ-ಜಟ್ಟಿಸಲೆಹಾವಿನತೊಗಲನ್ನೂ, ವರ್ಶಯಂ
 ಶ್ಚ-ತೋರಿಸುತ್ತಲಿರುವನೊಲಾಗಿ, ವನಾತ್-ಬೃಂದಾರಣ್ಯದಿಂದ, ಪ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು, ನ್ಯವರ್ತತ-ತಿರುಗಿದನು || ೪೫ ||

ರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಂ ಕೇಳಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವದಂತೆ ತನ್ನ ವಿಚಿ
 ತ್ರದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ತನ್ನದಾದ ಆಮರಳುದಿಂಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. || ೪೧ || (“ಈವರೆಗೂ ಆ ಗೋಪಾಲ
 ಬಾಲಕರು ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರಾ? ಮತ್ತು ಅವರು ಹಸಿವು ನೀರಡಿಕೆ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮರೆತಿದ್ದರು?”
 ಎಂದಲ್ಲಿ ನುಡಿಯುವನು.) ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಯಾವ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣೇಶನಾದ ಶ್ರೀಕೃ
 ಷ್ಣನಂ ಹೊರತು ಒಂದುಕ್ಷಣವೂ ಸಂವತ್ಸರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದೋ, ಅಂತಾಗೋಪಬಾಲಕರು ಶ್ರೀಕೃ
 ಷ್ಣನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರವೇ ಕಳೆದು ಹೋದರೂ ಅಷ್ಟುಕಾಲವನ್ನು ಅರ್ಧಕ್ಷಣವ
 ನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದರು || ೪೨ || ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತನಾದ ಜಗತ್ತು ಹೇಗೆ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಮರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆತ್ಮಸ್ವರೂ
 ಪವುಳ್ಳದ್ದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಯಾಮೋಹಿತನಾದ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳ ಜನರು ಆವಾವುದನು ತಾನೇ ಮರೆಯದೇ ಇರುವರು?
 ಆದುದರಿಂದಲೇ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಆ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು, ಎಲೈ ಮಿತ್ರನೇ! ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಿಂ
 ದಿನು ಬಂದವನಾದೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮಿಂದ ಒಂದು ತುತ್ತಾದರೂ ಉಣಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಬಂದು
 ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ಭೋಜನವು ಮಾಡು || ೪೩ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋಪ ಬಾಲಕರಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮು
 ಗುಳುನಗೆ ಯುಕ್ತವನಾಗಿ ಆಬಾಲಕರೊಡಗೂಡಿ ಭೋಜನಂಗೆಯ್ದ ಅವರಿಗೆ ಆ ಅಜಗರ ಚರ್ಮವಂ ತೋರಿಸುತ್ತ ಆ
 ಕಾಡಿನವೆವೆಯಿಂದ ಗೋಕುಲವಂ ಕುರಿತೆಯ್ದಿದನು. || ೪೪ || ಅದಂತೆ- ನವಿಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ವನದಲ್ಲಿ

ಪೊತ್ಸವಾಧ್ಯಃ | ವತ್ಸಾಽಗೃಣನ್ಮನುಗಗೀತವನಿತೃಕೀರ್ತಿಗೋಷಿದ್ಯಗುತ್ಸವದ್ಯಶಿಷವಿವೇಶಗೋಪಮ್ ||
 ಅದ್ಯಾನೇನಮಹಾನ್ಯಾಳೇಯಶೋದಾನಂದಸೂನುನಾ | ಹತೋನಿತಾವಯಂಚಾಸ್ತಾದಿತಿಬಾಲಾವ್ರಜಜ
 ಗಾ||೪೮||ರಾಜಾ||ಬ್ರಹ್ಮಾಽಪರೋಪ್ಭವೇಕೃಷ್ಣಯಿಯಾಪ್ರಮೋಕಥಂಭವತ್ | ಯೋಭೂತವೂರ್ಯನೋ ಕೆ
 ಪುಂಶ್ಚೈದ್ಭವಿವೃಪಿಕಥೃತಾಮ್ || ೪೯||ಶುಕ್ತಃ|| ಸರ್ವೈಷಾಮೇವಸುತೂನಾಂನೃಕಸ್ಯಾಶ್ಚೈವವಲ್ಲಭಃ | ಇತರೆ

ಬರ್ಹಾ ... ಅಂಗಿ-ಬರ್ಹ-ನುಲಗರಿ, ವ್ರನೂನ-ಪುಷ್ಪಗಳು, ನವ-ಹೊಸತಾದ, ಧಾತು-ಕಾವಿಮೊದಲಾದಧಾತುಗಳು, (ಇವುಗಳಿಂದ)ವಿಚಿತ್ರಿತ-ಚಿತ್ರವಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಂಗಿ-ಮಯ್ಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ,ಪೂರ್ದಾದ್ವಾಮ ಆಧ್ಯಾಃ-ಪೂರ್ದಾದ್ವಾಮ-ಅಧಿಃವಾದ, ವೇಣುವಳಕೃಂಗರವ-ವೇಣು-ಕೊಳಲಿನ, ದಳ-ಎಲೆಗಳ, ಕೃಂಗ-ಕೊಂಬಿನ, ರವ-ಕಬ್ಬಗಳಿಂದಾದ, ಉತ್ಸವ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಆಧ್ಯಾಃ-ಸಂಪನ್ನನಾಗಿಯೂ, ವತ್ಸಾ-ಕರುಗಳನ್ನು, ಗೃಣ-ಲಾಲಿಸಿಕರೆಯುವನಾಗಿಯೂ, ಅನ-ಗಗೀತಪವಿತ್ರಗೀರ್ತಿ-ಅನು-ಸಂಗಾತಿಗಳಿಂದ, ಗೀತ-ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಪವಿತ್ರ-ಪುಣ್ಯವಾದ, ಕೀರ್ತಿ-ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಗೋಪೀವ್ರಗುತ್ಸವದೃಶಿ-ಗೋಪೀ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರ, ದೃಕ್-ಕಂಠಗಳಿಗೆ, ಉತ್ಸವ-ಹೆಬ್ಬವಾದ, ದೃಶಿ-ದರ್ಶನವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಗೋಪಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು, ಪ್ರವಿವೇಶ-ಹೊಕ್ಕನು ||೪೭|| ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಯಶೋದಾನಂದನೂನುನಾ-ಯಶೋದೇಗೊನಂದಗೋದನಿಗೊಮಗನಾದ, ಅನೇನ, ಈಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಮಹಾನಾನ್ಯಾಳಿ-ಡೊಡ್ಡಹಾವು, ಪತಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು. ಅಸ್ಮಾತೇ-ಈಹಾವಿನದೇಯಿಂದ, ವಯಂಚ-ನಾವೊಕೊಡ, ಅವಿತಾ-ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದೆವು. ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಬಾಲಾ-ಹುಡುಗರು, ವ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಜಗು-ಕಾಡಿದರು ||೪೮|| [ಪರೀಕ್ಷಿತ್ಪುಷ್ಪವು] ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದಶುಕನೇ, ಸೋವೋದ್ಭವೇಮ-ತವಿ ದ್ರುಪದಪುತ್ರನಾದ, ತೋಕೇಪ್ಪವಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ಯಿ-ಯಾವಪ್ರೇಮವು, ಅಘಾತಪೂರ್ವ-ಪೂರ್ವಮೋಗುಂಟಾದ್ದಲ್ಲದೇ, ಸಪ್ರಮಾ-ಅಪ್ರೀತಿಯು, ಇಯಾ-ಇಷ್ಟರಮೂ, ಪರೋದ್ಭವೇ-ಕೆರವೊಂದಹುಟ್ಟಿದವನಾಡ, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಕಥಂಭವೇತೇ-ಹೇಗಾದೀತು, ಕಥ್ಯತಾಂ-ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿ||೪೯|| (ಶುಕೋತ್ತರವು.) ನೃಪ-ಅರಸನೇ! ಜಂತೂನಾಂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ,ನರ್ವಾಪಾವೇವ-ಎಲ್ಲರಿಗೂವೇ, ಸ್ವಾತ್ಮ್ಯವ-ತಮ್ಮಆತ್ಮನೇ,ವಲ್ಲಭ-ಪ್ರಿಯನಾದವನು. ಇತರೇ-ಅನ್ಯರಾದ, ಅಪತ್ಯವಿತ್ತಾದ್ಯಾ-ಪುತ್ರಧನ ಮುಂತಾದವಗಳು, ತದ್ವಲ್ಲಭತವ್ಯವಹಿ-ತತೇ-ಆ

ರುವ ಗೈರಿಕಾದಿಭಾತುಗಳಿಂದಲೂ ಸುವ ಚಿತ್ರವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವುಳ್ಳ ಆಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಕೂಳಲುಕೊಂಬುಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದಂಟಾದ ಉತ್ಸವಮೂಡಗೂಡಿರುವನಾಗಿ, ಅತ್ಯಂತಲಾಲನೆಯಿಂದ ಕರುಗಳು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಸುಗಡಬರುತ್ತಿರುವ ಗೋಪಬಾಲಕರಿ ಗಾಂಧರ್ವಯ್ಯಾಡುತ್ತಿರುವ ಪೂವನವಾದ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಮತ್ತು ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಂಠಗಳಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹರೂಪವಾದ ದರ್ಶನವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಸಹ ಗೋಕುಲವ ನೆವಿದ್ದನು. ||೪೭|| ಅಮೇಲೆ ಆಗೋಪ ಬಾಲಕರು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವರಂ ಕುರಿತು “ಯಶೋದಗೆ ಅನಂದ ಕರನಾಗಿರುವ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ವನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸುರ್ಪವು ಈಗಲೇ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ನಾವು ಇದ ನಿಂದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದ ಅಮಹಾಸುರ್ಪದವೇನೆಯಿಂ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ||೪೮|| (ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶು ಕಮುನಿಯಿಂದ ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಾದ ಜನಗಿಮೊವಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾತೀತಯವು ಯಾವರೀತಿಯಾಗಿತ್ತೋ ಅರೀತಿಯಾಗಿಯೇ ಒಂದುಗುವತ್ಸರದವರಿಗೂ ತಮ್ಮಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾತೀತಯವು ತಡೆಯಿಲ್ಲವೆಲ್ಲವೆಲ್ಲವೆ ವೃದ್ಧಿಯ ನೆವಿದ್ದಿತೆಂದು ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಪುತ್ರನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರರಗಿಂತಲೂ ಒಳಕವಾಗಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ವಿದ್ದವೆನುತಲೂ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆಯರ್ಥವನ್ನೇ ತಿಳಿಯಲೆಚ್ಚಿಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಪು ನಃ ಶುಕಮುನಿಯಂ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದನದಂತೆ) ಎಲೈ, ಶುಕಮುನಿಯೇ! ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಯಾವಪ್ರೇ ಮಾತೀತಯವು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿಯೂಕೂಡ ಪೂರ್ವದೊಳಗುಂಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೇ! ಅಪ್ರೇಮಾತೀತಯವು ಅನ್ಯರಾದ ಯಶೋದಾ ನಂದಗೋಪರ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಏತು ಉಂಟಾಯಿತೋ, ಅದು ನನಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವ ನಾಗು. ||೪೯|| ಹೀಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಲ್ಪಟ್ಟ ಶುಕಮುನಿಯು ಪೇಳುವನಂತೆ-] ಎಲೈ, ಅ

ಪತ್ಯನಿತ್ಯಾದ್ಯಾಸ್ತದ್ವೈಭವತಯೈವಹಿ||೫೦||ತದ್ರಾಜೆಂದ್ರಯಥಾನ್ನಹಸ್ಸಸ್ವಕಾತ್ಯನಿವಹಿನಾಮ್| ನತ
ಧಾಮಮತಾಲಂಛೀಪುತ್ರನಿತ್ಯಗೃಹಾದಿಮ||೫೧|| ದೇಹಾತ್ಮನಾದಿನಾಂಪುಂಸಾಮಪಿರಾಜನ್ಯಸತ್ತಮ | ಯ
ಧಾವಹಃ ಪ್ರಿಯತಮಸ್ತಧಾನಹ್ಯನುಯಚತಮ || ೫೨ || ದೇಹೋತಿಮಮತಾಭಾಕ್ಚೇತ್ಸಹ್ಯಸಾವಾತ್ಮ
ವತ್ಪ್ರಿಯಃ | ಯಜ್ಞೇರ್ಯತ್ಯಪಿವಹಿಸ್ಮಿ೯ಜೀವಿತಾಕಾಬಲೀಯಸೀ||೫೩||ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಿಯತಮಸಾಸ್ವತ್ಯಾ
ಸರೈವಾಮವಹಿನಾನ್|ತದರ್ಥಮೆವಸಕಲಂಜಗಚ್ಚೈತಚ್ಚರಾಚರಮ ||೫೪|| ಶೃವ್ಯಮನಮವಹಿತಾನ್

ತ್ಯನಿಗೆ, ವಲ್ಲಭತೆಯೈವಹಿ-ಪ್ರಿಯವಹತನದಿಂದಲೇವೇ, ಅಲ್ಲವೆ||೫೦|| ರಾಜೇಂದ್ರ-ರಾಯರಕ್ಷತ್ರೇವೈನಾದವನೇ! ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ,
ದೇಹಿನಾಂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ, ಸ್ವಸ್ವಕಾತ್ಯನಿ-ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ, ಸ್ನೇಹ-ವೈಶ್ರಿಯು ಯಥಾ-ಹೇಗೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಪುತ್ರ
ವಿತ್ತೈ ಪ್ರಾದಿಧಿ-ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರುಗಳಿಗೂ ತಾನು ಪ್ರೀತಿ, ವಮತಾಲಂಛೀ-ರನ್ನೆಂಬ ಅಭಿವೇಶನವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದು, ನ-
ವಿಲ್ಲವು ||೫೧||ರಾಜನ್ಯಸತ್ತಮ-ರಾಜನ್ಯ-ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದವರೊಳಗಿಲ್ಲ, ಸತ್ತಮ-ಅತ್ಯಂತನತ್ಯುರ-ಪ್ರನಾದವನೇ! ದೇಹಾತ್ಮನಾ
ದಿನಾಂ-ಸೇವಕವೇ ಆತ್ಮವೆಂದುಹೇಳುವವರಾದ, ಪುಂಸಾಮಪಿ-ಪುರುಷರಿಗೂ ಕೂಡ, ದೇಹ-ಶರೀರವು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಪ್ರಿಯತಮಹಿ-
ಬಹಳಇಷ್ಟವಾಗಿರುವುದೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಯೇ-ಯಾವಪುತ್ರ-ಪಾರಥನಾದಿಗಳು, ತಂ-ಆಶೀರ್ವವನ್ನು, ಅನು-ಅನುಸರಿಸಿರುವವರೋ,
ತೇಚ-ಅವುಗಳೂಕೂಡ, ನಹಿ-ಅಲ್ಲವಷ್ಟಿ, ||೫೨||ದೇಹ-ಶರೀರವೇ, ಅತಿಮಮತಾಭಾಕ್ಚೇತ್-ಅತಿ-ಅಂತ್ಯಂತವಾದ, ಮಮತಾ-ನನ್ನ
ದೆಂಬಅಭಿಮಾನವನ್ನು, ಭಾಕ್ಚೇತ್-ಹೊಂದಿದ್ದುಆದರೆ, ತರ್ಹಿ-ಆವಜ್ಞದಲ್ಲಿಯೂ, ಯೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅಸ್ಮಿ೯ಜೇ-ಈ
ರಿರುವು, ಜೀರ್ಯತಿಸತ್ಯಪಿ-ಮುನಿಯಾದುದ್ದಾ-ಗುತಿರಲೂಕೂಡ, ಜೀವಿತಾಕಾ-ಪ್ರಾಣವಚಯ, ಬಲೀಯಸೀ-ಬಲವಾದದ್ದೋ,
ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಅಸಾ-ಈವಹವು, ಆತ್ಮವತ್-ಆತ್ಮನಂತೆ, ಪ್ರಿಯಃ-ಇಷ್ಟವಾದುದು, ನ-ಅಲ್ಲವು ||೫೩|| ತಸ್ಮಾತ್-ಆಕಾರ
ಣದಿಂದ, ದೇಹಿನಾಂ-ಶರೀರವುಳ್ಳ-ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ-ಎಲ್ಲರಿಗೂವೆ, ಸ್ವತ್ಯಾ-ತಮ್ಮಆತ್ಮನು, ಪ್ರಿಯತಮಹಿ-ಅಂತ್ಯಂತಪ್ರಿಯನಾದವ
ನು, ಸಕಲಂ-ಸಮಸ್ತರಾದ, ಚರಾಚರಂ-ಜಂಗಮಸ್ಥಾನರೂಪವಾದ, ಜಗಚ್ಚ-ಪ್ರಪಂಚವೂಕೂಡ, ತದರ್ಥಮೇವ-ಆತನ್ನೆಆತ್ಮ
ನಿಗೋ-ನಾಗವೇ ||೫೪|| ತ್ವಂ-ನೀನು, ವನಂಕೃಷ್ಣಂ-ಈಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಖಿರಾತ್ಮನಾಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಆತ್ಮಾನಂ-ಆತ್ಮನನ್ನಾ
ಗಿ, ಅಧಮಾ-ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೇಸಾಕ್ಷ್ಯವೈತವನ್ನಾಗಿ, ಅವೇಹಿ-ತಿಳಿದುಕೋ, ಸೋಪಿ-ಅನರ್ವಾತ್ಮನೂಕೂಡ, ಜಗದ್ವಿತಾಯ-ಲೋ

ರನೇ! ಕೇಳು- ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಮಸ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮಆತ್ಮನೇ ಅತ್ಯಂತೇವೈವಾನಾಗಿರುವನು ಅನ್ಯಗಳಾದ
ಪುತ್ರಧನಾದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಇವ್ಯವಳಾಗುವವು. ಅಷ್ಟೆಹೊರತು
ಅವು ಸ್ವತಃ ಇವ್ಯವಳಾಗಲಾರವು ||೫೦||ಅಮತೆಂದರೆ- ಎಲೈ, ಅರನೇ! ಅದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಯಾ
ವರೀತಿಯಿಂದ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾದ ತಮ್ಮವೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವಿರುವುದೋ; ಅದೇರೀತಿಯಿಂದ ಪುತ್ರಧ
ನಗೃಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆಗಿವಿಷಯವಾದ ಸ್ನೇಹವಿರುವುದಿಲ್ಲ ||೫೧||ಆತ್ಮಾಧ್ಯಾಸದ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ಕಾಣಲ್ಪಡು
ವ ಸ್ನೇಹತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಆತ್ಮನೇಕಾರಣನೆಂದು ತೋರಿಕಲೋಸುಗ ಮೂಢಾಮೂಢಭೇದದಿಂದ ವಿಶೇಷಮ ಪೇ
ಳುವನು- ಅದಂತೆನೇ,-) ಎಲೈ, ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ದೇಹವೇ ಆತ್ಮನೆಂದು ವಾದಂಗೆಯ್ಯತಲಿರುವ ಮೂಢರಿಗೂಕೂ
ಡ ದೇಹವೇ ಅತಿಪ್ರಿಯವಾಗಿ ತೋರುವಹಾಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪುತ್ರಾದಿಗಳು ಅತಿಪ್ರಿಯರ
ಲ್ಲವು ||೫೨|| ಮತ್ತು ದೇಹವು ಮಮತೆಗೆ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಮರಣವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾದದಾ
ಗಲೂಕೂಡ ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಶೆ ದೃಢವಾಗಿರುವುದೋ, ಆಕಾರಣದಿಂದ ದೇಹವೂ ಕೂಡ ಆತ್ಮ
ನಂತೆ ಅತಿಪ್ರಿಯವಲ್ಲವು. ||೫೩|| ಎಲೈ ಅರನೇ! ಅದರಿಂದ ನಮಸ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನೇಪ್ರಿಯನಾಗಿ
ರುವನು. ಅಂತಾ ಆತ್ಮನಿಗೋಸುಗವೇ ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಈನಮಸ್ತು ಪ್ರಪಂಚವೂ ಇವ್ಯವಾಗಿರುವುದೇಹೊ
ರತು ಸ್ವತಃ ಇವ್ಯವಲ್ಲವು. ||೫೪||ಎಲೈ, ಅರನೇ! ಕೇಳು- ಈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ನಮಸ್ತು ಜೀವರಿಗೂ ಮುಖ್ಯನಾದ

ಮಾತ್ಮಾನಮಖಿಲಾತ್ಮನಾಮ | ಜಗದ್ಧಿತಾಯಕೋಪ್ಯತದ್ವಿವಾಭಾತಿಮಾಯಯಾ ||೫೫|| ವಸ್ತುತೇಜಾ
ನತಾಮತ್ರೈಕೈತ್ಯಸ್ಯಾಸ್ಥಾಸ್ಥಾಚರಿವ್ಯಚ | ಭಗವದ್ರೂಪಮಖಿಲಂನಾನ್ಯದ್ವೈತ್ಯಸ್ಯಸಿಂಚನ||೫೬|| ಸರ್ವೈ
ಷಾಮುಪಿಭೂತಾನಾಂಭಾವಾರೋಭವತಿಸ್ತೃತಃ | ತಸ್ಯಾಪಿಭಗವಾಽಕೃಷ್ಣಾಕಿಮತದ್ವಸ್ತುರೂಪ್ಯತಾಮ್ ||
ಸಮಾಶ್ರಿತಾಯಪದಪಲ್ಲವಪ್ಲವಮಹತ್ಪದಂಪುಣ್ಯಯಕೋಮುರಾರೇಃ | ಭವಾಂಬುಧಿವತ್ಸಪದಂಪದಂ
ಪರಂಪರಮಪದಮಯದ್ವಿರದಾಂನತೇಷಾಮ್ ||೫೭|| ಎತತ್ತೈಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂಯತೈಪೃಷ್ಠೋಹಮಿಹತ್ವಯಾ

ಕದಹಿತಕ್ಕೋಸುಗ, ಮಾಯಯಾ-ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ಅತ್ರ-ಈಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ದೇಹೀವ-ಕೀರವುಳ್ಳವನಂತೆ, ಆಭಾತಿ-ತೋರುತ್ತಿ
ರುವನು (ದಿಟವಾಗಿಶೀರಿಯಲ್ಲವು)||೫೫||ಅತ್ರ-ಇಲ್ಲಿ, ವಸ್ತುತೇ-ದಿಟವಾಗಿ, ಕೃತ್ಯಂ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ಜಾನತಾಂ-ತಿಳಿದವರಿಗೆ, ಸ್ಥಾ
ಸ್ಥಾ-ಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೂ, ಚಂಪ್ಲಚ-ಚರವಾಗಿಯೂಇರುವ, ಅಖಿಲಂ-ಸಮಸ್ತವೂ, ಭಗವದ್ರೂಪಂ-ಭಗವಂತನಸ್ವರೂಪವೆ
ಅನ್ಯದ್ವೈತ್ಯ-ಬೇರೆಪದಾರ್ಥವು, ಸಿಂಚನ-ಕೊಂಚವಾದರೂ,ನಾನ್ವಿ-ಇಲ್ಲವು)||೫೬|| ಸರ್ವೈಷಾಂಭೂತಾನಾಂ-ಸಕಲಭಾವಪದಾರ್ಥಗಳ
ಭಾವಾರ್ಥಃ-ಉಂಟಾಗಿರುವಿಕೆಯೆಂಬಪರಮಾರ್ಥವು,ಭವತಿ-ಪರಿಣಾಮಿಕಾರಣವಾಗಿ, ಸ್ತೃತಃ-ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ,(ಅಥವಾ)ಭೂತಾ
ನಾಂ-ಸತ್ಯದಂತೆತೋರುತ್ತಿರುವ, ಸರ್ವೈಷಾಮುಪಿ-ಸಕಲಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ, ಭಾವಾರ್ಥಃ- ಪರಿಣಾಮವೇಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿವುಳ್ಳ
ಪ್ರಕೃತಿಸದಾರ್ಥವು, ಸ್ತೃತಃ-ಕಾರಣವೆಂದುಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಭವತಿ-ಆಗುತ್ತಿದೆ. ತಸ್ಯಾಪಿ-ಅಂತಾಕಾರಣಕ್ಕಾಗಲೂ, ಭಗ
ವಾನ್ಯುಕ್ತಃ-ಭಗವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಭಾವಾರ್ಥಃ-ಸತ್ವರೂಪವಾದ ಪರಮಾರ್ಥವಸ್ತುವೆಂದು, ಸ್ತೃತಃ-ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು,
ಆಗುತ್ತಿದಾನೆ (ಭಗವತ್ಸತ್ವಾನುತಿಕ್ರವಾದ್ಯುಕ್ತಾರಣಸತ್ತೆ - ಕಾರಣಸತ್ತಾಧೀನವಾದ್ದು ಕಾರ್ಯ ಸತ್ತೆ - ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಆತ್ಮಸತ್ತೆಗಿಂತ
ಲೂಬೇರೆಸತ್ತೆಯಿಲ್ಲವು) ಆದ್ದರಿಂದ)ಅತದ್ವಸ್ತು-ಅನಾತ್ಮವಾಗಿಸತ್ತೆಯೇಳ್ಳವನು, ಸಿಂ-ವಿನುಂಟು ರೂಪ್ಯತಾಂ-ತೋರಿಸ್ವಲ್ಪ
ಡಲಿ|| ೫೬||ಯೇ-ಯಾವುರುಷರು, ಪುಣ್ಯಯ ಕೋಮುರಾರೇಃ-ಪುಣ್ಯವಾದಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳಕೃಷ್ಣನ, ಮಹತ್ಪದಂ-ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಗತಿ
ಯಾದ,ಆಧವಾ ಉತ್ತಮಗತಿಯಾಗಿರುವ, ಪದಪಲ್ಲವಪ್ಲವ-ಪದಪಲ್ಲವ-ಹಿಗುರಿನಹಾಗಿರುವ ಅಡಿಯೆಂಬ,ಪ್ಲವಂ-ತೆಪ್ಪಲನ್ನು,ಸಮಾಶ್ರಿ
ತಾಃ-ಅವಲಂ ಬಿಸಿದವರಾಗಿರುವರೋ, ತೇಷಾಂ-ಅವರಿಗೆ, ಭವಾಂಬುಧಿಃ-ಸಂಸಾರವೆಂಬಕಡಲು,ವತ್ಸಪದಂ-ಕರುವಿನಹೆಜ್ಜೆಯಂತೆ,ತು
ಜ್ಞೈವಾಗಿರುವುದು. ಆಧವಾಸಂಜದಾಗಿರುವಮು, ಪರಂಪದಂ-ಮುಕ್ತಿ ಸ್ಥಾನವಾದ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಕವೇ, ಪದಂ-ಗತಿಯಾಗಿರುವು
ದು, ಯತೇ-ಯಾವುದು,ವಿಪದಾಂ-ಜನನಮರಣಾದಿ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ, ಪದಂ-ಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವುದೋ,ತತ್-ಅದು(ಅಷ್ಟಾನಸಂಸಾರವು)
ನ-ಇಲ್ಲವು|| ೫೭|| ಭುವಿ-ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ,ಕೌಮಾರೇ-ಕೌಮಾರವಯಸ್ಸಿನೊಳಗೆ, ಹುಕ್ಯತಂ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಚರಿತ್ರವು,ಪೌ

ಆತ್ಮನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಕೋ, ಅಂತಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಅ
ವತರಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನಂತೆತೋರುವನು. ||೫೫||ಈಕೃಷ್ಣನು ಕೇವಲ ದೇಹಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಆತ್ಮನಲ್ಲವು. ಮತ್ತೆ
ಯೇನೆಂದರೆ- ಜಡಗಳಿಗೂಸಹ ಆತ್ಮನೆಂದುಪೇಳುವನು-) ಪರಮಾರ್ಥದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಜಗತ್ಕಾರಣ
ವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಚರಾಚರ ರೂಪವಾದ ಈಸರ್ವಪ್ರಪಂಚವು ಭಗವಂತನೇ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಉ
ಳ್ಳದ್ದು ಎಂದು ತೋರುವುದೇ ಹೊರತು ಆಭಗವಂತನಿಗಿಂತಲೂ ಅನ್ಯವಾದವಸ್ತುವು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂಇಲ್ಲ ||೫೬||
ಅದೆಂತೆನೆ- ಸಮಸ್ತ ಭೂತಂಗಳಿಗೂ ಮೂಲಕಾರಣ ವಾದವಸ್ತುವೇ ಪರಮಾರ್ಥವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.ಅಂ
ತಾ ಮೂಲಕಾರಣ ವಸ್ತುವಿಗೂ ಕೂಡ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಮೂಲಕಾರಣ ವಾದುದರಿಂದ ಅವನಿ
ಗಿಂತಲೂ ಅನ್ಯವಾದ ಯಾವವಸ್ತುವು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟೀತು? [ಸರ್ವವೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸ್ವರೂಪವೇಸರಿ.] ||೫೭||
ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಆಕಾರಣದಿಂದ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ಪಾ
ದಪಲ್ಲವವೆಂಬ ನಾವೆಯಂ ಯಾವವುರುಷರು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರೋ, ಅಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವು
ಕರುವಿನಹೆಜ್ಜೆಯಂತೆ ಗುಖದಿಂದ ತರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ವೈಕುಂಠವೇ
ಸ್ಥಾನವಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ವಿಪದವಾದುದು ಯಾವುದುಂಟೋ ಅದು ಪುನಃ ಒಂದುಗವಯ
ವಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ಉಂಟಾಗಲಾರದು. ||೫೭|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಯಾವಕೌಮಾರ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮಾಡ

ಯತೌವಾಚಿಹರಿಕೃತಂಪೌಗಂಡೇಕೀರಿತಂಭುವಿ||೫|| ಎತತ್ಸುಹೃದಿಭೃಷ್ಟರಿತಮುರಾರಿಛಾರ್ದನಂತಾ
ಡ್ವಲಭೂಜನಂಚ |ವ್ಯಕ್ತತರಂರೂಪಮಜೋರ್ದ್ವಭಿಷ್ಟಮಶೃಣ್ವಣ್ಣನುತಿನರೋಖಿಲಾರ್ಥಃ|| ೬೦||
ಇತಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಚತುರ್ದಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಗಂಡೇ-ಪೌಗಂಡಮಯಿಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಕೀರ್ತಿತಂ-ಬಾಲಕರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂಬುವದು,ಯತ್-ಯಾವುದೋ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ,ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ
ಅಪಂ-ನಾನು,ಯತ್ಪ್ರಪ್ತಂ-ಯಾವವನ್ನು ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟನೋ,ತದೇತತ್ಸರ್ವಂ-ಅದೇಲ್ಲವೂ,ತೇ-ನಿನಗೆ-ಅಖ್ಯಾತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು
ಗಿವೆ|| ೫|| ಮುರಾರೇಕಿ-ಕೃಷ್ಣನ,ಸುಹೃದ್ಭಿಃ-ಗಳಿಗಿರುವದಾಗೋಪಾಲರೊಂದಿಗೆ,ಚರಿತಂ-ಉಂಟಾಗಿರುವುದು, ತಿರುಗುವಿಕೆಯೂ,ಅಘಾ
ರ್ದನಂ-ಅಘಾನುರಸಂ ಹಾರವೂ,ಕಾವ್ಯಲ-ಭೋಜನಂಚ-ಕಾವ್ಯಲ-ಎಳೆಹುಲ್ಲಿನಿಂದಹನು ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ,ಭೋಜನಂಚ-ತಂಗಳಿಗಿಂ
ಪಿಕೆಯೂ,ವ್ಯಕ್ತೇತರತ್-ಪ)ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ,ರೂಪಂ-ಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವ ತ್ಯಕ್ತವಾದ,ವತ್ಸವತ್ಸಪಾಲ
ರೂಪವೂ,ಅಧರೂ ಚಿವ್ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದು,ಅಜೋರ್ದ್ವಭಿಷ್ಟವಂ-ಅಜ-ಬ್ರಹ್ಮನ,ಗುರು-ಅಧಿಕವಾದ, ಅಭಿಷ್ಟವಂ-ಗೋತ್ರ
ವೂಂಟು,ಎತತ್-ಈಚರಿತ್ರವನ್ನು ಶೃಣ್ವ-ಕೇಳುತ್ತಿರುವ,ಗೃಣ-ಪರಿಸುತ ಲಿರುವ,ನರಿ-ಪುರುಷನು,ಅಖಿಲಾರ್ಥ-ಧರ್ಮ
ಧರ್ಮಕಾಮ ವೋಕ್ಷ್ಯಗಳೆಂಬ, ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು,ಏತಿ-ಹೊಂದುತಲಿರುವನು|| ೬೦ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಗವತೇವ್ರತಶಬ್ದಾರ್ಥೋದ್ಧಿವ್ಯಂವಶಮಸ್ಕಂಧ
ಚತುರ್ದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಲ್ಪಟ್ಟ ಅಘಾಸುರ ಸುಹಾರಾದಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಪೌಗಂಡಮಯಿಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರಿಂದ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಹೇ
ಳಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವೇನೊಂದು ಯಾವ ಅರ್ಥವಂ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟನೋ, ಅಸಮಸ್ತಾರ್ಥವೂ ನಿ
ನಗೆ ನನ್ನಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ||೫|| ಮುರವೈರಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ- ಹಾಗೆಮಿತ್ರವೊಡಗೂಡಿ ವಿಹಾರಂಗೆ
ಯ್ದ ಕ್ರಮವನ್ನೂ, ಅಘಾಸುರನಸುಹಾರವನ್ನೂ, ವನಭೋಜನವನ್ನೂ, ಜಡಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅನ್ಯವಾದ
ಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವತ್ಯಕ್ತವಾದ ಗೋಪಾಲಕರ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದಕ್ರಮವನ್ನೂ, ಮಹತ್ವದ ಈಬ್ರಹ್ಮಸ್ತುತಿಯನ್ನೂ,
ಸಹ ಯಾವವನು ಪಠನು ಗೆಯ್ಯನೋ, ಅಪುರುಷನು ಸಮಸ್ತ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಂ ಪಡೆಯುವನು. ||೬೦||

ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾ
ನ್ಯವಾಸಿಗಳಿಂದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀ
ಶೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರ
ಚಿತಮೆಪ್ಪ, ಶ್ರೀಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿ
ಲಾಸವು” ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನ
ದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.
ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಶ್ರೀಬಾದರಾಯಣಿಃ || ತತಶ್ಚ ಪೌಗಂಧವಯಸ್ಸಮಾಶ್ರಿತೌಬಭೂವತುಸ್ತೌಪಶುಪಾಲಸಮ್ಯಕ್ತೌ ಗಾಶ್ಚಾರ
ಯಂತೌನಖಭಿಸ್ಸಮಂಪದ್ಯೃಷ್ಟೌಂದಾವನಂಪುಣ್ಯಮತೀವಚಕ್ರತುಃ || ೧ || ತನ್ಮಾಧಮೋವೇಣುಮುಂದಿರಯಾ
ವೃತೋಗೊಪ್ಯೈರ್ಗೃಣದಿಭಸ್ಸುಯಶೋಬಲಾನ್ವಿತಃ || ಪಶೂಪುರಸ್ಕೃತ್ಯಪಶವ್ಯಮಾವಿಶದ್ವಿಹರ್ತುಕಾ
ಮಾಕುಸುಮಾಕರಂವನಮ್ || ೨ || ತನ್ಮಂಜುಘೋಷಾಳಿಮೃಗದ್ವಿಜಾಕುಲಂಮಹನ್ಮನಃಪ್ರಖ್ಯಪಯಸ್ಸರ

೧೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

(ಶುಕವಾಕ್ಯವು) ತತಶ್ಚ-ಆಮೇಲೆ ಯಾದರೋ ತಾ-ಅರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಪೌಗಂಧವಯಃ-೨೨ನಿಂದ ೧೨ ವರುಷಗಳವರೆ
ಗೂ ಪೌಗಂಧಪ್ರಾಯವನ್ನು, ನಮಾಶ್ರಿತೌ-ಅವಲಂಬಿಸಿದವರಾಗಿ, ಪಶುಪಾಲಸಮ್ಯಕ್ತೌ-ಪಶುಪಾಲ-ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ, ಸಮ್ಯಕ್ತೌ-ಒ
ಪ್ಪಿಗೆ ಯಾದವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಖಭಿಸ್ಸಮಂ-ಗೆಳೆಯೆರಡನೆ, ಗಾಃ-ಗೋ(ವು)ಗಳನ್ನು, ಚಾರಯಂತೌ-ಸಂತೌ-ಮೇಯಿಸುತ್ತಿರು
ವರಾಗಿ, ಪದ್ಯಃ-ತಮ್ಮಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ, ಬೃಂದಾವನಂ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯವನ್ನು, ಅತೀವಪುಣ್ಯಂ-ಒಹೇಪುಣ್ಯವುಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಚಕ್ರತುಃ-
ಮಾಡಿದರು || ೧ || ಬಲಾನ್ವಿತಃ-ಬಲರಾಮನೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನಾದ, ಮಾಧವಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದಕೃಷ್ಣನು, ವೇಣುಂ-ಕೊಳಲನ್ನು,
ಉದೀರಯಾ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಮತಲಿರುವನಾಗಿ, ಸ್ವಯಶಃ-ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು, ಗೃಣದ್ವಿಃ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವ, ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೋಪಾಲಕ
ರಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪಶೂ-ಗೋ(ವು)ಗಳನ್ನು, ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ-ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ವಿಹರ್ತುಕಂ-ವಿನೋ
ದಿಸಿ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪಶವ್ಯಂ-ಪಶುವೃದ್ಧಿಕರವಾದ, ಕುಸುಮಾಕರಂ-ಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ಕಣಿಯಾಗಿರುವ, ತೇವನಂ-ಆಕಾ
ಡನ್ನು, ಅವಿಶತೆ-ಹೊಕ್ಕನು || ೨ || ಭಗವಾ-ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಮಂಜುಘೋಷಾಳಿಮೃಗದ್ವಿಜಾಕುಲಂ-ಮಂಜು-ಮನೋಹರ
ವಾದ, ಘೋಷ-ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ, ಅಳಿ-ತುಂಬಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮೃಗಗಳಿಂದಲೂ, ದ್ವಿಜ-ಹಕ್ಕಿಗಳಿಂದಲೂ, ಆಕುಲಂ-ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿಯೂ
ಮಹ-ನರನೃತಾ-ಮಹನ್ಮನಃ-ದೊಡ್ಡ ವರಮನಸ್ಸಿನೊಡನೆ, ಪ್ರಖ್ಯ-ಸಮಾನವಾದ, ವಯಃ-ನಿರ್ಮಲೋದಕವುಳ್ಳ, ನರನೃತಾ-

* ೧೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು. *

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕ || ತತಃಪಂಚದಶೇರ್ಧೇನು ಪಾಲನಂ ಧೇನುಕಾರ್ದನಂ | ಕಾಳೀಯಕ್ಷೈಃಶೋಗೋ
ಪರಕ್ಷಣಂಚನಿರೂಪ್ಯತೇ || ಟೀಕೆ || ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ ಕ್ರಮವ
ನ್ನೂ, ಧೇನುಕಾರ್ದನಂ ಸಂಹರಿಸಿದನೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಕಾಳೀಯಕ್ಷಂ ಮಹಾರ್ಜುನದ ವಿಪದದನೆ
ಯಿಂದ ಗೋಪಾಲಕರಂ ರಕ್ಷಿಸಿದನೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೂ, ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂ
ಪಿಸುವನದಂತೆ-

ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪೌಗಂಧವೆಂಬವಯಸ್ಸನ್ನೆಬ್ಬಿರುವ ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರೂ
ಗೋವುಗಳಂ ಪಾಲನಂಗೆಯ್ಯುವರಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಯಸ್ಸು ಬಲವೂ ಉಚ್ಛವರಾದುದರಿಂದ ಸಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ
ರುವ ಗೋವುಗಳಂ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಗೋಪಾಲಕರೊಡಗೂಡಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಮೇಯಿಸುತ್ತಿರುವವರಾಗಿ ಬೃಂದಾವ
ನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಡಿದಾವರಿಗಳನ್ನಡುವುದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕರವನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. || ೧ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂಭದ್ರ
ನೊಡಗೂಡಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರವನು ವೇಣುಗಾನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯಂ ಸ್ತೋತ್ರಂಗೆಯ್ಯ
ತಲಿರುವ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ವಿಹರಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂ ಗೋವುಗಳಂ ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಗೋವುಗ
ಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತಹಿತಕರವಾಗಿಯೂ ಪುಷ್ಪಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆಬೃಂದಾವನಂ ಪು
ವೇಶಂಗೆಯ್ದನು. || ೨ || ಆಮೇಲೆ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು- ಮನೋಹರಗಳಾದ ಧ್ವನಿಗಳುಳ್ಳ; ಕಂಜಂಗಳಿಂದ
ಲೂ ಮೃಗಗಳಿಂದಲೂ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ, ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮರಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಅತೀನರ್ಮ

ಮಾ ||೫|| ಏತಳಿನಸ್ತು ವಯಶೋಖಲಲೋಕತೀರ್ಥಂಗಾಯಂತ ಆದಿಪುರುಷಾನುಪದಂಭಜನ್ತೆ | ಪ್ರಾಯೋಹ್ಯ
ವಿಾಮುನಿಗಣಾಭವದೀಯಮುಖ್ಯಗೂಢಂವನೇಪಿನಜಹಂತೈನಘಾತ್ಯವ್ಯವಮಾ ||೬|| ನೃತ್ಯನೈವಿಾಶಿ
ಖಿನಈಡ್ಯಮುದಾಹರಿಣ್ಯಕುರ್ದನ್ನಿಗೊಪ್ಯಇವತೆಪ್ರಿಯಮೀಕ್ಷಣೇನ | ಸೂಕ್ತೈಶ್ಚಕೋಕಿಲಗಣಾಗೃಹಮಾ
ಗತಾಯಧನ್ಯಾವನೌಕಸಇಯಾಽಹಿಸತಾಂನಿಸರ್ಗಃ ||೭|| ಧನ್ಯಯಮದ್ಯಧರಣೀತ್ಯವೀರುಧಸ್ತ್ವತ್ಪಾ
ದಸ್ಪೃಕೋದ್ರುಮಲತಾಃಕರಜಾಭಿಮೃಷ್ಠಾಃ | ನದ್ಯೋದ್ರಯಃಖಗಮೃಗಾಸ್ಸದಯಾವಲೋಕ್ಯಗೋ

ಪಹತ್ಯೈ-ಮೂಢತ್ವನಿವೃತ್ತಿಗೋನುಗ, ತರಾಜನ್ಯ-ಲೋಕೋಪಕಾರಕವಾದವೃಕ್ಷಜನ್ಮವು, ಯತ್ಕೃತಂ-ಯಾವದೇವರಿಂದಮಾಡ
ಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ತಸ್ಯತೇ-ಅನಿನ್ನ, ಅಮರಾರ್ಜಿತಂ-ದೇವತೆಗಳಿಂಪೂಜಿತವಾದ, ಪಾದಾಂಬುಜಂ-ಅಡಿದಾವರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಶಿಖಾ
ಛಿ-ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ, ಸುಮನಃಫಲಾರ್ಹಂ-ಹೊವುಗಳೂ ಹಂಱುಗಳೂಎಂಬ, ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು, ಉಪಾದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ನ
ಮಂತಿ-ಪೂಜಮಾಡತಲಿವೆ. ಅಹೋ-ಅಶ್ಚ ಯವು ||೭|| ಹೇಅದಿಪುರುಷ-ಎಲೈಕಾರಣಮೂರ್ತಿಯೇ! ಅನಘ-ಪಾಪರಹಿತನೇ! ಏತೇ-
ಈ, ಅಳಿನಃ-ತುಂಬಿಗಳು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಅಖಿಲಲೋಕತೀರ್ಥಂ-ಸರ್ವಜನಗಳಿಗೂಶುದ್ಧಿಕರವಾದ, ಯಶಃ-ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು, ಗಾಯಂ
ತಃ-ಹಾಡುತಲಿರುವವಾಗಿ, ಅನುಪದಂ-ಪ್ರತಿಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ-ಭಜಂತೇ-ನಿನ್ನಂನೇವಿಸುವವು. ಅವಿಾ-ಈತುಂಬಿಗಳು, ಭವದೀಯ
ಮುಖ್ಯಾಃ-ನಿನ್ನವರೊಳಗೆಮುಖ್ಯರಾದ, ಮುನಿಗಣಾಃ-ಮುನಿಸಂಘಗಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪ್ರಾಯಃ-ಬಹುಶಃ, ವನೇಗೂಢಮುಪಿ-ಕಾಡಿನೊ
ಳಗೆಮನುಷ್ಯವೇಷದಿಂದಅಡಗಿರುವವನ್ನಾದರೂ, ಆತ್ಮದೈವಂ-ತಮ್ಮದೇವರನನ್ನು, ನಜಹಂತಿ-ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವು. (ಅಥವಾ-ತುಂಬಿಗ
ಳು ಆದಿಪುರುಷನ ಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಭಜಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು.) ||೬|| ಈಡ್ಯ-ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವನೇ! ಅ
ವಿಾಶಿಖಿನಃ-ಈನವಿಲುಗಳು, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ನೃತ್ಯಂತಿ-ಕುಣಿಯತಲಿವೆ. ಹರಿಣ್ಯಃ-ಹಂಱುಬೆಂಕೆಗಳು, ಗೋಪ್ಯಇವ-
ಗೊಲ್ಲತಿಯರಹಾಗೆ, ಈಕ್ಷಣೇನ-ನೋಟದಿಂದ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಪ್ರಿಯಂ-ಇಷ್ಟಪನ್ನು, ಕುರ್ವಂತಿ-ಮಾಡುತಲಿವೆ. ಕೋಕಿಲಗಣಾ
ಶ್ಚ-ಕೋಗಿಲೆಗಳಿಗುಂಪುಗಳೂಕೂಡ, ಗೃಹಂ-ತಮ್ಮಮನೆಮಾಡವನನ್ನು ಕುರಿತು, ಆಗತಾಯ-ಬಂದವನಾದ, ನಿನಗೋನುಗ, ಸೂ
ಕ್ತೈಃ-ಸೂಕ್ತಗಳಿಂದ, ಪ್ರಿಯಂ-ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಕುರ್ವಂತಿ-ಮಾಡುತಲಿವೆ, ವನೌಕಸಃ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವವನು, ಧನ್ಯಾಃ-ಕೃ
ತಾರ್ಥಗಳು. ಸತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರ, ನಿಸರ್ಗಃ-ಸ್ವಭಾವವು, ಇಯಾಽಹಿ-ಇಷ್ಟರದಲ್ಲವೇ; ||೭|| ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಇಯಂಧರಣೀ-ಈ
ಭೂಮಿಯು, ಧನ್ಯಾ-ಕೃತಾರ್ಥಳು, ತೃಣವೀರುಧಃ-ತೃಣ-ಹುಲ್ಲುಗಳೂ, ವೀರುಧಃ-ಬಳ್ಳಿಗಳೂ, ತ್ವತ್ಪಾದಸ್ಪೃಶಃ-ನಿನ್ನಅಡಿ
ಗಳನ್ನು ಸೋಂಕುವವಾಗಿ, ಧನ್ಯಾಃ-ಕೃತಾರ್ಥಗಳು, ದೈವಲತಾಃ-ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳು, ಕರಜಾಭಿಮೃಷ್ಠಾಃ-ಕರಜ-ನಿನ್ನಉಗುರ್ದಳಂ

ಜನ್ಮವುಂಟಾಯಿತೋ ಆ ಪಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಲೋಕನುಗ ಪುನ್ವಫಲಗಳೆಂಬ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳಂ ಧರಿಸಿ
ಕೊಂಡುದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವಂ ತಮ್ಮಶಿರೋಭಾಗಂಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಂಗೆಯ್ಯು
ತಲಿವೆ. ||೫|| ಎಲೈ, ದೋಷರಹಿತನಾದ ಆದಿಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀಬಲದೇವನೇ! ಈತುಂಬೆಗಳು ಸಮಸ್ತಲೋಕವಾಸಿ
ಗಳಂ ಪಾವನಂಗೆಯ್ಯ ನಿನ್ನಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯತಲಿರುವವಾಗಿ ಅಡಿಗಡೆಗೂ ನಿನ್ನಂನೇವಿಸುತಲಿವೆಯಾದ್ದರಿಂ
ದ ಇವುತುಂಬೆಗಳಲ್ಲ. ಮತ್ತೆಯೇನೆಂದರೆ ಬಹುತರವಾಗಿ ಭಾಗವತರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾದಮುನಿಗಳು ಮನುಷ್ಯವೇಷ
ದಿಂದಗೂಢನಾಗಿಯೂ ತಮಗೆಯಿವ್ಯವೇವರೂ ಆದ ನಿನ್ನಂ ಭ್ರಮರವೇವದಿಂದ ತಾವುಗೂಢರಾಗಿಬಿಡದೆ ಭಜಿಸುತ
ಲಿರುವವರು. ||೬|| ಎಲೈ, ಸ್ತುತಿಸ್ಪಡತಕ್ಕಬಲರಾಮನೇ! ಈನವಿಲುಗಳು ಬೃಂದಾವನವನೆಯ್ದಿರುವ ನಿನ್ನಂನೋ
ಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನರ್ಮನಂಗೆ ಯ್ಯತಲಿವೆ. ಮತ್ತು ಈಹೆಣ್ಣು ಹುಲ್ಲೆಗಳು ಈಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಂತೆ ತಮ್ಮ
ಸವಿನೋಟದಿಂದ ನಿನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತಲಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇಕೋಗಿಲೆಗಳಿಹಿಂಡುಗಳೂ ತಮ್ಮಮಧುರ
ವಚನಗಳಿಂದ ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷವನುಂಟು ಮಾಡುತಲಿವೆ ಅದುದರಿಂದ ಈ ವನವಾಸಿಗಳಾದ ನವಿಲುಮುಂತಾದ
ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಆತ್ಮಂತ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು. ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಮನೆಗೆಬಂದ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ
ಸಮರ್ಪಿಸುವುದು ಸತ್ಪುರುಷರ ಸ್ವಭಾವವಲ್ಲವೆ. ||೭|| ಎಲೈ, ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಮತ್ತು ಈವನ ಭೂಮಿಯು ತೃಣಗಳು
ಓಷಧಿಗಳು ಸಹಾ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವಂ ಸೋಂಕುತಲಿವೆ ಯಾದುದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ

ವೈಯಾಕರಣಭಾಷ್ಯಾರಂಭದಿಂದ ಸ್ವಾಹಾಶ್ಲೋಕಃ ||೧|| ಎಂಬಂ ಬ್ರಹ್ಮವನಂಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣಾಪೀತಮನಾಃ

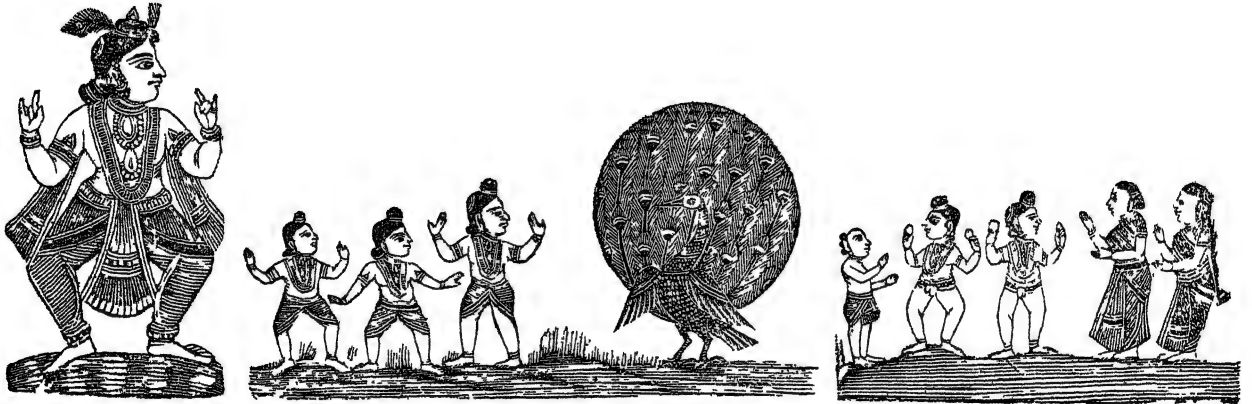
ದ, ಅಭಿವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸೋಂಕಲ್ಪವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಧನ್ಯಾಃ-ಕೃತಾರ್ಥಗಳಾಗಿರುವವು. ನದ್ಯಾಃ-ಹೊಳೆಗಳೂ, ಅದ್ರಯಾಃ-ಬೆಟ್ಟಗಳೂ, ಖಗಮೃಗಾಃ-ಹಕ್ಕಿಗಳೂಮೃಗಗಳೂ, ಸದಯಾವಲೋಕೈಃ-ನಿನ್ನಕರುಣಾಸಹಿತದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ. ಧನ್ಯಾಃ-ಕೃತಾರ್ಥಗಳಾಗಿವೆ. ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೋಪ್ಯತೆಯರು, ಶ್ರೀರಸಿಯತ್ಸ್ವಹಾ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂಕೂಡಯಾವದರಲ್ಲಿ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳವಳೋ, ತೇನಭುಜಯೋರಂತರೇಣ-ಅನಿನ್ನತೋಳುಗಳಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ(ವಕ್ಷಸ್ಥಲದ ಅಲಿಂಗನದಿಂದ) ಧನ್ಯಾಃ-ಕೃತಾರ್ಥೆಯರಾಗಿರುವರು ||೧|| ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣಾಪೀತಮನಾಃ-ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳಕೃಷ್ಣನು, ಸಾನುಗಃ-ಅನುಸರಿಸಿಬರುವಗೋಪಾಲಬಾಲರಿಂಸಹಿತನಾಗಿ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಪರ್ವತ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಬೃಂದಾವನಂ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು, ಸಂಚಾರಯ-ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಅದ್ರೇ-ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದಬಳಿ

ವೈಷ್ಣವತೆಗಳೂ ನಿನ್ನ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವಾದಕಾರಣದಿಂದ ಅಂತ್ಯಂತಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು. ಮತ್ತು ಹೊಳೆಗಳು ಬೆಟ್ಟಗಳು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಮೃಗಗಳೂಕೂಡ ದಯಾರಸದಿಂದಕೂಡಿದ ನಿನ್ನನೋಟಗಳಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಡುವವಾದ್ದರಿಂದ ಅಂತ್ಯಂತಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು, ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯೂಕೂಡ ಯಾವನಿನ್ನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲಕ್ಕೋಸುಗಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಅಭಿಲಾಷಪಡುವಳೋ ಅಂತಾ ನಿನ್ನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಿಂದ ಅಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡುವರಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಗೋಕುಲದ ಗೋಪಸ್ತ್ರಿಯರೂ ಅತ್ಯಂತಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು. [ಇಲ್ಲಿಬಲರಾಮನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದ ಅಲಿಂಗನವು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದುವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ರುವುದು. ಈ ಶ್ಲೋಕವು ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬಲರಾಮನಲ್ಲಿ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಹೀಗೆಹೇಳಿದನೆಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಮಂ ಪೇಳುವರು. ಬೇರೆಕೆಲವರು ಈಶ್ಲೋಕವು ಬಲರಾಮನ ವಾಕ್ಯವೆನ್ನುವರು. ಶ್ರೀಧರೀಯವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇದು ಎಂಟನೆಯ ಶ್ಲೋಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವಿಯು ಯಾವಭುಜಗಳ ಮಧ್ಯವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವಳೋ ಅಭುಜಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಗೋಪಸ್ತ್ರಿಯರೂ ಕೂಡ ಧನ್ಯರೆಂದು ಮಾತ್ರವೇ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಾಗುವುದರಿಂದ ಅವ್ಯಂತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಬಯಸುವಳೆನುತಲೂ ಕೃಷ್ಣನಿಂದಾಲಿಂಗಿತರಾದಗೋಪಿಯರು ಧನ್ಯರೆನುತಲೂ ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆಯೆಚ್ಚುಬದ್ಧಸ್ವಾರಸ್ಯವೇ ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿರುವುದು, ಕೃಷ್ಣನ ವಚನವಾಗಿರುವಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ “ತ್ವತ್ಪಾದಸದೃಶಃ” “ಯಂಬಲ್ಲಿ ತ್ವತ್, ಎಂಬ ಯುಪ್ಪಚ್ಛಬ್ದಕ್ಕೆ ಬಲರಾಮನ ಎಂದರ್ಥವೂ; “ಯತ್ಸ್ವಹಾಶ್ಲೋಕಃ” ಎಂಬಲ್ಲಿ “ಯತ್”, ಎಂಬಕಬ್ದಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣ ಭುಜಾಂತರವೆಂದರ್ಥವೂ ಹೇಳಲ್ಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಲರಾಮವಾಕ್ಯವಾಗುವಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟಶ್ಲೋಕದ ಯಥಾಕೃತಾರ್ಥವು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಸಮನ್ವಯವಾಗುತ್ತೆ. ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕರ್ತರು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ “ಸ್ಮಯನ್ನಿವಾಹಾಗ್ರಜ ಆದಿಪುರಾಣಂ, ಎಂಬಪಾಠವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಖನೆಯಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಇದೆಲ್ಲಬಲರಾಮವಚನವೆಂತಲೇ ಹೇಳುವರು. ಅದುಸಂಗತವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಧೇನುಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಗುಂಡರ್ಭವು ಸಮಾಪವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಲರಾಮನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಂಶವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿನಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಉತ್ಕರ್ಷ ಸಂಪಾದನಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೇಳಿದವಚನವೆನುತಲೇ ತೋರುತ್ತೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ “ಅಗ್ರಜಮಾದಿಪುರಾಣಂ” ಎಂಬ ಪಾಠವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯವೆನಿಸಿ ನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ “ಏವಂಬೃಂದಾವನಂ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣಾಪೀತಮನಾಃ” ಎಂದು ಕುಕವಾಕ್ಯಾರಂಭವಾದಂತೆ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. *ಶ್ರೀಧರೀಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಈವಿಷಯವು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ವಿಜಯಧ್ವಜ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ “ಧನ್ಯೇಯಮದ್ಯಧರಣೀ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವು ಶ್ರೀಕುಕಾಚಾರ್ಯ ವಚನವೆಂದು ಮೂಲದೊಳಗೆ ೧೪ ಶ್ಲೋಕಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.] ||೧|| ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದಾರನೇ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೀಗೆ ಅಂಣನಾದ ಬಲರಾಮನಂ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದ ಸುತ್ತಲೂಇರುವ ನದೀತೀರಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳಂ ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಅನೇಕರರಾದ ಗೋಪಬಾಲಕರೊಡಗೂಡಿ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಅತಿಸಂತುಷ್ಟವಾದ

ಪಶೂ | ರಿಮೆಸುಚಾರಯನ್ನದ್ರಿಸ್ಸರಿದೋಧಸ್ಸುಸಾನುಗಃ || ೯ || ಕ್ವಚಿದ್ಗಾಯತಿಗಾಯತ್ಸುಮದಾ
 ನಾಧಿವ್ಯನುವ್ರತೈಃ | ಉಪಗೀಯಮಾನಚರಿತಸ್ಸಖಿಸಂಕರ್ಪಣಾನ್ವಿತಃ || ೧೦ || ಕ್ವಚಿಜ್ಜ್ವಲಹಂಸಾ
 ನಾಮನುಕೂಜತಿಕೂಜಿತಮ್ | ಅನುನ್ಯತ್ಯತಿನೃತ್ಯಂತಂಬರ್ಹಿಣಂಹಾಸಯನ್ಸಖೀ || ೧೧ || ಮೆಘಗಂ
 ಭೀರಯಾವಾಚಾನಾಮಭಿದೂರಗಾಪಶೂ | ಕ್ವಚಿದಾಹ್ವಯತಿಪ್ರೀತ್ಯಾಗೋಗೋಪಾಲಮನೋಜ್ಞಾ

ಯಾ, ಸರಿದೋಧಸ್ಸು-ಹೊಳೆಯತಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರೀತಮನಾಸ್ತು-ಇಷ್ಟವಾದಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ರೇಮೆ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು || ೯ || ಕ್ವ
 ಚಿತ್-ಒಂದಾನೊಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಅನುವ್ರತೈಃ-ಸೇವಕರಾದನಂಗಾತಿಗಳಿಂದ, ಉಪಗೀಯಮಾನಚರಿತಃ-ಹತ್ತಿರಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ
 ಚರಿತವ್ರತವನೂ, ಸಖಿಸಂಕರ್ಪಣಾನ್ವಿತಃ-ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೂ ಬಲರಾಮನೊಂದಿಗೂ ಕೂಡಿದವನೂಆದಕೃಷ್ಣನು, ಮದಾಂಧಾ
 ಷ-ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದಕುರುಡಾದತುಂಬಿಗಳು, ಗಾಯತ್ಸುಸತ್ಸು-ಹಾಡುತ್ತಿರುವವಾಗಲು, ಗಾಯತಿ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವನು, || ೧೦ || ಕ್ವಚಿ
 ಜ್ಜ-ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆಯಲಾದರೋ, ಕಲಹಂಸಾನಾಂ-ಅರಸಂಚೆಗಳ, ಕೂಜಿತಂ-ಕೂಗನ್ನು, ಅನುಕೂಜತಿ-ಅನುನರಿಸಿಕೂಗುತೆ
 ಲಿರುವನು. ಸಖೀ-ಗೆಳೆಯರನ್ನೂ, ಹಾಸಯನ್ತು-ನಗಿಸುತ್ತಲಿರುವವನಾಗಿ, ನೃತ್ಯಂತಂ-ಕುಣಿಯುತ್ತಲಿರುವ, ಬರ್ಹಿಣಂ-ನವಿಲನ್ನು,
 ಅನುನ್ಯತ್ಯತಿ-ಅನುನರಿಸಿಕುಣಿಯುವನು || ೧೧ || ಕ್ವಚಿತ್- ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಮೇಘಗಂಭೀರಯಾ- ಮೇಘದಂತೆಘನವಾಗಿಯೂ,
 ಗೋಪಾಲಮನೋಜ್ಞಯಾ-ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಗೋಪಾಲರಿಗೂಮನೋಹರವಾದ, ವಾಚಾ- ಮಾನಿಂದ, ದೂರಗಾಪಶೂ-ದೂರ

ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ರವಿಸಿದನು. || ೯ || ಅದಂತೆ- ಆ ಒಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂ
 ತಮದಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ತುಂಬಿಗಳು ಗಾನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿಲಿರುವ ಅನುಚರರಾದ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರಿಂ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯ
 ಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಚರಿತ್ರೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಬಲರಾಮ ನೊಡಗೂಡಿ, ತಾನೂ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದನು || ೧೦ || ಮತ್ತೊಂ

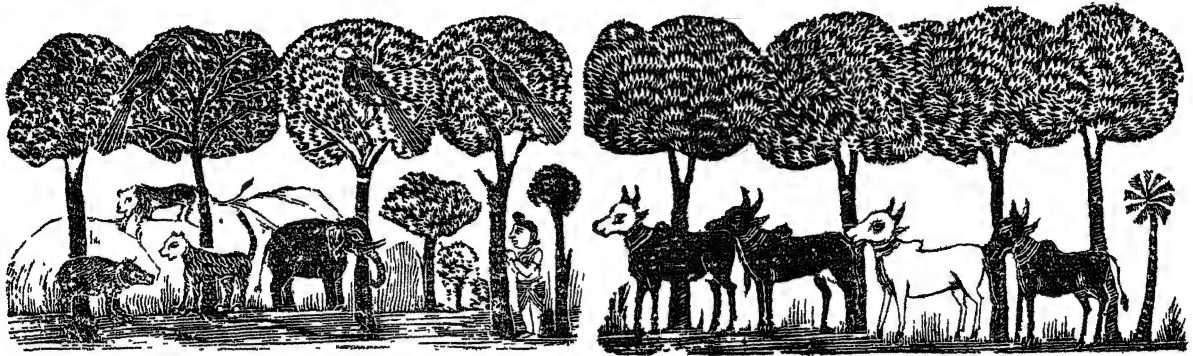

ದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನರ್ತನಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ನವಿಲಂಕಂಡು ತನ್ನ ಮಿತ್ರನಂ ನಗಿಸುತೆ ಆನವಿಲಿಗೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ ನರ್ತ
 ನಂಗೆಯ್ಯುವನು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಹಂಸಗಳ ಧ್ವನಿಯನನುಸರಿಸಿ ತಾನೂ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ಯುವನು. || ೧೦ ||
 ಮತ್ತೊಂದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೇಘದಂತೆ ಗಂಭೀರವಾದ, ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೂ ಮನೋ
 ಹರವಾದ, ತನ್ನ ವಾಕ್ಯನಿಂದ ದೂರಪ್ರದೇಶವನೆಯ್ದಿರುವ ಗೋವುಗಳಂ ಅವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸಿ ತನ್ನ

ಯಾ |೧೭| ಚಕೋರಕೌಂಚಚಕ್ರಾಹ್ವಭರದ್ವಾಜಾಂಸುಬರ್ಹಿಣಃ | ಅನುರೌತಿಸ್ತೃತತ್ವಾನಾಂಭೀತ
ವದ್ವ್ಯಾಪ್ರಸಿಂಹಯೋಃ |೧೮| ಕೃಚಿತ್ಕ್ರೀಡಾಪರಿಶ್ರಾಂತಗೋಪೂತ್ಸಂಗೋಪಬರ್ಹಿಣಃ | ಸ್ವಯಂವಿ
ಕ್ರಾಮಯತ್ಯಾಶ್ಯಂಪಾದಸುವಾಹನಾದಿಭಿಃ |೧೯| ನೃತ್ಯತೋಗಾಯತಃಕ್ವಾಪಿವಲ್ಗತೋಯುಧ್ಯತೋಮಿಥಃ|

ಕೃಕೋಗಿರುವಗೋವುಗಳನ್ನು, ನಾಮಭಿ-ಅವುಗಳಜನರುಗಳಿಂದ, ಪ್ರೀತ್ಯಾಚಹ್ವಯತಿ-ಪ್ರಿಯದಿಂದಕಡೆಯುವನು||೧೭||ಚಕೋ
ರ-ತಿಂಗಳಪಕ್ಕಿ, ಕೌಂಚ-ಕೊಂಚವಕ್ಕಿ, ಚಕ್ರಾಹ್ವ-ಕೊಕ್ಕವಕ್ಕಿ, ಭರದ್ವಾಜಾ-ಕಬ್ಬುಲಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ, ಬರ್ಹಿಣಃ-ನವಿಲುಗ
ಳನ್ನೂ, ಅನುರೌತಿಸ್ತೃ - ಅನುಸರಿಸಿಕೊಗುತೆಲಿರುವನಾದನಲ್ಲವೆ; ಸತ್ವಾನಾಂತು-ಹೃದ್ರಜಂತುಗಳೊಳಗಾದರೋ, ವ್ಯಾಪ್ರಸಿಂಹ
ಯೋಃ-ಹುಲಿಗೊಸಿಂಹಕ್ಕೂ, ಭೀತವತ್-ಹೆದರಿದವನಹಾಗೆಇರುವನು ||೧೮||ಕೃಚಿತ್-ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಕ್ರೀಡಾಪರಿಶ್ರಾಂತಂ-ಆಟಗ
ಳಿಂದಬಳಿದವನಾಗಿಯೂ, ಗೋಪೂತ್ಸಂಗೋಪಬರ್ಹಿಣಂ-ಗೋಪ-ಗೋಪಾಲಕನ, ಉತ್ಸಂಗ-ತೊಡೆಯೇ, ಉಪಬರ್ಹಿಣಂ-ತ
ಲದಿಂದಬಾಗಿವುಳ್ಳ, ಆಯಂ-ಅಂಣನಾದಬಲರಾಮನನ್ನು, ಪಾದಸಂವಾಹನಾದಿಭಿಃ-ಕಾಲುಹಿಸುಕುವುದುಮೊದಲಾದ ಉಪಚಾರಗ
ಳಿಂದ, ಸ್ವಯಂ-ತಾನೇ, ವಿಕ್ರಮಯತಿ-ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದವನನ್ನಾಗಿಮಾಡುತ್ತಿರುವನು ||೧೯||ಕ್ವಾಪಿ- ಒಂದಾನೊಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ನೃ
ತ್ಯತಃ-ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ, ಗಾಯತಃ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವ, ವಲ್ಗತಃ-ಹಾರುತ್ತಿರುವ, ಮಿಥಃ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ, ಯುಧ್ಯತಃ- ಕಾದಾಡು
ತಲಿರುವ, ಗೃಹೀತಕರ್ತಾ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಕೈಗಳುಳ್ಳವರಾದ, ಗೋಪಾಲಾ-ದನಗಳೆಂಕಾಯುವಹುಡುಗರನ್ನು, ಪನಂತೌ-ನಗು

ಸವಿಾಪಕ್ಕೆ ಕರೆದನು |೧೭| ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಚಕೋರ, ಕೌಂಚ, ಹಂಸ, ಭಾರದ್ವಾಜ,
ಮಯೂರ, ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಧ್ವನಿಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನನುಸರಿಸಿ ತಾನೂ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ಯುವನು. ಮ

ತ್ತೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವನದಲ್ಲಿರುವ ವೃಗಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಹುಲಿ ಮೊದಲಾದ ಕ್ರೂರಜಂತುಗಳಿಂದ ಹೆದ

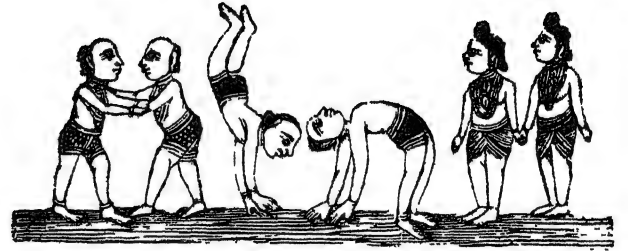
ರಿದವನಂತೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವನು. |೧೮| ಇನ್ನೊಂ
ದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಆಯಾಕ್ರೀಡೆಗಳಿಂದ ಬಳ
ಲಿದವನಾದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಗೋಪಾಲನ ತೊಡೆಯನ್ನೇ
ತಲೆದಿಂಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿರುವ ಅಂಣ
ನಾದ ಬಲರಾಮನು ತಾನೇ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಸುಕು
ವುದು ಮುಂತಾದ ಸೇವೆಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲದವನ
ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನು. |೧೯|

ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನರ್ತನಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಂ ಜೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ,

ಗೃಹೀತವಸ್ತ್ರಗೋಪಾಲಾಹನನೌಪಶ್ರಿಕಂಸತುಃ || ೧೫ || ಕೃಚಿತ್ಪಲ್ಲವತಲ್ಪಮನಿಯುದ್ಧಕ್ರಮಕ
ರ್ಕಿತಃ | ವೃಕ್ಷಮೂಲಾಶ್ರಯಶ್ಚತೇಗೋಪೋತ್ಸಂಗೋಪಬರ್ಹಣಃ || ೧೬ || ಪಾದಸಂವಹನಂಚಕ್ರಾಕೇಚಿತ್
ಸ್ಯಮಹಾತ್ಮನಃ | ಪರತುಹತವಾಪ್ಯನೋವ್ಯಜನೈಸ್ಸಮವೀಜಯೇ || ೧೭ || ಅನ್ಯತದನುರೂಪಾಣಿಮ
ನೋಷ್ಟಾನಿಮಹಾತ್ಮನಃ | ಗಾಯಂತಿಸ್ತಮಹಾರಾಜಃ ಸ್ವಹಸ್ತಧಿಯಶ್ಯನೈಃ || ೧೮ || ಎವಂಸಿಗೂಢಾತ್ಮ
ಗತಿಸ್ಸಮಾಯಯಾಗೋಪಾತ್ಮಜತ್ವಂಚರಿತೈರ್ವಿಡಮ್ಬಯೇ || ರಮೇರಮಾಲಾಲಿತಪಾದಃ ಪಲ್ಲವೋಗ್ರಮೈಃ

ತಲಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಪ್ರಕಂಸತುಃ-ಕೊಂಡಾಡಿದರು || ೧೫ || ಕೃಚಿತ್- ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಯುದ್ಧಕ್ರಮ-ಕರ್ಕಿತಃ- ನಿಯುದ್ಧ-
ಕ್ರಮಗಳಿಂದ, ಶ್ರಮ-ಆಯಾಸದಿಂದ, ಕರ್ಕಿತಃ- ಕೃತಗೋಳನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ವೃಕ್ಷಮೂಲಾಶ್ರಯಃ- ಗಿಡದಬುಡವೇ ಆಧಾರವಾಗಿ
ಉಳಿದುಕೊಂಡು, ಗೋಪೋತ್ಸಂಗೋಪಬರ್ಹಣಂ-ಗೊಲ್ಲನತೊಡೆಯುತಲೆದಿಂದಬಾಗಿಉಳಿದುಕೊಂಡು, ಶೇತೇ-ಮಲಗಿರುವನು || ೧೬ || ಕೇಚಿತ್-
ಕೆಲವರು, ಮಹಾತ್ಮನಃ-ದೊಡ್ಡಮನಸ್ಸುಳ್ಳ, ತಸ್ಯ-ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವನಿಗೆ, ಪಾದಸಂವಹನಂ- ಕಾಲುಹಿಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು, ಚಕ್ರಾ-ಮಾಡಿ
ದರು. ಪತನೋಪಾಸಂ-ಪಾಪವಿಲ್ಲದವರಾದ, ಪರೇತು-ಅನ್ಯರಾದರೋ, ವ್ಯಜನೈಃ-ಬೀಸಣಿಗಳಿಂದ, ಸಮವೀಜಯೇ- ಚನ್ನಾಗಿಬೀ
ಸಿದರು || ೧೭ || ಮಹಾರಾಜ-ಮಾರಾಯನೇ! ಅನ್ಯೇ- ಬೇರೆಜನರು, ಸ್ವಹಸ್ತಧಿಯಸ್ಸಂತಃ- ಸ್ವೇಹ-ಮಿತ್ರಭಾವದಿಂದ, ಕ್ಷಿಣ್ಣ-
ತೊಡೆಯ, ಧಿಯಃ-ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಮಹಾತ್ಮನಃ-ಮಹಾಪುರುಷನಾದಕೃಷ್ಣನು, ತದನುರೂಪಾಣಿ-ಅವನಿಗೆತಕ್ಕವುಗಳಾದ, ಮ
ನೋಷ್ಟಾನಿ-ಮನೋಹರಗಳಾದಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು, ಶನೈಃ-ಮೆಲ್ಲನೆ, ಗಾಯಂತಿಸ್ತ-ಹಾಡಿದರು || ೧೮ || ವಿವಂ-ಹೀಗೆ, ಸ್ವಮಾಯಯಾ-ತ
ನ್ನಮಾಯಿಯಿಂದ, ನಿಗೂಢಾತ್ಮಗತಃ-ನಿಗೂಢ-ಗುಟ್ಟಾಗಿರುವ, ಆತ್ಮಗತಃ- ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನಾದಿಗಳುಳ್ಳಕೃಷ್ಣನು, ಈಶಚೇಷ್ಟಿತೋ
ಪಿ-ಪರಮೇಶ್ವರನಂತೆವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನುವನ್ನಾಡಿದರೂ, ರಮಾಲಾಲಿತಪಾದಃ-ರಮಾ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ, ಲಾಲಿತ-ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ,

ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವನ್ನೂ ಮಾಡು
ತಲಿರುವ, ಗೋಪ ಬಾಲಕರಂ ನೋಡಿ ಶ್ರೀರಾಮ
ಕೃಷ್ಣರಿರ್ವರೂ ಅವರ ಹಸ್ತಗಳಂ ಪಿಡಿದು ಇದು ಬ
ಹುಚನ್ನಾಯಿತೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. || ೧೫ || ಬೇರೆ
ಯೊಂದು ಕಾಲದೊಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಟದಿಂದ ಸ್ನೇ
ಹಿತ ರೊಡನೆ ಬಹು ಯುದ್ಧಂ ಗೆಯ್ಯದರಿಂದಾದ
ಕ್ರಮದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಒಂದು ಮರದಡಿಯ

ನ್ನು ನೇರಿ ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾನಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬ ಗೋಪಬಾಲಕನ ತೊಡೆಯನ್ನೇ
ತಲೆಮೆಂಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಮಲಗಿರುವನು. || ೧೬ || ಆಗ ಕೆಲವರು ಗೋಪಬಾಲಕರು ಮಹಾತ್ಮನಾದ

ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಂಗಳ ನೊತ್ತದವರಾಗಿ ಪಾಪದಿಂದಮು
ಕ್ತರಾದರು. ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ಚಿಗುರು ಮೊದಲಾದುದ
ರಿಂದ ನಿರ್ವಿಗಲ್ಪಟ್ಟ ಬೀಸಣಿಗಳಿಂದ ಬೀಸಿ ಪಾಪರ
ಹಿತರಾದರು. || ೧೭ || ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಆಗ ಮತ್ತೆಕೆಲ
ವರು ಗೋಪಾಲಬಾಲರು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ತಂಪಾದ ಹೃ
ದಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಮನೋ
ಹರಂಗಳಾಗಿಯೂ ಆತನಿಗೆ ಅನುರೂಪಂಗಳಾಗಿಯೂ
ಇರುವ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಗಾಂಧಂಗೈದುವರಾದ

೧೮ || ಎಲೈ, ರಾಯನೇ! ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯಿಂದ ಲಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿಗುರಿನಂತೆ ಅತಿಕೋಮಲಂಗಳಾದ ಪಾದಪದ್ಮಂಗಳನ್ನು

ಸ್ವಮಂಗಾ ಮೃಗದೀಕಚೆಪ್ಪಿತಃ |೧೯| ಶ್ರೀದಾಮನಾಮಾಗೋಪಾಲರಾಮಕೇವಯೋಸ್ಸಖಾ | ಸುಬ
ಲನೋಕ್ತಕೃಷ್ಣಾ ದ್ಯಾಗೋಪಾಣಿಮೈದಮಬ್ರವ್ |೨೦| ರಾಮರಾಮಮಹಾಗತ್ಯಪ್ಪ ದುಪ್ಪನಿ
| ಧನುಕಾಸುರಭಂಜನಘಟ್ಟಃ |

ಬ೯ಣ | ಇತೋವಿದೂರಸುಮಹದ್ವನುತಾಳಾಳಸುಂಕುಲಮ |೨೧| ಫಲಾನಿತತ್ರಭೂರಿಣಿಪತ್ನಿಪತಿತಾ
ನಿಚ | ಸನ್ನಿಶಿನ್ತ್ವವರುದ್ಧಾಧಿನುಕೇನದುರಾತ್ಮನಾ |೨೨| ನೋತಿವಿರೋಧಸುಲೋರಾಮದೇಕಪ್ಪಖ
ರರೂಪಧೃತ | ಆತ್ಮತುಲ್ಯಬಲೈರನ್ಯೈರ್ಜ್ಞೇತೀಭಿರ್ಬಹುಭಿರ್ವ೯ತಃ ||೨೩||ತಸ್ಮಾತ್ಕೃತನರಾಹಾರಾಡ್ಭೀ

ಪಾದಪಲ್ಲವೋಪ-ಚಿಗುರಡಿಗಳುಳ್ಳವನಾದರೂ, ಚೌತೈಃ-ನಡತೆಗಳಿಂದ, ಗೋಪಾತ್ಮಜತ್ವಂ-ಗೋಲ್ಲರಮಗನಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನು, ವಿಡಂ
ಬುರ್ಯ-ಅನುಕರಿಸಿತ್ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಗ್ರಾಮ್ಯವತೆ-ಹಳ್ಳಿಕಾರನಂತೆ, ಗ್ರಾಮ್ಯೈಸ್ಸಮಂ-ಹಳ್ಳಿಕಾರರೊಂದಿಗೆ, ರೇಮೇ-
ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು ||೧೯||ರಾಮಕೇವಯೋಃ-ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ, ಸಖಾ-ಸೇವಕನಾದ, ಶ್ರೀದಾಮನಾಮಾ-ಶ್ರೀದಾಮನೆಂಬವನು
ಳ್ಳ, ಗೋಪಾಲಃ-ಗೋಲ್ಲರವನೂ, ಸುಬಲಃ-ಸುಬಲನೆಂಬವನೂ, ತೋಕಕೃಷ್ಣಾದ್ಯಾಃ-ಸಂಣಕೃಷ್ಣನೇಮೊದಲಾದ, ಗೋಪಾಃ-
ಗೋಲ್ಲರೂ, ಪ್ರೇಮಾ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಇದಂ-ಈಮುಂಡೆತೆಗಳಿರುವುದನ್ನು, ಅಬ್ರವ್-ನುಡಿದರು||೨೦|| ಮಹಾಸತ್ವ-ಮಹಾಬಲವು
ಳ್ಳ, ರಾಮರಾಮ-ರಾಮನೇರಾಮನೇ! ದುಪ್ಪನಿಬರ್ಹಣ-ದೋಷವುಳ್ಳವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವ, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಇತಃ-ಇಲ್ಲಿಂ
ದ, ಅವಿದೂರೇ-ಬಹಳದೂರವಲ್ಲದಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ತಾಳಾಳಸಂಕುಲಂ-ತಾಳ-ತಾಳಮರಗಳ, ಅಳ-ಸಾಲುಗಳಿಂದ, ಸಂಕುಲಂ-ವ್ಯಾಪ್ತ
ವಾದ, ನುಮತಃ-ದೊಡ್ಡ, ವನಂ-ಕಾಡಿರುವುದು ||೨೧||ತತ್ರ-ಅವನಲ್ಲಿ, ಭೂರಿಣಿ-ಬಹುವಾದ, ಫಲಾನಿ-ಹಂಣುಗಳು, ಪತಂತಿ-
ಬೀಳುತ್ತಿವೆ. ಪತಿತಾನಿಚ-ಬಿದ್ದವೊಕ್ಕೂಡ, ಸಂತಿ-ಇರುವವು, ಕಿಂತು-ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ, ದುರಾತ್ಮನಾ-ದುಷ್ಪ್ರಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ, ಧೇ
ನುಕೇನ-ಧೇನುಕನೆಂಬವನಿಂದ, ಅವರುದ್ಧಾನಿ-ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿದೆ||೨೨||ರಾಮ-ಬಲಭದ್ರನೇ! ಹೇಕೃಷ್ಣ-ಎರಕೃಷ್ಣನೇ! ನೋಸು
ರಃ-ಆದೈತ್ಯನು, ಅತಿವೀರ್ಯಃ-ಹೆಚ್ಚುಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಖರರೂಪಧೃತಃ-ಕತ್ತೆಯರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಆತ್ಮ
ತುಲ್ಯಬಲೈಃ-ಆತ್ಮ-ತನ್ನೊಡನೆ, ತುಲ್ಯ-ಸಮಾನವಾದ, ಬಲೈಃ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ-ತ್ವಾಣವುಳ್ಳ, ಅನ್ಯೈಃ-ಇತರರಾದ, ಬಹುಭಿರ್ಜ್ಞೇ
ತೀಭಿಃ-ಹಲವುನೆಂಟರಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂಇರುವನು ||೨೩|| ಅಮಿತೇ-ಶತ್ರುಗಳೆಂಕೊಲ್ಲುವವನೇ! ಕೃತನರಾ
ಹಾರಾತ್-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಮನುಷ್ಯಭಕ್ಷಣವುಳ್ಳ, ತಸ್ಮಾತ್-ಅವನದೇನಿಂದು, ಛೀತ್ಯಃ-ಹೆದರಿದವರಾದ, ನೃಭಿಃ-ಮನುಷ್ಯರಿಂದ, ಭು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನಾದರೂ ಆಗಾಗ
ಅತ್ಯದ್ಭುತಗಳಾದ ಈಶ್ವರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೆಂ ತೋರಿಸುವವನಾಗಿ, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಚರಿತ್ರಗಳಿಂದ ಗೋಪಬಾಲಕ
ತ್ವವಂ ನಟಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಅತಿಪ್ರಾಕೃತರಾದ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೊಡಗೂಡಿ ತಾನೂ ಪ್ರಾಕೃತ ಬಾಲಕ
ನಂತೆ ಹೀಗೆವಿಹರಿಸಿದನು. |೧೯| ಹೀಗಿರಲು ರಾಮಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರಿಗೂ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಶ್ರೀದಾಮನೆಂಬವನು
ಗೋಪಬಾಲಕನೂ ಸುಬಲನೆಂಬವನೂ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನೆಂಬವನೂ (ಅಶೋಕನೆಂಬವನೂ) ಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾ
ಲಬಾಲಕರು ಅತಿಸ್ನೇಹದಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂಕುರಿತು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಒಂದುವಾಕ್ಯವಂ ಬಿನ್ನವಿಸಿದರೆಂತೆ||೨೦||
ಎಲೈ, ಮಹಾಭುಜಬಲ ಶಾಲಿಯಾದ ರಾಮನೇ! ದುಪ್ಪರಂನಿಗೆ ಹಿಗುವ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಮೀಪದೇಶದಲ್ಲಿತಾ
ಳಮರಗಳಸಾಲಿನಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಮಹಾವನವೊಂದಿದೆ. ||೨೧|| ಅದೊಡ್ಡತಾಳವನದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ಸ್ವಕೃಗ
ಳಾಗಿಗಳೆಬಿದ್ದಿರುವ, ಅಪರಿಮಿತಗಳಾದ, ಹಂಣುಗಳಿವೆ ಅದರೆ ಆಫಲಗಳು ದುರಾತ್ಮನಾದ ಧೇನುಕನೆಂಬ ಅಸು
ರನಿಂದ ಅನ್ಯರಿಗೆ ದೊರೆಯದಂತೆ ನಿರೋಧಂಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ||೨೨|| ಎಲೈ, ರಾಮನೇ! ಕೃಷ್ಣನೇ! ಮಹಾಪ
ರಾಕಮ್ರವುಳ್ಳ ಅಧೀನು ಕಾಸುರನು ಕತ್ತೆಯರೂಪವಂಧರಿಸಿ ತನಗೆ ಸಮಾನಬಲರಾದ ಅನೇಕರಾದ ತನ್ನನೆಂಟರಿಂ
ದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುವವನು. ||೨೩|| ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ತಿನ್ನುವ ದುಪ್ಪನಾದ ಅಧೀನುಕಾಸುರನದೇನೆಯಿಂದ
ಭಯಪಟ್ಟಿರುವ ಮನುಷ್ಯರಿಂದಲೂ ಪಶುಗಳಿಂದಲೂ ಪಕ್ಷಿಸಮೂಹಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಆತಾಳವನವ

ತೈರ್ನ್ಯಭಿರಮಿತಕ್ರೂ | ವಿದ್ಯನೈಭುಕ್ತಪೂರ್ವಾಣಿಫಲಾನಿಸುರಭೀಣಿಚ |೨೪| ಏವಮೈಸುರಭಿರ್ಗಂಧೋ
ವಿಮೋಚಿನೋದ್ಯಗ್ಯಹ್ಯತ | ಪ್ರಯಚ್ಛತಾನಿನಿಕ್ಯವ್ವ ಗನ್ಧಲೋಭಿತಚತಸಾಂ |೨೫|| ವಾಚ್ಛಾಸೀನ್ಶ್ರ
ಹತೀರಾಮಗಮ್ಯತಾಂಯದಿರೋಚತ | ಏವಂಸುಹೃದ್ಯಚಕ್ಯ ತ್ಯಾಸುಹೃತ್ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ |೨೬|
ಪ್ರಹಸ್ಯಜಗ್ಯತುರ್ಗೋಪೈರ್ಯತೌತಾಳವನಂಪ್ರಭೂ |ಬಲಃಪ್ರ|ನಿಶ್ಯಬಾಹುಭ್ಯಾಂತಾಳಾಃ ಸಮೈರಿಕಮ್ಪ
ಯನ್ ||೨೭|| ಫಲಾನಿಪಾತಯಾಮಾಸಮತಂಗಜಜವೌಜಸಾ |ಫಲಾನಾಂಪತತಾಂಶಬ್ಧಂನಿಕಮ್ಯಾಸುರರಾಸ
ಭಃ |೨೮| ಅಭ್ಯಧಾವತ್ಕ್ಷಿತಿತಲಂಸನಗಂಪರಿಕಮ್ಪಯನ್ |೨೯| ಸಮೇತ್ಯತರಸಾಪ್ರತ್ಯಗ್ಧ್ವಾಭಾಣಂಪ

ಕ್ತಪೂರ್ವಾಣಿ-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿತ್ತಿನ್ನಲ್ಲಟ್ಟವುಗಳಾದ, ಸುರಭೀಣಿ-ಪರಿಮಳಿಸುತ್ತಿರುವ, ಫಲಾನಿಚ-ಹಂಪುಗಳೂಡ, ವಿದ್ಯಂತೇ-ಇರುವ
ವು ||೨೪|| ವಿಮೋಚಿನೋ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ, ಸುರಭಿ-ಪರಿಮಳವಾದ, ಏವಗಂಧೋ- ಈವಾನನೆಯು, ಅದ್ಯ-
ಈಗ, ಗ್ಯಹ್ಯತೇವ್ಯ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಗಂಧಲೋಭಿತಚತಸಾಂ- ಪರಿಮಳದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತ
ನಲ್ಲಟ್ಟಮನಸ್ಸುಳ್ಳ, ನೆ-ನಮಗೆ, ತಾನಿ-ಆಹಂಪುಗಳನ್ನು, ಪ್ರಯಚ್ಛ-ಕೊಡು||೨೫|| ರಾಮ-ಬಲಭದ್ರನೇ! ಮಹತೀ-ದೊಡ್ಡವಾ
ದ, ವಾಂಛಾ-ಆಕ, ಆಸೀತೆ-ಉಂಟಾಯಿತು. ರೋಚತೇಯದಿ-ಇಷ್ಟವಾಗಿತೋರಿದರೆ, ಗಮ್ಯತಾಂ- ನಡೆಯಲ್ಪಡಲಿ. ಏವಂ-ಓ
ಗೆ, ಸುಹೃದ್ಯಚಿ-ಸ್ನೇಹಿತರಮಾತನ್ನು, ಶ್ರುತ್ಯಾ-ಕೇಳಿ, ಸುಹೃತ್ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ-ಗೆಳೆಯರಿಗೆಇಷ್ಟವನ್ನು ಮಾಡಲಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ
ದ ||೨೬|| ಪ್ರಹಸ್ಯ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಕ್ಕು, ಗೋಪೈ-ಗೊಲ್ಲರಿಂದ, ವೃತಾ- ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ಪ್ರಭೂ-ಸಮರ್ಥರಾದರಾಮಕೃಷ್ಣ
ರು, ತಾಳವನಂ-ತಾಳೆಮರಗಳತೋಪನ್ನು ಕುರಿತು, ಜಗ್ಯತುಃ-ಜೋದರು. ಬಲಃ- ಬಲರಾಮನು, ಪ್ರವೀಶ್ಯ- ಬಳಹೊಕ್ಕು, ಬಾಹು
ಭ್ಯಾಂ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ತಾಳಾಃ-ತಾಳೆಯಮರಗಳನ್ನು, ಸಂಪರಿಕಂಪಯ-ಚೆನ್ನಾಗಿಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ||೨೭|| ಓಜಸಾ-ಸಾ
ಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ, ಮತಂಗಜಜವ-ಅನೆಯಜಾಂಗೆ, ಫಲಾನಿ-ಹಂಪುಗಳನ್ನು, ಪಾತಯಾಮಾಸ-ಕೆಡೆಹಿದನು. ಅಸುರರಾಸಭಃ- ಪೈತ್ಯನಾ
ದಕತ್ತೆಯು, ಪತತಾಂ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ಫಲಾನಾಂ-ಹಂಪುಗಳ, ಶಬ್ದಂ-ಸವ್ವುಗಳನ್ನು, ನಿಶ್ಯ-ಕೇಳಿ ||೨೮|| ಸನಗಂ- ವೃಕ್ಷಗ
ಳಂಕೂಡಿದ, ಕ್ಷಿತಿತಲಂ-ನೆಲದತಾಣವನ್ನು, ಪರಿಕಂಪಯ-ಅದುರಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಅಭ್ಯಧಾವತ್-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಂದನು||೨೯||

ನ್ನು ಈಗ ಯಾರೂಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. |೨೪| ಅವನದಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂಭಕ್ತಿಸಲ್ಪಡದೇಮಿರುವವತ್ತು ಪರಿಮಳದಿಂಕೂ
ಡಿದಫಲಂಗಳಿವೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರೇ! ನೋಡಿರಿ- ಅವನದಿಂದ ಅತಿಮನೋಹರವಾದ ಪರಿಮಳವು ಸರ್ವತ್ರವ್ಯಾಪ್ತ
ವಾಗಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿದೆ. ||೨೫|| ಅದುದರಿಂದ ಆಪರಿಮಳದಿಂದ ಅತ್ಯಂತಾಸುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪ
ಟ್ಟಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ನಮಗೆ ಆಫಲಗಳಂ ಕೊಡುವರಾಗಿ. ಈಅರ್ಥವು ನಿಮ್ಮಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮ್ಯತವಾದರೆ ಹೊರಡ
ತಕ್ಕದ್ದೆಂದರು. ||೨೬|| ಎಲೈ ಅರಸೇಕೇಳಿ ಆಮೇಲೆ ಸಮರ್ಥರಾದರಾಮಕೃಷ್ಣ ರೀರ್ವರೂ ಈರೀತಿಯಿಂದ ಮಿ
ತ್ರರಾದ ಗೋಪಾಲರವಚನವಂಕೇಳಿ ನಕ್ಕವರಾಗಿ ಅವರಿಗೆಪ್ರೀತಿಯಂಮಾಡಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆಗೋಪಬಾಲರಿಂಪರಿವೃ
ತರಾಗಿ ಮಹತ್ತಾದ ಆತಾಳವನವನೆಯ್ದಿದರು. ||೨೭|| ಅಬಳಿಕ ಬಲರಾಮನು ಅವನವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ದೊಡ್ಡಆನೆ

ಯಹಾಗೆ ತನ್ನ ಭುಜಬಲದಿಂದ ಅತಾಳವೃಕ್ಷಗಳಂ ಅ
ಲ್ಲಾಡಿಸುವನಾಗಿ ಅವುಗಳಹಂಪುಗಳಂಕೆಡೆಹಿದನು. ||
ಆಗ ಗಾರ್ದಭಿರೂಪವಂಧರಿಸಿರುವ ಅಧೇನುಕಾಸುರ
ನು ಕೆಳಕ್ಕೆಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಆತಾಳಫಲಗಳ ಶಬ್ದವಂ
ಕೇಳಿ ||*|| ರೋಷದಿಂದ ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದನೆಲವ
ನ್ನು ಒಹಳವಾಗಿ ಅದುರಿಸುತ್ತ ಅಟ್ಟಿಬಂದನು ||೨೮||

ದ್ವಾಭ್ಯಾಂಬಲವೈಲೀ | ನಿಹತೋರಸಿಕಾಶಬ್ಧಂಮುಂಚನ್‌ಪರೈಸರತ್ನೈಃ ||೩೦|| ಪುನರಾಸಾದ್ಯಗಂಠಬ್ಧ
ಉಪಕೋಷ್ಯಾಪರಾಕಸ್ಥಿತಃ | ಚರಣಾವಪರಾರಾಜನ್‌ಬಲಾಯಪ್ರಾಪ್ತವದುಷಾ||೩೧|| ಸತಂಗ್ಯಹೀತ್ವಾ
ವದಯೋಭಾ / ಮಯಿತ್ಯೈಕವಾಣಿನಾ | ಚಿಹ್ನಪತ್ಯಣರಾಜಾಗ್ರಭಾಮಣಶ್ಯಕ್ತಜೀವಿತಮ್ ||೩೨|| ತೆ
ನಾಹತೋಮಹಾತಾಳಃಪತಮಾನೋಬೃಹಚ್ಛಿರಾಃ | ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಂಕಮ್ಪಯನ್‌ಭಗ್ನಸ್ಸಚಾನ್ಯಂಸೋಪಿ
ಚಾಪರಮ್ || ೩೩ || ಬಲಸ್ಯಲೀಲಯೋತ್ಪ್ರವೃದ್ಧಹೃದತಾಹತಾಃ | ತಾಳಾಶ್ಚಕಮ್ಪಿರಗರ್ಭಮಹಾವಾತೇ
ರಿತಾಇವ || ೩೪ || ನೈತಚ್ಚಿತ್ರಾಭಗವತಿದ್ಯಾನಂತೇಜಗದೀಶ್ವರೇ | ಓತುಪ್ರೋತಮಿದಂಯಸ್ತಿನಾತನ್ಮುಪ್ಪಂಗ

ನಮೇತ್ಯ-ಬಂದು. ಬಲೀ-ಬಲವುಳ್ಳ, ಖರಃ-ಕತ್ತಿಯಾದವನು, ತರಸಾ-ಬೇಗನೆ, ಪ / ಶ್ಯಗ್ವಾಪ್ತಭಾಂಪದ್ವ್ಯಾಂ-ಹಿಂದಣವಿರಡುಕಾಲು
ಗಳಿಂದ, ಬಲಂ-ಬಲರಾಮನನ್ನು, ಉರಸಿ-ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಹತ್ಯ-ಒದೆದು, ಕಾಶಬ್ಧಂ-ಕಾಯೆಂಬಕೋಗನ್ನು, ಮುಂಚ-ಕೂಗುತ್ತಿರುವನಾ
ಗಿ, ವರ್ಯಸರತ್-ಓಡಿಹೋದನು||೩೦||ರಾಜ-ಅರಸೇ! ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಆಸಾದ್ಯ-ಬಂದು, ಸಂರಬ್ಧಃ-ವೇಗವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಉಪ
ಕೋ (ಪ್ರಾ-ಕೂಗುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಪರಾಕಸ್ಥಿತಿ-ಪ್ರತಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತವನಾಗಿ, ಅಪರಾಚರಣಾ-ಹಿಂಗಾಲ್ಗಳನ್ನು, ರುಪಾ-ಸಿಟ್ಟು
ನಿಂದ, ಬಲಾಯ-ಬಲರಾಮನಿಗೋನುಗೆ, ಪಾ / ಶ್ವಪತ್-ಹಾರಿಸಿದನು||೩೧||ಸಃ-ಅಬಲರಾಮನು, ತಂ-ಆಗ್ನೇಕಾನುರನನ್ನು, ವದಯೋ
ಗ್ಯಾಹೀತ್ವಾ-ಕಾಲುಹಿಡಿದು, ಏಕವಾಣಿನಾ-ಒಂದುಕೈಯಿಂದ, ಭ್ರಾಮಯಿತ್ವಾ-ತಿರುಗಿಸಿ, ಭಾ-ವೇಣ-ತಿರುಗುವಿಕೆಯಿಂದ, ತ್ಯಕ್ತ
ಜೀವಿತಂ-ಜೀವಿತ್ವಪ್ರಾಣವುಳ್ಳವನನ್ನು, ತ್ಯಣರಾಜಾಗ್ರೇ-ತಾಳೆಯಮರದಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಚಿಹ್ನ-ಪ-ಎತ್ತಿಹಾಕಿದನು ||೩೨|| ಕೇನ-ಆಕತ್ಯ
ಯಿಂದ, ಆಹತಃ-ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಹಾತಾಳಃ-ದೊಡ್ಡತಾಳೆಯಮರವು, ಪತಮಾನಃ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ, ಬೃಹಚ್ಛಿರಾಃ-ದೊಡ್ಡ
ತಲೆಯುಳ್ಳದ್ದಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಂ-ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವತಾಳೇಮರವನ್ನು, ಕಂಪಯ- ನಡಗಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ, ಭಗ್ನ-ಮುರಿದು
ಹೋದದ್ದಾಯಿತು, ನಚ-ಅಪಕ್ಕದಮರವೂ, ಅನ್ಯಂ-ಮತ್ತೊಂದುಮರವನ್ನೂ, ಸೋಪಿ-ಅದೂಕೂಡ, ಅಪರಂಚ- ಇನ್ನೊಂದುಮ
ರವನ್ನೂ, ಕಂಪಯ- ನಡಗಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ, ಭಗ್ನ-ಮುರಿತುಹೋದದ್ದಾಯಿತು||೩೩|| ಬಲಸ್ಯ-ಬಲರಾಮನ, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸ
ದಿಂದ, ಉತ್ಪ್ರವೃ-ಎತ್ತಿಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ, ಖರದೇಹ- ಕತ್ತೆಯವೈಯಿಂದ, ಹತ- ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಮರದಿಂದ, ಹತಾಃ- ಹೊಡೆಯ
ಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಾದ, ತಾಳಾಶ್ಚರ್ವ- ತಾಳೇಮರಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಮಹಾವಾತೇರಿತಾಇವ- ಮಹಾವಾತ- ಹೆಗ್ಗಾಳಿಯಿಂದ, ಸರಿತಾಇವ-ತಟ್ಟ
ಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳೆಹಾಗೆ, ಚಕಂಪಿರೇ-ನಡುಗಿದವು||೩೪||ಅಂಗ-ಅಯ್ಯಾ! ಪಟ-ವಸ್ತುವು, ತಂತುಮಯಧಾ-ನೂಲುಗಳೆಲ್ಲವೂನೋಹಾಗೆ
ಇದಂ-ಈಜಗತ್ತು, ಯಸ್ಮಿ-ಯಾವವನಲ್ಲಿ, ಓತಂಪ್ರೋತಂಚ-ಹಾಸಾಗಿಯೂಹೊಕ್ಕಾಗಿಯೂಇರುವುದೋ, ತಸ್ಮಿ-ಆ, ಜಗದೀಶ್ವ

ಯಾದ ಧೇನುಕಾಸುರನು ತೈರಿಯಿಂದ ಬಲಭದ್ರನನೆಯ್ವಿ ಕತ್ತೆಯ ಕೂಗಂಕೂಗಿ ತನ್ನಯೆರಡು ಹಿಂಗಾಲ್ಗಳಿಂದ
ಲೂ ಬಲರಾಮನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಒದೆದು ಸುತ್ತಲೂ ಓಡಿಯಾಡಿದನು.||೩೦||ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅತಿಕೋಪಯುಕ್ತನಾದಗರ್ವ
ಭರೂಪಧಾರಿಯಾದ ಆ ಧೇನುಕಾಸುರನು ಮಗಳಿಬಲರಾಮನ ಬಳಿಗೆಬಂದು ಎದುರಿಗೆತಿರುಗಿನಂತು ಭಲಭದ್ರನಂಕೂ
ಲ್ಲಲೋಸುಗ ಪುನಶ್ಚಹಿಂಗಾಲ್ಗಳಂ ಜೋಡಿಸಿಯೊಡೆದನು ||೩೧|| ಆಮೇಲೆ ಬಲರಾಮನು ಒಂದುಕೈಯಿಂದ ಅವನ
ಎರಡು ಹಿಂಗಾಲ್ಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ತಿರುಗಿಸಿತಿರುಗಿಸಿ ಅದರಿಂದಲೇ ಜಿಡಲ್ಪಟ್ಟಜೀವವುಳ್ಳ ಆಧೇನುಕಾಸುರನು ತಾಳದ್ವ
ಕ್ಷದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಒಪ್ಪುಟನು.||೩೨||ಆಗ ಮಹತ್ವಾದ ಅಗ್ರಭಾಗವುಳ್ಳ ಆತಾಳವೃಕ್ಷವು ಆಧೇನುಕಾಸುರನಿಂದ ಬಡಿ
ಯಲ್ಪಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತ ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ತಾಳವೃಕ್ಷವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕಂಪಿಸುವಂತೆವಾಡಿ ತಾನು
ಮುರಿದುಹೋಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅಮತ್ತೊಂದು ವೃಕ್ಷವೂಕೂಡ ಮುರಿದುಬೀಳುತ್ತ ಬೇರೆಯೊಂದುಮರವಂ ಮುರಿಯಿ
ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಆವೃಕ್ಷವು ಇನ್ನೊಂದು ವೃಕ್ಷವಂಮುರಿಯಿತು. ||೩೩||ತುಬಲರಾಮನಲೀಲೆಯಿಂದ ಎನೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆಧೇ
ನುಕಾಸುರನ ಹೆಣದಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ತಾಳೇಮರಗಳಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಿಕ್ಕತಾಳ ವೃಕ್ಷಗಳೆಲ್ಲವೂ
ಹೆಗ್ಗಾಳಿಯಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆನಡುಗಿದವು|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ನೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರವು ಉದ್ದವಾ
ಗಿಯೂ ಅತ್ಯಲ್ಪಗಿಯೂತಗಲಕೊಂಡಿರುವುದೋ, ಆರೀತಿಯಿಂದ ಈಸಮಸ್ತಜಗತ್ತೂ ಯಾವವನಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ಅನು

ಯಥಾವಚಃ | ೩೫ || ತತಃಕೃಷ್ಣಂಚರಾಮಂಚಕ್ಷಾತಯೋಧೇನುಕಸ್ಯಯ | ಕೌದ್ಯಾಪೋಭ್ಯಪತನ್ಸ
 ರೈಸುರಬ್ಧಾಹತಬಾನ್ಧವಾಃ | ೩೬ || ತಾಂಸ್ತಾನಾಸತತಃಕೃಷ್ಣೋರಾಮಕೃಷ್ಣಸಲೀಲಯಾ | ಗೃಹೀತಪಕ್ಷಾ
 ಚ್ಚರಣಾ೯ವಾಽಹಿಣೋತ್ತೂಣರಾಜಸು | ೩೭ || ಫಲಪ್ರಕರಸಂಕ್ರೀಣಂವೃತ್ಯದದೈರ್ಗತಾಸುಭಿಃ | ರರಾ
 ಜಖರತಾಲಾಗ್ರೈಘ್ರೈಃ ಸೈರಿವನಭಸ್ಥುಲಮ್ | ೩೮ || ತಯೋಸ್ತುಸುಮಹತ್ಕರ್ಮನಿಕಾಮ್ಯವಿಬುಧಾದಯಃ |
 ಮುಮುಚುಃಪುಷ್ಪವರ್ಷಾಣಿಚಕು | ೩೯ || ಅಥತಾಳಫಲಾನ್ಯಾದಮನುಷ್ಯಾಗತ
 ಸಾಧ್ವಸಾಃ | ತೃಣಂಚಪಶವಶ್ಚೈರುರ್ದ ತಥೇನುಕಕಾನನೇ | ೪೦ || ಕೃಷ್ಣಕಮಲಪತಾಕ್ಷೈಃಪುಣ್ಯಶ್ರವಣಕೀ

ರೇ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆನಿಯಾಮಕನಾದ, ಭಗವತಿ-ಭಗವಂತನಾದ, ಅನಂತೇ-ಸಂಕರ್ಮಜನಲ್ಲಿ, ಏತತ್-ಈವೈತ್ಯನಂಜಾರಬಲವು, ನಚಿ
 ತ್ರಂಚ-ಆಶ್ವಯ್ಯವಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ||೩೫||ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ಧೇನುಕಸ್ಯ-ಧೇನುಕಾಸುರನನ್ನೊತೆಯೇ-ನಂಟರಾಯೇ-ಯಾರೋ, ತೇನರ್ವ
 ಅವರಲ್ಲರೂ, ಪತಬಾಂಧವಾಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನಂಟನುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಕೋಗ್ರಾಪ್ತಾರಿಃ-ಕೂಗುತ್ತಲಿರ.ವರಾಗಿಯೂ, ಸಂರಬ್ಧಾಃ-
 ಮೇಗವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣಂಚರಾಮಂಚ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂರಾಮನನ್ನೂಕುತು, ಅಭ್ಯಪತ೯-ಎದುರುಬಿದ್ದರು ||೩೬||ಸೃಪ-ಧೂ
 ರೆಯೇ, ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ರಾಮಾಕೃಷ್ಣಶ್ಚ-ರಾಮನೂಕೃಷ್ಣನೂ, ಆಪತತಃ-ಬರುತ್ತಲಿರುವ, ಗೃಹೀತಪಕ್ಷಾಚ್ಚರಣಾ೯-ಹಿಡಿಯ
 ಲ್ಪಟ್ಟಹಿಂಗಾಲ್ಗಳನ್ನು, ತಾಂಸ್ತಾ೯-ಆಯಾಕತ್ತೆಗಳನ್ನು, ತೃಣರಾಜಸು-ತಾಳವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಪ೯ಷಿಣೋಲೈ-ಎತ್ತಿಹಾಕಿದನು||೩೭||
 ಫಲಪ್ರಕರಸಂಕ್ರೀಣಂ-ಹಂಣುಗಳಗುಂಪಿನಿಂದಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಸ್ಥುಲಂ-ನಿಲವು, ಗತಾಸುಭಿಃ-ಸತ್ತವಾದ ವೈತ್ಯದೈವೈಃ-ಅನು
 ರಕರೀರಗಳೊಡನೆಯೂ, ಖರತಾಲಾಗ್ರೈಃ-ಖರ-ಶಿಕ್ಷಣವಾದ, ತಾಲಾಗ್ರೈಃ-ತಾಳವೃಕ್ಷಗಳೊಡನೆಯೂ, ಸಹಿತವಾಗಿ, ಫಿ
 ನೈಃ-ಹಲವುಬಂಜಿದಮೇಘಗಳೊಡನೆ, ನಭಜವ-ಆಕಾಶದಹಾಗೆ, ರರಾಜ-ಬೆಳಗಿತು ||೩೮||ವಿಬುಧಾದಯಸ್ತು-ದೇವರುಳ್ಳವರಾದಲಾ
 ವರರಾದರೂ, ತಯೋಃ-ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರ, ಸುಮಹತ್ಕರ್ಮ-ಚನ್ನಾದದೊಡ್ಡಕಲಸವನ್ನು, ನಿಕಾಮ್ಯ-ಕಂಡು, ಪುಷ್ಪವರ್ಷಾ
 ಣಿ-ಪೂಮಳಗಳನ್ನು, ಮುಮುಚುಃ-ಸುರಿದರು. ವಾದ್ಯಾನಿ-ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು, ಚಕುಃ-ಮೊಳಗಿಸಿದರು. ತುಪ್ಪವುಃ-ಕೊಂಡಾಡಿದ
 ರು ||೩೯||ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಪತಥೇನುಕ ಕಾನನೇ-ಪತ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ, ಧೇನುಕ-ಕತ್ತೆಯರೂಪದರಕ್ಕನುಳ್ಳ, ಕಾನನೇ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ,
 ಗತಸಾಧ್ವಸಾಃ-ಗತ-ಹೋದ, ಸಾಧ್ವಸಾಃ-ಭಯವುಳ್ಳವರಾದ, ಮನುಷ್ಯಾಃ-ನರರು, ತಾಳಫಲಾನಿ-ತಾಳಯಹಂಣುಗಳನ್ನು, ಆ
 ಪ೯-ತಿಂದರು, ಪಶವಶ್ಚ-ಗೋವುಗಳೂಕೂಡ, ತೃಣಂ-ಹುಲ್ಲನ್ನು, ಚೇರುಃ-ಮೆಯಿದವು ||೪೦|| ಕಮಲಪತಾಕ್ಷೈಃ-ತಾವರೆಯ ಎಲೆ
 ಯಂತೆವೈಯುಳ್ಳವನಾದ ಅಥವಾ ತಾವರೆಯನುಳ್ಳಂತೆಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾದ, ಪುಣ್ಯಶ್ರವಣಕೀರ್ತನಿ-ಪುಣ್ಯಕರವಾದತನ್ನನಾಮಶ್ರ
 ವಣವೊಗುಣಕಧನವೊಳ್ಳವನಾದ, ಕೃಷ್ಣಕಮಲಪತಾಕ್ಷೈಃ, ಸಾಗ್ರಜಿಃ-ಅಂಣನಿಂದಸಹಿತನಾಗಿ, ಅನುಗೈಃ-ಸಂಗಡಬರುತ್ತಲಿರುವ

ವರ್ತನಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಅಂತಾ ಭಗವಂತನಾದ ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ಅನಂತನಾದ ಬಲರಾಮನಲ್ಲಿ ಇಂತಾಮಹಾಸಾ
 ಮರ್ಥ್ಯವಿರುವುದು ಅಶ್ವಯ್ಯವಲ್ಲವು||೩೫||ಕೂಡಲೇ ಧೇನುಕಾಸುರನಿಗೆ ನೆಂಟರಾದಕತ್ತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತುಹೋದಧೇ
 ನುಕನೆಂಬ ಬಂಧುವುಳ್ಳವಾದುದರಿಂದ ಬಹಳನಿಟ್ಟುನಿಂಕೊಡಿದವಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಂದ ವು||೩೬||
 ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಆಮೇಲೆ ರಾಮನೂ ಕೃಷ್ಣನೂ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಗರ್ದಭರೂಪಧಾರಿಗಳಾದ ಅ
 ಸುರರ ಹಿಂಗಾಲ್ಗಳನ್ನು ವಿಲಾಸದಿಂದಹಿಡಿದುಹಿಡಿದು ಅವರಂ ತಾಳವೃಕ್ಷಗಳಮೇಲೆ ಬೇಸಿಮಿಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ||೩೭||
 ಆಗ ತಾಳಫಲಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ಅಸುರರ ಹೇಣಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಂದತಾಳವೃಕ್ಷಗಳ ಕೊನೆಗಳಿಂದಲೂ, ವ್ಯಾ
 ಪ್ತವಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶವು ಹಲವುಬಂಜಿಗಳಾದ ಮೇಘಗಳಿಂವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಆಕಾಶವದ್ರೇಕದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು.||೩೮||
 ಆಗ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದೇವಾದಿಗಳು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೋಡಿ ದಿವ್ಯವಸ್ತುಗಳಂ ಮಳಸುರಿಸಿದರು. ಭೇ
 ರಿಮೊವಲಾದ ವಾದ್ಯಂಗಳಂ ಮೊಳಗಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ||೩೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ,
 ನಡ್ವನಾದ ಧೇನುಕನುಳ್ಳ ಆವನದಲ್ಲಿ ಜನರೆಲ್ಲರೂಭಯವಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ತಾಳಫಲಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದರು. ಗೋವುಗ
 ಳೂಸಹ ಭಯವಂ ಬಿಟ್ಟು ಹುಲ್ಲುಗಳಂ ಮೆದ್ದವು. ||೪೦|| ಆಮೇಲೆ ತಾವರೆಯನುಳ್ಳಂತಿರುವ ಹಂಣುಗಳುಳ್ಳ
 ಮಣ್ಣುಳ್ಳರಿಂದ ಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ದಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಚರಿತ್ರವುಳ್ಳ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು- ಬಲರಾಮ ನೊಡಗೂಡಿ ಅನುಚರ

ತನಃ | ಸ್ತೂಯಮಾನೋನುಗೃಹೋಪೈಸ್ಸಾಗ್ರಜೋವ್ರಜಮಾವಿಕತ್ ||೪೦|| ತಂಗೋರಜಕ್ಕೃತಿತಕುನ್ತ
ಲಬದ್ಧಬರ್ಹವನ್ಯಪ್ರಸೂನರುಚಿರಕ್ಷಣಜಾರುಹಾಸವಾ | ವೇಣುಂಕ್ವಣಂತಮನುಗೈರುಪಗೀತಕೀರ್ತಿಂ
ಗೋಪ್ರೇದಿದ್ಯಕ್ಷಿತದ್ಯತೋಭ್ಯಗಮ್ಗಮತಾಃ ||೪೧|| ಪೀತ್ವಾಮುಕುಂದಮುಖಸಾರಫಮಕ್ಷಿಭೃಂಗೈಸ್ತಾ
ಪಂಜಹುರ್ವಿರಹಜಂವ್ರಜಯೋಪಿತೋಹ್ನಿ | ತತ್ಪತ್ಯತಿಸಮಧಿಗಮ್ಯವಿವೇಕಗೋಪ್ತಂಸವ್ರೀಡಹಾಸವಿನ
ಯಂತದಪಾಂಗಮೋಕ್ಷವಾ ||೪೨|| ತಯೋರ್ಯತೋದಾರೋಹಿಣ್ಯಾಪುತ್ರಯೋಃಪುತ್ರವತ್ಸಲೇ | ಯಥಾಕಾಲಂ
ಯಥಾಕಾಮಂವೃಥತ್ತಾಂಪರಮಾಶಿವಃ ||೪೩|| ವಿನಿತಾಧ್ಯಶ್ರಮೌತತ್ರಮರ್ದನೋನ್ಮಜ್ಜನಾದಿಭಿಃ | ವಾ

ಗೋಪ್ರೇ-ಗೋಲ್ಲಿಂದ, ಸ್ತೂಯಮಾನಃ-ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು, ಆವಿಕತ್-ಹೊಕ್ಕು ||೪೦||
ಗೋರಜಃ-...ಹಾಸಂ-ಗೋರಜಃ-ಪಶುಗಳಧೂಳಿಗಳಿಂದ, ಛುರಿತ-ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ, ಕುಂತಲ-ಮುಂಗುರುಳಿನಲ್ಲಿ, ಬದ್ಧ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ
ಬರ್ಹ-ನವಿಲಗಲಯೂ, ವನ್ಯಪ್ರಸೂನ-ವನದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿದಪುಷ್ಪಗಳುವನೂ, ರುಚಿರ-ಮನೋಹರವಾದ, ಕುಕ್ಷಣ-ಕಂಗಳುವನೂ
ಜಾರು-ಮನೋಹರವಾದ, ಹಾಸಂ-ನಗೆಯುಳ್ಳವನೂಆದಂತಾ, ವೇಣುಂ-ಕೊಳಲನ್ನು, ಕ್ವಣಂತಂ-ಉದುತ್ತಿರುವಂತಾ, ಅನು
ಗೈ-ಸಂಗಡಬರುವವರಿಂದ, ಉಪಗೀತಕೀರ್ತಿಂ-ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟಹೆಸರುವಾಸಿಯುಳ್ಳಂತಾ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನುಕುರಿತು, ದಿದ್ಯಕ್ಷಿತದ್ಯತಃ-
ನೋಡಲೆಳೆದಕಂಗಳುಳ್ಳ, ಗೋಪ್ರೇ-ಗೋಲ್ಲಿತಿಯರು, ಸಮೇತಾಸ್ಪತ್ಯಃ-ಸೇರಿದವರಾಗಿ, ಅಭ್ಯಗಮ್-ಎದುರಿಗೆಬಂದರು ||೪೧||ವ್ರ
ಜಯೋಪಿತಃ-ಗೋಕುಲದಪೆಂಗಳು, ಮುಕುಂದಮುಖನಾರಫಂ-ಮುಕುಂದ-ಕೃಷ್ಣನ, ಮುಖ-ಮೊಗದಾವರೆಯ, ಸಾರಫಂ-ಜೀನ
ನ್ನು, ಅಕ್ಷಿಭೃಂಗೈ-ಕಂಗಳೆಂಬತುಂಬಿಗಳಿಂದ, ಪೀತ್ವಾ-ಕುಡಿದು, ಅಹ್ನಿ-ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ, ವಿರಹಜಂ-ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದಹುಟ್ಟಿದ, ತಾ
ಪಂ-ಬಿಸಿಯನ್ನು, ಜಹುಃ-ತೊರೆದರು. (ಆಕೃಷ್ಣನಾದರೋ) ಸವ್ರೀಡಹಾಸವಿನಯಂಯಥಾತಥಾ-ಸವ್ರೀಡ-ನಾಚೆಕೆಯಿಂಕೂಡಿದ
ಹಾಸ-ನಗೆಯೂ, ವಿನಯಂ-ನಮ್ರತೆಯೂ, ಉಂಟಾಗೋಣವು ಹೇಗೋಹಾಗೇ, ತದಪಾಂಗಮೋಕ್ಷಂ-ತತ್-ಆಗೋಲ್ಲಿತಿಯರ, ಆ
ಪಾಂಗಂ-ಕುಡಿನೋಟಗಳ, ಮೋಕ್ಷಂ-ಪ್ರಸರಣವೆಂಬ, ತತ್ಪತ್ಯತಿಸಮಧಿಗಮ್ಯ-ಅವರಉಪಚಾರವನ್ನು, ಸಮಧಿಗಮ್ಯ-ಪಡೆದು, ಗೋಪ್ತಂ-
ಗೋಕುಲವನ್ನು, ವಿವೇಕ-ಹೋಕ್ಕು ||೪೨|| ಪುತ್ರವತ್ಸಲೇ-ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿದಯೆಯುಳ್ಳ, ಯತೋದಾರೋಹಿಣ್ಯಾ-ಯತೋದೆಯೂರೋ
ಹಿಣೀದೇವಿಯೂ, ತಯೋಃಪುತ್ರಯೋಃ-ಆಮಕ್ಕಳಾದರಾಮಕ್ಕಳನ್ನಿಗ, ಯಥಾಕಾಲಂ-ಕೊತ್ತನ್ನುಮೀರದೆ, ಯಥಾಕಾಮಂ-ಬೇ
ಕಾದ್ದನ್ನುಮೀರದೆ, ಪರಮಾಶಿವಃ-ಉತ್ತಮವಾದಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು, ವೃಥತ್ತಾಂ-ಮಾಡಿದರು ||೪೩|| ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಮರ್ದನೋನ್ಮಜ್ಜ

ಕಾದ ಗೋಪಾಲಕರಿಂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ಗೋಕುಲವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ||೪೦|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿರುವ
ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಂಗಳುಳ್ಳ
ವರಾಗಿ-ಗೋಧೂಳಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಗಳಾದ ಕೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟನವಿಲಗರಿಗಳೂ, ವನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಪುಷ್ಪದಮಾ
ಲಿಕೆಗಳೂ ವುಳ್ಳ, ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾದನೋಟವೂ, ರಮಣೀಯವಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯೂ, ಉಳ್ಳ; ಮತ್ತು
ವೇಣುಗಾನಂಗೆಯುತ್ತಿರುವಂ ಅನುಚರರಾದಗೋಪಾಲಬಾಲಕರಿಂದ ಗಾನಂಗೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳ, ಆ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಜದಿಗೊಂಡರು. ||೪೧|| ಮತ್ತುಆಗೋಪಿಯರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮೊಗದಾವರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಲುವಿಕೆ
ಯೆಂಬ ಬಾಡನ್ನು ತಮ್ಮಕಂಗಳೆಂಬತುಂಬಿಗಳಿಂದ ಕುಡಿದು, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯಂ ಕಾದಿರುವುದರಿಂ
ದುಂಟಾದ ವಿರಹತಾಪವಂ ತೊರೆದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನುನಾಚಿಕೆಯಿಂಕೂಡಿರುವ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ವಿನ
ಯವುಂಟಾಗುಮತೆ ಕಡೆಗಂಜನೋಟದಿಂದ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಂಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಪೂಜೆಯಂಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಗೋಕುಲವಂ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ||೪೨|| ಬಳಿಕ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳ ಯತೋದಾರೋಹಿಣೀಯರು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಆಯಾಕಾಲಗಳ
ಲ್ಲಿ ಅವರ ಯಿಚ್ಛೆಯಿದ್ದಂತೆ ಬೇಕಾದವುಗಳಂಕೊಟ್ಟುಲಾಲಿಸಿದರು. ||೪೩||ಆಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿರ್ವರೂ
ಮೈಸೇವೆ ಮಜ್ಜನಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾರ್ಗಶ್ರಮವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ದಿದ್ಯದುಕೂಲಂಗಳಿಧರಿ

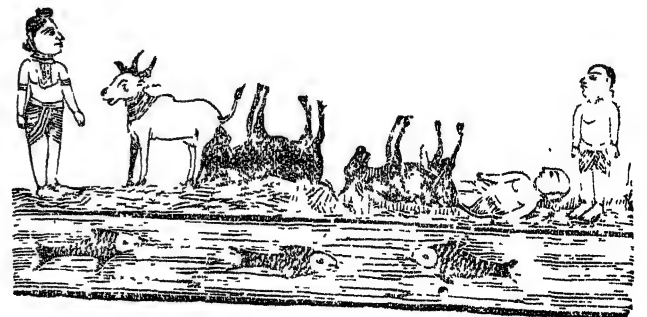
ನೋವಸಿತ್ವಾರುಚಿರಂದಿವ್ಯಸ್ರಗ್ಗಂಧಮಂಡಿತೌ||೪೫|| ಜನನ್ಯುಪಹೃತಂಪೂಶ್ಯಸ್ಯಾತ್ಮದ್ವನ್ನಮುಪಲಾಠಿತೌ||
ಸಂವಿಶ್ಯವರಶಯ್ಯಾಯಾಂಸುಖಂಸುಮಪತುರ್ವ್ರಜಿ||೪೬|| ಏವಂಸುಭಗವಾಕ್ ಕೃಷ್ಣೋ ಬೃಂದಾವನಚರಕೃಷ್ಣ

|| ಕಾಳೀಯಮರ್ದನಕಥಾಪಾರಂಭಘಟ್ಟಃ ||

ಚಿತ್ರಿಯಯೌರಾಮಮೃತರಾಜಃ ಕಾಳಿನ್ದ್ರೀಂಸುಖಭಿರ್ವೃತ್ತಃ ||೪೭|| ಅಥಗಾವಶ್ಯಗೋಪಾಶ್ಚನಿದಾಘಾತಪೀಡಿತಾಃ |
ದುಷ್ಪ್ರವೃತ್ತಜ್ವಲಂತಸ್ಯಾಸ್ತೃಪಾತಾವಿಪದೂಷಿತಮ್||೪೮|| ವಿಷಾಂಭಸ್ತದುಪಸ್ಪೃಶ್ಯದೈವೋಪಹತಚೇತಸಃ |
ನಿಪತುರ್ವ್ಯಸವಸ್ಸರೈರ್ಮೂರ್ಛಿತಾವೈಕುರಾದ್ವಹ || ೪೯ || ವೀಕ್ಷ್ಯತಾಃ ವೈತಥಾ

ಜ್ಞಾನಾದಿಭಿಃ-ಮರ್ದನ-ಕೈಕಾಲುಗಳನುಹಿ ಸುಕುವಿಕೆ, ಉನ್ಮಜ್ಜನ-ವಿಾಯಿನುವಿಕೆ, ಆದಿಭಿಃ-ಮುಂತಾದ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ, ವಿಗತಾ
ಧ್ವಕ್ರಮೌ-ವಿಗತ-ಕಳೆದುಹೋದ, ಅಧ್ವಕ್ರಮೌ-ಮಾರ್ಗಾಯಾಸವೆಲ್ಲವರಾಗಿ, ರುಚಿರಂ-ಸೊಗಸಾದ, ವಾಸಃ-ವಸ್ತ್ರವನ್ನು, ವ
ಸಿತ್ವಾ-ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ದಿವ್ಯಸ್ರಗ್ಗಂಧಮಂಡಿತೌ-ದಿವ್ಯ-ಪ್ರಕಾಶನುವ. ಸ್ರಕ್-ಪೂಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಗಂಧ-ಅಂಗರಾಗದಿಂದಲೂ
ಮಂಡಿತೌ- ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ||೪೬|| ಜನನೀ-ತಾಯಿಯಿಂದ, ಉಪಹೃತಂ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ವಾದ-ಸವಿಯಾದ, ಅ
ನ್ನಂ-ಆಹಾರವನ್ನು, ಪ್ರಾಶ್ಯ-ಉಂಡು, ಉಪಲಾಠಿತೌ-ಮುದ್ದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಅಥವಾಸ್ಪೃಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ವ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲ
ದೊಳಗೆ, ಸಂವಿಶ್ಯ-ಕುಳಿತು, ವರಶಯ್ಯಾಯಾಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಸುಖಂ-ಸಂತೋಷವಾಗಿ, ಸುಷುಪತುಃ-ನಿದ್ವೇಗಯ್ದರು||
ರಾಜಃ-ಅರಸೇ, ಭಗವಾ-ಭಗವಂತನಾದ, ಸತ್ಯಪ್ಣಃ-ಆತ್ಮಪ್ಣನು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಬೃಂದಾವನಚರಃ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಲಿ
ರುವನಾಗಿ, ಕೃಚಿತ್-ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಖಿಭಿರ್ವೃತ್ತಃ-ಗಳೆಯಿಂದಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ರಾಮಂಯತೇ-ಬಲರಾಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು,
ಕಾಳಿಂದೀಂ-ಯಮುನಾನದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಯಯೌ-ತೆರಳಿದನು||೪೭|| ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಗಾವಶ್ಯ-ಗೋವುಗಳೂ, ಗೋಪಾಶ್ಚ-ಪಶುಪಾಲ
ಕರೂ, ನಿದಾಘಪರೀಡಿತಾಃ-ನಿದಾಘ-ಬೇಸಿಗೆಯಿಂದ, ಪರೀಡಿತಾಃ-ಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತೃಪಾ-ನೀರಡಕಯಿಂದ, ಆ
ತಾಪಃ-ಪೀಡಿತರಾಗಿ, ತಸ್ಯಾಃ-ಅಯಮುನಾನದಿಯನ್ನಿಷ್ಟವಾಹಿತಂ-ನಿಷ್ಕ-ನಂದಿನಿಂದ, ಪೂಷಿತಂ-ದೋಷವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ
ಜಲಂ-ನಿರನ್ನು, ಪಪುಃ-ಕುಡಿದರು||೪೮|| ಕುರೂದ್ವಹ-ಎಲೈ ಕುರುವಂತೋಧ್ಧಾರಕನೇ! ದೈವೋಪಹತ ಚೇತಸಃ-ದೈವ-ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದ
ಉಪಹತ-ಕಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಚೇತಸಃ-ಬದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದ, ಸರ್ವ-ಅವರೆಲ್ಲರೂ, ತದ್ವಿಷಾಂಭಃ-ಅವಿಷವನೀರನ್ನು, ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ-ತೊಟ್ಟು
ಮೂರ್ಛಿತಾಃ-ವೈಮರೆತವರಾಗಿ, ವ್ಯಸವಃ-ಉಸುರಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆನಿ, ನಿಪೀತುಃ-ಬಿದ್ದುಹೋದರು||೪೯|| ಯೋಗೀಶ್ವರಃ
ಶ್ವರಃ-ಯೋಗಿ-ಧ್ಯಾನಾದ್ಯುಪಾಯಗಳಿಲ್ಲವರೆ, ಈಶ್ವರ-ಒಡೆಯರಿಗೆ, ಈಶ್ವರಃ-ಸಯಾಮಕನಾದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವನಾಥಾ-ತಾ

ಸಿ, ದಿವ್ಯಗಂಧಗಳಿಂದಲೂ ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪ ಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರು. ||೪೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತಾ
ಯಿಯಿಂದ ತಂದುಬಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವಾದುವಾದಮೃತ್ಯಾತ್ಮವಂ ಭೋಜನಂಪಾಡಿ ಉಲ್ಲಾಸಗೊಂಡವರಾಗಿ ಕರ್ಪೂ
ತ್ತಮವಾದ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸವಡಿಸಿ ಸುಖದಿಂದ ನಿದ್ವೇಗಯ್ದರು. ||೪೬|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿ
ಸುತ್ತಲಿರುವ ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಒಂದುವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕಮಿತ್ರರಾದಗೋಪಾಲ
ಬಾಲಕರಿಂ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಯಮುನಾ ತೀರವನೆಯ್ದಿದನು. ||೪೭|| ಆಮೇಲೆ ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರು ಗೋವುಗಳು
ಸಹ ಆತ್ಮವೃಣ್ಣವಾದ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ
ವಿಷದಿಂದ ದೂಷಿತವಾಗಿರುವುದಾದುದರಿಂದ ದುಷ್ಪ
ವಾದ ಆಯಮುನಾಜಲವನ್ನು ಪಾನಂಗೆಯ್ದರು||೪೮||
ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಗೋವುಗಳೊಡಗೂಡಿ ಗೋಪಾಲಕರಲ್ಲ
ರೂ ದೈವದಿಂದ ನಷ್ಟವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದ ಕಾ
ರಣದಿಂದ ಯಮುನಾನದಿಯ ವಿಷೋದಕವಂ ಪಾನಂಗೆ
ಯ್ದು ಮೂರ್ಛೆಯನೆಯ್ದಿ ಪಾಪರಹಿತರಾಗಿ ಕೆಳಗೆ
ಬಿದ್ದರು.||೪೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯೋಗೀಶ್ವರರಾದ ಬ್ರ

ಭೂತಾಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಯೋಗೀಶ್ವರಶ್ಚರಃ | ಈಹ್ಯಯಾಮೃತವರ್ಷಿಣ್ಯಾಸ್ವನಾಧಾಃ ಸಮಜೀವಯತೆ ||೫೦||
ತಸಂಪ್ರತಿತಸ್ಯ ತಯುಗ್ಧಾಃ ಪಂಚಜಲಾಂತಿಕಾಂತಃ | ಆಸುಸುವಿಸ್ಮಿತಾರ್ಪಣೈವೀಹ್ಯವಾಣಾಃ ಪರಸ್ಪರಂ
||೫೧|| ಅನ್ವಮಂಸತತದಾಜಗೋವಿಂದಾನುಗ್ರಹೈತವಂ | ಪೀತ್ಯಾವಿಷಂಪರತಸ್ಯ ಪುನರುತ್ಥಾನಮಾತ್ಮ
ನಃ ||೫೨|| ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಶಮಸ್ಕಂಧೆ ಪಂಚದಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಸೇರಹ್ವಕನಾಗಿವುಳ್ಳ, ತಥಾಭೂತಾಃ- ಹಾಗೆಆಗಿರುವ, ತಾಃ-ಆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು, ಅಮೃತವರ್ಷಿಣ್ಯಾಃ- ಅಮೃತ
ವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಈಹ್ಯಯಾ-ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಸಮಜೀವಯತೆ-ಬದುಕಿಸಿದನು ||೫೦|| ತೇಸರ್ವೇ- ಅವರೆಲ್ಲ
ರೂ, ಸಂಪ್ರತಿ-ಆಗಲೇ, ಇತಸ್ಯ ತಯಃ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟನೆನಪುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಜಲಾಂತಿಕಾಂತೆ-ನೀರಿನಬಳಿಯಡೆನೆಯಿಂದ, ಉತ್ಥಾಃ-ಎ
ದ್ದು, ಪರಸ್ಪರಂ-ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು, ವೀಕ್ಷಮಾಣಾಃ-ನೋಡುತ್ತಲಿರುವವರಾಗಿ; ಸುವಿಸ್ಮಿತಾಃ- ಆಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾದವರು, ಆಸು-
ಆವರು ||೫೧|| ರಾಜಃ-ಅರಸನೇ, ವಿಷಂ-ನಂಜಿನುರನ್ನ, ಪೀತ್ಯಾ-ಕುಡಿದು, ಪರತಸ್ಯ-ನತ್ತಹೋಗಿದ್ದ, ಆತ್ಮನಃ-ದೇಹದ,
ಪುನರುತ್ಥಾನಂ-ಮರಳಿಯೇಳುವಿಕೆ, ಯತೆ-ಯಾವುದೋ, ತತಾ-ಅದನ್ನು, ಗೋವಿಂದಾನುಗ್ರಹೈತಂ-ಗೋವಿಂದ-ಕೃಷ್ಣನ, ಅನು
ಗ್ರಹ-ದಯೆಯುಳ್ಳ, ಈಹ್ಯತಂ-ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಾಗಿ, ಅನ್ವಮಂಸತ-ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು||- ||೫೨||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ಪ್ರತಿಪಾದಾರ್ಥಬೋಧಿನಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧಃ
ಪಂಚದಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಹ್ಯಾದಿಗಳಿಗೂಕೂಡ ನಿಯಾಮಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು- ವಿಪಪಾನದಿಂ ಹಾಗೆ ಮೂರ್ಛೆಯನೆಯ್ದಿ ಪೂಜಾರಹಿತರಾಗಿ
ಬಿದ್ದಿರುವ ಮತ್ತು ತಾನೇ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿವುಳ್ಳ, ಆಗೋವುಗಳನ್ನು ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಮೃತವನ್ನು ಮಳೆ
ಸುಸುವ ತನ್ನದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬದುಕಿಸಿದನು||೫೦|| ಆಮೇಲೆ ಆಗೋವುಗಳೆಂಕೂಡದ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಆಹ್ಲ
ಣವಲ್ಲಿಯೇ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ತುತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಆ ಯಮುನಾಜಲ ಸಮಾಪದನೆನೆಯಿಂದ ಎದ್ದು, ಅನ್ನೋನ್ಯವಾಗಿ
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅತ್ಯಂತಾಶ್ಚರ್ಯಯುಕ್ತರಾದರು.||೫೧|| ಎತ್ತೆ ಅರಸೇ! ಮತ್ತು ವಿಷೋದಕವಂ ಪಾನಂಗೆಯ್ದು
ಮೃತರಾದ ನಾವು ಪುನಶ್ಚ ಬದುಕಿದೆವೆಂಬುವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅನುಗ್ರಹದೃಷ್ಟಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಸರಿಯೆಂ
ದು ಆಗೋಪಾಲಕರು ತಿಳಿದರು. ||೫೨||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದಾ ಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾ
ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೋಪನಿಷತ್ಪುರಾಣ
ರಾದೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ
ಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು” ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ
ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳಗೆ ಹದಿನೈದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.
ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಶ್ರೀಬಾದರಾಯಣಃ || ವಿಲೋಕ್ಯದಾಸಿತಾಂಕೃಷ್ಣಾಂಕೃಷ್ಣಾಂಕೃಷ್ಣಾಹಿನಾವಿಭುಃ | ತಸ್ಯಾವಿಶುದ್ಧಿಮನ್ವಿ
ಚ್ಛೇದಸರ್ಪಂತಮಾದವಾಸಯತ್ || ೧ || ರಾಜಾ || ಕಥಮಂತರ್ಜಲೇ ಗಾಧನ್ಯಗೃಹ್ಯದ್ಭಗವಾನಽವ || ಸಮೈಬ
ಹುಯುಗಾವಾಸಂಯಥಾಸೀತ್ತತ್ರಕಥ್ಯತಾವ || ೨ || ಬ್ರಹ್ಮಭಗವತಸ್ತಸ್ಯಭೂಮ್ನಸ್ವಚ್ಛಂದಪ್ರಿ
ನಃ | ಗೋಪಾಲೋದಾರಚರಿತಂಕಸ್ತಪ್ಯತಾಮೃತಂಜುಷತ್ || ೩ || ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ | ಕಾಳಿಂದ್ಯಾಂಕಾಳಿಯಸ್ಯಾ

೧೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೇಕೆ.

(ಕುಕವಾಕ್ಯವು) ವಿಭುಃಕೃಷ್ಣಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಕೃಷ್ಣಾಹಿನಾ-ಕರಿಯಹಾವಿನಿಂದ, ದೂಷಿತಾಂ-ಕೆಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ರುವ, ತಾಂಕೃಷ್ಣಾಂ-ಆಕಾಳಿಂದೀನದಿಯನ್ನು, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ತಸ್ಯಾಃ-ಆಹೋಳಿಯ, ವಿಶುದ್ಧಿಂ-ವಿಶೇಷವಾದ ಸ್ವರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು,
ಅನ್ವಿಚ್ಛೇ-ಬಯಸಿದವನಾಗಿ, ತಂಸರ್ಪಂ-ಆ ಹಾವನ್ನು, ಉದವಾಸಯತೇ-ಹೊರಡಿಸಿದನು. || ೧ || (ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಪ್ರಶ್ನವು) ಭಗವಾಃ-
ಕೃಷ್ಣನು, ಅಗಾಧೇ-ತಳದೊರೆಯದ, ಅಂತರ್ಜಲೇ-ನೀರಿನೊಳಗೆ, ಅಹಿಂ-ಹಾವನ್ನು, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ನ್ಯಗೃಹ್ಯತೇ-ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ
ನು? ಸಮೈ-ಜಲಜಂತುವಲ್ಲದಆಹಾವುಕೂಡ, ತತ್ರ-ಆಹೋಳಿಯಲ್ಲಿ, ಬಹುಯುಗಾವಾಸಂ-ಅನೇಕಯುಗ ಕಾಲವಾಗಿರುವಂತೆ, ಯಥಾ
ಸೀತೇ-ಹೇಗಾದನು; ಕಥ್ಯತಾಂ-ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿ || ೨ || ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದಕುಕನೇ! ಭೂಮ್ನಃ-ಸದ್ಭಾವರೂಪನಾದ, ಸ್ವಚ್ಛಂ
ದವರ್ತನಃ-ಸ್ವಚ್ಛಂದ-ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ವರ್ತಿಸಿ-ಇರುತ್ತಿರುವ, ತಸ್ಯಭಗವತಃ-ಆಕೃಷ್ಣನ, ಗೋಪಾಲೋದಾರಚರಿತಂ-ಗೋ
ಪಾಲ-ದನಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವರೂಪದಿಂದ, ಉದಾರ-ಧಾರಾಳವಾಗಿರುವ, ಚರಿತಂ-ಆಚರಣೆಯೆಂಬ, ಅಮೃತಂ-ಹಾಲನ್ನು, ಜುಷತ್-
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕಪಿ-ಯಾವವುರುಷನು, ತೃಪ್ಯೇತ-ತಣಿಯುವನು || ೩ || (ಕುಕೋತ್ತರವು) ಉಪರಿಗಾಃ-ಮೇಲೆಹೋ
ಗುತ್ತಿರುವ, ಖಗಾಃ-ಕಪಿಗಳು, ಯಸ್ಮಿನ್-ಯಾವಮಡುವಿನಲ್ಲಿ, ಪತಂತಿ-ಬೀಳುತ್ತಿವೆಯೋ, ಕಾಳಿಯಸ್ಯ-ಕಾಳಿಯನೆಂಬನರ್ಪ
ದ, ವಿಷಾಗ್ನಿನಾ-ವಿಷದಬೆಂಕಿಯಿಂದ, ಶ್ರಪ್ಯಮಾಣವಯಾಃ-ಕಾಯಿನಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನೀರುಳ್ಳ, ಸಃ-ಅಂತಾ, ಕಷ್ಟಲೇಹದಃ-ಬಂದಾ

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕ || ಮೋಡಕೇಕಾಳಿಯಸ್ಯೋಕ್ತೋನಿಗ್ರಹೋಯಮುನಾಹ್ವದ | ತತ್ಪ್ರೀತಿಭಿಃಸ್ತುತೇನಾಥ
ಕೃಷ್ಣನಾನುಗ್ರಹಃ || ೪ || ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಮುನಾನದಿಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ
ಕಾಳೀಯನೆಂಬ ಮಹಾಸುರನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವನು ಬಳಿಕ ಆಕಾಳಿಯುನಪತ್ನಿಯರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾ
ಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪುನಃ ಅವನನುಗ್ರಹಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವನು, ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೆಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿ
ಸುವನವಂತೆನು.

ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ; ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನು ಕಾಳೀಯನೆಂಬ ಕೃಷ್ಣಗರ್ಭದಿಂ
ದೂಷಿತವಾದ ಯಮುನಾನದಿಯಂ ನೋಡಿ ಆಯಮುನಾನದಿಯಂ ಪರಿಶುದ್ಧವೆಂಬಾಡಲೋಸುಗ ಆಯಮುನಾನದಿ
ಯದೆನೆಯಿಂದ ಆಕಾಳೀಯನೆಂಬನರ್ಪವಂ ಹೊರಡಿಸಿದನು || ೧ || (ಎಂದು ಈರೀತಿಯಿಂದ ಕುಕಮುನಿಯು ಪೇಳಲ್ಪ
ಟ್ಟ ವಚನವಂಕೇಳಿ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಪ್ರಶ್ನಂಗೆಯ್ದನದೆಂತೆನು- (ಎಲೈಮುನಿಯೇ! ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಂ
ಯಮುನಾನದಿಯ ಅಗಾಧವಾದಮಡುವಿನ ಜಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಯುಗಗಳಿಂದ ವಾಸಂಗೈಯುತ್ತಿರುವ ಆಕಾಳೀಯನೆಂ
ಬನರ್ಪವಂ ಯಾವಪ್ರಕಾರದಿಂ ನಿಗ್ರಹಿಸಿದನು? ಮತ್ತು ಆಕಾಳೀಯನೆಂಬನರ್ಪವು ತಾನು ಜಲಚರವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ
ಯಾವಪ್ರಕಾರದಿಂ ಅಮಡುವಿನಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೈಯ್ದು. ಈ ಅರ್ಥವುನಿನ್ನಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡಲಿ || ೨ ||
ಎಲೈ, ಮುನಿಯೇ! ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಯಿಚ್ಛೆಯಿದ್ದಂತೆ ಯಿರುವಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಗೋ
ಪಾಲರೂಪದಿಂದಂಟಾದ ಮಹಾಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಅಮೃತಮ ಯಾವವನು ಪಾನಂಗೈಯ್ಯತ ತೃಪ್ತಿಯಂಹೊಂದುವನು?
ಆದ್ದರಿಂದ ಆಮೃತಾಂತವಂ ನನಗೇನಿರೂಪಿಸುವನಾಗು. || ೩ || (ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಂದಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನವಾಕ್ಯ
ವಂಕೇಳಿ ಕುಕಮುನಿಯು ಪೇಳುವನದೆಂತೆನು-) ಎಲೈಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ವಿಷಾಗ್ನಿಯಿಂದಅತ್ಯಂತತಟಸ್ಥನಾದ
ಲಿರುವ ಜಲವುಳ್ಳಂತಾದ್ದಾದಕಾರಣದಿಂದ ಯಾವಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಅಂತಹಿದ್ರೂಳುಸಂಚರಿಸುವಪಕ್ಷಿಗಳು ಬೀಳುವವೋ
ಆಯಮುನಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಾಬಂದಾನೊಂದು ಮಡುವುಕಾಳೀಯನೆಂಬಮಹಾಸರ್ಪಕ್ಕೆ ಅವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. || ೪ ||

ನೀದ್ರದ್ರೋ ಕಚ್ಚಿದ್ವಿಪಾಗ್ನಿನಾ | ಕ್ರಮ್ಯಮಾಣಪಯಾಸಸ್ಮಿತ್ಪತಂತ್ಯುಪರಿಗಾಃಖಗಾಃ ||೪|| ವಿಪ್ರುಪ್ತು
ತಾವಿಷೋದೊರ್ಮಿವಾರುತನಾಭಿಮರ್ಶಿತಾಃ | ಮ್ರಿಯಂತೇರಗಾಯಸ್ಯಪ್ರಾಣನಸ್ಥಿರಜಂಗಮಾಃ ||೫|| ತಂ
ಚಂಡವೆಗವಿಷವೀರ್ಯಮವೆಹ್ರೈತನದುಷ್ಪಾಂನಂಪಿಂಚಖಲಸಂಯಮನಾವತಾರಃ | ಕೃಷ್ಣಾಕದಂಬಮಧಿರು
ಹೃತತೋತಿತುಂಗಮಾಸ್ತೌಟ್ಟಗಾಢರಃ ನೊಭೈಪತವ್ವಿಷೋದೆ ||೬|| ಸರಪಹ | ದ್ರೋಪುರುಷಸಾರನಿಪಾತವೆಗಸಂ
ಕ್ಷೋಭಿತೋರಗವಿಷೋನ್ಮಮಿತಾಂಬುರಾಶಿಃ | ಪರೈಕಪು ತೋವಿಷಕಷಾಯಿತಭೀಷಣೋರ್ಮಿರಂಚದ್ಧನುಶ್ಯತ
ಮನಂತಬಲಸ್ಯಕಿಂತತಾ ||೭|| ತಸ್ಮಿತ್ಪದವಿಹರತೋಭುಜದಂಡಘೋರ್ನಾಘೋಪಮಂಗವರವಾರಣವಿಕ)

ನೊಂದಮಡುವು, ಕಾಳಂದ್ಯಾಂ-ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ, ಆಸೀತ್-ಉಂಟಾಗಿತ್ತು ||೪|| ಯಸ್ಯ-ಯಾವಮಡುವಿನ, ತೀರಗಾಃ- ತಡಿಯಲ್ಲಿತಿ
ರುಗುವ, ಸ್ಥಿರಜಂಗಮಾಃ-ಅಚರಗಳಾಗಿಯೂ ಚರಗಳಾಗಿಯೂಇರುವ, ಪಾಣಿನಃ-ಹೆಣ್ಣಿಗಳು, ವಿಪ್ರುಪ್ತುತಾ-ತುಂತುರುಗಳಲ್ಲ,ವಿ
ಷೋದೋರ್ಮಿವಾರುತೇನ-ವಿಷೋದ-ವಿಷದನೀರಿನ, ಉರ್ಮಿ-ಅಲೆಗಳ, ಮಾರುತೇನ-ಗಾಳಿಯಿಂದ, ಅಭಿಮರ್ಶಿತಾಸ್ಸಂತಃ-ತೋ
ಡಯಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ, ಮ್ರಿಯಂತೇ-ಸಾಯತಲಿರುವವೋ ||೫|| ಖಲಸಂಯಮನಾವತಾರಃ-ಖಲ-ದುಷ್ಟರನ್ನು, ಸಂಯಮನ-ನಿಗ್ರಹಿಸ
ಲೋಸುಗವಾದ, ಅವತಾರಃ-ಆವಿರ್ಭಾವವುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಾಕ-ಕೃಷ್ಣನು, ಚಂಡವೆಗವಿಷವೀರ್ಯಂ-ಚಂಡವೆಗ- ಕೂರವಾದವೆಗವು
ಳ್ಳ, ವಿಷವೀರ್ಯಂ ನಂಜಿನಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ, ತಂ-ಆಸರ್ಪವನ್ನೂ, ತೇನ-ಆಸರ್ಪದಿಂದ, ದುಷ್ಪಾಂ- ದೋಷಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ, ನದಿಂ
ಚ-ತೋಳಿಯನ್ನೂ, ಅವೇಹ್ರೈ-ನೋಡಿ, ಗಾಢರಶನಃ-ಗಾಢ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಬಿಗಿದ, ರಶನಃ- ನಡುಕಟ್ಟುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಆಸ್ತೌಟ್ಟ- ತೋ
ಳುತಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ತುಂಗಂ-ಉದ್ದವಾಗಿರುವ, ಕದಂಬಂ- ಕಡಹದಮರವನ್ನು, ಅಧಿರುಹ್ಯ-ವಿರಿ, ತತಃ-ಅಲ್ಲಿಂದ, ವಿಷೋದೇ- ವಿ
ಷದನೀರುಳ್ಳಮಡುವಿನಲ್ಲಿ, ಅಭೈಪತತೆ-ದುಮ್ಮಿಕ್ಕಿದನು||೬|| ಸರ್ಪಹ | ದ್ರೋ-ಹಾವಿನಮಡುವು, ಪುರುಷ-..... ರಾಶಿ-ಪುರುಷಸಾರ-ಪುರು
ಷೋತ್ತಮನಾದಕೃಷ್ಣನ ನಿಪಾತವೆಗ-ಬೀಳುವಅತೀಯದಿಂದ, ಸಂಕ್ಷೋಭಿತ-ನುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಉರಗ-ಸರ್ಪಗಳ, ವಿಷ-ಗೆರಳಿಂದ, ಉ
ನ್ನಮಿತ-ಉಕ್ಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಂಬುರಾಶಿಃ-ನೀರಿನಗುಂಪುಳ್ಳದ್ದೂ; ವಿಷಕಷಾಯಿತಭೀಷಣೋರ್ಮಿ-ವಿಷ-ನಂದಿನಿಂದ, ಕಷಾಯಿತ-ಕದ
ಡಲ್ಪಟ್ಟ (ವಗರುಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ) ಭೀಷಣ-ಭಯಂಕರವಾದ, ಉರ್ಮಿಃ-ಅಲೆಗಳಿದ್ದದ್ದೂ, ಆಗಿ, ಅಂಚದ್ಧನುಶ್ಯತಂ-ಅಂಚಿ- ಹೆ
ಚ್ಚಿಬರುತಲಿರುವ, ಧನುಶ್ಯತಂ-ನೂರುಮಾರುಗಳುಂಟಾಗುವಂತೆ, ಪರೈಕ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪುತಃ-ಹಾರುತಲಿತ್ತು, ಅನಂತ
ಬಲಸ್ಯ-ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದಬಲವುಳ್ಳಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ತತ್-ಅಕ್ಕಲನವು, ಕಿಂ-ವಿನೂಡ್ಡದಾ? ||೭|| ಅಂಗ-ಅಯ್ಯಾ! ತಸ್ಮಿತ್ಪದೇ-ಆಮಡುವಿ
ನಲ್ಲಿ, ವಿಹರತಃ-ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ವರವಾರಣವಿಕ್ರಮಸ್ಯ-ವರ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ವಾರಣ-ಅನೆಯಹಾಗೆ, ವಿಕ್ರಮಸ್ಯ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು
ಳ್ಳಕೃಷ್ಣನ, ಭುಜದಂಡಮೋರ್ಣವಾಘೋಪಂ-ಭುಜದಂಡ-ಕೋಲುಗಳಂತಿರುವ ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಘೋರ್-ತಿರುಗುತ್ತಲಿರುವ, ವಾ-

ಮತ್ತು ಯಾವಮಡುವಿನ ತಡಿಯಲ್ಲಿರುವಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಾತ್ಮಕಗಳಾದ ವಾಣಿಗಳು ಜಲಬಿಂದುಗಳೊಡಗೂಡಿದ ವಿ
ಷಜಲದ ಅಲೆಗಳನ್ನನೋಂಕಿ ಸುಳಿದಾಡುವಗಾಳಿಯಿಂದ ನೋಂಕಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿಪ್ರಾಣಗಳಂ ಬಿಡುವವೋ! ಅಂತಾ
ಬಂದಾನೊಂದುಮಡುವು ಕಾಳಿಯವೆಂಬ ಸರ್ಪಕ್ಕೆ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ||೫|| ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವೆ
ತರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಚಂಡವಾದ ವೇಗವುಳ್ಳವಿಷವೇ ಪರಾಕ್ರಮವಾಗಿಉಳ್ಳ ಆಕಾಳಿಯವೆಂಬಸರ್ಪವನ್ನು
ಅದರಿಂದದೂಷಿತವಾದ ಯಮುನಾನದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ತಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕದಂಬವೃಕ್ಷವನ್ನೇರಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ
ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಉಡಿನೂಲಿನ ಹಗ್ಗವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತನ್ನಭುಜಗಳಂಹಸ್ತಗಳಿಂದ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಆ
ಮರದತುದಿಯಿಂದ ಅವಿಷದಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿದನು. ||೬|| ಆಗ ಆಮಹಾಸರ್ಪವಿರುವ ಮಡುವು ಪುರುಷೋ
ತ್ತಮನಾದಕೃಷ್ಣನ ಬೀಳುವವೇಗದಿಂದ ಕ್ಷೋಭೆಯನೆಯ್ದಿರುವ ಸರ್ಪಗಳ ವಿಷಗಳಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆಹಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಜಲರಾಶಿಯುಳ್ಳದುದಾಗಿ, ಮತ್ತುವಿಷಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಗಳಾದಕಾರಣದಿಂದ ಭಯಂಕರಗಳಾದ ತೆರೆಗಳುಳ್ಳದುದಾ
ಗಿ, ಸುತ್ತಲೂ ನೂರುಬಿಲ್ಲುಗಳಪ್ರಮಾಣದಿಂದ (ನೂರುಮಾರುದೂರ) ಪ್ರವಹಿಸಿದಂತಾದ್ದಾಯಿತು. ||೭|| ಈರೀತಿ
ಯಿಂದ ಅವಿಷದಮಡುವನ್ನು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಆಪರಿಮಿತವಾದ ಬಲವುಳ್ಳಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಎಷ್ಟರ ಕೆಲಸವು? ಎಲೈ
ಅರನೇ! ಆಮೇಲೆ ಆಕಾಳಿಯಸರ್ಪವು ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಮದದಾನೆಯಸಾಮರ್ಥ್ಯದಂತೆ ಸಾಮ

ಮಸ್ಯ| ಅಶ್ರುತ್ಯತತ್ತ್ವಸ್ವದನಾಭಿಭವಂನಿರೀಕ್ಷ್ಯಚಕ್ಷುಶ್ಯವಾಸ್ಸಮಸರತ್ತದಮೃಪ್ಯಮಾಣಃ||೪||ತಂಪ್ರೀ
ಕ್ಷಣೀಯಸುಕುಮಾರಘನಾವದಾತಂಶ್ರೀವತ್ಸಪೀತವಸನಂಸ್ಥಿತಸುಂದರಾಸ್ಯಮ್| ಕ್ರೀಡಂತಮಪ್ರತಿಬಲಂ
ಕಮಲೋದರಾಂಘ್ರಿಸುಂದರ್ಯಮರ್ಮಸುರುಷಾಭುಜಯಾಚಛಾದ||೫|| ತನ್ನಾಗಭೋಗಪರಿವೀತಮದೃಷ್ಟ
ಚೇಷ್ಟಮಾಲೋಕ್ಯತತ್ಪ್ರಿಯಸಖಾಃಪಶುಪಾಭೃತಾರ್ತಾಃ | ಕೃಷ್ಣಪೀತಾತ್ಮಸುಹೃದರ್ಥಕಳತ್ರಕಾಮಾದುಃ
ಖಂ ಶೋಕಭಯಮೂಢಧಿಯೇನಿಪೇತುಃ||೬|| ಗಾವೋವೃಷಾವತ್ಸತರ್ಯಕ್ರಂದಮಾನಾಸ್ಸುದುಃಖಿತಾಃ|ಕೃ

ನೀರಿನ, ಛೋಷಂ-ನಪ್ಪುಳನ್ನು, ಅಶ್ರುತ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಚಕ್ಷುಶ್ರವಾಃ- ಕಂಗಳೇ ಕಿವಿಗಳಾಗಿವುಳ್ಳನರ್ಪವು, ತತ್ತ್ವಸ್ವದನಾಭಿಭವಂ-ತ
ತೆ-ಅದರಿಂದ, ಸ್ವ-ತನ್ನ, ಸದನ-ವಾಸಸ್ಥಾನದ, ಅಭಿಭವಂ-ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು, ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ತತೆ-ಅದರನ್ನು, ಅಮೃಷ್ಯ
ಮಾಣಃ-ಸೈರಿಸದಿರುವನಾಗಿ, ಸಮಸರತೆ-ಎದುರಿಗೆಬಂದನು ||೪|| ಪ್ರೀಕ್ಷಣೀಯಸುಕುಮಾರಘನಾವದಾತಂ-ಪ್ರೀಕ್ಷಣೀಯ-ಜನ್ಮಾಗಿ
ನೋಡತಕ್ಕವನಾಗಿಯೂ, ಸುಕುಮಾರ-ಅತಿಕೋಮಲನಾಗಿಯೂ, ಘನಾವದಾತಂ-ಘನ-ನೀಲಮೇಘದಂತೆ, ಅವದಾತಂ-ಪ್ರಕಾಶಿ
ಸುವನಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೀವತ್ಸಪೀತವಸನಂ-ಶ್ರೀವತ್ಸ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಚಿಹ್ನೆ ವೆಂಟಮಚ್ಚೆಯಿಂದಕೂಡಿದ, ಪೀತವಸನಂ- ಜನುರುಡಿಯುಳ್ಳ
ವನಾಗಿಯೂ, ಸ್ಥಿತಸುಂದರಾಸ್ಯಂ-ಸ್ಥಿತ-ಕಿರುನಗೆಯಿಂದ, ಸುಂದರ-ಚಲುವಾದ, ಆಸ್ಯಂ-ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕ್ರೀಡಂತಂ-
ಆಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಅಪ್ರತಿಬಲಂ- ತನಗೆಪ್ರತಿಯಾದ ಇತರನಬಲವಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ, ಕಮಲೋದರಾಂಘ್ರಿಂ- ಕಮಲ- ತಾವರಿ
ಯಂತಿರುವ, ಉದರ-ಹೊಕ್ಕಳೂ, ಅಂಘ್ರಿಂ-ಅಡಿಕಳೂ, ಉಳ್ಳವನು. ಅಥವಾ ಕಮಲೋದರ- ತಾವರೆಯೊಳಭಾಗದಂತೆಕೋಮಲ
ವಾದ, ಅಂಘ್ರಿಂ-ಪಾದಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂಇರುವ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ರುಷಾ-ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಮರ್ಮಸು- ಸಂಧಿಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂ
ದರ್ಶ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿಕಚ್ಚಿ-ಭುಜಯಾ-ತನ್ನ ಶರೀರದಿಂದ, ಚಛಾದ-ಸುತ್ತಿಮುಚ್ಚಿದನು||೫|| ನಾಗಭೋಗಪರಿವೀತಂ-ನಾಗಭೋಗ- ಸರ್ಪದೇ
ಹದಿಂದ, ಪರಿವೀತಂ-ಸರ್ಪತ್ರಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅದೃಷ್ಟಚೇಷ್ಟಂ-ಅದೃಷ್ಟ ಕಾಣಲ್ಪಡದೇಹೋದ, ಚೇಷ್ಟಂ-
ಮಿಸುಕಾಟಗಳೆಳ್ಳ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಆಲೋಕ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ, ತತ್ಪ್ರಿಯಸಖಾಃ- ತತೆ-ಆಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಪ್ರಿಯ- ಇಷ್ಟರಾ
ದ, ಅಥವಾ ಆಕೃಷ್ಣನೇಇಷ್ಟನಾಗಿವುಳ್ಳ, ಸಖಾಃ-ಗಳೆಯರಾದ, ಪಶುಪಾಃ- ಗೋಪಾಲಕರು, ಭೃತಾರ್ತಾಃ-ಭೃತ- ಬಹಳವಾಗಿ, ಆ
ರ್ತಾಃ-ಪೀಡಿತರಾಗಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣೇ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಅರ್ಪಿತಾತ್ಮಸುಹೃದರ್ಥಕಳತ್ರಕಾಮಾಃ-ಅರ್ಪಿತ- ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಥವಾಬ್ರಹ್ಮ
ಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಆತ್ಮ-ಶರೀರವೂ, ಸುಪ್ರತೆ-ಗಲೆಯರೂ, ಅರ್ಧ-ಘನವೂ, ಕಳತ್ರ-ಮಡದಿಯರೂ, ಕಾಮಾಃ-ಭೋಗಗಳೂ, ಉಳ್ಳವ
ರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ದುಃಖಾರ್ತಶೋಕಭಯಮೂಢಧಿಯಃ-ದುಃಖ-ಕಷ್ಟ, ಆರ್ತಿ-ಪೀಡೆ, ಕೋಕ- ಅಳುವು, ಭಯ- ಹೆದರಿಕೆ, ಗಳಂ
ದ, ಮೂಢ-ಜಡವಾದ, ಧಯಃ-ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ನಿಪೇತುಃ-ಬಿದ್ದುಹೋದರು||೬|| ಗಾವೇ-ಆಕಳು, ವೃಷಾಃ-ಎತ್ತುಗಳು,ವತ್ಸತ

ರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣದೇವನ ಭುಜದಂಡಗಳಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟನೀರಿನ ಮಹಾಶಬ್ದವಂಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಸಾಗಸ್ಥಾನಕುಂಟಾ
ದ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನೂನೋಡಿ ಅದಂಸೈರಿಸಲಾರದೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಂದುದು. ||೪|| ಆಗಆಕಾಳಿಯ
ವೆಂಬಸರ್ಪವು ನೋಡಲಾಯೋಗ್ಯನಾದ, ಅತಿಕೋಮಲನಾದ, ಮೇಘದಂತೆಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ, ಶ್ರೀವತ್ಸವೆಂಬ
ಮಚ್ಚೆಯೊಡನೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ, ಪೀತಾಂಬರವುಳ್ಳ, ಮಂದಹಾಸದೊಡಗೊಡಿರುವ, ಅತಿಸುಂದರವಾದ ಮುಖವು
ಳ್ಳ, ಮಡುವಿನಲ್ಲಿಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ, ಒಬ್ಬನಿಂದಲೂ ಭಯಪಡದೆಯಿರುವ, ಕಮಲಮಧ್ಯದಂತೆ ಅತ್ಯಂತಕೋಮಲಂ
ಗಳಾದ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ, ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನಂ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಪದಿಂಕಚ್ಚಿದಂತಾದ್ದಾಗಿ ತನ್ನ ಶರೀರದಿಂದ
ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಂತಾದ್ದಾಯಿತು. ||೫|| ಆಗ ಆಕೃಷ್ಣನೇಪ್ರಿಯಮಿತ್ರನಾಗಿವುಳ್ಳ ಗೋಪಾಲಕರು ಮಹಾಸರ್ಪದ ಶ
ರೀರದಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದ ಮಿಸುಕಾಡದೆಯಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೋಡಿ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಅತ್ಯಂತಪೀಡಿತರಾ
ಗಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತಮ್ಮ ದೇಹಗಳು ಬಂಧುಗಳು ದ್ರವ್ಯಗಳು ಮನೆಗಳುಹ ಉ
ಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ದುಃಖದಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಕದಿಂದಲೂ ಭಯದಿಂದಲೂ, ಕೂಡ ಮೂಢವಾದ ಬುದ್ಧಿಯು
ಳ್ಳವರಾಗಿಯೂಬಿದ್ದರು. ||೬|| ಹಾಗೆಯೇ ಆಗೋವುಗಳು, ಎತ್ತುಗಳು ಕಡಸುಗಳುಹ ಅತ್ಯಂತದುಃಖವುಳ್ಳ
ವಾಗಿ ಕೊಗುತಕ್ಕವ ನಲ್ಲಿಯೇನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತಭಯಪಡುತ್ತ ಅಳುತ್ತಿರುವವುಗಳಂತೆ ನಿಂ

ವ್ಯಸ್ತಸ್ರೇಕ್ಷಣಾಭೀತಾರುದಂತ್ಯಇವತಸ್ಥಿರೆ ||೧೦|| ಅಧಪ್ರಜೆಮಹೋತ್ಪಾತಾಸ್ತ್ರವಿಧಾತಿದಾರುಣಾಃ |
ಉತ್ಪೇತುರುಬ್ಧವಿದಿವ್ಯಾತ್ಮನ್ಯಾಸನ್ನಭಯಶಂಸಿನಃ ||೧೧|| ತಾನಾಲಕ್ಷ್ಯಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಾಗೋವಾನಂದಪುರೋಗ
ಮಾಃ | ವಿನಾರಾಮೇಣಗಾಃಕೃಪ್ತಂಕ್ಷಣತ್ವಾಚಾರಯಿತುಂಗತಮ್ ||೧೨|| ತೈರ್ದ್ವಿಮಿತ್ತೈರ್ದ್ವಿಧನಂಮತ್ವಾ
ಪ್ರಾಪ್ತಮತದ್ವಿದಃ | ತತ್ಪ್ರಾಣಾಸ್ತನ್ಮನಸ್ಸಾಸ್ತದಃಖಶೋಕಭಯಾತುರಾಃ ||೧೩|| ಅಬಾಲವೃದ್ಧವ
ನಿತಾಸ್ಸುರೈಂಗಪಶುವೃತ್ತಯಃ | ನಿರ್ಜಗತ್ಯುರ್ಗೋಕುಲಾದ್ವಿನಾಃಕೃಪ್ತದರ್ಶನಲಾಲಸಾಃ ||೧೪|| ತಾಂಸ್ತಥಾ

ರೈಃ-ಸಂಜಕರುಗಳೂಕೂಡ, ಕ್ರಂದಮಾನಾಃ-ಕೂಗುತ್ತಿರುವವಾಗಿ, ಸುದುಃಖಿತಾಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವವಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣ
ಸ್ಯಸ್ರೇಕ್ಷಣಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಇಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೈಯ್ಯುಳ್ಳವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಭೀತಾಃ-ಹೆದರಿದವಾಗಿ, ರುದತ್ಯಇವ-ಅಳುತಿರುವವೇ೧೦ಬ
ಹಾಗೆ, ತಸ್ಥಿರೇ-ಇದ್ದವು ||೧೧||ಅಧ-ಅಮೇಲೆ, ಪ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಭಯಿ-ನೆಲದಲ್ಲಿ, (ಕಂಪಾದಿಗಳು)ದಿವಿ-ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಕೋ
ಳ್ಳಿಗಳೇಳುವಿಕೆಮೊದಲಾದವು.) ಆತ್ಮನಿ-ದೇಹದಲ್ಲಿ, (ಎಡಗಣ್ಣುಕೆತ್ತುವಿಕೆಮೊದಲಾದವು) ಅಸನ್ನಭಯಶಂಸಿನಃ-ಅಸನ್ನ-ನವಿರಾಪಿ
ಸಿದ, ಭಯ-ಭಯನಿಮಿತ್ತವನ್ನು, ಶಂಸಿನಃ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ, ಅತಿದಾರುಣಾಃ-ಅತಿಕ್ರೂರಗಳಾದ, ಮಹೋತ್ಪಾತಾಃ-ದ
ಡ್ಡದೂರ್ವಿಕ್ಷಣಗಳು, ಉತ್ಪೇತಃ-ಉಂಟಾದವು ||೧೧|| ನಂದಪುರೋಗಮಾಃ-ನಂದನೇಮುಂದಾಳಾಗಿವುಳ್ಳ, ಗೋವಾಃ-ಗೊಲ್ಲರು,
ತಾಃ-ಅವುತ್ಪಾತಗಳನ್ನು, ಆಲಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ರಾಮೇಣವಿನಾ-ಬಲರಾಮನನ್ನುಹೊರತು, ಗಾಃ-ಗೋವು
ಗಳನ್ನು, ಚಾರಯಿತುಂ-ತಿರಿಗಿಸುವದಕ್ಕೆ, ಗತಂ-ಹೋಗಿರುವನನ್ನಾಗಿ, ಕ್ಷಣತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಾಃ-ಭಯ-ಭಯಕಾರಣಗಳ
ದೇಸೆಯಿಂದ, ಉದ್ವಿಗ್ನಾಃ-ಹೆದರಿದವರಾಗಿ, ಅಧವಾ ಭಯದಿಂದನಡುಗುತ್ತಿರುವರಾದರು ||೧೨||ಅತದ್ವಿದಃ-ಅಕೃಷ್ಣನಪ್ರಭಾವವನ್ನು
ಅರಿಯದವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತೈರ್ದ್ವಿಮಿತ್ತೈಃ-ಆಕೆಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವಳಿಂದ, ನಿಧನಂಪ್ರಾಪ್ತಂಮತ್ವಾ-ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನನ್ನಾಗಿ
ತಿಳಿದು, ತತ್ಪ್ರಾಣಾಃ-ಆಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಪ್ರಾಣವುಳ್ಳವರೂ, ತನ್ಮನಸ್ಸಾಃ-ಆಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರೂಆದ, ತೇ-ಆನಂದಾದಿಗಳು, ದುಃ
ಖಶೋಕಭಯಾತುರಾಃ-ದುಃಖದಿಂದಲೂ ಅಳುವಿಂದಲೂ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೂ ತ್ವೇರೇವಡತಲಿರುವರಾದರು ||೧೩||ಆಂಗ-ಅಯ್ಯಾವರೀ
ಕ್ಷೇತನೇ! ಪಶುವೃತ್ತಯಃಸ್ವರೈಃ-ಪಶುಗಳಿಂದಜೀವನವುಳ್ಳಗೊಲ್ಲರೊಲ್ಲರೂ, ದೀನಾಃ-ದುಃಖಿತರಾಗಿ, ಅಬಾಲವೃದ್ಧವನಿತಾಃ-ಹುಡುಗರೂ
ಮುಮುಕರೂಹೆಂಗಳೂಮೊದಲುಗೊಂಡು, ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನಲಾಲಸಾಃ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನುನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತರಾಗಿ, ಗೋಕುಲಾ
ತೇ-ಗೊಲ್ಲರವಾಳ್ಳದ ದೇಸೆಯಿಂದ, ನಿರ್ಜಗತ್ಯುಃ-ಹೊರಹೊಂಟರು ||೧೪|| ಭಗವಾಃ-ಐಶ್ವರ್ಯಸ್ವಪನ್ನನಾದ, ರೋಹಿಣೀಸುತಃ-ರೋ
ಹಿಣೀವೇವಿಯಮಗನಾದಬಲರಾಮನು, ತಥಾಕಾತರಾಃ-ಹಾಗೆಭಯಚಂಚಲರಾದ, ತಾಃ-ಆನಂದಾದಿಗಳನ್ನು, ಪೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಪ್ರ

ತವಾದವು. ||೧೦|| ಹೀಗಿರಲು ಆಮೇಲೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪಾದಿಗಳೂ, ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಕಾಪಾತಾದಿಗಳೂ
ಗಂಡುಸರಲ್ಲಿ ಎಡಗಣ್ಣುಕೆತ್ತುವಿಕೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ, ಹೀಗೆ ಮೂರುತೆರಂಗಲಾದ, ಮತ್ತು ಆಗಲೇಪ್ರಾಪ್ತ
ವಾಗುವ ಭಯಮಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹೋತ್ಪಾತಗಳೂ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಕಾಣಿಸಿದವು. ||೧೧|| ಆಗ ನಂದಗೋಪವೊ
ದಲಾದಗೋಪಾಲಕರು ಗೋಕುಲದಲ್ಲುಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಆಮಹೋತ್ಪಾತಗಳಂಕಂಡು ಭಯದಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರುವೆ
ವರಾಗಿ, ಮತ್ತು ಬಲರಾಮನೊಡತು ಗೋವುಗಳಂ ಮೇಯಿಸಲೋಸುಗ ಕೃಷ್ಣನು ವನವನೆಯ್ದಿರುವನೆಂದು ಕೇ
ಳಿ, ||೧೨||ಆಕೃಷ್ಣನಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅರಿಯದವರಾದುದರಿಂದ ಮಹಾ ದುರ್ನಿಮಿತ್ತಂಗಳಿಂ ಆಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಪೋಹ
ವುಂಟಾಗಿಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇಪ್ರಾಣವಾಗಿವುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದಲೂ, ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ
ವರಾದುದರಿಂದಲೂ ಸಹ ವ್ಯಸನಶೋಕಭಯಂಗಳಿಂ ಅತ್ಯಂತೇಡಿತರಾಗಿ || ೧೩ ||ಆಸ್ತ್ರೀಬಾಲವೃದ್ಧರು ಮೊದ
ಲುಗೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಅತ್ಯಂತ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನೋಡಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅತಿದೀನರಾಗಿ
ಗೋಕುಲದ ದೇಸೆಯಿಂದ ಹೊರಟರು. ||೧೪|| ಆಗ ಭಗವಂತನಾದ ಬಲರಾಮನು ತಮ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ಪ್ರಭಾವವು ಬಲ್ಲವನಾದುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಅತ್ಯಂತಭಯಂ ಬಡುತಲಿರುವ ಆನಂದಾದಿಗಳಂನೋಡಿ ನಕ್ಕವನಾಗಿ ಸ್ವ

ಕಾತರಾನ್ವೀಹ್ಯಭಗವಾನ್ರೋಹಿಣೀಸುತಃ | ಪ್ರಹಸ್ಯಕಿಂಚಿನೋವಾಚಪ್ರಭಾವಜ್ಞೋನುಜಸ್ಯಸಃ || ೧೬ ||
 ತನ್ವಿಷಮಾಣಾದಮಿತಂಕೃಷ್ಣಂಸೂಚಿತಯಾಪದ್ಯಃ | ಭಗವಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣೈರ್ಪಗ್ವಾಸಿದವ್ಯಾಯಮುನಾತಟ
 ೧ || ೧೭ || ತತಃ ತತ್ರಾಬ್ಜಯವಾಂಕುಶಾಶನಿಧ್ವಜೋಪಪನ್ನಾನಿಪದಾನಿವಿಶ್ವತಃ | ಮಾರ್ಗಗವಾಮನ್ಯಸದಾಂ
 ತರಾಂತರೇನಿರೀಕ್ಷಮಾಣಾಯಯುರಂಗಸತ್ವರಾಃ || ೧೮ || ಅಂತರ್ಜಲಭುಜಗಭೋಗಪರೀತಮಾರಾತ್ಮ್ಯವೈಂಸಿ
 ರೀಹಮುಪಲಭ್ಯಜಲಾಶಯಾಂತೆ | ಗೋಮಾಶ್ವಮೂಢಧಿಪಣಾಪರಿತಃಪಶೂಶ್ವಸುಕ್ರಂದತಃಪರಮಕಕ್ತುಲ
 ಮಾಪುರಾತಾರ್ಘ || ೧೯ || ಗೋಪೈನುರಕ್ತಮನಸೋಭಗವತ್ಯನಂತತತ್ಸಾಹೃದಸ್ಥಿತನಿಲೋಕಗಿರಃಸ್ಕುರಂತ್ಯಃ |

ಹಸ್ಯ-ಹುಟ್ಟುಗಿನಕ್ಕು, ಕಿಂಚಿತ್-ಕೂಂಚವನ್ನಾದರೂ (ವಿನನ್ನೂ) ನೋವಾಚ-ನುಡಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲವು || ಸಃ ಆಬಲರಾಮನು, ಅನುಜಸ್ಯ-ತನ್ನತಮ್ಮನಾದಕೃಷ್ಣನ, ಪ್ರಭಾವಜ್ಞ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿರುವನು || ೧೬ || ತೇ-ಆನಂದಾದಿಗಳು, ದಯಿತಂ-ಪ್ರಿಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅನ್ವೀಷಮಾಣಾನ್ಸಂತಃ-ಹುಡುಕುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ, ಭಗವಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣೈಃ-ಮಹಾಪುರುಷಚಿಹ್ನೆಗಳುಳ್ಳ (ಕಂಖ ಚಕ್ರ ಧ್ವಜ ಅಂಕುಶ ಕುರಿತ ಛತ್ರಾದಿರೇಖೆಗಳುಳ್ಳ) ಪದ್ಯಃ-ಹಜ್ಜಿಗಳಿಂದ, ಸೂಚಿತಯಾ-ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿಣ್ಣುಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಪದವ್ಯಾ-ದಾರಿಯಿಂದ, ಯಮುನಾತಟಂ-ಯಮುನೆಯತಡಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಜಗ್ಮುಃ-ಹೋದರು || ೧೭ || ಅಂಗ-ಅಯ್ಯಾಪರೀಕ್ಷಿತನೇ; ತೇ-ಆಗೋಪಾಲರು, ಮಾರ್ಗ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಗವಾಂ-ಗೋವುಗಳ, ಅನ್ಯಪದಾಂತರಾಂತರೇ-ಅನ್ಯಪದ-ಬೇರೆಯಾದಹಜ್ಜಿಗಳ, ಅಂತರಾಂತರೇ-ನಡುವಿನಡುವೆ, ತತಃ-ಅಲ್ಲಿ, ಯವಾಂಕುಶಾಶನಿಧ್ವಜೋಪಪನ್ನಾನಿ-ಯವ-ಯವರೇಖೆ, ಅಂಕುಶ-ಅಂಕುಶರೇಖೆ, ಅಶನಿ-ವಜ್ರರೇಖೆ, ಧ್ವಜ-ಧ್ವಜರೇಖೆಗಳಿಂದ, ಉಪಪನ್ನಾನಿ-ಪೂರ್ಣಗಳಾದ, ವಿಶ್ವತೇಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನ, ಪದಾನಿ-ಹಜ್ಜಿಗಳನ್ನು, ನಿರೀಕ್ಷಮಾಣಾಃ-ನೋಡುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ, ಸತ್ವರಾಃ-ವೇಗದಿಂದಸಹಿತರಾಗಿ, ಯಯುಃ-ತೆರಳಿದರು (ಧ್ವನಿಧ್ವನಿ-ಗವಾಂಮಾರ್ಗ-ಉಪನಿಷದ್ವ್ಯಕ್ತಿಗಳದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯಪದಾಂತರಾಂತರೇ-ಇತರವೇವತಾಲಿಂಗಗಳನಡುವೆ, ವಿಶ್ವತೇಃಪದಾನಿ-ಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಗಳನ್ನು, ನಿರೀಕ್ಷಮಾಣಾಃ-ವೀಕ್ಷಿಸಿನೋಡುತ್ತಲಿರುವ, ತೇ-ಆಯೋಗಿಗಳು, ಯಯುಃ-ಪರಮಪದವನ್ನು ಕುರಿತುಹೋದರು-ಎಂಬಂತೆ) || ೧೮ || ಅಂತರ್ಜಲ-ನೀರಿನೊಳಗೆ, ಭುಜಗಭೋಗಪರೀತಂ-ಸರ್ಪಶರೀರದಿಂದಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಿರೀಹಂ-ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟನಾಗಿರುವಂತೆ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಆರಾತ್-ಬೇಗನೆ, ಉಪಲಭ್ಯ-ದೂರದಿಂದಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿತಿಳಿದು, ಜಲಾಶಯಾಂತೇ-ಮಡುವಿನತಟದಲ್ಲಿ, ಮೂಢಧಿಪಣಾಃ-ಮಂಕಾದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಗೋಪಾಂಶ್ವ-ಪಶುಪಾಲಕರನ್ನೂ, ಪರಿತಃ-ಸುತ್ತಲೂ, ಸಂಕ್ರಂದತಃ-ಕೂಗುತ್ತಲಿರುವ, ಪಶೂಶ್ವ-ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ಉಪಲಭ್ಯ-ನೋಡಿ, ಆರ್ತಾನ್ಸಂತಃ-ಪೀಡಿತರಾಗಿ, ಪರಮಕಕ್ತುಲಂ-ಮಹಾಮೋಹವನ್ನು, ಆಪುಃ-ಹೊಂದಿದರು || ೧೯ || ಗೋಪೈಃ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಅನಂತೇ-ನಾಶರಹಿತನಾದ, ಭಗವತಿ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಅನುರಕ್ತಮನಸಃ-ಅಕ್ಕರೆಗೊಂಡಚಿತ್ತವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತತ್ಸಾಹೃದಸ್ಥಿತನಿಲೋಕಗಿರಃ-ತತ್-ಆಕೃಷ್ಣನ, ಸಾಹೃದ-ಸ್ನೇಹವ

ಲ್ಪವಾದರೂ. ಮಾತಾಡಿದವನಾಗಲಿಲ್ಲ || ೧೬ || ಅಮೇಲೆ ಆನಂದಗೋಪಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರಿಲ್ಲರೂ ಭಗವಂತನಂಜ್ಞಾಪಿಸುವ ಅಡಿಗಳಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಇಷ್ಟನಾದಕೃಷ್ಣನು ಹುಡುಕುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ ಯಮುನಾತೀರವನ್ನೇರಿದ್ದರು || ೧೭ || ಅದಂತೆನೆ ಎಲೈ ಅರನೇ ಆನಂದಗೋಪ ಮೊದಲಾದವರಿಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಗೋವುಗಳ ಮಾರ್ಗದಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರಾದಗೋಪಾಲಬಾಲಕರ ಅಡಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪದ್ಮ ಯವ ಅಂಕುಶ ವಜ್ರ ಧ್ವಜ ರೇಖೆಗಳೊಡಗೂಡಿದ ಅಡಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಯಮುನಾತೀರವನ್ನೇರಿದ್ದರು. || ೧೮ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಂದಾದಿಗಳು ಆಯಮುನಾನದಿಯ ಮಡುವಿನೊಳಗೆ ಮಹಾಸರ್ಪದ ಶರೀರದಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನಿಷ್ಕಾಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ, ಆಮಡುವಿನತಡಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮೂಢವಾದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಗೋಪಾಲಕರಂ, ಸುತ್ತಲೂದೃಷ್ಟದಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಲಿರುವ ಗೋವುಗಳಂ, ಸಹನೋಡಿ ಅತ್ತರಾಗಿ ಅತ್ಯಂತನೋಹವನ್ನೇರಿದ್ದರು || ೧೯ || ಮತ್ತು ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೊಬ್ಬರೂ ಅನಂತನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮಾರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಯುಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸ್ನೇಹಯುಕ್ತವಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನೂ ಮಧುರವಚನಗಳನ್ನು ಸವಿನೋಟವನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಲಿರುವವರಾಗಿ ಆಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಹಾಸರ್ಪದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡಲು ಅತ್ಯಂತದೂರದಿಂದ

ಗ್ರಸ್ತೇಹಿನಾಪ್ರಿಯತಮಿಭ್ಯಶಮಾಖತಪ್ತಾಶ್ಚಾನ್ಯಪ್ರಿಯವ್ಯತಿಹೃತಂದದ್ಯಶುಸ್ತ್ರೀಲೋಕವಾ ||೧೦||
ತಾಃಕೃಷ್ಣಮಾತರಮಪತ್ಯಮನುಸ್ರತಪ್ತಾಂತುಲ್ಯವ್ಯಘಾಸ್ಯಮಧಿಗಮ್ಯಶುಚಸ್ಸ್ರವಂತ್ಯಃ | ತ್ರಸ್ರಾವ್ರಜ
ಪ್ರಿಯಕಥಾಃಕಥಯಂತ್ಯತಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾನನೇರಿತದ್ಯಶೋಮೃತಕಪ್ರತೀಕಾಃ ||೧೧|| ಕೃಷ್ಣಪಾಶಾನ್ನವಿಶ
ತೋನುದಾದೀವೀಕ್ಷ್ಯತದ್ಧೃದವಾ | ಪ್ರತ್ಯವಧತ್ಸಭಗವಾಽರಾಮಾಃಕೃಷ್ಣಾನುಭಾವವಿತೆ ||೧೨|| ಇತ್ಥಂ
ಸ್ವಗೋಕುಲಮನನ್ಯಗತಿನೀಕ್ಷ್ಯಸಸ್ತ್ರೀಕುಮಾರಮತಿದಾಖತಮಾತ್ಮಹೇತೋಃ | ಅಜ್ಞಾಯಾಮರ್ತ್ಯಪದ
ವೀಮನುವರ್ತಮಾನೇಸ್ಥಿತ್ಯಾಮೂಹೂರ್ತಮುದತಿವೃದಾರಂಗಬಂಧಾತ್ ||೧೩|| ತತ್ಪ್ರಭ್ಯಮಾನವಪುಷಾ

ಸ್ತು, ಸ್ಥಿತ-ಕಿರುನಗೆಯಿಂಕೂಡಿದ, ವಿಶೋಕ-ನೋಟಗಳನ್ನೂ, ಗಿರ-ಮಾತುಗಳನ್ನೂ, ಸ್ವರಂತ್ಯಃ- ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಪ್ರಿಯತಮೇ-ಅತ್ಯಂತವಲ್ಲಭನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಅಹಿನಾ-ಸರ್ಪದಿಂದ, ಗ್ರಸ್ತೇನಶಿ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರಲು, ಭೃಶಮಾಖತಪ್ತಾ-ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖದಿಂದಬೆಂದವರಾಗಿ, ಪ್ರಿಯವ್ಯತಿಹೃತಂ-ಪ್ರಿಯನಾದಕೃಷ್ಣ ನಿಂದಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ತ್ರಿಲೋಕಂ-ಮೂರುಲೋಕವನ್ನೂ, ಶೂನ್ಯಂ-ಏನೂಇಲ್ಲವನ್ನಾಗಿ, (ವ್ಯರ್ಥವನ್ನಾಗಿ)ದದ್ಯಶು-ಕಂಡರು ||೧೦||ತಾಃ-ಆಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಅವತ್ಯಮನು-ಮಗನನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಪ್ರತಪ್ತಾಂ-ಬೇಯುತಲಿರುವ, ಕೃಷ್ಣಮಾತರ-ಕೃಷ್ಣನತಾಯಿಯಾದಯಶೋದೆಯನ್ನು, ಸಮಧಿಗಮ್ಯ-ಗೇರಿ, ತುಲ್ಯವ್ಯಧಾಃ-ಸಮಾನದುಃಖವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಶುಚಿ-ಅಳುವಿನಕಂಠೀರುಗಳನ್ನು, ಸ್ರವಂತ್ಯಃ-ಸೋರಿಸುತಲಿರುವರಾಗಿ, ತ್ರಸ್ರಾ-ಹೆವರಿವರಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಜಪ್ರಿಯಕಥಾಃ-ಗೋಕುಲಕ್ಕೆಪ್ರಿಯನಾದಕೃಷ್ಣನಕಥೆಗಳನ್ನು, ಕಥಯಂತ್ಯಃ-ಬರಣಿಸುತಲಿರುವರಾಗಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣಾನನೇ-ಕೃಷ್ಣನಮುಖದಲ್ಲಿ, ಅರ್ಪಿತದ್ಯಶಃ-ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರೂ, ಮೃತಕಪ್ರತೀಕಾಃ-ಹೆಣಗಳಿಗೆಸಮಾನರೂ, ಅರ್ಪ-ಅದರು ||೧೧|| ಕೃಷ್ಣಪಾಶಾಃ-ಕೃಷ್ಣನೇಪಾಶವಾಗಿವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತದ್ಧೃದಂ-ಆಮಡುವನ್ನು, ನಿವಿಶತೇ-ಪ್ರವೇಶಿಸತೊಡಗುತಲಿರುವ, ನಂದಾದೀ-ನಂದನುಮೊದಲಾದವರನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಭಗವಾಃ-ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಮುಳ್ಳ, ರಾಮಾಃ-ಬಲಭದ್ರನು, ಕೃಷ್ಣಾನುಭಾವವಿತೆ-ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನ, ಅನುಭಾವ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ವಿತೆ-ಬಿಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪ್ರತ್ಯವಧತ್-ಬೀಳಬೀಡಿರೆಂದುತಡೆದನು ||೧೨|| ಸಸ್ತ್ರೀಕುಮಾರಂ-ಹೆಂಗಳಿಂದಲೂ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂಸಹಿತವಾದ, ಸ್ವಗೋಕುಲಂ-ತನ್ನವ್ರಜವನ್ನು, ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ಅನನ್ಯಗತೀಂ-ತಾನುಜೊರತುಬೇರದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಿರುವವನ್ನಾಗಿ, ನೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಆತ್ಮಹೇತೋಃ-ತನ್ನನಿಮಿತ್ತದಿಂದ, ಅತಿದುಃಖಿತಂ-ಬಹಳಕಷ್ಟವುಂಟಾದದ್ದನ್ನಾಗಿಯೂ, ಅಜ್ಞಾಯ-ಶಿಳಿದು, ಮುಹೂರ್ತಂ-ತಾನುಜೊತ್ತುಮರ್ತ್ಯಪದವೀಂ-ಮನುಷ್ಯರದಾರಿಯನ್ನು, ಅನುವರ್ತಮಾನಃ-ಅನುಸರಿಸುವವನಾಗಿ, ಸ್ಥಿತ್ಯಾಮನುಕದೇಯಿದ್ದು, ಉರಂಗಬಂಧಾತ್-ಹಾವಿನಕಟ್ಟಿನೆಡೆಯಿಂದ, ಉದತಿವೃತ್-ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನು ||೧೩||ತತ್ಪ್ರಭ್ಯಮಾನವಪುಷಾ-ತತೆ-ಅಕೃಷ್ಣನ, ಪ್ರಭ್ಯಮಾನ- ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯುತಲಿರುವ, ವಪುಷಾ-

ತಪ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಿಯನಾದಕೃಷ್ಣಮೂರಿಯಿಂದ ರಹಿತವಾದ ಲೋಕತ್ರಯವನ್ನು ಶೂನ್ಯವನ್ನಾಗಿಕಂಡರು ||೧೦||ಮತ್ತು ಆಗೋಪಿಯರು ತನ್ನಪುತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು ಸಂತಾಪವನೆಯ್ದಿರುವ ಯಶೋದೆಯ ಸಮಾಪವನೆಯಿದ್ದ ತಾವೂ ಆಯಶೋದೆಯೊಡನೆ ಸಮಾನನಾದವ್ಯಸನವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕಂಬನಿಗಳಂ ಸುರಿಸುವರಾಗಿ, ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಆಯಾದಿವ್ಯಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುಖಾರವಿಂದದಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಕಂಗಳೆಲ್ಲವರಾಗಿ, ಮೃತಪ್ರಾಯರಾಗಿ, ಇದ್ದವು. ||೧೧|| ಭಗವಂತನಾದ ಬಲರಾಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆಯಂ ಬಲ್ಲವನಾದುದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನೇ ಪಾಶವಾಗಿ ಉಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ದುಃಖದೊಡನೆ ಯಮುನಾನದಿಯಂ ಪ್ರವೇಶಗೆಯ್ದು ನಂದಾದಿಗಳು ಕಂಡು ಆಮಡುವಂಪ್ರವೇಶಗೆಯ್ಯದಂತೆ ಅವರಂ ಅಡ್ಡಗೆಯ್ದನು. ||೧೨|| ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಕುರಿತಿಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಬಾಲವೃದ್ಧರು ಮೊದಲಾದ ಅತಿದುಃಖವನೆಯ್ದಿರುವ ಗೋಕುಲದ ಜನರಂ ನೋಡಿ, ಅವರಂ ತನ್ನಂಜೊರತು ಮತ್ತೊಂದು ಗತಿಯಿಲ್ಲದವರನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದು, ಬುದುಮಹೂರ್ತವಾತ್ರವು ಮನುಷ್ಯಭಾವಮು ನಟಿಸುತ್ತ ಸರ್ಪಬಂಧನದಲ್ಲಿ ತಗುಲಿಕೊಂಡಿದ್ದವನಾಗಿ ಆಮೇಲೆ ಹಾವಿನಕಟ್ಟಂಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನು. ||೧೩|| ಅಗ ಹೆಚ್ಚುತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನ ದೇಹಮುಪೇಡಿಸುತಲಿರುವ ದೇಹವುಳ್ಳ ಅಕಾಳಯಗರ್ಭವು ಮಂಡಲಾಕೃತಿಯಾಗಿರುವ ತನ್ನದೇಹವು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಹಳಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗಿ, ಹೆದಗಳನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಟ್ಟು

ವ್ಯಥಿತಾತ್ಮಭೋಗಸ್ತೃಷ್ಣೋನ್ನಮಯ್ಯಕುಪಿತಃಸ್ವಘರ್ಣಾಭುಜಂಗಃ | ತಸ್ಯಾತ್ಮೈಕೈಶ್ವನಸರಂಧ್ರವಿ
ಪಾಂಬರೀಪಸ್ತಬ್ಧೋಲೂಕಮುಖೋಹರಿವಿಾಕ್ಷಮಾಣಃ ||೨೮|| ತುಜಿಹ್ಯಯಾದ್ಯಶಿಖಿಯಾಪರಿಲೆಹಾ
ನಂದ್ಯೈಕೈಶ್ವಣೀಹ್ಯತಿಕರಾಳವಿಷಾಗ್ನಿದೃಷ್ಟಿವಾ | ಕ್ರೀಡನ್ಮಮುಂಪರಿಸಸಾರಯಧಾಖಗಿಂದೋಬಭಾ)ಮ
ಸೋಪ್ಯವಸರಂಪ್ರಸವಿಾಕ್ಷಮಾಣಃ ||೨೯|| ಎವಂಪರಿಭ್ರಮಹತೌಜಸಮುನ್ನತಾಂಸಮಾನಮ್ಯತತ್ತ್ಯಥುಶಿರ
ಸ್ಸುಧಿರೂಢಃ || ತನ್ಮೂರ್ಧರತ್ನನಿಕರಸ್ಪ*ಶ್ಯತಿತಾಮ್ರಪಾದಾಂಬುಜೋಖಿಲಕಳಾದಿಗುರುರ್ನನರ್ತ ||

ಮೈಯಿಂದ, ವ್ಯಥಿತಾತ್ಮಭೋಗಃ-ವ್ಯಥಿತ-ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಆತ್ಮಭೋಗಃ-ತನ್ನಮೈಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತ್ಯಕ್ತಾ- ಕೃಷ್ಣನ
ನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕುಪಿತಃ-ನಿಟ್ಟುಗೊಂಡ, ಭುಜಂಗಃ-ನರ್ಪವು, ಸ್ವಘರ್ಣಾ-ತನ್ನಹೆಡೆಗಳನ್ನು, ಉನ್ನಮಯ್ಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಶ್ವನ
ನ ಮುಖಃ-ಶ್ವನಸರಂಧ್ರ- ಉಸರುತೊತುಗಳು, ಮೂಗಿನಹೊಳ್ಳಿಗಳೆಂಬ, ವಿಪಾಂಬರೀಪ- ವಿಷವಬಾಣಂಗಳೂ, ಸ್ತಬ್ಧೋ
ಲೂಕ-ಸ್ತಬ್ಧೋಕ್ಷಣ-ಕದಲದೆನಿಂತಿರುವಕಂಗಳೆಂಬ, ಉಲ್ಕ-ಕೊಳ್ಳಿಗಳೂಉಳ್ಳ, ಮುಖಃ- ಮೋರೆಗಳೂಉಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪರಿಂ-
ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಈಕ್ಷಮಾಣಃ-ನೋಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೇ, ತಸ್ಯಾ-ನಿಂತನು ||೨೮||ವಿಶಿಖಿಯಾ-ಎರಡುಕೊನೆಗಳುಳ್ಳ, ಜಿಹ್ಯಯಾ-ನಾ
ಲಿಗಯಿಂದ, ದ್ವೇಷ್ಯೈಕೈಶ್ವಣೀ-ಎರಡುಕಟವಾಯಿಗಳನ್ನೂ, ಪರಿಲೆಹಾಸಂ-ಸುತ್ತಲೂನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವಂತಾ, ಅತಿಕರಾಳವಿಷಾ
ಗ್ನಿದೃಷ್ಟಿಂ-ಅತಿಕರಾಳ-ಬಹುಕ್ರೂರವಾದ, ವಿಷಾಗ್ನಿ-ವಿಷವೆಂಬಬೆಂಕಿಯುಳ್ಳ, ದೃಷ್ಟಿಂ-ಕಂಣುಳ್ಳ, ತಂ ಅಮುಂ- ಆಯಾಸರ್ಪವ
ನ್ನು, ಖಗಿಂದೋಗ್ರಯಧಾ-ಗರಡನುಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಕ್ರೀಡ-ಆಡುತ್ತಲಿರುವಕ್ಕೃಷ್ಣನು, ಪರಿಸಸಾರ-ಸುತ್ತಲೂತಿರುಗಿದನು. ಸೋ
ಪಿ-ಆಸರ್ಪವೂಕೂಡ, ಅವಸರಂ-ಕಚ್ಚುವದಕ್ಕೆಸಮಯವನ್ನು, ಪ್ರಸವಿಾಕ್ಷಮಾಣಃ-ಚನ್ನಾಗಿನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಬಭಾ)
ಮ-ತಿರುಗಿದನು ||೨೯||ಎವಂ-ಹೀಗೆ, ಪರಿಭ್ರಮಹತೌಜಸಂ-ಪರಿಭ್ರಮ-ಸುತ್ತಾಡುವುದರಿಂದ, ಹತ-ಭಗ್ನವಾದ, ಒಜಸಂ-ಶಕ್ತಿಯು
ಳ್ಳ, ಉನ್ನತಾಂಸಂ-ಎತ್ತಿದಹೆಡೆಯುಳ್ಳ, ಕಾಳಿಯನನ್ನು, ಆನಮ್ಯ-ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು, ತತ್ಪ್ರಥುಶಿರಸ್ಸು-ತೆ-ಅವನ, ಪೃಥು-ದೊ
ಡ್ಡ, ಶಿರಸ್ಸು-ತಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಧಿರೂಢಃ-ಏರಿದ, ಆಧ್ಯಃ-ಪುರಾಣಪುರುಷನಾದ, ತನ್ಮೂ. . ಬುಜಃ- ತೆ-ಆಸರ್ಪದ, ಮೂರ್ಧ-ತ
ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ, ರತ್ನ-ಮಣಿಗಳ, ನಿಕರ-ಗುಂಪಿನ, ಸ್ಪರ್ಶ-ಸೋಂಕುವಿಕೆಯಿಂದ, ಅತಿತಾಮ್ರ-ಬಹಳಕೆಂಪಾದ, ಪಾದಾಂಬುಜಃ-ಅ
ಡಿದಾವರೆಗಳುಳ್ಳ, ಅಖಿಲಕಳಾದಿಗುರುಃ-ಅಖಿಲ-ಸಮಸ್ತಗಳಾದ, ಕಳಾ-ಕುಶಲವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೆ, ಆದಿಗುರುಃ-ಪ್ರಥಮೋಪದೇಶಕನಾದಕೃಷ್ಣ
ನು, ನಸರ-ಕೂಡಿದನು ||೨೮|| ತದಾ-ಆಗ, ಸರ್ತುಂ-ಕುಣಿಯುವದಕ್ಕೆ, ಉದ್ಯತಂ-ಉದ್ಯೋಗಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು,
ಅವೇಕ್ಷ್ಯ-ಕಂಡು, ತದೀಯಾಃ-ಅವಿಷ್ಣು ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ, ಗಂಧರ್ವಸಿದ್ಧಮುನಿಚಾರಣದೇವವಧ್ವಃ-ಗಂಧರ್ವ-ದೇವಗಾಯಕರು, ಸಿದ್ಧ

ಸುರಂಬಿಡುತ ಮೂಗಿನಹೊಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷದಿಂಕೂಡಿದುದಾಗಿ, ಹುರಿಯುವ ಓಡಿನಂತೆ ಬಹಳಜನಿಯಾಗಿಯೂ ಇರು
ವ ಕಂಗಳುಳ್ಳದುದಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣನು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತನಿಂತುದಾಯಿತು. ||೨೮|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನು-ಒಂದೊಂದುಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡೆರಡು ಕೊನೆಗಳುಳ್ಳನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ ಎರಡುಕಟವಾಯಿಗಳಂ ಸವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿ
ರುವ, ಮತ್ತು ಅತಿಭಯಂಕರವಾದ ವಿಷಾಗ್ನಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ, ಆಕಾಳಿಯಸರ್ಪವಂ; ಹಿಡಿಯಲೋ

ಸುಗ ಗರುಡನಂತೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಲಿರ್ದನು.
ಆಸರ್ಪವೂ ಪುನಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣನಂ ಹಿಡಿಯಲೋಸುಗ
ಸಂದರ್ಭವಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತತಿರುಗುತ್ತಲಿರ್ದುದು. ||೨೯||
ಅಮೋಲೆಆದಿಪುರುಷನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಹೀಗೆಸುತ್ತಲೂ
ತಿರುಗುವುದರಿಂದ ನಷ್ಟವಾದ ಬಲವುಳ್ಳ ಮತ್ತು
ಉನ್ನತಗಳಾದ ಹೆಗಲುಗಳುಳ್ಳ ಆಸರ್ಪವಂ ಬಗ್ಗಿಸಿ,
ಅದರವಿಸ್ತಾರವಾದ ತಲೆಯನ್ನೇರಿ, ಸಮಸ್ತವಿದ್ಯಗಳ
ಗೂ ಆದಿಗುರುವಾದುದರಿಂದ ಆಹೆಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ದಿವ್ಯ
ರತ್ನಸಮೂಹಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಬಹಳ ಕೆಂಪಾದ
ಅಡಿದಾವರೆಗಳುಳ್ಳ ವನಾಗಿ ನಸರನಂಗಯ್ದನು. ||೨೮||
ಆಗ ಆ ಸರ್ಪದತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿ

||೮೬||ತನರುಮಾದ್ಯತಮವೇಹ್ಯತದಾತದೀಯಾಗಂಧರ್ವಸಿದ್ಧಮುನಿಚಾರಣವವಧ್ಯಃ||ಪ್ರೀತ್ಯಾಮೃದಂ
ಗಜವಾನಕವಾದ್ಯಗೀತಪುಷ್ಪೋಪಹಾರನುತಭಿಸ್ಸಹನೋಸನದಾಃ||೮೭||ಯದ್ಯಚ್ಛಿರೇನನಮತೆಂಗಳತ್ಯಕ
ಶೀರ್ಷ್ಯಸ್ತತ್ಪ್ರಮದಂಧಧರೋಽಘ್ರಪಾತ್ಯಃ||ಹ್ರೀಣಾಯಮೋಭ್ರಮತುಲಬ್ಜಮಾಸ್ಯತೋಸ್ಮಜ್ಜ
ಸೋವಮೃಪರಮಕತ್ಯಲಮಾಪನಾಗಃ||೮೮||ತಸ್ಯಾಕ್ಷಿಭಿರ್ಗರಳಮಾದ್ಯಮತತ್ಕಿರಸ್ಸುಯದ್ಯತ್ಸಮಾನ್ಯ
ಮತಿನಿಶ್ಯಸತೋರುಮೋಚ್ಚೈಃ||ನೃತ್ಯತ್ನದಾನುನಮಯಾದಮಯಾವ್ಯಭೂವಪುಷ್ಪೈಸ್ಸುಪೂಜಿತವ
ಹಪುನಃಪುರಾಣಃ||೮೯||ತಚ್ಚಿತ್ರತಾಂಡವನಿರುಗ್ಧಘಣಾನಹಸ್ರ್ರರಕ್ತಮುಖೈರುರುವಮನ್ಮೂಪಭಗ್ನಗಾ

ವಿದ್ಯಾಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರ, ಮುನಿ-ಜ್ಞಾನಿಗಳ, ಚಾರಣ-ಕೀರ್ತಿಪ್ರಚಾರಕರ, ದೇವ-ಇಷ್ಟುಬಗೆಯಾದದೇವತೆಗಳ, ವಧ್ಯ-ಹರಿಗಳು, ಪ್ರೀ
ತ್ಯಾ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಮೃದಂಗ.....ನುತಿಭಿಃ-ಮೃದಂಗ-ಮದ್ದಳೆ, ಪಣವ-ಡೋಲು, ಆನಕ-ತಮಟೆ, ವಾದ್ಯ-ಹಲವುಬಗೆಯೆಂಬದಸಾಧ
ನಗಳು, ಗೀತ-ಹಾಡು, ಪುಷ್ಪ-ಹೂವು, ಉಪಹಾರ-ಕಾಣಿಕೆ, ನುತಿಭಿಃ-ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ, ಕೂಡಿ, ಸಹನಾ-ಬೇಗನೆ, ಉಪಸೇಮ-
ಸೇವಿಸಿದರು ||೮೬|| ಅಂಗ-ಅಯ್ಯಾ! ಖಲದಂಡಧರಃ-ಖಲ-ದುಷ್ಟರಿಗೆ, ದಂಡಧರ-ಯಮನಾಗಿರುವಕೃಷ್ಣನು, ಶತ್ರುಕಶೀರ್ಷ್ಯಃ-ಶತ್
ನೂರಾದ, ಏಕ-ಮುಖ್ಯವಾದ, ಶೀರ್ಷ್ಯಃ-ತಲೆಗಳುಳ್ಳಸರ್ಪನ, ಯದ್ಯಚ್ಛಿರಃ-ಯಾವಯಾವತಲೆಯು, ನನಮತೇ-ಬೋಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ
ವೋ, ತತ್ಪ್ರೀ-ಆಯಾತಲೆಯನ್ನು, ಅಂಘ್ರಿಪಾತ್ಯಃ-ಕಾಲುಗಳತುಳಿದಾಟಗಳಿಂದ, ಮಮದರ್-ಕುಟ್ಟಿದನು, ಹ್ರೀಣಾಯಮೋ-ಕೊರತೆ
ಗೊಂಡಲೆಯುಳ್ಳವುಳ್ಳ, ಭ್ರಮತಃ-ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಸರ್ಪದ, ಆಸ್ಯತಃ-ಮುಖದದೇಸೆಯಿಂದ, ಉಲ್ಬಣಂ-ಉಕ್ಕಿಬಂದ, ಅಸೃಕ್-
ರಕ್ತವನ್ನು, ನಸ್ತಃ-ಮೂಗಿನದೇಸೆಯಿಂದ, ವರ್ಮ-ಕಾರುತಲಿರುವ, ನಾಗಃ-ಸರ್ಪನು, ಪರಮಕತ್ಯಲಂ-ಹೆಚ್ಚು ಮೋಹವನ್ನು, ಆಪ-
ಹೊಂದಿದನು||೮೭||ಅಕ್ಷಿಭಿಃ-ಕಂಞಗಳಿಂದ, ಗರಳಂ-ವಿಷವನ್ನು, ಉದ್ವಮತಃ-ಕಕ್ಕುತಲಿರುವ, ನಿಶ್ವಸತಃ-ನಿಟ್ಟುಸುರಿಕ್ಕುತಲಿರುವ, ಪ
ತಸ್ಯ-ಆಸರ್ಪದ; ಶಿರಸ್ಸು-ತಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಯದ್ಯತ್-ಯಾವುದುಯಾವುದು, ಉಚ್ಚೈಃ-ರುಪಾ-ಹೆಚ್ಚುನಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಸಮುನ್ಯಮತಿ-ಏಳು
ತಲಿರುವುದೋ, ತತ್ಪ್ರೀ-ಅದರಪರನ್ನು, ನೃತ್ಯತ್ನದಾ-ಕುಣಿಯುತಲಿರುವಪಾದದಿಂದ, ಅನುನಮಯಾ-ಬಗ್ಗಿಸುತಲಿರುವನಾಗಿ, ಇ
ಹ-ಈಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಪುಷ್ಪೈಃ-ಗಂಧವಾದಿಗಳಿಸುಸಿದಹೂವಿನಮಳೆಯಿಂದ, ಸುಪೂಜಿತಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿಪೂಜಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೃಷ್ಣನು, ಪುರಾಣವ-ಶೇಷಾನನಾದವಿಷ್ಣುವಿನಹಾಗೆ, ದಮಯಾಂಬಭೂವ-ಶಿಕ್ಷಿಸಿದನು ||೮೮|| ತಚ್ಚಿತ್ರ ಸಹ
ಸ್ರೈಃ-ತಲೆ-ಆಕೃಷ್ಣನ, ಚಿತ್ರ-ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ, ತಾಂಡವ-ಕುಣಿದಾಟದಿಂದ, ನಿರುಗ್ಧ-ಬಹಳರೋಗಯುಕ್ತವಾದ, ಘಣಾನಹ

ಯೆಲೊಡಗಿದ ಆಕೃಷ್ಣನನೋಡಿ, ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತರಾದ ಗಂಧರ್ವರು ನಿದ್ಧರು ದೇವತೆಗಳು ಚಾರಣರು ಅಪ್ಪ
ರಸಿಯರುಕೂಡ ತ್ವರೆಯಿಂಬಂದು ಅತಿಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೃದಂಗ ಪಣವ ಆನಕ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಗೀ
ತಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದಲೂ ಆಕೃಷ್ಣನು ಸೇವಿಸುಮಂತವರಾದರು. ||೮೬|| ಎಲೈ,
ಅರಸೇ! ಕೇಳು. ಆಗ ನೂರುದೊಡ್ಡ ತಲೆಗಳುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಹ್ರೀಣವಾದ ಬಲಮುಳ್ಳುದಾದರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ
ಲಿರುವ ಆಕಾಳಿಯನ ನೂರುತಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ತಲೆಗಳು ಬಗ್ಗದೆ ಕಂಭದಂತೆನಿಂತಿದವೋ ಆಯಾ ತಲೆಗಳ
ನ್ನು ದುವ್ಯರಂ ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಶೀರ್ಷ್ಯನು ಕುಣಿಯುವನೆವದಿಂ ಕಾಲುಗಳೆಳೆತಲೆಗಳಿಂದ ಮರ್ದಿಸಿದನು. ಆಗ ಮಹಾ
ಸರ್ಪವು ಪಾದಫುಟ್ಟಿನಗಳಂ ಸ್ಪರಿಸಲಾರದೆ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಮೂಗಿನತೂತುಗಳಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಕ್ತವಂಕು
ರುತ ಬಹಳಮೂರ್ಛೆಯಾದೊಂದಿತು. ||೮೭|| ಮತ್ತು ಕಂಞಗಳಿಂದಲೂ ವಿಷವಂಕಾರುತಲಿರುವ, ಪುನಶ್ಚ
ರೋವದಿಂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸುರಂಬಿಡುತಲಿರುವ, ಆಕಾಳಿಯಸರ್ಪದ ನೂರುತಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ತಲೆಯು
ಬಗ್ಗದೆ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿರುವುದೋ ಆಯಾ ತಲೆಯಂ ಕೃಷ್ಣನುಕುಣಿಯುತ ತನ್ನ ಪಾದಘಾತದಿಂದ ಬಗ್ಗಿಸುತಲಿರುವ
ವನಾಗಿ ಮರ್ದಿಸಿದನು. ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಗಂಧರ್ವಾದಿಗಳಿಂದ ಶೇಷನಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆದಿನಾರಾ
ಯಾನಂತೆ ಘೋರದಾಪುತ್ರನಾದಕೃಷ್ಣನು ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು ||೮೮|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಆಕೃ

ತೃತಿ | ಸ್ತೃತ್ಯಾಚರಾಚರಗುರುಂಪುರುಷಂಪುರಾಣಂನಾರಾಯಣಂತಮರಣಂಮನಸಾಜಗಾಮ |೩೦| ಕೃ
ಷ್ಣಸ್ಯಗರ್ಭಜಗತ್ಪ್ರಾಪ್ತವಸನ್ನಂಪಾಪ್ನೋಪ್ರಹಾರಪರಿರುಗ್ಗೃಹಣಾತಪತ್ರಮ್ | ದೃಷ್ಟ್ವಾಹಿಮಾದ್ಯ
ಮುಪಸೇದುರಮಾವ್ಯಪತ್ನೃಆರಾತೃಶ್ಲಘದ್ವಸನಭೂಷಣಕೇಶಬನ್ಧಾಃ |೩೧| ತಾಸ್ತಂಸುವಿಗ್ನಮನಸೋಫ
ಪುರಸ್ಕೃತಾಭಾರ್ತಾಕಾಯಾನ್ನಿವಾತ್ಮಭುವಿಭೂತಪತಿಂಪ್ರಜ್ಞಮುಃ | ಸಾಧ್ವ್ಯೈಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಾಶ್ಯಮಲ

|| ಕಾಳೀಯಪತ್ನೀಕೃತಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸುತ್ತಿಃ ||

ಸ್ಯಭರ್ತುಮೋಕ್ಷೈಚ್ಛವಕ್ಯರಣದಂಶರಣಂಪ್ರಸನ್ನಾಃ |೩೨| ನಾಗಪತ್ನೀಃ | ನ್ಯಾಯೈಹಿದಂಡಕೃತಕಿಲ್ಬ

ಸ್ತೃತಿ-ಹಲವುಹೆಡೆಗಳುಳ್ಳ, ಮುಖ್ಯಿ-ಮೋರೆಗಳಿಂದ, ಉರು-ಅಧಿಕವಾದ, ರಕ್ತಂ-ರಕ್ತವನ್ನು, ವರ್ಮ-ಕಾರುತೆಲಿರುವನೂ, ಭಗ್ನ
ಗಾತ್ರ-ಮುರಿದವೈಯುಳ್ಳವನೂ, ಆದಕಾಳಿಯನರ್ಪನು, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಚರಾಚರಗುರುಂ-ಚರಾಚರ- ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರವು
ವಂಚಿಸ್ತಂತಲೂ, ಗುರುಂ-ದೊಡ್ಡವನಾದ, ಪುರಾಣಪುರುಷಂ-ಅದಿಪುರುಷನಾದ, ನಾರಾಯಣಂ-ವಿಷ್ಣುವನ್ನಾಗಿ, ಸ್ತೃತ್ಯಾ-ನೆನ
ಪುಗೊಂಡು (ಭಾವಿಸಿ)ಮನಸಾ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ಅರಣಂಜಗಾಮ-ಕರಣಹೊಂದಿದನು||೩೦||ಗರ್ಭಜಗತಃ-ಜನುರ್ದಜಗತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಕೃ
ಷ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ, ಅತಿಭರಾವಸನ್ನಂ-ಅತಿಭರ-ಹೆಚ್ಚುಭಾರದಿಂದ, ಅವನನ್ನಂ-ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಪಾಪ್ನೋಪ್ರಹಾರಪರಿರು
ಗ್ಗೃಹಣಾತಪತ್ರಂ-ಪಾಪ್ನೋ-ಹಿಮ್ಮಡಿಗಳ, ಪ್ರಹಾರ-ತುಳಿತಗಳಿಂದ, ಪರಿರುಗ್ಗ-ನರ್ವತ್ರೋಗಯುಕ್ತವಾದ, ಘಣಾತಪತ್ರಂ-
ಕೂಡೆಗಳಹಾಗಿರುವಹೆಡೆಗಳುಳ್ಳ. ಅಹಿಂ-ಸರ್ಪವನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಅಮುಷ್ಯ-ಈಕಾಳಿಯನ, ಪತ್ನೈ-ತೆಂಡತಿಯರು, ಆ
ರ್ತಾಃ-ಪೀಡಿತರಾಗಿಯೂ, ಶ್ಲಘದ್ವಸನಭೂಷಣಕೇಶಬಂಧಾಃ-ಶ್ಲಘ-ಕಳಚಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ, (ಜಾರುತ್ತಿರುವ)ವಸನ-ವಸ್ತ್ರವೂ,
ಭೂಷಣ-ಆಭರಣವೂ, ಕೇಶಬಂಧಾಃ-ತುರುಬುವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಆದ್ಯಂ-ಪುರಾಣಪುರುಷನನ್ನು, ಉಪಸೇದುಃ-ಸಮೀಪಿಸಿಂತರು||೩೧||
ಅಧ-ಅಮೇಲೆ, ಸುವಿಗ್ನಮನಸಃ-ಸುವಿಗ್ನ, ಕಲುಷವಾದ, ಮನಸಃ-ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ, ತಾಃ-ಅನಾಗಪತ್ನಿಯರು, ಪುರಸ್ಕೃತಾಭಾರ್ತಾಃ-
ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಮಕ್ಕಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಾಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಬಗಸೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸಾಧ್ವ್ಯೈಃ- ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ್ದರಿಂ
ದಲೇ, ಭರ್ತುಃ-ತಮ್ಮಗಂಡನಾದಕಾಳಿಯನ, ಕಮಲಸ್ಯ-ಪಾಪದ, ಮೋಕ್ಷೈಚ್ಛವಃ-ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನುಬಯಸುತ್ತಿರುವವರಾಗಿ, ಕರ
ಣದಂ-ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರಕ್ಕರಕ್ಷಣವನ್ನುಕೊಡುತ್ತಿರುವಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಕರಣಂ-ತಮಗರಕ್ಷಕನೆಂದು, ಪ್ರಪನ್ನಾಃ-ನಿಜ್ವಿಪವರಾಗಿ, ಕಾ
ಯಾಃ-ತಮ್ಮಶರೀರಗಳನ್ನು, ಭುವಿ-ನೆಲದಲ್ಲಿ, ನಿಪಾತ್ಯ-ಅಡ್ಡಕೆಡವಿ, ಭೂತಪತಿಂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು,
ಪ್ರಣೀಮುಃ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ||೩೨|| [ನಾಗಪತ್ನಿಯರವಚನವು- ಓಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದದಂಡನವನ್ನುನಮೋದಿಸುವರು] ಕೃತಕಿ
ಲ್ಬಿಷೇ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಪಾಪವುಳ್ಳ, ಅಸ್ತಿ-ಈಕಾಳಿಯನರ್ಪನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ದಂಡಃ-ನೀನುಮಾಡಿದಶಿಕ್ಷೆಯು, ನ್ಯಾಯಃ-ನ್ಯಾಯನಮ್ಮ

ವೊನೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ನರ್ತನದಿಂದ ಮುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಭಕ್ತಗಳಂತಿರುವ ಹೆಡೆಗಳುಳ್ಳ, ಮತ್ತು ಮುಖಗಳಿಂದ
ಅಧಿಕವಾದರಕ್ತವಂ ಕಕ್ಕುತ್ತಿರುವ, ಅತ್ಯಂತಭಗ್ನವಾದವೈಯುಳ್ಳ, ಆಕಾಳಿಯನರ್ಪವು ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ
ಚರಾಚರಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಗುರುವಾದ ಪುರಾಣಪುರುಷನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನಾಗಿಸಿತಿಳಿದು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕರಣಹೊಂ
ದಿತು. ||೩೦|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನಡುವೆ ಸಮಸ್ತಪ್ರಪಂಚವಂಧರಿಸಿರುವ, ಆಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ
ಅತ್ಯಂತಭಾರದಿಂದ ನೆಗ್ಗಿರುವ, ಮತ್ತು ಆಕೃಷ್ಣನ ಹಿಮ್ಮಡಿಗಳೆಪ್ಪಿನಿಂದ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಮುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊ
ಡೆಗಳಂತಿರುವ ಹೆಡೆಗಳುಳ್ಳ, ಆಕಾಳಿಯನರ್ಪವಂ ಕುಡು ಆನರ್ಪದಪತ್ನಿಯರಾದ ನಾಗಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಹಳ
ಅರ್ತರಾಗಿ ಸಡಿಲಾಗುತ್ತಿರುವವಸ್ತ್ರಗಳೂ ಭೂಷಣಗಳೂ ತುರುಬುಗಳೂ ಸಹವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಆದಿಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನ ಸಮೀಪವನೆಯ್ದಿದರು. ||೩೧|| ಆಬಳಿಕ ಕೇವಲ ದೀನವಾದಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ ಅನಾಗಕಾಂ
ತೆಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದರೂ ಅವನಂ ಬಿಡಿಸಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ತಮ್ಮಬಾಳಕರಂಮುಂದೆ
ಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು 'ಅಭಯಪ್ರದನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂ ಕರಣಹೊಂದಿದವರಾಗಿ ಅಸ್ವಾಮಿಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂ
ಡು ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು, ಬಳಿಕ ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು ಕೈಗಳಂ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂ
ಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ||೩೨|| ಆಗ ಕಾಳೀಯನರ್ಪದಪತ್ನಿಯರಾದ ನಾಗಕನ್ಯೆಯರು ನಿಟ್ಟಿನಿಂಕೂಡಿದ ಶ್ರೀ

ವೈಸ್ವೀತವಾವತಾರಗಖಲನಿಗ್ರಹಾಯ | ರಿಪೋಸ್ತುತಾನಾಮಪಿತುಲ್ಯದೃಷ್ಟೈರ್ಧತ್ವದಮಂಧರ್ಮಮೆವಾನುಕಂ
ಸೃ |೩೩| ಅನುಗ್ರಹೋಯಂಭವತಾಕೃತೋಹಿನೋದಜ್ಞೋಗತಾಂತೆಖಲುಕಲ್ಮಷಾಪಹಃ |ಯದ್ವಂದ್ವಶೂ
ಕತ್ವಮಮುಪ್ಯವಹಿನಿಕೋಗ್ರಹೋಪಿತನುಗ್ರಹವಿವಸಮ್ಯತಃ |೩೪| ತಪಸ್ಸುತಪ್ತಂಕಿಮನೇನಪೂರ್ವಂನಿರಸ್ತು
ಮಾನೇನಚಮಾನದೇನ | ಧರ್ಮೋಧವಾಸರ್ಮಜನಾನುಕಂಪ್ಯಯಾತೋಭವಾಂಸ್ತುಪ್ಯತಿಸರ್ವಜೀವಃ |೩೫|
ಕಸ್ಯಾನುಭಾವೋಸ್ಯನಪವಿದ್ಯಹೇತವಾಂಘ್ರೀಣಸ್ಪ*ರಾಧಿಕಾರಃ | ಯದ್ವಾಂಘ್ರೀಯಾಶ್ರೀಲಲನಾಚರತ್ತ

ತವು. ತವ-ನಿನ್ನ, ಅವತಾರಂ-ಅವಿರ್ಭಾವವು, ಖಲನಿಗ್ರಹಾಯಹಿ-ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗವೇಅಲ್ಲವೇ? ರಿಪೋ-ಶತೃವಿನಪದ
ಯದ್ವಲ್ಲಿಯೂ, ಸುತಾನಾಮಪಿ-ಮಕ್ಕಳವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂಕೂಡ, ತುಲ್ಯದೃಷ್ಟೀ-ಸಮಾನವಾಗಿನೋಡುವುದಕ್ಕೆ, ಧರ್ಮಮೇವ- ಧ
ರ್ಮರಕ್ಷಣವನ್ನೇ, ಅನುಶಂಸ-ಆರೋಚಿಸುವನಾಗಿ, ದಮಂ-ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹವನ್ನು, ಧತ್ವೇ- ವಹಿಸುತ್ತಿರುವಿ ||೩೩|| ಅನತಾಂ-ಸ
ತ್ಪುರುಷರಲ್ಲದ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಭವತಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಕೃತೇ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಯಂದಂಡಿ-ಈಶಿಕ್ಷೆಯು, ಕಲ್ಮಷಾಪಹಃ-ಕಲ್ಮಷ- ಪಾ
ಪವನ್ನು, ಅಪಹಃ-ಪರಿಹರಿಸುವುದಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಅನುಗ್ರಹ-ಖಲು-ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲವೇ ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅಮು
ಪ್ಯವೇಹಿನಃ-ಈಪ್ರಾಣಿಗೆ, ದಂದಶೂಕತ್ವಂ-ಹೆಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿವಿಷದಮುಳ್ಳಂಟಾಗಿರುವಿಕೆಯು, (ದೃಶ್ಯತೇ-ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೇ) ತತಃ-ಅಕಾ
ರಣದಿಂದ, ತೇಕೋಗ್ರಹೋಪಿ - ನಿನ್ನನಿಟ್ಟುಕೂಡ, ಅನುಗ್ರಹವಿವ - ಪ್ರಸಾದವೇಎಂದು, ಸಮ್ಯತಃ-ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿರುವುದು ||೩೪||
ಪೂರ್ವಂ-ಹಿಂದಣಜನ್ಮದಲ್ಲಿ, ನಿರಸ್ತಮಾನೇನ-ತೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟರ್ಥವುಳ್ಳವನೂ, ಮಾನದೇನಚ-ಹೆರವರಿಗೆಸಮ್ಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುವವ
ನೂ, ಆಗಿದ್ದು, ಅನೇನ-ಇವನಿಂದ, ಕಿಂತವಃ-ಯಾವತಪಸ್ಸು, ಸುತಪ್ತಂ-ಚನ್ನಾಗಿಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಥವಾ-ಸರ್ವಜೀವಃ-ಎಲ್ಲ
ರನೊಬ್ಬರೂಕಿಸುತ್ತಿರುವ, ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ಯತಃ-ಯಾವುದರದೇನೆಯಿಂದ, ತುಪ್ಯತಿ- ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋ, ಸಧರ್ಮಃ-
ಆಧರ್ಮವು, ಸರ್ವಜನಾನುಕಂಪಯಾ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲದೆಯೆಯಿಂದ, (ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೋವನು) ||೩೫|| ದೇವ-ದೇವ
ರಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ಶ್ರೀಲಲನಾ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂಬಹೆಂಗನು, ಯದ್ವಾಂಘ್ರೀಯಾ-ಯಾವುದರಬಯಕೆಯಿಂದ, ಕಾರ್ಮಾ-ಇತರಮನೋರಥಗಳ
ನ್ನು, ವಿಹಾಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಸುಚಿರಂ-ಬಹುಕಾಲವು, ಧೃತವ್ರತಾಸತೀ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನಿಯಮವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ತಪಃ- ತಪವನ್ನು, ಅಚ
ರತೆ-ಮಾಡಿದಳೋ, ಸಃ-ಅಂತಾ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಅಂಘ್ರೀಣಸ್ಪರ್ಶಾಧಿಕಾರಃ-ಅಂಘ್ರೀಣ-ಚರಣಧೂಳಿಯನ್ನು, ಸ್ಪರ್ಶ-ಸೋಂ

ಕೃಷ್ಣನ ಅನುಗ್ರಹವು ತಮ್ಮಗಂಡನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಲೋಸುಗ ನೋತ್ರಂಗೆಯ್ವರದೆಂತೆನೆ- ಎಲೈ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇ
ವನೇ! ಕತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸಮಾನವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಅವತಾರವು ದುಷ್ಟರನಿಗ್ರಹಿಸಲೋ
ಸುಗ ಉಂಟಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವೆಂದರಿಸಿ ಅಲೋಚನೆಗೆಯ್ದವನಾಗಿ ದು
ಷ್ಟರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಂಗೆಯ್ಯ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಾಧವಂ ಮಾಡಿರುವ ನಮ್ಮಪತಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷೆಯು
ನ್ಯಾಯಪ್ರಾಪ್ತವೇಸರಿ. ||೩೩|| ಎಲೈ, ಹರಿಯೇ! ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮಪತಿಯಾದ ಈಪ್ರಾಣಿಗರ್ವತ್ವ
ವು ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆಯೋ, ಅಕಾರಣದಿಂದ ಈಸುರ್ಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ನಿನ್ನಿಂದ
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಸಿಟ್ಟಾಗಿತೋರುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನಅನುಗ್ರಹ ರೂಪವಾದುದರಿಂದ ಅದು ನಮಗೆ ಸಮ್ಮತವೇ
ಸರಿ. ನಿನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಶಿಕ್ಷೆಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದುಷ್ಟರಪಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸುವುದಲ್ಲವೇ! ||೩೪|| ಎಲೈ, ಸಾವಿ
ಯೇ! ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಜೀವಿಸುಮತಮಾಡುವ ನೀನು ಯಾವ ತಪೋಧರ್ಮಗಳ ದೇಸೆಯಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡು
ತಿರುವೆಯೋ, ನಮ್ಮ ಪತಿಯಾದ ಕಾಳಿಯಸರ್ಪದಿಂದ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇಹಾಭಿಮಾನವಂಜಿಟ್ಟು ಅನ್ಯರಿಗೆ
ಬಹುಮಾನಂಗೆಯ್ಯತ ಅಂತಾಯಾವತಪಸ್ಸು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟತೋ, ಅಥವಾ ಸರ್ವಜನರಲ್ಲಿಯೂ ದಯೆಯಿಂದ ಅಂ
ತಾಯಾವಧರ್ಮವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟತೋ, ಅದಂ ನಾವರಿಯೆವು. ||೩೫|| ಎಲೈ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಾ
ದಿದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ತಪಸ್ಸುಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ಯಾವಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಪ್ರಸಾದವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರೋ, ಅಂ
ತಾ ಸರ್ವೋತ್ತಮಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೂ ಯಾವನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವಂ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರ
ಸಂಪತ್ತುಂಟಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಇತರಕಾಮಗಳೆಂಬಿಟ್ಟು ಬಹುಕಾಲವು ವ್ರತನಿಯಮಯುಕ್ತಳಾಗಿ ಮ

ಘೋವಿಹಾಯಕಾಮಾಃ ಸುಚಿರಂಧೃತವ್ರತಾ ||೨೬|| ನನಾಕಪ್ಯಪ್ಯಂನಚಸಾರ್ವಭೌಮಂನಪಾರಮೇಷ್ಯಂ
ನರಸಾಧಿಪತ್ಯಮ್ | ನಯೋಗಸಿದ್ಧೀರಪುನರಭವಂವಾವಾಂಛಂತಿಯತ್ಪಾದರಜಪಃಪನ್ನಾಃ ||೨೭|| ತದವ
ನಾಧಾಪದುರಾಪಮನ್ಯೈಸ್ತಮೋಜನಿಃಕೋದ್ರವಕೋಹ್ಯಹಿಂದ್ರಃ | ಸಂಸಾರಚಕ್ರಭ್ರಮತತ್ಕೃದಿರಿಣೋ
ಯದಿಚ್ಛತಸ್ಸ್ಯಾದ್ವಿಭವಸ್ಸಮುಕ್ತಮ್ ||೨೮|| ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂಭಗವತೇಪುರುಷಾಯಮಹಾತ್ಮನೇ | ಭೂತಾ
ವಾಸಾಯಭೂತಾಯಪರಾಯಪರಮಾತ್ಮನೇ ||೨೯|| ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನನಿಧಯೇಬ್ರಹ್ಮಣನಂತಕಮ್ ||೩೦||

ಕುವ, ಅಧಿಕಾರಿ-ಯೋಗ್ಯತೆಯು, ಅಸ್ಯ-ಇವನಿಗುಂಟಾಗಿರುವುದು, ಕಸ್ಯ-ಯಾವಪುಣ್ಯದ, ಅನುಭಾವಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ, ನ
ವಿದ್ಯಾಪೀ-ಅರಿಯುವು ||೨೬|| ಯತ್ಪಾದರಜಪ-ಯತ್-ಯಾವನಿನ್ನ, ಪಾದರಜಿ-ಚರಣಧೂಳಿಯನ್ನು, ಪ್ರಪನ್ನಾಃ-ರಕ್ಷಕವೆಂದುನಂಬಿವ
ಭಕ್ತರು, ನಾಕಪ್ಯಪ್ಯಂ-ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಪುಣ್ಯಲೋಕವನ್ನು, ನವಾಂಛಂತಿ-ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೇ, ಸಾರ್ವಭೌಮಂಚ-ಸ
ರ್ವಭೂಮಿಯುಂಡತನವನ್ನೂ, ನ-ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೇ, ಪಾರಮೇಷ್ಯಂ-ಬ್ರಹ್ಮವದವಿಯನ್ನೂ, ನ-ಬಯಸುವದಿಲ್ಲವೇ, ರಸಾ
ಧಿಪತ್ಯಂ-ರಸಾ-ಪಾತಾಲಾದಿಭೂಮಿಗಳ, ಅಧಿಪತ್ಯಂ-ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನೂ, ನ-ಬಯಸುವದಿಲ್ಲವೇ, ಯೋಗಸಿದ್ಧೀಃ-ಅಪ್ಪಾಂಗಯೋ
ಗಗಳನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನೂ, ಅಪುನರ್ಭವಂವಾ-ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ, ನವಾಂಛಂತಿ-ಹಾರೈಸುವುದಿಲ್ಲವೇ ||೨೭|| ನಾ
ಧ-ಒಡೆಯನೇ! ತಮೋಜನಿ-ತಮಃ-ತಮೋಗುಣವೇಪ್ರಧಾನವಾದ, ಜನಿ-ಜನ್ಮವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಕೋಧವಶಃ-ನಿಟ್ಟಗೆಅ
ಧೀನನಾದ, ಅಹಿಂದ್ರಃ-ನಾಗರಾಜನಾದ, ಏಷಃ-ಇವನು, ಸಂಸಾರಚಕ್ರೇ-ಜನನಮರಣದುಃಖಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ, ಭ್ರಮತಃ-ತಿರುಗುತ
ಲಿರುವ, ಶರೀರಿಣಿ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದರೂ, ಯದಿಚ್ಛತವ-ಯತ್-ಯಾವನಿನ್ನ ಚರಣಧೂಳಿಯನ್ನೇ, ಇಚ್ಛತವ-ಬಯಸುವವನಿಗೇವೇ, ವಿ
ಭವಃ-ಸರ್ವಸಂಪತ್ತು, ಸಮುಕ್ತಂ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಸ್ಯಾತ್-ಉಂಟಾಗುವುದೋ, ಅನೈಃ-ಇತರರಾದಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ, ದುರಾ
ಪಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂಪಡೆಯಲಶ್ಯವಾದ, ತತ್-ಅನಿನ್ನ ಚರಣಧೂಳಿಯನ್ನು, ಅಪ-ಅಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿಪಡೆದನು ||೨೮|| (೧೦ಶ್ಲೋ
ಕಗಳಿಂದಸ್ತುತಿಸುವರು) ಭಗವತೇ-ಐಶ್ವರ್ಯಾದ್ಯಚಿಂತೈಗುಣಗಳುಳ್ಳ, ಪುರುಷಾಯ-ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ, ಮ
ಹಾತ್ಮನೇ-ದೊಡ್ಡದೇಹವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾದ, ಭೂತಾವಾಸಾಯ-ಭೂತ-ಆಕಾಶಾದಿಗಳಿಗೆ, ಆವಾಸಾಯ-ಆಶ್ರಯ
ನಾದ, ಭೂತಾಯ-ಪೂರ್ವದೊಳಗೊಲಿರುವನಾದ, ಪರಾಯ-ಕಾರಣಸ್ವರೂಪನಾದ, ಪರಮಾತ್ಮನೇ-ಕಾರಣಾತೀತನಾದ, ತುಭ್ಯಂ-
ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ||೨೯|| ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನನಿಧಯೇ-ಜ್ಞಾನ-ಜ್ಞಾಪ್ತಿಗೂ, ವಿಜ್ಞಾನ-ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಗೂ, ನಿಧಯೇ-ಕಣಿಯಾಗಿರುವ, ಬ್ರ

ಹಾತವವೆಂಗೆಯ್ದೋ, ನಮ್ಮಪತಿಯಾದ ಈಸರ್ಪಕ್ಕೆ ಅಂತಾ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದರಜಸ್ಸುಂ ಸ್ಪೃಶಿಸಲಯೋಗ್ಯ
ವಾದ ಅಧಿಕಾರಮುಂಟಾದುದು ತವಸ್ಸುಮೊದಲಾದ ಯಾವದರಪ್ರಭಾವವೋ, ಅದಂ ನಾವರಿಯುವು. ||೨೬|| ಎಲೈ
ಹರಿಯೇ! ಯಾವನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದ ರಜಸ್ಸುಂಪಡೆದಿರುವ ಮಹಾತ್ಮರು ಇಂದ್ರಪದವನ್ನು, ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ
ವನ್ನು, ಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಯನ್ನು, ಪಾತಾಲಲೋಕಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು, ಅಣಿಮಾದ್ಯಷ್ಟ ಮಹಾಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ, ಪರಮಪು
ರುಷಾರ್ಥವಾದಮೋಕ್ಷವನ್ನು, ಕೂಡ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೇ, ಅಂತಾ ನಿನ್ನ ಪಾದಧೂಳಿಯಂ ಸ್ಪರ್ಶನೆಂಗೆಯ್ಯಂತೆ ಅ
ಧಿಕಾರವುಈನಮ್ಮಪತಿಗೆ ಯಾವುದರಿಂದುಂಟಾದುದೋ; ಅದಂನಾವರಿಯುವು. ||೨೭|| ಎಲೈ ಲೋಕನಾಥನೇ ಸಂಸಾ
ರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ತಗುಲಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಪುರುಷನು ಯಾವನಿನ್ನ ಪಾದಧೂಳಿಯಂ ತನಗೆ ಸೇವಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವೆಂ
ದುತಿದು ಪಾರ್ಥಿಸುತ್ತಲಿರುವವನಾಗಿ ಈರಿತಮಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಪತ್ತಂಪಡೆಯುವ
ನೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಮೊದಲಾದ ಅನ್ಯರಿಂ ಹೊಂದಲಶ್ಯವಾದ ಅಂತಾ ನಿನ್ನ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ತಮೋಗುಣದಿಂ
ದ ಹುಟ್ಟಿದನಿಟ್ಟಿಗೆ ಅಧೀನನಾದ ಸರ್ಪಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದ ಈ ನಮ್ಮಪತಿಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದೆ ಪಡೆದ
ನು. ||೨೮|| ಚಿಂತಿಸಲಶ್ಯವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ರೂಪದಿರುವವನಾದರೂ ಅತ್ಯಂತ
ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾಗದೆ ಇರುವ, ಆಕಾಶಾದಿ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಂಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದ, ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚಸೃಷ್ಟಿಗೆಂತಲೂ
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸದ್ರೂಪದಿಂ ಕಾರಣನಾಗಿರುವ, ಮತ್ತು ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಕರ್ತನಾದ, ಇಂತಾ ನಿನಗೋಸುಗ ನಮಸ್ಕಾರ
ವು. ||೨೯|| ಮತ್ತು ಜ್ಞಾಪ್ತಿ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನಿಧಿರೂಪನಾದ, ಗುಣರಹಿತನಾದುದರಿಂದಲೂ ನಿರ್ವಿಕಾರನಾದುದ

ಯಾವಿಕಾರಾಯನಮಸ್ತಪ್ರಾಕ್ಯತಾಯಚ್ಛರಂ || ಕಾಲಾಯಕಾಲನಾಭಾಯಕಾಲಾವಯವಸಾಕ್ಷೀ || ವಿಶ್ವಾ
ಯತದುಪದ್ರವೈಶ್ರತತ್ಕರ್ತೃನಿಶ್ವಹೇತವಃ || ೪೦ || ಭೂತಮಾತ್ರೇಂದ್ರಿಯಪ್ರಾಣಮನೇಬುದ್ಧಾಶಯಾತ್ಮನಃ ||
ತ್ರಿಗುಣನಾಭಿಮಾನೇನಗೂಢಸ್ವಾತ್ಮಾನುಭೂತಯಃ || ೪೧ || ನಮೇನಂತಾಯಸೂಕ್ಷ್ಮಾಯಕೂಟಸ್ಥಾಯವಿಪ
ಶ್ಚೈತೇ || ನಾನಾವಾದಾನುರೋಧಾಯವಾಚ್ಯವಾಚಕಕಕ್ತಯಃ || ನಮಃಪ್ರಾಣವಮೂಲಾಯಕವಯಶಾಸ್ತ್ರಯೇನ

ಹೃಣೇ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ, ಅನಂತಕಕ್ತಯೇ-ಹಲವುಶಕ್ತಿಗಳುಳ್ಳ, ಅಗುಣಾಯ-ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅವಿಕಾರಾಯ-ವಿಕಾರವಿ
ಲ್ಲದವನಾದ, ಅಪ್ರಾಕ್ಯತಾಯಚ್ಛ-ಪ್ರಾಕ್ಯತಿಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದವನೂಅವ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕರವು || ೪೦ || ಕಾಲಾಯ-ಕಾಲಸ್ವ
ರೂಪನಾದ, ಕಾಲನಾಭಾಯ-ಕಾಲಶಕ್ತಿಗೆಅಶ್ರಯನಾದ, ಕಾಲಾವಯವಸಾಕ್ಷೀ-ಕಾಲಾವಯವ-ಕಾಲಕ್ಕೆಅಂಗಗಳಾದಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ
ಸಮಯಗಳಿಗೆ, ಸಾಕ್ಷೀಣೇ-ದ್ರಷ್ಟಾರನಾದ, ವಿಶ್ವಾಯ-ಪ್ರಪಂಚಸ್ವರೂಪನಾದ, ತದುಪದ್ರವೈಶ್ರತೇ-ಆಜಡವ್ರವಂಚಕ್ಕೆ,
ಉಪದ್ರವೈಶ್ರತೇ-ಸಾಕ್ಷಿಜೈತನ್ಯವಾಗಿರುವ, ತತ್ಕರ್ತೃ-ಅವಕ್ಕೆಕರ್ತಾರನಾದ ವಿಶ್ವಹೇತವೇ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಕಾರಣರೂಪನಾದ|| ೪೧ ||
ಭೂತ - ಆತ್ಮನೇ! ಭೂತ-ಪಂಚಭೂತಗಳ, ಮಾತ್ರಾ-ರವಾದವಿವಿಧಯಗಳ, ಇಂದ್ರಿಯ-ಚಕ್ಷುರಾದೀಂದ್ರಿಯಗಳ, ಪ್ರಾಣ-ಪ್ರಾಣಾ
ದಿವಾಯುಗಳ, ಮನಃ-ಮನಸ್ಸಿನ, ಬುದ್ಧಿ-ಜ್ಞಾನದ, ಆಯ-ಚಿತ್ತದ, ಆತ್ಮನೇ-ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವ, ತ್ರಿಗುಣೇನ-ಮೂರುಗುಣಗ
ಳ, ಅಭಿಮಾನೇನ-ಅಹಂಕಾರದಿಂದ, ಗೂಢಸ್ವಾತ್ಮಾನುಭೂತಯೇ-ಗೂಢ-ಅಡಗಿರುವ, ಸ್ವ-ತನ್ನ ಅಂಶಗಳಾದ, ಆತ್ಮ-ಚಿದಾ
ಭಾಸರಾದವೇವರ, ಅನುಭೂತಯೇ-ನುಭವನುಜವನುಳ್ಳ || ೪೧ || ಅನಂತಾಯ-ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದನಾಶವಿಲ್ಲದವನಾದ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಾ
ಯ-ಅಸೃಷ್ಟನಾದ್ದರಿಂದನಂಣಗಿರುವ, ಕೂಟಸ್ಥಾಯ-ಉಪಾಧಿವಿಕಾರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಗೂಟದಹಾಗನಿಶ್ಚಲನಾಗಿರುವ, (ಕೂಟ-ಪಟ್ಟಣಿ)
ವಿಪಶ್ಚೀತೇ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ನಾನಾವಾದಾನುರೋಧಾಯ-ನಾನಾವಾದ-ಉಂಟುಇಲ್ಲ, ಎಂಬುದುಮೊದಲಾದವಾದಮತಗಳನ್ನ, ಅನು
ರೋಧಾಯ-ಮಾಯವಿಂಬದನುಪರ್ತಿಸುವನಾದ, ವಾಚ್ಯವಾಚಕಕಕ್ತಯೇ-ಶಬ್ದಾರ್ಥಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಭೇದದಿಂದಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿತೋ
ರುತಲಿರುವನಾದ(ಶಬ್ದವಾಗಿಯೂಅರ್ಥವಾಗಿಯೂಇರುವಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ) ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ವಂದನವು || ೪೨ || ಪ್ರಾಣಮೂಲಾಯ-ಕಂಠ
ಮೊದಲಾದಪ್ರಾಣಗಳಿಗೆಕಾರಣನಾದ, ಕವಯೇ-ಸ್ವಯಂಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ, ಶಾಸ್ತ್ರಯೇನಯೇ-ವೇದವೇದ್ಯನಾದ, ಅಧವಾ-

ರಿಂದಲೂ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪನಾದ, ಪ್ರಾಕ್ಯತಿಗೆ ಪ್ರವರ್ತಕನಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಕ್ಯತಂಗಳಾದ ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ
ಯುಕ್ತನಾದ, || ೪೦ || ಮತ್ತು ಕಾಲಸ್ವರೂಪನಾದ, ಆಕಾಲಶಕ್ತಿಗೆ ಅಶ್ರಯನಾಗಿರುವ, ಮತ್ತು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವ
ಯವಂಗಳಾದ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಸಂಹಾರಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿರೂಪನಾದ, ಪ್ರಪಂಚರೂಪನಾದ, ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆದ್ರ
ವೈಶ್ರವಾಗಿಯೂ ಕರ್ತೃವಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಸಾಧನರೂಪನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ನಿನಗೆನಮಸ್ಕರವು. || ೪೧ || ಪಂಚ
ಭೂತಗಳ್ಳು ಪಂಚತನ್ಮಾತ್ರಗಳು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳು ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿ ಚಿತ್ತ ಈಸಮಸ್ತ
ರೂಪನಾಗಿರುವನಾದುದರಿಂದ ಸರ್ವಕಾರಣರೂಪನಾದ, ಮತ್ತು ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮುಚ್ಚ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವಾಂಶಭಾಗವಾದ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಅಯಾ ಅನುಭವಮ ಉಂಟುಮಾಡುವ, ನಿನಗೋಸುಗ ನಮಸ್ಕಾರ
ವು || ೪೨ || ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಅವ ಪರಿಚ್ಛೇದವಿಲ್ಲದವನಾದ, ದೃಶ್ಯನಲ್ಲದುದರಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪನಾದ, ಆ
ಯಾ ವುಪಾಧಿಗಳಿಂ ಕೃತಿಗಳಾದ ವಿಕಾರಗಳಿಲ್ಲದವನಾದುದರಿಂದ ನಿರ್ಲೇಪನಾದ, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಮತ್ತು
ಉಂಟು ಇಲ್ಲ ಸರ್ವಜ್ಞನು ಕಿಂಚಿಜ್ಞನು ಬದ್ದನು ಮುಕ್ತನು ವಿಕನು ಅನೇಕನು ಎಂದು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ನಾನಾವಿ
ಧಗಳಾದ ವಾದಂಗಳಿಂದ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅನುವರ್ತಿಸಿ ಕೂಡಿರುವ, ಮತ್ತು ವಾಚ್ಯವಾಚಕ ಭೇದದಿಂದಲೂ
ಹಲವುಬಗೆಯಾಗಿ ತೋರುತಲಿರುವ, ಇಂತಾನಿನಗೆನಮಸ್ಕರವು. || ೪೩ || ಮತ್ತು ಚಕ್ಷುರಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೂ
ಚಕ್ಷುರಾದಿರೂಪನಾದ, ಆ ಚಕ್ಷುರಾದೀಂದ್ರಿಯಂಗಳನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ತಾನೇನಮಸ್ತವನ್ನ ತಿಳಿಯುತ್ತಲಿರುವ

ಯೆ | ಪ್ರವೃತ್ತಯಾನಿವೃತ್ತಯಾನಿಗಮಾಯನಮೊನಮಃ || ೪೪ || ನಮಃಕೃಷ್ಣಾಯರಾಮಾಯವಸುದೇ
ವಸುತಾಯಚ|ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯಾನಿರುದ್ಧಾಯಸಾತ್ವತಾಂಪತಯೇನಮಃ || ೪೫ || ನಮೋಗುಣಪ್ರದೀಪಾಯ
ಗುಣಾತ್ಮಚ್ಛಿದನಾಯಚ|ಗುಣವೃತ್ತೈಃ ಪಲಕ್ಷ್ಯಯಗುಣಪ್ರಜ್ಞೈಃ ಸ್ವಸಂವಿಧಿ|| ೪೬ || ಅವ್ಯಾಕೃತವಿಹಾರಾ
ಯಸರ್ದವ್ಯಾಕೃತಸಿದ್ಧಯಃ| ಹೃಷೀಕೇಶನಮಸ್ತುಮಾನಯಮೌನಶೀಲಿನಿ || ೪೭ || ಪರಾಪರಗತಿಜ್ಞಾಯಸ

ಕಾನ್ತ-ಶಿಕ್ಷಿಸುವವೇದವೇ-ಯೋನಯೇ-ವಾಚಕವಾಗಿಯೂ ಲಕ್ಷಕವಾಗಿಯೂವುಳ್ಳವನಾದ, ಅಧವಾಕಾನ್ತ-ಕಾಸಕವಾದವೇದಕ್ಕೆ,
ಯೋನಯೇ-ಕಾರಣನಾದ (ತನ್ನನಿಶ್ವಾಸಗಳಾಗಿರುವವೇದಗಳುಳ್ಳ) ಪ್ರವೃತ್ತಾಯ- ಸೃಷ್ಟಾನ್ಯದಿಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಪ್ರವರ್ತಿಸಿದವನಾದ,
ನಿವೃತ್ತಾಯ-ಲಯಾದಿಮೋಕ್ಷಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಪ್ರವರ್ತಿಸಿದವನಾದ, ನಿಗಮಾಯ-ನಿಶ್ಚಯರೂಪನಾದ, ಅಧವಾ- ವೇದರೂಪನಾದನಿನಗೆ
ನಮೋನಮಃ-ವಂದನವು|ವಂದನವು || ೪೪||ವಸುದೇವಸುತಾಯ-ವಸುದೇವನಪುತ್ರನಾದ, ರಾಮಾಯ- ಸಂಕರ್ಷಣನಿಗೂ, ಕೃಷ್ಣಾ
ಯ-ವಾಸುದೇವನಿಗೂ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ-ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೂ, ಅನಿರುದ್ಧಾಯ-ಅನಿರುದ್ಧನಿಗೂ (ಬೇಗಚತುರ್ವಿಧಮೂರ್ತಿಯಾದ) ಸಾ
ತ್ವತಾಂಪತಯೇ-ಯಾವವರೊಡೆಯಂಗಿ, ನಮೋನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು|ನಮಸ್ಕಾರವು || ೪೫||ಗುಣಪ್ರದೀಪಾಯ-ಗುಣ-ಅಂತಃಕರಣಾ
ದಿಗಳನ್ನು, ಪ್ರದೀಪಾಯ|ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ಗುಣಾತ್ಮಭಾದನಾಯಚ-ಗುಣ-ಅಂತಃಕರಣಾದಿಗಳಿಂದ, ಆತ್ಮ-ತನ್ನ, ಭಾದನಾಯ-
ಮುಚ್ಚುವಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾದ, ಉಪಾಧಿಯಿಂದಹಲವುಬಗೆಯಾಗಿತೋರುತ್ತಿರುವ|ಗುಣವೃತ್ತೈಃ ಪಲಕ್ಷ್ಯಯ-ಗುಣ-ಚಿತ್ತಾದಿಗಳ, ವೃತ್ತಿ-
ಚೇತನಾಭ್ಯವಸಾಯಾದಿವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ, ಉಪಲಕ್ಷ್ಯಯ-ಕಾಣತಕ್ಕವನಾದ, ಗುಣಪ್ರಜ್ಞೈಃ-ಗುಣಗಳಿಗೆಸಾಕ್ಷಿಯಾದ, ಸ್ವಸಂವಿಧಿ-
ಸ್ವಪ್ರಕಾಶನಾದ, ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವಾದ, ನಿನಗೆನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು|| ೪೬||ಹೃಷೀಕೇಶ- ಕರಣಗಳಿಗೆಪ್ರವರ್ತಕನೇ! ಅವ್ಯಾಕೃತವಿಹಾ
ರಾಯ-ಅವ್ಯಾಕೃತ-ಅತರ್ಕವಾದ, ವಿಹಾರಾಯ-ಮುಚ್ಚಿಮೆಯುಳ್ಳ, ಸರ್ವವ್ಯಾಕೃತಸಿದ್ಧಯೇ-ಸರ್ವವ್ಯಾಕೃತಿ-ಸರ್ವಕಾರ್ಯ(ತ್ವ
ತ್ತಿಯಿಂದ, ಸಿದ್ಧಯೇ-ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾದ, ಮುನಯೇ-ಆತ್ಮಾರಾಮನಾದ, ಮೌನಶೀಲಿನೇ- ಸುಮ್ಮನಿರ-ನಿಶೇಷಸ್ವಭಾವವಾಗಿ
ಉಳ್ಳವನಾದ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ || ೪೭||ಪರಾಪರಗತಿಜ್ಞಾಯ- ಪರಾಪರ- ಸೂಕ್ಷ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳ, ಗತಿ
ಜ್ಞಾಯ-ಗತಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸದೇತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವ, ಸರ್ವಾರ್ಥಜ್ಞಾಯ-ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಅಧಿಪ್ತಾನವಾದ, ಅವಿಶ್ವಾಯ-ದಿಟವಾಗಿತನ್ನೊ

ಸಮಸ್ತವೇದರೂಪವಾದ ನಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳ, ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿಯೂ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿಯೂ ವೇದಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ ಇರುವ
ನಿನಗೋಸುಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು* [ದೇಹಿಯುನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಕಂಠಾಕರಣವಾಗಿದೆ. ಕಣ್ಣುನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆತ್ಮನು
ಕರಣವಾಗಿರುವನು. ಈಮೇರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯವಾಗಿರುವನೆಂದರೆ ಈಂದ್ರಿಯ ಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪನೆಂದುಭಾ
ವವು.ದೇಹಿಗಳಂತೆ ಕರಣಗಳನಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಆಶರೀರನಾದರೂ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಶರೀರಿಯಂತೆಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಕನಾಗಿರು
ವನೆಂದು ಭಾವವು. || ೪೪|| ಮತ್ತು ಸಂಕರ್ಷಣನು ವಾಸುದೇವನು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಅನಿರುದ್ಧನು ಹೀಗೆ ಚತು
ರ್ವ್ಯೂಹಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪನಾದ, ಮತ್ತು ತನ್ನಕ್ಷಭರಿಗೆ ಸಾಲೋಕ್ಯಾದಿಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಪಾಲಿಸುವ, ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನಾದನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. || ೪೫|| ಮತ್ತು ಚಿತ್ತಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ, ಆಚಿತ್ತಾದಿಗಳಿಂದಲೇ
ಉಪಾಸಕರಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರಗಳಾದ ಫಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲೋಸುಗೆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಲವುರೂ
ಪದಿಂದಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಮತ್ತು ಆಚಿತ್ತಾದಿವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಕಾಣಲಾಯೋಗ್ಯನಾದ, ಆಚಿತ್ತಾದಿ
ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷೀರೂಪನಾಗಿಯೂ ಅಗೋಚರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. || ೪೬|| ಎಲೈ, ಸಕ
ಲೇಂದ್ರಿಯಪ್ರವರ್ತಕನಾದಹರಿಯೇ! ಮತ್ತು ಉಹಿಸುಲಕೃತ್ಯವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಕಾಶಾದಿಸಮಸ್ತ
ಕಾರ್ಯಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಪ್ರಕಾಶಗಳಿಗೆ ಕಾರಣತ್ವದಿಂದ ತಿಳಿಯಲಾಯೋಗ್ಯನಾಗಿ, ಆತ್ಮಾರಾಮನಾಗಿ, ಮೌನಶೀಲ
ನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ನಿನಗೋಸುಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. || ೪೭|| ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳಗತಿಯಂತಿಳಿದವನಾ
ದುದರಿಂದ ಒಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಸಕ್ತನಾಗದೇಇರುವನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಅಧಿಪ್ತಾತ್ಮವಾಗಿಯೂ, ಆ
ಪ್ರಪಂಚದನಿಷೇಧಕ್ಕೆ ಅವಧಿಭೂತನಾಗಿಯೂ, ಅಪ್ರಪಂಚಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪ್ತಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಆ

ರಾಧ್ಯಕ್ಷಾಯತನಮಃ | ಅವಿಶ್ವಾಯಚವಿಶ್ವಾಯತದ್ವೈಷ್ಣೋಸ್ಯಚಹಿತವೆ ||೪೮|| ತ್ವಂಹ್ಯಸ್ಯಜನ್ಮ
ಸ್ಥಿತಿಸಂಯಮಾಽವಿಭೋಗಾಣ್ಯರನೀಹೋಕ್ತಕಾಲಕಶ್ಚಿದ್ಧೃತ್ | ತತ್ತತ್ಸ್ವಭಾವಾಪ್ರತಿಯೋಧಯೇ
ಸುತಸ್ಯವೀಕ್ಷಯಾಮೋಽವಿಹಾರಕುಹನೇ ||೪೯|| ತನೈವತಮೋಸ್ತನವಸ್ತ್ರೀಕಾಶ್ಯಾಂತಾಂತಾಂತಾಂತಾ
ಉತಮೂಢಯೋನಯಃ | ಶಾಂತಾಪ್ರಿಯಾಸೇಹ್ಯಧುನಾವಿತುಂಸಂತಾಂಸ್ಥಾತುಕ್ತೇಧರ್ಮಪರೀಪ್ಸಯದ
ತಃ ||೫೦|| ಅಪರಾಧಸ್ಸಕ್ತದ್ಭರ್ತಾಽಸೋಢ್ಯಸ್ಯಪ್ರಜಾಕೃತಃ | ಹೃತುಮರ್ಹಸಿಸುರಾತ್ಮಮೂಢ

ಈ ಪ್ರಪಂಚವಿಲ್ಲದವನಾದ, ವಿಶ್ವಾಯ-ವಿಶ್ವಕಲ್ಪನಕ್ಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾದ, ತದ್ವೈಷ್ಣೋ-ತತ್- ಆಪ್ರಪಂಚದ ಆರೋಪಾಪವಾದಗಳಿಗೆ, ದ್ವೈಷ್ಣೋ-ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ, ಅಸ್ಯಚ-ಈ ಪ್ರಪಂಚಾರೋಪಕೃತ್ಯಾ ನಿಷೇಧಕ್ಕಾಗಿ, ಹೇತವೇಚ-ವಿದ್ಯಾವಿದ್ಯೆಗಳಿಂಕಾರಣವಾದಂಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು ||೪೮|| [೭ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದಪಾರ್ಥಿಸುವರು] ಅವೋಘವಿಹಾರ-ಅಮೋಘ-ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲದ, ವಿಹಾರ-ವಿನೋದವುಳ್ಳ, ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕನಾದದೈವೈ ನೇ! ತ್ವಂ-ನೀನು, ಅಕೃತಕಾಲಕಶ್ಚಿದ್ಧೃತ್-ಅಕೃತ-ಕೃತ್ರಿಮವಲ್ಲದ, ಸ್ವಭಾವವಿಕವಾದ, ಕಾಲಕಶ್ಚಿದ್ಧೃತ್-ಕಾಲಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಸತಃ-ಅನಾದಿಯಾಗಿರುವ, ತತ್ತತ್ಸ್ವಭಾವಾ-ಆಯಾವಸ್ತುಗಳಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು, ಪ್ರತಿಯೋಧಯೇ-ಸಮೀಕ್ಷಯಾ-ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರವಾದದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಪ್ರತಿಬೋಧಯೇ-ವ್ಯಕ್ತಗೋಳಿಸುವನಾಗಿ, ಅನೀಹೋಪಿ-ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದವನಾದರೂ, ಅಸ್ಯ-ಈ ಪ್ರಪಂಚದ, ಜನ್ಮಸ್ಥಿತಿಸಂಯಮಾಽಉತ್ಪತ್ತಿಪಾಲನಸಂಹಾರಗಳನ್ನು, ಗುಣೈಃ-ಸತ್ಪರಜನ್ಮಮೋಗುಣಗಳಿಂದ, ಈಹನೇಽವಿ-ಬಯಸುತ್ತಿರುವಿಯಿಲ್ಲವೇ; ||೪೯|| ತನೈವ-ಅವನೇಆದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಅಮೂಸ್ತನವೇ-ಈಶ್ರೀಡೋಪಕರಣಂಗಳಾದಮೂರ್ತಿಗಳು, ತ್ರಿಲೋಕಾಂತ-ಮೂರಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಶಾಂತಾಃ-ಸಾಮ್ಯವಾಗಿರುವವು ಅಶಾಂತಾಃ-ಕೂರವಾಗಿರುವವು, ಉತ-ಮತ್ತು, ಮೂಢಯೋನಯಃ-ಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿವ್ಯಕ್ತವಲ್ಲದಜನ್ಮವುಳ್ಳವು (ಹೀಗೆಮೂರುಬಗೆಯಾಗಿವೆ) ಅಧುನಾ-ಈಗ, ಧರ್ಮಪರೀಪ್ಸಯಾ-ಧರ್ಮಪಾಲನೇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ಈಹತಃ-ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸಂತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು, ಅವಿತುಂ-ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ, ಸ್ಥಾತುಕ್ತ-ಕೃಪ್ಣನಾಗಿರುವನೋಆದ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಶಾಂತಾಃ-ಸಾಮ್ಯಮೂರ್ತಿಗಳಾದ, ತೇ-ಆಸಾಧುಗಳು, ಪ್ರಿಯಾಃ-ಇಷ್ಟರಾಗಿರುವರು ||೫೦|| ಭರ್ತಾ-ರಕ್ಷಕನಾದವನಿಂದ, ಸ್ವಪ್ರಜಾಕೃತಃ-ಸ್ವ-ತನ್ನ, ಪ್ರಜಾಕೃತಃ-ಮಕ್ಕಳಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಧವಾಜನಗಳಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಪರಾಧಃ-ತಪ್ಪು, ಸಕ್ಯತೇ-ಒಂದುಸಲ, ಸೋಢ್ಯಃ-ಕ್ಷಮಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸರ್ವಾತ್ಮ-ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರವಕ್ಕೈವೈ ಮೂಢಸ್ಯ-ಮುಗ್ಧನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತ್ವಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅಜಾನತಃ-ತಿಳಿಯದೇಇರುವ, ಕಾಳಯ-ನಅಪರಾ

ಪ್ರಪಂಚದ ಅಧ್ಯಾಸಾಪವಾದಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿರೂಪನಾಗಿಯೂ ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಆಪ್ರಪಂಚದ ಅಧ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಆಪ್ರಪಂಚದ ಅಪವಾದಕ್ಕೆ ಸಹ ಕಾರಣರೂಪನಾಗಿಯೂ ಇರುವನಾದುದರಿಂದ ಸರ್ವಗತಿಜ್ಞಾತ್ವ ಸರ್ವಾಧಿಪ್ತಾತ್ಮತ್ವ ಆತ್ಮಾರಾಮತ್ವ ಮೊದಲಾದಗುಣಂಗಳಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೪೮|| ಎಲೈ, ವಿಭುವಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ವಸ್ತುತಃ (ದಿಟವಾಗಿ) ವ್ಯಾಪಾರರಹಿತನಾದನೀನು ಅನಾದಿಯಾದಕಾಲಕಶ್ಚಿದ್ಧೃತಿಯಂಧರಿಸಿದವನಾಗಿ ಸತ್ಪರಜನ್ಮಮೋಗುಣಂಗಳಿಂದ ಈಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಯಂಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿ. ಮತ್ತು ಅಮೋಘವಾದವಿಹಾರವುಳ್ಳನೀನೇ ಸಂಸ್ಕಾರರೂಪದಿಂದಿರುವ ಶಾಂತಕೂರತ್ವಾದಿಗಳಾದ ಆಯಾ ಸ್ವಭಾವಂಗಳಂ ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಪಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಬೋಧನಂಗೆಯ್ಯತ ಕ್ರೀಡಿಸುವೆ. ||೪೯|| ಆದ್ದರಿಂದ ಮೂರುಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಶಾಂತರಾದಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಶಾಂತರಾದಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮೂಢಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಜಂತುಗಳು ಕೂಡ ಆ ನಿನ್ನ ಶ್ರೀಡಾಸಾಪಾಗಿ ಗ್ರಹಣಿಸುವವರಾದರೂ ನೀನು ಸತ್ಪುರುಷರಧರ್ಮಗಳಂ ಪರಿಪಾಲಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವನಾದುದರಿಂದ ಅಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ಅವತರಿಸಿರುವನಿಗೆ ಈಸಮಯದ ಶಾಂತರಾದಪ್ರಾಣಿಗಳೇ ಪ್ರಿಯರಾಗಿಹರು. ||೫೦|| ಎಲೈ, ಪರಮಶಾಂತಸ್ವಭಾವನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ನಮಗೆಪತಿಯಾದನಿನಗೆ ಪುತ್ರಪ್ರಾಯನಾದ, ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನಿರಿಯದಿರುವ, ಈಕಾಳಿಯನೆಂಬಸರ್ಪನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಪರಾಧವು ಒಂದುಬಾರಿನಿನ್ನಿಂದ ಕ್ಷಮಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು. ||೫೦|| ಎಲೈ, ಭಗವಂತನೇ! ಈಕಾಳಿಯನು ನಿನ್ನ ಪಾದಘಾತಂಗಳಿಂದ ಪಾ

ಸ್ಯತ್ವಾಮಜಾನತಃ ||೫೧|| ಅನುಗೃಹ್ಯೇಷ್ಟಭಗವತ್ಪಾತ್ರಾಂಸ್ತೃಷ್ಟೈತಪನ್ನಗಃ | ಸ್ತ್ರೀಣಾಂನಸ್ಸಾ
ಧುಕೋಚ್ಯಾಸಾಂಪತಿಪಾತ್ರಾಂಪದ್ರಿಯತಾವ್ ||೫೨|| ವಿವೇಕತೆಕಿಂಕರೀಣಾಮನುಪೈಯತನಾಜ್ಞಯಾ |
ಯಚ್ಛ್ರದ್ಧಾಹಾನುತಿವೃತ್ತವೈಮುಚ್ಛತೆಸರೈಬಂಧನಾತ್||೫೩|| ಬಾದರಾಯಣಿಃ | ಇತ್ಥಂಸನಾಗತೈಭಿ
ರ್ಭಗವಾನ್ಸಮಭಿಮುಖಃ | ಮೂರ್ಛಿತಂಭಗ್ನುಶಿರಸಂವಿಸಸರಾಂಘ್ರಿಕುಟ್ಟನೈಃ ||೫೪|| ಪ್ರತಿಲಬ್ಧಂಭ್ರಿಯಾ
ಪಾತ್ರಾಂಕಾಳೀಯಶ್ಯನಕೈರ್ಹೃದಿ | ಕೃತ್ಯಾತ್ಸಮುಚ್ಛವ್ಯಸಃ | ದೀನಃಕೃಪ್ಣಂಪಾತ್ರಾಂಕೃತಾಂಜಲಿಃ ||೫೫||
ಕಾಳೀಯಃ || ವಯಂಬಲಾಸ್ಸಹೋತ್ಪತ್ತಾತ್ಮತಾಮಸಾದೀರ್ಘಮನ್ಯವಃ | ಸ್ವಭಾವೋದುಸ್ತೃಜೋನಾಧಭೂ

ಧವನ್ನು, ಹುಂತುಂ-ಸೈರಿಸಲು, ಅರ್ಹಸಿ-ಯೋಗ್ಯನಾಗುವಿ ||೫೧|| ಭಗವತ್-! ಕೃಷ್ಣನೇ! ಪನ್ನಗಃ-ಕಾಳಿಯನು, ಪಾತ್ರಾಂ-ಅನು
ಗಳನ್ನು, ತೃಷ್ಣೈತಿ-ಬಿಡುತಲಿರುವನು. ಅನುಗೃಹ್ಯೇಷ್ಟ-ದಯೆಮಾಡು, ಸಾಧು-ಚನ್ನಾಗಿ, ಕೋಚ್ಯಾಸಾಂ-ಅನುತಾಪಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ
ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ಹೆಂಗಳಾದ, ನಃ ನಮಗೆ-ಪತಿಪಾತ್ರಾಂ-ಗಂಡನಪಾತ್ರಾಂವು, ವದ್ರಿಯತಾವ್-ನಿನ್ನಿಂದಕೂಡಲ್ಪಡಲಿ ||೫೨|| ಯತೆ-ಯಾ
ವಕೆಲಸವನ್ನು, ಶ್ರದ್ಧಯಾ-ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿಂದ, ಅನುತಿವೃತ್ತ-ಮಾಡುತಲಿರುವವುರುಷನು, ಸರ್ವಬಂಧನಾಂ-ಸಕಲನಿರ್ಬಂಧ
ದಿಂದಲೂ, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಮುಚ್ಛತೇ-ಬಿಡಲ್ಪಡುವನೋ, ಶಿವ-ನಿನ್ನ, ಆಚ್ಛಯಾ-ಕಾನದಿಂದ, ಅನುಪ್ಪೇಯಂ-ಆಚರಿಸ
ಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ತತ್-ಆಕೆಲಸವನ್ನು, ತೇಕಿಂಕರೀಣಾಂ-ನಿನ್ನದಾನಿಯರಾದನಮಗೆ, ವಿವೇಕ-ಆಚ್ಛಾಪಿಸು ||೫೩|| (ಶುಕವಾಕ್ಯವು) ಸಭ
ಗವಾನ್-ಆಕೃಪ್ಣನು, ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ನಾಗವತ್ತೀಭಿಃ-ಕಾಳಿಯನಹೆಂಡರಿಂದ, ಸವಃಭಿಷ್ಠತಸ್ತ-ಚನ್ನಾಗಿಕೊಂಡೇಡಲ್ಪಟ್ಟವ
ನಾಗಿ, ಅಂಘ್ರಿಕುಟ್ಟನೈ-ತನ್ನಕಾಲುಗಳತುಳಿದಾಟಗಳಿಂದ, ಭಗ್ನುಶಿರಸಂ-ಒಡೆದತಲೆಗಳ-ಫವನಾಪ್ಪದಿಂದಲೇ, ಮೂರ್ಛಿತಂ-ವೈಮ
ರೆತಿರುವನರ್ಪನನ್ನು, ವಿಸಸರ್ಪ-ಒಡೆಯದೇಬಿಟ್ಟನು ||೫೪|| ಪ್ರತಿಲಬ್ಧಂ-ಭ್ರಿಯಾಪಾತ್ರಾಂ-ಪ್ರತಿಲಬ್ಧ-ಮರಳಿಯೂಪದೇಯಲ್ಪಟ್ಟು
ಇಂದ್ರಿಯ-ಕರಣಗಳೂ, ಪಾತ್ರಾಂ-ಅನುಗಳೂಉಳ್ಳ, ಕಾಳೀಯಃ-ಸರ್ಪವು, ಕೃಭಾತ್-ಪ್ರಯಾನದಿಂದ, ಶನಕೈ-ವೆಲ್ಲಗೆ, ಸಮು
ಚ್ಛವ್ಯಸಃ-ಚನ್ನಾಗಿಉಸುರಿಕ್ಕುತಲಿರುವ, ದೀನಃ-ಬಡವನಾಗಿ, ಕೃತಾಂಜಲಿಃ-ಕೃಷ್ಣಾಡಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಹೃದಿ-ಕಷ್ಟಗಳನ್ನಪ
ರಿಹುವನು, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನುಕುರಿತು, ಪಾತ್ರಾಂ-ಹೇಳಿಕೊಂಡನು ||೫೫|| (ಕಾಳೀಯನವಿಚ್ಛಾಪನವು) ನಾಧ-ಒಡೆಯನೇ! ವಯಂ-
ನಾವು, ಉತ್ತತ್ಯಾಸಹ-ಜನ್ಮದೊಡನೆ, ಖಲಾಃ-ದುಷ್ಟರಾಗಿರುವೆವು. ತಾಮಸಾಃ-ತಮೋಗುಣವೃಧಾನರು, ದೀರ್ಘಮನ್ಯವಃ-
ದೀರ್ಘ-ಬಹುಕಾಲವಿರುವ, ಮನ್ಯವಃ ಸಿಟ್ಟಿನಮತ್ತೆರವಳ್ಳವರು ಭೂತಾನಾಂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ, ಯತೆ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅಸ
ದ್ಗುಹಃ-ದುರುಭಿಮಾನವುಂಟಾಗುವದೋ, ಅಧವಾದುರ್ವಿಷಯಗಳುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುವದೋ, ಅಧವಾ ಅಸತ್ತಾದದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ,
ಆತ್ಮಾಧ್ಯಾಸವುಂಟಾಗುವದೋ, ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಸ್ವಭಾವಃ-ಆಸಹಜವು, ದುಸ್ತ್ಯಜಃ-ಪ್ರಯಾನದಿಂದಲೂಬಿಡಲ

ಣಂಗಳಬಿಡುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಇವನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಂಗೆಯ್ಯುವನಾಗು. ಸಾಧುಗಳಿಂದ ದಯೆಗೆಯ್ಯಲಾ
ಯೋಗ್ಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಾದನಮಗೆ ವತಿಯೇ ಪಾತ್ರಾಸ್ವರೂಪನಾದುದರಿಂದ ನೀನು ನಮಗೆಪತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವನಾ
ಗು. ||೫೨|| ಯಾವವನಆಚ್ಛೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಅನುವರ್ತಿಸಿಡೆಯುವವುರುವನು ಸಮಸ್ತಭಯದದನೆಯಿಂದ ಮು
ಕ್ತನಾಗುವನೋ, ಅಂತಾನನ್ನು ಆಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಿನಗೆ ದಾಸಿಯರಾದನಮಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವಂ ನಿರೂಪಿಸುವನಾ
ಗು. ||೫೩|| ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರೀತಿಯಾಗಿ ನಾಗಪತ್ನಿಯರಿಂದ ಅತ್ಯಂತಸ್ತು
ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಪಾದಗತಿಗಳಿಂದ ಭಗ್ನಗಳಾದ ಶಿರಸ್ಸುಗಳ್ಳದಾದುದರಿಂದಲೇ ಮೂರ್ಛಿತವಾದ ಕಾಳೀಯಸರ್ಪ
ವು ಬಿಟ್ಟನು. ||೫೪|| ಅಗ ಕಾಳೀಯನೆಂಬ ನಾಗೇಂದ್ರನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಪಾತ್ರಾಂಗಳೂ
ಉಳ್ಳವನಾಗಿ ಅತಿಕಷ್ಟದಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸುರಂಬಿಡುತ್ತ ದೀನನಾಗಿ ಅಂಜಲಿಬಂಧವಂಗೆಯ್ದವನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು
ವಿಚ್ಛಾಪಿಸುವನು. ಅದಂತೆ-||೫೫|| ಎಲೈ, ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆಯಾವಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಅಸತ್ಯಗಳಾದದೇಹಾದಿಗಳ
ಲ್ಲಿ ನಾನೆಂಬಅಗ್ರಹವು ತೊರೆಯಲಕರ್ಯವೋ? ಆಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಯೊಡನೆಯೇ ದುಷ್ಟರಾಗಿ ತಮೋಗುಣವೃ
ಧಾನರಾಗಿ ದೀರ್ಘಕೋಪಯುಕ್ತರಾಗಿಯೂಇರುವ ನಾವು ಎಂತು ತ್ಯಜಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವವೋ ||ಸಹಜಸ್ವ

ತಾನಾಯದನದ್ಗ್ರಹಃ || ೫೬ || ತ್ವಯಾನ್ಯಷ್ಟಮಿಮಸತ್ಪಂಥಾ ತ್ರ್ಯಗ್ವಿವಿವರ್ತಮಾ|ನಾನಾಸ್ವಭಾವವೀ
ರ್ಯಾಜೋಯೋನಿಬೀಜಾತಯಾಕೃತಿ || ೫೭ || ಮುಂಚತತ್ರಭಗವತ್ಸರ್ವಜಾತ್ಯೋರುಮನ್ಯಮಃ | ಕಥಂತ್ಯ
ಜಾಮಸ್ತ್ವನ್ಯಾಯಾಂದುಸ್ತ್ಯಜಂವೋಹಿತಾಸ್ತ್ವಯಾ || ೫೮ || ಭವಾಹುಕಃ ರಣಂತತ್ರಸರ್ವ
ಜ್ಞೋಜಗದೀಶ್ವರಃ | ಅನುಗ್ರಹಂನಿಗ್ರಹಂವಾ ಮನ್ಯತದ್ವಿಫಲಿಸಃ || ೫೯ || ಶ್ರೀಕಂಠಃ || ಆತ್ಮಾರ್ಣವ
ಚಂಪು || ಧರ್ಮವಾಕ್ಯಾರ್ಯನಾಮಃ ನಾತ್ರೈಯುತ್ವಯಾಸರ್ವಸಮುದ್ರಯಾಹಮಾಚಮ್ | ಸ್ವಪ್ನಾ

ಕೃಪು || ೫೬ || ಹೇಧಾತೇ-ಎಲೈ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೇ-ಗುಣವಿಸರ್ಜನಂ-ಗುಣ-ಸತ್ವಾದಿತ್ರಿಗುಣಗಳಿಂದ, ವಿಸರ್ಜನಂ-ಹಲವು ಬಗೆಯಾದ, ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯುಳ್ಳ, ಇವಂಸರ್ವಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ, ನಾನಾ. ಕೃತಿ-ನಾನಾ-ಹಲವಾದ, ಸ್ವಭಾವ-ಸಪಟೀಲಗಳು, ವೀರ್ಯ-
ಶಕ್ತಿ, ಓಜ-ಪರಾಕ್ರಮ-ಯೋನಿ-ಜನ್ಮಜಾತಿ-ಬೀಜ-ಪ್ರಕೃತಿ-ಕರಣ, ಆಶಯ-ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಆಕೃತಿ-ಆಕಾರ, ಗುಣ್ಯದಾದ್ದರಿಗೆ, ತ್ವಯಾ-
ನಿನ್ನಿಂದ, ಸೃಷ್ಟಂ-ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು || ೫೭ || ಭಗವಾನ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದವನು || ಮುಂಚ-ನಾವಾದರೋ, ತತ್ರ-ಹಲವು ಬಗೆ
ಯಾದ ಆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಜಃ-ತ್ಯಾ-ಹಾವುಗಳಿಗೂ ತಿಳಿದು, ಇರುಮನ್ಯಮಃ-ಹೆಚ್ಚಾದ ಹುಟ್ಟುಳ್ಳವರಾಗಿರುವೆವು. ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ,
ಮೋಹಿತಾಃ-ಮರಹುಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟನಾವು, ಮನ್ಯಜಾಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಲೂಟಿಡುವುದಕ್ಕೇ ಶಕ್ಯವಲ್ಲ, ತ್ವನ್ಮಾಯಾಂ-ತ್ವ-ನಿನ್ನ,
ಮಾಯಾಂ-ಅವರಣಾಷ್ಟಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ತ್ಯಜಾಮಹಿ-ಬಿಡಲಾವುವೆವು || ೫೮ || ತತ್ರ-ಹಾಗೆನಾವು ಸರ್ವಗಳಾಗಿರುವುದಿ
ಯಾದಲ್ಲಿ, ಭವಾನ್-ನೀನು, ಕಾರಣಂ-ನಿಮಿತ್ತನಾಗಿ ಇರುವಿರಲ್ಲವೆ; ಸರ್ವಜ್ಞಃ-ಎಲ್ಲವೆಂಬಲ್ಲಿವನಾಗಿಯೂ, ಜಗದೀಶ್ವರಃ-ಪ್ರಪಂಚ
ಕೊಡೆಯನಾಗಿಯೂ ಆದವನೀನು, ಅನುಗ್ರಹಂ-ರಕ್ಷಣವನ್ನಾಗಲೀ, ನಿಗ್ರಹಂವಾ-ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ಯತೇ-ಯಾವುದರನ್ನು, ಮ
ನ್ಯಸೇ-ತಕ್ಕದ್ದೆಂದಂತಿಳಿಯುವೆಯೋ, ತತೇ-ಅವನ್ನು, ಸಃ-ನಮಗೆ, ವಿಘ್ನಃ-ಮಾಡು || ೫೯ || (ಶುಕ್ವಾಕ್ಯವು.) ಕಾರ್ಯಮಾನುಷಃ-ಕಾರ್ಯ
ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಕ್ಕಾಗಿ, ಮಾನುಷಃ-ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮನಃ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ತಲೆರವ, ಭಗವಾನ್-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದವನುಳ್ಳವನು, ಇತಿ
ವಚಃ-ಇಂತೆಂಬ ಕಾಳಿಯನಮಾತನ್ನು, ಆಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ. ಪ್ರಾಹ-ಹೇಳಿದನು (ವಿನಂದರೆ-) ಸರ್ವ-ಎಲೆಹಾವೇ! ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ-
ಅತ್ರ-ಈಮಡುವಿನಲ್ಲಿ, ಸರ್ಥಯಃ-ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಲ್ಲವು. ಸಮುದ್ರಂ-ಕಡಲನ್ನು ಕುರಿತು-ಯಾಹಿ-ಹೋಗು, ಚಿರಂ-ಬಹುಕಾಲವು, ಮಾ-
ಜೇಡ; ಅಥವಾಮಾಚಿರಂ-ಜೇಡವೇ! ಸ್ವಪ್ನಾತ್ಯಪತ್ಯದಾರಾದೃಢಃ-ಸ್ವ-ನಿನ್ನ, ಜ್ಞಾತಿ-ನಂಟರು, ಅವತ್ಯ-ಮಕ್ಕಳು, ದಾರ-ಹೆಂಡಿರು
ಆಪ್ಯುಃ-ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ, ಸಮುದ್ರಂ-ಕಡಲನ್ನು ಕುರಿತು, ಯಾಹಿ-ಹೋಗು. ಸದೀ-ಯಮುನೆಯು, ಗೋಸ್ಥಭಿಃ-ಗೋವುಗಳ

ಭಾವಮ ಬಿಡಲಾಗದು. || ೫೬ || ಎಲೈ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಹರಿಯೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ಸತ್ಪಂಥಸ್ತಮೋಗುಣಗಳಿಂದ
ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಈ ಜಗತ್ತು ನಾನಾವಿಧಗಳಾದ ಸ್ವಭಾವ ಪರಾಕ್ರಮ ಬಲ ಪ್ರೇತ
ಬೀಜ ಅಂತಃಕರಣ ಆಕೃತಿಗಳು ವುಳ್ಳವುದಾಗಿರುವುದು. || ೫೭ || ಎಲೈ, ಪಶ್ಚಾತ್ಯಶ್ಚಯಃ ಸುಪನ್ನನಾದ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವನೇ! ಅಂತಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಅಧಿಕವಾದ ಕೋಪವುಳ್ಳ, ಸ್ವಭಾವದಿಂ
ಮೋಹಯುಕ್ತರಾದ, ಸರ್ವಗಳಾದ, ನಾವು ಬಿಡಲಶಕ್ಯವಾದ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯು ಬಿಡಲು ಯಂತು ಯೋಗ್ಯ
ರಾಗುವೆವು? || ೫೮ || ಎಲೈ, ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಅಂತಾ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯು ತ್ಯಾಗಂಗೆಯ್ಯ
ದದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ನೀನೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುವೆಯೋ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಂಗೆ
ಯುವ ನಾಗಬೇಕೋ- ಅಥವಾ ಈಶ್ವರನಾದುದರಿಂದ ಲೋಕಜಾಧಿಕರಿಂದ ನಿಗ್ರಹಂಗೆಯ್ಯಬೇಕೋ- ಅದರಲ್ಲಿ
ಯಾವುದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿಯುವೆಯೋ- ಅದೆಂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು || ೫೯ || ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿತ್ರಾಯನೇ! ಕಡಿ
ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಳಿಯನಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ, ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರೂಪವಂ ತಾಳಿ
ತುವ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದನಂದೆನೆ || ೫ || ಎಲೈ, ಕಾಳಿಯನೇ ಈ ಯಮುನಾನದಿಯ ಜಲವು
ಗೋವುಗಳಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯರೂಪದಿಂದಲೂ ಸಹ ಪಾನಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದುದರಿಂದ ಕನದಿಯಲ್ಲಿ ಇರ

ತ್ಯುತತ್ಯುತಾಂತಾಪ್ರಿಯೋನ್ಮುಖಭೂಜ್ಯತಾಂನದೀ ||೬೦|| ಯಮಿತತ್ಸಂಸ್ಕರಣೈಶ್ಚ ಸ್ತುಭ್ಯಂಮದನುಕಾಸ
ನಮಃ | ಕೀರ್ತಯಾನ್ಮುಪಯೋಗ್ಯನೋಧ್ಯನಯುಪ್ಯುಕ್ತಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ||೬೧|| ಯೋಕ್ತೃಸ್ತುತ್ಯಾ
ಹ್ರಮತೋದವಾದೀಂಸ್ತುರ್ವಯಜ್ಜಲೈಃ | ಉಪೋಪ್ಯವಾಗ್ನುರನ್ನರ್ದೃಕ್ಸರಸ್ವಪಾಪೈಃಪ್ರಮುಖ್ಯತೆ |
ಭೀಮರಮಾಂಕಂತಿತ್ಯುಕ್ತದಮತದುವಾಶ್ರಿತಃ | ಯದ್ಭಯಾತ್ಮಸುಖರಣ್ಯಸ್ತ್ವಾನಾದ್ಯಾನ್ಮೃತ್ಪದಲಾಂ
ಭಿಮ ||೬೨|| ಋಷಿಃ | ಮುಕ್ತೋಭಗವತಾಽರಾಜಕೃಷ್ಣೇನಾದ್ಭೂತಕರ್ಮಣಾ | ತಂಪೂಜಯಾಮಾ
ಸಮುದಾನಾಗಪತ್ನೀಭಿರಾಧರಮ ||೬೩|| ದಿವ್ಯವೈರಸ್ರಜ್ಯಾಣಿಭೀಷರಾಧ್ಯೈರಪಿಭೂಷಣೈಃ | ದಿವ್ಯಗಂ

೯೦ವಲೂಪನುಪ್ಕರಿಸಿದಲೂ, ಭೂಜ್ಯತಾಂ-ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡಲಿ||೬೦||ಯಾಃ-ಯಾವ, ಮರ್ತ್ಯಾಃ-ಮನುಷ್ಯನು, ತುಭ್ಯಂ-ನಿನಗೇಅದ, ಮದ
ನುಕಾಸನಂ-ನನ್ನಆಜ್ಞೆಯನ್ನ, ಸಂಸ್ಕರಣೈಃ-ನೀನುಗೊಳ್ಳುವನೋ, ಉಭಯೋರಿ-ಎರಡಾದ, ಸಂಭೋಧಿ-ಅಪೋರಾತ್ಮಸಂಧಿಕಾಲ
ಗಳಲ್ಲಿ, ಕೀರ್ತಯ ||೬೧|| ಪರಿಸುತಲಿರ-ವವನುಪ್ಪನು, ಯುಪ್ಯುಕ್ತಮಂ-ನಿವೃತ್ತಪಸೆಯಿಂದಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು, ನಾಪ್ನುಯಾತ್-ಹೊಂದುವು
ದಿಲ್ಲವು ||೬೧|| ಯಃ-ಯಾವ, ಮರ್ತ್ಯಾಃ-ಮನುಷ್ಯನು, ಅಸ್ತಿತ್ವಪ್ರದೇ-ಈಮಾಡುವಿನಲ್ಲಿ, ಸ್ನಾತ್ವಾ-ಮಿಂದು, ಜಪ್ತಾಃ- ನೀರುಗಳಿಂಡ
ದೇವಾದೀ ದೇವತೆಗಳನ್ನಾ ಮತ್ಯಗಳನ್ನಾ ಋಷಿಗಳನ್ನಾ, ತರ್ಪಯೇತ್-ತ್ಯುಕ್ತಗೊಳಿಸುವನೋ, ಉಪೋಪ್ಯವಾ- ನಿರಾಹಾರನಾ
ಗಿದ್ದಾದರೂ, ಸ್ತುರ್ವ-ನನ್ನನ್ನು ನೀನುಗೊಳ್ಳುವನಾಗಿ, ಅರ್ಚಾ-ಪೂಜಿಸುವನಾಗುವನೋ, ಸು-ಅವನು, ಸರ್ವಪಾಪೈಃ-ಸಕಲದು
ರಿತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರಮುಖ್ಯತೇ-ಚನ್ನಾಗಿಬಿಡಲ್ಪಡುವನು||೬೨|| (ತ್ವಂ-ನೀನು) ಯದ್ಭಯಾತ್-ಯಾವಗರುಡನಭಯದಿಂದ, ರಮ
ಣಕಂದ್ವೀಪಂ-ರಮಣಕವೆಂಬಸಮುದ್ರಮೊಳಬೂಮಿಯನ್ನು, ಹಿತ್ವಾ-ಬಿಟ್ಟು, ಏತತ್-ಹೃದಂ- ಈಮಾಡುವನ್ನು, ಉಪಾಶ್ರಿತಃ-ನೀ
ರಿಸವನಾಗಿರುವೆಯೋ, ಸನುಪಾಣಿ-ಅಗರಡನು, ಮತ್ಪದರಾಂಭಿತಂ-ಮ.ತೆ-ನನ್ನ, ಪದ-ಅಡಗಳಿಂದ, ಲಾಂಭಿತಂ-ಗುರ್ತುಗೊ
ಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ತ್ವಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ನಾದ್ಯಾತ್-ತನ್ನದೇಬಿಡುವನು||೬೩|| (ಶುಕವಚನವು) ರಾಜಾ-ಅರಸಾದಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಅದ್ಭುತ
ಕರ್ಮಣಾ-ಅಶ್ಚರ್ಯವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳ, ಭಗವತಾಕೃಷ್ಣೇನ-ಭಗವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಮುಕ್ತಃ- ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ, ನಾಗಃ- ಕಾಳಿಯನ
ಪನು ಪತ್ನೀಭಿಸ್ಸಹ-ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿನ, ಆದರಂ-ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ, ತಂ-ಅಕ್ಕಪ್ಪನನ್ನು, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದೊಡನೆ, ಪೂಜ
ಮಾಮಾಸ-ಉಪಚರಿಸಿದನು ||೬೪|| ದಿವ್ಯಾಂಬರಸ್ರಜ್ಯಾಣಿಭಿಃ- ದಿವ್ಯ- ಬೆಳಗುತಲಿರುವ, ಅಥವಾದೇವತೋಕ್ತದಲ್ಲಿಹಟ್ಟಿದ, ಅಂಬರ-
ವಸ್ತ್ರ, ಸ್ರಕ್-ಹಾರ, ಪುಣಿಭಿಃ-ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ, ಪರಾಧ್ಯೈಃ-ಪರ-ಹೆರವರಿಂದ- ಅರ್ಘ್ಯಾಃ-ಬಯಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ಅಥವಾಗುತ್ತಮ
ರಿಂದಬಯಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ಭೂಷಣೈಃ-ಆಭರಣಗಳಿಂದಲೂ, ದಿವ್ಯಗಂಧಾನುಲೇಪೈಶ್ಚ-ದಿವ್ಯ-ಕ್ರೀಡಾಯೋಗ್ಯವಾದ, ಅಥವಾನಂತೋ

ಲಾಯೋಗ್ಯವೆಲ್ಲ, ಈಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನಜ್ಞಾತಿಸ್ತೀವುತರೊಡಗೂಡಿ ಶ್ರೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರವಂ ಕುರಿತು
ಬೋಗುವನಾಗು ||೬೦|| ಎಲೈ, ಕಾಳಿಯನೇ! ನಿನಗೋಸುಗ ನನ್ನಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಈಯಾಜ್ಞಾವಚನವಂ ಯಾವವು
ರುಷನು ಸಾಯಂಪೂರ್ತಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನಂಗೆಯ್ಯತ ಸ್ಮರಿಸುವನೋ ಅವುರುಷನು ನಿವೃತ್ತಿಂದ ಭಯಪಡಬೇಡ.||
ಮತ್ತಾ ನಿನ್ನಿಂದ ವಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವವುರುಷನು ಸ್ನಾನಂಗೆಯ್ದ ಜಲಾಂಜಲಿಗ
ಳಿಂದ ವೇಷ್ಮಿಪಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಮೊಸುಹಮಾಡಿ ಉರವಾಸವಿದ್ದು ನನ್ನಂಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಪೂಜಿಸುವನೋ ಅವುರುಷನು
ಸಮಸ್ತಪಾಪಂಗಳಿಂ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು||೬೧||ಎಲೈ, ಕಾಳಿಯನೇ! ನೀನು ಯಾವವನದನೆಯಿಂದ ಭಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ
ರಮಣಕವೆಂಬ ದ್ವೀಪವೆಂಬಿಟ್ಟು ಈ ಯಮುನಾನದಿಯ ಮಡುವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದೆಯೋ, ಆಗರಡನು ಈಗ ನನ್ನಪಾ
ಪಗಳಿಂದ ಲಾಂಭಿತಗಳಾದ ಶಿರಸ್ಸುಗಳುಳ್ಳನಿನ್ನಂ ಭಕ್ತಿಸುವನಾಗುವುದು||೬೨||ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಕೇಳು-
ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಂಗೆಯ್ದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಕಾಳಿಯ
ನೂ ಅವನಪತ್ನಿಯೂ ಅದರಣಿಯೊಡಗೂಡಿ ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಂ ಪೂಜಿಸಿದರಂತೆ||೬೩|| ಕರ್ತೃಯನೂ ಅವನಪತ್ನಿ
ಯರುಹು ದಿವ್ಯಗಳಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಮಾಲ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ, ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಭೂಷ
ಣಗಳಿಂದಲೂ, ದಿವ್ಯಗಂಧಾನು ಲೇಪನಂಗಳಿಂದಲೂ ಮಹತ್ತಾದ ಕುಮುದವುಷ್ಪಂಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಲ್ಯ

ಧಾನುಲೇಪೈಶ್ವಮಹತ್ಯೋತ್ಪಲಮಾಲಯಾ |೬೫| ಪೂಜಯಿತ್ವಾಜಗನ್ನಾಥಂಪ್ರಸಾದ್ಯಗರುಢಧ್ಯಜಮ |
ನಾಗರಾಜೋಭ್ಯನುಚ್ಛೇತಃ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯಾಭಿವಂದ್ಯತಮ್ | ೬೬ | ಸಕಲತ್ರಸುಹೃತ್ಪುತ್ರೋದ್ವೀಪಮಜ್ಞರಙ್ಗ
ಗಾಮಹ |೬೭| ತದೈವಸಾವೃತಜಲಾಯಮುನಾನಿರ್ದಿವ್ಯಾಭವತ್ | ಅನುಗ್ರಹಾದಭ್ಯವತಃಕ್ರೀಡಾಮನು
ಜರೂಪಿಣಿ |೬೮|

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಶಮಸ್ಕಂಧೆ ಮೋಡಕೋಧ್ಯಾಯಃ

ಪಿಸತಕ್ಕ, ಗಂಧ-ಪರಿಮಳದ, ಅನುಲೇಪೈಶ್ವ-ಅಂಗರಾಗಗಳಿಂದಲೂ, ಮಹತ್ಯಾ-ದೊಡ್ಡದಾದ, ಉತ್ಪಲಮಾಲಯಾಪಿ- ನೈದಿಲೆಯ
ಪೂವುಗಸನಿಂದಲೂ ||೬೫|| ಜಗನ್ನಾಥಂ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ, ಗರುಡಧ್ಯಜಂ-ಗರುಡನೇಧ್ಯಜದಲ್ಲಿವೃಕ್ಷಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪೂ
ಜಯಿತ್ವಾ-ಸಂಭಾವಿಸಿ, ಪ್ರಸಾದ್ಯಜ-ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಭ್ಯನುಚ್ಛೇತಃ-ಅಪ್ಪಣೆಯಂಕೂಂಡವನಾದ, ನಾಗರಾಜಃ-
ನರ್ಪಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದಕಾಳಿಯನು, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ-ಬಲಗೊಂಡು, ಅಭಿವಂದ್ಯ-ಪ್ರೇಷಮಟ್ಟ ||೬೬|| ಸಕಲತ್ರ
ಸುಹೃತ್ಪುತ್ರ-ಪತ್ನೀಯರಿಂದಲೂ ಮಿತ್ರರಿಂದಲೂ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಅಬ್ಧೀ-ಸಮುದ್ರದ, ದ್ವೀಪಂ-ನೀರಿನಡುವಣ
ಗಡ್ಡೆಯನ್ನುಕುರಿತು, ಜಗಾಮಹ- ಹೊರಟುಹೋದನು ||೬೭|| ಕ್ರೀಡಾಮನುಜರೂಪಿಣಿ- ಲೀಲಾಮಾನುಷವಿಗ್ರಹನಾದ, ಭಗವತಃ-
ಕೃಷ್ಣನ, ಅನುಗ್ರಹಾತ್-ರಕ್ಷಣದದೇನೆಯಿಂದ, ಸಾ-ಅ, ಯಮುನಾ-ಯಮುನಾನದಿಯು, ತದೈವ-ಅಗಲೇ, ನಿರ್ವಿಭಾ-ವಿಭವಿಲ್ಲದ್ದೂ,
ಅಮೃತಜಲಾಚ್-ಸವಿಯಾದನೀರುಳ್ಳದ್ದೂ, ಅಭವತ್-ಅಯಿತು ||೬೮||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ಪ್ರತಿಪಾದಾರ್ಥಮೋಧಿನಾಥಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧಃ.
ಮೋಡಕೋಧ್ಯಾಯಃ-

ದಿಂದಲೂ, ಸಹ ||೬೫|| ಜಗನ್ನಾಥನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪೂಜಿಸಿ ಆತನಪ್ರಸಾದವು ಪಡೆದನು. |*| ಆನಂತರದಲ್ಲಿ
ಕಾಳಿಯನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅನುಜ್ಞೆಯಂಪಡೆದು ಅಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣನಮ
ಸ್ಕಾರಗಳಂಗೆಯ್ದು, ||೬೬|| ಪತ್ನೀಪುತ್ರರೊಡಗೂಡಿದವನಾಗಿ ರಮಣಕದ್ವೀಪವನೆಯಿದ್ದನು. ||೬೭|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ,
ಅಗೆ ಯಮುನಾನದಿಯು ಲೀಲೆಯು ಮನುಷ್ಯರೂಪವಂತಾಳಿದ್ದಿರವ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅನುಗ್ರಹದನೇ
ಮಿಂದ ವಿವರಹಿತವಾಗಿ ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಜಲವುಳ್ಳದ್ದಾದುದು. ||೬೮|| |*|

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರಿರಕ್ಷಿತಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶಾಸನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವ
ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ
ಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು” ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ
ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ಹದಿನಾರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಸುಪೂರ್ಣವಾದುದು.
ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ರಾಜಾ | ನಾಗಾಲಯಂರಮಣಕಂಕನಾತ್ಮತ್ವಾಜಕಾಳಿಯಃ | ಕೃತಂಕಿಂವಾ ಸುಪರ್ಣಸ್ಯತೇನೈಕೇನಾ
ಸಮಾಜಸಕ್ತಾ ||೧|| ಶ್ರೀಶುಕಃ|| ಉಪಹಾರ್ಯೈಸ್ಸರ್ವಜನೈರಾಸೀವಾಸೀಜಯೇಬಲಿಂ | ವಾನಸ್ಪತೋವಾ
ಹಾಬಾಹೋನಾಗಾನಾಂಪ್ರಾಜ್ಞೇರೂಪಿತಃ ||-|| ಸ್ವಾಸ್ವಾಂಭಾಗಂಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿನಾಗಾಪರ್ವಣಿಪರ್ಮಣಿ | ಗೋ
ಪೀಠಾಯಾತ್ಮನಸ್ಸುರೈಸುಪರಾಜ್ಞಾಯಮಹಾತ್ಮನಃ||೨|| ವಿಪವೀರ್ಯಮದಾವಿಪ್ಪಟಿಕಾದ್ರವೆಯಸ್ತುಕಾಳಿಯಃ|
ಕದ್ರೀಕೈತ್ಯಗರುಡಾಸ್ತಯಂತುಬುಭುಜಿಬಲಿಂ ||೩|| ತಚ್ಚುತ್ವಾಕುಪಿತೋರಾಜಃಗರುತ್ಯಾಽಭಗವ

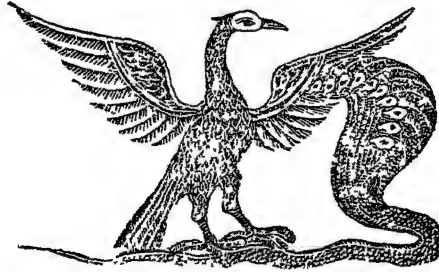
[ಪರೀಕ್ಷಿತನಪ್ರಶ್ನವು] ಕಾಳಿಯನಿ-ಕಾಳಿಯನರ್ಪನು, ನಾಗಾಲಯಂ-ನರ್ಪಗಳಿಮನಿಯಾಗಿರುವ, ರಮಣಕಂ-ರಮಣ
ಕದ್ರೀಪವನ್ನು, ಕಸ್ಮಾತ್-ಯಾವನಿವಿತ್ತದಿಂದ, ತತ್ಪಾಜ-ಜಿಟ್ಟನು; ತೇನೈಕೇನ- ಅವನೊಬ್ಬನಿಂದ, ಸುಪರ್ಣಸ್ಯ- ಗರುಡನಿಗೆ,
ಅಸಮಂಜಸಂ-ಸರಿಯಲ್ಲದಕೆಲಸವು, ಸಿಂವಾ- ಏನುತಾನೆ, ಕೃತಂ- ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ||೧|| [ಶುಕೋತ್ತರವು] ಏ.ಹಾಬಾಹೋ-
ಜೊಡ್ಡತೋಜಲವಲ್ಲವುಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಉಪಹಾರ್ಯೈಃ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳಾಗಿ ಸವರ್ಷಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ಸರ್ಪಜನ್ಯಃ-ಸರ್ಪಗಳಿಗೆಅಧೀನರಾ
ದಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ, ಮಾಸಿವಾಸಿ-ತಿಂಗಳುತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನಾನಸ್ಪತ್ಯಃ-ಗಿಡಬುಡದಲ್ಲಿಕೊಡತಕ್ಕ, ನಾಗಾಂ-ಸರ್ಪಗಳ, ಯೋಬ
ಲಿ-ಯಾವಕಾಣಿಕೆಯು, ಪ್ರಾಕ್-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ನಿರೂಪಿತಂ-ಕಟ್ಟಳೆಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೋ. ಅಥವಾ, ಸರ್ಪಜನ್ಯಃ-ಸರ್ಪಗಳಾದ
ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ, ನಾಗಾನಾಂಬಲಿ-ಸರ್ಪರೂಪವಾದಕಾಣಿಕೆಯು, ವಾನಸ್ಪತ್ಯಃ-ಗಿಡಬುಡದಲ್ಲಿಗರುಡನಿಗೆಕೊಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ,
ನಿರೂಪಿತಂ-ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತೇ ||೨|| ಸರ್ವೇನಾಗಾಃ-ಸರ್ಪಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಆತ್ಮನಃ-ತಮ್ಮದೇಹದ, ಗೋಪೀಠಾಯ-ರಕ್ಷಣಕ್ಕೋ
ನುಗ, ಮಹಾತ್ಮನೇ-ಮಹಾದೇವತೆ, ಸುಪರ್ಣಾಯ-ಗರುಡನಿಗೆ, ಪರ್ಮಣಿಪರ್ಮಣಿ-ಪ್ರತಿಪರ್ಮಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವಾಂಸ್ವಾಂ-ತಮ್ಮ
ತಮ್ಮವಂತಿಗೆಯು, ಅಥವಾ-ತಮ್ಮತಮಗನಿಗಿಂತಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಭಾಗಂ-ಹನಿಗೆಯನ್ನು, ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ-ಕೊಡತೆಲಿರುವರು ||೩||
ಕಾದ್ರವೇಯಃ-ಕದ್ರೀವಿಗಮಗನಾದ, ವಿಪವೀರ್ಯಮದಾವಿಪ್ಪಟಿಕ-ವಿಷವೀರ್ಯ-ವಿಷಸಾಮರ್ಥ್ಯದ, ಮದ- ಗರ್ವದಿಂದ, ಅವಿಪ್ಪಟಿ-ಅ
ವೇಳವುಂಟಾದ, ವಿಷಕಾಳಿಯಸ್ತು-ಈಕಾಳಿಯನರ್ಪನಾದರೋ, ಗರುಡಂ-ಗರುಡನನ್ನು, ಕದ್ರೀಕೈತ್ಯ-ಕೃಪಣನನ್ನಾಗಿಭಾವಿಸಿ,
ಬಲಿಂತು-ಉಪಹಾರನವ್ಯವಸ್ಥೆವರೋ, ಸ್ವಯಂ-ತಾನೇ- ಬ.ಭ.ಜೀ-ಉಂಡನು ||೪|| ರಾಜಃ-ಅರಸೇ! ತತಃ- ಆನಮಾಚಾರವನ್ನು,

*೨೨ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು. *

ಶ್ರೀಧರಿಯಶ್ಲೋಕ || ನಾಗಂಸಪ್ತದಶನಾಗಾಲಯಂತನಿರಯಾಪಯತ್ | ಬಂಧೂತ್ವಸಖಿನಶ್ಯಾಂತಾಽಸು
ಪ್ತಾಂಸ್ತತ್ರದವಾದವಃ ||೫|| ಹದಿನೇಳನೆ ಯಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಾಳಿಯನರ್ಪವನ್ನು ರಮಣಕ
ದ್ರೀಪಕ್ಕೆಕಳುಹಿಸಿ ತನಗೋಸುಗ ದುಃಖದಿಂದ ಬಳಲಿ ಮೈಮರೆತು ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ದವಾಗ್ನಿಯ
ದನೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದನೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿ ದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆ,
(ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಶುಕಮುನಿಯಂಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದನು.-) ಎಲೈ, ಶುಕಮುನಿಯೇ! ಕಾಳಿಯವೆಂಬ ಮ
ಹಾಸರ್ಪವು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ರಮಣಕದ್ರೀಪವಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದುದಾದುದು? ಮತ್ತು
ಆಕಾಳಿಯವೆಂಬ ಒಂದುಸರ್ಪದಿಂದಲೇ ಗರುಡನಿಗೆ ಏನು ಅಂತವ್ಯಾಪಾರವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು? ಅವೃತ್ತಾಂತವು ನನಗೆ
ನಿರೂಪಿಸುವನಾಗು. ||೧|| (ಎ.ಬವಚನವು ಕೇಳಿ ಶುಕಮುನಿಯು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆ-) ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿ ದ್ರಾಯನೇ!
ಈಶೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪೋಪಾಸಕರಾದ ಜನರಿಂದ ಸರ್ಪೋಪದ್ರವಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿವಾಸಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ಪ
ಗಳಿಗೋಸುಗ ಭಕ್ಷ್ಯಂಗಳಿಂದ ವೈಕ್ರಮೂಲದಲ್ಲಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಯಾವಬಲಿಯು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾ
ಮೋ ||೨|| ಅಪೇಕ್ಷಿತಿಯಿಂದ ಅಸರ್ಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಜನರಿಂದ ತಮಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಬಲಿದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಭಾಗವನ್ನು
ಗರುಡನಿಂದ ಭಯಪಟ್ಟವರಾದ ತಮ್ಯಕ್ಷೇಮಕ್ಕೋಸುಗ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಗರುಡನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ||೩|| ಹೀಗೆ
ರಾವಲ್ಲಿ ಕಮನಿಗೆ ಭೃತನಾದ ಕಾಳಿಯನೆಂಬಮಹಾಸರ್ಪವು ವಿಷದಿಂದಲೂ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ಉಂಟಾದಮದ
ದಿಂದ ಅಧಿಕನಾಗಿ ಗರುಡನಂಗಳಣಿಗೆಯ್ಯದೆ ತನ್ನಭಾಗದ ಬಲಿದ್ರವ್ಯವಂ ತಾನೇಭಕ್ಷಿಸಿದನು. ||೪|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ

ತ್ರಿಮಯಃ | ವಿಜಿಘಾಂಸುರ್ಮಹಾವೇಗಕಾಳೀಯಾಸಮುಪಾದ್ರವತೆ ||೫|| ತಮಾಪತಂತಂತರಸಾವಿಷಾ
ಯುಧಃಪ್ರತ್ಯಭ್ಯಯಾದುಚ್ಛ್ರಿತನೈಕಮಸ್ತಕಃ | ದದ್ವಿಗ್ನುಪರ್ಣಂವ್ಯದಶದ್ರವಾಯುಧಃಕರಾಳಜಿಹ್ವಾ
ಚ್ಛ್ರವಸಿತೋಗ್ರಲೋಚನಃ || ೬ || ತಂತಾಹ್ವ್ಯಪುತ್ರಸ್ಯನಿರಸ್ಯಮನ್ಯುಮಾಪ್ರಚಂಡವೇಗೋಮಧುಸೂ
ದನಾಸನಃ | ಪಕ್ಷಾಣಸವೈನಹಿರಣ್ಯರೋಚಿಷಾಜಘಾನಕ ದೂಸುತಮುಗ್ರವಿಕ್ರಮಃ || ೭ || ಸುಪಕ್ವಪ

ಶ್ವತ್ವಾ-ಕೇಳೀ, ಭಗವತ್ಪ್ರಿಯಃ- ಭಗವಂತನೇ ಪ್ರಿಯವಾಗಿವುಳ್ಳವನಾದರೂ, ಅಥವಾಭಗವಂತನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದಭಕ್ತನಾದರೂ, ಈ
ಪತೇ-ನಿಟ್ಟುಗೊಂಡವನಾದ, ಗರತ್ಕ್ರಾ-ಗರುಡನು, ಮಹಾವೇಗ-ಹೆಚ್ಚುವೇಗವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ವಿಜಿಘಾಂಸು-ಕೊಲ್ಲಲಿಸಿದವನಾಗಿ,
ಕಾಳಿಯಂ-ಕಾಳಿಯನರ್ಪವನ್ನು, ಸಮುಪಾದ್ರವತೆ-ಎದುರಟ್ಟಿದನು ||೫|| ತರಸಾ-ವೇಗದಿಂದ, ಅಪತಂತಂ-ಬಂಡಬೀಳುತ್ತಲಿರುವ
ತಂ-ಆಗರುಡನನ್ನು ಕುರಿತು, ಉಭ್ರತನೈಕಮಸ್ತಕಃ-ಉಭ್ರತ-ಎತ್ತಿದ, ನೈಕ-ಹಲವಾದ, ಮಸ್ತಕಃ-ತಲೆಗಳುಳ್ಳ, ವಿಷಾಯುಧಃ-ವಿಷ
ವೇಷಯುಧವಾದ, ಕಾಳಯುನು, ಪ್ರತ್ಯಭ್ಯಯಾತ್ ಪ್ರಶ್ರಿಯಾಗಿ ಎದುರಟ್ಟಿದನು. ಕರಾಳಜಿಹ್ವಾಽಪ್ಪಸಿತೋಗ್ರಲೋಚನಃ-ಕರಾಳ-ಭಯಂ
ಕರವಾದ, ಜಿಹ್ವ-ನಾಲಿಗೆಗಳೂ, ಉಭ್ರಸಿತ-ಪೂತ್ವಾರವೂ, ಉಗ್ರಲೋಚನಃ-ಕೂರವಾದಕಂಠಗಳೂ, ಉಳ್ಳವನಾದ, ರದಾಯುಧಃ-
ಹಲ್ಲಗಳೇ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ದದ್ವಿ-ಶೆಲ್ಲುಗಳಿಂದ, ಸುಪರ್ಣಂ- ಗರುಡನನ್ನು, ವ್ಯದಶತ್-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಚ್ಚಿದನು ||೬||
ಪ್ರಚಂಡವೇಗಃ-ಪ್ರಚಂಡ-ಬಹಳಹೆಚ್ಚಾದ, ವೇಗಃ-ಜವವುಳ್ಳವನಾದ, ಉಗ್ರವಿಕ್ರಮಃ-ಕೂರವಾದಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನಾದ,
ಮಧುಸೂದನಾಸನಃ-ಮಧುಸೂದನ-ವಿಜ್ಞವಿಗೆ, ಆಸನಃ-ವಾಹನನಾದ, ಮನ್ಯುಮಾ-ನಿಟ್ಟುಟ್ಟ, ಸತಾಹ್ವ್ಯಪುತ್ರಃ-ಆಗರುಡನು, ತಂ-
ಆ, ಕದೂಸುತಂ-ಕಾಳಿಯನನ್ನು, ನಿರಸ್ಯ-ಹೋರಡಿಸಿ, ಹಿರಣ್ಯರೋಚಿಷಾ-ಭಂಗಾರವಹಾಗೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಸವೈನಪಕ್ಷಾಣ-ಎಡೆರೆ
ಕ್ಕೆಯಿಂದ, ಜಘಾನ-ಹೊಡೆದನು (ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದನು) ||೭|| ಸುಪರ್ಣಪಕ್ಷಾಭಿಹತಃ-ಸುಪರ್ಣ-ಗರುಡನ, ಪಕ್ಷ-ರೆಕ್ಕೆಯಿಂದ, ಅಭಿ
ಹತಃ ಪಪ್ಪಲ್ಪಟ್ಟ, ಕಾಳಯಃ-ಕಾಳಿಯನು, ಅಶೀವ-ಬಹಳವಾಗಿ, ವಿಪ್ಪಲಃ-ಧಯಚಂಚಲನಾಗಿ, ತದಗವ್ಯಂ-ತಲೆ-ಆಗರುಡನಿಂದ,

ಭಗವಂತನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ಆಗರುಡನು ಆಕಾಳಿಯನ ವ್ಯಾಪಾರವಂಕೇಳಿ ಕೋಗ್ರಧಯುಕ್ತನಾಗಿ ಆಕಾಳಿಯನು ಸು
ಹಸಿವಿಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಂದನು ||೫|| ಆಗ ವಿಷವೂ ಹಲ್ಲುಗಳೂ ಸಹ ಆಯುಧವಾಗಿವುಳ್ಳ,
ಮತ್ತು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೇಕಗಳಾದ ಹೆಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ಭಯಂಕರಗಳಾದನಾಲಗೆಗಳುಳ್ಳ, ಮತ್ತು ತೆರೆಯಲ್ಪ
ಟ್ಟಕೂರಗಳಾದ ಕಂಠಗಳುಳ್ಳ, ಆಕಾಳಿಯನರ್ಪವು ಓಡಿಬರುತ್ತಲಿರುವ ಗರುಡನಂ ಕುರಿತು ಯುದ್ಧಂಗೆಯ್ಯಲೋ
ಸುಗ ವೇಗದಿಂದ ಎದುರಾಗಿಹೋಗಿ ತನ್ನಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಗರುಡನನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಚ್ಚಿತು ||೬|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾ
ನಿಗೆ ವಾಹನ ರೂಪನಾದ, ಪ್ರಚಂಡವಾದವೇಗವುಳ್ಳ, ಭಯಂಕರವಾದಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ, ಗರುಡನು ಅತ್ಯಂತಕೋಪ
ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಆಕಾಳಿಯನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಭಂಗಾರದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿರುವತನ್ನ ಎಡೆರೆಕ್ಕೆಯಿಂದ ಅವನಂ ಅಸ್ಥ
ಳಿಸಿಹೊಡೆದನು. ||೭|| ಆಕಾಳಿಯನು ಗರುಡನಪಕ್ಷದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದುದರಿಂದ ಅತಿಖಿನ್ನನಾಗಿ- ಆಗರುಡನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಕೂಡವಾದಾಗಿಯೂ ಅಗಾಧವಾದುದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಶಕ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆಯಮುನಾ

ಹ್ರಾಭಿಹತಃಕಾಳೀಯೋತಿವವಿಹ್ವಲಃ | ಪ್ರದಂವಿವೇಕಾಳಿಂದ್ರಾಸ್ತದಗಮ್ಯಂದುರಾಸದಮ್ || ೧೪ || ತತ್ತ್ವೈಕದಾ
ಜಲಚರಂ-ಗರುಡೋಭಕ್ಷ್ಯವಿರಾಪ್ತಮ್ | ನಿವಾರಿತಸೌಭರಿಣಾಪ್ರಸಹ್ಯಹೃದಿಹೇಹತೇ || ೧೫ || ವಿನಾಶ
ಸುಮುಖಿತಾತ್ಮಪ್ಪಾಪ್ಯಾದೀನಾಽಮಾನಪತೌಹತೇ | ಕೃಪಯಾಸೌಭರಿಃ ಪ್ರಾಹತತ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಮಾಚ
ರಃ || ೧೬ || ಅತ್ರಪ್ರವಿಶ್ಯಗರುಡೋಯದಿಮತ್ಸ್ಯಾಽಸಖಾದತಿ ಸಮ್ಯಗಪ್ರಾಣೈರ್ವಿಮುಚ್ಯತೇಸತ್ಯಮಿತ
ದ್ಭ್ರೂವೀಮ್ಯದಮ್ || ೧೭ || ತತ್ತ್ವಾಳಿಯಃಪರಂವೇದನಾನ್ಯಾಕಶ್ಚನಲಿಲಹಃ | ಅವಾತ್ಸೀದ್ಗರುಡಾದ್ಭೀತಃಕೃ
ವ್ಯನಚವಿವಾಸಿತಃ || ೧೮ || ಕೃಷ್ಣಂಹೃದಾದ್ವಿನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಂದಿ ವ್ಯಸಗ್ಗಂಧವಾಸನಮ್ | ಮಹಾಮಣಿಗ

ಆಗಮ್ಯಂ-ಪ್ರವೇಶಿಸಲಕಣ್ಯವಾಗಿಯೂ, ದುರಾಸದಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಕೂಡದ್ದು ಆದ, ಕಾಳಿಂದ್ರಾಃ ಯಮನಿಯ
ಹೃದಂ-ವಡುವನ್ನು, ವಿವೇಕ-ಹೊಕ್ಕನ್ನು || ೧೪ || ಏಕದಾ-ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ತತ್ರ-ಅಮಡುವಿನೊಳಗೆ, ಗರುಡಃ-ಗರುಡನು, ಹ್ರಾ
ಭಿತಃ-ಹಸಿದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಈಪ್ಸಿತಂ-ಅಪೀಕ್ಷಿತವಾದ, ಭಕ್ಷ್ಯಂ-ಭಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ಜಲಚರಂ-ಜಲಜಂತುವನ್ನು, ಸೌಭರಿಣಾ-ಸೌಭ
ವಿಯೆಂಬಮನಿಯಿಂದ, ನಿವಾರಿತೋಽ-ತಪಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದರೂ, ಪ್ರಸಹ್ಯ-ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ, ಅಹರತೇ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು || ೧೫ ||
ವಿನಾಶಮಾ-ವಿನಾಶಗಳಾಗೊಡೆಯನು, ಹತೇನತಿ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಸುಮುಖಿತಾ-ಬಹಳದುಃಖವುಂಟಾದ, ದೀನಾಃ-
ಹಿತವಾದ, ವಿನಾಶ-ಮತ್ಸ್ಯಗಳನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾನಿ-ನೋಡಿ, ಕೃಪಯಾ-ದಯೆಯಿಂದ, ಸೌಭರಿಃ-ಸೌಭರಿಮನಿಯು, ತತ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಂ-
ತತ್ರತ್ಯಕ್ಷ-ಅಮಡುವಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆಗಳಿಗೆ, ಕ್ಷೇಮಂ-ರಕ್ಷಣವನ್ನು, ಅಚರಣಃ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಪ್ರಾಹ-ಹೇಳಿದನು || ೧೬ ||
ಸಗರುಡಃ-ಅಗರುಡನು, ಅತ್ರ-ಈಮಡುವಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಿಶ್ಯ-ಹೊಕ್ಕು, ಮತ್ಸ್ಯಾಃ-ವಿನಾಶಗಳನ್ನು, ಖಾದತಿಯದಿ-ಭಕ್ಷಿಸಿದನಾದರೆ
ಸಹ್ಯಃ-ಆಗಲೇ, ಪ್ರಾಣೈಃ-ಹರಣಗಳಿಂದ, ವಿಯುಜ್ಯತೇ-ಬಿಡಲ್ಪಡುವನು (ಸಾಯುವನು) ಅಹಂ-ನಾನು, ಏತತ್-ಈಕಾಪವಚನ
ವನ್ನು, ಸತ್ಯಂ-ದಿಟವನ್ನಾಗಿ, ಬ್ರೂಮಿ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆನು, || ೧೭ || ಕಾಳಿಯಃಪರಂ-ಕಾಳಿಯನಾದರೋ, ತತೇ-ಆಕಾಪವಚನವ
ನ್ನು, ವೇದ-ತಿಳಿದನು ಅನ್ಯಃ-ಇತರನಾದ, ಲೀಲಿತಕಶ್ಚನ-ಸರ್ಪನೊಬ್ಬನೂ, ನ-ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಗರುಡಾತ್-ಗರುಡನದೆಯಿಂದ,
ಭೀತಃ-ಹೆದರಿದವನಾಗಿ, ಅವಾತ್ಸೀತ್-ಅಬ್ಬಿದ್ದನು, ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ವಿವಾಸಿತಃ-ಹೊರಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು || ೧೮ ||
ಪ್ರದಾತ್-ಮಡುವಿನದೆಯಿಂದ, ವಿವಿಷ್ಣಾಂತಂ-ಹೊರಟುಬಂದತಾ, ದಿವ್ಯಸಗ್ಗಂಧವಾಸನಂ-ದಿವ್ಯ-ಪೇವೆಯೋಗ್ಯವಾದ,

ನನಿಯ ಮಡುವಂ ಹೊಕ್ಕನು. || ೧೪ || (“ಆ ಯಮಾನಿಯಮಡುವುಗರುಡನಿಗೆ ಎಂತು ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ಯಲಕಣ್ಯವಾಗಿಹು
ದೇ?” ಎಂದಲ್ಲಿ ಕಾರಣವಂ ನುಡಿಯುವನೆಂತೆನಿ-) ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂದುಸಮಯಮೊಳು ಗರುಡನು
ಆಯಮಾನಾದಿಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಭಕ್ಷಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಒಂದು ವಿನಾಶ
ನ್ನು ಕಂಡು, ಸೌಭರಿಮನಿಯಿಂದ ಅಪಹರಿಸ ಬೇಡವೆಂದು ಅಡ್ಡಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಾದಹಸಿವಿನಂ ಬಳಲಿ
ದವನಾದುದರಿಂದ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಮತ್ಸ್ಯವನ್ನೇ ಅಪಹರಿಸಿದನು. || ೧೫ || ಸಮಸ್ತಮತ್ಸ್ಯಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾ
ದ ಅಮಾಹಾಮತ್ಸ್ಯನು ಗರುಡನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲು ಆಗ ಅತಿದುಃಖದಿಕ್ಕೂಡಿದವಾಗಿಯೂ ದೀನಗಳಾಗಿ
ಯೂ ಇರುವ ಮಿಕ್ಕವಿನಾಗಳುನೋಡಿ, ದಯೆಯುಂಟಾದ ಸೌಭರಿಯೆಂಬನುಕಾಮನಿಯು ಅವಿನಾಶಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇ
ಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನಾಗಿ ಈರೀತಿಯಿರುತ್ತಿದನು. ಅದೆಂತೆನಿ- || ೧೬ || ಗರುಡನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈಯಮಾನಾದಿ
ಯಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ವಿನಾಶಗಳಂಕಂಡವನಾದರೆ ಅವನು ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದವನಾಗುವನು ಈಯ
ಧಮ ಸತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿರುವೆನು. || ೧೭ || ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಸೌಭರಿಮನಿಯಿಂದ ಗರುಡನಿಗೆ ಕೊಡ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಪವನ್ನು ಕಾಳಿಯನೋರಿಸಿ ಬಲ್ಲವನು ಮತ್ತೊಂದುಸರ್ಪಮೆಯದು. ಆಕಾರಣದಿಂದ ಗರುಡನದೆಯು
ಭಯಪಟ್ಟ ಆಕಾಳಿಯನು ಅಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೂವಾಸಂಗೆಯ್ದು, ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮರಳಿ ರಮಣಕದ್ವೀಪವ
ನೆಯ್ದಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. || ೧೮ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿಯನು ಕೃತಾರ್ಥನಂಗೆಯ್ದು ಆ ಯಮಾನಾನ್ನದಿಯ ಮಡುವಿನ
ನೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ, ದಿವ್ಯಗಳಾದ ಮಾಲ್ಯಗಳೂ ಗಂಧವೂ ದುಕ್ಕೂಲಂಗಳೂ ಉಳ್ಳ, ಮತ್ತು ಅನ

ಣಾಕೀರ್ಣಂ ಜಾಂಬೂನದಪರಿಪ್ಪತ್ತಮ್ || ೧೩ || ಉಪಲಭ್ಯೋತ್ಥಿತಾಸ್ಸ ರೈಲಬ್ಧಪ್ರಾಣಾಽವಾಸವಃ | ಪ್ರ
ಮೋದನಿಭೃತಾತ್ಮನೋಗೋಪಾಂಪ್ರೀತ್ಯಾಭಿರೇವಿರೇ || ೧೪ || ಯಶೋದಾ ರೋಹಿಣೀನಂದೋಗೋಪ್ಯೋಗೋಪಾತ್ಮ
ಕಾರವ | ಕೃಷ್ಣಂ ಸನಿತೈಲಬ್ಧಿಹಾಽನುಲಬ್ಧಮನೋರಥಾಃ || ೧೫ || ರಾಮಶ್ಚಾಚ್ಯುತಮಾಲಿಂಗ್ಯ ಜಹಾ ಸಾ
ಸ್ಯಾನುಭಾವಸಿತ್ | ನಗಾಗಾಪೋವೃಷಾವತ್ಸಾಲೈಃ ಪರಮಾಂಮುದಮ್ || ೧೬ || ನಂದಂ ವಿಪ್ರಾ ಸ್ಸಮಾಗಮ್ಯ
ಗುರವಸ್ತು ಕಳತ್ರಕಾಃ | ಉಚಾಸ್ತ ಕಾಳಿಯಗ್ರನೋದಿಷ್ಟಾ ಮುಕ್ತಸ್ತವಾತ್ಮಜಃ || ೧೭ || ದಹಿದಾನಂದ್ವಿ
ಜಾತೀನಾಂ ಕೃಪ ನಿರ್ಮುಕ್ತಹಿತವೇ | ನಂದಃ ಪ್ರೀತಮನಾರಾಜಃ ಗಾನ್ಸುವೃಂ ತವಾದಿಕತೆ || ೧೮ || ಯಶೋ

ಸ್ರಕ್-ಪುಷ್ಪಕಾರವೂ, ಗಂಧ-ಪರಿಮಳವೂ, ವಾಸನಂ-ವಸ್ತ್ರವೂ ಉಚ್ಚಂತಾ, ಮಹಾಮಣಿಗಣಾಕೀರ್ಣಂ-ಮಹಾಮಣಿ-ದೊಡ್ಡರೆ
ತ್ವಗಳ, ಗಣ-ಪುಂಜದಿಂದ, ಆಕೀರ್ಣಂ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದಂತಾ, ಜಾಂಬೂನದ-ಪರಿಪ್ಪತ್ತಂ- ಜಾಂಬೂನದ-ಜಂಬೂನದ
ಯಕ್ಷಿಣುಟ್ಟಿದಂಗಳಾದದೊಡವೆಗಳಿಂದ, ಪರಿಪ್ಪತ್ತಂ- ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದಂತಾ, ಕೃಷ್ಣಂ ಸನ್ನ || ೧೩ || ಉಪಲಭ್ಯ- ಕೋಡಿ,
ಲಬ್ಧಪ್ರಾಣಾಃ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಪ್ರಾಣವುಳ್ಳ, ಅನವವ-ಅಪಾನಾದಿವಾಯುಗಳಹಾಗೆ, ಉತ್ಥಿತಾಃ- ಎದ್ದವರಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಮೋದನಿ
ಭೃತಾತ್ಮಾನಃ-ಪ್ರಮೋದ-ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷದಿಂದ, ನಿಭೃತ-ತುಂಬಿದ, ಆತ್ಮಾನಃ-ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ, ಸರ್ವೋಗೋಪಾಃ- ಗೋಪ
ಕರೂ, ಪ್ರೀತ್ಯಾ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಅಭಿರೇವಿರೇ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದರು || ೧೪ || ಕಾರವ-ಕುಗುಕುಲದ ಮಗವಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ ಯಶೋದಾ-
ಯಶೋದೆಯೂ, ರೋಹಿಣೀ-ರೋಹಿಣಿಯೂ, ನಂದಃ-ನಂದಗೋಪನೂ, ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೋಪ್ತಿಯರೂ, ಗೋಪಾತ್ಮ-ಗೋಪರೂ,
ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣ ಸನ್ನ, ಸರ್ವೋತ್ಕರೂಂದಿ, ಲಬ್ಧೇಹಾಃ-ಲಬ್ಧ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಈಹಾಃ-ಚೇಷ್ಟೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಲಬ್ಧಮನೋರಥಾಃ-
ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳವರು, ಅನು-ಅದರು || ೧೫ || ರಾಮಶ್ಚ-ಬಲರಾಮನಾದರೂ, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಷ್ಣ ಸನ್ನ, ಅಲಿಂಗ್ಯ-ಅಪ್ಪಿ
ಕೊಂಡ, ಅಸ್ಯ-ಈ ಕೃಷ್ಣನ, ಅನುಭಾವವಿತ್-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾದ್ದರಿಂದ, ಜಹಾ-ನಕ್ಕನು || ೧೬ || ಸಕಳ
ವೃಷಾಃ-ಎತ್ತರಗಳು, ವತ್ಸಾಶ್ಚ-ಕರುಗಳೂ ಕೂಡ, ಪರಮಾಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಮುದಂ-ಆನಂದವನ್ನು, ಲೇಖೀ-ಪಡೆದರು || ೧೭ || ಸಕಳ
ತ್ರಕಾಃ-ಸಕಳ ತ್ರಿಕುಂಬರಾದ, ಗುರವಃ-ದೊಡ್ಡವರಾದ, ವಿಪ್ರಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಸಮಾಗಮ್ಯ-ಬಂದು, ತೇ-ಅವರು, ಕಾಳಿಯಗ್ರಸ್ತಃ-
ಕಾಳಿಯ ಸರ್ವನಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಆತ್ಮಜಃ-ಮಗನು, ದಿಷ್ಟಾ-ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ, ಮುಕ್ತಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು || ೧೮ ||
ಕೃಷ್ಣ ನಿರ್ಮುಕ್ತಹಿತವೇ-ಕೃಷ್ಣನು ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ-ವಿಪ್ರರಿಗೆ ದಾನಂ-ದೇಯದ್ರವ್ಯವನ್ನು, ದೇಹಿ-ಯಥಾವಿಧಿ
ಯಾಗಿ ಕೊಡು, ಎಂದು, ನಂದಂ-ನಂದನನ್ನು ಕುರಿತು, ಉಚಾ-ನುಡಿದರು || ೧೯ || ರಾಜಃ-ಅರಸೇ! ತವಾ-ಆಗ, ಪ್ರೀತಮನಾಃ-ಸಂತುಷ್ಟ
ಹೃದಯನಾದ, ನಂದಃ-ನಂದನು, ಗಾಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ಸುವರ್ಣಂ-ಭಂಗಾರವನ್ನೂ, ಅದಿಕತ-ಕೊಟ್ಟನು || ೧೮ || ಮಹಾಭಾಗಾ-

ರ್ವ್ಯಗಲಾದ ರತ್ನ ಸಮೂಹಗಳಿಂದಲೂ ಸುವರ್ಣಾಭರಣಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರವ
ನಂ || ೧೩ || ಪುನಶ್ಚ ಹೊಂದಿ ಆಗೋಪಾಲಕರಿಲ್ಲರೂ ಪುನಃ ಪಾಣಿಗಳಿಂದ ಪಡೆದಿರ್ದ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಂತೆ ಎದ್ದು, ಆನಂ
ದದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಕೃಷ್ಣನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡರು || ೧೪ || ಮತ್ತು ಆಗ ಯಶೋ
ದಾದೇವಿ ರೋಹಿಣೀದೇವಿ ನಂದಗೋಪನು ಮಿಕ್ಕ ಗೋಪಸ್ತ್ರಿಯರು ಗೋಪಾಲಕರು ಸಹ ಮರಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಪಡೆದು ಚೇಷ್ಟೆಗಳೊಡಗೂಡಿ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೋರಥವುಳ್ಳವರಾದರು || ೧೫ || ಮತ್ತು ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಈ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಭಾವವು ತಿಳಿದವನಾದುದರಿಂದ ನಕ್ಕನು ಮತ್ತು ಆಯಮಾನಾತೀರದಲ್ಲಿರುವ
ವೃಕ್ಷಗಳು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಕಾಳಿಯನ ವಿವಜ್ಜಾಲಿಸಿದೊಡಗಿ ದನಾದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ವೃ
ದ್ಧಿಯನ್ನೊಪ್ಪಿದವು. ಮತ್ತು ಆಕೃಷ್ಣನು ಪಡೆದು ಪರಮಾನಂದವುಳ್ಳವನಾದವು || ೧೬ || ಅಮೇಲೆ ಗುರುಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣರು ತನ್ಮಾತಮ್ಯ ಪತ್ನೀಪುತ್ರರಿಂಕೂಡಿ ನಂದಗೋಪನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಎಲೈ, ನಂದನೇ! ಕಾಳಿಯವೆಂಬ ಮಹಾಸರ್ಪ
ದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನು ಅದೃಷ್ಟವಶದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟನು || ೧೭ || ‡ ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹ
ದಿಂದ ಕೊಡತಕ್ಕ ದ್ರವ್ಯವು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವವಾಗೆಂದು ನುಡಿದರು. ಆಗ ಆನಂದಗೋಪನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣರ ವಚನವು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಗೋವುಗಳಂ ಸುವರ್ಣಂಗಳಂ ಸಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊ
ಟ್ಟನು. ‡ || ೧೮ || ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಮಹಾಭಾಗ್ಯಕಾಲಿಯಾದ ಯಶೋದಾ ದೇವಿಯು ನಷ್ಟ ಪ್ರಾಯ

ದಾಚಮಹಾಭಾಗಾನವ್ಯಲಬ್ಧಪ್ರಜಾಸತೀ|ಪರಿವ್ಯಜ್ಯಾಂಕಮಾರೋಪ್ರಮುಮೋಚಾಶು|ಕಣಾ೯ಬಹೋ೯ |
ತತಶ್ಚಸ್ತಂಗತೇಭಾನ್ಕೃಷ್ಣೋವಾಸಮಕಲ್ಪಯತ | ಸರಾಮಸ್ಸಹಗೋಪಾಲೋಮಾತ್ರಾಪಿತಾಸಗೋಧ
ನಃ||೧೦|| ತಾಂರಾತಿಂತ್ರಾಜೀಂದ್ರಕ್ಷುತ್ಪ್ರಾಭ್ಯಾಂಶ್ರಮಕರ್ಷಿತಾಃ | ಉಷುರ್ವಜ೯ಕಸೋಗಾವೋ
ಕಾಳಿಂದ್ಯಾಉಪಕೂಲತಃ ||೧೧|| ತದಾಶುನಿಪಿನೋದ್ಧೂತೋದವಾಗ್ನಿಸ್ಸರ್ವತೋವ್ರಜಮ್ |ಸುಪ್ತಂನಿಶೀಥ೯
ವೈತ್ಯಪ್ರದಗ್ಧಮುಪಚಕ್ರಮ್||೧೨|| ತತಉತ್ಥಾಪಯಸಂಭ್ರಾಂತಾದಹ್ಯಮಾನಾವ್ರಜ೯ಕಸಃ|ಕೃಷ್ಣಂಯ
ಯುಸ್ತಶರಣಂಮಾಯಾಮನುಜವಿಾಶ್ವರಮ್ ||೧೩|| ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣಮಹಾಭಾಗಹರಾಮಾಂತವಿಕ್ರಮ್|

ಹೆಚ್ಚುಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳ, ಯಶೋನಾಚ-ಯಶೋದೆಯೂಕೂಡ, ನವ್ಯಲಬ್ಧಪ್ರಜಾಸತೀ-ನವ್ಯ-ನಾಶವಾಗಹೋಗಿವೆ, ಲಬ್ಧ-ಮರ
ಳಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಪ್ರಜಾಸತೀ-ಸಂತಾನವೃಕ್ಷವಳಂತಾಗಿ, ಪರಿವ್ಯಜ್ಯ- (ಕೃಷ್ಣನನ್ನು)ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅಂಕಂ- ತೋಡಯ ನ್ನು, ಆ
ರೋಪ್ಯ-ವಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಹೋ-ಹಲವಾದ, ಅಶ್ರುಕಣಾ೯-ಕಂಕೀರತೊಟ್ಟುನಳಿಸ್ಸ, ಮುಮೋಚ-ಬಿಟ್ಟುಳು||೧೦||ತತಶ್ಚ-ಆಮೇ
ಲಾದರೋ, ಭಾನ್-ಸೂರನು, ಅಸ್ತಂ-ಆದರ್ಶನವನ್ನು, ಗತೇಸತಿ-ಹೊಂದಿದವನಾಗುತ್ತಿರಲು, (ಕಾಣಿಸದೇಹೋಗುತ್ತಲೂ)
ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸರಾಮಃ-ರಾಮನಿಂಸಹಿತನಾಗಿ, ಸಹಗೋಪಾಲಃ-ಸಂಗಡುರುವಗೋಪಾಲಕರುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸಗೋಧನಃ-ಗೋ
ವುಗಳೆಂಬಧನಗಳೆಂಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಮಾತ್ರಾಪಿತಾಸಹ-ತಾಯಿಯೊಡನೆಯೊತಂದೆಯೊಡನೆಯೊ, ವಾಸಂ-ಬಿಡದಿಯನ್ನು, ಅಕಲ್ಪ
ಯತೆ-ಅಲ್ಲಿಯೇವಿರ್ದಿಡಿಸಿದನು||೧೦||ರಾಜೀಂದ್ರ-ಅರಸರಲ್ಲಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಹ್ವತ್ಪ್ರಾಭ್ಯಾಂ-ಹಸಿವಿನಿಂದಲೂ ನಿರದಶಕೆ
ಯಿಂದಲೂ, ಶ್ರಮಕರ್ಷಿತಾಃ-ಆಯಾಸದಿಂದಬಳಸಿಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ವ್ರಜ೯ಕಸಃ-ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳೂ, ಗಾವಃ-ಗೋವುಗಳೂ, ಕಾ
ಳಿಂದ್ಯಾಃ-ಯಮುನೆಯ, ತತ್ರ-ಆ, ಉಪಕೂಲತಃ-ತಡೆಯಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ, ತಾಂರಾತಿಂ-ಆರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ಉಷುಃ-ವಾಸಂಗೆಯ್ದರು||೧೧||
ತದಾ-ಆಗ, ಆಶು-ಬೇಗನೆ, ನಿಪಿನೋದ್ಧೂತಃ-ನಿಪಿನ-ಹೆಗ್ಗಾಡಿನಿಂದ, ಉದ್ಧೂತಃ- ಎರಚಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದ, ದವಾಗ್ನಿಃ- ಕಾಳ್ಕಿಚ್ಚು,
ನಿಶೀಥಃ-ಅರ್ಧರಾತ್ರದಲ್ಲಿ, ಸುಪ್ತಂ-ನಿದ್ದೆಗೆಯ್ದುತಿರುವ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಗೋಪಾಲಸಂಘವನ್ನು, ಸರ್ವತಃ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಆವೃತ್ಯ-ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಪ್ರದಗ್ಧಂ-ಸುಡುವುದಕ್ಕೆ, ಉಪಚಕ್ರಮೇ-ಅರಂಭಿಸಿತು||೧೨|| ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ಉತ್ಥಾಪಯ- ಎದ್ದು,
ಸಂಭ್ರಾಂತಾಃ-ಧ್ರುಮಗೊಂಡವರಾದ, ದಹ್ಯಮಾನಾಃ-ಸುಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವರಾದ, ತೇವ್ರಜ೯ಕಸಃ-ಆಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳು, ಕೃಷ್ಣಂ-
ಜಗನ್ನಿ ಯಾಮಕನಾದರೂ, ಮಾಯಾಮನುಜಂ-ಮಾಯೆಯಿಂದಮನುಷ್ಯನಾಗಿರವ, ಕೃಷ್ಣಂ- ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಶರಣಂ- ರಕ್ಷಕನನ್ನಾ
ಗಿ, ಯಯುಃ-ಹೊಂದಿದರು ||೧೩||ಮಹಾಭಾಗ-ಮಹಾಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಕೃಷ್ಣನೇ! ಅಮಿತವಿಕ್ರಮ-ಅಳಿ
ಯಲ್ಪಡದಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, ಹೇರಾಮ! ಎಲೈಬಲಭದ್ರನೇ! ಘೋರತಮಃ-ಅತಿಭಯಂಕರವಾದ, ಅಧವಾಬಹಕೂಗ್ರವಾದ, ವಿಷಃ-

ನಾದ ಪುತ್ರನು ಪುನಃ ಪಡದವಳಾಗಿ ತನ್ನ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತೋಡೆಯ ಮೇಲೆಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಪ್ಪಿಕೊಂ
ಡು ಅಮಿತಗಳಾದ ಆನಂದ ಬಾವ್ವಬಿಂದುಗಳಂತೆ ಬಿಟ್ಟಳು. ||೧೦|| ‡ ಆಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಮಾನಂ ಹೊಂ
ದುತಲೂ ಕೃಷ್ಣನು ರಾಮನಿಂದಲೂ ತಾಯಿಳಂದೆಗಳಿಂದಲೂ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದಲೂ ಗೋವುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ
ವನಾಗಿ ಇವ್ದನು. ‡ ||೧೧|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಗೋವುಗಳು ಗೋಪಾಲಕರು ಸಹ ಆರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯಮುನಾತೀರದೊ
ಳು ಹಸಿವಿನಿಂದಲೂ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಶ್ರಮದಿಂದಲೂ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ದರು ||೧೧|| ಆಗ ವನದಲ್ಲಿ
ಅತ್ಯಂತವೇಗಯುಕ್ತವಾದ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚು ಅರ್ಧರಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಮುನಾತೀರದೊಳು ನಿದ್ದೆ
ಗೆಯ್ದುತಿರುವ ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರಂ ಸುತ್ತಲೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಡತೊಡಗಿತು. ||೧೨||ಆಮೇಲೆ ಗೋ
ಕುಲವಾಸಿಗಳಾದ ಆಜನರೆಲ್ಲರೂ ದವಾಗ್ನಿಯಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಡುವರಾದುದರಿಂ ಬೇಗದಿಂದಿದ್ದು, ಮಾಯೆಯಿಂ ಮನುಷ್ಯ
ರೂಪವಂ ತಾಳಿಯಿರುವ ಈ ಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಶರಣಹೊಂದಿದರು ||೧೩|| ಅದಂತೆನೆ- ಮಹಾಭುಜವುಳ್ಳ ಎಲೈ,
ಕೃಷ್ಣನೇ! ಅಪರಿಮಿತಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ ರಾಮನೇ! ಅತಿಭಯಂಕರವಾದದವಾಗ್ನಿಯು ನಿನ್ನ ವ ಕಾದನಮ್ಮಂ ನುಂಗು

ಎಷನಿ ಉತಮೋಮ್ಯುಸಾ ವಕಾಃಗ್ರಸತೇನಃ ||೨೪|| ಸುಮಸ್ತರಾತ್ಸ್ಯಾನ್ಯೇಪಾಕೀಕಾಲಾಗ್ನಿಸ್ಸುಹೃ
ದಃಪ್ರ ಭೋನಕಕ್ಷಮಸ್ತ್ವಚ್ಚರಣಂಂತ್ಯಕ್ತಮಕುತೋಭಯಮ್ || ೫||೪ತ್ಥಸ್ವಜನವೈಕ್ಲಬ್ಯಂನೀ
ಹ್ರೈಜಗದೀಶ್ವರಃ|ತಮಗ್ನಿಮುಪಿಬತ್ತೀವ್ರಮನಂತೋನಂತಕಸ್ತಿಧ್ಯತೆ ||೨೬||

| ಇತಿ ಶ್ರೀವ.ದಾಭಗವತೇ- ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ- ಸುಪ್ತವಶೋಧ್ಯಾಯಃ |

ಈ, ಮ್ಯುಕಿ-ಬೆಂಕಿಯು, ತಾವಕಾಃ-ನಿನ್ನವರಾವ, ಸಃ-ಸಮ್ಯುನ್ನು, ಗ್ರಸತೇಹಿ-ನುಂಗುತೆಲಿರುವದಲ್ಲವೋ ||೨೪|| ಪ್ರಭೋ-ಸಮರ್ಥ
ನಾದವನೇ| ಸುಮಸ್ತರಾತ್-ದಾಂಟಲಕಕ್ಯವಾದ, ಕಾಲಾಗ್ನೇ- ಮೃತ್ಯುರೂಪವಾದಬೆಂಕಿಯದನೆಯಿಂದ, ಸುಹೃ-ಮಿತ್ರರಾಗಿ
ಯೂ, ಸ್ವಾಹ-ತನ್ನವರಾಗಿಯೂಇರುವ, ಸಃ-ಸಮ್ಯುನ್ನು, ಪಾಕಿ-ಪಾಲಿಸು! ಅಕುತೋಭಯಂ- ಯಾವುದರವನೆಯಿಂಥಲೂಭಯವಿ
ಲ್ಲದೆ, ತ್ವಚ್ಚರಣಂ-ನಿನ್ನಪಾದವನ್ನು, ಸಂತ್ಯಕ್ತಂ-ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ-ನಕಕ್ಷು ಮು-ಕಕ್ಷರಾಗಲೆವು ||೨೫|| ಅನಂತಃ-ನಾಶವಿಲ್ಲದವನೂ,
ಅನಂತಕಸ್ತಿಧ್ಯತೆ-ನಿತ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನೂಆದ, ಜಗದೀಶ್ವರಃ-ಲೋಕಪತಿಯಾದಕೃಷ್ಣನು. ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ಸ್ವಜನವೈ
ಕ್ಲಬ್ಯಂ-ಸ್ವಜನ-ತನ್ನವರ, ವೈಕ್ಲಬ್ಯಂ-ಜಯಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು, ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ತೀವ್ರಂ-ಕ್ರೂರವಾದ, ತಮಗ್ನಿ- ಆಕಾಡ
ಕಿಚ್ಚನ್ನು, ಅಥವಾ, ತೀವ್ರಂ-ಜೀಗಕೆ, ಅಪಿಬತ್ತೀ-ಕೂಡಿಸು ||೨೬||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪಾದಾರ್ಪಣೋಪನಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ-ಸುಪ್ತವಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ತ್ತಿವೆ. ||೨೪|| ಎಲೈ, ಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ದಾಂಟಲಕಕ್ಯವಾದ ಮೃತ್ಯುರೂಪವಾಗಿರುವ ಈ ದವಾಗ್ನಿಯದನೆಯಿಂದ ಮಿತ್ರರಾದ ನಮ್ಮಂಗಳಹು || ಯಾರಿಂದಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲವೇ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವಂ ಬಿಡುವವಕ್ಕೆ ನಾ
ವುಸಮರ್ಥರಲ್ಲವೆಂದು ಹೀಗೆ ಕರಣಹೊಂದಿದರು. ||೨೫|| ಸ್ವಜನ ದೈನ್ಯವೆನೋಡಿ ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ
ನಾದ ಅನಂತಕಸ್ತಿಗಳಂ ಧರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯು ಅವರಂ ರಕ್ಷೆ ಸಲೋಸುಗ ಅತ್ಯಂತತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಆದ
ವಾಗ್ನಿಯಂ ಪಾನಂಗೆಯ್ದನು. ||೨೬|| ||೨೭||

ಇಂತು ಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿತಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತವಃ||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸು|| ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿದೆ ದಶಮಸ್ಕಂಧವೋಳು ಹದಿನೇಳನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

|| ಗ್ರೀಷ್ಮರೂಪೋನಪಾರಂಭಃ ||

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ || ಅಧ್ಯಕ್ಷೈವೈವಿವೃತೋಪಾಧಿಮುಖಿತಾತ್ಮಭಿಃ | ಅನುಗ್ರೀಯಮಾನೋನೈವೈವಿವೃತಃ
 ಒಂಗೋಕುಲವಂಶೀತಃ ||೧|| ಪ್ರಜೀವಿಸ್ತೀಡತೋರಮಗೊಪಾಲಕೃದ್ಯಮ ಯಯಾ | ಗ್ರೀಷ್ಮೋನಾಮರುರ
 ಭವಂತಿ ತಪ್ರರೂಪಾಶರೀಣಾಕೌ || ೨ || ಸಚ್ಚಂದ್ರಾ ವನಗುಣೈರ್ದೃಶಂತಹವಲಕ್ಷಿತಃ | ಯತ್ರಾಸ್ತೇಭಗ
 ವಾಸಃಪ್ರಾಪ್ತವಾ ಮೇಣಸಹಕೇವಃ || ೩ || ಯತ್ರಬರ್ಯುರನಿಹಾರ್ಯದನಿವೃತ್ತಸ್ವನುಬ್ಲಿಕಮ್ | ಶಕ್ಯತೆ
 ಚೈಕಕೈರ್ವಾಪ್ತವಾದ್ರಮಮಣ್ಡಲಮಣ್ಡಿತಮ್ || ೪ || ಸರಿತ್ಸರಸ್ರಸ್ರವಣೋರ್ವಿವಾ ಯುನಾಕಲ್ಪಾರಕಂ

೧೪೬ಧ್ಯಾಯಪ್ರತಿಪದವಿಕೆ.

[ಶಕಮಚನವು] ಅಧ-ಆವೇಶ, ಛೇತಿಭಿಃ-ಬಂಧುಗಳಿಂದ, ಪರಿವೃತಃ-ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೈವಲ್ಯನು, ಮುದಿತಾತ್ಮಭಿಃ-
 ಸಂತೋಷವುಂಟಾದಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಿಂದ, ಅನುಗ್ರೀಯಮಾನಃ-ಅನುಸರಿಸಿಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಗೋಕುಲವಂಶೀತಃ-ಗೋ
 ಕುಲ-ಗೋವುಗಳಿಂದಿರುವ, ಮಂಡಿತಃ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು ಗಿಯೂ, ಪ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು, ಅವಶತೆ-ಹೊಕ್ಕನು ||೧||
 ಪ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಗೋಪಾಲಭವ್ಯಮಾಯಯಾ-ಗೋಪಾಲ-ಪರುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಿಕೆಯೆಂಬ, ಭವ್ಯ-ನಿವವುಳ್ಳ, ಮಾಯಯಾ-
 ಮಾಯೆಯಿಂದ, ಏವಂ-ಈಗ, ವಿಸ್ತೀಡಿತೋಸ್ಸತೋಃ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರೂಪದಲ್ಲಿರುವವರಾಗಲಿ, ಶರೀಣಾಂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ, ನಾತಿಪ್ರೇ-
 ಯಾ-ಅತಿಪ್ರಿಯವಲ್ಲವ, ಗ್ರೀಷ್ಮೋನಾಮ-ಗ್ರೀಷ್ಮವೆಂಬುದನ್ನಿಧನವಾದ, ಋತಃ-ಕಾಲವು, ಅಭವತೆ-ಉಂಟಾಯಿತು ||೨|| ಸಚ್ಚ-
 ಆಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲವಾದರೋ, ಬೃಂದಾವನಗುಣೈಃ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯದನುಗುಣಗಳಿಂದ, ವನಂತಚವ-ವನಂತಕಾಲದಹಾಗೆ, ಲಕ್ಷಿತಃ-ನೋ
 ಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು. ಯತ್ರ-ಯಾವುದರಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಭಗವಾ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾಗಿರುವ, ಕೇಶವಃ-ಕೃಷ್ಣ
 ನು, ರಾಮೇಣಸಹ-ಬಲರಾಮನೊಡನೆ, ಆಸೇ-ಇರುವನೋ ||೩|| ಯತ್ರ-ಯಾವುದರಲ್ಲಿ, ರೀಡ-.. ರಿಕ್ಷಿಕಂ-ನಿರ್ದುರ
 ಪ್ರವಾಹಗಳ, ನಿಹಾರ್ಯದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ, ನಿವೃತ್ತ-ಅಡಗಿವ, ಸ್ವನ ಕಲ್ಪಗಳಿಲ್ಲ, ರಿಕ್ಷಿಕಂ-ಕರೋರವಾಗಿಕೊಂಡವನಂಥವುಗಳಿಂ-
 ಭಂತಾ, ಶಕ್ಯತೆ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ತಚೈಕಕೈಃ-ತೆ-ಅಪ್ರವಾಹಗಳ, ಶೀಕರೈಃ-ನೀರಂತಂತರುಗಳಿಂದ, ಜಪ್ಯ-ನೇಮಿಸಲ್ಪಡುವ,
 ದ್ವನವಂಡಲ-ಗಿಡಗಳಿಗಂಪಿನಿಂದ, ವಂಡಿತಂ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಾ ||೪|| ಕಲ್ಪಾರ.. ಹಾರಿಣಾ-ಕಲ್ಪಾರ-ಸೌಗಂಧಿಕಪುಷ್ಪಗಳ,
 ಕಂಜ-ತಾವರೆಗಳ, ಉಲ್ಪಲ-ನೈದಿಲಿಗಳ, ರೇಣು-ಪುಪ್ಪುಡಿಗಳನ್ನು, ಹಾರಿಣಾ-ತರುತಲಿರುವ, ಅಧವಾ-ರೇಣು-ಪುಪ್ಪುಡಿಗಳಿಂದ, ಹಾ

|| ೧೪೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ||

ಶ್ರೀಧೀಯಶ್ಲೋಕ || ಅಪ್ಪಾದಕೇತತೋಗ್ರೀಷ್ಮೇ ವಸಂತಗುಣಲಕ್ಷೀ | ಅಪಾತಯದ್ಬಲೇ ನಾಲಂಪು |
 ಲಂಬಂಲೀಲಯಾಹರಿಃ || ೨ || ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗ್ರೀಷ್ಮರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನಿಂದ ಪ್ರಲಂ
 ಬನೆಂಬ ಅಸುರನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನೆಂಬ ಅರ್ಥವಂ ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನು-
 ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸುತುಪ್ಪಚಿತ್ತರಾದ ಬಂಧುಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ
 ಶ್ಲಾಘನಂಗೈಯಲ್ಪಡುತ್ತ ಗೋನಮೂಹಗಳಿಂದಲಂಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗೋಕುಲವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ||೧|| ಹೀಗೆರಾಮಕೃಷ್ಣ
 ರು ಗೋವುಗಳಂಪಾಲಿಸುವ ನೆವವುಳ್ಳ ಮಾಯೆಯಿಂದ ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರಲು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ
 ವಿವ್ಯವಿಲ್ಲವೇ ಇರಾವ ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲಬಂತು. ||೨|| ಭಗವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನು ಒರಾವನೊಡಗೂಡಿ ಯಾವಬೃಂದಾವನ
 ನದಲ್ಲಿ ವಾಸುಗೈಯತಲಿಪನೋ ಆಬೃಂದಾವನದ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಆತೀಕ್ಷಣವಾದ ಗ್ರೀಷ್ಮಖುತುವುಕೂಡ ಜನರಿ
 ಗೆವಸಂತರ್ತುವಿನಂತೆ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ||೩|| ಯಾವಗ್ರೀಷ್ಮತುಗವಿನಲ್ಲಿಯೂಕೂಡ ಯಾವಬೃಂದಾವನವು ಜಲಪ್ರವಾ
 ಹಗಳ ಆತೀಕ್ಷಣವದಿಂದ ಛಾದನಂಗೈಯಲ್ಪಟ್ಟ ಧ್ವನಿಗಳುಳ್ಳಚಿಮ್ಮಂಡಗಳೆಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕೀಟಂಗಳುಳ್ಳಂತಾದ್ದಾಗಿ
 ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಆಜಲಪ್ರವಾಹಗಳಿಲ್ಲತುಂತರುಗಳಿಂದ ರಸವತ್ತಾಗಿರುವ ವೃಕ್ಷಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂ
 ತಾದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವುದೋ; ಅಂತಾ ಬೃಂದಾವನದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಗ್ರೀಷ್ಮಖುತುಕೂಡ ವಸಂತರ್ತುವಿನಂತೆ ಕಾಣ
 ಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ||೪|| ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತಹಸುರಾಗಿರುವ ತೃಣಗಳಿಂವ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಯಾವ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಾರಕುಮಾದ

ಜೋತ್ಸಲರಣುಪಾರಿಣಾ | ನವಿದ್ಯತೇಯತ್ರ ವನಕಸಾಂದವೋದಾಭವಹ್ಯರ್ಕಭವೋತಿಶಾದ್ಯತೆ ||೪|| ಅ
ಗಾಧತೋಯಹ್ರದಿನೀತಟೀರ್ವಿಂಭದ್ರವತ್ಪುರೀಪ್ರಾಪ್ತವೃಣೈಸ್ಸಮಂತಃ | ನಯತ್ರ ಜಣ್ಡಾಂಶುಕರಾ
ವಿಷೋಲ್ಪಣಾಭುವೋರನಂತಾದ್ಯತೀತಂವಿಗೃಹ್ಯತೆ ||೫|| ವನಂಕುಸುಮಿತಂಶ್ರೀಮನ್ನ ದಚ್ಚಿತ್ರಮೃಗದ್ವಿಜ
ಮ | ಗಾಯನ್ಯಯೂರಭ್ರಮರಂಕೂಜತೋಕಲಸಾರಸಮ್ ||೬|| ಕ್ರೀಡಿಸ್ಯಮಾಣಸ್ತತ್ಪ್ರಜ್ಞೋಭಗವಾಕ್
ಬಲಸಂಯುತಃ | ವೇಣುವಿರಣಯಂ ಗೋಪೈರ್ಲೋಧನೈಸ್ಸವೃತೋವೀತ ||೭|| ಪ್ರವಾಳಬರ್ಹಸ್ತಬಕ

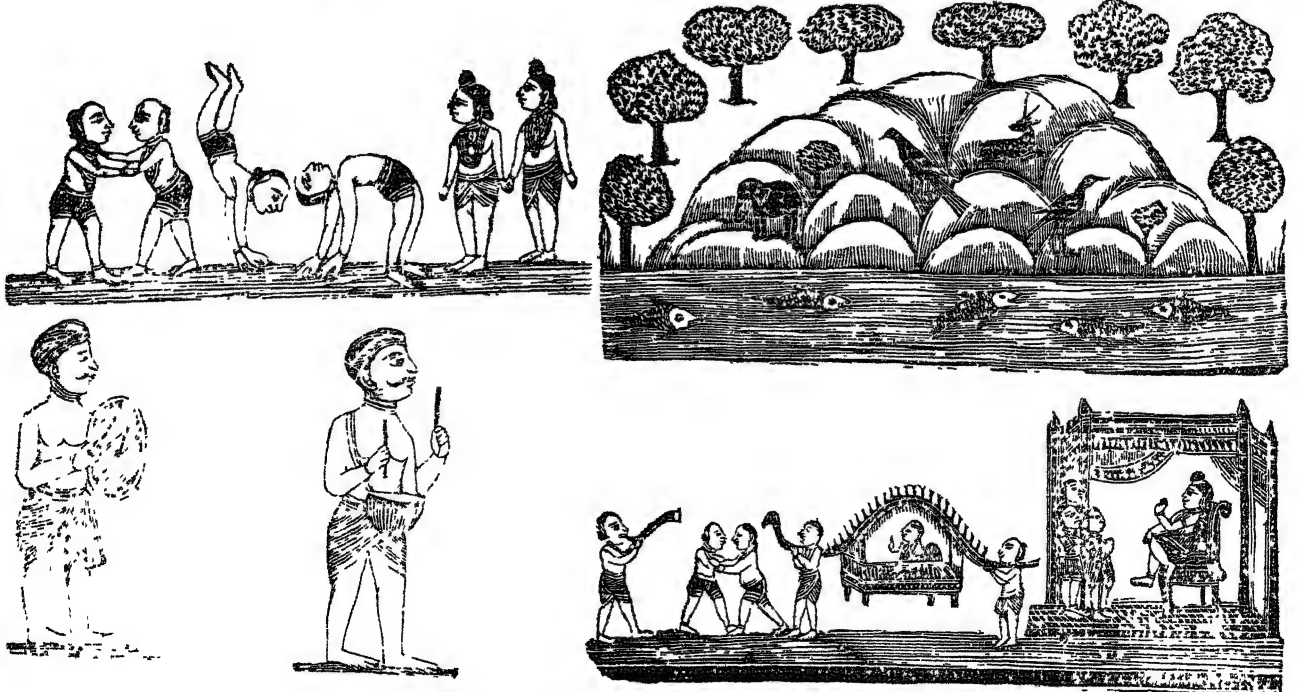
ವಿಣಾ-ಮನೋಹರವಾದಂತಾ; ಸರಿತ್ಸರ ... ವಾಯುನಾ-ಸರಿತ್-ಹೊಳೆಗಳ, ಸರಃ-ಕೊಳೆಗಳ, ಪ್ರಸ್ತವಾ-ಜಾಗುಗಳ, ಉರ್ವಿ-ಅ
ಲೆಗಳ, ವಾಯುನಾ-ಗಾಳಿಯಿಂದ, ಅತಿಶಾದ್ಯಲೇ-ಬಹಳವನು-ರಾಣಿಕೆಯುಳ್ಳ, ಯತ್ರ-ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ವನಕಸಾಂ-ವಕವಾನಿಗ
ಳಾದವರಿಗೆ, ನಿವಾಭವಹ್ಯರ್ಕಭವ-ನಿವಾಭ-ಉಪ್ಪಣ ಕಾಲದ, ವಪ್ನ-ಬೆಂಕಿಯಿಂದಲೂ, ಅರ್ಯ-ಸೂರ್ಯನಿಂದಲೂ, ಭವ-ಉಂಟಾದ,
ಪವ-ಜನಿಯ, ನವಿದ್ಯತೇ-ಇರುವ ದಿಲ್ಲಿವೇ ||೪|| ಅಗಾಧ. ... ಉರ್ವಿ-ಭಿ-ಅಗಾಧ-ಅಳವಾದ, ತೋಯ-ನೀರುಳ್ಳ, ಹ್ರದಿನೀ-ಹೊಳೆ
ಗಳ, ತಟ-ತಡೆಯನ್ನು ಸೋಂಕುವ, ಉರ್ವಿ-ಭಿ-ಅಲೆಗಳುಳ್ಳ, ಕುಸುಮೈಸ್ಸಹ, ಮರಳಿಟ್ಟಿಗಳೊಡನೆ, ದ್ರವತ್ಪುರೀಪ್ರಾಪ್ತಿ-ದ್ರ
ವತೆ-ನೀರಾಗಿರುವ, ಪುರೀಪ್ರಾಪ್ತಿ-ಕಸರುಳ್ಳ, ಭುವಿ-ಭೂಮಿಯ, ಕಾನ್ವಲಿತಂ-ಎಳೆಸುಳ್ಳುವುಂಟಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ರನಂಶ-ತೇನ
ವನ್ನೂ, ಯತ್ರ-ಎಲ್ಲಿ, ವಿಷೋಲ್ಪಣಾ-ವಿಷದಂತೆತೀಕ್ಷ್ಣಗಳಾದ, ಚಂಡಾಂಶುಕರಾ-ಸಾಯಂಕಿರಣಗಳು, ಸಮಂತತಃ-ಸರ್ವ
ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನವಿಗೃಹ್ಯತೇ-ಹೀರುವುದಿಲ್ಲಿವೇ ||೫|| ತತೇ-ಅಂತಾದ್ಯಾದ, ಶ್ರೀಮತೇ-ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳ, ಕುಸುಮಿತಂ-ಹೂಗಳಂ
ಟಾಗಿರುವಂತಾ, ನದಚ್ಚಿತ್ರಮೃಗದ್ವಿಜಂ-ನದತೆ-ಕೂಗುತ್ತಲಿರುವ, ಚಿತ್ರ-ಅಶ್ವರ್ಯಕರಗಳಾದ, ಮೃಗ-ಜಿಂಕೆಮೊದಲಾದವು
ಗಳೂ, ದ್ವಿಜಂ-ಹಕ್ಕಿಗಳೊಳುಳ್ಳಂತಾ, ಗಾಯನ್ಯಯೂರಭ್ರಮರಂ-ಗಾಯತ್-ಹಾಡುತ್ತಲಿರುವ, ಮಯೂರ-ನವಿಲುಗಳೂ, ಭ್ರಮರಂ-
ತುಂಬಿಗಳೊಳುಳ್ಳಂತಾ, ಕೂಜತೋಕ್ತಲಸಾರಸಂ-ಕೂಜತ್-ಕೂಗುತ್ತಲಿರುವ, ಕೋಕಿಲ-ಕೋಗಿಲೆಗಳೂ, ಸಾರಸಂ-ಕೊಳವಕ್ಕಿ
ಗಳೊಳುಳ್ಳಂತಾ, ವನಂ-ತೋಟವು, ಇದರ್ಪಮ ||೬|| ಭಗವಾಕ್-ಕೃಷ್ಣಃ-ಈಶ್ವರನಾವಕೃಷ್ಣನು, ಬಲಸಂಯುತಃ-ಬಲರಾಮನೊಡನೆ
ಸೇರಿರುವನಾಗಿ, ಗೋಧನೈ-ಗೋವುಗಳೇಧನಗಳಾಗಿವುಳ್ಳ, ಗೋಪೈ-ಗೊಲ್ಲರಿಂದ, ಸಂವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕ್ರೀಡಿಸ್ಯ
ಮಾಣಃ-ಆಡಲೋಗುವನಾಗಿ, ವೇಣುಂ-ಕೊಳಲನ್ನು, ವಿರಣಯ-ವಿಕೇಷವಾಗಿ ಉಡುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ತತ್-ಅವನನ್ನು, ಅವೀತ್-
ಹೊಕ್ಕನು ||೭|| ಪ್ರವಾಳ. ಭೂಷಣಾಃ-ಪ್ರವಾಳ-ಚಿಗುರುಗಳ, ಬರ್ಹ-ನವಿಲಗಿಗಳ, ಸ್ತಬಕ-ತುರಾಯಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ರಕ್-ಹಾ
ರಗಳಿಂದಲೂ, ಧಾತು-ಬಂಜದಮಂಜುವೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಲೂ, ಕೃತ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಭೂಷಣಾಃ-ಅಲಂಕಾರವುಳ್ಳಂತಾ, ರಾಮ

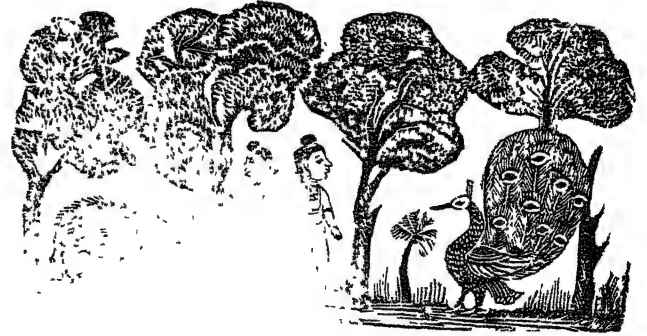
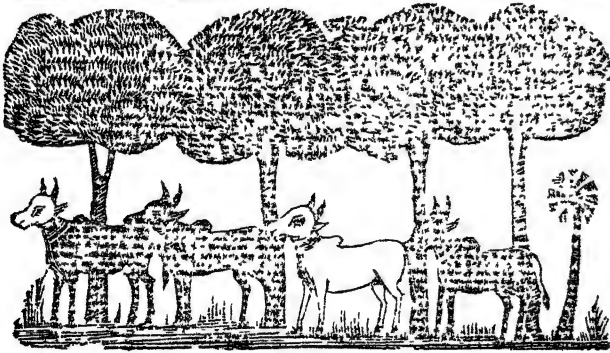
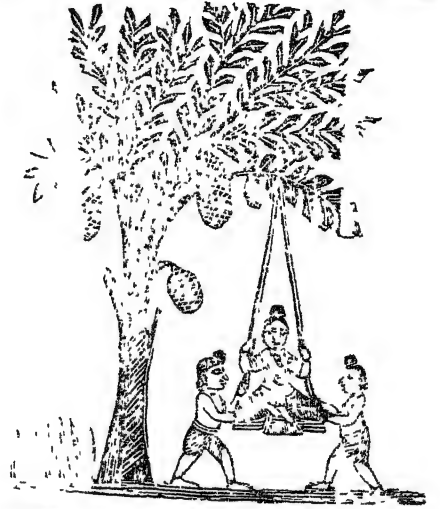
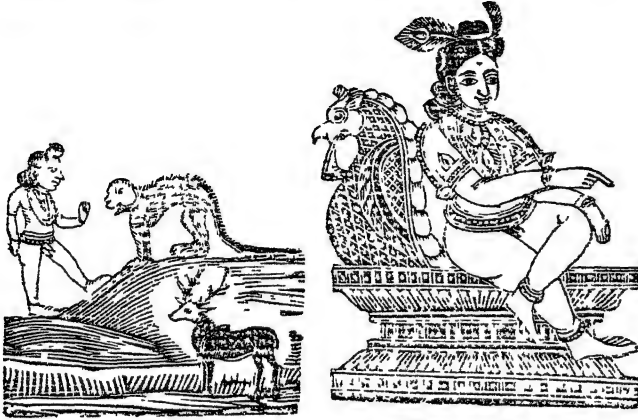
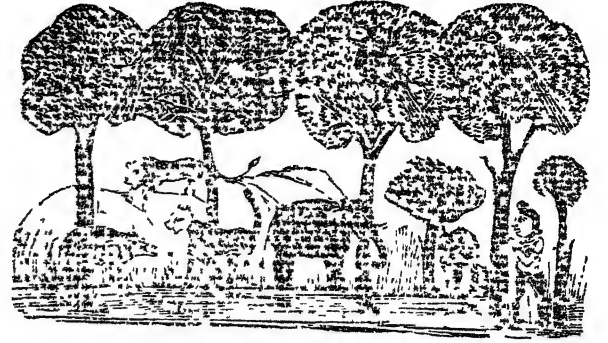
ಕಮಲಗಳೆಂಬ ಕುಸುಮಂಗಳ ಪರಾಗಗಳಂ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಮತ್ತು ಮಹಾನದಿ ಸರೋವರ ಗಿರಿನದಿ
ಇವುಗಳತೆರೆಗಳ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಆವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗಿಯುಪಾಣಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರೀಷ್ಮರ್ತುವಿನಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಅಗ್ನಿ
ಸೂರ್ಯರಿಂದಲೂ ಸಹ ಹುಟ್ಟುವತಾಪವಿಲ್ಲವೋ; ||೪|| ಮತ್ತು ಯಾವಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಷ್ಮರ್ತುವಿನಲ್ಲಿ
ರುವ ಸೂರ್ಯನ ವಿಷದಂತೆ ಅತಿತೀಕ್ಷ್ಣಗಳಾದ ಕಿರಣಗಳೊಳೂಡ ಅಗಾಧವಾದ ನೀರುಳ್ಳ ಹೊಳೆಗಳತಡಿಗಳಂಪ್ರಾ
ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಲಿರುವ ತೆರೆಗಳಿಂದ ಮರಳಾದಿಂಣೆಗಳೊಡಗೂಡಿ ದ್ರವಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಕಸರುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯಸಾ
ರಮ ಅತ್ಯಂತಹಸುರಾದ ತೈಲಗಳಿಂದಂಟಾದ ಕಾಂತಿಯಂಸಹ ಅಪಹರಿಸಲಾರವೋ; ||೫|| ಅನೇಕವುಷ್ಪಯುಕ್ತ
ವಾದ, ಧ್ವನಿಗೆಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳುಳ್ಳ, ಮತ್ತು ಗಾಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವ ನವಿಲುಗಳು ತುಂ
ಬೆಗಳುಳ್ಳ, ಧ್ವನಿಗೆಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವ ಕೋಕಿಲಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳೊ ಸಹವುಳ್ಳ, ಕೋಭಾಯಮಾನವಾದ, ಅಂತಾ
ಬೃಂದಾವನಂ ||೬|| ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯು ಕ್ರೀಡಿಸಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬಲರಾಮನೊಡಗೂ
ಡಿ ವೇಣುಗಾಂಗೆಯ್ಯತ ಗೋಪಾಲಕರಿದಲೂ ಗೋಧನಂಗಳಿಂದಲೂ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಂಗೈಯ್ದ
ನು. ||೭|| ಅಮೇಲೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ದಿಗೋಪಾಲಕರು ಅಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ತಳಿರುಗಳಿಂದಲೂ ನವಿಲುಗಳಿಂದಲೂ ಹೂವಿ
ನಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದಲೂ ಹೂವಿನಸರಗಳಂಗೈಯ್ದ; ಅವುಗಳಿಂದಲೂ ಗೈರಿಕಾದಿಧಾತುಗಳಿಂದಲೂ ಕಲ್ಪಿತಗಳಾದ

ಸುಗ್ರಾತುಕೃತಭೂಪಣಾಃ | ರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಯೋನಿಪಾನಸ್ಯತುರ್ಯುಧ್ಯತುರ್ವಗಾಃ ||೯|| ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಸ್ಯ
ತ್ಯತಃಕೃಷ್ಣಗಾಃಕೃಷ್ಣವಾಮದಮುಖ | ವೇಣುಪಾಣಿತೈಶ್ಚೈವೈವ್ರಾಶಕಂಸುರಭಾವರೇ ||೧೦|| ಗೂಢಜಾತಿ
ಪ್ರತಿಚ್ಛೇದನಾದಮಾಗೋವಾಲರೂಪಿಣಃ | ಈದಿಕೃಪಾ ರಾಮಾಚನಟಾಂಶವನಟುನ್ಮಪ ||೧೧|| ಭ್ರಮಣ್ಯರ್ದಂ

ಕೃಷ್ಣಾದಯಃ-ರಾಮನೂಕೃಷ್ಣ ನೂಮುಂತಾದವರಾದ, ಗೋಪಾಃ-ಪಶುಪಾಲಕರು, ನಸ್ಯತುಃ-ಕುಣಿದರು. ಯುದ್ಧಯುತಃ-ಕಾದಿ
ವರು ಜಗುತಿ-ಹಾಡಿದರು. ||೯|| ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನು, ನೃತ್ಯತಸ್ಸತಃ-ಕುಣಿಯುವನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ಜಗುತಿ-ಹಾಡಿ
ದರು, ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ವೇಣುಪಾಣಿತೈಶಃ-ವೇಣು-ಕೊಳಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಪಾಣಿತೈಶಃ-ಚಪ್ಪಳಗಳಿಂದಲೂ, ಶೃಂಗೈಃ-ಕೊಂ
ಬುಗಳಿಂದಲೂ, ಅವಾದಯಃ-ಕೃತಿಗನರಿಯಾಗಿಕ್ಕು ಮಾಡಿದರು, ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಅಪರೇ-ಬೇರೆಕೆಲವರು, ಪ್ರಶಕಂಸುಃ-ಚನ್ನಯಿ
ತೆಂದುಕೊಂಡಾಡಿದರು ||೧೦|| ನೃಪ-ಅರಸೇ! ಗೋಪಜಾತಿಪ್ರತಿಚ್ಛೇದನಾಃ-ಗೋಪಜಾತಿ-ಗೋಲರಜಾತಿಯಿಂದ, ಪ್ರತಿಚ್ಛೇದನಾಃ-ಮು
ಚ್ಚೆಲ್ವಟ್ಟವರಾಗಿರುವ, ಗೋಪಾಲರೂಪಿಣಃ-ಪಶುಪಾಲಕರೂಪವುಳ್ಳ, ದೇವಾಃ-ದೇವತೆಗಳೂ, ಕೃಷ್ಣರಾಮಾಚ-ಕೃಷ್ಣ ನನ್ನೂ, ರಾ
ವ.ನನ್ನೂ, ನಟಾಃನಟಮಿವ-ನಟವರುಕುಣಿಯುವವನನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಈದೀ-ಕೊಳದರು ||೧೧|| ಕಾಕಪಕ್ಷಧರಾ-ಕಾಕಪಕ್ಷ-
ಜುಕ್ಕಾಕೂದಲುಗಳನ್ನ, ಧರಾ-ವಹಿಸಿರುವರಾದ, ಉಭಾ-ರಾಮಕೃಷ್ಣ ರೀವರೂ, ಭ್ರಮಣ್ಯಃ-ತಿರುಗಾಟಗಳಿಂದಲೂ, ಲಂಘನೈಃ-

ಅಭರಣಗಳನ್ನವರಾಗಿ ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ನರ್ತನಗಳನ್ನೂ, ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವನ್ನೂ, ಒಂದುಸಮ
ಯದಲ್ಲಿ ಗಾನವನ್ನೂ, ಮಾಡಿದರು. ||೯|| ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ನರ್ತನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ಕೆಲವರುಗೋಪಬಾಲಕರು ಗಾ
ನುಂಗೆಯ್ದರು, ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ಕೊಳಲಧ್ವನಿಯನ್ನೂ ಕೈತಾಳವನ್ನೂ ಶೃಂಗವಾದ್ಯವನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತೆ
ಕೆಲವರು ಕೃಷ್ಣನಂಕ್ಷಾಭಿಸಿದರು. ||೧೦|| ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಆಗ ಗೋಪಾಲಜಾತಿಯಿಂದ ಮರೆಯಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ದೇವ
ತೆಗಳು ನಟರಂತೆನರ್ತನಂಗೆಯ್ಯತಲಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಸುತ್ತಿಸಿದರು. ||೧೧|| ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಜಾತಿಯವರೂ
ಧರಿಸಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ರೀವರೂ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವರು, ಜಾಗುವುದರಿಂದಲೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತಳ್ಳಿ

ಘನೈಃಕ್ಷಪೈಃಸಂಸ್ಥಿತವನಿಕರ್ಷಣೈಃ ಚಿಕ್ರೀಡತುರ್ನಿಯಾದ್ಧನಕಾಕಾಹ್ನಧರಃ ಪುಭೌಕ್ಸಚಿನ್ಮೈತ್ಯ
 ತ್ಸುತಾನ್ಯೈಃಸುಗಾಯಕೌವಾದಕೌಸ್ವಯಮ್ ಶಕಂಸತುರ್ಮುಹುರಾಜಸಾಧುಸಾಧ್ಯತೀವಾದಿನೌ ||೧೩|| ಕ್ವ
 ಚಿತ್ಸುಂಸ್ತುಕ್ವಚಿತ್ಪ್ರಿವೃತ್ತಿಕ್ವಚಾಮಲಕಮುಷ್ಠಿಭಿಃ | ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನೇತ್ರಬಂಧಾದ್ಯೈಃಕ್ವಚಿನ್ಮೈತ್ರಗುಗಹ
 ಯಾ ||೧೪|| ಕ್ವಚಿತ್ಪ್ರದರ್ಮವಾ ವೈರ್ವಿವಿಧೈರುಪಹಾಸಕೈಃ | ಕದಾಚಿದಾನಂದೈಃಕಯಾಕರ್ಷಚಿನ್ಮು
 ಪಾಕೈಃಪ್ರಯಾ ||೧೫|| ಎಂತೌತೋಕಸಿದ್ಧಾಭಿಕ್ರೀಡಾಭಿಶ್ಚೈತುರ್ದನೇ | ನದ್ಯನ್ವಿನೂಗ್ರಣಿಕುಂಜಮುಕಾನ
 || ಪ್ರಲಂಬಾಸುರವಧನಟ್ಟಿ ||

ನೇನ ಸುಸುಚ ||೧೬|| ಪಶೂಂಶ್ಚಾರಯತೋರೋಪೈಸ್ತದ್ವನೇರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ | ಗೋಷರೂಪೇಪ್ರಲಂ

ಹಾರಾಟ ಘಂಟಲಾ, ಪೀಠಿ ಎರಡು ಬಳುವಳಿ, ಅಸ್ಥೋಟರೂಪಕೈಃ-ಅಸ್ಥೋಟರ ತಟ್ಟಾಟಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಕರ್ಷಣೈಃ
 ಎಳೆದಾಟಗಳಿಂದಲೂ, ನಿರ್ದೋಷ-ಕೈಕಾಳಗಳಿಂದಲೂ, ಚಿಕ್ರೀಡತಃ-ಆಡಿದರು ||೧೩|| ಮಹಾರಾಜ-ಮಾರಾಯನೇ | ಕ್ವಚಿತ್-ಒಂದು
 ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯೈಃ-ಇತರವರು, ಕೃತ್ಸುಂ-ಕೃತ್ಸು-ಕುತಿಯುವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ಸ್ವಯಂ-ತಾವೇ, ಗಾಯಕೌ-ಹಾಡುವರಾಗಿಯೂ, ವಾ
 ದಕೌ-ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು, ಮೌಳಿಗನು-ವರಾಗಿಯೂ, ಸಾಧುಸಾಧ್ಯತೀ-ಜನ್ಮಯಿತು-ಜನ್ಮಯಿತೆಂದು, ವಾದಿನೌ-ಸಂತೌ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವ
 ರಾಗಿ, ಶಕಂಸತು-ಕೂಂಡಾಡಿದರು ||೧೪|| ಕ್ವಚಿತ್-ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ, ಕುಂಭೈಃ-ಕಿರುಬೇಲದಹಂಟುಗಳಿಂದಲೂ, ಕ್ವಚಿತ್-ಒಂದೆಡೆ
 ಯೊಳಗೆ, ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಕಾಯಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕ್ಷಪ-ಒಂದುಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಅಮಲಕಮುಷ್ಠಿಭಿಃ-ನಲ್ಲಿಕಾಯಿಗಳಿಗಿಡಗಳಿಂದಲೂ
 ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನೇತ್ರಬಂಧಾದ್ಯೈಃ-ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ-ತೊಟ್ಟಿ-ದಿವಸಂತೋಷದಾಟಗಳಿಂದಲೂ, ನೇತ್ರಬಂಧ-ಕುಣುಮುಚ್ಚಿ-ರಾಟವೇ,
 ಆದ್ಯೈಃ-ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಲೂ, ಕ್ವಚಿತ್-ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ, ಮೈತ್ರಗುಗೇಷಯಾ-ಮೈಗ-ಸಿಂಹಾದಿ ಮೈಗಳ, ಬುಗ-ಹಕ್ಕಿಗಳ
 ವಾಗೆ, ಈತಮಾ-ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದಲೂ, ಅಟಗಳಿಂದಲೂ ||೧೫|| ಕ್ವಚಿತ್-ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ, ದರ್ಪರವಾಂವೈಃ-ದರ್ಪರ-ಕಪ್ಪಿಗಳಂತೆ
 ಪ್ಲಾಪೈಃ-ಕುಪ್ಪಿಯಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ರಿವಿಧೈಃ-ಹಲವುಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ, ಉಪಹಾಸಕೈಃ-ನಗೆಯಾಟಗಳಿಂದಲೂ, ಕದಾಚಿತ್-ಒಂದಾನೊಂ
 ದುವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂದೋಳಿಕಮಾ-ಅಂದಳವಮನೆವನೇಯಾಟದಿಂದಲೂ, ಕರ್ಷಚಿತ್-ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬನು, ನೃಪಚೇಷ್ಟಯಾ-ಅರಸನಂ
 ತೆಆಳುವಆಟದಿಂದಲೂ ||೧೬|| ಏವಂ-ಏನೇ, ಲೋಕಸಿದ್ಧಾಭಿಃ-ಜನರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ, ಕ್ರೀಡಾಭಿಃ-ಆಟಗಳಿಂದ, ಎನೇ-ಕಾಡಿನೊಳ
 ಗೆ, ನದ್ಯನ್ವಿನೂಗ್ರಣಿಕುಂಜೇಷು-ನದೀ-ಪೊಳೆಯಲ್ಲಿ, ಅವಿನೇ-ಇತೆ-ಬೆಟ್ಟವಿರುಬುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕುಂಜೇಷು-ಹೊದರುಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ
 ಕಾನರೇಷು-ಗಿಡಗಳಿಗಿರುವಲ್ಲಿಯೂ, ಸೇಸುಚ-ಕೊಳಗ-ಲ್ಲಿಯೂ, ಚೇರತುಃ-ಶಿರುಗಿವರು ||೧೭|| ತದ್ವನೇ-ಅಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ರಾಮ

ಯಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳಿಂದಲೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯನಾಗಿ ನೆಳೆದಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ಬಾಹುಯಾದ್ಧಮಂಗೆಯ್ಯದ
 ರಿಂದಲೂಕೂಡ ವಿಹರಿಸಿದರು. ||೧೮|| ಮತ್ತೊಂದುಮನುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರಾದಗೋವಾಲಕರು ನರ್ತನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು
 ರಾಮಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರೂ ಹಾಡುತ್ತಲೂ ವಾದ್ಯಗಳಂಪರಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುವರಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಬಹುಚನ್ನಾಯಿತು, ಬ
 ಹುಚನ್ನಾಯಿತು, ಎಂದನುಡಿಯುತ್ತ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ||೧೯|| ಮತ್ತೊಂದುವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲವತ್ತೆದ ಹಂಟುಗಳಿಂ
 ದಲೂ, ಕು ಭವ್ಯವಾದ ಫಲಗಳಿಂದಲೂ, ನೆಲ್ಲಿಯಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿಹಿಡಿದು ಬೇಸುವುದುಮೊದಲಾದುದು
 ರಿಂದಲೂ, ಕೈಗೆಸಕ್ಕಿದಂತೆ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಕುಣುಮುಚ್ಚಿ ಯಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಮೈಗಳಂತೆಯೂ ಹಕ್ಕಿಗ
 ಳಂತೆಯೂ ಚೇಷ್ಟೆಯಂ ಗೆಯ್ಯದರಿಂದಲೂ, ವಿನೋದವಂ ಗೆಯ್ದರು ||೨೦|| ಮತ್ತು ಆರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಿ ಗೋ
 ವಾಲಕರು ಒಂದುಮನುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪಿಗಳಂತೆ ಕುಣುವುದರಿಂದಲೂ, ಹಲವುಬಗೆಯಾದ ಪರಿಹಾಸಕಂಗಳಿಂದಲೂ,
 ಒಂದುವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಯಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತೂಗಿಯಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಮತ್ತೊಂದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅರಸುಗ
 ಳಂತೆ ಮಂತ್ರಿನೇವಕಂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆಡುವುದರಿಂದಲೂ, ನಹ ಆಡಿದರು. ||೨೧|| ಹೀಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರೀ
 ರ್ವರೂ ಬೃಂದಾವನಮೊಳೆ ಹೊಳೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಟ್ಟದ ಗವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳ್ಳಿಯಹೊದರುಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹಗ್ಗಾ
 ಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಹ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾದ ಆಟಗಳಿಂದ ವಿಹರಿಸಿದರು. ||೨೨|| ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ

ಬೋಗಾದಸುರಸ್ತಜ್ಜೀರ್ಣವರ್ಯಾ || ೧೭ || ತಂವಿದ್ವಾನಪಿದ-ಶಃರೋಭಗವಾಃ ಸರ್ವದರ್ಶನಃ | ಅನ್ಯಮೊದ
ತತ್ತ್ವಸ್ಯೋಂವಧಂತಸ್ಯನಿಚಿಂತಯತ್ || ೧೮ || ತತ್ಪ್ರೋಪಹೋಯಾಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಃ ಪೂಜಿಸಿಂಹಂ ರಂಜಿತ |
ಹೇಗೋಪಾವಿಹರಿಷ್ಯಮೋದ್ವಂದ್ವೀಭೂಯಯಥಾಯಥಮ್ || ೧೯ || ತತ್ರಚಕ್ರಾಂಕುರವ್ಯಧೃಗೋಪಾ ರಾಮಜ
ನಾರ್ದನೌಕ್ಯಪ್ರಸಂಗಃ ಸಂಘಟ್ಟನಿಕೇಚಿದಾನ್ತರಾಮಸ್ತು ಜಿತಾಪರಿ || ೨೦ || ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಃ ಕ್ರೀಡಾವಾಹ್ಯವಾದ
ಕಲಕ್ಷಣಾಃ | ತತ್ರೋರೋಹನ್ತಿ ಜಿತೋರೋಹನ್ತಿ ಚ ಪರಾ ಜಿತಾಃ || ೨೧ || ವತನೋವಾಹ್ಯವಾನಾಶ್ಚ ಜಾರಯಂತ
ಶ್ಚಗೋಧನಮ್ | ಭಾಂಡೀರಕಂನಾಮವಟುಜಗೃಹ್ಯಕೃಷ್ಣಪುರೋಗಮಾಃ || ೨೨ || ರಾಮಾಂಸುಟ್ಟನೋಯ

ಕೃಷ್ಣಯೋಃ-ಬಲಭವಕ್ರೇಷವರು, ಗೋಪಿಸ್ತುಪ-ಗೋಪಿರೊಡನೆ, ಪಶೂ-ಗೋಪುಗಳನ್ನು, ಚಾರಯ-ತೋಸ್ತುತೋಃ-ಮೇಯಿಸುತ್ತಲಿ
ರುವರಾಗಲು, ಪ್ರಲಂಬಂ-ಪ್ರಲಂಬನೆಂಬ, ಅನುರ-ದ್ವೈತ್ಯನು, ತಜ್ಜೀರ್ಣವರ್ಯಾ-ತತ್-ಅರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನೂ, ಬಿರ್ಣವರ್ಯಾ-ಅಪಹರಿ
ಸರ್ವಕಂಬುಜೈಯಿಂದ, ಗೋಪರೂಪೀನ-ಗೋಪರವನಂತೆಗೆ ರೂಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಗಾತ್-ದಿಂದನು || ಸರ್ವದರ್ಶನಃ-ಸಕಲವನ್ನೂ
ನೋಡುತ್ತಲಿರುವ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ, ಬಗವಾಃ-ಐಶ್ವರ್ಯವಾಳ್ವ, ಪಾಶಾಪಕ-ದಶಾಪಕುಲಪಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿದವನು, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ವಿದ್ವಾ
ನಸಿ-ದ್ವೈತ್ಯನೊಂದುಬಿಟ್ಟವನಾದರೂ, ತಸ್ಯ-ಅವನು, ಪಠಂ-ನಾಶನವನ್ನು, ವಿಚಿಂತಯತ್-ಅಲೋಚಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ತತ್ತ್ವಸ್ಯಂ-ಅ
ವನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು, ಅನ್ಯಮೋದತ-ಬಹುಕೂಂಡಾಡಿದನು || ೧೮ || ವಿಹಾರಮತ್-ವಿನೋದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನಾದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಭಗವಂತನು, ತ
ತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಗೋ(ಪಾಲಕ-ಪಶುಪಾಲಕರನ್ನು ಉಪಹೂಯ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು, ಹೇಗೋಪಾಕಿ-ಅಲ್ಲಿ ಪರಮಾಲಕರಿತಾ! ದ್ವಂದ್ವೀಭೂಯ-
ಎರಡುಗೊಂಡಾಗಿ, ಯಥಾಯಥಂ-ಹೇಗೆಚ್ಚು-ಇಂತಿ-ವೇಷಿಸುವಂತೆ, ವಿಹರಿಷ್ಯಮಾ-ವಿನೋದಿಸುವೆ ಎಂದು, ಪಾ-ಪ-ಹೇಳಿದನು ||
ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಗುಡಿಗಿನಿಲದವಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಕಿ-ಗೋಪಾಲಕರು, ರಾಮ ಜನಾರ್ದನೌ-ಬಲರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ಪರಿವೃಡಾ-ಗಡಾವುದ್ದಿಗಳಿ
ನ್ನಾಗಿ, ಚಕ್ರಾ-ಮಾಡಿದರು ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ಕೃಷ್ಣ ಸಂಘಟ್ಟನಿ-ಕೃಷ್ಣ ನಕದ ಪಿಳ್ಳಾವುದ್ದಿಗಳು, ಅಪರಿ-ಇತರರು-ರಾಮಸ್ತು-
ರಾಮನಕಡೆಯವರೂ, ಆನ್ತ-ಆಮ್ || ವಾಹ್ಯವಾಹಕಲಕ್ಷಣಾಃ-ವಾಹ್ಯ-ಮೊರಲ್ಪಡತಕ್ಕವನು, ವಾಹಕ-ಹೊರುವವನು-ಎಂಬ-ಲಕ್ಷಣಾಃ-
ಗುರ್ತುಗಳಿಲ್ಲವಿವಿಧಾಃ-ಹಲವು ಬಗೆಯಾದ, ಕ್ರೀಡಾಃ-ಆಟಗಳನ್ನು, ಅಚೀರಃ-ನಡೆಯಿಸುವರು ತತ್ರ-ಅಕುಮರೆಯಲಾರದವಲ್ಲಿ, ಜಿತಾ
ರಃ-ಗೆದ್ದವರು, ಅರೋಹಂತಿ-ವಿರುವರು ಪರಾಜಿತಾಃ-ಶೋತವರಾದರೋ, ವಹಂತಿ-ಹೊರುವರು | ವಹಂತಿ-ಹೊರುವರೂ, ವಾಹ್ಯವಾ
ನಾಶ್ಚ-ಹೊರಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವವರೂ ಕೂಡ, ಗೋಧನಂ-ಧನಪ್ರಾಯವಾದಗೋಪುಗಳನ್ನು, ಚಾರಯಂತ-ಮೇಯಿಸುತ್ತಲಿರುವವರೂ
ಆದ, ಕೃಷ್ಣ ಪುರೋಗಮಾಃ-ಕೃಷ್ಣನೊಂದುನಡೆಯುವವನಾಗಿವೆ, ಗೋಪರಃ, ಭಾಂಡೀರಕಂನಾಮ-ಭಾಂಡೀರಕವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ವಾದ, ವಟಂ-ಆಲದಮರವನ್ನು, ಕುಂತು, ಜಿಗುಟೆ-ನಡೆದರು || ೨೦ || ನೃಪ-ಅರಸೆ | ರಾಮಸಂಘಟ್ಟನಿ-ರಾಮನಕಡೆಯವರಾದ, ಕ್ರೀ

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ರೀರ್ವರೂ ಗೋಪಾಲಕರೊಡಗೂಡಿ ಕುರಿತಿಯಾಗಿ ಗೋಪುಗಳೆಂ ಮೇಯಿಸುತ್ತಿರಲು ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಲಂಬನುಂ ಅನುರನೊಬ್ಬನು ಅರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂಬತವಕದಿಂದ ಗೋಪಾಲರೂಪವಂ ಧರಿಸಿದವ
ನಾಗಿ ಬಂದನು. || ೧೭ || ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಭಗವಂತನೊಡ ಕ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವನು ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನೆಂದು ಬಿಲ್ಲವ
ನಾದರೂ ಅವನಂ ಕೊಲ್ಲುವಬಗಯಂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಲಿರುವವನಾಗಿ ಅವನೊಡನೆ ಮಿತ್ರತ್ವವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ
ದನು. || ೧೮ || ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಸ್ತುಕ್ರೀಡಗಳಂ ತಿಳಿದಿರುವ ಕ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯೂ ಗೋಪಾಲಕರಂ
ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರೆದು “ಎಲೈ, ಗೋಪಾಲಕರೇ! ನಾವು ಅವರವರ ಪ್ರಾಯದಬಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇಬ್ಬರಿಬ್ಬರು ಜೊತೆ
ಯಾಗಿ ಎರಡುಗುಂಪುವೊಡಿಕೊಂಡು ಆಡುವೆ” ಎಂದು ನುಡಿದನು. || ೧೯ || ಆಗ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ರಾಮಕೃ
ಷ್ಣ ರೀರ್ವರಂ ತಮಗೆ ನಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ರಾಮನಪಕ್ಷವೆ ಸೇರಿದರು. ಕಲ
ವರು ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷವನಾಶ್ರಯಿಸಿದರು. || ೨೦ || ಆಗ ರಾಮಾದಿಗಳು ಯಾವಕ್ರೀಡಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವರು ಶೋತವರ ಮೇ
ಲೆಹತ್ತುವರೂ ಶೋತವರು ಗೆದ್ದವರನ್ನು ವಹಿಸುವರೋ, ಅಂತಾ ವಾಹ್ಯವಾಹಕಲಕ್ಷಣವೆಲ್ಲ ಹಲವುಬಗೆಯ
ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿದರು. || ೨೧ || ಕ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರು ಹೀಗೆ ಹೆರವರನ್ನು ತಾವುಹೊರುತಲೂ ಹೆರ
ವರಿಂದ ತಾವುಹೊರಲ್ಪಡತಲೂ ಆಕಳುಗಳೆಂ ಮೇಯಿಸುತ್ತಲೂ ಭಾಂಡೀರಕವೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಆಲದಮರದಲಿ
ಗೆಯ್ದಿದರು. || ೨೨ || ಯಾವಾಗ ಬಲರಾಮನಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವ ಕ್ರೀದಾಮ ವೈವಿಧ್ಯಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರು

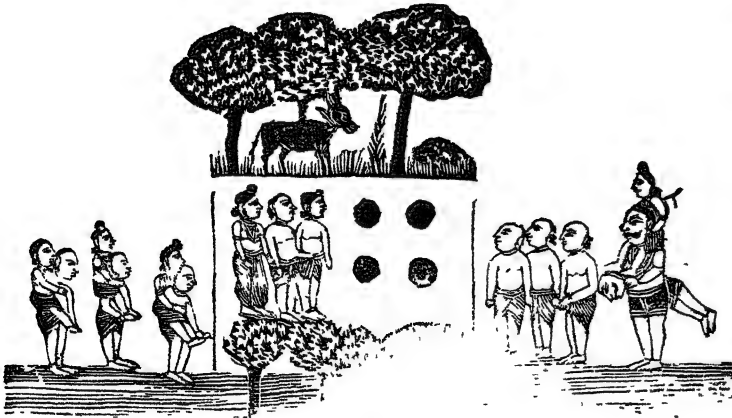
ಹಿರೀದಾಮವ್ಯವಭಾದಯಃ|ಕ್ರೀಡಾಯಾಂಜಯಿನಸಾಂನೈಹ್ಯೂಹುಃಕೃಷ್ಣಾ ದಯೋನ್ಮಜ|| ಉವಾಹಕೃ
ಷ್ಣೋಭಗವಾಶ್ರೀದಾಮಾನಂಪರಾಜಿತಃ|ವ್ಯವಭಂಭದ್ರಸನಗ್ನುಪ್ರಲಂಬೋರೂಪಿಣೀನುತಮ್||೨೪||ಅಪಿ
ಷಹ್ಯಾಮನ್ಯವಾನುಕೃಷ್ಣಂದಾನವಪ್ರಾಂಗಳಮಃ|ವಹತ್ಯದ್ರುತತರಂಪ್ರಾಗಾದವರೋಹಣತಃಪರಮ್||೨೫||ತ
ಮಾದ್ವಹಧರಣಿಭರಿದ್ರಗೌರವಮಹಾಸುರೋನಿಹತರಯೋನಿಜಂವಪುಃ|ಗತಿಸ್ಥಿತಃಪುರಟಪರಿಚ್ಛದೋಬ
ಭೌತಟದ್ವ್ಯಮಾನುಷುಪತಿವಾಡಿವಾಂಬುದಃ||೨೬||ಸರ್ವಿಷ್ಟತದ್ವಪುರಲವಮ್ಬರಿಚಕಪ್ರದೀಪ್ತದ್ಯುಗುಬ್ಬ

ದಾಮವ್ಯವಭಾದಯಃ-ಶ್ರೀದಾಮನು ವ್ಯವಭನು ಮೋಹವರು, ಯೇಹಿ-ಯಾರಂಜೋ, ತೇ-ಅವರು, ಕ್ರೀಡಾಯಾಂ-ಆಟದಲ್ಲಿ, ಜಯಿ
ನಃ-ಜಯವುಳ್ಳವರಾದರು ತಾ-ಅಗಿದ್ದವರನ್ನು, ಕೃಷ್ಣಾ ದಯ-ಕೃಷ್ಣನುಮೋಹದಾದವರು, ಉಹು-ಒ-ಹೊತ್ತ-ಕೊಂಡರಲ್ಲವೆ|| ೨೪||
ಕೃಷ್ಣಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ಭಗವಾನಪಿ-ಪಡ್ಗುಳ್ಳವನು, ಸಂಪದ್ವನಾಪರೋಹಿತ, ಪರಾಜಿತವ-ನೋತವನಂತೆ, ಶ್ರೀದಾಮಾನಂ-
ಶ್ರೀದಾಮನೆಂಬವನನ್ನು, ಉವಾಹ-ಹೇತುಕೊಂಡನು. ಭದ್ರಸನಗ್ನು-ಭದ್ರಸನನೆಂಬವನಾದರೂ, ವ್ಯವಭಂ-ವ್ಯವಭನೆಂಬವನ
ನನ್ನು, ಪ್ರಲಂಬಂ-ಗೋಪಾಲ ರೂಪನಾಗಿಬಂದಿದ್ದ ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನು, ರೋಹಿಣೀನುತಂ-ರೋಹಿಣೀದೇವಿಯ ಮಗನಾದಬಲಭವನ
ನನ್ನು, ಉವಾಹ-ಹೇತುಕೊಂಡನು|| ೨೫|| ವಾನವಪ್ರಾಂಗಳ- ವನುಪಮಕ್ಕೆ ಛಾದರಕ್ಕೆ ಸರಲ್ಲಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಪ್ರಲಂಬನು, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣ
ನನ್ನು, ಅದಿಷತ್ಯಂ- ನುಸಕೊಡದವನನ್ನಾಗಿ, ಮನ್ಯವಾನು- ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವನಾಗಿ (ವನುಂಟದರನ್ನೆರಿಸಲಾರನೆಂದು ತಪ್ಪಿಸಿ
ಹೋಗಲಿಕ್ಕಿ) ವಹ- ಬಲರಾಮನನ್ನು ಹೊತ್ತವನಾಗಿ, ದ್ರುತತರಂ- ಅತಿಶೀಘ್ರವಾಗಿ, ಅವರೋಹಣತಃ-ಆಟದಲ್ಲಿ ಇಳಿಗತಕ್ಕು
ತ್ತಿಗಿಂತಲೂ, ಪರಂ-ಅದಕ್ಕಿಂತ, ಪ್ರಾಗಾತ್-ಮೂರುವಾಗಿಹೋಗಿಬಿಟ್ಟನು|| ೨೬|| ಭರಣಿವರೇಂದ್ರಗೌರವಂ-ಭರಣಿವರೇಂದ್ರ-ಪರ್ಮತರಾಜನಂತೆ,
ಗೌರವಂ-ಭಾರವುಳ್ಳ, ತಂ-ಅಬಲರಾಮನನ್ನು, ಉದ್ವಹ-ತನ್ನ ಮ್ಯಾಳಹೊತ್ತ-ಕೊಂಡಿರುವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಿಹತರಯಃ-ನಿಹತ-ನಾ
ಕವಾದ, ರಯಃ- ವೇಗವುಳ್ಳವನಾದ, ವಹಾಸುರಃ- ದೊಡ್ಡದೈತ್ಯನು, ನಿಜಂವಪುಃ- ತನ್ನ ಸಹಜವಾದದೇವನನ್ನು, ಆಸ್ಥಿತಃ-ಆಶ್ರಯಿ
ನಿಂತನಾದನು. ಪುರಟಪರಿಚ್ಛ ದಃ-ಪುರಟ- ಭಂಗಾರವ, ಪರಿಚ್ಛದಃ-ಅಲಂಕಾರಗಳಿಲ್ಲ, ಬಲರಾಮನಂಜೊತ್ತಿರುವವನೈತ್ಯನು,
ತಟಿತದ್ವ್ಯವಾನ್-ಮಿಂಚುಗಳೆಕಾಂತಿಗುಳ್ಳ, ಸಃ-ಬಲರಾಮನಂಜೊತ್ತಿರುವ ಆದೈತ್ಯನು, ತತಃ-ಮಿಂಚುಗಳ- ಕಾಂತಿಗಳಿಲ್ಲಂತಾ
ಉಡಪತಿವಾಟ್- ಜಂದ್ರನನ್ನು ವಹಿಸಿದಂತಾ, ಅಂ-ಎಂದವ- ಮೇಳವಹಾಗೆ, ಒಳ- ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು|| ೨೭|| ಅಂಬರೇ- ಆಕಾಶದ
ಲ್ಲಿ, ಅಲಂ- ಅತಿವೇಗದಿಂದ, ಚರ- ದೈತ್ಯನಿಂದ ಹೊರಬಿಟ್ಟುತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಹಲಧರಃ-ಬಲರಾಮನು, ಪ್ರದೀಪ್ತದ್ಯುಕ್ತಭುಕುಟಿತ
ಟೋಗ್ರದಂಷ್ಟ್ರಂ- ಪ್ರದೀಪ್ತ- ಹೆಚ್ಚಾಗಿಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ದ್ಯುಕ್- ಕೆಂಗಳಿಲ್ಲ, ಭುಕುಟಿತಃ- ಭುಮಧ್ಯನೂ (ಹಬ್ಬುಗಳವಾಂ

ಆಟದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರನ್ನು ಗೆದ್ದವರಾದರೂ ಆಗ ನೋತಿರುವ ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳು ರಾಮಮೋಹದಾದವರನ್ನು ಹೊತ್ತು
ಕೊಂಡರು. || ೨೪|| ಅವಂತೆ- ಭಗವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನು ತಾನುನೋತವನಾಗಿ ಗೆದ್ದಿರುವ ಶ್ರೀದಾಮನೆಂಬವನನ್ನು
ವಹಿಸಿದನು. ಭದ್ರಸನನು ವ್ಯವಭನನ್ನು ಹೊತ್ತನು. ಗೋಪಾಲಕರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನು
ಬಲರಾಮನಂಜೊತ್ತಿದನು. || ೨೫|| ಆಗ ವಾನವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನು ಕೃಷ್ಣನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದೆಂದು
ತಿಳಿದವನಾದುದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನದೃಷ್ಟಿಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ತನ್ನ ಸಲೋಗುಗ ಬಲರಾಮನಂಜೊತ್ತು ಕೀಳುದಿಂದಂಡೆ
ಯಂತ ಯಾವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನನ್ನು ಹೆಗೆರಿಸಿದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವದೇಕೋ ಗೊತ್ತಾದ ಆದ್ದರಿಂದತಕ್ಕಮಿ
ಆಚೆಗೆ ಮೂರುವಾಗಿ ಬಿಡಿದನು|| ೨೬|| ಆ ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನು ಯಾವಾಗ ಹಿಮಾಲಯದಂತೆ ಭಾರವುಳ್ಳ ಬಲರಾಮನಂ
ಹೊತ್ತು ಸಪ್ತವಾದ ಜಂಘಬಲಮುಳ್ಳವನಾದನೋ ಆಗ ತನ್ನ ಅಸುರವೇಷವನ್ನೇ ಮರಳಿತಾಗಿ ಸುವರ್ಣ
ಭರಣಿಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ- ಮಿಂಚುಗಳ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಮೇಲೆಜಂದ್ರನಂ ಧರಿಸಿರುವ ಮೇಘ
ದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು. (ಮಿಂಚುಗಳಂತೆ ಅಸುರನ ಆಭರಣಗಳೂ, ಜಂದ್ರನಂತೆ ಬಲರಾಮನೂ, ಮೇಘದಂತೆ
ಅಸುರನೂ, ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳುವುದು)|| ೨೭|| ಆನುಯದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು- ಅತಿವೇಗದಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಸುಚಾರುಗಮ್ಯದಾಯೋ, ಉರಿಗಳಿಂಕೂಡಿದ ಕುಂಡುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಹಬ್ಬುಗಳ ಕೊನೆಗಳು ಮುಟ್ಟಿ
ರುವ ಭಯುಕರಗಳಾದ ಕೋರವಾದಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬೆಳೆಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೂಡಲಗುಂಪುಳ್ಳ

ಕುಟಿ*ತಟೋಗ್ರದಂಷ್ಟ್ರಮ್ | ಜ್ವಲಜ್ಜಿಖಂಕಟಕಿರಿಃಟಕುಂಡಲತ್ವಿಷಾಢ್ಭುತಂಹಲಧರಕಪದತ್ರ
ಸತ್ ||೨೭|| ಅಧಾಗತಸ್ಯುತರಭಯೋವುಂಬಲೋವಹಾಯಸಾರ್ಥವಿವಹರನ್ನಮಾತ್ಯನಃ | ರುಷಾಹನ
ಜ್ಜಿರಸಿದೃಢನಮುಪ್ಪಿನಾಸುರಾಧಿಪೋಗಿರಿವಿವಹರಂಹಸಾ||೨೮|| ಸಅಹತಸ್ಸಪದಿವಿಶೀರ್ಣಮಸ್ತಕೋ
ಮುಖಾದ್ಯಮಾರುಧಿರಮಪಸ್ತುತೋಸುರಃ|ಮಹಾರವಂವ್ಯಸುರಪತತ್ಸಮೀರಯಗಿರಿರೃಥಾಮಘವತತಿ
ಯುಧಾಹತಃ ||೨೯|| ದೃಷ್ಟ್ವಾಪ್ರಲಂಬಂನಿಹತಂಬಲಬಲಶಾಲಿನಾ | ಗೋವಾಸ್ಸುವಿಸ್ತೃತಾಸನ್ನಸಾ

ತಪೋ ವುಳ್ಳ.೧೧ಗ್ರಂಥ್ಯಂ-ಕೂರವಾದಕೋರದಾಡೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಕಟಕಿರಿ(ಟಕುಂಡಲತ್ವಿಷಾ-ಕಟಕ-ಕಡಗಗಳು,ಕಿರಿಟ
ಕಿರಿಟವೂ, ಕುಂಡಲ- ಕಿವಿದೊಡವೂಇವುಗಳ, ತ್ವಿಷಾ-ಕಾಂತಿಮಿಂದ, ಜ್ವಲಜ್ಜಿಖಂ-ಹೊಳೆಯುವಕೊಡಲುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಅದ್ಭು
ತಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ವಾಗಿಯೂಇರುವ, ತದ್ವಪುಃ-ಅದೈತ್ಯನಕೀರವನ್ನು, ನಿರಿಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಈವಲೆ-ಕೊಂಚ, ಅತ್ರನತ್-ಹೆದ
ರಿದನು||೨೭|| ಅಧ-ಅವೇಳೆ, ಅಗತಸ್ಯುತಿ-ಆಗತಬಂದಂತಾ, ಸ್ತುತೀ-ತಾನುಸಂಕರ್ಪಣನೆಂಬನವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಫ
ಯುಜವ-ಭಯವಿಲ್ಲದವನಾದಂತೆ, ಬಲಃ-ಬಲರಾಮನು,ಅತ್ಯಾನಿ-ತನ್ನ, ಸಾರ್ಥಂ-ಸಂಗಡಬಂದಗೋಪನಮೂಹವನ್ನು, ವಿಹಾಯ-ಬಿ
ಟ್ಟು,ಹರಂತಂ-ತನ್ನನ್ನುಮಾತ್ರ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡಹೋಗತಲಿರುವುರಿವುಂ-ಶತ್ರುವಾದಪ್ರಲಂಬಾಸುರನನ್ನು, ರುಷಾ-ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ,
ವಶ್ರಂಹಸಾ-ನಿಡಿಲಿನಂತೆವೇಗವುಳ್ಳದೃಢನ-ಗಟ್ಟಿಯಾದ, ಮುಪ್ಪಿನಾ-ಹಿಡಿಯಿಂದ, ಸುರಾಧಿಪೋಗಿರಿವಿವ-ಇಂದ್ರನುಬೆಟ್ಟವನ್ನು
ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಶಿರಸಿ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಹನತ್-ಗುದ್ದಿದನು||೨೮||ಅಹತಃ-ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸಪದಿ-ತತ್ರಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ವಿಶೀ
ರ್ಣಮಸ್ತಕಃ-ವಿಶೀರ್ಣ-ನೀಳಿದ, ಮಸ್ತಕಃ-ತಲೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಮುಖಾತ್-ಬಾಯಿಯಿಂದ, ರುಧಿರಂ-ರಕ್ತತವನ್ನು, ವಮ-ಕಾರು
ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಅಪಸ್ತುತಃ-ವೈವೇಚಿನವುತಪ್ಪಿದ, ಸಅಸುರಃ-ಅದೈತ್ಯನು, ಮಹಾರವಂ- ದೊಡ್ಡಕೂಗನ್ನು, ಸವೀರಯ
ರ್ಣ-ಕೊಗುತಲಿರುವನಾಗಿ, ಮುಘತಃ-ಇಂದ್ರನ, ಆಯುಧಾಹಕಃ-ಆಯುಧವಾದನಿಡಿಲಿನಿಂಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಗಿರಿಃ-ಬೆಟ್ಟವು, ಯಥಾ-
ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ವ್ಯಸಃ-ಪ್ರಾಣಹೋದವನಾಗಿ, ಅಪತತ್-ನೀಳ್ಕೈಬಿದ್ದನು||೨೯||ಗೋವಾಃ-ಗೋವು, ಸಾಧುರೂಪಿಣಂ-
ಸಾಧುವಿನಂತೆರೂಪವುಳ್ಳವನಾಗಿಬಂದ, ಅಸಾಧುಂ-ಮದ್ದನಾದ, ಪ್ರಲಂಬಂ-ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನನ್ನು. ಬಲಶಾಲಿನಾ-ಬಲದಿಂದಲೋ

ದ್ದಾಗಿಯೂ, ಭಂಗಾರದಕಡಗ ಕಿರಿಟ ಕುಂಡಲ
ಮೊದಲಾದ ಅಭರಣಗಳಕಾಂತಿಯಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯ
ಕರವಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಅಸುರನ ದೇಹವಂ
ನೋಡಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಭಯವನೆಯ್ದಿದನು.||೨೭||
ಅಮೇಲೆ ಎಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನೆನಪೆಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ
ನಿರ್ಭಯನಾದ, ಬಲಭದ್ರದೇವನು ಗೋವಾಲಕರ
ಸಮೂಹವಂಜಿಟ್ಟು ತನ್ನಂ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು
ಹೋಗುತಲಿರುವ ಶತ್ರುವಾದ ಪ್ರಲಂಬಾಸುರ
ನಂ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದೈವಜ್ರಾಯಾ

ಧದಂತೆ ವೇಗಯುಕ್ತವಾದ ತನ್ನಮುಪ್ಪಿಯಿಂದ ಇಂದ್ರನು ಬೆಟ್ಟಗಳಂ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಹೊಡೆದಂತೆ ಪ್ರಹ
ರಿಸಿದನು. ||೨೮|| ಬಲರಾಮನಿಂದ ಹೀಗೆ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಪ್ರಲಂಬಾಸುರನು ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಭಗ್ನವಾದ ಶಿರ
ಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬಾಯಿಂದ ರಕ್ತವಂಕಕ್ಕುತ ನವ್ವವಾದ ನೆನಪುಳ್ಳವನಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಕೊಗುತ ಪ್ರಾಣಂಗಳಂ
ಜಿಟ್ಟು ನಿಡಿಲಿನಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬಿದ್ದನು. ||೨೯|| ತಾನುದುಷ್ಟನಾದರೂ ಗೋವಾಲ ರೂಪನಾಗಿ

ಧುಂಸಾಧುರೂಪಿಣಿ ||೩೦|| ಆಶಿಮೋಭಿಗೃಣಂತಸ್ತಂಪ ಶಕಂಸುಗ್ತದರ್ಹಃ || ಪ್ರತ್ಯಾಗತಮಿವಾಲಿಂಗ್ಯ
ಪ್ರಮುಖಿಹ್ವಲಚೇತಸಃ ||೩೧|| ವಾಪೇಪ್ರಲಮ್ಬೇನಿಹತೇದವಾಃಪರಮಸಿವ್ಯತಾಃ | ಅಭ್ಯವರ್ಷಬಲಂಮಾ
ಲೈಶ್ಯಶ್ಯಕಂಸುಸಾಧುಸಾಧಿಸ್ತಿ ||೩೨||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಶಮಸ್ಕಂಧೆ ಅಪ್ಪಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಪುತ್ರಲಿರುವ, ಬಲೇನ-ಬಲರಾಮನಿಂದ, ನಿಹತಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನಾಗಿ, ದೃಷ್ಟಾನ್ವ-ನೋಡಿ, ಸುವಿಸ್ಮಿತಾಃ-ಬಹಳಆಶ್ಚರ್ಯವುಂ
ಟಾದವರು, ಅರ್ಹ-ಆದರು ||೩೦|| ಶ್ರೀಮವಿಹ್ವಲಚೇತಸಃ-ಪ್ರೀಮ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ವಿಹ್ವಲ-ಭಯಚಂಚಲವಾದ, ಚೇತಸಃ-ಮನಸ್ಸು,
ಶ್ಯವರಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯಾಗತಮಿವ-ಸತ್ತುಮರಳಿಬಂದವನಂತಿರುವ ಬಲರಾಮನನ್ನು, ಅಲಿಂಗ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಆಶಿಷಃ-ಹರಕೆಗಳನ್ನೂ,
ಅಭಿಗೃಣಂತಃ-ಹೇಳುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ, ತದರ್ಹಣಂ-ತತ್-ಕೊಂಡಾಡುವವಕ್ಕೆ, ಅರ್ಹಣಂ-ತಕ್ಕವನಾಗಿರುವ, ತಂ-ಆಬಲರಾಮ
ನನ್ನು, ಪ್ರಶಕಂಸುಃ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿಕೊಂಡಾಡಿದರು ||೩೧|| ಪಾಪೇ-ವಾಪವೈಶ್ಯವನಾದ, ಪ್ರಲಂಬೇ-ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನು, ನಿಹತೇಸತಿ-ಕೊ
ಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗುತ್ತಲೂ, ದೇವಾಃ-ದೇವತೆಗಳು, ಪರಮಸಿವ್ಯತಾಃ-ಹೆಚ್ಚಾದವಿಕ್ರಾಂತಿ ಸುಖವುಂಟಾದವರಾದ, ದೇವಾಃ-ದೇವತೆ
ಗಳು, ಬಲಮುಖಿ-ಬಲರಾಮನಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮಾಲೈಶ್ಯ-ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದ, ಅವರ್ಷ-ಮಳಿಸಲಿದರು. ಸಾಧುಸಾ
ಧಿಸ್ತಿ-ಚೆನ್ನಾಯಿತುಚೆನ್ನಾಯಿತೆಂದು, ಶಕಂಸುಃ-ಹೊಗಳಿದರು ||೩೨||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥಬೋಧಿನಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ
ಅಪ್ಪಾದಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ದುಃಖದಿಂದ ಮಹಾಬಲಕಾಲಿಯಾದ ರಾಮನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಅಪ್ರಬಂಭಾಸುರನನ್ನೋಡಿ, ಗೋಪಾಲಕಂಠರೂ
ಅತ್ಯಂತಾಶ್ಚರ್ಯಯುಕ್ತರಾಗಿ ||೩೦|| ಶ್ಲಾಘಿಸಲಾಯೋಗ್ಯನಾದ ಆಬಲರಾಮನು ಸತ್ತುಮರಳಿ ಬದುಕಿಬಂದವ
ನೆಂತೆ ಪಡೆದು ಆಶೀರ್ವಚನಮು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಪ್ರೀಮದಿಂದ ಪರವಶವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ
ಸ್ಮೃತಕ್ರಂಗೈಯ್ದರು ||೩೧|| ಅತಿಪಾಪಿಪ್ತನಾದ ಅಪ್ರಲಂಬಾಸುರನು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಬಲರಾಮನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡು
ವಾಗುತ್ತಿರಲು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವಯುಕ್ತರಾಗಿ ಬಲರಾಮನಮೇಲೆ ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು
ಮಳಿಸುಸಿದವರಾಗಿ ಬಹುಚೆನ್ನಾಯಿತೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. %||೩೨||

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಮೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಕಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಕೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶ್ವರಾರವರ

ರಾಧೀಕ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ನಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದಾಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಪು, ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾವಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಪಂಗಳಮಸ್ತು

ಕ್ರಿಡಾಸಕ್ತಮಗೋಪಮತದ್ಗ್ರಾಪೋದೂರಚಾರಿಣೀಃ* | ಸ್ವೈರಂಚರನೋವಿವಿಶುಸ್ತೃಣಲೋಭನೆಗದ್ಯ
ರಮೃ||೧|| ಅಜಾಗ್ರತಮಹವ್ಯಕ್ತನಿವಿಶನೋವನಾದ್ಯನಂತು | ಮುಂಜಾಟವೀಂನಿವಿವಿಶುಂಕ್ರಂದನೋ
ದಾವತರ್ಪಿತಾಃ||೨|| ತೇಶ್ಯಂತಃಕೂಟಗೋಪಾಃಕೃಷ್ಣರಾಮಾದಯಸ್ತಥಾ | ಜಾತಾನುತಾಪಾವಿವಿಶುರ್ವಿ
ಚಿನ್ವನೋಗವಾಂಗತೇ||೩|| ತೃಣೈಸ್ತತ್ಪುರದಚ್ಛಿನ್ನೈರೊಪ್ಪದೈರಂಕಿತೈರ್ಗವಾಮ್ | ಮಾರ್ಗಮನ್ಯಗ
ಮಃಸುರೈನವ್ಯಾಜೀವ್ಯಾವಿಚಿತಸಃ||೪|| ಮುಂಜಾಟವ್ಯಾಂಧ್ರಪ್ರಮಾರ್ಗಂಕ್ರಂದಮಾನಂಸ್ಯಗೋಧನಮ್ |

೧೯ ಅಧ್ಯಾಯ ಪ್ರತಿಪದಪೀಠ.

ಗೋಪೇಷು-ಗೋಪಾಲಕರು, ಕ್ರೀಡಾಸಕ್ತೇಷು-ಕ್ರೀಡಾ-ಆಟಗಳಲ್ಲಿ, ಆಸಕ್ತೇಷು-ಲೋಲರಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ದೂರಚಾ
ರಿಣೀಃ-ದೂರದಲ್ಲಿತಿರುಗುತ್ತಲಿದ್ದ, ತದ್ಗ್ರಾಪಿ-ಅವರಗೋವುಗಳು, ಸ್ವೈರಂ-ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ, ಚರಂತ್ಯೇ-ಮೇಯುತಲಿರುವವಾಗಿ,
ತೃಣಲೋಭೇನ-ಹುಲ್ಲಿನಆಕೆಯಿಂದ, ಗಹ್ವರಂ-ಹೆಗ್ಗಾಡನ್ನು, ವಿವಿಶುಃ-ಹೊಕ್ಕುವು ||೧|| ಅಜಾಃ-ಮೀಕಗಳುಕುರಿಗಳು, ಗಾವೇ-ಗೋವು
ಗಳು, ಮಹಿಷ್ಯಶ್ಚ-ಎಮ್ಮೆಗಳೂಕೂಡ, ವನಾತ್ವನಂ-ಕಾಡಿನಿಂದಕಾಡನ್ನು, ನಿವಿಶಂತ್ಯೇ-ಪ್ರವೇಶಿಸುವವಾಗಿ, ದಾವತರ್ಪಿತಾಃ-
ದಾವ-ಕಾಡುಬೇಗೆಯಿಂದ, ತರ್ಪಿತಾಃ-ನೀರಡಿಕೆಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಕ್ರಂದಂತ್ಯೇ-ಕೂಗುತ್ತಲಿರುವವಾಗುತ್ತ, ಮುಂಜಾ
ಟವೀಂ-ಉದ್ದವಾಗಿಬೆಳೆದಜಂಬುಹುಲ್ಲಿನಕಾಡನ್ನು, ನಿವಿಶುಃ-ಹೊಕ್ಕುವು ||೨|| ತೇಕೃಷ್ಣರಾಮಾದಯಃ-ಅಕೃಷ್ಣನೂರಾಮನೂಮೊದ
ಲಾದ, ಗೋಪಾಃ-ಗೊಲ್ಲರು, ಪಶೂಃ-ಪಶುಗಳನ್ನು, ಅಪಶ್ಯಂತೇ-ನೋಡದೆ ಯಿರುವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಜಾತಾನುತಾಪಾಃ-ಪಶ್ಚಾ
ತ್ತಾಪಹುಟ್ಟಿದವರಾಗಿ, ಗವಾಂ-ಆಕಳ, ಗತೀ-ದಾರಿಯನ್ನು, ವಿಚಿನ್ವಂತಸ್ಸಂತೇ-ಹುಡುಕುತ್ತಲಿರುವರಾಗುತ್ತ, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ,
ವಿವಿಶುಃ-ತಾವೂಕಾಡನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು ||೩|| ನವ್ಯಾಜೀವ್ಯಾಃ-ನವ್ಯ-ಕಾಣಿಸಿದಹೋದ, ಆಜೀವ್ಯಾಃ-ಜೀವನವಾಧನವಾದ ಗೋಧನವೃಕ್ಷವ
ರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವಿಚೇತಸಃ-ಸಮಾಧಾನಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವರಾದ, ಸರ್ವೇ-ಎಲ್ಲರೂ. ತತ್ಪುರದಚ್ಛಿನ್ನೈಃ-ತತ್-ಆಪಶುಗಳ, ಪುರ-
ಗೋರಸುಗಳಿಂದಲೂ, ದತ್-ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಉತ್ಪ್ರೇ-ಕುಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ, ತೃಣೈಃ-ಹುಲ್ಲಿಗಳಿಂದಲೂ, ಅಂಕಿತೈಃ-ಗುರ್ತಾಗಿರುವ,
ಗೋಷ್ಪದೈಶ್ಚ-ಪಶುಗಳಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದಲೂ, ಗವಾಂ-ಗೋವುಗಳ, ಮಾರ್ಗಂ-ದಾರಿಯನ್ನು, ಅನ್ವಗಮಃ-ಅನುಸರಿಸಿಹೋದರು||೪||

|| ೧೯ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು. ||

ಶ್ರೀಧರಿಯಶ್ಲೋಕಃ | ಉನವಿಂಶೇನಿವಿಷ್ಟಂತು ಗೋಪಗೋಕುಲಮಚ್ಯುತಃ | ಮುಂಜಾರಣ್ಯಮರಣ್ಯಾ
ಗ್ನೀರರಕ್ಷತನ್ನಿಪಾತನಃ | ಟೇ|| ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮುಂಜಾರಣ್ಯದ ಮಧ್ಯಮಪ್ರ
ವೇಶಿಸಿದ ಗೋರಸಮೂಹವನ್ನೂ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನೂ ಸಹ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಂಪಾನಂಗೆಯ್ದು ರಕ್ಷಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವಂ
ಶುಕಾಚಾರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕಾರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೈ-

ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಕೇಳು; ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಕ್ರೀಡಾಸಕ್ತ
ರೆನಿಸಿರಲು; ಅವರಗೋವುಳ್ಳವೂ ದೂರವಾಗಿಸಂಚರಿಸುತ್ತಲೂ ಮನಸ್ಸುಬಂದಂತೆ ಮೇಯುತ್ತಲೂ ಹುಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ
ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ ಮಹತ್ತಾದ ಮುಂಜಾರಣ್ಯಮಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು. ||೧|| ಮತ್ತು ಆಗ ಆಡುಗಳು
ಗೋವುಗಳು ಎಮ್ಮೆಗಳು ಸಹ ಬಂದುವನದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದುವನವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲಿರುವವಾಗಿ ಗ್ರೀಷ್ಮತಾಪದಿಂ
ದ ಬಾಯಾರಿಕೆಯುಳ್ಳವಾಗಿ ಬಹಳವುದ್ದವಾಗಿಯೂ ಸಾಂದ್ರವಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆದಿರುವ ವಿಶೇಷವಾದ ಹುಲ್ಲುಳ್ಳ
ಅರಣ್ಯಮಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು. ||೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಿಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಅಗೋವುಗಳಂಕಾಣದೆ ಏಕಾ
ತ್ತಾಪವನೆಯ್ದಿ ಹುಡುಕುತ್ತಲಿರುವವರಾದರೂ ಗೋವುಗಳಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅರಿತವರಾಗಲಿಲ್ಲ. ||೩|| ಮತ್ತು ಗೋಪಾ
ಲಕರೆಲ್ಲರೂ ನವ್ಯವಾದ ಜೀವನೋಪಾಯವುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ಖಿನ್ನರಾಗಿ ಅಗೋವುಗಳಂಕಾಣದೆ ಅವುಗಳ ಗೋರ
ಸುಗಳಿಂದಲೂ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹುಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಗೋವುಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದಲೂ, ಅಂಕಿ
ತಗಳಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಅಗೋವುಗಳಮಾರ್ಗಮಂ ತಿಳಿದವರಾದರು. ||೪|| ಆಮೇಲೆ ಗೋಪಾಲಕರು ಮುಂ

ಅಪಾಂಪ್ರತ್ಯಪಿತಾಕಾನ್ತಾಸ್ತತ್ಸನನ್ಯವರ್ತಯಾ ||೫|| ಕೃಷ್ಣೇಶೋತ್ತಂಗಮಾರುಹ್ಯವೈಹಂಮೆಫೆ
ನಿಭುಚ್ಛವಿಃ | ಅತ್ಮಾನಮಾಹ್ಯಯಾಮಾಸುರರ್ಕಯಾ ಗಾಸ್ವಿನಾಮಭಿಃ ||೬|| ತಾಅಹೂತಾಭಗವತಾಮೆಫೆಗ
ಮಿಬ್ಬೀರಯಾಗಿರಾ | ಸ್ವನಾವಗ್ನಾನಿನದಂಶುತ್ವಾಪ್ರತಿನೆದುಃಪ್ರಹರ್ಷಿತಾಃ ||೭|| ತತಸ್ಸಮನ್ತಾದ್ವನಧೂ
ಮಕೇತುರೈವೈಚ್ಛಯಾಭಾತೀಹ್ರಯಕೃದ್ವನೌಕಸಾಃ | ಸಮೀರಿತಸ್ಸಾರಧಿನೊಬ್ಜಣೋನ್ಮುಖೈರ್ಲಿಲಿ
ಹಾನಸಿಂಧಿರಜಂಗಮಾಃಮಹಾಃ ||೮|| ತಮಾಪತಂತಂಪರಿತೊದವಾಗ್ನಿಂಗೋಪಾಸ್ಸಗಾಮಪ್ರಸಮೀಹ್ವಯ

ಮುಂಜಾಟವ್ಯಾಂ-ಮುಂಜಾರಣ್ಯವಲ್ಲಿ, ಭ್ರಷ್ಟಮಾರ್ಗಂ-ತಪ್ಪಿದದಾರಿಯುಳ್ಳದಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಕ್ರಂದಮಾನಂ-ಕೂಗುತ್ತಿರುವ, ಸ್ವಗೋ
ಧನಂ-ತಮ್ಮಗೋವುಗಳೆಂಬಧನವನ್ನು, ಅಪ್ರಾಪ್ಯ-ಹೊಂದದೆ, ತೃಪ್ತಿತಾಃ-ನೀರಡಿಕೆಯುಂಟಾದವರೂ, ಕಾಂತಾಃ-ಬಳಿದವರೂ
ಆಪ, ತೇ-ಅವರು, ತತಃ-ಆಕಾಡಿನದೇಸೆಯಿಂದ, ನನ್ಯವರ್ತಯಾ-ತಂದಕ್ಕೆ ಬಾರದೆಯಿದ್ದರು ||೫|| ಮೇಘನಿಭುಚ್ಛವಿಃ-ಮೇಘದೊಡನೆ
ಸಮಾನವಾದಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣನು, ಪೋತುಂಗಂ-ಬಹಳವುದ್ದವಾದ, ವೈಹಂ-ಮರವನ್ನು, ಅರುಹ್ಯ-ವಿರಿ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನ
ದೇಹವನ್ನು, ದರ್ಶಯಾ-ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಸ್ವನಾಮಭಿಃ-ತಮ್ಮತಮ್ಮಹೆಸರುಗಳಿಂದ, ಗಾಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಅಹ್ಯಯಾ
ಮಾಸ-ಕರೆದನು ||೬|| ತಾಃ-ಅಗೋವುಗಳು, ಭಗವತಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಮೇಘಗಂಭೀರಯಾ-ಮೇಘಪಂಚನವಾದ, ಗಿರಾ-ಮಾತಿ
ನಿಂದ, ಆಹೂತಾಃ-ಕರೆದುಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ, ಸ್ವನಾಮ್ನಾಂ-ತಮ್ಮಹೆಸರುಗಳಿ, ನಿನದಂ-ಕಬ್ಬವನ್ನು, ಶುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಪ್ರಹರ್ಷಿತಾಃ-
ಹೆಚ್ಚುಸಂತೋಷವುಂಟಾದವಾಗಿ, ಪ್ರತಿನೇದುಃಪ್ರತಿಯಾಗಿಕ್ಕೂಗಿದವು ||೭|| ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಸಮಂತಾಃ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ,
ಸಾರಧಿನಾ-ಸಹಾಯಕನಾದವಾಳಿಯಿಂದ, ಸಮೀರಿತಃ-ರಗಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಹಾ-ದೊಡ್ಡ, ವನಧೂಮಕೇತುಃ-ಕಾಡುಜಂಕಿಯು,
ಉಬ್ಬಣೋನ್ಮುಖೈಃ-ಕರಳಿದವೇಲಿಯಿಳಿದವು, ಸಿಂಧಿರಜಂಗಮಾಃ-ಸಿಂಧಿರ-ಜಲಿಸದೆಯಿರುವ, ಜಂಗಮಾಃ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವವದಾರ್ಥಗ
ಳನ್ನು, ಲಿಲೇವಿಹಾಸಃ-ವಿಶೇಷವಾಗಿನೆಕ್ಕುತ್ತಿರುವದಾಗಿ, ಯವೈಚ್ಛಯಾ-ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ, (ತಾನಾಗಿ) ವನೌಕಸಾಂ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರು
ವಮಾಣಿಗಳಿಗೆ, ಹ್ರಯಕೃತಃ-ನಾಶವನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಅಭೂತಃ-ಅಯಿತು ||೮|| ಸಗಾಮಃ-ಗೋವುಗಳಿಂದಕೂಡಿದವರಾದ, ಗೋಪಾಃ-
ಗೊಲ್ಲರು, ಪರಿತಃ-ಸುತ್ತಲೂ, ಅಪತಂತಂ-ಬಂದುಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ತಂದವಾಗ್ನಿ-ಆಕಾಡುಕಿಚ್ಚನ್ನು, ಪ್ರಸಮೀಹ್ವಯ-ನೋಡಿ,
ಭೀತಾಃ-ಹೆದರಿವವರಾಗಿ, ಸಬಲಂ-ಬಲರಾಮನಿಂದಸಹಿತನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಮೃತ್ಯುಭಯಾದಿ ತಾಃ-ಮರಣಭಯದಿಂದ

ಜಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾರಿತಪ್ಪಿ ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ತಮ್ಮಗೋ
ಸಮೂಹವಂ ಪಡೆಯಲಾರದೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದಬಹಳ
ಬಳಿದವರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಬಾರದೆಯಿ
ದ್ದರು ||೫|| ಕೃಷ್ಣನು ಉದ್ದವಾದ ಮರವನ್ನೇರಿ,
ಮೇಘ ಸಮಾನವಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತನ್ನ
ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ, ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅ
ವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆದನು. || ೬ || ಆಭ
ಗವತನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮೇಘಭೃಷಿಯಂತೆ ಗಂ
ಭೀರ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗೋವುಗಳು

ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳ ಕಬ್ಬಮಕೇಳಿ ಸಂತೋಷವಟ್ಟು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಾಗೆಯ್ಯವು. || ೭ || ಅಮೇಲೆ ಗೋವಾಲಕರ
ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ, ವಾಯುವಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾರಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ, ಉರಿಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾವ
ರಜಂಗಮಮಾಣಿಗಳಂ ದಹಿಸುತ್ತಿರುವ, ಮಹತ್ತಾದ, ಕಾಡುಕಿಚ್ಚು ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅವಿಭವಿಸಿತು ||೮|| ಆಗ
ಗೋವುಗಳೆಂಕೂಡಿರುವ ಗೋವಾಲಕರು ಸುತ್ತಲೂವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ವನಾಗ್ನಿಯಂ ಕಂಡು ಬಹಳ

ಮುಸಾಭಾಂತಿನಗ್ರಹಾಃ | ಯಥಾಪಾಪನಪಾಪಂಷಾಢನಪಿವೇದಾಃಕಲಾಯುಗೇ |೪| ಶ್ರುತ್ಯಾಪರ್ಜನೈನಿನ
ದಂಮಾಣೂ ಕಾವ್ಯಸೃಜಗಿರಃ|ತೂಷ್ಣೀಂಶಯಾನಾಃಪ್ರಾಗ್ವ್ಯದ್ವ್ಯಾಹೃಣಾನಿಯಮಾತ್ಮಯಃ|೫| ಅಸ
ನ್ನತ್ಪಥವಾಹಿನೈಃಪ್ರದನದ್ಯೋನುಕುಪ್ಯತೀತಿ* ಪುಂಸೋಯಥಾಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯಗೃಹೇದುವಿಣಸಂಪದಃ|೧೦|
ಹರಿತಾಹರಿಭಿಶ್ಯಪೈವರಿಂದ್ರಗೋಪ್ಯಶ್ಚಲೋಹಿತಾ | ಉಚ್ಚಿಲೀಂಧ್ರಕೃತಚ್ಛಾಯಾನ್ಯಾಣಾಂಶ್ರೀರಿವಭೂರ

ಪಾಪೇನ-ವಸ್ತುತ್ಯದಿಂದ, ಪಾಪಂಷಾಢ-ನಾಸ್ತಿ ಕರಾದವರು, ಯಥಾ-ಪೇಗೇ, ಭಾಂತಿ-ಪ್ರಕಾಶಿಸುವರೋ, ವೇದಾಃ-ವೇದಗಳು,
ಯಥಾ-ಹೇಗೇ. ಸಹಿ-ಇಲ್ಲವೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನಿಶಾಮುಖೇಷು-ರಾತ್ರಿಯಅರಂಭದಲ್ಲಿ, ಖಡ್ಯೋತಾಃ-ಮಿಣುಕುಹುಳಗಳು, ತಮಸಾ-
ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ, ಭಾಂತಿ-ಬೆಳಗುವವು, ಗ್ರಹಾಃ-ಸೂರ್ಯಾದಿಗಳೋ, ನ-ಬೆಳಗುವುದಿಲ್ಲವು||೪||ಪ್ರಾಕ್-ಮುಂಚೆ, ತೂಷ್ಣೀಂ-ಸು
ಮ್ಮನೆ, ಶಯಾನಾಃ-ಮಲಗಿದ್ದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ-ವಿವ್ರರು, ನಿಯಮಾತ್ಮಯೇ-ನಿಯಮ-ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾ ಸುಷ್ಕನದ, ಅತ್ಯಯೇ-ಕೂನೆ
ಯಲ್ಲಿ, ಯದ್ವತೇ-ಹೇಗೋ, ತದ್ವತೇ-ಹಾಗೆ, ಮಂಡೂಕಾಃ-ಕಪ್ಪಿಗಳು, ಪರ್ಜನೈನಿನವಂ-ಗುಡುಗನ್ನು, ಶ್ರುತ್ಯಾ-ಕೇಳಿ, ಗಿರಃ ಮಾ
ತುಗಳನ್ನು, ವ್ಯಸೃಜ-ಹೊರಡಿಸಿದವು ||೫|| ಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯ-ತಡೆಯಿಲ್ಲದವನಾದ, ಪುಂಸಃ-ಪುರುಷನ-ಗೇಹೇ-ಮನೆಬಲ್ಲಿ, ದ್ರವಿಣ
ಸಂಪದಃ-ಧನಸಂಪತ್ತುಗಳು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅನುಕುಪ್ಯತೀತಿ-ಒಣುಗುತಲಿದ್ದು, ಪ್ರದನದ್ಯೋ-ಸಂಣಹೋಳೆಗಳು, ಉತ್ಪ
ಥವಾಹಿನೈಃ-ಉತ್ಪಥ-ದಾರಿಯನ್ನು ವಿವಾರಿ, ವಾಹಿನೈಃ-ನೀರುಹರಿಯುತ್ತಿರುವವು, ಅಸೃ-ಅದವು||೧೦||ಹರಿಭಿಃ-ಕಪ್ಪಾದ, ಕಪೈಃ-ಎಳೆಹು
ಲ್ಲಗಳಿಂದ, ಹರಿತ-ಹಸುರಾಗಿಯೂ, ಇಂದ್ರಗೋಪ್ಯಃ-ಭರಣಿಹುಳಗಳಿಂದ, ಲೋಹಿತಾಃ-ಕಂಪಾಗಿಯೂ, ಉಚ್ಚಿಲೀಂಧ್ರಕೃತಚ್ಛಾ
ಯಾ-ಉತೇ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಿರುವ, ಶಿಲೀಂಧ್ರ-ಛತ್ರಾಕಾರವಾದಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ, ಕೃತಚ್ಛಾಯಾ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟನಳುಳ್ಳದ್ದಾದ್ದರಿಂದ,

ಯಿಂದ ಕಲಿಯಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾಪದಿಂದ ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಪಾಪಂಷರು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವರೇ ಹೊರತು ವೇದಗಳುಪ್ರ
ಕಾಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಮಿಂಚುಹುಳಗಳೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದವಲ್ಲದೆ ಚಂ
ದ್ರಾದಿಗ್ರಹಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸಲಿಲ್ಲವು [ಸಮಯವಿಳೇಷದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪರಿಗೂ ಪಾಬಬಲವರುವುದುಂಟು ದೊಡ್ಡವರ ಕಷ್ಟ
ನಡೆಸುವೇ ಇರುವುದೂ ಉಂಟು ಕ್ರಿಯಾಬಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಾಲಬಲವೆಚ್ಚಾದ್ದೆಂದು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ] ||೪||ಮತ್ತ
ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಶಿವರು ನಿತ್ಯಕರ್ಮವಾದವೇಲೆ ಅರ್ಚಾರ್ಥನಮಾಖದಿಂದ ವೇದವಂ ಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ದು ಅನಂತ
ರದಲ್ಲಿ ಅವೇದವಂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವರೋ, ಅರೀತಿಯಿಂದ ಮೊದಲು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿರುವ ಕಪ್ಪಿಗಳು
ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೇಘಧ್ವನಿಯಂಕೇಳಿ ಸಂಗಡಲೇತಾವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದವಾದವು. [ಯೋಗ್ಯರಾದವರು
ಗುರುಮಾಖದಿಂದ ನಿಯಮವಾಗಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನವಂ ಮಾಡ ಬೇಕೆನುತಲೂ ಬಳಿಕ ಅರ್ಥವಿಚಾರವಂ ಮಾಡದೆ
ಶುಷ್ಕಪಾಠಕರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಕಪ್ಪಿಗಳ ಹಾಗಿರುವಂತಲೂ ಸೂಚಿಸಿದಂತಾಗುವುದು.] ||೫|| ಮತ್ತೆ ಇಂದ್ರಿ
ಯಗಳಿಗೆ ಅಧೀನನಾದ ಪುರುಷನ ದೇಹಧನಾದಿಸಂಪತ್ತುಗಳು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ದುರ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿ
ಸಿದವಾಗಿ ಕೂಡಲೆ ಹ್ರಯವನೆಯ್ದುವೋ, ಅರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹ್ರಾದ್ರನದಿಗಳು ವೃದ್ಧಿಯನೆಯ್ದಿ
ತುಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವಸಿಸಿದವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಹೋತಾಗುತಲೂ ಕ್ಷೀಣಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿವೆ [ತನಗುಟ್ಟ ಅಲ್ಪಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ
ಹೆಮ್ಮೆಗೊಂಡು ಮೊತ್ಸವರೊಡನೆ ಸರಿಯಾಗಿಪ್ರವರ್ತಿಸತೊಡಗಿದ ನೀಚನು ಬೇಗನೇ ಕ್ಷೀಣಿಸಿಹೋಗುವನೆಂದು ಸೂಚಿ
ಸಿದಂತಾದುದು.] ||೧೦|| ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನೀಲವರ್ಣಗಳಾದ ಎಳೆಹುಲ್ಲಗಳಿಂದ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೊಂದು
ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಗೋಪಗಳೆಂಬ ಭರಣಿಹುಳಗಳಿಂದ ಕಂಪಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಾಕೃತಿಯಾಗಿರುವ ಅಣಬೆಗಳಿಂದ
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನೆರಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಭೂಮಿಯು ಅರಸುಗಳ ಸೇನಾಸಂಪತ್ತಿನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಾದುದು.]
ಶಿಲೀಂಧ್ರ ಅಣಬೆ, ಎಂದರೆ ಛತ್ರಾಕಾರವಾಗಿರುವ ಪುಷ್ಪ- ಇದು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರವಾಗುವುದು- ಜಾಲಾರೀ

ಭೂತ||೧೧|| ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿಸಸ್ಯಸಂಪದ್ಭಿಃಕರ್ಷಕಾಣಾಂಮುಂದಂದದುಃ | ಮಾನಿನಾಮನುತಃ ಪಂಚದೈವಾಧೀನ
ಮಜಾನತಃ||೧೨|| ಜಲಸ್ಥಲೌಕಸಸ್ಯೈನವವಾರಿನಿವೇವಯಾ | ಅಬಿಭ್ರೃತಾಚಿರಂರೂಪಂಯಥಾಹರಿಸಿವೇ
ಮಯಾ||೧೩|| ಸರಿದ್ಭಿಸ್ಸಂಗತಸ್ಸಿಂಧುಶ್ಚಕ್ಷೋಭಶ್ವನನೋರ್ಮಿಮಾ | ಅಪಕ್ವಯೋಗಿನಸ್ತ್ವಿತ್ತಂಕಾಮಾಕ್ತಂ
ಗುಣಯುಗ್ಯಧಾ||೧೪|| ಗಿರಯೋವರ್ಷಧಾರಾಭಿರ್ವನ್ಯಮಾನಾನನಿವ್ಯಥಾ | ಅಭಿಭೂಯಮಾನಾವ್ಯಗನ್ಯೈರೈ

ಜಿಳುಪಾಗಿಯೂತರುವ, ಭೂತಿ-ನಿಲವು. ಸ್ವಾಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರ, ಶ್ರೀರಿವ-ಹಲವುಬಂಜವಕಾಂತಿಯಹಾಗೆ, ಅಭೂತ-ಅಯಿತು||೧೧||
ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ-ಹೊಲಗದ್ದೆ ಕೃತೋಂಟಗಳು, ಸಸ್ಯಸಂಪದ್ಭಿಃ-ಸಸ್ಯ-ಬೆಳೆಗಳ, ಸಂಪದ್ಭಿಃ-ಭಾಗ್ಯಗಳಿಂದ, ಕರ್ಷಕಾಣಾಂ-ಉಳುವವ
ರಿಗೆ, ಮುಂದು-ಸಂತೋಷವನ್ನು, ದೈವಾಧೀನಂ-ಬೆಳೆಯೂಅದೃಷ್ಟಾಯತ್ತವೆಂದು, ಅಜಾನತಾಂ-ತಿಳಿಯದೆಇರುವ, ಮಾನಿನಾಂ-
ಪುರುಷಪ್ರಯತ್ನವೇಫಲಕರವಾಗುವದೆಂಬರ್ಥವುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಅನುತಾವಂಚ-ಎಕ್ಕಾತ್ತಾಪವನ್ನು, ದದುಃ-ಕೊಟ್ಟವು ||೧೨|| ಸರ್ವ-
ನಮಸ್ತುತಾದ, ಜಲಸ್ಥಲೌಕಸ-ನೀರೂನೆಲವೂದಾನಸ್ಥಾನವಾಗಿವುಳ್ಳಜಂತುಗಳು, ನವವಾರಿನಿವೇವಯಾ-ನವವಾರಿ-ಹೊಸನೀರಿನ,
ನಿವೇವಯಾ-ಬಳಿಕೆಯಿಂದ, ಹರಿನಿವೇವಯಾಧಾರ-ವಿಷ್ಣುವಿನಸೇವೆಯಿಂದಹೇಗೋಹಾಗೆ, ರುಚಿರಂ-ಮನೋಹರವಾದ, ರೂಪಂ-
ಚಲನಿಕೆಯನ್ನು, ಅಭಿಭ್ರೃತ-ಮೆಚ್ಚಿದರು ||೧೩|| ಕಾಮಾಕ್ತಂ-ಕಾಮವಾಸನೆಯಿಂದಕೂಡಿದ, ಗುಣಯುಕ್-ವಿಷಯಗಳಿಂದಕೂಡಿದ, ಅಪ
ಕ್ವಯೋಗಿನಿ-ಪಕ್ವವಾಗದಯೋಗವುಳ್ಳಪುರುಷನ, ಚಿತ್ತಂಯಥಾ-ಮನಸ್ಸುಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಶ್ವನಸೋರ್ಮಿಮಾ-ಶ್ವನನ-
ಗಾಳಿಯಿಂದ, ಉರ್ಮಿಮಾ-ಅಲೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸರಿದ್ಭಿಃ-ಹೊಳೆಗಳೊಡನೆ, ಸಂಗತಃ-ಸೇರಿದ್ದಾಗಿಯೂಇರುವ, ಸಿಂಧುಃ-
ಸಮುದ್ರವು, ಚಕ್ಷೋಭ-ಕದಡಿ ||೧೪|| ವ್ಯಸಸ್ಯೈ-ದುಃಖಗಳಿಂದ, ಅಭಿಭೂಯಮಾನಾಅಪಿ-ತೀರಸ್ಥನಲ್ಲಡುತಲಿರುವರಾದರೂ,
ಅಧೋಕ್ಷಜತನಃ-ಅಧೋಕ್ಷಜ-ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ, ಜೇತನಃ-ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ವರ್ಷಧಾರಾಭಿಃ-

ಹುವಿನ ಗೊಂಚಲೆಂದು ಕೆಲವೆನ್ನುವರು ||೧೧|| ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ವಿಜ್ಞೇದವಿಲ್ಲವೆ ವೃಷ್ಟಿಯುಂಟಾದಲ್ಲಿ ಹೊ
ಲಗದ್ದೆಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೊಳು ಎಕಾರಿಸುವ ಪ್ರೇಮಗಳು ತಮ್ಮವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೃಷಿಜೀವಿಗಳಾದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ
ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವನುಂಟುಮಾಡಿದವೋ ಅರೀತಿಯಿಂದ ವೃಷ್ಟಿಗವಿಜ್ಞೇದವುಂಟಾದಲ್ಲಿ ಆಪೈರುಗಳು ವೇಗು
ತೆರಿರುವವಾಗಿ, 'ಸರ್ವವೂದೈವಾಧೀನ' ಮೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯದೆತರುವ ಧನವಂತರಿಗೆ ಎಕ್ಕಾತ್ತಾಪವನುಂಟುಮಾಡಿ
ದವು. [ಮಳೆಬಂದು ಬೆಳೆಯಾದರೆ ಹಿಗ್ಗುವುದು, ಮಳೆಬಾರದೆ ಬೆಳೆಯೇಣಗಿದರೆ ತಗ್ಗುವುದು, ಸಹ-ಪುರುಷಪ್ರ
ಯತ್ನವೇ ಮುಖ್ಯನೆಂದೆರಿರುವ ಲೋಕದಸ್ಯಭಾವವಾಗಿವೆ. ಸರ್ವವೂದೈವಾಧೀನವೆಂದೆರಿತವರು ಇಂತಾ ಹರ್ಷವಿ
ವಾದಂಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು.] ||೧೨|| ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರವ
ರ್ತಿಸಿರುವ ಪುರುಷರೆಲ್ಲರೂ ಹರಿಪೂಜೆಯೇ ಪರಮಾರ್ಥರೂಪವೂ ಪರಮಸುಖರೂಪವೂ ಆದುದರಿಂದ ಆಗಲೆ ಮ
ನೋಹರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುವರೋ, ಅರೀತಿಯಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ
ಹೊಸಹೊಸನೀರಂಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಮನೋಹರವಾದರೂಪಂ ಧರಿಸಿದವಾದವು. [ಮಳೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ
ಕೃತೃಲ್ಯಾಸಾದಿಗಳುಂಟಾಗುವಂತೆ ಹರಿಸೇವೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕೃತೃಲ್ಯಾಸತೇಜಸ್ಸುಗಳುಂಟಾಗುವವೆಂದು
ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ||೧೩|| ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಂಪಡೆಯದೆ ಇರುವವುರುಪನೆ ಕಾಮವಾಸನಾಯುಕ್ತ
ವಾದಚಿತ್ತವು ಗುಣವಿಕಾರವಿವಯಂಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದೋಭಗೊಳ್ಳುವುದೋ ಅಪರೀತಿಯಿಂದ ನದಿಗಳೊಡಗೂಡಿರುವ
ಸಮುದ್ರವು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಅಲೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಹೋಭವನೆಯಿತು. ಮನಸ್ಸು ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವುದು. ಗುಣವಿಷ
ಯಗಳು ಹೊಳೆಗಳಂತೆ ಅವರಲ್ಲಿಬಂದುಸೇರುವವು ಕಾಮ ವಾಸನೆಯು ಗಾಳಿಯಂತೆ ಬಂದು ಅಲೆಗಳಂತಿರುವ ಬಯ
ಕೆಗಳನ್ನೆಸಗುವವನನ್ನು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಹೊಬ್ಬವಾಗುವುದೆಂಬರ್ಥವು ಉಪಮಾಲಂಕಾರದಂತೆ ಸೂಚಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟಿದೆ. ಹೊಳೆಗಳು ತುಂಬಿ ಹರಿದು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದವೆಂಬುವುದು ವರ್ಷಕಾಲದವರ್ಣ
ನವು. ||೧೪|| ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತವಾದಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮರು ವ್ಯಸನಗಳಿಂದ

ಧಾಧೋಕ್ಷಜಚೇತಸಃ ||೧೫||ಮಾರ್ಗಾಬಧೂವುಸ್ಸುಂದಿಗ್ಧಸ್ತೃಣೈಶ್ಚೈನ್ನಾಅಸಂಸ್ಕೃತಾಃ, ನಾಭ್ಯಸ್ಯಮಾ
ನಾಶ್ಚು)ತಯೋದ್ವಿಷ್ಟೈಃಕಾಲತತಾಽವ ೧೬||ಲೋಕಬಂಧುಮುಘೈಃಪುವಿದ್ವಾತತ್ಕಲಸೌಹೃದಾಃ||ಸ್ಥೈರ್ಯಂ
ನಚಕ್ರುಃಕಾಮಿನ್ಯಾಪುರುಷೇಷುಗುಣಿಸ್ಸಿವ|| ಧನುರ್ವಿಯತಿಮಾಹಂದ್ರಾನಿರ್ಗುಣಂಚಗುಣಿಸ್ಯಭಾತಿ| ವ್ಯ

ಮಳೆಯಪರಂಪರೆಗಳಿಂದ, ಹಸ್ಯಮಾನಾಅಪಿ-ರವೃಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದರೂ, ಗಿರಯಃ-ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಸವಿವ್ಯಧು-ವ್ಯಥಿಸಲಿಲ್ಲವು||೧೫||
ತೃಣೈಃ-ಹುಲ್ಲುಗಳಿಂದ, ಛಿನ್ನಾಃ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿಯೂ, ಅಸಂಸ್ಕೃತಾಃ-ಸರಿಮಾಡಲ್ಪಡದೇ ಇರುವವೂಆವ, ಮಾರ್ಗಾಃ-ದಾರಿ
ಗಳು, ದ್ವಿಷ್ಟೈಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ, ನಾಭ್ಯಸ್ಯಮಾನಾಃ-ಚಿನ್ನಾಗಿಕಲಿಯಲ್ಪಡದೇಇರುವ, ಕಾಲತತಾಃ-ಕೆಲವುಕಾಲಕಳೆದದ್ದರಿಂದಮ
ರೆತುಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವಾದ, ಶ್ರುತಯಾಽವ-ವೇದಗಳಂತೆ, ಸಂದಿಗ್ಧಾಃ-ಅದೋಇದೋಎಂಬಸಂಶಯಕ್ಕೆವಿಷಯವಾದವುಗಳು, ಬಧೂವುಃ-
ಆವು ||೧೬||ಚಲಸೌಹೃದಾಃ-ಚಂಚಲವಾದಸ್ನೇಹವುಳ್ಳ, ಕಾಮಿನ್ಯಾಃ-ಕಾಮವುಳ್ಳಹೆಂಗಳು, ಗುಣಿಸು-ಗುಣವಂತರಾದ, ಪುರುಷೇಷು
ಽವ-ಗಂಡುಸರಸ್ಥಿಹೇಗೋಹಾಗೆ, ವಿದ್ವಾತಃ-ವಿಂಚುಗಳು, ಲೋಕಬಂಧುಃ-ಲೋಕಕ್ಕೆಸಂಬಂಧವಾಗಿರುವ, ಮೇಘಃ-ಮೋಡಗ
ಳು, ಸ್ಥೈರ್ಯಂ-ಚಲಿಸದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು, ನಚಕ್ರುಃ-ಮಾಡಲಿಲ್ಲವು ||೧೭||ನಿರ್ಗುಣಂ-ವೆದೆಯಿಲ್ಲದ, ಮಾಹೇಂದ್ರಂ-ಇಂದ್ರ-ಸಂಬಂಧ
ವಾದ, ಧನುಃ-ಬಿಲ್ಲು, ಗುಣಿನಿ-ಇಬ್ಬಗುಣವುಳ್ಳ, ವಿಯತಿ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ಅಗುಣವಾಃ-ಗುಣಗಳಿಲ್ಲವನ್ನಲ್ಲದ, ಪುರುಷಃ-ಆತ್ಮನು, ಗುಣ

ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ವ್ಯುಭೇಷಡುವರಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅದೇರಿತಿಯಿಂದ ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟಗಳು ವರ್ಷಾಧಾ
ರೆಗಳಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಚಲಿಸಿದವಾಗಲಿಲ್ಲವು. [ವರ್ಷತಮ್ರಮಳೆಯಂತೆಕ್ಕಿಸದಂತೆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತ
ನುವೈವಸ್ಯಸ್ತಭರನಾದುದರಿಂದ ವ್ಯಸನಘಾತವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಇರುವನೆಂಬುದು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.] ||೧೫||ಮತ್ತು
ಯಾವೇರಿತಿಯಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಹೇಳಲ್ಪಡದೆಯಿರುವ ವೇದಗಳು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲ್ಪ
ಟ್ಟಂತಾವಾಗಿ ಸುದೇಹಕ್ಕೆವಿಷಯಗಳಾಗುವವೋ, ಅದೇರಿತಿಯಾಗಿ ವರ್ಷಾಕಾಲದೊಳಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸ
ಲ್ಪಡದೇ ಇರುವವಾರ್ಗಗಳು ತೃಣಗಳಿಂದಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ 'ಇದುಮಾರ್ಗವೋ? ಅದುಮಾರ್ಗವೋ? ಎಂಬ
ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ವಿಷಯಗಳಾದವು. [ವೇದಾಭ್ಯಾಸವಂ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವೈದಿಕ ಶಬ್ದ ಸರಣಿಯು ಪ್ರಕಾಶ
ವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಯಜ್ಞಾದಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅವೈತ್ತಿಮಾಡದೆ ಬೆಟ್ಟರೆ ಕೆಲವುಕಾಲದವೇಲೆ ಮರವು
ತಟ್ಟಿ ಶಬ್ದ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗುತ್ತೆ. ಅಭ್ಯಾಸಬದ್ಧವೇದವು ದಾರಿಯಂತಿರುವುದು ಅದರಲ್ಲಿ ಅನಭ್ಯಾಸ
ದಶೆಯೆಂಬಮಳೆಗಾಲದೊಳಗೆ ಹುಲ್ಲುಬೆಳೆದಂತೆ ವಿಸ್ಮೃತಿಯೆಂಟಾಗಿ ಸಂದೇಹ ಕೊಳಸಡಿಸುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ
ವೇದವನ್ನು ಸರ್ವದಾ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬರ್ಥವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.] ||೧೬|| ಮತ್ತು ಯಾವ ವ್ಯಭಿ
ಚಾರಿಣಿಯರಾದಸ್ತ್ರೀಯರು ಚಂಚಲವಾದಸ್ನೇಹವುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ಗುಣವಂತರಾದ ಪುರುಷರಲ್ಲಿಯೂಕೂಡ
ಸ್ಥಿರಭಾವವನೆಯ್ದನೆ ಇರುವಂತೆ ಪ್ರಸಂಚಕ್ಕೆನೆಂಟರಾಗಿರುವ ಮೇಘಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಚುಗಳು ಚಪಲಗಳಾದುದರಿಂದ
ಸ್ಥಿರಭಾವವನೆಯ್ದಲಿಲ್ಲವು. [ಪುರುಷರು ಎಷ್ಟುಬಗೆಯಿಂದ ಪೋಷಕರಾಗಿ ಗುಣವಂತರಾದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಆತಿ
ಕಾಮವುಳ್ಳಹೆಂಗಳು ಚಪಲೆಯರಾದುದರಿಂದ ಸ್ಥಿರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಪತಿವ್ರ
ತೆಯರಾದವರು ಚಾಪಲ್ಯವಂತೊರೆದು ತನ್ಮೃಪತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಭಾವವನೆಯ್ದುವರೆಂಬರ್ಥವು ಅರ್ಥವಾಗಿ ಸೂಚಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟಂತಾಗುವುದು. ಮೇಘವು ಪುರುಷನಂತೆಯೂ ವಿಂಚುಕಾಮಿನಿಯಂತೆಯೂ ಹೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.] ||೧೭||
ಮತ್ತು ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಗುಣನಾದ ಆತ್ಮನು ಹೇಗೆಪ್ರಕಾಶಿಸುವನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಮುಘ
ಗರ್ಜನವೆಂಬ ಶಬ್ದ ಗುಣದೊಡನೆಯುಕ್ತವಾದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಧನುಸ್ಸುಗುಣಶಬ್ದಾರ್ಥವಾದ ಹೆದೆಯಿಲ್ಲದಿ
ದ್ದರೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು. [ಶಬ್ದಗುಣಕ್ಕೂ, ಇದರ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾದ ಆಕಾಶಕ್ಕೂ, ಎಷ್ಟರಸಂಬಂಧವೋ ಮಾಯಾ
ಗುಣಗಳಿಗೂ ಛಿತ್ತನಿಗೂ ಆಪ್ತಸಂಬಂಧವೆಂಬುವುದರಿಂದ ಆಕಾಶವು ನಿರ್ವಿಪ್ರವಾದಂತ ಆತ್ಮನು ನಿರಂಜನನಾಗಿರು

ಕೈಗುಣಿವೈತಿಕರೆಗುಣಮಾ ಪುರುಷೋಯಧಾ || ೧೪ || ನರರಾಜೊಡುವಳ್ಳನ್ನಾ ಸ್ವಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ರಂಜಿತೈಃ
 ನೈಃ | ಅಹಂಮತ್ಯಾಭಾಸಿತಯಾಸ್ವಭಾಸಾ ಪುರುಷೋಯಧಾ || ೧೫ || ಮೆಘಾಗಮೋತ್ಸವಾತ್ಯಾಪ್ರತ್ಯನಂ
 ದಃ ಶಿಖಂಡಿನಃ | ಗೃಹಪುತಪ್ತಾನ್ವಿರ್ಮಾಣ್ಯಾ ಯಧಾಚ್ಯುತಜನಾಗಮಃ || ೧೬ || ಪೀತ್ವಾಪುಷಾ ದವಾಃ ಪದ್ಮಿರಾಗಣ
 ನಾನಾತ್ಮಮೂರ್ತಯಃ | ಕ್ಷುತ್ಕ್ಷಾಮಾಸ್ತಪಸಾಶಾತ್ರಾಯಧಾಕಾಮಾನುಸೇವಯಾ || ೧೭ || ಸರಸ್ವತಾಂ

ವೈತಿಕರೇ-ಗುಣಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ, ವೈಕ್ಲೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅಭಾತೇ-ಬೆಳಗಿತು || ೧೪ || ಸ್ವಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ
 ರಂಜಿತೈಃ-ಸ್ವ-ತನ್ನ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ-ಬೆಳಗಿದಿಂಗಳಿಂದ, ರಂಜಿತೈಃ-ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಫುನೈಃ-ಮೇಘಗಳಿಂದ, ಛನ್ನಃ-ಮುಚ್ಚ
 ಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಉಡುಪಃ-ನಕ್ಷತ್ರಪತಿಯಾದಚಂದ್ರನು, ಸ್ವಭಾಸಾ-ತನ್ನ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ, ಭಾಸಿತಯಾ-ತೋರವಂತಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
 ಅಹಂಮತ್ಯಾ-ಅಹಂಕಾರದಿಂದ, ಅಧವಾಜೇತವೇನಾಶಿಂಬಅಧ್ಯಾನದಿಂದ, ಛನ್ನಃ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವನಾದ, ಪುರುಷಃ-
 ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದಆತ್ಮನು, ಯಧಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನರರಾಜ-ಬೆಳಗಿಲ್ಲವು || ೧೫ || ಗೃಹೇಮ-ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ,
 ತಪ್ತಾಃ-ತಾಪತ್ರಯವುಂಟಾಗಿರುವ, ನಿರ್ಮಾಣ್ಯಾಃ-ನಿರಕ್ರಮಾಹವಗಳು, ಅಚ್ಯುತಜನಾಗಮೇ-ಸತಿ-ಅಚ್ಯುತಜನ-ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ,
 ಲಗಮೇ-ಸತಿ-ಬರುವಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ, ಯಧಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಮೇಘಾಗಮೋತ್ಸವಾಃ-ಮೇಘಾಗಮ-ಮೇಘಗಳಬರುವ
 ದಿಂದ, ಉತ್ಸವಾಃ-ಹಬ್ಬವುಳ್ಳವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಹೃಷ್ಯಾಃ-ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವಾದ, ಶಿಖಂಡಿನಃ-ನವಿಲುಗಳು, ಪ್ರತ್ಯನಂದಃ ಮೇ
 ಘಗಳೆವೆವರಿಗೆಸಂತೋಷಿಸಿದವು || ೧೬ || ಕ್ಷುತ್ಕ್ಷಾಮಾಃ-ಕ್ಷುತ್-ಹಸಿವಿನಿಂದ, ಕ್ಷಾಮಾಃ-ಬಡವರಾಗಿಯೂ, ತಪಸಾ-ಆಶೋಚನ
 ಯಿಂದ, ಕ್ರಾಂತಾಃ-ಬಳಿದವರಾಗಿಯೂ ಇರುವಪುರುಷರು, ಕಾಮಾನುಸೇವಯಾ-ಕಾಮ-ಬೇಕಾದವದಾರ್ಥಗಳ, ಅನುಸೇವಯಾ-
 ಬಳಿಕೆಯಿಂದ, ಯಧಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಪಾದಪಾಃ-ಮರಿಗಳೆಗಳು, ಪದ್ಮಿಃ-ಬೇರುಗಳಿಂದ, ಅಪಃ-ನೀರನ್ನು, ಪೀತ್ವಾ-
 ಕುಡಿದು, ನಾನಾತ್ಮಮೂರ್ತಯಃ-ನಾನಾತ್ಮ-ಕಲವುಬಗೆಯಾದ, ಮೂರ್ತಯಃ-ರೂಪಗಳುಳ್ಳವು, ಆನ-ಆದವು || ೧೭ || ಅಂಗ-
 ಅಯ್ಯಾ, ಅಕಾಂತಕೃತ್ಯೇಷು-ಅಕಾಂತ-ಕೂರಗಳಾದ, ಕೃತ್ಯೇಷು-ಕೆಲಸಗಳುಳ್ಳ, ಗೃಹೇಪ್ಸು-ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ದುರಾಶ
 ಯಾಃ-ದುಷ್ಟವಾದಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ, ಗ್ರಾಮ್ಯಾಇವ-ಪಾಮರಜನಗಳಹಾಗೆ, ಅಕಾಂತರೋಧನ್ಯ-ಅಕಾಂತ-ಕೆಸರೂಮುಳ್ಳು ಅಣಗ
 ದೇಇರವ, ರೋಧನ್ಯ-ತಡೆಗಳುಳ್ಳ, ಸರಸ್ವಪಿ-ಕೊಳಗಳಲ್ಲಿಯೂಕೂಡ, ಸರಸಾಃ-ಕೊಳವಕ್ಕಿಗಳಾದ ಚಕ್ರವಾಕಾದಿಗಳು, ನ್ಯೂ

ವನೆಂದು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. || ೧೪ || ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಚೈತನ್ಯದಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪ
 ಟ್ಟ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ತಾನುಮರೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅದೇರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ಷಾಕಾಲ
 ದೊಳು ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಬೆಳಕಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಾಶನೆಯೆಲ್ಲವೂ ಮೋಡಗಳಿಂದ ತಾನೇ ಮರೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ
 ಪ್ರಕಾಶಿಸಿಲ್ಲವು. || ೧೫ || ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿಯಾಗಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಿಗಳಾಗಿ ದುಃಖಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂತಪ್ತರಾ
 ದುದರಿಂದ ಬೇಸರಿಕೆಯುಳ್ಳಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಬಂದಾಗ ಅವರದರ್ಶನದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ
 ಸಂತೋಷಪಡುವರೋ, ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ನವಿಲುಗಳು ಮೇಘಗಳು ಬಂದುದರಿಂದ ಉತ್ಸವವುಳ್ಳವಾದುದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ
 ಸಂತೋಷಪಟ್ಟವು. [ನವಿಲುಗಳು ತಮಗೆ ವಿಶೇಷೋಪಕಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಲೋಕೋಪಕಾರಿಗಳಾದ ಮೇಘಗಳು
 ಬಂದಾಗ ಸಂತೋಷಿಸುವಂತೆ ಸಂಸಾರದುಃಖಿಗಳಾದ ಗೃಹಸ್ಥರು ತಮ್ಮಗೃಹಕ್ಕೆ ಭಾಗವತರು ದಯಮಾಡಿದಕೆ
 ಸಂತೋಷಿಸುವಂತೆಬರುವುದರಿಂದ ಗುಣಗ್ರಹಣವು ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಸ್ವಾರ್ಥೋಪಕಾರತೆಯು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು
 ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಾ ಕಯತೋರುವುದು] || ೧೬ || ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಳಲಿರುವ ಪುರುಷರು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳಂ
 ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ವೃದ್ಧಿಯ ನೆಯ್ದುವರಾಗುವಂತೆ ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲದಿಂದ ಶ್ರೇಣಿಗಳಾದ ವೃಕ್ಷಗಳು ವರ್ಷಾಕಾಲ
 ದಲ್ಲಿ ಪಾತಿಗಳಿಂದ ನೀರಂಕುರಿಕೊಂಡು ಅನೇಕಶಾಖಾರೂಪಗಳಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಯನೆಯ್ದಿರುವ ದೇಹಗಳುಳ್ಳವಾದವು]
 ತಪಮಗಯ್ಯಷ್ಟ್ಯ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದುಡಿಟ. ಬಿಬಿಲಿನಿಂದೋಣಗಿದಷ್ಟ್ಯ ಮಳೆಬರುವುದುಡಿಟ.] || ೧೭ || ಮತ್ತು
 ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ರಾಗಾದಿಯುಕ್ತವಾದ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳ ಪ್ರಾಕೃತ ಜನರು ಭಯಂಕರಗಳಾದ ವ್ಯಾಪಾರಂಗೆ

ತರೋಽಸುನ್ಯೂಷುರುಗಾಪಿರಸಾಃ | ಗೃಹೈವ್ಯಶಾಂತಕೃತ್ಯಮಗ್ರಾಮ್ಯಾಽವದುರಾಕಯಾಃ ||೧೧|| ಜ
ಲೌಘಿರ್ಭಿರಭಿದ್ಯುತನತವೋವರ್ಷತೀಶ್ಯರೆ | ಪಾಪಂಡಿನಾಮಸದ್ವ್ಯಾಪ್ಯರೈದಮಾರ್ಗಾಃಕಲೌಯಥಾ||೧೨||
ವ್ಯಮುಂಚನ್ಯಾಯಾಭಿರ್ನಾನ್ಯಾಭೂತಭೋಜ್ಯಮೃತುಃಸಾಃ | ಯಥಾಶಿಷೋವಿಶ್ವತಯಾಃಕಾಲಿಕಾಲದ್ವಿ
ಜಿರಿತಾಃ||೧೪|| ಏವಮವನಂತವ್ಯಪಿಪ್ಪಂತಕಪ್ಪಖಜೂರಜಂಬುಮತ್ | ಗೋಗೋಪಾಲೈವೃತೋರಂತುಂಸ
ಬಲಃಪ್ರಾವಿಕದ್ಧರಿಃ ||೧೫|| ಧನವೋಮಂದಗಾಮಿನ್ಯುಗೂಘೋಭಾರಣಭೂಯಸಾ ಯಯಾರ್ಭಗವತಾಹೂ

ಷುಃ-ಚನ್ನಾಗಿದ್ದವು ||೧೧|| ಕಲೌ-ಕಲಿಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪಾಪಂಡಿನಾಂ-ನಾಸ್ತಿಕರ, ಅನದ್ವಾಪ್ಯೇ-ದರ್ಶಿವಾದಗಳಿಂದ, ವೇದಮಾರ್ಗಾಃ-
ವೇದಗಳಾದವಿಗಳು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಈಶ್ವರೇ-ಪರ್ವಸ್ಯನು, ವರ್ಷತಿಸತಿ-ಮಳೆಯುಂನುರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಸೇತವಾಃ-
ಕಟ್ಟಿಗಳು, ಜಲೌಘಿಃ-ನೀರಿನಪ್ರವಾಹಗಳಿಂದ, ನಿರಭಿದ್ಯುತ-ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ||೧೨|| ಕಾಲಿಕಾಲೇ-ಪ್ರತಿಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ, ದ್ವಿಜೇ
ರಿತಾಃ-ದ್ವಿಜ-ಪುರೋಹಿತನುಮೊದಲಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ, ಈರಿತಾಃ-ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗುವ, ವಿಶ್ವತಯಾಃ-ವಿಟ್-ಮುನಿಗಳಿಗೆ,
ಅಧವಾ-ವೈಶ್ಯರಿಗೆ, ಪತಯಾಃ-ಒಡೆಯರಾದರಾಯರೂ, ಅಧವಾಒಡೆಯರಾದಧನಿಕರು, ಆಶಿಷಃ-ಯಾಚಕರಿಂದಬಯಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳನ್ನು,
ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ವಾಯುಭಿಃ-ಗಾಳಿಗಳಿಂದ, ನುನ್ಯಾಃ-ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಫನಾಃ-ಮೇಘಗಳು, ಭೂತೇಭ್ಯಃ-ಪ್ರಾ
ಣಿಗಳಿಗೆ, ಅಮೃತಂ-ನೀರನ್ನು, ವ್ಯಮುಂಚ-ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟವು ||೧೪|| ಗೋಗೋಪಾಲೈಃ-ಪಶುಗಳಿಂದಲೂಪಶುಪಾಲಕರಿಂದಲೂ,
ವೃತೇ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ನಬಲಃ-ಬಲರಾಮನಿಂಸಹಿತನಾದ, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ವರ್ಷಪ್ಪಂತ-ವರ್ಷನವೃದ್ಧವಾ
ದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪಕ್ವಖರ್ಜುರಜಂಬುಮತ್-ಪಕ್ವ-ಪಾಗಿದ್ದ, ಖರ್ಜುರ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ, ಜಂಬುಮತ್-ನೇರಳೆಯೂಉಳ್ಳ, ತದ್ವನಂ-
ಅಕಾಡನ್ನು, ರಂತಂ-ಕ್ರೀಡಿಸಲೋಸುಗೆ, ಪ್ರಾವಿಕತ್-ಹೊಕ್ಕನು ||೧೫|| ಭೂಯಸಾ-ದೊಡ್ಡದಾದ, ಉಘೋಭಾರಣ-ಉ
ಘಸ್-ಕೆಚ್ಚಲಿನ, ಭಾರಣ-ಹೊರೆಯಿಂದ, ಮಂದಗಾಮಿನ್ಯಃ-ಮೆಲ್ಲಗನಡೆಯುತ್ತಿರುವ, ಫೇನವಾಃ-ಆಕಳುಗಳು, ಭಗವತಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ,
ಅಕೂತಾಃ-ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪ್ರೀತ್ಯಾ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಸ್ನುತಸ್ತನಾಃ-ಹಾಲುವನಿಯುತ್ತಿರುವಮೇಲೆಗಳೆಲ್ಲವಾಗಿ, ದ್ರುತಂ-

ಳುಳ್ಳವುಗಳಾದರೂ ಆಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೈಯ್ಯರೋ ಅದೇರಿತಿಯಿಂದ ಚಕ್ರವಾಕಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೆಸರು ಮುಳ್ಳುಮೊ
ದಲಾದುದರಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಕ್ಕನಾದ ಡಿಗಳೆಳ್ಳವುಗಳಾದರೂ ಅಸುರಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೈಯ್ಯವು [ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ
ಕೊಳದತಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳುಕಸರುಗಳು ಕಪ್ಪವಾಗಿದ್ದರೂ ಚಕ್ರವಾಕಪಕ್ಷಿಗಳು ಬಿಡದೆಲ್ಲಿಯೇಇರುವವು]. ಹಾಗೆಯೇ
ಪಾಮರರಾದವರು ಸಂಸಾರದ ಕಪ್ಪಂಗಳಂ ಸೈರಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವರಲ್ಲದೆ ನಿರಕ್ತರಾಗಿ ಹೋಗಲಾರ
ರು. ||೧೧|| ಮತ್ತು, ಕಲಿಯಾಗುವುಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರಲು ಪಾಪಂಚಗಳದುರ್ವಾದಗಳಿಂದ ವೇದೋಕ್ತಗಳಾದ ಕರ್ಮಮಾರ್ಗ
ಗಳು ಶಿಥಿಲಗಳಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವಹಾಗೆ, ಪರ್ವಸ್ಯನು ವರ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು ಜಲಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಕೆರಿಕಟ್ಟಿಮುಂತಾದವು
ಗಳು ಶಿಥಿಲಗಳಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು [ಕಲಿದಿನಗಳುಹೆಚ್ಚಿದಹಾಗೆಲ್ಲ ಪಾಪಂಡಿಗಳ ನಾಸ್ತಿಕ್ಯವಾದಗಳಿಂದ ವೈದಿಕಕರ್ಮ
ಮಾರ್ಗದ ಧರ್ಮನೇತುಗಳು ಕ್ಷೀಣಿಸಿಮುರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವವು. || ಮತ್ತು ಯಾವೇರಿತಿಯಾಗಿ ಅರಸುಗಳುಉಚಿ
ತವಾದ ಆಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳಂಕೊಡು
ತ್ತಿರುವರೋ ಅದೇರಿತಿಯಾಗಿ ಮೇಘಗಳು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಯುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಜೀವ
ನಮಂಕೊಟ್ಟವು. ||೧೪|| (ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಂದ ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ರೀಡೆಗಳಂ ಬಂಟಿಸುವನಂತೆನು-)
ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಹೀಗಿರಲು ಬಲರಾಮನಿಂಕೂಡಿದ ಕೃಷ್ಣನು ಗೋವುಗಳಿಂದಲೂ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದಲೂ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವನಾಗಿ ಕ್ರೀಡಿಸಲೋಸುಗ ಹೀಗೆ ಬಹಳಮಳೆಯುಳ್ಳ, ಮತ್ತು ಹಂಣುಗಳಿಂಕೂಡಿದ ಖರ್ಜುರ ನೇರಳೆ ಮರಗಳೆಲ್ಲ,
ಬೃಂದಾವನವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ||೧೫|| ಆಗ ಕೆಚ್ಚಲಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರದಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಗೋವು
ಗಳು ಕ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ತಮ್ಮಹೆಸರುಹೇಳಿ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೊಲೆವಾಲಂ ನೋರಿಸುತ್ತ ಬೇಗ

ತಾದ್ರುತುಪ್ರೀತ್ಯಸ್ತುತಸ್ತನಾಃ || ೨೬ || ವನಾಕಸಃ ಪ್ರಮುಖಿತಾವನರಾಜೀರ್ಮಧುಚ್ಯುತಃ | ಜಲಧಾ
ರಾಗಿರೇರ್ನಾವಾನಸನ್ನಾದದ್ಯಶೇಗುಹಾಃ || ೨೭ || ಕೃಷಿಚಿದ್ವನಸ್ಪತಿಕೋಡಗುಹಾಯಾಂಚಾಭವರ್ಪತಿ | ನಿ
ರ್ದ್ಯಕೃಷಗವಾಕರಮೇಕನ್ದಮೂಲಫಲಾಕನಃ || ೨೮ || ದಧ್ಯೋದನಮುಪಾನೀತಾಶಿಲಾಯಾಂಸುಲಿಲಾಸ್ತಿಕೆ |
ಸಮೋಜನೀಯೈರ್ಬುಭುಜಿಗೋಪೈಸ್ಸಂಕರ್ಪಣಾನ್ವಿತಃ || ೨೯ || ಕಾಡ್ವಲೋಪರಿಹಸ್ರವಿಶ್ಯಚರ್ಮತೋಮೀಲಿತೇಹ
ಣಾಕ | ದೃಪ್ತಾಪ್ಯವೃಷಾಕವತ್ಸತರಾಕಗಾಶ್ವಸೋಭರಕ್ರಮಾಃ || ೩೦ || ಪಾ್ರವೃಟಿಶ್ರಿಯಂಚತಾಂವೀ
ಹ್ಯೈಸುರೈಭೂತಸುಖಾವಹಾಂ | ಭಗವಾಕಪೂಜಯಾಂಚಕೇಹ್ಯಾತ್ಮಕಕ್ತೃಪಬೃಹಿತಾಂ || ೩೧ || ಎ

ಬೇಗನೆ, ಯಯಃ-ಪೋಷಯ || ೨೬ || ವನಾಕಸಃ-ವನದಲ್ಲಿರುವವೇಡತಿಯರನ್ನು, ಪ್ರಮುಖಿತಾಃ-ಸಂತೋಷವುಂಟಾದವರನ್ನಾಗಿಯೂ
ವನರಾಜೀ-ವನಪಂತಿಗಳನ್ನು, ಮಧುಚ್ಯುತಃ-ಮಕರಂದವಂಸೋರಿಸುತ್ತಿರುವವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಗಿರೇಃ-ಬೆಟ್ಟದಡೆಯಿಂದ, ಜಲ
ಧಾರಾಃ-ನೀರಿಸಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನೂ, ನಾದಾಃ-ಅವುಗಳಿಸಿಲೆಗಳನ್ನೂ, ಆಸನ್ನಾಃ-ಹತ್ತಿರಲೇ ಇರುವ, ಗುಹಾಶ್ವ-ಗವಿಗಳನ್ನೂ, ದಧ್ಯಶೇ-
ನೋಡಿದನು || ೨೭ || ಅಭಿವರ್ಪತಿಸತಿ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಳೆಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು, ಭಗವಾಕ-ಕೃಷ್ಣನು, ಕೃಷಿಚಿತ್-ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ,
ವನಸ್ಪತಿಕೋಡೇ-ವನಸ್ಪತಿ-ಪೆಮ್ಮರದ, ಕೋಡೇ-ಪೊಟ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಗುಹಾಯಾಂಚ-ಗವಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ನಿರ್ವಿಶ್ಯ-ತೋಕ್ಕಿದು,
ಕಂದಮೂಲಫಲಾಕನಸ್ಪರ್ಶ-ಕಂದ-ಗಡ್ಡೆಗಳು, ಮೂಲ-ಬೇರುಗಳು, ಫಲ-ಹಂಪುಗಳು, ಅಕಸಿ-ಆಹಾರವಾದವನಾಗಿ, ರೇವೇ-ಕ್ರೀಡೆ
ಸಿದನು || ೨೮ || ಸಂಕರ್ಪಣಾನ್ವಿತಃ-ಸಂಕರ್ಪಣ-ಬಲರಾಮನೊಡನೆ, ಅನ್ವಿತಃ-ನೇರಿದವನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಸುಲಿಲಾಂತಿಕ-ನೀರಿನಬಳಿ
ಯಲ್ಲಿ, ಶಿಲಾಯಾಂ-ಒಡೆಯುವೇಲೆ, ಉಪಾನೀತಂ-ಹತ್ತಿರತಂದಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ದಧ್ಯೋದನಂ-ಮೊಸುರನ್ನವನ್ನು, ಸಂಭೋಜನೀಯಃ-
ಉಣತಕ್ಕವರಾದ, ಗೋಪೈಸ್ಸು-ಗೊಲ್ಲರೊಂಪಿಗೆ, ಬುಭುಜೇ-ಉಂಡನು || ೨೯ || ಕಾಡ್ವಲೋಪರಿ-ಹಸ್ರ-ರುಹುಲ್ಲುಳ್ಳನೆಲದಮೇಲೆ, ಸಂ
ವಿಶ್ಯ-ಮಲಗಿಕೊಂಡು, ಚರ್ಪತಃ-ಮೆಲುಕುಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ವೀಲಿತೇಹ್ಯಾಕಾ-ಮುಚ್ಚಿದಕಂಗಳೆಲ್ಲ, ದೃಪ್ತಾ-ಗರ್ವಿತಗಳಾದ,
ವೃಷಾ-ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ, ವತ್ಸತರಾಕ-ಸಂಣಕರುಗಳನ್ನೂ, ಸೋಭರಕ್ರಮಾಃ-ಸ್ವ-ತಮ್ಮ, ಉಭಸ-ಕಚ್ಚಲುಗಳ, ಭರ-
ಅತಿಯಾದಿಂದ, ಕ್ರಮಾಃ-ಆಯಾಸವುಳ್ಳ, ಗಾಶ್ವ-ಆಕಳುಗಳನ್ನೂ || ೩೦ || ಆತ್ಮಕಕ್ತೃಪಬೃಹಿತಾಂ-ಆತ್ಮ-ತನ್ನ, ಕತ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
ದಿಂದ, ಉಪಬೃಹಿತಾಂ-ಬಲೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾದ, ಸರ್ವಭೂತಸುಖಾವಹಾಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಮಾಡತಲಿ
ರವ, ತಾಂ-ಅಂತಾ, ಪಾ್ರವೃಟಿಶ್ರಿಯಂಚ ಪಾ್ರವೃಟಿ-ವರ್ಷಕಾಲದ, ಶ್ರಿಯಂಚ-ಸಂಪದವನ್ನೂ, ವೀಹ್ಯ-ನೋಡಿ, ಭಗವಾಕ-
ಕೃಷ್ಣನು, ಪೂಜಯಾಂಕಕ್ರ-ಪೂಜಿಸಿದನು || ೩೧ || ಅಸ್ತಿವ್ರಜೇ-ಆಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ರಾಮಕೇಶವಯೋಃ-ಬಲಭದ್ರ ಕೃಷ್ಣರು, ಏವಂ-

ದು ಆಕೃಷ್ಣನ ಹಿಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದವು. || ೨೬ || ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನದಲ್ಲಿ ಕಿರಾತಸ್ತ್ರೀಯರಂ ಅತಿಸಂತೋ
ಸದಿಂದ ಕೂಡಿದವರನ್ನಾಗಿಯೂ, ವನಪಂತಿಗಳನ್ನು ಮಕರಂದವಂ ಸ್ರವಿಸುವವನ್ನಾಗಿಯೂ, ನೋಡಿದನು. ಮತ್ತು
ಋರ್ಪತದವೆನೆಯಿಂದ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಜಲಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನೂ ಸವಿಸದದಲ್ಲಿರುವ ಗುಹೆಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅವುಗಳ
ಶಬ್ದಗಳಂ ಕೇಳಿದನು || ೨೭ || ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಅಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಮೇಘವು ವರ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು ಒಂದು
ಮೊಡ್ಡಮರದಪೊಟ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಗವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಂದಮೂಲ ಫಲಾದಿಗಳಂಭಕ್ಷಿಸಿಯೂ ಕ್ರೀಡಿ
ಸಿದನು. || ೨೮ || ಕೃಷ್ಣನು ಒಂದುಮೇಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮನೊಡನೆಯೂ ಸಹ ಭೋಜನಕ್ಕೆಯೋಗ್ಯರಾದ ಗೋಪಾ
ಲಕೊಡನೆಯೂ ಕೂಡಿ ನೀರಿನಬಳಿಯಲ್ಲಿಯಿರುವ ಬಂಡೆಯಮೇಲೆ ತಮ್ಮಿಂದತರಲ್ಪಟ್ಟ ಮಸುರನ್ನವಂ ಆರೋಗ
ಣಗೈದನು. || ೨೯ || ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು- ಹುಲ್ಲುತುಂಬಿರುವ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿತು ಕಂಣುಗಳಂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮೆಲ
ಕು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ತೃಪ್ತಗಳಾದ, ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕರುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮಕೆಚ್ಚಲುಗಳಭಾರದಿಂದ ಕ್ರಮಯುಕ್ತ
ಗಳಾದ ಗೊವುಗಳನ್ನೂ || ೩೦ || ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ತನ್ನಕತ್ತಿಯಿಂ
ದವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೆಸಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವರ್ಪತುವಿನ ಸಂಪದವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಶ್ಲಘಿಸಿದನು. || ೩೧ || (ಕರತಾಳವಂ ಬಂಣಿ
ಸುವನಂತಃ) ಎತ್ತು, ಅರಕೇ! ಕೇಳು- ರಾಮಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರೂ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಕ್ರೀಡಾಸ್ವರಾಗಿ ವಾಸಂಗೆ

ಮನಿಸತೋಸ್ಸಸ್ತೋತ್ರಾಸುಕೇಶವಯೋವ್ರಜಿ | ಶರತ್ಸಮಭವದ್ವ್ಯಭಾಸ್ವಚ್ಛಾಂಬ್ವಪರುಷಾನಿಲಾ |

-*ಶರದ್ವತುರ್ವರ್ಣನಘಟ್ಟಃ*-

ಶರದಾನೀರಜೋತ್ಪತ್ತ್ಯಾನೀರಾಣಿಪ್ರಕೃತಿಯಾಯುಃ | ಭ್ರಷ್ಟಾಪಾಮಿವಚಿತಾಂಸಿಪುನರೋಗನಿವೇವ
ಯಾ ||೩೩|| ಪೊಮ್ಮೋ ಬೃಂಭೂತಕಾಬಲ್ಯಂಭುವಂಸಂಕಮಮಾಂಮಲವಾ | ಶರಜ್ಜಹಾರಾಶ್ರಮಿಣಾಂಕೃ

ಹೀಗೆ, ನಿವಸತೋಸ್ಸತೋತ್ರಾಸುಕೇಶವಯೋವ್ರಜಿರಲು, ವ್ಯಭ್ರ-ವಿಗತವಾಪಮೇಘಿಗಳಂಥಾ, ಸ್ವಚ್ಛಾಂಬ್ವಪರುಷಾನಿಲಾ-ಸ್ವ
ಚ್ಛಾಂಬ್ವ-ತಿಳಿನೀರೂ, ಅವರುಷ-ಕಾಂತವಾದ, ಅನಿಲಾ-ಗಾಳಿಯೂಉಂಟಾದಂತಾ, ಶರತ್-ಸಮಕಾಲವು, ಅಭವತ್-ವುಂಟಾ
ಯಿತು ||೩೩|| ಭ್ರಷ್ಟಾಪಾಂ-ಯೋಗಸಾಧನೆಯಿಂದಜಾರಿದವರಿಗೆ, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಯೋಗನಿಷ್ಠೆವಯಾ-ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ.
ಚೇತಾನೀವ-ಮನಸ್ಸುಗಳಂತೆ, ನೀರಜೋತ್ಪತ್ತಾ-ತಾವರೆಗಳಹಟ್ಟುವಿಕೆಯುಳ್ಳ, ಶರದಾ-ಶರತ್ಕಾಲದಿಂದ, ನೀರಾಣಿ-ನೀರು, ಪ್ರ
ಕೃತಿಂ-ಸ್ವಭಾವಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಯಯುಃ-ಹೊಂದಿದವು||೩೩||ಆಶ್ರಮಿಣಾಂ-ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಗೃಹಸ್ಥ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ-ಯತಿಗಳಿಗೆ, ಕೃಷ್ಣೇ-
ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿ-ಪ್ರೀತಿಯು, ಅಕುಫಲ-ಅಮಂಗಳವನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆಹೋಗಲಾಡಿಸುವದೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಶರತ್-ಶರದ್ರ
ತುವು, ಪೊಮ್ಮೋ-ಆಕಾಶವ, ಅಬೃಂ-ಮೇಘವನ್ನೂ, ಘೂತಕಾಬಲ್ಯಂ-ಜಂತ್ಯುಗಳಿಗೆಸಂಘರೂಪವಾದಸಾಂಕರ್ಯವನ್ನೂ, ಭುವಃ-

ಯ್ವಾತ್ತಿರಲು ನವ್ಯಗಳಾದ ಮೇಘಿಗಳೆಲ್ಲ, ನಿರ್ಮಲಗಳಾದ ಉದಕಗಳೆಲ್ಲ, ಸೌಮ್ಯವಾದವಾಯುಗಳೆಲ್ಲ, ಶರತ್ಕಾ
ಲವು ಅವಿಭವವಿತ್ತು. ||೩೩||ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಯೋಗಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಪುರುಷರ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಪುನಶ್ಚ ಯೋಗಾಭ್ಯಾ
ಸಂಗೆಯ್ಯದೆರಿಂ ನಿರ್ಮಲಗಳಾಗುವುವೋ; ಆರಿತಿಯಿಂದ ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಮಷಯುಕ್ತಗಳಾದ ನೀರಾಗಳು ಕ
ಮಲಂಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಸಾಧಕವಾದ ಶರತ್ಕಾಲದಿಂದ ಪುನಶ್ಚ ನಿರ್ಮಲ ಭಾವವನೆಯ್ದುವು||೩೩||ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾ
ದಿ ಆಶ್ರಮಗಳು ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದ ಆಯಾಜನರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದಭಕ್ತಿಯು ಅವರವರ ಕ್ಲೇಶ
ವಂಪರಿಹರಿಸುವ ಹಾಗೆ- ಶರತ್ಕಾಲವು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೇಘರೂಪವಾದ ಕಲ್ಮಷವನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರ
ಸ್ಪರಸಂಗರೂಪವಾದ ಕಲ್ಮಷವನ್ನೂ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಸರೆಂಬ ಕಲ್ಮಷವನ್ನೂ, ಜಲದಲ್ಲಿ ಕದಡೆಂಬ ಮೋಷ
ವನ್ನೂ, ಅಪಹರಿಸಿತು. [ಅದರವಿವರಣವೆಂತೆನೆ,- ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಗುರು
ವಿನಿಂದಾಗಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲದುದರಿಂದಲೂ ಕೃತಾರ್ಥನಾದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಗುರುವಿನಿಂದ ಅಷ್ಟೊಪಿಸಲ್ಪ
ಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಲೂ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದಭಕ್ತಿಯೂ ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಗುರುವಿಗೋಸಾಗ
ಜಲಾಹರಣಾದಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದಂಟಾದ ಶ್ರಮವಂಪರಿಹರಿಸುವುದೋ; ಅಂತು ಶರತ್ಕಾಲವು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ
ಮೇಘವೆಂಬಕಲ್ಮಷವಂ ಪರಿಹರಿಸಿತು, ಎಂದರೆ, ಮೇಘದಿಂದ ತಾನುಕಪ್ಪಾಗಿತೋರಿದರೂ ಲೋಕಕ್ಕೆಬೀವನಮ
ಕೊಡುತರ್ದ ಗಗನವನ್ನು ಶರತ್ಕಾಲವು ಮೇಘಗಳಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ನಿರ್ಮಲವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ತಾನು ಶ್ರಮವನ್ನು
ಸೈರಿಸಿಗುರುನೇಮೆಯಂಮಾಡುತ ಧರ್ಮಚರಣ ಸಂಕಲ್ಪ ಬದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಯು ಕೃ
ತಕೃತ್ಯನಾದುದರಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದವನ್ನಾಗಿಮಾಡಿತು. ಎಂದುಭಾವವು| ಗೃಹಸ್ಥನಿಗುಂಟಾದ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಯು
ಏಕಾಂತಸ್ಥಲವಾಸಾಭಿರುಚಿಯಂ ವುಟ್ಟಿಸುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗಿರುವ ಪಿತಾದಿಸಂಗವಂಪರಿಹರಿಸುವಹಾಗೆ- ಶರತ್ಕಾಲ
ವು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಭಯದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಕೂಡಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪರಸ್ಪರಸಂಗವಂಪರಿಹರಿಸಿತು; ಎಂದರೆ
ಮಳೆಯಭಯದಿಂದೊಂದು ಕಡೆಳೇರಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮಳೆಗಾಲಕಳೆದಮೇಲೆ ಚದರಿಸ್ತೇಜೈಯಾಗಿ ಹೋಗುವವು.
ದೇಹಶ್ರಮಕ್ಕೆಹೆದರಿ ಸುಖಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ದಾರಪುತ್ರಾದಿಗಳುಕೂಡಿರುವ ಗೃಹಸ್ಥನು ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿ ಯುಂಟಾದಮೇಲೆ
ಜನಸಂಗವಂಬಟ್ಟು ಏಕಾಂತಸ್ಥಲವಾಗುವ ಬಯಸುವನೆಂದುಭಾವವು| ಮತ್ತು, ವಾನಪ್ರಸ್ಥನಿಗುಂಟಾದಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿ
ಯು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಮಷಮಂಧರಿಸುವುದರಿಂದಂಟಾದ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಹೇಗೆಪರಿಹರಿಸುವುದೋ ಹಾಗೆ- ಶರತ್ಕಾಲವು ಭೂ

ವೈಭಕ್ತಿಶ್ಲೋಕಸುಭಕ್ತು ||೨೪||ಸರ್ವಸ್ವಂಪಲದಾಹಿತಾನ್ವಿರಂಜುಭೃವರ್ಚಸಃ|ಯಥಾತ್ಮೈಕ್ಯವೇಣಾಶ್ಚಾ
ನ್ತಾಮಾನಯೋಮುಕ್ತಕಿಲ್ಬಿಷಾಃ||೨೫||ಗಿರಯೋಮುಚುಗ್ಗೋಯಂಕ್ವಚಿನ್ಮಮುಮುಚುಶ್ಚಿಷ್ಮಮ್|ಯ
ಥಾಕ್ಷಣಾನಾಮೃತಂಕಾಲಕ್ಷಣಿನೋದದತನವಾ ||೨೬||ನೈವಾವಿದಕ್ಷೀಯಮಾಣಂಜಲಂಗಾಧಜಲಚರಾಃ|ಯ

ಭೂಮಿಯು, ಒಂಕಂ-ಕೆಸರನ್ನೂ, ಅಪಾಂ-ನೀರಿನ, ಮಲಂ-ಕೆಳ್ಳಲವನ್ನೂ, ಜಹಾರ-ಅಪಹರಿಸಿತು ||೨೪|| ತೈಕ್ಯೇಷಣಾಃ-ತೈಕ್ಯ-ಬಿ
ಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಈಷಣಾಃ-ಕೊನ್ನು, ಹೆಣ್ಣು. ಮಕ್ಕಳಮೇಲಣಲಕೆಗಳೆಲ್ಲವರಾದ, ಕಾಂತಾಃ-ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳೆಲ್ಲದವರಾದ, ಮುಕ್ತ
ಕಿಲ್ಬಿಷಾಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವರಾದ, ಮುನಯಃ-ಕ್ಷಣಿನಿಗಳು; ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸರ್ವಸ್ವಂ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ಹಿತಾನ್ವಿ-
ಜಿಟ್ಟು, ಶುಭ್ರವರ್ಚಸಃ-ಬಿಳುಪಾದಬಣವುಳ್ಳ, ಜಲದಾಃ-ಮೇಘಗಳು, ವಿರೇಜಾಃ-ಬೆಳಗಿದವು||೨೫||ಕ್ಷಣಿನಃ-ಕ್ಷಣಿನವುಳ್ಳವರು, ಕಾಲೇ-
ತಕ್ಕಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಕ್ಷಾನಾವೃತಂ-ಕ್ಷಾನವೆಂಬಅಮೃತವನ್ನೂ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ದದತೇ-ಕೊಡುವರೋ, ಕಾಲೇ-ಮತ್ತೊಂದುಸಮಯ
ದಲ್ಲಿ, ನದದತೇವಾ-ಕೊಡಲೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಗಿರಯಃ-ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಶಿವಂ-ನಿರ್ಮಲವಾದ, ತೋಯಂ-ನೀರನ್ನೂ, ಮುಮುಚುಃ-
ಜಿಟ್ಟುವು ಕೃಚಿತ್-ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳು, ನಮುಮುಚುಃ-ಬಿಡಲಿಲ್ಲವು ||೨೬||ಕುಟುಂಬಿನಃ-ಪೋಷ್ಯವರ್ಗವುಳ್ಳಸಂಸಾರಿಗಳಾದ, ಮೂ
ಡಾನರಾಃ-ಪಾಮರಜನರು, ಅನ್ವಹಂ-ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ, ಕ್ಷೀಣಂ-ಕೊರತಾಗೊಳ್ಳುವಆಯುಃ-ಜೀವಿತಕಾಲಪರಿಮಿತಿಯನ್ನೂ, ಯಥಾ-
ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಗಾಢಪ್ರೇಚರಾಃ-ಅಡಿಯಂಮುಟ್ಟಲುಳ್ಳ ನೀರಿನಲ್ಲಿತಿರುಗುವ ಮೀನುಮೊದಲಾದವುಗಳು, ಕ್ಷೀಯಮಾಣಂ-

ಮಿಯಲ್ಲಿರುವಕೆಸರಂಪರಿ ಹರಿಸಿತು,ಎಂದರೆ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥನು. ಆಶ್ರಮಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಶಶೃಂಗನಖಾದಿಧಾರಣ ಮೊದ
ಲಾದಕಲ್ಮಷವೆವೆಸಿರುವನು ಅವನೇಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಯುಂಟಾದಮೇಲೆ ಆಶ್ರಮಧರ್ಮಶ್ರಮದ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಂ
ತ್ರನಾಗಿವಿಹರಿಸುವನು. ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆಲದೊಳು ಕೆಸರಡಗುವುದು. | ಮತ್ತು ಯತಿಗಳಿಗುಂಟಾದ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಯು
ಅವರ ಕಾಮವಾಸನಾದಿಕಲ್ಮಷವು ಪರಿಹರಿಸುವಂತೆ- ಶರತ್ಕಾಲವುನೀರಿನಲ್ಲಿಯಿರುವ ಕಲ್ಮಷವೆಂಪರಿಹರಿಸಿ ನಿರ್ಮಲಂಗೆ
ಯ್ಯುದು, ಎಂದರೆ, ಈಷಣತ್ರಯತ್ಯಾಗಮಗೆಯ್ದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಯತ್ಯಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಾಚರಣದ ಶ್ರಮನನುಭವಿ
ಸುತ್ತಿದರ್ಫ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಯುಂಟಾದಮೇಲೆ ಅಸಂಕಲ್ಪವೂಜಿಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಲೂ ನಿಷ್ಕ್ರಾಮದಿಂದ ನಿರ್ಮಲರಾಗುವರು
ಏವಂಚಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಯು ದೃಢತರವಾದಮೇಲೆ ಸ್ವರೂಪಕ್ಷಣಾನೋದಯವಾಗಿ ಅದುದೃಢತರವಾಗುತ್ತಲೂ ಅತ್ಯಾಶ್ರಮಿ
ಯೆನಿಸಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾಗುವನೆಂದು ಫಲಿತಾರ್ಥವು. |ಇದರಿಂದ ಭೇದಮೂಲಕವಾಗಿ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಸ್ತಗಳಾದದೇಹ
ಧರ್ಮಗಳನಿಸುವ ಆಶ್ರಮಾಚತುಷ್ಟಯ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಯುಂಟಾದಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯಕ್ಕಾನುಭವವಂ
ಟಾಗಿ ಅಕ್ಷಣಿಸಪ್ರಯುಕ್ತಭೇದಾಧ್ಯಾಸಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೊಲಗಿಹೋಗುವೆಂಬನಿಬ್ಬಾಂತವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಆಗುವು
ದು. ||೨೪ ಮತ್ತು, ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಉಪಶಾಂತರಾದಮುನಿಗಳು ಈಷಣತ್ರಯವಂ ತ್ಯಾಗಂಗೆಯ್ದ ಪಾಪರಹಿತ
ರಾಗಿಸುಚರಿಸುವರೋ, ಆರೀತಿಯಿಂದ ಮೇಘಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತಜಲವನ್ನೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗಂಗೆಯ್ದ
ಅತಿಶುಭ್ರವಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿದವಾದವು [ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದವನು ಶುಚಿಯಾಗುವನು
ವೇಸುವು ತನ್ನ ಜೀವನವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕೆಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಶುಭ್ರವಾಯಿತು. ||೨೫|| ಕ್ಷಣಿನಗಳು ಪ್ರಾಣಿ
ಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕ್ಷಣವೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನೂ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಯೆಯಿಂದೀವರೋ, ಮತ್ತೊಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊ
ಡವೆಇರುವರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರೈತಗಳು ತಿಳಿನೀರನ್ನೂ ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹರಿಸುತ್ತಲಿವೆ ಮತ್ತೊಂ
ದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹರಿಸದೇಇರುವವು [ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ ಸುರಿದ ಮಳೆಯಿಂದ ತಗ್ಗದತ್ಪಾನಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಝರಗಳುಂಟಾ
ಗುವವು ಉಬ್ಬಿದತ್ಪಾನಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಝರಗಳಿಲ್ಲವು. ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ಷಣಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೈವಾನುಗ್ರಹನಿಬ್ಬವಾದ ಜ್ಞಾನವು ವಿನೀತ
ರಾದಶಿವ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಡುವುದು ಪರಿಪ್ರಶ್ನನೇವಾದಿಗಳಿಲ್ಲದ ಅವಿನೀತರಾದಶಿವ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂ
ದುಭಾವವು| ಮತ್ತು, ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಮೂಢರಾದಜನರು ಪತ್ತೀಳುತ್ರಾದಿಗಳೊಡಗೂಡಿ, ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೂ

ಧಾಯಾರನ್ಯಹಂಕ್ಷೀಣಂನರಾಮೋಘಾಕುಟುಂಬಿನಃ ||೩೩|| ಗಾಧವಾರಿಚರಾಸ್ತಪಮವಿನ್ದೃಕರದರ್ಮ
ಜಮ್ | ಯಧಾದರಿದ್ರಾಕೃಪಣಕುಟುಂಬ್ಯನಿಜಿತಂದ್ರಿಯಃ ||೩೪|| ಶನ್ಯೈಶ್ಚೈವೈರ್ಜಹಾಂಸುಕಂಸ್ಕಲಾ
ನ್ಯಾಮಂಚವೀರಂಧಃ | ಯದಾಹುಮಮತಾಂಧೀರಾಶ್ಯೇರಾದಿಪ್ಸನಾತ್ಮಸು ||೩೫|| ನಿಶ್ಚಲಾಂಬಾರಭೂ
ತ್ಪ್ರಾಪ್ತೀಂಸಮಾದ್ರಶ್ಯಕರದಾಗಮಃ | ಆತ್ಮನ್ಯಪರತಮಮೃದ್ವಾನ್ವೈರ್ಜಹತಾಗಮಃ ||೪೦|| ಕೆದಾರೇಭ್ಯಸ್ತಸ್ಯ
ಪೂಗೃಹ್ಣೇತ್ಕರ್ಮಕಾದ್ಯಥತೇತುಭಿಃ | ಯಧಾಪ್ರಾಪ್ತೈಸ್ಸವದ್ಜ್ಞಾನಂತನ್ನಿರೋಧನಯೋಗಿನಃ ||೪೦||

ಕೂರತೆಗೊಳ್ಳತೆಲಿರುವ, ಜಲಂ-ನೀರನ್ನು, ಸೈವಾಪಿವತ್-ತಿಳಿಮೆಕೊಳ್ಳಲೇಮಿಲ್ಲವು ||೩೩|| ಕುಟುಂಬೀ-ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಪರ್ಗವುಳ್ಳವನಾದ, ಅ
ವಿಜಿತಂದ್ರಿಯಃ-ಗೆಲ್ಲಬೃಹದ್ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನಾದ, ಕೃಪಣ-ಲುಬ್ಧನಾದ, ದರಿದ್ರ-ಕಡುಬಡವನು, ಯಧಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-
ಹಾಗೆ, ಗಾಧವಾರಿಚರಾಃ-ಅಡಿಯಂಸೋಂಕಲಕ್ಷ ನೀರಿಸ್ಥಿತರಾಗುವ ಜಂತುಗಳು, ಕರವರ್ಮಜಂ-ಕರತ್ಕಾಲದಸೂರ್ಯನದನೆಯಿಂದಹ
ಟ್ಟಿದ, ತಾಪಂ-ಬಿಸಿಯನ್ನು, ಅಪಿವತ್-ತಿಳಿದವು || ೩೪ || ಭೀರಾಃ-ಪಂಡಿತರಾದವರು, ಕೀರಾದಿಷು- ದೇಹವೇಮೊದಲಾದವು,
ಅನಾತ್ಮನು-ಜಡವಸ್ತುಗುಳ್ಳಿ, ಅಮಂಮತಾಂ-ನಾನುನನ್ನದೆಂಬಅಭಿಮಾನವನ್ನು, ಯಧಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸ್ಥಲಾನಿ-
ನೆಲಗಳು, ಪಂಕಂ-ಕೆಸರನ್ನೂ, ವಿರಮಿ-ಬಿಟ್ಟು, ಅಥವಾ ಓಪ್ಪಿಗಳು, ಅಥವಾ ಬೆಳೆಗಳು, ಅಮಂಚ-ಅಪಕ್ವತೆಯನ್ನೂ, ಕನ್ಯ
ಕೃಷ್ಣೈ-ಮೆಲ್ಲವೇಳಿಗೆ, ಜಹುಃ-ಬಿಟ್ಟವು ||೩೫|| ಆತ್ಮನಿ-ಮನಸ್ಸು, ಉಪರತೇನತಿ-ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನುಬಿಟ್ಟುಉಪಕಾಂತದಾಗುತ್ತಲೂ, ಪುಷ್ಪರ
ತಾಗಮಃ-ಪುಷ್ಪರತ-ಬಿಟ್ಟುಹೋದ, ಆಗಮಃ-ಮದಮೋದವುಳ್ಳ, ಸಮ್ಯಕ್ಮನಿರಿವ-ಪೂರ್ಣಪಂಡಿತನಹಾಗೆ, ಕರದಾಗಮಃ-ಕರತ್ಕಾ
ಲಬರುತಲೂ, ನಮುಪ್ರ-ಕಡಲು, ನಿಶ್ಚಲಾಂಬುಃ-ಕವಲಜೆಯಿರುವನೀರುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ತ್ರಾಪ್ತೀಂ-ಸುಮ್ಮನೆ, ಅಭೂತೇ-ಆಯಿತು ||೪೦||
ಯೋಗಿನಃ-ಆತ್ಮಧ್ಯಾನವುಳ್ಳವರು, ಪ್ರಾಪ್ತೈಸ್ಸವತೇ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಜಾರಿಹೋಗುತ್ತಲಿರುವ, ಜ್ಞಾನಂ-ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು, ತನ್ನಿ
ರೋಧೇನ-ತತೆ-ಆಯಿಂದ್ರಿಯಗಳ, ನಿರೋಧೇನ-ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರವೆಂಬತತೆಯಿಂದ, ಯಧಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಕರ್ಮಕಾಂ-
ಕೃಪೆನಾಡುವವರು, ದ್ರೂಷೇತುಭಿಃ-ಗಟ್ಟಿಯಾದಕಟ್ಟಿಗಳಿಂದ, ಕೇದಾರೇಭ್ಯಃ-ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ, ಆಪಿ-ನೀರನ್ನು, ಅಗೃಹ್ಣೇತ್-ತೆಗೆದ
ಕೊಂಡರು ||೪೦|| ಉಡುಪಃ-ನಕ್ಷತ್ರಪತಿಯಾದಡಂದ್ರನು, ಕರವರ್ತಾಂಕುಜಂ-ಕರತೆ-ಕರತ್ಕಾಲದ, ಅರ್ತಾಂಕು-ಸೂರ್ಯಕಿರಣ

ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಲಿರುವುದನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲವೋ, ಅದೇನೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಜಲದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವ
ಮತ್ಸ್ಯಾದಿಗಳು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಜಲವನ್ನು ಕ್ಷೀಣಿಸುವುದನ್ನಾಗಿತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವು. ||೩೩|| ಮತ್ತು, ದರಿದ್ರನಾಗಿ
ಯೂ ದೀನನಾಗಿಯೂ ಕುಟುಂಬಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವವುರುವನು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗದೆ ತಾಪವನೆಯ್ದುತೆಲಿರುವ
ಹಾಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಮತ್ಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕರತ್ಕಾಲದ ಸೂರ್ಯಸುದುಂಬಾದತಾ
ವವನ್ನು ಪಡೆದವು ||೩೪|| ಮತ್ತು, ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಜಡಗಳಾದ ಕೀರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದುವನ್ನುದೆಂಬಮ
ಮತೆಯನ್ನೂ ಇದೇನಾನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರವನ್ನೂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬಿಡುವಕೋ, ಅರೀತಿಯಿಂದ ಕರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಪ್ರದೇ
ಶಗಳು ಕೆಸರಂಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬಿಟ್ಟವು ಓಪ್ಪಿಗಳು ಅಪಕ್ವಭಾವವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟವು. ||೩೫|| ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಮುನಿ
ಯು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ರಿಯೆಗಳುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ ವೇದಘೋಷಮಂಜಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ
ಯೇ ಶಾಂತನಾಗಿರುವನೋ, ಅರೀತಿಯಿಂದ ಕರತ್ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿರಲು ಸಮಾದ್ರವು ನಿಶ್ಚಲವಾದನೀರುಳ್ಳ
ದ್ದಾದುದರಿಂದ ಅಲೆಗಳಸುತ್ತುವಿಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೆಯಿರುವುದಾದುದು. [ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವೇದಾಧ್ಯಯನವು ನಿತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ
ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದಮೇಲೆ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆತ್ಮಸನ್ಯಸ್ತಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕರ್ಮಕಾಂಡವು ಪರಿನವೇಕಾದುದಿಲ್ಲದೆ,
ಆತ್ಮರತನಾಗಿರುವನು. ||೪೦|| ಯೋಗಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರವಿಧಾನದಿಂದ ನಿರೋಧಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದ
ಆತ್ಮಂತಚಲಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಜ್ಞಾನಮತೆಯುವಹಾಗೆ- ಕರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಜೀವಿಗಳಾದಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮುಂದೆವೃಷ್ಟಿ
ಯಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಗವೇಗಳೊಳುದ್ಯಥವಾದ ಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಲವನ್ನಿಲ್ಲಿನಿದರು ||೪೦|| ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ

ಕೆರದರ್ದ್ಯಾಂಕುಜಂತಾಪಂಭೂತಾನಾಮುಡುಪೋಹರತೆ | ದೇಹಾಭಿಮಾನಜಂಬೋಭೂಮುಕುನ್ದೋವ್ರಜಯೋ
ಪಿತೃವಂ || ೮೧ || ಮುಖೋಭತಸಿರ್ಮಘಂಕರದ್ವಿಮಲತಾರಕವಂ | ಸತ್ತ್ವಯುಕ್ತಂಯಥಾಚಿತ್ತಂಶಬ್ದ
ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಥದರ್ಶನವಂ || ೮೨ || ಅಖಂಡಮಣ್ಡಲೋವೈವಿಧ್ಯಾ ರರಾಜೋಡುಗಣೈಶ್ಚಶೀ | ಯಥಾಯದ ಪತಿಸಿ
ಕೃಪೋಣ್ಯವೃಷ್ಟಿ ಚಕಾ ವ್ರತೋಭಾವಿ || ೮೩ || ಅಶ್ವಿನ್ಯಸಮಶೀತೋಷ್ಣಂ ಪ್ರಸೂನವನಮಾರುತಂ | ಜನಾಸಾ
ಪಂಜಹುರ್ಗೋಪ್ಯೋನಕೃಪ್ಯಹೃತಚೇತಸಃ || ೮೪ || ಗಾವೋಮೃಗಾಃಖಗಾನಾರ್ಯಾಃಪುಷ್ಪೈಶ್ಚೈಶ್ಚರದಾಭವತ್ ||

ಗಳಿಂದ, ಜಂ-ಹುಟ್ಟಿದ, ಭೂತಾನಾಂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳ, ತಾಪಂ-ಸೆಕೆಯನ್ನು, ಬೋಧಿಸಿ-ಜ್ಞಾನವು, ದೇಹಾಭಿಮಾನಜಂ-ಶರೀರದ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ, ತಾಪವನ್ನು ಹೇಗೋಡಾಗೂ, ಮುಕುಂದಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ವ್ರಜಯೋಪಿತಾಂ-ಗೋಕುಲದ ಹೆಲಗಳ, ತಾವಂ-ವಿರಸ ತಾವವನ್ನು ಹೇಗೋಡಾಗೂ, ಅಹರತೆ-ಅಪಹರಿಸಿದನು || ೮೧ || ಸತ್ತ್ವಯುಕ್ತಂ-ಸತ್ತ್ವಗುಣವೊಡನೆ ಕೂಡಿದಂತಾ, ಶಬ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಥದ ರ್ಶನಂ-ಶಬ್ದ ಬ್ರಹ್ಮ-ವೇದದ ಅರ್ಥ-ಕರ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು, ದರ್ಶನಂ-ನೋಡುತ್ತಿರುವ, ಚಿತ್ತಂ-ಮನಸ್ಸು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನಿರ್ಮಿಘಂ-ವೇಳೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಶುಭ್ರವಾದಂತಾ, ಕರದ್ವಿಮಲತಾರಕಂ-ಕರತೆ-ಕರತಾಳದಿಂದ, ವಿಮಲ-ಕಲ್ಮಷವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕಾಣಿಸುವ, ತಾರಕಂ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲವಾದ, ಖಂ-ಆಕಾಶವು, ಅಶೋಭತ-ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು || ೮೨ || ಭಾವಿ-ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ, ವೃಷ್ಟಿ ಚಕಾ ವ್ರತಂ-ವೃಷ್ಟಿ-ಯಾದವ ಪ್ರಭೇದಗಳ, ಚಕ್ರ-ಮಂಡಲದಿಂದ, ಆವೃತಃ-ಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಯದುಪತಿಸಿ-ಯಾದವ ರಿಗೊಡೆಯನಾದ, ಕೃಪೋಣ್ಯಯಥಾ-ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ವೈವಿಧ್ಯ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ಉಡುಗಣೈಶ್ಚಾಕಂ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಗುಂಪುಗಳೆಂಕೂಡಿದ, ಆಖಂಡಮಂಡಲಃ-ಪೂರ್ಣವಿಂಬವುಳ್ಳ, ಶಶೀ-ಜಂಪ್ರಸೂ, ರರಾಜ-ಚಿಕ್ಕಿದನು || ೮೩ || ಜನಾಃ-ಜನಗಳು, ಸಮಶೀತೋಷ್ಣಂ-ಸಮಾನವಾದ ಚಳಿಯೂ ಬಿಸಿಯೂವುಳ್ಳ, ವ್ರಸೂನವನಮಾರುತಂ-ಪೂವಿನ ತೋಟದ ಗಾಳಿಯನ್ನು, ಅಶ್ವಿನ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ತಾಪಂ-ದುರಿತವನ್ನು, ಜಹುಃ-ಜಿಟ್ಟಿರು. ಕೃಪ್ಯಹೃತಚೇತಸಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅನುಹುಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೊಲ್ಲಿ ತಿಯರು, ತಾವಂ-ವಿರಹಪುರವನ್ನು, ನಜಹುಃ-ಜಿಟ್ಟಿಲ್ಲ || ಅಥವಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಗೋಪ್ಯೋನ-ಗೋಪಿಯೆದ್ದವು, ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಾತೆಗಳುಳ್ಳವರು, ತಾಪಂ-ಜ್ವರವನ್ನು, ಜಹುಃ-ಜಿಟ್ಟಿರು || ೮೪ || ಗಾವಃ-ಗೋವುಗಳು, ಮೃಗಾಃ-ವೃಗಗಳು, ಖಗಾಃ-ಪಕ್ಷಿಗಳೂ, ನಾರ್ಯಃ-ಕೆಂಗಳೂ, ಸ್ವಪ್ನಪೈಃ-ತಮ್ಮಯೆತ್ತುಗಳಿಂದ (ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಗಂಡುಗಳಿಂದ) ಅಸ್ವೀಯಮಾನಾಃ-ಅನುಸರಿಸಿ ಬರಲ್ಪಡುವರಾಗಿ, ಫಲ್ಗುಃ-ದರ್ಮಾದಿಪುರಷಾರ್ಥಗಳಿಂದ, ಅಸ್ವೀಯಮಾನಾಃ-ತಾವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸ

ಅತ್ಯಜ್ಞಾನವು ದೇಹಾಭಿಮಾನದಿಂದಂ ಟೀಡತಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದೋ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಾವೇರಿತಿಯಿಂದ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರತಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವನೋ, ಅರಿತಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕೆರತಾಳಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಂದಂಟಾದ ತಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವನು || ೮೧ || ಮತ್ತು ಯಾವೇರಿತಿಯಿಂದ ಸತ್ತ್ವಗುಣಯುಕ್ತವಾದುದರಿಂದ ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಿಾಮಾಂಸ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದಾರ್ಥಗಳಂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ತವು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದೋ, ಅದೇರಿತಿಯಿಂದ ಮೋಹಿತವಾಗಿ ಕರತಾಳದೊಳು ಪ್ರಕಾಶಮಾನಗಳಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಅಂತರಿಕ್ಷವು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು || ಮತ್ತು ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರಸಮೂಹಂಗಳಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ-ಕರತಾಳದ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನು ನಕ್ಷತ್ರಸಮೂಹಗಳಿಂ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು || ೮೨ || ಮತ್ತು ಕರತಾಳದಲ್ಲಿ ಜನರು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಮವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಶೀತವಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಲ್ಪೋಷ್ಣವಾಗಿಯೂ, ಪುಷ್ಪಭರಿತಗಳಾದ ವನಗಳೆಡೆಯಿಂದ ಬರುವುದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಗಾಳಿಯಂಗೆ ವಿಸಿತಾ ಪಮಜಿಟ್ಟರು ಆದರೂ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾತ್ರ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅನುಹುಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ಅವಾಯುವಂ ನೇನಿಸಿ ಅಮದುಸ್ಸಾದವಾಗಿ ತೋರಿದುದರಿಂದ ತಾಪವಂ ಜಿಟ್ಟಿವರಾಗಲಿಲ್ಲವು || ೮೩ || ಮತ್ತು ಯಾವೇರಿತಿಯಿಂದ ಈಶ್ವರಾರಾಧನೇ ಫಲವಾಗಿಯುಳ್ಳ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳು ಯಾವಫಲವನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಂಗೆಯ್ಯದೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಸಮಸ್ತ ಫಲಗಳಿಂದಲೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದನುಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗಂಗಳಂ

ಶ್ರೀಕುಂಃ|ಇತ್ಥಂಕರತ್ವೈಚ್ಛಜಲಂಪದ್ಮಾಕರಸುಗಂಧಿನಾ| ನೈವಿಕದ್ವಾಯುನೊಪೇತಂಸಗೋಗೋಪಾಲ
ಕೋಚ್ಯುತಃ ||೧|| ಕುಸುಮಿತವನರಾಜಿಕುಪ್ತಿಭೃಂಗದ್ವಿಜಕುಲಘಂವ್ಯಸರಸ್ಸುನಿನ್ದೋಧಿಧೃಮ್ |ಯದಾಪ
ತೀರವಗಾಹ್ಯಚಾರಯೇ|ಗಾಸ್ಸಹಜಕುಪಾಲಬಲಶ್ಚೈಕೋಜವೇಣುಮ್ | ತದ್ವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಾಚಕು|ತ್ಯವೇಣೋಗೀ
ತಂಸ್ತುರೋದಯಮ್ , ಕಾಶ್ಚೈತ್ಯವೇಕ್ಷಂಕೃಪ್ಣಸ್ಯಸ್ತುಸಖೀಭ್ಯೋನ್ವವರ್ಣಯೇ||೨||ತದ್ವರ್ಣಯಿತುಮಾ
ರಬಾಧಸ್ತುತ್ರನಸ್ತೋಕೃಪ್ಣಚ್ಛಿಪ್ತಮ್ ; ನಾಶಕಕ್ಸ್ಮರವೇಗನವಿಕ್ರಪ್ತಮನನೋನ್ಮಪ್ಪಿರ ಬರ್ಹಾಪೀಡಂನ

೨೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದ ಬೇಕೆ.

[ಕುಕವಚನವು] ನೋಗೋಪಾಲಕಃ-ನೋವ್ರಗಂಧವಲೂ ಗೋಪಾಲಕಂಧವಲೂ ಸಹಿತನಾದ, ಅಚ್ಯುತಃ-ಕೃಪ್ಣನು, ಪತ್ಮಂ-ಪೀಣಿ, ಕರತ್ನ-ಕರತ್ನಾಲಗಚ್ಛಿ, ಅಚ್ಛೈಜಲಂ-ನಿರ್ಮಲಾದಕವುಳ್ಳ, ಅಥವಾ, ಕರತೆ-ಕರತ್ನಾಲದಿಂದ, ಸ್ವಚ್ಛೈಜಲಂ-ತಿಳಿಯಾದ ಸಿರಿಗಂಧುಂತ್ರಾ, ಪದ್ಮಾಕರಸುಗಂಧಿನಾ-ಪದ್ಮಾಕರ-ತಾಪರಸುಕೂಳದ, ಸುಗಂಧಿನಾ-ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ, ವಾಯುನಾ-ಗಾಳಿಯಿಂದ, ಒಸಿರೇತಂ-ಕೂಡಿದ ವನವನ್ನು, ನೈವಿಕತೆ-ಮೋಕ್ಷನು ||೧|| ಯದಾಪತಿ-ಯಾದವರಿಗೊಡೆಯನಾದ ಕೃಪ್ಣನು ಸಹವಕುಪಾಲಬಲಃ-ಗೋಪಾಲಕರಿಂದಲೂ ಬಲರಾಮನಿಂದಲೂಸಹಿತನಾಗಿ, ಕುಸುಮಿತ ಮುಷ್ಕಧ್ರಂ-ಕುಸುಮಿತ-ಪುಷ್ಪಿನಿದ, ವನ-ತೋಟಗಳ, ರಾಜಿ-ಸಾಲಗಳಲ್ಲಿ, ಕುಪ್ತಿ-ಮದವುಳ್ಳ, ಭೃಂಗ-ತುಂಬಿಗಳಿಂದಲೂ, ದ್ವಿಜಕುಲ-ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗುಂಪುಗಳಿಂದಲೂ, ಘಂವ್ಯ-ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸರ-ಕೊಳಗಳೂ, ಸರಿತೆ-ಕೊಳಗಳೂ, ಮೋಧ್ರಂ-ಜಿಪ್ಪಿಗಳೂಪ್ರಕೃತವನವನ್ನು, ಅವಗಾಹ್ಯ-ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಗಾಂ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಚಾರಯೇ|ನಾ-ಮೇಯಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ವೇಣುಂ-ಕೊಳಲನ್ನು, ಚುಕೋಜ-ನುಡಿಸಿದನು||೨||ಕಾಶ್ಚೈತ್-ಕೆಲವರಾದ, ವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಗೋಕುಲದವರಿಗುಂ, ಕೃಪ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಪ್ಣನ, ಸ್ತುರೋದಯಂ-ಕಾಮೋದೇ|ಕವುಳ್ಳ, ತದ್ವರ್ಣಯೀತಂ-ಅಕೊಳಲಿಹಾಡನ್ನು, ಅಶ್ರುತ್ಯಾ-ಕೇಳಿ, ಪರೋಕ್ಷಂ-ಪಿಂಗಪೆಯಲ್ಲಿ, ಸ್ವಸಂಜೀವ್ಯಾ-ತಪ್ತಗತಿತೆಯರಿಗೆ, ಅಸ್ತವರ್ಣಯಾ-ಬಂಟಿಸಿಹೇಳಿದರು ||೩|| ನೃಪ-ಅರಸನೇ! ತತಃ-ಅವೇಣುಗಾನವನ್ನು, ವರ್ಣಯಿತುಂ-ಬಾಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಆರಬಾಧಾ-ತೊಡಗಿದವರಾಗಿ, ಕೃಪ್ಣಚೇಷ್ಟಿತಂ-ಕೃಪ್ಣನ ಶೀಲೆಯನ್ನು, ಸ್ತುರಂತ್ಯೇ-ಸೆನವುಗೊಳ್ಳುವರಾಗಿ, ಸ್ತುರವೇಗೇನ-ಕಾಮದಜವದಿಂದ, ವಿಕ್ರಪ್ತಮನಸಃ-ಹಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಾಶಕವ-ತಡೆಯಲಾರದೆಹೋದರು ||೪|| ಬರ್ಹಾಪೀಡಂ-ಬರ್ಹ-ನವಿಲಗರಿಯೇ, ಅಪೀಡಂ-ಶಿರೋಭೂಷಣವಾ

* ೨೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು. *

ಶ್ರೀಧರೀಯಕ್ಲೋಕಃ|ವಿಕವಿಂಕೇಶರದ್ರಮ್ಯ ಬೃಂದಾವನಗತೇಹರೌ| ತದ್ವೇಣುಸ್ವನಮಾಕರ್ಣ್ಯಗೋಪೀ
ಭರ್ಗೀತಮೀಯಾತೇ ||೫|| ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನು ಕರತ್ನಾಲದಿಂದ ರಮಣೀಯಮಾದ ಬೃಂದಾವನವನೆಯ್ದು ತಿರಲಾಗಿ ಅಕೃಪ್ಣನ ವೇಣುಗಾನವಂಕೇಳಿ, ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಗೀತವಂಪಾಡಿದರೆಂಬರ್ಥವಂ ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನುಕುರಿತು ನುಡಿದವನೆಂತೆನೇ,-

ಎಚ್ಚಿ, ಅರಸೇ! ಅನುತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನು ಕರತ್ನಾಲದಿಂದ ನಿರ್ಮಲಗಳಾದ ಜಲಗಳುಳ್ಳ, ಮತ್ತು ರಮಣೀಯವಾದ ಪದ್ಯಗಂಧದಗಾಳಿಯಿಂದ ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬೃಂದಾವನವಂ ಗೋವುಗಳೊಡನೆ ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆಯೂ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.||೧|| ಅಮೇಲೆಕೃಪ್ಣನು ಪುಷ್ಪಿಯುಂಟಾದವಂ ಪಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಮದಿಸಿದತುಂಬಿಗಳ ಝುಕಾರವಿಂಕೂಡಿದ ಸರಸ್ಸುಗಳು ಹೊಳೆಗಳು ಬೆಟ್ಟಗಳು ಸಹವುಳ್ಳ ಬೃಂದಾವನವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಗೋಪಾಲರೊಡಗೂಡಿ, ರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಗೋವುಗಳಂಮೇಯಿಸುವರಾಗಿ ವೇಣುಗಾನವಂಮಾಡಿದನು ||೨|| ಆಗ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಯರು ಕಾಮವಿಕಾರವನುಂಟುಮಾಡುವ, ಕೃಪ್ಣನ ವೇಣುಗಾನವಂಕೇಳಿ, ಕೆಲವರು ಪರೀಕ್ಷೆವಾಗಿ ಅವೇಣುಗಾನವಂ ಬಂಟಿಸತೊಡಗಿದರು ||೩|| ಆಗ ಕೃಪ್ಣನವೇಣುಗಾನವಂ ವರ್ಣಿಸತೊಡಗಿದ ಗೋಪಿಯರು ಕೃಪ್ಣನವ್ಯಾಪಾರವನೆನವುಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಕಾಮವೇಗದಿಂದ ವ್ಯಾಕುಲವಾದಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅವೇಣು ಗಾನವಂ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಮರ್ಥರಾಗಲಿಲ್ಲ||೪|| (ಎಂತಾ ಕೃಪ್ಣನನನವು ಅಗೋಪಿಯರಮನನಿಗೆ ಕ್ಷೋಭಕವಾಯಿತೋ ಅದಂ ಪೇಳುವವಂತೆನೇ) ಅಶ್ರೀ

ಟವರವಪುಃಕರ್ಣಯೋರ್ಕರ್ಣಕಾರಂಬಿಭ್ರದ್ವಾನ್ಯಾಕನಕಕಪಿಶಂ ವೈಜಯಂತೀಂಚಮಾಲಾಂ | ರಂ
ಧ್ರಾಃವೇಣೂರಧರಸುಧಯಾಪೂರಯತ್ ಗೋಪಬೃಂಹೈಃಬೃಂದಾರಣ್ಯಂಸ್ವಪದರಮಣಂಪ್ರಾವಿಶದ್ವೀತ
ಕ್ರೀಡಾಃ | ೫ | ಇತಿವೇಣುರವಂರಾಜಃಸರ್ವಭೂತಮನೋಹರಮ್ | ಶ್ರುತ್ವಾವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಸ್ಸ
ರ್ವಾವರ್ಣಯಂತೀಭಿರಮಿರೆ || ೬ || ಗೋಪ್ಯಃ | ಅಕ್ಷಣ್ಣತಾಂಫಲಮಿಂದಂಸಪರಂವಿದಾಮಸ್ಸ
ಖ್ಯುಪಶೂನನುವಿವೇಕಯತೋರ್ಮಯಸ್ಯೈಃ | ವಕ್ತ್ರಾವ್ರಚಿಕಸುತಮೋರನುವೇಣುಪ್ಪಂಯೈಸ್ತೈ
ರ್ನಾಪೀತಮನುರಕ್ತಕಟಾಕ್ಷಮೋಕ್ಷಮ್ || ೭ || ಚೂತಪ್ರಮಳಬಹು ಹೃನ್ಮುಖಮಾತ್ಮಲಾಬ್ಜಮಾ

ಗಿವುಳ್ಳ, ನಟವರವಪುಃ-ನಟವರವರಲ್ಲಿಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವನಂತಿರುವವರೀರವನ್ನು, ಕರ್ಣಯೋಃ-ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕರ್ಣಕಾರಂ-ಕರ್ಣಕಾರಪು
ಪ್ಪವನ್ನೂ, ಕನಕಕಪಿಶಂ-ಭಂಗಾರದಂತೆಹಳದಿಯಾದ, ವಾಸತಿ-ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ವೈಜಯಂತೀಂ-ವೈಜಯಂತಿಯೆಂಬ, ಮಾಲಾಂ-
ಹಾರವನ್ನೂ, ಬಿಭ್ರತೀ-ಧರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಅಧವಾ ನಟವರಸಂತೇರೀರವೆಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಬರ್ಹಾಪಿಡಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ
ದವನಾಗಿಯೂ, ವೇಣೋಃ-ಕೊಳಲಿನ, ರಂಧ್ರಾಃ-ತೊತುಗಳನ್ನು, ಅಧರಸುಧಯಾ-ಕಳತೊತಿಯಆಮೃತದಿಂದ, ಪೂರಯತ್
ತುಂಬುತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಗೋಪಬೃಂಹೈಃ-ಗೋಪಾಲಕರಗುಂವುಗಳಿಂದ, ಗೀತಕ್ರೀಡಾಃ-ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟಯೋಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದ
ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವಪದರಮಣಂ-ಸ್ವ-ತನ್ನ, ಪದ-ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ, ರಮಣಂ-ಅನುರಾಗವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ, ಬೃಂದಾರಣ್ಯಂ-ಬೃಂ
ದಾವನವನ್ನು, ಪ್ರಾವಿಶತೀ-ಹೊಕ್ಕನು||೫||ರಾಜಃ-ಅರಸೇ! ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಸರ್ವಭೂತಮನೋಹರಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೋರುಚ್ಯ
ವಾದ, ವೇಣುರವಂ-ವೇಣುಬದ್ಧವನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಸ್ಸರ್ವಾಃ-ಗೋಕುಲದ ಹೆಂಗಕ್ಕಲ್ಲರೂ, ವರ್ಣಯಂ
ತ್ಯಃ-ಬಣಿಸುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಅಭಿರೇವಿರೇ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದರು||೬|| ಗೋಪಿಯರವಚನವು) ಅಕ್ಷಣ್ಣತಾಂ-ಕಂಣುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಇದಂ
ಫಲಂ-ಇದುವುಪ್ರಯೋಜನವು, ಪರಂ-ಅನ್ಯವನ್ನು, ನವಿದಾಮಃ-ತೀಯವು. ಸಖ್ಯಃ-ಗೆಳತಿಯರೇ! ಪಶೂನನು-ಪಶುಗಳನ್ನು ಅನು
ಸರಿಸಿ, ವಹಿಸ್ಯೈಃ-ಸರಿಪ್ರಾಯದಸಂಗಾತಿಗಳೊಡನೆ, ವೇಷಯತೋಃ-ವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ, ವ್ರಜೇಷುತಯೋಃ-
ಗೋಕುಲದೊಡೆಯನ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ, ಅನುವೇಣು-ಅನುಸರಿಸಿದಕೊಳಲಿಂಥಾ, ಅನುರಕ್ತಕಟಾಕ್ಷಮೋಕ್ಷಂ-
ಅನುರಕ್ತ-ಅಕ್ಕರೆಗೊಂಡ, ಕಟಾಕ್ಷ-ಕುಡಿನೋಟಗಳ, ಮೋಕ್ಷಂ-ಹರಡಿಕೆಯುಳ್ಳ, ವಕ್ತ್ರಂ-ಮುಖವು, ಯೈಃ-ಯಾರಿಂದ,
ನಿಮೀತಂ-ಕುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆನೋಡಲ್ಪಟ್ಟತೋ, ತೈಃ-ಅವರಿಂದ, ಜಪ್ತಂ-ಅಫಲವುಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುವುದು ||೭||

ಕೃಷ್ಣನು ನಟಶ್ರೇಷ್ಠನಕರೀರದಂತೆ ಮನೋಹರವಾದ ಕರೀರವಾಧರಿಸಿ ನವಿಲಬಾಲದಗರಿಯ ಶಿರೋಭೂಷಣವ
ನ್ನು ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಕಾರಪುಪ್ಪವನ್ನೂ, (ಬೆಟ್ಟದಾವರೆಹುವು) ಭಂಗಾರದಂತೆಹಳದಿಯ ಬಣವಾಗಿರುವ ದುಕ್ಕೊ
ಲವನ್ನೂ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ವೈಜಯಂತಿಯೆಂಬ ವರವಾಲೆಯನ್ನೂ, ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಮತ್ತು ಕೊಳಲರಂಧ್ರಗಳನ್ನು
ತನ್ನ ಅಧರಾಮೃತದಿಂದ ಪೂರಿಸುತ್ತ ಗಾನಾಗೆಯ್ಯತಲೂ, ಗೋಪಾಲಸಮೂಹಗಳಿಂ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲೂ, ಕೀ
ರ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಗುರುತುಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಬೃಂದಾವನವು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೫||
ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಆಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಈರೀತಿಯಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಪಹರಿ
ಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವೇಣುಗಾನಮಕ್ಕೇಳಿ, ಅದು ಮರ್ಷಿಸುತ್ತ ಅಡಗಡೆಗೊ ಪರಮಾನಂದ ರೂಪನಾದ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನಂ ತಮ್ಮಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಲಿಂಗನುಗೆಯ್ದರು ||೬|| (ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೃಷ್ಣನ ವೇಣುಗಾನವಂ
ಬುಣಿಸುವರವಂತೆನೆ-) ಎಲೆ, ಸಖಿಯರೈರಾ! ಮಿತ್ರರಾದಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೊಡಗೂಡಿರುವ, ಗೋವುಗಳಂ
ಬೃಂದಾವನವಂ ಪ್ರವೇಶುಗೆಯ್ಯುವ, ನಂದಗೋಪನ ಪುತ್ರರಾದ, ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಕೊಳಲಗಾನಂಗೆಯ್ಯುವ
ನೋಹರವಾದ ಕಟಾಕ್ಷವೀಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಮುಖವು- ಯಾರಿಂದ ಆದರದೊಡನೆ ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟತೋ ಆಜ
ನಗಳಿಂದಲೇ ಕಂಣುಳ್ಳವರಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನರೂಪವಾದಫಲವು ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆಂಬರ್ಥವಂ
ನಾವುಬಲ್ಲ ವೇದೋಕ್ತು ಮತ್ತೊಂದನ್ನ ಅರಿಯುವು || (ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ಗೋಪಾಂಗನೆಯರು ಮರ್ಷಿಸುವರೆಂತೆನೆ-

ಲಾನುಪ್ಯಕ್ತಲಿಧಾನನಿಚಿತ್ರವೆಷಾ | ಮನ್ಯೈವಿರಜತುರಲಂಪಕುಪಾಲಗೋಷ್ಠಾಂರಂಗೇಯಧಾನ
ಟವರೌಕ್ಯಚಗಾಯಮಾನೌ ||೪|| ಗೋಪ್ಯಕಿಮಾಚರದಯಂಕುಕಲಂಸ್ಮವೇಣದಾರ್ವೊದರಾದ
ರಸುಧಾಮಪಿಗೋಪಿಭೋಗ್ಯಾಮ್ | ಭುಂಕ್ತೈಸ್ವಯಂಯದವಶಿಷ್ಟರಸಂಹ್ರದನ್ಯೋಹೃಪ್ಯತ್ಯೈಕೋ

ಚೂತ...ವೇಷಾ-ಚೂತಪ್ರವಾಳ-ಮಾವಿನಚಿಗುರುಗಳಿ, ಬರ್ಹ-ನವಿಲಗರಿಗಳಿ, ಸ್ತಬಕ, ಗೊಂಚಲಗಿ, ಉತ್ಪಲ-ನೈದಿಲೆಗಳಿ, ಅಬ್ಜ-ತಾವರೆಗಳಿ, ಮಾಲಾ-ಸರಗಳಿಂದ, ಅನುಪ್ಯಕ್ತ-ಅಲ್ಲಿಕೆಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ, ಪರಿಧಾನ-ಉಡಿಗೆಯಿಂದ, ವಿಚಿತ್ರ-ಹಲವು ಬಂಜರಿಗಳಿ, ಲಯಕರವಾದ, ವೇಷಾ-ಅಲಂಕಾರವುಳ್ಳ, ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಪಕುಪಾಲಗೋಷ್ಠಾಂ-ಗೋಪಾಲರಸಂಘದಲ್ಲಿ ಮನ್ಯೈ-ನಡುಸೆ, ಕ್ವಚ-ಒಂದುಸ್ಥಳದ, ರಂಗೇ-ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಗಾಯಮಾನೌ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವ, ನಟಪರಾಯಧಾ-ನಟವರಲ್ಲಿ ಕ್ರೇಷ್ಠರುಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಅಲಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ. ವಿಶೇಷತಃ-ಬೆಳಗಿದರು ||೪|| ಗೋಪ್ಯ-ಗೊಪ್ಪಿತಿಯಿರಾ! ಅಯಂವೇಣಃ ಈ ಕೂಳಲು, ಕಿಂಕುಕಲಂ-ಯಾವಪುಣ್ಯವನ್ನು, ಅಚರತಿಸ್ಮ-ಮಾಡಿಯಿತ್ತೋ, ಯತ್-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಗೋಪಿಭೋಗ್ಯಾಂ-ಗೋಪಿಯರಿಂದ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ದಾಮೋದರಾಧರಸುಧಾಮಪಿ-ಕೃಷ್ಣನತುಟಿಯನವಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ, ಅವಶಿಷ್ಟರಸಂಯಥಾತಥಾ-ರಸವುಳಿದಿರುವಂತೆ, ಸ್ವಯಂಭುಂಕ್ತೇ-ತಾನೇ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲಿದೆಯೋ, ತಾಂಹ್ರದಿಸ್ಯೈ-ಆಕೊಳಲಬೆಳೆಯುವ ದಕ್ಶಿಣಪಾಶ್ವತ್ಯಾಚಿ-ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅರಣ್ಯದತಾವರೆಗಳೆಲ್ಲವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಆರಾಧ್ಯ-ಪಿರಿಯರು, ಯಥಾ-ಹೇಗೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ತರವಿ-ಮರಗಳಿ, ಬಿಡುರುಗಳು, ಅಶ್ವ-ಕಂಣೀರನ್ನ, ಮುಷುಚಿ-ಸುರಿಸಿದವು (ನಮ್ಮ ಕುಲದವರವಗುವಾದ ಕೂಳಲಿಗೆ ಇಷ್ಟವುಣ್ಯವಂಟಾದಂತೆಂಬ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜೇನಂಬಕಂಣೀ

ಮಾವಿನಚಿಗುರುಗಳಿಂದಲೂ ನವಿಲಗರಿಗಳಿಂದಲೂ ಹುಮ್ಮಿನಗೊಂಚಲಗಳಿಂದಲೂ ನೈದಿಲೆಗಳಿಂದಲೂ ತಾವರೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ ವಿಚಿತ್ರಗಳಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮಾಲಿಕೆಗಳೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಮಧ್ಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿರುವ ನೀಲಾಂಬರಪೀತಾಂಬರಗಳಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವಾದವೇಹವುಳ್ಳ, ಅರಾಮಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರೂ ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕರಸುಧಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವವರಾಗಿ ರಂಗಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಟಕ್ರೀಡೆಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಆತಿಯವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದರು. ಆಗೋಪಾಲಪಾಲಕರ ಭಾಗ್ಯವು ವಿಂತಾದ್ದೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವು ||೪|| (ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಾನುಡಿಯುವರು) ಎಲೆ, ಗೆಳೆಯರೇ! ಕೇಳಿ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಈಕೂಳಲು ಗೋಪಿಸ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಕ್ರೇಷ್ಠರಸಂಯಥಾತಥಾ ತಾವನ್ನು ತಾನು ಮನಸ್ಸುಬಂದಂತೆ ರಸಮಾತ್ರವು ಮಿಗುವಂತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತ

ಕ್ರಮಾಮುಚುಸ್ತರವೋಯಧಾರ್ಯಃ ||೯|| ಬೃಂದಾವನಂಸಖಭಾವೋವಿತನೋತಿಕ್ರಿಯಂಯ
ದ್ವೇವಕೀಸುತಪದಾಂಬುಜಲಬ್ಧಲಕ್ಷ್ಮಿ | ಗೋವಿಂದವೇಣುಮನುಮತ್ತಮಯೂರನ್ಯತ್ತಂಪ್ರಹ್ಲಾದಿ)
ಸಾನ್ವವತಾನ್ಯಸಮಸ್ತಸತ್ತ್ವಮ್ ||೧೦||ಧನ್ಯಾಃಸ್ಮಮೂಢಮತಯೋಽಹರಿಣ್ಯಂತಾಯಾನಂದನಂದ
ನಮುಪಾತ್ತವಿಚಿತ್ರವೆವಮ್ | ಅರ್ಕಣವೇಣುರಣಿತಂಚಸಕ್ಯಪ್ನ್ಯಸಾರಾಃಪೂಜಾಂದದುರ್ದಿರಚಿತಂಪ)

ರನ್ನ ಸುರಿಸಿದವು) ||೯|| ಸಖ-ಗೆಳತಿಯೇ, ಯತೆ-ಅವುದು, ದೇವಕೀ...ಲಕ್ಷ್ಮಿ-ದೇವಕೀಸುತ-ಕೃಷ್ಣನ, ವದಾಂಬುಜ-ಅಡಿದಾ
ವರಗಳಿಂದ, ಲಬ್ಧಲಕ್ಷ್ಮಿ-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳದ್ದೋ, ಗೋವಿಂದವೇಣುಮನು-ಕೃಷ್ಣನಕೊಳಲನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ, ಮ
ತ್ತಮಯೂರನ್ಯತ್ತಂ-ಮದಿಸಿದನವಿಲುಗಳಕುಣಿದಾಟವನ್ನು, ಪ್ರಹ್ಲಾದಿ-ನೋಡಿ, ಅದಿ... ಸತ್ತ್ವಂ-ಆದಿ-ಬೆಟ್ಟದ, ಸಾನ್ವ-
ಜುಗಳಲ್ಲಿ, ಅವರತ-ಸುಮ್ಮನೆಂತ, ಅನ್ಯ-ಇತರರಾದ, ಸಮಸ್ತಸತ್ತ್ವಂ-ಸಕಲಜಂತುಗಳೂಳ್ಳದ್ದೋ, ತತೆ-ಅಂತಾ, ಬೃಂ
ದಾವನಂ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯವು, ಭುವಿ-ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ, ಕೀರ್ತಿಂ-ಹೆಸರುವಾಸಿಯನ್ನು, ವಿತನೋತಿ-ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಲಿದೆ ||೧೦||
ಯಾಃ-ಅವುಗಳು, ವೇಣುರಣಿತಮಾರ್ಕಣ್ಯ-ವೇಣುಗಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಉಪಾತ್ತವಿಚಿತ್ರವೇಷಂ-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಚಿತ್ರವಾ
ದಅಲಂಕಾರವುಳ್ಳ, ನಂದನಂದನಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ಸಕ್ಯಪ್ನ್ಯ ಸಾರಾಃ-ಗಂಡುಹುಲ್ಲೆಗಳಿಂದನಡೆತವಾಗಿ, ಪ್ರಣಯಾ
ವಶೋಕ್ತೈಃ-ಸ್ನೇಹದನೋಟಗಳಿಂದ, ವಿರಚಿತಾಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಪೂಜಾಂ-ಉಪಚಾರವನ್ನು, ದಮಃ-ಸಮರ್ಪಿಸಿದವೇ,
ತಾವತಾಃ-ಆಯಾ, ಹರಿಣ್ಯಃ-ಹೆಣುಹುಲ್ಲೆಗಳು, ಮೂಢಮತಯೋಃ-ಮುಗ್ಧಬುದ್ಧಿಗಳಾದರೂಕೂಡ, ಧನ್ಯಾಃಸ್ಮ-ಕೃತಾರ್ಥ

ಲಿದೆಯೋ; ಮತ್ತು ಯಾವ ಹೊಳೆಗಳನ್ನಿರಿಸಿದೆ ಈಕೊಳೆಲುಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ತಾಯಿಗೆ ಸಮಾನರಾದ ಆ
ಹೊಳೆಗಳುಕೂಡ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ವಿಕಾಸಯುಕ್ತಗಳಾದ ಕಮಲವನಗಳೆಂಬನೆವದಿಂ ರೋಮಾಂಚವುಳ್ಳ
ವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಲಿವೆಯೋ, ಮತ್ತು ಈ ಕೊಳಲು ಯಾವವೃಕ್ಷಗಳಮಂಕದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿತೋ, ಆಬಿದಿರಮೆಳೆಗ
ಳು ಸಹ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಕುಲವೃದ್ಧರು ತಮ್ಮ ಮಂಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಭಗವತ್ತೇವಕನಾದ ಪುತ್ರರಂ
ನೋಡಿ ರೋಮಾಂಚಯುಕ್ತರಾಗಿ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಮ ಬಿಡುವರೋ, ಅರೀತಿಯಿಂದಲೂ- ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ
ಜೀನುತುಪ್ಪದಮಧುಧಾರೆಯೆಂಬನೆವದಿಂದ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪವಂ ಬಿಟ್ಟಂತಾವಾದವೋ, ಅಕಾರಣದಿಂದಲೂ- ಈ
ಕೊಳಲು ಎಂತಾಪುಣ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದುದಾಯಿತೋ ಅದನ್ನಾವರಿಯುವು. [ಕೃಷ್ಣನ ಅಧರಾಮೃತವನ್ನು
ಗೋಪಿಯರು ಸವಿಯತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಕೊಳಲು ಪಾನಂಗಿಯ್ದುದರಿಂದ ಬಹಳ ಪುಣ್ಯಮಾಡಿರಬಹುದು.
ಇದುವಾನಮಾಡಿಮಿಕ್ಕರಸವನ್ನು ಹೊಳೆಗಳೂ ವೃಕ್ಷಗಳೂ ಪಾನಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಕಿಷ್ಕಿರಾದ
ವರು ತಮ್ಮ ಮಂಕದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತರು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ತಾವು ಹೇಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ರೋಮಾಂಚಗೊಂಡು ಆನಂ
ದ ಬಾಷ್ಪಮ ಬಿಡುವರೋ ಹಾಗೆ ವೃಕ್ಷಗಳು ಪಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ರೋಮಾಂಚಗೊಟ್ಟುತ್ತಿರುವಂತೆ
ಯೂ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂ ಜೀನು ನೋರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಂಗಳಂ ಸುರಿಸುವಂತೆಯೂ ತೋರು
ತ್ತಿವೆ.] ||೯|| (ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ಬಂಟಿಸುವರೆಂತೆ-) ಯಾವಬೃಂದಾವನವು ವೇವಕೀಪುತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನ
ಪಾದಾರವಿಂದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಂತಿಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ವೇಣುಗಾನಮ ಕೇಳಿ,
ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನನಂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಗರ್ಜಿಸುವ ಸ್ವಲಮೇಘವನ್ನಾಗಿತಿಳಿದು, ಮದಯುಕ್ತಗಳಾದ ನವಿಲುಗಳ ನರ್ತ
ನಗಳಂಕಂಡು, ಆಯಾಪರ್ವತಗಳಜಲಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿಂತು ಆಶ್ಚರ್ಯದಂ ಚೇದ್ವಾರಹಿತಗಳಾಗಿ
ರುವ ಅನ್ಯಗಳಾದಸಮಸ್ತ ಪಾಣಿಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದೋ, ಆಬೃಂದಾವನವು ತಾನು ಸರ್ವೋ
ತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದರಿಂದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಕಯವಾದಕೀರ್ತಿಯಂ ವಿಸ್ತಾರಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಲಿ
ದೆ. ||೧೦|| (ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ನುಡಿಯುವರು-) ಎಲೈ, ಸಖಿಯೇ! ಯಾವಹೆಣುಹುಲ್ಲೆಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ವೇಣು
ಗಾನವಂಕೇಳಿ ವಿಚಿತ್ರಾಲಂಕಾರವಂಧರಿಸಿರುವ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯಂಕುರಿತು ಅಕ್ಕರೆಯಂಕೂಡಿದ ನೋಟಗ
ಳಿಂದ ಪತಿಗಳೊಡನೆ ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿದವಾದವೋ ಆಹೆಣುಹುಲ್ಲೆಗಳು ತೀರ್ಥಗ್ಜಂತುಗಳಾದರೂ ಕೃತಾ

ಣಯಾವಲೋಕ್ಯಃ ||೧೧|| ಕೃಷ್ಣಂನಿರೀಕ್ಷ್ಯವನಿಶೋತ್ಸವರೂಪಶೀಲಂಶುತ್ವಾಚತತ್ತ್ವೈಣಿತವೇಣುವಿಚಿ-
ತ್ರಗ್ರೀತಮ್ | ಪವೈವ್ಯವಿಮಾನಗತಯಃಸ್ಮರನುನ್ಮಸಾರಾಭ್ಯಕ್ತೃಗ್ರೂಪನಕಬರಾಮುಮುಹುರ್ದಿನೀ
ವ್ಯತಿಗ್ರಹಃ || ಗಾವಶ್ಯಕೃಷ್ಣಮುಖನಿರ್ಗತವೇಣುಗೀತದೀಯೋಪಮುತ್ತಭಿತರ್ಕಣಪುಟ್ಟಿಃಪಿಬಂತ್ಯಃ ||
ಶಾಯಾಸ್ತುನಸ್ತುತಪಯಃಕಬಲಾಃಸ್ಯತಸ್ಥುಗೋವಿಂದಮಾತ್ಮನಿದೃಶಾಶುಕ್ಲಾಸ್ಪೃಶಸನ್ಯಃ ||

ಗಚ್ಛವಿ? ||೧೧|| ವಿಮಾನಗತಯಃ-ಗಗನರಥಗಳಲ್ಲಿತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ದೇವ್ಯಃ-ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರು, ವನಿಶೋತ್ಸವರೂಪಶೀಲಂ-
ವನಿತ-ಹಂಗಳಿಗೆ, ಉತ್ಸವ-ಸಂತೋಷಕರವಾದ, ರೂಪ-ಜಲುಪಿಕೆಯೂ, ಶೀಲಂ-ಸ್ವಭಾವವೂವುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು
ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ತತ್ತ್ವವೈಣಿತವೇಣುವಿಚಿತ್ರಗ್ರೀತಂ-ತತ್-ಅಕ್ಕೃಷ್ಣನ, ಕ್ಷುಣಿತ-ನುಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವೇಣು-ಕೂಳಿನ, ವಿಚಿ-
ತ್ರ-ಅಕ್ಕೃಷ್ಣರ್ಪಕರವಾದ, ಗೀತಂ-ಗಾನವನ್ನು, ಶುತ್ವಾಚ-ಕೇಳಿಯೂ, ಸ್ಮರನುನ್ಮಸಾರಾಚ-ಸ್ಮರ-ಕಾಮೋದ್ರೇಕದಿಂದ,
ನುನ್ಮ-ತೆಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಾರಾಚಿ-ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಭ್ಯಕ್ತೃಗ್ರೂಪನಕಬರಾಚಿ-ಭ್ಯಕ್ತ-ಜಾರಿಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರಸೂ-
ನ-ಪುಷ್ಪಗಳುಳ್ಳ, ಕಬಲಾಃ-ತುರುಬುಗಳವರಾಗಿಯೂ, ವಿಸೇವ್ಯಃ-ಬಿಡ್ಡುಹೋದ, ಮಡುಲಗಂ ಬಿಡ್ಡುವರಾಗಿಯೂ, ಮುಮುಹುಃ
ಮೋಹವನ್ನುಪಡೆದರು||೧೨|| ಗಾವಶ್ಯ-ಅಕಳಿಸಿಕೂಡ, ಕೃಷ್ಣ...ಪೀಯೂಷಂ-ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನ, ಮುಖ-ಬಾಯಿಂದ, ನಿರ್ಗತ-
ಹೊರಹೊರಟ, ವೇಣುಗೀತ-ಕೊಳಲಹಾಡಂಬ, ಪೀಯೂಷಂ-ಅಮೃತವನ್ನು, ಉತ್ಪ್ರಭಿತರ್ಕಣಪುಟ್ಟಿಃ-ಉತ್ಪ್ರಭಿತ-ಕದಲ
ದಂತೆಯೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ, ಕರ್ಣಪುಟ್ಟಿಃ-ಕಿವಿಗಳೆಂಬದೊನ್ನೆಗಳಿಂದ, ಪಿಬಂತ್ಯಃ-ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವವಾಗಿಯೂ, ಶಾಖಾಃ-ಕರು-
ಗಳು, ಸ್ತನ....ಕಬಲಾಃ-ಸ್ತನ-ಅಕಳವೊಲೆಯಿಂದ, ಸ್ತುತ-ಸೋರಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ, ಪಯಃಕಬಲಾಃ-ಹಾಲುಗುಟುಕುಗಳುಳ್ಳ
ವಾಗಿಯೂ, ಅಶ್ರುಕಳಾಃ-ಕಂಚೀರಿನಲೇಕವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಆತ್ಮನಿ-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ದೃಶಾ-ದೃಷ್ಟಿಮಾರ್ಗದಿಂದ, ಗೋಪಿಂ-
ದಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸ್ಪೃಶಂತ್ಯಃ-ಸೋಂಕುತ್ತಿರುವವಾಗಿಯೂ, ತಸ್ಥುಗೋ-ಕದಲದೇಂತವಲ್ಲವೆ ||೧೩|| ಅಂಬ-ಅಮೃತ-

ಥಗಳಾದವು. ನಮ್ಮ ಪತಿಗಳಾದ ಗೋಪಾಲಕರಾದರೋ ತಾವು ಹೃದ್ರಾದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಯೈದುರಾ-
ಗಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಆಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪೂಜೆಯಂತಹಿಸಲಾರದುದರಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥರಲ್ಲವು. ||೧೧|| (ಮತ್ತೆಕೆ-
ಲವರು ವರ್ಣಿಸುವಂತೆ-) ಎಲೈ, ಗೋಪಿಯರೇ! ಇನ್ನೊಂದಾಶ್ಚರ್ಯವಂ ಕೇಳುವರಾಗಿ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆಮಾ-
ಹತ್ತಾದ ಉತ್ಸವವನುಂಟುಮಾಡುವ ಸೌಂದರ್ಯವೂ ಸ್ವಭಾವವೂ ಸಹಉಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂನೋಡಿ, ಮತ್ತು
ಆಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವನುಂಟು ಕೊಳಲಿನ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಗಾನವನ್ನೂ ಕೇಳಿ. ಅಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ
ಲಿರುವ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳತೊಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವರಾದರೂ ಮನ್ಮಥನಿಂದ
ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ತುರುಬುಗಳಿಂದ ಜಾರಿಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳುಳ್ಳವರಾ-
ಗಿ ಸಡುಲಿದ ಉಡುಗಂಟುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಮೋಹವನೆಯ್ದಿದರು ||೧೨|| (ಮತ್ತು ಗೋಪಿಯರು ವರ್ಣಿಸುವ
ವಂತೆ-) ಎಲೈ, ಗೆಳತಿಯರೇ! ಗೋವುಗಳುಕೂಡ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಖಾರವಿಂದದ ದನೆಯಿಂಹೊರಟಿರುವ
ವೇಣುಗಾನವೆಂಬ ಅಮೃತಮ ಇತ್ತತ್ತ ಸ್ರವಿಸುವದೋಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಕಿವಿಗಳೆಂ-
ಬದೊನ್ನೆಗಳಿಂದ ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ನೇತ್ರಮಾತ್ರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಮುಟ್ಟುತ್ತಿವೆಯಾದುದರಿಂದ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂದಬಾಷ್ಪಲೇಶಂಗಳು ಬಿಡುತ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಂ-
ಗಳೆಂದುಮೆರೆತುನಿಂತವು. ಅದೇರೀತಿಯಿಂದ ಕರುಗಳುಕೂಡ ಸ್ತನ್ಯಪಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದಂತಾವಾಗಿ, ಆನಂತರದಲ್ಲಿ
ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವೇಣುಗಾನವೆಂಕೇಳಿ ಅವೇಣುಗಾನವೆಂಬ ಅಮೃತಮ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಕಿವಿಗಳೆಂಬ ದೊ-
ನ್ನೆಗಳಿಂದ ಪಾನಾಗೆಯ್ಯತ ಅಸಮಯದಲಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮತಾಯಿಗಳ ಸ್ತನ್ಯಗಳದನೆಯಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ತಮ್ಮಬಾ-
ಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ರವಿಸುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷೀರಗ್ರಾಸಪ್ರಚ್ಛಂತಾವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ನೇತ್ರಗಳಿಂದಮಾರ್ಗದಿಂದ ಮನ-
ಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿವೆಯಾದುದರಿಂದ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂದಬಾಷ್ಪಗಳಂ ಬಿಡುತ್ತಿರುವುವಾಗಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ
ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳು ಮೆರೆತುನಿಂತವು.||೧೩|| (ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ವರ್ಣಿಸುವರು.) ಎಲೈ ತಾಯೇ! ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ

ಪ್ರಾಯೋಬತಂಬಮುನೆಯೊವಿಹಗಾವನಿಸ್ತಿಕೃತ್ಯಪ್ಪೇಕ್ಷಿತಂತದುದಿತಂಕಲವೇಣುಗೀತಮ್ | ಅರುಹ್ಯ
ಯಿದ್ರೂಮಭುಜಾಕರಚಿರಪ್ರವಾಳಾಶ್ಚಕ್ಷುಂತಮಿಶ್ರಿತದ್ವೇಷವಿಗತಾನ್ಮನಾಚಃ ||೪|| ನದ್ಯಸ್ತ
ದಾತದುವಧಾರ್ಯಮುಕುಂದಗೀತಮಾವರ್ತಲಪ್ತತಮನೋಭವಭಗ್ನವೇಗಾಃ | ಅಲಿಂಗನಸ್ಥಗಿತಮೂರ್ಮಿ
ಭುಜೈರ್ಮುರಾರೀಶ್ವರಾಂತಿವಾದಯುಗಳಂಕಮಲೋಪಹಾರಾಃ ||೫|| ಭೃಗುಪ್ರಾಪ್ತವತ್ಪ್ರಜಪಶೋಕ್
ಸುಕರಾಮಗೊಪೈಸ್ಸಂಚಾರಯಂತಮನುವೇಣುಮುದೀರಯಂತಮ್ | ಪ್ರಮವ್ರತ್ಪ್ರಭುಬಿಡತಕುಂ

ಅಸ್ತಿಕವನೇ-ಈಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಯೇ-ಆವುಪು, ರೇಚಿರಪ್ರವಾಳಾ-ಚಲವಾವಹಿಗುರುಗಳುಳ್ಳ, ಮ್ರಮುಜಾ-ಮರದಕೊಂ
ಚಿಗಳನ್ನು, ಅರುಹ್ಯ-ಮರಿ, ಮಿಶ್ರಿತದ್ವೇಷ-ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಕಂಠುಗಳಲ್ಲಿವಾಗಿಯೂ, ವಿಗತಾನ್ಮನಾಚಃ-ನಿಗತ-ಬಿಟ್ಟುಹೋದ,
ಅಸ್ಯವಾಚಃ-ಬೇರಮಾತುಗಳುಳ್ಳವೂ ಅಗಿ, ಕ್ಷುಣ್ಣೇಕ್ಷಿತಂ ಕ್ಷುಣ್ಣಸಮಸ್ತವೆನ್ನೂ, ತಮದಿತಂ-ಅವನಿಂದದ್ದವು, ಕಲ
ವೇಣುಗೀತಂ-ಕಲ-ಅವ್ಯಕ್ತಮಧುರವಾದ, ವೇಣುಗೀತಂ-ಕೋಲಗಾನವನ್ನೂ, ಸ್ವರಾಂತಿ-ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆಯೇ, ತೇನಿ
ಹೆಗಾಂ-ಆಹಸ್ತಿಗಳು, ಪ್ರಾಯಃ-ಬಹುಕಂ-ಮುನಮಃ-ಮುನಿಗಳಾಗಿರುವುದು ಬತ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ||೪|| ನದ್ಯಾ-ಹೊಳೆಗಳು,
ತದಾ-ಆಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ತನ್ಮುಕುಂದಗೀತಂ-ಅಕ್ರಾಂತಹಾದನ್ನು, ಉಪಹಾರ್ಯ-ಕೀಳಿ, ಅವರ್ತ-ವೇಗಾಂ-ಅವರ್ತ-
ಸುಳಿಗಳಿಂದ, ಲಪ್ತ-ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವನೋಭವ-ವನವಿಂದ, ಭಗ್ನವೇಗಾಂ-ಕುಂದಿವಜವುಳ್ಳವಾಗಿ, ಅಲಿಂಗನಸ್ಥಗಿತಂ
ಯಥಾಭವತಿತಥಾ-ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವು ಹೇಗೆಅಗುವುದೋಹಾಗೆ, ಉರ್ವಿಭುಜೈಃ-ಅಲಿಂಗಂ-ಬಿಡತಕ್ಕ
ಗಳಿಂದ ಮುರಾರೀ-ಕೃಷ್ಣನ, ವಾದಯುಗಳಂ-ಅಡಿಗಳೆರಡನ್ನೂ, ಕಮಲೋಪಹಾರಾಂ-ತಾವರೆಯೆಂಬ ಕಂಠಗಳನ್ನು
ವಾಗಿ, ಗೃಹ್ಣಂತಿ-ಧರಿಸುತ್ತಿರುವವು ||೫|| ಅಂಬುಜ-ಮೇಘವು, ಆತೇ-ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ, ರಾವಗೋಷ್ಠಸುಕ-ರಾವನನೊ
ಡೆಯೊಗೋಪಾಲರೊಡನೆಯೊಕೂಡ, ಪ್ರಜಪಶಾ-ಗೋಕುಲದ ಪಶುಗಳನ್ನು, ಸಂಚಾರಯಂತಂ-ಮೇಯಿಸುತ್ತಿರು
ವಂತಾ, ಅನುವೇಣುಂ-ಕೊಳುವುನ ಸುನಿ, ಉದೀರಯಂತಂ-ಹಿಡ್ಡಾಗಿಹಾಡುತ್ತಿರುವಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದ್ವಪ್ರಾಪ್ತ-ನೋಡಿ,
ಸಮ್ಯಗ್-ಗೆಳೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ, ಉದಿತಃ-ಅಂತರಿದ್ವಿಜ್ಞಾನಿಸಿಕೊಂಡವಾದ್ದಾಗಿ, ಪ್ರಮವ್ರತ್ಪ್ರಭು-ಪ್ರೇಮ-ಸ್ನೇಹದಂ

ಯಾವದಕ್ಷಿಗಳು ಪುಷ್ಪಭರಾದಿಗಳಿಂದ ಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಮಗೆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನದರ್ಶನವು ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಮ
ನೋಹರಗಳಾದ ಚಿಗುರುಗಳುಳ್ಳ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಏರಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪ್ರಕಟಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಧುರವಾದವೇ
ಣುಗಾನಮಂ ಒಂದಾನೊಂದು ಸುಖವಿಶೇಷವಾದ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನೇತ್ರಗಳಂಜುವಾಗಿ, ತ್ಯಾಗಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಂತ
ರವಾಕ್ಯಗಳಂಜುವಾಗಿಯೂ, ಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ಯತೆವೆಯೋ, ಆ ದಕ್ಷಿಗಳು ಬಹುತರವಾಗಿ ಮಹಾಮುನಿಗಳೇ ಆಗಿ
ರಬಹುದು. ಅದುವೇಗೊಂದರಿ ಬೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮುನಿಗಳು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ತಮಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದರ್ಶನ
ವಾದೀತೋ ಆ ರೀತಿಯಿಂದ ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮಗಳೂ ತ್ವಜಿಸಿ ವೇದಮೆಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಗಳನ್ನೇ ಚಿಗುರುಗ
ಳೆಂಬಂತೆ ಮನೋಹರಗಳಾದ ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆ ಹರಿಸುತ ಸುಖಯುಕ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಚರಿ
ತ್ರೆಯನ್ನೇ ಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ಯರೋ, ಆ ರೀತಿಯಿಂದ ಆ ಯುಗಿಗಳೇ ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಿರುವರು ||೪|| ಎಲೈ, ಸುಖ
ಯೇ! ಹೇತನವಾಣಿಗಳ ವೃತ್ತಾಂತವಿರಲಿ ಆಹೇತನಗಳಾದ ನದಿಗಳೊಕೂಡ ಈ ಮುಕುಂದನ ಅಂತಾವೇ
ಣುಗಾನವನವಧರಿಸಿ ತಮ್ಮಪ್ರವಾಹಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸುಳಿಗಳಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತಮ್ಮಕಾಮಪೀಡೆಯಂ ಭಗ್ನವಾ
ದ ವೇಗವುಳ್ಳವಾಗಿ ಆ ಲಿಂಗನಿಂದ ಮರೆಮಾಡಲ್ಪಡುವಂತೆ ತೆರೆಗಳೆಂಬ ತಮ್ಮಭುಜಗಳಿಂದ ಕಮಲಾದಿಗಳೆಂಬವೂ
ಜಾ ಮ್ರಗಳೂ ತಗದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಪದ್ಮಯುಗಳಮ ಧರಿಸುವಂತವುಗಳಾಗುವವು ||೫||
ಮತ್ತೂ ಒಲರಾಮನೊಡನೆಯೂ ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆಯೂ ಸಹ ಯುಕ್ತನಾಗಿ, ವೇಣುಗಾನಮಂ ಗೆಯ್ಯತೆ,
ಗೋಕುಲದ ಗೋವುಗಳು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರವಂವಾಡಿಸುತ್ತ ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಇರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯಂ
ನೋಡಿ ನಿಲಮೇಘವರ್ಣ ಸಾಮ್ಯದಿಂದಲೂ ತಾಪಪರಿಹಾರಕತ್ವ ಸಾಮ್ಯದಿಂದಲೂ ತನಗೆಸುಖನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ವೇವನ ಉಪರಿಭಾಗದಲುದ್ಭವಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನೆಯ್ದಿ ಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಗಳಾದ ಶೀತಳಗಳಾದ ಉಪಕಮಿ

ಸುಮಾವಳಿಭಿಸ್ಸುಖ್ಯೈರ್ವೈಧಾತ್ವೈವಪುಷಾಂಬುಡತಪತ್ರಮ್ ||೧೬|| ಪೂರ್ಣಾಃಪುಳಿಂದ್ರೈಃಉರು
ಗಾಯಪದಾಬ್ಜರಾಗಶ್ರೀಕುಂಕುಮನದಯಿತಾಸ್ತನಮಂಡಿತೇನ | ತದ್ವೈರ್ಮನುರಂಜನ್ತುಜರೂ
ಪಿತನಲಿಂಪಂತ್ಯತನನಕುಚಮುಜಹುಸ್ತದಾಧಿಮ್ ||೧೭|| ಹಸ್ತಾಯಮದ್ರಿರಬಲಾಹರಿದಾಸವರೋಯ
ದ್ರಾಮಕೃಷ್ಣಚರಣಸ್ಪರ್ಶಪ್ರಮೋದಃ | ಮಾನಂತನೋತಿಸಹಗೋಣಯೋಸ್ತಯೋರ್ಯತ್ನಾನೀಯ
ಸೂಯವಸಕಂದರಕಂದಮೂಲೈಃ ||೧೮|| ಗಾಗೋಪಕೈರನುವನಂನಯತೋರುದಾರವೇಣುಸ್ವನೈಃಕ

೨. ಪ್ರವೃತ್ತಿ-ವಿಳಿದದ್ದೂ ಆಗಿ, ಕುಸುಮಾವಳಿಭಿಸ್ಸಹ-ಹೂವಿಸಬಂತಿಗಳಂತಿರುವವಂಜಿನತುಂತುರಗಳೊಡನೆ, ಸುವಪುಷಾ-
ತನ್ನ ವೈಯಿಂದ, ಅತಪತ್ರಂ-ನೀಳಿನನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಕೊಡೆಯನ್ನು, ವೈಧಾತ್ವೈ-ಪಾಡಿತು ||೧೬||ದಯಿತಾಸ್ತನಮಂಡಿತೇನ,
ದಯಿತಾ-ಪಿತ್ರಯಸ್ತ್ರೀಯರ, ಸ್ತನ-ಕುಚಗಳಲ್ಲಿ, ಮಂಡಿತೇನ-ಬಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿವಂತಾ, ಉರು ... ಕುಂಕುಮೇನ-ಉರು
ಗಾಯ-ಮೊಡ್ಡವನೆಯುಂಟಾದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಷ್ಟನ್ನ, ಪದಾಬ್ಜ-ಅಡಿವಾಸಗಳ, ರಾಗ-ಕಂಜಿಕೆಯಿಂದ, ಶ್ರೀರತಿಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಸಂಪದ್ಯಕ್ತವಾದ, ಕುಂಕುಮೇನ-ಕುಂಕುಮದಿಂದ, ತೈರ್ಮನುರಂಜನ-ಬಳಿಕ ಗಿಡುಸಲಗಳಲ್ಲಿತಿರುಗುವಾಗ ಹುಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿಮೆತ್ತಿ
ಕೊಂಡಿರುವ ಅದೇಕುಂಕುಮದಿಂದ, ತದ್ವೈರ್ಮನುರಂಜನ-ತತ್-ಆಕುಂಕುಮದ, ದರ್ಶನ-ನೋಟದಿಂದಾದ, ಸ್ತರಂಜನ-
ಕಾಮಪೀಡೆಯುಳ್ಳವರಾದ, ಪುಳಿಂದ್ರೈಃ-ಜಡತಿಯರು, ಆನನಕುಚೇಷು-ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಲಿಂಪಂತ್ಯೈಃ-ಬಳಿದು
ಕೊಳ್ಳುವರಾಗಿ, ತದಾಧಿಂ-ತತ್-ಆಕಾಮನ, ಅಧಿಂ-ಚಿಂತೆಯನ್ನು, ಜಮುಃ-ತೊರೆವರು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪೂರ್ಣಾಃ-ಕೃತಾರ್ಥ
ರಾಗಿರುವರು ||೧೭||ಪೂರ್ಣಾಃ-ಎಲಾಹಂಗಳಿರಾ, ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ರಾಮ ... ಪ್ರಮೋದಃ-ರಾಮಕೃಷ್ಣ-ಬಲರಾ
ವ.ಕೇಶವರ, ಚರಣ-ಅಡಿಗಳ, ಸ್ಪರ್ಶ-ಸೋಂಕುವಿಕೆಯಿಂದ, ಪ್ರಮೋದಃ-ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವನೋ, ಯತೇ-
ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಸಹಗೋಣಯೋಃ-ಗೋವುಗಳಿಂದಲೂ, ಗಳಿಯರಾದಗೋಪಾಲಕರಗುಂಪಿನಿಂದಲೂನುತಿತರಾದ,
ತಯೋಃ-ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ, ಪಾನೀಯ-ಮೂಲೈಃ-ಪಾನೀಯ-ಕುಡಿಯತಕ್ಕನೀರಿನಿಂದಲೂ, ಸೂಯವನ-ಸನಿಾಚೀನಗಳಾದ
ಹುಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಕಂದರ-ವಾಸಯೋಗ್ಯಗಳಾದಗುಚಗಳಿಂದಲೂ, ಕಂದಮೂಲೈಃ-ಗೆಡ್ಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಬೇರುಗಳಿಂದಲೂ,
ಮಾನಂ-ಯಥೋಚಿತಸಮ್ಮಾನವನ್ನು, ತನೋತಿ-ಪಾಡುತ್ತಿರುವನೋ, ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಅಯಮದ್ರಿ-ಈಬೆಟ್ಟವು,
ಹರಿದಾಸವರ್ಯಃ-ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವುದು, ಹಂತ-ಸಂತೋಷವು||೧೮||ಹೇನಖ್ಯಃ-ಎಲಾಳಿತಿಯಿರಾ! ನಿರೋ
ಗಪಾಶಕೃತಲಕ್ಷಣೋಃ-ನಿರ್ಯೋಗ-ತಲಿಸುತ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪಾಶ-ಹೆಗಲಲ್ಲಿರುವಕಟ್ಟುಹಗ್ಗಗಳಿಂದಲೂ, ಕೃತಲಕ್ಷಣಯೋಃ-

ದುಗಳಂ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ವರ್ಷಿಸುತ ಮೇಘವು ತನ್ನ ಕೀರದಿಂದ ಭತ್ತರೂಪವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನಿಗೆ ನೆರ
ಳನುಂಟುಮಾಡಿತು. ||೧೬||ಮತ್ತೆಕೆಲವರುಸ್ತ್ರೀಯರು ನೀತ್ಯಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿನುಡಿಯುವರದೆಂತೆನು-ಎಲೈ,
ಸುಖಿಯರುಗಳಿರಾ! ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅತಿಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಕುಚಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಿಯಟ್ಟ ಬಳಿಕ
ರತಿಸ್ತೀಡಾಸಮಯದೊಳು ಕೃಷ್ಣನ ಅಡಿದಾವರೆಯ ಕಂಜಿಯಿಂಕೂಡಿದುದರಿಂದ ವಿಶೇಷಕಾಂತಿಯುಕ್ತ
ವಾಗಿ ಬಳಿಕ ಬೃಂದಾವನಾದಿಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಸಂಚಾರದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿರುವಹುಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ತಗುಲಿದ್ದಾಗಿಪ್ರಕಾ
ಶಿಸುತ ಆಕುಂಕುಮವನ್ನು ನೋಡಿ, ಕಾಮೋದ್ರೇಕವುಳ್ಳಕಿರಾತಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಕುಂಕುಮವಂತೆಗದು ತಮ್ಮ
ಮುಖಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿರಹತಪ್ತಗಳಾದ ಕುಚಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕಾಮವ್ಯಥೆಯಂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು
ಧನ್ಯರಾದರು. ನಾವುಮಾತ್ರವೆ ವೈರ್ಯವಾದಜನ್ಮವುಳ್ಳವರಾದೆವು. ||೧೭||ಎಲೈ, ಗೆಳತಿಯರೇ! ಈಗೋವರ್ಧ
ನರ್ವತನು ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಹೇಗೆಂದರೆ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಅಡಿದಾ
ವರೆಯನೋಂಕಿನಿಂದ ಉಂಟಾದಹರ್ಷವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಹುಲ್ಲುಬೆಳೆದಿರುವುದರಿಂದ ರೋಮಾಂಚವುಳ್ಳವೋ ಎಂಬ
ಹಾಗೆ ಗೋವುಗಳ ಹಿಂಡಿನಿಂದಕೂಡಿದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಉದಕ ಎಳೆಹುಲ್ಲು ವಿಶ್ರಮಾರ್ಥಗಳಾದಗವಿಗಳು
ಅಹಾರಕ್ಕೆಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಂದಮೂಲಫಲಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಬಹುಮಾನಂಗೆಯ್ಯತ
ಲಿದೆಯೋ ಆಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಈಗೋವರ್ಧನರ್ವತನು ಕೃತಾರ್ಥವಾದುದು. ||೧೮||ಮತ್ತು ಎಲೈ, ಸುಖ
ಿಯರುಗಳಿರಾ! ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ! ಗೋಪಬಾಲಕರಿಂಕೂಡಿದ ಗೋವುಗಳಂ ಪನದಲ್ಲಿ ಮೇಯಿಸುತ

ಲಪದೈಸ್ತನುಭೃತ್ಸುಖ್ಯಃ | ಅಸ್ತಂದನಂಗೆತಿಮತಾಂಪುಲಕಸ್ತರೂಣಾಂನಿರೋಗಪಾಶಕೃತಲಕ್ಷಣ
ಯೋರ್ವಿಚಿತ್ರಮ್ ||೧೯||ಶ್ರೀಕುಕುಃ|ಎಮವಿಧಾಭಗವತೋಯಾಬೃಂದಾವನಚಾರಿಣಃ| ವರ್ಣಯನ್ಮೋ
ವಿಧೋಗೋಪ್ಯಃಕ್ರೀಡಾಸ್ತನ್ಮಯತಾಂಯಯಃ ||೨೦||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತೇ ದಕಮಸ್ತುನ್ಧ-ವಿಕವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ವಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿಗುರ್ತುಗಳ್ಳವರೂ, ಗೋಪಕೈ-ಗೋಪರೋಡನೆ, ಅನುವನಂ-ಕಾಡನ್ನುಅನುಸರಿಸಿ, ಗಾಂ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಸಯತೋ-ಅಟ್ಟಿತಲಿರುವ, ರಾಮಕೃಷ್ಣರ, ಕಲಪದೈ-ಅವೈಕ್ಯಮದುರಬದ್ಧಗಳುಳ್ಳ, ಉದಾರವೇಣುಸ್ವನೈ-ನಟ್ಟಿಗಿರುವ ಕೊಳಲಧ್ವನಿಗಳಿಂದ, ತನುಭೃತ್ಸು-ದೇಹಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಗತಿಮತಾಂ-ನಡಿಕೆಯುಳ್ಳಚರವಸ್ತುಗಳಿಗೆ, ಅಸ್ತಂದನಂ-ಮಿನುಕದಂ ತಿರುನಿಕೆಯೂ, ತರೂಣಾಂ-ಸ್ಥಾವರವಾವವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ, ಪುಲಕಃ-ರೋಮಾಂಚದಂತೆ, ಅಂಕುರೋದ್ಗಮವೂ, ವಿಚಿತ್ರಂ- ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾಗಿರುವುದು ||೧೯|| ಬೃಂದಾವನಚಾರಿಣಃ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತಲಿರುವ, ಭಗವತಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಏವಂ ವಿಧಾಃ-ಇಂತಾಬಗೆಯಾದ, ಕ್ರೀಡಾಃ-ಆಟಗಳು, ಯಾಃ-ಯಾವವೋ, ತಾಃ-ಅವುಗಳನ್ನು, ಮಿಧಃ-ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ, ವರ್ಣಯಂತ್ಯಃ-ಬಂಣಿಸುತಲಿರುವ, ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೋಪ್ತಿಯರು, ತನ್ಮಯತಾಂ-ಕೃಷ್ಣರೂಪವಾಗಿರ್ಪಭಾವವನ್ನು, ಯಯುಷಃ-ಹೊಂದಿದರು ||೨೦||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತೇ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥಬೋಧಿನ್ಯಾಂ ದಕಮಸ್ತುಂಧೇ
ವಿಕವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ದುಷ್ಟಗಳಾದ ಗೋವೃಷಭಗಳಂ ನಿಗ್ರಹಿಸಲೋಸುಗ ಹಗ್ಗಗಳಸಿಂಬೆಗಳಂ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಗಲುಗಳ
ಲ್ಲಿಯೂ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಗೋಪಾಲಕರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಬಗಿನಿಂದ ಸಂಚರಿಸುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮಧುರ
ಪದಯುಕ್ತಗಳಾದ ಮಹಾವೇಣುಗಾನಗಳಿಂದ ಮೋಹಿತರಾದ ಸಂಚಾರವುಳ್ಳ ಪಾಶಿಗಳಿಗೆ ಗಾನಕ್ರಮಣ
ದಿಂದಂಟಾದಸ್ತಬ್ಧತೆಯು ಸ್ಥಾವರಂಗಳಾದ ವೃಕ್ಷಾದಿಗಳಿಗೆ ಪುಷ್ಪೋದ್ಗಮಾದಿರೂಪವಾದರೋ ಮಾಂಚ
ವೂಸಹ ಉಂಟಾಯಿತು. ||೧೯||ಇಂತೆಂದು ಗೋಪಿಯರು ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಂಗೆಯ್ದ ಭಗವಂತನಾದ
ಕೃಷ್ಣನ ವೇಣುಗಾನವಂ ಬಂಣಿಸುವರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾತ್ಮಕತ್ವವನೆಯ್ದಿದರು. ||೨೦||

ಇಂತು ಕುಕುಮುನಿಯು ಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾ
ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರಪುರಾಣ
ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ
ಭಾಗವತದಾಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸು, ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ
ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಕಮಸ್ತುಂಧಮೊಳು ೨೦ನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.
ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಶ್ರೀಶುಕಃ | ಹಮಸ್ತ ಪ್ರಥಮಮಾಸಿನಂದ ಪ್ರಜಕುಮಾರಿಕಾಃ | ಚರಾರ್ಹವಿಪ್ರಭಂಜಾನಾಮಾಸಂ
ಕಾತ್ಯಾಯನೀವ್ರತಮ್ ||೧|| ಅಪು ತ್ಯಾಂಭಸಿಕಾಳಿಂದ್ರಾಜಲಾಂತೆಚೊದಿಲ್ಲೇಽಣ್ | ಕೃತ್ಯಾಪ್ರತಿಕ್ಯತಿಂ
ದೇವೀಮಾನರ್ಚ್ಯ ನೈವಸ್ಥಿಕತೀಮ್ ||೨|| ಗಂಧೈರ್ಮಾಲ್ಯೈಸ್ಸುರಭಿಭಿರ್ಬಲಿಭಿರ್ಧೂಪದೀಪಕೈಃ | ಉ
ಜ್ವಾಪುಕ್ಯೈಶ್ಚೈವಹಾರೈಃ ಸ್ರವಾಳಫಲತಃ ಸುಲೈಃ ||೩|| ಕಾತ್ಯಾಯನೀಮಹಾಮಾಯೆಮಹಾಯೋಗಿನೈ
ರ್ಧೀಶ್ವರಿ | ನಂದಗೋಪಸುತುದೇವಿಪತಿಮೇಕುರುತೇನಮಃ ||೪|| ಇತಿಮಂತ್ರಂಜಪಂತ್ಯನ್ತಾವೂ

೨೨ ಅಧ್ಯಾಯ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

[ಕುಮಾರಕೈಃ] ಪ್ರೇಮಂತೇ-ಹಿಮಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಥಮಮಾಸಿ-ಮೊದಲನೆಯತಿಂಗಳಾದಮಾರ್ಗಶಿರದಲ್ಲಿ, ನಂದವ್ರ
ಜಕುಮಾರಿಕಾಃ-ನಂದಗೋಪಕುಲದಲ್ಲಿರುವವರಾದುದರಿಂದ, ಹವಿಸ್ತಂ-ದೇವಭಾಗಶೇಷವಾದುದನ್ನಾದ್ದನ್ನು ವಸ್ತು, ಭಂಜಂ
ನಾನ್ಯತ್ಯಕಿ-ನಿರುತವಾಗಿಉಂಟುತೆಲಿರುವವಾಗಿ, ಮಾಸಂ-ಒಂದುತಿಂಗಳಾದತಕ್ಕ, ಕಾತ್ಯಾಯನೀವ್ರತಂ-ಗೌರಿಯನೋ
ಹಿಯನ್ನು, ಚೇರಸಿ-ನೋಂತರು ||೧|| ನೈವ-ಅರಸನೇ! ಅರುಣೇ-ನೂರ್ದನಾರ್ಪಯು, ಉದಿಶೇಸತಿ-ಮೂಡುತಲೂ, (ಬಳಿಗೈ ೭
ಘಂಟೆಯಪೂತ್ಯಾಗುತಲೂ) ಕಾಳಿಂದ್ರಾಃ-ಯಮೇವ, ಅಂಭಸಿ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಅಪುತ್ಯ-ಮುಳುಗಿಯದ್ದು, ಜಲಾಂತೇ-ನೀರಿನ
ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ನೈವಸ್ಥಿಕ-ಮರಳಿನಿಂದಾದ, ಪ್ರತಿಕ್ಯತಿಂ-ಪ್ರತಿಜಿಂಬವನ್ನು, ಕೃತ್ಯಾ-ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ದೇವೀಂ-ಗೌರಿಯನ್ನು,
ಅನರ್ಯಾ-ಪೂಜಿಸಿದರು ||೨|| ಗಂಧೈಃ-ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಸುರಭಿಭಿಃ-ಪರಿಮಳಸುತ್ತುವ, ಮಾಲ್ಯೈಃ-ಪೂದಂಡೆಗ
ಳಿಂದಲೂ, ಬಲಿಪಿ-ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಧೂಪದೀಪಕೈಃ-ಪರಿಮಳದಪೊಗೆಗಳಿಂದಲೂದೀಪಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ರವಾಳ,
ಸುಲತಂಡುಲೈಃ-ಪ್ರವಾಳ-ಚಿಗುರುಗಳಿಂದಲೂ, ಫಲ-ಹಂಣುಗಳಿಂದಲೂ, ತಂಡುಲೈಃ-ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದಲೂ, ಉಜ್ವಾಪುಕ್ಯೈಃ-
ಜಲವುಬಗೆಗಳಾದ, ಉಪಹಾರೈಃ-ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಪೂಜಿಸಿದರು ||೩|| ಕಾತ್ಯಾಯನೀ-ಕಾತ್ಯಾಯನಮುನಿಗಳಾಗಿಯೆವತ
ರಿನಿಯಿದ್ದುಶಿವಕೈಯೇ! ಮಹಾಮಾಯೆ-ಮಹಾಸಾಮರ್ಥ್ಯರೂಪಿನಿಯೇ! ಮಹಾಯೋಗಿನಿ-ಹೆಚ್ಚುಉಪಾಯಗಳಲ್ಲವಳೇ! ಅಧೀ
ಶ್ವರಿ-ಒಡೆಯರಿಗೊಡೆಯಳೇ! ದೇವಿ-ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆಯೇ! ಮೇ-ನನಗೆ, ನಂದಗೋಪಸುತಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪತಿಂ-ಗಂಡನ
ನ್ನಾಗಿ, ಕುರು-ಮಾಡು, ತೇ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು||೪|| ಇತಿ-ಇಂತೆಂಬ, ಮಂತ್ರಂ-ದೇವತಾವ್ರಸಾದಕರವಾದ, ಭಂ
ಜೋಬದ್ಧಶ್ಲೋಕವನ್ನು, ಜಪಂತ್ಯಕೈಃ-ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿಪಠಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ತಾಃ-ಕುಮಾರಿಕಾಃ-ಹುಡುಗಿಯರು. ಪೂಜಾಂ-ಗೌರಿಯಪೂ

೨೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ದ್ವಾವಿಂಶೇಗೋಪಕನ್ಯಾಸಾಂ ವಸ್ತ್ರಾರಣ್ಯಲಯಾ ! ವರಂದತ್ಯಾಗತಂಕೃ
ಷ್ಣೋಯಜ್ಞಶಾಲಾವಿಂಶೀಯರ್ತೇ | ಟೀಕೆ | ಇಪ್ರತಿಶ್ಠಾನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರ ವಸ್ತ್ರಾರಣ್ಯ
ರಣವಂಬಲಿಲೆಯಿಂದ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವರವಸ್ತು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯನ್ನೊದ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನೇಕರಿತ್ರವಂ ಶುಕಮುನಿಯು ಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾಯನುಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನು-

ಎಲೈ, ಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಇಂತಿರಲು ಬಳಿಕ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಕನ್ಯೆಯರು ಹಿಮಕಾಲ
ಬರುತಲೂ ಮಾರ್ಗಶಿರಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಿಯಮದಿಂದ ಹವಿರ್ಭೋಜನಮಗೆಯ್ವಂತ ಒಂದುತಿಂಗಳ ಕಾತ್ಯಾಯ
ನೀಪೂಜೆಯೆಂಬ ವ್ರತವಾಚರಿಸಿದರು ||೧|| ಅವಂತೆನು ಪ್ರತಿದಿವಸದಲ್ಲಿಯೂ ಆಗೋಪಕನ್ಯೆಯರು ಅರುಣೋ
ದಯವಾಗುತ್ತಿರಲು ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿವಿಂದು ನೀರಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮರಳಿನಿಂದ ಗೌರೀಪ್ರತಿಮೆಯಂಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು
ಆಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಗೌರೀದೇವಿಯಂ ಆವಾಹನಂಗೆಯ್ದು ||೨|| ಗಂಧಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಮಳಿಸುವವುಪ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂ
ದಲೂ, ಧೂಪದೀಪಮೊದಲಾದ, ಹಲವುಬಗೆಯ ಉಪಹಾರಗಳಿಂದಲೂ, ತಾಂಬೂಲಗಳಿಂದಲೂ, ತಂಡುಲಾಕ್ಷ
ತಗಳಿಂದಲೂ, ಬಲಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡ ಪೂಜಿಸಿದರು ||೩|| ಎಲೈ, ಮಹಾಮಾಯಾರೂಪಳಾದ ಮಹಾಯೋ
ಗಿನಿಯಾದ ಕಾತ್ಯಾಯನೀದೇವಿಯೇ! ನಂದಗೋಪಪುತ್ರನಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಮಗೆ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿಮಾಡು.
ನನಗೆನಮಸ್ಕಾರವು, ||೪|| ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳಮಂತ್ರವು ಗೋಪಕನ್ಯೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಬೇರೆಬೇರೆಜಪಿಸುತ್ತ ಪೂಜಿ

ಜಾಂಚಿಕೃತಕುಮಾರಿಕಾಃ ||೫|| ಏವಂಮಾಸಂವ್ರತಂಚರಂತೀಕುಮಾರ್ಯಾಃ ಕೃಷ್ಣಚೇತಸಃ | ಭದ್ರಕಾ
ಳೀಂಸಮಾನಾರ್ಹಭೂಯಾನ್ಮಂದಸುತಃ ||೬|| ಉಪಸ್ತುತಾಃ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಾನ್ಮಾನ್ಮಾ
ಬದ್ಧಬಾಹವಃ | ಕೃಷ್ಣಮುಚ್ಚೇತ್ಸರ್ವಗುರ್ಯಾಂತ್ಯಾಕಾಳಿದ್ಯಾಸ್ತುತುಮನ್ವಹಮ್ ||೭|| ನವ್ಯಃ
ಕದಾಚಿವಾಗ್ಧ್ಯತೀರೇಷ್ವಪ್ಯೇವೈವಾಸಾಂಸಕೃಷ್ಣಂಗಾಯಂತೋವಿಜಹುಃ ಸ್ವಲಿತಮುದಾ | ಭ
ಗವಾಂಸ್ತದಭಿಪ್ರೇತ್ಯಪ್ಯೇಷೋಯೋಗೀಶ್ವರೇಶ್ವರಃ | ವಯಸ್ಯೈವರಾಗತಸ್ತತ್ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಮರ್ಸಿದ್ಧಯಃ |
ತಾಸಾಂವಾಸಾಂಸ್ಯುತಾದಯೋವಿವಮಾರುಹ್ಯಸತ್ವರಃ | ಹಸದ್ಭೀಷಜನಕ ಬಾಲೈವರಿಹಾಸಮುವಾ

ಜೆಯನ್ನು, ಚಕ್ರಾಂತಿ-ಮಾಡಿದರು ||೫|| ಕುಮಾರ್ಯಾಃ-ಕುಡುಗಿಯರು, ಕೃಷ್ಣಚೇತಸಸ್ತತ್ಯಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿವನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಏವಂ
ಪಿ(ಗೆ, ಮಾಸಂ-ತಿಂಗಳು, ವ್ರತಂ ನಿಯಮವನ್ನು, ಚೇತಸಃ-ಆಚರಿಸಿದರು. ನಂದಸುತಃ-ನಂದನಮಗನು, ಪತೀ-ನಮಗಗಂ
ಡನು, ಭೂಯಾತ್-ಆಗಲಿ, ಎಂಮು, ಭದ್ರಕಾಳೀಂ-ಮಂಗಳಪ್ರದಳಾಡಕಾಳೀದೇವಿಯನ್ನು, ಸಮಾನಾರ್ಹಃ-ಚನ್ನಾಗಿಪೂಜಿಸಿ
ದರು ||೬|| ಅನ್ವತಂ-ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ, ಉಪಸಿ-ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳುಂಟುಯೆಳೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ಸ್ವೈಗೋಪೇತ್ಯೇ-ತಮ್ಮ
ಜೆನರುಗಳಿಂದ, ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಬದ್ಧಬಾಹವಃ-ಅನ್ಯೋನ್ಯ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ, ಆಬದ್ಧ-ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಬಾಹವಃ-ತೋಳ್ಳ-ಳ್ಳ
ವರಾಗಿ, ಕಾಳಿದ್ಯಾಂ-ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾತಂ-ವಿಾಯುವುಹತ್ತಿ, ಯಾಂತ್ಯಾ-ಹೋಗುತಲಿರುವಹುಡುಗಿಯರು, ಕೃಷ್ಣಂ-
ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ಉಚ್ಚೇತ್-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, (ಹೆಚ್ಚಾದಪ್ರಸ್ತುತರಿಂದ,) ಜಗು-ಹಾಡಿದರು ||೭|| ಕದಾಚಿತ್-ಒಂದುಸಮಯ
ದಲ್ಲಿ, ನದ್ಯಾಃ-ಹೊಳೆಯದೆಯಿಂದ, ಆಗತ್ಯ-ಬಂದು, ವಾಸಾಂಸಿ-ನೀರೆಕ್ಕುಪ್ಪುನಗಳನ್ನು, ತೀರೇ-ತಡಿಯಲ್ಲಿ, ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ-ಇಟ್ಟು,
ಪೂರ್ವವತ್-ಮುನ್ನಿನಂತೆ, ಕೃಷ್ಣಂಗಾಯಂತ್ಯಾಃ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಮದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ,
ಸಲಿಲೇ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ವಿಜಹು-ವಿಶೇಷವಾಗಿಕ್ರೀಡಿಸಿದರು ||೮|| ಯೋಗೀಶ್ವರೇಶ್ವರಃ-ಯೋಗಿ-ಉಪಾಯವೃಕ್ಷವರಿಗೆ, ಈಶ್ವರ-ಒಡ
ಯರಾದವರಿಗೆ, ಈಶ್ವರಃ-ಒಡೆಯನಾದ, ಭಗವಾ-ಹತ್ತುಹೊನ್ನರ್ಮುಖ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತತಃ-ಅವರುಕ್ರೀಡಿಸುವು
ವನ್ನು, ಅಭಿಪ್ರೇತ್ಯ-ಅಭಿಮುಖೊಂಡು, ತತ್ಪ್ರಮರ್ಸಿದ್ಧಯಃ-ತತಃ-ಅಸ್ತಿಯರ, ಕರ್ಮ-ವ್ರತವು, ಸಿದ್ಧಯಃ-ಫಲವನ್ನುಕೊ
ಡಲೋನುಗ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿಗೆ, ವಯಸ್ಯಾಃ-ಸರಿಹುಡುಗರಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆಗತಃ-ಬಂದವನಾದನು ||೯||
ತಾಸಾಂ-ಅಸ್ತಿಯರ, ವಾಸಾಂಸಿ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಉಪಾದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸತ್ವರಃ-ವೇಗದಿಂದಕೂಡಿದವನಾಗಿ,
ನೀಪಂ-ಕದಂಬವೃಕ್ಷವನ್ನು, ಆರುಹ್ಯ-ವಿ, ಹಸದ್ಭೀ-ನಗುತಲಿರುವ, ಬಾಲೈಸ್ಸಮಂ-ಹುಡುಗರೊಡನೆ, ಪ್ರಹರ್ಷ-ಹೆಚ್ಚು

ಸಿದರು ||೫|| ಪಾರ್ಥಿಸುತ, ಕಾತ್ಯಾಯನಿಯುಂಬ ಗೌರಿಯ ಪೂಜಾವ್ರತವು ಈರ್ಪಿತಿಯಾಗಿ ಒಂದುತಿಂಗಳು
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಆನುಕ್ರಮದ ವನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದರು ||೬|| (ಅವಿಧಾನವಂ ನಿರೂಪಿಸುವನು) 'ನಂದ
ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಮಗೆ ಪತಿಯಾಗಲಿ' ಎಂಬ ಮನೋರಥನಿದ್ದಿಗೋಸುಗ ಗೌರಿಪೂಜೆಯೆಂಬ
ದ್ಯುಕ್ತರಾದ ಅಗೋಪಕನ್ಯೆಯರು ||೭|| ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪೇಕಾಲಯೊಳಿದ್ದು ತಮ್ಮಹೆಸರುಗಳಿಗ್ರ
ಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೋನ್ಯ ಹಸ್ತಗಳಿಲ್ಲವರಾಗಿ ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಗೈಯೋಸುಗ ನಡೆತರುತ ಕೃಷ್ಣನಂ
ಕುರಿತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗಾನಂಗೈಯ್ದರು ||೮|| ಹೀಗೆ ಗೌರಿಪ್ರತವು ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲು ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಗೋಪಕನ್ಯೆಯರು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಯಮುನಾನದಿಯನೆಂದಿದ್ದ ತಮ್ಮಹಸ್ತಗಳಂ ತಡಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ನದೀಜಲಮಧ್ಯ
ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುರಿತು ಗಾನಂಗೈಯ್ಯತೆ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯ್ದರು ||೯|| ಭಗವಂತನಾಗಿ, ಯೋಗೇಶ್ವರಗೂ
ಕೇಶ್ವರನಾದ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು- ಅಗೋಪಕನ್ಯೆಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ತಿಳಿದು ಅವರಿಗೆ ಆ ವ್ರತಫಲವಂಕೊಡ
ಲೋಸುಗೆ ಗೋಪಾಲಕರಿಂ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಆಯಮುನಾತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು ||೧೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಆ ಗೋಪಕನ್ಯೆಯರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆ ನಗುತತ್ವರೆಯಿಂದ ಆಯಮುನಾತೀರದಲ್ಲಿ

ಚಹ ||೧೦|| ಅತ್ರಾಗತ್ಯಾಬಲಾಃಕಾಮಂಸ್ವಂಸ್ವಂವಾಸಂಪ್ರಗೃಹ್ಯತಾಮ್ | ಸತ್ಯಂಬ್ರವಾಣಿಮೋನರೈಃ
ಯದ್ವ್ಯಯಂವ್ರತಕರ್ತೃತಾಃ ||೧೧|| ನಮಯೇದಿತಪೂರ್ವಂವಾಹ್ಯನೃತಂತದಿಮವಿದುಃ | ಎಕೈಕಶಃ
ಪ್ರತೀಚ್ಛ್ಯಧ್ವಂಸಹವಾತನುಮಧ್ಯಮಾಃ ||೧೨|| ತಸ್ಯತತಕ್ಷೃತಿತದ್ವ್ಯಾಪ್ಯಗೋಪ್ಯಾಪ್ರಮಸರಿಪ್ಲು
ತಾಃ | ವ್ರೀಡಿತಾಃಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಚಾನೋನ್ಮಯಂಜಾತಹಾಸಾನನಿರಯಯಾಃ ||೧೩|| ಎವಂಬ್ರವತಿಗೊವಿಂದನರೈಃ
ಣಾಕ್ಷಪ್ತಚೇತಸಃ | ಅಕಂಠಮಗ್ನಾಶ್ವೀತೋದವಮಾನಾಸ್ತಮಬ್ರವಃ ||೧೪|| ಮಾನಯಂಭೋಕೃಧಾ

ಗಿನಗುತಲಿರುವನಾಗಿ, ಪರಿಹಾಸಂ-ನಗಿನರವಮಾತನ್ನು, ಉಪಾಚಾರ-ನುಡಿದನು ||೧೦|| ಹೇಅಬಲಾಃ-ಎಲೆ ಹೆಂಗಳಿಗಾ! ಅತ್ರ-
ಇಲ್ಲಿ. ಆಗತ್ಯ-ಬಂದು, ಸ್ವಂಸ್ವಂವಾಸಂ-ನಿಮ್ಮನಿಮ್ಮವಸ್ತ್ರವು, ಕಾಮಂ-ಬೇಕಾದಂತೆ, ಪ್ರಗೃಹ್ಯತಾಂ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪ
ಡಲಿ. ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಯಯಂ-ನೀವು, ವ್ರತಕರ್ತೃತಾಃ-ವ್ರತ-ಗೌರಿಪೂಜಾನಿಯಮದಿಂದ, ಕರ್ತೃತಾಃ-ಕೃತ
ರಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಿರೋ, ತತೇ-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ಸತ್ಯಂ-ದಿವವನ್ನು, ಬ್ರವಾಣಿ-ಹೇಳುವೆನು. ನರ್ಮ-ಹಾಸ್ಯದಮಾತು
ನ-ಅಲ್ಲವು ||೧೧||ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಉದಿತಪೂರ್ವಂವಾ-ಮುಂಚೆಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಾದರೂ, ಅನೃತಂ-ಸಚೆಯು, ನಹಿ-ಇಲ್ಲ,
ವಪ್ಸಿ-ತತೇ-ನಾನುದಿಟವಸ್ತ್ರೀಹೇಳುವೆನೆಂಬುದಕ್ಕೂ, ಇವೇ-ಈಮಡುಗರು, ವಿಮಾಃ-ಬಲ್ಲರು, ಹೇತನಮಧ್ಯಮಾಃ-ಎಲೇನಂಣಿ
ರುವನೊಂಟವುಳ್ಳಹೆಂಗಳಿರಾ! ಎಕೈಕಶಃ-ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಲೀ ಸಹವಾ ಒಂದಿಗೆಯಾಗಿಆಗಲೀ, ಪ್ರತೀಚ್ಛ್ಯಧ್ವಂ-ಬಂದುತೆಕ್ಕೊ
ಳ್ಳಿರಿ ||೧೨|| ತಸ್ಯ-ಅಕ್ಕಪಕ್ಕನ, ತತೇ-ಆ, ಕ್ಷೃತಿತಂ-ಪರಿಹಾಸವನ್ನು, ದ್ವ್ಯಾಪ್ಯ-ನೋಡಿ, ಪ್ರೇಮಪರಿಪ್ಲುತಾಃ-ಪ್ರೇಮ-
ಸ್ನೇಹರಸದಲ್ಲಿ, ಪರಿಪ್ಲುತಾಃ-ಮುಳುಗಿದವರಾದ, ಗೋಪ್ಯಾ-ಗೊಪ್ಪಿತಿಯರು, ವ್ರೀಡಿತಾಃ-ನಾಚಿಕೆಯುಂಟಾದವರಾಗಿ,
ಅನೋನ್ಮಯಂ-ತಮ್ಮೊಳಗೊಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು, ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ-ಜಾತಹಾಸಾಃ-ಹುಟ್ಟಿದನಗೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ನನಿರ್ಮಯಯಿ-
ಹೊರಹೊಂಟುಬರಲಿಲ್ಲವು ||೧೩||ಗೋವಿಂದೇ-ಕೃಷ್ಣನು, ಎವಂ-ಈಗೇ, ಬ್ರವತಿಸತಿ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವನಾಗುತ್ತಲೂ, ನರ್ಮ
ಣಾ-ಪರಿಹಾಸವಚನದಿಂದ, ಆಕ್ಷಿಪ್ತಚೇತಸೋಽಪಿ-ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದರೂ, ಶೀತೋದೇ- ತಂಣೀರನ್ನಲ್ಲಿ, ಅಕಂ
ಠವ-ಗಾಢ-ಕೂರಳವೆಗೊಮ್ಮೆಳುಗಿದವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವೇಷಮಾನಾಃ-ನಡುಗುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ತಂ-ಅಕ್ಕಪಕ್ಕನನ್ನು ಕೂರಿತು,
ಅಬ್ರವ-ನುಡಿದರು ||೧೪|| ಭೋ-ಓಕೃಷ್ಣನೇ! ಆನಯಂ-ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು, ಮಾಕೃಧಾಃ-ಮಾಡಬೇಡ; ತ್ವಾಂತಂ-ನಿನ್ನ
ನ್ನಾದರೋ, ಪ್ರೀಯಂ-ಇಷ್ಟನಾದ, ನಂದರಾಜನುತಂ-ನಂದರಾಯನಮಗನನ್ನಾಗಿ, ಜಾಸೀಮಃ-ತಿಳಿದಿರುವೆವು; ಅಂಗ-ಓಕೃ

ರುವ ಕದಂಬವೃಕ್ಷವನ್ನೇರಿ ಕುರಿತಿಯಾಗಿ ಪರಿಹಾಸಂ ಜನಮನುಡಿ ದನ
ದೆಂತೆನೆ ||೧೦|| ಎಲೈಗೋಪಕನ್ಯೆಯಿರಾ! ನೀವು ವ್ರತಾಚರಣದ ಶ್ರಮ
ವನೆಯಿರ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮುಕುರಿತುನಾರು ದಿಟವಾದಮಾತಂಪೇಳುವೆ
ನೇಹೊರತು ಇದೆ ಪರಿಹಾಸವಲ್ಲವು. ನೀವು ಈಮರದ ಮೇಲಕ್ಕಿಬ್ಬರು
ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದಂತೆ ನಿಮ್ಮನಿಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರವು ಗ್ರಹಿಸುವರಾಗಿ ||೧೧|| ಎಲೈ,
ಗೋಪಕನ್ಯೆಯಿರೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಸುಖ್ಯಂ-ಯೆಲ್ಲಾಡಲಿಲ್ಲ.ಅದ
ನ್ನು ಈಗೋಪಾಲಕರು ಬಲ್ಲರು. ಅದುದರಿಂದ ನೀವು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಗಿಯಾ
ದರೂ ಎಲ್ಲರೊಟ್ಟುಗಿಯಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆಬಂದು ನಿಮ್ಮನಿಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರಾಗಿ. ||೧೨||ಇಂತೆಂಬ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪರಿಹಾಸವಚನಮು
ಕ್ತೇ, ಪ್ರೇಮಪರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವರಾದ ಆಗೋರಕನ್ಯೆಯರು ನಾಚಿಕೆ
ಗೊಳುತ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿನೋಡಿ ತೆಗೆತಲೂ ಆಯಮಾನಾಜಲ ಮಧ್ಯದ ತೆ
ಗೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆಹೊರಟವರಾಗಲಿಲ್ಲ. ||೧೩||ಕುರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

ನುನುಡಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅಪರಿಹಾಸವಚನದಿ. ಮೋಹಿತಚಿತ್ತರಾದಗೋಪಕನ್ಯೆಯರು ತಂಣೀರಲ್ಲಿ ಕುತ್ಸುಗಿಯತ
ನಕ ಮುಳುಗಿರುವವರಾಗಿ ಸೀತದಿಂದಡುಗುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನುಕುರಿತು ಜಿನ್ನೊಸಿದರು ||೧೪|| ಆಗೋಪಕನ್ಯೆಯರಮಧ್ಯ

ಸ್ತುಂ ತುನಂದರಾಜಸುತಂಪ್ರಿಯಂ | ಜಃನೀಮೋಗಪ್ರಜಾಕ್ಲಾಘ್ಯಂದಹಿವಾಸಾಂಸಿವೇಷಿತಾಃ || ೧೫ ||
ಶ್ಯಾಮಸುಂದರತದಾಸ್ಯಾಕರವಾಮತಪ್ರೊದಿತಂ | ಹಿವಾಸಾಂಸಿಸರ್ವಜ್ಞಾನೋಚ್ಛಿದ್ರಾಜ್ಞಾಬ್ರವಾ
ಮಹೈ || ೧೬ || ಶ್ರೀಭಗವಾಃ | ಭವತ್ಯೋಯದಿಮದಾಸ್ಯೋಮಯೋಕ್ತಂವಾಕರಿಷ್ಯಥ | ಅತ್ರಾಗತ್ಯಸ್ವ
ವಾಸಾಂಸಿಪ್ರತೀಚ್ಛತಸುಮಧ್ಯಮಾಃ | ನೋಚ್ಛಾಹಂಪ್ರದಾಸ್ಯೇಕಿಂಮೃದೋರಾಜಾಕರಿಷ್ಯತಿ || ೧೭ ||
ತತೋಜಲಾಶಯಾತ್ಸರಾಸ್ವದಾರಿಕಾಶ್ಯೇತವೇಷಿತಾಃ | ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂಯೋಸಿಮಾಚ್ಛಾದ್ಯಪೋತ್ತರುಸ್ತೀರ
ಮಂಗನಾಃ || ೧೮ || ಭಗವಾನಹತಾವೀಹ್ರೈಕುದ್ಧಭಾವಪ್ರಸಾದಿತಃ | ಸ್ತುಂಧನಿಧಾಯವಾಸಾಂಸಿಪ್ರೀ

ಷ್ಣನೇ! ಪ್ರಜಾಕ್ಲಾಘ್ಯಂ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಶಾಖಿಸುಬ್ಬಡುವಂತೆ, ವಾಸಾಂಸಿ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ದೇಹಿ-ಕೊಡು; ವೇಷಿತಾಃ-ನಡುಗಿನ
ಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿರುವೆವು || ೧೫ || ಶ್ಯಾಮಸುಂದರ-ಶ್ಯಾಮ-ಕರಿಯನಾಗಿಯೂ, ಅಧವಾಪಾತ್ರಯವೃಣವನಾಗಿಯೂ, ಸುಂದರ-ಚಲುವ
ನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕೃಷ್ಣನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ದಾಸ್ಯಾ-ಸೇವಕಿಯರಾಗಿ, ತವ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಉದಿತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು, ಕರ
ವಾಮ-ಮಾಡುವೆವು. ಸರ್ವಜ್ಞ-ಎಲ್ಲವೆಂಬಲ್ಲಿವನೇ! ವಾಸಾಂಸಿ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ದೇಹಿ-ಕೊಡು, ನೋಚ್ಛೇತಿ-ಇಲ್ಲಿವೆಹೋದರೆ
ರಾಜೇ-ಅರಸಿಗೆ, ಬ್ರವಾಮಹೈ-ಮೂರುಹೇಳುವೆವು || ೧೬ || [ಭಗವದ್ವಚನ] ಭವತ್ಯೋ-ನೀವು, ಮೇ-ನನ್ನ, ದಾಸ್ಯೋವಾ-ಸೇ
ವೆಯೇರೋ ಯದಿ-ಆದರೆ, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಉಕ್ತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು, ಕರಿಷ್ಯಥ-ಮಾಡುವಿರಿ. ಸುಮಧ್ಯಮಾಃ-ಸೂಗ
ಸಾದನೊಂಟವುಳ್ಳವರಾಗಿರಾ! ಅತ್ರ-ಇಲ್ಲಿ-ಆಗತ್ಯ-ಬಂದು, ಸ್ವವಾಸಾಂಸಿ-ನಿಮ್ಮನೀರೆಗಳನ್ನು, ಪ್ರತೀಚ್ಛತ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ,
ನೋಚ್ಛೇತಿ-ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಅಹಂ-ನಾನು, ನಪ್ರದಾಸ್ಯೇ-ಕೊಡೆನು, ಮೃದೋರಾಜಾ-ಮುದಿರಾಯನು, ಕಿಂಕರಿಷ್ಯತಿ-ಎನುಮಾ
ಡುವನು; || ೧೭ || ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ದಾರಿಕಾಃ-ಹುಡುಗಿಯರಾದ, ಅಂಗನಾಃ-ಹೆಂಗಳು, ಶೀತವೇಷಿತಾಃ-ಶೀತ-ಚಳಿಯಿಂದ, ವೇಷಿ
ತಾಃ-ನಡುಗಿನಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸರ್ವಾಃ-ಎಲ್ಲರೂ, ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ-ಎರಡುಅಂಗೈಗಳಿಂದಲೂ, ಯೋನಿಂ-ಗುಹ್ಯಸ್ಥಾನ
ವನ್ನು, ಆಚ್ಛಾದ್ಯ-ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಜಲಾಶಯಾತ್-ನೀರಿನೊಳಗಿನಿಂದ, ತೀರಂ-ತಡಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಪೋತ್ತೇರುಃ-ಹತ್ತಿಬಂ
ದರು || ೧೮ || ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅಹತಾಃ-ಕೊಂಚಮೃತವೇ ಇರುವಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು, ವೀಹ್ರೈ-ನೋಡಿ, ಶುದ್ಧಭಾವಪ್ರಸಾ
ದಿತಃ-ಶುದ್ಧಭಾವ-ಅಭಿಮಾನವಂತೋರದಅವರಮನಶ್ಯುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಪ್ರಸಾದಿತಃ-ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪ್ರೀತಃ-
ಸ್ನೇಹವುಂಟಾದವನಾಗಿಯೂ, ಸಸ್ತುತಃ-ಕಿರುನಗೆಯಿಂಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ವಾಸಾಂಸಿ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಸ್ತುಂಧೇ-ಹೆಗಲಿನಲ್ಲಿ

ದಲ್ಲಿಕೆಲವರುಮುಗ್ಧಿಯರು ನುಡಿದವರಂತೆ-“ಎಲೈ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನಾವುನಿನ್ನನ್ನು ನಂದಗೋಪಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ
ಗಿಯೂ ನಮಗೆಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನನ್ನಾಗಿಗಿಯೂ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಶಾಖನನ್ನಾಗಿಗಿಯೂ ದೇವನನ್ನಾಗಿಗಿಯೂ ತಿಳಿದಿ
ರುವೆವು, ನೀನು ಅನ್ಯಾಯವೆಂದಾಡಬ್ಯಾಡ! ನಾವುನೀತದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮವಸ್ತ್ರಗಳೆನಮಗೆ
ಕೊಡುವನಾಗು, ಎಂದುನುಡಿದರು. || ೧೫ || [ಪೌಂಡ್ರಸ್ತ್ರೀಯರುನುಡಿದರಂತೆ-] ಎಲೈ, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ
ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ ಸುಂದರರೂಪವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನಾವೆಲ್ಲರೂನಿನ್ನದಾಸಿಯರು. ನಿನ್ನಿಂದ ಆಚ್ಛಾಪಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಆಚರಿಸುವವರು. ನಮ್ಮವಸ್ತ್ರಗಳೆಂ ನಮಗೆದಯೆಮಾಡುವವನಾಗು. ಹಾಗೆನೀನುದಯ
ಮಾಡಿ ಕೊಡವೇಹೋದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿನಗೋಸುಗ ಭೋರೆಯಾದನಂದಗೋಪನಿಗಾದರೂ ಕುಸನಿಗಾದರೂ ಹೇ
ಳುವೆವು. || ೧೬ || [ಎಂದುನುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಂ
ನುಡಿದನಂತೆ-] ಎಲೈ, ಮನೋಹರವಾದ(ಮುಗುಳುನಗೆಯುಳ್ಳ) ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೇ! ನೀವು ನನ್ನದಾಸಿ
ಯರಾಗಿ ನಿನ್ನಿಂದ ವೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಆಚರಿಸುವರಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೆಬಂದು ನಿಮ್ಮನಿಮ್ಮವಸ್ತ್ರಗಳ ನೀನಿ
ಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ನೀವುದೂರುಹೇಳಿದರೆಮುದಿರಾಯನೇನುಮಾಡುವನು! || ೧೭ || ಎಂದು
ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಆಗೋಪಕನ್ಯೆಯರು ಶೈತ್ಯದಿಂದನತಗುತ ಯಮುನಾಜಲದಿಂದ ಎದ್ದುಬ
ರಲೋಸುಗಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಮ್ಮಹಸ್ತಂಗಳಿಂದ ರಹಸ್ಯ ಸ್ಥಾನವೆಂಬುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ತಡೆಗಟ್ಟಿಬಂದರು. || ೧೮ ||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರಿಕುದ್ಧವಾದ ಮನೋಭಾವವೆಂಬೋಡಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಗ
ವಂತನು ಅವರವಸ್ತ್ರಗಳೆಂ ಕದಂಬಪುಷ್ಪದಂತಾಪೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ರಜೋದರ್ಶನದಿಂದ ಪೌಂಡ್ರಾದಸ್ತ್ರೀಯರಂಕುರಿತ

ತಃಪ್ರೋ ವಾಚಸಸ್ಥಿತಿಃ || ೧೯ || ಯೂಯಂವಿವಸ್ತ್ರಾಯದಪೋಧ್ಯತವ್ರತಾವ್ಯಗಾಹತೈತತ್ತದುವವಹೆ
 ಳನಮ್ | ಬದ್ಧಾಂವಲಿಂಮೂರ್ಧ್ವ್ಯಪನುತ್ಯಯಿಹಸಂಕ್ಯತ್ವಾನಮೋವೋವಸನಂಪ್ರಗೃಹ್ಯತಾ ವಾ |
 ಇತ್ಯೈತದ್ವಚನಂಶ್ಚುತ್ವಾಧರ್ಮಯುಕ್ತಂಮಹಾತ್ಮನಃ | ಏಕೇನವಾಣಿನಾನೇಮುರೇಕೇನಾಚ್ಛಾದ್ಯಚಾಂಗ
 ನಾಃ || ೨೦ || ತಾವೀಕ್ಷ್ಯವಾಚಭಗವಾಃ ಭೂಯೋಧರ್ಮ್ಯಮಿದಂವಚಃ | ಏಕೇನವಾಣಿನಾಯಾಮೈಷ
 ಣಮೆವೈವಮಚ್ಯುತಮ್ || ೨೧ || ತಸ್ಯದಂಡೇಕರಚ್ಛೇದಽತಿಧರ್ಮವಿದೋವಿದಃ | ತಸ್ಯಾದುರ್ಭಾಗ್ಯಾಂ
 ಪಾಣಿಭಾಗ್ಯಾಂಪ್ರಣಮೆತ್ಸ್ಯಾಮಿನಂನರಃ || ೨೨ || ತಥಾಚಯೂಯಂಕುರುತತನ್ಯಪ್ರಿಯತರಂಭವತಿ |

ವಿಧಾಯ-ತೊತ್ತಕೊಂಡು, ಪ್ರೋವಾಚ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಹೇಳಿದನು || ೧೯ || ಯೂಯಂ-ನೀವು, ಧ್ಯತವ್ರತಾ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೀಯ
 ವುಃಪುಳವರಾದರೂ, ವಿವಸ್ತ್ರಾ-ಸ್ನತ್ಯ-ಪಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ಅಪಃ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಪೋಹತೇ-ತೀಯೆ-ಮುಳುಗಿದಿರಿ ಎಂಬುವುದು
 ಯಾವುದುಂಟೋ, ತದೇತತ್-ಆಯಾಬೆತ್ತಲೆಯನ್ನಾ ನವು, ದೇವಹೇಳನಂ-ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅಣಕಿಸುವಿಕೆಯೇ, ಆಗಿರುವುದು,
 ಅಂಹಸಃ-ಪಾಪದ, ಅವನುತ್ಯಯೇ-ಪರಿಹಾರಕವಾದವಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಮೂರ್ಧ್ವ್ಯ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂಜಲಿಂ-ಎರಡುಕೈ
 ಳನ್ನೂ, ಒರ್ಧ್ವಾ-ಹೊಡಿಸಿಕೊಂಡು, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನೂ, ಕೃತ್ವಾ-ಮಾಡಿ, ಪಃ-ನಿಮ್ಮ, ವಸನಂ-ವಸ್ತ್ರವು, ಪ್ರಗೃಹ್ಯ
 ತಾಂ-ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡಲಿ || ೨೦ || ಅಂಗನಾಃ-ಹೆಂಗಳು, ಮಹಾತ್ಮನಃ-ಮಹಾಮನಸ್ಸನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಇತಿ-ಇಂತೆಂಬ, ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ-
 ಧರ್ಮದಿಂದಕೂಡಿದ, ಏತದ್ವಚನಂ-ಈವಾತನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಏಕೇನ-ಒಂದೊಬ್ಬನಿಂದ, ಅಚ್ಛಾದ್ಯ-ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು,
 ಏಕೇನವಾಣಿನಾ-ಒಂದಕ್ಕೆಯಿಂದ, ನೇಮುಃ-ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದರು || ೨೧ || ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತಾಃ-ಅಂತವರನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-
 ನೋಡಿ, ಭೂಯಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಧರ್ಮ್ಯಂ-ಧರ್ಮಯುಕ್ತ ವಾದ, ಇದಂವಚಃ-ಈವಾತನ್ನು, ಉವಾಚ-ನುಡಿದನು | ಯಃ-ಯಾವನು
 ಪುರುಷನು, ಏಕೇನವಾಣಿನಾ-ಒಂದುಕೈಯಿಂದ, ವೈ-ಪ್ರಗೃಹ್ಯವಾಗಿ, ಅಚ್ಯುತಂ-ದೇವಂ-ವಿಪುಲದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರಣವೇತ್-
 ನಮಸ್ಕರಿಸುವನೋ || ೨೨ || ತಸ್ಯ-ಅವನಿಗೆ, ಕರಚ್ಛೇದಃ-ಕೈಕತ್ತರಿಸುವಿಕೆಯು, ದಂಡಃ-ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿರುವುದು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಧರ್ಮ
 ವಿದಃ-ಧರ್ಮಜ್ಞರ, ವಿದುಃ- ತಿಳಿದಿರುವರು. ತಸ್ಯಾತ್-ಆಕಾರಣವ ದೇಯಿಂದ, ನರಃ-ಪ ನುಷ್ಯನು, ಸ್ವಾಮಿನಂ-ಒಡೆಯನನು
 ಕುರಿತು, ಉಭಾಭಾಗ್ಯಾಂಪಾಣಿಭಾಗ್ಯಾಂ-ಎರಡುಕೈಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರಣಮೇತ್-ಜನ್ನಾಗಿನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು || ೨೩ || ತಥಾಚ-ಹಾಗೆಯೇ,
 ಯೂಯಂ-ನೀವು, ಕುರುತ-ಮಾಡಿರಿ, ತತಃ-ಅದು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಪ್ರಿಯತರಂ-ಬಹಳ ಸಂತೋಷವು, ಭವೇತ್-ಆಗುವದು,

ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಡಗೂಡಿದವನಾಗುತ್ತ ಒಂದುವಚನವೆನುಡಿದನು || ೧೯ || ಅದಂತೆ- ಎಲೈ
 ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೇ! ನೀವು ವಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲದೆ ನದೀಜಲದಲ್ಲಿವಿಂದು ವ್ರತವೆಂ ಮಾಡುವಿರಾದುದರಿಂದ ಗೌರೀದೇವಿಗೆ
 ಆಪರಾಧವಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಅದು ಪ್ರೀತಿಕರವಾಗಲಿಲ್ಲ. [ಏತಕೆಂದರೆ ರಜೋದರ್ಶನವಾಗಿ ಪೌಂಡರಾದಸ್ತ್ರೀ
 ಯರು ವಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲದೇ ಜಲಪ್ರವೇಶವು ಮಾಡುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರಾನಿಷಿದ್ಧವಾದುದರಿಂದ ವ್ರತಭಂಗದಿಂದಂಟಾದ]
 ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕಿರಿಸ್ನಿಗಲ್ಲಿ ಅಂಜಲಿಬಂಧಮು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಮಸ್ಕಾ
 ರವೆಂಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. || ೨೦ || ಎಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸುವ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಧರ್ಮ
 ಯುಕ್ತವಾದ ವಚನವಂಕೇಳಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಒಂದುಹಸ್ತದಿಂದ ಗುಹ್ಯಸ್ಥಾನವೆಂಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು
 ಒಂದುಹಸ್ತದಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರವೆಂಗೈಯ್ದರು || ೨೧ || ಪುನಶ್ಚ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುರಿತು ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ
 ಈವಾಕ್ಯವೆಂನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ- ಎಲೈ, ಸ್ತ್ರೀಯರೇ! ಯಾವವನು ಸರ್ವದೇವತಾಮಯನಾದ ಭಗವಂತ
 ನುಕುರಿತು ಒಂದುಕೈಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಂಗೆಯ್ದನೋ ಅಮನುಷ್ಯನ ಕೈಯಂಕತ್ತರಿಸುವುದೇ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ
 ಯೆಂದು ಧರ್ಮಜ್ಞರುಹೇಳುವರು. || ೨೨ || ಆದುದರಿಂದ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಎರಡುಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ವಾಮಿ
 ಯಂಕುರಿತು ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. || ೨೩ || ಹಾಗೆಯೇ ನೀವೂಕೂಡ ಎರಡುಕೈಗಳಿಂದಲೂ ನಮಸ್ಕಾರವೆಂಮಾ
 ಡಿದರೆ ಅದುನನಗೆ ಅತ್ಯಂತಪ್ರೀತಿಕರವಾಗುವುದು. % ನಿಮ್ಮಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವತಾಪರಾಧಮು ಪರಿಹರಿ

ಅಂಹಸ್ತುಭಯಮತತ್ಪರಿಮಾಜಯಿತುಂಯದಿ | ಇಚ್ಛಾಂವಾಣಿಯುಗಳೈರ್ಮಮಸ್ಕೃತ್ಯಪ್ರ
ಗೃಹ್ಯತಾಮ್ ||೨೮|| 'ಇತ್ಯಚ್ಛತೇನಾಭಿಹಿತವ್ರಜಾಬಲಾಮತ್ಯಾವಿಸ್ತಾಪ್ಲವನಂವ್ರತಚ್ಯುತಿಮ್ |
ತತ್ಪೂರ್ತಿ ಕಾಮಾಸ್ತದಶವಕರ್ಮಣಾಂಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರತನೆಮುರವದ್ಯಮುಡ್ಯತಃ ||೨೯|| ತಾಸ್ತಥಾವನ
ತಾದ್ಯಷ್ಟಾಭವಾನ್ದೇವಕೀಸುತಃ | ವಾಸಾಂಸಿತಾಭ್ಯಗ್ನಂಪ್ರಾಂತರಾಣ್ಯೋಽಪಿಃ ||೩೦||
ದೃಢಂಪ್ರಬಾಧಸ್ತುರಿಯಾಚಹಾಪಿತಾಃ | ಶೋಭಿತಾಃ ಕ್ರೀಡನವಚ್ಛಕಾರಿತಾಃ | ವಸ್ತ್ರಾಣಿಚೈವಾ
ಪದ್ಯತಾನ್ಯಥಾಪ್ರಮುಂತಃ | ನಾಭ್ಯಸೂಯಾಃ ಪ್ರಿಯಸಂಗನಿರ್ಮತಾಃ ||೩೧|| ಪರಿಧಾಯಸ್ವವಾಸಾಂ

ಉಭಯಂ-ಎರಡುಬಗೆಯಾದ, ಏತೇಅಂಹಸ್ತು-ಈವಾಪವನ್ನಾದರೋ, ಪರಿಮಾಜಯಿತುಂ-ತೊಡಮುಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ, ವೇ-
ನಿಮಗೆ, ಇಚ್ಛಾಯದಿ-ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ, ಪಾಣಿಯುಗಳೈರಿ-ಎರಡರಡುಳ್ಳಿಗಳಿಂದ, ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ-ನಮಸ್ಕಾರವೆಂಗೆಯ್ದು, ಪ್ರಗೃ
ಹ್ಯತಾಂ-ವಸ್ತ್ರವುತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಲಿ ||೨೮|| ವ್ರಜಾಬಲಾಃ-ಗೋಕುಲದಹೆಂಗಳು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅಚ್ಛತೇನ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ,
ಅಭಿಹಿತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ, ವಿವಸ್ತ್ರಾಪ್ಲವನಂ-ನೀರೆಯಿಲ್ಲದೆಮಿಂದದ್ದನ್ನು, ವ್ರತಚ್ಯುತಿಂ-ನಿಯಮಭಂಗವನ್ನಾಗಿ, ಮತ್ಯಾ-
ತಿಥಿಮ, ತತ್ಪೂರ್ತಿ ಕಾಮಾಃ-ತತ್-ಆವ್ರತಮ, ಪೂರ್ತಿ-ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನ, ಕಾಮಾಃ-ಬಯಸಿದವರಾಗಿ, ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣ
ದಿಂದ, ತದಶೇಷಕರ್ಮಣಾಂ-ಅನಕಲಕರ್ಮಗಳಿಗೂ, ಅವಶ್ಯಮುಟ್-ದೋಷವನ್ನು ಹರಿಸುವನಾಗಿರುವನೋ, ತತಃ-ಆಕಾರ
ಣದಿಂದ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರುವ, ಸತಂ-ನದ್ದಸ್ತವಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸೇಮುಃ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು; ಅಥವಾ-ಸಾಕ್ಷಾ
ತ್ಪ್ರತಂ-ಫಲಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವ, ತಂ-ಅಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸೇಮುಃ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ||೨೯|| ಭಗವಾನ್-ಭಗವಂತನಾದ, ದೇವ
ಕೀಸುತಃ-ದೇವಕಿಯಮಗನಾದಕೃಷ್ಣನು, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅವನತಾಃ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ, ತಾಃ-ಅಹಂಗಳನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ,
ಕರುಣಿ-ದಯಾಶೀಲನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸ್ನೇಹತೋಷಿತಸ್ತ್ವ-ಸ್ನೇಹ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ತೋಷಿತಃ-ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ
ನಾಗಿ, ವಾಸಾಂಸಿ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ತಾಭ್ಯಃ-ಅಹಂಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಾದಾತೆ-ಕೊಟ್ಟನು ||೩೦|| ದೃಢಂ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಪ್ರಬಾಧಃ-
ವರದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು, ತ್ರಪಯಾ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ, ಹಾಪಿತಾಃ-ಬಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಪ್ರಸೋಭಿತಾಃ-ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವ
ವರೂ, ಕ್ರೀಡನವಚ್ಛ-ಆಟದಂತೆಯೂ, ಕಾರಿತಾಃ-ಮಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಆದರು ವಸ್ತ್ರಾಣಿಚ-ನೀರಗಳೂಕೂಡ, ಅವಹ್ಯ
ತಾನಿ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಅಥಾಪಿ-ಇಷ್ಟಾದರೂ, ತಾಃ-ಅಹಂಗಳು, ಪ್ರಿಯಸಂಗನಿರ್ಮತಾಃ-ಪ್ರಿಯ-ಇಷ್ಟನಾದ, ಕೃಷ್ಣ
ನೊಡನೆ, ಸಂಗ-ಸಂಬಂಧದಿಂದ, ನಿರ್ವೃತಾಃ-ಸುಖವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಾಭ್ಯಸೂಯಾಃ-ವ-ದೋಷದೃಷ್ಟಿಯಿಂದನೋ
ಡಲಿಲ್ಲವು||೩೧|| ಸ್ವವಾಸಾಂಸಿ-ತಮ್ಮನೀರೆಗಳನ್ನು, ಪರಿಧಾಯ-ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪ್ರೀಷ್ಯಸಂಗಮನಜ್ಞಿತಾಃ-ಪ್ರೀಷ್ಯ-ಅತ್ಯಂತ

ಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ ಎರಡುಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ ನಮಸ್ಕಾರವೆಂಮಾಡಿ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡಲಿ ||೨೮|| ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅಕ್ಷೌಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗೋಪಸ್ತ್ರಿಯರು ತಾವುಮಾಡಿದುದು ವ್ರತಭಂಗ ಕರವೆಂದುತಿಳಿದು ವ್ರತಪೂರ್ತಿಗೋಸುಗ ಸರ್ವಪಾಪಪರಿಹಾರಕನಾಗಿಯೂ ಸಮಸ್ತವ್ರತಫಲದಾಯಕನಾಗಿಯೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಎರಡುರೂಗಳಿಂದಲೂ ಚನ್ನಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರವೆಂದರು ||೨೯|| ಬಳಿಕ ಭಗವಂತನಾದ ದಯಾಶೀಲನಾದಕೃಷ್ಣನು ತನಗೆನಮಸ್ಕಾರವೆಂಗೆಯ್ದದರಿಂದ ಹಾಗೆನಮ್ರಾಗಿರುವ ಆಗೋಪಕನ್ಯೆಯರನ್ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತನಾಗಿ ಅವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅವರಿಗಿತ್ತನು. ||೩೦|| ಆಗೋಪಕನ್ಯೆಯರು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ಹೀಗೆವಂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ನಾಚಿಕೆಯಂ ಬಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ಪರಿಹಾಸಂಗೆಯ್ದಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ಬೊಂಬೆಗಳಂತೆಕುಣಿಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ವಸ್ತ್ರ ರಹಿತರಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ಪ್ರಿಯನಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಸುಗಮಂಟಾದುದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತಸಂತೋಷಯುಕ್ತರಾಗಿ ಅಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ದೋಷದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನುಯೋಜಲಿಲ್ಲ. ||೩೧|| ಆಮೇಲೆ ಆಗೋಪಾಂಗನೆ ಯರು ತಮ್ಮವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾದುದರಿಂದ ವಶೀಕೃತರಾದುದ

ಸಿಪ್ರಪ್ಪಸಂಗಮಸಜ್ಜಿತಾಃ | ಗೃಹೀತಚಿತ್ತಾನೋಚ್ಚಲಸ್ತಸ್ತೀಲಜ್ಜಾಯಿತೇಕ್ಷಣಾಃ || ೮೮ || ತಾಸಾಂ
 ವಿಕ್ಷೋಯಭಗವಾಃ ಸ್ವಪಾದಸ್ಪರ್ಶಕಾಮ್ಯಯಾ | ದೃತವ್ರತಾನಾಂ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಹದಾಮೇದರೋಬ
 ಲಾಃ || ೮೯ || ಸಂಕಲ್ಪೋವಿದಿತಸ್ಸಾಧೋಽಭವತೀನಾಂ ಮದರ್ಚನೇ | ಮಯಾನುಮೋದಿತಸ್ಸಾಸೌ
 ಸತ್ಯೋಭವಿತುಮರ್ಹತಿ || ೯೦ || ನಮಯ್ಯಾಸಿತಧಿಯಾಂ ಕಾಮಾಕಾಮಾಯಕಲ್ಪತೇ ಭರ್ಜಿತಾಃ ಕ್ವಾ
 ಧಿತಾಧಾನಾಃ ಪ್ರಾಯೋಬೀಜಾಯನೈವ್ಯತೇ || ೯೧ || ಯಾತಾಬಲಾವ್ರಜಂಸಿದ್ಧಾ ಮಯೇಮಾರಂಸ್ಯಥಕ್ಷ
 ಪಾಃ | ಯಮುದ್ಧಿಶ್ಯವ್ರತಮಿದಂಚರಾರಾರ್ಯಾರ್ಚನಂ ಸತೀತಿ* || ೯೨ || ಇತ್ಯಾದಿಪ್ರಾಭಗವತಾಬಲಭ

ತಸ್ಮಿನ್ಮನಾದಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ, ಸಂಗಮ-ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ, ಸಜ್ಜಿತಾಃ-ಆಸಕ್ತಿಯುಂಟಾದವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಗೃಹೀತಚಿತ್ತಾಃ-
 ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ತಸ್ತೀಲ-ಆಕೃಷ್ಣ ನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಲಜ್ಜಾಯಿತೇಕ್ಷಣಾಃ-ನಾಚಿಕೆಯಂತೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ
 ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ನೋಚ್ಚಲಃ-ಚಲಿಸದೆಯಿದ್ದರು || ೮೮ || ಭಗವಾಃ-ಭಗವಂತನಾದ, ದಾಮೋದರಃ-ಪೂದಂಡ
 ಯುಹೊಟ್ಟೆಯಮೇಲೆಯುಳ್ಳಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವಪಾದಸ್ಪರ್ಶಕಾಮ್ಯಯಾ-ಸ್ವ-ತನ್ನ, ಪಾದಸ್ಪರ್ಶ-ಅಡಿಗೆಳನ್ನು ನೋಂಕುವ, ಕಾ
 ಮ್ಯಯಾ-ಬಯಕೆಯಿಂದ, ಧೃತವ್ರತಾನಾಂ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನಿಯಮವುಳ್ಳ, ತಾಸಾಂ-ಆಗೋಪಿಯರ, ಸಂಕಲ್ಪಂ-ಬಯಕೆಯನ್ನು,
 ವಿಕ್ಷೋಯ-ತಿಳಿದು, ಅಹ-ಹೇಳಿದನು ಹೇಅಬಲಾಃ-ಎಲೆಹೆಂಗಳಿರಾ! || ೮೯ || ಸಾಧ್ಯಾಃ-ಪತಿವ್ರತೆಯಿರಾ! ಮದರ್ಚನೇ-ನನ್ನ ಪೂ
 ಜೆಯಲ್ಲಿ, ಭವತೀನಾಂ-ನಿಮ್ಮ, ಸಂಕಲ್ಪಾಃ-ಬಯಕೆಯು, ವಿದಿತೇ-ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಅನು
 ಮೋದಿತೇ-ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸೋಸೌ-ಆಯನಿಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪವು, ಸತ್ಯೇ-ದಿಟವಾದ್ದು, ಭವಿತುಂ-ಆಗುವುದಕ್ಕೆ, ಅರ್ಹತಿ-
 ಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದೆ, || ೯೦ || ಮಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಅವೇಶಿತಧಿಯಾಂ-ಪುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರ, ಕಾಮಾಃ-ಬಯಕೆಯು, ಕಾ
 ಮಾಯ-ಮರಳಿಕಾಮಕ್ಕೆ, ನಕಲ್ಪತೇ-ಸಾಕಾದ್ದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭರ್ಜಿತಾಃ-ಬೇಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕ್ವಾಧಿತಾಃ-ಕುದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಧಾನಾಃ-
 ಯವಾದಿಧಾನ್ಯಗಳು, ಬೀಜಾಯ-ಮೊಳಕೆಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ. ಪ್ರಾಯಃ-ಬಹುಕಾಲ-ನೇಪ್ಯತೇ-ಬಪ್ಪಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ || ೯೧ || ಅಬಲಾಃ-
 ಹೆಂಗಳಿರಾ! ಸಿದ್ಧಾಃ-ಸಫಲರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನಾಕುರಿತು, ಯಾತ-ಹೋಗಿರಿ, ಸತೀತಿ-ಪತಿವ್ರತೆಯರು,
 ಯಮುದ್ಧಿಶ್ಯ-ಯಾವವನನ್ನು ಕುರಿತು, ಇದಮಾರ್ಯಾರ್ಚನಂ-ಈಗಾರೀಪೂಜೆಯನ್ನು, ಚೇರೂಃ-ಮಾಡಿದರೋ, ತೇನಮಯಾ-
 ಆನನೋಡನೆ, ಇಮಾಃಕ್ಷಪಾಃ-ಈಮುಂದೆಬರುವರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ, ರಂಸ್ಯಥ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಿವಿ || ೯೨ || ಭಗವತಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಇತಿ-
 ಹೀಗೆ, ಅದಿಷ್ಟಾಃ-ಅಷ್ಟುಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಲಬ್ಧಕಾಮಾಃ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಮನೋರಥವುಳ್ಳವರಾದ, ಕುಮಾರಿಕಾಃ-

ರಿಂ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ವಿಕಾಸಯುಕ್ತವಾದ ಸನಿನೋಟವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನ
 ಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಆಜೆಗೆಹೋಗಲಾರದೆ ಅಲ್ಲಿಯೇನಿಂತರು. || ೮೮ || ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಕೃಷ್ಣ ಭಗವಂತನು
 ತನ್ನ ಪಾದನೇಪಿಯಂ ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ವ್ರತವನಾಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಂ
 ತಿಳಿದು ಅವರಂಕುರಿತು ಈರೀತಿಯಿಂದ ನುಡಿದನು. || ೮೯ || ಎಂತೆನೆ- ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರೇ!
 (ನನ್ನಂ ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಮ್ಮ ಮನೋರಥವು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮಿಂಪೇಳಲ್ಪಡದಿದ್ದರೂ) ನಿಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪವು
 ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮತ್ತು ಸಮ್ಮತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ನಿಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪವು ಸತ್ಯವಾಗ
 ತಕ್ಕದ್ದು. || ೯೦ || ಹುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಧಾನ್ಯಗಳು ಕುದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಧಾನ್ಯಗಳು ಸಹ ಬಿತ್ತಿಮೊಳಕೆಗೊಳಿಸಲ್ಪಡುವು
 ದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಜನರಕಾಮವು ಮರಳಿ ಕಾಮ
 ಭೋಗಕ್ಕೋಸುಗ ಸಮರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. || ೯೧ || ಎಲೈ, ಗೋಪಾಂಗನೆಯರೇ! ಯಾವ ಮನೋರಥವನು
 ದ್ವೇಷಂಗೆಯ್ದು ನೀವು ಗೌರಿವ್ರತವನಾಚರಿಸಿದಿರೋ ಆ ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಯು ನಿಮಗುಂಟಾಯಿತು. ಈರಾ
 ತ್ರಿಮೊದಲುಗೊಂಡು ಮುಂದೆ ಬರುವರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ನೀವು ರಮಿಸುವರಾಗುತ್ತೀರಿ. ಆದುದರಿಂದ
 ನೀವು ಗೋಕುಲವನೆಯ್ದುವರಾಗಿ. || ೯೨ || ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಗೋಪಾಂಗನೆಯರು. ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೋರ

ಕಾಮಾಕುಮಾರಿಕಾಃ | ಧ್ಯಾಯಂತ್ಯಸ್ತತ್ಪದಾಂಭೋಜಂಕೃತ್ಯಾನ್ನಿವಿವಿಕುರ್ವ್ಯಜಮ್ ||೩೩||
ಅಥಗೋಪೈಃಪರಿವೃತೋಭಗವಾಽದವೇಕೀಸುತಃ | ಬೃಂದಾವನಾದ್ಗತೋದೂರಂ ಚಾರಯತ್|ಗಾಸ್ಸ
ಹಾಗ್ರಜಃ | ೩೪ | ನಿದಾಘಾರ್ಯತಪತಸ್ತ್ರೀಭಾಯಾಭಿಸ್ಸಾವ್ಯಭಿರಾತ್ಮನಃ | ಅತಃಪತ್ರಾಯ
ತಾಽವೀಕ್ಷ್ಯದ್ರುಮಾನಾಹವ್ರಜೌಕನಃ | ೩೫ | ಹೆನೋಕಕೃಷ್ಣಹೇಮಕೋ ಶ್ರೀದಾಮೌಸುಬ
ಲಾರ್ಜುನ | ವಿಶಾಲವೃಷಭೌಜಸ್ವೀದವಪ್ರಸ್ಥವರೂಢಪ | ೩೬ | ಪಶ್ಯತ್ಪ್ರತಾಪಮಹಾಭಾ
ಗಾಽಪರಾರ್ಥೈಕಾಂತಜೀವಿತಾಃ | ವಾತವರ್ಷಾತಪಹಿಮಾಽನಹಂತೋವಾರಯಂತಿನಃ ||೩೭||

ಹುಡುಗಿಯರು, ತತ್ಪದಾಂಭೋಜಂ-ಅಕೃಷ್ಣನಅಡಿದಾವರೆಯನ್ನು, ಧ್ಯಾಯಂತ್ಯಸ್ತತ್ಪದಾಂಭೋಜಂ-ಭಾವಿಸುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ, ಕೃತ್ಯಾನ್ನಿವಿವಿಕುರ್ವ್ಯಜಮ್-ಜಿಟ್ಟುಬರಲಾರದಕಷ್ಟದಿಂದ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು, ನಿವಿವಿಕು-ಹೊಕ್ಕರು ||೩೩|| ಅಥ-ಅಮೇಲೆ, ಗೋಪೈಃ-ಗೊಲ್ಲರಿಂದ, ಪರಿವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಶ್ರೀಮಂತನಾದ, ದೇವೇಕೀಸುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಬೃಂದಾವನಾತ್-ಬೃಂದಾವನಕ್ಕಿಂತಲೂ, ದೂರಂ-ದೂರಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಕುರಿತು, ಗತಃ-ಹೋದವನಾಗಿ, ನಹಾಗ್ರಜಃ-ಅಂಣಿನಿಂಪನುತನಾಗಿ, ಗಾಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಚಾರಯತ್-ಮೇಯಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ||೩೪|| ತಸ್ತ್ರೀ-ಆ, ನಿದಾಘಾರ್ಯತಪತಃ-ನಿದಾಘ-ಬೇಸಿಗೆಯಂತಿರ್ಪ, ಅರ್ಕಾತಪೇ-ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಭಿಭಾಯಾಭಿ-ತಮ್ಮನೆರಳುಗಳಿಂದ, ಆತ್ಮನಃ-ತನಗೆ, ಅತಃಪತ್ರಾಯಿತಾಃ-ಕೊಡೆಗಳೋಲಂಬಂತೆಆಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ದ್ರುಮಾಃ-ಗಿಡಗಳನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ವ್ರಜೌಕನಃ-ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಹ-ನುಡಿದನು ||೩೫|| ಹೆನೋಕಕೃಷ್ಣ-ಎಲಾ, ಮುಕೃಷ್ಣನೇ! ಹೇಅಂಕೋ-ಎಲಾಅಂಕುವೇ! ಶ್ರೀದಾಮೌ-ಶ್ರೀದಾಮನೇ, ಹೇಸುಬಲ-ಎಲಾಸುಬಲನೇ! ಹೇಅರ್ಜುನ-ಅರ್ಜುನನೇ! ಹೇವಿಕಾನ-ಎಲಾವಿಕಾನನೇ! ಹೇವೃಷಭ-ಎಲಾವೃಷಭನೇ! ಹೇಹಿಜಸ್ವೀ-ಎಲಾಹಿಜಸ್ವಂತನೇ! ಹೇದೇವಪ್ರಸ್ಥ-ಎಲಾದೇವಪ್ರಸ್ಥನೇ! ಹೇವರೂಢಪ-ಎಲಾವರೂಢಪನೇ! ||೩೬|| ಮಹಾಭಾಗಾಃ-ಮಹಾಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳಂತಾ, ಪರಾರ್ಥೈಕಾಂತಜೀವಿತಾಃ-ಪರಾರ್ಥ-ಹೆರವರಪ್ರಯೋಜನವೇ! ಏಕಾಂತ-ಒಂದೇ, ಜೀವಿತಾಃ-ಜೀವನವಾಗಿವುಳ್ಳ, ಅಥವಾ, ಪ್ರಾಣವಾಗಿವುಳ್ಳ, ಏತಾಃ-ಈಮರಗಳನ್ನು, ಪಶ್ಯತ-ನೋಡಿರಿ. ವಾತವರ್ಷಾತಪಹಿಮಾಃ-ವಾತ-ಗಾಳಿಯನ್ನೂ, ವರ್ಷ-ಮಳೆಯನ್ನೂ, ಆತಪ-ಬಿಸಿಲನ್ನೂ, ಹಿಮಾಃ-ಮಂಜನ್ನೂ, ಸಹಂತಃ-ತಾವುಸೈರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವಾಗಿ, ನಃ-ನಮಗೆ, ವಾರಯಂತಿ-ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಲಿವೆ||೩೭|| ಏವಾಂ-ಈಗಿಡೆಗಳೆ, ಸರ್ವಪ್ರಾಣ್ಯವಜೀವನಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೋಲಶ್ರಯಿಸಿಬದುಕತಕ್ಕವುಪಕಾರವುಳ್ಳ, ಜನ್ತು-ಶರೀರವು, ಪರಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ್ದಾಗಿದೆ, ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು. ಸುಜನಸ್ಯೇವ-ಸತ್ಪುರುಷನಿಗೆಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಏವಾಂ-

ಧವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಹೀಗೆ ಅಕ್ಷೃಷ್ಣನಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣಪಾದಾರವಿಂದವಂ ಧ್ಯಾನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವವರಾಗಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣನಂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗದೆ ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಗೋಕುಲವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ||೩೩|| ಅಮೇಲೆ ಗೋಪಬಾಲಕರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ದೇವೇಕೀ ಪುತ್ರನಾದ ಭಗವಂತನು ಅಂಣನಾದ ಬಲರಾಮನಿಂ ಕೂಡಿಗೋವುಗಳಂ ಸಂಚಾರಂಗೈಸುತ ಬೃಂದಾವನದದನೆಯಿಂದ ದೂರಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ||೩೪|| ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುಷ್ಣವಾದುದರಿಂದ ಸಹಿಸಲಕಕ್ಕವಾದ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳಿಂದಂಟಾದ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೆರಳುಗಳಿಂದ ಕೊಡೆಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ವೃಕ್ಷಗಳೆನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋಕುಲದ ಗೋಪಾಲಕರು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು. ||೩೫|| ಎಂತೆನೆ-ಎಲಾ, ವೇಳೆಯಕೃಷ್ಣನೇ! ಎಲಾ, ಅಂಕುವೇ! ಎಲೈ, ಶ್ರೀದಾಮನೇ! ಎಲೋ, ಸುಬಲನೇ ಎಲೈ, ಅರ್ಜುನನೇ! ಎಲೈ, ವಿಕಾಲನೇ! ಎಲ, ಯುವಭನೇ! ಎಲಾ, ತೇ ಜಸ್ವಿಯಾದ ದೇವಪ್ರಸ್ಥನೇ! ಎಲೋ, ವರೂಢಪನೇ! ||೩೬|| ತಾವು ಗಾಳಿಯನ್ನೂ ಮಳೆಯನ್ನೂ ಬಿಸಿಲನ್ನೂ ಹಿಮವನ್ನೂ ನೈರಿಸಿಕೊಂಡು ತಾವಾಗಿ ನಮಗೆ ವಾತವರ್ಷಾತಪಹಿಮಗಳ ಉಪದ್ರವಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವವಾಗಿ ಪರೋಪಕಾರವೇ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿವುಳ್ಳ ಮಹಾಪುಣ್ಯಕಾಲಿಗಳಾದ ಈವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಯ್ಯಾ ||೩೭||. ಅದುದರಿಂದ ಅರ್ಥಿಗಳಾದ ಯಾಚಕರು ದಯಾಶೀಲನಾದ ಸುಜನನಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾಚಿಸಿ ಹೇಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನೆಯ್ದದೆ ವಿಮುಖರಾಗಿ ಹೋಗುವವಿಲ್ಲನೋ, ಹಾಗೆ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ನೆರಳುಮುಂ

ಅಹೋಽಪ್ಯಾಂಪರಂಜನ್ಯಸರ್ವಪಾಂಜನಜೀವನಮ್ | ಸುಜನಸ್ಯೈವಚೈವಾಂ ಪೈವಿಮುಖಾಯಾಂತಿ
 ನಾರ್ಥನಃ ||೨೮|| ಪತ್ರಪುಷ್ಪಫಲಚಾಪ್ಯಾಯಾಮೂಲವಲ್ಕಲದಾರುಭಿಃ | ಗಂಧನಿರ್ಯಾಸಭಸ್ಯಾ
 ಸ್ಥಿತೋಕ್ಯೈಕಾಮಾನ್ವಿತಸ್ತತಃ ||೨೯|| ಎತಾವಜ್ಜನ್ಯಸಾಮಗ್ರ್ಯುಪವಿಹಿನ್ಯಾಮಿಹದಹಿಷು | ಪಾಣೈರ
 ಧೈರ್ಯಧಿಯಾವಾಚಾಶ್ರಯಚರಣಂಸದಾ ||೩೦|| ಇತಿಪ್ರವಾಳಸ್ತಬಕಫಲಪುಷ್ಪದಳೋತ್ಕರೈಃ |
 ತರೂಣಾಂನಮ್ರಾಶಾಖಾನಾಂಮಧ್ಯೇನಯಮುನಾಂಗತಃ ||೩೧|| ತತ್ರಗಾಂಪಾಯಯಿತ್ವಾಪಸ್ಸುಹೃ
 ವ್ಯಾಸ್ಥಿಸ್ಥಿತಲಾಸ್ಥಿನಾಃ | ತತೇನ್ಯಪಸ್ವಯಂಗೋಪಾಃ ಕಾಮಂಸ್ವಾದುಪಪುರ್ವಲಮ್ ||೩೨||

ಈ ಗಿಡಗಳ, ಅರ್ಥನಿ-ಯಾಚಕರು, ವಿಮುಖಾಃ-ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದವರಾಗಿತಿಗುವರು, ನವೈ-ಅಲ್ಲವೆಂದುಪ್ರಸಿದ್ಧವು ||೨೮|| ಪತ್ರ .
 ದಾರುಭಿಃ-ಪತ್ರ-ಎಲೆ, ಪುಷ್ಪ-ಹೂವು, ಫಲ-ಹಂಣು, ಭಾಯಾ-ನೆಳಲು, ಮೂಲ, ಬೇರು, ವಲ್ಕಲ-ಪಟ್ಟಿ, ದಾರುಭಿಃ-ಮರಗಳಂ
 ದಲೂ, ಗಂಧ. ...ತೋಕ್ಯೈಃ-ಗಂಧ-ಪರಿಮಳ, ನಿಯಾಸ-ಬೊಂಕೆ, ಭಸ್ಮ-ಬೂದಿ, ಅಸ್ಥಿ-ಚೇಗು, ತೋಕ್ಯೈಃ-ಮೊಳಕೆಗಳೆಂ
 ದಲೂ, ಕಾಮಾನ್ವ-ಜನರಬಯಕಗಳನ್ನು, ವಿತಸ್ತತಃ-ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಲಿರುವವು ||೨೯|| ದೇಹಿನಾಂ-ಶರೀರವುಳ್ಳವರಿಗೆ, ದೇಹಿಷು-
 ಇತರಶರೀರಧಾರಿಗಳವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಪಾಣೈಃ-ತಮ್ಮಪಾತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಅರ್ಥೈಃ-ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಂದಲೂ, ಧಿಯಾ-ಬುದ್ಧಿ
 ಯಿಂದಲೂ, ನದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಶ್ರೇಯಚರಣಂ-ಪುಣ್ಯೋಪಕಾರಂಗೆಯ್ದವು, ಹಹ ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಎತಾವತ್-ಇಷ್ಟೇ,
 ಜನ್ಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಂ-ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನವು ||೩೦|| ಇತಿ-ಹೀಗೆಚೇಳುತ್ತಾ, ಪ್ರವಾಳ, ... ಉತ್ಕರೈಃ-ಪ್ರವಾಳ-ಚಿ
 ಗುರುಗಳ, ಸ್ತಬಕ-ಗೊಂಚಲ, ಫಲ-ಹಂಣುಗಳ, ಪುಷ್ಪ-ಹೂವುಗಳ, ಎಲೆಗಳ, ಉತ್ಕರೈಃ-ಗುಂಪುಗಳಿಂದ, ನಮ್ರಾಶಾಖಾನಾಂ-
 ಬಗ್ಗಿದಕೊಂಪುಗಳುಳ್ಳ, ತರೂಣಾಂ-ಗಿಡಗಳ, ಮಧ್ಯೇನ-ನಡುವಣದಾರಿಯಿಂದ, ಯಮುನಾಂ-ಯಮುನಾನದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು,
 ಗತಃ-ಶೋಧವನಾದನು. ||೩೧|| ಹೇನ್ಯಪ-ಎಲೈಪರೀಕ್ಷಿತವೇ! ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಗೋಪಾಃ-ಗೋಲರು, ಗಾಂ-ಗೋವುಗಳನ್ನು,
 ಶೀತಲಾಃ-ತಂಣಿರುಪಂತಾ, ಶಿವಾಃ-ನಿರ್ಮಲಗಳಾಗಿಯೂ ಸವಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಅಪಃ-ನೀರನ್ನು, ಪಾಯಯಿತ್ವಾ-ಕುಡಿ
 ಯಿಸಿ, ಸುಹೃವ್ಯಾಸ್ಸಂತಃ-ಹನ್ನಾಗಿ ನಂತನಗೊಂಡವರಾಗಿ, ತತಃ-ಅವೇಲೆ, ಸ್ವಯಂ-ತಾವು, ಸಾವ್ದವಜಲಂ-ಮಧುರೋ
 ದಕವನ್ನು, ಕಾಮಂ-ಬೇಕಾದಷ್ಟು, ಪಪುಃ-ಕುಡಿವರು ||೩೨|| ನೃಪ-ರಾಯನೇ! ತಸ್ಯಾಃ-ಆಕಾಳಿಂದಿಯ, ಉಪವನೇ-ಹತ್ತಿರದ
 ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಪಶೂ-ಪಶುಗಳನ್ನು, ಕಾಮಂ-ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ, ಚಾರಯಂತಃ-ಮೇಯಿಸುತ್ತಲಿರುವಗೋಪಾಲರು. ಕೃಷ್ಣರಾಮಾ

ತಾದವುಗಳಿಂದನುಕಾರಂಗೆಯ್ದ ಈವೃಕ್ಷಗಳ ಜನ್ಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ್ದು ||೨೮|| ಎಂತೆನೆ-ಈವೃಕ್ಷಗಳು -
 ಎಲೆ ಹುವು, ಹಂಣು, ನೆಳಲು, ಬೇರು, ನಾರು, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಮೇಣ, ಹಾಲು, ಗಂಧ, ಬೂದಿ, ಕೆಚ್ಚಾ,
 ಮೊಳಕೆ, ಚಿಗುರು, “ ಈರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಿಂದ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಅವ
 ರವರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳಂ ಪೂರಯಿಸಿಕೊಡುವವು. [ಕೆಚ್ಚಾ ಅಸ್ಥಿ, ಚೇಗು] ಕೊಂಬೆ ಪೊಟ್ಟಿ ಬೊಂಕೆ ಮೊ
 ದಲಾದ ಸರ್ವಾಂಶಗಳೂ ಬುಡೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತಗಳಾಗುವುದರಿಂದ ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವವು. ||೨೯||
 ಅದುದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಅರ್ಥಂಗಳಿಂದಲೂ ಬುದ್ಧಿವಿವೇಕಂ
 ಗಳಿಂದಲೂ ಮೃದುವಚನಗಳಿಂದಲೂ ಹರವರಿಗೆ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಕಾರಮಾಡುವವರಾಗಬೇಕು. ಅದೇ
 ಹುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವು. ||೩೦|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಹೀಗೆ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ ಶ್ರೀಕೃ
 ಷ್ಣನು- ಚಿಗುರುಗಳಿಂದಲೂ ಗೊಂಚಲಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಫಲಗಳಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮಗಳಾದ ಪರ್ಣಗಳಿಂದಲೂ
 ಪೂರ್ಣಗಳಾಗಿ ಭಾರಗಳಿಂದ ನಮ್ರಗಳಾಗಿರುವ ಕೊಂಬೆಗಳುಳ್ಳ ವೃಕ್ಷಗಳ ನಡುವೆ ನೆಳಲನ್ನೇ ಅನುಸ
 ರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದೇಮಾರ್ಗದಿಂದ ಯಮುನಾನದಿಯಂ ಕುರಿತೆವ್ವಿದನು ||೩೧|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಆಯಮುನಾನ
 ದಿಯಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಗಳಾದ ಶೀತೋದಕಗಳನ್ನು ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಪಾನಂಗೆಯಿಸಿ ಕೃಷ್ಣಾದಿಗೋಪಾಲಕರೂ ತಾವೂ
 ನೀರಂಕುಡಿದರು. ||೩೨|| ಆಯಮುನಾನದಿಯ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕರು ಪಶುಗಳನ್ನೇ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ

ತಸ್ಯಾಉಪವನೇಕಾಮಂಜಾರಯಂತಃಪಶೋನ್ನೃಪ | ಕೃಷ್ಣರಾಮಾಪುಷಾಗಮ್ಯಹೃದಾರ್ತಾದ
ಮಬ್ರೂವ | ||೪೩||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಶಮಸ್ಕಂಧೆ ದ್ವಾವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಕೃಷ್ಣ ನನ್ನೂ ರಾಮನನ್ನೂ ಕುರಿತು, ಉಪಾಗಮ್ಯ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಹೃದಾ-ಹಸಿವಿನಿಂದ, ಆರ್ತಾಃ-ಪೀಡಿತರಾದ್ದರಿಂದವರೇವೇ,
ಇವಂ-ಇನ್ನು ಹೇಳಲ್ಪಡುವಮಾತೆನ್ನು, ಅಬ್ರೂವ-ನುಡಿದರು ||೪೩||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥಬೋಧಿನ್ಯಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ
ದ್ವಾವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಮೇಯಿಸುತ್ತ ತಾವು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲಿದವರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಮರ ಸನ್ನಿಧಾನವನೆಯಿದ್ದ ಇದನ್ನು (ವಹ್ನಿ
ಮಾಣಾರ್ಥವನ್ನು) ನುಡಿದರು. ||೪೩|| ||೪||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿತಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದಾಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು, ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾವಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು ೨೨ನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಶ್ರೀಶುಕಃ | ತತ್ರಗತೋಪವಿಷ್ಣುಸ್ತೇಗೋಪಾಲಾಯಮುನಾತಟ | ಉಚುರ್ಬುಭುಕ್ಷಿತಾರಾ
ಜಃ ಕೃಷ್ಣರಾಮೌಜಗತ್ಪತೀ ||೧|| ಗೋಪಾಃ| ರಾಮರಾಮಮಹಾಬಾಹೋಕೃಷ್ಣದುಷ್ಪನಿಬ
ರ್ಹಣ | ಏವಾಮೈಬಾಧತೇಹ್ಯುನ್ಮಸ್ತಚ್ಛಾನ್ತಿಂಕರ್ತುಮರ್ಹಥಃ ||೨|| ಶ್ರೀಶುಕಃ|| ಇತಿವಿಜ್ಞೇತೋ
ಗೋಪೈರ್ಭಗವಾಃ ಜಗದೀಶ್ವರಃ | ಭಕ್ತಾಯಾಸಿವಪ್ರಭಾರ್ಯಾಯಾಃ ಪ್ರಸೀದನ್ನಿದಮಬ್ರವೀತ ||೩||
ಪ್ರಯಾತದವಯಜನಂಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಬ್ರಹ್ಮಸಾದಿನಃ | ಸತ್ರಮಾಬ್ಧಿರಸಂನಾಮಹ್ಯಾಸತೇಸ್ವರ್ಗಕಾ
ಮ್ಯುಯಾ ||೪|| ತತ್ರಗತೋಪವಿಷ್ಣುಃ ಸ್ವಾಹಿತಾಸ್ತದ್ವಿಸರ್ಜಿತಾಃ | ಕೀರ್ತಯಾನ್ಮೋಭಗವತಃ

೨೩ ಅಧ್ಯಾಯಪ್ರತಿಪದರ್ಪಿಕೆ

[ಶುಕವಾಕ್ಯವು] ರಾರ್ಜ-ಅರಣೀ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಗತ್ವಾ-ಹೋಗಿ, ಯಮುನಾತಟೇ-ಯಮುನೆಯತಡೆಯೊಳು, ಉಪವಿ
ಷ್ಣುಃ-ಕುಳಿತಿರುವರಾದ, ತೇಗೋಪಾಲಾಃ-ಅಗೋಪರು, ಬುಭುಕ್ಷಿತಾರ್ಯಂತಃ-ಉಣಲ್ಪಯಿಸಿರುವರಾಗಿ, ಜಗತ್ಪತೀ-ಜಗದೊಡೆಯ
ರಾದ, ಕೃಷ್ಣರಾಮೌ-ಕೃಷ್ಣರಾಮರಂಕುರಿತು, ಉಚುಃ-ನುಡಿದರು ||೧|| ಗೋಪವಾಕ್ಯವು) ಮಹಾಬಾಹೋ-ಹೆಚ್ಚುಭುಜಬಲ
ವುಳ್ಳವನಾದ, ರಾಮರಾಮ-ರಾಮನೇ! ದುಷ್ಪನಿಬರ್ಹಣ-ದೋಷಗಳನ್ನು ಕೂಲಿವ, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಏವಾಹ್ಯುತೇ-
ಈಹಸಿವು, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ಬಾಧತೇವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಪೀಡಿಸುತ್ತಲಿದೆ ತಚ್ಛಾನ್ತಿಂ-ಅಹಸಿವಿಗುಪಶಾಂತಿಯನ್ನು, ಕರ್ತುಂ-
ಮಾಡಲು, ಅರ್ಹಥಃ-ಯೋಗ್ಯರಾಗುಮಿರಿ ||೨|| (ಶುಕವಾಕ್ಯವು) ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಗೋಪೈಃ-ಗೋಪರಿಂದ, ವಿಜ್ಞೇತಃ-ಅರಿಕೆಮಾಡಲ್ಪ
ಟ್ಟ, ಜಗದೀಶ್ವರಃ-ಜಗದೊಡೆಯನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಭಕ್ತಾಯಾಃ-ಭಕ್ತರಾದ, ವಿಪ್ರಭಾರ್ಯಾಯಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ
ಹೆಂಡತಿಯವನಾದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸೀದತ-ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುತಿರುವನಾಗಿ, ಇದಂ-ಈಪಕ್ಷ್ಯಮಾಣವಚನವನ್ನು, ಅಬ್ರವೀತ-ನುಡಿದನು||೩||
ದೇವಯಜನಂ-ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವವರನ್ನೂಕುರಿತು, ಪ್ರಯಾತ-ಹೋಗಿರಿ, ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ-ಪೇದ
ವನ್ನುಪೇಳುತ್ತಿರುವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಸ್ವರ್ಗಕಾಮ್ಯಯಾ-ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ಅಂಗಿರಸಂಬಹಸರುಛ
ಗಿರಸವೆಂಬಹಸರುಛ, ಸತ್ರಂ-ಸತ್ರಯಾಗವನ್ನು, ಆಸತೇಹಿ-ಮಾಡತಲಿರವರಲ್ಲ ||೪|| ಗೋಪಾಃ-ಗೋಪರೇ! ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ,
ಗತ್ವಾ-ಹೋಗಿ, ಅಸ್ತದ್ವಿಸರ್ಜಿತಾಃ-ನಮ್ಮಿಂದಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೆಂದು, ಭಗವತಃ-ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳ, ಆರ್ಯಸ್ಯ-ಪೂಜ್ಯನಾದ

೨೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ| ತ್ರಯೋವಿಂಶತತೋಗೋಪೈರನ್ನಯಾಚ್ಛಾಪದಶತಃ| ತತ್ಪತ್ನೈನುಗ್ರಹಾತ್ಪ್ರಾ
ಮೋಢೀಕ್ಷಿತಾನಸ್ವತಾಪಯತಿ| ಟೀಕೆ|| ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು-ಖುಷಿಗಳಯಾಗತಾ
ಲೆಯಬಳಿಗೆ ಗೋಪಾಲಕರಂಕಳುಹಿಸಿ ಅವರ ಮುಖಾಂತರದಿಂದ ಅನ್ನವಂಜೇಡುವನವದಿಂ ಲದೀಕ್ಷಿತರಾದಯು
ಷಿಗಳ ಪತ್ನಿಯರಂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಅದರಿಂದಲೇ ಆಯುಷಿಗಳಂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಗೊಳಿಸಿದನುಬರ್ಹವಂ ಶುಕ
ಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನೇ,-

ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ಕೇಳು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯಮುನಾತೀರಮೊಳು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ
ಗೋಪಾಲಕರು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ಕುರಿತು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪನಂ ಗೆಯ್ದರಂತೆನೇ || ೧ || ಎಲೈ,
ಮಹಾಭುಜವುಳ್ಳ ರಾಮನೇ! ದುಷ್ಪರಂ ನಿಗ್ರಹಂಗೆಯ್ಯ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಹಸಿವು ನಮ್ಮಂ ಬಾಧಿಸುತ್ತಲಿದೆ
ಅವಕ್ಕೆ ನೀವೀರ್ವರು ಉಪಶಾಂತಿಯಂ ಗೆಯ್ಯಬೇಕು || ೨ || ಎಂದು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದ
ಬಿನ್ನವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಗವಂತನಾದ ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು - ಭಕ್ತೆಯರಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪತ್ನಿಯರಿ
ಗೋಸುಗ ಅನುಗ್ರಹಂ ಗೆಯ್ಯನಾಗಿ ಈ ವಾಕ್ಯವಂ ನುಡಿದನಂತೆನೇ || ೩ || ಎಲೈ ಗೋಪಾಲಕರೇ!
ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸ್ವರ್ಗವಂ ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅಂಗಿರಸಂಬಹಸರುಛ ಮ
ಹಾಯಜ್ಞವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರಾದುದರಿಂದ ನೀವು ಅವರಯಜ್ಞಕಾಲಿಗೆ ಹೋಗಿರಿ || ೪ || ಈವರೆಂದ ನಮ್ಮಿಂದ
ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೀವು ಆಯಜ್ಞಕಾಲಿಯನೆಯ್ವಿ ಭಗವಂತನಾದ ನಮ್ಮಂಜನ ಹಸರನ್ನೂ ನನ್ನ ಹಸರನ್ನೂ

ಧ್ಯಸ್ಯಮಮಚಾಭಿಧಾಮ ||೫|| ಇತ್ಯಾದಿಪ್ರಾಭಗವತಾಗತ್ವಾಯಾಚಂತತದಾ| ಕೃತಾಂಶ್ಚಲಿಪುಟಾವಿ
ಪ್ರಾಕ್ದಣ್ಯವತ್ಪ್ರತಿತಾಭಾವಿ ||೬|| ಹಭೂಮಿದಮಾಶ್ಚೈವತಕ್ವಪಿಣಸ್ಯಾವೇಕಕಾರಿಣಿ| ಪ್ರಾಪ್ತಾ
ಜಾನೀತಭದ್ರಂನೋಗೋಪಾನೋರಾಮಚೋದಿತಾ ||೭|| ಗಾಶ್ವಾರಯನ್ಮಾವಿದೂರಬದನರಾ
ಮಾಚ್ಯುತಾಯಲ್ಲವತೋಬುಭುಕ್ಷಿತೌ | ತಯೋರ್ವಿಜಾಹದನಮರ್ಘನೋರ್ಮದಿಶ್ರದ್ಧಾಳವೋಯಚ್ಛ
ತಧರ್ಮವಿತ್ತಮಾಃ ||೮|| ದೀಕ್ಷಾಯಾಃಪಶುಸಂಸ್ಥಾಯಾಸ್ಸೌತ್ರಾಪ್ರಮಾಣ್ಯಾಶ್ಚಗತ್ತಮಾಃ| ಅನ್ಯ
ತ್ರನೀತತಸ್ಯಾಪಿನಾನ್ಮಮಶ್ಚಹಿದುಷ್ಯತಿ ||೯|| ಇತಿತಥಗಮ್ಯಾಪ್ತಾಂಶ್ಚೈವನೂಪಿನಕುಶುಪ್ರಂ|

ಬಲರಾಮನ, ಅಭಿಧಾಂ-ಹೆಸರನ್ನೂ, ಮಮಚ-ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೂ, ಕೀರ್ತಯಂತೆ-ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಓದನಂ-ಅನ್ನ
ವನ್ನು, ಯಾಚತ-ಬೇಡಿ||೫|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಭಗವತಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಅದಿಪ್ರಾಭಿ-ಅಷ್ಟಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತೇ-ಅಗೋಪಾಲಕರು, ಗತ್ವಾ-
ಹೋಗಿ, ತದಾ-ಆಗ, ಭುವಿ-ನಲದಲ್ಲಿ, ದಂಡವತ್-ಕೋಲಿನಂತೆ, ಪತಿತಾಃ-ಬಿದ್ದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವರಾಗಿ, ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಾ
ಸ್ಸಂತೆ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಗಸೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ವಿಪ್ರಾ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕುರಿತು, ಆಯಾಚಂತ-ಬೇಡಿದರು ||೬|| ಹೇಭೂಮಿ
ಹೇವಾಃ-ಓಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ! ಶುಣುತ-ಕೇಳಿ. ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ರಾಮಚೋದಿತಾ-ಬಲರಾಮನಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರನ್ನಾ
ಗಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ, ಅದೇಶಕಾರಿಣಿ-ಅಷ್ಟಾಯಾಧ್ಯನ್ನು ಮಾಡುವವರನ್ನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಾವೃತ-ಒಂದವರನ್ನಾಗಿ, ಜಾ
ನೀತ-ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಭದ್ರಂ-ಶುಭವಾಗಲಿ ||೭|| ಧರ್ಮವಿತ್ತಮಾಃ-ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಧರ್ಮವೆಂಬಲ್ಲಿವರಾದ, ಹೇದ್ವಿ
ಜಾಃ-ಓಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ! ಅವಿದೂರ-ಕೊಂಚಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ, ಗಾಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಚಾರಯಂತಾ-ಮೇಯಿಸುತ್ತಿರುವ, ರಾ
ಮಾಚ್ಯುತಾ-ಗಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಬುಭುಕ್ಷಿತಾಸಂತಾ-ಉಣಲಿಸಿದವರಾಗಿ, ಯತೇ-ಯಾವುದರನ್ನು, ಲಭತಃ-ಬಯಸುತ್ತಿರುವರೋ,
ತದೋದನಂ-ಆಯನ್ನನ್ನ, ಅಥವಾ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಅನ್ನವೆಂಬಯಸುವರೋ, ತತಃ-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ತಯೋರಿ-ಆ,
ಅರ್ಘನೋಃ-ಯಾಚಕರಾದರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ, ಓದನಂ-ಅನ್ನವನ್ನು, ಶ್ರದ್ಧಾಳವೋಯದಿ-ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬಯ
ಚ್ಛಯುಳ್ಳವರಾದರೆ, ಯಚ್ಯತ-ಕೊಡಿ ||೮|| ಹೇನತಮಾಃ-ಎಲೈ ಅತ್ಯಂತ ಸತ್ಪುರುಷರಾ; ದೀಕ್ಷಾಯಾಃ-ಅಗ್ನಿಹೋಮಯ
ಜ್ಞಾದೀಕ್ಷೆಯದೆನೆಯಿಂದ ಮಾಡಲುಗೊಂಡು, ಪಶುಸಂಸ್ಥಾಯಾಃ-ಪಶುಲಂಛವೆಂದರೆ ವಪಾಯಾಗದವಳಿಗೂ, ಸೌತ್ರಾಪ್ರಮಾಣ್ಯಾಶ್ಚ-
ಸೌತ್ರಾಪ್ರಮಾಣಿಯೆಂಬ ಯಾಗದೊಳಗೂ, ಅನ್ಯತ್ರ-ಇತರವಾದಯಜ್ಞಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ, ದೀಕ್ಷಿತಸ್ಯ-ಯಜ್ಞಾದೀಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನು, ಅ
ನ್ನಮಪಿ-ಅನ್ನವನ್ನಾದರೂ, ಅಶ್ವೇ-ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನು, ನಮಷ್ಯತಿ-ದೋಷವುಳ್ಳವನಾಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ ||೯|| ಹೃದ್ರಾಕಾಃ-

ಹೇಳಿ ಅನ್ನವು ಯಾಚಿಸುವರಾಗಿರಿ. ||೫|| ಹೀಗೆ ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅಷ್ಟಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗೋಪಾಲಕರು
ಆಯಜ್ಞಾಕಾಲೆಯನೆಯ್ತಿದ್ದ ಅಂಜಲಿ ಬಂಧಯುಕ್ತರಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದಂಡದಂತೆ ಪ್ರಾಣಾಮಂಗೆಯ್ದು ಕೃಷ್ಣನ
ಅಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂ ಕುರಿತು ಅನ್ನವು ಯಾಚಿಸಿದರು. ||೬|| ಅದಂತೆನೆ-ಎಲೈ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ!
ನಮ್ಮಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ವಾಕ್ಯವು ಕೇಳಿ ನಿಮಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗಲಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಆಜ್ಞಾ
ಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಯಜ್ಞಾಕಾಲೆಗೆ ಬಂದವರನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಿರಿ; ||೭|| ನಿವಿತ್ತವೇನೆಂದರೆ-ಧರ್ಮಜ್ಞರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೇ! ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿರ್ವರೂಬಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಮೀಪವಾದವನದಲ್ಲಿ ಗೋ
ವುಗಳೆಂಬೇಯಿಸುತ್ತ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಿಗಿದವರಾದುದರಿಂದ ಅನ್ನವೆಂಬಯಸುತ್ತಿರುವರಾಗಿ ಅನ್ಯಾರ್ಥದ
ಅವಶ್ಯ ನಿಮಗೆವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೆ ಅನ್ನವುಕೊಟ್ಟು ಅವರಂಸಂತೋಷಪಡಿಸಿರಿ ||೮|| (ನಾವುಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಾ
ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವೆವಾದುದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ನವುಶಿವೈರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅರಮಕೃಷ್ಣರು
ಎಂತು ಈಅನ್ನವಂಭುಜಿಸುವರು? ಎಂದಲ್ಲಿನುಡಿಯುವರು.) ಎಲೈ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೇ! ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ದೀಕ್ಷೆಮಾ
ಡಿಕೊಂಡದ್ದೆಮೊದಲುಗೊಂಡು ವಪಾಹೋಮವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋಮಮಾಳಗೂ,
ಸೌತ್ರಾಪ್ರಮಾಣಿಯೆಂಬ ಯಾಗದೊಳಗೂ, ಅನ್ನವುನಿಷಿದ್ಧವೇ ಹೊರತು-ವಪಾಯಾಗವಾದ ವೇಲೆ ಅಗ್ನಿಹೋಮ
ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಸೌತ್ರಾಪ್ರಮಾಣಿಯೆಂಬ ಯಾಗದ ಯಾವ ಯಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ನವು ಭುಜಿಸುವವುಂಟವೆನು ದೋ
ಷಯುಕ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲವು. ||೯|| ಹೀಗೆ ಅವರವೇಳಿದನೇಲಿ ತುಚ್ಛಗಳಾದಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾತ್ರವೆ

ಗೋಪಾಲಕನಂಬಂಧವಾದ, ಗತಿಂ-ರೀತಿಯನ್ನು, ದರ್ಶಯೇತ-ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಗೋಪಾಲ-ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು ಕುರಿತು, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ವ್ಯಾಜಹಾರ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನುಡಿದನು ||೧೪|| ಸಸಂಕರ್ಷಣಂ-ರಾಮನಿಂದ ಸಹಿತನಾದ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಆಗತಂ-ಬಂದವನನ್ನಾಗಿ, ಪತ್ನೀಭ್ಯಃ-ಋಷಿಪತ್ನಿಯರಿಗೆ, ಜ್ಞಾಪಯತ-ಅರುಹಿಸಿರಿ, ಮಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಸ್ವಿಗ್ಧೋ-ಸ್ವೇ ಹವ್ಯವರಾಗಿ, ಧಿಯಾ-ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಉಷಿತಾಃ-ಇರುತ್ತಿರುವ ಆಹಂಗಳು, ವಃ-ನಮಗೆ, ಕಾಮಂ-ಬೇಕಾದಷ್ಟು, ಅನ್ಯಂ-ಆ ಹಾರವನ್ನು, ದಾಸ್ಯಂತಿ-ಕೂಡುವರು ||೧೫|| (ಶುಕವಾಕ್ಯವು) ಗೋಪಾಲ-ಗೋಪಾಲರು, ಗತ್ವಾ-ಹೋಗಿ, ಪತ್ನೀಕಾಲಾಯಾಂ-ಯಜಮಾನನ ಪತ್ನಿಯು ಇರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಆಸೀನಾಃ-ಕುಳಿತಿರುವ, ದ್ವಿಜ ಸತೀಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಪ್ರಶ್ನಿತಾಸ್ಸಂತಃ-ವಿನಯದಿಂದ ಬಗ್ಗಿದವರಾಗಿ, ಇದಂ-ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವವಾತನ್ನು, ಅಬ್ರವಂಶ್ಚ-ನುಡಿದರು ||೧೬|| ದ್ವಿಜಪತ್ನೀಭ್ಯಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೆಂಡಿರಾದ, ವಃ-ನಮಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ವಚಾಂಸಿ-ಮಾತುಗಳನ್ನು, ನಿಭೋಧತ-ಕೇಳಿರಿ. ಇತಃ-ಇಲ್ಲಿಂದ, ಅವಿದೂರ-ವಿಕೇಷದೂರ ವಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಚರತಾ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಕೃಷ್ಣೇನ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ವಯಂ-ನಾವು, ಪ್ರೀಷಿತಾಃ-ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು ||೧೭|| ನಃ-ಆ ಕೃಷ್ಣನು, ಸರಾವಸಿ-ರಾಮನಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಗೋಪಾಲೈಃ-ಗೋಪಾಲರೊಂದಿಗೆ, ಗಾಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಚಾರಯೇ-ಮೇಯಿಸುವನಾಗಿ, ದೂರಂ-ದೂರದೇಶವನ್ನು ಕುರಿತು, ಆಗತಃ-ಬಂದವನಾದನು. ಬುಭುಕ್ಷಿತಸ್ಯ-ಉಣಲೆಳಸಿದ, ಸಾನುಗ ಸ್ಯ-ಸಂಗಡ ಬಂದವರಿಗೂಡಿದ, ತಸ್ಯ-ಆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಅನ್ಯಂ-ಆ ಹಾರವು, ಪ್ರದೀಯತಾಂ-ಕೊಡಲ್ಪಡಲಿ ||೧೮|| ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಉಪಾಯಾಂತಂ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವವನನ್ನಾಗಿ, ಶೃತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ತತ್ಕಥಾಕ್ಷಿಪ್ತಮನಸಃ-ತಲೆ-ಆ

ವವನ್ನು ಹೊಂದಿಬರಬಾರದು. , ಎಂಬ ಲೋಕವ್ಯಾಪಾರವೆಂ ತೋರಿಸುವವನಾಗಿ ಪುನಶ್ಚ-ಆಗೋಪಾಲಕರಂಕು ರಿತು ನುಡಿದನು ||೧೪|| ಅದಂತೆನೆ ಎಲೈ ಗೋಪಾಲಕರೇ! ನೀವು ಪುನಃ ಯಜ್ಞಕಾಲೆಯನೆಯ್ದಿ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪ ತ್ನಿಯರಂ ಕುರಿತು ಬಲರಾಮನೊಡಗೂಡಿ ಬಂದಿರುವಕ್ಕಪ್ಪಣನು ಅನ್ನವಂಯಾಚಿಸುವ ನೆಂಬರ್ಥವಂತಿಳಿಸುವ ರಾಗಿ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪತ್ನಿಯರು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಯಥೇ ಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಅನ್ನವಂ ಕೊಡುವರು ||೧೫|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಇಂತೆಂಬಕ್ಕಪ್ಪಣವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳಿ ಗೋಪಾಲಕರು ಪು ನರಪಿ ಯಜ್ಞಕಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪತ್ನೀಕಾಲೆಯೊಳು ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪತ್ನಿಯರಂಕಂ ಡು ನಮಸ್ಕಾರಂಗೆಯ್ದು, ವಿನಯಯುಕ್ತರಾಗಿ ಒಂದುವಾಕ್ಯವಂ ನುಡಿದರು ||೧೬|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪತ್ನಿಯರೇ ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ನೀವು ನಮ್ಮ ವಚನವನವಧರಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಂಗೆಯ್ದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇ ವನಿಂದಲೇ ನಾವು ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆವು ||೧೭|| ಬಲಭದ್ರಸಮೇತನಾಗಿ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೊ ಡಗೂಡಿ ಗೋವುಗಳೆಂಮೇಯಿಸುತ್ತ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂ ದಿರುವನು. ಭೋಜನಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಗೋಪಾಲಕರೊಡಗೂಡಿದ ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನಿಗಾಗಿ ಅನ್ನವು ನಿಮ್ಮಿಂ ದಕೊಡಲ್ಪಡಲಿ. ||೧೮|| ಇಂತೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನಂಗೆಯ್ದ ಗೋಪಾಲಕರ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣಪತ್ನಿಯರು

ಕಾಃ | ತತ್ಕಥಾಕ್ಷಿಪ್ತಮನಸೋಬಭೂವುರ್ಜಾತಸಂಭ್ರಮಾಃ |೧೯| ಚತುರ್ವಿಧಂ ಬಹುಗುಣಮನ್ಯ
ಮಾದಾಯಭಾಜನೈಃ | ಅಭಿಸುಸುಗ್ರಿಯಂಸರ್ವಾ ಸ್ಸಮುವ್ರಮಿವನಿವ್ನಾ ಗಾಃ ||೨೦|| ಸಿವಿಧ್ಯಮಾ
ನಾಃಪತಿಭಿಃಪಿತೃಭಿಃ ಸ್ತೃಭಿಸ್ಸುತೈಃ ಭಗವತ್ಕೃತಮಶ್ಲೋಕದೀರ್ಘಶ್ರುತಧ್ರುತಾಶಯಾಃ||೨೧||
ಯಮುನೋರವನೇಶೋಕನವಪಲ್ಲವಮಂಡಿತ | ವಿಚರಂತಂವೃತಂಗೋಪೈರ್ಧದ್ಯಕುಸುಗ್ರಜಂಸ್ತಿ |

ಕೃಷ್ಣನ, ಕಥಾ-ಗುಣವರ್ಣನದಿಂದ, ಆಕ್ಷಿಪ್ತ-ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಮನಸಃ-ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಿತ್ಯಂ-ಸರ್ವಕಾಲ
ದಕ್ಷಿಯೂ, ತದ್ವರ್ತನ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಉತ್ಸುಕಾಃ-ಆದರವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ಆತ್ಮಸಂಭ್ರಮಾಃ-ಆತ್ಮ-
ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಂಭ್ರಮಾಃ-ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವರು, ಬಭೂವುಃ-ಆದರು ||೧೯|| ಸರ್ವಾಃ-ಋಷಿಪತ್ನಿಯರಲ್ಲರೂ, ಬಹುಗು
ಣಂ-ಸುಖೋಷ್ಣ ಸುಗಂಧ ಸುರೂಪಿ ಸುರೂಪಾದಿ ಬಹುಗುಣಗಳುಳ್ಳ, ಚತುರ್ವಿಧಂ-ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯ ಲೇಹ್ಯ ಜೋಷ್ಯಗಳೆಂ
ಬ ನಾಲ್ಕುಬಗೆಗಳುಳ್ಳ, ಅನ್ನಂ-ಉಣತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು, ಭಾಜನೈಃ-ಪಾತ್ರಗಳಿಂದ, ಆದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪ್ರಿ
ಯಂ-ಇಷ್ಟವಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ಸಮದ್ರಂ-ಕಡಲನ್ನು, ನಿವ್ನಗಾಃ-ಕೂಳಿಗೇಂತೆ, ಅಭಿಸುಸುಗ್ರಿ-ಇದಿಗೋಂ
ಡು ಪ್ರೋದರು||೨೦|| ಪತಿಭಿಃ-ಗಂಡಂದಿರಿಂದಲೂ, ಪಿತೃಭಿಃ-ತಂದೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ತೃಭಿಃ-ಅಂಜಂದಿರಿಂದಲೂ, ಅಧವಾ
ಬಡಹುಟ್ಟಿದವರಿಂದಲೂ, ಸುತೈಃ-ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ, ನಿವಿಧ್ಯಮಾನಾಃ-ಹೋಗಬೇಡವೆಂದುತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ, ಉತ್ಸ
ಮಶ್ಲೋಕ-ಸರ್ವೋತ್ತಮನಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಭಗವತಿ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ದೀರ್ಘಶ್ರುತಧ್ರುತಾಶಯಾಃ-ದೀರ್ಘ-
ಬಹುಕಾಲವಾಗಿ, ಶ್ರುತ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದಲೇ, ಧೃತ-ಧುನಲ್ಪಟ್ಟ, ಆಶಯಾಃ-ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರಾದ||೨೧|| ಸ್ತ್ರೀಯಃ
ಹೆಂಗಳು; ಅಶೋಕ .. ಮಂಡಿತ-ಅಶೋಕ ಅನುಗಮ ಮರಗಳ, ನವಪಲ್ಲವ-ಹೊಸಚಿಗುರುಗಳಿಂದ, ಮಂಡಿತ-ಅಲಂಕರಿಸ

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಥಾಶ್ರವಣದಿಂದ ಮೋಹಿತಚಿತ್ತರಾಗಿ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಯಾವಾಗನೋಡುವೆ
ವೇನು ಎಂದು ಅತ್ಯಂತಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ಈಗ ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯೇ ಬಂದಿರುವ ನೆಂಬ
ವೃತ್ತಾಂತವಂಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ತ್ವರೆಯುಳ್ಳವರಾದರು ||೧೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಲೇಹ್ಯ-ನೆಕ್ಕಿಕೊ

ಪ್ರತಕ್ಕದ್ದು, 'ಜೋಷ್ಯ-ಸುರಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ
ದ್ದು' ಖಾದ್ಯ-ಅಗಿಯತಕ್ಕದ್ದು, ಭಕ್ಷ್ಯ-
ತಿನ್ನು ತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬ ಚತುರ್ವಿಧಗಳಾದ ಮ
ತ್ತು ವಾಕಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಶೇಷವಿದುಂಟಾದ ಸ
ಗಂಧ ಸುರೂಪಿಯುಳ್ಳ ದಿವ್ಯಾನ್ನಗಳಂ ಪಾತ್ರೆ
ಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣಪತ್ನಿಯರೊ
ರೂ ನದಿಗಳು ತಡೆಯೊಡೆ ಸಮುದ್ರವನಯು
ವಂತೆ ಪತಿಗಳಿಂದಲೂ ಬಂಧುಗಳಿಂದಲೂ
ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ಆವರ ಮಾತುಗ
ಳಂಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯ ಸಮೀಪ

ಕ್ಯೆಬುರು ||೨೦|| ಮತ್ತು ಪತಿಗಳಿಂದಲೂ ಪಿತೃಗಳಿಂದಲೂ ಭ್ರಾತೃಗಳಿಂದಲೂ ಪುತ್ರರಿಂದಲೂ
ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪತ್ನಿಯರೂ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕ
ಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚರಕಾಲದಿಂದಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವಾದುದರಿಂದ ಶೀಘ್ರದಿಂದಹೊರಟುಬಂದರು. ||೨೦||
ಅಮೋಲಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಪತ್ನಿಯರು - ಅಸುಗಮರದ ಹೊಸಚಿಗುರುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಯಮುನಾ

ಯಃ | ೧೦ | ಶ್ಯಾಮಂಹಿರಣ್ಯಪರಿಧಿನವಮಾಲ್ಯಬರ್ಹಧಾತುಪ್ರವಾಳನಟವೆವಮನುವ್ರತಾಂಸೆ | ವಿ
ನ್ಯಸ್ತಹಸ್ತವಿತರಣಧುನಾನಮಬ್ಜಂಕರ್ಣೋತ್ಪಲಾಲಕಕಪೋಲಮುಖಾಬ್ಜಹಾಸಂ | ೧೧ | ಪ್ರಾಯಃ
ಶುಕ್ರಪ್ರಿಯತಮೋದಯಕರ್ಣಪೂರ್ವಯೋಸ್ತಿಸ್ನಿಮಗ್ನಮನಸ್ತಮಫಾಕ್ಷಿರಂಭೈಃ | ಅತಃಪ್ರವೆ
ಶ್ಯಸುಚಿರಂಪರಿಭೃತಾಪಂಪಾಜ್ಞಾಂಯಧಾಭಿಮತಯೋವಿಜಹುರ್ನರೇಂದ್ರ | ೧೨ | ತಾಸ್ತಥಾತ್ಯಕ್ತ

ಒಬ್ಬ, ಯಮುನೋಪವನೇ-ಯಮುನಾನದಿಯ ಸವಿಾಪವಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ವಿಚರಂತಂ-ತಿರುಗುತಲಿರುವಂತಾ, ಗೋವೈವ್ಯೂತಂ-
ಗೊಲ್ಲರಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದಂತಾ, ಸಾಗ್ರಜಂ-ಅಂಜನಿಂದಕೂಡಿದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದವ್ಯಕುಃ-ಕಂಡರು, || ೧೦ || ಶ್ಯಾಮಂ-
ಸೋಗಸಾದ ಕಪ್ಪುಬಣವುಳ್ಳ, ಹಿರಣ್ಯಪರಿಧಿಂ-ಭಂಗಾರವಂತಿರುವ ಉಡಿಗೆಯುಳ್ಳ, ನವ...ವೇಷಂ-ನವ-ಹೊಸತಾದ, ಮಾಲ್ಯ-
ಪುಷ್ಪದಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಬರ್ಹ-ನವಿಲಗರಿಗಳಿಂದಲೂ, ಧಾತು-ಕಾವಿಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರವಾಳ-ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ
ಲೂ, ನಟವೇಷಂ-ಕುಣಿಯುವವನಅಲಂಕಾರವುಳ್ಳ, ಅನುವ್ರತಾಂಸೆ-ಸಂಗಡಬರುವವನಭುಜದಲ್ಲಿ, ವಿನ್ಯಸ್ತಹಸ್ತಂ-ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಕೈಯುಳ್ಳ, ಇತರಣ-ಬೇರೆಕೈಯಿಂದ, ಅಬ್ಜಂ-ತಾವರೆಯನ್ನು, ಧುನಾನಂ-ಕದಲಾಡಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಕರ್ಣೋ...ಹಾಸಂ-ಕರ್ಣ-
ಕಿವಿಯ ಸಂದಿನಲ್ಲಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಉತ್ಪಲ-ನೈವಲಯೂ. ಅಲಕ-ಬಿಡುಕುರುಳೂ, ಪುರುಚುಕುರುಳೂ, ಕಪೋಲ-ಕೆನ್ನೆಗಳುಳ್ಳ, ಮು
ಖಾಬ್ಜ-ಮೊಗದಾವರೆಯಲ್ಲಿ, ಹಾಸಂ-ನಗೆಯುಳ್ಳವನನ್ನು, ಕಂಡರು || ೧೧ || ನರೇಂದ್ರ-ರಾಯನೇ! ಪ್ರಾಯಃ-ಬಹುತರವಾಗಿ,
ಶುಕ್ರ - ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಪ್ರಿಯತಮ - ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಉದಯ - ಶ್ರವಣತೆಯೆಂಬ, ಕರ್ಣಪೂರ್ವೈ-
ಕಿವಿಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಯೋಸ್ತೀ-ಯಾವಪುರುಷನಲ್ಲಿ, ನಿಮಗ್ನ ಮನಸಃ-ಮುಳುಗಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದರೋ, ತಂ-ಆಪುರುಷನನ್ನು,
ಅಧ-ಆಮೇಲೆ, ಅಕ್ಷಿರಂಭೈಃ-ಕಂಗಳೆಂಬ ತೊತುಗಳಿಂದ, ಅಂತಃ-ತಮ್ಮೊಳಗೆ, ಪ್ರವೇಷ್ಯ-ಹೊಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಸುಚಿರಂ-ಬಹುಕಾ
ಲವು, ಪರಿರಭ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅಭಿಮತಯಃ-ನಾನೆಂಬಮನೋವೃತ್ತಿಗಳು, ಪ್ರಾಜ್ಞಂ-ಸುಮುಪ್ತಿಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು,
ಪರಭ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, (ಅವನಲ್ಲಿಲಮವಾಗಿ, ಯಧಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ತಾಪಂ-ದುಃಖವನ್ನು, ವಿಜಹುಃ-ತೊಪರರು || ೧೨ ||
ತಾಃ-ಆಹಂಗಳನ್ನು ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ತ್ಯಕ್ತನರ್ವಾಕಾಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ: ಸಕಲಾಶಗಳೂಳ್ಳವರಾಗಿ, ಆತ್ಮದಿದ್ಯಾಕ್ಷಯಾ-ಆತ್ಮದ
ಶ್ವನಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, (ತನ್ನನ್ನು ನೋಡದೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ) ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ-ಬಂದಿರುವರನ್ನಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾಯ-ತಿಳಿದು, ಅಖಿಲ
ದೃಕ್-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಲಿರುವ, ದ್ರಷ್ಟಾ-ಸಾಕ್ಷಿಚೈತನ್ಯವಾದಕೃಷ್ಣನು, ಪ್ರಹಸಿತಾನನಸ್ಸು-ಹೆಚ್ಚಾದನಗೆಯುಂ

ನದಿಯ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲರೊಡಗೂಡಿ ಬಲರಾಮಸಮೇತನಾಗಿ ಗೋವುಗಳಂ ಸಂಚಾರ ಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿ
ರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯಂ ಕಂಡರು. || ೧೦ || ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮನಾಗಿ, ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಯಾಗಿ, ವನ
ದಲ್ಲಿರುವ ಕುಸುಮಗಳಿಂ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತುರಾಯಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸಿಂದೂರಾದಿಧಾತುಗ
ಳಿಂದಲೂ ಚಿಗುರುಗಳಿಂದಲೂ ಭೂಷಿತನಾಗಿ, ನಟನಂತೆ ಮನೋಹರವಾದವೇಷವಂಧರಿಸಿ ಮಿತ್ರನಾದ ಗೋ
ಪಾಲಕನ ಭುಜದಮೇಲೆ ಒಂದುಕೈಯನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಂದುಹಸ್ತದಿಂ ಪದ್ಮವಂತಿರುಗಿಸುತ್ತ ಕರ್ಣಂ
ಗಳಲ್ಲಿ ಕುಮುದ ಪುಷ್ಪಂಗಳಂಧರಿಸಿ ಕಪೋಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಮುಂಗುರುಳುಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ
ಮುಖಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಪೋಳೆಯುವ ಮುಗುಳುನಗೆಯುಳ್ಳ ಆಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯಂ ಆಬಾಹ್ಯಾನ್ವೀಯರು
ಕಂಡರು. || ೧೧ || ಎಲೈ! ಆಬಾಹ್ಯಾನ್ವೀಯರು ಬಹಳವಾಗಿ ಶ್ರವಣಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣ
ಮೂರ್ತಿಯ ದಿವ್ಯಚರಿತ್ರ್ಯತೀತಯಗಳೆಂಬ ಕಿವಿಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾದವರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ
ಯಲ್ಲಿ ಲಗ್ನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂ ಆಕೃಷ್ಣನಂ ತಮ್ಮನೇತ್ರರಂಧ್ರಂಗಳಿಂ ತಮ್ಮಹೃದಯಂಗಳೂ
ಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯಿಸಿ, ಅಹಂಕಾರಾದಿವೃತ್ತಿಗಳು ಸುಮುಪ್ತಿಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞನಂಅಲ್ಲಿಗನುಂಗೆಯ್ದು
ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಲಯವನೆಯ್ದುವಹಾಗೆ ಆಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಲಯವನೆಯ್ದಿ ಸುಸಾರತಾಪವಂ ತೊರೆ
ದರು. || ೧೨ || ಅಸುಮಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ತೈಜಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸುಮಸ್ತುಗಳಾದ ಆಕೆಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ತನ್ನ ದರ್ಶನಾರ್ಥ

ಸರ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಾಪ್ರಾಪ್ತೃದಿದ್ಯಾಹ್ವಯಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾಖಲದ್ಯಗ್ಧಾಪ್ರಾಪ್ತಪ್ರಾಪ್ತಸಿತಾನನಃ ||೧೫||
 ಶ್ರೀಭಗವಾಃ | ಸ್ವಾಗತಂವೋಮಹಾಭಾಗಾಽಸ್ಯತಾಂಕರವಾಮಕಿಂ | ಯಸ್ಯೋದಿದ್ಯಾಹ್ವಯಾಭ್ಯತಾ
 ಉಪಪನ್ನಮಿದಂಹಿವಃ ||೧೬|| ನನ್ನದ್ಧಾಮಯಿಕುವಂತಿಕುಲಾಸ್ಪೃರ್ಧ ದರ್ಶನಃ | ಅಹೈತು
 ಕ್ಯವ್ಯವಹಿತಾಂಭಕ್ತಿಮಾತ್ಮಪ್ರಿಯಯಥಾ ||೧೭|| ಪಾಣಬುದ್ಧಿಮನಸ್ಸಾಸ್ಪೃತ್ಯದಾರಪತ್ಯಧನಾ
 ದಯಃ | ಯತ್ಸಂಪರ್ಕಾತ್ಪ್ರಿಯಾಽಸಂಸ್ತತಃಕೋನ್ಯಪರಃಪ್ರಿಯಃ ||೧೮|| ತದ್ವ್ಯಾತದವಯಜನಂ
 ಪತಯೋವೋದ್ಯಜಾತಯಃ | ಸ್ವಸತ್ತಂಪಾರಯಿವ್ಯಂತಿಯುಷ್ಮಾಭಿಗೃಹಮಧಿನಃ ||೧೯|| ವಿಪ್ರಪ

ಟಾದಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪಾತ್ರ-ತೇಳಿದನು ||೧೫|| [ಭಗವದ್ವಚನವು.] ಮಹಾಭಾಗಾಃ-ಹೆಚ್ಚಾದಪುಣ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಲಿ, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಸ್ವಾಗತಂ-ಸುಖವಾಗಿಬರುವಿಕೆಯೇ? (ಹೇಮವಾಗಿಬಂದಿರಾ) ಅಸ್ಯತಾಂ-ಕುಳ್ಳಿರಲ್ಪದಲಿ, ಕಿಂಕರವಾಮ-ಯಾವಳುಪಚಾರವೆಂದುಮಾಡುವೆವು, ನಃ-ನಮನ್ನು, ದಿದ್ಯಾಹ್ವಯಾ-ನೋಡಲಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಅಭ್ಯತಾಇತಿಯತೇ-ಎದುರಿಗಬಂದಿರಿಯೆಂಬುವುಪಯಾವುದೋ, ತದಿದಂಹಿ-ಅಯಿದಲ್ಲವೆ, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಉಪಪನ್ನಂ-ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು||೧೬|| ಕುಲಾಃ-ವಿವೇಕಿಗಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸ್ವಾತ್ಮದರ್ಶನಃ-ತಮ್ಮಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ತಿಳಿಯತಲಿರುವರು, ಅತ್ಮಪ್ರಿಯ-ಅತ್ಮನಾಗಿಯೂ ಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಮಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಅಹೈತು-ಕೃತ್ಯವ್ಯವಹಿತಾಂ-ಅಹೈತುಕೀ-ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಮಿತ್ತವಿಲ್ಲದಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅವ್ಯವಹಿತಾಂ-ನಿರಂತರವಾದ, ಭಕ್ತಿಂ-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು, ಅದ್ಧಾ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಯಥಾ-ವಿಟವಾಗಿ, ಕುರ್ವಂತಿನನು-ಮಾಡುವರಲ್ಲವೇ ||೧೭|| ಪಾಣ-ಆದಯಃ-ಪಾಣ-ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವವಾಯು, ಬುದ್ಧಿ-ಜ್ಞಾನ, ಮನಃ-ಅಂತಃಕರಣ, ಸ್ವಾತ್ಮ-ತನ್ನದೇಹ, ದಾರ-ಹೆಂಡತಿ-ಅಪತ್ಯ-ಮಕ್ಕಳು, ಧನ-ದ್ರವ್ಯ. ಆದಯಃ-ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ಯತ್ಸಂಪರ್ಕಾತ್-ಯಾವವಸ್ತುವಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ, ಪ್ರಿಯಾಃ-ಇಷ್ಟವಾದವುಗಳು, ಅರ್ಸ-ಆದವೋ, ತತಃ-ಆ ವಸ್ತುಪಿಗಿಂತಲೂ, ಅಪರಃ-ಇತರವಾದ, ಪ್ರಿಯಃ-ಇಷ್ಟವಾದ ಪದಾರ್ಥವು, ಕೊನು-ಯಾವುದುಂಟು? (ನಾನೇ ಪ್ರಿಯನಾದ್ದರಿಂದ ನೀವುನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲ್ಪಡದಿದ್ದು ಯುಕ್ತವೆ) ||೧೮|| ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ವಃ-ನಿಮ್ಮ, ಪತಯಃ-ಗಂಡಂದಿರು, ದ್ವಿಜಾತಯಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ್ದರಿಂದ, ಯುಷ್ಮಾಭಿ-ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ, ಗೃಹಮಧಿನಸ್ತಂತಃ-ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸ್ವಸತ್ತಂ-ತಮ್ಮಯಾಗವನ್ನು, ಪಾರಯಿವ್ಯಂತಿ-ಕಡೆಗಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೋ, ತತಃ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ದೇವಯಜನಂ-ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜಾರೂಪವಾದ ಯಜ್ಞಕರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು, ಯಾತ-ಹೋಗಿರಿ ||೧೯|| (ವಿಪ್ರಪತ್ತಿಯರವಚನವು) ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕೃಷ್ಣ

ವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಆಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣವೃತ್ತಿಯಂ ಸರ್ವಬುದ್ಧಿಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣದೇವನುತೆಳೆದು ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಡಗೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ನುಡಿದನು . ||೧೫|| ಅದಂತೆನೆ-ಎಲೋ, ಮಹಾಭಾಗ್ಯವತಿ ಯಾರಾದ ವಿಪ್ರಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ? ನಿಮಗೆ ಸುಖಾಗಮನವುಂಟಾಮಿತೇ? ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆಬರುವುದಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದಅನೇಕವಿಘ್ನಗಳಂ ನಿರಾಕರಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿಬಂದುದು ಬಹುಚನ್ನಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳಿ. ನಿಮಗೆ ನಾವೇನುಸಕಾರವಂ ಮಾಡುವೆವು? ||೧೬|| ನೀವುರಾದ ವಿವೇಕಿಗಳು ತಮ್ಮಯಿಷ್ಟವನ್ನೇ ಆಲೋಚಿಸುವರಾದ್ದರಿಂದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದಿಂದತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವನನ್ನಲ್ಲಿ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಲಾಕಿಕ, ನಿಮಿತ್ತವಂಬಯಸದೆ ಉಂಟಾದ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಂ ಮಾಡುವರು. ||೧೭|| ಪಾಣಗಳು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು! ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತ, ಅಹಂಕಾರ, ಮೊದಲಾದವು; ಪತ್ನಿ, ಪುತ್ರ, ದ್ರವ್ಯ, ದಿಗಳು! ಸಹ ಈಗವಸ್ತುವೂ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಯಾವನನ್ನಿಂದ ಅಧಿಷ್ಠಿತವಾದುದಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರೀತಿವಿವಯವಾಗಿರುವವೋ-ಅಂತಾ ಆತ್ಮನಾದ ನನ್ನಂಹೊರತು ಮತ್ತೆಯಾವವನು ಪ್ರೀತಿವಿವಯವಾದವನು? ||೧೮|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪತ್ತಿಯರೇ! ನೀವುಕೃತಾರ್ಥರಾದವರು, ಯಜ್ಞಕಾಲೆಯಂಕುರಿತು ಹೋಗುವರಾಗಿರಿ, ನಿವ್ಯಾಪತಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮತಮ್ಮಯಜ್ಞಗಳಂ ಪೂರ್ತಿಗೆಯ್ಯತಲಿರುವುದರಿಂದ ಆಕರ್ಮಗಳು ಸಾಂಗವಾಗುವಬಗ್ಗೆಹೋಗಿರಿ; ಅವರುನಿಮ್ಮಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿರುವರು. ||೧೯|| [ಎಂಬ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ, ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸ್ತ್ರೀಯರು ನುಡಿದ

ತ್ಸ್ಯೇ! ಮೈವಂವಿಭೋರ್ವತಿಭರ್ವಾಗದಿತುಂನ್ಯಕಂಸಂಸತ್ಯಂಕುರುಪ್ವನಿಗಮಂತವಪಾದಮೂಲಂ |
ಪ್ರಾಪ್ತವಯಂತುಲಸಿದಾಮಪದಾವಸ್ಥಾಪ್ತಂಕೈರ್ವಿವೋಧಮತಿಲಂಘ್ಯಸಮಸ್ತಬಂಧೂಃ ||೨೦||
ಗೃಹ್ಯಂತಿನೂಸಪತಯಾಪಿತರಸ್ಸುತಮಾನಭ್ರಾತೃಬಂಧುಸುಹೃದಃಕುತವಿವಚಾನ್ಯೇ | ತಸ್ಯಾಽಬ
ವತ್ಪ್ರಸದಯೋಽಪತಿತಾತ್ಮನಾಂನೊನಾನ್ಯಾಭವದ್ಗತಿರರಿದಮತ್ಪ್ರಭಂ ||೨೧||ಶ್ರೀಭಗವಾಃ | ಪತ
ಯೋನಹ್ಯಸೂಯೇರಪಿತ್ಯಭ್ರಾತೃಸುತಾದಯಃ | ಲೋಕಾಶ್ವೋಮಯಾಪತಾದವಾಅಪ್ಯನುಮನ್ಯ
ತೇ||೨೨|| ನಮ್ರತಯೇನುರಾಗಾಯಹ್ಯಂಗಸಂಗೋನ್ಮಣಾಮಿವ | ತನ್ಮನೋಮಯಿಯುಂಜಾನಾಅಚಿ

ನೇ! ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ವವಂ-ಹೀಗೆ, ನ್ಯಕಂಸಂ-ಕನಿವಾದ ಮಾತನ್ನು, ಗದಿತುಂ-ಜೇಳುವುದಕ್ಕೆ, ಮಾರ್ವತಿ-ತಕ್ಕವನಾಗು
ವುದಿಲ್ಲವು. ನಿಗಮಂ-ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು, ಅಧವಾ ವೇದವನ್ನು, ಸತ್ಯಂ-ವಿಜವನ್ನಾಗಿ, ಕುರುಪ್ವ-ಮಾಡು, ವಯಂ-ನಾವು,
ಪದ-ನಿನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದ, ಅವಸ್ಥಾಪ್ತಂ-ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ, ತುಲಸಿದಾಮ-ತುಲಸಿಯ ಹಾರವನ್ನು, ಕಶ್ಯೇ-ನಮ್ಮ
ಲೆಕ್ಕಾದಲುಗಳಿಂದ, ನಿವೋಧಂ-ಜನಾಳಿ ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ (ವಾಸಿಯರಾಗಲೋಕಿಗೆ) ಸಮಸ್ತಬಂಧೂಃ-ಸಂಬಂಧರನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನೂ.
ಅತಿಲಂಘ್ಯ-ವಿವಾರಿ, ತವ-ನಿನ್ನ, ವಾದಮೂಲಂ-ಅಡಿಕಳ ಕೆಳಭಾಗವಂ ಕುರಿತು, ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ-ಬಂದವ ರಾಗಿರುವೆವು ||೨೦|| ಪ
ತಯಃ-ಗಂಡಂದಿರು, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ನಗೃಹ್ಯಂತಿ-ಅಂಗೀ ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಪಿತರಿ-ತಂದೆಯರು, ಸುತಾವ-ಮಕ್ಕಳಾದರು,
ನ-ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭ್ರಾತೃಬಂಧುಸುಹೃದಃ-ಸೋದರರು ಸೆಂಟರು ಮಿತ್ರರುಕೂಡ, ನ-ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅನ್ಯ
ಚ-ಇತರರಾದರೋ, ಕುತವಪ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸುವರು, ನ-ಇಲ್ಲವೇ ತಸ್ಯಾತ್-ತಡೆಯುವಿವಿ ಮನೆಯಂ
ಬಿಟ್ಟುಬಂದು ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿಯರೆಂಬ ಕಂಕಯಿಂದ ತೊರೆಯಲ್ಪಡುವೆ ವಾದ್ದರಿಂದ, ಭವತ್ಪ್ರಪದಯೋಃ-ಭವತೆ-ನಿನ್ನ, ಪ್ರಪ
ದಯೋಃ-ಕಾಲುಗಳತುದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪತಿತಾತ್ಮನಾಂ-ಬಿದ್ದಿರುವ ದೇಹಗಳುಳ್ಳ, ನಃ-ನಮ್ಮಗೆ, ಅನ್ಯಾಗತೀಃ-ಇತರವಾದದಾರಿಯು,
ನಭವತೆ-ಉಂಟಾಗಾರದು, ಹೇರಿಂದಮ-ಎಲೈ, ಕತುನಾಶಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ತತಃ-ಅನಿನ್ನದಾಸ್ಯವನ್ನೇ, ವಿಧೇ-ನಮಗೆ
ವಿಧಿಸು ||೨೧|| [ಭಗವದ್ವಚನವು] ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಉಪೇತಾಃ-ಕೂಡಿದವರಾದ, (ಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ) ಪತಯಃ-ಗಂಡಂ
ದಿರೂ, ಪಿತ್ಯಭ್ರಾತೃ ಸುತಾದಯಃ-ತಂದೆಅಂಣತಮ್ಮಂ-ರೂಮಕ್ಕಳುಮುಂತಾದವರೂ, ಲೋಕಾಶ್ವ-ಜನರೂ, ಹಿ-ಯಾವಕಾರಣ
ದಿಂದ, ನಾಸೂಯೇರಪಿ-ದೋಷಬುದ್ಧಿಯಿಂದನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆಕಾರಣದಿಂದ, ದೇವಾಅಪ-ದೇವತೆಗಳೂಕೂಡ, ಅನು
ಮನ್ಯತೇ-ಬಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವರು ||೨೨|| ಅಂಗಸಂಗಃ-ದೇಹಸಂಬಂಧವು, ನ್ಯಣಾಮಿವ-ಮನುಷ್ಯರಿಗೆಜೇಗೋಹಾಗೆ, ಮ್ರತಯೇ-

ರವಂತೇನೇ-ಎಲೈ, ವಿಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನೇ! ನೀನುಕುರಿತೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮಂಕುರಿತು ಯಜ್ಞಾಕಾಲೆಗೆ
ಹೋಗಿರುವೆ ಕಲೋರವಾಕ್ಯಮೆ ನುಡಿಯುವೆಡ; “ವನ್ನಭಕ್ತರು ದುರ್ಗತಿಯನೆಯ್ಯುವುದಿಲ್ಲವು- ನನ್ನಂ
ನೇರಿದವರಾವುನಶ್ಚ ಸಾಂಸಾರಕದುಃಖವನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲವು” ಎಂಬ ನಿನ್ನಪ್ರತಿಜ್ಞಾವಾಕ್ಯಂಗಳಂ ಅಸತ್ಯ
ಗಳನ್ನಾಗಿಮಾಡಬೇಡ ಪತಿಪುತ್ರಾಃ ಸಮಸ್ತ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಬಂದಿರುವವು. ನಿನ್ನಪಾದಪದ್ಮಂ
ಗಳಿಂದ ಅನಾದರದಿಂ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ತುಲಸೀಮಾಲೆಯಂ ಬಹುಮಾನದಿಂ ಕಿರಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿಧರಿಸಿ ನಾವುನಿನ್ನ
ಸೇವಕಿಯರಾಗಿರಲೋಸುಗ ನಿನ್ನಪಾದಮೂಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವೆವು. ||೨೦|| ಎಲೈ, ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದ್ಯರಿಷದ್ವ
ರ್ಗಮ ಪರಿಹರಿಸುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನೇ! ನಮ್ಮಪತಿಗಳು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಪುತ್ರಪ್ರಾತ್ಯಗಳು ಬಂಧು
ಗಳು ಸಖಿಯರುಸಹ ನಮ್ಮಂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಾರರು. ಮಿಕ್ಕವರೆತು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವರು? ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನಚರ
ಣಾರವಿಂದಗಳ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ನಮಸ್ಕಾರಂ ಗೆಯ್ಯತ ಬಿದ್ದಿರುವ ದೇಹಗಳುಳ್ಳನಮಗೆ ಕನಿನ್ನ ಚರ
ಣಾರವಿಂದವೇ ಹೊರತು ಇತರವಾದ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಗತಿಯೂಕೂಡ ಅವಶ್ಯಕವಲ್ಲವು. ನಿನ್ನ ದಾಸ್ಯವನ್ನೇ ನಮಗೆ
ಅರ್ಪಿಸು. ||೨೧|| (ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾನನು ಗೆಯ್ಯತಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪತ್ನಿಯರ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೇ) ಎಲೈ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪತ್ನಿಯರೇ! ಅಂತಃಕರಣ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ನನ್ನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭದ
ಸಿಮ್ಮಪತಿಗಳು ಪಿತೃಭ್ರಾತೃಮಾತ್ಯ ಪುತ್ರೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಬಂಧುಗಳೂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೋಷದೃಷ್ಟಿಯಂ
ಮಾಡಿ ಅಸುಯೆ ಪಡುವದಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳೂಕೂಡ ನಿಮ್ಮ ಶೀಲಗಳನ್ನೋಡಿ ಸಮ್ಮತಿಯಂ ಪಡೆಯುವರು. ||೨೨||

ರಾನಾತ್ಮಮವಾಪ್ಸ್ಯಥ ||೩೩|| ಶ್ರವಣಾದ್ಧರ್ಮನಾದ್ಧ್ಯಾನಾನ್ಮಯಿಭಾವೋನುಕೀರ್ತನಾತ್ | ನತಥಾ
ಸನ್ನಿ ಕರ್ಷೇಣಪ್ರತಿಯಾತತೋಗೃಹಾತ್ ||೩೪|| ಶ್ರೀಕುಕೇ | ಇತ್ಯುಕ್ತಾದ್ವಿಜಪತ್ಯೈಸ್ತಾಯಜ್ಞಾ
ವಾಟಂಪುನರ್ಗತಾಃ | ತೇಜಾನಸೂಯವಸ್ತಾಭಿಸ್ತಿಸ್ತೀಭಿಸ್ತತ್ರಮವಾರಯತ್ ||೩೫|| ತತ್ರೈಕಾ
ವಿದುತಾಭಿರ್ತಾಭಗವಂತಂಯಥಾಶ್ರುತಮ್ | ಹೃದೋಪಗೂಹ್ಯವಿಜಹೌದಹಂಕರ್ಮಾನುಬಂಧನಮ್ |
ಭಗವಾನಪಿಗೋವಿಂದಸ್ತೈವಾನ್ಮನೋಪಕಾತ್ | ಚತುರ್ವಿಧನಾಶಯಿತ್ವಾಸ್ವಯಂಚಬುಭುಜೇಪ್ರಭುಃ ||
ಎವಂಲೀಲಾನರವಪುರ್ನ್ಯಲೋಕಮನುಕೀಲಯತ್ | ರಮೆಗೋಗೋಪಗೋಪೀನಾರಮರ್ಯರೂಪವಾ

ಸ್ವೇಹಕ್ಕೂ, ಅನುರಾಗಾಯ-ಅಕ್ಕರೆಗೂ, ನಹಿ- ಆಗುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ; ತತ್-ಆದ್ದರಿಂದ, ಮನಃ-ಕೃದಯವನ್ನು, ಮಯಿ-ನ
ನ್ನಲ್ಲಿ, ಯುಂಜಾನಾಸ್ವತ್ಯಃ-ಕೂಡಿಸಿದವರಾಗಿ, ಅಚಿರಾತ್-ಬೇಗನೆ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಅವಾಪ್ಸ್ಯಥ-ಹೊಂದುವಿರಿ ||೩೩||
ಶ್ರವಣಾತ್-ಕೇಳುವುದರಿಂದಲೂ, ದರ್ಶನಾತ್-ನೋಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಧ್ಯಾನಾತ್-ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಅನುಕೀರ್ತ
ನಾತ್-ಅನುಸರಿಸಿಹಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಮಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಭಾವಃ-ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಹೇಗುಂಟಾಗುವುದೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ,
ಸನ್ನಿ ಕರ್ಷೇಣ-ಅಂಗಸಂಗದಿಂದ, ನ-ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ತತಃ-ಆದ್ದರಿಂದ, ಗೃಹಾತ್-ಮನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಯಾತ-
ಹೋಗಿರಿ ||೩೪|| (ಕುಕವಚನವು) ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಉಕ್ತಾಃ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ತಾದ್ವಿಜಪತ್ಯೈಃ-ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣರಹೆಂಡಿರು, ಪುನಃ-
ಮರಳಿಯೂ, ಯಜ್ಞವಾಟ್ಸಂ-ಯಜ್ಞಕಾಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಗತಾಃ-ಬಂದವರಾದರು. ತೇಜ-ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಕೂಡ, ಅನ
ಸೂಯವಃ-ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, (ದೋಷಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿ,) ತಾಫಿಸ್ತೀಭಿಃ-ಆಹಂಗಳನೊಂದಿಗೆ, ಸತ್ರಂ-ಸತ್ರ
ಯಾಗವನ್ನು, ಅವಾರಯತ್-ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದರು ||೩೫|| ತತ್ರ-ಆಹಂಗಳಲ್ಲಿ, ಏಕಾ-ಒಬ್ಬಳು, ಭರ್ತಾ-ಗಂಡನಿಂದ, ವಿಧೃತಾ
ಸತೀ-ಅಡ್ಡಲಿನಲ್ಲಿವಳಾಗಿ,ಯಥಾಶ್ರುತಂ-ಹೇಗೆಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದ ನೋಹಾಗೆಯೇಯಿರುವ,ಭಗವಂತಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು,ಹೃದಾ-
ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ಉಪಗೂಹ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಕರ್ಮಾನುಬಂಧನಂ-ಪುಣ್ಯಪಾಪಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ,ದೇಹಂ-ಕರೀರವನ್ನು, ವಿಜಹೌ-
ತೊರೆದುಕೊಂಡಳು ||೩೬|| ಭಗವಾತ್-ಪ್ರಯತ್ನವುಳ್ಳ, ಪ್ರಭುಃ-ಸಮರ್ಥನಾದ, ಗೋವಿಂದೋಪಿ-ಕೃಷ್ಣನೂಕೂಡ, ಚತು
ರ್ವಿಧೇನ-ನಾಲ್ಕುಬಗೆಯಾದ, ತೇನೈವಾನ್ಮೇನ-ಆಯಸ್ಸದಿಂದಲೇ, ಗೋಪಕಾತ್-ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು, ಆಶಯಿತ್ವಾ-ಉಣಿಸಿ,
ಸ್ವಯಂಚ-ತಾನೂಕೂಡ, ಬುಭುಜೇ-ಉಂಡನು||೩೭||ಎಹಂ-ಹೀಗೆ, ಲೀಲಾನರವಪುಃ-ಕ್ರೀಡಾಮನುಜಮೂರ್ತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯರೇ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ನನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೂ ನನ್ನ ಕರೀರ ಸಂಬಂಧವೂ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ
ವೃದ್ಧಿಗೋಸುಗ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಗುಲಿದ್ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿವೃದ್ಧಿಗೆಕಾ
ರಣವು. ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವರಾಗಿ ಉತ್ತಮಗತಿಯುಂ ಪಡೆದವರಾ
ಗುವಿರಿ. ||೩೩|| ‡ |ನನ್ನ ಕಥಾಶ್ರವಣ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶನ ಭಾವಿತಮೂರ್ತಿಧ್ಯಾನ ಅನುವರ್ತನ ಇವುಗಳಿಂದ
ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಾವವುಂಟಾದಹಾಗೆ ಸುವಾಪಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ (ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರ
ಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ.) ಮನೆಗೆಹೋಗಿರಿ % ||೩೪|| ಇಂತೆಂಬ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ- ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣಪತ್ನಿಯರು
ಮರಳಿ ಯಜ್ಞಕಾಲಿಗೆಯ್ದಿದರು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ದೋಷದೃಷ್ಟಿಯಂಬಿಟ್ಟು
ಅಸೂ ಯಾರಹಿತರಾಗಿ ಆ ಪತ್ನಿಯರಿದೊಡಗೂಡಿ ಯಜ್ಞ ಪೂರ್ತಿಯಂಗೈಯ್ದರು ||೩೫|| ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು
ವಿಪ್ರಪತ್ನಿಯು ಪತಿಯಿಂದ ಗರ್ಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ, ಪೂರ್ವದೊಳು ಭಗವಂತನಸ್ವರೂಪವಂ ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಶ್ರವಣಗೆಯ್ದಿದ್ದಳೋ ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವರೂಪವಂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡವಳಾಗಿ, ಕರ್ಮ
ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಆಗಂಡನಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗತಕ್ಕ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇತ್ಯಾಗಂ ಗೆಯ್ದಳು.
[ಚೈತನ್ಯಮಾತ್ರದಿಂದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಂಪಡೆದು ಮುಕ್ತಳಾದಳು.] ||೩೬|| ಭಗವಂತನಾದ ಗೋವಿಂ
ದನುಕೂಡ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯ ಲೇಹ್ಯ ಚೋಹ್ಯ ಭೇದದಿಂ ನಾಲ್ಕುಪ್ರಕಾರವಾದ ಆ ದಿವ್ಯಾನ್ನವಂ ಗೋಪಾಲ
ಕನನ್ನೂ ಭಲಭದ್ರನನ್ನೂ ಉಂಜುವಂತೆಮಾಡಿ ತಾನೂ ಭೋಜನಂಗೆಯ್ದನು ||೩೭|| ಹೀಗೆ ಮಾಯೆಯಿಂದ

ಕೃತೈಃ |೨೮| ಅಥಾನುಸ್ಮತ್ಯವಿಪ್ರಾಸ್ತಹ್ಯಸ್ತತರ್ಯಕೃತಾಗಸಃ | ಯದ್ವಿಶ್ವೈಶ್ವರಯೋರಾಞ್ಚ
ಚ್ಚಾಮಹಾನ್ಯನ್ಯವಿಡಂಬಯೋಃ|೨೯| ದೃಷ್ಟ್ವಾಪ್ತಿಸ್ತ್ರಿಣಾಂಭಗವತಿಕೃಷ್ಣೇಭಕ್ತಿಮಲೌಕಿಕೀವಾ|
ಅತ್ರಾನಂಚತಯಾಹಿನಮನುತಪ್ತಾವ್ಯಗರ್ಹಯಾ |೩೦| ಧಿಗ್ವನ್ಮನಸ್ತ್ವಿದ್ಯದ್ವಾಂಧಿಗ್ಯತಂ
ಧಿಗ್ಬಹುಜ್ಞತಾಮ್ | ಧಿಕ್ಕುಲಂಧಿಕ್ಕುಯಾದಾಹ್ಯಂವಿಮುಖಾಯತ್ಯಧೋಕ್ಷಜೇ |೩೧| ನೂನಂ
ಭಗವತೋಮಾಯಾಯೋಗಿನಾಮಪಿಮೋಹಿನೀ | ಯದ್ವಯಂಗುರವೊನ್ಮಾಣಾಂಸ್ವಾರ್ಥಮುಹ್ಯಾ

ನೈಲೋಕಂ-ಮನುಷ್ಯಲೋಕವನ್ನು, ಅನುಶೀಲಯಾ- ಅನುಸರಿಸಿದೆಯೆಂಬನಾಗಿ, ರೂಪವಾಕ್ಯತೈಃ-ರೂಪದಿಂದಲೂವಾಕ್ಯ
ನಿಂದಲೂಕೆಲಸಗಳಿಂದಲೂ, ಗೋಗೋಪಗೋಪೀನಾಂ-ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ಗೋಲರನ್ನೂ ಗೋಲತಿಯರನ್ನೂ, ರಮರ್ಯನ್-
ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವವನಾಗತೆ, ರೇಮೇ-ಕ್ರಿಡಿಪಿದನು ||೨೮|| ಅಥ-ಅನಂತರದಲ್ಲಿ, ತೇವಿಪ್ರಾ-ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಅನು
ಸ್ಮತ್ಯ-ಕೂಡಲೆ ನೆನಪುಗೊಂಡು, ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ನೈವಿಡಂಬಯೋಃ-ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ನಟನೆಯುಳ್ಳ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವ
ರಯೋಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೊಡೆಯರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ, ಯಾತ್ನಾಂ-ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು, ಅಹನ್ಯ- ಸಫಲವಾಗದಂತೆ ಕಡಿಸಿದ
ವೋ, ತತೇ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಕೃತಾಗಸೋಹಿ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟುಅಪರಾಧವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವವಲ್ಲವೆ. ಎಂದು. ಅನ್ಯತರ್ಯ ಅನು
ತಪಗೊಂಡರೂ||೨೯||ಸ್ತ್ರಿಣಾಂ-ಹೆಂಗಳಿಗೆ, ಭಗವತಿಕೃಷ್ಣೇ-ಭಗವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿವುಂಟಾದ, ಅಲೌಕಿಕೀಂ-ಲೋ
ಕಸಾಧಾರಣವಲ್ಲದ, ಭಕ್ತಿಂ-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾಪ್ತಿಸ್ತೋಡಿ, ತಯಾ-ಆಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಹೀನಂ-ರಹಿತನಾದ, ಅತ್ರಾನಂಚ-
ತಮ್ಮನ್ನೂ, ದೃಷ್ಟ್ವಾಪ್ತಿಸ್ತೋಡಿಕೊಂಡು, ಅನುತಪ್ತಾಸ್ತಂತೇ-ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವುಂಟಾದವರಾಗಿ, ವ್ಯಗರ್ಹಯಾ-ವಿಶೇಷ
ವಾಗಿನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡರೂ||೩೦||ಯೇ-ಯಾವನಾವು, ಅಧೋಕ್ಷಜೇ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ವಿಮುಖಾಃ-ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವರಾದವೋ
ತೇಷಾಂಸಃ-ಆನಮ್ಮ, ಜನ್ಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣದೇಹವನ್ನು, ಧಿಕ್-ನಿಂದಿಸು, ತ್ರಿವೈದ್ಯದ್ವಾಂ-ವೇದವಿದ್ಯೆಯನ್ನು, ಧಿಕ್-ನಿಂದಿಸು
ವ್ರತಂ-ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು, ಧೀಕ್-ನಿಂದಿಸು, ಬಹುಜ್ಞತಾಂ-ಬಹುತತ್ವಗಳಂತಿಳಿದವರಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನು, ಧಿಕ್-ನಿಂದಿಸಬೇಕು,
ಕುಲಂ-ಅನೂಚಾನಸಂತತಿಯನ್ನು, ಅಥವಾವರ್ಣವನ್ನು, ಧಿಕ್-ನಿಂದಿಸಬೇಕು, ಕ್ರಿಯಾದಾಹ್ಯಂ-ಕರ್ಮಕ್ರಮತೆಯನ್ನು,
ಅಥವಾಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಧಿಕ್-ನಿಂದಿಸಬೇಕು||೩೧|| ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ದ್ವಿಜಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ್ದರಿಂದ,
ನ್ಮಾಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಗುರವೋಪಿ-ಅಜ್ಞಾನಪರಿಹಾರಕರಾದ ಗುರುಗಳಾಗಿಯೂಕೂಡ, ವಯಂ-ನಾವು, ಸ್ವಾರ್ಥೇ-

ದ ಶೀಲಾವಾನುವವಿಗ್ರಹನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪುರುಷನಟನೆಯಂ ಅನುಕರಿಸುವನಾಗಿ ದಿವ್ಯಸೌಂಡರ್ಯ
ದಿಂದಲೂ ಮೃದುನಾದ ವಚನಗಳಿಂದಲೂ ಚರಿತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಗೋಪಾಲಕರನ್ನೂ ಗೋ
ಪಸ್ತ್ರಿಯರನ್ನೂ ರಮಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲೋಗು ತಾನೂರಮಿಸಿದನು |೨೮| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣರು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ನಟನೆಯೆಂಬ ಜಗದೀಶ್ವರರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಅನ್ನಯಾಚನೆಯಂ ಆದರಿಸಲು
ಪೇಕ್ಷಿಸಿದವರಾದುದರಿಂದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತಾಪಪಡುವರಾದ
ರು |೨೯| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಪತ್ನಿಯಿರಿಗಿರುವ ಲೋಕಾ
ತೀತವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೋಡಿ ಅಂತಾ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ತಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರಾಗಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಪಶ್ಚಾ
ತ್ತಾಪವೆನೆಯ್ದಿದರು ||೩೦|| ಅದೆಂತೆನೆ ನಾವು ಯಾವಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ವಿಮುಖರಾದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ
ಜನ್ಮವನ್ನೂ, ಕೌಕ್ಷ ಸಾವಿತ್ರದೈಹ್ಯವೆಂಬ ಮೂರುಬಗೆಯಾದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿವ್ರತವನ್ನೂ
ಬಹುವಿವಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಧರ್ಮಜ್ಞತ್ವವನ್ನೂ ಅಥವಾ ಕಾಸ್ತ್ರಜ್ಞತೆಯನ್ನೂ, ಕುಲವನ್ನೂ, ಕ
ರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ಕರ್ಮಾಚರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ, ನಿಂದಿಸಬೇಕು (ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ವಿಮುಖರಾದವರಿಗೆ ಇದೆ
ಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು) ||೩೧|| ಭಗವಂತನಮಾಯೆಯು ಮಹಾ ಯೋಗಿಗಳಿಗೂಕೂಡ ಮೋಹಕವಾದುದು
ದೇ ದಿಟವು. ಕಾರಣವೇನಂದರೆ ನಾವು ಸರ್ವವರ್ಣಗಳಿಗೂ ಗುರುಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರಾಗಿದ್ದರೂ,

ಮಹದ್ವಿಜಾಃ ||೪೬|| ಅಹೋಪಶ್ಯತನಾರೀಣಾಮಪಿ ಕೃಷ್ಣಜಗದ್ಗುರೌ | ದುರಂತಭಾವಂಯೋವಿಧ್ಯೈ
 ನೃತ್ಯತ್ಯುಪಾಶಾಂಗೈಹಾಭಿಧಾತು ||೪೭|| ನಾಸಾಂದ್ರಿಜಾತಿಸಂಸ್ಕಾರೋನವಿಸಾಂಸೋಗುರಾವಪಿ | ನತ
 ಪೂನಾತ್ಮವಿರಾಮಾಂಸಾನಕೌಚಂಚಕ್ರಿಯಾಕೃತ್ಯುಭಾಃ ||೪೮|| ತಥಾಪಿಹೃತ್ಪ್ರಮೇಷಾಕೃಷ್ಣ
 ಯೋಗೀಶ್ವರೇಶ್ವರೇ | ಭಕ್ತಿದ್ಯುಷಾನ್ಮಾಂಸಾಂಸಂಸ್ಕಾರಾದಿಮತಾಮಪಿ ||೪೯|| ನನುಸಾರ್ಥವಿ
 ಮೂಢಾನಾಂಪ್ರಮತ್ತಾನಾಂಗೃಹೇಹಯಾ | ಅಹೋನಸ್ಮಾನ್ಮರಯಾಮಾಸಗೋಷವಾಕ್ಯೈಸ್ಸತಾಂಗ
 ತಿಃ||೫೦|| ಅನ್ಯಥಾಪೂರ್ಣಕಾಮಸ್ಯಕೈವಲ್ಯಾದ್ಯಾಶಿಷ್ಯಾಂಪತೇ | ಈಶಿತವೈಶಿಕಿಮಸ್ತಾಭಿರೇಶಸ್ಯತೇ

ನಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಜನದಲ್ಲಿಯೇ, ಮುಖ್ಯಮಹೇ-ಮೋಹಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವೋ, ತತ್-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ಭಗವತಃ-ಭಗವಂತನ, ಮಾಯಾ-
 ಮೋಹಕಕೃತ್ತಿಯು, ಯೋಗಿನಾಮಪಿ-ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಿಗೇಕೂಡ, ಮೋಹಿನೀ-ಅಜ್ಞಾನಾವರಣವಂಗೆಯ್ದು ತಲೆಬಿಟ್ಟವು, ಸೂನಂ-
 ನಿಶ್ಚಯವು ||೪೬|| ಯೋ-ಯಾವುದು, ಗೃಹಾದಿವಾ-ಮನೆಯೊಳಗಿನವು, ಮೃತ್ಯುಪಾರ್ಶ್ವ-ಯಮನವಾಗ್ಗಣಿಸು, ಅವಿಧ್ಯೈ-
 ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ನಾರೀಣಾಮಪಿ-ಶಂಗಳಿಗೇಕೂಡ, ಜಗದ್ಗುರೌ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೊಡೆದವನಾದ, ಅಧಮನರ್ವಾಜ್ಞಾಪನ
 ರಿಹಾರಣನಾದ, ಕೃಷ್ಣೇ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ | ತಂ-ಅಂತಾ. ದುರಂತಭಾವಂ ನಿತ್ಯಭಕ್ತಿಯನ್ನು, ಸಶ್ಯತ-ನೋಡಿರಿ ಅ
 ಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು ||೪೭|| ಅಸಾಂ-ಈಶಂಗಳಿಗೆ, ದ್ವಿಜಾತಿಸಂಸ್ಕಾರಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣದ ಉಪನಯಾದಿಸಂಸ್ಕಾರವು, ನ-ಇಲ್ಲ,
 ಗುರಾವಿಸಾಂಸೋ-ಗುರುವಿನಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತಿರುವವಿಕೆಯೂ, ನ-ಇಲ್ಲ, ತಪಃ-ಕರ್ಮಯೋಗರೂಪವಾದ ತಪವೂ, ನ-
 ಇಲ್ಲ ಆತ್ಮವಿರಾಮಾಂಸಾ-ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರವೂ, ನ-ಇಲ್ಲ, ಕೌಚಂ-ಕುಪ್ಪಭಾವವೂ, ನ-ಇಲ್ಲ. ಶುಭಾಶಿಕ್ರಿಯಾಶ್ಚ-ಕುಕಲಕರ್ಮಗ
 ಳೂ, ನ-ಇಲ್ಲ ||೪೮|| ತಥಾಪಿ-ಹಾಗಾದರೂಕೂಡ, ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕ-ಉತ್ತಮನೆಂದಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಯೋಗೀಶ್ವರೇಶ್ವ
 ರೇ-ಯೋಗಿಗಳೊಡೆಯರಿಗೊಡೆಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣೇ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ದೃಢಾ-ಸ್ಥಿರವಾದ, ಭಕ್ತಿಃ-ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗಿರುವುದು ಸಂ
 ಸ್ಕಾರಾದಿಮತಾಮಪಿ-ಉಪನಯನಾದಿಯೊಗ್ಯತೆಗಳೆಲ್ಲವರಾದರೂ, ಅಸ್ಮಾಕಂ-ನಮಗೆ, ನಚ-ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವು ||೪೯||
 ಗೃಹೇಹಯಾ-ಗೃಹ-ಮನೆಯ, ಈಹಯಾ-ಆಶೆಯಿಂದ, ಪ್ರಮತ್ತಾನಾಂ-ಹೆಚ್ಚು ಮದವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಸಾರ್ಥವಿಮೂಢಾನಾಂ-
 ಸಾರ್ಥ-ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನದಲ್ಲಿ, ವಿಮೂಢಾನಾಂ-ವಿಶೇಷವಾಗಿಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವರಾದ, ನಃ-ನಮಗೆ, (ನಮ್ಮನ್ನು) ಸತಾಂ-ಸತ್ತು
 ಪರಿಗೆ, ಗತಿಃ-ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಗೋಪವಾಕ್ಯೈಃ-ಗೋಪಾಲಕರವಚನಗಳಿಂದ, ಸ್ವಾರಯಾಮಾಸನಮ-ನೀನಪುಗೊ
 ಳಿಸಿದನಲ್ಲವೇ ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು. ||೫೦|| ಅನ್ಯಥಾ-ಬೇರೆಬಗೆಯಾದರೆ ಪೂರ್ಣಕಾಮಸ್ಯ-ತುಂಬಿದಬಯಕೆಯುಳ್ಳವನಾದಂ
 ತಾ, ಕೈವಲ್ಯಾದ್ಯಾಶಿಷ್ಯಾಂ-ಮೋಕ್ಷವೇ ಮೋದನಾದಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳಿಗೆ, ಪತೇಃ-ಒಡೆಯನಾದ, ಈಶಸ್ಯ-ನಿಯಾಮಕನಾದ

ಸಾರ್ಥಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಮೋಹಪಡುವವರಾಗಿರುವವು ||೪೬|| ಯಾವಭಕ್ತಿಭಾವವು ಗೃಹಕ್ಷೇತ್ರಾದಿನಾಮಧೇಯ
 ಗಳುಳ್ಳ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದೋ, ಅಂತಾ ದೃಢಭಕ್ತಿಭಾವವು ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೇಕೂಡ
 ಉಂಟಾಯಿತಲ್ಲವೇ! ಇದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ ನೋಡಿರಿ ||೪೭|| ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮುಂಜಿ ಗುರುಕುಲವಾಸ, ತಪಸ್ಸು
 ಆತ್ಮವಿಚಾರ, ಬಹಿರಂಗಾಂತರಂಗಕುದ್ಧಿ, ಸಂಧ್ಯಾಮದನೆ, ಔವಾಸನಾದಿ ಕುಭಕರ್ಮಗಳು, ಸಹ ಇಲ್ಲವು
 ಆದರೂ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳ ಯೋಗೀಶ್ವರರಿಗೆ ಈಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನಲ್ಲಿ ದೃಢ
 ವಾದಭಕ್ತಿಯು ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೃತಾರ್ಥರಾದರು. ಉಪನಯನಾ
 ದಿಸಂಸ್ಕಾರಗಳುಳ್ಳವರಾದರೂ ನಾವು ಅಂತಾಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಲಿಲ್ಲ ||೪೮|| ಸತ್ಪುರುಷರಿ
 ಗೆಮಾಕಿ ಪ್ರವಸಾದ ಶ್ರೀಮುಕುಂದನು, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳಿವೆಯಾದಲ್ಲಿ ನಾವೇಮೂಢರಾಗಿ ಗೃ
 ಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡಿರುವ ಇಂತಾನಮಗೆ ಗೋಪಾಲಕರವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ಮರಣೆ
 ಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಹಾ|| (ಹಾಗಾದರೂನಾವರಿಯದೇ ಹೋದವು) ||೫೦|| ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೂ
 ರ್ಣಕಾಮಸಾಗಿಯೂ ಕೈವಲ್ಯವಿ ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಒಡೆಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ
 ನಮ್ಮಿಂದಾಗತಕ್ಕದ್ದೇನು, ಆತನು ನಮಗೆ ತನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಸುವಬಗ್ಗೆ ಗೋಪಾಲಮುಖಾಂತರದಿಂದ

ದ್ವಿಡಂಬನಮ್ || ೪೩ || ಹಿತಾನ್ಯಾಭಜತೆಯಂತಿರೇವಾದಸ್ಯಾರ್ಥಶಯಾಸಕ್ತತಃ | ಸ್ವಾತ್ಮದೋಷಾ
ವರ್ಗಣತದ್ಯಾಚ್ಛ ಜನಮೋಹಿನೀ || ೪೪ || ವಶಕಾಲಃಪ್ರಥಮಂ ವ್ಯಂವಂತ್ರತಂತ್ರೈರ್ವಿಜೋಗ್ನ
ಯಃ | ದವತಾಯಜಮಾನಶ್ಚಕ್ರತುರ್ಧರ್ಮಶ್ಚಯನ್ಮಯಃ || ೪೫ || ಸುವಭಗವಾಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣು
ರೋಗೀಶ್ವರೇಶ್ವರಃ | ಜಾತೋಯದುವಿಷ್ಣುತ್ಯಕ್ತೈಃ ಪಿಮೂಢಾನವಿದ್ಯಾಹೆ || ೪೬ || ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂಭಗ
ವತೆಕೃಷ್ಣಯಾಕುಂತಮಿಧನೇ | ಯನ್ಮಾಯಾಮೋಹತಥಿಯೊಭ್ರಮಾಮಾಕರ್ಮವರ್ತ್ಯಸು || ೪೭ || ಸ

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಈಶಿತವೈಯೋ-ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವರಾಗಿರುವ, ಅಸ್ಮಾಭಿಃ-ನಮ್ಮಿಂದ, ಕಿಂ-ಏನುಪ್ರಯೋಜನವಿರುವುದುಪತೇ-
ಇದು, ವಿಡಂಬನಂ-ಲೋಕಾನುಸರಣವಾದನಟನವಾಗಿದ್ದು || ೪೩ || ಶ್ರೀ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಪೀಠಿಯು, ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಯಾ-ಚರಣಗಳಂಜೋಂ
ಕುವತವೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಅನ್ಯಾಃ-ಇತರರನ್ನು, ಹಿತಾನ್-ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವಾತ್ಮದೋಷಾವರ್ಗಣ-ಸ್ವಾತ್ಮ-ತನ್ನ-ದೋಷ-ಚಾರಚ
ಲ್ಯಗರ್ವಾದಿದೋಷಗಳ, ಅವರ್ಗಣ-ತ್ಯಾಗದಿಂದ, ಯಂ-ಯಾವುದು ವಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಸಕ್ತತಃ-ಅನೇಕಾವರು,
ಭಜತೇ-ಸೇವಿಸುವಳೋ, ತದ್ಯಾಚ್ಛ-ಆಕೃಷ್ಣನಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು, (ಅವನುಪರವರಂಜೇಡುವಿಕೆಯು, ಜನಮೋಹಿನೀ-ಜನಗಳನ್ನು
ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು || ೪೪ || ದೇವಕಾಲಾದಿಗಳುಳ್ಳವೂ, ಯನ್ಮಯಃ-ಯಾವತತ್ತ್ವಶ್ಚ-ತನ್ನವೇಸದ್ವ್ಯವವಾಗಿವುಳ್ಳದೋ
(|| ೪೫ || ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂಭಗವಾಃ-ಆಭಗವಂತನಾದ, ಯೋಗೀಶ್ವರೇಶ್ವರಃ-ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಈಶ್ವರನಿ
ಗೂಬಡೆಯನಾದ, ವಿಷ್ಣುರೇವ-ನಾರಾಯಣನೇ, ಯದಮು-ಯಾವವರಲ್ಲಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಜಾತಃ-ಹುಟ್ಟಿದವನಾ
ಗಿರುವನು. ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅಶುಕ್ರಾಹಿ-ಕೇಳಿರುವೆವುಅಲ್ಲವೆ, ಅಪಿ-ಹಾಗಾದರೂಕೂಡ, ಮೂಢಾಃ-ಛೇಡರಾಗಿ, ನವಿದ್ಯಾಹೇ-
ಕೃಷ್ಣನಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳದೇಹೋದವು || ೪೬ || ಯನ್ಮಾಯಾಮೋಹತಥಿಯೋ-ಯತೇ-ಯಾವಕೃಷ್ಣನ, ಮಯಾ-ಸ್ವಭಾ
ವಕ್ಕಿಯಿಂದ, ಮೋಹಿತ-ಮರುಕಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಧಿಯಃ-ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕರ್ಮವರ್ತ್ಯಸು-ಕರ್ಮಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ,
ಭ್ರಮಾಮು-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವವೋ; ಅಕುಂತಮಿಧನೇ-ಅಕುಂತ-ಕೂರತೆಗೊಳ್ಳದೆ, ಮೇಧಸೇ-ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಯುಳ್ಳ, ಭಗವತೇ-ಇಷ್ಟ
ರ್ವರಮುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಅವಿದ್ಯಾಬಂಧವಂತಸ್ಪಿಸಲುಳ್ಳವನಾದ, ತಸ್ಯೈತ-ಭ್ಯಂ-ಆನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ || ೪೭ ||
ಆಪ್ಯುಪುರುಷಃ-ಪುರಾಣಪುರುಷನಾದ (ಕಾರಣಮೂರ್ತಿಯಾದ, ಸಪ್ತ-ಆಕೃಷ್ಣನೇ, ಸ್ವಮಾಯಾಮೋಹಿತಾತ್ಮನಾಂ-ತನ್ನ ಸಂಕ

ದಅನ್ನಯಾಚನೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿದುದು ಕೇವಲನಟನಮಾತ್ರವೇಸರಿ || ೪೩ || ಅದಂತೆನೆ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತನ್ನ
ನ್ನುಭಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಜಾಂಚಲ್ಯಗರ್ವಾದಿದೋಷಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು
ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಯಾವಭಗವಂತನ ಅಡಿದಾವರೆಯಂ ಸೋಂಕಲೆಳಸಿ ಸೇವಿಸುವಳೋ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವೇವನ
ಯಾಚನೆಯು ಸರ್ವಜನ ಮೋಹಕವಾಗಿರುವುದು || ೪೪ || ದೇವರು, ಕಾಲವು, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅಜ್ಞ ಸಮಿತು
ಚರುವು ಪುರೋಡಾಶ ಮೊದಲಾದ ಹವಿದ್ರ-ವ್ಯವು, ವೇದವು, ಮಂತ್ರವು, ಪ್ರಯೋಗವು, ಯುಕ್ತವ್ಯಕ್ತಿಗಳು
ಅನ್ನಿಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಯಜಮಾನನು, ಯಜ್ಞವು, ಪುಣ್ಯವು, ಸಹ ಯಾವಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಸ್ವರೂಪವಾ
ಗಿ ವುಳ್ಳವೋ || ೪೫ || ಆಭಗವಂತನಾದ ಯೋಗೇಶ್ವರನಿಗೂ ಈಶ್ವರನಾದ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣುವೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರೂ
ಪನಾಗಿ ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರುವನು ಕೇಳಿರುವೆವಾದರೂ ಮೂಢರಾದನವು ತಿಳಿಯದೇ ಹೋದವು || ೪೬ ||
ಆದರೂ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ತಿಳಿದು ಕೃತಾರ್ಥರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಾರನಮಗೆ ಸತ್ವಿಯರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ
ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಾವೂಕೃತಾರ್ಥರಾಗತಕ್ಕವರೇಸರಿ || ೪೭ || (ಎಂದುನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುರಿತು
ನಮಸ್ಕಾರಂಗೆಯ್ದದಂತೆನೆ) ಯಾವವನಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತಚಿತ್ತರಾದ ನಾವು ಕರ್ಮಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ
ತೊಳಲುತ್ತಿರುವೆವೋ, ಅಂತಾ ಭಗವಂತನಾದ, ಮತ್ತು ಹೊಡೆಯಲ್ಪಡದ ಅಥವಾ ಮಂದವಾಗದ ಮಹಾಪ್ರ
ಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರೂಪನಾಗಿರುವ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ನಮಸ್ಕಾರಂಗೆಯ್ಯವು || ೪೭ || ಆದುದರಿಂದ ಆದಿಪು

ವೈನತದ್ಯೋಳುರುಪಸ್ವ್ಯವಾಯಾಮೋಘಿತಾತ್ಮನಾಮ | ಅವಿಜ್ಞತಾನುಭಾವಾನಾಂಕ್ಷನ್ತಮರ್ಹತ್ಯ
ತಕ್ರಮಮ್ ||೫೦|| ಇತಿಸ್ವಾಭವಮನುಸ್ಮತ್ಯಕ್ತವೈಣಿಕೈತತ್ಕತದಳನಾಃ | ದಿದೃಕ್ಷವೋಪ್ಯಚ್ಯುತಯೋಃ
ಕುಸುಮಿಭೀತಾನಚಾಚಲ ||೫೧||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಶಮಸ್ಕಂಧೆ ತ್ರಯೋವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಲ್ಪದಿಂಪಮೋಸಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಅವಿಜ್ಞತಾನುಭಾವಾನಾಂ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಡದಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರಾದ,
ನಃ-ನಮ್ಮ, ಅತಿಕ್ರಮಂ-ಅಪಚಾರವನ್ನು, ಹಂತಂ-ಸ್ವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಅರ್ಹತಿ-ತಕ್ಕವನಾಗಿರುವನು||೫೦|| ಕೃಷ್ಣೇ-ಕೃಷ್ಣ
ನಲ್ಲಿ, ಕೃತಪೇಳಿನಾಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಲಕ್ಷ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರಾದ, ತೇ-ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಸ್ವಾಭಂ-ತಮ್ಮಅಪರಾಧ
ವನ್ನು, ಅನುಸ್ಮತ್ಯ-ನೆನಪುಗೊಂಡು, ಅಚ್ಯುತಯೋಃ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ದಿದೃಕ್ಷವೋಪಿ-ನೋಡಲಿಸಿದವರಾದರೂ,
ಕುಸುಮಿ-ಕುಸುಮವೆನೆಯಿಂದ, ಭೀತಾಶ್ಚ-ಹೆದರಿದವರೂಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಾಚಲ-ಇದ್ದಆಶ್ರಮದಿಂದಕಮಲಲ್ಲಿವು ||೫೧||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥಮೋಘಿನಾಂ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ
ತ್ರಯೋವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ರುಪನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನು ತನ್ನಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತಚಿತ್ತರಾಗಿ ತನ್ನಪ್ರಭಾವವನರಿಯದೇ ಇರುವ
ಮೂಢರಾದನಮ್ಮ ಅಪರಾಧಮು ಹ್ವನಿಸಲಿ ||೫೦|| ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಂಗೆಯ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣರು ತಮ್ಮದೋಷಮು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಹ್ವಮಾಪಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿವರ ದರ್ಶನಂಗೈಯ್ಯಬೇಕೆಂ
ಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವ ರಾಗಿಯೂಕೂಡ ಕುಸುಮಭಯದಿಂದ (ಕೃಷ್ಣನಬಳಿಗೆ) ಹೋಗಲಿಲ್ಲವು||... .. ||೫೧||

ಇಂತು ಕುಕುಮನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಕಾ

ತಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶ್ವರವಿಠಲ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು” ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು ೨೩ನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಪಂಗಳಮಸ್ತು

ಗೋವರ್ಧನೋದ್ಧರಣಕಥಾಪ್ರಾಂಭಫಲೋತ್ತಮಃ

ಶ್ರೀಕುಕುಃ || ಭಗವಾನಪಿತೃವೃಂದವನಸಂಯುತಃ | ಅಪೃಷ್ಠಾಪ್ತವಸಗೋಪಾನಂದ್ರಿಯಾ
ಗಕ್ಯತೋದ್ಯಮಾಃ || ತದಭಿಜ್ಞಾಪಿಭಗವಾಃಸರ್ವತ್ರಾಸರ್ವದರ್ಶನಃ | ಪ್ರಶ್ರಯಾವನತೋಪ್ಪ
ಚ್ಛದ್ಯವದ್ಧಾನ್ಮಂದಪುರೋಗಮಾಃ ||೧|| ಕಥ್ಯತಾಂಮಹಿಮಾಕೂಯಂಸಂಭ್ರಮೇವಉಪಗತಃ ||
ಕಿಂಫಲಂಕಸ್ಯಹೋವೈಶಕೇನವಾಸಾಧ್ಯತೇಮಖಃ ||೨|| ಎತದ್ಭೂಮಿಮಹಾಕಾಕಾಮೋಮಹ್ಯಂತುಶೂ

೨೪ಅಧ್ಯಾಯದಪ್ರತಿಪದಬೀಕೆ.

[ಶುಕವಾಕ್ಯಂ] ಬಲದೇವೇನ-ಬಲರಾಮನೊಡನೆ, ಸಂಯುತಃ-ಸೇರಿವನಾದ, ಭಗವಾನಪಿ-ಕೃಷ್ಣನೊಕೂಡ, ತತ್ಪ್ರವ-ಅಲ್ಲಿಯೇ, ನಿವೃತ್-ಇರುವನಾಗಿ, ಇಂದ್ರಯಾಗಕೃತೋದ್ಯಮಾಃ-ಇಂದ್ರಯಾಗ-ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಪ್ರಜಿಸುವಯುಜ್ಞವಲ್ಲಿ, ಕೃತ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಉದ್ಯಮಾಃ-ಪ್ರಯತ್ನವುಳ್ಳ, ಗೋಪಾಃ-ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು, ಅಪೃಷ್ಠ-ನೋಡಿದನು ||೧|| ಸರ್ವಾತ್ರಾ-ಸರ್ವಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವದರ್ಶನಃ-ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತದಭಿಜ್ಞಾಪಿ-ಅವರಅಭಿಪ್ರಾಯವಂಬಜ್ಞವನಾದರೂ, ಪ್ರಶ್ರಯಾವನತಸ್ಸ-ಪ್ರಶ್ರಯ-ವಿನಯಭಾವದಿಂದ, ಅವನತಸ್ಸ-ಬಗ್ಗಿದವನಾಗಿ, ನಂದಪುರೋಗಮಾಃ-ನಂದಪುರೋಗವಾಗಿವುಳ್ಳ, ಮೃಧಾಃ-ವಯೋಧಿಕರಾದ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಪೃಷ್ಠಾಪ್ತ-ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿದನು ||೨|| ಹೇಮಿತಿ-ಎಲೈತಂದೆಯೇ! ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಕೋಯಂಸಂಭ್ರಮಃ-ಯಾವ ಈಸಂತೋಷವು, ಉಪಗತಃ-ಬಂದಿರುವುದು; ಕಿಂಫಲಂ-ಪ್ರಯೋಜನವೇನು; ಉದ್ದೇಶ್ಯ-ಕಸ್ಯ-ಯಾವುದರನ್ನು ಕುರಿತು; ಮಖಃ-ಯಜ್ಞಕರ್ಮವು, ಕೇನ-ಯಾವಸಾಧನದಿಂದ; ಸಾಧ್ಯತೇವಾ-ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡುವುದೋ; ||೩|| ಕಾಮಃ-ಕೇಳುವಅಭಿಲಾಷೆಯು, ಮಹಾಕಾ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು, ಮಹಿಮಾ-ತಂದೆಯೇ! ಶುಕೋಪವೇ-ಕೇಳುವಯನುತಲಿರುವ, ಮಹ್ಯಂ-ನನಗೆ, ಬ್ರೂಹಿ-ಹೇಳು. ಸರ್ವಾತ್ಮನಾಂ-ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂಆತ್ಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ, ಸಾಧೂನಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ, ಗೋಪ್ಯಂ-ಹೇಳಬೇಡಿಸತಕ್ಕ, ಕೃತ್ಯಂ-ಕೆಲಸವು, ಇಹ-

೨೪ನೆಯಅಧ್ಯಾಯವು.

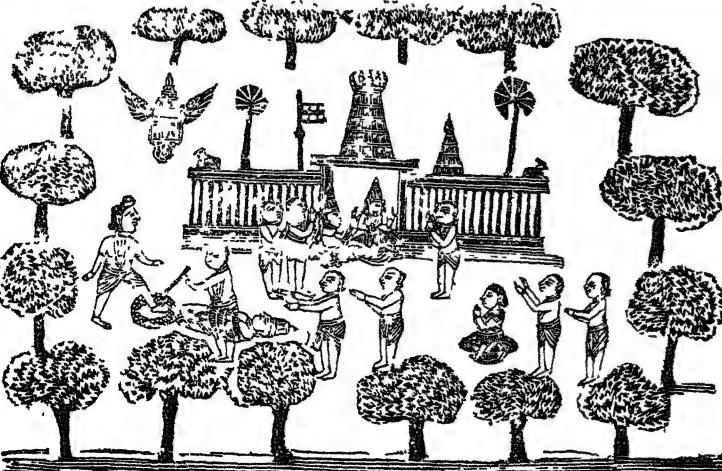
ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ || ಚತುರ್ವಿಂಶ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಮಖಂವ್ಯಾಹತ್ಯಹೇತುಭಿಃ | ಕೃಷ್ಣಪ್ರವರ್ತಯಾಮಾಸಗೋವರ್ಧನಮಹೋತ್ಸವಂ ||೩|| ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನುಅನೇಕ ಕಾರಣಂಗಳಂ ಪೇಳುವುದರಿಂದ ಮಹೇಂದ್ರನಿಗೋನುಗ ಮಾಡಲ್ಪಡುವಯಾಗವಂ ನಿಲ್ಲಿಸ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವನುದ್ದೀಕಂಗೆಯ್ದು ಮಹತ್ಪ್ರವರ್ತನವಂ ಮಾಡಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವಂ ಶುಕಮುನಿಯು ಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನವಂತೆನೇ,--

ಎಲೈ, ಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಯಜ್ಞಂಗೆಯ್ದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕಂಸನದನೆಯಿಂದ ಹೆದರಿ ತಮ್ಮಅಶ್ರಮಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಭಜಿಸಿದರಲ್ಲವೆ-ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನು ಕೂಡ ಬಲದೇವನೊಡಗೂಡಿದವನಾಗಿ ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಂಗೆಯ್ಯತ ಇಂದ್ರನಂ ಕುರಿತು ಯಾಗಂಗೆಯ್ಯಲೋಸುಗಪ್ರಯತ್ನಂಗೆಯ್ದು ಗೋಪಾಲಕರಂ ಕಂಡನು ||೧|| ಆಗ ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಭಗವಂತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇಂದ್ರನಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಯಾಗಂಗೆಯ್ಯದಂ ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ಅರಿಯದವನಂತೆ ನಂದಗೋಪವೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರಂ ಕುರಿತು ವಿನಯದಿಂದ ತಲೆಯಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಗೆಯ್ದನು. ಅವಂತೆನೇ ||೨|| ತಂದೆಯಾದ ನಂ ದಗೋಪನೇ! ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈಕೆಲಸವತ್ಸರಿಯು ಯಾವುದು? ಯಾಗಸನ್ನಾಹವೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೇಫಲವೇನು? ದೇವತೆಯಾವುದು? ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ಯಾವಸಾಧನದಿಂದ ಯಾಗವು ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡುವುದು, ಇದೆಲ್ಲವಂನನಗೆಪೇಳು ||೩|| ಅದರನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆಬಹಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಂಟು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ಆತ್ಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ " ಇವರುನನ್ನವರು, ಇವರು ಹೆರವರು " ಎಂತಲೂ, " ಇವರುಮಿತ್ರರು, ಇವರು ಶತ್ರುಗಳು, ಇವರುದಾಸೀನರು, " ಎಂತಲೂ, ಭೇದದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಗೋಪ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವೇ ಇಲ್ಲವು. [ಅದುದರಿಂದನನಗೆ

ಪವೇತು | ನಮೋಽಸ್ಯಾಂಕುಸಾಧೂನಾಂಕೃತ್ಯಾಂಸರ್ವಾತ್ಮನಾಮಿಹ ||೪|| ನಾಸ್ತ್ಯಸ್ಯಪರದೃಷ್ಟೀನಾ
ಮಮಿತ್ಯೋಗಾಸ್ತವಿದ್ವಿಷಾಮ | ಉದಾಸೀನೋವದ್ವರ್ಜ್ಯಾತತ್ಯವತ್ಸುಹೃದ್ಭಾಷ್ಯತೇ ||೫|| ಜ್ಞೇತ್ವಾ
ಜ್ಞೇತ್ವಾಚ್ಚಕರಾಣಿಜನೋಮನುತಿಸ್ತತಿ | ವಿದುವಾಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಸ್ಸಾಧ್ಯಧಾನಾವಿದುಷೋಭವತ್ ||೬||
ತತ್ರತಾವತ್ಕ್ರಿಯಾಯೋಗೋಭವತಾಂಕಿಂವಿಚಾರಿತಃ | ಅಥವಾಲೌಕಿಕಸ್ತಸ್ಮೈಪೃಚ್ಛತಸ್ಸಾಧುಫಲ್ಯ
ತಾಮ್ ||೭|| ನಂದಃ | ಪರ್ಜನೋಭಗವಾಂಮೋಮೆಘಾಸ್ತಸ್ಯಾತ್ಮಮೂರ್ತಯಃ | ತೇಭಿವರ್ಷಂ
ತಿಭೂತಾನಾಂಪಾಣಿಸುಜೀವನಂಪಯಃ ||೮|| ತಂಧಾವಯಮನ್ಯಚವಾರುಚಾಂಪತಿಮೀಶ್ವರಮ್ |

ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ, ನಮಿ-ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ ||೪|| ಅನ್ಯಪರದೃಷ್ಟೀನಾಂ-ತಾನುಬೇರೆಹರಿವರುಬೇರೆಯೆಂಬದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ,
ಅಮಿತ್ಯೋದಾಸ್ತವಿದ್ವಿಷಾಮ-ಮಿತ್ರನೂಉದಾಸೀನನೂವಿದ್ವೇಷಿಯೂಇಲ್ಲದವರಾದ, ಸಾಧೂನಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ, (ಗೋ
ಪ್ಯಂಕೃತ್ಯಂ) ನಾಸ್ತಿ-ಹೇಳದೇಮುಚ್ಚಿರಿನತಕ್ಕ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ಉದಾಸೀನಃ-ಸೈವವೂವ್ಯವೂಇಲ್ಲದತಟಸ್ಥನು, ಅರಿವತೆ-
ಶತ್ರುಮಿನಂತೆ, ವರ್ಜ್ಯಃ-ಬಿಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗಿರುವನು, ಸುಹೃತ್-ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳವನು, ಲ್ಪಾಪತ್-ತನ್ನಂಥೆಯೇಬಿಡಲ್ಪಡತಕ್ಕ
ವನಲ್ಲವೆಂದು) ಉಚ್ಯತೇ-ಹೇಳಲ್ಪಡುವನು ||೫|| ಆಯಂಜನಃ-ಈಲೋಕವು, ಜ್ಞೇತ್ವಾಜ್ಞೇತ್ವಾ-ತಿಳಿದುತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಕರ್ಮಾಣಿ-
ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದಕೆಲಸಗಳನ್ನು, ಅನುತಿಷ್ಠತಿ-ಅಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ವಿಮುಷಃ-ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದವಿಚಾರತಿಳಿದವನಿಗೆ, ಯಥಾ-ಹೇಗ-
ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿ-ಕರ್ಮದಫಲವು, ಸ್ಯಾತ್-ಆಗುವುದೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅವಿದುಷಃ-ತಿಳಿಯದೇ(ಅರ)ವವನಿಗೆ, ಸಭವೇತ್-ಉಂಟಾಗ-
ಲಾರದು ||೬|| ತತ್ರ-ಕರ್ಮಭೂಮಿ-ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸ್ತಾವತ್-ಈಕರ್ಮಯೋಗವಾದರೋ, ಭವತಾಂ-
ನಿರ್ದಿಂವ, ವಿಚಾರಿತಃ-ವಿಚಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೋವನು ಅಥವಾ-ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಲೌಕಿಕಃ-ಮೂಢಲೋಕವನ್ನು
ಸೋತಿಅವರಂತೆವಿಚಾರಿಸಿಲ್ಲದಉಂಟಾಗಿರುವುದೋವನು ತತ್-ಅದು, ಪೃಚ್ಛತೇ-ಕೇಳುತ್ತಿರುವ, ವೇ-ಎನಗೆ, ಸಾಧು-ಜನಾ-
ಗೆ. ಪಾಞಾತಾಂ-ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿ ||೭|| ನಂದಪಚನವು ||೮|| ಭಗವಾನ್-ಶ್ರೀಮಂತನಾದ, ಇಂದ್ರಃ-ಹೇವರಾಜನು, ಪರ್ಜನ್ಯಃ-ವಳಿ-
ಯೆಂಸೂಸುವವಾಗಿರುವನು ಮೇಘಾಃ-ಮೋಡಗಳು, ತಸ್ಯ-ಅಯಿಂದ್ರನ, ಆತ್ಮಮೂರ್ತಯಃ-ಪ್ರಿಯರೂಪಗಳಾಗಿರುವವು,
ತೇ-ಅಪೇಕ್ಷಿಗಳು, ಭೂತಾನಾಂ-ಶೀರಧಾರಿಗಳಿಗೆ, ಪಾಣಸಂಜೀವನಂ-ಪಾಣಗಳನ್ನುಬದುಕಿಸುವ, ಪಯಃ-ನೀರನ್ನು, ಅಭಿ-
ವರ್ಷಂತಿ-ಮಳಿಸುಯಿತಲಿರುವವು ||೯|| ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ವಾಮುಚಾಂ-ಮಳಿಯೆಂಸೂಸುವಮೇಘಗಳಿಗೆ, ಪತಿಂ-ಬಡೆಯನಾದ,

ನೀವುಹೇಳಬಹುದು ||೪|| ಮತ್ತು-ಭೇದಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಉದಾಸೀನ ನಾದವನುಕೂಡ ಶತ್ರುಮಿನಂತೆ ಬಿಡ-
ಲ್ಪಡತಕ್ಕವನು. ಸಾತ್ವಿಕಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು ತನಗಸಮಾನನಾದುದರಿಂದ ಮಿತ್ರನೊಳಗೆ ಸೇರತಕ್ಕವನಾಗಿ
ಬಿಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಲ್ಲವು. | ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳುಹಿಸು ||೫|| ಮತ್ತು-ಕರ್ಮಫಲದ ಸ್ವರೂಪಮತಿಳಿದು ಅ-
ನುಷ್ಠಾನುಗಯ್ಯ ಪುರುಷನಿಗೆ ಕರ್ಮಫಲವು ಸಿದ್ಧಿಸುವಂತೆ ಅರಿಯದೇ ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಮೂಢನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸ-
ಲಾರದು ಆದುದರಿಂದ ಕರ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ಅಚರಿಸುತ್ತಿರುವವರು ||೬|| ಆದುದರಿಂದ ಈ-ಯಾ-
ಗಕರ್ಮವು ನಿಮಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದಂಟಾ-
ದುದೋ? ಅಲ್ಲದೇಲೋಕಾಚಾರದಿಂದ ಬಂ-
ದುದೋ? ಅದಂಕೇಳುವನಗನಿಮಿತ್ತಸ-
ಹಿತವಾಗಿ ನೀವು ನಿರೂಪಿಸಿ ಹೇಳಬೇ-
ಕು ||೭|| ಇಂತೆಂಬ ಕೃಷ್ಣನಪ್ರಶ್ನವಾ-
ಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ನಂದಗೋಷನು ಪೇಳುವನ-
ವೆಂತೆ- | ಜ್ಞಾನಾದಿಗುಣಸುಪನ್ನನಾದ
ಇಂದ್ರನು ಮಳೆಯನ್ನು ಕೊಡುವವನಾ-
ದುದರಿಂದಪರ್ಜನ್ಯನೆಂದುಕರೆಯಲ್ಪಡುವ-
ನು. ಆತನಿಗೆ ಮೇಘಗಳೇ ಪ್ರಿಯವಾದ
ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಸಮಸ್ತ ಪಾ-
ಣಿಗಳಿಗೂ ಜೀವನವಾಗಿರುವನೀರನ್ನ-
ಮಳಿಸುತಿರುವವು. ||೮|| ಎಲೈ, ಬಾಲಕನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ನಾವೂ ಮಿ-

ತಿಗಳಿಗೂ ಜೀವನವಾಗಿರುವನೀರನ್ನ ಮಳಿಸುತಿರುವವು. ||೮|| ಎಲೈ, ಬಾಲಕನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ನಾವೂ ಮಿ-

ದ್ರವ್ಯೈಸ್ತದ್ವೈತಸಾಸಿದ್ಧಿರೈಜಂತಕ್ರತುಭಿರ್ನ ರಾಃ |೯| ತಚ್ಛೈವೇಣೋಪಜೀವಂತಿತ್ರಿವರ್ಗಫಲಸಿ
ದ್ವಯ | ಪುಂಸಾಂಪುರುಷಕಾರಾಣಾಂಪರ್ಜನ್ಯೈಫಲಭಾವನಃ |೧೦| ಯಮನಂವಿಸ್ತಜಿದ್ಧಮ್
ಪಾರಂಪರ್ಯಾಗತನರಃ | ಕಾವಾಲೋ ಭಾದಭಯಾದ್ವೈಪಾತ್ಸವೈನಾಪ್ನೋತಿಶೋಭನಂ |೧೧| ಶ್ರೀ
ಶುಕಃ | ವಚೋನಿಶಮ್ಯನಂದಸ್ಯತಥಾನ್ಯೇಷಾಂವ್ರಜಕೌಕಸಾಂ | ಇಂದ್ರಾಯಮನ್ಯುಂಜನಯಃ ಪಿತ
ರಂಪಾತ್ರಹಕೇವಃ ||೧೨|| ಶ್ರೀಭಗವಾಃ | ಕರ್ಮಣಾಜಾಯತೇಜಂತುಃ ಕರ್ಮಣೈವಪ್ರಲೀಯತೇ | ಸು
ಖಮುಖಮಂಭಯಂಕ್ಷೇಮಂಕರ್ಮಣೈವಪ್ರಪದ್ಯತೇ ||೧೩|| ಅಸ್ತಿಚೇದೀಶ್ವರಃ ಕೃತ್ಯಲರೂಪ್ಯನೈಕ

ತನಿಾಶ್ವರಂ-ಅಯಿಂದ್ರನನ್ನು ಕೂತು, ವಯಂ-ನಾವು, ಅನ್ಯೇನರಾಶ್ವ-ಇತರಜನಂಗಳೂಕೂಡ, ತದ್ರೇತಸಾ-ಒಮ್ಮೇಫವೀ-
ಜವಾದನೀರಿನಿಂದ, ಸಿದ್ಧೈಃ-ಫಲಿಸಿದಂತಾ, ದ್ರವ್ಯೈಃ-ಧಾನ್ಯಫಲಿತಾದಿವದಾರ್ಥಗಳಿಂದ, ಕ್ರತುಭಿಃ-ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ, ಯಜಂ
ತೇ-ಪೂಜಿಸುತ್ತಲಿರುವು||೯|| ತ್ರಿವರ್ಗಫಲಸಿದ್ಧಯೇ-ತ್ರಿವರ್ಗ-ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳೆಂಬ, ಫಲ-ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ, ಸಿದ್ಧಯೇ-
ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ತಚ್ಛೈವೇಣ-ಅಯಜನದವೆಯಿಂದಮಿಕ್ಕವದಾರ್ಥದಿಂದ, ಉಪಜೀವಂತಿ-ಅಪೇವತೆಗಳನ್ನು ನುಸರಿಸಿಬ
ದುಕುವರು. ಪುರುಷಕಾರಾಣಾಂ-ನಾವುಕರ್ತಾರರೆಂಬಅಭಿಮಾನದಿಂದಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ, ಪುಂಸಾಂ-ಪುರುಷರಿಗೆ, ಪ
ರ್ಜನ್ಯೈಃ-ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವಇಂದ್ರನು, ಫಲಭಾವನಃ-ಫಲಕ್ಕೆಸಾಧಕನಾಗಿರುವನು ||೧೦|| ಯೋನರಃ-ಯಾವಮನುಷ್ಯನು, ಪಾ
ರಂಪರ್ಯಾಗತಂ-ಹಿರಿಯರಕಾಲದಿಂದಕುಲಪರಂಪರೆಯಾಗಿಬಂದಿರುವ, ಏವಂಧರ್ಮಂ-ಹೀಗೆನಡೆಯಿಸಬೇಕಾದಧರ್ಮಕಾರ್ಯ
ವನ್ನು, ಕಾಮಾತ್-ಬೇರೆಬಯಕೆಯದೆಯಿಂದಲೇ, ಲೋಭಾತ್-ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದಲೋ, ಭಯಾತ್-ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೋ, ದ್ವೇ
ಷಾತ್-ವಿರೋಧದಿಂದಗಾದರೂ, ವಿಸೃಜೇತ್-ನಡೆಯಿಸದೇಬಿಡುವನೋ, ಸಃ-ಆಪುರುಷನು, ಶೋಭನಂ-ಕ್ಷೇಮವನ್ನು, ನಾಪ್ನೋತಿ-
ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲವು, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವು||೧೧|| (ಶುಕವಚನವು) ಕೇಶವಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ನಂದಸ್ಯ-ನಂದಗೋಪನ, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ-
ಅನ್ಯೋಷಾಂ-ಇತರರಾದ, ವ್ರಜಕೌಕಸಾಂ-ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳ, ವಚಃ-ಮಾತನು, ನಿಶಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಇಂದ್ರಾಯ-ದೇವರಾಜ
ನಿಗೆ, ಮನ್ಯುಂ-ನಿಟ್ಟನ್ನು, ಜನಯಃ ಸರ್ವ-ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಪಿತರಂ-ತಂದೆಯಂಕೂತು, ಪಾತ್ರ-ಚೆನ್ನಾಗಿಹೇಳ
ದನು ||೧೨|| (ಭಗವದ್ವಚನವು) ಜಂತುಃ-ಪ್ರಾಣಿಯು, ಕರ್ಮಣಾ-ತನ್ನಕರ್ಮದಿಂದಲೇ, ಜಾಯತೇ-ಹುಟ್ಟುವನು ಕರ್ಮ
ಣೈವ-ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ, ಪ್ರಲೀಯತೇ-ಸಾಯುವನು, ಸುಖಂ-ಸಂತೋಷವನ್ನೂ, ದುಃಖಂ-ಕಷ್ಟವನ್ನೂ, ಭಯಂ-ಹೆದರಿಕೆ
ಯನ್ನೂ, ಕ್ಷೇಮಂ-ರಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಕರ್ಮಣೈವ-ತಾನುಮಾಡಿದಕೆಲಸದಿಂದಲೇ, ಪ್ರಪದ್ಯತೇ-ಹೊಂದವನು ||೧೩|| ಅನ್ಯೈಕರ್ಮ
ಣಾಂ-ಹೆರವರಕೆಲಸಗಳಿಗೆ, ಫಲರೂಪಿ-ಫಲವಾಗಿರುವ ಅಧವಾ ಫಲಪ್ರದನಾದ. ಈಶ್ವರಃ-ನಿಯಾಮಕನಾದದೇವರು, ಕೃತ್-
ತೆ

ಕ್ರಜನರೂಪದ ಮಳೆಯಂಸುರಿಸುವ ಮೇಘಂಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಭುವಾದ ಇಂದ್ರನಂಕೂರಿತು ಮಳೆ
ಯುದುಂಟಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡುವಯಾಗಂಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವೆವು. |೯| ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕೃಷಿಮೊ
ದಲಾದ ಬೇಸಾಯದಿಂದ ಜೀವನವುಂಟಾಗುವುದು. ಉತ್ತಮವಸ್ತುವಸ್ತುಮಾತ್ರವೃಷ್ಟಿವರಿಗೆ ಮಳೆ
ಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಇಂದ್ರನೇಫಲಸಾಧಕನು. ಜನರು ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳಿಸಿದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಇಂದ್ರನಂಕೂರಿತು
ಯಾಗಂಗೆಯ್ದು ಮಿಕ್ಕದ್ರವ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮಜೀವನವಂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. |೧೦| ಯಾವಪುರುಷನು ಹೀಗೆ
ಮಂಕ ಪಾರಂಪರ್ಯಾದಿಂದ ನಡೆದುಬರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಮದಿಂದಲಾದರೂ ಲೋಭದಿಂದಲಾದರೂ. ಭ
ಯದಿಂದಲಾದರೂ ದ್ವೇಷದಿಂದಲಾದರೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವನೋ ಅವನು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುವದಿಲ್ಲ||೧೧||
ಇಂತೆಂಬ ನುಡಾದಿಗಳ ವಚನಮಂಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇಂದ್ರನಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿಯಲೋಸುಗ ಇಂದ್ರ
ನಿಗೆ ನಿಟ್ಟಿಬ್ಬಿಸುವನಾಗಿ ತಂದೆಯಾದ ನಂದಗೋಪನಂ ಕೂರಿತು ನುಡಿದನು ||೧೨|| ಎಲೈತಂದೆಯೇ! ಲೋಕ
ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುವರು. ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಸಾಯುವರು ಸುಖದುಃಖಭಯಗಳ
ನ್ನೂ ಕ್ಷೇಮತನ್ನೂ ಕೂಡ ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಪಡೆಯುವರು ||೧೩|| ಆದರೆ “ಜಡವಾದ ಕೇವಲಕರ್ಮದಿಂದ,

ಮೌಢಾಂ | ಕರ್ತಾರಂಭಜತೆನೊಪಿನಹ್ಯಕರ್ತುಃ ಸಭುರ್ಹಿಸಃ ||೧೪|| ಕಿಮಿಂದ್ರೇಣದಭೂತಾನಾಂ
ಸ್ವಸ್ವಕರ್ಮಾನುವರ್ತಿನಾಂ | ಅನೀಕೇನಾನ್ಯಭಾಕರ್ತುಂ ಸ್ವಭಾವವಿಹಿತಂ ನೃಣಾಂ ||೧೫|| ಸ್ವಭಾವ
ತುತ್ಕೋಹಿಜನಸ್ವಭಾವಮನುವರ್ತತೆ | ಸ್ವಭಾವಸ್ಥಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ಸಂವಾಸುರಮಾನುಷಂ ||೧೬||
ದೇಹಾನುಜ್ಞಾ ವರ್ತಾ ಜಂತುಃ ಪ್ರಾಪ್ಯೋತ್ಸೃಜತಿ ಕರ್ಮಣಾ | ಕತ್ರೂರ್ನಿತ್ಯುದಾಸೀನಃ ಕರ್ಮೈಃ
ವಗುರುರೀಶ್ವರಃ ||೧೭|| ತಸ್ಮಾತ್ಸಂಪೂಜಯಿತ್ಯುರ್ಮಸ್ವಭಾವಸ್ವಸ್ವಕರ್ಮಕೃತ್ | ಅಂಜನಾ
ಯನವರ್ತತತದಿವ್ಯಾಸ್ಯಹಿಮೈವತಾ ||೧೮|| ಅಜೀವೈಶ್ವಕತರಂಭಾವಂ ಯಸ್ತ್ವನ್ಯಮುಪಜೀವತೀನ

ಯಾವನಾವರೂ, ಅನ್ನಿಜೀತೆ-ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲ, ಸೋಪಿ-ಅದೇವರೂಕೂಡ, ಕರ್ತಾರಂ-ಕರ್ಮಗಳೆಂಮಾಡಿದವನೆನ್ನೇ, ಭಜತೆ-ಪ್ರೀತಿಸುವನು(ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲವಂಕೂಡುವನು)ಅಕರ್ತುಃ-ಕರ್ಮವನ್ನ ಮಾಡದೆಯಿರುವವನಿಗೆ(ಫಲವಂಕೂಡಲು) ಸಃ-ಅದೇವರು, ಸಭುರ್ಹಿಸ-ಸಮರ್ಥನಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ||೧೪|| ಸ್ವಭಾವವಿಹಿತಂ-ಸ್ವಭಾವ-ಸಹಜೀಲದಿಂದ, ವಿಹಿತಂ-ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ(ಯೋಗ್ಯವಾದ)ಸ್ವಂ-ಸ್ವಂ-ತಮ್ಮತಮ್ಮ, ಕರ್ಮ-ಕಲನವನ್ನ, ಅನುವರ್ತಿನಾಂ-ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ಅನ್ಯಭಾಕರುಂ-ಬೇರೆಬಗೆಯಾಗಿಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಅನೀಕೇನ-ಅನುಮರ್ಥನಾಗಿರುವ, ಇಂದ್ರೇಣ-ಬೇವರೂಡ ನಿಂದ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಸಿಂ ಏನಪ್ರಯೋಜನವಿದೇ ||೧೫|| ಸ್ವಭಾವತಂತ್ರಃ-ಸ್ವಭಾವ-ಯಜನಸಂಸ್ಕಾರವೇ, ತಂತ್ರಃ-ಸಿವಿತ್ತವಾಗಿವುಳ್ಳ, ಜನಃ-ಲೋಕವು, ಸ್ವಯಾವಂ-ಸಹಜೀಲವನ್ನ, ಅನುವರ್ತತೇಹಿ-ಅನುವರ್ತಿಸಿಯಿರುವುದಲ್ಲವೆ; ಸದೇವಾಸುರಮಾನುಷಂ-ದೇವತೆಗಳೆಂದಲೂದೈತ್ಯೆಂದಲೂಮನುಷ್ಯರಿಂದಲೂಸಹಿತವಾದ, ಇದಂಸರ್ವಂ-ಈಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ, ಸ್ವಭಾವಸ್ವಂ-ಸ್ವ-ತನಗೆ, ಭಾವ-ಸತ್ತಾರೂಪವಾದಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ, ಸ್ಥಿಂ-ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿರುವುದು ||೧೬|| ಜಂತುಃ-ಪ್ರಾಣಿಯು, ಕರ್ಮಣಾ-ಪುಣ್ಯವಾಪಗಳಿಗುತ್ಪಾದಕವಾದಕರ್ಮದಿಂದ, ಉಚ್ಛಾಪರ್ತಾ-ಅನೇಕಭೇದಗಳಿಲ್ಲ, ದೇಹಾ-ಕರೀರಗಳನ್ನ, ಪ್ರಾಪ್ಯ-ವಡವು, ಉತ್ಸೃಜತಿ-ಬಿಡುತ್ತಿರುವನು. ಕತ್ರೂ-ಹಗೆ, ನಿತ್ಯ-ಸದಾ-ಉದಾಸೀನ-ಮಧ್ಯಸ್ಥನು, ಗುರುಃ-ಹಿರಿಯನು ಈಶ್ವರಃ-ಬಡೆಯನುಕೂಡ, ಕರ್ಮೈಃ-ಕರ್ಮವೇ||೧೭|| ತಸ್ಮಾತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಕರ್ಮ-ಸಹಜಕರ್ಮವನ್ನೇ, ಪೂಜಯೇತೆ-ಪೂಜಿಸಬೇಕು, (ಸಮಾಧಿನಿಸಬೇಕು) ಸ್ವಭಾವಃ-ಸಹಜಸಂಸ್ಕಾರವೇ, ಅಂಜನಾ-ಬೇಗನೆ, ಸ್ವಸ್ವಕರ್ಮಕೃತ್-ತನ್ನತನ್ನ ಕಲನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಧೀ-ಯಾವಪುರುಷನು, ಯೇನ-ಯಾವುದರಿಂದ, ವರ್ತೇತ-ಜೀವಿಸುವನೋ, ತದೇವ-ಅಜೀವನಸಾಧನವೇ, ಅಸ್ಯ-ಅವನಿಗೆ, ದೈವತಂಹಿ-ದೇವರಲ್ಲವೇ||೧೮|| ಅಸತೀ-ಪತಿವ್ರತೆಯರಲ್ಲದ, ನಾರೀ-ಹೆಂಗಸು, ಜಾರಂ-ಮಿಂಡನನ್ನ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಯಃ-ಯಾವಪುರುಷನು, ಏತರಂಭಾವಂ-ಯಾವುದೋ(ಬಂದಾದ)ಸ್ವಭಾವ

ಫಲವು ಹೇಗಾಗುವುದು? ” ಎನ್ನುವಿಯೋ, ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಫಲಗಳನ್ನು ಚೇತನನಾದ ಈಶ್ವರನೇಕೊಡುವನು. ಆದರೆ ಕರ್ಮಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಫಲಕೊಡುವನೇಹೊರತು ಕರ್ಮವಂ ಮಾಡದವನಿಗೆ ಫಲಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ||೧೪|| ಅದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಪ್ಪದೆಉಂಟಾಗುವ ಫಲಗಳನನುಭವಿಸುವರು. ಅವರಶುಭಾಶುಭಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗದೇ ಇರುವ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಆಗತಕ್ಕದ್ದೇನಿದೆ? [ನಾವುಹೇಗೆ ಕರ್ಮಬದ್ಧರೋ ಹಾಗೆಯೇಇಂದ್ರನೂ ಕರ್ಮಬದ್ಧನಾದುದರಿಂದ ಅವನಿಂದ ನಮಗಾಗತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲವು ||೧೫|| ಮತ್ತುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಪೂರ್ವಕರ್ಮವಾಸನೆಯನ್ನೇ ಅನುವರ್ತಿಸಿ ಅವಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕರ್ಮವನ್ನೇ ಆಚರಿಸುವರು. ದೇವತೆಗಳು ಅಸುರರು ಮನುಷ್ಯರು ಇವರಿಂಕೂಡಿದ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ವಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವುದು ||೧೬|| ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಉತ್ಪನ್ನವೆನಿಸುತ್ತವೆಂಗಳಾದ ಆನೇಕವಿಧ ದೇಹಗಳನೆಯ್ವು ಪುನಶ್ಚ ಬಿಡುವರು. ಅದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕತ್ರೂವು ನಿತ್ಯನು ಉದಾಸೀನನು ಗುರುವು ಈಶ್ವರನು ಸಹ ಕರ್ಮವೇಸರಿ||೧೭|| ಅದುದರಿಂದ ಸ್ವಭಾವನಿದ್ಧವಾದ ತಮ್ಮಕರ್ಮವಾಸನೆಯನ್ನೇ ಅಶ್ರಯಿಸಿರುವನಾಗಿ ಪುರುಷನು ಸ್ವಭಾವನಿದ್ಧವಾದ ತನ್ನ ಕರ್ಮವನ್ನೇ ಆಚರಿಸಿ ಕರ್ಮವನ್ನೇ ಬಹುಮಾನಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಕ್ಕಾದು. ||೧೮|| ಅದುದ

ತಸ್ಯಾದ್ವಂದತೆಹ್ವಮಂಜಾರಂನಾರ್ಯಸತೀಯಥಾ |೧೯| ವರ್ತತಬ್ರಹ್ಮಣಾವಿಶ್ವೋರಾಜನೋರಹ್ವ
ಯಾಭಾವಃ | ವೈಶ್ಯಸು ವಾರ್ತಯಾಜೀವೇಚ್ಛಾದ್ರಸ್ತದ್ವಿಜನೇವಯಾ |೨೦|| ಕೃಷಿವಾಣಿಜ್ಯಗೋ
ರಕ್ಷಾಕುಸೀದಂತುರ್ಮಮುಚ್ಯತೇ | ವಾರ್ತಾ ಚತುರ್ವಿಧಾತತ್ರವಯಂಗೋವೈತ್ಯಯೇನಿಕಂ |೨೦|| ಸ
ತ್ವಂರಜಸ್ತಮಾಘತಿಸ್ಥಿತ್ಯುತ್ಪತ್ತ್ಯಂತತೇವಃ | ರಜಸೋತ್ಪದ್ಯತೇವಿಶ್ವಮನೋನ್ಯಂವಿವಿಧಂಜಗ
ತ |೨೧|| ರಜಸೋತ್ಪಾದಿತಾಮೃತವರ್ಷಂತ್ಯಂಬೂನಿಸರ್ವತಃ | ಪ)ಜಾನ್ತ್ಯೈರವಸಿದ್ಧ್ಯಂತಿಮಹೇಂ
ದ್ರಾಕಿಂಕರಿವ್ಯತಿ |೨೨|| ನನಃಪುರೋಜನಃಸದಾನಗ್ರಾಮಾನಗೃಹಾವಯಂ |ವನೌಕಸಸಾತ್ಸೌತ್ಯಂ

ವನ್ನು, ಆಜೀವ್ಯ-ಅನುಸರಿಸಿಬದುಕಿ,ಅನ್ಯಂ-ಇತರಸ್ವಭಾವವನ್ನು, ಉಪಜೀವತಿ-ಸೇರಿಬದುಕುವನೋ, ತಸ್ಯಾತ್-ಅಯಿತರ
ಸ್ವಭಾವದವನೆಯಿಂದ, ಹ್ವೇಮಂ-ರಕ್ಷಣವನ್ನು, ನವಿಂದತೇ-ಪಡೆಯಲಿರಿಯನು. ||೧೯||ವಿವ್ರಿ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಬ್ರಹ್ಮಣಾ-ವೇ,
ದೋಕ್ತಕರ್ಮದಿಂದ, ವರ್ತೇತ-ಜೀವಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ರಾಜಸ್ಯ-ಪಟ್ಟಾಭಿಕ್ತನಾದಘೋರೆಯು, ಭುವಃ-ಭೂಮಿಯನ್ನು, ರಕ್ಷ
ಯಾ-ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ, ವರ್ತೇತ-ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವನು ವೈಶ್ಯಸು-ವೈಶ್ಯಜಾತಿಯವನಾದರೋ, ವಾರ್ತಯಾ-ಕೃಷಿಗೋ
ಪಶುವಾಣಿಜ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂದ, ಜೀವೇತ್-ಬದುಕಬೇಕು, ಕೂದ್ರಸ್ತು-ಕೂದ್ರನಾದರೋ, ದ್ವಿಜಸೇವಯಾ-ದ್ವಿಜ-ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಿಯ
ವೈಶ್ಯರನ್ನು, ಸೇವಯಾ-ಉಪಚರಿಸುವವೃತ್ತಿಯಿಂದ, ಜೀವೇತ್-ಬದುಕಬೇಕು ||೨೦||ವಾರ್ತಾ-ವೈಶ್ಯಜೀವನವು, ಚತುರ್ವಿ
ಧಾ-೪ಬಗೆಯಲ್ಲದ್ದು, ಕೃಷಿವಾಣಿಜ್ಯಗೋರಕ್ಷಾ-ಕೃಷಿ-ನಿಲವನ್ನು ತ್ತುಖಿಕೆಯಿಡುವುದು, ವಾಣಿಜ್ಯ-ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು
ಮಾರುವುದು, ಗೋರಕ್ಷಾ-ಪಶುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು, ತುರ್ಯಂ-ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಕುಸೀದಂ-ಸಾಲವಿತ್ತುಬಡ್ಡಿಯೆಂಪಡೆ
ಯುವುದು. ಎಂಪು,ಉಚ್ಯತೇ-ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದು, ತತ್ರ-ಅವುಗಳಲ್ಲಿ, ವಯಂ-ನಾವು, ಅನಿಕಂ-ಮಾವಾಗಲೂ,ಗೋವೈತ್ಯಯಃ-
ಪಶುಪಾಲನವೇಜೀವನೋಪಾಯವಾಗಿವುಳ್ಳವರು||೨೧|| ಸತ್ವಂ-ರಜಃ-ತಮಃ-ಇತಿ-ಸತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸುಗಳೆಂದು (ವರಸೆ
ಯಾಗಿ)ಸ್ಥಿತೃತ್ಯುತ್ಪತ್ತ್ಯಂತಹೇತವಃ-ಸ್ಥಿತಿ-ರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ, ಉತ್ಪತ್ತಿ-ಸೃಷ್ಟಿಗೂ, ಅಂತ-ಸಂಹಾರಕ್ಕೂ, ಹೇತವಃ-ಕಾರಣಗಳಾ
ಗಿರುವವು. ವಿವಿಧಂ-ಫಲವುಬಗೆಯಾದ, ವಿಶ್ವಂ-ಪ್ರಪಂಚವು, ರಜಸಾ-ರಜೋಗುಣದಿಂದ, ಅನೋನ್ಯಂ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿನೇ
ರಿಪ್ಪಿನಿ, ಜಗತ್-ಜಗದ್ರೂಪವಾಗಿ, ಉತ್ಪದ್ಯತೇ-ಹುಟ್ಟುವುದು||೨೧|| ರಜಸಾ-ರಜೋಗುಣದಿಂದ, ಉತ್ಪಾದಿತಾಃ-ಹುಟ್ಟಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ಮೇಘಾಃ-ಮೋಡಗಳು, ಅಂಬೂನಿ-ನೀರುಗಳನ್ನು, ಸರ್ವತಃ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವರ್ಷಂತಿ-ಮಳೆಯುನುತಲಿವೆ,
ಪ್ರಜಾಃ-ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ತೈರೇವ-ಆಮೇಘಗಳಿಂದಲೇ, ಅಧವಾಆನೀರುಗಳಿಂದಲೇ, ಸಿದ್ಧ್ಯಂತಿ-ಫಲವಂಪಡೆಯುತ್ತಿರವರು.
ಮಹೇಂದ್ರಿ-ದೇವರಾಜನು, ಕಿಂಕರಿವ್ಯತಿ-ವಿನುಮಾಡಹೋಗುವನು ||೨೨||ನಃ-ನಮಗೆ, ಪುರಃ-ಪಟ್ಟಣಗಳು, ನ-ಇಲ್ಲವು, ಜನ

ರಿಂದ ಪುರುಷನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಯಾವುದರಿಂದ ಜೀವಿಸುವನೋ ಅವಸ್ತುವೇ ಅವನಿಗೆ ದೇವತೆಯಾಗಿರುವು
ದು ಅಂತಾಜೀವನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಸಾಧನವಾದ ದೇವತೆಯಂಬಿಟ್ಟು ಯಾವನು ಅನ್ಯದೇವತೆಯಂ ಭಜಿಸುವ
ನೋ ಅಪುರುಷನು ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯು ಪರಪುರುಷನಿಂದ ಹ್ವೇಮವಂಪಡೆಯದೆ ಹೋಗುವಹಾಗೆ ರಕ್ಷಣವಂಪಡೆ
ಯಲಾರನು |೧೯| ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವೇದಾಧ್ಯಯನಾದಿ ಪಟ್ಟರ್ಮಗಳಿಂದ ಜೀವಿಸಬೇಕು. ಹ್ವತ್ರಿಯನುಭೂ
ಪಾಲನದಿಂದ ಜೀವಿಸಬೇಕು. ವೈಶ್ಯನು ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಾದಿ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಜೀವಿಸಬೇಕು, ಕೂದ್ರನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣತ್ರಯದ ಸೇವೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸಬೇಕು |೨೦| ಮತ್ತು, ಕೃಷಿಯು, ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯವ್ಯಾ
ಪಾರವು, ಗೋವುಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ, ಧನವು ಬಡ್ಡಿಗಿತ್ತು ಅದರಿಂದ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ, ಈ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿ
ರುವ ವೈಶ್ಯಜೀವನೋಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಶುಪಾಲಕರಾಗಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆವು |೨೦|| ಮತ್ತು ಸತ್ವರ
ಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಲಯಂಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ರಜೋ
ಗುಣದಿಂದ ಹಲವುಬಗೆಯಾದ ಜಗತ್ಪಲ್ಲವೂ ಸ್ಥಿತ್ರಪುರುಷ ಸಂಯೋಗದಿಂದಲೂ ಹುಟ್ಟುವುದು |೨೧| ಮ
ತ್ತು ಅದೇರಿತೆಯಿಂದ ಮೇಘಂಗಳೂಕೂಡ ರಜೋಗುಣದಿಂದಲೇ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ ಸಮುದ್ರ ಬೆಟ್ಟ ಭೂ
ಮಿ ಕಾಡು ಮುಂತಾದ ಸರ್ವಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀರನ್ನು ಮಳೆಸುರಿಸುವವು. ಆಮೇಘಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಜಿಗಳೂಜೀ
ವಿಸುವರು ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನೇನುಮಾಡುವನು |೨೨| ಎಲ್ಲತಂದೆಯಿ; ನಮಗೆ ಪಟ್ಟಣಗಳೂ ಗ್ರಾಮಗೆ

ಪರಶ್ಯಲನಿವಾಸಿನಃ ||೨೪|| ತಸ್ಮಾದ್ಗವಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮದ್ವಿಶ್ವಾ ರಭ್ಯತಾಂ ಮುಘಃ | ಯಂ ದ್ರ
ಯಾಗಸಂಭಾರಾಸ್ತೈರಯಂ ಸಾಧ್ಯತಾಂ ಮುಘಃ ||೨೫|| ಪಚ್ಯಂತಾಂ ವಿವಿಧಾಃ ಪಾಕಾನ್ ಸೂಪಾಂತಾಃ
ಪಾಯಸಾದಯಃ | ಸಂಯಾವಾಪೂಪಶಮ್ಬಲ್ಯಸ್ಯ ವರ್ಧೋ ಹತ್ಯಗೃಹ್ಯತಾಂ ||೨೬|| ಹೂಯಂತಾ
ಮಗ್ನಯಸ್ಸಮ್ಯಗ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಭಿಃ | ಅನ್ನಂ ಬಹುನಿಧಂದಯಾ ತೇ ಭೋಜ್ಯೋ ಭೇನು ದಕ್ಷಿ
ಣಾಃ ||೨೭|| ಅನ್ಯೈರ್ಭೃತ್ಯಶ್ಚ ಚಂಡಾಲಪತಿತೇ ಭೋಜ್ಯಯಥಾರ್ಹತಃ | ಯವಸಂಚಗವಾಂದತ್ಯಾಗಿರಯ
ದೀಯತಾಂಬಲಿಃ ||೨೮|| ಸ್ವಲಂಕೃತಾ ಭುಕ್ತವಂತಸ್ಸ್ಯ ನುಲಿಪ್ತಾಸ್ಸುವಾಸಸಃ ||೨೯|| ದಕ್ಷಿಣಂ ಚಕು

ಪದಾಃ-ದೇಶಗಳು, ನ-ಇಲ್ಲವು, ಗ್ರಾಮಾಃ-ಹಳ್ಳಿಗಳು, ನ-ಇಲ್ಲ, ಗೃಹಾಃ-ಮನೆಗಳೂ, ನ-ಇಲ್ಲವು, ತಾತ-ತಂದೆಯೇ! ವಯಂ-
ನಾವು, ವನಾಕಸಃ-ಕಾಡೇ ಮನೆಯಾಗಿವುಳ್ಳವರು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಿತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ವನಶ್ಯಲನಿವಾಸಿನಃ-ವನ-ತೋಪು
ಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕೃಲ-ಗುಡ್ಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನಿವಾಸಿನಃ-ಇರುವವರು ||೨೪|| ತಸ್ಮಾತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಗವಾಂ-ಗೋವುಗಳ, ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣಾನಾಂ-ವಿಪ್ರರ, ಅದೇಶ್ವ-ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತದ, ಮುಘಃ-ಪೂಜೆಯು, ಆರಭ್ಯತಾಂ-ಉಪಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಡಲಿ. ಅಯಂ
ಮುಘಃ-ಈಯಜ್ಞವೂ, ಇಂದ್ರಯಾಗಸಂಭಾರಾಃ-ಇಂದ್ರಯಾಗವಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ, ಯೇ-ಯಾವವೋ, ತೈರೇವ-ಅವುಗಳಂ
ದಲೇ, ಸಾಧ್ಯತಾಂ-ಪೂರೆಯಿಸಲ್ಪಡಲಿ ||೨೫|| ಸಂಯಾವಾಪೂಪಶಮ್ಬಲ್ಯಃ-ಸಂಯಾವ-ಗುಳುಪಾಪಟಿ, ಲಡ್ಡು, ಮೊದಲಾದ
ಗಾಢಮುಖ್ಯಕ್ಷೃಗಳೂ, ಅಪೂಪ-ಕಜ್ಜಾಯಗಳೂ, ಶಮ್ಬಲ್ಯಃ-ಚಕ್ಕುಲಿಗಳೂ, ಪಾಯಸಾದಯಃ-ಪರಮಾನ್ನವೇ ಮೊದಲಾಗಿ
ವುಳ್ಳ, ಸೂಪಾಂತಾಃ-ಹೆಸರತೋವೆಯೇ ಕೊನೆಯಾಗಿವುಳ್ಳ, ವಿವಿಧಾಃ-ಹಲವು ಬಗೆಗಳುಳ್ಳ, ಪಾಕಾಃ-ಪಕ್ವವಾಗತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥ
ಗಳು, ಪಚ್ಯಂತಾಂ-ಪಕ್ವವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲ್ಪಡಲಿ. ಸರ್ವದೋಹತ್ವ-ಎಲ್ಲವುಗಳಿಗಿರುವುಳ್ಳ ಟ್ಟುಪಾಲುಕೂಡ, ಗೃಹ್ಯತಾಂ-
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಲಿ ||೨೬|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಭಿಃ-ವೇದಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಿರುವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ-ವಿಪ್ರರಿಂದ, ಅಗ್ನಯಃ-ಅಗ್ನಿಹೋ
ತ್ರಗಳು, ಸಮ್ಯಕ್-ಚನ್ನಾಗಿ, ಹೂಯಂತಾಂ-ಹೋಮಮಾಡಲ್ಪಡಲಿ. ತೇಭ್ಯಃ-ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ವಃ-ನಿಮ್ಮಿಂದ, ಬಹು
ನಿಧಂ-ಹಲವು ಬಗೆಯಾದ, ಅನ್ನಂ-ಆಹಾರದ್ರವ್ಯವೂ, ಭೇನು ದಕ್ಷಿಣಾಶ್ವ-ಭೇನು-ಆಕಳುಗಳೂ, ದಕ್ಷಿಣಾಶ್ವ-ಧನಗಳೂ, ದೇಯಂ-
ಕೂಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು ||೨೭|| ಅನ್ಯೈರ್ಭೃತ್ವ-ಇತರಿಗೂ, ಶ್ವಚಂಡಾಲಪತಿತೇಭ್ಯಶ್ಚ-ಶ್ವ-ನಾಯಿಗಳಿಗೂ, ಚಂಡಾಲ-ಹೊಲೆಮಾ
ದಿಗಿಗೂ, ಪತಿತೇಭ್ಯಶ್ಚ-ಭ್ರಷ್ಟರಿಗೂ, ಯಥಾರ್ಹತಃ-ಅವರವರಯೋಗ್ಯತೆಗೆತಕ್ಕಂತೆ, ದೇಯಂ-ಕೂಡತಕ್ಕದ್ದು ನ್ನು ಕೂಡ
ಬೇಕು. ಗವಾಂ-ಗೋವುಗಳಿಗೆ, ಯವಸಂಚ-ಹುಲ್ಲನ್ನೂ, ಪತ್ಯಾ-ಕೊಟ್ಟು, ಗಿರಯೇ-ಗೋವರ್ಧನಾದ್ರಿಗೆ, ಬಲಿ-ಅನ್ನದ
ರಾಶಿಮೊದಲಾದ ಕಾಣಿಕೆಯು, ದೀಯತಾಂ-ಕೂಡಲ್ಪಡಲಿ ||೨೮|| ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಭುಕ್ತವಂತಃ-
ಉಪಮಾಡಿದವರೂ, ಸ್ವನುಲಿಪ್ತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಗಂಧಬಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಸುವಾಸಸಃ-ಉತ್ತಮವಸ್ತ್ರಗಳುಳ್ಳವರೂ, ಆಗಿ, ಗೋ

ಳೂ ದೇಶಗಳೂ ಮನೆಗಳೂ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ನಾವು ವನವಾಸಿಗಳಾಗಿರುವೆವು ಯಾವಾಗಲೂ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿಯೇ
ಇರುವೆವು ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಬೆಟ್ಟಮುಂತಾದ್ದು ಕಾರಣವೇ ಹೊರತು ಇಂದ್ರನಲ್ಲವವ್ವೆ ||೨೪||
ಈ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಇಂದ್ರಯಾಗಕ್ಕೆ ನೀವು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಗೋವುಗಳ
ನ್ನೂ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತವನ್ನೂ ಕುರಿತು ಯಾಗವು ಆರಂಭಿಸಲ್ಪಡಲಿ ||೨೫|| ಹೇಗೆಂದರೆ ಪರಮಾನ್ನವೇ ಮೊ
ದಲಾದ ತೊವ್ವೆಯೇಕಡೆಯಾಗಿವುಳ್ಳ ಹಲವು ಭೋಜ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳು ಪಾಕಂಗೈಯಲ್ಪಡಲಿ. ಮತ್ತು ಗೋ
ಧಿವೇ ಮೊದಲಾದ ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಡುವ ಚಕ್ಕುಲಿ ಕಜ್ಜಾಯಮೊದಲಾದ ಭಕ್ಷ್ಯ
ಗಳು ಪಾಕಂಗೈಯಲ್ಪಡಲಿ. ಹಾಲುಮುಂತಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಡಲಿ ||೨೬|| ಮತ್ತು ಮೇದಾ
ಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಅಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಹೋಮಂಗೈಯಲ್ಪಡಲಿ, ಮತ್ತು ಆ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೋಸುಗ ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾದ ಅನ್ನವೂ ಗೋವುಗಳೂ ದಕ್ಷಿಣಾದ್ರವ್ಯಗಳೂ ಕೂಡ ನಿಮ್ಮಿಂದ
ಕೂಡಲ್ಪಡಲಿ ||೨೭|| ಮತ್ತು ಇತರರಾದ ಕುನಕಚಂಡಾಲಪತಿತರಿಗೂ ಸಹ ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾ
ಗಿ ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಹೊಸಹುಲ್ಲಂಹಾಕಿ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಪೂಜಿಮಾಡಲ್ಪಡಲಿ ||೨೮||

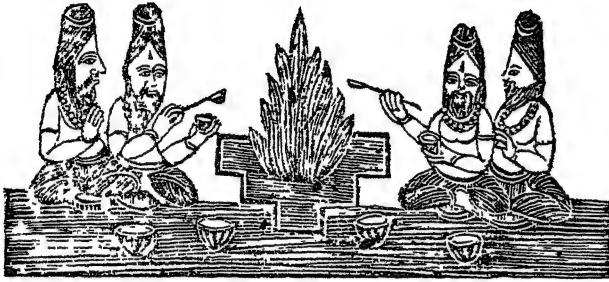
ರುತಗೋವಿಪ್ರಾನಲಪರ್ವತಾರ್ಥಃ ||೧೮|| ಏತನ್ಮಮಮತುತಾತಕ್ರಿಯತಾಂಯಾದಿರೋಚತೆ | ಅಯಂ
ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಮಹ್ಯಂಚದಯಿತೋಮಘಃ ||೨೦|| ಶ್ರೀಕುಕಃ | ಕಾಲಾತ್ಯನಾಭಗವತಾಶಕ್ರ
ದರ್ಪಜಿಘಾಂಸಯಾ | ಪ್ರೋಕ್ತಂನಿಕಮ್ಯನಂದಾದ್ಯಾಸ್ಯಾಧ್ಯಗ್ಧಂತತದ್ವಚಃ ||೨೧|| ತಥಾಚವ್ಯ
ದಧುಸ್ಸನಂಯಥಾಹಮಧುಸೂದರಃ | ವಾಚಯಿತ್ಯಾಸ್ವಸ್ತಯನಂತದ್ವೈಣಗಿರಿದ್ವಿಜಾರ್ಥಃ |
ಉಪಹೃತ್ಯಬಲೀಸರ್ವಾನಾದ್ಯತಾಯವಸಂಗವಾಂ | ಗೋಧನಾನಿಪುರಸ್ಕೃತ್ಯಗಿರಿಂಚಕ್ರಪು
ದಕ್ಷಿಣ ||೨೨|| ಅನಾಂಸ್ಯನಡುಡ್ಯಕ್ವಾನಿಜಾರಾಹ್ಯಗ್ಧಲಂಕೃತಾಃ | ಗೋಪ್ಯಕ್ಷೃತ್ವವ್ಯವೀರ್ಯಾ

ಗೋವಿಪ್ರಾನಲಪರ್ವತಾಂಶ್ಚ-ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ವಿಪ್ರ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ, ಅನಲ-ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನೂ, ಪರ್ವತಾರ್ಥ-ಗೋವರ್ಧನಾ
ದ್ರಿಯನ್ನೂ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ-ನಿಮಗಬಲಗಡಗಿರುವುದನ್ನಾಗಿ, ಕುರುತ-ಮಾಡಿರಿ ||೧೮|| ತಾತ-ತಂದೆಯೇ | ಏತ-ಇದು, ಮಮ-
ನನಗೆ, ಮತಂ-ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿರುವುದು. ರೋಚತೇಯದಿ-ಸರಿಯೆಂದುನಿಮಗೆ ರುಚಿತೋದಿರೆ, ಕ್ರಿಯತಾಂ-ಮಾಡಲ್ಪಡಲಿ
ಅಯಂಮುಖ-ಈಯಜ್ಞವು, ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದೀಣಾಂ-ಗೋವುಗಳಿಗೂವಿಪ್ರರಿಗೂಪರ್ವತಕ್ಕೂ, ಮಹ್ಯಂಚ-ನನಗೂಕೂಡ
ದಯಿತಂ-ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದು ||೨೦|| [ಶುಕವಚನವು] ನಂದಾದ್ಯಾಃ-ನಂದಗೋಪನೇಮೋಕ್ಷಾದವರು, ಕಾಲಾತ್ಯನಾ-ಕಾಲ
ಸ್ವರೂಪನಾದ, ಭಗವತಾ-ಕೃಷ್ಣಂ, ಶರ್ಕ್ವದರ್ಪಜಿಘಾಂಸಯಾ-ಶಕ್ರ-ಇಂದ್ರನು. ದರ್ಪ-ಗರ್ವವನ್ನು, ಜಿಘಾಂಸಯಾ-
ನಾಶಮಾಡಬೇಕೆಂಬಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ, ಪ್ರೋಕ್ತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ತದ್ವಚಃ-ಆಮಾತನ್ನು, ನಿಕಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಸಾಧು-ಚೆನ್ನಾಗಿರು
ವುದೆಂದು, ಅಗೃಹ್ಣಂತ-ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು ||೨೧|| ಮಧುಸೂದನಃ-ಮಧು-ಮಧುವಾದಿತ್ಯೈರನ್ನ, ಸೂಧನಃ-ನಾಶಮಾಡಿದವಿ
ಷ್ಣುವಾದಕೃಷ್ಣನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಆಹ-ಹೇಳಿದನೋ, ಸ್ವಸ್ತಯನಂ-ಪುಣ್ಯಾಹವನ್ನು, ವಾಚಯಿತ್ಯಾ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಪ
ಠನಮಾಡಿಸಿ, ತದ್ರವ್ಯೇಣ-ಆಯಿಂದ್ರಯಾಗದನಾಮಗ್ರಿಯಿಂದ, ಗಿರಿದ್ವಿಜಾರ್ಥ-ಗೋವರ್ಧನಾದ್ರಿಯನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ
ಕುರುತು, ತಥಾಚ-ಹಾಗೆಯೇ, ನರ್ವಂ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ವ್ಯದಧುಃ-ಮಾಡಿದರು ||೨೨|| ಬಲೀಸರ್ವಾ-ಕಾಣಿಕೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ಉಪಹೃತ್ಯ-ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಗವಾಂ-ಗೋವುಗಳಿಗೆ, ಯವಸಂ-ಹನಿಯಹುಲ್ಲನ್ನು, ಕೋಟ್ಟು, ಅದ್ಯತಾಃ-ಆದರದಿಂಕೂಡಿದವ
ರಾಗಿ, ಗೋಧನಾನಿ-ಧನರೂಪವಾಗಿರುವಗೋವುಗಳನ್ನು, ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ-ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಗಿರಿಂ-ಗೋವರ್ಧನಾದ್ರಿಯ
ನ್ನು, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಚಕ್ರಃ-ಬಲಗೊಂಡರು ||೨೩|| ಸದ್ವಿಜಾಶಿಷಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಹರಕಗಳಿಂದಸಹಿತರಾದ, ತೇಚ-ಆಗೋಪಾಲ

ಅಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಭೋಜನುಗೈದ್ದವರಾಗಿ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಗಳಂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ದಿವ್ಯಗಂಧಾನುಲೇಪನುಗೈದ್ದ
ವರಾಗಿ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನೂ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತವನ್ನೂ ಸಹ ನೀವೆಲ್ಲರೂಪ್ರ
ದಕ್ಷಿಣಂ ಗೈಯ್ಯರಾಗಿ ಪಾರ್ಶ್ವನಮಗೈಯಿರಿ ||೧೮|| ಎಲ್ಲೆತುದೆಯಾದ ನಂದಗೋಪನೇ! ಇಂತಾ ಈಯಾಗವುಗೋ
ವುಗಳಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತಕ್ಕೂನನಗೂಸಹ ಅಭಿಮತವಾದುದರಿಂದನಿಮಗೂ ಸಮ್ಮ
ತವಾದರೆ ಈಯಾಗವೇ ನಿಮ್ಮಿಂದವಾಡಲ್ಪಡಲಿ ||೨೦|| ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ವಾಯನೇ! ಈಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಕಾಲಾತ್ಯಕ
ನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನಿಂದ ಇಂದ್ರನಗರ್ವಮು ಮುರಿಯಲೋಸುಗೆ ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥ
ಮು ನಂದಗೋಪಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲರೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿ ಬಹುಚೆನ್ನಾಯಿತೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು ||೨೧|| ಅನು
ತರದಲ್ಲಿ ನುಡಾದಿಗೋಪಾಲಕರು ಮಧುಸೂದನನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಆಗೋವರ್ಧನಯಾ
ಗಮು ಮಾಡಿದರು. ಎಂತೆನೆ,--ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಶೋತ್ರಿಯರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂ ಕರಿಯಿಸಿ ಅವರುಗಳಿಂದ ಪು
ಣ್ಯಾಹವಾಚನವು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅಮೇಲೆ ಅಕ್ಕರೆಬೊಡನೆ ಯಾಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಸುಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥಂ
ಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಮೊದಲಾದಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಮವಮಾಡಿಸಿ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತವನ್ನೂ ಪ್ರಾಜ
ನಿದರು ||೨೨|| ಆಬಳಿಕ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಹೊಸಹುಲ್ಲುಗಳಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಆಗೋವುಗಳೆಹಿಂಡಂ ಮುಂದಯಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡು ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎತ್ತುಗಳಂಕಟ್ಟಿ ಬಂಡಿಗಳನ್ನೇರಿ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಂ ಮಾಡ
ಿದರು ||೨೩|| ಅದೇರೀತಿಯಿಂದ ಗೋಪಸ್ತ್ರಿಯರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಚರಿತ್ರಂಗಳಂ ಪಾಡುತ್ತ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆ

ಣಿಗಾಯಂತ್ಯಸ್ಪದ್ವಿಜಾಶಿವಃ ||೩೮|| ಕೃಷ್ಣಸ್ತನ್ಯತಮಂರೂಪಂಗೋಪವಿಸಂಭಣಂಗಳತಃ | ಶೈ
ರೋಸ್ತ್ರೀತಿಬ್ರೂವಃ ಭೂರಿಬಲಿಮಾದದ್ಬೃಹದ್ಬೃಹಃ ||೩೯|| ತಸ್ಮೈನಮೋವ್ರಜಜನ್ಮೈಸ್ಸಹಚಕ್ರಮ
ಹಾತ್ಮನ | ಅಹೋಪಶ್ಯತಶೈಲೋಸೌರೂಪೀನೂನುಗ್ರಹಂವ್ಯುಧಾತ ||೪೦|| ಏವೋವಜಾನತೋಮ

ಕರೂ, ಕೃಷ್ಣವೀರ್ಯಾಣಿ-ಕೃಷ್ಣಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು, ಗಾಯಂತ್ಯಃ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವ, ಗೋಪ್ಯ-ಗೋಪ್ತಿಯರೂಕೂಡ
ವ್ಯಕ್ತಲಂಕೃತಃ-ಚಿನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡವರಾಗಿ, ಅನಡುಡುಕ್ತಾನಿ-ಅನಡುಡು-ಎತ್ತುಗಳಿಂದ, ಯುಕ್ತಾನಿ-ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟ,
ಅನಂಸಿ-ಬಂಡಿಗಳನ್ನು, ಆರುಚ್ಯ-ಪರಿಕೊಂಡು, ಗಿರಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಂಗಯ್ದರು ||೩೮|| ಕೃಷ್ಣಸ್ತು-ಕೃಷ್ಣನಾದರೋ, ಗೋಪ
ವಿಸಂಭಣಂ-ಗೋಪ-ಗೋಪರಿಗೆ, ವಿಸಂಭಣಂ-ನಂಬಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಅನ್ಯತಮಂ-ಅವರೂಗಗೊಂದಾದ, ಬೃಹ
ದ್ಬೃಹಃ-ದೊಡ್ಡವೈಯುಳ್ಳ, ರೂಪಂ-ಆಕಾರವನ್ನು, ಗತಃ-ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಶೈಲೋಸ್ತ್ರೀತಿ-ಬೆಟ್ಟವಾಗಿರುವನೆಂದು, ಬ್ರ
ವಃ ಸಃ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಭೂರಿ-ಬಹುವಾದ, ಬಲಿಂ-ಉಪಹಾರವನ್ನು, ಆದತ್-ಭಕ್ಷಿಸಿದನು ||೩೯|| ತಸ್ಮೈ-ಹಾಗೆಬಲಿಯ
ನುಣುತಲಿರುವ, ಮಹಾತ್ಮನೇ-ಮಹಾಪುರುಷನಾದತನಗೆ, ವ್ರಜಜನ್ಮೈಸಹ-ಗೋಕುಲದಜನಗಳೊಡನೆ, ನಮಃಚಕ್ರೇ-ತಾನೇ
ನಮಸ್ಕಾರವಂಗಯ್ದನು ಅಸೌಖ್ಯಲಃ-ಈವಸ್ತುವು, ರೂಪೀ-ಆಕಾರವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ನಃ-ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ, ಅನುಗ್ರಹಂ-ರಕ್ಷಣವ
ನ್ನು, ವ್ಯುಧಾತ-ಮಾಡಿತು. ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು. ಪಶ್ಯತ-ನೋಡಿರಿ ||೪೦|| ಹಿ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಏವಃ-ಈವರ್ವತವು,

ಶೀರ್ವಾದಗಳು ಶಿರಸಾವಹಿಸುತ, ಅಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಂಗೆಯ್ದರು. ||೩೮|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪ
ಗೋಪೀಜನರ ನುಬಿಕೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತವಾದ ಮಹಾರೂಪವಂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನೇಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವಾಗುವೆ
ನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಒಲಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಗೋಪಾಲ
ಕರೊಡನೆ ಪರ್ವತವನ್ನು ಕುರಿತು ನಮಸ್ಕಾರಂ ಮಾಡಿದಂ ||೩೯|| ಎಲೈ, ಗೋಪಾಲಕರೇ! ನೋಡಿರಯ್ಯಾ,
ಈಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪರ್ವತವು ಶರೀರಯುಕ್ತವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹವಂ ಮಾಡಿತು. ಸರ್ವಾದಿ ಕಾಮರೂಪ
ವುಳ್ಳ ಈಪರ್ವತವು ಅಕ್ಷೃಣಿಗಳಾಗಿಯೂ ವನವಾಸಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವನಮ್ಮಂತವರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ
ಲಿಧೆ ಅವಮಾನವನ್ನು ಮಾಡುವರಂ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೆ ||೪೦|| ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಾಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗೋವರ್ಧನ

ತಾರ್ಕಿಕಾಮರೂಪೀವನೌಕಸಃ | ಹಂತಿಹ್ಯಸ್ಮೈನಮಸ್ಯಾಮಕೃಮ್ಣಾಣ್ಯಾತ್ಮನೋಗವಾಂ || ೩೩ ||
ಇತ್ಯದಿ | ಗೋದ್ವಿಜಮಖಂವಾಸುದೇವಪ್ರಚೋದಿತಾಃ | ಯಥಾವಿಧಾಯಗೋಪಾಲಾಸ್ಸಹಕೃಷ್ಣಾವ |
ಜಂಯಯಾಃ || ೩೪ ||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಕಮಸ್ಕಂಧ ಚರ್ತುರ್ವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಅವಜಾನತಃ-ತನ್ನಂ ಅವಮಾನಿಸುತಲಿರವ, ಅಥವಾಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿತಿಳಿಯುತಲಿರುವ, ವನೌಕಸೋಮರ್ತ್ಯಾ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ
ಮನುಷ್ಯರನ್ನು, ಕಾಮರೂಪೀರ್ಷ-ಬೇಕಾದಸರ್ವಾದಿರೂಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಹಂತಿ-ಕೊಲ್ಲುವನೋ; ಆತ್ಮನಃ-ನಮಗೂ, ಗವಾಂ-
ಗೋವುಗಳಿಗೂ, ಕರ್ಮಣೇ-ಸುಖಸಾಧನವಾಗಿರುವ, ಅಸ್ಮೈಹಿ-ಬೆಚ್ಚುಕಲ್ಲವೆ, ನಮಸ್ಯಾಮಃ-ಪೂಜಿಸುವೆವು || ೩೩ || ಇತಿ-
ಹೀಗೆ, ವಾಸುದೇವಪ್ರಚೋದಿತಾಃ-ವಾಸುದೇವ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಪ್ರಚೋದಿತಾಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಗೋಪಾಲಾಃ-
ಪ. ಪಾಲಕರು, ಸಹಕೃಷ್ಣಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದಸಹಿತರಾಗಿ, ಅಸಿಗೋದ್ವಿಜಮಖಂ-ಪರಸ್ತಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣರಪೂಜೆಯನ್ನು, ಯ
ಥಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದಹೇಗೆಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋಹಾಗೆ, ವಿಧಾಯ-ಮಾಡಿ, ಪ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನುಕುರಿತು, ಯಯಾಃ-ತೆರಳಿದರು || ೩೪ ||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥಬೋಧಿನ್ಯಾಂ ದಕಮಸ್ಕಂಧಃ

ಚರ್ತುರ್ವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ಕೈನಾವು ನಮ್ಮಗೋವುಗಳ ಜ್ಞೇಮಾರ್ಥವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪಾಲಕರಿಂದ
ಯುಕ್ತನಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು || ೩೩ || ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಈಗೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ನಂ
ದಾದಿಗಳು ಪರ್ವತಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಗೋಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂ
ಮೊಡಗೂಡಿದವರಾಗಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬಂದರು || ೩೪ ||

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾ
ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರಪುರವ
ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಶ್ರೀ
ಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು, ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಕ
ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಕಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು ಏಕನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.
ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಶ್ರೀಕುಕೇ|| ಇಂದ್ರಸ್ತದಾತ್ಮನಃಪೂಜಾಂವಿಜ್ಞಾಯವಿಹತಾಂನೃಪ | ಗೋಪಭೃಕ್ಪೃಷ್ಠನಾಥೇಭ್ಯೋ
ನಂದಾದಿಭ್ಯಸ್ತುಕೋಪಹ ||೧|| ಗಣಂಸಂವರ್ತಕಂನಾಮಮೆಘಾನಾಂಚಾಂತಕಾರಿಣಾಂ | ಇಂದ್ರಃ
ಪಾಶೋದಯತ್ಪ್ರದೋಧವಾಕ್ಯಂಚಾರ್ಹಮಾನ್ಯತ ||೨|| ಅಹೋಶ್ರೀಮದಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂಗೋ
ಪಾನಾಂಕಾನನೌಕಸಾಂ | ಕೃಷ್ಣಂಮಾರ್ತ್ಯಮುಪಾಶ್ರಿತೈರಬಹುಕೃದ್ವಹನಿ ||೩|| ಯ
ಥಾದೃಢೈಕರ್ಮಮಯೈಃಕ್ರತುಭಿರ್ನಾಮನೌನಿಭೈಃ | ವಿದ್ಯಾಮಾನ್ವೀಕ್ಷಕೀಂಹಿತಾಂತೀರ್ಪಂ

೨೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಪ್ರತಿಪದಬೀಕೆ-

[ಕುಕವಾಕ್ಯವು] ಹೇನೃಪ-ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ತಲೆ-ಆಕಾರದಿಂದ, ಇಂದ್ರಃ-ದೇವರಾಜನು, ಆತ್ಮನಿ-
ತನ್ನ, ಪೂಜಾಂ-ಸಮಾಸನವನ್ನು, ವಿಹತಾಂ-ಭಗ್ನವಾದ್ದನ್ನಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾಯ-ತಿಳಿದು, ಕೃಷ್ಣನಾಥೇ(ಭೃಕ್-ಕೃಷ್ಣನೇ) ಒಡೆಯ
ನಾಗಿವುಳ್ಳ, ನಂದಾದಿಭ್ಯಃ-ನಂದನೇಮೊಪಾದ, ಗೋಪೇಭ್ಯಃ-ಗೋಪರಿಗೋಪನಿಗೆ, ಚುಕೋಪ-ನಿಟ್ಟುಗೊಂಡನು, ಹ-ಅ
ದ್ಭುತವು||೧|| ಈಕವಾನೀ-ತಾನೇ(ಒಡೆಯನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತಾನೊಡೆಯನೆಂದುಗರ್ವವುಳ್ಳ, ಇಂದ್ರಃ-ದೇವರಾಜನು, ಕೃಷ್ಣಸ್ಥ-
ನಿಟ್ಟುಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಅಂತಕಾರಿಣಾಂ-ನಾಶವನ್ನು ಮಾಡುವ, ಮೇಘಾನಾಂ-ಮೋಡಗಳ, ಸಂವರ್ತಕಂನಾಮ-ಪ್ರಳಯಕ
ರವೆಂಬಹಸರುಳ್ಳ, ಗಣಂ-ಗುಂಪನ್ನು, ಪಾಶೋದಯತೇ-ಪ್ರೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಉತ-ಅಷ್ಟೇ(ಅಲ್ಲವು). ವಾಕ್ಯಂಚ-ಮುಂದಣ
ಮಾತನೂ, ಆಹ-ನುಡಿದನು ||೨|| [೩೦೦೦ ವಚನವು] ಯೇ-ಯಾವಗೋಪಾಲಕರು, ಮರ್ತ್ಯಂ-ಮನುಷ್ಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾ
ಸುದೇವನನ್ನು, ಉಪಾಶ್ರಿತೈ-ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು, ದೇವತೆಗಳೆನಂ-ದೇವತೆಗಳ ಅವಮಾನವನ್ನು (ಇಂದ್ರಯಾಗಭಂಗವನ್ನು)
ಚಕ್ರ-ಮಾಡಿದರೋ, ತೇಷಾಂ-ಅಂಥಾ, ಕಾನನೌಕಸಾಂ-ಕಾಡೇನಾನಸಾಧನವಾಗಿವುಳ್ಳ, ಗೋಪಾನಾಂ-ಗೋಪರಿ, ಶ್ರೀಮ
ದಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ-ಶ್ರೀ-ಸಂಪತ್ತಿನ, ಮದ-ಗರ್ವದ, ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ-ಮಹಿಮೆಯು, ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ್ದು ||೩|| ಯಥಾ-
ಹೇಗೆ, ಅದೃಢೈಃ-ಶಿಥಿಲಗಳಾದ, (ಅನುಮರ್ಥಗಳಾದ) ಕರ್ಮಮಯೈಃ-ಕೀರ್ತನೆಗಳಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವುಗಳಾದ, ನಾಮ
ನೌನಿಭೈಃ-ಹಸರುಮಾತ್ರದಿಂದ ಹಡಗುಗಳಾಗಿರುವ, ಕ್ರತುಭಿಃ-ಯಜ್ಞಕರ್ಮಗಳಿಂದ, ಅನ್ವೀಕ್ಷಕೀಂ-ವಿದ್ಯಾಂ-ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ

* ೨೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು. *

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕ|| ಪಂಚವಿಂಶತಪ್ರಾಶಕ್ಯವ್ರಜನಾಶಾಯವರ್ವತಿ ! ಉದ್ಧೃತ್ಯಗಿರಿಮಾಸಾರಾದ
ರಕ್ಷದ್ಗೋಕಾಲಂಪ್ರಭುಃ ||೪|| ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ತನಗೆ ಅವಮಾನವಾಯ್ತೆಂ
ದು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಈನಂದವ್ರಜಮೆ ನಾಕುಗೆಯ್ಯಲೋಸುಗ ಮಹಾ ಮೇಘಂಗಳಂ ಕರೆಸಿ ವರ್ಷಿಸ
ಲಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತವು ಎತ್ತಿ, ಭದ್ರದಂತೆ ಹಿಡಿದು, ಗೋವುಗಳಂ ಗೋಪಾಲಕ
ರಂ ಇನ್ನೂ ವ್ರಜದಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಸ್ತರಂ ಸಹ ರಕ್ಷಿಸಿದನೆಂಬ ಅರ್ಥವಂ ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯ
ನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನೇ,-

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನಂ ಪೂಜಿಸದೆ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತವಂ ಪೂಜಿಸಿ
ದರಿಂದು ಕೋಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಧೀನರಾದ ನಂದಾದಿಗೋಪಾಲಕರಮೇಲೆ ದ್ವೇಷಮವಾಡಿದ
ನು ||೧|| ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರ್ಷಿಸಿ ಲೋಕಂಗಳಂ ನಾಶಮಮಾಡುವ ಸಂವರ್ತಕನಾಮಕವಾದ ಮೇಘಸ
ಮೂಹವಂ ಕರೆಯಿಸಿ, ಇಂದ್ರನು ತಾನೇ ಈಶ್ವರನೆಂಬ ಗರ್ವದಿಂ ನುಡಿದನು ||೨|| (ಅದಂತೆನೇ) ಅರಣ್ಯ
ವಾಸಿಗಳಾದ ಗೋಪಾಲಕರ ಐಶ್ವರ್ಯಮದಮಂ ನೋಡಿರಯ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ
ಕೊಂಡು ದೇವತಾವಮಾನವಂ ಮಾಡಿದರು ||೩|| ಏನಾಶ್ಚರ್ಯವು? ದೃಢಂಗಳಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಕರ್ಮರೂಪಂಗಳ
ಲಾದ ನಾಮಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಾವೆಗಳೆನಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆ ಇರುವ ಯಾಗಂಗಳಂ ಅವಲಂಬಿಸಿ, ಆತ್ಮವಿಜಾ

ತಿಭಿರ್ನಾರ್ವಾಂ ||೪|| ಪಾಚಾಲಂ ಪಾಲಿಕುಸ್ತಬ್ಧಮಜ್ಞಂ ಪಂಡಿತಮಾನಿನಂ | ಕೃಷ್ಣಂ ಮರ್ತ್ಯಂ
ಮುಪಾಶ್ರಿತ್ಯೋಪಮೇಚಕ್ಪುರಸ್ತಿಯಂ ||೫|| ಎಷಾಂ ಶ್ರಿಯಾ ಪತಿಪ್ರಾಪ್ತಾ ನಾಂ ಮತ್ತಾ ನಾಂ ಧ್ಯಾಯಿ
ತಾತ್ಮನಾಂ | ಧುನುತಶ್ರೀಮದಸ್ತಂಭಂ ಪಶೂನ್ಮಯತನಂ ಕ್ಷಯಂ ||೬|| ಅಹಂಚೈರಾವತಂ ನಾಗ
ವಾರುಹ್ಯಾ ನು ವ್ರಜಿವ್ರಜಂ | ಮರುದ್ಗಣೈರ್ಮಹಾವೈಶ್ವರ್ಯಂ ದಗೋಪೈಃ ಪಿಘಾಂ ಸಯಾ ||೭||
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ | ಇತ್ಥಂ ಮಧವತಾಜ್ಞಾಪ್ತಾ ಮಘಾನಿರ್ಮುಕ್ತಬಂಧನಾಃ | ಸಂದಗೋಕುಲಮಾಸಾರೈಃ
ಪಿಡಯಾಮಾಸುರೋಜಸಾ ||೮|| ವಿದ್ಯೂತಮಾನಾವಿದ್ಯುದಿಭಸ್ತುನಂತಸ್ತುನಯಿತ್ಯುಭಿಃ | ತೀ

ಕ್ಷೇಪವಸ್ತು, ಹಿತಾಸ್ವ-ಹಿಟ್ಟು, ಭವಾರ್ಣವಂ-ಸುಸಾರವೆಂಬಕಡಲಸ್ತು, ತಿಶೀರ್ಷಂತಿ- ದಾಂಟಲಿಳಿಸುವರೋ (ಹಾಗೆ) ||೪||
ಗೋಪಾಃ-ಗೊಲ್ಲರು, ಪಾಚಾಲಂ-ಕರಬೇಬಡಿಕನಾದ, ಪಾಲಿಕಂ-ನೂರ್ಖನಾದ, ಪಂಡಿತಮಾನಿನಂ-ತಾನೇ ಪಂಡಿತನೆಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ, ಸ್ತಬ್ಧಂ-ಅನಿರೀತನಾದ, ಅಜ್ಞಂ-ಮೂಢನಾದ, ಮರ್ತ್ಯಂ-ಮನುಷ್ಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ದಾಸುರವ
ನಸ್ತು, ಉಪಾಶ್ರಿತ್ಯ-ಅನುಸರಿಸಿ, ಮೇ-ನನಗೆ, ಅಪ್ರಿಯಂ-ಅನಿಷ್ಟವಸ್ತು, ಚಕ್ರೇ-ಮಾಡಿದರಂತೆ (ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣನೆಂದದ್ದು
ಪ್ರಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದರೂ ಇಂದ್ರನ ಭಾರತಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ತುತಿಸುವಂತೆ ವಾಚಾಲಂ-ಕಾಸ್ತುರ್ಯೋನಿಯಾದ,
ಪಾಲಿಕಂ-ಶಿಶುವಿನಂತೆ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದವನಾದ, ಸ್ತಬ್ಧಂ-ತನಗೆ ವಂದ್ಯನಿದ್ದರಿಂದ ನಮ್ರನಲ್ಲದ, ಅಜ್ಞಂ-ತನಗಿಂತಲೂ ಬಲ್ಲ
ವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನರ್ದಿಷ್ಟನಾದ, ಪಂಡಿತಮಾನಿನಂ-ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಮಾನನೀಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ ಅನಂದರೂಪವಾದ ಬ್ರ
ಹ್ಮವಸ್ತು, ಮರುದ್ಗಂ-ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯವತಾರವಾಗಿಯೇ (ರುತ್ತಿರುವನಂ, ಎಂದು) ||೫|| ಶ್ರಿಯಾ ಸಂಪತ್ತಿ
ನಿಂದ, ಅವಲಿಪ್ರಾಪ್ತಾಂ-ಕೊಬ್ಬಿದವರಾಗಿಯೂ, ಮತ್ತಾ ನಾಂ-ಮದಿಸಿದವರಾಗಿಯೂ, ಧ್ಯಾಯಿ-ತಾತ್ಮನಾಂ-ಉದಿದವೈಯು
ಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಎಷಾಂ-ಈಗೊಲ್ಲರ, ಶ್ರೀಮದಸ್ತಂಭಂ-ಸಂವನ್ಮದದಿಂದ ಮೆಚಿದವಗರ್ವವಸ್ತು, ಧುನುತ-ಕೊಡಪರಿ,
ಪಶೂ-ಗೋವುಗಳನ್ನ, ಸಂಕ್ಷಯಂ-ನಯತ-ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ||೬|| ಅಹಂಚ-ನಾನೂಕೂಡ, ಐರಾವತಂ ನಾಗಂ-ಐರಾವತವೆಂ
ಬಲನೆಯನ್ನ, ಆರುಷ್ಯಂ-ಪರಿ, ಮಹಾವೈಶ್ವೇ-ಹೆಚ್ಚು ವೈಶ್ವೇ, ಮರುದ್ಗಣೈಸ್ಸಹ-ದೇವಸಂಘಗಳೊಡನೆ, ವ್ರಜಂ-ಗೊಲ್ಲರಹಳ್ಳಿ
ಯನ್ನ ಕಂಡಿತು, ಸಂದಗೋಪೈಃ ಪಿಘಾಂ ಸಯಾ-ಸಂದಗೋಪನಕೊಟ್ಟಿಗಯನ್ನ ನಾಶಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬಯಕೆಯಿಂದ, ಅನುಪ್ರ
ಜೇ-ಹಿಂದೆಯೇ ಬರುವೆನು ||೭|| (ಉಪಾಶ್ರಿತನು) ಮಧುವತಾ-ಇಂದ್ರನಿಂದ, ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ಆಜ್ಞಾಪ್ತಾಃ-ಅಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ್ದು, ಮಘಾಃ-
ಸಂವತ್ಸರವೇಳೆಗಳು, ನಿರ್ಮುಕ್ತಬಂಧನಾನ್ಸಂತಪಿ-ಹಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟುಗಳುಳ್ಳವಾಗಿ, ಪಿಡಯಾಮಾಸು-ಸಾರವನ್ನೆ
ಜಲಧಾರಾಸಂಪಾತಗಳಿಂದ, ಗೋಕುಲಂ-ಗೊಲ್ಲರಹಳ್ಳಿಯನ್ನ, ಪಿಡಯಾಮಾಸು-ಬಾಧಿಸಿದವು ||೮|| ವಿದ್ಯುದ್ವಿ-ವಿಂಚು

ರರೂಪವಾದ ಆನ್ವೀಕ್ಷ್ಯಕ್ರೀವಿದ್ಯೆಯೆಂಬಿಟ್ಟು, ಸುಸಾರವೆಂದ್ರಮೆ ದಾಂಟಲು ಇಚ್ಛೆಯಿಸುವರು ||೪|| ಬಹು
ಮಾತುಗಳೂ ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಮೂರ್ಖನಾಗಿ, ಸ್ತಬ್ಧನಾಗಿ ತಾನೇ ಪ್ರಾಪ್ತನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಮ
ನುಷ್ಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂ ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಗೋಪರು ನನಗೆ ಅವಮಾನವಂ ಅನಿಷ್ಟವು ಮಾಡಿದರು [ಹೀ
ಗೆ ಇಂದ್ರನವಾಣಿಯು ಕೃಷ್ಣನಂ ಪಳಿದಾಡತೊಡಗಿದ್ದಾದರೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುವಂತೆ ಭಾವವನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತೆ. ಕಾಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಕರ್ತನಾದರೂ ಶಿಶುವಿನಂತೆ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ತನಗಿಂತಲೂ ಮೆದ್ದರಿ
ಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಮ್ರನಲ್ಲದೆ, ತನಗಿಂತಲೂ ಬಲ್ಲದೆದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿ, ಪಂಡಿತರಿಂದ ಮಾನನೀಯನಾಗಿ, ಆ
ನಂದರೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದರೂ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಲೀಲಾಮಾನುವೆ ವಿಗ್ರಹನಾಗಿರುವನೆಂದು ಆರ್ಥಾಂ
ತರವಾಗುತ್ತೆ.] ||೫|| ಎಲೈ, ಮೇಘಗಳೇ! ಧನಮದದಿಂದ ಗರ್ವಿತರಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಉತ್ಸಾಹ ಪಡಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟಿರುವ ಈಗೋಪಾಲಕರ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಮದಜನ್ಯವಾದ ಗವ-ವೆಂ ಪರಿಹರಿಸಿಬಿಡಿ, ಗೋವುಗಳಂ ಹ್ರಯಿಸುವಂ
ತೆ ಮಾಡಿ ||೬|| ನಾನೂಕೂಡ ಐರಾವತವನ್ನೇರಿಕೊಂಡು ದೇವಗಣಪರಿವೃತನಾಗಿ ವ್ರಜವಂ ಸಂಹರಿಸಲೋ
ಸುಗನಿವೃಹಿಸೆಯೇ ಬರುತ್ತೇನೆ ||೭|| ಎಂಬವಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ಅಜ್ಞಾಪ್ತಗಳಾದ ಮೇಘಂಗಳು ಬಂಧನ
೩೫

ವೈರಮಾರುತ್ಯೈನುಗ್ನಾ ವಸ್ತುಜುಲಕರ್ಕರಾಃ | ಸ್ಥೂಣಾಸ್ಥೂಲಾವರ್ತಧಾರಾ ಮುಂ
ಚತ್ವರ್ಭೈವ್ಯಭೇಕ್ಷಣೈಃ | ಜಲಸ್ಪೃಷ್ಠಾಪ್ರವಾಹೋರ್ವಾಹ್ಯಕೃತನೋನ್ಮುಂ ||೧೦||
ಅತ್ಯಾಕಾಶಾತಿಪಾತನವಕಪೋಜಾತವೆಸಾಃ | ಗೋಪಾಗೋಪ್ಯಶ್ಚ ಶೀತಾತರ್ಗೋವಿಂದಕರಣಂಯ
ಯಾಃ ||೧೧|| ಶಿರಸ್ಸುತಾಂಶ್ಚ ಕಾಯನಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯಾಸಾರಪೀಡಿತಾಃ | ವೇಷಮಾನಾಭಗವತ್ಸವಾದ
ಮೂಲಮುಪಾಯಯಾಃ ||೧೨|| ಕೃಪಣಕೃಪಣಮಹಾಭಾಗತ್ವನ್ನಾಥಂಗೋಕುಲಂಪ್ರಭೂ | ತಾ |
ತುಮರ್ಹಸಿದೇವಾನ್ಮುಕುಪಿತಾದಭಕ್ತವತ್ಸಲ ||೧೩|| ಶಿಲಾವರ್ಷಾತಿಪಾತನಹನ್ಯಮಾನಮಚಿತನು |

ಗಳೂಡನೆ, ವಿದ್ಯೋತಮಾನಾಃ-ವಿಕೇಷವಾಗಿಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವವೂ, ಸ್ತನಯಿತ್ಯುಬಿಃ-ಗಡುಗಗಳೂಡನೆ, ಸ್ತನಂತಃ-ಮೊಳು
ಗುತ್ತಿರುವವೂ ಆವಮೇಘಗಳು, ಶೀವೈರಿ-ವೇಗವುಳ್ಳ, ಮರುದ್ಗಚ್ಛಿಃ-ದೇವಸಂಘಗಳಿಂದ, (ಗಾಳಿಗಳಂಪುಗಳಿಂದ) ನುನ್ನಾತಿ-
ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿ (ತೆಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿ) ಜಲಕರ್ಕರಾಃ-ನೀರಿನಮರಳುಗಳನ್ನು, (ಅರಿವರಲ್ಗುಳನ್ನು) ವಪ್ತುಮುಃ-ನುರಿದವು ||೧೦||
ಅಭ್ರೇಷು-ಮೇಘಗಳು, ಸ್ಥೂಣಾಸ್ಥೂಲಾಃ-ಕುಂಭಗಳಂತೆತೋರಗಳಾಗಿರುವ, ವರ್ಷಧಾರಾಃ-ಮಳೆಯಿನೀರಿನ ಪರಂಪರೆಗಳ
ನ್ನು, ಅಭೀಕ್ಷಣೈಃ-ಎಲ್ಲಕಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮುಂಚತ್ವಸ್ತು-ಬಿಡುತ್ತಿರುವವಾಗುತ್ತಿರಲು, ಜಲಾಭೈಃ-ನೀರಿನಗುಂಪುಗಳಿಂದ,
ವಾಹ್ಯಮಾನಾ-ಮುಳುಗಿಸಿ ತೇಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಭಾಃ-ನೆಲವು, ನೋನ್ಮುಂ-ಹಳ್ಳಿತಿಟ್ಟುಗಳು, ನಾಪ್ಯಶ್ಚತ-ಕಾಣಿಸಲಿ
ಲ್ಲವು ||೧೧|| ಅತ್ಯಾಕಾಶಾತಿಪಾತೇನ-ಅತ್ಯಾಕಾಶ-ಪ್ರಬಲವಾದಮಳೆಯು, ಅತಿಪಾತೇನ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನುರಿಯುವುದರಿಂದ, ಶೀತಾ
ತರ್ಗಾಃ-ತಣುವಿನಿಂದಪೀಡಿತರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಜಾತೇವೇಷನಾಃ-ನಡುಕುಮೆಟ್ಟಿದವಾದ, ಪಕವಃ-ಗೋವುಗಳೂ, ಗೋಪಾಃ-ಗೊ
ಲ್ಲರೂ, ಗೋಪ್ಯಶ್ಚ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರೂ, ಗೋವಿಂದಂ-ಗೋಪಾಲಕೃಪ್ಣನನ್ನು, ಶರಣಂ-ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ, ಯಯುಃ-ಸೇರಿದರು ||೧೧||
ತಾಶ್ಚ-ಅಗೋವುಗಳೂಕೂಡ, ಶಿರಸ್ಸು-ತಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾಯೇನ-ವೈಯಿಂದ, ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ-ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಆಸಾರಪೀಡಿತಾಃ-
ತೋರವಾದಜಡಿಮಳೆಯಿಂದ ವೈಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವೇಷಮಾನಸ್ಪತ್ಯಃ-ನಡುಗುತ್ತಿರುವವಾಗಿ, ಭಗವತಃ-ಕೃ
ಪ್ಣನ, ಪಾದಮೂಲಂ-ಚರಣತಲವನ್ನು ಕೂರಿತು, ಉಪಾಯಯುಃ-ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಬಂದವು ||೧೨|| ಕೃಪ ಕೃಪ-ಕೃಪನೀಕೃಪನೇ!
ಮಹಾಭಾಗ-ಹೆಚ್ಚುಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳವನೇ! ಭಕ್ತವತ್ಸಲ-ಸೇವಕರಲ್ಲಿದಯೆಯುಳ್ಳವನೇ! ಪ್ರಭೋ-ಸಮರ್ಥನೇ! ತ್ವನ್ನಾಥಂ-
ನೀನೇಬಡೆಯನಾಗಿವುಳ್ಳ, ಗೋಕುಲಂ-ಈಗೊಲ್ಲರಹಳ್ಳಿಯನ್ನು, ನಃ-ನಮ್ಮಗಳನ್ನೂ, ಕುಸಿತಾತ್-ನಿಟ್ಟುಗೊಂಡ, ದೇವಾತ್-
ಪರ್ಜನ್ಯದೇವರದೆಯಿಂದ, ತಾತ್ರಂ-ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಅರ್ಹಸಿ-ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವಿ ||೧೩|| ಭಗವಾಃ-ಪಟ್ಟಾಕ್ಷೈಶ್ಚಯೇ
ಸಂಪನ್ನನಾದ, ಹರಿಃ-ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನು, ಶಿಲಾವರ್ಷಾತಿಪಾತೇನ-ಅನಿಗಲ್ಲಿನಮಳೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಬೀಳುವುದರಿಂದ, ಹನ್ಯಮಾನಂ-

ದಿಂ ಬಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ ನಂದವುಜಕ್ಕೆಬಂದು ವೈಷ್ಣವಧಾರೆಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸಿದವು ||೪|| ಮಿಂಚುಗಳಿಂದಹೊ
ಳೆಯುತ ನಿಡಲಿಗಳಿಂದ ಗರ್ಜನವೆಂದಾಡುತ ಪ್ರಚಂಡವಾಯುವಿನಿಂದ ತೆಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ, ಆಮೇಘಗಳು
ಸ್ಥೂಲಗಳಾದ ಅನೇಕಲ್ಲಗಳಂ ವರ್ಷಿಸಿದವು ||೫|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಘಗಳು ಸ್ತಂಭಗಳಂತೆ ಸ್ಥೂಲಗಳಾ
ದ ವರ್ಷಧಾರೆಗಳು ಬಿಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಜಲಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದ ಭೂಮಿಯು ಹಳ್ಳಕಟ್ಟುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನ
ಮವಾಗಿ ಜಲಮಯವಾಯಿತು ||೧೦|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾವರ್ಷಧಾರಾ ಪ್ರವಾಹಂಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತಗಳಾದ
ಗೋವುಗಳು ನಡುಗುತ ಕ್ರಮಪಟ್ಟವು ಗೋಪಾಲಕರು ಗೋಪಿಯರುಗಳು ಮುಂತಾದಸರ್ವರೂ ಮಹಾವ
ಪ್ಪಿಬಾಧೆಯು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರದೆ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನು ಶರಣಹೊಕ್ಕರು ||೧೧|| ಗೋವುಗಳು ಶಿರಸ್ಸುಗಳಂಬಿ
ಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶರೀರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ವರ್ಷಧಾರೆಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿ ನಡುಗುತ ಭಗವಂತನಪಾದ
ಮೂಲಕ್ಕೆ ಬಂದವು ||೧೨|| (ಅಗೋಪಗೋಪಿಯರು ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನು ಮರೆಹೊಕ್ಕರು. ಅದಂತೆನೆ) ಮಹಾ
ಭಾಜವುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನೇ! ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಾಥನನ್ನಾಗಿ ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಗೋಕುಲವಂ ರಕ್ಷಿಸು. ಭಕ್ತವ
ತ್ಸಲನಾದ ಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನೇ! ಕೋಪವೊನಾದ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ನಮ್ಮಂರಕ್ಷಿಸು ||೧೩||
ಎಂದು ಗೋಪಾಲಕರು ಕೃಪ್ಣನುಕುಂತಿ ಮೊರೆಯಿಡಲಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನು ಪ್ರಚಂಡವಾಯುವಿನಿಂದ ಯು

ನಿರೀಕ್ಷ್ಯಭಗವಾಃ ಪೇನಕುಪಿತೇಂದ್ರಕೃತಂಹಃ ||೧೦|| ಅಪತ್ಯತ್ಯಲ್ಪಾಣವರ್ಷಮತಿವಾತಂ
ಶಿಲಾಮಯಂ | ಸ್ವಯಾಗೇವಿತತಸ್ತಾಭಿರಿಂದ್ರನಾಶಾಯವರ್ಷತಿ||೧೧|| ತತ್ರಪ್ರತಿವಿಧಿಸಮ್ಯ
ಗಾತ್ಮಯೋಗೇನಸಾಧಯ | ಲೋಕೇಕವಾನಿನಾಂಮೌಢ್ಯಾದ್ಧೃವೈಶ್ರೀಮದಂತಮಃ ||೧೨|| ನಹಿಸ
ದ್ಬಾಭವಯುಕ್ತಾನಾಂಸುರಾಣಾವಿಶವಿಸ್ಮಯಃ | ಮತ್ತೋಽಸತಾಂವಾನಭಂಗೇಪ್ರಶಮಾಯೋಪಕ
ಲ್ಪತೇ ||೧೩|| ತಸ್ಯಾಸ್ತೃಚ್ಛರಣಂಗೋಷ್ಠಮನ್ನಾಥಂಮತ್ಪರಿಗ್ರಹಂ | ಗೋಪಾಯಸ್ವಾತ್ಮಯೋಗೇ

* ಗೋವರ್ಧನೋದ್ಧರಣಸುಖಾತ್ಮಕಃ *

ನನೋಯಮವ್ರತತಪಿತಿ ||೧೪|| ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಕೇನಹಸ್ತೇನಕೃತ್ಯಾಗೋವರ್ಧನಾಚಲಂ | ದಧಾರ

ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತೆಲಿರುವಗೋಪಗೋಕುಲವನ್ನು, ಅಚೇತನಂ-ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದ್ದನ್ನಾಗಿ, ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಕುಪಿತೇಂದ್ರಕೃತಂ-
ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡಿಹಂದ್ರನಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಡುಕುಮಳೆಯನ್ನಾಗಿ, ಮೇನೇ-ಅರಿತನು ||೧೧|| ಇಂದ್ರ-ದೇವರಾಜನು, ಸ್ವಯಾ
ಗೇ-ತನ್ನ ಪೂಜೆಯು, ಅಸ್ಮಾಭಿ-ನಮ್ಮಿಂದ, ವಿಪತೇನತಿ-ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗುತ್ತಿರಲು, ನಾಶಾಯ-ಗೋಕುಲವ
ಹಾನಿಗೋಸುಗ, ಅಪತ್ಯ-ಅಕಾಲಸಂಭವವಾಗಿಯೂ, ಅತ್ಯಲ್ಪಾಣಂ-ಬಹಳಹೆಚ್ಚಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಅತಿವಾತಂ-ಹೆಚ್ಚುಗಾಳಿ
ಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಶಿಲಾಮಯಂ-ಅನೆಗಲ್ಲುಗಳುಅಧಿಕವಾಗಿಯೂಇರುವ ವರ್ಷಂ-ಮಳೆಯನ್ನು, ವರ್ಷತಿ-ಸುರಿನುತ್ತಿದಾನೆ||೧೨||
ತತ್ರ-ಅವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿವಿಧಿಂ-ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು, ಆತ್ಮಯೋಗೇನ-ನನ್ನ ಉಪಾಯದಿಂದ, ಸಮ್ಯಕ್-ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಸಾಧ
ಯೇ-ಸಾಧಿಸುವೆನು. ಮೌಢ್ಯಾತ್-ಮೂಢತ್ವದಿಂದ, (ಅರಹಿಲ್ಲದಿರಿಂದ) ಲೋಕೇಕವಾನಿನಾಂ-ತಾವೇಲೋಕಕ್ಕೊಡೆಯರೆಂ
ಬರ್ಗವಪುಟ್ಟವರ, ಶ್ರೀಮದಂ ಐಕ್ವರೈದಸೊಕ್ಕುಳ್ಳ, ತಮಃ-ತಮೋಗುಣವಿಕಾರವನ್ನು, ಹರಿಷ್ಯೇ-ಪರಿಹರಿಸುವೆನು ||೧೩||
ಸದ್ಬಾಭವಯುಕ್ತಾನಾಂ ಸಾತ್ವಿಕಸ್ವಭಾವದಿಂದಕೂಡಿದ, ಸುರಾಣಾಂ-ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಈಶವಿಸ್ಮಯಃ-ನಾವೇ ಈಶ್ವರರೆಂಬ
ವಿಶೇಷಗರ್ವವು, ನಹಿ-ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ಅಸತಾಂ-ಸಾತ್ವಿಕರಲ್ಲದವರಿಗೆ, ಮತ್ತೇ-ನನ್ನದೇನೆಯಿಂದ, ಮಾನಭಂಗೇ-ಗರ್ವಹಾನಿಯು
ಪ್ರಶಮಾಯ-ಶಾಂತಿಗೋಸುಗ, ಉಪಕಲ್ಪತೇ-ಈಗಲೇನಮರ್ಥವಾಗುವುದು||೧೪|| ತಸ್ಯಾತ್-ಆಕಾರಣದದೇನೆಯಿಂದ, ಮಚ್ಛ
ರಣಂ-ನಾನೇರಕ್ಷಕನಾಗಿವುಳ್ಳ, (ನನ್ನ ಮನೆಯಾದ) ಮನ್ನಾಥಂ-ನಾನೇಬಡೆಯನಾಗಿವುಳ್ಳ, ಮತ್ಪರಿಗ್ರಹಂ-ನನ್ನ ಕುಟುಂಬ
ವಾದ, ಗೋಷ್ಠಂ-ನಂದಗೋಕುಲವನ್ನು, ಸ್ವಾತ್ಮಯೋಗೇನ-ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಗೋಪಾಯೇ-ರಕ್ಷಿಸುವೆನು.
ಸೋಯಂವ್ರತಃ-ನನ್ನ ವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂಬ ಆಯಾಸಿಯಮವು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಆಪಿತಃ-ಸಂಪಾದಿತವಾದ್ದು. (ತುಂಬಾಯಿ
ವೃಷ್ಟವಾದ್ದು) ||೧೪|| ಕೃಷ್ಣ-ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವ-ಹೀಗೆಹೇಳಿ, ಗೋವರ್ಧನಾಚಲಂ-ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತವನ್ನು,
ಏಕೇನಹಸ್ತೇನ-ಒಂದುಮಕ್ಕೆಯಿಂದ, ಕೃತ್ಯಾ-ಉದ್ಧರಣವಂಗಯ್ದು, (ನಿಗಮಿ) ಬಾಲಕಃ-ಹುಡುಗನು, ಛತ್ರಾಕ್ರಮಿವ-ನಾಯಿ

ಕ್ತಗಳಾದ ಶಿಲಾವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿ ಚೈತನ್ಯರಹಿತವಾದ ಗೋಕುಲವಂ ವ್ರಜವಂಸಹ ನೋಡಿಕೋ
ಪಿತೃನಾದ ಇಂದ್ರನವ್ಯಾಪಾರವಿದು :ಎಂದುತಿಳಿದನು ||೧೧|| ನಮ್ಮಿಂದ ತನ್ನ ಪೂಜೆಯು ಅಡ್ಡಿಮಾಡಲ್ಪ
ಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಇಂದ್ರನು ಕೋಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶಿಲಾಮಯವಾದ ಅಧಿಕವಾದ ಮಹಾವಾತವುಳ್ಳ ಅಕಾಲವರ್ಷ
ವಂ ವ್ರಜನಾಶಾರ್ಥವಾಗಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ||೧೨|| ಆಗಲಿ, ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿವಿಧಾನವಂ ನನ್ನ ಸಾ
ಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸಾಧಿಸುತ್ತೇನೆ, ಮೂಢಭಾವದಿಂದ 'ತಾವೇ ಲೋಕನಾಥರು' ಎಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವ ದೇವ
ತೆಗಳ ಐಕ್ಯಯಮದದಿಂದಂತಾದ ಗರ್ವವಂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ||೧೩|| ಸತ್ವಸ್ವಭಾವರೂಪರಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಭ
ಕ್ತಿಯುಕ್ತರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ 'ನಾವೇಪ್ರಭುಗಳು, ಎಂಬಗರ್ವವಿಲ್ಲ. ಅದಲ್ಲದೆ ದುರಹಂಕೃತರಾದವೇಗವಾ
ನಭಂಗವೆ ಅನುಗ್ರಹವು ||೧೪|| ಆಕಾರಣದಿಂದ ನನಗೆ ಅವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನೇನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವುದಾಗಿ
ನನ್ನಿಂದ ಅಭಿಮಾನಿತವಾಗಿ ಇರುವ ಈವ್ರಜವಂ ನನ್ನಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ, ಇದೇನನಗವ್ರತವು
ಎಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನುನುಡಿದು ಏಕಹಸ್ತದಿಂದ ಆಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತವಂ ಬಾಲಕನು ನಾಯಿಕೊಡೆಯ ನೆ

ಶೀಲಯತಃ ಸ್ವಕೃತ್ಯಾ ಕೃತುಮಾಲಯತಃ ||೧೯|| ಅಧಾರಹವಾಗವಾಗೋಪಾಹುಬತಾತವ್ರಜೌಕ
ಸಃ | ಯಥೋಪಜೂಷಂವಿತಗಿರಿಗರ್ತಂಸಗೋಧನಃ ||೨೦|| ನತಾಸ್ರಹಮಕಾರ್ಯಮುದ್ಧಸ್ತಾ
ದ್ವಿನಿಪಾತನಾತ್ | ವಾತವರ್ಷಭಯನಾಲಂತತ್ತ್ವಾಣಂವಿಹಿತಂಹಿವಃ ||೨೧|| ತಥಾನಿವಿವಿಕ್ತುರ್ಗರ್ತ
ಕೃಷ್ಣಾಶ್ವಾಸಿತಮಾನಸಾಃ | ಯಥಾವಕಾಶಂಸುಧನಾಸ್ಸಪ್ರಜಾಸೌಸ್ಥಪಜೀವಿನಃ ||೨೨|| ಹೃತ್ಪ್ರಾ
ತ್ಯಧಾಂಸುಖಾಪೇಕ್ಷಾಂಹಿತಾತ್ಮವರ್ಜವಾಸಿಭಿಃ | ವೀಕ್ಷ್ಯಮಾಣೋದಧಾರಾದ್ರಿಸಮಾಹಂನಾ
ಚಲತ್ಪದಾತ್ ||೨೩|| ಕೃಷ್ಣಯೋಗಾನುಭಾವಂತಂಸಿಶಾವ್ಯಂಮೂಕ್ತಿವಿಸ್ತಿತಃ | ನಿಶ್ಚಿಂತ್ಯಭವ್ಯ

ಕೂಡೆಯನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, (ಸಂ-ಶೀಲಂಭ್ರ, ತೇ-ಪುಟ್ಟುಗೋಕು, ಕನಡ-ಅಣಬೆ) ಶೀಲಯಾ-ವಿಶಾಸದಿಂದ, ದಧಾರ-ಧರಿಸಿ
ದನು (ಹೊತ್ತನು) ||೧೯|| ಅಧ-ಅವೇಲೆ, ಭಗವಾ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಗೋಪಾ-ಗೋಲ್ಲರನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಹ-ಹೇಳಿದನು
ಹೇಅಂಬ-ಎಲಾಅಮ್ಮ! ಹೇತಾತ-ಎಲೈತಂದೆಯೇ! ಹೇವ್ರಜೌಕಸಃ-ಎಲೈಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳರಾ! ಸಗೋಧನಾಸ್ಸಂತಂ-
ಗೋಪುಗಳಿಂದಲೂ ಧನಗಳಿಂದಲೂ ಸಹಿತರಾದವರಾಗಿ, ಯಥೋಪಜೂಷಂ-ಹೇಗಿಸುಖಪ್ರೇಹಾಗೆ, ಗಿರಿಗರ್ತಂ-ಬೆಟ್ಟದ
ಕುಳಿಯನ್ನು, ವೀತ-ಪ್ರವೇಶಿಸಿ (ಹೋಗಿ) ||೨೦|| ಇಹ-ಈಕುಳಿಯಲ್ಲಿ, ಮುದ್ದಸ್ತಾದ್ವಿನಿಪಾತನಾತ್-ಮತೆ-ನನ್ನ, ಹಸ್ತ-ಕೈ
ಯಿಂದ, ಅದ್ರಿ-ಬೆಟ್ಟದ, ನಿಪಾತನಾತ್-ಜೀವಿಕೆಯಜೀವಿಯಿಂದ, ತ್ರಾಸ-ಭಯವು, ವಃ-ನಿಮ್ಮಿಂದ, ನಕಾರ್ಯ-ಮಾಡ
ಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು, ವಾತವರ್ಷಭಯ-ನ-ಗಾಳಿಯಮಳೆಯಜೆವಿಕೆಯಿಂದ, ಅಲಂ-ಸಾಕು, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ತೇತ್ರಾಣಂ-ಅದ
ರವೆನೆಯಿಂದರಕ್ಷಣವು, ವಿಹಿತಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದಲ್ಲವೇ ||೨೧|| ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಕೃಷ್ಣಾಶ್ವಾಸಿತಮಾನಸಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ
ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದವರಾಗಲೂ, ಸುಧನಾಃ-ಗೋಧನಸಹಿತರಾಗಿಯೂ, ಸಪ್ರಜಾ-ಮಕ್ಕಳಿಂದಸಹಿತ
ರಾಗಿಯೂ. ಸೋಪಜೀವಿನ-ತಮ್ಮನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಜೀವಿಸುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಸಹಿತರಾಗಿಯೂ, ಯಥಾವಕಾಶಂ-ಬೇಕಾದ
ಮೃದ್ದಲವುಂಟಾಗೋಣವು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಗರ್ತೇ-ಬೆಟ್ಟದಕುಳಿಯಲ್ಲಿ, ನಿವಿಶ-ಇಳಿದುಹೋಗಿದ್ದರು ||೨೨|| ಕೃಷ್ಣನು
ಹೃತ್ಪ್ರಾತ್ಯಧಾಂ-ಹಸಿವುನೀರಡಿಕೆಗಳಿಬಾಧೆಯನ್ನೂ, ಸುಖಾಪೇಕ್ಷಾಂ-ಸೌಖ್ಯದಬಯಕೆಯನ್ನೂ, ಹಿತಾ-ಬೆಟ್ಟ, ಕೈವ್ರ
ವಾಸಿಭಿಃ-ಆಗೋಕುಲದಲ್ಲೊರತಕ್ಕ ಗೋಲ್ಲರಿಂದ, ವೀಕ್ಷ್ಯಮಾಣಸ್ತ-ಇೋಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಅದ್ರಿಂ-ಗೋವರ್ಧನಾಚಲ
ವನ್ನು, ದಧಾನ-ಹೊತ್ತನು ಸಮಾಹಂ-೨ದಿನಗಳು, ಪದಾತ್-ನಿಂತೆಹೆಜ್ಜೆಯಜೀವಿಯಿಂದ, ನಾಚಲತೆ-ಕದಲಿಲ್ಲವು ||೨೩||

ತ್ರಿಂಶಂತಿ ಶೀಲಯಿಂದಲೇ ಎತ್ತಿದನು ||೧೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಗ
ವತನು ಗೋಪರಂಕಾರಿತು ನುಡಿದನುಎಲಾತಾಯಿಯೇ! ಎಲೈ
ತಂದೆಯೇ! ಎಲೈಗೋಪಾಲಕಿರಾ! ನಿಮ್ಮಪುತ್ರಗಳುಕರೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗಿ ಸುಖವಾಗಿಈಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದ ಹಳ್ಳವಂ ಪ್ರ
ವೇಶಂಗೆಯ್ದು ಅಲ್ಲಿಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿರಿ||೨೦||ನನ್ನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಕಳಕೊಂ
ಪು ಈಪರ್ವತವು ಮೇಲೆಬೇಳುವುದು ಎಂಬಭಯವು ನಿಮಗೆಬೇ
ಡು ಮಹಾವಾತಭಯವೂ ವರ್ಷಭಯವೂನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ನಾ
ನುನಿಮಗೆ ಹ್ವೇಮವಂ ಮಾಡಿರುವೆನು||೨೧||ಎಂಬಭಗವಂತನವಾಕ್ಯ
ವಂಕೇಳಿ ಗೋಪರುಗಳು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ
ದ್ರವ್ಯಸಹಿತರಾಗಿ ಪುತ್ರಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಹಿತರಾಗಿ ಸಹಿಸಾರ
ರಾಗಿ ಆಶ್ರಿತವೇಳಿಸಿದರು||೨೨||ಪ್ರಜವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರು ತುತ್ತಿ
ನಭಯವಂ ಬಾಯಾರಿಕೆ ವುಪದ್ರವಮಸಹ ಮರೆತು, ಸುಖಾಪೇಕ್ಷೆ
ಯಂಜಿಟ್ಟು,ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಏಳುದಿನಪ

ರ್ಯಂತವೂಹೆಜ್ಜೆಯ ನಾಚತೆಗೆಯದ ಮಿತುಕೊಂಡು ಪರ್ವತವಂಧರಿಸಿಇದ್ದನು||೨೩||ಆಸೇವೇಂದ್ರನು ಶ್ರೀ

ಸುಕಲ್ಪಃ ಸ್ವಯಮೇಘಾನವಾರಯತ ||೧೪|| ಖಂವ್ಯಭ್ರಮುಮಿತಾದಿತ್ಯಂವಾತವರ್ಷಂಚದಾರುಣಂ |
ನಿಕಾಮ್ಯೋರತಂಗೋಪಾಣೋವರ್ಧನಧರೋಬ್ರವೀತ್ ||೧೫|| ನಿತ್ಯಾತತ್ಸೃಜತಾಸಂಗೋಪಾಸ್ಸು
ಸ್ತಿಸ್ತೀಧನಾರ್ಭಕಾಃ | ಉಪಾರತಂವಾತವರ್ಷಂವ್ಯವಸ್ತ್ರಾಯಾಶ್ಚನಿವ್ನಗಾಃ ||೧೬|| ತತಸ್ತೃಣ
ರ್ಯಯುಗೋಪಾಸ್ಸು ಸ್ವಮಾದಾಯಗೋಫನಂ | ಶಕಟೋಢೋದಕರಣಂಸ್ತೀಬಾಲಸ್ಥವಿರಾಶ್ಯ
ನ್ಯೈಃ ||೧೭|| ಭಗವಾನಪಿತುಶೈಲಂಸ್ವಸ್ಥಾನೇಪೂರ್ವತ್ಪ್ರಭುಃ | ಪಶ್ಯತಾಂಸರ್ವಭೂತಾನಾಂಸಾಂ
ಪಯಾಮಾಸಲೀಲಯಾ ||೧೮|| ತುಪೆಮವೇಗಾನ್ನಿಭೃತಾವನೌಕಸೋಯಧಾಸಮೀಯಾಃಪರಿರಂಭ

ಇಂದ್ರಃ-ದೇವಗಾಜನು, ತಂ-ಆ, ಕೃಷ್ಣಯೋಗಾನುಭಾವಂ-ಕೃಷ್ಣನಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಿಕಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ನಿಕಾಮ್ಯೋರತಃ, ಅತಿ
ವಿಸ್ತೃತಃ-ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಿಂತಂಭಃ-ಗರ್ವವಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ, ಭ್ರಷ್ಟಸುಕಲ್ಪಃ-ಭಗವಾದೇವತಾ
ಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಯಂ-ತಾನಾಗಿಯೇ, ಮೇಘಾಃ-ಸಂವತ್ಸರಗಳೆಂಬಮೋಡಗಳನ್ನು, ಆವಾರಯತೇ-ಮಳಿಸುಲಿಯದಂತೆ
ತಡೆದನು ||೧೪|| ಗೋವರ್ಧನಧರಃ-ಗೋವರ್ಧನವಸ್ತುತೆವನ್ನು ಧರಿಸಿದಕೃಷ್ಣನು, ಖಂ-ಆಕಾಶವನ್ನು, ವ್ಯಭ್ರಂ-ಮೋಡನ್ನಿಡಿದ
ದ್ದಾಗಿಯೂ, ಉದಿತಾದಿತ್ಯಂ-ಮೂಡಿದಸೂರ್ಯನುಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿಯೂ, ದಾರುಣಂ-ಕೂರವಾದ, ವಾತವರ್ಷಂಚ-ಗಾಳಿಯಮ
ಳಿಯನ್ನೂ, ಉಪರತಂ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ್ದನ್ನಾಗಿಯೂ, ನಿಕಾಮ್ಯ-ಕಂಡು, ಗೋಪಾಃ-ಗೋಲರನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನು
ದಿದನು ||೧೫|| ಹೇಗೋಪಾಃ-ಎಲೈಗೋಲರೇ! ವಾತವರ್ಷಂ-ಗಾಳಿಯೂ ಮಳಿಯೂ, ಉಪಾರತಂ-ಕಾಂತವಾದದ್ದಾಗಿದೆ, ನಿವ್ನ
ಗಾಶ್ಚ-ಜಲಪ್ರವಾಹಗಳೂಕೂಡ, ವೈವಸ್ತ್ರಾಯಾಃ-ನೀರುಕಡಮೆಯಾದವುಗಳಹಾಗಾಗಿವೆ, ತಾಸಂ-ಭಯವನ್ನು, ತ್ಸೃಜತೇ
ತೋರಯಿರಿ. ಸಸ್ತೀಧನಾರ್ಭಕಾಃ-ಹೆಂಗಳಿಂದಲೂ ಗೋಧನಗಳಿಂದಲೂ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ ಸಹಿತರಾದವರಾಗಿ, ನಿತ್ಯಾತ-
ಹೊರಕ್ಕೆಹೊರಟುಬನ್ನಿರಿ ||೧೬|| ತತಃ-ಕೃಷ್ಣನಹಾಗೆಹೇಳಿದಮೇಲೆ, ತೇಗೋಪಾಃ-ಆಗೋಲರು, ಸ್ವಂಸ್ವಂ-ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ-ಗೋ
ಧನಂ-ಗೋಪುಗಳೆಂಬದನವನ್ನೂ, ಶಕಟೋಢೋದಕರಣಂ-ಬಂಡಿಗಳಮೇಲೆಹೊರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನೂ, ಆದಾಯ-
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸ್ತೀಬಾಲಸ್ಥವಿರಾಃ-ಹೆಂಗಳೂ ಪುಡುಗರೂ ಮುದುಕರೂ, ಶನ್ಯೈಃ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ನಿಯಮಯಃ-ಹೊರತೊಟ್ಟ
ಬಂದ ||೧೭|| ಪ್ರಭುಃ-ಸಮರ್ಥನಾದ, ಭಗವಾನಪಿ-ಕೃಷ್ಣನೂಕೂಡ, ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳೂ, ಪಶ್ಯತಾಂ
ಸತಾಂ-ನೋಡುತ್ತಿರುವರಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ತಂಶೈಲಂ-ಆಪರ್ಮತವನ್ನು, ಸ್ವಸ್ಥಾನೇ-ಅದರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವತೇ-ಮುನ್ನಿನಂ
ತೆ, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ಸಾಂಪಯಾಮಾಸ-ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನು ||೧೮|| ಪ್ರೇಮವೇಗಾತ್-ಸ್ನೇಹಾತೀತಿಯಿಂದ, ನಿಭೃತಾಃ-

ಕೃಷ್ಣನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ತೀತಿಯವೆನ್ನೋಡಿ ಅಶ್ವಲ್ಥಯ್ಯಯುಕ್ತನಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥಸುಕಲ್ಪನಾಗಿ ಸ್ತಂಭಿತನಾಗಿ
ಮೇಘಗಳು ವರ್ಷಿಸಬೇಡವೆಂದು ನಿವಾರಣೆಗೆಯ್ದನು ||೧೪|| ಮೇಘರಹಿತವಾಗಿ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ
ನಿರ್ವಾಲನಾಗಿರುವ ಆಕಾಶಮನ್ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಹಾವಾತಯುಕ್ತವಾದ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೀಡ
ತರಾಗಿ ಅಮೇಲೆ ಸ್ವಸ್ಥಾಪಿತರಾದ ಗೋಪರುಕುರಿತು ನುಡಿದನು ||೧೫|| (ಅದಂತೆನೆ-) ಎಲೈ ಗೋಪಾಲರು
ಗಳಿರಾ! ಇನ್ನು ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ ಹೊರಟುಬನ್ನಿ, ಸಪರಿವಾರರಾಗಿ ಸ್ತೀಸಹಿತರಾಗಿ ಬಾಲಕರಂಕರೆದುಕೊಂ
ಡು ನಿವೃತ್ತಿಮಾಡಿ ಯಥಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಡಿ, ಮಹಾವಾತವು ಮಹಾವರ್ಷವು ಶಾಂತವಾಯಿತು ||೧೬|| ಹ
ಳ್ಳಗಳು ಕೊಳ್ಳಗಳು ನದಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪೋದಕುಗಳಾದವು. ಎಂಬಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಗೋಪಾಲಕರು
ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥಗಳಂ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಗೋವುಗಳಂ ಭಂಡಿಗಳಂ ಸಹ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಸ್ತೀಬಾ
ಲವೃದ್ಧರೊಡನೆ ಸಮೇತರಾಗಿ ಹೊರಟುಬಂದರು ||೧೭|| ಭಗವಂತನು ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಂ ನೋಡುತ್ತಿರಲಾ
ಗಿ, ಆಪರ್ವತವು ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಯಥಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಲೀಲೆಯಿಂದಲೆ ಇರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು ||೧೮|| ಆನಂತರದಲ್ಲಿ
ವ್ರಜವಾಸಿಗಳಾದಜನರು ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣರಾಗಿ ಅಲಿಂಗನಾದಿಗಳಿಂದ ಅಭಗಮತನಂ ಯಥಾಪೋಗ್ಯವಾಗಿ

ಣಾದಿಭಿಃ | ಗೋಪ್ಯಕೃತ್ಯ ಸನ್ನೇಹಮಪೂಜಯಾಮಾದಾದಧ್ಯಕ್ಷತಾದ್ಭಿರ್ಮಯುಜಸ್ಯದಾಶಿದಃ ||೮೯||
ಯಶೋದಾರೋಹಣೇನಂದೋರಾಮಕೃತ್ಯ ಬಲಿನಾಂವರಃ | ಕೃಷ್ಣಮಾಲಿಂಗ್ಯಯುಯುಜಾರಾಶಿವಸ್ಸೈ
ಹಕಾತರಾಃ ||೨೦|| ದಿವಿವವಗಣಾಸ್ಸಾಧ್ಯಾಸ್ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವಚಾರಣಾಃ | ತುಷ್ಟವುರ್ಮುಮುಚು
ಸ್ತುಷ್ಪಾಪುಷ್ಪವರ್ಷಾಣಿಪಾರ್ಥಿವ ||೨೧|| ಕಂಬದುಂದುಭಯೇನೇದುರ್ದಿವಿದವಪ್ರಚೋದಿತಾಃ |
ಜಗುರ್ಗಂಧರ್ವಪತಯಸ್ತುಂಬುರುಪ್ರಮುಖಾನ್ಮುಪ ||೨೨|| ತತೋನುರಕ್ತೈಃಪಶುಪೈಃಪರಿತಿ |
ತೋರಾರ್ಜಸ್ವಗೋಪಂಸಬಲೋವಿಕದಧರಿಃ | ತಥಾವಿಧಾನ್ಯಸ್ಯಕೃತಾನಿಗೋಪಿಕಾಗಾಯಂತ್ಯಕು
ಯುರ್ಮುಂದಿತಾಹುದಿಸ್ಪೃಶಃ ||೨೩|| ಇತಿವಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಪಂಚವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ತುಂಬಿವವರಾದ, ವನಾಕಸಿ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವಗೊಲ್ಲರು, ಪರಿರಂಭಣಾದಿಭಿಃ-ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣವೇಮೊದಲಾದಉಪಚಾರಗಳಿಂದ
ಯಥಾ-ಹೇಗೆಉಚಿತವೋಹಾಗೆ, ತಂ-ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನುಕುರಿತು, ಸಮಾಯುಃ-ಸೇರಿದರು ಗೋಪ್ಯಕೃತ್ಯ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರೊಳೊ
ಡ, ಸನ್ನೇಹಂ-ಪ್ರೀತಿಯೊಡನೆ, ಅಪೂಜಯೇ-ಪೂಜಿಸಿದರು ವೃದ್ಧರೆಲ್ಲರೂ-ದಧ್ಯಕ್ಷತಾದ್ಭಿಃ-ಮೊಸರು ಅಕ್ಷತೆ ನೀರುಮುಂ
ತಾದರಕ್ಷಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದೊಡನೆ, ಸದಾಶಿವಃ-ಸಮಾಚೀನವಾದಹರಕೆಗಳನ್ನು, ಯುಯುಜಃ-ಕೂಡಿ
ಸಿದರು ||೮೯|| ಯಶೋದಾ-ಗೋಪಿದೇವಿಯು, ರೋಹಿಣೀ-ವಸುದೇವಪತ್ನಿಯೂ, ನಂದಃ-ನಂದಗೋಪನೂ, ಬಲಿನಾಂ-ಬಲ
ವುಶವರಲ್ಲಿ, ವರಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ. ರಾಮಕೃತ್ಯ-ಬಲಭದ್ರನೂಕೂಡ, ಸ್ನೇಹಕಾತರಾಸ್ಸಂತಃ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಭಯಚಂಚಲರಾಗಿ,
ಕೃಷ್ಣಂ-ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು, ಅಲಿಂಗ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅಶಿವಃ-ಹರಕೆಗಳನ್ನು, ಯುಯುಜಃ-ಕೂಡಿಸಿದರು ||೨೦|| ಹೇಪಾರ್ಥಿವ-
ಎಲೈಪರೀಕ್ಷಿದಾಯನೇ! ದಿವಿ-ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ದೇವಗಣಾಃ-ದೇವತೆಗಳಗುಂಪುಗಳು, ಸಾಧ್ಯಾಃ-ಸಾಧ್ಯರೆಂಬವರು, ಸಿದ್ಧಗಂ
ಧರ್ವ ಚಾರಣರೆಂಬವರೂ, ತುಷ್ಟಾಸ್ಸಂತಃ-ತ್ಯವ್ತರಾಗಿ, ತುಷ್ಟವುಃ-ಸ್ತುತಿಯುರು. ಪುಷ್ಪವರ್ಷಾಣಿ-ಪೂಮಳಿಗಳನ್ನು,
ಮುಮುಚುಃ-ನುರಿದರು ||೨೧|| ಹೇನ್ಯಪ-ಎಲೈರಾಯನೇ! ದಿವಿ-ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ದೇವಪ್ರಚೋದಿತಾಃ-ದೇವತೆಗಳಿಂದಪ್ರಯೋ
ಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾದ, ಕಂಬದುಂದುಭಯಃ-ಜಯಕಂಬಗಳೂ ಭೇರಿವಾದ್ಯಗಳೂ, ನೇದುಃ-ಮೊಳಗಿದವು, ತುಂಬುರುಪ್ರಮುಖಾಃ-
ತುಂಬುರುಮುಂತಾದ, ಗಂಧರ್ವಪತಯಃ-ಗಾಯಕದೇವನಾಯಕರು, ಜಗುಃ-ಹಾಡಿದರು ||೨೨|| ಹೇರಾರ್ಜ-ಎಲೈರಾಯನೇ
ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಸಬಲಃ-ಬಲರಾಮನೊಡನಿನಿತನಾದ, ಹರಿಃ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಅನುರಕ್ತೈಃ-ತನ್ನೊಳಗಕ್ಕುರೆಯುಳ್ಳ, ಪಶು
ಪೈಃ-ಗೋಪಾಲಕರಿಂದ, ಪರಿತಿತಸ್ಪೃಶ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸ್ವಗೋಪಂ-ತನ್ನಗೊಲ್ಲರಹಳ್ಳಿಯನ್ನು, ಅವಿಕತೆ-ಹೊಕ್ಕು
ನು. ಗೋಪಿಕಾಃ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಮುದಿತಾಸ್ಪೃಶಃ-ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ, ಹೃದಿಸ್ಪೃಶಃ-ತಮ್ಮಮನವಂಮುಟ್ಟುತಲಿರುವ, (ಪ್ರಿ
ಯನಾದ) ಅನ್ಯ-ಈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ, ತಥಾವಿಧಾನಿ-ಅಂಥಾ-ಬಗೆಯುಳ್ಳವಾದ, ಕೃತಾನಿ-ಲೀಲಾಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು, ಗಾಯಂತ್ಯಸ್ಸ
ತ್ಯಃ-ಹಾಡುತಲಿರುವರಾಗಿ, ಈಯುಃ-ತೆರಳಿದರು (ಸೇರಿದರು.) ||೨೩||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಪ್ರತಿಪದಟೀಕಾಯಾಂಪಂಚವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಸ್ತುತಿಸಿದರು ಗೋಪೀಜನರು ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದಧ್ಯಕ್ಷತೋದಕಗಳಿಂದ ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಪೂಜಿಸಿ ಆ
ಶೀರ್ವಾದವಂ ಮಾಡಿದರು ||೮೯|| ಯಶೋದಾದೇವಿಯೂ ರೋಹಿಣೀದೇವಿಯೂ ನಂದನೂ ಬಲರಾಮನೂ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಲಿಂಗನಂಗೈದು ಸ್ನೇಹಪರವಶರಾಗಿ ಅಶೀರ್ವಾದಂಗಳಂ ಮಾಡಿದರು ||೨೦|| ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇ
ವಸಮೂಹಂಗಳು ಸಾಧ್ಯರು ಸಿದ್ಧರು ಗಂಧರ್ವರು ಚಾರಣರು ಸ್ತುತಿಯಂ ಮಾಡಿ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಮಂ ಸು
ರಿಸಿದರು ||೨೧|| ದೇವಪ್ರೀತಿವಾದ ಕಂಬಗಳು ಭೇರಿಗಳು ಧ್ವನಿಗೈವು. ತುಂಬುರುಮೊದಲಾದ ಗಂಧ
ರ್ವಪತೆಗಳು ಗಾನಂಗೈವು. ||೨೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗಯುಕ್ತರಾದ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದ ಪರಿವೃತ
ನಾಗಿ ಬಲರಾಮಸಮೇತನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವ್ರಜವು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಅಪ್ರ
ಕಾರವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಚರಿತ್ರವಂ ಗಾನಂಗೈವುತ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಜಕ್ಕೆ ಬಂದರು ||೨೩|| †

ಅಥಪದ್ವಿಂಶಾಧ್ಯಾಯಾರಂಭಃ

ಶ್ರೀಕುಕುಃ | ಏವಂವಿಧಾನಿಕರ್ಮಾಣಿಗೋಪಾಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯವೀಕ್ಷ್ಯತೇ | ಅತದ್ವೀರೈವಿದೇಪ್ರೋಚುಃ
ನಂದಮಭ್ಯೈತ್ಯನಿಸ್ತೀತಾಃ |೧| ಬಾಲಕಸ್ಯಯಥೈತಾನಿಕರ್ಮಾಣ್ಯತ್ಯದು ಖತಾನಿವೈ | ಕಥಮ
ಹತ್ಯಸೌಜನ್ಯಗಾ ಮೈಷ್ಯಾತ್ಮಜುಗುಪ್ಸಿತಂ |೨| ಯಸ್ಸಪ್ತಹಾಯನೋಬಾಲಕರಣೈಕನರೀ

೨೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಪ್ರತಿಪದಬೀಕೆ.

[ಕುಕವಾಕ್ಯವು] ತೇಗೋಪಾಃ-ಆಗೊಲ್ಲರು, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಶ್ರೀಕರಿತು, ಏವಂವಿಧಾನಿ-ಇಂಥಾಬಗೆಯುಳ್ಳ, ಕರ್ಮಾಣಿಂ-
ಕೆಲಸಗಳನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಅತದ್ವೀರ್ಯವಿವೇಚಿಕೆಯುಳ್ಳವನು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯದವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವಿಸ್ಮಿತಾ
ಸ್ವಂತಃ-ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡವರಾಗಿ, ನಂದಂ-ನಂದಗೋಪನನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಭ್ಯೈತ್ಯ-ಬಂಜು, ಪ್ರೋಚುಃ-ಹೇಳಿದರು ||೧||
[ಗೋಪಾಲಕರವಾಕ್ಯವು] ಬಾಲಕಸ್ಯ-ಹುಡುಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಏತಾನಿಕರ್ಮಾಣಿ-ಈಗೋವರ್ಧನೋದ್ಧರಣಾದಿಕರ್ಮಗಳ
ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಅತ್ಯಮೃತಾನಿ-ಬಹಳಆಶ್ಚರ್ಯಕರಗಳೆಂದು, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾಗಿವೆಯೋ; ಅಸೌ-ಅಂತಾಈಕೃಷ್ಣನು, ಗ್ರಾ-
ವೈಷು-ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಜನರಲ್ಲಿ, (ಗೊಲ್ಲರಲ್ಲಿ) ಆತ್ಮಜುಗುಪ್ಸಿತಂ-ತನಗೆಅಯೋಗ್ಯವಾದ, ಜನ್ಮ-ಜನನವನ್ನು, ಕಥಮಹತಿ-ಹೇಗೆ
ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗುವನು? ||೨|| ಯೋಬಾಲಕಿ-ಯಾವಹುಡುಗನು, ಸಪ್ತಹಾಯನಃ-ಏಳುವರ್ಷಗಳಿಗಿರುವವನೋ, ಸಃ-

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾ
ಶಾಸ್ತ್ರವಾಸಿಗಳಾದ ಕೌನಿಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶ್ವರಪುರಾಣ
ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ
ಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು” ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ
ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಕಮಸ್ತುಂಧಮೇಳು ೨೫ನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.
ಮಂಗಳಮಸ್ತು

೨೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

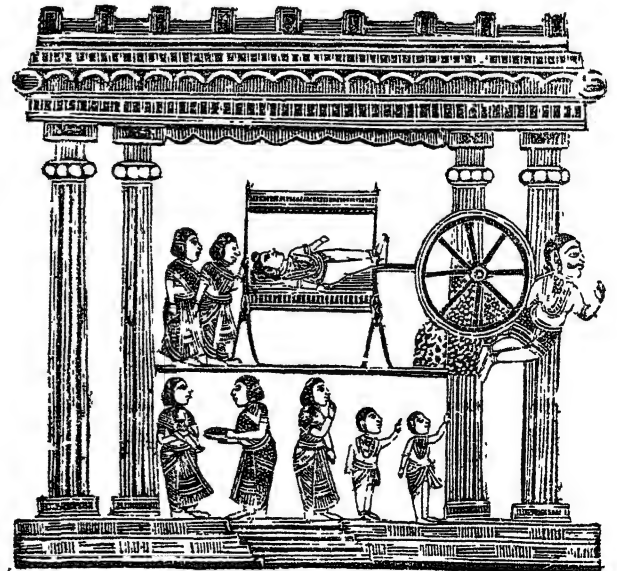
ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಪದ್ವಿಂಶವಿಸ್ಮಿತಾಗೋಪಾಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾದ್ಭುತಕರ್ಮಭಿಃ | ನಂದೋಗರ್ಗೋ
ಕ್ತಿಮಾಕಂಸ್ಯತದೈಶ್ವರ್ಯಮವರ್ಣಯತ್ |%| ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಶ್ವ-
ರ್ಯಕರಂಗಳಾದ ಸಾಹಸವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಿಂದ ಅಶ್ವರ್ಯಪರವಶರಾಗಿರುವ ಗೋಪಾಲಕರಂ ಕುರಿತು, ನಂ-
ದಗೋಪನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗರ್ಗಾಜಾರ್ಯರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಕ್ಯವೆಂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವೆಂ ವರ್ಣಿಸಿದನೆಂಬ ಅರ್ಥವೆಂ ಕುಕಾಚಾರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸು-
ವನು. ಅದುತನು;---

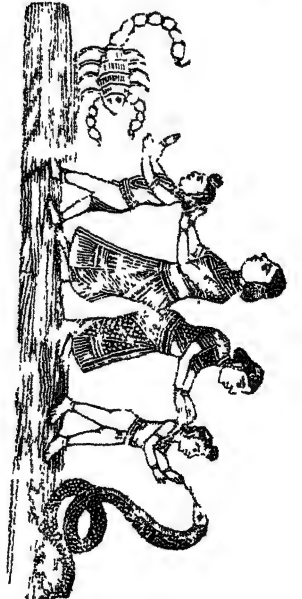
ಎಲೈ, ಅರನೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕರು ಈಪ್ರಕಾರಂಗಳಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಾಹಸ ವ್ಯಾಪಾ-
ರಂಗಳಂ ನೋಡಿ ಅಭಗವಂತನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನರಿಯದವರಾದ್ದರಿಂದ ಅಶ್ವರೈಪಡುವರಾಗಿ ನಂದನ ಸುವಿಾ
ಪಕ್ಕೆಬಂದು ನಂದನಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದರದೆಂತೆನೆ |೧| ಎಲೈ ನಂದಗೋಪನೇ! ಬಾಲಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಚ-
ರಿತ್ರಿಗಳು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರಗಳಾಗಿವೆ. ಈಕೃಷ್ಣನು ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳಾದ ಗೋಪಾಲಕರಲ್ಲಿ ಅಯೋಗ್ಯ
ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಉತ್ಪತ್ತಿಯ ನೆಯ್ದಿದನು |೨| ಈಕೃಷ್ಣನು ಏಳುವರುಷಗಳ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏಕಹಸ್ತದಿಂ

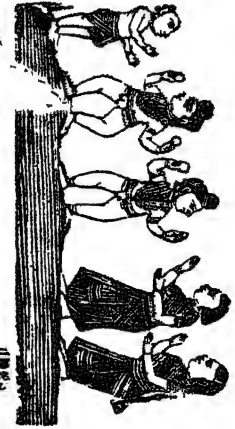
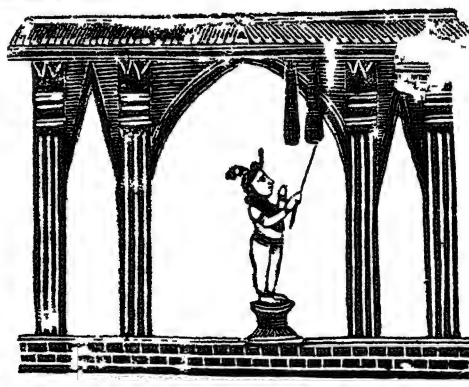
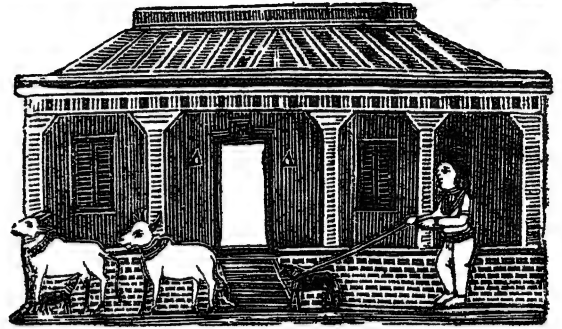
ಲಯಾ | ಕಥಂಬಿಭ್ರದ್ಗಿರಿವರಂಭುಷ್ಕರಂಗಳಜರಾಡಿವ ||೩|| ತೋಕೇನಾವಿವಿತಾಕ್ಷೇವೂ ತನಯಾ
ಮಹಾಜನಃ | ಪೀತಃಸ್ತನಸ್ಸಹಪ್ರಾಶ್ಯಕಾಲಿನವಯಸ್ತನೋ ||೪|| ಹಿನ್ಯತೋಧಃಕಯಾನಸ್ಯ
ಮಾಸ್ಯಸ್ಯಚರಣಾವುದಕ್ | ಅನೋಽಪತ್ವಿವರೈಸ್ತಂರುದತಃಪ್ರಪದಾಹತಂ ||೫|| ಎಕಹಾಯನ

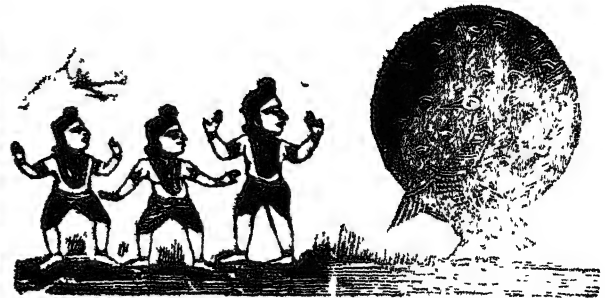
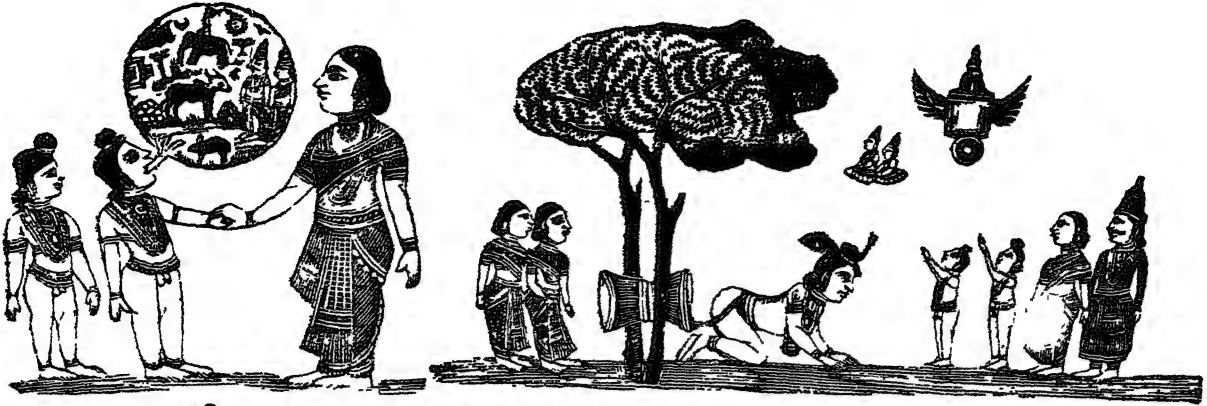
ಅವನು, ಬಿಕ್ಕೇನಕೇಣ-ಒಂದುಕೈಯಿಂದ, ಶೀಲಯಾ-ಶೃಂಗಾರ-ಕೇಡ್ವೆಯಿಂದ, ಗಿರಿವರಂ-ವರೈತಶ್ರೇಷ್ಠವಾದಗೋವರ್ಧನ
ವನ್ನು, ಗಜರಾಟ್-ಅರಸಾನೆಯು, ಪುಷ್ಕರಮಿವ-ಕವಲವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಕಥಂಬಿಭ್ರ-ಹೇಗಧರಿಸಿದನು; ||೩|| ಅವಿವಾಹಿ
ತಾಕ್ಷೇಣ-ಕೊಂಚಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಕಂಗಳುಳ್ಳ, ತೋಕೇನ-ಮಗುವಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಮಹಾಜನಃ-ಮಹಾಬಲವುಳ್ಳ, ಪೂತ
ನಾಯಾಃ-ಪೂತನೆಯೆಂಬರಕ್ತನಿಯು, ಸ್ತನಃ-ಮೊಲೆಯು, ಪ್ರಾಣೈಸ್ಸ-ಕ-ಜೀವನವಾಯು-ಗಳೊಂದಿಗೆ, ತನೋ-ಶರೀರದ, ವಯಃ-
ಪ್ರಾಯವು, ಕಾಲೇನೇವ-ಸಮಯದಿಂದಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಕಥಂಹೇಗೆ, ಪೀತಃ-ಕುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವ್ವಾಯಿತು ||೪|| ಅಧಃ-ಬಂಡಿಯ
ಕಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ, ಕಯಾನಸ್ಯ-ಮಲಗಿರ ವನಾದ, ಮಾಸ್ಯಸ್ಯ-ಮೂರುತಿಂಗಳವನಾದ, ರುದತಃ-ಅಳುತೀರವನಾದ, ಚರಣಾ-ಕಾ
ಲುಗಳನ್ನು, ಉದಕ್-ಮೇಲಕ್ಕೆ, ಹಿನ್ಯತಃ-ಹಾನಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಕೃಷ್ಣನ-ಪ್ರಪದಾಹತಂ-ತುಡಗಾಲಿನಿಂದ ಒಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಅನಃ-
ಬಂಡಿಯ, ವಿವರೈಸ್ತಂ-ವೈತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಅಪತಲ-ಬಿತ್ತು ||೫|| ಯಃ-ಯಾವಕೃಷ್ಣನು, ಏಕಹಾಯನಃ-ಒಂದು

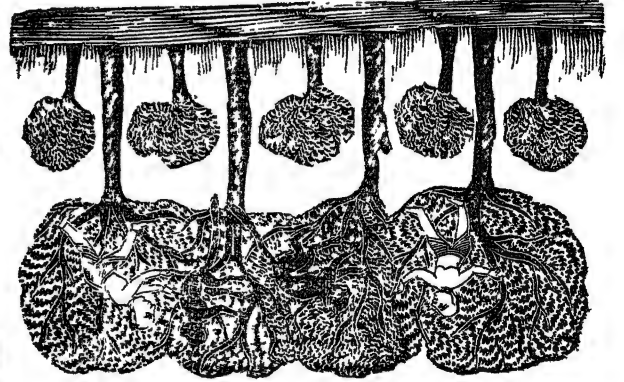
ದಲೇ ಮದಗಜವು ತಾವರೆಯ ಹೂವನಂತೆ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವು ಎತ್ತಿಧರಿಸಿದನು ||೩|| ಈಕೃಷ್ಣನು
ಮಗುವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಕಂಠತೆರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಮಹಾಬಲಮುಳ್ಳ ಪೂತನೆಯೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನೀಯ
ಳ ಪ್ರಾಣಗಳೊಡನೆ ಸ್ತನ್ಯವಂ ಪಾನಂಗೆಯ್ದನು ||೪|| ಈಕೃಷ್ಣನು ಮೂರುತಿಂಗಳ ಶಿಶುವಾಗಿರುವಾಗಲೇ
ಅಂಗತಂಗಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತ ಕಾಲುಗಳಿಂದಬಿಡುವಲ್ಪಟ್ಟ ಕಕಟವಂವೈತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಕೆಡಹಿದನು||೫||

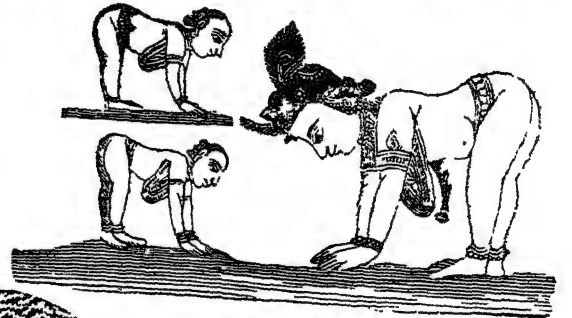
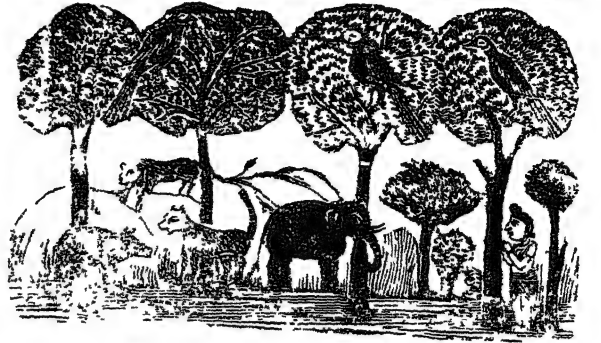
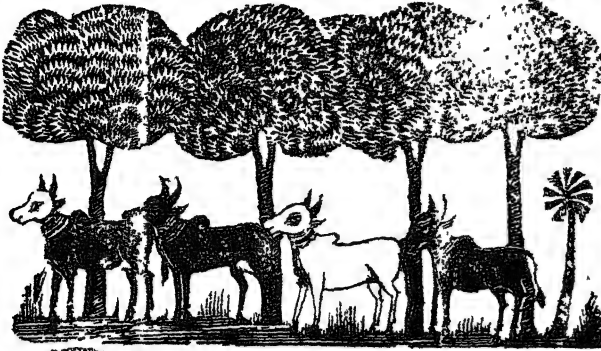

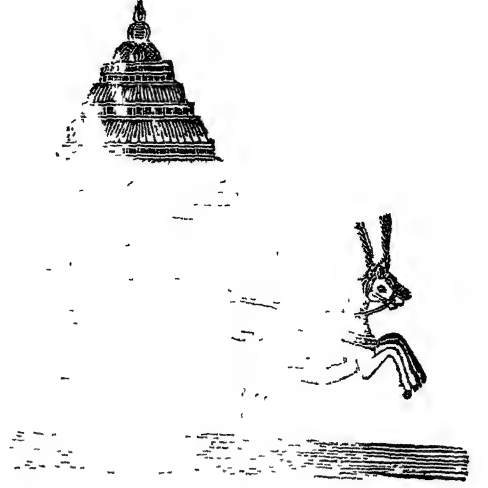
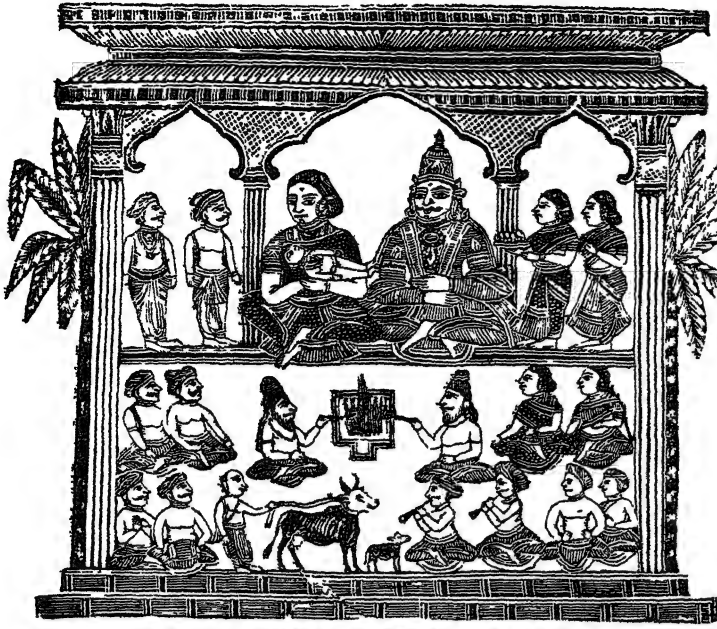

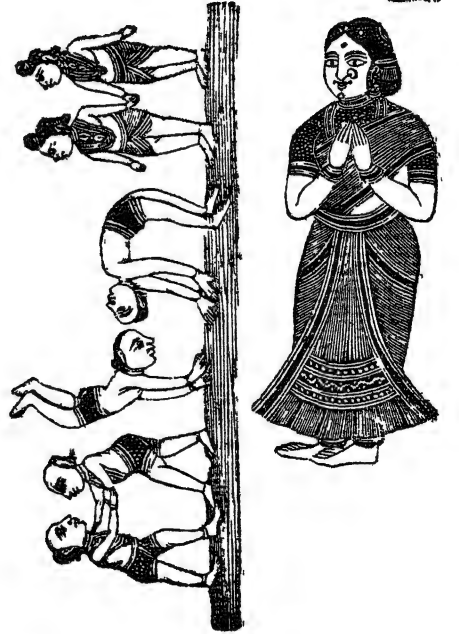
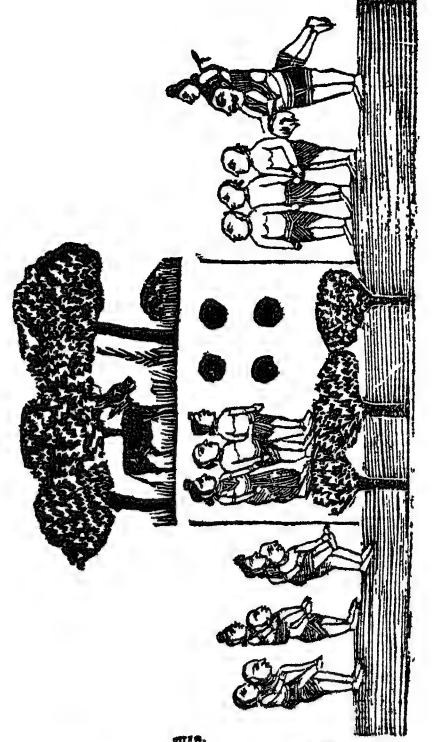
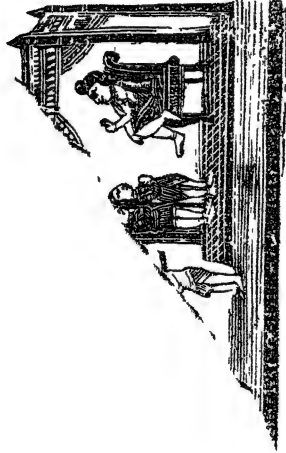
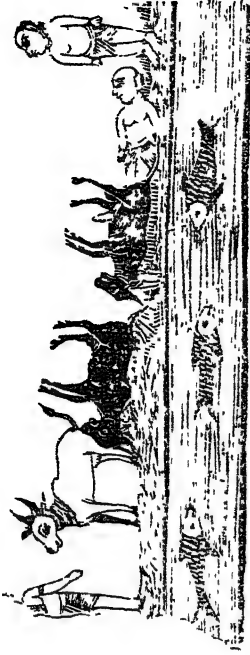

ಅನೀನೋಪ್ರಿಯಮಾಣೋನಿಹಾಯಸಾ | ದೈತ್ಯೇನಮಸ್ತುಣಾವರ್ತಮಹಾ ಕಂಠಗ್ರಹಾತುರಂ || ೬ |
 ಕೃಚಿದ್ಧಯ್ಯಂಗವಸ್ತೈಸ್ಸಮಾತ್ರಬದ್ಧಉಲಾಖಲೆ | ಗಚ್ಛನ್ನರ್ಜುನಯೋರ್ಮಾಧ್ಯಬಾಹು
 ಬ್ಯಾಂತಾವಮಾತಯಃ || ೭ || ವನೇನುಚಾರಯಾ ವತ್ಸಾನ್ಸರಾಮೋಬಾಲಕೈರ್ವೃತಃ | ಹಂತುಕಾಮಂ
 ಬಕಂಮೋಭ್ಯಾಂಮುಖತೋಮವಾಙಯಃ || ೮ || ವತ್ಸ ಮವತ್ಸುರೂಪೇಣ್ರನಿಕಂತಂಜಘಾಂಸ
 ಯಾ | ಹತ್ವಾಸ್ತಮಾತಯಾತ್ಮನಕಪಿತ್ಥಾನಿಚಲೀಲಯಾ || ೯ || ಹತ್ವಾರಾಸಭವ್ಯತೆಯಂತದ್ವಂಧೂಂ
 ಕ್ವಬಲಾನ್ವಿತಃ | ಚಕ್ರೇತಳವಂಕ್ಷಮುಖರೀಪಕ್ವಫಲಾನ್ವಿತಂ || ೧೦ || ಪ್ರಲಂಬಂಘಾತಯಿತ್ಯೋ

ಮುಪಪದ್ರಾಯಪ್ರಕೃತವನಾಗಿ, ಅನೀನಃ-ಕೃತಿರುಪನಾದಾಃ | ದೈತ್ಯೇನ-ರಕ್ತಸನಿಂದ, ಪಿಹಾಯ ಸಾ-ಗಗನಮಾರ್ಗದಿಂದ-
 ಪ್ರಿಯಮಾಣಃ-ಅಪಹುಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾದಮೋಅಕ್ಯವ್ಯನು, ಕಂಠಗ್ರಹಾತುರಂ-ಕಂಠಹಿತವದ್ಧರಿಂದ ಪಾಶೋತ್ಪ್ರ
 ವಾತವ್ಯದೆಯುಳ್ಳ, ತೃಣಾವವ್ರಂ ಆತ್ಮಣಾವರ್ತನಂಬದ್ಧೈತ್ಯನನ್ನು, ಕಥಮಹಾ-ಹೇಗೆಕೊಂದವನಾದನು, || ೬ || ಕ್ವಚಿತ್-ಬಂದಕಡ
 ಯಲ್ಲಿ, ಹಯ್ಯಂಗವಸ್ತೈಸ್ತೈ-ಹೊಸಬಂಜೆಯಕದ್ಬಿಬದ್ಧಿ, ಮಾತ್ರ-ತಾಯಿಯಾವಯಶೋದೆಯಿಂದ, ಉಲಾಖಲೆ-ವರದೂರಳನ
 ಥಿ ಬದ್ಧ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅರ್ಜುನಯೋರ್ಮಾಧ್ಯ-ಮತ್ತಿಯಮರಗಳನಡುವೆ, ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಗಚ್ಛನ್-
 ತಿರುಗುವನಾಗಿ, ತಾ-ಆಯವಳಾರ್ಜನವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು, ಕಥಮಾತಯಃ-ಹೇಗೆಕಡಹಿದನು, || ೭ || ಬಾಲಕೈಃ-ಹುಡುಗರಿಂದ,
 ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಸರಾಮಃ-ರಾಮನೊಡನೆಕೊಡಿದಕೃಷ್ಣನು, ವನೇ-ಬೃಂದಾಃರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ವತ್ಸಾನ್-ಕರಗಳನ್ನು,
 ಸಂಚಾರಯಾ-ಸರ್-ಮೇಯಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಅರಿಂ-ಕತ್ತುವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಕಂತುಕಾಮಂ-ತನ್ಮಂಕೋಲೆಳೆದ, ೭-ಕಂ-
 ಕಾಕ್ಷುರಿಯಾಗಿಬಂದದ್ದೈತ್ಯರನ್ನು, ದೋಭ್ಯಾಂ-ತನ್ನತೋಳುಗಳಿಂದ, ಮುಖತಃ-ಬಾಲಿ ವೇದಬಲಗೊಂಡು, ಮಧಮವಾಙ
 ಯಃ-ಹೇಗೆನೀಳಿದನು || ೮ || ವತ್ಸೇಷು-ಕರಗಳಲ್ಲಿ, ಜಿಹಾಂಸಯಾ-ಕೊಲ್ಲಬೇಕಂಬಬಯಕೆಯಿಂದ, ವತ್ಸುರೂಪೇಣ-ಕರವಿರೂಪ
 ರಮೊಡನೆ, ಪ್ರನಿಕಂತಂ-ಪ್ರಗುತಲಿರ ವವತ್ಸಾನ್ಸರಸನ್ನು, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ತೇನ-ಹೇವಾದಅವನಿಂದಲೇ, ಲೀಲಯಾ-
 ವಿರಾಸದಿಂದ ಕಪಿತ್ಥಾನಿಚ-ಬೇಲವಮರಗಳನ್ನೂ, ಕಥಂಸ್ಯಮಾತಯ ತೇ-ಹೇಗೆಮಾಡಿದನಂತೆ || ೯ || ಬಲಾನ್ವಿತಃ-ಬಲರಾಮ
 ಸಿಂದಕೂಡಿದ, ಕೃಷ್ಣನು, ರಾಸಭವ್ಯತೆಯಂ-ಕತ್ತೆಯಾಗಿದ್ದ ಒರಾಸೂರನನ್ನು, ತದ್ವಂಧೂಂ-ಅವನಂಟರಾದದ್ದೈತ್ಯ
 ರನ್ನೂ ಕೂಡ, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂಡು (= ಕಲ್ಲಿನಿ) ಪರಿವಕ್ವಫಲಾನ್ವಿತಂ-ತುಂಬಮಾಗಿದಹಂಟುಗಳಿರ ಕೂಡಿದ, ತಾಳವನಂ-ತಾಳ
 ಯಮರಗಳತೋಪನ್ನು, ಕ್ಷೇಮಂ-ಹಾನಿಯಿಲ್ಲದನ್ನಾಗಿ, ಕಥಂ-ಚಕ್ರೇ-ಹೇಗೆಮಾಡಿದನಂತೆ || ೧೦ || ಬಲಶಾಲಿನಃ-ಬಲದಿಂದಹ
 ನ್ನಾದ, ಬಲೇನ-ಬಲರಾಮನಿಂದ, ಉಗ್ರಂ-ಕ್ರೂರನಾದ, ಪ್ರಲಂಬಂ-ಪ್ರಲಂಬಾನೂರನನ್ನು, ಘಾತಯಿತ್ವಾ-ಕೊಲ್ಲಿಸಿ, ಮ

ಈಕೃಷ್ಣನು ಬಾದುವರೂಪವೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೃಣಾವರ್ತನಂಬ ಅಸೂರನಿಂದ ಮಹಾಪ್ರಚಂಡ ವಾಯುರೂ
 ಪದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆದೈತ್ಯನಂ ಕಂಠಕ್ಕಾನದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವನು ಸಂಹರಿಸಿದ
 ನು || ೬ || ಬಬ್ಬರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಹಯಾಕದ್ದು, ಯಶೋದಾದೇವಿಯಿಂದ ಒರಳಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವೊ
 ರಳು ಎಳೆಕೊಂಡು ಅರ್ಜುನವೃಕ್ಷಗಳೆರಡರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಹೋಗಿ ಭುಜಗಳಿಂದ ಅವು ಹ್ತುಂಗಳು ಕಡಹಿದನು || ೭ ||
 ಈಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮ ಸಮೇತರಾಗಿ, ಕರುಗಳಂ ಮೇಯಿಸುತ್ತ, ಬಾಲಕರೊಡಗೂಡಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ, ಬಕಾ
 ಕಾರವಾದ ಮುಖದಿಂ ಕೃಷ್ಣನಂ ಸುಹರಿಸಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಕತ್ರವಾದ ಬಕಾಸೂರನಂ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಸುಹ
 ರಿಸಿದನು || ೮ || ಕರುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರುಗಳರೂಪದಿಂದ ಬಾದು ಕೃಷ್ಣನಂ ಸುಹರಿಸಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ವತ್ಸಾ
 ಸೂರನು ಸುಹರಿಸಿ, ಆಯಸೂರನ ದೇಹವನ್ನೇ ಲೇಲವಮರವಮೇಲೆ ಬೀಸಿಟ್ಟು, ಆಲೇಲದಹಣ್ಣುಗಳು ಕಡ
 ಹಿದನು || ೯ || ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮಯುಕ್ತನಾಗಿ ಗರ್ವಭಾಸೂರನಂ ಅವನಬಾಧುಗಳು ಸಹ ಸಂಹರಿಸಿ
 ಪಕ್ವ ಫಲಯುಕ್ತವಾದ ತಾಳವನಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇಮವು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು || ೧೦ || ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಬಲರಾಮನಿಂ

ಗ್ರಾಂಬಲೆನಬಲಕಾಲಿನಾ | ಅಮೋಚಯದ್ವೈಪದಕೋಗೋಪಾಂತ್ಯಾರಣ್ಯವೆನ್ನಿತಃ ||೧೧|| ಅನೇವಿ
ಷತಮಾಹೀಂದ್ರಾದಮಿತ್ಯಾವಿಮದ್ಭಾಗವತ | ಪ್ರಸುಖೋವ್ಯಾಸ್ಯಯುಮಾನಾಂಚಕ್ರಿಸೌನಿಫ
ಷೋದಕಾಂ ||೧೨|| ದುಸ್ತ್ಯಜಶ್ಚಾನುರಾಗೋನ್ಮಿತಸರ್ವಪ್ರಾಂನೋವ್ರಜಕೌಸಾಂ | ನುದತೇನಯ
ಸ್ಯಾಸುತಸ್ಯಾವೈತ್ಯತ್ತಿಕಿಕಥಂ ||೧೩|| ಕ್ವಸಪ್ತಹಾಯನೋಬಾಲಕಮಹಾದಿವಿಧಾರಣಂ |
ತತೋನೋಜಾಯತಕಂಕಾವ್ರಜನಾಥತವಾತ್ಮಜಿ ||೧೪|| ನಂದಃ | ಶ್ರಾಯತಾಂಮವಚೋಗೋಪಾಂತ್ಯ
ತುಂಕಾಂಕಾಮಮಾರ್ಭಕೆ | ಏನುಕಾಮಾರಮುದ್ಧೈಗೋಮಯದುಮಾಚತತ ||೧೫|| ವರ್ಣಾ

ಜಪಕೋ-ಗೋಕುಲದಗೋವುಗಳನ್ನು, ಗೋಪಾಂತ್ಯ-ಗೊಲ್ಲರನ್ನೂ, ಅರಣ್ಯವೆನ್ನಿತಃ-ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿ ನದೆಸೆಯಿಂದ, ಕಥಮಮೋ
ಚಯತೆ ಹೇಗೆಬಿಡಿಸಿದನು; ||೧೧|| ಅನೇವಿಷತಮಾಹೀಂದ್ರಂ-ಅನೇವಿಷತಮ- ಕೋಶಹಲ್ಲುಗಳಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷವುಳ್ಳಜಂತುಗಳೊಳಗೆ
ಅಂಕೂರವಿಷವುಳ್ಳ, ಅಹೀಂದ್ರಂ-ಸರ್ಪಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಕಾಳಿಯನ್ನೂ, ವಿಮದಂ-ಮದವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ದಮಿತ್ಯಾ-ತಳಿದಾಟ
ದಿಂದಕಿತ್ತಿ, ಪ್ರಸುಖ್ಯ-ಬಾತ್ಸರಿಸಿ, ಹ್ರದಾತಿ-ಮಡುವಿನದೆಸೆಯಿಂದ, ಉದ್ವಾಸ್ಯ-ಹೊರಕ್ಕೆಹೊರಡಿಸಿ, ಯಪುನಾಂ-ಕಾ
ಳಂದಿನದಿಯನ್ನು, ನಿರ್ಫಿಷೋದಕಾಂ-ವಿಷವಿಲ್ಲದನೀರುಳ್ಳದವನಾಗಿ, ಕಥಂಚಕ್ರೇ-ಹೇಗೆಮಾಡಿದನಂತೆ; ||೧೨|| ಹೇನಂದ-
ಎಲೈನಂದಗೋಪನೇ! ವ್ರಜಕೌಸಾಂ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಮನೆಯುಳ್ಳ, ನಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ-ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಅಸ್ಥಿ-ಈತನಯೇ-
ನಿನ್ನವಗನಾದಕೃಷ್ಣನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ದುಸ್ತ್ಯಜಿ ಬಿಡಕೂಡದೆ, ಅನುರಾಗಶ್ಚ-ಅಕ್ಕರೆಯೂ, ತಸ್ಯಾಪಿ-ಅಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೂ, ಅ
ಸ್ಯಾಸು-ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಔತ್ಪತ್ತಿಕಿ-ಸಹಜವಾದಅಕ್ಕರೆಯೂ, ಕಥಂ-ಹೇಗೆವಂಟಾಯಿತು, ||೧೩|| ಹೇವ್ರಜನಾಥ-ಎಲೈಗೋ
ಕುಲಮೊಡೆಯನೇ! ಸಪ್ತಹಾಯನಃ-ಏಳುವರುಷಗಳ, ಬಾಲಕಿ-ಹುಡುಗನು, ಕ್ವ-ಎಲ್ಲಿ, ಮಹಾದಿವಿಧಾರಣಂ-ಜೆಜ್ಜುಬೈವ
ನ್ಯಹೊರುವಿಕೆ, ಕ್ವ-ಎಲ್ಲಿ; ತತಃ-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ತವಾತ್ಮಜೇ-ನಿನ್ನಮಗನಾದಕೃಷ್ಣನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಕಂಕಾಂ
ಮನಃಪ್ರಚಯಮೋಅಲ್ಲವೋಎಂಬಂದೇಹವು, ಜಾಯತೇ-ಜುಟ್ಟು ತಬಿಡಿ||೧೪|| ನಂದವಾಕ್ಯವು ಹೇಗೋಪಾಂ-ಎಲೈಗೊಲ್ಲರೇ
ವೇ-ನನ್ನ, ವಚಃ-ಮಾತು, ಶ್ರಾಯತಾಂ-ನಿಮ್ಮಿಂದಕೇಳಲ್ಪಡಲಿ. ಮಮ-ನನ್ನ-ಅರ್ಭಕೇ-ಹುಡುಗನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಕಂಕಾಂ-
ನಿಮ್ಮಸಂದೇಹವು. ವೈತು-ಜಿಟ್ಟುಹೋಗಲಿ ಕುಮಾರಂ-ಹುಡುಗನನ್ನು, ಉದಿ ಕ್ಯ-ಕುರಿತು, ಗರ್ಗಃ-ಗರ್ಗಮುನಿಯು,
ಯತೆ-ಯಾವಮಾತನ್ನು, ವೇ-ನನಗೆ, ಉವಾಚ-ಹೇಳುವುದನೋ, ತತಃ-ಅದೇ, ಏವಂ-ಹೀಗಾಗಿದೆ ||೧೫|| ಅನುಯುಗಂ-
ಪ್ರತಿಯುಗಳಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ತನೋ-ಅವತಾರವೇಹಗಳನ್ನು, ಗೃಹ್ಣತಃ-ವರಿಗ್ರಹಿಸುತಿರುವ, ಅಸ್ಯ-ಈತನಿಗೆ, ತ್ರಯೇವ

ದ ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನು ಸಂಹಾರಂ ಗೆಯಿಸಿ, ವ್ರಜವಂ ಪಶುಗಳು ಗೋಪಾಲಕರಂ ಬಿಡಿಸಿ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿ ನಿಂದ
ತಪ್ಪಿಸಿದನು ||೧೧|| ಈಕೃಷ್ಣನು ಮಹಾವಿಪದಿಂದ ಕೂರನಾದ ಕಾಳಿಯನಾದ ಸರ್ಪರಾಜನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ
ಅವನಗವ-ವಂ ಆಡಗಿಸಿ, ಯಮಾನಾದಿಯ ಮಡುವಿನಿಂದ ಅಚೆಗೆಹೊರಡಿಸಿ, ಅಯಮುನೆಯಂ ವಿಪರಹಿತ
ವಾಗಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಉದಕಮುಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮೋಷವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು ||೧೨|| ಎಲೈ ನಂದಗೋಪನೇ!
ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ವ್ರಜವಾಸಿಗಳಾದ ನಮಗೊಲಿಗೂ ಅನುರಾಗವು ಬಿಡಲಶಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಕ್ಕಪ್ಪ
ನಿಗೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾಭಾವಿಕವಾದ ವಾತ್ಸಲ್ಯವಿದೆ ||೧೩|| ಏಳುವರುಷಗಳ ಬಾಲಕನಲ್ಲಿ, ಮಹಾರ್ಪತಧಾರ
ಣವೇ? ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನಲ್ಲಿ ಕಂಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತೆ, ಈತಂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ, ಸಾಕ್ಷಾದೀಶ್ವರನೇ ಆಗಿರು
ವನು, ಎಂದನಮಗೆ ತೋರುತ್ತೆ ||೧೪|| (ಎಂಬವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ನಂದಗೋಪನು ಗರ್ಗಾಚಾರ್ಯವಾಕ್ಯಮಂ
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ನುಡಿದನಂದೆಂತೆ,--) ಎಲೈ, ಗೋಪರಿಣ! ನನ್ನ ಮಾತೆಂ ಕೇಳಿರಿ, ನಾನು ಬೇಳುತೇನೆ, ಈ
ಬಾಲಕನಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಕಂಕೇಬೇಡ, ಈಬಾಲಕಂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಗರ್ಗಮುನಿಯು ನನ್ನಂಕುರಿತು ಯಾವ
ರ್ಥಮ ವೇಳಿದನೋ, ಅದಂವೇಳುತ್ತೇನೆ ||೧೫|| ಪೂರ್ವದೊಳು ಕೃತಯುಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರೀರವಂಗ್ರಹಿಸಿದ,
ಈಪುರುಷನಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂರುವರ್ಣಗಳುಂಟಾದವು, ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲವರ್ಣವು, ತ್ರೇತಾಯು

ಸ್ತುತಿಯುಂಕಿಲಾಸ್ಯಾನ್ತಗೃಹ್ಯತೋನುಯುಗಂತನಾಃ | ಕುಕ್ಲೋರಕ್ತಸ್ತಧಾಪೀತತದಾನೀಂಕ್ಯ
ವ್ಣತಾಂಗತಃ | ೧೬ | ಪುಗ್ರಯುವಸುವೇವೈಶ್ವತ್ಯತಪ್ತಪಾತ್ರಯಃ | ವಾಸುದೇವತೀಶ್ರೀ
ವಾನಭಿಷ್ಟಸ್ತಂಪ್ರಚಕ್ಷತಃ | ೧೭ | ಬಹೂನಿಸಂತಿನಾಮಾಸಿರೂಪಾಣಿಚಸುತಗೃತಃ | ಗುಣಕರ್ಮಾ
ನುರೂಪಾಣಿತಾನ್ಯಹಂವೇವನೋಜಃ | ೧೮ | ಏವಮೇಶಯಾತಧಾಸ್ಯದ್ವೈರಗುಣಕುಲನಂದನಃ |
ಅನೇನುಬದುದಾರ್ಗಾಣಿಮೂಯಮಂಪಸ್ತರಿಷ್ಠೈಃ | ೧೯ | ಪುರಾಣನವಜಹತೇಸಾಧವೋದಸ್ಯಪೀಡಿ
ತಾಃ | ಅರಾಜಕೇರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಾಜಿಝ್ಯರ್ಧಸೂರ್ಯಸಮಧಿತಾಃ | ೨೦ | ಯವತಸ್ತೀಮಹಾಭಾಗೆ
ಪ್ರೀತಿಂಕುರ್ವಂತಿಮಾನವಾಃ | ನಾರಯೋಭಿಭವಂಕ್ಯತಾಕವಿಷ್ಣುರಕ್ಷಾಣಿಸಾಸುರಾಃ | ೨೧ | ತಸ್ಯಾ

ರ್ಣಾಃ-ಮೂರುಬಂಜಗಳು, ಕ.ಕ್ಷಃ-ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿವಿಳುಪು, ರಕ್ತಃ-ತೋತಾಯುಗದಲ್ಲಿಕಂಪು, ಪೀತಃ-ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ
ಪನುರೂ, ಅರ್ಣಕಿಲ ಆವಲ್ಲವೇ ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಇವಾನೀಂ-ಈಕಲ್ಯಾಣಂಭಸನ್ನಿಹಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣತಾಂ-ಕಪ್ಪಾಗರೂಪ
ಯನ್ನು, ಗತಃ-ಹೊಂದಿದವನಾದನು || ೧೬ || ಅಯಂ-ಈ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಆತ್ಮಜಃ-ಮಗನು, ಪಾಕ್-ಮಂಚ, ಕ್ಷಾತಿ-ಒಂದಾ
ನೊಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ವಸದೇವಸ್ಯ-ವಸದೇವನಿಗೆ, ಜಾತಃ-ಹುಟ್ಟಿದವನಾದನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಭಿಷ್ಟಃ-ಅವರೋಕ್ಷಾಕ್ಷಾಣಿ
ಗಳು, ಅಯಂ-ಈಹುಡುಗನು, ಶ್ರೀರ್ಮಾ-ಸಂಪತ್ತ್ಯ, (ಲಕ್ಷ್ಮಿಯುಳ್ಳ) ವಾಸುದೇವತೀ-ವಸುದೇವನವುಗನೆಂದು ಸರ್ವಭೂ
ತನಿವಾಸಿಯಾದವಿಷ್ಟು ವೆಂದು ಸಂಪ್ರಚಕ್ಷತಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿಹೇಳುತ್ತಿರುವರು || ೧೭ || ತೇ-ನಿನ್ನ, ಸುತಸ್ಯ-ಮಗನು, ನಾಮಾಸಿ-
ಹೆಸರುಗಳು, ರೂಪಾಣಿಚ-ಮೂರ್ತಿಗಳುಕೂಡ, ಬಹೂನಿ-ಹಲವಾಗಿ, ಸಂತಿ-ಇವೆ, ಗುಣಕರ್ಮಾನುರೂಪಾಣಿ-ಗುಣಗಳಿಗೂ,
ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ತಕ್ಕವುಗಳಾದ, ತಾನಿ-ಅತಿಸರುಗಳನ್ನೂ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ಅಹಂ-ನಾನು, ವೇದ-ಬಲ್ಲೆನು. ಜನಾಃ-ಇತರಜ
ನಗಳು, ನೋ-ಅರಿಯರು || ೧೮ || ಏಷಃ-ಈಹುಡುಗನು, ಗೋಪಗೋಕುಲನಂದನಸ್ತ-ಗೋಪಾಲಕರನ್ನೂ ಗೋಕುಲವನ್ನೂ
ಸಂತಸಗೊಳಿಸುವನಾಗಿ, ಪಃ-ನಿಮಗೆ, ಕ್ರೇಯಃ-ಶುಭವನ್ನು, ಆಧಾಸ್ಯತೇ-ಪಾಡುವನು, ಯೂಯಂ-ನೀವು, ಅನೇನ-ಈ
ಹುಡುಗನಿಂದ, ಬಹುದುರ್ಗಾಣಿ-ಹಲವುಕಷ್ಟಗಳನ್ನು, ಅಂಜಃ-ಬೇಗನೆ, ತರಿಷ್ಠೈಃ-ದಾಂಟುರಿ || ೧೯ || ಪ್ರಜಪತೇ-ಗೋಕು
ಲದೊಡೆಯನಾದವನೆ! ಪುರಾ-ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅರಾಜಕೇ-ಅರಸಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ದಸ್ಯಪೀಡಿತಾಃ-ಕಷ್ಟರಿಂದಬಾಧಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟಂಥಾ, ಸಾದವಃ-ಸತ್ಪುರುಷರು, ಅನೇನ-ಈತನಿಂದ, ರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಾಸ್ತಂತಃ-ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಸಮೇಧಿತಾಃ-
ಚನ್ನಾಗಿಹೆಚ್ಚಿದುದ್ದು, ದಸ್ಯಾಃ-ಕಷ್ಟರನ್ನು, ಜಿಗ್ಮುಃ-ಗೆದ್ದಂತೆ || ೨೦ || ಯೇ-ಯಾವ, ವಾನವಾಃ-ಮನುಷ್ಯರು, ಮಹಾಭಾ
ಗೇ-ದೊಡ್ಡ ಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳ, ಏತಸ್ತೀ-ಈಕೈಷ್ಠ ನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರೀತಿಂ-ಅನುರಾಗವನ್ನು, ಕುರ್ವಂತಿ- ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೋ
ತಾನೇತಾಃ-ಆಯಾಮನುಷ್ಯರನ್ನು, ಅರಯಃ-ಕತ್ತುಗಳು, ವಿಷ್ಣುಪಕ್ಷಾಃ-ವೈಷ್ಣವರನ್ನು, ಅನುರಾಜವ-ದೈತ್ಯರಜಾ
ನಾಭಿಭವಂತಿ-ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವು || ೨೧ || ತಸ್ಯಾತೇ-ಆಕಾರಣದವನೆಯಿಂದ, ನಂವ-ನಂದಗೋಪನೇ, ಅಯಂಕುಮಾರಃ-

ಗದಲ್ಲಿರಕ್ತವರ್ಣವು, ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿಪೀತವರ್ಣವೂ ಉಂಟಾಯಿತು, ಈಗಕೃಷ್ಣವರ್ಣವು ಧರಿಸಿರುವನು || ೧೬ ||
ಎಲೈ ನಂದನೇ! ನಿನ್ನ ಮಗನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವನಿಂದ ಜನಿಸಿದವನು, ಈತನು ವಾಸುದೇವನೆಂದುಪ್ರಾ
ಜ್ಞರು ಪೇಳುವರು || ೧೭ || ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಅನೇಕರೂಪಗಳು ಅನೇಕನಾಮಗಳು ಉಂಟು, ಗುಣಕರ್ಮಾ
ನುರೂಪಂಗಳಾದ ಅನಾಮಂಗಳಂರೂಪಂಗಳಂಸಹನಾನುಬಲ್ಲೆನು, ಮೂಢಜನರು ಅವುಗಳಂ ಅರಿಯರು || ೧೮ ||
ಈಬಾಲಕನು ಗೋಪಜನರಂ ಗೋಕುಲವನುಂ ಸಹ ಸುತೋಪಪದಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಮಗೆ ಕ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನ
ಉಂಟುಮಾಡುವನು, ಈಬಾಲಕನಿಂದ ನೀವು ಬಹಳವಾಗಿ ಕಷ್ಟಂಗಳಂಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೋಕ್ಷಮುಕ್ತ
ಪಾದಿಸುವಿರಿ || ೧೯ || ಎಲೈ ಪ್ರಜಪತಿಯಾದನಂದನೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕತ್ರಗಳಿಂದಪೀಡಿತರಾದ ಸತ್ಪುರುಷ
ರು ಈಪುರುವನಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾಗಿ, ಅರಾಜಕರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕತ್ರಗಳಂ ಜಯಿಸಿದರು || ೨೦ || ಈಮಹಾಪುರುಷನ
ಲ್ಲಿ ಯಾವಜನರು ಪ್ರೀತಿಯಂ ಮಾಡುವರೋ, ಆಜನರಂ ಕತ್ಯಗಳು ವಿಷ್ಣುಪಕ್ಷವೆಂಬಿಗಳಾದವರನ್ನ ಸುರಂ
ತೆಪೀಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ || ೨೧ || ಎಲೈ ನಂದನೇ! ಆಕಾರಣದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಈಪುರುಷನು ಗುಣಗಳಿಂದ ನಾರಾ

ನ್ನಂದಕುಮಾರೋಯಂನಾರಾಯಣಸಮೋಗುಣೈಃ | ಶ್ರಿಯಾಕ್ರಿಯಾನ್ಯಭಾವೇನತತ್ತ್ವಮ್ ಸುನಂ
ವಿಸ್ತುಯಃ ||೧೦|| ಇತ್ಯದ್ಭಾವಾಂಸಮಾದಿಶ್ಯಗರ್ಗಚಕ್ಷ್ಮಾಕಂಗಳತಃ | ಮನ್ಯೇನಾರಾಯಣಸ್ಯಾಂ
ಶುಕ್ಯವೃಕ್ಷಮುಕ್ತವೃಕ್ಷಕಾರಿಣಂ ||೧೧|| ಇತಿನಂದವಚಃಶ್ರುತ್ವಾಗರ್ಗಗೀತಂವ್ರಜಕಃ | ಮಂದಿ
ತಾನಂದವಾನಚಾರ್ಯಕೃಪಾಂಚಗತವಿಸ್ತುಯಾಃ ||೧೨|| ದವರ್ವತಿಯಾಜ್ಞಾವಿಪ್ಲವರುಷಃವಜ್ರಾ
ಶ್ಚವರ್ಷಾನಿಲೈಸ್ಸಿದದ್ಭಾವಲಪಶುಸ್ತ್ರೀಚಾತ್ಮಕರಣಂಧೃವ್ಯಾನುಕಂಠೈಶ್ಚೈತನ್ಯಯಃ | ಉತ್ಪಾ
ಟೈಕಕರಣೈಶ್ಚಲಮಬಲೋಲೋಚಿಷ್ಟಲೀಂಧ್ರಂಯಥಾ | ಬಿಭ್ರಮ್ಯೈವೈವಮಾನ್ಯಹೇಂದ್ರಮದಃ

ಈಕುಡುಗನು, ಗುಣೈಃ-ಅನಂತಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳಿಂದ, ಶ್ರಿಯಾ-ಇತ್ಯರ್ಥದಿಂದ, ಕೀರ್ತಿಸ್ತು-ಹೆಸರುವಾಸಿಯಿಂದ, ಅನುಭಾವೇ
ನಚ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೂ, ನಾರಾಯಣಸಮಃ-ವಿಷ್ಣುವಿನೊಡನೆಸರಿಯಾದವನು. ತತ್ತ್ವಮ್ ಸು-ಆತನಕಲನಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಸ್ತು
ಯಃ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು, ಸ-ಇಲ್ಲಿ ||೧೦|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅದ್ಭಾವ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಮಾಂ-ನನ್ನಂಕುರಿತು, ಸಮಾದಿಶ್ಯ, ಚನ್ನಾಗಿಲು
ವದೇಶಿಸಿ, ಗರ್ಗ(-ಗರ್ಗಮನಿಯು, ಸ್ವಗೃಹಂ-ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನಂಕುರಿತು, ಗರ್ಗಸತಿ-ಹೋದವನಾಗುವುದೂ, ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕಾ
ರಿಣಂ-ಕ್ಲೇಶವಿಲ್ಲದಂತೆಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಕೃಪಾಂ-ಹರಿಯನ್ನು, ನಾರಾಯಣಸ್ಯ-ವಿಷ್ಣುವಿನ, ಅಂಶಂ-ಕಲಾವತಾರವನ್ನಾಗಿ
ಮನ್ಯೇ-ತೆಳೆದಿರುವನು ||೧೧|| ವ್ರಜಾಕಃ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವವರು, ಗರ್ಗಮನಿಯಿಂದತೇಳುತ್ತಿದ್ದೆಂಬ, ನಂದವಚಃ-ನಂದ
ಗೋಪನಮೂತನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಮುದಿತಾನ್ಮಂತಃ-ಸಂತುಷ್ಟರಾದವರಾಗಿ, ಗತವಿಸ್ತುಯಾಃ - ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲದವರೂ
ಆಗಿ, ನಂದಂ-ನಂದಗೋಪನನ್ನು, ಕೃಪಾಂಚ-ಹಾಯ್ದನ್ನು, ಆನಕುಃ-ಫಲ ಜನಿದರು||೧೨|| ದೇವ-ಇಂದ್ರದೇವನು, ಯಜ್ಞಾವಿಪ್ಲ
ವರುಷಃ-ತನ್ನ ಪೂಜೆತಪ್ಪಿಕೋಪಿಸಿಟ್ಟಿರುವ, ವರ್ಷತಿಸತಿ-ಮಳೆಸುರಿಸುವನಾಗುತ್ತಿರುವಾಗಿ, ವಜ್ರಾಶ್ಚವರ್ಷಾನಿಲೈಃ-ವಜ್ರ-
ನಿಡಿಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಅಶ್ಚವರ್ಷ-ಆನೆವರಲಿ ನಮಳೆಯಿಂದಲೂ, ಅನಿಲೈಃ-ಗಾಳಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸಿದದ್ಭಾವಲಪಶುಸ್ತ್ರೀ-ಸಿದದ-ದುಃಖಿ
ನುತಲಿರುವ, ಬಾಲಪಶುಸ್ತ್ರೀ-ಕುಡುಗರುಪಶುಗಳೊಂಗಳು ಇವರಗುಂಪನ್ನು, ಆತ್ಮಕರಣಂ-ತಾನೆರಹುಕನಾಗಿ ಉಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿ, ದೃ
ವ್ಯಾನು-ನೋಡಿ, ಅನುಕಂಠೀ-ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಉತ್ಸೃಯಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ನಗುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಏಕಕರಣ-ಒಂ
ದುಕೈಯಿಂದ, ಕೈಲಂ-ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯನ್ನು, ಉತ್ಪಾಟೈ-ಕಿತ್ತ, ಅಬಲಃ-ಬಲವಿಲ್ಲದಹುಡುಗನು, ಲೋಲೋಚಿಷ್ಟಲೀಂಧ್ರಂ-ವಿ
ಲಾಸಾರ್ಥವಾಗಿ ಉದ್ದವಾದಅಣಬೆಯನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಬಿಭ್ರತೀ-ಭರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಗೋಷ್ಠಂ-ಗೋಕುಲವ

ಯೇಣಸ್ಯೇ ಸಮಾನನಾದವನು, ಸಂಪತ್ತಿಂದಲೂ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದಲೂ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸ
ಮಾನನು, ಆದುದರಿಂದ ಈತನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವು ||೧೦|| ಎಂ
ದು ಗರ್ಗ-ಯುನಿಯು ನನ್ನಂಕುರಿತು ಪೇಳಿಸ್ವಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕೃಪಾವೃಕ್ಷಮನುನಾನು ನಾರಾಯ
ಣನ ಅಂಶವನ್ನಾಗಿ ತೆಳೆದುಕೊಂಡನು ||೧೧|| ಎಂಬನಂದನ ವಾಕ್ಯವೆಂಕೇಳಿ ವ್ರಜವಾಸಿಗಳಾದ ಗೋಪರು
ಆಕ್ರಮ್ಯ ಸಮಯಮಯಂ ಕಂಠುಗಳಿಂದಲೂ ನೋಡಿ, ಕಿವಿಗಳಿಂದಲೂಕೇಳಿ, ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ನಂದನುಶ್ರೀ
ಕೃಪಾವೃಕ್ಷಮ ಸಹ ಪೂಜಿಸಿದರು ||೧೨|| (ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಪಾವೃಕ್ಷಮಂ ಪಾರ್ಥಿಸಿದರದಂತೆನಃ-) ತನ್ನಯಾ
ಗವಮಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟುದರಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಪ್ರಚಂಡವಾಯು ಸಮೇತನಾಗಿ, ಅನೇಕಲ್ಲಗಳಿಂದ
ಲೂ ಸ್ಫೂಲಂಗಳಾದ ಜಲಧಾರೆಗಳಿಂದಲೂ ನಿಡಿಲುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡವರ್ಷಿಸುತ್ತ ಲಿರಲಾಗಿ, ಉಪದ್ರವ ಪ
ಡುತ್ತಲಿರುವ, ಗೋವುಗಳು ಕರುಗಳು ಸ್ತ್ರೀಬಾಲ ಪೃಥ್ವರ್ಕಳೂ ಕೂಡಿದ ಗೋಕುಲ ವೃಕ್ಷದುದಾಗಿರುವ
ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವಾದ ವ್ರಜವನ್ನೋಡಿ, ನಗುತ್ತ, ದಯಾದ್ರವನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಪಾವೃಕ್ಷಮ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತಮ
ಬಾಲಕನು ಅನುಯುಕ್ತು ಎತ್ತಿದಂತೆ ಏಕಹಸ್ತದಿಂದ ವಿಲಾಸದಿಂದಲೇ ಯೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ದೇವೇಂ

ಭಿತ್ತೈರಾನ್ವಂಶಂ ಗಂಧಾಂಶಂ | ಅತಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧಂ ಪದ್ವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧಂ ಸಪ್ತವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ಗೋವರ್ಧನೇಧ್ಯತೇಶ್ಯಲತಾಂಶಂ ರಾಧಾಕ್ಷಿತವ್ರಜಃ | ಗೋಲೋಕಾದಾವ್ರಜತ್ಯುಪ್ರವೃತ್ತಂ
ಸುರಭಿಃ ಕಕ್ರವವಚ ||೧|| ವಿವಿಕ್ತಉಪಸಂಗಮ್ಯವಿಗ್ರಿಡಿತಕೃತಹಳನಃ | ಪಸ್ಪರ್ಶಪಾದಯುಗಳಂ

ನ್ಮ, ಅಪಾತ್-ಪಾಲಿಸಿದನೋ, ಮತ್ತೆಂವ್ರಮದಧಿತ್-ದೇವರಾಜನಗರ್ಭವನು ಭೇದಿಸಿದ, ಗವಾಮಿಂದ್ರ-ಗೋಪತಿಯಾದ
ಗೋವಿಂದನು, ನಃ-ನಮಗೆ, ಪ್ರಿಯಾತ್-ಪ್ರಿಯನಾಗಲಿ

||೨೭||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಪದ್ವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

೨೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪಶಿಪದಪೀಠ.

[ಶುಕವಾಕ್ಯವು] ಗೋವರ್ಧನೇಶ್ಯಲ-ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯು, ಧೃತೇನತಿ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗುತ್ತಲೂ, ವ್ರಜೇ-
ಗೋಕುಲವು, ಅಸಾರಾತ್-ಮಳೆಯನಿರಿಸುವಂಪರಿಯದೆಯಿಂದ, ರಕ್ಷಿತೇ-ಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಲೂ, ಗೋಲೋಕಾತ್-
ಗೋದೇವತೆಗಳಿರುವದೆಯಿಂದ, ಸುರಭಿಃ-ಕಾಮಧೇನುವು, ಕಕ್ರವವಚ-ಇಂದ್ರನೂಕೂಡ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಪರಿಯನ್ನೂಬಿಡ್ಬಿ-
ಸಿಸಿ, ಅವ್ರಜತ್-ಬಂದನು (ಬಂದರು) ||೧|| ಇಂದ್ರನು, ವಿವಿಕ್ತ-ಜನಿಲ್ಲದಯೇಕಾಂತಸ್ಥನಲ್ಲ, ಉಪಸಂಗಮ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನೊಳಿ-
ಯಂಸೇರಿ, ವಿಗ್ರಿಡಿತ-ನಾಚಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಕೃತಹೇಳನಃ-ತನ್ನ ಅಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಳಿದಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗಿ. ಅರ್ಜುನ

ದ್ರನ ಗರ್ವಮಪರಿಹರಿಸಿ ವ್ರಜವಂದಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಗೋಪಾಲಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನು
ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯು ಮಾಡಲಿ ||೨|| ||೩||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರಪುರಾಣ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು, ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧಮೇಳು ೨೭ನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸುಪೂರ್ಣವಾದುದು.

೨೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಸಪ್ತವಿಂಶತದಾಲಕ್ಷ್ಯಕೃಷ್ಣಸ್ಯಪ್ರಾಭವಂಪರಂ | ವರ್ಣತಸುರಭೀಂದ್ರಾ
ಭ್ಯಾಮಭಿವೇಕಮಹೋತ್ಸವಃ ||೩|| ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮಧೇನುವು ದೇವೇಂದ್ರನು ಇವ
ರಿರ್ವರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿವೇಕಮ ಮಾಡಿದರೆಂಬರ್ಥಮಕು
ಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನದಂತೆನು,--

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತವು ಧರಿಸಲ್ಪಡಲಾಗಿ, ವ್ರಜವು
ವೃಷ್ಟ್ಯಪದವದಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಇಂದ್ರನೂ ಕಾಮಧೇನುವೂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಕೃಷ್ಣ
ನ್ಯಾಮಿಯು ಕುರಿತು ಬಂದರು ||೧|| ಇಂದ್ರನು ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸುವಾಪಕ್ಕೆಬಂದು ಲಜ್ಜಿತನಾಗಿ

ಕಿರೀಟನಾಕ-ವರ್ಕಸಾ ||೧|| ದೃಷ್ಟಕೃತಾನುಭಾವೋಸ್ಯಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಮಿತತಜಸಃ | ನವೈ
ತಿಲೋಕಕಮದಇದಮಾಹಕೃತಾಂಜಲಿಃ ||೩|| ಇಂದ್ರಃ| ವಿಶುದ್ಧಸತ್ವಂತವಧಾಮಶಾಂತಂತವೋ
ಮಯಂಧ್ವಸ್ತರಜಸ್ತಮಸ್ಕಂ | ಮಾಯಾಮಯೋಯಂಗುಣಸಂಪ್ರವಾಹೋನವಿದ್ಯತೇಽಗ್ರಹಣಾ
ನುಬಂಧಃ ||೪|| ಕುತೋನುತದ್ವಿತವಕಶತತ್ತ್ವತಾಲೋಭಾದಯೋಯೇಬಾಧಲಿಂಗಭಾವಾಃ | ಅ
ಥಾಪಿದಂಡಂಭಗವಾಃ ಬಿಭರ್ತಿ ಧರ್ಮಸ್ಯಗುಪ್ತೈಶ್ಚಲನಿಗ್ರಹಾಯ ||೫|| ಪಿತಾಗುರುಸ್ತ್ವಂಜಗ
ತಾಮಧೀಶೋದುರತ್ಯಯಃಕಾಲಉಪಾತ್ತದಂಡಃ | ಹಿತಾಯಚೆಚ್ಛಾತನುಭಿಸ್ಸವಿಾಹಸಮಾನಂವಿ

ರ್ಚಸಾ-ಸೂರ್ಯನಂತೆಬೆಳಕುಳ್ಳ, ಕಿರೀಟೇನ-ಶಿರೋಭೂಷಣದಿಂದ, ಪಾದಯುಗಳಂ-ಕೃಷ್ಣನಅಡಿಗಳೆರಡನ್ನೂ, ಪನ್ನರ್ಚ
ಸೋಂಕಿದನು (ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು) ||೧|| ಅವಿತತೇಜಸಃ-ಅಳವಿಲ್ಲದಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, ಅಸ್ಯಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಈಕೃಷ್ಣನ, ದೃಷ್ಟಕೃ
ತಾನುಭಾವಃ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳಇಂದ್ರನು, ನಷ್ಟತಿಲೋಕೇತಮದಃ-ಮೂರುಲೋ
ಕಗಳನ್ನೂ ನಾನೇರ್ಪೊರೆಯೆಂಬಗರ್ವವಿಲ್ಲದವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಕೃತಾಂಜಲಿಃ-ಕೃಷ್ಣಾದಿಸಿಕ್ಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಇದಂ-ಮುಂದೆಪೇ
ಳುವನ್ನೇತೃವನ್ನು, ಆಹ-ನುಡಿದನು||೩|| ಇಂದ್ರಸ್ತುತಿ| ತವ-ನಿನ್ನ, ಧಾಮ-ಸ್ವರೂಪಪ್ರಕಾಶವು, ವಿಶುದ್ಧಸತ್ವಂ ನಿರ್ವ
ಲವಾದಸತ್ಯಗುಣವುಳ್ಳದ್ದು, ಶಾಂತಂ-ವಿಕರೂಪವಾದ್ದು. ತವೋಮಯಂ-ಜ್ಞಾನಪ್ರಚುರವಾದ್ದು, ಧ್ವಸ್ತರಜಸ್ತಮಸ್ಕಂ-
ನಾಶಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟರಜೋಗುಣವೂತಮೋಗುಣವೂಉಳ್ಳದ್ದು. ತೇ-ಅಂಥಾನಿನಗೆ, ಅಗ್ರಹಣಾನುಬಂಧಃ-ಅಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧವು
ಳ್ಳ, ಮಾಯಾಮಯಃ-ಅಜ್ಞಾನಪ್ರಚುರವಾದ, ಅಯಂ-ಈ, ಗುಣಸಂಪ್ರವಾಹಃ-ಸಂಸಾರವು, ನವಿದ್ಯತೇ-ಇಲ್ಲವು ||೪|| ಹೇಈಶ-
ಎಲೈನಾಥನೇ! ತತ್ತ್ವತಾಃ-ಆದೇಹಸಂಬಂಧದಿಂದಮುಂಟಾದ, ತದ್ವಿಂಶತಿಃ-ಅಪುನರ್ಜನ್ಮವಿವಿತ್ತಗಳೂ, ಅಬುಧ್ವಂಶಿಂಗಭಾವಾಃ-
ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗಕುರುಹುಗಳಾಗಿರುವ, ಲೋಭಾದಯಃ-ಆತಮೋದರಾದಮರ್ಗಗಳೂ,ಯೇ-ಯಾವನ್ನೇ,ತೇ-ಅವು, ಕುತಃ-ಎತ್ತ
ಣವು, (ಅಶುರನಾದನಿನಗೆ ಶೋರವಿಕಾರವಿಲ್ಲವು) ಅಥಾಪಿ-ಹಾಗಾದರೂ, ಭಗವಾಃ-ಭಗವಂತನಾದನೀನು, ಧರ್ಮಸ್ಯ-ಧ
ರ್ಮದ, ಗುಪ್ತೈಶ್ಚ-ರಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ ಖಲನಿಗ್ರಹಾಯ-ಬಾಹ್ಯಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ದಂಡಂ-ಶಿಕ್ಷಾಕರ್ಮತ್ವವನ್ನು ಬಿಭ
ರ್ತಿ-ವಹಿಸುವಿ ||೫|| ತ್ವಂ-ನೀನು, ಜಗತ್ಕಾಂ-ಲೋಕಗಳಿಗೆ, ಪಿತಾ-ತಂದೆಯೂ, ಗುರುಃ-ಉಪದೇಶಕನೂ, ಅಧೀಶಃ-ನಿಯಾಮ
ಕನೂ, ದುರತ್ಯಯಃ-ವಿಾರಕನೂಡದ, ಕಾಲಃ-ಕಾಲಪುರುಷನೂ, ಉಪಾತ್ತದಂಡಃ-ಪೆಸಲ್ಪಟ್ಟಶಿಕ್ಷಾಕರ್ಮತ್ವವುಳ್ಳವನೂ,
ಆಗ ಇಚ್ಛಾತನುಭಿಃ-ಸ್ವೇಚ್ಛಾಫೀನಗಳಾದ ಅವತಾರಮೂರ್ತಿಗಳಿಂದ, ಹಿತಾಯ-ಪ್ರಿಯಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಜಗದೀಶಮಾನಿನಾಂ-
ನಾವೇಜಗತ್ತಿಗೊಡೆಯರೆಂಬರ್ವವುಳ್ಳವರ, ಮಾನಂ-ಗರ್ವವನ್ನು, ವಿಧುನ್ವನ್-ಕೊಡತೆಲಿರುವವನಾಗಿ, ಸವಿಾಹಸೇ

ಶೀಲಕೃಷ್ಣನಂ ಹೇಳನಮ ಮಾಡಿದಕಾರಣದಿಂದ ಖಿನ್ನನಾಗಿ, ಶೀಲಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಗಳಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯಕಾಂ
ತಿಯಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ತನ್ನಕಿರೀಟವನಿರಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು ||೧|| ಅವಿತಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಶೀಲಕೃಷ್ಣನ
ಪ್ರಭಾವವಂ ಕುಡು ಕೇಳಿ ಇದ್ದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಆ ಯಿಂದ್ರನು ಲೋಕತ್ರಯಾಧಿಪತ್ಯದ ಗರ್ವಮಬಟ್ಟವ
ನಾದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅಂಜಲಿಬಂಧವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನುಡಿದನಂತೆ||೩|| ಎಲೈ ಭಗವಂತನೇ! ನಿನ್ನ ಸ್ವ
ರೂಪವು ಶುದ್ಧಸತ್ಯಮಯವಾಗಿ, ಜ್ಞಾನಭೂತವಾಗಿ, ರಜಸ್ಸು ತಮಸ್ಸು ಇವುಗಳಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿ, ಶಾಶ್ವ
ತವಾಗಿ, ಇರುವುದು. ಮಾಯಾಮಯವಾದ ಗುಣಜನ್ಯವಾದ ಸಂಸಾರವೂ ದೇಹಬಂಧವೂ ನಿನಗೆಇಲ್ಲ ||೪|| ಎ
ಲೈ ಈಶ್ವರನೇ! ದೇಹಸಂಬಂಧದಿಂದಮುಂಟಾದ ಲೋಕಬಾಧೆಗಳು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆಬಂದಿರತು? ಅಜ್ಞಾನಿತ್ವಸೂಚಕ
ಗಳಾದ ದೇಹಬಂಧ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಲಿ ರಾಗಾದಿಗಳು ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲವೆಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೂ ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ
ಯೂ, ದ್ವಂದ್ವನಿಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ, ದಂಡವು ಧರಿಸುತ್ತೀಯೆ ||೫|| ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನೀನುಜಗತ್ತಿ
ಗೆ ಪಿತೃವಾದವನು, ಗುರುವಾದವನು, ಈಶ್ವರನು, ಅಪರಿಹಾರ್ಯವಾದ ಕಾಲವೂನೀನೇನರಿ, ಲೋಕಹಿತಾ
ರ್ಥವಾಗಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಶೋರಂಗಳಿಂದ ನಿಗ್ರಹಾನು ಗ್ರಹಂಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತ, ಲೋಕನಾಥರೆಂಬ ಗರ್ವದಿಂದ

ಭೂನ್ಯಜಗದೀಶವಾನಿವಾಂ ||೬|| ಯಮದ್ವಿಧಾಕ್ಷಣಿಜಗದೀಶವಾನಿಸ್ತಾಂ ನಿಕ್ಷೇಪಕಾ ಲೆಭಯ
ವಾಕುತನ್ಮದಂ | ಹಿತ್ಯಾರ್ಯವಾರ್ಗಂ ಪ್ರಭಜಂತ್ಯಸಸ್ಮಯಾಕಾಹಲಾನಾಮಪಿತನುಶಾಸನಂ ||೭||
ಸತ್ವಂಮಮೈಶ್ವರ್ಯಮವಾಪ್ನುತೈಶ್ವಕೃತಾಗಸಸ್ತವಿದುಪ್ರಭಾಮಂ | ಹೃಂತುಂಪ್ರಭೋಧಾರ್ಹ
ಸಿಮೂಢಚಿತನೋಮ್ಯಮವುನರ್ಭೂದಸತೀಶಮಮತಿ ||೮|| ತವಾವತಾರೋಯಮಧೋಕ್ಷಜಿಹಭೂ
ವೊಭರಾಣಾಮುರುಭಾರಜನ್ಮನಾಂ | ಚಮೂಪತೀನಾಮಭವಾಯದವಭವಾಯಯುಷ್ಯಚ್ಚರಣಾ
ನುವರ್ತಿನಾಂ ||೯|| ನಮಸ್ತುಭ್ಯಾಭಗವತೇಶುರುಷಾಯಮಹಾತ್ಮನೇ | ವಾಸುಧೇವಾಯಕೃಷ್ಣಾ
ಯಸಾತ್ಮತಾಂಪತಯೇನಮಃ ||೧೦|| ಸ್ವಚ್ಛಂದೋಪಾತ್ತದೇಹಾಯವಿಕುದ್ಧಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಯಃ |

ಬಯಸುವಿ ||೬||ಮದ್ವಿಧಾಕ್ಷಣಿ-ನನ್ನ ಹಾಗೇತಿಯುಳ್ಳಅಕ್ಷಣಿಗಳು, ಯೇ-ಯಾರೋ, ತೇ-ಅವರು, ಜಗದೀಶವಾನಿಸಂ-ಜಗತ್ತಿ
ಗೊಡೆಯರೆಂಬಗರ್ವವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕಾಲೇ-ಭಯಪಡತಕ್ಕ ಸಮುದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಭಯಂ-ಭಯವಿಲ್ಲದೇಇರುವ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನ
ನ್ನು, ನಿಕ್ಷೇಪ-ನೋಡಿ, ಆಶು-ಜೇಗನೇ, ತನ್ಮದಂ-ಆಗರ್ವವನ್ನು, ಹಿತ್ವಾ-ಬಿಟ್ಟು, ಅಪಸ್ತಯಾಃ-ಗರ್ವವಿಲ್ಲವರಾದ್ದರಿಂ
ದಲೇ, ಆರ್ಯವಾರ್ಗಂ-ಹಿರಿಯರವಾರಿಯಾವನಿನ್ನಭಕ್ತಿಯನ್ನು, ಪ್ರಭಜಂತಿ-ಸೇವಿಸುವರು (ಪಡೆಯುವರು) ತೇ-ನಿನ್ನ, ಈ
ಹಾಸಿ-ಇಚ್ಛೆಯುಕೂಡ, ಖಲಾನಾಂ-ಮದ್ಭರಿಗೆ, ಅನುಶಾಸನಂ-ದಂಡನಾಗಿರುವುದು ||೭||ಪ್ರಭೋ-ಸಮರ್ಥನೇ! ಸತ್ವಂ-
ಆನೀನು, ಐಶ್ವರ್ಯಮದಾಪ್ನುತಸ್ಯ-ಒಡತನವಗರ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನಾದ್ದರಿಂದ, ಕೃತಾಗಸಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಅವರಾಭವುಳ್ಳಂ
ಥಾ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪ್ರಭಾವಂ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಅವಿದುಷಃ-ತಿಳಿದವನಲ್ಲದಂಥಾ, ಮೂಢಚೀತನಃ-ಮೂಢಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ,
ಮಮ-ನನ್ನ ಅವಗಾಢವನ್ನು, ಹೃಂತುಂ-ಸ್ಮರಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಅರ್ಹಸಿ-ಯೋಗ್ಯನಾಗುವಿ. ಈಶ-ಒಡೆಯನೇ! ಅಥ-ಇನ್ನು ಮೇಲೆ,
ಮೇ-ನನ್ನ, ಮತೀ-ಬುದ್ಧಿಯು, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಅಸತೀ-ದುಪ್ಪವಾದ್ದು, ಮಾಧೂತೇ-ಆಗಬೇಡ ||೮||
ಹೇಅಧೋಕ್ಷಜ-ಎಲೈವಿಷ್ಣುವೇ! ಇಹ-ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಆಯಮವತಾರಃ-ಈಕೃಷ್ಣಾವತಾರವು, ಭೂಮಿ-ಭೂಮಿಗೆ,
ಭರಣಾಂ-ಭಾರವಾಗಿರುವಂಥಾ, ಉರುಭಾರಜನ್ಮನಾಂ-ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವಾದಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯುಳ್ಳ, ಚಮೂಪತೀನಾಂ-ಸೇನಪತಿಗಳ,
ಅಭವಾಯ-ನಾಶಕ್ಕೋ(ನುಗವೂ, ದೇವ-ಸತ್ವವಿನ್ಯ ಯುಷ್ಯಚ್ಚರಣಾನುವರಿನಾಂ-ನಿಮ್ಮಅಡಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯಿರುವಭಕ್ತ
ರ, ಭವಾಯತೇ-ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೋ(ನುಗವೂ, ಆಗಿರುವುದು ||೯||ಭಗವತೇ-ಪಡುಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ, ತುಭ್ಯಂ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-
ನಮಸ್ಕಾರವು, ಪುರುಷಾಯ-ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ, ಮಹಾತ್ಮನೇ-ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾದ, (ವಿಭುಮೂರ್ತಿಯಾದ) ವಾಸುದೇ
ವಾಯ-ಸರ್ವತ್ರಯಿರುವನಾದ, ಸಾತ್ವತಾಂ-ಯಾದವರಿಗೆ, ಪತಯೇ-ನಾಥನಾದ, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸುಗ, ನಮಃ-
ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ||೧೦|| ಸ್ವಚ್ಛಂದೋಪಾತ್ತದೇಹಾಯ-ಸ್ವಚ್ಛಂದ-ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ, ಉಪಾತ್ತ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ದೇಹಾ
ಯ-ಅವತಾರಕರೀರವುಳ್ಳಂಥಾ, ವಿಕುದ್ಧಜ್ಞಾನ-ಜೊಕ್ಕ ವಾದಅರಾಜೇ, ಮೂರ್ತಯೇ-ಆಕಾರವಾಗಿಉಳ್ಳಂಥಾ, ಸರಸ್ವತೃ-ಎಲ್ಲ

ಮದಿಸಿದವರಂ ಗರ್ವದಿಂದ ಹರಿಸುತ್ತೀಯೆ ||೬|| ನಮ್ಮಂತಾ ಅಜ್ಞರು ನಾವು ಲೋಕನಾಥರು ಎಂಬಗರ್ವವು
ಳ್ಳವರಾಗಿ ನಿನ್ನಂನೋಡಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಆಗರ್ವಮಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನಭಕ್ತಿಯಂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದನಿನ್ನ
ಲ್ಲಿಯೇ ದುಪ್ಪಜನರಂ ಶೀಘ್ರಸುತಲಿದೆ ||೭|| ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಆನೀನು ಐಶ್ವರ್ಯಮದದಿಂದ ಗರ್ವಿತನಾ
ಗಿ, ನಿನ್ನಪ್ರಭಾವವನೆಯದೆ ನಿನಗೆ ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿ, ಮೂಢಚಿತ್ತನಾಗಿ, ಇರುವನ್ನ ಅವರಾಧವಂ ಹ್ವಮಿ
ಸು. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ನನಗೆ ಇಂತಾಮೂಢಬುದ್ಧಿಯು ಬರಬೇಡ ||೮|| ಎಲೈ ಅಧೋಕ್ಷಜನೇ! ಭೂಭಾರರೂ
ಪರಾದ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸೇನಾಪತಿಗಾದ ದುಪ್ಪಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸಂಹಾರಾರ್ಥ
ವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಅವತಾರಂಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಲಿವೆ ||೯|| ಭಗವಂತನಾದ ಮಹಾಪುರುಷನಾದ ವಾಸುದೇವ
ನಾದ ಯಾದವಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನಿನಗೋಸುಗ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೧೦|| ಭಕ್ತರ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ
ವಾಗಿ ದೇಹವಂಧರಿಸಿರುವ ವಿಕುದ್ಧವಾದ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳ ಸರ್ವಗ್ವತೂಪನಾದ ಸರ್ವಕಾರಣನಾದ ಸ

ಸರ್ವ ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ವಾಜೀಯಾರ್ವಾಭೂತಾತ್ಮನಮಃ ||೧೦|| ಮಯೆದುಭಗವತ್‌ಗೋಪ್ಮನಾಶಾ
ಯಾಸಾರವಾಯುಃಭಿಃ | ಜಪಿಷ್ಠತಂವಿಹತಯಜ್ಞಮಾನೀತಂವ್ರಮನ್ಯುನಾ ||೧೧|| ತ್ವಯೇಶಾ
ನುಗೃಹೀತೋಸ್ತಿಧ್ವಸ್ತಂಭೋಹತೋಽಗ್ರವಃ | ಈಶ್ವರಂಗುರುಮಾತ್ಮಾನಂತ್ಯಮಹಂಕರಂ
ಗತಃ ||೧೨|| ನಿಮಸಂಕೀರ್ತಿತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಮುಘೋನಾಭಗವಾನಮು | ಮನುಗಂಭೀರಯಾವಾ
ಜಾಪ್ರಕಸನ್ನಿದಮಬ್ರವೀತ್ ||೧೩|| ಶ್ರೀಭಗವಾಃ | ಮಯಾತೆಕಾರಿಮನುಪವತ್ಯಜ್ಞಭಂಗೋನು
ಗೃಹ್ಯತಾ | ಮದನುಸ್ಮೃತಯೇನಿತಂಮತ್ತಗ್ಲಂದ್ರಶ್ರಿಯಾಭ್ಯಶಂ||೧೪|| ಮಾಮೈಶ್ವರ್ಯಶ್ರೀಮ
ದಾಂಧೋದಂಡಮಾಣಿಂನಪಶ್ಯತಿ | ತಂಬ್ರಾಶಯಾಮಿಸಂಪಮೋಭ್ಯಯಂಗ್ಯವಾಂಛಾಮ್ಯನುಗ್ರಹಂ||೧೫||

ಕೃಷ್ಣಾ ಅಭಿಷ್ಠಾನವಾದಂಧಾ, ಸರ್ವಜ್ಞಜಾಯ-ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾದಂಧಾ, ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮನೇ-ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮನಾ
ಗಿರುವನಿನ್ನೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ ||೧೦|| ಭಗವತ್-ಭಗವಂತನೇ! ಯಜ್ಞ-ಸನ್ಮಪೂಜೆಯೂ, ವಿಹತೇನಿತಿ-ನಿನ್ನಿಂದ
ಹಾಳುಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಲೂ, ವಾನಿನಾ-ಗರ್ವವೃದ್ಧವನಾದ್ದರಿಂದ, ತೀವ್ರಮನ್ಯುನಾ-ಕೂರವಾದನಿಟ್ಟುಳ್ಳ, ವಬಾ-ನನ್ನಿಂದ,
ಗೋಪ್ಮನಾಕಾಯ-ಗೋಕುಲದಹಾನಿಗೋಸ-ಗ, ಆಸಾರವಾಯುಃಭಿಃ-ಜಡಿಮಳಿಗಳಿಗೇಂದ, ಇದಂ-ಈಕಡಕ್ಕುಚ್ಛೇಷಿತಂ-ಮಾ
ಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೧೧|| ಈಶ-ನಿಯಾಮಕನೇ! ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಧ್ವಸ್ತಂಭಃ-ದ್ವಂಸಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಗರ್ವವೃದ್ಧವನೂ, ಹತೋ
ದ್ಯಮಃ-ಭಗ್ನಪ್ರಯತ್ನನೂ ಆಗಿ, ಅನುಗೃಹೀತೇ-ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು, ಅಸ್ತಿ-ಆದಿನು ಅಹಂ-ನಾನು, ಈಶ್ವರಂ-ನಿಯಾ
ಮಕನಾದ, ಗುರುಂ-ಅಜ್ಞಾನಪರಿಹಾರಕನಾದ, ಆತ್ಮಾನಂ-ಜೈತನ್ಯವಾಗಿರುವ, ತ್ವಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಕರಣಂ-ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ,
ಗತಃ-ಹೊಂದಿದವನಾದೆನು ||೧೨|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಮುಘೋನಾ-ಇಂದ್ರನಿಂದ, ಸಂಕೀರ್ತಿತಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಭಗವಾಃ
ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಹುಯು, ಅಮಂ-ಈಯಿಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರಹರ್ಷ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಗುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಮೇಘಗಂ
ಭೀರಯಾ-ಮೇಘದಹಾಗೆ ಘನವಾದ, ವಾಜಾ-ಮಾತಿನಿಂದ, ಇದಂ-ಈಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದನ್ನು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು ||೧೩||
(ಕೃಷ್ಣ ವಾಕ್ಯವು) ಮುಘರ್ಷ-ಇಂದ್ರನೇ! ಅನುಗೃಹ್ಯತಾ-ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವ, ಮಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಇಂದ್ರಶ್ರಿಯಾ-ದೇವ
ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ, ಮತ್ತಸ್ಯ-ಕೊಪ್ಪಿದವನಾದ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ನಿತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಮದನಸ್ಮೃತಯೇ-ನನ್ನನೆನಪಿ
ರಬಹುದು, ಯಜ್ಞಭಂಗಃ-ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯಾದ ಇಂದ್ರಿಯಾಗೆವಹಾನಿಯು, ಅಕಾ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೧೪|| ಐಶ್ವರ್ಯಶ್ರೀಮದಾಂಧಃ-
ಪ್ರಭುತ್ವವನಂತೆ ನಗರ್ವದಿಂದ ಕುರುಡನಾದವನು, ಪಂಡಮಾಣಿಂ-ಕೋಲನ್ನು ಕೈಲಿಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿರುವ, ಮಾಂ-ನನ್ನನು
ನಪಶ್ಯತಿ-ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವು. ಯಸ್ಯ-ಯಾವಪುರಾಷನ, ಅನುಗ್ರಹಂ-ರಕ್ಷಣವನ್ನು, ವಾಂಛಾಮಿ-ಬಯಸುವೆನೋ, ತಂ-ಆಪು
ರಾಷನನ್ನು, ಸಂಪದ್ಭ್ಯಃ-ಧನಭೋಗಗಳದೇಸೆಯಿಂದ, ಭ್ರಂಶಯಾಮಿ-ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಡುವೆನು ||೧೫|| ಶಕ್ರ-ಇಂದ್ರನೇ! ಗಮ್ಯ

ವರ್ಭೂತಾತ್ಮನಾದ ನಿನಗೋಸುಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೧೦|| ಎಲೈ ಭಗವಂತನೇ! ನನ್ನಪೂಜಾವಿಘಾತವಾದ್ದರಿಂದ
ರಿಂ ಕೋಪವುಳ್ಳವನನ್ನಿಂದ ವ್ರಜನಾಶಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಹಾವೃಷಿಷ್ಟಿಯಂಕರೆದು ಚೇಪೈಷ್ಠಯು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿ
ತು ||೧೧|| ನನ್ನ ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಈಶ್ವರನಾ
ದ ಗುರುವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನಂ ಕರಣುಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ ||೧೨|| ಎಂಬುದಾಗಿ ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಂದ
ಪ್ರಾರ್ಥಿತನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಗುತ್ತ ಮೇಘಗಂಭೀರವಾದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದ
ನು ||೧೩|| [ಅದಂತೆ] ಎಲೈ ಇಂದ್ರನೇ! ಲೋಕತ್ರಯಾಧಿಪತ್ಯದಿಂದ ಗರ್ವಿತನಾದ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಸ್ಮೃತಿ
ರಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹೇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ನನ್ನಿಂದ ನಿನ್ನ ಪೂಜ ಭಂಗವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೧೪|| ಐಶ್ವರ್ಯ
ಮದಾಂಧನಾದ ಯಾವಪುರಾಷನು ಶಿಕ್ಷಕನಾದ ನಿನ್ನಂ ಯಾವಾಗ ಮರೆಯುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅವನಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ
ಗ್ರಹೇಚ್ಛೆತಪ್ಪಿ ಅವನ ಐಶ್ವರ್ಯವ ನಪಶ್ಯತೀತೇ ||೧೫|| ಎಲೈ ಇಂದ್ರನೇ! ನಿನಗೆ ಸುಖವಾಗಲಿ, ನಿನ್ನ
ಸ್ವಸ್ಥಾನವಂ ಕುರಿತು ನಡೆ, ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯ ನುಳ್ಳಂಭಿಸುವೆ ಆಚರಿಸುವವನಾಗು, ಗರ್ವಮಂಜಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮನಿವು

ಗಮ್ಯತಾಂಕಕ್ರಮದ್ರಾಮಾಕ್ರಿಯತಾಂಮನುಕಾಸನಂ | ಸ್ಥೀಯತಾಂಸಾವಧಿಕಾರಮಯುಕ್ತೈರ್ವಃ
ಸ್ತಂಭವರ್ಜಿತೈಃ ||೧೭|| ಅಥಾಹಸುರಭಿಃಕೃಷ್ಣಮಭಿನುದ್ಯಮನಸ್ವಿನೀ | ಸ್ವಸಂತಾನ್ವರಾಪಾ
ಗಮ್ಯಗೋಪರೂಪಿಣವಿಾತ್ಸರಂ ||೧೮|| ಸುರಭಿಃ| ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣಮಹಾಯೋಗೀವಿಶ್ವಾತ್ಮಕವಿಶ್ವ
ಭಾವನ | ಭವತಾಲೋಕನಾಥನಸನಾಥಾಮಯಮಚ್ಯುತ ||೧೯|| ತ್ವಮೇವಪರಮಂದ್ರವಂತ್ವಂನಂಜಂ
ದ್ರೂಜಗತ್ಪತೆ | ಭವಾಯಭವಗೋವಿಪ್ರದವಾನಾಂಯಚಸಾಧವಃ ||೨೦|| ಇಂದ್ರಾನಸತ್ತ್ವಭಿವೇ
ಹ್ವಾನ್ಮೋಬ್ರಹ್ಮಣಾಚೋದಿತಾವಯಂ | ಅವತೀರ್ಣಾನಿಭಗವತ್ಭೂಮಭಾರಾಪನುತ್ತಯ||೨೧||

ತಾಂ-ನತೆಯಲ್ಪಡಲಿ. (ಕೋಗಿ) ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಭವಂ-ಈಭವಾಗಲಿ ಮೇ-ನನ್ನ, ಅನುಕಾಸನಂ-ಅಷ್ಟಾನುಸಾರವಾದಕಾರ್ಯ
ವು, ಕ್ರಿಯತಾಂ-ಮಾಡಲ್ಪಡಲಿ ಸ್ತಂಭವರ್ಜಿತೈಃ-ಗರ್ವದಿಂದಪಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ಯುಕ್ತೈಃ-ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದಕೂಡಿದ
ವರಾದ, ನಿಮ್ನಿಂದ, ಸಾವಧಿಕಾರೇಷು-ನಿಮ್ನಧಿಕಾರವದಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ಥೀಯತಾಂ-ನಿಮ್ನಿಂದಯಿರಲ್ಪಡಲಿ(ಇರಿ) ||೧೭|| ಅಥ-
ಆಮೇಲೆ, ಸುರಭಿಃ-ಕಾಮಧೇನುವು, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕರಿಯನ್ನುಕುರಿತು, ಅಭಿನಂದ್ಯ-ಸಂತೋಷಿಸಿ, ಮನಸ್ವಿನೀ-ಧಾರಾಳವಾದ
ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಸ್ವಸಂತಾನ್ವಿಸ್ಸಪ-ತನ್ನಸಂತತಿಯಾದಗೋವುಗಳ ಹಿಂಡುಗಳೊಡನೆ, ಉಪಾಗಮ್ಯ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಬಂದು,
ಗೋಪರೂಪಿಣಂ-ಗೋಪಾಲಕರೂಪವುಳ್ಳ, ಈಶ್ವರಂ-ನಿಯಾಮಕನನ್ನುಕುರಿತು, ಆಹ-ನುಡಿದಳು||೧೮|| ಅಚ್ಯುತ-ಹಾನಿಯಿಲ್ಲ
ದವನೇ! ಕೃಷ್ಣ-ಅಷ್ಟಾನವರಿಹಾರಕನೇ! ಕೃಷ್ಣ-ವಿಷ್ಣುವೇ! ಮಹಾಯೋಗೀ-ಪೂರ್ಣಾಷ್ಟಾನಿಯೇ! ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ-ಜಗನಿ, ವಾಸನೇ
(ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯೇ!) ವಿಶ್ವಭಾವನ-ಪ್ರಪಂಚದಸೃಷ್ಟಾಪ್ತಿದಿಕ್ತನೇ! ಲೋಕನಾಥೇನ-ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಡೆಯಾದ, ಭ
ವತಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ವಯಂ-ನಾವು, ಸನಾಥಾಃ-ಧನಿಯಿಂದಕೂಡಿದವರು (ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದವು) ||೧೯|| ಜಗತ್ಪತೇ-ವಿಶ್ವೇಶ್ವ
ರನೇ! ತ್ವಮೇವ-ನೀನೇ, ಪರಮಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ದೈವಂ-ಭಾಗ್ಯವಾಗಿರುವಿ. ತ್ವಂ-ನೀನೇ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಇಂದ್ರಃ-
ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಮುಳ್ಳ ಪ್ರಭುವಾಗಿರುವಿ. ಗೋವಿಪ್ರದೇವಾನಾಂ-ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ದೇವತೆಗೂ ಸಾಕ್ಷಿವೇ
ಯೇಚ-ಸತ್ಪುರುಷರುಯಾರೋಅವರಿಗೂ, ಭವಾಯ-ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಭವ-ಅಗು||೨೦|| ಭಗವತ್-ಪರಮೇಶ್ವರನೇ! ಬ್ರ
ಹ್ಮದೇವರಿಂದ, ಚೋದಿತಾಃ-ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವಯಂ ನಾವು, ತ್ವಾ-ನಿನ್ನನ್ನು, ನಃ-ನಮಗೆ, ಇಂದ್ರಂ-ಪ್ರಭುವನ್ನಾಗಿ, ಅಭಿ
ವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಃ-ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡುವೆವು, ಭೂಮೇ-ಬೂಮಿಯ, ಭಾರಾಪನುತ್ತಯೇ-ಹೊರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲೋಸ್ಕರ, ಅವ
ತೀರ್ಣಃ-ಅವಿಭಗವಿಸಿದವನು)ವೈಕುಂಠದಿಂದಿಳಿದವನು)ಅನಿ-ಅಗಿರುವಿ ||೨೧|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನುಕುರಿತು,
ಉಪಾಮಂತ್ರೈಃ-ಪಾರ್ಥಿನಿ, ಸುರಭಿಃ-ಕಾಮಧೇನುವು, ಅತ್ಯನಿ-ತನ್ನ, ವಯಸಾ-ಹಾಲಿನಿಂದಲೂ, (ಇಂದ್ರನು) ಐರಾವ

ಅಧಿಕಾರಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿ ಅತಿಜಾಗ್ರತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಕರುಣೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಇರಿ ||೧೭|| [ಎಂದೆಯ
ದುಕುಲತಲಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಕಾಮಧೇನುವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು
ನುಡಿಯುವಳು ಅದಂತೆ] ಬಳಿಕ ಆಕಾಮಧೇನುವು ತನ್ನಸಂತಾನಗಳಾದ ಗೋವುಗಳೊಡನಬಂ
ದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಗೋಪಾಲರೂಪನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದಳು ||೧೮||
[ಅದಂತೆ] ಮಹಾಯೋಗಿಯಾದ ವಿಶ್ವಾತ್ಮನಾದ ಅಚ್ಯುತನಾದ ಸರ್ವಕಾರಣನಾದ ಭಗವಂ
ತನಾದ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಲೋಕನಾಥನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ ನಾವುಸನಾಥರು ||೧೯|| ಎಲೈ ಜ
ಗದೀಶ್ವರನೇ! ನೀನೆ ನಮಗೆ ಪರದೈವವು, ನೀನೆ ನಮಗೆಇಂದ್ರನು, ಸಾಧುಗಳಾದವರಿಗೂ ಗೋವಿಪ್ರದೇವತೆ
ಗಳಿಗೂ ಸಹ ಹೇಮವನುಂಟುವಾಡು ||೨೦|| ನಾವುಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಲೇ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಇಂದ್ರನನ್ನಾ
ಗಿತಿಳಿದು ಅಭಿವೇಕವಂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಎಲೈ, ವಿಶ್ವಾತ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ; ಭೂಭಾರ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ
ನೀನು ಅವತರಿಸಿ ಇರುವಿ ||೨೧|| ಎಂಕು ಕಾಮಧೇನುವು ಆಕೃಷ್ಣನಂ ಒಡಂಬಡಿಸಿ ಪಾರ್ಥನೆಯಂಮಾಡಿ

ಏಮಂಕೃತ್ಯ ಮುಪಮಾತ್ರೈಸುರಭಿಃಪಯಸಾತ್ಮನಃ | ಜಲೈರಾಕಾಶಗಂಗಾಯಾಐರಾ ವತಕರೋ
 ದ್ಧೃತೈಃ ||೨೦|| ಇಂದ್ರಸುರರ್ಷಿಭಿಸ್ಸಾಕಂಚೋದಿತೋದವಮಾತ್ಮಭಿಃ | ಅಭ್ಯಪಿಂಚತದಾಶಾ
 ಹ್ವಂಗೋವಿದಇತಿಶಾಭ್ಯಧಾತಿ ||೨೧|| ತತ್ರಾಗತಾಸ್ತುಂಬುರುನಾರದಾಃದಯೋಗಂಧರ್ವವಿದ್ಯಾಧರ
 ಸಿದ್ಧಚಾರಣಾಃ | ಜಗದ್ರ್ಯಲೋಕಮಲಾಪಹುಹರಸ್ಸುರಾಂಗನಾಸ್ಸನ್ನೃತುಮುಪದಾನ್ವಿತಾಃ|
 ತಂತುಮ್ವವ್ರವೇ ವನಿಕಾಯಕೆತವೋಹ್ಯವಾಕಿರಂಕ್ಷಾದ್ಭುತಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಭಿಃ | ಲೋಕಾಃಪರಾಂನಿ
 ವೃತಿಮಾಪ್ನುಮಸ್ತ್ರಯೋಗಾವಸ್ತದಾಗಮನಯೋಽಪ್ಯಯೋವೃತಾಂ ||೨೨|| ನಾನಾರಸೌಘಾಸ್ಸ
 ಏತೂವೃಕ್ಷಾಽನೃಮಧುಸ್ಸ್ರವಾಃ | ಅಕೃಷ್ಣಪಚ್ಯೌಷಧಯೋಗಿರಯೋಬಿಭ್ರದುನ್ಮಣೀಃ ||೨೩||

ತಕರೋದ್ಧೃತೈಃ-ಪಟ್ಟದಅನೆಯ ಸುಂಡಿಲಿನಿಂದ ಎತ್ತಿ ತರಲ್ಪಟ್ಟ, ಆಕಾಶಗಂಗಾಯಾಃ-ಮಂದಾಕಿನೀನದಿಯ, ಜಲೈಃ-ಉದ
 ಕಗಳಿಂದಲೂ, ||೨೦|| ಇಂದ್ರಃ-ದೇವರಾಜನು, ದೇವಮಾತ್ಮಭಿಃ-ಅದಿತ್ಯಾದಿಮಾತ್ಮಕೆಗಳಿಂದ, ಚೋದಿತಃ-ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ
 ನಾಗಿ, ಸುರರ್ಷಿಭಿಸ್ಸಾಕಂ-ನಾರದಾದಿದೇವರ್ಷಿಗಳೊಡನೆ, ದಾಕಾರ್ಹಂ-ದಾಕಾರ್ಹ ಕುಲದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿ ವಕ್ರಪ್ಪ ನನ್ನು, ಅಭ್ಯಪಿಂ
 ಚತ-ಮೀಯಿಸಿದನು) ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿದನು, ಗೋವಿಂದಇತಿಚ-ಗೋವಿಂದನೆಂತಲೂ, ಅಭ್ಯಧಾತಿ-ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕರೆದ
 ನು ||೨೧|| ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಆಗತಾಃ-ಬಂದಂಥಾ, ತುಂಬುರುನಾರದಾಃ-ತುಂಬುರುವು ನಾರದನು ಮೊದಲಾದ, ಗಂಧರಸ್ವ
 ರೂ ವಿದ್ಯಾಧರರೂ ಸಿದ್ಧರೂ ಚಾರಣರೂ ಎಂಬದೇವಯೋನಿಪುತ್ರರಾದವರು. ಲೋಕಮಲಾಪಹಂ-ಜನರಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹ
 ರಿಸುವ, ಹರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಯಶಃ-ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು, ಜಗತಿ-ಹಾಡಿದರು ಸುರಾಂಗನಾಃ-ದೇವಸ್ತ್ರಿಯರು, ಮುದಾ-ಸಂತೋ
 ಷದೊಡನೆ, ಅನ್ವಿತಾಸ್ತುತೈಃ-ಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ಸಂನನ್ಯತುಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಕುಣಿದಾಡಿದರು ||೨೨|| ದೇವನಿಕಾಯಕೇತವಃ-ದೇವನಂ
 ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪಳವಿಗೆಯಹಾಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದದೇವನಾಯಕರು, ತಂ-ಅಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ತುಮ್ವವಃ-ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದರು. ಅದ್ಭುತಪು
 ಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಭಿಃ-ಅಶ್ವರ್ಯಗಳಾದಪೂಮಳಿಗಳಿಂದ, ಅವಾಕಿರಂಕ್ಷ-ಚೆಲ್ಲಿದರು, ತ್ರಯೋಲೋಕಾಃ-ಸ್ವರ್ಗಮರ್ಮೈವಪಾತಾಳಗ
 ಳೆಂಬಮೂರುಲೋಕಗಳೂ, ಪರಾಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ನಿವೃತ್ತಿಂ-ಸೌಖ್ಯವನ್ನು, ಅಪ್ನುವ-ಹೊಂದಿದವು ತದಾ-ಅಗ, ಗಾ
 ವಃ-ಗೋವುಗಳು, ಗಾಂ-ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಪಯೋವೃತಾಂ-ಹಾಲಿನಿಂದಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ನಾಗಿ, ಅನರ್ಯ-ಹೊಂದಿಸಿದವು
 ಮಾಡಿದವು(ತೋಯಿಸಿದವು). ||೨೩|| ಸರಿತಃ-ಕೊಳೆಗಳು, ನಾನಾರಸೌಘಾಃ-ಹಲವುಬಗೆಯರಸಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಲ್ಲದವು
 (ಹಾಲುತುಪ್ಪಮುಂತಾದವಾಗಿಹದವು) ವೃಕ್ಷಾಃ-ಗಿಡಗಳು, ಮಧುಸ್ಸ್ರವಾಃ-ಜೇನನ್ನು ಸುರಿಸುವವು, ಅನೃ-ಅದವು. ಅಕೃ
 ಷ್ಣಪಚ್ಯೌಷಧಯಃ-ಉಳುಮೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಾನಾಗಿಬೆಳೆದು ಪಕ್ವವಾದ ನೆಲ್ಲಮೊದಲಾದ ಬೆಳೆಗಳು, ಅನೃ-ಅದವು. ಗಿರಯಃ-ಬೆಟ್ಟ
 ಗಳು, ಉನ್ಮಣೀಃ-ಹೊರಗೆಉಣ್ಣಿದ ರತ್ನಗಳನ್ನು, ಬಿಭ್ರತಃ-(ಬಿಭ್ರತ-ಬಿಭರಃ-)ಧರಿಸಿದವು ||೨೪|| ಹೇಕುರುನಂದನ-ಎಲೈ ಕು

ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಇಂದ್ರನು ಐರಾವತದ ನೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವಗಂಗೆಯ ಉದಕಗಳಿಂದ ||೨೦||
 ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಯುಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಗಂಧರ್ವರಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಅದಿತಿಮೊದಲಾದ ದೇವಮಾತ್ಮ
 ಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕಮಂಮಾಡಿ ಗೋವಿಂದನೆಂಬಹೆಸರಂಮಾಡಿದನು ||೨೧||
 ಅಲ್ಲಿಗೆತುಂಬುರುನಾರದಮುಂತಾದದೇವಯುಷಿಗಂಧರ್ವರು ವಿದ್ಯಾಧರರು ಸಿದ್ಧರು ಚಾರಣರು ಇವೆಲ್ಲರೂಪಾಪಪ
 ರಿಶಾರಕವಾದ ಭಗವತನಯಕಸ್ಸಂಗಾನಂಗೈದರು. ದೇವಸ್ತ್ರಿಯರು ಸಂತೋಷದಿಂದನರ್ತನಂ ಗೆಯ್ದಿ
 ರು ||೨೨|| ದೇವಸಮೂಹವತೆಗಳಾದಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯುಂಕರೆಯುವರಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಮೂರು
 ಲೋಕಗಳೂಸುಖವೆನೆಯ್ದಿದವು. ಗೋವುಗಳು ತಮ್ಮ ಮೈಕ್ಷೀರಂಗಳಿಂದಭೂಮಿಯನೆನಿಸಿದವು ||೨೩|| ಆಗಸಮಸ್ತನ
 ದಿಗಳೂ ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾದಕ್ಷೀರಾದಿರಸಂಗಳಂಪ್ರವಹಿಸಿದವು ವೃಕ್ಷಂಗಳುಫಲವುಷ್ಪಮಕರಂದಂಗಳಂಧರಿಸಿ
 ದವು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿವಿಕೆಜ್ಜಿವೆದ್ದರೂಭತ್ತಮೊದಲಾದಧಾನ್ಯಂಗಳಂಫಲಿಸಿದವು ಪರ್ವತಂಗಳು
 ರತ್ನಂಗಳಂಧರಿಸಿದವು ||೨೪|| ಎಲೈ ಅರನೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದಮೇಲೆಕೇರೀತಿಯಲ್ಲಿನರ್ವ ವೂಕುಭವಾ

ಕೃಷ್ಣೇಭಿಷಿಕ್ತೌತಾನಿಸರ್ವಾಣಿಕುರುನಂದನ ! ನಿರ್ದೈರಾಣ್ಯಭವಂಸತ್ತಕ್ಕೂರಾಣ್ಯಪಿನಿಸರ್ಗ
ತಃ ||೨೭|| ಇತಿಗೋಗೋಕುಲಪತಿಂಗೋನಿಂದಮಭಿಷಿಚ್ಯತಃ |ಅನುಜ್ಞಾತೋಯಯೌಶಕಕ್ರೌವೃತೋ
ದೇವಾದಿಭಿರ್ವಿವಂ | ||೨೮||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಕಮಸ್ಕಂಧ-ಸಪ್ತವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ರುವಂಶವನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ತಾತ-ಅಪ್ಪಾ! ಕೃಷ್ಣೇ-ಶ್ರೀಪರಿಯು, ಅಭಿಷಿಕ್ತಸತಿ-ಗೋಪತಿಪ
ವ್ಯಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗುತ್ತಲೂ, ಏತಾನಿಸರ್ವಾಣಿ-ಇವೆಲ್ಲವೂ, ನಿಸರ್ಗತಃ-ಸ್ವಭಾವದಿಂದ, ಕೂರಾಣ್ಯಪಿ-ವಿರುದ್ಧಗಳಾದರೂಕೂ
ಡ, ನಿರ್ದೈರಾಣಿ-ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದವುಗಳು, ಅಭರ್ವ-ಅದವು ||೨೭|| ಸಕಕ್ರಃ-ಆಯಿಂದ್ರನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಗೋಗೋಕುಲ
ಪತಿಂ-ಗೋವುಗಳಗೋಗೋಕುಲಕ್ಕೂ ಒಡೆಯನಾದ, ಗೋವಿಂದಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಭಿಷಿಚ್ಯ-ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಂಮಾಡಿ, ಅನು
ಜ್ಞಾತಃ-ಅಪ್ಪಣೆಕೊಂಡವನಾಗಿ. ದೇವಾದಿಭಿಃ-ದೇವತೆಗಳುಮೊದಲಾದವರಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ದಿವಂ-ಸ್ವರ್ಗವ
ನ್ನುಕುರಿತು. ಯಯೌ-ತೆರಳಿದನು (ಸೇರಿದನು) ||೨೮||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಕಮಸ್ಕಂಧೇ ಸಪ್ತವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಯೇತು ಸ್ಕಂಧಾವನಿಂದಕ್ಕೂರುಗಳಾದವ್ರಾಣಿಗಳು ಪರಸ್ಪರಪೈರವಿಲ್ಲದೆಇದ್ದವು||೨೭||ಎಲೈಅರಸೇ-ಈರೀತಿಯು
ಲ್ಲಿವೇಂದ್ರನು ಗೋಕುಲಪತಿಯಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಂಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ
ತೆಗದುಕೊಂಡು, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿಸ್ವರ್ಗಲೋಕವಂ ಕುರಿತೆಯಿದ್ದನು ||೨೮||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮದ್ಗೃಹೀಕೂರಪುರವ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು” ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಕಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು ೨೭ನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ! ವಿಕಾದಕ್ಯಾಂನಿರಾಹಾರಸ್ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯಜನಾರ್ದನು | ಸ್ನಾತುಂನಂದಸ್ತುಕಾಳಿಂ
 ದ್ವಾದ್ವಾದ್ವಾದಕ್ಯಾಂಜಲವಾವಿಶತ್ |೧| ತಂಗೃಹೀತ್ವಾನಯದ್ವದ್ತೋವರುಣಸ್ಯಸುಲೂತಿಕಂ |ಅ
 ವಿಜ್ಞಾಂಯಾಸುರಿವೇಳಾಂಪ್ರವಿಷ್ಟಮುದಕಂನಿಶಿ |೨| ಚುಕ್ರುಶುಸ್ತಮಪಕೃತ್ಯಂತೇಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತಿ
 ಗೋಷಿಕಾಃ | ಭಗವಾಂಸ್ತದುಪಕ್ರುತ್ಯಪಿತರಂವರಾಣಾಹೃತಂ | ತದುಂತಿಕಂಗತೋರಾಜಃ ಸಾಸ್ವನಾ
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತರ್ಪಣಲೋಕಗಮನಂ.
 ಮುಖಯಮೋವಿಭುಃ |೩| ಪ್ರಾಪ್ತಂವೀಕ್ಷ್ಯಹೃಷೀಕಶಂಲೋಕಪಾಲಸ್ಸಪರಯಾ | ಮಹತ್ಯಾಪೂ

೨೮ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಪೀಠ.

(ಶುಕವಚನವು)ನಂದಸ್ತು-ನಂದನಾದಲೋ, ವಿಕಾದಕ್ಯಾಂ-ಪಕ್ಷಾದಿಯಾಗಿಗಗನೆಯದಿನದಲ್ಲಿ, ನಿರಾಹಾರಃ-ಧರ್ಮೋ
 ದ್ವೇಷದಿಂದ, ಆಹಾರವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಜನಾರ್ದನಂ-ವಿಷ್ಣುವನ್ನು, ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ-ಚೆನ್ನಾಗಿಪೂಜಿಸಿ, ದ್ವಾದ್ವಾದಕ್ಯಾಂ-ದ್ವಾದ್ವಾದಶಿ
 ಯದಿನದಲ್ಲಿ, ಸ್ನಾತುಂ-ಸ್ನಾನಮಾಡಲೋಸುಗ, ಕಾಳಿಂದ್ಯಾಂ-ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ, ಜಲಂ-ನೀರನ್ನು, ಅವಿಶತ್-ಹೊಕ್ಕನು||೧||
 ವರುಣಸ್ಯ-ವರುಣನ, ದೂತೇಃ-ಸೇವಕನಾದ, ಅಸುರೇ-ರಾಕ್ಷಸನು, ಅಸುರೀಂವೇಳಾಂ-ರಾಕ್ಷಸನಮಯವನ್ನು, ಅವಿಜ್ಞಾಯ-
 ತಿಳಿಯದೆ, ನಿಶಿ-ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ಉದಕಂ-ನೀರನ್ನು, ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ-ಹೊಕ್ಕಂಥಾ, ತಂ-ಅನಂದಗೋಪನನ್ನು, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಹಿಡಿ
 ದುತೆಕ್ಕೊಂಡು, ವರುಣಸ್ಯ-ಜಲಪಾಲಕನಾದದೇವರ, ಅಂತಿಕಂ-ಬಳಿಯನ್ನು, ಅನಂತ-ಹೊಂದಿಸಿದನು||೨||ಗೋಷಿಕಾಃ-
 ಗೊಲ್ಲರು, ತಂ-ಅನಂದಗೋಪನನ್ನು, ಅಪಕೃತ್ಯಂತೇ-ಕಾಣದೆಯಿರ ವರದಿಂದಲೇ, ಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತಿ-ಕೃಪೆಯನ್ನೇ
 ಎಂದು, ಚುಕ್ರುಶುಃ-ಕೂಗಿದರು ರಾಜಃ-ಅರಸಾದವರೀಕ್ಷಿತವೇ! ಸಾಸ್ವನಾಂ-ತನ್ನವರಿಗೆ, ಅಭಯದಂ-ಸಿರ್ಭಯವನ್ನುಕೊ
 ಡುವಂಥಾ, ವಿಭುಃ-ಪ್ರಭುವಾದ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತತಃ-ಅವರಮಾತಿನಿಂದ, ಪಿತರಂ-ತಂದೆಯಾದನಂದಗೋಪನನ್ನು,
 ವರುಣಾಹೃತಂ-ವರುಣನಿಂದಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನಾಗಿ, ಉಪಕ್ರುತ್ಯ-ಕೇಳಿ,ತದುಂತಿಕಂ-ಅವರುಣನಬಳಿಯನ್ನು, ಗತಃ-ಸ್ಥಿತಿ
 ದವನಾದನು ||೩||ಲೋಕಪಾಲಃ-ಪಡುವಲಕಡೆಯಲೋಕಗಳಿಗೆ ಪಾಲಕನಾದವರುಣನು, ಪ್ರಾಪ್ತಂ-ತನ್ನಬಳಿಬಂದ, ಹೃಷೀ

೨೮ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರ್ಮೀಯಶ್ಲೋಕಃ| ಅಷ್ಟಾನಿಶಿತತೋನಂದಾನಯನಂವರಾಣಾಲಯಾತ್ | ವೈಕುಂಠದರ್ಶನಂ
 ಜಾಹಗೋಪಾನಾಮನುವರ್ಯತೇ |೪| ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧರಾತ್ರೀಕಾಲದೊಳಗೆ ಸ್ನಾ
 ನಾರ್ಥವಾಗಿ ಯಮುನಾನದಿಗೆ ಹೋಗಿರುವ ನಂದಗೋಪನು ವರುಣಭೃತ್ಯನಾದಅಸುರನು ವರುಣನಗವಿರಾ
 ಪಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಲಾಗಿ, ಆ ಯರ್ಥವಂತಿಳಿದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವರುಣನಗವಿರಾಪಕ್ಕೆಹೋಗಿ,ಅ
 ವರುಣನಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ತಂದೆಯಾದ ಅನಂದಗೋಪನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಂದ
 ಗೋಪಾದಿ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನವಾದ ವೈಕುಂಠವಂ ತೋರಿಸಿದನು. ಎಂದು ಶುಕಮುನಿಯು
 ಕರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನು. ಅದಂತೆನೆ,-

ಎಲೈ ಅರಸೇ! ನಂದಗೋಪನು ವಿಕಾದಗ್ರೇದಿಸದದಲ್ಲಿ ನಿರಾಹಾರವೃತ್ತವನಾಚರಿಸಿ ಭಗವಂತನು ಪೂ
 ಜಿಸಿ, ಪರದಿವಸದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದ್ವಾದಶೀಕಲಾಮಾತ್ರವಿದ್ದುದರಿಂದ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾರಣವೆಂದಾದಜೇಕೆಂಬ ತ್ವಂದ್ರದಿಂದ
 ದ ಅರುಣೋದಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಅಸುರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಮುನಾನದಿಯು ಕುರಿತು ಸ್ನಾನಾರ್ಥವಾಗಿ
 ಹೋದನು |೧| ಅಸುರಕಾಲಮು ತಿಳಿಯದೆ ಜಲವಂಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ನಂದಗೋಪನು ವರುಣದೂತನಾದ ಅಸು
 ರನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ವರುಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು |೨| ಆಗೋಪಾಲಕರು ಅನಂದಗೋಪನು ಕಾಣದೆ,
 ಎಲೈರಾಮ! ಎಲೈಕೃಷ್ಣ! ಎಂದುಕೂಗಿದರು. ಭಗವಂತನು ಅದುಕೇಳಿ ವರುಣನಿಂದ ಅಪಹೃತನಾದನಂ
 ದನುತಿಳಿದು ಸ್ವಜನರಕ್ಷಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ವರುಣನಗವಿರಾಪಕ್ಕೆ ಹೋದನು |೩| ಲೋಕಪಾಲಕನಾದ ವ

ಜಯಿತ್ಯಾಹತದ್ವರ್ತನಮಹೋತ್ಸವಃ |೪| ಪರಾಣಃ| ಅದ್ಯಮೇನಿಭೃತೋದಹೋದ್ಯದ್ಯಾರ್ಥೋಧಿಗತೋ
ಮಯಾ | ತ್ವತ್ಪಾದಭಾಜೋಭಗವನ್ನವಾಪುಃಪಾರಮಧ್ವನಃ |೫| ನಮಃಸ್ತುಭ್ಯಾಭಗವತೆಬ್ರಹ್ಮಣೇ
ಪರಮಾತ್ಮನೇ | ನಯತಶ್ಚ್ರಯತಮಾಯಾಲೋಕಸೃಷ್ಟಿವಿಕಲ್ಪನಾ |೬| ಅಜಾ ನತಾಮಾಮಕನ

ಕೇಶಂ-ನರೈಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ತಪೋರ್ತನಮಹೋತ್ಸವಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ
ಡುವುದರಿಂದಮಹತ್ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ವಚತ್ಯಾ-ಅಧಿಕವಾದ, ಸಪರ್ಮಯಾ-ಪೂಜೆಯಿಂದ, ಪೂಜಯಿತ್ವಾ-ಆರಾಧಿಸಿ,
ಆಹ-ನುಡಿದನು ||೪|| ಪರಾಣಸ್ತುತಿ| ಮೇ-ನನ್ನ, ದೇಹ-ಕಲರವ, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ನಿಭೃತಃ-ಚನ್ನಾಗಿಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಸ
ಫಲವಾಯಿತು. ಅರ್ಥ-ಪ್ರಯೋಜನವು, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಅಧಿಗತೋಹಿ-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ? ಇಗರ್ವಾ-
ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ತ್ವತ್ಪಾದಭಾಜಃ-ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳನ್ನಾಸಿಸುವವರ, ಅಧ್ವನಃ-ದಾರಿಯ, ಪಾರಂ-ಕೊನೆಯನ್ನು (ವೇಷ್ಣುವನ್ನು)
ಅವಾಪುಃ-ಪಡೆದರಂತೆ ||೫|| ಯತ್ರ-ಯಾವನಿಲ್ಲ, ಲೋಕಸೃಷ್ಟಿವಿಕಲ್ಪನಾ-ಲೋಕ-ವೃತ್ತಿಜ್ಞಾನವಿಷಯವಸ್ತುಗಳು, (ದೃಶ್ಯ
ಪದಾರ್ಥಗಳ) ಸೃಷ್ಟಿ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಕಲ್ಪನಾ-ಕಲ್ಪವುಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾಯಾ-ಅಜ್ಞಾನವ್ರಕ್ಯತೆಯು, ನೋಡುತ್ತೇ-ಪರಿ
ರಮಾರ್ಥಕವಾಗಿರುವಂತೆ ಕೇಳಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ತಸ್ಯೈ-ಅಂತಾ, ಭಗವತೇ-ದೊಡ್ಡವನಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಣೇ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ,
ಪರಮಾತ್ಮನೇ-ಕೇವಲಜ್ಯೋತಸ್ವರೂಪನಾದ, ತುಭ್ಯಂ-ನಿನಗೋಸುಗೆ, ನಮಃ-ಐಕ್ಯಾನುಸಂಧಾನಲಕ್ಷಣವಾದನವಸ್ತಾರ
ವಾಗಲಿ ||೬|| ಜಗದ್ಗೋ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡವನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ತ್ವತ್ಪ್ರಭಾವಂ-ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಅಜಾ
ನತಾ-ತಿಳಿಯದೇಇರುವ, ಮಾಮಕೇನ-ನನ್ನದೊಡನೆಂದ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಪಿತಾ-ತಂದೆಯಾದ, ಅಯಂ-ಈನಂದಗೋವನ್ನು, ಆ

ರಾಣಸು ಭಗಮತನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮಹೋತ್ಸವದಿಂದ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಭಗಮತ
ನು ಅಧಿಕವಾದ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿದನು |೪| ಎಲೈ, ಪ್ರಭುವಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ನನ್ನದೇಹವು ಸಫಲವಾ
ಯಿತು, ಈಗಲೇ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯಿತು, ನಿನ್ನ ಪಾದವೆಂ ಭಜಿಸಿದವರು ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರದ ಪಾರವಂ
ಕುಡರು |೫| ಭಗಮತನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನಿನಗಿನಮಸ್ಕಾರವು, ಯಾವನನ್ನಲೋಕ
ಸೃಷ್ಟಿ ಕಲ್ಪನಾರೂಪವಾದ ಮಾಯೆಯಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಾನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು |೬| ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಲವಂಪ್ರವೇಶಿ
ಸಿದ ವ್ರಜಪತಿಯಾದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ನಂದನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನರಿಯದ ನನ್ನ ಭೃತ್ಯನಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು

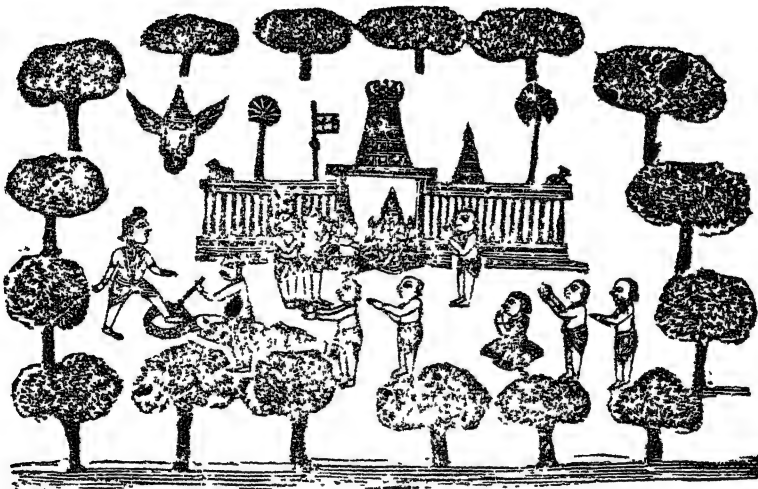
ತ್ಯೈಶ್ವರಭಾವಂಜಗದ್ಗುರೋ | ಅತ್ಯಂತೋಯಂತವಪಿತಾ ತತ್ಪ್ರಭೋಹಂತುಮಾರ್ಹಸಿ ||೭|| ಪಿತ್ರೈಃತೇ
ಯಾನೀತೋಯನ್ಮಸ್ತೃತ್ವಾದದಕಃ- ನಂ | ಗೋವಿಂದಸೀಯತಾಮೇವಪಿತಾತಮಾಚುಕಾಹೃತಃ |
ಪ್ರಜಾವಯಮನುಸೌ ಹೃಸ್ಸಾಪರಾಧಾಅಪಿಪ್ರಭೋ ||೮|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಃ | ಎವಂಪ್ರಸಾದಿತೈಕೈಃ
ಭಗವಾನಖಿಲೈಶ್ವರಃ | ಆದಾಯಾಗಾತ್ಸೃಪಿತರಾಬಂಧೂನಾಂಚಾವಹನ್ಯಾದಂ ||೯|| ನಂದಸ್ತೃತೇಽ
ದ್ರಿಯಂದ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಲೋಕಪಾಲಮಹೋದಯಂ | ಕೃಷ್ಣೇಜಸನ್ನತಂತೇಷಾಂಜ್ಞಾತೈರ್ಭ್ಯಾಃಪಿಸ್ತೃತೋ
ಬ್ರವೀತಿ ||೧೦|| ತತ್ತ್ವೈತ್ಯುಕ್ಯಧಿಯೋಗೋಪಾರಾಜಃ ಮಾತ್ವಾತಮೀಶ್ವರಂ | ಅಪಿನಸ್ತ್ವಗತಂನೂ
ಹ್ನುಮುಪಾಧಾನ್ಯದಧೀಶ್ವರಃ ||೧೧|| ಇತಿಸ್ವಾನ್ಯಾನಾಂನುಸಂಕಲ್ಪಂವಿಜ್ಞಾಯಾಖಲದೃಕ್ಸ್ವಯಂ |

ಹೃತಃ-ಅವಹರಿಸಿತರಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ಪ್ರಭೋ-ನಮಾರ್ಹನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ತತಃ-ಆನನ ತಪ್ಪನ್ನು, ಹಂತುಂ-ಸೈರಿಸುವುದ
_ಕೃ, ಅರ್ಹಸಿ-ಪೋಗೈನಾಗುವಿ ||೭|| ಗೋವಿಂದ-ಗೋವಾಲಕೃಷ್ಣನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ಯವಷಃ-ಯಾವಯಾ, ಪಿತಾ-ತಂದೆಯು,
ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅನೀತಃ-ತರಲ್ಪಟ್ಟನೋ, ತತಃ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ನ-ನಮಗೆ, ತೃತ್ವಾದದರ್ಹನಂ-ನಿನ್ನಚರ
ಣಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣವಾಯಿತು ಮಾಪುಕಾಹೃತಃ-ನನ್ನವನಿಂದತರಲ್ಪಟ್ಟ, ತವಪಿತಾ-ನಿನ್ನಯಾತಂದೆಯು, ನೀಯತಾಂ-
ನಿನ್ನಿಂದಮನೆಗೆಕರೆದುಕೊಂಡುತೋಗಲ್ಪಡಲಿ(ಪ್ರಭೋ-ಬಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ಪ್ರಜಾಃ-ಸಂತಾನವಾಗಿರವ, ವಯಂ-
ನಾವು, ಸಾವರಾಧಾಅಪಿ-ತಪ್ಪಿನಿಂದನಹಿತರಾದರೂ, ಅನುಗ್ರಾಹ್ಯಾಃ-ದಯೆಯಿಂದರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವರಾಗಿರುವೆವು) ||೮||
(ಕೃಷ್ಣವಚನವು.) ಅಖಿಲೈಶ್ವರಃ-ಎಲ್ಲರಿಗೂನಿಯಾಮಕನಾದ, ಭಗವಾನ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಎವಂ-ಹೀಗೆ
ಪ್ರಸಾದಿತಶ್ಚ-ಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳುವಂತೆಪಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸ್ವಪಿತರಂ-ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು, ಆವಾಯ-ತೆಗದುಕೊಂಡು
ಡು. ಆಗಾತಃ-ಬಂದನು|| ಬಂಧೂನಾಂ-ನಂಟುಗೆ, ಮುದಂಜ-ಸಂತೋಷವನ್ನೂ, ಅವಹತಃ-ವಹಿಸುಗೊಳಿಸಿದನು (ಉಂಟವಾ
ಡಿದನು)||೯|| ನಂದಸ್ತ-ಗೋಪನಾದರೂ, ಅತೀಂದ್ರಿಯಂ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆಗೋಚರವಾಗದ, ಲೋಕಪಾಲಮಹೋದಯಂ-
ದಿಕ್ಪಾಲಕನಿವಶ್ಚಯ್ಯವನ್ನು, ದ್ಯವ್ಯಾಪ್ತ-ನೋಡಿ, ಕೃಷ್ಣೇಜ-ಕೃಷ್ಣನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ತೇಷಾಂ-ಅತೋಕದಕ್ಷರುಗಳವರ, ನನ್ನ
ತೀ-ನಮ್ಮತೆಯನ್ನು, ಘ್ನೈಶ್ವರಃ-ತನ್ನವಾಯಾದರುಮೊದಲಾದನಂಟರಿಷ್ಟರಿಗೆ, ವಿಸ್ತೃತಃ-ಅಚ್ಚರಿಸೊಂಡವನಾಗಿ, ಅಬ್ರ
ವೀತಿ-ಹೇಳಿದನು ||೧೦|| ತೇರಾರ್ಜ-ಎಶ್ವರನೇ! ತೇಗೋಪಾಂತ-ಆಗೋಪಾಲಕರಾದರೋ, ಜ್ಞತೃಕ್ಯಧಿಯಃ-ಧಾರಾಳವಾ
ದಮಹಾಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ತಂ-ಅಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಈಶ್ವರಂ-ಜಗನ್ನಿಯಾಮಕನನ್ನಾಗಿ, ಮಾತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ಅಧೀಶ್ವರಂ-
ಬಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನು, ನೋಪ-ನಮಗೊಕೂಡ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂ-ಅಗೋಚರವಾದ, ಸ್ವಗತಂ-ತನ್ನಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ಅಥ
ವಾತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು, ಉಪಾಧಾನ್ಯತಃ-ಪತ್ತಿರದಲ್ಲೇಬಿಡುವಂತೆಮಾಡುವನು. ||೧೧|| ಸ್ವಯಂ-ತಾನು, ಅಖಿಲದೃಕ್-ಎಲ್ಲರ
ನ್ನೋಡುತ್ತಿರುವನು, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವವನೂಆದ, ಸಃ-ಅಕೃಷ್ಣನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಸ್ವಾನಂ-ತನ್ನ
ವರ, ಸಂಕಲ್ಪಂ-ಬಯಕೆಯನ್ನು, ವಿಜ್ಞಾಯ-ತಿಳಿದು, ತೇಷಾಂ-ಅವರ, ಸಂಕಲ್ಪಸಿದ್ಧಯೇ-ಬಯಕೆಯುಫಲಿಸಲೋಸುಗ,

ಬರಲ್ಪಟ್ಟನು. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಗುರುವಾದ ಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಅದಂನೀನು ಹೈವಿಗಬೇಕು ||೭|| ಎಲ್ಲ
ಗೋವಿಂದನೇ! ನನ್ನಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲ್ಪಟ್ಟ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ನಂದನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂ
ಡುಹೋಗು ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿದನು ||೮|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವರುಣನಿಂದ ಪಾರ್ಥಿತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತು
ಡೆಯು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಸ್ವಜನರಿಗೆ ಸಂತೋಷವ ನುಂಟುಮಾಡಿದನು ||೯|| ನಂದನು ಲೋಕಪಾಲಕ
ನಾದ ವರುಣನ ಸುಪೋತ್ತಮವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯಮನೋಡಿ, ವರುಣಾದಿಗಳಿಗೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ರಭಾ
ವವಂ ಸಹ ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಂ ಬಡುತ ತನ್ನಜ್ಞಾತಿಬಂಧುಗಳು ಕುರಿತು ಪೇಳಿದನು ||೧೦|| ಆಗೋಪರು ಆ
ಶ್ಚರ್ಯಯುಕ್ತರಾಗಿ ಈಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ನಮಗೊಕೂಡ ಭಗವಂತನು ಪರಮಗ
ತಿಯು ಕೊಡುವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವು ಮಾಡಿದರು ||೧೧|| ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಭಗವಂತನು ಕೀರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಜ

ಸಂಕಲ್ಪಸಿದ್ಧಯಂತೆಷಾಂಕ್ಯಾಯುತವಚಂತಯತಃ || ೧೦ || ಜನೋವೈಲೋಕವಿತಸ್ತಿಸ್ಸವಿದ್ಯಾ ಕಾಮಕ
ರ್ಮಭಿಃ | ಉಚ್ಚ್ವಾಪಚಾಸುಗತಿಮನವದನ್ಯಾಂಗತೀರ್ಥಮ್ || ೧೩ || ಅತಿಸಂಚಿಂತ್ಯಭಗವಾಃ || ೧೪ ||
ಹಾಕಾರುಣಿಕೋವಿಭುಃ | ದರ್ಶಯಾತಸುಲೋಕಸ್ಯಾಗೋಪಃ ಸಾಂತಮಸುಪರಂ || ೧೫ || ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಮು
ನುತುಚ್ಚಬ್ರಹ್ಮಜ್ಯೋತಿಸ್ಸನಾತನಂ | ಯದ್ಧಿಪಶ್ಯಂತಿಮುನಯೋಗುಣಾಪಾಯಸಮಾಹತಾಃ || ೧೬ ||

ಕೃಪಯಾ ದಯೆಯಿಂದ, ಏತತ್-ಇವರನ್ನು, ಅಜಿತಯತೇ-ಆಲೋಚಿಸಿದನು || ೧೦ || ಜನೋ-ಪ್ರಾಣಿ, ಏತಸ್ಮಿನ್ಲೋಕೇ-ಈ
ಸರಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಅವಿದ್ಯಾಕಾಮಕರ್ಮಭಿಃ-ಅವಿದ್ಯಾ-ದೇಹವೇತಾನೆಂಬ ಆಧ್ಯಾಸಿತವಾದಅಭಿಮಾನವು, ಕಾಮ-ಅದರಿಂದಂ
ಟಾಗುವಸಂಕಲ್ಪವು, ಕರ್ಮಭಿಃ-ಅದರಿಂದಂಟಾಗುವಕ್ರಿಯೆಯು, ಇವುಗಳಿಂದ, ಉಚ್ಚ್ವಾಪಚಾಸು-ಹಲವುಭೇದಗಳುಳ್ಳ
ಗತಿಸು-ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ, ಭ್ರಮ-ತಿರುಗುತಲಿರುವನಾಗಿ, ಸ್ವಾಂಗತೀ-ತನ್ನನ್ನರೂಪವನ್ನು, ಸವೇದ-ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವು || ೧೩ ||
ವಿಭುಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ, ಕೃಷ್ಣನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಸಂಚಿಂತ್ಯ-ಆಲೋಚಿಸಿ, ಮಹಾ
ಕಾರುಣಿಕಃ-ಅಧಿಕದಯೆಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ತಮಸಃ-ಅಜ್ಞಾನದಕತ್ತಲಿಗಿಂತಲೂ, ಪರಂ-ಮೇಲೆಯಿರುವ, ಸ್ವಂತೋಕ್ತಂ-
ತನ್ನಸ್ಥಾನವನ್ನು, ಗೋಪಾನಂ-ಗೊಲ್ಲರಿಗೆ, ದರ್ಶಯಾತ-ತೋರಿಸಿದನು || ೧೪ || ಮುನಯಃ-ಮುನಸಿಃ(ಲರಾದವರು, ಗು
ಣಾಪಾಯೇ-ತ್ರಿಗುಣವಿಕಾರಗಳನಾಶವಾಗುತಲೂ, ಸಮಾಹಿತಾಸ್ಸಂತಃ-ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಕಾಂತರಾಗಿ, ಸತ್ಯಂ-ಯಾವ
ಗಲೂಭಾಧಿನಲ್ಲದ, ಜ್ಞಾನಂ-ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವಾದ, ಅನಂತಂ-ನಾಶವಿಲ್ಲದ, ಕೋನಿಯಿಲ್ಲದ, ಸನಾತನಂ-ಅನಾದಿಯಾದ,
ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಯೋತಿಃ-ಆತ್ಮಚೈತನ್ಯವಾದ, ಯದ್ಧಿ-ಯಾವದರನ್ನು, ಪಶ್ಯಂತಿ-ನೋಡುವರೋ, (ತಮ್ಮನ್ನರೂಪವೆಂದರಿವರೋ)
ತತ್-ಅಂಥಾತನ್ನಪ್ರಕಾಶವನ್ನು, ಗೋಪಾಲಕರಿಗತೋರಿಸಿದನು || ೧೫ || ತೇತು-ಆಗೋಪಾಲಕರಾದರೋ, ಪುರಾ-ಪೂರ್ವ

ನರ ಮನೋರಥವಂ ತಿಳಿದು ಅವರಮನೋರಥ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥವಾಗಿ ದಯೆಯು ಚಿಂತಿಸಿದನು || ೧೦ || (ಅವೆಂ
ತನೆ-) ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ಅವಿದ್ಯಾಮೂಲಕವಾದ ಕಾಮಗಳಿಂದಲೂ ತನ್ನಮಿತ್ತಂಗಳಾದ ಕರ್ಮಂಗಳ
ಿಂದಲೂ ನಾನಾರೂಪಂಗಳಾದ ಜನ್ಮಂಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುತ ಸ್ವಗತಿಯೂ ಅರಿಯರು || ೧೩ || ಎಂಬುದುಭಗವಂತ
ನು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಪ್ರಭುವೆನಿಸಿ ಮಹಾ ದಯಾಶಾಲಿಯಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶವಾದ ನಿ
ಜಸ್ಥಾನವಾದ ವೈಕುಂಠಲೋಕವೆಂ ತೋರಿಸಿದನು || ೧೪ || ಮಹಾ ಯೋಗಿಗಳು ಮಾಯೆಯನತಿಕ್ರಮಿಸಿಯಾ
ವವಸ್ತುಮು ಕಾಣುವರೋ, ಅಂತಾಅಬಾಧ್ಯವಾದ ಅಜಹವಾದ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಡ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶವಾದ ನಿತ್ಯನಿ
ದ್ಧವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವಸ್ತುಮು ತೋರಿಸಿದನು || ೧೫ || ಆಗೋಪರು ಬ್ರಹ್ಮಮೆಂಬ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ

ತೆತುಬ್ರಹ್ಮಹೃದಂನೀತಾಮಗ್ನಾಃ ಕೃಷ್ಣೇನೇಕೋದ್ಧೃತಾಃ | ದದೃಶುಬ್ರಹ್ಮಣೋಲೋಕಂಯತ್ಪ್ರಾ
ಕೂರೋಧ್ಯಗಾತ್ಪುರಾ |೧೬|| ನಂದಾದಯಸ್ತುತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಪರಮಾನಂದನಿರ್ವೃತ್ತಾಃ | ಕೃಷ್ಣಂ
ಚಸಮಭಿಪ್ರಾಪ್ತಯಮಾನಯಂತಸ್ಸುವಿಸ್ಮಿತಾಃ |೧೭||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಅಷ್ಟಾವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ದಲ್ಲಿ, ಅಕೂರಕ-ಅಕೂರನೆಂಬಯಾದವನು, ಅಭ್ಯಗಾತ-ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ನೋಡಿದನೋ, ತಂ-ಆ ಬ್ರಹ್ಮಹೃದಂ-
ಬ್ರಹ್ಮಹೃದವೆಂಬಯಮುನೆಯಮಡವನ್ನು ಕುರಿತು, ಕೃಷ್ಣೇನ-ಕೃಷ್ಣನೆಂದ, ನೀತಾಃ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಮಗ್ನಾಃ-
ಮುಳುಗಿದವರಾಗಿ, ಉದ್ಧೃತಾಃ-ಎದ್ದವರಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮಣಃ-ಪರಬ್ರಹ್ಮನ, ಲೋಕಃ-ಸ್ಥಾನವನ್ನು, ದದೃಶುಃ-ಕಂಡರು
(ಅಕೂರನುನೋಡಿದ್ದು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಶುಕಪರೀಕ್ಷಿತೃಂವಾದಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವವಾದ್ದರಿಂದ
ಭೂತಕಾಲವಾಗಿಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ) ||೧೬|| ನಂದಾದಯಸ್ತು-ನಂದಗೋಪನುಮೊದಲಾದವರಾದೋ, ತಂ-ಅವೈಕಂಶವನ್ನು,
ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಪರಮಾನಂದನಿರ್ವೃತ್ತಾಂ-ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿರ್ವ್ಯಾಕಾರರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಂಚ-ಕೃಷ್ಣ
ನನ್ನೂ, ಸಮಭಿಪ್ರಾಪ್ತಯ-ಚನ್ನಾಗಿನ್ನೋತ್ರಮಾಡಿ, ಮಾನಯಂತಃ-ಸಮ್ಮಾನಗೊಳಿಸುವರಾಗಿ, ಸುವಿಸ್ಮಿತಾಃ-ಪೂರ್ಣವಾ
ಗಿಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡವರಾದರು

||೧೭||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ಪುನಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಯೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಅಕೂರನು ಯಮುನಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಅಲ್ಲಿ
ಯಾವ ವೈಕುಂಠಲೋಕವಂ ಕಂಡನೋ ಅವೈಕುಂಠವಂ ಕಂಡರು ||೧೬|| ಆನಂದಸಾಂದ್ರರಾದ ನಂದಾದಿಗ
ಳು ಅವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಬೇದಂಗಳಿಂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ನೋಡಿಅಶ್ಚರ್ಯಗೊಳ್ಳಲಾರಾದರು ||೧೭||

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀನಿಲಾಸವು ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ೨೪ನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು.

ತೋಪಿಲಗೋಭಿರಂಚಿತಂಜಗೌಕಲಂವಾಮದ್ಯಕುಂಘನೋಹರಃ ೨|| ನಿಶವ್ಯಗ್ರೀತಂತದನಂಗ
ವರ್ಧನಂವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಃಕೃಷ್ಣಗೃಹೀತಮಾನಸಾಂ | ಅಜಗ್ಮುರನೃಸ್ಯಮಲಕ್ಷತೋದ್ಯಮಾಸ್ಸ
ಯತ್ರಕಾಂತೋಜವಲೋಲಕುಂಡಲಾಃ ||೪|| ದುಹಂತೋಭಿಯಯುಃಕಾಶ್ವಿದ್ಧೌಹಂಹಿತಾಸ್ವಗಮು
ತ್ಸುಕಾಃ | ಪಯೋಧಿಶ್ರಿತ್ಯಸಂಯಾವಮನುದ್ವಾಸ್ಯಾಪರಾಯಯುಃ ||೫|| ಪರಿವಪಯಂತ್ಯಸ್ತು

ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಅವಹಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕಲಂ-ಮಧುರಗಾನವನ್ನು, ಜಗೌ-ಹಾಡಿದನು ||೩||ವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಗೋಕುಲವಲ್ಲಿರುವ
ಪಂಗಳು. ಅನಂಗವರ್ಧನಂ-ಕಾಮೋದ್ದೀಪಕವಾದ, ತದ್ಗ್ರೀತಂ-ಆಗಾನವನ್ನು, ನಿಶವ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಕೃಷ್ಣಗೃಹೀತಮಾನಸಾಸ್ಸ
ತ್ಯಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ತಮ್ಮಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನವರಾಗಿ, ಅನೋದ್ಯಮಂ-ಬಿಜ್ಜುಗಳಿಗೊಬ್ಬಳು. (ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ),
ಅಲಕ್ಷತೋದ್ಯಮಾಃ-ನೋಡಲ್ಪಡದವುಗಳಾದವುಗಳಾಗಿ, ಜವಲೋಲಕುಂಡಲಾಃ-ಜವ-ವೇಗದಿಂದ, ಲೋಲ-ಕದಲುತ್ತಿರುವ
ಕುಂಡಲಾಃ-ಕರ್ಣಾಭರಣಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸಕಾಂತಃ-ಆಸ್ಥೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಯತ್ರ-ಅಲ್ಲಿರುವನೋ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಅಜ
ಗ್ಮುಃ-ಬಂದರು ||೪|| ದುಹಂತ್ಯಃ-ಪಾಲಂಕರೆಯುತ್ತಿರುವ, ಕಾಶ್ವಿದ್ಧೌ-ಕೆಲವರುಹಂಗಳೂ, ದೋಹಂ-ಕರೆಯುವುದನ್ನು, ಹಿತ್ವಾ-
ಬಿಟ್ಟು, ಸಮತ್ಸುಕಾಃ-ಬಹಳಕುತೂಹಲಗೊಂಡವರಾಗಿ, ಯಯುಃ-ತೆರಳಿದರು. ಪರಾಃ-ಇತರಸ್ತ್ರೀಯರು, ಪಯಃ-ಹಾಲ
ನ್ನು, ಅಧಿಶ್ರಿತ್ಯ ಬೆಂಕಿಯಮೇಲಿರಿಸಿ, (ಉಕ್ಕಿಹೋಗುವುದಕ್ಕಿನ್ನದೆ) ಯಯುಃ-ತೆರಳಿದರು. ಮತ್ತೆಕಲವರು. ಸಂಯಾವಂ-
ಗೋಧಿಯರವನೊಪ್ಪಿಯನ್ನು, ಅನುದ್ವಾಸ್ಯ-ಪಕ್ಕುಗಳಿಸಿಬಿಡಿಯಿಂದಿಳಿಸಿದವೇ, ಯಯುಃ-ತೆರಳಿದರು ||೫||ಪರಿವೇಷಯಂ

ವಾಡಿದನು ||೩|| ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಕಾಮೋದ್ದೀಪಕವಾದ ಆಗಾನವಂಕೇಳಿ, ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಆಕ
ರ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಬಿಜ್ಜುರಿಗೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ ವೇಗದಿಂದ ಜೋಲಾತೆಲಿರುವ ಕುಂಡಲಗಳುಳ್ಳ
ವರಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿರುವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು ||೪|| ಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹನುಗಳು ಕರೆಯುತ್ತಿರು
ವಾಗಲೇ ಅಕಲಸಮ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟರು. ಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಾಲಂಕಾಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಲಗಡಿಗೆಗಳ
ನೊಲಯವೇಲಿ ಇರಿಸಿ ಕಾಸುತ್ತಿದ್ದು ಅದು ಉಕ್ಕಿಹೋಗುವುದೆಂಬುದಂ ಆಲೋಚಿಸದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಹೊ
ರಟರು. ಕೆಲರು ಗೋಧಿಸುಪ್ಪಿಯಂ ಪಾಕಂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಅದಂತೆಗದು ಕೆಳಗಿರಿಸದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಹೊ
ರಟರು ||೫|| ಕೆಲವರು ಪತಿವ್ರತಾದಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನಾದಿಗಳು ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅದಂಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟರು. ಕೆ

ದ್ವಿತ್ವಾಪಾಯಯಂತ್ಯಕ್ಕಿ ಕೂಪಯಃ | ಶುಕ್ರೋಮಂತ್ಯಪರ್ತೀ ಕಾಶ್ಚಿದ್ವ್ಯಂತ್ಯೋಮಸ್ತಭೋ
ಜನು ||೬|| ಲಿಂಪಂತ್ಯೋಪ್ರಮೃಜಂತ್ಯೋನ್ಯಾಅಂಜಂತ್ಯಕಾಶ್ಚ ಲೋಚನೇ | ವ್ಯುತ್ಪನ್ನವಸ್ತ್ರಾಭ
ರಣಾಕಾಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾನ್ಯಾಂತಿಕಂಯಯಾಃ ||೭|| ತಾವಾರ್ಯಮಾಣಾಪತಿಭಿಷಿತ್ವಾಭಭಾತ್ಯಾಬಂಧು
ಭಿಃ | ಗೋವಿಂದಾಪಹೃತಾತ್ಮಾನೋನನ್ಯವರ್ತಂತಕಾಶ್ಚನ ||೮|| ಅಂತರ್ಗೃಹಗತಾಕಾಶ್ಚಿದ್ವ್ಯಂ
ಪ್ರೋಽಲಬ್ಧವಿನಿರ್ಗಮಾಃ | ಕೃಷ್ಣಂತದಾಬ್ಧವನಾಯುಕ್ತಾದಧ್ಯುರ್ವೀಲಿತಲೋಚನಾಃ ||೯|| ದು
ಸ್ಸಹಪ್ರವೃತ್ತಿರಹತೀವ್ರತಾಪಧುತಾಕುಭಾಃ | ಧ್ಯಾನಪ್ರಾಪ್ತಾಚ್ಯುತಾಶ್ಚಪನಿವೃತ್ಯಾಕ್ಷೇಣಮಂ
ಗಲಾಃ ||೧೦|| ತಮೆವವರಮಾತ್ಮಾನಂಜಾರಬುದ್ಧಾಪಿಸುಂಗತಾಃ | ಜಹುರ್ಗುಣಮಯಂದಹಂಸ

ತೇ-ಉಟಕ್ಕೆಬಡಿಸುತ್ತಿರುವರೂ, ತದ್ವಿತ್ವಾ-ಅಬಡಿಸುವಕೆಲಸವನ್ನುಬಿಟ್ಟು, ಶಿಶೂ-ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಪಯಃ-ಹಾಲನ್ನು, ಪಾಯಯಂತ್ಯಃ-ಕುಡಿಸುತ್ತಿರುವವರು, ತದ್ವಿತ್ವಾ-ಅಕೆಲಸವನ್ನುಬಿಟ್ಟು, ಪರ್ತೀ-ಗಂಡಂದಿರನ್ನು, ಶುಕ್ರೋಮಂತ್ಯಃ-ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವವರು, ತದ್ವಿತ್ವಾ-ಅಕೆಲಸವನ್ನುಬಿಟ್ಟು, ಕಾಶ್ಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ಅಶ್ವಂತ್ಯೋಪ-ಉಂಟುತೆಲಿರುವರಾದರೂಕೂಡ, ಭೋಜನಂ-ಉಟವನ್ನು, ಅಪಾನ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ||೬|| ಕಾಶ್ಚ-ಕೆಲವರು, ಲಿಂಪಂತ್ಯಃ-ಮನೆಯಂಸಾರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲದರೂ, ಅನ್ಯಾಃ-ಇತರೆಯರು, ಪ್ರಮೃಜಂತ್ಯಃ-ಗುಡಿಸುತ್ತಿರುವವರೂ, ಲೋಚನೇ, ಕಂಗಳನ್ನು, ಅಂಜಂತ್ಯಃ-ಕಾಡಿಗೆಯಂತೊಡೆಯುತ್ತಿರುವವರೂ, ಕಾಶ್ಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ವ್ಯುತ್ಪನ್ನವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾಃ-ಆತುರದಿಂಸ್ಥಲವಿನಿಮಯವಾದ ಉಡಿಗೆತೊಡಿಗೆಗಳುಳ್ಳವರೂ;ಆಗಿ, (ಹಾಗೆಯೇ) ಕೃಷ್ಣಾಂತಿಕಂ-ಕೃಷ್ಣನಬಳಿಯನ್ನುಕುರಿತು,ಯಯಾಃ-ಸೇರಿದರು ||೭|| ತಾಃ-ಅಸ್ತ್ರೀಯರು, ಪತಿಭಿಃ-ಗಂಡಂದಿರಿಂದಲೂ, ಪಿತ್ಯುಃ-ತಾಯಿತಂದೆಯರಿಂದಲೂ, ಭಾತ್ಯಾಬಂಧುಭಿಃ-ಸೋದರರಿಂದಲೂನೆಂಟರಿಂದಲೂ, ವಾರ್ಯಮಾಣಾಃ-ಹೋಗಬೇಡಿರೆಂದು ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ, ಕಾಶ್ಚನ-ಕೆಲವರು, ಗೋವಿಂದಾಪಹೃತಾತ್ಮಾನಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ನನ್ಯವರ್ತಂತ-ಹೋಗಬೇಕೆಂದುಮೆಳೆದಿರಲಿಲ್ಲವು ||೮|| ಕಾಶ್ಚಿತ್-ಕೆಲವರಾದ, ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೊಪ್ಪಿತಿಯರು, ಅಂತರ್ಗೃಹಗತಾಃ-ಒಳಮನೆಯಲ್ಲಿನಿಕ್ಕಿಯಿರುವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಲಬ್ಧವಿನಿರ್ಗಮಾಃ-ಲಭಿಸದೇಹೋದಹೊರವಯಣವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ತದ್ವಾಪನಾಯುಕ್ತಾಃ-ಹೋಗಿಕೃಷ್ಣನಂಸೇರಿದಂತೆ ಆಯುಧಿಪ್ರಾಯದಿಂದಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ವೀಲಿತಲೋಚನಾಸ್ತತ್ಯಃ-ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಕಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು, ದಧ್ಯುಃ-ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದರು ||೯|| ದುಸ್ಸಹ.....ಶುಭಾಃ-ದುಸ್ಸಹ-ಸೈರಿಸಲಾಗದ, ಪ್ರೇಷ್ಯವಿರಹ-ಪ್ರಿಯನಅಗಲಿಕೆಯಿಂದಾದ, ತೀವ್ರ-ಚುರುಕಾದ, ತಾಪ-ಜುಬಾನುಭವದಿಂದ, ಧುತ-ಕೊಡಕಿಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಶುಭಾಃ-ಅಮಂಗಳವಾದ ಪಾಪಬಂಧವುಳ್ಳವರೂ, ಧ್ಯಾನ.....ಮಂಗಳಾಃ-ಧ್ಯಾನಭಾವನೆಯಿಂದ, ಪ್ರಾಪ್ತ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಚ್ಯುತಾಶ್ಚೇಪ-ಕೃಷ್ಣನಲಿಂಗನದನಿವೃತ್ಯಾ-ಸುಖಾನುಭವದಿಂದ, ಕ್ಷೇಣ-ನಾಕವಂಪಡದ, ಮಂಗಳಾಃ-ಸುಖಪ್ರಾಪ್ತವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ||೧೦|| ಜಾರಬುದ್ಧಾಪಿ-ಮಿಂಡನೆಂಬಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲಾದರೂ,

ಲವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ತನ್ಯಮಂ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದು ಅದಂಬಿಟ್ಟು ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದರು. ಕೆಲವರು ಪತಿಶುಕ್ರಾಪೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದು ಅದಂಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದರು ||೬|| ಕೆಲವರು ಅನಿನವಂ ತೊಡಕೊಳ್ಳುವುದಂ ಬಿಟ್ಟುಹೊರಟರು. ಕೆಲವರುಕಂಠೀಕಪ್ಪುಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು ಅದಂಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟರು. ಕೆಲವರುನೀರೆಗಳಂತಲೆಕೆಳಗಾಗಿವುಟ್ಟು, ಆಭರಣಂಗಳಂ ವ್ಯುತ್ಪನ್ನಂಗಳಾಗಿ ಧರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಓಡಿದರು ||೭|| ಅಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಪತಿಗಳಿಂದಲೂ ಭಾತ್ಯಾಗಳಿಂದಲೂ ಪಿತ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಬಂಧುಗಳಿಂದಲೂ ಹೋಗಬೇಡವೆಂದು ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ಭಗವಂತನಿಂದ ಅಪಹೃತಚಿತ್ತರಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಲಿಲ್ಲ ||೮|| ಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಒಳಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರಾಗಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸುದರ್ಭವಿಲ್ಲದೆ ಅಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಕಂಗಳಂಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅನುಸಂಧಾನಮಂ ಮಾಡಿದರು ||೯|| ಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿರಹದಿಂದಂಟಾದ ಮಹಾತಾಪದಿಂದ ಭಗವಂತನಂ ಧ್ಯಾನಂಗೆಯ್ಯದರಿಂದ ಸಮಸುವಾಸಂಗಳು ಮಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೇನೇಕವಾದ ಭಗವಂತನ ಆಶೀರ್ವನ ಸುಖದಿಂದ ಕ್ಷೇಣಬಂಧರಾಗಿ ||೧೦|| ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಆಕೃಷ್ಣನು ಜಾರವೈರಪನಂ

ದ್ಯುಪ್ರಕ್ಷೇಪಬಂಧನಾಃ ||೧೦|| ರಾಜಾ| ಕೃಷ್ಣಂವಿದುಃಪರಂಕಾಂತಂನತುಬ್ರಹ್ಮತಯಾಮುನೇ |
 ಗುಣಪ್ರವಾಹೋಽರಮಸ್ತಸಾಂಗುಣಧಿಯಾಕಥಂ ||೧೧|| ಶ್ರೀಕುಕಃ| ಉಕ್ತಂಪುರಸ್ತಾದತ್ತೇ
 ಜೈದ್ಯಸಿದ್ಧಿಂಯಥಾಗತಃ | ದ್ವಿಪನ್ನಪಿಹೃಷೀಕಶಂಕಮುತಾರ್ಥೋಜ್ಜಯಾಃ ||೧೨|| ನೃಣಾಂ
 ನಿಶ್ಯಯಸಾರ್ಥಾಯವ್ಯಕ್ತಿರ್ಭಗವತೇಭುವಿ | ಅವ್ಯಯಸ್ಯಾಪ್ರಮಯಗ್ಯನಿರ್ಗುಣೋ
 ತ್ಮನಃ ||೧೩|| ಕಾಮಂಕ್ರೋಧಂಭಯಂಗ್ನಹವೈಕ್ಯಂಸೌಹೃದಮವಮಾ | ಸಿತ್ಯಂಹರೌವಿದಧತೋ

ತಂಪರಮಾತ್ಮಾನಮೇವ-ಅಪರಮಾತ್ಮನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ, ಸಂಗತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿಗ್ರಹಿಸಿದವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸದ್ಯಃ-ತಕ್ಷಣದ
 ಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕ್ಷೇಪಬಂಧನಾಃ-ನಾಶವಾದ ಕರ್ಮದಕಟ್ಟುಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, (ಪುಣ್ಯಪಾಪಕೇವಲವರಾಗಿ) ಗುಣಮಯಂ-ತ್ರಿಗುಣ
 ವಿಕಾರವಾದ, ದೇಹಂ-ಶರೀರವನ್ನು, ಜಹುಃ-ತೊರೆಕೊಂಡರು ||೧೦|| [ಪರೀಕ್ಷಿತೈಶ್ಚ] ಮುನೇ-ಶುಕಮುನಿಯೇ! ಗೋ
 ಪಿಯರು, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಕಾಂತಂಪರಂ-ಮನೋಹರನಾದಪತಿಯನ್ನಾಗಿಮಾತ್ರವೇ, ವಿದುಃ-ತಿಳಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮತೆ
 ಯಾತು-ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದಾದರೋ, ನವಿದುಃ-ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ತಾಸಾಂ-ಹಾಗೆಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಗೊಲ್ಲತಿಯರಿಗೆ, ಗುಣಧಿಯಾ-
 ತ್ರಿಗುಣವಿಕಾರವಾದಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಗುಣಪ್ರವಾಹೋಽರಮಃ-ಗುಣಪ್ರವಾಹ-ಸಂಸಾರದ, ಉಪರಮಃ-ವಿರಾಮವು, ಕಥಂ-
 ಹೇಗಾಯಿತು, ||೧೧|| (ಶುಕೋತ್ತರವು.) ಏತತ್-ಇದು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಪುರಸ್ತಾತೇ-ಮುಂಚೆಯೇ, ತೇ-
 ನಿನಗೆ, ಉಕ್ತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಹೃಷೀಕೇಶಂ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದ್ವಿಪನ್ನಪಿ-ವಿರೋಧಿಸಿದವ
 ನಾದರೂ, ಜೈದ್ಯಃ-ಶಿಶುಪಾಲನು, ಸಿದ್ಧಿಂ-ಮೋಕ್ಷವನ್ನು, ಗತಃ-ಹೊಂದಿದವನಾದನು, ಅರ್ಥೋಜ್ಜಯಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ
 ಪ್ರಿಯನಾದವರು, ಅಥವಾ-ಕೃಷ್ಣನೇಪ್ರಿಯನಾಗಿರಲುಕವರು (ಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬಡೆಯುವರೆಂಬವದನ್ನು) ಕಿಮುತ-ವಿಮರ್ಶಿತ
 ಕೃದ್ವು ||೧೨|| ಅವ್ಯಯಸ್ಯ-ನಾಶರಹಿತನಾದ, ಅಪ್ರಮೇಯಸ್ಯ-ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆಗೋಚರವಲ್ಲದ (ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯನಾದ) ನಿರ್ಗುಣಸ್ಯ
 ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದೇಯಿರುವವನಾದರೂ, ಗುಣಾತ್ಮನಃ-ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸಗುಣಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ಭಗವತಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನು,
 ವ್ಯಕ್ತಿಃ-ಅವತಾರವು. ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರ, ನಿಶ್ಯಯಸಾರ್ಥಾಯ-ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೋಸ್ಕರನುಗವೇ ||೧೩|| ಕಾಮಂ-ಬಯಕೆಯನ್ನು
 (ಅನುರಾಗವನ್ನು) ಕ್ರೋಧಂ-ಸಿಟ್ಟನ್ನೂ, ಭಯಂ-ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನೂ, ಸ್ನೇಹಂ-ಮೈತ್ರಿಯನ್ನೂ, ಐಕ್ಯಂ-ಅಭೇದಭಾವ
 ನೆಯನ್ನೂ, ಸೌಹೃದಮೇವಮಾ-ಭಕ್ತಿಯನ್ನಾದರೂ, ಸಿತ್ಯಂ-ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹರೌ-ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ, ಯೇ-ಯಾರು,

ಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾದರೂ ಗುಣಮಯವಾದ ದೇಹಬಂಧವಂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮಗತಿಯ
 ನೆಂದಿದರು ||೧೦|| (ಎಂಬ ಕುಕಾಚಾರ್ಯರ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಪ್ರಶ್ನಂ ಗಯ್ಯಂತೆ
 ನೆ) ಎಲೈ ಕುಕಾಚಾರ್ಯನೇ! ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಮನೋಹರನಾದ ಜಾರಕಾಂತ
 ನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಇದೀರೆಯೇಹೊರತು ಪರಬ್ರಹ್ಮನೆಂದರಿಯರು, ಅದುದರಿಂದ ಮಾಯಾಜನ್ಯವಾದ ಅಜ್ಞಾ
 ನವುಳ್ಳ ಆಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಸಂಸಾರಬಂಧ ಪರಿಹಾರವುಹೇಗೆ ಆಯಿತು ||೧೧|| (ಎಂಬರಾಜವಾಕ್ಯವಂಕೇ
 ಳಿ ಕುಕಾಚಾರ್ಯನು ಉತ್ತರವ ನಿತ್ತನವಂತನೆ-) ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನಗೆ ನವಿತ್ತದ ಹೇ
 ಳಲ್ಪಟ್ಟವೆ ಯಲ್ಲವೆ? ಶಿಶುಪಾಲನು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷದಿಂದಲೇ ಭಾವನಾಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದನು. ಆ
 ಭಗವಂತನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೀತಿಯಂ ಮಾಡುವರು ಮುಕ್ತರಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು ||೧೨|| ಪ್ರಾಣಿಗಳಷ್ಟೇ
 ಮಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಭೂಮಿಹುಲ್ಲಿ ಅವಿಭಾವವು. ಅವ್ಯಯನಾಗಿ ಅಪ್ರಮೇಯನಾಗಿ ಗುಣರಹಿತ
 ನಾಗಿ ಮಾಯಾನಿಯಾಮಕನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ದೇಹವೂ ಬಂಧವೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲ ||೧೩|| ಎಲೈ ಅರಸೇ!
 ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಕಾಮವನ್ನೂ ಕ್ರೋಧವನ್ನೂ ಭಯವನ್ನೂ ಸ್ನೇಹವನ್ನೂ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನೂ
 ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ದೃಢವಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಯಾರುಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಭಗವಂತನಸ್ವರೂಪವೆನೆ

ಯಾಂತಿತನ್ಮಯತಾಂಹಿತೆ ||೧೫|| ನಚೈವಮವಿಸ್ತುಯಃಕಾರ್ಯಭವತಾಭಗವತ್ಯಜಿ | ಯೋಗೀಶ್ವರೇ
ಶ್ವರೇಕೈವೈಯತವಿತದ್ವಿಮುಚ್ಯತೆ ||೧೬|| ತಾದೃಶಾತ್ವಾಂತಿಕಮಾಯಾತಾಭಗವಾಃ ಪ್ರಜಯೇಷಿ
ತಃ | ಅವದದ್ವದತಾಂಶ್ರೇಷ್ಠೋವಾಚಃಪಶ್ಯವಿಮೋಹಯಾ ||೧೭|| ಶ್ರೀಭಗವಾಃ || ಸ್ವಾಗತಂ
ಪೂಮಹಾಭಾಗಾಂಪ್ರಿಯಂಕಿಂಕರವಾಣಿಸಃ | ಪ್ರಜಸ್ಯಾನಾಮಯಂಕಚ್ಚಿದ್ಬ್ರೂತಗಮನಕಾರ
ಣಂ ||೧೮|| ರಜನೈಷಾಘೋರರೂಪಾಕ್ರೂರಗತ್ಯನಿವವಿತಾ | ಪ್ರತಿಯಾತವ್ರಜನೆಹನ್ದ್ರಯಂ
ಸ್ತ್ರೀಭಿಸ್ಸುಮಧ್ಯವಾಃ ||೧೯|| ಮಾತರಃಪಿತರಃಪುತ್ರಾಭ್ರಾತರಃಪತಯಶ್ಚವಃ | ವಿಚಿನ್ವಂತಿ
ಹ್ಯಸಕ್ಯಂತೋಮಾಕೃಷ್ಣಂಬುಧುಸಾವ್ಯಸು ||೨೦|| ದೃಷ್ಟಂವನುಕುಸುಮಿತಂರಾಕೇಶಕರಂಜಿತಂ |

ವಿದಧತಃ-ಮಾಡವವರೋ-ತೇ-ಅವರು, ತನ್ಮಯತಾಂ-ಅವಿಸ್ತು ಸ್ವರೂಪರಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು, ಯಾಂತಿ-ಹೊಂದ.ವರ.೧೭||
ಯೋಗಿ(ಶ್ವರೇಶ್ವರೇ-ಕ್ಷಣಿಗಕೊಡೆಯನಾದ, ಅಜೇ-ಜನ್ಮದತೊಡರಿಲ್ಲದ, ಭಗವತಿ-ಷಡ್ಭಕ್ತೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ, ಕೃಷ್ಣೇ
ಹರಿಯವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಭವತಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಏವಂವಿಸ್ತುಯಃ-ಹೀಗೆಆಶ್ಚರ್ಯವು, ಸಕಾರ್ಯಃ-ಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಯತಃ
ಯಾವಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಏತತ್-ಈಸ್ಯವರಾದಿಜಗತ್ತುಕೂಡ, ವಿಮುಚ್ಯತೇ-ಸಂಸಾರಬಂಧದಿಂದಬಿಡಿಸಲ್ಪಡುವದೋ (ಅಂತ
ವನುಕೃಷ್ಣನು) ||೧೬|| ಮದತಾಂ-ಮಾತಾಡುವರಲ್ಲಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠಃ-ಉತ್ತಮನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅಂತಿಕಂ-ತನ್ನಿಡಿಯ
ನ್ನುಕುರಿತು, ಆಯಾತಾಂ-ಬಂದವರಾದ, ಪ್ರಜಯೇಷಿತಃ-ಗೋಲಿತಿಯರನ್ನ, ದೃಷ್ಟಾಂತ-ನೋಡಿ, ತಾಂ-ಅವರನ್ನು, ವಾಚಃ
ಪೇಶ್ಯಃ-ಮಾತಿನವಿಲಾಸಗಳಿಂದ, ವಿಮೋಹಯಾನ್-ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಅವದತ್-ಹೇಳಿದನು||೧೭|| ಭಗವದ್ವಾ
ಕ್ಯಗಳು) ಹೇಮಹಾಭಾಗಾಂ-ಎಲೆಅಧಿಕವಾದಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳವೆಂಗಳಿರಾ, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಸ್ವಾಗತಂ-ಸುಖವಾಗಿಬರೋಣವಾ
ಯಿತೇ, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಪ್ರಿಯಂ-ಇಷ್ಟವಾದ್ದನ್ನು, ಕಿಂಕರವಾಣಿ-ಯಾವವರನ್ನುಮಾಡವೆನು ಪ್ರಜಸ್ಯ-ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ, ಅನಾ
ಮಯಂ-ಕಚ್ಚಿತ್-ಆರೋಗ್ಯವೇವನು; ಆಗಮನಕಾರಣಂ-ನೀವುಬಂದದ್ದಕ್ಕೆನಿಮಿತ್ತವನ್ನು, ಬ್ರೂತ-ಹೇಳಿ ||೧೮|| ಷಡರ
ಜನೀ-ಈರಾತ್ರಿಯು, ಕ್ರೂರಸತ್ಯನಿಜೀಪಿತಾ-ಕೂರಜಂತಗಳಿಂದನೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೂ, ಘೋರರೂಪಾ-ಧರಂಕರವಾದ
ರೂಪವುಳ್ಳದ್ದೂ, ಅದ್ವರಿಂದ, ವ್ರಜಂಪ್ರತಿ-ಗೋಕುಲವನ್ನಕುರಿತು, ಯಾತ-ಹೋಗಿರಿ ಹೇನುಮದ್ದವಾಃ-ಕುಭವಾದಮಧ್ಯ
ಸ್ಥಲವುಳ್ಳವೆಂಗಳಿರಾ|| ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ-ಹೆಂಗಳಿಂದ, ಇಹ-ಈಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ, ಸದ್ಧೇಯಂ-ಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು||೧೯|| ಮಾತರಃ-ತಾಯಿಯ
ರು, ಪಿತರಃ-ತಂದೆಯರೂ, ಪುತ್ರಾಃ-ಮಕ್ಕಳೂ ಭ್ರಾತರಃ-ನೋದರರೂ, ಪತಯಶ್ಚ-ಗಂಡಂದಿರೂಕೂಡ, ವಃ-ನಿಮ್ಮನ್ನು,
ಅಪಕ್ಯಂತಃ-ನೋಡದೇಯಿರುವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವಿಚಿನ್ವಂತಿ-ವಿಶೇಷವಾಗಿಹುಡುಕುತ್ತಲಿದಾರೆಲ್ಲವೇ ಬಂಧುನಾಥ್ಯಸಂ-
ಸಂಟುಗೆಭವವನ್ನು, ಮಾಕೃಷ್ಣಂ-ಮಾಡಬೇಡಿ||೨೦|| ಕುಸುಮಿತಂ-ಪ್ರಪ್ತಿಸಿದ್ಧಾಗಿಯೂ, ರಾಕೇಶಕರ-ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳಂ-

ಯಾದ್ವರಾಗುತ್ತಾರೆ ||೧೫|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಭಗವಂತನಾದ ಯೋಗೀಶ್ವರನಾದ ಶಾಶ್ವತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನಲ್ಲಿ ನೀನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಡ, ಆಕೃಷ್ಣನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಾಧುವರಾದಿಗಳೂ ಕೂಡ ಗತಿಯ ನೆಯಿದುವು
ವು ||೧೬|| ಎಲೈಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯ ಮುಟ್ಟುವರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಕೃ
ಷ್ಣನು ತನ್ನ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಂ ಕುರಿತು ವಾಗ್ವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ಅವರಂ
ಮರುಳು ಮಾಡುವವನಾಗಿ ನುಡಿದನು ||೧೭|| (ಅದಂತೆ-) ಎಲೈ, ಪುಣ್ಯವತಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ!
ನಿಮಗೆ ಸುಖದಿಂದ ಬರುವಿಕೆ ಯಾಯಿತೆ ಬನ್ನಿ, ನಿಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕಾರ್ಯವಂ ನಾನೇನುಮಾಡಲಿ ಪ್ರಜ
ವು ಹ್ವೇಮದಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ ಏನು ನೀವು ಬಂದನಿಮಿತ್ತವೇನು ||೧೮|| ಕರಾತ್ರಿಯು ಭಯಂಕರವಾದ್ದು, ಬ
ಯಂಕರಗಳಾದ ದುಷ್ಟಜಂತುಗಳಿಂ ನೇವಿತವಾದ್ದು, ವ್ರಜಕ್ಕೆಹೋಗಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಇಲ್ಲಿಬರಬಾರ
ದು ||೧೯|| ಇದರಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮತಾಯಿಯರು ತಂದೆಗಳು ಪುತ್ರರು ಭ್ರಾತಾರರು ಪತಿಗಳು ನಿಮ್ಮಂಕಾರದೇ
ಹುಡುಕುವರು, ಬುಧುಗಳಿಗೆ ಭಯವು ಮಾಡಬೇಡಿ ||೨೦|| ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ರಂಜಿತವಾಗಿ

ಯಮುನಾನಿಲಶೀಲೈಜತ್ತರುಪ್ಪವಕೋಭಿತಂ |೧೦| ತದ್ಯಾತಮಾಚಿರಂಘೋಪಂಕುಕೋಪಧ್ಯಂಪ
ತೀರ್ತಸತೀ | ಕ್ರಮಂತಿವತ್ಸಾಬಾಲಾಶ್ಚತಾಪಾಯಯತದುಹ್ಯತ |೧೧| ಅಥವಾಮದಭಿಸ್ಸ
ಹಾದ್ಭವತ್ಯೋಯಂತ್ರಿತಾಕಯಾಃ | ಅಗತಾಹ್ಯುಪಪನ್ನಂ ತತ್ಪ್ರಿಯಂತಮಯಿಜಂತವಃ ||೧೨||ಭ

ದ, ರಂಜಿತಂ-ಸುಖಕರವಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೂ, ಯಮುನಾ.. ಕೋಭಿತಂ-ಯಮುನಾ-ನದಿಯಮೇಲಣ, ಅನಿಲ-ಗಾಳಿಯು-
ಶೀಲಾ-ಮಂದಗಮನಶೀಲವೆಂಬುದು, ಏಜತೇ-ಕಡಲುತಲಿರುವ, ತರು-ಮರಗಳ, ಪಲ್ಲವ-ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ, ಕೋಭಿತಂ-ಅಲಿಂ
ಕಾರವುಂಟಾದ, ವನಂ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯವು, ದೃಷ್ಟಂ-ನಿಮ್ಮಿಂದನೋಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತಲ್ಲವೆ||೧೦||ಹೇ(ಸತೀ-ಓವತ್ಪ್ರತಿಯು
ರಿತು! ತತ್-ವನವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾದಕಾರಣದಿಂದ, ಘೋಷಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು, ಯಾತ-ಹೋಗಿರಿ. ಚಿರಂ-ಸಾವಕಾ
ಶವು, (ಅಧಿಕಕಾಲವು) ಮಾ-ಬೇಡ, ಪರ್ತಿ-ನಿಮ್ಮಗಂಡಂದಿರನ್ನು, ಕುಕೂಷ್ಲಧ್ಯಂ-ಸೇವಿಸಿರಿ. ವತ್ಸಾ-ಕರುಗಳು, ಬಾಲಾ
ಶ್ಚ-ಹುಡುಗರುಕೂಡ, ಕ್ರಮಂತಿ-ಅಳುತಲಿದಾರೆ. ತಾ-ಅಪುಡುಗರನ್ನೂ ಕರುಗಳನ್ನೂ, ಪಾಯಯತ-ಹಾಲುಕುಡಿಸಿರಿ. ದು
ಹ್ಯತ-ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ ||೧೧||ಅಥವಾ-ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಭವತ್ಯೇ-ನೀವು, ಹಿ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಮದಭಿಸ್ತೇಹಾತ್-
ನನ್ನಲ್ಲಿಪೂರಾ ನುರಾಗದಿಂದ. ಯಂತ್ರಿತಾಕಯಾನ್ಯತ್ಯೇ-ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದುಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅಗತಾಃ-ಬಂದವರಾದಿರೋ,
ತತ್-ಹಾಗೆಬಂದದ್ದು, ಉಪಪನ್ನಂ-ಯುಕ್ತವಾದ್ದೇ, ಹೇಗಂದರೆ-ಜಂತವಃ-ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಮಯಿ-ಅತ್ಯನಾದನನ್ನಲ್ಲಿ, ಪ್ರೀ
ಯಂತೇ-ಸಹಜವಾಗಿಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರಾಗುವರು ||೧೨|| ಹೇಕಲಾಭ್ಯಾಃ-ಎಲಾಮುತ್ಪ್ರವೇಯಿರೇ! ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ಹೆಂಗಗಳಿಗೆ, ಅ

ಯಮುನಾನದಿಯ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಕಂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೃಕ್ಷಗಳ ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ ಕೋಭಿತವಾದ ವನವು ನಿ
ಮ್ಮಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟಿತಲ್ಲವೆ ಎಲೈ, ಪತಿವ್ರತೆಯರುಗಳಿರಾ! ಅದರಿಂದ ಬೇಗನೆ ವ್ರಜಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ |೧೦|
ಪತಿಗಳ ಕುಕೂಷ್ಲೆಯಂ ಮಾಡಿರಿ, ಮಕ್ಕಳು ಕರುಗಳು ರೋದನಂಮಾಡುತ್ತವೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ತನ್ಯವಂಪಾ
ನಮ ಮಾಡಿಸಿ, ಹಸುಗಳಂ ಕರೆದು ಕರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಪಾನಂಗಳಂ ಮಾಡಿಸಿರಿ |೧೧| ಅಥವಾ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನ್ನೇಹ
ದಿಂದನೀವು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಉಳ್ಳವರಾಗಿ ಬಂದು ಯಿರುವಿರಾದಾಹ್ನದಲ್ಲಿ, ಯುಕ್ತವು, ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಮ
ಗೆಪ್ರೀತಿಯು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ, ಅದರಿಂದ ನೀವು ಬಂದದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು |೧೨| ಎಲೆ, ಸುಂದರಿಯರುಗಳಿ

ತ್ಯಕ್ತುಕೂಪ್ರವಣಂಸ್ತ್ರೀಣಾಂಪರಧರ್ಮೋ ಹ್ಯಮಾಯಯಾ | ತದ್ಬಂಧೂನಾಂಚಕಲ್ಯಾಣ್ಯಪಿ
ಜಾನಾಂಜಾನುಪೋವಣಂ ||೮೪|| ದುಃಶೀಲೋದುರ್ಭಗೋವೈಮೋಽಜಡೋರೋಗ್ಯಧನೋಪಿವಾ | ಪತೀಃ
ಧಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ನಹಾತವ್ಯೋಲೋಕೇಫುಭಿರಪಾತಕೀ ||೮೫|| ಅಸ್ವರ್ಗ್ಯಮಯಕಸ್ಯಂಚಕಲ್ಪಕಾ
ಭ್ರಂಭಯಾವಹಂ | ಜುಗುಪ್ಸಿತಂಚನರ್ವತ್ಪ್ರಹೃತ್ಪವತ್ಯಂಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಃ ||೮೬|| ಶ್ರವಣಾ
ದ್ವರ್ತನಾದ್ಧೃನಾನ್ಯಯಿಭಾವೋನುಕೀರ್ತನಾತ್ | ನತಫಾಸಂನಿಕರ್ಷಣಪ್ರತಿಯಾತತತೋ
ಗೃಹಾತ್ ||೮೭|| ಶ್ರೀಕುಕುಃ | ಇತಿವಿಪ್ರಯಮಾಕರ್ಣ್ಯಗೋವೈಗೋವಿಂದಭಾಷಿತಂ | ವಿಷ
ಣ್ಣಭಗ್ನಸಂಕಲ್ಪಾಶ್ಚಿಂತಾಮಾಪುದುರತ್ಯಯಾಂ ||೮೮|| ಕೃತ್ವಾಮುಖಾನ್ಯವಕುಚಾಕೃತನೇನ

ಮಾಯಯಾ ನಿರ್ದಂಚೆಯಿಂದ, ಭರ್ತೃಕಿಶೋಪಣಂ-ಗಂಡನನ್ನು ಸೇವಿಸೋಣವೂ, ತದ್ಬಂಧೂನಾಂ-ಆಗಂಡನಂಟಾದ
ಅತ್ತೆಮಾವಭಾವಮುಂತಾದವರಸೇವೆಯೂ, ಪ್ರಜಾನಾಂ ಮಕ್ಕಳ, ಅನುಪೋಪಣಂಚ-ಆರೈಕೆಯೂ, ಪರಧರ್ಮೋಹಿ-ಉತ್ತ
ಮವಾದಧರ್ಮವಲ್ಲವೆ ||೮೪|| ದುಃಶೀಲಃ-ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವನು, ದುರ್ಭಗಃ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲವನು, ವೃದ್ಧಃ-ಮುದುಕನು, ಜಡಃ-ಮೂ
ಢನು, ರೋಗೀ-ಬೇನೆಯುಳ್ಳವನು, ಅಧನೋಪಿವಾ-ಬಡವನೂ, ಆದರೂ, ಪತೀ-ಗಂಡನು, ಅಪಾತಕೀ-ಚೀತ್-ಬಿಡತಕ್ಕಷ್ಟ
ಪ್ರಬಲವಾದ ಪಾಪವಿಲ್ಲದವನಾದರೆ, ಲೋಕೇಫುಭಿಃ-ಪತಿವ್ರತಾಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನು ಬಯಸುವ, ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ-ಹೆಂಗಳಿಂದ, ನ
ಹಾತವ್ಯಃ-ಬಿಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಲ್ಲವು ||೮೫|| ಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಉತ್ತಮಕುಲದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿದಹೆಂಗಸಿಗೆ, ಪವತ್ಯಂ-ವಿಂಡನುಂಟಾ
ಗುವಿಕೆ, ಅಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ-ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನವಲ್ಲವು, (ಪುಣ್ಯಲೋಕಭಂಜಕವು.) ಅಯಕಸ್ಯಂಚ-ಅಪಕೀರ್ದಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂ
ಧಾದ್ವ, ಫಲ್ಗು-ಅಸಾರವಾದನೀಚಕೃತ್ಯವು, ಕೃತ್ವಾಂ-ಕಷ್ಟವಾದ್ದು. ಭಯಾವಹಂ-ಭಯವನ್ನುಮಾಡುವುದು. ಸರ್ವತ್ರ-
ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜುಗುಪ್ಸಿತಂಚ-ಅಹಸ್ಯವಾಗಿಯೂಇರುವುದೋ, ಹಿ-ಅಲ್ಲವೆ ||೮೬|| ಶ್ರವಣಾತ್-ನನ್ನ ಸುಗುಣಗಳನ್ನುಕೇ
ಳುವುದರಿಂದಲೂ, ದರ್ಶನಾತ್-ನನ್ನಂನೋಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಧ್ಯಾನಾತ್-ನನ್ನಭಾವಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಅನುಕೀರ್ದ
ನಾತ್-ನನ್ನಚರಿತ್ರಂಗಳಂ ಹಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಮಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಭಾವಃ-ತಾದಾತ್ಮ್ಯವು(ತನ್ನಯವಾ
ದವೃತ್ತಿಯು) ಉಂಟಾಗುವುದೋ, ನನ್ನಿಕರ್ಷಣ-ಕರೀರಸಂಬಂಧದಿಂದ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನ-ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತತಃ-
ಅಕಾರಣದಿಂದ, ಗೃಹಾಪ್ರತಿ-ಮನೆಗಳನ್ನುಕೂರಿತು, ಯಾತ-ಹೋಗಿರಿ ||೮೭|| (ಶುಕವಾಕ್ಯವು.) ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೋಪ್ತಿಯ
ರು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಗೋವಿಂದಭಾಷಿತಂ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ವಿಪ್ರಯಂ-ಅನಿಪ್ಪವನ್ನು, ಅಥವಾ ವಿಪ್ರಯವಲ್ಲದಕೃಷ್ಣ
ವಾಕ್ಯವನ್ನು, ಆಕರ್ಷ್ಯ-ಕೇಳಿ, ವಿಷಣ್ಣಾಃ-ದುಃಖವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಭಗ್ನಸಂಕಲ್ಪಾಃ-ಮುರಿಬಯಕೆಯುಳ್ಳವರೂ, ಆಗಿ
ದುರತ್ಯಯಾಂ-ಪ್ರಯಾನದಿಂದಲೂ ದಾಂಟಲುಸದರವಲ್ಲದ, ಚಿಂತಾಂ-ಹಳಹಳೆಯನ್ನು, ಆಪುಃ-ಹೊಂದಿದರು||೮೮|| ಶುಚಿಃ-

ರಃ| ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಅಕಪಟದಿಂದ ಪತಿಶುಕ್ಲವೆಯೇ ಉತ್ತಮಧರ್ಮವು, ಪತಿಗಳಿಗೆ ಬಂಧುಗಳಾದವ
ರಂ ಪೋಷಿಸುವುದು, ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಪೋಷಿಸುವಿಕೆಯು ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮಧರ್ಮವು ||೮೪|| ಪತಿ
ಯು ದುಷ್ಟಶೀಲವುಳ್ಳವನಾಗಲಿ, ದುರ್ಭಗನಾಗಲಿ, ವೃದ್ಧನಾಗಲಿ, ಜಡನಾಗಲಿ, ಸರೋಗನಾಗಲಿ, ಉತ್ತಮ
ಗತಿಯ ನೆಂದ್ವಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಂದ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಂ ಮಾಡತಕ್ಕವನಲ್ಲವು ||೮೫|| ಕುಲಸ್ತ್ರೀ
ಯಾದವಳಿಗೆ ಜಾರಸೌಖ್ಯವು ಸ್ವರ್ಗಪ್ರದವಲ್ಲ, ಯಕಸ್ಕರವಲ್ಲ, ಅಸಾರವಾದ್ದು, ಭಯಪ್ರದವಾದ್ದು, ಪರ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಯವನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಂದಿತವಾದ್ದು ||೮೬|| ಎಲ್ಲೆಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೆರಾ
ಮನನದಿಂದಲೂ ದರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಧ್ಯಾನದಿಂದಲೂ ಕೀರ್ತನದಿಂದಲೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋಹಾಗೆ
ಸವಿಸದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅದಾರ್ಥ್ಯವಿರುವದಿಲ್ಲ, ಅದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನಿಮ್ಮಮನೆಗಳಿಗೆ ನೀವುನೀವು ನಡೆಯಿರಿ ||೮೭|| ಎಂ
ದು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಂಪಣವಿಲ್ಲದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಮಾತು
ಗಳಂ ಕೇಳಿ, ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ದುಃಖಿತರಾಗಿ, ಭಗ್ನಸಂಕಲ್ಪರಾಗಿ ಅಧಿಕವಾದ ಚಿಂತೆಯನೆಯ್ದಿದ
ರು ||೮೮|| (ಅದಂತೆನಿ-) ಕೋಕದಿಂದ ಉಪ್ಪಂಗಳಾದ ತ್ವಾಸಂಗಳಿಂದ ಬಣಗುವ ಅಥರೋವೃಂಗಳಾಳ್

ಕುಪ್ಯದ್ವಿಂಬಾಧರಾಣಿಚರಣನಭುವಂಲಿಖಂತ್ಯಃ | ಅನ್ಯರುಪಾತ್ರಮಪಿ ಭೀಕುಂಚಕುಂಕುಮಾ
ನಿತಸ್ತುಮ್ಯಾಜಂಶ್ಯುಗುರುದುಃಖಭರಾಶ್ಚ ತೂಷ್ಣೀಂ ||೮೯|| ಪ್ರಪಂಪ್ರಿಯತರವಿವಪ್ರತಿ
ಭಾವಮಾಣಂಕೃಷ್ಣಂ ತದರ್ಥವಿನಿವರ್ತತಸರ್ವಕಾಮಾಃ | ನೇತ್ರವಿಮೃಷ್ಯರಾದಿಶೋಹತಸ್ಮಿಕಿಂ
ಚಿತ್ಸಂರಂಭಗದ್ಗದಗಿರೋಬುಸತಾನುರಕ್ತಾಃ ||೯೦|| ಗೋಷ್ಯಃ | ಮೈವಂಪಿಭೋರ್ಹತಿಭವಾಃ ಗದಿ
ತುಂನೃಕಂಸಂಸಂತ್ಯಜ್ಯಸರ್ವವಿಷಯಾಂಸ್ತವಪಾದಮೂಲಂ | ಭಕ್ತಾಭಜನ್ವದುರವಗ್ರರಮಾ
ತ್ಯಜಾನ್ಮಾತೃವೈಯಥಾದಿಪುರುಷೋಭಜತೋಮುಮುಕ್ಷುಃ ||೯೧|| ಯತ್ಪತ್ಯಪತ್ಯಗುಹ್ಯದಾ

ಶೋಕದವೇಷಯಿಂದಾದ, ಕೃಷ್ಣನೇನ-ಬಿಡುನುಯ್ಯಿಕೆಯಿಂದ, ಕುಪ್ಯತಿ ಒಣಗುತ್ತಿರುವ, ಬಿಂಬಾಧರಾಣಿ-ತೊಂಡೆಯಕಂಠಿ
ನಂತಿರುವತುಟಿಗಳಲ್ಲ, ಮುಖಾನ್-ಮೋರೆಗಳನ್ನು, ಅವಕೃತ್ವಾ-ಬಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಚರಣೇನ-ಕಾಲಿನಿಂದ, ಭುವಂ-ನಿಲವನ್ನು,
ಲಿಖಂತ್ಯಃ-ಗೀಚುತ್ತಿರುವವರಾಗಿ, ಉಪಾತ್ರಮಪಿಭಿ-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟಕಾಡಿಗೆಯಲ್ಲ, ಅನ್ಯ-ಕಂಠೀರುಗಳಿಂದ, ಕುಚಕುಂ
ಕುಮಾನ್-ಮೊಲೆಗಳಿಗೆಪಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೇಸರಗಂಧವನ್ನು, ಮೃಜಂತ್ಯಃ-ತೊಳೆಯುತ್ತಿರುವವರಾಗಿಯೂ, ಉರುದುಃಖಭರಾಶ್ಚ-ಹೆಚ್ಚಾ
ದದುಃಖದಭಾರವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ತೂಷ್ಣೀಂ-ನುಮ್ಮನೆ, (ಮಾತಾಡದೆ) ತನ್ಮುಕ್ತಿ-ನಿಂತರು ||೮೯|| ಪ್ರಿಯೇತರವಿವ-ಇಷ್ಟ
ನಲ್ಲದವನಹಾಗೆ, ಪ್ರತಿಭಾಪ್ರಮಾಣಂ-ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ತದರ್ಥವಿನಿವರ್ತತೆ
ಸರ್ವಕಾಮಾಃ-ತದರ್ಥ-ಕೃಪೆ ನಿಗೋಸುಗೆ, ವಿನಿವರ್ತತ-ಅನುಭವಿಸದೆಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ-ಸರ್ವಕಾಮಾಃ-ಬೇಕಾದನಕಲನುಖಗಳು
ಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ರುದಿತೋಷಹತೇ-ಅಳುವಿನಿಂದಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ-ನೇತ್ರೇ-ಕಂಗಳನ್ನು, ವಿಮೃಷ್ಯ-ಉಜ್ಜಿಕೊಂಡು, ಕಿಂ
ಚಿತ್-ಕೊಂಚವಾದ, ಸಂರಂಭ-ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಗದ್ಗದಗಿರೀ-ಬಿಕ್ಕುಮಾತುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಅನುರಕ್ತಾಃ ಅಕ್ಕರೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ
ಯೂ, ಅಬ್ರುವತ್ಸ್ಮ-ಹೇಳಿದರು ||೯೦|| (ಗೋಪೀವಾಕ್ಯವು) ನಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ನೃಕಂಸಂ-
ಕ್ರೂರವಾಕ್ಯವನ್ನು, ಪವಂ-ಹೀಗೆ, ಗದಿತಂ-ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ, ನಾರ್ಹತಿ-ಯೋಗ್ಯನಾಗಬೇಡ, ಸರ್ವವಿಷಯಾಃ-ನಕಲ
ಭೋಗಗಳನ್ನೂ, ಸಂತ್ಯಜ್ಯ-ಚೆನ್ನಾಗಿಬಿಟ್ಟು, ತವ-ನಿನ, ಪಾದಮೂಲಂ-ಅಡಿಗಳಬುಡವನ್ನು, ಭಕ್ತಾಃ-ನೇವಿಸಿದವರಾದು
ನಮ್ಮನ್ನು, ಭಜನ್ವ-ಅನುಭವಿಸು, ದುರವಗ್ರ-ವನಸ್ಸುಬಂದಂತೆಪ್ರವೃತ್ತನುವನೇ! ಅದಿಪುರುಷವೇವೇ-ನಾರಾಯಣನು,
ಭಜತಃ-ತನ್ನಂನೇವಿಸುವ, ಮುಮುಕ್ಷುಃ-ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅಸ್ಮಾಕ್-ನಮ್ಮನ್ನು,
ಮಾತ್ಯಜ-ಬಿಡಬೇಡ ||೯೧|| ಪತ್ಯಪತ್ಯಸುಹೃದಾಂ-ಗಂಡನುಮಕ್ಕಳನಂಟರನ್ನು, ಅನುಮೃತ್ತಿರಿಯಿತ್-ಅನುಸರಿಸಿಯಿರೋಣ
ವುಯಾವುದೋ, ತತ್-ಅದು, ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ಹೆಂಗಳಿಗೆ, ಸ್ವಧರ್ಮಃ-ನಿಜಧರ್ಮವಾಗಿರುವುದು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಧರ್ಮವಿದಾ-
ಧರ್ಮವನ್ನುಬಲ್ಲ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಉಕ್ತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಉಪದೇಶವದೇ-ಹೀಗೆಹೇಳುವುದಕ್ಕೆಸ್ಥಾನವಾದ, ಈಕ-ನಿ

ಮುಖಗಳು ಬಾಗಿ ಸಿಕೊಂಡು, ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠದಿಂದ ಭೂಮಿಯಂಬರೆಯುತೆ, ಕಂಠಕಪ್ಪಿನಿಂದ ಮಿತ್ರಂ
ಗಳಾದ ಬಾಪ್ಪಂಗಳಿಂದ ಕುಚಂಗಳ ಕುಂಕುಮಂಗಳಂ ನೆನೆಯಿಸುವರಾಗಿ, ಮಹಾದುಃಖಮುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸು
ಮೃನೆ ನಿಂತುಕೊಂಡರು ||೮೯|| ಪ್ರಿಯನಲ್ಲದೆ ಇರುವವನಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂ
ಕುರಿತು, ಅವನನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸರ್ವಕಾಮಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಗೋಷಿಯರು ಶೋಧನದಿಂದ ವಿವರ್ಣಂ
ಗಳಾದ ನೇತ್ರಂಗಳಂ ಒರಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವೈರೋಷಯುಕ್ತರಾಗಿ ಅನುರಕ್ತರುಮಾಗಿ ನುಡಿದರು ||೯೦|| (ಅದಂತೆ
ನೇ) ಎಲೈ, ಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಈರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರವಾದ ವಾಕ್ಯವು ನಿನ್ನಹೇಳಬೇಡ, ಸರ್ವ
ವಿಷಯಂಗಳಂತ್ಯಜಿಸಿ ಭಕ್ತರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪಾದಮೂಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ನಮ್ಮಂ ನೀನುಬಿಡಬೇಡ, ಎಯ್ದಲಕಕ್ಕ
ನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಪರಮಪುರುಷನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಮೋಕ್ಷೇಚ್ಛುಗಳಾಗಿ ಭಜಿಸುವ ಭಕ್ತರನಂತೆ
ನಮ್ಮಂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಡ ||೯೧|| ಎಲೈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಪತಿಪುತ್ರಬಂಧುಮಿತ್ರಂ ಸ್ತ್ರೀಯಾರುಗಳು ಉಪೇಕ್ಷೆ
ಗುರಾರಸೆಂದು ಧರ್ಮೋಪದೇಶವು ನಿನ್ನಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಸತ್ಯವೇನರಿ, ಅದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಿಯನೂ ಬಂಧುವೂ

ಮನುಷ್ಯತ್ವಿರಾಗ್ರಸ್ತೀಣಾಂ ಸ್ವಧರ್ಮಇತಿಧರ್ಮವಿದಾತ್ಮಯೋಕ್ತಂ | ಅನ್ವೈತದೇವಮುಪದೇಶ
ಪದೇತ್ಯಯಾಶೇಪ್ರೇಮೋಭವಾಂಸ್ತನುಭೃತಾಂಕಿಲಬಂಧುರಾತ್ಮಾ ||೩೧|| ಕುರ್ವಂತಿಹಿತೈಷಿಂಃ ತಿಂಕು
ಕಲಾಸ್ವಾತಿತ್ಯನ್ನಿತ್ಯಂಪ್ರಿಯೈಃಪತಿಸುತಾದಿಭಿರಾರ್ತಿದೈಃಕಿಂ | ತನ್ನೇಪ್ರಸೇದಪರಮೇಶ್ವರಮಾಗ್ನಿ
ಭಿಂದ್ಯಾತಿಶಾಂಧ್ಯತಾಂತ್ವಯಿಚಿರಾದರವಿಂದನತ | ||೩೨|| ಚಿತ್ತಂಸುಖನಭವತಾಪಹೃತಂಗೃಹಮು
ಯನ್ನಿರ್ವಿಶತತ್ಯುತಕರಾವಮಿಗೃಹ್ಯತ್ಯ | ಪಾದೌಪದಂನಚಲತಸ್ತವಪಾದಮೂಲಾದ್ಯಾವೇಕಧಂ
ವ್ರಜಮಹೋಕರವಾಮುಕಿಂವಾ ||೩೪|| ನಿಂಜಾಂಗನಸ್ತ್ವದಧರಾಮೃತಪೂರಕೇಣಹಾಸಾವಲೋಕಕ
ಲಗೀತಜಹೃತ್ಪ್ರಿಯಾಗ್ನಿಂ | ನೋಚೇದ್ಯಯಂವಿರಹಜಾಗ್ನ್ಯಪಯುಕ್ತದಹಾಧ್ಯಾನೇನಯಾಮುಪದ

ಯಾಮುಕನಾದ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಏತತ್-ಇದು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ, ಹೇಅಂಗ-ಓಪ್ರಿಯನೇ! ಭವಾಂಸ್ತು-ನೀನಾದ
ರೋ, ತನುಭೃತಾಂ-ಪಾಣಿಗಳಿಗೆ, ಪ್ರೇಷ್ಯಃ-ಅತಿಶಯಿತನಾದ, ಬಂಧುಃ-ನಂಜನೂ, ಆತ್ಮಾ-ಸ್ವರೂಪವೂಆದವನು, ಕಿಲ-
ಅಲ್ಲವೆ, ||೩೧|| ಹೇಅರವಿಂದನೇ! ತ್ರಿ-ವೈಶ್ವಕಮುಖಾಕ್ಷನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ಕುಶಲಾಃ-ಕಾಸ್ತುನಿವುಣರು, ಸ್ವೇಆತ್ಮ-ತಮ್ಮಆ
ತ್ಮನಾದ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಸಿತ್ಯಂ-ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ರತಿಂ-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು, ಹಿ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಕುರ್ವಂತಿ-
ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೋ, ಆಕಾರಾದಿಂದ, ಪ್ರಿಯೈಃ-ಸುಖಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವರಾದರೂ, ಆರ್ತಿದೈಃ-ಪೀಡೆಯನ್ನು ಕೂಡು
ತ್ತಿರುವ, ಪತಿಸುತಾದಿಭಿಃ ಗಂಡನುಮಕ್ಕಳುಮೊದಲಾದವರಿಂದ, ಕಿಂ-ಏನುಪ್ರಯೋಜನವಿರುವುದು; ತತ್-ಆದುದರಿಂದ, ಸಃ-
ನಮಗೆ, ಪ್ರಸೇದ-ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ಹೇಪರಮೇಶ್ವರ- ಎಲ್ಲಮಹಾಪ್ರಭುವೇ! ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಚಿರಾತ್-ಬಹುಕಾಲದಿಂದ,
ಧ್ಯತಾಂ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಆಶಾಂ-ನಮ್ಮಜಯಕೆಯನ್ನು, ಮಾಸ್ತುಅಂದ್ಯಾಃ-ಹರಿದುಹಾಕಬೇಡ ||೩೨||ಯಾತ್-ಯಾವ, ಚಿತ್ತಂ-
ನಮ್ಮಮನಸ್ಸು, ಗೃಹೇಷು-ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ವಿಶತಿ-ಈವರೆಗೂಸುಖವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿತ್ತೋ, ತತ್-ಆನಮ್ಮಚಿತ್ತ
ವು, ಸುಖೇನ-ಸುಖಸ್ವರೂಪನಾದ, ಭವತಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಆಪಹೃತಂ-ಕನುಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಉತ-ಮತ್ತು, ಗೃಹ್ಯತ್ಯೈಃ-
ಮನೆಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೂ, ಕರಾವಪಿ-ಕೈಗಳೂಕೂಡ, ಅವಹೃತೇ-ನಿನ್ನಿಂದಕನುಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಪಾದೌ-ನಮ್ಮಅಡಿಗಳು, ಪದಂ-
ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು, ನಚಲತಃ-ಕದಲಿಸಲಾರವು. ಅಪೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು ತವ-ನಿನ್ನ, ಪಾದಮೂಲಾತ್-ಚರಣನನ್ನಿಧಿಯಿಂದ, ಕ
ಥಂ-ಹೇಗೆ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವಂಕುರಿತು, ಯಾಮು-ಹೇಬೇವು. ಕಿಂವಾಕರವಾಮು-ಏನನ್ನು ಮಾಡುವವು ||೩೪|| ಹೇಅಂಗ-ಎ
ಲೈಪ್ರಿಯನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ತ್ವದಧರಾಮೃತಪೂರಕೇಣ-ನಿನ್ನ ತುಟೆಯಅಮೃತವ್ರವಾಹದಿಂದ, ಸಃ-ನಮ್ಮ, ಹಾಸಾವಲೋಕ-ನ
ಗೆಯಿಂಕೂಡಿದನೋಹದಿಂದಲೂ, ಕಲಗೀತ-ಅವ್ಯಕ್ತಮಧುರಗಾನದಿಂದಲೂ, ಜ-ಹುಟ್ಟಿದ, ಹೃಚ್ಛಯ-ಕಾಮವೆಂಬ, ಅಗ್ನಿಂ-
ಬೆಂಕಿಯನ್ನು, ನಿಂಜ-ತೋಯಿಸಿನಂದಿನು. ನೋಚೇತ್-ಹಾಗಲ್ಲದ್ದರೆ, ಪಯಂ-ನಾವು, ವಿರಹಜಾಗ್ನ್ಯ-ನಿನ್ನನಗಲಿದುದರಿಂ

ಅಂತರಾತ್ಮನೂ ನೀನೇಸರಿ, ಎಲೈ, ಕೃಷ್ಣನೇ! ಕಾಸ್ತುಜ್ಞಾರಾದವರು ನಿತ್ಯಪ್ರಿಯನಾದ ಆತ್ಮನಾದನಿನ್ನೆ
ಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವಂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ||೩೧|| ದುಃಖಪ್ರದರಾದ ಪತಿಪುತ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಏನುಫಲವು? ಎಲೈ, ಪರಮೇಶ್ವ
ರನೇ! ಆಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು, ಪದ್ಮನೇತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂ
ದ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಮ್ಮಅಪೇಕ್ಷೆಯಂ ವ್ಯರ್ಥವಂ ಮಾಡಬೇಡ ||೩೨|| ಸುಖಸ್ವರೂಪನಾದನನ್ನಿಂದ ನಮ್ಮಚಿ
ತ್ತವೃತ್ತಿಯು ಅಪಹೃತವಾಯಿತು, ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಯಿರುವುದು, ನಮ್ಮಹಸ್ತಂಗಳುಗೃಹಕೃತ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಉ
ದ್ಯಕ್ತಂಗಳುಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನಪಾದವೆಂಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮಪಾದಂಗಳು ಬಂದುಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ನ
ವುದಿಲ್ಲ, ನಾವು ವ್ರಜಕ್ಕೆ ಹೇಗೆಹೋಗುವೆವು, ನಾವುಯೇನಂ ಮಾಡುವೆವು ||೩೪|| ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಮುಗು
ಳುನಗೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ನಿನ್ನನೋಟದಿಂದಲೂ ಮಧುರವಾದ ನಿನ್ನ ಗಾನದಿಂದಲೂ ಹುಟ್ಟಿದಕಾಮಾಗ್ನಿ
ಯಂ ನಿನ್ನಯ ಧರಾಮೃತಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನೆನೆಯಿಗು, ಮಿಲ್ಲವೆಯಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ವಿರಹದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾಮಾಗ್ನಿ

ಯೋಜವನೀಂಸಖಿತೆ ||೩೫|| ಯರ್ಹ್ಯಂಬುಜಾಕ್ಷತವವಾದತಲಂರಮಾಯಾದತ್ತಕ್ಷಣಂಕ್ವಚಿದರಣ್ಯ
ಜನಪ್ರಿಯಸ್ಯ | ಅಸ್ಮಾಕ್ಷತ್ರತತ್ಪ್ರಭೃತಿನಾನ್ಯಗಮ್ಯಕ್ಷಮಂಗಸ್ಥಾತುಂತ್ವಯಾಭೀರಮಿತಃ೩೬
ಪಾರಯಾಮಃ ||೩೬|| ಶ್ರೀಶ್ಯತ್ಪದಾಂಬುಜರಜಶ್ಚಕಮೇತುಲಸ್ಯಾಲಬ್ಧಾಪಿವಹ್ರಸಿಸದಂಕಿಲಭೃತ್ಯ
ಜಾಪ್ತ್ಯಂ | ಯಸ್ಯಾಸ್ಪೃಶ್ವೀಕ್ಷಣಕೃತೇನ್ಯಸುರಪ್ರಿಯಾಗಸ್ತದ್ವದ್ವಯಂಚತವಪಾದರಜಃಪ್ರಸ
ನ್ನಾಃ ||೩೭|| ತನ್ನಃಪ್ರಸೀದವೃಜಿನಾರ್ದನತೆಘ್ರಮೂಲಂಪ್ರಾಪ್ತವಿಸ್ಯಜ್ಯವಗತೀಸ್ತ್ವದುವಾ
ಸನೂತಾಃ | ತ್ವತ್ಸುಂದರಸ್ಮಿತನೀರೀಕ್ಷಣತೀವ್ರಕಾಮತಪ್ತಾತ್ಮನಾಂಫುರುಷಭೂವಣದಿಬಿದಾಗ್ಯಂ||

ದುಂಟುವಚಿಂತೆಯೆಂಬವೆಂಕಿಯಿಂದ, ಉಪಯುಕ್ತದೇಹಾಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವೈಯುಳ್ಳವರಾಗಿ. ಧ್ಯಾನೇನ-ನಿನ್ನ ಭಾವನೆಯಿಂದ, ನವೇ-ಗೆಳೆಯನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪದಯೋಃ-ಚರಣಗಳ, ಪದವೀಂ-ದಾರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾಮ-ಹೋಗುವೆವು||೩೫|| ಹೇಅಂಬುಜಾಕ್ಷ-ಎಲೈ ಕಮಲಲೋಚನನೇ! ಯರ್ಹಿ-ಯಾವಾಗ-ಅರಣ್ಯಜನಪ್ರಿಯನಾದ ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ ಉತ್ಸವಪ್ರದವಾದ, ನಿನ್ನ ಪಾದಮೂಲವಂ ನೋಡಿದವು. ಅದುಮೊದಲುಗೊಂಡು ಮನೋಹರನಾದ ನಿನ್ನಂಜಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಯೆದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಶಕ್ತರಲ್ಲ||೩೬|| ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಕೂಡ ಯಾವಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಕಟಾಕ್ಷವ ನವೇಕ್ಷಿಸಿ ತಪಸ್ಸುಗೆಯ್ದರೋ, ಅಮಹಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪ್ರಯೋಗಕೂಡ ಭಕ್ತರಿಂದ ಸೇವಿತವಾದಯಾವನಿನ್ನ ಪಾದ ಪದ್ಮರಜಸ್ಯಂ ನಿನ್ನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವಳಾದರೂ ತುಲಸೀದೇವಿಯೊಡನೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾಳೆಯೋ, ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಪಾದರಜಸ್ಸು ನೆಯ್ದಿರುವೆವು ||೩೭|| ಎಲೈ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಮನೆಗಳೆಂಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಪಾದಮೂಲವನೆಯಿದ್ದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಕೆಯುಳ್ಳ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸನ್ನಿಧಿಗೂ, ಸುಂದರವಾದ ನಿನ್ನ ನೋಟಗಳಿಂದ ಜನಿತವಾದ ಕಾಮದಿಂದ ತಪ್ಪರಾದನಮಗೆ ದಾನೀಭಾವ ಪಂ ಕೊಡುವನಾಗು ||೩೮|| ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಮುಂಗುರುಳುಗಳಿಂದ ಅಲುಕುತ್ತವಾದ ರತ್ನ ಕುಂಡಲಕಾಂ

ಗೆ ಶರೀರವಂಪಟ್ಟಿ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶರೀರವಂ ಬಿಡುವವರಾಗುತ್ತೇವೆ ||೩೫|| ಎಲೈ, ಕಮಲ ಲೋಚನನೇ, ಯಾವಾಗ ಅರಣ್ಯಜನಪ್ರಿಯನಾದ ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ ಉತ್ಸವಪ್ರದವಾದ, ನಿನ್ನ ಪಾದಮೂಲವಂ ನೋಡಿದವು. ಅದುಮೊದಲುಗೊಂಡು ಮನೋಹರನಾದ ನಿನ್ನಂಜಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಯೆದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಶಕ್ತರಲ್ಲ||೩೬|| ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಕೂಡ ಯಾವಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಕಟಾಕ್ಷವ ನವೇಕ್ಷಿಸಿ ತಪಸ್ಸುಗೆಯ್ದರೋ, ಅಮಹಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪ್ರಯೋಗಕೂಡ ಭಕ್ತರಿಂದ ಸೇವಿತವಾದಯಾವನಿನ್ನ ಪಾದ ಪದ್ಮರಜಸ್ಯಂ ನಿನ್ನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವಳಾದರೂ ತುಲಸೀದೇವಿಯೊಡನೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾಳೆಯೋ, ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಪಾದರಜಸ್ಸು ನೆಯ್ದಿರುವೆವು ||೩೭|| ಎಲೈ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಮನೆಗಳೆಂಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಪಾದಮೂಲವನೆಯಿದ್ದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಕೆಯುಳ್ಳ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸನ್ನಿಧಿಗೂ, ಸುಂದರವಾದ ನಿನ್ನ ನೋಟಗಳಿಂದ ಜನಿತವಾದ ಕಾಮದಿಂದ ತಪ್ಪರಾದನಮಗೆ ದಾನೀಭಾವ ಪಂ ಕೊಡುವನಾಗು ||೩೮|| ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಮುಂಗುರುಳುಗಳಿಂದ ಅಲುಕುತ್ತವಾದ ರತ್ನ ಕುಂಡಲಕಾಂ

ನೀಹ್ವಲಕಾವೃತಮುಖಂತವಕುಂಡಲ ಶ್ರಿಗಂಧಸ್ಥಲಾಧರಸುಧಂಹನಿತಾವಲೋಕಂ | ದತ್ತಾಭಿ
ಯಂಚಭುಜದಂಡಯುಗಂವಿಲೋಕ್ಯವಕ್ಷ್ಯೇ | ಯುಕ್ತಮೇಣಂಚಭವಾವದಾಸ್ಯತಿ ||೩೯|| ಕಾ
ಸ್ತ್ರೈಂಗತೇಕಲಪದಾಯತವೇಣುಗೀತನಮೋಷಿತಾರ್ಯಚರಿತಾನ್ಮಚಲತ್ತಿಲೋಕ್ಯಾಃ | ತ್ರೈಲೋ
ಕ್ಯಸೌಭಗಮಿದಂಚನಿರೀಕ್ಷ್ಯರೂಪಂಯಮ್ಗೋದ್ವಿಜದ್ವಾಮಮೃಗಾಃಪುಲಕಾನ್ಯತ್ನಃ ||೪೦|| ವ್ಯ
ಕ್ತಂಭವಾಃ ಪ್ರಜಜನಾರ್ತಿಹರೋಭಿಜಾತೋದವೋಧಾದಿಪುರುಷಸ್ಸುರಲೋಕಗೋಪಾಃ | ತೇಷು
ವಿಧಿಕರಪಂಕಜಮಾರ್ತಬಂಧೂತಪ್ತಸ್ತನಮಾಕಶಿರಸ್ಸುಚಕಿಂಕರಿಣಾಂ ||೪೧|| ಶ್ರೀಕುಕೇ | ಇತಿ

ನಂ-ನಮಗೆ, ದಾಸ್ಯಂ-ನಿನ್ನನೇವೆಯನ್ನು (ದಾನೀಭಾವವನ್ನು) ದೇಹಿ-ಕೊಡು ||೩೮|| ತವ-ನಿನ್ನ, ಕುಂಡಲಶ್ರಿಗಂಧಸ್ಥಲಾ
ಧರಸುಧಂ-ಕುಂಡಲ-ಕರ್ಣಭೂಷಣಂಗಳ, ಶ್ರಿ-ಕಾಂತಿಯು, ಗಂಡಸ್ಥಲ-ಕೆನ್ನಿಗಳೂ, ಅಧರಸುಧಂ-ತೆಚೆಯಲ್ಲಿವೆತ್ತವು
ಉಳ್ಳಂಥಾ, ಹನಿತಾವಲೋಕಂ-ನಗೆಯನೋಟವುಳ್ಳಂಥಾ, ಅಲಕಾವೃತಮುಖಂ-ಮುಂಗುರುಳ್ಳಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮೊ
ಗವನ್ನೂ, ದತ್ತಾಭಯಂ-ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟನಿರ್ಭಯತೆಯುಳ್ಳ, ಭುಜದಂಡಯುಗಂ ಪಂಡಗಳಹಾಗಿರುವತೋಳುಗಳೆರಡನ್ನೂ,
ನೀಹ್ವ-ನೋಡಿ, ಶ್ರಿ ಯುಕ್ತರಮಣಂ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆಮುಖ್ಯನಂತೋಪಕವಾದ, ವಕ್ಷ್ಯ-ವಿವರಿಸುವೆನು, ವಿಲೋಕ್ಯನೋಡಿ, ದಾ
ಸ್ಯತಿ-ಕೇವಲಿಯರು, ಭವಾಮ-ಅಗುವೆವು ||೩೯|| ಅಂಗ-ಪ್ರಿಯನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ಕಲ-ಮಧುರವಾದ, ವದ-ಸ್ಥಾನಭೇದಗಳು
ವ (ತೊತ್ತುಗಳಮೆಟ್ಟುಗಳಿಂದ) ಅಯತ-ನೀಳವಾದ (ಪಡ್ಡಸ್ವರಕ್ಕೆಳದ) ಪಾರಾಂತರ-ಅವೃತ-ಅಮೃತಧಹಾಗಿರುವ, ವೇಣು
ಗೀತ-ಕೊಳಲಗಾನದಿಂದ, ನಮೋಷಿತ-ಮೋಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದ, ಕಾಸ್ತ್ರಿ-ಯಾವಹೆಂಗಸುತಾನೇ, ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾಂ-ಮೂ
ರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಆರ್ಯಚರಿತಾತ್-ಉತ್ತಮವಾದಸ್ವಧರ್ಮದಡೆಸೆಯಿಂದ, ಸಚಲೇತಿ-ಜಾರಿಹೋಗಲಾರಳು || ಯತಿ-ಯಾವ
ಸಿನ್ನರೂಪನ್ನು, ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಗೋದ್ವಿಜದ್ವಾಮಮೃಗಾಃ-ಪಶುಗಳೂ ಹಸ್ತಿಗಳೂ ಗಿಡಗಳೂ ಮೃಗಗಳೂಕೂಡ, ಪುಲ
ಕಾನಿ-ರೋಮಾಂಚಗಳನ್ನು, ಅಬಿಭ್ರ-ಭರಿಸುವವೋ, ತತ-ಅಂಥಾ-ತ್ವೈಲೋಕ್ಯಸೌಭಗಂ - ಮೂರುಲೋಕಗಳೂ ಚಲ
ವಾದ (ಭಾಗ್ಯವಾದ-ಮಂಗಳವಾದ) ಇದಂಚ-ಈರೂಪವನ್ನೂ, ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಯಾವಹೆಂಗಸುತಾನೇ, ಸ್ವಭವಾನನ್ನ
ಬಿಟ್ಟುಬರಲಾರಳು ||೪೦|| ಸುರಲೋಕಗೋಪಾಃ-ದೇವಲೋಕಗಳೆರಡಕ್ಕನಾದ, ಲಿಪಿಪುರುಷಿ ಕಾರಣಪುರವನಾದ, ದೇವೇ-
ನಾರಾಯಣನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಭವಾಃ-ನೀನು, ಪ್ರಜಜನಾರ್ತಿಹರಃ-ಗೋಕಲವರನು ಪೀಡೆಗಳನ್ನು ಪರಿ
ಹರಿಸುವನಾಗಿ, ಜಾತೇ-ಹುಟ್ಟಿದವನೆಂದು, ವ್ಯಕ್ತಂ-ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ತತ-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ಆರಬಂಧೀ-ಪೀಡಿತರಿಗನಂಟ
ನಾಗಿರುವಕೃಷ್ಣನೇ, ಕರಪಂಕಜು-ಪೈದಾವರೆಯನ್ನು, ಕಿಂಕರಿಣಾಂ-ನೇವೆಯಿರುವ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ತಪ್ತಸ್ತನೇಷುಬಿಸಿ
ಯಾವಮೊಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಶಿರಸ್ಪುಚ-ತಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಧೇಹಿ-ಇಡು ||೪೧|| (ಶುಕವಚನವು.) ಯೋಗಿಸ್ವರೇಶ್ವರಃ-ಯೋಗಿಗಳೊ

ತಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಅಧರಾಮೃತ ಸಮೇತವಾದ ನಿನ್ನಮುಖವು, ಅಭಯಪ್ರದವಾದ ನಿನ್ನಬಾಹುಯು
ಗ್ಮವು, ಮಹಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳವಾದ ನಿನ್ನವಕ್ಷ್ಯರ್ಥವು, ಸಹ ನೋಡಿ ನಿನಗೆದಾಸಿಯ ರಾಗಾ
ತ್ತೇವೆ ||೩೯|| ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಮಧುರವಾದ ಪಾದಂಗಳುಳ್ಳ, ದೀರ್ಘವಾದ ಸ್ವರಾಲಾಪಮುಳ್ಳ, ನಿನ್ನಗಾ
ನದಿಂದ ಮೋಷಿತನಾಗಿ ಯಾವಸ್ತ್ರೀಯು ಸ್ವಧರ್ಮವು ಬಿಡದೆಯಿರುವಳೆ? ಲೋಕತ್ರಯಮೋಹಕವಾದ
ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೋಡಿ ಗೋವುಗಳು ಪಕ್ಷಿಗಳು ವೃಕ್ಷಗಳು ಮೃಗಗಳು ಸಹ ಮೋಹಿತಗಳಾಗಿರೋ
ಮಾಂಚವುಳ್ಳ ವಾಗುತ್ತವೆ ||೪೦|| ಎಲೈನಾಥನೇ! ನೀನು ಪ್ರಜದಲ್ಲಿರುವ ಜನರ ಕಷ್ಟಂಗಳು ಪರಿಹರಿಸಲೋ
ಸುಗ ಅವಿರ್ಭವಿಸಿಯಿದ್ದೀಯೆ, ನಿಶ್ಚಯವು. ದೇವರಕ್ಷಕನಾದ ಅದಿಪುರುಷನಂತೆ ನೀನು ಜನಿಸಿಯಿದ್ದೀಯೆ.
ದೀನಬಂಧುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಕಿಂಕರಿಯರಾದ ನಮ್ಮತಪ್ತಂಗಳಾದ ಸ್ತನಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಹಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ
ಯೂ ಸಹ ನಿನ್ನಹಸ್ತಕಮಲವನ್ನಿರಿಸು ||೪೧|| ಈ ಪ್ರಕಾರಂಗಳಾದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರ ದೀನವಾಕ್ಯವಂಕೇ
ಳಿ, ಯೋಗೀಶ್ವರನಾದ ಆತ್ಮರಾಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದಯಾಯುಕ್ತನಾಗಿ ನಗುತ್ತ ಆವಲೋಕನ ರವಿಸಿ

ವಿಕ್ಲಬಿತುತಾಸಾಂಕುತ್ವಾನ್ಯೋಗೀಶ್ವರೈಶ್ಚರಃ | ಪ್ರಹಸ್ಯಸದಯಂಗೋಪೀರಾತ್ಮಾರಾಮೋಪ್ಯರೀರಮ
 ತ್ರ ೪೦ | ತಾಭಿಸ್ಸಮತಾಭಿರುದಾರಚ್ಚಿಷ್ಟತಃಪ್ರಿಯಕ್ಷಣೋತ್ಪಲ್ಲಮುಖೀಭಿರಚ್ಯುತಃ | ಉದಾರಹಾ
 ಸದ್ವಿಜಕುಂಠವೀಧಿತಿರ್ದ್ಯೋಶೀಚತ್ಯಣಾಂಕಚವೋಡುಭಿರ್ದ್ಯುತಃ | ೪೧ | ಉಪಗೀಯಮಾನಉದ್ಯಾ
 ಯ೯ವನಿತಾಕತಯೂಥಪಃ | ಮಾಲಾಂಬಿಭ್ರದ್ವೈಜಯಂತೀಂವ್ಯಚರತ್ಸನಾದ್ಯನಂ | ೪೨ | ನ
 ದ್ಯಾಃಪುನಮಾವಿಶ್ಯಗೋಪೀಭಿರ್ಹೇಮವಾಲುಕಂ | ಜಪ್ತಂತತ್ತರಳಂಭೋಜಕುಮುದಾಮೋದನಾ
 ಯಾನಾ | ೪೩ | ಬಾಹುಪ್ರಸಾರಪರಿರಂಭಕರಾಲಕೋರುನೀವೀಸ್ತನಾಲಭನನರ್ಮನಖಾಗ್ರವಾತ್ಯೈಃ |
 ಕ್ಷೈಲಾವಲೋಕಹಸಿತೈರ್ವ್ರಜಸುಂದರೇಣಾಮುತ್ತಂಭಯ೯ರತಿಸತಂರಮಯಾಂಚಕಾರ | ೪೪ |

ಡಯಾಗಿ ನಿಯಾಮಕನಾದ, (ನಂಗತವಾದಯುಕ್ತಿಧ್ಯಾನವುಳ್ಳವರಲ್ಲಿಶ್ರೀಪ್ರಸಾದ) ಕೃಷ್ಣನು, ತಾಸಾಂ-ಆಗೋ(ಪಸ್ತಿಯೇರ,
 ವಿಕ್ಲಬಿತಂ-ಪರವಳದಮಾತನ್ನು, ಶುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಪ್ರಹಸ್ಯ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿಹಕ್ಕು, ಸದಯಂ-ದಯೆಯಿಂದಕೂಡೋಣವುಹೇಗೋ
 ಹಾಗೆ, ಆತ್ಮಾರಾಮೋಪಿ-ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇತಾನುಕ್ರೀಡಿಸಿತ್ಯವನಾಗಿರುವನಾದರೂ, ಗೋಪೀ-ಗೋಲ್ಲಿತಿಯರನ್ನು, ಅರೀರಮತೇ-
 ರಮಿಸಗೋಪಿಸಿದನು (ಆಡಿಸಿದನು) || ೪೦ || ಉದಾರಚ್ಚಿಷ್ಟತಃ-ಧಾರಾಕವಾದಲೀಲೆಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಉದಾರಹಾಸದ್ವಿಜಕುಂದದಿಧಿತಿಃ-
 ಉದಾರ-ಅತಿಶಯವಾದ, ಹಾಸ-ನಗೆಯುಳ್ಳ, ದ್ವಿಜಕುಂದ-ಮೊಲ್ಲೆಯಮಗ್ಗುಗಳಂತಿರುವಹಲ್ಲುಗಳ, ದೀಧಿತಿಃ-ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ,
 ಅಚ್ಯುತಃ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಸಮೇತಾಭಿಃ-ಒಂದಂಥಾ, ಪ್ರಿಯೇಕ್ಷಣೋತ್ಪಲ್ಲಮುಖೀಭಿಃ-ಪ್ರಿಯ-ಇಷ್ಟವಾದ ಪುರುಷನನ್ನು
 ಈಕ್ಷಣ-ನೋಡುವಂಥ, ಉತ್ಪಲ್ಲ-ಅರಳಿದ (ವಿಕಾಸವುಳ್ಳ) ಮುಖೀಭಿಃ-ಮೋರೆಗಳುಳ್ಳ, ತಾಭಿಸ್ಸಮಂ-ಆಗೋಲ್ಲಿತಿಯ
 ರಿಂದ, ವೃತಸ್ಸ೯-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಉಡುಭಿಃ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಏಣಾಂಕಚವ-ಚಂದ್ರನಂತೆ
 ವ್ಯರೋಚತ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದನು, || ೪೧ || ಮಿತಾಕತಯೂಥಪಃ-ನೂರಾರುಪಂಗಗಳ ತಂಡಗಳಿಗೆ ಷಾಲಕನಾದ ಕೃಷ್ಣ
 ನು (ಪಂಚಾನಗಳ ಹಿಂದಿನಿ ಷಾಲಕವಾದ ಗಂಡುಸಲಗಾನೆಯಂತೆ ಎಂಧುಧ್ವನ್ಯರ್ಥವು) ಉಪಗೀಯಮಾನಃ-ಹಂಗಳಿಂದ
 ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಾನಮಾಡಲ್ಪಡುತಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಉದ್ಯಾಯ೯-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಹಾಡುತೆರುವನಾಗಿಯೂ, ವೈಜಯಂತೀಂ-
 ವೈಜಯಂತಿಯೆಂಬ ವನಮಾಲೆಯನ್ನು, ಬಿಭ್ರತೇ-ಧರಿಸಿವನಾದ, ಸಃ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ವನಾಲ್-ಆರಣ್ಯದಿಂದ, ವನಂ-ಮು
 ತ್ತೊಂದು ವನವನ್ನುಕುರಿತು, (ತೋಟದಿಂದ ತೋಟಕ್ಕೆ) ವ್ಯಚರತೇ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿದನು, || ೪೨ || ತತ್ತ.
 ಯುನಾ-ತತೇ-ಆ ಯಮುನಾತರಂಗಗಳಿಂದ, ತರಳ-ಕದಲಿತೆರುವ, ಅಂಭೋಜ-ತಾವರೆಗಳ, ಅಥವಾ-ತತೇ-ಆ, ತರಳ-
 ಚಂಚಲವಾದ, ಅಂಭಃ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಜ-ಪುಟ್ಟಿದ, ಕುಮುದ-ಬಿಳುನ್ನದಿಲಗಳ, ಅಮೋದ-ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ, ವಾಯುನಾ-ಗಾಳಿಯಿಂ
 ದ, ಜಪ್ತಂ-ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಹೇಮವಾಲುಕಂ-ಭಂಗಾರದ ಪುಡಿಯಂತಿರುವ, ಮಳುಳ್ಳ, ಸದ್ಯಾಃ-ಯುಮುನೆಯ,
 ಪ್ರಳಿನಂ-ಹೊಯಿಗಯನ್ನು, (ಮರಳಿಹಿಟ್ಟಿಯನ್ನು) ಗೋಪೀಭಿಃ-ಗೋಲ್ಲಿತಿಯರೊಡನೆ, ಅವಿಶ್ಯ-ಅಭಿಷ್ಠಿಸಿ (ಹೊಕ್ಕು
 ಕುಳಿತು) || ೪೩ || ಬಾಹು--ಪಾತ್ಯೈಃ-ಬಾಹುಪ್ರಸಾರ-ಕೈಗಳಂ ಅವಲಿಸಿ ಚಾಚುನಿಕೆ,ಪರಿರಂಭ-ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಕರ-ಕೈಗಳ

ದನು || ೪೦ || ಉದಾರಚರಿತ್ರಮಾಳ್ವ ಮನೋಹರಮಾದ ಹಾಸದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವದಂತ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀ
 ಕೃಷ್ಣನು, ತನ್ನ ಸವಿನೋಟಗಳಿಂದ ವಿಕಸಿತವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹಂಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿನೆ
 ಕ್ಷತ್ರಾಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು || ೪೧ || ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಂದ ಗಾನಂಗಳೆಯಲ್ಪಡು
 ವನಾಗಿ ತಾನೂ ಗಾನುಗೆಯ್ಯತ ಸ್ತ್ರೀಕತಂಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ವೈಜಯಂತೀಮಾಲೆಯಂ ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ
 ಆಕೃಷ್ಣನು ವನದಿಂದ ವನವಂ ಸಂಚರಿಸಿದನು || ೪೨ || ನೀತಳವಾದ ಮಳುಳ್ಳ ನದಿಯ ಸೈಕತಂಗಳಲ್ಲಿ ನೈ
 ದಿಲಗಳ ಪರಿಮಳದಿ ಯುಕ್ತವಾದ ವಾಯುವಿನಿಂದ ರಮಣೀಯಮಾದ ಯಮುನಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ || ೪೩ ||
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಾಹುಗಳಂ ಪ್ರಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲಿಂಗನಂಗಳೆಯ್ಯತ ಹಸ್ತಂಗಳಂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಕೇ
 ಕಂಗಳಂಪಿಡಿದು ಸ್ತನಂಗಳ ಸ್ಪರ್ಶನಮಾಡುತ್ತ, ನುಜ್ಜತಂಗಳಂ ಗೆಯ್ಯತ, ಕ್ರೀಡೆಯಿಂಱೂ ನೋ
 ಟಂಗಳಿಂದಲೂ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದಲೂ ಸಹ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಕಾವೋದ್ವೀಪನಮ ಮಾಡುತ್ತ,

ಏವೇಭಗವತುಕ್ಯುಷ್ಣಾಬ್ಧಮಾನಾಮಹಾತ್ಮನಃ ! ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂಮನೀರಿಪ್ತ್ವೀಣಾಂಮಾನೋಽಭ್ಯಧಿಕಂಭುವಿ ||೪೩|| ತಾಸಾಂತತ್ಸೌಭಗಮದುವೀಕ್ಷ್ಯಮಾನಂಚಕೇವಮ | ಪ್ರಶಮಾಯಾಪ್ರಸಾದಾಯತತ್ತ್ವವಾಂತರಧೀಯತ.

||೪೪||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧಏಕೋನತ್ರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

೪೦ದ ಅಧವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು, ಅಲಕ-ಕುರುಗಳನ್ನು, ಉರು-ತೊಡಗಳನ್ನು, ನೀವೀ-ನಿರಿಗೆಯೆಮುಡಿಯನ್ನು, ಸ್ತನ-ಮೊಲೆಗಳನ್ನು, ಅಲಭಸ-ನೊಂಕುವಿಕೆ, ಸುರ-ನಗನರದಮಾತು ಹಾಸ್ಯ-ನಖಾಗ್ರಪಾತ್ಯಃ- ಉಗುರುಕೊನೆಗಳಂತಗುಲಿಸುವಿಕೆಇವುಗಳಿಂದ ಲೂ, ಜ್ವೇಲಿಷ್ಯ-ಕ್ರೀಡೆಯಿಂದಲೂ, ಅವಲೋಕ-ನೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ಹನಿತ್ಯಃ-ನಗುವುದರಿಂದಲೂ, ಪ್ರಜಸುಂದೀಣಾಂ-ಗೋಕುಲದಚಲುವೆಯರಿಗೆ, ರತಿವತಿಂ-ಕಾಮವನ್ನು, ಉತ್ತಂಭಯ-ಕರಣನವನಾಗಿ, ರಮಯಾಂಚಕಾರ-ರಮಿಸಗೊಳಿಸಿದನು ಅಧವಾರಮಿಸಿದನು (ಸಂತನದಿಂದಾಡಿಸಿಅಡಿದನು)||೪೩||ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಮಹಾತ್ಮನಃ-ಮಹಾಪುರುಷನಾದ, ಭಗವತಃ-ವಡ್ಡುಣ್ಣೈವೈರ್ಮುಖ, ಕೃಷ್ಣಾತ್-ಶ್ರೀಹರಿಯದೆನೆಯಿಂದ, ಲಬ್ಧಮಾನಾಃ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟುಗೌರವವುಳ್ಳವರಾದ(ಹೆಮ್ಮೆಯಳ್ಳ) ಮಾನಿನ್ಯಃ-ಹೆಂಗಳು, ಭುವಿ-ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ-ತಮ್ಮನ್ನು, ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ಹೆಂಗಳೊಳಗೆ, ಅಭ್ಯಧಿಕಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ್ದನ್ನಾಗಿ (ತಾವೇಉತ್ತಮರೆಂದು) ಮನೀರಿ-ತೀದರು||೪೩||ಕೇವಮ-ಕೃಪಣನು, ತಾಸಾಂ-ಅಗೊಲ್ಲತಿಯರ, ತತ್-ಅ, ಸೌಭಗಮದಂ-ಸೌಭಾಗ್ಯದಕೊಬ್ಬನ್ನು, ಮಾನಂಚ-ತಾವೇಉತ್ತಮರೆಂಬರ್ಗವನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ. ಪ್ರಶಮಾಯ-ಅಮಿಗೆ ಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗಲೋಸುಗವೂ, ಪ್ರಸಾದಾಯ-ತನ್ನಅನುಗ್ರಹವುಂಟಾಗಲೋಸುಗವೂ (ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ) ತತ್ತ್ವವ-ಅಲ್ಲಿಯೇ, ಅಂತರಧೀಯತ-ಕಾಣಿಸದಂತೆಅಡಗಿದನು ||೪೪||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧಏಕೋನತ್ರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ರಮಿದನಿಹ ||೪೩|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಬಹುಮಾನಿತರಾಗಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೊಳಗೆ ತಾವೇ ಸೌಂದರ್ಯಶಾಲಿಗಳು, ತಮ್ಮನ್ನೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವರಿಸಿಯಿದಾನೆ, ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು ||೪೩|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಸೌಂದರ್ಯಮದವನ್ನೋಡಿಸವರ್ಗವ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಅನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನವನೆಯ್ಪಿದನು.||೪೪||

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಕೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶ್ವರಪುರಾಣ ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತವಪ್ಪು ಶ್ರೀಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳಗೆ ಒಂದೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಅಂತಃಪ್ರತಿಭಗವತಿಸಹಸ್ರವ್ರಜಾಂಗನಾಃ | ಅತಃಸ್ಯಂಸ್ತಮಚಕ್ಷಾಣಾಃಕರಿಣ್ಯಕವಯೋಧ
ಪಂ ||೧|| ಗತ್ಯನುರಾಗಸ್ಥಿತವಿಭ್ರಮೋಕ್ಷೈತ್ಯರ್ವನೋರವಾಲಾಪವಿಹಾರವಿಭ್ರಮೈಃ | ಅಕ್ಷಿಪ್ತಚಿ
ತ್ತಾಃಪ್ರಮದಾರಮಾಪತಿಸ್ತಾಸ್ತಾನಿಚೆಷ್ಟಾಜಗ್ಮಹುಗ್ತದಾತ್ಮಿಕಾಃ ||೨|| ಗತಿಸ್ಥಿತಪ್ರೇಕ್ಷಣಭಾಷ
ಣಾದಿಮುಪಿಯಾಃಪ್ರಿಯಸ್ಯಪ್ರತಿರೂಢಮೂರ್ತಯಃ | ಅಸಾವಹಂತೈತ್ಯಲಾಸ್ತದಾತ್ಮಿಕಾನ್ಯವೇ
ದಿಮಾಃಕೃಷ್ಣವಿಹಾರವಿಭ್ರಮಾಃ ||೩|| ಗಾಯಂತೈಲುಚ್ಛ್ರೇರಮಾಮವಸಂಗತಾವಿಚಿಕ್ಯಾರುನ್ದ್ರ

ಒಂನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೀಕೆ.

ಭಗವತಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅಂತಃಪ್ರತಿ-ಕಾಣಿಸದವನಾಗತಲೂ, ವ್ರಜಾಂಗನಾಃ-ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು, ತಂ-
ಅಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಚಕ್ಷಾಣಾಃ-ನೋಡದೆಯಿರುವವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಯೂಧವಂ-ಗಂಡಾದನುಲಗಾನಯನ್ನು, ಕಾಣದೆಯಿರು
ವ, ಕರಿಣ್ಯಕವ, ಜಂಣಾನೆಗಳಹಾಗೆ, ಸಹಸ್ರವ-ಬೇಗನೆ, ಅತಃಸ್ಯ-ಅನುತಾಪಗೊಂಡರು ||೧|| ರಮಾಮರ್ತಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ
ಯಾದಕೃಷ್ಣನು, ಗತ್ಯ-ನಡಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಅನುರಾಗಸ್ಥಿತ-ಅಕ್ಕಲೆಯಿಂದಲೂ ಕಿರುನಗೆಯಿಂದಲೂ, ವಿಭ್ರಮೋಕ್ಷೈತ್ಯಃ-
ವಿಲಾಸದಿಂದಕೂಡಿದನೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ಮನೋಹರಾಲಾಪವಿಹಾರವಿಭ್ರಮೈಃ-ಮನೋಹರ-ಕಾಂತಗಳಾದ, ಆಲಾಪ-ಮಾ
ತುಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಹಾರ-ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಭ್ರಮೈಃ-ವಿನೋದಗಳಿಂದಲೂ, ಅಕ್ಷಿಪ್ತಚಿತ್ತಾಃ-ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಮನಸ್ಸು
ಳ್ಳವರಾದ, ಪ್ರಮದಾಃ-ಜೆಷ್ಟಾದಕಾಮಬಲವುಳ್ಳವೆಂಗಳು, ತದಾತ್ಮಿಕಾನ್ಯತ್ಯಃ-ಅಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ವಿವಿಧಾಃ-
ಹಲವುಬಗೆಯಾದ, ಚೇಷ್ಟಾಃ-ಕೃಷ್ಣಲೀಲೆಗಳನ್ನು, ಜಗ್ಮಹುಃ-ತಾವುಗ್ರಹಿಸಿಅನುಭವಿಸಿಆಡಿದರು||೨|| ಪ್ರಿಯಸ್ಯ-ಇಷ್ಟನಾ
ದಕೃಷ್ಣನು, ಗತಿಸ್ಥಿತಪ್ರೇಕ್ಷಣಭಾಷಣಾದಿಮು-ಗತಿ-ನಡಿಕೆ, ಸ್ಥಿತ-ಕಿರುನಗೆ, ಪ್ರೇಕ್ಷಣ-ಅತೀತವಾದನೋಟ, ಭಾಷಣ-ಸ
ಲ್ಲಾಪ, ಆದಿಮು-ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿರೂಢಮೂರ್ತಯಃ-ಪ್ರವೇಶಿಸಿನಂತಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಕೃಷ್ಣವಿಹಾರ
ವಿಭ್ರಮಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಗ್ರೀಡೆಗಳಹಾಗೆವಿಲಾಸಗಳುಳ್ಳವರಾದ, ಪ್ರಿಯಾಃ-ಇಷ್ಟಿಯರಾದ, ಅಬಲಾಃ-ಹೆಂಗಳು, ತದಾತ್ಮಿಕಾನ್ಯತ್ಯಃ-
ತತ್ತ್ವಯುತರಾಗಿ, ಅಸಾ-ಈಕೃಷ್ಣನೇ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ನ್ಯವೇದಿಮಾಃ-ಬಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರುತಿಳಿಸಿಕೊಂಡರು||೩||

ಒಂನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧೀರಿಯಶ್ಲೋಕಾಃ| ತ್ರಿಂಕವಿರಹಸಂತಪ್ತಗೋಪೀಭಿಃಕೃಷ್ಣಮಾರ್ಗಣಂ | ಉನ್ಮತ್ತವನ್ನನಿ
ಯತಂಭಮತೀಭಿವನೇವನೇ. ||೩||

ಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಅಂತರ್ಧಾನವ ನೆಯ್ದಲಾಗಿ ವಿರಹಸಂತಪ್ತರಾದ ಗೋಪ
ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಉನ್ಮತ್ತರಂತೆ ಪ್ರತಿವಂದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹುಡುಕಿದರು, ಎಂಬಾರ್ಥವಂ ಶು
ಕಾಚಾರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕಾರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನೇ,

ಅರನೇ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಂತರ್ಧಾನವ ನೆಯ್ದುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಅಕೃಷ್ಣನಂ
ಕಾಣದೆ ಹೆಣ್ಣಾನೆಗಳು ಪುರುಷಗಜವಂ ಕಾಣದೆ ಸಂತಾಪಪಡುವಂತೆ ಬಡಳವಾಗಿ ಸಂತಾಪಪಟ್ಟರು ||೧|| ಲ
ಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನವಿಲಾಸ ಗಮನದಿಂದಲೂ, ಅನುರಾಗ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಮಂದಸ್ಥಿತದಿಂದಲೂ,
ವೈಯಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಕಡೆಗಣ್ಣು ನೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ಮಧುರಭಾಷಣಗಳಿಂದಲೂ, ಕ್ರೀಡಾವಿಲಾಸಗಳಿಂದ
ಲೂ, ಪರವಕಚಿತ್ತರಾದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ತದಾತ್ಮಿಕೆಯರಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಆಯಾ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಂ
ತಾವುಮಾಡಿದರು ||೨|| ಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗಮನವು ನೋಟವು ಭಾಷಣವು ಇದೇಮುಂತಾದ ವ್ಯಾ
ಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿವಿಷ್ಟವಾದ ಕರೀರವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ನಾನೇಕೃಷ್ಣನು ನೀವುಗೋಪ
ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೀಕ ಪ್ರಶ್ನೀಕವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನವಿಹಾರಗಳ ನಾಚರಿಸು

ತ್ವಕವದ್ಯನಾದ್ಯನಂ | ಪಪ್ರಚ್ಛುರಾಕಾಶವದಂತರಂಬಹಿರ್ಭೂತಮಸಂತಂಪುರುಷಂವನಸ್ಪ
ತೀತ್ |೨| ದೃಷ್ಟೋವಾಕಚ್ಛಿದೃಷ್ಟತ್ವಪ್ಲಕ್ಷ್ಯಗೋಧನೋಮನಃ | ನಂದನೂನುರ್ಗತೋದ್ಯತಾಸ್ತ
ಪ್ರಮಹಾಸಾವಲೋಕನೈಃ |೩| ಕಚ್ಛಿತ್ಕುರವಕಾಶೋಕನಾಗಪುನ್ಯಾಗಚಂದಕಾಶಃ | ರಮಾನು
ಜೋವಾನಿನಿನಾಂಗತೋದರ್ಪಹರಸ್ಮಿತಃ |೪| ಕಚ್ಛಿತ್ಕುಲನಿಕಲ್ಯಾಣಿಗೋವಿಂದಚರಣಪ್ರಿಯಂ |

ಅಮಾಮೇವ-ಈಕೃಷ್ಣನನ್ನೆ, ಗಾಯಂತೈಃ-ಹಾಡುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ, ಸಂಗತಾಃ-ಸೇರಿರುವರಾಗಿ, ಉನ್ಮತ್ತಕವತೆ-ಹುಚ್ಚುನಹಾಗೆ, ವನಾವ್ಯನಂ-ಒಂದ-ತೋಟದಿಂದಮತ್ತೊಂದುತೋಟವನ್ನು, ವಿಚಿಕ್ಯುಃ-ಹುಡುಕಿದರು ಆಕಾಶವತಿ-ಗಗನದಹಾಗೆ, ಅಂತರಂ-ಒಳಗೂ, ಬಹಿಃ-ಹೊರಗೂ, ಸಂತಂ-ಇರುವಂಥಾ, ಪುರುಷಂ-ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು, (ಎಲ್ಲಿರವನೆಂದು) ವನಸ್ಪತಿ(೯-ವನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಪಪ್ರಚ್ಛುಃ-ಕೇಳಿದರು ||೪|| ನಂದನೂನು-ನಂದಗೋವನಮಗನು, ಪ್ರೇಮಹಾಸಾವಲೋಕನೈಃ-ಸ್ನೇಹದನಗೆನೋಟಗಳಿಂದ, ನಃ-ನಮ್ಮ ಮನಃ-ಹೃದಯವನ್ನು, ಕೃತ್ವಾ-ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು, ಗತಃ-ಹೋದನು. ಅಶ್ವತ್ಥ-ಅರಳಿಮರವೇ! ಪ್ಲಕ್ಷು-ಬಸುರಿಮರವೇ! ನ್ಯಗೋಧ-ಆಲದಮರವೇ, ವಃ-ನಿಮ್ಮಿಂದ, ದೃಷ್ಟಃ-ಕಚ್ಛಿತ್-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟನೇವನು? ಕುರವಕ-ಗೋರಂಟದಗಿಡವೇ, ಅಶೋಕ-ಅಸುಗೇಮರವೇ! ನಾಗ-ನಾಗಕ(ಸರವರವೇ! ಪುನ್ಯಾಗ-ಸುರಹೋನ್ನೇಮರವೇ! ಚಂಪಕಾಃ-ಸಂಪಗೆಮರಗಳೇ! ಮಾನಿನಿನಾಂ-ಹೆಂಗಳೆ, ದರ್ಪಹರಸ್ಮಿತಃ-ಗರ್ವವನ್ನು ಹರಿಸುವವನುಗಳೆಂದುವನಾದ, ರಮಾನುಜಃ-ಬಲರಾಮನತಮ್ಮನು, ಗತಃ ಹೊರಟುಹೋದನು. ವಃ-ನಿಮ್ಮಿಂದ, ದೃಷ್ಟಃ-ಕಚ್ಛಿತ್-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟನೇವನು. ||೬||

ತ ತದಾತ್ಮಕರಾಗಿ ವಿಹರಿಸಿದರು ||೩|| ಅಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಗುಂಪಾಗಿ ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಂಗೆಯ್ಯತ
ತ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯರಾಗಿ ಉನ್ಮತ್ತರಂತೆ ಪ್ರತಿವನದಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷ್ಣನಂ ಹುಡುಕಿದರು. ಆಕಾಶದಂತೆ ಒಳಗೂ
ಹೊರಗೂ ಕೂಡ ಪೂರ್ಣನಾದಭಗವಂತನಂ ಕಾಣದೆ ವೃಕ್ಷಂಗಳಂ ಕೇಳಿದರು ||೪|| (ಅದಂತೆನ) ಎಲೈ ಅಶ್ವ
ತ್ಥವೇ! ಎಲೈ ಬಸುರಿಮರವೇ! ಆಲದಮರವೇ! ನಂದನವುತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರೇಮಹಾಸಾವಲೋಕ
ನಂಗಳಿಂದ ನಮ್ಮಮನವ ಸೆವಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅವನಂ ನೀವು ಕಂಡುಬಿಲ್ಲವೇ ||೫|| ಎಲೈ ಕುರ
ವಕವೇ! ಎಲೈ ಅಶೋಕವೇ! ನಾಗಕೇಸರವೃಕ್ಷವೇ ಪುನ್ಯಾಗವೃಕ್ಷವೇ ಎಲೈ ಸಂಪಗೆಯಮರವೇ ಸ್ತ್ರೀಯ
ರುಗಳ ಗರ್ವವಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಕಪಟವಾದ ನಗೆಯುಳ್ಳ ರಾಮಾನುಜನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಹೊರಟುಹೋದನು
ನೀವುಕಾಣಿಲ್ಲವೇ ||೬|| ಗೋವಿಂದ ಚರಣಪ್ರಿಯಳಾದ ಕುಂಭಕರಳಾದ ತುಲಸಿಯೇ! ನಿನಗೆ ಅತಿಪ್ರಿಯನಾದ

ಸಹತ್ವಾಳಿಕುಲೈರ್ಭಿಭ್ರದ್ಧೃಪ್ವಸ್ತತಿಪ್ರಯೋಜ್ಯತೇ ||೨|| ಮಾಲತ್ಯದರ್ಶಿವಕಚ್ಚಿನ್ಮಲ್ಲಿಕಜಾತಿ
ಯೂಧಿಕೆ ! ಪ್ರೀತಿಂವೊಜನಯಾ ಯಾತೇಕರಸ್ತುರ್ಕನಮಾಧವಃ ||೪|| ಚೂತಪ್ರಿಯಾಳುನನಸಾ
ಸನಕೋವಿದಾರಜಂಬೀರಬಲವಕುಲಾಮ್ರಕದಂಜನೀಪಾಃ ! ಯನ್ಯೋರಾರ್ಥಭವಿಕಾಯಮುನೋ
ಪಕೂಲಾಶ್ಯಂಸಂತುಕ್ಯಪ್ಪಪದವೀಂರಹಿತಾತ್ಮನಾಂನಃ ||೫|| ಕಿಂತೈತ್ಯತಂಕ್ಷೇತಪೊಬತಕಶವಾಂ
ಫಿಗ್ರಸ್ಪರ್ಶೋತ್ಸವೊತ್ಪಲಕಿತಾಂಗರುಹೈರ್ವಿಭಾಸಿ | ಅಪ್ಯಂಫಿಗ್ರಂಭವಲುರುಕ್ರಮವಿಕ್ರಮಾದ್ವಾ

ಕರ್ಯಾಣಿ-ಕುಭವುಳ್ಳವಳಾದ, ಗೋವಿಂದಚರಣಪ್ರಿಯೇ-ಶ್ರೀಹರಿಪಾದಗಳಿಗೆಪ್ರಿಯಳಾದ, ತೇನಿ-ತೇನಿವ್ಯಕ್ತವೇ! ಅಳಿಕಲ್ಯಾ
ಸ್ಸು-ತುಂಬಿವಿಂಡುಗಳೊಂದಿಗೆ, ತ್ವಾನಿನ್ನನ್ನು, ವಿಭ್ರತೆ ಧರಿಸಿರುವ,ತೇನಿನಗೆ,ಅತಿಪ್ರಿಯ-ಬಹಳವೃದ್ಧನಾದ ಅಚ್ಯುತೇ-
ಕೃಷ್ಣನು, ದೃಷ್ಟಿಕೆಚ್ಚಿತ್ತೆ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟನೇವನು ||೨|| ಮಾಲತಿ-ಜಾಜಿಯಬಳ್ಳಿಯೇ; ಮಲ್ಲಿಕೇ-ಮಲ್ಲಿಕಯಬಳ್ಳಿಯೇ; ಜಾಜಿ-
ಕಿರುಜಾಜಿಯಬಳ್ಳಿಯೇ;ಯೂಧಿಕೇ-ಸೇವಂತಿಯಬಳ್ಳಿಯೇ, ಮಾಧವ-ಕೃಷ್ಣನು, ಕರಸ್ಪರ್ಶನ-ಕೈಸೋಂಕುವುದರಿಂದ, ಮ-
ನಿಮಗೆ, ಪ್ರೀತಿಂ-ಪ್ರೇಮವನ್ನು, ಜನಯ-ಕುಟ್ಟಿಸುವನಾಗಿ, ಯಾತೇ-ಹೋದವನಾದನು, ಅದರ್ಶಕಚ್ಚಿತ್ತೆ-ನೋಡಲ್ಪ
ಟ್ಟನೇವನು, ||೪|| ಚೂತ...ನೀಪಾಃ-ಚೂತ-ನೀಮಾವು, ಪ್ರಿಯಾಳು-ಸಾರಪಪ್ಪಿನಮರ, ಪನಸ-ಹಲಸು, ಅಸನ-
ಬಂದುಗೆ, ಕೋವಿದಾರ-ಕಂಜವಾಳ, ಜಂಬೀರ-ನಿಂದೆ, ಬಿಲ್ಲು-ಬಿಲ್ಲವತ್ತ, ವಕುಳ-ಕವಳಸರಿಗಿಡ, ಅಮ್ರ-ಹುಣಸೆ,
(ಹುಳಮಾವು) ಕದಂಬ-ಈಚಲು, ನೀಪಾಃ-ಕಡಹ, ಈವೃಕ್ಷಗಳಿರಾ, ಅನ್ಯೇ-ಇತರಗಳಾದ, ಪರಾರ್ಥಭವಿಕಾಃ-ಹೆರವರಪ್ರ
ಯೋಜನಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಜನ್ಮವೃಕ್ಷಂಧಾ, ಯಮುನೋಪಕೂಲಾಃ-ಯಮುನಾನದಿಯತಡೆಯಲ್ಲಿರ.ವವಾದ, (ತೀರ್ಥವಾಸಿಗಳಾ
ದವುಣ್ಯಾತ್ಮರು) ಯೇ-ಯಾರೋ, ತೇ-ಅನೀವು, ರಹಿತಾತ್ಮನಾಂ-ಶೂನ್ಯಬುದ್ಧಿಗಳಾದ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಕೃಷ್ಣಪದವೀಂ-ಕೃ
ಷ್ಣನಮಾರ್ಗವನ್ನು, ಸಂಸಂತು-ಹೇಳಿ (ಹೇಳಿ)||೫|| ಹೇಕ್ಷಿತಿ-(ಕ್ಷೇತೇ) ಎಲೆಭೂಮಿಯೇ, ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಕಿಂತಪೇಕೃತಂ-
ವಿಸುತವಸ್ತುವಾದಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಬತ-ಅಹಾ, ಕೇವಾ.. ರುಹೈ-ಕೇವ-ವಿಷ್ಣುವಿನ, ಅಂಫಿ-ಅಡಿಗಳ, ಸ್ಪರ್ಶ-ಸೋಂಕು
ವಿಕೆಯಿಂದಾದ, ಉತ್ಪವ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಉತ್ಪಲಕಿತ-ನಿಗುಡಿದ, ಅಂಗರುಹೈ-ರೋಮಗಳಿಂದ, ವಿಭಾಸಿ-ಪ್ರಕಾಶಿಸು
ತಲಿರುವಿ. ನಿನ್ನಉತ್ಸವವು, ಅಂಫಿ-ಸಂಭವ-ವಿಷ್ಣುವಿನ, (ಕೃಷ್ಣನ) ಅಡಿಗಳಸೋಂಕುವಿಕೆಯಿಂದಂಟಾದದ್ದು, ಅಸಿಂ-
ಅಪದೋವನು? ಉರುಕ್ರಮವಿಕ್ರಮಾದ್ವಾ-ಉರುಕ್ರಮ-ದೊಡ್ಡಕೆಜ್ಜಿಗಳೆತ್ತಿವಿಕ್ರಮನ, ವಿಕ್ರಮಾದ್ವಾ-ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವು
ದರಿಂದಲೋ, ಅಹೋ-ಅಥವಾ, ಪರಾಹವಪ್ರಸೇ-ಅದಿವರಾಹಮೂರ್ತಿಯಾದವಿಷ್ಣುವಿನ, ಪರಿರಂಭಣೇನೇಸಿಕಿಂ-ಅಲಿಂಗನ

ಭ್ರಮರಗಳಂಗಳೊಡನೆ ನಿನ್ನೆಂ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ಅಚ್ಯುತನು ನಿನ್ನಿಂದಲೂ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟುದಿಲ್ಲವೇ||೨||
ಎಲೈ ಜಾಜಿಯಬಳ್ಳಿಯೇ! ಮಲ್ಲಿಕಾಲತೆಯೇ! ಯೂಧಿಕಾಲತೆಯೇ ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನುಂ
ಟು ಮಾಡುವವನಾಗಿ ಮಾಧವನು ಹೋಗುವಾಗ ನೀವು ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೆ ||೪|| ಎಲೈಚೂತವೃಕ್ಷವೇ! ಪ್ರಿಯಾಳು
ವೃಕ್ಷವೇ ಹಲಸಿನಮರವೇ ಬಂಧೂಕವೃಕ್ಷವೇ ಕೋವಿನಾರವೃಕ್ಷವೇ ಜಂಬೂವೃಕ್ಷವೇ ಎಲೈಬಿಲ್ಲವೃಕ್ಷವೇ
ವಕುಳವೃಕ್ಷವೇ ಕದಂಬವೃಕ್ಷವೇ ನೀಪವೃಕ್ಷವೇ ಇನ್ನೂ ಯಮುನಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ನಾನಾ
ವಿಧಂಗಳಾದ ವೃಕ್ಷಗಳಿರಾ; ಕೃಷ್ಣನಂಕಾಣದೆ ಶೂನ್ಯಮನಸ್ಕರಾದ ನಮಗೆ ಕೃಷ್ಣನಮಾರ್ಗವೆಂ ತೋ
ರಿಸಿಕೊಡಿ ||೫|| ಎಲೈ; ಭೂಮಿಯೇ ನಿನ್ನಿಂದ ಎಂತಾತಪಸ್ಸು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಭಗವಂತನ ಪಾದಸ್ಪ
ರ್ಶೋತ್ಸವ ವುಕ್ತವಳಾಗಿ ರೋಮಾಂಚಿತವಾದ ಕೀರವಪ್ರಭಾಕಿ ತೋರಲ್ಪಡುತ್ತೀಯೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ಪಾದಸ್ಪರ್ಶನ ಸುತೋಪದಿಂದಲೇಯೋ, ಅಥವಾ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಮಹಾವಿಶಾಲವಾದ ಪಾದದಸಂಬಂಧದಿಂ
ದಲೋ, ಇಲ್ಲದೇಇದ್ದರೆ ಪರಾಹವಪ್ರಭ ಭಗವಂತನ ಅಲಿಂಗನದಿಂದಲೋ, ಅದರಿಂದನೀನು ಕೃಷ್ಣನಂ

ಅಹೋವರಾಹವಪ್ರಪಂಸರಿರಂಭಣೆನ ||೧೦|| ಅಪ್ಯೇಣಪತ್ಯುಪಗತಪ್ರಿಯಯೆಹಗಾತ್ರೈಸ್ತನ್ಯದ್ವ
ಶಾಂಸಖಿಸುನಿರ್ಮೃತಿಮಚ್ಯುತೋಮಃ | ಕಾಂತಾಂಗಸಂಗಕುಚಕುಂಕುಮರಂಜಿತಯಾಕಾಂಧ್ರ
ಜಕುಲಪತೇರಿವನಾತಿಗಂಧಂ ||೧೧|| ಬಾಹುಂಪ್ರಿಯಾಂಸುಖಪಥಾಯಗೃಹೀತಪಜ್ಯೋರಾಮಾನುಜ
ಸ್ತುಲಸಿಕಾಳಿಕುಲೈರ್ಮದಾಂಧೈಃ | ಅಸ್ವೀಯಮಾನುಜಹವಸ್ತುರವಪ್ರಣಾಮಂಕಿಂವಾಭಿನಂದತಿ
ಚರಣಪ್ರಣಯಾವಲೋಕೈಃ ||೧೨|| ಸೃಷ್ಟಿತಮಾಲತಾಬಾಹುನವ್ಯಾಶ್ಲಿಷ್ಯಾವನಸ್ಸತಃ | ನೂ
ನುತತ್ಪರಜಸ್ಪತ್ಯಾಜಿಭೃತ್ಸೃತ್ಪಲಕಾನ್ಯುಯೋ ||೧೩|| ಇತ್ಯುನ್ಮತ್ತವಜೋಗೋಪ್ಯಾಕೃಪಾಣಾ

ದಿಂದಲೋ ಏನು? (ಅದವರಿಂದನೀನುಕೃಪೆ ನಂಬುವಳು, ನಮಗೆ ಆತನದಾರಿಯೆಂಬೇಳು, ಎಂದುಭಾವವು ||೧೦|| ಸಖಿ-ಗೆಳತಿ
ಯಾವ, ಏಣವತ್ತಿ-ಜಿಂಕೆಯಹೆಂಡತಿಯೇ; ಅಚ್ಯುತೇ-ಕೃಷ್ಣನು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಪ್ರಿಯ-ಯಾನಹ ಇವ್ಯುಳಾದವಳೊಡನೆ, ಗಾತ್ರೈಃ-
ಚಲವಾದತನ್ನ ಅವಯವಗಳಿಂದ, ವಃ-ನಿಮ್ಮ, ದೃಶಂ-ಕಂಗಳಿಗೆ, ಸುನಿವೃತ್ತಿಂ-ಉತ್ತಮವಾದ ಸುಖನನ್ನು, ತನ್ಮ-ಪಿಸ್ತ
ರಿಸಿಮಾಡುತಲಿರುವನಾಗಿ, ಉಪಗತಃಅಪಿ-ಕಿಂ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದವನಾದನೋಏನು? ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಕುಲಪತೇಃ- ನಮ್ಮಜಾತಿಗೋಡೆ
ಯನಾದಕೃಷ್ಣನ, ಕಾಂತಾ....ತಾಯಾಃ-ಕಾಂತಾ-ಪ್ರಿಯಳ, ಅಂಗೇ-ಕಿರಿದ, ಸಂಗ- ಸಂಬಂಧದಿಂದ, ಕುಚಕುಂಕುಮ
ಮಾಲೆಗಳಕೇಸರಗಂಧದಿಂದ, ರಂಜಿತಯಾಃ- ಸೊಗಸುಗೊಳಿನಲ್ಪಟ್ಟ, ಕುಂದಸ್ತಜಃ-ಮಲ್ಲಿಗೆಯಹಾರದ, ಗಂಧಃ-ಪರಿಮಳ
ವು, ವಾತಿವ-ಬರುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ ||೧೧|| ಹೇತರವಃ-ಎಲೈವೃಕ್ಷಗಳಿರಾ! ರಾಮಾನುಜಃ-ಬಲರಾಮನತಮ್ಮನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಬಾ
ಹುಂ-ತನ್ನ ತೋಳನ್ನು, ಪ್ರಿಯಾಂಸೇ-ಇವ್ಯುಳಾದವಳಹೇಳಿಮೇಲೆ, ಉಪಥಾಯ-ಇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಗೃಹೀತಪದ್ಮಃ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪ
ಟ್ಟತಾವತೆಯಹುವ್ರಷ್ಟವನಾಗಿ, ಮದಾಂಧೈಃ-ಬಂಧಿಸೋಸ್ಕರದಿಂದ ಕುರುಡಾದಂತಿರುವ, ತುಲಸಿಕಾಳಿಕುಲೈಃ-ತುಲಸಿಕಾ-ತು
ಲಸಿಯ, ಅಳಿಕುಲೈಃ-ತುಂಬಿವಿಂಡುಗಳಿಂದ, ಅಸ್ವೀಯಮಾನಃ- ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ: ಚರಣ-ತಿರುಗು
ತಲಿರುವನಾಗಿ, ವಃ-ನಿಮ್ಮ, ಪ್ರಣಾಮಂ-ಸಮಸ್ಕಾರವನ್ನು, ಪ್ರಣಯಾವಲೋಕೈಃ-ಸ್ನೇಹದನೋಟಗಳಿಂದ, ಅಭಿನಂದತಿ
ವಾಕಿಂ-ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿಸಂತೋಷವನೋಏನು ||೧೨|| (ಸಖಿಯಿರಾ)ಇವಾಃ-ಈ, ಲತಾಃ-ಬಳ್ಳಿಗಳು, ವನಸ್ಪತೇಃ-ತಮ್ಮ
ಗಂಧನಾದವೃಕ್ಷದ, ಬಾಹು-ತೋಳುಗಳಾದರೆಂಬೆಗಳನ್ನು, ಆಶ್ಲಿಷ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ವಾದರೂಕೂಡ, ನೂನಂ-
ದಿರುವಾಗಿ, ತತ್ಪರಜಸ್ಪತ್ಯಾಜಿಭೃತ್-ತತ್-ಅಕ್ಕಪ್ಪಣ, ಕರಜ-ಉಗುರುಗಳಿಂದ, ಸ್ಪೃಷ್ಯಾಃ-ಸೋಂಕಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ, ಉ
ತ್ಪಲಕಾನಿ-ನಿಗೂಡಿದರೋಮಾಂಚಗಳನ್ನು, ಜಿಭೃತಿ-ಪಹಿಸಿಯಿವೆ, ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು (ಆದ್ದರಿಂದ) ಇವಾಃವೃಷ್ಟಿತ-
(ಕೃಷ್ಣನು)ಮಲ್ಲಿಹೋದನೋ) ಇವುಗಳನ್ನುಕೇಳಿ ||೧೩||ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಉನ್ಮತ್ತವಜೋಗೋಪ್ಯಾಕೃಪಾಣಾ-ಹುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳುಳ್ಳಗೋಪಿ

ನೋಡಿದವಳಾಗಿರಬೇಕು ||೧೦|| ಎಲೈ, ಹೆಣ್ಣು ಹುಲ್ಲೆಯೇ, ಮುಖಬಾಹು ವಕ್ಷಸ್ಥಳವೇ ಮುಂತಾದ ಅಂಗಗ
ಳಿಂದ ನಿಮ್ಮನೇತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಸುಖಪ್ರದವಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನಗೆ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಸಹಿತನಾ
ಗಿ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕಾಣಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವೆ ||೧೧|| ಪ್ರಿಯಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಕುಚಕುಂಕುಮದಿಂದ ರಂಜಿತವಾದಕೃ
ಷ್ಣನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದ ಮಾಲೆಯಗಂಧವು ಇಲ್ಲಿಗೆಬರುವಂತೆಇದೆ. ಪ್ರಿಯಳಾದಸ್ತ್ರೀ
ಯಳ ಭುಜದಮೇಲೆ ತನ್ನಭುಜವನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮವೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಾಮಾನುಜನಾದೇ
ಕೃಷ್ಣನು ಮದಾಂಧಂಗಳಾದ ತುಲಸಿಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಭೃಂಗಂಗಳಿಂದ ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ
ನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಹರಿಸುತ್ತ, ಎಲೈವೃಕ್ಷಗಳಿರಾ! ನಿಮ್ಮಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಮಸ್ಕಾರಂಗಳಂ ಶ್ಲಾಘಿಸುವನಾಗಿ, ನಿ
ಮ್ಮಂ ಪ್ರೇಮವೀಕ್ಷಣಂಗಳಿಂದ ನೋಡಿದನೋ ಏನು ||೧೨|| [ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು, ಪರಸ್ಪ
ರವಾಗಿ ನುಡಿದರಂತೆನೆ] ಎಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ ನೋಡಿದಮ್ಮಾ ಈಲತೆಗಳು ವೃಕ್ಷಂಗಳ ಬಾಹುಗಳನಾ
ಲಿಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇದ್ದರೂ ಅಕ್ಕಪ್ಪಣ ನಖಕ್ಷತಗಳಿಂದ ರೋಮಾಂಚಿತಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಲತೆಗಳೆಂಕೇಳುವೆ||೧೩||

ನೈವಣಕಾತರಾಃ | ಶ್ರೀಲಾಭಗವತಸಾ ಸ್ವಾಹ್ಯನುಚಕ್ರಾಸ್ತದಾತ್ಮಿಕಾಃ | ಕಸ್ಯಾಪ್ಯತ್ಪೂತನಾಯಂ
ತ್ಯಾಕೃತ್ಯ ವ್ಯಯಂತ್ಯಪಿತಿ ಸ್ತನಂ | ತೋಕಯಿತ್ಯಾರುಹಂತ್ಯಾಹದಾಹಂಭಕಟಾಯಾಂ | ೧೫ | ಧೈರ್ಯ
ಯಿತ್ಯಾಜಹಂ ರಾನ್ಯಾಮಕಾಕೃತ್ಯಾ ಭೃಭಾವನಾಂ | ಕೃಷ್ಣ ರಾಮಾಯಿತದ್ವತುಗೋಪವತ್ಸಾಯಿತಾಃ
ಪರಾಃ | ೧೬ || ವತ್ಸಾಯಿತಾಂ ಗೃಹೀತ್ವಾನ್ಯಾಭ್ರಾಮಯತ್ಪ್ರವೃತ್ತಯಃ | ಕೃಷ್ಣಾಯಿತಾಜಘಾ
ನಾನ್ಯಾತತ್ತ್ವೈಕಾಂತುಬಕಾಯಿತಾಂ | ೧೭ | ಅಹೂಯದೂರಗಾಯದ್ವತ್ಕೃಷ್ಣಸ್ತಮನುಕು
ರ್ವತೀಂ | ವೇಣುಂ ಕೃಣಂತೀಂ ಕ್ರೀಡಂತೀಮನ್ಯಾಕಂಸತಿಸಾಧ್ವಿತಿ | ೧೮ | ಕಸ್ಯಾಪ್ಯಚಿತ್ಸ್ಯಭುಜಂ

ಯರು, ಕೃಷ್ಣಾನೈವಣಕಾತರಾಃ- ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿ ಚವಲೆಯರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತದಾತ್ಮಿಕಾಃ-ತನ್ಮಯವಾ
ದವನುಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಭಗವತಃ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ, ತಾಸ್ಮಾಶ್ರೀಲಾಃ-ಅಯಾವಿಲಾಸಗಳನ್ನು, ಅನುಚಕ್ರಃ-ಅನುಸರಿಸಿಮಾಡಿದ
ರು || ೧೫ || ಕೃಷ್ಣಾಯಂತೀ-ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಆಚರಿಸುವಗೋಪಿಯು, ಪೂತನೆಯಂತೆ ಆಚರಿಸುವವಳಾದ, ಕಸ್ಯಾ
ಪ್ಯತ್-ಒಬ್ಬಳ, ಸ್ತನಂ-ಮೊಲೆಯನ್ನು, ಅಪಿಬತ್-ಕುಡಿದಳು. ಅನ್ಯಾ-ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು, ತೋಕಯಿತ್ಯಾ-ತನ್ನನ್ನು ಮಗುವೆಂ
ತೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ರುಹಂತೀಸತೀ-ಅಳುತಿದುವಳಾಗಿ, ಕಟಾಯತೀಂ-ಬಂಡಿಯಂತೆ ಆಚರಿಸುವವಳನ್ನು, ಪದಾ-ಕಾಲಿನಿಂದ,
ಅರ್ಹ-ಒದೆದಳು || ೧೬ || ವಕಾ-ಒಬ್ಬಳು, ದೈತ್ಯಯಿತ್ಯಾ-ತ್ಯಾಹವರ್ತದೈತ್ಯನಂತೆ ಆಚರಿಸುವಳಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಾಭೃಭಾವನಾಂ-
ತಾನೇಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಮಗುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ. ಅನ್ಯಾಂ-ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು, ಜಹಾರ-ಅವಹರಿಸಿದಳು ದ್ವೀ-ಇಬ್ಬರುಗೋ
ಪಿಯರು, ಕೃಷ್ಣ ರಾಮಾಯಿತೇ-ಕೃಷ್ಣನಂತೆಯೂ ರಾಮನಂತೆಯೂ ಆಚರಿಸುವವರಾದರು || ಪರಾಸ್ತು-ಇತರೆಯರಾದರೋ,
ಗೋಪವತ್ಸಾಯಿತಾಃ-ಗೋಪಾಲರಂತೆ ಕರುಗಳಂತೆ ಆಚರಿಸಿದರು || ಅನ್ಯಾ-ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು, ವತ್ಸಾಯಿತಾಂ-ವತ್ಸಾಸುರನಂತೆ ಆ
ಚರಿಸುವಳಾದ, ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಹಿಡಿದು, ಭ್ರಾಮಯಿತ್ಯಾ-ತಿರುಗಿಸಿ, ನ್ಯಪಾತಯತೀ-ಕಡವಿದಳು. ಅನ್ಯಾ-ಮತ್ತೊಬ್ಬ
ರನ್ನು, ಕೃಷ್ಣಾಯಿತಾಸತೀ-ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಆಚರಿಸುವಳಾಗಿ, ತತ್-ಅಲ್ಲಿ, ಬಕಾಯಿತಾಂ-ಬಕಾಸುರನಂತೆ ಆಚರಿಸುವಳಾದ, ವಕಾಂ
ತು-ಒಬ್ಬಳನ್ನಾದರೋ, ಜಘಾನ-ಹೊಡೆದಳು || ೧೭ || ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಯದ್ವತೀ-ಹೇಗೋ, ತದ್ವತೀ-ಹೇಗೆ, ತಂ-ಅಕೃಷ್ಣ
ನನ್ನು, ಅನುಕುರ್ದತೀಂ-ಅನುಸರಿಸಿನಿಜನವೆಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳನ್ನು, ಆಹೂಯ-ಕರೆದು, ಅನ್ಯಾ-ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು, ಕ್ರೀಡಂ
ತಿಂ-ಆಡುತ್ತಿರುವ, ವೇಣುಂ-ಪಿಳ್ಳಗೋಪಿಯನ್ನು, ಕೃಣಂತೀಂ-ನುಡಿಸುತ್ತಿರುವಳೆಂಕುರಿತು, ಸಾಧ್ವಿತಿ-ಚನ್ನಾಗಿಡೆಯೆಂ
ದು, ಕಂಸತೀ-ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಳು || ೧೮ || ಕಸ್ಯಾಪ್ಯಚಿತಿ-ಒಬ್ಬಳಲ್ಲಿ, ಸ್ವಭುಜಂ-ತನ್ನ ತೋಳನ್ನು, ಸ್ಯಸ್ಯ-ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಚರಂ

ಕಾರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಭಗವಂತನ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಪನೆಯಿಂದ ಆ
ಯಾ ಭಗವಂತನ ವಿಲಾಸಗಳೆಂ ತಾವು ಆಚರಿಸಿದರು || ೧೫ || (ಅದಂತೆ) ಒಬ್ಬಳುಗೋಪಿಯು ತಾನೇಕೃಷ್ಣ
ನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳಾದ ಗೋಪಿಯಂ ಪೂತನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಅವಳಸ್ತನೈವಂ ಪಾನಂಗೆಯ್ದ
ಳು. ಒಬ್ಬಳು ಬಾಲಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಆಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಕಟಾಸುರನಂ ಮಾಡಿ ಕಾಲಗಳಿಂದ ಬ
ದೆದಳು || ೧೬ || ಒಬ್ಬಳು ಬಾಲಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಆಗಿ, ಒಬ್ಬಳು ದೈತ್ಯನಂತೆ ಆಗಿ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಇರುವವಳ
ನವಹರಿಸಿದಳು. ಇಬ್ಬರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರಂತೆ ಆಗಿ ಮಿಕ್ಕ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಗೋಪಾಲಕ
ರುಸಹಾಗಿ ಕ್ರೀಡಿಸಿದರು || ೧೭ || ಒಬ್ಬಳು ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಆಗಿ, ವತ್ಸಾಸುರನಂತೆ ಆಗಿರುವ ಒಬ್ಬಳು ತಿರುಗಿಸಿ ಕಡ
ಹಿದಳು. ಬಕಾಸುರನಂತೆ ಆಗಿರುವ ಒಬ್ಬಳು ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಆಗಿರುವ ಒಬ್ಬಳು ಪಹರಿಸಿದಳು || ಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀ
ಯರು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಾಲಕರುತೆ ಆಗಿ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಆಗಿರುವ ಒಬ್ಬಳು ಕರೆದರು. ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ವೇಣುಗಾ
ನಂಗೆಯ್ಯ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ಕಂಡು, ಮಿಕ್ಕ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಅವಳಂ ಚನ್ನಾಯಿಕೆಂದು ಸುತ್ತಿಮಾಡಿದರು
|| ೧೮ || ಒಬ್ಬಳುತಾನು ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಆಗಿ ಒಬ್ಬಳು ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೈಯೆನಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ಕೃಷ್ಣನು ನನ್ನ ಮಂ

ನೃಸ್ಯಚರಂತ್ಯಾಹಾಪರಾಂತುಸಾ | ಕೃಷ್ಣೋಹಂಪಶ್ಯತಗತಿಂಲಲಿತಾಮಿತಿಸ್ತಯಾ | ೧೯ || ಮಾ
ಭೈಪ್ಪವಾತವರ್ಷಾಭ್ಯಾಂತತಾ | ಉಂಪಹಿತಮಯಾ | ಇತ್ಯುಕ್ತೈಕನಹಸ್ತನಯಂತುನ್ನಿ
ದಭೆಬರು | ೨೦ || ಆರುಹೈಕಾಸದಾಕ್ರಮ್ಯಶಿರಃಪರಾಂತುಸಾ | ದುಪ್ಪವಗಚ್ಛಜಾತೇಹಂಖ
ಲಾನಾಮನುದಂಡಭೃತ | ೨೧ || ತತ್ರೈಕೋಮಾಚಹೇಗೋಪಾದಾವಾಗ್ನಿಂಪಶ್ಯತೇಲ್ಬಣಂ | ಚಕ್ಷೂಂ
ದ್ಯಾಕುಪಿದಧ್ವಂಪ್ರೇವಿಧಾಗ್ನೈಕ್ಷಮಮಂಜಸಾ | ೨೨ || ಬಧ್ನಂತ್ಯನ್ಯಾಂಸ್ತೃಪ್ತಿಕಾಹತ್ವಾವದ್ಯಾ
ಲೂಖಲೆಹರಿ | ಬಧ್ನಾಮಿಭಾಂಡಭೃತಾರಂಹೈಯಂಗವಮುಷಂತಿತಿ | ಭೀತಾಸುದೃಕ್ಪಿಧಾಯಾ
ಸ್ಯಂಭಜಿಭೀತಿದಂಡನು | ೨೩ || ಏಮಕೃಪ್ಣಂಪೃಚ್ಛಮಾನಾಬೃಂದಾವನಲತಾತರ್ಕ | ವ್ಯಚ

ಶೀ-ತಿರುಗುವಳಾಗಿ. ಪರಾಂ-ಮತ್ತೋರ್ವುಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಆಹ-ಹೇಳಿದಳು ಸಾತು-ಅವಳಾದರೋ, ತಸ್ತಯಾ-ಕೃಷ್ಣಮಯ
ಳಾಗಿ, ಅಹಂನಾನು, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನಾಗಿರವೆನು. ಲಲಿತಾಂ-ಕೋಮಲವಾದ, ಗತಿಂ-ನಡಿಕೆಯನ್ನು, ಪಶ್ಯತ-ನೋಡಿರಿ,
ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಹೇಳಿದಳು || ೧೯ || ಮತ್ತೋರ್ವಳು, ವಾತವರ್ಷಾಭ್ಯಾಂ-ಗಾಳಿಮದನೆಯಿಂದಲೂ ಮಳೆಯದನೆಯಿಂದಲೂ,
ತಾ-ಗ್ರಾಂ-ರಕ್ಷಣವು, ಯತಿ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ವಿಹಿತಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ, ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂ
ದ, ಮಾಭೈಪ್ಪ-ಹೆದರಬೇಡಿರಿ, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಉಕ್ತಾನ್-ಹೇಳಿ, ಏಕೇನಕಸ್ತೇನ-ಒಂದುಕೈಯಿಂದ, ಯತಂತೀ-ಪ್ರಯತ್ನವಾ
ಡುವಳಾಗಿ, ಅಂಬರಂ-ಮೇಲುಹೊಡಿಕೆಯವಸ್ತ್ರವನ್ನು, ಉನ್ನಿದಭೇ-ಎತ್ತಿಹಿಡಕೊಂಡಳು || ೨೦ || ಹೇನುಪ-ಎಲೈಅರಸೇ, ಏಕಾ
ಒಬ್ಬಳು, ಆಪರಾಂ-ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು, ಪದಾ-ಕಾಲಿನಿಂದ, ಶಿರಃ-ತಲೆಯನ್ನು, ಆಕ್ರಮ್ಯ-ಮೆಟ್ಟಿ, ಹೇದುವಪ್ಪ-ಎಲಿದುವಪ್ಪನೇ,
ಗಚ್ಛ-ನಡೆ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಖಲಾನಾಂ-ದುವೈರಿಗೆ, ಅನುದಂಡಭೃತ-ಕೊಡ್ಲೆಕಿಹೆಯನ್ನು ಭದಿಸುವನಾಗಿ, ಪಾತಂ-ಹುಟ್ಟಿ
ರುವನು, ಎಂದು, ಆಹ-ಹೇಳಿದಳು || ೨೧ || ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಏಕಾ-ಒಬ್ಬಳು, ಹೇಗೋಪಾಂ-ಎಲೈಗೋಲಿರಾ; ಉಲ್ಬಣಂ ಹೆಚ್ಚಿ
ಯಿರುವ, ದಾವಾಗ್ನಿಂ-ಕಾಡುಕಿಚ್ಚನ್ನು, ಪಶ್ಯತ-ನೋಡಿರಿ. ಆಹ-ಹೀಗನೇ, ಚಕ್ಷೂಂ-ಕಂಗಳನ್ನು, ಪಿದಧ್ವಂ-ಮುಚ್ಚಿಕೊ
ಳ್ಳಿರಿ. ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಅಂಜಸಾ-ಬೇಗನೇ, ಕ್ಷೇಮಂ-ರಕ್ಷಣವನ್ನು, ವಿಧಾಗ್ನೈ-ಮಾಡುವನೆಂದು, ಉಪಾಚ-ಹೇಳಿದಳು || ೨೨ ||
ಏಕಾ-ಒಬ್ಬಳು, ಅನ್ಯಾಂ-ಮತ್ತೋರ್ವುಳನ್ನು, ಸ್ರಜಾ-ಹುಟ್ಟಿಸನರದಿಂದ, ಬಧ್ನಂತೀ-ಕಟ್ಟುವಳಾಗಿ, ಹರೇ-ಕೃಷ್ಣನೇ!
ಭಾಂಡಭೃತಾರಂ-ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಡೆದಂಥಾ, ಹಯ್ಯಂಗವಮುಷಂ-ಹೊನಬೆಣೆಯಂಕದ್ದವನಾದಂಥಾ-ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು,
ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಉಲೂಖಲೇ-ಒರಳಿನಲ್ಲಿ, ಬದ್ಧಾ-ವಿಾತಿ-ಕಟ್ಟುವೆನೆಂದು, ಆಹ-ನುಡಿದಳು. ಮತ್ತೋರ್ವಳು ಸುದೃಕ್-ಸಮಾ
ಪ್ತನವಾದನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವಳು, ಅಸ್ಯಂ-ಮುಖವನ್ನು, ವಿಧಾಯ-ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಭೀತಿವಿಡಂಬನಂ-ಹೆದರಿಕೆಯನಟನವನ್ನು, ಭೀ
ಜೇ-ಪಡೆದಳು || ೨೩ || ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಬೃಂದಾವನಲತಾತರ್ಕ-ಬೃಂದಾವನಲತಾದ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ ಗಿಡಗಳನ್ನೂ, ಕೃಷ್ಣಂಪೃಚ್ಛ

ದಗಮನವನೋಡಿರಿ, ಎಂದು ನುಡಿದಳು | ೧೯ | ಒಬ್ಬಳು ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಆಗಿ ವಾಯುವರ್ಷಂಗಳಿಂದ
ನೀವು ಭಯಂಗೊಳ್ಳಬೇಡಿ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಂದುಹೇಳಿ, ಏಕಹಸ್ತದಿಂದ ಗೋವರ್ಧನ
ಪರ್ವತವ ನೆತ್ತಿದಂತೆ ಕೈಯೆಂಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದಳು | ೨೦ | ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಒಬ್ಬಳು ಕಾಳಿಯಸರ್ಪ
ವಂ ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಆಗಿ, ಒಬ್ಬಳಂ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿಸಿ, ಅವಳಂ ಕಾಳಿಯ ಸರ್ಪವನ್ನಾಗಿ ಭಾ
ವಿಸಿ, ಅವಳಂ ಕಾಲಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಎಲೈ ದುಪ್ಪಸರ್ಪವೇ? ನೀನು ಇಲ್ಲಿರದೆ ಆಚೆಗೋಗು ನಾ
ನು ಕೃಷ್ಣನು, ದುಪ್ಪರಾದನಿಮ್ಮಂತಾವರಂ ನಿಗ್ರಹಿಸುವವನು, ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು | ೨೧ | ಮತ್ತೊಬ್ಬ
ಳು ಕೃಷ್ಣನಂತೆಆಗಿ, ಎಲೈ ಗೋವಾಲಕಿರಾ ಜ್ವಲಿಸುವ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚೆನ್ನೋಡದೆ ಬೇಗನೆಕಂಗಳಂ ಮುಚ್ಚಿ
ಕೊಳ್ಳಿರಿ ನಿಮಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕ್ಷೇಮಂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದುಹೇಳಿದಳು | ೨೨ | ಮತ್ತೆಯೋರ್ವಳು
ಯಕೋದಾದೇವಿಯಾಗಿ ಕೃಷ್ಣರೂಪಳಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳಂ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಳು, ಎಲೈಕೃಷ್ಣನೇ ದೇವ್ಣಿ
ಯುಭಕ್ತಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರಾಗಂ ಮಡಿಕೆಗಳಂ ಒಡೆಯುತಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಒರಳಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಹಾಕುತ್ತೇನೆ ಎಂದುವು
ವ್ಯಮಾಲೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದಳು || ೨೩ || ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಅತಿಸುಂದರವಾದ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳ ಮುಖ
ವಂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಭಯಂಬಡುವ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಇದ್ದಳು | ೨೩ || ಈರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಯರುಗಳು ಬೃಂ

ಕ್ಷತವನೊದ್ದ ಕಪದಾನಿಪರಮಾತ್ಮನಃ ||೨೪|| ಪದಾನಿವ್ಯಕ್ತಮೇತಾನಂದಸೂನೂರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ ||
 ಜ್ಯೋತೇಹಿಯದಂಭೋಜಧ್ವಜವಜ್ರಾಂಕುಕಾದಿಭಿಃ ||೨೫|| ತತಸ್ತತಸ್ತತ್ಪದವೀಮನ್ವೀಕ್ಷಂತೇಽಗ್ರ
 ತೋಬಲಾಃ | ವಧ್ವಾಃಪದ್ಮಸ್ಪೃಶ್ಯಾಂವಿಲೋಕ್ಯಾಸ್ತಸ್ಮಮಬ್ರುವತ್ ||೨೬|| ಕರ್ಣಾಃಪದಾನಿ
 ಯಾತಾಯಾಃಪಶ್ಯಧ್ವಂನುದಸೂನುನಾ | ಅಂಸನ್ಯಸ್ತಪ್ರಕೋಷ್ಠಾಂಯಾಃಕರಣೋಕಣೀಯಧಾ ||
 ||೨೭|| ಅನಯಾರಾಧಿತೋನೂನಂಭಗವಾಹರಿರೀಶ್ವರಃ | ಯನ್ಮೋವಿಹಾಯಗೋವಿಂದಃಪ್ರೀತೋ
 ಯಾಮನಯದ್ರಹಃ ||೨೮|| ಧನ್ಯಾಅಹೋಅವಿಾಹ್ಯಾಳ್ಯೋಗೋವಿಂದಾಂಘ್ರ್ಯಬ್ಜರೇವಃ | ಯಾನ್

ಮಾನಾಃ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತುಕೇಳುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಪನೋದ್ದೋಷೇ-ಅರಣ್ಯದಮೇಲ್ಬಾಗದಲ್ಲಿ, ಪರಮಾತ್ಮನಃ- ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ,
 ಪದಾನಿ-ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು, ವ್ಯಚಕ್ಷತ-ಕಂಡರು ||೨೪|| ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅಂಭೋಜಧ್ವಜವಜ್ರಾಂಕುಕಾದಿಭಿಃ-ಅಂ
 ಭೋಜ-ಕಮಲರೇಖೆ, ಧ್ವಜ-ಧ್ವಜರೇಖೆ, ವಜ್ರ-ಕುಶಿರೇಖೆ, ಅಂಕುಶ-ಅಂಕುಶರೇಖೆ, ಆದಿಭಿಃ-ಮುಂತಾದುವುಗಳೊಡನೆ, ಲ
 ಜ್ಯಂತೇ-ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆಯೋ, ತತೇ-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ಏತಾನಿಪದಾನಿ-ಈಹೆಜ್ಜೆಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಂ-ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಮಹಾತ್ಮ
 ನಃ-ಮಹಾಪುರುಷನಾದ, ನಂದಸೂನೋರ್ಮ-ಕೃಷ್ಣನದ್ವಯಃ||೨೫|| ತತಸ್ತತಃ-ಅಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಂದ, ತತ್ಪದವೀಂ-ಆಕೃಷ್ಣನದಾ
 ರಿಯನ್ನು, ಅನ್ವೀಕ್ಷಂತೇ-ಅನುಸರಿಸಿನೋಡುತ್ತಿರುವ, ಅಬಲಾಃ-ಹೆಂಗಳು, ಅಗ್ರತಃ-ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ, ವಧ್ವಾಃ-ಬಬ್ಬುಹೆಂ
 ಗನಿನ, ಪದ್ಯಃ-ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ, ಸುಪೃಶ್ಯಾಂ-ಚೆನ್ನಾಗಿಬರತಿರುವ, ಕೃಷ್ಣನಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಆರ್ತಾಃ-ಹೊ
 ಟ್ಪಿಪಿಚ್ಚಿನಿಂದಪೀಡಿತರಾಗಿ, ಸಮಬ್ರುವತ್-ಹೇಳಿದರು ||೨೬|| ಕರಿಣಾ-ಗಂಡಾನೆಯಿಂದ, ಕರಣೋರ್ಮಧಾ-ಹೆಂಣಾನೆಗೇ
 ಗೋಹಾಗೆ, ನಂದಸೂನುನಾ-ನಂದಗೋಪನಮಗನಿಂದ, ಅಂಸನ್ಯಸ್ತಪ್ರಕೋಷ್ಠಾಂಯಾಃ-ಅಂಸ-ಹೆಗಲಿನಲ್ಲಿ, ನ್ಯಸ್ತ-ಇಡ
 ಲ್ಪಟ್ಟ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠಾಂಯಾಃ ಮುಂಗೈಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಯಾತಾಯಾಃ-ಹೋದವಳಾದ, ಕರ್ಣಾಃ-ಯಾವಳೋಬಬ್ಬಳ, ಪದಾನಿ-
 ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು, ಪಶ್ಯಧ್ವಂ-ನೋಡಿ ||೨೭|| ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಗೋವಿಂದಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ವಿಹಾಯ-
 ಬಿಟ್ಟು, ಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಯಾಂ-ಯಾವಳನ್ನು, ರಹಃ-ರಹಸ್ಯಸ್ಥಾನವಂಕುರಿತು, ಅನಯತ್-ಒಯ್ಯನೋ,
 ಅನಯಾ-ಆಯಿವಳಿಂದ, ಭಗವಾ-ಪಡುಣೈಶ್ವರ್ಯನಂಪನ್ನನಾದ, ಈಶ್ವರಃ-ಪ್ರಭುವಾದ, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಆರಾಧಿತಃ-
 ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನು. ನೂನಂ-ನಿಶ್ಚಯವು||೨೮|| ಹೇಳಕ್ಕೇ-ಎಲೆನಖಿಯಿರಾ! ಬ್ರಹ್ಮೇಕೌ-ಬ್ರಹ್ಮನೂರುದ್ರನೂ, ರಮಾ-

ದಾವನದ ಲತೆಗಳಂ ವೃಕ್ಷಂಗಳಂ ಸಹ ಕುರಿತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕೇಳುವರಾಗಿ ವನದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಾದಶ್ರೀ
 ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಜ್ಜೆಯಂ ಕಂಡರು ||೨೪|| ಧ್ವಜರೇಖೆಗಳಿಂದಲೂ ಪದ್ಮರೇಖೆಗಳಿಂದಲೂ ಚಕ್ರರೇಖೆಗಳಿಂದಲೂ
 ಅಂಕುಶರೇಖೆಗಳಿಂದಲೂ ಯಾವಾದಿರೇಖೆಗಳಿಂದಲೂ ಚಿಹ್ನೆತಂಗಳಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನವಾದಂಗಳಂನೋಡಿ,ಈ
 ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಂದಪುತ್ರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನದೇ ಸರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದರು||೨೫||
 ಅಲ್ಲಿಂದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹುಡುಕುತ್ತ ಲಿರುವರಾದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಂದುಗಡೆಯ
 ಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳಾದಸ್ತ್ರೀಯಳ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಹೆಜ್ಜೆಗಳಂ ನೋಡಿ ಹು
 ಡುಕುತ ವ್ಯಸನಯುಕ್ತರಾಗಿ ನುಡಿದರು ||೨೬|| [ಅದಂತೆನೆ-] ಎಲೈ ಸಖಿಯರಾಗಳಿರಾ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಭು
 ಜದಮೇಲೆ ತನ್ನ ಭುಜವನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನಸಂಗಡ ಗಂಡಾನೆಯೊಡನೆ ಹೆಂಣಾನೆಹೋದಂತೆ ಹೋಗತಲಿ
 ರುವ ಯಾವಳೋ ಬಬ್ಬಳಹೆಜ್ಜೆಯು ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ, ನೋಡಿರವ್ಯಾ ||೨೭|| ಈಸ್ತ್ರೀಯಿಂದ ಭಗ
 ವತನಾದ ಈಶ್ವರನಾದ ಹರಿಯು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು
 ನಮ್ಮಂಬಿಟ್ಟು ಈಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗಿರುವನು ||೨೮|| ಎಲೈಸಖಿಯರಾಗಳಿರಾ, ಗೋ
 ವಿಂದನವಾದಪದ್ಮಂಗಳ ಯಾವರೇಣುಗಳು ಬ್ರಹ್ಮರೂದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವತೆಗಳು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ

ಬ್ರಹ್ಮಕೌರವಾಪವಾದಧುರ್ಮಾರ್ಥಧನುತ್ತಯಃ ||೮೯|| ತಸ್ಯಾಪಮಾನಸಃಕ್ಷೋಭಂಕುರ್ಯಂ
ತ್ಯಜ್ಞೈಃಪನಾನಯತಿ | ಯೈಕಾಪದ್ಯತ್ಯಗೋಪಿನಾರಹೋಭಂಕ್ತಚ್ಯುತಾಧರಂ ||೯೦|| ನಲ
ಕ್ಷ್ಯಂತಪದಾನ್ಯತ್ರತಸ್ಯಾನೂನಂತ್ಯಣಾಂಕುರೈಃ | ಖಿದ್ಯತ್ನ ಜಾತಾಫಿತ್ರಲಾಮಾಃಸೈವೈವ್ರಯ
ನೀಂಪ್ರಿಯಃ ||೯೧|| ಇಮಾನ್ಯಧಿಕಮಗ್ನಾಸಿದದಾನಿವಹತೋವಧೂಂ | ಗೋಪ್ಯಪಶ್ಯತಕೃಪಣೈಃ
ಭಾರಾಕ್ರಾಂತಾನಿಕಾಮಿನಃ ||೯೨|| (ಅತ್ರಾಪರೋಪಿತಾಕಾಂತಾಫುಷ್ಪಹತೋರ್ವಾಹಾತ್ಮನಃ | ಅ
ತ್ರಪ್ರಸೂನಾಪಚಯೋಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವ್ರಿಯಸಾಕೃತಃ ||೯೩|| ಪ್ರಸದಾಕ್ರಮಾಃಹೈತವಶ್ಯತಾನಕಲೆಪ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೂ, ದೇವಾಃ-ಇಂದ್ರಾದಿಗಳೂ, ಯಾರ್-ಯಾವವುಗಳನ್ನೂ, ಅಭಿನುತ್ತಯೇ-ತಮ್ಮವಾಪಕ್ಷಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಮೂ
ರ್ಛಿ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ದಧುಃ-ಧರಿಸಿದರೋ, ತೇಅವಿಾ-ಅಯಿ, ಗೋಪಿಂದಾಂಫುಗ್ರಜ್ಜರೇಣವಃ-ಕೃಷ್ಣನಅಡಿದಾಪರಿಯಧೂಳಿ
ಗಳು, ಧನ್ಯಾಃ-ಅತಿಪುಣ್ಯಗಳಾಗಿರುವವು. ಅಹೋ-ಅಶ್ಚರ್ಯವು ||೮೯||ಯತಿ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಯೈಕಾ ಯಾವಳೊಬ್ಬ
ಳೇ, ಅಚ್ಯುತಾಧರಂ-ಕೃಷ್ಣನತಃಪಿಯನ್ನು, ಗೋಪಿನಾಮಪಹೃತ್ಯ-ಇತರಗೋಪಿಯರಿಗಿಲ್ಲದಂತೆತಾನುಕಸುಗೊಂಡ, ರಹಃ-
ವಿಕಾಂತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಜ್ಜಿ-ಅನುಭವಿಸುವಳೋ, ತತಃ-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ತಸ್ಯಾಃ-ಅವಳ, ಅಮಾನಿಪದಾನಿ-ಕಾಪೆಜ್ಜಿಗಳು,
ನಃ-ನಮಗೆ, ಉಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಕ್ಷೋಭಂ-ಹೊಟ್ಟೆಜಿಜ್ಞಸ್ಸು, ಕುರ್ವಂತಿ-ಮಾಡತಲೆವೆ ||೯೦|| ಅತ್ರ-ಇಲ್ಲಿ, ತಸ್ಯಾಃ-
ಅವಳ, ಪದಾನಿ-ಹೆಜ್ಜಿಗಳು, ನಲಕ್ಷ್ಯಂತೇ-ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಿಯಃ-ಇಷ್ಟನಾದಕೃಷ್ಣನು, ತೃಣಾಂಕುರೈಃ-ಹುಲ್ಲಿನಕಾಳಿ
ಗಳಿಂದ, ಖಿದ್ಯತ್ನಜಾತಾಂಫಿತ್ರಲಾಂ-ಖಿದ್ಯತ್-ನೋಯತಲಿರುವ, ಸುಜಾತ-ಕೋವಲಗಳಾದ, ಅಂಫಿತ್ರಾಂ-ಅಂಗಾ
ಲುಗಳುಳ್ಳ, ಪ್ರೇಯಸೀಂ-ಪ್ರಿಯಳನ್ನು, ಉನ್ನಿನ್ಯೇ-ಮೇಲಕ್ಕೆಎತ್ತಿಕೊಂಡನು ನೂನಂ-ನಿಕ್ಷಯವು, (ಹೀಗೆತನ್ನಿರುವೆನೆಂದು
ಭಾವವು) ||೯೧||ಹೇಗೋಪ್ಯಃ-ಎಲಾಗೊಲ್ಲತಿಯಿರಲಿ! ಕಾಮಿನಃ-ಕಾಮವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವಧೂಂ-ಹೆಂಗನನ್ನು ವಹ
ತಃ-ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ,ಭಾರಾಕ್ರಾಂತಾನಿ-ಭಾರದಿಂದಬಂಕಲ್ಪಟ್ಟವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಧಿಕಮಗ್ನಾಸಿ-
ಹೆಚ್ಚಾಗಿಗೂರಲುತ್ತಿರುವ, ಇಮಾನಿಪದಾನಿ-ಕಾಪೆಜ್ಜಿಗಳನ್ನು, ಪಶ್ಯತ-ನೋಡಿರಿ ||೯೨||ಅತ್ರ-ಇಲ್ಲಿ, ಮಹಾತ್ಮನಾ-ಮಹಾಪು
ರುಷನಾದಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಫುಷ್ಪಹೇತೋಃ-ಹುವುಗಳನಿಮಿತ್ತದಿಂದ, ಕಾಂತಾ-ಹೆಂಗನು, ಅವರೋಪಿತಾ-ಇಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾ
ಗಿರುವುದು ಪ್ರೇಯಸಾ-ಪ್ರಿಯನಾದಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥೇ-ಅವಳಿಗೋಸ್ಕರ, ಅತ್ರ-ಇಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸೂನಾಪ
ಚಯಃ-ಹೂವುಗಳಂಕುಯ್ಯೇಣವು, ಕೃತಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದೆ||೯೩||ಪ್ರಸದಾಕ್ರಮಾಃ-ಕೊನೆಗಳಲೂರಿಕಯುಳ್ಳವಾದ್ದರಿಂದಲೇ,

ಆಮೀರೇಣುಗಳು ಮಹಾಪುಣ್ಯ ತಮಂಗಳಾದವು ||೮೯|| (ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ನುಡಿದರಂತೆನೆ) ಅಸ್ತ್ರೀಯ
ಹೆಜ್ಜಿಗಳು ನಮಗೆ ವ್ಯಸನವನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ನಾವು ಇವ್ವುಮಂದಿಯೂ ವ್ಯಸನವಡುತ್ತಲಿರಲಾಗಿ
ವಳೊಬ್ಬಳು ಮಾತ್ರವೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಧರ ಚುಂಬನೋತ್ಸವವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾಳೆ ||೯೦|| ಎಲೈ ಸಖಿ
ಯರುಗಳಿರಾ, ಇಲ್ಲಿಂದಅಚ್ಚಗೆ ಅಸ್ತ್ರೀಯಹೆಜ್ಜಿಗಳು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ತೃಣಂಗಳಿಂ
ದ ಪೀಡಿತಗಳಾದ ಪಾದಂಗಳುಳ್ಳ ಅಸ್ತ್ರೀಯಳಂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೋಗಿರಬಹುದು ||೯೧||ಅ
ದೇನುಕಾರಣದಿಂದ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಂದಮುಂದೆ ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಜ್ಜಿಗಳು ಅಸ್ತ್ರೀಯಳ ಭಾರದಿಂದ ಬಹಳವೂರಲ್ಪ
ಟ್ಟ ಹಳ್ಳಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾಮುಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಅಸ್ತ್ರೀಯಾಂ ಹೆಗಲಮೇಲೆಯೇರಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆದೆಯಿ
ದ್ದಾನು ||೯೨|| ಈಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಕೆಳೆಯಿಂಕೆಯಿಸಿ ಪೂಗಳು ಕುಯ್ತಿರುವನು, ಮೇಲೆಯಿರುವ ಪು
ಷ್ಪಗಳು ಕುಯ್ಯದಕೆ ಮೆಟ್ಟುಂಗಾಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನು ಪುಷ್ಪಾಪಚಯವು ಮಾಡಿರುವನು. ಅದ್ದ
ರಿಂದ ಹೆಜ್ಜಿಗಳು ಮುಂದೆಹಳ್ಳಗಳಾಗಿವೆ ಅರಿಯೂರಿಂದ ಹೆಜ್ಜಿಗಳು ನೋಡಿರಿ ||೯೩|| ಈಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರೀಯಾ

ದೆ | ಕೇವ್ರಸಾಧನಂತ್ವತ್ರಕಾಮಿನ್ಯಾಕಾಮಿನಾಕೃತಂ ||೩೪|| *ತಾನಿಜೂಡಯತಾಕಾಂತಾಮು
ಪವಿಷ್ಯಮಿಹಧ್ರುವಂ*||೩೫|| ರೆಮಿತಯಾಚಾತ್ಯರತಆತ್ಮಾರಾಮೇವ್ಯಪಿಂಡಿತಃ | ಕಾಮಿನಾಂದರ್ಶ
ಯಾದ್ಯನ್ಯಸ್ತ್ರಿಣಾಂಜೈವದುರಾತ್ಮತಾಂ ||೩೬|| ಇತ್ಯೇವಂದರ್ಶಯಂತ್ಯಸ್ತಾಕ್ಷೈರುರ್ಗೀ
ಪ್ಯೊವಿಚಿತನಾಃ | ಯಾಂಪ್ರಿಯಾಮನಯತ್ಕೃಷ್ಣೋವಿಹಾಯಾನ್ಯಾಸ್ತ್ರಿಯೇವನಿ ||೩೭|| ಸಾ
ಚಮೇನೆತದಾತ್ಮಾನಂವರಿಷ್ಠಾಂಸರ್ವಯೇಪಿತಾಂ | ಹಿತ್ವಾಗೋಪೀಕಾಮಯಾನಾಮಾಮಾಭಜ
ತಪ್ರಿಯಃ ||೩೮|| ತತೋಗತ್ಯಾವನೋದ್ವೇಕಂದೃಪ್ತಾಕೇವಮಬ್ರವೀತ್ | ನಪಾರಯೆಹಂಚಲಿತುಂ
ನಯಮಾಂಯತ್ರೇಮನಃ ||೩೯|| ಏವಮುಕ್ತಃಪ್ರಿಯಾಮಾಹಸ್ಕಂಧಆರಾಹ್ಯತಾಮಿತಿ | ತತಶ್ಚಾಂ

ಅಸಕೇ-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡದೇ ಇರುವ, ಏತೇಪದೇ-ಈಜೆಜ್ಜಿಗಳಿರಡರನ್ನೂ, ಪಶ್ಯತ-ನೋಡಿರಿ ಅತ್ರ-ಇಲ್ಲಿ, ಕಾ
ಮಿನಾ-ಕಾಮುಕನಾದಕೃಷ್ಣನಿಂದ. ಅನ್ಯಾಃ-ಇವಳಿ, ಕೇಶವಸಾಧನಂ-ಕುರಳಿಗಳಿಲ್ಲದಿರುವ, ಕೃತಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ||೩೪||
ತಾನಿ-ಅಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು, ಕಾಂತಾಂ-ಸೊಗಸುಗಾತಿಗೆ, ಜೂಡಯತಾ-ಮುಡಿಸುತ್ತಲಿರುವಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಉಪವಿಷ್ಯಂ-ಕು
ಳಿತುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಧ್ರುವ-ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ||೩೫|| ಆತ್ಮಾರಾಮಃ-ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ (ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ್ದರಿಂ
ದಲೇ, ಅಖಂಡಿತೇಪಿ-ಹೆಂಗಳಿಗೆನೋಲದೇಯಿರುವವನಾದರೂಕೂಡ, ಕಾಮಿನಾಂ-ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಮವಂತರಿಗುಂಟಾಗುವ
ದೈನ್ಯಂ-ಕೆಟ್ಟಬಂಧನವೂ, ಸ್ತ್ರಿಣಾಂ-ಹೆಂಗಳಿಗುಂಟಾಗುವ, ದುರಾತ್ಮತಾಂಚ-ದುಷ್ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ, ದರ್ಶಯನ್ತೇ
ವ-ತೋರಿಸುವವನಾಗಿಯೇ, ತಯಾಚ-ಅವಳೊಂದಿಗೂ, ರೇಮೇ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು||೩೬|| ತಾಃಗೋಪ್ಯಾಃ-ಅಗೋಲತಿಯರು, ಇತ್ಯೇ
ವಂ-ಹೀಗೆ, ದರ್ಶಯಂತ್ಯಾಃ-ಕೃಷ್ಣಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿತೋರಿಸುತ್ತಲಿರ. ವರಾದ್ ದಿಂದಲೇ, ವಿಚೇತನಾಃ-ಬೇರೆನೆನೆಪಿಲ್ಲ
ದವರಾಗಿ, ಜೇರುಪಿ-ತಿರುಗಿದರು. ಕೃಷ್ಣಾಃ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ವನೇ-ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯಾಃಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಇತರರಾದಹೆಂಗಳನ್ನು, ವಿ
ಹಾಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಯಾಂಪ್ರಿಯಾಂ-ಯಾವಇಷ್ಟಳನ್ನು, ಅನಯತ್-ತನ್ನ ಸಂಗಡವೊಯ್ದನೋ ||೩೭|| ಸಾಚ-ಅವಳೊಕೂಡ,
ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಅಸೌಪ್ತಿಯಃ-ಪ್ರಿಯನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಕಾಮಯಾನಾಃ-ಬಯಸುತ್ತಲಿರುವ, ಗೋಪೀಃ-ಗೋಲಿತಿಯ
ರನ್ನು, ಹಿತ್ವಾ-ತೊರೆದು, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಭಜತೇ-ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಆದ್ದರಿಂದ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನು, ಸರ್ವಯೇ
ಪಿತಾಂ-ಸಕಲಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ, ವರಿಷ್ಠಾಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠಳನ್ನಾಗಿ, ಮೇನೇ-ತಿಳಿಪೊಂಡಳು||೩೮|| ತತಃ-ಬಳಿಕ, ವನೋದ್ವೇಕಂ-
ಅರಣ್ಯದಮೇಲ್ಬಾಗಿಲನ್ನು, ಗತ್ವಾ-ಸೇರಿ, ದೃಪ್ತಾಸತೀ-ಗರ್ವಿತಳಾಗಿ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಚಲಿತುಂ-ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ, ನಪಾ
ರಯೇ-ಸಮರ್ಥಳಾಗೆನು. (ನಡೆಯಲಾರನು) ತೇ-ನಿನ್ನ, ಮನಃ-ಇಚ್ಛೆಯು, ಯತ್ರ-ಎಲ್ಲಿಯೋ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಮಾಂ-ನನ್ನ

ಳ ಕೇಶಂಗಳಂ ನಿಕ್ಕುಬಿಡಿಸಿ ಜಡೆಯಾಹಣಿದು ಪುಷ್ಪಂಗಳಂ ಮುಡಿಸಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಇರಬಹು
ದು||೩೪||೩೫|| (ಎಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಹುಡುಕಿದರು) ಎಲೈ ಅರನೇ! ಈ
ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ವತಃತುಷ್ಪನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆತ್ಮಾರಾಮನಾದರೂ ಕಾಮುಕರದೈನ್ಯವು ಹೀಗಿರುವು
ದೆಂದು ತೋರಿಸುವನಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಪರಶ್ರೇಯಾಸ್ಸಂನೋಡಿ ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲವು ಎಂಬಅರ್ಥವ
ನ್ನೂ ತೋರಿಸುವವನಾಗಿ ಅಸ್ತ್ರೀಯೋಡನೆ ರಮಿಸಿದನು ||೩೬|| ಈರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು
ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಂ ತೋರಿಸಿ ಪರವಕರಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಗೋಪಸ್ತ್ರೀ
ಯರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲರೂವಂದದಲ್ಲಿ ವಂಚಿಸಿ ಯಾವಸ್ತ್ರೀಯಂಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಮಿಸಿದನೋ ||೩೭|| ಅಸ್ತ್ರೀ
ಯು ತನ್ನಂ ಎಲ್ಲಹೆಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಶ್ರೇಷ್ಠಳನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಕಾಮಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀ
ಯರುಗಳೆಲ್ಲರು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನನ್ನನ್ನೇರಮಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದುತಿಳಿದಳು ||೩೮|| ಬ
ಳಿಕ ವಂದಲ್ಲಿಮೋಗಿ ಗರ್ವಿತಳಾದ ಅವಳು ಕೃಷ್ಣನಂಕಾರಿತು ನುಡಿದಳು [ಅದೆಂತೆನೆ] ಎಲೈ, ಕೃಷ್ಣನೇ!

ತರ್ಪಣಕೃತ್ಯಾಸ್ತವಧೂರಸ್ತತಪ್ಯತ ||೪೦|| ಹಾನಾಧರಮಾಣಪ್ರಪ್ತಾಸ್ವಿನಿಕಾಸ್ವಿನಿಮಹಾಭುಜ |
ದಾಸ್ಯಾಸ್ತೃಕ್ಯಪಣಾಯಾಮಸುಖದರ್ಶನಸನ್ನಿಧಿಂ ||೪೧|| ಅನ್ವಿಚ್ಛಂತ್ಯೋಭಗವತೋಮಾರ್ಗಂ ಗೋ
ಪ್ಯೋವಿದೂರತಃ | ದದೃಶುಃಪ್ರಿಯವಿಕ್ಲವಮೋಹಿತಾಂದಾಃಖಿತಾಂಸುತೀಂ ||೪೨|| ತಯಾಕಥಿತ
ಮಾರ್ಕರ್ಣ್ಯವಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಂಚಮಾಧವಾತ್ | ಅವಮಾನಂಚದೌರಾತ್ಮ್ಯಾದ್ವಿಸ್ಮಯಂಪರಮಂಯ
ಯಾಃ ||೪೩|| ತತೋವಿಶ್ವವನಂಚಂದ್ರಜಿಹ್ವಾತ್ಸಾಸ್ತಯಾವದ್ವಿಭಾವ್ಯತೇ | ತಮಃಪ್ರವಿವೃಮಾ
ಲಕ್ಷ್ಯತತೋನಿವವೃತುಃಸ್ತ್ರಿಯಾಃ ||೪೪|| ತಸ್ಮನಸ್ತಾಸ್ತದಾಲಾಪಾಸ್ತದ್ವಿಚಿಕ್ಷಾಸ್ತದಾತ್ಮಿಕಾಃ|

ನ್ನು, ನಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡುಹೋಗು. ಎಂದು, ಕೇವಲ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೆಕುರಿತು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದಳು, ||೪೦|| ವಿವಂ-ಹೀಗೆ,
ಉಕ್ತಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸ್ತುಂಧಃ-ನನ್ನ ಹೆಗಲು, ಆರುಹ್ಯತಾಂ-ನನ್ನಿಂವೇರಲ್ಪಡಲಿ, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಪ್ರಿಯಾಂ-ಇಷ್ಟುಕೆನ್ನ
ಕುರಿತು, ಆಹ-ಹೇಳಿದನು. ತತಃ-ಆಬಳಿಕಲಾವರೋ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಹರಿಯು, ಅಂತರ್ಪಥೇ-ಕಾಣದಂತೆಅಡಗಿಕೊಂಡನು, ಸಾ
ವದೂಃ-ಜೀವ್ಯಗೊಂಡಅಜಂಣು, ಅನ್ವತಪ್ಯತ-ಕೃಷ್ಣನುತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಅನುತಾಪಗೊಂಡಳು||೪೦||ನಾಥ-ಬಡೆಯನೇ!
ರಮಣ-ಆಡಿನುವವನೇ! ಪ್ರೇಮ್ಯ-ಅತಿಪ್ರೀಯನೇ! ಮಹಾಭುಜ-ನೀಳವಾದತೋಳುಳ್ಳವನೇ! ಕಾಸ್ವಿನಿಕಾಸ್ವಿನಿ-ಎಲ್ಲಿರುವಿಯಲ್ಲಿರುವಿ,
ನಖೇ-ಗೆಳೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ಕೃಪಣಾಯಾಃ-ಬಡವಳಾದ, ದಾಸ್ಯಾಃ-ಸೇವಕಳಾದ, ಮೇ-ನನಗೆ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಸನ್ನಿಧಿಂ-ನ
ಮೀಪವನ್ನು, ದರ್ಶಯ-ತೋರಿಸು ||೪೧|| ಭಗವತಃ-ಭಗವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನ, ಮಾರ್ಗಂ-ದಾರಿಯನ್ನು, ಅನ್ವಿಚ್ಛಂತ್ಯೋ-
ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ, ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಅವಿದೂರತಃ-ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ! ಪ್ರಿಯವಿಕ್ಲವಮೋಹಿತಾಂ-ಪ್ರಿಯ-ಕೃಷ್ಣನ,
ವಿಶ್ಲೇಷ-ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ, ಮೋಹಿತಾಂ-ಅರುಹಿಲ್ಲದವಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ದುಃಖಿತಾಂ-ಕೇಳಿವುಳ್ಳ, ಸುತೀಂ-ಸಾಧುಶೀಲಿಯಾದ
ಗೋಪಿಯನ್ನು, ದದೃಶುಃ-ಕಂಡರು ||೪೨||ತಯಾ-ಅವಳಿಂದ, ಕಥಿತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದ, ಮಾಧವಾತ್-ವಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಂಚ-
ಕೃಷ್ಣನಜನೆಯಿಂದಾದಮಾನದಲಾಭವನ್ನು, ದೌರಾತ್ಮ್ಯತ್-ತನ್ನೆರ್ಗವದಿಂದಾದ, ಅವಮಾನಂಚ-ಅವಮಾನವನ್ನೂ, ಆ
ಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಪರಮಂ-ಆಧಿಕವಾದ, ವಿಸ್ಮಯಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು, ಯಯಾಃ-ಜೊಂದಿದರು ||೪೩|| ತತಃ-ಅಲ್ಲಿಂದ, ಚಂದ್ರ
ಜಿಹ್ವಾತ್ಸಾಸ್ತ-ಬೆಳದಿಂಗಳು, ಯಾವತ್-ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ, ವಿಭಾವ್ಯತೇ-ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡುವದೋ, ತಾವತ್-ಅಷ್ಟು
ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ, ವನಂ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯವನ್ನು, ಅವಿಶ್ವ-ಹೊಕ್ಕಿದ್ದರು. ಸ್ತ್ರಿಯಾಃ-ಹೆಂಗಳು, ತಮಃ-ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು, ಪ್ರ
ವಿಪ್ಲವಂ-ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಆಲಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ತತಃ-ಅಲ್ಲಿಂದ, ನಿವವೃತುಃ-ಹಿಂದಕ್ಕೆತಿರುಗಿದರು. ||೪೪|| ತಸ್ಮನಸ್ತಾಃ-ಆ

ನಾನು ನಡೆಯಲಾರನು, ನಿನ್ನಮನಸುಬಂದಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡುಹೋಗು ||೪೦|| ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಂ
ತಾ ಕೃಷ್ಣನು ಆಸ್ತ್ರೀಯಳಂ ಕುರಿತು, ನನ್ನಹೆಗಲಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೋ ಎಂದುನುಡಿದು ಅಂತರ್ಧಾನವನೆ
ಯ್ದಿದನು. ಆಸ್ತ್ರೀಯಳೂ ವ್ಯಸನಪಟ್ಟಳು ||೪೦|| [ಅದಂತೆ] ಹಾ, ನಾಥನೇ! ರಮಣನೇ ಪ್ರಿಯನಾದವ
ನೇ ಮಹಾಭುಜನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಎಲ್ಲಿರುವಿ ಎಲ್ಲಿರುವಿ, ಎಲೈ ಸಖನೇ! ದೀನಳಾದ ಮತ್ತು ದಾಸಿಯಾ
ದ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನವಂ ತೋರಿಸು ||೪೧|| [ಎಂದಆಸ್ತ್ರೀಯು ವಿಲಾಪನುಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ] ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡುಬರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವಿರಹದಿಂದ ದುಃಖಿತ
ಳಾಗಿವೆ ವಳಲಾದ ಆಸ್ತ್ರೀಯಳಂ ಕಂಡರು ||೪೨|| ಆಸ್ತ್ರೀಯು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ತನಗೆಉಂಟಾದ ಬಹುಮಾನ
ವಂ ತನ್ನೆರ್ಗವದಿಂದುಂಟಾದ ಅವಮಾನವಂ ಸಹ ವೇಳಲಾಗಿ, ಅದಂಕೇಳಿ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಆಶ್ಚ
ರ್ಯವಂ ಪಡುವರಾದರೂ ||೪೩|| ಆರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತು ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಇತ್ತೋ ಅಷ್ಟುಹೊ
ತ್ತು ವನದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನುಹುಡುಕಿ, ಕತ್ತಲುಂಟಾದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿದ
ರು ||೪೪|| ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಸ್ತಾಪಂಗಳನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಆತ

ತದ್ಗುಣಾನೇವಗಾಯಂತೋನಾತ್ಮಾಗಾರಾಣಿಗನ್ಯರಾಃ |೪೫| ಪುನಃಪುನಃಮಾಗತ್ಯಕಾಳಿಂದ್ರಾಣಿಕ್ಯ
ವ್ವಭಾವಿತಾಃ | ಸಮವೇತಾಜುಗುಂಕ್ಯವ್ವಂತದಾಗಮನಕಾಂಕ್ಷಿತಾಃ |

|೪೬

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ತ್ರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು, ತದಾಲಾಪಾಃ-ಅಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತ ಮಾತುಗಳುಳ್ಳವರು, ತದ್ವಿಜೇಷ್ಯಾಃ-ಅಕೃಷ್ಣನಂತೆನ
ಟಸೆಯುಳ್ಳವರು, ತದಾತ್ಮಿಕಾಃ-ತತ್ವಯೆಯರಾದವರೂ, ತದ್ಗುಣಾನೇವ-ಅಕೃಷ್ಣನನು-ಗುಣಗಳನ್ನೇ, ಗಾಯಂತೋಃ-ಹಾಡು
ತವಿರವವರೂಅಪ್ಪರಿಂದರೇ, ಆತ್ಮಾಗಾರಾಣಿ-ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನು, ಸಸನ್ಮರಾಃ-ಸಿನಪ್ರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವು|೪೫||ಪುನಃ-ಮರ
ಳಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣಭಾವಿತಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಂಧ್ಯಾನಿಸುವವರಾಗಿ, ಕಾಳಿಂದ್ರಾಣಿ-ಯಮುನಾನದಿಯ, ಪುನಃ-ಮರಳಿತಿಟ್ಟಿಯನ್ನು
ಕುರಿತು, ಆಗತ್ಯ-ಬಂದು, ಸಮವೇತಾಸ್ಸತ್ಯಃ-ಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ತದಾಗಮನಕಾಂಕ್ಷಿತಾಃ-ಅಕೃಷ್ಣನುಬರುವದೇ ಬಯಕೆ
ಯಾಗಿ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ, ಜಗುಃ-ಹಾಡಿದರು ||೪೬||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ತ್ರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ನೈವ್ಯಾಪಾರಂಗಳನ್ನೇ ತಾವೂ ಮಾಡುತ್ತ, ಅಕೃಷ್ಣಗುಣಂಗಳನ್ನೇ ಗಾನಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತ, ತದಾತ್ಮಿಕೆಯರಾ
ಗಿ, ಆಗೋಪಸ್ತಿಪ್ರಯರುಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಂ ಮರೆತರು |೪೫| ಮರಳಿಯೂ ಯಮುನಾನದಿಯ ಮ
ರಳುದಿಂಚೆಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಗುಂಪಾಗಿಕೂಡಿ ಅವನ ಆಗಮನವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ
ಗಾನಂ ಗೆಯಿದರು| ||೪೬||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತವೇರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶತೇನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮದ್ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಪುರಾಣ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತವ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು” ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು ಒಂನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

* ಗೋಪಿಕಾಗೀತ ಪ್ರಾರಂಭಃ *

ಗೋಪ್ಯಃ | ಜಯತೀತಿಧಿಕಂಜನ್ಮನಾವಜಕ್ಯಯತಙ್ಗಂದಿರಾಕತ್ಯದತ್ರಹಿ | ದಯಿತದ್ಯಕ್ಯತಾಂ
ದಿಕ್ಷುತಾವಕಾಸ್ತ್ಯಮಿಧ್ಯತಾಸವಸ್ತ್ಯಂವಿಚಿನ್ವತೇ ||೧|| ಶರದುದಾಶಯಸಾಧುಜಾತಸತ್ಸರಸಿಜೋ
ದರಶ್ರೀಮುಖಾದ್ಯತಾ | ಸುರತನಾಥತೆಶುಲ್ಕದಾಸಿಕಾವರದನಿಘ್ನತೇನಹಕಿಂವಧಃ ||೨|| ವಿವಜಲಾ
ಕಯಾವ್ಯಾಳರಾಕ್ಷಸಾದ್ವರ್ಷಮಾರುತಾದ್ವೈದ್ಯತಾನಲಾತ | ವೃಷಮಯಾತ್ಮಜಾದ್ವೈತ್ಯತೋಭಃ

೩೦ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

[ಗೋಪಿಯರಹಾಡು] ಕವಯಿತ-ವಿಲ್ವಪಿತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ಜನ್ಮಗಾ-ಅವತಾರದಿಂದ, ಪ್ರಜೆ-ಸಂದ
ಗೋಕುಲವು, ಅಧಿಕಂ-ಅತೀತವಾಗಿ, ಜಯತೀ-ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾಗಿದೆ, ಅತ್ರ-ಇಲ್ಲಿ, ಇಂದಿರಾ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು, ಶಕ್ಯತೆ-ಬಾ
ರಿಬಾರಿಗೂ, ಶ್ರಯತೇಹಿ-ಅಶ್ರಯಿಸಿರುವಳಲ್ಲವೇ? ತಾವಕಾಃ-ನಿನ್ನವರು, ತ್ವಯಿದೃಶತಾಸವಃ-ನಿನ್ನಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಟ್ಟವಾಂ
ಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ದಿಕ್ಷು-ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ವಿಚಿನ್ವತೇ-ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ, ದೃಶ್ಯತಾಂ-ನಿನ್ನಿಂದ
ಕಾಣಿಸಲ್ಪಡಲಿ||೧|| ಹೇಸುರತನಾಥ-ಎಲೈ ಸಂಭೋಗಕ್ಕೆ ಪತಿಯೇ, ವರದ-ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ನೀಡುವವನೇ! ಶರದು-ದಾಶಯ-ಶರತ್ಕಾ
ಲದ ಹೆಮ್ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ, ಸಾಧು-ಚನ್ನಾಗಿ, ಜಾತ-ಹುಟ್ಟಿದ, ಸತ್ಸರಸಿಜ-ಉತ್ತಮವಾದ ಕವಲದ, ಉದರ-ಗರ್ಭದ, ಶ್ರೀ-ಕಾಂತಿ
ಯನ್ನು, ಮುಖಾ-ಹರಿಸುತ್ತಿರುವ, ದೃಶ್ಯ-ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅಕುಲ್ಕದಾಸಿಕಾಃ-ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದದಾಸಿಯರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು, ನಿಘ್ನತೇ-
ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ವಧಃ-ಹೆಂಗೂಲಿಯು, ನಕಿಂ-ಇಲ್ಲವೇವನು? ||೨|| ಹೇಮಪಥ-ಎಲೈ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃ
ಷ್ಣನೇ! ವಿವಜಲಾಕಯಾತ್-ವಿಷವನೀರಿನವಡುವಿನದೇಯಿಂದಲೂ, ವ್ಯಾಳರಾಕ್ಷಸಾತ್-ಅಜಗರನರ್ಪನಾದ ಅಘಾಸುರನಿಂದಲೂ,
ವರ್ಷಮಾರುತಾತ್-ಮಳೆಯದೆಸೆಯಿಂದಲೂ ಗಾಳಿಯದೆಸೆಯಿಂದಲೂ, ವೈವ್ಯತಾನಲಾತ್-ಮಿಂಚಿನ ಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ ನಿದ್ರೆಗೊಳಿ
ಕೆಯದೆಸೆಯಿಂದಲೂ, ವೃಷ-ಅರಿಷ್ಟಾಸುರನದೆಸೆಯಿಂದಲೂ, ವಯಾತ್ಮಜಾತ್-ಮಯನವುಗನಾದ ವೈಷ್ಣವಾಸುರನದೆಸೆಯಿ
ಂದಲೂ, ವಿಕೃತೋಭಯಾತ್-ಎಲ್ಲಭಯದದೆಸೆಯಿಂದಲೂ, ಮಹಾಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ವಯಂ-ನಾವು, ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ರಕ್ಷಿತಾಃ-

೩೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಏಕತ್ರಂಶೇನಿಕಾಯಾಂತಾಃ ಪುನಃ ಪುನಃ ಮಾಗತಾಃ | ಕೃಷ್ಣಮೇವಾನುಗಾ
ಯುತ್ಯೇವಾರ್ಥಯಂತೇತದಾಗಮಂ ||

ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಕೃಷ್ಣನು ಹುಡುಕಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ
ಕಾಣದೆ ನಿರಾಶೆಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುನಶ್ಚ ಯಮುನಾನದಿಯ ನೈಕತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಕೃಷ್ಣಾಗಮನವ
ನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಗಾನವಂ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬ ಅರ್ಥವಂ ಶುಕಮುನಿಯು ಪರಿಶ್ರುದ್ಧಾ
ಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನದೆಂತೆನೆ,-

ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಾಣದೆ ಹುಡುಕಿದವರಾ
ಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುರಿತು ವಿಲಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನುಡಿದರದೆಂತೆನೆ, ಎಲೈ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನೇ! ನೀನು ಯಿಲ್ಲಿ ಅವಿರ್ಭವಿಸಿದ್ದಿಂದ ಈವ್ರಜಾದಿಕವು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆಕಾರಣದಿಂದಲೇ
ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಈವ್ರಜದಲ್ಲಿ ಯೇಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಂ ಮಾಡಿರುವಳು. ನಿನಗೋಸುಗಮೇ ಪ್ರಾಣಂಗಳಂ ಧರಿಸಿರುವ
ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಗೋಪಿಕಾಜನರು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂ ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆ ನಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗು ||೧||
ಎಲೈ ಸಂಭೋಗಗತಿಯಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಶರತ್ಕಾಲಿಕ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಕೋಮಲ
ವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಪದ್ಮಗರ್ಭದ ಕಾಂತಿಯ ನೆಹಹರಿಸುವ ನಿನ್ನದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ದ್ರ
ವಮ ಕೊಡದೆ ವಿಭೇ ಸ್ವಾಧೀನರಾದ ದಾಸಿಯರಾದ ನಮ್ಮಂ ಪ್ರಹರಿಸುವ ನಿನಗೆ ಸ್ತ್ರೀವಧೆಯ ದೋಷವಿಲ್ಲ
ವೆಯೇನು ||೨|| ಎಲೈ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ವಿಷಮಯವಾದ ಉವಕದವೇಸೆಯಿಂದಲೂ, ಸರ್ವಾಕಾರ

ಯಾದ್ಯಪಭಿತಮಯಂರಕ್ಷಿತಮುಹುಃ ||೩|| ನಖಲುಗೋಪಿಕಾನಂದನೋಭವಾನಖಲದೆಹಿನಾಮಂತ
ರಾತ್ಯದ್ಯುಕ್ | ವಿಫನಸಾರ್ಥತೋವಿಶ್ವಗುಪ್ತಯಸಖಉದೆಯಿವಾಸಾತ್ತ್ವತಾಂಕುಲ ||೪|| ವಿರಚಿ
ತಾಭಯಂವೃಷ್ಟಿಧುರ್ಯತೆತರಣವಿಯಾಪಾಂಸುಸ್ಮತೆರ್ಭಯಾತ್ | ಕರನರೋರುಹಂಕಾಂತಕಾಮ
ದಂಶಿರಸಿಫುನಂಶ್ರೀಕರಗ್ರಹಂ ||೫|| ಪ್ರಜಜನಾರ್ತಹರ್ವೀರಯೋಪಿತಾನಿಜಜನಸ್ಮಯಧ್ವಂಸನಸ್ಮಿ
ತೆ||ಭಜಸುಭೆಭವತ್ತಿಂಕರಿಸ್ಪೃಶೋಜಲರುಹಾನನಂಚಾರಾದರ್ಶಯ||೬|| ಪ್ರಣತದೇಹಿನಾಂಪಾಪಕರ್ಮ
ನುತ್ಯಣಚರಾನುಗಂಶ್ರೀನಿಕೇತನಂ | ಫಣಿಫಣಾರ್ಪಿತಂತೆಹದಾಂಬುಜಂಕೃಣುಕಾಚಪುನುಕ್ಯಾಂಭ

ಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದವು ||೩|| ಸಖ-ಗಳೆಯನೇ, ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ಗೋಪಿಕಾನಂದನು-ಯಶೋದೇಯಮಗನು, ನಖಲು-ಅಲ್ಲ
ವೃಷ್ಟಿ(ಇನ್ನಾ ರೆಂದರೆ.)ಅಖಿಲವೇಹಿನಾಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಅಂತರಾತ್ಮದ್ಯುಕ್-ಒಳಗಣ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಚೈತನ್ಯವಾಗಿ
ರುವ, ಆನೀನು, ವಿಫನಸಾ-ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ, ವಿಶ್ವಗುಪ್ತಯೇ-ತೋಕರಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಅರ್ಥಿತಸ್ವ-ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ
ನಾಗಿ, ಸಾತ್ತ್ವತಾಂ-ಸಾತ್ತ್ವತರೆಂಬಯಾದವರ, ಕುಲೇ, ವಂಶದಲ್ಲಿ, ಉದೇಯಿವಾ-ಹುಟ್ಟಿದವನಾದಿ ||೪|| ಪೇಕಾಂತ-ಎಲ್ಲ
ಮನೋಹರನಾದ, ವೃಷ್ಟಿ ಮರ್ಯ-ವೃಷ್ಟಿಗಳೆಂಬಯಾದವರಲ್ಲಿ ಭಾರವಾಹಕನೆನಿಸಿ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವಕೃಷ್ಣನೇ! ಸಂಸೃತೇ-
ಸಂಸಾರದ. ಭಯಾತೆ-ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ, ಕರಣಂಕಯುಷಾಂ-ರಕ್ಷಕನೆಂದನಿಸ್ತುಂಜೊಂದಿದವರಿಗೆ, ವಿರಚಿತಾಭಯಂ-ಪಾಡ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಅಭಯವೃತ್ತಂಧಾ, ಕಾಮದಂ-ಬೇಡಿದವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂಧಾ, ಶ್ರೀಕರಗ್ರಹಂ-ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯಕ್ಕೈಯಂಪಿಡಿದಂಧಾ-
ತೇ-ನಿನ್ನ, ಕರನರೋರುಹಂ-ಹಸ್ತಕಮಲವನ್ನು, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಶಿರಸಿ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಛೇದಿ-ಇಡು ||೫|| ಪ್ರಜಜನಾರ್ತಹರ್-ಪ್ರ
ಜಜನ-ಗೋಕುಲದವರ, ಅರಿಹರ್-ಪೀಡೆಗಳಂಪರಿಹರಿಸುವವನಾದ, ವೀರ-ಶೂರನಾದ, ನಿಜ .. ಸ್ಥಿತ-ನಿಜಜನ-ತನ್ನವರ,
ಸ್ಮಯ-ಗರ್ವವನ್ನು, ಧ್ವಂಸನ-ನಾಶಗೊಳಿಸುವ, ಸ್ಥಿತ-ಕಿರುನಗೆಯುಳ್ಳವನಾದ, ಸಖೇ-ಗಳೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ಭವತ್ತಿಂಕರೇ-
ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯರಾದ, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ಭಜ-ಪ್ರೀತಿಸೇರ, ಸ್ಪ-ಸ್ಪರ್ಶವಾಗಿ, ಚಾರು-ಚಲವಾದ, ಜಲರುಹಾನನಂ-ತಾ
ವರೆಯಂತಿರುವನಿನ್ನ ಮೊಗವನ್ನು, ಯೋಪಿತಾಂ-ಹೆಂಗಳಾದನಮಗೆ. ದರ್ಶಯ-ತೋರಿಸು ||೬|| ಪ್ರಣತದೇಹಿನಾಂ-ಪೊಡಮ
ಡುವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ, ಪಾಪಕರ್ಮ-ಪಾಪಕ್ಷಯವೆಂಬೆಯ್ಯವ, ತೃಣಚರಾನುಗಂ-ತೃಣಚರ-ಹುಲ್ಲೆಂಮಲ್ಲೆಂವಗೋವುಗಳನ್ನು,
ಅನುಗಂ-ಅನುಸರಿಸಿಕೋಗುವ, ಶ್ರೀನಿಕೇತನಂ-ಶ್ರೀ-ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಗೂಕಾಂತಿಗೂ, ನಿಕೇತನಂ-ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ, ಪಣಿಫ
ಣಾರ್ಪಿತಂ-ಫಣಿ-ಕಾಳಿಯಸರಸ್ವನ, ಫಣ-ಹೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅರ್ಪಿತಂ-ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪದಾಂಬುಜಂ-ಅಡಿದವರೆಯನ್ನು,
ನಃ-ನಮ್ಮ, ಕುಚೇಷು-ಸ್ತನಗಳಲ್ಲಿ, ಕೃಣು-ಮಾಡು(ಇರಿಸು) ಹೃಚ್ಛಯಂ-ಹೃದಯದಲ್ಲಿಮಲಗಿರುವಕಾಮನನ್ನು, ಕೃಂಧಿ-ಭೇ

ನಾದ ರಾಕ್ಷಸನವೆನೆಯಿಂದಲೂ, ಮಹಾ ವೃಷ್ಟಿಯವೆನೆಯಿಂದಲೂ, ಚಂಡಮಾರುತದ ದೆನೆಯಿಂದಲೂ, ಸಿಡಿ
ಲಿನವ್ರಹಾರದ ದೆನೆಯಿಂದಲೂ, ಮಯಪುತ್ರನಾದ ವೃಷಭಾಸುರನಿಂದಲೂ, ಇನ್ನೂ ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾದಮ
ಹಾಭಯದ ದೆನೆಯಿಂದಲೂಕೂಡ, ನಮ್ಮಂರಕ್ಷಿಸಿದ ನೀನು ಏಕೆ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ||೩|| ಎಲೈಪ
ರಮ ಮಿತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ, ನೀನು ನಮ್ಮಂತಾ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸಂಕೋಪ
ಕರನಲ್ಲವು, ಮತ್ತೆಯೇನಂದರೆ ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಬುದ್ಧಿನು-ಕ್ಷಿಯಾದವನು ನೀನು. ಜಗದ್ರಹಾರ್ಥ
ವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿತನಾಗಿ ಸಾತ್ತ್ವತಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ||೪|| ಎಲೈ ವೃಷ್ಟಿ ಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠನಾ
ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಸುಸಾರಭಯದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾದದ ನೆಯ್ದಿರುವ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಭಯಪ್ರದವಾದ! ಇಷ್ಟಾ
ರ್ಥಪ್ರದಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವೆಂ ಮಾಡಿದ, ನಿನ್ನ ಕರಕಮಲವಂ ನಮ್ಮ ಶಿರಸ್ಸಿಗಲ್ಲ ಇರಿ
ಸು ||೫|| ಪ್ರಜವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರಕಷ್ಟವಂ ಪರಿಹರಿಸುವನೇ! ವೀರನಾದವನೇ, ಸ್ವಹಿರಗರ್ವದಂ ಪೀಡ
ಿಸುವ ನಗುವುಳ್ಳವನೇ ಕೃಷ್ಣನೇ ನಿನ್ನನ್ನೇನೆಂಬಿರುವ ಸೇವೆಯರಾದ ನಮ್ಮಂಭಜನು. ಸುಂಧರವಾದ
ಮುಖದದ್ದು ನಮಗೆತೋರಿಸು ||೬|| ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಪ್ರಣತರಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪೀಡನಾಪರಿವಾದಪ
ತುಗಳನನುಸರಿಸಿ ಸಂಚರಿಸುವುದಾದ ಕಾಂತಿಗೆ ಅವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಕಾಳಿಯ ಸರ್ಪದಹೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೇಗಲ್ಲ

ಹೃಚ್ಛಯಂ ||೨|| ಮಧುರಯಾಗಿರಾವಲ್ಲವಾಕ್ಯಯಾಬುಧಮನೋಜ್ಞಯಾಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣ | ನಿ
ಧಿಕಾರಿಮಾವೀರಮಾಹ್ಯತೀರಧರಶೀಧಾನಾಪ್ಯಾಯಯನ್ಮನಃ ||೧೮|| ತಪಕಥಾಮೃತಂ ತಪ್ತಜೀವ
ನಂಕವಿಭಿರೀಡಿತಂಕಲ್ಮಷಾಪಹಂ | ಶ್ರವಣಮಂಗಳಂಶ್ರೀಮದಾತತಂಭುವಿಗ್ರಾಂತಿಯೆಭೂರಿದಾ
ಜನಾಃ ||೯|| ಪ್ರಹಸಿತುಪ್ರಿಯಪ್ರೇಮವೀಕ್ಷಿತುವಿಹರಣಂಚತೇಧ್ಯಾಕಮಂಗಳಂ | ರಹಸಿಸಂನಿಸೋ
ಯಾತ್ಮವಿಸ್ತು | ಶಂಕುಹಕನೋಮನಃಕ್ಷೋಭಯಂತಿಹಿ ||೨೦|| ಚಲಸಿಯದ್ವೈಪಾಚ್ಚಾರಯಾಪ
ಶೋನಳಿಸುಂದರಂನಾಥತೆವದಂ | ಶಿಲತ್ಯಣಾಂಕುರೈಸ್ಸೀದತೀತಿನೀಕಲಿತಾಂಮನಿಕಾಂತಗ
ಚ್ಛೃತಿ ||೧೧|| ದಿನಪರಿಕ್ಷಯೇನೀಲಕುಂತಲೈರ್ವ ನರುಹಾನನಂಭಿಭ್ರದಾವೃತಂ | ಘನರಜಸ್ವಲದಂ

ದಿಸು ||೨|| ವಿರ-ಶೂರನಾದ, ಹೇಪುಸ್ಕರೇಕ್ಷಣ-ಎಲೈ ಕಮಲಲೋಚನನೇ! ಮಧುರಯಾ-ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಿಯವಾಗಿಯೂ,
ವಲ್ಲವಾಕ್ಯಯಾ-ಮನೋಹರವಾದನುಡಿಗಳಲ್ಲದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬುಧಮನೋಜ್ಞಯಾ-ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗನಂತೇಕ್ಷಕರವಾಗಿಯೂ
ಇರುವ, ಗಿರಾ-ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ, ಮುಹ್ಯತೀ-ಮೋಹಗೊಳ್ಳುತಲಿರುವ, ನಿಧಿಕಾರಿ-ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯೆಂದಮಾಡುವ, ಕಿಂಕರಿಯರಾ
ಡ, ಇಮಾನಿ-ಈನಮ್ಮನ್ನು, ಅಧರಶೀಧಾನಾ-ತುಟೆಯಅಮೃತದಿಂದ, ಆಪ್ಯಾಯಯನ್ಮ-ತ್ಯಗೊಳಿಸು ||೧೮|| ತಪ್ತಜೀವನಂ-
ತಪ್ತ-ತಾಪತ್ರಯದಲ್ಲೆಬೆಂದಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ, ಜೀವನಂ-ಉಜ್ವಲವಕವಾದಂಧಾ, ಕವಿಜಿ-ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ, ಸುಡಿಪಂ-ಸ್ತುತಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟಂಧಾ, ಕಲ್ಮಷಾಪಹಂ-ಕಲ್ಮಷ-ಕಾಮಕರ್ಮಸಂಚಿತವಾಪಂಗಳನ್ನು, ಅವಹಂ-ವರಿಹರಿಸುವಂಧಾ, ಶ್ರವಣಮಂಗಳಂ-
ಶಿವಿಗಳಿಗೆಭವಾದಂಧಾ, ಶ್ರೀಮದಾತತಂ-ಶ್ರೀಮಂತರಲ್ಲಿಕಾಂತವಾದಂಧಾ, ಅಭವಾ, ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳಂಧಾ, ವಿಸ್ತಾರವಾದಂಧಾ
ತವ-ನಿನ್ನ, ಕಥಾಮೃತಂ-ಗುಣವರ್ಣನವೆಂಬ ಅತೀಯವಾದಅಮೃತವನ್ನು, ಭವಿ-ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಯೇ-ಯಾವಮನು
ಷ್ಯರು, ಗೃಣಂತಿ-ನಿರೂಪಿಸುವರೋ, ಚೇಜನಾ-ಆಜನರು, ಭೂರಿದಾ-ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಹುದಾನಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಪುಣ್ಯ
ವಂತರು ||೯|| ಕುಪಕ-ವಂಚಕನಾದ, ಪ್ರಿಯ-ಇಷ್ಟನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪ್ರಜಾತಂ-ಅತೀಯವಾದನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರೇ
ಮವೀಕ್ಷಿತಂ-ಗ್ನೇಹದನೋಜವೂ, ಧ್ಯಾನಮಂಗಳಂ-ಭಾವನಾಮಾತ್ರದಿಂದ ಶುಭಕರವಾದ, ವಿಹರಣಂಚ-ವಿಹಾರವೂ, ರಹ
ಸಿ-ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ, ಹೃದಿಸ್ಪೃಶಂ-ನಮ್ಮಮನವಂಮಟ್ಟುತಲಿರುವ, ಸಂಪದಿ-ಸಂಕೇತಕ್ರೀಡಾಲೀಲಗಳೂ, ಯಾ-ಯಾವ
ವೋ, ತಾತ್ಪರ್ಯ-ಅವುಗಳೂಕೂಡ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಮನಃ-ಹೃದಯವನ್ನು, ಕ್ಷೋಭಯಂತಿಹಿ-ಕಳವಳಪಡಿಸುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲವೇ ||೨೦||
ಕಾಂತ-ಮನೋಹರನಾದ, ನಾಥ-ಪತಿಯೇ, ಯತ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಪಶೋ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಚಾರಯಾ-ಶೋ-ಮೋ
ಯಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಪ್ರಜಾತ್-ಗೋಕುಲದದೇನೆಯಿಂದ, ಚಲಸಿ-ಹೊರಟುತಿರುಗುತ್ತಿರುವೆಯೇ, ತತ್-ಛೇದಕರಣದಿಂದ,
ನಳಿಸುಂದರಂ-ತಾವರೆಯಹಾಗೆಚೆಲುವಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ವದಂ-ವಾದವು, ಶಿಲತ್ಯಣಾಂಕುರೈ-ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ ಹುಲ್ಲುಕೊನೆ
ಯಕೊನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸೀದತೀ-ನೋಯುತ್ತಲಿದೆಯೆಂದು, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಮನಃ-ಅಂತರಂಗವು, ಕಲಿತಾಂ-ಕಳವಳವನ್ನು,
ಗಚ್ಛತಿ-ಹೋದುದುತಲಿದೆ ||೧೧|| ವಿರ-ಶೂರನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ದಿನಪರಿಕ್ಷಯೇ-ಸಂಜೆಯಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ನೀಲಕುಂತಲೈ-ಕೆಮ್ಮಾದ

ಟ್ಟು ನಿನ್ನಪಾದಪದ್ಮವು ನಮ್ಮಕುಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಿರಿಸು. ನಮ್ಮ ವಿರಹ ವ್ಯಥೆಯು ಪರಿಹರಿಸು ||೨|| ಎಲೈಪ
ದ್ಮಲೋಚನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಮನೋಹರಂಗಳಾದ ಮಾತುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಸಂ
ತೋಷಕರವಾದ ಮಧುರವಾದ ನಿನ್ನವಾಕ್ಯನಿಂದಲೂ, ಅಧರಾಮೃತದಿಂದಲೂ, ಕಿಂಕರಿಯರಾದ ಮೋಹಪ
ಡುತಲಿರುವ ನಮ್ಮಂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸು ||೧೮|| ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಸಂಸಾರ ತಾಪತಪ್ತರಾದ ಜನರಂಜೀ
ವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕವಿಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಲ್ಪಡುವ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕಮಾದ ಶೋತ್ರಸುಖಕರವಾದ ಶ್ರೀಕ
ರವಾದ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ನಿನ್ನ ಚರಿತೆಮೆಂಬ ಅಮೃತವಂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾರೋಳುತ್ತಾರೆಯೇ, ಅವರಾಪ
ನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಾನಧರ್ಮಂಗಳು ಮಾಡಿರುವರು ||೯|| ಎಲೈ ಕಪಟವಾದ ಪಿಯನೇ! ನಿನ್ನ ಮುಗು
ಳುನಗೆಯು ಪ್ರೇಮಾರ್ಥವಾದ ನೋಟವು ಕ್ರಿಡೆಯು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಂವಾದ ಸರ್ವಾಲಾಪಂಗಳು ಯಿವೆಲ್ಲ
ವೂ ಸ್ವರಣಕೆಂದು ನಮ್ಮಂ ವ್ಯಥೆಪಡಿಸುತ್ತವೆ ||೨೦|| ಎಲೈ ಕಾಂತನೇ! ನೀನು ಯಾವಾಗ ಗೋವುಗಳಂ
ಸಂಚಾರಂಗೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಜದಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತೀಯೋ ಆಗ ಪದ್ಮದಂತ ಸುಂದರವಾದ ನಿನ್ನ ವಾದವು ಸಂ
ಣಕಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ ತೃಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಉಪದ್ರವವ ನೆಯ್ದುವುದೆಂದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತೆ ||೧೧||

ಕರ್ಯಮಾಹುರ್ಮನಸಿಸ್ಸ್ಮರಂವೀರಯಚ್ಛನಿ ||೧೮|| ಪುಣತಕಾಮದಂಪದ್ಯಜಾರ್ಚಿತಂಧ
ರಣಿಮುಡನುಚ್ಯಯಮಾಪದಿ |ಚರಣಪಂಕಜಂಕಂತಮಂಚತೆರಮಣನಸ್ತನೈವ್ಯರ್ಪಯಾಧಿಹ ||೧೯||
ಸುರತವರ್ಧನಂಕೂಕನಾಕನಂಸ್ವರಿತವೇಣುನಾಸುಮ್ಪ್ರಚುಂಬಿತಂ | ಇತರರಾಗವಿನಾಸ್ರರಣಂನೃಣಾಂ
ವಿತರವೀರನನ್ನಧರಾಮೃತಂ ||೧೯|| ಅಟಿತಿಯದ್ಭವಾನಂದ್ವಿಕಾನನಂತುಟಿಯುಗಾಯತತ್ವಾಪು
ಪಶ್ಯತಾಂ | ಕುಟಿಲಕುಂತಲಂಶ್ರೀಮುಖಂಚತೇಜಃಉದೀಕ್ಷತಾಂಪಕ್ಷ್ಯಕುಂದ್ಯುತಾಂ ||೧೯|| ಪತಿ
ಸುತಾನ್ವಯಭಾತೃಭಾಂಧವಾನತಿವಿಲಂಘ್ಯತೇಹ್ಯಚ್ಯುತಾಗತಾಃ | ಗತವಿದಸ್ತವೊದ್ಗೀತಮೋಹಿ

ಕುರುಳ್ಳಿಳಂದ, ಆವೃತಂ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಫನರಜಸ್ವಲಂ-ಫನ-ಸಾಂದ್ರವಾದ, ರಜಸ್ವಲಂ-ಗೋದೋಳಿಯಳ್ಳ, ವನ
ರುಹಾನನಂ-ಕಮಲದಹಾಗಿರುವಮುಖವನ್ನು, ಬಿಭ್ರತೇ-ಧರಿಸಿಯಿರುವನೀನು, (ಅಮುಖವನ್ನೇ) ಮುಹುಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಒರ್ಪ
ಯೇರ್ಪ-ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಮನಸಿ-ಕೃದಯದಲ್ಲಿ, ಸ್ಮರಂ-ಕಾಮವನ್ನು, ಯಚ್ಛನಿ-ಕುಡತೆಲಿರುವಿ ||೧೮||
ಅಧಿಹ-ಚಿಂತಾಪರಿಹಾರಕನಾದ, ರಮಣ-ಕ್ರೀಡಿಸುವಕ್ಕೃಷ್ಣನೇ! ಪುಣತಕಾಮದಂ ಭಕ್ತರಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ, ಪದ್ಯ
ಜಾರ್ಚಿತಂ-ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಧರಣಿವಂಡನಂ-ಭೂಮಿಗೆ ಅಲಂಕಾರವಾದ, ಅಪದಿಧ್ಯೇಯಂ-ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲೀಕ್ಷ
ಕವಾಗಿಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ಕಂತಮಂಚ-ಅತ್ಯಂತಕಂಠವೂಲದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಚರಣಪಂಕಜಂ-ಪಾದಪದ್ಮವನ್ನು, ನಃ-
ನಮ್ಮ, ಸ್ತನೇಷು-ಕುಚಗಳಲ್ಲಿ, ಅರ್ಪಯ-ಇರಿಸು ||೧೯|| ವೀರ-ಮಹಾಶೂರನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ಸುರತವರ್ಧನಂ-ಸುಖವನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂಥಾ, ಕೂಕನಾಕನಂ-ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಂಥಾ, ಸ್ವರಿತವೇಣುನಾ-ಹೆಚ್ಚು ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ಕೊಳವಿನಿಂದ, ಸುಪ್ತ-
ಚನ್ನಾಗಿ, ಚುಂಬಿತಂ-ಮುತ್ತಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ಇತರರಾಗವಿನಾಸ್ರರಣಂ-ಮಿಕ್ಕ ಅಕ್ಕರೆಗಳಂ
ಮರೆಯಿಸುತ್ತಿರುವ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಅಧರಾಮೃತಂ-ತುಟಿಯಹಾಲನ್ನು, ನಃ-ನಮಗೆ, ವಿತರ-ಕುಡು||೧೯|| ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ಅಪ್ಪಿ-
ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ, ಕಾನನಂ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಅಟಿತ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಮೋ, ತತೇ-ಆಕಾರಾದಿಂದ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅಪಶ್ಯತಾಂ-ನೋ
ಡದೇಯಿರುವವನು, ತೃಪಿ-ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದತೃಪಿಕಾಲವು ಕೂಡ, ಯುಗಾಯತೇ-ಅತಿದೀರ್ಘವಾದ ಮಹಾಯುಗದಕಾಲ
ದಂತೆ ಆಚರಿಸುವುದು, ಕುಟಿಲಕುಂತಲಂ-ಕೊಂಕಿದಕುರುಳ್ಳಿಳು, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಶ್ರೀಮುಖಂಚ-ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದಮೋರೆಯನ್ನೂ,
ಉದೀಕ್ಷತಾಂ-ಕಂಠತ್ತಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವವನ್ನೂ, ದ್ಯುತಾಂ-ಕಂಗಳಿಗೆ, ಪಕ್ಷ್ಯಕೃತೇ-ರೈವಿಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡವಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಬಬ್ರ
ಹ್ಮನು, ಜತಃ-ಮೂಢನು||೧೯|| ಕಿವಿ-ಮೋಸಗಾರನಾದ, ಅಚ್ಯುತ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಪತಿ... ವರ್ಷ-ಪತಿ-ಗಂಡ, ಸುತ-ಮಕ್ಕಳು,
ಅನ್ವಯ ಕುಲಸ್ಥರು ಭ್ರಾತೃ-ಸೋದರರು, ಬಾಂಧವಾ-ಸಂಬಂಧರನ್ನು, ಅತಿವಿಲಂಘ್ಯ-ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ, ತೇ-ನಿನ್ನ ಬಳಗೆ,

ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳಂ ಮನೆಗೆ ಕರದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ನೀಲಂಗಳಾದ
ಕುರುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ್ದರಿಂದ ಭೃಂಗಯುಕ್ತವಾದ ಪದ್ಮದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಗೋಧೂಳಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾ
ಪ್ತವಾದ ಮುಖವಂ ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಅಮುಖವಂ ನಮಗೆ ತೋರಿಸುವವನಾಗಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮವಿಕಾರ
ವಂ ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ ||೧೮|| ಎಲೈ ಮನೋವೃಥಾ ಪರಿಹಾರಕನಾದ ರಮಣನೇ! ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಜನರ ಇಚ್ಛಾ
ರ್ಥವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಲೂ ಪೂಜಿತವಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಭೂವಣವಾಗಿ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವರ
ಕಷ್ಟಂಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಶುಭಕರವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮಮಂ ನಮಸ್ತುನಂಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸು ||೧೯|| ಎಲೈ ವೀ
ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ರತಿಸುಖವಂ ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಾಗಿ, ಕೂಕಪರಿಹಾರಕವಾಗಿ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟಸ್ವರ
ವುಳ್ಳ ಕೊಳವಿನಿಂದ ನೋಂಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವಾದಿ ಸುಖಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆ
ಯುಂ ತಪ್ಪಿಸುವ, ನಿನ್ನ ಅಧರಾಮೃತವಂ ನಮಗೆ ಕೊಡು ||೧೯|| ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀನು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಪಶು
ಗಳೊಡನೆ ಯಾವಾಗ ವನವಂಕುರಿತು, ಹೋಗುತ್ತೀಯೋ, ಆಗನಿನ್ನಂನೋಡದೆ ಇರುವವನುಗೆ ಕ್ಷಣಾರ್ಧ
ವು ಯುಗದಂತೆ ಆಗದಹಾಗಿ, ವಕ್ರಂಗಳಾದ ಮುಂಗುರುಳುಗಳಂ ದಿವ್ಯವಾದ ನಿನ್ನ ಮುಖವಂ ಅನುರಾಗ
ದಿನೋಡುವ ಜನರುಗಳ ನೇತ್ರಂಗಳಲ್ಲಿ ರೆಪ್ಪೆಯುಂಟಾಗಿವೆಯಂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಜ್ಞಾನೇನ
ರಿ ||೧೯|| ಎಲೈ ಅಚ್ಯುತನೇ; ಪತಿಗಳಂ, ಪುತ್ರಂ, ಅವರಸುಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಭ್ರಾತಾರಂ ಬಾಂಧವಂ ಗಹ

ತಾಂಕಿತಮಯೋಪಿತಕಸ್ತ್ಯಜಿನ್ನಿತಿ ||೧೬|| ರಹಸಿಸಂವಿದಂಹ್ಯಚ್ಛಯೋದಯಂಪ್ರಹಸಿತಾನನಂ
ವೈಮವೀಕ್ಷಣಂ | ಬೃಹದುಪಶ್ಯೋಯೋಫಾಮವೀಕ್ಷ್ಯತಮಾಹುರತಸ್ಪೃಹಾಮುಹ್ಯಮನಂ ||೧೭||
ವ್ರಜವನೌಕಸಾಂವ್ಯಕ್ತಿರಂಗತವೃಜನಹಂತ್ರೈಹೋವಶ್ಯಮಂಗಲಂ|ತ್ಯಜಮನಾಕ್ಷ್ಯನಸ್ತ್ವತಿಸ್ಪೃ
ಹಾತ್ಮನಾಂಸ್ವಜನಹೃದ್ರಾಜಾಂಯಾನ್ಮೋದನಂ||೧೮|| ಯತೈಸುಜಾತಚರಣಾಂಬುರುಹಂಸ್ತನೇ
ಮುಭೀತಾಶ್ಯನ್ಯಾಪಿ ಯದಧೀಮಹಿಕರ್ಕಶಮೃತನಾಟವೀಮಟಸಿತದ್ವ್ಯಭತನಕಿಸ್ವಿತ್ಯೂರ್ವಾದಿ
ಭಿರ್ಭ್ರಮತಿಧೀರ್ಭವದಾಯಾಪಾನಂ ||೧೯|| ಇತಿಶ್ರೀ ದಶಮಸ್ಕಂಧ ಏ ಕ ತ್ರಿಂ ಶೋ ಧ್ಯಾಯಃ-

ಆಗತಾಃ-ಬಂದವರಾಗಿಯೂ, ಗತಿವಿದಾಃ-ನವ್ಯಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲ, ತಪ-ನಿನ್ನ, ಉದ್ಧೀತಮೋಪಿತಾಃ-ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ನದಿಂದ.
ಮೋಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಯೋಃಪಿತಾಃ-ಹೆಂಗನನ್ನು, ನಿಶಿ-ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ; ಕಸ್ತ್ಯಜೇದ್ಧಿ-ಯಾವನು ತಾನೇ ಬಿಡುವನು ||೧೬|| ರಹ
ಸಿ-ವಿಕಾಂತದಲ್ಲಿ, ಸಂವಿದಂ-ನಂಕೇತಕ್ರೀಡೆಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಹ್ಯಚ್ಛಯೋದಯಂ-ಕಾಮನಆರಂಭವುಳ್ಳ ಪೈಮವೀಕ್ಷ
ಣಂ-ನ್ನೇಹವನೋಟವುಳ್ಳ, ಪ್ರಹಸಿತಾನನಂ-ಹೆಚ್ಚು ನಗೆಯುಳ್ಳ, ಮುಖವನ್ನೂ, ಶ್ರಿಯಾಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಗ, ಧಾಮ-ವಾಸಸ್ಥಾನದಾ
ದ, ಬೃಹತ್ ವಿಕಾಲವಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಉರ್ದ್ವ-ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನೂ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಮುಹುಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಅತಿಸ್ಪೃಹಾ-
ಬಹಳಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗಿದೆ. ತಯಾ-ಅದಿಂದ, ಮನಃ-ಮನಸ್ಸು, ಮುಹ್ಯತೇ-ಮೋಹಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ||೧೭|| ಅಂಗ-ಪ್ರಿಯ
ನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ವ್ಯಕ್ತಿಃ-ಆವಿರ್ಭಾವವು, ವ್ರಜವನೌಕಸಾಂ- ಗೋಕುಲವಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ, ವೃಜಿನ
ಹಂತಿ-ಪಾಪಪರಿಹಾರಕವಾಗಿರುವುದು ನಿಶ್ಯಮಂಗಲಂಚ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕುಭವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು, ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು.
ಸ್ವಜನಹೃದ್ರಾಜಾಂ-ತನ್ನ ವರಮನೋರೋಗಗಳಿಗೆ ನಿಷ್ಕೂಪನಂ-ನಾಶಕವಾದಮದ್ದು, ಯತೈ-ಯಾವುದೋ, ತತ್-ಅದರನ್ನೂ, ತ್ವ
ತಿಸ್ಪೃಹಾತ್ಮನಾಂ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆಶಯಗಳಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಮನಾಕ್ಷ್ಯ-ಕೊಂಚವಾದರೂ, ತ್ಯಜ-ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು ||೧೮||
ಹೇಪ್ರಿಯ-ಇಷ್ಟು ನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ಸುಜಾತಚರಣಾಂಬುರುಹಂ-ಕೋಮಲವಾದಅಡಿದಾವರೆಯನ್ನು, ಕರ್ಕಶೇಷ-
ಕರಿನಗಳಾದ, ಸ್ತನೇಷು-ನಮ್ಮ ಕುಚಗಳಲ್ಲಿ, ಭೀತಾಃ-ನಿನ್ನೆಂದಿರತೆಂದು ಹೆದರಿದವರಾಗಿ, ಕನ್ಯಾಃ-ವೆಲ್ಲರೂ ದಧೀಮಪಿ-ದು
ಸ್ತುತಲಿರುವವೋ, ತೇನ-ಅಂಥಾನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಯಿಂದ, ಅಟವೀಂ-ಕಾಡನ್ನು, ಅಟಸಿ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಿ, ತತ್-ಆನಿನ್ನ ಅಡಿ
ದಾವರೆಯು, ಕೂರ್ವಾದಿಭಿಃ-ನೊರಪುಕಟ್ಟುಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ, ನವ್ಯಭತೇಕಿಸ್ವಿತ್-ನೋಯುವ ದಿಲ್ಲಿವೇವನ ? ಭವದಾ
ಯುಷಾಂ-ನೀನೇಜೀವನವಾಗಿವುಳ್ಳ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಭೀಃ-ಬುದ್ಧಿಯು, ಭ್ರಮತಿ-ಮೋಹಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ||೧೯||
ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧ ಏ ಕ ತ್ರಿಂ ಶೋ ಧ್ಯಾಯಃ-

ಉಲ್ಲಾಘಿಸಿ, ನಿನ್ನ ವೇಣುಗಾನದಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿ, ಅವೇಣುಗಾನವಾಗುವಸ್ಥಳದ ಗುರುತಿಸಿಂದಲೇ ನಿನ್ನಂಹುಡುಕಿ
ಕೊಂಡುನಾವುಬಂದುಇದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೆಯಾದವುರುಪನು ತ್ಯಾಗವೆಂಪಾಡು
ವನು? ನೀನುಕಪಟಯಾದವನು, ಅದ್ದರಿಂದನಮ್ಮಂಉಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೋ||೧೬|| ಎಲೈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಕಾಮೋದ್ಧೀಪನ
ವಾದನಿನ್ನ ಚಟಾಕಿಗಳಂ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂಕೂಡಿದನಿನ್ನ ಮುಖವಂಪ್ರೇಮಾದ್ರವಾದನೋಟವಂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಗೆನಿವಾಸಸ್ಥಾನವಾದಭಿತಾಳವಾದನಿನ್ನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳಮ, ಸಹನೋಡಿ ನಮಗೆಅಪೇಕ್ಷೆವುಂಟಾಗುತ್ತೆ. ನಮ್ಮಮನಗೂ
ಮೋಹಿತವಾಗುತ್ತೆ||೧೭|| ಎಲೈ ನಾಥನೇ! ಸರ್ವಲೋಕಪ್ರಭುವಾದನಿನ್ನ ಆವಿರ್ಭಾವವು ವ್ರಜವಾಸಿಗಳಾದ ಸರ್ವ
ಜನರಿಗೂಪಃಪರರಿಹಾರಕವಾದ್ದು, ನಿನ್ನಲ್ಲಿಅಸಕ್ತವಾದಾಚಿತ್ತವುನಮಗೆ ಸ್ವಜನರಹೃದೋಗಪರಿಹಾರಕವಾದ
ಸೌಖ್ಯವಂ ಸ್ವಲ್ಪಕೊಡುವವಾಗು||೧೮|| ಎಲೈಪ್ರಿಯನಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಅತಿಕೋಮಲವಾದ ವೈದುವಾದ
ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮಕಂ, ಕರಿನಂಗಳಾದ ನಮ್ಮಸ್ತನಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸು. ಭೀತರಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ
ಅಂತಾ ಪಾದಪದ್ಮದಿಂದ ವನದಲ್ಲಿನಿನ್ನ ಸಂಚರಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಸಂಜವಾದ ಶಿಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ.
ಲೂ ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮವು ಉಪದ್ರವಂ ಪಡುವುದೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನೇನಂಬಿ ಜೀವಿಸುವ ನಮ್ಮಬುದ್ಧಿಯು ವ್ಯಸನ
ವನೆಯ್ದುತಲಿದ್ದು||೧೯||

ಶ್ರೀಕುಕೇ! ಇತಿ ಗೋಪ್ಯಪ್ರಗಾಢಯಂತ್ಯೈಃ ಪ್ರಲಪಂತ್ಯೈಶ್ಚ ಚಿತ್ರಧಾ | ರುರುದುಂಸ್ಸುಸ್ವರಂ ರಾಜಕೃ
ಪ್ಲವದರ್ಶನಲಾಲಸಾಃ || ೧ || ತಾಸಾಮಾವಿರಭೂಚೈರಿಸ್ತುಯಮಾನಮುಖಾಂಬುಜಃ | ಪೀತಾಂಬರ

೨೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಚೇಕೆ.

[ಕುಕವಾಕ್ಯವು.]]ಹೇರಾಜ-ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಜನೇ! ಗೋಪ್ಯ-ಗೋಪಿತಿಯರು. ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರಗಾಢಯಂತ್ಯೈಃ-ಪಾಡುವರಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಲಪಂತ್ಯೈಶ್ಚ-ಅಳುತುವರಾಗಿಯೂ, ಕೃಪ್ಲವದರ್ಶನಲಾಲಸಾಃ-ಕೃಪ್ಲವವನ್ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹು ಕೂತೂಹಲವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಚಿತ್ರಧಾ-ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದುದುಗಳಿಂದ, ಸುಸ್ವರಂಯಥಾತಥಾ-ಸುಖಚೀನವಾದಸ್ವರವುಂಟಾಗುವಂತೆ, ರುರುದುಂ-ಅತ್ತರು||೧|| ಸ್ತುಯಮಾನಮುಖಾಂಬುಜಃ-ಸ್ತುತಮಾಸು-ನಗುತಲಿರುವ, ಮುಖಾಂಬುಜಃ-ವದನಕಮಲವುಳ್ಳ,

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾ
ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾಟಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶ್ವರಪುರಾಣ
ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ
ಭಾಗವತವ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು” ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ
ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧವೇಳು ೨೧ನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಸುಪೂರ್ಣವಾದುದು

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

೨೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ದ್ವಾತ್ರಿಂಶವಿರಹಾಲಾಪವಿಕ್ಲಿನ್ನಹೃದಯೋಹರಿಃ | ತತಾವಿಭರ್ಜಯ
ಗೋಪೀಸ್ತಾಸ್ತಾಂಸ್ತಯಾಮಾಸುಮಾನಯಃ || ೧ ||

ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿರಹ ತಾಪತಪ್ತರಾದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು
ಗಳ ದೀನೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅದ್ರುಚಿತನಾಗಿ, ಅವರಿಗೆದುರಾಗಿ ಅವಿಭರ್ಜಿತನಾಗಿ, ಮೃದುವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೇ
ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನಂ ಗೆಯ್ದನು. ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಕೂತು ಕುಕ
ಮುನಿಯು ನಿರೂಪಿಸಿದ ವಿವರವೆಂತೆಂದರೆ,-

ಎಲೈ ಅರನೇ! ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಈರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಗೆಯ್ವರಾಗಿ ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ
ರೋದನಂ ಗೆಯ್ಯರಾಗಿ ಕೃಪ್ಲವದರ್ಶನದಿಂದ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಸ್ವರಯುಕ್ತವಾಗಿ ರೋದನಂ ಗೆಯ್ಯರು || ೧ ||

ಧರಸ್ಸುಗ್ರೀವಸಾಕ್ಷಾನ್ಮುನೈಫಮನ್ಯಥಃ |೨| ತುವಿತೂಕ್ಯಾಗತಂಕೃತ್ವಂಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಪಲ್ಲದೃಶೋ
ಬಲಾಃ | ಉತ್ತಸ್ಕುರ್ಮಾಗವತ್ಸರ್ವಾಸ್ತನ್ಯೈವ್ರಾಣಿಮಾಗತು ೩| ಕಾಚಿತ್ಪ್ರಾಂಬುಜಂಕಾರೇರ್ಜ
ಗ್ಮಹಂಜಲಿನಾಮಾದಾ | ಕಾಚಿತ್ಪ್ರಭಾರತದ್ವಾಹುಮಂಸಚಂದನರೂಪಿತಂ |೪| ಕಾಚಿದಂಜಲಿನಾ
ಗ್ಮಹೃತ್ಪ್ರೀತಃಂಬುಜಲಚರ್ವಣಂ | ಎಕಾತದಂಭುಕ್ರಮಲಂಸುತಪ್ತಸ್ತನಯೋರಧಾತೆ |೫| ಎಕಾ
ಭುಕ್ತಾಟಮಾಬಧ್ಯಬ್ರಮಸಂರಂಭವಿಹ್ವಲಾ | ಘ್ನಂತ್ವೈಹೃತ್ಕಟಃಪ್ರೇರ್ಪರ್ನಿರ್ಗದ್ವದಕನಜಃ
ವಾ |೬| ಅಶರಾನಿಮಿಪದ್ಧೃಗ್ಭೃಂಸಾಧಾಣಾತನ್ಮುಖ (ಬುಜಂ | ಅಪೀತಮಪಿನಾತ್ಮಸ್ಯೈತ್ಯಂ

ವೀತಾಂಬರಧರಃ ಪೊನ್ನುಡಿಗಿಯಂಧರಿಸಿದ, ಸ್ರಗ್ವೀ ವನಮಾಲೆಯುಳ್ಳ, ಮನ್ಮಥವ. ಸ್ವರ್ಗಃ ವ. ಸ್ವರ್ಗನಿಗೂ ಮನ್ಮಥನಾದ, ಕಾರೀ-
ಕೃಷ್ಣನು, ತಾನಾಂ-ಆಗೋಪಿಯರಿಗೆ, ಸಾಹ್ವತ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಆವಿರಭೂತ-ಕಾಣಿಸಿದನು ||೨|| ಅಗತಂ-ಒಂದಂಧಾ,
ತಂಕೃಪ್ಪಣಂ-ಆಕೃಪ್ಪಣನನ್ನು, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಪುಲ್ಲಿದೃಶ-ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅರಳಿದ ಕಂಗಳುಳ್ಳವರಾದ, ಅಬರಾಹಿ-
ಜೆಂಗಳು, ಸರ್ವಾಪಿ-ಎಲ್ಲರೂ, ಅಗತಂವಶ್ರಾಣಂ-ಮರಳಬಂದವಾಶ್ರಣವನ್ನು, ತಸ್ತುಇವ-ಅವಯವಗಳಂತಾಗೆ, ಯುಗವತ್-ಏಕಕಾ-
ಲದಲ್ಲಿ, ಉತ್ಪನ್ಮು-ಎದ್ದರು ||೩|| ಕಾಚಿತ್-ಒಬ್ಬಳು, ಕಾರೀ-ವಾಸುದೇವನ, ಕರಾಂಬುಜಂ-ಹಸ್ತಕಮಲವನ್ನು, ಅಂಜಲಿ-
ನಾ-ತನ್ನಬಗನೆಯಿಂದ, ಮುದಾ-ಸಂತಸರದೊಡನೆ, ಜಗ್ಮಹೇ-ಹಿಡಿದಳು ಕಾಚಿತ್-ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು, ಚಂದನರೂಪಿತಂ-ಶ್ರೀ-
ಗಂಧದಿಂದ ಬಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ತದ್ವಾಕುಂ-ಆಕೃಪ್ಪಣನತೋಳನ್ನು, ಅಂಸೇ-ತನ್ನ ಹೆಗಲಿನಲ್ಲಿ, ಒಭಾರ-ಪೊತ್ತಳು ||೪|| ಕಾಚಿತ್-
ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು, ತನ್ನೀ-ಗೋಪಿಯು, ತಾಂಬುಲಚರಣಾಂ-ಪೀಳ್ಳಿದ ತಾಂಬುಲವನ್ನು, ಅಂಜಲಿನಾ-ಬಗನೆಯಿಂದ, ಅಗ್ಮಹೇ-
ಗ್ರಹಿಸಿದಳು, ಏಕಾ-ಒಬ್ಬಳು, ತವಂಫ್ರಕಮಲಂ-ಆಕೃಪ್ಪಣನ ಅಡಿ ದಾವರೆಯನ್ನು, ಸಂತಪಸ್ತನಯೋಃಿ, ಬಿಸಿಯಾದ ತನ್ನ
ಕುಚಗಳಲ್ಲಿ, ಅಥಾತೀ-ಇರಿಸಿಕೊಂಡಳು ||೫|| ಏಕಾ-ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು, ಭುಕುಪಿಂ-ಹುಬ್ಬನ್ನು, ಅಬದ್ಧ್ಯ-ಗಂಟೆಟ್ಟುಕೊಂಡು,
ಪ್ರೇಮಸಂರಂಭವಿಡ್ವಲಾ-ಪ್ರಣಯಕ್ಕೋಪದಿಂದ ವಿವಾಳಾಗಿ, ನಿರ್ದಪ್ಪದೇನಾಪ್ತದಾ-ಕಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ತೇಜಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ,
ಕುಪಾಕ್ಷೇಪೈಃ-ಕಟ-ಕುಪಾಕ್ಷಗಳ, ಆಕ್ಷೇಪೈಃ-ಪ್ರಸರಣಗಳಿಂದ (ಕುಡಿನೋಟಗಳಿಂದ ಪರಿಭವಿಸುವಿಕೆಗಳಿಂದ) ಘೃಂತೀವ-ಹೊಡೆ-
ಯುವಳಹಾಗೆ, ಐಷ್ಠ-ನೋಡಿದಳು ||೬|| ಅಪರಾ-ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು, ಅನಿಮಿಷದ್ವೈಗಾಭ್ಯಾಂ-ಅನಿಮಿಷತ್-ರೆಪ್ಪುಕೊಡೆಯದ, ದ್ವೈ-
ಗಾಭ್ಯಾಂ-ಕಂಗಳಿಂದ, ತನ್ಮುಖಾಂಬುಜಂ-ಆಕೃಪ್ಪಣನ ಮೊಗದಾವರೆಯನ್ನು, ಆಸೀತಮಪಿ-ಜನಾಂಗಿಕುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು
ಕೂಡ, ಜುವಾಣಾ-ಮರಳಿಗೆ ವಿಸುವಳಾಗಿ, ತಚ್ಚರಣಂ-ಆಕೃಪ್ಪಣನ ಮಾದವನ್ನು ನೋಪಿಸಿ, ಸಂತಪಿ-ಸತ್ಪುರುಷರು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ,

ಆಗ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ರಮ್ಯವಾದ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಯಾಗಿ ಮನ್ಮಥನಿಗೂ ಮೋಹಕನಾಗಿ ಅಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು ||೧|| ಇಂತಾವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ತನಾದ ಅಕೃಷ್ಣನುನೋಡಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ವಿಕಸಿತಂಗಳಾದ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳ ಅಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ವಿಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರಚರಣಾದಿ ಶರೀರಾವಯವಗಳು ಪ್ರಾಣವನ್ನೆಬ್ಬಿದಹಾಗೆ ಏಳುವುದೋ ಹಾಗೆ ಇದ್ದರು ||೨|| (ಅಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಖಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ಅಪೂರ್ವವಾದ ನೇತ್ರಂಗಳೆಂಬ ಪಾತ್ರಂಗಳಿಂದ ಪಾನಂಗೆಯ್ದು ಸತ್ಪುರುಷರು ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಪದ್ಮವಂ ಧ್ಯಾನಂಗೆಯ್ದುಹೋಗಿ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ತೃಪ್ತಿಯ ನೆಯ್ದಿಲ್ಲ ||೩|| ಒಬ್ಬಳುಸ್ತ್ರೀಯು ಕೃಷ್ಣನಹಸ್ತಮ ತನ್ನಹಸ್ತದ್ವಯದಿಂದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪಿಡಿದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಚಂದನಲೆಪ್ಪವಾದ ಅಕೃಷ್ಣನ ಬಾಹುವು ಹೊಡೆದಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದಳು ಒಬ್ಬಳು ಸ್ತ್ರೀಯು ತನ್ನಬಗಸೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಖಸ್ಪೃಶವಾದ ತಾಂಬೂಲವು ಗ್ರಹಿಸಿದಳು. ಒಬ್ಬಳು ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಪದ್ಮವಂ ವಿರಹತ್ಪವಾದ ತನ್ನ ಕುಚಂಗಳಲ್ಲಿನಿ ಕೊಂಡಳು ||೪|| ಒಬ್ಬಳು ಹುಬ್ಬುಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರೇಮಾಧಿಕ್ಯದಿಂದ ಕಾಮಾಭಿನವೇಶದಿಂದ ಪ್ರಾಣಶಲಾಗಿ ಹಲ್ಲು ಮುಡಿಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತೀಕ್ಷ್ಣಂಗಳಾದ ಕುಡಿನೋಟಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸುವಂತೆ ಯಿದ್ದಳು ||೫|| ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ರೆಪ್ಪೆಹಾಕುವ ಇರುವ ನೇತ್ರಂಗಳಿಂದ ಅಕೃಷ್ಣನ ಚನ್ನಾಗಿನೋ

ತಸ್ತಚರಣಂಯಥಾ ||೭|| ತಂಕಾಚಿನ್ನೇತ್ರರಂಧ್ರೇಣಹೃದಿಕ್ಯತ್ವಾನಿವಿವಾಲ್ಯಚ | ಪುಲಕಾಂಗೈಃಪಗೂ
ಹ್ಯಾಸ್ತೈರ್ಯೋಗೀವಾನಂವನಿರ್ಭರಾ ||೮|| ಸರ್ವಾಸ್ತಾಃಕಶವಾಲೋಕಪರಮೇತ್ಸವನಿರ್ದೃತಾಃ ||
ಜಹುರ್ವಿರಹಜಂತಾಪಂಪಾಜ್ಜ್ವಲಂಪಾಪ್ರಸ್ಯಯಥಾಜನಾಃ ||೯|| ತಾಭಿರ್ವಿಧೂತಕೋಕಾಭಿರ್ಭಗ
ವಾನಚ್ಯುತೋವೃತಃ|ವ್ಯರೋಚತಾಧಿಕಂತತ್ರಪುರುಷೇಶಕ್ತಿಭಿರೈಧಾ ||೧೦|| ತಾಗ್ನಮಾದಾಯಕಾಳಂ
ದ್ಯಾವಿರ್ವಿಶ್ಯಪುನುನಿಭುಃ|ವಿಕಚತ್ಪುಂದಮಂದಾರಸುರಭ್ಯನಿಲವಟ್ಟದಂ ||೧೧|| ಕರಚ್ಚಂದ್ರಾಂ
ಕುಸುಂದೋಹಧ್ವಸ್ತದೋಪಾತಮಃಶಿವಂ | ಕೃಷ್ಣಾಯಾಹಸ್ತತರಲಾಚಿತಕೋಮಲವಾಲುಕಂ ||೧೨||

ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನಾತ್ಮವ್ಯತ್-ತನಿಯಲಿಲ್ಲವು ||೭||ಕಾಚಿತ್-ಒಬ್ಬಳು, ತಂ-ಅಕ್ಕಪ್ಪಣನನ್ನು, ನೇತ್ರರಂಧ್ರೇಣ-ಕಂಣಿನತೊತಿ
ನಿಂದ, ಹೃದಿ-ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಕೃತ್ವಾ-ತಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿವಿವಾಲ್ಯಚ-ಕಂಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಪುಲಕಾಂಗೀ-
ರೋಮಾಂಚಿತವಾದವೈಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಉಪಗೂಹ್ಯ-ಹೊದ್ದಿಕೊಂಡು, ಆನಂದನಿರ್ಭರಾಸತೀ-ಸುಖದಿಂದಅತಿಕೆಯಿರಲಾಗಿ,
ಯೋಗೀವ-ಭಗವಂತನಂ ಧ್ಯಾನಿಸುವಷ್ಟಾನಿಯಹಾಗೆ, ಆಸ್ತೀ-ಇರುವಳಿ||೮||ತಾಸ್ತರಾಃ-ಅಗೋಪಿಯರೆಲ್ಲರೂ, ಕೇಕವಾಲೋಕ
ಪರಮೇತ್ಸವನಿರ್ದೃತಾಃ-ಕೇಕವ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಆಲೋಕ-ನೋಡಿದ, ಪರಮೇತ್ಸವ-ಉತ್ತಮವಾದಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ, ನಿರ್ವೃ
ತಾಃ-ವಿಕ್ರಾಂತಿಸುಖವೈಶ್ವವರಾಗಿ, ವಿರಹಜಂ-ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದಹುಟ್ಟಿದ, ತಾಪಂ-ಜ್ವರವನ್ನು, ಪಾಜ್ಜ್ವಲಂಪಾಪ್ರಸ್ಯ-ಸುಮಪ್ಪಣ
ವನ್ನಾಭಿನವಾನಿಯಾದ, ಪಾಪ್ರಜ್ಜ್ವಲಂವೆಂಬಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ,ಜನಾಯಧಾ-ಜನಗಳುಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಜಮುಃ-ತೊರೆದರು||೯|| ವಿಧೂ
ತಕೋಕಾಭಿಃ-ಝಾಡಿಸಿಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟದುಃಖಂಗಳಳ್ಳ, ತಾಭಿಃ-ಅಗೋಪಿತಿಯರಿಂದ, ವೃತಃ-ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಭಗವಾ-ಪೂ
ಜ್ಯನಾದ, ಅಚ್ಯುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಕಶಿಃ-ಕ್ಷಣನಾದಿಕತ್ತಿಗಳಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪುರುಷೋಯಥಾ-ಆ
ತ್ಮನುಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಅಧಿಕಂ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ವ್ಯರೋಚತೆ-ಬೆಳಗಿದನು||೧೦||ವಿಭುಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದಕೃಷ್ಣನು, ತಾಃ-ಅಹಂಗಳನ್ನು,
ಸಮಾದಾಯ-ಕರಕೊಂಡು, ವಿಕ.. ಪಟ್ಟದಂ-ವಿಕಚತ್-ಅರಳಿದ, ಕುಂದ-ಮಲ್ಲಿಗೆಯ, ಮಂದಾರ-ಕಲ್ಪಕುಸುಮದ, ಸುರ
ಭಿ-ಪರಿಮಳದ, ಅನಿಲ-ಗಾಳಿಯು, ಪಟ್ಟದಂ-ತುಂಬಿಗಳೂವುಳ್ಳ, ಕಾಳಿಂದ್ಯಾಃಪುಳಿನಂ-ಯಮುನಾನದಿಯಹೊಯಿಗೆಯನ್ನು,
ನಿರ್ವಿಶ್ಯ-ಪ್ರವೇಶಿಸಿ||೧೧||ಕರತ್.... ಶಿವಂ-ಕರತ್-ಸಮಕಾಲವಾದಕರದುತ್ರವಿನ, ಚಂದ್ರ-ಚಂದಿನ, ಅಂಕು-ಕಿರಣಗಳ,
ಸಂದೋಹ-ಪ್ರಸರಣದಿಂದ, ಧ್ವಸ್ತ-ನಾಶಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ದೋಪಾ-ರಾತ್ರಿಯ, ತಮಃ-ಕತ್ತಲೆಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಶಿವಂ-ಕುಭವಾ
ದಂಥಾ, ಕೃಷ್ಣಾಯಾಃ-ಯಮುನೆಯ, ಹಸ್ತ....ವಾಯಿಕಂ-ಹಸ್ತ-ಕೈಗಳಾಗಿರುವ, ತರಳಿ-ಅಲೆಗಳಿಂದ, ಅಚಿತ-ಹರಡಲ್ಪಟ್ಟ,
ಕೋಮಲ-ಮೃದುವಾದ, ವಾಲುಕಂ-ಸಂಣಮುಳುಳ್ಳ. (ಪುಳಿನವನ್ನುಹೊಕ್ಕುಂಮಪೂರೈಸಿಕೊಂಡನಿನ್ನಯವು)||೧೨||

ದಿಯೂಕೂಡ ಸತ್ತುರುವರು ಅಕ್ಕಪ್ಪಣವಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ ತೃಪ್ತಲಾಗಲಿಲ್ಲ ||೭|| ಮತ್ತೊ
ಬ್ಬಳು ತನ್ನ ನೇತ್ರಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅಕ್ಕಪ್ಪಣನಂಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೇರಿಸಿಕೊಂಡು ನೇತ್ರಂಗಳಂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂ
ಡು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಅಲಿಂಗನವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರೋಮಾಂಚವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಯೋಗಿಯಂತೆ ಪರವಶಳಾ
ದಳು ||೮|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತರಾದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಉಂಟಾ
ದ ಉತ್ಸವದ ಸುಖಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನೆಯ್ವಿಜನರು ಸುಸಾರತಾಪವಂಜಿಟ್ಟಂತೆ ವಿರಹತಾ
ಪವಂ ಬಿಟ್ಟರು ||೯|| ಲೋಕವಂಬಿಟ್ಟು ಆನಂದಭರಿತರಾದ ಅಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಸುತ್ತಾಕಟ್ಟಲ್ಪ
ಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸತ್ವಾದಿಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೧೦|| ಸಮರ್ಥನಾದ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿಕಸಿತಂಗಳಾದ ಕುಂದಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪಗಳ ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾದ ಮಂದಮಾರುತವ
ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಭೃಂಗಂಗಳೆಲ್ಲದ್ದಾಗಿ, ಕರತ್ಕಾಲದ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಿಂದ ಅಪಹೃತವಾ
ದ ಅಂಧಕಾರವುಳ್ಳ, ಕುಭಕರವಾದ ಯಮುನಾನದಿಯ ತೆರೆಗಳೆಂಬ ಹಸ್ತಂಗಳಿಂದ ಹರಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಣಮರ
ಳುಳ್ಳ,ನೈಕತರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಅಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಂ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಅವರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು||೧೧||
ಅಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಅಭಗವಂತನ ದರ್ಶನದಿಂದಂಟಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮೃತ್ಯುವಾದ ಮ
ನೋವ್ಯಧೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪೂರ್ಣಕಾಮರಾದರು ಅದೆಂತೆಂದರೆ, ಅಮೇಲೆ ತಮ್ಮಕಾಚಕ ಕುಮಾಂಕಿತಂಗೆ

ತದ್ವರ್ತನಾಹ್ಲಾದವಿಧೂತತ್ಯದ್ರಾಜೋಮನೋರಥಾಂತಂಕ್ರುತಯೋಯಥಾಯಯಃ | ಸ್ವೈರು
ತ್ವರಿಯೈಕುಚಕಾಂಕುಮಾಂಕಿತ್ಯೈರಚಿಕ್ಷುಃ ಪನ್ನಾಸನಮಾತ್ಮಬಂಧವೇ ||೧೩|| ತತ್ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ
ಭಗವಾನ್ಸತಃಶೋಯೋಗೀಶ್ವರಾಂತರ್ಹೃದಿ ಕಲ್ಪಿತಾಸನಃ | ಚಕಾಸಗೋಪೀಪರಿಪಡ್ಯತೋರ್ಚಿತಂ
ಲೋಕೈಲಕ್ಷೈಶ್ಚಕ್ರಪದಂವಪುರ್ದಧತೆ ||೧೪|| ಸುಭಾಜಯಿತ್ಯಾತಮನಂಗದೀಪನಂಸುಹಾಸಗರ್ಜಲಕ್ಷಣ
ವಿಭ್ರಮಭ್ರಮಾ | ಸಂಸ್ಪರ್ಶನೇನಾಂಕಕೃತಾಂಭ್ರಹಸ್ತಯೋಸ್ಸಂಸ್ತುತ್ಯಚಪತ್ಯುಪಿತಾಬಭಾ
ಷೀತಿ||೧೫||ಗೋಪ್ಯಃ||ಭಜತೋನುಭಜಂತೈಕವಕಮತದ್ವಿಪದ್ವಯಂ | ನೋಭಯಾಂಕ್ಷ್ಯಭಜಂತೈಸ್ತ
ಏತನ್ನೋಬ್ರೂಹಿಸಾಧುಭೋ ||೧೬|| ಶ್ರೀಭಗವಾನ್||ಮಿಥೂಭಜಂತೀಯಸಖ್ಯಸಾವ್ಯಥೈಕಾಂತೋ

ತತ್. ರುಜಃ-ತತ್-ಅಪರಮೇಶ್ವರನ-ದರ್ಶನ-ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಿಂದಾದ, ಅಹ್ಲಾದ-ಅನಂದದಿಂದ, ವಿಧೂತ-ಕೊಡಕಿ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ
ಹೃದ್ರಾಜಃ-ಮನೋರೋಗಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕ್ರುತಯೋಯಥಾ-ವೇದಗಳಹಾಗೆ, ಮನೋರಥಾಂತಂ-ಬಯಕೆಗಳತಂದಿಯನ್ನು,
ಯಯಃ-ಹೊಂದಿದರು. ಕುಚಕಂಕುಮಾಂಕಿತ್ಯೈಃ-ಸ್ತನಗಳಕೇಸರಗಂಧದಿಂದ ಗುರುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ವೈಃ-ಉತ್ತರೀಯೈಃ-ತ
ವ್ಯಸರಗುಗಳಿಂದ, ಆತ್ಮಬಂಧವೇ-ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ತವ್ಯನಂಟನಾದ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಅಸನಂ-ತಿವಾಸಿಯ
ನ್ನು, ಅಚಿಕ್ಷುಃ-ರಚಿಸಿದರು ಹಾಸಿದರು ||೧೩||ತತ್-ಅನೇರಗಿನಮೇಲೆ, ಉಪವಿಷ್ಟು-ಕುಳಿತುಕೊಂಡಂಥಾ, ಭಗವಾನ್ ಭಗ
ವಂತನಾದ, ಈಶಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ, ಯೋಗೀಶ್ವರಾಂತರ್ಹೃದಿ-ಯೋಗೀಶ್ವರರಂತರಂಗದಲ್ಲಿ, ಕಲ್ಪಿತಾಸನಃ-ರಚಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟಗದ್ದೆಯುಳ್ಳ, ಸಃ-ಅಕೃಷ್ಣನು, ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಲಕ್ಷೈಶ್ಚಕ್ರಪದಂ-ಮೂರುಲೋಕಗಳಭಾಗ್ಯಕ್ಕೈ ಮುಖ್ಯನಾದನಾದ, ವ
ಪುಃ-ಕರೀರವನ್ನು, ದಧತಾ-ಧರಿಸುವವನಾಗಿಯು, ಗೋಪೀಪರಿಪಡ್ಯತಃ - ಗೋಪಿಯರನಭಯಲ್ಲಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಅರ್ಚಿ
ತಃ-ಅವಂದಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಚಕಾಸ-ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೧೪||ಅನಂಗದೀಪನಂ-ಕಾಮರ್ಧಕನಾದ, ತಂ-ಅ
ಕೃಷ್ಣನನ್ನು. ಸಹಾಸಲೀಲಕ್ಷಣವಿಭ್ರಮಭ್ರಮಾ-ಸಹಾಸ-ಸಗಯಿಂಕೊಡಿದ, ಲೀಲೆಕ್ಷಣ-ಮೀನದನೋಟದ, ವಿಭ್ರಮ-
ವಿನೋದವುಳ್ಳ, ಭ್ರಮಾ-ಹುಚ್ಚಿನಿಂದಲೂ, ಅಂಕಕೃತಾಂಭ್ರಹಸ್ತಯೋಃ-ಅಂಕ-ತಮ್ಮತೊಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕೃತ-ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪ
ಟ್ಟ, ಅಂಭ್ರಹಸ್ತಯೋಃ ಕೃಷ್ಣನಕಾಲುಗಳಮತ್ತು ಕೈಗಳ, ಸಂಸ್ಪರ್ಶನೇನ-ಹಿಸುಕುವುದರಿಂದಲೂ, ಸುಭಾಜಯಿತ್ಯಾ-ಸ
ಮಾಸಿಸಿ, ಸಂಸ್ತುತ್ಯಚ-ಸ್ತುತಿಯಾಡಿಯೊಕೊಡ, ಈಷತ್ಕುಪಿತಾಸ್ಸತ್ಯೈಃ-ಕೊಂಚನಿಟ್ಟುಗೊಂಡವರಾಗಿ, ಬ್ರೂಹಿರೇ-ಸು
ಡಿದರಂತೆ ||೧೫|| (ಗೋಪೀವಾಕ್ಯವು)-ಭೋ-ಎಲೈಕೃಷ್ಣನೇ! ಏಕೇ-ಕೆಲವರು, ಭಜತಃ-ತಮ್ಮಂಗಳೆವಿಸುವವನ್ನು, ಅನುಭಜಂ
ತಿ-ಹಾಗೆಯೇತಾವೂಸೇವಿಸುವರು, ಏಕೇ-ಬೇರೆಕೆಲವರು, ಏತದ್ವಿಪದ್ವಯಂ-ಇದಕ್ಕೆವಿಪರೀತವನ್ನು, (ಭಜಿಸದವರನ್ನು) ಭ
ಜಂತಿ-ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅನ್ಯೇ-ಇತರರು, ಉಭಯಾಂಕ್ಷ್ಯ-ಸೇವಕರನ್ನೂಅಸೇವಕರನ್ನೂ, ನಭಜಂತಿ-ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಏತತ್-
ಈರಚನೆಯನ್ನು, ಸಃ-ನಮಗೆ, ಸಾಧು-ಚನ್ನಾಗಿ, ಬ್ರೂಹಿ-ಹೇಳು ||೧೬|| (ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯವು.)ಹೇಸಖ್ಯ-ಗೆಳತಿಯಿರಲಿ ಯೇ-

ಛಾದ ನೀರೆಗಳ ನೆರಗುಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯಂ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು ||೧೩|| ಮಹಾಯೋಗಿಗಳ ಹೃದಯ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಅಸನವುಳ್ಳ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಲೋಕತ್ರಯದ ಶೋಭಾಲಕ್ಷೈಗೆ
ಮುಖ್ಯವಾಸವಾದ ಕರೀರಮೆ ಧರಿಸಿದಂತಾವನಾಗಿ, ಗೋಪಸ್ತ್ರೀರಚಿತವಾದ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು
ಕೊಂಡು, ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹವಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೧೪||ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸ
ಯುಕ್ತವಾದ ವಿಲಾಸಂಗಳಿಂದಲೂ ಮನೋಹರಂಗಳಾದ ನೋಟಂಗಳಿಂದ ಚಲಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಹುಬ್ಬುಗಳುಳ್ಳ
ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಕಾಮೋದ್ದೀಪಕನಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಬಹುಮಾನದಿಂದಪೂಜಿಸಿಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಂ
ಗಳಂ ಹಸ್ತಂಗಳುಮತ್ತು, ಸ್ವಲ್ಪಕೋಪಮುಳ್ಳವರಾಗಿಬಿಡಿದರು||೧೫||ಅದಂತೆ||ಎಲೈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇಲೋಕ
ದಲ್ಲಿಕೆಲವರು ತಮ್ಮನ್ನುಯಾರುಭಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಂತಾವುಭಜಿಸುವರು,ಕೆಲವರುತಮ್ಮನ್ನು ಭಜಿಸದವರು
ವರನ್ನೂ ಭಜಿಸುವರು. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮನ್ನೇ ಭಜಿಸುವಂತಾವವನ್ನೂಕೂಡ ಭಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರಸಂ
ಗತಿಯನ್ನು ನಮಗೆಹೇಳು ||೧೬|| (ಎಂಬಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ವಾಕ್ಯಮುಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿದ

ದೈವಾಹಿತೇ| ನತತ್ರಸೌಹೃದಂಧರ್ಮಸ್ಯಾಸ್ವರ್ಧಾರ್ಥಂತದ್ಧಿನಾನ್ಯಧಾ||೨||ಭಜಂತ್ಯಭಜತೋಯ
ವೈಕುಣ್ಣಾಪಿತರೋಯಥಾ | ಧರ್ಮೋನಿರಪವಾದೋತ್ರಸೌಹೃದಂಚಸುಮಧ್ಯಮಾಃ||೧೮||ಭಜತೋಪಿನ
ವೈಕುಣ್ಣಿಭಜಂತ್ಯಭಜತಃಕುತಃ|ಆತ್ಮಾರಾಮಾಹ್ಯಾಪ್ತಕಾಮಾಃಕೃತಜ್ಞೈಗಾರುದ್ರಹಃ||೧೯||ನಾಹಂ
ತುಸಖೋಭಜತೋಪಿಜಂತೂಭಜಾಮ್ಯವಿವಾಪಾಮನುವೃತ್ತಿವೃತ್ತಯಃ | ಯಥಾಧನೋಲಬ್ಧ
ಧನವಿನವೈತಚ್ಚಿಂತಯಾನ್ಯನ್ನಿಭೃತೋನವದ ||೨೦||ವಿವಂವದರೋಜೈತಲೋಕವದಸ್ಯಾನಾಂಹಿ

ಯಾರು, ಮಿಥುನ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ, ಭಜಂತಿ-ಸೇವಿಸುವರೋ, ತೇ-ಅವರು, ಸ್ವಾರ್ಥಕಾಂತೋದ್ಯಮಾಃ-ಸ್ವಾರ್ಥ-ಸ್ವಪ್ರ
ಯೋಜನಪಲ್ಲಿಯೇ, ಏಕಾಂತೋದ್ಯಮಾಹಿ-ರಹಸ್ಯವಾದಮುಖ್ಯಪ್ರಯತ್ನವುಳ್ಳವರಲ್ಲವೇ? ತತ್ರ-ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ
ವಾಡುವಭಜನದಲ್ಲಿ, ಸೌಹೃದಂ-ಸ್ನೇಹವೂ, ಧರ್ಮ-ಪುಣ್ಯವೂ, ಸ-ಇಲ್ಲವು. ತತಃ-ಆಭಜನವು, ಸ್ವಾರ್ಥಹಿ-ತಮ್ಮಪ್ರ
ಯೋಜನಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಅನ್ಯಥಾ-ಬೇರೆಬಗೆಯಾಗಿ, ಸ-ಇಲ್ಲವು ||೧೭||ಹೇಸುಮಧ್ಯಮಾಃ-ಎರಡೆಂಗಳಿರಾ! ಯೇ-ಯಾರು, ಅ
ಭಜತಃವೈ-ತಮ್ಮಂಸೇವಿಸದೇಯಿರುವರನ್ನೂ ಕೂಡ, ಭಜಂತಿ-ತಾವು ಸೇವಿಸುವರೋ, ತೇ-ಅವರು, ಕರುಣಾ-ಪಯೋ
ಜವರು. ಪಿತರಃ-ತಂದೆಯರು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಇರ-ವರು. ಅತ್ರ-ಈಭಜನದಲ್ಲಿ, ನಿರಪವಾದ-ದೋಷವಿ
ಲ್ಲವ, ಧರ್ಮ-ಪುಣ್ಯವೂ, ಸೌಹೃದಂಚ-ಸ್ನೇಹವೂಯಿರುವುದು ||೧೮|| ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ಭಜತೋಪಿ-ತಮ್ಮಂಸೇವಿಸಿ
ದವರನ್ನೂ ಕೂಡ, ನಭಜಂತಿ-ತಾವು ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಭಜತಃ-ತಮ್ಮಂಸೇವಿಸದವರನ್ನು, ಕುತಃ-ಎಲ್ಲಿಂದ ಸೇವಿಸ-ವರು.
(ಅಂಥವರುನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿರುವರು) ಆತ್ಮಾರಾಮಾಃ-ಕೆಲವರು ತಮ್ಮಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಭೇದವಿಲ್ಲದೇಕ್ರೀಡಿಸುವವರು
ಆಪ್ತಕಾಮಾಃ-ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲಗಳಂಪಡುತ್ತಪ್ರಾರಾಗಿರುವರು, ಅಕೃತಜ್ಞಃ-ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಂಗೆಯ್ಯಲುಅರುಹಿಲ್ಲದಮೂಢರು|
ಗುರುದ್ರುಪ-ಉಪಕಾರಿಗಳಿಗಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಂಗೆಯ್ಯುವ ಬೇಕೆಂದು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುವವರು ||೧೯|| ಹೇಸಖೈ-ಎಲೆಗಳತಿಯ
ರಿರಾ! ಅಹಂತು-ನಾನಾದರೋ, ಭಜತೋಪಿ-ನನ್ನನ್ನು ಸೇವಿಸುವ, ಜಂತೂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ, ನಭಜಾಮಿ-ನಾನುಸೇ
ವಿಸುವುದಿಲ್ಲವು (ಎಕೆಂದರೆ) ಅವಿವಾಹ-ಇವರಿಗೆ, ಅನುವೃತ್ತಿವೃತ್ತಯೇ-ಅನುವೃತ್ತಿ-ಅನುಸರಿಸಿಬರುವನಿರಂತರವಾದ, ವೃ
ತ್ತಯೇ-ಸನ್ನಿಧಾನಪ್ರವೃತ್ತನಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ (ಎಂತೆಂದರೆ) ಅಧನ-ಧನವಿಲ್ಲದವುರವನು, ಲಬ್ಧಧನೇ-ಕೈಗೆಬಂದಧನವು, ವಿ
ನಷ್ಟೇನತಿ ಕೃತಿಬಿಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಲೂ, ತಚ್ಚಿಂತಯಾ-ಹೋಯಿತೆಂಬಅದರಚಿಂತೆಯಿಂದ, ನಿಭೃತಃ-ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿ, ಯಥಾ-
ಹೇಗೆ, ಅನ್ಯಥೆ-ಬೇರೆವಿಧವನ್ನೂ, ನವೇದ-ತಿಳಿಯಲೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನಾನುನನ್ನಭಜಕರನ್ನು ಭಜಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದುಭಾ
ವವು ||೨೦||ಸ್ರಯಾಃ-ಇಷ್ಟೆಯರಾದ, ಅಬಲಾಃ-ಹೆಂಗಳಿರಾ! ವಿವಂ-ಹೀಗೆ, ಮದ,...ಸ್ಯಾನಾಂ-ಮದರ್ಥ-ನನಗೋಸ್ಕರ

ನವಂತೇನ) ಎಲೈ, ಸಖಿಯರುಗಳಿರಾ! ಯಾವಜನರು ಉಪಕಾರ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ರೂಪವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ
ಯೂ ಭಜಿಸುವರೋ, ಅವರು ಸ್ವಾರ್ಥಗುಂಪಾದನಾರ್ಥವಾಗಿ ಭಜಿಸುವರು. ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲ.
ಮೈತ್ರಿಯೂಇಲ್ಲ. ಸ್ವಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತವಾದ ನಟನವು ||೧೭|| ಎಲೈ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ! ಯಾವಜನರು ತ
ಮ್ಮಂಭಜಿಸದೆ ಇರುವಜನರಂಕೂಡ ಭಜಿಸುತ್ತಾರೋ, ಆಜನರು ಕರುಣಾಕಾಲಿಗಳು ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರು
ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮಸಿದ್ಧಿಯೂ ಮೈತ್ರಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವುದು||೧೮|| ಇನ್ನು ತಮ್ಮನ್ನೇ ಭಜಿಸುವಜನರು ಯಾ
ರುಭಜಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರುನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರದವರು. ಅದಂತೇನ-೧ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾನಂದಮು ಅನುಭವಿಸಿ
ಕೊಂಡಿರುವವರು. ೨ ಪೂರ್ಣಕಾಮರಾಗಿ ವಿಷಯಾಪೇಕ್ಷೆ ಯಿಲ್ಲದವರು. ೩ ಕೃತಜ್ಞರಲ್ಲದ ಮೂಢರು.
೪ ಉಪಕಾರಂಗಳಂ ತಿಳಿಯದೆ ಗುರುದೋಹಿಗಳು. ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಧದವರಾಗಿರುವರು ||೧೯|| ಎಲೈಸ
ಖಿಯರುಗಳಿರಾ? ನಾನು ಈಪೂರ್ವೋಕ್ತರಾದ ಜನರಲ್ಲಿ ಒರ್ವನೂ ಅಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಯೇನೆಂದರೆ-ಮಹಾದಯಾ
ಶಾಲಿಯೂ ಪರಮಮಿತ್ರನಾದವನೂ ಅದಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ನನ್ನನ್ನೇ ಭಜಿಸುವಜನರನ್ನೇ ಪುನಶ್ಚ ನಾನು
ಭಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಎಂದರೆ-ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನನ್ನಂಭಜಿಸಲಿ ಎಂದುನಾನು ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ
ದಯಿರುವನೆಂತೆ ಯಿರುತ್ತೇನೆ. ಅದಂತೆಂದರೆ-ಸ್ವಾರ್ಥಿನವಾದ ಧನವುನಷ್ಟವಾದರೆ ತದೇಕಧ್ಯಾನದಿಂದಮ
ತ್ತೊಂದು ಹ್ರುತ್ತುಪಮಾನೆಯು ಸಹ ಅರಿಯದೆ ಇರುವವುರವನಂತೆ ಭಜಿಸುವರು ||೨೦|| ಎಲೈ ಸ್ತ್ರೀಯರು

ಪೊಮಯ್ಯನುವೃತ್ತಯೆಬಲಾಃ | ಮಯಾಪರೋಕ್ಷಂಭಜತಾತಿರೋಹಿತಂಮಾಗೂಯಿತುಂಮಾ
ಹಃಫತತ್ಪ್ರಿಯಂಪ್ರಿಯಾಃ||೧||ನವಾರಯೆಹಾಂನಿರವಶ್ಯಸುಯುಜಾಂಸುಸಾಧುಕೃತ್ಯಂವಿಬುಧಾ
ಯುಷಾಪಿಮಃ | ಯಾವಾಭಜದ್ಬರ್ಜರೇಹಕೃಂಖಲಾಂಸುಮೃತ್ಯುತದ್ವಃಪ್ರತಿಯಾತುಸಾಧು
ನಾ||೨||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಕಮಸ್ಕಂಧೆ ದ್ವಾತ್ರೀಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ವಾಗಿ, ಉಜ್ಜಿತ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಲೋಕ-ಲೌಕಿಕವಾದಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತಭಯವು, ವೇದ-ವೈದಿಕವಾದಪುಣ್ಯವಾಪಭಯವು, ಸ್ವಾ
ನಾಂ-ತನ್ನ ವರಾದನೆಂಬರನ್ನೇಹತ್ಯಾಗಭಯವೂವುಳ್ಳ, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಮಯಿ-ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಅನುಮೃತ್ಯಯೇ-ಅನುಸರಣ
ವೆಂಬಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲೋಸುಗೆ, ಪರೋಕ್ಷಂ-ಹಿಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ, ಭಜತಾ-ನಿಮ್ಮಂಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ತಿರೋಹಿತಂ-ಅಡಗಿರೋಣವಾಯಿತು. ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಪ್ರಿಯಂ-ಸಿಮಗೆಇಷ್ಟವಾದ, ಮಾ-ನನ್ನಂಕೂಡು, ಅಸೂ
ಯಿತುಂ-ಇಲ್ಲದದೋಷವೆಂಬರೋಪಿಸಿದಪ್ಪನೆಂಬಭಾವಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಮಾರ್ಹಫ-ತಕ್ಕವರಾಗಬೇಡಿ||೧||ನಿರವಶ್ಯಸಂಯು
ಜಾಂ-ನಿರವಶ್ಯ-ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ, ಸಂಯುಜಾಂ-ಭಕ್ತಿಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಸುಸಾಧುಕೃತ್ಯಂ-ಸಮೀಚೀನವಾದನ
ರಿಯಾದಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಕರ್ಮವನ್ನ, (ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ) ವಿಬುಧಾಯುಷಾಪಿ-ದೇವತೆಗಳಆಯುಷ್ಯದಿಂದಲೂಕೂಡ, (ಎಷ್ಟಕಾಲ
ವಾದರೂ) ಅಹಂ-ನಾನು, ನವಾರಯೇ-ಕಡಗಾಣೆನು (ಅನಮರ್ಥನಾಗಿರುವೆನು.) ಯಾಃ-ಯಾವಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ದುರ್ಜರಗೇ
ಹಕೃಂಖಲಾಂ-ದುರ್ಜರ-ಮುದಿತನಿಲ್ಲದ, ಗೇಹ-ಗೃಹಾಭಿಮಾನವೆಂಬ, ಕೃಂಖಲಾಂ-ಸಂಕಲಯವನ್ನು, ಸಂಪೃತ್ಯ-ನಿಕ್ಕೇಷ
ವಾಗಿಹರಿದುಹಾಕಿ, ಮಾ-ನನ್ನನ್ನು, ಅಭರ್ಜ-ಹೊಂದಿಸೇವಿಸಿದರೋ, ತದ್ವಃ-ಅಂಥಾನಿಮಗೆ, ಸಾಧುಗಾ-ನಿಮ್ಮಸಮೀಚೀ
ನಕೃತ್ಯದಿಂದಲೇ, ತತ್-ಅನೀವುನನ್ನಂಭಜಿಸಿದಕೃತ್ಯವು, ಪ್ರತಿಯಾತು-ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಲಿ. (ನಿಮ್ಮಸುಕೃ
ತಕ್ಕೆನಾನುಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮಾಡಲಾರೆನು. ನಿಮ್ಮಸುಕೃತವೇನಿಮಗೆಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಗುತ್ತೆ ||೨||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಕಮಸ್ಕಂಧೆ ದ್ವಾತ್ರೀಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಗಳೇ! ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಲೋಕಾಪವಾದವನ್ನೂ ಕಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಸ್ವಜನವಿರೋಧವನ್ನೂ ಸ
ಹ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅಸಕ್ತರಾಗಿ ನನ್ನನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾತಿಶ
ಯವುಂಟಾಗಿ ನನ್ನನ್ನೇ ಅನುವರ್ತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲೋಸುಗೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮಕಂಠಿಗೆ ಕಾಣದೆ ತಿರೋಹಿತನಾ
ಗಿ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಲಾಪಗಳಂ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆನು. ಆಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆಪಡಬೇಡಿ, ನೀವುನ
ನಗೆ ಪ್ರಿಯತಮರು ||೧|| ಎಲೈ ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆಯಿರಾ? ನೀವು ಬಿಡಲಶಕ್ಯವಾದ ಗೃಹಾದ್ಯಭಿಮಾನವಂ ನಿ
ಶ್ಯೇವವಾಗಿಬಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನೇಭಜಿಸುವಿರಿ. ಆಕಾರಣದಿಂದ ನೀವುಮಾಡಿದ ಸಮೀಚೀನವಾದ ನನ್ನ ಧ್ಯಾನರೂ
ಪವಾದ ವ್ಯಾಪಾರವಂ ನಾನುತಿಳಿದು, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪಸರ್ಯಂತವಾ
ದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಮರ್ಥನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನೀವುಮಾಡಿದ ಸಾಧುಕೃತ್ಯವೇ ನಿಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾ
ರವಂ ಮಾಡುತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮಮನೋರಥಂ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು ||೨||

||೩||

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಕಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶ್ವರಪುರಾಣ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಕಮಸ್ಕಂಧದೊಳು೩೬ನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಶ್ರೀಕುಕುಂಭಃ | ಇತ್ಯಂಭಗವತೋಗೋಪ್ಯಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಚಸ್ಪತೀಶರಾಃ | ಜಹುರ್ವಿರಹಜಂತಾಸಂತದಂ
ಗೋಪಚಿತಾಶಿವಃ || ರಾಸಕ್ರಿಡಾಪೂರಂಭಃ.

ತತ್ರಾರಭತಗೋವಿಂದೋರಾಸಕ್ರಿಡಾಮನುವ್ರತೈಃ | ಸ್ತ್ರೀರತ್ನೈರಸ್ವಿತಃ ಪ್ರೀತೈರನ್ಯೋನ್ಯಾಬದ್ಧ
ಬಾಹುಭಿಃ || ರಾಸೋತ್ಸವಸ್ಸಂಪ್ರವೃತ್ತೋಗೋಪೀಮಂಡಲಮಂಡಿತಃ | ಯೋಗಶ್ವರೇಣಕೃಪಣೈಃ

೩೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವ್ರತಪದಟೀಕೆ.

[ಕುಕುಂಭಾಕ್ಷು.] ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೋಪಿತಿಯರು, ಇತ್ಯಂ-ಹೀಗೆ, ಭಗವತಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ನುಪೇಶರಾಜಾಚಾರಿ-ಮೃದುನೂ
ಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ತದಂಗೋಪಚಿತಾಶಿವಸ್ವತೈಃ-ತತ್-ಆಕೃಷ್ಣನ, ಅಂಗ-ಶರೀರಸಂಬಂಧದಿಂದ, ಉಪಚಿತ-ವೃದ್ಧಿ
ಹೊಂದಿದ (ನವ್ಯವ್ಯವಾಹರ) ಆಶಿವಃ-ಹರಕಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ವಿರಹಜಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಗಲಿದು ರಿಂದಪಟ್ಟಿರುವುದು, ತಾಪಂ-ಪ್ವರ
ವನ್ನು, ಜಹುಃ-ತೊರೆದರು || ೧ || ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಗೋವಿಂದಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪ್ರೀತೈಃ-ಸಂತುಷ್ಟಿಯರಾದ, (ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳ) ಅನ್ಯೋ
ನ್ಯಾಬದ್ಧ-ಬಾಹುಭಿಃ-ಅನ್ಯೋನ್ಯ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ, ಆಬದ್ಧ-ಸೇರಿಸಿಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು, ಬಾಹುಭಿಃ-ತೋಳುಗಳಂಥವಾಗಿ, ಅನು
ವ್ರತೈಃ-ತನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದೇನಿಯಮವಾಗಿವುಳ್ಳ, ಸ್ತ್ರೀರತ್ನೈಃ-ಹೆಂಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ, ಅನ್ವಿತಸ್ಪರ್ಶ-ಕೂ
ಡಿದವನಾಗಿ, ರಾಸಕ್ರಿಡಾಂ-ರಾಸಕ್ರಿಡೆಯನ್ನು, ಆರಣ್ಯತ-ಆಡತೊಡಗಿದನು (ರಾಸವೆಂದರೆ ಹಲವುನರ್ತನಕ್ಕಿಯರುಸೇರಿಕು

೩೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಸಂಶ್ಲೇಷತತೋಗೋಪೀಮಂಡಲೀಮಧ್ಯಗೋಹರಿಃ | ಪ್ರಿಯಾಸೂತ
ಮಯಾ ಮಾಸಹದಿನೀವನಕೇಳಿಭಿಃ || ಮೂವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪ
ಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹ ಮಧ್ಯಗತನಾಗಿ ಯಮುನಾವನವಿಹಾರಂಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೊಡ
ನೆ ರಮಿಸುವವನಾಗಿ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಶ್ರೀಕುಕುಂಭಾ
ರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವ ವಿವರಣೆಯಂತೆ.

ಎಲೈ, ಅರಸೇ? ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅಮೃತವಾಕ್ಯಗಳಂಕೇಳಿ ಗೋಪ
ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಂಗಸಂಗಂಗಳ ಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದ ವಿರಹತಾಪವು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತುಷ್ಟ
ರಾದರು || ೧ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದನು ಅಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಭುಜಂಗಳನ್ನು ಸೇರಿ
ಸಿಕೊಂಡು ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ರಾಸಕ್ರಿಡೆಯ ನುಸುಳುವುದನ್ನು
(ಬಹುಮಂದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಂದ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ನಾಟ್ಯವೇ ರಾಸಕ್ರಿಡೆಯೆನಿಸುವುದು) || ೨ ||

ತಾಸಾಂಮಧ್ಯೈವ್ಯಯೋದ್ಯೋಯೋಃ ||೩|| ಪ್ರವಿವ್ಯೈನೈಗೈತಾನಾಂಕಂಠಿಸ್ತನಿಕಟಂಸ್ತ್ರಿಯಃ |
ಯಂಮನ್ಯೈರನ್ನಭಸ್ತಾವದ್ವಿಮಾನಕತಸಂಕುಲಂ||ದಿವೌಕಸಾಂಸದಾರಾಣಾಮೌತ್ಸುಕ್ಯನಿಭೃತಾತ್ಮ
ನಾಂ ||೪|| ತತೋದುಂದುಭಯೋನದುರ್ನಿಪತುಃಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಯಃ | ಜಗುರ್ಗಂಧರ್ವಪತಯಸ್ಸ
ಸ್ತ್ರೀಕಾಸ್ತದ್ಯಶೋಮಲಂ ||೫|| ವಲಯಾನಾಂನೂಪುರಾಣಾಂಕಿಂಕಣೀನಾಂಚಯೋಷಿತಾಂ | ಸ
ಪ್ರಿಯಾಣಾಮಭೂಚ್ಛಬ್ದಸ್ತಮಾಲಾರಾಸಮಂಡಲೆ ||೬|| ತತಃಕ್ರೀಡಾಕುಂಭತಾಭಿರ್ಭಗವಾಃಪದವ
ಕೀಸುತಃ||೭|| ಮಧ್ಯೈಮಣೀನಾಂಹಮಾನಾಂಮಹಾಮರಕತೋಯಧಾ||೮|| ಪಾದನ್ಯಾಸೈರ್ಭೂಜವಿಧು

ಣಿಯುವ ಆಟವು.)||೨||ಗೋಪೀಮಂಡಲಮಂಡಿತಃ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರಚಕ್ರಾಕಾರವಾದ ಹಿಂಡಿನಿಂದಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ರಾಸೋ
ತ್ಸವಃ-ಸಂಭುತಾಟವು, ಸಂಪ್ರವೃತ್ತಃ-ನಡೆಯತೊಡಗಿತು. ತಾಸಾಂ-ಅವರೊಳಗೆ, ದ್ವಯೋರ್ಧ್ವಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ-ಇಬ್ಬು
ಬ್ಬರನಡುವೆ, ಯೋಗೇಶ್ವರೇಣ-ಧ್ಯಾನೋಪಾಯಪತಿಯಾದ, (ಮುಂದಣಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವು) ||೩|| ಪ್ರವಿವ್ಯೈನ-ತೊಕ್ಕು
ವಂದ. ಕೃಷ್ಣೇನ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಕಂಠೇ-ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಗೃಹೀತಾನಾಂ-ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಆಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಯಃ-
ಹೆಂಗಳು, ಯಂ-ಯಾವಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸ್ವನಿಕಟಂ-ತಮ್ಮಹತ್ತಿರವರನ್ನಾಗಿ, ಮನ್ಯೈರೇ-ತೀಳೆಯವರೋ, (ಅಂಥಾಕೃ
ಷ್ಣನಿಂದಲೂ ರಾಸೋತ್ಸವವುಪ್ರವೃತ್ತಿತು.) ತಾವತೇ-ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ, ನಭಃ-ಆಕಾಶವು, ವಿಮಾನಕತಸಂಕುಲಂ-ವಿಮಾನ-ಗ
ಗನಚಾರಿಗಳಾದವೇವರಧಗಳ, ಕತ-ಹಲವುತಂಡಗಳಿಂದ, ಸಂಕುಲಂ-ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದಾಯಿತು ||೪||ಔತ್ಸುಕ್ಯ-ಅತಿಶುತೂಹಲ
ದಿಂದ, ನಿಭೃತ-ತಂದಿ, ಆತ್ಮನಾಂ-ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ, ಸದಾರಾಣಾಂ-ಪತ್ನಿಯರಿಂದಸಹಿತರಾದ, ದಿವೌಕಸಾಂ-ದೇವತೆಗಳ,
(ವಿಮಾನಗಳುಸೇರಿದವೆಂದುಪೂರ್ವಶ್ಲೋಕದೊಡನೆಅನ್ವಯವು) ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ದುಂದುಭಯಃ-ಭೇರೀವಾದ್ಯಗಳು, ಸೇದುಃ-
ಮೊಳಗಿದವು, ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಯಃ-ಹೂವಿನಮಳೆಗಳು, ನಿರ್ಜೇತುಃ-ನುರಿದವು, ||೫|| ಸಸ್ತ್ರೀಕಾಃ-ತಮ್ಮತಮ್ಮಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದೊ
ಡಗೂಡಿದ, ಗಂಧರ್ವಪತಯಃ-ದೇವಗಾಯಕನಾಯಕರು, ಅಮಲಂ-ದೋಷವಿಲ್ಲದ, ತದ್ಯಶಃ-ಅಕೃಷ್ಣ ನೀರಿನನ್ನು, ಜಗುಃ-
ಹಾಡಿದರು. ವಲಯಾನಾಂ-ಕಡಗಗಳ, ನೂಪುರಾಣಾಂ-ಅಂದಿಗೆಗಳ, ಕಿಂಕಣೀನಾಂಚ-ಕಿರುಗಂಟೆಗಳ ಅಧವಾಗೆಜ್ಜೆಗಳ, ಯೋ
ಷಿತಾಂ-ಹೆಂಗಳ ||೬|| ಸಪ್ರಿಯಾಣಾಂ-ಪ್ರಿಯಪುರುಷರಿಂದಸಹಿತರಾದವರ, ತುಮಲಃ-ಗುಂಪಾಗಿಬರತ, ಕಬ್ಧಿ-ಗಂಜು, ರಾ
ಸಮಂಡಲೇ-ರಾಸಕೇಳೀಚಕ್ರದಲ್ಲಿ, ಅಭೂತೇ-ಆಯಿತು ತತ್ರ-ಆಸ್ತ್ರೀಯರೊಡಿನಲ್ಲಿ, ಭಗವಾಃ-ಈಶ್ವರನಾದ, ದೇವಕೀ
ಸುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತಾಭಿಸ್ಪೃಹ-ಆಹಂಗಳೊಡನೆ, ಅತಿಶುಕುಭೇ-ಅಧಿಕವಾಗಿಬೆಳಗಿದನು ||೭|| ಹೇಮಾನಾಂಮಣೀನಾಂ-ಅವರಂ
ಜಿಯಗುಂಡುಗಳ, ಮಧ್ಯೇ-ನಡುವೆ, ಮಹಾಮರಕತಃ-ಛೊಡ್ಡಪಚ್ಚೆಯಮಣಿಯು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ-ತಥಾ-ಹಾಗೆ (ಹೆಂಗಳ

ಯೋಗೀಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅನೇಕಕೃಪೆಪ್ರಕಾಶನಾಗಿ ಒಬ್ಬಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿಯೂ
ಇಬ್ಬರುಸ್ತ್ರೀಯರು ಈಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿನಿಂತು ನರ್ತನವೆಮಾಡುತ್ತ ಮತ್ತೂ ಗಾನ
ಮಮಾಡುತ್ತ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯಂ ಮಾಡಿದರು ||೩|| ಯಾವಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸ
ವಿಾಪವರ್ತಿಗಳಾದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ
ನಮ್ಮನ್ನೇ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದರೋ, ಅಕೃಷ್ಣನರಾಸಕ್ರೀಡಾ ಮಹೋತ್ಸವವು ನೋಡಲೋಸು
ಗ ವಿಮಾನಾರೂಢರಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಒಂದರು ||೪|| ಆಮೇಲೆ ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದವು. ಪುಷ್ಪ
ವೃಷ್ಟಿಗಳು ಸುರಿದವು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಯಕಸ್ಸನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಕೂಡಿದವರಾದ
ಗಂಧರ್ವರು ಗಾನಗೆಯ್ದರು ||೫|| ಅನೇಕ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಅನೇಕಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಂಗಳಿಂದ
ಲೂ ಯುಕ್ತವಾದ ರಾಸಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು, ಕಡಗಂಗಳು, ಕಾಲಂದಿಗೆಗಳು, ಕಾಲಂಗುರಗಳು,
ಒಡ್ಡಿಯಾಣಂಗಳ ಕಿರುಗಂಟೆಗಳು, ಗೆಜ್ಜೆಗಳು, ಭುಜಕೀತ್ತಿಗಳು, ಮುಂತಾದ ಭೂಷಣಂಗಳ ನಾಡಂಗಳು
ತುಂಬಿದವು ||೬|| ಸುವರ್ಣದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾ
ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವರ್ಣಮಯಂಗಳಾದ ಹಾರಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮರಕತ ಮಾಣಿಕ್ಯದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ

ತಥಿಸ್ಸಸ್ಮಿನ್ ತಥೂವಿಲಾನ್ಯಭವಜ್ಯನ್ಯಭ್ಯೈಶ್ಚೈಕಕುಚಪಟ್ಟಿಕುಂಡಲೈರ್ಗಂಡಲೋಲೈಃ | ಸ್ನಿಗ್ಧೈ
 ನೃಬ್ರೂಕಬರಶನಾಗ್ರಂಧಯಃಕೃಷ್ಣವೃಷ್ಣಭೂಯಂತೈಸ್ತಂತಪಿತೃತಪತಾಪಪಚ್ಛೇದಕೈಃ
 ||೯|| ಉಚ್ಚೈಶ್ಚರ್ಜಗನ್ಮೃತ್ಯುಮಾನಾರಕ್ತಕಂಠೋರತಿಷ್ಠಿಯಾಃ | ಕೃಷ್ಣಾಭಿಮರ್ಶಮು
 ದಿತಾಯದ್ಗೀತನದಮಾವೃತಂ ||೧೦|| ಕಾಚಿತ್ಸಮಂಮುಕುಂದನಸ್ವರಜಾತಿರವಿಂಶಿತಾಃ | ಉನ್ನಿ
 ನೈಶ್ಚೂಜಿತಾತನಪ್ರಿಯಮಾಣೇನಸಾಧ್ವಿತೀತದವಧುಸಮುನ್ನೈತೈಶ್ಚಮಾನುಚುಹ್ಯದಾತೃ||೧೧||
 ಕಾಚಿದಾಗ್ರಸಪರಿಶ್ರಾಂತಾಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಸ್ಥಗದಾಭೃತಃ | ಜಗ್ರಾಹಬಾಹುನಾಸ್ಕಂಧಂಕ್ಷಣಧ್ಯುಲಯ
 ಮಲ್ಲಿಕಾ ||೧೨|| ತತ್ರೈಕಸುಗತುಬಾಹುಂಕೃಷ್ಣಸೋತ್ಪಲಸೇರಭಂ | ಚಂದನಾಲಿಪ್ತಮಾ

ನಡುವ ಕೃಷ್ಣನುಬೆಳಗಿದನು ||೯|| ಪಾದವ್ಯಾಸೈಃ-ಆಡಿದಳನ್ನಿಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಭುಜಸಿದ್ಧಾಂತಿಭಿಃ-ತೋಳುಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಸಸ್ತಿತಪೂವಿಲಾಸೈಃ-ಕಿರುನಗೆಯಿಂದಕೂಡಿದಹಬ್ಬುಗಳ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದಲೂ, ಭಜ್ಯನ್ತೈಃ-ಬಗ್ಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವನೊಂಟಗಳಿಂದಲೂ, ಚಲಕುಚಪಟ್ಟಿ-ಕವಲುತ್ತಿರುವ ಕುಪ್ಪುಸಗಳಿಂದಲೂ, ಅಧವಾ ಮೇಲದಗಳಿಂದಲೂ, ಗಂಡಲೋಲೈಃ-ಕಿನ್ನೆಗಳಲ್ಲಿಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕುಂಡಲೈಃ-ಕಿವಿಮೊಡವುಗಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿದವರೂ, ಸ್ನಿಗ್ಧೈಃ-ಹೊದಿದಮೋರಗಳ-ಫಲವರೂ, ಕಬರಶನಾಗ್ರಂಧಯಃ-ಕಬರ-ತುರುಪಿನಲ್ಲಿಯೂ, ರಶನಾ-ಉಡಿದಾರದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಗ್ರಂಧಯಃ-ಗಂಭುಗಳಲ್ಲದವರೂ ಆದ, ಕೃಷ್ಣವಧ್ವಸಿ-ಕೃಷ್ಣನಸ್ತ್ರೀಯರಾದಗೋಪಿಯರು, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಗಾಯಂತೈಃ-ಹಾಡುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ, ತಾಃ-ಅವರು, ಮೇಘಚಕ್ರೇ-ಕರಿಯಮೋಡಗಳಮಂಡಲದಲ್ಲಿ, ತಪಿತೃತಪ-ಮಿಂಚುಗಳಹಾಗೆ, ವಿರೇಜಿ-ವೀಶೇಷವಾಗಿಬೆಳಗಿದರು||೯|| ಸ್ವತ್ಯಮಾನಾಃ-ಕುಣಿಯುತ್ತಲಿರುವ, ರಕ್ತಕಂಠೈಃ-ಕೇಳುವವರಿಗೆಅನುಗಾಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕೊರಳಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ, ರತಿಪ್ರಿಯಾಃ-ಆಟದಲ್ಲಿಇಷ್ಟವುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಾಭಿಮರ್ಶಮುದಿತಾಃ-ಕೃಷ್ಣನನೋಂಕುವಿಕೆಯಿಂದಸಂತೋಷಿಸಿದ, ಯದ್ಗೀತೇನ-ಯಾವಗೋಪಿಯರಗಾನದಿಂದ, ಇದಂ-ಈಗಾನಮಂಡಲವು, (ಅಥವಾವ್ರಮಂಚವು) ಆವೃತಂ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಅಗೋಪಿಯರು, ಉಚ್ಚೈಃ-ಜಗುರಿ-ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವರದಿಂದಹಾಡಿದರು ||೧೦|| ಕಾಚಿತ್-ಒಬ್ಬಳು, ಮುಕುಂದೇನನಮಂ-ಕೃಷ್ಣನಕೊಡೆ, ಅಮಿಶ್ರಿತಾಃ-ಯಿಕ್ಕಯೊಗದ, ಸ್ವರಜಾತೀಃ-ಷಡ್ಜಮೊದಲಾದಸ್ವರಗಳ ಅಲಾವಗತಿಗಳನ್ನು, ಪ್ರೀಯಮಾಣೇನ-ಸುಪ್ರೀತನಾದ, ತೇನ-ಆಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಸಾಧ್ವಿತೀ-ಜನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದು, ಪೂಜಿತಾಸತೀ-ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ, ಉನ್ನಿ-ಏತ್ತಿಹಾಡಿದಳು. ತದೇವ-ಅದರನ್ನೇ, ಧ್ರುವಂ-ಧ್ರುವತಾಳವನ್ನಾಗಿ, ಉನ್ನಿ-ಏತ್ತಿಹಾಡಿದಳು. ತಸ್ಯೈ-ಅವಳಿಗೆ, ಕೃಷ್ಣನು-ಮಾನಂಚ-ಸಮ್ಮಾನವನ್ನೂ, ಬಹು-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಅದಾತ್-ಕೊಟ್ಟನು||೧೧|| ಕಾಚಿತ್-ಒಬ್ಬಳು, ರಾಸಪರಿಶ್ರಾಂತಾ-ರಾಸ-ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ದಿಂದ, ಪರಿಶ್ರಾಂತಾ-ಬಳಿದವಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಶ್ಲಘ್ಯಧ್ವಲಯವಲ್ಲಿಕಾ-ಶ್ಲಘ್ಯ-ಉಡಿಮುಚ್ಚಾರುತ್ತಲಿರುವ, ವಲಯ-ಕಡಗಗಳೂ, ಮಲ್ಲಿಕಾ-ಮಲ್ಲಿಗೆಯಹೂವುಗಳೂ ಉಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಸ್ಥ-ಮಗ್ಗಲಿನಲ್ಲಿರುವ, ಗದಾಭೃತಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಸ್ಕಂಧಂ-ಕೆಗಲನ್ನು, ಬಾಹುನಾ-ತನ್ನತೋಳಿನಿಂದ, ಜಗ್ರಾಹ-ಹಿಡಿದಳು||೧೨|| ತತ್ರ-ಆರಾಸಮಂಡಲದಲ್ಲಿ, ಏಕಾ-ಒಬ್ಬಳು, ಸಂಗತಂ-

ನು ||೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಪಾದವಿನ್ಯಾಸಂಗಳಿಂದಲೂ, ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ವಿಸಲಾಸಂಗಳಿಂದಲೂ, ಬಳುಕುವ ನಡುಗಳಿಂದಲೂ, ಕುಲುಕುವಸ್ತನಂಗಳಿಂದಲೂ, ಕಪೋಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಲುತ್ಪಲಿರುವ ವಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವೇದಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಮುಖಂಗಳಿಲ್ಲವರಾಗಿ ಕೇಶಗ್ರಾಧಿಗಳು ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಗಾನಂಗೆಯ್ದುತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಂತೋಷವಡಿಸುವರಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು ||೯|| ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ರಾಗಯುಕ್ತವಾದ ಕಲಶಸ್ವರವೃತ್ತವರಾಗಿ ನರ್ತನಂಗೆಯ್ದುತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಂಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಮುದಿತರಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗಾನಂಗೆಯ್ದರು. ||೧೦|| ಒಬ್ಬಳುಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಪಡ್ವಾದಿಸ್ವರವಿಭಾಗದಿಂದ ಗಾನವಂಮಾಡಿ, ಆಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಜನ್ನಾಯಿತೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ, ಧ್ರುವತಾಳಕ್ಕೆನಡಿಯಾಗಿ ಗಾನವಂ ನರ್ತವಂ ನಡೆ ಮಾಡಿದಳು ||೧೧|| ಒಬ್ಬಸ್ತ್ರೀಯು ರಾಸನರ್ತದಿಂದ ಶ್ರಾಂತಳಾಗಿ ಶಿಥಿಲಗಳಾದ ಕಡಗಗಳೂ ಮಲ್ಲಿಕೈವೃಷ್ಟಮಾಲೆಗಳೂ ಉಳ್ಳವಳಾಗಿ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ತನ್ನಭುಜವು ನಿರಿಸಿಕೊಂಡಳು ||೧೨|| ಮ

ಛಾತ್ರಯಹೃದ್ವೈರೋಮಾಚುಚುಂಬಹ ||೨೩|| ಕಸ್ಯಾಶ್ಚಿನ್ಮಾಟ್ಕವಿಕ್ಷಿಪ್ತಕುಂಡಲತ್ವಿಪಮಂಡಿತಂ |
ಗಂಡಂ ಗುಡೆಸುಂದಧತ್ಯಾತದಾತ್ತಾಂಬೂಲಚರ್ವಿತಂ ||೨೪|| ಸ್ತುತ್ಯತೀಗಾಯತೀಕಾಚಿತ್ಕೃಜನ್ಮಾ
ಪುರಮೇಖಲಾ | ಪಾರ್ಶ್ವಸಾಧ್ಯಾಚ್ಯುತಹಸ್ತಾಬ್ಜಂಶಾಂತಾಧಾತ್ಮನಯೋಶಿವಂ ||೨೫|| ಗೌಪೇಯ
ಲಬ್ಧಾಧ್ಯಾಚ್ಯುತಂಕಾಂತಂಶ್ರಿಯುಂಕಾಂತವಲ್ಲಭಂ | ಗೃಹೀತಕಂಠಸ್ತದ್ವೈರ್ಭಾರ್ಯಾಂಗಾಯಂತ್ಯ
ಸ್ತಂವಿಜಪ್ರಿರೆ ||೨೬|| ಕರ್ತೃತ್ವಾಲಕವಿಟಂಕಕಪೋಲಭಿರ್ಮವಕ್ತ್ರಾಶ್ರಿಯೋವಲಯಾನೂಪುರ
ಘೋಷವಾದ್ಯೈಃ | ಗೋಪ್ಯಸ್ಯಮಂಭಗವತಾನನ್ಯತುಸ್ಸ್ಯಕೇಕಸ್ರಸ್ತಸ್ರಜೀಭ್ರಮರಗಾಯಕರಾಸ

ತನ್ನ ಮೇಲೆಕೂಡಿರುವ, ಉತ್ಪಲಸಾರಭಂ-ನೈದಿಲೆಯಹಾಗೆಪರಿಮಳವುಳ್ಳ, ಚಂದನಾಲಿಪ್ತಂ-ಶ್ರೀಗಂಧದಿಂದಬಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರು
ವ, ಕೃಷ್ಣ ಸ್ಯಬಾಹುಂ-ಕೃಷ್ಣನತೋಳಿನನ್ನು, ಆಛಾತ್ರಯ-ಮೂಸಿನೋಡಿ, ಹೃದ್ವೈರೋಮಾ-ಎಂತನದಿಸಿಗೂಡಿದರೋಮಗ
ಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಚುಚುಂಬಹ-ಮುಖಕ್ಕೆಚ್ಚುಕೊಂಡಕಂತೆ ||೨೩|| ನಾಟ್ಯ.... ಮಂಡಿತಂ-ನಾಟ್ಯ-ಕುಣಿದಾಟದಿಂದ, ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ-ಚಲಿ
ಸುತ್ತಿರುವ, ಕುಂಡಲ-ಕರ್ಣಭೂಷಣಗಳ, ತ್ವಿಷಾ-ಕಾಂತಿಯಿಂದ, ಮಂಡಿತಂ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಗಂಡಂ-ಕನ್ನೋಲವನ್ನು,
ಗಂಡೇ-ಅಂಧಾತನ್ನ ಕಪೋಲದಲ್ಲಿ, ಸಂದಧತ್ಯಾ-ಕೂಡಿಸುವಳಾದ, ಕಸ್ಯಾಶ್ಚಿತ್ರೇ-ಒಬ್ಬ ನೋಬ್ಬಳಿಗೆ, ತಾಂಬೂಲಚರ್ವಿತಂ-
ಅಗಿದಂತಂಬೂಲವನ್ನು, ಅದಾತ್-ಕೂಟ್ಟನ್ನು ||೨೪|| ಸ್ತುತ್ಯತೀ-ಕುಣಿಯುವಳಾಗಿಯೂ, ಗಾಯತೀ-ಹಾಡುವಳಾಗಿಯೂ ಕೂಜ
ನ್ನೂಪುರಮೇಖಲಾ-ಕೂಜತ್-ಶಬ್ದಿಸುತ್ತಿರುವ, ನೂಪುರ-ಕಾಲಂದಿಗಿಯೂ, ಮೇಖಲಾ-ಗಜ್ಜೆಯಡಾಬೂ, ಉಳ್ಳವಳಾದ, ಕಾ
ಚಿತ್-ಒಬ್ಬಳು, ಕಾಂತಾ-ನಮಾಹಿತಳಾಗಿ, ಶಿವಂ-ಶುಭವಾದ, ಪಾರ್ಶ್ವಸಾಧ್ಯಾಚ್ಯುತಹಸ್ತಾಬ್ಜಂ-ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥ-ಮಗ್ಗಲ್ಲರಿರುವ
ಅಚ್ಯುತ-ಕೃಷ್ಣನ, ಹಸ್ತಾಬ್ಜಂ-ಕರಕಮಲವನ್ನು, ಸ್ತನಯೋ-ತನ್ನ ಕುಚಗಳಲ್ಲಿ, ಅಧಾತ್-ಇರಿಸಿಕೊಂಡಳು ||೨೫|| ಶ್ರಿಯೇ-
ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ, ವಿಕಾಂತವಲ್ಲಭಂ-ಮುಖ್ಯವಾಗಿಗಂಡನಾದ, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಕಾಂತಂಲಬ್ಧಾಧ್ಯ-ಗಂಡನನ್ನಾಗಿಪಡೆದು,
ತದ್ವೈರ್ಭಾರ್ಯಾಂಗ-ಆಕೃಷ್ಣನತೋಳುಗಳಿಂದ, ಗೃಹೀತಕಂಠ್ಯಾ-ಅಪ್ಪಿಡಿದಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊರಳುಳ್ಳವಳಾದ, ಗೋಪ್ಯ-ಗೊ
ಲ್ಲಿಯರು, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಗಾಯಂತ್ಯಸ್ರತ್ಯಾ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ವಿಜಪ್ರಿರೆ-ವಿಹರಿಸಿದರು ||೨೬|| ಕರ್ಣ... ..ಶ್ರಿಯೇ-
ಕರ್ಣೋತ್ಪಲ-ಪಿವಿಗಲಂಕಾರವಾದನೈದಿಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಅಲಕವಿಟಂಕ-ಕುರುಳುಗಳಿಂದಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕಪೋಲ-ಕನ್ನಿ
ಗಳಿಂದಲೂ, ಘರ್ಮ-ಭಿವರುಗಳಿಂದಲೂ, ವಕ್ತ್ರ-ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ, ಶ್ರಿಯೇ-ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಗೋಪ್ಯ-ಗೊಲ್ಲಿಯರು, ಸ್ವಕ್-
ಕಸ್ರಸ್ತಸ್ರಜೀ-ಸ್ವ-ತಮ್ಮ-ಕೇಕ-ಕುರುಳುಗಳಿಂದ, ಸ್ತಜೀ-ಹುವಿಸಿನಸರಗಳೆಳ್ಳವರಾಗಿ, ಭ್ರಮರಗಾಯಕ
ರಾಸಗೋಪಾತ್ಮ್ಯಂ-ತುಂಬಿಗಳೆಂಬಹಾಡುಗಾರರುಳ್ಳ ರಾಸನಭಿಯಲ್ಲಿ, ವಲಯನೂಪುರಫೋಷವಾದ್ಯೈಃ-ವಲಯ-ಕಂಕಣಗಳ,
ನೂಪುರ-ಪಾದಾಭರಣಗಳ, ಫೋಷ-ಶಬ್ದಗಳೆಂಬ, ವಾದ್ಯೈಃ-ವಾದಿತ್ರಗಳಿಂದ, ಭಗವತಾನಮಂ-ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ, ನನ್ಯತು-

ತೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಹೆಗ್ಗತ್ತಿನಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನೈದಿಲೆಯಪಾಗನೆಯುಳ್ಳ ಚಂದನದಿಂದ
ಲಿಪ್ತವಾದ ಭುಜವನಾಛಾತ್ರಂಗೆಯ್ದು ಚುಂಬನವಂ ಮಾಡಿದಳು ||೨೩|| ನರ್ತನದಿಂದ ಚಲಿಸುವ ಕುಂಡಲಂ
ಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ತನ್ನ ಕಪೋಲವಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗಂಡಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರಿಸುತ್ತಲಿರುವುಬ್ಬಸ್ತ್ರೀ
ಯಳೆಕಪೋಲವಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಚುಂಬನವಂ ಗೆಯ್ದನು ||೨೪|| ಬೇರೊಬ್ಬಳು ಧ್ವನಿಗೇಯ್ಯತಲಿರುವ ಕಾಲಾ
ದಿಗೆಗಳೂ ವೇಡ್ಡಿಯಾಣಗಳೂ ವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಗಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಾಟ್ಯವಂ ಮಾಡುವಳಾಗಿ, ಶಾಂತಳಾಗಿ, ಪಾ
ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶುಭವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಹಸ್ತಕಮಲವಂ ತನ್ನ ಕುಚಗಳಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಳು || ೨೫||
ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿಯೆಂದ, ಆಕೃಷ್ಣನಭುಜಂಗಳಿಂ
ದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಠಗಳೆಳ್ಳವರಾಗಿ, ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯತ ಕ್ರಿಡಿಸಿದರು ||೨೬|| ಅಗೋಪಸ್ತ್ರೀ
ಯರುಗಳು ಕರ್ಣಾಭರಣಂಗಳಾದ ನೈದಿಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಮುಂಗುರುಳುಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಕಪೋಲಂಗಳಿಂ
ದಲೂ ನೈವೋದಕಗಳಿಂದಲೂ ಕೋಭಿತವಾದ ಮುಖಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕಡಗಗಳುಕಾಲದಿಗಗಳು ಒಡ್ಡಿ
ಯಾಣಂಗಳು ಇವುಗಳಧ್ವನಿಗಳೆಂಬ ವಾದ್ಯಂಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ತಮ್ಮಕೇಕಂಗಳದನೆಯಿಂದ ಜಾರಿಬೀಳು
ತ್ತಲಿರುವ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳೆಳ್ಳವರಾಗಿ, ಭ್ರಮರಂಗಳೆಂಬ ಗಾಯಕರುಳ್ಳ ರಾಸನಭಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೊಡ

ಗೋಪ್ಯಾಂ ||೧೭|| ಏಮಪರಿವೃಂಗಳಕರಾಭಿಮರ್ಶಸ್ಸಿಧಿಕ್ಷಣೋದ್ಭೂತಮವಿಲಾಸಹಾಸ್ಯಃ | ರಮೆ
ರಮೇಶೋವಜಸುಂದರೀಭಿರೃಥಾರ್ಥಕಸ್ಯಪ್ರತಿಬಿಂಬವಿಭ್ರಮಃ ||೧೮|| ತದಂಗಸುಗಮದಾ
ಕುಲಂದ್ರಿಯಾಂಕೇಶಾಕದುಕೂಲಂಕುಚಪಟ್ಟಕಾಂವಾ | ನಾಂಜಪ್ರತಿವಿಮೋಹಮಲಂಪ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯೋ
ವಿಸ್ತೃತಮಾಲಾಭರಣಾಂಕುರಾದ್ಯಹ ||೧೯|| ಕೃಷ್ಣವಿಕ್ರೇದಿತಂವೀಕ್ಷ್ಯವ್ಯಮುಹ್ಯಕಖಚರ
ಸ್ತ್ರಿಯಃ | ಕಾಮಾರ್ದಿತಾಂಶಕಾಂಕಶ್ಚಸುಗಂಧೋವಿಸ್ತೀರ್ಣಭವತ್ ||೨೦|| ಕೃತ್ವಾತಾವಂತಮಾತ್ಮಾ
ನುಯಾವತೀರ್ಗೊಪಯೋನಿತಃ | ರರಾಮಭಗವಾಂಸಾಭಿರಾತ್ಮಾರಾಮೋಪಿಲಯಾ ||೨೧|| ತಾ
ಸಾಂತವಿಹಾರೇಣಾಂತಾನಾಂವದನಾನಿಃ | ಪಾಮೃಜತ್ಕರುಣಾಪ್ರಮಾಣಂತಮೇನಾಂಗವಾಣಿ
ನಾ ||೨೨|| ಗೋಪ್ಯಾಸ್ವರತ್ಯನಕಕುಂಡಲಕುಂತಲತ್ವಿಡ್ಗಂಡಶ್ರಿಯಾಸುಧಿತಹಾಸನೀರಿಕ್ಷಣನ | ಮಾ

ಕುಣಿದರು ||೧೭||ರಮೇಶಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ, ಕೃಷ್ಣನು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಪರಿವೃಂಗಳ.. ಹಾಸ್ಯಃ-ಪರಿವೃಂಗಳ, ಆಲಿಂಗನ, ಕೆ
ರಾಭಿಮರ್ಶ-ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶನ, ಸ್ನಿಗ್ಧೇಕ್ಷಣ-ಸ್ನೇಹದನೋಟ, ಉದ್ಭೂತಮವಿಲಾಸ-ಅತೀಯವಾದ ಕೃಂಗಾರಭಾವ, ಹಾಸ್ಯಃ-
ನಗೆಯುವುಗಳಿಂದ, ವ್ರಜಸುಂದರೀಭಿಃ-ಮಂ-ಗೋಕುಲದಜಲಪಯೋರೋದಿಗೆ, ಸ್ವಪ್ರತಿಬಿಂಬವಿಭ್ರಮಃ-ಸ್ವ-ತನ್ನ, ಪ್ರತಿ
ಬಿಂಬ-ಪಡಿನೆಳ್ಳಳಿಂದ, ವಿಭ್ರಮಃ-ವಿನೋದವುಳ್ಳ, ಅರ್ಥಕೋಯಥಾ-ಹಡುಗನುಜೇಗೋಹಾಗೆ, ರೇಮೇ-ಕ್ರೇಡಿಸಿದನು. ||
ತೇಕುರೂಪವ್ಯಹ-ಎಲೈಕುರುವಂಶೋದ್ಭೂತಕನಾದಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಜನೇ!ವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಗೋಕುಲದಜಲಂಗಳು,ತದಂ-ಯಾ-ತತ್-
ಆಕೃಷ್ಣನ, ಅಂಗ-ದೇಹದ,ಸಂಗ-ಸಂಬಂಧದಿಂದಾದ,ಪ್ರಮುತ್-ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷದಿಂದ,ಆಕುಲ-ಕಳವಳಗೊಂಡ, ಇಂದ್ರಿ
ಯಾಃ-ಕರಣಂಗಳುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದತೀ, ವಿಸ್ತೃತಮಾಲಾಭರಣಾಃ-ವಿಸ್ತೃತ-ಜ್ವರಿಸಡವಿದ,ಮಾಲ್ಯ-ಹೊದಿಸಿದವಳು,ಅಭರ
ಣಾಃ-ಭೂಷಣಗಳೊಪ್ಪುವವರಾಗಿ, ಕೇಶಾ-ಕುರುಳುಗಳನ್ನು,ದುಕೂಲಂ-ನೀಲಯನ್ನು, ಕುಚಪಟ್ಟಕಾಂವಾ-ಕುಪ್ಪುಸವನ್ನಾ
ವರೂ,ಅಂಜಃ-ಜೇಗನೆ, ಪ್ರತಿವಿಮೋಹಂ-ಸರಿಯಾಗಿಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ನಾಲಂ-ಅನುಮರ್ಧರಾದರು||೧೯||ಕೃಷ್ಣವಿಕ್ರೇಡಿ
ತಂ-ಕೃಷ್ಣನವಿಲಾಸದಅಟವನ್ನುವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ,ಕಾಮಾರ್ದಿತಾಃ-ಮನ್ಯಥನಿಂದ,ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ,ಖೇಚರಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಗ
ಗನಚಾರಿಣಿಯರಾದಸ್ತ್ರೀಯರೂ,ವ್ಯಮುಹ್ಯ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೋಹಿಸಿದರು ಸುಗಂಧ-ಸತ್ತ್ವ-ಗ ಂಹಿತನಾದ, ಕಾಂಕಶ್ಚ-
ಚಂದ್ರನೂಕೂಡ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ-ಅಚ್ಚರಿಯುಂಟಾದವನು ಅಭವತ್-ಆದನು||೨೦||ಭಗವಾ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದಕೃಷ್ಣನು,ಆತ್ಮಾರಾ
ಮೋಪಿ-ತನ್ನೊಳಗೇಕ್ರೇಡಿಸುವನಾದರೂ, ಗೋಪಯೋನಿತಃ-ಗೋಪ್ಯರಹಿತಂಗಳು, ಯಾವತೀಃ-ಎಷ್ಟುಮಂದಿಯಿದ್ದರೂ, ಆ
ತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನು, ತಾವಂತಂ-ಅಷ್ಟುಮಂದಿಯನ್ನಾಗಿ, ಕೃತ್ವಾ-ಮಾಡಿ, ಲೀಲಯಾ-ವಿನೋದದಿಂದ, ತಾಭಿಃ-ಮಂ-ಆಗೋ
ಪಿಯರೊಡನೆ, ರರಾಮ-ಕ್ರೇಡಿಸಿದನು||೨೧|| ಹೇಅಂಗ-ಎಲೈಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಕರುಣ-ದಯಾಶಾಲಿಯಾದ, ಸಃ-ಆಕೃ
ಷ್ಣನು, ರತಿವಿಹಾರೇಣ-ಕ್ರೇಡಾವಿನೋದದಿಂದ, ಕ್ರಾಂತಾನಾಂ-ಬಳವಿದವರಾದ, ತಾಸಾಂ-ಆಗೊಲ್ಲತಿಯರ, ವದನಾನಿ-ಮು
ಖಗಳನ್ನು, ಪ್ರಮಾ-ಪ್ರಿಯದಿಂದ,ಶಂತಮೇನ-ಅತಿನುಖಕರವಾದ. ಪಾಣಿನಾ-ಹಸ್ತದಿಂದ, ಪಾಮೃಜತ್-ತೊಡದನು||೨೨||

ಗೂಡಿ ನರ್ತನುಗೈಯ್ದರು ||೧೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಲಿಂಗ
ನುಗಳಿಂದಲೂ, ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶನಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣಂಗಳಾದ ನೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ಉತ್ತಮರ
ತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮಂದಹಾಸುಗಳಿಂದಲೂ, ಬಾಲಕನು ತನ್ನಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳಿಂದ ಕ್ರೇಡಿಸಿದಂತೆ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀ
ಯರೊಡನೆ ಕ್ರೇಡಿಸಿದನು ||೧೮|| ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಕೃಷ್ಣನ ಅಂಗಸು-ಗ
ದಿಂದುಂಟಾದ ಆನಂದದಿಂದ ಪರವಶಂಗಳಾದ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಶಿಥಿಲಂಗಳಾದ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ
ಗಳೂ ಭೂಷಣಂಗಳೂ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಶಿಥಿಲಂಗಳಾದ ಕೇಶಪಾಶಂಗಳಂ ಕುಪ್ಪುಸಂಗಳು ಸಹ ಯಥಾಪ್ರಕಾ
ರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ ತೋರದ ವಿವರಾದರು ||೧೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರು
ಕೃಷ್ಣನ ವಿಲಾಸಕ್ರೇಡೆಯನ್ನೋಡಿ ಕಾಮಪೀಡಿತರಾಗಿ ಮೋಹಿತರಾದರು. ಗ್ರಹಸಮೇತನಾದ ಚಂದ್ರ
ನೂ ಸಹ ಆಶ್ಚರ್ಯಂಪಟ್ಟನು ||೨೦|| ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆತ್ಮಾರಾಮನಾದರೂ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀ
ಯರುಗಳು ಎಷ್ಟುಮಂದಿಯಿರುವರೋ ಅಷ್ಟುಪ್ರಕಾರಂಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣರಾಗಿ ಅವರೊಡನೆ ವಿಹರಿಸಿದನು||೨೧||
ಆಕೃಷ್ಣನು ರತಿವಿಹಾರದಿಂದ ಕ್ರಾಂತರಾಗಿರುವ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಮುಖಂಗಳಂ ಸುಖಕರವಾದ

ನಂ ಸಫತ್ಯಯುಷಃಸುಜಗತ್ಯತಾನಿಶುಷ್ಕಾನಿ ತತ್ಕರಹಸ್ಪರ್ಶಪಮೋದಾಃ ||೨೩|| ತಾಭಿರುತ್ಥ
ಜಲಕ್ರೀಡಾಪನಕ್ರೀಡಯೋವ್ಯಾರಂಭಃ

ಕೃತುಮಪೂಜಿತಮು... ಸುಗಂಧಪ್ರಸಾದಯಾಸ್ವಕುಚಕುಂಕುಮರಂಜಿತಾಃ | ಗಂಧವ್ಯವಾಳಭಿ
ರನುಮ್ರತಚಿವತ್ಯಶ್ಚ | ಗಂಧೋದಭಿಭರಾಡಿವಭಿನ್ನ ಸೇತುಃ ||೨೪|| ಸೋಂಭಸ್ಯಲಯಯಾವತಿಭಿಃಪರಿ
ಪಿತ್ಯಮೃತಪ್ರಮೇಯಃ | ಪ್ರಹಸಿತಾಭಿರಭಿಷ್ವತಾಂಗಃ | ವೈಮಾನಿಕೈಕುಸುಮವರ್ಷಿ ಭೀರೀಡ್ಯ
ಮಾನೋರಮಸ್ವಯಂಸ್ವರಂ ರತಿಗಜಿಂದ್ರಶೀಲಃ ||೨೫|| ತತಶ್ಚಕ್ರಪೋಷ್ಣಪವನೇಜಲಸ್ಥಲಪ್ರಸೂನ

ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೋಪಿತಿಯರು, ಸ್ಫುರತ್ ... ಶ್ರಿಯಾ-ಸ್ಫುರತ್-ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಕನಕಕುಂಡಲ-ಚಿನ್ನಬೋಲಗಳ, ಕುಂಡಲ-
ಕುರುಗಳ, ತ್ರಿಪು-ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಗಂಧಶ್ರಿಯಾ ಕೆನ್ನಿಗಳಹೊಳೆಯಿಂದಲೂ, ಸುಧಿತಹಾಸನಿರೀಕ್ಷಣೀನಚ-ಸುಧಿತ-ಅಮೃತ
ದಂತೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಅಮೃತಪುಂಟಾದ, ಹಾಸ-ಸಂಗೆಯುಳ್ಳ, ನಿರೀಕ್ಷಣೀನ-ನೋಟದಿಂದಲೂ, ಋಷಭಸ್ಯ-ರಮ
ಣನಾದಕೃಷ್ಣನ, ಮಾನಂ-ಸಮಾನ್ಯವನ್ನ, ದಧತ್ಯ-ಧರಿಸುವರಾಗಿ, ತತ್ಕರಹಸ್ಪರ್ಶಪ್ರಮೋದಾಃ-ತತ್-ಆಕೃಷ್ಣನ
ಕರಹ-ಉಗುರ್ಗಳ, ಸ್ಪರ್ಶ-ಸೋಂಕುವಿಕೆಯಿಂದಾದ, ಪ್ರಮೋದಾಃ-ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವರು ಆಗಿ, ಪ್ರಣಾನಿ-ಪವಿತ್ರ
ಗಳಾದ, ಕೃತಾನಿ, ಕೃಷ್ಣನಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು, ಜಗತಿ-ಹಾಡಿದರು ||೨೩|| ತಾಭಿಃ-ಆಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ, ಯುತಃ-ಕೂಡಿದ, ಕೃಷ್ಣ
ನು, ಶ್ರಮಂ-ರಾಸಕ್ರೀಡಾಯಾಸವನ್ನು, ಅವೋಹಿತುಂ-ಹೋಗಿರಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ನ್ನ...ತಾಯಾಃ-ಸ್ವ-ತಮ್ಮ, ಕುಚ-
ಸ್ತನಗಳ, ಕುಂಕುಮ-ಕೇನರಗಂಧದಿಂದ, ರಂಜಿತಾಯಾಃ-ಸೋಗನುಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಂಗಸಂಗ ಭೃಷ್ಣಸ್ತ-ಜಿ-ಆಂಗಸಂ
ಗ-ವೈಸೋಂಕುವಿಕೆಗಳಿಂದ, ಭೃಷ್ಣ-ನುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ತ-ಜಿ-ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ಗಂಧರವಾಳಭಿಃ-ಗಂಧರವಾ-
ದೇವಗಾಯಕ ಶ್ರೀಪುರಂಜಿತುಡಿರುವ, ಅಳಿಭಿಃ-ತುಂದಿಗಳಿಂದ, ಅನುದ್ರತಸ್ತ್ವ-ಅನುಸರಿಸಿ ಬರಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಭಿನ್ನ
ಸೇತುಃ-ಭಿನ್ನ-ಅತಿಕ್ರಮಣದಿಂದ ಮುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಸೇತುಃ-ವೈದಿಕ್ ಲಾಂಕಿಕದರ್ಶನಿಬಂಧನವುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿ, ಭಿನ್ನಸೇತುಃ-ಮು
ರಿಯಲ್ಪಟ್ಟನೀರಕಟ್ಟಿಯುಳ್ಳವಾದ, ಕಾಂತಃ-ಬಳಿದಾದ, ಗಜೇಭಿಃ-ಹಂಚಾಣಿಗಳಿಂದ, ಅನುದ್ರತಃ-ಅನುಸರಿಸಿ ಆಟ್ಟ
ಲ್ಪಟ್ಟವಾದ, ಗಜರಾಡಿವ-ಆನಿರಾಯನಂತೆ, ವಾಃ-ನೀರನ್ನು, ಆನಿರತಃ-ಹೊಕ್ಕು ||೨೪|| ಸಃ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಅಂಧಸಿ-ನೀರಿನ
ಲ್ಲಿ, ಯುವತಿಭಿಃ-ಹಂಗಳಿಂದ, ಅಲಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಪರಿಚಿತ್ಯಮಾನಃ-ತೋಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರೇಮಾ-ಅ
ನುರಾಗದಿಂದ, ಈಕ್ಷಿತಃ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಹಸಿತಾಭಿಃ-ಹೆಚ್ಚು ನಗೆಯುಳ್ಳ ಗೋಪಿಯರಿಂದ, ಅಭಿಷ್ವತಾಂಗಃ
ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೂರಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕುಸುಮವರ್ಷಿಭಿಃ-ಹೂವುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ, ವೈಮಾನಿಕೈಃ-ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತಿರುವ ದೇವತೆಗಳಿಂದ, ಈಡ್ಯಮಾನಃ-ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸ್ವರತಿಃ-ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರೀಡಿಸುವನಾದರೂ, ಸ್ವಯಂ-
ತಾನಾಗಿ, ಗಜೇಂದ್ರಶೀಲಃ-ಆನೆಯಂತೆ ವಿಲಾಸವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅತ್ರ ಇಲ್ಲಿ, ರೇಮೇ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು ||೨೫|| ತತಶ್ಚ-ಆಮೇಲೆ

ತನ್ನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾಗಿ ತಡವರಿಸಿದನು ||೨೩|| ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಸುಮರ್ಣಕುಂಡಲಂಗಳಿಂದಲೂ ಮುಂಗುರುಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಕೋಭಿತವಾದ ಕಪೋಲಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ, ಅಮೃತವ್ರಾಯವಾ
ದ ಮುಂಗುಳುಗಳೆಂದು ಕಟಾಕ್ಷಪುನರೇವೂ ಉಳ್ಳ ಮುಖವಿಕಾಸಂಗಳಿಂದಲೂ, ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರೇಮಜಿನಿ, ಆಕೃ
ಷ್ಣನ ನಖಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ದುಂಟಾದ ಅನಂದಪಾರವಶ್ಯತೆ ಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಆಕೃಷ್ಣನ ಚರಿತ್ರವಂ ಗಾಂಗೆಯ್ದ
ರು ||೨೪|| ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಕೀರನಂಮದದಿಂದ ಶಿಥಿಲವಾದ ಅವರಗಳಕುಚಕುಂಕುಮ ರಂಜ
ಿತವಾದ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭ್ರಮರಂಗಳೆಂಬ ಗಾಯಕರಿಂದ ಅನುಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಳಿವಿ
ದವಾದೇಜವು ಹೊಣೆಗಳೊಡನೆ ಜಲಮ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ರತಿಪರಿಶ್ರಮವು
ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಡುವ ಉದಕವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೨೪|| ಆಕೃಷ್ಣನು ಉದಕಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಂದ
ಉದಕವ ನೆರೆಚಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯು ಮಾಡುವದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಗೆಯ್ದಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆತ್ಮಾ
ರಾಮನಾದಾಗೂ ಮದೇಜದಂತೆ ಜಲವಿಹಾರಮ ಮಾಡಿದನು ||೨೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಜಲದ

ಗಂಧಾನಿಲಜಪ್ಪದಿಕ್ಷುತಿ | ಚಚಾರಭ್ಯಂಗಪ್ರಮದಾಗಣಾವೃತೋಯಧಾಮದಾಂಧೋದ್ವಿರದೇಕರೇಣು
ಭಿಃ ||೨೬|| ನಿವಂಕಶಾಂಕಾಂಕುನಿರಾಸತಾನಿಕಾಸ್ಸಗತ್ಯಕಾಮೇನುರತಾಬಲಾಗಣಿಃ | ನಿವೇವಲತ್ಯ
ನ್ಯವರುದ್ಧಸೌರತಸ್ಸರ್ವಾಕರತ್ಯಾವ್ಯಕಥಾರಸಾಶ್ರಯಾಃ ||೨೭||ರಾಜಾ|| ಸಂಸ್ಥಾಪನಾಯಧರ್ಮ
ಸ್ಯುಕ್ತಕಮಾಯತರಸ್ಯಚ | ಅವತೀರ್ಣೋಹಿಭಗವಾನುಕೇನಜಗದೀಶ್ವರಃ ||೨೮||ಸುಕಥಂಧರ್ಮಸತೋ
ನಾಂವಕ್ತಾಕರ್ತಾಭಿರಕ್ಷಿತಾ | ಪ್ರತಿಪದಮಾಚರದ್ಭ್ರೂಣಪರದಾರಾಭಿಮರ್ಶನಂ ||೨೯||ಅಪ್ತಕಾ
ಮೋಯದುಪತೀಕೃತವಾಃವೈಜಾಗುಪ್ಸಿತಂ|ಕಿಮಭಿಪ್ರಾಯೇವತಮೇಸಂಕಯಂಭಿಂಧಿಸುವ್ರತ ||೩೦||

ಜಲ. ತಟೀ-ಜಲ-ನೀರಿನ, ಸ್ಥಲ-ನಿಲದ, ಪ್ರನೂನ-ಪುಷ್ಪಗಳ, ಗಂಧ-ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ, ಅನಿಲ-ಗಾಳಿಯಿಂದ, ಜಪ್ಪ-ಸೇವಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟ, ದಿಕ್ಷುತಿ:-ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೃಷ್ಣೋಪವನೀ-ಯಮುನೆಯ ತಡಿಯ ವನದಲ್ಲಿ, ಭೃಂಗವ-ಮದಾ-ಹೆಣ್ಣು
ತುಂದಿಗಳ, ಗಣ-ಹಿಂಡಿನಿಂದ, ಅವೃತಃ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮದಾಂಧಿ-ಸೋಕ್ಕಿದ, ದ್ವಿರದೇ-ಅನೆಯ, ಕರೇಣು ಭಿಃ-ಹೆಣ್ಣಾನೆ
ಗಳೊಡನೆ, ಯಥಾ-ಪೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಚಚಾರ-ತಿರುಗಿದನು||೨೬|| ಸತ್ಯಕಾಮಃ-ದಿಟವಾದ ಸಂಕಲ್ಪವುಳ್ಳವನೂ, ಅನ
ರತಾಬಲಾಗಣಿಃ-ತನ್ನಂ ಅನುಸರಿಸಿದ ಪೆಂಗಳಿಗಂಪುಳ್ಳವನೂ, ಆತ್ಮನಿ-ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ, ಅವರುದ್ಧ-ತಡೆಯಲ್ಲಿನಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಸೌ
ರತಃ-ನೀರ್ಯವುಳ್ಳವನೂ ಆದ, ಸಃ-ಅಕ್ಕದ್ವೈನು, ಕಕಾಂಕಾಂಕುನಿರಾಜಿತಃ-ಚಂದ್ರನಿರಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವಂಥಾ,
ಕರತ್ಯಾವ್ಯಕಥಾರಸಾಶ್ರಯಾಃ-ಕರತ-ಕರತ್ಯಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ, ಕಾವ್ಯಕಥಾರಸ-ಕಾವ್ಯಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಶೃಂಗಾ
ರಾದಿ ರಸಗಳಿಗೆ, ಆಶ್ರಯಾಃ-ಆಧಾರಂಗಳಾದ, ಸರ್ವಾನಿಕಾಃ-ಎಲ್ಲರಾತ್ರಿಗಳನ್ನೂ, ನಿವಂ-ಹೀಗೆ, ನಿವೇವೇ-ಸೇವಿಸಿದನು||೨೭||
[ಪರೀಕ್ಷಿತೃಶ್ಚವು] ಜಗದೀಶ್ವರಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆನಿಯಾಮಕನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಪಡುಣ್ಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ ನಾರಾಯ
ಣನು, ಧರ್ಮಸ್ಯ-ಪುಣ್ಯದ, ಸಂಸ್ಥಾಪನಾಯ-ರಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಇತರಸ್ಯ-ಅನ್ಯವಾದ ಪಾಪದ, ಪ್ರಮಾಯಚ-ಕಾಂ
ತಿಗೋಸ್ಕರವೂ, ಅಂಶೇನ-ತನ್ನ ಕಲೆಯಿಂದ, ಅವತೀರ್ಣೋಹಿ-ಅವತರಿಸಿದವನಲ್ಲವೆ ||೨೮||ಹೇಬ್ರಹ್ಮ-ಎಲೈಬ್ರಹ್ಮಣನಾ
ದಕುಕಮುನಿಯೇ! ಧರ್ಮಸೇತೋನಾಂ-ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಭಂಗವಿಲ್ಲದಂತೆರಕ್ಷಕಂಗಳಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು, ವಕ್ತಾ-ಹೇಳುವವನಾಗಿಯೂ,
ಕರ್ತಾ-ಮಾಡುವವನಾಗಿಯೂ, ಅಭಿರಕ್ಷಿತಾ-ಪಾಲಿಸುವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಸಃ-ಅವಿಷ್ಣುವು, ಪ್ರತಿಪಂ-ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ
ವಾದ, ಪರದಾರಾಭಿಮರ್ಶನಂ-ಹೆರವರಹೆಂಡಿರನ್ನು ಸೋಂಕುವಿಕೆ ಯೆಂಬಪಾಪವನ್ನು, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಅಚರತೆ-ಮಾಡಿದನು|| ೨೯||
ಯದುಪತೀ-ಯಾದವರಿಗೊಡೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಅಪ್ತಕಾಮಃ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೋರಥವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ ಕಾಮವಿಲ್ಲದ
ವನಾದರೂ, ಕಿಮಭಿಪ್ರಾಯಃ-ಯಾವತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಜಾಗುಪ್ಸಿತಂ-ಅನಡ್ಗವಾದ ಹೀನಕರ್ಮವನ್ನು, ಕೃತವಾಃ-
ಮಾಡಿದವನಾದನು ಸುವ್ರತ-ಸಮಾಚೀನವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ನಿಯಮವುಳ್ಳ ಕುಕಮುನಿಯೇ! ಏತಂ-ಈ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಸಂಕ

ಲ್ಲಿರುವ ಪುಷ್ಪಗಳೂ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪುಷ್ಪಂಗಳು ಅವುಗಳ ಸೌರಭ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಂದಮಾರುತವುಳ್ಳ ದಿ
ಗಂತರಗಳುಳ್ಳ ಯಮುನಾತೀರದಲ್ಲಿ ಭೃಂಗಂಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಗ
ಜಂಗಳಿಂ ಕೂಡಿದ ಮದಗಜದಂತೆ ವಿಹಾರವಂ ಮಾಡಿದನು ||೨೬|| ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕರತ್ಯಾಲ ಸಂಬಂಧವಾ
ದ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಂದ ರಮಣೀಯಂಗಳಾದ ಕಾವ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಂಗಳಾದ ಶೃಂಗಾರಾದಿರ ಸಂ
ಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಗಳಾದ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೇನಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೆಲ್ಲ ಸತ್ಯಕಾಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನು ಶೇತಶ್ಚಲನವಂ ಮಾಡದೆ ಕೇವಲರತಿಯಿಂದ ಅವರಂ ತೃಪ್ತಪಡಿಸಿದನು ||೨೭|| [ಎಂದು ಕುಕಮುನಿಯಿಂದ
ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥಮಂಕೇಳಿ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಪ್ರಶ್ನಗೆಯ್ದನೆ ಪಂತೆನೆ] ಎಲೈ ಕುಕಮುನಿಯೇ! ಭಗವಂತ
ನಾದ ಜಗದೀಶ್ವರನು ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ, ಅಧರ್ಮನಿಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಅವತರಿಸಿದನ
ಷ್ಟೆ ||೨೮|| ಅಂತಾಭಗವಂತನು ಧರ್ಮವೈವಸ್ಥೆಯಂ ಮಾಡುವ ಉಪದೇಶವಂ ಗೆಯ್ಯನು ಧರ್ಮನೇತ್ರ
ವಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಕನಾದರೂ ಯಾವನಿವಿತ್ತದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಾದ ಪರದಾರಾಭಿಗಮನವಂಮಾಡಿದನು ||೨೯||
ಪೂರ್ಣಕಾಮನಾದರೂ ಭಗವಂತನು ಲೋಕನಿಂದಿತವಾದ ಈವ್ಯಾಪಾರವಂ ಏನುಕಾರಣದಿಂದ ಚಿಕ್ಕಿಸಿದನು ಇ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ಧರ್ಮವ್ಯತಿಕ್ರಮೋದ್ಭವೋಽಕೃತ್ಯರಾಣಾಂ ಚ ಸಾಹಸಂ | ತೇಜೀಯಸಾಂ ನ ದೋಷಾಯ ವ
ಹ್ನ ಸ್ವರ್ವಭುಜೋಯಥಾ ||೩೧|| ನೃತತ್ಸಮಾಚರೇಜ್ಜ್ವತುಮನಸಾ ಪಿಹ್ಯನೀಶ್ವರಃ | ವಿನಶ್ಯತ್ಯಾಪ
ರಣಮೌಢ್ಯಾವ್ಯಾಪಾರುದ್ರೋಽಪ್ಪಿ ಜಂವಿಷಂ ||೩೨|| ಈಶ್ವರಾಣಾಂ ವಚಸ್ಸತ್ಯಂ ತಥೈವಾಚರಿತಂ ಕ್ವಚ
ತ್ | ತೇಷಾಂ ಯತ್ಸ್ಯವಚೋಯುಕ್ತಂ ಬುದ್ಧಿಮಾಂಸ ತ್ತದಾಚರತಿ ||೩೩|| ಕುಶಲಾಚರಿತೈಸ್ತಸ್ಯಾ
ಮುಹುರ್ಜಾರ್ಥೋನನಿಷ್ಯತಿ | ವಿಪರ್ಯಯೇಣ ಚಾನರ್ಥೋನಿರಹಂಕಾರಿಣಾಂ ಪ್ರಭೋ ||೩೪|| ಕಿಮುತಾಖಿ

ಯಂ-ಸಂದೇಹವನ್ನು, ಅಂಧಿ-ಛೇದಿಸು||೩೦|| [ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೇತ್ತರವು.] ಈಶ್ವರಾಣಾಂ-ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗನಿಯಾಮಕರಾದ, ಪ
ಭುಗಳಿಗೆ, ಧರ್ಮವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ-ವರ್ಣಾಕ್ರಮಧರ್ಮವ್ಯತ್ಯಾಸವು, ಸಾಹಸಂ-ಸಾಹಸಕಾರ್ಯವೂ, ದೃಷ್ಟ್ಯ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ
ಸರ್ವಭುಜಃ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸುವ, ವಹ್ನೇಃ-ಅಗ್ನಿಗೇ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ತೇಜೀಯಸಾಂ-ಜ್ಞಾನತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವ
ರಿಗೆ, ಸವೋಷಾಯ-ದೋಷಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವು ||೩೧|| ಅನೀಶ್ವರಃ-ಅನಮರ್ಥನಾದವುರುಷನು, ಏತತ್-ಈನಮರ್ಥರು ಮಾ
ಡಿವಕೆಲಸವನ್ನು, ಜಾತು-ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಮನಸಾಪಿ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಲಾದರೂಕೂಡ, ನಾಚರೇತ್-ಮಾಡಬಾರದು. ಅ.
ರುದ್ರಃ-ರುದ್ರನಲ್ಲದವನು, ಅಬ್ಧಿಜಂ-ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಷಂ-ನಂಜನ್ನು, ಮೌಢ್ಯಾತ್-ಅರಿಯದ್ದರಿಂದ, ಅಚರಣ-
ಕೊಂಚತಂದವನಾದರೂ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ವಿಕೃತಿ-ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುವನೋ ||೩೨|| ಈಶ್ವರಾಣಾಂ-ಧರ್ಮನಿಯಾಮಕರಾದ
ಪ್ರಭುಗಳ, ವಚಃ-ಮಾತು, ಸತ್ಯಂ-ದಿಟವಾದದ್ದು, ಚರಿತಂ-ಸಡತೆಯಾದರೋ, ಕೃಚಿತ್-ಕೆಲವುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ತಥೈವ-
ಮಾತಿನಹಾಗೆಯೇ, ಸತ್ಯಂ-ದಿಟವಾಗಿರುವುದು. (ಕೆಲವುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ದಿಟವಲ್ಲ) ಬುದ್ಧಿಮಾನ್-ವಿವೇಕವುಳ್ಳವನು, ತತ್-ಆಕಾರ
ಣದಿಂದ, ತೇಷಾಂ-ಅವರ, ಸ್ವವಚೋಯುಕ್ತಂ-ಸ್ವಂತಮಾತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಯತ್-ಯಾವುದೋ, ತತ್-ಆ ಕರ್ಮ
ವನ್ನು, ಅಚರೇತ್-ಮಾಡಬೇಕು ||೩೩|| ಪ್ರಭೋ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ನಿರಹಂಕಾರಿಣಾಂ-ಅಹಂಕಾರಿ ಎಲ್ಲದವರಾದ, ವಿಷಾಂ-
ಈಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ, ಇಹ-ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಕುಶಲಾಚರಿತೇನ-ಪುಣ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಿಂದ, ಅರ್ಥಃ-ಪ್ರಯೋಜನವೂ,
ವಿಪರ್ಯಯೇಣ-ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಪಾಪಕರ್ಮಚರಣದಿಂದ, ಅನರ್ಥಃ-ಕೇಡೂ, ನವಿದ್ಯತೇ-ಇರುವುದಿಲ್ಲ||೩೪|| ತೀರ್ಯಜ್ಞತ್ಯಾ
ದಿವಾಕಸಾಂ-ವಕೃದ್ವಿ ತಿರ್ಯಗ್ಗುರುತುಗಳು ಮನುಷ್ಯರು ದೇವತೆಗಳು ಇವರಿಗೂ, ಅಖಿಲಸತ್ತ್ವಾನಾಂ-ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ,
ಈತೀವ್ಯಾನಾಂ-ನಿಯಮಿ ಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವ ರೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಈತೀತಃ-ನಿಯಾಮಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಕುಶಲಾ ಕುಶಲಾನ್ವಯಃ-ಕುಶಲ-

ದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು, ಈ ಸಂಕಯವಂ ಪರಿಹರಿಸು ||೩೦|| [ಎಂಬರಾಜವಾಕ್ಯವೆಂಕೇಳಿ ಕುಕಾಚಾರ್ಯ
ನು ಉತ್ತರವ ನಿತ್ತನದೆಂತೆನೆ] ಎಲೈ, ಅರನೇ? ಬ್ರಹ್ಮನು, ಇಂದ್ರನು, ಸೋಮನು, ವಿಕಾಸಮಿತ್ರನು, ಮುಂ
ತಾದ ಮುಖಪುರುಷರು ಧರ್ಮಾತಿಕ್ರಮವಂ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಆದರೂ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದವರಿಗೆ ದೋಷವಿ
ಲ್ಲ. ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನು ಸರ್ವಭಕ್ಷಕನಾದರೂ ಹೇಗೆಪರಿಕುದ್ಧನೋ ಅರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಕುದ್ಧರೇನರಿ||೩೧||
ಅದ್ದರಿಂದ ದೇಹಾದಿಪರತಂತ್ರನಾದ ಸಾಧಾರಣಪುರುಷನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಅಂತಾಕಾರ್ಯವಂ ಮಾಡ
ಬಾರದು. ಮೂಢಭಾವದಿಂದ ಧರ್ಮವ್ಯತಿಕ್ರಮವಂ ಮಾಡಿದರೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅಧಃಪತನವಂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ
ಅದೆಂತೆನೆ ಮಹೇಶ್ವರ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತನಾದ ಸಾಧಾರಣದೇವನು ಕಾಲಕೂಟವಿಷವಂ ಧರಿಸಿಬದುಕುವನೆ? ಆತನಿಗೆದ
ಕ್ಕೀತೆ ||೩೨|| ಅಂತಾ ಮಹಾತ್ಮರವಚನವೇ ಸತ್ಯವು, ಅವರಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಕೆಲವು ಸತ್ಯ, ಕೆಲವು ಅ
ಸತ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಅವರವಚನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಬುದ್ಧಿಮಂತನು ಅವರಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಬಾರದು ||೩೩|| [ಹಾಗಾದರೆ ಅವರು ಏಕೆಸಾಹಸವಂ ಮಾಡುವರು ಎಂದರೆ] ಸಾಧುಕ
ರ್ಮಾಚರಣದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಇಲ್ಲ. ದುರಾಚಾರವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನವಂ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ದುರ್ಗ
ತಿಯೂಇಲ್ಲ. ನಿಸ್ಪೃಹರಾಗಿ ಪಾರಬ್ಧಸುಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮನುಭವಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವ ನನುಭವಿಸುವ
ರು ||೩೪|| ದೇವತೀರ್ಯಜ್ಞಾನುಷ್ಠಾದಿ ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಜನಕನಾದ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸತಕ್ಕ ಸರ್ವವಿಷಯಂ

ಮಾನುವೇದಿತಾಃ | ಅನಿಚ್ಛಂತೋಯಯುರ್ಗೋಪ್ಯಸ್ವಗೃಹಾಭಗವತ್ಪ್ರಿಯಾಃ ||೪೦|| ವಿ
ಕ್ರೇದಿತಂವ್ರಜವಧೂಭಿರಿದಂಚವಿಷ್ಣೋಃಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಿತೋನುಶೃಣುಯಾದನುರ್ವರ್ಣಯಾದ್ಯಃ | ಭಕ್ತಿಂ
ಹರೌಭಗವತಿಪ್ರತಿಭ್ಯಕಾಮಾಹೃದೋಗ್ರವಾಶ್ವಪಹಿನೋತ್ಯಚಿರೇಧೀರಃ ||೪೧||
ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ತ್ರಯಸ್ತಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಮನ್ಯಮಾನಾಸ್ಸಂತಃ-ತಿಳಿಯತೆರಿರುವರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೋ(ಸುಗ, ನಾಸೂರ್ಯಖಲ-ಹೊಟ್ಟೆಚ್ಚು ಪಡಲಿ
ಲ್ಲವಲ್ಲವೆ ||೩೯|| ಬ್ರಹ್ಮಣಾತ್ರೇ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುಪಾಸ್ಯವಾದ, ಉಷ್ಣಕಾಲವು, ಅಥವಾ ಅರಣೋದಯಸಮಯವು, ಉಪಾವೃ
ತ್ತೇನತಿ-ನವಿರಾಸಿಸಿದವಾಗುತ್ತಲೂ, ವಾನುದೇವಾನುವೇದಿತಾಃ-ವಾನುಷೇವ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಅನುವೇದಿತಾಃ-ಬಪ್ತಿಗಯುಳ್ಳ
ವರಾಗಿ, ಅನಿಚ್ಛಂತೋಃಪಿ-ಮನೆಗೆಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಬೇಡಿ ಇರುವರಾದರೂಕೂಡ, ಭಗವತ್ಪ್ರಿಯಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೆಪ್ರ
ಿಯೆಯರಾದ, ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೊಪ್ಪಿತಿಯರು, ಸ್ವಗೃಹಾ-ತಮ್ಮತಮ್ಮಮನೆಗಳನ್ನು ಕೂರಿತು, ಯಯುಃ-ತೆರಳಿದರು||೪೦||ಯಃ-
ಯಾವವುರುಷನು, ಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಿತಸ್ತ-ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ವಿಷ್ಣೋಃ-ನಾರಾಯಣನ, ಇದಂ-ಈ,
ವ್ರಜವಧೂಭಿಃವಿಕಿಕ್ರೇದಿತಂ-ಗೋಕುಲದ ಹೆಂಗೋಡನೆ ಆಡಿದಆಟವನ್ನು, ಅನುಶೃಣುಯಾತ-ಅನುಸರಿಸಿಕೇಳುವನೋ, ಅನು
ವರ್ಣಯೇತೆ-ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂಟಿಸಿ ಹೇಳುವನೋ, ಸಃ-ಅವುರುಷನು, ಭಗವತಿ-ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಂವನ್ನನಾದ, ಹರೌ-ಕೃಷ್ಣ
ನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿಂ-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು, ಕಾಮಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಪ್ರತಿಭ್ಯ-ಪಡೆದು, ಅಚಿರೇಣ-ಕಾಲವಿಳಂಬ ವಿಲ್ಲದೇ, ಫೀರನ್ತ-ಕ್ಷಣ
ನಿಯಾಗಿ, ಹೃದೋಗ್ರಗಂ-ಮನೋವ್ಯಾಧಿಯನ್ನು, ಅಶು-ಜೀಗನೆ, ಅಪಹಿನೋತಿ-ದಿಟ್ಟುಬಿಡುವನು ||೪೧||
ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ತ್ರಯ ಸ್ತಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ವೇನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲಾರದೆ ಪ್ರಯಾಸದಿಂ ತಮ್ಮತಮ್ಮಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋದರು ||೪೦|| ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೊ
ಡನೆ ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ರಸಕ್ರೀಡಾ ಮಹೋತ್ಸವವಂ ಯಾವವುರುಷನು ಶ್ರದ್ಧಾಯುಕ್ತನಾಗಿ ಕೇ
ಳುವನೋ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತನಂ ಗೆಯ್ಯನೋ ಅವುರುಷನು ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯನೆಯ್ದಿ ಸಂ
ಸಾರದಾಃಖಮ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಕ್ತನಾಗುವನು ||೪೧||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿತಾ

ರಣ್ಯವಾನಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶ್ವರಾಚಾರವ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಶ್ರೀ

ಭಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು೩೩ನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಅಹಿರೂಪಧಾರಿಣಸ್ಸುರರ್ಹ ಸಾಖ್ಯಗಂಧರ್ವಸ್ಯ ತಾಪಮೋಕ್ಷಣಂ

ಶ್ರೀಶುಕಃ || ಏಕದಾದವಯಾತ್ರಾಯಾಂಗೋಪಾಲಾಜಾತಕೌತುಕಾಃ | ಅನೋಭಿರನಡುದ್ವೈಕ್ಯೈಃ
ಪ್ರಯಯಾಸ್ತಂಬಿಕಾವನಂ ||೧|| ತತ್ರಸ್ನಾತ್ವಾಸರಸ್ವತ್ಯಾಂಡವಂಪಶುಪತಿಂಪ್ರಭುಂ | ಅನರ್ಚುಃ
ರಹರ್ಣೈರ್ಭಕ್ತ್ಯಾದ್ಯದೀಂಚನ್ಮ ಪತೆಂಜಿಕಾಂ ||೨|| ಗಾವೋಹಿರಣ್ಯಂವಾಸಾಂಸಿಮಧುಮಧ್ವನ್ನ ಮಾ
ದ್ಯತಾಃ | ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ಭೋಜದದುಸ್ಸರ್ವದವೇನೇಪ್ರಿಯತಾಮಿತಿ ||೩|| ಉಷುಸ್ಸರಸ್ವತೀತೀರಜ
ಲಂಪ್ರಾಕೃಯತವ್ರತಾಃ | ರಜನೀಂತಾಂಮಹಾಭಾಗಾಸ್ಸನಂದಾನಂದಕಾದಯಃ ||೪|| ಕಶ್ಚಿನ್ಮಹಾ

೩೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಚೇಕೆ.

(ಶ.ಕನಾಕ್ಯವು.) ಏಕದಾದ-ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ, ತೇಗೋಪಾಲಾಃ-ಆಗೊಲ್ಲರು, ದೇವಯಾತ್ರೆಯೊಂದೇವರಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಜಾತಕೌತುಕಾಸ್ಸಂತೆ-ಹುಟ್ಟಿದ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವರಾಗಿ, (ಅಧವಾ-ದೇವರಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಅಜೇಜ್ಜಿ ಹುಟ್ಟಿತೋ ಆಗೊಲ್ಲರು) ಅನಡುದ್ವೈಕ್ಯೈಃ-ಅನಡುವಿ-ಎತ್ತೈಗಳಿಂದ, ಯುಕ್ತೈಃ-ಹೂಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅನೋಭಿಃ-ಬಂಡಿಗಳಿಂದ, ಅಂಬಿಕಾವನಂ-ಗೌರಿಯಕಾಡನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರಯಯುಃ-ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು ||೧|| ನೃಪತೇ-ಅರಸಾದ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ | ತತ್ರ-ಆಗಾರಿಯವನದಲ್ಲಿ, ಸರಸ್ವತ್ಯಾಃ-ಸರಸ್ವತೀನದಿಯೇಳು, ಸ್ನಾತ್ವಾ-ಮಿಂದು, ಭಕ್ತ್ಯಾ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಪ್ರಭುಂ-ಒಡೆಯನಾದ, ಪಶುಪತಿಂ-ಅತ್ಯೇಶ್ವರನಾದ, ದೇವಂ-ಮಹಾದೇವನನ್ನೂ, ಅಂಬಿಕಾಂ-ಜಗನ್ನಾತೆಯಾದ, ದೇವೀಂಚ-ಗೌರಿಯನ್ನೂ, ಅರ್ಹರ್ಣೈಃ-ಪೂಜಾಸಾಮಿಗಳಿಂದ, ಅನರ್ಚುಃ-ಪೂಜಿಸಿದರು ||೨|| ಸರ್ಪ-ಎಲ್ಲರು, ಆದ್ಯತಾಸ್ಸಂತೆ-ಅಕ್ಕರೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ನಃ-ನಮಗೆ, ದೇವ-ಒಡೆಯನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು, ಪ್ರಿಯತಾಂ-ಸುಪ್ರೀತನಾಗಲಿ, ಇತಿ-ಇಂತೆಂದು, ಗಾವಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ಹಿರಣ್ಯಂ-ಭಂಗಾರವನ್ನೂ, ವಾಸಾಂಸಿ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಮಧು-ಜೇನನ್ನೂ, ಮಧ್ವನ್ನಂ-ಮಧುರವಾದ ಅನ್ನವನ್ನೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ಭೋಜದದುಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ದದುಃ-ಕೊಟ್ಟರು ||೩|| ಮಹಾಭಾಗಾಃ-ಅಧಿಕಮರ್ಯಾದೆಯುಳ್ಳ, ಸನಂದಾಃ-ನಂದಗೋಪನಿ ಸಹಿತರಾದ, ನಂದಕಾದಯಃ-ನಂದಕನು ಮೊದಲಾದ ಗೊಲ್ಲರು, ಜಲಂ-ನೀರನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ, ಪ್ರಾಕೃ-ಕುಡಿದು ಯತವ್ರತಾಃ-ಕ್ಲುಪ್ತವಾದ ನಿಯಮವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ತಾಂರಜನೀಂ-ಆರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ಸರಸ್ವತೀತೀರೇ-ಸರಸ್ವತೀನದಿಯತೆಯಲ್ಲಿ, ಉಷುಃ-ನಿವಸಿಸಿದರು ||೪|| ತಸ್ಮಿನ್-ಅಲ್ಲಿ, ಅಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಯಗ್ಮಜ್ಞಯಾ-ಸ್ತೇಜ್ಞಯಿಂದ, ಆಗತಃ-ಬಂದಂಥಾ-ಬುಭುಕ್ಷುತಃ-ಹಸಿವು

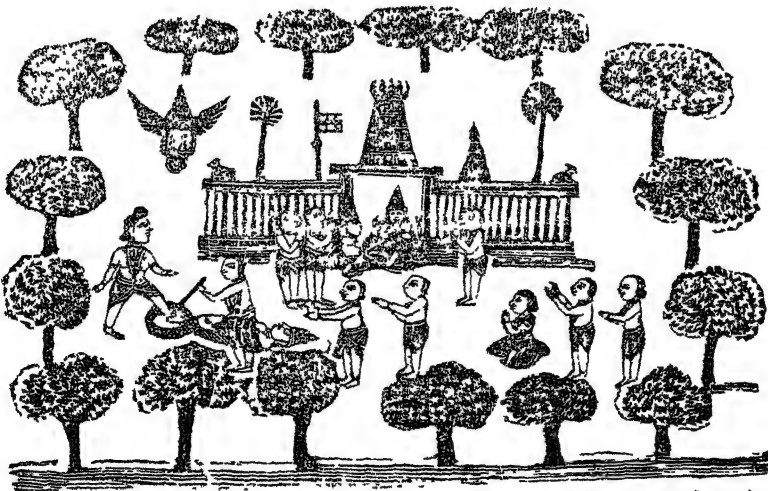
೩೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ || ಚತುಸ್ತ್ರೀಂಶಹಿನಾಗ್ರಸ್ತುನಂದಂಹರಿರಮೂಮುಜತಃ | ವಿದ್ಯಾಧ್ರಂಚಾಂಗಿ
ರಶ್ಯಾಪಾಚ್ಛಂಖಚೂಡಂತಧಾವಧೀತಃ ||೧|| ಮೂವತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸರ್ಪದಿಂದ
ನುಂಗಲ್ಪಟ್ಟ ನಂದನಂಬಿಡಿಸಿ, ಅಂಗೀಕರಣ ಯುಪಿಯಕಾಪದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಸರ್ಪ ಭಾವವನೆಯಿದ್ದ ಸುದರ್ಶನ
ನಾಮಕನಾದ ಅವಿದ್ಯಾಧರನ ನನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೆಂಬ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಕಂಖ ಚೂಡನಾಮಕನಾದ ಯಕ್ಷನಂ ಸಂಹರಿಸಿದನೆಂದು ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ
ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನ ದಂತೆನೇ.

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಂದಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರು ದೇವಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವರಾಗಿ ವೈಷಭಂಗಳಂ ಕಟ್ಟಿದಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಏರಿಕೊಂಡು ಅಂಬಿಕಾವನವಂ ಕುರಿತು ಹೋದರು ||೧|| ಅಯಂಬಿಕಾವನದೊಳು ಸರಸ್ವತೀನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಮಾಡಿ ಪ್ರಭುವಾದ ಪಶುಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಂ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯಂ ಸಹ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿದರು ||೨|| ಅಮೇಲಿನಮಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಲಿಯಿಂದ ಗೋವುಗಳು ಸುವರ್ಣಮ ವಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಮಧುರವಾದ ದಿವ್ಯಾನ್ನವಂ ಸಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು ||೩|| ನಂದಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರು ತಾವು ಉದಕವನ್ನೇ ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿರಾಗಿ ಆರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆಸರಸ್ವತೀ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವೆಮಾಡಿದರು ||೪|| ಅಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಾದ ಹೆಬ್ಬಾವು

ನಹಿಸ್ತಸ್ಥಿವಿಸಿನಿತಿಬುಭುಕ್ಷಿತಃ | ಯದ್ಯಚ್ಛಯಾಗತೋನಂದಂಶಯಾನಮುರಗೋಗ್ರತಃ ||೫||
ಸಚುಕೋಗ್ರಾಹಿನಾಗ್ರಸ್ತುಕೃಪ್ಣಕೃಷ್ಣಮಹಾನಯಂ ; ಸರ್ವೋಮಾಂಗ್ರಸತತಾತಪಗ್ರಹನ್ನಂ
ಪರಿಮೋಚಯ ||೬||ತಸ್ಯಚಾಕ್ರಂದತಂಶ್ರುತ್ವಾಗೋಪಾಲಾಸ್ಸಹಸೋತ್ಥಿತಾಃ|ಗ್ರಸ್ತಂಚದೃಷ್ಟ್ವಾ
ಸುಭ್ರಾಂತಾಸ್ಸರ್ಪಂವಿವ್ಯಧುರುಲ್ಮುಕೈಃ ||೭|| ಅಲಾತೈರ್ಹನ್ಯಮಾನೋಪಿನಾಮುಂಚತಭುಜಂ
ಗಮಃ | ತಮಸ್ಪೃಶತ್ಪದಾಭ್ಯೈತ್ಯಭಗವಾಸಾತ್ತ್ವತಾಂಸತಿಃ ||೮|| ಸವೈಭಗವತಃಶ್ರೀಮತ್ಪಾ

ಗೋಂಡಂಧಾ, ಮಹಾನಹಿ-ಅಜಗರವಾದಂಧಾ, ಕಷ್ಟಿದುರಗಃ-ಒಂದಾನೋಂದುಹಾವು, ಶಯಾನಂ-ಮಲಗಿರುವ, ನಂದಂ-
ನಂದಗೋವನನ್ನು, ಅಗ್ರಗ್ರತಃ-(ನುಂಗಲ್ಪು)ಬಾಯಿಂದ ಹಿಡಿಯಿತು ||೫||ಅಹಿನಾ-ಸರ್ಪದಿಂದ, ಗ್ರಸ್ತುಕಿ-ಹಿಡಿದುನುಂಗಲ್ಪು
ಡುತಿರುವ, ನಃ-ಅನಂದಗೋವನು, ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನೇಕೃಷ್ಣನೇ! ಅಯಂಮಹಾನರ್ಪಃ-ಈದೊಡ್ಡಹಾವು, ಮಾಂ-
ನನ್ನನ್ನು, ಗ್ರಸ್ತತೇ-ನುಂಗುತಲಿದೆ. ತಾತ-ಅಪ್ಪಾ! ಪ್ರಪನ್ನಂ-ನೀನೇರಕ್ಷಕನೆಂದು ನಂಬಿದ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಪರಿಮೋ
ಚಯ-ಬಿಡಿನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಚುಕೋಗ್ರ-ಕೂಗಿಕೊಂಡನು ||೬||ಗೋಪಾಲಶ್ಚ-ಗೊಲ್ಲರಾದರೋ, ತಸ್ಯ-ಅನಂದಗೋವ
ನ, ಆಕ್ರಂದಿತಂ-ಅಳುವನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಸಹಸಾ-ಬೇಗನೆ, ಉತ್ಥಿತಾಸ್ಸಂತಃ-ಎದ್ದವರಾಗಿ. ಗ್ರಸ್ತಂ-ನುಂಗಲ್ಪುಡ
ತ್ತಿರುವ, ನಂದನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಸಂಭ್ರಾಂತಾಶ್ಚ-ತ್ವಯೇಷುಳವರೂಳಿ, ಉಲ್ಮುಕೈಃ-ಕೊಳ್ಳಿಗಳಿಂದ, ಸರ್ಪಂ-
ಹಾವನ್ನು, ವಿವ್ಯಧುಃ-ನೋಯಿಸಿದರು ||೭||ಭುಜಂಗಮಃ ಸರ್ಪವು, ಅಲಾತೈಃ-ಕೊಳ್ಳಿಗಳಿಂದ, ಹನ್ಯಮಾನೋಪಿ-ಹೊಡೆ
ಯಲ್ಪಡುತಿರುವು ದಾದರೂ, ನಾಮುಂಚತ-ನಂದನನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲವು. ಸಾತ್ವತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಾದ ಯಾದವರಿಗೆ, ಪತೇ-
ಒಡೆಯ-ನಾದ, ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅಭ್ಯೇತ್ಯ-ಇದಿರಿಗೆಬಂದು, ವದಾ-ಕಾಲಿನಿಂದ, ತಂ-ಅಹಾವನ್ನು, ಅನ್ಪೃಶತ್-ಗೋಂ
ಕಿದನು ||೮||ಸವೈ-ಆಸರ್ಪವಾದರೋ, ಭಗವತಃ-ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನ,ಶ್ರೀಮತ್ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಪತಾಚುಃ-ಶ್ರೀಮತ್-ನಂ

ಕ್ಷಾಂತಿನಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿ ಯದ್ಯಚ್ಛಯಿಂದ ಮಲಗಿರುವ ನಂದನಂಗ್ರಹಿಸಿತು ||೫|| ಅಗನಂದನು ಅಜಗರಸ
ರ್ಪದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಎಲೈ, ಅಪ್ಪಾ! ಕೃಷ್ಣನೇ! ಮಹಾನರ್ಪವು ನನ್ನಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತೆ. ನೀನು
ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸು, ಎಂದುಕೂಗಿದನು ||೬|| ಗೋಪಾಲಕರು ಅನಂದನ ಕೂಗಂಕೇಳಿ ಬೇಗನೆಎದ್ದುಬಂದು
ಸರ್ಪಗ್ರಸ್ತನಾದ ನಂದನನ್ನೋಡಿ ಸಂಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಉರಿಯುವ ಕೊಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಆಸರ್ಪವು ಪ್ರಹರಿಸಿದ
ರು ||೭|| ಕೊಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಆಸರ್ಪವು ನಂದನಂಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ತೀಗ ಯಾದವಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನು ಆಸರ್ಪವು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒಡೆದನು ||೮|| ಆಸರ್ಪವು ಭಗವಂತನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಧೈರ್ಯವಾಪ

ದಸ್ಯರ್ಹತಾಕುಭಃ | ಭಜಿಸರ್ವವಪುರ್ಹಿತ್ವಾರೂಪವಿದ್ಯಾಧರಾರ್ಚಿತಂ |೯| ತಮಪ್ಯುಚ್ಛದ್ಧಿಃ
 ಪೀಕೇಕಪ್ರಣತಂಸಮಾಪಸ್ಥಿತಂ | ದೀಪ್ಯಮಾನನವಪುಷ್ಪಾಪುರುಷಂಹಮಮಾಲಿನಂ |೧೦| ಕೂ
 ಭವಾರ್ಪರಯಾಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಕೂಭತಕುಭಲಕ್ಷಣ | ಕಥಂಜಾಗುಪ್ಸಿತಾಮಿತಾಂಗತೆವಾಪ್ರಾಪಿತೋಽವ
 ಕಃ |೧೧| ಸರ್ವಃ | ಅಹಂವಿದ್ಯಾಧರಃಕಶ್ಚಿತ್ಸುಧರ್ವನಾತಿಶ್ರುತಃ | ಶ್ರಿಯಾನುರೂಪಸಂಪತ್ತ್ಯಾ
 ವಿಮಾನನಾಚರಣದಿಶಃ |೧೨| ಯುಷ್ಕೇವಿರೂಪಾನುಗಿರಸಃಪ್ರಾಹಸಂರೂಪದರ್ಪಿತಃ | ತೈರಿವಾಂ
 ಪ್ರಾಪಿತೋಯೇನಿಪಬ್ರಹ್ಮಿಸ್ಸೈನಮಾಪ್ತನಾ |೧೩| ಕಾಪೋಮನುಗ್ರಹಾಯೈವಕೃತಸ್ತೈಃಕ

ಪತ್ನಿಃ, ಪಾದ-ಚರಣದ, ಸ್ಪರ್ಶ-ಸಂಬಂಧದಿಂದ, ಪತ-ನಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಆಕುಭಃ-ಪಾಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸರ್ವವಪುಃ-ಹಾ
 ವನದೇಹವನ್ನು, ಹಿತ್ವಾ-ಬಿಟ್ಟು, ವಿದ್ಯಾಧರಾರ್ಚಿತಂ-ವಿದ್ಯಾಧರರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ರೂಪಂ-ಕರೀರವನ್ನು, ಭೇಜೇ-ಹೊಂ
 ದಿದನು ||೯|| ಪ್ರಣತಂ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸಮಾಪಸ್ಥಿತಂ-ಪತ್ತಿರಾಶ್ಚಿಂತಿರುವ, ದೇದೀಪ್ಯಮಾನೇನ-ವಿಕೇಶವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ,
 ವಪುಷಾ-ಕರೀರ ದೊಡನೆಕೂಡಿದ, ಹೇಮಮಾಲಿನಂ-ಚಿನ್ನದ ಹಾರವುಳ್ಳ, ತಂಪುರುಷಂ-ಆಪುರುಷನನ್ನು ಕುರಿತು, ಹೃಪೀಕೇ
 ಕಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅಪ್ಯುಚ್ಛತ-ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿದನು||೧೦|| ಹೇಕುಭಲಕ್ಷಣ-ಎಲೈಕಿವಚಿತ್ತ್ವಗಳ್ಳವನೇ! ಭವಾರ್-ನೀನು, ಪರಯಾ-ಉ
 ತ್ಪತ್ತಿಪ್ಪವಾದ, ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ-ಕಾಂತಿಯಿಂದ, ಕೂಭತೇ-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವಿ. ಕಃ-ನೀನುಯಾರು; ಅವಕಃ-ಅಸ್ತಂತ್ರನಾಗಿ, ವಿತಾಂ-
 ಈ, ಜಾಗುಪ್ಸಿತಾಂಗತೆಂ-ನಿಂದ್ಯವಾದ ಪಾಪಜನ್ಮವನ್ನು, ಕಥಂವಾಪ್ರಾಪಿತಃ-ಹೇಗತಾನೇ ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದಿ||೧೧||
 (ಸರ್ವವಾಕ್ಯವು) ಅಹಂ-ನಾನು, ಸುಧರ್ವನಾತಿ-ಸುಧರ್ವನನೆಂದು, ಶ್ರುತಃ-ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ಕಶ್ಚಿದ್ವಿದ್ಯಾಧರಃ-ಒಬ್ಬ
 ನೊಬ್ಬವಿದ್ಯಾಧರ ದೇವಜಾತೀಯವನಾಗಿರುವೆನು. ಶ್ರಿಯಾ-ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ, ಅನುರೂಪಸಂಪತ್ತ್ಯಾ-ರೂಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಭಾಗ್ಯ
 ದಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ವಿಮಾನೇನ-ಪುಷ್ಪರಥದಿಂದ, ದಿಶಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ಆಚರಣ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ||೧೨||
 ರೂಪದರ್ಪಿತಃ ರೂಪ-ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ, ದರ್ಪಿತಃ-ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದಲಾದವ ನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವಿರೂಪಾ-ವಕ್ತರೂಪವುಳ್ಳ
 (ಚಲಾಕಿಯಲ್ಲದ) ಅಂಗಿರಸಃಯುಷ್ಕೇ-ಅಂಗಿರೋಮುಖಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಹಸಂ-ಪಳಸುನಕ್ಕೆನು|| ಪ್ರಬ್ರಹ್ಮಿಃ-ಅಪಹಾಸ್ಯ
 ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ತೈಃ-ಆಯುಷಿಗಳಿಂದ, ಸ್ವೀನಪಾಪ್ಮನಾ-ನನ್ನ ಪಾಪದಿಂದಲೇ, ಇವಾಂಯೋನಿಂ-ಈಸರ್ವಜನ್ಮವನ್ನು, ಪ್ರಾಪಿ
 ತಃ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದೆನು ||೧೩|| ಕರುಣಾತ್ಮಭಿ-ದಯಾಶೀಲರಾದ, ಮುನಿಗಳಿಂದ, ಕಾಪಃ-ನಿಗ್ರಹವಚನವು, ಮೇ-
 ನನ್ನ, ಅನುಗ್ರಹಾಯೈವ-ರಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸ್ಕರನುಗವೇ, ಕೃತಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಯತ್-ಯಾವಕಾಪದಿಂದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಲೋ
 ಕಗುರುತಾ-ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ವದಾ-ಕಾಲಿನಿಂದ, ಸ್ಪೃಷ್ಟಃ-ಒಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪತಾಕ-ಭಃ-

ವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಸರ್ವದೇಹವು ಬಿಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾಧರರಿಂದ ಪೂಜಿತವಾದ ದಿವ್ಯದೇಹವ ನೆಯ್ದದನು ||೯|| ಅಮೇಲೆ ನಮ
 ಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತಿರುವ ದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ದೇಹದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಆಪುರುಷನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
 ಪ್ರಶ್ನಂಗೆಯ್ದನು ||೧೦|| [ಅದಂತೆ] ಎಲೈಪುರುಷನೇ! ನೀನುಯಾರು? ಅಧಿಕವಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕುಭಲಕ್ಷ
 ಣನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತೀಯೆ, ಸಂದಿತವಾದ ಕಸರ್ವವೇಡವು ನನಗೆ ಏಕೆಬಂದುದು, ಅದಂಜೇಳುವನಾಗು||೧೧||
 [ಎಂಬ ಕೃಷ್ಣನವಾಕ್ಯವು ಕೇಳಿ ಆಪುರುಷನು ನುಡಿದನಂತೆ] ಎಲೈ, ಮಹಾಪುರುಷನೇ! ನಾನು ಸುಧರ್ವ
 ನ ನಾಮಕನಾದ ಒಬ್ಬವಿದ್ಯಾಧರನು ದಿವ್ಯಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ ಸೌಂದರ್ಯಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತನಾಗಿ
 ವಿಮಾನಾರೂಢನಾಗಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನಾದೆನು ||೧೨|| ಆಗ ವಿರೂಪರಾಗಿರುವ ಅಂಗಿರಸ್ಸು ಯು
 ಪಿಗಳು ನೋಡಿ ನಾನು ಸೌಂದರ್ಯಗರ್ವದಿಂದ ಅವರು ಹಾಸ್ಯವು ಮಾಡಿದನು. ನಾನು ಮಾಡಿದ ಅ
 ಪರಾಧದಿಂದ ಕುಪಿತರಾದ ಯುಪಿಗಳಿಂದ ಈಗತೀಯ ನೆಯ್ದಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು ||೧೩|| ದಯಾವಂತರಾದ ಆ
 ಯುಪಿಗಳಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಪವು ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಯಿತು. ಲೋಕಗುರುವಾದ ನಿನ್ನ

ಕುಣಾತ್ಯಭಿಃ | ಯದಹಂಲೋಕಗುರುಣಾಪದಾಸ್ತು ವ್ಯೋಹತಾಕುಭಃ ||೧೪|| ತಂತ್ವಾಹಂಭವಭೀತಾ
ನಾಂಪ್ರಪನ್ನಾ ನಾಂಭಯಾಪಹಂ | ಅಪೃಚ್ಛೇತಾಪನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಮೀವಹ ||೧೫|| ಸ್ವರ
ನ್ನೋ ಸ್ಮಿಮಹಾಯೋಗೀ ಮಹಾಪುರುಷಸ್ತ್ವತೆ | ಅನುಜಾನೀಹಿಮಾಂಕೃಷ್ಣಾ ಸ್ವರಲೋಕಕೃಷಕೇರ |
ಬ್ರಹ್ಮದಂಡಾದ್ವಿಮುಕ್ತೋಹಂ ಸದ್ಯಸ್ತಚ್ಯುತದರ್ಶನಾತಿ ||೧೬|| ಯನ್ಮಾಮಗೃಹ್ಯನ್ನ ಖಲೋಕೇ
ತ್ವಾಸಾತ್ಮಾನಮವಚ್ಛಿದ್ಯಾಃ ಪುನಾಪಿ ಕಿಂಭೂಯಾಸ್ತಸ್ಯ ಸ್ವಪ್ನಾಪದಾಹತೇ ||೧೭|| ಇತ್ಯನುಜ್ಞಾಪ್ಯದಾ
ಕಾರ್ಹಂ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯಾಭಿಮುದ್ಯಚ | ಸುದರ್ಶನೋಮಯಾತಾಂಕೃಘಾ ನ್ನಂದಕ್ಷಮೇಚಿತಃ ||೧೮||
ನಿಕಾಮ್ಯಕೃಷ್ಣಾ ಸ್ಯತದಾತ್ಮವೈಭವಂ ಪ್ರಜೌಕಸೋವಿಸ್ತಿತಚೇತಗಸ್ತತಃ | ಸಮಾಪ್ಯತಸ್ತೋಯ

ನಾಕವಾಪ ಪಾಪಪುತ್ರವ ನಾಪಿ ಕೋ ||೧೪|| ಅಮಿವಾಪಹ-ಅಮಿವ-ದಃಖವನ್ನ. ಹ-ನಾಕಗೊಳಿಸುವ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಪ್ರಪನ್ನಾ
ನಾಂ ನೀನೇಗತಿಯೆಂದುನಂಬಿದ, ಭವಭೀತಾನಾಂ-ಸಂಸಾರದಹಸೆಯಿಂದ ಪೆದರಿದವರ, ಭಯಾಪಹಂ-ಹುಬುಕಯನ್ನು ಪೋ
ಗೊಳಿಸುವಂಥಾ, ತಂತ್ವಾ-ಅನಿನ್ನನ್ನು, ಪಾದಸ್ಪರ್ಶ-ಕಾಲ-ಸೋಂಕುಪೀಯ. ಕಾಪನಿರ್ಮುಕ್ತಃ-ಕಾಪದಹಸೆಯಿಂದ
ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟನಾನು, ಅಪೃಚ್ಛೇ-ಪೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ||೧೫|| ಮಹಾಯೋಗೀ-ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯೇ! ಸತ್ವತಃ-ಸ್ವಾರೂಪಗೊಡೆಯ
ನೇ! ಮಹಾಪುರುಷ-ಪರಮಾತ್ಮನೇ! ಸರ್ವಲೋಕಾಶ್ವರೇಶ್ವರ-ಸಕಲಲೋಕಪಾಲಕಗೂ ಪಾಲಕನಾದವನೇ! ಕೃಷ್ಣ-ಶ್ರೀತ
ರಿಯೇ! ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಅನುಜಾನೀಹಿ-ಹೊರೆಯ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು ಸಮ್ಮತಿಸು || ಅಚ್ಯುತ-ಚ್ಯುತಿಯಲ್ಲದ
ವನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ದರ್ಶನಾತ್-ನೋಟದಿಂದ, ಸದ್ಯಃ-ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಬ್ರಹ್ಮದಂಡಾತ್-ಬ್ರಹ್ಮದಂಡದಿಂದ
ಸೆಯಿಂದ, ವಿಮುಕ್ತಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದೆನು ||೧೬|| ಹಿ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಯನ್ಮಾಮ-ಯಾರಕೆಸರನ್ನ, ಗೃಹ್ಯ-ಗ್ರಹಿ
ಸಿರುಡಿಯುವೆ ಮನುಷ್ಯನು, ಅಖಿಲೋಕ್ಯಾತ್ಮಾ-ಕೇಳುವವ ರೆಲ್ಲರನ್ನೂ, ಆತ್ಮಾನಮೇವಚ್ಛ-ಅನ್ನನ್ನೂ ಕೂಡ, ಸದ್ಯಃ-ಆ
ಗರೇ, ಪುನಾತಿ-ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವರೋ, ತಸ್ಯತೇ-ಅನಿನ್ನ, ಪದಾ-ಚರಣದಿಂದ, ಸ್ವಪ್ನಾಪಿ-ಸೋಂಕಲ್ಪಟ್ಟವನು, ಕಿಂಭೂ
ಯಃ-ಮರಳಿಯೇನು ಹೇಳಲ್ಪಡತಕ್ಕವನು ||೧೭|| ಇತಿ-ಇೇಗೆ, ಅನುಜ್ಞಾಸ್ಯ-ಅಪ್ಪಣೆಯೊ ಪಡಕೊಂಡು, (ಬನ್ನಿ)ದಾಕಾರ್ಹಂ-
ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ-ಬಲವಂದು, ಅಭಿವಂದ್ಯಚ-ಸಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಸುದರ್ಶನಂ-ಸುದರ್ಶನನಂಬ ವಿದ್ಯಾಧರ
ನು, ದಿವಂ-ಸ್ವರ್ಗವನ್ನ ಕುರಿತ, ಯಾತಾ-ಹೋದವನಾದನೆ, ಸಂದಕ್ಷ್ಯ ನೆಂದನೊಕ್ಕೊಡ, ಕೃಘಾತ್ರ-ಸಂಕಟದಹಸೆಯಿಂದ,
ಮೋಚಿತಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ||೧೮|| ಪ್ರಜೌಕಸಃ-ಗೋ(ಕುಲ)ಲ್ಲಿ ವನೆಯಲ್ಲ, ಗೋ(ಪೀಠ)-ಗೊಲ್ಲಿರು, ಕೃಷ್ಣಾಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ,
ತತ್-ಆ, ಆತ್ಮವೈಭವಂ-ಈಶ್ವರಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ನಿಕಾಮ್ಯ ನೋಡಿ, ವಿಸ್ತಿತಚೇತಸಸ್ಸಂಕಟ-ಅಶ್ಚರ್ಯವಂಟಾದ ವನನ್ನು
ಭವರಾಗಿ, ತಸ್ಯ-ಅರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ. ನಿಯಮಂ-ವ್ರತವನ್ನು, ಸಮಾಪ್ಯ ಮಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ವಜಂ-ಗೋ
ಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು, ಆದ್ಯತಾಃ-ಅಕ್ಕರೆಗೊಂಡವರಾಗಿ, ತತಃ-ಅಕ್ಕರ ಚರಿತವನ್ನ, ಕಥಯಂತಃ-ಹೇಳಿಕೊ ಳುತ್ತಿರುವರಾಗಿ,

ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಸರ್ವಾಕುಭುಗಳೆಂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ಕುಗ್ಧನಾದೆನು ||೧೪|| ಸುಸಾರದಂ ಭೀ
ತರಾಗಿ ಕರಣಾಗತರಾದ ಭಕ್ತರ ಭಯಪರಿಹಾರಕನಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದೊ ಕಾಪಮುಕ್ತನಾಗಿ, ಸ್ವಲೋ
ಕಗಮನಾರ್ಥವಾಗಿ ಅನುಜ್ಞೆಯು ಯಾಚಿಸುವೆನು || ೧೫|| ದುಃಖಪರಿಹಾರಕನಾದ ಮಹಾಪುರುಷನೇ!
ಮಹಾಯೋಗಿಯಾದ ಸತ್ವತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರನೇ! ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯುಂಕೊಡು.
ಎಲೈ. ಅಚ್ಯುತನೇ! ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಪ ಮುಕ್ತನಾದೆನು ||೧೬|| ಪುರುಷನು ಯಾವಭಗಂತನ
ನಾಮಮ ಉಚ್ಚರಿಸುವವನಾಗಿ ಕೇಳುವಜನರಂ ತನ್ನಂಕಹವಿಶ್ರಮ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅಂತಾನನ್ನ ಪಾದ
ಸ್ಪರ್ಶವು ನನಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಆಯಿತು ||೧೭|| ನನ್ನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಿಲ್ಲವು. ಮದುಭಗಮತನಿಗೆ ನಮ
ಸ್ಕರಿಸಿ ಪದಪಕ್ಷಿಣವೆಂಬಾಡೆ ಅಪ್ಪಣೆತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುದರ್ಶನನಂಬ ವಿದ್ಯಾಧರನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆಹೋದನು,
ನಂದನು ಜ್ಞೇಮದಿಂದ ಜೀವಿಸಿದನು ||೧೮|| ಆಗನಂದನು ಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮೂ
ಡಾತ್ಮವೈಭವವೆಂಬೊಡೆ ಪ್ರಕೃರ್ಯಾಯಾಕ್ತರಾಗಿ ವ್ರತಮ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಕೃಪಣನ ವ್ಯಾಪಾತಿ
ನಾಗಿ

ಮಂವುನವ್ರಜಂಗೋಪಾಯಯಸ್ತತ್ಪ್ರಥಯಂತತದೃತಾಃ ||೯|| ಕದಾಚಿದಥಗೋವಿಂದೋರಾಮ
ಕುಖಚೂಡವಧಘಟ್ಟಃ

ಶ್ವಾಢ್ವತವಿಕ್ರಮಃ | ವಿಜಹ್ರತುರ್ವನೇರಾತ್ರಾಂಮಧ್ಯಗೋವ್ರಜಯೋಪಿತಾಂ ||೧೦|| ಉಪಗೀ
ಯಮಾನಾಲಿತಂಸ್ತ್ರೀಜನೈರ್ಬದ್ಧಸೌಹೃದೈಃ | ಸ್ವಲಂಕೃತಾನುಲಿಪ್ತಾಂಗೌಸ್ಸಗ್ರಿವಿಣೌಪಿರ
ಜೋಂಬರೌ ||೧೧|| ನಿಶಾಮುಖಂಮಾನಯಂತಾವುದಿತೋಡುಪತಾರಕಂ | ಮಲ್ಲಿಕಾಗಂಧಮತ್ತಾಳಿ
ಜುಷಂಕುಮುದವಾಯುನಾ ||೧೨|| ಜಗತುಸ್ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂಮನಃಕ್ರಮಣಮಂಗಳಂ | ತ್ರೈಕಲ್ಪ
ಯಂತೌಯಾಗಪತ್ಸ್ವರಮಂಡಲಮೂರ್ಛಿತಂ ||೧೩|| ಗೋಷ್ಯಸ್ತದ್ಗೀತಮಾಕರ್ಣ್ಯಮೂರ್ಛಿತಾ
ನಾನಿದನ್ಮೃಪ | ಸ್ರಂಸದ್ವಕೂಲಮಾತ್ರಾನಂಸ್ರಗ್ತಕೇಸ್ರಜಂತತಃ ||೧೪|| ಎವಂಜೀಕೃತೋ

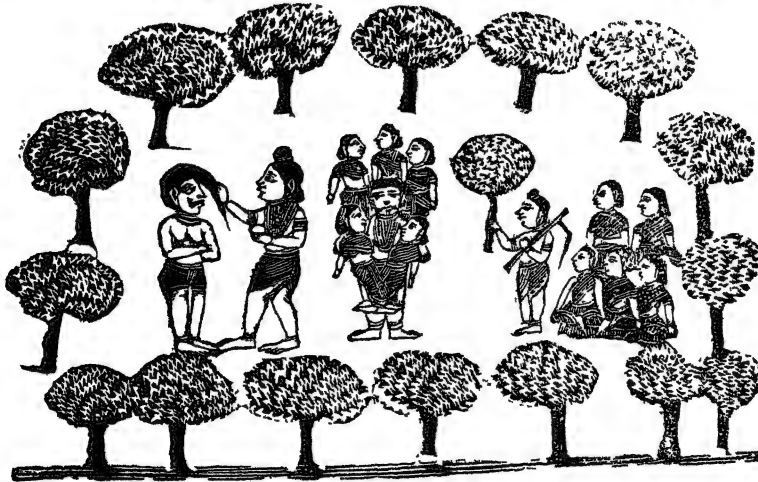
ಯಯುಃ-ಹೋದರು ||೯|| ಅಥ-ಆಮೇಲ, ಕದಾಚಿತ್-ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅದ್ವಿತವಿಕ್ರಮಃ-ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದ ಸಾ
ಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, ಗೋವಿಂದಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ರಾಮಶ್ಚ-ಬಲರಾಮನೂಕೂಡ, ವನೇ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ರಾತ್ರಾಂ-ರಾತ್ರಿ
ಯೋಳು, ಗೋವ್ರಜಯೋಪಿತಾಂ-ಗೋಪ್ತರಹಳ್ಳಿಯಹಂಗಳ, ಮಧ್ಯ-ನಡುವೆ, ವಿಜಹ್ರತುಃ-ವಿನೋದವಾಗಿಕ್ರೀಡಿಸಿದರು ||೧೦||
ಬದ್ಧಸೌಹೃದೈಃ-ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳ, ಸ್ತ್ರೀಜನೈಃ-ಹೆಂಗಸರಿಂದ, ಲಲಿತಂ-ವ್ಯದುವಾಗಿ, ಉಪಗೀಯಮಾ
ನೌ-ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾನುಲಿಪ್ತಾಂಗೌ-ಸ್ವಲಂಕೃತ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅನುಲಿಪ್ತ-ಗಂಧದಿಂದಬ
ಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಂಗೌ-ಮೈಯುಳ್ಳ, ಸ್ರಗ್ರಿವಿಣೌ-ಹಾರಗಳುಳ್ಳ, ವಿರಜೋಂಬರೌ-ಕುದ್ಧವಾದವಸ್ತ್ರಗಳುಳ್ಳ ||೧೧|| ಉದಿತೋ
ಡುಪತಾರಕಂ-ಉದಿತ-ಮೂಡಿದ, ಉಡುಪ-ಚಂದ್ರನೂ, ತಾರಕಂ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂಳ್ಳ; ಮಲ್ಲಿಕಾಗಂಧಮತ್ತಾಳಿಜುಷಂ-ಮಲ್ಲಿ
ಕಾಗಂಧ-ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹುವಿಸಿನವರಿಮುಳದಿಂದ, ಮತ್ತ, ಮದಿಸಿದ, ಅಳಿ-ತುಂಬಿಗಳನ್ನು, ಜುಷಂ-ಸೇವಿಸುವ, ಕುಮುದವಾಯು
ನಾ-ಬಿಳುನ್ನೈದಿಲಿಯಗಾಳಿಯಿಂದ, ಸಹಿತವಾದ, ನಿಶಾಮುಖಂ-ಪ್ರದೋಷಕಾಲವನ್ನು, ಮಾನಯಂತೌ-ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರುವ
ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ||೧೨|| ತೌ-ಅವರು, ಯುಗಪತ್-ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸ್ವರಮಂಡಲಮೂರ್ಛಿತಂ-ಸ್ವರ-ಪದ್ಧಾದಿಸ್ವರಗಳ, ಮಂಡ
ಲ-ಗ್ರಾಮಗಳ, ಮೂರ್ಛಿತಂ-ಮೂರ್ಛನೆಗಳೆಂಬ ರಚನೆಗಳನ್ನು, ಕಲ್ಪಯಂತೌ-ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ-
ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಮನ್ಯವಜಮಂಗಳಂ-ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಕಿವಿಗಳಿಗೂ ಸುಖವಾಗುವಂತೆ, ಜಗತುಃ-ಹಾಡಿದರು ||೧೩|| ಸೃಪ-
ಅರಸೇ! ಗೋಷ್ಯಃ-ಗೋಪ್ತಿಯರು, ತದ್ಗೀತಂ-ಆಕೃಷ್ಣರಾಮರ ಗಾನವನ್ನು, ಆಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಮೂರ್ಛತಃ-ಅದರಲ್ಲಿ ಲೀ
ನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ತತಃ-ಆಗಾಸ್ರವಣದಿಂದ, ಸ್ರಂಸದ್ವಕೂಲಂ-ಜಾರಿದನೀರೆಗಳುಳ್ಳ; ಸ್ರಸ್ತಕೇಸ್ರಜಂ-ಜಾರಿದಕು
ರುಳ್ಳ ಕಪ್ಪುಪಾಲಗಳುಳ್ಳ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತಮ್ಮಕರೀರವನ್ನು, ನಂವಿರ್ವ-ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ||೧೪|| ಎವಂ-ಹೀಗೆ, ಸ್ವೈರಂ-ಸ್ವೇಚ್ಛೆ

ವಂ ಪರಸ್ಪರಮಾಗಿ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ವರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮವೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬಂದರು ||೯|| ಎಲೈಅರಸೇ! ಮತ್ತೊಂ
ದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನು, ಈ ಅದ್ವಿತಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ಈವರೂ ರಾತ್ರಿಕಾಲಂ
ಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳೂ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಇವರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದರು ||೧೦|| ಅತಿವ್ರೇಮಯುಕ್ತರಾದ
ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಂದ ಲಲಿತಗಾನು ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡುವರಾಗಿ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಚಂದಾನು ಲಿಪ್ತಂಗಳಾದ ಅಂಗಂ
ಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಹಾರಭೂಷಿತರಾಗಿ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಾಗಿ ||೧೧|| ಉದಯಿಸಿದ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳೂ ಚಂದ್ರನೂ
ವುಳ್ಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಕಾಪುಷ್ಪಂಗಳಲ್ಲಿ ಮದಿಸಿದ ಭೃಂಗಂಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ನೈದಿಲೆಗಳ ಮೇಲಿನಿಂದಗಾ
ಳಿಯು ಸುಳಿಯುತ್ತಿರಲು ||೧೨|| ಅಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜನರ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ಕೋತ್ರಂಗಳಿಗೂ ಸುಖ
ಕರವಾಗಿ ಸ್ವರಮಂಡಲಂಗಳ ಮೂರ್ಛನಾಕ್ರಮಂಗಳಿಂದ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಾನವೆಗೆಯ್ದರು ||೧೩|| ಗೋ
ಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಗಾನಮೇಳಿ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಉಟ್ಟನೀರೆಗಳು ಜಾರಿಹೋದರೂ ಕೇಕವಾಕಂಗಳೂ ಬಿಚ್ಚಿ
ಹೋದರೂ ಆಭರಣಂಗಳು ಕಳಚಿಬಿದ್ದರೂ ತಿಳಿಯದೆ ಪರವಕರಾದರು ||೧೪|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಸೈವ್ಯರಾಗಾಯತೋಸ್ಸಂಪ್ರಮತ್ತವತ್|ಕಂಖಚೂಡತೀಖ್ಯತೋಧನದಾನುಚರೋಭ್ಯಗಾತ್||೨೫||
ತಯೋರ್ನಿರೀಕ್ಷತೋರಾಜಂಸ್ತನ್ನಾಧಂಪ್ರಮದಾಜನಂ|ಕೋಗಂತಂಕಾಲಯಾಮಾಸದಿಕ್ಯುದೀಚ್ಯಾ
ಮಕುಕಿತಃ ||೨೬|| ಕೋಶಂತುಕೃಷ್ಣರಾಮೇತಿವಿಲೋಕ್ಯಸ್ವಪರಿಗ್ರಹಂ | ಯಥಾಗಾದಸ್ಯುನಾ
ಗ್ರಸ್ತಾಭೃತರಾವನ್ಯಧಾವತಾಂ ||೨೭|| ಮಾಭೈಷ್ಯತ್ಯಭಯಾರಾವೌಸಾಲಹಸ್ತಾತರಸ್ವಿನೌ |
ನಿಷೇಧತುಸ್ತಂತರಸಾತ್ಪರಿತಂಗುಹ್ಯಕಾಧಮಂ ||೨೮|| ಸವೀಕ್ಷ್ಯತಾವನುಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮೃತ್ಯುಃ

ಯಾಗಿ, ಚಿಕ್ಕಿಡತೋ-ಆಡುತಲಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಸಂಪ್ರಮತ್ತವತ್-ಜೆಜ್ಜುವೈಕವೃವರಹಾಗೆ, ಗಾಯತೋನ್ಸ
ತೋ-ಹಾಡುತಲಿರುವರಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕಂಖಚೂಡತೀ-ಕಂಖಚೂಡನೆಂದು, ಖ್ಯತೇ-ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ಧನದಾನುಚರಃ-
ಕುಬೇರನನೇವಕನು, ಅಭ್ಯಗಾತ್-ಇದಿಗೇಬಂದನು ||೨೫|| ರಾಜ-ಭೇರಿಯೇ, ತಯೋ-ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ನಿರೀಕ್ಷತೋ-
ನೋಡುತ್ತಿರುವ ರಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿಯೇ, ಅಕಂಕಿತಃ-ಭಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ತನ್ನಾಧಂ-ಅವರೇ ಒದಯರಾಗಿಲ್ಲಂಥಾ, ಕೋ
ಗಂತಂ-ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರಮದಾಜನಂ-ಹೆಣ್ಣಾಳುಗಳನ್ನು, ಉದೀಚ್ಯಾಂಛಿತಿ ಬಡಕುಕಿತೆಗೆ, ಕಾಲಯಾಮಾಸ-ಬಲಾ
ತ್ಯರಿಸಿಅಟ್ಟಿವನು ||೨೬|| ಭೃತರಾ-ಅಂಣತಮ್ಮಂದಿರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಕೃಷ್ಣರಾಮೇತಿ-ಕೃಷ್ಣನೇ ರಾಮನೇ ಎಂದು,
ಕೋಶಂತಂ-ಕೂಗುತ್ತಲಿರುವ, ಸ್ವಪರಿಗ್ರಹಂ-ತಮ್ಮಜನವನ್ನು, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ದನ್ಯುನಾ-ಕಳ್ಳನಿಂದ, ಅಥವಾಡುಲಿ
ಯಿಂದ) ಗ್ರಸ್ತಾಃ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಗಾಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅನ್ಯಧಾವತಾಂ-ಅನುಸರಿಸಿ
ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋದರು ||೨೭|| ಮಾಭೈಷ್ಯ-ಹೆದರಬೇಡಿರಿ, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಆಭಯಾರಾವೌ-ಭಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತೃಭವರೂ, ಸಾ
ಲಹಸ್ತಾ-ಮರದಕೊಂಬೆಗಳೇ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ವುಳ್ಳವರೂ, ತರಸ್ವಿನೌ-ವೇಗವುಳ್ಳವರೂ, ಅದರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ತರಸಾ-ಬೇಗನೆ, ತ್ವ
ರಿತಂ-ತ್ವರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವ, ಗುಹ್ಯಕಾಧಮಂ-ಗುಹ್ಯಕರಲ್ಲಿ ನಿಚನಾದ, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ನಿಷೇಧತುಃ-ಡೆಡದರು ||೨೮|| ಕಾಲ

ರು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯತ ವಿಹರಿಸುತ್ತಲಿರಲಾಗಿ ಕುಬೇರನಭೈತ್ಯನಾದ ಕಂಖಚೂಡನೆಂಬ ಯದ
ಕ್ಷನುಬುದು ||೨೫|| ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಧೀನನಾದ ಸ್ತ್ರೀಜನದ್ವಿ

ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕೂಗುತ್ತಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಜನವಂ ಕಂಕೆಗೊಳದೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು ||೨೬|| ವ್ಯಾ
ಘ್ರದಿಂದ ಅಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಗೋವುಗಳಂತೆ ಕಂಖಚೂಡನೆಂಬ ಅನುರನಾದ ಕರಿದುಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಲ್ಪಡುವ
ಸ್ತ್ರೀಜನರುಗಳ ಕೃಷ್ಣಾ ರಾಮಾ ಎಂದುಕೂಗುತ್ತಲಿರುವಕಬ್ಬವಂಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣರಾಮರು ಅವನನ್ನಟ್ಟಿ
ಕೊಂಡುಹೋದರು ||೨೭|| ಎಲೆ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ; ಅಂಜಬೇಡಿ, ಎಂದುಕೂಗುತ್ತ ಕೃಷ್ಣಂಗಳು ಕೈಯ

ಇವೊದ್ದಿಜ್ಜೆ ! ವಿಸಜ್ಯಸ್ತ್ರೀಜನುಮೂಢಾಪಾದ್ರವಜ್ಜೀವಿತಚ್ಛಯಾ ||೮೯|| ತಮನ್ಯಧಾ
ವಮ್ನೋಸುಮೂಯತ್ರಯತ್ರಗಧಾವತಿ | ಜಿಹೀರ್ಷುಸ್ತಚ್ಛಿರೋರತ್ನತಸ್ಯಾಫರಕ್ಷಂಸ್ತ್ರಿಯೇಬಲಃ ||
ಅವಿದೂರವಾಭ್ಯತ್ಯಶಿರಗ್ನಸ್ಯದುರಾತ್ಮನಃ | ಜಹಾರಮುಷ್ಠಿನೈವಾಂಗಸುಖಮಾಹವೇಣಿವಿ
ಭುಃ ||೯೦|| ಕಂಬಚೂಡಂಸಿಹತೈವ್ರಮಮಣಿಮಾದಾಯಾಧಾಸ್ವರಂ | ಆಗ್ರಜಾಯಾದದಾಕ್ಷೀ
ತ್ಯಪಶ್ಯಂತೀನಾಂಚಯೋಷಿತಾಂ ||

||೯೦||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ದಶಮಸ್ಕಂಧ ಚತುಸ್ತ್ರೀಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಮೃತ್ಯುಶವ-ಮರಣಕಾಲದ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಗಳಹಾಗೆ, ಅನುಸಂಪ್ರಾಪ್ತ-ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದಂಥ, ತೌ-ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಣಸ್ತು, ಪಿಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಉದ್ವಿಜ್ಜ-ಹೆದರುತ್ತಿರುವ, ನಃ-ಅವನು, ಸ್ತ್ರೀಜನಂ-ಹೆಂಜಾಳುಗಳನ್ನು, ವಿಸ್ತೃಂ-ಬಿಟ್ಟು, ಮೂಢ-ಉಪಾ
ಯವನ್ನಿರಿಯದವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಜೀವಿತಚ್ಛಯಾ-ಪ್ರಾಣಬಲಯುಕ್ತಿಯಿಂದ, ಪಾದ್ರವತ್-ತೆಚ್ಚಾ, ವೋಡಿಹೋದನು ||೮೯||
ಗೋವಿಂದ-ಕೃಷ್ಣನು, ತಚ್ಛಿರೋರತ್ನಂ-ಅವನತಲೆಯನ್ನೂ ರತ್ನವನ್ನೂ, ಜಿಹೀರ್ಷು-ಅವನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವನಾಗಿ, ನಃ-
ಅವನು, ಯತ್ರಯತ್ರ-ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ, ಧಾವತಿ-ಓಡುತ್ತಿರುವನೋ, ತತ್ರತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ಅನ್ಯಧಾವತ್-ಅನನರಿ
ಸಿಹಿದನು. ಬಲಕಿ-ಬಲರಾಮನು, ಸ್ತ್ರೀಯಃ-ಹೆಂಗಳನ್ನು, ರಕ್ಷ-ಕಾಪಾಡುವವನಾಗಿ, ತಸ್ಯಾ-ಆಸ್ತಿಯೇನಿರತನು ||೯೦|| ಆಂ
ಗ, ಅಯ್ಯಾರಾಯನೇ! ವಿಭು-ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಅವಿದೂರವಾ-ಹತ್ತಿರಲೇ ಎಂಬಂತೆ, ಅಭ್ಯೇತ್ಯ-ಇದರಿಗೆ ಒಂದು,
ತಸ್ಯದುರಾತ್ಮನಃ-ಆದುವನು. ನಹಚೂಡಾಮಣಿಂ - ಚೂಡಾಮಣಿರತ್ನ ಸಹಿತವಾದ, ಶಿರಃ-ತಲೆಯನ್ನು, ಮುಷ್ಟಿನೈವ-ಓಡಿ
ಯಿಂದಲೇ, (ಗುದ್ದಿ ನಿಂದಲೇ) ಜಹಾರ-ಅವನಿಡಿದನು ||೯೦|| ವಿವಂ-ಹೀಗೆ, ಕಂಬಚೂಡಂ-ಕಂಬಚೂಡನೆಂಬ ಗಂಧಕನನ್ನು,
ನಿಹತ್ಯ-ಕೊಂದು, ಭಾಸ್ವರಂ- ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಮಣಿಂ-ರತ್ನವನ್ನು, ಆದಾಯ-ತಂದು, ಯೋಷಿತಾಂಚ - ಸ್ತ್ರೀಯರೂ
ಕೂಡ, ಪಶ್ಯಂತೀನಾಂನತೀನಾಂ-ನೋಡುತ್ತಿರುವವರಾಗುತ್ತಿರು, ಸ್ತ್ರೀತ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀವಂದ, ಆಗ್ರಜಾಯ-ಆಗ್ರಜನಾದ ರಾಮ
ನಿಗೆ, ಅದಾತ್-ಕೊಟ್ಟನು. ||೯೦||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ದಶಮಸ್ಕಂಧ ಚತುಸ್ತ್ರೀಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ವೇಗಯುಕ್ತರಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಆಯಾಕ್ಷಾಧಮನು ಅಡ್ಡಮಾಡಿದರು ||೮೯|| ಆಯಾಕ್ಷನು ಕಾಲ
ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆ ಬಂದ ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಣರನ್ನೋಡಿ, ಭಯಂಕರವನಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಜನಮ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಕ್ಷಣಾ
ರ್ಥವಾಗಿ ಮೂಢನಾಗಿ ಓಡಿದನು ||೯೦|| ಸ್ತ್ರೀರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಲರಾಮನು ಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹದ ಬಳಿಯ
ಲ್ಲಿನಿಂತನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವನು ಎಲ್ಲಿಗೆಹೋಗುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅವನತಲೆಯಲ್ಲಿರುವಮಣಿ
ಯು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದವನಾಗಿ ಹೋದನು ||೯೦|| ಅವನುಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರತ್ನವಿರುವುದು, ಆರತ್ನವಂತರವನಿವಿತ್ತವಾ
ಗಿ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಹೋಗಿ ರತ್ನಸಮೇತವಾದ ಅವನುಶಿರಸ್ಸು ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹಾರದಿಂದಕೆಡೆದನು ||೯೦|| ಈಶ್ವ
ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಬಚೂಡನು ಸುಂದರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಕವಾದ ರತ್ನವಂತೆಗದ್ದುಕೊಂಡುಬಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು
ನೋಡುವಾಗಲೇ ಆರತ್ನವು ಅಂಜನಾದ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ||೯೦||

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನು ಸೂತವೇದಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಕೂರಪುರವ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀನಿಲಾಸವು” ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳಗೆ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ತಾತ್ಪರ್ಯವುಂಟಾದುದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ||೩|| ಹಂತಚಿತ್ರಮಬಲಾಃಕೃಣಾತದಂಹಾರಹಾಸುರ
 ಸಿಂಧುಷುಧ್ಯತಿ | ನಂದಸೂನುರಯಮಾರ್ತಜನಾನಾನರ್ಮದೇಯರ್ಹಿ ಕೂಜಿತವೇಣು ||೪||
 ಬೃಂದವೇಷವೃಷವೃಷಾಮೃಗಗಾಘೋವೇಣುವಾದ್ಯಹೃತಚಿತ್ರಸುರಾತ | ದಂಡವೈಕುಲಭೃತಕ
 ಣಾಃಸುಪ್ರತಾಲಿಮಿತಚಿತ್ರನಿವಾಸ ||೫|| ಬರ್ಹಿಣಿಸ್ತಬಕಧಾತುಪಲಾಶೈರ್ಬದ್ಧಮಲ್ಲಪರಿಬರ್ಹ
 ಪಿಡಂಬಃ | ಕರ್ಹಚಿತ್ಸಬಲಚಳಿಸಗೊಪೈರ್ಗಾಸ್ಸಮಾಹೃತಯತಿಯತ್ರಮಾಕುಂದಃ ||೬|| ತರ್ಹಿ
 ಭಗ್ನಗತಯಸ್ಸರಿತೋವೈತತ್ಪದಾಂಬುಜರಜೋನಿನೀತಂ | ಸ್ವಾಹಯತೀರ್ವಯಾಮಿವಾಬಹು
 ಕ್ಯಾಪೈಮವೆತಭುಜಾಃಸ್ಮಿಮಿತಾಪಃ ||೭|| ಅನುಚರೈಸ್ಸಮನುವರ್ಹಿತವೀರ್ಯಾದಿವಿರೂಪವಾ

ಪ್ರತಿಪದ್ಧಿಕಾ ಶಾಸ್ತ್ರಸಹಿತ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ||೩|| ಹಂತಚಿತ್ರಮಬಲಾಃಕೃಣಾತದಂಹಾರಹಾಸುರ
 ಸಿಂಧುಷುಧ್ಯತಿ | ನಂದಸೂನುರಯಮಾರ್ತಜನಾನಾನರ್ಮದೇಯರ್ಹಿ ಕೂಜಿತವೇಣು ||೪||
 ಬೃಂದವೇಷವೃಷವೃಷಾಮೃಗಗಾಘೋವೇಣುವಾದ್ಯಹೃತಚಿತ್ರಸುರಾತ | ದಂಡವೈಕುಲಭೃತಕ
 ಣಾಃಸುಪ್ರತಾಲಿಮಿತಚಿತ್ರನಿವಾಸ ||೫|| ಬರ್ಹಿಣಿಸ್ತಬಕಧಾತುಪಲಾಶೈರ್ಬದ್ಧಮಲ್ಲಪರಿಬರ್ಹ
 ಪಿಡಂಬಃ | ಕರ್ಹಚಿತ್ಸಬಲಚಳಿಸಗೊಪೈರ್ಗಾಸ್ಸಮಾಹೃತಯತಿಯತ್ರಮಾಕುಂದಃ ||೬|| ತರ್ಹಿ
 ಭಗ್ನಗತಯಸ್ಸರಿತೋವೈತತ್ಪದಾಂಬುಜರಜೋನಿನೀತಂ | ಸ್ವಾಹಯತೀರ್ವಯಾಮಿವಾಬಹು
 ಕ್ಯಾಪೈಮವೆತಭುಜಾಃಸ್ಮಿಮಿತಾಪಃ ||೭|| ಅನುಚರೈಸ್ಸಮನುವರ್ಹಿತವೀರ್ಯಾದಿವಿರೂಪವಾ

ಮೂರ್ಛಯ ನೆಬ್ಬಿದರು ||೩|| ಇಂತಾಕೃಷ್ಣನ ವಿರಹವಂ ನಾವುಹೇಗೆ ಸಹಿಸುವೆವು, ಎಲೈ ಸಖಿಯರುಗಳಿ
 ರಾ | ಈ ಅಕ್ಷಯ್ಯವಂ ಕೇಳಿರಿ, ಮೌಕ್ತಿಕಹಾರದಂತೆ ಶುಭ್ರವಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪಕ್ಷ್ಯಗಳ
 ದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸುಖವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ದೀನಜನರ ಕಪ್ಪಪರಿಹಾರಕನಾದ ನಂದಕುಮಾರನಾದ
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮೂವಾಗ ಕೋಶಲಂ ನುಡಿಸುವನೋ ||೪|| ಅಗವೃಷಭಂಗಳು ಗೋವುಗಳು ಮೃಗಂಗಳು ಪ
 ರವಶಚಿತ್ತಂಗಳಾಗಿ ಏವುಗುಂಪಾಗಿರುವುದಾಗಿ, ದಂತಂಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ತೃಣಕಬಳಂಗಳಂಗಳವಾಗಿ,
 ಸ್ತಬ್ಧವಾದ ಕರ್ಹಿಗಳಂಗಳಾಗಿ, ನಿರ್ದಯಂಗೆಯ್ವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಸಿಕ್ಕಲಂಗಳಾದ
 ಪ್ರ ||೫|| ಎಲೈ ಸಖಿಯರೇ | ನವಿಲುಗರಿಗಳಿಂದಲೂ ಗೈರಿಕಾದಿ ಧಾತುಗಳಿಂದಲೂ ಬೆಗುರುಗಳಿಂದಲೂ ಜಟ್ಟಿಗ
 ರ ಅಲಂಕಾರವಂ ಪೊಡುಕ್ಕೊಂಡು ಬಲರಾಮನಮೇತನಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕರೊಡಗೂಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಯಾವಾ
 ಗ ವೇಣುಗಾನದಿಂ ಗೋವುಗಳ ಹೆಸರನಿಟ್ಟು ಕರೆಯುವನೋ ||೬|| ಆಗನದಿಗಳು ಭಗ್ನವಾದ ಗದಾನವುಳ್ಳವಾ
 ಗಿ ವಾಯುಗಳಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಅಕೃಷ್ಣವಾದ ರಜಸ್ಸಂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವಾಗಿ ನಮ್ಮಂತೆ ಪುಣ್ಯಹೀನಂಗಳಾದ
 ಪರಿಂದ ಪೋಮದಿಂ ಕಂಪಿತಂಗಳಾದ ಭುಜಗಳಂಗಳಾಗಿ ಸ್ತಬ್ಧವಾದ ಜಲಮುಳ್ಳವಾಗಿವೆ ||೭|| ಅನುಚರರಾ

ಚಲಭೂತಿಃ | ವಚಕೋಗಿರಿತಟಿಮಚರಂತೀರ್ವೇಣುನಾಹ್ಯಯತಿಗಾಸ್ಸಯಾದಾಹಿ ||೪|| ವನಲತಾ
ಸ್ತುತಮತತ್ಯನಿವಿಷ್ಟಂವ್ಯಂಜಯಂತ್ಯೃಷವಪುಷ್ಪಫಲಾಢ್ಯಾಃ | ಪ್ರಣತಭಾರವಿಟಪಾಮಧುಧಾರಾಃ
ಪ್ರಮಹ್ಯಪ್ಪತನಲೂವಮೃಮಾಃಸ್ಮೃ ||೫|| ದರ್ಶನೀಯತೀಲಕೋವನಮಾಲಾದಿವ್ಯಗಂಧತುಲಸೀಮಧು
ಮತ್ತೈಃ | ಅಳಿಕುಲೈರಲಘುಗೀತಮಭೀಷ್ಟಮಾದಿರ್ಯಾಯಾರ್ಹಸಂಧಿತವೇಣುಃ ||೬|| ಸರ
ಸಿಸಾರಸಹಂಸವಿಹಂಗಾಃಕ್ವಾರುಗೀತಹೃತಚೇತಸಃ ||೭|| ಹರಿಮುಪಾಸುತತಯಾಚಿತಾಹಂತ
ವಿಲಿತದೃಶೋಧೃತಮಾನಾಃ ||೮|| ಸಹಬಲಸ್ಸುಗವತಂಸವಿಲಾಸಸ್ಸಾನುಮುಕ್ಷೀಭೃತೇವ |

ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅನುಚರೈಃ-ಸಂಗಡಬರುವ ಗೋಪರಿಂದ, ಸಮನುರ್ವಣಿತವೀರ್ಯಾಃ-ಬಂಣ್ಣಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು
ಳ್ಳವನೂ, ಆದಿಪೂರುಷಇವ-ಕಾರಣವು ರೂಪನಾದ ನಾರಾಯಣನಂತೆ, ಅಚಲಭೂತಿಃ-ಸ್ಥಿರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳವನೂ, ವನಚ
ರಃ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವನೂ ಆದ, ಕೃಷ್ಣನು, ಗಿರಿತಟೀಷು-ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಚರಂತೀಃ-ಹುಲ್ಲಂಮೆ
ಲ್ಲುತಲಿರುವ, ಗಾಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ವೇಣುನಾ-ಕೊಳಲಿನಿಂದ, ಸಮಾಹ್ವಯತೀ-ಕರೆಯುತಲಿರುವನೋ ||೪|| ತದಾ-ಆಗ, ಹಿ-
ಆಕಾರಣದಿಂದ, ವನಲತಾಃ-ಅರಣ್ಯದಬಳ್ಳಿಗಳೂ, ತರವಃ-ಗಡಗಳೂಕೂಡ, ಆತ್ಮನಿ-ತಮ್ಮಲ್ಲಿ, ವಿಷ್ಣುಂ-ವ್ಯಾಪಕನಾಗುವಕೃ
ಷ್ಣನನ್ನೂ, ವ್ಯಂಜಯಂತ್ಯೃಷವ-ನೂಚಿಸುವವ ಗುಹಾಗೆ, ಪುಷ್ಪಫಲಾಢ್ಯಾಃ-ಹೂವುಗಳಿಂದಲೂ ಹಂಚುಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಪನ್ನ
ವಾಗಿ, ಪ್ರಣತಭಾರವಿಟಪಾಃ-ಪ್ರಣತಭಾರ-ಭಾರದಿಂದ ಬಗ್ಗಿದ, ವಿಟಪಾಃ-ಕಾಪಿಗಳುಳ್ಳವಾಗಿ, ಪ್ರೇಮಾಹೃಷ್ಯತನವಃ-ಸ್ನೇಹ
ದಿಂದ ಸಂತೋಷಿಸುವ ಮೈಯುಳ್ಳವಾಗಿ, ಮಧುಧಾರಾಃ-ಮಹರಂದ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು, ವಪುಷುಸ್ಸು-ನುರಿಸಿದವ್ಲವೆ ||೫|| ಯ
ಹಿ-ಯಾವಾಗ, ದರ್ಶನೀಯತೀಲಕಃ-ಸೋಡತಕ್ಕ ಹಣೆಬಟ್ಟುಳ್ಳವನೂ, ವನಮಾಲಾದಿವ್ಯಗಂಧತುಲಸೀಮಧುಮತ್ತೈಃ-ವನಮಾ
ಲಾ-ತೋರವಾದಹಾರದ, ದಿವ್ಯಗಂಧ-ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ, ತುಲಸೀ-ತುಳಸಿಯ ಕುಡಿಗಳ, ಮಧು-ಜೇನಿನಿಂದ, ಮತ್ತೈಃ-ಮದಿ
ನಿದವಾದ, ಅಳಿಕುಲೈಃ-ತುಂಬಿವಿಡುಗಳಿಂದ, ಅಲಘು-ಅಧಿಕವಾಗಿಯೂ, ಅಭೀಷ್ಟಂ-ಪ್ರಿಯವಾಗಿಯೂ, ಗೀತಂ-ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ದ್ದನ್ನೂ, ಆದಿರ್ಯಾ-ಆದಿನುತಲಿರುವನೂ ಆವಕೃಷ್ಣನು, ಸಂಧಿತವೇಣುಃ-ತೆಚ್ಚಿಗೆಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಿದಿರುಳ್ಳವನಾದನೋ,
(ಕೊಳಲನ್ನುಡಿಸಿದನೋ)||೬||ತದಾ-ಆಗಾಗ, ಸರಸಿ-ಕೊಳಲಲ್ಲಿರುವ, ಸಾರಸಹಂಸವಿಹಂಗಾಃ-ಸಾರಸ-ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳು, ಹಂ
ಸ-ಅಂಚೆಗಳು, ವಿಹಂಗಾಃ-ಬಗೆಬಗೆಯ ಹಕ್ಕಿಗಳೂ, ಚಾರುಗೀತಹೃತಚೇತಸಃ-ಮನೋಹರವಾದ ಗಾನದಿಂದ, ಅವಹರಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಾಗಿ, ತೇ-ಅವು, ಯತಚಿತ್ತಾಃ-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವೂ, ವಿಲಿತದೃಶಃ-ಮುಚ್ಚಿದ ಹಂಗಳುಳ್ಳವೂ,
ಧೃತಮಾನಾಃ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೌನವ್ರತವುಳ್ಳವೂ, ಆಗಿ, ಹರಿಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಉಪಾಸತ-ಧ್ಯಾನಿಸುತಲಿದ್ದವು, ಹಂತ-ಆಶ್ಚ
ರ್ಯವು||೮||ಪ್ರೇಮಜದೇವ್ಯಃ-ಎತೆಗೋಕುಲವಹಂಗಳಿರಾ! ಕೃಷ್ಣನು, ಯಹಿ-ಯಾವಾಗ, ಸಹಬಲಃ-ಬಲರಾಮನಿಂದ ಸಹ

ದ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದ ವೇಣುಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾನ್ನ ರಾಯಣನಂತೆ ಸ್ಥಿರವಿಭೂತಿಯುಳ್ಳ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವನಾಗಿ ವೇಣುಗಾನದಿಂದ ಯಾವಾದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಂಗೆಯ್ವ
ನೋ ||೪||ಆಗವನುಲತೆಗಳು ವೃಕ್ಷಂಗಳು ಸಹ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಃ-ವ್ಯಕ್ತಗೋಳಿಸುವಂತೆ ಫಲವುಪ್ಪಯುಕ್ತಂ
ಗಳಾಗಿ, ಪುಷ್ಪಫಲ ಭಾರಂಗಳಿಂದ ಬಗ್ಗಿದ ಕೊಂಬುಗಳುಳ್ಳವಾಗಿ ಪ್ರೇಮಾದಿಂ ರೋಮಾಂಚಮಾದ ಕರೀರಮು
ಳ್ಳವಾಗಿ ಮಹರಂದದ ಧಾರಿಗಳಂ ಸ್ರವಿಸಿದವು ||೫|| ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ರಮಣೀಯಮಾದ ತಿಲಕಮುಳ್ಳವನಾಗಿ,
ವನಮಾಲೆಯು ದಿವ್ಯಗಂಧಗಳು ತುಲಸೀಮಕರಂದಗಳು ಇವುಗಳಿಂವೆರಸಿ, ಮದಿಸಿದ ಭ್ರಮರಸಮೂಹಗಳಿಂ
ದ ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಿವ್ಯಮಾದ ವೇಣುನಾದವಂ ಮಾಡುತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಾವಾಗ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾನೆ
ಯೋ ||೬|| ಆಗಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸಾರಸಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಂಸಂಗಳು ಮುಂತಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ರಮಣೀಯಮಾದ ಗಾ
ನದಿಂ ಪರವಚಚಿತ್ತಂಗಳಾಗಿಬಂದು, ಮೌನಮಧರಿಸಿ ಕಂಠಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಶ್ರೀಹರಿಯಂ ಧ್ಯಾನಂಗೆಯ್ಯ
ತಲಿವೆ ||೮|| ಎಲೈ ವ್ರಜಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ! ಹಾರಂಗಳಿಂದಲೂ ಶಿರೋಭೂಷಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತ
ನಾದ ಬಲರಾಮನಿಂ ಸಮೇತನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲುಗಳಲ್ಲಿ ವೇಣುವಂಯಾವಾಗ ಲೋಕವಂ

ಜವೈಃ | ಹರ್ಷಯೋರ್ಯಹಿವೇಖರವೇಣಜಾತಹರ್ಷಉಪರಂಭತೀವಿಶ್ಯಂ ||೧೦|| ಮಹದತಿಕ್ರ
ಮನಿಕಂಕಿತಚೇತಾಮಂದಮಂದಮನುಗರ್ಜತೀಮಿಥಃ | ಸುಹೃದಮಭ್ಯವರ್ಷತ್ಸುಮನೋಭಿಶ್ಚಾ
ಯಯಾಚವಿದಧತ್ಪ್ರತಪತ್ರಂ ||೧೧|| ವಿವಿಧಗೋಪಚರಣೇಷುವಿದಗ್ಧೋವೇಣವಾಘ್ಯಉರುಧಾನಜ
ಶಿಕ್ಷಾಃ | ತವಸುತಸ್ತುತಿಯಾದಾಧರಬಿಂಬಿತವೇಣದನಯತ್ಸ್ವರಜಾತೀಃ ||೧೨|| ಸವನಶ್ಚತು
ಪುನಶ್ಚಸುರಶಾಶ್ಚಕ್ರಶರ್ವಪರಮೇಷ್ಠಿಪುರೋಗಾಃ | ಕವಯಾಸನಮಿತಕಂಧರಚಿತ್ತಾಃಕಶ್ಯಲಂಯ
ಯಾಗನಿಶ್ಚಿತತತ್ತ್ವಾಃ ||೧೩|| ನಿಜಪದಾಬ್ಜದಳೈರ್ಧ್ಯವಜೇನ್ರಿಪರಜಾಂಕಾಕವಿಚಿತ್ರಲಲಾ
ಮೈಃ | ಪ್ರಜಭುಮಃಪ್ರಮಯೇಮಿರತೋದುವಪ್ಕ್ರಧುರ್ಯಗತೀರಿತವೇಣಃ ||೧೪|| ಪ್ರಜತಿತೆ

ತನಾಗಿ, ಜಾತಹರ್ಷಃ-ಉಂಟಾದಸಂತೋಷ ವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸ್ವಗವತಂಸವಿಲಾಸಃ-ಸ್ವ-ಹವಿಸ್ಸನಹರಗಳಿಂದಲೂ, ಅವ
ತಂಸ-ಗೋಂಡವೆಂಬಲಿಂಗಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಲಾಸಃ-ವಿನೋದವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕ್ಷಿತಿಭೃತಃ-ಗೋವರ್ಧನವರ್ತಮದ, ಸಾನುಷು-ತಪ್ಪ
ಲಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ಯಂ-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ವೇಣುರವೇಣ-ಕೊಳಲನ್ನರದಿಂದ, ಹರ್ಷಯೇ-ಸಂತಸಗೊಳಿಸುವನಾಗಿ, ಉಪರಂಭತಿ-
ನಾದಮಯವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ||೧೦|| ತದಾ-ಆವಾಗ, ಮಹದತಿಕ್ರಮವಿಕಂಕಿತಚೇತಾಃ ಮಹತ್-ಮಹಾಪುರುಷನಾದಕ್ಕ
ಪ್ಪನನ್ನು, ಅತಿಕ್ರಮ-ವಿಾರಿತಾನುಕೃದ್ವಿನುಪುರದಲ್ಲಿ, ವಿಕಂಕಿತ-ಪದವಿಕೆಯುಂಟಾದ, ಚೇತಾಃ-ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಮೇಘಃ-ಮೋ
ಡವು, ಮಂದಮಂದಂ-ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ, ಅನುಗರ್ಜತಿ-ಅನುಸರಿಸಿ ಗುಡುಗುತ್ತಿರುವುದು. ಸುಮನೋಭಿಃ-ಹೂವುಗಳಿಂದ, ಸು
ಹೃದಂ-ಮಿತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಅಭ್ಯವರ್ಷತೆ-ಮಳಿಸುರಿಸಿತು. ಛಾಯಯಾಚ-ನಿಳಿವಿಂಬಲೂ, ಪ್ರತಪತ್ರಂ-ಕೊಡೆಯ
ನ್ನು, ವಿದಧತೆ-ಹಿಡಿಯಿತು ||೧೧|| ಹೇಸತಿ-ಎಲಾವತಿವ್ರತೆಯಾದ ಯಕೋದಿಯೇ! ವಿವಿಧಗೋಪಚರಣೇಷು-ವಿವಿಧ-ಹಲವುಬಗ್ಗೆ
ಯಾದ, ಗೋಪಚರಣೇಷು-ಗೋಪಾಲಕರ ನಡತೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿದಗ್ಧಃ-ಜಾಣನಾದ, ತವಸುತಃ-ನಿನ್ನ ಮಗನು, ಯದಾ-ಯಾವಾಗ
ಅಧರಬಿಂಬೇ-ತೊಂಡವಂಜಿನಂತಿರುವತುಪಿಯಲ್ಲಿ, ಪತ್ರವೇಣುಃ-ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಳಲುಳ್ಳವನಾಗಿ, ವೇಣುವಾಘ್ಯೇ-ಕೊಳಲವಾ
ಪ್ಪದಲ್ಲಿ, ನಿಜಶಿಕ್ಷಾಃ-ತನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರಾಭ್ಯಾಸವುಳ್ಳ, ಸ್ವರಜಾತೀಃ-ಪಡ್ವೆವಿ ಸ್ವರಗಳ ಬಗೆಗಳನ್ನು, ಉರುಧಾ-ಹೆಚ್ಚುಬಗೆಯಿಂ
ದ, ಅನಯುತ-ನುಡಿಸಿದನೋ ||೧೨|| ತದಾ-ಆವಾಗ, ಸವನಶಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ತತಿ-ಅವೇಣುಗಾಸವನ್ನು, ಉಪಧಾರ್ಯ-ಕೇ
ಳಿ, ಶಕ್ರಶರ್ವಪರಮೇಷ್ಠಿಪುರೋಗಾಃ-ಶಕ್ರ-ಇಂದ್ರನು, ಶರ್ವ-ರುದ್ರನು, ಪರಮೇಷ್ಠಿ-ಬ್ರಹ್ಮನು, ಪುರೋಗಾಃ-ಮುಂದಾಳುಗ
ಳಾಗಿವುಳ್ಳ ದೇವರ್ಷಿಗಳು, ಕವಯಃ-ವಿದ್ವಾಂಸರಾದರೂಕೂಡ, ಆನಮಿತಕಂಧರಚಿತ್ತಾಃ-ಆನಮಿತ-ಆಕಡೆಗೆ ಯೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ
ಕಂಧರ-ಕೂದಳು, ಚಿತ್ತಾಃ-ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅನಿಶ್ಚಿತತತ್ತ್ವಾಃ-ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡದ ಯಾಥಾರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ,
ಕಶ್ಯಲಂ-ಮೋಡವನ್ನು, ಯಯಃ-ಹೊಂದಿದರು||೧೩|| ಯದಾ-ಯಾವಾಗ, ಧ್ವಜಪಟ್ಟಿಃ-ಧ್ವಜರೇಖೆಗಳಿಂದಲೂ ಪಜ್ರರೇಖೆಗೆ

ಸುತೋವಗೊಳಿಸುತ ಗಾನಂಗೆಯ್ದನೋ ||೧೦|| ಅಗಮೇಘವು ಮಹಾಪುರುಷ ಗಾನವನತಿಕ್ರಮಿಸಬಾರದೆಂ
ದು ಭಯಮುಳ್ಳುದಾದಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆಗರ್ಜಿಸುತ ಪುಷ್ಪಾಕಾರಂಗಳಾದ ಉದಕಜಿಂದುಗಳಿಂದ ವರ್ಷಿಸುತ ಛ
ತ್ರದರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಛಾಯೆಯ ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ||೧೧|| ಎಲೈ ಯಕೋದಾದೇವಿಯೇ! ನಾನಾ
ರೂಪಂಗಳಾದ ಗೋಪವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಲನಾದ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ವೇಣುವಾಘ್ಯದ ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾ
ಗಿ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿತಂಗಳಾದ ಸ್ವರಜಾತಿಗಳಂ ಅದರಲ್ಲಿನುಡಿಸುತ್ತ ಯಾವಾಗವಿಹರಿಸುವನೋ ||೧೨|| ಆ
ಗ ಇಂದ್ರನು ಈಶ್ವರನು ಬ್ರಹ್ಮನು ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಆಗಾನವಂಕೇಳಿ ಕಂಠಂಗಳಂ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು,
ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತರಾಗಿ ಆಸ್ವರಜಾತಿ ಭೇದಂಗಳಂ ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದರೂ ಪರವಶರಾದರು ||೧೩|| ಎ
ಲೈ ಸಖಿಯರುಗಳಿರಾ! ಧ್ವಜರೇಖೆಗಳಿಂದಲೂ ಪಜ್ರರೇಖೆಗಳಿಂದಲೂ ಪದ್ಮರೇಖೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಂಕುಶರೇಖೆ
ಗಳಿಂದಲೂ ಗುರುತಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸಂಗಳಿಂದ ವೈಷ್ಣಂಗಳ ಕಾಲು ಕೊಳಗುಗಳ ಪ್ರಹಾರವ್ಯ
ಥೆಯಂ ಪ್ರಜಘ್ನಮಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಹರಿಸುವವನಾಗಿ, ವೇಣುವಾದವಂಗೆಯ್ಯತ ಮದಗಜದಂತೆ ಗಮನವುಳ್ಳವನಾ

ನವಯಂಸವಿಲಾಸವೈಕ್ಷಣಾಪಿತಮನೋಭವವೇಗಾಃ | ಕುಜಗತಿಂಗಮಿತಾನವಿದಾಮಾಕಶ್ಮಲನವಸ
ನಂಕಬರೀಂವಾ |೧೭|| ಮಣಿಧರಃಕೃಚಿದಾಗಣಯೇಗಾಮಾಲಯಾದಯಿತಗಂಧತುಲಸ್ಯಾಃ | ಪು
ಣಯಿನೋನುಚರಸ್ಯಯದಾಂಸಪ್ರಕ್ಷೇಪಭುಜಮಗಾಯತಯತ್ರ |೧೮|| ಕೃಣಿತವೇಣುರವವಂಚಿ
ತಚಿತ್ತಾಃಕೃಷ್ಣಮನ್ವಸತಕ್ಯವ್ಯಗೃಹಿಣ್ಯಃ | ಗುಣಗಣಾರ್ಣವಾನುಗವ್ಯಹರಿಣ್ಯೋಗೊಪಿಕಾ
ಇವವಿಮುಕ್ತಗೃಹಾಕಾಃ |೧೯|| ಕುಂದದಾಮಕೃತಕೌತುಕವೇಷೋಗೊಪಗೋಧನವೃತೋಯಮು

ಇಂದಲೂ, ನೀರಜಾಂಕುಶ-ನೀರಜ-ಪದ್ಮರೇಖಿಗಳಿಂದಲೂ, ಅಂಕುಶರೇಖಿಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಚಿತ್ರ-ಲಕ್ಷ್ಯರ್ಥಕರಗಳಾದ, ಲ
ಲಾಮೃತಿ-ಗುರುಗಳಲ್ಲ, ಸಿಜಪದಾಬ್ದದಳ್ಳಿ-ತನ್ನಡಿವಾಲೆಗಳೆಂಬ ತಾವರೆಯೆಸಗ್ಗಲಿಂದ, ವ್ರಜಭುಜ-ಗೋಕುಲದನಿಲದ,
ಖುರತೋದಂ-ಕೊಳಗುಗಳ ತಳಿತದಿಂದಾದ ಶ್ರವವನ್ನು, ಪ್ರವಂಶ-ಕಾಂತಿಗೋನುತಲಿರುವ, ವರ್ಷಧುರ್ಯಗತಿ-
ವರ್ಷ-ಶರೀರದಿಂದ, ಧುರ್ಯ-ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಲ್ಪಡಿಸಿಯಂತೆ, ಗತಿ-ಮಂದಗಮನವುಳ್ಳ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕನು, ಈತವೇಣು-
ನುಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಳಲಿವನಾಗಿ||೧೭|| ವ್ರಜತೀತಿಯತೆ-ನಡೆಯುತಿರುವನೆಂಬುವುದು ಯಾವುದುಂಟು, ತೇನ-ಅನಿಮಿತ್ತ
ದಿಂದ, ಸವಿಲಾಸ-ವಿಲಾಸದಿಂಕೂಡಿದ, ಪ್ರೇಕ್ಷಣ-ನೋಟದಿಂದ, ಅರ್ಪಿತ-ಕುಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಮನೋಭವ-ಕಾಮದ, ವೇಗಾ-
ತ್ವರೆಯುಳ್ಳ, ವಯಂ-ನಾವು, ಕುಜಗತಿ-ಮರಗಳ ಗತಿಯನ್ನು, (ಸ್ತಬ್ಧತೆಯನ್ನು)ಗಮಿತಾಸ್ಪತ್ಯ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ,
ಕಶ್ಮಲೇನ-ಮೋಹದಿಂದ, ವನನಂ-ನೀರೆಯನ್ನು, ಕಬರೀವಾಂ-ತುರುಬನ್ನಾದರೂ, ನವಿದಾಮ-ಅರಿಯುವು||೧೮|| ಮಣಿಧರ-
ಗೋವುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಗುಂಡುಗಳೆಂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಕೃಚಿ-ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಗಾ-ಗೋವುಗಳನ್ನು,
ಅಗಣಯ-ಲೆಕ್ಕಮಾಡುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ದಯಿತಗಂಧತುಲಸ್ಯಾ-ದಯಿತಗಂಧ-ಪ್ರಿಯವಾದ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ, ತುಲಸಿಯ,
ಮಾಲಯಾ-ಸರದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಪ್ರಣಯಿನ-ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳ, ಅನುಚರಸ್ಯ-ಸಂಗಾತಿಯ, ಅಂಸೇ-ಭುಜದಲ್ಲಿ,
ಭುಜಂ-ತನ್ನತೋಳನ್ನು, ಪ್ರಕ್ಷೇಪ-ಹಾಕುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಯತ್ರ-ಯಾವಾಗ, ಅಗಾಯತ-ಹಾಡಿದನೋ||೧೮|| ತದಾ-ಆ
ಗ, ಕೃಣಿತವೇಣುರವವಂಚಿತಚಿತ್ತಾಃ-ಕೃಣಿತ-ನುಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವೇಣು-ಕೊಳಲಿನ, ರವ-ಶಬ್ದದಿಂದ, ವಂಚಿತ-ಮೋಸಗೊಳ
ಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಚಿತ್ತಾ-ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ, ಕೃಷ್ಣಗೃಹಿಣ್ಯಃ-(ಕೃಷ್ಣನಹೆಂಡತಿಯರಾದ) ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣಮೃಗವಾದ ಗಂಡುಹು
ಲ್ಲೆಗೆ, ಗೃಹಿಣ್ಯಃ-ಹೆಂಡಿರಾದ, ಹರಿಣ್ಯಃ-ಹೆಣ್ಣುಜಿಂಕೆಗಳು, ಗುಣಗಣಾರ್ಣಂ-ಸುಗುಣಗಳೆಂಬ ರತ್ನಪುಂಜಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರ
ಪ್ರಾಯನಾಗಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅನುಗವ್ಯ-ಅನುಸರಿಸಿಹೋಗಿ, ವಿಮುಕ್ತಗೃಹಾಕಾಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೆಯಲಕೆಯುಳ್ಳ, ಗೋ
ಪಿಕಾಇವ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರಹಾಗೆ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅನ್ವಸತ-(ಅನ್ವಸತ) ಅನುಸರಿಸಿ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇಯಿದ್ದು ||೧೯||
ಅನಭೀ-ಪಾಪರಹಿತಳಾದ ಯಶೋದೆಯೇ, 'ಕುಂದದಾಮಕೃತಕೌತುಕವೇಷಃ-ಕುಂದ-ಮಾವುಮಲ್ಲಿಗಳೆ, ದಾಮ-ಹಾರಗಳೆಂ

ಗಿ, ಯಾವಾಗ ವನವಂ ಕುರಿತು ಹೋಗುವನೋ |೧೭|| ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನೊಕ್ಕುನೋಟಂಗಳಿಂದಕಾಮ
ಪರವಶರಾಗಿ ವೃಕ್ಷಂಗಳಂತೆ ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿ ಮಾರ್ಛೆಯಿಂದ ಶಿಥಿಲವಾದ ಕೇಶಂಗಳಂ ವಸ್ತ್ರವಂ ಸಹಾತಿಳಿಯದೆ
ನಾವು ಪರವಶರಾಗುವೆವು |೧೭|| ಎಲೈ ಸಖಿಯರಗಳಿರಾ! ಗೋವುಗಳ ಗಣನಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಣಿಗಳಂ ಧರಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಇರುವವನಾಗಿ ರಮ್ಯವಾದ ಸಾರಭ್ಯಮಾಳ್ವ ತುಲಸೀಮಾಲೆಯಿಂದ ಶೋಭಿತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಗೋವುಗಳಂ ಎಣಿಸುತ್ತ ಮಿತ್ರನಾದ ಒಬ್ಬಗೋಪಾಲಕನ ಭುಜವನವಲಂಛಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾವಾಗ ವೇಣುಗಾ
ನವಂ ಮಾಡಿದನೋ |೧೮|| ಆಗ ಗಂಡುಹುಲ್ಲೆಗಳ ಪತ್ನಿಯರಾದ ಹೆಣ್ಣುಹುಲ್ಲೆಗಳು ವೇಣುನಾದದಿಂದ ವಿವಶ
ಚಿತ್ತಂಗಳಾಗಿ ಗೃಹದ ಆಶೆಯಂಬಿಟ್ಟು ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಗಳು ಹೇಗೋ ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಣಸಮುದ್ರ
ನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದವು |೧೯|| ಎಲೈ ಯಶೋದೆಯೇ! ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಹಾರಂಗಳಿಂದಅಲಂ
ಕೃತನಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದಲೂ ಗೋವುಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇಹಿತ
ರಿಗೆ ಸುಖಪ್ರದನಾಗಿ ಯುಮಾನಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳಂ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜಲಪಾನವಂ ಮಾಡಿಸುತ್ತ

ಸಾಯಾಂ | ನಂದಸೂನುರನೆಭಿ ತವತೋನರ್ಮದಃಪ್ರಜಯಿನಾಂವಿಜಹಾರ ||೧೦|| ಮಂದವಾ
ಯುರನುವಾತ್ಯನುಕೂಲಂಮಾನಯನ್ಮಲಯಜಸ್ವರ್ಕನ | ವಂದಿನಸ್ತಮುಪದವಗಣಾಯವಾದ್ಯ
ಗೀತಬಲಿಭಿಃಪರಿವಪ್ರುಃ ||೧೧|| ವತ್ಸಲೋವ್ರಜಗವಾಂಯದಗಧೋ ವಂದ್ಯಮಾನಚರಣಃಪತಿವ್ಯ
ದ್ಧಿಪಃ | ಕೃತ್ಸ್ನಗೋಧನಮಾವೋಹ್ಯದಿನಾಂತೇಗೀತವೇಣುರನುಗೇಡಿತ್ಕೀರ್ತಿಃ ||೧೨|| ಉತ್ಸವಂ
ಶ್ರಮರುಚಾಪಿದ್ಯಶೀನಾಮಾನ್ಯಯೋಖುರರಜಶ್ಚುರಿತಸ್ರಕ್ | ದಿತ್ಸಯೈತಿಸುಹೃದಾಶಿಷಃಪದವ
ಕೀಜಠರಭೂರುಡುರಾಜಃ ||೧೩|| ಮದವಿಘ್ನೋಣಿತಲೋಚನಈಪನ್ಮಾನದಸ್ಸ್ಯಸುಹೃದಾಂವನ

ದ, ಕೃತಕಾತುಕವೇಷಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾರೈಕೆಯ ಅಲಂಕಾರ ಪುಟ್ಟವನೂ, ಗೋಪಗೋಧನವೃತ್ತಿ-ಗೊಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಗೋ
ವ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಆದ,ತವವತ್ಸರಿ-ನಿನ್ನಮಗುವಾದ, ನಂದಸೂನು-ನಂದಗೋಪನ ಕುಮಾರನು, ಯದಾ-
ಯಾವಾಗ, ಯಮುನಾಯಾಂ-ಯಮುನೆಯತಡೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಜಯಿನಾಂ-ಸ್ನೇಹಪುಟ್ಟವರಿಗೆ, ವರ್ಮದಃ-ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವ
ನಾಗಿ, ವಿಜಹಾರ-ಕಿರಿಸಿದನೋ||೧೦||ತದಾ-ಆಗ, ಮಂದವಾಯು-ಕಿರುಗಾಳಿಯು, ಮಲಯಜಸ್ವರ್ಕನ-ಶ್ರಿಗಂಧದ ಸೋಂ
ಕುವಿಕೆಯಿಂದ, ಅನುಕೂಲಂ-ಯಮುನೆಯ ತಡೆಯನ್ನ ನುಸರಿಸಿ, ಮಾನಯ-ಸಮಾನಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿ, ಅನುವಾತಿ-ಅ
ನುಕೂಲವಾಗಿ ಸುಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ಉಪದೇವಗಣಾಃ-ದೇವತೆಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಚಾರಕದೇವತೆಗಳಗುಂಪುಗಳು, ಯೇ-ಯಾ
ವವೋ-ತೇ-ಅವು, ವಾದ್ಯಗೀತಬಲಿಭಿಃ-ವಾದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಗಾನಗಳಿಂದಲೂ ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪರಿ
ವಪ್ರುಃ-ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಕೊಂಡರು ||೧೧||ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅಗಧಃ-ಅಗ-ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ಮತವನ್ನು,
ಧ್ರುಃ-ಧರಿಸಿದವನಾದನೋ, ತತೇ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ವ್ರಜಗವಾಂ-ಗೋಕುಲದ ಗೋವುಗಳಿಗೆ, ವತ್ಸಲಃ-ಹಿತಕರನಾದ ಕೃಷ್ಣ
ನು, ಪಥಿ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ವೃದ್ಧೈಃ-ಮುದುಕರಿಂದ, (ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ) ವಂದ್ಯಮಾನಚರಣಃ-ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪಾದಗಳ
ಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕೃತ್ಸ್ನಗೋಧನಂ-ಆಕಳ ಹಿಂಡಲ್ಲವನ್ನೂ, ದಿನಾಂತೇ-ಹಗಲಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ,(ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ) ಉಪೋಹ್ಯ-
ಬಿಟ್ಟುಗೊಡಿಸಿ, ಅನುಗೇಡಿತ್ಕೀರ್ತಿಃ-ಅನುಗ-ಸಂಗಾತಿಗಳಿಂದ, ಈಡಿತ್-ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೀರ್ತಿಃ-ಯಶಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ,
ಯದಾ-ಯಾವಾಗ, ಗೀತವೇಣುಃ-ನುಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಳಲುಳ್ಳವನಾದನೋ ||೧೨||ತದಾ-ಆಗ, ಶ್ರಮರುಚಾಪಿ-ಆಯಾಸ ದೊಳ
ಗೂ ಕಾಂತಿಯಿಂದ, ದೃಶೀನಾಂ-ನೋಡುವವರ ಕಂಗಳಿಗೆ, ಉತ್ಸವಂ-ನಂತೋಷವನ್ನು, ಉನ್ನಯ-ಉಂಟುಮಾಡುವ
ವನಾದ, ಖುರರಜಶ್ಚುರಿತಸ್ರಕ್-ಖುರ-ಗೋವುಗಳ ಗೋರನುಗಳ, ರಜಃ-ಧೂಳಿಯಿಂದ, ಛುರಿತ-ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ, ಸ್ರಕ್-ಫುಪ್ಪ
ಮಾಲೆಗಳುಳ್ಳವನಾದ, ದೇವಕೀಜಠರಭೂಃ-ದೇವಕಿಯ ಬಸುರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ಉಡುರಾಜಃ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ರಾಯನಹಾಗಿರುವ, ವಿ
ಷಃ-ಈಕೃಷ್ಣನು, ಸುಹೃದಾಶಿಷಃ-ಸ್ನೇಹಿತರ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು, ದಿತ್ಸಯಾ-ಕೊಡಲ್ಪಡುವುದರಿಂದ, ಏತಿ-ಬರುತ್ತಿರುವನು||೧೩||
ಮದವಿಘ್ನೋಣಿತಲೋಚನಃ-ಮದ-ಪ್ರಾಯದಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ, ವಿಘ್ನೋಣಿತ-ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ, ಲೋಚನಃ-ಕಂಗಳುಳ್ಳವನೂ,

ಯಾವಾಗ ವಿಹರಿಸುವನೋ ||೧೦|| ಆಗ ಮಲಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿದ ಮಂದಮಾರುತವು ಸುಖಸ್ವರ್ಕದಿಂ
ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಪೂಜಿಸಿತು. ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರಾದ ಗಂಧರ್ವರು ವಾದ್ಯಗೀತ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಾದಿಗಳಿಂದ ಸೇ
ವಿಸಿದರು ||೧೧|| ವ್ರಜದಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಕಾಲಿಯಾದ ಗೋವರ್ಧನ ಧಾರಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪಾದಪುಟ್ಟವನಾಗಿ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಚರರಾದ ಗೋ
ಪಾಲಕರಿಂದ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಸಮಸ್ತ ಗೋಸಮೂಹವಂ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೊಳ
ಲಂ ನುಡಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಾನೆ ||೧೨||ಮಾರ್ಗ ಶ್ರಮದಿಂದಂಟಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ರಮ್ಯವಾಗಿ,ನೋ
ಡುವವರ ನೇತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಉತ್ಸವವೆಂಕೊಡುತ್ತ ಗೋಧೂಳಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಂಗಳಾದ ಹಾರಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ,ದೇ
ವಕೀ ಗರ್ಭಜಾತನಾದ ಈ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಚಂದ್ರನು ಮಿತ್ರರಮನೋರಥವಂ ಕೊಡಲೋಸುಗಂ ಬರುವ
ನು ||೧೩|| ಎಲೈ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ! ಮದದಿಂದ ಸೊಕ್ಕಿದ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸ್ವಜನರಿಗೆ ಬಹುಮಾನ
ಮಂ ಮಾಡುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವಲ್ಪಪಕ್ಷಮಾದ ಎಳಚಿಯ ಹಂಣಿನಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಬಿಳುಪಾದ ಮುಖವು

ಮಾಲೀ | ಬದರಪಾಂಡುವದನೊಮ್ಮದುಗಂಡಂಮಂಡಯ ಕನಕಕುಂಡಲಹ್ಯಾ ||೨೪|| ಯ
ದುಪತಿದ್ವಿರದರಾಜವಿಹಾರೋಯಾಮಿನೀಪತಿವೈವದಿನಾಂತೆ | ಮುದಿತವಕ್ತ್ರಉಪಯಾತಿದುರಂ
ತುಮೋಚಯ ಪ್ರಜಗವಾಂದಿನತಾಪಂ ||೨೫|| ಶ್ರೀಕುಕುಃ || ಎವಂವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯೋರಾಜ ಕೃಷ್ಣ
ಶೀಲಾನುಗಾಯತೀಃ | ರೇವಿರೇಹಸ್ಕುತಚ್ಚಿತ್ತಾಸ್ತನ್ಮನಸ್ಕಾಮಹೋದಯಾಃ | ||೨೬||
ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಕಮಸ್ಕಂಧ-ಪಂಚತ್ರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ಸ್ವನುಜ್ಯದಾಂ-ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ, ಈಷನ್ಯಾನದಃ-ಕೋಂಚಗರ್ವವನ್ನು ಕುಡುವಂಥಾ, ವನಮಾಲೀ-ತುಲಸಿಯ ಮಾಲಿಕೆಯು
ಭಂಧಾ, ಬದರಪಾಂಡುವದನಃ-ಬದರ-ಬೋರೆಯ ಹಂಚಿನಹಾಗೆ, ಪಾಂಡುವರ್ಣವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳಂಥಾ, ಕನಕಕುಂಡಲ
ಹ್ಯಾ-ಚಿನ್ನದ ಕಿವಿದೊಡವುಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ, ಮೃದುಗಂಡಂ-ಕೋಮಲವಾದ ಕಪೋಲವನ್ನು, ಮಂಡಯ-ಅಲಂಕರಿ
ಸುತ ಲಿರುವಂಥಾ ||೨೪||ಯದುಪತೀ-ಯಾದವರಿ ಗೊಡೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ದ್ವಿರದರಾಜವಿಹಾರಃ-ಆನೆಯಹಾಗೆ ಕ್ರೀಡೆಯು
ಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದ ನೋ, ದಿನಾಂತೇ-ಆಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಯಾವಿನೀಪತಿವ-ರಾತ್ರಿಗೊಡೆಯನಾದ ಚಂಪ್ರಸಹಾಗೆ, ಮುದಿತವ
ಕ್ತ್ರಃ-ಸುತೋಷವುಂಟಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ, ವಿಷಃ-ಈಕೃಷ್ಣನು, ದುರಂತಂ-ಅಪರಿಹಾರ್ಯವಾದ, ವ್ರಜಗವಾಂ-ಗೋಕುಲ
ದಲ್ಲಿರುವ ಗೋವುಗಳ, ದಿನತಾಪಂ-ಹಗಲಿನ ಬಿಸಿಯನ್ನು, ಮೋಚಯ-ಬಿಡಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಉಪಯಾತಿ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿ
ರುವನು||೨೫||[ಕುಕುಕುಕು]ರಾಜ-ಅರಸಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಗೋಕುಲದವರುಗಳು, ಕೃಷ್ಣಲೀಲಾಃ-ಕೃಷ್ಣ
ಸಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು, ಅನುಗಾಯತೀಃ-ಅನುಸರಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿಯೂ, ತಚ್ಚಿತ್ತಾಃ-ಆಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾ
ಗಿಯೂ, ತನ್ಮನಸ್ಕಾಃ-ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪರೂಪವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವ ರಾಗಿಯೂ, ಮಹೋದಯಾಃ-ಮೊಡ್ಡುಉತ್ಸ
ವವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಅಹಸ್ವ-ಹಗಲುಗಳಲ್ಲಿ, ವಿವಂ-ಹೀಗೆ, ರೇವಿರೇ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದರು ||೨೬||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಕಮಸ್ಕಂಧೇ
ಪಂಚತ್ರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಳ್ಳವನಾಗಿ ಕನಕಕುಂಡಲ ಶೋಭೆಯಿಂ ಕಪೋಲವನ ಲಂಕರಿಸುವವನಾಗಿ ||೨೪|| ಯದುಪತಿಯಾದ ಮದಗಜ
ಗಾಮಿಯಾದ ಈ ಕೃಷ್ಣನು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಆಹ್ಲಾದ ಕರನಾಗಿ ಸಂತುಷ್ಟಮಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ವ್ರ
ಜದ ಗೋವುಗಳ ಅಧಿಕಮಾದ ದಿನತಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸುವನು ||೨೫|| ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಎಂದು, ಈರೀತಿಯ
ಲ್ಲಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರಿಯರುಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ಲೀಲೆಗಳನ್ನೇ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯರಾಗಿ ಆಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಲಗ್ನ ಮಾಡ ಚಿ
ತ್ತಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಮಾಹಾಸಂತೋಷಮುಳ್ಳವರಾಗಿ ಹಗಲುಗಳಲ್ಲಿ ರಮಿಸಿದರು ||೨೬||

ಇಂತು ಕುಕುಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತವೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತವುಪ್ಪ ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಕಮಸ್ಕಂಧದೊಳು೩೫ನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಕ್ಕು

ವೃಷಭಾಸುರವಧಘಟ್ಟಃ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ಅಥತರ್ಹ್ಯಾಗತೋಗೋವ್ಯಮರಿವ್ಯೋವೃಷಭಾಸುರಃ | ಮಹೀಂಮಹಾಕಕುತ್ಸಾಯಾ
ಕಂಪಯಾಮುರವಿಕ್ಷತಾಂ ||೧|| ರಂಭಮಾಣಃಖರತರಂಪದಾಭ್ಯಾಂವಿಲಿಖನ್ತುಹೀಂ | ಉದ್ಯಮ್ಯಫು
ಚ್ಛಂವಪ್ರಾಣಿವಿಷಾಣಾಗ್ರಣಚೀತ್ಪ್ರಪತ್ ||೨|| ಕಿಂಚಿತ್ಕಂಚಿತ್ಕೃನ್ಮೂತ್ರಮಾತ್ಮಜಂಸ್ತಬ್ಧ

೩೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

[ಕುಕವಾಕ್ಯವು.] ಅಥ-ಅಮೇಲೆ, ತರ್ಹಿ-ಅಗ, ಗೋಷ್ಠಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಗತಃ-ಬಂದವನಾದ, ಅರಿವ್ಯಃ-
ಅರಿವ್ಯನೆಂಬ, ವೃಷಭಾಸುರಃ-ಎತ್ತಿನ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ದೈತ್ಯನು, ಮಹಾಕಕುತ್ಸಾಯಃ-ಮಹಾಕಕುತ್-ದೊಡ್ಡ ಹಿಣಿಲುಳ್ಳ, ಕಾ
ಯಃ-ಮೈಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಖರವಿಕ್ಷತಾಂ-ಖರ-ಕೊಳಗುಗಳಿಂದ, ವಿಕ್ಷತಾಂ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಹೀಂ-ಭೂಮಿ
ಯನ್ನು, ಕಂಪಯ-ನಡುಗಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ ||೧|| ಖರತರಂ-ಬಹಳಕೂರವಾಗಿ, ರಂಭಮಾಣಃ-ಗುಟ್ಟಿ ನುತಿರುವನಾಗಿ,
ಪದಾಭ್ಯಾಂ-ಕಾಲುಗಳಿಂದ, ಮಹೀಂ-ಭೂಮಿಯನ್ನು, ವಿಲಿಖ-ಕೆರೆಯುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಫುಚ್ಛಂ-ಬಾಲವನ್ನು, ಉದ್ಯಮ್ಯ-
ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ವಿಷಾಣಾಗ್ರಣ-ಕೊಂಡಿನತುದಿಯಿಂದ, ವಪ್ರಾಣಿ-ಪೌಳಿಗೋಡೆಗಳನ್ನು, ಉಕ್ಷಿಪಂಶ್ಚ-ಹಾರಿಸುತ್ತಲಿರುವನೂ
ಛಗಿ||೨|| ಸ್ತಬ್ಧಲೋಚನಃ-ಕದಲದೇಯಿರುವ ಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕೃನ್ಮೂತ್ರಂ-ನಗಣಿಯನ್ನೂ ಗಂಜಿಳವನ್ನೂ, ಕಿಂಚಿತ್ಕಿಂ
ಚಿತ್-ಕೊಂಚಕೊಂಚ-ಉತ್ಸೃಜ-ಬಿಡುತ್ತಲಿರುವನಾದನು. ಅಂಗ-ರಾಯನೇ! ಯಸ್ಯ-ಯಾವವೃಷಭಾಸುರನ, ನಿಷ್ಕುರೇಣ-

೩೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಪಟ್ಟಂಕನಿಹತೇವೈನಾರದೋಕ್ತ್ಯಾಬಲಾಚ್ಯುತೌ | ವಸುದೇವಸುತೌ
ಜ್ಞೇತ್ವಾಕಂಸೋಕ್ಮಾರಂಸಮಾದಿತತ ||೩|| ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಥಿಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವ್ಯದೇವನಿಂದ
ಅರಿವ್ಯಾಸುರನು ಸಂದೃತನಾದಮೇಲೆ ನಾರದಮುನಿಯು ಬಂದು ಕಂಸನಂಕಾರಿತು “ರಾಮಕೃಷ್ಣರೀರ್ವ
ರೂ ವಸುದೇವನಪುತ್ರರು, ಮೃದುಪೇಳಲಾಗಿ ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ಕರೆತರಲೋಸುಗಂ ಕಂಸನುಅಕ್ಮಾರನಂ-
ನಂದಪ್ರಜಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನುಂಬಅರ್ಥವಂಶುಕಮುನಿಯುಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತುನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನೆ,-
ಎಲೈ ಅರನೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವೃಷಭಾಕಾರನಾದ ಅರಿವ್ಯನಾಮಕನಾದ ಅಸುರನು ಗೋಸ್ಥಾನವಂ
ಕುರಿತು ಬಂದನು. ಆಯಸುರನು ಸ್ಥೂಲಮಾದ ಹಿಣಿಲಮೈಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕಾಲಗೊರಸುಗಳ ಪ್ರಹಾರದೊ
ದ ಭೂಮಿಯಂ ಕಂಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವನಾಗಿ||೧|| ಗುಟ್ಟಿಹಾಕುವನಾಗಿ ಪಾದಂಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯಂ ಕೆರೆಯು
ತ ಬಾಳುವನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ತೃಂಗಂಗಳಿಂದ ತೀರಂಗಳಂ ತಿವಿಯುವನಾಗಿ||೨|| ಕೊಂಚಕೊಂಚವಾಗಿ ಮೂತ್ರ

ಪುರೀಷಂಗಳೆಂ ಬಿಡುತ ರಿವೈಹಾಕದಿರುವ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ತನ್ನ ಗರ್ಜನೆಯಿಂದ ಗೋವುಗಳು ಮ
ನುವೈರು ಇವರ ||೩|| ಗರ್ಭಂಗಳಂ ಸ್ವಸುಮಂತೆ ಮಾಡುವನಾಗಿ ಬಂದನು. ಅವೃಷಭಾಸುರನ ಹಿಣಿಲಂ

ಲೋಚನಃ | ಯಸ್ಯನಿಹಾರಾದಿತನಾಂಗನಿಮ್ನೋಗವಾಂಽನ್ಯಣಾಂ ||೩|| ಪತಂತ್ಯಕಾಲತೋಗರ್ಭಾಃ
ಸ್ವಪಂತಿಸ್ತುಭಯನವೈ | ನಿರ್ವಿಕಂತನನಾಯಸ್ಯಕಕುದ್ಯಚಲಕಂಕಯಾ ||೪|| ತಂತೀಕ್ಷ್ಣಶೃಂಗ
ಮುದ್ದೀಕ್ಷ್ಯಗೋಪ್ಯೋಗೋಪಾಕ್ಷ್ಯತತ್ರಸುಃ | ಪಕವೊದುದ್ರಾಽನೂರಾಜಃ ಸಂತ್ಯಜ್ಯನಿಜಗೋಕುಲಂ ||
ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣತೀರ್ವಗೋವಿಂದಂಶರಣಂಯಯುಃ | ಭಗವಾನಥತದ್ವೀಕ್ಷ್ಯಗೋಕುಲಂಭಯವಿ
ದ್ವಲಂ ||೫|| ಮಾಭೈಷ್ವೇತಿಗಿರಾಶ್ಯಾಸ್ಯವೃಷಾಸುರಮುಪಾಹ್ವಯತ್ | ಸಬಾಲೈಃಪಶುಭಿರ್ಮಂದ
ತಾಸಿತ್ಯೈಃಕಿಮಸತ್ತಮ ||೬|| ಬಲದರ್ಪಹಾಹಂದುಪ್ಪಾನಾಂತ್ವದ್ವಿಧಾನಾಂದುರಾತ್ಮನಾಂ | ಇ
ತ್ಯಾಸ್ಥೋಟ್ಟಾಚ್ಯುತೋರಿಷ್ಟಂತಲಕಬ್ಧಿನಕೋಪಯಾ | ಸಖ್ಯುರಂಸಭುಜಾಭೋಗಂಪ್ರಸಾರ್ಯಾಪ
ಸ್ಥಿತೋಹರಿಃ ||೭|| ಸೋಪೈವಂಕುಪಿತೋರಿಷ್ಟಮುರಣಾವನಮುಲ್ಲಿಖ | ಉದ್ಯತ್ಪಚ್ಛಭ್ರಮಸ್ತೇ

ಕೌನವಾದ, ನಿಹಾರಾದಿತೇನ-ಗುಟ್ಟಿಯಿಂದ, ಗವಾಂ-ಗೋವುಗಳ, ನ್ಯಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರೆ, ||೩|| ಗರ್ಭಾಃ-ಬನುನಿಪಂಡಗ
ಳು, ಪತಂತಿ-ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಲಿವೆಯೋ, ಭಯೇನವೈ-ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ, ಸ್ವಪಂತಿಸ್ತು-ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿಯೇ ಮೈಯಿ
ಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಲಿವೆಯೋ, ಫನಾಃ-ಮೇಘಗಳು, ಯಸ್ಯ-ಯಾವವೃಷಭಾಸುರನ. ಕಕುದಿ-ಹಿಣಲಿನಲ್ಲಿ, ಅಚಲಕಂಕಯಾ-ಬೆಟ್ಟ
ದ ಕೋಡಂಬ ಭಾರತಿಯಿಂದ, ನಿರ್ವಿಕಂತಿ-ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿವೆಯೋ ||೪|| ತೀಕ್ಷ್ಣಶೃಂಗಂ-ಹರಿತವಾದ ಕೊಂಬುಗಳುಳ್ಳ
ತಂ-ಅವೃಷಭಾಸುರನನ್ನು, ಉದ್ದೀಕ್ಷ್ಯ-ತಲೆಯತ್ತಿನೋಡಿ, ಗೋಪಾಃ-ಗೊಲ್ಲರು, ಗೋಪ್ಯಶ್ಯ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರೂ, ತತ್ರಸುಃ-
ಹೆದರಿದರು, ರಾಜಃ-ಅರಸೇ! ಪಕವಃ-ಅಕಳು, ಎತ್ತುಗಳೂ, ನಿಜಗೋಕುಲಂ-ತಮ್ಮಹಳ್ಳಿಯನ್ನು, (ಹಿಂಡನ್ನು) ಸಂತ್ಯಜ್ಯ-
ಬಿಟ್ಟು, ದುದ್ರಾವುಃ-ಓಡಿಹೋದವು ||೫|| ತೀರ್ವಗೋ-ಅವರೆಲ್ಲರೂ, ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣೇತಿ-ಕೃಷ್ಣನೇ ಕೃಷ್ಣನೇಯೆಂದು, ಗೋವಿಂ
ದಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಶರಣಂಯಯುಃ-ಶರಣುಹೊಕ್ಕರು. ಅಥ-ಅಮೇಲೆ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಭಯವಿಹ್ವಲಂ-ಹೆದರಿಕೆಯಿಂ
ದಕಳವಳವಾದ, ತದೋಕುಲಂ-ಅಗೊಲ್ಲರ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ||೬|| ಮಾಭೈಷ್ವೇತಿ-ಹೆದರಬೇಡವೆಂದು, ಗಿರಾ-ಮಾ
ತಿನಿಂದ; ಆಸ್ಯಸ್ಯ-ಸಮಾಧಾನ ಗೊಳಿಸಿ, ವೃಷಾಸುರಂ-ಆಯಿಷ್ಟನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು, ಉಪಾಹ್ವಯತ್-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದನು ||
ಮಂದ-ಅಲ್ಪಶಕ್ತನಾದ, ಅಸತ್ತಮ-ಬಹಳದುಷ್ಟನೇ! ಸಬಾಲೈಃ-ಹುಡುಗರಿಂದ ಸಹಿತವಾದ, ತಾಸಿತ್ಯೈಃ-ಹೆದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಪಶುಭಿಃ-ಗೋವುಗಳಿಂದ, ಕಿಂ-ಏನುಪ್ರಯೋಜನವು? ||೭|| ತ್ವದ್ವಿಧಾನಾಂ-ನಿನ್ನಂಧವರಾದ, ದುರಾತ್ಮನಾಂ-ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗ
ಳಾದ, ದುಪ್ಪಾನಾಂ-ಕೆಟ್ಟವರಿಗೆ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಬಲದರ್ಪಹಾ-ಬಲದರ್ಪವನ್ನು ಹರಿಸುವವನು. ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅಸ್ಥೋ
ಟ್ಟ-ಭುಜವಂ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಅಚ್ಯುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತಲಕಬ್ಧಿನ-ಅಂಗೈನಪ್ಪಳಿಸಿಂದ, ಅರಿಷ್ಟಂ-ಅರಿಷ್ಟಾ ಸುರನನ್ನು,
ಕೋಪಯಾ-ಕರಳಿಸುವನಾಗಿ, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸಖ್ಯುಃ-ಗೆಳೆಯನಾದ ಗೊಲ್ಲನೆ, ಅರಸೇ-ಹೆಗಲಿನಲ್ಲಿ, ಭುಜಾಭೋಗಂ, ನಿ
ಗಳವಾದ ತನ್ನತೋಳನ್ನು, ಪ್ರಸಾರ್ಯ-ಚಾಚಿ, ಅವಸ್ಥಿತಃ-ನಿಂತಿರುವನಾದನು ||೮|| ಸೋರಿಷ್ಟೋಪಿ-ಆಯಿಷ್ಟನೂ ಕೂಡ,

ನೋಡಿ ಮೇಘಂಗಳು ಪರ್ವತವೆಂಬ ಭಾರತಿಯಿಂದ ಅದರಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವವು ||೪|| ತೀಕ್ಷ್ಣಂ
ಲಾದ ಶೃಂಗಂಗಳೂಳ್ಳಿ ಅವೃಷಭಾಸುರನುನೋಡಿ ಗೋಪಾಲಕರುಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಹ ಭಯಂಬಟ್ಟರು.
ಪಶುಗಳು ತಮ್ಮಹಿಂದಂ ಬಿಟ್ಟುಓಡಿದವು ||೫|| ಕೃಷ್ಣ! ರಕ್ಷಿಸು, ಕೃಷ್ಣಾ! ಎಂದು ಗೋಪರುಗಳು ಕೂ
ಗಿಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾದರು. ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಯಾರ್ತವಾದ ಗೋಕುಲವನ್ನೋಡಿ ||೬||
ಅಂಜಬೇಡಿರಿ ಎಂದು ಧೈರ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರಂ ಸಮಾಧಾನರಂಪಾಡಿ ಅವೃಷಭಾಸುರನಂ ಕರೆದನು. ಎ
ಲೈ, ಮಂದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ದುಷ್ಟನಾದ ಅಸುರಾಧಮನೇ! ಭಯಂಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಾಲಕರಿಂದ ಯುಕ್ತಂ
ಲಾದ ಪಶುಗಳಿಂದ ನಿನಗೆ ಏನುಕೆಲಸವೋ? ||೭|| ನಿಮ್ಮಂತಾದುಷ್ಟರ ಬಲದರ್ಪವೆಂ ನಾಶಂಗೆಯ್ವನಾನು
ಇರುವೆನು, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವನಾಗು, ಎಂದು ಭುಜಂಗಳಂ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಸ್ತಕಬ್ಧಂಗಳಿಂದಅಯಸುರನಂ
ಕೋಪ ಯುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ, ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಒಬ್ಬ ಗೋಪಾಲಕನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ತನ್ನಭುಜವನ್ನಿರಿಸಿ

ಘಟಕುಪ್ರದ್ಧಿಕೃಪ್ಣಮುಪಾದ್ರವತ್ ||೯|| ಅಗ್ರನ್ಯಸ್ತವಿಷಾಣಾಗ್ರಸ್ತಬ್ಧಾಸ್ಯಗ್ಲೋಚನೋಚ್ಚ್ಯುತಂ | ಕಟಾಕ್ಷಿವ್ಯಾಧ್ರವತ್ಪೂರ್ಣವಿಂದ್ರಮುಕ್ತಾಶನಿರೃಥಾ ||೧೦|| ಗೃಹೀತ್ವಾಶೃಂಗಯೋಸ್ತಂ ವಾಅಪ್ಪಾದಶಪಡಾನಿಸಃ | ಪತ್ರೈವೋವಾಹಭಗವಾಃಗಜಃಪ್ರತಿಗಜಯಧಾ ||೧೧|| ಸೊಪವಿದ್ಧೋ ಭಗವತಾಪುನರುತ್ಥಾಯಸತ್ವರಂ | ಆಪತತ್ಸಿನ್ವನ್ನಸರ್ವಾಂಗೋನಿಶ್ಯನ್ಸರ್ವಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತಃ ||೧೨|| ತಮಾಪತಂತಂಸುನಿಗೃಹ್ಯಶೃಂಗಯೋಪದಾಸಮಾಕ್ರಮ್ಯನಿಪಾತ್ಯಭೂತಲ | ನಿಷ್ಪೀಡಯಾಮಾಸಯಧಾದ್ರಮಂಬರಂಕೃಂತಾಂವಿಷಾಣನಜಘಾನನೋಪತತ್ ||೧೩|| ಅಸೃಗ್ಯಮೇಮೂ ತ್ರಶಕೃತ್ಸಮುತ್ಸೃಜತಃಪ್ರಪಂಕ್ತವಾದಾನನವಸ್ಥಿತಕ್ಷಣಃ | ಜಗಾಮಕೃಭ್ರಂನಿರ್ಮತರಥಕ್ಷಯಂ

ವಿವಂ-ಹೀಗೆ, ಕುಪಿತಃ-ನಿಟ್ಟುಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಖುರೇಣ-ಕಾಲಿನಕೊಳಗಿನಿಂದ, ಅವನಿಂ-ನಿಲವನ್ನು, ಉಲ್ಲಿಖ-ಕೆರೆಯುತಲಿರುವನಾಗಿ, ಉದ್ಯತ್ಪುಚ್ಛಭ್ರಮನ್ಮೇಘಃ-ಉದ್ಯತ್ಪುಚ್ಛ-ನಿತ್ತಿದ ಬಾಲದಲ್ಲಿ, ಭ್ರಮನ್ಮೇಘಃ-ತಿರುಗುತಲಿರುವ ಮೋಡಗಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕೃದ್ಧಿ-ನಿಟ್ಟುಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಕೃಪ್ಣಂ-ಕೃಪ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ಉಪಾದ್ರವತ್-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಂದನು ||೯|| ಅಗ್ರ...ಲೋಚನಃ-ಅಗ್ರ-ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ, ನ್ಯಸ್ತ-ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟ, ವಿಷಾಣಾಗ್ರ-ಕೊಂಬುಗಳ ತುದಿಗಳೂ, ಸ್ತಬ್ಧ-ಚಲಿಸದೆಯಿರುವ, ಅಸೃಕ್-ರಕ್ತವಾದ, ಲೋಚನಃ-ಕಂಗಳ್ಳವನೊಳದ ಅರಿವನ್ನು, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಪ್ಣನನ್ನು, ಕಟಾಕ್ಷಿಪ್ಯ-ಕುಡಿನೋಟಗಳಿಂದ ಅಡ್ಡವಾಗಿನೋಡಿ, ಇಂದ್ರಮುಕ್ತಾನಿರ್ಯಥಾ-ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ವಜ್ರಾಯುಧವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ(ನಿಡಿಲುನುಗ್ಗಿದಂತೆ) ತೂರ್ಣಂ-ಬೇಗನೆ, ಆದ್ರವತ್-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಂದನು ||೧೦|| ಸಭಗವಾಃ-ಅಕೃಪ್ಣನು, ತಂವಾ-ಅವನನ್ನು, ಶೃಂಗಯೋಃ-ಕೊಂಬುಗಳಲ್ಲಿ, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಹಿಡಿದು, ಗಜಃ-ಆನೆಯು, ಪ್ರತಿಗಜಯಧಾ-ಇದಿರಾನೆಯನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಅಪ್ಪಾದಶಪಡಾನಿ-೧೪ಪಡೆಗಳು, ಪ್ರತ್ಯವೇವಾಹ-ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ತಳ್ಳಿದನು ||೧೧|| ಭಗವತಾ-ಕೃಪ್ಣನಿಂದ, ಅಪವಿದ್ಧಃ-ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಃ-ಆಯಿರಿಷ್ಟಾನುರನು, ಸತ್ವರಂ-ಬೇಗದೊಡನೆ, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ. ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ನಿಷ್ಪಿನ್ವ-ನರಾಂಗಿ-ಬೆವರಿದ ಸುಕಲದೇಹವುಳ್ಳವನೂ, ನಿಶ್ಯನ್ಸ-ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಕ್ಕುವನೂ, ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತಃ-ನಿಟ್ಟಿನಿಂದವ್ಯಾಪ್ತನೂ ಆಗಿ, ಆಪತತ್-ಬಂದುಬಿದ್ದನು||೧೨|| ಸಃ-ಅಕೃಪ್ಣನು, ಆಪತಂತಂ-ಮೇಲೆಬೀಳಲ್ಪಟ್ಟಂತಲಿರುವ, ತಂ-ಅವ್ಯವಭಾ ನುರನನ್ನು, ಶೃಂಗಯೋಃ-ಕೊಂಬುಗಳಲ್ಲಿ, ನಿಗೃಹ್ಯ-ವತ್ತಿಹಿಡಿದು, ಪದಾ-ಕಾಲಿನಿಂದ, ಸಮಾಕ್ರಮ್ಯ-ತುಳಿದು, ಭೂತಲೇ-ನಲದಲ್ಲಿ, ನಿಪಾತ್ಯ-ಬೀಳಿಕೆಡವಿ, ಆದ್ರಮಂಬರಂಯಥಾ-ಒದ್ದಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ ನಿಷ್ಪೀಡಯಾಮಾಸ-ಹಿಂಡಿಬಾಧಿಸಿದನು. ಕೃಂತಾಂ-ಮುಲಿದುಕೊಂಡು, ವಿಷಾಣೇನ-ಅದರಕೊಂಬಿನಿಂದಲೇ, ಜಘಾನ-ಹುಯ್ದನು. ಸಃ-ಅವ್ಯವಭಾನು,ಅಪತತ್-ಬಿದ್ದನು||೧೩||

ಕೊಂಡು ನಿಂತವನಾದನು ||೧೪|| ಆಯಸುರನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಪ್ಣನಿಂದ ಕೋಪಿತನಾದವನಾಗಿ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯು ಕೆರೆಯುತ್ತ, ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಪುಚ್ಛದಿಂದ ಸುತ್ತುತಲಿರುವ ಮೇಘಂಗಳ್ಳವನಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನಂ ಕುರಿತು ಓಡಿಬಂದನು ||೧೫|| ತಿವಿಯಲೋಸುಗ ಶೃಂಗಂಗಳಂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಸ್ತಬ್ಧಂಗಳಾದ ಕೆಂಪಾದ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನಂ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಇಂದ್ರಪ್ರಯಾಕ್ತವಾದ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಓಡಿಬಂದನು ||೧೬|| ಅಗ್ರ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನುಶೃಂಗಂಗಳಲ್ಲಿಹಿಡಿದು ಅವ್ಯವಭಾಸುರನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೂರುಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಪರ್ಯಂತವೂ ಮಹಾಗಜವು ಪ್ರತಿಗಜವಂ ತಳ್ಳಿದರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೂಕಿದನು ||೧೭|| ಆಯಸುರನು ಭಗವಂತನಿಂದ ಕೆಡಹಲ್ಪಟ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿದ್ದು ಪುನಶ್ಚತ್ವರಯಿಂದದ್ದು ಬೆವರಿದ ಸರ್ವಾಂಗಮಾಳ್ಳವನಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸುರುಗಳಂ ಬಿಡುತ್ತ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿರುವ ||೧೮|| ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದ್ದ ಆಯಸುರನು ಪುನಶ್ಚಶೃಂಗಂಗಳಲ್ಲಿಹಿಡಿದು ಕೆಳಕ್ಕೆಕೆಡಹಿ ಪಾದದಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆದ್ರವಸ್ತ್ರವಂ ಹಿಂಡದಂತೆ ಹಿಂಡಿ ಅವನಶೃಂಗವಂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು ||೧೯|| ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕೃಪ್ಣನಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ವ್ಯವಭಾಸುರನು ರಕ್ತವಂಕಾರುತ ಮೂತ್ರಪುರೀಷಂಗಳಂ ಬಿಡುತ ಅಂಗತಂ

ಛೈಶ್ವೇಕಿರಂತೋಹರಿವಿಾಡಿರೆಸುರಾಃ ||೧೪|| ಎವಂಕಕುದ್ಧಿನಂಹತ್ಯಾಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ಸ್ಯಜಾತಿ
ಭಿಃ | ವಿವೇಕಗೋಷ್ಠಂಸಬಲೋಗೋಪಿನಾಂನಯನೋತ್ಸವಃ ||೧೫|| ಅರಿವೈನಿಹತೋಗೋಷ್ಠೈಕೃಷ್ಣೈಃ

* ನಾರದಮಹರ್ಷಿಬೋಧಿತನಕಂನೇಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಬಲರಾಮಾ *

* ಹ್ವಾನಾಯಾಕ್ರೂರವೈಪಣಾಧಿಘಟ್ಟಃ *

ನಾದುಬ್ಧತಕರ್ಮಣಾ | ಕಂಸಾಯಮಾತ್ರಭಗವಾನ್ನಾರಮೋದವದರ್ಶನಃ ||೧೬|| ಯಶೋದಾ
ಯಾಸ್ಪೃತಾಂಕನ್ಯಾಂದವಕ್ಯಾಃಕೃಷ್ಣಮೇವಚ | ರಾಮಂಚರೋಹಿಣೀಪುತ್ರಂವಸುಡವೇನಜಭ್ಯಃ

ಅಸ್ಯಗ್ವರ್ಮ-ರಕ್ತವನ್ನು ಕಾರುವನಾಗಿಯೂ, ಮೂತ್ರಶಕ್ಯತೆ-ಗಂಜಳವನ್ನೂ ಸಗಣೆಯನ್ನೂ, ಸಮುತ್ಸೃಜಕ-ಹೊರಡಿಸಿ
ಬಿಡುವನಾಗಿಯೂ, ಪಾದಾರ್-ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ, ಜ್ವಿಪಂಕ್ತ್ಯ-ಹಾರಿಸಿಹೊಡೆಕೊಳ್ಳುವನಾಗಿಯೂ, ಅನವಸ್ಥಿತೇಕ್ಷಣಿ-ಭ್ರಮಿಸುವ
ಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕೃಪ್ತಗ್ರಂ-ಕಪ್ಪವನ್ನು, ಜಗಾಮ-ಹೊಂದಿದನು. ಅಧ-ಆಮೇಲೆ, ನಿರ್ಮತೇ-ರಾಕ್ಷಸನಾದ ದಿಕ್ಪಾಲ
ನ, ಅಥವಾ ಮೃತ್ಯುವಿನ, ಕ್ಷಯಂ-ಮನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಜಗಾಮ-ಹೋದನು. ಸುರಾಃ-ದೇವತೆಗಳು, ಪುಷ್ಪೈಃ-ಹೂವುಗ
ಳಿಂದ, ಕಿರಂತಸ್ಸಂತಃ-ಎರಚುವರಾಗಿ, ಹರಿಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಈಡೀರೆ-ಸ್ತುತಿಸಿದರು||೧೪||ಎವಂ-ಹೀಗೆ, ಕಕುದ್ಧಿನಂ-ಕಾಡ
ನೆತ್ತನ್ನು, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಸ್ವಜಾತಿಭಿಃ-ತನ್ನ ಜಾತಿಯವರಿಂದ, ಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ಸ್ಯ-ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ,
ಸಬಲಃ-ಬಲರಾಮನಿಂದ ಸಹಿತನಾದ, ಗೋಪಿನಾಂನಯನೋತ್ಸವಃ-ಗೋಲ್ಲತಿಯರ ಕಂಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾಗಿರುವ ಕೃಷ್ಣನು,
ಗೋಷ್ಠಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು, ವಿವೇಕ-ಹೊಕ್ಕನ್ನು ||೧೫||ಗೋಷ್ಠೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಅದ್ಭುತಕರ್ಮಣಾ-ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದಕೆ
ಲಸಗಳುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣೇನ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಅರಿವೈ-ವೃಷಭಾಸುರನು, ನಿಪತೇನತಿ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವ ನಾಗುತ್ತಲೂ, ದೇವದರ್ಶನಃ-
ದೇವರ್ಷಿಯಾದ, ಅಥವಾ ದೇವತೆಗಳಿದ್ದಂತೆ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾದ, ಭಗವಾ-ಪೂಜ್ಯನಾದ, ನಾರದಃ-ನಾರದಮುನಿಯು, ಕಂ
ಸಾಯ-ಕಂಸನಿಗೆ, ಪ್ರಾಹ-ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿಹೇಳಿದನು ||೧೬|| ಏನೆಂದರೆ-ಕನ್ಯಾಂ-ಹೆಂಣುಕೊಸನ್ನು, ಯಶೋದಾಯಾಃ-ಯ
ಶೋದೆಯ, ಸುತಾಂ-ಮಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣಂಚ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ದೇವಕ್ಯಾಃ-ದೇವಕಿಯ ಮಗನನ್ನಾಗಿಯೂ, ರಾಮಂ

ಗಾಗಿಬಿದ್ದು ಕಾಲುಗಳೆಂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕಂಣಗುಡ್ಡ ಹೊರಟು ಮೃತ್ಯುವಿನಾಂತುಕ್ಷಯವನೆಯ್ದಿದನು.
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳು ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಂಕರೆದು ಹರಿಯಂಸ್ತುತಿಸಿದರು||೧೪|| ಎಲೈಅರನೇ! ಈ
ಪ್ರಕಾರಂ ವೃಷಭಾಸುರನಂ ಸಂಹರಿಸಿ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವನಾಗಿ ಬಲರಾಮಸಮೇತನಾದಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ನೇತ್ರಾನಂದಮೆ ಮಾಡುವನಾಗಿ ಗೋಪಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದನು ||೧೫||ಎ
ಲೈಅರನೇ! ಅದ್ಭುತವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಗೋಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಅರಿವ್ಯಾಸುರನು ಸಂಹೃತನಾಗಲಾಗಿ ಭಗ
ವತನಾದ ದೇವರ್ಷಿಯಾದ ನಾರದನು ಕಂಸನಂಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು ||೧೬|| [ಅದೆಂತೆನೆ] ದುರ್ಗಾರೂಪಳಾ

ದಕನ್ಯೆಯಂ ಯಶೋದಾಪುತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಅಕೃ
ಷ್ಣನಂ ದೇವಕೀಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿಯೂ, ರೋಹಿಣೀಗೆ
ಭರ್ತದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಬಲರಾಮನಂ ದೇವಕೀದೇವಿಯು
ಳನೆಯಗರ್ಭವನ್ನಾಗಿಯೂ, ತಿಳಿಸಿ ವಸುದೇವನು ಭ
ಯದಿಂದ ಮಿತ್ರನಾದ ನಂದನವಳಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ
ರ ನಿಶಿಸಿರುವನೇನುತಲೂ, ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರಿನ್ನಿಸು
ಬಂಧಿಗಳಾದಬಹಳವೊಂದಿಅಸುರರುಸಂಹೃತರಾದರೆನು
ತಲೂ, ಹೇಳಿದನು ||೧೬||ನಾರದನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಈ

ತಾ | ನೃಸಾಸ್ವಮಿತ್ರನಂದವೈಯಾಭ್ಯಾಂತಪುರುಷಾಹತಾಃ ||೧೭|| ನಿಶಮ್ಯತದ್ಭಜಪತೀಕೋ
ಪಾತ್ಪ್ರಚಲಿತಂದ್ರಿಯಃ | ನಿಶಾತಮನಿಮಾದತ್ಪ್ರವಸುದವಜಿಘಾಂಸಯಾ ||೧೮|| ನಿವಾರಿತೋನಾ
ರದನತತ್ಸುತೌಮೃತ್ಯುಮಾತ್ಮನಃ | ಜ್ಞೇತ್ವಾಶೋಹಮಯೈಃಪಾಶೈರ್ಬಬಂಧಸಹಭಾರ್ಯಯಾ||೧೯||
ಪ್ರತಿಯಾತೇತದವರ್ಷಾ ಕಂಸಅಹೂಯಕೇಶಿನಂ | ಪ್ರವಯಾಮಾಸಭವತಾಹನ್ಯೇತಂರಾಮಮಾಧು

ಚ-ಬಲರಾಮನನ್ನು, ರೋಹಿಣೀಪುತ್ರಂ-ರೋಹಿಣೀದೇವಿಯ ಮಗನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಯಾಭ್ಯಾಂ-ಯಾವಕ್ಕಪ್ಪ ರಾಮರಿಂದ, ತೇ-
ನಿನ್ನ ವರಾದ, ಪುರುಷಾಃ-ದೈತ್ಯರು, ಹತಾಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೋ, ತಾವೈ-ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪ ರಾದರೋ, ಬಿಭೃತಾ-ಜೆದರು
ತಲಿರುವ, ವಸುದೇವೇನ-ವಸುದೇವನಿಂದ, ಸ್ವಮಿತ್ರೇ-ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ, ನಂದೇ-ನಂದಗೋಪನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ನೃಸಾ-
ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರು. ಎಂತಲೂಹೇಳಿದನು ||೧೭|| ಭೋಜಪತಿಃ-ಭೋಜರೆಂಬ ಯಾದವರಿಗೊಡೆಯನಾದ ಕಂಸನು, ತತ್-
ಆನಾರದನಮಾತನ್ನು, ನಿಶಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಕೋಪಾಲ್-ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಪ್ರಚಲಿತೇಂದ್ರಿಯಸ್ವ-ಕದಲುವ ಕರಣಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ,
(ವೈನಡುಗುತ್ತ) ವಸುದೇವಜಿಘಾಂಸಯಾ-ವಸುದೇವನ ಕೊಲ್ಲಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ, ನಿಶಾತಂ-ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ, ಅಸಿಂ-ಕತ್ತಿಯ
ನ್ನು, ಆದತ್ತ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು ||೧೮|| ನಾರದೇನ-ನಾರದಮುನಿಯಿಂದ, ನಿವಾರಿತಃ-ಬೇಡವೆಂದು ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ತ್ಸು
ತೌ-ಆವಸುದೇವನ ಪುತ್ರರನ್ನು, ಅತ್ಯನಃ-ತನಗೆ, ಮೃತ್ಯುಂ-ನಾಶಕವನ್ನಾಗಿ, ಜ್ಞೇತ್ವಾ ತಿಳಿದು, ತಂ-ಆವಸುದೇವನನ್ನು
ಭಾರ್ಯಯಾಸಹ-ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ, ಶೋಹಮಯೈಃಪಾಶೈಃ-ಕಬ್ಬಿಣದ ಸರಪಳಿಗಳಿಂದ, ಬಬಂಧ-ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದನು ||೧೯||
ದೇವರ್ಷಾ-ನಾರದನು, ಪ್ರತಿಯಾತೇ-ಹಿಂತೆರಳಿಹೋಗುತ್ತಲೂ, ಕಂಸನು- ಕಂಸನಾದರೋ, ಕೇಶಿನಂ- ಕೇಶಿಯೆಂಬದೈತ್ಯ.

ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವೆ ನೆಲ್ಲವೆಂಕೇಳಿ, ಕಂಸನು ಕೋಪದಿಂದ ವ್ಯಾಕುಲಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ವಸುದೇವನಂಸಂಹರಿಸಲೋ
ಸುಗ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಖಡ್ಗವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು ||೧೮|| ಆಗನಾರದನು ವಸುದೇವನಂ ನೀನು ಸಂಹರಿಸಿದೆ

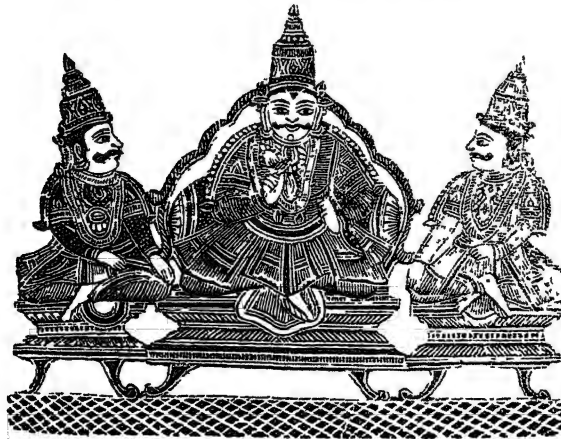

ರಾಮಕ್ಕಪ್ಪರು ಪಲಾಯನವಂ ಮಾಡುವರು, ಅದುದರಿಂದ ವಸುದೇವನಂ ಸಂಹರಿಸಬೇಡ, ಎಂದು ಉಪಾಯ
ದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಅಕಂಸನು ಅದೇವಕ್ಕ ವಸುದೇವಿಗೆ, ಪುತ್ರನಾದ ಕ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ತನಗೆ ಮೃ
ತ್ಯುರೂಪನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅದೇವಕ್ಕ ವಸುದೇವರಂ ಶೋಹಮಯಂಗಳಾದ ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಿದ
ನು ||೧೯|| ಈಪ್ರಕಾರಂ ನಾರದನುಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದಮೇಲೆ ಅಕಂಸನು ಕೇಶಿಯೆಂಬ ಅಸುರನಂಕರೆ

ವೌ |೧೦| ತತೋಮುಷ್ಠಿ ಕಚಾಣೂರಕಲತೋಸಲಕಾದಿಕಾಃ | ಅಮಾತ್ಯಾಹಸ್ತಿಪಾಂಶ್ಚೈವ
ಸಮಾಹೂಯಾಹಭೋಜರಾಟ್ |೧೧| ಭೋಭೋನಿಶಮ್ಯತಾಮತದ್ವೀರಚಾಣೂರಮುಷ್ಠಿಕ್ | ನಂ
ದವ್ರಜಿಕಿಲಾಸಾತೇಸುತಾವಾನಕದುಂದುಭಿಃ |೧೨| ರಾಮಕೃಷ್ಣಾತತೋಮಹ್ಯಂಮೃತ್ಯೋಕಿಲ
ನಿದರ್ಶಿತೌ | ಭವದ್ಭ್ಯಾಮಿಹಸುಪ್ರಾಸ್ತೌಹನ್ಯತಾಂಮಲ್ಲಲೀಲಯಾ |೧೩| ಮಂಚಾಃಕಿಂಯಂತಾಂ

ಕನ್ನ, ಅಹೂಯ-ಕರೆದು, ಭವತಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ರಾಮಮಾಧವೌ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಹನ್ಯತಾಮಿತಿ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡಲಿಯೆಂದು, ಪ್ರೀ
ದಯಾಮಾಸ-ಕಳುಹಿಸಿದನು ||೧೦|| ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಭೋಜರಾಟ್-ಕಂಸನು, ಮುಷ್ಠಿ...ಕಾಃ-ಮುಷ್ಠಿಕ್-ಮುಷ್ಠಿಕ್‌ನಿಂದಬಜ
ಟ್ಟ, ಚಾಣೂರ-ಚಾಣೂರನಿಂದಬಜಟ್ಟ, ಕಲನಿಂದಬವನು, ತೋಸಲಕನಿಂದಬವನು, ಅದಿಕಾಃ-ಮೊದಲಾದರನ್ನು, ಅಮಾತ್ಯಾಃ-
ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೂ, ಹಸ್ತಿಪಾಂಶ್ಚೈವ-ಮಾವುತರನ್ನೂ ಕೂಡ, ಸಮಾಹೂಯ-ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಹ-ನುಡಿದನು||೧೧|| ಭೋ
ಭೋ-ಅಯ್ಯಯ್ಯಾ! ನೀರ-ಶೂಕನಾದ ಚಾಣೂರನೇ ಮುಷ್ಠಿಕ್‌ನೇ!|ಏತೇ-ಈವಾಕ್ಯವು, ನಿಶಮ್ಯತಾಂ-ನಿಮ್ಮಿಂದಕೇಳಲ್ಪಡಲಿ
ನಕದುಂದುಭಿಃ-ವಸುದೇವನ, ಸುತಾ-ಕುಮಾರರೂ, ನಂದವ್ರಜೀ-ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಆಸಾತೇಕಿಲ-ಇರುವರಂತೆ ||೧೨||
ತತಃ-ಅದರಿಂದ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ-ರಾಮನೂ ಕೃಷ್ಣನೂ, ಮಹ್ಯಂ-ವನಗೋಸುಗೆ, ಮೃತ್ಯೋ-ಮರಣಕಾರಿಗಳಾಗಿ, ನಿದರ್ಶಿ
ತೌಕಿಲ-ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದು. ಇತ-ಇಲ್ಲಿಗೆ, ಸಂಪ್ರಾಪ್ತ-ಬಂದಂತಾ, ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರು,ಭವದ್ಭ್ಯಾಂ-ನಿಮ್ಮಿಂದ,
ಮಲ್ಲಲೀಲಯಾ-ಜಟ್ಟಿಗರಆಟದಿಂದ, ಹನ್ಯತಾಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಲಿ ||೧೩|| ಮಂಚಾಃ-ಮಂಚಿಕೆಗಳು, ವಿವಿಧಾಃ-ಹಲವುಬ
ಗೆಗಳುಳ್ಳವಾಗಿಯೂ, ಮಲ್ಲರಂಗಪರಿಶ್ರಿತಾಃ-ಜಟ್ಟಿಗರ ಆಟದನಿಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ವಾಗಿಯೂ, ಕಿಂಯಂತಾಂ-ಮಾಡಲ್ಪ
ಡಲಿ ಪೌರಜಾನಪದಾಃ-ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ, ಸರ್ವೇ-ಎಲ್ಲರೂ, ಸ್ವೈರಸಂಯುಗಂ-ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾದ ಕಾಳಗ

ದು ನೀನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಸಂಹರಿಸಿ ಹೊರಟುಬಾಯೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿದನು ||೧೦|| ಅಮೇಲೆ ಕಂಸನುಮು
ಷ್ಠಿಕ್‌ನು:ಚಾಣೂರನು ಕಲನು ತೋಸಲಕನು ಮುಂತಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳಂ ಆನೆಯಮಾವುತರಂ ಸಹ ಕರೆಯಿಸಿ

ಅಕ್ಷೃಪಿಸಿದನು ||೧೧|| [ಅದೆಂತನೆ] ಎಲೈನೀರಚಾಣೂರನೇ! ಎಲೈಮುಷ್ಠಿಕ್‌ನೇ! ಇದಂಕೇಳಿರಿ, ವಸುದೇವ
ಛೇತ್ರರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ನಂದವ್ರಜದಲ್ಲಿ ಇರುವರಂತೆ||೧೨|| ಅವರಿಂದ ನನಗೆಮೃತ್ಯುವೆಂದು ನಾರದನೊ
ಸೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅವರಿಬ್ಬರಂ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಜಟ್ಟಿಗರಕಾಳಗವೆಂಬ ನೆವದಿಂದ ಸಂಹಾರಮ ಮಾಡಿರಿ ||೧೩||ಯು
ಸ್ಥರಂಗಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲೂ ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮಂಚಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸುವರಾಗಿ ಪುರದಜನರು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವಜನ

ವಿವಿಧಾಮೃಗರಂಗಸಂಕ್ರಾಂತಃ | ಪಾರಜಾನಪದಾಸ್ಸರ್ವಪಶ್ಯಂತುಸ್ತ್ವೈರಸಂಯುಗಂ ||೨೪||

ಅಥವ್ಯಾಖ್ಯಾನರಹಿತಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗ್ರಂಥಃ *

ಮಹಾಮಾತ್ಯನಿಬೋಧದಂವಚೋಮಮಮಹಾಮತೇ|ಶೃಣುಧ್ವಮೇತದ್ವಚನಂಮಯೋದಿತಂನಿಕಮ್ಯಸವ
 ಫಂಯದಿಧಾತಯಂತುತತೇ |ಯನಾಹಮೇತವ್ಯಸುಹೃತ್ತ್ವಮಾದಿತಕ್ಷರಾ ನಿಬಂಧುಷ್ವಪಿತತ್ರಕಾತ
 ಣಂ||೧||ಮಾತಾಮಮಮಹಾಭಾಗಾಕದಾಚಿತ್ಕಮಲಕ್ಷಣಾ |ನಿಚರಂತೀಗೃಹೋದ್ಯಾನಮಂಪಮಾರಾತ
 ವೀಜಿತೇ||೨||ಪೂತ್ಯಲ್ಲಾ ಕೂಕವಕುಳಪೂಗಫುನ್ನಾಗಕೂಭಿತೇ|ಭ್ರಮತ್|ಮರಸಂಘಾತಕೂಜತ್ಯು
 ಕಿಲಸಂಯುತೇ||೩||ನೃತ್ಯಚ್ಛಿಖಂಡಿನಿವಹಮರ್ಕಟಾಟೀಪಸುಂಕಿ|ವಸಂತಸಮಯರಮ್ಯಸಾಲಮಂಡ
 ಲಮುಂಡಿತೇ||೪||ಚರಂತೀತತ್ರಮಮಾತಾಚಿಂತಯಾಮಾಸಸುವ್ರತಾ |ಭರ್ತಾರಂಕಾಮಸಂತಪ್ತಾಯು

ವನ್ನು, ವಶ್ಯಂತು-ನೋಡಲಿ||೨೪|| (ಮಹಾಮಾತ್ಯ-ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯೇ, ಮಹಾಮತೇ-ಹೆಚ್ಚು ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೇ| ಮಮ-
 ನನ್ನ, ಇದಂವಚಃ-ಈಮಾತನನ್ನು, ನಿಬೋಧ-ತಿಳಿಕೋ) ||ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗ್ರಂಥಟೀಕಾರಾಭ||

*[ಕಂಸವಾಕ್ಯವು.] ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಉದಿತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಏತದ್ವಚನಂ-ಈಮಾತನನ್ನು, ಶೃಣುಧ್ವಂ-ಕೇಳಿರಿ-
 ಯನ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಏತೇಷು-ಈಯಾದವರಲ್ಲಿ, ಭಂಧುಷ್ವಪಿ-ಸಂಚರಣವರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ಆದಿತೇ-
 ಮೊದಲಿನಿಂದ, ಅನುಹೃತ್ಯಂ-ದ್ವೇಷವನ್ನು, ಚರಾಮಿ-ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವೆನು, ತತ್ರ-ಅವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಕಾರಣಂ ಸರ್ವಂ-ನಿಮಿ
 ತ್ರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ನಿಕಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಯದಿ-ಆದರೆ, ತ-ಅದರನ್ನು, ಧಾರಯಂತು-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿರಿ ||೧|| ಕದಾಚಿತ್-ಬಂ
 ದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಕಮಲಕ್ಷಣಾ-ತಾವರೆಗಂಟಿಯಾದ, ಮಹಾಭಾಗಾ-ಮಹಾಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳ, ಮಮಮಾತಾ-ನನ್ನತಾ
 ಯಿ, ಮಂದಮಾರುತವೀಜಿತೇ-ಕಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಸುಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಗೃಹೋದ್ಯಾನೇ-ಮನೆಯತೋಟದಲ್ಲಿ, ವಿಚರಂತೀ-
 ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವವಳಾದಳು ||೨|| ವಪುಃ-ಅರಳಿದ, ಅಶೋಕ-ಅನುಗ, ವಕುಳ-ಹವಳಸರಿ, ಪೂಗ-ಅಡಕೆ, ಫುನ್ನಾಗ-ಸುರಹೊ
 ನ್ನೆಮರಗಳಿಂದ, ಕೋಭಿತೇ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಭ್ರಮತ್-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಭ್ರಮರ-ತುಂಬಿಗಳ, ಸಂಘಾತ-ಹಿಂಡಿನಿಂ
 ದಲೂ, ಕೂಜತೇ-ಕೂಗುತ್ತಿರುವ, ಕೋಕಿಲ-ಕೋಗಿಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸಂಯುತೇ-ಕೂಡಿದಂಥಾ, ||೩|| ನೃತ್ಯತೇ-ಕುಣಿಯುತ
 ಲಿರುವ, ಶಿಖಂಡಿ-ನವಿಲುಗಳ, ನಿವಹೇ-ಗಂಪುಳ್ಳಂಥಾ, ಮರ್ಕಟ-ಕಪಿಗಳ, ಆಟೋಪ-ಆಡಂಬರದಿಂದ, ಸುಂಪರೇ-ಚೆಲುವಾ
 ದಂಥಾ, ವಸಂತಸಮಯೇ-ವಸಂತಕಾಲವುಳ್ಳಂಥಾ, ರಮ್ಯೇ-ಮನೋಹರವಾದಂಥಾ, ಸಾಲ-ಮರಗಳ, ಮಂಡಲ-ಸಮೂಹ
 ದಿಂದ, ಮಂಡಿತೇ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ||೪|| ತತ್ರ-ಆತೋಟದಲ್ಲಿ, ಚರಂತೀ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಮಾತಾ-ತಾ
 ಯಿ, ಸುಪ್ರತಾ-ಬಳ್ಳಿಯ ನಿಯಮ ವುಳ್ಳವಳೂ, ಋತುಸ್ನಾತಾ-ಮುಟ್ಟುನೀರೆರಕೊಂಡವಳೂ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾ-ಚನ್ನಾಗಿ
 ಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳೂ, ಆದ್ಧರಿಂದಲೇ, ಕಾಮಸಂತಪ್ತಾ-ಮನ್ಮಥನಿಂದ ಕುದಿನಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ, ಭರ್ತಾರಂ-ಗಂಡನನ್ನು, ಚಿಂತ
 ಯಾಮಾಸ-ನೆನಪುವಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು||೫|| ಅತ್ಯೈವ-ಇಲ್ಲಿಯೇ, ನಾಮತಃ-ಹೆಸರಿನಿಂದ, ದ್ರಮಿಡಃ-ದ್ರಮಿಡನೆಂದುಪ್ರ

ರು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಚ್ಛೆಯಿಂದಂಟಾಗುವ ಯುದ್ಧವಂ ನೋಡುವವರಾಗಲಿ|

||೨೪||

[ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತತಾತ್ಪರ್ಯವು] ಕಂಸನುಹೇಳುತ್ತಾನೆ, —ಮಂತ್ರಿಗಳಿರಾ! ನನ್ನ ನಂಟರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದ
 ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಬಂದ ವಿರೋಧಕ್ಕುಂಟಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರನ್ನು ನೀವುಕೇಳಿ ನೆನಪಿ
 ಟ್ತುಕೊಳ್ಳಿರಿ ||೧|| ಪೂಜ್ಯಳಾದ ನನ್ನತಾಯಿ ಬಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಿರುಗಾಳಿ ಜೀಸುತ್ತಿರುವಾಗಮನೆಯತೋ
 ಟದಲ್ಲಿ ವಿನೋದವಾಗಿದ್ದಳು ||೨|| ಅನುಗ, ವಗಡಸರಿ, ಅಡಕೆ ಸುರಹೊನ್ನೆ ಮೊದಲಾದ ಗಿಡಗಳು ಚಿಗು
 ರಿದ್ದವು. ತುಂಬಿವಿಂಡೂ ಕೋಗಿಲೆಗಳೂ ತಿರುಗುತ್ತಲೂ ಕೂಗುತ್ತಲೂ ಇದ್ದವು ||೩|| ನವಿಲುಗಳು ಕು
 ಣಿಯುತ್ತಲೂ ಕೋತಿಗಳು ಹಾರಾಡುತ್ತಲೂ ಗಿಡಗಳು ಪುಸ್ಪಿಸುವ ಕಾಲವು ಚನ್ನಾಗಿತ್ತು ||೪|| ಅಲ್ಲಿತಿರು
 ಗುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನತಾಯಿ ಋತುಸ್ನಾನವಾಡಿ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಮಪೀಡಿತ ಛಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಗಂಡನಂ
 ಸ್ಮರಿಸಿದಳು ||೫|| ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಿದ್ದ ದ್ರಮಿಡನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವನು ಬಂಟಿಗಳಾಗಿ ತಿರು

ತುಸ್ಯ ತಾಸ್ಯುಂಕ್ಯ ತಾ||೫||ಅತ್ಯೈವ ಕಷ್ಟದ್ಗಂಧರ್ವೋ ದ್ರವಿಡೋನಾಮನಾಮತಃ|ಚರನ್ನಂತರ್ಹಿ
ತಃಕಾಲದ್ವ್ಯಾಪ್ತಾಂತಮೇಕಚಾರಿಣೀಂ ||೬||ವಿಜ್ಞೇಯಚಿಂತಿತಂತಸ್ಯಾಸ್ಪರ್ಶಸತ್ಯಾಕಯಾರ್ಥವಿತ್|ಉ
ಗ್ರಸೇನವಪುರ್ವಿಭೃತ್ಸಸ್ಮಿತಾಲಾಪವೀಕ್ಷಿತಃ||೭||ತಾಮಾಸಸಾದಕಾಮಾರ್ತಾಂಕಾಮಯಾನಃಪತವ್ರ
ತಾಂ | ಅಜಾನಮಾನಾನಾಭ್ಯತ್ಯಪಮೇತನಸಮಂವನೇ ||೮|| ಸಾತಂವಿದಿತ್ವಾರಮಣತರಂಗತೇನಿ
ತಾಂತಪದಾವಿಲಲೋಚನಾಕಯಾ | ಉವಾಚಕಸ್ತ್ವಂಕಿತವಾರ್ಯಗರ್ಹಿತಂದುರಾತ್ಮನಾಯಸಕೃತಂ
ತ್ವಯಾದ್ಯಕಂ ||೯|| ಇತಿಬ್ರೂಮತೀಂಪರಿಸಾಂತ್ವಯಾಕನೈಸ್ಸದೀರ್ಘಬಾಹುದ್ರಗ್ರವಿಡೋಭ್ಯುಭಾ
ವತ | ವಯಂಹಿಗಂಧರ್ವಕುಲೋದ್ಭವಾಬಲೇಗೀರ್ವಾಣತುಲ್ಯಾಮರವಲ್ಲಭಾನುಗಾಃ ||೧೦|| ಭವಾ
ದ್ಯಶೀನಾಂಮನುಜಾಂಗನಾನಾಂಜಾನೀಹಿಭದ್ರೇಗುಲಭಾವಯಂನಚ | ಜರಾವಿನಾಕಾದ್ಯಖಿಲಾಧಿ

ಸಿದ್ಧನಾದ, ಕಷ್ಟದ್ಗಂಧರ್ವಃ-ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಗಂಧರ್ವನು, ಅಂತರ್ಹಿತಃ-ಅಡಗಿದ್ದಪನಾಗಿ, ಚರಣ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವವನಾದ್ದರಿಂದ, ಕಾಲೇ-ಕಾಮೋದ್ದೀಪಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಏಕಚಾರಿಣೀಂ-ಒಬ್ಬಳಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ತಾಂ-ಆಕೆಯನ್ನು, ದ್ವ್ಯಾಪ್ತಾಂತ-ನೋಡಿ ||೬||ಸರ್ವ-ಸಮಸ್ತರಾದ, ಸತ್ಯ-ಪ್ರಾಣಿಗಳ, ಆಕಯ-ಅಭಿಪ್ರಾಯದ, ಅರ್ಥ-ವಿಷಯವನ್ನು, ವಿತ್-ಬಲ್ಲವನಾದ್ದರಿಂದ, ತಸ್ಯಾಃ-ಆಕೆಯ, ಚಿಂತಿತಂ-ಬಯಕೆಯನ್ನು, ವಿಜ್ಞೇಯ-ತಿಳಿದು, ಉಗ್ರಸೇನವಪುಃ-ಅವಳ ಗಂಡನ ರೂಪವನ್ನು, ಬಿಭ್ರತ್-ಧರಿಸಿರುವವನಾಗಿ, ಸಸ್ಮಿತ-ಕಿರುನಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಅಲಾಪ-ಮಾತುಗಳು, ವೀಕ್ಷಿತಃ-ನೋಟಗಳೂ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ||೭|| ಕಾಮಾರ್ತಾಂ-ಮನ್ಮಥ ಪೀಡಿತಳಾದ, ತಾಂಪತಿವ್ರತಾಂ-ಆಗರ್ತೆಯನ್ನು, ಕಾಮಯಾನಃ-ಬಯಸಿದವನಾಗಿ, ಅಸಸಾದ-ಪತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದನು. ಸಾ-ಅವಳು, ಅಜಾನಮಾನಾ-ಅರಿಯದವಳಾದ್ದರಿಂದ, ಅಭ್ಯೇತ್ಯ-ಬಂದು, ಪನೇ-ತೋಟದಲ್ಲಿ, ತೇನ ಸಮಂ-ಅವನೊಡನೆ, ರೇಮೇ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದಳು ||೮||ಸಾ-ಆ, ಸತೀ-ಪತಿವ್ರತೆಯು, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ರಮಣೇತರಂ-ಗಂಡನಲ್ಲದವನನ್ನಾಗಿ, ವಿದಿತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ನಿತಾಂತ-ಬಹಳವಾಗಿ, ಖೇದ-ದುಃಖದಿಂದ, ಆವಿಲ-ಕಲುಷವಾದ, ಲೋಚನ-ಕಂಗಳೂ, ಆಕಯಾ-ಮನಸ್ಸು ಉಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಉವಾಚ-ನುಡಿದಳು ಯೇನ-ಯಾವ, ದುರಾತ್ಮನಾ-ದುಷ್ಟನಾದ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಕೃತಂ-ಇಂಥಾ, ಆರ್ಯಗರ್ಹಿತಂ-ಹಿರಿಯರಿಂದ ನಿಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆಲವು, ಕೃತಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಕಿತವ-ಮೋಸಗಾರನೇ, ಸತ್ವಂ-ಆನೀನು, ಕಃ-ಯಾವನು? ||೯||ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಬ್ರೂಮತೀಂ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವ, ಅವಳನ್ನು, ಶನ್ಯೈ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಪರಿಸಾಂತ್ವಯಾ-ಸಮಾಧಾನ ಗೊಳಿಸುವವನಾಗಿ, ದೀರ್ಘ ಬಾಹುಃ-ನಿಗಳವಾದತೋಳುಗಳುಳ್ಳ, ಸದ್ರಮಿಡಃ-ಆದ್ರಮಿಡನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವನು, ಅಭ್ಯುಭಾವತ-ಪ್ರತಿಭಾಗ ನುಡಿದನು. ಅಬಲೇ-ಹೆಂಣೇ, ವಯಂಹಿ-ನಾವಾದರೋ, ಗೀರ್ವಾಣ-ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ, ತುಲ್ಯ-ಸಮಾನರು, ಅಮರವಲ್ಲಭ-ಇಂದ್ರನಿಗೆ, ಅನುಗಾಃ-ಪರಿಚಾರಕರೂ ಆದ, ಗಂಧರ್ವ ಕುಲೋದ್ಭವಾಃ-ಗಂಧರ್ವ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ||೧೦||ಭದ್ರೇ-ಶುಭವಾದವಳೇ! ಭವಾದ್ಯಶೀನಾಂ-ನಿನ್ನಂತವರಾದ, ಮನುಜಾಂಗನಾನಾಂ-ಮನುಷ್ಯಪ್ರಿಯ

ಗುತ್ತಿರುವಳಂ ನೋಡಿ ||೬|| ಅವನು ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವನಾದ್ದರಿಂದ ಅವಳಚಿಂತೆಯನ್ನರಿತು ಅವಳಗಂಡನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಓರನೋಟದಿಂದ ನಗುತ್ತಬಂದನು||೭|| ಕಾಮಪೀಡಿತನಾದ ಅವನು ಕಾಮಪೀಡಿತಳಾದ ಆಕೆಯಬಳಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಲೂ ಅವನುಪರಪುರುಷನೆಂದರಿಯದೇ ಇರುವ ಆಕೆಯು ಅವನೊಡನೆ ಆವನದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸಿದಳು ||೮|| ಬಳಿಕವಳು ಅವನು ತನ್ನಗಂಡನಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ದುಃಖದಿಂದ ಕಂಞುಕೆಂಪಗೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಲಾ, ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಿಂದ್ಯವಾದ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳೆಂದು ದುಷ್ಟನಾದ ಮಚಕನೇ ನೀನುಯಾರು ||೯|| ಹೀಗೆಕೇಳಿದ ಆಕೆಯಂಕುರಿತು ಅವನು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳತೊಡಗಿದವನಾಗಿ ನಾವು ಗಂಧರ್ವಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವವು ದೇವರಾಜನಿಗೆ ಪರಿಚಾರಕರು||೧೦|| ನಿನ್ನಂತಾ ಮನುವ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ನಾವು ಸುಲಭವಾಗಿರುವೆಲ್ಲವು.ಮುಂದಿತನವೂ ಮರಣವೂ ದುಃಖಗಳೂ ಉಳ್ಳಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಅಮೋಘಗಳಿಲ್ಲದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತೆ. ||೧೧|| ಹೀಗೆಹೇಳುವ ಅವನು ಕುರಿತು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಳವಳಗೊಂಡ ಆಕೆಯು ಮರಳಿಹೇಳಿದ

ಭಾಗಿನಾಂ ನೃಣಾಂ ಸುರಾಣಾಂ ವ್ಯಹದಂತರಂ ಕುಭಿ ||೧೧|| ಇತಿ ಬ್ರೂಮತಂ ಸಾಭೂಯಃ ಕ್ರೋಧವ
ರಾಕುಲಂಧ್ರಿಯಾ | ಕಿಂ ಮಾಂಸಾಂತ್ವಯಸೆ ಭೂಯಃ ಕೃತ್ವೈತ್ಯಂ ದುಷ್ಟಜೆಷ್ಟಿತಂ ||೧೨|| ಇ
ಮಾನತಿ ಕ್ರಮ್ಯಮಹೀ ಜಲಾಗ್ನಿ ಸಮೀರಣಾ ಕಾಕನಿಕಸೂರ್ಯಾ | ದಿಕ್ಪಾಲಧರ್ಮಾಂಶ್ಚ ತಪ್ತವ
ಸುಧ್ಯದುರಾತ್ಮನೈತ್ಯಂ ಮಲಿನೀ ಕೃತಾಹಂ ||೧೩|| ಗಜೇನವಮದಾಂಧನಪದ್ಮಿನೀ ಪನಮಧ್ಯಗಾ | ವಿ
ಶೃಂಖಲನವಿಮಲಾಯನಾಹಂ ಮಲಿನೀ ಕೃತಾ ||೧೪|| ಸತ್ಯಂ ಕಿಮಿತಿ ಮಾಂಭೂಯಾ ಸ್ಪಾಂತ್ವಯಸ್ಯ
ಮರಾಧಮ | ಇತಿ ಬ್ರೂಮಂತೀಂ ಪೋವಾಚ ಸಭಯಃ ಶಾಪಕಂಕಿತಃ ||೧೫|| ಅನುಲೋಮಸ್ತು ಕಂಜಾ
ಕ್ಷೇಮನುಷ್ಯಾಸು ದಿವೌಕಸಾಂ | ನರಣಾಂ ದೇವಕಾಂತಾಸು ಪತ್ರಿಲೋಮೋಹಿಸಂಗಮಃ ||೧೬|| ಜಾನೀ
ಹಿ ಮಾಮನಾಗಸ್ತು ತ್ವೈಹಿ ಪಂಕಜಗಂಧಿನಿ | ತಸ್ಮಾತ್ತೈಜಾಯತಾಂ ಪುತ್ರೋ ಮದ್ವೀರ್ಯಂ ನ ವ್ಯಧಾಪ

ರಿಗೆ, ವಯಂ-ನಾವು, ನಸುಖಭಾಷ್ವ-ಸುಖಭರೂ ಅಲ್ಲವು. ಕುಭೇ-ಕಲ್ಯಾಣಿಯೇ! ಜರಾ-ಮುದಿತನವೂ, ವಿನಾಶ-ಪುರಃವೂ
ಆಹಿ-ಘೋರವಾದ, ಅಭಿಪಾಧಿ-ಸಕಲದ್ವೇಷಗಳಿಗೂ, ಭಾಗಿನಾಂ-ಪಾಲಾಗಾರರಾದ, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ, ಸುರಾಣಾಂ-
ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಮಹದಂತರಂ-ಬಹಳತಾರತಮ್ಯವಿಷ್ಣು ||೧೧|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಬ್ರೂಮಂತಂ-ಹೇಳುತ್ತ ಲಿರುವವನನ್ನು ಕುರಿತು, ಸಾ-
ಅವಳು, ಕ್ರೋಧ-ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಪರಾಕುಲ-ಕಳವಳಗೊಂಡ, ಇಂದ್ರಿಯಾ-ಕರಣಂಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಭೂಯಃ-ಮರಳಿಯೂ,
ಉವಾಚ-ಹೇಳಿದಳು. ಎಲಾ, ಹೀಗೆ, ದುಷ್ಟಜೆಷ್ಟಿತಂ-ಕಡುಕಾಟವನ್ನು, ಕೃತ್ವಾ-ಮಾಡಿ, ಭೂಯಃ-ಬಹಳವಾಗಿ, ಮಾಂ-ನನ್ನ
ನ್ನು, ಕಿಂ ಮಾಂತ್ವಯಸೇ-ವಿನುಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವಿ? ||೧೨|| ಇಮಾ-ಈ, ಮಹಿ-ಭೂಮಿ, ಜಲ-ನೀರು, ಅಗ್ನಿ-ಹಿರಿಕಿ, ಸಮೀ-
ರಣ-ಗಾಳಿ, ಆಕಾಶ-ಬಯಲು, ನೀಕೇಶ-ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯಾ-ಸೂರ್ಯರನ್ನು, ದಿಕ್-ದಿಕ್ಕು, ಕಾಲ-ಸಮಯ, ಧರ್ಮಾಂಶ್ಚ-
ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನೂ, ತಪ್ತವ-ಹಾಗೆಯೇ, ಸಂಧ್ಯೇ-ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳನ್ನೂ (ಈಕರ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು) ಅತಿಕ್ರಮ್ಯ-ಮಾಡಿ, ದುರಾ-
ತ್ಮನಾ-ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಇತ್ಯಂ-ಹೀಗೆ, ಮಲಿನೀ ಕೃತಾ-ಪಾಪಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟೆನು ||೧೩||
ಮದಾಂಧೇನ-ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಕುರುಡನಾದ, ವಿಶೃಂಖಲೇನ-ಕಟ್ಟಿಸರಪಣಿಯಿಲ್ಲದ, ಗಜೇನ-ಆನೆ ಯಿಂದ, ಪನಮಧ್ಯಗಾ-ನೀರ
ನಡುವೆಯಿರುವ, ಪದ್ಮಿನೀವ-ತಾವರೆಯದಂಟಿನಂತೆ, ವಿಮಾಲಾ-ನಿರ್ಮಲಳಾದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಯೇಷ-ಯಾವನಿಂದ, ಮಲಿನೀ-
ಕೃತಾ-ಕುದ್ಧಳಾಗಿದ್ದವಳು ಕಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದೆನೋ ||೧೪|| ಅಮರಾಧಮ-ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿನಿಚನೆ, ಸತ್ಯಂ-ಆನೀನು, ಭೂಯಃ-ಮರ-
ಳಿಯೂ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಕಿಮಿತಿ ಮಾಂತ್ವಯಸಿ-ವಿನೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವಿ? ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಬ್ರೂಮಂತೀ-ಹೇಳುತ್ತಲಿ-
ತುವವಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಶಾಪಕಂಕಿತಃ-ಶಾಪಬಂದೀತೆಂಬ ಸಂದೇಹವುಳ್ಳವ ನಾದ್ದರಿಂದ, ಸಭಯಃ-ಭೀತಿನಿಹಿತನಾದ ದ್ರವಿತ-
ನು, ಪೋವಾಚ-ಹೇಳಿದನು ||೧೫|| ಕಂಜಾಕ್ಷೇ-ಕಮಲಲೋಚನೆಯೇ! ದಿವೌಕಸಾಂತು-ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳಿ ಗಾದರೋ, ಮನ್ಯು-
ಷ್ಯಾಸು-ಮನುಷ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ, ಸಂಗಮಃ-ಸಂಬಂಧವು, ಅನುಲೋಮಃ-ಕ್ರಮವಾದ್ದು, ನರಾಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ದೇವ-
ಕಾಂತಾಸು-ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ, ಸಂಗಮಃ-ಸಂಬಂಧವು, ಪತ್ರಿಲೋಮೋಹಿ-ಅಕ್ರಮವಾದ್ದಲ್ಲವೇ? ||೧೬|| ಪಂಕಜಗಂಧಿನಿ-
ತಾವರೆಯ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳವಳೇ! ತೇ-ನಿನಗೆ, ಅನಾಗಸ್ತು-ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಲ್ಲವಷ್ಟು, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಜಾನೀ-

ಳು. ಎಲಾ|| ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿನುಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ||೧೨|| ಪಂಚಭೂತಗಳನ್ನೂ ಚಂ-
ದ್ರಸೂರ್ಯರನ್ನೂ ದಿಕ್ಪಾಲಧರ್ಮ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳನ್ನೂ ಈ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ,
ದುಷ್ಟನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಪಾಪಿಪ್ಪಳಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟೆನು ||೧೩|| ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯು ನೀರಲ್ಲಿರುವ ತಾವಳಿ-
ಯಂ ಕೆಡಿಸುವಂತೆ ತಡೆಯಿಲ್ಲದ ನೀನು ನಿರ್ಮಲಳಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿ ||೧೪|| ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಮನಾದವ-
ನೇ! ಅಂಧಾನೀನು ಮರಳಿಯೂ ವಿನೆಂದು ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನಹೇಳುತ್ತೀಯೇ? ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಆಕೆಯಂ-
ಕುರಿತು ಶಾಪಭಯವುಳ್ಳ ಅವನು, ಕೇಳಿಕೊಂಡನು ||೧೫|| ದೇವತೆಗಳು ನಾರಿಯರಂ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಅದುನ್ಯಾ-
ಯವಾದ ಕ್ರಮವೇ, ನರರು ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರಂ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಅನ್ಯಾಯವಾದ ಅಕ್ರಮವು ||೧೬|| ಹೀಗೆ
ಗಿರುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಪಾಪಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದವನಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ ನಿನಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮಜಾ

ಪೆತ್ತೆ||೧೭|| ಶ್ರೀಮಾರ್ಗಧೀಮಾರ್ಗಮಹೋತ್ಸಾಹೋನಮವಾಗ್ವಾಯತೆವ್ಯದಾ | ಇತ್ಯೇವಂವಾದಿನಂಕೃ
ದ್ಧಾಮಮಮಾತಾಯಾಶಸ್ವಿನೀ ||೧೮|| ಪಾತ್ರಸಂತೃಪ್ತಜ್ಞಸಂತಪ್ತಪಾತಿವ್ರತ್ಯಂಸುದುರ್ಲಭಂ |
ನಿಸ್ಸೇತೋರ್ಭಿನ್ನವೃತ್ತಗೃಹವಾಹನೋಪಾಧವರ್ತನಃ ||೧೯|| ಕೂರಂತೆತನಯೋಭೂಯಾತ್ಸಾಹ
ನೀನಿರ್ಗುಣೋದಯಃ | ನಾನುಗ್ರಾಹ್ಯವತಾನಾಂದ್ಯಜಾನಾಂಚತಸಸ್ವಿನಾಂ ||೨೦|| ಇತ್ಥಂವ
ದುತ್ಯಂತಸ್ಯಾಂಸುಕ್ತದ್ಧಾರ್ಯಾಂಕವಾಚಕಿತಃ | ತವಕಾನಾಂಭವೇಚ್ಛಾತ್ಪ್ರಾತ್ಯುಕ್ತಾಂತರ
ಧೀಯತ ||೨೧|| ಗತೇತಸ್ಮಿನ್ಗೃಹೋದ್ಯಾನಾನ್ಯಾತಾಮಮಯಾಶಸ್ವಿನೀ | ಕೇನಾಪ್ಯಷ್ಟಿತವೃತ್ತಾಂ
ತಾಗೃಹಾನೇವಾಭ್ಯಪದ್ಯತ ||೨೨|| ತೇಸ್ಯಾಗರ್ಭಿಣೀಕಾಲಕಾಲೇನೈವಸುಖಾವಮಾಂ | ಇತಿಮೇ

ಹಿ-ತಿಳಿದುಕೋ, ತಸ್ಯಾತ್-ಅದ್ದರಿಂದ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಪುತ್ರಃ-ಮಗನು, ಜಾಯತಾಂ-ಹುಟ್ಟಲಿ, ಮದ್ವಿರ್ಯಂ-ನನ್ನ ತೇ
ಜನ್ಮ, ವೃಥಾ-ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ, ನಭವೇ -ಲಗುವದಿಲ್ಲ ||೧೭|| ಶ್ರೀಮಾರ್ಗ-ಸಂಪತ್ಪುತ್ರವನೂ, ಧೀಮಾರ್ಗ-ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ,
ಮಹೋತ್ಸಾಹ-ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸಾಹವುಳ್ಳವನೂ, ಆಗುವನು. ಮೇ-ನನ್ನ, ವಾಕ್-ಮಾತು, ಮೃಪಾನಜಾಯತೇ-ನುಳ್ಳಾಗುವುದಿ
ಲ್ಲ. ಇತ್ಯೇವಂವಾದಿನಂ-ಹೀಗೆಹೇಳಿರುವನಂ ಕುರಿತು, ಕೃದ್ಧಾ-ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡವಳಾದ, ಯಶಸ್ವಿನೀ-ಕೀರ್ತಿಮಂತಳಾದ, ಮ
ಮಮಾತಾ-ನನ್ನತಾಯಿ ||೧೮|| ಸುದುರ್ಲಭಂ-ಲಭಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವಾದ, ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಂ-ಪತಿನಿಯವನನ್ನು, ಸಂತೃಪ್ತ-ಬಿಟ್ಟು,
ಸಂಪಪ್ತ-ದುಃಖಿಸುವಳಾಗಿ, ಪಾತ್ರ-ಹೇಳಿದಳು. ನಿಸ್ಸೇತೋರ್ಭಿ-ಧರ್ಮದ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲದ, ಭಿನ್ನವೃತ್ತ-ಒಳ್ಳೆ ನಡತೆಯನ್ನು
ಭಂಗಪಡಿಸಿದ, ಉನ್ಮಾದವರ್ತನ-ಹುಚ್ಚು ತನದಲ್ಲರವ, ಪಾಪಸ್ಯ-ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ||೧೯|| ತೇ-ನಿನ್ನ, ತನಯಃ-ಮಗನು,
ಕೂರಃ-ಕೆಟ್ಟವನೂ, ಸಾಹಸೀ-ಆತುರಗಾರನೂ, ನಿರ್ಗುಣ-ಗುಣವಿಲ್ಲದವನೂ, ಅದಯಃ-ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದವನೂ, ದೇವತಾ
ನಾಂ-ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ, ದ್ವಿಜಾನಾಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಲೂ, ತಪಸ್ವಿನಾಂ-ತಪೋವಂತರಿಂದಲೂ, ನಾನುಗ್ರಾಹ್ಯಃ-ಅನು
ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವ ನಲ್ಲದವನೂ, ಭೂಯಾತ್-ಆದಾತು ||೨೦|| ಕೃದ್ಧಾಯಾಂ-ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡವಳಾದ, ತಸ್ಯಾಂ-ಅವಳು, ಇ
ತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ವದಂತ್ಯಾಂಸತ್ಯಾಂ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವಳಾಗತಲೂ, ಕಾವಶಂಕಿತಃ-ತನಗೂಕಾಪ ಬಂದೀತೆಂದು ಹೆದರಿಕೆ ಯುಂ
ಟಾದವನಾದ, ಸಃ-ಅದ್ರಮಿಡನು, ತಾವಕಾನಾಂ-ನಿನ್ನವರಿಗೆ, ಶತ್ರುಭರ್ವೇತ್-ಹಗೆಯಾದನು, ಇತ್ಯುಕ್ತಾಂ-ಹೀಗೆಹೇಳಿ,
ಅಂತರಧೀಯತ-ಕಾಣಿಸದೇ ಅಡಗಿಹೋದನು ||೨೧|| ತಸ್ಮಿನ್ಗತೇ-ಅವನುಹೋಗತಲೂ, ಯಶಸ್ವಿನೀ-ಕೆಸರುಪಾಸಿಯುಳ್ಳ,
ಮಮಮಾತಾ-ನನ್ನತಾಯಿ, ಕೇನಾಪಿ-ಯಾವವನಿಂದಲೂ, ಅಷ್ಟಿತವೃತ್ತಾಂತಾ-ತಿಳಿಸಲ್ಪಡದನಮಾಚಾರಮುಳ್ಳವ ಳಾದ್ದರಿಂದ
ಲೇ, ಗೃಹೋದ್ಯಾನಾತ್-ಮನೆಯತೋಟದಿಂದ, ಗೃಹಾನೇವ-ಮನೆಯನ್ನೇ ಅಭ್ಯಪದ್ಯತ-ನೇರಿದಳು||೨೨||ತತಃ-ಆಮೇಲೆ,

ತಿಯವನಾದ ನನ್ನ ನೀರ್ಯವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಬಾರದು. ಅದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮಗನುಹುಟ್ಟಲಿ ||೧೭|| ಅವನು
ಭಾಗ್ಯಮತನೂ ಬುದ್ಧಿಮಂತನೂ ಉತ್ಸಾಹಶಾಲಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ಮಾತುಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ.ಹೀ
ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವನಂ ಕುರಿತು ನನ್ನತಾಯಿ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡವಳಾಗಿ ||೧೮|| ದುರ್ಲಭವಾದ ಗರಾತೆತನವನ್ನು
ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವಳಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು, ಧರ್ಮಕಟ್ಟಲೆಯಿಲ್ಲವೆಲ್ಲತಮರ ನಡತೆಯನ್ನು
ಹಾಳುಮಾಡಿ ಪಾಪಿಯಾಗಿ ಹುಚ್ಚುತನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದವನೇ ||೧೯|| ನಿನಗೆ ಹುಟ್ಟುವವಗನು ಕೂರಸ್ವ
ಭಾವನಾಗಿಯೂ ಆತುರದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಳಂ ಮಾಡುವನಾಗಿಯೂ ಸುಗುಣಗಳಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ ದೇವ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ತಪೋವಂತರಿಗೂ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿಯೂ ಕೆಟ್ಟಹೋಗಲಿ ||೨೦|| ಅಕೆಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಹೀ
ಗೆಹೇಳತಲೂ ಅವನು ತನಗೂ ಎಲ್ಲಿಕಾಪಕೊಡುವಳೋ ಎಂದು ಹೆದರಿದವನಾಗಿ ಹಾಗಾದರೆ ಅಪುತ್ರನು ನನ್ನ
ಮಗೇ- ವಿರೋಧಿಯಾಗಲಿ. ಎಂದುಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಅವಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸದಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಹೋದನು ||೨೧||
ಅವನುಹೋಗತಲೂ ಹೆಸರು ವಾಸಿಯಮೇಲೆ ಲಕ್ಷ್ಯವುಳ್ಳ ನಮ್ಮತಾಯಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿನಡೆದ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವು
ಯೂರೊಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಯಥಾಪ್ರಕಾರಮನೆಗೆ ಬಂದುಸೇರಿಕೊಂಡಳು ||೨೨|| ಆ

ನಾರದಃಪ್ರಾಹಕದಾಚಿದ್ಭಗವಾನ್ಯಪಿಃ ||೨೩|| ತದಾಪ್ರಭೃತ್ಯಹಂದ್ಯಪಿ ತಾನೇತಾಃ ಬಂಧುದು
ರ್ಜನಾಃ | ಯೂಯಂತತ್ರ ಪ್ರಮಾಣಂಹಿದ್ವಿಪಂತೇತಪಿಮಾಂಸದಾ ||೨೪|| ಉಗ್ರಸೇನಂಚದು
ಬುರ್ಧಿಂಧವಕಂಚದುರಾಕಯಂ | ವಸುದೇವಂಚಕಿತವಮನ್ಯಾಂಶ್ಚ ತದುಪಾಕ್ರಯಾಃ ||೨೫|| ಹ
ತ್ವಾನಜಾಯತೇದೋಷೋಮಮಗಂಧರ್ವಜನ್ಮನಃ | ತೇನಾಪ್ತಾಃಪ್ರಾಪ್ತಾಃಪ್ರಾಪ್ತಾಃಪ್ರಾಪ್ತಾಃಪ್ರಾಪ್ತಾಃ
ಹಂ ||೨೬|| ತಾಭ್ಯಾಂಹತಾಭ್ಯಾಂಬಾಲಾಭ್ಯಾಂಕುಂಜರೇಣಬಲೀಯಸಾ | ಕೃತ್ಯಾಭದ್ರಾತ್ಮಿಕೀಂ
ಪೂಜಾಯಾಂತುತತ್ಪದವೀಮಿಮೆ ||೨೭|| ವಸುದೇವೋಗ್ರಸೇನಾಚತಥಾತೌನಂದದೇವಕೌ | ಗೋಪಾ
ಲಾಯಾದವಾಶ್ಚೈವಯಜಾನ್ಯತಾವನುವ್ರತಾಃ ||೨೮|| ಪಶ್ಯಂತುವಿವಿಧೈರ್ನೈತ್ಯರ್ಹನ್ಯಮಾನೌ
ಸ್ವದಾರಕೌ

ಇತಿಪ್ರಕ್ಷೇಪಂ

ಸಾ-ಅವಳು ಕಾಲೇ-ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಗರ್ಭಿಣೀ-ಬಸುರಿಯಾಗಿದ್ದು ಕಾಲೆನ್ನಿವ-ಪ್ರಸವನಮದಿಂದಲೇ, ಮಾಂ-ಸನ್ನನ್ನು, ಸು
ಷಾವ-ಹೆತ್ತಳು. ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ನಾರದಃ-ಯುಪಿ-ನಾರದಮುನಿಯು, ಕದಾಚಿತ್-ಒಂದಾನೊಂ
ದುಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಮೇ-ನನಗೆ, ಪ್ರಾಹ-ಹೇಳಿದನು ||೨೩|| ತದಾಪ್ರಭೃತಿ-ಅದುಮೊದಲುಗೊಂಡು, ಅಹಂ-ನಾನು, ತಾನೇತಾಃ-
ಆಯಾ, ಬಂಧುದುರ್ಜನಾಃ-ನಂಟರಾದ ದುಷ್ಟಜನರನ್ನು, ದ್ವೇಷಿ-ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ತೇಪಿ-ಅವರೂಕೂಡ, ಮಾಂ-ನ
ನ್ನನ್ನು, ಸದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ದ್ವಿಪಂತೇ-ಪ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರುವರು. ತತ್ರ-ಅವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಯೂಯಂಹಿ-ನೀವಲ್ಲವೇ? ಪ್ರಮಾ
ಣಂ-ಅನುಭವ ಕಾಲಿಗಳಾಗಿರುವಿರಿ; ||೨೪|| ದುರ್ಬುದ್ಧಿಂ-ಕೆಟ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಉಗ್ರಸೇನಂಚ-ತಂದೆಯನ್ನೂ, ದುರಾಕಯಂ-
ಕೆಟ್ಟತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ, ದೇವಕಂಚ-ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನನ್ನೂ, ಕಿತವಂ-ವಂಚಕನಾದ, ವಸುದೇವಂಚ-ವಸುದೇವನನ್ನೂ, ತದುಪಾ
ಕ್ರಯಾಃ-ಅವರೇ ಆಧಾರವಾಗಿವುಳ್ಳ, ಅನ್ಯಾಂಶ್ಚ-ಇತರರನ್ನೂ ||೨೫|| ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಗಂಧರ್ವಜನ್ಮನಃ-ಗಂಧರ್ವನ ದೆ
ಸೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದ, ಮಮ-ನನಗೆ, ದೋಷಃ-ಪಾಪವು, ನಜಾಯತೇ-ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ತೇನ-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ಅಹಂ-
ನಾನು, ತಾಪ್ತಾಃಪ್ರಾಪ್ತಾಃ-ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಳರು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡಲಿ. ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಪರುಷಂ-ಕ್ರೂರವಾಕ್ಯವನ್ನು, ಅಪ್ತಾಃಪ್ರಾಪ್ತಾಃ-ಆಪ್ತ
ಪಿಸುತ್ತಿರುವೆನು ||೨೬|| ಬಲೀಯಸಾ-ಬಲವುಳ್ಳ, ಕುಂಜರೇಣ-ಆಸೆಯಿಂದ, ತಾಭ್ಯಾಂಬಾಲಾಭ್ಯಾಂ-ಅಹುಡುಗರು, ಹತಾ
ಭ್ಯಾಂಸದ್ಭ್ಯಾಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವ ರಾಗುತಲೂ, ಭದ್ರಾತ್ಮಿಕೀಂ-ಮಂಗಳಕರವಾದ, ಪೂಜಾಂ-ಪೂಜೆಯನ್ನು, ಕೃತ್ಯಾ-ಮಾ
ಡಿ, ಇಮೇ-ಇವರು, ತತ್ಪದವೀಂ-ಅವರ ದಾರಿಯನ್ನು, ಯಾಂತು-ಹೋಗಲಿ ||೨೭|| ವಸುದೇವೋಗ್ರಸೇನಾಚ-ವಸುದೇವನೂ,
ಉಗ್ರಸೇನನೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ತಾ-ಅ, ನಂದದೇವಕೌ-ನಂದನೂ ದೇವಕನೂ, ಗೋಪಾಲಾಃ-ಗೊಲ್ಲರೂ, ಯಾದವಾಶ್ಚ-ಯಾ
ದವರೂ, ಯೇಚ-ಯಾರು, ತಾ-ಅವರನ್ನು, ಅನುವ್ರತಾಃ-ಅನುಸರಿಸುವ ನಿಯಮವುಳ್ಳವರೋ, ತೇಚೈವ-ಅವರೂಕೂಡ ||೨೮||
ವಿವಿಧೈಃ-ಹಲವುಬಗೆಯಾದ, ನೈತ್ಯೈಃ-ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ, ಹನ್ಯಮಾನೌ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಸ್ವದಾರಕೌ-ತಮ್ಮ ಹುಡುಗರನ್ನು,
ಪಶ್ಯಂತು ನೋಡಲಿ ||*||

ಮೇಲೆ ಅವಳು ಬಸುರಿಯಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಸವಕಾಲಬರುತಲೂ ನನ್ನಂಥೆತ್ತಳಂತೆ. ಹೀಗೆಮಹರ್ಷಿಯಾದ ನಾ
ರದನು ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆಹೇಳಿದನು ||೨೩|| ಆಗಿನಿಂದ ನಂಟರಾಗಿರುವ ಈದುಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನುದ್ವೇಷ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಪರಸ್ಪರದ್ವೇಷವು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುವುದ
ಷ್ಟೆ ||೨೪|| ಅದ್ದರಿಂದ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯಾದ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನೂ ದುಷ್ಟತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ದೇವಕನನ್ನೂ
ಮೋಸಗಾರನಾದ ವಸುದೇವನನ್ನೂ ಅವರಿಗೆಸೇರಿದ ಇತರರನ್ನೂ ||೨೫|| ಕೊಂದುಹಾಕಿದರೆ ಗಂಧರ್ವನನ್ನ
ಗನಾದ ನನಗೆ ಪಿತ್ತಹತ್ಯೆ ಬಂಧುಹತ್ಯೆ ಈದೋಷಗಳು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಳರನು
ಕೊಂದುಹಾಕಿರೆಂದು ನಿಮಗೆನಾನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ||೨೬|| (ಧನುರ್ವ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ) ಕುಮಲಯಾಪೀಡವೆಂಬ
ಆನೆಯಿಂದ ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಳರನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿಸಿ ಕುಭವಾದ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿ ಈನನ್ನ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ
ಆಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ ||೨೭|| ವಸುದೇವ, ಉಗ್ರಸೇನ, ನಂದ, ದೇವಕ, ಗೋಪಾಲರು, ಯಾದವರು, ಇ
ನ್ನೂ ಅವರಿಗೆಸೇರಿದವರು, ಎಲ್ಲರೂ ||೨೮|| ಹಲವುಬಗೆಯಾದ ತಮ್ಮಕಂಗಳಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಹುಡುಗರು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪ

ಮಹಾಮಾತೃತ್ವಯಾಭದ್ರರಂಗದ್ವಾರ್ಯಪನೀಯತಾಂ | ದ್ವಿಪಃಕುವಲಯಾಪೀಡೋಜಹಿತನಮ
ಮಾಹಿತೌ ||೧೫|| ಅರಭ್ಯತಾಂಧನುರಾಗಶ್ಚ ತುರ್ದಕ್ಯಾಯಥಾವಿಧಿ | ವಿಕಸಂತುಪಕೋ
ನೈಧ್ಯಾಭೂತರಾಜಾಯವೀಡುಮೇ ||೧೬|| ಇತ್ಯಾಕ್ಷೌಪ್ಯಾರ್ಥತಂತ್ರಜ್ಞಾ ಅಹೂಯಯದುಪುಂ
ಗಮ | ಸ್ತುಂಧತ್ಯಾಪಃಣಿಪಾಪಾಣಿತತಾಕ್ರೂರಮುನಾಚಹ ||೧೭|| ಭೋಭೋದಾನಪತೇಮಹ್ಯಂ
ಕ್ರಿಯತಾಂಮೈತ್ರಮಾದೃತಃ | ನಾನೃಸ್ತ್ವತೋಹಿತತಮೋವಿದ್ಯತೆಭೋಜವೃಷ್ಟಿಮ ||೧೮|| ಅ

ಭದ್ರ-ಕುಭನಾದ, ಮಹಾಮಾತೃ-ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯೇ! ಕುವಲಯಾಪೀಡಃ-ಕುವಲಯಾ ಪೀಡವೆಂಬ, ದ್ವಿಪಃ-ಅ
ನೈತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ರಂಗದ್ವಾರಿ-ವಲ್ಲರಂಗದ ಬಾಕಲಿನಲ್ಲಿ, ಉಪನೀಯತಾಂ-ಅವರಬಳಿಗೆ ತರಲ್ಪಡಲಿ. ತೇನ-ಅದರಿಂದ,
ಮಮ-ನನ್ನ, ಅಹಿತೌ-ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನೂ, ಜಹಿ-ಗಲ್ಲು ||೧೫|| ಚತುರ್ದಕ್ಯಾಂ-ಚತುರ್ದಕಿಯಲ್ಲಿ, ಯಥಾವಿಧಿ-ಯುದ್ಧಕಾನ್ತ್ರ
ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಧನುರ್ಯಾಗ-ಬಿಲ್ಲಹಬ್ಬುವು. ಅರಭ್ಯತಾಂ-ಆರಂಭಿಸಲ್ಪಡಲಿ, ಮೀಡುಮೇ-ವರವನ್ನು ಕೊಡುವ, ಭೂತರಾಜಾ
ಯ-ಭೂತಪತಿಯಾದ ರುದ್ರನಿ ಗೋನುಗೆ, ವೇಧ್ಯಾ-ಪರಿಶುದ್ಧಗಳಾದ, ಪಕೋ-ಪಕುಗಳನ್ನು, ವಿಕಸಂತು-ಕೊಂಡುವ
ನಿಯಂಬಿಡಿಸಲಿ ||೧೬|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅಕ್ಷೌಪ್ಯ-ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು, ಅರ್ಥತಂತ್ರಜ್ಞಃ-ಪ್ರಯೋಜನ ಕರವಾದ ಉಪಾಯ
ವೆಂಬ ಬಲ್ಲವ ನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಯಥಾಪ್ರಾಂಗಳಂ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಅಕ್ರೂರಂ-ಅಕ್ರೂರನೆಂಬವನನ್ನು, ಅಹೂಯ-
ಕರೆದು, ಪಾಣಿನಾ-ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ, ಪಾಣಿಂ-ಅವನ ಕೈಯನ್ನು, ಸ್ತುಂಧತ್ಯಾ-ಹಿಡಿಕೊಂಡು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಉವಾಚ-ತೇಳಿದ
ನು ||೧೭|| ಭೋಭೋ-ಅಯ್ಯೋಅಯ್ಯೋ! ದಾನಪತೇ-ಅಕ್ರೂರನೇ! ಮಹ್ಯಂ-ನನಗೋನುಗೆ, ಮೈತ್ರಂ-ಸ್ನೇಹಕಾರ್ಯ
ವು, ಕ್ರಿಯತಾಂ-ನಿನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡಲಿ. ಭೋಜವೃಷ್ಟಿಮ-ಭೋಜರಲ್ಲಿಯೂ ವೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತ್ವತ್ತಃ-ನಿನಗಿಂತಲೂ,

ಡುವುದನ್ನು ನೋಡಲಿ||೧೮|| ಎಲೈಮಹಾಮಾತೃನೇ! ನೀನು ರಂಗದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕುವಲಯಾ ಪೀಡವೆಂಬ
ಮಹಾ ಗಜಮ ತೆಗದುಕೊಂಡುಬಂದು ಇದ್ದು, ಆಯಾನೆಯಿಂದ ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಣಂ ಕೊಂಡುಹಾಕಿಸು||೧೫||
ಚತುರ್ದಕಿಯಲ್ಲಿ ಧನುರ್ಯುದ್ಧವು ನಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಲ್ಪಡಲಿ. ಭೂತರಾಜನಾದ ದೇವನಿಗಾಗಿ ಪಕು
ಗಳನ್ನು ಪ್ರಹಾರವೆಂ ಮಾಡಿರಿ ||೧೬|| ಎಂದುಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಅಕ್ರೂರನಂಕರೆದು
ಅವನಕೈಯಂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಂತ್ರಜ್ಞನಾದ ಕಂಸನು ವೇಳಿದನವೆಂತೆನೆ ||೧೭|| ಎಲೈ ಅಕ್ರೂರನೇ?
ಒಂದು ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯವು ನೀನು ಸ್ವನಗೋನುಗೆಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಭೋಜರುಗಳಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂ
ತಿಯುಪ್ಪರುನನಗೆ ಯಾರೂಯಿಲ್ಲ. ||೧೮|| ಆದ್ದರಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವೆನಾದರೂ ನಿರ್ವಾಹಮೆಮಾ

ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಶಸ್ತಸ್ಯಾನ್ಯಾಕಾರ್ಯಗೌರವಸಾಧನೇ | ಯಥೇಂದ್ರವಿಷ್ಣುಮಾಶ್ರಿತಸ್ವಾರ್ಥಮಧ್ಯ
ಗಮದ್ವಿಭುಃ ||೮೯|| ಗಚ್ಛಂತಮಂಜಂತತ್ರಸುತಾವಾನಕದಂದುಭಿಃ | ಅಸಾತೇತಾವಿಹಾನಸರಃ
ಥನಾನುಮಾಚಾರಂ ||೯೦|| ವಿಸ್ತೃಪ್ತೈಃಕಿಲಮೈತ್ಯುರ್ಧವೈವೈಕುಂಠಸಂಕ್ರಯೈಃ | ತಾಮಾ
ನಯಸಮಾಗೋಪೈರ್ನಂದಾದ್ಯೈಸ್ಸಾ ಭ್ಯುಪಾಯನೈಃ ||೯೧|| ಘಾತಮಿವೈಘಾಹಾನಸಕಾಲಕಲ್ಪ
ನಹಸ್ತಿನಾ | ಯದಿಮುಕ್ತಾತತೋಮಲ್ಲೈಃಘಾತಯವೈದ್ಯತೋಽಮೈಃ ||೯೨|| ತಯೋರ್ಧ
ತಯೋರ್ಧವಪ್ತವಸುಧವಪುರೋಗಮಾಃ | ತದ್ಬಂಧೂನ್ನಿಹನಿಷ್ಯಾಮಿವೈಃ ||೯೩|| ಭೋಜದಶಾಹ
ಜಾಃ ||೯೪|| ಉಗ್ರಚನುಮತ್ಪಿತರಂಸ್ಥವಿರಂರಾಜ್ಯಕಾಮುಕಂ | ತದ್ಬ್ರಹ್ಮತರಂಜಕಂಚಯ
ಚಾನೈವಿದ್ವಿಷೋಮಮ ||೯೫|| ತತಶ್ಚೈವಾಮಹೀಮಹ್ಯಂಭವಿತ್ರಿಃಸಪ್ತಕಂಠಕಾ | ಜರಾಸಂ

ಹಿತತಮಃ-ಅತಿಪ್ರಿಯನಾದ, ಆದ್ಯತಃ-ಅಕ್ಕರೆಯುಳ್ಳ, ಅನ್ಯಃ-ಇತರನು, ಸ-ಇಲ್ಲವು ||೮೯|| ಅತಃ-ಆದ್ದರಿಂದ, ಇಂದ್ರೇ-ದೇ
ವರಾಜನು, ವಿಭುಃ-ಪ್ರಭುವಾದರೂ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ವಿಷ್ಣುಂ-ಉಪೇಂದ್ರನನ್ನು, ಅಶ್ರಿತ-ಆವಲಂಬಿಸಿ, ಸ್ವಾರ್ಥಂ-ತನ್ನ
ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು, ಅಧ್ಯಗಮ-ಪಡೆದುಕೊಂಡನೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸಾನ್ಯ-ಕಾಂತಸ್ವಭಾವನೇ | ಅಹಂ-ನಾನು, ಕಾರ್ಯ
ಗೌರವಸಾಧನೇ-ಕೆಲಸದ ಅತಿಶಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅಶ್ರಿತಃ-ಅವಲಂಬಿಸಿರುವೆನು ||೯೦||
ನಂದವ್ರಜಃ-ನಂದಗೋಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು, ಗಚ್ಛಂತ-ಹೋಗು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಅನಕದಂದುಭಿಃ-ವನುದೇವನ, ಸುತಾ-ಮ
ಕ್ಕಳು, ಅಸಾತೇ-ಇರುವರು, ತಾ-ಅವರನ್ನು, ಅನೇನರಥೇನ-ಈತೇರಿನಿಂದಲೇ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿಗೆ, ಆನಯ-ಕರೆದುಕೊಂಡುಬಾ
ಮಾಚಾರಂ-ತಡೆಮಾಡಬೇಡ ||೯೧|| ವೈಕುಂಠಸಂಕ್ರಯೈಃ-ವಿಷ್ಣುವೇ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಉಳ್ಳ, ದೇವೈಃ-ದೇವತೆಗಳಿಂದ, ಮೇ-ನನ
ಗೆ, ಮೃತ್ಯುಃ-ಮರಣಕರನು, ವಿಸ್ತೃಪ್ತೈಃಕಿಲ-ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಯಲ್ಲವೇ? ತಾ-ಆರಾಮಕ್ಕಷ್ಟರನ್ನು, ಸಾಭ್ಯುಪಾಯನೈಃ-
ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದ ಸಹಿತರಾದ, ನಂದಾದ್ಯೈಃ-ನಂದಗೋಪನೇ ಮೊದಲಾಗಿವುಳ್ಳ, ಗೋಪೈಸ್ಸಮಂ-ಗೊಲ್ಲರ ಸಂಗಡ, ಆನಯ-
ಕರೆದು ಕೊಂಡುಬಾ ||೯೨|| ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಕಾಲಕಲ್ಪೇನ-ಮೃತ್ಯುವಿನ ಹಾಗಿರ ವ, ಅನೇನಹಸ್ತಿನಾ-ಈಗನೆಯಿಂದ, ಘಾತಯಿ
ಷ್ಯೇ-ಕೊಲ್ಲಿಸುವೆನು ತತಃ-ಅದರದೆಯಿಂದ, ಮುಕ್ತಾಯದಿ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೆ, ವೈದ್ಯತೋಪಮೈಃ-ನಿಡಲಿಗೆ ಸಮಾನ
ರಾದ, ಮಲ್ಲೈಃ-ಜಟ್ಟಿಗರಿಂದ, ಘಾತಯೇ-ಕೊಲ್ಲಿಸುವೆನು ||೯೩|| ತಯೋರಿ-ಆರಾಮಕ್ಕಷ್ಟರು, ನಿಹತಯೋಸ್ಸತೋರಿ-ಕೊ
ಲ್ಲುಟ್ಟಿವರಾಗುತ್ತಲೂ, ವೃಷ್ಟಿ ಭೋಜದ ಕಾರ್ತಜಾಃ-ವೃಷ್ಟಿಗಳೂ ಭೋಜರೂ ದಶಾರ್ಹರೂ, ಎಂಬ ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ
ದಂಥಾ, ತದ್ಬಂಧೂಃ-ಅವರನಂಜರಾದ, ದೃಪ್ತಾ-ಗಿರಿಸ್ತರಾದ, ವನುದೇವ ಪುರೋಗಮಾಃ-ವನುದೇವನು ಮುಂತಾ
ದವರನ್ನು, ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ-ಕೊಲ್ಲುವೆನು ||೯೪|| ರಾಜ್ಯಕಾಮುಕಂ-ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ, ಸ್ಥವಿರಂ-ಮುದುಕನಾದ,

ಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ನಿನ್ನಂ ಇಂದ್ರನುಹೇಗೆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಸ್ವಾರ್ಥವಂ ಪಡೆಯುವನೋ, ಹಾ
ಗುಅಶ್ರಯಿಸಿರುವೆನು ||೮೯|| ನೀನು ನಂದವ್ರಜಕ್ಕೆಹೋಗು ಅಲ್ಲಿ ವನುದೇವನ ಪುತ್ರರಾದ ರಾಮಕ್ಕಷ್ಟರು
ರುವರು. ಈ ರಥವಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಅವರಂ ಯಿದರಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇಗನೆ ಬರುವನಾ
ಗು ||೯೦|| ವಿಷ್ಣುವನಾಶ್ರಯಿಸಿರುವ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಮೃತ್ಯುರೂಪರಾಗಿ ಆರಾಮಕ್ಕಷ್ಟರು ಸ್ಥಪಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟು ಇರುವರಾದುದರಿಂದ; ಕಾಣಿಕೆಗಳಂಕೊಂಡು ಬರುವನಂದಾದಿಗಳೊಡನೆ ಅವರಿಬ್ಬರಂಕರೆದುಕೊಂಡು
ಬರುವನಾಗು ||೯೧|| ಇಲ್ಲಿಗೆಬಂದೆ ಅವೀರ್ವರಂ ಮೃತ್ಯುಸಮಾನಮಾದ ಆನೆಯಿಂದ ಕೊಂದುಹಾಕಿಸಿ ಬಿಡು
ತ್ತೇನೆ. ಅದುತಪ್ಪಿದರೆ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಅತೀಕ್ರೂರರಾದ ಜಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಸಂಹಾರವಂ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಡುವೆನು ||೯೨||
ಅವೀರ್ವರೂ ಹತರಾದಮೇಲೆ ಶೋಕತಪ್ತರಾದ ವನುದೇವನೇ ಮುಂತಾದ ವೃಷ್ಟಿಗಳಂ ಭೋಜರುಗಳಂ
ದಾಶಾರ್ಹರಂ ಸಹ ಸಂಹರಿಸುವೆನು ||೯೩|| ವೃದ್ಧನಾದ ರಾಜ್ಯಕಾಮುಕನಾದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಉಗ್ರನೇ
ನನಂ ಅವನತಮ್ಯನಾದ ದೇವಕನಂ ಇನ್ನೂ ನನ್ಯಾರಾದ್ಯೇಷಿಗಳೋ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲರಂ ಸಂಹರಿಸಿದಮೇಲೆ ||೯೪||
ಈಭೂಮಿಯು ನಿಷ್ಕ್ರಂಟಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನ ಮುಪ್ಪಿದು. ಜರಾಸಂಧನು ನನಗುರುಪು. ದ್ವಿವಿದನು

ಘೋಮಮಗುರುದ್ವಿವಿದೋದಯಿತಸ್ಸುಖಾ ||೩೫||ಕಂಬರೋನರಕೋಬಾಣೋಮಯ್ಯವಕ್ತೃತಸಾಹ್ಯ
ದಾಃ | ತೈರಹಂಸುರಪಕ್ಷೀಯಾಃ ಹತ್ವಾಭೋಕ್ಷ್ಯವಮಹೀಂಸೃಪಾಃ ||೩೬|| ಎತದ್ಜ್ಞಾತ್ವಾನಯಾ
ಕ್ಷಿಪ್ರಾರಾಮಕೃಷ್ಣಾ ವಿಹಾರಭರ್ತೃಧನುರ್ಮಖನಿರೀಕ್ಷಾರ್ಥಂ ದ್ರುಮ್ವಯದುಪುರಶ್ರಿಯಂ ||೩೭||
ಅಕ್ರೂರಃ || ರಾಜಮನೀಷಿತಂ ಸದ್ರೂಪವಸ್ತಾವದ್ಯಮಾರ್ಜನಂ | ಸಿದ್ಧ್ಯಸಿಮೋದ್ರಿಸ್ಯಮೋ
ಭೂಯಾದ್ವೈಮಹೀಫಲಭಾವನಂ ||೩೮|| ಮನೋರಥಾಃ ಕರೋತ್ಯುಚ್ಚೈರ್ಜನೋದ್ಯವಹತಾನಪಿ |
ಯುಜ್ಯತೇಹರ್ಷೋಕಾಭ್ಯಾಂತಥಾವಾಕ್ಯಕ್ಷಣಂ ಕರೋಮಿತಿ ||೩೯|| ಶ್ರೀಕೃಕಃ | ಎವಮಾದಿಶ್ಯಚಾಕ್ರೂ

ಮತ್ಪ್ರೀತರಂ-ನಮ್ಯಪ್ಪನಾವ, ಉಗ್ರಸೇನಂ-ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು, ತದ್ಭ್ರಾತರಂ-ಅವನೋದರನಾದ, ದೇವಕಂಚ-ದೇವಕ
ನನ್ನೂ, ಅನ್ಯೇ-ಇತರರಾದ, ಮಮವಿದ್ವಿಷಃ-ನನ್ನದ್ವೇಷಿಗಳು, ಯೇ-ಯಾರೋ, ತಾಂಶ್ಚ-ಅವರನ್ನೂ, ಹನಿದ್ವೀ-ಕೊಲ್ಲು
ವೆನು||೩೪||ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ಏಷಾಮಹೀಚ-ಈಭೂಮಿಯೊಳೊಡ, ನಪ್ಯಕಂಟಕಾ-ಗತಿಸಿಹೋದ ಬಾಧಕರ್ದೃದ್ವಾದ್, ಮಹ್ಮಂ-
ನನಗೋಸುಗೆ, ಭವಿತ್ರೇ-ಆಗುತ್ತೆ. ಜರಾಸಂಧಃ-ಜರಾಸಂಧನು, ಮಮ-ನನಗೆ, ಗುರುಃ-ಹಿರಿಯನಾಗಿರುವನು. ದ್ವಿವಿಪಃ-
ದ್ವಿವಿದನೊಬವನು, ದಯಿತಃ-ಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ, ಸಖಾ-ಮಿತ್ರನೂ ಇರುವನು ||೩೫||ಕಂಬರಃ-ಕಂಬರನು, ನ
ರಕಃ-ನರಕಾಸುರನು, ಬಾಣಃ-ಬಾಣಾಸುರನು, ಮಯ್ಯೇವ-ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ, ಕೃತಸೌಹೃದಾಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮೈತ್ರಿಯುಳ್ಳವರಾ
ಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಹಂ-ನಾನು, ತೈಃ-ಅವರಸಹಾಯದಿಂದ, ಸುರಪಕ್ಷೀಯಾಃ-ದೇವತೆಗಳ ಕಡೆಯವರಾದ, ನೃಪಾಃ-ಅರಸುಗಳ
ನ್ನು, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಮಹೀಂ-ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಭೋಕ್ಷ್ಯೇ-ಅನುಭವಿಸುವೆನು||೩೬|| ಎತೇ-ಇದರನ್ನು, ಜ್ಞಾತ್ವಾ-ತಿಳಿದು,
ಅರ್ಭಕಾ-ಹುಡುಗರಾದ, ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ-ಬಲಕೇಶವರನ್ನು, ಧನುರ್ಮಖನಿರೀಕ್ಷಾರ್ಥಂ-ಬಿಲ್ಲಿನ ಯಾಗವನ್ನು ನೋಡಲೋಸು
ಗವೊ, ಯದುಪುರಶ್ರಿಯಂ-ಯಾವ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಮಧುರಾ ನಗರದ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು, ದ್ರುಮ್ವಯ-ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ, ಇಹ-
ಇಲ್ಲಿಗೆ, ಕ್ಷಿಪ್ರಂ-ಬೇಗನೆ, ಆನಯ-ತೆಕ್ಕೊಂಡುಬಾ||೩೭||[ಅಕ್ರೂರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ] ರಾಜ-ಭೂರಿಯಾದಕಂಸನೇ! ತವ-
ನಿನ್ನ, ಸ್ವಾವದ್ಯಮಾರ್ಜನಂ-ತನ್ನ ಕೇಡನ್ನು ತೊಡಕೊಳ್ಳುವ, ಮನೀಷಿತಂ-ಮನೋರಥವು, ಸಧ್ಯಕ್-ಸರಿಯಾದ್ದೇ, ಆದರೆ-
ಸಿದ್ಧ್ಯಸಿಮೋದ್ರೀ-ಲಾಭಾಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮಃ-ಸಮಾನಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು, ಭೂಯಾತಿ-ಆಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ-ಫಲಭಾವನಂ-
ವ್ರಯೋಜನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು, ದೈವಂಹಿ-ಅದೃಷ್ಟವೇ ಅಲ್ಲವೆ ||೩೮||ಆದರೆ, ಜನಃ-ಲೋಕವು, ದೈವಹತಾನಪಿ-ಅದ್ವ್ಯ
ಪ್ಪದಿಂದ ನಾಶಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳನ್ನಾದರೂ, ಮನೋರಥಾಃ-ಒಯಕೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ, ಉಚ್ಚೈಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಕರೋ
ತಿ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಆದರಿಂದ ಹರ್ಷೋಕಾಭ್ಯಾಂ-ಸುಖಮೇಖಗಳೊಡನೆ, ಯುಜ್ಯತೇ-ಕೂಡಿಸಲ್ಪಡುವನು, ತಥಾಪಿ-
ಹಾಗಾದರೂ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಅಕ್ಷಣಂ-ಕಾಸನವನ್ನು, ಕರೋಮಿ-ಮಾಡುವೆನು ||೩೯||[ಕೃಕವಾಕ್ಯವು.] ಸಕಂಸಃ-ಆಕಂಸನು,

ನನಗೆ ಮಿತ್ರನು ||೩೫|| ಕಂಬರನು ನರಕನು ಬಾಣನು ಸಹ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ನೇಹಮುಳ್ಳಂತವರು
ಅವರುಗಳಿಂದ ಸಮೇತನಾಗಿ ದೇವಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾದ ಈದುವೈರಾದ ಅರಸರಂ ಸಂಹರಿಸಿ ಭೂಮಿಯಂ ನಾನೆ
ಪಹರಿಸುವೆನು ||೩೬||ತತಃ-ಯಾರ್ಥಮತಿಳಿದು ಬಾಲಕರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ, ಧನುರ್ಯಾಗವಂ ಮಧುರಾಪುರದ
ಸುರದವನುಂ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದವನಾಗು ||೩೭|| [ಎಂಬ ಕಂಸನವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ
ಅಕ್ರೂರನು ಹೇಳಿದನಂತೆ-] ಎಲೈ ಅರಸಾದ ಕುಸನೇ! ನಿನ್ನ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮೃ
ತ್ಯುವಂ ಪರಿಹರಿಸಲು ಒಳ್ಳೆಪ್ರಯತ್ನವು ಮಾಡಿರಾವಿ- ಆದರೂ ಸಿದ್ಧ್ಯಸಿಮೋದ್ರಿಗಳಂ ಸಮಮಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ
ಕೆಲಸವಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ದೈವಾಧೀನವಾದುದು ||೩೮|| ದೈವಸಂಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಡದ್ದ
ರೂ ಅಂತಿಯ ಮನೋರಥಂಗಳಂ ಕುರಿತು ಮನುಷ್ಯನು ಯತ್ನಂಗೆಯ್ಯನು. ಆದರಿಂದ ಹರ್ಷೋಕಂಗಳ
ನೆಯುವನು. ಆದರೂ ನೀನು ಹೇಳಿದೀತಿಯಿಂದ ಕರತರುವೆನು ||೩೯|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಎಂದುಅಕ್ರೂರನು

ರಂಮಂತ್ರಿಣಶ್ಚ ವಿಸ್ತೃಜ್ಯಸಃ | ಪ್ರವಿವೇಕಗೃಹಂಕಂಸಸ್ತಧಾಕೂರಂಸ್ವಮಾಲಯಂ

||೪೦||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ-ಪಟ್ಟಂಕೋಧ್ಯಾಯಃ

ಕೇಶಿಸಂಹಾರಘಟ್ಟಃ

ಶ್ರೀಕುಕುಃ||ಕೇಶೀತುಕುಸಪ್ರಹಿತಃಖುರೈರ್ಮಹೀಂಮಹತ್ತಯಾನಿರ್ಜರಯಾಮಹಾಹಯಃ|ಸಟಾ

ವಧೂತಾಭ್ರವಿಮಾನಸುಕುಲಂಕುರ್ಮನ್ನಭೂಹೆಪಿತಭೀಷಿತಾಖಿಲಃ||೧||ವಿಕಾಲನೇತೋವಿಕಟಾಸ್ಯಕೋ

ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಆದಿತ್ಯ-ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಅಕೂರಂ-ಅಕೂರನನ್ನು, ಮಂತ್ರಿಣಶ್ಚ-ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೂ, ವಿಸ್ತೃಜ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವಕಂಘ್ರ
ಹಂ-ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು, ಪ್ರವಿವೇಕ-ಹೊಕ್ಕನು. ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಅಕೂರಃ-ಅಕೂರನು, ಸ್ವಂ-ತನ್ನ, ಆಲಯಂ-ಮನೆ
ಯನ್ನು, ಪ್ರವಿವೇಕ-ಹೊಕ್ಕನು

||೪೦||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ

ಪಟ್ಟಂಕೋಧ್ಯಾಯಃ

೩೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ-

[ಕುಕವಾಕ್ಯವು.] ಕಂಸಪ್ರಹಿತಃ-ಕಂಸನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೇಶೀತು-ಕೇಶಿಯೆಂಬ ಅನುರನಾದರೋ, ಮಹತ್ತ
ಯಾ-ದೊಡ್ಡ ಮೈಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಖುರೈಃ-ಕಾಲಗೂರನುಗಳಿಂದ, ಮಹೀಂ-ಭೂಮಿಯನ್ನು, ನಿರ್ಜರಯಾಮ-ಶಿಥಿಲ ಗೊಳ
ಸುತ್ತಲಿರುವನಾದ, ಮಹಾಹಯಃ-ದೊಡ್ಡ ಕುಡುರೆಯಾಗಿರುವನು ನಭಃ-ಆಕಾಶವನ್ನು, ಸಟಾ....ಕುಲಂ-ಸಟಾ-ಜಡಕೊಡಲು
ಗಳಿಂದ, ಅವಧೂತ-ಕೊಡಪಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಭ್ರ-ಮೇಘಗಳ, ವಿಮಾನ-ವಿಮಾನಗಳ, ಸಂಕುಲಂ-ಗುಂಪುಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಕುರ್ಮ-ಮಾ
ಡುತ್ತಲಿರುವನು. ಹೇಷಿತಭೀಷಿತಾಖಿಲಃ-ಹೇಷಾಧ್ವನಿಯಿಂದ, ಹೆದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ವರೂಢಿಗಳನ್ನು||೧||ವಿಕಾಲನೇತ್ರಃ-ಅಗಲವಾ

ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕಂಸನು ಮಂತ್ರಿಗಳಂ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು ||೪೦||

||೫||

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಕೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಕೂರಪುರವ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು ಎಂಬರ್ಕಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ೩೩ನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

೩೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧೀಯಕ್ಲೋಕಃ|| ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶೇಹತೇಕೇಶಿನ್ಯಚ್ಯುತೋಭಾವಿಕರ್ಮಭಿಃ | ನಾರದೇನಸ್ತುತಃ
ಶ್ರೀಡೇವೋಮಾಸುರಮಧಾವಧೀತ ||೫|| ಮೂವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕೇಶಿನಾ
ಮಕನಾದ ಅಸುರನು ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೇಳೆ, ನಾರದಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪ
ಡುವ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಚರಿತ್ರಂಗಳಿಂದಸ್ತುತಿಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವೋಮಾಸುರನಂ ಲೀಲೆಯಿಂ
ದಲೇ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಎಂಬಅರ್ಥವಂ ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂದಂತೆ-

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಂಸನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೇಶಿನಾಮಕನಾದ ಅಸುರನು ಮಹತ್ಮಾ
ದ ಅಶ್ಯದೇಹಮಂಥರಿಸಿ ಕಾಲಕೊಳಗಾಗಳ ಪ್ರಹಾರಂಗಳಿಂ ಭೂಮಿಯಂನೀಳುವನಾಗಿ, ಮನೋವೇಗಮುಳ್ಳವ
ನಾಗಿ, ಹೇಗಲಿನಮೇಲಿರುವ ಕೇಸರಂಗಳಿಂದ ಮೇಘಂಗಳಂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಮಾನಂಗಳಾಳುವನಾಗಿ, ಕಂಠ

ತುಲೋಬೃಹದ್ಗೃಹೋನಿಲಮಹಾಚಲೋಪಮಃ | ದುರಾಸದೇಕಂ ಸಹಿತಂ ಚಿಕ್ಕೀರ್ಷವ್ರಜಂ ಸನುದಸ್ಯ
ಜಗಾಮ ಕಂಪಯ | ೧ | ತಂತ್ರಾಸಯಂತಂ ಭಗವಾನ್ ಸ್ವಗೋಕುಲಂ ತದ್ಧೃಷಿತ್ಯರ್ವಾಲಂಘೋರ್ಣಿ
ತಾಂಬುಧಂ | ಆತ್ಮಾನಮಾಜೌಮೈ ಗಯಂತಮಗ್ರೋರುಪಾಹ್ವಯತ್ಸವ್ಯನದನ್ಯುಗೇಂದ್ರವತ್ | ೨ ||
ಸತಂ ನಿಶಾನ್ಯಾಭಿಮುಖೋಮುಖಿನಿ ಪಿಬನ್ನಿ ವಾಭ್ಯದ್ರವದತ್ಯಮರ್ಷಣಃ | ಜಘಾನ ಪದಾಭ್ಯುಮೇ
ರವಿಂದಲೋಚನಂ ದುರಾಸದಕ್ಷಂ ಡರಲೋದುರತ್ಯಯಃ | ೪ | ತದ್ವಂಚಮಿತ್ಯಾತಮಧೋಕ್ಷಜೋರುಮಾ

ದ ಕಂಠುಳ್ಳವನೂ, ವಿಕಟಾಸ್ಥಕೋಟರಃ-ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಬಾಯಿಪೊಟ್ಟಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಬೃಹದ್ಗೃಹ-ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡವನೂ, ನೀ
ಲಮಹಾಚಲೋಪಮಃ-ಕರಿಯಹೆಚ್ಚುಟ್ಟಿದ ಹೋಲಿಕೆಯುಳ್ಳವನೂ, ದುರಾಸದೇ-ಯಾರೂಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ
ಸೇರಲು ಅಶಕ್ಯನಾದವನೂ, ಆದ, ಸಃ-ಆಕೇಶಿಯು, ಕಂಪಯಂತಂ-ಕಂಪನಿಸಿಗ್ರಿಯವನ್ನು, ಚಿಕ್ಕೀರ್ಷ-ಮಾಡಲೆಳೆಸಿದ
ವನಾಗಿ, ನಂದಸ್ಯ-ನಂದಗೋಪನ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು, ಕಂಪಯ-ನಡುಗಿಸುವನಾಗಿ, ಜಗಾಮ-ತೆರಳಿದನು ||೧||
ಸ್ವಗೋಕುಲಂ-ತನ್ನ ಗೋಕುಲವನ್ನು, ತ್ರಾಸಯಂತಂ-ಹದಿರಿಸುತಲಿರುವಂಥಾ, ತದ್ಧೃಷಿತ್ಯಃ-ಆಹಲಹಲ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ
ಲೂ ಕೂಡಿ, ವಾಲಂಘೋರ್ಣಿತಾಂಬುಧಂ-ಬಾಲದಿಂದ ತಿರುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೋಡಗಳುಳ್ಳಂತಾ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನು, ಆಜಾ-
ಯುದ್ಧವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮೃಗಯಂತಂ-ಹುಡುಕುತಲಿರುವ, ತಂ-ಆಕೇಶಿದಾನವನನ್ನು, ಅಗ್ರೋ-ಮುಂದಾಳಾಗಿ, ಮೃಗೇಂದ್ರ-
ವ್ರತೆ-ಸಿಂಹದಹಾಗೆ, ವ್ಯನದ-ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಸಭಗರ್ವಾ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಉಪಾಹ್ವಯತ್-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದನು ||೨|| ಸಃ-
ಆಕೇಶಿದೈತ್ಯನು, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ನಿಶಾನ್ಯಾ-ನೋಡಿ, ಅಭಿಮುಖಃ-ಇದಿರಿಗೆ ತಿರುಗಿದವನಾಗಿ, ಮುಖೇನ-ಬಾಯಿಯಿಂದ,
ಪಿಬನ್ನಿ-ವ-ಕುಡಿಯುವವನಹಾಗೆ, ಅತ್ಯಮರ್ಷಣಃ-ಬಹಳಸಿಟ್ಟುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಭ್ಯದ್ರವತ್-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಂದನು. ಚಂಡರವಃ-
ಕ್ರೂರಕಬ್ಬವುಳ್ಳವನೂ, ದುರಾಸದೇ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಗೊಳಿಸದವನೂ, ದುರತ್ಯಯಃ-ವಿಾರಲಳವೆಲ್ಲದವನೂ, ಆದ, ಆಕೇಶಿಯು
ಪದಾಭ್ಯುಂ-ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಂದ, ಅರವಿಂದಲೋಚನಂ-ಕಮಲಾಕ್ಷನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಜಘಾನ-ಹೊಡೆದನು ||೪|| ಅಧೋಕ್ಷ

ಗರ್ಜನೆಗಳಿಂದ ಲೋಕಮ ಹೆದರಿಸುತ್ತ ಬಂದನು ||೧|| ಮತ್ತು ವಿಶಾಲನೇತ್ರಮುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಫೋರಮಾದ
ಮುಖರಂಧ್ರಮುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸ್ಥೂಲಮಾದ ಕಂಠಮುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನೀಲಮಾದ ಮಹಾಶೈಲದಂತೆ ಭಯಂಕರನಾ
ಗಿ, ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕಂಪನಿಸಿ ಹಿತವಂ ಮಾಡಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನಂದಗೋಪನ ವ್ರಜವಂಕಂ
ಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಬಂದನು ||೨|| ಗೋಪಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಭಯಂಕರಂಗಳಾದ ಹೇಷಾಧ್ವನಿಗಳಿಂ

ದ ಗೋಕುಲವಂ ಭಯಂಗೊಳಿಸುತ್ತ ಬಾಲದಿಂದಬೀ
ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇಘಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ತನ್ನ ನೇಹುಡುಕಿ
ಕೊಂಡು ಬರುತಲಿರುವ ಆಯಸುರನಂ ಕಂಡನು ಆಯ
ಸುನು ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿದನು ||೩|| ಅನಂತರ
ದಲ್ಲಿ ಅಸುರನು ಇದಿರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೋ
ಡಿ ಆಕಾಶವನ್ನೇ ನುಂಗುವಂತೆ ವಿಶಾಲಮಾದ ಬಾಯಿ
ಯಂತರದುಕ್ಕೊಂಡು ಬಹುಕೋಪದಿಂದ ಅಟ್ಟಿಬಂ
ದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾವೇಗಮುಳ್ಳ ಅಸಾಧ್ಯನಾದ

ಪ್ರಚಂಡಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ಅವನು ತಿರುಗಿ ಕೊಂಡುಹಿಂಗಾಲ್ಕಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಂ ಬದನು ||೪|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವನ ಪ್ರಹಾ
ರವಂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಆಯಸುರನಂ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿ, ನೂರುಮಾ

ಪ್ರಗೃಹ್ಯದೊರ್ಭಾಷ್ಯಂಪರಿಪೀಡ್ಯಪಾದಯೋಃ | ಸಾವಜ್ಞಮುತ್ಸೃಜ್ಯಧನುಃಕತಾಂತರೇರ್ಥೋರಗಂ
ತಾತ್ಪರ್ಯಸುತೋವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ||೫|| ಸಲಬ್ಧಸುಜ್ಞಾಃಪುನರುತ್ಥಿತೋರುದ್ಧಾವ್ಯಾದಾಯಕಶೀತರಸಾಪತಃ
ದ್ಧರಿಂ | ಸೋಪ್ಯಸ್ಯವಕ್ತೃಭುಜಮುತ್ಸರಂಗ್ಮಯಃ ಪ್ರವೇಶಯಾಮಾಸಯಥೋರಗಂಜಿಲಿ ||೬|| ದಂ
ತಾನಿವೇತುರ್ಭಗವದುಬ್ಬಜಸ್ಪೃಶಂತೇಕೇನಸ್ತಪ್ತಮಯಸ್ಪೃಶೋಯಥಾ | ಬಾಹುಶ್ಚ ತದ್ವಿಹಗತೋ
ಮಹಾತ್ಮನೋಯಥಾಮಯಸ್ಸಂವವೃಥಹ್ಯುಪೇಕ್ಷಿತಃ ||೭|| ಸಮಧಮಾನೇನಸಕ್ಯವ್ಯಬಾಹುನಾನಿರು
ದ್ಧನಾಯುತ್ಕರಣಾಂಶ್ಚವಿಕ್ಷೀಪ್ತಃ | ಪ್ರಸ್ರಿಸ್ನಗಾತ್ರಾಪರಿವೃತ್ತಲೋಚನಾಪಪಾತಲಂಡಂವಿಸೃಜತ್
ಕ್ಷಿತೌವ್ಯಸುಃ ||೮|| ತದ್ವಿಹತಃ ಕರ್ಕಟಕಾಫಲೋಪಮಾದ್ವ್ಯಸೋರವಾಕೃತ್ಯಭುಜಂಮಹಾಭುಜಃ |

ಜಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತತ್-ಅವನವಿಟ್ಟನ್ನು, ವಂಚಯಿತ್ವಾ-ಮೋಸದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ರುಷಾ-ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ದೋರ್ಭಾಷ್ಯಂ-
ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಪಾದಯೋಃ-ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ಪ್ರಗೃಹ್ಯ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಹಿಡಿದು, ಪರಿಪೀಡ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿಮೋಯಿ
ಸಿ, ಸಾವಜ್ಞಂ-ಅಲಕ್ಷ್ಯದೊಡನೆ, ತಾತ್ಪರ್ಯಸುತಃ-ಗರುಡನವರಿಯು, ಉರಗಂಯಥಾ-ಹಾವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಧನುಶ್ಚ-
ತಾಂತರೇ-ನೂರುಮಾರುದೂರದಲ್ಲಿ, ಉತ್ಸೃಜ್ಯ-ಬಿಡು, ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ-ನಿಂತಿದ್ದನು ||೫|| ಲಬ್ಧಸುಜ್ಞಾಃ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು
ಜ್ಞರುಚ್ಛವನಾದ, ಸಾಕೇಶೀ-ಆಕೇಶಿಯು, ಪುನಃ-ಮರಳಿ, ಉತ್ಥಿತಃ-ಎದ್ದವನಾಗಿ, ರುಷಾ-ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ವ್ಯಾದಾಯ-ಬಾಯಿ
ತರಕೊಂಡು, ತರಸಾ-ಬೇಗನೆ, ಹರಿಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ಆಪತತ್-ಬಂದುಬಿದ್ದನು, ಸೋಪ-ಆಕೃಷ್ಯನೂಕೂಡ, ಅಸ್ಯ-
ಆಕುಮಾರಿಯ, ವಕ್ತ್ರೇ-ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರಂಭುಜಂ-ಎಡದತೋಳನ್ನು, ಬಿಲೇ-ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ, ಉರಗಂಯಥಾ-ಹಾವನ್ನು ಹೇ
ಗೋಹಾಗೆ, ಸ್ಪರ್ಶ-ನಗುತಲಿರುವನಾಗಿ, ಪ್ರವೇಶಯಾಮಾಸ-ಹೊಗಿನಿದನು ||೬|| ಕೇಶಿನಃ-ಕೇಶಿದ್ವೈತ್ಯನ-ತೇದಂತಾಃ-ಆಹಃ
ಲ್ಲುಗಳು, ಭಗವದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ-ಕೃಷ್ಣನತೋಳನ್ನು ಸೋಂಕಿದವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತಪ್ತಮಯಸ್ಪೃಶೋಯಥಾ-ಕಾವಕಬಿಜು
ವನ್ನು ಸೋಂಕಿದರೆ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ನೀವೇತುಃ-ಉಡಿದುಬಿದ್ದವು. ಮಹಾತ್ಮನಃ-ಮಹಾಪುರುಷನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಬಾಹುಶ್ಚ-
ತೋಳುಕೂಡ, ತದ್ವೇಷಗತಸ್ಪರ್ಶ-ಅವನಮೈಯಲ್ಲಿಹೊಕ್ಕದ್ದಾಗಿ, ಉಪೇಕ್ಷಿತಃ-ಚಿಕ್ಕಿತ್ಸೆಯಾದದೇ ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ
ಆಮಯೋಯಥಾ-ರೋಗವು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಸಂವವೃಥೇ-ಬೆಳೆದುದು. ||೭|| ಸಃ-ಆಕೇಶಿಯು, ಸಮಧಮಾನೇನ-ಚನ್ನಾಗಿಬೆ
ಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ, ಕೃಷ್ಣಬಾಹುನಾ-ಕೃಷ್ಣನತೋಳಿನಿಂದ, ನಿರುದ್ಧವಾಯುಃ-ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಉಸಿರುಬಿಡುವನಾಗಿ, ಚರಣಾ-ಕಾ
ಲುಗಳನ್ನು, ವಿಕ್ಷೀಪ-ವದ್ದಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನೂ, ಪ್ರಸ್ರಿಸ್ನಗಾತ್ರಃ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆವರಿದ ಮೈಯುಳ್ಳವನೂ, ಪರಿವೃತ್ತಲೋಚನಃ-
ಸುತ್ತುತ್ತಲಿರುವ ಕಂಣಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಲಂಡಂ-ಲದ್ದಿಯನ್ನು, ವಿಸೃಜತ್-ಬಿಡುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ವ್ಯಸುಃ-ಪ್ರಾಣಹೋದವನಾಗಿ,
ಕ್ಷಿತೌ-ನಿಲದಲ್ಲಿ, ಪಪಾತ-ಬಿದ್ದನು ||೮|| ಕರ್ಕಟಕಾಫಲೋಪಮಾತ್-ಕಕ್ಕರಿಕೆಯ ಹಂಚಿನ ಹೋಲಿಸಿಕೆಯುಳ್ಳ, ವ್ಯಸೋಃ-ಪ್ರಾ

ರುದೂರ ಪರ್ಯಂತರಂ ಗರುಡನು ಸರ್ಪವಂ ಬೀಸಿಬಿಟ್ಟಂತೆ ಬೀಸಿಬಿಟ್ಟನು ||೫|| ಅಯಸುರನು ಮೂರ್ಛಿ
ತನಾಗಿ. ಪುನಶ್ಚ ಮೂರ್ಛತಿಳಿದು ಎದ್ದುಬಾಯಂ ತೆರದುಕೊಂಡು ಕೋಪದಿಂದ ವೇಗದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ
ಇದಿರಾಗಿ ಬಂದನು. ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಗುತ್ತಲೇ ತನ್ನಯೆಡೆ ಭುಜವಂಅಯಸುರನಬಾಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಿಲದಲ್ಲಿ
ಸರ್ಪವಂ ಪುಗಿಸಿದಂತೆ ನುಗ್ಗಿಸಿದನು ||೬|| ಭಗವಂತನ ಭುಜ ಕೆಳದಿಂದ ಉಕ್ಕಿನಗಟ್ಟಿಯ ಸ್ಪರ್ಶವಂ
ಮಾಡಿದರೆ ಹೇಗೋಹಾಗೆ ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಯಸುರನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಝಿರುಬಿದ್ದವು. ಚಿಕ್ಕಿತ್ಸೆಯಂಮಾಡದೆ
ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹೋದರರೋಗವು ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುವುದು ಹಾಗೆ ಅವನಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೊ
ಕ್ಕಿರುವ ಭಗವಂತನ ಭುಜವು ಬೆಳೆತುದು ||೭|| ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಭುಜದಿಂದ ತಡೆಯ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ವಾಸಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕಾಲುಗಳು ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬೆವರಿದ ಕರೀರಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ತರುಗುತ್ತಲಿರುವ ನೇ
ತ್ರಮುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪುರೀಮೋತ್ಸರ್ಜನವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಸುರನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಬಿದ್ದನು ||೮|| ಪಕ್ವ
ಮಾದ ಕೆಕ್ಕರಿಕೆಹಂಚುಬಿಡದಂತೆ ಬಿಡಿದಿರುವ ನಿರ್ಜೀವಮಾದ ಅಯಸುರನ ದೇಹದದೇಸೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಭುಜವಂ
ಸೆದಳುಕೊಂಡು ಮಹಾಭುಜನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಗರ್ವಾಹಿತನಾಗಿ ಅಯಾತ್ನದಿಂದಲೇ ಕತ್ತುವಂ ಸಂಹರಿಸಿದನು

ಅವಿಸ್ಮಿತೋಯತ್ನಹತಾರಿರುತ್ಸ್ರಯೈಃಪ್ರಸೂನವರ್ಷೋದಿವಿಷದ್ಭಿರೀಡಿತಃ ||೯|| ದರ್ವಿರೂಪ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಂಪ್ರತಿನಾರದಾಗಮನಫಟ್ಟಃ
ಸಂಗಮ್ಯಭಗವತ್ಪ್ರವಣೋನ್ಮುಪ | ಕೃಷ್ಣಮಕ್ಲಿಪ್ತಕರ್ಮಾಣಂರಹಸ್ಯತದುವಾಚಹ ||೧೦||
ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣಾಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮಯೋಗತಜಗದೀಶ್ವರ | ವಾಸುದೇವಾಖಿಲಾವಾಗಸಾತ್ಪ್ರತಾಂಪ್ರವ
ರಪ್ರಭೋ ||೧೧|| ತ್ವಮಾತ್ಮಾಸರ್ವಭೂತಾನಾಮೇಕೋಜ್ಯೋತಿರಿವೈಧಸಾಂ | ಗೋಢೋಗುಹಾಶಯ
ಸಾಂಕ್ಷೇಮಹಾಪುರುಷಕುಶ್ವರಃ ||೧೨|| ಆತ್ಮನಾತ್ಮಾಶ್ರಯಃಪೂರ್ವಮಾಯಯಾಸಸೃಜಿಗು

ನಿವಲ್ಲದ, ತದ್ವೇಹತಃ-ಅವನಮ್ಮಿಯ ದೇಸಿಯಿಂದ, ಭುಜರ-ತನ್ನ ತೋಳನ್ನು, ಅಪಾಕೃಷ್ಯ-ಎಳೆಕೊಂಡು, ಮಹಾಭುಜಃ-ದೊಡ್ಡತೋಳುಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಅವಿಸ್ಮಿತಃ-ಅಶ್ಚರ್ಯಪಡದೇ ಯರುವವನೂ, ಯತ್ನ ಹತಾರಿ-ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಹಗೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಉತ್ಸ್ರಯೈಃ-ಹೆಚ್ಚು ಅಶ್ಚರ್ಯವುಳ್ಳಂಥಾ, ಪ್ರಸೂನವರ್ಷಃ-ಹೂವಿನಮಳೆಯಂ ಸುಸುವಂಥಾ, ದಿವಿಷದ್ಭಿಃ-ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳಿಂದ, ಈಡಿತಃ-ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಆದನು ||೯|| ನೃಪ-ಭೋರೆಯಾದ ಪರೀಕ್ಷಿದನೇ! ಭಗವತ್ಪ್ರವಣಃ-ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಾದ, ದೇವರ್ಷಿಃ-ದೇವಲೋಕದ ಋಷಿಯಾದನಾರದನು, ಉಪಸಂಗಮ್ಯ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಬಂದು, ಅಕ್ಲಿಪ್ತ ಕರ್ಮಾಣಂ-ಕ್ಲೇಶವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸವುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ರಹಸಿ-ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ, ಏತತ್-ಈಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ವಿಷಯವನ್ನು, ಉವಾಚ-ನುಡಿದನಂತೆ ||೧೦|| ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನೇ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಅವಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮ-ಯಾರಿಂದಲೂ ದಿಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಮುಳ್ಳವನೇ! ಯೋಗೀಶ-ಉಪಾಯಗಳ ಗೊಡೆಯನೇ! ಜಗದೀಶ್ವರ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ನಿಯೋಮಕನೇ! ವಾಸುದೇವ-ವಸುದೇವನಮಗನೇ, ಅಥವಾ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನೇ! ಅಖಿಲಾವಾಸ-ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಆಶ್ರಯನೇ! ಸಾತ್ಪ್ರತಾಂ-ಯಾದವರೊಳಗೆ, (ಸತ್ಪುರುಷರಲ್ಲಿ) ಪ್ರವರ-ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಪ್ರಭೋ-ಸಮರ್ಥನೇ! ||೧೧|| ತ್ವಂ-ನೀನು, ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳೂ, ಏಧಸಾಂ-ಕಾಡುಗಳಿಗೆ, ಜ್ಯೋತಿರಿವ-ಬಳಗಡಗಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಹಾಗೆ, ಏಕಃ-ಒಬ್ಬನೇಆದ, ಆತ್ಮಾ-ಜೈತನ್ಯವಾಗಿರುವಿ. ಗೋಢಃ-ಅಡಗಿದವನಾಗಿ, ಗುಹಾಶಯಃ-ದಹರಾಕಾಶದೊಳಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿಯಿರುವಿ ಸಾಂಕ್ಷೇ-ಜೀವವೃತ್ತಿಗಳನ್ನುನೋಡುತ್ತಿರುವಿ. ಮಹಾಪುರುಷಃ-ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿರುವಿ. ಕುಶ್ವರಃ-ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವಿ ||೧೨|| ಆತ್ಮನಾ-ನಿನ್ನಿಂದಲೇ, ಆ

ನಾಗಿ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಂಗಳಂ ಕರೆಯುತ್ತಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ||೯|| ಎಲೈಅರನೇ

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದ ದೇವರ್ಷಿಯಾದ ನಾರದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆಬಂದು ತೊಂದರೆಇಲ್ಲದ ಕೆಲಸಮುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನುಡಿದನಂದೆಂತೆ||೧೦|| ಎಲೈಕೃಷ್ಣನೇ! ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪನಾದವನೇ! ಯೋಗೀಶನೇ! ಜಗದೀಶ್ವರನೇ! ವಾಸುದೇವನೇ! ಸಮಸ್ತಕ್ಕೂ ಆಧಾರಭೂತನೇ! ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಪ್ರಭುವೇ! ||೧೧|| ನೀನು ಒಬ್ಬನೇ ಸಮಸ್ತಕಾರ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಗ್ನಿಯಂ ಸ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರಾತ್ಮನು, ಅಗೋಚರನಾದವನು, ಸರ್ವಭೂತಹೃದಯವಾಸಿಯು, ಬುದ್ಧಿಸಾಕ್ಷಿಯು, ಮಹಾ ಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ||೧೨|| ಸೃಷ್ಟಿಗರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೇವಲಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನೀ

ಣಾ | ತ್ರಿರಿದಂಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪಸ್ತುಜಸ್ಯತ್ಯವೇನೀಶ್ವರಃ ||೧೩|| ಸತ್ಯಂಭೂಧರಭೂತಾನಂದೈತ್ಯ
ಪ್ರಮುಢರಕ್ಷಸಾಂ | ಅವತೀರ್ಣವಿನಾಶಾಯಸಾಧೂನಾಂರಕ್ಷಣಾಯಚ ||೧೪|| ದಿವ್ಯಾದ್ಯನಿಹ
ತೋದೈತ್ಯೋಲೀಲಯಾಯಂಹಯಾಕೃತಿಃ | ಯಸ್ಯಹೇಪಿತಸಂತ್ರಸ್ತಾಸ್ತ್ಯಜಂತ್ಯನಿಮಿಷಾದಿವಂ||೧೫||
ಚಾಣೂರಂಮುಷ್ಟಿಕಂಚೈವಮಲ್ಲಾನನ್ಯಾಂಶ್ಚಹಸ್ತಿನಂ | ಕಂಸಂಚನಿಹತಂದ್ರಕ್ಷೈರಕರ್ಣೈಹ
ನಿತವಿಭೋ ||೧೬|| ತಸ್ಯಾನುಕಂಖಯವನಮುರಾಣಾಂನರಕಸ್ಯಚ | ಪಾರಿಜಾತಾಹರಣಮಿಂದ್ರ
ಸ್ಯಚಪರಾಜಯಂ ||೧೭|| ಸ್ಯಮಂತಕಸ್ಯಚಮಣೇರಾದಾನಂಸಹಭಾರ್ಯಯಾ | ಮೃತಫುತ್ರಪ್ರ

ತ್ಯಾಶ್ರಯಃ-ನೀನೀನಿನಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವಿ. (ಸ್ವತಂತ್ರನು) ಮಾಯಯಾ-ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ, ಗುಣಾ-ಸತ್ಯರಜಸ್ಸು
ಮೋಗುಣಗಳನ್ನು, ಸನ್ಮಜೇ-ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿರುವನಾದಿ. ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪತಃ-ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲದ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವ ನಾದ್ದರಿಂದ, ತೈಃ-ಆ
ಗುಣಗಳಿಂದ, ಇದಂ-ಈಜಗತ್ತನ್ನು, ಸೃಜಸಿ-ಸೃಷ್ಟಿಸುವಿ. ಅತ್ರಿ-ಭಕ್ತನಿವಿ, ಅವಸಿ-ಪೋಷಿಸುವಿ. ಈಶ್ವರಃ-ಒಡೆಯನಾಗಿ
ರುವಿ ||೧೩|| ಸತ್ಯಂ-ಅನೀನು, ಭೂಧರಭೂತಾನಾಂ-ಬೆಟ್ಟದಹಾಗೆ ಭೂಮಿಗಳಭಾರವಾಗಿರುವ, ದೈತ್ಯಪ್ರಮುಢರಕ್ಷಸಾಂ-ದೈತ್ಯ
ರಪ್ರಮುಢರರಾಕ್ಷಸರ, ವಿನಾಶಾಯ-ಸಂಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಸಾಧೂನಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರ, ರಕ್ಷಣಾಯಚ-ಪಾಲನಕ್ಕೋ
ಸ್ಕರವೂ, ಅವತೀರ್ಣಃ-ಮನುಷ್ಯನಾಗಿಅವತರಿಸಿಯಿರುವಿ||೧೪||ಯಸ್ಯ-ಯಾವಕೇಶಿದೈತ್ಯನ, ಹೇಪಿತಸಂತ್ರಸ್ತಾಃ-ಹಲಹಲಧ್ವ
ನಿಯಡಿಸೆಯಿಂದ ಹೆದರಿದವರಾದ, ಅನಿಮಿಷಾಃ-ದೇವರ್ಷಿಗಳು, ದಿವಂ-ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು, ತ್ಯಜಂತಿ-ಬಿಡುವರೋ. ಹಯಾಕೃತಿಃ-
ಕುದುರೆಯ ಆಕಾರವುಳ್ಳ, ಸೋಯಂದೈತ್ಯಃ-ಆಯಿರಾಕ್ಷಸನು, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಲೀಲಯಾ-ನಿನ್ನ ಲೀಲಾನದಿಂದ, ನಿಹತಃ-ನಾಶಮಾ
ಡಲ್ಪಟ್ಟನು. ದಿವ್ಯಾದ್ಯ-ದೈವಯೋಗವಾಗಿದೆ||೧೫||ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕನಾದವನೇ! ಚಾಣೂರಂ-ಚಾಣೂರನನ್ನು, ಮುಷ್ಟಿಕಂ
ಚೈವ-ಮುಷ್ಟಿಕನನ್ನೂ, ಅನ್ಯಾಮಲ್ಲಾಂಶ್ಚ-ಬೇರೇಜಿಟ್ಟಿಗಳನ್ನೂ, ಹಸ್ತಿನಂ-ಅನಿಯನ್ನೂ, ಕಂಸಂಚ-ಕಂಸನನ್ನೂ,
ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ನಿಹತಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವ ನನ್ನಾಗಿ, ಪರಶ್ವೋಹನಿ-ನಾಳಂದಿನ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ, ದ್ರಕ್ಷ್ಯೇ-ನೋಡುವೆನು ||೧೬|| ತ
ಸ್ಯ-ಆಕಂಸನ, ಅನು-ಕೂಡ್ಲೇ, ಕಂಖ-ಕಂಖನು, (ಪಂಚಜನಾನುರನು.) ಯವನ-ಕಾಲಯವನನು, ಮುರಾಣಾಂ-ಮುರಾಣು
ನು, ಎಂಬವರ, ಚ-ಮತ್ತು, ನರಕಸ್ಯ-ನರಕಾನುರನ, (ಮರಣವನ್ನೂ) ಪಾರಿಜಾತಾಪಹರಣಂ-ಪಾರಿಜಾತವೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ
ವನ್ನು ಕನುಗೊಂಡು ಬರುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ಇಂದ್ರಸ್ಯ-ದೇವ
ಲಾಡಿದಿಲ್ಲಾಣಂ-ಕಾರ್ಯದಪಣವೇ ಮೊದಲಾದ ಗುರುಗಳು, ಸ್ಯಮಂತಕಸ್ಯಮುದ್ರಾಹಂ-ಕೂರರಕನ್ಯೆಯರಂ ಮದುವೆಯಾ
ಗೋಣವನ್ನೂ, ನೃಗಸ್ಯ-ನೃಗರಾಯನನ್ನು, ಕಾಪಾತ್-ಬಾ
ಯಾಂ-ದ್ವಾರಕಾನಗರದಲ್ಲಿ, ಜಗತ್ಪತೇಃ-ಒಡೆಯನಾದನಿನ್ನೆ, ಸ್ಯಮಂತಕಸ್ಯಮಣಿಯಂ

ನು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಮಾಯೆಯಂ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಗುಣಗಳ
ದಿಗುಣಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತಂಸೃಜಿಸುವಿ ರಕ್ಷಿಸುವಿ ಸಂಹರಿಸುವಿ
ನ್ನರಾದ ದೈತ್ಯದಾನವ ರಾಕ್ಷಸರಂ ಸಂಹರಿಸಲೋಸುಗ
ವಂ ಗೆಯ್ಯಿತುವಿ ||೧೪|| ಯಾವಅಸುರನ ಹೇಷಾಧ್ಯನಿಂ
ಹೋದರೋ, ಆಯಶ್ವಾಕೃತಿಯುಳ್ಳ ಕೇಶಿನಾಮಕನಾದ
ಹೃತನಾದನು ||೧೫|| ಚಾಣೂರನಂ ಮುಷ್ಟಿಕನಂ
ಮದಗಜವಂ ಕಂಸನಂಸಹ ನಾಳಿದ್ದು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೀಯೆ
ಪಂಚಜನನೆಂಬ ಅಸುರನು ಯವನನಂ ಮುರನು ನರಕ
ಕಲ್ಪದ್ರವ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ವೀರಕನ್ಯೆಯರಂ ವಿವಾಹ
ರಾಯಂಗೆ ಕಾಪವಿಮೋಚನವಂ ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ||೧೬||
ಜಗತ್ತಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ
ಜಾಂಬವಂತನ ಫುತ್ರಿಯಾದ ಜಾಂಬವತೀದೇವಿಯ ಪಾಣಿಗ

ವು. ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನಾದ ನಿನೂ ಸತ್ವಾ
ಅಂತಾನೀನು ಹೃತ್ರಿಯವಂಕದಲ್ಲಿ ವುತ್ಪ
ಯಂ ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ಈ ಅವತಾರ
ದಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವರ್ಗಮೆ ಬಿಟ್ಟು
ಸುರು ಮಾಡಿದಪುಣ್ಯದಿಂದ ನಿನ್ನಿಂದಗಂ
ದಜಿಟ್ಟಿಗರಂ ಕುವಲಯಾಪೀಡವೆಂಬ
ನಿವೆನು ||೧೬|| ಅಮೇಲೆಯಾಮೇಲೆ
ನಿವೆನು ||೧೭|| ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೇ
ದ್ವಾರಕಾನಗರದಲ್ಲಿ ನೃಗ
ನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ
ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯಂ

ದಾನಂಚಬ್ರಾಹ್ಮಣಮತಃ ||೧೯|| ಪೌಂಡ್ರಕನಾಶ್ವಾಶೀಘ್ರರಾಶ್ವಾಶ್ವದೀಪನಂ |
 ದಂತವಕ್ತ್ರಸ್ಯಾಪ್ಯಚಮಹಾಕತ್ರಾ ||೨೦|| ನಿವೀರ್ಯಾಣಿದ್ವಾರಕಾಮಾ
 ವಸನಭವಾನ್ ||೨೧|| ಮೃಹಂತಾನಿಗಯಾನಿಕಂ ||೨೨|| ಅಥತಾಲರೂಪಸ್ಯ
 ಹೃದಯಿಮ್ನೋರಮಾಹುಕ್ತಾಹಿಣೀನಾನಿಧನಂದ ||೨೩|| ಸಸಾರಥಃ ||೨೪|| ವಿಶು
 ದ್ಧವಿಜ್ಞಾನಫನಂಗಮಾಪ್ತಸರ್ವಾರ್ಥಮ ||೨೫|| ಸ್ವತೇಜಸಾನಿತ್ಯನಿವೃ
 ತ್ತಮಾಯಾಗುಣಮತಮಾಮಾಹಿ ||೨೬|| ಸ್ವಾಶ್ರಯಮಾತ್ಮಮಾಯಾ

ಸ್ವಮಂತಕಸ್ಯಮತಃ-ಸ್ವಮಂತಕವೆಂಬುದು, ಅದಾನಂಚ-ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ವಧಾಮತಃ-ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಬಾ
 ಹ್ಯಾಸ್ಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ, ಮೃತಪುತ್ರಪ್ರದಾನಂಚ-ಸತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಂ ಯನ್ನೂ ||೧೯|| ಪಶ್ಚಾತ್ತ-ಆಮೇಲೆ,
 ಪೌಂಡ್ರಕಸ್ಯ-ಪೌಂಡ್ರಕ ವಾಸುದೇವ ಸಂಬವನ, ವಧಂ-ಸಂಹಾರವನ್ನೂ, ಕಾಶೀಘ್ರರಾಶ್ವಾಶ್ವದೀಪನಂಚ-ಕಾಶಿಯಂನುಡುಪಿ
 ಕೆಯನ್ನೂ, ದಂತವಕ್ತ್ರಸ್ಯ-ದಂತವಕ್ತ್ರನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನ, ನಿಧನಂ-ಮರಣವನ್ನೂ, ಮಹಾಕತ್ರಾ-ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ
 ಲ್ಲಿ, ಚೈದ್ಯಸ್ಯ-ಶಿಶುಪಾಲನ, ನಿಧನಂಚ-ಮರಣವನ್ನೂ ||೨೦|| ದ್ವಾರಕಾಂ-ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ, ಆವರ್ಣ-ಇರುತ್ತಲಿರುವ, ಭ
 ವಾನ್-ನೀನು, ಅನ್ಯಾನಿ-ಇತರಗಳಾದ, ಯಾನಿವೀರ್ಯಾಣಿ-ಯಾವಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು, ಕರ್ತಾ-ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವೆಯೋ, ಭು
 ವಿ-ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಕವಿಭಿಃ-ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ, ಗೇಯಾನಿ-ಹಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವಾದ, ತಾನಿ-ಅವುಗಳನ್ನು, ಅಹಂ-ನಾನು, ಪ್ರ
 ಕ್ಷಾಮಿ-ನೋಡುವೆನು||೨೧|| ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಅಮುಷ್ಯ-ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಹೃದಯಿಮ್ನೋ-ನಾಳಕಶೀಲನಾದ, ಕಾಲರೂಪಸ್ಯ-
 ಕಾಲಸ್ವರೂಪನಾದ, ಅರ್ಜುನಸಾರಥಃ-ಅರ್ಜುನಂಗೆಸಾರಥಿಯಾಗುವ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಅಹ್ರಾಹಿಣೀನಾಂ-ಭಾರತರ ೧೯ ಅಹ್ರಾಹಿ
 ಣಿಗಳ, ನಿಧನಂ-ನಾಶತಂತ್ರವನ್ನೂ, ದ್ರಕ್ಷಾಮಿ-ನೋಡುವೆನು||೨೨|| ವಿಶುದ್ಧವಿಜ್ಞಾನಫನಂ-ವಿಶುದ್ಧ-ವಿಕಲ್ಪವಿ ದೋಷಗಳ
 ಲ್ಲದ, ವಿಜ್ಞಾನ-ಉಪನಿಷತ್ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವೇ, ಫನಂ-ನಿರಂತರವಾದ, (ಚಿನ್ಮಾತ್ರವಾದ) ಸ್ವಸಂಸ್ಥಯಾ-ಸ್ವ
 ರೂಪಾವಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ, ಸಮಾಪ್ತಸರ್ವಾರ್ಥಂ-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ ಸಕಲಪ್ರಯೋಜನಗಳೊಳ್ಳ, (ನಿತ್ಯತೃಪ್ತನಾದ,) ಅಮೋ
 ಘವಾಂಛಿತಂ-ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲದಬಯಕೆಯುಳ್ಳ, (ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನಾದ) ಸ್ವತೇಜಸಾ-ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯಿಂದ, ನಿತ್ಯ....ಪ್ರವಾಹಂ-ನಿತ್ಯ-
 ತ್ರಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನಿವೃತ್ತ-ತನ್ನನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸದೇಹೋದ, ಮಾಪಾ-ಮೂಲಾಜ್ಞಾನಪ್ರಯುಕ್ತವಾದ, ಗುಣಪ್ರವಾಹಂ-
 ಪ್ರಪಂಚಸಂಸಾರವುಳ್ಳವನು (ಶುದ್ಧಬ್ರಹ್ಮವಾದ) ಭಗವಂತಂ-ನಿರತಿಕೆಯವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳನಿನ್ನ, ಈಮಹಿ-ಕರಣುಹೊಗು
 ವೆವು ||೨೩|| ಈಶ್ವರಂ-ನಿಯಾಮಕನಾದ, ಸ್ವಾಶ್ರಯಂ-ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಾನೇಆಶ್ರಯವಾದ, ಆತ್ಮಮಾಯಯಾ-ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿ
 ಯಿಂದ ವಿನಿರ್ಮಿತ...ಕಲ್ಪನಂ-ವಿನಿರ್ಮಿತ-ಸೃಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಶೇಷ-ಸಕಲವಾದ, ವಿಶೇಷ-ವ್ಯಾಪಾರ್ಥಕಥಮಗಳ, ಕಲ್ಪನಂ-
 ಅಧ್ಯಾಸವುಳ್ಳವನು (ಸವಿತೇಷನಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವನು) ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಂ-ಸ್ವಭಾವಲೀಲೆಗೋಸ್ಕರ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮಮನುಷ್ಯವಿ

ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೀಯೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮೃತನಾದ ಪುತ್ರನಂ ತಂದುಕೊಡುತ್ತೀಯೆ ||೧೯|| ಪೌಂ
 ದ್ರಕನಂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೀಯೆ, ಕಾಶೀಘ್ರರವಂ ದಹಿಸುತ್ತೀಯೆ, ದಂತವಕ್ತ್ರನಂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೀಯೆ||೨೦|| ನೀ
 ನು ದ್ವಾರಕಾನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಾವಯಾವ ಸಾಹಸಂಗಳಂ ಮಾಡುವಿಯೋ, ಕವಿಗಳಿಗೆ
 ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗಾನಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ ಆಯಾಪರಾಕ್ರಮಂಗಳಂ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಂ ನಾನು ನೋಡುವೆನ್ನೆ||೨೧||
 ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಈಭೂಭಾರವಂ ಪರಿಹರಿಸಲೋಸುಗ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಅನೇಕಾಹ್ರಾಹಿಣೀ ಸೇನೆಗ
 ಳಂ ಸಂಹಾರಮಮಾಡುವಿ, ಅದಂನಾನು ನೋಡುವೆನ್ನೆ ||೨೨|| ಶುದ್ಧ ಚಿದ್ರೂಪನಾದಸ್ವರೂಪಭೂತಸ್ಥ ಮಾದ
 ಪರಮಾನಂದಸ್ಥಿತಿಯಂ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ವಾರ್ಥಂಗಳುಳ್ಳ ಅಮೋಘಮಾದ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನಾ
 ದ ಸ್ವತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಿಹೃತವಾದ ಮಾತಾದಿಗುಣ ಪ್ರವಾಹಮುಳ್ಳ ಭಗವಂತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದನಿ
 ನ್ನಂ ನಾನು ಕರಣುಹೊಂದುವೆನ್ನೆ ||೨೩|| ಈಶ್ವರನಾಗಿ ಸ್ವಾಶ್ರಯನಾಗಿ ನಿಜಮಾಯೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪ
 ಟ್ಟಮಹತ್ತ್ವವೇಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚಮುಳ್ಳವನಾಡಿ ವಿಲಾಸಾರ್ಥಮಾಗಿ ಯಾಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟನಾನುವೆ

ಯಾನಿನಿರ್ನಿರ್ತಾಕವಿಕವಕಲ್ಪನಂ | ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಮಭ್ಯಾತ್ಮಮನುವ್ಯವಿಗ್ರಹಂನತೋಸ್ತಿದುರ್ಮಲ
ಯದುವೃಷ್ಟಿ ಸಾತ್ತ್ವತಾಂ ||೨೪|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ ವಿವಂಯದುವತೀಕೃತ್ಪ್ರಪಂಭಗವತ್ಪ್ರವೇಶಾಮುಂ
ವೈದ್ಯಮಾಸುರವಧಘಟೈಃ.

ನಿಃ | ಪಶ್ಚಿಮತ್ಯಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋಯಯೌತದ್ವರ್ತನೋತ್ಸುಕಃ ||೨೫|| ಭಗವಾನಪಿಗೋವಿಂದೋಹ
ತ್ವಾಕೇನಿವಾಹವೇ | ಪಶೋಂತ್ವಾಪಾಲಯದ್ಬಾಲ್ಯೇಷ್ವ್ರೀತ್ಯೈರ್ವ್ರಜಸುಖಾಪಹಃ ||೨೬|| ಎಕದಾತಪ
ಶೋಬಾಲಾಶ್ಚಾರಯಂತೋದ್ರಿಸಾನುಮ ಚಕ್ರಾರ್ಣವಲಯನಕ್ರಿಡಾಗಜೋರಪಾಲಾಪದೇಶತಃ ||೨೭||
ತತ್ರಾಸ್ತಕತಿಚಿಚ್ಛೋರಾಪಾಲಾಶ್ಚಕತಿಚಿನ್ಮುಪ | ಮೇಷಾಯಿತಾಶ್ಚ ತತ್ತ್ವೈಕವಿಜಹುರಕಾಶೋ
ಭಯಾಃ ||೨೮|| ಮಯಪುತ್ರೋಮಹಾಮಾಯೋವೈದ್ಯೋಮೋಗೋವಂಚರೂಪಭೃತ್ | ಮೇಷಾಯಿತಾನವೋ

ಗ್ರಹಂ-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾನವಾವತಾರಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳವನು, ಯದುವೃಷ್ಟಿ ಸಾತ್ತ್ವತಾಂ-ಯಾದವರ ವೃಷ್ಟಿಗಳ ಸಾತ್ತ್ವತರ,
ಧುರ್ಯಂ-ರಕ್ಷಣಭಾರವನ್ನು ಹೆಸಿದವನಾದ, ತಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, ನತೇ-ಬಗ್ಗಿದವನು, ಅಸ್ತಿ-ಆದನು ||೨೪||
[ಶುಕವಾಕ್ಯವು] ಭಗವತ್ಪ್ರವೇಶ-ಹಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾಗಿವುಳ್ಳ, (ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದ) ಮುನಿ-ನಾರದಮುನಿಯು, ವಿವಂ-ಹೀ
ಗೆ, ಯದುವತೀಂ-ಯಾದವರಿಗೊಡೆಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪಶೋಂತ್ವ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ; ಅಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೇ-ಅವ್ಯಕ್ತೆಯೊ
ಪಡೆದವನಾಗಿ, ತದ್ವರ್ತನೋತ್ಸುಕಃ-ತದ್ವರ್ತನ-ಆತನನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಅಧವಾ ಭಾಗವತಕಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧವಾ ಬ್ರ
ಹ್ಮಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ, ಉತ್ಸುಕಃ-ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಯೌತ-ತೆರಳಿದನು ||೨೫|| ಭಗವಾನ್-ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳ, ಗೋವಿಂದೋ
ಪಿ-ಕೃಷ್ಣನೊಕೂಡ, ಆಹವೇ-ಜಗಳದಲ್ಲಿ, ಕೇಶಿನಂ-ಕುದುರೆಯಾಗಿಬಂದ ದೈತ್ಯನನ್ನು, ಪತ್ವಾ-ಕೊಂದ, ವ್ರಜಸುಖಾಪಹಃ-
ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವರ ಗೆಯ್ಯತೆಲಿರುವನಾಗಿ, ಪ್ರೀತ್ಯೈ-ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳ, ಬಾಲ್ಯೇ-ಕುಡುಗರೊಡನೆ, ಪಶೋಂತ್ವ-ಗೋವು
ಗಳನ್ನೂ, ಅಪಾಲಯತೇ-ಕಾಯಿದನು ||೨೬|| ಏಕದಾ-ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಪಶೋಂ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಅದ್ರಿಸಾನುಮು-ಗೋ
ವರ್ಧನಾಚಲದ ತವ್ವಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಚಾರಯಂತೇ-ಮೇಯಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ತೇಬಾಲಾಃ-ಅಹುಡುಗರು, ಚೋರಪಾಲಾಪದೇಶತಃ-
ಇವನುಕಳ್ಳನು. ಇವನುಪಾಲಕನು ಎಂಬನಿವದಿಂದ, ನಿಶಾಯನಕ್ರಿಡಾಂ-ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುವಆಟವನ್ನು, ಚಕ್ರ-ಮಾಡಿದರು ||೨೭||
ನೃಪ-ಧೋರಯೇ | ತತ್ರ-ಆಯಾಟದಲ್ಲಿ, ಕತಿಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ಚೋರಾಃ-ಕಳ್ಳರೂ, ಕತಿಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ಪಾಲಾಶ್ಚ-ರಕ್ಷಕರೂ,
ಆರ್ಷ-ಆದರು ತತ್ತ್ವೈಕ-ಅವರಲ್ಲಿಕೆಲವರು, ಮೇಷಾಯಿತಾಶ್ಚ-ಅಡುಗಳಂತೆ ಆಚರಿಸುವವರಾಗಿ, ಅಕುತೋಭಯಾಃ-ಯಾ
ವುದರದೇಸೆಯಿಂದಲೂ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿ; ವಿಜಹುಃ-ವಿಹಾರವಂಗೈದರು ||೨೮|| ಮಯಪುತ್ರ-ಮಯಾನುರನಮಗನಾ
ದ, ಮಹಾಮಾಯೇ-ದೊಡ್ಡಮೋಸಮುಳ್ಳವನಾದ, ವೈದ್ಯಮೇ-ವೈದ್ಯಮನೆಂಬದೈತ್ಯನು, ಗೋಪಾಲರೂಪಭೃತ್-ಗೊಲ್ಲನ
ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಪ್ರಾಯಃ-ಬಹುಕಃ-ಚೋರಾಯಿತಃ-ಕಳ್ಳನಂತೆ ಆಚರಿಸುವವನಾಗಿ, ಮೇಷಾಯಿತಾ-ಅಡುಗಳಿರು

ದೇಹಮುಳ್ಳವನಾಗಿ ಯದುವೃಷ್ಟಿಭೋಜರಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ನಿನ್ನಂನಾನುನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು ||೨೪|| ಭಗವ
ದ್ಭಕ್ತನಾದ ನಾರದನು. ಈಪ್ರಕಾರಮಾಗಿ ಯದುವತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯಂಪಡೆದವನಾ
ಗಿ, ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪರವಶನಾಗಿ, ಹೊರಟುಹೋದನು ||೨೫|| ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು
ಕೇಶಿಯೆಂಬ ಅನುರನಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಸುಹರಿಸಿ ಸಂತೋಷಿತರಾದ ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆ ಶುಭವಾಗಿ, ವ್ರಜಕ್ಕೆ
ಸುಖವಂ ಮಾಡುವವನಾಗಿ ಪಶುಗಳಂ ಪಾಲಿಸಿದನು ||೨೬|| ಎಲೈ, ಅರನೇ! ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕ
ರು ಪರ್ವತದತಪ್ಪಲುಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳಂ ಸಂಚಾರಮ ಮಾಡಿಸುತ್ತ ಕಟ್ಟಲೊಡೆಯರುಬ ಆಟದನೆವದಿಂದ ನಿಶಾ
ಯನಾದಿ ಆಟಗಳಂ ಆಡಿದರು ||೨೭|| ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಭಯಮಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ಕೆಲವರುಕಳ್ಳರಾದರು, ಕೆ
ಲವರು ಕುರಿಗಳಂತೆ ವೇದಂಗಳಂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡರು, ಇಂತುಕ್ರೀಡಿಸಿದರು ||೨೮|| ಅಗ. ಗೋಪಾಲಕರೂ ಪಂಥ
ರಿಸಿದ ಮಯಪುತ್ರನಾದ ವೈದ್ಯಮಾಸುರನು ಚೋರರೂಪದಿಂದಬಂದು ಕುರಿಗಳ ವೇದವಂಧರಿಸಿದ ಗೋಪಾ
ಅಕರಂ ಅಪಹರಿಸಿ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ||೨೯|| ಪರ್ವತದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿಇರಿಸಿ, ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾರಿಬಾರಿಗೊಬಂದು

ವಾಹಪ್ರಾಯಶ್ಚೋರಾಯಿತೋಬಹೂ ||೧೯||ಗಿರಿಧರ್ಯಾವಿನಿಷ್ಟೈಸ್ತನೀತಂನೀತಂಮಹಾಸುರಃ | ಶಿ
ಲಯಾಪಿದಧದ್ವಾರಂಚತುಃಪಂಚಾವಶೇಷಿತಾಃ ||೨೦|| ತಸ್ಯತತ್ಸರ್ಮವಿಜ್ಞೇಯಕೃಷ್ಣೇಕರಣದಸ್ಸ
ತಾಂ | ಗೋಪಾನ್ನಯಂತಂಜಗಾ ಗ್ರಹವೈಕಂಹರಿವೌಜಸಾ ||೨೧||ಸನಿಜಂರೂಪಮಾಸ್ಥಾಯಗಿರೀಂ
ದ್ರಸದೃಶಂಬಲೀ | ಇಚ್ಛೈವಿಮೋಕ್ಷಮಾತ್ಮಾನಂನಾಶಕೋದ್ಗ್ರಹಣಾತುರಃ ||೨೨|| ತಂನಿಗ್ನ
ಹ್ಯಾಚ್ಯುತೋಮೋರ್ಭ್ಯಾಂಪಾತಯಿತ್ವಾಮಹೀತಲೆ | ಪಶ್ಯತಾಂದಿವಿದೇವಾನಾಂಪಶುಮಾರಮಮಾರ
ಯಾತ್ ||೨೩|| ಗುಹಾಪಿಧಾನಂನಿರ್ಭಿದ್ಯಗೋಪಾನ್ನಿಸ್ಸಾನ್ಯಕೃಭ್ರತಃ | ಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ಸುರೈರ್ಗೋ

ತೇ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವವರಾದ, ಬಹೂ-ಹಲವು ಮಂದಿಯನ್ನು, ಅಪೋವಾಹ-ಕದೊಯ್ದನ್ನು ||೧೯||ಮಹಾಸುರಃ-ದೊಡ್ಡದ್ದೆ, ತ್ಯನು, ನೀತಂನೀತಂ-ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನಾಗಿ, ಗಿರಿಧರ್ಯಾಂ-ಬೆಟ್ಟದಗವಿಯಲ್ಲಿ, ವಿನಿಷ್ಟೈ-ಬಚ್ಚಿ ರಿಸಿ, ದ್ವಾರಂ-ಬಾಕಲನ್ನು, ಶಿಲಯಾ-ಕಲ್ಲಿನಿಂದ, ಪಿದಧೇ-ಮುಚ್ಚಿದನು. ಚತುಃಪಂಚ-ನಾಲ್ಕೈದುವುಮಂದಿ, ಅವ ಶೇಷಿತಾಃ-ಉಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು ||೨೦|| ಸತಾಂ-ನಿತ್ಪುರುಷರಿಗೆ, ಕರಣದೇ-ರಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವವನಾದ, ಕೃಷ್ಣೇ-ವಾಸುದೇವ ಸು, ತಸ್ಯ-ಆಪೋಮಾಸುರನ. ತತ್ಸರ್ಮ-ಆಕೆಲಸವನ್ನು, ವಿಜ್ಞೇಯ-ವಿಶೇಷವಾಗಿತಿಳಿದು, ಗೋಪಾ-ಗೋಲ್ಲರಹುಡುಗರನ್ನು, ನಯಂತಂ-ವೋಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು, ಹರಿಃ-ಸಿಂಹವು, ವೈಕಮಿವ-ತೋಳವನ್ನು ಹೆಗೋಹಂಗೆ, ಓಜಸಾ-ಪರಾಕ್ರಮ ದಿಂದ, ಜಗಾ-ಹ-ಹಿಡಿದನು ||೨೧|| ಗ್ರಹಣಾತುರಃ-ಗ್ರಹಣ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ, ಆತುರಃ-ತ್ವರೆಯುಳ್ಳವನಾದ, ನಃ-ಆ ವೋಮಾಸುರನು, ಗಿರೀಂದ್ರಸದೃಶಂ-ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ, ನಿಜಂರೂಪಂ-ಸಹಜಾಕಾರವನ್ನು, ಆಸ್ಥಾಯ-ಅಧಿಪ್ತಿಸಿ, ಬಲೀ-ಬಲವಂತನಾದರೂಕೂಡ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನದೇಕವನ್ನು, ವಿಮೋಕ್ಷುಂ-ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಇಚ್ಛೈವಿ-ಬಯಸಿ ದವನಾದರೂಕೂಡ, ನಾಶಕೋ-ತೇ-ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿವು ||೨೨||ಅಚ್ಯುತಃ-ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದಕೃಷ್ಣನು, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ದೋ ಭ್ಯಾಂ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ನಿಗೃಹ್ಯ-ಹಿಂಡಿಕೊಟ್ಟು, ಮಹೀತಲೇ-ನೆಲದಲ್ಲಿ, ಪಾತಯಿತ್ವಾ-ಬೀಳಕೆಡಹಿ, ದಿವಿ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ದೇ ವಾನಾಂ-ದೇವರುಳು, ಪಶ್ಯತಾಂಸತಾಂ-ನೋಡುವವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ಪಶುಮಾರಂ-ಪಶುವನ್ನುಬಡಿದಂತೆ, ಅಮಾರಯಾತ್- ಬಡಿದುಹಾಕಿದನು ||೨೩||ಗುಹಾಪಿಧಾನಂ-ಗುಹೆಯಮುಚ್ಚಳವನ್ನು, ನಿರ್ಭಿದ್ಯ-ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ, ಕೃಭ್ರತಃ-ಕಪ್ಪವಾದಸ್ಥೂಲ ದೇವ ಯಿಂದ, ಗೋಪಾ-ದನಗಳಂ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರನ್ನು, ನಿಸ್ಸಾರ್ಯ-ಹೊರಹೊರಡಿಸಿ, ಸುರೈಃ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಗೋ

ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ನೇರಿಸಿ, ಗುಹಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು ಚಾಂಚಿದನು. ಬಳಿಕನಾಲ್ಕೈದುವು ಮಂದಿಯೇ ಉಳಿದರು ||೨೦|| ಸತ್ಪುರುಷ ರಕ್ಷಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಯಸುರನವ್ಯಾಪಾರವೆಂ ತಿ ಳಿದುಗೋಪಾಲಕರನಾಕರ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವ ಆಯಸುರನಂ ಸಿಂಹವು ಮೈಗವು ಹಿಡಿದರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದನು ||೨೧|| ಆಯಸುರನು ಪ ರ್ಮತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದರೂಪವೆಂ ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದಹಿ ಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಮಹಾ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದುಂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದ ಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾದರೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಪೀಡಿತನಾದನು | ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನಬಾಹುಗಳಿಂದ ಆಯಸುರನಂತೆಬಿ ಕೊಂಡುಭೂಮಿ

ಯಲ್ಲಿಕೆಡಹಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ನೋಡುವಾಗಲೇ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಪಶುವು ಕ್ಯಾಸವೆಂ ಬಿಡದರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಹರಿಸುವಂತೆ ಸಂಹರಿಸಿದನು ||೨೩|| ಅಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗುಹಾದ್ವಾರವೆಂತೆಗದು ಕಿಲೆಯಂತೆಳ್ಳಿಬಿ

ಪ್ರವೀಣವೇದವೇದಗೋಕುಲಂ ||೨೪|| ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಸಪ್ತತ್ರಯೋಧ್ಯಾಯಃ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಬಲರಾಮಾನಯನಾರ್ಥಮಕೂರಸ್ಯನಂದಗೋಕುಲಪ್ರವೇಶಘಟ್ಟಃ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ಅಕೂರೋಪಚಿತಾಂರಾಂತ್ರಂಮಧುಪುರಾಂಮಹಾಮತಿಃ | ಉಪಿತಾಸ್ವರಥಮಾಸ್ಥಾಯ
ಪ್ರಯಯಾನುದಗೋಕುಲಂ ||೧|| ಗಚ್ಛೇ ಪಥಿಮಹಾಭಾಗೋಭಗವತ್ಯಂಬುಜೇಕ್ಷಣ | ಭಕ್ತಿಂಪರಾ

ಪ್ರತಿ-ಗೋಕುಲದಲೂ, ಸ್ವಯಮಾನರ್ಥ-ಕೂಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತ ಲಿಪಿವನಾಗಿ, ಸ್ವಗೋಕುಲಂ-ತನ್ನಗೋಪ್ರಜವನ್ನು, ಪ್ರ
ಪವೇಶ-ಹೋಕ್ಕನು ||೨೪||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ
ಸಪ್ತತ್ರಯೋಧ್ಯಾಯಃ-

೨೪ನೆಯಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದರ್ಪಣೆ.

[ಕುಕವಾಕ್ಯವು.] ಮಹಾಮತಿಃ-ಹೆಚ್ಚುಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಅಕೂರೋಪ-ಅಕೂರನಿಂಬವನೂಕೂಡ, ತಾಂರಾಂತ್ರಂ-ಆ
ರಾಂತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ಮಧುಪುರಾಂ-ಮಧುರಾನಗರವೂಳು, ಉಪಿತಾಸ್ವ-ಇದ್ದು, ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ-ತೇರನ್ನೇರಿ, ನಂದಗೋಕುಲಂ-
ನಂದವ್ರಜವಂಕುರಿತು, ಪ್ರಯಯಾನು-ಪಯಣಗೊಂಡನು ||೧|| ಮಹಾಭಾಗಃ-ಮಹಾಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳ, ಅಕೂರನು, ಪಥಿ-ದಾ
ರಿಯಲ್ಲಿ, ಗಚ್ಛೇ-ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಅಂಬುಜೇಕ್ಷಣೇ-ಕಮಲಾಕ್ಷಣವ, ಭಗವತಿ-ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಪರಾಂ-
ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಭಕ್ತಿಂ-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು, ಉಪಗತಃ-ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಏತತ್-ಇದರನ್ನು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಅಚಿಂತಯತೇ-

ಹೃದ್ಯ ಗೋಪಾಲಕರ ನೆಲ್ಲರಂ ಈಚೆಗೆ ಹೊರಡಿಸಿಕೊಂಡು, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಮಾಡಲ್ಪಡುವವನಾಗಿ ಗೋ
ಪಾಲಕರೊಡನೆ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದನು ||೨೪||

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಕಾ
ರಣ್ಯನಾಗಲಾದ ಕೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮಗ್ನಹೀತೂರಪುರವ
ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ
ಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು” ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ
ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳಗೆ ೨೪ನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

೨೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೇಯೋಕ್ತೋಕ್ತಃ | ಅಷ್ಟತ್ರಯೋಧ್ಯಾಯಾನ್ಮ ಕೂರೋಗೋಕುಲಂಗಳತಃ | ತಥೈವರಾಮಕೃ
ಷ್ಣಾಭ್ಯಾಂಗೃಹಂಸೀತ್ಯಾಸುಸತ್ಯತಃ ||೨|| ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಕೂರನು ಮಧುರಾ
ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ಮನೋರಥಗಳ ನಾಲೋಚಿಸುತ್ತಬಂದ
ನೋ ಅದೇಪ್ರಕಾರಮಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಂದ ಸತ್ಕಾರವ ನೆಯ್ದಿದವನಾದನು. ಎಂದು ಕುಕಾಚಾರ್ಯನುಪ
ರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನ ದಂತೆನೆ,-

ಎಲೈಅರನೇ! ಮಹಾಬುದ್ಧಿಕಾಲಿಯಾದ ಅಕೂರನು ಕಂಸನಿಂದ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆರಾತ್ರಿ
ಯಂ ಮಧುರಾಪುರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದು, ಬೆಳಗಾದಮೇಲೆ ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ನಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದನು ||೧|| ಬರು
ವುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನೊಡ ಪದ್ಮಲೋಚನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಪರಮಭಕ್ತಿಯಂ ಮಾಡುವನಾಗಿ ಈಪ್ರ

ಮುಸಗತುವಮಿತದಚಿಂತಯತೆ || ೨ || ಕಿಂಮಯಾಚರಿತಂಭದ್ರೂಕಿಂತಪ್ತಂಪರಮಂತಸಃ
ಕಿಂವಾಧಾಪ್ಯರ್ಹ ತದತ್ತಂಯದ್ವಿಕ್ಷಾನ್ಯುಧ್ಯಕೇಕಮ || ೩ || ಮಮೈತದ್ಬೋಧಂಮನ್ಯೈಹ್ಯುತ್
ಮಹೋಕ್ತದರ್ಶನಂ | ವಿವಯಾತ್ಯನೋಯಧಾಬ್ರಹ್ಮಕೀರ್ತನಂಕೂದ್ರಜನ್ಮನಃ || ೪ || ಮೈವಂಮ
ಮಾಧಮಸ್ಯಾಪಿಸ್ಯಾವಿವಾಚ್ಯುತದರ್ಶನಂ | ಹಿಗ್ರೇಯಮಾಣಿಕಾಲನದ್ಯಾಕ್ಯಚಿತ್ತರತಿಕತ್ಯನ|| ೫ ||
ಮಮಾದ್ಯಾಮಂಗಳಾನವಪ್ಪಂಫಲಮಾಂಕ್ಷ್ಯಮಮಿಭವಃ | ಯನ್ನಮಸ್ಯಭಗವತೋಯೋಗಿಭೈರಾಂಘ್ರಿ

ಯೋಚಿಸಿದನು ||೨||ಯತೆ-ಯಾವುದರಿಂದ, ಅಧ್ಯ-ಈಗ, ಕೇಕವಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ-ನೋಡುವನೋ, ತತೆ-ಅ
ದರಿಂದ, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಕಿಂಭದ್ರಮಾಚರಿತಂ-ಏನುಕಥವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ; ಪರಮಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಕಿಂತ
ಏ-ಯಾವತವನ್ನು, ತದ್ವಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ; ಅಥಾಪಿ-ಮತ್ತು, ಅರ್ಹತೇ-ಯೋಗ್ಯನಾದವನಿಗೆ, ಕಿಂವಾದತ್ತಂ-ಏನು,
ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ; ||೩||ಕೂದ್ರಜವ್ಯನಃ-ಕೂದ್ರಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮಕೀರ್ತನಂ-ವೇದಪಾಠವು, ಯಥಾ-ಹೇ
ಗೆ, ದುರ್ಲಭಂ-ದೊರೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ವಿಷಯಾತ್ಮನಃ-ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿಮನಸ್ಸುಳ್ಳ,ಮಮ-ನನಗೆ, ಏತತೆ-ಈ.
ಉತ್ತಮಹೋಕ್ತದರ್ಶನಂ-ಉತ್ತಮನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುವಿಕೆ, ದುರ್ಲಭಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ
ಅಭಿನತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು, ಮನ್ಯೇ-ತಿಳಿಯುವೆನು ||೪|| ಮೈವಂ-ಹೀಗಲ್ಲವು; ಅಥಮಸ್ಯಾಪಿ-ನಿಜನಾವವನಾದರೂ, ಮಮ-ನನಗೆ
ಅಚ್ಯುತದರ್ಶನಂ-ಭಗವತ್ಪಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು, ಸ್ಯಾದೇವ-ಆಗಲೇಆಗುತ್ತೆ. ಕಾಲನದ್ಯಾ-ಕಾಲವೆಂಬಕೊಳೆಯಿಂದ, ಹಿಗ್ರೇಯ
ಮಾಣಿ-ಕೊಚ್ಚಿವೊಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಕಕ್ಷ್ಯವ-ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬನು, ಕ್ವಚಿತ್-ಯಾವಕಡೆಯಲ್ಲಿಯಾದರೂ, ತರತಿ-
ದಾಂಟುತ್ತಿರುವನು ||೫||ಮಮ-ನನ್ನ, ಅಮಂಗಳಂ-ಅಶುಭವು, ಅಧ್ಯ-ಈಗ, ನಪ್ಪಂ-ನಾಶವಾದದ್ದಾಯಿತು. ಮೇ-ನನ್ನ,ಭ
ವತ್ವ-ಜನ್ಮವೊಕೂಡ, ಫಲವಾನೇವ-ಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳದ್ದೇನರಿ. ಯತೆ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಭಗವತಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನ, ಯೋ
ಗಿಣೈರಾಂಘ್ರಿವಂಕಜಂ-ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಅಡಿವಾರೆಯನ್ನು,ನಮಸ್ಯೇ-ಪೊಡಮಡುವೆನೋ ||೬|| ಅಧ್ಯ-

ಕಾಶಮಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದನು ||೨|| (ಅವೆಂತೆನೆ) ನಾನು ಏನು
ಪುಣ್ಯವಂ ಮಾಡಿರುವೆನೋ, ಏನುಉತ್ಕೃಷ್ಟವ್ಯ ತಪವಂ
ಮಾಡಿರುವೆನೋ, ನಾನು ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವವಸ್ತುವಂ
ಡಾನವಂ ಮಾಡಿರುವೆನೋ, ಈಗ ಭಗವಂತನಾದ ಕೇ
ಕವನಂ ನೋಡುವೆನು || ೩ || ವಿವಯಾಸಕ್ತ ಚಿತ್ತ
ನಾದನನಗೆ ಉತ್ತಮಹೋಕ್ತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನದರ್ಶ
ನವು ಕೂದ್ರೋತ್ಪನ್ನ ನಾದವನಿಗೆ ವೇದಾಧ್ಯಯನವು
ಹೇಗೆದುರ್ಲಭವೋ ಹಾಗೆದುರ್ಲಭವೆಂದು ತಿಳಿಯುವೆ

ನು ||೪|| ಅಥವಾಹಾಗಲ್ಲ ಅಥಮನಾದನನಿಗೂಕೂಡ ಅಚ್ಯುತದರ್ಶನಮಾದೀತು; ಕಾಲವೆಂಬನದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊ
ಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವುರುವನು ಒಂದುಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಡಿಯಂ ಸೇರಬಹುದು ||೫|| ನನ್ನ ಪಾಪವು ನವ್ಯವಾ
ದುದು. ನನ್ನ ಜನ್ಮವು ಸಫಲವಾದುದು. ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಧ್ಯಾನಯೋಗ್ಯಮಾದಪಾ
ದಪದ್ಯ ಮುಳ್ಳ ಭಗವಂತನಂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನೋ ಅಕಾರಣದಿಂದ ನಾನುಕೃತಾರ್ಥನೇನರಿ ||೬|| ಈಗನನ್ನಲ್ಲಿ
ಕುಸನು ಮಹತ್ತಾದ ಅನುಗ್ರಹವಂ ಮಾಡಿದನು, ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನು ಮನುಷ್ಯಾಪ
ತಾರವಂ ಮಾಡಿರುವ ಭಗವಂತನ ಪಾದಪದ್ಮವಂ ಕಾಣುವೆನೋ ಅದರಿಂದ ಕಂಸನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

ಪಂಕಜಂ ||೭|| ಕಂನೋಬತಾಹ್ಯಾಕೃತಮೆತ್ಯನುಗ್ರಹದಂ ||೭|| ಸದ್ವಂಪ್ರಸಿದ್ಧಮನಾಹರಃ |
 ಕೃತಾವತಾರಸ್ಯದುರತ್ಯಯಂತಮಃ ಪೂರ್ವತರಾ ಯನ್ಮು ೩ ಮಂಡಲತ್ವಿಷಾ ||೭|| ಯದರ್ಚಿತಂಬ್ರ
 ಹ್ಯಭವಾದಿಭಿಸ್ಸುರೈಶ್ರಿಯಾಚದೇವ್ಯಾಮುನಿಭಿಶ್ಚ ಸಾತ್ವತ್ಯೈಃ | ಗೋಚಾರಣಾಯಾನುಚಕ್ತೈಶ್ಚರ
 ದ್ವನೆಯದೊ ಪಿಕಾನಾಂ ಕುಚಕುಂಕುಮಾಂಕಿತಂ ||೮|| ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿನೂನಂ ಸುಕಪೋಲನಾಸಿಕಂ
 ಸ್ತಿತಾವಲೋಕಾರುಣಕಂಜಲೋಚನಂ | ಮುಖಂಮುಕುಂದಸ್ಯಗುಡಾಲಕಾವೃತಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಮಪ್ರ
 ಚರಂತ್ಯವಿಾಮ್ನುಗಾಃ ||೯|| ಅಪ್ಯದ್ಯವಿಮೋರ್ವನುಜತ್ಯವಿಯಾನೋಭಾರಾವತಾರಾಯಭುವೋ

ಈಗ, ಕಂನಃ-ಕಂನನು, ಮೇ-ನನಗೇ. ಅತ್ಯನುಗ್ರಹ-ಬಹಳುಪಕಾರವನ್ನು, ಅಕೃತ-ಮಾಡಿದನು. ಹೇಗೆಂದರೆ-ಪ್ರಹಿ
 ತಂ-ಅವನಿಂದಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನಾನು, ಯನ್ಮುಖಮಂಡಲತ್ವಿಷಾ-ಯಾವುದರ ಉಗುರುಗಳಗುಂಪಿನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ, ಪೂ
 ರ್ವ-ಪ್ರಾಚೀನರಾದಹಿರಿಯರು, ದುರತ್ಯಯಂ-ದೂರದಿಕ್ಕೊಡವನ್ನಾದರೂ, ತಮಃ-ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬಕತ್ತಲೆಯನ್ನು, ಅತರ್ಕ-
 ದಾಂಟಿದರೋ, ತತ್-ಅಂಥಾ, ಕೃತಾವತಾರಸ್ಯ-ಅಪತಾರವೆಂದೆಯ್ಯ, ಮುರಾರೇ-ಕೃಷ್ಣನ, ಅಂಭ್ರವದ್ಯಂ-ಅದಿದಾವ
 ರೆಯನ್ನು, ದ್ರಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡುವೆನು ||೭|| ಬ್ರಹ್ಮಭವಾದಿಭಿಃ-ಚತುರ್ಮುಖನು ರುದ್ರನುಮೊದಲಾದ, ಸು
 ರೈಃ-ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಶ್ರಿಯಾದೇವ್ಯಾಚ-ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದಲೂ, ಮುನಿಭಿಶ್ಚ-ಯುಗ್ಮಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸಾತ್ವತ್ಯೈಃ-ಪಾಂಚ
 ರಾತ್ರರಿಂದಲೂ, ಯತ್-ಯಾವುದು, ಅರ್ಚಿತಂ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ, ಗೋಚಾರಣಾಯ-ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸ
 ಲೋನುಗ, ವನೀ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ಚರತ್-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಯತ್-ಯಾವುದು, ಅನುಚಕ್ರೈಃ-ಸಂಗಾತಿಗಳಿಂದ, ಅರ್ಚಿ
 ತಂ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ, ಯತ್-ಯಾವುದು, ಗೋಪಿಕಾನಾಂ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರ-ಕುಚಕುಂಕುಮಾಂಕಿತಂ-ಸ್ತನಕಾಶ್ಮೀರಚಿ
 ಹ್ನಿತವಾಗಿದೆಯೋ, ತತ್-ಅಂಥಾಚರಣಕಮಲವನ್ನು, ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ-ನೋಡುವೆನು ||೮|| ಸುಕಪೋಲನಾಸಿಕಂ-ಚನ್ನಾದಕನ್ನೆ
 ಗಳೂ ಮೂಗೋಲುಳ್ಳ ಸ್ತಿತಾವಲೋಕಾರುಣಕಂಜಲೋಚನಂ-ಕಿರುನಗೆಯಿಂಕೊಡಿದ ನೋಟವೂ ಕೆಂದಾವರೆಯಂತೆಕಂಗಳೂ
 ಉಳ್ಳ, ಗುಡಾಲಕಾವೃತಂ-ಗುಂಗುರುಕುರುಳ್ಳಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಮುಕುಂದಸ್ಯ-ಮುಕ್ತಿಯಂಕುಡುವಕೃಷ್ಣನ, ಮುಖಂ-
 ಮೋರೆಯನ್ನು, ನೂನಂ-ದಿಟವಾಗಿ, ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ-ಕಾಣುವೆನು. ನಿಶ್ಚಯಕವೇನೆಂದರೆ-ಅವಿವಾಮ್ನುಗಾಃ-ಈಮೈಗಳೆಗಳು, ಮೇ-
 ನನಗೇ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಪ್ರಚರಂತಿ-ಬಲಗಡೆಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿವೆ ||೯|| ಭುವಃ-ಭೂದೇವಿಯ, ಭಾರಾವತಾರಾಯ-
 ದುಷ್ಪರಮೋರೆಯನ್ನಿಳಿಸುವವಕ್ಕೆ, ವಿಷ್ಣೋರಪ-ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾಗಿರುವನಾದರೂ, ನಿಜೇಚ್ಛಯಾ-ಸ್ವತಂತ್ರಸಂಕಲ್ಪದಿಂ
 ದ, ಮನುಜತ್ವಂ-ಮನುಷ್ಯನಾಗಿತೋರುತ್ತಿರುವಿಕೆಯನ್ನು, ಈಯಪಃ-ಕೊಂದಿರುವಂಥಾ, ಲಾವಣ್ಯಧಾಮ್ನುಃ-ಚಲುವಿಕೆಗೆ

ಪೂರ್ವಿಕರಾದೇವರೀಪಾದಿಗಳೆಯಾವಪಾದಪದ್ಮದನುಖಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅಪಹಾರ್ಯಮಾದ ಸಂಸಾರಮಂ ದೂರ
 ಪಿದರೋ ಅಂತಿಯಪಾದಪದ್ಮವಂ ಕಾಣುವೆನು ||೭|| ಭಗವಂತನ ಯಾವಪಾದಪದ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೇ ಮೊ
 ದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂ ಪೂಜಿತವಾದುದೋ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದಲೂ ಮುನಿಗಳಿಂದಲೂ ಯಾದವರಿಂದಲೂ ಆ
 ರಾಧಿತವಾದುದೋ, ಗೋವುಗಳಿಂ ಸಂಚಾರವಂ ಮಾಡಿಸಲೋನುಗ ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ
 ವಂ ಮಾಡುವುದೋ, ಗೋಪಸ್ಮ್ರಿಯರುಗಳ ಕುಚಕುಂಕುಮದಿಂದ ಲಿಪ್ತವಾದುದೋ, ಭಗವಂತನ ಅಂತಿ
 ಯ ಪಾದಪದ್ಮವಂ ನೋಡುವೆನು ||೮|| ಈಗ ಮೈಗಳೆಗಳು. ನನಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಕಾರಂಗಳಾಗಿ ಬುರುತ್ತಲಿವೆ
 ನನಗೆ ದಿವ್ಯಕುನವಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನುನಿಸ್ಸಂಕಯವಾಗಿ ಮನೋಹರಂಗಳಾದ ಕಪೋಲಂಗಳೂ ನಾಸಿ
 ಕವೂ ಉಳ್ಳುದಾದಾಗಿ, ಮಂದಸ್ತ್ರೀತಯಾಕ್ತವಾದ ಕಟಾಕ್ಷಪ್ರಸಾರಮುಳ್ಳುದಾದಾಗಿ, ಕೆಂದಾವರೆಗೆ ಸಮಾನ
 ಮಾದ ನೇತ್ರಂಗಳೊಳ್ಳದುದಾಗಿ, ವಕ್ರಂಗಳಾದಕೇಕಂಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿ, ಇತುವ ಕೃಷ್ಣನಮುಖವೆನ್ನೋ
 ಡುವೆನು ||೯|| ಭೂಭಾರ ಪರಿಹಾರಕೋನುಗ ಸ್ವಜನರಾದ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯಾವತಾರ
 ವನೆಯ್ದಿರುವ ಸಾಂದರ್ಯನಿಧಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನದರ್ಶನವು ನನಗೆಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನನೇತ್ರಂಗಳಿ
 ಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಾಫಲ್ಯಮುಂಟಾಗುವುದು ||೧೦|| ಯಾವಪರಮಾತ್ಮನು ಕಾರ್ಯಕಾರಣಂಗಳಂ ನೋ

ನಿಜಿಚ್ಛಯಾ | ಲಾವಣ್ಯಧಾಮ್ನೋಭವಿತೋಪಲಂಭನಂಮಹ್ಯಾನನಸ್ಯಾತ್ಪಲಮಂಜಸಾದ್ಯಶಃ ||೧೦||
ಯಃಕುಕ್ಷಿತಾಹಂರಹಿತೋಪ್ಯಸತ್ಪ್ರತೋಸ್ಸ್ಯತೇಜಸಾಪಾಸ್ತತಮೋಭಿದಾಭ್ರಮಃ | ಸ್ಯಮಾಯಯಾತ್ಮೇ
ರಚಿತ್ಯಸ್ತದೀಕ್ಷಯಾಪಾಕ್ಷಾಕ್ಷಧೀಭಿಸ್ಸದನವ್ಯಭೀಯತೇ ||೧೧||ಯಸ್ಯಾಖಿಲಾವಿವಾಹಭಿಗ್ನುಮಂ
ಗಲೈರ್ವಾಚೋವಿಮಿತ್ರಾಗುಣಕರ್ಮಜನ್ಮಭಿಃ | ಪಾತ್ರಾಂತಿಕುಂಭಂತಿಪುನಂತಿವೈಜಗದ್ಯಾಸ್ತದ್ವಿರ
ಕ್ತಾಶ್ಚವಶೋಭನಾಮತಾಃ ||೧೨|| ಸಜಾವತೀರ್ಣಕಿಲಸಾತ್ತ್ವತಾನ್ವಯಸ್ಯಸೇತುಪಾಲಾಮರವರ್ಯಶ

ನಿಜಿಯಾಗಿರುವ, ಕೃಷ್ಣನ, ಉಪಲಂಭನಂ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವು, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಭವಿತಾ-ಉಂಟಾಗುತ್ತೆ. ಮಹ್ಯಂ-ನನಗೆ, ದ್ಯಶಃ-ದ್ಯು-
ಪ್ಪಿಯ, ಫಲಂ-ಪ್ರಯೋಜನವು, ಅಂಜಸಾ-ಬೇಗನೆ, ಸಸ್ಯಾದಿತಿನ-ಆಗಲಾರದಂಬುವುದಿಲ್ಲ ||೧೦||ಯಃ-ಯಾವಆತ್ಮನು, ಅನ-
ತ್ಯತೋಃ-ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳೆರಡಕ್ಕೂ, ಈಕ್ಷಿತಾಪಿ-ಸಾಕ್ಷಿಯಾದರೂ, (ಪ್ರವರ್ತಕವಾದ ಸಂಕಲ್ಪವೃದ್ಧವನಾದರೂ) ಅಕಂ-
ರತಃ-ಅಪಂಕಾರನಿಲ್ಲದವನೋ, ಸ್ವತೇಜಸಾ-ತನ್ನ ಬೆಳಕಿನಿಂದ(ಸ್ವರೂಪಚಿಹ್ನೆಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ) ಅಪಾಸ್ತತಮೋ(ಭಿದಾಭ್ರಮಃ-
ಅಪಾಸ್ತ-ನಿಷೇಧಿಸಿಪೋಗಲಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತಮಃ-ಮೂಲವ್ರಕ್ಯತಿಯಾದ ಅನಾದಿಭಾವಾಜ್ಞಾನದಿಂದ, (ಆರೋಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ)ಭಿದಾಭ್ರ-
ಮಃ-ಭೇದವ್ರಪಂಚದಭ್ರಾಂತಿಯುಳ್ಳವನೋ, ಸ್ಯಮಾಯಯಾ-ತನ್ನ ಮೂಲವ್ರಕ್ಯತಿಯಿಂದಲೇ, ತದೀಕ್ಷಯಾ-ಮಾಯೆಯೇ
ಆಗಿರುವಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ, ಆತ್ಮೇ-ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ, ರಚಿತ್ಯಃ-ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಪಾಕ್ಷಾಕ್ಷಧೀಭಿಃ-ಪಾಕ್ಷಾಕ್ಷೇಂದ್ರಿಯ ಬುದ್ಧಿಗಳೊ-
ಡನೆ, ಸದನೇಷು-ಗೋಕುಲದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಭೀಯತೇ-ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿತೋರುತ್ತಿರುವನೋ ||೧೧||ಅಖಿಲಾವಿವಾಹಭಿಃ-ಅಖಿ-
ಲ-ಸಮಸ್ತಗಳಾಪ ಅಥವಾಸಮಸ್ತರ, ಅವಿವಾಹ-ಪಾಪಗಳನ್ನು, ಹಭಿಃ-ನಾಶಮಾಡುತ್ತಿರುವಂಥಾ, ಸುಮಂಗಲೈಃ-ಶೋಭ-
ನವಾದಮಂಗಗಳಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತಗಳಾದಂಥಾ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವಕೃಷ್ಣನ, ಗುಣಕರ್ಮಜನ್ಮಭಿಃ-ಗುಣ-ಅವ್ಯಾಜಕರ್ಮಾಧಿಗಳು, ಕ-
ರ್ಮ-ದುಷ್ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನಾದಿಗಳು, ಜನ್ಮಭಿಃ-ರಾಮಕೃಷ್ಣಾತ್ಮವತಾರಗಳು, ಇವುಗಳೊಡನೆ, ವಿಮಿತ್ರಾಪಿ-ವಿಕೇಷವಾ-
ಗಿಬೆರೆತಿರುವ, ವಾಚಃ-ನೂತ್ನಿಗಳು, ಜಗತ್-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು; ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಪಾತ್ರಾಂತಿ-ಬದುಕಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕುಂಭಂತಿ-
ಬೆಳಗುತ್ತಿವೆ ಪುನಂತಿ-ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಯಾಃ-ಯಾವಮಾತುಗಳು, ತದ್ವಿರಕ್ತಾ-ತಲೆ-ಆಭಗವದ್ಗುಣ ಕರ್ಮಜನ್ಮ-
ಗಳಲ್ಲಿ, ವಿರಕ್ತಾಃ-ಅಕ್ಕರೆಯಿಲ್ಲದವುಗಳೋ, ತಾಃ-ಆಮಾತುಗಳು, ಶವಶೋಭನಾಃ-ಹೀದಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವವಾಗಿ, ಮತಾಃ-
ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೊಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿರುವುದು.-ಸಚ-ಅವಿಷ್ಣುವಾದರೋ, ಸಾತ್ವತಾನ್ವಯೇ-ಯಾದವರಕುಲದಲ್ಲಿ, ಅವತೀರ್ಣಕಿಲ-
ಹುಟ್ಟಿರುವನಲ್ಲವೆ? ದೇವಾಃ-ದೇವತೆಗಳು, ಯತಃ-ಯಾವಅವತಾರದ, ಅಕೇಷಮಂಗಲಂ-ಸಕಲಕುಂಭಚರಿತವನ್ನೂ, ಗಾಯಂತಿ-
ಹಾಡುತ್ತಿರುವರೋ, ಸಕೃತ್ಪರಃ-ಆಪರಮೇಶ್ವರನು, ಸ್ವಸೇತುಪಾಲಾಮರವರ್ಯಶರ್ಮಕೃತ್-ಸ್ವ-ತನ್ನ, ಸೇತು-ಧರ್ಮದಕಟ್ಟಿ-
ಯನ್ನು, ಪಾಲ-ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ, ಅಮರವರ್ಯ-ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ, ಶರ್ಮಕೃತ್-ಕುಭವನ್ನು ಮಾಡುವ, ಯಶಃ-ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು,ವಿ

ಡುವವನಾಗಿ ಅಹಂಕಾರರಹಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ಚಿಹ್ನೆಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಜ್ಞಾನಜನ್ಯಮಾದ ಭೇದಭ್ರಮೆ
ಯುಳ್ಳವನಾದರೂ ತನ್ನಮಾಯೆಯಿಂದ ಸ್ಯಕೀಯಮಾದ ಈಕ್ಷಣದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತಂಗಳಾದ ಪಾ-
ಕ್ಷೇಂದ್ರಿಯ ಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಜೀವಂಗಳಿಂದ ಬೃಂದಾವನಾದಿಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಕಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಆ-
ವರಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನನಂತೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ ವಿಹರಿಸುವನೋ ||೧೧|| ಸಮಸ್ತಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕಗಳಾದ ಅತಿಕುಭ-
ಪ್ರದಂಗಳಾದ ಭಗವತನ ಕರುಣಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ, ಚರಿತಂಗಳಿಂದಲೂ, ದಿವ್ಯನಾಮಂಗಳಿಂದಲೂ,ಯಾ-
ಕ್ತಮಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು, ಲೋಕಂಗಳಂ ಜೀವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವವೋ, ಪವಿತ್ರಂಗಳಂ ಮಾಡುವವೋ, ಅಭಗ-
ವದ್ಗುಣ ಕರ್ಮನಾಮಂಗಳಿಂದ ಹೀನುಗಳಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಿವಸ್ತ, ಭೂವಣಾದ್ಯ ಲಂಕೃತಂಗಳಾದ ನಿರ್ಜೀ-
ವವೇಹಂಗಳಂತೆ ವ್ಯರ್ಥಂಗಳೋ; ||೧೨|| ಅಂತಾ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಯಾದವರಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ತನ್ನಿಂದ
ನಿರ್ಮಿತಂಗಳಾದ ಲೋಕಧರ್ಮಾಧರ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಂ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಸುಖಪ್ರದನಾಗಿ,
ಸರ್ವಮಂಗಳ ಪ್ರದಮಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಗಾನಯೋಗ್ಯಮಾದ ಮಹಾಯಶಸ್ಸಂ ವಿಸ್ತರಿಸುವನಾಗಿ, ಪ್ರಜ-
ದಲ್ಲಿ ವಾಸವಂ ಮಾಡುವನೋ. ||೧೩|| ಮಹಾ ಪುರುಷರಿಗೊಕ್ಕೂಡ ಮಹಾಗುರುವಾಗಿ ಲೋಕತ್ರಯಾದಲ್ಲಿಯೂ
೧೦೪

ಮೌಕ್ಯತೆ | ಯಶೋವಿತನ್ಯೈವ ಪ್ರಜಾಪತ್ಯುಕ್ತಾಃ ಕೃಷ್ಣೋಗಾಢಯಂತಿ ದೇವಾಯ ದಶಪಮಂಗಳಂ ||೧೩|| ತಂ
ತ್ವದ್ಯನೂನಂ ಮಹತಾಂಗತೀಂ ಗುರುಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಕಾಂತಂ ದೃಶಿಮನ್ಮಹೋತ್ಸವಂ | ರೂಪಂಧಾ
ನಂ ಶ್ರಿಯುತಾಪ್ನುತಾಸ್ವ ದಂದ್ರಕ್ಷೈವಮನಾಸನ್ನ ಪಸಸ್ಸುಧರ್ಶನಾಃ ||೧೪|| ಅಥಾವತೀರ್ಣಸ್ಸಪದೀ
ಕಯೋರಥಾತ್ಮಧಾನಪುಂಸೋಶ್ಚ ರಣಂ ಸ್ಯುಬಲ್ಧಯ | ಧಿಯಾಧ್ಯ ತಂಯೋಗಿಭಿರಪ್ಯಹಂಧು ವಂನ
ಮಸ್ಯುತಭ್ಯಾಂಚಸಖೀವನೌಕಸಾ ||೧೫|| ಅಪ್ಯಂಭಿಮೂಲಪತಿತಸ್ಯಮೇವಿಭಾಂಶಿರಸ್ಯಧಾಸ್ಯನ್ನಿಜ
ಹಸ್ತಪಂಕಜಂ | ದತ್ತಾಭಯಂಕಾಲಭುಜಂಗರಂಹಸಾಪೂವೈಜಿತಾನಾಂ ಶರಣೈಃ ಪಿಣಾಂ ನೃಣಾ
ಮ್ ||೧೬|| ಸಮರ್ಪಣಂಯತ್ರವಿಧಾಯಕೌಶಿಕಸ್ತಥಾಬಲಿಶ್ಚ ಪಜಗತ್ತ್ರಯೇಂದ್ರತಾಂ | ಯ
ದ್ವಾವಿಹಾರೇವ್ರಜಯೋಪಿತಾಂಶ್ರಮಂ ಸ್ಪರ್ಶನಸಾಗಂಧಿಕಗಂಧ್ಯವಾನುದತ್ ||೧೭|| ನಮಯ್ಯಪೈ

ತಸ್ಯ ನೌಕ-ವಿಸ್ತರಿಸುವನಾಗಿ, ಪ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಆಸ್ತೇ-ಇರುವನು ||೧೩|| ಮಹತಾಂಗತೀಂ-ಮಹಾತ್ಮರಿಗಿಪ್ರಾಪ್ಯನೂ,
ಗುರುಂ-ಅಷ್ಟಾನವರಿಹಾರಕನೂ, ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಕಾಂತಂ-ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮನೋಹರನೂ, ದೃಶಿಮನ್ಮಹೋತ್ಸವಂ-
ದೃಶಿಮತ್-ಕಂಞುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಮಹೋತ್ಸವಂ-ಬೊಡ್ಡಹಬ್ಬವಾಗಿರುವ, ರೂಪಂ-ಆಕಾರವನ್ನು, ದಧಾನಂ-ಮಹಿಸಿರುವನೂ, ಶ್ರಿ
ಯಃ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ, ಈಪ್ನಿತಾಸ್ವದಂ-ಬಯಕಗಳಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತಭೂತನೂ, ಅದ, ತಂತು-ಅಕ್ಕಪಕ್ಕನನ್ನಾದರೂ, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ನೂ
ನಂ-ದಿಟವಾಗಿ, ದ್ರಕ್ಷ್ಯೇ-ನೋಡುವೆನು (ಯಾವುದರಿಂದಲೆಂದರೆ-)ವಮ-ನನ್ನ, ಉಷ್ಣಸಃ-ಪ್ರಾತಃಕಾಲಗಳು, ಸುದರ್ಶನಾಃ-
ಉತ್ತಮರದರ್ಶನಗಳುಳ್ಳವುಗಳು, ಆಸೌ-ಆದವು ||೧೪|| ಅಥ-ಅಮೇಲೆ, ರಥಾತ್-ತೇರಿನದೇಸೆಯಿಂದ, ಅವತೀರ್ಣಃ-ಕಳಿಗಿಳಿದ, ಅ
ಹಂ-ನಾನು, ಸಪದಿ-ಈಗ, ಪ್ರಧಾನಪುಂಸೋಃ-ಮುಖ್ಯವುರುಷರಾದ, ಈಶೋಃ-ಒಡೆಯರಾದರಾಮಕೃಷ್ಣರ, ಯೋಗಿಭಿರಪಿ-
ಧ್ಯಾನಮಾಡುವರಿಂದಲೂ, ಧಿಯಾ-ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಧೃತಂ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಚರಣಂ-ಪಾದವನ್ನು, ನ್ವುಬಲ್ಧಯೇ-ಸ್ವರೂಪಲಾ
ಭಿಕ್ಕೋನುಗ, ನಮಸ್ಕೋ-ಪೂಜಮಡುವೆನು. ಆಭ್ಯಾಂಚ-ಅವಲೋಡನೆಯೇ, ಸಖೀ-ಗೆಳೆಯರಾದ, ವನೌಕಸಾ-ಗೋಲ್ಲರನ್ನೂ,
ನಮಸ್ಯೇ-ಪೂಜಮಡುವೆನು, ಭುವಂ-ನಿಶ್ಚಯವು ||೧೫|| ಅಂಭಿಮೂಲೇ-ಪಾದದಡಿಯಲ್ಲಿ, ಪತಿತಸ್ಯ-ಬಿದ್ದಂಥಾ, ಮೇ-ನನ್ನ
ಶಿರಸಿ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಭುರಪಿ-ಪ್ರಭುವಾದ ಕೃಷ್ಣನೊಕ್ಕೂಡ, ಕಾಲಭುಜಂಗರಂಹಸಾ-ಕಾಲವೆಂಬನರ್ಪದವೇಗದಿಂದ, ಪ್ರೋವೈ
ಜಿತಾನಾಂ-ಜೆಟ್ಟಾಗಿಹದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಶರಣೈಃ ಪಿಣಾಂ-ರಕ್ಷಕರಂಬಯನುತಲಿರುವ, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ದ
ತ್ತಾಭಯಂ-ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟನಿರ್ಭಯತ್ವವುಳ್ಳ, ನಿಜಹಸ್ತಪಂಕಜಂ-ತನ್ನೆಕರಕಮಲವನ್ನು, ಅಥಾಸ್ಯ-ಇಡುವನು ||೧೬|| ಯತ್ರ-
ಯಾವಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ, ಕೌಶಿಕಃ-ಇಂದ್ರನು, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಬಲಿಶ್ಚ-ಬಲಿಯೆಂಬದೈತನೂ, ಸಮರ್ಪಣಂ-ಪೂಜೆಯನ್ನು, (ದಾನವನ್ನು)
ವಿಧಾಯ-ಮಾಡಿ, ಜಗತ್ತ್ರಯೇಂದ್ರತಾಂ-ಮೂರುಲೋಕವೊಡತೆನವನ್ನು, ಆಪ-ಹೊಂದಿದನೋ, ಯದ್ವಾ-ಅಥವಾ, (ಮತ್ತು)
ವಿಹಾರೇ-ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ, ವ್ರಜಯೋಪಿತಾಂ-ಗೋಕುಲದಹಂಗಳ, ಕ್ರಮಂ-ಆಯಾಸವನ್ನು, ಸಾಗಂಧಿಕಗಂಧಿ-ಕಲ್ಹಾರ
ಪುಷ್ಪದಪರಿಮಳವುಳ್ಳ, ಯಾವಹಸ್ತವು, ಸ್ಪರ್ಶನ-ತನ್ನನೋಂಕುವಿಕೆಯಿಂದ, ಅಪಾನುದತ್-ಪೋಗೊಳಿಸಿತೋ ||೧೭||

ಕೂಡ ಬಹುಸಂವರಮಾದ ನೇತೋತ್ಸವ ಪದ್ರವಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯ
ವಾದ ದಿವ್ಯರೂಪವಂ ಧರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈದಿನವೇ ಕಾಣುವೆನು, ನಿಶ್ಚಯವು, ನನಗೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ
ಗಳು ಶುಭಸೂಚನಗಳಾಗಿವೆ, ಇದೇ ಮಹಾಶಕನ ಮೊದುದರಿಂದ ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನವು ನನಗೆ ಆಗು
ವುದು ||೧೪|| ನಾನು ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನಾ ನಂತರದಲ್ಲಿ ರಥದಿಂದಇಳಿದು ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರನೂ
ಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಪ್ರಧಾನಪುರುಷರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಪಾದಾಬ್ಜವಂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ಈರಾ
ಮಕೃಷ್ಣರೊಡನೆಇವರಮಿತ್ರರಾದ ಗೋಪಾಲಕರಂ ಸಹನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು ||೧೫|| ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾದಮೂ
ಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುನಮಸ್ಕರಿಸುತಲಿರುವ ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪದ್ಮದಂತ ಸುಂದರಮಾದ ತನ್ನ ಹಸ್ತವನಿಡುವನೋ ||೧೬||
ಯಾವಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸ್ವಲ್ಪವಸ್ತುವನಿತ್ತು ಲೋಕತ್ರಯಾಧಿಪತ್ಯವಂ ಪಡೆದನೋ, ಅದೇಪ್ರಕಾರ

ವ್ಯತ್ಯರಿಬುದ್ಧಿಮಾಚ್ಯುತೇಕಂಸಸ್ಯಭೃತ್ಯಪ್ರಹಿತೋಪವಿಶ್ವದ್ಯಕ್ | ಯೋತರ್ಭಹಿಶ್ಚ ತಪತಧೀ
ಹಿತಂಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಃ ಕ್ಷೇತ್ರಮಲನಚಕ್ಷುಷಾ ||೧೮|| ಅಸ್ಯಂಭ್ರಮೋಲವಹಿತಂಕೃತಾಂಜಲಿಂಮಾನಾ
ಕ್ಷಿತಾಸಸ್ಥಿತಯಾದ್ರ್ಯಾದ್ಯಾಕಾ | ಸಪದ್ಯಪಧ್ಯಸ್ತಸಮಸ್ತಕಿಲ್ಬಿಮೋಲೋಧಾಮುದಂಪೀತವಿ
ಕಂಕಲೂರ್ಜಿತಾಂ ||೧೯|| ಸುಹೃತ್ತಮಂಜ್ಞಾತಿಮನಸ್ಯದೈವತಂದೋಭಾರ್ಯಾಂಬೃಹದಾಭ್ಯುಂಪರಿ
ಪ್ರಸ್ಯತೆಧವಾಽಽತ್ಯಾಹಿತೀರ್ಥೀಕಿ ಯತೇತದೈವಮೆಬಂಧಶ್ಚ ಕರ್ಮಾತ್ಮಕಉಚ್ಛ್ರಿಸ್ತಿತ್ಯತಃ||೨೦||

ಅಹಂ-ನಾನು, ಪ್ರಹಿತೋಪಿ-ಕಂಸನಿಂದಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದರೂ, ಕಂಸಸ್ಯ-ಕಂಸನ, ಭೃತ್ಯಇತಿ-ಸೇವಕನೆಂದು, ಮಯಿ-
ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಅರಿಬುದ್ಧಿಂ-ಕತೃವೆಂಬಭಾವವನ್ನು, ಅಚ್ಯುತೇ-ಕೃಷ್ಣನು, ನೋಪಯಿಷ್ಯತಿ-ಪೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಯಃ-ಯಾವಕೃಷ್ಣ
ನು, ವಿಶ್ವದ್ಯಕ್-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಕ್ಷಿಚೈತನ್ಯವಾಗಿರುವನೋ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಃ-ದೇಹಸಾಕ್ಷಿಚೈತನ್ಯವಾಗಿ, ಅ
ಮಲೇನ-ಕುದ್ಧವಾದ, ಚಕ್ಷುಷಾ-ಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಅಂತಃ-ಒಳಗೂ, ಬಹಿಶ್ಚ-ಹೊರಗೂ, ಚೇತಸಃ-ಪ್ರಾಣಬುದ್ಧಿಯ, ಅಥವಾ
ನನ್ನ ಹೃದಯದ, ವತದೀಹಿತಂ-ಕುಯಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು, ಕ್ಷುತಿ-ನೋಡುತ್ತಿರುವನೋ; (ಆಕೃಷ್ಣನು ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದೇಬುದ್ಧಿಯಂ
ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ) ||೧೮|| ಅಂಭ್ರಮೋಲೇ-ಚರಣದಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅವಹಿತಂ-ಅವಧಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕೃತಾಂಜಲಿಂ-ಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂ
ಡಿರುವ, ಮಾಮಪಿ-ನನ್ನನ್ನೂ, ಸಸ್ಥಿತಯಾ-ಕಿರುಸಗಯಿಂನಡೆತವಾದ, ಆದ್ರ್ಯಾ-ದಯೆಯಿಂದತೊಯ್ದ, ವ್ಯಕಾ-ದೃಷ್ಟಿಯಿಂ
ದ, ಕ್ಷೇತಾ-ನೋಡುವನು. ಅಹಂ-ನಾನು, ಸಪದಿ-ಈಗ, ಅಪಧ್ಯಸ್ತಸಮಸ್ತಕಿಲ್ಬಿಷಃ-ಕೊಡಪಟ್ಟು ನಕಲವಾಗಳುಳ್ಳವನಾ
ದ್ದರಿಂದಲೇ, ವೀತವಿಶಂಕಃ-ನಗ್ವನಂಶಯನಿವೃತ್ತನಾಗಿ, ಲೂರ್ಜಿತಾಂ-ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದ, ಮುದಂ-ಸ್ಥಿರಾನಂದವನ್ನು, ಓಡಾ-
ವಹಿಸದವನಾಗುವನು||೧೯|| ಸುಹೃತ್ತಮಂ-ಅತಿಮಿತ್ರನಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾತಿಂ-ಸಂಪನಾಗಿಯೂ, ಅನಸ್ಯದೈವತಂ-ಬೇರೇಪ್ರಭುವಿ
ಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂಇರುವ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನೂ, ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಬೃಹದಾಭ್ಯಾಂ-ದೊಡ್ಡತೋಳುಗಳಿಂದ, ಪರಿರಪ್ಯ
ತೇ-ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವನು. ತದೈವ-ಆಗಲೇ, ಆತ್ಮಾ-ನನ್ನದೇವು, ತೀರ್ಥೀಕಿ ಯತೇಹಿ-ಪವಿತ್ರವಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಡುವುದೆಷ್ಟೆ? ಅ
ತಃ-ಅದರಿಂದ, ಕರ್ಮಾತ್ಮಕಃ-ಪುಣ್ಯಪಾವರೂಪವಾದ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಬಂಧಶ್ಚ-ಸಂಸಾರದಕಟ್ಟುಕೂಡ, ಉಚ್ಛ್ರಿಸ್ತಿ-ಕಳಚಿ
ಹೋಗುವುದು ||೨೦|| ಉರುಕ್ರಮಾಃ-ಉತ್ತಮನೆಂದು ಕೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಕೃಷ್ಣನು, ಲಬ್ಧಾಂಗನಂಗಂ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ತನ್ನ

ಮಾಗಿ ಬಲಿಯು ಯಾವಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಭೂದಾನಾರ್ಥಮಾಗಿ ತೀರ್ಥೋದಕವನಿತ್ತು ಲೋಕತ್ರಯಾಧಿಪತ್ಯವನೆ
ಯ್ದಿದನೋ, ಮತ್ತುಯಾವಹಸ್ತವು ರಾಸವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಾರವುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಮಾನಮೂಢ ಸುಗಂಧಮುಖ್ಯದು
ದಾಗಿ, ಸ್ಪರ್ಶಸುಖವನುಂಟುಮೂಡಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಕ್ರೀಡಾಕ್ರಮವಂಪರಿಹರಿಸಿತೋ, ಅಂತಿಯಹಸ್ತ
ಮ ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನೋ ||೧೭|| ನಾನುಕಂಸನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವನಭೃತ್ಯನಾಗಿ
ಬಂದವನಾದರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕತೃಪ್ರಕ್ಷೇಯನಿವನೆಂದು ಭಗವಂತನು ಉಪೇಕ್ಷೆಯಂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅದಂತೆಂದರೆ
ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಮ್ಮಿಬಳಿಗೂ ಹೊರಗೂಕೂಡಾರ್ಥವನಾಗಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾ
ನದಿಂದ ತಿಳಿದವನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಂ ಬಲ್ಲನು ||೧೮|| ಪಾದಮೂಲದಲ್ಲಿ ಕೈಮುಗಿದು ತ
ಲೆನಾಗಿನಂತಿರುವ ನನ್ನಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಗುತನೋಡಿದವನಾದರೆ, ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ
ಸಮಸ್ತಪಾಪಂಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಉತ್ತಮಮೂದ ಸಂತೋಷವಂಪಡೆಯುವನು ||೧೯||
ಅತ್ಯಂತಮಿತ್ರನಾಗಿ ಬಂಧುವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಂಬಿಟ್ಟು ತನ್ನನ್ನೇನಂಬಿರುವ ನನ್ನಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದೀರ್ಘಂಗಳಾ
ದ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಅಲಿಂಗನೆಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನಾದರೆ, ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನಕರೀರವು ಪವಿತ್ರಮುಪ್ಪುದು.
ನನ್ನ ಕರ್ಮಬಂಧವೂ ಶಿಥಿಲವಾಗುವುದು ||೨೦|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಕರೀರಸ್ಪರ್ಶವಂ ಪಡೆದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಂಜ
ಲಿಬಂಧವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುವನನ್ನಂ ಆಭಗವಂತನು, ಎತ್ತಿ, ಅಪ್ಪಾ! ಅಕ್ಕಾರನೇ! ಎಂದುಮೂತನಾ
ಡಿಸಿದವನಾದರೆ, ಆಗನಾಣು ಜನ್ಮವಂ ಪಡೆದಾಸಾರ್ಥಕವು. ಭಗವಂತನಿಂದ ಅದರಿಸಲ್ಪಡದವನು 'ಜನ್ಮವು ವ್ಯ

ಲಬ್ಧಾಂಗಸಂಗಂಪ್ರಣತಂಕೃತಾಂಜಲಿಂಮಾಂವಕ್ಷ್ಯತೇಕ್ರೂರತತೈಶ್ಚರೂಪವಾಃ | ತದಾವಯಂಜ
ನ್ಯುಭೃತೋಮಹೀಯಸಾನೈವಾದ್ಯತೇಯೋಧಿಗಮಂವ್ಯಜನ್ಯತತ್ | ೧೦ | ನತಸ್ಯಕಶ್ಚಿದ್ವಯಿತಸ್ಸು
ಹೃತ್ತಮೊನಚಾಪಿರೋದ್ಯವ್ಯಲಬಕ್ಷ್ಯನಿವವಾ | ತಥಾಪಿಭಿಕ್ಷಾಽಭಜತಯಥಾತಥಾಸುರದು
ಮೋಯದ್ಯದುಮಾಶ್ರಿತಾರ್ಥದಃ | ೧೧ | ಸಿಂವಾಗ್ರಜೋಮಾವನತಯದೂತ್ತಮಃಗೃರ್ಯಾಽರಿವ್ಯ
ಜ್ಯಗ್ಮಹೀತಮಂಜಲಾ | ಗೃಹಂಪ್ರವೇಶ್ಯಾಪ್ತಸಮಸ್ತಸತ್ಕೃತಂಸಂಪ್ರೀತ್ಯತೇಕಂಸಕೃತಂಸ್ವಬಂ
ಧುಮು | ೧೨ | ಶ್ರೀಕುಕುಃ || ಇತಿಸಂಚಿಂತಯೇತ್ಯಪ್ಯಾಂಶ್ವಫಲ್ಕತನಯೋಧ್ಯನಿ | ರಥನಗೋಕುಲಂ
ಪಾಪ್ರಸ್ತಸೂರ್ಯಕೃತ್ಸುಗಿರಿಂನೃಪ | ೧೩ | ಪದಾನಿತಸ್ಯಾಖಿಲಲೋಕಪಾಲಕಿರೀಟಜ್ವಾಲ್ಮಮಪಾದ
ರಣೋಃ | ದದರ್ಶಗೋವೈತ್ತೀತಿಕೃತುಕಾನಿಖಿಲಕ್ಷಿತಾನೈಜ್ವಯವಾಂಕುಶಾದ್ಯೈಃ | ೧೪ | ತದ್ವರ್ತನಾ

ದೇಹಸ್ವರ್ಕಪುಣ್ಯವನಾದ, ಪ್ರಣತಂ-ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿದವನಾದ, ಕೃತಾಂಜಲಿಂ-ಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನಾದ, ಮಾಂ-
ನನ್ನಂಕುರಿತು, ಅಕ್ರೂರ-ಅಕ್ರೂರನೇ! ತತಃ-(ತಾತ)ಅಪ್ಪಾ! ಇತಿ-ಇಂತೆಂದು, ವಕ್ಷ್ಯತೇ-ಹೇಳುವನು. ತದಾ-ಆಗ,ವಯಂ-
ನಾವು, ಜನ್ಯುಭೃತೇ-ದೇಹವನ್ನುಧರಿಸಿದವರಾಗುವೆವು. ಯಃ-ಯಾವವನು, ಮಹೀಯ-ಸಾ-ಮಹಾಪುರುಷನಾದಕೃಷ್ಣನಿಂದ,
ನೈವಾದ್ಯತೇ-ಆದರಿಸಲ್ಪಡಲೇಬಿಲ್ಲವೋ, ಆಮುಷ್ಯ-ಆಯಿವನ, ತಜ್ಜನ್ಯ-ಆಕರೀರವನ್ನು, ಧಿಕ್-ಸಂದಿಸು; || ೧೦ || ತಸ್ಯ-ಅಕೃ
ಪ್ಷನಿಗೆ, ದಯಿತಃ-ಪ್ರಿಯನು, ಸುಹೃತ್ತಮಃ-ಅತಿಪ್ರಿಯನು, ಲಬರೂ, ಕಶ್ಚಿದಪಿ-ಒಬ್ಬನೂ,ನ-ಇಲ್ಲ. ಅಪ್ರಿಯಕೃ-ಪ್ರಿಯ
ನಲ್ಲದವನಾದರೂ, ದ್ವೇಷ್ಯಃ-ವಿರೋಧಿಸತಕ್ಕ ಕತ್ರನಾದರೂ, ಉಪೇಕ್ಷ್ಯೋ(ವಾ-ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡತಕ್ಕ ಉದಾಸೀನನಾದರೂ,
ನೈವಕಶ್ಚಿತ್-ಇಲ್ಲವೇಇಲ್ಲವು. ತಥಾಪಿ-ಹಾಗಾದರೂ, ಉಪಾಶ್ರಿತಾರ್ಥದಃ-ತನ್ನಂಸೇರಿದವರ ಮನೋರಥಗಳಂಕುಡುವುದಾ
ದ, ಸುರದುಮಃ-ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು, ಯದ್ವೃತ್-ಹೋಗೋ, ತದ್ವೃತ್-ಹಾಗೆ, ಭಕ್ತಾಃ-ತನ್ನಭಕ್ತರನ್ನು, ಯಥಾತಥಾಭಜತೇ-
ಅವರುಹೇಗೆತನ್ನಂ ಪ್ರೀತಿಸುವರೋ ತಾನುಹಾಗೆಯೇಅವರಂ ಪ್ರೀತಿಸುವನು || ೧೧ || ಯದೂತ್ತಮಃ-ಯಾದವರಲ್ಲಿಶ್ರೇಷ್ಠ
ನಾದ, ಅಗ್ರಜಃ-ಹಿರಿಯನಾದಬಲರಾಮನು, ಸ್ವಯೇ-ಕಿರುನಗೆಗೊಳ್ಳುವನಾಗಿ, ಸ್ವಬಂಧುಮು-ತನ್ನ ಸಂಬರಲ್ಲಿ, ಕಂಸಕೃತಂ-
ಕಂಸನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಅವನತಂ-ನಮ್ರನಾದ, ಮಾ-ನನ್ನನ್ನು, ಗೃಹಂ-ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು, ಪ್ರವೇಶ್ಯ-ಹುಗಿಸಿ,
ಸಮಸ್ತಸತ್ಕೃತಂ-ಸರ್ವಸಂಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಂಮಾಡಿ, ಸಂಪ್ರೀತ್ಯತೇ(ಸಿಂವಾ-ನೋಡುವನೋಮ
ನೋ || ೧೨ || [ಕುಕುವಾಕ್ಯವು] ನೃಪ-ಅರಸಾದ ವರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಶ್ವಫಲ್ಕ ತನಯಃ-ಶ್ವಫಲ್ಕನೊಬವನ ಮಗನಾದ ಅಕ್ರೂರ
ನು, ಅಧ್ಯನಿ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಹರಿಯಲ ಕುರಿತು, ಸಂಚಿಂತಯೇ-ಜನ್ಮಾಗಿಯೇಚಿಸುವನಾಗಿ, ರಥೇನ-ತೇ
ರಂಬ ಸಾಧನದಿಂದ, ಗೋಕುಲಂ-ನಂದವ್ರಜವನ್ನು, ಪಾಪ್ರಪಿ-ಸೇರಿದವನಾದನು. ಸೂರ್ಯ-ಅಧಿತ್ಯನೊಕೊಡ್ಡ, ಅ
ಸ್ತಗಿರಿಂ-ಅಸ್ತಮಯಸ್ಥಾನವನ್ನು, ಪಾಪ್ರಪಿ-ಸೇರಿದವನಾದನು || ೧೩ || ಗೋವೈ-ಗೋವುಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾದ; ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ
ಅಖಿಲ.....ರಣೋಃ-ಅಖಿಲ-ಸಮಸ್ತರಾದ, ಲೋಕಪಾಲ-ದಿಗೀಶ್ವರರಕಿರೀಟ-ಟೀಪ್ಪಿಗಳಿಂದ, ಜ್ವಾಲ್ಮ-ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು

ರ್ಥವು || ೧೦ || ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಅಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ, ಅಸ್ತರೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ, ಹಿತರೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ, ಆದರೂಭಕ್ತ
ರಂ ಭಜಿಸುವನು, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಭಜಿಸುವಜನರಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವಂ ಕೊಡುವಂತೆ ಭಕ್ತರಇಷ್ಟಾರ್ಥವಂ ಕೊ
ಡುವನು || ೧೧ || ಯದವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಮಸ್ಕಾರವಂಮಾಡಿ ಕೃತಾಂಜಲಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿರು
ವ ನನ್ನ ನಾಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ವ ನನ್ನ ಕೈಯನೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಅರ್ಘ್ಯಾದಿಗ
ಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಂಸನೆದುರಾಲೋಚನೆಗಳಂ ಕೇಳುವನೇ || ೧೨ || ಮುಬದಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನನ್ನೇ ಚಂತಿಸು ತ ಶ್ವಫಲ್ಕಪುತ್ರನಾದ ಅಕ್ರೂರನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಂದವನಾಗಿ, ರಥದಿಂದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆಬಂ
ದನು. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮೆಯವುಂ ಆದುದು || ೧೩ || ಆಯಕ್ರೂರನು ಸಮಸ್ತಲೋಕಪಾಲಕರ ಕಿರೀಟಗಳಿಂ
ದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದರೇಣುಗಳೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸುಬಂಧಿಗಳಾದ, ಭೂಮಿಗೆ ಭೂವಣಂಗಳಾದ, ಪದ್ಮರೇ
ಖಿಗಳಿಂದಲೂ ಯವರೇಖಿಗಳಿಂದಲೂ ಅಂಕುಶರೇಖಿಗಳಿಂದಲೂ ಮೊದಲಾದರೇಖಿಗಳಿಂದ ಅಂಕಿತಂಗಳಾದ, ಹೆ

ಹಾ ದವಿವೃದ್ಧಿಸಂಭ್ರಮಾಪ್ತಮೋರ್ಧ್ವರೋಮಾಕುಕ್ತಕಾಕುಲಕ್ಷಣಃ | ರಥಾದವಸ್ಕಂಧ್ಯಸತೆ
ವ್ಯಚಕ್ಷುತಸ್ರಭೋರಮೂನ್ಯಂಭಿರಜಾಂಸ್ಯಹೋತಃ ||೭೬|| ದಹಂಭೃತಾಮಿಯಾನರ್ಥಹಿತಾನ್ವ
ದಂಭುಭಯಂಕುಚಂ | ಸಂದಶಾದ್ಯೋಹರೇಲಿಂಗದರ್ಶನಶ್ರವಣಾದಿಭಿಃ ||೭೭|| ಚಿರಮಾವೇಷ್ಯ
ಚೋತ್ಥಾಯರಥಮಾರುಹ್ಯವೇಗತಃ | ಕೃತಿಷ್ಠತಿಗವೇಶನಾಕೃಷ್ಣೋರಾಮಾತಿಬ್ರೂ ||೭೮|| ಗೋ
ಷ್ಠಮಧ್ಯಾತಿಶೃತ್ವಾತರುಸ್ಥೈರ್ಗೋಪದಾರಕೈಃ | ಕೃಷ್ಣಸಂದರ್ಶನಾಕಾಂಕ್ಷೀಪ್ರಕಾಶನವಿತು
ಸ್ಸತಿ ||೭೯|| ದದರ್ಶರಾಮಂಕೃಷ್ಣಂಚವಜ್ರಿಗೋದೊಹನಂಗತೌ | ಪೀತನೀಲಾಂಬರಭರಣಶರ

ಅಮಲ-ನಿರ್ಮಲವಾದ, ಪಾದರೇಣೋಃ-ಚರಣಧೂಳಿಯುಳ್ಳ, ತಸ್ಯ-ಆಕೃಷ್ಣನ, ಅಜ್ಜಯವಾಂಕುಕಾಡ್ಯೋಃ-ಅಬ್ಜ-ಕಮಲ
ರೇಖೆ, ಯವ-ಧಾನ್ಯರೇಖೆ, ಅಂಕುಶ-ಅಂಕುಶರೇಖೆ, ಆದ್ಯೋಃ-ಮೊದಲಾದಮಹಾಪುರುಷಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ, ಪಿಲಕ್ಷಿತಾನಿ-ಕೂ
ಡಿದವುಗಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಕ್ಷೀತಿಕಾಂತಾಕಾನಿ-ಭೂಮಿಗಳೆಲ್ಲಂಕಾರಗಳಾಗಿರುವ, ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವುಗ
ಳಾಗಿರುವ, ಪದಾನಿ, ಅಡಿಯೊಂದಿಹೆಜ್ಜೆಗುರುಗಳನ್ನು, ದರ್ಶನ-ಕಂಡನು||೭೬||ತದ್ಧೃ.....ಸಂಭ್ರಮಃ-ತೃ-ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಚ
ರಣಗಳ, ದರ್ಶನ-ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಿಂದಾದ, ಅಹ್ಲಾಸ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ವಿವೃದ್ಧ-ವಿಕೇಷವಾಗಿಬೆಳೆದ, ಸಂಭ್ರಮಃ ಉಲ್ಲಾಸ
ಪುಳ್ಳವನೂ, ಪ್ರೇಮಾ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಉರ್ಧ್ವರೋಮ-ನಿಗೂಡಿದಕೂದಲುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಅಶ್ರುಕಲಾಕುಲಕ್ಷಣಃ-ಅಶ್ರು-
ಕಂಠೀರಗಳ, ಕಲಾ-ಲೇಶಗಳಿಂದ, ಅಕುಲ-ವ್ಯಾಪ್ತಗಳಾದ, ಕುಕ್ಷಣಃ-ಕಂಗಳುಳ್ಳವನೂಆದ, ಸಃ-ಆಯಕ್ಕೂರನು, ರಥಾತ್-
ತಾನುಕುಳಿತಿದ್ದ ತೇರಿನಿಂದ, ಅವಸ್ಕಂಧ್ಯ-ಕೆಳಗಿಳಿದು,ಪ್ರಭೋಃ-ನಮ್ಮೊಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನ, ಅಂಭಿರಜಾಂಸಿ-ಚರಣಧೂಳಿಗ
ಳು,ಅಮೂನಿ-ಇವು, ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು.ಇತಿ-ಇಂತೆಂದುಕೊಂಡು, ತೇಮ-ಅಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಚೇಷ್ಟತ-ಹೊರಳಿದನು||೭೭||
ಹರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಲಿಂಗದರ್ಶನಶ್ರವಣಾದಿಭಿಃ-ಲಿಂಗ, ಗುರ್ತುಗಳ, ದರ್ಶನ-ಕಾಣುವಿಕೆ, ಶ್ರವಣ-ಕೇಳುವಿಕೆ, ಆದಿಭಿಃ-ಮುಂ
ತಾದವುಗಳಿಂದ, ದಂಭಂ-ಗರ್ವವನ್ನೂ, ಭಯಂ-ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನೂ, ಶುಚಂ-ಶೋಕವನ್ನೂ, ಹಿತಾನ್ವ-ಬಿಟ್ಟು-ಸಂದೇಹಾದ್ಯೋಃ-
ಕಂಸನಅಪ್ಪಣೆಯೇಆದಿಯಾಗಿಳ್ಳ, ಅರ್ಥಃ-ಪ್ರಯೋಜನವು, ಯಾವುದೋ ಅದು, ದೇಹಂಭೃತಾಂ-ದೇಹಧಾರಿಗಳಾದವಾ
ಣಿಗಳ, ಅರ್ಥಃ-ಪ್ರಯೋಜನವು, ಇಯಾನೇನ-ಇವ್ವರದೆ(ಜನ್ಮವತ್ತಿದ್ದಕ್ಕೆ)ಗರ್ವಭಯಶೋಕಂಗಳಂತೊರೆದು ಹುಗುಣ ಶ್ರ
ವಣಾದಿಗಳೆಂಮಾಡುವುದೇಪ್ರಯೋಜನವು.ಅಮಕಂಸನಅಪ್ಪಣೆಯಾದ್ದಮೊದಲುನನಗುಂಟಾಯಿತೆಂದುಘಟಿತಾರ್ಥವು)||೭೮||
ಚಿರಂ-ಬಹುಕಾಲವು, ಆವೇಷ್ಯ-ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಾಗಿಬಳಸುತ್ತಿದ್ದು, ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ವೇಗತಃ-ಬೇಗದಿಂದ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು,
ಆರುಷ್ಯ-ವಿರಿ, ಗವೇಶಾನಃ-ಗೋಪಾಲಕನಾದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ರಾಮಃ-ರಾಮನು, ಕೃತಿಷ್ಠತಿ-ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ, ಇತಿ-ಹೀ
ಗೆ, ಬ್ರೂ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ||೭೮||ತರುಸ್ಥೈರ್-ಗಡಗಲ್ಲಿರುವ, ಗೋಪದಾರಕೈಃ-ಗೋಪದಾರಕುಡುಗರಿಂದ, ಗೋಷ್ಠಮ
ಧ್ಯೋಃ-ಗೋಕುಲದನಡುವೆ(ಇದ್ದಾನೆ)ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಸವಿತುಃ-ನೂರ್ಯನ, ಪ್ರಕಾಶೇನತಿ-ಬೆಳಕಾಗುತಲೂ,
ಕೃಷ್ಣಸಂದರ್ಶನಾಕಾಂಕ್ಷೀ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೋಡುವುದರನ್ನು ಬಯಸುವನಾಗಿ ||೭೯||ವ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಗೋದೋಹ

ಜ್ಜಿಗಳಂ ಗೋಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಕಂಡನು ||೮೦|| ಅಯುಕ್ತೂರನು ಅಹೆಜ್ಜಿಗಳ ದರ್ಶನದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಮೂದ ತ್ವರೆ
ಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ರೋಮಂಚಿತನಾಗಿ ಆನಂದಬಾಷ್ಪ ಪೂರ್ಣಮೂದ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮು
ಕ್ತಿಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದರಜಸ್ಸುಗಳು ಇವು ಎಂದು ಅಹೆಜ್ಜಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಹೊರಳಿದನು ||೮೧||
ದಂಭವನ್ನೂ ಭಯವನ್ನೂ ಶೋಕವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಅಕ್ಕೂರನು ಕಂಸನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂ ಬಂದು ಭಗವಂತನದ
ರ್ಶನಶ್ರವಣ ಕೀರ್ತನಂಗಳಿಂದಂಪರವಶನಾದನುಎಲೈಅರೇ! ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆಇಡೀಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವು||೮೨||
ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕೂರನು ಬಹಳಹೊತ್ತುಹೊರಳಿ ಎದ್ದು ರಥವನ್ನೇರಿಕೊಂಡು ಗೋನಾಥನಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣ
ರು ಎಲ್ಲಿರುವೆಂದು ಕೇಳುತ್ತ ||೮೩|| ಗೋಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವರು ಎಂದುಗೋಪಾಲಕರಿಂದ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟು ಸೂ
ರ್ಯನು ಮೂತಿಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಗೋ
ವುಗಳು ಕರಿಯುವಕ್ಕೊಳು ಹೋಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ಕಂಡನು ||೮೪|| (ಆಕೃಷ್ಣರಾಮರು ಎಂತಿಯವ
೧೦೫)

ದಂಬುರುಹೇಕ್ಷಣೌ ||೩೦|| ಕಿಶೋರೌಶ್ಯಾಮಲಶ್ಯತೌಶ್ರೇಣಿಕೌತೌಬೃಹದ್ಬುಜೌ | ಸುಮುಖೌಸುಂ
ದರವರೌಬಾಲದ್ವಿರದವಿಕ್ರಮೌ ||೩೧|| ಧ್ವಜವಜ್ರಾಂಕುಶಾಂಭೋಜೈಶ್ಚಿನ್ದ್ರಿತ್ಯೈರಂಭಿಭಿರ್ವೃಜಂ |
ಕೋಭಯಂತೌಮಹಾತ್ಮಾನೌಸಾನುಕೋಶಸ್ಮಿತೇಕ್ಷಣೌ ||೩೨|| ಉದಾರರುಚಿರಕ್ರೀಡಾಸ್ತಗ್ನಿಣೌ

ನಂ-ಹಾಲಕರೆಯುವಕೆಲಸವನ್ನು, ಗತೌ-ಹೊಂದಿರುವ, ರಾಮಂಕೃಷ್ಣಂಚ-ರಾಮನನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ದರ್ಶ-ಕಂ
ಡನು (ಅವರೆಯಂತವರೆಂದರೆ-) ಪೀತನೀಲಾಂಬರಧರೌ-ಹಸುರುಡಿಗೆಯನ್ನೂ ಕಪ್ಪುಡಿಗೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವರು. ಕರದಂ
ಬುರುಹೇಕ್ಷಣೌ-ಕರತ್ಕಾಲದ ತಾವರೆಯಂತಿರುವ ಕಂಗಳುಳ್ಳವರು ||೩೦|| ಕಿಶೋರೌ-ಹುಡುಗರು, ಶ್ಯಾಮಲಶ್ಯತೌ-ಕಪ್ಪಾಗಿ
ಯೂ ಬಿಳುಪಾಗಿಯೂ ಇರುವರು, ಶ್ರೇಣಿಕೃತೌ-ಸಂಪತ್ತಿಗೆಮನೆಯಾಗಿರುವರು. ಬೃಹದ್ಬುಜೌ-ಬೊಡ್ಡತೋಳುಗಳುಳ್ಳವರು-
ಸುಮುಖೌ-ಚನ್ನಾದಮೋರೆಯುಳ್ಳವರು ಸುಂದರವರೌ-ಚಲುವರಲ್ಲಿಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಬಾಲದ್ವಿರದವಿಕ್ರಮೌ-ಮರಿಯಾನೆಗಳಂತೆ
ನಡಿಕೆಯುಳ್ಳವರು ||೩೧|| ಧ್ವಜವಜ್ರಾಂಕುಶಾಂಭೋಜೈಃ-ಧ್ವಜರೇಖೆ ಕುಲಿಕರೇಖೆ ಅಂಕುಶರೇಖೆ ಪದ್ಮರೇಖೆಗಳಿಂದ, ಚಿನ್ದ್ರಿ
ತ್ಯೈಃ-ಗುರುತ್ತಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಂಭಿ-ಭಿಃ-ಅಡಿಗಳಿಂದ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು, ಕೋಭಯಂತೌ-ಬೆಳಗುತ್ತಲಿರುವರು. ಮಹಾ
ತ್ಮಾನೌ-ಮಹಾಪುರುಷರು. ಸಾನುಕೋಶಸ್ಮಿತೇಕ್ಷಣೌ-ದಯಾಸಹಿತವಾದ ನಗೆಯುಳ್ಳ ನೋಟಗಳುಳ್ಳವರು ||೩೨|| ಉದಾರರು
ಚಿರಕ್ರೀಡೌ-ಧಾರಾಳವಾಗಿಯೂ ಸೊಗಸಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆಟಗಳುಳ್ಳವರು. ಸ್ತಗ್ನಿಣೌ-ಹಾರಗಳುಳ್ಳವರು. ವನಮಾಲಿನೌ-ತು
ಲಸಿಯ ದಂಡೆಗಳುಳ್ಳವರು, ಪುಣ್ಯಗಂಧಾನುಲಿಪ್ತಾಂಗೌ-ಪವಿತ್ರವಾಸವಿರುವುದಿಂದ ಬಿಳಿಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲೆ ಮೈಯುಳ್ಳವರು. ಸ್ನಾತೌ-

ರಾಮ

ಕೃಷ್ಣ

ಅಕೋರನು

ಕೆಂದರೆ) ಪೀತಾಂಬರವಶಿಃನೀಲಾಂಬರಮಂ ಧರಿಸಿರುವ, ಕರತ್ಕಾಲದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಸುಂದರಂಗಳಾದ ನೇತ್ರಂಗೆ
ಳುಳ್ಳವರು ||೩೦|| ಬಾಲಕರಾದವರು, ಶ್ಯಾಮಲಶ್ಯತವರ್ಣಂಗೆ ಉಳ್ಳವರು, ಮತ್ತು ಕೋಭನಮಾದ ಮುಖಮು
ಳ್ಳವರು, ಅತಿಸುಂದರರು, ಆನೆಮರಿಗಳಂತೆ ಪರಾಕ್ರಮಮುಳ್ಳವರು ||೩೧|| ಧ್ವಜವಜ್ರಾಂಕುಶ ಪದ್ಮರೇಖೆ
ಳುಳ್ಳ ಪಾದನ್ಯಾಸಂಗಳಿಂದ ವ್ರಜವಂಶೋಭಿಸುವಂತೆ ಮೊಡುವರು, ದಯಾದ್ರವ್ಯಮೊದ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ
ಯುಕ್ತಮೊದ ನೇತ್ರಮುಳ್ಳವರು, ಮಹಾತ್ಮರಾದವರು ||೩೨|| ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ರಮ್ಯಮೊದ ವಿಹಾರಕ್ರೀ
ಡೆಯುಳ್ಳವರು, ಹಾರ ವನಮಾಲೆಗಳಿಂದಲಿಕ್ಕಿತರಾದವರೊ, ದಿವ್ಯಮೊದ ಗಂಭದಿಂದ ಲಿಪ್ತಮೊದ ಕರೀರಮಂ

ವನಮಾಲಿನೌ | ಫುಣ್ಯಗಂಧಾನುಲಿಪ್ತಾಂಗೌಸ್ನಾತೌವಿರಜವಾಸಸಾ ||೩೩|| ಪ್ರಧಾನಪುರುಷಾವಾ
ದ್ಯೌಜಗದ್ಧೃತೂಜಗತ್ಪತೀ | ಅವತೀರ್ಣೌಜಗತ್ಯರ್ಥೌಸ್ವಾಂಶನಬಲಕೆವೌ ||೩೪|| ದಿಶೋವಿತಿವಿ
ರಾರಾಜ ಕುರ್ವಾಣೌಪ್ರಭಯಾಸ್ವಯಾ | ಯಥಾಮರಕತಃಶೈಲೋರೌಪ್ಯಶ್ಚ ಕನಕಾಚಿತೌ ||೩೫||
ರಥಾತ್ಮಾರ್ಣಮವಪ್ಲುತ್ಯನೋಕ್ಸೌರಸ್ಸೌಹವಿದ್ವಲಃ | ಪಪಾತಚರಣೋಪಾಂತೇದಂಡವದ್ರಾಮು
ಕ್ತೌಪ್ಲವ್ಯಯೋ ||೩೬|| ಭಗವದ್ಧರ್ಶನಾಹ್ಲಾದಬಾಪ್ಪಪರಾಕುಲಕ್ಷಣಃ | ಪುಲಕಾಚಿತಾಂಗಶೇತ್ಯಂ
ದ್ಯಾತ್ವಾನ್ವಿಖ್ಯಾನೇನಾತಕನ್ಮೃಪ ||೩೭|| ಭಗವಾಂಸ್ತದಭಿಪ್ರೇತ್ಯರಥಾಂಗಾಂಶಿತಪಾಣಿನಾ | ಪರಿರೇಭೆ
ಭ್ಯುಪಾಕ್ತೌಪ್ಲವ್ಯಪ್ರೀತಃಪ್ರಾತವತ್ಸಲಃ ||೩೮|| ಸಂಕರ್ಷಣಶ್ಚ ಪ್ರಣತಮುಪಗೌಹ್ಯಮಾಪಾಪನಾಃ

ವಿಂದಿರುವರು. ವಿರಜವಾಸಸೌ-ಚಲುವೆಯಾದಬಟ್ಟೆಗಳುಳ್ಳವರು ||೩೩|| ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೌ-ಮುಖ್ಯಾತ್ಮರಾಗಿರುವರು ಆದ್ಯಾ-
ಮೊದಲನೆಯವರಾಗಿರುವರು. ಜಗದ್ಧೇತೂ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವರು. ಜಗತ್ಪತೀ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೊಡೆಯರಾಗಿರುವರು,
ಜಗತ್ಯರ್ಥೇ-ಭೂದೇವಿಗೋಸ್ತುಗ, ಸ್ವಾಂಶೇನ-ತಮ್ಮಕಲೆಯಿಂದ, ಬಲಕೇವೌ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾಗಿ, ಅವತೀರ್ಣೌ-ಅವತರಿ
ಸಿಹಟ್ಟಿದವರು ||೩೪|| ರಾರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷೆ ತ್ತವೇ! ಸ್ವಯಾಪ್ರಭಯಾ-ತಮ್ಮಕಾಂತಿಯಿಂದ, ಕನಕಾಚಿತೌ-ಭಂಗಾರಗಳಿಂದ ವ್ಯಾ
ಪ್ತಗಳಾದ, ಮರಕತಶೈಲಃ-ಪಚ್ಚೆಗಳಗುಡ್ಡವೂ, ರೌಪ್ಯಶ್ಚ-ಬೆಳ್ಳಿಯಬೆಟ್ಟವೂ, ಮಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ದಿಶಃ-ದಿಶೆಗೆ
ಳನ್ನು, ವಿತಿಮಿರಾಃ-ಕತ್ತಲೆಹರಿದುಹೋದವುಗಳನ್ನಾಗಿ, ಕುರ್ವಾಣೌ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನು, (ನೋಡಿ)||೩೫|| ಸೋಕ್ಸೌರಃ-
ಆಯಕ್ಸೌರನು, ತೂರ್ಣಂ-ಬೇಗನೆ, ರಥಾತ್-ಬಂಡಿಯಿಂದ, ಅವಪ್ಲುತ್ಯ-ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ, ಸ್ನೇಹವಿಹ್ವಲಃ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪರವಶ
ನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ-ಬಲಕೇವರ, ಚರಣೋಪಾಂತೇ-ಪಾದಗಳಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ದಂಡವತ್-ಕೋಲಿನಹಾಗೆ, ಪ
ಪಾತ-ಬಿದ್ದನು||೩೬|| ನೃಪ-ಅರಸೇ, ಭಗ.....ಕ್ಷಣಃ-ಭಗವತ್-ಈಶ್ವರರಾರಾದಮಕೃಷ್ಣರ, ದರ್ಶನ-ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಿಂದಾದ,
ಆಹ್ಲಾದ-ಆನಂದದ, ಬಾಪ್ಪ-ಉದಕದಿಂದ, ಪರಾಕುಲ-ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ, ಈಕ್ಷಣಃ-ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಪುಲಕಾಚಿತಾಂಗಃ-ನಿ
ಗುಡುಗೊದಲ್ಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದಮೈಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ್ದರಿಂದ, ಪಿತ್ತಾಂಶಾತ್-ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸ್ವಾಖ್ಯಾನೇ-ತನ್ನ ಹೆಸ
ರುಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ, ನಾಶಕತ್-ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲ ||೩೭|| ಭಗವಾನ್-ಕೃಷ್ಣನು, ತತ್-ಅದರನ್ನು, ಅಭಿಪ್ರೇತ್ಯ-ತಿಳಿದು,
ಪ್ರಣತವತ್ಸಃ-ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿದವರಲ್ಲಿ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರಿಯನಾಗಿ, ರಥಾಂಗಾಂಶಿತಪಾಣಿನಾ-
ಚಕ್ರಚಿಹ್ನೆ ತವಾದ ಹಸ್ತದಿಂದ, ಅಭ್ಯುಪಾಕ್ತೌಪ್ಲವ್ಯ-ಮುಂದಕ್ಕೆಳಕೊಂಡು, ಪರಿರೇಭೆ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು ||೩೮|| ಮಹಾಪುನಾಃ-
ಉದಾರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಸಂಕರ್ಷಣಶ್ಚ-ಬಲರಾಮನೊಕೊಡ, ಪ್ರಣತಂ-ಸಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಅಕ್ಸೌರನನ್ನು, ಉಪಗೌಹ್ಯ-ಅಪ್ಪಿ
ಕೊಂಡು, ಪಾಣಿನಾ-ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ, ಪಾಣೀ-ಅವನೊಕ್ಕೆಗಳನ್ನೂ, ಗೃಹಿತ್ವಾ-ಹಿಡಕೊಂಡು, ಸಾನುಜಃ-ತಮ್ಮನೊಡನೆ

ಳ್ಳವರು, ಸ್ನಾತರಾಗಿ ಮಡಿಗಳಂ ಧರಿಸಿದವರು ||೩೩|| ಪ್ರಧಾನರಾದ ಅದಿಪುರುಷರಾದವರು, ಜಗತ್ಪತಿಗಳಾ
ದವರು, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೃಗಳಾದವರು, ಭೂರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮಾಗಿ ಅಂಶದಿಂದ ಅವತರಿಸಿದವರು ||೩೪||
ತಮ್ಮಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳ ಅಂಧಕಾರವೂ ಪರಿಹರಿಸುವವರು, ಮರಕತಪರ್ವತವೂ ರಜತಪರ್ವತವೂನು
ವರ್ಣಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಇರುವವರು ||೩೫|| [ಇಂತಾರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಕಂಡವನಾಗಿ] ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ
ಯಕ್ಸೌರನು ರಥದಿಂದ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಪರವಶನಾಗಿ ಆರಾಮ ಕೃಷ್ಣರ ಚರಣಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ
ದಂಡಾಕಾರಮಾಗಿ ಬಿದ್ದನು ||೩೬|| ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನದಿಂದಂಟಾದ ಆಹ್ಲಾದದಿಂದ ಅನಂದಬಾಪ್ಪಗಳಿಂ
ದ ತುಂಬಿದ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಶೋಮಾಂಶಿತ ದೇಹಮುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಪರವಶನಾಗಿ,
ನಾನು ಅಕ್ಸೌರನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ತೋರದೆ ಇದ್ದನು, ಎಲೈರಾಯನೇ! ||೩೭|| ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ಆಯಕ್ಸೌರನಂ ಬಂದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಅಂಶಿತಮಾದ ಹಸ್ತದಿಂದ ಮೇಮ
ಗೊಂಡವನಾಗಿ ಪ್ರಣತವತ್ಸಲನಾಗಿ ಅಕ್ಸೌರನಂಚಾಚಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು ||೩೮|| ಬಲರಾಮನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ದ ಅಕ್ಸೌರನಂ ಭುಜಂಗಳಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವನಕ್ಕೆಯಂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣಸಮೇತನಾಗಿ ತಮ್ಮ

ಗೃಹೀತ್ವಾಪಾಣಿನಾಪಾಣೀನಯತ್ಸಾನುಜೋಗೃಹಂ ||೨೯|| ಸ್ವಪ್ನಾಸ್ಥಸತ್ಯಗತಂತಸ್ಮೈನಿವೇ
 ದ್ಯುಚವರಾಸನಂ | ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯವಿಧಿವತ್ಪಾದೋಮಧುಪರ್ಕಾರ್ಹಪಾಹರತ್ ||೩೦|| ನಿವೇದ್ಯಗಾಂಚಾತು
 ಥಯೇಸಂವಾಹ್ಯಶಾಂತಮಾದ್ಯತಃ | ಅನ್ನಂಬಹುಗುಣಮೇಧ್ಯಂಶ್ರದ್ಧಯೇಪಾಹರತ್ಪ್ರಭುಃ||೩೧||
 ತಸ್ಮೈಭುಕ್ತವತೇಪ್ರೀತ್ಯಾರಾಮೇಪರಮಧರ್ಮಃ ||೩೨|| ಮುಖವಾಸ್ಯಸ್ಯಗಂಧಮಾಲ್ಯೈಃಪಥಾಂಪ್ರೀ
 ತಿಂವ್ಯಥಾತ್ಪುನಃ ||೩೩|| ಪಪ್ರಚ್ಛಸತ್ಕೃತಂನಂದಃಕಥಂಸ್ಥನಿರನುಗ್ರಹೇ || ಕಂಸಜೀವಿತದಾಶಾ
 ರ್ಹಸಾನಪಾಲಾಽವಾಪಯಃ ||೩೪|| ಯೋವಧೀತ್ಸ್ಯಸ್ವಸುನೋಕ್ತಾ೯ಕೋಶಂತ್ಯಾಅಸುತೃಪ್ತೃಃ ||
 ಕಿಂನುಸ್ವಿತ್ತತ್ಪ್ರಜಾನಾಂವಕುಶಲಂವಿಮೃಶಾಮಹೇ ||೩೫|| ಇತ್ಥಂಸೂನ್ಯತಯಾವಾಚಾನಂದನು

ಹಿತನಾಗಿ, ಗೃಹಂ-ಮನೆಯನ್ನು, ಅನಯತೆ-ಪೊಂದಿಸಿದನು ||೨೯|| ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಸತ್ಯಗತಂ-ಸುಖವಾಗಿಬಂದಿರಾ ಎಂಬಕು
 ಶಲವನ್ನು, ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥ-ಕೇಳಿ, ತಸ್ಮೈ-ಅವನಿಗೆ, ವರಾಸನಂಚ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದಗದ್ದುಗೆಯನ್ನೂ, ನಿವೇದ್ಯ-ಅರ್ಪಿಸಿ, ವಿಧಿಪತ್-
 ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರ, ಪಾದಾಂಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯ-ಕಾಲತೋಳಿದು, ಮಧುಪರ್ಕಾರ್ಹಂ-ಮಧುಪರ್ದವೆಂಬ ನವಿಯೂಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದು
 ನ್ನು, ಆಪರತ್-ತಂದನು ||೩೦|| ಅತಿಭಯೇ-ಬಳಲಿಬಂದವೂದ್ಯನಿಗೆ, ಗಾಂಚ-ಗೋವನ್ನೂ, ನಿವೇದ್ಯ-ಅರ್ಪಿಸಿ, ಶಾಂತಂ-ಬಳ
 ಲಿದವನನ್ನು, ಆದ್ಯತಃ-ಅಕ್ಕರೆಯಲ್ಲವನಾಗಿ, ಸಂವಾಹ್ಯ-ಮೃಕ್ಕೆಕಾಲುಗಳಂಹಿಸಿಕಿ, ಪ್ರಭುಃ-ಸಮರ್ಥನಾದ್ದರಿಂದ, ಬಹು
 ಗುಣಂ-ಮಡಿ ರುಚಿ ನುಖೋಷ್ಟ ಮೊದಲಾದ ಹಲವುಗುಣಗಳಿಲ್ಲ, ಮೇಧ್ಯಂ-ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ, ಅನ್ನಂ-ಆಹಾರದ್ರವ್ಯವನ್ನು,
 ಶ್ರದ್ಧಯಾ-ಅಪಶ್ಯಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬನಿರ್ಣಯದಿಂದ, ಉಪಾಹರತ್-ತಂದರ್ಪಿಸಿದನು||೩೧|| ಪರಮಧರ್ಮವಿತ್-ಉತ್ತಮವಾದ
 ಪುಣ್ಯವನ್ನುಬಲ್ಲವನಾದ, ರಾಮಃ-ಬಲರಾಮನು, ಭುಕ್ತವತೇ-ಉಂಡವನಾದ, ತಸ್ಮೈ-ಆಯಕ್ಕೂರನಿಗೆ, ಪ್ರೀತ್ಯಾ-ಪ್ರೀಮೆ
 ದೊಡನೆ, ಮುಖವಾಸ್ಯೆ-ಯಾಲಕ್ಕಿಲವಂಗಮೊದಲಾದ ಮುಖಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಗಂಧಮಾಲ್ಯೈಃ-ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಗಳ
 ಂದಲೂ, ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಪರಾಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಪ್ರೀತಿಂ-ಪ್ರಿಯವನ್ನು, ಪೃಥಾತ್-ವಿಶೇಷವಾಗಿಮಾಡಿದನು,
 ಪ್ರನಃ-ಮರಳಿಯೂ ||೩೨|| ನಂದಃ-ನಂದಗೋವನು, ಸತ್ಕೃತಂ-ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಕೂರನಂಕಿತನು, ಪಪ್ರಚ್ಛ-ಬಸ
 ಗೊಂಡನು, ಹೇದಾಶಾರ್ಹ-ಎಲ್ಲೆಯಕ್ಕೂರನೇ||ನಿರನುಗ್ರಹೇ-ದಯೆಯಿಲ್ಲದ, ಕಂಸಃ-ಕಂಸನು, ಜೀವಿತಸತಿ-ಬದುಕಿರಲಾಗಿ, ಸಾ
 ನಪಾಲಾಃ-ಕಟಕರವನೇಪಾಲಕನಾಗಿವುಳ್ಳ, ಅಮೃತವ-ಕುರಿಗಳಹಾಗೆ, ಕಥಂಸ್ಥ-ಹೇಗೆಬದುಕಿರುವಿ? ||೩೩|| ಅನುತೃಪ್-ಪಾ
 ಣಘಾತಕನಾದ, ಬಲಃ-ದುಪ್ಪನಾದ, ಯಃ-ಯಾವಕಂಸನು, ಕೋಶಂತ್ಯಾಃ-ಅಳುತೆಲಿರುವ, ಸ್ವಸ್ವಸುಃ-ತನ್ನತನಿಯ,
 ತೋಕಾ೯-ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಅವಧೀತ್-ಕೊಂದನೋ, ತತ್ಪ್ರಜಾನಾಂ-ಅಂತವನಿಗೊಕ್ಕಲಾದ, ವಃ-ನಿಮ್ಮ, ಕುಶಲಂಕ್ಷೇಮಃ
 ವನ್ನು, ಕಿನ್ನುಸ್ವಿತ್ತೆವಿಮೃಶಾಮಹೇ-ನಿನಂದವಿಚಾರಿಸುವೆವು? ||೩೪|| ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ಸೂನ್ಯತಯಾ-ಸತ್ಯವಾದ, ವಾಚಾಂ-ಪ್ರ

ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು ||೨೯|| ಆಮೇಲೆ ಆಯಕ್ಕೂರನಂ. ಜ್ಞೇಮಸಮಾಚಾರವಂಕೇಳಿ ಪೀಠಮಂ
 ಕೊಟ್ಟು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನಂಗೆಯ್ದು ಮಧುಪರ್ಕೋಪಚಾರವಂಮಾಡಿ ||೩೦|| ಗೋವಂ
 ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಮಾರ್ಗಶಾಂತನಾದ ಆಯಕ್ಕೂರನಂ ಆದರದಿಂದ ಕಾಲುಗಳನೊತ್ತಿ, ಪದಗೋಪೇತಮಾದ
 ದಿವ್ಯಾನ್ನವಂ ಭೋಜನವಂ ಮಾಡಿಸಿದನು ||೩೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಪರಮಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಕಾರ
 ಣದಿಂದ ಮುಖವಾಸನಾರ್ಥಂಗಳಾದ ತಾಂಬೂಲಂಗಳಿಂದಲೂ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಂಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಯಂಪುಟ್ಟಿಸು
 ತ ಉಪಚರಿಸಿದನು ||೩೨|| ಈರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೂರನಂಕುರಿತು ನಂದನು ಪ್ರಶ್ನಂಗೆಯ್ದಂ- ಎಲೈ ಆಕೂರನೇ
 ದಯಾಶೂನ್ಯನಾದ ಕಂಸನು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅವನವಕದಲ್ಲಿ ನೀವುಹೇಗೆಇರುವಿ? ಕಟಕರಸವಿವಾದದಲ್ಲಿ
 ಮೇಕೆಗಳು ಜೀವಿಸುವಂತೆ ಜೀವಿಸುವಿರಯ್ಯಾ ||೩೩|| ದುರ್ಜನನಾದ ಸ್ವಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಉದ್ಯುಕ್ತ
 ನಾದ ಆಕಂಸನು ತಂದಿಯಾದ ದೇವಕೀದೇವಿಯ ಮಕ್ಕಳಂ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಅವನಪ್ರಜೆಗಳಾದ ನಿಮ್ಮಜ್ಞೇ
 ಮವಂ ಏನುಹೇಳುವ ||೩೪|| ಎಂದು ನಂದಗೋವನಾಡಿದ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯದಿಂದ ಬಹುಮಾನಿತನಾದ ಆಯಕ್ಕೂರನು

ಸುಸಭಾಜಿತಃ | ಅಕೂರೇಪರಿಪೃಷ್ಠೈನಜಹಾವಧ್ಯಪರಿಕ್ರಮಂ|

||೪೫||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಕಮಸ್ಕಂಧೇ ಅಷ್ಟತಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಕುಕುಃ| ಸುಖೋಪವಿಷ್ಟೈಪರೈಕರಾಮಕೃಷ್ಣೋರುಮಾನಿತಃ | ಲೆಭಮನೋರಥಾಃ ಸರ್ವಾಃ
ಪಥಿಯಾಃ ಸಚಕಾರಹ ||೧|| ಕಿಮಲಭ್ಯಂಭಗವತೀಪ್ರಗನ್ನೇ ಶ್ರೀನಿಕತನೇ | ತಥಾಪಿತತ್ಪರಾರಾಜನ್ನಹಿ

ವಚನದಿಂದ, ಪರಿಪೃಷ್ಠೈನ-ಕುಲವಕ್ರದಿಂದ, ನಂದೇನ-ನಂದಗೋಪನಿಂದ, ಸುಸಭಾಜಿತಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಕೂರೇ-ಅಕೂರನು, ಅಧ್ಯಪರಿಕ್ರಮಂ-ಮಾರ್ಗಯಾನವನ್ನು, ಜಹಾ-ತೊರೆದನು ||೪೫||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಕಮಸ್ಕಂಧೇ

ಅಷ್ಟತಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

೩೯ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಚೀಕೆ.

[ಕುಕವಾಕ್ಯವು.] ವರ್ಯಂಕೇ-ಮಂಚದಲ್ಲಿ, ಸುಖೋಪವಿಷ್ಟೈ-ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಕುಳಿತವನಾಗಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣೋರುಮಾನಿತಃ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಂದ ಅಧಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಃ-ಆಯಕೂರನು, ಪಥಿ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಯಾನ್ತನೋರಥಾಃ-ಯಾವಬಯಕೆಗಳನ್ನು, ಚಕಾರಹ-ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನೋ, ತಾರ್ವರ್ವಾ-ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಲೆಭೇ-ತೊಂದಿದನು ||೧|| ರಾರ್ಜ-ಅರಸನೇ, ಶ್ರೀನಿಕೇತನೇ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಗಮನೆಯಾಗಿರುವ, ಭಗವತಿ-ನಾರಾಯಣನು, ಪ್ರಸನ್ನೇನತಿ-ಅಭಿಮುಖನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಅಲಭ್ಯಂಕಿಂ-ದೊರೆಯದೇ ಇರುವುದೇನಿದೆ? ತಥಾಪಿ-ಹಾಗೆನರ್ವವೂ ದೊರೆಯತಕ್ಕದ್ದಾದರೂ, ತತ್ಪರಾಃ-ಅಭಗ

ಮಾರ್ಗ ಕ್ರಮವನ್ನೆಲ್ಲವಂ ಬಿಟ್ಟು ಸಂತೋಷಯುಕ್ತನಾದನು ||

||೪೫||

||೩||

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಕೌನಿಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಕೂರಪುರವ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ, ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು” ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಕಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು ೩೯ನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

೩೯ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ| ನವತ್ರಿಂಶೇಪುರೀಂಗಚ್ಛತ್ಯುಚ್ಯತೇಗೋಪಿಕೋಕ್ತಯಃ | ಅಕೂರೇಣಾಥ
ಕಾಳಿಂದ್ಯಾವಿಷ್ಟಲೋಕಸ್ಯದರ್ಶನಂ ||೩|| ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಗೋಕುಲದಿಂದ ಮಧುರಾಪುರವೆ ಕುರಿತು ತೆರಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಕೃಷ್ಣವಿರಹ ತಪ್ಪರಾದ ಗೋವಸ್ತ್ರೀಯರು
ಗಳು ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಲಾಪಮಂ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡು ಅರ್ಥವಾಗಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಕೂರನು ಭಗವಂತನಿಂದ
ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷ್ಟಲೋಕವಂ ಯಮುನಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವಂ, ಸಹ ಕುಕಾಚಾರ್ಯನು ಪ
ರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನವೆಂತೆನೆ:-

ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಕೂರನು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕಯನಂಗೆಯ್ದು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಂದ ಬಹುಮಾನಿತನಾಗಿ
ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಯಾವಯಾವ ಮನೋರಥವನಾ ಲೋಚಿಸಿದನೋ, ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೆಂದಿದನು ||೧|| ಶ್ರೀನಿವಾಸನಾ

ವಾಂಛಂತಿಕಿಂಚನ |೧|ಸಾಯಂತನಾಕನಂಕೃತ್ಯಾಭಿಗವಾಽದವಕೀಸುತಃ |ಸುಹೃತ್ಸು ವೈತ್ತಿಂಕಂ
ಸಸ್ಯಸಪ್ರಚ್ಛನ್ಯಚ್ಛೇಕೀರ್ಷಿತಃ|೨|ಶ್ರೀಭಗವಾನಮಾಚಾರ್ಯತಾತಸಾಮ್ಯೋತುಕಂಸಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತಗತಂ
ಭದ್ರಮಸ್ತು ವಃ|೩|ಅಪಿಸ್ವಷ್ಟಾತಿಬಂಧೂನಾಮನುಮಾನಮಯಂ ||೪|| ಕಿನ್ನಿ ನಿಕುಲಂಪೃಚ್ಛ
ದೈಧವೋನಿಕುಲಾಮಯ | ಕಂಸಮೋತುಲನಾಮ್ನುಂಗಳಸ್ಯಾನಂನಸ್ತತ್ಪ್ರಜಾಸುವೈ ||೫|| ಅಹೋ
ಅಸ್ಮದಭೂದ್ಭೂಪಿತೋಗ್ರಸ್ವಜಿನಮೂರ್ಯಯೋಃ | ಯಾವ್ಯತೋಪುತಮರಣಂಯದ್ಧತೋರ್ಬಂ
ಧನಂತಯೋಃ ||೬|| ದಿಷ್ಟಾನ್ಯದ್ಯದರ್ಶನಂಶಾಸ್ತಾನಾಮಮವಸ್ತಾಮ್ಯಕಾಂಕ್ಷಿತಂ | ಸಂಜಾತಂಪ
ರ್ಯತಾಂತಾವತ್ತವಾಗಮನಕಾರಣಂ||೭||ಶ್ರೀಕುಕಃ|| ಪೃಷ್ಠೋಭಗವತಾಸರ್ವಂವರ್ಣಯೋಮಸು

ವಂತನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದಭಕ್ತರು. ಕಿಂಚನ-ಕೊಂಚವನ್ನಾದರೂ, (ಯಾವುದೊಂದನ್ನೂ) ನವಾಂಛಂತಿಕ-ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವ
ವೈ? ||೧||ಭಗವಾಃ-ಇಷ್ಟರ್ಯಮುಳ್ಳ, ದೇವಕೀಸುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸಾಯಂತನಾಕನಂ-ರಾತ್ರಿಭೋಜನವನ್ನೂ, ಕೃತ್ಯಾ-ಮಾ
ಡಿ, ಸುಹೃತ್ಸು-ಒಳ್ಳೆಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಕಂಸಸ್ಯ-ಕಂಸನ, ವೈತ್ತಿಂ-ನಡತೆಯನ್ನೂ, ಅನ್ಯತೇ-ಇತರವಾದ, ಚಿ
ಕೀರ್ಷಿತಂ-ಮಾಡತಕ್ಕನಿವ ಯೋಚನೆಯನ್ನೂ, ಪಪ್ರಚ್ಛ-ಬೆಸಗೊಂಡನು ||೨|| [ಭಗವತ್ಪ್ರಶ್ನ ವು] ಸಾಮ್ಯ-ಸಾಂತನಾದ,
ತಾತ-ಅಪ್ಪಾ! ಕಂಸಾತೇ-ಕಂಸನಕಡೆಯಿಂದ, ಆಗತಃ-ಬಂದವನಾದೆಯಾ? ಸ್ವಾಗತಂ-ಸುಖವಾಗಿಬರೋಣವಾಯಿತೇ? ವಃ-
ನಿಮಗೆ, ಭದ್ರಂ-ಶುಭವು, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ, ಸ್ವಷ್ಟಾತಿಬಂಧೂನಾಮಪಿ-ಸಮ್ಮದಾಯಾದರಿಗೂ ನಂಟರಿಗೂಕೂಡ, ಅನಮಿವಂ-
ಮಾಪಘಟನೆಯಲ್ಲವೇ? ಅನಾಮಯಂ-ಆರೋಗ್ಯವೇಜೇ? ||೩||ಅಂಗ-ಪ್ರಿಯನಾದಅಕ್ಕೂರನೇ! ನಃ-ನಮ್ಮ-ಕುಲಾಮಯೇ-
ಜಾತಿಗೇ ಅಥವಾ ವಂಶಕ್ಕೆ ರೋಗರೂಪನಾಗಿರುವ, ಮಾತುಲನಾಮ್ನಿ-ನೋದರಮಾವನೆಂಬಜನರುಳ್ಳ, ಕಂಸೇ-ಕಂಸನು, ವಿ
ಧಮಾನೇಸತಿ-ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುವನಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ತತ್ಪ್ರಜಾಸು-ಅವನಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಮಿತ್ರಬಂಧುಗಳ, ಕುಲಂ-ಕ್ಷೇ
ಮವನ್ನೂ, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಕಿನ್ನುಪೃಚ್ಛೇ-ವಿನ್ನುಕೇಳಿ ||೪|| ಯದ್ಧೇತೋರಪಿ-ಯಾರನಿಮಿತ್ತದಿಂದ, ತಯೋಃ-ಅವರಿಗೆ,
ಬಂಧನಂ-ಸೆರೆಯೂ, ಪುತ್ರಮರಣಂ-ಮಕ್ಕಳುಸಾಯೋಣವೂ, ಸಂಭವಿಸಿತೋ, ಅಂಥಾ, ಅನ್ಯತೇ-ಸಮ್ಮದೆಯಿಂದ, ಆರ್ಯ
ಯೋಃ-ಪೂಜ್ಯರಾದ, ಪಿತೋಗ್ರಃ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ, (ದೇವಕೀವಸುದೇವರಿಗೆ) ಭೂರಿವೈಜಿನಂ-ಬಹಳಕಷ್ಟವು, ಅಭೂತೇ-ಆಯಿ
ತು, ಅಹೋ-ಅಯ್ಯೋ||೫|| ಹೇಸಾಮ್ಯ-ಎಲೈಕಾಂತನೇ! ಮಮ-ನನಗೆ, ಸ್ವಾನಾಂ-ನನ್ನವರಿಗೂ, ಕಾಂಕ್ಷಿತಂ-ಜೀಕಾಗಿದ್ದ,
ವಃ-ನಿಮ್ಮ, ದರ್ಶನಂ-ನೋಡುವಿಕೆಯು, ಅಪ್ಯ-ಈಗ, ಸಂಜಾತಂ-ಉಂಟಾದದ್ದು, ದಿಷ್ಟಾನ್ಯ-ಶುಭವಾಯಿತು(ದೈವಯೋಗ
ದಿಂದರೇ)ತವ-ನಿನ್ನ, ಆಗಮನಕಾರಣಂತಾವತ್-ಬರುವಿಕೆಗನಿಮಿತ್ತವಾದರೋ, ವರ್ಣ್ಯತಾಂ-ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಡಲಿ ||೬|| [ಕುಕವಾ

ದ ಭಗವಂತನು ಪ್ರಸನ್ನನಾದರೆ ಯಾವುದು ದುರ್ಲಭವಾಗುವುದು, ಅದರೂಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ವಿನಯಂ ಅಪೇ
ಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ ||೧|| ಭಗವಂತನಾದ ದೇವಕೀಪುತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ರಾತ್ರಿಭೋಜನವಮಾಡಿ ಅಕ್ಕೂರನಸು
ವಿಾಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕಂಸನಿಗೆ ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿರುವ ನಡತೆಯೂ ಇನ್ನೂ ಅವನಮನೋರಥಂಗಳಾದ ದು
ರಾಚೋಚನೆಗಳ ನೆಲ್ಲಮಂ ತಿಳಿಯತೋಸುಗ ಪ್ರಶ್ನಂಗೈಯ್ದನು ||೨|| ಅದಂತೆನೆ-ಎಲೈ, ಅಪ್ಪಾ! ಸಾಮ್ಯನಾದ
ಅಕ್ಕೂರನೇ! ಹೇಮದಿಂದಬರುವಿಕೆಯಾದುದೇ? ನಿನಗೆ ಹೇಮಮಾಗಲಿ, ನಿನ್ನಷ್ಟಿತಿಬಂಧುಗಳು ಹೇಮದಲ್ಲಿರು
ವೇಕೆ? ||೩|| ಅಥವಾ ನಮ್ಮನಿಮ್ಮ ಹೇಮವಂ ವಿಚಾರಿಸಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮಮಾತೆಗೆ ಮಹಾರೋಗಸ್ವರೂಪನಾದ
ಕಂಸನು ನಮಗೆ ನೋದರಮಾವನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ವರ್ಧಮಾನ ನಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಸ್ವಜನರಿಗೂ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ
ಗಡ ಹೇಮವೆಂತ ಉಂಟಾಗುವುದು? ||೪|| ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ನಮ್ಮಮಾತಾಪಿತರಾದ ದೇವಕೀವಸುದೇವರಿಗೆ ನ
ಮ್ಮನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ವಿನುವಿವತ್ತು ಬಂದುದು? ಪುತ್ರಮರಣವೂಬಂಧನವೂ ನಮ್ಮನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾ
ದುದು ||೫|| ಎಲೈಸಾಮ್ಯನಾದ ಅಕ್ಕೂರನೇ! ದೈವಕ್ಕೆವೆಯಿಂದ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿತರಾದ ಸ್ವಜನರಾ
ದ ನಿಮ್ಮದರ್ಶನವು ಈದಿನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದುದು, ನೀನುಬಂದಕಾರ್ಯವಂ ಪೇಳು ||೬|| ಎಂಬುಭಗವಂತನಿಂದ
ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಧುಮೆಶೋತ್ಪನ್ನನಾದ ಅಕ್ಕೂರನು ಯಾದವರಲ್ಲಿ ವೈರಾನುಬಂಧವನ್ನೂ ವಸುದೇವನಲ್ಲಿ ಸಂ

ಮೊಧವಃ | ವೈರಾನುಬಂಧಂಯದೊಷುವಸುದೇವವಧೋದ್ಯಮಂ |V| ಯತ್ಸಂದೇಶೋಯದರ್ಥಂವಾ
ದೂತಸ್ಸಂಪ್ರೇಷಿತಸ್ಸುಯಂ | ಯದುಕ್ತಂನಾರದೇನಾಗ್ನಿಸ್ವಜನ್ಮಾನಕದಂದಂಭಃ |F| ಶೃತ್ವಾ
ಕೂಗ್ರವಚಃಕೃಷ್ಣೋಬಲಶ್ಚಪರವೀರಹಾ | ಪುತ್ರಸ್ಯನಂದಂಪಿತರಂರಾಜೋಜ್ಞಾದಿಪವಿಜಜ್ಞ
ತುಃ |೧೦|| ಗೋಪಾಸನಮಾದಿತೋಪಿಗೃಹ್ಯತಾಂಸರ್ವಗೋರಸಃ | ಉಪಾಯನಾನಿಗೃಹ್ಯೇಧ್ಯಂ
ಯುಜ್ಯಂತಾಂಶಕಟಾನಿಚ |೧೧| ಯಾಸ್ಯಾಮಃಕೋಮಧುಪುರಿಂದಾಸ್ಯಾಮೇನ್ಯಪತೇರಸಾಃ |ದ್ರ
ಕ್ಷ್ಯಾಮಸ್ಸುಮಹತ್ಸತ್ರಯಾಂತಿಜಾನವದಾಃಕಿಲ |೧೨||ಶುಕಃ| ಎವಮೋಘೋಪಯತ್ಕೃತಾನಂದ

ಕೃತುಃ]ಭಗವತಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಪೃಷ್ಠಃ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಾಧವಃ-ಮಧುವಿನವಂಕದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದವನಾದ ಅಕೂಗ್ರನು, ಸರ್ವಂ-
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ವರ್ಣಯಾಮಾಸ-ಬಂಟಿಸಿಹೇಳಿದನು. ಯದುಷು-ಯಾದವರಲ್ಲಿ, ವೈರಾನುಬಂಧಂ-ದ್ವೇಷವುಂಟಾದ್ದನ್ನೂ, ವ
ಸುದೇವವಧೋದ್ಯಮಂ-ಮನುದೇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ||V|| ಸ್ವಯಂ-ತಾನು, ಯತ್ಸಂದೇಶಃ-ಯಾ
ವವನ ಆಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಯದರ್ಥಂವಾ-ಯಾವಕಾರ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾದರೂ, ದೂತಃ-ಆಳಾಗಿ, ಸಂಪ್ರೇಷಿತಃ-ಕಳುಹಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟನೋ, ಅದರನ್ನೂ, ಅನ್ಯ-ಈಕಂಸನಿಗೆ, ನಾರದೇನ-ನಾರದನಿಂದ, ಯತಿ-ಯಾವುದು, ಉಕ್ತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ
ತತಿ-ಆ, ಆನಕಮಂದಂಭಃ-ಸ್ವಜನ್ಮ-ವಸುದೇವನಡೆಸೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಜನವನ್ನೂ ||F|| ಅಕೂಗ್ರವಚಃ-ಅಕೂಗ್ರನವಮಾತೆ
ನ್ನು, ಶೃತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಪುತ್ರಸ್ಯ-ಪಟ್ಟಾಧಿನಿಕ್ಕು, ಪರವೀರಹಾ-ಶತ್ರುಗಳಾದ ಶೂರರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವಂಥಾ, ಕೃಷ್ಣೋಬಲಶ್ಚ-
ಕೃಷ್ಣನೊರಾಮನೂ, ಪಿತರಂ-ತಂದೆಯಾದ, ನಂದಂ-ನಂದಗೋಪನನ್ನು ಕುರಿತು, ರಾಜ್ಞಃ-ಧೋರೆಯಾದಕಂಸನ, ಉದ್ಧಿ
ಷ್ಯಂ-ಆರೋಚನೆಯನ್ನು, ವಿಜಜ್ಞತುಃ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿದರು||೧೦|| ಸೋಽ-ಆನಂದಗೋಪನೊಕೂಡ, ಗೋಪಾ-
ಗೊಲ್ಲರನ್ನು, ಸಮಾದಿತಃ-ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಸರ್ವಗೋರಸಃ-ಸಕಲವಿಧವಾದ ಗೋರಸವೂ (ಹಾಲು ಬೆಂಕಿ ತುಪ್ಪ ಮೊಸರು)
ಗೃಹ್ಯತಾಂ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಲಿ. ಉಪಾಯನಾನಿ-ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು, ಗೃಹ್ಯೇಧ್ಯಂ-ತಕ್ಕಾಳ್ಕುರಿ. ಶಕಟಾನಿಚ-ಬಂಡಿಗಳೊಕೂಡ,
ಯುಜ್ಯಂತಾಂ-ಹೂಡಲ್ಪಡಲಿ||೧೧|| ಸ್ವಃ-ನಾಳೆ, ಮಧುಪುರಿಂ-ಮಧುರಾನಗರವಂಕುರಿತು, ಯಾಸ್ಯಾಮಃ-ಹೋಗುವೆವು. ನೃಪ,
ತೇಃ-ಧೋರಿಗೆ, ರಸಾಃ-ಗವ್ಯಗಳನ್ನು, ದಾಸ್ಯಾಮಃ-ಕೊಡುವೆವು. ಸುಮಹತ್-ಬಹಳದೊಡ್ಡದಾದ, ಸತ್ರಂ-ಧನುರ್ಯಾಗವ
ನ್ನು, ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಃ-ನೋಡುವೆವು. ಜಾನಪದಾಃ-ದೇಶದಲ್ಲಿರುವವರು, ಯಾಂತಿಕಿಲ-ಹೋಗುತ್ತಿರುವರಲ್ಲವೆ||೧೨|| [ಶುಕವಾಕ್ಯವು]
ಪೃಪ-ಅರಸೇ! ನಂದಗೋಪಃ-ನಂದನು, ಸ್ವಗೋಕುಲೇ-ತನ್ನ ಪ್ರಜದಲ್ಲಿ, ಕೃತ್ವಾ-ಹೃತ್ತನಂಬಗಾ ಮಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ, ವಿಪಂ-
ಹೀಗ, ಆಘೋಷಯತ್-ಡಂಗೋರಹೊಡೆಯಿಸಿ ಸಾರಿಸಿದನು ತಾಃ-ಗೋಪ್ಯಃ-ಕೃಷ್ಣನೇ ಪಾತ್ರವಾಗಿಉಳ್ಳ ಆನೋಲಿತಿಯರು,

ಹಾರಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಿದನು |V| ಇನ್ನೂ ಯಾವನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ತನ್ನಂಕಳುಹಿಸಿದನೋ, ನಾರದ
ಋಷಿಯಿಂದ ಕಂಸನಂ ಕುರಿತು ವಸುದೇವನಿಗೆ ಆದ ಪುತ್ರೋತ್ಪತ್ತಿಯುಹೇಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ (ರಾಮಕೃ
ಷ್ಣರ ಸಂಹಾಡವಂ ಚಾಣೂರಾದಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ ವಾವುದಿರುದೋ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವಂ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಕೂಗ್ರನು) ವರ್ಣಿಸಿದನು |F| ಅಪ್ರಕಾರಮಾದ ಅಕೂಗ್ರನ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣರಾ
ಮರು ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಾಗಿ ನಗುತ ಕಂಸನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥವಂ ತಂದೆಯಾದ ನಂದನಂ ಕಾರಿತು ವಿಜ್ಞ
ಪಿಸಿದರು |೧೦||ಅಮಾತಂ ಕೇಳಿ ನಂದನು ಗೋಪರಿಗೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು-ಎಲೈ ಗೋಪರುಗಳಿರಾ! ಸಮಸ್ತಮಾದ
ಹಾಲುಮೊಸರು ಬೆಂಕಿ ತುಪ್ಪ ಮುಂತಾದವುಗಳಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೈಗಾಣಿಕೆ ಪದಾರ್ಥಮನ್ನೊಮ್ಮಂ ಜೊತೆ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನಿಮ್ಮನಿಮ್ಮ ಶಕಟಂಗಳಂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ||೧೦|| ನಾಳೆ ಮಧುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗು
ವಿಕೆಯಾಗುವುದು, ಈವಸ್ತುಗಳೆ ನೆಲ್ಲಮಂ ಅರಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗುವುದು, ಮಹತ್ತಾದ ಧನುರ್ಯಾಗವಂ
ನೋಡುಷ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಬರುವರಂತೆ ||೧೧|| ಎಂಬುದಾಗಿ ನಂದನು ಪುರಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಕ್ಷತ್ರ
ಕನೆ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಸಾರುವುದಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ಕರೆ
ದು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಕೂಗ್ರನುಬಂದು ಇರುವನು. ಎಂಬ ಆಯರ್ಥವುಕೇಳಿ ಬಹುವಾಗಿ ದುಃಖಪಟ್ಟ

ಗೊಪಸ್ವಗೊಕುಲ | ಗೊಪಸ್ತಾಸ್ತದುವಕುತ್ರಬಭೂವುರ್ವ್ಯಧಿತಾನ್ಯಪ | ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಭಿ
 ರೀಂಶೇತುಮಕ್ರೂರಂವ್ರಜಮಾಗತಂ ||೧೩|| ಕಾಶ್ಚೈತತ್ಕೃತಾಪತ್ಯಾಸಮ್ಲಾನಮುಖಶ್ರಿಯಾಃ |
 ಸ್ರಂಸದ್ವಕೂಲವಲಯಕೇಶಬಂಧಾಶ್ಚಕಾಶ್ಚನ ||೧೪|| ಅನ್ಯಾಶ್ಚತದಸುಧ್ಯಾನನಿವೃತ್ತಾಕಷವೃತ್ತ
 ಯಃ | ನಾಭ್ಯಜಾನನ್ನಮಂಶೂಕಮೂತ್ಯಲೋಕಂಗತಾಇವ ||೧೫|| ಸ್ಮರಂತ್ಯಶ್ಚಾಪರಾಶ್ಚಾರನು
 ರಾಗಸ್ಥಿತೇತಾಃ | ಹೃದಿಸ್ಪೃಶಶ್ಚೈತ್ರಪದಾಗಿರಸ್ಸಂಮುಮುಹುಃಸ್ತ್ರಿಯಾಃ ||೧೬|| ಗತಂಸುಲಲಿ
 ತಾಂಚೆಷ್ವಾಂಸ್ಸಿಗ್ಧಹಾಸಾವಲೋಕನಂ | ಶೋಕಾಪಹಾನಿಕರ್ಮಣಿಪ್ರೊದ್ವಾದಮಚರಿತಾನಿಚ ||೧೭||
 ಚಿಂತಯಂತೋಮುಕುಂದಸ್ಯಭೀತಾವಿರಹಕಾತರಾಃ | ಸಮಿತಾಸ್ಸಂಘಕೇವೋಚಾರಕುಮುಖ್ಯೋ

ತತ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ-ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನ, ಪುರೀಂಶೇತುಂ-ಮಧುರೆಯಂಕುರಿತೆನ್ನೇರಿಸಲೋಸುಗ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವಂಕು
 ರಿತು, ಅಕ್ರೂರಂ-ಅಕ್ರೂರನನ್ನು, ಆಗತಂ-ಬಂದವನನ್ನಾಗಿ, ಎಂಬುದನ್ನ, ಉಪಕುತ್ರ ಕೇಳಿವ್ಯಧಿತಾಃ-ದೂರಿಪುರಟಾದವರು.
 ಬಭೂವುಃ-ಆದರು ||೧೩|| ಕಾಶ್ಚೈತ-ಕೆಲವರು ಗೋಪಿಯರು, ತತ್ಕೃತ... ಶ್ರಿಯಃ-ತ-ಆವಾರ್ತೆಯಂಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ, ಕೃತ-
 ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೃತಾಪ-ಮನೋಜ್ವರದ, ಪಾಪ-ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನಿಂದ, ಮಾನ-ಬಾಡಿದ, ಮುಖಶ್ರಿಯಃ-ಮೋರೆಯಹೊಳಪುಳ್ಳ
 ವರಾದರು. ಕಾಶ್ಚನ-ಕೆಲವರು, ಸ್ರಂಸದ್ವಕೂಲವಲಯಕೇಶಬಂಧಾಶ್ಚ-ಸ್ರಂಸ-ಜಾರುತೆಲಿರುವ, ದುಕೂಲ-ನೀರೆಗಳೂ,
 ವಲಯ-ಕಡಗುಗಳೂ, ಕೇಶಬಂಧಾಶ್ಚ-ತುಂಬುಗಳೂ ಉಳ್ಳವರಾದರು ||೧೪|| ಅನ್ಯಾಶ್ಚ-ಇತರೆಯರಾದರೋ, ತದನು....ವೃತ್ತ
 ಯಃ-ತತ್-ಆಕೃಷ್ಣನ, ಅನುಧ್ಯಾನ-ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ, ನಿವೃತ್ತ-ಬಿಟ್ಟುಹೋದ, ಅಕೇಷವೃತ್ತಯಃ-ಸಕಲಬುದ್ಧಿಗಳೂಉ
 ಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಆತ್ಮಲೋಕಂ-ವೈಕುಂಠವನ್ನು, ಗತಾಇವ-ಸೇರಿದವರಹಾಗೆ, ಇಮಂಶೂಕಂ-ಈಶೋಕವನ್ನು, ಮತ್ತು
 ಈದೇಹವನ್ನು ಕೂಡ, ನಾಭ್ಯಜಾನ-ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವು(ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಹಾಗಿದ್ದರು) ||೧೫|| ಅವರಾಃ-ಬೇರೆ, ಸ್ತ್ರಿಯಾಶ್ಚ-ಗೋಪಿಯ
 ರೂ, ಕಾರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನ-ಅನುರಾಗಸ್ಥಿತೇರಿತಾಃ-ಅನುರಾಗ-ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದಲೂ, ಸ್ಥಿತ-ಕಿರುನಗೆಯೊಡನೆಯೂ, ಈರಿತಾಃ-ನುಡಿ
 ಯಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಾದುದರಿಂದಲೇ, ಹೃದಿಸ್ಪೃಶ-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿನೋಂಕುತೆಲಿರುವ, ಚಿತ್ರವದಾಃ-ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದಕಬ್ಬುಗಳುಳ್ಳ, ಗಿರಿಃ-
 ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಸ್ಮರಂತ್ಯಃ-ಸೆನೆಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಸಂಮುಮುಹುಃ-ಮೋಹವನ್ನೈದಿದರು ||೧೬|| ಸುಲಲಿತಂ ಚಿನ್ಮಾ
 ಗಿಯೂ ಕೂ(ಮಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಗತಿಂ-ನಡಿಕೆಯನ್ನು, ಚೇಷ್ವಾಂತ-ಆಟವನ್ನು, ಸ್ಥಿಗ್ಧಹಾಸಾವಲೋಕನಂ-ಸ್ಥೇಹದನಗೆ
 ಯುಳ್ಳ ನೋಟವನ್ನು, ಶೋಕಾಪಹಾನಿ-ದುಃಖಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕರ್ಮಣಿ-ಕೆಲಸಗಳನ್ನು, ಪ್ರೋದ್ವಾದಮಚರಿತಾನಿ
 ಚ-ಅತಿಶಯಗಳಾದ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ||೧೭|| ಚಿಂತಯಂತೋಃ-ಮನನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಮುಕುಂದಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣ
 ನ, ವಿರಹಕಾತರಾಃ-ವಿಯೋಗದಿಂದ ಜಂಜಲರಾಗಿಯೂ, ಭೀತಾಃ-ಹೆದರಿದವರಾಗಿಯೂ, ಸಂಘಕಿ-ಗುರವಾಗಿ, ಸಮೇತಾಃ-
 ಸೇರಿದವರಾಗಿಯೂ, ಅಚ್ಯುತಾಕಯಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಧಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಅಕುಮುಖ್ಯಃ-ಕಂಠೀರಮೋರೆಯುಳ್ಳವ
 ರಾಗಿಯೂ, ಪೋಚುಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು ||೧೮|| [ಗೋಪಿಯರವಾಕ್ಯಗಳು.] ಅಹೋ-ಆಹಾ! ವಿಧಾತೆ-ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾ

ರು ||೧೩|| ಅದಂತೆನೆ-ಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವೃತ್ತಾಂತವೆ ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮನಸ್ತಾಪದಿಂದ
 ನಿಟ್ಟುಸುರುಗಳೆಂ ಬಿಡುತ್ತ ಬಳಲಿದೆ ಮುಖಕಾಂತಿ ಯುಳ್ಳವರಾದರು. ಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಕೃಷ್ಣನ
 ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ತಗೃಹಕೃತ್ಯಂಗಳೆಂ ಮರೆತು ಈಭೂಲೋಕವನ್ನೇ ಮರೆತು ಕೃಷ್ಣಲೋಕ
 ವನೆಯಿದ್ದವರಂತೆ ಆದರು ||೧೪|| ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನುರಾಗಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂ
 ದಕೂಡಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಮನಸ್ಸಿಗೆರಮ್ಯವಾದ ವಿಚಿತ್ರಪದಂಗಳುಳ್ಳ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಾತುಗಳಂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂ
 ಡು ಮೂರ್ಛಿತರಾದರು ||೧೫|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಒಯ್ಯಾರವಂ ಚೇಷ್ಟಾರೂಪಮಾದ ವ್ಯಾಪಾರವಂ ಸ್ನೇಹಯು
 ಕ್ತವಾದ ಸ್ಥಿತಪೂರ್ವಕವಾದ ನೋಟವಂ ಶೋಕಪರಿಹಾರ ಕರ್ಮಂಗಳೆಂ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ಕರಮಾದ ಚರಿ
 ತ್ರಮಂ ಸಹ ||೧೬|| ಚಿಂತಿಸುವರಾಗಿ ವಿರಹಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಕೂಡಿ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಮಾ
 ದಮನಮುಳ್ಳವರಾಗಿ ನೇತ್ರೋದಕಂಗಳೆಂ ಬಿಡುತ್ತ ಮಾತನಾಡಿದರು ||೧೮|| ಅದಂತೆನೆ-ಎಲ್ಲಬ್ರಹ್ಮನೇ, ನಿನಗೆ

ಚ್ಯುತಾಕಯಾಃ ||೧೮||ಗೋಪ್ಯಃ|| ಅಹೋವಿಧಾತಸ್ತವನಕ್ಸಚಿದ್ಧಯೂಸಂಯೋಜ್ಯಮೈತ್ರಾ ಪ್ರಣ
ಯನದಹಿನಃ | ತಾಂಶ್ಚಾಕೃತಾರ್ಥಾಃವಿಯಾನಂಕ್ಷ್ಯಪಾರ್ಥಕಂವಿಚಿಪ್ಪಿತಂತರಭಕಚಿಪ್ಪಿತಂ
ಯಥಾ||೧೯||ಯಸ್ತ್ವಂಪ್ರದರ್ಶ್ಯಾಸಿತಕುಂತಲಾವ್ಯ ತುಮುಕುಂದವಕ್ತ್ರಂಸುಕಪೋಲಮುನ್ನಸಂ
ಕೋಕಾಪನೋದಸ್ಥಿತಲೇಕನುಂದರಂಕರೋಪಿವಾರೋಕ್ಷ್ಯಮಸಾಧುತೇಕೃತಂ ||೨೦|| ಕೋರಸ್ತ್ವಮ
ಕೋರಸಮಾಖ್ಯಯಾತ್ಯನಶ್ಚಕ್ಷುರ್ಹಿ ದತ್ತಂಹರಸೇಖತಾಜ್ಞವತ್ | ಯನ್ಮೈಕದಶಖಿಲಸರ್ಗಸಾಪ್ತ

ದ ಬ್ರಹ್ಮನೇ! ತವ-ನಿನಗೆ, ಕೃಚಿತ್-ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ, ದಯಾ-ಕರುಣೆಯು, ಸ-ಇಲ್ಲವು-(ಏಕೆಂದರೆ)ಮೈತ್ರಾ-ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೂ
ಪ್ರಣಯೇನ-ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ, ದೇಹಿನಃ-ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ಸಂಯೋಜ್ಯ-ಸೇರಿಸಿ, ಅಕೃತಾರ್ಥಾಃ-ಪ್ರಯೋಜನಗಳಂ,
ಪಡೆಯದೆಯಿರುವ, ತಾಂಶ್ಚ-ಅವರನ್ನೂಕೂಡ, ವಿಯಾನಂಕ್ಷ್ಯ-ಅಗಲಿಸುವಿ. ತೇ-ನಿನ್ನ, ವಿಚೀಪ್ಪಿತಂ-ವ್ಯಾಪಾರವು, ಅರ್ಥಕ
ಚೀಪ್ಪಿತಂಯಥಾ-ಹುಡುಗಾಟದಹಾಗೆ,ಅಪಾರ್ಥಕಂ-ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ್ದು ||೧೮|| ಯಸ್ತ್ವಂ-ಯಾವನೀನು, ಅಸಿತಕುಂತಲಾ
ವೃತಂ-ಕಪ್ಪಾದ ಮುಂಗುರುಳ್ಳಂ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸುಕಪೋಲಂ-ಸೋಗಸಾದ ಕೆನ್ನೆಗಳಲ್ಲ, ಉನ್ನಸಂ-ತಕ್ಕಪ್ಪುಲದ್ದ
ವಾದ ಮುಗುಳ್ಳ, ಕೋಕಾಪನೋದಸ್ಥಿತಲೇಕನುಂದರಂ-ದುಃಖವಂಪೋಗೋಳವ ಕಿರುನಗೆಯಿಂದ ಚಲುವಾದ, ತುಮುಕುಂದ
ವಕ್ತ್ರಂ-ಕೃದ್ಧನಮುಖವನ್ನು, ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ-ಚೆನ್ನಾಗಿತೋರಿಸಿ, ಪಾರೋಕ್ಷ್ಯಂ-ಕಾಣಿಸದೇಇರುವುದನ್ನಾಗಿ, ಕರೋಪಿ-
ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿ. ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಕೃತಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಅಸಾಧು-ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲವು ||೨೦||ಕೋರಃ-ಬಾಧಕನಾದ, ತ್ವಂ-
ನೀನು, ಅಕೋರಸಮಾಖ್ಯಯಾ-ಅಕೋರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ(ಬಂದು)ದತ್ತಂನಚಕ್ಷುಃ-ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನಮ್ಮ
ಕಂಠನ್ನು, ಅಜ್ಞವತ್-ಮೂಢನಹಾಗೆ, ಹರಸೇ-ಒಯ್ಯುವಿ, ಬತ-ಕಪ್ಪವು(ನಿನಗೆದತ್ತಾಪಹಾರದೊಪಬರುತ್ತಲ್ಲಾ-) ಯೇನ-

ಗೋಪಿಯರಚಿಂತೆ

ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ದಯೆಯಿಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮೈತ್ರಿಯಿಂದಲೂ ಅನುರಾಗದಿಂದಲೂ ಪರಸ್ಪರಮಾಗಿ ಮೊದ
ಲು ಕೂಡಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಅವರಮನೋರಥಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಅವರನಗಲಿಸಿಬಿಡುವಿ,ನಿ
ನ್ನವ್ಯಾಪಾರವು ಬಾಲಚೇಷ್ಟೆಯಂತೆ ಇರುವುದು ||೧೮|| ಎಲೈ, ಬ್ರಹ್ಮನೇ! ನೀನು ಮಕರಕುಂಡಲಂಗಳಿಂದಅ
ಲಂಕೃತಮಾಗಿ ಸುಂದರಂಗಳಾದ ಕಪೋಲಂಗಳುಳ್ಳುದಾಗಿ ಉನ್ನತಮಾದ ನಾಸಿಕಮುಳ್ಳುದುದಾಗಿ ಕೋಕ
ಪರಿಹಾರಕವಾದ ಮುಗುಳ್ಳನಗೆಯಿಂದ ಸುಂದರಮಾದ ಮುಕುಂದನ ಮುಖವಂ ಮುಂಚೆ ನಮಗಿತೋರಿಸಿ,
ಈಗ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿರದೆ ತಪ್ಪಿಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವಿ, ಇಂತಿಯ ಅಯುಕ್ತವ್ಯಾಪಾರಮಂ ನೀ
ನು ಮೊಡಲ್ಪಟ್ಟರದು ||೨೦|| ಎಲೈ ಬ್ರಹ್ಮನೇ! ಕೋರನಾದ ನೀನು ಅಕೋರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಬಂದು ನಿನ್ನಿಂ
ದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ನೇತ್ರಂಗಳು ಅಪಹರಿಸುವಿ, ನಿನ್ನವ್ಯಾಪಾರವು ದತ್ತಾಪಹಾರರೂಪ ಮಾಡುದು, ನಿನ್ನಿಂದಕೊ
ಂಠ

ಮಂತ್ವದೀಯಮದ್ರಾಕ್ಷ್ಯವಯಮಧುದ್ವಿಷಃ ||೧೦|| ಸನಂದಸೂನುಃಕ್ಷಣಭಂಗಸಾಹೃದಸ್ಸವೀ
ಕ್ಷತೇನಸ್ವಕೃತಾತುರಾಬತ | ವಿಹಾಯಗೇಹಾಸ್ವಜನಾಸ್ತುತಾಪತೇಸ್ವದಾಸ್ಯಮದ್ಭೂಪ
ಗತಾನವಪ್ರಿಯಃ ||೧೧|| ಸುಖಂಪ್ರಭಾತಾರಜನೀಯಮಾಶಿದಸ್ಸತ್ಯಾಬಭೂವುಃಪುರಯೇಷಿತಾಂ
ಧ್ರುವಂಯೋಸ್ಸಂಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ಯಮುಖಂವ್ರಜಸ್ವತೇಪಾಸ್ಯಂತ್ಯಪಾಂಗೋತ್ಕೃತಿತಸ್ತೃತಾಸವಂ ||೧೨||
ತಾಸಾಂಮುಕುಂದೋಮಧುಮಂಜುಭಾಷಿತೈರ್ಗೃಹೀತಚಿತ್ತಃಪರವಾಕ್ಮನಸ್ಸೃಪ | ಕಥಂಪುನ

ಯಾವಕಂಠಿನಿಂದ, ಮಧುದ್ವಿಷಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ವಿಕರ್ಷೇ-ಒಂದವಯವದಲ್ಲಿ, ತ್ವದೀಯಂ-ನಿನ್ನದಾದ, ಅಖಿಲಸರ್ಗಸೌಪ್ತವಂ-
ನಕಲಸೃಷ್ಟಿಚಾತುರ್ಯವನ್ನು, ಅದ್ರಾಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿದವೋ ||೧೦|| ನಂದನೂನು-ನಂದಗೋವನಮಗನೂ, ಕ್ಷಣಭಂಗಸೌ-
ಹೃದಃ-ನಿಮುಪದಲ್ಲಿಹೋಗುವ ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳವನು. ಸವಪ್ರಿಯಃ-ಹೊಸಬರಿಗೆಯಿಷ್ಟನಾದವನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸ್ವಕೃತಾತುರಾಃ-
ಸ್ವ-ತನ್ನಿಂದ, ಕೃತ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ನಗಮುಂತಾದ ಚೇಷ್ಟೆಯಿಂದಲೇ, ಆತುರಾಃ-ಪರವಶರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಗೇಹಾ-ಮನೆ
ಗಳನ್ನೂ, ಸ್ವಜನಾ-ತನ್ನವರನ್ನೂ, ಸುತಾ-ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಪತೇ-ಗಂಡಂದಿರನ್ನೂ, ವಿಹಾಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವದಾಸ್ಯಂ-
ತನ್ನದಾನಿಯಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನು, ಅದ್ಭಾ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಉಪಗತಾಃ-ಹೊಂದಿದವರಾದ, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು. ನನವೀಕ್ಷತೇ-
ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವು ||೧೧|| ಪುರಯೇಷಿತಾಂ-ಮಧುರಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಂಗಳಿಗೆ, ಇಯಂರಜನೀ-ಈರಾತ್ರಿಯು, ಸುಖಂ-
ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ, ಪ್ರಭಾತಾ-ಬೆಳಗಾಗುವುದು ಆಶಿಷಃ-ಅವರಹರಿಕಗಳು, ಸತ್ಯಾಬಭೂವುಃ-ದಿಟವಾದವು. ಧ್ರುವಂ-ನಿಶ್ಚ-
ಯವು ಯಾಃ-ಯಾವಹೆಂಗಳು, ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ಯ-ನಗರವಂಹೊಕ್ಕಂಥಾ, ವ್ರಜಸ್ವತೇಃ-ಗೋಕುಲದೊಡೆಯನ, ಅಪಾಂ.... ಸವಂ-
ಅಪಾಂಗ-ಕುಡಿನೋಟಗಳಿಂದ, ಉತ್ಕೃತಿತ-ಕೂಡಿದ, ಸ್ತಿತ-ಕಿರುನಗೆಯುಳ್ಳ, ಆಸವಂ-ಅಮೃತಸ್ವರೂಪವಾದ, ಮುಖಂ-ಮೋ-
ಕೆಯನ್ನು, ಪಾಸ್ಯಂತಿ-ಕುಡಿದರೋ ||೧೨|| ಹೇಅಬಾಃ-ಎಲಾಹೆಂಗಳಿರಾ! ಮುಕುಂದಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತಾಸಾಂ-ಅವಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರು-
ವಹೆಂಗಳ, ಮಧುಮಂಜುಭಾಷಿತೈಃ-ಜೇನಿಸಹಾಕಿ ರುಚಿಯಾಗಿರುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ, ಗೃಹೀತಚಿತ್ತಃ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯು
ಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪರವಾಕ್-ಅಷ್ಟಾಪಿಸಲುಳ್ಳ ತಂದೆಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯರುಳ್ಳವನಾದರೂ, ಮನಸ್ಸೃಪಿ-ಹಾಗೆನೋತುಹೋಗುವನಲ್ಲದೆ
ಧೀರನಾದರೂಕೂಡ, ಸಲಜ್ಜಸ್ತಿತವಿಭ್ರಮ್ಯಃ-(ಅವರ)ಸಲಜ್ಜ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಸಹಿತವಾದ, ಸ್ತಿತ-ಕಿರುನಗೆಯುಳ್ಳ, ವಿಭ್ರಮ್ಯಃ-
ವಿಲಾಸಗಳಿಂದ, ಭ್ರಮಾ-ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಗ್ರಾಮ್ಯಾಃ-ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು, ಪುನಃ-ಮರ

ಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನೇತ್ರಂಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಖವೇಮುಂತಾದ ಅಂಗಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಕೃತೃತ್ವವು
ಲ್ಲಮಂ ನೋಡಿದವು ಅಂತಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಮೇಲೆ ನಮ್ಮನೇತ್ರಂಗಳ ನಪಹರಿ-
ಸಿದಹಾಗೆ ಅಲ್ಲವೆ, ||೧೦|| ನಂದನಕುಮಾರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕ್ಷಣಿಕವಾದ ಸ್ನೇಹಮುಳ್ಳವನು, ಸ್ಥಿರವಿಶ್ವಾ-
ಸಮುಳ್ಳವನಲ್ಲವು, ನೂತನಂಗಳಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯವಂಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ ನಂ-
ಬಿಕೊಂಡಿರ್ದವರಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಂ ಮಾಡುವನು. ಮುಂಚೆ ತನ್ನಿಂದಲೇ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಂದಸ್ತಿತವೀಕ್ಷ-
ಣಂಗಳಂ ವಿಶಾಸಂಗಳಂ ನೋಡಿ ಮರುಳಾಗಿ, ಮನೆಗಳಂ ಸ್ವಜನರಂ ಪತಿಗಳಂ ಪುತ್ರರಂಸಹ ತ್ಯಜಿಸಿ ತನ್ನ
ದಾಸೀ ಭಾವವೆಂದಿದ್ದರವೆ ನಮ್ಮಂ ನೋಡುವುದೇಇಲ್ಲ ||೧೧|| ಇನ್ನು ಬೆಳಗು ಅಗುವುದು, ಮಧುರಾನಗರದ
ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಮನೋರಥಂಗಳು ಸಫಲಂಗಳಾದವು, ಈಕೃಷ್ಣನು ಮಧುರಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ-
ಆಗ ಆಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಕಟಾಕ್ಷಪ್ರಸರಣಮೆಂಬ ಮದಕರದ್ರ-
ವ್ಯಮುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖವಂ ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ ನೋಡುವರು. ನಾವು ಭಾಗ್ಯಹೀನರಾದವು ||೧೨|| ಎಲೈ
ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ! ಆಕೃಷ್ಣನು ಕೆಲವುದಿವಸಂಗಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಪುನಶ್ಚ ಬರುವನೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಮನಸ್ಸಿ-
ಗೇತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೆಂತಂದರೆ ಆಕೃಷ್ಣನು ಒಳ್ಳೆಯ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದರೂ ಪಿತೃಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಧೀನನು. ಇ-
ದರಮೇಲೆ ಆಪುರಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಮಧುರ ಭಾವಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಲಜ್ವಾಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಮಂದಸ್ತಿತಂಗಳಿ-
ಂದಲೂ ನೊಂಪಿನ ನೋಟಂಗಳಿಂದಲೂ ಪರವಶಚಿತ್ತನಾಗಿ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವೆಂಬುದಾದ ಮುಗ್ಧರಾದ ನ

ಕ್ಷೇಪ್ರತಿಯಾಸ್ಯತೇಬಲಾಗ್ರಾಪ್ರಾಪ್ತಿಸ್ತುತವಿಭಜ್ಯಭ್ರಮಃ ||೧೪|| ಅದ್ಯಧ್ವವಂತ
ತ್ರವ್ಯಕೋಭವಿವ್ಯತೇದಾತಾರ್ಹಭೋಜಾಂಧಕವೃಷ್ಟಿಸಾತ್ವತಾಂ | ಮಹೋತ್ಸವಶ್ಚೀರಮಣಂ
ಗುಣಾಸ್ಪದಂದ್ರಕ್ಷಣತಿಯಚಾಧ್ಯನಿವಹೀಸುತಂ ||೧೫|| ಮೈತದ್ವಿಧಸ್ಯಾಕರಣಸ್ಯನಾವಃಭೂ
ದಕೂರಽತೈತದತೀವದಾರುಣಃ | ಯೇಸಾವನಾಶ್ವಾಸ್ಯಸುದುಃಖಿತಂಜನಂಪ್ರಿಯಾತ್ಮಿಯಂನೇ
ವೈಪ್ರಿಪಾರಮಧ್ಯನಃ ||೧೬|| ಅವಾದ್ರಧೀಶವಸಮಾಸ್ಥಿತಾರಥಂತಮಸ್ವವಿಾಚತ್ವರಯಂತಿದು
ರ್ಮದಾಃ | ಗೋವಾಅನೋಭಿಸ್ಥವಿರೈರಾಪಕ್ಷಿತಂವೈವಂಚನೋದ್ಯಪ್ರತಿಕೂಲವಿಾಹತೆ ||೧೭|| ನಿ
ವಾರಯಾಮಸ್ಸಮುಪೇತ್ಯಮಾಧವಂಕಿಂನೋಕರವ್ಯಕ್ತಕಲವ್ಯದ್ಧಬಾಂಧವಾಃ | ಮುಕುಂದನಂ

ಇಯೂ, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಪ್ರತಿಯಾಸ್ಯತೇ-ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುವನು; ||೧೪|| ಅದ್ಯ-ಈದಿವಸದಲ್ಲಿ, ತತ್ರ-ಮಧುರಾವಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ, ದಾತಾರ್ಹ
ರ್ಹಭೋಜಾಂಧಕವೃಷ್ಟಿಸಾತ್ವತಾಂ-ದಾತಾರ್ಹರು ಭೋಜರು ಅಂಧಕರು ವೃಷ್ಟಿಗಳು ಸಾತ್ವತರು ಇವರುಗಳ, ದೃಕಾಃ-ದೃ
ಷ್ಟಿಗೆ, ಮಹೋತ್ಸವಃ-ದೊಡ್ಡಹಬ್ಬವು, ಭವಿಷ್ಯತೇ-ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತೆ. ಮತ್ತು, ಯೇಚ-ಯಾರು, ಅಧ್ಯನಿ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ
ರಮಣಂ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯೂ, ಗುಣಾಸ್ಪದಂ-ನುಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನೂ, ಆದ, ದೇವಕೀಸುತಂ-ದೇವಕಿಯಮಗನಾದ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ಪ್ರಕ್ಷಣಂತಿ-ನೋಡುವರೋ, ತೇಷಾಂದ್ರಕ್ಷಣ-ಅವರದೃಷ್ಟಿಗೂ, ಮಹೋತ್ಸವಃ-ದೊಡ್ಡಹಬ್ಬವಾಗುತ್ತಾ
ಧ್ರುವಂ-ನಿಶ್ಚಯವು. ||೧೫|| ಯೇಸೌ-ಯಾವವನು, ಸುದುಃಖಿತಂಜನಂ-ಒಹಳ ದುಃಖವೆಂಬ ಟಾಗಿರುವ ಜನರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು,
ಅನಾಶ್ವಾಸ್ಯ-ಸಮಾಧಾನ ಗೊಳಿಸದೆ, ಪ್ರಿಯಾತ್ಮಿಯಂ-ಪ್ರಿಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಧ್ಯನಿಪಾರಂ-ದೃ
ಷ್ಟಿಮಾರ್ಗದ ಆಚೆಯತಡೆಯನ್ನು, ನೇಪ್ಥತಿ-ಹೊಂದಿಸುತ್ತಲಿರುವನೋ, ಸೋಸೌ-ಅಯಿವನು, ಅತೀವ-ಬಹಳವಾಗಿ, ದಾರು
ಣಃ-ಕೂರನಾಗಿರುವನು. ಏತದ್ವಿಧಸ್ಯ-ಇಂತಾಬಗೆಯುಳ್ಳ, ಅಕರಣಸ್ಯ-ನಿರ್ಭಯನಿಗೆ, ಅಕೂರಽತಿ-ಕೂರನಲ್ಲವೆಂಬ,
ಏತನ್ನಾಮ-ಈಹೆಸರಮಾಭೂತೆ-ಆಗಬೇಡೆ. ||೧೬|| ಅನಾದ್ರಧೀ-ತೇವಿಲ್ಲದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನಿಷ್ವರಣನಾದ)ವಿಷಃ-ಈಯಕ್ಕೂ
ಠನು, ರಥಂ-ತೆರನ್ನು, ಸಮಾಸ್ಥಿತಃ-ವಿರಿಕುಳಿತಿರುವನು, ತಮನು-ಅವನನ್ನು ನುಸರಿಸಿ, ದುರ್ಮದಾಃ-ಕೆಟ್ಟಗರ್ವವುಳ್ಳ, ಅವಿಾ
ಗೋಪಾಶ್ಚ-ಈಗೊಲ್ಲರೂಕೂಡ, ಅನೋಭಿ-ಬಂದಿಗಳೊಡನೆ, ತ್ವರಯಂತಿ-ಆತುರವಡಿಸುತ್ತೆ ಲಿದಾರೆ ಸ್ಥವಿರೈಃ-ಮುಮುಕ
ಶಿಂದಲಾದರೋ, ಉಪೇಕ್ಷಿತಂ-ನೋಡಲ್ಪಡುತ್ತೆ ಲಿರೋಣವಾಗಿಡೆ ದೈವಂಚ-ಅದೈವ್ಯವೂಕೂಡ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಅದ್ಯ-ಈ
ನಮಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಕೂಲಂ-ವಿರೋಧವನ್ನು, ಈಪತೇ-ಬಯಸುತ್ತಿದೆ ||೧೭|| (ಆದ್ದರಿಂದ) ಸಮುಪೇತ್ಯ-ಎಲ್ಲರೂ ಗುಂಪಾಗಿ
ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಕೋಗಿ, ಮಾಧವಂ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ನಿವಾರಯಾಮಃ-ಹೋಗಬೇಡವೆಂದು ತಡೆಯುವೆವು. ನಿಮಿಷಾ
ರ್ಧದುಸ್ತ್ಯಜಾತೆ-ಅರೆನಿಮಿಷವೂಬಿಡಲಾಗದೆ, ಮುಕುಂದನಂ-ಗಾತೆ-ಕೃಷ್ಣನಂಬಂಧದ ದೆಸೆಯಿಂದ, ದೈವೇನ-ದುರದೈವ್ಯ

ಮುಂ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಫುನಕ್ತ್ವ ಹೀಗೆಬರುವನು ||೧೪|| ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಮಧುರಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ದಾತಾರ್ಹರು
ವೃಷ್ಟಿಗಳು ಅಂಧಕರು ಸಾತ್ವತರು ಭೋಜರು ಇವೆರೊಬ್ಬರಿಗೂ ನೇತೋತ್ಸವಮುಂಟಾಗುವಂತೆ ಗುಣಸಮು
ದ್ರವಾದ ಶ್ರೀಪತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನಂ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೋಡುವರಾಗಿ ನೇತೋತ್ಸವವೆ ನೆಯ್ಯುವರು ||೧೫|| ಇಂ
ತಾ ಅಸದ್ವ್ಯಾಪಾರಮುಳ್ಳ ದಯಾರಹಿತನಾದಶ್ಯಫಲ್ಪಪುತ್ರನಿಗೆ ಅಕೂರನೆಂಬ ಹೆಸರುಬರಬಾರದ್ದು, ಅತಿಕೂ
ರನಾದಇವನು ಬಹುದುಃಖಿತರಾದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಂ ಸಮಾಧಾನರಂ ಮಾಡದೆ ಪಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನಂ ದೂರವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು ||೧೬|| ಎಲೈ ಸಖಿಯರುಗಳಿರಾ! ಸ್ವಲ್ಪಮಾದರೂ
ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಥವನ್ನೇರಿದನು. ಕಕಟಗಳಂ ಸನ್ನಾಹಂಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ದು
ಷ್ಟರಾದಗೋಪರು ಮತ್ತು ತೈತೆಗೊಳ್ಳುವರು. ದೊಡ್ಡವರಾದವರು ಅಡ್ಡಿಮಾಡದಸುಮ್ಮನೆಇರುವರು. ದೈವ
ವೂ ನಮಗೆಪ್ರತಿಕೂಲದ ಭಾವನ್ನೇಮಾಡುವುದು ||೧೭|| (ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವಂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾ
ತನಾಡಿಕೊಂಡು ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಧೈರ್ಯವಂ ಮಾಡಿ ಆಲೋಚನೆಯಂ ಮಾಡುವರಾದರು ಆದಂತೆನೆ)
ಎಲೈ, ಸಖಿಯರುಗಳಿರಾ! ನಾವೆಲ್ಲರಂ ಗುಂಪಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಹೋಗಬೇಡವೆಂದು ತಡೆಮಾಡುವ ಶ್ರೀಕೃ

ಗಾನ್ಧೀ ಮಿಷಾರ್ಥದ್ವಾನ್ಯಜಾದ್ವೈವೇನವಿಧ್ವಂಸಿತದೀನಚೇತಸಾಂ ||೮೪|| ಯಸ್ಯಾನುರಾಗಲಲಿತ
ಸ್ಥಿತವಲ್ಲ ಮಂತ್ರಲೀಲಾವಲೋಕಪರಿರಂಭಣರಾಸಗೋಷ್ಠ್ಯಂ | ನೀತಾಸ್ಯನಿಕ್ಷೇಪವಿವಕ್ಷಣದಾವಿ
ವಾತುಗೋಪ್ಯಕಥಂನ್ವತೀತರೇಮತಮೋದುರಂತಂ ||೮೫|| ಯೋಷ್ಠ್ಯೇಷ್ಯೇವಪ್ರಮನಂತಸಖೀಪರೀ
ತೋಗೋಪ್ಯವಿರ್ಣ್ಯಮುರರಜಪ್ಪರಿತಾಲಕಸ್ರಕ್ | ವೇಣುಂಕ್ವೇಷ್ಯಸ್ಮಿತಕಟಾಕ್ಷನೀರೀಕ್ಷಣನಚಿತ್ತಂ
ಕ್ಷೀಣೋತಿತಮ್ತುತನುಕಥಂಭವಮ||೨೦||ಶ್ರೀಕುಕೇ | ಎವಂಬ್ರವಾಣಾವಿರಹಾತುರಾಭ್ಯುಕ್ತವ್ರಜಸ್ತೀ
ಯೋಕ್ಯವ್ಯವಿಷಕ್ತಮಾನಸಾಃ | ವಿಸೃಜ್ಯಲಜ್ಜಾಂರುರುದುಸ್ಸ್ಮಿತುಸ್ಸುರಂಗೋವಿಂದದಾಮೋದರ

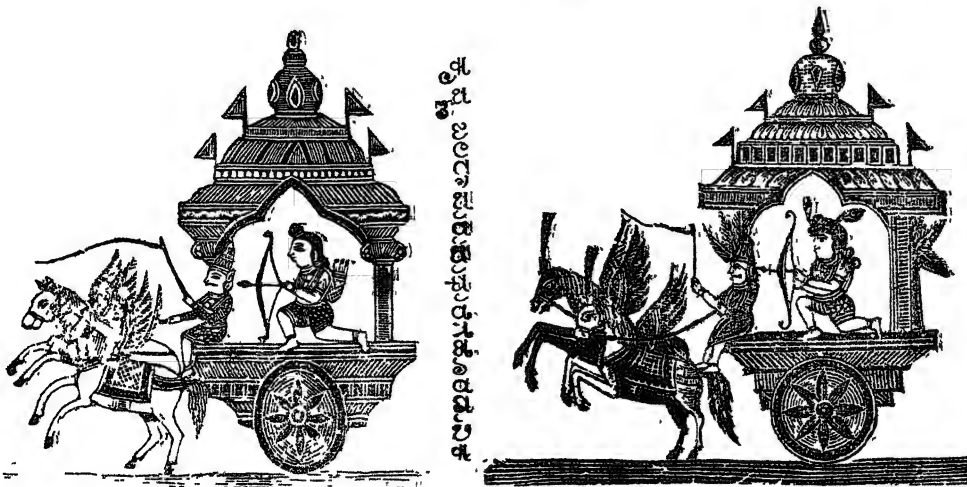
ದಿಂದ, ವಿಧ್ವಂಸಿತದೀನಚೇತಸಾಂ-ಹಾಳುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಡಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಕುಲವೃದ್ಧಿಬಾಂಧವಾಃ-ಜಾತಿ
ಯಲ್ಲಿ ಮುದುಕರೂ ನಂಟರೂ, ಕಿಂಕರಿಷ್ಯಥ-ಎನುಮಾಡುವರು? ||೮೪||ಗೋಪ್ಯ-ಗೋಪ್ತಿಯರಿರಾ! ಯಸ್ಯ-ಯಾವಕೃಷ್ಣನ
ಅನುರಾಗ.....ಗೋಷ್ಠ್ಯಂ-ಅನುರಾಗ-ಪ್ರೀಮದಿಂದ, ಲಲಿತ-ಕೋಮಲವಾದ, ಸ್ಥಿತ-ಕಿರುನಗೆ, ವಲ್ಲ-ರಮಣೀಯವಾದ,
ಮಂತ್ರ-ಯೋಚನೆ, ಲೀಲಾ-ವಿಲಾಸದಿಂಕೂಡಿದ, ಅವಲೋಕ-ನೋಟ, ಪರಿರಂಭಣ-ಆಲಿಂಗನೆ, ಉಳ್ಳ, ರಾಸಗೋಷ್ಠ್ಯಂ-
ರಾಸಕ್ರೀಡಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ನಃ-ನಮ್ಮ,ಕ್ಷಣದಾಃ-ಉತ್ಸವವನ್ನು ಕೂಡುವರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು, ಕ್ಷೇಮಿವ-ನಿಮಿಷಕಾಲವನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ, ನೀತಾಸ್ಯ-ಕಳೆದವರಾದವು. ತಂವಿನಾ-ಅಂಥಾಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮರಂತಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ ಕೊನೆಗಾಣ
ದ, ತಮಃ-ವಿರಹಮುಖವನ್ನು, ಕಥಂನು-ಹೇಗೆತಾನೆ, ಅತಿತರೇಮ-ಕಡೆಹಾಯ್ದವು? ||೮೫|| ಅಷ್ಟೇಷ್ಯೇ-ಹಗಲು ಕ್ಷೀಣಿಸು
ವ ಸಂಜೆಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಅನಂತಸಖೀ-ಬಲರಾಮನು ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿವುಳ್ಳವನೂ, ಗೋಪ್ಯೇ-ಗೋಪ್ತರಿಂದ, ಪರಿತೇ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವನೂ,ಆದ, ಯಃ-ಯಾವಕೃಷ್ಣನು,ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು,ವಿರ್ಣ್ಯ-ಹೊಗುತಲಿರುವನಾಗಿ, ಮುರರಜಃಭರಿತಾಲಕಸ್ರಕ್-ಮುರ-
ಆಕಳಿಕೊಳಗುಗಳ, ರಜಃ-ಧೂಳಿಗಳಿಂದ, ಭೂತ-ವ್ಯಾಪ್ತಗಳಾದ, ಅಲಕ-ಮುಂಗುರಲ್ಗಲೂ, ಸ್ರಕ್-ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳೂ ಉಳ್ಳ
ವನಾಗಿಯೂ, ವೇಣುಂ-ಕೊಳಲನ್ನು, ಕ್ವೇಷ್ಯ-ನುಡಿಸುತ್ತ ಲಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಸ್ಮಿತಕಟಾಕ್ಷನೀರೀಕ್ಷಣೇನ-ಕಿರುನಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ
ದ ಕುಡಿನೋಟಗಳಿಂದ ನೋಡುವಿಕೆಯಿಂದ, ಚಿತ್ತಂ-ಸಮ್ಯಮನಸ್ಸನ್ನು, ಕ್ಷೀಣೋತಿ-ಹರಿಸುತ್ತಲಿರುವನೋ, ತಮ್ತುತೇ-ಆಕೃ
ಷ್ಣನಂಬಿಟ್ಟು, ಕಥಂನು-ಹೇಗೆತಾನೆ, ಭವೇಮ-ಆಜೀವು(ಇರುವೆವು-ಬದುಕುವೆವು)||೨೦||[ಶ್ರೀಕವಾಕ್ಯವು.] ಎವಂ-ಹೀಗೆ, ಬೃ
ವಾಣಾಃ-ಹೇಳುತ್ತಲಿರುವ, ಭೃಶಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ವಿರಹಾತುರಾಃ-ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಆತುರವುಳ್ಳವರಾದ, ವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಗೋ
ಕುಲದವರಾಗಳು, ಕೃಷ್ಣ ವಿಷಕ್ತಮಾನಸಾಸ್ಸತ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಲಜ್ಜಾಂ-ನಾಚಿ
ಕೆಯನ್ನು, ವಿಸೃಜ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಗೋವಿಂದ! ದಾಮೋದರ! ಮಾಧವ, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಸುಸ್ವರಂ-ಒಳ್ಳೆಸ್ವರವುಂಟಾಗುವಂ
ತೆ, ರುರುದುಃ-ಅತ್ತರು ||೨೦||ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ಹೆಂಗಳೂ, ಎವಂ-ಹೀಗೆ, ರುದಂತೀನಾಂ-ಸತೀನಾಂ-ಅಳುತ್ತಿರುವ ರಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಸ

ವೃನಸುಂಗಮ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವೂ ಬಿಟ್ಟುಇರಲಾರದೆ ದುಃಖಿತಮಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ದೀನರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು
ಕುಲವೃದ್ಧರಾದ ಬಾಂಧವರು ಏನುಮಾಡುವರು; ||೮೪|| ಎಲೆ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೇ! ರಾಸಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಯಾವಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅನುರಾಗ ಪೂರ್ವಕಮಾದ ಮಂದಸ್ಥಿತದಿಂದಲೂ ಮನೋಹರಂಗಳಾದ ಆಪ್ತಲೋಚ
ನೆಗಳಿಂದಲೂ ನೋಡುವದಿಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಿಂಗನಂಗಳಿಂದಲೂ ರಾತ್ರಿಗಳಂ ಕ್ಷಣದಂತೆ ಕಳೆದವೋ,ಅಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನಂಬಿಟ್ಟು ನಾವು ಈ ವಿರಹತಾಪವಂ ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವು; ||೮೫|| ಯಾವಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಾ
ಯಂಕಾಲ ಸಮದಲ್ಲಿಗೋಪಾಲಕರಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಗೋವುಗಳ ಕಾಲುಕೊಳಗಗಳ ಧೂಳುಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಂ
ಗಳಾದ ಕೇಶಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕೊಳಲಂನುಡಿಸುತ್ತ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ರಮ್ಯಂಗಳಾದ ಕಟಾಕ್ಷಪ್ರಸರಣಗ
ಳಿಂದ ನಮ್ಮಚಿತ್ತವ ನೆಪಹರಿಸುವನಾಗಿ ವ್ರಜಕ್ಕೆಬರಾನೋ ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಬಿಟ್ಟು ನಾವುಹೇಗೆಜೀವಿಸು
ವೆವು ||೨೦|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರಮಾಗಿ ಮೊತನಾಡುತ್ತ ವಿರಹಪೀಡಿತರಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಮಾದ ಮನ
ಮಾಳ್ಳವರಾಗಿ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಲಜ್ಜೆಯಂಬಿಟ್ಟು ಎಲೈಗೋವಿಂದನೇ! ದಾಮೋದರನೇ! ಮಾಧವ
ನೇ! ಎಂಟುಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೋದನಂಗೆಯ್ದರು ||೨೦|| ಆಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯೋದಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಕೂರನುಸುಂ

ಮಾಧವತಿ ||೩೧|| ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಮರುದಂತೀನಾಮುದಿತಸವಿತರೃಧಾಃ | ಅಕ್ಕೂರಕ್ಕೋದಯಾಮಾ
ಸಕೃತಮೈತ್ರಾದಿತೋರಥಂ ||೩೨|| ಗೋಪಾಸ್ತವನ್ವಸಜ್ಜಂತನಂದಾದ್ಯಾಕಕಟ್ರಿಸ್ತತಃ | ಆದಾ
ಯೋಪಾಯನಂಭೂರಿಕುಂಭಾಃಗೋರಸಸಂಭೃತಾಃ ||೩೩|| ಗೋಪ್ಯಶ್ಚದಯಿತಂಕೃಷ್ಣಮನುವ್ರ
ಜ್ಯಾನುರಂಜಿತಾಃ | ಪ್ರತ್ಯಾವೇಶಂಭಗವತಃಕಾಂಕ್ಷಂತ್ಯಶ್ಚಾವತಸ್ಥಿರೇ ||೩೪|| ತಾಸ್ತಥಾತಪ್ಯತಿರ್ವಿಫೇ
ಹ್ಯಸ್ತಪ್ರಸಾಧನೇಯದೂತಮಃ | ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸುವಚನೈರಾಯಾಸ್ಯಜತಿದೌತ್ಯಕೈಃ ||೩೫||

ವಿತರಿ-ಸೂರ್ಯನು, ಉದಿತೇ-ವುದಯಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅಥ-ಆಬಳಿಕ, ಅಕ್ಕೂರಕಿ-ಅಕ್ಕೂರನು, ಕೃತಮೈತ್ರಾದಿತಸ್ಸ-ಕೃತ-
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಮೈತ್ರ-ಸೂರ್ಯೋದ್ದೇಶ್ಯಕವಾದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನವೇ, ಆದಿತಃ-ಮುಂತಾದ ಕರ್ಮವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ರಥಂ-ತೇರ
ನ್ನು, ಜೋದಯಾಮಾಸ-ನಡೆಯಿಸಿದನು ||೩೨|| ನಂದಾದ್ಯಾಕಿ-ನಂದಗೋಪನು ಮೊದಲಾದ, ಗೋಪಾಃ-ಗೊಲ್ಲರು, ತತಃ-ಆಬ
ಳಿಕ, ಕಕಟ್ರಿಕಿ-ಬಂಡಿಗಳಿಂದ, ಗೋರಸಸಂಭೃತಾಃ-ಹಾಲು ಮೊಸರು ಬೆಂಜೆ ತುಪ್ಪಗಳೆಂಬ, ಗೋರಸಗಳಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪ
ಟ್ಟ, ಕುಂಭಾಃ-ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನು, ಭೂರಿ-ಬಹುವಾದ, ಉಪಾಯನಂ-ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ, ಆದಾಯ-ತೆಗದುಕ್ಕೊಂಡು, ತಂ-
ಆಯಕ್ಕೂರನನ್ನು, ಆನ್ವಸಜ್ಜಂತ-ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆದರು ||೩೩|| ಗೋಪ್ಯಶ್ಚ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರೊಕ್ಕೂಡ, ದಯಿತಂ-ಪ್ರಿಯನಾದ,
ಕೃಷ್ಣಂ-ಹರಿಯನ್ನು, ಅನುವ್ರಜ್ಯ-ಅನುಸರಿಸಿಬಂದರು, ಅನುರಂಜಿತಾಸ್ತತ್ಯೋಪಿ-(ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡುವುದು ಮುಂತಾದ
ವುಗಳಿಂದ) ಕೊಂಚಸಂತೋಷ ಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಯೂ, ಭಗವತಃ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ, ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶಂ-ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು,
ಕಾಂಕ್ಷಂತ್ಯಶ್ಚ-ಬಯಸುವವರೂಆಗಿ, ಅವತಸ್ಥಿರೇ-ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ||೩೪|| ಯದೂತಮಃ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃಷ್ಣ
ನು, ಸ್ತಪ್ರಸಾಧನೇ-ತನ್ನ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ತಪ್ಯತೀಃ-ಅನುತಾಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ, ತಾಃ-ಆಗೋಪಿಯರನ್ನು,
ವೀಹ್ಯ-ನೋಡಿ, ಆಯಾಸ್ಯೇ-ಬರುವೆನು. ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ದೌತ್ಯಕೈಃ-ದೂತರಸಂಬಂಧಗಳಾದ, ವಚನೈಃ-ಮಾತುಗಳಿಂದ

ಧ್ಯಾಮದನಮಮೂಡಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ರೋದನಂಗೆಯ್ವುತ್ತಿರಲಾಗಿಯೂ ರಥದಮೇಲೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣ
ರಂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತೇರನಡೆಯಿಸಿದನು ||೩೨|| ನಂದನೇಮೊನಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರು ಕಾಣಿಕೆಗಳಂ ತೆಗೆ
ದುಕ್ಕೊಂಡು, ಹಾಲುಮೊಸರುಗಳ ಗಡಿಗೆಗಳಂ ಅಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ತೆಗೆಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಕ್ಕೂರನಸಂಗಡ ಹೊರ
ರಟರು ||೩೩|| ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಸಂಗಡ ಹೋಗಿ ಭಗವಂತನ ಪ್ರತ್ಯಾಗಮನ
ವನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರಾಗಿ ನಿಂತರು ||೩೪|| ಆಕೃಷ್ಣನು ವಿರಹಕಾತುರಾಗಿ ರೋದನಂಗೆಯ್ದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀ

ಯರುಗಳಂ ದೂತವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಬೇಗನೆಬರುವೆನು, ನೀವ್ರವ್ಯಸನವಂ ಪಡೆಯಬೇಡಿರಿ ಎಂದುಸಮಾಧಾನಂಗೆ.

ಯಾವವಾಲಕ್ಷ್ಯತೆಕೆತುರಾನ್ವಯೋರಥಸ್ಯಚ | ಅನುಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತಾತ್ಮಾನೋಲೆಖ್ಯಾನೀವೋಲಕ್ಷ್ಯ
ತಾಃ ||೩೬|| ತಾನಿಶಾಶಾನವಸ್ತುತುರ್ಗೋವಿಂದವಿನವರ್ತನೆ | ಅಹಾನಿನಿನ್ಯುರ್ಗಾಯಂತ್ಯೋವಿಕೂ
ಕಾಃಪ್ರಿಯಚೈಷ್ಟಿತಂ ||೩೭|| ಭಗವಾನಪಿಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋರಾಮಾಕ್ರೂರತಥಾನೃಪ | ರಥೇನವಾಯಾ
ವೇನಕಾಳಿಂದೀಮಧುನಾಶನೀಂ||೩೮|| ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತೃಪ್ತೃಪಾಣೀಯಂಪೀತ್ವಾಮೃತ್ವಮಣಿಪ್ರಭಂ!
ವೃಕ್ಷಪಂಡಮುಪವೃಜ್ಯಸುರಾಮೋರಥಮಾವಿಶತ್ ||೩೯|| ಅಕ್ರೂರಸ್ಯಾನ್ವಪಾಮಂತ್ರ್ಯನಿವೈಚರ
ಥೋಪರಿ | ಕಾಳಿಂದ್ಯಾಹದಮಾಗತ್ಯಸ್ನಾನಂವಿಧಿವದಾಚರತ್ ||೪೦|| ನಿಮಜ್ಯತಸ್ತೀಗಲಿಲಜಹತ್
ಬ್ರಹ್ಮಸನಾತನು | ತಾವೇವಾಪಶ್ಯದಕ್ರೂರೋರಾಮಕೃಷ್ಣಾಸಮಸ್ವಿತೌ ||೪೧|| ತೋರಥಸ್ಯಾಕಥ

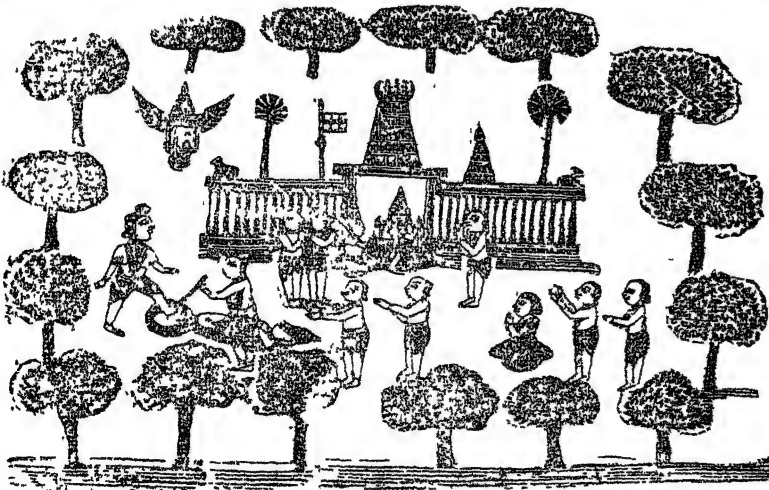
ಹೆ, ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ-ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದನು ||೩೬|| ರಥಸ್ಥ-ಬಂಡಿಯ, ಕೇತುಃ-ಧ್ವಜವು, ರೇಣುಕ್ವ-ಧೂಳಿಯೂ, ಯಾ
ವತ್-ಯಾವವರೆಗೂ, ಅಲಕ್ಷ್ಯತೇ-ನೋಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದೋ, ತಾವತ್-ಅದುವರೆಗೂ, ಅನುಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತಾತ್ಮಾನಃ-ಅನುಪ್ರ
ಸ್ಥಾಪಿತ-ಸಂಗಡಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಆತ್ಮಾನಃ-ಚಿತ್ತವೃತ್ತವಾಗಿ, ಲೇಖ್ಯಾನೀವ-ಚಿತ್ರಪ್ರತಿಮೆಗಳಹಾಗೆ, ಉಪಲಕ್ಷ್ಯತಾಃ-
ನೋಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರು||೩೭|| ತಾಃ-ಆಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಗೋವಿಂದವಿನವರ್ತನೀ-ಕೃಷ್ಣನು ಹಿಂದಕ್ಕೆತಿರುಗಿತೆರವವಿಷಯದಲ್ಲಿ,
ನಿರಾಕಾಶ-ಅಕೆಲಿಲ್ಲದವ ರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಿವವೃತುಃ-ತಾವೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆತಿರುಗಿದರು. ಪ್ರಿಯಚೈಷ್ಟಿತಂ-ಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನ
ಚರಿತ್ರವನ್ನು, ಗಾಯಂತ್ಯಃ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಏಕೋಕಾಶಃ-ಮೆಲೆಬಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ಅಹಾನಿ-ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ,
ನಿನ್ಯುಃ-ಕಳೆದರು ||೩೮|| ಹೇನೃಪ-ಎಲೈರಾಯನೇ! ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಭಗವಾನಪಿ-ಕೃಷ್ಣನೂಕೂಡ, ರಾಮಾಕ್ರೂರ-ರಾಮ
ನನ್ನೂ ಅಕ್ರೂರನನ್ನೂ, ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ-ಸೇರಿದವನಾಗಿ, ವಾಯುವೇಗೇನ-ಗಾಳಿಯಹಾಗೆ ವೇಗವುಳ್ಳ, ರಥೇನ-ತೇರಿನಿಂದ,
ಅಭಿನಾಶನೀಂ-ಪಾವವನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕಾಳಿಂದೀಂ-ಯಮುನಾನದಿಯನ್ನು, ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ-ಸೇರಿದವನಾದನು ||೩೯||
ತತ್ರ-ಆಯಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಪಾನೀಯಂ-ನೀರನ್ನು, ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ-ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ(ವಿಂದುಕುಚಿಯಾಗಿ)ಪೀತ್ವಾ-ಕುಡಿದು, ಮೃಷ್ಣ
ಮಣಿಪ್ರಭಂ-ಸಾಣೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ರತ್ನಗಳ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ವೃಕ್ಷಪಂಡಂ-ಮರಗಳ ತೋಪಿನ, ಉಪವೃಜ್ಯ-ಬಳಿಯಲ್ಲಿಕುಳಿ
ತು, ಸರಾಮಃ-ರಾಮನಿಂ ಸಹಿತನಾಗಿ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಆವಿಶತ್-ವಿರಿದನು(ಹೊಕ್ಕನು)||೪೦|| ಅಕ್ರೂರಃ-ಶ್ವಫಲ್ಕನಮಗನ್ನು,
ತೌ-ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ಆಮಂತ್ರ್ಯ-ಕರೆತಂದು, ರಥೋಪರಿ-ರಥದಮೇಲೆ, ನಿವೇಶ್ಯ-ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಕಾಳಿಂದ್ಯಾಃ-ಯಮು
ನೆಯ, ಹೃದಂ-ಮಡುವಿಗೆ, ಆಗತ್ಯ-ಬಂದು, ವಿಧಿವತ್-ಕಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಸ್ರಕಾರ, ಸ್ನಾನಂ-ವಿಾಯುವಿಕೆಯನ್ನು, ಆಚರತ್-
ಮಾಡಿದನು ||೪೧|| ಸನಾತನಂ-ಶಾಶ್ವತವಾದ, ಬ್ರಹ್ಮ-ವೇದವನ್ನು, ಜಹತ್-ಪರಿಸುತಲಿರುವನಾಗಿ, ತಸ್ತೀಗಲಿಲೇ-ಅನೀರಿನಲ್ಲಿ,
ನಿಮಜ್ಯ-ಮುಳುಗಿ, ಅಕ್ರೂರಃ-ಅಕ್ರೂರನು, ಸಮಸ್ವಿತೌ-ಕೂಡಿರುವ, ತೌರಾಮಕೃಷ್ಣಾಪೇವ-ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನೇ,
ಅಪಶ್ಯತ್-ಕಂಡನು ||೪೧|| ರಥಸ್ಥಾ-ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿಕುಳಿತಿರುವ, ಆನಕದುಂಡುಭಸ್ವಿತೌ-ವನುದೇವನವುತ್ರವಾದ, ತೌ-ಆರಾಮ

ಯ್ದನು ||೩೫|| ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ರಥಧ್ವಜವು ಎದ್ದುಪರ್ಯಂತವೂ ಕಾಣಲ್ಪಡುವುದೋ ಮತ್ತು
ತೇರಿನ ಧೂಳಿಯೆದ್ದುಪರ್ಯಂತವೂ ಕಾಣಲ್ಪಡುವುದೋ, ಅದ್ದುಪರ್ಯಂತವೂ ನೋಡುತ್ತ ಚಿತ್ತವು ಕೃ
ಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ರದ ಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದರು ||೩೬|| ಅಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನು ಹಿಂತಿರುಗಿಬರುವನೆಂಬ ಆಶೆಯಂಬಿಟ್ಟು ದೃಢಚಿತ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಿಯನವ್ಯಾಪಾರವಂ ಗಾನಂಗೈಯ್ಯತ ದಿ
ವಸುಗಳಂ ಕಳೆದರು ||೩೭|| ಎಲೈ, ರಾಯನೇ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ಬಲರಾಮನೂ ಅಕ್ರೂರನೂ ಸಹ ವಾಯು
ವೇಗಮುಳ್ಳ ರಥದಿಂದ ಪಾಪಹಾರಿಣಿಯಾದ ಯಮುನಾನದಿಗೆ ಹೋದರು ||೩೮|| ಅನದಿಯಲ್ಲಿ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳ
ನಾಚಮನಾದಿಗಳೆಂಪಾಡಿ ನೀಲಮಣಿಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಉದಕವಂಪಾನಂಗೈಯ್ಯ ವೃಕ್ಷಗಳ ಸ
ಮೂಹದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು ||೩೯|| ಆಯಕ್ರೂರನು ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ರಥದಮೇಲೆಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅವರಲಿ
ಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಯಮುನಾನದಿಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಸ್ನಾನಂಗೈಯ್ಯನು ||೪೦|| ಅಕ್ರೂರನು
ಜಲದಲ್ಲಿಮುಳುಗಿ ವೇದವಂ ಜಪಿಸುವನಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ಜಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡನು ||೪೧|| ಅಗರಾಮಕೃಷ್ಣರು

ಮಿಹಸುತಾವಾನಕದೂಮಭಿಃ | ತರ್ಹಿಸ್ತಿಸ್ತೃಂದನನಸ್ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯಚಪ್ಪಸಃ ||೪೦|| ತ
ತ್ರಾಪಿಚಯಥಾವೂರ್ವಮಾಸೀನೌಪುನರವಸಃ | ನೈಮಜ್ಜದ್ವರ್ತನಯನ್ಮೈಮೈದಾಕಿಂಸಲಿತ
ಯೋ ||೪೨|| ಭೂಯಸ್ತತ್ರಾಪಿಸೋದ್ರಾಕ್ಷೀತಿಸ್ತೂಘಯಮಾನಂಮಹಶ್ಯತಂ | ಸಿದ್ಧೈರ್ಗಂಧರ್ವಪ
ತಿಭರಸುರೈರ್ವತಕಂಠರೈಃ ||೪೪|| ಸಹಸ್ರಶಿರಸಂದಮನಹಸ್ರಫಣಮಾಳಿನಂ | ನೀಲಾಂಬರಂಜನ
ಶ್ಯತಂಶೃಂಗೈಶ್ಚೈತವಿಸ್ಥಿತಂ ||೪೫|| ತಸ್ಮೈತ್ಸಂಗೈಃಸಹಸ್ರಾಕಾಶಮಂಪೀತಕೌಶೇಯವಾಗಸಂ | ಪು

ಕೃಷ್ಣರು, ಇಹ-ಈನೀರಿನೊಳಗೆ, ಕಥಂ-ಹೇಗಿರುವರು? ತರ್ಹಿಸ್ತಿಸ್ತೆ-ಇಲ್ಲಿರುವರಾದರೆ, ಸ್ಕಂದನೀ-ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ, ನಸ್ತಃ-ಇರು
ವುದಿಲ್ಲವು. ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡು, ಸಃ-ಆಯಕೂಗರನು, ಉನ್ಮಜ್ಜ-ನೀರಿನಿಂದಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು, ವ್ಯಚಪ್ಪ-ನೋಡಿದನು||೪೦||
ತತ್ರಾಪಿ-ಆರಧದಲ್ಲಿಯೂ, ಯಥಾವೂರ್ವಂ-ಮುಂಚೆ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಅಸೀನೌ-ಕುಳಿತಿರುವರನ್ನು, ವ್ಯಚಪ್ಪ-ನೋಡಿದನು.
ಸಲಿತೇ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಮೇ-ನನಗೆ, ತಯೋರ್ವರ್ತನಂ-ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು, ಯತೇ-ಯಾವುದೋ, ತತೇ-ಅದು, ಮೈದಾಕಿಂ-
ಸುಳ್ಳೋವನು? ಎಂದುಕೊಂಡು, ಸಃ-ಆಯಕೂಗರನು, ಪುನರೇವ-ಮರಳಿಯೊಕೂಡ, ನೈಮಜ್ಜ-ಮುಳುಗಿದನು||೪೨|| ಸಃ-
ಆಯಕೂಗರನು, ತತ್ರಾಪಿ-ಆನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಭೂಯಃ-ಹಲವುಬಾರಿಗಳು, ಅದ್ರಾಕ್ಷೀತೆ-ನೋಡಿದನು(ಯಾರನ್ನೆಂದರೆ-)
ನತಕಂಠರೈಃ-ಬಗ್ಗಿದಕೊರಳುಳ್ಳ, ಸಿದ್ಧೈಃ-ಸಿದ್ಧರೆಂಬ ಹೇವರೈಳಿಂದಲೂ, ಗಂಧರ್ವಪತಿಭಿಃ-ಗಂಧರ್ವ ನಾಯಕರಿಂದಲೂ,
ಅನುರೈಃ-ದೈತ್ಯರಿಂದಲೂ, ಸ್ತೂಯಮಾನಂ-ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಮಹೇಶ್ವರಂ-ಮೊಡ್ಡದೇವರಾದ ||೪೪|| ಸಹಸ್ರಶಿ
ರಸಂ-ಸಾವಿರತಲೆಗಳುಳ್ಳ, ಸಹಸ್ರಫಣಮಾಳಿನಂ-ಸಾವಿರಹೆಡೆಗಳೇ ಕಿರೀಟಗಳಾಗಿವುಳ್ಳ, ನೀಲಾಂಬರಂ-ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ವಸ್ತ್ರ
ಪುಳ್ಳ, ವಿಸಶ್ಯತಂ-ತಾವರೆಯ ದಂಟಿನಂತೆ ಬಿಳುಪಾಗಿರುವ, ಶೃಂಗೈಃ-ಸಾವಿರಶಿಖರಗಳಿಂಕೂಡಿದ, ಶ್ಯತವಿವ-ಬಿಳುಗಿರಿಯ
ಹಾಗೆ, ಸ್ಥಿತಂ-ಇರುವ, ದೇವಂ-ದೇವರನ್ನೂ ||೪೫|| ತಸ್ಯ-ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷನಾದ ಆಶ್ವೇತಮೂರ್ತಿಯ, ಉತ್ಪಂಗೇ-ತೊಡೆ
ಯಲ್ಲಿ, ಫನಶ್ಯಾಮಂ-ಮೇಘವಂತೆ ಶ್ಯಾಮಲವರ್ಣನೂ, ಪೀತಕೌಶೇಯವಾಗಸಂ-ಹಸುರಾದ ಪಟ್ಟಿಯ ದುಪ್ಪಟ್ಟಿಯುಳ್ಳವ

ರಥದಲ್ಲಿಯಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಗೆಬಂದಿರುವರು ರಥದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೋವನೋಎಂದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದನು||೪೦||

ಶಿವಶಾಸ್ತ್ರವೆನಿಸುವದರ್ಶನ

ಯಥಾವೂರ್ವರಾಗಿ ರಥದಲ್ಲಿರುವವರಂಕಂಡು ಪುನಶ್ಚ ಮುಗಿದನು. ಅವರನೀರ್ವರಂ ನೀರಲ್ಲಿ ಕಂಡಹಾಗೆಭ್ರ
ಮೆಯೋ ವನೋಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ||೪೨|| ಪುನಶ್ಚ ನೀರಿನೊಳಗೆ ಸಿದ್ಧರಿಂದಲೂ ಗಂಧರ್ವರಿಂದಲೂ ನಮ್ರ
ರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತುತಿಯೊಳ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಶೇವನಂ ಕಂಡನು ||೪೪|| ಸಹಸ್ರಫಣಂಗಳಿಂದ
ಮಂಡಿತನಾದ ನೀಲವಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾದತಾವರೆಯದಂಟಿನಂತೆ ಶುಭ್ರವರ್ಣಮುಳ್ಳವನಾದ ಅನೇಕಶಿಖರಂಗಳಿಂದ
ಲಂಕೃತಮಾದ ಕೈಲಾಸಗಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಶೇವನಂಕಂಡನು ||೪೫|| ಅಶ್ವೇತನಮೇಲೆ ಫನಶ್ಯಾಮನಾಗಿ, ಪೀ

ರುಪಂಚತುರ್ಭುಜಂಶಾಂತಂಪದ್ಮಪತ್ರಾಯತೇಕ್ಷಣಂ ||೪೬|| ಚಾರುಪ್ರಸನ್ನವದನಂಚಾರುಹಾಸನಿ-
 ದೀಕ್ಷಣಂ | ಸುಭೂನ್ನಸಂಚಾರುಕರ್ಣಂಸುಕಪೋಲಾರುಣಾಧರಂ ||೪೭|| ಪ್ರಲಂಬಪೀವರಭುಜಂ
 ತುಂಗಾಂಸೋರಸ್ಥಲಶ್ರಿಯಂ | ಕಂಬುಕಂಠಂನಿಮ್ಮನಾಭಿಂವಳಿಮತ್ಪಲ್ಲವೋದರಂ ||೪೮|| ಬೃಹತ್ಪ-
 ಟಿತಟಶೋಣಿಕರಭೋರುದ್ವಯಾನ್ವಿತಂ | ಚಾರುಜಾನುಯಾಗಂಚಾರುಜಂಘಾಯಾಗಳಸಂಯುತ-
 ಮ್ ||೪೯|| ತುಂಗಗುಲ್ಫಾರುಣನಖಮ್ರತದೀಧಿತಿಭಿವೃತಂ | ನವಾಂಗುಳ್ಕಂಗುವೈದಳೈರ್ವಿಲ-
 ಸತ್ಪಾದಪಂಕಜಂ ||೫೦|| ಮಹಾರ್ಹಮಣಿಕಮ್ರತಕಿರೀಟಕಟಕಾಂಗದ್ವೈಃ | ಕಟಿಸೂತ್ರಬ್ರಹ್ಮಸೂ-

ನೂ, ಚತುರ್ಭುಜಂ-ನಾಲ್ಕುತೋಳುಳ್ಳವನೂ, ಪದ್ಮಪತ್ರಾಯತೇಕ್ಷಣಂ-ತಾವರೆಯು ಎಸಗ್ಗಿಂತೆ ನೀಳಂಗಳಾದ ಕಂಗಳುಳ್ಳವ-
 ನೂ, ಶಾಂತಂ-ಸಾಮ್ಯನೂಆದೆ, ಪುರುಷಂ-ನೀಲಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ (ಶೇಷಕಾಯಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಂಡನು) ||೪೬||
 ಆತನು ಇನ್ನೂ ಹೇಗಿದ್ದನೆಂದರೆ-ಚಾರುಪ್ರಸನ್ನವದನಂ-ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ನಿರ್ಮಲನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮುಖವುಳ್ಳವನು,
 ಚಾರುಹಾಸನೀದೀಕ್ಷಣಂ-ಚಲುವಾದನಗೆಯೂ ನೋಟವೂ ಉಳ್ಳವನು, ಸುಭೂನ್ನಸಂ-ಬಳ್ಳಿಯ ಹುಬ್ಬುಗಳೂ ತಕ್ಕಷ್ಟುನೀಳಿ-
 ವಾದ ಮೂಗೋಲುಳ್ಳವನು, ಚಾರುಕರ್ಣಂ-ಚಲುವಾದ ಕಿವಿಗಳುಳ್ಳವನು, ಸುಕಪೋಲಾರುಣಾಧರಂ-ಚನ್ನಾದಕನ್ನಿಗಳೂ ಕಂಪಾ-
 ದತುಟಿಯೂ ಉಳ್ಳವನು ||೪೭|| ಪ್ರಲಂಬಪೀವರಭುಜಂ-ನೀಳವಾಗಿಬಲಿತತೋಳುಗಳುಳ್ಳವನು, ತುಂಗಾಂಸೋರಸ್ಥಲಶ್ರಿಯಂ-ಉ-
 ನ್ನತವಾದ ಹೆಗೆಲಿನ ಮತ್ತೂ ಎದೆಯ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನು, ಕಂಬುಕಂಠಂ-ಕಂಬದಂತಿರುವ ಕೊರಳುಳ್ಳವನು, ನಿಮ್ಮನಾಭಿಂ-
 ಕುಳಿಯಾದ ಹೊಕ್ಕುಳ್ಳವನು, ಪಳಿಮತ್ಪಲ್ಲವೋದರಂ-ಮಡಿಚೆಗಳೆಳ್ಳ; ಚಿಗುರಿನಂತಿರ್ಪ ಹೊಟ್ಟೆಯುಳ್ಳವನು ||೪೮|| ಬೃ-
 ಹತ್.. ಅನ್ವಿತಂ-ಬೃಹತ್-ದಟ್ಟವಾದ, ಕಟಿತಟ-ಸೊಂಟದ ಬಳಿಯಣ, ಕೋಣೆ-ಅಂಡುಗಳಿಂದಲೂ, ಕರಭ-ಆನೆಯಸುಂ-
 ಲಿನಂತಿರ್ಪ-ಉರುದ್ವಯ-ತೊಡೆಗಳೆರಡರಿಂದಲೂ, ಅನ್ವಿತಂ-ಕೂಡಿದವನು, ಚಾರುಜಾನುಯಾಗಂ-ಚಲುವಾದ ಮೋಣಕಾಲು-
 ಗಳೆರಡುಳ್ಳವನು, ಚಾರುಜಂಘಾಯಾಗಳಸಂಯುತಂ-ಮನೋಹರವಾದ ಕಣಕಾಲುಗಳೆರಡರಿಂದ ಕೂಡಿದವನು ||೪೯|| ತುಂ-
 ಗ.. ಭಿಃ-ತುಂಗಗುಲ್ಫ-ಉಬ್ಬಿದಗಣ್ಣುಗಳ, ಅರುಣನಖ-ಕಂಪಾದಉಗುರ್ಗಳ, ಮ್ರತ-ಗುಂಪಿನ, ದೀಧಿತಿಭಿಃ-ಕಾಂತಿಗಳಿಂ-
 ದ, ವೈತಂ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನು. ನವಾಂಗುಳ್ಕಂಗುವೈದಳೈಃ-ನವ-ಹೊಸತಾದ (ಕೋಮಲವಾದ) ಅಂಗುಳಿ-ಬೆರಳುಗಳ, ಅಂಗು-
 ಷಂ-ಹೆಬ್ಬಟ್ಟುಗಳ, ದಳ್ಳಿಃ-ನಸಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ, ವಿಲಸತ್ಪಾದಪಂಕಜಂ-ಕೋಭಿಸುತಲಿರುವಅಡಿವರಗೆಗಳುಳ್ಳವನು ||೫೦|| ಮಹಾ...
 ಗದ್ವೈಃ-ಮಹಾರ್ಹ-ದೊಡ್ಡ ಪರಿಗತಕ್ಕೆ ಅಧವಾ-ದೊಡ್ಡದಾಗಿಯೂ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಮಣಿಕ-ರತ್ನಗಳ, ವ್ರತ-
 ಪ್ರಂಜವುಳ್ಳ, ಕಿರೀಟ-ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದಲೂ, ಕಟಕ-ಕಡಗೆ, ಅಂಗದ್ವೈಃ-ತೋಳುಬಂದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕಟಿ...ಡಲ್ವೈಃ-ಕಟಿಸೂತ್ರ-
 ಉಡಿದಾರ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ-ಜನಿವಾರ, ಹಾರ-ಕೊರಳಿನರೆ, ನೂಪುರ ಕಾಲಂದಿಗೆ, ಕುಂಡಲ್ವೈಃ-ಕಿವಿದೊಡವುಗಳಿಂದಲೂ ||೫೦||

ತಾಂಬರಧಾರಿಯಾಗಿ, ಚತುರ್ಭುಜನಾಗಿ ಪದ್ಮಪತ್ರಸಮಾನಂಗಳಾದನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಶಾಂತನಾಗಿ ||೪೬||
 ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರಸನ್ನವಾದ ಮುಖಮುಟ್ಟು ರಮ್ಯವಾದ ಕಟಾಕ್ಷಪ್ರಸಾರಣವೂ ಮಂದಹಾಸವೂಉಳ್ಳ, ಮ-
 ನೋಹರವಾದ: ಹುಬ್ಬುಗಳೂ ಉನ್ನತವಾದ: ನಾಸಿಕವೂಉಳ್ಳ, ಸುಕಪೋಲಂಗಳುಳ್ಳ, ಕಂಪಾದ-ಅಧರೋ-
 ವೃಂಗಳುಳ್ಳ ||೪೭|| ಜೋಲುವಸ್ಥೂಲಮಾದ: ಭುಜಂಗಳುಳ್ಳ, ಉನ್ನತಂಗಳಾದ: ಭುಜಶಿರಸ್ಸುಗಳುಳ್ಳ, ವಕ್ಷಸ್ಥ-
 ಳದಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯುಳ್ಳ, ಶುಖದಂತೆ ಕಂಠಮುಟ್ಟು, ಹೆಚ್ಚವಾದನಾಭಿಯುಳ್ಳ, ವಳಿತ್ರಯಶೋಭಿತವಾದ
 ಉದರಪ್ರದೇಶಮುಟ್ಟು ||೪೮|| ವಿಶಾಲವಾದ: ಕಟಿಪ್ರದೇಶದಿಂದಲೂ ನಿತಂಬಂಗಳಿಂದಲೂ ರಮ್ಯಂಗಳಾದ ತೊಡೆ-
 ಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತವಾದ, ಮನೋಹರಂಗಳಾದ ಮೋಣಕಾಲುಗಳಿಂದಲೂ ಜಂಘುಗಳಿಂದಲೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಲಿರು-
 ವ ||೪೯|| ಕಂಪಾದ: ನಖಂಗಳಿಂದಲೂ ಉನ್ನತಂಗಳಾದ ಗುಲ್ಫಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಂಗುಳಿದಳಂಗಳಿಂದಲೂ
 ಪ್ಲಕಾಶಿಸುವ ಪಾದಪದ್ಮಂಗಳುಳ್ಳವನಾದ: ||೫೦|| ಅನರ್ಘ್ಯರತ್ನ ಖಚಿತಂಗಳಾದ ಕಿರೀಟದಿಂದಲೂ ವಲಯದಿಂ-
 ದಲೂ ಭುಜಸೀರ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಕಟಿಸೂತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ, ಹಾರಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತವಾದ ||೫೦|| ಕಂಖ-
 ಚಕ್ರಗದಾಪದ್ಮಧಾರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀವತ್ಸದಿಂದಲೂ ಕೌಂಸುಭಮಣಿಯಿಂದಲೂ ವನಮಾಲೆಯಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತ

ತ್ರಹಾರನೂಪುರಕುಂಡಲೈಃ ||೫೧|| ಭಾಜಮಾನಂ ಪದ್ಯಕರಂ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರಂ | ಶ್ರೀವತ್ಸ
ವಕ್ಷಸಂಭ್ರಾಜತ್ ಸ್ತುಭಂವನಮಾಲಿನಂ ||೫೨|| ಸುನಂದನಂದಪ್ರಮುಖೈಃ ಪಾರ್ಷ್ವದೃಷ್ಟಿನ
ಕಾದಿಭಿಃ | ಸುರೇಶೈರ್ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದ್ಯೈರ್ನವಭಿಶ್ಚ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮೈಃ ||೫೩|| ಪ್ರಹ್ಲಾದನಾರದ
ವಸುಪ್ರಮುಖೈರ್ಭಾಗವತೋತ್ತಮೈಃ | ಸ್ತೂಯಮಾನಂ ಪೃಥಗಾಭವೈರ್ವಚೋಭಿರಮಲಾತ್ಮ
ಭಿಃ ||೫೪|| ಶ್ರಿಯಾಪುಷ್ಪಾಂಗಿರಾಕೀರ್ತ್ಯಾ ಕಾಂತಾತ್ಮವೈಲಯೋರ್ಜಯಾ | ವಿದ್ಯಯಾ ವಿ
ದ್ಯಯಾ ಕಕ್ತಾಯಮಾಯಾ ಚ ನಿವೇವಿತಂ ||೫೫|| ವಿಲೋಕ್ಯ ಸುಭೃಶಂಪ್ರೀತೋ ಭಕ್ತಾಃ ಪರಮಯಾ
ಯಾತಃ | ಹೃದ್ಯತನೂರುಹೋಭಾವಮರಿಕ್ಲಿನ್ನಾತ್ಮಲೋಚನಃ ||೫೬|| ಗಿರಾಗದ್ಗದಯಾ ಸೌ

ಭಾಜಮಾನಂ-ಬೆಳಗುತ್ತಲಿರುವನೂ, ಪದ್ಯಕರಂ-ತಾವರೆಯ ಹುವುಕೈಯಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವನೂ, ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರಂ-ಶಂಖ-ಪಾಂ
ಚಜನ್ಯವೆಂಬ ನಂಕನ್ನು, ಚಕ್ರ-ನುಡರ್ಶನವನ್ನು. ಗದಾ-ಕಾಂಮೋದಕಿಯನ್ನು, ಧರಂ-ಕೈಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿದವನೂ, ಶ್ರೀವತ್ಸವ
ಕ್ಷಸಂ-ಶ್ರೀವತ್ಸವೆಂಬ ಮಜ್ಜೆಯೇವದೆಯಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವನೂ, ಭಾಜತ್ ಸ್ತುಭಂ-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಂಸ್ತುಭವೆಂಬ ರತ್ನ ಪುಷ್ಪವನೂ
ವನಮಾಲಿನಂ-ತುಲಸಿಯ ತೋಮಾಲೆಯುಳ್ಳವನೂ ||೫೨|| ಸುನಂದನಂದಪ್ರಮುಖೈಃ-ಸುನಂದನು ನಂದನು ಮೊದಲಾದ, ಪಾ
ರ್ಷ್ವದೃಷ್ಟಿಃ-ಸಭಿಕರಿಂದಲೂ, ಸನಕಾದಿಭಿಃ-ಸನಕನು ಮೊದಲಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದಲೂ, ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದ್ಯೈಃ-(ಸದ್ರೂಪ ಚಿದ್ರೂ
ಪ ಮುಂತಾದ) ಅಧವಾ-ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ನೀಲಲೋಕಿತನೆಂಬ ಕಾರ್ಯರುದ್ರನೂ ಮೊದಲಾದ, ಸುರೇಶೈಃ-ದೇವನಾ
ಯಕರಿಂದಲೂ, ದ್ವಿಜೋತ್ತಮೈಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ, ನವಭಿಃ-ಮರೀಚ್ಯಾದಿ ನವಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಿಂದಲೂ ||೫೩|| ಪೃಥಗಾಭಿ
ವೈಃ-ಬೇರೆಬೇರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ, ಪ್ರಹ್ಲಾದನಾರದವಸುಪ್ರಮುಖೈಃ-ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ನಾರದನು ಉಪರಿಚರ-ವಸು ಮೊದಲಾದ,
ಭಾಗವತೋತ್ತಮೈಃ-ಭಗವದ್ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದಲೂ, ಅಮಲಾತ್ಮಭಿಃ-ನಿರ್ವಿಲಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ತೂಯಮಾನಂ-ಕೊಂಡಾ
ಡಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವನೂ ||೫೪|| ಶ್ರಿಯಾ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದಲೂ, ಪುಷ್ಪಾಂಗಿ-ಪುಷ್ಪಿಯಿಂದಲೂ, ಕೀರ್ತ್ಯಾ-ಕೀರ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಕಾಂ
ತ್ಯಾ-ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ, ತಪ್ಪಾಂಗಿ-ತಪ್ಪಿಯಿಂದಲೂ, ಇಲಯಾ-ಇಳಿಯಿಂದಲೂ, ಊರ್ಜಯಾ-ಊರ್ಜಿಯಿಂದಲೂ, ವಿದ್ಯ
ಯಾ-ಮೋಚಕಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, ಅವಿದ್ಯಯಾ-ಬಂಧಕಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, ಮಾಯಯಾ-ಕಾರಣಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, (ಎಂಬ ತತ್ವದ ಭಿಮಾನಿ
ದೇವತೆಯಿಂದ ||೫೫|| ಯರಿಂದಲೂ) ಚಕಾರದಿಂದ, ಹ್ಲಾದಿನಿ ಮೊದಲಾದ ಅನಂತಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ನಿವೇವಿತಂ-ಅಧಿಕವಾ
ಗಿಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನೂ ಆದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ||೫೬|| ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಸುಭೃಶಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರೀತ
ವುಳ್ಳವನೂ, ಪರಮಯಾ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಭಕ್ತಾಃ-ಸೇವೆಯಿಂದಲೂ, ಯುತಃ-ಕೂಡಿದವನೂ, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಹೃದ್ಯತ
ನೂರುಹಃ-ನಂತನಗೊಂಬ ನಿಗುಡುಗೊಡಲುಳ್ಳವನು, ಭಾವವರಿಕ್ಲಿನ್ನಾತ್ಮಲೋಚನಃ-ಭಾವ-ನಮ್ಮಕ್ಕವನ್ನೇ ಈ ಪರಮೇಶ್ವರ
ನೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ, ಪರಿಕ್ಲಿನ್ನ-ಆನಂದಾಶುಗಳಿಕ್ಕುತ್ತಿರುವ, ಲೋಚನಃ-ಕಂಗಳುಳ್ಳವನೂ ಅವೆ ||೫೬|| ಸಾತ್ವತಃ-ಯಾದವ
ನೂ ಸಾತ್ವಿಕನೂ ಆದ ಅಕ್ರೂರನು, ಸತ್ವಂ-ಸತ್ವಗುಣವನ್ನು, ಮತ್ಸು-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಆಲಂಬ್ಯ-ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಮೂರ್ಛಾ-
ಸಮ್ರವಾದ ತಲೆಯೊಡನೆ, ಅವಹಿತಃ-ಅಪಧಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಃ-ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕೈಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ,

ನಾಗಿ ||೫೭|| ಸುನಂದನಂದಮುಂತಾದ ಪರಿವಾರಜನದಿಂದಲೂ ಸನಕಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿ ದೇವೇ
ಶ್ವರರಿಂದಲೂ ಮರೀಚ್ಯಾದಿ ಪ್ರಜೇಶ್ವರರಿಂದಲೂ ||೫೮|| ಪ್ರಹ್ಲಾದ ನಾರದವಸುಗಳು ಮುಂತಾದ ಭಾಗವತ
ರಿಂದಲೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ನಾನಾಪ್ರಕಾರಂಗಳಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವನಾಗಿ ||೫೯|| ಶ್ರೀದೇವಿಯಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಿದೇವಿ
ಯಿಂದಲೂ ವಾಗ್ಧೇವಿಯಿಂದಲೂ ಕೀರ್ತಿದೇವಿಯಿಂದಲೂ ಕಾಂತಿದೇವಿಯಿಂದಲೂ ತುಷ್ಪಿದೇವಿಯಿಂದಲೂ ಇ
ಲಾದೇವಿಯಿಂದಲೂ ಶಕ್ತಿದೇವಿಯಿಂದಲೂ ಮಾಯಾದೇವಿಯಿಂದಲೂ ಸೇವಿತನಾದ ||೬೦|| ಪರಮಪುರುಷನಂ
ನೋಡಿ, ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಪರಮಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ರೋಮಾಂಚಿತನಾಗಿ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಂಗಳಿಂ ನೆನಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೇ
ತ್ರಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ||೬೧|| ಅಕ್ರೂರನು ಸತ್ವಗುಣವನವಲಂಬಿಸಿ ಗದ್ಗದವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸ್ತುತಗೆಯ್ದನು-ಶಿರಸ್ಸಿ

ಪೀತ್ಯಸ್ತತ್ಪ್ರಮಾಂಬ್ಯಸೂತ್ರೈಃ | ಪ್ರಣಮ್ಯಮೂರ್ಧ್ನಾ ವಹಿತೇಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಿಕನೈಃ ||೫೭||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ಅಕ್ಷೂರಕೃತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸ್ತುತಿಃ.

ಅಕ್ಷೂರಃ | ನತೋಸ್ತೃಹಂತ್ಯಾಖಿಲಹೇತುಹೇತುನಾ ರಾಯಣಂಪೂರುಷಮಾದ್ಯಮವ್ಯಯಂ |ಯ

ಶನ್ಮುಖಃ-ಮುಲ್ಲಗೆ, ಗದ್ದದಯಾಗಿರಾ-ಬಿಗ್ಗು ತ್ತುಗೆಯ ಸ್ವರದಿಂದ, ಅಸ್ತಾಪೀತ್-ಸೋತ್ರಮಾಡಿದಮು

||೫೭||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ

ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

೪೦ನೆಯಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಪೀಕೆ.

[ಅಕ್ಷೂರಸ್ತುತಿ.] ಹೇಕೃಷ್ಣ-ಓಕೃಷ್ಣನೇ! ಏಷಲೋಕಃ-ಈಪ್ರಪಂಚವು, ಯತಃ-ಯಾವವನದೇಸೆಯಿಂದಾಯಿತೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಾ-ಆಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಯನ್ನಾಭಿಷಾತಾತ್-ಯಾವವನ ಹೊಕ್ಕುಳಿನಿಂದಹುಟ್ಟಿದ, ಅರವಿಂದಕೋಕಾತ್-ಕಮಲದ ಗರ್ಭದದೇಸೆಯಿಂದ, ಆವಿರಾಸೀತ್-ಉದಿಸಿದನೋ; ಆದ್ಯಂಪೂರುಷಂ ಮೊದನೆಯ ಪುರುಷನಾಗಿರುವ, ಅವ್ಯಯಂ-ಆದ್ಯಂತಗೆ ಇಲ್ಲದ, ಅಖಿಲಹೇತುಹೇತು-ನಕಲಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಕಾರಣನಾದ ಪಂಚಮಹಾ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವಾದ, ನಾರಾಯಣಂ-

ನಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿಅಂಜಲಿಬಂಧವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಗವಂತನಂ ಸ್ತುತಿಸಿದನು||೫೭||

ಇಂತು ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷೈದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಕೂರಪುರವ

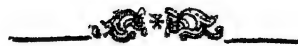
ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು ಎಂಬಕರ್ಣಾಟಕ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳುಂಟು

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

೪೦ನೆಯಅಧ್ಯಾಯದತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಕ್ಕೋಕಃ ||ಚತ್ವಾರಿಂಶೇತತೋಕ್ಷೂರಕೃಷ್ಣಂಮತ್ವೇತ್ಯರತ್ವಂ | ಪ್ರಣಮ್ಯಭಕ್ತ್ಯಾ ತುಪತ್ಯವೇಸಗುಣಾಗುಣಭೇದತಃ || ನಾಲ್ವತ್ತನೆಯಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷೂರನು ಕೃಷ್ಣನಂಲೋಕೇತ್ಯರರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನನ್ನಾಗಿತಿಳಿದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನ ಸಗುಣಸ್ವರೂಪವನಿಗುಣಸ್ವರೂಪವನಹ ಸ್ತುತಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವಂ ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷೈದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದವಿವರವೆಂತಂದೇ?

(ಎಲೈಅರಸೇ! ಅಕ್ಷೂರನು ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿಭಗವಂತನಂಜಲದಲ್ಲಿಕಂಡು ಸ್ತುತಿಸಿದನಂತೆನೆ-) ಈಗಮಹೋಲೋಕಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೃವಾದಬ್ರಹ್ಮನು ಯಾವಭಗವಂಜನನಾಭಿಯಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿದಪದ್ಧದಿಂದ ಅವಿರ್ಭವಿಸಿದನೋ

ನ್ನಾಭಿಜಾತಾದರವಿಂದಕೊಣಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಾವಿರಾಸೀದ್ಯತುಪಲೋಕಃ ||೧|| ಭೂನೋಯಮಗ್ನಿಃಪವನಃಖಮಾದಿರ್ಮಹಾನಜಾದಿರ್ಮನಃಪ್ರಿಯಾಣಿ | ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಾವಿಬುಧಾತ್ಮಸರ್ವಯಥೆತವಸ್ತೆಜಗತೊಂಗಭೂತಾಃ ||೨|| ನೈತಸ್ವರೂಪಂವಿದುರಾತ್ಮನಸ್ತಜಾದಯೋನಾತ್ಮತಯಾಗ್ನಹೀತಾಃ | ಅಜೊನುಬದ್ಧಸ್ಸಗುಣೈರಜಾಯಾಗುಣಾತ್ಪರಂವೆದನತೆಸ್ವರೂಪಂ ||೩|| ತ್ವಾಂಯೋಗಿನೋಯಜಂತ್ಯದ್ಧಾಮಹಾಪುರುಷಮಿಾತ್ಮರಂ | ಸಾಧ್ಯಾತ್ಮಂಸಾಧಿಭೂತಂಚಸಾಧಿದೈವಂಚಸಾಧವಃ ||೪|| ತ್ರಯ್ಯಾಚವಿದ್ಯಯಾಕೇಚಿತ್ತ್ವಂವೈವೈತಾನಿಕಾದ್ವಿಜಾಃ |ಯಜಂತಿನಿವಿದೈರ್ಯಜ್ಞೈಃ ಸಾಕಾಸಾರೂಪಾಮರಾಖ್ಯಯಾ ||೫|| ಏಕತ್ವಾಖಿಲಕರ್ಮಾಣಿಸನ್ಯಸ್ಯೋಪಕಮಂಗತಾಃ | ಜ್ಞಾನಿ

ನಾರಾಯಣನೇ ಆಗಿರುವ, ತಂತ್ರಾ-ಅನಿಷ್ಟನ್ನು, ಅಹಂ-ನಾನು, ನತೋ(ಸ್ಥಿ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವನಾವನು ||೧|| ಭೂಃ-ಭೂಮಿ, ತೋಯಂ-ನೀರು, ಅಗ್ನಿಃ-ತೇಜಸ್ಸು, ಪವನಃ-ವಾಯು, ಖಂ-ಆಕಾಶ, ಆದಿ-ಭೂತಾದಿಯಾದ ಅಹಂಕಾರ, ಮಹಾ-ಮಹತ್ತ್ವ ತ್ವ-ಅಜಾ-ಪ್ರಕೃತಿ, ಆದಿ-ಪುರುಷನ್ನು, ವನಃ-ಅಂತಃಕರಣ, ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ-ಕೋಶಾದಿಕರಣಗಳು, ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಾಃ-ಶಬ್ದಾದಿ ನಕಲವಿಷಯಗಳು, ಸರ್ವೇವಿಬುಧಾಃ-ಸಕಲದೇವತೆಗಳೂ, ಜಗತಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಹೇತವಃ-ಕಾರಣಗಳು, ಯೇ-ಯಾವವೋ, ತೇ-ಅವುಗಳೂ ಕೂಡ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಅಂಗಭೂತಾಃ-ಶರೀರವಾಗಿರುವವು. ಅಧವಾ-ಅಂಗದಿಂದ ಆದವು||೨||ಅನಾತ್ಮತಯಾ-ಜಡಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಗೃಹೀತಾಃ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾದ, ತೇ-ಅಜಾದಯಃ-ಆಮಾಯೋದಲಾದ ತತ್ವಗಳು, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಸ್ವರೂಪಂ-ಚಿನ್ಮಾತ್ರವನ್ನು, ವಿದುಃ-ಅರಿಯರು|| ಸೋ-ಜೀ-ಆಜೀವನೂ ಕೂಡ (ಬ್ರಹ್ಮನೂಕೂಡ) ಅಜಾಯಾಃ-ಪ್ರಕೃತಿಯ, ಗುಣೈಃ-ಸತ್ವರಜಸ್ತಮಸ್ಸುಗಳಿಂದ, ಬದ್ಧಃ-ನು-ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವ ನಾಗಿರುವನಲ್ಲವೆ? ಗುಣಾತಃ-ಪ್ರಾಕೃತಗುಣಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಪರಂ-ಅತೀತವಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಸ್ವರೂಪಂ-ಯಾರ್ಥಾರ್ಥವನ್ನು, ನವೇದ-ಅರಿಯನು||೩|| ಅದ್ಧಾ-ಆದರೂ, ಸಾಧವಃ-ಸಾಧುಗಳಾದ, ಯೋಗಿನಃ-ಪಿರಣ್ಯಗರ್ಭಾದಿಯೋಗಿಗಳು, ಸಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮದಿಂ ಕೂಡಿದ, ಸಾಧಿಭೂತಂ-ಆಧಿಭೂತದಿಂ ಸುತವಾದ, ಸಾಧಿದೈವಂ-ಅಧಿದೈವದಿಂವರಿಸಿದ, ಈಶ್ವರಂ-ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ, ಮಹಾಪುರುಷಂ-ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಯಜಂತಿ-ಭಜಿಸುತ್ತಲಿರುವರು ||೪|| ವೈತಾನಿಕಾಃ-ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳಾದ, ಕೇಚಿತ್ವಿಜಾಃ-ಕೆಲವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ತ್ರಯ್ಯಾವಿದ್ಯಯಾಚ-ಕರ್ಮ ಮಾರ್ಗದಿಂದ, ವಿವಿಧೈಯಜ್ಞೈಃ-ಹಲವು ಬಗೆಯ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ, ನಾನಾರೂಪಾಮರಾಖ್ಯಯಾ-ನಾನಾರೂಪ-ಅಗ್ನಿಷೋಮೇಂದ್ರ ವರುಣ ವಾಯ್ವಾದಿರೂಪಗಳುಳ್ಳ, ಅಮರ-ದೇವತೆಗಳ, ಆಖ್ಯಯಾ-ಹನರಿಂದ, ತ್ವಾಂವೈ-ನಿನ್ನನ್ನೇ, ಯಜಂತೇ-ಭಜಿಸುತ್ತಲಿರುವರು ||೫|| ಏಕೇ-ಕೆಲವರು, ಅಖಿಲಕರ್ಮಾಣಿ-ಸಕಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ, ಸನ್ಯಸ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಉಪಕಮಂ-ಕಾಂತಿಯನ್ನು, ಗತಾಃ-ಹೊಂದಿದವರಾದ, ಜ್ಞಾನಿನಃ-ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ತರು, ಜ್ಞಾನನಿಗ್ರಹಂ-ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿಯಾದ, ತ್ವಾ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞೈಃ-ಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ಯಜ್ಞ

ಸಮಸ್ತಕ್ಕೂ ಕಾರಣಂಗಳಾದ ಪಂಚಭೂತಂಗಳಿಗೂಕಾರಣನಾದ ಆದಿಪುರುಷನಾದ ನಾರಾಯಣನಾದ ಅಂಥಾನಿನ್ನಂನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು||೧||ಭೂಮಿಯು ಅಗ್ನಿಯು ಜಲವು ವಾಯುವು ಆಕಾಶವು ಅಹಂಕಾರವು ಮಹತ್ತ್ವವುಮಾಯೆಯು ಪುರುಷನು ವೆನಸ್ಸು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸರ್ವವಿಷಯಂಗಳು ಸಮಸ್ತದೇವತೆಗಳು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರಣಭೂತಂಗಳಾದವು ಅವುಮೆಂಟೋ ಅವೆಲ್ಲವುನಿನ್ನಅವಯವಂಗಳು||೨||ಅನಾತ್ಮಭೂತಂಗಳಾದ ಮಾಯೆವೊದಲಾವಸ್ತುಗಳೂಪರಮಾತ್ಮನಾದನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನರಿಯವು. ಬ್ರಹ್ಮನುಕೂಡಮಾಯಾಬದ್ಧನಾಗಿ ಸತ್ವಾದಿಗುಣಾತೀತವಾದ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವಂ ಅರಿಯನು||೩|| ಸಾಧುಗಳಾದಯೋಗಿಗಳು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಅಧಿಭೂತ ಅಧಿದೈವವತವುಗಳಿಯುಕ್ತನಾದ ಮಹಾಪುರುಷನಾದ ಈಶ್ವರನಾದನಿನ್ನಂಭಜಿಸುವರು ||೪|| ಕರ್ಮನಿಷ್ಠರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕರ್ಯಪ್ರತಿಪಾದಕಮಾದಭೇದದಿಂದ ನಾನಾರೂಪಂಗಳಾದ ಅಗ್ನಿಷ್ವೇಮಾದಿಯಾಗಗಳಿಂದಇಂದ್ರಾಗ್ನಿ ವರುಣಾದಿನಾಮಧೇದಂಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದನಿನ್ನಂಪರಾಧಿಸುವರು ||೫|| ಕೇವಲಮಹಾಯೋಗಿಗಳು ಸಮಸ್ತಕರ್ಮಂಗಳಂನಿನ್ನಲ್ಲಿಸಮರ್ಪಿಸಿ ಉಪಕಾಂತರಾಗಿಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದನಿನ್ನಂಜ್ಞಾನಯಜ್ಞದಿಂದ ಆರಾಧ

ನೋಚ್ಛೇನಯಜ್ಞೇನಯಜಂತಿಜ್ಞಾನವಿಗ್ರಹಂ ||೬|| ಅನ್ಯೇಚಸಂಸ್ಕೃತಾತ್ಮಾನೋವಿಧಿನಾವಿಹಿತನತೇ |
ಯಜಂತಿತ್ಯನ್ತಯಾಸ್ಮಾಂವೈಬಹುಮೂರ್ತ್ಯಕಮೂರ್ತಿಕಂ ||೭|| ತ್ವಾಮೆವಾನೈಶಿವೋಕ್ತನ
ಮಾರ್ಗೇಣಕಿವರೂಪಿಣಂ | ಬಹ್ವಾಚಾರ್ಯವಿಭದನಭಗವತ್ಸಮುಪಾಸತೇ ||೮|| ಸರ್ವವಯಂಜಂ
ತಿತ್ವಾಂಸರ್ವದೇವಮಯಶ್ವರಂ | ಯನಾನಾದೇವತಾಭಕ್ತಾಯದ್ಯಪ್ಯನ್ಯಧಿಯಃಪ್ರಭೋ ||೯|| ಯಾ
ಧಾದ್ರಿಪ್ರಭವಾನದ್ಯುಪರ್ಜನ್ಯಾಪೂರಿತಾವಿಭೋ | ವಿಶಂತಿಸರ್ವತಸ್ಸಿಂಧುಂತದ್ವತ್ವಾಂಗತಯೋಂ
ತತಃ ||೧೦|| ಸತ್ತ್ವಂರಜಸ್ತಮಇತಿಭವತಃಪ್ರಕೃತೈರ್ಗುಣಾಃ | ತೇಮಹಿಪ್ರಾಕೃತಾಃಪೋತಾಃ
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾವರಾದಯಃ ||೧೧|| ತುಭ್ಯಂನಮಸ್ತಪ್ಸವಿಷಕ್ತದೃಷ್ಟಯಸರ್ವಾತ್ಮನಿಸರ್ವಧಿಯಾಂ

ಕರ್ಮದಿಂದ, ಯಜಂತಿ. ಪೂಜಿಸುವರು ||೬|| ಅನ್ಯೇಚ-ಇತರರಾದರೋ, ಸಂಸ್ಕೃತಾತ್ಮಾನಃ-ಶೈವವೈಷ್ಣವದೀಕ್ಷಕಗಳಿಂದ ಕೂ
ದಿದ್ದಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಅಭಿಹತೇನ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ವಿಧಿನಾ-ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗ್ರಾಮವಿಧಿಯಿಂ
ದ, ತ್ವನ್ತಯಾಃ-ನಿನ್ನ ಪಾತ್ರಾರ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಬಹುಮೂರ್ತ್ಯಕಮೂರ್ತಿಕಂ-ಹಲವುರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಒಂವೇರೂಪ
ನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ತ್ವಾಂವೈ-ನಿನ್ನನ್ನೇ, ಯಜಂತಿ-ಪೂಜಿಸುವರು ||೭|| ಭಗವತ್-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಅನ್ಯೇ-ಬೇರೆಜನಗಳು, ಬಹ್ವಾ
ಚಾರ್ಯೈಃ-ವಿಭೇದೇನ-ಬಹ್ವಾಚಾರ್ಯ-ಪಾಶುಪತರು, ಮಾಹೇಶ್ವರರು, ಶೈವರು, ಕಾಮಲಿಕರು, ವೀರಶೈವರು ಮೊದಲಾದ
ಬಹುಮಂದಿ ಮತಪ್ರವರ್ತಕರ, ವಿಭೇದೇನ-ಸಂಪ್ರಪಾಯ ಭೇದಗಳುಳ್ಳ, ಶಿವೋಕ್ತೇನಮಾರ್ಗೇಣ-ಶಿವನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ-
ಕಾಮಿಕಾದ್ಯಾಗ್ರಾಮಗಳ ದಾರಿಯಿಂದ, ಶಿವರೂಪಿಣಂ-ಮಂಗಳ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವ, ತ್ವಾಮೇವ-ನಿನ್ನನ್ನೇ, ಸಮುಪಾಸತೇ-
ಅರಾಧಿಸುತ್ತಿರುವರು ||೮|| ಪ್ರಭೋ-ಒಡೆಯನೇ! ಯೇ-ಯಾರು, ನಾನಾವೇವತಾಭಕ್ತಾಃ-ಹಲವುದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತರಾಗಿರು
ವರೋ, ತೇ-ಅವರು, ಅನ್ಯಧಿಯೋಯದ್ಯಪಿ-ಬೇರೆಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದರೂ, ತೇನರ್ವವಪ-ಅವರೆಲ್ಲರೂವೆ, ಸರ್ವದೇವಮ
ಯೇಶ್ವರಂ-ಸರ್ವದೇವತಾ ಮಯನಾದ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಯಾಗಿರುವ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಯಜಂತಿ-ಪೂಜಿಸುವರು ||೯|| ವಿಭೋ-
ವ್ಯಾಪಕನಾದ ವಿಷ್ಣುವೇ! ಅದ್ರಿಪ್ರಭವಾಃ-ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವಾದ, ಪರ್ಜನ್ಯಾಪೂರಿತಾಃ-ಮಳೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವಾದ, ನದ್ಯಾಃ-ಹೊಳೆಗಳು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಸರ್ವತಃ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸಿಂಧುಂ-ಸಮುದ್ರವನ್ನು, ವಿಶಂತಿ-ಪ್ರವೇಶಿ
ಸುತೆ ಲಿವೆಯೋ, ತದ್ವತೇ-ಹೀಗೆ, ಗತಯಃ-ಸರ್ವವಿಧಗಳಾದ ಜ್ಞಾನಗಳೂ (ಉಪಾಸನೆಗಳೂ) ಅಂತತಃ-ಕಡೆಗೆ, ತ್ವಾಂ-
ನಿನ್ನನ್ನು, ವಿಶಂತಿ-ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲಿವೆ ||೧೦|| ತೇಮ-ಅವುಗಳಲ್ಲಿ, ಸತ್ತ್ವವೂ, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು, ಇತಿ-ಎಂದು, ಭವತಃ-
ನಿನ್ನ, ಪ್ರಕೃತೈಃ-ಮಾಯೆಯ, ಗುಣಾಃ-ಗುಣಗಳಿವೆ. ತೇ ಮಹಿ-ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವೆ, ಪೋತಾಃ-ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಆಬ್ರಹ್ಮ
ಸ್ಥಾವರಾದಯಃ-ಕಲ್ಲಿಗಿಡ ಮೊದಲಿಬ್ರಹ್ಮನವರೆಗೂ ಇರುವಜೀವರೆಲ್ಲರೂ, ಪ್ರಾಕೃತಾಃ-ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧ ವುಳ್ಳವರು ||೧೧||

ನಂಗೈಯ್ಯರು ||೬|| ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ವೈಷ್ಣವದೀಕ್ಷೆಯಂಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನಿಂದಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗ್ರಾಮ
ವಿಹಿತವಾದವಿಧಾನದಿಂದ ತ್ವನ್ನೈ-ನಿನ್ನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ವಾಸುದೇವ ಸಂಕರ್ಮಣ ಅನಿರಾದ್ಧ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರೆಂಬ
ಭೇದದಿಂದ ಬಹುಮೂರ್ತಿಕಗಳುಳ್ಳನಿನ್ನಂ ನಾರಾಯಣರೂಪದಿಂದೇಕಮೂರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಭಜಿಸುವರು ||೭|| ಮ
ತ್ತೆಕೆಲವರುಮಹಾಪುರಾಣವರು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಶೈವಾಗಮಮಾರ್ಗದಿಂದ ಶಿವರೂಪನಾದನಿನ್ನಂ
ಬಿಹ್ವಾಚಾರ್ಯರಭೇದದಿಂದ ಶೈವಮಾತೃಪತಾದಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ಭಜಿಸುವರು ||೮|| ಮತ್ತೆಕೆಲವರುನಾನಾದೇವತಾ
ಭಕ್ತರಾಗಿದೇವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸರ್ವದೇವಮಯನಾದ ನಿನ್ನನೇಭಜಿಸುವರು ||೯|| ಸರ್ವತಂಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನದಿಗ
ಳವರ್ಷೋದಕಗಳಿಂದ ಪೂರಿತಂಗಳಾಗಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ ಹೇಗೆ ಸೇರುವವೋ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ತಂಗೆ
ಳಾದ ಶ್ರುತಿಸ್ತುತಿ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಂಗಳಾದ ಮಾರ್ಗಗಳು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸೇರುತ್ತಲಿವೆ ||೧೦|| ಸತ್ತ್ವ
ವು ರಜಸ್ಸು ತಮಸ್ಸು ಎಂಬ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯ ಗುಣಂಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಕಾರ್ಯೋಪಾಧಿಕಂಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾ
ದಿ ಸ್ಥಾವರ ಪರ್ಯಂತವು ಆ ಗುಣತ್ರಯದಿಂದ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವರು ||೧೧|| ಆ ಮಾಯಾಗುಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತ
ಮಾದದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾದ ಸರ್ವ ಬುದ್ಧಿಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಅಂತಾ ಸಿನಗಾಗಿ ನಮಸ್ಕರವು. ಯಾ

ಚಸಾಕ್ಷೀಣ | ಗುಣಪ್ರವಾಹೋಯಮವಿದ್ಯಯಾಸಕ್ಯತ್ವವರ್ತತೆವನ್ಯತಿರ್ಯಗಾತ್ಮನು ||೧೧|| ಅ
ಗ್ನಿ ಮುಖಂತೆವನಿರಂಘ್ರೀಕ್ಷಣಂನೂರ್ಯೋನಭೋನಾಭಿರಭೋದಿಕಶ್ಯುತಿಃ | ದ್ಯೌಃಕಂಸುರೇಂ
ದಾಸ್ತವಬಾಹವೋರ್ವಾಃಕುಕ್ಷಿರ್ಮರುತ್ಪಾಂಜಲಂಪ್ರಕಲ್ಪಿತಂ ||೧೨|| ರೋಮಾಣಿವೈಕ್ಷೌ
ಷಧಯಾಶ್ಚಿರೋರುಹಾಮೆಫಾಃಪರಸ್ಯಾಸ್ತಿನಖಾನಿತದ್ರಯಾಃ | ನಿಮೆವಣಂರಾತ್ಯ್ರಹನೀಪ್ರಜಾಪತಿ
ಮೇಢಸ್ತವೃಷ್ಟಿಸ್ತವನೀರ್ಯಾವಿಃಪ್ಯತೇ ||೧೪|| ತ್ವಯ್ಯವ್ಯಯಾತ್ಮಕಪುರಂಪ್ರಕಲ್ಪಿತಾಲೋ
ಕಾಸ್ಸಪಾಲಾಬಹುಜೀವನಂಕುಲಾಃ | ಯಥಾಜಲೆಸಂಜಹತಜಲೌಕನೋ ಪ್ಯದಂಬರವಾಮಕಕಾ
ಮನೋಮಯ ||೧೫|| ಯಾನಿಯಾನೀಹರೂಪಾಣಿಕ್ರಿಡಾರ್ಥಂತ್ಯಂಜಿಭರ್ಷಿಹಿ | ತೈರಾಮೃಪೈಶು

ತೇಷು-ಆಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ, ಅವಿಷಕ್ತವೃಷ್ಟಯೇ-ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಸರ್ವಾತ್ಮನೇ-ಸರ್ವಮಯನಾದ, ಸರ್ವ
ಧಿಯಾಂಚ-ಸಕಲಬುದ್ಧಿವೃತ್ತಿಗಳಿಗೂ, ಸಾಕ್ಷೀಣೇ-ದ್ರಷ್ಟಾರನಾದ, ತುಭ್ಯಂ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕರವು || ಅಯಂ-ನೀ
ಪ್ರವಾಹಃ-ಈಗುಣಗಳ ಹರಿದಾಟವು. ದೇವನ್ಯತೀರ್ಯಗಾತ್ಮನು-ದೇವತೆಗಳು ಮನುಷ್ಯರು ತಿರ್ಯಗ್ಗಂತಂಗಳೆಂಬ ಆತ್ಮರಕ್ಷೆ,
ಅವಿದ್ಯಯಾ-ಜೀವೇವಾಧಿಯಾದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಅನಕ್ಯಲೆ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಪ್ರವರ್ತತೇ-ನಿಶೇಷವಾಗಿ ಎರಿ ಸುತೇದೋ||
ತೇ-ನಿನ್ನ, ಮುಖಂ-ಮೋರೆಯೇ, ಅಗ್ನಿಃ-ತೇಜಸ್ಸು, ಅವನಿಃ-ಭೂಮಿ, ಅಂಘ್ರೀ-ಕಾಲು, ಕ್ಷಣಂ-ವೃಷ್ಟಿ-ಸೂರ್ಯಃ-
ಸೂರ್ಯನು, ನಭಃ-ಅಂತರಿಕ್ಷವು, ನಾಭಿಃ-ಹೊಕ್ಕುಳು, ಅಧೋ-ಅಮೇಲೆ, ದಿಶಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳು, ಶ್ರುತಿಃ-ಶಿವಿ, ದಾಃ-ಸ್ವರ್ಗ
ವು, ಕಂ-ತಲೆ, ಸುರೇಂದ್ರಾಃ-ದೇವನಾಯಕರು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಬಾಹವಃ-ತೋಳುಗಳು, ಅರ್ಣವಾಃ-ಸಮುದ್ರಗಳು, ಕುಕ್ಷಿಃ-
ಹೊಟ್ಟೆ, ಮರುಲೆ-ವಾಯುವು, ಪಾಂಜಲಂ-ಪ್ರಾಣವೆಂಬವು, ಅಗ್ನಿ, ಪ್ರಕಲ್ಪಿತಂ-ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ||೧೨|| ಪರಸ್ಯ-ಪರ
ರಮೇಶ್ವರನಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ರೋಮಾಣಿ-ಕೂದಲು, ವೃಕ್ಷೌಷಧಯಃ-ಗಿಡಗಳೂ ಪೈರುಗಳೂ, ಶಿರೋರುಹಾಃ-ಕುರುಳ್ಳುಳು,
ಮೇಘಾಃ-ಮೋಡಗಳು, ಅಸ್ಥಿನಖಾನಿ-ಎಲುಬುಗಳೂ ಉಗುರುಗಳೂ, ಅದ್ರಯಃ-ಬೆಟ್ಟಗಳು, ನಿಮೇಷಣಂ-ರಪ್ಪೆಹೊಡೆಯ
ವಿಕ, ರಾತ್ಯ್ರಹನೀ-ರಾತ್ರಿಯೂ ಹಗಲೂ, ಮೇಢಸ್ತ-ಶಿಶುವಾದರೋ, ಪ್ರಜಾಪತಿಃ-ಬ್ರಹ್ಮನು, ತವ-ನಿನ್ನ, ವೀರ್ಯಂ-
ರೇತಸ್ಸು, ವೃಷ್ಟಿಃ-ಮಳೆಯೆಂದು, ಇಷ್ಯತೇ-ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವುದು ||೧೪|| ಅವ್ಯಯಾತ್ಮಕ-ನಿಶ್ಚಯವಾದ, ಜಲೇ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ,
ಜಲಾಕಸೋಪಿ-ಸಂಜಲಜಂತುಗಳೂ ಕೂಡ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಸಂಜಹತೇ-ಚಲಿಸುತ್ತಿವೆಯೋ, ಉದಂಬರೇವಾ-ಅತ್ತಿ-
ಹಂಚಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಮಕಕಾಃ-ನುನಿಹುಳಗಳು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಮನೋಮಯೇ-ಮನಃಪ್ರಧಾನನಾದ, (ಮನೋ
ವೃತ್ತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯನಾಗಿ ತೋರತಕ್ಕ) ಪುರುಷೇ-ಮಹಾಪುರುಷನಾದ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ನಪಾಲಾಃ-ಪಾಲಕರಿಂ ಸಹಿತವಾದ, ಬ
ಹುಜೀವನಂಕುಲಾಃ-ಬಹುಪ್ರಾಣಿ ಸಂಘಗಳುಳ್ಳ, ಲೋಕಾಃ-ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳು, ಸಂಜಹತೇ-ಚಲಿಸುತ್ತಿವೆ ||೧೫|| ತ್ವಂ-ನೀನು,

ವ ನಿನ್ನಂ ತಿಳಿಯದೆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಗುಣಪ್ರವಾಹರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರವು ದೇವ ಮನುಷ್ಯ ತೀರ್ಯಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂತಾ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು ||೧೧|| ಎಲೈ ಪರಮಾತ್ಮನೇ! ಅಗ್ನಿಯು ನಿನ್ನ ಮು
ಖವು, ಭೂಮಿಯು ನಿನ್ನ ಪಾದವು, ಸೂರ್ಯನೇ ನಿನ್ನ ಚಕ್ಷುಸ್ಸು, ಅಂತರಿಕ್ಷವೇ ನಿನ್ನ ನಾಭಿಯು, ದಿಕ್ಕು
ಗಳೇ ನಿನ್ನ ಕೋತ್ರಗಳು, ಸ್ವರ್ಗವೇ ನಿನ್ನ ಶಿರಸ್ಸು, ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನ ಬಾಹುಗಳು ಸಮುದ್ರಂಗಳ
ಲೇ ನಿನ್ನ ಉದರವು, ವಾಯುವೇ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವು, ಬಲವು ||೧೨|| ವೃಕ್ಷಗಳು ಒಪ್ಪಧಿಗಳು ನಿನ್ನ ರೋಮಂ
ಗಳು, ಮೇಘಂಗಳೇ ನಿನ್ನ ಕೇಕಂಗಳು ಪರ್ವಂಗಳು ನಿನ್ನ ಅಸ್ಥಿನಖಂಗಳು, ದಿವ್ಯ ರಾತ್ರಿಗಳು ರೆಪ್ಪೆಗಳು,
ಪ್ರಜೀವನೇ ನಿನ್ನ ಮೇಢವು, ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ನಿನ್ನ ವೀರ್ಯವು, ||೧೪|| ಎಲೈ ಅವ್ಯಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ!
ಪರಮಪುರುಷನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿತಂಗಳಾದ ಸನಾಯಕಂಗಳಾದ ಲೋಕಂಗಳು ಅನೇಕ ಜೀವಂಗಳಿಂದ ವ್ಯಾ
ಪ್ತಂಗಳಾಗಿ ಜಲದಲ್ಲಿ ಜಲಜಂತುಗಳಿರುವಂತೆ ಔದಂಬರ ಫಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿಗಳಿರುವಂತೆ ಅನೇಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂ
ಗಳು ಮನೋರಮ್ಯನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಾಸವಂ ಮಾಡುತ್ತಲಿವೆ ||೧೫|| ಎಲೈ ಈಶ್ವರನೇ! ನೀನು ಲೋಕ ರಕ್ಷಣಾ

ಜೋಲೋಕಾಮುದಾಗಾಯಂತಿತಯಃ ||೧೬|| ನಮಃಕಾರಣಮತ್ಸ್ಯಾಯ ಪ್ರಳಯಾದ್ಧಿಚರಾಯ
ಚ | ಹಯಗ್ರೀವೈನಮಸ್ತುಭ್ಯಂಮಧುಕೈಟಭಮೃತ್ಯವೇ ||೧೭|| ಅಕೂಪಾರಾಯಮಹತೇನಮೋ
ಮಂದರಧಾರಿಣೇ | ಶ್ವೇತ್ಯುದ್ಧಾರವಿಹಾರಾಯನಮಸ್ತುಕರಮೂರ್ತಯೇ ||೧೮|| ನಮಸ್ತದ್ಭು
ತಸಿಂಹಾಯಸಾಧುಲೋಕಭಯಾವಹವಾಮನಾಯನಮಸ್ತುಭ್ಯಂಕಾಂತ್ಯಿಭುವನಾಯಚ||೧೯||
ನಮೋಭೃಗೋಣಾಂಪತಯೆದುಪ್ಪಕ್ಷತ್ರವನಚ್ಚಿದೇ | ನಮಸ್ತರಘುಪುತ್ರಾಯ ರಾವಣಾಂತಕರಾ
ಯಚ ||೨೦|| ನಮಸ್ತವಾಸುದೇವಾಯನಮಸ್ತುಕರ್ಪಣಾಯಚ | ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯಾನಿರುದ್ಧಾ
ಯಸಾತ್ಪತಾಂಪತಯನಮಃ ||೨೧|| ನಮಸ್ತದ್ಧಾಯಬುದ್ಧಾಯದೈತ್ಯದಾನವಮೋಹಿನೇ | ಮ್ಲೇ

ಇಹ-ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಂ-ಲಟಗಳಿಗೋಸ್ಕರ, ಯಾನಿಯಾನಿ-ಯಾವಯಾವ-ರೂಪಾಣಿ-ಲೀಲಾಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು, ಜಿ
ಭರ್ಪಿಹಿ-ವಹಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋ, ತೈ-ಅವುಗಳಿಂದ, ಆಮೃಪ್ತಕುಚಃ-ತೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೋಕವುಳ್ಳ, ಲೋಕಾಃ-ಜನರು, ಮು
ದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಯತಃ-ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು, ಗಾಯಂತಿ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು ||೧೬|| ಪ್ರಳಯಾಭಿ ಚರಾಯ-ಪ್ರ
ಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮುದ್ರ ದೊಳಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಕಾರಣಮತ್ಸ್ಯಾಯ-ಜಗತ್ಪಾರಣವಾದ ಮತ್ಸ್ಯಮೂರ್ತಿಗೆ, ನಮಃ-ನ
ಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ಹಯಗ್ರೀವ-ಕುದುರೆಯ ತಲೆಯುಳ್ಳ, ತುಭ್ಯಂ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ಮಧುಕೈಟಭಮೃತ್ಯ
ವೇ-ಮಧುಕೈಟಭನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ನಾಶಕನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ; ||೧೭|| ಮಂದರಧಾರಿಣೇ-ಮಂದರ ಪರ್ವತವ
ನ್ನುಮೊತ್ತ, ಮಹತೇ-ದೊಡ್ಡದಾದ, ಅಕೂಪಾರಾಯ-ಕೂರ್ಮಮೂರ್ತಿಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ; ಶ್ವೇತ್ಯುದ್ಧಾರವಿಹಾ
ರಾಯ-ಭೂವಿಯನ್ನು ಎತ್ತುವಿಕೆಯೇ ಲೀಲೆಯಾಗಿವುಳ್ಳ, ಸೂಕರಮೂರ್ತಯೇ-ವರಾಹರೂಪಿನಿಗೆ ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗ
ಲಿ ||೧೮|| ಸಾಧುಲೋಕಭಯಾವಹ-ಸತ್ಪುರುಷರ ಭಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವನೇ! ಅದ್ಭುತಸಿಂಹಾಯ-ನರಾಕೃತಿಯಿಂದ ಆ
ಶ್ಚರ್ಯವಾದ ಸಿಂಹವಾಗಿರುವ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ; ವಾಮನಾಯ-ಕುಳ್ಳನಾದ ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರ
ವಾಗಲಿ; ಕಾಂತ್ಯಿಭುವನಾಯಚ-ಅಡಿಗಳಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮೂರುಲೋಕಗಳುಳ್ಳ, ತುಭ್ಯಂಚ-ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಾದನಿಗೂ, ನಮಃ-
ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ ||೧೯|| ದುಪ್ಪಕ್ಷತ್ರವನಚ್ಚಿದೇ-ದೋಷವುಳ್ಳ ಹೃತ್ತಿಯಿರಬಹುದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದವನಾದ, ಭೃಗೋಣಾಂ
ಪತಯೇ-ಭೃಗುವಂಶದ ಪರಿಗೊಡೆಯನಾದ ಪರಶುರಾಮನಿಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ರಾವಣಾಂತಕರಾಯ-ರಾವಣಾಸು
ರನನಾಶವಂಗಯ್ದ, ರಘುವರಾಯಾಚ-ರಘುವಂಶದ ಪರಶ್ವಕ್ರೇದ್ಧನಾದ, ತೇ-ರಾಮನಾದನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ ||೨೦||
ವಾಸುದೇವಾಯ-ವಸುದೇವವುತ್ರನಾದ, ತೇನಮಃ-ಕೃಷ್ಣನಾದನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು, ಸಂಕರ್ಪಣಾಯಚನಮಃ-ಬಲರಾಮ
ನಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ-ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೆಂಬ ಕಾಮನಿಗೂ, ಅನಿರುದ್ಧಾಯ-ಅನಿರುದ್ಧನೆಂಬ ಕಾಮ ಪುತ್ರನಿ
ಗೂ, ಸಾತ್ಪತಾಂಪತಯೇ-ಯಾವವರಿಗೊಡೆಯನಿಗೂ, ನಮಃ||೨೧|| ಕುದ್ಧಾಯ-ಪರಿಹರಿಸಿದ, ದೈತ್ಯದಾನವಮೋಹಿನೇ-

ಥೇವಾಗಿ ಯಾವ ಯಾವ ಅವತಾರರೂಪಂಗಳಿಂದ ಧರಿಸುವಿಯೋ ಆಯಾ ರೂಪಂಗಳಿಂದ ಪರಿಹೃತಮಾದ ಕೋಕ
ಮುಳ್ಳವರಾಗಿ ಜನರು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಯಶಸ್ಸುಂ ಗಾನಂಗೈಯ್ಯರು ||೧೬|| ಪ್ರಳಯ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
ಸುಚರಿಸುವ ಅದಿ ಮತ್ಸ್ಯರೂಪನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಹಯಗ್ರೀವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಮ
ಧುಕೈಟಭದ್ವೇಷಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೧೭|| ಮಂದರಧಾರಿಯಾದ ಕೂರ್ಮ ರೂಪನಾದ ನಿನಗೆ ನಮ
ಸ್ಕಾರವು. ಭೂವಿಯ ನುದ್ದರಿಸಿದ ವರಾಹರೂಪನೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೧೮|| ಸಜ್ಜನರ ಭಯಪರಿಹಾ
ರಕನಾದ ನೆರಸಿಂಹವೇವನೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಮೂರು ಲೋಕಂಗಳನುಂ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸವ ಗೆಯ್ದ
ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ವಾಮನನೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೧೯|| ದುಪ್ಪಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸಂಹಾರಕನಾದ ಭಾರ್ಗವರಾಮನೇ
ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ರಾವಣ ಸಂಹಾರಕನಾದ ರಾಮನೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೨೦|| ವಾಸುದೇವನೇ ನಿನ
ಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಸಂಕರ್ಪಣನೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೇ! ಅನಿರುದ್ಧನೇ! ಯಾದವಪತಿ
ಯೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ||೨೧|| ದೈತ್ಯದಾನವ ಮೋಹಕನಾದ ಕುದ್ಧನಾದ ಬುದ್ಧಪತಾರನೇ! ನಿನಗೆ

ಚೈವಾತ್ರಾಹಂತ್ರೇನಮಸ್ತಕಲ್ಪಿರೂಪಿಣಿ ||೧೦|| ಭಗವತ್ಸರ್ವಲೋಕೋಯಂಮೋಹಿತಸ್ತ
ವಸಾಯಯಾ | ಅಹಂಮಮೇತ್ಯಸದ್ಗಾತ್ರಾಹಂಭ್ರಾನ್ಯತೇಕರ್ಮವತ್ಯಸು ||೧೧|| ಅಹಂಚಾತ್ಮಾ
ತ್ಯಜಾಗಾರದಾರಾರ್ಥಸ್ವಜನಾದಿಮು ಭ್ರಮಾಮಿಸ್ಯಪ್ತಕಲ್ಪಮಮೂಢಸ್ತತ್ಯಧಿಯಾವಿಭೋ ||೧೨||
ಅನಿತ್ಯಾನಾತ್ಮದಾಖಮವಿವರ್ಯಾಸಮತೀರ್ಯಹಂ | ದ್ವಂದ್ವಾರಾಮಸ್ತಮೋವಿಮೋಹನಜನತ್ಯಾ
ತ್ಯನಾಪ್ರಿಯಂ ||೧೩|| ಯಥಾಬುಧೋಜಲಂಹಿತಾಪತ್ರೇಜ್ಞಾನ್ಮಂತದಾದ್ಭವೈಃ | ಅಭ್ಯಂತಿಮೃಗ
ತ್ಯದ್ವಾನ್ಮಯೇಹಿತಾಪತ್ರಾಪರಾಜ್ಯುಖಃ ||೧೪|| ನೊತ್ಸಹಹಂಕೃಪಣಧೀಃಕಾಮಕರ್ಮಹತಂಮ

ದೈತ್ಯರನ್ನೂ ದಾನವರನ್ನೂ ಮೋಹಗೋಳನುವ, ಬುದ್ಧಾಯ-ಬುದ್ಧಮೂರ್ತಿ ಯಾದನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಮ್ಲೇಚ್ಛಪ್ರಾಯ
ಕ್ಷತ್ರಹಂತ್ರೇ-ತುರುಕರ ಹಾಗಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನಾದ, ಕಲ್ಪಿರೂಪಿಣೀತೇ-ಕಲ್ಪಿಸ್ವರೂಪನಾದನಿನಗೆ ನಮ
ಸ್ಕಾರವು || ೧೦|| ಭಗವತ್-ಭಗವಂತನೇ! ಅಯಂ-ಈ, ಸರ್ವಲೋಕಃ-ಸಮಸ್ತಲೋಕವೂ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಮಾಯಯಾ-ಅಜ್ಞಾನಕ
ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ, ಮೋಹಿತಃ-ಭ್ರಮಗೋಳನಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ, ಅಹಂಮಮೇತಿ-ನಾನು ವನ್ನದುವೆಂದು, ಅನದ್ಗಾತ್ರ-ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಗ್ರ
ಹಿಸಿದ್ದಾಗಿ, ಕರ್ಮವತ್ತ್ವಮು-ಕರ್ಮವಾಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ಭ್ರಾಮತೇ-ತಿರುಗಿ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದೆ|| ೧೧|| ವಿಭೋ-ಸಾವಿರಿಯೇ! ಅಹಂಚ-ನಾ
ನೂಕೂಡ, ಸ್ವಪ್ನತರ್ಪೀಷು-ಕೊಂಚಕಡಮೆಯಾಗಿ ಕನಸಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿರುವ, ಆತ್ಮಾದಿಷು-ಆತ್ಮಾ-ತಾನು, ಆತ್ಮಜ
ಮಕ್ಕಳು, ಅಗಾರ-ಮನೆ, ದಾರ-ಹೆಂಡತಿ, ಅರ್ಥ-ಧನ, ಸ್ವಜನ-ನಂಟರು, ಮಿತ್ರರು, ಆದಿಮು-ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ, ಸತ
ಧಿಯಾ-ದಿವವಾದ್ದೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಮೂಢಃ-ಅರಿಯದವನಾಗಿ, ಭ್ರಮಾಮಿ-ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ || ೧೨|| ಅನಿತ್ಯಾನ್ಯಾ
ತ್ಯದುಃಖೇಷು-ಅನಿತ್ಯ-ಕಾಶ್ವತವಲ್ಲದ, ಅನಾತ್ಮ-ಜಡಗಳಾದ, ದುಃಖೇಷು-ಕಷ್ಟಕರಗಳಲ್ಲಿ, ವಿವರ್ಯಾಸಮತಿಃ-ಸುಖಭ್ರಾಂ
ತಿಯಿಂದ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಅಹಂಹಿ-ನಾನಲ್ಲವೆ? ತಮೋವಿಜ್ಞಃ-ತಾಮಸನಾದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವ ನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ದ್ವಂದ್ವಾರಾಮಃ-ದ್ವೈತ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುವನಾಗಿ, ಆತ್ಮನಾಪ್ರಿಯಂತು-ನನ್ನ ಸುಖವನ್ನಾದ
ಲೋ, ನಜಾನೇ-ಅರಿಯೆನು|| ೧೩|| ಅಬುಧಃ-ಮೂಢನಾದವನು, ತದುದ್ಭವೈಃ-ಆನೀರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಮುಚಿ ಮೊದಲಾದವು
ಗಳಿಂದ, ವತ್ರಿಚ್ಛಾನ್ಮಂ-ಮುಚ್ಛಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಜಲಂ-ನೀರನ್ನು, ಹಿತಾಪ-ಬಿಟ್ಟು, ಮೃಗತ್ಯಪ್ಪಾಣ್ಯವೈ-ಜಿಸಿಲು ಗುಡುರೆಯ
ನ್ನೇ, ಅಭ್ಯಂತಿ-ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವನೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅಹಂ-ನಾನು, ತಪ್ತ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಹಿತಾಪ-ಬಿಟ್ಟು, ಪರಾಜ್ಯು
ಖಃ-ಬಾಹ್ಯದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವ ನಾಗಿರುವೆನು || ೧೪|| ಕೃಪಣಧೀಃ-ಲುಬ್ಧಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ, (ಬಡಮನಸ್ಸಿನವನಾದ) ಅಹಂ-ನಾನು,
ಪ್ರಮಾದಿಭಿಃ-ಎಚ್ಚರು ತಪ್ಪುವಿಕೆಯುಳ್ಳ, ಸಾಕ್ಷೈಃ-ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದ ಸಹಿತಂಗಳಾದ ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ, ಇತಸ್ತತಃ-
ಇತ್ತತ್ತ, ಹಿರಿಯಮಾಣಂ-ಎಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಕಾಮಕರ್ಮಹತಂ-ಕಾಮದಿಂದಲೂ ಕರ್ಮದಿಂದಲೂ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ,

ನಮಸ್ಕಾರವು. ಮ್ಲೇಚ್ಛಪ್ರಾಯರಾದ ದುಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಂ ಸಂಹರಿಸಿದ ಕಲ್ಪಿರೂಪನೇ! ನಿನಗೆ ನಮ
ಸ್ಕಾರವು. || ೧೦|| ಎಲೈ ಭಗವಂತನೇ! ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತವಾದ ಜೀವಲೋಕವು “ ನಾನು ನ
ನ್ನದು ,, ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಂಗಳಿಂದ ದುಷ್ಟ ವಿಷಯಾಸಕ್ತವಾದ ಕರ್ಮ ಬಂಧದಿಂದ ಗುತ್ತುತ
ಲಿದೆ || ೧೧|| ಎಲೈ ವಿಭಾವೇ! ನಾನು ದೇಹದಲ್ಲಿ, ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ, ಗೃಹದಲ್ಲಿ, ಪತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಧನದಲ್ಲಿ, ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ; ಸ್ವ
ಪ್ನ ಸಮಾನಂಗಳಾಗಿ ಇದ್ದರೂ, ಈ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಸತ್ಯಂಗಳೆಂದು ಭ್ರಮಿಸುವೆನು || ೧೨|| ಮತ್ತು ನಾ
ನು ಅನಿತ್ಯವಾದ ಕರ್ಮ ಫಲದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಮೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಮಾಡುತ್ತ, ಅನಾತ್ಮಂಗಳಾದ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆ
ತ್ಮನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಮಾಡುತ್ತ, ದುಃಖಶೂಪಂಗಳಾದ ವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಮೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಮಾಡುತ್ತ,
ದುಃಖಮಯವಾದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನಾವಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಹಿತಾರ್ಥಮಂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ || ೧೩||
ಮೂಢನಾದ ಪುರುಷನು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಜಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತೃಣಂಗಳಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿತವಾದ ಜಲಮಂಜಿಟ್ಟು
ತ್ಯುತಮರಿಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಬುದ್ಧಿಯಂ ಮಾಡುವನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ಮಾಯಾಚ್ಛನ್ನನಾದ ನಿನ್ನ ನರಿ
ಯೆ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಬುದ್ಧಿಯಂ ಮಾಡುವೆನು || ೧೪|| ನಾನು ಕಾಮಕರ್ಮಂಗಳಿಂದ ಕಲುಷವಾಗಿ
ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಮಾದಿಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದ ನಾನು ವಿಷಯಂಗಳಿಂದ ಕುರಿತು ಎಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಮ

ನಃ | ರೋದ್ಧಂಪ್ರಮಾದಿಭಿಸ್ಸಾಕ್ಷ್ಯಹೀನಯಮಾಣಮಿತಸ್ತತಃ ||೭೭|| ಸೋಹಂತವಾಂಘ್ಯಾ
ಪಗತೋಸ್ಯಸತಾಂದುರಾಪಂ ತಚ್ಚಾಪ್ಯಹಂಭವದನುಗ್ರಹಕಮನ್ಯೈ | ಪುಂಸೋಭವದ್ಯುಃರ್ಹಿ
ಸಂಸರಣಾವರ್ಗಸ್ತ್ವಯ್ಯಬ್ಜನಾಭಸದುಪಾಸನಯಾಮತಿಸ್ಸಾಸ್ತ್ರೈಃ ||೭೮|| ನಮೋವಿಕ್ಷಣನಮಾತ್ರಾ
ಯಸರ್ವಪ್ರತ್ಯಯಹೇತವೇ | ಪುರುಷೇಮಪ್ರಧಾನಾಯಬ್ರಹ್ಮಣನಂತಕತ್ವಯೇ ||೭೯|| ನಮಸ್ತವಾಸು
ದೇವಾಯಸರ್ವಭೂತಕ್ಷಯಾಯಚ | ಹೃಷೀಕೇಶನಮಸ್ತುಭ್ಯಂಪ್ರಪನ್ನಂಪಾರಿವಾಃವಿಭೋ ||೮೦||
ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ-ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ |

ಮನಃ-ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು, ರೋದ್ಧಂ-ತಡೆದು ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಸೋತ್ಸಹೇ-ಶಕ್ತನಾಗಬೇರೆನು ||೭೭|| ಸೋಹಂ-ಆ
ನಾನು, ಅಸತಾಂ-ದುಷ್ಟರಿಗೆ, ಮರಾಪಂ-ದೋರೆಯ ಲನಾಭ್ಯವಾದ, ತವಾಂಘ್ರ-ನಿನ್ನ ಚರಣವನ್ನು, ಉಪಗತೇ-ಹೊಂದಿದ
ವನು, ಅಸ್ತಿ-ಅದೇನು ಈಕೆ-ಬಡೆಯನೇ! ತಚ್ಚಾಪಿ-ಅದೂ ಕೂಡ, ಭವದನುಗ್ರಹ-ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದವೇ ಎಂದು, ಅಹಂ-ನಾನು,
ಮನ್ಯೋ-ತಿಳಿಯುತ್ತ ಲಿರುವೆನು. ಆಬ್ಜನಾಭ-ಪದ್ಮನಾಭನೇ! ಯರ್ಹಿ-ಯಾವಾಗ, ಪುಂಸಃ-ಪುರುಷನಿಗೆ, ಸಂಸರಣಾವರ್ಗಃ-
ಸಂಸಾರವ ಅವಧಿಯು, ಭವೇ-ಆಗುವುದೋ, ತದಾ-ಆವಾಗ, ಸದುಪಾಸನಯಾ-ಸತ್ಪುರುಷರ ಸೇವೆಯಿಂದ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನ
ಲ್ಲಿ, ಮತಿಃ-ಬುದ್ಧಿಯು, ಸ್ಯಾತ್-ಆಗುವುದು||೭೮||ವಿಕ್ಷಣನಮಾತ್ರಾಯ-ಉಪನಿಷದ್ಗಮ್ಯವಾದ ಕೇವಲ ಚಿದ್ರೂಪನಾದ, ಸರ್ವ
ಪ್ರತ್ಯಯೇಹೇತವೇ-ನಂಜಿಕಗಳಿಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾದ, ಪುರುಷೇಷು-ಆತ್ಮರಲ್ಲಿ,ಪ್ರಧಾನಾಯ-ಮುಖ್ಯನಾದ, ಅನಂತಕತ್ವಯೇ-
ಹಲವು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳುಳ್ಳ, ಬ್ರಹ್ಮಣೇ-ದೊಡ್ಡವನಾದ. ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಕನಾದ ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು ||೭೯||ವಾಸು
ದೇವಾಯ-ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಜೀವನಾದ ಅಥವಾ ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಆಕ್ರಮನಾದ, ಸ
ರ್ವಭೂತಕ್ಷಯಾಯಚ-ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ನಾಶಕನಾದ, ತೇನಮಃ-ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ. ಹೃಷೀಕೇಶ-ಇಂದ್ರಿಯಗ
ಳಿ ಗೊಡೆಯನೇ! ತುಭ್ಯಂ-ನಮಃ-ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ. ವಿಭೋ-ಪೂರ್ಣನೇ! ಪ್ರಪನ್ನಂ-ನೀನೇಗತಿಯೆಂದು ನಂಬಿರು
ವವನಾದ, ಮಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಏಹಿ-ರಕ್ಷಿಸು ||೮೦||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

ನಮಂ ನಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗುವುದಿಲ್ಲ ||೭೭||ಆಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಪಡೆಯಲಕ್ಕಾಗದ ನಿನ್ನವಾದವಂಶರಣು
ಹೊಂದಿರುವೆನು. ಆ ನಿನ್ನ ವಾದನೇವೆಯು ನಿನ್ನ ಲನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿವುತ್ತಲಿರುವೆನು.
ಪುರುಷನಿಗೆ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಬಂಧಮೋಕ್ಷ ವುಂಟಾಗುವುದೆಂದರೆ, ಸತ್ಸೇವೆಯಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಬುದ್ಧಿಯು
ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದೋ ಆಗ ಸಂಸಾರಬಂಧವು ಪರಿಹಾರಮಾಗುವುದು||೭೮||ವಿಕ್ಷಣನಕರೀರನಾದ, ಸ
ರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಜೀವರಿಗೆ ಸುಖದುಃಖ ಪ್ರಾಪಕಂಗಳಾದ ಕಾಲಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವಾದಿಗಳಿಗೆನಿಯಾಮಕನಾದ, ಅ
ನಂತಕಕ್ತಿಯುಳ್ಳ, ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು||೭೯||ಸರ್ವಭೂತಂಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪ್ತಾನನಾದವಾಸು
ದೇವನೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಹೃಷೀಕೇಶನೇ! ನಿನಗೆನಮಸ್ಕಾರವು. ಶರಣಾಗತನಾದ ನನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸು||೮೦||

[ಎಂದು ಅಕ್ಷೌರನು ಶ್ರೀ ಭಗವಂತನಂ ಸ್ತುತಿಸಿದನು ಎಂದು]

ಇಂತು ಶ್ರೀ ಶುಕಮುನಿಯು ಮೇಷೈದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು, ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು

ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಕೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀವ ನೃಹೀ

ಕೂರ ಪುರವರಾಧೀಶಶ್ರೀ ಚಂಪರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಾ

ದೃ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀನಿಲಾಸ , ಮೆಂಬಶ್ರೀ ಭಾಗವತಪುರಾಣ

ದಕರ್ಣಾ ಟಭೂಪ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಳುದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ

ಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧ್ಯಾಯಂ

ಸಂಪೂರ್ಣಮಾದುದು.

ಶ್ರೀಕುಕುಃ | ಸ್ತವತಸ್ತಸ್ಯಭಗವಾಃ ದರ್ಶಯಿತ್ಯಾಜಲವಪುಃ | ಭೂಯಸ್ಸಮಾಹರತ್ಯಮ್ಲೋನ
ಟೊನಾಟ್ಯಮಿವಾತ್ಮನಃ ||೧|| ಸೋಪಿಜಾಂತರ್ಹಿತಂವೀಕ್ಷ್ಯಜಲಾದುನ್ಮಜ್ಜಸತ್ಪರಃ | ಕೃತ್ವಾಚಾ
ವಶ್ಯಕಂಸರ್ವಂವಿಸ್ಮಿತೋರಥಮಾಗಮತ್ ||೨|| ತಮಸ್ಪಚ್ಛದ್ಧೃಷೀಕಶಿಕಿಂತದೃಷ್ಟಮಹಾದುಭ
ತಮ್ | ಭೂಮೌವಿಯತಿವಾತೋಯತಥಾತ್ವಾಂಲಕ್ಷಯಾಮಹೇ ||೩|| ಅಕ್ರೂರಃ | ಅದ್ಭುತಾನೀ
ಹಯಾಮಂತಿಭೂಮೌವಿಯತಿವಾಜಲೇ | ತ್ವಯಿವಿತ್ಯಾತ್ಮಕತಾನಿಕಿಂಮದೃಷ್ಟಂವಿಪಶ್ಯತಃ ||೪|| ಯ
ತ್ರಾಢ್ಭುತಾನಿಗರ್ವಾಣಿಭೂಮೌವಿಯತಿವಾಜಲೇ | ತಂತಾನ್ಸಪಶ್ಯತೋಬ್ರಹ್ಮಸ್ಮಿಂಮದೃಷ್ಟಮಿಹಾ

೪೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

[ಶುಕವಾಕ್ಯವು.] ಭಗವಾಃ-ವಶ್ಯಯಮುಚ್ಯ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ತವತಃ-ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ತಸ್ಯ-ಅ
ಯಕ್ರೂರನಿಗೆ, ಜಲೇ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮನಃ-ತನ್ನ, ವಪುಃ-ಮೂಲರೂಪವನ್ನು, ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ-ತೋರಿಸಿ, ನಟಃ-ನಟ್ಟುವನು,
ನಾಟ್ಯಮಿವ-ಕುಣಿದಾಟವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಭೂಯಃ-ವರಳಿಯೂ, ಸಮಾಹರತ್-ಉಪಸಂಹರಿಸಿ ಕೊಂಡನು ||೧|| ಸೋಪಿ-
ಆಯಕ್ರೂರನೂಕೂಡ, ಅಂತರ್ಹಿತಂ-ಅಡಗಿಹೋದ್ದನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ಕಂಡು, ಜಲಾತೇ-ನೀರಿನಿಂದ, ಉನ್ಮಜ್ಜ-ಎದ್ದು, ಸತ್ಪ
ರಃ-ತ್ವರೆಯಿಂ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಆಶ್ಯಕಂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ, ಸರ್ವಂ-ಸಂಧ್ಯಾದಿಕರ್ವಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಕೃತ್ವಾಚ-
ಮಾಡಿಯೂ, ವಿಸ್ಮಿತಃ-ಅಚ್ಚರಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು ಕುರಿತು, ಆಗಮತ್-ಬಂದನು ||೨|| ಹೃಷೀಕೇಶಃ-ಕೃಷ್ಣನು,
ತಂ-ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು, ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಇಹ-ಈಗ, ಭೂಮೌ-ನಿಲದಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಯತಿವಾ-ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ತೋಯೇ
ವಾ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ, ಕಿಮದ್ಭುತಂ-ವಿನುಆಶ್ಚರ್ಯವು, ದೃಷ್ಟಂ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು? ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ತ್ವಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಲಕ್ಷಯಾ
ಮಹೇ-ಕಾಣುವೆವು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅಪೃಚ್ಛತೇ-ಬೆಸಗೊಂಡನು ||೩|| [ಅಕ್ರೂರವಾಕ್ಯವು.] ಭೂಮೌ-ನಿಲದಲ್ಲಿ, ಜಲೇ-ನೀರಿನ
ಲ್ಲಿ, ವಿಯತಿವಾ-ಗಗನದಲ್ಲಿ ಯಾದರೂ, ಇಹ-ಈಗ, ಅದ್ಭುತಾನಿ-ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳು, ಯಾವಂತಿ-ಎಷ್ಟುಂಟೋ, ತಾನಿ-ಅವೆಲ್ಲವೂ,
ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ-ಪ್ರಪಂಚಮಯನಾದ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವವು, ಅಂಧಾನಿನ್ನನ್ನು, ವಿಪಶ್ಯತಃ-ನೋಡುತ್ತಲಿರುವ, ಮೇ-ನಿನ್ನಿಂದ

* ೪೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶಕೇಹರಜಕಂಪ್ರವಿಶಕಪುರಿಮ್ | ತತೋವರಃ ನದಾತ್ಮವ್ಯಸಿದಾ
ಮೋನ್ನೇನಾಯಕಸ್ಯಚ | * | ನಾಲ್ವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದೊಳಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಧುರಃ ಪುರ ಪ್ರವೇಶವಂ
ಮಾಡುವಾಗ ಇದಿರಾಗಿ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ಅಗಸನಂಕಂಡು ಗರ್ವಿತನಾದ ಆಯಗಸನಂ ಸಂಹರಿಸಿ, ಮುಂದೆ
ಹೋಗುತ್ತ ಸುದಾಮ ನಾಮಕನಾದ ಒಬ್ಬ ಜಾಡನಂಕಂಡು ಅವನಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ವರಗಳಂ
ಕೊಟ್ಟನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವವಂತನು.

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರವಂ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಅಕ್ರೂರಂಗೆ ಜಲದಲ್ಲಿ ನಿಜರೂಪವಂ ತೋರಿ
ಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವೇಷಧಾರಿಯು ವೇಷವಂ ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ನಿಜಸ್ವರೂಪನಾದಂತೆ ಅಭಗವದ್ರೂಪವಂ ತಿರೋ
ಧಾನವಂಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣರೂಪನೆ ಆದನು ||೧|| ಆಯಕ್ರೂರನು ತಿರೋಹಿತಮಾದಭಗವದ್ರೂಪವಂ ತಿಳಿದು ಜಲದಿಂ
ದೆದ್ದು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಿತ್ಯಕಾರ್ಪವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಂ ಗೊಳ್ಳುತ್ತ ರಥವನ್ನೇರಿದನು ||೨|| ಆಯಕ್ರೂ
ರನಂಕುರಿತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೇಳಿದನು- ಎಲೈ ಅಕ್ರೂರನೇ! ಭೂಮಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಜಲದ
ಲ್ಲಾಗಲಿ, ನಿನ್ನಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರವು ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ ಏನು? ನಿನ್ನಂ ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ಹಾಗೆತೋರು
ತ್ತೆ ||೩|| (ಅಕ್ರೂರವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಅಕ್ರೂರನು ನುಡಿದನು; -) ಎಲೈ, ಅವಾ! ಕೃಷ್ಣನೇ! ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾ
ಶದಲ್ಲಿ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸಹ ಆಶ್ಚರ್ಯಂಗಳೆಷ್ಟುಂಟೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯಿದೆ, ನಿನ್ನನ್ನೇ ನೋಡು
ವನ್ನಿಂದ ಸಮಸ್ತಾಶ್ಚರ್ಯಂಗಳೂ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವು ||೪|| ಯಾವನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಶ್ಚರ್ಯಂಗಳೂ ಇವೆಯೋ,
ಎಲೈ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ! ಆಯಾಶ್ಚರ್ಯಂಗಳೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಹ ಇವೆ, ನಿನ್ನಂ ಬಿಟ್ಟು

ದ್ವಾಭಿತಂ ||೫|| ಇತ್ಯುಕ್ತಾಚೋದಯಾಮಾಸಸ್ಯಂದನಂಗಾಂದಿನೀಸುತಃ | ಪುರುಷರಾಮನಯ
ದ್ರಾಮಂಕೃಷ್ಣಂಚೈವದಿನಾತ್ಮಯೇ ||೬|| ಮಾರ್ಗಗ್ರಾಮಜನಾರಾಜತತ್ಪ್ರತೋಪಸಂಗತಾಃ |
ವಸುದೇವಸುತೌದೃಷ್ಟ್ವಾಪ್ರೀತಾದೃಷ್ಟಿಂಚನಾದದಾಃ ||೭|| ತಾವದ್ವೃಜಾಕಸುತ್ರನುದಗೋ
ಕೌದಯೋಗ್ರತಃ | ಪುರೋಪವನಮಾಸಾದ್ಯಪ್ರತೀಕ್ಷಂತೋವತಸ್ಥಿರಃ ||೮|| ತಾಸಮೇತ್ಯಾಹಭಗ
ವಾನಕೂಗ್ರಂಜಗದೀಶ್ವರಃ | ಗೃಹೀತ್ವಾಪಾಣಿನಾಪಾಣಿಂಪ್ರಶ್ರಿತಂಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ||೯|| ಭರ್ವಾಪ್ರ
ವಿಶತಾದಗ್ರಸಹಯಾನಃಪುರೀಂಗೃಹಂ | ವಯಂತಿಹಾವಮುಚ್ಯಾಥಪಾತ್ರದ್ರಷ್ಟ್ಯಾದುಹೇಫು
ರೀಂ ||೧೦|| ಅಕ್ರೂರಃ | ನಾಹಂಭವದ್ಭ್ರೂಂರಹಿತಃಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಮಧುರಾಪುರೀಂ | ತ್ಯಕ್ತಾಂನಾರ್ಹ
ಸಿಮಾಂನಾಥಭಕ್ತಂತೆಭಕ್ತವತ್ಸಲ ||೧೧|| ಆಗಚ್ಛಯಾಮಗೇಹಂನಸ್ಸನಾಥಾಕುರ್ವಧೂಕ್ಷಜ |

ಹ, ಇಹ-ಈಗ, ಕಿಮದ್ಭೃತಂ-ಏನುಆಶ್ಚರ್ಯವು, ಅದೃಷ್ಟಂ-ನೋಡಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ? ||೫||ಇತ್ಯುಕ್ತಾ-ಹೀಗೆಜೇಳಿ, ಗಾಂದಿನೀಸು
ತಃ-ಗಾಂದಿನಿ ಯೆಂಬವಳ ಮಗನಾದ ಅಕ್ರೂರನು, ಸ್ಯಂದನಂ-ತೇರನ್ನು, ಚೋದಯಾಮಾಸ-ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆಯಿಸಿದನು
ರಾಮಂಕೃಷ್ಣಂಚ-ರಾಮನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ಮಧುರಾಂ-ಮಧುರಾನಗರವನ್ನು, ಅನಯದೇವ-ಸೇರಿಸಿದನು ||೬||ರಾರ್ಜ-
ಅರಸೇ! ಮಾರ್ಗ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ತತ್ಪ್ರತ-ಅಲ್ಲಿ, ಉಪಸಂಗತಾಃ-ಸೇರಿದವರಾದ, ಗ್ರಾಮಜನಾಃ-ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರು, ವ
ಸುದೇವಸುತೌ-ವಸುದೇವನ ಪುತ್ರರನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಪ್ರೀತಾತ್ಮ-ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿ, ದೃಷ್ಟಿಂ-ನೋಟವ
ನ್ನು, ನಾದದಾಃ-ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವು||೭||ತಾವತೆ-ಅವ್ವರಲ್ಲಿ, ನಂದಗೋಪಾದಯಃ-ನಂದಗೋಪನು ಮೊದಲಾದ,ವೃಜಾ
ಕಸಃ-ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಾದ ಗೊಲ್ಲರು, ಅಗ್ರತಃ-ಮುಂಚೆಯೇ, ಪುರೋಪವನಂ-ಮಧುರಾನಗರದ ಬಳಿಯಣ ತೋಪನ್ನು,
ಆಸಾದ್ಯ-ಸೇರಿ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತಃ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವರಾಗಿ, ಅವತಸ್ಥಿರೇ-ಕುಳಿತಿದ್ದರು||೮||ಜಗದೀಶ್ವ
ರಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ, ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ತಾ-ಅನಂದಗೋಪಾದಿಗಳನ್ನು, ಸಮೇತ್ಯ-ಸೇರಿ, ಪ್ರಶ್ರಿತಂ-
ನಮ್ರನಾದ, ಅಕ್ರೂರಂ-ಅಕ್ರೂರನನ್ನು, ಪಾಣಿನಾಪಾಣಿಂಗೃಹೀತ್ವಾ-ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದವನ ಕೈಯಂಹಿದುದುಕೊಂಡು, ಪ್ರ
ಹರ್ಷಇವ-ನಗುತ್ತಿರುವನಂತೆ, ಅಹ-ನುಡಿದನು ||೯||ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ಅಗ್ರೇ-ಮುಂದೆ, ಸಹಯಾನಃ-ರಥದಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಪು
ರೀಂ-ನಗರವನ್ನೂ, ಗೃಹಂ-ಮನೆಯನ್ನೂ, ಪ್ರವಿಶತಾ-ಸೇರು, ವಯಂತು-ನಾವಾದರೋ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಅವಮುಚ್ಯ-ತಂ
ಗಿದ್ದು, ಪಾತ್ರರಥ-ಬಳಿಕಾದಮೇಲೆ, ಪುರೀಂ-ಮಧುರಾನಗರವನ್ನು, ದ್ರಷ್ಟ್ಯಾಮಹೇ-ನೋಡುವೆವು||೧೦||[ಅಕ್ರೂರವಾಕ್ಯವು]
ಭವದ್ಭ್ರೂಂ-ನಿಮ್ಮಿಂದ, ರಹಿತಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಮಧುರಾಪುರೀಂ-ಮಧುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು, ಸಪ್ರವೇ
ಕ್ಷ್ಯ-ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವು. ನಾಥ-ಒಡೆಯನೇ! ಭಕ್ತವತ್ಸಲ-ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ದಯೆಯುಳ್ಳವನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ಭಕ್ತಂ-ಸೇವಕನಾದ,
ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ತ್ಯಕ್ತಾಂ-ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ, ನಾರ್ಹ-ನೀನುತಕ್ಕವ ನಾಗುವದಿಲ್ಲ||೧೧||ಅಥೋಕ್ಷಜ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ನಹಾಗ್ರಜಿ-

ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಾದುದಾವುದುಂಟು?||೫||ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೇಳಿದವನಾದ ಗಾಂದಿನೀಪುತ್ರನಾದ ಅಕ್ರೂರನು ರಥ
ವಂ ನಡೆಯಿಸಿದನು.ಸಾಯಂಕಾಲದಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಧುರಾಪುರಕ್ಕೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂಪ್ರವೇಶಗೊಳಿಸಿದನು||೬||ಮಾ
ರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಸಮೀಪಗ್ರಾಮಸ್ಥರಾದ ಜನರುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದವರಾಗಿ ವಸುದೇವಪುತ್ರರಂ ನೋ
ಡಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಯಂಹಿಂದಕ್ಕೆತಿರುಗಿಸಲಿಲ್ಲ||೭||ಅನಿತರೊಳು ನಂದನೇಮುಂತಾದಗೋಪರುಗಳು ಮೊ
ದಲೇಹೋಗಿ ಮಧುರಾಪುರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ತೋಪಿನಲ್ಲಿನಿಂತು ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ನಿಧಿರನೋಡುತಿದ್ದರು ||೮||
ಜಗಮೋಡೆಯನಾದ ಭಗವಂತನಾದಿಶ್ವರನು ಅವರಂಸೇರಿ ವಿನಯಯುಕ್ತನಾದ ಅಕ್ರೂರನಂಕುರಿತು ಕೈ
ಯಂಹಿದುದುಕೊಂಡು ನಗುತಹೇಳಿದನು||೯||ಎಲೈ, ಅಕ್ರೂರನೇ! ನೀನುರಥಾರೂಢನಾಗಿಮಧುರಾಪುರಕ್ಕೆಹೋ
ಗು,ನಾವೆಲ್ಲರೂ-ಈರಾತ್ರಿಮಿಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಳೆಯದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಬರುವೆವು||೧೦||[ಎಂಬಕೃಷ್ಣ
ಸವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಅಕ್ರೂರನು ಪೇಳಿದನು-] ನಿಮ್ಮೀರ್ವರಂಬಿಟ್ಟು ನಾನೊಬ್ಬನೇಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, ಎಲೈ ಭಕ್ತ
ವತ್ಸಲನಾಪ ನಾಥನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ಭಕ್ತನಾದನನ್ನಂಜಿಬೇಡ, ನನ್ನ ಸಂಗಡಲೇ ಬರುವನಾಗು ||೧೧||ನನ್ನ ಮೆ

ಸಹಾಗ್ರಜಸ್ಸಗೊಪಾಲ್ಯಸ್ಸಹೃದಿಭ್ಯಸ್ತುಹೃತ್ತಮ ||೧೦|| ಪುನೀಹಿಪಾದರಜಸಾಂ ಹಾನೋಗ್ನಿ
ಹಮೇಧಿನಾಂ |ಯಚ್ಛೈಚನಾನುತ್ಯಪ್ಯಂತಿಪಿತರಸಾಂ ಗ್ನಯಸ್ಸುರಾಃ ||೧೧|| ಅವನಿಜ್ಯಾಃ ಫಿ ಯಾಗ
ಳಮಾಸೀಚ್ಛೋ ಕೋಬಲಿಮಾರ್ಹಾಃ ||ಐಶ್ವರ್ಯಮತುಲಂಲಭಿ ಗತಂಜ್ಯೋಕಾಂತಿನಾಂತುಯಾ ||೧೨||
ಅಪಸ್ತಂಘ್ಯವನೇಜನ್ಯಸ್ತಿ ತ್ರೀಲೋಕಾಃ ಕುಚಯೇಪುರ್ನಃ | ಶಿರಸಾಧತ್ತಯಾಶ್ಯರ್ವಸ್ವಸ್ವರಾತ್ಯತಾ
ಸ್ಸಗರಾತ್ಯಜಾಃ ||೧೩|| ದವವಜಗನ್ನಾಥಪುಣ್ಯಶ್ರವಣಕೀರ್ತನ | ಯದೂತ್ತಮೋತ್ತಮಶ್ಲೋಕನಾ
ರಾಯಾಣಮೂಸ್ತುತೇ ||೧೪||
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮಯೋರ್ಮಧುರಾನಗರ
ಪ್ರವೇಶಫುಟ್ಟಾಃ | ಶ್ರೀಭಗವಾಃ | ಆಯಾಸೈಭವತೋಗೇಹಮಹಮಾರ್ಜನ
ಮನ್ವಿತಃ | ಯದುಚಕ್ರದ್ರುಹಂಹತ್ವಾವಿತರಿವೈಸುಹೃತ್ಪ್ರಿಯಂ ||೧೫|| ಏವಮುಕ್ತೋ ಭಗವತಾ

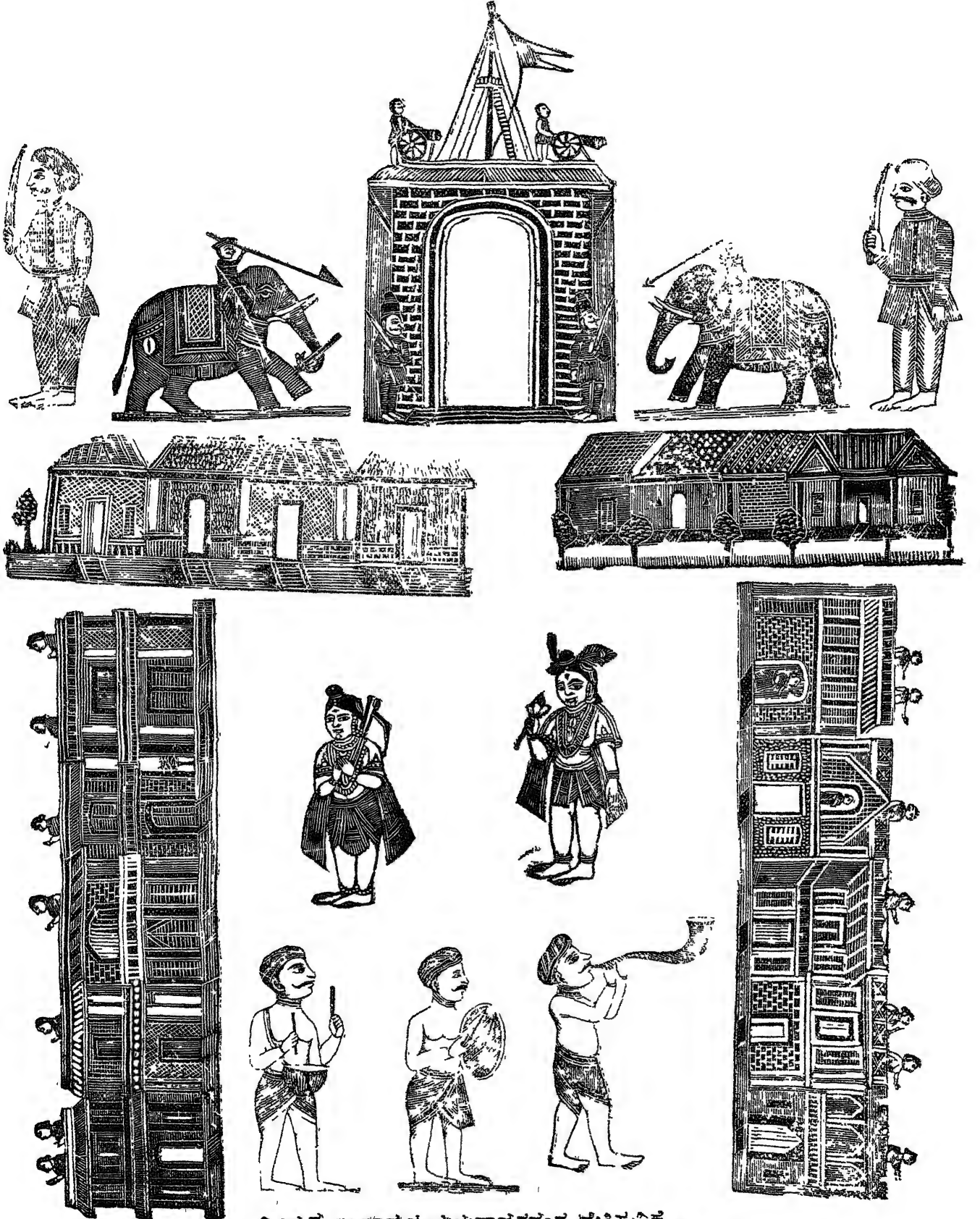
ಅಂಜನಿನಿವಹಿತನಾಗಿ, ಸುಹೃತ್ತಮ-ಅತಿಪ್ರಿಯನೇ! ಸುಹೃದ್ಭಿಃ-ಇಷ್ಟರಾದ, ಗೋಪಾಲ್ಯಸ್ಸಹ-ಗೊಪ್ಪರೊಡನೆ. ಅಗಚ್ಛ-ಚಾ
ಗೇಹಂ-ಮನೆಯಂ ಕುರಿತು, ಯಾಮುಃ-ಕೋಗುವ, ಸಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ಸನಾಥಾಃ-ಬಡೆಯನುಳ್ಳವರನ್ನಾಗಿ, ಕುರು-ಮುಷು ||೧೦||-
ಗೃಹಮೇಧಿನಾಂ-ಗೃಹಸ್ಥರ-ಪಿತರಃ-ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೂ, ಸಾಗ್ನಯಃ-ಅಗ್ನಿಗಳಂ ಸಹಿತರಾದ, ಸುರಾಃ-ದೇವತೆಗಳೂ, ಯು
ಚ್ಛೈಚೇನ-ಯಾವಧೂಳನ್ನು ತೊಳೆದನೀರಿನಿಂದ, ಅನುತ್ಯಪ್ಯಂತಿ-ಕೂಡಲೇ ತೃಪ್ತಿಗೊಪ್ಪುತ್ತಿರುವರೋ, ತೇನ-ಅಂಥಾ, ಪಾ
ದರಜಸಾ-ಚರಣಧೂಳಿಯಿಂದ, ಸಃ-ನಮ್ಮ, ಗೃಹಾಃ-ಮನೆಯನ್ನು, ಪುನೀಹಿ-ಪವಿತ್ರವನ್ನಾಗಿಮಾಡು ||೧೧|| ಮಾರ್ಹಾ-ಮಹಾ
ತ್ಯನಾದ, ಬಲಿಃ-ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು, ಅಂಘ್ರಿಯುಗಳಂ-(ವಾಮಸನಾದನಿನ್ನು)ಅಡಿದಾವರೆಗೆ ಕರಡರನ್ನು, ಅವನಿಜ್ಯ-ತೊಳೆದು,
ಶ್ಲೋಕೈಃ-ಶ್ಲೋಕವನ್ನು, ಅಸೀತ್-ಆದನು. ಅತುಲಂ-ಸಮಾನವಿಲ್ಲದ, ಐಶ್ವರ್ಯಂ-ಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ, ಏಕಾಂತಿನಾಂ-ಮಹಾಭಕ್ತ
ರಿಗೆ, ಯಾ-ಯಾವುಡೋ, ತಾಂಗತಿಂಚ-ಆಗತಿಯನ್ನೂ, ಲೇಭೇ-ಹೊಂದಿದನು ||೧೨|| ತೇ-ನಿನ್ನ, ಅಂಘ್ರ್ಯವನೇಜನ್ಯಃ-ಕಾಲು
ಗಳನ್ನು ತೊಳೆದ ವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಕುಚಯಃ-ಪರಿಶುದ್ಧಗಳಾಗಿರುವ, ಯಾಃ-ಆಪಃ-ಯಾವನೀರನ್ನು, ಶರ್ವಃ-ಶಿವನು, ಶಿರಸಾ-
ತಲೆಯಿಂದ, ಅಧತ್ತ-ಧರಿಸಿದನೋ, ಯಾಭಿಃ-ಯಾವನೀರುಗಳಿಂದ, ಸಗರಾತ್ಯಜಾಃ-ಸಗರನಮಕ್ಕಳು, ಸ್ವರಾತ್ಯತಾಃ-ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ
ಹೋದವರಾದರೋ, ತಾಃ-ಆಪಃ-ಅಗಂ-ಗೋದಕಗಳು, ತ್ರೀಲೋಕಾಃ-ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಳಗಳನ್ನು, ಅಪುರ್ನ-ಪವಿತ್ರ
ಗೊಳಿಸಿದವು ||೧೩|| ದೇವದೇವ-ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವನೇ! ಜಗನ್ನಾಥ-ಲೋಕಕ್ಕೂಡೆಯೇ! ಪುಣ್ಯಶ್ರವಣಕೀರ್ತನ-ಪುಣ್ಯ
ಕರವಾದ ಕೇಳಿಕೆಯೂ ಪಠನವೂ ಉಳ್ಳವನೇ! ಯದೂತ್ತಮ-ಯಾವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕ-ಸರ್ವೋತ್ತಮ
ನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನೇ! ನಾರಾಯಣ-ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವನೇ! (ಜಲರಾಯಿಲ್ಲ ಮಲಗಿರುವ ಪರಮಾ
ತ್ಮನೇ!) ತೇ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ ||೧೪|| [ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯವು.] ಅಹಂ-ನಾನು, ಅರ್ಜುನಮನ್ವಿತಸ್ಸ-ವನುಡೆ(ವಾ
ದಿಗಳಾದ ಹಿರಿಯರಿಂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಭವತಃ-ನಿನ್ನ, ಗೇಹಂ-ಮನೆಯಂ ಕುರಿತು, ಆಯಾಸೈ-ಬರುವನು. ಯದುಚಕ್ರದ್ರು

ನೆಗೆಬಂದು ನಮ್ಮಂಸ ನಾಥರನ್ನಾಗಿಮಾಡು ಬಲರಾಮಸಮೇತನಾಗಿ ಗೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮಿತ್ರರೊಡನೆಕೂಡಿ
ನಮ್ಮಮನೆಗೆಬಂದು ||೧೧|| ನಮ್ಮಂ ನಮ್ಮಗೃಹಂಗಳಂಸಹ ನಿನ್ನ ಪಾದಧೂಳಿನಿಂದ ಪವಿತ್ರಂಗಳಂಮಾಡು ನಿನ್ನ
ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನೋದಕದಿಂದ ಸಿಕ್ತಮಾದನಮ್ಮಗೃಹಭೂಮಿಯಿಂದ ಅಗ್ನಿಗಳ್ಳು, ಪಿತೃಗಳ್ಳು, ದೇವತೆಗಳ್ಳು, ತೃಪ್ತ
ರಾಗುವರು ||೧೨|| ಬಲಿಯು ನಿನ್ನಪಾದಮಂತೊಳೆದು ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕನಾಗಿ ಅತ್ಯದ್ಭುತಮಾದ ಐಶ್ವರ್ಯಮಂಮಹಾ
ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಬರುವಗತಿಯಂಸಹಪಡೆದನು ||೧೩|| ನಿನ್ನ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನೋದಕವು ಲೋಕತ್ರಯಮಂಪರಿಶು
ದ್ಧವೆಂಮಾಡುವುದು. ಆದಕಾರಣದಿಂದಪರಮೇಶ್ವರನುಕೂಡ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಧರಿಸಿದನು, ಅಜಲದಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಸ
ಗರಪುತ್ರರುಸ್ವರ್ಗವನೆಯ್ದಿದರು ||೧೪|| ಎಲೈ, ದೇವದೇವನೇ! ಪುಣ್ಯಶ್ರವಣಕೀರ್ತನನೇ! ಜಗನ್ನಾಥನೇ! ಯದೂ
ತ್ತಮನೇ! ಉತ್ತಮಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನೇ! ನಾರಾಯಣನೇ! ನಿನಗೆನಮಸ್ಕಾರವು ||೧೫|| (ಎಂದುಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ
ಯ್ಯುಅಕ್ಕೂರನಂಕುರಿತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನುನುಡಿದನು) ನಾಳೆಯದಿನದ ಉದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಮನೆಗೆರಾಮಸ
ಮೇತನಾಗಿಬರುವೆನು, ಯಾದವಸಮೂಹದೊಗ್ರಹಿಯಾದ ಕಂಸನಂಸಂಹರಿಸಿ ನಿಮಗೆ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡ

ಸೋಕ್ರೂರೋವಿಮನಾಇವ | ಪುರೀಂಪ್ರವಿಷ್ಟೈಕಂಸಾಯಕರ್ಮಾವಿದ್ಯಗೃಹಂಯಯೌ ||೧೪|| ಅ
ಧಾಪರಾಹ್ಣಭಗವಾಕ್ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಂಕರ್ಷಣಾನ್ವಿತಃ |ಮಧುರಾಂಪಾವಿಶದ್ಗೃಹೈರ್ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಃ
ಮಾರಿತಃ ||೧೫|| ದದರ್ಶತಾಂಸ್ಪಾಟಕತುಂಗಗೋಪುರದ್ವಾರಾಂ ಬೃಹದ್ವಿಮಕವಾಟತೋರಣಾಂ |
ತಾಮ್ರಾರಕೋಷ್ಠಾಂಸರಿಘಾದುರಾಸದಾಮುದ್ಯಾನರಮ್ಯೋಪವನೋಪಶೋಭಿತಾಂ ||೧೬|| ಸೌವರ್ಣ
ಕೃಂಗಾಟಕಹರ್ಮ್ಯಾನಿಮ್ನುಟ್ಟಿಸ್ತೋನಿಭಾಭಿಭವನ್ವೈರುಪಸ್ಕೃತಾಂ | ವೈದೂರ್ಯವಜ್ರಾಮ
ಲನೀಲವಿದುರ್ಮೃಮುಕ್ತಾವಲದ್ಭಿರ್ವಲಭೀಮವೇದಿಷು ||೧೭|| ಜುಷ್ಪಮಂಜಾಲಾಮುಖರಂಧ್ರಕು

ಹಂ-ಯಾವವ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡಹಿಯಾದ ಕಂಸನನ್ನು, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಸುಹೃತ್ಪ್ರಿಯಂ-ಒಳ್ಳೇ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಿಗೆ ಇಷ್ಟ
ವನ್ನೂ, ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ, ವಿತರಿಸ್ವೀ-ಕೊಡುವನು || ೧೪|| ಭಗವತಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಉಕ್ತಃ-ಹೇಳಿ
ಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಸೋಕ್ರೂರಃ-ಆಯಕ್ರೂರನು, ವಿಮನಾಇವ-ಆನಮಾಧಾನ ಪುಟ್ಟವನಹಾಗೆ, ಪುರೀಂ-ಪಟ್ಟಣವನ್ನು, ಪ್ರವಿ
ಷ್ಟಃ-ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವನಾಗಿ, ಕರ್ಮ-ತಾನುಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು, ಕಂಸಾಯ-ಕಂಸನಿಗೆ, ಅವೇದ್ಯ-ಅರಿಕೆಮಾಡಿ, ಗೃಹಂ-
ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು, ಯಯೌ-ಸೇರಿದನು || ೧೫|| ಅಧ-ಆಮೇಲೆ, ಅಪರಾಹ್ಣೇ-ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆ, ಭಗವಾನ್ಕೃಷ್ಣಃ-ಭಗವಂ
ತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಸಂಕರ್ಷಣಾನ್ವಿತಃ-ಬಲರಾವನಿಂ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಮಧುರಾಂ-ಮಧುರಾ ನಗರವನ್ನು, ದಿದೃಕ್ಷುಃ-ನೋ
ಡಲು ಬಯಸಿದವನಾಗಿ, ಗೋಪೈಃ-ಗೊಲ್ಲರಿಂದ, ಪರಿವಾರಿತಸ್ತ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪೌಂರಿಶತ್-ಒಳಹೊಕ್ಕನು || ೧೬||
ತಾಂ-ಆಮಧುರಾ ನಗರಿಯನ್ನು, ದದರ್ಶ-ಕಂಡನು. (ಅದ್ವಯಂಧಾದ್ವಂದರೇ-) ಸ್ಪಾಟಕ.... ದ್ವಾರಾಂ-ಸ್ಪಾಟಕ-ಸ್ಪಟಿಕ
ದಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತುಂಗ-ಉದ್ದವಾದ, ಗೋಪುರದ್ವಾರಾಂ-ಊರಬಾಕಲುಳ್ಳದ್ದು ಬೃಹತ್-ದೊಡ್ಡ, ಹೇಮಕವಾಟ-ಭಂ
ಗಾರದ ಕದಗಳೂ, ತೋರಣಾಂ-ಹೊರಬಾಕಲೂ ಉಳ್ಳದ್ದು. ತಾಮ್ರಾರಕೋಷ್ಠಾಂ-ತಾಮ್ರ-ತಾಮ್ರದ, ಆರ-ಬೆಳ್ಳಿಯ-ಕೋ
ಷ್ಠಾಂ-ಕಣಜಗಳೂ, ಲಾಯಗಳೂ, ಮುಂತಾದ್ದುಳ್ಳದ್ದು. ಪರಿಘಾದುರಾಸದಾಂ-ಪರಿಘ-ಅಗಲೆಯಿಂದ, (ಕಂದಕ) ದುರಾಸ
ದಾಂ-ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ್ದು ಉದ್ಯಾಂ-ತಾಂ-ಉದ್ಯಾನ-ಮನೆಯ ತೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ರಮ್ಯ-ಮನೋಹರವಾದ, ಉಪವನ-ಹೊರತೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ಕೋಭಿತಾಂ-ಅಲಂಕರಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು || ೧೭|| ಸೌ-.... ಟ್ಟಃ-ಸೌವರ್ಣ-ಭಂಗಾರದ, ಕೃಂ
ಗಾಟಕ-ನಾಲ್ಕು ದಾರಿಗಳ ಚೌಕಗಳಲ್ಲಿ, ಹರ್ಮ್ಯ-ಧನವಂತರ ಮನೆಸಳೆ, ನಿಷ್ಕುಟ್ಟಃ ಮನೆಯ ತೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ಕ್ರೇಣೀ-
ಸಾಶಾಗರಿರುವ ಮಂಟಪಗಳಿಂದಲೂ, ಭವನೈಃ-ಮನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಉಪಸ್ಕೃತಾಂ-ಅಲಂಕರಿನಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ವೈದೂರ್ಯ-
ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಂಗಳ ಹಾಗಿರುವ ರತ್ನಗಳು, ವಜ್ರ-ರವೆಗಳು, ಅಮಲ-ಕುದ್ದವಾದ, ನೀಲ-ಇಂದ್ರನೀಲ ರತ್ನಗಳು, ವಿದುರ್ಮುಕ್ತ-
ಹವಳಗಳು, ಇವುಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಕ್ತಾಹರಿದ್ಭಿಃ-ಮುತ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ವಜ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ವಲಭೀಷು-ಲೋವೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವೇ
ದಿಷು-ಜಗುಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ || ೧೮|| ಜುಷ್ಪಮಂ-ಕೊಡಿದವ, ಜಾಲಾಮುಖರಂಧ್ರ ಕುಟ್ಟಿಮೇಷು-ಜಾಲಾಮುಖರಂಧ್ರ-ಗವಾಕ್ಷದ

ವನು || ೧೪|| ಎಂಬ ಕೃಷ್ಣನವಾಕ್ಯಮಂತ್ರೇಳಿ ಅಕ್ರೂರನು ಮನಸ್ಸಂಚಿಕ್ಕದಂಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಧುರಾಪುರ
ಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಈ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಗಮನವಂವೇಳಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು || ೧೫|| ಆಜ್ಞೆಗಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು
ಬಲರಾಮಸುಮೇತನಾಗಿ ಗೋಪರಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮಧುರಾಪುರವನ್ನೋಡಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬಂದನು || ೧೬||
(ಆಮಧುರಾಪುರಮೆತಿಯೆಂದರೆ-) ಸ್ಪಟಿಕಶಿಲಾಮಯಂಗಳಾದ ಉನ್ನತಂಗಳಾದ ಪುರದ್ವಾರಂಗಳೆಲ್ಲದಾದಾ
ಗಿ, ವಿಶಾಲಂಗಳಾದ ಸುವರ್ಣಮಯಂಗಳಾದ ಕದಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತವಾಗಿ, ತಾಮ್ರ, ಹಿತ್ತಾಳೆಗಳಿಂದ ನಿ
ರ್ಮಿತಂಗಳಾದ ಗೃಹಂಗಳೆಲ್ಲದಾದಾಗಿ, ಅಗಾಧಮಾದಅಗಲೆಯುಳ್ಳದಾದಾಗಿ, ತೋಪುಗಳಿಂದಲೂ ಉದ್ಯಾ
ನವನುಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತವಾಗಿ ಇರುವುದು || ೧೭|| ಸ್ವರ್ಣಮಯಂಗಳಾದ ಚತುಷ್ಟಂಭಗಳಿಂದಲೂ ಉಪ್ಪರಿ
ಗೆಗಳಿಂದಲೂ ಗೃಹೋದ್ಯಾನಂಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಲಮನೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ, ವೈದೂರ್ಯಂಗಳಿಂದಲೂ
ವಜ್ರಂಗಳಿಂದಲೂ ನಿರ್ಮಲಂಗಳಾದ ಹವಳಂಗಳಿಂದಲೂ ರಚಿತಂಗಳಾದ ಜಗುಲಿಗಳೂ ಲೋವೆಗಳೂ ಉಳ್ಳ
ದಾದಾಗಿ, ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು || ೧೮|| ಗವಾಕ್ಷಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲೋವೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಂಗೆಯ್ದ ಪಾ ರಾವತಪಕ್ಷಿಗ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮರು ಮಧುರಾಪುರವಂ ಪೋಷಿಸುವಿಕೆ

ಟ್ಟಮೆದ್ವಾನಿದ್ವಪಾರಾವತಬರ್ಹಿನಾದಿತಾಂ | ಸಂಸಿಕ್ತರಧ್ಯಾಪಣಮಾರ್ಗಚತ್ವರಾಂ ಪ್ರಕೀರ್ಣ
ಮಾಲ್ಯಾಂಕುರಲಾಜತಂಡುಲಾಂ ||೧೦|| ಅಪೂರ್ಣಕುಂಭೈರ್ದಧಿಚಂದನೋಕ್ಷೈಃಪ್ರಸೂನದೀಪಾ
ವಿಭಿಸ್ಪಪ್ಲವೈಃ | ಸವ್ಯಂತರಂಭಾಕ್ರಮುಕ್ಯೈಸ್ಸಕೇತುಭಿ ಸ್ವಲಂಕೃತದ್ವಾರಗೃಹಾಂಸಪಟ್ಟ
ಕೈಃ ||೧೧|| ತಾಂಸಂಪ್ರವಿದ್ವಾಪಸುವವನಂದನೋವೈತಾಮಯಸ್ಯೈರ್ನರದವವತ್ಯುನಾ | ದ್ರ
ಮ್ಬಂಸಮಾಯಾಸ್ತ್ವರಿತಾಃಪುರಸ್ತ್ರಿಯಾಹಮಾರ್ಯಣಿಚೈವಾರುರುಹುರ್ನೃಪೋತ್ಸುಕಾಃ ||೧೨||

ತೊತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕುಟ್ಟಮೇಡು ರತ್ನಗಳು ಕತ್ತಿವ ನೆಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅವಿಷ್ಣು... ನಾದಿತಾಂ-ಅವಿಷ್ಣು-ಹೊಕ್ಕಿರವ, ಪಾರಾ
ವತ-ಪಾರಿವಾಳ ಪಕ್ಕಿಗಳಿಂದಲೂ, ಬರ್ಹಿ-ಸವಿಲುಗಳಿಂದಲೂ, ನಾದಿತಾಂ-ಧ್ವನಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು.
ಸಂಸಿಕ್ತ...-ಚತ್ವರಾಂ-ಸಂಸಿಕ್ತ-ಸಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ರಥಾ-ಬಂಡಿದಾರಿಗಳೂ, ಅಪಣ-ಅಂಗಡಿಗಳೂ, ಮಾರ್ಗ-ಕಾಲುದಾರಿ
ಗಳೂ, ಚತ್ವರಾಂ-ಮುಂಗಡಗಳೂ, ಉಳ್ಳದ್ದು ಪ್ರಕೀರ್ಣ..., ತಂಡುಲಾಂ-ಪ್ರಕೀರ್ಣ-ಎರಚಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಮಾಲ್ಯಾ-ಹೂವಿನ
ನರಗಳೂ, ಅಂಕುರ-ಗರಿಕ ಚಿಗುರುಗಳೂ, ಲಾಜ-ಅರಳೂ, ತಂಡುಲಾಂ-ಅಕ್ಷತೆಗಳೂ ಉಳ್ಳದ್ದು ||೧೦|| ದಧಿಚಂದನೋಕ್ಷೈಃ-
ಮೊಸರಿನಿಂದಲೂ ಗಂಧದಿಂದಲೂ ಚಿಮುಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಪ್ಲವೈ-ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾದ, ಪ್ರಸೂನದೀಪಾವಿಭಿ-ಹು
ವ್ವುಗಳೂ ದೀವಿಗೆಗಳ ಸಾಲಗಳೂ ಉಳ್ಳ, ಅಪೂರ್ಣಕುಂಭೈಃ-ನೀರುತುಂಬಿದ ಕೊಡಗಳಿಂದಲೂ, ಸಕೇತುಭಿ-ಧ್ವಜಗಳಿಂದ
ಸಹಿತಗಳಾದ, ಸವ್ಯಂತರಂಭಾಕ್ರಮುಕ್ಯೈಃ-ಗೊಣೆಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾದ, ಬಾಳಿಅಡಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಲಂಕೃತ- ಪಟ್ಟಕೈಃ
ಸ್ವಲಂಕೃತ-ಚನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ದ್ವಾರ-ಬಾಗಿಲುಗಳ, ಗೃಹ-ಮನೆಗಳ, ಅಂಸಪಟ್ಟಕೈಃ-ಕಟಕಟೆಗಳಿಂದಲೂ, ಮ
ತ್ಸು, ಪಟ್ಟಿಯ ವೇಲ್ಪಟ್ಟು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಸಹಿತವಾದ್ದು ||೧೧|| ತಾಂ-ಅಂಥಾ ಮಧುರಾ ನಗರಿಯನ್ನು, ಸಂಪ್ರವಿ
ದ್ವಾ-ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವರಾದ, ವಯಸ್ಯೈಃ-ಸಂಗಾತಿಗಳಿಂದ, ವೈತಾ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ವನುದೇವನಂದನೋ-ವನುದೇವನ
ಪುತ್ರರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ದ್ರಮ್ಬಂ-ನೋಡುವ ಪಕ್ಕ, ತ್ವರಿತಾಃ-ಆತುರಗೊಂಡವರಾದ, ಪುರಸ್ತ್ರಿಯಾಃ-ಪಟ್ಟಣದ
ಹೆಂಗಳು, ನರದೇವವತ್ಯುನಾ-ರಾಜಮಾರ್ಗದಿಂದ, ಸಮಾಯಾಃ-ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೊರಟುಬಂದರು. ನೃಪ-ಅರಸೇ! ಉತ್ಸುಕಾಃ-
ಕೃಷ್ಣನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸುಕವುಳ್ಳವ ರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪರ್ಮಾರ್ಯಣಿ-ಧನವಂತರ ಮನೆಗಳನ್ನೂ, ಅರುರುಹುರೇವ-
ವಿರಲೇವಿದರು ||೧೨|| ಕಾಚಿತೆ-ಕೆಲವರು ಹೆಂಗಳು, ವಿಪರ್ಯಕ್-ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ, ಧೃತ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವಸ್ತ್ರಭೂಷಣಾಃ-

ಳಿಂದಲೂ ಮಯೂರಂಗಳಿಂದಲೂ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದಲ್ಪಟ್ಟು ಮದಾಗಿ, ಗಂಧೋದಕಂಗಳಿಂದ ನನೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ರಾಜವೀಧಿಗಳು ಫ್ರಮದಾಗಿ, ಮಾಲ್ಯಂಗಳಿಂದಲೂ ಅರಳುಗಳಿಂದಲೂ ಅಕ್ಷತಂಗಳಿಂದಲೂ ಹೆರದಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜ
ವೀಧಿಗಳೂ ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿಗಳೂ ಉಳ್ಳದ್ದಾದಾಗಿ ಇರುವುದು ||೧೦|| ದ್ವಾರಂಗಳ ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ
ಯೂ ಉಭಯಕೊಂಭಗಳಿಂದಲೂ ಮೊಸರಿನ ಗಡಿಗೆ ಗಳಿಂದಲೂ ಜಂದ
ನೋದ ಕಂಗಳಿಂದಲೂ ನನೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೀಪಂ
ಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಬಾಳೆಯ ಸ್ತಂಭಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತಂಗೆ
ಲಾದದ್ವಾರಂಗೆ ಉಳ್ಳದ್ದಾದಾಗಿ, ಅಡಿಕೆತಾರುಗಳಿಂದಲೂ ಧ್ವಜಗಳಿಂದ
ಲೂ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ, ಇರುವುದು ||೧೧|| ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಇಂತಾ ಮಧುರಾ ಪುರವೆಂದೋಡಿ, ಬಲರಾಮನು ಸಹ ಮಿತ್ರರೊಡನೆ
ಮೇತರಾಗಿ ಅಪುರಮಪ್ರವೇಶಿಸಿ ರಾಜಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೋಗು ತ್ತಿರಲಾ
ಗಿ, ಅರಾಮ ಕೃಷ್ಣರೊಂ ನೋಡತೋಸುಗ ಪುರದಸ್ತ್ರೀಯರು ಕು
ತೊಹಲ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಆಯುಪ್ಪರಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ವರಿದರು ||೧೨|| ಕೃಷ್ಣ
ನು ನೋಡುವ ತ್ವರಿತದಿಂದಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ವಸ್ತ್ರ
ಭೂಷಣಂಗಳೊ ಧರಿಸಿದವರಾಗಿ, ಕೆಲವರು ಒಂದು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಕಡಗವಂ

ಕಾಶ್ಚೈದ್ವಿಪರೈರ್ದೃಶ್ಯತವಸ್ತ್ರಭೂಷಣಾವಿಸ್ತೃತ್ಯಚೈಕಂಯುಗಲೆವ್ಯಧಾಕರಾಃ | ಕೃತ್ಯೈಕಪತ್ರಶ್ಚ |
ವಸ್ಯಕನೂವುರಾನಾಜ್ಞಾತ್ವದ್ವಿತೀಯಂತ್ವಪರಾಃಸ್ವಲೋಚನಂ ||೧೫|| ಅಶ್ವಂತ್ಯು-ಕಸ್ತದಪಾ
ಸ್ಯಭೂಜನುಷಾಭ್ಯಜ್ಯಮಾನಾಃಕೃತೋಪಮಜ್ಜನಾಃ | ಸ್ವಪಂತ್ಯುಉತ್ಥಾಯಾಕವ್ಯನಿಗ್ವನಂನಿ
ಪಾಯಾಯಂತೋರ್ಭಮಪೂಹ್ಯಮಾತರಃ ||೧೬|| ಮನಾಂಸಿತಾಸಾಮರವಿಂದಲೋಚನಪ್ರಗಲ್ಬಲೇ
ಲಾಹಸಿತಾವಲೋಕನೈಃ | ಜಹಾರಮತ್ತದ್ವಿರವಂದ್ರವಿಕ್ರಮೋದ್ಯತಾಂದಧಃಪ್ರೀರಮಣಾತ್ಮನೋ
ತ್ಸವಂ ||೧೭|| ದೃಷ್ಟ್ವಾಮುಹುಃಕೃತಮನುದುತಚತಸಸ್ತಂತಪ್ರೀಕ್ಷಣೋತ್ಸೃತನುಧೋಹ್ವ
ಲಬಲ್ಪಮಾನಾಃ | ಅನಂದಮೂರ್ತಿಮುಪಗೂಹ್ಯದೃಶಾತ್ಮಲಬ್ಧಂಹೃದ್ಯತ್ವಚೋಜಹುರನಂ

ಉಡಿಗೆಗಳೂ ತೊಡಿಗೆಗಳೂ ಉಳ್ಳವರಾದರು ಅಧ-ಆಮೇರೆ, ಅವರಾಃ-ಬೇರೆಹೆಂಗಳು, ಯುಗಳೇಷು-ಎರಡರಲ್ಲಿ, ಏಕಂ-ಬಂದ
ರನ್ನು, ವಿಸ್ತೃತ್ಯ-ಮರೆತು, ಕೃತ್ಯೈ... ಪುರಾಃ-ಕೃತ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಏಕಪತ್ರ-ಬಂದೋಲೆಯುಳ್ಳ, ಶ್ರಮಣ-ಕಿವಿಯೂ,
ಏಕನೂವುರಾಃ-ಬಂದುಕಾಲಂದಿಗೆಯೂ ಉಳ್ಳವರಾದರು, ಅವರಾಃ-ಬೇರೆಹೆಂಗಳು, ದ್ವಿತೀಯಂ-ಎರಡನೆಯ, ಸ್ವಲೋಚನಂ-
ತನ್ನ ಕಂಠನ್ನು, ನಾಜ್ಞಾ-ಕಾಡಿಗೆಯಿಂದಲಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, (ಸವಿಯು-ಬಂದರು) ||೧೫|| ಏಕಾಃ-ಕೆಲವರು, ಅಶ್ವಂ
ತ್ಯುಃ-ಉಣ್ಣು ತಲಿರುವ ರಾದರೂ, ತತ್-ಆ, ಭೋಜನಂ-ಊಟವನ್ನು, ಅಪಾಸ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಅಭ್ಯಜ್ಯಮಾನಾಸ್ತು-ಎಂಣೆಯೊ
ತ್ತಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ರಾದರೋ, ಅಕೃತೋಪಮಜ್ಜನಾಃ- (ನೀರೆರೆಕೊಳ್ಳದವರಾಗಿಯೂ,) ಅಕೃತ-ಮಾಡಲ್ಪಡದೆ, ಉಪಮ
ಜ್ಜನಾಃ-ಸಕ್ಕ ನವುಳ್ಳವರೂ, ಸ್ವಪಂತ್ಯುಃ-ಮಲಗಿರುವ ರಾದರೋ, ನಿಗ್ವನಂ-ಕಬ್ಬವನ್ನು, ನಿಕ್ವ-ಕೇಳಿ, ಉತ್ಥಾಯ-ಎ
ದ್ದೂ, ಅರ್ಭಂ-ಮಗುವನ್ನು, ನಿಪಾಯಯಂತ್ಯುಃ-ಮೊಲೆಯುಂಟಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಮಾತರಃ-ತಾಯಿಯರು, ಅಪೋಹ್ಯ-ಮಕ್ಕಳ
ನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸವಿಯು-ಬಂದರು) ||೧೬|| ಮತ್ತದ್ವಿರವಂದ್ರವಿಕ್ರಮಃ-ಮದಿಸಿದ ಗಜರಾಜನಂತೆ ನಡೆಕೆಯುಳ್ಳವನೂ,
ಅರವಿಂದಲೋಚನಃ-ದೊಡ್ಡ ನೈದಿರಗಳಂತಿರ್ಪ ಕಂಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಆದಕೃಪ್ಲನು, ಶ್ರೀರಮಣಾತ್ಮನಾ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ ನಿಡಿ
ಸಗೊಳಿಸುವ ಮೂರ್ಮಿಯಿಂದ, ಪೃಕಾಂ-ಕಂಗಳಿಗೆ, ಉತ್ಸವಂ-ಪಬ್ಬವನ್ನು, ದದತ್-ಕೊಡುತ್ತಲಿರುವನೂ ಆದ ಕೃಪ್ಲನು,
ಪ್ರಗಲ್ಬಲೀಲಾಹಸಿತಾವಲೋಕನೈಃ-ಪ್ರಗಲ್ಬ-ಪ್ರಾಡ್ಗಳಾದ, ಲೀಲಾ-ಕೃಂಗಾರ ಭಾವಗಳಿಂದಲೂ, ಹಸಿತ-ನಗೆಗಳಿಂದಲೂ,
ಅವಲೋಕನೈಃ-ನೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ತಾಸಾಂ-ಆಹಂಗಳ, ಮನಾಂಸಿ-ಹೃದಯಗಳನ್ನು, ಜಹಾರ-ಅಪಹರಿಸಿದನು ||೧೭|| ಹೇ
ಅಂದಮ-ಎಲೈಕಾಮಾದಿ ತತ್ವಗಳಂ ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಮುಹುಃಕೃತಂ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಕೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ
ಕೃಪ್ಲನನ್ನು, ಅನುದುತಚೇತನಃ-ಅನುಸರಿಸಿ ಯೋಡುತ್ತಲಿರುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದಹೆಂಗಳು, ತಂ-ಆಕೃಪ್ಲನನ್ನು, ಪೃ
ಷ್ಟ್ವಾ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಕಂಡು, ತತ್ಪ್ರೀ...ಮಾನಾಃ-ತತ್-ಆಕೃಪ್ಲನ, ಪ್ರೀಕ್ಷಣ-ನೋಟ, ಉತ್ಸೃತ-ಹೆಚ್ಚಾದನಗೆ, ಎಂಬ

ಧರಿಸಿ ದವರಾಗಿ, ಕೆಲವರೊಂದೇ ಕಿವಿಗೆ ವಾಲೆಯ ನಿಟ್ಟು ವರಾಗಿ, ಕೆಲವರು ಬಂದೇ ಕಾಲಿಗೆ ಅಭರಣವೆ
ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡವರಾಗಿ, ಕೆಲವರೊಂದು ಕಂಠಿಗೆ ಕಳ್ಳು ಹಚ್ಚಿದವರಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಗೃಹ ಕೃತ್ಯವನುಂ ಮರೆತು
ಕೆಲವರು ಭೋಜನವಂ ಮಾಡುವರಾಗಿ ||೧೫|| ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದು ಬಂದವರು ಕೆಲವರು, ಎಣ್ಣೆಯ
ನಭ್ಯಂಗನಂ ಗೆಯ್ದು ಕೆಲವರು ಎರಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಬಂದರು ಮಲಗಿದವರು ಕೆಬ್ಬಮಕ್ಕೇಳಿ
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ತನ್ಯವಂ ಕೊಡದೆ ಓಡಿಬಂದರು ||೧೬|| ಮದಗಜ ಗಾಮಿಯಾದ ಪದ್ಮಲೋಚನ ನಾದ
ಶ್ರೀಕೃಪ್ಲನು. ಪ್ರಾಡಮಾದ ವಿಲಾಸಯುಕ್ತಮಾದ ಮುಗುಳು ನಗೆಯಿಂದಲೂ ನೋಕ್ಕುನೋಟಂ
ಗಳಿಂದಲೂ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತಮಾದ ಸುಂದರವಾದವೇಹದಿಂದ ಆಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ನೇತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಉ
ತ್ಸವವನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತ, ಅವರಮನಸ್ಸಂ ಅಪಹರಿಸಿದನು||೧೭|| ಎಲೈ ತತ್ರಾಸಂಹಾರಕ ನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾ
ಯನೇ! ಶ್ರೀಕೃಪ್ಲನು ಸೌಂದರ್ಯಾದಿ ಗುಣಂಗಳಂ ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ಕೇಳುತ್ತಕೇಳುತ್ತ ಆತನಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಮಾಡಮ
ನಮಾಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಆತನನೋಟಂಗಳು ಮೊದಲ್ಪಿತವುಂಬ ಅಮೃತನೇಹನಿಂದಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಉ
ಲ್ಲಾಸಮುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅನಂದ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಲನಂ ನೇತ್ರಂಗಳಿಂದ ಅಲಿಂಗನೆಯಂಮಾಡಿಕೊಂಡು
ತಂಮೃವಹ್ನಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವವನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿರೋಮಾಂಸಿತವೇಹರಾಗಿ ಅಧಿಕಮಾದಮನೋವ್ಯಥೆಯಂ

ತಮಸಿದಮಾಧಿಂ ||೧೮|| ಪಾತ್ರಕಾರಿಖರಾರೂಢಾಃಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಪಲ್ಲಮುಖಾಂಬುಜಾಃ | ಅಭ್ಯಾಸ
ವರ್ಷಸಾಮನಸ್ಯೋಪ್ರಮದಾಬಲಕಕವೌ ||೧೯|| ದಧ್ಯಕ್ಷತೈನೋದಪಾತ್ರೈಸ್ಸುಗ್ಗಂಧೈರ
ಪುಷ್ಪಾಯುಷೈಃ | ತಾಮಾನರ್ಚುಃಪ್ರಮಾದಿತಾಸ್ತತ್ರತತ್ರದ್ವಿಜಾತಯಃ||೨೦|| ಉಚುಃವೌರಾಅ
ಹೋನೋಸ್ಯಸ್ತಪಃಸಿಮಚರನ್ಯಹತ್ರ | ಯಾಹ್ಯತಾವನುಸತ್ಯಂತಸರಲೋಕಮಹೋತ್ಸವೌ||೨೧|| ರಜ
ರಜಕವಧಃ - ವಾಯಕ - ಸುದಾಮ - ತ್ರಿವಕ್ರಾದೀನಾಂ ಸಮ್ಯಾನುಭಟ್ಟಃ.
ಕಂಕಂಚಿದಾಯಾಂತರಂಗಕಾರಂಗದಗ್ರಜಃ | ದೃಷ್ಟ್ವಾಯಾಚತವಾಸಾಂನಿಧೌತಾನ್ಯತುತ್ಸ್ಯ
ವಾನಿಚ ||೨೨|| ದೆಹ್ಯಾವಯೋಸ್ಸಮುಚಿತಾನ್ಯಂಗವಾಸಾಂನಿಜಾರ್ಹತೋಃ | ಭವಿಷ್ಯತಿಪರಂಕೆ||

ಸುಧಾ-ಅಮೃತದ, ಉಕ್ಷಣ-ಚಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದ, ಲಬ್ಧ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಾನಾಃ-ಸಮ್ಯಾನುಭವರಾಗಿ, ದೃಕಾ-ತಮ್ಮಕಂ
ಜೆಂಬದಾರಿಯಿಂದ, ಆತ್ಮಲಬ್ಧಿ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಅನಂದಮೂರ್ತಿ-ಸುಖರೂಪನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಉಪಗೂ
ಹ್ಯ-ತಮ್ಮಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹೃಷ್ಯತೈತ್ಯಚಃ-ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತ ಲಿರುವ ಚರ್ಮಗಳಿಲ್ಲವರಾಗಿ, (ರೋಮಾಂ
ಚಿತೆಯರು) ಅನಂತ-ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ, ಆಧಿ-ಮನೋವೇದನೆಯನ್ನು, ಜಹುಃ-ತೊರೆದರು (ಮುಂಚೆಕೇಳಿದ ಸಂತೈದ್ದರು.
ಈಗನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸಿದರು)||೧೮|| ಪಾತ್ರಕಾರಿಖರಾರೂಢಾಃ-ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳ ಮೇಲ್ಮಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಏರಿದವರಾದ, ಪ್ರಮ
ದಾಃ-ಹೆಚ್ಚುವುವುಳ್ಳ ಹಂಗಳೂ, ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಪಲ್ಲ ಮುಖಾಂಬುಜಾಃ-ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮದಿಂದ, ಉತ್ಪಲ್ಲ-ಅರಳಿದ, ಮುಖಾಂ
ಬುಜಾಃ-ಮುಖಕಮಲಗಳೆಲ್ಲವರಾಗಿ, ಬಲಕೇಕವೌ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರಲ್ಲಿ, ಸೌಪನಸ್ಯೈಃ-ಪುಷ್ಪರಾಶಿಗಳಿಂದ, (ಅಥವಾ ಶುಭವಾ
ದ ಮನೋಭಾವಗಳಿಂದ) ಅಭ್ಯವರ್ಷ-ಮಳಿಸುರಿಸಿದರು||೧೯|| ತತ್ರತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ದ್ವಿಜಾತಯಃ-ಬ್ರಹ್ಮ ಹೃತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯರು,
ಪ್ರಮಾದಿತಾನ್ಯಂತಃ-ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷವುಂಟಾದವರಾಗಿ, ದಧ್ಯಕ್ಷತೈ-ಮೊಸರಿನಿಂದಲೂ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸೋದ
ಪಾತ್ರೈಃ-ಜಲಕಲಗಳಿಂದ ಹಿತಗಳಾದ, ಉಪಾಯುಷೈಃ-ಭಕ್ಷ್ಯಾದ್ಯುಪಹಾರದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಗ್ಗಂಧೈಃ-ಪುಷ್ಪಮಾ
ಲಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಮಳಗಂಧಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ, ತೌ-ಲರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ಅನರ್ಚಃ-ಪೂಜಿಸಿದರು ||೨೦|| ಹಿ-ಯಾವಕಾ
ರಣದಿಂದ, ಯಾಃ-ಯಾವಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಸರಲೋಕಮಹೋತ್ಸವೌ-ಮನುಷ್ಯರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬಗಳಂತಿರುವ, ವಿತೌ-
ಈರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ಅನುಪಶ್ಯಂತಿ-ಆಗಾಗ್ಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವರೋ, ಅಥವಾ ಪ್ರತಿನಿಮುಪದಕ್ಷಿಯೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವರೋ,
ಆಕಾರಣಂ-ಆಗಾಗ್ಗೆ-ಆಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ಕಿಂವಹತ್ತಪಃ-ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ತಪಸ್ಸನ್ನು, ಅಚರ್ಷ-ಮಾಡಿದ್ದರೂ?
ಅಹೋ-ಅಶ್ಚರ್ಯವು (ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು) ಪೌರಾಃ-ಪುರದಜನರು, ಉಚುಃ-ಹೇಳಿದರು ||೨೧|| ಗದಾಗ್ರಜಃ-ಗದನೊಬ್ಬ ಯಾದವ
ನಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚೆಹುಟ್ಟಿದವನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಆಯಾಂತಂ-ಬರುತ್ತಿರುವ, ರಂಗಕಾರಂ-ರಂಗಾಲಯವನೂ, ರಜಕಂ-ಅ
ಗಸನೂ ಆದ, ಕಂಚಿತೈ-ಬಬ್ಬಾನೋಬ್ಬನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾನೋಡಿ, ಧೌತಾನಿ-ಕಲುವೆಯಿಂದ ಶುದ್ಧಗಳಾಗಿರುವ, ಉತ್ತಮಾ
ನಿಚ-ಬಡಕೆತ್ತಿಟ್ಟುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ವಾಸಾಂನಿ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಆಯಾಚತ-ಬೇಡಿದನು ||೨೨|| ಅಂಗ-ಅಯ್ಯೋ-ಅರ್ಹ

ಬಿಟ್ಟರು ||೧೮|| ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರೂಢರಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಕಸಿತಂಗಳಾದ ಮುಖಕಮಲಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ
ಅಪ್ರೀಯರು ಪುಷ್ಪಸಮೂಹಗಳಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ವರ್ಷಿಸಿದರು||೧೯|| ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಗಳೂ ದಧ್ಯ
ಕ್ಷತಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಅಗೋದಕಂಗಳಿಂದಲೂ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಂಗಳಿಂದಲೂ ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ರಾ
ಮಕೃಷ್ಣರು ಪೂಜಿಸಿದರು||೨೦|| ಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಿಯರುಗಳು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಕೊಂಡರೆಂತೆನ್ನ
ಜದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು. ಎನುಪುಣ್ಯವೆ ಮಾಡಿದರೋ, ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಹೋತ್ಸವವೆ ಮಾಡುವ
ರಾದ ಈ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ಕಣ್ಣುತುಂಬಲು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದರು ||೨೧|| ಎಂದೂ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಮಾತ
ನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿವಸ್ತ್ರಂಗಳೆಂ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿ ಬಗದು ಮಾಡಿಮಾಡಿತೆಂದು ಕೊಂ
ಡಾಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಬಬ್ಬಮಳಿವಾಳನೊಂಕೆಡು, ಕ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಯಗಸನು ಉತ್ತಮಂಗಳಾದವಸ್ತ್ರಗಳಿಂ
ಯಾಚಿಸಿದನು ||೨೨|| ಎತ್ತಿಹಿಡಿದನು! ನಮ್ಮಿವರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ ವಸ್ತ್ರಂಗಳೆಂಕೊಡು, ನಮಗೆ

ಯೊದಾತುಸ್ತೆನಾತ್ರಸಂಕಯಃ ||೨೩|| ಸುಯಾಚಿತೋಭಗವತಾಪರಿಪೂರ್ಣನಸರ್ವತಃ | ನಾಹ್ವೇಪಂ
ರಾಪಿತಃಪೂತ್ರಭೃತ್ಯೋರಾಜ್ಞಾಸ್ಸುದುರ್ಮದಃ ||೨೪|| ಈದೃಶಾನ್ಯೈವಮಾಸಾಂಸಿನಿತ್ಯಂಗಿರಿವನಚ
ರಾಃ | ಪರಿಧತ್ತಕಿಮುದ್ಯುತಾ ರಾಜದ್ರವ್ಯಾಣ್ಯಭೀಶ್ನುಥ ||೨೫|| ಷಾತಾಕುಬಾಲಿಕಾನ್ಯೈವಂಪೂ
ರ್ಥ್ಯಂಯದಿಜಜೀವಿಹಾ | ಬಧ್ನಂತಿಘ್ನಂತಿಲಾಂಪಂತಿದುಷ್ಪಾಶರಾಜಕುಲಾನಿವೈ ||೨೬|| ಏವಂ
ವಿಕಾತ್ಯಮಾನಸ್ಯಕುಪಿತೋದವಕೀಸುತಃ | ರಜಕಸ್ಯಕರಾಗ್ರೇಣಿರಕಾಯಾದಪಾದರತೆ||೨೭|| ತಸ್ಯಾ
ನುಜೀವಿನಸ್ಸರ್ವವಾಸಃಕೋಶಾಃವಿಸೃಜ್ಯವೈ | ದುದುಃಪ್ರಸುರ್ವತೋಮಾರ್ಗಂವಾಸಾಂಸಿಜಗ್
ಹಚ್ಛತಃ ||೨೮|| ವಸಿತ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಿಯವಸ್ತ್ರೈಶ್ಚಪಣ್ಯಸ್ಸಂಕರ್ಷಣಸ್ತಥಾ | ಕಷಾಣ್ಯಧತ್ತಗೋ

ತೋರಿ-ತಕ್ಕವ ರಾಗಿರುವ, ಆಮಯೋಚಿತ-ಸಮಗೂ, ಸಮುಚಿತಾನಿ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಕ್ಕವುಗಳಾದ, ವಾಸಾಂಸಿ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ದೇಹಿ-ಕೊಡು, ದಾತು-ಕೊಟ್ಟಂಥಾ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಪರಂಶ್ರೇಯಸಿ-ಉತ್ತಮವಾದ ಕುಭವು, ಭವಿಷ್ಯತಿ-ಮುಂದೆ ಆಗುತ್ತೆ, ಅತ್ರ-ಈವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸಸಂಕಯಸಿ-ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು ||೩೩|| ಸರ್ವತಃಪರಿಪೂರ್ಣ-ಸರ್ವತ್ರ ತುಂಬಿದವನಾದ, ಅಥವಾ ಸರ್ವ ಪಕ್ರಾರಗಳಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಪಕನಾದ, ಭಗವಂತಾ-ವಡ್ಡು, ಜೈಶ್ವರ್ಯ ನಂಪನ್ನನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಯಾಚಿತಃ-ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು, ಸಃ-ಬಂಧುಗಾರನಾದ ಆಮಡಿವಾಳಿಯು, ರಾಜ್ಞಃ-ಪೊರೆವಾದಕಂಸನ, ಭೃತ್ಯಃ-ಸಂಬಳದಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಆಳಾದ್ದರಿಂದ, ಸುದುರ್ಮದಃ-ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟಕೊಬ್ಬುಳ್ಳವನಾಗಿ, ರುಚಿತಃ-ನಿಟ್ಟುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿ, ಸಾಕ್ಷೇದಂ-ಆಕ್ಷೇಪ ಸಹಿತವಾಗುವಂತೆ, ಪ್ರಾಹ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿನುಡಿದನು ||೩೪|| ಗಿರಿವನೇ-ಗೋಪರ್ಥನ ಗಿರಿಯಬೃಂದಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ಚರಾಃ-ತಿರುಗುತೆಲಿರುವ ಕಾಡ-ಮನುಷ್ಯ ರಾದನೀವು, ಈವೃತಾನಿ ವಾಸಾಂಸ್ಯ(ವ-ಇಂಥಾ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೇ-ಪರಿಧೃತಃ-ಮು-ಧರಿಸುತ್ತಿರುವಿರೋವನು? ಉದ್ವ್ಯತಃ- ಹೆಚ್ಚು ಸಡತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ರಾಜದ್ರವ್ಯಾಣಿ-ಅರಸಿನವಡವೆಗಳನ್ನು, ಅಭೀಷ್ಟಃ-ಬಯಸುತ್ತಿರುವಿರಿ||೩೫|| ಬಲಿಕಾಃ-ಎಲಾ ಮೂರ್ಖರಿರಾ! ಆಕು-ಬೇಗನೆ, ಯಾತ-ಹೋಗಿಬಿಡಿರಿ. ಜಿಜೀವಿಷಾಯದಿ-ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಆಕೆಯಿದ್ದರೆ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಸವಾ ಧ್ಯಂ-ಬಯಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ರಾಜಕುಲಾನಿ-ಅರಸಿನಕಡೆಯವರು, ದುಷ್ಪಾ-ತಪ್ಪುಳ್ಳವರನ್ನು, ಬಧ್ವಂತಿ-ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಗಿಯುವ ರು. ಘ್ನಂತಿ-ಹೊಡೆದುಕೊಲ್ಲುವರು. ಲುಂಪಂತಿ-ಸ್ವತ್ತುಗಳೆಂ ಕೊಳ್ಳಿಗೊಳ್ಳುವರು ||೩೬|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ವಿಕತ್ಯಮಾನಸ್ಯ-ಹರಟು ತಪರದಾಡುವ, ರಜಕಸ್ಯ-ಮಡಿವಾಳಿಯ, ಕಿರಃ-ತಲೆಯನ್ನು, ಕುಪಿತಃ-ನಿಟ್ಟುಂಟಾದ. ದೇವಕೀನುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಕರಾಗ್ರೇ ಣ-ತನ್ನ ಕೈಯಕೊನೆಯಿಂದ, ಕಾಯಾತೇ-ಅವನಕರೀರದದನೆಯಿಂದ, ಅಪಾಹರತೇ-ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟನು ||೩೭|| ತಸ್ಯ-ಆಮಡಿವಾ ಳಿಯ, ಅನುಜೀವಿನಃ-ಸೇವಕರಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ, ಸರ್ವ-ಆಳುಗಳೆಲ್ಲರೂ, ವಾಸಃಕೋಶಾ-ವಸ್ತ್ರಗಳ ಮೆಟ್ಟಿಗಳ ನ್ನು, ವಿಸೃಜ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಸರ್ವತೋಮಾರ್ಗಂ-ಎಲ್ಲಾ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ದುದ್ರವುಃ-ಒಡಹೋದರು. ಅಚ್ಯುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ವಾಸಾಂಸಿ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ವೈ-ವ್ರಕಟವಾಗಿ, ಜಗ್ಮಹೇ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು ||೩೮|| ಕೃಷ್ಣಃ-ಹರಿಯೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ನಂ

ಕೊಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಕ್ರೋಧವೆಂಬುದಾಗಿರುವುದು, ಸಂಕಯವಿಲ್ಲ |೩೩| ಎಂದನು ಸರ್ವತ್ರ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಭಗವಂತನಿಂದ
ಯಾಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಗಸನು ಕಂಸನ ಭೃತ್ಯನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಮದಿದಿದವನಾಗಿ ಕೋಪದಿಂದ ಅಕ್ಷೇಪವುರ್ಮ ಕವಾ
ಗಿಹೋದನು |೩೪| ಎಲೈ ಕೊಬ್ಬಿದ ಹುಡುಗರೇ! ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ವನದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವೀವು
ಇಂತಾದಿವ್ಯವಸ್ತುಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಉಂಟೋವನು? ರಾಜಪ್ರವೃತ್ತವನಬೇಡ
ಸುನಿರಿ |೩೫| ಮೂಢರಾದ ಹುಡುಗರೇ! ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನೀವು ಜೀವಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹೀಗೆ ಕೇಳಬೇಡಿರಿ: ರಾಜಭಟ

ರು ಈ ಮೊತಂಕೇಳಿದರೆ ಹಿಡಿದುಕಟ್ಟಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿಬಿಡುವರು |೩೬| ಎಂಬ ಅಗಸನವಾಕ್ಯಮಂಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಕೆರಳಿದುರ್ಭಾವೆಗಳ ನಾಡುವ ಅರಜಕನಿರಸ್ಸು ಹಸ್ತಾಗ್ರದಿಂದ ಛೇದಿಸಿದನು |೩೭| ಅವನಸಂಗಡ ಬಂದಿದ್ದ ರಜಕರೆಲ್ಲರೂವಸ್ತ್ರಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳೆಲ್ಲಮಾಂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಸುಟುಬಿಟ್ಟು ಪಲಾಯನಂಗೆಯ್ದರು. ಅಗಕೃಷ್ಣನು ಅವುಗಳಂತೆಗದುಕೊಂಡನು|೩೮|ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಮನೂಕೃಷ್ಣ

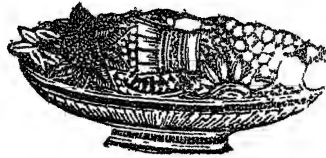

ಪೆಚ್ಚೊನಿಸ್ತುಜ್ಯಭುವಿಕಾನಿಚಿತ |೨೯| ತತಸ್ತುವಾಯುಕಪ್ರೀತಸ್ತಯೋರ್ವಪಮಕಲ್ಪಯತ |
 ವಿಚಿತ್ರವರ್ಷ್ಯಕೈಲಯೈರಾಕಲ್ಪೈರನುತೂಪತಃ |೩೦| ನಾನಾಲಕ್ಷಣವೇಷಾಭಾಂಕೃವಣ್ಣರಾ
 ಮಾವಿರಜತಃ | ಅಲಂಕೃತೌಬಾಲಗಜೌಪರ್ವಣೀವಸಿತತರೌ |೩೧| ತಸ್ಯಪ್ರಸನ್ನೋಭಗವಾಃ
 ಪೌದಾತ್ಸಾರೂಪ್ಯಮಾತ್ಮನಃ | ಶ್ರಿಯಂಚಪರಮಾಂಲೋಕಬಲೈಶ್ವರ್ಯಸ್ಮೃತೀಂದ್ರಿಯಮು|೩೨|

ಕರ್ಷಣಿ-ರಾಮನೂ, ಆತ್ಮಪ್ರಿಯೇತಮಗಿಪ್ಪವಾದ, ವಸ್ತ್ರ-ಎರಡು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ವಸಿತಾ-ಪೊದ್ದಿಕೊಂಡು, ಕಾನಿ
 ಚಿತ್-ಕೆಲವನ್ನು, ಭುವಿ-ನಿಲದಲ್ಲಿ, ವಿಸೃಜ್ಯ-ಬಿಸುಟು, ಕೇಷಾಣಿ-ನಿಂತವುಗಳನ್ನು, ಗೋವೇಭ್ಯಃ-ಗೊಲ್ಲರಿಗೆ, ಅದತ್ತ-ಕೊಟ್ಟ
 ನು ||೨೯|| ತತಸ್ತು-ಆ ಮೇಲಾದರೂ, ವಾಯುಕಪ್ರೀತ-ಸೆಯ್ಯಾರನು, ಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರಿಯವುಂಟಾದವನಾಗಿ, ವಿಚಿತ್ರವರ್ಷ್ಯಃ-
 ಹಲವು ಬಂಜಿಗಳುಳ್ಳ, ಚೇಲೇಯ್ಯಃ-ಉಡಿಗೆಗಳಿಂದಲೂ, ಆಕಲ್ಪೈಃ-ಆಭರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಅನುರೂಪತಃ-ತಕ್ಕಹಾಗೆ, ತಯಾಃ-
 ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ, ವೇಷಂ-ಅಲಂಕಾರವನ್ನು, ಅಕಲ್ಪಯತ-ಮಾಡಿದನು ||೩೦|| ಕೃಷ್ಣರಾಮೌ-ಕೃಷ್ಣನೂ ರಾಮನೂ,
 ನಾನಾಲಕ್ಷಣವೇಷಾಭಾಂಕೃ-ಹಲವುಗುರ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ, ಪರ್ವಣಿ-ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ, ಅಲಂಕೃತೌ-ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ,
 ಸಿತೇತರೌ-ಬಿಳುವೊ ಕಪ್ಪೊಳವ, ಬಾಲಗಜಾವಿವ-ಮರಿಯಾನೆಗಳಂತೆ, ವಿರೇಜತಃ-ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು ||೩೧|| ಪ್ರಸನ್ನಃ-ಪ್ರ
 ಸಾದವುಳ್ಳವನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಭಗವಂತನು, ತಸ್ಯ-ಆ ನೆಯ್ಯಾರನಿಗೆ, ಆತ್ಮನಃ-ತನ್ನ, ಸಾರೂಪ್ಯಂ-ಸಮಾನ ರೂಪವುಳ್ಳಮೋ
 ಹ್ತವನ್ನೂ, ಪರಮಾಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಶ್ರಿಯಂಚ-ಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ, ಲೋಕೇ-ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಬಲೈಶ್ವರ್ಯ ಸ್ಮೃತೀಂದ್ರಿಯಂ-
 ಬಲವನ್ನೂ ಬಡತನವನ್ನೂ ಇಂದ್ರಿಯ ಬಲವನ್ನೂ, ಪ್ರಾಪಾತೆ-ಪಡೆದಿರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ||೩೨|| ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ಮಾಲಾಕಾರ

ನು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳಂ ಸಿಂಗರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕ ವಸ್ತ್ರಗಳ ನೆಲ್ಲಮಂ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ
 ಕೊಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿಗೂ ನಿಂತವಸ್ತ್ರಗಳ ನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು |೩೨| ಆಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ತಂತು ವಾಯನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು

ತಂತುವಾಯು

ಸುತುಪ್ಪನಾಗಿ ಆರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಅನುರೂಪಂಗಳಾದ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ವಿಚಿತ್ರ ವಸ್ತ್ರಗಳಂ ಅಲಂಕಾ
 ರಮ ಮಾಡಿದನು |೩೦| ಆರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ನಾನಾ ಪ್ರಕಾಶಂಗಳಾದ ಅಲಂಕಾರಂಗಳಿಂದ
 ಕೋಭಿತರಾಗಿ ಉತ್ಸವಕಾಲದ ಬಿಳಿಕರಿಯ ಬಾಲಗಜಂಗಳಂತೆ ಮೆರೆದರು |೩೧| ಪ್ರಸನ್ನ ನಾದ ಭಗ
 ವಂ ತನು ಆತಂತುವಾಯನಿಗೆ ಸಾರೂಪ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ
 ಐಶ್ವರ್ಯಮಂ ಬಲಮಂ ಜ್ಞಾನವರಸಹ ಕೊಟ್ಟನು|೩೨|| ಆಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪಂಗಳಂ ಕಟ್ಟುವಮಾಲಾಕಾರನಾದ ಸು

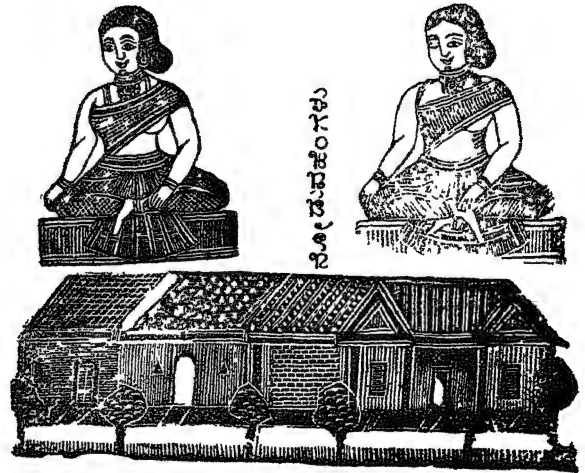
ತತಸ್ಸುಮೋ ಭವನಂ ಮಾರಾಕಾರಸ್ಯ ಜಗತ್ಯುತಃ | ತೌದ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಸಹಗೋತ್ಥಾಯನನಾಮಶಿರ
ಸಾಭುನಿ | ೪೩ | ತಯೋರಾಸನಮಾನೀಯಮಾದ್ಯಂ ಚಾರ್ಘ್ಯಾರ್ಹಣಾದಿಭಿಃ | ಪೂಜಾಂಸಾನುಗ
ಯೋಕ್ತೃಕೃತ್ಸಕ್ತಾಂಬೂಲಾನುಲೇಪನೈಃ | ೪೪ | ವಾಕ್ರಹನಸ್ಸಾರ್ಥಕಂ ಜನ್ಮವಾಲತಂ ಚಕುಲಂ ಪು
ಭೂ | ಪಿತೃದೇವರ್ಷಯೋಮಹ್ಯಂತುಷ್ಠಾಹ್ಯಾಗಮನೇನವಾಂ | ೪೫ | ಭವಂತೌಕಿಲವಿಕ್ಯಸ್ಯ ಜಗತಃ
ಕಾರಣಂ ಪರಂ | ಅವತೀರ್ಣಾವಿಹಾಂಕನಕ್ಷಮಾಯಾಚಭವಾಯಾಚ | ೪೬ | ನಹಿವಾಂವಿವಮಾದ್ಯ

ಸ್ಯ-ಹೂವಾಡಿಗನಾದ, ನುದಾಮ್ನಃ-ನುದಾಮನಂಬವನ, ಭವನಂ-ಮನೆಗೆ, ಜಗತ್ಯುತಃ-ಹೋದರು (ಅವನು)ತೌ-ಅರಾಮಕ
ದ್ವರನ್ನ, ಪೃಷ್ಠಾಪ್ತ-ನೋಡಿ, ಸಹಸಾ-ಜೇಗನೆ, ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ಭುವಿ-ನಿಲದಲ್ಲ, ಶಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂದ, ನನಾಮ-ಪೂಡ
ಮಟ್ಟುನು || ೪೩ || ಸಾನುಗವೋಃ-ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದವರಿಂದ ಸತ್ತಿರಾದ, ತಯೋಃ-ಅವರಿಗೆ, ಆಸನಂ-ಗದ್ದೆಯನ್ನು, ಅ
ನೀಯ-ತಂದಿರಿಸಿ-ವಾದ್ಯಂಚ-ಕಾಲಗನೀರನ್ನೂ ಹಾಕಿ, ಅರ್ಘ್ಯಾರ್ಹಣಾದಿಭಿಃ-ಕೈಗನೀರುಮೊದಲಾದ ಯೋಗ್ಯೋಪಚಾರಗ
ಳಿಂದಲೂ, ಸ್ತಕ್ತಾಂಬೂಲಾನುಲೇಪನೈಃ-ಸ್ತಕ್-ಹುವಿನಮಾರ, ತಾಂಬೂಲ-ವೀಳ್ಯ, ಅನುಲೇಪನೈಃ-ಅಂಗರಾಗ ಪರಿಮಳ
ವ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಪೂಜಾಂಚಕ್ರ-ಆರಾಧಿಸಿದನು || ೪೪ || ಪ್ರಭೂ-ಒಡೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ನಃ-ನಮ್ಮ, ಜನ್ಮ-ಹುಟ್ಟಿಕೆ,
ಸಾರ್ಥಕಂ-ವ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ಸಹಿತವಾದ್ದು, ಕುಲಂಚ-ಜಾತಿಯೂ ಕೂಡ, ಅಧವಾ ವಂಶಪೂಕೂಡ, ಪಾಲಿತಂ-ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟದ್ದು. ವಾಂ-ನಿಮ್ಮ, ಆಗಮನೇನ-ಬರುವಿಕೆಯಿಂದ, ಪಿತೃದೇವರ್ಷಯಃ-ಪಿತೃಗಳೂ ದೇವತೆಗಳೂ ಯುಷಿಗಳೂ, ಮಹ್ಯಂ-
ಸನಗೋಸಾಗ, ತುಷ್ಠಾಃ-ತೃಪ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾದರು || ೪೫ || ಭವಂತೌ-ನೀವೀರೈರೂ, ಜಗತಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಪರಂಕಾರಣಂ-
ಅ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿರುವರಲ್ಲವೆ? ಹೇಮಾಯಚ-ಲೋಕದರಕ್ಷಣಕ್ಕೂ, ಭವಾಯಚ-ಶುಭಕ್ಕೂಕೂಡ, ಇಹ-ಈ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಅಂಕೇನ-ಕರಾಮಾತ್ರದಿಂದ, ಅವತೀರ್ಣ-ಅವತರಿಸಿ ಹಿಟ್ಟಿದವರಾಗಿರುವಿ|| ೪೬ || ಜಗದಾತ್ಮನೋಃ-ಜಗತ್ತ

ನುದಾಮ

ಕೃಷ್ಣ

ಬಲರಾಮ

ದಾಮನಂಬವನ ಗೃಹಮಕುರಿತು ಪೋದನು. ಅಸುದಾಮನು ರಾಮಕೃಷ್ಣಕಂ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇನೋಡಿ ಎದ್ದು
ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ದಂಡಾಕಾರಮಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು|| ೪೩ || ಅರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಪೀಠವಂಕೊಟ್ಟು
ಸದರಿವಾರರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣಕಂ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಪುಷ್ಪಹಾರಗಳಂ ತಾಂಬೂಲಂಗಳಂ ಸುಗಂಧಂಗಳಂ ಒಪ್ಪಿ
ಸಿ || ೪೪ || (ನುಡಿದನದಂತೆನ-) ನಮ್ಮ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾದುದು, ನಮ್ಮಕುಲವು ಪವಿತ್ರವಾಯ್ತು, ನೀವೀ
ವರೂ ನಮ್ಮಮನೆಗೆ ದಯೆಗೆಯ್ದು ಬಂದುದರಿಂದ ನಮ್ಮದೇವಯುಷಿ ಪಿತೃಗಳು ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು|| ೪೫ || ನೀವೀ
ವರೂಸರ್ವಜಗತ್ತಿಗೂಕಾರಣರಲ್ಲವೇ! ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆಹೇಮಾರ್ಥಮಾಗಿ ಅಂಕದಿಂದ ಅವತಾರವೆಗೆಯ್ದುಬಂ
ದಿರುವಿ || ೪೬ || ನಿಮ್ಮೀವರಿಗೂವಿವಮದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲ, ಜಗತ್ಸ್ವರೂಪರಾಗಿ ಜಗನ್ನಿತ್ರರಾಗಿ ಸರ್ವಪಾತ್ರರಿಗ

ಪಿಪ್ಪಸ್ಸುಹೃದೋರ್ಜಗದಾತ್ಮನೋ | ಸಮಯೋಸ್ಸರ್ವಭೂತಮುಭವಂತಂಭಜತೋರಪಿ |೪೭|
 ಪಾಮಾಪ್ತಾಪಯತಂಭೃತ್ಯಂಕಿಮಹಂಕರವಾಣಿವಾಂ | ಪುಂಸಸ್ತ್ವನುಗ್ರಹೋದ್ಯವಭವದ್ಭೃಂ
 ಯನ್ನಿಯುಜ್ಯತೇ ||೪೮|| ಶ್ರೀಕುಕಃ || ಇತ್ಯಭಿಪ್ರತ್ಯರಾಜಿಂದ್ರಸುದಾಮಾಪ್ರೀತಮಾನಸಃ | ಕ
 ಸ್ತೈಸ್ಸುಗಂಧಿಕುಸುಮೈರ್ವಾಲಾವಿರಚಿತಾದದೌ ||೪೯|| ತಾಭಿಸ್ಸುಲಂಕೃತೌಪ್ರೀತೌಕೃಷ್ಣ
 ರಾಮೌಸಹಾನುಗೌ : ಪ್ರಣತಾಯಪ್ರಸನ್ನಾಯದದತುರ್ವರದೌವರಾ ||೫೦|| ನೊಪಿವವ್ರಿಚಲಾಂ
 ಭಕ್ತಿಂತಸ್ತಿಸ್ತೈವಾಲಿಲಾತ್ಮನಿ ತದ್ಭಕ್ತಮುಚಸೌಹಾರ್ದಂಭೂತಮುಚರಾಂದಯಾಂ ||೫೧|| ಇತಿತ
 ಸ್ತೈವರಾ ದತ್ವಾಶ್ರಿಯಂಜಾನ್ವಯವಧಿರ್ಭನೀಮ್ | ಬಲವಶಾಯುರ್ಯಕಃ ಕಾಂತಿನಿರ್ಜಗಾಮಸ
 ಹಾಗ್ರಜಃ ||೫೨||

ಗ ಆತ್ಮರಾಗಿರುವ, ಸುಹೃದೋಃ-ಮಿತ್ರರಾಗಿರುವ, ಸರ್ವಭೂತೇಷು-ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸಮಯೋಃ-ತಾರತಮ್ಯವಿ
 ಲ್ಲದೇಯಿರುವ, ಭಜಂತಂ-ಸೇವಿಸುವವನನ್ನು, ಭಜತೋರಪಿ-ಸೇವಿಸುತ್ತಲೂ ಯಿರುವರಾದ, ವಾಂ-ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ, ವಿಷಮಾ
 ದ್ಯಷ್ಟಿಃ-ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆಯಾಗಿ ನೋಡುವಿಕೆ, ನಹಿ-ಇಲ್ಲವಲ್ಲವು||೪೭|| ಭೃತ್ಯಂ-ಸೇವಕನಾಗಿರುವ, ಪಾಂ-ನನ್ನ ನ್ನು, ಆಪ್ತಾಪಯತಂ-
 ಆಪ್ತಾಪಿಸಿರಿ ವಾಂ-ನಿಮಗೆ, ಅಹಂ ನಾನು, ಕಿಂಕರವಾಣಿ-ವಿನುಮಾಡಲಿ; ಭವದ್ಭಾಷ್ಯಂ-ನಿಮ್ಮಿಂದ, ನಿಯುಜ್ಯತೇಯೇ-ಯಾ
 ವಕಾರಣದಿಂದ ಆಪ್ತಾಪಿಸಲ್ಪಡುವನೋ, ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ವಷಃ-ಇದು, ಪುಂಸಃ-ಪುರುಷನಿಗೆ, ಅನುಗ್ರಹಃ-ನಿಮ್ಮದಯ
 ಯಾಗಿರುವುದು ||೪೮|| [ಕುಕನಾಕ್ಯವು] ರಾಜೀಂದ್ರ-ಅರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನೆ! ಸುದಾಮಾ-ಸುದಾಮನೆಂಬವನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ,
 ಅಭಿಪ್ರೇತ್ಯ-ಅಭಿಪ್ರಾಯವಂ ತಿಳಿದು, ಪ್ರೀತಮಾನಸಸ್ತ್ವ-ಪ್ರಿಯವುಂಟಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕಸ್ತೈಃ-ಪ್ರಕಸ್ತಗು
 ಳಾದ, ಸುಗಂಧಿಕುಸುಮೈಃ-ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ, ವಿರಚಿತಾಃ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ, ಪಾಲಾಂ-ಹಾರಗಳನ್ನು, ದದೌ-ಕೊ
 ಟ್ಪಿಸು ||೪೯|| ತಾಭಿಃ-ಆಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳಿಂದ, ಸ್ವಲಂಕೃತೌ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಪ್ರೀತೌ-ಪ್ರಿಯವುಳ್ಳವರೂ,
 ವರದೌ-ವರವನ್ನು ಕೊಡುವರೂ, ಸಹಾನುಗೌ-ಪರಿಚಾರಕರಿಂ ನಹಿತ ರಾಡವರೂಆದ, ಕೃಷ್ಣರಾಮೌ-ಕೃಷ್ಣ ಸೂರಾಮನೂ,
 ಪ್ರಣತಾಯ-ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವರಗಿವವನಾದ, ಪ್ರಸನ್ನಾಯ-ನೀವೇಗತಿಯೆಂದು ಸಂಜಿವವನೂಆದ, ಸುದಾಮನಿಗೆ, ವರಾ-
 ಬಯಸಿದ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು, ದದೌ-ಕೊಟ್ಟನು ||೫೦|| ಸೋಪಿ-ಅವನೂಕೂಡ, ಅಖಿಲಾತ್ಮನಿ-ಸರ್ವಮಯನಾದ, ಅಥವಾ ಎಲ್ಲ
 ರಿಗೂ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ, ತಸ್ತಿಸ್ತೈವ-ಆತ್ಮಪ್ಪ ನಲ್ಲಿಯೇ, ಅಚಲಾಂ-ಚಲಿಸದೇ ಯಿರುವ, ಭಕ್ತಿಂ-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ, ತದ್ಭ
 ಕ್ತೇಷು-ಭಾಗವತರಲ್ಲಿ, ಸೌಹಾರ್ದಂ-ಚ-ಸ್ನೇಹವನ್ನೂ, ಭೂತೇಷು-ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪರಾಂದಯಾಂ-ಉತ್ತಮವಾದ ಕರು
 ಣೆಯನ್ನೂ, ವವ್ರೇ-ಬಯಸಿದನು ||೫೧|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ತಸ್ಯ-ಆಸುದಾಮನಿಗೆ, ವರಾ-ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ, ಅನ್ವಯವರ್ಧಿ
 ನಿಂ-ವಂಕವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿರುವ, ಶ್ರಿಯಂಜ-ಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ, ಬಲಂ-ಬೇಹಕೃತಿಯನ್ನೂ, ಆಯುಃ-ಚಿರಕಾಲ ಬದುಕುವಿಕೆ
 ಯನ್ನೂ, ಯಕಃ-ಉತ್ತಮವಾದ ಹೆಸರುವಾಸಿಯನ್ನೂ, ಕಾಂತಿಂ-ವರ್ಚನನ್ನೂ, ದತ್ವಾ-ಕೊಟ್ಟು, ಸಹಾಗ್ರಜಃ-ನಂಗಡ

ಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮರಾಗಿ ಸೇವಕರಿಗೆ ರಕ್ಷಕರಾಗಿ ಇರುವ ನಿಮಗೆ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೈಕಮ್ಯವಿಲ್ಲವು ||೪೭||
 ಭೃತ್ಯನಾದನನಗೆ ಆಪ್ತಾಪಿಸಿರಿ, ನಾನೇನುಬೇಕಾದಕೆಲಸವೆಂದಾದೇಯಾವುದುಪನಿಗೆ ನೀವುಕೆಲಸವೆನಾಪ್ತಾಪಿಸು
 ವಿಕೋ ಆಪುರುಷನಿಗೆ ಅದೇಪರಮಾನುಗ್ರಹವು ||೪೮|| ಎಂದು ವಿಕ್ಷಾಪಿಸಿ, ಎಲೈಅರಸೇ! ಅಸುದಾಮನುಪ್ರೀ
 ತಮನಸ್ಸುನಾಗಿ ದಿವ್ಯಂಗಳಾದಕುಸುಮಂಗಳಿಂದ ಮಾಲಿಕೆಗಳೆಂದಾದಿಕೊಟ್ಟನು ||೪೯|| ಆಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳಿಂದ
 ಅಲಂಕೃತರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಪ್ರೀತರಾಗಿ ಗೋಪಸಹಿತರಾಗಿ ಕರಣಾಗತನಾದ ಪ್ರಣತನಾದ ಆಸುದಾಮನಿ
 ಗೆ ಇಷ್ಟಂಗಳಾದವರಂಗಳನಿತ್ತರು ||೫೦|| ಅಸುದಾಮನು ಅಖಿಲಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯೆಯಾ
 ಚಿಸಿದನು. ಎಲೈಸ್ಯಾಮಿಯೆ! ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿಮೈತ್ರಿಯೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆಯೂ ನಿನಗೆಉಂಟಾಗಲಿ ||೫೧||
 ಎಂದುಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಅಸುದಾಮಂಗೆ ವರಂಗಳನಿತ್ತು, ವಂಕವೃದ್ಧಿಕರಮಾದ ಸಂಪದವಂ ಆಯುವಂ ಬಲವಂ
 ಕಾಂತಿಯಂ ಸಹ ಇತ್ಯು ಸುಪರಿವಾತನಾಗಿ ರಾಮಸಮೀತನಾಗಿ ಹೊರಟುಬಂದನು ||೫೨||

-* ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಕಮನ್ಕುಂಧ- ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ -*

ಶಿ ಶ್ರೀಕುಂಕು|ಅಥವ್ರಜರಾಜಪಥೆನಮಾಧವಸ್ತಿ ಸ್ತ್ರಿಯಂಗ್ಮಹೀತಾಂಗವಿಲೆಪಭಾಜನಾಂ|ವಿಲೋಕ್ಯ
ಕುಂಭಾಂಯಾವತಿಂವರಾನನಾಂಪಪ್ರಚ್ಛಯಾಂತಿಂಪ್ರಹರ್ಷರಸವ್ರದಃ ||೧|| ಕಾತ್ಯವರೋರೈತದು
ಹಾನುಲೆಪನಂಕಸಾಂಗನೇವಾಕಥಯಸ್ವಸಾಧುನಃ | ದೆಹ್ಯಾವಯೋರಂಗವಿಲೆಪಮುತ್ಸಮಂಶ್ರೇಯ

ಅಂಣನುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನಿರ್ಜಗಾಮ-ಹೊರಹೊರಟನು

||೨೭||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಟೀಕಾಯಾಂ ದಕಮನ್ಕುಂಧೇ

ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

೪೫ನೆಯಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

[ಕುಂಕುಂಭವ್ರ.] ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ರಾಜಪಥೇನ ಧೋರಗಳು ತಿರುಗತಕ್ಕ ದಾರಿಯಿಂದ, ವ್ರಜ-ಬರುತಲಿರುವ
ಮಾಧವ-ಕೃಷ್ಣನು, ಗೃಹೀತ-ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಅಂಗವಿಲೆಪಭಾಜನಾಂ-ಗಂಧದ ಬಟ್ಟುಳ್ಳವಳಾದ, ಯುವತಿಂ-ಪ್ರಾಯದವ
ಳಾದ, ಯಾಂತೀಂ-ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವಳಾದ, ವರಾನನಾಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವಳಾದ, ಕುಂಭಾಂಸ್ತ್ರಿಯಂ-ಕುಳ್ಳಹೆಂಗಸ
ನ್ನು, ವಿಲೋಕ್ಯ-ಮೋಡಿ, ಪ್ರಹರ್ಷ-ಅತಿಶಯವಾಗಿ ನಗುತ್ತಲಿರುವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ರಸವ್ರದಃ-ಸುಖವನ್ನು ಕುಡುವವನಾ
ಗಿ, ಪಪ್ರಚ್ಛ-ಬೆನ್ನಗೊಂಡನು ||೧||ನರೋರ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತೊಡೆಗಳುಳ್ಳವಳೇ (ವಕ್ರವಾದ ಮೈಯುಳ್ಳವಳೇ ಎಂದುವಿರು
ದ್ದಾಭಿಪ್ರಾಯವು) ಅಂಗನೇ-ಹೆಂಣೇ, ಕಾತ್ಯವ-ಯಾರನೀನು? ಏತದನುಲೇಪನಂ-ಈಗಂಧವು, ಕನ್ಯವಾ-ಯಾರದು? ಉಪ-
ಹೀಗಂದು, ಹುಬ್ಬನ್ನು ಹಾರಿಸಿ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಸಾಧು-ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಕಥಯಸ್ವ-ಹೇಳು, ಉತ್ತಮಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ಅಂಗವಿಲೆ

ಇಂತು ಕುಂಕುಮನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪುರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾ

ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವ

ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣವೈಣ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವೈಣ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು ಎಂಬಕರ್ಣಾಟ

ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಕಮನ್ಕುಂಧದೊಳಗನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

* ೪೫ನೆಯಅಧ್ಯಾಯದತಾತ್ಪರ್ಯವು. *

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ| ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶಕೇಕುಂಭೋನ್ಮಮನಂಧನು ಮೋಭಿದಾ'ವಧಸ್ತದ್ರಕ್ಷಿಣಾಂಕಂಸ
ರಿಷ್ಟರಂಗೋತ್ಸವಾದಿಚ|*|ನಾಲ್ಕತ್ತೆರಡನೆಯಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಕ್ರಾಕೃತಿಯುಳ್ಳಕುಂಭಿಯಂತೆ
ಸಮವಾದದೇಹಮುಳ್ಳವಳನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ, ಧನುರ್ಭಂಗವನ್ನುಮಾಡಿ, ಅಧನುಸ್ಸಿಗೆ ರಕ್ಷಕರಾದಜನರಂ ಸಂಹರಿಸಿ,
ಕಂಸನಿಗೆ ಅರಿಷ್ಟಪ್ರದವಾದ ಯುದ್ಧರಂಗೋತ್ಸವಮೊದಲಾದವ್ಯಾಪಾರವೆಂದೂ ಕುಂಕುಮಂ
ನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂದೆನಿ-

ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವನಾಗಿ ಗಂಧದಬಟ್ಟಲು
ಗಳಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಯುವತಿಯಾದ ಸುಂದರವಾದಮುಖಮುಳ್ಳ ಕುಂಭಿಯಾದ ಬಬ್ಬಳೆನೋಡಿ
ಅಸ್ತಿತ್ವಯಳಿಸುಖಪ್ರದನಾಗಿ ಅವಳೆಂಮಾತನಾಡಿಸಿದನು ||೧|| ಅದೆಂತೆನಿ- ಎಲೈ ಶ್ರೇಷ್ಠಂಗಳಾದ ತೊಡೆಗೆ
ಳುಳ್ಳಸ್ತ್ರೀಯೇ ! ನೀನುಯಾರು ? ಈ ಅನುಲೇಪನ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಂ ಯಾರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗುವಿ ? ನ
ಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಹೇಳು ; ಉತ್ತಮವಾದಗಂಧದ್ರವ್ಯವಂ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂಕೊಡು ; ನಿನಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಶ್ರೇಯ

ಸ್ತುತಂ ನಚಿರಾದ್ಭವಿವ್ಯತಿ |೧| ನೈರಂಧ್ರೀ | ದಾಸ್ಯಸ್ಯಾಹಂಸುಂದರಕಂಸಸಂಮತಾತಿ | ವಕ್ರನಾ
ಮಾಹ್ಯನುಲೇಪಕರ್ಯಣಿ | ಮಧಾಭವಿತಂಭೋಜವತೇರತಿಶ್ರಿಯಂವಿನಾಯುಪಾಂಕೋನ್ಯತಮುಗ್ಧದ
ಹೃತಿ |೨| ರೂಪಸಕಲಮಾಧುರ್ಯಹಸಿತಾಲಾವವೀಕ್ಷಿತೈಃ | ಧರ್ಷಿತಾತ್ಮಾದದೌಸಾಂದ್ರಮುಭಯೋ
ರನುಲೇಪನಮ್ |೩| ತತಸ್ತಾವುಗರಾಗಣಸ್ವವರ್ಣತರಶೋಭಿನಾ | ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಪರಭಾಗನಶುಕುಭಾತೆ
ನುರಂಜಿತೌ |೪| ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭಗವಾಃ ಕುಬ್ಜಾಂತಿಪ್ರಕಾಂರುಚಿರಾನನಾಂ ಮಜ್ಜೀಂಕರಾಂತಮು

ಪರ-ಮೈಗೆ ಬಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಗಂಧವನ್ನು, ಅವಯೋಃ-ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ, ದೇಹಿ-ಕುಡು, ತತಃ-ಅದರದೇನೆಯಿಂದ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ನೆ
ಚಿರಾತ್ರ-ಬೇಗನೆ, ಶ್ರೀಯಃ-ಕುಭವು, ಭವಿಷ್ಯತಿ-ಮುಂದೆಯಾಗುತ್ತೆ ||೧|| [ದಾದಿಯವಳನವು.] ಸುಂದರ-ಚಲುವನೇ! ಅಹಂ-
ನಾನು, ತ್ರಿವಕ್ರನಾಮಾ-ತ್ರಿವಕ್ರ ಯಂಬಹನರುಳ್ಳವಳು, ಅನುಲೇಪಕರ್ಮಣಿ-ಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳಂ ಸೇರಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ,
ಕಂಸನಮ್ಮತಾ-ಕಂಸನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದವಳು. ಹಿ-ಅದ್ದರಿಂದ, ಭೋಜಪತೇಃ-ಭೋಜರಿಗೊಡೆಯನಾದ ಕಂಸನಿಗೆ, ಅತಿ
ಪ್ರಿಯಂ-ಬಹಳ ಯಿಷ್ಟವಾಗಿರುವಂತೆ, ಮಧ್ಯಾವಿತಂ-ನನ್ನಿಂದ ತೇಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತಲೆ-ಆ
ಗಂಧವನ್ನು, ಯುವಾಂವಿನಾ-ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರೂಂ ಹೊರತು, ಅನ್ಯತಮಃ-ತೆರವರೊಳಗೊಬ್ಬನಾದರೂ, ಕೋರ್ದತಿ-ಯಾವವನು,
(ಪಡೆಕೊಳ್ಳಲು)ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವನು? ||೨|| ರೂಪ.. ತೈಃ-ರೂಪ-ಅಂಗಗಳು ಚನ್ನಾಗಿರುವಿಕೆ, ಪೇಕಲ-ಕೋಮಲವಾಗಿರುವಿಕೆ,
ಮಾಧುರ್ಯ-ರಸಿಕತ್ವ; ಹಸಿತ-ಸೊಗಸಾದನಗೆ, ಅಲಾವ-ಸವಿಯಾದವಾತು, ವೀಕ್ಷಿತೈಃ-ಮೋಹಕವಾದ ನೋಟಗಳಿಂದ್ಲೂ
ಧರ್ಷಿತಾತ್ಮಾ-ಮೋಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಉಭಯೋಃ-ಇಬ್ಬರಿಗೂ, ಸಾಂದ್ರಂ-ತುಂಬಹಿಡಿಯುವೆಷ್ಟು, ಅಥವಾ
ಮುಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ, ಅನುಲೇಪನಂ-ಅಂಗರಾಗವನ್ನು, ದದೌ-ಕೊಟ್ಟಳು ||೩|| ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ಸ್ವವರ್ಣತರಶೋಭಿನಾ-ತವ
ಒಂಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ ಬಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವಂಥಾ, ನರಪಾಪ್ತಪರಭಾಗೇನ-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ ಗುಣೋ
ತ್ಕರ್ಷವುಳ್ಳ, ಅಂಗರಾಗೀಣ-ಅನುಲೇಪನ ಗಂಧದಿಂದ, ಅನುರಂಜಿತೌ-ಸೊಗಸುಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತೌ-ಆರಾಮಕ್ಕೊಳ್ಳರು,

ಸ್ಸುಂಟಾಗುವುದು |೧| (ಎಂಬಕು ಕೃಷ್ಣನವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಅಸ್ತೀಯು ನುಡಿದಳದಂತೆನೇ-) ಎಲೈಸುಂದ
ರನಾದ ಪುರುಷನೇ ! ನಾನು ಅನುಲೇಪನ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಸಮ್ಮತಳಾದಗೌಡಿನನ್ನು
ಹೆಸರಂ ತ್ರಿವಕ್ರೆಯೆಂದಿು ಹೇಳುವರು, ನನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಗಂಧಾನುಲೇಪನಗಳು ಕಂಸನಿಗೆ ಅತಿಪ್ರೀತಿ
ಕರಂಗಳಾಗಿರುವವು, ದಿವ್ಯಪುರುಷರಾದ ನಿಮ್ಮುಹೊರತು ಈ ಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಯೋಗ್ಯರಾಗು
ವರು |೨| ನೀವೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಆಕುಬ್ಜಿಯು ಅವಶೀರ್ವರಸಾಂದರ್ಯದಿಂದಲೂ ಸೌಕು

ಮಾರ್ಯಾದಿಂದಲೂ ಮನೋಹರವಾದಿಂದಲೂ ಮೆರಿದಸ್ಥಿತದಿಂದಲೂ ಸರಸಂಗಳಾದ ಮೇತತಗಳಿಂದಲೂ,
ನೋಟಗಳಿಂದಲೂ ಮೋಹಿತಳಾಗಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಅನುಲೇಪನವೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು |೩|
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆರಾಮಕ್ಕೊಳ್ಳರು ತಮ್ಮ ಶರೀರವರ್ಣಂಗಳು ಕಪ್ಪು ಬಿಳುಪುಗಳಾದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೋಳ

ನಕ್ಷತ್ರೈರ್ದರ್ಶಯೇದರ್ಶನೇವಂ ||೬|| ಪದಾಭ್ಯಮಾಕ್ರಮ್ಯಪ್ರಪದದ್ವ್ಯಂಗುಳೋತ್ತಾನಪಾ
ಣಿನಾ | ಪ್ರಗೃಹ್ಯಚಾಬುಕೇಧ್ಯಾತ್ಮಮಾದ್ವೀನಮದಚ್ಯುತಃ ||೭|| ಸಾತದರ್ಶನಮಾನಂಗೀಬೃಹ
ಚ್ಚೋಣಿಪಯೋಧರಾ | ಮುಕುಂದಸ್ವರ್ಣಾತ್ಸಮೋಬಭಾವಪ್ರಮಮೋತ್ತಮಾ ||೮|| ತತೋರೂ
ಪಗುಣಾದಾರ್ಯಸಂಪನ್ನಾ ಪುಂಜಕೇವಮ್ | ಉತ್ತರೀಯಾಂತಮಾಕೃಷ್ಯಸ್ತಯಂತೀಜಾತದ್ಯಚ್ಚ
ಯಾ ||೯|| ಎಹಿವೀರಗೃಹಂಯಾಮೋನತ್ವಾಂತ್ಯಕ್ತಾಮಿ ವೋತ್ಸಹೇ | ತ್ವಯೋನ್ಮಥಿತಚಿತ್ತಾಯಾಃ
ಪ್ರಸೀದಪುರುಷರ್ಷಭ ||೧೦|| ಎವಂಸ್ತ್ರಿಯಾಯಾಚ್ಯಮಾನಃ ಕೃಷ್ಣೋರಾಮಸ್ಯಾಪ್ಯತಃ | ಮು
ಖಂವೀಕ್ಷ್ಯಾನುಗಾಣಾಂಚಪ್ರಹಸಂತಾ ಮುವಾಚಹ ||೧೧|| ಎವ್ಯಾನಿತೈಗೃಹಂಸುಭುಪುಂಸಾ

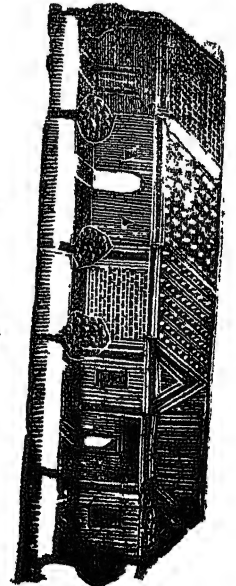
ಕುಶುಭಾತೇ-ಶೋಭಿಸಿದರು ||೭|| ಪ್ರಸನ್ನಃ-ಪ್ರಸಾದ ಪುಂಟಾದ, ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ರುಚಿರಾನಿ-ಚೆಲುವಾದ ಮೋರೆ
ಯುಳ್ಳವಳಾದರೂ, ತ್ರಿವಕ್ತ್ರಾಂ-ಮೂರುಡೊಂಕುಗಳಿಲ್ಲ, ಕುಬ್ಜಾಂ-ಕುಳ್ಳಳನ್ನು, ಬುದ್ಧೀಂಕರುಂ-ನೆಟ್ಟಗಿರುವಳನ್ನಾಗಿಮಾ
ಡಲೋಸುಗ, ದರ್ಶನೇ-ತನ್ನಂನೋಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ, ಫಲಂ-ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು, ದರ್ಶಯ-ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಮನಶ್ಚ
ಕ್ರೇ-ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದನು ||೮|| ಅಚ್ಯುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪ್ರಪದೇ-ಅವಳತುಡಿಗಾಲುಗಳನ್ನು, ಪದ್ವ್ಯಾಂ-ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಂದ,
ಅಕ್ರಮ್ಯ-ತುಳಿದುಕೊಂಡು, ದ್ವ್ಯಂಗುಳೋತ್ತಾನಪಾಣಿನಾ-ವ್ಯಂಗುಳ-ಎರಡುಬೆರಳು, ಉತ್ತಾನ-ಅಂಗತ್ತಾಗಿರುವ ಪಾಣಿ
ನಾ-ಹಸ್ತದಿಂದ, ಚುಬುಕೇ-ಗಡ್ಡೆದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಗೃಹ್ಯ-ವತ್ತಿಹಡಿದು, ಅಧ್ಯಾತ್ಮಂ-ಅವಳದೇಶವನ್ನು, ಉದಗೀನಮತ್-ಮೇಲಕ್ಕತ್ತಿ
ಡನು ||೯|| ಸಾ-ಅಕುಂಜೆಯು, ತದಾ-ಆಗ, ಮುಕುಂದಸ್ವರ್ಣನಾ-ಕೃಷ್ಣನ ಗೋಂಕುವಿಕೆಯಿಂದ, ಸಿದ್ಧಃ-ತೆತ್ತದ್ದಲ್ಲಿಯೇ,
ಯಜುಸಮಾನಂಗೀ-ನೆಟ್ಟಗೂ ಸರಿತಾಗಿಯೂಇರುವ ಮೈಯುಳ್ಳವಳೂ, ಬೃಹಚ್ಚೋಣಿಪಯೋಧರಾ-ದೊಡ್ಡ ಅಂಡುಗಳೂ
ಮೊಲೆಗಳೂ ಉಳ್ಳವಳೂ, ಪ್ರಮದೋತ್ತಮಾ-ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಯಮದವುಳ್ಳ ಹೆಂಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳೂ, ಬಭಾವ-ಲವಳಂತೆ ||೧೦|| ರೂ
ಪಗುಣಾದಾರ್ಯ-ಸಂಪನ್ನಾ-ರೂಪ-ಚೆಲುವಿಕೆಯ, ಗುಣ-ನುಗುಣಗಳ, ಪಿದಾರ್ಯ-ಧಾರಾಳಿಕೆಯಿಂದ, ಸಂಪನ್ನಾ-ಪ್ರಪ್ತವಾ
ದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸ್ತಯಂತೀ-ಮಾನಿತಳಾಗಿಯೂ, ಜಾತದ್ಯಚ್ಚಯಾ-ಮೂಡಿದಕಾಮವುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಉತ್ತ
ರೀಯಾಂತಂ-ಹೊದ್ದವಸ್ತ್ರವನಿರಗನ್ನು, ಅಕ್ರಮ್ಯ-ಎಳೆದು, ಕೇಶವಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರಾಹ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ
ಳು ||೧೧|| ವೀರ-ಶೂರನೇ! ಎಹಿ-ಚಾ! ಗೃಹಂ-ನನ್ನ ಮನೆಯಂ ಕುರಿತು, ಯಾಮಃ-ಶೋಗುವ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ತ್ವ
ಕ್ತುಂ-ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ, ಸೋತ್ಸಹೇ-ನಾನುಉತ್ಸಾಹಗೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ, ಪುರುಷರ್ಷಭ-ಪುರುಷರಲ್ಲಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನೇ! ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂ
ದ, ಉನ್ಮಥಿತಚಿತ್ತಾಯಾಃ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾದ, ನನ್ನೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸೀದ-ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು ||೧೦||
ಎವಂ-ಹೀಗೆ, ಸ್ತ್ರಿಯಾ-ಹೆಂಗಸಿನಿಂದ, ಯಾಚ್ಯಮಾನಃ-ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪಶ್ಯತಃ-
ನೋಡುತ್ತಿರುವ, ರಾಮಸ್ಯ-ಬಲರಾಮನ, ಅನುಗಾಂಚ-ಸಂಗಡಬರುತ್ತಿರುವವರ, ಮುಖಂ-ಮೋರೆಯನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯಚ-ನೋ

ಚ್ಚಾದ ಹಳದಿ ಕೆಂಪುಬಂಜ್ಜಿಮಾದಿವ್ಯಗಂಧಗಳಿಂದ ಆನುಲೇಪನಮೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು ||೧||
ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಸುಂದರವಾದ ಮಾಖಮುಳ್ಳ ಕುಬ್ಜಿಯಾದಅತ್ರೇವಕ್ರಿಯಂ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವು
ದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು.ತನ್ನ ದರ್ಶನ ಫಲವಂ ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ತೋರಿಸುವನಾದನು ||೬|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನು ಅಸ್ತ್ರೀಯಂ ಇದಿರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳಪಾದಂಗಳಂ ತನ್ನ ಪಾದಂಗಳಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅವಳ
ಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು ||೭|| ಆಗ ಅಸ್ತ್ರೀಯು ಸಮಮಾದ ಸರ್ವಾಂಗಮುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಸ್ಥೂಲಂಗಳಾದ
ನಿತುಂಬಂಗಳು ಕುಚಂಗಳೂ ಉಳ್ಳವಳಾಗಿ ಮುಕುಂದನಸ್ವರ್ಣದಿಂದ ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತಮಸ್ತ್ರೀಯಾ
ದಳು ||೮|| ಅನಂತದಲ್ಲಿ ರೂಪಸೌಂದರ್ಯ ಯುಕ್ತಳಾದ ಅಸ್ತ್ರೀಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನೆರಗಂಪಿಡಿದು
ಕಾಮಪ್ರೀತಿಳಾಗಿ ನಗುತೆ ನುಡಿದಳು ||೯|| ಎಲೈ ವೀರನೇ ! ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರುವನಾಗು, ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ
ಹೋಗುವೆ, ನಿನ್ನಂ ಬಿಡಲಾರೆನು ನಿನ್ನಿಂದ ಮೋಹಿತಚಿತ್ತಳಾದ ನನಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು ||೧೦|| ಎಲೈ ಪುರು
ಷಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ಅಸ್ತ್ರೀಯಿಂದೆ ಹೊಚಿಸಲ್ಪಡುವ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲಕಾಮಂಗೆಇದಿರಾಗಿ ಸಂಗಡಬರುವ ಗೋಪರಮಂ

ಸಾಧಿವಿಕರ್ತನಮ್ | ಸಾಧಿತಾರ್ಥೋಗ್ಯಹಾಣಾಂನಃಪಾಂಥಾನಾಂತ್ವಂಪರಾಯಣಮ್ ||೧೦||ವಿಸ್ತೃ
ಜ್ಯಮಧ್ಯಾನ್ಯವಾಣ್ಯತಾಂವ್ರಜಮಾರ್ಗವಣಿಕ್ಪಥೇ| ನಾನೋಪಾಯನತಾಂಬಾಲಸ್ರಗ್ಗಂಧೈಸ್ಸಾ
ಗ್ರಜೀರ್ಷಿತಃ ||೧೨|| ತದ್ವರ್ತನಸ್ಮರಕ್ಷೋಭಾದಾತ್ಮಾನಂನಾವಿದಂಸ್ತ್ರಿಯಃ | ವಿಸ್ತೃತವ
ಸ್ತುಕಬರವಲಯಾಲೆಖ್ಯಮೂರ್ಮಯಃ ||೧೪|| ತತಃಪೌರಾಣಪೃಚ್ಛಮಾನೋಧನುಷಃಸಾಧನಮ್

ದಿಯೂ, ಪ್ರಹರ್ಷ-ಅತಿಶಯವಾಗಿ ನಗುತೆಲಿರುವನಾಗಿ, ತಾಂ-ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಉವಾಚಹ-ಹೇಳಿದನು ||೧೧|| ನುಭು-ಚ
ನಾದಕುಬ್ಜುಗಳುಳ್ಳವಳೇ! ತ್ವಂ-ನೀನು, ಪುಂಸಾಂ-ಪುರುಷರಿಗೆ, ಅಧಿವಿಕರ್ತನಂ-ಮನಃಪೀಡಾಕಾಮಕವಾದ, ಅಗೃಹಾಣಾಂ-
ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವಿಲ್ಲದ, ಪಾಂಥಾನಾಂ-ದಾರಿಗರಾದ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಪರಾಯಣಂ-ಉತ್ಪ್ರಮಾದ ಆಶ್ರಯವಾಗಿಯೂ, ಇರುವಿ.
ಸಾಧಿತಾರ್ಥಃ-ಸಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯೋಜನ ಪುಟ್ಟವನಾಗಿ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಗೃಹಂ-ಮನೆಯುಕುರಿತು, ವಿಷ್ಣಾವಿ-ಬರುವೆನು||೧೨||
ಮಧ್ಯಾನ್ಯ-ಸವಿಯಾದ, ವಾಣ್ಯಾ-ಮಾತಿನಿಂದ, ತಾಂ-ಅವಳನ್ನು, ವಿಸ್ತೃಜ್ಯ-ಜಿಟ್ಟು, ಮಾರ್ಗ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಗ್ರಜಃ-ಅಂಜನಂ
ಸಹಿತನಾಗಿ, ವ್ರಜ-ಹೋಗುವಕ್ಕಪ್ಪನು, ವಣಿಕ್ಪಥೇ-ಅಂಗಡಿಬೀದಿಯಲ್ಲಿ, ನಾನೋಪಾಯನತಾಂಬಾಲಸ್ರಗ್ಗಂಧೈಃ-ನಾನಾ-
ಹಲವುಬಗೆಯಾದ, ಉಪಾಯನ-ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ತಾಂಬಾಲ-ವೀಳ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ನರ್ಕ್-ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಗಂ
ಧೈಃ-ಅನುಲೇಪನಗಳಿಂದಲೂ, ಅರ್ಚಿತಃ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ||೧೩||ತದ್ವರ್ತನಸ್ಮರಕ್ಷೋಭಾತ್-ತತ್-ಆಕ್ಕಪ್ಪಣಂ,ದ
ರ್ಶನ-ನೋಡುವಿಕೆಯಿಂದಾದ, ಸ್ಮರಕ್ಷೋಭಾತ್-ಕಾಮಮರುವಣಿಯಿಂದ, ಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಹೆಂಗಳು, ವಿಸ್ತೃ...ವಲಯಾಃ-ವಿಸ್ತೃತ-
ಬಿಚ್ಚಿಜಾರಿದ, ವಸ್ತ್ರ-ಸೀರೆಯು, ಕಬರ-ತುರುಬು, ವಲಯಾಃ-ಕಡಗಂಗಳೂಉಳ್ಳವರೂ, ಆಲೆಖ್ಯಮೂರ್ಮಯಃ-ಚಿತ್ರದಗೇಂ
ದಗಳಂತಿರುವರೂ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತಮ್ಮಕೀರವನ್ನೇ, ನಾವಿದ-ಅರಿಯಲಿಲ್ಲವೆ||೧೪||ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಪೌರಾಣ-

ಖವನ್ನೋಡಿ ನಗುತೆ ಅವಳೆಂಕುಂರಿತು ನುಡಿದನು ||೧೧|| ಎಲೈಸ್ತ್ರೀಯೆ ! ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಧಿಸಿದಮೇಲೆ
ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ವ್ಯಥಾಪರಿಹಾರಕಮಾದ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವೆನು. ಪತ್ತೇರಹಿತರಾದ ವಿರಹಿಗಳಿಗೆ
ನೀನುಗತಿಯು ||೧೨|| ಎಂದು ಮೃದುವಾಕ್ಯದಿಂದ ಅವಳಂಕಳುಹಿಸಿ, ಅಂಗಡಿಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವನಾಗಿ
ಆವರ್ತಕರಿಂದ ನಾನಾಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ವಕ್ಕಂದನ ತಾಂಬಾಲಂಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿತನಾದನು. ||೧೩||
ಅಪುರಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಕ್ಕಪ್ಪ ನದರ್ಶನದಿಂದಂಟಾದ ಕಾಮವಿಕಾರದಿಂದ ಜಾರಿಹೋಗುತಲಿರುವ ವಸ್ತ್ರಂಗಳೂ
ಕೇಶಂಗಳೂ ಭೂಷಣಂಗಳೂ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಚಿತ್ತರದ ಬೊಂಬೆಗಳಂತೆ ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿ,ತಮ್ಮಕೀರವನೇ ತಾವು
ಮರೆತರು ||೧೪|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪುರಸ್ಕರಾದ ಜನರು ಧನುರ್ಯಾಗಸಾಧನವು ಕೇಳುವವನಾಗಿ.

ಚ್ಯುತಃ | ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರವಿಷ್ಟೋದ್ಯತಧನುರೈಂದ್ರಮಿವಾಬ್ಧಿತಮ್ ||೧೫|| ಪುರುಷೈರ್ಬಹುಭಿರ್ಗಂ
ಪ್ತಮುರ್ಮಿತಂಪರಮದ್ಧಿಮತ್ | ವಾರ್ಯವಾಣಾನೃಭಿಃ ಕೃಷ್ಣೈಃಪ್ರಸಹ್ಯಧನುರಾದದ ||೧೬|| ಕ
ರಣವಾಮನಸೀಲಮುದ್ಧೃತಗುಜ್ಜಂಚಕೃತ್ವಾನಿಮಿಪೇಣಪಶ್ಯತಾಮ್ | ನೃಣಾಂವಿಕೃತ್ಯಪ್ರಬಂ
ಜಮಧ್ಯತೋಯಥೇಕ್ಷುದಂಡಂವೇದಕರ್ಯುರುಕ್ರಮಃ ||೧೭|| ಧನುಷೋಭಜ್ಯಮಾನಸ್ಯಶಬ್ದಃಖಂರೋ
ದಸೀದಿಕಃ | ಪೂರಯಾಮಾಸಯಂಶುತ್ವಾಕಂಸಸ್ತ್ರಾಸಮಾಪಾಗಮತ್ ||೧೮|| ತದ್ರಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾ
ನುಚರಾಃಕುಪಿತಾಽತತಾಯಿನಃ | ಗೃಹೀತುಕಾಮಾಽವಪ್ರಗೃಹ್ಯತಾಂಬಧ್ಯತಾಮಿತಿ ||೧೯|| ಅಥ
ತಾನ್ದುರಭಿಪ್ರಾಯಾರ್ಣವಿಶೋಕ್ಯಬಲಕೇವಾ | ಕ್ರಾದ್ಧೌಧನುವಾಽದಾಯಶಕಲತಾಂಶ್ಚಜಘ್ನ

ಪುರಜನಗಳಂ ಕುರಿತು, ಧನುಷಃ-ಬಿಲ್ಲಿನ, ಸ್ಥಾನಂ-ಸ್ಥಲವನ್ನು, ಪೃಚ್ಛಮಾಸಃ-ಶೀಳುತಲಿರುವನಾದ, ಅಚ್ಯುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು
ತಸ್ಮಿನ್-ಆಬಿಲ್ಲಿನಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ-ಹೊಕ್ಕವನಾಗಿ, ಐಂದ್ರಮಿವ-ಮೋಡದಲ್ಲಿ ಹಲವುಬಂಜವಾಗಿ ಕಾಣುವಇಂದ್ರನಿಜಿ
ನಂತೆ, ಅದ್ಭುತಂ-ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಧನುಃ-ಬಿಲ್ಲಿನ್ನು, ದಪ್ಯತೇ-ಕಂಡನು ||೧೫|| ಬಹುಭಿಃಪುರುಷೈಃ-ಹಲವುಮಂದಿ ಆಳುಗ
ಳಿಂದ, ಗುಪ್ತಂ-ಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೂ, ಅರ್ಥಿತಂ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೂ, ಪರಮದ್ಧಿಮತ್-ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳದ್ದೂ ಆದ, ಧನುಃ-
ಬಿಲ್ಲಿನ್ನು, ಕೃಷ್ಣಃ-ಹರಿಯು, ನೃಭಿರ್ವಾರ್ಯಮಾಣೋಪಿ-ಆಳುಗಳಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದರೂಕೂಡ, ಪ್ರಸಹ್ಯ-ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ
ಆದದೇ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು ||೧೬|| ವಾಪೇನಕರೇಣ-ಎಡಗೈಯಿಂದ, ಸಲೀಲಂ-ವಿರಾಸನಹಿತವಾಗುವಂತೆ, ಉದ್ವೃತಂ-ಎತ್ತ
ಲ್ಪಟ್ಟಬಿಲ್ಲಿನ್ನು, ನಿಮಿಷೇಣ-ರೆಪ್ಪುಹೊಡೆಯುವಷ್ಟು ಬೇಗದಿಂದ, ಸಜ್ಜಂಚ-ಹೆದೆಯಿಂದ ಸಹಿತವಾದ್ದನ್ನಾಗಿಯೂ, ಕೃತ್ವಾ-
ಮಾಡಿ, ನೃಣಾಂ-ಆಳುಗಳು, ಪಶ್ಯತಾಂಸತಾಂ-ನೋಡುತ್ತಿರುವ ರಾಗ.ತ್ತಿರಲು, ಉರುಕ್ರಮಃ-ಹೆಚ್ಚು ನಡತೆಯುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣನು
ಮದಕೇ-ಮದವುಳ್ಳ ಆನೆಯು, ಇಕ್ಷುದಂಡಂಯಥಾ-ಕಬ್ಬಿನಜಳವೆಯನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ವಿಕೃತ್ಯ-ಎಳೆದು, ಮಧ್ಯತಮ
ಬಂಜ-ನಡುಕಲಿನಿಂದ ಮುರಿದುಹಾಕಿದನು ||೧೭|| ಭಜ್ಯಮಾನಸ್ಯ-ಮುರಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ಧನುಷಃ-ಬಿಲ್ಲಿನ, ಯಂ-ಯಾವದ್ದು
ನಿಯನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಕಂಸಃ-ಕಂಸನು, ತ್ರಾಸಂ-ಭಯವನ್ನು, ಉಪಾಗಮತ್-ಹೊಂದಿದನೋ, ಸಶಬ್ದಃ-ಆನವುಗಳು,
ಖಂ-ಆಕಾಶವನ್ನೂ, ರೋದಸೀ-ಭೂಮ್ಯಂತರಿಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ದಿಶಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ, ಪೂರಯಾಮಾಸ-ತುಂಬಿಸಿತು ||೧೮||
ತದ್ರಕ್ಷಿಣಃ-ಆಬಿಲ್ಲಿನ ಕಾವಲುಗಾರರು, ಸಾನುಚರಾಃ-ನಂಗಾತಿಗಳಿಂದ ಸಹಿತರಾಗಿ, ಕುಪಿತಾಃ-ಸಿಟ್ಟುಂಬಾದವರೂ, ಆತತಾ
ಯಿನಃ-ಮಹಾಪಾಪಿಗಳೂ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಗೃಹೀತುಕಾಮಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು ಹಿಡಿಯಲ್ಪಡುವವರಾಗಿ, ಗೃಹ್ಯತಾಂ-ಹಿಡಿಯ
ಲ್ಪಡಲಿ, ಬಧ್ಯತಾಂ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಲಿ. ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅವಪ್ರ-ಮುತ್ತಿದರು ||೧೯|| ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ತಾನ್-ಆವರನ್ನು
ದುರಭಿಪ್ರಾಯಾರ್ಣ-ಕಟ್ಟತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳವರನ್ನಾಗಿ, ವಿಶೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಕೃದ್ಧಿ-ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡವರಾದ, ಬಲಕೇವಾ-ರಾ
ಮಕೃಷ್ಣರು, ಧನುಷಃ-ಬಿಲ್ಲಿನ, ಶಕಲೇ-ತುಂಡುಗಳೆರಡರನ್ನು, ಆದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತಾಂಶ್ಚ-ಅವರನ್ನೂ, ಜಘ್ನತುಃ-

ಅಧನುಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನ ಧನುಸ್ಸಿನಂತೆ ಅದ್ಭುತಮಾದ ಅಧನುವಂ ನೋಡಿದನು ||೧೫||
ಅನೇಕ ರಾಜಪುರುಷರಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪೂಜಿತವಾಗಿ ಅತಿವೈಭವಯುಕ್ತವಾದ ಅಧನುವಂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಜನರಿಂದನಿವಾರಿತನಾಗಿ ಬೇಡಬೇಡವೆಂದು ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದರೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೋಗಿ ಅದಂಗ್ರಹಿಸಿದ
ನು||೧೬|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಧನುಸ್ಸಂ ವಾಮಹಸ್ತದಿಂದ ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ಎತ್ತಿ ಎಲ್ಲರೂನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ
ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇಹೆವೆಯನೇರಿಸಿ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮದಗಜವು ಕಬ್ಬಿನಜಳವೆಯಂ ಮುರಿದಿರೀತಿಯಿಂ
ದಮುರಿದನು ||೧೭|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮುರಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ಧನುಸ್ಸಿನಶಬ್ದವು ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಂಗಳಂ ದಿ
ಕ್ಶುಗಳಂಸಹ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಅಶಬ್ದಮೇಳಿ ಕಂಸನು ಭಯವನೆಯ್ದಿದನು ||೧೮|| ಅಧನುಸ್ಸಿಗೆರಕ್ಷಕರಾದ
ಕಾವಲುಗಾರರು ಸಾನುಚರರಾಗಿ ಕೋಪಿತ್ವರಾಗಿ ದ್ರೋಹಿಗಳಾಗಿ ಇವರಂ ಹಿಡಿಯಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಎಂದು ವೇಳುವ
ರಾಗಿ ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಬಡಿಯಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡರು ||೧೯|| ಆಮೇಲೆದುಷ್ಪಾಭಿಪ್ರಾಯ

ತುಃ ||೧೦|| ಬಲಂಚಕಂಸಪ್ರಹಿತಂಹತ್ಯಾಕಾಲಾಮುಖಾತ್ತತಃ | ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯಚೇತುರ್ಹೃದ್ವಾ
ನಿರೀಕ್ಷ್ಯಪುರಸಂಪದಃ||೧೧||ತಯೋಸ್ತದದ್ಬಾಹುತಂವೀರ್ಯಂನಿಕಾಮ್ಯಪುರವಾಸಿನಃ||ತೇಜಃಪ್ರಾಣೇ
ರೂಪೇಜಮನಿರಿವಿಬುಧೋತ್ತಮೌ ||೧೨|| ತಯೋರ್ವ್ಯಚರತೋಸ್ತ್ವಸ್ವರಮಾದಿತ್ಯೋನ್ಮಮಾಪಯ
ವಾ||ಕೃಷ್ಣರಾಮೌವೃತಗೋಪೈಃಪುರಾಚ್ಛಕಟಮೀಯತುಃ ||೧೩||ಗೋಪೈರ್ಮುಕುಂದವಿಗಮೇ
ವಿರಹಾತುರಾಯಾಃಕಾಸತಾಶಿವಯುತಃಮಧುಪುರೈಭೂವ||ಸಂಪಶ್ಯತಾಃಪುರಾಪಭೂಷಣಗಾತ್ರ
ಕ್ಷೀಂಹಿತ್ಯತರಾಂಸ್ತುಭಜತಕ್ಷಕಮನುಯಾಂಶ್ರೀ||೧೪||ಅವನಿಕ್ತಾಂಘ್ರಿಯುಗಳೌಭುಕ್ತ್ವಾಕ್ಷೀ

ಕೊಂದರು ||೧೦||ಕಂಸಪ್ರಹಿತಂ-ಕಂಸನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಬಲಂಚ-ದಂಡನ್ನೂ, ಹತ್ಯಾ-ಕೊಂದು, ತತಃ-ಅಮೇಲೆ,
ಕಾಲಾಮುಖಾತ್-ಧನುಕ್ಕಾಲೆಯ ಬಾಕಲಿನಿಂದ, ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ-ಹೊರಹೊರಟು, ಪುರಸಂಪದಃ-ನಗರದ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನೂ, ನಿರೀ
ಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಪೃಷ್ಠಾಕ್ಷಿ-ಪಂತ್ಯೋಷವುಂಟಾದವರಾಗಿ, ಚೇರತುಃ-ತಿರುಗಿಬರು ||೧೧|| ಪುರವಾಸಿನಃ-ನಗರದಲ್ಲಿರುವವರು, ತೇ
ಜಃ-ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಅದ್ವೈತ-ಆತ್ಮರ್ಯಕರವಾದ, ತದ್ವೀರ್ಯಂ-ಆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ತೇಜಃ-ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು, ಪ್ರಾ
ಣೇ-ಗಲ್ಲುರೂಪೇಚ-ಪ್ರಾಣಿಮೆಯನ್ನೂ, ಚಲುಪಿಕೆಯನ್ನೂ, ನಿಕಾಮ್ಯ-ನೋಡಿ, ವಿಬುಧೋತ್ತಮೌ-ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ
ವರೆಂದು, ಮೇನಿರೆ-ತಿಳಿದರು ||೧೨|| ತಯೋರಿ-ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಸ್ವೈರಂ-ಮನಸ್ಸುಬಂದಂತೆ, ವಿಚರತೋಸ್ತತೋರಿ-
ತಿರುಗುವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ಆದಿತ್ಯಃ-ಸೂರ್ಯನು, ಅಸ್ತಂ-ಅಸ್ತಮಾನವನ್ನು, ಉಪೇಯಿವಾ-ಹೊಂದಿದವನಾದನು. ಕೃಷ್ಣ
ರಾಮೌ-ಕೃಷ್ಣನೂ ರಾಮನೂ, ಗೋಪೈಃ-ಗೊಲ್ಲರಿಂದ, ವೃತ್ತೈಃ-ಬಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಪುರಾತ-ಪಟ್ಟಣದಿಂದ, ಹೊರಟು,
ಕಕಟಂ-ಬಂಡಿಮೆಟ್ಟನ್ನು, ಈಯತುಃ-ಸೇರಿದರು ||೧೩||ಮುಕುಂದವಿಗಮೇ-ಗೋಕುಲದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಯಾಣನಮಯದಲ್ಲಿ,
ವಿರಹಾತುರಾಃ-ಕೃಷ್ಣನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಆತುರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಿದವರಾದ, ಗೋಪೈಃ-ಗೊಲ್ಲರಿಯರು, ಯಾಃಕಿಷಿಃ-ಯಾವಳಿ
ವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು, ಆಕಾಸತ-ಬಯಸಿದರೋ, ತಾಃ-ಅವುಗಳು, ಮಧುಪುರಿ-ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿ, ಋತಾಃ-ಸತ್ಯವಾದವು ಗಳು
ಅಭೂವ-ಆದವು, ಶ್ರೀಃ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು, ಸಂಪಶ್ಯತಾಃ-ತನ್ನಂನೋಡುತ್ತಿರುವ, ಭಜತಕ್ಷ-ಸೇವಿಸುತ್ತಲೂಇರುವ, ಇತರಾಃ-
ಅನ್ಯರಾದಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಆದರೂ, ಒತ್ಯಾ-ಬಿಟ್ಟು, ಯಾಂ-ಯಾವ, ಪುರಪಭೂಷಣಗಾತ್ರಲಕ್ಷ್ಮೀಂ-ಪುರಪಭೂಷಣ-ಪು
ರುಷರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ, ಗಾತ್ರಲಕ್ಷ್ಮೀಂ-ದೇಹಕಾಂತಿಯನ್ನು, ಚಕಮೇ-ಬಯಸಿದಳೋ, ನು-ಆತ್ಮರ್ಯವು||೧೪||
ಅವನಿಕ್ತಾಂಘ್ರಿಯುಗಳೌ-ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲವರಾಗಿ, ಕ್ಷೀರೋಪಸೇಚನಂ-ಹಾಲುಪರಿಕರವಾಗಿಲುಳ್ಳ ಅನ್ನವನ್ನು,
ಭುಕ್ತ್ವಾ-ಉಂಡು, ಕಂಸಚಿರ್ಬೀತಂ-ಕಂಸನು ಮಾಡಲಿಸಿರುವುದನ್ನು, ಪ್ಲಾತಾ-ತಿಳಿದು, ತಾಂರಾತ್ರಿಂ-ಆರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ

ಮಾಳ್ತ ಅವರು ನೋಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕೋಪಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಮುರಿದು ಹಾಕಿದಧನುಸ್ಸಿನ ಎರಡುತುಂಡುಗಳನ್ನೂ
ಇಬ್ಬರೂ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವರ ನೆಲ್ಲರಂಸುಂಹರಿಸಿದನು ||೧೦|| ಕಂಸನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೇನೆಯಂ
ಸಹ ಸುಂಹರಿಸಿದರು. ಅಭನುರ್ಯಾಗ ಕಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆಬಂದು ಪುರದ ಅಲಂಕಾರಂಗಳೆನೋಡುತ್ತ ಸಂ
ಚರಿಸಿದರು ||೧೧|| ಪುರವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರು ಅದ್ಭುತದ್ರಾಕ್ತಮವೆ ತೇಜಸ್ಸುಂ ವೃಥತ್ವಮಂ ಸೌಂದರ್ಯ
ಮಂಸಹ ಕೇಳಿ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನಾಗಿ ಆರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಂ ತಿಳಿದರು ||೧೨|| ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು
ಸುಚರಿಸುತಿರಲಾಗಿ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಾನವಾಯಿತು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಗೋಪರಿಂದ ಪರಿವೃತರಾಗಿ ಪುರದಿಂದ
ಹೊರಕ್ಕೆಬಂದು ತಾವಿಳಿದಿರುವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆಹೋದರು ||೧೩|| ಪ್ರಜವಂ ಒಟ್ಟು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬರುವಾಗ
ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು“ ಮಧುರಾಪುರದ ಜನರಿಗೆ ಪುಣ್ಯನುಕೂಲವಾಯ್ತು. ಅವರು ಕೃಷ್ಣ ದರ್ಶನವಂ
ಮಾಡಿ ಧನ್ಯರಾಗುವರು. ನಾವು ಪುಣ್ಯಹೀನರು,, ಎಂದು ಯಾವ ಮಾತುಗಳನಾಡಿಕೊಂಡರೋ, ಅವಾತುಗ
ಳು ಪುರವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರಿಗೆ ಸತ್ಯಂಗಳಾದವು. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯುಕೂಡ ಇತರರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಂಜಿಟ್ಟು
ಯಾವಭಗವಂತನ ದೇಹಕಾಂತಿಶ್ರೀಯಂ ನೋಡಿ ಮೋಹಿಸಿದಳೋ, ಅಂತಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂನೋಡುವವರಾಗಿ
ಪುರವಾಸಿಗಳು ಅನಂದ ಭರಿತರಾದರು ||೧೪|| ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂ
ಗೆಯ್ದು ಕ್ಷೀರಾನ್ನವಂ ಭುಜಿಸಿ ಕಂಸನ ತಾತ್ಪರ್ಯವಂ ತಿಳಿದು ಆರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಕೂನಂಗೆಯ್ದು

ರೋಪನೆಚನಮ್ | ಉಪತುಸ್ತಾಂಸುಖಂರಾತ್ರಿಂಜ್ಞಾತ್ಯಾಕಂಸಚೀರ್ಷಿತಮ್ ||೧೫||ಕಂಸಸ್ತು
ತದ್ಧನುರ್ಭಂಗಾರಕ್ಷಿಣಾಂಸ್ವಬಲಸ್ಯಚ |ವಧಂನಿಶಮ್ಯಗೋವಿಂದರಾಮವಿಕ್ರೀಡಿತಂಪರಮ್ ||೧೬||
ದೀರ್ಘಪ್ರಜಾಗರೋಭೀತೋದುರ್ಮತಾನಿದುರ್ಮತಿಃ |ಬಹೂನ್ಯಚಷ್ಠೋಭಯಧಾವೃತ್ಯೋದೌ
ತ್ಯಕ್ರಾಣಿಚ ||೧೭|| ಅದರ್ಶನಂಸ್ವಶಿರಸಃಪುತ್ರೀರಾವೇಚಸತ್ಯಪಿ | ಅಸತ್ಯಪಿದ್ವಿತೀಯಚಪ್ಪೈರೂ
ಪ್ಯಂಜ್ಯೋತಿಷಾಂತಥಾ ||೧೮|| ಛಿದ್ರಪ್ರತೀತಿಶ್ಚಾಯಾಯಾಂಪ್ರಾಣಘೋಷಾನುಪಶ್ರುತಿಃ |ಸ್ವರೈ
ಪ್ರತೀತಿವೈ ಹ್ವೇಷುಸ್ವಪದಾನಾಮದರ್ಶನಮ್ ||೧೯|| ಸ್ವಪ್ನೇಪ್ರತಪರಿವ್ಯಂಗೇಖರಯಾನಂಬಿಸಾದ
ನಮ್ |ಯಾಯಾನ್ನಲದಮಾಶೈಕಸ್ತ್ವಲಾಭ್ಯಕ್ತೋದಿಗಂಬರಃ ||೨೦|| ಅನ್ಯಾನಿಚತ್ಥಂಭೂತಾನಿಸ್ವ

ಸುಖಂ-ಸುಖವಾಗಿ, ಉಪತುಃ-ತೆಂಕಿದ್ದರು ||೧೫|| ಕಂಸಸ್ತು-ಕಂಸನಾದರೋ, ತದ್ಧನುರ್ಭಂಗಂ-ಅಬಿಲ್ಲಂಮುರಿದದ್ದನ್ನೂ,
ರಕ್ಷಿಣಾಂ-ಕಾವಲುಗಾರರ, ಚ-ಮತ್ತು, ಸ್ವಬಲಸ್ಯ-ತನ್ನದಂಡಿನ, ವಧಂ-ನಾಶವನ್ನೂ, ಎಂಬ, ಪರಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ,
ಗೋವಿಂದರಾಮವಿಕ್ರೀಡಿತಂ-ಕೃಷ್ಣರಾಮರ ವಿಲಾಸವನ್ನು, ನಿಶಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ||೧೬|| ಭೀತಃ-ಹೆದರಿದವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ದೀ
ರ್ಘಪ್ರಜಾಗರಃ-ಬಹಳತೊತ್ತು ನಿದ್ರೆಹಿಡಿಯದ ಜಾಗರಾವಸ್ಥೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ದುರ್ಮತಿಃ-ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವ ನಾದ್ದರಿಂದ
ಲೇ, ಉಭಯಧಾವ-ಸ್ವಪ್ನಜಾಗರಗಳೆಂಬ ಎಬಗೆಯಾಗಿಯೂ, ಮೃತ್ಯೋಃ-ಯಮನಿಗೆ, ದೌತ್ಯಕ್ರಾಣಿ-ದೂತಕೃತ್ಯವಂ ಮಾಡ
ಡುತ್ತಲಿರುವ, ಬಹೂನಿ-ಹಲವಾದ, ಪುರ್ನಿಮಿತ್ತಾನಿ-ದುಸ್ಸವಿವಾದ-ಶ್ಯಕುನಗಳನ್ನು, ಅಚಪ್ಪೈ-ಕಂಡನು ||೧೭|| ಪ್ರತೀರೂ
ಪೇ-ಪಡಿಸೆಳಲು, ಸತ್ಯಪಿ-ಇರುವಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವಶಿರಸಃ-ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು, ಅದರ್ಶನಂ-ಕಾಣದಿರುವಿಕೆಯೂ, ದ್ವಿತೀಯೇ-ಎರ
ಡನೆಯ, ಅಸತ್ಯಪಿ-ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ-ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾದಿಬೆಳಕುಗಳ, ಹೈರೂಪ್ಯಂಚ-೧-೨ರೂಪಗಳಾಗಿರುವಿ
ಕೆಯೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ ||೧೮|| ಛಿದ್ರಪ್ರತೀತಿಃ-ತೊಡುಗಳು ತೋರುವಿಕೆಯೂ, ಪ್ರಾಣಘೋಷಾ
ನುಪಶ್ರುತಿಃ-ಪ್ರಾಣದಶಬ್ದವು ಕೇಳಲ್ಪಡದೇ ಹೋಗುವಿಕೆಯೂ, (ಕಿವಿಗಳೆಂಬುಳ್ಳ ಕೊಂಡರೆ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟು, ವ್ಯಕ್ತವೆಂ
ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ವರ್ಣಪ್ರತೀತಿಃ-ಭಂಗಾರವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುವಿಕೆಯೂ ||೧೯|| ಸ್ವಪ್ನೇ-ಕನಸಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಪರಿವ್ಯಂಗೇ-ಹೇವ
ನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೂ, ಖರಯಾನಂ-ಕತ್ತೆಯನ್ನೇರಿ ಹಯಣಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೂ, ಬಿಸಾದನಂ-ತಾವರೆಯ ದಂಟಂತಿನ್ನುವಿಕೆ
ಯೂ, ನಲದಮಾಲೇ-ಕಂಪುದಾಸಿವಾಳದ ಹುವಿನಹಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ತೈಲಾಭ್ಯಕ್ತಃ-ಎಂಣಿಯಿಂಬಳಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ
ಯೂ, ದಿಗಂಬರಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳೇ ವಸ್ತ್ರವಾಗಿವುಳ್ಳವನು, (ಬೆತ್ತಲೆಗಾರ) ಆಗಿಯೂ, ಏಕಃ-ಒಬ್ಬನೇ, ಮಾಯಾ-ಹೋಗುವ
ನುಂಬುವುದೋ, ||೨೦|| ಇತ್ಥಂಭೂತಾನಿ-ಹೀಗೆಯೇಆದಂಥಾ, ಸ್ವಪ್ನಜಾಗರಿತಾನಿ-ಕನಸುಎಚ್ಚರುಆದಂಥಾ, ಅನ್ಯಾನಿ-ಇತೆ

ರು ||೧೫|| ಕಂಸನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಕೇವಲಕ್ರೀಡೆಯಂತಿಯ ದಾಗಿರುವ ಧ
ನುರ್ಭಂಗವಂ ಕಾವಲುಗಾರರು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟುದಂ ತನ್ನನೇನೆಯ ಸಂಹಾರವಂ ಸಹಕೇಳಿ ||೧೬|| ಮೃತ್ಯು
ವಿನ ದೂತಕೃತ್ಯವಂ ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ದುಶ್ಯಕುನಂಗಳೆಂಕಂಡು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳಕಂಸನು ನಿದ್ರೆಯಂ
ಬಿಟ್ಟು ಬಹಳ ಚಿಂತಾಕಾಂತನಾಗಿ ಭಯಂಬಟ್ಟನು ||೧೭|| (ಅಕಂಸನಿಗೆ ಜಾಗ್ರತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ
ಯೂಕೂಡ ದುಶ್ಯಕುನಂಗಳಾದವು. ಜಾಗ್ರತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿನಾಯ್ತಂದರೆ-) ಜಲಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುವ ತನ್ನ ಪ್ರತಿ
ಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಶಿರಸ್ಸಂಕಾಣದೆ ಹೋಗುವಿಕೆಯು, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಂ ಎರಡೆರಡಾಗಿ ಕಾಣುವಿಕೆಯೂ ||೧೮||
ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ರಂಧ್ರಂಗಳೆಂಕಾಣುವಿಕೆಯೂ, ಕಿವಿಮುಚ್ಚಿದರೆ ಕೇಳಲ್ಪಡುವಶಬ್ದವು ಕೇಳಲ್ಪಡದಹೋ
ಗುವಿಕೆಯೂ, ವ್ಯಕ್ತಂಗಳು ಸುವರ್ಣದಂತೆ ಕಾಣಲ್ಪಡುವಿಕೆಯೂ, ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಧೂಳುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಗ
ಳು ಕಾಣಲ್ಪಡದಿರುವಿಕೆಯೂ, (ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಜಾಗ್ರತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಗುವದುರ್ನಿಮಿತ್ತಂಗಳು) ||೧೯|| (ಸ್ವಪ್ನ
ದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ದುರ್ನಿಮಿತ್ತಂಗಳಾವುವೆಂದರೆ-) ಕೆವಂಗಳ ಆಲಿಂಗನವೂ, ಗರ್ಭಭಾರೋಹಣವೂ, ವಿವಭಕ್ಷಣವೂ
ದಾಸಿ ವಾಳದ ಹೂವುಗಳದಂಟೆಯಂಥರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬನೆ ಸಂಚಾರವೆಂಮಾಡುವಿಕೆಯೂ ||೨೦|| ಇತ್ಯಾದಿ
ಸ್ವಪ್ನಜಾಗ್ರತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಂಗಳಾದ ದುಶ್ಯಕುನಂಗಳೆಂನೋಡಿ ಮರಣಭಯಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಕಂಸನು ಚಿಂತೆಯಿಂದ

ಮೃಜಾಗರಿತಾನಿಚ | ಪಶ್ಯಮರಣಸಂತ್ರಸ್ತೋನಿದ್ರಾಂಲೆಭಿನಚಿತಯಾ ||೩೧|| ವ್ಯುಷ್ಯಾಯಾಂ
ನಿಕೃತವ್ಯಸೂರ್ಯಚಾದ್ಭ್ಯುಸ್ಸಮುತ್ಥಿತ | ಕಾರಯಾಮಾಸಮೈಕಂನೋಮಲ್ಲಕ್ರೀಡಾಮಹೋತ್ಸವ
ಮ||೩೨|| ಆನರ್ಯಃ ಪುರುಷಾರಂಗಳಂತೂರ್ಯಭೇರೈಶ್ಚ ಜಘ್ನಿರೆ|ಮಂಜಾಶ್ಚಾಲ್ಯಂಕೃತಾಸ್ಸಗ್ಗಿಭಃಪತಾಕಾ
ಚಲತೋರಣೈಃ||೩೩|| ತೇಷುಪೌರಾಜಾನಪದಾಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಪುರೋಗಮಾಃ|ಯಥೋಪಜೋಷಂವಿವಿಶಾ
ರಾಜಾನಶ್ಚಕೃತಾಸನಾಃ ||೩೪|| ಕಂಸಃಪರಿಪೃತೋಮಾತ್ಸ್ರೇರಾಜಮಂಚಲುಮಾವಿಶತ್ | ಮಂಡ
ಲಶ್ವರಮಧ್ಯಸ್ಥೋಹೃದಂಘಿನವಿದೂಯತಾ ||೩೫|| ವಾದ್ಯಮಾನೇಷುತೋರೈಷುಮಲ್ಲತಾಳೋತ್ತರೇ

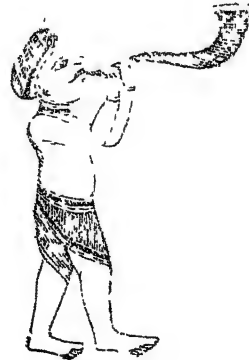
ರಗಳನ್ನೂ, ಪಶ್ಯ-ನೋಡುತ್ತಿರುವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಮರಣಸಂತ್ರಸ್ತ-ಸಾವಿನದೇನೆಯಿಂದ ಬಳಲಹೆದರಿದವನಾಗಿ, ಚಿಂ
ತಯಾ-ಹಳಿಹಳೆಯಿಂದ, ನಿದ್ರಾ-ನಿದ್ರೆಯನ್ನೂ, ನಲೀಭೇ-ದೊಂದಲಿಲ್ಲವು||೩೧||ಹೇಕಾರವ್ಯ-ಎಲೈಕುರುವಂಶೋದ್ಧಾರಕನೇ||೩೨||
ಆರಾತ್ರಿಯು, ವ್ಯುಷ್ಯಾಯಾಂ-ಪಳಿಕಾದದ್ದಾಗುತ್ತಲೂ, ನೂರ್ಯಾಚ-ನೂರ್ಯನೂಕೂಡ, ಅಭ್ಯುಷಿ-ಸಮುದೋ
ದಕಂಗಳದೇನೆಯಿಂದ, ಸಮುತ್ಥಿತೇ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆಬಂದವನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಕಂಸಃ-ಭೋಜರಾಜನು, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ,
ಮಲ್ಲಕ್ರೀಡಾಮಹೋತ್ಸವಂ-ಜಟ್ಟಿಕಾಳಗದ ಹೊಡೆಹಬ್ಬವನ್ನೂ, ಕಾರಯಾಮಾಸ-ಮಾಡಿಸಿದನಂತೆ ||೩೨||ಪುರುಷಾಃ-ಆಳುಗ
ಳು, ರಂಗಂ-ಕಾಳಗದ ಸ್ಥಳವನ್ನೂ, ಆನರ್ಯಃ-ಪೂಜಿಸಿದರು. ತೂರ್ಯಭೇರೈಶ್ಚ-ತಮಟಗಳೂ ಡೋಲುಗಳೂ, ಜಘ್ನಿರೆ-
ಬಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು, ಮಂಜಾಶ್ಚ-ಮಂಚಿಕೆಗಳೂಕೂಡ, ಸ್ತ್ರೀ-ಪುಷ್ಪಹಾರಗಳಿಲ್ಲದಲೂ, ಪತಾಕಾ ಚಲತೋರಣೈಃ-ಪತಾಕಾ-
ಪುಲ್ಲಟಗಳ, ಮತ್ತು ಸಂಘಸ್ಥಜಗಳ, ಚೇಲ-ಪಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ತೋರಣೈಃ-ಅಲಂಕಾರದ ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ,
ಅಲಂಕೃತಾಃ-ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾದವು ||೩೩||ತೇಷು-ಆಮಂಚಗಳಲ್ಲಿ, ಪೌರಾಃ-ಪುರದಲ್ಲಿರುವರು, ಜಾವಪದಾಃ-ನಾಡಿನಲ್ಲಿರು
ವರೂ, ಆವ,ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಪುರೋಗಮಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರುಮೊದಲಾದವರೂ, ಮುಘೋಪಜೋಷಂ-ಹೇಗೆನುಖಪೋ
ಹಾಗೆ, ವಿವಿಶುಃ-ಕುಳಿತರು. ರಾಜಾನಶ್ಚ-ಭೋರಗಳೂಕೂಡ, ಕೃತಾಸನಾಃ-ಗೆದ್ದುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರಾದರು, ||೩೪|| ಕಂಸಃ-
ಕಂಸನು, ಅಮಾತ್ಯೈಃ-ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ, ಪರಿಪೃತಃ-ಸುತ್ತಲೂ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ವಿಡೂಯತಾ-ವಿಶೇಷವಾಗಿದುಃಖನು
ತಲಿರುವ, ಹೃದಯೇನ-ಮನಸ್ಸಿನೊಡನೆ, ಮಂಡಲೇಶ್ವರಮಧ್ಯಸ್ಥಃ-ಪಾಳೆಯಗಾರನಡುವೆಯಿರುವನಾಗಿ, ರಾಜಮಂಚೇ-ಫೊ
ರೆಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಮಂಚದಲ್ಲಿ, ಉಪಾವಿಶತ್-ಕುಳಿತನು||೩೫||ತೂರ್ಯಃ-ಚರ್ಮವಾದ್ಯಗಳು, ಮಲ್ಲತಾಳೋತ್ತರೇಷುಚ-
ಜಟ್ಟಿಗರ ಚವುಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿದವುಗಳಾಗಿ, ವಾದ್ಯಮಾನೇಷುಸತ್ಸ-ಬಾರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿಸಿಂಗ
ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ದೃಷ್ಟಾಃ-ಗರಿಷ್ಠತರೂಆದ, ಮಲ್ಲಾಃ-ಜಟ್ಟಿಗರು, ಸೋಪಾಧ್ಯಾಯಾಃ-ತಮಗಳೆನಿಸಿದವರಿಂ ಸಹಿತರಾಗಿ,

ನಿವೈಯಂಮಾಡಲಿಲ್ಲ ||೩೧|| ಆರಾತ್ರಿ ಯತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಕಳೆದಮೇಲೆ ನೂರ್ಯಾನು ಗಮಾದ್ರದಿಂದ ಉ

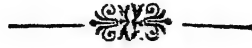
ದಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಕಂಸನು ಜಟ್ಟಿಗಳ ಕಾಳಗಮೆಂಬ ಮಹೋತ್ಸವಮಂ
ಮಾಡಿಸಿದನು ||೩೨|| ಪುರುಷರುಂಗಳವಂ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಭೇರ್ಯಾದಿ
ಗಳು ಬಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಮಂಚಂಗಳು ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಂ
ಗಳಾದವು. ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳಿಂದಲೂ ಪಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ತೋ
ರಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತಂಗಳಾದವು ||೩೩||ಅಮಂಚಂಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಜ
ನರಾವೇಕದಜನರುಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಿಯರುಮೊದಲಾದವರೂ ಯಥಾಯೋಗ್ಯ
ವಾಗಿ ಕುಳಿತರು. ಅರಸುಗಳು ಗದ್ದುಗೆಗಳಂ ಹಾಸಿಕೊಂಡುಕುಳಿತರು ||೩೪|| ಅರಸುಗಳಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಸನ
ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಉತ್ತಮಮಾದ ರಾಜಾಸನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಥಿತಮಾದಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕುಳಿತನು ||೩೫||
ಜಟ್ಟಿಗರ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರಂಗಳಾದ ವಾದ್ಯಗಳು ಬಾರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಜಟ್ಟಿಗಳ ಅಲಂಕೃತ

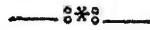
ಕಂಸನು ಜಟ್ಟಿಗಳ ಕಾಳಗಮೆಂಬ ಮಹೋತ್ಸವಮಂ ಮಾಡಿಸಿದನು ||೩೨||

ಮಾಚ/ಮಲ್ಲಾಸ್ವಲಂಕೃತಾದ್ಯಪ್ತಾನೋಪಾಧ್ಯಾಯಾಸ್ಸಮಾವಿಶ್ವ ||೨೬|| ಚಾಣೂರೋಮುಖ್ಯ
 ಕ್ಷಕೂಟಶ್ಯಲಸೋಸ್ತುಲವಚ/ತಾನದೊರುಪಸ್ಥಾನಂವಲ್ಲುವಾದ್ಯಪ್ರಪರ್ಷಿತಾಃ ||೨೭|| ನಂದಗೋ
 ಪಾದಯೋಗೋಪಾಭೋಜರಾಜಸಮಾಹುತಾಃ | ನಿವದಿತೋಪಾಯನಾಸ್ತವಕಸ್ತಿಸ್ಮಂತಚಾವಿಶ್ವ ||೨೮||
 -*ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

(ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಿಂದಕೂಡಿ) ಸಮಾವಿಶ್ವ-ಬಂದುಹೊಕ್ಕುರು||೨೬|| ಚಾಣೂರೇ-ಚಾಣೂರನೆಂಬ ಮಲ್ಲಾಚಾರ್ಯನು, ಮುಖ್ಯಕೇ-
 ಮುಖ್ಯಕನೆಂಬವನಾದಿ, ಕೂಟೇ-ಕೂಟನೆಂಬವನು, ಶಲೇ-ಶಲನೆಂಬವನು, ತೋಸಲವಚ-ತೋಸಲನೆಂಬವನು, ಇತರರೂ
 ಕೂಡೆಯಾರೋ, ವಲ್ಲುವಾದ್ಯವ್ರಪರ್ಷಿತಾಃ-ಮನೋಹರಗಳಾದ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಉಪಸ್ಥಾ
 ನಂ-ಕಾಳಗದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ತೇ-ಅವರು, ಅಸೇದು-ಸೇರಿಸಿಂತರು ||೨೭|| ಭೋಜರಾಜಸಮಾಹುತಾಃ-(ಸಮಾಹುತಾಃ)ಕಂಸನಿಂ
 ದ ಕರೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು,ಯೇ-ಯಾರೋ, ತೇನಂದಗೋಪಾದಯಃ-ಆನಂದಗೋಪನು ಮೊದಲಾದ,ಗೋಪಾಃ-ಗೊಲ್ಲರು, ನಿವೇ
 ದಿತೋಪಾಯನಾಃ-ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಕಾಣಿಕೆಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ,ವಕಸ್ತಿಸ್ಮಂತಚಾವಿಶ್ವ-ಬಂದುಮಂಚಿಗಯಲ್ಲಿ,ಆವಿಶ್ವ-ಕುಳಿತರು ||೨೮||
 ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃಶೇಕಾ.

ರಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯನಮೇತರಾಗಿ ರಂಗಕ್ಕೆಬಂದರು ||೨೬|| ಚಾಣೂರನೂ, ಮುಖ್ಯಕನೂ, ಕೂಟನೂ, ಶಲನೂ,
 ತೋಸಲನೂ, ಇವರುಗಳು ಮನೋಹರಂಗಳಾದ ವಾದ್ಯಂಗಳಂಕೇಳಿ, ಸಂತೋಷಯುಕ್ತರಾಗಿ ಆರಂಗಸ್ಥಳ
 ಕ್ಕೆ ಬಂದವರಾದರು ||೨೭|| ಕಂಸನಿಂದ ಕರೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ ಆನಂದಗೋಪನೇ ಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಿಕ
 ರು ಕಂಸನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಗಳಂ ಬಪ್ಪಿಸಿ, ಬಂದುಮಂಚದಮೇಲೆ ಕುಳಿತವರಾದರು || ೨೮ ||

ಇಂತುಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತಪಾ

ರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶಕನಿಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದ

ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರಪುರವರಾಧೀಶಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ

ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಾದ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀ

ವಿಲಾಸ ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತದ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮೂಳು ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿದ್ವಿಚತ್ವಾ

ರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಂ ಸಂಪೂರ್ಣಮಾದುದು

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಕುವಲಯಾಪೀಡಾಖ್ಯಾಗಜತತ್ಸಾದಿವಧಕಥಾಪಾರಂಭಘಟ್ಟಃ-
ಅಥರಾಮಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣತತ್ಕೃಷ್ಣಪರಂತಃ | ಮಲ್ಲದುಂದುಭಿನಿರ್ಘೋಷಂಕುತ್ವಾದ್ರಮ್ಯಮಾ
ಪೆಯತುಃ ||೧|| ರಂಗದ್ವಾರಮುಪಾಸಾದ್ಯತಸ್ತನ್ಗಜಮವಸ್ಥಿತಮ್ | ಪಶ್ಯತ್ಕುವಲಯಾಪೀಡಂ
ಕೃಷ್ಣಂ ಬವ್ಯಪ್ರಚೋದಿತಮ್ ||೨|| ಬದ್ಧಾಪರಿಕರಂಕೃಷ್ಣಮೂಹ್ಯಕುಟಲಾಲಕಾಃ |
ಉವಾಚಹಸ್ತಿಪಂವಾಚಾಮೆಘನಾದಗಭೀರಯಾ ||೩|| ಅಂಬವ್ಯಾಂಬವ್ಯಮಾರ್ಗಂನೋದಹ್ಯಪಕಾ)

೪೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೀಕೆ.

* ಪರಂತಪತ-ಹಗೆಗಳಂ ಬೇಯಿನಲುಳ್ಳ ಪರಾಕ್ರಮಕಾಲಿಯಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತವೇ! ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ರಾಮಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣ
ಕೃಷ್ಣ-ಬಲನೂ ಕೇಳವನೂ, ಕೃತಕೃಷ್ಣಾಂತಾ-ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣಾಂತರವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಮಲ್ಲದುಂದುಭಿನಿರ್ಘೋಷ-
ಜಿಟ್ಟಿಗರಭೇರೀವಾದ್ಯಗಳ ದೊಡ್ಡನವುಳ್ಳನ್ನು, ಕುತ್ವಾದ್ರ-ಕೇಳಿ, ದ್ರಮ್ಯಂ-ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ, ಉಪೇಯತುಃ-ಅಬಳಗಬಂಡ
ವರಾದರು ||೧|| ರಂಗದ್ವಾರಂ-ಮಲ್ಲರಂಗದುಂಟಪದಬಾಗಿಲನ್ನು, ಉಪಾಸಾದ್ಯ-ಹತ್ತಿರದ್ವಾರೇರಿ, ತಸ್ತನ್ಗ-ಆಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ, ಅವ
ಸ್ಥಿತಂ-ನಿಂತಿರುವಂಥಾ, ಅಂಬವ್ಯಪ್ರಚೋದಿತಂ-ಅಂಬವ್ಯಮಾವಟಗಿನಿಂದ, ತನ್ಮಮೇಲೆ ನಡೆಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಕುವಲ
ಯಾಪೀಡಂ-ಕುವಲಯಾ ಪೀಡವೆಂಬ(ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವು)ಗಜಂ-ಆನೆಯನ್ನು, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪಶ್ಯತ್-ನೋಡು
ತ್ತಿರುವನಾಗಿ ||೨|| ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪರಿಕರಂ-ದಟ್ಟಿಯನ್ನು, ಬದ್ಧಾ-ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು, ಕುಟಲಾಲಕಾಃ-ಕೊಂಕಿದ ಕುರುಳ್ಳ
ಗಳನ್ನು, ಸಮೂಹ್ಯ-ಸೇರಿಸಿಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಮೇಘನಾದಗಭೀರಯಾ-ಗುಡಿಸಿಗಂತೆ ಗಂಭೀರವಾದ, ವಾಚಾ-ವಚನದಿಂದ, ಹಸ್ತಿ
ಪಂ-ಮಾವಟಗಿನಂಕುರಿತು, ಉವಾಚ-ಹೇಳಿದನು ||೩|| ಅಂಬವ್ಯಾಂಬವ್ಯ-ಅಂಬವ್ಯನೇ! ಅಂಬವ್ಯನೇ! ನಃ-ನಮಗೆ, ಮಾರ್ಗಂ-
ದಾರಿಯನ್ನು, ದೇಹಿ-ಕುಡು, ಮಾತಿರಂ-ಬೇಗನೆ, ಅಪಕ್ರಮ-ತೊಲಗಿಹೋಗು, ನೋಚೇತಿ-ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಕುಂಜರಂ-ಆ

೪೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಕೇಹತ್ವಾಗಜೇಂದ್ರಂ ರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ | ರಂಗಪ್ರವೇಶ
ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಚಾಣೂರೇಣಾನುಭಾವಣಮ್ ||*|| ನಾಲ್ವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುವೆ
ಲಯಾಪೀಡವೆಂಬ ಗಜವೆಂಸುಹರಿಸಿದನು. ಅನಂತರಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರೂ ರಂಗಸ್ಥಾನವಂಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ದರು. ಅನಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಚಾಣೂರನೆಂಬ ಜಿಟ್ಟಿಯೊಡನೆ ಸಂಭಾವಣವೆಂಮಾಡಿದನು. ಎಂಬರ್ಥಮ
ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವವಿವರವೆಂತೆನೆ-

ಎಲೈ, ಅರನೇ! ಆಮೇಲೆ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಪರಿಕುದ್ಧರಾಗಿ ಜಿಟ್ಟಿಗಳ ದುಂದುಭಿವಾದ್ಯಧ್ವನಿಯಂ
ಕೇಳಿ ನೋಡಲೋಸುಗ ಒಂದರು. ||೧|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಂಗದ ಬಾಕಲಿಗೆ ಬಂದು ಮಾವತ್ತನಿಂದವೇರಿತೆ

ಮಾಗಿರಂಗದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಕುವಲಯಾಪೀಡವೆಂಬ
ಗಜವೆಂನೋಡಿ ||೨|| ಆಕೃಷ್ಣನು ನಡುಕಟ್ಟಂಬಿಗಿಯಾ
ಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೇಶಂಗಳೆಂನೇರಿಸಿಕಟ್ಟಿ, ಮಾವುತನಂ
ಕುರಿತು ಮೇಘಧ್ವನಿಯಂತೆ ಗಂಭೀರವಾದವಾಕ್ಯನಿಂದ
ನುಡಿದನು ||೩|| ಎಲೈ ಮಾವುತನೇ! ಮಾವುತನೇ! ನಮಗೆಮಾ
ರ್ಗಮೆಂಬಿಡು, ಹೊರಚ್ಚಾಗಿಹೋಗು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನಂ
ಏನ್ನು ಗಜವಂ ಸಹ ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವೆ

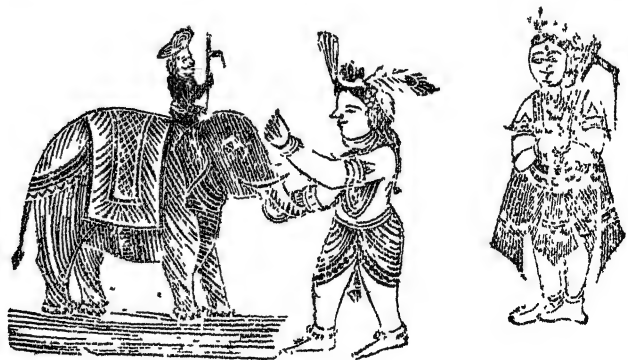
ಬಲಪ್ರಸಾದವನು ಕೃಷ್ಣನುಂಭಾವಣವು

ಮಮಾಚಿರಮ್ | ನೋಚೈತ್ಯಕುಂಜರಂತ್ವಾದ್ಯನಯಾಮಿಯಮಸಾದನಮ್ ||೪|| ಎವಂನಿರ್ಭಕ್ತ್ಯಿ ತೋಂಬಪ್ಪಂ ಕುಪಿತಃ ಕೋಪಯಿಷ್ಯತಿ | ಚೋದಯಾಮಾಸ ಕೃಷ್ಣಾ ಯಕಾಲಾಂತಕಯಮೋಪಮಮ್ ||೫|| ಕರೀಂದ್ರಸ್ತಮಭಿದುತ್ಯಕರಣತರಸಾಗ್ರೀತ | ಕರಾದ್ವಿಗಳಿತನೋಮುಂ ನಿಹತ್ಯಾಂಭ್ರಿಪ್ಪಲೀಯತ ||೬|| ಸುಕ್ರಾದ್ರಸ್ತಮಚಕ್ಷುಃಕೋಪೋಣದೃಷ್ಟಿಸ್ಸರ್ವೇಕಮ್ | ಪರಾವ್ಯಕ್ತತ್ವಪ್ಪಕರಣಸುಪ್ರಹ್ಯವಿನಿರ್ಗತಃ ||೭|| ಪುಚ್ಛೈಪ್ರಗೃಹ್ಯಾತಿಬಲೋಧನುಪಃಪಂಚವಿಂಶತೀಮ್ | ವಿಚಕರ್ಷಯಥಾನಾಗಂಸುಪರ್ಜಿತವಲ್ಲಯಾ ||೮|| ಸಪರ್ಯಾವರ್ಮಾನನವ್ಯದಕ್ಷಿಣ

ನೆಯೊಡನೆ ಸಹಿತನಾದ, ತ್ವ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಯಮಸಾದನಂ-ಯಮನಮನೆಯನ್ನು, ನಯಾಮಿ-ಹೊಂದಿಸುವೆನು ||೪|| ಎವಂ-ಹೀಗೆ, ನಿರ್ಭಕ್ತ್ಯಿ-ತೀ-ಗದರಿಸಿಹದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಅಂಬಪ್ಪಂ-ಅಂಬಪ್ಪಂ-ನಂಬಮವಟಿಗನು, ಕುಪಿತಃ-ನಿಟ್ಟುಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಕಾಲಾಂತಕಯಮೋಪಮಂ-ಕಾಲ-ವೃತ್ಯನಿಮಿತ್ತವು, ಅಂತಕ-ವೃತ್ಯ, ಯಮಃ-ಅದಕ್ಕೆನಿಯಾಮಕನೂ, ಉಪಮಂ-ಹೋಲಿಕೆಯಾಗಿವೆ, ಗಜಂ-ಆನೆಯನ್ನು, ಕೋಪಯಿಷ್ಯ-ನಿಟ್ಟುಂಕರಳಿಸುವನಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸ್ಕರ, ಚೋದಯಾಮಾಸ-ಪ್ರೇರಿಸಿದೆಯೆನಿಸುವನು ||೫|| ಕರೀಂದ್ರ-ಆಗಜಶ್ರೇಷ್ಠವು, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಭಿದುತ್ಯ-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಂದು, ಕರೇಣ-ಸುಂಡಿಲಿನಿಂದ, ತರಸಾ-ಬೇಗನೆ, ಅಗ್ರೀತ-ಹಿಡಿದುದು ಸಃ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಕರಾತ್-ಸುಂಡಿಲಿನದೆಯಿಂದ, ವಿಗಳಿತಃ-ಚಾರಿತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಅಮುಂ-ಈನೆಯನ್ನು, ನಿಹತ್ಯ-ಹೊಡೆದು, ಅಂಭ್ರಿಪು-ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಅಶ್ರೀಯತ ಅಣಗೊಂಡನು ||೬|| ಸಂಕ್ರಾದ್ರ-ಬಹಳನಿಟ್ಟುಗೊಂಡ, ಘ್ರಾಣದೃಷ್ಟಿ-ಮನೋನೋಡುವುದಾದ, ಸಃ-ಆಯಾಸೆಯು, ಕೇಶವಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಚಕ್ಷುಃ-ಕಾಣದೇಯಿರುವುದಾಗಿ, ಪುಚ್ಛ-ರೇಣ-ಸುಂಡಿಲಕೂಸೆಯಿಂದ, ಪರಾವ್ಯಕ್ತ-ತಡಕಿಹಿಡಿದುದು ಸಃ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಪ್ರಸಹ್ಯ-ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ, ವಿನಿರ್ಗತಃ-ಹೊರಗಬಂದವನು ||೭|| ಅತಿಬಲಃ-ಹೆಚ್ಚುಬಲವುಳ್ಳವನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಪುಚ್ಛೈ-ಅದರಬಾಲದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಗೃಹ್ಯ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಹಿಡಿದು, ಸುಪರ್ಜಿತ-ನಾಗಂಯಥಾ-ಗರುಡನು ಸರ್ಪವನ್ನು ಹೇಗೋ, ತಥೇವ-ಹಾಗೆಯೆಂತೆ, ಲೀಲಯಾ-ಆಟದಿಂದ, ಧನುಃ-ಮಾರಿನ, ಪಂಚವಿಂಶತಿಂ-೨೫ರಷ್ಟುದೂರದಲ್ಲಿ, ವಿಚಕರ್ಷ-ಓಂದಕ್ಕೆಳೆದನು ||೮|| ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣತಃ-ಎಡಕ್ಕೂ ಬಲಕ್ಕೂ, ಪರ್ಯಾವರ್ಮಾನ-ತಿರಿಗಿಕೂಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವ, ಆನೆಯೊಡನೆ, ಸಃ-ಆ, ಅಚ್ಯುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಭ್ರಾಮ್ಯಮಾಣಃ-ತಿರುಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವ, ಗೋವತ್ಸೇನ-ಆಕಳಕರವಿನೊಡನೆ,

ನೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ||೪|| ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಮಾವುತನು ಕೋಪಮುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕುಪಿತಮಾದ ಕಾಲಾಂತ ಕಯಮಸದಾನಮಾದ ಆಗಜಮಕ್ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಪ್ರೇರಿಸಿದನು ||೫|| ಆಗಜವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ಬೇಗನೆಹಿಡಿದುದು. ಕೃಷ್ಣನೂ ಅದರಂಲಾಘವದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಪ್ಪಿಯಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿ ಅದರಕಾಲುಗಳೆಡುವೆ ಅವಿತುಕೊಂಡನು ||೬|| ವಾಸನೆಯೇ ಕಂಠಾಗಿವುಳ್ಳ ಆಯಾನೆಯು ನಿಟ್ಟುನಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೊಂಡಿಲಿನಿಂದಮುಟ್ಟಿನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನುಕಾಣದಕಡೆಗೆ ಮರಳಿಕೃಷ್ಣನುಹಿಡಿಯಿತು. ಪುನಃಕೃಷ್ಣನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಈಚೆಗೆಬಂದನು ||೭|| ಆಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನು ಮಹಾಬಲಕಾಲಿಯಾದಆಗಜಮ ಬಾಲದಲ್ಲಿಹಿಡಿದು ಇಪ್ಪತ್ತಯಿದುವಾರು ಗರುಡನು ಸರ್ಪವಂ ಎ

ಳೆದಂತೆ ಎಳೆದನು ||೮|| ಪುಚ್ಛವೂಪಿಡಿರಿದುವ ಕೃಷ್ಣನುಗ್ರಹಿಸಲೋಸುಗಆನೆಯು ಸವ್ಯವಾಗತರಗಿದರೆ ತಾನುದಕ್ಷಿಣವಾಗಿಬರುವುದು, ಅತ್ತಲಾಗಿ ಗಜತಿರಗಿದರೆ ತಾನೀಕಡೆಗೆ ಬರುವುದು ಕಾರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಜವಂ ತಿರುಗಿಸುತ್ತ, ಬಾಲಕರಂಗಳೆಕರಂಗಳೆ ಆಡಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಸುತ್ತ ತಿರುಗಿದನು ||೯|| ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

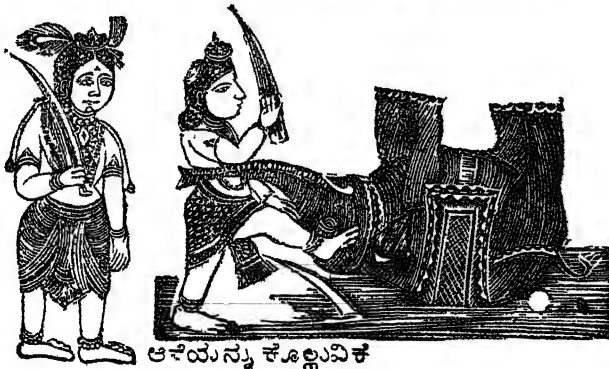

ಗಜಕೃಷ್ಣರಕಾಳಗ

ತೋಚ್ಯತಃ | ಬಭ್ರಾಮುಭಾಮ್ಯಮಾಣನಗೋವತ್ಸಿನೆವಬಾಲಕಃ ||೯|| ತ ತೋಭಿಮುಖಮಭ್ಯೈ
ತ್ಯಪಾಣಿನಾಹತ್ಯವಾರಣಮ್ | ಪಾದ್ರವೇಪಾತಯಾಮಾಸಸ್ಪೃಶ್ಯಮಾಪಃಪದಪದ ||೧೦|| ಸಧಾ
ವನ್ನೀಡಯಾಭೂಮೌಪತಿತಸ್ಸಹಸೋತ್ಥಿತಃ | ತಂತಾತ್ವಾಪತಿತಂಕುರ್ದೋದಂತಾಭ್ಯಾಂವ್ಯಾಹ
ನತೋತ್ಥಿತವಾ||೧೧|| ಸ್ವವಿಕ್ರಮಪ್ರತಿಹತಕಾಂಜರಂದ್ರೋತ್ಯಮರ್ಷಿತಃ | ಚೋದ್ಯಮಾನೋಮಹಾಮಾ
ತ್ಯೈ ಕೃಷ್ಣಮಭ್ಯದ್ರವದ್ರುಪಾ ||೧೨|| ತಮಾಪತಂತಮಾಸಾದ್ಯಭಗವಾ ಮಧುಸೂದನಃ | ನಿ
ಗೃಹ್ಯವಾಣಿನಾಹಸ್ತಂಪಾತಯಾಮಾಗಭೂತಲೆ ||೧೩|| ಪತಿತಂತಂಪದಾಕ್ರಮ್ಯಮೃಗೇಂದ್ರಇವಲೀ

ಬಾಲಕಜವ-ಹುಡುಗನಹಾಗೆ, ಬಭ್ರಾಮು-ಬಳಸಿತಿರುಗಿದನು ||೯|| ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಅಭಿಮುಖಂ-ಇದಿರಾಗಿ, ಅಭ್ಯೇತ್ಯ-ಖಂಡು,
ವಾರಣಂ-ಆನೆಯನ್ನು, ಪಾಣಿನಾ-ಕೈಯಿಂದ, ಆಹತ್ಯ-ಹೊಡೆದು, ಪಾದ್ರವೇ-ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಪದೇಪದೇ-ಹೆಜ್ಜೆ
ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ಪೃಶ್ಯಮಾನಃ-ಸೋಂಕಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಪಾತಯಾಮಾಸ-ಬೀಳಕಡವಿದನು||೧೦|| ನಃ-ಆಯಾನೆಯು, ಧಾ
ವೇ-ಓಡುತ್ತಲಿರುವುದಾಗಿ, ಪೀಡಯಾ-ನೋವಿನಿಂದ, ಭೂಮೌ-ನಿಲದಲ್ಲಿ, ಪತಿತಃ-ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಗ, ನಹಸಾ-ಬೇಗನೆ, ಉತ್ಥಿತಃ-
ಎದ್ದಿದ್ದಾಗಿ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪತಿತಂ-ಬಿದ್ದವನನ್ನಾಗಿ, ಮತ್ವಾ-ತಿಳಕೊಂಡು, ಕುರ್ದಾಸಿ-ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡುದಾಗಿ, ದಂತಾ
ಭ್ಯಾಂ-ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ, ಧ್ವೇಷಿ-ನಿಲವನ್ನು, ವ್ಯಾಹನತೇ-ಗುಮ್ಮಿತು ||೧೧|| ಸ್ವವಿಕ್ರಮೇ-ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು, ಪ್ರತಿಹತೇನ
ತಿ-ಭಗ್ವಾ ವಾದ್ಯಾಗುತಲೂ, ಅತ್ಯಮರ್ಷಿತಃ-ಬಹಳನಿಟ್ಟುಂಟಾದ, ಕುಂಜರೇಂದ್ರಃ-ಗಜಶ್ರೇಷ್ಠವು, ಮಹಾಮಾತ್ಯೈ-ದೊಡ್ಡ
ಮಾವಟಿಗರಿಂದ, ಚೋದ್ಯಮಾನಃ-ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ, ರುಪಾ-ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ. ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಧ್ಯವೇ-
ಸರ್ವತ್ರ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಹೋಯಿತು ||೧೨|| ಮಧುಸೂದನಃ-ಮಧುವೆಂಬ ರಕ್ತ ಸನಂ ಕೊಂದವನಾದ, ಭಗವಾ-ಪರಮೇಶ್ವರ
ನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಆಪತಂತಂ-ಮೇಲೆಬೀಳಲ್ಪರುತ್ತಲಿರುವ, ತಂ-ಆಯಾನೆಯನ್ನು, ಆಸಾದ್ಯ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಿ, ಪಾಣಿನಾ-ತನ್ನ ಕೈ
ಯಿಂದ, ಹಸ್ತಂ-ಅದರಸುಂಡಿಲನ್ನು, ನಿಗೃಹ್ಯ-ವತ್ತಿಹಿಡಿದು, ಭೂತಲೇ, ನಿಲದಲ್ಲಿ, ಪಾತಯಾಮಾಸ-ಬೀಳಕಡವಿದನು ||೧೩||
ಪತಿತಂ-ಬಿದ್ದಿರುವ, ತಂ-ಆಯಾನೆಯನ್ನು, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಮೃಗೇಂದ್ರಇವ-ಸಿಂಹವಹಾಗೆ, ಪದಾ-ಕಾಲಿನಿಂದ, ಆಕ್ರಮ್ಯ-
ತುಳಿದುಕೊಂಡು, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ದಂತಂ-ಹಲ್ಲನ್ನು, ಉತ್ಪಾಟ್ಯ-ಕಿತ್ತ, ತೇನ-ಅದರಿಂದ, ಇಥಂ-ಆನೆಯನ್ನು, ಹ

ನು ಇದಿರಾಗಿಬಂದುಮುಟ್ಟಿಯಿಂದ ಗಜವಂಪ್ರಹರಿಸಿಓಡಿಸುವನಾಗಿ ಅದರಕಾಲಿಗೆ ತೊಡರುಹಾಕಿ ಆಗಜವಂಕೆಡ
ಹಿದನು||೧೦|| ಆಕೃಷ್ಣನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿವಿಲಾಸದಿಂದಓಡುವವನಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬೇಗನೆಯದ್ದನು. ಆಗಜವುಬಹಳನಿಟ್ಟು
ನಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೆಳಗೆಬಿದ್ದಿರುವನೆಂದು ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯಂತಿವಿಯಿತು||೧೧|| ಕೃಷ್ಣನು ತಪ್ಪಿ
ನಿಕೊಂಡು ಮುಂಚೇಯೇ ಎದ್ದುಹೋಗಿರುವನಾದಕಾರಣದಿಂದ ತನ್ನಯತ್ನವು ವ್ಯರ್ಥಮಾದುದರಿಂದ ಕೋ
ಪಮುಳ್ಳ ಆಗಜವುಮಾವುತನಿಂದಪ್ರೇರಿತಮಾಗಿ ಅಟ್ಟಿಬಂದುದಃ||೧೨|| ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನುಬರುತ್ತಲಿರುವ
ಅಯಾನೆಯಂ ನೊಂಡಿಲಂಪಿಡಿದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜುಗಿಸಿ ಕಡಹಿದನು ||೧೩|| ಕೆಳಗೆಬಿದ್ದ ಆಯಾನೆಯಂ ನಿಂದ

ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಿಕೆ

ಅಯಾ| ದಂತಮಾತ್ಮಾ ಟ್ಟುತೆನೆಭಂಡಿಸಿ ಪಾಂಚಜನ್ಯದವದಧಿ ೩|೧೪|| ಮೃತಕಂದ್ವಿಪಮಾತ್ಮಜ್ಯದೊ
ತಪಾಣಿಸ್ಸವಾವಿತತ್ | ಅಂಸನ್ಯಸ್ತವಿಷ್ಣೋಸ್ಯ ಜ್ಯದಬಿಂದುಭಿರಂಕುಃ ೩|೧೫|| ವಿರೂಧಸ್ಯ ದಕಣಿಕವದ
ನಾಂಬುರಾಹೋಬಭೌ|| ೧೫|| ವೃತಾಗೋಪ್ಯಃ ಕತವಯ್ಯಿರ್ಬಲದೇವಜನಾರ್ದನೌ | ರಂಗಂ ವಿವಿತತೋರಾ
ಚಾಣೂರಮುಪ್ಪಿ ಕಾದಿಮಲ್ಲವಧಕಧಾಪ್ರಾರಂಭಭಟ್ಟಃ
ಜಗದೇವದಂತವರಾಯಾಧಾತು || ೧೬|| ಮಲ್ಲಾ ನಾಮಕನಿರ್ನೃಣಾಂ ನರವರಸ್ತಿ | ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಸ್ತ್ರೀರೋಮೂ
ರ್ಮಿರ್ಮಾ ಗೋಪಾ ನಾಂ ಸ್ತ್ರೀಜನೋಽ ಸುತಾಂಕ್ಷಿತಿಭುಜಾಂ ತಾಸಾ ಸ್ವಪಿತ್ರೋಕ್ಯಕುಃ || ಮೃತುಃ

ಸ್ತಿಪಾಂಕ್ತ್ಯ- ಮಾವುಟಿಗರನ್ನು, ಅಪನರ- ಕೊಂದನು || ೧೪ || ಮತಕಂ- ಸತ್ತಿರುವ, ದ್ವಿಪಂ- ಅನೆಯನ್ನು, ಉತ್ಪನ್ನ-
ಜ್ಞ-ಬಿಟ್ಟು, ದಂತಪಾಣಿ-ಅದರಕೊಂಬು ಕೈಯಲ್ಲಿವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸಮಾವಿತತ್-ರಂಗಸ್ಥಲವಂಚೂಕ್ತನು. ಅಂಸನ್ಯಸ್ತವಿಷ್ಣಾ
ಣಿ-ತಗಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೆಯಕೊಂಬುಳ್ಳವನೂ, ಅಸ್ಯ ಜ್ಯದಬಿಂದುಭಿಃ-ಅಸ್ಯ-ರಕ್ತದ, ಮದ, ಅನಮಗೋಕ್ಯಚವಿವ
ಬಿಂದುಭಿಃ-ತೊಟ್ಟುಗಳಿಂದ, ಅಂಕಿತಃ-ಗುರ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ವಿರೂ.....ರುಚಿ-ವಿರೂಧ-ಉತ್ಪಿದ, ಸ್ವೇದಕಣಿಕ-ಬೆವರ
ತುಂತುಗಳಳ್ಳ, ವದನಾಂಬುರಾಹಿ-ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿ, ಬಭೌ-ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು || ೧೫ || ರಾರ್ಜ-ಅರಸೇ|ಕತವಯ್ಯಃ
ಗೋಪ್ಯಃ-ಕೆಲವರಾದ ಗೊಲ್ಲರಿಂದ, ವೃತಾ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಗಜವಂತವರಾಯಾಧಾತು-ಅನೆಯದಂತಗಳೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳಾದ
ಆಯುಧಗಳುಳ್ಳವರೂ, ಆವ ಬಲದೇವಜನಾರ್ದನೌ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಮಲ್ಲರಂಗಂ-ಜಟ್ಟಿಕಾಳಗದ ಸ್ಥಳವನ್ನು, ವಿವಿತತುಃ-
ಜೊಕ್ಕುರು || ೧೬ || ಮಲ್ಲಾ ನಾಂ-ಜಟ್ಟಿಗರಿಗೆ, ಅಕನಿಃ-ಸಿಡಿಲಾಗಿ, ವಿವಿತಃ-ಗಾಡ್ಗರಸದಿಂದ ತಿಳಿದುಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ಮ
ನುಸ್ಥೂರಿಗೆ, ನರವರಃ-ಮನುಷ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ, ಅದ್ಭುತರಸದಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ಹೆಂಗಳಿಗೆ, ಮೂರ್ಮಿರ್ಮಾ ಸ್ತ್ರ
ಯಃ-ವೈಯುಧಮುಕ್ತಾಧನೆಯು ಸ್ಥಂಗಾರರಸದಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಗೋಪಾ ನಾಂ-ಗೊಲ್ಲರಿಗೆ, ಸ್ವಜನಃ-ಸಮ್ಮವನೆಂದು, ಹಾ
ಸ್ಯರಸದಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಅಸತಾಂಕ್ಷಿತಿಭುಜಾಂ-ದುಪ್ಪಹತ್ತಿಯಿರಿಗೆ, ತಾಸಾ-ಶಿಕ್ಷಕನೆಂದು ವೀರರಸವಾಗಿ ತಿಳಿ
ಯಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಸ್ವಪಿತ್ರೋಕ್ತ-ತನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ, ತಿಷ್ಠ-ಮಗವೆಂದು ದಯಾವಶದಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಭೋಜ
ವತೇಃ-ಕಂಸನಿಗೆ, ಮೃತುಃ-ಯಮನೆಂದು ಭಯಾನಕರಸವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಅಪಿದುಷಾಂ-ಅರಿಯವರಿಗೆ, ವಿರಾ
ಟ್-ವಿಕಲನೆಂದು ಭೀಭತ್ಸರಸವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಯೋಗಿನಾಂ-ಜ್ಞಾನಿನಿದ್ದರಿಗೆ, ಪರಂತತ್ವಂ-ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು,
ಕಾಂತರಸವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ವೃಷ್ಟೀನಾಂ-ಯಾವರಿಗೆ, ಪರದೇವತೇತಿ-ಉತ್ಪ್ರಸಾದದೇವರೆಂದು, ಸಪ್ರೀಮ
ಭಕ್ತಿರಸದಿಂದ, ವಿವಿತಃ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸಾಗ್ರಜಃ-ಅಂಣನಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿ, ರಂಗಂ-ರಂಗಸ್ಥಲವನ್ನು, ಗತಃ-ಸೇರಿ
ದವನಾದನು || ೧೬ || ವೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿತೃವೇ| ಕುವಲಯಾಪೀಡಂ-ಅನೆಯನ್ನು, ಹತಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನಾಗಿ, ದೃಷ್ಟಾನ್ವಿ-ನೋ

ದುತೆ ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ಕಾಲಿನಿಂದಮೆಟ್ಟಿ ಅದರದಂತವಂ ಹಿರಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಮಾವುತರನೆಲ್ಲರಂಸಂಹರಿಸಿ
ದನು || ೧೪ || ಬಿದ್ದು ಮೃತವಾದ ಆಗಜಮೆಂಬಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನು ದಂತವಂ ಕೈಲಿಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಂಗದಬಳಕ್ಕೆ ಬಂ
ದು ಆಮತಮಾಭುಜದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಗಜರಕ್ತಮಿದುಗಳಿಂದಲೂ ಮದೋದಕಬಿಂದುಗಳಿಂದಲೂ ಚಿಹ್ನಿತನಾ
ಗಿಬೆವರುಬೊಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಮುಖಮಾಳ್ತವನಾಗಿ ರಂಗಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು || ೧೫ ||
ಬಲರಾಮನು ಆಗಜದ ಮತ್ತೊಂದುದಂತವಂ ಭುಜದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಈರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗಜದುತಂಗಳನ್ನೇ
ಆಯುಧಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗೋಪರಿಂದ ಪರಿವೃತರಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ರಂಗಮಂಪ್ರವೇಶಿಸಿದ
ರು || ೧೬ || ಬಲರಾಮಸಮೇತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ರಂಗಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಜಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆಯೂ, ಜನರಿಗೆ ಪುರುಷ
ಶ್ರೇಷ್ಠನಂತೆಯೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಮೂರ್ತಿಮಂತನಾದ ಕಾತುನಂತೆಯೂ, ಗೋಪರಿಗೆ ಸ್ವಜನನಂತೆಯೂ
ದುಪ್ಪಹತ್ತಿಯಿರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನಂತೆಯೂ, ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶಿಶುವಿನಂತೆಯೂ ಕಂಸನಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆಯೂ,
ಅಕ್ಷೃತಿಗಳಿಗೆ ಕೊಬ್ಬಿದಪುರುಷನಂತೆಯೂ, ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಪರತತ್ವದಂತೆಯೂ, ಯಾವರಿಗೆ ಪರದೇವತೆಯೂ

ಭೋಜಪತ್ನೇರ್ವಿರಾಜವಿದುಷಾಂತತ್ತ್ವಂಪರಂಯಾಗಿನಾಂವೈಷ್ಣುನಾಂಪರದೇವತೇನಿದಿತೋರಂ
ಗಂಗಳತಸ್ಸಗ್ಗೃಜಃ ||೧೩||ಹತಂಕುಂಠಲಯಾಪೀಡಾದ್ಯಪ್ಪಾಪ್ಯತಾವಪಿದುರ್ಜಯಾ | ಕಂನೋಮ
ನಸ್ತ್ಯಪಿತದಾಭ್ಯಕಮಂದ್ವಿವಿಜೆನ್ಯಪ ||೧೪|| ತೇರಚತೂರಂಗಗತೌಮಹಾಭುಜೌವಿಚಿತ್ರವೇದಾಭ
ರಣಸ್ತ್ರಗಂಬರೌ |ಯಥಾನಟಾಪುತ್ರಮವೆವಧಾರಿಣೌಮನಃಕ್ಷಿಪಂತೌಪ್ರಭಯಾಸೀಹ್ರತಾಮ||೧೫||
ನಿರೀಹ್ರತಾಪುತ್ರಮಪೂರುಷೌತದಾಮಂಚಸ್ಥಿತಾನಾಗರಣಪ್ಪ್ರಕಾನ್ಯುವಾಃ | ಪ್ರಹರ್ಷವೆ
ಗೊತ್ಕಲಿತೇಹ್ರಣಾನಾಃಪುರ್ನತ್ಯಪ್ತನಯಸ್ತೈಸ್ತದಾನನಮ್ ||೧೬|| ಪಿಬಂತಇವಚಕ್ಷುರ್ಭಾರ್ಯಾಂ
ಲಹಂತಇವಜಿಹ್ವಯಾ | ಜಿಹ್ರೂತಇವನಾಸಾಭ್ಯಾಂಶ್ಚಿಪ್ಯಂತಇವಬಾಹುಭಿಃ||೧೭|| ಉಚಾಃಪರಸ್ಪ
ಶಂತಮೈಯಧಾದ್ಯಪ್ಪಂಯಧಾತು ||ತಮ್ || ತದ್ಮೂರಗೋಮಾಧುರೈಸಾಗ್ರಲಬ್ಧ್ಯಸ್ಯಾತಿತಾಂ

ಡಿ, ದುರ್ಜಯಾ-ಜಯಿಸಲ್ಪಡಲಕಕ್ಕರಾದ, ತಾವಪಿ-ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಣರನ್ನಾ, ದೃಷ್ಟಾಪ್ತವಿ-ನೋಡಿ, ಕಂನಃ-ಭೋಜರವನು, ಮ
ನಸ್ತ್ಯಪಿ-ಭೀರವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದರೂ, ತದಾ-ಆಗ, ಭೃಕಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಉದ್ವಿವಿಹೇ-ಬಹಳಹೆದರಿದನು||೧೪||ರಂಗಗತೌ-
ರಂಗಸ್ಥಲವಂ ಸೇರಿದ, ಮಹಾಭುಜೌ-ದೊಡ್ಡತೋಳುಗಳಳ್ಳ, ವಿಚಿತ್ರವೇಷಭರಣಸ್ತ್ರಗಂಬರೌ-ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದ ಅಲಂಕಾರ
ಭೂಷಣಪುಷ್ಪಮಾಲಾವಸ್ತ್ರಗಳಳ್ಳ. ತೌ-ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಣರು, ನಿರೀಹ್ರತಾಂ-ನೋಡುವವರ, ಮನಃ-ಹೃದಯವನ್ನ, ಪ್ರಭಯಾ-
ಕಾಂತಿಯಿಂದ, ಕ್ಷಿಪಂತೌ-ಚಲನಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ, ಉತ್ತಮವೇಷದಾರಿಣೌ-ಮೇಲಾದ, ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ
ಸುಖಿಯ. ಧಾ-ನಟ್ಟುವರು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ರೇಜತುಃ-ಬೆಳಗಿದರು ||೧೫||ತದಾ-ಆಗ, ಮಂಚಸ್ಥಿತಾಃ-ಮಂಚಗಳಲ್ಲಿಕುಳಿತಿರುವ, ನಾ
ಗರರಾಪ್ತ್ಯಕಾಃ-ಉರಿವವರೂ-ದೇವವರೂ, ನೃಪಾಃ-ಧೊರೆಗಳೂ, ಉತ್ತಮಪೂರುಷೌ-ಮಹಾಪುರುಷರಾದ, ತೌ-ಆರಾ
ಮಕ್ಕಪ್ಪಣರನ್ನ. ನಿರೀಹ್ರತಾ-ನೋಡಿ, ಪ್ರಹ-...ನನಾಃ-ಪ್ರಹರ್ಷ-ಹೆಚ್ಚು-ಸಂತೋಷದ, ವೇಗ-ತ್ವರೆಯಿಂದ, ಉತ್ಕಲಿತ-ಕೂ
ಡಿದ, ಚಕ್ಷು-ಕಂಗಳಳ್ಳ, ಅನನಾಃ-ಮುಖಂಗಳಳ್ಳವರಾಗಿ, ನತ್ಯಪ್ತಾಃ-ತ್ಯಪ್ತಿಯುಂಟಾದವರಾಗದೆ, ನಯಸ್ತೈಃ-ಕಂಗಳಿಂದ, ತ
ದಾನನಂ-ಅವನಮುಖವನ್ನ, ಪಪುಃ-ಕುಡಿದರು||೧೬||ಚಕ್ಷುರ್ಭಾರ್ಯಾಂ-ಕಂಗಳಿಂದ, ಪಿಬಂತಇವಚಕ್ಷುಃ-ಜಿಹ್ವಯಾ-
ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ, ಲಹಂತಇವ-ನಿಕ್ಕುವರಹಾಗೂ, ಸಾಸಾಭ್ಯಾಂ-ಮೂಗುಗಳಿಂದ, ಜಿಹ್ರೂತಇವ-ಮೂಸಿನೋಡುವವರಹಾಗೂ, ಬಾ
ಹುಭಿಃ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಶಿಪ್ಯಂತಇವ-ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವರಹಾಗೂ||೧೭||ತೇ-ಆಜನಗಳು, ಪೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಪರಸ್ಪರಂ-ಅನ್ಯೊ
ನ್ಯವಾಗಿ, ತದ್ಮೂ...ಇವ-ತೇ-ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಣರ, ರೂಪ-ಆಕಾರ, ಗುಣ-ಸುಗುಣಗಳು, ಮಾಧುರ್ಯ-ರಸಿಕತ್ವ, ಪ್ರಾಗಲ್ಬ್ಯ-
ಪ್ರಾಮಿ,ಗಳಿಂದ, ಸ್ತಾರಿತಾಇವ-ಸೆನಪುಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಹಾಗೆ, ಯಥಾದೃಷ್ಟಂ-ಹೇಗೆನೋಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಯಥಾಶೃತಂ-

ತೆಯೂ, ತೋರುವನಾಗಿ ರಂಗವಂಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು||೧೩|| ಕಂನನು ಭೀರನಾದರೂ ಕುಂಠಲಯಾಪೀಡವೆಂಬ
ಜಮಂ ಹತಮಾದುದನಾಗಿತಿಳಿದು, ಜಯಿಸಲಕಕ್ಕರಾದ ರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಣರನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹುವಾಗಿ ಭ
ಯಪಟ್ಟನು ||೧೪||ದೀರ್ಘಬಾಹುಗಳಳ್ಳ ವಿಚಿತ್ರಾಲಂಕಾರಂಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತರಾಗಿ, ಭೂಷಣಂಗಳು ವಸ್ತ್ರಂ
ಗಳು ಹಾರಂಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ, ಇರುವ ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಣರು ರಂಗವನೆಯ್ದಿದವರಾಗಿ ಉತ್ತಮ
ವೇಷಧಾರಿಗಳಾದ ನಟರಂತೆ ತಮ್ಮಪ್ರಭೆಯಿಂದ ನೋಡುವವರಾದ ಜನರ ಮನವನಪಹರಿಸುವವರಾಗಿ ಪ್ರಕಾ
ಶಿಸಿದರು ||೧೫|| ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರಾದ ಪೌರಜಾನಪದರಾದ ಜನಪರು ಪುರುಷೋತ್ತಮರಾದ ಆರಾಮಕ್ಕ
ಪ್ಪಣರನೋಡಿ ಸಂತೋಷಾತಿಶಯದಿಂದ ವಿಕಸಿತಂಗಳಾದ ನೇತ್ರಂಗಳಳ್ಳ ಮುಖಂಗಳಳ್ಳವರಾಗಿ ನೇತ್ರಂಗೆ
ಳಿಂದ ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಣಮುಖಂಗಳಂ ನೋಡಿತ್ಯಪ್ರರಾಗಲ್ಲಿಲ್ಲ ||೧೬|| ಆಜನರು ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಣರ ನೇತ್ರಂಗೆ
ಳಿಂದ ಪಾನಂಗೆಯ್ಯರಂತೆ ಜಿಹ್ವೆಯಿಂದ ಆಸ್ವಾದನಂಗೆಯ್ಯರಂತೆ ಘ್ರಾಣಂಗಳಿಂದ ಆಘ್ರಾಣಿಸುವರಂತೆ ಬಾ
ಹುಗಳಿಂದ ಅಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ಯರಂತೆ ಇದ್ದರು||೧೭|| ರಾಮಕ್ಕಪ್ಪಣಚರಿತ್ರಮಂಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಕೇಳಿದ್ದರೋ
ಹೇಗೆನೋಡಿದ್ದರೋ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪಮಾದ ಸೌಂದರ್ಯವೂ ಸುಗುಣಂಗಳೂ ಮನೋಹರತ್ವವೂ ಪ್ರಾ

ವ||೧೦||ವಿತೌಭಗವತಸಾಕ್ಷಾದ್ಧರ್ಮಾರಾಂಯಣಸ್ಯಹಿ|ಅವತೇರ್ಣಾವಿಹಾರೇನವನುದವಸ್ಯವಶ್ಯ
ನಿ ||೧೧|| ಸುವಚಕಿಲದವಕ್ಯಾಂಜಾತೋನೀತತ್ತ್ವಗೋಕುಲಮ್ | ಕಾಲಮತಂವರ್ಣಗಾಢೋವಮ್
ಭನಂದವಶ್ಯನಿ ||೧೨|| ಪೂತನಾನನಿಹತಾಚಕ್ರವಾತತ್ತ್ವದಾನವಃ | ಅರ್ಜುನಾಧನುಕಃಕೇಶೀ
ಗುಹ್ಯಕೋನ್ಯೋಚತದ್ವಿಧಾಃ ||೧೩|| ಗಾವಸ್ಸಪಾಲಾವತೇನದವಾಗ್ನೀಪರಿಮೇಚಿತಾಃ | ಕಾಳೀಯೋ
ದಮಿತಸ್ಸರ್ಪಇಂದ್ರಶ್ಚವಿಮದಃಕೃತಃ ||೧೪|| ಸಪ್ತಾಹಮೇಕಹಸ್ತನಧ್ಯತೋದಿಪ್ರವರೋಮು
ನಾ | ವರ್ಷವಾತಾಶನಿಭ್ಯಶ್ಚಪರಿತಾತ್ರಂಚಗೋಕುಲಮ್ ||೧೫|| ಗೋಮ್ಯೋಸ್ಯನಿತ್ಯಮುದಿತಾ

ಹೇನೇಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಉಚುಃ-ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು ||೧೦||ವಿತೌ-ಇವರು, ಭಗವತಃ-ಭಗವಂತನಾದ, ನಾ
ರಾಯ ಉಸ್ಸ-ವಿಮ್ಲವಾದ, ಹರೇಕಿ-ಕೃಷ್ಣನ, ಸಾಕ್ಷಾದಂಶೇನ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಭಾಗದಿಂದ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ವಸುದೇವನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ
ದೇವನ, ವೇತ್ಸನಿ-ವನಯಲ್ಲಿ, ಅವತೇರ್ಣಾಹಿ-ಹುಟ್ಟಿದವರಲ್ಲವೆ||೧೧||ಸುವಚಕಿ-ಅ ಯಾಕೃಷ್ಣನು, ದೇವಕ್ಕಾಂಕ್ಷಿಲ-ದೇವಕಿಯೊ
ಳಗಲ್ಲವೆ, ಜಾತಃ-ಹುಟ್ಟಿದವನು. ಗೋಕುಲಂ-ನಂದವ್ರಜವನ್ನು, ನೀತತ್ತ್ವ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನುಅಗ್ನಿ, ವತಂಕಾಲಂ-ಇಮ್ಮು
ದಿನದಲ್ಲಿಯೂ, ಗಾಢೋವರ್ಣ-ಗುಟ್ಟಾಗಿರುವನಾಗಿ, ನಂದವೇತ್ಸನಿ-ನಂದಗೋಪನಮನೆಯಲ್ಲಿ, ವಮ್ಭೇ-ಬೆಳೆದನು ||೧೨||
ಅನೇನ-ಇವನಿಂದ, ಪೂತನಾ-ಪೂತನೆಯೆಂಬವಳು, ನಿಹತಾ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದಳು. ಚಕ್ರವಾತಃ-ಸುಳಿಗಾಳಿಯಾದ, ದಾನವ
ಶ್ಚ-ತ್ಯಾಣವರ್ತನೆಂಬರಕ್ಕನನೂ, ಅರ್ಜುನಾ-ಪೌರುಷ ಮತ್ತಿ-ಯಮರಗಳೂ, ಭೇನುಕಃ-ಭೇನುಕಾಸುರನೂ, ಕೇಶೀ-ಕುದು
ರೆಯಾಗಿಬಂದ ದೈತ್ಯನೂ, ಗುಹ್ಯಕಃ-ದುಷ್ಟಯಕ್ಷನೂ, ತದ್ವಿಧಾಃ-ಅದೇಬಗೆಯಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯೋಚ-ಇತರದೈತ್ಯರೂಕೂಡ, ನಿಹ
ತಾಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರು.||೧೩||ವಿತೇನ-ಇವನಿಂದ, ಸಪಾಲಾಃ-ಪಾಲಕನಿಂಸಹಿತವಾದ, ಗಾವಃ-ಗೋವುಗಳು, ದವಾಗ್ನೇ-
ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನದೇನೆಯಿಂದ, ಪರಿಮೇಚಿತಾಃ-ತಪ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾದವು. ಕಾಳೀಯಸ್ಸರ್ಪಃ-ಕಾಳಿಯನೆಂಬಹಾವು, ದಮಿತಃ-ಶಿಕ್ಷಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು ಇಂದ್ರಶ್ಚ-ದೇವರಾಜನೂಕೂಡ, ವಿಮದಃ-ಗರ್ಭವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಕೃತಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು||೧೪||ಅ
ಮುನಾ-ಇವನಿಂದ, ಅದಿಪ್ರವರಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಗೋವರ್ಧನವರುತ್ತವೆ, ಸಪ್ತಾಹಂ-೭ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಕಹಸ್ತೇನ-ಬಂದುಕೈಯಿಂ
ದ, ಧೃತಃ-ಭರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು. ವರ್ಷವಾತಾಶನಿಭ್ಯಶ್ಚ-ಮಳೆ ಗಾಳಿ ನಿದಿಲುಗಳೆಡೆಯಿಂದಲೂ, ಗೋಕುಲಂಜ-ಗೋವು
ಜವೂ, ಪರಿತಾತ್ರಂ-ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೧೫||ಅಸ್ಯ-ಈಕೃಷ್ಣನ, ಹನಿತವೇಕ್ಷಣಂ-ನಗೆನೋಟವುಳ್ಳ, ಮುಖಂ-ಪದವನ್ನು,
ಪಶ್ಯಂತ್ಯಃ-ನೋಡುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ, ನಿತ್ಯಮುದಿತಾಃ-ನಿತ್ಯಸಂತುಷ್ಟಿಯರಾದ, ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೋಪಿತರು, ಅಶ್ರಮಯದಾ

ಡತ್ಯವೂ ಇವುಗಳಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರಮಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು ||೧೦|| (ಅದಂತೇನಿ-) ಈರಾಮ
ಕೃಷ್ಣರು ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭಗವಂತನಾದ ನಾರಾಯಣನಾದ ಹರಿಯಾಂಶದಿಂದ ವಸುದೇವನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ
ದರು ನಿಶ್ಚಯಂ ||೧೧|| ಈಕೃಷ್ಣನು ದೇವಕೀದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮುಪರ್ಯಂತವೂ
ಗಾಢನಾಗಿನಂದಗೋಪನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದನು ||೧೨|| ಈಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ ಪೂತನೆಯು ಸಂಹೃತಳಾದಳು.
ಚಕ್ರವಾತಾಕಾರನಾಗಿ ಬುದ್ಧವೈತ್ಯನು ಸಂಹೃತನಾದನು. ಯಮಳಾರ್ಜುನರು ಭೇನುಕಾಸುರನು ಯಕ್ಷನು
ಕಂಬಚೂಡನು ಇನ್ನೂಕೆಲವರು ಅಘಾಸುರಾದಿಗಳೂ ಈಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ ಸಂಹೃತರಾದರು ||೧೩|| ಗೋವು
ಗಳು ಗೋಪಾಲಕರು ಸಹ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನಲ್ಲಿನಿಕ್ಕಿ ಈತನಿಂದಲೇ ರಕ್ಷಿತರಾದರು. ಕಾಳೀಯಸರ್ಪವು ಈತನಿಂ
ದಲೇ ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಂದ್ರನು ಗರ್ವರಹಿತನಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟನು ||೧೪|| ಈಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ ಏಳು
ದಿನಪರ್ಯಂತವೂ ಗೋವರ್ಧನವರ್ಷವು ಉದ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವೈಷ್ಣವಿಯಿಂದಲೂ ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದಲೂ
ನಿದಿಲುಗಳಿಂದಲೂ ಉಂಟಾದ ಉಪದ್ರವವೆಂಬವಿಡಿಸಿ ಈಕೃಷ್ಣನೇ ಗೋಕುಲವಂ ರಕ್ಷಿಸಿದನು||೧೫|| ಗೋ
ಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಮುಗುಳುನಗೆನೋಟಂಗಳು ಉಳ್ಳ ದಿವ್ಯಮುಖವು

ಹಸಿತಪ್ರಕ್ಷೇಪಮುಖಮ್ | ಪಶ್ಯಂತ್ಯೋವಿವಿಧಾಂಸ್ತಾಪಾಂಸ್ತರಂತಿಸ್ತಾಶ್ರಮಮುದಾ ||೮೮||
 ವಮಾತ್ಯನೇನಪಂಕೋಯಂಯದೋಸ್ಸುಬಹುವಿಶುಕ್ತಃ | ಶ್ರಿಯಂಯಕೂಮಹತ್ತ್ವಂಚಲಪ್ಸೃಶ್ಚಿ
 ತೇಪರಿಶಕ್ಷಿತಃ ||೮೯|| ಅಯಂಚಾಸ್ಯಾಗ್ರಜಶ್ಚೈವಮಾರಾಪುಕಮಲರೋಚನಃ | ಪ್ರಲಂಬೋ
 ವಿಹತೋನೇನವತ್ಸಕೋಧನುಕಾದಯಃ ||೯೦|| ಶ್ರೀಶುಕಃ|ಜನೇವೈವಂಬ್ರವಾಣಮುತೂರ್ಯಮುನಿ
 ನದತ್ಸುಚ್ಛ| ಕೃಷ್ಣರಾಮೌಸಮಾಭಾಷ್ಯಚಾಣೂರೋವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ||೯೧|| ಹೇನಂದಸೂನೋ
 ಹೇರಾಮಭವತೋವೀರ್ಯಸಂಮತೌ | ನಿಯುದ್ಧಕುಶಲೌಕುತ್ರಾಸ್ವರಾಜ್ಞೋಹೂತೌದಿದೃಕ್ಷುಣಾ||೯೨||
 ಪ್ರಿಯಂರಾಜ್ಞೋಪ್ರಕುರ್ವಂತ್ಯಶ್ಚೈವಯೇವಿಂದಂತಿವೈಪ್ರಜಾಃ| ಮನಸಾಕರ್ಯಣಾವಾಚಾವಿಪರೀತ
 ಮತೋನ್ಯಥಾ ||೯೩|| ನಿತ್ಯಂಪ್ರಮುದಿತಾಗೋಪಾವತ್ಸಪಾಲಾಸ್ತಥಾಸ್ಪೃಹಮ್ | ವನೇಮುಪುಲ್ಲ

ಭವತಿತಥಾ-ಹೇಗೆ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದೊಡನೆ, ವಿವಿಧಾಂಸ್ತಾಪಾ-ಹಲವು ಬಗೆಯಾದ ದುಃಖಗಳ
 ನ್ನು, ತರಂತಿ-ದಾಂಟುತ್ತಲಿರುವರು||೮೮|| ಅನೇನ-ಈಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಪರಿರಕ್ಷಿತಃ-ಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಯದೋ-ಯಮರಾಯನ,
 ಅಯಂವಂಶಃ-ಈಕುಲವು, ಸುಬಹುವಿಶುಕ್ತಃ ಚನ್ನಾಗಿ ಯೂ ಬಹಳವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಯಿತು. ಶ್ರಿಯಂ-ಭಾಗ್ಯ
 ವನ್ನು, ಯಕಃ-ಕೀರಿಯನ್ನೂ, ಮಹತ್ವಂಚ-ದೊಡ್ಡಸ್ತಿ ಕೆಯನ್ನೂ, ಲಪ್ಸೃಶ್ಚಿ-ಪಡೆಯುತ್ತೆ. (ಎಂದು) ವದಂತಿ-ಹಿರಿಯರು
 ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು ||೮೯|| ಅಯಂಚ-ಇವನಾದರೋ, ಅಸ್ಮ-ಈಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಅಗ್ರಜಃ-ಅಂಜನಾದ, ಶ್ರೀಮಾರ್-ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳ, ಕ
 ಮಲರೋಚನಃ-ಪದ್ಮನೇತ್ರನಾದ, ರಾಮಃ-ರಾಮನೆಂಬವನು, ಅನೇನ-ಇವನಿಂದ, ಪ್ರಲಂಬಃ-ಪ್ರಲಂಬಾನುರನು, ನಿಪತಂ-
 ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು ವತ್ಸಕಃ-ವತ್ಸಾನುರನು, ಭೇನುಕಾದಯಃ-ಗ್ಲೇನುಕಾನುರನೇಮೊದಲಾದವರೂ, ನಿಹತಾಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು||೯೦||
 [ಶುಕವಾಕ್ಯವು] ಜನೇಷು-ಜನಗಳು, ಏವಂಬ್ರವಾಣಃ-ಹೀಗೆಹೇಳುತ್ತಿರುವ ರಾಗುತ್ತಿರಲು, ತೂರ್ಯಃ-ತವ. ಹೀಗೂ,
 ನಿನದತ್ಸುಚ್ಛ-ಮೊಳಗುತ್ತಿರಲು, ಚಾಣೂರಃ-ಚಾಣೂರನೆಂಬವನು, ಕೃಷ್ಣರಾಮೌ-ಕೃಷ್ಣರಾಮರನ್ನು, ಸಮಾಭಾಷ್ಯ-ಕರೆದು,
 (ಸಂಬೋಧಿಸಿ) ವಾಕ್ಯಂ-ಮುಂದೆಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಮಾತನ್ನು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು. ||೯೧|| ಹೇನಂದಸೂನೋ-ಎಲೈ ನಂದನ
 ಮಗನೇ! ಹೇರಾಮ-ಎಲಾರಾಮನೇ! ಭವಂತೌ-ನೀವೀರ್ದರೂ, ವೀರ್ಯಸಮ್ಮತೌ-ಕೂರತ್ವದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದವರು. ನಿಯು
 ದ್ಧಕುಶಲೌ-ಕೃಗಾಳಗದಲ್ಲಿ ಜಾಣರು. ಎಂದು, ಶುತ್ರಾಸ್ವ-ಕೇಳಿ, ದಿದೃಕ್ಷುಣಾ-ನೋಡಲೆಳಿಸಿದ, ರಾಜ್ಞಾ-ಧೋರೆಯಿಂದ, ಅಪೂತೌ-
 ಕರೆಮೆಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿರುವಿರಿ ||೯೨|| ಮನಸಾ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ಕರ್ಮಣಾ-ಕಲನದಿಂದಲೂ, ವಾಚಾ-ಮಾತಿನಿಂದಲೂ, ರಾ
 ಜ್ಞಃ-ಧೋರಗೆ, ಪ್ರಿಯಂ-ಇಪ್ಪವನ್ನು, ಪ್ರಕುರ್ವಂತ್ಯಃ-ಚನ್ನಾಗಿಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರಜಾಃ-ಜನಗಳು, ಶ್ರೇಯಃ-ಶುಭವನ್ನು,
 ವಿಂದಂತಿ-ಅನುಭವಿಸುವರು. ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವು. ಅತಃ-ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ. ವಿಪರೀತಂ-ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾದ್ದು, ಅನ್ಯಥಾ-ಬೇರೆಬಗೆ

೪ ಈಕೃಷ್ಣನನ್ನೋಡುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ತಾಪಂಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡರು ||೮೮|| ಈಕೃಷ್ಣ
 ನಿಂದಲೇ ಯದುಮಂತ್ರವುಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದಯಾದವವಂಕವು ಈಕೃಷ್ಣನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ
 ದಲೇ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಂಪದವಂ ಕೀರ್ತಿಯಂ ಮೂಡಾತ್ಮವಂ ಸಹ ಪಡೆಯತಲಿದೆ ||೮೯|| ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆಗ್ರ
 ಜನಾದ ಬಲಾಃಮನು ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿ ಪದ್ಮರೋಚನನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವನು. ಪ್ರಲಂಬನು ವತ್ಸನು ಧೇ
 ನುಕನು ಮುಂತಾದವರು ಈಬಲರಾಮನಿಂದಲೇಸಂಹೃತರಾದರು||೯೦|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಸ್ವರಮಾಗಿ ಮಾತುಗ
 ಳನಾಡುತ್ತಲಿರಲಾಗಿ ಕಂಠಭೇರ್ಯಾದಿ ವಾದ್ಯಂಗಳು ಧ್ವನಿಗೆಯುತ್ತೆ ಲಿರಲಾಗಿ ಚಾಣೂರನೆಂಬ ಪ್ರಧಾನಜಿಟ್ಟ
 ಯುಸುಸಲಾರದೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂಕುರಿತು ನುಡಿದನಂದಂತೆ ||೯೧|| ಎಲೈನಂದವುತನಾದಕೃಷ್ಣನೇ! ಎಲೈ
 ಬಲರಾಮನೇ! ನೀವೀರ್ವರೂ ಪರಾಕ್ರಮವಂತರು, ಬಾಹುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಮರ್ಧರು, ಎಂದು ತಿಳಿದುನೋಡಲೆಚ್ಚಿ
 ಯಿಂದ ಅರಸಾದ ಕಂಸನಿಂದ ಕರೆಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂದುಇರುವಿರಿ||೯೨|| ಪ್ರಜೆಗಳು ಅರಸಿಗೆ ಮನೋವಾ
 ಕ್ಯಾಯಕರ್ಮಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಿಯವೆಮಾಡಿದರೆ ಸೌಖ್ಯವನೆಯ್ದವರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಷ್ಟವನೆಯ್ದವರು||೯೩||

ಯುದ್ಧನಕ್ರೀಡಾತತ್ಪಾರಯಂತಿಗಾಃ ||೩೪||ತಸ್ಯಾಧ್ಯಾತ್ಮಜ್ಞಃಪ್ರಿಯಂಯೂಯಂವಯಂಚಕರವಾ
ಮಹೇ | ಭೂತಾನಿನಪ್ರಸಿದಂತಿಸರ್ವಭೂತಮಯೋನ್ಮದಃ ||೩೫||ತನ್ನಿ ಕಮ್ಯಾಬ್ರವೀತ್ಪ್ರಮೋಕ್ಷೇ
ದೇಶಕಾಲೋಚಿತವಚಃ | ನಿಯುದ್ಧಮಾತ್ಮನೋಭೀಷ್ಟಂಮನ್ಯಮಾನೋಭಿನಂದ್ಯಚ ||೩೬|| ಪ್ರ
ಜಾಭೋಜಪತೇರಸ್ಯವಯಂಚಾಪಿನೇಚರಾಃ | ಕರವಾಮಪ್ರಿಯಂನಿತ್ಯಂತನ್ನಃಪರಮನುಗ್ರಹಃ||೩೭||
ಬಾಲಾವಯಂತುಲ್ಯಬಲೈಃಕ್ರೀಡಿಷ್ಯಾಮೋಯಧೋಚಿತಮ್ | ಭವನ್ನಿಯುದ್ಧಂಮಾಧುರ್ಯಸ್ಯವಲ
ಕನ್ಯುನಭಾಸದಃ ||೩೮|| ಚಾಣೂರಃ ||ನಬಾಲೋನಕಿಕೂರಸ್ತ್ವಂಬಲಶ್ಚಬಲಿನಾಂವರಃ | ಲೀಲ

ಯಾಗಿರುವುದು ||೩೩||ಗೋಪಾಃ-ಗೊಲ್ಲರು, ವತ್ಸಪಾಲಾಃ-ಕರುಗಳಂ ಮೇಯಿಸುವರು, ನಿತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಪ್ರಮುಖತಾಃ-
ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷ ವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ವನೇಷು-ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ವಟಂ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ಮಲ್ಲಿಯುದ್ಧೇನ-
ಜಿಟ್ಟಿಕಾಳಗದಿಂದ, ಕ್ರೀಡಂತಃ-ಆಡುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ, ಗಾಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನು,ಚಾರಯಂತಿ-ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಲಿರುವರು ||೩೪||
ತಸ್ಯಾತ್ರ-ಅದರದೇಯಿಂದ, ಯೂಯಂ-ನೀವು, ವಯಂಚ-ನಾವೂ, ರಾಷ್ಟ್ರಾಃ-ಭೇರಗೆ, ಪ್ರಿಯಂ-ಇಷ್ಟ ವಾದ್ದನ್ನು,ಕರ
ವಾಮಹೇ-ಮಾಡುವೆವು.ನಃ-ನಮಗೆ,ಭೂತಾನಿ-ಪ್ರಾಣಿಗಳು,ಪ್ರಸಿದಂತಿ-ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುವವು. ನೃಪಃ-ಭೋರೆಯು, ಸರ್ವ ಭೂ
ತಮಯಃ-ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿರುವನು ||೩೫|| ತನ್ನಿ ಕಮ್ಯಾ-ಆಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಿಯುದ್ಧಂ-ಕೈಜಗಳವನ್ನು,
ಆತ್ಮನಃ-ತನಗೆ, ಅಭೀಷ್ಟಂ-ಪ್ರಿಯವನ್ನಾಗಿ, ಮನ್ಯಮಾನಃ-ತಿಳಿಯುತ್ತಲಿರುವನಾದ, ಕೃಷ್ಣಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ದೇಶಕಾಲೋಚಿ
ತಂ-ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಕೂಡುತ್ತಿಗೂತಕ್ಕ, ವಚಃ-ಮಾತನ್ನೂ, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು||೩೬||ಅನ್ಯಭೋಜಪತೇಃ-ಈಕಂನನಿಗೆ, ವನೇ
ಚರಾಃ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿತಿರುಗುವರಾದ, ವಯಂಚಾಪಿ-ನಾವುಕೂಡ,ಪ್ರಜಾಃ-ರೈತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಪ್ರಿಯಂ-ಇ
ಷ್ಟವನ್ನು,ಕರವಾಮ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆವು,ತತ್-ಅದು,ನಃ-ನಮಗೆ,ಪರಂ-ಅತೀತಯವಾಗಿ,ಅನುಗ್ರಹಃ-ಹರಕೆಯಾಗಿರುವುದು||೩೭||
ವಯಂತು-ನಾವಾದರೂ, ಬಾಲಾಃ-ಚಿಕ್ಕಪ್ರಾಯದವರಾದ್ದರಿಂದ,ತುಲ್ಯಬಲೈಃ-ಸಮಾನವಾದಬಲವುಳ್ಳವರೂಡನೆ,ಯಧೋಚಿ
ತಂ-ತಕ್ಕಹಾಗೆ,ಕ್ರೀಡಿಷ್ಯಾಮಃ-ಆಡುವೆವು ನಿಯುದ್ಧಂ-ನಿಮ್ಮನಮ್ಮಕೈಕಾಳಗವು,ಮೋಭವೇತ್-ಆಗಬೇಡ,ಅಧರ್ಮಃ-ಪಾಪವು,
ಪುಲ್ಲನಭಾಸದಃ-ಜಿಟ್ಟಿಗರಸಭೆಯಲ್ಲಿಕುಳಿತಿರುವರನ್ನು ಮಾಸ್ಪೃಶೇ-ಸೋಂಕಬೇಡ||೩೮|| ಚಾಣೂರನುಹಳುತಾನೈತ್ಯಂ-ನೀ
ನು, ಸಬಾಲಃ-ಚಿಕ್ಕಪ್ರಾಯದವನಲ್ಲ. ಕಿಕೋರೋನ-ಎಳೆಹುಡುಗನಲ್ಲ ಯೇನ-ಯಾವಸಂದಾ, ಸಹನ್ರದ್ವಿಪನತ್ಯುಚ್ಯತೇ-ಸಾವಿ
ರಾನೆಗಳ ಬಲವನ್ನು ಪಡೆದ, ಇಭಃ-ಆನೆಯು, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ಹತಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟೋ, ನಃ-ಅವನಾಗಿರುವಿ.ಬಲ

ಲಿವೆ ||೩೫|| ಎಂಬ ಆಮಾತಂಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನಗೆಇಷ್ಟವಾದುದನಾಗಿ ಬಾಹುಯುದ್ಧವಂಗಮೃತಿಸಿ,
ದೇಶಕಾಲೋಚಿತವಾದ ಮಾತನ್ನೂಡಿದನು ||೩೬|| (ಅದಂತೆ-) ವನೇಚರರಾದನಾವು ಇನ್ನೂ ಇತರರು ಎಲ್ಲರೂ
ಕಂಸನಪ್ರಜೆಗಳೇಹೊರತುಬೇರೆಯಲ್ಲ, ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಆತನಿಗೆಪ್ರಿಯವೇವೋಚುವೆವು, ಆದೇನಮಗೆ ಪ
ರಮಾನುಗ್ರಹವು ||೩೭|| ನಾವುಬಾಲಕರು ನಮ್ಮವಯಸ್ಕರಾದಬಾಲಕರೊಡನೆಯಾಚಿತರಾಗಿ ಯಧೋಚಿ
ತಮಸ್ಪಂತೆಯಾಹುಯುದ್ಧದಿಗಳಿಂದ ವಿಹರಿಸುವೆವು. ಎಲೈಜಿಟ್ಟಿಗನೇ! ಅಧರ್ಮವೆಂದೊಡಬಾರದು ||೩೮||
(ಎಂಬಕೃಷ್ಣನವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳಿಚಾಣೂರನು ನುಡಿದನೆಂದಂತೆ-) ಎಲೈಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀಸುಬಾಲಕನಲ್ಲ, ಬಲವಾ

ಗೋಪಾಲಕರಾದ ನೀವು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿವನಂಗಳಲ್ಲಿ
ಮಲ್ಲಿಯುದ್ಧದಿಂದವಿಹರಿಸುತ್ತ ಗೋವುಗಳಂಸಂಚಾರ
ವೆಂದೊಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವಿರಿ||೩೪|| ಆದಕಾರಣದಿಂದ
ಅರಸಂಗೆ ನೀವುನಾವುಸಹ ಪ್ರಿಯವೆಂದೊಡುವ, ಅರ
ಸು ಸರ್ವದೇವತಾಮಯನಾದುದರಿಂದ ಆತನುಸಂ
ತೋವಪಟ್ಟರೆ ಸರ್ವಭೂತಂಗಳೂ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ

ಯಥೋಹತೋನಸಹಸ್ರದ್ವಿಸಸತ್ತ್ವಭೃತ್ ||೨೯|| ತಸ್ಮಾದ್ಭವದ್ಭಾವ್ಯಂ ಬಲಿಭಿರ್ದ್ಯೋದಧ್ಯಂ
ನಾನಯೋತ್ರವೈ | ಮಯಾವಿಕ್ರಮವಾಷ್ಟೇಯಬಲಿನಸಹಮುಪ್ಪಿಕಃ ||೩೦||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಕಮಸ್ಕಂಧ-ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

—:~:—

ಶ್ವ-ಬಲರಾಮನೂಕೂಡ, ಬಲಿನಾಂ-ಬಲವಂತರಲ್ಲಿ, ಪರಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠ-ನಾಗಿರುವನು||೨೯||ತಸ್ಮಾತ್-ಅದ್ದರಿಂದ, ಭವದ್ಭಾವ್ಯಂ-
ನಿವೃತ್ತಿಡನೆ, ಬಲಿಭಿಃ-ಬಲವಂತರಿಂದ, ಷೋದಧ್ಯಂ-ಕಾಕಗಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು. 'ಅತ್ರ-ಈವಿಷಯದಲ್ಲಿ, 'ಅನಯಃ-ಅನ್ಯಾ
ಯವು, ಸವೈ-ಹಲ್ಲವೇಯಿಲ್ಲ. ವಾಷ್ಟೇಯ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಮಯಾ-ನನ್ನೊಡನೆ, ವಿಕ್ರಮ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂ ತೋರಿಸು, ಬಲೇ
ಸಸಹ-ಬಲರಾಮನಕೂಡ, ಮುಪ್ಪಿಕಃ-ಮುಪ್ಪಿಕನೆಂಬವನು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂ ತೋರಿಸುವನು ||೩೦||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಕಮಸ್ಕಂಧೇ
ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ

ಮನೂ ಹುಡುಗನಲ್ಲ, ಬಲವಂತರಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗಡಿಯು; ಸಾವಿರಾನೆಗಳಬಲಮುಳ್ಳವನಾಗುವಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯಿಂದಲೇ
ನೀನುಸಂಹರಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ||೨೯|| ಅದುದರಿಂದ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದನಿಮ್ಮಗುಂಡಲೇ ಯುದ್ಧವೆಂದೆಂದೇಕು-
ಇಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮವೇನೂ ಇಲ್ಲವು. ಎಲಾಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀನುನನ್ನಲ್ಲಿಪರಾಕ್ರಮವಂತೋರಿಸು, ಮುಪ್ಪಿಕನುಬ
ಲರಾಮನೊಡನೆಯುದ್ಧವೆಂದೆಂದೇಕು ||೩೦|| (ಎಂದುಜಾಣೂರನುಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತುನುಡಿದನು) ||೩||

ಅಂತುಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತವಃ

ಶಾಣಿಕನು ನೈವಿಕಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದ

ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವರಾಧೀಶಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ

ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತವಾದ"ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀ

ವಿಲಾಸ" ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತದ ಕರ್ಣಾಟಭಾವಾ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೊಳು ದಕಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ

ಶಿಂಶೂಧ್ಯಾಯಂ ಸಂಪೂರ್ಣಮಾದುದು

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಪ್ರಮಂಚರ್ಚಿತಸಂಕಲ್ಪೋಭಗವಾಃ ಮಧುಸೂದನಃ | ಅಸಸಾದಾಢ್ವಾಚಾಣೂರಂಮುಖ್ಯಕಂರೋಹಿಣೀ
ಸುತಃ || ೧ || ಅನಿಶ್ಚಿತ್ಯಹಸ್ತಾಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಮೂರೂಚೈವಪುನಃಪುನಃ | ವಿಸ್ತೃಜ್ಯಭೂಯಸ್ಸಂಗೃಹ್ಯ
ಪರಿಕ್ರಮ್ಯಪರಸ್ಪರಮ್ || ೨ || ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂಹಸ್ತಯೋರ್ಬದ್ಧಾಭ್ಯಾಮೇವಚಪಾಢಯೋಃ | ವಿಚ
ಕರ್ಷತುರನೋನ್ಯಂಪ್ರಗಹ್ಯವಿಜಿಗ್ರವಯಾ || ೩ || ಅರತ್ನೀದ್ರೈರತ್ನೈರ್ಭ್ಯಾಂಜಾನುಭ್ಯಾಂಚೈವಜಾ
ನುನೀಲಿರಶ್ವೇರ್ಜ್ವಲನೋರಸಾಽಪನೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ || ೪ || ಪರಿಭ್ರಾಮಣವಿಹ್ವೇಪರಿರಂಭಾ
ವಸಾತನೈಃ || ೫ || ಉತ್ಸರ್ಪಣಾಪಸುರೈಃ ಸ್ತಾಪನೋನ್ಯಂಪ್ರತ್ಯರಾಂಧತಾಮ್ || ೬ || ಉತ್ಕಾಪಸೈರುನ್ಮಯ

೪೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೀಜ.

ಏಕಂ-೩೯. ಚರ್ಚಿತಸಂಕಲ್ಪಃ-ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಮೋಚನೆಯುಳ್ಳವನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಭಗವಂತನಾದ, ಮಧುಸೂ
ದನಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಚಾಣೂರಂ-ಚಾಣೂರನನ್ನೂ, ಅಥ-ಅಮೇಲೆ, ರೋಹಿಣೀಸುತಃ-ರಾಮನು, ಮುಖ್ಯಕಂ-ಮುಖ್ಯಕನನ್ನೂ,
ಅನಸಾದ ಸಂಧಿಸಿವನು || ೧ || ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ-ಕೈಗಳಿಂದ, ಹಸ್ತಾ-ಕೈಗಳನ್ನೂ, ಊರೂಚೈವ-ತೊಡೆಗಳನ್ನೂ, ಪುನಃಪುನಃ-
ಮರಳಮರಳ, ಅನೋನ್ಯ-ತಟ್ಟು, ವಿಸ್ತೃಜ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಭೂಯಃ-ಮರಳಯೂ, ಸಂಗೃಹ್ಯ-ಹಿಡಿದು, ಪರಸ್ಪರಂ-ಅನೋನ್ಯ
ವಾಗಿ, ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ-ಸುಳಿದು || ೨ || ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ-ಕೈಗಳಿಂದ, ಹಸ್ತಯೋಃ-ಕೈಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪದ್ಮಾಭ್ಯಾಮೇವ-ಕಾಲುಗಳಿಂದ
ಲೆ, ಪಾಢಯೋಃ-ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅನೋನ್ಯಂ-ಬಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಬ್ಬರು, ಪ್ರಗಹ್ಯ-ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ, ವಿಜಿಗ್ರವಯಾ-ವಿಕ್ರೇಷವಾ
ಗಿಜಯಿಸಬೇಕೆಂಬಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ, ವಿಚರ್ಷತುಃ-ಎಳೆದಾಡಿದರು || ೩ || ಅರತ್ನೀದ್ರೈಃ-ಎರಡುಮೋಣಕೈಗಳನ್ನೂ, ಅರತ್ನೈರ್ಭ್ಯಾಂ-
ಮೋಣಕೈಗಳಿಂದಲೂ, ಜಾನುಭ್ಯಾಮೇವ-ಮೋಣಕಾಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಜಾನುನೀಲಿ-ಮೋಣಕಾಲುಗಳನ್ನೂ, ಶಿವರ್ಷಾ-ತಲೆ
ಯಿಂದ, ಶಿರಃ-ತಲೆಯನ್ನೂ, ಉರಸಾ-ಎಡೆಯಿಂದ, ಉರಕಿ-ಎಡೆಯನ್ನು, ಅನೋನ್ಯಂ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ, ಅಭಿಜಘ್ನತುಃ-ಫೀತಗಿಲಿ
ಸಿಬಿಡಿದಾದರ || ೪ || ಪರಿ...ತನೈಃ-ಪರಿಭ್ರಾಮಣ-ತಿರುಗಿನುವಿಕೆ, ವಿಹ್ವೇಪ-ಎತ್ತಿಹಾಕುವಿಕೆ, ಪರಿರಂಭ-ಫಿಟ್ಟಿಯಾಗಿಅಪ್ಪಿಡಿ
ಯುವಿಕೆ, ಅವಸಾತನೈಃ-ಬೀಳಕಡಕುವಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಉತ್ಸರ್ಪಣಾಪಸುರೈಃ-ಹಾರಾಡುವಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಧುಮ್ಕಿಷ್ಕುವಿ
ಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಅಥವಾ ಮುಂದೋಡುವಿಕೆ ಹಿಂದಟ್ಟುವಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ತಾ-ಅಕೃಷ್ಣಚಾಣೂರರು, ಅನೋನ್ಯಂಪರಸ್ಪರ
ವಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯರಾಂಧತಾಂ-ತಡೆದಾಡಿದರು || ೫ || ಉತ್ಕಾಪಸೈಃ-ಕಾಲುಹಿಡಿದು ಎತ್ತುವಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಉನ್ಮಯಸೈಃ-

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಕೇತು ಮಲ್ಲಕಂಸಾದಿಮರ್ದನಂ | ಕಂಸಯೋಷಿತಲಶ್ವಾ
ಸಸ್ತಾಭ್ಯಾಂಪಿತೋಶ್ವದರ್ಶನಮ್ || ೧ || ನಾಲ್ವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಜಟ್ಟಗಳನ್ನೂ
ಕಂಸನುಸಹ ಸುಹರಿಸಿ ಅವನಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಂ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ಬಲರಾಮನಮೇಲೆನಾಗಿ ಮಾತಾಪಿ
ತ್ಯಗಳಾದ ದೇವಕೀವಸುದೇವರದರ್ಶನವೆಮಾಡಿದನು. ಎಂಬರ್ಥವಂ ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರಿಕ್ಷಿದ್ರಾ
ಯನಂಕುರಿತುನಿರೂಪಿಸುವವಂತೆನೈ:-

ಎಲೈ, ಅರನೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಈಪ್ರಕಾರಂನಿಶ್ಚಿತಸಂಕಲ್ಪನಾಗಿ ಭಗವಂತನಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಜಾ
ಣೂರನಂಕುರಿತು ಬಾಹುಯಾದ್ಧಕ್ಕೇಡೋಡನು. ಬಲರಾಮನುಮುಖ್ಯಕನಮೇಲೆಹೋಡನು || ೧ || ಹಸ್ತಂ
ಗಳಿಂದ ಭುಜಂಗಳಂತಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತೊಡೆಗಳಂಬಾರಿಬಾರಿಗೇತಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಕ್ಕೂಮುಂದಕ್ಕೂಚಲಿ
ಸುತ್ತಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಇದಿರುತಟ್ಟಿ || ೨ || ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಹಸ್ತಗಳಿಂದಹಸ್ತಂಗಳಂಹಿಡಿದು, ಪಾದಂಗಳಿಂದಪಾದಂ
ಗಳು ತೊಡರುಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಪರಸ್ಪರವಾಗಿಜಯಿಸಬೇಕೆಂಬೆಣಕೆಯುಂ ಎಳೆದಾಡಿದರು || ೩ || ಮೋಣಕೈಗಳಿಂದ
ಮೋಣಕೈಗಳಂಮೋಣಕಾಲ್ಗಳಿಂದಮೋಣಕಾಲ್ಗಳಂ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಶಿರಸ್ಸಂ ವಹ್ವಸ್ಸಿನಿಂದ ವಹ್ವಸ್ಸಂ ಪರಸ್ಪರವಾ
ಗಿಪ್ರಹರಿಸಿದರು || ೪ || ಹಸ್ತಾದಿಗಳಲ್ಲಿಹಿಡಿದು ಸುತಿಸುವಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹಿಂದಕ್ಕುತಳ್ಳುವಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಬಾಹು
ಗಳಿಂದಪ್ಪಿಪೀಡಿಸುವಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಇದಿರಿಗೆಹೋಗಿಬೀಳುವಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೂ, ಹಿಂ
ಭಾಗದಿಂದ ಬಂದುಹಿಡಿಯುವಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಪರಸ್ಪರವಾಗಿಬಾಹುಯಾದ್ಧವೆಮಾಡಿದರು || ೫ || ಕೆಳಗಿಂದಿರು
ವನಂ ಮುದಿರಿಮೊಟ್ಟಕಟ್ಟಿ ಎತ್ತಿಹಾಕುವುದರಿಂದಲೂ, ಹೆಗ್ಗತ್ತಿನಮೇಲೆ ಭುಜವಂಸೇರಿಸಿ ಬಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಯಂ

ನೈಶ್ವಾಂಸ್ಯಾಪನೈರಪಿ ಪರಸ್ಪರಂಗೀಮತಾಜಿವಪಚಕ್ರತುರಾತ್ಮನಃ | ತದ್ವಲಬಲವದ್ಯದ
ನಮತಾಂಸ್ಪರ್ಶಯೋವಿಶೇಃ ಉಚಾಃ ಪರಸ್ಪರಂ ರಾಜನುಕಂಪಾತ್ಯಯೋಧಶಃ | ೭ | ಮಹಾನಯಂ
ಬತಾಧರ್ಮವಿಷಾಂರಾಜಸ್ಯಾ ನದಾಮಯಬಲಬವದ್ಯಾದ್ಧಂರಾಜ್ಯೋನ್ವೀತ್ಯಂತಪಶ್ಯತಃ | ೮ | ಕ್ವ
ವಜ್ರಸಾರಸರ್ವ್ಯಾಗೌಮಲ್ಯಾಕೃಲೆಂದ್ರಸಮ್ಮತೌ | ಕ್ವಚಾತಿಸುಕುಮಾರಾಂಗೌಕೀಶೋರೌನಾಪ್ತ
ಯೌವನೌ | ೯ | ಧರ್ಮವ್ಯತಿಕ್ರಮೋಹ್ಯಸ್ಯಸಮಾಜಸ್ಯಧುವಂಭವೇ | ಯತ್ರಾಧರ್ಮಸ್ಸಮುತ್ಪಿಪ್ಪೆ
ನ್ನಸ್ಥಿಯಂತತ್ರಕರ್ಹಿಚಿತ್ | ೧೦ | ನಸಭಾಂಪವಿಕೇತ್ಯಾಜ್ಞಾಸ್ಸಭ್ಯದೋಷಾನನುಸ್ಮರತ್ | ೧೧

ತೋಳ್ಳ ಕಂನಿಗಪಿಸುಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಚಾಲಸೈಃ ಪಟ್ಟುಗಳಂಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡುಕೊಡಮವಿಕಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ಥಾಪನೈರಪಿ
ಅಂಗಗಳನ್ನು ಉಂಡೆನುತಿದಂತೆಮಾಡಿಯನುವಿಕಗಳಿಂದಲೂ, ಪರಸ್ಪರಂ-ಬಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು, ಜಿಗೀಡಂತೆ-ಗಲ್ಲಲೆಳೆದವರಾ
ಗಿ, ಆತ್ಮನಃ-ಕೀರಕ್ಕೆ, ಅವಚಕ್ರತುಃ-ಅವಕಾರವಂಗೆಯ್ದರು || ೭ || ತ-೮, ಬಲಬಲವದ್ಯದ್ಧಂ-ಬಲವೆಳ್ಳವನಿಗೊಬಲ
ವಿಲ್ಲದವನಿಗೊಲಗುವ ಕಾಳಗವನ್ನು ಕೂರಿತು, ಯೋಧಶಃ-ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ, ಸವೀತಾಃ-ಕೂಡಿದವರಾದ, ಸರ್ವಯೋವಿತಃ-ಜಂ
ಗಲ್ಲರೂ, ಸಾನುಕಂಪಾತ್-ಹಯೆಯಿಂದ ನುತಿತರೂಆಗಿ, ಪರಸ್ಪರಂ-ಅನೋನ್ಯವಾಗಿ, ಉಚಿರರಾಜ-ಹೇಳಿಕೊಂಡರು,
ಧೋರಯೇ | ೭ || ಯ-ಯಾವನುಕರು, ರಾಜ್ಯವಿಕೃತಃ-ಧೋರೆಯು ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಬಾಲಬಲವದ್ಯದ್ಧಂ-ಪುಡಗನಿಗೊ
ಬಲವಂತನಿಗೊ ಜುಳಿವನ್ನು, ಅನ್ವಿಚ್ಛಂತಿ-ಬಯಸುತ್ತಲಿರುವರೋ, ತೇಷಾಮೇಷಾಂ-ಆಯಾ, ರಾಜನಬಾಸದಾಂ-ಅರಸಿ
ನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಿಗೆ, ಅಯಂ-ಇದು, ಮಹಾನಧರ್ಮ-ದೊಡ್ಡ ಪಾಪವಾಗಿದೆ ಬತ-ಕಷ್ಟವು || ೮ || ವಜ್ರಸಾರಸರ್ವಾಂ
ಗೌ-ವಜ್ರದಂತೆದೃಢವಾದ ಸಕಲವಯವಗಳೂ ಉಳ್ಳಂಥಾ, ಕೃಲೆಂದ್ರಸಮ್ಮತೌ-ಜೆಬ್ಬಟ್ಟುಗಳಹಾಗಿರುವರೆಂಬ ಬಪ್ಪಿಗಯಾ
ದ, ಮಲ್ಯಾ-ಜಟ್ಟುಗರು, ಕ್ವ-ಎಲ್ಲಿ? ಅತಿಸುಕುಮಾರಾಂಗೌ-ಬಹಳ ಕೋಮಲವಾದ ವೈಯುಕ್ತವರೂ, ನಾಪ್ತಯೌವನೌ-ಪ
ಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರಲ್ಲದವರೂ, ಆದ, ಕೀಶೋರೌ-ಹುಡುಗರು, ಕ್ವ-ಎಲ್ಲಿ? || ೯ || ಅಸ್ಯಸಮಾಜಸ್ಯ-ಈಸಭೆಗೆ, ಧರ್ಮ
ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ-ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾರಿದೆಯುವಿಕೆ, ಧುವಂ-ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ, ಫವೇದ್ಧಿ-ಆದೀತಲ್ಲವಯತ್ರ-ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಅಧ
ರ್ಮಃ-ಪಾಪವು, ನಮುತ್ಪಿಪ್ಪೇ-ಪುಟ್ಟುವದೋ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಕರ್ಹಿಚಿತ್-ಯಾವಾಗಲೂ, ನಸ್ಥಿಯಂ-ಇರತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲ
ವು || ೧೦ || ಸಭ್ಯದೋಷಾಃ-ಸಭಿಕರತಪ್ಪುಗಳನ್ನು, ಅನುಸ್ಮರತ್-ನಿನ್ನ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ, ಪಾಜ್ಞಾಃ-ವಂಡಿತನ, ಸಭಾಂ-ಸ
ಭೆಯನ್ನು, ಸಪ್ರವೀಣಃ-ಪ್ರವೇಶಿಸಬಾರದು. ನರಃ-ತಿಳಿದಮನುಷ್ಯನು, ಅಬ್ರವತ್-ಹೇಳಿದೇ ಹೋದರೂ, ಅಜ್ಞಃ-ಪೂರ್ವ
ನಾಗಿ, ವಿಬ್ರವತ್-ನೃತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದವನಾದರೂ, ಕಿಲ್ಬಿಪಂ-ಪಾಪವನ್ನು, ಅಶ್ನುತೇ-ಅನುಜವಿಸುತ್ತಿರುವನು || ೧೧ ||

ದಲೂ, ಕಳೆಗಣಾಕಿಮೊಟ್ಟುವುದರಿಂದಲೂ, ಅನೋನ್ಯವಾಗಿ ಪೀಡನೆಯಂಮಾಡಿದರು | ೭ | ನೋಡುವ ದಯಾ
ಯುಕ್ತನಾದ ಅಪುರಸ್ತ್ರಿಯರುಗಳು ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿಂತು ಬಾಲಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ರೂಪವೆ
ನಾದ ಚಾಣೂರನಿಗೂ ದ್ವಂದ್ವಯಾದ್ಧವೆನೋಡಿ ಈಕಾಳಗವು ವಿಸಮವೆಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು | ೭ |
ಈರಾಜಸ್ಥಾನಾದ್ಧಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕರು ಅಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿರುವರು, ಬಾಲಕನಿಗೂ ದೂಡ್ಡರೂಪ
ಸನಿಗೂ ಪೋಷಕಮಾಡು ಕೌತುಕವೆನೋಡುವರು, ಅರಸಿಗೊವೀಕನಿಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯವಾದರೆ ಕಾಳಗವೆಂಬದಿಸು
ಬೇಕು | ೮ | ಅದಂಬಟ್ಟು ಮತ್ತೆನೋಡುತ್ತಲಿರುವರು. ವಜ್ರಸಾರದಂತೆ ಕೀನವಾದ ದೇಹಮುಳ್ಳ ಸರ್ವ
ತಾಕಾರವಾದ ಚಾಣೂರನುಮ್ನಿಕರಲ್ಲಿ, ಅತಿವೃದ್ಧನಾದದೇಹಮುಳ್ಳ ಕೆಗುಟ್ಟುಬರುತ್ತಲಿರುವ ಯೌವನಮು
ಳ್ಳ ಕುಬಾಲಕರಲ್ಲಿ | ೯ | ಅದರಿಂದ ಈಸಭಾಜನರಿಗೆ ಅಧರ್ಮವುನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವದು. ಎಲ್ಲಿಅ
ಧರ್ಮವುಂಟಾಗುವದೋ ಅಲ್ಲಿಕ್ಷಣಮಾತ್ರವೂಇರಬಾರದು. (ಎಂದುನುಡಿದರು) || ೧೦ || ಮತ್ತೆಕಲವರುಸ್ತ್ರೀ
ಯರುಪೇಳಿದವಂತೆನ-ಪ್ರಾಜ್ಞಾನಾದವನು ಸಭಾಜನರದೋಷಂಗಳನಾಳೋಚಿಸಿ ಸಭೆಗೆಹೋಗಲೇಬಾರದು
ನ್ಯಾಯಂಗಳಂತಿಳಿದುದಾದ್ದರೂ ಹೇಳದೇರುವವುರುವನೂ, ನ್ಯಾಯವಂತಿನ್ಯಾಯವನಾಗಿಯೂ ಅನ್ಯಾಯವಂ
ನ್ಯಾಯವನಾಗಿಯೂ ಹೇಳುವವುರುವನೂ, ಮಹಾಪಾಪವನೆಯ್ಯುವನೂ || ೧೧ || ಎಲ್ಲಸಖಿಯರುಗಳಿರಾ ಕ್ರತು

ಬ್ರಾವವಿಬ್ರಾವನ್ನಜ್ಞಾನರಹಕಿಲ್ಬಿದಮಕ್ಕು ತೆ ||೧೧||ವಲ್ಲತಕ್ಕತುಮುಭಿತಕ್ಕಪ್ಪಸ್ಥವದನಾಂ
ಬುಜವಾ | ವೀಕ್ಷ್ಯತಾಂಕ್ರಮವಾರ್ಯಪ್ತಂಪದ್ಯುಕೋಕಮಿವಾಂಬುಭಿಃ ||೧೨|| ಕಿಂನಪತ್ಯತರಾಮು
ಸ್ಯಮುಖಮಾತಾಮ್ರಲೋಚನಮ್ | ಮುಷ್ಟಿಕಂಪ್ರತಿಸಾಮಪ್ರಾಪ್ತಾಸಸೌರಂಭಶೋಭನಮ್||೧೩||
ಪುಣ್ಯಾಭತವ್ರಜಭುಲೋಯದಯಂನೃಲಿಂಗಗೂಢಃಪುರಾಣಪುರಾಣೋವನಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯಃ | ಗಾಃಪಾಲ
ಯೇನಹಬಲಕೃಣಯೇನಸ್ಯವೇಣುಂವಿಕೀಡಯಾಂಚತಿಗಿರಿತರಮಾರ್ಚಿತಾಂಭ್ರಿಃ||೧೪||ಗೋಪ್ಯಸ್ತು
ಪಃಕಿಮಚರಣಯದಮುಪ್ಯರೂಪಂಲಾವಣ್ಯಸೂರಮಗಮೋರ್ಧ್ವಮನನ್ಯಸಿದ್ಧಮ್ | ದ್ವಿಭಿಃಪಿಬಂ

ಕತುಮುಭಿತಃ-ಕಗಯವನಮುಂದೆ, ವಲ್ಲತಃ-ಹಾರಾಡುತಲಿರವ, ಕೃಪ್ಪಸ್ಥ-ಕೃಪ್ಪಸ್ಥನ, ಅಂಬುಭಿಃಪದ್ಯುಕೋಕಮಿವ ನೀರಹ
ನಿಗಳಿಂದ ತಾವರೆಯ ಮಗ್ಗಿನಂತೆ, ಕ್ರಮವಾರ್ಯಾಪ್ತಂ-ಬೆವರನೀರಿನಿಂದ ತೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ವದನಾಂಬುಜಂ-ಮುಖಕು
ಮಲವು, ವೀಕ್ಷ್ಯತಾಂ-ನೋಡಲ್ಪಡಲಿ ||೧೨||ಆತಾಮ್ರಲೋಚನಂ-ತುಂಬುಕಂಪಾದ ಕಂಗಳಲ್ಲದ್ದು, ಮುಷ್ಟಿಕಂಪ್ರತಿ-ಮು
ಷ್ಟಿಕನಂಕುರಿತು, ಸಾಮರ್ಪಂ-ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಹಿತವಾದ್ದು, ಹಾಸಸೌರಂಭಶೋಭನಂ-ನಗೆಯಿಂಪಲೂತ್ಪರೆಯಿಂದಲೂ ಕುಭ
ವಾಧಿರುವುದೂ,ಆದ,ರಾಮಸ್ಯಮುಖಂ-ರಾಮನಮೋರೆಯನ್ನು, ನಪತ್ಯತಕಿಂ-ನೀವುನೋಡಲಿಲ್ಲವೆ ಯೇನು? ||೧೩|| ಯತಃ-ಯಾ
ವಕಾರಣದಿಂದ,ನೃಲಿಂಗಗೂಢಃ-ಮನುಷ್ಯಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಅಡಗಿರುವನಾದ, ಪುರಾಣಪುರಾಣಃ-ಪರಮಾತ್ಮನೇ(ಆದ,ಅಯಂ-ಈಕೃ
ಪ್ಪನು, ವನಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯಃ-ಚಿತ್ರವಾದವನಮಾಲೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಸಹಬಲಃ-ಬಲರಾಮನೊಡನೆ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಗಾಃ-ಆಕಳನ್ನು,
ಪಾಲಯೇ-ಪಾಲಿಸುವನಾಗಿ,ಸ್ಯವೇಣುಂ-ತನ್ನ ಪೊಳಲನ್ನು, ಕೃಣಯೇ-ನುಡಿಸುತಲಿರುವನೂಆಗಿ, ಗಿರಿತರಮಾರ್ಚಿತಾಂಭ್ರಿಃ-
ಗಿರಿತರ-ಶಿವನಿಂದಲೂ,ರಮಾ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದಲೂ, ಅರ್ಚಿತ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಂಭ್ರಿಃ-ಚರಣಗಳುಳ್ಳವನಾದರೂ, ವಿಕೀಡ
ಯಾ-ಹಲವುಆಟಗಳಿಂದ, ಅಂಚತಿ-ತಿರುಗುತೆ ತಿರುವನೋ, ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ವ್ರಜಭುವಿ-ಗೋಕುಲದ ಭೂಮಿಗಳು, ಪು
ಣ್ಯಾಃ-ಪುಣ್ಯವುಳ್ಳವುಗಳು(ಈಸಭೆಯಾದರೋ) ಬತ-ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ ||೧೪|| ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಲಾವಣ್ಯಸಾರಂ-ರೂಪ
ದಚತುರ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಕ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ಅನಮೋರ್ಧ್ವಂ-ಸಮಾನವೂ ಅಧಿಕವೂಯಿಲ್ಲದ, ಅನನ್ಯಸಿದ್ಧಂ-ಅನ್ಯತೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರು
ವುದಲ್ಲದ, ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಂದರಿಂದ ಸಿದ್ಧವಲ್ಲದ,ಅನುಸಮಾಭಿನವಂ-ಪ್ರತಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಜೊಸತಾಗಿರುವ, ದುರಾಪಂ-ಪ್ರ
ಯಾಸದಿಂದಲೂ ದೊರೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ, ತ್ರಿಯಃ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ, ಏಕಾಂತಧಾಮ-ತಾನೊಬ್ಬಳೇ ಯಿರತಕ್ಕ ಮನೆಯಾದ,ಅಮುಷ್ಯ
ಶ್ವರಸ್ಯ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಈಕೃಪ್ಪನ, ರೂಪಂ-ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು, ದೃಗ್ಭಿಃ-ಕಂಗಳಿಂದ, ಪಿಬಂತಿ-ಕುಡಿಯುತ್ತಲಿರುವರೋ

ವಿ ಗೇಇನಿರಾಗಿಸಾಚರಿಸುತಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕೃಪ್ಪನ ಸ್ವೇದಯುಕ್ತವಾದಮುಖಕಮಲವು ಜಲಬಿಂದು ಯುಕ್ತ,
ವಾದತಾವರೆಯುನಿಂತೆ ಇದನೋಡಿರಮಾ ||೧೨|| (ಮತ್ತೆಕೆಲವರುನುಡಿದರಂತೆನೆ) ಎಲೈಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೆ
ಳಿರಾ! ಸ್ವಲ್ಪಕಂಪಾದನೇತ್ರಮುಷ್ಟದುದಾಗಿ, ಮುಷ್ಟಿಕನಂಕುರಿತು ಕೋಪಯುಕ್ತವಾದ, ನಗುವಿನಿಂದಲೂ
ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಕೋಭಿತವಾದ, ಬಲರಾಮನಮುಖವೆನೋಡಲಿಲ್ಲವೆ? ||೧೩|| (ಮತ್ತೆಕೆಲವರುಸ್ತ್ರೀಯ
ರುನುಡಿದರು-) ವ್ರಜಭೂಮಿಗಳು ಬಹುಪುಣ್ಯಮುಷ್ಟಂತಿಯವುಗಳು, ಅದೇಂಕಾರಣದಿಂದೆಂದರೆ- ಪುರಾಣಪುರಾ
ಪನಾದಪರಮಾತ್ಮನು ಮಾನುಷವೇವದಿಂಗೂಢನಾಗಿ ವನವೃಷಂಗಳ ಮಾಲೆಯಂಧರಿಸಿದವನಾಗಿ ಬಲರಾಮನ
ಮೇತನಾಗಿ ಕೋಳಲನೊಡುತ ರುದ್ರನಿಂದಲೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದಲೂ ಪೂಜಿತವಾದಪಾದಪದ್ಮಮುಷ್ಟವನಾಗಿಗೋಪು
ಗಳಂಕಂಚಾರಗೊಳಿಸುತ ಅವನಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವೆಮಾಡಿದನು ||೧೪|| ಇದೇಅಲ್ಲ- ಯಾವಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯ
ರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನತಿಯಾದ ಕೃಪ್ಪನಸೌಂದರ್ಯಾತೀತವೆಂಬ ನೇತ್ರಂಗಳಿಂದನೋಡುವರೋ, ಅಗೋಪಸ್ತ್ರೀ
ಯರು ಏನುಪುಣ್ಯವೆಮಾಡಿದರೋ, ಭಗವಂತನಸೌಂದರ್ಯವೆಂತಾದ್ದೆಂದರೆ- ಅಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆಸಮಾನವಾ
ದ ಸೌಂದರ್ಯವು ಎಲ್ಲಿಯೂಇಲ್ಲ, ಅಧಿಕವಾದದ್ದೂ ಇಲ್ಲವು, ಅಂತಾದ್ವಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧ
ವಾಗಿತೋರುವುದು - ಪುಣ್ಯಹೀನರಿಗೆದುರ್ಲಭವಾದಂತಾದ್ದು, ಕಾಂತಿಗೂ ಯಶಸ್ಸಿಗೂ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಾನವಾ

ತ್ಯನುಸವಾಭಿನವಂದುರಾಪಮಕಾಂತಧಾಮಯಕಸಃ ಶ್ರಿಯಂಕುತ್ಸರಸ್ಯ ||೧೫||ಯಾದೋಹನವಹನ
ನಮಧನೋಪಲಪಪ್ರಂಖಂಖನಾರ್ಭರುದಿತೋಕ್ಷಣಮಾರ್ಜನಾದ್ರಿಗಾಯಂತಿಚ್ಛಿನಮನುರಕ್ತಧಿಯಾ
ಶ್ರುಕಂಶ್ಲೋಧನ್ಯಾವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಾಉರುಕ್ರಮಚಿತ್ತಯಾನಾಃ ||೧೬|| ಪಾತ್ರವ್ರಜಾದ್ಯಜತಲ
ವಿಕತಶ್ಚ ಸಾಯಂಗೋಭಿಸ್ಸಮಂಕ್ಸಣಯತೋಸ್ಯನಿಕಮ್ಯವೇಣಮ್ | ನಿರಗ್ಮ್ಯತೋರ್ಣಮಬಲಾಃಪ
ಧಿಭೂರಿಪುಣ್ಯಾಃಪಶ್ಯಂತಿಸ್ಮಿತಮುಖಂಗದಯಾವಲೋಕಮ್ ||೧೭|| ಏವಂಪ್ರಭಾವಮಾಣಾಸುಸ್ತ್ರೀ
ಮಯಾಗೇಶ್ಯರೋಹಿಣಿಃ | ಕತ್ರೂಹಾಂತುಮನಶ್ಚಕ್ರಭಗವಾಃಭರತರ್ಷಭ || ೧೮ || ಉಪಶ್ರುತ್ಯಗಿ

ಆತೆ-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ಗೋಪ್ಯತೆ-ಗೋಪ್ಯತೆಯರು, ಕಿಂತವೆ-ಯಾವನತ್ವವರ್ವನ್ನು, ಅಚರಣ-ಮಾಡಿಯಿರುವರು? ||೧೫||
ಯಾಃ-ಯಾವಗೋಪಿಯರು, ದೋಹನೇ-ಹಾಲಂಕರೆಯುವಲ್ಲಿಯೂ, ಅಪಹನೇ-ಅಕ್ಕಿಯಂ ಕುಟ್ಟಿತೋಳನುವಲ್ಲಿಯೂ, ಮಧನ...
ನಾದಾ-ಮಧನಂ-ಮೊಸರಂ ಕಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಉಪಲೇವ-ಅರಿಸಿನ ಮೊದಲಾದ ಲೇವ ತೋನಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರೇಂ
ಖೇಂಖನ-ತೋಟ್ಟಲಂ ತೋಗುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಅರ್ಭರುದಿತ-ಮಕ್ಕಳುಅಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿಯೂ, ಉಕ್ಷಣ-ಮೇಲೆಮೇಲೆವುದರಲ್ಲಿಯೂ,
ಮಾರ್ಜನ-ನೀರುಚಿಮುಕಿಸುಳ್ಳುದು, ಅದಾ-ಮೊದಲಾದಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ಅನುರಕ್ತಧಿಯೇ-ಅಕ್ಕಿಯಂ ಬಾದಾದ್ಯದ್ವಿಮುಖಮಾಗಿಯೂ,
ಅಶ್ರುಕಂಶ್ಲೋ-ಕಣ್ಣೀರೂ ಬಿಗುತ್ತೂ ಉಣ್ಣವರೂ, ಆಗಿ, ಏನಂ-ಈಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಯಂತಿ-ಹಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಗೇ, ಉರುಕ್ತ
ಮಚಿತ್ತಯಾನಾಃ-ಉರುಕ್ರಮ-ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ, ಚಿತ್ತ-ಮನಸ್ಸಿರೋಣವೇ, ಯಾನಾಃ-ಸಾಧನವಾಗಿವುಳ್ಳವರು. ಆಗಿರುವನನ್ನೇ,
ಯಾನಾಃ-ನರ್ದವಿಷಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿವುಳ್ಳವರು ಆದ, ವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯೇ-ಗೋಕುಲದಹೆಂಗಳೆ, ಧನ್ಯಾಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠ-ಯರು||೧೬||
ಪಾತ್ರೇ-ಬೆಳಗಿನಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ವ್ರಜಾತೆ-ಗೋಕುಲದಿಂದ, ಗೋಭಿಸ್ಸಮಂ-ಗೋವುಗಳೊಡನೆ, ವ್ರಜತೇ-ಹೊಡೆದುತಲಿರು
ವಂಥಾ, ಸಾಯಂ-ಸಂಜೆಯಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಗೋಭಿಸ್ಸಮಂ-ಗೋವುಗಳೊಡನೆ, ಅವಿಕತಶ್ಚ-ಬಂದುಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೂ,ಅರು
ವಂಥಾ, ವೇಣುಂಕ್ಸಣಯತೇ-ಕೊಳಲಂನುಡಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಅಸ್ಯ-ಈಶ್ರೀ(ಕೃಷ್ಣನ, ವೇಣುಂ-ಪಿಚ್ಚಗೋಪಿಯನಾದವನ್ನು ಕೇ
ಳಿ, ಅಬಲಾಃ-ಹೆಂಗಳು, ತೋರ್ಣಂ-ಬೇಗನೆ, ಪಥಿ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಗಮ್ಯ-ಹೊರಟುಬಂದು, ಸದಯಾವಲೋವೇಕಂ-ಹಯೆಯಿಂ
ಸಹಿತವಾದನೋಟವುಳ್ಳ, ಸಸ್ತುತಮುಖಂ-ಸಿರುನಗೆಯಿಂ ಸಹಿತವಾದಮುಖವನ್ನು, ಪಶ್ಯಂತಿ-ನೋಡುತ್ತಲಿರುವರು. ಆದ್ದ
ರಿಂದ, ಭೂರಿಪುಣ್ಯಾಃ-ಬಹುಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳವರು ||೧೭|| ಭರತರ್ಷಭ-ಭರತಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಏವಂ-ಈವ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀಮು-
ಹೆಂಗಳು, ಪ್ರಭಾವಮಾಣಾಸುಸತೀಮು-ಫಿಟ್ಟಿಯಾಗಿನುಡಿಯುತ್ತಿರುವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ಯೋಗೇಶ್ವರಃ-ಉಪಾಯಗಳಿಗೋಡೆಯ
ನಾದ, ಭಗವಾನ್ದರಿ-ಭಗವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಕತ್ರೂ-ಹೆಂಗಳನ್ನು, ಹಂತುಂ-ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ, ಮನಶ್ಚಕ್ರೇ-ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ
ದನು ||೧೮|| ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ಹೆಂಗಳ, ಗಿರಃ-ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಉಪಶ್ರುತ್ಯ-ಸವಿಸುವಲ್ಲಿಕೇಳಿ, ಪುತ್ರರಲ್ಲಿಪ್ರೀಮದಿಂದಾದ

ಗಿರುವುದು, ಇಂತಾನಂದರ್ಯವೆನೋಡುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಪುಣ್ಯವೆಂಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು||೧೫||
ಯಾವಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಗೋವುಗಳಂಕರೆಯುವಾಗಲೂ, ಅಕ್ಕಿಗಳಂತೋಳಿಸುವಾಗಲೂ, ದಧಿಮಧನಕಾ
ಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಅರಿಸಿನಗಂಧಗಳಂತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೂ, ತೋಗುಮಂಚೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋಗುವಾಗಲೂ, ದೋಹ
ರು ಕೋದನಂಗೆಯಾಗಲೂ, ಮೈತೋಳಿಯುವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಮಾರ್ಜನಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ
ಮಾದಮನಮುಟ್ಟವರಾಗಿ ಬಾಷ್ಪಗದ್ದದಕಂಠಂಗಳುಟ್ಟವರಾಗಿ ಈಕೃಷ್ಣನನ್ನೆ ಗಾನಂಗೆಯ್ದರೋ ಲಗೋಪ
ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಧನ್ಯರು ||೧೬|| ಮತ್ತು, ಬಹುಪುಣ್ಯಕಾಲಿಗಳಾದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಪಾತ್ರೇಕಾಲ
ದಲ್ಲಿವ್ರಜದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೋಗುವಾಗಲೂ, ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳಸಂಗಡ ಕೊಳಲಂಬಾರಿಸಿ
ಕೊಂಡುಬರುವಾಗಲೂ, ಅಪೇಣುಗಾನವೆಂಕೇಳಿ ಬೇಗನೆ ಬೀದಿಬಾಗಲಿಗೆ ಬಂದು- ಸ್ತುತಯಾಕ್ತಮಾದಮುಖ
ಮುಟ್ಟ ದಯಾದ್ರದ್ಯಪ್ಪಿಯುಟ್ಟ ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುನೋಡುವರು. ಅದರಿಂದ ಅವರುಧನ್ಯರು ||೧೭|| ಈರೀ
ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪರಸ್ಪರವಣಾಗಿಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕತ್ರೂನಾದ
ಜಾಣೂರನಂ ಸಂಹರಿಸಲೋಸುಗ ಮನಮಂಮಾಡಿದಂ||೧೮||ದೇವಕೀವಸುದೇವರು ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಮಾತಂಕೇ
ಳಿಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ತೋಕಪೀಡಿತರಾಗಿ ಪುತ್ರರಬಲವಂ ಅರಿಯದವ ರಾದಕಾರಣದಿಂದ ವ್ಯಸನವಂ ಹೊಂ

ರಸ್ತಿಯನ್ನಾಣಂಪುತ್ರನೈ ಹಕುಚಾತುರೌ | ಪಿತರಾವನ್ವತಪ್ಯೇತಾಂಪುತ್ರಯೋರಬುಧೌಬಲಮ್ || ೧೯ || ತೈ
 ಸ್ತ್ರೈರ್ಯುಧವಿಧಿಭಿರುಭೌಚಾಣೂರಕೇಶವೌ | ಯುಯುಧಾತೇಯಧಾನ್ಯೋನ್ಯೌತಥೈವಬಲಮುಪ್ಪಿ
 ಕೌ || ೨೦ || ಭಗವದ್ಭಾತನಿಷ್ಕಾತ್ಯೈರ್ವಜ್ರನಿಷ್ಪಪಸಿಷ್ಕುರೈಃ | ಚಾಣೂರೋಭಜ್ಯಮಾಣೋಗೋಮು
 ಹುಗ್ಲಾಣಿಸಮವಾಪಹ || ೨೧ || ಸಶ್ಯೈಃ ಸವೇಗುತುಂತ್ಯೈರ್ಮುಪ್ಪಿಕ್ಯೈಶ್ಚೈಕರಾವೈಧೌ | ಭಗವಂತಂ
 ವಾಸುದೇವಂಕುರ್ದೋವಹ್ನಸ್ಯಬಾಧತ || ೨೨ || ನಾಚಲತ್ತತ್ಪ್ರಹಾರೇನಸೃಜಾಹತಃಪದ್ಮಿಪಃ | ಬಾ
 ಹ್ಯೋವಿಗೃಹ್ಯಚಾಣೂರುಬಹುಕೂಭ್ರಾಮಯೇಹರಿಃ || ೨೩ || ಭೂಪೃಷ್ಠೈಃ ಪ್ರೋದಯಾಮಾಸತ
 ರಸಾಕ್ಷೀಣಜೀವಿತಮ್ | ವಿಸ್ತುಸ್ತಾಕಲ್ಪಕೇಶಸ್ರಗಿಂದ್ರಧ್ವಜಃಪತತ || ೨೪ || ತಥೈವಮುಪ್ಪಿಕ್ಯಃ
 ಸೂರ್ಯಂಸ್ವಮುಷ್ಣಾಭಿತತನೈಃ | ಬಲಭದ್ರೇಣಬಲಿನಾತಲನಾಭಿತತೋಭ್ಯಶಮ್ || ೨೫ || ಪ್ರವೇಶತ

ಶೋಕದಿಂದ, ಆತುರ-ಅವನರಗೊಳ್ಳತಲಿರುವ, ಪಿತರ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳು, ಪುತ್ರಯೋಃ-ಮಕ್ಕಳ, ಬಲಂ-ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಅಬುಧೌ-ತಿಳಿಯದವರಾದ್ದರಿಂದ, ಅನ್ಯತ-ಸ್ತ್ರೀತಾಂ-ಅನ್ಯತವರ್ಗೊಂಡರು || ೧೯ || ಉಭೌ-ಈರವರಾದ, ಚಾಣೂರಕೇಶವೌ-ಚಾಣೂರನೊಕ್ಕೈಶ್ಚನೂ, ತೈಸ್ತ್ರೈಃ-ಆಯಾ, ನಿಯುದ್ಧವಿಧಿಭಿ-ಕೈಕಾಳಗದಬಗೆಗಳಿಂದ, ಅನ್ಯೋನ್ಯೌ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಮುಯುಧಾತೇ-ಕಾಳಗಮಾಡಿದರೋ, ತಥೈವ-ಹಾಗೆಯೇ, ಬಲಮುಪ್ಪಿಕ್ಯಃ-ಬಲರಾಮನೂ ಮುಪ್ಪಿಕ್ಯನೂ, ಯುಯುಧಾತೇ-ಜಗನ್ನಾಡಿದರು || ೨೦ || ವಜ್ರನಿಷ್ಪೇಷನಿಷ್ಕುರೈಃ-ಸಿಡಿಲಿರಗುವಂತೆ ಕಲಿನಗಳಾದ, ಭಗವದ್ಭಾತನಿಷ್ಕಾತ್ಯೈಃ-ಕೃಷ್ಣನಅಂಗಗಳು ತಟ್ಟುವದರಿಂದ, ಭಜ್ಯಮಾಣಂ-ಗಂ-ಮುರಿಯಲ್ಪಡತಲಿರುವ ಅಂಗಗಳುಳ್ಳ, ಚಾಣೂರನು, ಮುಹುಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಗ್ಲಾನಿಂ-ಆಯಾಸವನ್ನು, ಅವಾಪಹ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಹೊಂದಿದನು. || ೨೧ || ಸಶ್ಯೈಃ ಸವೇಗೇ-ಗಿಡಗನಹಾಗೆ ವೇಗವುಳ್ಳ, ಸಃ-ಆಚಾಣೂರನು, ಉತ್ಪುಷ್ಕೈಃ-ಹಾರಿ, ಉಭೌಕರೌ-ಎರಡುಕೈಗಳನ್ನೂ, ಮುಪ್ಪಿಕ್ಯೈಶ್ಚ-ಹಿಡಿಯಾಗಿಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೃದ್ಧೃತಿ-ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಜಗವಂತಂ-ಈಶ್ವರನಾದ, ವಾಸುದೇವಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ವಹ್ನಸಿ-ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ಅಜಾಫತ-ಹೊಡೆದು ನೋಯಿಸಿದನು || ೨೨ || ಪ್ರಜಾ-ಹೂವಿನಸರದಿಂದ, ಆತತ-ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು, ದ್ವಿಪಥವ-ಅನೆಯಹಾಗೆ, ತತ್ಪ್ರಹಾರೇಣ-ಆಪಟ್ಟಿನಿಂದ, ಹುಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ನಾಚಲತ್-ಕದಲಿಲ್ಲವು. ಚಾಣೂರಂ-ಚಾಣೂರನನ್ನು, ಬಾಹ್ಯೋಃ-ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ, ನಿಗೃಹ್ಯ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಹಿಡಿದು, ಬಹುಕಃ-ಹಲವುಬಗೆಯಾಗಿ, ಭ್ರಾಮಯೇ-ತಿರುಗಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ || ೨೩ || ತರಸಾ-ವೇಗದಿಂದ, ಪ್ರೋದಯಾಮಾಸ-ಅವಳಿಸಿದನು. ವಿಸ್ತುಸ್ತಾಕಲ್ಪಕೇಶಸ್ರ-ವಿಸ್ತುಸ್ತ-ಉಡಿದುಬಿದ್ದು, ಆಕಲ್ಪ-ಆಭರಣಗಳೂ, ಕೇಶ-ಕೊದಲೂ, ಸ್ರಕ್-ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳೂ ವೈಭವನಾಗಿ, ಇಂದ್ರಧ್ವಜವ-ನಿಡಲಿನಹಾಗೆ, ಅಥವಾಗೌಡದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪ್ರವಮೋಳಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವ ಧ್ವಜವಹಾಗೆ, ಆಪತತ-ಬಿದ್ದನು || ೨೪ || ತಥೈವ-ಹಾಗೆಯೇ, ಮುಪ್ಪಿಕ್ಯಃ-ಮುಪ್ಪಿಕ್ಯನೆಂಬ ವಸ್ತಾದಿಯು, ವೂರ್ವಂ-ಮಂಚ, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಸ್ವಮುಷ್ಣಾಭಿ-ತನ್ನಿಡಿಯಿಂದ, ಅಭಿತತೇನ-ಗುದ್ದಲ್ಪಟ್ಟು, ಬಲಿನಾ-ಬಲವಂತನಾದ, ಬಲಭದ್ರೇಣ-ಬಲರಾಮನಿಂದ, ತಲೇನ-ಅಂಗೈಯಿಂದ

ವಿದರು || ೨೫ || ನಾನಾಪ್ರಕಾರಂಗಳಾದ ಬಾಹುಯುದ್ಧ ಚಾತುರ್ಯಂಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮರು ಚಾಣೂರಮುಪ್ಪಿಕ್ಯಕೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನಾಡಿದರು || ೨೦ || ವಜ್ರಘಟ್ಟನೆಗಳಂತೆ ಕಲಿನಂಗಳಾದ ಭಗವಂತನ ಕರೀರ ಪೀಡನೆಗಳಿಂದ ಚಾಣೂರನು ಮುರಿಯಲ್ಪಡತಲಿರುವ ಅಂಗಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬಹಳ ಬಳಿದನು || ೨೧ || ಆ ಚಾಣೂರನು ಕುಪಿತನಾಗಿ ಮುಪ್ಪಿಗಳಂಗೆಟ್ಟು ಯಾಗಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗಿದಗನಂತೆ ವೇಗಮಾಳ್ವವನಾಗಿ ನೆಗೆದು ಭಗವಂತನವಹ್ನಸ್ರಲದಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು || ೨೨ || ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಚಲಿಸದೆ ಪುಷ್ಪಮಾಲಾಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಮದಗಜದಂತೆಲ್ಲ ವ್ಯವಮಾಡದೆ ಭುಜಂಗಳಿಂದ ಚಾಣೂರನಂಪಿಕ್ಕೊಂಡು ಬಹುಪ್ರಹಾರಮಾಗಿ ತಿರಗಿದನು || ೨೩ || ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿಹೊಡೆಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಶಿಥಿಲವಾದಅಲಂಕಾರವೂ ಶರಣುಗಳೂ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳೂ ಉಳ್ಳವನಾದ ಆಚಾಣೂರನು ನಿರ್ಜೀವನಾಗಿ ಇಂದ್ರಧ್ವಜವು ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದನು || ೨೪ || ಅದೇಪ್ರಕಾರಮಾಗಿ ಮುಪ್ಪಿಕ್ಯನು ಬಲರಾಮನಂಮುಪ್ಪಿಪ್ರಹಾರಂಗಳಿಂದ ಬಾಧಿಸಿ ಒಲಿಟ್ಟನಾದ ಬಲರಾಮನ ಹಸ್ತಪ್ರಹಾರಂಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ || ೨೫ || ನಡುಗುತ್ತ ರಕಾತವಂಕಾರಿ

ಸ್ವರೂಪಿರಮೃದ್ಯಮೃದುಖತೋದಿತಃ | ವೈಸುಃಪಪಾತೋವ್ಯೂಪಸೈವಾತಾಹತಜವಾಂಘ್ರಜಃ
|೧೬| ತತಃಕೂಟಮನುಪಾ ಸ್ತಂರಾಮಃಪ್ರಹರತಾಂವರಃ | ಅವಧೀಲ್ಲಿಲಯಾರಾಜಕ ಸಃವಜ್ಞಂವಾ
ಮಮುಷ್ಟಿನಾ |೧೭| ತರ್ಹ್ಯವಹಿಶಲಃಕೃಷ್ಣ ಪದಾಪಹತೀರ್ಷಕಃ | ದ್ವಿಧಾಕೀರ್ಣಸೋ ಸಲಕಃಉಭಾ
ವಪಿನಿವತತಾಃ |೧೮| ಚಾಣೂರಮುಷ್ಟಿಕಕೂಟಕಲಿತೋಸಲಕಹತ | ಕಷಾಃಪದಾದ್ರಾವುರ್ಮ

ಅಭಿಹತಃ-ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು, ಭೃಕಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ||೧೬|| ಪ್ರವೇಷಿತಃ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಸಃ-ಅಮುಷ್ಟಿ
ಕನು, ಮುಖತಃ-ಬಾಯಿಂದ. ರುಧಿರಂ-ರಕ್ತವನ್ನು, ಉದ್ವಮ-ಕಾರಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗಿ, ಅದಿತಃ-ಪಿಡಿತನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವ್ಯ
ನುಃ-ಪ್ರಾಣಗಳು ಹೋದವನಾಗಿ, ವಾತಾಹತಃ-ಗಾಳಿಯಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಂಘ್ರಪಜವ-ಗಿಡದಹಾಗೆ, ಉವ್ಯೂಪಸೈವ-ಉ
ರ್ವ-ನೀಲದ, ಉಪಸ್ಥೇ-ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಪಪಾತ-ಬಿದ್ದನು ||೧೭|| ರಾಜ-ಅರಸೇ! ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ಪ್ರಹರತಾಂ-ಹೊಡೆಯುವವ
ರಲ್ಲಿ, ವರಃ-ಕ್ರೋಧನಾದ, ರಾಮಃ-ಬಲಭದ್ರನು, ಅನುಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಕೂಡಲೇ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದ, ಕೂಟಂ-ಜಟ್ಟಿಗನನ್ನು
ಸಾವಜ್ಞಂ-ಅಲಕ್ಷ್ಯದೊಡನೆ, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ವಾಮಃ-ಮುಷ್ಟಿನಾ-ಎಡಗೈಹಿಡಿಯಿಂದ, ಅವಧೀ-ಕೊಂದುಹಾಕಿದ
ನು ||೧೮|| ತರ್ಹ್ಯವಹಿ-ಆನಮಯದಲ್ಲಿಯೇ, ಕಲಃ-ಕಲನೆಂಬವನು, ಕೃಷ್ಣಪದಾ-ಕೃಷ್ಣನಕಾಲಿನಿಂದ, ಅವಹತೀರ್ಷಕಃ-ತು
ಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ತಲೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ದ್ವಿಧಾ-ಎಬಗೆಯಾಗಿ, ಕೀರ್ಣಕಃ-ಸೀಳಿಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ, ತೋಸಲಕಃ-ತೋಸಲಕನೆಂಬವನೂ,
ಉಭಾವಪಿ-ಇಬ್ಬರೂಕೂಡ, ನಿಜೇತತಃ-ಬಿದ್ದುಹೋದರು ||೧೯|| ಚಾಣೂರೇ-ಚಾಣೂರನೂ, ಮುಷ್ಟಿಕೇ-ಮುಷ್ಟಿಕನೂ, ಕೂ
ಟೇ-ಜಟ್ಟಿಗನೂ, ಕಲೇ-ಕಲನೆಂಬವನೂ, ತೋಸಲಕೇ-ತೋಸಲಕನೆಂಬವನೂ, ಹತೇ-ನಿ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಲೂ, ಕೇಷಾಃ-

ಕೃಷ್ಣಬಲರಾಮರು ಚಾಣೂರ
ಮುಷ್ಟಿಕರಂಕೊಲ್ಲುವಿಕೆ

ಕೊಂಡು ನಿರ್ಜೀವನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಂಡವಾಯುವಿನಿಂದ ಕೆಡಲ್ಪಟ್ಟ, ವೃಕ್ಷದಂತೆಬಿದ್ದನು ||೧೬|| ಅಮೇ
ಲೆ ಕೂಟನೆಂಬಜಟ್ಟಿಯಂ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಕಾಲಿಯಾದ ಬಲರಾಮನು ವಿಲಾಸದಿಂದಲೇ ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಎ
ಡದಮುಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಸಂಹರಿಸಿದನು ||೧೭|| ಕಲನೆಂಬಜಟ್ಟಿಯು ಕೃಷ್ಣನಪಾದಪ್ರಹಾರದಿಂದ ತಲೆಯೊಡ
ದು ಬಿದ್ದನು. ಕೋಸಲನೆಂಬಜಟ್ಟಿಯು ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಪಾದಪ್ರಹಾರದಿಂದಲೇಬಿದ್ದು ಪ್ರಾ
ಣಮುಖಿಟ್ಟನು ||೧೮|| ಚಾಣೂರನೂ ಮುಷ್ಟಿಕನೂ ತೋಟನೂ ಕಲನೂ ಕೋಸಲನೂ ಈ ೪ ಮಂದಿಪ್ರ
ಧಾನರಾದ ಜಟ್ಟಿಗಳು ಬಿದ್ದು ಮೃತರಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಮಿಕ್ಕಜಟ್ಟಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣವಂ ಮಾಡಿಕೊಂ

ರಾಜ್ಯಸ್ಯರೈಪ್ರಾಣಪರೀಪ್ಸವಃ ||೮೯|| ಗೋವಾನ್ವಯಸ್ಯಾಸಾಹೂಯತ್ಯೈಸ್ಸಂಸೃಜ್ಯವಿಜಹ |ತತಃ|
ವಾದ್ಯಮಾನೇಮತೂರ್ಯೈದುಮಲ್ಲಂತೌರುತನೂಪುರಾ ||೯೦|| ಜನಾಃಪ್ರಜಹ್ಯಮಸ್ಸರೈಕರ್ಮಣಾ ರಾ
ಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ | ಋತೇಕಂಸಂವಿಪ್ರಮುಖ್ಯಾಸ್ಸಾಧವಸ್ಸಧುಸಾಧ್ವಿತಿ ||೯೧|| ಹತೇಷುಮಲ್ಲವ
ರೈದುವಿದು |ತಮಚಭೋಜರಾಟ್ | ನೈವಾರಯತ್ತ್ವತ್ಯಾರ್ಯಣಿವಾಕ್ಯಂಚೇದಮವಾಚಹ||೯೨||
ನಿಸ್ಸಾರಯತದ್ಮಯತೌವಕುಡವಾತ್ಯಜೌಪುರಾತ್ |ಧನಂಹರತಗೋವಾನ್ತಾನಂದಂಬಧ್ವೀತದುರ್ಮ
ತಮ ||೯೩|| ವಸುದೇವಸ್ತುದುರ್ಮೈಧಾಹನ್ಯತಾಮಕೃಷ್ಣತಮಃ | ಉಗ್ರಸೇನಃಪಿತಾಚಾಪಿಸಾನುಗಃ
ಪರಪಕ್ಷಗಃ ||೯೪|| ಏವಂವಿಕತ್ಯಮಾನೇವೈಕಂಸೌಪ್ರಕಾಪಿತೋವ್ಯಯಃ | ಲಘುವೋತ್ಪತ್ಯತರಸಾಮಂ

ಮಿಕ್ಕವರಾದ, ಸರ್ವೇಮಲ್ಲಾಃ-ಜಿಟ್ಟಿಗರೆಲ್ಲರೂ, ಪ್ರಾಣಪರೀಪ್ಸವಸ್ಸಂತಃ-ಪ್ರಾಣಗಳಂ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದವರಾ
ಗಿ, ಪ್ರಮದ್ರಾಪಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಓಡಿಹೋದರು ||೮೯|| ವಯಸ್ಕಾರ್ಯ-ಸರಿಪ್ರಾಯದ ಗೆಳೆಯರಾದ, ಗೋವಾನ್-ಗೋವುಗಳನ್ನು,
ಲಹು-ಯ-ಕರದು, ರೈಪ್ರಾಣವರೂ, ಸಂಸೃಜ್ಯ-ಸೇರಿಕೊಂಡು, ತೂರ್ಯೈಷು-ತಮಗೆಗಳು, ವಾದ್ಯಮಾನೇಷು-ಬಾರಿಸಲ್ಪ
ಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಮಲ್ಲಂತೌ-ಕುಣಿಯುತ್ತಿರಲಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ರುತನೂಪುರಾ-ಗಲುಗುಟ್ಟುವ ಕಾಲುಗಜ್ಜೆಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ವಿಜ
ಹೃತಮಿ-ವಿಹರಿಸಿದರು ||೯೦|| ರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ-ಬಲಕೇಶವರ, ಕರ್ಮಣಾ-ಕೆಲಸದಿಂದ, ಕಂಸಂಋತೇ-ಕಂಸನೋತ್ಪತ್ತಿನನು
ಳಿದು, ಜನಾಃ-ಜನರೊಡನೆ, ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ, ಸಾಧವಃ-ಸತ್ಪುರುಷರೂ, ಸಾಧುಸಾಧ್ವಿತಿ-ಚ
ನ್ನಾಯುತ ಚನ್ನಾಯುತೆಂದು, ಜಹ್ಯಮಃ-ಸಂತಸನೆ-ಎಂದರು ||೯೧|| ಮಲ್ಲವರ್ಯೈಷು-ಜಿಟ್ಟಿಗರೆಲ್ಲಗಿಟ್ಟಿಗರು, ಹತೇಷು-ಕೊಲ್ಲ
ಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ನಿಸ್ಸಾರಯತಃ-ಓಡಿಹೋದವರೂ ಲಗುತಿರಲಾಗಿ, ಭೋಜರಾಟ್-ಭೋಜುಗೊಡಯನಾದ ಕಂಸನು, ಸ್ವತಃ
ರಾತ್ಯಾತನ್ನವಾದ್ಯಗಳನ್ನು, ನೈವಾರಯತ್-ಬಾರಿಸಬೇಡಿರೆಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು ಬದಂವಾಕ್ಯಂಚ-ಈಮಾತನೂ, ಹ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ,
ಉವಾಚ-ಎಂದಿದನು ||೯೨|| ದ.ವ್ಯೌತೌ-ಕೆಟ್ಟನಡತೆಯಲ್ಲ, ವಸುದೇವಾತ್ಯಜೌ-ವಸುದೇವನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಪುರಾತ್-ವೆಟ್ಟ
ಣದಿಂದ, ನಿಸ್ಸಾರಯತಃ-ಹೊರಡಿಸಿಬಿಡಿರಿ, ಗೋವಾನ್ತಾನಂ-ಗೋವುರ, ಧನಂ-ಸ್ವತ್ತನ್ನು, ಹರತ-ಕಸುಗೊಳ್ಳಿರಿ. ದುರ್ಮತಿಂ-ಕೆ
ಟ್ಟಿಯುದ್ದಿಯಲ್ಲ, ನಂದಂ-ನಂದನೋಪನನ್ನು, ಬಧ್ವೀತ-ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿರಿ ||೯೩|| ಅಸತ್ತಮಃ-ಬಹಳಯೋಗ್ಯನಾದ, ದುರ್ಮೇ
ಧಾಃ-ಕೆಟ್ಟಯೋಚನೆಯಲ್ಲ, ವಸುದೇವಸ್ತು-ವಸುದೇವನಾದರೋ, ಲಘು-ಬೇಗನೆ, ಹನ್ಯತಾಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡಲಿ. ಪರಪಕ್ಷಗಃ-
ಹರವರಗುಂಪಿಗೆನೇರಿದ, ಪಿತಾ-ತಂದೆಯಾದ, ಉಗ್ರಸೇನೋಪಿ-ಉಗ್ರಸೇನನೂ ಕೂಡ, ಸಾನುಗಃ-ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುವವ
ರೊಡನೆ, ಹನ್ಯತಾಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡಲಿ ||೯೪|| ಕಂಸೇ-ಕಂಸನು, ಮೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ವಿಕತ್ಯಮಾನೇ-ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ
ಹರಟುವನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಪ್ರಕುಪಿತಃ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿಗುಟ್ಟುಂಟಾದ, ಅವ್ಯಯಃ-ನಾಶರಹಿತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಲಘುವಾ-ಲಘುವದಿಂ
ದ, ಉತ್ಪತ್ಯ-ಹಾರಿ, ತರಸಾ-ವೇಗದಿಂದ, ಉತ್ಪಂಗಂ-ಎತ್ತರವಾಗಿರುವ, ಮಂಜಂ-ಮಂಚಿಯನ್ನು, ಆರುಹತ್-ಎರಿದ

ಮ ಪಲಾಯನಂಗೆಯ್ದರು ||೮೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಸ್ನೇಹಿತರಾದಗೋಪರಂಕರೆದುಕೊಂ
ಡು ವಾದ್ಯಂಗಳು ಧ್ವನಿಗೊಯ್ದುತಿರಲಾಗಿ, ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು ರತ್ನಮಯಂಗಳಾದ ಪಾದಾಭರಣಂಗಳು ಧ್ವ
ನಿಗೊಯ್ದುತಗ್ಗಲಾಗಲೆಲ್ಲನಲಾಗಿ, ರಂಗಸನ್ನಿಧಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದರು ||೯೦|| ಈರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಸಾಧುಸವ್ಯಾಪಾರ
ದಿಂದ ನೋಡುವಜನರು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರು ಒಳ್ಳೆಕೆಲಸವಾಯಿತೆಂದುಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು-
ಕೌಸನೋರ್ವನೇವ್ಯಥೇಷ್ಠನು ||೯೧|| ಪ್ರಧಾನಜಿಟ್ಟಿಗರುಹತರಾದಮೇಲೆ ಕಡಮೇಜಿಟ್ಟಿಗಳು ಓಡಿಹೋದಮೇ
ಲೆ ಕುಸುಮಾದ್ಯಂಗಳೆಲ್ಲನಿ ಬಂದುಮಾತುಪೇಳಿದನು ||೯೨|| (ಅದೆಂತೆನೆ)-ವಸುದೇವಪುತ್ರರಾದದುವ್ಯತಾ
ದ ಇವರು ಊರುವೆಟ್ಟದಾಂಟಿಸಿಬಿಡಿ; ಗೋವಾಲಕರಧನಂಗಳಂ ಅರಮನೆಗೆತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ದುವ್ಯಬಾ
ದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನಂದನಂಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿಬಿಡಿ ||೯೩|| ದುವ್ಯಬಾದ್ಧಿಯುಳ್ಳದುರ್ಜನನಾದ ವಸುದೇವನಂ ಬೇಗ
ನೆಕುಂಟಿಸಿಬಿಡಿ ನನ್ನತಂದೆಯಾದ ಉಗ್ರಸೇನನಂ ಕತ್ಪಕ್ಷವನೆಂದಿದವನಾದಕಾರಣದಿಂದ ಅವನನುಂಕಡ
ಲಿಸಿಬಿಡಿ ||೯೪|| ಎದುಕುಂಸುನುದುರ್ಭಾವಣಂಗಳನಾಡುತ್ತಿರಲು ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಕೋಪಿಪ್ಪನಾಗಿ

ಕಂಸವಧಘಟ್ಟಃ-

ಚಮುತ್ತುಂಗಮಾರುಹತ್ ||೩೫|| ತಮಾಪತಂತಮಾಲೋಕ್ಯಮೃತ್ಯುಮಾತ್ಮನಲಸನಾತ್ |ಮನಸ್ವೀ
ಸಹಸೋತ್ಥಯಜಗೃಹಸೋಸಿಚರ್ಮಣೀ ||೩೬|| ತಂಖಡ್ಗಪಾಣಿಂವಿಚರಂತಮಾಶುಚೈನಂಯಥಾದಕ್ಷಿ
ಣಸವ್ಯಮಂಬರ |ಸಮಗ್ರಹೀದ್ಧುರ್ಮಿಪಹೋಗ್ರತೇಜಾಯಧೂರಗಂತಾಕ್ಷ್ಯಸುತಾಪ್ರಸಹ್ಯ ||೩೭||
ಪ್ರಗೃಹ್ಯಕೇಮಚಲತ್ಪಿರೀಟಂನಿಪಾತ್ಯರಂಗೋಪರಿತುಂಗಮಂಚಾತ್ | ತಸ್ಯೋಪರಿಪ್ತ್ಯಾತ್ಸವ್ಯಮ
ಬ್ಜನಾಭಿಸಪಾತವಿಕ್ಯಕ್ರಮಾತ್ಮತಂತ್ರಃ ||೩೮|| ಕಂಸಂಪರಿತಂವಿಚಕ್ರವರ್ಭೂಮೌಹರಿರ್ಯಭಂ
ಜಗತೋವಿಪಶ್ಯತ | ಪಾಹೇತಬದ್ಧಸ್ಯಮಹಾಂಸ್ತದಾಭೂದುದೀರಿತಸ್ಸರ್ವಜನೈರ್ನರೇಂದ್ರ ||೩೯||
ಸುನಿತ್ಯದೊದ್ವಿಗ್ನಧಿಯಾತವಿಾತ್ವರಂಪಿಬನ್ನದನ್ವಾವಿಚರಕ್ಸೃಷ್ಣಶ್ವಸೃ | ದದರ್ಶಚಕ್ರಾಯಾ

ಸು ||೩೭|| ಸಃ-ಆಕಂಸನು, ಆತ್ಮನಃ-ತನಗೆ, ವೃತ್ಯುಂ-ನಾಶಕನಾಗಿ, ಅಪತಂತಂ-ಮೇಲೆಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು,
ಆಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಸಹಸಾ-ಹೇಗೆ, ಅಸನಾತ್-ಗದ್ದುಗಯಿಂದ, ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ಮನಸ್ವೀ-ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ,
ಅನಿಜರ್ಮಣೀ ಕತ್ತಿ-ಯನ್ನೂ ಗುರಾಣಿಯನ್ನೂ, ಜಗೃಹೇ-ತೆಕ್ಕೊಂಡನು ||೩೬|| ದುರ್ಮಿಪಹೋಗ್ರತೇಜಾಃ-ದುರ್ಮಿಪಹ-ಪ್ರ
ಯಾನದಿಂದಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಹಿಸಲಕವಲ್ಲದ, ಅಧಮಾ-ಕಟ್ಟುವಿಡವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ, ಉಗ್ರ-ಕೂರವಾದ, ತೇಜಾಃ-ವೀ
ರ್ಯವುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣನು, ಅಂಬರೇ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ಶ್ವೇನಂಯಥಾ-ಗಿಡಗನನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಖಡ್ಗಪಾಣಿಂ-ಕತ್ತಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ದಕ್ಷಿಣಸವ್ಯಂ-ಎಡಕ್ಕೂಬಲಕ್ಕೂ, ವಿಚರಂತಂ-ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವ, ತಂ-ಆಕಂಸನನ್ನು, ತಾಕ್ಷ್ಯಸುತಾಃ-
ಗರುಡನು, ಉರಗಂಯಥಾ-ಸರ್ಪವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಪ್ರಸಹ್ಯ-ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ, ಸಮಗ್ರಹೀತ್-ಚೆನ್ನಾಗಿಹಿಡಿದನು ||೩೭||
ವಿಕ್ಯಕ್ರಯಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಯಾಧಾರನಾದ, ಆತ್ಮತಂತ್ರಃ-ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ, ಅಬ್ಜನಾಭಃ-ಪದ್ಮನಾಭನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಕೇಳೇ
ಷು-ತಲೆಕೂದಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಚಲತ್ಪಿರೀಟಂಯಥಾತಥಾ-ಕಿರೀಟವುಳ್ಳಚಿ ಹೋಗುವಂತೆ, ಪ್ರಗೃಹ್ಯ-ಬಲವಾಗಿಹಿಡಿದು, ತುಂಗಮಂ
ಚಾತ್-ಉದ್ದೇವಾದ ಮಂಚಿಕೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ, ರಂಗೋಪರಿ-ಮಲ್ಲರಂಗ ಸ್ಥಲದಮೇಲೆ, ನಿಪಾತ್ಯ-ಬೀಳಿಕೆಡಿ, ತಸ್ಯ-ಬಿದ್ದ
ಕಂಸನ, ಉಪರಿಪ್ತ್ಯಾತ್-ಮೇಲೆ, ಸ್ವಯಂ-ತಾನು. ಪಪಾತ-ಧುವ್ವಿಕ್ಕಿದನು ||೩೮|| ಜಗತಃ-ಪ್ರಪಂಚವೇ, ವಿಪಶ್ಯತಃ-ನೋಡು
ತ್ತಿರುವುದಾಗಿರಲು, ಹರಿಃ-ಸಿಂಹವು, ಇಭಂಯಥಾ-ಅನೆಯನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಪರಿತಂಕಂಸಂ-ಸತ್ತುಹೊದ ಕಂಸನನ್ನು,
ಭೂಮೌ-ನೆಲದಲ್ಲಿ, ವಿಚಕ್ರವರ್-ಎಳೆದನು. ನರೇಂದ್ರ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ!ತದಾ-ಅಗ, ಸರ್ವಜನೈಃ-ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ, ಉದೀರಿತಃ-
ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಲ್ಪಟ್ಟ, ಪಾಹೇತಿಬದ್ಧಃ-ಹಾಹಾಯೆಂಬ ಅದ್ಭುತಮೆಂಬನೂಚಕವಾದ ಶಬ್ದವು, ಸುಮಹಾ-ಬಹಳದೊಡ್ಡ
ದು,ಅಭೂತ್-ಆಯಿತು||೩೯|| ಸಃ-ಆಕಂಸನು,ನಿತ್ಯದಾ-ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ,ಉದ್ವಿಗ್ನಧಿಯಾ-ಹೆದರಿದಬುದ್ಧಿಯಿಂದ,ಪಿರ್ಬ-
ಕುಡಿಯುವವನಾಗಿಯೂ, ಅದನ್ವಾ-ಉಂಟಾವನಾದರೂ, ವಿಚರಕ್-ತಿರುಗುವನಾದರೂ, ಸ್ವರ್ಕ-ನಿಧ್ರಿಸುವನಾದರೂ,ಶ್ವಸೃ-
ಸುಯ್ಲಿಕ್ಕುವನಾದರೂ, ಯತಃ-ಯಾವಾರಾಜಿಂದ,ಚಕ್ರಾಯುಧಂ-ಚಕ್ರಪಾಣಿಯಾದ,ಈಶ್ವರಂ-ಜಗದೊಡೆಯನಾದ,ತಂ-ಆ
ವಿಷ್ಣುವನ್ನು, ಅಗ್ರತಃ-ಮುಂದುಗಡೆಯೇ,ಪದರ್ಶ-ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನೋ,ತತಃ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ದುರವಾಪಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ

ಲಾಘವದಿಂದ ನೆಗದು ಉನ್ನತಮಾದಮಂಚವನ್ನೇರಿದನು||೩೫||ಕಂಸನುತನಗೆಮೃತ್ಯುವಾಗಿಬಂದಕ್ಷೃಷ್ಣನನ್ನೋ
ಡಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಬೇಗನೆಯೆದ್ದು ಖಡ್ಗಮ ಗುರಾಣಿಯನುಂಗ್ರಹಿಸಿದನು ||೩೬|| ಖಡ್ಗಪಾಣಿಯಾಗಿಆಕಾಶ
ದಲ್ಲಿಗಿಡಗನುತೆ ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣಮಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಕಂಸನಂ, ಸಹಿಸಲಕಕ್ಯಮಾದಮಹಾಸರಾಕ್ರಮಮಾಳ್ತ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡನು ಸರ್ಪವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿದನು||೩೭||ಪದ್ಮನಾಭನಾದ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ಕಂಸನ ಕೇಶಂಗಳೆಂಬಿಡಿದುಕಳಚಿಕೊಂಡುಬೀಳುವ ಕಿರೀಟದಿಂದಸಹಿತ ಅವನಂ ರಂಗದೊಳಭಾಗ
ಕ್ಕೆಕಡಹಿ, ತಾನೂ ಅವನಮೇಲೆಬಿದ್ದನು ||೩೮|| ಮೃತನಾದಕಂಸನಂ ಸಿಂಹವುಗಜವಂಎಳೆದಂತೆ ಸರ್ವಜ
ನರೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆದನು. ಎಲೈರಾಜನೇ! ಅಗಸರ್ವಜನರೂ ಪಾಪಾಕಾರವಂವಾ
ಡಿದರು ||೩೯|| ಆಕಂಸನು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ಭೀತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅಭಗಮಂತನಂಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ-ಮು

ಧರ್ಮಗ್ರತೋಯತಸ್ತದವರೂಪಂದೂರವಾಪಮಾಪ || ೪೦ || ತಸ್ಯಾನುಜಾಭಾತ್ರತೋಷ್ಠಾಕಂಕನ್ಯ
ಗೋಧಕಾದಯಃ | ಅಭ್ಯಧಾವನ್ ತಿಕುರ್ದಾಭಾತ್ರಾರ್ಣಿವೇಕಕಾರಿಣಃ || ೪೧ || ತಥಾತಿರಭಸಾಂಸ್ತಾಂ
ಸ್ತುತುಯತಾತ್ಪರೋಹೀಸುತಃ | ಅಹವರಿಘಮುದ್ಯಮ್ಯಪಕೋನಿವಮ್ಯಗಾಧಿಪಃ || ೪೨ || ನೆದು
ದೂಂದುಭಯೋಪ್ರೋಮ್ನಿ ಬ್ರಹ್ಮಕಾದ್ಯಾವಿಭೂತಯಃ | ಪುಷ್ಪೈಕಿರಂತಸ್ತಂಪ್ರೀತಾತ್ಮಶಂಸುರ್ನ

ದಲೂಮೊರೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದೆ, ತದ್ರೂಪಮೇವ-ಆರೂಪವನ್ನೇ-ಆವ-ಹೊಂದಿದನು || ೪೦ || ತಸ್ಯ-ಆಕಂಕನ-ಅನುಜಾ-ಹಿಂದೆ-ಪುಟ್ಟ
ದ,ಭಾ-ತ್ರರ-ಸೋದರರಾದ, ಕಂಕನ್ಯಗೋಧಕಾದಯಃ-ಕಂಕನುನ್ಯಗೋಧಕನುಮೊದಲಾದ, ಅಷ್ಟೌ-೧ಮಂದಿ, ಅತಿಶ್ಯ
ದ್ಧಾ-ಬಹಳನಿಟ್ಟುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಭಾ-ತು-ಅಂಜನ-ನಿರ್ವೇಕಕಾರಿಣಃ-ನಿರ್ವೇಕ-ಯುಣಿ-ರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು,ಕಾರಿಣಃ-
ಮಾಡುತಲಿರುವರಾಗಿ, ಅಭ್ಯಧಾವ-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಂದರು || ೪೧ || ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅತಿರಭಸಾ-ಒಹಳವೇಗವುಳ್ಳ, ಸಂಯ
ತಾ-ಸಿದ್ಧರಾಗಿಯೂ ಸೇರಿವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ತಾಂಸ್ತು-ಅವರನ್ನಾದರೋ, ರೋಹಿಣೀಸುತಃ-ಬಲರಾಮನು, ಪರಿ
ಘಂ-ಪರಿಘಾಯುಧವನ್ನು, ಉದ್ಯಮ್ಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಮೃಗಾಧಿಪಃ-ಸಿಂಹವು, ಪಕೋನಿವ-ವನಗಳಂಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಅಹ-
ಕೊಂಡನು || ೪೨ || ಪ್ರೋಮ್ನಿ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ದುಂದುಭಯಃ-ಭೇರಿಗಳು, ನೇದು-ಮೊಳಗಿದವು. ವಿಭೂತಯಃ-ಭಗವದ್ವಿಭೂ
ತಿವೇಷರಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಕಾದ್ಯಾಃ-ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳು, ಪುಷ್ಪೈಕಿ-ಹೂವುಗಳಿಂದ, ತಂ-ಆತ್ಮವ್ಯನ್ಯ, ಕಿರಂತಃ-ಚಲ್ಲುತಲಿ
ರುವರಾಗಿ, ಪ್ರೀತಾಃ-ಪ್ರಿಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ,ಶಂಸುಃ-ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಅಪ್ಸರಸೀಯರು, ನನ್ಯತಾಃ-ಕುಣಿದರು || ೪೩ ||

ಕೃಷ್ಣನು ಕಂಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಿಕೆ

ಗುವಾಗಲೂ, ಏಳುವಾಗಲೂ, ತದೇಕಧ್ಯಾನದಿಂದ |ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಚಕ್ರಾಯುಧ
ನಾದ ಆಭಗವಂತನನ್ನೋಡಿದನು, ಆಕಾರಣದಿಂದ ಆಭಗವಂತನನಾರೂಪ್ಯವನ್ನೇ ಪಡೆದನು || ೪೦ || ಕಂಕನ್ಯ
ನ್ಯಗೋಧನು ಮೊದಲಾದ ೧ಮಂದಿ ಕಂಕನಭಾತ್ರಾರರು ಕೋಧದಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಮೇಲೆ ಬಂದುಬಿ
ದ್ದರು || ೪೧ || ಅತಿರಭಸದಿಂದ ಬಂದಾಯಂಟುಮಂದಿಯ
ನ್ನೂ ಬಲರಾಮನುಗದೆಯನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಘ್ರವು ಪ
ಕುಗಳಂಹೇಗೋಹಾಗೆಸುಂಹಿಸಿದನು. || ೪೨ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ
ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದು ಪ್ರಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಕೇಮೊದ
ಲಾದದೇವತೆಗಳು ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಂಕರಿದರು-ದೇವಸ್ತ್ರೀ
ಯರುನರ್ತನಂಗೈಯ್ದರು || ೪೩ || ಆಕಂಪಾದಿಗಳನ್ನೀಯರು
ಗಳಸತಿಗಳಮರಣಂಗಳಿಂದದೂಖಿತರಾಗಿತಲೆಗಳಂವಹಿಸಿ

ಕಂಕನತಂತ್ರಂದಿರನ್ನು ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕೊಲ್ಲುವಿಕೆ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಬಲರಾಮರು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಂ ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ

ಸ್ತುತುಸ್ತು ಪ್ರಯಃ || ೪೩ || ತಪಾಂಸ್ತು ಯೋಮಹಾರಾಜಸುಧ್ಯ ಸ್ತುರಣದಾಖತಾಃ | ತತ್ರಾಭ್ಯಯಾ
ರ್ದಿನಿಶ್ಚಿಂತ್ಯಶ್ಯೇಷಾರ್ಣವಶು ವಿಲೋಚನಾಃ || ೪೪ || ಶಯಾನಾರ್ಕವೀರಶಯ್ಯಾಯಾಂ ಪತಿನಾಲಿಂಗ್ಯಶೋ
ಚತೀಃ | ವಿಲೇಪುಸ್ಸುಸ್ವರೂಪೋವಿಸ್ಮ ಜಂತೋಮುಹುಚ್ಯುಚಃ || ೪೫ || ಹಾನಾಥಪಿಯಧರ್ಮ
ಜ್ಞಾಕರಣಾನಾಥವತ್ಸಲ | ತ್ವಯಾಹತನನಿಹತಾವಯಂತೆಸಗೃಹಪ್ರಜಾಃ || ೪೬ || ತ್ವಯಾವಿರಹಿ

ಮಹಾರಾಜ-ಎರೈ, ಮಹಾರಾಯನೇ! ತೇಷಾಂ-ಅಕಂಸಾದಿಗಳೆ, ಸ್ತ್ರೀಯಃ-ಹೆಂಗಳು, ಸುಷ್ಕಸ್ತುರಣದಾಖತಾಃ-ಗಳೆಯರುಸಾ
ವಿನಿಂದ ದುಃಖವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅಶ್ವಿನಿಲೋನಾಃ-ನೀರುಸೋರುವ ಕಂಜುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಶೀರ್ಷಾಣಿ-ತಲೆಗಳನ್ನು, ವಿನಿಶ್ಚಿಂತ್ಯಃ-ಕ
ಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಅಭ್ಯಯಃ-ಸುತ್ತಲೂ ಬಂದರು || ೪೪ || ವೀರಶಯ್ಯಾಯಾಂ-ವೀರರು ಪುಲಗತಕ್ಕಹಾನಿ
ಗೆಯಲ್ಲಿ, ಶಯಾನಾರ್ಕ-ಮಲಗಿರುವರಾದ, ಪರ್ತಿ-ಗಂಡಂದಿರನ್ನು, ಆಲಿಂಗ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಶೋಚತೀಃ-(ಶೋಚಂತ್ಯಃ-
ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವ, ನಾರ್ಯಃ-ಹೆಂಗಳು, ಮುಕುಟ-ಬಾರಿಬಾಗೂ, ಶುಚಿ-ಕಂಠೀರನ್ನು, ವಿಸ್ಮಜಂತ್ಯಃ-ಬಿಡುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ,
ಸುಸ್ವರೂಪ-ಒಳ್ಳೆಸ್ವರೂಪ'ಂಟಾಗುವಂತೆ, ವಿಲೇಪುಃ-ಅತ್ತರು || ೪೫ || ಹಾ-ಅಯ್ಯೋ! ನಾಥ-ಒಡೆಯನೇ! ಪ್ರಿಯ-ಇಷ್ಟನೇ! ಧ
ರ್ಮಜ್ಞ-ಧರ್ಮವಂ ಬಲ್ಲವನೇ! ಕರುಣಾನಾಥ-ದಯೆಗೊಡೆಯನೇ! ವತ್ಸಲ-ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ಸಗೃಹಪ್ರಜಾಃ-
ಮನೆಯಿಂದ ಸಹಿತರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳೆನಿಸುವ, ವಯಂ-ನಾವು, ಹತೇನ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ವಿಷತಾಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪ
ಟ್ಟವರಾದೆವು || ೪೬ || ಪುರುಷರ್ದಭ-ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಪತ್ಯಾ-ಒಡೆಯನಾದ (ಗಂಡನಾದ) ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ ವಿರಹಿತಾ-ಇ

ಮೃತರಾದ ಕಂಸಾದಿಗಳಂ ನೋಡಿ ಹೆಂಗಳುಅಳುವಿಕೆ,

ಳಂಗಳೆಂ ಕುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕಂಜನೀರಂಬಿಡುತ್ತ, ಅರಂಗಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು || ೪೪ || ವೀರಶಯನದಲ್ಲಿ ಪುಲ
ಗಿರ.ವ ಪತಿಗಳಂ ಆಲಿಂಗನಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೋಟನಂಗೆಯ್ವರಾಗಿ ನೇತ್ರೋದಕಂಗಳೆಂಬಿಡುತ್ತ ಸ್ವರ
ಯುಕ್ತಮಾಗಿ ವಿಲಾಪಂಗೆಯ್ದರು || ೪೫ || (ಅದಂತೆನೆ-) ಹಾನಾಥನೇ! ಎಲೈಪ್ರಿಯನೇ! ಧರ್ಮಜ್ಞನೇ! ದ
ಯಾಕಾಲಿಯಾದ ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳ ಪತಿಯೆ! ನೀನು ಹತನಾದಮೇಲೆ ನಾವು ಪ್ರಜೆಗಳುಸಹ ಹತರಾದವರೇನ
ರಿ || ೪೬ || ಪತಿಯಾದನಿನ್ನಿಂದ ರಹಿತನಾದ ಈವುರವುನಮ್ಮಂತೆ ಅನಾಥಮಾಗಿ ಉತ್ಸವಮಂಗಳರಹಿತಮಾಗಿ

ತಾಪತ್ಯಾಪುರೀಯಂಪುರುಷರ್ಷಭ| ನಶೋಭತೆವಯಮಿವನಿವೃತ್ತೋತ್ಸವಮಂಗಳಾ ||೪೩|| ಅನಾ
ಗನಾಂತ್ವಂಭೂತಾನಾಂಕೃತವಾರ್ಷಾಹಮಾಲ್ಯುಣಮ್ | ತೆನೆಸಾಂಭೂದಕಾಂನೀತೋಭೂತಧು)
ಕೌಲ್ಯಲಭಿತಶಮ್ ||೪೪|| ಸರ್ವಪೂಮೆವಭೂತಾನಾಮೆವಹಿಪ್ರಭವಾಪ್ಯಮಃ| ಗೋಪ್ತಾಚತದವಧ್ಯಾ
ಖಾನಕೃಚಿತ್ಸುಖಮೆಧತೆ||೪೫|| ಶ್ರೀಶುಕಃ| ರಾಜಯಾಪಿತಆಶ್ವಾಸ್ಯಭಗವಾಃಭೂತಿಭಾವನಾ|ಯಾ
ಮಾಹುರ್ಲೌಕಿಕೀಂಸುಸ್ಥಾಂಹತಾನಾಂಸಮಕಾರಯಾತ್ ||೪೬|| ಮಾತರಂಪಿತಶಂಚೈವಮೋಚಯಿ
ತ್ಯಾಥಬಂಧನಾತ್ | ಕೃಷ್ಣರಾಮೌವಂದಾತೇಶಸಾಸ್ಪೃಶ್ಯಪಾದಯಾಃ ||೪೭|| ದವಕೀವನುಂದವ
ಶ್ವವಿಜ್ಞಾಯಜಗದೀಶ್ವರೌ || ಕೃತಸಂವಂದನೌಪುತ್ರೌ||ಸಸ್ಯಜಾತನಕಂಕಿತೌ ||೪೮||

ಛಿದೇಯಿರುವ, ಇಯಂಪುರೀ-ಈಮಧುರಾ ನಗರಿಯು, ವಯಮಿವ-ನಮ್ಮಹಾಗೆ, ನಿವೃತ್ತೋತ್ಸವಮಂಗಳಾ-ಕಳೆದುಹೋದ
ಹಬ್ಬದಶುಭಾಲಂಕಾರವುಳ್ಳ ದಾದ್ದರಿಂದ, ನಶೋಭತೇ-ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವು ||೪೩||ತ್ವಂ-ನೀನು, ಅನಾಗನಾಂ-ಅಪರಾಧವಿ
ಲ್ಲದ, ಭೂತಾನಾಂ-ಪಾ್ರಣಿಗಳಿಗೆ, ಉಲ್ಬಣಂ-ನುತಿವಿಾರಿದ, ದೋಷಂ-ಅಪಕಾರವನ್ನು, ಕೃತವಾಃ-ಮಾಡಿದವನು. ಭೋ-
ಓಕಂಸನೇ! ತೇನ-ಹಾಗೆ ದೋಷವಿರದ್ದರಿಂದಲೇ, ಇಮಾಂದಕಾಂ-ಈಮರಣವನ್ನು, ನೀತೇ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ. ಭೂತ
ಧುಕ್-ಪಾ್ರಣಿಗಳಿಗೆ ದೋಷಮಾಡಿದವನು, ಕಃ-ಯಾವವನುತಾನೆ, ಶಂ-ನುಖವನ್ನು, ಲಭೇತ-ಪಡೆಯುವನು?||೪೪|| ಭೂತಾ
ನಾಂ-ಪಾ್ರಣಿಗಳಾದ, ಸರ್ವೇವಾಮೇವ-ಎಲ್ಲರಿಗೂವೆ, ಏಷಃ-ಈಯಹಿಂಸಾಧರ್ಮವಲ್ಲವೆ, (ಈಕೃಷ್ಣನಲ್ಲವೆ)ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯಃ-
ಉತ್ಪಾದಕನೂ ನಾಶಕನೂ, ಗೋಪ್ತಾಚ-ರಕ್ಷಕನೂ ಆಗಿರುವನು. ತದವಧ್ಯಾಯೋ-ತೇ-ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ (ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ)ಅವಧ್ಯಾಯೋ-
ಕೇಡನ್ನು ಯೋಚಿಸುವವನು, ಕೃಚಿತ್-ಎಲ್ಲಿಯೂ, ಸುಖಂ-ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ, ನೇಧತೇ-ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ ||೪೫||
[ಶುಕವಾಕ್ಯವು.] ಭೂತಭಾವನಾಂ-ಪಾ್ರಣಿಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಲಿರುವವನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ರಾಜಯೋಪಿತಃ-ಧೊರೆಯ
ಪುಗಗಳನ್ನು, ಆಶ್ವಾಸ್ಯ-ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ, ಲೌಕಿಕೀಂಸುಸ್ಥಾಂ-ಪರಲೋಕ ಸಂಪಾದಕವಾದ ಪಿತೃಮೇಧಕರ್ಮವನ್ನು,
ಯಾಂಚಹುಃ-ಯಾವುದರನ್ನು ಹೇಳುವರೋ, ತಾಂ-ಅದರನ್ನು, ಹತಾನಾಂ-ಸತ್ತವರಿಗೆ, ನಮಕಾರಯಾತೇ-ಚನ್ನಾಗಿಮಾಡಿಸಿ
ದನು ||೪೬||ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಮಾತರಂ-ತಾಯಿಯನ್ನೂ, ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಪಿತರಂಚೈವ-ತಂದೆಯನ್ನೂ, ಬಂಧನಾತೇ-ಸರೆಯಿಂ
ದ, ಮೋಚಯಿತ್ಯಾ-ಬಿಡಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣರಾಮೌ-ಕೃಷ್ಣನೂ ರಾಮನೂ, ಶಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂದ, ಪಾದಯೋಃ-ಅವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ,
ವಂದದಾತೇ-ವಂದನವಂಗಯ್ದರು ||೪೭|| ದೇವಕೀ-ದೇವಕಿಯೂ, ವಸುದೇವಶ್ಚ-ವಸುದೇವನೂ ಕೂಡ, ಕೃತಸಂವಂದನೌ-
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರವುಳ್ಳ, ಪುತ್ರೌ-ಕುಮಾರರನ್ನು, ಜಗದೀಶ್ವರೌ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೊಡೆಯರನ್ನಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾತು-
ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಶಂಕಿತೌ-ಭಯವುಂಟಾದವರಾಗಿ, ನಸಸ್ಯಜಾತೇ-ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವು ||೪೮||

ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ ||೪೩|| ಎಲೈಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ನೀನು ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ಪಾ್ರಣಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಮಾದ
ದೋಷವೆಂದಮಾಡಿ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಈಅವಸ್ಥೆಯುನಿನಗೆಬಂತು. ಪಾ್ರಣಿಗಳಿಗೆ ದೋಷವೆಂದಮಾಡಿದವ
ನು ಅವನುತಾನೆಸುಖವಂ. ಎಯ್ದವನು ||೪೪|| ಈಕೃಷ್ಣನು-ಸರ್ವಜಗತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥುಪ್ತಿಕಾರಣನು
ಸಂಹಾರಕನು ರಕ್ಷಕನೂ ಈತನೇ ಸರಿ ಅಂತಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವಮಾನವೆಂದಮಾಡಿದವನು ಯಾವಾಗಲೂ
ಸುಖವನೆಯ್ದವುದಿಲ್ಲ ||೪೫|| ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಈರಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲಾಸಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ, ಆ ರಾಜಸ್ತ್ರೀಯರು
ಗಳ್ಳೆ ಸಮಾಧಾನವೆಂದಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೃತರಾದಹಂಸಾದಿಗಳಿಗೆ.ಪಾರವ್ಯಾಪಾರಲೌಕಿಕ ವ್ಯಾಪಾರವಂ
ಮಾಡಿಸಿದಂ ||೪೬|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಬಂಧನವೆಂದಿಡಿಸಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ
ತಲೆಗಳಿಂಕಾಲುಗಳೆಂ ಮುಟ್ಟುತ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ||೪೭|| ಅದೇವಕೀವಸುದೇವರು ನಮಸ್ಕರಿಸಿರುವ ರಾಮ
ಕೃಷ್ಣರಂ ಜಗದೀಶ್ವರರನ್ನಾಗಿತಿಳಿದು ಭಯದಿಂದಲೇಅಲಿಂಗನವೆಂದಮಾಡಲಿಲ್ಲ ||೪೮||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ವನುದೇವದೇವಕಿಯರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಬಲರಾಮರು ವಂದಿಸುವಿಕೆ.

ಇಂತು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈವಿಷಾ
ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವ
ರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜಿ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತವುಪ್ಪ ಶ್ರೀ
ಭಾಗವತದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸವು ಎಂಬಕರ್ಣಾಟ
ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ೪೪ನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.
ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಶ್ರೀಕುಕಃ | ಪಿತರಾವುಪಲಬ್ಧಾರ್ಥವಿದಿತಾಪುರೂಷೋತ್ತಮಃ | ಮಾಭೂದಿನಿಜಾಂಮಾಂಯಾಂ
ತತಾನಜನಮೋಹಿನೀಮ್ ||೧|| ಉವಾಚಪಿತರಾವೇತ್ಯಸಾಗ್ರಜಸ್ಯಾತ್ಯರ್ಪಣಭಃ | ಪ್ರಶ್ರಯಾವನ
ತಃಪ್ರೀಣನ್ಮಂಬತಾತಿಸಾದರಮ್ ||೨|| ನಾಸ್ಮತ್ಪ್ರಿಯಾವಯೋಸಾತನೋತ್ಪತ್ತಂತೀರಪಿ |
ಬಾಲ್ಯಪೌಗಂಡಕೈಕೋರಾಃಪುತ್ರಾಭ್ಯಾಮಭವತ್ಕೃಚಿತ್ ||೩|| ನಲಬ್ಧೋದ್ಯವಹತಯೋರಾಸ್ಯಾಸೋನೌ

೪೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

[ಕುಕವಾಕ್ಯಪು.] ಪುರುಷೋತ್ತಮ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಪಿತರಾ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾದ ದೇವಕೀವಸುದೇವರ
ನ್ನು, ಉಪಲಬ್ಧಾರ್ಥ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ತತ್ವವುಳ್ಳವರನ್ನಾಗಿ, ವಿದಿತಾ-ಆರಿತು, ಮಾಭೂದಿತಿ-ಅವರುಹಾಗೆ ತಿಳಿದಿರ ದೇಡವಂ
ದು, ಜನಮೋಹಿನೀಂ-ಜನಗಳನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ, ನಿಜಾಂಮಾಂಯಾಂ-ತನ್ನ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ತತಾನ-ವಿಸ್ತಾರ
ಗೊಳಿಸಿದನು||೧|| ಸಾತ್ವತಾರ್ಪಣಿ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಸಾಗ್ರಜ-ಅಂಗಸಂ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಪ್ರಶ್ರಯಾ
ವನತಃ-ವಿನಯದಿಂದ ಬಗ್ಗಿದವನಾಗಿ, ಪಿತರಾ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು, ಏತ್ಯ-ಹೊಂದಿ, ಪ್ರಣಯ-ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತಿ
ರುವನಾಗಿ (ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನಾಗಿ) ಸಾದರಂ-ಅಕ್ಕರೆಯೊಡನೆ, ಅಂಬತಾತೇತಿ-ಅಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಾಯೆಂದು, ಉವಾ
ಚ-ನುಡಿದನು ||೨|| ತಾತ-ಅಪ್ಪನೇ! ನಿತ್ಯೋತ್ಕಂಠಿತಯೋರಪಿ-ಸರ್ವದಾ ಬಹಳಆಶೆಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಖಿನ್ನವರಾದರೂ, ಯವಯೋರಿ-
ನಿಮಗೆ, ಅಸ್ಮತ್ಪ್ರೀ-ನಮ್ಮದೆಸೆಯಿಂದ, ಪುತ್ರಾಭ್ಯಾಂ-ಮಕ್ಕಳಿಂದಾಗತಕ್ಕ, ಬಾಲ್ಯಪೌಗಂಡಕೈಕೋರಾಃ-ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆ ಪೌ
ಗಂಡಾವಸ್ಥೆ ಕೈಕೋರಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಸಂತೋಷಗಳು, ಕೃಚಿತ್-ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ನಾಭವತ್-
ಆಗಲಿಲ್ಲವು ||೩|| ಪಿತೃಗೃಹಸ್ಥಾಃ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವರೂ, ಲಾಲಿತಾಶ್ವ-ಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ ಆದ, ಬಾಲಾಃ-ಹು
ಡುಗರು, ಯಾಂಮುದಂ-ಯಾವಸಂತೋಷವನ್ನು, ವಿಂದಂತೇ-ಅನುಭವಿಸುವರೋ, (ಅದರನ್ನು ನಾವರಿಯುವು) ದೈವಹತಯೋಃ-
ಅದೈವ್ಯದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ನೌ-ನಿಮಗೆ, ಭವಪಂಕಜ-ನಿಮ್ಮಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ವಾಸಃ-ಇರುವಿಕೆ, ನಲಬ್ಧಃ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ

* ೪೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು. *

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಕೇಠಪಿತ್ಯನಂದಾದಿನಾಂತ್ಯನಂ | ಉಗ್ರೇನಾಭಿವೇಕಿತ್ಯ
ಗುರೌವಾಸಾತ್ಪುರಾಗಮಃ ||೧|| ನಾಲ್ವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಾದದೇವಕೀವಸುದೇವರಂ
ನಂದಗೋಪನೇಮುಂತಾದ ಗೋಪಾಲಕರಂಸಹ ಸಮಾಧಾನಂಗೆಯ್ದ ಉಗ್ರೇನರಾಯಂಗೆಪಟ್ಟಾಭಿವೇಕವನ್ನು
ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯು ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪುನಶ್ಚಮಧುರಾಪುರ
ಕೈಬಂದನು-ಎಂಬರ್ಥವಂ ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವದಂತನು:-

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಾದ ದೇವಕೀವಸುದೇವರು ತಾನು
ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂಬರ್ಥವಂತಿಳಿದು ಚ್ಛಿನಿಗಳಾಗಿ ಸಂಸಾರಸುಖಾನುಭವದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತರಾದರು * ಎಂದು ಅಲೋ
ಚಿಸಿ ಮೋಹಕಮಾದ ತನ್ನಮೂಯೆಯಂ ಅವರಮೇಲಿಪ್ರವರ್ತಿಸುವಂತೆಮಾಡಿ ಪುನಶ್ಚವ್ಯವ ಹಾರಾಸಕ್ತರಂ
ಮೂಡಿದನು ||೧|| ಬಲರಾಮಯುಕ್ತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಸವಿಸಾಪಕ್ಕೆಹೋಗಿ ವಿನಯದಿಂದ
ನಮ್ರನಾದವನಾಗಿ ಎಲೈ, ತಾಯಿಯೇ! ಎಲೈ, ತಂದೆಯೇ! ಎಂದು ಅದರಪೂರ್ವಕಮಾಗಿನುಡಿದನು ||೨||
ಎಲೈತಂದೆಯೇ! ನಮ್ಮನಿವಿತ್ತವನಾಗಿ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಕಂಠಿತರಾದ ನಿಮಗೆಪುತ್ರರಾದನಮ್ಮಿಂದ ಬಾಲ್ಯ
ಯೌವನಾದಿ ಲೀಲೆಗಳನ್ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆಹೋಯಿತು ||೩|| ನಾವುಭಾಗ್ಯಹೀನರಾದಕಾರಣದಿಂದ ನಿಮಗೆ
ನಿಮ್ಮಸವಿಸಾಪದಲ್ಲಿ ವಾಸವನುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆಹೋಯಿತು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರು ಪಿತೃಗೃಹಂಗಳಲ್ಲಿದ್ದು

ಭವದಂತಿಕೆ | ಯೋಬಾಅಃಪಿತ್ಯಗೇಹಸ್ಥಾನಿಂದಂತಲಾಲಿತಾಮುದಮ್ |೪| ಸರ್ವಾರ್ಥಸಂಭವೋದಿ
ಹೊಜನಿತಃಪ್ರೋಪಿತೋಯತಃ|ನತಯೋರ್ಯಾತಿನಿಶ್ಚಿತಂಪಿತೋಕ್ತೃತ್ಯಾಶ್ಯತಾಯುಷಾ|೫|ಯಸ್ತಯಾ
ರಾತ್ಯಜಃಕಲ್ಯಾಣತ್ಯನಾಚಧನೇಚ|ವೃತ್ತಿಂನದದ್ಯಾತ್ತಂವ್ರತ್ಯಸ್ತಮಾಂಸಂಮೀದಯಂತಿಹಿ|೬|ಮಾ
ತರಂಪಿತರಂವೃದ್ಧಂಭಾರ್ಯಾಸಾಧ್ಯೇಂಸುತಂಶಿಕಮ್ | ಗುರೋಽಪಿಪ್ರಂಪ್ರಾಪ್ತಂಚಕಲ್ಯಾಣ
ಬಿಭ್ರಷ್ಟಸುಸ್ಮೃತಃ|೭|ತನ್ನಾ ವಕಲ್ಯಯಾಃಕಂಸಾನ್ನಿತ್ಯಮುದ್ವಿಗ್ನಚೇತಸೋಃ | ಮೋಘಮತವ್ಯ
ತಿಕಾಂತ್ರಾಂವಿನಸಾಧಾಮನರ್ಚತೋಃ|೮|ತತ್ತ್ವಂತುಮಾರ್ಥಧಸ್ತಾತಮೇತರ್ನಪರತಂತ್ರಯೋಃ|

ದಾ ಗವಿಲ್ಲ |೪|ನರ್ವಾರ್ಥಸಂಭವಃ-ನರ್ವಾಪ್ರಯೋಜನಗಳೂ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಹುಟ್ಟುತ್ತವೆಯೋ ಅಂಥಾದ್ದಾದ, ದೇಹಃ-ಕರೀ
ರವು, ಯತಃ-ಯಾರದೇಸೆಯಿಂದ, ಜನಿತಃ-ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ, ಪ್ರೋಪಿತಃ-ಸಲಹಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವುದೋ,
ತಯೋಃಪಿತೌ ಲೇಃ-ಅಂಥಾತಾಯಿತಂದೆಗಳ, ನಿರ್ವೇಶಂ-ಆಸ್ಥಾಣ್ಯವನ್ನು, ಮರ್ತ್ಯಃ-ಮನುಷ್ಯನು, ಶತಾಯುಷಾ-೧೦೦ವರು
ಷಗಳು ಬದುಕುವುದರಿಂದಲೂ, ನಯಾತಿ-ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲವು ||೫|| ಯತತ್ಯಜಃ-ಯಾವಮಗನು, ಆತ್ಮನಾ-ದೇಹದಿಂದಲೂ
ಭರೇನಚ-ಸ್ವತ್ತಾದಿಂದಲೂ, ಕಲ್ಯಾಣಿ-ಪುಷ್ಪನಾಗಿಯೂ ಕೂಡ, ತಯೋಃ-ಆತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ,ವೃತ್ತಿಂ-ಜೀವನಸುಖವನ್ನು,
ನದದ್ಯಾ-ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ವ್ರೇತ್ಯ-ಸತ್ತಮೇಲೆ, ಸ್ವಮಾಂಸಂ-ಅವನಅಡಗನ್ನು, ಖಾದಯಂತಿಹಿ,
ತನ್ನಿ ನ ತಲಿಗುವರಲ್ಲವೆ||೬| ಮಾತರಂ-ತಾಯಿಯನ್ನೂ, ವೃದ್ಧಂಪಿತರಂ-ಮುದುಕನಾದತಂದೆಯನ್ನೂ, ಸಾಧ್ಯೇಂಭಾರ್ಯಾಂ-
ಪತಿವ್ರತಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ, ಶಿಕುಂಸುತಂ-ಹುಡುಗನಾದ ಮಗನನ್ನೂ, ಗುರೋಃ-ಗುರುಗಳನ್ನೂ, ವಿಪ್ರಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ನನ್ನೂ, ಪುಂಜ-ನೀಲಿಗತಿಯೆಂದು ನಂಬಿದವನನ್ನೂ, ಕಲ್ಯಾಣಿ-ಸಮರ್ಥನಾಗಿಯೂ ಕೂಡ, ಅಬಿಭ್ರತ್-ಭರಿಸಬೇಡು
ರುವವನು ಸರ್ವಮೃತಃ-ಉಸನಿಷ್ಟತಲಿರುವ ಹೆಣನಾಗಿರುವನು ||೭||ಅಕಲ್ಯಯೋಃ-ಅಸಮರ್ಥರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಕಂಸಾತ್-
ಕಂಸನಿಂದಲೂ, ನಿತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಉದ್ವಿಗ್ನಚೇತಸೋಃ-ಹೆದರಿಬುದ್ದಿಯುಳ್ಳವರಾದ, ವಾಂ-ನಿಮ್ಮನ್ನು, ಅನರ್ಚ
ತೋಃ-ಪೂಜಿಸಬೇಡಿಯಿರುವ, ನೌ-ನಮಗೆ, ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ವಿತೇದಿವಸಾಂ-ಈದಿನಗಳು, ಮೋಘಂ-ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ, ವ್ಯ
ತಿಕ್ರಾಂತ್ರಃ-ಕಳೆದುಹೋದವಾದವು ||೮||ತಾತ-ಅಪ್ಪನೇ! ಮಾತಃ-ಅಮ್ಮನೇ! ದುರ್ವ್ಯದಾ-ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯಾದ ಕಂಸನಿಂದ,
ಭೃಶಂಕ್ಲಷ್ಟಯೋಃ-ಬಹಳಕಷ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾದ, ವಾಂ-ನಿಮ್ಮ, ಶುಕ್ರೋಪಾಂ-ಸೇವೆಯನ್ನು, ಪರತಂತ್ರಯೋಃ-ಪ
ರಾಧೀನರಾದ್ದರಿಂದ, ಅಕುರ್ವಮೋಃ-ಮಾಡದೆಯಿರುವ, ನೌ-ನಮ್ಮ, ತತ್-ಆಯತರಾರ್ಥವನ್ನು, ಹೃಂತುಂ-ಸ್ಮರಿಸುವುದಕ್ಕೆ,
ಅರ್ಹಃ-ಯೋಗ್ಯರಾಗುವಿರಿ ||೯||ಇತ್ಯಂ-ಹೀಗೆ, ವಿಶ್ವಾತ್ಮನಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಆತ್ಮನಾಗಿಯೂ, ಮಾಯಾಮನುಷ್ಯಸ್ಯ-ಮಾಯೆ

ಅಪರಿಂದಲಾಲಿತರಾಗಿ ಸಂತೋಷವನೆಯ್ದುವರು. ಅಪುಣ್ಯವುನಮಗೆ ಇಲ್ಲವಾಯ್ತು |೪| ಸರ್ವಪುರುಷಾರ್ಥಂ
ಗೇಗೂ ನಾಧನವಾದ ಕರೀರವಂಕಲ್ಪನಿ ಭೋಷಣವೂ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುವ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಋಣವಂ
ಪತ್ಯಪಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕತವರ್ವೆಗಳಿಂದಲೂ ಪುತ್ರನುಸಮರ್ಥನಾಗುವುದಿಲ್ಲ |೫|
ಈಪುತ್ರನಾದವನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಕರೀರದಿಂದಲೂ ಧನಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಜೀ
ವನಮಕಲ್ಪಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ! ಅಪುತ್ರಾಧಮಂ ಯಮದೂತರು ಅವನಮಾಂಸವಂ ಅವನೇ ತಿನ್ನುವಂತೆಮಾ
ಡುವರು |೬| ಸಮರ್ಥನಾದರೂ ಯಾವಪುರವನು ಮೂತ್ಯವನ್ನೂ, ವೃದ್ಧನಾದ ಪಿತೃದನ್ನೂ, ಪತಿವ್ರತೆ
ಯಾದವತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಶಿಕುವಾದ ಪುತ್ರನನ್ನೂ, ಗುರುವಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ, ಕರಣಗತನನ್ನೂ ಪೋ
ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಪುರವನು ಜೀವಂತನಾದರೂ ಮೃತಪ್ರಾಯನೆ |೭| ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಅಸಮರ್ಥ
ನಾಗಿ ಕಂಸನಭಯದಿಂದ ಖಿನ್ನಚೇತಸ್ಕರಾಗಿ ನಿಮ್ಮಪೂಜೆಯೆಂಮಾಡದೆ ಇರುವನಮಗೆ ಇಷ್ಟಾದಿವಸಂಗಳೂ
ಕಳೆದುವ್ಯರ್ಥವಾಗಿದೋದುವು |೮| ಎತ್ತಿತಂದೆಯೇ!ತಾಯೇ! ದುಷ್ಟಕಂಸನಿಂದ ಕ್ಲೇಶಂಗಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ದೀನರಾಗಿ ಅಕ್ಷಣತವಾಸಮಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಕೂಪ್ರವೆಯೆಂಮಾಡದೆಇದ್ದ ನಿಮ್ಮಅಪರಾಧವೆನ್ನೀವುಕ್ಷ
ಮಾಸುಕೇಕು |೯| ಎಂದೀರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಾಯಾಮನುಷ್ಯನಾದ ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾದ ಆತ್ಮ

ಅಕುರ್ವತೋರಾಂಶುಶೂಷಾಂಕ್ಲಿಷ್ಟಯಾದುರ್ದಾಭ್ಯಶಮ |೯| ಆತ್ಮಮ್ಯಾಯಾಮನುಷ್ಯಸ್ಯ
ಹರೇವಿತ್ಯಾತ್ಮನೋಗಿರು | ಮೋಹಶಮಕಮಾರೋಪ್ಯಪರಿಸ್ವಜ್ಯಾಪತುರ್ಯದಮು |೧೦| ನಿಂಚಂತಾವ
ಕುಧಾರಾಭಿಸ್ನುಹಪಾಶನಚಾವೃತೌ | ನಕಿಂಚಿದೂಚತೂರಾಜನ್ಬಾಪ್ತಕಂಠವಿಮೋಹಿತೌ |೧೧|
ಏವಮಾಶ್ಯಸ್ಯಪಿತರಾಭಿಗವಾಽವಕೀಸುತಃ | ಮಾತಾಮಹಂತೂಗ್ರಸೇನಯದೂನಾಮಕರೋತ್ಪ
ತಿಮ್ |೧೨| ಆಹಚಾಸ್ಮಾನ್ಯುಸುರಾಜಪ್ರಜಾಸಂತೃಪ್ತಾಽಪ್ತಮರ್ಹಸಿ | ಯಯಾತಿಶಾಪಾದ್ಯದುಭಿ
ರ್ನಾಸಿತವ್ಯೂನ್ಮಪಾಸನೇ |೧೩| ಮುಮಿಭ್ಯತ್ಯಲುಪಾಸಿನೇಭವತೋವಿಬುಧಾದಯಃ | ಬಲಿಂಹಶಂಕೈ

ಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುವ, ಹರೇ-ಕೃಷ್ಣನ ಗಿರ-ಮಾತನಿಂದ, ಮೋಹಿತ-ಮೋಹಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವಕೀವಸುದೇ
ವರು. ಅಂಕಂ-ತೊಡೆಯನ್ನು, ಅರೋಪ್ಯ-ವರಿಸಿ ಹಾಕಿ, ಪರಿಸ್ವಜ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಮುಹಂ-ಸಂರೋಪವನ್ನು, ಆವತು-
ಹೊಂದಿದರು ||೧೦|| ರಾಜಾ-ಅರಸನಾದ, ಅಂಶು-ಅಂಶುಗಳಿಂದ, ನಿಂಚಂತ-ತೋಯಿಸುತ್ತಿರುವರೂ,
ಕುಧಾರಾಭಿ-ಸ್ನೇಹವೆಂಬ ಹಗ್ಗದಿಂದ, ಪಾಶವುಳ್ಳವರೂ, ಬಾಪ್ತಕಂಠ-ಕಂಠೀರೂ ಬಿಗುತ್ತಿಗೈಯೂ,
ಉಚಿತರೂ, ವಿಮೋಹಿತ-ವಿಮೋಹಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಕಿಂಚಿತ್-ಕೊಂಚವನ್ನಾದರೂ, ನೋಚತಃ-
ಹೇಳಿಲ್ಲವು ||೧೧|| ಭಗವಾಃ-ಭಗವಂತನಾದ, ಪಿತರಾ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು, ಏವಂ-ಓಗೇ, ಆಶ್ವಾ
ಸ್ಯ-ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ, ಮಾತಾಮಹಂ-ತಾಯಿಯ ಹೆಸರಾದ, ಉಗ್ರಸೇನಂತು-ಉಗ್ರಸೇನನಾದರೂ, ಯದೂನಾಂ-
ಯದುರಾಯನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಾದ, ಅಶಂ-ಗೋರೆಯನ್ನಾಗಿ, ಅಕರೋತ್-ಮಾಡಿದನು ||೧೨|| ಆಹಚ-ಬಿನ್ನಹವೆ
ನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು. ಮಹಾರಾಜ-ದೊಡ್ಡಮೊರೆಯೇ! ಪ್ರಜಾ-ನಿನ್ನ ರೈತರಾದ ಅಸ್ಯಾಂಸ್ತು-ನಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡಿದರೂ, ಆತ್ಮ
ಪ್ರಾಂ-ಆಜ್ಞೆಗೆಯ್ಯುವುದಕ್ಕೆ, ಅರ್ಹಸಿ-ಯೇ ಧನಗುವಿ (ಆದರೆ) ಯಯಾತಿಶಾಪಾತ್-ಯಯಾತಿಯನಿಗ್ರಹವಚನದಿಂದ, ಯ
ಮುಭಿಃ-ಯದುರಾಯನ ಕುಲದವರಿಂದ, ನ್ಯಾಪಾಸನೇ-ಘೋರೆಯಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ, ನಾಸಿತವ್ಯಂ-ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ||೧೩||
(ಆದರೂ)-ಭೃತ್ಯೇ-ಸೇವಕನಾದ, ಮುಮಿ-ನಾನು, ಉಪಾಸೀನೇ-ನೀ-ಸೇವಿಸುವ ನಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ (ಹತ್ತಿರವಿರಲಾಗಿ) ವಿಬುಧಾ

ದೇವಕೀವಸುದೇವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಾಡುವಿಕೆ

ಪ್ರಸವಾಕ್ಯದಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ದೇವಕೀವಸುದೇವರು ಪುತ್ರರಂತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲಿಂ
ಗನಮಗೆಯ್ದು ಸಂತೋಷವನೆಯ್ದಿದರು ||೧೦|| ನೇತ್ರೋದಕಂಗಳಿಂದ ತೋಯಿಸುವವರಾಗಿ ಸ್ನೇಹಪಾಶ
ಬದ್ಧರಾಗಿ ಬಾಪ್ತಗದ್ದದಕಂಠರಾಗಿ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಏನೂಮಾಡಲಿಲ್ಲ ||೧೧|| ಭಗವಂತನಾದ ದೇವಕೀ
ಪುತ್ರನು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಂಯಾರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನವೆಮಾಡಿ ಮಾತಾಮಹನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನಯಾದವನಿಗೆ
ಪತಿಯನಾಗಿಮಾಡಿದನು ||೧೨|| ಮಹಾರಾಜನೇ! ಪ್ರಜೆಗಳಾದನಮಗೆ ಕೆಲಸಂಗಳಂ ಆಜ್ಞಾಪಿಸು, (ಎಂದುಉ
ಗ್ರಸೇನನುಕುರಿತುನುಡಿದನು-) ಯಯಾತಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ನಿಮಗೆ ನಿಂಹಾಸನಾರೋಪಣಮಾಗದು. ನೀ
ನು ಯಾದವನಾದರೂನಿಗೆ ದೋಷವಿಲ್ಲದೆಂತೆನಿಸಿರುವೆನು ||೧೩|| ಭೃತ್ಯನಾದನಾನು ನಿನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತಿರಲಾಗಿ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ನಿನ್ನ ಕಾಣಿಕೆಗಳಂಕೊಡುವರು, ಮನುಷ್ಯಾದಿಗಳು ಕೇಳಲಿಕ್ಕಾದೇ

ಭಾಗವತಸಂಹಿತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ದಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವಂಕುಡುವಿಕೆ- ಉಗ್ರಸೇನನುಬಡ್ಡೊಲಗ

ವನತಾಂಕಿಮುತಾನ್ಯನರಾಧಿಪಾಃ ||೧೪|| ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಹೋಯಪವನಮುಗ್ರಸೇನಾಹುಭಾಜಿ | ಸು
ಧರ್ಮಾಖ್ಯಾಂಸುಭಾಂಶಕಾ||ದಾದರೇತ್ಯಾಹಕವಃ ||೧೫|| ಮೂರುತಶ್ಚ ತಥಾಹಂದ್ರಂವಾನುವವಸ್ಯತಾ
ಸನಾತ್ | ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿದ್ಧವರಾಜೋಪಿಸುಭಾಂಕೃಷ್ಣಾನುಭಾವವಿತ್ ||೧೬|| ಸರ್ವಾಸ್ತೃಷ್ಟಾತಿಗಂಬ
ಧಾನ್ದಿಗಬ್ರಾಹ್ಮಿಕಂಸಭಯಾದ್ಗತಾ | ಯದುವೈವ ಧ್ಯಾನಧಿಕಮಧುದಾತಾರ್ಹಕುಕುರಾರ್ಯ
ಕಾ ||೧೭|| ಸುಭಾಜಿತಾನ್ಮೂಲಾಸ್ತೃಷ್ಣವಿದ್ವೇಶವಾಗಕರ್ತಾ | ನೃವಾಗಯತ್ಸ್ಯಗೇಹವೇವಿ
ತ್ಯೈಸ್ಸಂತಪ್ಯವಿಶ್ವದೃಕ್ ||೧೮|| ಕೃಷ್ಣಸಂಕರ್ಮಣಭುಜೈರ್ಗುಪ್ತಲಬ್ಧಮನೂರಧಾಃ | ಗೃಹೇ
ಮುರೇಮಿರೆಸಿದಾಂಕೃಷ್ಣರಾಮಗತಜ್ವರಾಃ ||೧೯|| ವಿಷ್ಣುತೋಹರಹಃಪ್ರೀತಾಮುಕುಂದವದನಾಂಬು

ದಯಃ-ದೇವತೆಗಳು ಮೊದಲಾದವರು, ಭವತಃ-ನಿಮಗೆ, ಬಲಿಂ-ಕಾಡಿಕೆಯನ್ನು, ಅವನತಾಃ-ಬಗ್ಗಿದವರಾಗಿ, ಹರಂತಿ-ತರವ
ರು. ಅನ್ಯೇನರಾಧಿಪಾಃ-ಇತರರಾದ ಘೋರಗಳು. (ಕಾಣಿಕೆಯಂತರುವೆಂಬ ವದನ್ನು) ವಿಮತ-ವಿನೆಂದುಪೇಳತಕ್ಕದ್ದು ||೧೪||
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ-ಹೀಗೆಹೇಳಿ, ಕೇಶವಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ವವನಂ-ಗಾಳಿಯನ್ನು, ಆಹೂಯ-ಕರೆದು, ಭೂಭುಜೈ-ಘೋರೆಯಾದ, ಉಗ್ರ
ಸೇನಾಯ-ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೋಸುಗ್ರ, ಶಕ್ರಾ-ಇಂದ್ರನದೇಸೆಯಿಂದ, ಸುಧರ್ಮಾಖ್ಯಾಂ-ಸುಧರ್ಮೆಯೆಂಬಹೆಸರುಳ್ಳ, ಸಭಾಂ-
ಸಭೆಯನ್ನು, ಆಹರ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ, ಇತ್ಯಾಹ-ಹೀಗೆಹೇಳಿದನು ||೧೫|| ಮೂರುತಶ್ಚ-ವಾಯು-ವ್ರಹ್ಮ-ತಥಾ-ಹಾಗೆ,
ಇಂದ್ರಂ-ದೇವ ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು (ಅಹ-ಹೇಳಿದನು,) ದೇವರಾಜೋಪಿ-ಇಂದ್ರನುಕೂಡ, ಕೃಷ್ಣಾನುಭಾವವಿತ್-ಕೃಷ್ಣ
ನಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವಾನುದೇವಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ, ಕಾಸನಾತ್-ಅಜ್ಞೆಯ ದೇಸೆಯಿಂದ, ಸಭಾಂ-ಸು
ಧರ್ಮೆಯನ್ನು, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿದ್ಧ-ಕೊಟ್ಟನು ||೧೬|| ಕಂಸಭಯಾತ್-ಕಂಸನದೇಸೆಯಿಂದಾದಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ, ದಿಗ್ಭ್ರೂಣಿ-ದಿ
ಸೆಗಳಿಗೆ, ಗತಾ-ಹೋಗಿಯಿದ್ದ, ಸ್ತೃಷ್ಟಾತಿಸಂಬಂಧಾ-ಸಗೋತ್ರಸಂಬಂಧದಾದಸಂಬಂಧಗಳು, ಯದು...ಕಾ-ಯ
ದುಗಳು, ವೃಷ್ಣಿಗಳು, ಅಂಧಕರು, ಮಥುಗಳು, ದಾಕಾರ್ಹರು, ಕುಕುರರು, ಆರ್ಯಕರುಮೊದಲಾದನಂಟರನ್ನು, ಸರ್ವಾ-
ಎಲ್ಲರನ್ನೂ (ಅನಾಯಾಸ-ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು) ||೧೭|| ವಿದೇಶಾವಾಸಕರ್ತಾ-ಅನ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಕೃತಗೋಳನ
ಲ್ಪಟ್ಟವರನ್ನು. ಸಮಾಶ್ವಸ್ಯ-ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ, ಸುಭಾಜಿತಾ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರನ್ನಾಗಮಾಡಿ, ವಿಶ್ವದೃಕ್-ಸರ್ವಗಾ
ಘ್ನಿಯಾದಕೃಷ್ಣನು, (ಅವರವರಿಗೆಬೇಕಾದ್ದನ್ನುಬಲ್ಲವನಾದ್ದರಿಂದ), ವಿತ್ಯೈ-ಧನಗಳಿಂದ ತಪ್ಯ-ತ್ಯಜಿಸಿಕೊಂಡು
ಸ್ವಗೇಹೇಷು-ತನ್ನಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅವರವರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ) ನೃವಾಗಯತ್-ಇರಿಸಿದನು (ವಾ. ಗೋಳಿಸಿದನು) ||೧೮|| ಕೃ
ಷ್ಣಸಂಕರ್ಮಣಭುಜೈ-ಕೃಷ್ಣರಾಮರತೋಳುಗಳಿಂದ, ಗುಪ್ತ-ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಯೂ, ನೋರಧಾಃ-ವಡೆಯ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಬಯಕೆಗಳಿಲ್ಲವರಾಗಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣರಾಮಗತಜ್ವರಾಃ-ಕೃಷ್ಣರಾಮರಿಂದ ಕಳೆದುಹೋದ ವರಾಗಿಯೂ, ಸಿ
ದ್ಧಾಃ-ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿಯೂ, ಗೃಹೇಷು-ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ರೇಮಿರೇ-ಸುಖದಿಂದಗ್ರೀಡಿಸಿದರು ||೧೯|| ನಿತ್ಯಂ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ

ನು||೧೪|| ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಈರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಾಯುದೇವನುಕರೆದು “ಅರಸಾದಉ
ಗ್ರಸೇನನಿಗಾಗಿ ಇಂದ್ರನದೇಸೆಯಿಂದ ಸುಧರ್ಮೆಯೆಂಬ ಮಹಾಗಭಿಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ, ಎಂದು ಆ
ಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು||೧೫|| ವಾಯುವು ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳುಹಿಸಿದನು, ಆಯಿಂದ್ರನು ದೇವರಾಜನಾಗಿ
ತಾನಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಬಲ್ಲವನಾದ್ದರಿಂದ ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದಂತೆ ಸುಧರ್ಮೆಯ
ಕೊಟ್ಟನು ||೧೬|| ಕಂಸನ ಭಯದಿಂದ ದೇಶಾಂತರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಸ್ತೃಷ್ಟಾತಿಸಂಬಂಧಿಬಂಧುಗಳು ಯಾ
ದವರನ್ನು ಇಂದ್ರನು ಅಂಧಕರು, ಮಾಧವರು ದಾಕಾರ್ಹರು ಕುಕುರರು ಆರ್ಯಕರು ||೧೭|| ಎಂದು ಯಾ
ಕುಂಬೋ, ಅನುಭಾಯಾಧರಾಗಿಹೋಗಿದ್ದ ಪರದೇಶವಾಸದಿಂದ ಕೃತರಾದ ಎಲ್ಲರಂಕರೆಯಿಸಿ ಸಮಾಧಾನವಂ
ಗೆಯ್ದು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಸಾದಿಗಳಿಂದ ಅವರಂಪೋಷಿಸಿದನು ||೧೮|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಬಲರಾಮರ ಭೋಗಗಾಂ
ನ ರಕ್ಷಿತರಾದ ಸುಧರ್ಮ, ಕೃಷ್ಣನಿಗೋ ಇತ್ಯಾದಿವಾಂಗಳು ಬಹುಮುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುವರಿಂದ ಸುಧರ್ಮನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ
ಯು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಸ್ಥನು ಹಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದನು ||೧೯|| ಸುಧರ್ಮನು ಸುಧರ್ಮನು, ಸುಧರ್ಮನು

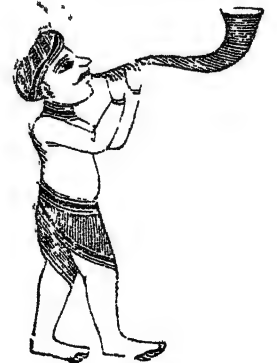
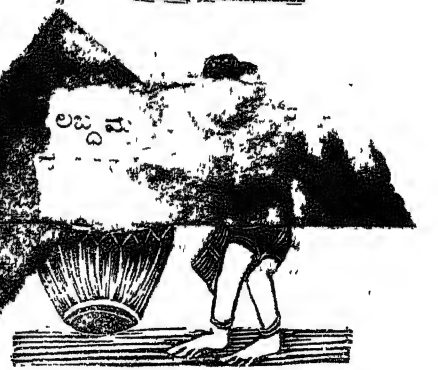
ಜನಃ | ನತ್ಯಂಪ್ರಮುಖತಂಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರದಯಸ್ತೃತವೀಕ್ಷಣಂ||೧೦||ತತಃ||ಪ್ರವಯಗೋಪ್ಯಾನ್ಯಯಾ
ವಾನೋತಬಲೌಜನಃ | ಪಿಬಂತೋಕ್ಷೈರ್ಮುಕುಂದಸ್ಯಮುಖಾಂಭೋಜಸುಧಾಂಮುಹುಃ ||೧೧||
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ||೨೧||ಏತದ್ವಾಕ್ಯಮಾಸಾಧ್ಯಭಗವಾಃ||೨೨||ಸಂಕರ್ಷಣಶ್ಚರಾಜೇಂದ್ರಪರಿಷ್ಕೃಜ್ಯ
ದಮೂಚತಃ ||೨೩|| ಪಿತೃವಾಭ್ಯಾಂಸ್ತೃಗಾಭ್ಯಾಂಪೋಷಿತೌಲಾಲಿತೌಭ್ಯಶಮ್ | ಪಿತೌರಭ್ಯ
ಧಿಕಾಪ್ರೀತಿರಾತ್ಮಜೇಷ್ವಾತ್ಮನೋಪಿಹಿ||೨೪|| ಸಪಿತಾಸಾಪಿಜನನೀಯೌಪುಷ್ಣೀತಸ್ಸ ಸ್ವಪುತ್ರವತೆ |
ಶಿಶೋಬಂಧುಭಿರುತ್ಸೃಷ್ಟಾನಕಲ್ಪೈಃಪೂವರಕ್ಷಣೇ||೨೫|| ಯೂತಯೋಯಂವ್ರಜಂತಾತವಯಂ
ಚನ್ನಹದಾಃಖಿತಾಃ | ಕ್ಷೌತೇವೋದ್ರಪ್ತ್ವಮೆಷ್ಯಾಮೋವಿಧಾಯಸುಹೃದಾಂಸುಖಮ್ ||೨೬|| ನಿ

ಪ್ರಮುಖತಂ-ಹೆಚ್ಚು ಸಂತಸಗೊಂಡಿರುವುದು, ಶ್ರೀಮತೇ-ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳದ್ದು, ನದಯಸ್ತೃತವೀಕ್ಷಣಂ-ವಯೆಯಿಂದಲೂ ಕಿರುಣೆ
ಗಯಿಂದಲೂ ಸಹಿತವೇಡ ನೋಟವುಳ್ಳದ್ದು, ಅಥ, ಮುಕುಂದವದನಾಂಬುಜಂ-ಕೃಷ್ಣ ನಮುಖಕಮಲವನ್ನು, ಅಪರಹಂ-ದಿನದಿ
ನದಲ್ಲಿಯೂ, ವೀಕ್ಷಂತಃ-ನೋಡುತ್ತಲಿರುವ ರಾಧ್ಯರಿಂದಲೇ, ಸೀತಾಂ-ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರಾದರು ||೧೦||ತತಃ-ಅಮಧುರಾನಗರ
ದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಯಸೋಪಿ-ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ ಮುಮುಕ್ಷುರೂಕೂಡ, ಅಕ್ಷೃತಿ-ಕಂಗಳಿಂದ, ಮುಕುಂದಸ್ಯ-
ಕೃಷ್ಣ ಸ-ಮುಖಾಂಭೋಜಸುಧಾಂ-ಮೊಗದಾವರೆಯ ಅಮೃತವನ್ನು, ಮುಹುಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಪಿಬಂತೋಪಿ-ಕುಡಿಯುತ್ತಲಿರು
ವರಾದ್ದರಿಂದ, ಯುವಾಸಿ-ಪ್ರಾಯದವರೂ, ಅತಿಬಲೌಜನಃ-ಹೆಚ್ಚು ಬಲವುಳ್ಳವರಾದರೂ ಉಳ್ಳವರೂ, ಆನೃ-ಆದರು||೧೧||
[ಶುಕವಿಷ್ಣುವು.]ರಾಜೇಂದ್ರ-ರಾಜಕೀಶ್ರನಾದ ಪರಿಕ್ಷಿದನೇ! ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಭಗವಾಃ-ದೇವಕೀಸುತಃ-ಭಗವಂತನಾದ
ಕೃಷ್ಣನು, ಸಂಕರ್ಷಣಶ್ಚ-ರಾಮನೂಕೂಡ, ನಂದಂಸಮಾಸಾಧ್ಯ-ನಂದಗೋಪನಬಳಿಗೆಹೋಗಿ, ಪರಿಷ್ಕೃಜ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು,
ಇದಂ-ಈಮಾತನ್ನು, ಉಚತಃ-ಹೇಳಿದರು ||೧೨||ಪಿತಃ-ಅಪ್ಪನೇ! ಸ್ತೃಗಾಭ್ಯಾಂ-ಸ್ತನೀಕವುಳ್ಳ, ಯುವಾಭ್ಯಾಂ-ನಿಮ್ಮಿಂದ,
ಭೃಶಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಪೋಷಿತಃ-ಸಲಹಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಲಾಲಿತಃ-ಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಆದವು. ಪಿತೌ-ತಾಯಿತಂದೆ
ಗಳಿಗೆ, ಆತ್ಮಜೇಷು-ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮನೋಪಿ-ತಮಗಿಂತಲೂ, ಪ್ರೀತಿಸಿ-ಪ್ರೇಮಿಸಿ, ಅಭ್ಯಧಿಕಾಪಿ-ಹೆಚ್ಚಾದ್ದಲ್ಲವೆ ||೨೩||
ಪೋಷರಕ್ಷಣೇ-ಸಲಹುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಅಕಲ್ಪೈಃ-ಅಸಮರ್ಥರಾದ, ಬಂಧುಭಿಃ-ತಾಯಿತಂದೆಮೊದ
ಲಾದವರಿಂದಲೂ, ಶಿಶೋ-ಹುಡುಗರನ್ನು, ಯೌ-ಯೌರು, ಸ್ವಪುತ್ರವತೇ-ತಮ್ಮಮಕ್ಕ
ಪೋಷಿಸುವರೋ, ಸಪಿತಾ-ಅವನುತಂದೆಯು, ಸಾಪಿ-ಅಕೆಯೂ, ಜನನೀ-ತಾಯಿಯಾಗಿರು
ತೆ ||೨೪||ಏತ-ತಂದೆ
ಯಯಃ-ನೀವು, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವಂಕುರಿತು, ಯಾತ-ಹೋಗಿರಿ. ವಯಂಚ-ನಾವುಕೂ
ಡ, ಸ ಹ್ಯವಾಂ-ಮಿತ್ರ
ಏರ-ಸಂತೋಷವನ್ನು, ವಿಧಾಯ-ಮಾಡಿ, ಸ್ನೇಹದಾಃಖಿತಾಃ-ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕಷ್ಟವುಂಟಾ
ದವರಾದ, ಕ್ಷೌತೇ-ಅದ್ಭುತವಾಗಿ, ದ್ರಷ್ಟುಂ-ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ, ವಿಷ್ಯಾಮಃ-ಬರುವೆವು ||೨೫|| ಭಗವಾ

ಕ್ತವೋದ್ರಪುತವೂ ನೋಟವೂಉಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಖಪದ್ಮಮ ಪ್ರತಿದಿವಸದಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿ ಪ್ರೀತರಾಗಿ
ಸುಖಿತರಾದರು||೧೦||ವೃದ್ಧರಾದವರು ಸಹಮುಕುಂದನ ಮುಖಪದ್ಮದ ಅಮೃತವಂ ನೇತ್ರಂಗಳಿಂದವಾನಂಗೆ
ಯ್ದರಾಗಿ ಉತ್ತಮನಾದಬಲವೂ ಯೌವನವೂ ಉಳ್ಳವರಾದರು||೧೧||ಎಲೈಅರನೇ!ಅಮೇಲೆ ಭಗವಂತನಾದಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನೂ ನಂದನಬಳಿಗೆಯ್ದ ಅಲಿಂಗನೆಯಂಮಾಡಿಕೊಂಡು ನುಡಿದರು||೧೨||ಎಲೈತಂದೆಯೇ!ಸ್ನೇ
ಹಯಾಕ್ತರಾದ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಾವುಪೋಷಿತರಾದವು, ಲಾಲಿತರಾದವು, ಮಾತಾತಾಪ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಶರೀರಕ್ಕಿಂತ
ತಲಾಪ್ರೀತಿಯಧಿಕವು||೨೩|| ಪೋಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಸಮರ್ಥರಾದ ಮಾತಾಪಿತೃಗ
ಳಿಂದ ತ್ಯಕ್ತರಾದವುತ್ರರಂ ಯೂವದಂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮಪುತ್ರರುತೆ ಪೋಷಿಸುವರೋ ಅವರೇಮಾತಾಪಿತೃಗ
ಳು ||೨೪|| ಎಲೈತಂದೆಯೇ! ನೀವೆಲ್ಲರೂಪ್ರಜಕ್ಕೆಹೋಗಿರಿ ನಾವುಸ್ನೇಹದಿಂದ ಪ್ರೀತರಾದಮಿತ್ರರಿಗೆ ಸು
ಖವನುಂಟುಮಾಡಿ, ಸ್ವಜನರಾದನಿಮ್ಮಂನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವೆವು||೨೫|| ಎಂಪು ಗೋಪಗಮೇತನಾದ

ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮರಿಗವುಂಜಿವಾಡುವಿಕೆ

ವೆಂಸಾಂತ್ವಯ್ಯಭಿಗವಾನ್ನಂದಂಸವ್ರಜಮಚ್ಯುತೇ; ವಾನೋಲಂಕಾರಕುಪ್ಯಾಪ್ಯೈರರ್ಪಯಾಮಾ
ಸಸಾದರಮ್ ||೧೬|| ಇತ್ಯುಕ್ತಸೌಪರಿಪ್ಯಜ್ಯನಂದಪ್ರಣಯವಿದ್ಯುಲಃ | ಪೂರಯನ್ನಶುಭಿರ್ನೇ
ರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋರಾದನಯನಾದಿಕಥಾ.

ತ್ರಿಸಹಗೋಪೈರ್ವ್ರಜಂಯಯೇ ||೧೭|| ಅಥಶೂರಸುತೋರಾಜಕುಪುತ್ರಯಾಸಾಧ್ಯಕಾರಯತ್ |

ನಚ್ಯುತೇ-ಭಗವಂತನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಸವ್ರಜಂನಂದಂ-ಗೋಕುಲದವರಿಂ ಕೂಡಿದನಂದನನ್ನು, ವಿವಂ-ಹೀಗೆ, ಸಾಂತ್ವಯ್ಯ-
ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ, ವಾನೋಲಂಕಾರಕುಪ್ಯಾಪ್ಯೈ-ವಸ್ತ್ರಗಳು ಅಭರಣಗಳು ಕಂಚಿನಪಾತ್ರೆಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ,
ಸಾದರಂ-ಅಕ್ಕರೆಯೊಡನೆ, ಅರ್ಪಯಾಮಾಸ-ಪೂಜಿಸಿದನು ||೧೬|| ಇತ್ಯುಕ್ತಸೌ-ಹೀಗೆಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟು, ನಂದಂ-ನಂದಗೋಪನು,
ತಾ-ಅರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ಸರಿಪ್ರಜ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಣಯವಿಷ್ವಲಿ-ಸ್ನೇಹದಿಂದವಿವಾನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಶುಭಿ-ಕಂ
ಣೀರ್ಗಲಿಂದ, ಸೇತ್ರೇ-ಕಂಗಳನ್ನು, ಪೂರಯ-ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಲಿರುವನಾಗಿ, ಗೋಪೈಸ್ಸಹ-ಗೊಲ್ಲರೊಡನೆ, ವ್ರಜಂಯಯಾ-
ಗೋಕುಲವಂ ಸೇರಿದನು ||೧೭|| ರಾಜ-ಪರಿಚ್ಛಿದ್ರಾಯನೇ! ಅಥ-ಅಮೇಲಿ, ಶೂರಸುತೇ-ಶೂರನ ಮಗನಾದ ವಸುದೇವನು,

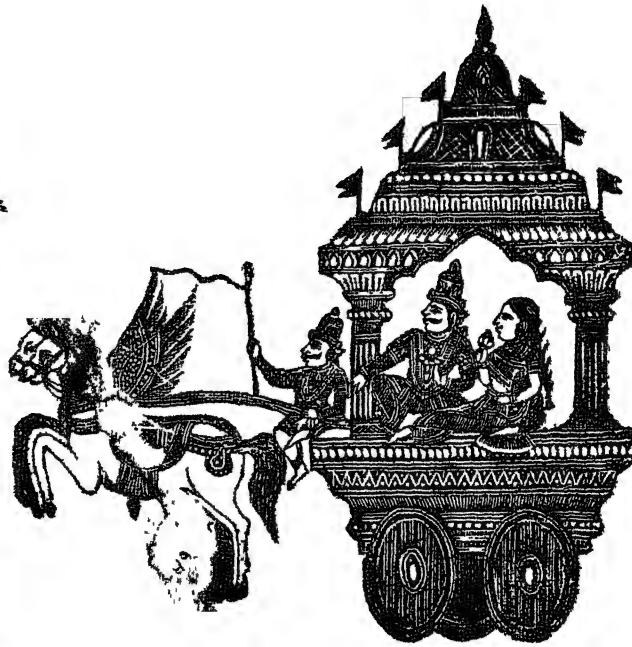
ನಂದನಂ ಸಮಾಧಾನಮಮಾಡಿ ಭಗವಂತನಾದ ಅಚ್ಯುತನು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಭೂಷಣಗಳಿಂದಲೂ ತಾ
ಮ್ರ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಕಂಚುಮೊದಲಾದ ಲೋಹಪಾತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಆದರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಂದನಂ ಸಂತೋ
ಗೊಳಿಸಿದನು ||೧೬|| ಈರೀತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟು ಬಹುಮಾನಿತನಾದನಂದನು ಪ್ರೇಮಪ

ಮೈಗಾವಲವರು

ರವಶನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಲಿಂಗನೆಯಂಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಕ್ತನಾಗಿ ವ್ರಜಕ್ಕೆ ಹೊದನು ||೧೭|| ಅಮೇಲೆ ವಸುದೇ

ನಂದನು ಬೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತು.

ದೇಹಂಗಳಿಂಕೊಂಚ ದವನಾಗಿ ಗೋಪಿಯಾ
ದೋವನು ತಾಗಿ ಗರ್ವನು.ವಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮ

ಪುರೋಧಸಾಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚಯಥಾವದ್ವಿಜಸಂಸ್ಕೃತೇಮ್ ||೮೮|| ತೇಭ್ಯೋದಾದ್ಧಕ್ಷಿಣಾಗಾವೋ
ರುಕ್ಮಮಾಲಾಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ |ಸ್ವಲಂಕೃತೇಭ್ಯಸ್ಸಂಪೂಜ್ಯಸವತ್ಸಾಂಕ್ಷಾಮಮಾಲಿನೀ||೮೯||ಯಾಃ
ಕೃಷ್ಣರಾಮಜನ್ಮರ್ಕ್ಷಮನೋದತ್ತಾಮಹಾದ್ಯುತಿಃ |ತಾಶ್ಚಾದದಾವನುಸ್ಕೃತ್ಯಕಂಸನಾಧರ್ಮತೋ
ಹೃತಾಃ ||೯೦|| ತತಶ್ಚಲಬ್ಧಸಂಸ್ಕಾರಾದ್ವಿಜತ್ಯಂಪ್ರಾಪ್ಯನುವತೌ | ಗರ್ಗಾದ್ಯದುಕುಲಾಚಾ
ರ್ಯಾದ್ಗಾಯತ್ರಂವ್ರತಮಾಸ್ಥಿತೌ ||೯೧|| ಪ್ರಭವೌಸರಸ್ವವಿದ್ಯಾನಾಂಸರಸ್ವಜ್ಞಾಜಗದೀಶ್ವರೌ |
ನಾನ್ಯಸಿದ್ಧಾಢುಲಕ್ಷಣಂಗೂಹಮಾನೌನರೇಹಿತೈಃ||೯೨|| ಅಥೋಗುರುಕುಲವಾಸವಿಚ್ಛಂತಾವುಪಜ

ಪುತ್ರಯೋಃ-ಕುಮಾರರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ, ಪುರೋಧಸಾ-ಪುರೋಹಿತನಾದ ಗರ್ಗಮುನಿಯಿಂದಲೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ-ಶಿ
ಷ್ಯವಿಪ್ರರಿಂದಲೂ, ಯಥಾವತ್-ಕಾಶ್ಠದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋಹಾಗೆ, ದ್ವಿಜಸಂಸ್ಕೃತಿಂ-ದ್ವಿಜರಾದಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ
ಮಾಡತಕ್ಕಮಂತ್ರ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು, ಸಾಧು-ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಅಕಾರಯತ್-ಮಾಡಿಸಿದನು ||೮೮|| ಸ್ವಲಂಕೃತೇಭ್ಯಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿಅಲಂ
ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ತೇಭ್ಯಃ-ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ರುಕ್ಮಮಾಲಾಃ-ಭಂಗಾರದ ಹಾರಗಳುಳ್ಳವೂ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿಅಲಂ
ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೂ,ಕ್ಷಾಮಮಾಲಿನೀಃ- ಪಟ್ಟಿಯವಸ್ತ್ರಗಳೂಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳೂವುಳ್ಳವೂ, ಸವತ್ಸಾಃ-ಕರುಗಳಂಸಹಿತವಾದವೂ
ಆದ, ಗಾವಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಪರಿಪೂಜ್ಯ-ಪೂಜಿಸಿ, ದಕ್ಷಿಣಾಃ-ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ, ಅದಾತ್-ಕೊಟ್ಟನು|| (ಅಥವಾಗೋವುಗಳ
ನ್ನೂದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನೂಕೊಟ್ಟನು) ||೮೯|| ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ-ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ವಸುದೇವನು, ಕೃಷ್ಣರಾಮಜನ್ಮರ್ಕ್ಷ(-ಕೃ
ಷ್ಣನೂರಾಮನೂ ಹುಟ್ಟಿದನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ, ಯಾಃ-ಯಾವಗೋದಕ್ಷಿಣೆಗಳು, ಮನೋದತ್ತಾಃ-ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದಾನಮಾಡಲ್ಪ
ಟ್ಟಿದ್ದವೋ, ತಾಶ್ಚ-ಅವುಗಳನ್ನೂ, ಅನುಸ್ಕೃತ್ಯ-ಕೂಡಲೇನಿನವುಗೊಂಡು, ಕಂಸೇನ-ಕಂಸನಿಂದ, ಅಧರ್ಮತಃ-ಅನ್ಯಾ
ಯವಾಗಿ, ಹೃತಾಃ-ಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳನ್ನು, ದದಾ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆಕೊಟ್ಟನು||೯೦|| ತತಶ್ಚ-ಅಮೇಲೆಯಾದರೋ, ಲಬ್ಧಸಂ
ಸ್ಕಾರೌ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಉಪನಯನಸಂಸ್ಕಾರವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ದ್ವಿಜತ್ಯಂ-ದ್ವಿಜಾತಿಯಾದಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ಯವನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ಯ-ಪಡೆದು,
ನುವ್ರತೌ-ಸವಿತಾಚೀನವಾದನಿಯಮವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಯದುಕುಲಾಚಾರ್ಯಾತ್-ಯಾದವರಕುಲಕ್ಕೆಪುರೋಹಿತನಾದ, ಗರ್ಗಾತ್-
ಗರ್ಗಮುನಿಯದೇಸೆಯಿಂದ, ಗಾಯತ್ರಂ-ಗಾಯತ್ರೀದೇವತಾಕವಾದ, (ಜಪಿಸುವವರಂರಕ್ಷಿಸಲುಳ್ಳ),ವ್ರತಂ-ನಿಯಮವನ್ನು,
ಆಸ್ಥಿತೌ-ಜಲಿಸದೇಅನುಪ್ತಿಸುವರಾದರು||೯೧||ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಸರಸ್ವವಿದ್ಯಾನಾಂ-ಸಕಲವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ, ಪ್ರಭವೌ ತೌರಾದ
ವರು, ಸರಸ್ವಜ್ಞಾ-ಎಲ್ಲವಂಬಲ್ಲವರು. ಜಗದೀಶ್ವರೌ-ರೋಹಿಣ್ಯಾಡೆಯರು. (ಇಂತಾವರೂ) ನಾನ್ಯಸಿದ್ಧಾಢುಲಕ್ಷಣಂ-ಇತರ
ರಿಂದಪೂರ್ಣವಾಗದ (ತಾನಾಗಿಉಂಟಾಗಿರುವ) ದೋಷವಿಲ್ಲದ ಸರಸ್ವಜ್ಞತ್ವವನ್ನು, ನರೇಹಿತೈಃ-ನುನುಷ್ಠ ಗಳಿಂದ ಗೊ

ಜರಂ ಸಹಕರೆಯಿಸಿ ಪುತ್ರರಾದಬಲರಾಮ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಿಗೆಯಥಾವಿಧಿಯು | ಉಪನಯನವಂಮಾಡಿದನು||೮೮||
ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೋಸುಗ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನೂ ಸುವರ್ಣಭೂಷಿತಾಗ ದುಕೂಲವಸ್ತ್ರಾಚ್ಛಾದಿತಂಗಲಾದ
ಗೋವುಗಳಂಸಹ ಕೊಟ್ಟನು ||೮೯|| ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜನ್ಮೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವನು ಯಾವಗೋವುಗಳಂ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದನೋ, ಅಗೋವುಗಳೌ ಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅರಮನೆಗೆನೇರಿಹೋಗಿದ್ದ
ವು. ಅಗೋವುಗಳನೆಲ್ಲವಂತರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನು ||೯೦|| ಅಮೇಲೆ ಉಪನಯನಸಂಸ್ಕೃತ್
ತರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಪುರೋಹಿತನಾದ ಗರ್ಗಾ ನಿಂದ ಉಪದಿಷ್ಟಮಾದಕ್ರಮದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚ
ರ್ಯವ್ರತವನಾಚರಿಸಿದರು ||೯೧|| ಸರ್ವವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಮರಾದ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಜಗದೀಶ್ವರರಾದ ಶ್ರೀ
ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧಮಾದ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವು ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಧಾರಣಮನುಷ್ಯರಂತೆ ನಟಿ
ನವಂಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು ||೯೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಗುರುಕುಲವಾಸವನಿಚ್ಛಯಿಸಿ ಅವಂತೀ

ಗೃತುಃ | ಕಾಶ್ಯಾಂಸಾಂದೀಪನಂನಾಮಅಂತೀಪುರವಾಸಿನಮ್ ||೩೩|| ಯಥೋಪಸಾಧ್ಯದಾಂತೌ
ತೌಗುರೌವೃತ್ತಿಮನಿಂದಿತಾಮ್ | ಗಾತ್ರಯಂತಾವುರೇತೌಸ್ತುಭಕ್ತ್ಯಾಂವಮಿವಾದ್ಯತೌ ||೩೪|| ತ
ಯಾದ್ವಿಜವರಸ್ತುಪ್ಪಶ್ಯದ್ಭಾವಾನುವೃತ್ತಿಭಿಃ | ಪೂವಾಚವೇದಾನಖಿಲಾಃ ಸಾಂಗೋಪನವಮೋ
ಗುರುಃ ||೩೫|| ಸರಹಸ್ಯಂಧನುಷ್ಠೆದಂಧರ್ಮಾನ್ಯಾಭ್ಯಾಸಪಥಾಂಸ್ತಥಾ | ತಥಾಚಾನ್ವೀಕ್ಷ್ಯಕೀಲಂವಿದ್ಯಾರಾ

ತಮಾನೌ-ಮುಚ್ಚತಲಿರುವರಾದರು ||೩೩|| ಅಥೋ-ಅಮೇಲೆ, ಗುರುಕುಲೇ-ಗುರುವಿನಮನೆಯಲ್ಲಿ, ವಾಸಂ-ನಿಯಮವಾಗಿರು
ವಿಕೆಯನ್ನು, ಇಚ್ಛಂತೌ-ಬಯಸಿದವರಾಗಿ, ಕಾಶ್ಯಾಂ-ವಾರಾಣಸೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, (ಜ್ಞಾನವ್ರತಾಕವಂಕುಡುವಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ) ಅವಂ
ತೀಪುರವಾಸಿನಂ-ಅಪಂತೀನಗರದಸ್ಥಲವಂತಿಗನಾದ, ಸಾಂದೀಪನಂನಾಮ-ಸಾಂದೀಪನನೆಂದುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು,
ಉಪಪಗೃತುಃ-ಸೇರಿದರು ||೩೪|| ಯಥಾ-ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ, ಉಪಸಾಧ್ಯ-ತಾವುಹೊಂದಿ, ದಾಂತೌ-ಜೀತೇಂದ್ರಿಯರಾದ, ತೌ-
ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪರು, ಗುರೌ-ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ, ಅನಿಂದಿತಾಂವೃತ್ತಿಂ-ಕುದ್ಧವಾದಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ಗಾತ್ರಯಂತೌ-ಇತ
ರರಿಗಕಲಿಸುವರಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತ್ಯಾ-ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಉಪೇತೌ-ಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ದೇವಮಿವ-ದೇವರನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಆ
ದ್ಯತೌಸ್ತು-ಗುರವನ್ನು ಅರೈವರೂಆದರಲ್ಲವೆ ||೩೪|| ದ್ವಿಜವರಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಗುರುಃ-ಆಚಾರ್ಯನು, ತಯೋಃ-
ಆರಾಮಕ್ಕಪ್ಪರ, ಕುದ್ಧಭಾವಾನುವೃತ್ತಿಭಿಃ-ನಿರ್ಮಲವಾದ ಹೃದಯದೊಡನೆ ಸೇವಿಸುವನಿಕೆಗಳಿಂದ, ತುಪ್ಪಃ-ತುಪ್ಪಿಯಭವನಾ
ಗಿ, ಸಾಂಗೋಪನವದಃ-ಷಡಂಗಗಳಿಂದಲೂ ವೇದಾಂತಗಳಿಂದಲೂ ಸಹಿತಗಳಾದ, ನಿಖಿಲಾಃ-ವೇದಾಃ-ವೇದಗಳನ್ನೂ, ಉ
ಪವೇದಗಳನ್ನೂ, ಪೂವಾಚ-ಚೆನ್ನಾಗಿಹೇಳಿದನು ||೩೫|| ಸರಹಸ್ಯಂ-ಗಟ್ಟಿನಿಂದಸಹಿತವಾದ, ಧನುರ್ವೇದಂ-ಬಿಲ್ಲಿನಮಂತ್ರವಿ
ದ್ಯೆಯನ್ನೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಧರ್ಮನ್ಯಾಯಪಥಾಃ-ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ-
ಅನ್ವೀಕ್ಷ್ಯಕೀಲಂ-ತರ್ಕವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ವಿದ್ಯಾಂ-ಕುದ್ಧಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ಪದ್ವಿದಾಂ-ಅರುಬಗೆಯಾದ, ರಾಜನೀತಿಂ-

ಸಾಂದೀಪನಋಷಿ

ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮ

ಪುರವಾಸಿಯಾದ ಸಾಂದೀಪನನಾಮಕನಾದ ಋಷಿಃ | ಕಾನಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಂಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋದರು ||೩೩|| ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ದಾಂತರಾಗಿ ಯೋಜನವರಾಗಿರುವ ರಾಮಕ್ಕಪ್ಪರು ಗುರುಕುಲಾ
ಭಾಕರ್ಮವೆಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶಿಸುವಂತೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಯುಷಿಯಂ ಪರಮೇಶ್ವರನಂ ಹೇಗೋಹಾಗೆ ಸೇ
ವಿಸಿದರು ||೩೪|| ಆಸಾಂದೀಪನಋಷಿಯು ರಾಮಕ್ಕಪ್ಪರ ಕುದ್ಧಮನನ್ನಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕುಶ್ರೂಪಗ
ಳಿಂಗೆ ತೃಪ್ತನಾಗಿ ನಾಲ್ಕುವೇದಂಗಳಂ ಪಡಂಗಳಾಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಉಪನಿವತ್ತಂಗಳಂ ||೩೫|| ಸರಹಸ್ಯಮಾದಧ
ನುರ್ವೇದಂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ವೀಮಾಂಸಾದಿಗಳಂ ತರ್ಕವಿದ್ಯೆಯಂ ರಾಜನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಂವಂ ಸಹ ಅ

ಜನೀತಂಚವದ್ವಿಧಾವಾಂ ||೩೬|| ಸರ್ವಂತದ್ವಿಬುಧಶ್ರದ್ಧಾಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪ್ರವರ್ತಕೌ | ಸಕೃನ್ನಿಗ
ದಮಾತ್ರೇಣತೌಸಂಜಗ್ಮಹತುರ್ನ್ಯಪ ||೩೭||ಅಹೋರಾತ್ರೈಶ್ಚತುಷ್ಟ್ಯಾಸಂಯತೌತಾವತೀಃ
ಕಲಾಃ |ಗುರುದಕ್ಷಿಣಯಾಚಾರ್ಯಂಭಂದಯಾಮಾಸತುರ್ನ್ಯಪ||೩೮||ದ್ವಿಜಸ್ತಯಾಸ್ತನ್ಮಹಿಮಾನ
ಮದ್ಭುತಂಸಂಲಕ್ಷ್ಯರಾಜನ್ನತಿಮಾನುಷೀಂಮತಿಹೌ ಸಮ್ಯಂತ್ಯಸತ್ತ್ವಾಭ್ಯಸಮಹಾರ್ಥವೆವ್ಮತಂ
ಬಾಲಂಪ್ರಭಾಸವರಯಾಂಬಭೂವ ||೩೯|| ತಥೆತ್ಯನಾರುಹ್ಯಮಹಾರಥಾರಥಂಪ್ರಭಾಸಮಾಸಾ
ದ್ಯದುರಂತವಿಕ್ರಮೌ | ವೆಲಾಮುಪವ್ರಜ್ಯನಿಷಿದತುಃಕ್ಷಣಂಸಿಂಧುರ್ದಿಡಿತ್ಯಾರ್ಹಣಮಾಡರತ್ತ
ಯಾಃ ||೪೦|| ತಮಾಹಭಗವಾನಾಕುಗುರುಪುತ್ರಃಪ್ರದೀಯತಾಮೌ | ಯಾಸಾವಿಹತ್ಯಯಾಗ್ರಸ್ತೋ

ಅರಸುಗಳ ನೀತಿಕಾಸ್ರವನ್ನು,ಜ-ಇತರವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ,ಹೇಳಿದನು ||೩೬|| ನೃಪ-ರಾಯನೇ! ವಿಬುಧಶ್ರದ್ಧಾ-ವಿದ್ವಾಂಸರ
ಶ್ಲೋತ್ತಮರೂ, ಮತ್ತುದೇವೋತ್ತಮರೂ,ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪ್ರವರ್ತಕೌ-ಸಕಲವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಮೂಲಾಚಾರ್ಯರೂ, ಅದ, ತೌ-ಆ
ತಾಮಕೃಷ್ಣರು, ತತ್ತ್ವವಂ-ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಸಕೃನ್ನಿಗದಮಾತ್ರೇಣ-ಒಂದುಸಲಹೇಳುವಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ, ಸಂಜಗ್ಮಹತುಃ-
ಚನ್ನಾಗಿಗ್ರಹಿಸಿದರು ||೩೭||ನೃಪ-ಅರಸೇ! ಚತುಷ್ಟ್ಯಾ-೬೪ಅದ, ಅಹೋರಾತ್ರೈಃ-ತಗಲಿರುಳುಕೂಡಿದ ದಿವಸಗಳಿಂದ
ಸಂಯತೌ-ಸೌಯಾದ ನಿಯಮಪುಟ್ಟವರಾಗಿ, ತಾವತೀಃ-ಅಷ್ಟು೬೪ಅದ, ಕಲಾಃ-ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು,(ಗ್ರಹಿಸಿ)ಗುರುದಕ್ಷಿಣಯಾ-ಗು
ರುವುಬಯಸಿದ ದಕ್ಷಿಣೆಯಿಂದ, ಆಚಾರ್ಯಂ-ಗುರುವನ್ನು, ಭಂದಯಾಮಾಸತುಃ-ಬಯಸಗೊಳಿಸಿದರು ||೩೮||ರಾಜ-ಧೀರೆ
ಯೇ! ದ್ವಿಜಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು,ಅದ್ಭುತಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ತಯೋಃ-ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರ, ತನ್ಮಹಿಮಾನಂ-ಅಮಹತ್ವವನ್ನೂ,
ಅತಿಮಾನುಷೀಂ-ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮೀರಿದ, ಮತಿಂಚ-ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ಸಂಲಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಸಃ-ಆತನು, ಪತ್ನಾಭ್ಯಸಹ-ಹೆಂಡ
ತಿಯೊಡನೆ, ಸಮ್ಯಂತ್ಯ- ಚನ್ನಾಗಿಆಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಭಾಸೇ-ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಮಹಾರ್ಣವೇ-ಮಹಾಸಮು
ದ್ರದಲ್ಲಿ, ಮೃತಂ-ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದ, ಬಾಲಂ-ಹುಡುಗನನ್ನು, ವರಯಾಂಬಭೂವ-ಬಯಸಿದವನಾದನು||೩೯||ತಥೇತಿ-ಹಾಗೆಯೇ
ಆಗಲೆಂದು, ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಮಹಾರಥೌ ಮಹಾರಥಿಕರಾದ, ದುರಂತವಿಕ್ರಮೌ-ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ರಾಮಕೃ
ಷ್ಣರು, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಆರುಹ್ಯ-ಎರಿ-ಪ್ರಭಾಸಂ-ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು, ಆಸಾದ್ಯ-ಸೇರಿ-ವೇಲಾಂ-ಸಮುದ್ರತೀರವನ್ನು,
ಉಪವ್ರಜ್ಯ-ಸೇರಿ, ಕ್ಷಣಂ-ನಿಮುಷಹೊತ್ತು, ನಿಷೇದತುಃ-ಕುಳಿತಿದ್ದರು,ಸಿಂಧುಃ-ಸಮುದ್ರನು, ವಿಡಿತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ತಯೋಃ-ಆ
ತಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ, ಅರ್ಪಣಂ-ಸಮ್ಪಾದನವಾದ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು, ಆಹರತ-ತಕ್ಕೊಂಡುಬಂದನು||೪೦||ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ತಂ-
ಅಸಿಂಧುರಾಜನಂಕುರಿತು, ಯೋಗುರುಪುತ್ರಃ-ಯಾವನಮ್ಮಗುರುವಿನ ಮಗನಾದ, ಬಾಲಃ-ಹುಡುಗನು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಮಹತಾ-
ಪೊಡ್ಡದಾದ, ಉರ್ವಿಣಾ-ಅರೆಯಿಂದ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಗ್ರಸ್ತಃ-ನುಂಗಲ್ಪಟ್ಟನೋ, ಸೋಸೌ-ಆಯಾಹುಡುಗನು, ಆ

ಧ್ಯಯನವಮಾಡಿಸಿದನು ||೩೬|| ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಗುರು
ವಿನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ತವಿದ್ಯೆಗಳಂ ಒಂದಾವೃತ್ತಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಗ್ರಹಿಸಿದರು ||೩೭||
ಎಲೈ, ರಾಯನೇ! ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅರುವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಅಹೋರಾತ್ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅರುವತ್ತುನಾಲ್ಕುವಿದ್ಯೆ
ಗಳಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತವಿದ್ಯೆಗಳನೆಯ್ದಿಕ್ಕತಾರ್ಥರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಗುರುವಾದಸಾಂ
ದೀಪನೆಯುಪಿಯಂಕುರಿತು ಗುರದಕ್ಷಿಣೆಯಂಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದುಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು ||೩೮|| ಆಗುವಾದ
ಯುಪಿಯು ಅಪ್ರಾಕೃತಮಾದ ಅವರಬುದ್ಧಿಯಂ ಅವರಮಹಿಮೆಯನ್ನೋಡಿ, ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ಸ
ಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದ ಸ್ವಪುತ್ರನಂ ಬದುಕಿಸಿ ಕರೆತಂದುಕೊಡಿಯೆಂದು ಆರಾಮ
ಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು ||೩೯|| ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಮಹಾರಥಿಕರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ರಥಾರೂಢರಾಗಿ
ಅಪಾರವಿಕ್ರಮರಾಗಿ ಸಮುದ್ರತೀರದ ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಮಲ್ಲಿನಂತವರಾದರು. ಸ
ಮುದ್ರನು ಜಗದೀಶ್ವರರೆಂದು ತಿಳಿದು ಪೂಜಿಸಿದನು ||೪೦|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಮುದ್ರನುಂಕುರಿತು ಎಲೈಗಮು
ದ್ರನೇ! ನಮಗುರುಪುತ್ರನಾದ ಬಾಲಕನು ನಿನ್ನಿಂದ ತೆರಿಗಳಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಇದಾನೆಯಲ್ಲವೆ ? ಅವ

ಬಾಲಕೋಮಹತೋರ್ಮಿಣಾ |೪೦|ಸಿಂಧುಃ| ನಾಹಾರ್ಪಂತಮಹಂಪವ್ಯಕ್ಯೈಃಪಂಚಜನೋಮಹಾ |
ಅಂತರ್ಜಲಚರೈಃಕೃಷ್ಣ ಶಂಖರೂಪಧರೋಸುರಃ |೪೧| ಅಸ್ತೇತನಾಹ್ಯತೋನೂನಂಗುರುಪುತ್ರಸ್ತವ
ಪ್ರಭೋ | ಜಲಮಾವಿಶ್ಯತುಹತ್ವಾಗೃಹ್ಯತಾಮಿತ್ಯುವಾಚಹ|೪೨| ತದಸೌಜಲವಾವಿಶ್ಯಹತ್ವಾತಂ
ಜಲವಾಸಿನಮ್| ವಿದಾರ್ಯಜಠರಂತಸ್ಯನಾಪಶ್ಯದುದರಭೃಕಮ್ | ತದಂಗಪ್ರಭವಂತಂಖಮಾದಾಯ
ರಥಮಾವಿಶತ್ |೪೩|ತತಸ್ಸಂಯಮನೀಂನಾಮಯಮಸ್ಯದಯಿತಾಂಪುರಿಕ್ಷಂ | ಗತ್ವಾಜನಾರ್ದನ

ಕು-ಬೇಗನೆ, ಪ್ರದೀಯತಾರಿ-ಕೊಡಲ್ಪಡಲಿ(ಇತಿ-ಹೀಗೆ)ಆಹ-ನುಡಿದನು ||೪೦||[ವರುಣವಾಕ್ಯವು.]ದೇವ-ದೇವರಾದ, ಕೃಷ್ಣ-
ಕೃಷ್ಣನೇ! ತಂ-ಅಹುಡುಗನನ್ನು, ಅಹಂ-ನಾನು, ನಾಹಾರ್ಪಂತ-ಅಪಹರಿಸಲಿಲ್ಲವು, ದೈತ್ಯಃ-ದಿತಿಪುತ್ರನಾದ, ಪಂಚಜನ-
ಪಂಚಜನನೆಂಬ, ಮಹಾನಸುರಃ-ದೊಡ್ಡರಾಕ್ಷಸನು, ಶಂಖರೂಪಧರಃ-ಶಂಖದಆಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿದವನಾಗಿ, ಅಂತರ್ಜಲಚ-
ರಃ-ಬಳಿಗಿರಿಸಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತಿರುವನಾಗಿ||೪೧||ಅಸ್ತೇ-ಇದ್ದಾನೆ. ತವ-ನಿನ್ನ, ಗುರುಪುತ್ರಃ-ಗುರುವಿನಮಗನು, ತೇನ-ಅವನಿಂದ,
ಅಪ್ಯತಃ-ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು, ನೂನಂ-ಡಿಟವು.(ಅಥವಾ-ಹಾಗೆಉಹಿಸುವೆನು.) ಪ್ರಭೋ-ಸಮರ್ಥನೇ! ಜಲಂ-ನೀರನ್ನು, ಆ
ವಿಶ್ಯ-ಬಳಿಹೊಕ್ಕು, ತಂ-ಆರಾಕ್ಷನನನ್ನು, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಗೃಹ್ಯತಾಂ-ಗುರುಪುತ್ರನು ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡಲಿ, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಉ
ವಾಚಹ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿಹೇಳಿದನು. ||೪೨||ತತ್-ಅದರಿಂದ, ಅಸೌ-ಈಕೃಷ್ಣನು, ಜಲಂ-ನೀರನ್ನು, ಅವಿಶ್ಯ-ಹೊಕ್ಕು, ಜಲವಾಸಿ
ನಂ-ನೀರಲ್ಲಿರುವ, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ತಸ್ಯ-ಅವನ, ಜಠರಂ-ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು, ವಿದಾರ್ಯ-ಸೀಳಿ, ಉಪರೇ-ಹೊ
ಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ, ಅರ್ಭಕಂ-ಹುಡುಗನನ್ನೂ, ನಾಪಶ್ಯತ್-ಕಾಣಲಿಲ್ಲವು. ತದಂಗಪ್ರಭವಂ-ಅವನಮೈಯಿಂದಹುಟ್ಟಿದ,ಶಂಖಂ-ಶಂ
ಖಾಕಾರವಾದಎಲುಬನ್ನು ಆದಾಯ- ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಂದು, ರಥಂ-ತನ್ನ ತೇರನ್ನು,ಅವಿಶತ್-ಹೊಕ್ಕುನು||೪೩||ತತಃ-ಅಮೇಲೆ,ನ

ರಥಾರೂಢರಾಧರಾಮಕೃಷ್ಣರು

ನಂತದುಕೊಡು ಎಂದುನುಡಿದನು |೪೦| (ಎಂಬ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಸಮುದ್ರನು ವಿಶ್ವಾಸನಂಗಿ
ಯ್ದನು-) ಎಲೈ, ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಗುರುಪುತ್ರನನ್ನಾನು ಅಪಹರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಪಂಚಜನನಾಮಕನಾದ ಮಹಾಸು
ರನು ನೀರಿನೊಳಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ ಶಂಖ ರೂಪಧಾರಿಯಾಗಿರುವನು|೪೧| ಅವನಿಂದ ಅಪಹೃತನಾದನು, ಎಲೈ
ಪ್ರಭುವೇ! ಸಿಕ್ಕೆಯವು; ಅಗುರುಪುತ್ರನಂ ನೀರಿನಲ್ಲಿಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆಯಸುರನಂಕೊಂದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೆಎಂದು
ನುಡಿದನು|೪೨| ಅಮೇಲೆ ಯಾಮಾತಂಕೇಳಿಕೃಷ್ಣನು ಜಲವಂಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆಯಸುರನಂಸಂಹರಿಸಿ ಅವನಹೊ
ಟ್ಟೆಯಂನೀಳಿಅವನದೇಹದಲ್ಲಿ ಯುಪಿಕುಮಾರನಂಕಾಣಲಿಲ್ಲ |೪೩| ಅವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಶಂಖವಂತೆಗದು

ಕೃಂಖಂಪ್ರದಧ್ಯಾಸ್ತುತಾಯುಧಃ ||೪೫|| ಕಂಖನಿಹಾರ್ಗದಮಾಕರ್ಣ್ಯಪ್ರಜಾಸಂಯಮನೋಮು
ಮಃ| ತಯೋಸ್ಸದರ್ಶಂಮಾಹಂಚಕ್ರಭಕ್ತ್ಯಾಪಬ್ಧಂಹಿತಾವು||೪೬|| ಉಮಾಚಾಚನಃ|| ಕೃದ್ಧಂ
ಸರ್ವಭೂತಾಕಯಾಲಯವು|| ೪೭|| ಲಾಲಮಾನುವಯೋವಿಷ್ಣೋರ್ಯಾವಯೋಕರವಾಮುಕಿವು ||೪೮||
ಶ್ರೀಭಗವಾಃ||ಗುರುಪುತ್ರನಿಹಾನೀತಂನಿಜಕರ್ಮನಿಬಂಧನವು|| ಆನಯಸ್ವಮಹಾಭಾಗಮಾಚಾಪ್ನು
ಸನಪುರಸ್ಕೃತಃ||೪೯|| ತಥೇತನೋಪನೀತಂಗುರುಪುತ್ರಾಯದೂತಮು|| ದತೃಸ್ತುಗುರವೆಭೂ

ಪರಾಯುಧಃ-ಬಲರಾಮನಿಂ ಸಹಿತನಾದ, ಜನಾರ್ದನ-ಕೃಷ್ಣನು, ಯಮಸ್ತದಯಿತಾಂ-ಜಮನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ, ಸಂಯಮ
ನೀಂನಾಮ-ಸಂಯಮನಿಯಂಬ ತೆಸರಿನಿಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಪುರೀಂ-ನಗರಿಯಂಕುರಿತು, ಗತ್ವಾ-ಹೋಗಿ, ಕಂಖಂ-ಪಾಂಚಜ
ನ್ಯವನ್ನು, ಪ್ರದಧ್ಯಾ-ಫಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉದಿವನು ||೪೫|| ಪ್ರಜಾಸಂಯಮನಿ-ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವನಾದ, ಯಮಃ-ಯಮ
ನು, ಕಂಖನಿಹಾರ್ಗದಂ-ಪಾಂಚಜನ್ಯಧ್ವನಿಯನ್ನು, ಅಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ತಯೋಃ-ಅರಾಮಕ್ಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಭಕ್ತ್ಯಾಪಬ್ಧಂಹಿತಾಂ-ಭಕ್ತಿ
ಯಿಂದ ಬಲಕರಿನಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಹತೀಂಸದರ್ಶಂ-ಮಹಾಪೂಜೆಯನ್ನು, ಚಕ್ರ-ವಾದಿದನು ||೪೬|| ಅವನತಃ-ನಮ್ರನಾಗಿ,
ಸರ್ವಭೂತಾಕಯಾಲಯಂ-ನಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮನಸ್ಸುಗಳೇ ಮನೆಗಳಾಗಿವುಳ್ಳ, ಕೃದ್ಧಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ವಿಷ್ಣೋರ್ವೀ-
ನಾರಾಯಣನ, ಲೀಲಾಮಾನುವಯೋಃ-ಲೀಲೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ತೋರುತಲಿರುವ, ವಿಷ್ಣೋರ್ವೀ-ವ್ಯಾಪಕರಾದ, ಅಧುನಾ
ವಿಷ್ಣೋರ್ವೀ-ವಿಷ್ಣು ವಿನಾಶಗಳಾದ್ದರಿಂದ, ವಿಷ್ಣು ವೇದದ, ಯುವಯೋಃ-ನಿಮಗೆ, ಕಿಂಕರವಾಮು-ದಿನನ್ನು ಮಾಡುವೆವು||೪೭||
[ಭಗವದ್ಭಾಕ್ಯವು]ಮಹಾಭಾಗ-ಮಹಾಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಯಮನೇ! ನಿಜಕರ್ಮನಿಬಂಧನಂ-ತನ್ನಪುಣ್ಯವಾಪಗಳ ನಿರ್ಬಂಧವು
ವನಾದ್ದರಿಂದ, ಒಪ್ಪ-ಇಷ್ಟಿಗೆ, ಅನೀತಂ-ತರಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಗುರುಪುತ್ರಂ-ಗುರುವಿನಮಗನನ್ನು, ಮಹಾಪುನಪುರಸ್ಕೃತಃ-ಸ
ನ್ನಲಕ್ಷ್ಯೆಯನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿ ಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಆನಯಸ್ವ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ||೪೮|| ತಥೇತಿ-ಹಾಗೆಯೇ ಅಗಲಿಮೆಂದ,
ತೇನ-ಆಯಮನಿಂದ, ಉಪನೀತಂ-ಚತ್ತಿರಕ್ಕತಂದು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಗುರುಪುತ್ರ-ಗುರುವಿನಮಗನನ್ನು, ಸ್ವಗುರುವೇ-ರವು
ಗುರುವಿಗೆ, ದತ್ವಾ-ಕೊಟ್ಟು, ಭೂಯೋವೃಣೀಷ್ಯೇತಿ-ಮರಳಯೋ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಬಯಸೆಂದು, ಯದೂತ್ತಮಾ-ರಾಮಕ್ಕ
ವೈರು, ತಂ-ಅಗುರುವಂ ಕುರಿತು, ಉಚಯೇ-ನುಡಿದರು||೪೯|| [ಗುರುವಾಕ್ಯವು]ವತ್ಸ-ಪ್ರಿಯನಾದ ಹುಡುಗನೇ! ಭವದ್ಭಾಕ್ಯಂ-

ಕೊಂಡು ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಬಲರಾಮನೊಡನೆ ಸಂಯಮನಿನಾಮಕಮಾದ ಯಮಪುರಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಕಂಖ
ಮಧ್ಯನಿಗೆಯ್ದನು ||೪೫|| ಅಮಹಾಕಂಖದನಾದವಂಕೇಳಿ ಪ್ರಜಾಪಿಹ್ನಕನಾದಯಮನು ಭಕ್ತಿಪೂಜ್ಯಕವಾಗಿರಲು
ಮಕ್ಕೃಷ್ಣರಿಗೆಪೂಜೆಯಂಮಾಡಿದನು||೪೬|| ಆಯಮನುಸರ್ವಭೂತಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು
ನಮ್ರನಾಗಿನುಡಿದನು-ಸಾಕ್ಷಾತ್ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂಕದಿಂದ ಲೀಲಾಮಾನುವಕರೀರಧಾರಿಗಳಾದನಿಮಗನುನುಯ್ಯನ-
ಕೆಲಸಮಮಾಡಲಿ||೪೭|| ಅವತಾಂತಂಕೇಳಿ ಭಗವತನು ನುಡಿದನು-ಎಲೈಮಹಾತ್ಮನಾದಯಮನೇ! ಸ್ವಕರ್ಮವು
ದಿಂದನಿನ್ನಲೋಕಕ್ಕೆಬಂದಿರುವನಮ್ಮಗುರುಪುತ್ರನಂ ಕರೆದುತಂದುಕೊಂಡು ಎನ್ನಲಕ್ಷ್ಯೆಯಂಪುರಸ್ಕರಿಸು||೪೮||
ರಾಮಕ್ಕೃಷ್ಣರು ಗುರುಪುತ್ರನಂ ತಂದುಬಿಟ್ಟನುನಿಜ, ಎಂಬಭಗವದ್ವಾಕ್ಯಮಂಕೇಳಿ

ಆಯಮನುಹಾಗೆಯೇಲಗ
ಲಿಯೆಂದುಕರೆತಂದೊಪ್ಪಿಸಿ
ದನು. ಆ ಕುಮಾರನಂ
ರಾಮಕ್ಕೃಷ್ಣರು ಕಳೆದು
ಕೊಂಡುಬಂದು ಗುರುವಿಗೆ
ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೆನುನಿಮ್ಮೋ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅದ
ನ್ನಾಪ್ತವಾಗಿಂದು ನುಡಿದ

ಯೊವ್ಯುಣೀವ್ಯತಿತಮೂಚತುಃ||೪೯|| ಗುರು||ಸಮ್ಯಕ್ಸಂಪಾದಿತೋವತ್ಸಭವದ್ಭ್ಯಾಂಗುರುನಿವೃ |
ಯಃ | ಕೊನುಯುಷ್ಯದ್ವಿಧಗುರೋಃಕಾಮಾನಾಮವಶ್ಯತೆ ||೫೦|| ಗಚ್ಛತಂಸ್ತಗ್ಗಹಂವೀರಾ
ಕೀರ್ತಿರ್ವಾಮಸ್ತುಪಾವನೀ ||೫೧|| ಗುರುಣೈವಮನುಜ್ಞಾತೌರಥೇನಾಲರಂಹಸಾ | ಆಯಾ
ತಾಂಸ್ವಪುರಂತಾತಪಜ್ಞಸ್ಯನಿವನವೈ ||೫೨|| ಸಮನಂದಕಪ್ರಜಾ ಸರ್ವಾಃದೃಷ್ಟ್ವಾಪ್ರಾಮಜ
ನಾರ್ದನಾ | ಅಪಶ್ಯಂತ್ಯೋಬಹ್ವಹಾನಿವಪ್ಪಲಬ್ಧಧನಾಇವ ||೫೩||
ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ.

ನಿಮ್ಮಿಂದ ಗುರುನಿಬ್ಬಿರಯಃ-ಗುರುವಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವು, ಸಮ್ಯಕ್-ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಸಂಪಾದಿತಃ-ಸಿರವೇರಿನಲ್ಲ
ಜ್ಞದ್ವಾದಿಯಿತು. ಯುಷ್ಯದ್ವಿಧಗುರೋಃ-ನಿಬ್ಬಂಧಾವರಿಗೆ ಗುರುವಾದವನ, ಕಾಮಾನಾಂ-ಬಯಕೆಗಳಿಲ್ಲ, ಕೋನುನಾಮ-ಯಾ
ವುದುತಾನೆ, ಅವಶ್ಯತೇ-ಮಿಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ||೫೦||ಹೇವೀರಾ-ಎಲೈಕೂರರಿರಾ! ಸ್ವಗೃಹಂ-ನಿಮ್ಮಮನೆಯಂ ಕುರಿತು, ಗಚ್ಛತಂ-
ಹೋಗಿರಿ ವಾಂ-ನಿಮ್ಮಾರ್ವರಿಗೂ, ಪಾವನೀ-ವವಿತ ವಾದ, ಕೀರ್ತಿಃ-ಹೆಸರುವಾಸಿಯು, ಅನ್ತು-ಉಂಟಾಗತಿ ||೫೧|| ತಾತ-
ಅಯ್ಯಾವರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಗುರುಣಾ-ಸಾಂದೀಪನಿಂ, ವವಂ-ಹೀಗೆ, ಅನುಜ್ಞಾತೌ-ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ ರಾಮ
ಕೃಷ್ಣರು, ಅನಿಲರಂಹಸಾ-ವಾಯುವೇಗವುಳ್ಳ, ಪರ್ಜನೈನಿದೇನ-ಮೇಘದಹಾಗೆ ಕಬ್ಬವುಳ್ಳ, ರಥೇನ-ತೇರಿನಿಂದ, ಸ್ವಪುರಂ-
ತಮ್ಮಮಧುರಾ ನಗರವಂಕುರಿತು, ವೈ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ಆಯಾತಾಂ-ಬಂದರು ||೫೨||ಬಹ್ವಹಾನಿ-ಬಹುದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಮಜನಾ
ರ್ದನಾ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ಅಪಶ್ಯಂತ್ಯಃ-ಕಾಡೇಯಿದ್ದ, ಪ್ರಜಾಸ್ವರಾಘಿ-ಜನರೆಲ್ಲರೂ, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ,
ನಪ್ಪಲಬ್ಧಧನಾಇವ-ಹೋಗಿದ್ದ ಮರಳಿ ದೊರೆತ ಹಣವುಳ್ಳವರಹಾಗೆ, ಸಮನಂದಕ-ಚೆನ್ನಾಗಿಸಂತೋಷಿಸಿದರು ||೫೩||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ
ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

೪೯||೪೯||ಅಗಸಾಂದೀಪನಯುಷಿಯು ನುಡಿದನು) ಎಲೈಬಾಲಕರಾದರಾಮಕೃಷ್ಣರುಗಳಿರಾ!ನಮ್ಮಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ
ಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ನಿಮ್ಮಂತಾಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಗುರುವಾದನನಗೆ ಯಾವಮನೋರಥವು ದುರ್ಲಭವಾ
ಗುವುದು? ||೫೦||ಎಲೈರಾಕಮಿಗಳಿರಾ! ನಿಮ್ಮಮನೆಗೆಹೋಗಿ;ಪಾವನವಾದಕೀರ್ತಿಯನಿಮಗೆಉಂಟಾಗು
ತ್ತಲಿದೆ, ವೇದಂಗಳುನಿಮಗೆ ಮತೆಯದೆದೃಢವಾಗಿಇರಲಿ||೫೧||ಎಂದುಗುರುವಿನಿಂದ ಅನುಜ್ಞಾತಾಗಿ ವಾಯುವೇಗ
ವುಳ್ಳ ಮೇಘದಂತಫ್ವನಿಯುಳ್ಳರಥದಿಂದ ತಮ್ಮಊರಿಗೆಬಂದರು||೫೨||ಬಹಳದಿವಸಂಗಳು ಹೊರಗೆಹೋಗಿಬಂದ,
ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂನೋಡಿ ನಪ್ಪವಾದಧನವು ಪುನಶ್ಚಲಬ್ಧವಾದರೆ ಹೇಗೋ ಆಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಜೆಗಳುಸಂತೋಷಪ
ಟ್ಟರು

||೫೩||

ಇಂತುಶ್ರೀಕುಕುಮಾರಿಯುಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತುನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದೂ ಗೂಢಪೌರಾ
ಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆಹೇಳಿದ
ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯ ಶ್ರೀಜಾಪರಾಜ
ತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ತಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸವೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದಕ
ರ್ತಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಳುದಶಮಸ್ಕಂಧ
ದಶಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧ್ಯಾಯಂ
ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು-

ಗೋಕುಲಂಪ್ರತಿ ಉದ್ಭವಪ್ರಸಾದಿ ಕಥಾಪ್ರಾರಂಭಛಂಟುಕಿ.

ಶ್ರೀಕೃಕಃ | ವೃಷ್ಣೀನಾಂ-ಯಾದವ ಜಾತಿಯಾದ ವೃಷ್ಣಗೋಕಗ, ಪ್ರವರ್ಗ-ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಮಂತ್ರಿ-ಸ
ನನೂ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ದಯಿತ-ಪ್ರಿಯನೂ, ಸಖಾ-ಗಲೆಯ ನೂ, ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ-ಹೇವಗುರುನಿಗೆ, ನಾಹ್ನಾ-
ತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಶಿಷ್ಯ-ಶಿಷ್ಯನೂ, ಆದ, ಉದ್ಭವ-ಉದ್ಭವನೆಂಬವನು, ಬುದ್ಧಿಸತ್ತಮ-ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸತ್ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಉಂ
ನಾಗಿದ್ದನು||೧|| ಪ್ರಪನ್ನಾರಿ-ಹರಿ-ತನ್ನಂ ಎಂಬಿದವರ ಪೀಡಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವನಾದ, ಭಗವಾ-ಭಗವಂತನ
ಹರಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪ್ರೇಮ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಏಕಾಂತಿ-ರಹಸ್ಯಸ್ಥನಾದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ದ, ಅಧವಾ-ಒಂದೇದೈವವುಳ್ಳ, ಭಕ್ತ-
ಸೇವಕನಾದ, ತಂ-ಅಯುದ್ಧವನನ್ನು, ಪಾಣಿನಾಪಾಣಿ-ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಕೈಯಿಂದ ಕೈಯಂಪಿಡಿದು, ಕೃಬೀ-ಒಂದ-ಸ್ಥಳ
ಅಪ-ಹೇಳಿದನು ||೨|| ಸೌಮ್ಯ-ಕಂಠಸ್ವಭಾವನಾದ, ಉದ್ಭವ-ಉದ್ಭವನೇ! ಪ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವಂ ಕುರಿತು, ಗರ್ಭ-ಕು
ಗು, ನ-ನಮ್ಮ, ಪಿತೋ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ, ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರಿಯವನ್ನು, ಅವಹ-ಮಾಡು, ಗೋಪಿನಾಂ-ಗೋಪಿಯರ, ವ
ಯೋಗಾಧಿ-ನನ್ನನ್ನೆಗಲಿದ್ದರಿಂದಂಟಾದ ಮನಃಪೀಡೆಯನ್ನು, ಮತ್ಸಂದೇಶ್ಯ-ನಾನು ಹೇಳಿದಮಾತುಗಳಿಂದ, ವಿಮೋಚಂ
ಬಿಡಿಸು ||೩|| ತಾ-ಅಗೋಪಿಯರು, ಮನ್ಯನಸ್ಯಾ-ನನ್ನಲ್ಲಿಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು. ಮತ್ಪ್ರಾಣಾ-ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವುಳ್ಳವರು ಅಧವ

೪೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಪ್ರತಿಪದ್ವಿಕ

[ಕುಕವಾಕ್ಯವು] ವೃಷ್ಣೀನಾಂ-ಯಾದವ ಜಾತಿಯಾದ ವೃಷ್ಣಗೋಕಗ, ಪ್ರವರ್ಗ-ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಮಂತ್ರಿ-ಸ
ನನೂ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ದಯಿತ-ಪ್ರಿಯನೂ, ಸಖಾ-ಗಲೆಯ ನೂ, ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ-ಹೇವಗುರುನಿಗೆ, ನಾಹ್ನಾ-
ತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಶಿಷ್ಯ-ಶಿಷ್ಯನೂ, ಆದ, ಉದ್ಭವ-ಉದ್ಭವನೆಂಬವನು, ಬುದ್ಧಿಸತ್ತಮ-ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸತ್ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಉಂ
ನಾಗಿದ್ದನು||೧|| ಪ್ರಪನ್ನಾರಿ-ಹರಿ-ತನ್ನಂ ಎಂಬಿದವರ ಪೀಡಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವನಾದ, ಭಗವಾ-ಭಗವಂತನ
ಹರಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪ್ರೇಮ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಏಕಾಂತಿ-ರಹಸ್ಯಸ್ಥನಾದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ದ, ಅಧವಾ-ಒಂದೇದೈವವುಳ್ಳ, ಭಕ್ತ-
ಸೇವಕನಾದ, ತಂ-ಅಯುದ್ಧವನನ್ನು, ಪಾಣಿನಾಪಾಣಿ-ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಕೈಯಿಂದ ಕೈಯಂಪಿಡಿದು, ಕೃಬೀ-ಒಂದ-ಸ್ಥಳ
ಅಪ-ಹೇಳಿದನು ||೨|| ಸೌಮ್ಯ-ಕಂಠಸ್ವಭಾವನಾದ, ಉದ್ಭವ-ಉದ್ಭವನೇ! ಪ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವಂ ಕುರಿತು, ಗರ್ಭ-ಕು
ಗು, ನ-ನಮ್ಮ, ಪಿತೋ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ, ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರಿಯವನ್ನು, ಅವಹ-ಮಾಡು, ಗೋಪಿನಾಂ-ಗೋಪಿಯರ, ವ
ಯೋಗಾಧಿ-ನನ್ನನ್ನೆಗಲಿದ್ದರಿಂದಂಟಾದ ಮನಃಪೀಡೆಯನ್ನು, ಮತ್ಸಂದೇಶ್ಯ-ನಾನು ಹೇಳಿದಮಾತುಗಳಿಂದ, ವಿಮೋಚಂ
ಬಿಡಿಸು ||೩|| ತಾ-ಅಗೋಪಿಯರು, ಮನ್ಯನಸ್ಯಾ-ನನ್ನಲ್ಲಿಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು. ಮತ್ಪ್ರಾಣಾ-ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವುಳ್ಳವರು ಅಧವ

೪೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಭರಿಯಶ್ಲೋಕಃ|ವಟ್ಟತ್ವಾರಿಂಕಶೇಖೋಪಮುದ್ಧಮ ಪೇವ್ಯತದ್ವಿರಾ|ಮಕೋದಾಂ
ದಯೋಕ್ಷಕ್ರೇಕೃಷ್ಣಶ್ಲೋಕಾಪನೋದನವಾ| ನಾಲ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುವ್ರಜವಂ
ಶಿತುಲುದ್ಧವನಂಕಳುಹಿಸಿ ಆಯುದ್ಧವನ ಮುಖಾಂತರದಿಂದ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಾದ ಯಶೋದಾನಂಪರಿಗೆ
ಮೂಢಾನೋಕ್ತಿಗಳಂಪೇಳಿ ಅವರಶೋಕವಂ ಪರಿಹರಿಸಿದನು. ಎಂಬರ್ಥವಂ ಶ್ರೀಕೃಕಮುನಿಯಾ ಪರಿಕ್ಷಿದ
ಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆ:-

ಎಲೈಅರಸೇ! ವೃಷ್ಣಿಗಳಲ್ಲಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಬೃಹಸ್ಪತಿವ್ಯನಾದಮಹಾಬುದ್ಧಿಕಾಲಿಯಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನುಮಂತ್ರಿಯೂಸಖಿಯೂನೂಆದ, ಉದ್ಭವನೆಂಬಮಹಾ ಪುರುಷನಲ್ಲಿರುವನು||೧|| ಕರಣಾಗತಭಕ್ತ

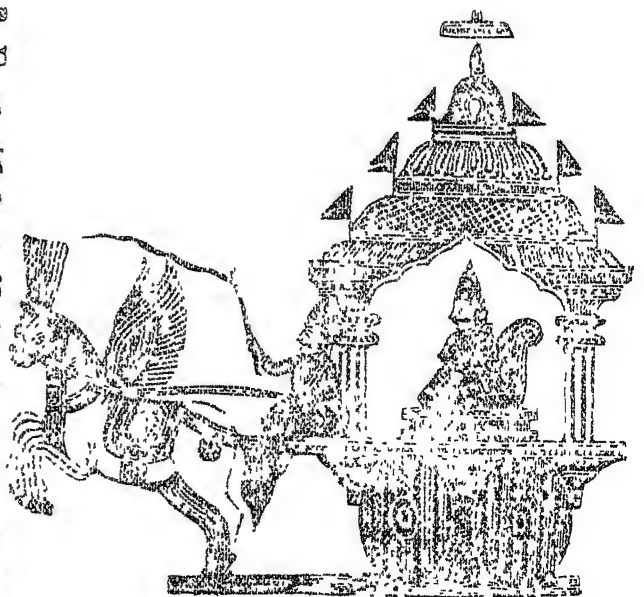

ಹೃಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಏಕಾ ಭಕ್ತನಾದಕ್ರ
ಷ್ಣನಾದ ಆಯುದ್ಧವನಂ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
ದುರ್ಮಾತಂಪೇಳಿದನು||೨|| ಎಲೈ ಸೌಮ್ಯನಾದಉದ್ಭ
ವನೇ! ಪ್ರಪಂಚೋಗಂ ನಮ್ಮ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಾದ
ಯಶೋದಾನಂದರಿಗೆಪ್ರಿಯವನಂಟುಮಾಡು, ಅಗೋ
ಪಸ್ತ್ರಿಯರುಗಳಿಗೆನನ್ನೆ ವಿರಹದಿಂದಂಟಾದಮನೋ
ವ್ಯಸನವಂನಾನುಪೇಳಿದಮಾತುಗಳಿಂದ ಪರಿಹರಿಸು||೩||
ಅಗೋಪಸ್ತ್ರಿಯರುಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ
ವರು, ನನ್ನನ್ನೇಮಾತ್ರವನ್ನಾಗಿತಿಳಿದಿರುವರು; ನನ್ನ
ಮಿತ್ರವಿವ ಪತಿಪುತ್ರಬಂಧುಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನ

ನಗುಪ್ರೀತಿಮಾವರು | ಗೋಪೀನಾ ಮದ್ವಿಯೋಗಾಧಿಮತ್ಸಂಪತ್ಯರ್ವಿಮೋಚಮ ||೩|| ತಾಮನ್ಯ
ನನ್ಯಾಮತ್ಪ್ರಾಣಮದರ್ಭತ್ಯಕ್ತದೈಹಿಕಾಃ | ಮಾಮೆವದಯಿತಂಪ್ರವೃತ್ತಮಾತ್ಮಾನಮನನಾ
ಗತಾಃ ||೪|| ಯತ್ಯಕ್ತಲೋಕಧರ್ಮಾತ್ಮಮದರ್ಭತಾತ್ಮದಿಭವ್ಯಮ್ ||೫|| ಮಯಿತಾಃಪ್ರಿಯ
ಸಾಂಪ್ರಮೈದೂರಸ್ಥಗೋಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಃ | ಸ್ವರಂತ್ಯಂತಿವಿಮುಕ್ತ್ಯಂತಿವಿರಹಾತ್ಮಗ್ರಂಥವಿಹ್ವ
ಲಾಃ ||೬|| ಧಾರಯಂತ್ಯಂತಿಕ್ಯಥೇವಪ್ರಾಯಃಪ್ರಾಣಾಕಥಂಚನ | ಪ್ರತ್ಯಾಗಮನಸುಪತ್ಯರ್ವ
ಲ್ಲಲೋಮಮದಾತ್ಮಕಾಃ ||೭|| ಶ್ರೀಕುಕಃ | ಇತ್ಯುಕ್ತುಲದ್ಧವೇರಾಜಸಂದರ್ಶಂಭರ್ತಾರಾತ್ಮನಃ |
ಅದಾಯರಥಮಾರುಹ್ಯಪ್ರಯಯೌನಂದಗೋಕುಲಮ್ ||೮|| ಪ್ರಾಶೋನಂದಪ್ರಜುಕ್ತಮಾಸ್ತಮೋ

ನಾನೇ ಪಾತ್ರವಾಗಿವುಳ್ಳವರು, ಮದರ್ಭ-ನನ್ನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ತ್ಯಕ್ತದೈಹಿಕಾಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕರೀರಸುಖಗಳನ್ನವರು. ಮಾಮೇ
ವ ನನ್ನನ್ನೇ-ದಯಿತಂ-ಪ್ರಿಯ-ನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರೀತ್ಯಂ-ಅತೀವನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತಮ್ಮಸ್ವರೂಪ ಚೈತನ್ಯವ
ನ್ನಾಗಿಯೂ, ಮನಸಾ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ಗತಾಃ-ನಂದಬವರು ||೪||ಯಃ-ಯಾವವಾಕ್ರಣಿಗಳು, ಮದರ್ಭ-ನನ್ನೇ-ನನ್ನ, ತ್ಯಕ್ತ-
ಲೋಕಧರ್ಮಾತ್ಮ-ವಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಲೋಕವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನವರುಗಿರುವವರೂ, ತಾ-ಅವರನ್ನು, ಅಪಂ-ನಾನು, ದಿಭವ್ಯ-ವೋ
ಷಿಸುವೆನು. ಪ್ರೀಯಸಾಂ-ಪ್ರಿಯವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ರೇದ್ಯವಾದ, ಮಯಿ-ನಾನು, ದೂರಸ್ಥಗೋಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಃ-ದೂರಸ್ಥರಿರುವ ನಾಗಕುಲಕ್ಕೂ,
ತಾ-ಗೋಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಅಗೋಕುಲದವೆಂಗಳು, ಸ್ವರಂತ್ಯಂತಿ-ಸನಪ್ರಗೋಳವರಾಗಿ, ವಿರಹಾತ್ಮಗ್ರಂಥವಿಹ್ವಲಾಃ-ಅಗಲಿಕೆಯಿಂ
ಮದ ಜೆಚ್ಚುಕುತೂಪಲದಿಂದ ಪರವರಾಗಿ, ವಿಮುಕ್ತ್ಯಂತಿ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೋಹಗೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವವರು, ಅಂಗ-ಸ್ನೇಹಿತನೇ ||೫||
ಅತಿಕ್ಯಲೋಕ-ಬಹುವ್ರಯಾಸದಿಂದ, ಪ್ರಾಣಾ-ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು, ಕಥಂಚನ-ಜೇಗೋ, ಪ್ರಯಕಃ-ಬಹುಕಃ-ಧಾರಯಂತಿ-
ವರಿಸಿದವ ವೇ-ನನ್ನ, ಪ್ರತ್ಯಾಗಮನಸುಪತ್ಯರ್ವ-ಮರಳಿ ಬರುವನೆಂಬ ದೂತವಚನಗಳಿಂದ, ಪಲ್ಲವ್ಯ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು,
ಮದಾತ್ಮಕಾಃ-ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿರಲಿ, ||೬||ಶ್ರೀಕುಕಃಪ್ರ. ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ | ಇತ್ಯುಕ್ತಃ-ಹೀಗೆಜೇಳಲ್ಪ
ಟ್ಟ, ಉದ್ಭವ-ಉದ್ಭವನು, ಆತ್ಮನಃ-ತನಗೆ, ಭರ್ತಾ-ಬಚೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಸಂಪೀಡಂ ದೂರನ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ
ವೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ ಮಾತನ್ನು, ಅದಾಯ-ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು, ರಥಮಾರುಹ್ಯ-ತೇರನ್ನೇರಿ, ನಂದಗೋಕುಲಂ-ನಂದವ್ರಜವನ್ನು
ಕುತು, ಪ್ರಯಯೌ-ತೆರಳಿದನು ||೮||ಶ್ರೀವಾಕ್-ಸಂಪತ್ಯರ್ವ ಉದ್ಭವನು, ವಿಭಾವಸಂಪತ್ಯರ್ವ-ಬಲಿಸತಿ-ನೂರ್ಯನು ಅ

ನ್ನೇರದವೇ ನನ್ನಾಗಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಧಕರಮಾ
ತ್ಮನನ್ನಾಗಿಯೂತಿಳಿದು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಧ್ಯಾನಿಸುವ
ರು||೪|| ಲೋಕದಲ್ಲಿಯಾರು ನನ್ನ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ
ಲೋಕಧರ್ಮಾಂಗಗಳೆಂತ್ಯಜಿಸುವರೋ ಅವರಂಕ್ಷೆ
ಕುವೆನು||೫|| ಪ್ರೀತಿಮಾತ್ರರೊಳಗಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾ
ವನಾನು ದೂರದಲ್ಲಿಇದ್ದು ದರಿಂದಅಗೋಪಸ್ತ್ರಿಯ
ರುಗಳು ನನ್ನನ್ನೆಸ್ಮರಿಸುತ ವಿರಹದಕಳವಳದಿಂದ
ಮೂರ್ಛಿತರಾಗುವರು||೬||ಅಸ್ತ್ರಿಯರುಗಳುಮರ
ಳಿ ಬರುವೆನು ಎಂಬ ನನ್ನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾ
ತುಗಳಿಂದ ಅಕೆಯಂಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನನೇ ಧ್ಯಾ
ಸಿಸಿ ನನ್ನ ಐಕ್ಯಭಾವನೆಯಿಂದ ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ
ಸೇವಿಸುವರು||೭||ಮಿದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದಹೇಳಲ್ಪ
ಟ್ಟ ಉದ್ಭವನು ಪರಮಾತ್ಮನಾದಲೋಕಪ್ರಭುವನು

ಚತವಿಭಾವಸೌ | ಭನ್ನಯಾನಃಪ್ರವಿತತಂಪಶೂನಾಂಖುರರಣಭಿಃ ||೯|| ವಾಶಿತಾರ್ಥಭಿಯು
ಧ್ಯವಿಭವಾದಿತಂಕುಪ್ಪಿಭಿವ್ಯವೈ | ಧಾವಂತೀಭಿಶ್ಚವಾಶಾಭಿರೂಢೋಭಾರ್ಯಸ್ಸವತ್ಸಕಾಃ ||
ಇತಸ್ತತೋವಿಲಂಛದ್ಭಿರ್ಗೌವತ್ಸೈರ್ಮಂಡಿತಂಸಿತ್ಯೈಃ | ಗೋದೋಹಕಬ್ಧಾಭಿರವಂವೇಣಾನಾಂನಿಸ್ಸ
ನೆನಚ ||೧೦|| ಗಾಯಂತೀಭಿಶ್ಚಕರ್ಮಾಣಿಸುಭಾನಿಬಲಕೃಷ್ಣಯೋಃ | ಸ್ವಲಂಕೃತಾಭಿರ್ಗೌಪೀ
ಭಿರ್ಗೌಪೈಶ್ಚಸುನಿರಾಜಿತವೌ ||೧೧|| ಅಗ್ನೈಕರ್ತೃಭಿರ್ಗೌವಿಪ್ರಪಿತೃದೇವಾರ್ಚನಾನ್ವಿತೈಃ |
ಧೂಪದೀಪೈಶ್ಚಮಾಲೈಶ್ಚಗೋವಾವಾಸ್ಪವರ್ಣೋರಮೃತೌ ||೧೨|| ಸರ್ವತಃಪುಷ್ಪಿತವನಂದಿಸ್ವ

ಸ್ತಂಗಳತನಾಗುತ್ತಿರಲು, ನಂದವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ತಃ-ಸೇರಿದವನಾಗಿ, ಪ್ರವಿತತಂ-ಉರೂಳಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ, ಪಶೂನಾಂ-ದನಗಳ, ಖುರರಣಭಿಃ-ಕಾಲಕೊಳಗುಗಳ ಧೂಳುಗಳಿಂದ, ಭನ್ನಯಾನಃ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ತೇರಳ್ಳವನಾಗಿ ||೯||
ವಾಶಿತಾರ್ಥ-ಯುತವಾಗಿರುವ ಆಕಳಗೋನುಗೆ, ಅಭಿಯುಧ್ಯದ್ಭಿಃ-ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಹೇಣಗಾಡುತ್ತಿರುವ, ಕುಪ್ಪಿಭಿಃ-ಕೊ
ಬ್ಬಿದ, ವೃಶೈಃ-ಗೋಳಗಳಿಂದ, ನಾದಿತಂ-ಗುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದೂ, ಸ್ವವತ್ಸಕಾರ್ವತ್ರಿ-ತಮ್ಮಕರುಗಳಂ ಕುರಿತು. ಉ
ಘೋಭಾರ್ಯಃ-ಕೆಚ್ಚಲುಗಳ ಭಾರಗಳೊಡದಿಗೆ, ಧಾವಂತೀಭಿಃ-ಓಡುತ್ತಿರುವ, ವಾಶಾಭಿಶ್ಚ-ಯುತವಾದ ಆಕಳುಗಳಿಂದಲೂ,
ನಾದಿತಂ-ಕುಂಭಾರವಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೂ ||೧೦|| ಇತಸ್ತತಃ-ಇತ್ತತ್ತ, ವಿಲಂಛದ್ಭಿಃ-ಹಾರಿಯಾಡುತ್ತಿರುವ, ಸಿತ್ಯೈಃ-ಜಿ
ಳುವಾದ, ಗೋವತ್ಸೈಃ-ದನಕರುಗಳಿಂದ, ಮಂಡಿತಂ-ಅಂಕುರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೂ ಗೋದೋಹಕಬ್ಧಾಭಿರವಂ-ಆಕಳುಗಳಂ
ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಕಟ್ಟುವ ಇತ್ಯಾದಿಶಬ್ದಗಳ ಸಪ್ತುಳುಬ್ದಾಗಿರುವುದೂ, ವೇಣಾನಾಂ-ಕೊಳಲಿ, ನಿಸ್ಸನೇನಚ-ಧ್ವನಿಯಿಂದ
ಲೂ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿರುವುದೂ ||೧೧|| ಬಲಕೃಷ್ಣಯೋಃ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರ, ಶುಭಾನಿಕರ್ಮಾಣಿ-ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು, ಗಾಯಂತೀ
ಭಿಃ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವರೂ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾಭಿಶ್ಚ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಗೋಪೀಭಿಃ-ಗೋಲಲಿತಿಯಿಂದಲೂ, ಗೋ
ಪೈಶ್ಚ-ಗೋಲಲಿಂದಲೂ, ವಿರಾಜಿತಂ-ಚನ್ನಾಗಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿಯೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದೂ ||೧೨|| ಅಗ್ನಿ... ಅನಿವೃತ್ಯಃ-ಅ
ಗ್ನಿ-ಯಜ್ಞೇಶ್ವರ, ಅರ್ಯ-ಸೂರ್ಯ ಅತಿಥಿ-ಅನ್ನಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಬಂದವನು, ಗೋ-ಎತ್ತು ಆಕಳು, ವಿಪ್ರ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಪಿತೃ-ಸ
ತ್ತೆಹಿರಿಯರು, ದೇವ-ದೇವತೆಗಳು, ಇವರ ಅರ್ಚನ-ಪೂಜೆಯಿಂದ, ಅನಿವೃತ್ಯಃ-ಕೂಡಿದವಾದ, ಧೂಪದೀಪೈಶ್ಚ-ಪರಿಮಳದಕೊ
ಗೆಗಳಿಂದಲೂ ದೀಪಗಳಿಂದಲೂ ಮಾಲೈಶ್ಚ-ಹೂವಿನಸರಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವಾದ, ಗೋವಾವಾಸ್ತುಃ-ಗೋಲಲಿರುವ ಮ
ನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಮನೋರಮಂ-ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾಗಿರುವುದೂ ||೧೩|| ಸರ್ವತಃ-ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪುಷ್ಪಿತವ

ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಜ್ಞೆಯು ಗ್ರಹಿಸಿ ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ನಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು ||೯|| ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮ
ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಉದ್ಧವನು ಊರಿಗೆ ಬರುವಗೋವುಗಳ ಕಾಲಕೊಳಗುಗಳಿಂದ ಎಚ್ಚೆಗಲ್ಪಟ್ಟ
ಧೂಳುಗಳಿಂದ ಭಾಹಿತವಾದ ರಥಮಂಥವನಾಗಿ ನಂದವ್ರಜಕ್ಕೆ ಹೋದನು ||೯|| ಅವ್ರಜವಂತಿಯೆಂದರೆ-ಪುಷ್ಪ
ವತಿಗಳಾದ ಗೋವುಗಳ ಽಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಳಗಮ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೊಬ್ಬಿದ ವೃಷಭಂಗಳಿಂದ ಕಬ್ಬಿಯು
ಕ್ತವಾಗಿ ಕರುಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಓಡಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಸಂಗಡ ಪೋಡಿಯಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಚ್ಚಲುಗಳುಳ್ಳ
ಗೋವುಗಳ ನಂದಂಗಳಿಂದ ಪೂರಿತವಾಗಿರುವುದು ||೧೦|| ದಿಕ್ಪಾದಿಕ್ಪಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಓಡಿಯಾಡುತ್ತಿರುವಕರು
ಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾಗಿ ಹನುಗಳಂ ಕರೆಯುವ ಗವುಂಟುಹಾಕುವ ಕಬ್ಬಂಗಳಿಂದಲೂ ಕೊಳಲುಗಳ ನಂದಂ
ಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು ||೧೧|| ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಚರಿತೆಗಳು ಗಾನಂಯ್ಯ ಗೋ
ಪಸ್ಮಿನ್ಯಯರುಗಳಿಂದಲೂ ಗೋಪಾಲಕರುಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಕಾಶವಂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ||೧೨|| ಯ
ಜ್ಞೇಶ್ವರನು, ಸೂರ್ಯನು, ಅತಿಥಿಗಳು, ಗೋವುಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಪಿತೃಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಇವರುಗಳ
ಪೂಜೆಗಳಿಂದಲೂ ಧೂಪದೀಪಮಾಲ್ಯಂಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಗೋವಾಸ್ತುಂಗಳಿಂದ ಮನೋರಮವಾ
ಗಿರುವುದು ||೧೩|| ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುಷ್ಪಿಸಿದ ವನಮಂಥದಾದಾಗಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಭ್ರಮಂಗಳಿಂದಲೂ
೧೦೬

ಜಾಳಿಕುಲನಾದಿತಂ | ಹಂಸಕಾರಂಧವಾಕೀರ್ಣೈಃಪದ್ಮಪಂಚೈಶ್ಚ ಮಂಡಿತಮ್ ||೧೪|| ತಮಾಗತಂ-
ಸಮಾಗಮ್ಯಕೃತ್ವಣ್ಯಸ್ಯಾನುಚರಂಪ್ರಿಯಮ್ ! ನಂದಃಪ್ರೀತಃಪರಿವ್ಯಜ್ಯವಾಸುಪದಧಿಯಾರ್ಚಯಾ
ತ್ ||೧೫|| ಭೂಜಿತಂಪರಮಾನ್ನೇನಸಂವಿಷ್ಟಂಕಶಿಪೌನುಖಮ್ | ಗತಶ್ರಮಂಪದ್ಯಪೃಚ್ಛತ್ಸಾದ
ಸಂವಾಹನಾದಿಭಿಃ||೧೬||ಕಚ್ಚಿದ್ಗುಗಮಹಾಭಾಗಗಖಾನಶ್ಯೂರನಂದನಃ| ಅಸ್ತೇಕಾಶ್ಯುತತ್ಯದ್ಯುಃ
ಯುಕ್ತೇಮುಕ ಸ್ಪೃಹ್ಯಪ್ರತಿ||೧೭|| ದಿವ್ಯಾಘ್ರಕಂಸೋಹತಃಪಾಶಃಸಾನುಗಸೈವವಾಹುನಾ|
ಸೌಧೂನಾಂಧರ್ಮಶೀಲಾನಾಂಯಾದೂನಾಂಧ್ವಪ್ಪಿಯಸ್ಸದಾ ||೧೮|| ಅಪಿಸ್ಮರತಿನಿಕ್ಕಮೋಮಾ

ನಂ-ಹೂವುಗಳುಂಟಾದ ತೋಟಗಳುಳ್ಳ ದ್ವಾರಿಗಿರುವುದೂ, ದ್ವಿಜಾಳಿಕುಲನಾದಿತಂ-ಹಕ್ಕಿಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿವಿಂಡಿನಿಂದಲೂ
ಕಬ್ಬವುಂಟಾದ್ದಾಗಿರುವುದೂ, ಹಂಸಕಾರಂಧವಾಕೀರ್ಣೈಃ-ಅಂಚೆವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ನೀರಹಕ್ಕಿಗಳಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಪ್ತಗಲಾದ,
ಪದ್ಮಪಂಚೈಶ್ಚ-ತಾವರೆಯ ಹೂವುಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಂದಲೂ,ಮಂಡಿತಂ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ವಾರಿಗಿರುವುದೂ, ಆದನಂವಗೋ
ಕುಲವನ್ನ ಸೇರಿದನು||೧೪||ಅಗತಂ-ಬಂದ, ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಅನುಚರಂ-ಕೃಷ್ಣ ನಿಗೆ ಸೇವಕನಾದ, ಪ್ರಿಯಂ-ತನಗಿಷ್ಟನಾದ, ತಂ-
ಆವುದ್ದವನನ್ನು, ಸಮಾಗಮ್ಯ-ಇದಿಗೂಂಡು, ಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರೀತವಾಳ್ಳ, ನಂದಃ-ನಂದಗೋವನು, ಪರಿವ್ಯಜ್ಯ-ಅಲಂಗಿಸಿ
ವಾಸುದೇವಧಿಯಾ-ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಅರ್ಚಯತ್-ಪೂಜಿಸಿದನು||೧೫||ಪರಮಾನ್ನೇನ-ಕಾಯನದಿಂದ,ಭೋಜಿತಂ-
ಭೋಜನಮಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವನೂ, ಕಶಿಪೌ-ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಣ ಶಾವಡದಲ್ಲಿ, ನುಖಂ-ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ, ಸಂವಿಷ್ಟಂ-ಕುಳಿತಿರು
ವನೂ, ಪಾಪಸಂವಾಹನಾದಿಭಿಃ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡುಕುವುದು ಮುಂತಾದ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ, ಗತಶ್ರಮಂ-ಆಯಾಸ ಕಳಿ
ಡುಹೋದವನೂ, ಆದ, ಉದ್ಭವಂ-ಉದ್ಭವನನ್ನು, ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ್-ಚೇನಗೂಂಡನು||೧೬||ಮಹಾಭಾಗ-ಅಧಿಕ ಪೂಜ್ಯತೆಯು
ಳ್ಳವನಾದ, ಅಂಗ-ಪ್ರಿಯನಾದ ಉದ್ಭವನೇ! ನಃ-ನಮ್ಮ, ಸಖಾ-ಮಿತ್ರನಾದ, ಶೂರನಂದನಃ-ಶೂರನಮಗ(ವಸುದೇವನು)
ಅಪತ್ಯಾದ್ಯೈಃ-ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲಾದವರಿಂದ, ಯುಕ್ತಃ-ಕೂಡಿದವನೂ, ಮುಕ್ತಃ-ಸೆರೆಸಂಕಟಗಳಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಸು
ಹೃದ್ವ್ಯತಃ-ಗಳೆಯಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಆಗ, ಕುಶಲ್ಯಾಸ್ತೇ-ಕಚ್ಚಿತ್ತೆ-ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರುವನೇ(ಎನು? ||೧೭||ಸಾನುಗಃ-ಅನುಸ
ರಿಸುವವರೊಡನೆ ಸಹಿತನಾದ, ಪಾಪಕಂಸಃ-ಪಾಪಿಯಾದಕಂಸನು, ಸೌಧೂನಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಾಗಿಯೂ, ಧರ್ಮಶೀಲಾನಾಂ
ಪುಣ್ಯಸ್ವಭಾವ ರಾಗಿಯೂಇರುವ, ಯದೂನಾಂ-ಯಾದವರನ್ನು, ಯಃ-ಯಾವವನು, ಸದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ದ್ವೈಷ್ಟಿ-ದ್ವೇಷ
ಪಿಸುತ್ತಿರುವವನೋ, ಸಃ-ಅಂತವನಾದ್ದರಿಂದ, ಸ್ವೀನಪಾಪನಾ-ತನ್ನ ಪಾಪದಿಂದಲೇ, ದಿವ್ಯಾಘ್ರ-ದೈವದಿಂದ (ಈಶ್ವರಾದ್ವ್ಯ
ಪ್ಪಕಾಲಾದಿ ನಿಮಿತ್ತ ಕಾರಣಕಾರವದಿಂದ) ಹತಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ||೧೮||ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ಮಾತ

ನಾದಿತಮಾಗಿ ಹಂಸಕಾರಂಧವಾಕೀರ್ಣಮಾಗಿ ಪದ್ಮಸಮೂಹಗ
ಳಿಂದ ಶೋಭಿತಮಾಗಿ ಇರುವುದು||೧೪|| ಇಂಥಾ ಪ್ರಜವಂಕುರಿ
ತು ಹೋದನು. ಆಗ ನಂದನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ಬಂ
ದಂತಾ ಉದ್ಭವನಂ ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಉದ್ಭವನನ್ನೇ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಅಲಂಗನಂಗೆಯ್ದು ಪೂಜೆಯಂ
ಮಾಡಿದನು ||೧೫|| ದಿವ್ಯಾನ್ನಭೋಜನವಂ ಮಾಡಿ ಮಂಜದ
ಮೇಲೆ ಹಾಸಿಗೆಯಂ ಹಾಸಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ
ಉದ್ಭವನ ಪಾದಂಗಳನೇತುತ ಆಯಾಸಮಂ ಕಳೆದವನಂ ಪ್ರ
ಶ್ನಂಗೆಯ್ದಂ ||೧೬|| ಎಲೈ ಉದ್ಭವನೇ! ನಿನಗೆ ಪರಮಮಿತ
ನಾದ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶೂರಪುತ್ರನಾದ ವಸುದೇವನುಪುತ್ರ ಸಮೇತನಾಗಿ ಮಿತ್ರರಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಬಂಧನ
ದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸುಖದಲ್ಲಿರುವನೇ ||೧೭||ಸಾಧುಗಳಾಗಿ ಧರ್ಮಶೀಲರಾದ ಯಾದವರಿಗೆ ನಿತ್ಯದ್ವೇಷಿಯಾದ
ಕಂಸನು ಸವರಿವಾರನಾಗಿ ಸ್ವದುಷ್ಕೃತ್ಯದಿಂದ ದೈವಬಲದಿಂದ ಹತನಾದನು||೧೮|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಾ

ಉದ್ಭವನೊಡನೆ ನಂದನು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ.

ತರಂಸುಹೃದಸ್ಸೇಖೀ | ಗೋಪಾಪ್ರಜಂಚಾತ್ಮನಾಧಾಣಗಾವೋಬೃಂದಾವನಂಗಿರಿಂ ||೧೯|| ಅ
ವ್ಯಾಯಾಸ್ಯುತಿಗೋವಿಂದಸ್ಯಜನಾಣಸಕ್ಯಾದೀಕ್ಷಿತಂ | ತರ್ಹಿದ್ರಕ್ಷ್ಯಮತದ್ವಕ್ತ್ರಸುವಾಗಂ
ಸುಸ್ಥಿತೇಕ್ಷಣಂ ||೨೦|| ದವಾಗ್ನಿವಾರ್ತವರ್ವಾಚ್ಚವೃವನರ್ವಾಚ್ಚರಕ್ಷಿತಾಃ | ದುರತ್ಯಯಭ್ಯೋ
ವ್ಯತ್ಯಾಭ್ಯಾಕೃಪ್ಣೈನುಮಹಾತ್ಮನಾ ||೨೧|| ಸ್ವರತಾಂಕ್ಯವ್ಯವೀರ್ಯಾಣೀಲೀಲಾವಾಂಗೇರೀ
ಕ್ಷಿತಂ | ಹಂತಂಭಾಪಿತಂಚಾಂಗಸರ್ವಾನಾಭಿಲಾಃಕಿರಿಯಾಃ ||೨೨|| ಸರಿಚ್ಛಿಲಪನೋದ್ವೇ
ಕಾಮುಕುಂದಪದಭೂಪಿತಾ | ಆಕ್ರೀಡಾನೀಹ್ರಮಾಣಾನಾಂಮನೋಯಾತಿದಾತ್ಮತಾಂ ||೨೩||
ಮನೈಕ್ಯವ್ಯಂಚರಾಮಂಚಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಿಹಸುರೋತ್ತಮಾ | ಸುರಾಣಾಂಮಹದರ್ಥಾಯಗರ್ಗಸ್ಯ

ರಂ-ತಾಯಿಯೊಡೆಯಕೋಪೆಯನ್ನು, ಸುಹೃದಃ-ಒಳ್ಳೆಯಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನೂ, ಸಖೀ-ಸಂಗಾತಿಗಳಾದ, ಗೋಪಾ-
ಗೋಪರನ್ನೂ, ಪ್ರಜಂಚ-ಗೋಕುಲವನ್ನೂ, ಆತ್ಮನಾಧಾಣ-ತಾನೇಓಡೆಯನಾಗಿಲ್ಲವರನ್ನೂ, ಗಾವಂ-ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ಬೃಂ
ದಾವನಂ-ಬೃಂದಾರಣ್ಯವನ್ನೂ, ಗಿರಿಂ-ಗೋವರ್ಧನಾಚಲವನ್ನೂ, ಚ-ಯಮುನಮೊದಲಾದವನ್ನೂ, ಸ್ವರತ್ಯಪಿ-ನಿನವಾದರೂ
ಗೋಪವನೇ? ||೧೯|| ಗೋವಿಂದಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವಜನಾಣ-ತನ್ನವರನ್ನು ಈಕ್ಷಿತಂ-ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ, ಸಕ್ಯ-ಒಂದುಸಲವಾ
ದರೂ, ಅವ್ಯಾಯಾಸ್ಯುತಿ-ಬರವಾದರೂ ಬರುವನೋ? ಸುನಾಸಂ-ಚಲುವಾದ ಮೂಗುಳ್ಳ, ಸುಸ್ಥಿತೇಕ್ಷಣಂ-ಚಲುವಾದನೆಗೆ
ಯೂ ನೋಡಿವೋಳ್ಳ, ತದ್ವಕ್ತ್ರಂ-ಆಕೃಷ್ಣನಮುಖವನ್ನು, ಕರ್ಹಿ-ಯಾವಾಗ, ದ್ರಕ್ಷ್ಯಮಸಿ-ನೋಡುವೆವು? ||೨೦|| ಸು
ಮಹಾತ್ಮನಾ-ಮಹಾಪುರುಷನಾದ, ಕೃಪ್ಣೈನ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ದವಾಗ್ನಿ-ಕಾಡುಕಿಬ್ಬಿಸಿದೆಯಿಂದಲೂ, ವಾರ್ತವರ್ವಾಚ್ಚ-
ಗಾಳಿಯಮಳೆಯಿಂದಲೂ, ವೃವನರ್ವಾಚ್ಚ-ಎತ್ತಿನದೆಯಿಂದಲೂ ಹಾವಿನದೆಯಿಂದಲೂ, ದುರತ್ಯಯೇಭ್ಯಃ-ಶ್ರಮದಿಂದ
ಲೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲಳವಲ್ಲದ, ಮೃತ್ಯುಭ್ಯಃ-ಮರಣನಿಮಿತ್ತಗಳ ದೆಯಿಂದ, ರಕ್ಷಿತಾಃ-ತಪ್ಪಿಸಿವಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದವು||೨೧||
ಅಂಗ-ಪ್ರಿಯನಾದ ಉದ್ಧವನೇ! ಕೃಷ್ಣವೀರ್ಯಾಣಿ-ಕೃಷ್ಣನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು, ಲೀಲಾಣಾಂಗನೀರೀಕ್ಷಿತಂ-ವಿಲಾಸ
ವುಳ್ಳ ಕುಡಿನೋಟಗಳಿಂದ ನೋಡುವಿಕೆಯನ್ನು, ಹಂತಂ-ನಗುವನ್ನು, ಭಾಪಿತಂಚ-ಮಾತನ್ನೂ, ಸ್ವರತಾಂ-ನೀವುಗೊಳ್ಳು
ತಲಿರುವ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಸರ್ವಾಕಿರಿಯಾಃ-ಕಲನಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಶಿಥಿಲಾಃ-ಕೊರತಾಗೊಂಡವು. ಅಥವಾ ಉಡುಗಿದವು ||೨೨|| ಮು
ಕುಂದಪದಭೂಪಿತಾ-ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸರಿಚ್ಛಿಲವನೋದ್ವೇಕಾಣ-ಹೊಳೆ ಬಿಟ್ಟ ಕಾಡು ಉನ್ನ
ತಸ್ಥಳಗಳನ್ನು, ಆಕ್ರೀಡಾ-ಆಡಿದಸ್ಥಲಗಳನ್ನೂ, ಈಕ್ಷಮಾಣಾನಾಂ-ನೋಡುತ್ತಿರುವವರ, ಮನಃ-ಹೃದಯವು, ತದಾತ್ಮ
ತಾಂ-(ಕೃಷ್ಣ ಕಾರಾಕಾರಿತವು) ತನ್ಮಯತ್ವವನ್ನು, ಯಾತಿ-ಹೊಂದುತಲಿದೆ ||೨೩|| ಗರ್ಗಸ್ಯವಚನಂ-ಗರ್ಗಮುನಿಯಮಾತು
ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಆತನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ, ಸುರಾಣಾಂ-ದೇವತೆಗಳ, ಮಹದರ್ಥಾಯ-ಬೊಡ್ಡವ್ರಯೋಜನಕ್ಕೋಸು

ತೈವಾದ ಯತೋದಾ ದೇವಿಯಂ ನನ್ನಂ ಮಿತ್ರರಂ ಅಪ್ತರಂ ಗೋಪರಂ ಪ್ರಜವಂ ಗೋವುಗಳೆಂ ಬೃಂದಾವನ
ವಂ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತವಂ ಸಹಸ್ಮರಿಸುವನೇ||೧೯|| ಗೋವಿಂದನು ಸ್ವಜನವಂ ಓದುಸಲನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬ
ರುವನೇ? ಬುದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗುಂದರಮಾದನಾಸಿಕಮಾಳ್ಳ ಮುಗುಳನಗೆಯೊಡನೆ ಮನೋಹರಮಾದನೋಟಮು
ಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಮುಖವಂ ನೋಡುವೆವು ||೨೦|| ಕಾಡುಕಿಬ್ಬಿಸಿದೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಚಂಡವಾಯುವಿನದೆಯಿಂದ
ಲೂ ವೃವಭಾಸುರನದೆಯಿಂದಲೂ ಸರ್ಪದದೆಯಿಂದಲೂ ಇನ್ನು ಮಹಾಮಹಾ ಮೃತ್ಯುಗಳದೆಯಿಂದಲೂ
ನಾವುಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು||೨೧|| ಇಷ್ಟಮಾತ್ರವೇಅಲ್ಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಸಹಸ್ರರೂ
ಕ್ರಮವು ಲೀಲಾಕಟಾಕ್ಷ ಪ್ರಸರಗಳಂ,ಮಂದಸ್ಥಿತವಂಮಾತುಗಳಂಸಹಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರಾ
ವನಮಗೆ ಗೃಹಕೃತ್ಯಂಗಳುಯಾವವೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ||೨೨|| ಮುಕುಂದನ ಪಾದಚಿಹ್ನೆಂಗಳಿಂದ ಪೂತಂಗಳಾದ
ನದಿಗಳು ಪರ್ವತಂಗಳು ವನಸ್ಥಳಂಗಳು ಉದ್ಯಾನಂಗಳು ಇವುಗಳೆಂ ನೋಡುತ್ತಲಿರುವ ನಮ್ಮಮನುಸುಗಳು
ಆಕೃಷ್ಣರೂಪವನೇಹೊಂದಿ ಏನೂತೋರುವುದಿಲ್ಲ||೨೩||ದೇವತಾಕಾರ್ಯಾರ್ಥಮಾಗಿ ದೇವತಾಸಾರ್ವ ಭೂಮಿ
ರಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೃಷ್ಣರಾಮರು ಅವತರಿಸಿರುವರೆಂದು ಗರ್ಗಮುನೀಶ್ವರರು ಹೇಳಿದ್ದರು, ಅವಾಕ್ಯವು ಯಥಾ

ವಚನಂಯಥಾ ||೨೪|| ಕಂಸಂನಾಘಾಯುತಪ್ರಾಣಂಮಲ್ಲಾಂಗಜಪತಿಂತಥಾ | ಅವಧೀತಾಽಲೀಲ
ಯೈವಸಕೂನಿವಮೃಗಾದಿಪಃ ||೨೫|| ತಾಳತ್ರಯಂಮಹಾಸಾರಂಧನುರ್ಯಪ್ಪಿಮಿವಿಭರಾಟ್ | ಬ
ಭಂಜೈಕನಹಂತಾನಪ್ತಾಹಮದಧಾದ್ಗಿಮ್ ||೨೬|| ಪ್ರಲಂಬಧನುಕಾರಿವೈತ್ಯಣಾವರ್ತಬಕಾದಯಃ |
ದೈತ್ಯಾಸ್ಸುರಾಸುರಜಿತೋಹತಾಯೇನೇಹಲೀಲಯಾ ||೨೭|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ | ಇತಿಸಂಸ್ಕೃತ್ಯಸಂಸ್ಕೃ
ತ್ಯನುಮಃಕೃಷ್ಣಾನುರಕ್ತಧೀಃ | ಆಶುಕ್ರಂಶೋಭವತ್ಪ್ರಾಪ್ತೀಂಪ್ರಮಪ್ರಸರವಿಹ್ವಲಃ ||೨೮|| ಯ
ಕೋದಾವರ್ಣ್ಯಮಾನಾನಿಪುತ್ರಗ್ರ್ಯಚರಿತಾನಿಚ | ಶುಕ್ರಾಂತ್ಯಶೂನ್ಯವಾಸಾಕ್ಷೀತ್ಸೈಹಸ್ವತಪ
ಯೋಧರಾ ||೨೯|| ತಯೋರಿತ್ಥಂಭಗವತಿಕೃಪ್ಣನಂದಯಕೋದಯೋಃ | ವೀಕ್ಷ್ಯಾನುರಾಗಂಪರಮತ

ಗ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿಗೆ, ಪ್ರಾಪ್ತಾ-ಬಂದವರಾದ, ಸುರೋತ್ತಮೌ-ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನಾಗಿ, ಕೃಪ್ಣಂಚರಾಮಂಚ-ಕೃಪ್ಣನನ್ನೂ
ರಾಮನನ್ನೂ, ಮನ್ಯೇ-ತಿಳಿಯುವೆನು ||೨೪|| ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನಾಘಾಯುತಪ್ರಾಣಂ-ಹತ್ತುನಾವಿರ ಅನೇಕ ಬಲವುಳ್ಳ, ಕಂಸಃ-
ಕಂಸನನ್ನೂ, ಮಲ್ಲಾಂಗ-ಜಟ್ಟಿಗಳನ್ನೂ, ಗಜಪತಿಂ-ಕ.ವಲಯಾ ಪೀಡವನ್ನೂ, ಮೃಗಾದಿಪಃ-ಸಿಂಗವು, ವಕೂನಿವ-ದನಗ
ಳನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಲೀಲಯೈವ-ವಿಲಾಸದಿಂದಲೇ, ತಾ-ಅವರನ್ನು, ಅವಧೀತ-ಕೊಂದನು ||೨೫|| ತಾಳತ್ರಯಂ-ಮೂ
ರ-ತಾಳೆಯ ಮರಗಳೆತ್ತಿರುವ, ಮಹಾಸಾರಂ-ಮಹಾಬಲವುಳ್ಳ, ಧನುರ್ಯಪ್ಪಿ-ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೋಲನ್ನು, ಇಭರಾಡಿವ-ಗಜರಾಜನ
ಹಾಗೆ, ಬಭಂಜ-ಮರಿದನು. ವಿಕೇನಹಸ್ತೇನ-ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ, ಗಿರಿಂ-ಗೋವರ್ಧನಾಚಲವನ್ನು, ಸಪ್ತಾಹಂ-ವಿಳುದಿನಗಳಲ್ಲಿ,
ಅವಧಾತ-ಧರಿಸಿಯಿದ್ದನು ||೨೬|| ಸುರಾಸುರಜಿತಃ-ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲ-ವರಾದ, ಪ್ರಲಂಬ... ದಯಾ-ಪ್ರ
ಲಂಬನು, ಧೇನುಕನು, ಅರಿಷ್ಟನು, ತೃಣಾವರ್ತನು, ಬಕನು, ಮೊದಲಾದ, ದೈತ್ಯಾಃ-ದೈತ್ಯರು, ಯೇನ-ಯಾವಕೃಪ್ಣನಿಂದ,
ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ಪತಾಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರೋ(ಅಕೃಷ್ಣನು ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನೇನರಿ ||೨೭|| [ಕೃಕವಾಕ್ಯವು].)
ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ-ನೇನುಪಗೊಂಡು ನೇನುಪಗೊಂಡು, ಕೃಷ್ಣಾನುರಕ್ತಧೀಃ-ಕೃಪ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕರಗೊಂಡ
ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವ ನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಶುಕ್ರಂಶ-ಕಂಣೀರೂ ಬಿಗುಕೊರಳೂ ಉಳ್ಳವನೂ, ಪ್ರಮಪ್ರಸರವಿಹ್ವಲಃ-ಸ್ವೇಹದಹರಡಿ
ಕೆಯಿಂದ ಜಂಚಲನೂ, ಅಪ, ನಂದಃ-ನಂದನು, ತೋಪ್ತೀಂ-ಸುಮ್ಮನೆ, ಅಭವತ್-ಆದನು ||೨೮|| ಯಕೋದಾ-ಯಕೋದಾದೇ
ವಿಯು, ವರ್ಣ್ಯಮಾನಾನಿ-ಒಂಟಿನಲ್ಲಡುತಲಿರುವ, ಪುತ್ರಸ್ಯಚರಿತಾನಿ-ಮಗನಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು, ಶುಕ್ರಾಂಶೀ-ಕೇಳುತಲಿರುವ
ಳಾದ್ದರಿಂದ, ಸ್ವೇಹಸ್ವತಪಯೋಧರಾ-ಪ್ರೀಮದಿಂದ ಹಾಲುತೊಟ್ಟಿಡುವ ಮೊಲಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಅಶೂಣಿ-ಕಣ್ಣೀರುಗಳ
ನ್ನು, ಅಪಾಸಾಕ್ಷೀತೇ ಸುಖದಕು ||೨೯|| ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ತಯೋರ್ನಂದಯಕೋದಯೋಃ-ಅಂದನಿಗೂ ಯಕೋದಗೂ,

ರ್ಥವು ||೨೪|| ಆ ಗರ್ಗಾಜಾಯಂ-ರ ವಚನಮಾತ್ರವೇಅಲ್ಲ. ದೈತ್ಯಾಂತಮಂ ನೋಡಿದರೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಗಿ
ಭಗವದವತಾರಂಗಳೇ ಕೃಪ್ಣರಾಮರು ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು. ಹತ್ತುನಾವಿರ ಅನೇಕ ಬಲಮು
ಳ್ಳಕಂಸನಂ ಚಾಣೂರಮುಷ್ಟಿಕಾದಿ ಜಟ್ಟಿಗಳಂ ವ.ಹಾಗವಂಸಹ ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ಮೃಗಂಗಳಂ ಸಿಂಹದಂತೆ
ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನು ಸಂಹರಿಸಿದನು ||೨೫|| ಮಹಾಗಜವು ಕಾವೈಮಂ ಮುರಿದಂತೆ ಮಹಾದ್ರುಧಮಾದ ತಾಳತ್ರ
ಯಪ್ರಮಾಣಮುಳ್ಳ ಮಹಾಧನುಸ್ಸಂ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನು ವಿಕಹಸ್ತದಿಂದ ಮುರಿದುಹಾಕಿದನು. ವಿಳುದಿನವುಸರ್ಯಂ
ತರವೂ ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತವಂ ಧರಿಸಿದನು ||೨೬|| ಪ್ರಲಂಬನು, ಧೇನುಕನು, ಅರಿಷ್ಟನು, ತೃಣಾವರ್ತನು,
ಬಕನು ಮುಂತಾದ ಅಸುರರು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯರ ದವರು ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನಿಂದ ಹತರಾ
ದರು ||೨೭|| ಎದು ಸ್ಮರಿಸಿದ ನಂದನು ಕೃಪ್ಣನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತಮಾದ ಚಿತ್ತಮುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪ್ರಮಪ್ರಸರವಕನಾ
ಗಿ ಬಾಪ್ತಮುಕ್ತ ಕಂಠಮುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಆದನು ||೨೮|| ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಂದನಿಂದ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತ
ಲಿರುವ ಕೃಪ್ಣನ ಚರಿತ್ರಂಗಳಂ ಕೇಳುತಿರುವವಾಗಿ ಯಕೋದಾದೇವಿಯು ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ನೊರತು
ಕೊಂಡಿರುವ ಸ್ತನಭಾಗಮುಳ್ಳವಳಾಗಿ ನೇತೋದಕಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟಳು ||೨೯|| ಆಯಕೋದಾನಂದರಿಗೆ ಭ

ನಂದಮಾಹೋದ್ಧವೋಮುದಾ||೩೦|| ಉದ್ಧವಃ || ಯುವಾಂಶ್ಲಾಘ್ಯತಮಾನೋನಂದಮಾನಮಿಹಮಾ
ನದ | ನಾರಾಯಣಬಿಲಗುರೌಯತ್ಕೃತಾರತಿರಿದ್ಯಶೀ ||೩೧|| ಏತೌಹಿವಿಶ್ವಸ್ಯಚರ್ಚೇಜಯೋನೀ
ರಾಮೋಮುಕುಂದ್ವಪುರುಷಸದ್ರಾಢಮ | ಅನ್ವೀಯಭೂತಮನಿಲಕ್ಷಣಸ್ಯಕ್ಷೌಢಸ್ಯಚಕಾತಕಮೌ
ಪುರಾಣೌ ||೩೨|| ಯಸ್ಮಿನ್ಜನಮಾಶ್ರಯೋಗಕಾಲಕ್ಷಣಂಗಮಾವೇಶ್ಯಮನೋವಿಶುದ್ಧಮ | ನಿ
ರ್ವ್ಯಕ್ತಕರ್ಮಾಶಯಮಾಶುಯಾತಿಪರಾಂಗತಿಂಬ್ರಹ್ಮಮಯಾರ್ಕವರ್ಣಃ ||೩೩|| ತಸ್ಮಿನ್ಭವಂ
ತಾವಬಿಲಾತ್ಪ್ರಹತೌನಾರಾಯಣಕಾರಣಮರ್ತ್ಯಮೂರ್ತೌ | ಭಾವಂವಿಧತೋನಿತ್ಯಾಂಮಹಾತ್ಮೈ
ಕಿಂವಾವಶಿಷ್ಟಂಯುವಯೋಸ್ತುತ್ಕೃತ್ಯಮ್ ||೩೪|| ಆಗಮಿಪ್ಯತ್ಯದ್ಭೂತಕಾಲನವ್ರಜಮಚ್ಯುತಂ|

ಭಗವತಿಕೃಷ್ಣ-ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿರುವ, ಪರಮಮನುಷಾಗಂ-ಅತೀಯವಾದ ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ,
ಉದ್ಧವಃ-ಉದ್ಧವನು, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಆಹ-ಹೇಳುವನು ||೩೦||[ಉದ್ಧವವಾಕ್ಯವು] ಮಾನದ-ಸಮಾನವಂ ಕುಡುವ
ನಂದನೇ! 'ಅಬಿಲಗುರೌ-ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡವನಾದ, ಸಾರಾಯಣೇ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಈದ್ಯಶೀರತೆ-ಆಂತರಾಸಕ್ತಿಯು, ಯ
ತ್ಕೃತಾ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ' ಇತ್ಯಾ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ದೇಹಿನಾಂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಯುವಾಂ-ನೀವೀ
ವರೂ, ಶ್ಲಾಘ್ಯತಮೌ-ಬಹಳ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವರಾಗಿರುವಿರಿ. ನೂನಂ-ನಿಶ್ಚಯವು ||೩೧||ಮುಕುಂದೋರಾಮಃ-ಕೃಷ್ಣ
ನೂ ರಾಮನೂ, ಏತೌಹಿ-ಇವರಲ್ಲವೆ, ವಿಶ್ವಸ್ಯಚ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ. ಬೀಜಯೋನೀ-ಜಿತ್ತಾನೇವೂ ಆಗಿರುವರು. (ನಿಮಿತ್ತಕಾ
ರಣವೂ ಉಪಾದಾನಕಾರಣವೂ ಆಗಿರುವರೆಂದು ಭಾವವು) ಪುರುಷಃ-ಆತ್ಮನೂ, ಪ್ರಧಾನಂ-ಪ್ರಕೃತಿಯೂ, ಇವರೇಆಗಿರುವ
ರು ಪುರಾಣಾವಿಮೌ-ಅನಾದಿಪುರುಷರಾದ ಯಿವರೇವರೂ ಭೂತೇಷು-ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅನ್ವೀಯ-ಜೀವನ್ಮರೂಪರಾಗಿ ಅ
ನುಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದು, ವಿಲಕ್ಷಣಸ್ಯ-ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರವಾದ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದ, ಕ್ಷೌಢಸ್ಯಚ-ಕ್ಷೌಢಕ್ಕೂ, ಈಕಾತೇ-ನಿಯಾ
ಮಕರಾಗಿರುವರು ||೩೨||ಜನಃ-ಪ್ರಾಣಿಯು, ಪ್ರಾಣವಿಯೋಗಕಾಲೇ, ಪ್ರಾಣವು ವೇದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ,
ವಿಶುದ್ಧಂ-ನಿರ್ಮಲವಾದ, ಮನಃ-ಚಿತ್ತವನ್ನು, ಕ್ಷಣಂ-ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರವು, ಯಸ್ಮಿನ್-ಯಾವಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಸಪ್ತಾವಶ್ಯ-
ಹೊಗಿಸಿ ಚನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ, ಆಶು-ಬೇಗನೆ, ಕರ್ಮಾಶಯಂ-ಕರ್ಮವಾಸನೆಯನ್ನು, ನಿರ್ವ್ಯಕ್ತ-ಕಳೆಕೊಂಡು, ಬ್ರಹ್ಮಮಯಃ-
ಬ್ರಹ್ಮಾಕಾರಾಕಾರಿತನಾಗಿ, ಅರ್ದವರ್ಣಃ-ಸೂರ್ಯನಹಾಗೆ ಬಣವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪರಾಂಗತಿಂ-ದೇವಯಾನವೆಂಬ ಉತ್ತಮ
ಗತಿಯನ್ನು, ಯಾತಿ-ಹೊಂದುತಲಿರುವನೋ ||೩೩||ತಸ್ಮಿನ್-ಅಂತವನಾದ, ಅಬಿಲಾತ್ಪ್ರಹತೌ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ನಿಮಿತ್ತ
ನಾದ, ಕಾರಣಮರ್ತ್ಯಮೂರ್ತೌ-ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ರೂಪವುಳ್ಳವನಾದ, ಸಾರಾಯಣೇ-ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ, ನಿತ್ಯಾಂ-ಚ
ನ್ನಾಗಿ, ಭಾವಂ-ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು, ವಿಧತುಃ-ಅರಿವಿದವರಾದಿರಿ ಮಹಾತ್ಮೈ-ಮಹಾಪುರುಷನಾದ ನಂದ
ನೇ! ಯುವಯೋಃ-ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ, ಕೃತ್ಯಂತು-ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವಾದರೋ. ಕಿಂವಾವಶಿಷ್ಟಂ-ವಿಷಯವೇನಿನ್ನುವುದು.||೩೪||
ಅಚ್ಯುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅದೀರ್ಘಕಾಲೇನ-ಸ್ವಲ್ಪದಿನದಲ್ಲಿಯೇ, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವಂಕೂಡು, ಆಗಮಿಪ್ಯತಿ-ಇನ್ನುಮೇ

ಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಾನುರಾಗವನೋಡಿ ಉದ್ಧವನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನುಡಿದನು ||೩೦||
ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ನಂದನೇ! ನೀವೀವರೂ ಶ್ಲಾಘ್ಯರಾದವರು, ಸರ್ವಗುರುವಾದ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ನಿ
ಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಯಾರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲಗ್ನವಾಗಿರುವುದು ||೩೧||ಈರಾಮಕೃಷ್ಣರೂಜಗತ್ತಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣರೂಪರು
ಸಮವಾಯಿಕಾರಣರೂಪರು. ಪ್ರಧಾನವುರೂಪರು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದು ವಿಲಕ್ಷಣಗಳಾದ
ನಾನಾಭೇದಗಳುಳ್ಳ ಕ್ಷೌಢಕ್ಕೂ ಜೀವಕಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕರು, ಪುರಾಣವುರೂಪರು, ||೩೨||ಜನವುಪ್ರಾಣೋ
ತ್ಕ್ರಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಮಾದಮನಸ್ಸು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವುನಿಲಿದರೆ ಅನಾದಿಕರ್ಮವಾಸ
ನೆಯಂದಹಿಸಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮಭಾವವನೆಯಿದ್ದಿ ಶುದ್ಧಸತ್ವರೂಪರಾಗಿ ಆಜನವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪರಮಗತಿಯನೆಯ್ದು
ವುದೋ (ಅಂತಃಭಗವಂತನೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು) ||೩೩|| ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಅಂತರಾತ್ಮನಾಗಿ ಕಾರಣಮೂಲಾಗಿ
ಲೀಲಾಮಾನುವರ್ತೀರಧಾರಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾನ್ನಾರಾಯಣನಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ನೀವೀವರೂ
ಚಿಂತನವನಿರಿಸಿರುವಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನಿರುವುದು? ನೀವು ಕೃತಕೃತ್ಯರು||೩೪||ಅಚ್ಯು
ತನು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ರಜಕ್ಕೆ ಬರುವನು, ಭಗವಂತನಾದ ಸಾತ್ವತಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃಷ್ಣನು

ಪ್ರಿಯಂವಿಧಾಸ್ಯತೇಪಿತ್ರೋರ್ಭಗವಾಃಸಾತ್ವತಾಂಪತಿಃ ||೩೫|| ಹತ್ವಾಕಂಸಂರಂಗಮಧ್ಯಪ್ರದೇಸಂ
 ಸರ್ವಸಾತ್ವತೇವ | ಯದಾಹವಸ್ಸಮಾಗಮ್ಯಕೃಷ್ಣಸ್ಯತ್ಯಂಕರೋತಿತತ್ ||೩೬|| ಮಾಖದ್ಯ
 ತಾಮಹಾಭಾಗೌದ್ರಕ್ಷ್ಯಥೇಕ್ರವ್ಯಮಂತಿಕೆ | ಅಂತರ್ಹೃದಿಸಭೂತಾನಾಮಾಸ್ತೇಜ್ಯೋತಿರಿವೈ
 ಧನಿ ||೩೭|| ನಹ್ಯಸ್ಯಾತಿಪ್ರಿಯಂಕೃಷ್ಣಾನ್ನಪ್ರಿಯೋವಾಸ್ಯಮಾನಿನಃ | ನೂತ್ತಮೋನಾಥಮೋಽಂತಪಿ
 ಸಮಾನಸ್ಯಸಮೋಪಿವಾ ||೩೮|| ನಮಾತಾನಪಿತಾತಸ್ಯನಭಾರ್ಯಾನಸುತಾದಯಃ | ನಾತ್ಮೀಯೋ
 ನಾಪರಶ್ಚಾಪಿನವೆಹೊಜನ್ಮಚೈವಹ ||೩೯|| ನಜಾಸ್ಯಕರ್ಮವಾಲೋಕೆನದಸನ್ಮಿತ್ರಯೇನಿಮ | ಕ್ರೀ
 ಡಾರ್ಥನೋಪಿಸುಧಾನಾಂಪರಿತಾಶ್ರಣಾಯಕಲ್ಪತೆ ||೪೦|| ಸತ್ತ್ವಂರಜಸ್ತಮಃಇತಿಭಜತೇನಿರ್ಗುಣೋ

ಈಚರುತ್ತಾನೆ. ಸಾತ್ವತಾಂಪತಿಃ-ಯಾದವರಿಗೊಡೆಯನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪಿತ್ರೋಃ-ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರಾದನಿಮಗೆ,
 ಪ್ರಿಯಂ-ಇಷ್ಟವನ್ನು, ವಿಧಾಸ್ಯತೇ-ಮುಂದೆಮಾಡುವನು ||೩೫|| ಸರ್ವಸಾತ್ವತಾಂ-ಸಕಲಯಾದವರಿಗೂ, ಪ್ರದೇಸಂ-ವಿರೋ
 ಧಿಯಾದ, ಕಂಸಂ-ಕಂಸನನ್ನು, ರಂಗಮಧ್ಯೇ-ರಂಗದನಡುವೆ, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಸಮಾಗಮ್ಯ-ಒಂದು, ಕೃಷ್ಣಾ-ಕೃಷ್ಣನು,
 ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಯತೇ-ಯಾವವಾತನ್ನು, ಆಹ-ಹೇಳಿದನೋ, ತತೇ-ಆಮಾತನ್ನು, ಸತ್ಯಂ-ದಿವಜನಾಗಿ, ಕರೋತಿ-ಮಾಡುತೆ
 ಲಿದ್ದಾನೆ ||೩೬|| ಮಹಾಭಾಗೌ-ಹೆಚ್ಚು ಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರೇ! ಮಾಖದ್ಯತಂ-ದಾಖಿಸಬೇಡಿರಿ ಅಂತಿಕೇ-ಬಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃ
 ಷ್ಣನನ್ನು, ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥೇ-ನೋಡುವಿರಿ. ಸೇ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಏಧನಿ-ಕಾಪದಲ್ಲಿ, ಜ್ಯೋತಿರಿವ ಅಗ್ನಿ ಯಹಾಗೆ, ಭೂತಾನಾಂ-ಪಾ
 ಣಿಗಳ, ಹೃದ್ಯಂತಃ-ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ, ಆಸ್ತೇ-ಇರುವನು ||೩೭|| ಅಮಾನಿನಃ-ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದ, ಅಸ್ಯ-ಈಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಅಪಿ
 ಯಃ-ಪ್ರಿಯನಲ್ಲದವನು(ದ್ವೇಷ)ಕಚ್ಚಿತ್ತೆ-ಬಬ್ಬನಾದರೂ, ನಾಸ್ತಿಹಿ-ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ! ಆತಿಪ್ರಿಯಃ-ಬಹಳಪ್ರಿಯವಾದವನೂ, ನ-ಇ
 ಳ್ಲವು, ಉತ್ತಮಃ-ಹೆಚ್ಚಾದವನು, ನ-ಇಲ್ಲವು, ಅಧಮೋವಾಪಿ-ಕೀಳಾದವನೂ, ನ-ಇಲ್ಲವು. ಸಮಾನಸ್ಯ-ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮ
 ವಾಗಿರುವನಿಗೆ, ಸಮೋಪಿವಾ-ಸರಿಯಾದವನೂ, ನ-ಇಲ್ಲವು ||೩೮|| ತಸ್ಯ-ಅವನಿಗೆ, ಮಾತಾ-ತಾಯಿ, ನ-ಇಲ್ಲವು, ಪಿತಾ-ತಂದೆ,
 ನ-ಇಲ್ಲವು, ಭಾರ್ಯಾ-ಪೆಂಡತಿ, ನ-ಇಲ್ಲವು, ಸುತಾದಯಃ-ಮಕ್ಕಳು ಮುಂತಾದವರು, ನ-ಇಲ್ಲವು ಆತ್ಮೀಯಃ-ತನ್ನವನು,
 ನ-ಇಲ್ಲವು, ಪರಶ್ಚಾಪಿ-ಹೆರವನೂಕೂಡ, ನ-ಇಲ್ಲವು, ದೇಹಃ-ಕೀರವು, ನ-ಇಲ್ಲವು, ಜನ್ಮಚೈವ-ಜನನವೂಕೂಡ, ಹ-ಪ್ರಸಿದ್ಧ
 ವಾಗಿ, ನ-ಇಲ್ಲವು ||೩೯|| ಅಸ್ಯ-ಇವನಿಗೆ, ಕರ್ಮವಾ-ಕೆಲಸವಾದರೋ, ನ-ಇಲ್ಲವು ನೋಪಿ-ಅಂತವನೂಕೂಡ. ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಃ-
 ವಿಲಾಸವೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸದಸನ್ಮಿತ್ರಯೇನಿಮುಚ್-ಉತ್ತಮಾಧವಮಿತ್ರಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸಾಧೂನಾಂ-
 ಸತ್ಪುರುಷರ, ಪರಿತಾಶ್ರಣಾಯ-ರಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಕಲ್ಪತೇ-ಸಮರ್ಥನಾಗುವನು ||೪೦|| ನಿರ್ಗುಣಃ-ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದವನಾದರೂ,
 ಸತ್ತ್ವಂರಜಸ್ತಮಃಇತಿ-ಸತ್ವವನ್ನು ರಜವನ್ನು ತಮವನ್ನು ಎಂದು, ಗುಣಾಃ-ಪ್ರಕೃತಿಗುಣಗಳನ್ನು, ಭಜತೇ-ಸೇವಿಸುವನು.
 ಅನೀಕೋಪಿ-ಇಷ್ಟೆಯಿಲ್ಲದವನಾದರೂ, ಗುಣೈಃ-ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣಗಳಿಂದ, ಕ್ರೀಡಾ-ಆಡುತೆಲಿರುವನಾಗಿ, ಅಜಃ-ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದ

ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಾದ ನಿಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಂ ಮಾಡುವನು ||೩೫|| ರಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಸ್ತ ಸಾತ್ವತರಿಗೂ ದ್ವೇಷಿ
 ಯಾದ ಕಂಸನಂ ಸುಹರಿನಿ ನಿಮ್ಮನಂಗಡ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದನೋ ಆ ಯಥವಂ ಬಂದವನಾಗಿ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಮಾಡು
 ವನು ||೩೬|| ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮರೇ! ನೀವು ವ್ಯಸನ ಪಡಬೇಡಿರಿ, ಕ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣು
 ವಿರಿ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಖ್ತಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜ್ಯೋತಿಸ್ಸು ಇದ್ದಂತೆ ಇರುವ
 ನು ||೩೭|| ಅಹಂಕಾರರಹಿತನಾದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅತಿಪ್ರಿಯನೂ ಇಲ್ಲ, ದ್ವೇಷಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಉತ್ತಮನೂ ಇಲ್ಲ,
 ಅಧಮನೂ ಇಲ್ಲ, ಸಮಾನನೂ ಇಲ್ಲ ||೩೮|| ಪುತ್ರಾದಿಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ಸ್ವಜನವೂ ಇಲ್ಲ, ಪರಜನವೂ ಇಲ್ಲ, ದೇಹ
 ವೂ ಇಲ್ಲ, ಜನ್ಮವೂ ಇಲ್ಲ, ಕರ್ಮವೂ ಇಲ್ಲ ||೩೯|| ಅದರೂ ಭಗವಂತನು ಸತ್ಪುರುಷರಂ ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗೆ
 ಲೀಲೆಯಿಂದ ದೇವತೀರ್ಯಜ್ಞನುಖ್ಯಾದಿ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿರ್ಭವಿಸುವನು ||೪೦|| ನಿರ್ಗುಣನಾದ ಪರಮಾತ್ಮ
 ನುಸತ್ಯವು, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು, ಎಂಬ ಮೂರು ಗುಣಗಳನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನ ಪರಿಪಾಲನವು ಸೃಷ್ಟಿಯಂ

ಗುಣಾಃ | ಕ್ರೀಡನ್ನನೀಹೊಪಿಗುಣೈಸ್ಸೃಜತೈವತಿಹಂತ್ಯಜಃ | ಯಥಾಭ್ರಮರಿಕಾದ್ವ್ಯಾಖ್ಯ
ಭ್ರಾಮ್ಯತೀವಮಹೀತಥಾ | ಚಿತ್ತೇಕರ್ತರಿತತ್ರಾತ್ಮಾಕರ್ತವಾಹಂಧಿಯಾಸ್ತೃತಃ ||೪೧|| ಯುವ
ಯೋರಿವನ್ಯೆವಾಯಮಾತ್ಮಜೋಭಗವಾಃ ಹರಿಃ | ಸರ್ವಪೂಮಾತ್ಮಜೋಹ್ಯಾತ್ಮಾಪಿತಮ ತಾನುಕ-ಶ್ವ
ರಃ ||೪೨|| ದೃಷ್ಟಂಶ್ರುತಂಭೂತಭವದ್ಭವಿಷ್ಯತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂಶ್ಚರಿಪ್ಸಂಮಾರ್ಗದಲ್ಪಕಂವಾಃ | ನಿಶೇಚ್ಯ
ತಾದ್ವಸ್ತುತರಾಂನವಾಚ್ಯಂಸುವಿವಸರ್ವಂಪರಮಾರ್ಥಭೂತಃ ||೪೩|| ಶ್ರೀಕುಕಃ | ವಿದಂನಿಕಾಸಾಬ್ರಾ
ವತೋವ್ಯತೀತಾನಂದಸ್ಯಕೃಷ್ಣಾನುಚರಸ್ಯರಾಜಃ | ಗೋಪ್ಯಸ್ಯಮುತ್ಥಾಯಾನಿರೂಪ್ಯನೀಪಾಃ
ವಾಸ್ತುತಸಮಭ್ಯಾಚ್ಯದಧಿನ್ಯಮಂಥಃ ||೪೪|| ತಾದೀಪದೀಪ್ತೈರ್ಮಣಿಭಿರ್ವಿರಜಾರಜ್ವಾಲಿಕ
ರ್ವದುಬ್ಜಕಂಕಣಸೃಜಃ | ಚಲನ್ತಿ ತಂಬಸ್ತನಹಾರಕುಂಡಲತ್ಯಿವತ್ಪೂಲಾರುಣಕುಂಕುಮಾನ

ಜವನು, ಸೃಜತಿ-ಹುಟ್ಟಿಸುವನು, ಅವತಿ-ರಕ್ಷಿಸುವನು, ಹಂತಿ-ಕೊಲ್ಲುತಲಿರುವನು ||೪೧|| ಭ್ರಮರಿಕಾದ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾಂ ವಿಕ್ರಮು
ಚ್ಚನೋಟದಿಂದ, ಮಹೀ-ಭೂಮಿ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಭ್ರಾಮ್ಯತೀವ-ತಿರುಗುತಲಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದೋ ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಚಿ
ತ್ತೇ-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಕರ್ತರಿ-ಕರ್ತನಿರುವಲ್ಲಿ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮಾ-ಆತ್ಮನು, ಕರ್ಮೇವ-ಕರ್ತನಹಾಗೆ, ಅಹಂಧಿಯಾ-ಆಹಂಕಾ
ರದಿಂದ, ಸ್ತೃತಃ-ಸ್ತುತಿಲಪ್ಪಟ್ಟವನಾಗುವನು ||೪೨|| ಸಭಗವಾಃ-ಅಭಿಗಮಂತನಾದ, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಯಮೋರೇವ-
ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ, ಆತ್ಮಜಃ-ಮಗನು, ನ-ಅಲ್ಲವು, ಅಯಂ-ಇವನು, ಸರ್ವಪೂಮೇವ-ಎಲ್ಲರಿಗೂವೆ, ಆತ್ಮಜಃ-ಮಗ
ನು, ಆತ್ಮಾಪಿ-ತಾನೂ, ಪಿತಾ-ತಂದೆಯೂ, ಮಾತಾ-ತಾಯಿಯೂ, ಸುಕೃಷ್ಣರೋಹಿ-ಆವನು ಈಶ್ವರನೂ ಆಗಿವೆ ||೪೩|| ವೃಷ್ಟಂ-ನೋ
ಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಶ್ರುತಂ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಭೂತಭವದ್ಭವಿಷ್ಯತ್-ಆದದ್ದು ಆಗುತಿರುವುದು ಮುಂದಾಗುವುದು, ಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತಿ-
ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವುದು, ಚರಿಷ್ಣುತಿ-ತಿರುಗುತಲಿರುವುದು, ಮಹತ್-ದೊಡ್ಡದು, ಅಲ್ಪಕಂವಾ-ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಕೂಡ, ವಸ್ತು-
ಪದಾರ್ಥವು, (ದಿಟವಾಗಿರುವುದು) ಅಚ್ಯುತಾದ್ವಿನಾ-ಕೃಷ್ಣನಂಜೊರತು, (ವಿಷ್ಣುವಿಗಿಂತಲೂ) ಬೇರೆಯಾಗಿ, ನವಾಚ್ಯಂ-ಹೇಳ
ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಲ್ಲವು. (ಅನತ್ಯವಾದ ಜಗತ್ತು ಅನಿರವಾಚ್ಯವೆಂದು ಭಾವವು.) ಪರಮಾರ್ಥಭೂತಃ-ಪರಮಾರ್ಥಿಕನತ್ಯವಸ್ತುವಾಗಿ
ಗಿರುವ, ಸುವಿವ-ಅವಿಮ್ಲವೇ, ಸರ್ವಂ-ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಆಗಿರುವನು ||೪೪|| [ಶುಕವಾಕ್ಯವು] ರಾಜಃ-ಭೋರಯೇ!
ವಿವಂಜುಪ್ರತಃ-ಹೀಗೆಮಾತಾಡುತ್ತಲಿರುವ, ನಂದಸ್ಯ, ಕೃಷ್ಣಾನುಚರಸ್ಯತ-ನಂದಗೋಪನಿಗೂ, ಕೃಷ್ಣಸೇವಕನಾದ ಉದ್ಧವ
ನಿಗೂ, ಸಾನಿಕಾ-ಆರಾತ್ರಿಯು, ವ್ಯತೀತಾ-ಕಳೆದದ್ದಾಯಿತು, ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೊಪ್ಪಿತಿಯರು, ಸಮುತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ದೀಪನ್ನಿ
ರೂಪ್ಯ-ದೀವಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ, ವಾಸ್ತುತ-ಹೊಪ್ಪಿಲುಗಳನ್ನು, ಸಮಭ್ಯಾಚ್ಯ-ಸಾರಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಾ ದೀಪಂ. ಂಕರಿಸಿ, ದ
ಧಿ-ಮೊಸರನ್ನು, ನ್ಯಮಂಥ-ಕಡೆದರು ||೪೫|| ತಾಃ-ಆಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ದೀಪದೀಪ್ತೈಃ-ದೀವಿಗಳಿಂದ ಬಳಗತಲಿರುವ ಅಥ
ವಾ ದೀವಿಗಳಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ಮಣಿಭಿಃ-ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿಯೂ, ರಜ್ಜು-ನೇಣುಗಳನ್ನು, ವಿಕರ್ಪದ್ಭುಜಕಂಕ
ಣಸೃಜಃ-ಎಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಗಗಳೂ ಸರಗಳೂ ಉಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಚಲಂತಿ...ಅನಂತ-ಚಲತ-ಕದಲುತ್ತಲಿ

ಲಯಮಂಸಹ ಮಾಡುವನು ||೪೧|| ಪುರುಷನು ತಾನು ತಿರುಗಿದರೆ ಭೂಮಿಯು ತಿರುಗುವಂತೆ ಹೇಗೆ ತೋರುವು
ದೋ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕರ್ತೃವಾಗಿರಲಾಗಿ ಅದರ ಅಧ್ಯಾಸದಿಂದ ಆತ್ಮನೇ ಕರ್ತೃವೆಂದು ತೋರುವುದು ||೪೨||
ಈ ಕೃಷ್ಣನು ನಿಮಗೆಮಾತ್ರವೇ ಪುತ್ರನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಜನರಿಗೂ ಪುತ್ರನು. ಅಂತರಾ
ತ್ಮನು. ಪಿತೃಪು. ಮಾತೃಪು. ಈಶ್ವರನು ||೪೩|| ಕಾಣಲ್ಪಡುವ ವಸ್ತುವು, ಕೇಳಲ್ಪಡುವ ವಸ್ತುವು, ಪೂರ್ವ
ದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ವಸ್ತುವು ಈಗ ಹುಟ್ಟುವ ವಸ್ತುವು, ಉತ್ತರತ್ರ ಹುಟ್ಟುವ ವಸ್ತುವು ಸ್ಥಾವರವು, ಜಂಗಮ
ವು ಮಹತ್ತಾದ್ದು, ಅಣುವಾದ್ದು, ಈ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳೂ ಭಗವಂತನಿಗಿಂತಲೂ ಅನ್ಯಗಳಾದವಲ್ಲ ಸ
ಮಸ್ತ ಪ್ರಸಂಚವೂ ಆ ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವು ||೪೪|| ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಧವನು ನಂದಗೋಪನೊಡನೆ ಸಂ
ಭಾಷಣವಂ ಮಾಡುತ್ತಲಿರಲಾಗಿ ಆ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಹೋಯ್ತು. ಅರುಣೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯ
ರೆದ್ದು ದೀವಿಗಳೆಂ ದೊಡ್ಡದಂ ಮಾಡಿ ಬಾಗಿಲುಗಳೆಂಸಾರಿಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳನಿಟ್ಟು ಮೊಸರುಗಳೆಂಕಡೆದರು ||೪೫||
ಆ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಮಥನದ ಹಗ್ಗಂಗಳೆಂ ಭುಜಂಗಳೆಂದ ಪರ್ಯಾಯದಿಂ ನೆಲೆಯುತ್ತಲಿರುವ ಸಮಯ
ದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಗೈಯ್ದ ಹಸ್ತಕಡಗಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಚಲಿಸುತ್ತಲಿರು ಕಟಕಟ್ಟಾದ್ಭಾಗಗಳೂ ಕುಚಗಳೂ ಉಳ್ಳವರಾ
ಗಿ ಜೋಲುತಲಿರುವ ವಾಹಿಗಳುಳ್ಳ ಕುಂಕುಮಕಾಂತಿಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಕಪೋಲಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ದೀವಿಗಳೆ

ನಾಃ ||೪೬|| ಉದ್ಗಾಯತೀನಾಮರವಿಂದಲೋಚನಂವ್ರಜಾಂಗನಾನಂದಿವಮಸ್ತು ಕೃತ್ಯಧ್ವನಿಃ | ದ
ಧ್ವನಿಮಂಥನಶಬ್ದಮಿಶ್ರಿತೋನಿರಸ್ಯತೇನಂದಿಕಾಮಮಂಗಲಮ್ ||೪೭|| ಭಗವತ್ಪ್ರಾಣೇಶೋ
ವ್ರಜದ್ವಾರಿವ್ರಜೌಕಸಃ | ದ್ವಪ್ತ್ವಾನ್ವರಥಂಕಾತಕುಂಭಂಕಸ್ಯಾಯಮಿತಿಚಾಬ್ರವತ್ ||೪೮|| ಅ
ಕ್ರೂರಗತಃಕಿಂವಾಯುಕಂಸಸ್ಯಾರ್ಥಸಾಧಕಃ | ಯನಸೀತೋಮಧುಪುರೀಂಕೃತ್ಯೈಕಮಲಲೋ
ಚನಃ ||೪೯|| ಕಿಂಸಾಧಯಿಸ್ಯಾಕಸ್ಯಾಭಿರ್ಭರ್ತುಗೃಹಪ್ರೀತಸ್ಯನಿಷ್ಕೃತಿಮತಿತಸ್ತೀಣಾಂವದಂತೀ
ನಾಮಾದ್ಧವೋಗಾತ್ಕೃತಾಹ್ನಿಕಃ ||೫೦||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಪಟ್ಟತತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ .

ರುಪನಿತಂಬ-ಕಟಪಶ್ಯದ್ವಾಗಗತೋ, ಹಾರ-ಸರಗತೋ, ಸ್ತನ-ಕುಚಗತೋ, ಕುಂಡಲ-ಒಲೆಗಳಿಂದ, ತ್ರಿಷ್ಪತ್-ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ, ಕ
ಪೋಲ-ಕೆನ್ನೆಗಳೂ, ಅರುಣಕಂಕುಮ-ಕಂಪಾದ ಅರಸಿನದಪುಡಿ, ಅಥವಾ ಕೇಸರ ಚೂರ್ಣವುಳ್ಳ, ಆನನಾಭಿ-ಮುಖವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿ
ನಿರೇಜು-ಬೆಳಗಿದರು ||೪೬|| ಯನ-ಯಾವಶಬ್ದದಿಂದ, ದಿಕಾಂ-ದಿಕ್ಕುಗಳ, ಆಮಂಗಲಂ-ಅಶುಭವು, ನಿರಸ್ಯತೇ-ಹೊರಡಿಸಲ್ಪ
ಡುವುದೋ, ಅಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ದಕ್ಷಿಣ-ಮೊಸರಿನ, ನಿರ್ಮಂಥನ ಶಬ್ದಮಿಶ್ರಿತ-ಕಡೆಯವ ಶಬ್ದದಿಂದ ಬೆರತದ್ದಾಗಿಯೂ
ಇರುವ, ಅರವಿಂದಲೋಚನಮುದ್ಗಾಯತೀನಾಂ-ಕೃಷ್ಣನು ಹಾಡುತ್ತಲಿರುವ, ವ್ರಜಾಂಗನಾನಾಂ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರ, ಧ್ವನಿ-ಸ
ಪ್ಪಳು, ದಿವಂ-ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು, ಅಸ್ಪೃಶತ್-ಸೋಂಕಿತು ||೪೭|| ಭಗವತಿಸೂರ್ಯ-ಭಗವಂತನಾದ ಸೂರ್ಯನು, ಉದಿತೇ
ಸತಿ-ಮೂಡಿಸುವನಾಗುತ್ತಲೂ, ವ್ರಜೌಕಸಃ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳುಳ್ಳವರು, ವ್ರಜದ್ವಾರಿ-ಗೋಕುಲದ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ, ಕಾತ
ಕುಂಭಂರಥಂ-ಭಂಗರವ ತೇರನ್ನು, ದ್ವಪ್ತ್ವಾನ್-ನೋಡಿ, ಕಸ್ಯಾಯಮಿತಿ-ಯಾವವನದು, ಎಂದು, ಅಬ್ರವತ್-ಕೇಳಿದರು ||೪೮||
ಯಃ-ಯಾವನು, ಕಂಸಸ್ಯ-ಕಂಸನ, ಅರ್ಥಸಾಧಕಃ-ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕ ನಾಗಿರುವನೋ, ಯೇನ-ಯಾವವನಿಂ
ದ, ಕಮಲಲೋಚನಕೃಷ್ಣ-ಪದ್ಮಾಕ್ಷನಾದ ಗೋವಿಂದನು, ಮಧುಪುರೀಂನೀತಃ-ಮಧುರಾ ನಗರವನ್ನೆ ಯ್ದಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೋ,
ಸೋಕ್ರೂರ-ಆಯಕ್ರೂರನು, ಕಿಮಾಗತೋವಾ-ಎನುಬಂದನೋ ||೪೯|| ಪ್ರೀತಸ್ಯ-ಸತ್ತು ಹೋದವನಾದ, ಭರ್ತುಗೃ-ಕಂಸನಿಗೆ,
ನಿಷ್ಕೃತಿಂ-ಉಪಕಾರರೂಪವಾದ ಪ್ರೀತಪಿಂಡಪ್ರದಾನವನ್ನು, ಅಸ್ಯಾಭಿ-ನಮ್ಮಿಂದ, ಸಾಧಯಿಸ್ಯತೇ-ಕಿಂ-ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊ
ಳ್ಳುವನೋ ಎನ್ನು, ಸ್ತೀಣಾಂ ಹಂಗಳು, ವದಂತೀನಾಂ-ಹೀಗೆಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ರಾಗವಲ್ಲಿ, ತತಃ-ಬಳಿಕ, ಕೃತಾಹ್ನಿಕಃ-
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ನಾನಸಂಧ್ಯಾದಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಲ್ಲವನಾದ, ಉದ್ಧವಃ-ಉದ್ಧವನು, ಅಗಾತ್-ಬಂದನು ||೫೦||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಪಟ್ಟತತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ .

ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ ಮಣಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವರಾಗಿ, ದಧಿಮಥನವು ಗೆಯ್ದರು ||೪೬|| ಪದ್ಮಲೋಚ
ನನಾದ ಭಗವಂತನು ಗಾನಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಕಂಠಧ್ವನಿಯು ಆಕಾಶವು ವ್ಯಾಪಿಸಿ
ತು. ದಧಿಮಥನಶಬ್ದದಿಂದಲೂ ಮಿಶ್ರವಾದ ಆಗಾನಧ್ವನಿಯು ದಿಕ್ಕುಗಳ ಅಮಂಗಲಮನೆಲ್ಲಮಂ ಕರಿಹರಿಸುವು
ದು ||೪೭|| ಭಗವಂತನಾದ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ವ್ರಜವಾಸಿಗಳಾದ ಗೋಪಗೋಪೀಜನರು ಸುವ
ರ್ಣಮಯವಾದ ರಥವು ವ್ರಜದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಈರಥವು ಯಾರದ್ದು ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು ||೪೮||
[ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೋಪದಿಂದನುಡಿದರದೆಂತೆನೆ] ಮುಂಚೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಇದ್ದು, ಕಮಲಲೋಚನನಾದಕೃ
ಷ್ಣನು ಮಧುರಾಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನಲ್ಲ, ಆ ಕಂಸನ ಕಾರ್ಯಸಾಧಕನಾದ ಆ ಯಕ್ರೂರನು ಪುನ
ಶ್ಚ ಬುದನೋವನೋ ||೪೯|| ಅಥವಾಮೃತನಾದಕಂಸನಿಗೆ ಮಾರಲೇಕಿ ಕವ್ಯಾಪಾರವೆಂದಾಡಲೋಸುಗ ಆಯಕ್ರೂ
ರನು ನಮ್ಮಂಸಂಹರಿಸಿನಮ್ಮಕರೀರವಾಂಸಪಿಂಡಗಳಿಂದ ಆಕಂಸನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲೋಸುಗಬಂದನೋವನೋ,
ಎಂಮಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉದ್ಧವನು ಬಂದನು ||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತಪೌರಾಣಿಕನುನ್ನೆ

ಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶತನಿಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೋರಪು

ರವರಾಧೀಶಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

ರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮೆಂಬಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾ

ಖ್ಯಾನದೊಳುದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟತತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಂ

ಸುಪೂರ್ಣಮೊದುದು .

ಶ್ರೀಶಂಕಃ | ತಂವೀಕ್ಷ್ಯಕೃಷ್ಣಾನ್ಮಚರಂವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಃಪ್ರಲಂಬಬಾಹುಂನವಕಂಜಲೋಚನ
ಮ | ಪೀತಾಂಬರಂಪುಷ್ಕರಮಾಲಿನಲನನ್ಮುಖಾರವಿಂದಂಪರಿವೃಷ್ಟಕುಂಡಲಂ || ೧ || ಶುಚಿಸ್ತ್ರೀತ್ಯ
ಕೋಯಮಪೀಚ್ಯದರ್ಶನಗತತ್ವಕಸ್ಯಾಚ್ಯುತವೆವಭೂವಣಃ ಪೀತವಸರ್ವಾಪರಿವಪುರಾತ್ಮ
ಕಾಸ್ತಮುತ್ತಮಶ್ಲೋಕಸದಾಂಬುಜಾಶ್ರಯಮ್ || ೨ || ತಂಪ್ರಕೃಯಣಾವನತಾಸ್ಸುಸತ್ಕೃತಂಸವ್ರಿಃ
ಡಹಾಸೇಕ್ಷಣಸೂನ್ಯತಾದಿಭಿಃ | ರಹಸ್ಯಪೃಚ್ಛನ್ನಽವಿಷ್ಟವಃ ಸನವಿಜ್ಞೆಯಸಂದೇಹಹರಂರಮಾಪ
ತಃ || ೩ || ಜಾನೀಮಾನ್ಸ್ವಯಮದುಃಖತಪಾರ್ಷವಃ ಸಮುಪಗತಮ್ | ಭರ್ತೃಹಸ್ತಸಿತ್ಕಪಿತೋ |

೪೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೀಜ

[ಶುಕವಾಕ್ಯವು] ಪ್ರಲಂಬಬಾಹುಂ-ಉದ್ದವಾದ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ, ನವಕಂಜಲೋಚನಂ-ಮೊನತಾವರೆಗಳಂತೆ ಕಂಗ
ಳುಳ್ಳ, ಪೀತಾಂಬರಂ-ಪನುರುಡಿಗೆಯುಳ್ಳ, ಪುಷ್ಕರಮಾಲಿನಂ-ಕಮಲವಾಲಿಕೆಯುಳ್ಳ ಲಸನ್ಮುಖಾರವಿಂದಂ-ಕೋಭಿನವ ಮೊಗ
ದಾವರೆಯುಳ್ಳ, ಪರಿವೃಷ್ಟಕುಂಡಲಂ-ನಂಪನ್ನವಾದ ಸಿವಿದೊಡವ ಗಳುಳ್ಳ, ಸಂಕ್ಷೃಪ್ತಾನ್ಮಚರಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನೇವಕನಾದ ಉ
ದ್ದವನನ್ನು, ವ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಗೋಕುಲದ ಹೆಂಗಳು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ || ೧ || ಶುಚಿಸ್ತ್ರೀತ್ಯ-ಶುದ್ಧವಾದ ನಗಯುಳ್ಳವನು, ಕೋ
ಯಂ-ಇವನು ಯಾರು? ಅಪೀಚ್ಯದರ್ಶನಃ-ಚಲುವಾದ ನೋಟವುಳ್ಳವನು, ಕ-ತತ್ವ-ಎತ್ತಣಿಂಪವನು? ಅಚ್ಯುತವೇದಭೂ
ವಣಃ-ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ವೇದವೂ ಆಭರಣಗಳೂ ಉಳ್ಳವನು. ಕಸ್ಯ-ಯಾರಕಡೆಯವನು? ಇತೀವ-ಇಂತೆಂಬಂತೆ, ಸರ್ವಾಃ-ಗೋಪಿ
ಯರೆಲ್ಲರೂ, ಉತ್ಕೃಷ್ಠಾಃ-ಅನುಕ್ರಿಯರಾಗಿ, ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕಸದಾಂಬುಜಾಶ್ರಯಂ-ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ಕಾಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ
ನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳೇ ಆಧಾರವಾಗಿ ವೃಕ್ಷವನಾದ, ತಂ-ಆ ಯುದ್ಧವನನ್ನು, ಪರಿವಪುರಿ-ನುತ್ತಲೂ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡ
ರು || ೨ || ತಂ-ಅವನನ್ನು, ಸವ್ರಿಡ...ದಿಭಿಃ-ಸವ್ರಿಡ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂಸಹಿತವಾದ, ಡಹಾಸೇಕ್ಷಣ-ನಗೆಯಿಂಕೂಡಿದ ನೋಟ, ಸೂ
ನ್ಯತ-ಪ್ರಿಯ, ಆದಿಭಿಃ-ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಸುಸತ್ಕೃತಂ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ, ರಮಾಪತೇಃ-ಲ
ಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಸಂದೇಹಹರಂ-ಸುದ್ದಿಯಂ ತಂದಿರುವನನ್ನಾಗಿ, ವಿಜ್ಞೆಯ-ತಿಳಿದು, ಪ್ರಕೃಯಣ-ಸಮ್ರಭಾವ
ದಿಂದ, ಅವನತಾಸ್ಸತ್ಯಃ-ನವಸ್ಕರಿಸಿದವರಾಗಿ, ರಹಸಿ-ವಿಕಾಂತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ಅಸನೇ-ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ, ಉಪವಿಷ್ಟಂ-ಕುಳಿತಿರುವ
ವನು, ಅಪ್ಯಚ್ಛೃ-ಹಸಗೊಂಡರು || ೩ || ಸಮುಪಗತಂ-ಬಂದ, ತ್ವಾಂ-ನನ್ನ, ಯದುಪತೇಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಪಾರ್ಷವಂ-

* ೪೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು. *

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶಕೇಧಕೃಷ್ಣಾದೇನಗೋಪಿಕಾಃ | ಭೋಧಯಿತ್ವೋದ್ದವಸ್ತ
ತ್ವಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯಾಗಮತ್ಪುರಿಮ್ || * || ನಾಲ್ವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ
ಉದ್ಧವನು ವ್ರಜದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ತತ್ವೋಪದೇಶವಂ ಮಾಡಿ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಂ
ದ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಮಧುರಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯ
ನಂ ಕುರಿತು ವಿರೂಪಿಣುವ ನಂತೆನೇ-

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ವ್ರಜಸ್ತ್ರೀಯರು ದೀರ್ಘಬಾಹುವಾಗಿ ನೂತನ ಕಮಲದಂತೆ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳವ
ನಾಗಿ ಪೀತಾಂಬರ ಧಾರಿಯಾಗಿ ಒದ್ದುಮಾಲಾ ಧಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನಮಾದ ಮುಖದೊಡ್ಡ ವುಳ್ಳವನಾಗಿ
ಹೊಳೆಯುವ ಕುಂಡಲಂಗಳುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅನುಚರನಾಗಿರುವ ಉದ್ಧವನಂ ನೋಡಿ || ೧ || ಆಕ್ಷರ್ಯಪ
ಡವರಾಗಿ ಸುಂದರ ರೂಪನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಅಲಂಕಾರಮುಳ್ಳ ಈಪುರುಷನು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ
ನು? ಎಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಠರಾಗಿ ಅಶೇಷಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೂ ಉತ್ತಮ ಶ್ಲೋಕನ ಪಾದ ಒದ್ದುಕಲಂಬಿ
ಯಾದ ಆಯುಧವನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡರು || ೨ || ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ವಿನಯದಿಂದ ನಮ್ರರಾಗಿ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ಎರಾ
ಸನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಉದ್ಧವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಹ್ರೇಮ ವಾರ್ತೆಯಂ ಪೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದ
ವನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ವೇರಿಸಿದ ಮುಗುಳು ನಗೆಯೂ ನೋಟವೂ ಮೃದುವಾಕ್ಯಗಳೂ ಮುಂತಾದ

ಭರ್ವಾಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ ||೪|| ಅನ್ಯಥಾಗೋವ್ರಜಿತಸ್ಯ ಸ್ಮರಣೀಯಂನಚಕ್ಷುಷಿ ||೫|| ಸ್ವ
ಹಾನುಬಂಧೋಬಂಧೂನಾಂಮಾನೇರಪಿಸುದುಸ್ತ್ಯಜಃ | ಅನ್ಯೈವೈರ್ಥ ಕೃತಾವ್ಯತಿಗ್ರೇಯಾವದರ್ಥ
ವಿಡಂಬನಾ||೬|| ಪುಂಭಿಸ್ತ್ರೀಮುಕ್ತತಾಯದ್ವತ್ಸುಮನಸ್ವಿವಪತ್ವದ್ಭೃಷಿಃ|ಸಸ್ಯಂತ್ಯಜಂತಿಗಣಿಕಾಅಕ
ಲ್ಯಾನ್ಯಪತಿಪ್ರಜಃ||೭|| ಅಧೀತವಿದ್ಯಾಅರ್ಜಾಯಾಮೃತ್ವೈಜೋದತ್ತ್ವದಕ್ಷಿಣಮ್|ಖಗಾವೀತಫಲಂ
ವೃಕ್ಷಂಭುಕ್ತ್ವಾಪ್ತಾತಿಥಯೋಗ್ಯಹವಾ | ದಗ್ಧಂಮೃಗಾಸ್ತಥಾರಣ್ಯಂಜಾರೋಭುಕ್ತ್ವಾಸ್ವರತಂಸ್ತ್ರೀ
ಯಮ್||೮|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ|ಇತಿಗೋಪ್ರೋಕ್ತಂ|ಗೋವಿಂದಗತವಾಕ್ಯಾಯಮಾನಸಾಃ| ಕೃಷ್ಣದೂತೇವ್ರಜಂ

ಸಫಿಕನನ್ಯಾಗಿಯೂ, ಜಾನೀಮಃ-ಬಲ್ಲೆವು, ಭರ್ತಾ-ನಮ್ಮೊಡೆಯನಿಂದ, ಪಿತೋಗ್ರೇ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷ
ಯಾ-ಸಂತೋಷವಂ ಮಾಡಲಬೇಕೆಂದಿರುವ, ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಪ್ರೀತಿ-ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುವ ||೪|| ಅನ್ಯ
ಥಾ-ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಗೋವ್ರಜಿ(-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ,ತಸ್ಯ-ಅ ಕೃಷ್ಣನ, ಸ್ಮರಣೀಯಂ-ಸೆನವುಗೊಳಿಸತಕ್ಕವನನ್ನು, ನಚಕ್ಷುಷೀ-
ಹೇಳಲಾರವು ||೫|| ಬಂಧೂನಾಂ-ನಂಟರ, ಸ್ವೇ(ಹಾನುಬಂಧು-ಪ್ರೀತಮನಂಬಂಧವು, ಮುನೇರಪಿ-ಮಾನಸೀಲನಾದ ಪಂಡಿತನಿ
ಗೊಳೊಡ, ಸುದುಸ್ತ್ಯಜಃ-ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಲ್ಲವು, ಅನ್ಯೇಷು-ಇತರರಲ್ಲಿ, ಅರ್ಥಕೃತಾ-ಧನಾದಿಪ್ರಯೋಜ
ನಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಮೃತಿಗ್ರೀ-ಸ್ನೇಹವು, ಯಾವದರ್ಥವಿಡಂಬನಾ-ಪ್ರಯೋಜನವು ಯಾವವರಿಗೋ ಅವರಿಗೇನೇ ನ
ಟನಮಾತ್ರವುಳ್ಳವು ||೬|| ಸುಮನಸ್ಸು-ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ, ಪತ್ವದೈರಿವ-ಭೃಂಗಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ(ಹಾಗೆ, ಸ್ತ್ರೀಷು-ಹೆಂಗಗಳಲ್ಲಿ, ಪುಂ
ಭಿಃ-ಪುರುಷರಿಂದ, ಕೃತಾ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮೃತಿಯಾಗಿರುವುದು, ಗಣಿಕಾಃ-ನೂಲೆಯರು, ಸಸ್ಯಂ-ಹಣವಿಲ್ಲದವನನ್ನು, ತ್ಯಜಂ
ತಿ-ಬಿಡುವರು. ಪ್ರಜಾಃ-ಜನಗಳು, ಅಕಲ್ಯಾಣಂ-ಅನುಮರ್ಧನಾದ, ಸ್ಮರಂ-ಭೋರೆಯನ್ನು, ತ್ಯಜಂತಿ-ಬಿಡುವರು ||೭|| ಅಧೀತವಿ
ದ್ಯಾಃ-ಕಲಿತವಿದ್ಯೆಗಳುಳ್ಳವರು, ಅರ್ಜಾಯಂ-ಗುರುವನ್ನೂ, ಋತ್ವಿಜಃ-ಋತ್ವಿವಿಕ್ಯಗಳು, ದತ್ತದಕ್ಷಿಣಂ-ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ದಕ್ಷಿಣೆ
ಯುಳ್ಳ ಯಜಮಾನನನ್ನೂ, ಖಗಾಃ-ಹಕ್ಕಿಗಳು, ವೀತಫಲಂ-ಫಲವು ಹೋದ, ವೃಕ್ಷಂ-ಗಿಡವನ್ನೂ, ಅತಿಥಯಃ-ಅನ್ಯಾರ್ಥಿಗ
ಳು, ಭುಕ್ತ್ವಾ-ಉಂಡು, ಗೃಹಂ-ಮನೆಯನ್ನೂ, ಮೃಗಾಃ-ಮೃಗಗಳು, ದಗ್ಧಮರಣ್ಯಂ-ನುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಡನ್ನೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ
ಯೇ, ಜಾರಃ-ಮಿಂಡನು, ಭುಕ್ತ್ವಾ-ಅನುಭವಿಸಿ, ಸ್ವರತಂ-ಅನುರಕ್ತಳಾದ, ಸ್ತ್ರೀಯಂ-ಹೆಂಗನನ್ನೂ, ತ್ಯಜಂತಿ-ಬಿಡುವರು||೮||
[ಕೃಷ್ಣವಚನವು] ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಗೋಪ್ರೋಕ್ತಃ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರಲ್ಲವೆ, ಗೋವಿಂದಗತವಾಕ್ಯಾಯಮಾನಸಾಃ-ಕೃಷ್ಣನ ಹೊಂದಿದ
ಮಾತು ಮೈಮನಸ್ಸು ಉಳ್ಳವರು. ಕೃಷ್ಣದೂತೇ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆದುದು, ಉದ್ಧವೇ-ಉದ್ಧವನು, ವ್ರಜಂ-ಗೋಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು

ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಿಂದ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಂ ಗೆಯ್ದರು ||೨|| ಎಲೈ ಪುರುಷನೇ! ನೀನು ಕೃಷ್ಣನನೇವಕನು ಬಂದಿ
ರುವಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಮ್ಮ ಮಾತಾ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಂ ಮಾಡಲೋಸುಗ ನಿನ್ನಂ ಕಳುಹಿಸಿರುವನು ||೪||
ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಆಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಮರಣೀಯ ವ್ಯಾಪಾರವಾವುದೋಲ್ಲ ||೫|| ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಾನು ಬಂಧ
ವು ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ಬಿಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವು. ಇತರ ವಿಷಯಮಾದ ಮೃತಿಯು ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತಮಾ
ಗಿ ನಟನಮಾತ್ರವೇಸರಿ ||೬|| ಪುರುಷರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ನೇಹವು ಭ್ರಮರಂಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪಂಗೆ
ಳೊಡನೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ನೇಹವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಮಾಗಿರುವುದು. ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರು ನಿರ್ಧನ
ನಾದಪುರುಷನು ತ್ಯಜಿಸುವರು. ಅಧಮನಾದ ಅರಸು ಪ್ರಜೆಗಳು ತ್ಯಜಿಸುವನು ||೭|| ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಅ
ನುತರದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರು ಅರ್ಜಾಯನಂ ತ್ಯಜಿಸುವರು. ಋತ್ವಿಕ್ಯಗಳು ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಂದಮೇಲೆ ಯಜಮಾನನಂ
ತ್ಯಜಿಸುವರು. ಫಲರಹಿತವಾದ ವೃಕ್ಷವಂ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳು ತ್ಯಜಿಸುವವು. ಭೋಜನ ವಾದಮೇಲೆ ಅತಿಥಿಗಳು ಯ
ಜಮಾನನ ಗೃಹವಂ ತ್ಯಜಿಸುವರು. ದಗ್ಧವಾದ ಅರಣ್ಯವಂ ಮೃಗಂಗಳು ತ್ಯಜಿಸುವವು. ಜಾರಪುರುಷನು
ಪರಸ್ತ್ರೀಯ ನನುಭವಿಸಿ ಆಸ್ತ್ರೀಯಳಿಗೆ ಕಾಮತ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗದಿದ್ದರೂ ಅವಳಂ ತ್ಯಜಿಸುವನು||೮|| ಈಶ್ವರಿಯ
ಲ್ಲಿ ನುಡಿವುದು ಗೋಮಯಿರುಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಲಗ್ನಮಾದ ಮನಸ್ಸು ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣ

ಯಾತೇಉದ್ಧವೇತ್ಯಕ್ತಲೌಕಿಕಾಃ ||೯|| ಗಾಯಂತ್ಯಪ್ರಿಯಕರ್ಮಾಣಿರುದಂತ್ಯೈಶ್ಚ ಗತಹಿರಿಯಃ | ತಸ್ಯ
ಭ್ರಮರಗೀತಾದಿ ಕಥಾಪ್ರಾರಂಭಘಟ್ಟಃ.

ಸಂಸ್ಕೃತೈಸುಸ್ಕೃತೈರ್ಯಾನಿಕ್ಯೈಶೋರಬಾಲಯೋಃ ||೧೦|| ಕಾಚಿನ್ಮಧುಕರಂವ್ಯವಾಪ್ತವ್ಯಧ್ಯಾಯಂ
ತೀಕ್ಠವ್ಯಸಂಗಮಮ್ | ಪ್ರಿಯಪ್ರಸಾದ್ಧಾಪಿತಂದೂತಂಕಲ್ಪಯಿತ್ಯೈದಮಬ್ರವೀತ್ ||೧೧|| ಗೋ
ಪಿಕಾ | ಮಧುಪಕಿತವಬಂಧೋವಾಸ್ಪೃಶಾಂಘ್ರಿಸಹತ್ಸಾಘ್ರೀಕುಚವಿಲುಳಿತಮಾಲಾಕುಂಕುಮಶ್ಯ
ಕ್ರೂಭಿರ್ನಃ | ವಹತುಮಧುಪತಿಸ್ತನ್ಮಾನೀನಾಂಪ್ರಸಾದಂ ಯದುಸದಸಿವಿಡಂಬಯಸ್ಯದೂತ
ಸ್ತ್ವವಿದ್ಯಾಕಃ ||೧೨|| ಸುಕೃತಧರಸುಧಾಸಾಂಮೋಹಿನೀಂಪಾಯಯಿತ್ವಾಸುಮನಸಜವದ್ಯ

ಯಾತೇನತಿ-ಬಂದವನಾಗುತಲೂ, ತ್ಯಕ್ತಲೌಕಿಕಾಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಲೋಕವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳವರಾದರು ||೯|| ಪ್ರಿಯಕರ್ಮಾಣಿ-ಕೃ
ಷ್ಣನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು, ಗಾಯಂತ್ಯಃ-ಹಾಡುತಲಿರುವರೂ, ತಸ್ಯ ಆ ಕೃಷ್ಣನ, ಕೈಕೋರಬಾಲಯೋಃ-ಕಿಶೋರಬಾಲಕರನ್ನೊಳಗ
ಳಲ್ಲಿ, ಯಾನಿ-ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯಿದ್ದರೋ, ತಾನಿ-ಅವುಗಳನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತೈಸುಸ್ಕೃತೈಃ-ಸೇವುಗೊಂಡು
ಸೇವುಗೊಂಡು, ಗತಹಿರಿಯಃ-ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ನಾಚಿಕೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ರುಪಂತ್ಯೈಶ್ಚ-ಅಳಿತಿರೆವರೂ ಆದರು||೧೦|| [ಭ್ರಮರಸಂ
ವೇಶದಗೋಪೀಗೀತೆಗಳು] ಕೃಷ್ಣನ ಸಂಗಮಂ-ಕೃಷ್ಣನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು, ಧ್ಯಾಯಂತೀ-ಭಾವಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಕಾಚಿತ್-ಒಬ್ಬಳು,
ಮಧುಕರಂವ್ಯವಾಪ್ತ-ಭೃಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ, ಪ್ರಿಯಪ್ರಸಾದ್ಧಾಪಿತಂ-ಪ್ರಿಯನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ದೂತಂಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾ-
ಆಳನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಇದಂ-ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದನ್ನು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದಳು ||೧೧|| [ಗೋಪಿ(ವಾಕ್ಯವು).
ಮಧುಪ-ಭೃಂಗವೇ! ಕಿತವಬಂಧೋ-ಧೂತನಿಗೆ ನಂಟನೇ! ಸಹತ್ಸಾಘ್ರೀ-ಸವತಿಯ, ಕುಚ...ಭಿಃ-ಕುಚ-ಸ್ತನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಲುಳಿತ
ಹೊರಳಿದ, ಮಾಲಾ-ಪುಷ್ಪನರಗಳ, ಕುಂಕುಮ-ಕುಂಕುಮವುಳ್ಳ, ಕೃಶುಭಿಃ-ಮಾಣಿಗಳಿಂದ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಅಂಘ್ರಿಂ-ಕಾಲನ್ನು
ಮಾನ್ಯಪ್ರಕ-ಸೋಂಕಬೇಡ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವನ, ದೂತಃ-ಆಳಾದ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಕುದ್ಯಕ್-ಇಂಧವನೋ, ಸಮಧುಪತಿಃ-ಆ
ಭೃಂಗವು, (ಕೃಷ್ಣನು) ತನ್ಮಾನೀನಾಂ-ಆ ಹೆಂಗಳ, ಪ್ರಸಾದಂ-ಅನುಗ್ರಹವನ್ನೂ, ಯದುಸದಸಿ-ಯಾವವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ವಿ
ಡಂಬಂ-ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವನ್ನೂ, ವಹತು-ಧರಿಸಲಿ ||೧೨|| ಸುಕೃತ್-ಒಂದುಸಲ, ಮೋಹಿನೀಂ-ಮೋಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಸರ್ವ

ದೂತನಾದ ಉದ್ಧವನು ವ್ರಜಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಾಗಿ ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ||೯|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವ್ಯಾಪಾರಂಗೆ
ಳಂ ಗಾನಂ ಗೇಯಾತ ಲಜ್ಜೆಯಾ ಬಿಟ್ಟು ರೋದನಂ ಗೇಯರಾಗಿ, ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಕೈಶೋರಚರಿತ್ರಂ
ಗಳಂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ||೧೦|| ಒಬ್ಬಳು ಸ್ತ್ರೀಯು ಒಂದುಭ್ರಮರವಂ ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣ ಸಮಾ
ಗಮಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೂತನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಉದ್ಧವನಂ ಕುರಿತು ಪೇಳಿತಕ್ಕ
ಮಾತುಗಳಂ ಭ್ರಮರವಂ ಕುರಿತು ಪೇಳಿದಳು(ಎಂತೆನೆ)||೧೧|| ಎಲೈ ವಂಚಕನಾದ ಭ್ರಮರಪತಿಗೆ ದೂತನಾದ
ಭೃಂಗವೇ! ಸಪತ್ನಿಯರುಗಳ ಕುಚಂಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಲುವ ಮಾಲ್ಯಂಗಳ ಕುಂಕುಮಂಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಮಾದ
ಮಾನೆಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಾದಂಗಳಂ ಮುಟ್ಟಬೇಡ, ಅಭೃಂ
ಗಪತಿಯು ಅಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ದಯವನ್ನೇ ಸಂಪಾದಿಸಿ
ಕೊಳಲಿ, ಅವಳ ಕಪಟ ಕೃತ್ಯಮೆ ನೋಡಿ ಯಾದವಸಭೆ
ಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಂದಿಸಲಿ||೧೨|| ಆ ಭ್ರಮರ ನಾಥನುಮೋಹ
ಕಮಾದ ಸ್ವಕೀಯಮಾದ ಅಧರಾಮೃತವಂಒಂದುಬಾರಿನ
ಮಗೆ ಪಾನಮ ಮಾಡಿಸಿ ಪುಷ್ಪಂಗಳಂ ಭ್ರಮರವು ತ್ಯಜಿ
ಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮಂ ತ್ಯಜಿಸಿದನು. ಅಂತಾ ಮೋಸಗಾರನಾ
ದ ನಾಥನ ಪಾದಪದ್ಮವಂ ನೀನು ಹೇಗೆಪರಿಚರಣಂಗರಿ
ಯ್ಯುತ್ತೀಯೆ? ಅಪುರುಷನ ಬೆಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಬೆರಗಾ

ಸ್ತತ್ಯಜಿಸ್ತಾ ಭವಾದ್ಯಕ್ ಪರಿಕರತಿಕಥಂತತ್ಪಾದಪದ್ಯಂನುಪದ್ಯಾತಿಽಪಿತತ್ಯತಚಿತಾಹ್ಯುತ್ತಮ
ಶ್ಲೋಕಜಲೈಃ ||೧೩|| ಕಿಮಿಹಬಹುವದಂಘ್ರಿಗಾಯತಿತ್ವಂಯದಾನಾಮಧಿಪತಿಮಗೃಹಾಣಾಮಗ)
ತೋನಃಪುರಾಣಂ ನಿಜಯಸಖಸಖಿನಾಂಗೀಯತಾಂತತ್ಪ್ರಸಂಗಃಕ್ಷಪಿತಕುಚರಂಜನೈಕಲ್ಪಯಂ
ತೀವ್ರಮಿಷ್ಟಾಃ ||೧೪|| ಭುವಿಚರಸಾಯಾಂಕಾಸ್ತಿಯಸ್ತದ್ಧರಾಪಾಕಪಟರಾಚಿರಹಾಸಭಾ
ವಿಜೃಂಭಸ್ಯಯಾಸ್ಯುಃ ಚರಣಜನುಪಾಸ್ತೆಯಸ್ಯಭೂತಿರ್ವಯಂಕಾಹ್ಯಾಚಿತ್ಕೃಪಣಪಕ್ಷ್ಯಹ್ಯು
ತ್ತಮಶ್ಲೋಕಕಬ್ಧಃ || ೫|| ವಿಸ್ಮಜಶಿರಸಿಪಾದಂವೈದ್ಯಹಂಚಾಟುಕಾಶೈರನನಯವಿದುವನೈಭ್ಯ

ಮಧರಸುಧಾಂ-ತನ್ನದಾದ ತುಟಿಯ ಅಮೃತವನ್ನೂ, ಪಾಯ ಯಿತ್ಯಂ-ಕೆಡಿಸಿ, ಭವಾದ್ಯಕ್-ನಿನ್ನಂಧವನು. ನಮನಸಹವ-ಪು
ಷ್ಪಗಳನ್ನ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಅಸೃಕ್-ನಮ್ಮನ್ನೂ, ಸದ್ಯುಃ-ಆಗಲೇ, ತತ್ಯಜೇ-ತೊರೆಕೊಂಡನು. ತತ್ಪಾದಪದ್ಯಂನು-ಅಂತವ
ನ ಅಡಿದಾವರೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ, ವದ್ಯಾ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು, ಕಥಂಕರಿಜರತಿ-ತೇಗೆ ಸೇವಿಸುತಲಿರುವಳು? ೩-ತ-ಬೀದವು, ಉತ
ಮಶ್ಲೋಕಜಲೈಃ-ಕೃಷ್ಣನ ನುಳ್ಳುಮಾತುಗಳಿಂದ, ಪೃತಚೇ-ರಾಹಿ-ಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದಳಲ್ಲವೆ? ||೧೩|| ಷಡಂಘ್ರೀ
ಆರಡಿಯೇ! ಅಗೃಹಾಣಾಂ-ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರಾದ (ಮನೆಯಾಗಿರದ) ನಃ-ನಮ್ಮೂ, ಅಗ್ರತಃ-ಮುಂದೆ, ಪುರಾಣಂ-ಹಳಬನಾದ-
(ಅನಾದಿಪುರುಷನಾದ) ಯದೂನಾಂಪತೆಂ-ಭೃಂಗವನ್ನು, (ಕೃಷ್ಣನನ್ನು) ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಬಹು-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಕಿಂ
ಗಾಯಸಿ-ಎನು ಹಾಡುತ್ತೀಯೆ? ವಿಜಯಸಖಸಖಿನಾಂ-ಮನ್ಯಧನಗಳೆನು ಗಳಿತಿಯರ, (ಕೃಷ್ಣನ ಸಖಿಯರ) ಅಗ್ರತಃ-
ಮುಂದೆ, ತತ್ಪ್ರಸಂಗಃ-ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವವು, ಗೀಯತಾಂ-ಹಾಡಲ್ಪಡಲಿ ಹೃಷಿತಕುಚರಂಜ-ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ತನರೋಗಗಳುಳ್ಳ,
ಇಷ್ಟಾಃ-ಬೇಕಾದ ಆ ಹೆಂಗಳು, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಇಷ್ಟಂ-ಪ್ರಿಯವನ್ನು. ಕಲ್ಪಯಂತಿ-ಉಂಟುಮಾಡುವರು||೧೪|| ಹೇಕಪಟ-ಎಲಮೋ
ನಗರನಾವ ತುಂಬಿಯೇ! ದಿವಿ-ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭುವಿಚ-ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ರಸಾಯಾಂ-ಕಾಂತಾಳದಲ್ಲಿಯೂ, ಯಾಸ್ಯುಃ-ಯಾವ
ಹೆಂಗಳರವರೋ, ತಾಸು-ಅವರಲ್ಲಿ, ಕಾಸ್ತಿಯಃ-ಯಾವಹೆಂಗಳುತಾನೆ, ರುಚಿರಹಾಸಭಾಶ್ರವಿಜೃಂಭಸ್ಯ-ಮನೋಹರವಾದನಗೆ
ಯೂ ಹುಬ್ಬುಗಳೆಂಹಾರಿಸುವಿಕೆಯುಳ್ಳ, ತಲೈ-ಆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ದುರಾಪಾಕ-ದುರ್ಲಭಯರಾಗಿರುವರಭೂತಿಃ-ಐಕ್ಯರೂಪಿ
ಣಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು, ಯಸ್ಯ-ಯಾವವನ, ಚರಣರಜಃ-ಪಾದಫಲೆಯನ್ನು ಉಪಾಸ್ತೇ-ಸೇವಿಸುವಳೋ, ತಸ್ಯ-ಅವನಿಗೆ, ವಯಂ
ಕಾಃ-ನಾವು ಯಾರು? ಹಿ-ಅಲ್ಲವೆ, ಅಪಿತ-ಹಾಗಾದರೂ, ಕೃಪಣಪಕ್ಷೇ-ದೀನರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿರುವ ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಉ
ತ್ತಮಶ್ಲೋಕಕಬ್ಧಾಃ-ಉತ್ತಮನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಮಾತು ಯುಕ್ತವೇನರಿ ||೧೫|| ಶಿರಸಿ-ನಮ್ಮತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪಾ
ದಂ-ನಿನ್ನ ಕಾಲನ್ನು, ವಿಸ್ಮಜ-ಇಡಬೇಡಬಿಡು ಮುಕುಂದಾತೆ-ಕೃಷ್ಣನದನೆಯಿಂದ, ಅಭ್ಯೇತ್ಯ-ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಎಂದು, ದಾ
ತ್ಯೈಃ-ದೂತನ ಕೆಲಸಗಳಿಂದಲೂ, ಚಾಟುಕಾಶೈಃ-ಚಮತ್ಕಾರದ ನುಡಿಗಳಂ ನುಡಿಯುವುದರಿಂದಲೂ, ಅನನಯವಿದುವಃ-
ಪಾರ್ಥಿವ ನುವಬಗೆಯ ಬಲ್ಲವನಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು, ಅಹಂವೇದ್ವಿ-ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು ನ್ವಕೃತೇ-ತನಗೋನುಗ, ಇ
ಹ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ವಿಸ್ತೃಷ್ಟಾಪತ್ಯಪತ್ಯನೈವಲೋಕಾಃ-ವಿಸ್ತೃಷ್ಟ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಪತ್ಯ-ಮಕ್ಕಳು, ಪತಿ-ಗಂಡಂದಿರು, ಅ

ಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು ಅವನಂಸೇರಿರುವಳು||೧೩||ನಾವುಲಕ್ಷ್ಮೀಯಂತೆ ಆಪ್ರಾಣಿಯರಲ್ಲವು, ಎಲೈ ಭೃಂಗವೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಯದುಪತಿಯಾದ ಪುರಾಷನಂ ಬಹುವಾಗಿ ನಮ್ಮಮುಂದೆ ಏಕೆ ಗಾನಂಗೆ
ಯ್ಯುವಿ ಆಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆಪ್ತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಮುಂದೆ ಗಾನವಂ ಮಾಡು, ಆಲಿಂಗನದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಕಾಚರೋಗಮುಳ್ಳವರಾಗಿ ಆಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಪ್ರೀತಿಮಂ ಮಾಡುವರು||೧೪||ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯರುಂಟೋ, ಅವರೊಳಗೆ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಕಪಟಮಾದಮನೋಹರಮಾದ
ನಗೆಯೂ ಹುಬ್ಬುಗಳ ಚಾಲನವೂಳ್ಳ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ದುರ್ಲಭರಾದರು? ಎಲ್ಲರೂ ಮರಳಾಗುವರು. ಯಾವ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದರಜಸ್ಸಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು ಸೇವಿಸುವಳೋ ಅಂಥಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಾವು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರರಾದ
ರೂ, ದೀನರಂ ಕಾಪಾಡುವನು ಎಂದು ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕನೆನಿಸಿರುವನು ||೧೫|| ನಮ್ಮ ಪಾದಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಿರಸ್ಸಿನಿ
ರಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಡ, ಮುಕುಂದನ ದನೆಯಿಂದ ಕಲಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಚಾಟುವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಂ

ತ್ಯಸೌತ್ಯೈವರ್ವಕುಂದಾತ್ | ಸ್ವಕೃತತಠವಿಸ್ವಪ್ಪಾಪತ್ಯೈವತ್ಯನ್ಯಲೋಕಾವ್ಯಗ್ಯಜದಕೃತಚೇತಃ
ಕಿನ್ನಸಂಧೆಯಮಸ್ತಿ ॥೧೬॥ ಮೃಗಯಾರಿವಕಪೀಂದ್ರಗ್ರವಿವ್ಯಥೆಲಾಬಧರ್ಮಾಸ್ತ್ರಿಯಮಕೃ
ತವಿರೂಪಾಂಸ್ತ್ರೀಜಿಃಕಾಮಯಾನಾಂ | ಬಲಿಮಪಿಬಲಿಮತ್ಯವೇಪ್ರಯಧ್ಯಾಂಕ್ಷವದ್ಯಸ್ತದಲ
ಮನಿತಸಖ್ಯೈರ್ದುರಸ್ತ್ಯಜಸ್ತತ್ಕಥಾರ್ಥಃ ॥೧೭॥ ಯದನುಚರಿತಲೀಲಾಕರ್ಣಪೀಯೂವನಿಪು
ಟೈಕೃದವನಿಧೂತದ್ವ್ಯಂವ್ಯಥರ್ಮಾವಿನಿಷ್ಠಾಃ || ಸಪದಿಗೃಹಕುಟುಂಬಂದೀನಮಾತ್ಮೈಜ್ಯದೀ
ನಂಬಡವನವಿಹಂಗಾಭಿಕ್ಷುಚರ್ಯಾಂಚರಂತಿ ॥೧೮॥ ವಯಮ್ನಾತಮಿವಜಿಹ್ಮವ್ಯಾಹೃತಂಕ್ರದ್ಧ

ಸ್ವಲೋಕಾಃ-ಪರಲೋಕವೃತ್ತಿವೈವಾದ ನಮ್ಯಂತು, ಅಕೃತಚೇತಃ-ಅನಿಶ್ಚಿತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ ಅವನು, ವ್ಯಸೃಜತ್-
ತೋರಕೊಂಡನು ಅನಿ-ಇವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸಂಧೇಯಂ-ಸಂಧಿವಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಕಿನ್ನ-ನಿಮಂಟು ॥೧೬॥ ಲುಬ್ಧರ್ಮಾ-
ಕಿರಾತರ ಧರ್ಮವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಮೃಗಯಾರಿವ-ಬೇಟೆಯಾಡುವವನಹಾಗೆ, ಕಪೀಂದ್ರ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕಪಿಯನ್ನು, ವಿವ್ಯಥೇ-
ನೋಯಿಸಿದನು ಸ್ತ್ರೀಜಿ-ಹೆಂಗಸಿನಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕಾಮಯಾನಾಂ-ತನ್ನಂ ಬಯಸುತ್ತಿರುವ, ಸ್ತ್ರೀಯಂ ಹೆಂಗ
ಸನ್ನು, ಪಿರೂಪಾಂ-ವಿಕಾರರೂಪಳನ್ನಾಗಿ, ಅಕೃತ-ಮಾಡಿದನು ಯಃ-ಯಾವವನು, ಬಲಿಂ-ಪೂಜೆಯನ್ನು, ಆತ್ಮಾ-ಆನುಭವಿಸಿ
(ಅನ್ನವನ್ನು) ಧ್ಯಾಂಕ್ಷವತ್-ಕಾಶಿಯಹಾಗೆ, ಅತ್ವಾ-ತಂದು, ಬಲಿಮಪಿ-ಬಲಿಯನ್ನೂ, ಆವೇಷ್ಯಯ-ಕಟ್ಟಿದನೋ, ಜೇಅಸಿ
ತ-ಎಲ ಕವೃಪವನೇ | ಇ-ಅದರಿಂದ, ಸಖ್ಯೈರಲಂ-ಸ್ನೇಹಗಳಿಂದ ಸಾಕು ಆದರೂ, ತತ್ಕಥಾರ್ಥಃ-ಅವನ ಕಥೆಯು
ಯೋಜನವು, ಮಸ್ತ್ಯಜ-ಜಿಡಲಕಳುವಾದ್ದು (ಕೃಷ್ಣನ ಪೂರ್ವಾಪಾರಗಳಾದ ರಾಮವಾಮನರ ಕಥಾನೂಚನೆಯುಂಟು) ॥೧೭॥
[ಹರಿಕಥಾರ್ಥವು ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮನಾಕಳವಾದರೂ ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಸಾಧಕವಪ್ಪುದರಿಂದ ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು.] ಯತ್...
ವಿನಿಷ್ಠಾಃ-ಯ-ಯಾವ ಕೃಷ್ಣನ, ಅನುಚರಿತ-ಆಚರಣಗಳೆಂಬ, ಲೀಲಾ-ವಿಲಾಸಗಳೆಂಬ, ಕರ್ಣಪೀಯೂಷ-ಕಿವಿಗಳಿಗಮೃತ
ವಾಗಿರುವದರ, ವಿಪುಟ್-ತೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು, ಸತ್ಕಥದ-ಬಂದುನಲ ಸೇವಿಸಿದವಾತ್ಮದಿಂದ, ವಿಧೂತ-ಕೊಡಹಲ್ಪಟ್ಟ, ದ್ವ್ಯಂ
ದ್ವ್ಯಥರ್ಮಾಃ-ರಾಗದ್ವಿಷಾದಿ ದ್ವೈತದೋಷಗಳೆಲ್ಲವೂ, ವಿನಿಷ್ಠಾಃ-ಪ್ರವೃತ್ತಿಧರ್ಮನಾಕಳವಾದವರಾಗಿ, ಸಪದಿ-ತಲೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ,
ದೀನಂ-ಬಡವಾಗಿರುವ, ಗೃಹಕುಟುಂಬ-ಮನೆಯನ್ನೂ ಪೋಷ್ಯವರ್ಗವನ್ನೂ, ಉತ್ಪೈಜ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಏಹಪಿ-ಬಹುಮಂದಿ,
ದೀನಾವಿಹಂಗಾಭಿವ-ಬಡಹಸ್ತಿಗಳಹಾಗೆ, (ಪರಮಹಂಸರಾಗಿ) ಭಿಕ್ಷುಚರ್ಯಾಂಚರಂತಿ-ಭಿಕ್ಷುಚರಣವನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತಿರುವರು,
(ನನ್ನಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವರೋ) ॥೧೮॥ ಜೇಉವಮಂತ್ರಿ-ಎಲೈ ನಾಥನಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವ ದೂ
ತನೇ! ಕೃಷ್ಣವಧ್ವಾಃ-ಗಂಡುಹುಲ್ಲೆಯ ಹೆಂಗಳಾದ, ಹರಿಣ್ಯ-ಹೆಣ್ಣುಹುಲ್ಲೆಗಳು, ಅಕ್ಷಾಃ-ತಿಳಿವುದವಾದ್ದರಿಂದ, ಕುಳಕರುತ

ಬಡುಬಡಿಸುವ ಸಿನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ಆ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಪತಿಪುತ್ರಗಳಂ
ಧರ್ಮದಂ ಪರಲೋಕವಂಸಹ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನನ್ನೇ ಸಂಪದ ನಮ್ಮಂ ಬಟ್ಟವನಾದನು. ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಸಂಧಾನವನು ॥೧೬॥ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅವನ ವ್ಯಾಪಾರಮು ಸ್ತುತಿಸಲಾಗಿ ಭಯವಾಗುವುದು, ಅದು ಏತಕಂದಕೆ-
ಈ ಭಗವಂತನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಗಿ ಬೇಟೆಗಾರನಂತೆ ವಾಲಿಯಂ ಸಂಹರಿಸಿದನು, ಕ್ರೂರನಾದವನು, ಸೀ
ತಾಧೀನನಾಗಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ವನದಲ್ಲಿ ಚರಿಸುವ ಕೂರ್ಪನಖಿಗೆ ಕರ್ಣನಾಸಿಕಾಛೇದನವಂ ಮಾಡಿ ವಿರೂಪ
ಯಂ ಮಾಡಿದನು, ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪೂಜೆಯಂ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅವನಂ ಬಂಧನಂ ಗೆಯ್ದಂ, ಆಂ
ಧಾ ಕೃಷ್ಣನ ಸ್ನೇಹವು ಸಾಕು, ಅವನ ಕಥೆಯಂಮಾತ್ರ ಬಿಡಲಕಕ್ಕವು ॥೧೭॥ ಯಾವಕೀ-ಕೃಷ್ಣನ ಚರಿತ್ರ
ದ ವಿಲಾಸಗಳೆಂಬ ಅಮೃತರಸ ಬಿಂದುಗಳೆಂ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಪದಿಹೃತಮಾದ ರಾಗದ್ವಿಷಾದಿಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ
ಬಹುಮಂದಿ ಯೋಗಿಗಳು ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ದೀನರಾದ ಪತ್ನೀಪುತ್ರಾದಿಗಳು ತ್ಯಜಿಸಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಉದರಭರಣ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷುಗಳಂತೆ ಚರಿಸರೋ, ಅಂಥಾ ಕೃಷ್ಣನಚರಿತವು ಬಿಡಲಕಕ್ಕವಾಗಿರುವುದು ॥೧೮॥
ಬೇಟೆಗಾರನ ಕವಟಗಾನದಿಂ ಮೋಹಿತಂಗಳಾದ ಮೃಗಗಳಂತೆ ಕವಟಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಾತುಗಳಂ ಸುತ್ಯ

ಧಾನ್ಯಕುಳಿಕರುತನುವಾಚ್ಛೇಃ ಕೃಷ್ಣವಸ್ತ್ರೋಹರಿಣ್ಯಃ | ದದೃಶಿಮಸುಕೃತತತ್ತ್ವನ್ನಬಿಸ್ಪರ್ಶತೀವ್ರ |
ಸ್ತುರರುಜಲಬವಂತಿ | ಭಣ್ಯತಾಮನ್ಯವಾರ್ತಾ | ೧೯ | ಪ್ರಿಯಸುಖಪುನರಾಗಾಪ್ರೇಯಸಾಪೇಷಿತಃ
ಕಿಂವರಯಕಿಮನುರುಂಧೆಪಾನನೀಯೋಸಿಮಿಂಗ | ನಯಸಿಕಥಮಿಹಾಸ್ಮಾದುಸ್ತ್ಯಜದ್ವಂದ್ಯಪಾ
ಶ್ವಂಸತತಮುರಸಿಸೌಮ್ಯಶ್ರೀವಘಾಸಾಕಮಾಸ್ತ | ೨೦ | ಅಪಿಬತಮಧುಪುರಾಪಾರ್ಯಾಪು
ತೋಭುನಾಸ್ತುರತಿಸುಪಿತೃಗೃಹ | ಸೌಮ್ಯಬಂಧೂಶ್ಚಗೋಪಾಃ | ಕೃಚಿದಪಿಸಕಥಾನ್ಯಕಿಂಕರೀ
ಣಾಂಗ್ಯಣೀತಭುಜಮಗರುಸುಗಂಧಿಂಮೂರ್ಧ್ವಧಾಸ್ಯತ್ಯದಾನು | ೨೧ | ಶ್ರೀಕುಕೇ | ಅಧೊದ್ಧವೇನಿ

ಮಿವ-ಸರಿಯಕೂಗನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಜಿಂಹವ್ಯಾಪ್ಯತಂ-ಕುಟಲನಾದವನ ವಚನವನ್ನು, ಋತವಿ-ವ-ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ, ಶ್ರದ್ಧಧಾನಾ-ನಿಜ್ಜಿವರಾವ, ಕೃಷ್ಣವಧ್ವನಿ-ಕೃಷ್ಣನಕೆಂಗಳಾದ, ವಯಂ-ನಾವು, ಸಕ್ತವೇ(ವ-ಬಂದುಸಲದಲ್ಲಿಯೇ,
ತತ್-ಆ ಕೃಷ್ಣನ, ನಖ-ಉಗುರುಗಳ, ಸ್ಪರ್ಶ-ಸೋಂಕುವಿಕೆಯಿಂದ, ತೀವ್ರ-ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ, ಸ್ತುರರುಜಿ-ಕಾಮರೋಗಗ
ಳನ್ನು, ದದೃಶಿವ-ಕಂಡವು. (ಆದ್ದರಿಂದ) ಅನ್ವಾರ್ತಾ-ಬೇರೆನುದ್ದಿಯು, ಭಣ್ಯತಾಂ-ನುಡಿಯಲ್ಪಡಲಿ || ೧೯ || ಹೇಪ್ರಿಯ
ಸಖ-ಎಲೈ ನಮ್ಮಪ್ರಿಯನಿಗೆ ಗೆಳೆಯನಾದವನೇ! ಪ್ರೇಯಸಾ-ಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಪುನಃಪ್ರೇತ-ಮರಳ ಕಳಹಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆಗಾಂಕಿಂ-ಬಂದೆಯೋ ಏನು? (ಹಾಗಾದರೆ) ಕಿಮನುರುಂಧೇ-ಯಾವುದರನ್ನು ಜಯಿಸುವೆಯೋ? ವರಯ-ಬೇಡಿ
ಕೋ? ಅಂಗ-ಅಯ್ಯಾ ದೂತನೇ! ಮೇ-ನನಗೆ, ಮಾನನೀಯ-ಮಾನ್ಯನು, ಅಸಿ-ಆಗುವಿ, ಆದರೆ ಇಹ-ಇಲ್ಲಿಂದ, ಅಸ್ಮಾಕ್-
ನಮ್ಮನ್ನು, ದುಸ್ತ್ಯಜದ್ವಂದ್ಯಪಾಶ್ವಂ-ಬಿಡಕೂಡದ ಹೆಣ್ಣುಜಂಟಿಗಳೆಯುಳ್ಳವನ ಪಕ್ಕವಂಕರಿತು, ಕಥಂನಯಸಿ-ಹೇಗೆ ಕರೆ
ಕೊಂಡುಹೋಗುವಿ? ಹೇಸೌಮ್ಯ-ಎಲಾ ಕಾಂತನೇ ಉರಸಿ-ಎದೆಯಲ್ಲಿಯೇ, ಶ್ರೀವಧೂಕಿ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೆಂಬ ಹೆಣ್ಣು, ಸಾಕಂ-
ಸಂಗಡಲೇ, ಸತತಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಆಸ್ತೇ-ಆರಂಭವಲಿ || ೧೯ || ಶಾಂತೋಷವು, ಆರ್ತಪುತ್ರೋಪ-ಹಿರಿಯರಮಗನೋ
ಕೂಡ, (ಕೃಷ್ಣನು) ಅಧುನಾ-ಈಗ, ಮಧುಪುರ್ಯಾಂ-ಮಧುರನಗರದಲ್ಲಿ, ಆಸ್ತೇ-ಇರುವನೋ? ಸಹಿ-ಅವನು, ಪಿತೃಗೆ,
ಹಾ-ತಂದೆಯಮನೆಯನ್ನು, ಬಂಧೂ-ನಂಟರನ್ನು, ಗೋಪಾ-ಗೊಲ್ಲನ್ನೂ, ಕೃಚಿದಪಿ-ಯಾವಾಗಲಾದರೂ, ಸ್ತುರತಿ-
ನಿನ್ನವನಾದುವನೋ? ಹೇಸೌಮ್ಯ-ಎಲಾ ಕಾಂತನೇ! ಕಿಂಕರೀಣಾಂ-ಸೇವಕಿಯರಾದ, ಸಹಿ-ನಮ್ಮ, ಕಥಾಕಿ-ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳ
ನ್ನು, ಕೃಚಿದಪಿ-ಯಾವಾಗಲಾದರೂ, ಗೃಣೀತೇ-ಹೇಳುವನೋ? ಅಗರುಗಂಧಿಂ-ಅಗರವೃಕ್ಷದಹಾಗೆ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ, ಭು
ಜಂ-ತೋಳನ್ನು, ಕದಾನು-ಯಾವಾಗ, ಮೂರ್ಧ್ವ-ನಮ್ಮತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಥಾಸ್ಯತೇ-ಇಡುವನು || ೨೦ || [ಶುಕವಚನವು.]
ಅಧ-ಆಮೇಲೆ, ಉದ್ಧವಃ-ಉದ್ಧವನು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಗೀತಂ-ಹಾಡನ್ನು, ನಿಶಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನಲಾಲಾಸಿ-ಕೃಷ್ಣನಂ
ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹಾರೈಸುತ್ತಲಿರುವ, ಗೋಪೀ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರನ್ನು, ಪ್ರಿಯನಂದೇಶ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿದಮಾ
ತುಗಳಿಂದ, ಸಾಂತ್ವರ್ಯ-ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವನಾಗಿ, ಇದಂ-ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದನ್ನು, ಅಭಾಷತ-ನುಡಿಸನು || ೨೧ ||

ವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅವನ ನಖಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಉದ್ವಿಗಿತವಾದ ಕಾಮಮುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅವನ ವಂಚನೆಯಮಾರ್ಗ
ಗಳಂ ಬಹಳವಾಗಿ ನೋಡಿರುವವು. ಎಲೈ ದೂತನೇ! ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವಮಂಜಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಸ್ತಾವಂ
ಮಾತನಾಡು || ೧೯ || ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನುಸಖನಾದ ದೂತನೇ! ಪುನಶ್ಚ ಬುದವನಾದಯಾ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಿನ್ನಂ ಕ
ಳುಹಿಸಿದನೋ ಏನು, ನೀನು ನಮಗೆ ಪ್ರಾಜಾಯೋಗ್ಯನು, ನಿನ್ನ ಮನೋಗತವೇನು ಸ್ವೀಕರಮಾಡುವುದು ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಿ, ಆ ಕೃಷ್ಣನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಯೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು ಸರ್ವ
ದಾ ಒರುವಳಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾವು ಬರುವುದುಹೇಗೆ || ೨೦ || ಎಲೈದೂತನೇ! ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಗುರುಕುಲದಿಂದ ಬಂ
ದು ಈಗ ಮಧುರಾಪುರದಲ್ಲಿರುವನೇ, ಎಲೈ ಸೌಮ್ಯನೇ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಂ ಮನೆಗಳಂ ಬಂಧು
ಗಳಂ ಗೋಪಾಲಕರಂ ಸ್ಮರಿಸುವನೇ, ದಾಸಿಯರಾದ ನಮ್ಮಂ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಒಂದುಬಾರಿ ನೆನೆಯುವನೇ?
ಅಗರುಗಂಧಿಪ್ರಮಾದ ಭುಜಮಂ ನಮ್ಮಕಿರಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಇರಿಸುವನೇ? || ೨೧ || ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೃ
ಷ್ಣನು ನೋಡಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಕೃದಿಂದ ಸಮಾಧಾನಮೆ ಮಾಡುವವ

ಕನ್ಯೈವಾಕೃತ್ಯವ್ಯದರ್ಶನಶಾಲಸಾಃ | ಸಾಂತ್ವಯಾಪ್ರಯಸುಂದೇಶ್ಯಗೋಪೀರಿದಮಭಾವತ | ೧೩ |
 ಉದ್ಧವಃ ಅಹೋಯೋಯಾಸ್ತುಪೂರ್ಣಾರ್ಥಭವತ್ಯೋಲೋಕಪೂಜಿತಾಃ | ವಾಸುಮವಃ | ೧೪ |
 ಯಾಸಃ ಮತ್ಯರ್ಪಿತಂಜನಃ | ೧೫ | ಧನ್ಯವಃ | ತತಃಪೂಜ್ಯಮವಜಸ್ಯಾಧ್ಯಾಯಾಂಗಯಮ್ | ಕ |
 ಯೋವಿಧಿಭಿರನ್ಯೈಶ್ಚ ಕೃತ್ಯೈಶ್ಚ ಭಕ್ತಿಹೀನಾಃ ಸ್ವತಃ | ೧೬ | ಭಗವತ್ಪೂಜ್ಯಮಕೋ ಕಭವತ್ಯೇ ರಸುತ್ತ್
 ಮೋ | ಭಕ್ತಿಃ ಪ್ರವರ್ತತಾದಿಷ್ಟಾ ನಮೋನಿಮಮಪಿದುರ್ಭಾ | ೧೭ | ದಿಷ್ಟಾ ನಮೋನಿಮಮಪಿದುರ್ಭಾ | ೧೮ |
 ದೇಹಾಸ್ತಜನಂಜಗೃಹಾಂಸ್ತಥಾ | ಹಿತಾಪ್ಯಪೀತಯೋಯಂಯತ್ಕೃತ್ಯಾ ಖ್ಯಂಪುರುಷಂ ಪರ
 ಮ | ೧೯ | ಸರ್ವಾತ್ಮಭಾವೋಧಿಕೃತೋಭವತೀನಮಧೋಕ್ಷಜಃ | ವಿರಹೇಣಮಹಾಭಾಗಮಹಾನ್ಯ
 ನುಗ್ರಹಕೃತಃ | ೨೦ | ಕ್ರೂಪತಾಂಪ್ರಯಸುಂದೇಶ್ಯಭವತೀನಾಂ ಸುಖಾವಹಃ | ಯಮಾದಾಯಾ

[ಉದ್ಧವಾಕೃತಃ] | ಹಾಸಾಂ-ಯಾವ ನಿಮ್ಮ, ಮನಃ-ಹೃದಯವು, ಭಗವತಿ-ಭಗವಂತನಾದ, ವಾಸುದೇವೇ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಅ
 ಲ್ಲರಿತಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ತಾಯೋಯಂ-ಅ ನೀವು, ಪೂರ್ಣಾರ್ಥ-ತಂದಿದ ಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳವರು. ಸ್ಕಂ
 ಲದಿ. ಅಹೋ-ಅತ್ಯರ್ಥವು ಭವತ್ಯೇ-ನೀವು, ಲೋಕಪೂಜಿತಾಃ-ಜನರಂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದಿ || ೧೩ || ಧನ್ಯಃ...ಪ್ರೀತಿ-
 ಧನ್ಯನಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿದಿಂದಲೂ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಹೋಮದಿಂದಲೂ ಜಪದಿಂದಲೂ ವೇದವಾರಾಯಣದಿಂದಲೂ ಇಂದ್ರಿಯ
 ನಿಗ್ರಹದಿಂದಲೂ, ಅನ್ಯೈಃ-ಇತರಗಳಾದ, ಶ್ರೇಯೋವಿಧಿಶ್ಚ-ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ, ಹಿ-ಯಾವಕಾರ
 ಣದಿಂದ, ಕೃಷ್ಣೇ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿಃ-ಪ್ರೀತಿಯು, ಸಾಧ್ಯತೇ-ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡುವದೋ || ೧೪ || ತ-ಅಕಾರಣದಿಂದ, ಉ
 ತ್ತಮಕೋ-ಕೇ-ಉತ್ತಮನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಭಗವತಿ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಮನೋನಾಮಪಿ-ಪಂಡಿತಗೂಕೊಡೆ,
 ಮರ್ಲಭಾ-ದೊರೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ, ಅನುತ್ತಮಾ-ಯಾವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಾದ್ದಾದ ಧನ್ಯಃ-ಪ್ರೀತಿಯು,
 ದಿಷ್ಟಾ-ದೈವಯೋಗದಿಂದ, ಭವತೀ-ಭಿ-ನಿಮ್ಮಿಂದ, ಪ್ರವರ್ತತಾ-ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು || ೧೫ || ದಿಷ್ಟಾ-ದೈವಬಲದಿಂದ,
 ಪುತ್ರಾರ್ಥ-ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಪತ್ನೀ-ಗಂಡಂದಿರನ್ನೂ, ದೇಹಾ-ಕರೀರಗಳನ್ನೂ, ಸ್ವಜನಂಜ-ತನ್ನವರನ್ನೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ
 ಯೇ, ಗೃಹಾ-ಮನೆಗಳನ್ನೂ, ಹಿತಾಪ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಯೋಯಂ-ನೀವು, ಕೃಷ್ಣಾಖ್ಯಂ-ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ, ಪುರುಷಂ-
 ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು, ವೃಣೀತ-ಬಯ್ಯಿಕೊಂಡಿರೋ || ೧೬ || ಭವತೀನಾಂ-ನಿಮ್ಮ, ಸರ್ವಾತ್ಮಭಾವಃ-ಸಕಲವರ್ಣೋಪಧಿವೂ,
 ಅಧೋಕ್ಷಜೇ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಅಧಿಕೃತಃ-ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಮಹಾಭಾಗಃ-ಮಹಾಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಹೆಗ
 ಳರಾ! ವಿರಹೇಣ-ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ, ಮೇ-ನನಗೆ, ಮಹಾನನುಗ್ರಹಃ-ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರವು, ಕೃತಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು || ೧೭ ||
 ಜೇಭದ್ರಾ-ಎಲಾ ಕಲ್ಯಾಣಿಯಿರಾ! ಭರ್ತೇ-ಬಡೆಯತ, ರಹಸ್ಯರೇ-ರಹಸ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನಾದ, ಅಹಂ-ನಾನು,

ನಾಗಿ ಉದ್ಧವನು ನುಡಿದನು || ೧೩ || ಎಲೈ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ! ನೀವು ಪೂರ್ಣಕಾಮರು, ಲೋಕಪೂಜಿತರಾ
 ದವರು, ಭಗವಂತನಾದವಾಸುದೇವನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಈರಿತೆಯಿಂದ ಲಗ್ನ ಮಾಡಮೇಲೆ ನೀವು ಧನ್ಯ
 ರು || ೧೪ || ಧನ್ಯಾದಿಂದಲೂ, ಪ್ರತಂಗಳಿಂದಲೂ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ಹೋಮದಿಂದಲೂ, ವೇದಾಧ್ಯಯನದಿಂದ
 ಲೂ, ಮನೋನಿಗ್ರಹದಿಂದಲೂ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವಾದ ಶ್ರೇಯಃಪ್ರಾಪ್ತಿಸಾಧನಂಗಳಾದ ಕರ್ಮಂಗಳಿಂದಲೂ,
 ಸಹ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡುವುದು || ೧೫ || ನಿಮ್ಮಿಂದ ಉತ್ತಮಕೋಕನಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ
 ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಮುನಿಗಳಿಗೂ ಮರ್ಲಭಮಾದ ದೃಢಭಕ್ತಿಯು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ || ೧೬ || ದೈವಯೋಗ
 ದಿಂದ ನೀವು ಪುತ್ರರಂ ಪತಿಗಳಂ ದೇಹಂಗಳರಿಸದ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾಖ್ಯನಾದ ಪರಮ
 ಪುರುಷನಂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೋ ಅದೇಕಾರಣದಿಂದ ನೀವು ಧನ್ಯರು || ೧೭ || ನಿಮ್ಮಿಂದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತಭ
 ಕ್ತಿಯು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಭಗವದ್ವಿರಹಜನ್ಯವಾದ ಪರವಶ್ಯದಿಂದ ಸರ್ವವಸ್ತುಗಳಿರ ಕೃಷ್ಣನನ್ನಾಗಿ ಭಾ
 ವಿಸುವಿರಿ. ಇಂಥಾ ಭಕ್ತಿಯಂ ನೋಡುವ ನನಗೆ ಇದು ಪರಮಾನುಗ್ರಹವು || ೧೮ || ಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃ

ಗತೋಭದ್ರಾಹ್ಯಹಂಭರ್ತೂ ರಹಸ್ಯಂ || ೧೪ || ಭಗವಾನ್ || ಭವತೀನಾಂವಿಯೋಗೋಮನಹಿಗರ್ವಾತ್ಮ
ನಾಕ್ವಚಿತ್ | ಯಥಾಭೂತಾನಿಭೂತೇಮುಖವಾಯುಗ್ನಿರ್ಜಲಮಹೀತಥಾಹಂಚಮನಃಪುಣ್ಯಬು
ದ್ಧೀಂದ್ರಿಯಗುಣಾಶ್ರಯಃ || ೧೫ || ಆತ್ಮನೈವಾತ್ಮನಾತತ್ವನಂಸೃಜಿಹ್ವಾನ್ಮನುಪಾಲಯ | ಆತ್ಮಮಾ
ಯಾನುಭಾವೇನಭೂತೇಂದ್ರಿಯಗುಣಾತ್ಮನಾ || ೧೬ || ಆತ್ಮಾಜ್ಞಾನಮಯಶೈವೋಪ್ಯಕೀರ್ತೋಗುಣಾ
ನ್ಯಯಃ | ಸುಮುಪ್ತಿಸ್ವಪ್ನಜಾಗ್ರದ್ಭಿರ್ಮಾಯಾವೃತ್ತಿಭಿರಯತಃ || ೧೭ || ಯಾನಂಯಾರ್ಥಾನ್ ಭಾ
ಯತಮೃತಾಸ್ವಪ್ನವಮತ್ಥಿತಃ | ತಂನಿರಂಧ್ರಾನಿಂದ್ರಿಯಾಣಿವಿಸಿದ್ರಾನ್ಮೃತ್ಯುಪಪ್ಯತ || ೧೮ ||

ಯಾಂ-ಯಾವ ವಾಕ್ಯವನ್ನು, ಆದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಆಗತೋಹಿ-ಬಂಧವನಾಭವೋ, ಭವತೀನಾಂ-ನಿಮಗೆ, ಸುಖಾವ
ಹೇ-ಸುಖವನ್ನು ಮಾಡುವ, ಪ್ರಿಯಸಂವೇಶೇ-ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದಮಾತು, ಶ್ರೂಯತಾಽ-ಸಿಮ್ಮಿಂದ ಕೇಳಲ್ಪಡಲಿ || ೧೪ ||
ಭಗವದ್ವಚನವು.] ಭವತೀನಾಂ-ನಿಮ್ಮ, ವಿಯೋಗೇ-ಅಗಲಿಕೆಯು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ-ಪಲವುಬಳಿಯಿಂದಲೂ, ಕ್ವ
ಚಿತ್-ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ, ನಹಿ-ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಖಂ-ಆತನು, ವಾಯುಗ್ನಿ-ಗಾಳಿಯೂ ಬಂಕಿಯೂ,
ಜಲಂ-ನೀರೂ, ಮಹೀ-ಮಂಣೂ, ಎಂಬ-ಭೂತಾನಿ-ಪಂಚಭೂತಗಳು, ಭೂತಜು-ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-
[ಹಾಗೆ, ಅಹಂಚ-ನಾನೂಕೂಡ, ಮನಃ-..ಶ್ರಯಃ-ಮನಸ್ಸೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬುದ್ಧ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಗುಣಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ ಆ
ಶ್ರಯನಾಗಿರುವೆನು || ೧೫ || ಆತ್ಮಮಾಯಾನುಭಾವೇನ-ನನ್ನ ಮಾಯಾಸುವ. ಧ್ಯಂದಿಂದ, ಭೂತೇಂದ್ರಿಯಗುಣಾತ್ಮನಾ ಭೂ
ತಗಳು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಗುಣಗಳು ಇವುಗಳ ರೂಪದಿಂದ, ಆತ್ಮನೈವ-ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ, ಆತ್ಮನಾ-ನನ್ನಿಂದಲೇ, ಲಕ್ಷ್ಮೀನಂ-ನನ್ನ
ನ್ನೇ, ಅಥವಾ-ಆತ್ಮನೈವ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮನಾ-ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ, ಆತ್ಮಾನಂ-ಜೀವೋದಾತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಅದವಾ ಮನಸ್ಸನ್ನು,
ಅಥವಾ ಸಂಸಾರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಸೃಜೇ-ಹೆಚ್ಚಿಸುವೆನು. ಹನ್ತಿ-ಕೊಲ್ಲುವೆನು ಅನುಪಾಲಯ-ರಕ್ಷಿಸುವೆನು || ೧೬ || ಆತ್ಮಾ-
ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನು, ಜ್ಞಾನಮಯಃ-ಚಿನ್ಮಾತ್ರನು, ಶುದ್ಧ-ಉಪಾಧಿರಹಿತನು, ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ-ವಿಲಕ್ಷಣನು, ಆಗ-ಶಾಸ್ತ್ರಿಯು-ಗುಣಸಂ
ಬಂಧವಿಲ್ಲದವನು, ಅವರೂ, ಸುಮುಪ್ತಿಸ್ವಪ್ನಜಾಗ್ರದ್ಭಿ-ನಿದ್ರೇಕಸಮುಜಾಗರವೆಂಬ, ಮಾಯಾವೃತ್ತಿಭಿಃ-ಅವಿದ್ಯಾಪರಿಣಾಮ
ವಾದ, ಅಂತಃಕರಣೋಪಾಧ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ, ಈಯತೇ-ಪ್ರಾಜ್ಞಾತ್ಮನು ತನ್ನಜನಾತ್ಮನು ವಿಶ್ವಾತ್ಮನೆಂದು ತೋರುತ್ತಿರುವನು.
(ಅದು ಪ್ರತಿಭಾಸವೇ ಹೊರತು ಸತ್ಯವಲ್ಲವು) || ೧೭ || ಯೇನ-ಯಾವ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ, ಉತ್ಪತ್ತಿಃ-ನಿಮ್ಮಯದ್ದವನು, ಇಂ
ದ್ರಿಯಾರ್ಥಾ-ಇಂದ್ರಿಯವಿಷಯಗಳನ್ನು, ಸ್ವಪ್ನವತ್-ಕನಸಿನಂತೆ, ಮೃತಾ-ಮಿಥ್ಯಾಭೂತಗಳನ್ನಾಗಿ, ಭೂತೇತ-ಭಾವಿಸು
ವನೋ, ಯೇನ-ಯಾವ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ, ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ-ಶ್ರೋತ್ರಾದಿಕರಣಗಳನ್ನು, ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ-ಹೊಂದಿದನೋ
ತಂ-ಅವರನ್ನು, ವಿನಿಶ್ರೀ-ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ, (ಅಲನಲ್ಲದೆ) ನಿರಂಧ್ರಾ-ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು || ೧೮ || ಸಮಾವಾಂ-ವೇದ

ಪ್ರಪಂಚಸಂವೇಶವಂ ನಿಮಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆನು. ಆ ವಾರ್ತೆಯು ನಿಮಗೆ ಸುಖಕರವಾಗಿ
ರುವುದು. ಅದಂಕೇಳಿ || ೧೪ || [ಎಂದು ಉದ್ಧವನು ಭಗವಂತನ ಮಾತುಗಳಂ ಪೇಳುವನದಂತೆ] ಎಲ್ಲ
ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೇ! ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ನಿಮಗೂ ನಮಗೂ ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲ, ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿ ಪಂಚ
ಭೂತಗಳು ಹೇಗೆ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವಿನಾಭೂತಂಗಳಾಗಿರುವವೋ, ಹಾಗೆ ನಾನೂ ಮನಸ್ಸೂ
ಪ್ರಾಣಂಗಳೂ ಬುದ್ಧಿಯು, ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು, ಸತ್ವಾದಿಗುಣಂಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ ಆಧಾರನಾಗಿ ಸರ್ವತಃ ಇ
ರುವೆನು || ೧೫ || ಭೂತೇಂದ್ರಿಯಗುಣಸ್ವರೂಪದಿಂದ ನನ್ನಿಂದಲೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾಯಾಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ಆ
ವಿಭಗಸುಮತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ, ಲಯವಂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ || ೧೬ || ಜಗದ್ವ್ಯತಿರಿಕ್ತನಾಗಿ, ಶುದ್ಧ
ನಾಗಿ, ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸುಮುಪ್ತಿಸ್ವಪ್ನಜಾಗರಣಂಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವನು || ೧೭ || ಸ್ವ
ಪ್ನದಿಂದ ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಉದಯವನು ಯಾವ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅನುಭೂತಮಾದ ಅರ್ಥವಂ ಮಿಥ್ಯಾಭೂತವೆಂದು ತಿಳಿ
ಯುವನೋ, ಯಾವ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಂಗಳೆಂ ಭ್ರಮಿಸುವನೋ, ಅಂಥಾ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಗ್ರಹಿಸ
ಬೇಕು || ೧೮ || ಈರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮನೋನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಾಂಬ್ರವು, ಯೋಗವು, ಸನ್ಯಾಸವುತಮಸ್ಸು, ಸತ್ಯವೂ"

ಏತದಂತಸ್ಸಮಾಪ್ನಾಯೋಯೋಗಸಾಂಖ್ಯೋಪನಿವಿಣಾಂ | ತ್ಯಾಗಸ್ತಪೋದಮಸ್ಸತ್ಯಂಸಮು
ದ್ರಾತಾಇವಾಪಗಾಃ ||೩೩||ಯತ್ತ್ವಹಂಭವತೀನಾಂವೈದೂರವರ್ರಪ್ರಿಯಾದ್ಧೃತಾ ಮ | ಮನಸ್ಸಸ್ಸ
ನ್ನಿ ಕರ್ಪಾರ್ಥಂಮದನುಧ್ಯಾನಕಾಮ್ಯಯಾ ||೩೪||ಯಥಾದೂರಚರಪ್ರದ್ವೈಮನಃವಿಕ್ಯವರ್ತತ |
ಸ್ತ್ರೀಣಾಂಚನತಥಾಚೇತಸ್ಸನ್ನಿ ಕೃಷ್ಣಕ್ಷೇಗೋಚರ||೩೫||ಮಯ್ಯಾವೇಕ್ಯಮನ್ಯಕ್ಯತ್ಸ್ಮಂವಿಮುಕ್ತಾ ಕ
ಪವೃತ್ತಯಃ | ಅನುಸ್ಮರಂತ್ಯೋಮಾಂನಿತ್ಯಮಚರಾನ್ಯಾಮುಪೈಪ್ಯಥ||೩೬||ಯಾಮಯಾಕಿ ರ್ಡತಾ
ರಾತ್ರಾಂವನಸ್ತಿಕವ್ರಜಲಸ್ಮಿತಾಃ|ಅಲಬ್ಧರಾಸಾಃಕಲ್ಯಾಣ್ಯೋಮಾಪುರ್ಮದ್ವೀರ್ರಚಿಂತಯಾ||೩೭||
|ಶ್ರೀಕುಕಃ|ಎವಂಪ್ರಿಯತಮಾದಕಮಾರ್ಕಣ್ಯವ್ರಜಯೋಷಿತ|ತಾಘಾಚುರುಧ್ಧಮಪ್ರೀತಾಸ್ತತ್ಸಂ

ವು, ಯೋಗ-ಯೋಗಕಾಸ್ತ್ರವು, ಸಾಂಖ್ಯ-ಸಾಂಖ್ಯಕಾಸ್ತ್ರವು, ಮನೀಷಿಣಾಂ-ಜ್ಞಾನಿಗಳಿ, ತ್ಯಾಗ-ಸನ್ಯಾಸವು, ತಪಃ-
ಧ್ಯಾನವು, ದಮ-ಬಾಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವು, ಸತ್ಯಂ-ಯಥಾರ್ಥಭಾವಣವು, ಇದ್ದೇವೂ, ಆಪಗಾಃ-ತೋಳಿಗಳು, ಸಮುದ್ರಾಂ
ತಾಇವ-ಸಮುದ್ರದವರೆಗೂ ಆದಂತೆ, ಏತದಂತಃ-ಈ ಮನೋನಿಗ್ರಹದವರೆಗೇ ಆಗಿರುವದು ||೩೩|| ಅಹಂ-ನಾನು, ಭವತೀ
ನಾಂ-ನಿಮ್ಮ, ಪ್ರಿಯಃ-ಇಷ್ಟನಾದರೂ, ವೈಕಾಂ-ಕಂಗಳಿಗೆ, ದೂರೇ-ಪೂರದಲ್ಲಿ, ಪರ್ರಇತಿಯತೆ-ಇರುವನು ಎಂಬುವುದು
ಯಾವುದೆಂಬೋ, ತತೇ-ಅದು, ಮದನುಧ್ಯಾನಕಾಮ್ಯಯಾ-ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ, ಮನ
ಸಃ-ನಿಮ್ಮ ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ, ಸನ್ನಿ ಕರ್ಪಾರ್ಥಂ-ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾಗಲೋನುಗವೇ ||೩೪|| ಸ್ತ್ರೀಣಾಂಚ-ಹೆಂಗಳಿ
ಗೂ, ದೂರಚರೇ-ದೂರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತಲಿರುವ, ಪ್ರೇಪೋ-ಕ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಪ್ರಿಯನಲ್ಲಿ, ಮನಃ-ಹೃದಯವು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ,
ಅವಿಕ್ಯ-ಹೊಕ್ಕು, ವರ್ತತೇ-ಇರುವುದೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸನ್ನಿ ಕೃಷ್ಣಕ್ಷೇ-ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ, ಅಕ್ಷೇಗೋಚರೇ-ಕಂಚಿಗೆ ಕಾಣಿಸು
ತಲಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಚೇತಃ-ಬುದ್ಧಿಯು, ತಥಾನ-ಹಾಗೆ ಯಿರುವುದಿಲ್ಲವು ||೩೫|| ಕೃತ್ಸ್ಮಂಮನಃ-ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಮ
ಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಆವೇಶ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿ ಯಿರಿಸಿ, ವಿಮುಕ್ತಾಕೇಪವೃತ್ತಯಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಮಸ್ತ ದ್ವೈತಜ್ಞಾನಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ನಿ
ತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, (ಅಹಂಪದಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥನನ್ನು) ಅನುಸ್ಮರಂತ್ಯೋ-ಕಾಪ್ತಾಪರೋಕ್ಷದಿಂದ ಅನುಭವಿ
ಸುತಲಿರುವರಾಗಿ, (ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುತಲಿರುವರಾಗಿ) ಎಂದರೆ ಸ್ವರೂಪಾನು ಸಂಧಾನವಂಗೆಯುತ್ತ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಉಪೈ
ಷ್ಯಥ-ಸೇರುವಿರಿ ||೩೬|| ಅಸ್ತಿಕವನೇ-ಈ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ, ರಾತ್ರಾಂ-ಇರುಳಿಗಳು, ಕ್ರಿಡತಾ-ಆಡುತಲಿರುವ, ಮಯಾ-
ನನ್ನೊಡನೆ, ಅಲಬ್ಧರಾಸಾಃ-ವಡೆಯಲ್ಪಡದ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ವ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ, ಅಸ್ಥಿತಾಃ-ಗಂಡಂದಿಂ
ದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಂತವರಾದರು. ಕಲ್ಯಾಣ್ಯಃ-ಅದೃಷ್ಟಪರಿಪಕ್ವವಾದ ಪುಣ್ಯದೇಹಿಗಳು, ಯಾಃ-ಯಾವ ಹೆಂಗಳು, ಮದ್ವೀ
ರ್ಯಚಿಂತಯಾ-ನನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವುದರಿಂದಲೇ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಆಪುಃ-ಹೊಂದಿದರೋ, (ಅವರಂತೆ ಸೀವೂ
ನನ್ನಂ ಹೊಂದುವಿರಿ) ||೩೭|| [ಕುಕವಚನವು] ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರಿಯತಮಾದೇಶಂ-ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆ
ಯನ್ನು, ಯಾವ್ರಜಯೋಷಿತಃ-ಯಾವ ಗೋಕುಲದ ಹೆಂಗಳು, ಆಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಪ್ರೀತಾಃ-ಪ್ರೀತವುಳ್ಳವರಾದರೋ, ತಾಃ-
ಆ ಹೆಂಗಳು, ತತ್ಸಂದೇಶಾಗತಸ್ಮತ್ತೀರಿ-ತಲೆ-ಆ ಕೃಷ್ಣನ, ಸಂದೇಶ-ಉಪದೇಶವಾಕ್ಯಗಳಂ ಕೇಳುವುದರಿಂದ, ಆಗತ-ಬು

ಸರ್ವನದಿಗಳೂ ಸಮುದ್ರವನೆಯ್ದುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತಮಾರ್ಗಗಳೂ ಮನೋನಿಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ
ರಮಾತ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಸಾಧನಂಗಳು ||೩೩|| ನಾನು ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರುವಿಕೆಯು ನಿಮ್ಮಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹಿತನಾಗಿರು
ವ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಎಂದು ನೀವು ತಿಳಿಯಬೇಕು ||೩೪|| ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಮ
ನಸ್ಸು ಲಗ್ನವಾಗಿರುವುದೋ, ಹಾಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿನಿದಿರಿಗೆ ಇದ್ದ ಪ್ರಿಯನಲ್ಲಿ ಲಗ್ನವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ||೩೫|| ಎ
ಲೈ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೇ! ಮನಮನೆಲ್ಲಮಂ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿ ಸಮಸ್ತ ಲೌಕಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ
ನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸುವ ನೀವು ನನ್ನನ್ನೇ ಹೊಂದುವಿರಿ ||೩೬|| ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಸಮೇತನಾಗಿ ವನದಲ್ಲಿ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯಂ
ಮಾಡುತಿರಲಾಗಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪತಿಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿತರಾಗಿ ವಸಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿ
ಸುತ್ತ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ನನ್ನ ನೆಯ್ದಿದರು ||೩೭|| ಎಂಬ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಂದೇಶ
ವಾಕ್ಯಗಳಂ ಉದ್ಧವನ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರೀತರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಂದೇಶದಿಂದ ಲ

ಚಿತ್ರ | ೪೩ | ಅಪ್ಯೈದ್ಯತೀಹದಾಕಾರ್ಹಸ್ತಪ್ತಾಸ್ಸ್ಯಕ್ತಯಾಕುಚಾ ಸಂಜೀವಯಂಸ್ತು ನೋಗಾತ್ಕ್ರೈ
ತ್ಯಥಂದೋದ್ರವಮಂಬುದೈಃ | ೪೪ | ಕಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತೋಹಾಯಾತಿವಾಗ್ರಾ ರಾಜ್ಯೋಹತಾಹಿತಃ | ನರಂ
ದ್ರಕನ್ಯಾಉದ್ಯಾತ್ಯಪ್ರೀತಸ್ಸರ್ವಸುಹೃದ್ವೃತ್ತಃ | ೪೫ | ಕಿಮನ್ಮಾಭಿವೃನ್ಮೋಹಿರನ್ಯಾಭಿರಾಪ್ತಮಾ
ಹಾತ್ಮನಃ | ಶ್ರೀಪತೆರಾಪ್ತಕಾಮಸ್ಯಕಿರಯರ್ಥೇಽಕೃತಾತ್ಮನಃ | ೪೬ | ಪರಂಸೌಖ್ಯಂಹಿನ್ಯರಾಕ್ಯಂ
ಸೃಷ್ಟಿರೀವಾತ್ರಹಪಿಂಗಲಃ | ತಜ್ಞಾನತೀನಾಂನಃಕೃಷ್ಣೋದಧಾಃಪ್ರಾಣಾಃಪರತ್ಯಯಾಃ | ೪೭ | ಕಲುಷ್ಣಹೇ
ತಸಂತೃಕ್ತಾಪೂತ್ರಮಶ್ಲೂಕಸಂವಿದನ್ | ಅನಿಚ್ಛತೋಪಿಯಗೃಹೀರಂಗಾನ್ಸಚ್ಯವತೆಕೃಷಿತಿ | ೪೮

ಹೃದಯವಾದ ಕಥೆಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ರೇಮೇ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದನೋ, ತಾನಿಕಾಂ-ಲ ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು, ಸ್ಮರತೀಂ-ನೇನಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನೋ ಎನು ||೪೩|| ಇಂದ್ರ-ಪರ್ವನನ್ನು, ಅಂಬುಧ್ಯೋಮೇಘಗಳಿಂದ, ವನಂಯುಧಾ-ತೋಟವನ್ನು ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸ್ವಕೃತಯಾ-ತನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಕುಚಾ-ವಿರಹಶೋಕದಿಂದ, ತಪ್ಪಾ-ಬಿಸಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ನೇ-ನಮ್ಮನ್ನು, ಗಾತ್ರೈ-ತನ್ನ ಅಂಗಗಳಿಂದ, ಸಂಜೀವರ್ಯ-ಬದುಕಿಸುತ್ತಿರುವನಾದ, ದಾಕಾರ್ಹಸ್ತ-ಕೃಷ್ಣನಾದರೋ, ಇಹಾಪಿ-ಇಲ್ಲಿಗೂವೇ, ಏಷ್ಯತೀ-ಬರುವನೋ ||೪೪|| ಹತಾಹಿತೇ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ವೈರಿಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ತರಾಜ್ಯ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂರತನವುಳ್ಳವನು, ನರೇಂದ್ರಕನ್ಯಾ-ಉದಾತ್ತ-ರಾಜಪುತ್ರಿಯರಂ ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಸರ್ವಸುಹೃದ್ಯತೇ-ಸಕಲಬಂಧುವಿತ್ರರಿಂಬಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪ್ರೀತೇ-ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವನೂಆದ, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನು, ಕಸ್ಮಾದಿಹಾಯಾತಿ-ಯಾವ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವನು ||೪೫|| ವನಾಕೋಭಿ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಸ್ಥಾನವುಳ್ಳವರಾದ, ಅಸ್ಮಾದಿ-ನಮ್ಮಿಂದಲಾದರೂ, ಅನ್ಯಾಭಿವಾ-ಬೇರೆ ಹೆಂಗಳಿಂದಲಾದರೂ, ಕೃತಾತ್ಮನಃ-ಪೂರ್ಣನಾದ, ಆಪ್ತಕಾಮಸ್ಯ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೋರಥಂಗಳಿಲ್ಲವನಾದ, ಶ್ರೀಪತೇ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ರಕಾಂತನಾದ, ಮಹಾತ್ಮನಃ-ಧೀರನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಅರ್ಧ-ಪ್ರಯೋಜನವು, ಕ್ರಿಯತೇ-ಮಾಡಲ್ಪಡುವುದೋಯೇನು ||೪೬|| ಸ್ವೈರಿಣೀ-ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯಾದ, ಪಿಂಗಳಾ-ಪಿಂಗಳೆಯೆಂಬವಳು, ಹಿ-ಯಾವಕೇರಣದಿಂದ, ನೈರಾಶ್ಯಂ-ಅಕೆಯನ್ನು ತೊರೆಕೊಂಡಿರುವಿಕೆಯೇ, ಪರಮಂಸೌಖ್ಯಂ-ಉತ್ತಮಸುಖವು, ಎಂದು, ಪ್ರಾಜ-ಹೇಳಿದಳೋ, ತತಃ-ಅದರನ್ನು, ಜಾನ್ತೀನಾಂ-ತಿಳಿದಿರುವರಾದ, ನಃ-ನಮಗೆ, ತಥಾಪಿ-ಹಾಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಆಕಾ-ಅಪೇಕ್ಷೆಯು, ದುರತ್ಯಯಾ-ಮುಖದಿಂದಲೂ ತೊರೆಯಲಕ್ಕನಾದದ್ದಾಗಿರುವದು ||೪೭|| ಅನಿಚ್ಛತೋಪಿ-ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲದವನಾದರೂ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವ ಕೃಷ್ಣನ, ಅಂಗಾತ್-ಕರೀರದವನೆಯಿಂದ, ಕ್ರೀ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು, ಕ್ವಚಿತ್-ಯಾವಾಗಲೂ, ನಚ್ಯವತೇ-ಜಾರುವದಿಲ್ಲವೋ, ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕಸಂವಿಧಂ-ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕ-ಉತ್ತಮನಿಸಿಕೊಂಡ ಆ ಕೃಷ್ಣನ, ಸಂವಿಧಂ-ವಿಕಾಂತವಾರ್ತೆಯನ್ನು, ಸಂತ್ಯಕ್ತಂ-ಬಿಡುವದಕ್ಕ, ಕಥಾತ್ಮಜೇತ-ಯಾವವನು ಉತ್ಸಾಹಗೊಳ್ಳುವನು ||೪೮|| ಪ್ರಭೋ-ನಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣನೋ

ವಿಷ್ಣುಂದ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೋಹರಮಾದ ಕಥೆಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಯಾವರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸಿದನೋ, ಅರಾತ್ರಿಗಳ
 ಳನ್ನಾದರೂ ಸ್ಮರಿಸುವನೇ||೪೩|| ಅಕ್ಕಪಕ್ಕನು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕನಿಂದಲೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೋಕದಿಂದ ತಪ್ಪರಾಗಿರುವ
 ನಮ್ಮಂ ಇಂದ್ರನು ತೋಟವಂ ಮೇಘಂಗಳಿಂದ ಹೇಗೋಹಾಗೆ ತನ್ನ ಅಂಗಂಗಳಿಂದ ಜೀವಿಸುವರನ್ನಾಗಿ
 ಮಾಡಲು ಒಂದಾವರಿ ಯಿಲ್ಲಿಗೆಬರುವನೋ||೪೪|| [ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ನುಡಿದರು ಕತ್ರನಾದ ಕಂಸನಂ ಸಂಹರಿ
 ಸಿ ರಾಜ್ಯಾಧಿ ಪತ್ಯವನೆಯ್ದಿ ರಾಜಕನ್ಯೆಯರಂ ವಿವಾಹವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಹೃತ್ತ್ವಗಳಂ ಲಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ
 ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆಬರುವನು? ||೪೫|| (ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ಪಾಂಜ್ಜಿರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರುನುಡಿದರು) ಮ
 ಹಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಪತಿಯಾದ ಪೂರ್ಣಕಾಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ನೆಮ್ಮಿಂದ ಲಾಗಲಿ
 ರಾಜಕನ್ಯೆಯರಿಂದಲಾಗಲಿ ಅನ್ಯರಿಂದಲಾಗಲಿ ಏನುಪ್ರಯೋಜನವು ||೪೬|| ನಿರಾಕೆಯೆ ಸೌಖ್ಯಪ್ರದವೆಂದು
 ಪಿಂಗಲಾ ನಾಮಕಳಾದ ಜಾರಿಣೀ ಸ್ತ್ರೀಯು ಯಾವ ಅರ್ಥವಂ ಪೇಳಿದಳೋ ಅಯರ್ಥವಂ ತಿಳಿದವರಾದ
 ರೂ ನಾನುಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಶೆಯಂ ಮಾಡುವೆವು||೪೭|| ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಏಕಾಂತ ಯೋ
 ಗಕ್ಷೇಮವು ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಸಮರ್ಥರಾಗುವರು ಅವನು ಇಚ್ಛಿಸದೇ ಇರುವನಾದರೂ ಲ
 ಕ್ಷ್ತ್ರೀದೇವಿಯು ಕೂಡ ಅವನ ವಕ್ಷಸ್ತ್ರಳವಂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ||೪೮||ನದಿಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು, ವನಗಳು, ಗೋ

ಸರಿಚ್ಛೇದ ಲವನೊದ್ದ ಕಾಗಾಲ್ಮೇಷೋರವಾಚಮಃ | ಸಂಕರ್ಷಣಸಹಾಯಸಕ್ಯಪ್ಲೇನಾಚರಿತಾಃಪ್ರ
ಭೌಃ || ಲವಃ ಪುನಸ್ಸ್ಯಾ ರಯಂತಿನಂದಗೋಪಸುತುಬತ | ಶ್ರೀನಿಕೇಶೈಸ್ತತ್ಪದಕೈರ್ವಿಸ್ತುರುಂ
ನೈವಕಕ್ಸುಮಃ ||೫೦|| ಗತ್ಯಾಲಿತಯೋದಾರಹಾಸುಲೀಲಾವಲೋಕನೈಃ | ಮಾಧ್ವಾಭಿರಾಹ್ಯತಥಿ
ಯಾಕಥಂತಂವಿಸ್ತುರಾಮಹಃ ||೫೧|| ಜನಾರ್ಥಹರವಸನಾರ್ಥವ್ರಜನಾರ್ಥನಾಕನ | ಮಗ್ನಮುದ್ಧರ
ಗೋಪಿಂದಗೋಕುಲಾವೃಜಿನಾರ್ಣವಾತ್ ||೫೨|| ಶ್ರೀಕುಕುಃ | ತತಸ್ತಾಃ ಕೃಷ್ಣಗುಂಡಕೃಷ್ಣಪತವಿರಹ
ಜ್ವರಾಃ | ಉದ್ಧವಂಪೂಜಯಾಂಚಕುಕ್ಷೌರ್ತಾತ್ಯಾತೃನಮಧೋಕ್ಷಜಮ್ ||೫೩|| ಉವಾಸಕಚಿನ್ಮಾ
ಸಾನೋಪಿನಾಂವಿನುಡತುಜಃ | ಕೃಷ್ಣಲೀಲಾಕಥಾಗಾಯನಮಯಾಮ ಸಗೋಕುಲಮ್ ||೫೪||

ದನೆ ಸ್ವರಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾದ ಉದ್ಧವನೇ! ಸರಿಚ್ಛೇದಲವನೋದ್ದೇಶಾಃ-ಹೊಳೆ ಬಟ್ಟು ಕಾಡು ಉನ್ನತಸ್ಥಲಗಳೂ, ಗಾವಿ-
ಗೋವುಗಳೂ, ವೇಣುರವಾಃ-ಕೊಳಲ ಸಪ್ತಳುಗಳೂ, ಇಮೇ-ಇವು, ಸಂಕರ್ಷಣಸಹಾಯೇನ-ಬಲರಾಮನು ಸಂಗಾತಿಯಾ
ಗಿವುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣೇನ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಆಚರಿತಾಃ-ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು ||೪೯|| ಅವು ಸಂದಗೋಪನುತಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು,
ಪುನಃಪುನಃ-ಮರಳಿ ಮರಳಿಯೂ, ಸ್ವಾರಯಂತಿ-ನೀನುಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ, ಬತ-ಆಹಾ! ಶ್ರೀನಿಕೇಶೈಃ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಕರಣಗಳಾದ,
ತತ್ಪದಕೈಃ-ಆರಸ ಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ, ವಿಸ್ತುತಂ-ಮರೆತುಹೋಗಿ ವುದಕ್ಶ, ನಗ್ನಮವಿವ-ಸಮರ್ಥರಾಗಲಾರೆವು ||೫೦||
ಲಿತಯಾ-ಕೋಮಲವಾದ, ಗತ್ಯಾ-ಸಡಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಉದಾರಹಾಸತೀಲಾವಲೋಕನೈಃ-ಧಾರಾಕವಾದ ನಗೆಯುಳ್ಳ ವಿನೋ
ದದನೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ಮಾಧ್ವಾಭಿ-ಜೀನಿಸಂತೆ ನೀಡುವ, ನಿರಾ-ಮಾತಿನಿಂದಲೂ, ಹೃತಥಿಯಃ-ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ
ಯುಳ್ಳವರಾದ ನಾವು, ತಂ-ಈ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಕಥಂ-ವಿಸ್ತುರಾಮಜೀ-ಜೀಗಮರೆಯುವೆವು? ||೫೧|| ಜೇನಾಧ-ಎಲೈ ಬಡ
ಯನೇ! ಜೇರಪಾನಾರ್ಥ-ಎಲೈ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯೇ! ವ್ರಜನಾರ್ಥ-ಗೋಕುಲಪತಿಯೇ! ಆರ್ತನಾಕನ-ಪೀಡಾಪರಿಹಾರಕನೇ! ಗೋ
ವಿಂದ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಮಗ್ನಂ-ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ, ಗೋಕುಲಂ-ನಂದವ್ರಜವನ್ನು, ವೃಜಿನಾರ್ಣವಾತ್-ವಾಸವೆಂಬನ
ಮುದ್ರದವನೆಯಿಂದ, ಉದ್ಧರ-ಎತ್ತಿಕೋ ||೫೨|| [ಕುಕುಕುನವು.] ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ತಾಃ-ಆ ಗೋಪಿಯರು, ಕೃಷ್ಣನಾದೇ
ಶೈಃ-ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿವೆಂಬ ಮಾತುಗಳಿಂದ, ವ್ಯವೇತವಿರಹಜ್ವರಾಃ-ಕಳೆದುಹೋದ ಅಗಲಿಕೆಯತಾಪವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅಭೋ
ಕ್ಷಜಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಆತ್ಮಾನಂ-ಸ್ವರೂಪವನ್ನಾಗಿ, ಕ್ಷೌರ್ತಾತ್-ತಿಳಿದು, ಉದ್ಧವಂ-ಅವರನ್ನು ತಮಗುಪದೇಶಂಗೆಯ್ದ ಉದ್ಧ
ವನನ್ನು, ಪೂಜಯಾಂಚಕುಕ್ಷಿ-ಆರಾಧಿಸಿವರು ||೫೩|| ಗೋಪಿನಾಂ-ಗೋಪಿಯರ, ಕುಣಿ-ಕೋಕಗಳನ್ನು, ವಿನುಡ-ತೆಳ್ಳು
ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಕಚಿನ್ಮಾಸಾಃ-ಕೆಲವು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ಉವಾಸ-ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದನು, ಕೃಷ್ಣಲೀಲಾಕಥಾಃ-ಕೃಷ್ಣನವಿಲಾಸಜರಿ
ತಗಳನ್ನು, ಗಾಯಾ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಗೋಕುಲಂ-ವ್ರಜವನ್ನು, ರಮಯಾಮಾಸ-ಸಂತಸರಿಸಿದನು ||೫೪||
ಸಉದ್ಧವಃ-ಆಯುಧವನು, ನಂದಸ್ಯವ್ರಜೇ-ನಂದಗೋಪನ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಯಾವಂತಿಹಾನಿ-ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಅವಾ

ವುಗಳು, ವೇಣುಗಾನಂಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬಲರಾಮಸಮೇತನಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ನೇವಿತಂಗಳಾದವುಗಳು||೪೯||
ಇವುಗಳಂ ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನಂದಗೋಪನ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಸ್ವರಣಗೇಖರುವ
ನು, ಕಾಂತಿಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದನ್ಯಾಸಂಗಳಿಂದ ನಾವುಮರೆಯಲಾರೆವು||೫೦||ಲಿತಮಾದ
ಗಮನದಿಂದಲೂ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟಂಗಳಾದ ಮಂದಹಾಸ ಕಟಾಕ್ಷಪ್ರ ಸರಣಂಗಳಿಂದಲೂ, ಮಧುರಂಗಳಾದ ಮಾ
ತುಗಳಿಂದಲೂ, ಪರವಶಚಿತ್ತರಾದ ನಾವು ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಹೇಗೆಮರೆಯುವೆವು ||೫೧||ಎಲೈ, ನಾಥನೇ! ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಪತಿಯೇ! ಗೋಕುಲಪತಿಯೇ ಕಷ್ಟಪರಿಹಾರಕನೇ! ಪಾಪಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಗೋಕುಲವಂ ಉ
ದ್ಧಾರವಂಮಾಡು ಎಂದು ||೫೨||ಮೊರೆಯಿಟ್ಟ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೃಷ್ಣಗುಂಡೇಕದಿಂದ ವಿರಹಜ್ವರವಂ ಪರಿ
ಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಉದ್ಧವನಂ ಪೂಜಿಸಿದರು ||೫೩|| ಅವುದ್ಧವನು
ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಕೋಕವಂ ಪರಿಹರಿಸುವನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನವಿಲಾಸ ಕಥೆಗಳಂ ಗಾನಂಗೆಯ್ದನಾಗಿ ಗೋ
ಕುಲಮ ಸಂತೋಷಂಬಡಿಸುತ್ತ ಕೆಲವು ಮಾಸಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಂ ಮಾಡಿದನು||೫೪||ಉದ್ಧವನು ನಂದ
ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಮಾಸಂಗಳು ವಾಸವಂ ಮಾಡಿದನೋ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಸ್ತಾವಂಗಳಿಂದ ಅಪ್ಪುದಿನಂ

ಯಾಪಾತ್ಯಹಾನಿನಂದಸ್ಯವ್ರಜಿವಾತ್ಸೀತ್ಸುಲುದ್ಧವಃ | ವ್ರಜೌಕಸಾಂಕ್ಷಣಪ್ರಾಂಯಾಣ್ಯಸಕ್ತೃಷ್ಣ
ಸ್ಯವಾರ್ತಯಾ ||೫೫||ಸರಿದ್ವನಗಿರಿದೋ |ಣೀನ್ವೀಕ್ಷ್ಯಕುಸುಮಿತದ್ರುಮಾಃ | ಕೃತ್ಯಂಸಂಸ್ಮಾರ
ಯೌಕಮೆಹರಿದಾಸೋವ್ರಜೌಕಸಾಮ್||೫೬||ದೃಷ್ಟೈಶ್ಚವಮಾದಿಗೋಪೀನಾಂಕೃಪಾಣ್ಯವಶಾತ್ಪ್ರವಿಕ್ಲ
ಬಮ್ | ಉಪ್ಧವಃಪರಮಪ್ರೀತಸಾನ್ಮಮಸ್ಯನ್ನಿದಂಜಗೌ ||೫೭||ಏತಾಃಪರಂತನುಭೃತೋಭುವಿಗೋ
ಪವಧ್ಯೋಗೋವಿಂದವಿವಮಖಿಲಾತ್ಮನಿರೂಢಭಾವಾಃ | ವಾಂಛಂತಿಯದ್ಭವಭಿಯೋಮಾನಯೋವಯಂ
ಚಕಿಂಬ್ರಹ್ಮಜನ್ಮಭಿರನಂತಕಥಾರಸಸ್ಯ ||೫೮||ಕೈಮಾಸ್ತ್ರಿಯೋವನಚರಾಃವ್ಯಭಿಚಾರಶೀಲಾಃಕೃ
ವೈಕೈಚೈಪರಮಾತ್ಮನಿರೂಢಭಾವಃ | ನನ್ನೀಶ್ವರೋನುಭವತೋವಿದುಷೋಪಿಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛ್ರಯಸ್ತು

ತ್ಸೀತ್-ವಾಸಂಗೆಯ್ದನೋ, ತಾವಂತ್ಯಹಾನಿ-ಅಪ್ಪುದಿನಗಳೋ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯವಾರ್ತಯಾ-ಕೃಷ್ಣನ ಸುದ್ದಿಯಿಂದ, ವ್ರಜೌಕ
ಸಾಂ-ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಿಗೆ, ಹ್ತುಪ್ರಾಂಯಾಣಿ-ನಿಮುಷಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದವು, ಅರ್ನ-ಆದವು||೫೫|| ಸರಿದ್ವನಗಿರಿದೋ-ಣೀ-
ಹೊಳೆ ಕಾಡು ಬೆಟ್ಟ ಓಣಿ ಅಥವಾದೋಣಿಗಳನ್ನೂ, ಕುಸುಮಿತದ್ರುಮಾಃ-ಫುಟ್ಟಿನಿಂದ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡುತ್ತಿರು
ವನಾಗಿಯೂ, ವ್ರಜೌಕಸಾಂ-ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳಿಗೆ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸಂಸ್ಮಾರಯಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪುಗೊಳಿಸು
ತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಪರಿದಾನಃ-ಕೃಷ್ಣನೇವಕನಾದ ಉದ್ಧವನು, ರೇಮೇ-ಗ್ರೀಡಿಸಿದನು ||೫೬|| ಗೋಪೀನಾರ್-ಗೊಲ್ಲತಿಯ
ರ, ಕೃಪಾಣ್ಯವೇಕಾತ್ಮವಿಕ್ಲಬಂ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನ ದೈನ್ಯವನ್ನು, ವಿವಮಾದಿ-ಇದೇಮೊದಲಾದದ್ದನ್ನು, ದೃ
ಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಪರಮಪ್ರೀತಃ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟಸ್ತೇ-ಮವುಳ್ಳವನಾದ ಉದ್ಧವನು, ತಾಃ-ಆ ಗೋಪಿಯರನ್ನು ಕುರಿತು, ನಮಸ್ಯ-
ಪೊಡಮಡುವನಾಗಿ, ಇಹಂ-ಈ ಹಾಡನ್ನು, ಜಗೌ-ಹಾಡಿದನು ||೫೭|| ಅಖಿಲಾತ್ಮನಿ-ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಅತ್ಯನಾಗಿರುವ,
ಗೋವಿಂದವಿವ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ, ರೂಢಭಾವಾಃ-ನಿಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದ, ಏತಾಗೋಪವಧ್ಯವಿವ-ಈ ಗೊಲ್ಲತಿ
ಯರೇ! ಭುವಿ-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಪರಂತನುಭೃತಃ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವರು. ಭವಭಿಯಃ-ಸಂಸಾರದವೆಯಿಂ
ದ ಭಯವುಳ್ಳ ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಿಗಳೋ, ಮುನಯಃ-ಮುನಶೀಲರಾದ ಆರು ರುಕ್ಷುಗಳೋ, ವಯಂ-ನಾವುಗಳೂ, ಯತ್-ಯಾವ
ಗೋವಿಂದವದವನು, ವಾಂಛಂತಿ-ಬಯಸುವರೋ, ಅನಂತಕಥಾರಸಸ್ಯ-ಅಂಥಾ ವಿಷ್ಣುವಿನಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವುಳ್ಳವನಿಗೆ,
ಬ್ರಹ್ಮಜನ್ಮಭಿ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜನ್ಮಗಳಿಂದ, ಕಿಂ-ವಿನುಪ್ರಯೋಜನವು||೫೮|| ವನಚರಾಃ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವರಾದ, ವ್ಯಭಿಚಾರಶೀ
ಲಾಃ-ಹಾದರವೇ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಉಳ್ಳವರಾದ, ಜಮಾಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಈ ಜಂಗಳ, ಕೃ-ಎಲ್ಲಿ, ಪರಮಾತ್ಮನಿ-ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಕೃ
ಷ್ಣೇ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ವಿಷಃ-ಈ, ರೂಢಭಾವಃ-ನಿಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತಬುದ್ಧಿಯು, ಕೃಚ-ಎಲ್ಲಿ, ಈಶ್ವರ-ಭಗವಂತನು, ಅನುಭವ
ತಃ-ತನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರೀತಿಸುವವರನ್ನು, ಅವಿದುಷೋಪಿ-ಅರಿಯದವರನ್ನಾದರೂ, ಉಪಯುಕ್ತಃ-ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಆಗ
ದರಾಜಇವ-ಆರೋಗ್ಯಮೃತವೆಂಬ ಮದ್ದಿನಹಾಗೆ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಶ್ರೇಯಃ-ಉತ್ತಮ-ಸುಖವನ್ನು: ತನೋತಿನ

ಗಳೂ ಹ್ತುಂಗಳಂತೆ ಆದವು ||೫೫||ಫುಟ್ಟಿತಂಗಳಾದ ವೃಕ್ಷಂಗಳೆಲ್ಲ ವನಂಗಳಂ ನದಿಗಳಂ ಪರ್ವತಂಗಳಂ
ಗುಹೆಗಳಂ ನೋಡುವ ಹಂದಾಸನಾದ ಉದ್ಧವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊ ಸ್ಮರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತ ವಾಸವಂ ಮಾಡಿ
ದನು ||೫೬||ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಹೃದಯವು ಕೃಷ್ಣಾಸಕ್ತವಾಗಿ ತದೇಕಾಯತ್ತವಾಗಿ ಇರುವುದೆನೋ
ಡಿ, ಉದ್ಧವನು ಪರಮಪ್ರೀತನಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವನಾಗಿ ಇದಂನುಡಿದನು||೫೭||ಈಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯಂ
ರುಗಳು ಸುಖವಾದ ಜನ್ಮಮುಳ್ಳವರು; ಸರ್ವಾತ್ಮನಾದ ಗೋವಿಂದನಲ್ಲಿಯೇ ದೃಢವಾದ ಚಿತ್ತಮುಳ್ಳವರು
ಸಂಸಾರ ಭಯಮುಳ್ಳ ಮುನಿಗಳು ಕೂಡಾ ಯಾವದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿಯಂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರೋ, ಭಕ್ತರಾದವನು
ಯಾವಭಕ್ತಿಯಂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವೆನೋ, ಅಂತಾ ಭಕ್ತಿಯಂ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಪಡೆದಿರುವರು; ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ
ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು ಯಾವಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೇನು||೫೮||ವನಚರಿಯರಾದ ಚಪಲಚಿತ್ತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರುಂ
ಗೆಲ್ಲಾ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಲ್ಲೆ? ಸ್ಥಿರವಾದ ಭಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ? ತನ್ನನ್ನೇ ಭಜಿಸುವ ಮೂಢರನ್ನೂ
ಕೂಡ ಅಮೃತವು ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ ನಾಖ್ಯವನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಲಿದೆಯೋ ಅದೇರಿತಿಯಿಂದ ಅನುಗ್ರ

ನೋತ್ಯಗದರಾಜಇವೊಪಯುಕ್ತಃ ||೫೯||ನಾಯಂಶ್ರಿಯಾಂಗಉನಿತಾಂತರತಃಪ್ರಸಾಪಸ್ಯ ಸ್ವರೋಪಿ
ತಾಂನೌನಗಂಧರುಚಾಂಕುತೋನ್ಯಾಃ | ರಾಸೋತ್ಸವಸ್ಯಭುಜದಂಡಗೃಹೀತಕಂಠಲಬ್ಧಾಶಿಷಾಂಯ
ಉದಗಾದ್ವ್ಯಜವಲ್ಲವೀನಾಮ್||೬೦||ಆಸಾಂಮಹೋಚರಣರೇಣುಪಾಪಾಮಹುಸ್ಕೌಬ್ಧಂದಾವನೇಕಿಮಪಿ
ಗುಲ್ಮಲತೌಪಧೀನಾಮ್ | ಯಾದುಸ್ತ್ಯಜಂಸ್ವಜನಮಾರ್ಯಪಥಂಚಹಿತಾಭಿಜಾರುಕ್ತಾಂಽದವೀಂ
ಶ್ರುತಿಭಿರ್ವಿಮೃಗ್ಯಾಮ್ ||೬೧||ಯಾವೈಶ್ರಿಯಾರ್ಚಿತಮಜಾದಿಭಿರಾಸ್ತಕಾಮೈರೋಗೀಶ್ವರೈರಪಿಯ
ದಾತ್ಮನಿರಾಸಗೋಷ್ಠಾಽಮ್ | ಕೃಷ್ಣಸ್ಯತದ್ಭಗವತಶ್ಚರಣಾರವಿಂದಂನೈಸ್ತಂಸ್ತನಪದವಿಜಹುಃಪ
ರಿರಭ್ಯತಾಪಮ್||೬೨||ವಂದನಂದವ್ರಜಸ್ತ್ರೀಣಾಂಪಾದರೇಣುಮಭೀಕ್ಷಣಃ |ಯಾಸಾಂಹರಿಕಧೋ

ನು-ವಿಸ್ತರಿಸಿಮಾಡುವನಲ್ಲವೆ ||೫೯|| ರಾಸೋತ್ಸವೇ-ರಾಸಕ್ರೀಡಾವಿನೋದದಲ್ಲಿ, ಅಸ್ಯ-ಈ ಕೃಷ್ಣನ, ಭುಜ....ಶಿಷಾಂ-
ಭುಜದಂಡ-ದಂಡಗಳಂತಿರ್ಪ ತೋಳುಗಳಂ, ಗೃಹೀತ-ಅಪ್ಪಿಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಕಂಠ-ಕೊರಳುಗಳಿಂದ ಲಬ್ಧ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ,
ಆಶಿಷಾಂ-ಅನುಗ್ರಹವುಳ್ಳ, ವ್ರಜವಲ್ಲವೀನಾಂ-ಗೋಕುಲದ ಗೊಲ್ಲತಿಯರಿಗೆ, ಯಃ-ಯಾವ ಪ್ರಸಾದವು, ಉದಗಾತೇ-ಉಂಟಾ
ಯಿತೋ, ಸೋ-ಯಂ-ಆ ಈ, ಪ್ರಸಾದಃ-ಅನುಗ್ರಹವು. ನಿತಾಂತರತೇ-ಅತಿಕುತೂಹಲವುಳ್ಳ. ಶ್ರಿಯಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೆ, ನ-ಇಲ್ಲ
ವು, ಅಂಗ-ಪರೀಕ್ಷೆಯಿರೇ! ನೌನಗಂಧರುಚಾಂ-ತಾವರೆಯಂತೆ ಪರಿಮಳವೂ ಕಾಂತಿಯೂಳ್ಳ, ಸ್ವರೋಪಿಷಿತಾಂ-ಸ್ವ
ರ್ಗದಹೆಂಗಳಿಗೂ ನ-ಇಲ್ಲವು. ಅನ್ಯಾಃ-ಇತರಸ್ತ್ರೀಯರು, ಕುತಃ-ಯಾವದರದೇನಿಂದ? ||೬೦|| ಯಾಃ-ಯಾವಗೋಪಿಯ
ರು, ದುಸ್ತ್ಯಜಂ-ಜಿಡಕೂಡದ, ಸ್ವಜನಂ-ಗಂಡನುಮುಂತಾದ ತನ್ನ ಜನವನೂ, ಆರ್ಯಪಥಂಚ-ಹಿರಿಯರದಾರಿಯಾದ,
ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮವನ್ನೂ, ಹಿತಾ-ಬಿಟ್ಟು, ಶ್ರುತಿಭಿ-ವೇದಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಮೃಗ್ಯಾಂ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹುಡುಕಲ್ಪಡತಕ್ಕ
ದ್ದಾದ, ಮುಕುಂದಪದವೀಂ-ಕೃಷ್ಣನ ಗತಿಯನ್ನು, ಭೇಜಃ-ಹೊಂದಿದರೋ, ಆಸಾಂ-ಅಂಥಾ ಗೋಪಿಯರ, ಚರಣರೇಣುಪಾ
ಪಾಂ-ಪಾದರೇಣುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿರುವಂಥಾ, ಬೃಂದಾವನೇ-ಬೃಂದಾವನದೊಳಗಿನ, ಗುಲ್ಮಲತೌಪಧೀನಾಂ-ಕೊಡರುಬಳ್ಳಿ
ವೈರುಗಳೊಳಗೆ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಕಿಮಪಿ-ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು, ಸ್ಯಾಂ-ಆಗುವೆನು ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು ||೬೧|| ಯಾಃ-
ಯಾವಗೋಪಿಯರು, ರಾಸಗೋಷ್ಠಾಂ-ರಾಸಕ್ರೀಡಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಭಗವತಃ-ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಶ್ರಿಯಾ
ರ್ಚಿತಂ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಜಾದಿಭಿಃ-ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಆಪ್ತಕಾವೈಃ-ಕೃತಾರ್ಥರಾದ, ಯೋಗೀಶ್ವರೈ
ರಪಿ-ಯೋಗಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದಲೂ, ಅರ್ಚಿತಂ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ತನೇಷು-ತಮ್ಮಕುಚಗಳಲ್ಲಿ, ನೈಸ್ತಂ-ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಚರಣಾರ
ವಿಂದಂ-ಅಡಿದಾವರೆಯನ್ನು, ಪರಿರಭ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅತ್ಯನಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ, ತಾಪಂ-ದುಃಖ
ವನ್ನು, ವಿಜಹುಃ-ತೊರೆದರೋ, ತಾವೈ-ಆ ಗೋಪಿಯರೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಧನ್ಯೆಯರು ||೬೨|| ಯಾಸಾಂ-ಯಾವ ಗೊಲ್ಲತಿ
ಯರ, ಹರಿಕಧೋದ್ಗೀತಂ-ಕೃಷ್ಣಕಥೆಯುಳ್ಳ ಉಚ್ಚೈಸ್ವರದಹಾಡು, ಭುವನತ್ರಯಂ-ಮೂರುಲೋಕವನ್ನೂ, ಪುನಾತಿ-

ಹಿಸುತ್ತಾನೆ ||೫೯||ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತಾಸಕ್ತಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೋಕೂಡ ಇಂತಪ್ಪ ಅನುಗ್ರಹವಿಲ್ಲವು, ಪದ್ಯಗಂ
ಧಮುಷ್ಟ ಸ್ವರ್ಗಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂಯಿಲ್ಲ, ಮಿಗಿಲಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕದೇನು? ರಾಸೋತ್ಸವ
ದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಭುಜಂಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಠಮುಷ್ಟವರಾಗಿ ಧನ್ಯರಾದ ಗೋಪ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ
ಯಾವತನುಗ್ರಹವು ಉಂಟಾಯಿತೋ ಆಯನುಗ್ರಹವು ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ದುರ್ಲಭವು||೬೦||ಈಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯ
ರಪಾದರಜಸ್ಸಂಬಂಧಮುಷ್ಟ ಬೃಂದಾವನಸ್ಥಂಗಳಾದ ವೈಷ್ಣವತಾಗುಲ್ಮಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದುವೈಷ್ಣವಾಗಿ ನಾನಾದರೂ
ಧನ್ಯನು. ಈಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಿಡಲಶಕ್ಯಮಾದ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವಂ ತ್ಯಜಿಸಿ ವೇದಂಗಳಿಂದ ಹುಡುಕಲು
ಯೋಗ್ಯಮಾದ ಗೋವಿಂದನ ಮಾರ್ಗವಂ ಭಜಿಸುವರಾ||೬೧|| ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದಲೂ ಪೂರ್ಣಕಾಮರಾದ
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಯೋಗೀಶ್ವರರಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪೂಜಿತನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದ
ಪದ್ಮವೂ ಯಾವಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ತಮ್ಮಕುಚಂಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲಿಂಗನಂ ಗೆಯ್ದು ತಾಪವಂ
ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡರೋ; ||೬೨||ಯಾವಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಂದ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಹರಿಚರಿತ್ರವು ಲೋಕ
ತ್ರಯವಂ ಪವಿತ್ರಮಾದುದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೋ! ಅಂತಾ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಪಾದರೇಣುವಂ ನಾನು

ದ್ವೀತುಫುನಾತಿಭುವನತ್ಯಯಮ್ ||೬೩|| ಶ್ರೀಕುಕುಃ | ಅಥಗೋಪೀರನುಚ್ಛೇದ್ಯಯಶೋದಾಂನಂದಮೆವಚ |
ಗೋಪನಾಮಂತ್ಯದಾಶಾರ್ಹೋಯಾಸ್ಕನ್ಯಾ ರುರುಹರಧ್ವಂ ||೬೪|| ತಂಘ್ರ ತಂಸಮಾಸಾ ದ್ಯನಾನೋ
ಪಾಯನಪಾಣಯಃ | ನಂದಾದಯೋನುರಾಗೇಪಾಪೋಚನ್ಯ ಶುಲೋಚನಾಃ ||೬೫|| ಮನಗೋವೃತ್ತ
ಯೋನಸ್ಸುಶ್ಯಕ್ಯಪ್ಪಪಾದಾಂಬುಜಾಶ್ರಯಾಃ | ವಾಚೋಭಿಧಾಯಿನೀ *ರ್ನಾಮ್ಯಾಂಕಾಯಸ್ತತ್ಪ್ರ
ಹೃಣಾದಿಮ್ ||೬೬|| ಕರ್ತೃಭಿರ್ಭ್ರಾಮ್ಯಮಾಣಾನಾಂಯತ್ರ | ಕ್ವಾಪೀಶ್ವರೇಚ್ಛಯಾ | ಮಂಗಳಾಚರತ್ಯ
ದಾರ್ಫಸ್ಥಿರತೀರ್ನ *ಕೃಷ್ಣಾ ಕೃಷ್ಣೇ ||೬೭|| ಏವಂಸಭಾಜಿತೋಗೋಪ್ಯೇಕೃಷ್ಣಾ ಭಕ್ತಾನ್ಯನರಾಧಿಪ ಉದ್ಧವಃ
ಪುನರಾಗಚ್ಛನ್ಯಧುರಾಂಕೃಷ್ಣ ಪಾಲಿತಃ ||೬೮|| ಕೃಷ್ಣಾಯಪ್ರಣಿಪತ್ಯಾಽಭಕ್ತ್ಯೈದ್ರಕಂವ್ರಜಾ

ಕುದ್ಧಿಗೋಳನುವುದೋ, ತಾಸಾಂ-ಅಂದಾ, ಸಂಪ್ರಜನ್ಮಿಣಾಂ-ಸಂದಗೋಕುಲವಹಂಗಳ, ಪಾದರೇಣುಂ-ಚರಣಭೂಳ
ಯನ್ನು, ಅಭೀಕ್ಷಣಶಃ-ಹೆಚ್ಚಾದಬಗೆಯಿಂದ, ವಂದೇ-ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು ||೬೩|| [ಕುಕವಾಕ್ಯವು.] ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಗೋಪೀ-
ಗೊಲ್ಲತಿಯರನ್ನೂ, ಯಶೋದಾಂ-ಯಶೋದೆಯನ್ನೂ, ನಂದವೇ-ವಜ್ರ-ಸಂದಗೋಪನನ್ನೂ, ಅನುಚ್ಛೇದ್ಯ-ಒಪ್ಪಿಸಿ ನಮ್ಮತಿಯಂ
ಪಡಕೊಂಡು, ಗೋಪಾ-ಗೊಲ್ಲರನ್ನು, ಅಮಂತ್ರೈ-ಕರೆದು ಬೆಸಗೊಂಡು, ಆಯಾಸ್ಕ-ಹೊರಟುಬರುವನಾಗಿ, ದಾಶಾ
ರ್ಹ-ಉದ್ಧವನು ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಆರುರುಹೇ-ವರಿದನು ||೬೪|| ನಿರ್ಗತಂ-ಹೊರಟುಬಂದಂಥಾ, ತಂ-ಆ ಯುದ್ಧವನನ್ನು,
ನಾನೋ(ಪಾಯನಪಾಣಯಃ-ಹಲವುಬಗೆಯಾದ ಕಾಣಿಕೆಗಳು ಕೈಗಳಲ್ಲಿವುಳ್ಳವರಾದ, ನಂದಾದಯಃ-ಸಂದನುಮೊದಲಾದವರು, ನ
ಮಾಸಾವ್ಯ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಿ, ಅನುರಾಗೇ-ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ, ಅಶುಲೋಚನಾಃ-ನೀರುವುಕ್ಕುವಕರಿಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಪಾಪೋ
ಚ-ಛೇದ್ಯಯಾಗಿ ನುಡಿದರು ||೬೫|| ನಃ-ನಮ್ಮ, ಮನಸಃ-ಮನಸ್ಸಿನ, ವೃತ್ತಯಃ-ಯೋಚನೆಗಳು, ಕೃಷ್ಣಪಾದಾಂಬುಜಾ
ಶ್ರಯಾಃ-ಕೃಷ್ಣನ ಅಡಿದಾವರೆಯೇ ಅಧಾತವಾಗಿಉಳ್ಳವುಗಳು, ಸ್ಥಿತಿ-ಆಗಲಿ, ವಾಚಃ-ವಾತುಗಳು, ಕೃಷ್ಣನ, ನಾಮ್ನಾಂ-
ಹೆಸರುಗಳನ್ನು, ಅಭಿಧಾಯಿನೀ-(ಅಭಿಧಾಯಿನ್ಯಃ)ಹೇಳುವವಾಗಲಿ, ಕಾಯಃ-ಶರೀರವು, ತತ್ಪ್ರಹೃಣಾದಿಮ್-ಅವನಿಗೆ ನಮ
ಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ||೬೬|| ಕರ್ಮಭಿಃ-ಪುಣ್ಯಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಂದ, ಭ್ರಾಮ್ಯಮಾಣಾನಾಂ-
ತಿರುಗುತ್ತಲಿರುವ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಯತ್ರ-ಕಾಪಿ-ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಈಶ್ವರೇಚ್ಛಯಾ-ದೇವರಡೆಯಿಂದ, ಮಂ
ಗಳಾಚರತ್ಯಃ-ಕುಭಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದಲೂ, ದಾನ್ಯಃ-ಸತ್ಪುತ್ರ-ದಾನಗಳಿಂದಲೂ, ಈಶ್ವರೇ-ಭಗವಂತನಾದ, ಕೃಷ್ಣೇ-
ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ರತಃ-ಅನುರಾಗವುಂಟಾಗುವುದು ||೬೭|| ನರಾಧಿಪ-ರಾಮನೇ! ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಗೋಪ್ಯಃ-ಗೊಲ್ಲರಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಾ
ಭಕ್ತಾ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸಭಾಜಿತಃ-ಸಮ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಉದ್ಧವಃ-ಉದ್ಧವನು, ಕೃಷ್ಣಪಾಲಿತಾಂ-ಕೃ
ಷ್ಣನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾದ, ಮಧುರಾಂ-ಮಧುರಾನಗರಿಯಂಕುರಿತು, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಲಗಚ್ಛೇ-ಬಂದನು ||೬೮||
ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ-ಪೊಡಮಟ್ಟು, ಪ್ರಜಾಕಸಾಂ-ಗೋಕುಲವಾಸಿಗಳ, ಭಕ್ತ್ಯೈದ್ರಕಂ-ಭಕ್ತಿಯ ಅತಿಶ
ಯವನ್ನು, ಆಹ-ಜಿನ್ನೈಸಿದನು. ವಾಸುದೇವಾಯ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ, ರಾಮಾಯ-ಬಲರಾಮನಿಗೂ, ರಾಜ್ಞೇ-ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೂ

ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು ||೬೩|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಧವನು ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರಿಂದ
ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಯಶೋದೆಯಂ ನಂದನಂಸಹ ಅಪ್ಪಣೆಯಂಕೇಳಿ, ಗೋಪಾಲಕರಂಸುಮತಿಸಿ
ರಥವನೇರಿದನು ||೬೪|| ನಂದಾದಿಗಳು ನಾನಾರೂಪಂಗಳಾದ ಕಾಣಿಕೆಗಳಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅನುರಾಗದಿಂ
ಬಾಪ್ಯಲೋಚನರಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವ ಉದ್ಧವನಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದರು ||೬೫|| ಎಲೈಉದ್ಧವನೇ
ನಮ್ಮಮನಸ್ಸು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದವನ್ನೇ ಅಶ್ರಯಿಸಿರಲಿ, ನಮ್ಮವಾಕ್ಯಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ನಾಮಂಗಳನ್ನೇ ಉ
ಚ್ಛರಿಸಲಿ. ದೇಹಂಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ರಂಗಳಾಗಲಿ ||೬೬|| ಕರ್ಮಂಗಳಿಂದ ನಾನಾದೇಹಂ
ಗಳನೆಯ್ದಿದವರಾದರೂ, ನಾವುಸತ್ಕಾರಂಗಳಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವೆವು ||೬೭||
ಎಂದೀರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪರಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಉದ್ಧವನು ಪುನಶ್ಚ
ಕೃಷ್ಣಪಾಲಿತವಾದ ಮಧುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆಬಂದನು ||೬೮|| ಬಳಿಕಉದ್ಧವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ವ್ರಜವಾಸಿಗಳಾದ ಗೋಪಗೋಪಿಯರ ಭಕ್ತ್ಯೈತೆಯವಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ವಸುದೇವನಿಗೂ ಬಲರಾಮ

ಕಸಾಹ್ನಾ ವಾಸುದೇವಾಯರಾಪಾಯರಾಜೈಶ್ಚೋಪಾಯನಾನ್ಯದಾತು || ... ||೬೯||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ

||ಶ್ರೀ|| ಏಕಃ||ಅಥವಿಜ್ಞಾಯಭಗವಾಃ ಸುರಾತ್ಮಾಸುರೈರ್ದರ್ಶನಃ || ಸೈರಂಧ್ರಾಃ ||ಕಾಮಪತಪ್ತಾ
ಯಾಃಪ್ರಿಯುನಿಚ್ಛುಃ||ಗೃಹಂಯಯೌ ||೧||ಮಹಾಹೋಸಸ್ಕುರಾಧ್ಯಂವೈಕಾಮೋಪಾಯೋಪಬೃಂಹಿ

ಚ-ವನುದೇವದೇವಕಾದಿಗಳಿಗೂ, ಉಪಾಯನಾನಿ-ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು, ಅದಾತು-ಕೊಟ್ಟನು,

||೬೯||

→**ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ**←

೪೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಬೇಕು.

[ಶುಕವಾಕ್ಯವು.] ಅಥ-ಅಮೇಲೆ, ಸುರೈರ್ದರ್ಶನಃ-ಸುರಸಾಕ್ಷಿಯೂ, ಸರ್ವಾತ್ಮಾ-ಸಕಲಸ್ವರೂಪನೂ ಆದ, ಜಗ
ವಾ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಕಾಮಪತಪ್ತಯೋಃ-ಕಾಮಪೀಡಿತಳಾದ, ಸೈರಂಧ್ರಾಃ-ದಾಸಿಯವಿಷಯವನ್ನು, ವಿಜ್ಞಯ-ತಿಳಿದು,
ಪ್ರಿಯಂ-ಅವಳ ಯಿಷ್ಟವನ್ನು, ಇಚ್ಛುಃ-ಮಾಡಲೆಳಸಿದವನಾಗಿ, ಗೃಹಂ-ಅವಳಮನೆಯಂಕುರಿತು, ಯಯೌ-ಹೋದನು ||೧||
ಮಹಾಹೋಪಸ್ಕುರಾಧ್ಯಂ-ಮಹಾರ್ಹ-ಬೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರಿಗೆತಕ್ಕ, ಉಪಸ್ಕುರ-ಆನನಶಯ್ಯಾಪ್ಯಪಕರಣಗಳಿಂದ, ಅಧ್ಯಂ-
ಸಂಪನ್ನವಾಗಿಯೂ, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಕಾಮೋಪಾಯೋಪಬೃಂಹಿತಂ-ಕಾಮೋಪಾಯ-ಕಾಮೋದ್ದೀಪನಕ್ಕೆ ಸಾಧಕಂಗಳಾ
ದ, ಪುಷ್ಪಪರಿಮಳಿತಾಂಬೂಷಾದಿವಸ್ತುಗಳಿಂದ, ಉಪಬೃಂಹಿತಂ-ಬಲಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಮುಕ್ತಾದಾಮಪತಾಕಾಭಿ-
ಮುತ್ತಿನಸರಗಳ ಮೇಲ್ಕುಟ್ಟುಗಳಿಂದಲೂ, ವಿತಾನಸಯನಾನನೈಃ-ಛಾದಿನಿ ಹಾಸಿಗೆ ಗದ್ದುಗೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸುರಭಿಃ-ಪರಿಮಳ
ನುತಲಿರುವ, ಧೂಪೈಃ-ಹೊಗೆಗಳಿಂದಲೂ, ದೀಪೈಃ-ದೀವಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಗಂಧೈರಪಿ-ಮಾಲಿಕಾಪರಿಮಳಗಳಿಂದಲೂ, ಮಂ

ನಿಗೂ ಉಗ್ರನೇನನಿಗೂ ಸಹತಿಳುಹಿಸಿ ಕಾಣಿಕೆಳಂ ಬಿಟ್ಟನಿದನು ... ||೬೯||

ಇಂತುಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯುಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತುನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತವೌರಾ

ಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆವೇಳಿದ

ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜ

ತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

ರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದಕ

ರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಳುದಶಮಸ್ಕಂಧ

ವಲ್ಲಿಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧ್ಯಾಯಂ

ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿದು-

೪೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ||ಅಪ್ಪಚತ್ವಾರಿಂಶಕೇಧಕ್ಕಪ್ಪಕ್ಕುಬಾಪುರೀರಮತು | ಅಕೂರಸ್ಯಗೃಹಂಗೆ
ತ್ವಾತಂಗಜಾಹ್ವಯಮಾದಿತತ ||೧|| ನಾಲ್ವಂತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುಬ್ಜಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀ
ಯಳ ಗೃಹವನೆಯ್ದಿ ಆಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ರವಿಸಿ, ಅವಳಂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಕೂರನಗೃಹವನ
ೆಯ್ದಿ ಆಯಕೂರನಂ ಪಾಂಡವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವಂ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಬಗ್ಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಕಳು
ಹಿಸಿದನು. ಎಂಬರ್ಥವಂ ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ;

ಎಲೈಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾದ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕು
ಬ್ಜಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನವಂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ಕಾಮಪತಪ್ತಳಾದ ಕುಬ್ಜಿಯ ಮನೋರಥವಂ ಪೂರ್ಣಂಗೆಯ್ಯ
ಲೋಸುಗ ಅವಳವನೆಗೆ ಹೋದನು ||೧||ಅಕುಬಾಪುರವೆಂತಿಯೆಂದರೆ- ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ

ತಮ್ | ಮುಕ್ತಿದಾಮಪತಾಕಾಭಿರ್ಮಿತಾನಕಯನಾಸುನೈಃ | ಧೂಮೈಸ್ಸುರಭಿಭಿರ್ದೀಪೈಸ್ಸುಗ್ಗಂಧೈಃ
 ರಪಿಮಂಡಿತಮ್ ||೧|| ಗೃಹಂತಮಾಯಾಂತಮವೈಶ್ವಸಾಸನಾತ್ಸದ್ಯಸ್ಸಮುತ್ಥಾಯಹಿಜಾತಸಂಭ್ರ
 ಮಾ | ಯಥೋಪಸುಗಮ್ಯಸುಖೀಭಿರಚ್ಯುತಸುಭಾಜಯಾಮಾಗತದಾಸುನಾದಿಭಿಃ ||೨|| ಅಥೋದ್ಧವ
 ಸ್ಸಾಧುತಯಾಭಿಪೂಜಿತೋನ್ಯಸೀದದುರ್ವ್ಯಾಮಭಿಮ್ಯುಕ್ಯಜಾಸನಮ್ | ಕೃಷ್ಣೋಪಿನೂತ್ನಂಶಯನಂ
 ಮಾಹಾಧನಂವಿವೇಶಲೋಕಾಚರಿತಾನ್ಯನುವ್ರತಃ ||೩|| ಸಾಮಜ್ಜನಾಲಪದುಕೂಲಭೂಷಣಸಗ್ಗಂಧತಂ
 ಬೂಲಸುಧಾಸವಾದಿಭಿಃ | ಪ್ರಸಾದಿತಾತ್ಮೋಪಸುಸಾರಮಾಧಮಸುಪ್ರೀಡಲೀಲೋತ್ಪತ್ತಿವಿಭಮೈಕ್ಯ
 ತೈಃ ||೪|| ಅಹೂಯಕಾಂತಾಂನವನಂಗಮಹಿರಯಾವಿಕಂಕಿತಾಂಕಂಕಣಭೂಷಿತಕಾಕಿ | ಪ್ರಗೃಹ್ಯತಃ

ದಿತಂ-ಅಲಂಕರಿತಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೊಡ ||೧|| ಗೃಹಂ-ಮನೆಯೊಳಗೆ, ಆಯಾತಂ-ಬರುತ್ತಲಿರುವನಾದ, ತಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅವೇಶ್ಯ-ಕಂಡು, ಸಾ-ಆ ದಾಸಿಯು, ಆನನಾತ್-ತಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಗದ್ದುಗೆಯೆಡೆಯಿಂದ, ಸದ್ಯಃ-ಆಗಲೇ, ಸಮುತ್ಥಾಯ-ಜನ್ನಾಗಿಯೆದ್ದು, ಜಾತಸಂಭ್ರಮಾಹಿ-ಮೂಡಿಸಂತನವುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೇ, ಸುಖೀಭಿಃ-ಗೌರಿಯೊಡನೆ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ ಉ ತ ಪೋಹಾಗೆ, ಉಪಸಂಗಮ್ಯ-ಸಮೀಪಿಸಿ ಬೀದಿಗೊಂಡು, ತದಾ-ಆಗ, ಆನನಾದಿಭಿಃ-ಗದ್ದುಗೆಮೇಲದಲಾವುಗಳಿಂದ, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸಭಾಜಯಾಪಾಸ-ಸಮ್ಮಾನಿಸಿದಳು ||೨|| ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ಉದ್ಧವಃ-ಉದ್ಧವನು, ತಯಾ-ಆ ಕು ಜ್ವೆಯಾಗಿದ್ದ ವಳಾದ ದಾಸಿಯೊಡನೆ, ಸಾಧು-ಜನ್ನಾಗಿ, ಅಭಿಪೂಜಿತಃ-ಅರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆನನಂ-ತನಗರ್ಪಿಸಿದಪೀಠವ ನ್ನು, ಅಭಿಮ್ಯುಕ್ಯ-ನಂತೆಂದುಸೋತು, ಉಪ್ಪಾಕಂ-ನೇಲದಲ್ಲಿ, ನ್ಯಸೀದ-ಕುಳಿತನು. ಕೃಷ್ಣೋಪಿನೂತ್ನಂಕೂಡ, ಲೋ ಕಾಚರಿತಾನಿ-ಲೋಕದನಡತೆಗಳನ್ನು, ಅನುವ್ರತಃ-ಅನುಸರಿಸುವನಾಗಿ, ಮಾಹಾಧನಂ-ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳ, ನೂತ್ನಂ-ಹೊಸತಾದ, ಶಯನಂ-ಮಲಗುವಮನೆಯನ್ನು, ವಿವೇಶ-ಹೊಕ್ಕನು ||೩|| ಸಾ-ಆ ದಾಸಿಯು, ಮಜ್ಜನ...ದಿಭಿಃ-ಮಜ್ಜನ-ಅಭ್ಯಂಜನವೂ, ಆಲೇಪ-ಗಂಧಾಂಗರಾಗಲೇಪವು, ದುಕೂಲ-ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರವೂ, ಭೂಷಣ-ಆಭರಣಗಳು, ಸ್ರಕ್-ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳು, ಗಂಧ-ಪರಿ ಮಳವಸ್ತುಗಳು, ತಾಂಬೂಲ-ವೀಳ್ಯಗಳು, ಸುಧಾ-ಸುಂಣ, ಅಧ-ಹಾಲು, ಆನವ-ಉತ್ತಮವಾದ ವಸ್ತುವು, ಆದಿಭಿಃ-ಮೊದಲಾದವುಗಳೊಡನೆ, ಪ್ರಸಾದಿತಾತ್ಮಾ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಸುಪ್ರೀಡ-ಕ್ಷೀತೈಃ-ಸುಪ್ರೀಡ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಹಿ ತವಾದ, ಲೀಲಾ-ಕೃಂಗಾರಚೇಷ್ಟೆಗಳು, ಉತ್ಪ್ರೇತ-ಮೇಲಾದಕಿರುನಗೆ, ವಿಭ್ರಮ-ವಿಲಾಸದ, ಕಾಕ್ಷೀತೈಃ-ನೋಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವಳಾಗಿ, ಮಾಧವಂ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಉಪಸುಸಾರ-ಸೇರಿದಳು ||೪|| ನವನಂಗಮಹಿರಯಾ-ಹೊಸತಾಗಿ ಸೇರುವಲಜ್ಜೆಯಿಂದ, ವಿಕಂಕಿತಾಂ-ಭಯನಂದೇಹಗಳೊಂಟಾದವಳಾದ, ತಾಂಕಾಂತಾಂ-ಆ ಮನೋಹರಳಾದಹೆಣ್ಣನ್ನು, ಆಹೂಯ-ಕರೆದು, ಕಂಕಣಭೂಷಿತೇ-ಕಡಗಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ, ಕರೀ-ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಗೃಹ್ಯ-ಬಿಮ್ಮನೆ ಹಿಡಿದು, ಶಯ್ಯಾಂ-

ಪೂರ್ಣಮಾಗಿ, ಕಾಮವಿಜಾರೋಪ ಯುಕ್ತಂಗಳಾದವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂಯುಕ್ತಮಾಗಿ, ಮುತ್ತುಗಳ ಕುಚ್ಚುಗಳಿಂದಲೂ ಪತಾಕಂಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲುಕಟ್ಟುಗಳಿಂದಲೂ ಹಾಸಿಗೆಗಳಿಂದಲೂ ಪೀಠಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಮಳಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಧೂಪಂಗಳಿಂದಲೂ ದೀಪಂಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಹಾರಂಗಳಿಂದಲೂ ದಿವ್ಯಗಂಧಂಗಳಿಂದಲೂಅಲಂಕೃತಮಾಗಿ, ಇರುವುದು||೧||ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೋಡು ಪೀಠದಿಂದದ್ದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುರಿತಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತಳಾಗಿ ಸುಖಿಯೊಡನೆ ಇದಿರಾಗಿಪೋಗಿಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕರೆತಂದ ಪೀಠಪ್ರದಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಳು ||೨||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಂಗಡಹೋಗಿರುವ ಆಯುಧ್ಯವನು ಆಸ್ತ್ರಿಯಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪೀಠದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ನೂತನವಾದ ಹಾಸಿಗೆಯ ನೆಯ್ದಿದನು ||೩||ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಅಭ್ಯಂಗನವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅರಿಸಿನವಂ ತೊಡಕೊಂಡು ದಿವ್ಯದುಕೂಲವನ್ನುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಭರಣಂಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗಂಧತಂಬೂಲ ಸೂಪಾಸನೆಗಳಿಂದ. ಶರೀರವನಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಲಜ್ಜಾಯುಕ್ತವಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದಲೂ ಓಯ್ಯಾರದಿಂದಲೂ ಕಡಿ ಸೊಣ್ಣನೊಂಟಂಗಳಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಳು||೪||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನೂತನಸಮಾಗಮಲಜ್ಜೆಯಿಂದ

ಯ್ಯಾಮಧಿವೈಶ್ಯರಾಮಯಾರಮೆನುಲೆಪಾರ್ಪಣಪುಣ್ಯಲೆಶಯಾ ||೬|| ಸಾನಂಗತಸ್ತುಕುಚಯೋರಾರಸ
ಸ್ತುಧಾಕ್ಷೋರ್ಜಘ್ರಂತ್ಯನಂತಚರಣನರೂಜೊಮ್ಮಜಂತೀ |ದೋಭ್ಯಾಂಸ್ತುನಂತರಗತಂಪರಿಭ್ಯ
ಕಾಂತಮಾನಂದಮೂರಿಮಜಹಾದತಿದೀರ್ಘತಾಪಮ್ ||೭|| ನೈವಂಕೈವಲ್ಯನಾಥಂತಂಪಾಸ್ಯದು
ಪ್ಪಾಸ್ರಮೀಶ್ವರಮ್ | ಅಂಗರಾಗಾರ್ಪಣೇನಾಹೋದುರ್ಭಗೈನಮಯಾಚತ ||೮|| ಅಹೋವ್ಯತಮಿ
ಹಪ್ರಪ್ತದಿನಾನಿಕತಿಚಿನ್ಮಯಾ | ರಮಸ್ವನೊತ್ಸಹೈತ್ಯಕುಸುಂಗಂತಂಬುರುಹೆಹ್ನ ||೯|| ತಸ್ಯೈ

ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು, ಅಧಿವೇಶ್ಯ-ವಿರಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅನುಲೇಪಾರ್ಪಣಪುಣ್ಯಲೇಶಯಾ-ಮುನ್ನು ಗಂಧವಂ ಅರ್ಪಿಸಿದ
ಸುಕೃತದ ಕಿಂಚಿದ್ಭಾಗವುಳ್ಳವಳಾದ, ರಾಮಯಾ-ಆ ರಮಣಿಯೊಡನೆ, ರೇಮೇ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು ||೬|| ಸಾ-ಅವಳು, ಅನಂಗತ
ವ್ತು ಕುಚಯೋಃ-ಕಾಮಜ್ವರದಿಂದ ಬಿಸಿಯಾದಸ್ತನಗಳೆ, ಉರಸಃ-ಎದೆಯ, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಅಕ್ಷೋಃ-ಕಂಗಳೆ, ರುಜಃ-ವೇದ
ನೆಗಳನ್ನು, ಜಿಘ್ರಂತೀ-ಮೂಸಿನೋಡುವಳಾಗಿ, ಅನಂತಚರಣೇನ-ಕೃಷ್ಣನವದದಿಂದ, ಮೃಜಂತೀ-ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಳಾ
ಗಿ, ದೋಭ್ಯಾಂ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಸ್ತುನಾಂತರಗತಂ-ಕುಚಮಧ್ಯವಂಸೇರಿದ, ಅನಂದಮೂರ್ತಿ-ಸುಖರೂಪನಾದ, ಕಾಂ
ತಂ-ಪ್ರಿಯವನ್ನು, ಪರಿಭ್ಯ-ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಅತಿದೀರ್ಘತಾಪಂ-ಚಿರಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಂಕಟವನ್ನು, ಅಜಹಾತೇ-ತೊ
ರೆವಳು ||೭|| ಸಾ-ಅವಳು, ಅಂಗರಾಗಾರ್ಪಣೇನ-ಪರಿಮಳಗಂಧವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಯಿದ್ದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ, ದುಷ್ಪ್ರಾಪಂ-ದೊರೆ
ಯತಕ್ಕವನಲ್ಲದ, ಕೈವಲ್ಯನಾಥಂ-ಮೋಕ್ಷಕೃಷ್ಣನಾದ, ಈಶ್ವರಂ-ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನಾದ, ತಂ-ಈ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಏವಂ
ಪ್ರಾಪ್ಯ-ಹೀಗೆ ಹೊಂದಿದ್ಯೂಕೂಡ, ಅಪೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು. ದುರ್ಭಗಾ-ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳಾದವಳು, ಏನಂ-ಈ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅ
ಯಾಚತ-(ಸತ್ಪರಸುಖವಂ)ಬೇಡಿದಳು ||೮|| ಅಹೋ-ಓ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಪ್ರಪ್ತ-ಅತೀತಯವಾದವನೇ! ಕತಿಚಿದ್ವಿನಾನಿ-ಕಲವು
ದಿನಗಳು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯತಾಂ-ನಿನ್ನಿಂದಿರಲ್ಪಡಲಿ, ಮಯಾ-ನನ್ನೊಡನೆ, ರಮಸ್ವ-ಕ್ರೀಡಿಸು, ಅಂಬುರುಹೆಹ್ನ-ಕಮಲಾ
ಹ್ನನೇ. ತೇ-ನಿನ್ನ, ಸಂಗಂ-ಸಂಬಂಧವನ್ನು, ತ್ಯಕ್ತಂ-ಬಿಡುವದಕ್ಕೆ, ನೋತ್ಸಹೇ-ಒಪ್ಪಲಾರೆನು ||೯|| ಪಾನದಃ-ಭಕ್ತರಿಗೆ

ಭಯಶಂಕಿತಳಾದ ಸುಂದರಿಯಾದ ಆಸ್ತ್ರೀಯಂ ಕಂಕಣಂಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತವಾದ ಹಸ್ತದಿಂದ ಪಿಡಿದನು. ಮಂ
ಚದಮೇಲಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಪುರಪ್ರವೇಶಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಲೇಪನದ್ರವ್ಯವಂ ಕೊಟ್ಟುದುದರಿಂದ ಲಬ್ಧವಾ
ದ ಪುಣ್ಯಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಆಸ್ತ್ರೀಯೋಡನೆ ರಮಿಸಿದನು ||೬|| ಕಾಮತಪ್ತಳಾದ ಆಸ್ತ್ರೀಯು ಕುಚಂಗಳು ವ

ಕುಚ್ಚೆಯೊಡನೆ ಕೃಷ್ಣನು ಕ್ರೀಡಿಸುವಿಳಿ

ಲಾರೆನು ||೯|| ಎಂದಯಾಚಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯಳಿಗೆ ಕಾಮವರವನಿತ್ತು ಅವಳಂ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾ
ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉದ್ಧವನೊಡನೆ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದನು ||೧೦|| ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ

ಹೃಸ್ಥಳವು ನೇತ್ರಂಗಳು ಇವುಗಳತಾಪಮಂ ಭಗ
ವತನ ಚರಣಾಲಿಂಗನೆಯಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು
ಸುಂದರನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂ ಭುಜಂಗಳಿಂದ ತನ್ನವ
ಹೃಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅನುದಾನು ಭವದಿಂದ
ಕಾಮತಾಪಮಂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡಳು ||೭|| ಆಸ್ತ್ರೀ
ಯು ಲೇಪನದ್ರವ್ಯವಂಕೊಟ್ಟವಾತ್ರದಿಂದ ಕೈವ
ಲ್ಯನಾಥನಾದದುರ್ಲಭನಾದ ಈಶ್ವರನನೆಯ್ದಿಯೂ
ಕೂಡ ಭಾಗ್ಯಹೀನಳಾಗಿಂತಯಾಚಿಸಿದಳು ||೮||
ಎಲ್ಯನಾಯಕನೇ! ನನ್ನಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಕೆಲವು
ದಿವಸಂಗಳಲ್ಲಿಯೇಇದ್ದು ನನ್ನಲ್ಲಿರಮಿಸು. ಎಲ್ಯಪ
ದ್ಯುಲೋಚನನೇ! ನಿನ್ನ ಸಂಗಮ ನಾನು ಬಿಡ

ಕಾಮವರಂದತ್ವಾಮಾನಯಿತ್ವಾಚಮಾನದಃ | ಸುಹೊದಧವನಸರೈಶಸ್ವಧಾಮಾಗಮದ್ಧದ್ಧಿಮು
ತ ||೧೦||ದುರಾರಾಧ್ಯಂಸುಮಾರಾಧ್ಯವಿಷ್ಣುಂಸರೈಶ್ಯರೈಶ್ಯರಮ್ | ಯಾವೃಣೀತಮನೋಗ್ರಾಹ್ಯಮಸ
ತ್ವಾತ್ಕುಮತಿಹ್ಯಸೌ ||೧||ಅಕ್ರೂರಭವನಂಕೃತ್ಯ ಸ್ವಹರಾಮೋದ್ಧವ್ಯಪ್ರಭುಃ |ಕಿಂಚಿಚ್ಛೀಕೀರ್ಷ
ಯೇಪ್ರಗಾದಕ್ರೂಪಿಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ ||೧೨||ಸತಾನ್ವರವಶಶ್ರದ್ಧಾನಾರಾಧ್ಯೋಹ್ಯಸ್ವಬಾಂಧ
ವಾ || ಪತ್ರೈತ್ಯತ್ಥಾಯಪ್ರಮುದಿತಃಪರಿಪ್ಲವಜ್ಯುಭ್ಯನಂದತ ||೧೩||ನನಾಮಕೃತ್ಯಂರಾಮಂಚಸತ್ಯ
ರಪ್ಯಭಿವಾದಿತಃ | ಪೂಜಯಾಮಾಸವಿಧಿವತ್ಕ್ಯುತಾನಸಪರಿಗ್ರಹಾ ||೧೪||ಪಾದಾವನೇಜನೀರಾಪತ್ಯ
ರಸಾಧಾರಯನ್ಮುಪ | ಅರ್ಹಣೇನಾಂಬರೈರ್ದಿವೈರ್ವರ್ಗಂಧಸ್ತಗೂಚವಣೋತ್ತಮೈಃ ||೧೫||ಆರ್ಚಿ

ಮಾನವನು ಕೊಡುವ ಕೃಪೆನ್ನೂ, ತಸ್ಯೈ-ಅವಳಿಗೆ, ಕಾಮವರಂ-ಕಾಮದಬಯಕೆಯನ್ನು, ದತ್ವಾ-ಕೊಟ್ಟು, ಮಾನಯಿ
ತ್ವಾಚ-ನಮ್ಮಾನವನನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಸರ್ವೇಶ-ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದ ಕೃಪೆನ್ನೂ, ಉದ್ಧವೇ(ನಸಹ-ಉದ್ಧವನೊಡನೆ,
ಬುದ್ಧಿಮ-ಭಾಗ್ಯವೆಳ್ಳ, ಸ್ವಧಾಮ-ತನ್ನ ಮನೆಯಂಕುರಿತು, ಅಗಮತೆ-ಬಂದನು ||೧೦|| ದುರಾರಾಧ್ಯಂ-ಪ್ರಯಾನದಿಂದ
ಲೂ ಆರಾಧಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾಗದವನು ಆದ, ಸರ್ವೇಶ್ವರೇಶ್ವರಂ-ಒಡೆಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದ ವಿಷ್ಣುಂ-ನಾರಾಯಣನ
ನ್ನೂ, ಸಮಾರಾಧ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿಯೂಕೂಡ, ಯಾ-ಯಾವದಾಸಿಯು, ಮನೋಗ್ರಾಹ್ಯಂ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕವಿ
ಷಯಸುಖವನ್ನು, ಅವೃಣೀತ-ಬೇಡಿಕೊಂಡಳೋ, ಅಸತ್ವಾತ್-ತುಚ್ಛವಾದ್ದರಿಂದ, ಅಸಾ-ಇವಳು, ಕುಮತಿಹಿ-ಕುತ್ಸಿತ
ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಳಲ್ಲವೇ? (ನಿಕೃಪ್ತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಳು.) ||೧೧|| ಪ್ರಭುಃ-ಸಮರ್ಥನಾದ, ಕೃಪೆನ್ನಿ-ಕೃಪೆನ್ನೂ, ಸಹರಾಮೋ
ದ್ಧವಃ-ರಾಮನೊಡನೆಯೂ ಉದ್ಧವನೊಡನೆಯೂ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಅಕ್ರೂರಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ-ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ
ಯ್ವ ಬಯಕೆಯಿಂದ, ಕಿಂಚಿ-ಕೊಂಚಕೆಲಸವನ್ನು, ಚೀರ್ಷಯೇ-ಅವನಿಂದಮಾಡಿಸಲೆಳೆಸಿದವನಾಗಿ, ಅಕ್ರೂರಭವನಂ-ಅ
ಕ್ರೂರನಮನೆಯೆಂಕುರಿತು, ಪ್ರಾಗ್ರಾತ್-ಪಯಣಗೊಂಡನು ||೧೨|| ಸಃ-ಆ ಯಕ್ರೂರನು, ಸ್ವಬಾಂಧವಾ-ತನ್ನ ನಂಟರಾ
ದ, ಸರವಶಶ್ರದ್ಧಾ-ಹೃತ್ತಿಯೋತ್ತಮರಾದ, ತಾ-ಆ ರಾಮಕೃಪ್ಣೋದ್ಧವರನ್ನು. ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಆರಾತೆ-ಬೇಗನೆ,
ಪತ್ರೈತ್ಯತ್ಥಾಯ-ಇದಿರೊಂದೆದ್ದು, ಪ್ರಮುದಿತೇ-ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪರಿಪ್ಲವಜ್ಯು-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು,ಅಭ್ಯನಂದತಃ-
ಸಂತೋಷಿಸಿದನು ||೧೩|| ಕೃಪೆನ್ನಂರಾಮಂಚ-ಕೃಪೆನ್ನೂ ರಾಮನನ್ನೂ, ನನಾಮ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು ಸಃ-ಆ ಯಕ್ರೂರ
ನು, ತೈರಪಿ-ಅವರಿಂದಲೂ, ಅಭಿವಾದಿತಃ-ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕೃತಾನಸಪರಿಗ್ರಹಾ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಸನದ ಅಂ
ಗೀಕಾರವುಳ್ಳವರಾದ, ಅವರನ್ನು, ವಿಧಿವ-ಸತ್ವಾರವಿಧಿಪ್ರಕಾರ, ಪೂಜಯಾಮಾಸ-ಸತ್ಕರಿಸಿದನು ||೧೪|| ನೃಪ-ಧೊರೆಯೇ,
ಪಾದಾವನೇಜನೀ-ಕಾಲುತೊಳೆದ, ಆಪಃ-ನೀರನ್ನು, ಶಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂದ, ಧಾರಯ-ವಹಿಸಿದವನಾಗಿ, ಅಂಬರೈ-ವಸ್ತ್ರಗ
ಳಿಂದಲೂ, ದಿವ್ಯೈಃ-ಸರಿತೋಷಿಸತಕ್ಕ, ಗಂಧಸ್ತಗೂಚವಣೋತ್ತಮೈಃ-ಗಂಧಮಾಲಾಭರಣೋತ್ತಮಗಳಿಂದ, ಅರ್ಹಣೇನ-
ಸಮ್ಮಾನಿಸುವುದರಿಂದ ||೧೫|| ಆರ್ಚಿತಾ-ಪೂಜಿಸಿ, ಶಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂದ, ಆನಮ್ಯ-ಕುರಿತಿಟ್ಟು, ಅಂಕಗತಾ-ತೊಡೆಯಮೇ

ದೂರ್ಲಭನಾದ ವಿಷ್ಣುವಂ ಆರಾಧಿಸಿಯೂ ಕೂಡ ಆಕುಚ್ಛೆಯುತುಚ್ಛಮಾದ ವಿಷಯಸುಖವಂ ಯಾಚಿಸಿದಳೇ
ಹೊರತುಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥಮಾದ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಯಾಚಿಸಲಿಲ್ಲ ವಾದಕಾರಣದಿಂದ ಅವಳುಪುಣ್ಯಹೀನಳು||೧೦||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಧವ ಬಲರಾಮರಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಕೃಪೆನ್ನೂ, ಅಕ್ರೂರ ಹಿತಾರ್ಥಮಾಗಿ ಅಕ್ರೂರನ ಗೃ
ಹಕ್ಕೆ ಹೋದನು ||೧೧|| ಆಯಕ್ರೂರನು ಮನುಷ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಸ್ವಬಂಧುಗಳಾದ ಕೃಪ್ಣರಾಮೋದ್ಧವರಂ
ನೋಡಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನವಂ ಮಾಡಿ ಸುತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅಲಿಂಗನಂ ಗೆಯ್ದನು||೧೨||ರಾಮಕೃಪ್ಣರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ
ನು ಅವರಿಂದಲೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪೀಠರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಮಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು ||೧೪|| ರಾ
ಮಕೃಪ್ಣರ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನೋದಕಮಂ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಧರಿಸಿ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂದಲೂ ಗಂಧಮಾಲಾದಿಗಳಿಂದ
ಲೂ ದಿವ್ಯಭೂಷಣಂಗಳಿಂದಲೂ||೧೫||ಪೂಜಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆಕೃಪ್ಣನ ಪಾದಂಗಳಿಂ ತನ್ನ ತೊಡೆಯ
ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಒತ್ತುತೆ ವಿನಯನಮ್ರನಾಗಿ ರಾಮಕೃಪ್ಣರಂಕುರಿತುನು

ತ್ವಾಶಿರಸಾನಂದೈವಾಧಾವಂಕಗತೌವೃಜಃ | ಪ್ರಶ್ರಯಾವನತೋಕ್ರೂರಕೃಪ್ಣರಾಮೋವಭಾವ
ತ ||೧೬|| ದಿವ್ಯಾಭ್ಯಾಸಪಾಪೋಹತಃ ಕುಸುಮಾನುಗೋವಾಮಿದುಕುಲಮ್ | ಭವದ್ಭಾಭ್ಯಮುದ್ಧೃತಂಕ
ಚ್ಚಾಬ್ರದ್ಧರುತಾಚ್ಚ ಸಮಿಧಿತಮ್ ||೧೭|| ಯುವಾಂಪ್ರಧಾನಪುರುಷೌಜಗದ್ಧೃತೋಜಗನ್ಮಯೌ |
ಭವದ್ಭಾಭ್ಯಂನವಿನಾಕಿಂಚಿತ್ಪರಮಸ್ತುನುಪಾಪರಮ್ ||೧೮|| ಆತ್ಮಗೃಪ್ತಪಿಂಡವಿಶ್ವಮನ್ಯಾವಿಶ್ವಸ್ಮತ
ಕ್ತಿಭಿಃ | ಈಯತೆಬಹುಧಾಬ್ರಹ್ಮ ಶ್ರುತಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗೋಚರಮ್ ||೧೯|| ಯಥಾಹಿಭೂತಮಃ ಚರಾಚರೇ

ಲಿರುವ, ವಾದಾ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು, ಮೃಜ-ಹಿ ಸುಕುವನಾಗಿ, (ತೊಡೆಯುವನಾಗಿ) ಪ್ರಶ್ರಯಾವನತಃ-ವಿನಯದಿಂದಸಮಾನಾ-
ದ, ಅಕ್ರೂರ-ಅಕ್ರೂರನು, ಕೃಪ್ಣರಾಮೌ-ಕೇಶವಬಲರನ್ನು ಕೂಡಿತ್ತು, ಆಧಾಪತ-ನುಡಿದನು ||೧೬|| ದಿವ್ಯಾಭ್ಯ-ದೈವಯೋಗದಿಂ-
ದ, ಪಾಪಕಂನಿ-ಪಾಪಿಯಾದಕಂನನು, ಸಾನುಗೋ-ಸಹಚರರಿಂನಹಿತನಾಗಿ, ಹತಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು, ವಾಂ-ನಿಮ್ಮ, ಇ-
ದಂಕುಲಂ-ಈಯಾದವವಂಕವು, ದುರಂತಾ-ಕೊನೆಯಲ್ಲದ, ಕೃಭಾ-ಕಪ್ಪದಡೆಸೆಯಿಂದ, ಭವದ್ಭಾಭ್ಯಂ-ನಿಮ್ಮಬ್ಬರಿಂದ, ಉ-
ದ್ಧೃತಂ-ಉದ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ನವೇಧಿತಂಚ-ವೃದ್ಧಿಕೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೧೭|| ಯುವಾಂ-ನೀವು, ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೌ-ಪ್ರಕೃತಿ,
ಪುರುಷರು, ಜಗದ್ಧೃತೋ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವರು, ಜಗನ್ಮಯೌ-ಜಗದ್ರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವರು, ಭವದ್ಭಾಭ್ಯಂನಿವಿನಾ-
ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊರತು, ಪರಂ-ಉತ್ತಮವಾದುದ್ದು, ನಕಿಂಚಿತ್-ಎನೂಯಲ್ಲ, ಅಪರಂಚ-ಅಧಮವಾದುದ್ದು, ನಾಸ್ತಿ-ಇಲ್ಲವು ||೧೮|| ಹೇಬ್ರ-
ಹ್ಯು-ಎಲೈ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ! ಸ್ವಶಕ್ತಿಭಿಃ-ಸ್ವತಂತ್ರಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ, ಆತ್ಮಗೃಪ್ತಂ-ನಿನ್ನಿಂದ ಸ್ಥಪ್ತಿಪಟ್ಟು, ಇದಂವಿಶ್ವಂ-
ಈವ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಅನ್ಯಾವಿಶ್ವ-ಜೀವರೂಪದಿಂದನುಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದು, ಶ್ರುತಿಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗೋಚರಂ-ವೇದಗಳಿಗೂ ಇಂದ್ರಿ-
ಯಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಯಬರುವವಾಗ್ಗೆ, ಬಹುಧಾ-ಹಲವುಬಗೆಯಾಗಿ, ಈಯತೇ-ತೋರುತೆಲಿರುವಿ, (ಭಾರಂತರ-ಈಯತೇ) ||೧೯||

ಕುಳಿತ ಕೃಪ್ಣನಕಾಲು ಹಿ ಸುಕುವ ಅಕ್ರೂರನು ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಉದ್ಧವ ಬಲರಾಮರು..

ಡಿದನು ||೧೬|| ಪಾಪಿವೃನಾದ ಕಂಸನು ಸಪರಿವಾರನಾಗಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಹತನಾದನು. ಅದುಬಹುಕ್ಷೇಮವಾಯ್ತು
ಅತ್ಯಾತಕಪ್ಪವ ನನುಭವಿಸುತಲಿರುವ ಈನಮ್ಮ ಕುಲವು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಉದ್ಧಾರಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೧೭|| ಈನೀ
ವೀರೈರೂ ಪ್ರಧಾನಪುರುಷರು. ಜಗತ್ಕಾರಣರು. ಜಗನ್ಮಯರು. ನಿಮ್ಮಈವ್ರರೂಹೊರತು ಬೇರೆಯಾವು
ದೂರಲ್ಲ ||೧೮|| ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಸ್ವಮಾಯಾಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಿನ್ನಿಂದ ಸ್ಥಪ್ತಿಯಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಿಂದಲೂ ಶ್ರುತಿಗಳಿಂದಲೂ ಗಮ್ಯನಾಗಿ ನೀನೆಇರುವಿ ||೧೯|| ಪ್ರಥಿವ್ಯಾದಿಪಂಚ
ಭೂತಂಗಳು ಸ್ವಕಾರ್ಯಂಗಳಾದ ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಹೇಗೆನಾನಾರೂಪಂಗಳಾಗಿ ಅನುಮರ್ತಿಸಿರುವೆನೋ;
ಅಷ್ಟೇರಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಸ್ಥಪ್ತಂಗಳಾದ, ಜಗತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ನೀನುಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ಅಂತರಾತ್ಮನಾಗಿ ಬಹು.

ಮುಹ್ಯಾದಯೋನಿಮುಭಾಂತನಾನಾ | ಏತಂಭವಾಕಕೇವಲಮಾತ್ಮಯೋನಿಮ್ವಾತ್ಮಾತ್ಮತಂ
ತೋಬಹುಧಾವಿಭಾತಿ||೧೦||ಸ್ಯಜಸ್ಯಧೋಲಂಪನಿಮಾನಿವಿಶ್ವಂರಜಸ್ತಮಸ್ಸತ್ತ್ವಗುಣೈಸ್ಸತ್ತ್ವಶಕ್ತಿ
ಭಿಃ | ನಬದ್ಧ್ಯನೇತದ್ಗುಣಕರ್ತೃಭಿರಾಜ್ಞಾನತತ್ವನಸೇತ್ಯಚೇತ್ಯವೇತುಃ ||೧೧||ದೇಹಾದ್ಯುಪಾಧಿರನಿರೂ
ಪಿತತ್ವಾದ್ಯುಪಾಧಿಪಿಸಾಕ್ಷಾನ್ಮಭಿದಾತ್ಮನಸ್ಸಾತ್ಮತಃ | ಅತೋನಬಂಧಸ್ತವನೈವಮೋಕ್ಷಸ್ಸಾತ್ಮತಾಂನಿಕಾ
ಮಸ್ತ್ವಯಿನೋವಿವೇಕಃ||೧೨||ತ್ವಯೋದಿತೋಯಂಜಗತೋಹಿತಾಯಯದಾಯದಾವದಪದಕಿವುರಾಣಃ|

ಮುಹ್ಯಾದಯಃ-ಪೃಥಿವ್ಯಾದ್ಯವರಚೀಕ್ರತಃಭೂತಗಳು, ಚರಾಚರೇಷು-ಜಂಗಮಸ್ಥವರಂಗಳಾದ, ಭೂತೇಷು-ಪಂಚೀಕ್ರತ
ಚೇತನಾಚೇತನಭೂತಂಗಳಲ್ಲಿ, ನಾನಾ-ಹಲವುಬಗೆಯಾಗಿ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ. ಭಾಂತಿ-ತೋರುತಲಿವೆಯೋ, ತಥಾಹಿ-ಹಾಗೆಯೇ
ಭವಾಕ-ನೀನು, ಆತ್ಮತಂತ್ರಿ-ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ್ದರಿಂದ, ಕೇವಲಂ-ಒಬ್ಬನೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಆತ್ಮಯೋನಿಷು-ನೀನೇಕಾರಣವಾ
ಗಿವುಳ್ಳ ವೇಹಂಗಳಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮಾ-ಜೀವರೂಪನಾಗಿ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಬಹುಧಾ-ಹೇವುಬಗೆಯಾಗಿ, ವಿಭಾತಿ-ತೋರುತಲಿರುವಿ ||೧೦||
ಅಧೋ-ಮತ್ತೂ, ರಜಸ್ತಮಸ್ಸತ್ತ್ವಗುಣೈಃ-ರಾಜಸ ತಾಮಸ ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣಮಯಂಗಳಾದ, ಸ್ವಶಕ್ತಿಭಿಃ-ಅಜಾದಿಸ್ವಸಾಮ್ಯ
ಧ್ಯಗಳಿಂದ, ಸೃಜನಿ-ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವಿ, ವಿಶ್ವಂ-ಸೃಷ್ಟಿಸೃಷ್ಟಿಪ್ರಪಂಚವನ್ನು . ಪಾನಿ-ಪಾಲಿಸುವಿ, ಲಂಪನಿ-ಕಡೆಗೆಕಾ
ಣಿಸದಂತೆ ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿ, ತದ್ಗುಣಕರ್ಮಭಿಃ-ಆ ಮೂಲಕೃತಗುಣಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ, ನಬದ್ಧ್ಯಸೇ-ನೀನುಕಟ್ಟಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಜ್ಞಾನಾತ್ಮನಃ-ಶುದ್ಧಚಿದ್ರೂಪನಾದ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಹೇತುರ್ವಾ-ಬಂಧಕಾರಣವಾದರೂ, ಕೃಚ-ಎಲ್ಲಿಯೂ, ನೈವ-ಇಲ್ಲವೇಯಿಲ್ಲ
ವು ||೧೧|| ಆತ್ಮಸಃ-ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೇಆಗಲೀ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೇಆಗಲೀ ಉಭಯಸಾಧಾರಣವಾದ ಚಿದ್ವಸ್ತುವಿಗೆ, ದೇಹಾದ್ಯುಪಾ
ಧೇಃ-ದೇಹ-ಅಪ್ರಾಕೃತದೇಹ ಪ್ರಾಕೃತದೇಹ, ಆದಿ-ಸರಸ್ವಜ್ಞಾತ್ವ-ಸಿಂಚಿಜ್ಞಾತ್ವಮೊದಲಾದ, ಉಪಾಧೇಃ-ಮಾಯೋಪಾಧಿ
ಗೂ ಅವಿದ್ಯೋಪಾಧಿಗೂ, ಅನಿರೂಪಿತತ್ವಾತ್-ಅನಿರವಜನೀಯತ್ವದಿಂದ, ("ನನನ್ನಾ ನನ್ನ ನದನ ತಿ")= ಸತ್ತ್ವಾಅಲ್ಲ, ಅಸ
ತ್ತ್ವಾಅಲ್ಲ, ನದನತ್ತ್ವಾಅಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಹೀಗೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾಗಿರುವುದು ಉಪಾ
ಧಿ. ಇದೇ ಅನಾದಿಭಾವಾಜ್ಞಾನವ್ರಯುಕ್ತವು) ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, (ಸತ್ಯವಾಗಿ) ಭವೋಪಿ-ಜನ್ಮವೂ, ಭಿ
ದಾ-ತತ್ಪ್ರಯುಕ್ತಭೇದವೂ, ನಸಾತ್ಮತಃ-ಇಲ್ಲದೇಹೋಗುವುದು (ಶುದ್ಧಚಿದ್ವಸ್ತುವಿಗೆ: ಅನಲಿಂಗೋಹ್ಯಯೋಪುರಷಃ", "ನಿರಂ
ಜನಃ", ಎಂಬ ಕೃತಾತ್ಮದಿಗಳಿಂದ ದಿಟವಾಗಿ ಜನ್ಮನಂಬಂಧವಿಲ್ಲವು. 'ವಿಕರ್ಮೇವಾದ್ವಿಶೇಯಂಬ್ರಹ್ಮ', 'ವಿಕೋದೇವಃ', ಎಂ
ವಿ ಕೃತಾತ್ಮದಿಗಳಿಂದ ಪರಮಾರ್ಥವಾದ ಅದ್ವೈತವಸ್ತುವಿಗೆ ಭೇದವೂಯಿಲ್ಲವು.) ಅತಃ-ಇದರಿಂದ, ತವ-ನಿನಗೆ, ಬಂಧಃ-
ಸಂಸಾರಬಂಧವು, ನ-ಇಲ್ಲವು. ಮೋಕ್ಷಶ್ಚ-ಮುಕ್ತಿಯೂ, ನೈವ-ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವು. ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಆತ್ಮಜಃ-ಬಂ
ಧೋಮೋಕ್ಷಶ್ಚ ನಸಾತ್ಮತಾಂ-ಅಸಂಗಾತ್ಮವಸ್ತುವಿಗೆ ಬಂಧಮೋಕ್ಷಗಳಿಲ್ಲವೋ, ಅತಃ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ತವ-ಮಾಯೋಪಾಧಿ
ಯಿಂದೀಶ್ವರನಾಗಿ ತೋರುವ ನಿನಗೂ, ಬಂಧವೂ ಮೋಕ್ಷವೂಯಿಲ್ಲ. (ಆದರೆ ಜೀವಾತ್ಮರಹಾಗೆ ಈಶ್ವರನಾದ ನಿನಗೂ ಉಲೂ
ಖಲದಲ್ಲಿ ಬಂಧವೂ ಯಮುನಾಹರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯೂ ಕೇಳಿ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟುದಿಲ್ಲವೋ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮಂಗೆ. ಜಂಧಮೋಕ್ಷಗಳು ವಾ
ಸ್ತವಿಕಂಗಳಾಗಿ ಇಲ್ಲವು. ಇನ್ನು ಹೇಗೆಂದರೆ-) ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ. ನಿಕಾಮಃ-ಅತೀತವಾದುದು; ನಃ-ನಮ್ಮ, ಅವಿವೇಕಃ-ಅಜ್ಞಾನ
ವೇ, (ನಾವು) ಅನಾದ್ಯಜ್ಞಾನದಲಿಲವಮ್ಪೂ ಸ್ವಾರೂಪವೆಂ ವೀಕೇಶಿಕೋಳ್ಳದೆ ಅಸಂಗಾತ್ಮವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯಾ ವಿದ್ಯಾಪ್ರ
ಯುಕ್ತಗಳಾದ ಬಂಧಮೋಕ್ಷಗಳನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆವು) ||೧೨|| ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಜಗತಃ-ಪ್ರಪಂಚದ, ಹಿತಾ

ರೂಪಂಗಳಿಂದ ತೋರುತ್ತೀಯೆ ||೧೦|| ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀನು ರಜಸ್ಸು ಸತ್ಯವು ತಮಸ್ಸು ಎಂಬ ಗುಣಾ
ತ್ಮಕಂಗಳಾದ ಸ್ವಮಾಯಾಕಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತಂ ಸೃಜಿಸುವಿ ರಕ್ಷಿಸುವಿ ಲಯವೆಂಮಾಡುವಿ, ಈಗುಣಂಗಳಿಂದ
ಅೂ ಕರ್ಮಂಗಳಿಂದಲೂ ನೀನು ಬದ್ಧನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ನಿನಗೆ ಬಂಧಕಾರಣವೂ ಅವಿದ್ಯ
ಯೂಇಲ್ಲ||೧೧||ಆತ್ಮನಿಗೆ ದೇಹಾದ್ಯುಪಾಧಿಗಳು ಸತ್ಯವಾಗಿಲ್ಲದಾದರಿಂದ ಜನ್ಮವಿಲ್ಲ, ತನ್ಮೂಲಕಮಾದ ಭೇದವೂ
ಇಲ್ಲ ಅನಿರವಜನೀಯಭಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕವೆನಿಸಿ ವಿಧ್ಯೆಯಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿನಗೆಂತೂ ಬಂಧವೂಇ
ಲ್ಲ, ಮೋಕ್ಷವೂಇಲ್ಲ, ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪತಂ ತಿಳಿಯಲಾರದ ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪಾಜ್ಞಾನದ ಅವಿವೇಕವೇ, ಸ
ತ್ಯಾತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂಧಮೋಕ್ಷಂಗಳ ನಾರೋಪಿಸುವುದು ||೧೨|| ಅನಾದಿಸಿದ್ಧಿಮಾದ ವೇದಮಾರ್ಗವು

ಬಾಧ್ಯತಪಾಪಂ ಪಂಡಪಥೈರಸದ್ಭಿಃ ಸದಾಭಿವಾಕ್ಯಸತ್ತ್ವಗುಣಂ ಬಿಭರ್ತಿ ||೮೩|| ಸತ್ತ್ವಂ ಪ್ರಭೋದಪಸುಂದೇ
ವಗ್ಮಹವರ್ತೀಣಾಂ ಸ್ವಾಂಶನಭಾರಮಪನೇತುಮಿಹಾಸಿ ಭೂಮೇಃ | ಅಹ್ಲೌಹಿಣೀಶತವರ್ಧೇನ ಸುರೇತರಾ
ಣಾಂ ರಾಜಾ ಮಮುಷ್ಯೇಶಕಲಸಾಯಶೋವಿತನ್ವೇ ||೮೪|| ಅದ್ಯಶನೋವಸತಯಃ ಖಲು ಭೂರಿಭಾಗಾ
ಯಸ್ಸುರ್ದವಪಿತ್ಯ ಭೂತನ್ಯದೇವಮೂರ್ತಿಃ | ಯತ್ಸಾದಕೌಚಸಲಿಲಂ ತ್ರಿಜಗತ್ಪುನಾತಿ ಸತ್ತ್ವಂ ಜಗದ್ಗು
ರುರಥೋಕ್ಷಜಯಾಃ ಪ್ರವಿವ್ಯಃ ||೮೫|| ಕ್ಷಮುಡಿತಸ್ತ್ವದಪರಂಕರಣಂ ಸಮೀಯಾದ ಭಕ್ತಪ್ರಿಯಾದೃತ

ಯ-ರಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಉದಿತಃ-ಉಂಟಾಗಿರುವ, ಪುರಾಣಃ-ಅನಾದಿಯಾಗಿಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ವೇದಪಥಃ-
ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಸತ್ಯವಾದ ವೇದಮಾರ್ಗವು, ಯ-ದಾಯದಾ-ಯಾವಾಗಯಾವಾಗ, ಅಸದ್ಭಿಃ-ತುಚ್ಛಗಳಾದ ದುಷ್ಟಗಳಾದ, ಪಾ
ಪಂ ಪಂಡಪಥೈಃ-ಅವೈದಿಕಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ, ಬಾಧ್ಯತ-ಪೀಡಿಸಲ್ಪಡುವುದೋ, ತದಾತದಾ-ಆಗಾಗ, ಭವಾ-ಜಗತ್ಪುಲಕನಾದ ವಿ
ಷ್ಣುವೆನಿಸುವ ನೀನು, ಸತ್ತ್ವಗುಣಂ-ಸತ್ತ್ವವೆಂಬ ಮಾರ್ಗಗುಣವನ್ನು, ಬಿಭರ್ತಿ-ವಹಿಸುವಿ, (ಆರೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿ) ||೮೩||
ಪ್ರಭೋ-ಸಮರ್ಥನೇ! ಸತ್ತ್ವಂ-ಸತ್ತ್ವಗುಣಾಭಿಮಾನಿಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ನೀನು, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಭೂಮೇಃ-ಭೂದೇವಿಯ ಭಾ
ರಂ-ಹೊರೆಯನ್ನು, ಅಪನೇತುಂ-ಪರಿಹರಿಸಲೋಸ್ಕರ, ಸ್ವಾಂಶೇನ-ಸ್ವರೂಪಕಲೆಯಿಂದ, ಮಮುಷ್ಯೇಣ-ಮನುಷ್ಯನ ಮ
ನೆಯಲ್ಲಿ, ಅವರ್ತೀಣಃ ಕೃಷ್ಣಾ ವತಾರಮಾಡಿದವನು. ಅಸಿ-ಆಗಿರುವಿ. ಸುರೇತರಾಣಾಂ-ಸುರರಿಗಿಂತಲೂ ಇತರರಾದವರಾದ
(ಅನುರರ) ರಾಕ್ಷಾಂ-ರಾಜರ, ಅಹ್ಲೌಹಿಣೀಶತವರ್ಧೇನ-ನೂರಾರು ಅಹ್ಲೌಹಿಣಿಗಳ ಸೈನ್ಯದ ಸಂಹಾರದಿಂದ, ಅಮುಷ್ಯಕುಲ
ಸ್ಯ-ಈ ಯಾದವಕುಲಕ್ಕೂ, ಯಶಃ-ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು, ವಿತನ್ವೇ-ವಿಸ್ತರಗೊಳಿಸುವನಾಗುವಿ ||೮೪|| ಈಶ-ಪರಮೇಶ್ವರನೂ
ದ, ಅಭೋಕ್ಷಜ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಯಃ ಯಾವವನು, ಸರ್ವ-ಮೂರ್ತಿ-ಸರ್ವದೇವ-ಸಕಲದೇವತೆಗಳೂ, ಪಿತ್ಯ-ಪಿತೃಗಳೂ, ಭೂ
ತ-ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ, ಸೃದೇವ-ರಾಜರೂ, ಮೂರ್ತಿಃ-ಆಕಾರಗಳಾಗಿ ಉಚ್ಛವನೋ, ಯತ್ಪಾದಕೌಚಸಲಿಲಂ-ಯಾವವನಕಾಲನ್ನು ತೊ
ಳೆದನೀರಾದ ಗಂಗೆಯು, ತ್ರಿಜಗತ್-ಸ್ವರ್ಗಮರ್ಮಪಾತಾಳಗಳನ್ನು ಪುನಾತಿ-ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದೆಯೋ, ಸತ್ತ್ವಂ-ಆ ನೀ
ನು, ಯಾಃ-ಯಾವವುಗಳನ್ನು, ಪ್ರವಿವ್ಯಃ-ಬಂದು ಹೊಕ್ಕೆಯೋ, ತಾಃ-ಅಂಥವಾದ, ನೇವಸತಯಃ-ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳು, ಅ
ದ್ಯ-ಈಗ, ಭೂರಿಭಾಗಾಃ ಖಲು-ಬಹುಪುಣ್ಯಪೂಜ್ಯತೆಗಳುಳ್ಳವಲ್ಲವೆ ||೮೫|| ಭಕ್ತಪ್ರಿಯಾತೇ-ಭಕ್ತರಿಗಿಷ್ಟವಾದ, ಋತಗರಿಃ-ಸ
ತ್ಯವಚನವುಳ್ಳ, ಸುಹೃದಃ-ಮಿತ್ರನಾದ, ಕೃತಜ್ಞಾಃ-ಉಪಕಾರವಂ ಬಲ್ಲವನಾದ, ಯಃ-ಯಾವವನು, ಭಜತಃ-ತನ್ನಂನೇವಿಸು
ವ, ಸುಹೃದಃ-ಮಿತ್ರನಿಗೆ, ಸರ್ವಾ-ಸಮಸ್ತಗಳಾದ, ಅಭಿಕಾಮಾ-ಮನೋರಥಗಳನ್ನೂ, ಆತ್ಮಾನಮಪಿ-ತನ್ನನ್ನು ಕೂಡ
ದದಾತಿ-ಕೊಡುತ್ತಲಿರುವನೋ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವವನಿಗೆ, ಉಪಚಯಾಪಚಯಾ-ವೃದ್ಧಿಹ್ವಯಗಳು, ನ-ಇಲ್ಲಿನೋ, ತಸ್ಮಾತ್-ಅಂ
ತವನಾದ, ತ್ವತ್-ನಿನಗಿಂತಲೂ, ಅಪರಂ-ಇತರನನ್ನು, (ಉತ್ತಮನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು) ಕ್ಷಮುಡಿತಃ ಯಾವ ವಿದ್ವಾಂಸ

ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥಮಾಗಿ ನಿನ್ನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂಗಳಾದ ಪಾಪಂ ಪಂಡ ಪಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಆ
ವೇದಮಾರ್ಗವು ಯಾವಾಗ ಬಾಧಿತವಾಗುವುದೋ ಆಗ ನೀನು ಸತ್ತ್ವಗುಣವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಅವತರಿಸುವಿ ||೮೩||
ಆಂತಾ ನೀನು ಸ್ವಾಂಶದಿಂದ ವಸುಧೇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಭಾರಪರಿಹಾರಾರ್ಥಮಾಗೇ ಅವತರಿಸಿ, ಮನುಷ್ಯ
ರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಹೃತ್ಪ್ರಿಯರಸುಬಂಧಿಗಳಾದ ಅಹ್ಲೌಹಿಣೀ ಶತಸಂಖ್ಯಾತಂಗಳಾದ ನೇನಯಂ ಸಂಹರಿಸಿ ಸ್ವ
ಹೃತ್ಪ್ರಿಯರಾದ ಯಾದವರವಂಶ ಕೀರ್ತಿಯ ನುಂಟುಮಾಡುವಿ ||೮೪|| ಲೈಸ್ಯಾಮಿಯೇ! ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳು
ಪಿತ್ಯಗಳು ಭೂತಗಳು ಮನುಷ್ಯರು ಅರಸುಗಳು ಏತತ್ತ್ವರೂಪವಾದ ಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳ ನೀನು ನಮ್ಮ ಮ
ನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಗೃಹಗಳು ಪವಿತ್ರಂಗಳು, ಬಹುಭಾಗ್ಯಮುಳ್ಳವುಗಳು ನಿನ್ನ ವಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನೋ
ದಕವು ಲೋಕತ್ರಯವಂ ಪವಿತ್ರವೆಂಬುದಾತೆ ಅಂತಾ ನೀನೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ನಾವು ಧನ್ಯರೆಂ
ಬುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು? ||೮೫|| ಭಕ್ತಪ್ರಿಯನಾದ ಸತ್ಯವಾದಿಯಾದ ಸರ್ವಸುಹೃತ್ತಾದ ಕೃತಜ್ಞನಾದ
ನಿನ್ನಂ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಬುದ್ಧಿಮಂತನಾದವನು ಯಾವವನಂ ಭಜಿಸುವನು? ನೀನು ಭಜಿಸುವಜ
ನರಿಗೆ ಸಮಸ್ತಕಾಮಂಗಳನಿತ್ತು ವೃದ್ಧಿಹ್ವಯಂಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾದ ನಿಜಸ್ವರೂಪವಂ ಕೊಡುವಿ ||೮೬||

ಗಿರಸ್ಸುಹೃದಃಕೃತ್ಪ್ರಾಣೈಃ | ಸರ್ವಾಽದದಾತಿಸುಹೃದೋಭಜತೋಭಿಕಾಮಾನಾತ್ಮಾನಮಪುನಚ್ಚ
ಯಾಪಚಯಾಽನಯಸ್ಯ ||೧೬|| ದಿವ್ಯಾಽಭಜನಾರ್ಥಸಭವಾನಿಹನಃಪ್ರತೀತೋಯೋಗೀಶ್ವರೈರಪಿದುರಾ
ಪಗತಿಸ್ಸುರೈಶ್ಚೈಃ | ಛಿಂಧಾಞ್ಚುನಸ್ಸುತಕಳತ್ರಫನಾಪ್ತಗೃಹದಹಾದಿ ಮೋಹರಶನಾಂಭವದೀಯಮಾ
ಯಾಽ ||೧೭|| ಶ್ರೀಕುಕುಃ | ಇತ್ಯರ್ಚಿತಸ್ಸುಸ್ತುತಶ್ಚ ಭಕ್ತೇನಭಗವಾಽಹರಿಃ | ಅಕ್ರೂರಂಸಸ್ಥಿತಂ
ಪ್ರಾಹಗೀರ್ಭಿಸ್ಸಂಮೋಹಯನ್ನಿ ವ ||೧೮|| ಶ್ರೀಭಗವಾಃ || ತ್ವಂನೋಗುರುಃ ಪಿತೃವೃಕ್ಷಶ್ಲಾಘ್ಯಬಂ
ಧುಶ್ಚಾತ್ಮದಾ | ವಯಂತುರಹ್ಯಾಃ ಪೋಷ್ಯಾಶ್ಚ ಅನುಕಂಪ್ಯಾಃ ಪ್ರಜಾಹಿಮಃ ||೧೯|| ಭವದ್ವಿಧಾಭಾಗ
ವತಾಃ ನಿವೇಷ್ಯಾ ಅರ್ಹಸತ್ತಮಾಃ | ಶ್ರಿಯಸ್ಕಾಮೈರ್ನೃಭಿರ್ನಿತ್ಯಂದವಾಸ್ಸಾನ್ವರ್ಥಾನಸಾಧವಃ ||೨೦||

ನುತಾನೇ, ಶರಣಂ-ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ, ಸಮೀಪಾತ್-ಸೇರುವನು? (ಪ್ರಸತ್ತಿಯೆಂಬುದನ್ನು) ||೧೬|| ಹೇಜನಾರ್ಥನ-ಎಲೈ ದು
ಷ್ಠಶಿಕ್ಷಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಸುರೇಶ್ವರಿ-ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದಲೂ, ಯೋಗೀಶ್ವರೈರಪಿ-ಯೋಗೀಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದಲೂಕೂಡ, ದುರಾ
ವಗತಿಃ-ಹೊಂದಲಶಕ್ಯವಾದ ದಾರಿಯುಳ್ಳ, ಭವಾಃ-ನೀನು, ನಃ-ಅಷ್ಟಾನಿಗಳಾದ ನಮಗೆ, ಇಹ-ಆಭಿಮಾನಿಕವಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ,
ದಿವ್ಯಾಽಭಜನ-ಸುಖದಿಂದ, ಪ್ರತೀತಃ-ಗೋಚರನಾಗಿ ತೋರುತಲಿರುವಿ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಸುತ-ರಶನಾಂ-ಸುತ-ಮಕ್ಕ
ಳು, ಕಳತ್ರ-ಹೆಂಡತಿ, ಫನ-ಸ್ವತ್ತು, ಆಪ್ತ-ಮಿತ್ರರು, ಗೇಹ-ಮನೆ, ದೇಹ-ಶರೀರ, ಅಡಿ-ಮೊದಲಾದವುಗಳ, ಮೋಹ-ಅಷ್ಟಾ
ನಾಭಿಮಾನಗಳೆಂಬ, ರಶನಾಂ-ಹಗ್ಗಗಳುಳ್ಳ, ಭವದೀಯಮಾಹಾಂ-ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು, ಆಶು-ದೇಗನೆ, ಛಿಂಧಿ-ಕೆರಿದುಪಾ
ಕು ||೧೭|| [ಶುಕವಾಕ್ಯವು] ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಭಕ್ತೇನ-ಸೇವಕನಿಂದ, ಅರ್ಚಿತಃ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಸಂಸ್ತುತಶ್ಚ-ಕೊಂಡಾ
ಡಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಆದ, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಗೀರ್ಭಿಃ-ಮಾತುಗಳಿಂದ, ಸಮೋಹನಯನ್ನಿ-ವ-ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿರುವನಂತೆ, ಅ
ಕ್ರೂರಂ-ಅಕ್ರೂರನಂಕುರಿತು, ಸಸ್ಥಿತಂ-ಕಿರುನಗೆಯಿರಿ ನಹಿತನಾಗೋಣವೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಪ್ರಾಹ-ಹೇಳಿದನು ||೧೮||
[ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯವು.] ತ್ವಂ-ನೀನು, ನಃ-ನಮಗೆ, ಗುರುಃ-ಉಪದೇಶಕನಾದ ಹಿರಿಯನು, ಪಿತೃವೃಕ್ಷ-ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೂ, ಶ್ಲಾಘ್ಯಃ-
ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವನು, ಬಂಧುಶ್ಚ-ನಂಟನೂ ಆಗಿರುವಿ, ವಯಂತು-ನಾವಾವರೋ, ನಿತ್ಯದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ವಃ-ನಿಮ್ಮಿಂ
ದ, ರಹ್ಯಾಃ-ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವರು, ಪೋಷ್ಯಾಶ್ಚ-ಸಲಹಲ್ಪಡತಕ್ಕವರೂ, ಅನುಕಂಪ್ಯಾಃ-ದಯೆಗೆಯ್ದುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿರುವೆ
ವು. ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಪ್ರಜಾಹಿ-ರೈತರಾಗಿರುವೆಲ್ಲವೆ ||೧೯|| ಅರ್ಹಸತ್ತಮಾಃ-ಪೂಜ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಹಳಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ, ಭವದ್ವಿಧಾಃ-
ನಿಮ್ಮಂತಾ, ಭಾಗವತಾಃ-ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು, ಶ್ರೇಯಸ್ಕಾಮೈಃ-ಜೈವಮವನ್ನು ಬಯಸುವರಾದ, ನೃಭಿಃ-ಮನುಷ್ಯರಿಂದ, ನಿತ್ಯಂ-
ಯಾವಾಗಲೂ, ನಿಷೇವ್ಯಾಃ-ಸೇವಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವರಾಗಿರುವರು. ದೇವಾಸ್ತು-ದೇವತೆಗಳಾದರೋ, ಸಾನ್ವರ್ಥಾಃ-ಸ್ವಪ್ರಯೋಜ
ನವುಳ್ಳವರು, ಸಾಧವಃ-ಸತ್ಪುರುಷರಾದರೋ, ನ-ಹಾಗೆಲ್ಲವು ||೨೦|| ಅಮೃತಾನಿ-ಜಲರೂಪಗಳಾದವು, ತೀರ್ಥಾನಿ-ಪವಿತ್ರೋ
ದಕಗಳು, ನ-ಅಲ್ಲವು, ಮೃಚ್ಛಿಲಾಮಯಾಃ-ಮಂಣುಕಲ್ಲು ಆಗಿರುವವು, ದೇವಾಃ-ದೇವತೆಗಳು, ನ-ಅಲ್ಲವು, (ನದಿಗಳೂ ಬಿಂಬ

ಯೋಗೀಶ್ವರರಿಂದಲೂ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವಾದ ಸ್ವರೂಪಮುಳ್ಳ ನೀನು ದೈವಬಲದಿಂದ ನ
ಮಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಇರುವಿ. ಎಲೈಜನಾರ್ಥನೇ! ಪುತ್ರರು ಪತಿಗಳು ಧನವು ಮಿತ್ರರು ಗೃಹಂಗಳು ದೇ
ಹವು ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತಾ ಹಂಭಾವದಿಂದ ಮೋಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಂ ಭೇದಿಸಿ
ಸಮ್ಮಂ ರಕ್ಷಿಸು ||೧೭|| ಎಂದು ಅಕ್ರೂರನಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಮಧುರ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಮೋಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತ ಅಕ್ರೂರನಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದನು ||೧೮|| ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮ
ನಾದ ಅಕ್ರೂರನೇ! ನೀನು ನಮಗೆ ಗುರುವು, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು, ಶ್ಲಾಘ್ಯನಾದ ಬಂಧುವು, ನಾವು ನಿನ್ನಿಂದ ಪೋಷ
ಣೆಯು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವರು, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು, ನಮ್ಮಂನೀನು ದಯೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವನ್ನಾ
ಗು ||೧೯|| ಯೋಗ್ಯರಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಕಾಮರಾದ ಪುರುಷರಿಂದ ನಿಮ್ಮಂತಿಯ ಪರಮ ಭಾಗವತರು ಸೇವಿಸಲ್ಪ
ಡಬೇಕು. ನಿಮ್ಮಂತಾ ಸಾಧುಜನರು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಸೇವ್ಯರು, ದೇವತೆಗಳು ಸಾನ್ವರ್ಥಪರರು, ಸಾಧುಗಳು
ಪರಾರ್ಥವನ್ನೇ ಮಾಡುತವರು ||೨೦|| ಜಲರೂಪಂಗಳಾದವು ತೀರ್ಥಂಗಳಲ್ಲ, ಮೃಚ್ಛಿಲರೂಪರಾದ ದೇವತೆಗಳು

ನಹ್ಯಮ್ಯಯಾನೀರ್ಧಾನಿನದವಾಮೃಚ್ಛಿಲಾಮಯಾಃ | ತೇನುಂತ್ಯುರಾಕಾತನದರ್ಶವಾದವನಶಫ
ವಃ ||೩೧|| ಸಭವಾಃ ಸುಹೃದಾಂವೈನಶ್ಚೈಯಃ ಕ್ರೇಯಃ ಕೀರ್ಷಯಾ | ಜಿಜ್ಞಾಸಾರ್ಥಂ ಪಾಂಡ
ವಾನಾಂಗಚ್ಛಸ್ತಗಜಸಾಹೃಯಮ್ ||೩೨|| ಪಿತರುಷಪರತೇಬಾ ಲಾಸ್ಯಹಮಾತ್ರಾಸುದುಃಖಿತಾಃ | ಆ
ನೀತ ಸ್ವಪುರಂ ರಾಜಾಷ್ಟ್ರವಸಂತತಿಶುಕುಮಾಃ ||೩೩|| ತೇಷು ರಾಜಾಽಽಽ ಕಾಪುತೋ ಭೂತೃಪುತೃ
ಪದಿನೀಧೀಃ | ಸಮಾನವರತನಾನಂದುಪ್ಪತ್ರವಶಗೊಂಧದ್ಯುಕ್ ||೩೪|| ಗಚ್ಛಜಾನೀಹಿತದ್ವೈತ
ಮಧುನಾಸಾಧ್ಯಸಾಧುವಾ | ವಿಜ್ಞಾಯತದ್ವಿಧಾಸ್ಯಾನೋಯಧಾಕಂಸುಹೃದಾಂಭವತಿ ||೩೫|| ಇತ್ಯ

ಮೂರಿಗಳೂ ಯಾಕೆ ಉಪಾಸ್ಯಗಳಲ್ಲವೆಂದರೆ- ಯದ್ಯಪಿ-ತೇ-ಅವು, ಉರುಕಾಲೇನ-ಚಿರಕಾಲದಿರದ, ಪುನಂತಿ-ಪನಿತ್ರಗೊ
ಳಿಸುತ್ತಿವೆ, ಸಾಧವಸ್ತು-ಸತ್ಪುರುಷರಾದರೋ, ದರ್ಶನಾದೇವ-ನೋಡಿದಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ, (ಆಗಲೇ) ಪನಿತ್ರಗೊಳಿಸುವ
ರು ||೩೧|| ಸಭವಾಃ-ಆ ನೀನು, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಸುಹೃದಾಂ-ಮಿತ್ರರಾಗಿರುವವರಲ್ಲಿ, ಕ್ರೇಯಾಃ-ಕ್ರೇವ್ಯನಾಗಿರುವಿ, ಆದ್ದರಿಂದ,
ಪಾಂಡವಾನಾಂ-ಪಾಂಡವರ, ಕ್ರೇಯಶ್ಚೀರ್ಷಯಾ-ಕ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನ ಮಾಡಲೇಜ್ಞೆಯಿಂದ, ಜಿಜ್ಞಾಸಾರ್ಥಂ-ಅವರಯೋಗಕ್ಷೇ
ಮಗಳಿಂದ ತೀಯಲೋಸುಗೆ, ಗಜಸಾಹೃಯಂ-ಗಜವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದನಹಿತವಾದ, (ಹಸ್ತಿನಾಪುರವಂಕುರಿತು) ಗಚ್ಛಸ್ತ-ಹೋ
ಗು. ಅಥವಾ-ಹೇಸತ್ಯ-ಎಲೈ ಮಮ್ಮವನೇ! ಗಚ್ಛ-ಹೋಗು ||೩೨|| ಪಿತರಿ-ತಂದೆಯಾದ ಪಾಂಡುರಾಯನು, ಉಪರತೇ-ಸತ್ಪು
ಹೋಗುತ್ತಲೂ, ಬಾಲಾಃ-ಹುಡುಗರಾದ ಪಾಂಡವರು, ಮಾತ್ರಾನಪ-ತಾಯಿಯಾದ ಕುಂತಿಯೊಡನೆ, ಸುದುಃಖಿತಾಃ-ಬಹಳದುಃ
ಖಿತರಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಞಾ-ಭೋರೆಯಿಂದ, ಸ್ವಪುರಂ-ತಮ್ಮವಟ್ಟುಕಕ್ಕೆ, ಅನೀತಾಸ್ಸ-ತರಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಪಸಂತತಿ-ಇರು
ವರೆಂದು, ಶುಕುಮಾಃ-ಕೇಳುತ್ತಿರುವವು, (ವಸತೇ-ಆರ್ಷ-ವಸತಿ) ||೩೩|| ರಾಜಾ-ಭೋರೆಯಾದ, ಅಂದಿಕಾಪುತ್ರ-ಧೃತರಾ
ಷ್ಟ್ರನು, ಅಂಧದ್ಯುಕ್-ಕುರುಡಗಂಟುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ದುಷ್ಪುತ್ರವಶಗಿ-ಕೆಟ್ಟಮಗನಾದದ್ದುರ್ಯೋಧನಂಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿಯೂ
ಇರುವುದರಿಂದ, ತೇಷು-ಆ, ಭೂತೃಪುತೃ-ತಮ್ಮನಮ್ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ, ದೀನಧೀಃ-ಬಡಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಸಮಾ-ಸರಿಯಾ
ದವನಾಗಿ, ಸವರ್ತತೇ-ಇರುವುದಿಲ್ಲವು. ನೂನಂ-ನಿಶ್ಚಯವು. (ಎಂದು ಭಾವಿಸುವೆನು) ||೩೪|| ಗಚ್ಛ-ಹೋಗು, ತದ್ವೈತಂ-
ಅವ ತೆಯನ್ನು, ಸಾಧು-ಸರಿಯಾದ್ದು ನ್ನಾಗಲೀ, ಅಸಾಧುವಾ-ಸರಿಯಲ್ಲದ್ದು ನ್ನಾಗಲೀ, ಜಾನೀಹಿ-ತಿಳಿಕೋ, ಅಧುನಾ-ಈ
ಗ, ಅದರನ್ನು, ವಿಜ್ಞಾಯ-ತಿಳಿಕೊಡದು, ಸುಹೃದಾಂ-ಮಿತ್ರರಿಗೆ, ಶಂ-ನುಖವು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಭವೇತ್-ಆಗುವುದೋ,
ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ವಿಧಾಸ್ಯಮಃ-ವಿಧಿಸಿಮಾಡುವೆವು ||೩೫|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅಕ್ರೂರಂ-ಅಕ್ರೂರನನ್ನು, ಸಮಾದಿಶ್ಯ-ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿ,
ಈಶ್ವರಃ-ನಿಯಾಮಕನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಇಂದ್ರನಾರದ ಕೃಷ್ಣನು, ಸೂಕರ್ಷಣೋದ್ಧವಾಭ್ಯಾಂ-ರಾಮೋದ್ಧವರೊಡನೆ,

ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಂ ನೇವಿಸಿದಹೆ ಬಹುಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹವಂ ಮಾಡುವವು, ನಿಹ್ಕುಂತಾ ಸಾಧು
ಗಳಾದ ಮಹಾತ್ಮರು ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಅನುಗ್ರಹವಂ ಮಾಡುವರು ||೩೬|| ಎಲೈ ಅಕ್ರೂರನೇ! ನೀನು ನಮ
ಗೆ ಮಿತ್ರರೊಳಗೆ ಅತಿಕ್ರೇವ್ಯನು, ಅದರಿಂದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕ್ರೇಯಸ್ಸಂ ಮಾಡಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅವರ ಯೋಗ
ಕ್ಷೇಮಮ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೂ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ||೩೭|| ಆಪಾಂಡವರು ಮಾತೃಸಮೀಪರಾಗಿ
ಪಿತ್ಯಾದ ಪಾಂಡುರಾಯನು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾದಮೇಲೆದುಃಖಿತರಾಗಿ ಅರಸಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಂದ ಹಸ್ತಿನಾಪು
ರಕ್ಕೆ ಕರೆತರಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವರೆಂದು ವರಮಾನವಂ ಕೇಳಿರುವೆನು ||೩೮|| ಅಽಽಽ ಕಾ ಪುತ್ರನಾದ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುಷ್ಪುತ್ರರಾದ ದುರ್ಯೋಧ ನಾಡಿಗಳ ಸ್ವಾಧೀನನಾಗಿ ದೀನಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಭಾತ್ರ
ಪುತ್ರರಾದ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿರದಿರುವುದಿಲ್ಲ ||೩೯|| ಅದುದರಿಂದ ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆಹೋಗು, ಅಧೃತರಾ
ಷ್ಟ್ರನ ನಡತೆಯು ಓಳ್ಳೆಯದೋ ಕೆಟ್ಟದ್ದೋ ತಿಳಿದವನಾಗು, ಅವಿವರವಂ ತಿಳಿದು ಸುಹೃತ್ತುಗಳಾದ
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸುಖವುಂಟಾಗಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ||೪೦|| ಎಂದು ಅಕ್ರೂರಂಗೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಭಗವಂತ

ಕ್ರೂರಂಸಮಾದಿಶ್ಯಭಗವಾಃ ಪರಿರೀಶ್ಯಃ | ಸಂಕರ್ಷಣೋದ್ಧವಾಭ್ಯಾಂವೈತತಸ್ಸ ವ್ಯಭವನುಯಾ
ಯಾ ||೩೬||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ||ಸಗತ್ವಾಹಸ್ತಿನಪುರಂಕೌರವುದ್ರಯಶೋಂಕಿತಮ್| ದದರ್ಶತತ್ರಾಬಿಕೆಯಂ
ಸಭೀಪ್ತಂವಿದುರಂಪೃಥ್ವಾ||೧||ಸಪುತ್ರಗ್ರಾಜೈವಬಾಹ್ಲೀಕಂಭಾರದ್ವಾಜಂಸಗೌತಮಮ್ | ಕರ್ಣಂ
ಸುಯೋಧನಂದ್ರಾಣಿಪಾಂಡವಾಃ ಸುಹೃದೊಪರಾಃ ||೨||ಯಥಾವದುಸಂಗಮ್ಯಬಂಧುಭಿರ್ಗಾಂ

ತತೋವೈ-ಆಮೇಲೆ, ಸ್ವಭವನಂ-ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು, ಯಯಾ-ಸೇರಿದನು, ||೩೬||
ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ
೪೯ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ

[ಉಕ್ತವಾಕ್ಯವು.] ಸಃ-ಆ ಯಕ್ರೂರನು, ಕೌರವೇಂದ್ರಯಶೋಂಕಿತಂ-ಕುರುರಾಯರ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ಚಿಹ್ನಿತವಾ
ದ, ಹಸ್ತಿನಪುರಂಗತ್ವಾ-ಹಸ್ತಿನಾಸಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಂಬಿಕೇಯಂ-ಅಂಬಿಕಾಪುತ್ರನಾವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ,
ಪದರ್ಶ-ಕಂಡನು, ಸಭೀಪ್ತಂ-ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯನಿಂ ಸಹಿತನಾದ, ವಿದುರಂ-ವಿದುರನನ್ನೂ, ಪೃಥಾಂ-ಕುಂತಿಯನ್ನೂ ಕಂಡ
ನು ||೧|| ಸಪುತ್ರಂ-ಪುತ್ರಸಹಿತನಾದ, ಬಾಹ್ಲೀಕಂಜೈವ-ಬಾಹ್ಲೀಕನನ್ನೂ, ಸಗೌತಮಂ-ಕೃಪಾಚಾರ್ಯನಿಂ ಸಹಿತನಾದ,
ಭಾರದ್ವಾಜಂ-ದೋಗ್ರಾಣಾಚಾರ್ಯನನ್ನೂ, ಕರ್ಣಂ-ರಾಧೇಯನನ್ನೂ, ಸುಯೋಧನಂ-ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನೂ, ದ್ರಾಣಿಂ-ಅ
ಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನೂ, ಪಾಂಡವಾಃ-ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ನೂ, ಅಪರಾಃ ಸುಹೃದಃ-ಇತರರಾದ ಮಿತ್ರರನ್ನೂ ಕಂಡನು ||೨|| ಗಾಂ

ನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನಿಂದಲೂ ಉದ್ಧವನಿಂದಲೂ ಸಹಿತನಾಗಿ ಸ್ವಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋದನು ||೩೬||
ಇಂತಃಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತವೌರಾಣಿಕನುನ್ನೆ,
ಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರ
ಪುರವರಾಧೀಶಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಾದ,ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮೆಂಬಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾ
ಖ್ಯಾನದೊಳುದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧ್ಯಾಯಂ
ಸಂಪೂರ್ಣಮೊದುದು.

೪೯ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ||ಊನಪಂಚಾಶತ್ತ್ ಮೇತುಗತ್ವಾಕ್ರೂರೋಜಃಹ್ವಯಂ|ರಾಜ್ಞಸ್ಸ ವ್ಯಭಾತ್ರೈ
ಪುತ್ರೇಮಬುಧ್ಯಾವೈವಮ್ಯಮಾಗಮತ್||೧||ನಾಲ್ಕತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಹಸ್ತಿನಾ ಪುರವನೆಯ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನಿಗೆ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿರುವ ವೈವಮ್ಯವನ್ನೋಡಿ ಮರ
ಳಿ ಮಧುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದನೆಂಬರ್ಥವಂ ಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂದಂ
ತೆನೆ-

ಎಲೈಅರಸೇ! ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಆಯಕ್ರೂರನು ಕೌರವೇಂದ್ರರ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಂಕಿತಮಾದ
ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಪುರದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಂ ಭೀಷ್ಮನಂ ವಿದುರನಂ ಕುಂತಿಯಂ ನೋಡಿದನು ||-||
ಬಾಹ್ಲೀಕನಂ ಸೋಮದತ್ತನಂ ದೋಣನಂ ಕೃಪನಂ ಕರ್ಣನಂ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಪಾಂಡ
ವರಂ ಮಿಗಿಲಾದ ಮಿತ್ರರಂ ಸಹ ಕಂಡನು||೧||ಗಾಂಧಿನೀ ಪುತ್ರನಾದ ಅಕ್ರೂರನು ಬಳಿಕ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾ

ದಿನೀಸುತಃ | ಸಪ್ತಪ್ರಸ್ಥಸುಸೃಷ್ಟ್ಯಾದ್ಯಾಂ ಸ್ವಯಂಚಾಪ್ಯುಚ್ಯತವ್ಯಯಂ ||೩|| ಉವಾಸಕತಿಚಿನ್ಮಾ
ಸಾರಾಜ್ಯೋಪೈತ್ತದಿದ್ಯಕ್ಷಯಾ | ದುಷ್ಪ್ರಜಸ್ಯಾಲ್ಪಸಾರಸ್ಯಖಲಚ್ಛಂದಾನುವರ್ತಿನಃ ||೪|| ತಜ
ಓಜೀಬಲಂವೀಶ್ಯಂಪ್ರಶ್ರಯಾದೀಂಶ್ಚ ಸದ್ಗುಣಾತ್ | ಪ್ರಜಾನುರಾಗಂಪಾರ್ಥಮನಸಹದಿಭಿಃ ಕೀ
ರ್ಷಿತಮ್ ||೫|| ಕೃತಂಚಧಾರ್ತರಾಪೈ ಪ್ರಶ್ರದ್ಧಗರದಾನಾದ್ಯಪಶಲಮ್ | ಆಚಾರ್ಯೈಃ ಸರ್ವಮೆವಾಗ್ವೈಪಶ

ದಿನೀಸುತಃ-ಗಾಂಧಿನಿಯಮಗನಾದ ಅಕ್ಬರನು, ಯಥಾವತೇ-ಉಚಿತವು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಉಪಸಂಗಮ್ಯ-ಸಮೀಪದಲ್ಲಿನ
ರಿ, ಬಂಧುಭಿಃ-ನಂಬರಿಂದ, ಸುಹೃದ್ವಾರ್ತಾಂ-ಮಿತ್ರರನುದ್ದಿಯನ್ನು, ಪೃಷ್ಠಪಿ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ. ಸಃ-ಅವನು, ಸ್ವಯಂ
ಚ-ತಾನೂಕೂಡ, ಅಪ್ಯಯಂ-ಕುಶಲವನ್ನು, ಅಪ್ಯುಚ್ಯತೇ-ಪ್ರಸಂಗಾಂಡನು ||೩|| ರಾಜ್ಯಾಃ-ದೊರೆಯ, ವೃತ್ತದಿದ್ಯಕ್ಷಯಾ-ನಡ
ತೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಕತಿಚಿ-ಮಾರ್ಗ-ಕೆಲವುತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ಉವಾಸ ಅಲ್ಲಿದ್ದನು, ದುಷ್ಪ್ರಜಸ್ಯ-ದುಷ್ಪ್ರಸಂ
ತಾನವುಳ್ಳವನಾದ, ಅಲ್ಪಸಾರಸ್ಯ-ಅಲ್ಪಸೈನ್ಯವುಳ್ಳವನಾದ, ಖಲಚ್ಛಂದಾನುವರ್ತಿನಃ-ದುಷ್ಪ್ರಸಮನಸ್ಸನ್ನು ಅನುವರ್ತಿ
ಸುವವನಾದ ಫೃತರಾಪೈಃ ||೪|| ನಡತೆಯನ್ನೂ, ಪಾರ್ಥೇಷು-ಕುಂತೀಪುತ್ರರಲ್ಲಿ, ತೇಜಃ-ಪ್ರತಾಪವನ್ನೂ, ಓಜಃ-ಅಸ್ತ್ರ
ಕಸ್ತ್ರಸೈನ್ಯವನ್ನೂ, ಬಲಂ-ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ವೀರ್ಯಂ-ಕೌರ್ಯವನ್ನೂ, ಪ್ರಶ್ರಯಾದೀ-ವಿನಯಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಾಂ
ಶ್ಚ-ಸುಗುಣಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಜಾನುರಾಗಂ-ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಿರುವ ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನೂ, ನಸಹದಿಭಿಃ-ಸೈರಿಸದೇಯಿರುವ ದರ್ಯೋಧನಾದಿ
ಗಳಿಂದ, ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ-ಮಾಡಲೆಚ್ಛಲ್ಪಟ್ಟ, ದುರಾಶೋಜನೆಯನ್ನೂ ||೫|| ಧಾರ್ತರಾಪೈಃ-ಫೃತರಾಪೈಃ-ನಮಕ್ಕಳಿಂ
ದ, ಕೃತಂಚ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದ, ಗರದಾನಾದಿ-ವಿಷವನ್ನು ಕುಡುವಿಕೆಯಾದ, ಅಪೇಶಲಂ-ಅನ್ಯಾಯಕೃತ್ಯವನ್ನೂ
ಸರ್ವಮೇವ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅಸ್ಯೈ-ಈ ಯಕ್ಬರನಿಗೆ, ಪೃಥಾ-ಕುಂತಿಯೂ, ವಿದುರಶ್ಚ-ವಿದುರನೂ, ಆಚಾರ್ಯವೇಷ-ಹೇಳಿ

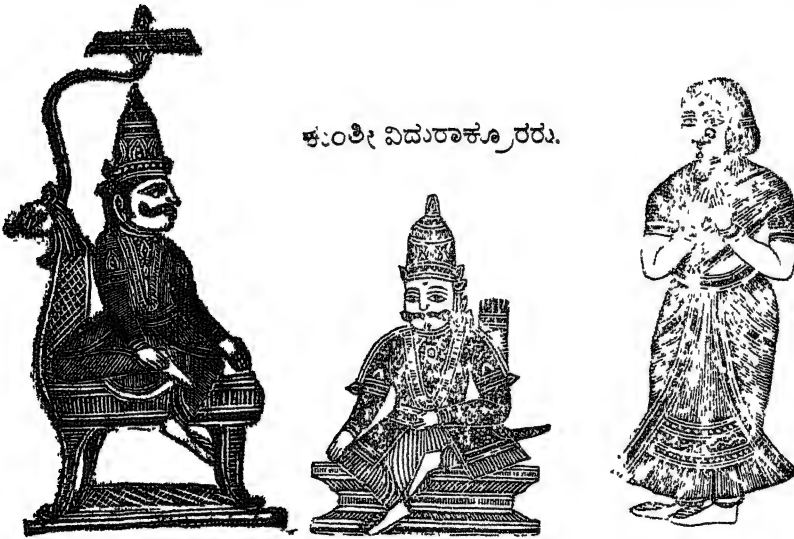
ಅಕ್ಬರನು ಕೌರವರ ಪಾಂಡವರ ಕಾಣುವಿಕೆ.

ಗಿ ಆಕೌರವರಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ಯಾದವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವೆಂ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಕೌರವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ
ವೆಂ ತಾಸೂ ಪ್ರಸ್ನಂಗೆಯ್ದಂ ||೩|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಬಲಮುಳ್ಳವನಾದ ದುಷ್ಪ್ರರಾದ ಪುತ್ರರ ನಡತೆಯನ್ನೇ ಅ
ನುವರ್ತಿಸುವನಾದ ದುಷ್ಪ್ರತ್ರಾಘವನಾದ ಧೃತರಾಪೈಃ ||೪|| ನಡತೆಯಂ ತಿಳಿಯ ಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಮಾಸಂ
ಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮ ಮಾಡಿದನು. ||೫|| ಪಾಂಡವರ ತೇಜಸ್ಸಂ, ಓಜಸ್ಸಂ, ಬಲಮ, ವೀರ್ಯಮಂ, ವಿನ
ಯಾದಿಸಮಸ್ತ ಸದ್ಗುಣಂಗಳಂ, ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಿರುವ ಅನುರಾಗಮಂ, ಸಹ ನೋಡಿಸಹಿಸಲಾರದೆ
ಸಂಕಟಪಡುವ ||೫|| ಧೃತರಾಪೈಃ ಪುತ್ರರಾದ ದುರ್ಯೋಧ ನಾದಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಮಿತ್ರಾನ್ನದಾವರೂ

ಧಾವಿದುರವಚ ||೬||ಪೃಥಾತುಭ್ರಾತರಂಪ್ರಾಪ್ತಮಕ್ರೂರಮಪಸ್ತತ್ಯತಮ | ಉವಾಚಜನ್ಮನಿಲ
ಯಂಸ್ಮರಂತ್ಯಕ್ರಕಲೆಕ್ಷಣಾ ||೭||ಅಪಿಸ್ಮರಂತಿನಸೌಮ್ಯಪಿತರಾ ಭ್ರಾತೃಶ್ಚಯ | ಭಗ್ಯೋಭಾನೈ
ತ್ಯುತೃತ್ಯಾಶ್ಚಜಾಮಯಸ್ಪೃಖ್ಯವಚ ||೮||ಭ್ರಾತೃಯೋಭಗವಾಃಕೃಷ್ಣಾಕರಣ್ಯೋಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ |
ಪೃತ್ಯಪ್ಸನೆಯಾಃಸ್ಮರತಿರಾಮಶ್ಚಾಂಬುರುಹೇಕ್ಷಣಃ ||೯||ಸಪತ್ನಮಧ್ಯೇಶೋಚಂತೀಂವ್ಯಕಾಣಾಂಹ

ವೀಹೇಳಿದನು ||೬|| ಪೃಥಾತು-ಕುಂತಿಯಾದರೋ, ಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಬಂದಂಥಾ, ಭ್ರಾತರಂ-ತಮ್ಮನಾದ, ತಮಕ್ರೂರಂ-ಆ ಯ
ಕ್ರೂರನನ್ನು, ಉಪಸ್ತೃತ-ಸವಿಸಾಪಿಸಿಕುಳಿತು, ಜನ್ಮನಿಲಯಂ-ತಾರುಮನೆಯನ್ನು, ಸ್ಮರಂತೀ-ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುವಳಾಗಿ, ಅಕ್ರ
ಕಲೆಕ್ಷಣಾ-ಕಂಚೀರತಟಕುಗಳ್ಳ ಕಂಗಳವಳಾಗಿ, ಉವಾಚ-ನುಡಿದಳು ||೭|| ಸೌಮ್ಯ-ಶಾಂತನೀ! ಪಿತರಾ-ತಾಯಿತಂದೆಗ
ಳು, ಭ್ರಾತರಶ್ಚ-ಅಂಣತಮ್ಮಂದಿರೂ, ಭಗಿನ್ಯಾ-ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರೂ, ಭ್ರಾತೃಪುತ್ರಾಶ್ಚ-ಅಂಣತಮ್ಮಂದಿರಿ ಮಕ್ಕಳೂ, ಜಾ
ಮಯಃ-ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯರೂ, ಸಪ್ತವಚ-ಗೆಳತಿಯರೂ, ಮತ್ಸ್ರಾ-ಆಯಾ ವಾವಿವರನೆಗಳ್ಳವರೂ, ಯೇ-ಯಾರೋ, ತೇ-ಅವ
ರು, ನೋಪಿ-ನಮ್ಮನ್ನೂ, ಸ್ಮರಂತಿ-ನೆನಪುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೋ? ||೮|| ಭ್ರಾತೃಯಃ-ನಮ್ಮಣ್ಣನವುಗನಾದ, ಭಗವಾಃ-
ಷಡ್ಭುಜೈಶ್ವರೈರ್ಮುಖ್ಯವನಾದ, ಕರಣ್ಯಾಃ-ಪ್ರಪನ್ನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನಾದ, ಅಧವಾ ರಕ್ಷಕನಾಗತಕ್ಕವನಾದ, ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ-
ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾದ, ಕೃಷ್ಣಾಃ-ಕೃಷ್ಣನೂ, ಅಂಬುರುಹೇಕ್ಷಣಃ-ಪದ್ಮಲೋಚನನಾದ, ರಾಮಶ್ಚ-ಬಲರಾಮನೂ,
ಪೃತ್ಯಪ್ಸನೆಯಾಃ-ಸೋದರರತ್ತೆಯಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಸ್ಮರತಿ-ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುವನೋ? ||೯|| ವ್ಯಕಾಣಾಂ-ತೋಳಿಗಳಿ, ಮಧ್ಯೇ-ನ
ಡುವೆ, ಶೋಚಂತೀಂ-ಅಳುತ್ತಿರುವೆ, ಹರಿಣೀಮಿವ-ಹೆಣ್ಣುಜಿಂಕೆಯಹಾಗೆ, ಸಪತ್ನಮಧ್ಯೇ-ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ದಾಯಾದಿಗಳನೆ

ಸರ್ಪಂಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಸುವಿಕೆಯೂ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಭೀಮನೇನನಂ ಕೆಡಹುವಿಕೆಯೂ ಮುಂತಾದ ಅಸಂಖ್ಯ
ಯ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳೆಲ್ಲವು ಕುಂತಿಯು ವಿದುರನೂಸಹ ಅಕ್ರೂರಂಗೆ ಹೇಳಿದರು||೬|| ಕುಂತಿಯು ಭ್ರಾತಾರನಾ
ದ ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ತಪ್ಪುಮನೆಯಂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಂಞನೀರಂತಂದೂಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದಳು||೭||
ಎಲೈಸೌಮ್ಯನಾದ ಅಕ್ರೂರನೇ! ನಮ್ಮತಂದೆಗಳು ಅಂಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರುಗಳು ನೋದರಳಿ
ಯಂದಿರು ನಮ್ಮ ಪುರುಗಬಂದ ನೋಸೆಯಂದಿರು ಸಖಿಯರುಗಳು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮಂ ಸ್ಮರಿಸುವರೋ||೮||
ನಮ್ಮ ಅಂಣನ ಮಗನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ದೀನರಕ್ಷಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ, ಪದ್ಮನೇತ್ರ
ನಾದ ಬಲರಾಮನೂ ನೋದರತ್ತೆಯಾದ ನನ್ನ ಪುತ್ರರಾದ ಪಾಂಡವರಂ ಸ್ಮರಿಸುವರೋ||೯||ಜಾತಿಗಳ ನ

ರಣೀಮಿವ | ಸಾಂತ್ವಯಿಷ್ಯತಿಮಾಂವಾಕ್ಯೈಃ ಪಿತೃಹೀನಾಂ ಶ್ವಬಾಲಕಾಃ ||೧೦|| ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣಮ
ಹಾಯೋಗಿನಿಷ್ಕಾತ್ಯನಿಷ್ಕೃಭಾವನ | ಪ್ರಪನ್ನಾಂ ಪಾಹಿಗೋವಿಂದಶಿಶುಭಿಶ್ಚಾವಸೀದತೀಮ್ ||೧೧|| ನಾ
ನ್ಯೇತ್ತವಪದಾಂಭೋಜಾತ್ಪಶ್ಯಾಮಿಕರಣಂ ನೃಣಾಂ | ಬಿಭ್ಯತಾಂಮೃತ್ಯುಸಂಸಾರಾದೀಶ್ವರಸ್ಯಾಪ
ವರ್ಗಿಕಾತ್ ||೧೨|| ನಮಃಕೃಷ್ಣಾಯ ಶುದ್ಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ | ಯೋಗೇಶ್ವರಾಯ ಯೋಗಾ
ಯತ್ಸಾಮಹಂಕರಣಂ ಗತಾ ||೧೩|| ಇತ್ಯನುಸ್ಮೃತ್ಯೈವ ಜನಂಕೃಷ್ಣಂ ಚ ಜಗದೀಶ್ವರಮ್ | ಪ್ರಾರುದ
ದ್ಧೋಽಖಿತಾರಾಜನೈವ ತಾಂ ಪ್ರಪಿತಾಮಹೀ ||೧೪|| ಸಮದುಃಖಸುಖೋಽಕೋರೋವಿದುರತ್ನಮಹಾಯ

ಡುವೆ, ಕೋಚಂತೀಂ-ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನೂ, ಪಿತೃಹೀನಾಃ-ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ, ಬಾಲಕಾಂಶ್ಚ-ಹುಡುಗರನ್ನೂ
ವಾಕ್ಯೈಃ-ಮಾತುಗಳಿಂದ, ಸಾಂತ್ವಯಿಷ್ಯತಿ-ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವನೋ? ||೧೦|| (ಕೃಷ್ಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲ
ವಳಾದ ಕುಂತಿಯು ಕೃಷ್ಣನಂ ಸ್ತುತಿಸುವಳು) ಕೃಷ್ಣ-ಜೀವಾತ್ಮರ ಅವಿದ್ಯಾಬಂಧವನ್ನು ಡುಗಿಸುವವನೇ! ಕೃಷ್ಣ-ನಾರಾ
ಯಣನೇ! ಮಹಾಯೋಗೀ-ಮಹಾಯುಕ್ತೃಪಾಯಗಳಿಲ್ಲವನೇ! ವಿಶ್ವಾತ್ಮ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಾತ್ಮನಾಗಿರುವವನೇ! ಪ್ರಪಂಚ
ಮಯನೇ! ವಿಶ್ವಭಾವನ-ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಭಾವಿಸಲ್ಪಡುವವನೇ! ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಭಾವಿಸಗೊಳಿಸುವವನೇ! ಗೋವಿಂದ-ಗೋ(ವು)
ಗಳೆಷ್ಟೇವೆಂಬಲ್ಲಿವನೇ! ಇಂದ್ರಿಯ-ಗಳಿಗೆಗೋಚರನೇ! ಗೋಪಾಲನೇ! ಶಿಶುಭಿಶ್ಚ-ಮಕ್ಕಳೊಡನೆಯೂ, ಅವನೇಪತೀಂ-ಕಷ್ಟ
ಪಡುತ್ತಿರುವಳಾದ, ಪ್ರಪನ್ನಾಂ-ನೀನೇಗತಿಯೆಂದು ನಂಬಿರುವಳಾದ ನನ್ನನ್ನು, ಪಾಹಿ-ರಕ್ಷಿಸು ||೧೧|| ಮೃತ್ಯುಸಂಸಾರಾತ್-
ಪ್ರಮಾದವೂ ಮರಣವೂ ಉಳ್ಳ ಸಂಸಾರವೆನೆಯಿಂದ, ಬಿಭ್ಯತಾಂ-ಹೆದರುತ್ತಿರುವ, ನೃಣಾಂ-ಮಾನುಷ್ಯರಿಗೆ, ಈಶ್ವರಸ್ಯಾ-
ಬಡೆಯನಾದ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಆವರ್ಗಿಕಾತ್-ಮುಕ್ತಿಪ್ರದವಾದ, ಪಶಾಂಭೋಜಾತ್-ಅಡಿದಾಪರೆಗಿಂತಲೂ, ಅನ್ಯೇ-ಇತರವಾ
ದ, ಕರಣಂ-ರಕ್ಷಕವನ್ನು; ನವಕಾನ್ಮಿ-ಕಾಣೆನು ||೧೨|| ಶುದ್ಧಾಯ-ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಣೇ-ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಲ್ಲದ, ಪರಮಾ
ತ್ಮನೇ-ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಸಖನಾದ, ಯೋಗೇಶ್ವರಾಯ-ಅಣಿಮಾದಿನಿಧಿಗಳಿಂ ಕೂಡಿದವನಾದ, ಯೋಗಾಯ-ಜ್ಞಾನಾತ್ಮನಾದ, ಕೃ
ಷ್ಣಾಯ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅಹಂ-ನಾನು, ಕರಣಂಗತಾ-ಕರಣಹೊಕ್ಕವಳಾಗಿರುವೆ
ನು ||೧೩|| ರಾರ್ಜ-ಭೋರೆಯಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಭವತಾಂ-ನಿಮ್ಮ, ಪ್ರಪಿತಾಮಹೀ-ಮುತ್ಪಜ್ಜಿಯಾದ ಕುಂತೀದೇವಿಯು, ಇತಿ-
ಹೀಗೆ, ಸ್ವಜನಂ-ತನ್ನೆವರನ್ನೂ, ಜಗದೀಶ್ವರಂ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಚ-ಹರಿಯನ್ನೂ, ಅನುಸ್ಮೃತ್ಯ-ನಿನಪು
ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ದುಃಖಿತಾ-ಖೇದವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಪ್ರಾರುದ್ಧ-ಫುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅತ್ತಳು ||೧೪|| ಸಮದುಃಖಸುಖಃ-ಸಮವಾಗಿತೋ

ಡುವೆನಿಕ್ಕಿ ತೋಳಗಳೆ ನಡುವೆ ನಿಕ್ಕಿದ ಫುಲ್ಲೆಯಂತೆ ದುಃಖಿಂಗೊಂಡಿರುವ ನನ್ನನ್ನೂ, ತಂದೆ ಯಿಲ್ಲದವರಾದ
ಈ ಹುಡುಗರನ್ನೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಳ್ಳೇಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವನೇ ಏನು? ||೧೦|| (ಎಂದು ಕುಂತಲ
ಪ್ರಶ್ನಮ ಕೇಳಿ ಕುಂತಿಯು ಪರತತ್ವವಂ ತಿಳಿದವಳಾದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸ್ತುತಿಸಿದಳೆಂತೆನು-) ಎಲೈ
ಮಹಾ ಯೋಗಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಸರ್ವಾತ್ಮಕನೇ! ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನೇ! ಗೋವಿಂದನೇ! ಕರಣಾಗತಳಾಗಿ
ಬಾಲಕರಾದ ಫುತ್ರರೊಡನೆ ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸು ||೧೧|| ಮೃತ್ಯುರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರಭಯ
ದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ಜನರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮಮಂ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ನಾನು ರಕ್ಷ
ಕವನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ||೧೨|| ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ಯೋಗೇಶನಾದ ಶುದ್ಧನಾದ ಪರಬ್ರ
ಹ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನಿನ್ನ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು-ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಮರೆಹೊಕ್ಕಿರುವೆನು ||೧೩|| ಎಲೈ ಅರನೇ!
ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ವಜನವಂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ದುಃಖಿತಳಾಗಿ
ನಿನ್ನ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಿಯಾದ ಕುಂತಿಯು ರೋದನಂ ಗೆಯ್ದಳು ||೧೪|| ಸಮಗಳಾದ ಸುಖದುಃಖಂಗಳಿಲ್ಲ ಮಹಾ
ಯಶಸ್ವಿಗಳಾದ ಅಕ್ರೂರವಿದುರರು ಕುಂತಿಯಂ ಸಮಾಧಾನಂ ಗೆಯ್ದರೆಂತೆನು- ಎಲೈ ಕುಂತಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಫುತ್ರರು
ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧರ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನರಾದವರು, ಮಹಾ ಸಮರ್ಥರು, ನೀನು ವ್ಯಸನಪಡಬೇಡ ಎಂದು ಪೇಳಿ

ಕಾಃ | ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸತಾಃಕುಂಠೀರಿತತ್ಪ್ರತೃತ್ಪ್ರತಿಹತೃಭಿಃ|೧೫|ಯಾಸ್ಯನಾಜ್ಞಾನಮಭ್ಯೇತ್ಯವಿವಮಂಪುತ್ರಲಾಲಗಮ|ಅವದತ್ಸುಹೃದಾಂಮುಖ್ಯಬಂಧುಭಿಸ್ಸೌಹೃದೋದಿತಃ||೧೬||ಅಕ್ಕೂರಃ| ಭೋಭೋವೈಚಿತ್ರವೀರೈರೈತೃಂಕುರಾಣಾಂಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಃಭೂತರೈಪರತೆಪಾಂಡಾವಧುನಾಸನಮಾಸ್ಥಿತಃ ||೧೭||ಧರ್ಮೇಣಪಾಲಯನ್ಮುರ್ದೀಂಪ್ರಜಾಶ್ವೇಲನರಂಜಯ || ವರ್ಮಾನಸ್ಯಮಂಸ್ತೃಮಶೈಯಾಃಕೀರ್ತಿಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ||೧೮||ಅನ್ಯಥಾತ್ವಾಚರಣಲೋಕೆಗರ್ಹಿತೋಯಾಸ್ಯನತಮಃ | ತಸ್ಮಾತ್ಸಮತ್ವೈವರ್ಮಸ್ಯಪಾಂಡವೇಷ್ವಾತ್ಮಜಿಮುಚ |೧೯||ನೆಹೆಚಾತ್ಯಂತಕಂವಾಗುಕಸ್ಯಟಿತ್ಯೇನಚಿತ್ಸಹ | ರಾ

ರಾವ ದುಃಖವೂ ಸುಖವೂ ಉಳ್ಳವನಾದ, ಅಕ್ಕೂರನು-ಅಕ್ಕೂರನೂ, ಮಹಾಯಾತಾಃ-ಅಧಿಕಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳ, ವಿಮುರ್ದ-ವಿಮುರನೂ ಕುಂಠೀಂ-ಕುಂಠೀದೇವಿಯನ್ನು, ತತ್ಪ್ರತೃತ್ಪ್ರತಿಹತೃಭಿಃ-ಆಕೆಗೆ ಮಕ್ಕಳುಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದಕಾರಣಗಳಿಂದ, ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸತಃ-ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದರು ||೧೫|| ಯಾಸ್ಯ-ಹೊರಟುಬರಲೆಳೆದವನಾಗಿ, ಆಗ, ರಾಜಾನಂಅಭ್ಯೇತ್ಯ-ಭೋರೇಯಾದ, ಧೈತರಾಷ್ಟ್ರ-ನಬಳಗೇಹೋಗಿ, ವಿವಮಂ-ತಮ್ಮನಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಲ್ಲದವನೂ, ಪುತ್ರಲಾಲನಂ-ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವನೂಆದೆ ಧೈತರಾಷ್ಟ್ರನಂಕುರಿತು, ಸುಹೃದಾಂ-ಮಿತ್ರರ, ಮುಖ್ಯ-ನಡುವೆ, ಬಂಧುಭಿಃ-ನಂಟರಾದ ಯಾದವರಿಂದ, ಸೌಹೃದೋದಿತಂ-ಮಿತ್ರಭಾವದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು, ಅವದತ್-ಅನುವಾದಮಾಡಿ ಹೇಳಿದನು ||೧೬|| [ಅಕ್ಕೂರವಚನವು.] ಭೋಭೋವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯ-ಎಲೈ ಯೆಲೈ ವಿಚಿತ್ರವೀರೈನಮಗನೇ! ಕುರಾಣಾರಿ-ಕುರುವಂಶದವರೊಳಗೆ, ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ-ಯಶಸ್ಸಂಜಳಿಯಿಸುವನೇ! ತ್ವಂ-ನೀನು, ಭ್ರಾತರಿ-ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ, ಪಾಂಡು-ಪಾಂಡುರಾಯನು, ಉಪರತೇ ಸತಿ-ಸಾಕುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಲೂ (ವಿರಕ್ತನಾಗತಲೂ) ಅಥುನಾ-ಈಗ, ಆನಸರ-ಧೋರತನದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು, ಆಸ್ಥಿತಃ-ಏರಿ ಕುಳಿತವನಾಗಿರುವಿ ||೧೭|| ಧರ್ಮೇಣ-ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮದೊಡನೆ, ಉರ್ವೀಂ-ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಪಾಲಯ-ಪಾಲಿಸುವನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಜಾಃ-ಜನರನ್ನು, ಶೀಲೇನ-ಯೋಗ್ಯಸ್ವಭಾವದಿಂದ, ರಂಜಯ-ಅಕ್ಕ ರೇಗೊಳಿಸುವನಾಗಿಯೂ, ಸ್ವೇಷು-ತನ್ನವರಲ್ಲಿ, ಸಮಂ-ಸರಿಯಾಗಿ, ವರ್ಮಾನ-ಇರುವನಾಗಿಯೂ, ಕೀರ್ತಿಂ-ಯಶಸ್ಸನ್ನು, ಅವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ-ಹೊಂದುವಿ ||೧೮|| ಅನ್ಯಥಾ-ಬೇರೆಬಗೆಯಾಗಿ, ತಮಃ-ಅಂಥಂತಮೋಽರಕವನ್ನು, ಯಾಸ್ಯಸೇ-ಹೊಂದಬೋಗುವಿ, ತಸ್ಮಾತ್-ಆದ್ದರಿಂದ, ಪಾಂಡವೇಷು-ಪಾಂಡುರಾಯನ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿಯೂ, ಆತ್ಮಜೇಷುಚ-ನಿನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರಲ್ಲಿಯೂ, ಸಮತ್ವೈ-ಸಮಭಾವದಲ್ಲಿ, ವರ್ತಸ್ಯ-ಇರು||೧೯||

ದರು||೧೫||ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕೂರನು ಮಧುತಾ ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಯತ್ನವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಧೈತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮನೆಗೆಹೋಗಿ ವಿವಮನಾಗಿ ಪುತ್ರಾಧೀನನಾದ ಧೈತರಾಷ್ಟ್ರನಂ ಕುರಿತು ಮಿತ್ರರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳಿಂ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾತುಗಳಿಂ ಪೇಳಿದನು- ಅದೆಂತೆನೆ ||೧೬||ಎಲೈ, ವಿಚಿತ್ರ ವೀರ್ಯ ಧೈತರಾಷ್ಟ್ರಾಕ್ಕೂರರು.

ಪುತ್ರನಾದ ಧೈತರಾಷ್ಟ್ರನೇನೀನು ಕುರುವಂಶಸ್ಥರಾದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯಂ ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವವನು, ತಮ್ಮನಾದ ಪಾಂಡುರಾಯನು ಸ್ವರ್ದಸ್ಯನಾದಮೇಲೆ ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಢನಾದಿ ||೧೭|| ಧರ್ಮದಿಂದ ಭೂಮಿಯಂ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತ ಸಚ್ಚರಿತ್ರಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಜನರಲ್ಲಿ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂ ಕೀರ್ತಿಯಂ ಸಹ ಪಡೆಯುವಿ||೧೮||ಇದಕ್ಕೆ ವಿರಾಧನೂ ಗಿಲಚರಿಸಿದವನಾದರೆಲೋಕನಿಂದಿತವಾದಿತಮಸ್ಸನೆಯ್ದುವಿ, ಅದರಿಂದ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಭಿವಾದಿಂದ ಇರುವನಾಗು ||೧೯|| ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಯಾರೊಡನೆಯಾದರೂ ನಿತ್ಯಮಾದ ಸಂವಾಸ ಮುಂಟುಗಿ

ಜನ್ಮ ಪಿಸ್ವದೇಹಸಿಕಿಮುಜಾಯಾತ್ಮಜ ದಿಭಿಃ ||೧೦|| ಏಕೇಪ್ರಸೂಯತೇಜಂತುರೇಕವಪ್ರಲೀಯತೇ |
 ಏಕೋನುಭುಂತ್ಯುಸುಕೃತಮೇಕವಚದುಪ್ಪುತಮ್ ||೧೧|| ಅಥರೋ ಪಚಿತಂವಿತ್ತಂದರಂತ್ಯನ್ಯೈಲ್ಮ
 ಮಧಸಃ || ಸಂಭೋಜನೀಯಾಪದೇಶೈರ್ಜಲಾನೀವಜಲೌಕಸಃ ||೧೨|| ಪುಷ್ಪಾತಿಯಾನಧರೈಃ ಸ್ವಬು
 ದ್ಧಾತ್ಯತಮಪಂಡಿತಮ್ | ತೈಕ್ಯತಾರ್ಥಂಪ್ರಹೀಣ್ಯಂತಿಪ್ರಾಣಾರಾಯಸ್ಸುತಾದಯಃ ||೧೩|| ಸ್ವಯಂ
 ಕಿಲ್ಬಷಮಾದಾಯತೈಶ್ಚೈಕೈಸ್ತರ್ಥಕೋವಿದಃ | ಅಸಿದ್ಧಾರ್ಥೋವಿಕತ್ಯಂಧಂಸ್ವಧರ್ಮಮುಖಸ್ತ
 ಮಃ ||೧೪|| ತಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಮಿಮಂರಾಜಃ ಸ್ವಪ್ನಮಾಯಾಮನೋರಥಮ್ | ವೀಕ್ಷ್ಯಾಯಾಮ್ಯಾತ್ಮನಾ
 ತ್ಮಾನಂಸಮಾಶ್ಯಾಂತೋಭವಪ್ರಭೋ ||೧೫|| ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ | ಯಥಾವದತಿಕಲ್ಯಾಣೀಂವಾಚಂದಾನೇ

ಇಹಚ-ಈಲೋಕದಲ್ಲಿಯಾದಲೋಕ, ಕಸ್ಯಚಿತ್-ಯಾರೊಬ್ಬನಿಗೂ, ಕೇನಚಿತ್-ನಹ-ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೊಡನೆಯೂ, ಅತ್ಯಂತನಂ
 ವಾನ-ಬಹಳವಾಗಿ ಚಿರಕಾಲ ಸೇರಿರುವಿಕೆ, ನ-ಅಲ್ಲವು. ರಾಜಃ-ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೇ. ಸ್ವದೇಹೇನಾಪಿ-ತನ್ನ ಶರೀರದೊಡನೆ
 ಯಾದರೂ, ತನಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಸವಿಲ್ಲವು. ಜಾಯಾತ್ಮಜಾದಿಭಿಃ-ಹೆಂಡಿರುಮಕ್ಕಳು ಮುಂತಾದವರೊಡನೆ, ಕಿಮು-ಚಿರಸಹವಾಸವಿಲ್ಲ
 ವೆಂದು ಯೇನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು? ||೧೦|| ಜಂತುಃ-ಪ್ರಾಣಿಯು, ಏಕೇಪ್ರಸೂಯತೇ-ಒಬ್ಬನೇ ಹೆರಲ್ಪಡುವನು, ಏಕವಪ್ರಲೀ
 ಯತೇ-ಒಬ್ಬನೇ ಸತ್ತಹೋಗುವನು. ಏಕೋನುಭುಂತ್ಯುಸುಕೃತಂ-ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಅನುಭವಿಸುವನು. ದುಷ್ಕೃತಂಚ
 ಏಕವಿಕೇ-ಪಾಪವನ್ನೂ ಒಬ್ಬನೇ ಅನುಭವಿಸುವನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ||೧೧|| ಸಂಭೋಜನೀಯಾಪದೇಶೈಃ-ನನ್ನಿಂದ ಉಟಮಾಡಿಸ
 ಲ್ಪಡತಕ್ಕವರಿಗಾದ ರಂಬ ದಾರಪುತ್ರಾದಿಗಳೇವೆಂದಿ, ಅಲ್ಪಮೇಧಸಃ-ಮೂಢನಾದವನು, ಅಧರ್ಮೋಪಚಿತಂ-ಅನ್ಯಾಯಾ
 ಜಿತವಾಗಿ ಕೂಡಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ, ವಿತ್ತಂ-ಧನವನ್ನು, ಜಲೌಕಸಃ-ಜಲಜಂತುವಿನ, ಜಲಾನೀ-ನೀರನ್ನು, ಅನ್ಯೈಃ-ಇವ-ಹೆರವರು ಹೇ
 ಗೋಹಾಗಿ, ಪುತ್ರಾದಿಗಳು, ಪರಂತಿ-ಅಪಹರಿಸುವರು ||೧೨|| ಯಾಃ-ಯಾರನ್ನು, ಸ್ವಬುಧ್ಯಾ-ತನ್ನವರಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ,
 ಅಧರ್ಮೇಣಪುಷ್ಪಾತಿ-ಅನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತಧನದಿಂದ ಪೋಷಿಸುವನೋ, ತಂತಪಂಡಿತಂ-ಅ ಮೂಢನನ್ನು, ಅಕೃತಾರ್ಥಂ-
 ಅನುಭವಿಸದೇ ಇರುವವನ್ನೂ ಕೂಡ, ಪ್ರಾಣಾಃ-ಪ್ರಾಣಗಳು, ರಾಯಃ-ಧನಗಳು, ಸುತಾದಯಃ-ಪುತ್ರರು ಮೊದಲಾದವರು,
 ತೇ-ಇವರಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ವರೆಲ್ಲರೂ, ಪ್ರಹೀಣ್ಯಂತಿ-ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿರುವರು ||೧೩|| ಸ್ವಯಂ-ತಾನು, ಕಿಲ್ಬಷಮಾದಾ
 ಯ-ಪಾಪವನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ತೈ-ಅನ್ಯಾಯದಿಂದಲಾದರೂ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನಗಳಿಂದ ತಾನು ನಲಿಹಿದವೆಂದ, ತೈಶ್ಚೈ-
 ತನಗೇ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಅನರ್ಥಕೋವಿದಃ-ಅಪ್ರಯೋಜಕಪಂಡಿತನು, ಅಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ-ತೆಂಬದೇಹೋದ ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲ
 ವನಾಗಿ, ಸ್ವಧರ್ಮವಿಮುಖಃ-ಸ್ವಧರ್ಮಚರಣವಿಲ್ಲವೆನಾದ್ದರಿಂದ, ಅಂಧಂತಮಃ-ಕುರುಡಗತ್ತಲೆಯೆಂಬ ನರಕವನ್ನು, ವಿ
 ಕೃತಿ-ಪ್ರಸೇಶಿಸುವನು ||೧೪|| ರಾಜಃ-ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೇ! ತಸ್ಮಾತ್-ಆದ್ದರಿಂದ, ಇಮಂಲೋಕಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಸ್ವಪ್ನ
 ಮಾಯಾಮನೋರಥಂ-ಕನಸಿನಹಾಗೂ ಇಂದ್ರಜಾಲದಹಾಗೂ ಮಿಥ್ಯಾಭೂತವಾದ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲದನ್ನಾಗಿ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ಪರೀಕ್ಷೆ
 ಸಿನೋಡಿ, ಪ್ರಭೋ-ಸಮರ್ಥನಾದವನೇ, ಆತ್ಮನಾ-ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಆತ್ಮಾನಂ-ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಆಯಮ್ಯ-ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ನಿಗ್ರಹಿ

ಪುದಿಲ್ಲ, ಸ್ವದೇಹಮೇ ನಿತ್ಯಮಲ್ಲ, ಎಲೆಅರನೇ! ಪತ್ತೀ ಪುತ್ರಾದಿಗಳು ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು||೧೦|| ಸ್ವಕರ್ಮವಹ
 ದಿಂದ ಒಬ್ಬನೇಹುಟ್ಟುವನು, ಒಬ್ಬನೇ ಮೃತನಾಗುವನು, ಒಬ್ಬನೇಸುಕೃತ ಫಲವನು-ಭವಿಸುವನು, ಒಬ್ಬನೇ
 ಪಾಪ ಫಲವ ನನುಭವಿಸುವನು, ||೧೧|| ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಪುರುಷನ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾದ ಧನ
 ಮಂ ಪುತ್ರಾದಿಗಳು “ನಾಪು,ಪೋವ್ಯರು ನಮ್ಮನ್ನು ಪೋಷಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಅಧನವನ್ನು ಮತ್ಸ್ಯಾದಿಗಳ
 ನೀರುಗಳನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗಿ ಅಪಹರಿಸುವರು ||೧೨|| ಮೋಹಪಾಕ ಬದ್ಧನಾದವುರುವನು ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
 ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಯಾರಂ ಪೋಷಿಸುವನೋ ಅವರು ಸ್ವಕಾರ್ಯವಾದ ಮೇಲೆ ಇವನು ತ್ಯಜಿಸುವರು. ಅವನ ಧ
 ನವೂ ಪತ್ತೀಪುತ್ರಾದಿಗಳೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳುಸಹ ಅವನಂ ತ್ಯಾಗಂಗೆಯ್ಯರು||೧೩|| ಮತ್ತೆ ಯೇನೆಂದರೆ ಪಾಪಂಗಳ
 ಮಾಪಿ ಧನಾದಿಗಳು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಸ್ವಜನರೆಂಬ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಪಾಪಭಾಕ್ಕಾ
 ಗಿ ನತಕಾದಿಗಳಿಗೆ ತಾನೋರ್ವನೇ ಹೋಗುವನು. ಇವನಧನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವನು ಸಂಗಡ ಹೋಗುವು
 ದಿಲ್ಲ||೧೪|| ಎಲೆಅರಸಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೇ! ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಈಲೋಕವಂ ಸ್ವಪ್ನಮನೋರಥ ಛಾಯಾಪನ್ನು

ಪತೆಭವಾಃ | ತಥಾನಯಾಂತ್ಯವ್ಯಾಮಿಮತ್ಯೇಕಪ್ರಾಪ್ಯಯಥಾಮೃತಮ್ ||೮೬||ತಥಾಪಿಸೂನ್ಯತಾ
ಸೌವ್ಯಾಹೃದಿನಸ್ಥೀಯತೇಚತೆ | ಪುತ್ರಾನುರಾಗವಿಷಮವಿದ್ಯುತ್ಸಿದಾಮಿನೀಯಥಾ ||೮೭||ಈಶ್ವರ
ಸ್ಯವಿಧಿಂಕೋನುವಿಧುನೋತ್ಯನ್ಯಥಾಪುಮಾಃ | ಭೂಮೆರಾಭರಾವತಾರಾಯಯೇವತೀರ್ಣೋಯಮೋಃ
ಕುಲೆ ||೮೮||ಯೋದುರ್ದಿವರೂಪಪಥಯಾಸಿಜಮಾಯಯಿದುಸ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಗುಣಾಃ | ನಿಭಜತೇತದನುಪ್ರವಿ
ಷ್ಟಃ | ತಸ್ಯೈವಮೋದುರವಬೋಧವಿಹಾರತಂತ್ರಸಂಸಾರಚಕ್ರಗತಯಪರಮೇಶ್ವರಾಯ ||೮೯||ಶ್ರೀ
ಕುಕೇಃ | ಇತ್ಯಭಿಪ್ರೇತ್ಯಸ್ಯ ಪತೆರಭಿಪ್ರಾಯಂಸಮಾಧವಃ | ಸುಹೃದ್ಭಿಃಸಮನುಜ್ಞಾತಃಪುನರ್ಯಮಪುರೀ

ಸಿ, ಸಮಃ-ಸರ್ವತ್ರಸಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಶಾಂತಃ-ರಾಗದ್ವೇಷಾದಿಗಳಿಲ್ಲದೇ ಸೌಮ್ಯನಾದವನೂ, ಭವ-ಆಗು ||೮೬|| [ಧೃ
ತರಾಷ್ಟ್ರವಚನವು] ದಾನವತೇ-ಅಕ್ಕೂರನೇ! ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಕಲ್ಯಾಣೀಂವಾಚಂ-ಶುಭವಾದಮಾತನನ್ನು, ಮ
ದತಿ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿಯೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅನಯಾ-ಈ ಪಾತಿನಿಂದ, ಮರ್ದ್ಯಃ-ಮನುಷ್ಯನು, ಅಮೃತಂಪ್ರಾಪ್ಯಯಥಾ-ಅಮೃ
ತವನ್ನು ಹೊಂದಿಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನತ್ಯವ್ಯಾಮಿ-ತ್ಯಪ್ತಿಯೊಂದದೇ ಬಿರುವೆನು ||೮೭|| ಸೌಮ್ಯ-ಶಾಂತನೇ! ತಥಾ
ಪಿ-ಹಾಗಾದರೂ, ಸೂನ್ಯತಾ-ಪ್ರಿಯವಾದಮಾತು, ಚೇತೀ-ಚಂಚಲವಾಗಿಯೂ, ಪುತ್ರಾನುರಾಗವಿಷಮೇ-ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ
ರೆಯಿಂದ ಬೇಸಿಯಾಗಿರುವ, ಹೃದಿ-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಸೌವಾಮಿನೀ-ನುದಾಮವೆಂಬ ಸ್ವಹಿತಗಿರಿಯಮೇಲೆ ಕೊಳೆದ, ವಿದ್ಯುತ್-ಮಿಂ
ಚು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನಸ್ಥೀಯತೇ-ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ ||೮೮|| ಯಃ-ಯಾವ ಕೃಷ್ಣನು, ಭೂಮೇ-
ಭೂದೇವಿಯ, ಭಾರಾವತಾರಾಯ-ಭಾರವನ್ನೀಳಿಸಲೋನುಗ, ಯದೋಃಕುಲೇ-ಯದುರಾಯನವಂಕದಲ್ಲಿ, ಅವತೀರ್ಣಃ-ಹು
ಟ್ಟಿದನೋ, ಈಶ್ವರಸ್ಯ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣನ, ವಿಧಿಂ-ಆಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವನನ್ನು, ಕೋನುಪುಮಾಃ-ಯಾವ ಪುರುಷ
ನುತಾನೇ, ಅನ್ಯಥಾ-ಬೇರೆಬಗೆಯಾಗಿ, ವಿಧುನೋತಿ-ಚಲಿಸಲೋಳಿನುವನು ||೮೯|| ಯಃ-ಯಾವವನು, ದುರ್ವಿಮರ್ಶಪಥಯಾ-
ಎಷ್ಟುಪ್ರಮಾಸದಿಂದಲಾದರೂ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿಯಲಸಾಧ್ಯವಾದ ದಾರಿಯುಳ್ಳ, ನಿಜಮಾಯಯಾ-ತನ್ನ ಮೋಹಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಇ
ದಂ-ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು, ಸೃಷ್ಟ್ಯಾಪಿ-ಕಲ್ಪಿಸಿ, ತತಃ-ಅದರಿಂದ, ಅನುಪ್ರವಿಷ್ಟಃ-ಜೀವಸಂಜ್ಞನಾಗಿಹೊಕ್ಕು ಅನುಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದು,
ಗುಣಾಃ-ಪ್ರಾಕೃತಗುಣಂಗಳನ್ನು, ವಿಭಜತೇ-ದೇಹಾದ್ಯುಪಾಧಿ ಭೇದದಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ವಿಭಾಗಿಸುವನೋ,
ಪುನವಬೋಧವಿಹಾರತಂತ್ರಸಂಸಾರಚಕ್ರಗತಯೇ-ದುರವಬೋಧ-ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವಾದ, ವಿಹಾರತಂತ್ರ-ಲೀಲಾಕಾರ್ಯವಾ
ದ ಸಂಸಾರಚಕ್ರ-ಜನನಮರಣದುಃಖವ್ರವಾಹವರ್ಯಾದ, ಗತಯೇ-ಭ್ರಮಣವುಳ್ಳವನಾದ ತಸ್ಯೈವಪರಮೇಶ್ವರಾಯ-ಆ
ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ, ಸಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ. (ಕುರುಡರಸಗೆ ಇಷ್ಟು ಜ್ಞಾನವು ವ್ಯಾಸನಾರದಾದಿಗಳಿಂದಂಟಗಿದ್ದದ್ದು)||೮೯||
[ಶುಕವಾಕ್ಯವು] ಸಮಾಧವಃ-ಆ ಯಕ್ಕೂರನು, (ಮಧುಪುರಿಯನಿವಾಸಿ) ನೃಪತೇ-ಧೊರೆಯ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ-ಅಂತರಂಗಾಶ
ಯವನ್ನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅಭಿಪ್ರೇತ್ಯ-ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಸುಹೃದ್ಭಿಃ-ಮಿತ್ರರಿಂದ, ಸಮನುಜ್ಞಾತಸ್-ಒಪ್ಪಿಗೆಯಂಪಡೆದವ
ನಾಗಿ, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಯದುಪುರೀಂ-ಯದವರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಗಾತ್-ಬಂದನು ||೯೦|| ಹೇಕಾರವ್ಯ-ಎಲೈ

ವನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಚಿತ್ತವಂ ನಿರೋಧಿಸಿ ಸರ್ವಸಮನಾಗಿ ಶಾಂತನಾಗಿರು||೮೯||ಎಂಬ ಅಕ್ಕೂ
ರನ ವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ನುಡಿದನಂದಂತೆ- ಎಲೈ, ಅಕ್ಕೂರನೇ ನೀನು ಶುಭವಾದ ಮಾತಂ ಪೇ
ಳುವಿ, ನಾನುತ್ಯಪ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯನು ಅಮೃತವಂ ಪಡೆದಂತೆ ಮತ್ತೂ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳಂ ಕೇಳಬೇ
ಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆನು ||೮೬||ಎಲೈ ಸೌಮ್ಯನಿಂದ ಅಕ್ಕೂರನೇ! ಸತ್ಯಪ್ರಿಯಮಾದ ಶುಭಕರಮಾ
ದ ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯ ಪುತ್ರಾನುರಾಗದಿಂದ ವಿಷಮನಾಗಿ ಚಂಚಲನಾದ ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.
ಮಿಂಚಿನಂತೆ ತಿಲೋಹಿತಮಾಗುವುದು ||೮೭|| ಭೂಭಾರ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರುವ
ಭಗವಂತನ ಸಂಕಲ್ಪವಂ ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರುತಾನೆ ಸಮರ್ಥರು? ||೮೮||ಯಾವ ಈಶ್ವರನು ತಿಳಿಯಲಶ
ಕ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗಮುಳ್ಳ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಈಪ್ರಪಂಚವಂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಅಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಗುಣ
ಕರ್ಮಗಳಂ ವಿಭಾಗವಂ ಮಾಡುವನೋ; ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವಾದ ಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರಧಾನಮಾದ ಸಂಸಾರ ಚಕ್ರಗತಿ
ಯುಳ್ಳ ಆಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೮೯||ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಂ

ಮಗಾತ್ ||೨೦||ಶಕಂಸರಾಮಕೃಷ್ಣಾಭ್ಯಾಂಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಿಚೇಷ್ಟಿತಮ್ | ಪಾಂಡವಾಃಪ್ರತಿಕೃರವ್ಯ
ಯದರ್ಥಂಪ್ರಸಿದ್ಧಸ್ಯಯಮ್|| ||೨೧||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಏಕೋನಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಪೂರ್ವಭಾಗಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ

ಕೌರವಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಸ್ವಯಂ-ತಾನು ಪಾಂಡವಾಃಪ್ರತಿ-ಪಾಂಡವರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, ಯದರ್ಥಂ-ಯಾವ ಪ್ರ
ಯೋಜನಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಪ್ರೇಷಿತಃ-ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೋ, ತತ್-ಆ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಿಚೇಷ್ಟಿತಃ-ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಕಡೆ
ಕನ್ನು, ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಭ್ಯಾಂ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ. ಶಕಂಸ-ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಹೇಳಿದನು, ||೨೧||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಏಕೋನ ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತು ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳಿಂದ

ವಿರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದಬೇಕೆಯಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಭಾಗವು

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತು.

ತಿಳಿದು ಅಕ್ಕೂರನು ಮಿತ್ರರಿಂದ ಅನುಜ್ಞಾತನಾಗಿ ಪುನಶ್ಚ ಮಧುರಾ ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು ||೨೦||ಪಾಂಡವರ ವಿಷ
ಯದಲ್ಲಿರುವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯಂ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಸಂಗಡ ಅಕ್ಕೂರನು ವಿಚ್ಛೇದನಂಗೈದ್ದನು||೨೧||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾ

ಣಿಕನುನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜ ತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣ

ರಾಜವಿರಚಿತಮಾದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ” ಮೆಂಬ ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶ

ಮಸ್ಕಂಧದೊಳಗೆ ಏಕೋನಪಂಚಾಶತ್ತಮಾಧ್ಯಾಯಂ

ಸಂಪೂರ್ಣಮಾದುದು

ಜರಾಸಂಧಯಾದ್ಧಯವನಾಗಮನಾದಿಕಥಾಪ್ರಾಂಭಪಟ್ಟಿಃ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ || ಅಸ್ತಿಪ್ರಾಸ್ತಿತ್ವಕಂಸಸ್ಯಮಹಿಷ್ಯಾಭರತರ್ಷಭ | ಹತಭರತರಿದುಃಖಾರ್ತಕು
ಯತ ಸ್ತುಪಿತುಗ್ಯಾಹವ ||೧|| ಪಿತ್ರೈಮಗಧರಾಜಾಯಜರಾಸಂಧಾಯದುಃಖಿತೆ | ವೇದಧಾಂಚೆ
ಕೃತುಸ್ಸರ್ವಮಾತ್ಮವೈಧವ್ಯಕಾರಣಮ್ ||೨|| ಸತಪ್ಸಿಯಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಕೋಕಾಮರ್ಮಯಾತೋನೃಪ |
ಅಯಾಸಮಾಮುಖಂಕೃತಂಚಕೃಪರಮಮಾದ್ಯಮಮ್ ||೩|| ಅಹ್ವೌಹಿಣೀಭಿರ್ದಿಂಶತ್ಯಾತಿಸೃಭಿಜ್ಞಾ
ಪಿಸುವೃತಃ | ಯಮರಾಜಧಾನೀನಮಧುರಾಂವ್ಯರಾಣತ್ಸರ್ವತೋದಿಶಮ್ ||೪|| ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ತದ್ವಲಂಕೃ
ಷ್ಣಃ | ಉವೈಲವಿಸಾಗರಮ್ | ಸ್ವಪುರಂತೆನಸುರಾದ್ಧಂಸ್ವಜನಂಚಭಯಾಕೂವಮ್ ||೫|| ಚಿಂತಯಾ
ಜಿನೇಯಂ ಅಧ್ಯಾಯ ಪ್ರತಿಪದಪೀಠೇ.

ಧತರನ್ನಭ[ಶುಕವಾಕ್ಯಪು.]ಭರತರ್ಷಭನೇ! ಕಂಸಸ್ಯ-ಕಂಸನ, ಮಹಿಷ್ಯಾ-ಪಟ್ಟವರಾಣಿಯರಾದ, ಅಸ್ತಿ-ಪ್ರಾಸ್ತಿತ್ವ-ಅ
ಸ್ತಿ-ಸಿಂಹವೆತೂ ಪ್ರಾಸ್ತಿಯೆಂಬವಳೂ, ಭರ್ತ-ರಿಹತೇಸತಿ-ಗಂಡನು ಸಾಯುತಲೂ, ದುಃಖಾರ್ತ-ಕಷ್ಠದಿಂದ ಪೀಡಿತೆಯೆರ-
ಗಿ, ಪಿತುಗ್ಯಾಹಂ-ತಾರುಮನೆಯನ್ನು, ಈಯತು-ಸೇವಿದರು ||೧|| ಮಗಧರಾಜಾಯ-ಮಗಧದೇಶಕ್ಕೆರಸಾದ, ಪಿತ್ರೇ-ತಂದೆ
ಯಾದ ಜರಾಸಂಧಂಗೆ, ಅತ್ಯವೈಧವ್ಯಕಾರಣಂ-ತಮ್ಮ ಮೂತತನಕ್ಕುಂಟಾಗುವ ನಿಮಿತ್ತವನ್ನು, ದುಃಖಿತೇ-ದುಃಖವುಳ್ಳವ
ರಾಗಿ, ವೇದವಾಂಚೆಕೃತುಃ-ತಿಳಿಯುವಾಡಿದರು||೨|| ನೃಪ-ಅರಸನೇ! ಸತಿ-ಅಜರಾಸಂಧನು, ಅಪ್ರಿಯಂ-ಅನಿಷ್ಟವಾದ ತಪ್ಪ-
ಆ ವಾತನ್ನು, ಅಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಕೋಕಾಮರ್ಷಯಾತಸಿ-ದುಃಖದಿಂದಲೂ ನಿಟ್ಟುಸಿಂಪಲೂಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಮಹೀಂ-ಭೂಮಿ
ಯನ್ನು, ಅಯಾಸವಾಂ-ಯಾದವರೇ ಇಲ್ಲವ್ದನ್ನಾಗಿ, ಕರ್ತುಂ-ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಪರಮಂ-ಅಧಿಕವಾದ, ಉದ್ಯಮಂ-ಉದ್ಯೋಗ
ಗವನ್ನು ಚಕ್ರೇ-ಮಾಡಿದನು ||೩|| ವಿಂಶತ್ಯಾ-೨೦, ತಿಸೃಭಿಃ-೩, ಅಹ್ವೌಹಿಣೀಭಿ-೨೩ ಅಹ್ವೋಹಿಣೀಗಳ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಗಂ
ವೃತತಿ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಯದುರಾಜಧಾನೀಂ-ಯಾದವರಪ್ರಧಾನ ನಗರವಾದ, ಮಧುರಾಂ-ಮಧುರೆಯನ್ನು ಸರ್ವತೋದಿ
ಶಂ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಿಲ್ಲೆಯೂ ಸ್ವರಾಣತ್-ಮುತ್ತಿಗೆಹಾಕಿತಡೆದನು||೪|| ಕೃಷ್ಣಃ-ಹರಿಯು, ಉವೈಲಂ-ತಡಿಯಿಂದನಿರಿದು, ಸಾಗರ
ವಿವ-ಕಡಲಿನಹಾಗಿರುವ, ತಪ್ಪಲಂ-ಅ ಸೈನ್ಯವನ್ನು, ತೇನ-ಅದರಿಂದ ಸಂವೃದ್ಧಂ-ನಿರೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಸ್ವಪುರಂ-ತ
ನ್ನನಗರವನ್ನು ಭಯಾಕೂಲಂ-ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಕಳವಳಿಸಿಗೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಜನಂಚ-ತನ್ನ ಜನವನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ಜೂನನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ||೫||
* ಚಿಂತಯ ಅಧ್ಯಾಯ. *

ಶ್ರೀಧರೇಯಶ್ಲೋಕಃ || ತತಃಪಂಚಾಶತ್ತಮೋತು ಜರಾಸಂಧಭಯಾದಿವ | ಕಾರಯಿತ್ವಾಂಬುಧೌದ
ಗಂ ತಂನಿನಾಯನಿಜಂಜನಂ ||೧|| ಐವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಆನೇಕಾಹ್ವೋಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳೊಡನೆ ಮಧುರಾ
ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಂತ್ಯಾತೋಪದ್ರವವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜರಾಸಂಧನ ಭಯದ ದೆಸೆಯಿಂದಲೋ ಎಂಬ
ಹಾಗ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ದ್ವಾರಕಾ ನಾಮಕಮಾದ ಪುರವಂ ನಿರ್ಮಾಣಮಾ ಮಾಡಿಸಿ
ಸ್ವಜನರಾದ ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲರಂ ಆದ್ವಾರಕಾ ಪುರವನೆಯ್ದಿಸಿದ ನೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಶ್ರೀಕೃತಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷೆ
ದ್ರಾಯನು ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನಿ-

ಎತ್ತಿ ಅರಸೇ! ಕಂಸನು ಪರಲೋಕ ಯಾತ್ರೆಯಂ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಪತ್ನಿಯರಾದ ಅಸ್ತಿ ಪ್ರಾ
ಸ್ತಿಗಳೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ದುಃಖಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮತಂದೆಯಾದ ಜರಾಸಂಧನ ಮನೆಗೆಹೋಗಿ ||೧|| ಮಗಧವೇ
ಶಾಧಿ ಪತಿಯಾದ ತಂದೆಯಾದ ಜರಾಸಂಧನಂ ಕುರಿತು ತಮ್ಮವೈಧವ್ಯ ಕಾರಣಮಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವ್ಯಾಪಾರ
ಮನ್ನೆಲ್ಲವಂ ಪೇಳಿದರು||೨|| ಜರಾಸಂಧನು ಅಪ್ರಿಯ ವಾರ್ತೆಯಂಕೇಳಿ ಕೋಕದಿಂದಲೂ ಕೋಪದಿಂದಲೂ ಯು
ಕ್ತನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾದವರೆಂಬ ಕಬ್ಬವಿರದಂತೆ ಮಾತೋಸುಗ ಪ್ರಯತ್ನಂಗೆಯ್ದನು ||೩|| ಆಜರಾಸಂಧ
ನು ಇಪ್ಪತ್ತ ಮೂರು ಅಹ್ವೋಹಿಣೀ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಸೇನೆಗಳಂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಯಾದವರ ಆಸ್ಥಾನಮಾದ ಮ
ಧುರಾಪುರವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡನು ||೪|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಬಂದ ಸಮುದ್ರದಂ
ತಿರುವ ಆನೇನೆಯಿಂದ ಪರಿವೃತಮಾದ ಪುರವನ್ನೋಡಿ ಭಯಾಕುಲಿತರಾದ ಸ್ವಜನರನ್ನೂ ನೋಡಿ ||೫|| ಶ್ರೀಲಾ-
ಗಿ೩೬

ಮಾನುಷವಾಙ್ಮನೋಕಾರಣಮಾನುಷಃ | ತದ್ವೈಶಕಾಲಾನುಗುಣಂಸ್ವಾವತಾರಪ್ರಯೋಜನ||೬||
 ಹನಿಷ್ಯಾಮಿಬಲಂಹೈತದ್ಭವಿಭಾರಂಸಮಾಹಿತಮ್ | ಮಾಗಧೇನಸಮಾನೇತಂಪಶ್ಯತಾಂಸರ್ವಭೂ
 ಭಃಜಾಮ್ ||೭|| ಅಹ್ತಾಹಿಣೀರ್ಭಿಸ್ಸಂಖ್ಯಾತಂಭಟಾಶ್ವರಥಕುಂಜರೈಃ | ವಾಗಧಸ್ತುನಹಂವೋ
 ಭೂಯಃಕರಾಬಲೋದ್ಯಮಮ್ ||೮|| ಏತದರ್ಥೋವತಾರೋಯಂಭೂಭಾರಹರಣಾಯಮ್ | ಸಂರ
 ಹ್ತಾಣಾಂಸಾಧೂನಾಂಕೃತೋನ್ಯೋಪಾಂವಧಾಯಚ ||೯|| ಅನ್ಯೋಪಿಧರ್ಮರಕ್ಷಾಯೈದಹಸ್ಸಂಭ್ರಿಯತೆ
 ಮಯಾ | ವಿರಮಾಯಾಹ್ಯಧರ್ಮಸ್ಯಕಾಲೇಽಭವತಃಕೃಚಿತೆ ||೧೦|| ಏವಂಧ್ಯಾಯತಿಗೋವಿಂದಃಕಾಕಾ
 ತ್ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸೌ | ರಥಾವುಪಸ್ಥಿತೌಸದ್ಯಸ್ಸಸೂತೌಸಪರಿಚ್ಛದೌ ||೧೧|| ಆಯುಧಾನಿಚದಿವ್ಯಾನಿ

ಕಾರಣಮಾನುಷಃ-ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುವ, ಭಗವಾಽಹರಿಃ-ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು. ತದ್ವೈಶಕಾಲಾನುಗುಣಂ-
 ಅಸ್ಥಿತ್ವಕ್ಕೂ ಸಮಯಕ್ಕೂ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನೂ, ಸ್ವಾವತಾರಪ್ರಯೋಜನಂ-ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಫಲವನ್ನೂ. ಚಿಂತಯಾಮಾಸ-
 ಯೋಚಿಸಿದನು ||೬|| ಭುವಿ-ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಾರಂ-ಹೊರೆಯು, ಸಮಾಹಿತಂ-ಜನಾಂಗಿಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ. ಹಿ-ಅಲ್ಲವೆ
 ಸರ್ವಭೂಭುಜಾಂ-ಎಲ್ಲಾಭೂರಗಳೂ, ಪಶ್ಯತಾಂಸತಾಂ-ನೋಡುತ್ತಿರುವರಾಗುತ್ತಿರಲು. ಏತದ್ವೈಲಂವಾಗಧೇನಸಮಾನೇತಂ
 ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ತೆರಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಈ ದಂಡನ್ನು, ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ-ಕೊಲ್ಲುವೆನು || ೭ || ಭಟಾಶ್ವರಥಕುಂಜರೈಃ-ಕಾಲಾಳು ಕುದು
 ರೆ ತೇರು ಆನೆಗಳೆಂಬ ಚತುರಂಗಗಳುಳ್ಳ, ಅಹ್ತಾಹಿಣೀಭಿಃ-ದಂಡುಗಳಿಂದ, ಸಂಖ್ಯಾತಂ-ಲೆಕ್ಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಬಲೋದ್ಯಮಂ ದಂ
 ಡನ್ನ ತರುವ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು, ಭೂಯಃ-ಮರಳಿಯು, ಕರ್ತಾ-ಮಾಡುವನಾಗಲಿ ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾಗಧಸ್ತು-ಜರಾಸಂಧ
 ನಾದರೋ, ನಪಂತವ್ಯಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಲ್ಲವು. (೨೧೮೭೦ ಆನೆಗಳೂ, ೨೧೮೭೦ ರಥಗಳೂ, ೬೭೬೧೦ ಕುದುರೆಗಳೂ,
 ೧೦೮೩೭೦ ಕಾಲಾಳು, ಅಂತು ೨೧೮೭೦೦ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿರುವ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಅಹ್ತಾಹಿಣೀಂದಂ ಹೆಸರು) || ೮ || ಮೇ-ನನ್ನ, ಅ
 ಯಮವತಾರಃ-ಈ ಕೃಪಾ ವತಾರವು. ಭೂಭಾರಹರಣಾಯ-ಭೂಮಿಯ ಭಾರವಂ ಹನಿಸಲೋಸುಗವೂ, ಸಾಧೂನಾಂರಕ್ಷಣಾ
 ಯಃ-ಸತ್ಪುರುಷರ ಪಾಲನಕ್ಕೋಸುಗವೂ, ಅನ್ಯೋಪಾಂ-ಇತರರಾದ ದುಷ್ಟರ, ವಧಾಯಚ- ಸಂಹಾರಕ್ಕೋಸುಗವೂ. ಏತದ
 ಧರ್ಮಃ-ಇದೇಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳದಾದ್ದರಿಗೆ, ಕೃತಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ||೯|| ಕೃಚಿತೃತಾಲೇ-ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭವತಃ-
 ಪ್ರಬಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಧರ್ಮಸ್ಯ-ಪಾಪದ, ವಿರಮಾಯ-ಕಾಂತಿಗೋಸುಗವೂ ಧರ್ಮರಕ್ಷಾಯೈಚ- ಧರ್ಮದರಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸುಗ
 ವೂ' ಅನ್ಯಃ-ಇತರವಾದ, ದೇಹೋಪಿ-ಅವತಾರವೊಕ್ಕೂ, ಮಯಾ- ನನ್ನಿಂದ, ಸಂಭ್ರಿಯತೇಹಿ-ಧರಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲವೆ||೧೦|| ಗೋ
 ವಿಂದೇ-ಕೃಷ್ಣನು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಧ್ಯಾಯತಿಸತಿ-ಅಲೋಚಿಸುವನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಆಕಾಶಾತ್-ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ, ಸೂರ್ಯವರ್ಚ
 ಸೌ-ಸೂರ್ಯನಹಾಗೆಬೆಳಕುಳ್ಳವು ಸಸೂತೌ-ಸಾರಥಿಗಳೆಂತು ತನಾದವು ಸಪರಿಚ್ಛದೌ-ಪರಿಕರಗಳೆಂತು ತನಾದವೂ ಆದ, ರ
 ಥೌ-ತೇರುಗಳೆರಡು, ಸವ್ಯಃ-ಆಗಲೇ, ಉಪಸ್ಥಿತೌ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಬಂದುನಿಂತವು ||೧೧|| ದಿವ್ಯಾನಿ-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ವುರಾಣಾನಿವುರಾ
 ತನಗಳಾದ, ಯವ್ಯಚ್ಛಯಾ-ಆಗತಾನಿತಾನಾಗಿಬಂದ, ತಾನಿಆಯುಧಾನಿಚ-ಆಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ದೃಷ್ಟ್ವಾನೋಡಿ ಹೃದೀಕೇ

ಮಾನುಷನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಕಾಲಕ್ಕೂ ಅದೇಕಕ್ಕೂ ಅನುಗುಣವಾದ ತನ್ನ ಅವತಾರದ
 ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಅಲೋಚಿಸಿದನು- ಎಂತೆಂದರೆ, ||೬|| ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ತೆರಲ್ಪಟ್ಟ ಈಸೇನೆಯು ಭೂಭಾರ
 ವಾದುದರಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಹೃತ್ತಿರಿಯರೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅನೇಕಾಹ್ತಾಹಿಣಿ ಸಂಖ್ಯಾತಮಾದ ಈಸೇನೆಯಂ
 ಮಾತ್ರವೇ ಈಗಸುಹರಿಸುವೆನು ||೭|| ಈಜರಾಸಂಧ ನನ್ನಿಗ ಸಂಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಜೀವಂತನಾಗಿದ್ದರೆ ಕಾ
 ಲಾಳು ಕುದುರೆ ಆನೆ ತೇರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇನ್ನೂ ಬಹು ಸೇನೆಗಳಂ ಸೇರಿಸುವೆನು, ಅದನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ
 ಭೂಭಾರವಂ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು ||೮|| ಈಭೂಭಾರ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಅವತರಿಸಿರುವೆನು. ದುಷ್ಟ
 ನಿಗ್ರಹವಂ ಮಾಡಿ ಸತ್ಪುರುಷರು ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗವೂ ನನ್ನ ಅವತಾರವು ||೯|| ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನಕ್ಕೋ
 ಸುಗವು ಅಧರ್ಮವಂ ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೋಸುಗವು ನಾನು ಅವತರಿಸಿರುವೆನು ||೧೦|| ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
 ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಸಾರಥಿ ಸಮೇತಂಗಳಾಗಿ ಯುದ್ಧಸಾಧನಂಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತಮಾದ ಸೂರ್ಯನಂತೆಬೆ
 ಳಗುವ ಎರಡು ತೇರುಗಳು ಆಕಾಶದಿಂದ ಬಂದಿಳಿದವು ||೧೧|| ವುರಾತನಂಗಳೂ ದಿವ್ಯಂಗಳೂ ಆದ ಆಯುಧಂಗಳೂ

ಪುರಾಣಾನಿಯದ್ಯಚ್ಛಯಾ | ದೃಷ್ಟಾಪ್ತಾನಿಹೃದೀಕೇಕಸ್ಸಂಕರ್ಷಣಮಧಾಬ್ರವೀತ್||೧೮||ಋತ್ಯು
ದ್ಯವ್ಯಸನಂವಾಕ್ರಪ್ತಂಯದೂನಾಂತ್ಯಾವತಾಂಪ್ರಭೋ | ಏವೇತೇರಥತಯಾತೋವಯಿತಾನ್ಯಾಯಾಧಾ
ನಿಚ||೧೯||ಯಾಸಮಾಸ್ಥಾಯಜಹ್ಯತದ್ವ್ಯಸನಾತ್ಸ್ಯಾಸಮುದ್ಧರ | ಏತದರ್ಥಂಹಿನೋಜನ್ಮಸಾ
ಧೂನಾವೀಶಕರ್ಮಕೃತ | ತ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಯನೀಕಾಖ್ಯಾಂಭೂಮಿಭಾರಮಪಾಕುರು ||೨೦|| ಏವಂಸಂ
ಮಂತ್ಯೈ ದಾತಾಹೌದಂತಿತೌರಥಿನೌಪುರಾತ್ | ನಿರ್ಜಗ್ಮತುಸ್ಸಾಸ್ವಿಯಾಧಾಧ್ಯೈಬಲನಾಲ್ಪೀಯ
ಸಾವೃತೌ||೨೧||ಶಂಖಂದಧೃವಿನಿರ್ಮೃಹರಿದಾರುಕಸಾರಥಿಃ | ತತೋಭೂತ್ಪರಸೈನ್ಯಾನಾಂಹೃ
ದಿನಿತೌಸವೆಪಥುಃ ||೨೨||ತಾವಾಹಮಾಗಭೋವೀಕ್ಷ್ಯಹೇಕ್ಮವ್ಯಪುರುಷಾಧಮ | ಗುಪ್ತೇನಚತ್ವಯಾ
ಮಂದನಯೋತ್ಸೈಯಾಹಿಚಂಧುಹೃ || ನತ್ವಯಾಯೋದ್ಧಮಿಹ್ವಾಮಿಬಾಲಕನೆಹಲಜ್ಜಯಾ||೨೩||

ಶ-ಕೃಷ್ಣನು. ಅಥ-ಅಮೇಲಿ ಸಂಕರ್ಷಣ-ಬಲರಾಮನುಕುರಿತು ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು|| ೧೮||ಪ್ರಭೋ-ಸಮರ್ಥನಾದಅಂ
ಣನೇ|ತತ್ಪ್ರವತಾಂ-ನೀನೇಪಾಲಕನಾಗಿಉಳ್ಳ,ಯದೂನಾಂ-ಯದುಕುಲವವರಿಗೆ,ಅದ್ಯ-ಈಗ ಪಾಕ್ರಪ್ತಂ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ,ವ್ಯ
ಸನಂ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಕಷ್ಟವನ್ನು, ಪಶ್ಯ-ನೋಡು ತೇ-ನಿನಗೋಸುಗ,ಏವೇರಥ-ಈಬಂಡಿಯೊ ದಯಿತಾನಿ-ಪ್ರಿಯಗಳಾದ ಆ
ಯಾಧಾನಿಚ-ಅಸ್ತ,ಶಸ್ತ್ರಗಳೊಕೂಡ,ಆಯಾತ- ಬಂದಿರುವುದು||೧೯||ಯಾನಂ-ವಾಹನವನ್ನು,ಆಸ್ಥೆಯ-ವಿರಳೊಂಡು ಏತ
ತೇ-ಈ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು,ಜಿಹ- ಗೆಲ್ಲ ವ್ಯಸನಾತೇ-ಸಂಕಟದದೇಸೆಯಿಂದ ಸ್ವಾರ್ಥ-ತನ್ನಜನರನ್ನು,ಸಮುದ್ಧರ-ಉದ್ಧರಿಸು
ಸಾಧೂನಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ, ಕರ್ಮಕೃತೇ-ಸುಖವನ್ನುಮಾಡುವನಾದ ಈಶ-ಬಡೆಯನೇ! ನೌ-ನಮ್ಮ, ಜನ್ಮ-ಅವತಾರವು ಏ
ತದರ್ಥಂಹಿ-ಇದಕ್ಕೋಸುಗವೇ ಅಲ್ಲವೆ,ತ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಯನೀಕಾಖ್ಯಾಂ-೨೩ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಕಸೈನ್ಯವೆಂಬಜನರಾಳ್ವ ಭೂಮೀಭಾರ
ರಂ-ಭೂಮಿಯೊಡನೆಮುನ್ನ,ಅಪಾಕುರು-ಒಲ್ಲವಂತೆಮಾಡು||೨೦||ದಾತಾಹೌ-ದಾತಾರ್ಹಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರಾಮಕೃಷ್ಣರು,
ಏವಂ-ಹೀಗೆ,ಸಮಂತ್ರೈ-ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ದಂತಿತೌ-ಕವಚಸುತರಾಗಿ,ರಥಿನೌ- ರಥವುಳ್ಳವರೂ,ಸಖ್ಯಯಾಧಾಧ್ಯೈ-ಉ
ತ್ತಮಾಯುಧಗಳಿಂ ಸಂಪನ್ನರೂ ಅಲ್ಪೀಯಸಾಬಲೀನ-ಕೊಂಚದಂ ಡಿನಿಂದ ವೃತೌ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂಆಗಿ,ಪುರಾತೇ-ಮಧು
ರಾನಗರದದೇಸೆಯಿಂದ,ನಿರ್ಜಗ್ಮತು-ಹೊರಗೆಹೊರಟರು||೨೧||ದಾರುಕಸಾರಥಿಃ-ದಾರುಕನೇಬಂಡಿಯನ್ನಡೆಯಿಸುವವನಾಗಿಪು
ಳ್ಳ, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ವಿನಿರ್ಗಮ್ಯ-ಹೊರಗೆಬಂದು ಶಂಖಂ-ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು, ದಧೌ-ಉದಿದನು ತತಃ- ಆ ಶಂಖಧ್ವನಿ
ಯಿಂದ, ಪರಸೈನ್ಯಾನಾಂ-ಶತ್ರುಗಳದಂಡಿನವರ, ಹೃದಿ-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ವಿತ್ತೌಸವೇಪಥುಃ-ಹೆದರಿಕೆಯೂ ನಡಕವೂ,ಆಧುಲ-
ಆಯಿತು ||೨೨|| ಮಾಗಥಿಃ-ಜರಾಸಂಧನು, ತೌವೀಕ್ಷ್ಯ-ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂನೋಡಿ, ಪುರುಷಾಧಮ-ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನಿಕೃಷ್ಟ
ನೇ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಬಂಧುಹೃ-ಸಂಪನಂಕೊಂದವನೇ! ಗುಪ್ತೇನ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಯಿದ್ದವನಾದ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನೊಡನ
ನಯೋತ್ಸೈ-ಜಗಳಮಾಡಲಾರನು? ಮಂದ-ಮೂಢನೇ! ಯಾಹಿ-ಹೋಗು, (ಪರಾಂತರ-ಬಾಲಕನ-ಹುಡುಗನಾದ ತ್ವಯಾ-
ನಿನ್ನೊಡನೆ, ಯೋದ್ಧಂ-ಕಾಳಗಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ. ಲಜ್ಜಯಾ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ, ನೇಚ್ಛಾಮಿ-ಬಯಸೆನು) ||೨೩|| ರಾ

ಈ ತಾವಾಗಿ ಬಂದವು. ಅವುಗಳಂ ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು ||೧೮|| ಎಲೈ
ಅಂಣನಾದ ಬಲರಾಮನೇ! ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸಂಬಿರುವ ಯಾದವರಿಗೆ ವ್ಯಸನವಂ ನೋಡಿದೆಯಾ? ಈರಥವೂ ಉತ್ತ್
ಮಂಗಳಾದ ಆಯುಧಂಗಳೂ ಸಹ ನಿನಗೆ ಬಂದಿರುವವು||೧೯||ಈರಥವ ನೇರಿಕೊಂಡು ಈಸೇನೆಯಂ ಸಂಹರಿಸು
ಯಾದವರಂ ಉದ್ಧಾರವಂ ಮಾಡು! ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಸುಖಕರನಾದ ಬಲರಾಮನೇ! ಇದಕ್ಕೋಸುಗ ನಮ್ಮ ಅವ
ತಾರವಲ್ಲವೇ!ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸಂಖ್ಯಾಕಮಾದ ಸೇನಾರೂಪಮಾದ ಭೂಭಾರವಂ ಪರಿಹರಿಸು||೨೦||
ಎಂದು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಆಲೋಚಿಸಿ ಕವಚಂಗಳಂ ಧರಿಸಿ ರಥಾರೂಢರಾಗಿ ಆಯುಧಂಗಳಂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು
ಸ್ವಲ್ಪ ಸೇನೆಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುರದಿಂದ ಹೊರಟರು ||೨೧||ದಾರುಕನೇ ಸಾರಥಿಯಾಗುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಹೊರಟು ಶಂಖ ಧ್ವನಿಯಂ ಗೆಯ್ದನು. ಆಶಂಖದ ಮಹಾ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಭಯದಿಂದ
ಕಂಪವೂ ಚಿಂತೆಯೂ ಉಂಟಾಯಿತು||೨೨||ಜರಾಸಂಧನು ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಂ ನೋಡಿ ನುಡಿಯುವನು-ಅದೆಂತೆನೆ
ಎಲೈ ಪುರುಷಾ ಧಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಬಾಲಕನಾದ ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಾನು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡು
ವುದಿಲ್ಲ. ಮೂಢಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೇ! ಗೋಪಾಲಕನಾದ ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡಲಿ? ನೀ

ತ್ವಂತುರ ಮಯಃಪ್ರದಾಧಯಃಪ್ರಸನ್ನೋಪಮಾಪದ | ಹಿತ್ವಾಪಾಮಾಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠೋನ್ನಂದಹಂಸ್ವರ್ಯಾ
 ಓವಾಜಹಿ ||೧೮||೩|| ಭಗವಾನ್ | ನವೈಶೂರಾವಿಕತ್ಥಂತದ್ರಯಂತ್ಯವಪೌರುಷಮ್ | ನಗೃಹ್ಣೀ
 ಮೊವಚೂರಾಜನ್ಯಾ ತುರಗ್ಯಮುಮೂರ್ವತಃ ||೧೯|| ಜರಾಸುತಸ್ತು ಪಭಿಸ್ತತ್ಯಮಾಧವೌಮಹಾಬ
 ಲೌಘಿ ನಬಲೀಯಸಾವ್ಯಜೇತ | ಸಸೈನ್ಯಯಾನಧ್ವಜವಾಜಿಸಾರಥಿಸ್ಸೂರ್ಯಾನಲೌವಾಯಿರಿವಾಭಿ
 ರಣುಭಿಃ ||೨೦|| ಸುಪರ್ದೃತಾಳಧ್ವಜಚಿಹ್ನಿತೌರಥಾವಲಕ್ಷಯಂತೈಹರಿರಾಮಯೋರ್ಮುಧಃ | ಸ್ತಿ
 ಯಾಃಪುರಾಟ್ಮಲಕಹರ್ಮ್ಯಗೋಪುರಂಸಮಾಶ್ರಿತಾಸ್ಸಂಮುಮುಹುಃಕೃಚಾರ್ಪಿತಾಃ ||೨೧|| ಹರಿಃಪರಾ
 ನಿರಕಪಯೋಮುಚಾಂಮುಹುಃಕೃಶ್ರೀಮುಖಾತ್ಯುಲ್ಬಣವರ್ಷಪೀಡಿತಮ್ | ಸ್ವಸೈನ್ಯಮಾಲೋಕ್ಯಸು
 ರಾಸುರಾರ್ಪಿತಾವ್ಯಸೂರ್ಜಯಚ್ಛಾಬ್ಧಿಶರಾಸನೋತ್ತಮಮ್ ||೨೨|| ಗೃಹ್ಣನ್ನಿವಂಗಾದಧನಂದ

ಮ-೩೮ ಪ್ರವೇಶ | ತ್ವಂತು-ನೀನಾದಲೋ, ಶ್ರದ್ಧಾಯ-ದಿ-ಸಿದ್ಧಿರಬುದ್ಧಿಯಿದ್ದರೆ, ಯುಧ್ಧಸ್ವ-ಜಗಳಮಾಡು, ಸ್ಥೈರ್ಯಂ-ಅ
 ಚಾಂಕಲ್ಯವನ್ನು, ಅವಹ-ವಹಿಸು, ಮಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠ-ನನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಅನ್ನಂ-ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ದೇಹಂ-ಶರೀರವನ್ನು, ಹಿ
 ತ್ವಾ-ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವ-ವೀರಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ, ಯಾ-ಬೋಗು. ಮಾಂಪಾ-ನನ್ನನ್ನಾದರೂ. ಜಹಿ-ಗಲ್ಲ||೧೮|| [ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯವು.]
 ಶೂರಾಃ-ವೀರರು, ನವಿಕತ್ಥಂತೇ-ವ್ಯರ್ಧವಾಗಿ ಪೌರುಷವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪೌರುಷಂ-ಪುರುಷಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ದ
 ರ್ಶಯಂತ್ಯೇವ-ತೋರಿಸುತ್ತೇ ಯಿರುವರು, ರಾಜಾ-ಧೀಶಯೇ! ಆತುರಸ್ಯ-ಅವಸರಗಾರನ, ಮುಮೂರ್ಷತಃ-ಸಾಯಲಿಕನು
 ವವನ, ವಚಃ-ಮಾತನ್ನು, ನಗೃಹ್ಣೀ-ಮು-ನಾವು ಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ||೧೯|| ಜರಾಸುತಃ-ಜಲೆಯಮಗನು, ತಾಮಾಧವೌ-ಆ ರಾ
 ಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ಅಭಿಸ್ತತ್ಯ-ಓದಿಸಿ, ಬಲೀಯಸಾ-ಬಲವತ್ತರವಾದ, ಮಹಾಬಲೌಘಿ-ನ-ದೊಡ್ಡದಂಡಿನ ಗಂಪಿನಿಂದ, ಸ
 ಸೈನ್ಯಯಾನಧ್ವಜವಾಜಿಸಾರಥಿ-ದಂಡು ವಾಹನ ಬಾವುಟಕುದುರೆ ಸಾರಥಿಗಳಂ ಸಹಿತನಾಗಿ, ವಾಯು-ಗಾಳಿಯು, ಅಭಲೇ
 ಣುಭಿಃ-ವೇಳಿಗಳಿಂದಲೂ ಶಕಲಗಳಿಂದಲೂ, ಸೂರಾನ್ಯಿಲೌ-ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಅಪ್ಯಣೋ
 ತ-ಮುತ್ತಿದನು ||೨೦|| ಸುಪರ್ದೃತಾಳಧ್ವಜಚಿಹ್ನಿತೌ-ಗರುಡನವಳಿಗೇ ತಾಳವೃಕ್ಷದವಳಿಗಳಿಂದ ಗುರು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವುಗ
 ಳಾದ, ಪುರಾಟ್ಮಲಕಹರ್ಮ್ಯಗೋಪುರಂ-ಪುರ-ವಟ್ಟಣದ, ಅಟ್ಟಾಲ್ಕ-ಮಂಚಿಗೆ, ಪರ್ವ-ಧನವಂತರ ಉಪರಿಗೆ,
 ಗೋಪುರಂ ಉರಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು, ಸಮಾಶ್ರಿತಾಃ-ವಿರುವರಾಗಿ, ಶುಚಾರ್ಪಿತಾಃ-ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ಸಂಮುಮು
 ಹುಃ-ಮೋಹವನ್ನೊದ್ದಿದರು ||೨೧|| ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪರಾನೀಕಪಯೋಮುಚಾಂ-ಕತ್ರಸೈನ್ಯಗಳೆಂಬ ಮೇಳಗಳ, ಶಿಲೀಮು
 ಖಾತ್ಯುಲ್ಬಣವರ್ಷಪೀಡಿತಂ-ಬಾಣಗಳೆಂಬ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪಾಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಸ್ವಸೈನ್ಯಂ-ತನ್ನ ದಂಡವನ್ನು, ಅಲೋ
 ಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಸುರಾಸುರಾರ್ಚಿತಂ-ದೇವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ದೈತ್ಯರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕಾರ್ಷಕರಾಸನೋತ್ತಮಂ-ಕಾ

ನು ಸ್ವಜನರಂ ಸಂಹರಿಸು ಹೋಗು ||೧೭|| ಎಲೈ ಬಲರಾಮನೇ! ನಿನಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡು.
 ಧೈರ್ಯವ ನವಲಂ ಜಿಸು; ನನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ದೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹವಂ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗು ಇಲ್ಲದಿ
 ದ್ದರೆ ನನ್ನ ನಾದರೂ ಸಂಹರಿಸು ||೧೮|| ಎಂಬ ಜರಾಸಂಧನ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಭಗವಂತನು ನುಡಿದನು-ಎಲೈ
 ಜರಾಸಂಧನೇ! ಎಲೈಜರಾಸಂಧನೇ! ಶೂರರಾದವರು ಆತ್ಮಪೌರುಷವಂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೇ
 ತೋರಿಸುವರು. ಭಯದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ನನ್ನ ಮಾತಂ ನಾವುಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ||೧೯|| ಎಂಬ ಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯವಂ
 ಕೇಳಿ ಜರಾಸಂಧನು ಮಹಾಬಲಿಪ್ರಮಾದ ಸೇನಾ ಸಮೂಹಮೊಡನೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನೊ ರಥಂಗಳಿಂದಲೂ
 ಗವಂಗಳಿಂದಲೂ ತುರಗಂಗಳಿಂದಲೂ ಪಾದಚಾರಿಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿಗಳಂ ವಾಯುಮೇ
 ಘಂಗಳಿಂದಲೂ ಭೂರೇಣುಗಳಿಂದಲೂ ಮುಚ್ಚಿದಂತೆ ಸುತ್ತುತ್ತೊಡರು ||೨೦|| ಗರುಡಧ್ವಜದಿಂದಲೂ ತಾಳಧ್ವಜ
 ದಿಂದಲೂ ಅಂಕಿತಂಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣ ರಾಮರ ರಥಂಗಳಂ ನೋಡುತ್ತಲಿರುವ ಪುರಸ್ಥಿಯರುಗಳು ಗೋಪುರಂ
 ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಪರಿಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹತ್ತಿದವರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಶೋಕಪಟ್ಟರು ||೨೧|| ಶ್ರೀ
 ಕೃಷ್ಣನು ಕತ್ರಸೈನ್ಯಗಳೆಂಬ ಮೇಳಂಗಳಿಂದ ವರ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಣಂಗಳೆಂಬ ಉದಕಂಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತಮಾ

ಧಚ್ಛರಾಣಿವಿಕ್ಯವ್ಯಮುಂಚ್ಛಶಿತಬಾಣಪೂರ್ಣಾ | ನಿಘ್ನೇರಥಾಣಕುಂಜರವಾಜಿಪತ್ನೀರ್ಮಿರಂತ
ರಂಯದ್ವದಲಾತಚಕ್ರಂ ||೨೩|| ನಿರ್ಭಿನ್ನಕುಂಭಾಃಕೇಣೋನಿವೇತುರನಕಶೋಶಾಶ್ಯಶ್ಯರವ್ಯಕ್ತಾ
ಕಂಧರಾಃ | ರಥಾಹತಾಶ್ಯಧ್ವಜಸೂತನಾಯಕಾಃಪದಾತಯಶ್ಚಿನ್ನಭುಜೋರುಕಂಧರಾಃ ||೨೪||
ಸಂಘದ್ಯಮಾನದ್ವಿಪದಭವಾಜಿನಾಮಂಗಪ್ರಸೂತಾಶ್ಯತಶೋಸ್ಯಗಾಪಗಾಃ | ಭುಜಾಹಯಾಃಪೂರುಷ
ಶೀರ್ಷಕಚ್ಛಪಾಹತದ್ವಿಪದ್ವಿಪಹಯಗ್ರಹಾಕುಲಾಃ ||೨೫|| ಕರೋರುವಿನಾನಾನರಕೇಶಶ್ಯವಲಾಧ
ನುಸ್ತರಂಗಾಯುಧಗುಲ್ಮಸಂಕುಲಾಃ | ಅಸ್ತೂರಿಕಾವರ್ತಭಯಾನಕಾಮಹಾಮಣಿಪ್ರವೇಕಾಭರಣಾ

ರ್ಷವೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ಮುಹುಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ವ್ಯಸ್ಯೂರ್ಜಯತಿ-ಟಂಕಾರಧ್ವನಿಗೊಳಿಸಿದನು ||೨೩|| ನಿರಂತ
ರಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಅಲಾತಚಕ್ರಂ-ಪಂಜುಗಳ ರಾಡ್ಡೆವನ್ನು, ಯದ್ವತಿ-ಹೇನೋ, ತದ್ವತಿ-ಹಾಗೆ, ನಿಷಂಗಾತಿ-ಬತ್ತಳಿಕೆ
ಯೆದೆಯಿಂದ, ಶರಾಣಿ-ಬಾಣಗಳನ್ನು, ಸಂದಧತಿ-ಜೋಡಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೂ, ವಿಕ್ಯವ್ಯ-ಎಳೆದು, ಶಿತಬಾಣಪೂರ್ಣಾ-
ಹರಿತಗಳಾದ ಕಣಿಗಳಿಗುವುಗಳನ್ನು, ಮುಂಚ್ಛ-ಬಿಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಅಧ-ಆಮೇಲೆ, ರಥಾಣ-ತೇರುಗಳನ್ನು, ಕುಂಜ
ರವಾಜಿಪತ್ನೀ-ಆನೆ ಕುದುರೆ ಕಾಲಾಳುಗಳನ್ನು, ನಿಘ್ನೇ-ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವನೂ ಆದನು ||೨೪|| ನಿರ್ಭಿನ್ನ ಕುಂಭಾಃ-ನೀಳಲ್ಪಟ್ಟ
ಕುಂಭಸ್ಥಳಗಳುಳ್ಳ, ಕರಿಣಿ-ಆನೆಗಳು, ಶರವ್ಯಕ್ತ ಕಂಧರಾಃ-ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊರಳುಗಳುಳ್ಳ, ಅಶಾವಿ-ಕುದುರೆ
ಗಳೂ, ಛಿನ್ನಭುಜೋರುಕಂಧರಾಃ-ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತೋಳುಗಳೂ ತೊಡೆಗಳೂ ಕೊರಳುಗಳೂವುಳ್ಳ, ರಥಾಹತಾಶ್ಯಧ್ವಜಸೂ
ತನಾಯಕಾಃ-ರಥಗಳ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕುದುರೆಗಳ ಧ್ವಜಗಳ ಸಾರಥಿಗಳ ಒಡೆಯರೂ, ಪದಾತಯಿ-ಕಾಲಾಳುಗಳೂ. ಅನೇಕ
ಶಃ-ಬಹುವಾಗಿ, ನಿಜೇತುಃ-ಬಿದ್ದು ಹೋದವು ||೨೫|| ಸಂಘದ್ಯಮಾನದ್ವಿಪದೇಭವಾಜಿನಾಂ-ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕಾಲಾಳು
ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ, ಅಂಗಪ್ರಸೂತಾಃ-ವೈಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ, ಅಸ್ಯಗಾಪಗಾಃ-ರಕ್ತಪ್ರವಾಹಗಳು, ಶತಶಃ-ನೂರಾರುಬಗೆಯಾಗಿ
ದ್ದವು. ಭುಜಾಹಯಃ-ಆ ಪ್ರವಾಹಗಳು, ತೋಳುಗಳೆಂಬ ನೀರುಹಾವುಗಳುಳ್ಳವೂ, ಪುರುಷಶೀರ್ಷಕಚ್ಛಪಾಃ-ಮನುಷ್ಯರತೆ
ಯೋಡುಗಳೆಂಬ ಆಮೆಗಳುಳ್ಳವೂ, ಹತದ್ವಿಪದ್ವಿಪ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಗಳೇ ನಡುದಿನ್ನೆಗಳಾಗಿವುಳ್ಳವೂ, ಹಯಗ್ರಹಾಕುಲಾಃ-
ಕುದುರೆಗಳೆಂಬ ಮೊಸಳೆಗಳಿಂದ ಕಡಡಿದವುಗಳೂ ||೨೬|| ಕರೋರುವಿನಾನಾಃ-ಕೈಗಳೆಂಬ ದೊಡ್ಡವಿನಾಳುಗಳುಳ್ಳವು, ಸರಕೇಶ
ಶ್ಯವಲಾಃ-ಮನುಷ್ಯರಕೂದಲೆಂಬ ಹಾಮಚಿಯುಳ್ಳವೂ, ಧನುಸ್ತರಂಗಾಯುಧಗುಲ್ಮಸಂಕುಲಾಃ-ಬಿಲ್ಲುಗಳೆಂಬ ಅಲೆಗಳೂ ಆಯು
ಧಗಳೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಹೊದರುಗಳೂ ಇವುಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಗಳಾಗಿರುವವು. ಅಸ್ತೂರಿಕಾವರ್ತಭಯಾನಕಾಃ-ಗುರಾಣಿಗಳೆಂಬ ಸು
ಳಿಕುಳಿಗಳಿಂದ ಭಯಂಕರಗಳೂ, ಮಹಾಮಣಿಪ್ರವೇಕ-ದೊಡ್ಡ ರತ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳುಳ್ಳ ಆಭರಣಗಳೆಂಬ, ಅಶ್ರುಶರ್ಮರಾಃ-ಕಲ್ಲುಗಳೂ

ದಸ್ಯನೇನೆಯಂ ನೋಡಿ ಸುರಾಸುರಾರ್ಚಿತಮಾದ ಶಾರ್ಙ್ಗ ಧನುಸ್ಸಂ ಟುಕಾರವಂ ಮಾಡಿದನು||೨೭||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಾಣಗಳಂ ಗ್ರಹಿಸುವವನಾಗಿ, ಧನುವಂ ಸಂಧಾನವಂ
ಮಾಡುವವನಾಗಿ ನೆಳೆದು ಬಾಣಗಳಂ ಬಿಡುವವನಾಗಿ ಕತ್ತೂಗಳ ರಥಗಳಂ ಗೆಜಂಗಳಂ ಅಶ್ವಂಗಳಂ
ಮಾದಚಾರಿಗಳಂ ಸಹ ಸುಹರಿಸುವನಾಗಿ ಅಲಾತ ಚಕ್ರದಂತೆ ತಿರುಗುತ್ತ ಸಂಚರಿಸಿದನು ||೨೮|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ಬಾಣಗಳ ಪ್ರಹಾರಂಗಳಿಂದ ಕುಂಭಸ್ಥಳಂಗಳು ಒಡೆದು ಆನೆಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಠಂಗಳುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳು ಬಿದ್ದವು. ರಥಂಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಅಶ್ವಂಗಳು ಸಾರಥಿಗಳು ಧ್ವ
ಜಂಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಬಾಣಪೀಡಿತಂಗಳಾಗಿ ಬಿದ್ದವು. ಪಾದಚಾರಿಗಳು ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭುಜಂಗಳು ಕಂಠಂಗಳು
ತೊಡೆಗಳು ಉಚ್ಚವರಾಗಿ ಬಿದ್ದರು ||೨೯|| ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗೆಜಂಗಳು ತುರಗಂಗಳು ಪಾದಚಾರಿಗಳು ಇವುಗಳ
ಶರೀರದಿಂದ ಸ್ರವಿಸುವ ರಕ್ತನದಿಗಳು ನೂರುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಿದವು. ಆನೆಗಳು ಎಂತಿಯವುಗಳಿಂದ
ಕಿ-ಕೂರರ ಭುಜಂಗಳೆಂಬ ಸರ್ಪಂಗಳುಳ್ಳವು. ಶಿರಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ಕೂರ್ಮಂಗಳುಳ್ಳವು. ಬಿದ್ದಿರುವ ಆನೆಗಳ ದೇಹಂ
ಗಳೆಂಬ ತಿಟ್ಟಿಗಳುಳ್ಳವು. ಅಶ್ವಂಗಳೆಂಬ ಮೊಸಳೆಗಳುಳ್ಳವು||೩೦|| ಹಸ್ತಗಳೂ ತೊಡೆಗಳೂ ಮತ್ಸ್ಯಗಳಾಗಿವು
ಳ್ಳವು. ಕೇಶಂಗಳೆಂಬ ಹಾಮಚಿಗಳೂ ಧನುಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ತೆರೆಗಳು ಉಚ್ಚವಾಗಿ, ಆಯುಧಂಗಳೆಂಬ ಗುಲ್ಮಂಗಳು
ಗುರಾಣಿಗಳೆಂಬ ಸುಳಿಗಳುಳ್ಳವಾಗಿ, ಮಹಾ ರತ್ನಂಗಳೆಂಬ ಪುಡಿಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳವಾಗಿ, ಭಯಂಕರಗಳಾದ ರಕ್ತ
ನದಿಗಳು ಪ್ರವಹಿಸಿದವು. ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರಾಮ ರೀರ್ವರಿಂದಲೂ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ರಕ್ತ

ಶ್ರೋತೃರಾಃ ! ಪ್ರವೃತ್ತಾಭೀರುಭಯಾವಹಾವ್ಯಥೇಮನಸ್ವಿನಾಂಹರ್ಷಕರೀಪರಸ್ಪರಮ್ || ೮೬ ||
 ವಿನಿಷ್ಟತಾರೀಮುಗಲನದುರ್ಮದಾಕಸಂಕರ್ಷಣಾಪದಮೆಯತೇಜಸಾ | ಬಲಂತದಂಗಾರ್ಣವದು
 ಗಭೈರವಂದುರಂತಪಾರಂಮಗಧೇಂದ್ರಪಾಲಿವಮ್ | ಕ್ಷಯಂಪ್ರಣೀತಂವಸುದೇವಪುತ್ರಯೋರ್ವಿ
 ಕ್ರೀಡಿತಂತಪ್ತಗದೀಶಯೋಪರಮ್ || ೮೭ || ಸ್ಥಿತೈರ್ದೃವಾಂತಂಭುವನತ್ರಯಾಸ್ಯಯಸ್ಸವೀಹತೆ
 ಸುತಗುಣಸ್ವಲೀಲಯಾ | ನತಸ್ಯಚಿತ್ರಂಪರಪಕ್ಷನಿಗ್ರಹಸ್ತಧಾಪಿಪರಾತ್ಯನುವಿಧಗೃಹ್ಣೀತೇ ||
 ಜಗ್ರಾಹವಿರಥುರಾಮೋಜರಾಸಂಧಂಮಹಾಬಲಮ್ | ಹತಾನೀಕಾವಶಿಷ್ಠಾಸುಂಸಿಂಹಾಕ್ಷುದ್ರಮೃ
 ಗೆಯಾಧಾ || ೮೮ || ಒಧ್ಯಮಾನಂಹತಾರಾತಿಂಪುಶೈರ್ವಾರುಣಮಾನುಷೈಃ | ವಾರಯಾಮಾಸುಗೋ
 ವಿಂದಗ್ತನಕಾರ್ಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ || ೮೯ || ಸಮಾಕ್ರೋಲೋಕನಾಥಾಭ್ಯಾಂವೀಕ್ಷಿತೋನೀರಸಂಮತಃ |

ಮರಳುವುಳ್ಳವು. ಭೀರ.ಭಯಾವಹಾಃ-ಹೆದರುಪವರಿಗೆ ಭಯವನ್ನು ಮಾಡುವವು, ಮನಸ್ವಿನಾಂ-ಭೈರ್ಯವಂತರಿಗೆ, ಹರ್ಷಕ
 ರೀಃ-ಸಂತೋಷವನ್ನು ಮಾಡುವವು, (ಹರ್ಷಕರೈ) ಆಗಿ, ಪರಸ್ಪರಂ-ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ, ಪ್ರವೃತ್ತಾಃ-ನಡೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು || ೮೬ ||
 ಅಂಗ-ಅಯ್ಯಾವರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ಮುಸಲನ-ವನಿಕೆಯಿಂದ, ದ.ವ.ದಾ-ಕಟ್ಟಿಕೊಬ್ಬುಳ್ಳ, ಅರೀ-ಹಗಗಳನ್ನು, ವಿನಿ
 ಷ್ಠತಾ-ಬಡಿಯುತಲಿರುವ, ಅವರಿಮೇಯತೇಜಸಾ-ಅಳಿಯಲಕವಲ್ಲದ ಷರಾಕ್ಮವುಳ್ಳ, ಸಂಕರ್ಷಣೇನ-ಬಲರಾಮನಿಂದ, ಅರ್ಣ
 ವದುಗಭೈರವಂ-ಸಮುದ್ರದಹಾಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಕವಲ್ಲದ್ದು ಭಯಂಕರವೂ ಆದ, ದುರಂತಪಾರಂ-ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಆಕವುಳ್ಳ,
 ಮಗಧೇಂದ್ರಪಾಲಿತಂ-ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಆಳಲ್ಪಟ್ಟ, ತದ್ವಲ-ಆ ಸೈನ್ಯವು, ಕ್ಷಯಂಪ್ರಣೀತಂ-ನಾಶವನ್ನೈದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.
 ಜಗದೀಶಯೋಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೋದಯರಾದ, ವಸುಧೇವಪುತ್ರಯೋಃ-ವಸುಧೇವನ ಕುಮಾರರ, ತದ್ವೀಕ್ಷಿತಂ-ಆಯಾಟವು,
 ಪರಂ-ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ್ದು || ೮೭ || ಯಃ-ಯಾವವುರುಷನು, ಅನಂತಗುಣಃ-ಅಪರಿಮಿತಸುಗುಣಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸ್ವಲೀಲಯಾ-
 ತನ್ನವೀರನಿಂದ, ಭುವನತ್ರಯಾಸ್ಯ-ಮೂರುಲೋಕಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಚಿತ, ಸ್ಥಿತೈರ್ದೃವಾಂತಂ-ರಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಯ
 ನ್ನೂ ಸಂಹಾರವನ್ನೂ, ನವೀಹತೇ-ಬಯಸುವನೋ, ತಸ್ಯ-ಅಂಥಾ ಪುರುಷನ, ಪರಪಕ್ಷನಿಗ್ರಹಃ-ಶತ್ರುಗಳೆಡೆಯಪರನ್ನು
 ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ವ್ಯಾಪಾರವು, ಚಿತ್ರಂನ-ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವು. ತಧಾಪಿ-ಹಾಗಾದರೂಕೂಡ, ಮರ್ತ್ಯಾನುವಿಧಸ್ಯ-ಮನುಷ್ಯರನ್ನು
 ಅನುಸರಿಸಿದಬಗೆಯುಳ್ಳವನ ಲೀಲೆಯು, ವರ್ಣಿತೇ-ಬಂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿದೆ || ೮೮ || ರಾಮಃ-ಬಲರಾಮನು, ಹತಾನೀಕಾವಶಿಷ್ಠಾ
 ಸುಂ-ಸತ್ತುಹೋದದಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಣವುಳ್ಳವನೂ, ವಿರಥಂ-ರಥವಿಲ್ಲದವನೂ, ಆದರೂ, ಮಹಾಬಲಂ-ಹೆಚ್ಚು ಬಲವುಳ್ಳ,
 ಜರಾಸಂಧಂ-ಮಗಧರಾಜನನ್ನು, ಸಿಂಹಃ-ಸಿಂಗೆವು, ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಂ-ತುಚ್ಛವಾದ ಮಿಗವನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-
 ಹಾಗೆ, ಜಗ್ರಾಹ-ಹಿಡಿದನು || ೮೯ || ಹತಾರಾತಿಂ-ಮುನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲವನಾದರೂ, ಈಗ, ವಾರುಣಮಾನುಷೈಃ-
 ವರುಣಸಂಕಲ್ಪಿತಗಳಾಗಿಯೂ ಮನುಷ್ಯರಿಂ ರಚಿತವೂಆದ, ಪಾಶೈಃ-ಹಗಗಳಿಂದ, ಒಧ್ಯಮಾನಂ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವ, ಜ
 ರಾಸಂಧನನ್ನು, ಗೋವಿಂದಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತೇನ-ಆ ಜರಾಸಂಧನ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ, ಕಾರ್ಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ-ಭೂಭಾರಹರಣಕಾ
 ರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲುಬಯಕೆಯಿಂದ ವಾರಯಾಮಾಸ-ಕಟ್ಟಿಹಾಕಲ್ಪಡಬಲಿತೆ ತಡೆದನು || ೯೦ || ನಃ-ಆ ಜರಾಸಂಧನು, ಲೋ

ನದಿಗಳು ಮಹಾ ಮನಸ್ವಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಸಂತೋಷ ಕರಂಗಳಾದವು || ೮೬ || ಮುಗಲಾಯಾಧದಿಂದ ಕತ್ರಗಳಂ
 ಚೋರ್ಣಕರಿಸುವ ಷರಾಕ್ರಮ ಕಾಲಿಯಾದ ಬಲರಾಮನಿಂದಲೂ ರಕ್ತನದಿಗಳು ಉಂಟುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಎಲೈ
 ಅರನೇ! ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಭಯಂಕರಮಾದ ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ರಕ್ಷಿತಮಾದ ಮಹಾನೇನೆಯು ವಸುಧೇವನ ಪು
 ತ್ರರಿಂದ ಕ್ಷಯವ ನೆಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದು ಜಗದೀಶ್ವರರಾದ ರಾಮಕ್ಕಷ್ಟರಿಗೆ ಕ್ರೀಡಾರೂಪವಾಗಿತ್ತು || ೮೭ ||
 ಅನಂತಗುಣನಾದ ಯಾವ ಭಗವಂತನು ಲೋಕತ್ರಯದ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಂಗಳಂ ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ಮಾಡು
 ತಾನೆಯೋ ಅಂತಾ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಶತ್ರುನೇನೆಯ ನಿಗ್ರಹವು ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಲ್ಲ. ಆದರೂ ಮಾನುಷ
 ಲೀಲೆಯು ಮರ್ತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ || ೮೮ || ವಿರಥನಾಗಿ ನೇನೆಯಂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಇರುವ
 ವಃಹಾ ಬಲಿವೃಂದದ ಜರಾಸಂಧನಂ ಬಲರಾಮನು ಕಟ್ಟಿವ್ಯಗಮಂ ಸಿಂಹದಂತೆ ನೆರೆಹಿಡಿದನು || ೮೯ || ಆಜರಾ
 ಸಂಧನಂ ವಾರುಣ ಪಾಶಂಗಳಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯ ಪಾಶಂಗಳಿಂದಲೂ ಬಲರಾಮನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃ

ವಿವಿಕ್ಷುಸ್ತಪನೇರಣ್ಯಂವಾರಿತಃಪಧಿರಾಜಭಿಃ ||೩೧|| ವಾಕ್ಯೈಃಪವಿತಾರ್ಥಪದ್ಯರ್ಥಯೈಶ್ಚಪ್ರಾ-
ಕೃತ್ಯೈರಪಿ | ಸ್ವಕರ್ಮಬಂಧಮಾಪ್ತಶ್ಚೈವದುಭಿನ್ನಪರಾಭವಃ||೩೨|| ಹತಮಸರಾಸ್ತನೀಕಮನ್ಯಪೂ-
ಬಾರ್ಹದ್ರಭಸ್ತದಾ | ಉಪಕ್ಷಿಪ್ತೋಪಗವತಾಮಗಧಾಃಕುರ್ಮನಾಯಯೌ ||೩೩|| ಮುಕುಂದೋ-
ಪ್ಯಕ್ಷತಬಲೋನಿಸ್ತೀರ್ಣಾರಿಬಲಾರ್ಣವಃ | ವಿಕೀರ್ಯಮಾಣಃಕುಸುಮೈಸ್ತಿ | ದಶೈರನುಮೋದಿತಃ||೩೪||
ಮಾಧುರೈರಾಪಸಂಗಮ್ಯವಿಜ್ವಲೈರ್ಮುದಿತಾತ್ಮಭಿಃ | ಉಪಗೀಯಮಾನವಿಜಯಸೂತಮಾಗಧವಂ-
ದಿಭಿಃ ||೩೫|| ಕಂಖದುಂದುಭಯೋನೈದುರ್ಭೇರೀತೋರ್ಯಾನ್ಯೇನೇಕಶಃ | ವೀಣಾಃವೇಣುಮೃದಂಗಾನಿ-
ಪುರಂಪ್ರವಿಶತಿಸಭೌ ||೩೬|| ಸಿಕ್ತಮಾಗಾಂತ್ಯಪ್ಪಜನಾಂಪತಾಕಾಭಿರಲಂಕೃತಃಪೌ | ನಿರ್ಘುಂ-

ಕನಾಥಾಭಾಷ್ಯಂ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಂದ, ಮುಕ್ತಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ವೀರಸಂಮತಃ-ಶೂರನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿದ್ದವನಾದ್ದರಿಂದ, ವೀರೀತಃ-ನಾಚಿಕೆಯುಂಟಾದವನಾಗಿ, ತಪಸೇ-ತಪವಂಗೈಯ್ಯಲೋಸುಗ, ಅರಣ್ಯಂವಿವಿಕ್ಷುಃ-ಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲೇನಿವನಾಗಿ, ಪಧಿ-ಡಾರಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜಭಿಃ-ಧೋರೈಗಳಿಂದ, ವಾರಿತಃ-ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ||೩೧|| ತೇ-ನಿನ್ನ, ಯದ-ಭಿಃ-ಯಾದವರಿಂದ, ಪರಾಭವಃ-ಅಪಜಯವು, ಸ್ವಕರ್ಮಬಂಧ-ನಿನ್ನ ಪರಾರಬ್ಧಕರ್ಮದಬೆಸೆಯಿಂದಾದ, ಬಂಧನವೂ, ಪ್ರಾಪ್ತಶ್ಚ-ತೊಂದಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೂ ಹೋಯಿತು, (ನೀಗೇಯೇ ಯಿರುವುದಿಲ್ಲ ಇನ್ನು ಯೇಕೇಯೇಚಿಸುವಿ?) ಇತ್ಯಾದಿ-ಪ್ರಾಕೃತ್ಯೈಃನಯೈರಪಿ-ಪಾಮರರ ನಿತಿವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಪವಿತಾರ್ಥಪದ್ಯೈಃ-ಪರಿಶುದ್ಧಗಳಾದ ಶಬ್ದಗಳೂಉಳ್ಳ, ವಾಕ್ಯೈಃ-ಮಾತೃಗಳಿಂದಲೂ (ಜರಾಸಂಧನಂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.) ||೩೨|| ಸರ್ವಾನೀಕೈಃ-ಎಂಡುಗಳಿಲ್ಲವೂ, ಹತೇ-ಮ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವಾಗುತ್ತಲೂ, ತದಾ-ಆಗ, ಬಾರ್ಹದ್ರಭಃ-ಬೃಹದ್ರಥರಾಯನಮಗನಾದ, ನೃಪಃ-ಜರಾಸಂಧನೆಂಬ ಅರಸು, ಭಗವತಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಉಪಕ್ಷಿಪ್ತಃ-ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಹೋಗಲಿಯೆಂದು ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪುಷ್ಪನಾಃ-ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವವನಾಗಿ, ಮಗಧಾಃ-ಮಗಧದೇಶಗಳೆಂಕುರಿತು, ಯಯೌ-ತೆರಳಿದನು ||೩೩|| ಮುಕುಂದೋ-ಕೃಷ್ಣನೂಕೂಡ, ಅಕ್ಷತಬಲಃ-ಗಾಯಿಬಿಲ್ಲದದಂಡ-ಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ನಿಸ್ತೀರ್ಣಾರಿಬಲಾರ್ಣವಃ-ದಾಂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕತ್ತನೈಸ್ಯವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಪ್ರೇಕ್ಷವನಾಗಿಯೂ, ಕುಸುಮೈಃ-ಫುಪ್ಪಗಳಿಂದ, ವಿಕೀರ್ಯಮಾಣಃ-ಎರಚಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ತ್ರಿದಶೈಃ-ದೇವತೆಗಳಿಂದ, ಅನುಮೋದಿತಃ-ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ ||೩೪|| ಮಾಧುರೈಃ-ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿರುವಲೊಡನೆ, ಉಪಸಂಗಮ್ಯ-ಸೇರಿ, ವಿಜ್ವಲೈಃ-ರೋಗವಿಲ್ಲದ, ಮುದಿತಾತ್ಮಭಿಃ-ಸಂತುಷ್ಟವ್ಯದಯರಾದ, ತೈಃ-ಅವರಿಂದಲೂ, ಸೂತಮಾಗಧವಂದಿಣಿಃ-ಸೂತರು ಮಾಗಧರುಂದಿಗಳೆಂಬ ಸುತ್ತಿಪಾತಕರಿಂದ, ಉಪಗೀಯಮಾನವಿಜಯಃ-ಒಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಇಯಪ್ರೇಕ್ಷವನಾಗಿ ಬಂದನು||೩೫|| ಪ್ರಭೌ-ಸಮರ್ಥನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಪುರಂಪ್ರವಿಶತಿ-ನಗರವಂಪ್ರವೇಶಿಸುವನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಕಂಖದುಂದುಭಯಃ-ಕಂಖಗಳೊಡೊಡ್ಡಡೋಲುಗಳೂ, ಭೇರೀತೋರ್ಯಾಣಿ-ಮೊಡ್ಡ ಮೋಲುಗಳೂ ತಮ್ಮಟಗಳೂ, ವೀಣಾವೇಣುಮೃದಂಗಾನಿ-ವೀಣೆಗೆ

ಪ್ಪನು ಭಾವಿಕಾರ್ಯವ ನಾಲೋಚಿಸಿ ಕಟ್ಟ ಬೇಡವೆಂದು ಜರಾಸಂಧನೆಂ ಬಿಡಿಸಿದನು ||೩೦||ಲೋಕನಾಥರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಂದ ಬಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜರಾಸಂಧನು ಲಜ್ಜಿತನಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿ ಗೋಸುಗ ಸುಕಲ್ಪವಂ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅರಸುಗಳಿಂದ ||೩೧|| ಪರಿಶುದ್ಧಮಾದ ಅರ್ಧಮುಳ್ಳ ನೀತಿವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿಂದಲೂ ಧರ್ಮ ಬೋಧನೆಗಳಿಂದಲೂ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅಪಂತೇ-ಎಲೈ, ಮಹಾರಾಜನಾದ ಜರಾಸಂಧನೇ! ಪೂರ್ವಕರ್ಮದಿಂದ ನಿನಗೆ ಅಲ್ಪ ಬಲರಾದ ಯಾದವರಿಂದ ಪರಾಭವ ಮುಂಟಾಯಿತು ||೩೨||ಅದರಿಂದ ನೀನು ಲಜ್ಜಿತನಾದ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಬೋಧಿತನಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ನೈಸ್ಯಗಳಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನಿಂದುಪೇಕ್ಷಿತನಾಗಿ ವ್ಯಸನಯುಕ್ತನಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು ||೩೩||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ನೇನೆಯಂ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಕತ್ತಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಂ ಕರೆವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕ್ಲಾಘಿತನಾದನು ||೩೪|| ವ್ಯಸನರಹಿತರಾದ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತರಾದ ಮಧುರಾಪುರವಾಸಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಿಸಲ್ಪಡುವನಾಗಿ ಸೂತಮಾಗಧರಿಂದ ಗಾನಂಗೈಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಜಯಮುಳ್ಳವನಾಗಿ ಹೊರಟುಬಂದನು ||೩೫|| ಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಧುರಾಪುರವಂಪ್ರವೇಶವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಕಂಖಗಳು ದುಂದುಭಿಗಳು ಧ್ವನಿಗೆ

ಪ್ರಾಂಜ್ಯೋದ್ಯೋಗೋಪಕೃತಕಾಬದ್ಧತೋರಣಾಮ್ ||೩೩|| ನಿಜೀಯಮಾನೋನಾರೀಭಿವಾರ್
ಲಾದಭ್ಯಕ್ಷತಾಂಕುಪೈಃ | ನಿರೀಕ್ಷ್ಯಮಾಣಸ್ಸನ್ನೇಹಂಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಕಂಠಿತಲೋಚನೈಃ ||೩೪|| ಆಯೋ
ಧನಗತಂವಿತ್ತಮನುತಂವೀರಭೂಷಣಮ್ | ಯದುರಾಜಾಯತತ್ಸರ್ವಮಾಹೃತಂಪ್ರಾದಿದದ್ವಿಭುಃ ||
ಏವಂಸಪ್ತದಶಕೃತ್ಯಸಾಪತ್ಯಕ್ಷಾಹಿಣೀಬಲಃ | ಯಯುಧಮಾಗಧೋರಾಜಾಯದುಭಿಷ್ಯವ್ಯಪಾ
ಲಿತೈಃ ||೪೦|| ಅಕ್ಷೀಂಸ್ತದ್ಬಲಂಸರ್ವಂವೃಷ್ಣಯಃಕೃಷ್ಣತೇಜಸಾ | ಹತೇಷುಸ್ವಪ್ನನೀಕೇಷುತ್ಯ
ಕ್ತೋಯಾದರಿಭಿರ್ಗೃಹ ||೪೧|| ಅಪ್ಪಾದಶತುಸಂಗ್ರಾಮಾಘಾಮಿನಿತದಂತರಾ | ನಾರದಪ್ರೀತೀ

ಈ ಅಲಗೋಜಿಗಳೂ ಮುದ್ದಲೆಗಳೂ, ಅನೇಕಕೇ-ಹಲವುಬಗೆಯಾಗಿ, ನೇಮ-ಮೊಳಗಿದವು ||೩೩|| ಸಿಕ್ತಮಾರ್ಗಾಂ ಸಾರಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟದಾರಿಯುಳ್ಳ, ಹೃದಯಜನಾಂ-ಸಂತನಗೊಂಡ ಜನಗಳುಳ್ಳ, ಪತಾಕಾಭಿರಲಂಕೃತಾಂ-ಧ್ವಜಗಳಿಂದಲೂ ಮೆಲ್ಲುಟ್ಟುಗ
ಳಿಂದಲೂ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷೇಣಿರ್ಘೋಷಾಂ-ವೇದಸ್ವರದಿಂದನಾದಿತವಾದ, ಕೃತಕಾಬದ್ಧತೋರಣಾಂ-ಆಸ
ಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಅಲಂಕಾರದ ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿಗಳೆಗಳುಳ್ಳ, ನಗರಿಯಂಪ್ರವೇಶಿಸಿ ||೩೩|| ನಾರೀಭಿ-ಹಂಗಳಿಂದ, ಮಾಲಾ
ವಸ್ತ್ರಕ್ಷತಾಂಕುಪೈ-ಪುಷ್ಪನರಗಳು ಮೊಸರು ಅಕ್ಷತತಂಡುಲಗಳು ಗರಿಕೆಮೊಳಕೆಗಳಿಂದ, ನಿಜೀಯಮಾನ-ಎರಚಲ್ಪಡುತ್ತಿರು
ವನಾಗಿ, ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಕಂಠಿತಲೋಚನೈಃ-ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಕರೆಗೊಂಡಕಂಗಳಿಂದ, ಸನ್ನೇಹಂ-ಸ್ನೇಹದೊಡನೆ, ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ
ಮಾಣಃ-ನೋಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೩೪|| ವಿಭುಃ-ಪ್ರಭುವಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಆಯೋಧನಗತಂ-ರಣಭೂಮಿ
ಯಲ್ಲಿದ್ದದ್ದೂ, ಅಪೃತಂ-ತಮ್ಮಿಂದ ತೆರಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೂ ಆದ, ವೀರಭೂಷಣಂ-ಶೂರರ ಆಭರಣಗಳುಳ್ಳ, ತದ್ವಿತ್ತಂಸರ್ವಂ-ಆಫನ
ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಯದುರಾಜಾಯ-ಯಾದವರಿಗೆರಸಾದ ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ, ಪ್ರಾದಿದದ್-ಕೊಟ್ಟನು ||೩೫|| ತಾವತಿ-ಅಪ್ಪುನೋಲಿಸಿಕ
ಯಂಟಾದರೂ, ಅಕ್ಷಾಹಿಣೀಬಲಃ-ಅಕ್ಷಾಹಿಣಿಗಳ ಸೈನ್ಯಗಳುಳ್ಳ, ವಾಗಧೋರಾಜಾ-ಜರಾಸಂಧನೆಂಬ ಧೂರೆಯು, ಕೃಷ್ಣಪಾ
ಲಿತೈಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ಯದುಭಿ-ಯಾದವರೊಡನೆ, ಏವಂ-ಹೀಗೆಯೇ, ಸಪ್ತದಶಕೃತ್ಯಃ-೧೭ ಬಾರಿಗ
ಳು, ಯಯುಧೇ-ಕಾದಿದನು ||೪೦|| ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಕೃಷ್ಣತೇಜಸಾ-ಕೃಷ್ಣನಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾದ,
ವೃಷ್ಣಯಃ-ವೃಷಿ ಕುಲದ ಯಾದವರು, ತದ್ಬಲಂಸರ್ವಂ-ಆ ಜರಾಸಂಧನಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅಕ್ಷೀಂ-ನಾಶಹೊಂದಿಸಿ
ದರು, ಸ್ವೀಕೃತಾನೀಕೇಷು-ತನ್ನವರುಗಳನ್ನು, ಅರಿಭಿ-ಶತ್ರುಗಳಿಂದ, ಹತೇಷುತ್ಯು-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವಾಗುತ್ತಿರಲು, ತ್ಯಕ್ತಃ-
ತಾನುಮಾತ್ರ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಜರಾಸಂಧನು, ಅಯಾತ್-ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋದನು ||೪೧|| ಅಪ್ಪಾದಶತುಸಂಗ್ರಾಮೇತು-ಹದಿ
ನೆಂಟನೆಯಕಾಳಗವು, ಅಗಾಮಿನಿ-ಬರತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ತದಂತರಾ-ಅನುಷ್ಠಾನ, ನಾರದಪ್ರೀತೀ-ನಾರದನಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸಿಕ

ಯ್ದವು. ಭೇರಿಗಳು ವಾದ್ಯಗಳು ಅನೇಕಪ್ರಕಾರಂಗಳಾಗಿ ನಾದಂಗೆಯ್ದವು. ವೀಣೆಗಳು ವೇಣುಗಳು ಮೃ
ದಂಗಗಳು ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದವು ||೩೩|| ಆ ಪುರವು ಎಂತಿಯದೆಂದರೆ,--ಸುಗಂಧಜಲಂಗಳಿಂದ ನೆನೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾ
ರ್ಗಂಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಜನವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಪತಾಕಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತಮಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರವೇದ
ಘೋಷಂಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಕೃತಕಾಬದ್ಧದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ತೋರಣಂಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು
ಪುಷ್ಪಂಗಳಿಂದಲೂ ದಧಿಯಿಂದಲೂ ಅಕ್ಷತಂಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಕ
ಸಿತಂಗಳಾದ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹದಿಂದ ನೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತ ಆ ಪುರವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೩೪||
ಯಾದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದವರ ಶರೀರಂಗಳಿಂದ ಕಳಚಿಬಿದ್ದ ರತ್ನಭೂಷಣಂಗಳಂ ಅನೇಕ ಧನವಂಸಹ ತೆಗದು
ಕೊಂಡು ಬಂದು ಅರಸಾದ ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ||೩೫|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧನು ಪುನಶ್ಚ ಅಮೃ
ತಾಕ್ಷಾಹಿಣೀಬಲವನ್ನು ತೆಗದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಹದಿನೇಳುಸಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪಾಲಿತರಾದ ಯಾದವರೊಡ
ನೆ ಕಾದಿದನು ||೪೦|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಯಾದವರು ಜರಾಸಂಧನ ಬಲವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿದ
ರು, ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧನು ಯಾದವರಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ
ಹೋದನು ||೪೧|| ಪುನಶ್ಚ ಹದಿನೆಂಟನೆಯಸಲ ಜರಾಸಂಧನು ಸನ್ನಾಹವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವದರೊಳಗೆ

ವೀರೋಯವನಃಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ ||೪೮|| ರುರೋಧಮಧುರಾಮೈತ್ಯತಿಸ್ತುಭಿರ್ಮೌಚ್ಛಕೋಟಿಭಿಃ |
 ನೃಲೋಕೇಪಾಪತ್ರಿದ್ವಂದ್ಯೋವೃಷ್ಟಿಂಚ್ಛೇತ್ಸಾತ್ಮಸಮೀತಾ ||೪೯|| ತಂದೃಷ್ಟಾಚಿಂತಯ
 ತ್ತಮ್ನೋಸ್ಸಂಕರ್ಷಣಸಹಾಯವಾ ||೫೦|| ಯವನೋಯಂನಿರುಂಧೇಸ್ಮಾನದ್ಯತಾವಸ್ತುಹಾಬಲಃ | ಮಾಗಧೋಪ್ಯದ್ಯವಾಶ್ಯವಾಪರ
 ಶ್ಯೋವಾಗಮಿಷ್ಯತಿ ||೫೧|| ಅವಯೋರ್ಯಾಧ್ಯತೋರಸ್ಯಯದ್ಯಾಗಂತಾಜರಾಸುತಃ | ಬಂಧೂಹ
 ನಿಷ್ಯತ್ಯಧವಾಸೇವ್ಯತಸ್ಯಪುರಂಬಲೀ ||೫೨|| ತಸ್ಮಾದಪ್ಯವಿಧಾಸ್ಯಾಮೊದುರ್ದಂದ್ವಿಪದದುರ್ಗಮ
 ಮ | ತತ್ರಜ್ಞಾತೀಸಮಾಧಾಯಯವನಂಘಾತಯಾವಹೇ ||೫೩|| ಇತಿಸಂಮಂತ್ರೈಭಗವಾಃದು
 ಗ್ಗಂದ್ಯಾದಶಯೋಜನಮ | ಅಂತಸ್ಸಮುದ್ರನಗರಂಕ್ತೌತ್ಸಾದ್ಭತಮಚೀಕರತ ||೫೪|| ದೃಶ್ಯತೆ

ಈನಲ್ಲುಟ್ಟವನಾದ, ವೀರೋಯವನಃ-ಶೂರನಾದ ಕಾಲಯವನನು, ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ-ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿಬಂದನು||೪೮|| ನೃಲೋ
 ಕೇ-ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಅಪತ್ರಿದ್ವಂದ್ಯೋ-ತನಗೆ ಸರಿಯಾದ ಇದಿರಾಳಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಆತ್ಮಸಮೀತಾ-ವೃಷ್ಟಿ-ತನ್ನೊಡ
 ನಸರಿಹೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರನ್ನಾಗಿ ಯಾದವರನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಿಸ್ತುಭಿರ್ಮೌಚ್ಛಕೋಟಿಭಿಃ-ಮೂರುಕೋಟಿಮಂದಿ ತುರುಕರೊಡನೆ,
 ಏತ್ಯ-ಬಂದು, ಮಧುರಾಮಧುರಾಮಧುರಾನಗರವನ್ನು ತಡೆದನು ||೪೯|| ಸಂಕರ್ಷಣಸಹಾಯವಾ-ಬಲರಾಮನೇ ಬತಾ,
 ಸೆಯಾಗಿವುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನು, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ಪೃಷ್ಠಾಪ್ತ-ನೋಡಿ, ಅಚಿಂತಯತೇ-ಯೋಚಿಸಿದನು ||೫೦|| ಅಹೋ-ಆಶ್ಚ
 ರ್ಯವು. ಯದೋನಾಂ-ಯಾದವರಿಗೆ, ಉಭಯತಃ-ಎರಡುಕಡೆಯಿಂದ, ಏ ಬಗೆಯಾಗಿ, ಮಹದ್ವೃಜಿನಂ-ದೊಡ್ಡಸಂಕಟವು
 ಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಬಂದದ್ದಾಗಿದೆ ||೫೧|| ಅದ್ಯತರತೇ-ಈಗಲಾದರೋ, ಮಹಾಬಲಃ-ಹೆಚ್ಚುಸೈನ್ಯವುಳ್ಳ, ಯವನೋಯಂ-ಕಾಲಯವ
 ನನೆಂಬ ಇವನು, ಅಸ್ಮಾ-ನಮ್ಮನ್ನು, ನಿರುಂಧೇ-ತಡೆದನು. ಮಾಗಧೋಪಿ-ಜರಾಸಂಧನೂಕೂಡ, ಅದ್ಯವಾ-ಈಗಲೇಯೋ,
 ಶ್ಯೋವಾ-ನಾಳೆಯೋ, ಪರಶ್ಯೋವಾ-ನಾಳೆಬೋ, ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ-ಬರುತ್ತಾನೆ ||೫೨|| ಅವಯೋಃ-ನಾವು, ಅಸ್ಯ-ಇವನೊಡ
 ನೆ, ಯುಧ್ಯತೋಸ್ಸತೋಃ-ಜಗಳವಾಡುವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ಜರಾಸುತಃ-ಜರಾಸಂಧನು,ಆಗಂತಾಯದಿ-ಬಂದವನಾದರೆ, ಬಲೀ-
 ಬಲವಂತನಾದ್ದರಿಂದ, ಬಂಧೂ-ಸಂಟರನ್ನು, ಹನಿಷ್ಯತಿ-ಕೊಲ್ಲುವನು, ಅಥವಾ-ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಪುರಂ-ತನ್ನನಗರವಂಕು
 ರಿತು, ನೇಷ್ಯತಿ-ಬಯ್ಯುವನು ||೫೩|| ತಸ್ಮಾತ್-ಆದ್ದರಿಂದ, ಅಪ್ಯ-ಈಗ, ದ್ವಿಪದದುರ್ಗಮಂ-ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಕ
 ಕ್ಯಮಾದ, ದುರ್ಗಂ-ಕೋಟಿಯನ್ನು, ವಿಧಾಸ್ಯಾಮಃ-ಮಾಡುವೆವು, ತತ್ರ-ಆ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಜ್ಞಾತೀ-ನಮ್ಮವರನ್ನು. ಸಮಾ
 ಧಾಯ-ಸೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರಿಸಿ, ಯವನಂ-ಕಾಲಯವನನನ್ನು, ಘಾತಯಾವಹೇ-ಕೊಲ್ಲಿಸುವೆವು||೫೪|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಸಂಮಂತ್ರೈ-
 ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಭಗವಾಃ-ಇಡ್ಡುಣೈಶ್ವರೈನಂಪನ್ನನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಅಂತಸ್ಸಮುದ್ರೇ-ಸಮುದ್ರದಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ, ಕೃತ್ವಾ-
 ದ್ಭುತಂ-ಎಲ್ಲವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿರುವ, ದ್ವಾದಶಯೋಜನಂ-೧೨ ಗಾವುದಪರಿಮಿತಿಯುಳ್ಳ, ದುರ್ಗಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ ಪ್ರ

ಗಾಗಿ ನಾರದಯುಪಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ಕಾಲಯವನನು ಬಂದನು ||೪೮|| ಮೂರುಕೋಟಿ ಮೈಚ್ಛರಿಂದ
 ಸಮೇತನಾಗಿ ಬಂದು ಮಧುರಾಪುರವಂ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಲೋಕತ್ರಯದಲ್ಲಿಯೂ ತನಗೆ ಇದಿರಿಲ್ಲದ ಕಾಲ
 ಯವನನು ಯಾದವರಂ ತನಗೆ ಸಮಾನರನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬಂದನು ||೪೯|| ಆ ಕಾಲಯವನನಂ ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃ
 ಷ್ಣನು ಬಲರಾಮಸಮೇತನಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದನು. “ಯಾದವರಿಗೆ ಜರಾಸಂಧನಿಂದಲೂ ಕಾಲಯವನನಿಂದಲೂ ಎರ
 ಡುಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾವ್ಯಸನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು||೫೦|| ಈ ಕಾಲಯವನನು ಈಗ ಬಂದು ಪುರವಂಮುತ್ತಿ
 ಕೊಂಡಿರುವನು. ಜರಾಸಂಧನು ಈ ಹೊತ್ತೋ ನಾಳೆಯೋ ನಾಳೆಬೋ ಬರುತ್ತಾನೆ ||೫೧|| ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕಾ
 ಲಯವನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಜರಾಸಂಧನು ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಾದ ಯಾದವರಂ
 ಸುಹರಿಸುವನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೆರೆಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು ||೫೨||
 ಆಕಾರಣದಿಂ ತತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ದುರ್ಗಸ್ಥಾನವಂ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳನೆಲ್ಲರಂ ನಿಲ್ಲಿ
 ಸಿ ನಾವು ಕಾಲಯವನನಂ ಸುಹರಿಸುವೆವು” ಎಂದು ||೫೩|| ಆಲೋಚಿಸಿ ಭಗವಂತನು ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ

ಯತ್ರಹಿತ್ವಾಪ್ಯಪ್ಯವಿಜ್ಞಾನಂಶಿಲ್ಪಸೃಪುಣಂ || ೪೯ || ರಥ್ಯಾಚತ್ವರವೀಧೀಭಿರ್ದೃಢಾವಾಗ್ತವಿನಿರ್ಮಿತಮ್ | ಸುರದ್ರೂಮಲತೇದ್ಯಾನವಿಚಿತ್ರೋಪವನಾನ್ವಿತಮ್ || ೫೦ || ದೇವಕೃಂಗೈರ್ದ್ರವಿಸ್ಪೃಗಿಭಿಸ್ಸಂಖಟಕಾಟ್ಯಾಲಗೋಪುರೈಃ | ರಾಜತಾರಕುಟೈರ್ಜುಪ್ಪಂಹೈಮಕಾಂಭೈಸ್ಸುಲಂಕೃತೈಃ || ೫೧ || ರತ್ನಕೂಟೈರ್ಗೃಹೈರ್ಹೃಮೈರ್ಯುಧಾ ಮರಕತಗ್ಧೃತೈಃ | ವಾಸೋಪ್ಪತೀನಾಂಚಗೃಹೈರ್ವಲಭೀಭಿಶ್ಚ ನಿರ್ಮಿತಮ್ || ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಜನಾಕೀರ್ಣಯಾದುದವಗೃಹೋಲ್ಲಸತೆ || ೫೨ || ಸುಧರ್ಮಂಪಾರಿಜಾತಂಚಮಹೇಂದ್ರಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಧರಃ | ಯತ್ರಾಪಾವಸ್ಥಿತೋಮರ್ತ್ಯೋಮರ್ತ್ಯೋಧರ್ಮೋನಯಂ ಜ್ಯತೆ || ೫೩ || ಶ್ಯಾಮೈಕಕರ್ಣಾ ವರಾಣೋಽಯಾಂಚ್ಛಾಕ್ಲಾ ಮನೋಜವಾ | ದದೌನಹಸ್ರ

ವೇಶಿನಲಕೈವಾದ, ನಗರಂ-ಪಟ್ಟಣವನ್ನು, ಅಚೀಕರತೆ-ಮಾಡಿಸಿದನು || ೪೯ || ಯತ್ರ-ಯಾವದರಲ್ಲಿ, ತ್ವಷ್ಟಂ-ತನ್ನಿಷ್ಟಬ್ರಹ್ಮನಂಜಂಭವಾದ, ಶಿಲ್ಪಸೃಪುಣಂ-ಕಂಚಾಳಿಕಲನದ ಇಣತನವುಳ್ಳ, ವಿಜ್ಞಾನಂ-ಪ್ರಜ್ಞೆಯು, ದೃಶ್ಯತೇಹಿ-ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವೆಯೋ? || ೪೯ || ರಥ್ಯಾಚತ್ವರವೀಧೀಭಿಃ-ರಥ್ಯಾ-ಮುಂಗಡೆಯರಾಜಮಾರ್ಗಗಳಿಂದಲೂ, ಚತ್ವರ-ಅಂಗಳಗಳಿಂದಲೂ, ವೀಧೀಭಿಃ-ಹಿಂದಣ ಉಪಮಾರ್ಗಗಳಿಂದಲೂ, ವಾಸ್ತುವಿನಿರ್ಮಿತಂ-ಮನೆಮುಂತಾದವುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆ, ಒಳಮನೆಗಳು ಒಳತೊಟ್ಟಿಗಳು ಮುಂತಾಗಿರುವಂತೆ, ಸುರ...ಅನ್ವಿತಂ-ಸುರದ್ರೂಮ-ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳೂ, ಲತಾ-ಬಳ್ಳಿಗಳೂಉಳ್ಳ, ಉದ್ಯಾನ-ವಿಹಾರವನಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಚಿತ್ರ-ಅದ್ಭುತಗಳಾದ, ಉಪವನ-ಸಂಕೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ಅನ್ವಿತಂ-ಕೂಡಿದಂತಾದ್ದು || ೫೦ || ಹೇಮಕೃಂಗೈಃ-ಭಂಗಾರದಶಿಖರಗಳುಳ್ಳ, ದಿವಿಸ್ಪೃಗೈಃ-ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಸ್ವಾಟಿಕಾಟ್ಯಾಲಗೋಪುರೈಃ-ಪಳುಕಿನ ಮಂಚಿಕಗಳಿಂದಲೂ ಉರಬಾಕಲುಗಳಿಂದಲೂ, ರಾಜತಾರಕುಟೈಃ-ಭಂಗಾರದ ಮತ್ತು ಲೋಹದ ಕೊಟ್ಟಿಡಿಗಳಿಂದಲೂ, ಹೈಮಕಾಂಭೈಃ-ಭಂಗಾರದ ಶಿಖರಗಳುಳ್ಳ, ಸ್ವಲಂಕೃತೈಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅಶ್ವಕಾಲವೊಡಲಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಂದ, ಜಪ್ತಂ-ನೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು || ೫೧ || ಮಹಾವರಕತಸ್ಥಿರೈಃ-ದೊಡ್ಡ ಪಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳ ನೆಲಗಳಿಂದಲೂ, ರತ್ನಕೂಟೈಃ-ರತ್ನ ಶಿಖರಗಳುಳ್ಳ, ಹೈಮೈರ್ಗೃಹೈಃ-ಬಂಗಾರದಮನೆಗಳಿಂದಲೂ, ವಾಸೋಪ್ಪತೀನಾಂ-ಗೃಹದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳ, ಗೃಹೈಶ್ಚ-ಆಲಯಗಳಿಂದಲೂ, ವಲಭೀಭಿಶ್ಚ-ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ನಿರ್ಮಿತಂ-ಸಹಿತವಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು || ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಜನಾಕೀರ್ಣಂ-ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಯಜನಗಳಿಂದಲೂ ತಲವಿರುವುದೂ, ಯಮದೇವಗೃಹೋಲ್ಲಸತೆ-ಯಾದವರಾಯನ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದೂ ಆಗತು || ೫೨ || ಮಹೇಂದ್ರ-ದೇವರಾಜನು, ಸುಧರ್ಮಂ-ದೇವನಭಯನ್ನು, ಪಾರಿಜಾತಂಚ-ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನೂ, ಹರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಪ್ರಾಹಿಣೋತೆ-ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಯತ್ರ-ಯಾವ ದ್ವಾರಕಾನಗರದಲ್ಲಿ, ಅವಸ್ಥಿತಃ-ಇರುವ, ಮರ್ತ್ಯಶ್ಚ-ಮನುಷ್ಯನೂಕೂಡ, ಅಮರ್ತ್ಯೋಧರ್ಮೈಃ-ಅಮರಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ, ನಿಯುಜ್ಯತೇ-ಕೂಡಿಸಲ್ಪಡುವನೋ || ೫೩ || ತೋಯರಾಟ್-ಜಲಪತಿಯಾದ, ವರು

ವಾರ್ಷ್ವರ್ಯ ಸ್ಥಾನಮಾದ ದ್ವಾದಶಯೋಜನಪ್ರಮಾಣಮುಳ್ಳ ನಗರವಂ ನಿರ್ಮಾಣವಂ ಮಾಡಿಸಿದನು || ೪೯ || ನಿವುಣನಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಶಿಲ್ಪಚಮತ್ಕಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು || ೪೯ || ರಾಯಬೀದಿಗಳೂ ಸಂಣಬೀದಿಗಳೂ ಅಂಗಳಂಗಳೂ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವು. ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಕಲ್ಪಲತೆಗಳುಳ್ಳ ಉದ್ಯಾನಂಗಳಿಂದಲೂ ವಿಚಿತ್ರಗಳಾದ ತೋಟಂಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು || ೫೦ || ಅಂತರಿಕ್ಷವ್ಯಾಪ್ತಮಾದ ಸುವರ್ಣ ಶೃಂಗಂಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ಪಟಿಕಮಯಂಗಳಾದ ಮಾಳಿಗೆಗಳಿಂದಲೂ ಸುವರ್ಣಕಲಕಂಗಳಿಂದಲಂಕೃತಂಗಳಾದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮನೆಗಳಿಂದಲೂ ಹಿತ್ತಾಳೆಮನೆಗಳಿಂದಲೂ ಕುದುರೆಯಲಾಯಂಗಳಿಂದಲೂ ಜಬಂಧನ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿಂದಲೂ || ೫೧ || ಪದ್ಮರಾಗಶಿಖರಂಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ವರ್ಣಮಯಂಗಳಾದ ಪಚ್ಚೆಮಣಿಗಳಿಂದ ಹರಹಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವಾಲಯಂಗಳಿಂದಲೂ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಚಾತುರ್ವರ್ಣದ ಜನರಿಂದಲೂ ಪೂರಿತವಾಗಿ ಯಾದವರ ಗೃಹಂಗಳಿಂದಲೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವುದು || ೫೨ || ದೇವೇಂದ್ರನು ಸುಧರ್ಮನಾಮಕವಾದ ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನಮಂಟಪವನ್ನೂ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯನು ಹ್ರುತ್ವಿಪಾಸಾದಿಮನುಷ್ಯ ಧರ್ಮಂಗಳಂ ಬಿಡುವನೋ ಅಂತಾದ್ದು ಆಸುಭಯ || ೫೩ ||

ಸಂಖ್ಯಾತೌದವದವಾಯತೋಯರಾಟ್ ||೫೪|| ಅಪ್ಪಾನ್ವಿಧಿಪತಿಃಕೋಶಾಶೋಕಪಾಲನಿಜೀವ
ಯಾ || ತಪಃನೈಲೋಕಪಾಲಾಶ್ಚ ದಮಸ್ಸಾನ್ವಿಧಿಪತುಃ ||೫೫|| ಯದ್ಯದ್ಬಗವತಾ ದತ್ತಮಾ
ಧಿಪತ್ಯಾಸ್ವಸಿದ್ಧಯಃ || ಸರ್ವಂಪ್ರತ್ಯರ್ಪಯಾಮಾಸುರ್ಹರಃಭೂಮಿಂಗತೈಃ ||೫೬|| ತತ್ರಯೋ
ಗಪ್ರಭಾವೇನನೀತ್ವಾಸರ್ವಜನಂಹರಿಃ | ಪ್ರತ್ಯಾಘಾತಾಫರಾಮೇಣಕೃಷ್ಣಸ್ಸಮನುಮಂತಿ ತಃ | ನಿ
ರ್ಜಗಾಮಪುರದ್ವಾರಾತ್ಪದ್ಮಮಾಲೀನಿರಾಯಾಧಃ | ... ||೫೭||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಶಮಸ್ಕಂಧ ವಂಚಾಶತಮೋಧ್ಯಾಯಃ.

ಣಃ-ವರಣನು, ದೇವದೇವಾಯ-ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವನಾದ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ, ಕಾಶ್ಯವೈಕಕರ್ಣಾ-ಒಂದುನಿವಿಮಾತ್ರಕವ್ಯಾಗಿರುವ
ಶುಕ್ಲಾ-ಎಲ್ಲವು ಬಿಳುಪಾಗಿರುವ, ಮನೋಜವಾ-ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ವೇಗವುಳ್ಳ, ಹರ್ಯಾ-ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಂಗೆ
ಳಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯಾತೌ-ಸಾವಿರವಾಗಿ ಎಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳನ್ನು, ದದಾ-ಕೊಟ್ಟನು. ||೫೪|| ಸಿದ್ಧಿಪ
ತಿ-ನಿಧಿಪಿಷ್ಟವೆಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದ ಕುಬೇರನೆಂಬ, ಲೋಕಪಾಲ-ಲೋಕಾಧಿಪತಿಯು, ನಿಜೋದಯಾ-ತನ್ನಬಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ
ದ, ಅಪ್ಪಾನ್ವಿಧಿಪತಿ-ಎಂಟುಬಳ್ಳು ಸಂಬಂಧಾರಗಳನ್ನೂ, ಅನ್ಯೋಲೋಕಪಾಲಾಶ್ಚ-ಇತರದಿಕ್ಷಾಲಕರೂಕೂಡ, ಸ್ವಾಧಿಪತ್ಯಂ-
ತಮ್ಮಅಧಿಕಾರಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಧನಂ-ಭಾಗ್ಯವನ್ನು, ದದಾ-ಕೊಟ್ಟರು ||೫೫|| ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ!
ಹರ-ನಾರಾಯಣನು, ಭೂಮಿ-ಭೂಲೋಕವೆಂಕುರಿತು, ಗತೇನತಿ-ಅವತರಿಸಿಬಂದವನಾಗುತಲೂ, ಸ್ವಸಿದ್ಧಯೇ-ತಮ್ಮ
ಅಧಿಕಾರಸಿದ್ಧಿಸಲೋನುಗೆ, ಭಗವತಾ-ಭಗವಂತನಿಂದ, ಯದ್ಯದಾಧಿಪತ್ಯಂ-ಯಾವಯಾವ ಪಾತ್ರವವು, ದತ್ತಂ-ತಮಗಳೊ
ಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ತತ್ಸರ್ವಂ-ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಪ್ರತ್ಯರ್ಪಯಾಮಾಸುಃ-ಮರಳಿಸಮರ್ಪಿಸಿದರು ||೫೬|| ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಯೋ
ಗಪ್ರಭಾವೇನ-ತನ್ನಯೋಗವಾಯಾಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ, ಸರ್ವಜನಂ-ಮಧುರೆಯೊಳಗಿದ್ದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ, ತತ್ರನೀತ್ವಾ-ಅ
ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ, ಪ್ರತ್ಯಾಘಾತ-ಮರಳಿಬಂದು, ಅಥ-ಆಮೇಲೆ, ರಾಮೇಣಸಹ-ಬಲರಾಮನೊಡನೆ, ಸಮನುಮಂತಿ
ತಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡವನಾದ, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪದ್ಮಮಾಲೀ-ಕಮಲಗಳೆಂಕುರನರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ನಿರಾ
ಯಾಧಃ-ಆಯುಧವಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ, ಪುರದ್ವಾರಾತ್-ಊರಬಾಕಲದೇನೆಯಿಂದ, ನಿರ್ಜಗಾಮ-ತೊರೆಬಂದನು. ||೫೭||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧ ವಂಚಾಶತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ವರಣನು ಕ್ರಾಮವರ್ಣವಾದ ಒಂದು ಕಿವಿಯುಳ್ಳ ಕುಭ್ರವರ್ಣಂಗಳಾದ ದೇಹಂಗಳುಳ್ಳ ಮನೋವೈಗವುಳ್ಳ
ಉತ್ತಮಾಶ್ಯಂಗಳ ಸಾವಿರವಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ||೫೪|| ಕುಬೇರನು ಅಕ್ಷಯಂಗಳಾದ ಎಂಟುನಿಧಿಗ
ಳಂ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮಿಗಿಲಾದ ಲೋಕಪಾಲಕರು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಧನಂಗಳಂ ಕಳುಹಿಸಿದರು ||೫೫|| ಪೂರ್ವ
ದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಷಾಲಕರಿಗೆ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನತ್ತಾಗ ಭಗವಂತನಿಂದ ಯಾವಯಾವ ವಸ್ತುಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟು ಇದ್ದವೋ
ಆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಮಂ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು ||೫೬||
ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಪುರಕ್ಕೆ ಸ್ವಜನರೆಲ್ಲರಂ ಯೋಗಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋ
ಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಪುನಶ್ಚ ಮಧುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಲರಾಮನಿಗೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಪ್ರಜೆಗ
ಳಂ ಪಾಲಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ನಿರಾಯಾಧನಾಗಿ ಪುರದ್ವಾರದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬಂದನು ||೫೭||

ಇಂತುಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯುಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತುನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪರಾ

ಣಿಕನು ನೈಮಿತ್ತಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆವೇಳಿದ

ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜ

ತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣ ರಾಜವಿರಚಿತಮಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

ರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದಕ

ರ್ಣಾಟಭಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಳುದಶಮಸ್ಕಂಧ

ದಲ್ಲಿ ೫೦ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು-

ಮುಚುಕುಂದಸ್ಯಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸುಧಾರ್ಮನಾದಿಕಥಾಪಾರಂಭಘಟ್ಟಃ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ತಂವಿಲೋಕ್ಯವಿನಿಷ್ಕಾಂತಮಂಜ್ವಹಾನವಿವೋಡುಃ || ದರ್ಶನೀಯತಮಂಶ್ಯಾಮಂಪೀತಕೌಶೇಯವಾಗಸಮಂ || ಶ್ರೀಪತ್ನವತ್ಸಸಂಭ್ರಾಜತೌಂಸ್ತುಭಾಮುಕ್ತಕಂಠಃ || ಪೃಥುದೀರ್ಘಚತುರ್ಬಾಹುಂನವಕುಜಾರಾಣಕ್ಷೇಮಂ ||೧|| ನಿತ್ಯಂಪ್ರಮುದಿತಂಶ್ರೀಮತ್ಸುಕವೊಲಂಕುಚಿಸ್ಥಿತಂ | ಮುಖಾರವಿಂದಂಭ್ರಾಂಸ್ಪುರನ್ಮಕರಕುಂಡಲಂ ||೨|| ವಾಸುದೇವೋಹ್ಯಯಾಮಿತಿವ್ರಮಾಶ್ರೀಪತ್ನಲಾಂಛನಃ | ಚತುರ್ಭುಜೋರವಿಂದಾಕ್ಷೋವನಮಾಲೃತಿಸುಂದರಃ ||೩|| ಲಕ್ಷ್ಮಣೈ

೨೦ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೇಕೆ.

[ಕುಕುವಾಕ್ಯವು] | ವಿನಿಷ್ಕಾಂತಂ-ಉರಿಂದ ಹೊರಟುಬಂದವನೂ, ಉಜ್ಜಿಹಾನಂ-ಹಾರಿಹೋಗುತಲಿರುವನೂ, ಉಡಪಮಿವ-ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ವರ್ತನೀಯತಮಂ-ಬಹಳವಾಗಿ ನೋಡತಕ್ಕವನಾಗಿರುವನೂ, ಶ್ಯಾಮಲಂ-ಸುಂದರನೂ, (ಮತ್ತು ಕರ್ಮದ) ಪೀತಕೌಶೇಯವಾಗಸನಂ-ಹಸುರುವಟ್ಟಿಯು ವಸ್ತ್ರವುಳ್ಳವನೂ ||೧|| ಶ್ರೀಪತ್ನವತ್ಸಸಂ-ಬಿಡ್ವಯದವು ಜೈಯು ಎದೆಮುಳ್ಳುಳ್ಳ, ಭ್ರಾಜತೌಂಸ್ತುಭಾಮುಕ್ತಕಂಠರಂ-ಶೋಭಿಸುವ ಕೌಂಸ್ತುಭಮಾಣಿಕ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೂರಳುಳ್ಳ, ಪೃಥುದೀರ್ಘಚತುರ್ಬಾಹುಂ-ತೋರವಾಗಿಯೂ ನೀಳವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ, ನವಕಂಜಾರಾಣೇಕ್ಷಣಂ-ಜೊಸತಾವಲೆಗಳಂತೆ ಕಂಗುಳ್ಳವನೂ ||೨|| ನಿತ್ಯಂಪ್ರಮುದಿತಂ-ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳ, ಶ್ರೀಮತ್ಸುಕವೊಲಂ-ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಸೊಗಸಾದ ಕನ್ನಿಗಳುಳ್ಳ, ಕುಚಿಸ್ಥಿತಂ-ಬಿಳುಪಾದನಗೆಯುಳ್ಳ, ಸ್ಪುರನ್ಮಕರಕುಂಡಲಂ-ಶೋಭಿಸುವಮಕರಾಕಾರವಾದ ಕಿವಿಡೊಡವುಗಳುಳ್ಳ, ಮುಖಾರವಿಂದಂ-ವನಕಮಲವನ್ನು, ಬಿಭ್ರಾಣಂ-ವಹಿಸಿರುವನೂ, ತಂ-ಆದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ ||೩|| ಅಯಂ-ಇವನು, ಶ್ರೀಪತ್ನಲಾಂಛನಃ-ಶ್ರೀಪತ್ನವೇ ಚಿಹ್ನವಾಗಿವುಳ್ಳ, ಚತುರ್ಭುಜಃ-ನಾಲ್ಕುತೋಳುಳ್ಳ, ವನಮಾಲೀ-ತುಲಸಿಯಹಾರವುಳ್ಳ, ಅತಿಸುಂದರಃ-ಬಹಳಚಲುವನಾದ, ಅಯಂಪ್ರಮಾ-ಈ ಪುರುಷನು, ವಾಸುದೇವೋಹಿ-ವಸುದೇವನ ಮಗನಲ್ಲವೆ? ಇತಿ-ಹೀಗೆ ||೪|| ನಿರಾಯುಧಃ-ಆಯುಧವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಪದ್ಭ್ಯಾಂ-ಕಾಲುಗಳಿಂದ, ಚರ್ಲ-ನಡೆಯುತ್ತಿರುವನಾಗಿರುವನು. ನಾರದಪೋಕ್ತೈಃ-ನಾರದಮುನಿಯಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಲಕ್ಷ್ಮಣೈಃ-ಗುರ್ತುಗಳಿಂದ, ಅನ್ಯಃ-ಇತರನು, ನಭವಿತುಮರ್ಹತಿ-ಅಗಲುತ್ತವೆನಲ್ಲವು. ಅನೇನ-ಇವನೊಡನೆ, ನಿರಾಯುಧಃ-ಆಯುಧವಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೇ, ಯೋತ್ಸ್ಯೇ-

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಏಕಪಂಚಾಶತ್ತಮೇಹಮಂಚುಕುಂದದೃಶಾಹರಿಃ | ಯವನಂಮುಚುಕುಂದೇನಸ್ತುತಸ್ಸನ್ನೈಕಂಪತ || ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮುಚುಕುಂದನ ನೇತ್ರತ್ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಾಲಯವನನು ಸಂಹರಿಸಿ ಮುಚುಕುಂದನಿಂದ ಸ್ತುತಿಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆ ಮುಚುಕುಂದರಾಯನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹವಂಮಾಡಿದನೆಂಬರ್ಥ ವಂ ಶ್ರೀಕುಕುಚಾರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವ ಸಂದೇಶ,-

ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಧುರಾಪುರದಿಂದ ನಿರಾಯುಧನಾಗಿ ಹೊರಟುಬರುತ್ತಿರುವ, ಉದಯಿಸಿ ಬರುವ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನೋಹರನಾದ ಶಾಂತನಾದ ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಯಾದ ||೧|| ಶ್ರೀಪತ್ನ ಚಿಹ್ನಿತನಾದ ಹೇಳುವ ಕೌಂಸ್ತುಭಮಾಣಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಕಂಠವುಳ್ಳ, ಸ್ಥೂಲಂಗಳಾದ ದೀರ್ಘಂಗಳಾದ ನಾಲ್ಕು ಬಾಹುಗಳುಳ್ಳ, ಪದ್ಮಲೋಚನನಾದ ||೨|| ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಮುದಿತವಾದ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಸುಂದರಕವೋಲಗಳುಳ್ಳ, ಮುಗುಳುನಗೆಯುಳ್ಳ, ಮಕರಕುಂಡಲಧಾರಿಯಾದ, ದಿವ್ಯಮುಖವಂ ಧರಿಸಿರುವ ||೩|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ನೋಡಿ ಕಾಲಯವನನು ಈತನೇ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಾಸುದೇವನು. ಶ್ರೀಪತ್ನಲಾಂಛನನಾಗಿ ಚತುರ್ಭುಜನಾಗಿ ಪದ್ಮಲೋಚನನಾಗಿ ವನಮಾಲಾಲಂಕೃತನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಾನೆ. ||೪|| ನಾರದಃ-ಪಿಯಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಲಕ್ಷಣಂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈತನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವಾದಕಾರಣದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾನ್ನ ರಾಯಃನೇಸರಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಲ್ಲವು, ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ-ಈತನು ನಿರಾಯುಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ ನಾನೂ ನಿರಾಯುಧನಾಗಿಯೇ ಈತನೊಡನೆ

ನಾರದಭೂಕ್ತೈರಾನ್ಯೋಭವಿತುಮರ್ಹತಿ ನಿರಾಯುಧಶ್ಚ ಲ ಪದಾಭ್ಯಂಯೇತ್ಸ್ಯನೆನನಿರಾಯು
ಧಃ ||೫|| ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಯವನಾಪ್ರಾಪ್ತಂ ತಂ ಪರಾಜ್ಞುಃ || ಅನ್ಯಥಾ ವಜ್ರೈಃ ಸ್ತಂಧುರಾಪ
ಮಪಿಯೋಗಿನಾಂ ||೬|| ಹಸ್ತಪಾಪ್ತಮಿವಾತ್ಮಾನಂ ಹರಿಣಾಃ ಸಪದಪದ || ನೀತೋ ದರ್ಶಯತಾ ದೂರಂ
ಯವನೇಶೋದಿ ||೭|| ಕಂದರಮ್ ||೮|| ಪಲಾಯನಂ ಯದುಕುಲೇಷಾ ತಸ್ಯ ತವನೋಚಿತಮ್ || ಇತಿ ಹೈವ ಸ್ವನುಗ
ತೋನೈಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಹತಾಶುಭಃ ||೯|| ಏವಂ ಕ್ಷಿಪ್ರೈಃ ಪಿಭಗವಾನ್ ಸ್ಪ್ರವಿಶದ್ಗಿರಿಕಂದರಮ್ || ಸೋಪಿ ಪ್ರವಿ
ಷ್ಟಸ್ತತ್ರಾನ್ಯಂಶಯಾನಂದದ್ಯ ಶನರಮ್ ||೧೦|| ನನ್ಯಸೌದೇಹರಮಾನೀಯಕತಮೋವಿಹಸಾಧುಃ || ಇ
ತಿ ಮತ್ಪ್ರಾಚ್ಯುತಂ ಮೂಢಸ್ತಂ ಪದಾಸಮತಾಡಯತ ||೧೧|| ಸಉತ್ಥಾಯ ಚಿರಂ ಗುಪ್ತಕೃತ್ಯೈರಾನ್ಯೈಃ

ಕಾಳಗಮಾಡುವನು ||೨|| ಯವನಃ-ಕಾಲಯವನನು, ಇತಿ-ತೇಗೆ, ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ-ನಿರ್ಣಯಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪರಾಜ್ಞುಃ-ಅತ್ಯಂತ
ಗೆ ಮೋರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, (ಜಿನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ) ಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಓಡಿದೋಗುತಲಿರುವ, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಯೋಗಿನಾಂ
ದುರಾಪಮಪಿ-ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಮೋರೆಯತಕ್ಕವ ನಲ್ಲದವನನ್ನಾ ದರೂ, ಬಿಭೃಹ್ಯುಃ-ಹಿಡಿಯಲೆಚ್ಚಿಸಿದವನಾಗಿ, ಅನ್ಯಥಾವತ್-
ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಿಡಿದನು ||೩|| ಸಯವನೇಶಃ-ಆಯವನರಾಜನು, ಪದೇಪದೇ-ಅಡಿಯಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನು, ಹಸ್ತ
ಪಾಪ್ತಮಿವ-ಕೈಗೆಸಿಕ್ಕಿದವನನ್ನಾಗಿ, ದರ್ಶಯತಾ-ತೋರಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಹರಿಣಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ದೂರಂ-ಬಹುದೂರವಾದ,
ಅದಿ ||೭|| ಕಂದರಂ-ಬೆಟ್ಟದಗವಿಯನ್ನು, ನೀತಃ-ನೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ||೮|| ಯದುಕುಲೇ-ಯಾದವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ, ಜಾತಸ್ಯ-ಹು
ಟ್ಟಿದವನಾದ, ತವ-ನಿನಗೆ, ಪಲಾಯನಂ-ಓಡಿದೋಗುತಿ, ನೋಚಿತಂ-ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಇತಿ-ತೇಗೆ, ಕ್ಷಿಪ್ರ-ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಲಿ
ರುವನಾಗಿ, ಹತಾಶುಭಃ-ಕ್ಷೀಣಕಲ್ಮಷನಾದವರೂಕೂಡ ಏನಂ-ಈಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸಂಪ್ರಾಪ್ತ-ಹೊಂದಲಿಲ್ಲವು. (ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲವು) ||೯||
ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಕ್ಷಿಪ್ರೋಪಿ-ಅಕ್ಷೇಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ ನಾದರೂಕೂಡ, ಗಿರಿಕಂದರಂ-ಗುಡ್ಡದಗವಿಯನ್ನು, ಪ್ರಾ
ವಿಶತೇ-ಹೊಕ್ಕನು. ಸೋಪಿ-ಆಕಾಲಯವನನೂ ಕೂಡ, ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ-ಹೊಕ್ಕವನಾಗಿ, ತತ್ರ-ಅಗವಿಯಲ್ಲಿ, ಶಯಾನಂ-ಮಲಗಿ
ರುವ, ಅನ್ಯಂನರಂ-ಇತರಮನುಷ್ಯನನ್ನು, ದೃಷ್ಟೇ-ಕಂಡನು ||೧೦|| ಅಸೌ-ಇವನು, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ದೂರಂ-ಇಷ್ಟುದೂರ
ವು, ಅನೀಯ-ತಂದು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಸಾಧುವತೆ-ಸತ್ಪುರುಷನಹಾಗೆ, ಶೇತೇನನು-ಮಲಗಿರುವನಲ್ಲವೇ? ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅಚ್ಯುತಂ
ಮತ್ಪ್ರಾ-ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ತಿಳಿಕೊಂಡು, ಮೂಢಃ-ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ತಂ-ಆಮಲಗಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು, ಪದಾ-ಕಾಲಿಂದ,
ಸಮತಾಡಯತೇ-ತುಳಿದೊಡೆದನು ||೧೧|| ಚಿರಂ-ಬಹುಕಾಲದಿಂದ, ಗುಪ್ತಃ-ನಿಧಿಗ್ರಸ್ತ ಲಿದ್ದವನಾದ, ಸಃ-ಅಪುರುಷನು, ಉ
ತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ಶಸ್ತ್ರೈಃ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಲೋಚನೇ-ಕಂಗಳನ್ನು, ಉನ್ಮೀಲ್ಯ-ತರಮು, ದಿಶಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ವಿಲೋಕಯ-ನೋಡು
ತಲಿರುವನಾಗಿ, ಪಾರ್ಶ್ವ-ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಅವಸ್ಥಿತಂ-ನಿಂತಿರುವನಾದ, ತಂ-ಆಕಾಲಯವನನನ್ನು, ಅದಾ-ಕ್ಷೀತೆ-ನೋಡಿದನು ||೧೧||

ಯಾದ್ಧವಂಮಾಡುತ್ತೇನೆ ||೫|| ಎಂದು ಕಾಲಯವನನು ಪರಾಂಜ್ಞುಃನಾಗಿ ವೋಡಿಹೋಗುತ್ತಲಿರುವ ಯೋ
ಗಿಗಳಿಗೂ ಪಡೆಯ ಲಶಕ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಿಡಿಯಲೋಸುಗೆ ಹಿಂದೆ ಅಟ್ಟಬಂದನು ||೬|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಅವನಿಂದ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನಕ್ಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದಂತಾಗಿ ಪುನಶ್ಚ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಹುದೂರ ಪರ್ಯಂತವೂ ಕಾ
ಲಯವನನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಒಂದುಪರ್ವತದ ಗುಹೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೭|| ಹಿಂದೆ ಅಟ್ಟಹೋ
ಗುತ್ತಲಿರುವ ಕಾಲಯವನನು ಎಲ್ಲ, ಕೃಷ್ಣನೇ: ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೇ! ನಿನಗೆ ಪಲಾಯನವು ಉಚಿ
ತವಲ್ಲ, ನಿಲ್ಲು, ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು. ಹೇಳನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಲೇ ಅಟ್ಟಹೋದನು ||೮|| ಹಾಗೆ ಆದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಓಡಿದೋಗಿ ಗುಹೆಯಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆಕಾಲಯವನನು ಸುಗಡಲೇ ಗುಹೆಯಂಹೊಕ್ಕು ಅಲ್ಲಿಮಲಗಿರುವ
ಮತ್ತೊಬ್ಬನಾದ ಪುರುಷನಂ ಕಂಡನು ||೯|| ಆಮೇಲೆ ಆಕಾಲಯವನನು ಈಕೃಷ್ಣನು ಓಡಿಬಂದು ನನ್ನದೂ
ರವಾಗಿ ಯೆಳೆತಂದು ಇಲ್ಲಿಯೇನೂ ಅರಿಯದವನಂತೆ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ, ಎಂದು ತಿಳಿದು ಮಲಗಿರುವ ಪುರುಷನು
ಕಾಲಿಂದೊಡೆದನು ||೧೦|| ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಮಲಗಿದ್ದ ಆಪುರುಷನು ಯೆದ್ದು ಕಂಠಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿಕೊಂಡು ಕಂ
ಠಗಳಂ ತೆರದುದಿಕ್ಕುಗಳಂನೋಡಿ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿನಂತಿರುವ ಕಾಲಯವನನಂ ನೋಡಿದನು ||೧೧|| ಕೋಪಿಷ್ಠನಾ

ಲೋಚನೇದಿಶೋವಿಲೋಕಯನ್ವಾಕ್ಯೈಃ ತಮದ್ರಾಕ್ಷೀದವಸ್ಥಿತಮ್ | ೧೧ | ಸತಾ ವತ್ಸಸ್ಯ ರುಷ್ಯಸ್ಯ ಸ್ಯದ್ವಿಷ್ಠಿ
ಪಾತೇನ ಭಾರತ | ದೇವತೇನಾಗ್ನಿನಾದಗೋಧಭಸ್ಮಸಾಧಭವತ್ಕ್ಷಣಾತ್ | ೧೨ | ರಾಜಾ | ಕೊನಾಮಗಪ್ರಮಾ
ನ್ಬ್ರಹ್ಮಾನ್ಯಸ್ಯಕಿಂವೀರೈಃ ಪವನಾ | ಕಸ್ಯಾದ್ಗುಹಾಂಗತತ್ಪ್ರಕೃತೇಜೋಯವನಾರ್ದನಃ | ೧೩ |
ಶ್ರೀಕುಕೇ | ಸಹಜ್ವಾಕುಕುಲೇಜಾತೋಮಾಂಧಾತ್ಯತನಯೋಮುಖಾ | ಮುಚುಕುಂದಇತಿಖ್ಯಾತೋ
ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಸ್ಯತ್ಯಸಂಗರಃ | ೧೪ | ಸಂಯಾಚಿತಸ್ಸುರಗಣೈರಿಂದಾ | ವೈಶ್ವರಾತ್ಯ ರಕ್ಷಣೇ | ಅಸುರೇಭ್ಯಃ ಪ
ರಿತ್ರಸ್ತೃಪ್ತದ್ರಕ್ಷಾಂಸೋಕರೋಚ್ಚಿತಮ್ | ೧೫ | ಲಬ್ಧ್ವಾ ಗುಹಂತಸ್ವಃ ಪಾಲಂ ಮುಚುಕುಂದವಧಾ
ಬಾವು | ರಾಜಾ ವಿಶಮತಾಂಕೈಃ ಕೃಷ್ಣವಾನ್ಮಃ ಪರಿಪಾಲನಾತ್ | ೧೬ | ನರಲೋಕಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ರಾಜ್ಯಾ

ಹೇ ಭಾರತ-ಎಲೈ ಭರತವಂಶೋತ್ಪನ್ನನೇ! ಸತಾವತ್-ಆಕಾಲಮಹನ ನಾದರೋ, ರುಷ್ಯಸ್ಯ-ರೋಷವುಳ್ಳವನಾದ, ತಸ್ಯ-ಆ
ಪುರುಷನ, ದ್ವಿಷ್ಠಿ-ಪಾತೇನ-ಕಂಟುವಿಳುವುದರಿಂದ, ದೇಹಜೀವನ-ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ಅಗ್ನಿನಾ-ಬೆಂಕಿಯಿಂದ, ದಗ್ಧಃ-ನುಡ
ಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕ್ಷಣಾತ್-ಸಿಮುಷದಲ್ಲಿ, ಭಸ್ಮಸಾತ್ ಅಭವತ್-ಖೂದಿಯಾದನು || ೧೧ || (ರಾಜವ್ರತ್ನವು.) ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣನಾದ ಕುಕಮುನಿಯೇ! ನಪುಮನ್ನಾ ಮ-ಅಪುರುಷನೆಂಬವನು, ಕೇ-ಯಾರು? ಕಸ್ಯ-ವೀರ್ಯ-ಯಾವವನಮಗನು, ಕಿಂವಾ-
ವನದು ಅಥವಾ-ಕಿಂವೀರ್ಯವವ-ವನು ಸಾಧರ್ವ್ಯವುಳ್ಳವನು? ಕಸ್ಯಾ-ಯಾವನಿಮಿತ್ತದ ದೇಸೆಯಿಂದ, ಗುಹಾಂಗತಃ-ಗವಿಯ
ನ್ನು ಸೇರಿದವನಾಗಿ, ಶಿಶ್ಯ-ಮಲಗಿದ್ದನು? ಯವನಾರ್ದನಃ-ಯವನನನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದವನು, ಕಿಂತೇಜಃ-ಯಾವತೇಜಸ್ಸು,
ಅಥವಾ ಯಾರಮಗನು || ೧೨ || (ಕುಕವಾಕ್ಯವು.) ಸಃ-ಅವನು, ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲೇ-ಇಕ್ಷ್ವಾಕುರಾಯನ ಮಂಕದಲ್ಲಿ, ಜಾತಃ-ಹುಟ್ಟಿ
ದವನು, ಮಾಂಧಾತ್ಯತನಯಃ-ಮಾಂಧಾತ್ಯರಾಯನ ಮಗನಾದವನು, ಮಹಾ-ಮಹಾತ್ಮನಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ-ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ತ
ನಾದ, ಸತ್ಯಸಂಗರಃ-ಸತ್ಯವಾದ ಯುದ್ಧವುಳ್ಳವನಾದ, ಮುಚುಕುಂದಇತಿ-ಮುಚುಕುಂದನೆಂದು, ಖ್ಯಾತಃ-ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯುಂ
ಟಾದವನು || ೧೪ || ಅಸುರೇಭ್ಯಃ-ದೈತ್ಯರಿಂದ, ಪರಿತ್ರಸ್ತೃಪ್ತಃ-ಹೆದರಿದವರಾದ, ಇಂದ್ರಾ-ದೈತ್ಯ-ಇಂದ್ರನು ಮೊದಲಾದ, ಸುರಗ
ಣೈಃ-ದೇವಸಂಘಗಳಿಂದ, ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೇ-ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸಂಯಾಚಿತಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾ
ದ; ಸಃ-ಅಮುಚುಕುಂದರಾಯನು, ತದ್ರಕ್ಷಾಂ-ಅದೇವತೆಗಳ ರಕ್ಷಣವನ್ನು, ಚಿರಂ-ಬಹುಕಾಲವು, ಅಕರೋತ್-ಮಾಡಿದ
ನು || ೧೫ || ತೇ-ಅದೇವತೆಗಳು, ಗುಹಂ-ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು, ಸ್ವಃ-ಪಾಲಂ-ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ, ಲಬ್ಧ್ವಾ-ಪಡೆದು,
ಅಥ-ಅಮೇಲೆ, ಮುಚುಕುಂದಂ-ಮುಚುಕುಂದರಾಯನಂಕುರಿತು, ಅಬ್ರವ-ಹೇಳಿದರು. ರಾಜ-ಎಲೈ ಘೋರಯಾವ ಮುಚು
ಕುಂದನೇ! ಕೃಷ್ಣಾ-ಕೃಷ್ಣವಾದ, ಸಃ-ನಮ್ಮ, ಪರಿಪಾಲನಾತ್-ಕೂರತಾರಕಾದಿ ದೈತ್ಯರದೇಸೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ವ್ಯಾಪಾರದ
ತೃಣ, ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ವಿಶಮತಾಂ-ಸುಮ್ಮನೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನೈದುವ || ೧೬ || ವೀರ-ಶೂರನಾದ ಮುಚುಕುಂದನೇ! ನರಲೋ

ದ ಅಪುರುಷನಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪುರುಷನ ದ್ವಿಷ್ಠಿ-ಪಾತದಿಂದಾದ ದೇಹಜನ್ಯವಾದ ಅಗ್ನಿ
ಯಿಂದ ದಗ್ಧನಾಗಿ ಕಾಲಯಾವನನು ಭಸ್ಮರೂಪನಾದನು || ೧೧ || (ಎಂಬ ಕುಕಾಚಾರ್ಯನ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಪರೀ
ಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಪ್ರಶ್ನಗೈಯ್ದನು) ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಾದ ಕುಕಾಚಾರ್ಯನೇ! ಮಲಗಿದ್ದ ಪುರುಷನು
ಯಾರು? ಯಾರಮಗನು! ಎಂತಯ ಸಾಧರ್ವ್ಯವುಳ್ಳವನು? ಕಾಲಯಾವನನಂ ಸಂಹರಿಸಿದ ಆತೇಜಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿಯ
ದು? ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದನು? || ೧೨ || (ಎಂಬ ರಾಜವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಕುಕಾಚಾರ್ಯನು ನು
ಡಿದನಂತೆ-) ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಅಪುರುಷನು ಇಕ್ಷ್ವಾಕುರಾಯನ ಮಂಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು. ಮಾಂಧಾತ್ಯ ರಾಜನ
ಪುತ್ರನು. ಮಹಾತ್ಮನು. ಮುಚುಕುಂದನೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳವನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನು. ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞಾ
ಯುಳ್ಳವನು || ೧೪ || ಅಸುರರಿಂದ ಭಗ್ನರಾಗಿ ರಕ್ಷಕರಂ ಕಾಣದೆ ಇರುವ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ತಮ್ಮಂ ರಕ್ಷಿ
ಸಲೋಸುಗ ಪಾರ್ಥಿತನಾಗಿ ಬಹುಕಾಲವರ್ಯಂತವೂ ಅಸುರರಂ ಸಂಹರಿಸಿದೇವತೆಗಳಂ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದನು || ೧೫ ||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯಂ ದೇವನೇನಾ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದು ದೇವತೆಗಳು ಮುಚುಕುಂದನಂ ಕು
ರಿತು ನುಡಿದರು- ಎಲೈ ಮಹಾ ವೀರನಾದ ಮುಚುಕುಂದರಾಯನೇ! ಮಹಾಕವ್ಯವಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ನೀನುನಮ್ಮಂ
ರಕ್ಷಿಸಿದವನಾದೆ, ಇನ್ನೂ ಬಿಡು || ೧೬ || ಭೂಲೋಕವಂ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ನಿಷ್ಕುಂಟಕವಾದ ರಾಜ್ಯವಂ ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟು ನ

ಚಹತಕಂಟಕಮ್|ಅಸ್ಮಾಕ್ಪಾಲಯತೋವೀರಕಾಮಾಸ್ತಸರ್ವಉರ್ದ್ವತಾಃ ||೧೭||ಸುತಾವಹಿಮ್ಯುಃ
ವತೋಕ್ಷಾತಯೋಭ್ಯುತ್ಯಮಂತ್ರಿಣಃ|ಪ್ರಜಾಶ್ಚತುಲ್ಯಕಾಲೀಯಾನಾಧುನಾಸಂತಿಕಾಲೀನಃ||೧೮|| ಕಾ
ಲೋಬಲೀಯಾಃ|ಬಲಿನಾಂಭಗವಾನೀಕ್ಷುರೋಮ್ಯಯಃ | ಪ್ರಜಾಃಕಾಲಯತೇಕ್ರೀಡಾಃ|ಕಮಲೋಯ
ಧಾಪಶೋ||೧೯||ವರಂವೈಣೀವ್ಯಭದ್ರಂತೆಯತೇಕ್ವೈವಲ್ಯಮದ್ಯನಃ | ವಿಕವಿವೇಶ್ವರಸ್ತಸ್ಯಭಗವಾಃ|ವಿ
ಮ್ನುರವ್ಯಯಃ||೨೦||ವಿವಮುಕ್ತಸ್ಯವೈದವಾನಭಿವಾದ್ಯಮಹಾದಯಃ|ಅಶಯಿಷ್ಯಗುಹಾವಿಮ್ಲೋ
ನಿದ್ರಯಾದವದತ್ತಯಾ ||೨೧||ಯವನಭಸ್ತುತಾಂನೀತಭಗವಾಃಸಾತ್ವತರ್ಷಭಃ | ಆತ್ಮಾನಂದರ್ಷ
ಯಾಮಾಸಮುಚುಕುಂದಾಯಧೀಮತೆ||೨೨||ತಮಾಲೋಕ್ಯಭನಶ್ಯಾಮಂಪೀತಕಾಶೆಯವಾಸಗಮ್|

ಕಂ-ಮನುಷ್ಯಲೋಕವನ್ನು, ಹತಕಂಟಕಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ, ಕತ್ತುಗಳುಳ್ಳ, ರಾಜ್ಯಂಜ-ಘೇರತನವನ್ನೂ, ವರಿತ್ಯದ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು
ಅಸ್ಮಾಕ್-ನಮ್ಮನ್ನು, ಪಾಲಯತೇ-ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಿರುವ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಸರ್ವೇಕಾಮಾಃ-ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಉದ್ವಿ-ತಾಃ-ಬಿಟ್ಟು,
ಟ್ಟು ಹೋದವು ||೧೭||ತುಲ್ಯಕಾಲೀಯಾಃ-ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಮಾನವಾದ ಕಾಲವುಳ್ಳವರಾದ, ನುತಾಃ-ಮಕ್ಕಳು, ಮಹಿಷ್ಯ-ಪ್ರಾ
ಣಿಯರು, ಭವತೇ-ನಿನ್ನ, ಕ್ಷಾತಯಃ-ಗೋತ್ರಜರು, ಭೃತ್ಯಮಂತ್ರಿಣಃ-ಸೇವಕರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ, ಪ್ರಜಾಶ್ಚ-ದೇವತೆಗಳ
ಳೂಕೂಡ, ಕಾಲಿತಾಃ-ಕಾಲವೆಡೆಗತಿಸಿದವರಾದ್ದರಿಂದ, ಅಧುನಾ-ಈಗ, ನಸಂತಿ-ಇಲ್ಲವು ||೧೮|| ಬಲಿನಾಂ-ಬಲವುಳ್ಳವರೊ
ಳಿಗೆ, ಬಲೀಯಾಃ-ಬಲವುಳ್ಳವನಾದ, ಭಗವಾಃ-ವೀರ್ಯವುಳ್ಳವನಾದ, ಅವ್ಯಯಃ-ನಾಶವಿಲ್ಲದವನಾದ, ಈಶ್ವರಃ-ಸರ್ವಸಿಯಾ
ಮಕನಾದ, ಕಾಲಃ-ಕಾಲವೆಂಬವುರುಷನು, ಕ್ರೀಡಾ-ಆಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಕಮಲಾಃ-ದನಗಳನ್ನು ಕಾಯುವವನು, ಪಶೋ
ಯಥಾ-ದನಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ. ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಪ್ರಜಾಃ-ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ಕಾಲಯತೇ-ಅಟ್ಟುತ್ತಿರುವವನು ||೧೯|| ತೇ-ನಿನ್ನಗೆ
ಭದ್ರಂ-ಶುಭವಾಗಲಿ, ಕೈವಲ್ಯಂಬುತೇ-ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊರತು, ವಃ-ನಿಮ್ಮಿಂದ, ವರಂ-ನಿನ್ನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು, ಅದ್ಯ-ಈಗ,
ವೈಣೀಷ್ಯ-ಒಯನು, ತಸ್ಯ-ಅಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ, ಈಶ್ವರಃ-ಒಡೆಯನಾದವನು, ಅವ್ಯಯಃ-ಅನಂತನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾ
ದ, ವಿಷ್ಣುರೇಕವಿವ-ಸಾರಾಯಣ ನೊಬ್ಬನೇ ಆಗಿರುವನು ||೨೦||ವಿವಮುಕ್ತಃ-ಹೀಗೆಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಸವ್ಯ-ಆಮುಚುಕುಂದ
ನಾದರೋ, ಮಹಾಯಾಣಾಃ-ಮಹಾಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ದೇವಾಃ-ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಅಭಿವಾದ್ಯ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ದೇವದತ್ತಯಾ
ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಕುಡಲ್ಪಟ್ಟ, ನಿದ್ರಯಾ-ವಿಕ್ರಾಂತಿ ಸುಖವುಳ್ಳ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ, ಗುಹಾವಿಷ್ಯ-ಗವಿಯಿಂಹೊಕ್ಕವನಾಗಿ, ಅಶಯಿ
ಷ್ಯ-ಮಲಗಿದನು ||೨೧||ಯವನೇ-ಕಾಲಯವನನು, ಭಸ್ತುತಾಂ-ಬೂದಿಯಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು, ನೀತೇ-ನೀತಿ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾ
ಗುತ್ತೂ, ಭಗವಾಃ-ಭಗವಂತನಾದ, ಸಾತ್ವತರ್ಷಭಃ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಧೀಮತೇ-ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ,
ಮುಚುಕುಂದಾಯ-ಮುಚುಕುಂದನಿಗೆ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನರೂಪವನ್ನು, ದರ್ಶಯಾಮಾಸ-ತೋರಿಸಿದನು ||೨೨|| ಫನಶ್ಯಾಮಂ

ಮೃರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಸುಕಲಭೋಗಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟವನಾದೆ||೧೭||ಎಲೈಮುಚುಕುಂದರಾಯನೇ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರುಪ
ತ್ತಿಯರು ಕ್ಷಾತಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳುನಿನ್ನ ಸಮಾನ ವಯಸ್ಕರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳುಇವರೆಲ್ಲರೂಕಾಲಾಧೀನರಾದರು||೧೮||
ಕಾಲಾತ್ಯಕನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಈಶ್ವರನು ಬಲಿವ್ಯನಿಗೂ ಕೂಡ ಬಲಿವ್ಯನಾದವನು. ಅಂಥಾ ಕಾಲವುರುಷನು
ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಲೋಕಾಂತರಗಳಿಗೆ ಸಂಚಾರಮ ಮಾಡಿಸುತ್ತ ಗೋಪಾಲಕನು ಗೋವುಗಳಂ ಸಂಚಾರಮ ಮಾಡಿಸಿ
ದಂತೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಾನೆ||೧೯||ಎಲೈಮುಚುಕುಂದನೇ! ಮೋಕ್ಷವಂ ಹೊರತಾಗಿ ಮಿಕ್ಕವರಂಗಳಂಕೇಳುವನಾಗು
ನಾವುಕುಡುತ್ತೇವೆ, ಈಶ್ವರನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೊಬ್ಬನೇ ಮೋಕ್ಷವಂ ಕುಡುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥ
ನು-||೨೦||ಎಂದು ದೇವತೆಗಳಂ ಬೇಳಲ್ಪಟ್ಟಮಹಾಕೀರ್ತಿಕಾಲಿಯಾದ ಮುಚುಕುಂದನುದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿ
ಸಿ ಗುಹೆಯಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಕುಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕಯನಂ ಗೆಯ್ದನು ||೨೧||ಎಲೈಅರನೇ! ಈ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಚುಕುಂದನ ನೇತ್ರತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಾಲಯವನನು ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾದಮೇಲೆ ಭಗವಂತನಾದ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಮುಚುಕುಂದನಿಗೆ ನಿಜಸ್ವರೂಪವಂ ತೋರಿಸಿದನು ||೨೨|| ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾ
ಮನಾದ ಪೀತಕಾಶೇಯಧಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸಾಕ್ಷಾದಭಗವಂತನನ್ನಾಗಿ ಮುಚುಕುಂದನು ನೋಡಿದ

ಶ್ರೀವತ್ಸವಕ್ಷಸುಭಾಜತತ್ಕಂಘ್ರನವಿರಾಜಿತಮ್ || ೧೩ || ಚತುರ್ಭುಜಂರೋಚಮಾನಂವೈಜಯ
ತ್ಯಾಚಮಾಲಯಾ | ಚಾರುಪ್ರಸನ್ನವದನಂಸ್ಪುರನ್ಮಕರಕುಂಡಲಮ್ || ೧೪ || ಪ್ರಕ್ಷಣೀಯಂತ್ರಿಲೋಕ
ಸ್ಯ ಸಃನುರಾಗಸ್ಮಿತೇಕ್ಷಣಮ್ | ಅಪೀಚ್ಯಸಯಸಂಮತ್ತಮೃಗೊದ್ರಾದಾರವಿಕ್ರಮಮ್ || ೧೫ || ಪರೈಶ್ಚ
ಚ್ಛಸ್ತುಹಾಬುದ್ಧಿಸ್ತೇಜಸಾತಸ್ಯಧರ್ಮತಃ | ಕಂಕಿತಶ್ಯನಕೈರಾಜತದುರ್ದ್ವಮಿವತೇಜಸಾ || ೧೬ ||
ಮುಚುಕುಂದಂಶಃ | ಕೊಭವಾನಿಹಸಂಪಾಶ್ರೋವಿಪಿನಿಗಿರಿಗದ್ವರೇ | ಪದಾಭ್ಯಾಂಪದ್ಮಪಲಾಶಾಭ್ಯಾಂವಿ
ಚರಸ್ಪುರುಕುಂಟಕೇ || ೧೭ || ಕಿಂಸ್ವಿತೇಜಸ್ವಿನಾಂತೇಜೋಭಗವಾಂಸ್ತ್ವಂವಿಭಾವಸುಃ | ಸೂರ್ಯಸೂ
ಮೂಮಣಿದ್ರೋವಾಲೋಕಪಾಲೋಪಲೋಪಿವಾ || ೧೮ || ಮನೈಶ್ಚಾಂಧವದವಾನಂತ್ರಯಾಣಾಂಪುರುಷ

ಮೇಘವಂತೆ ಕವ್ಯವ, ಪೀತಕಾಂಶೋವಾನಂ-ಹನುರಾವ ಪಟ್ಟಿಯುಡಿಗಯುಳ್ಳ, ಶ್ರೀವತ್ಸವಕ್ಷಸಂ-ಸಂಪತ್ತಿನ ಮಚ್ಚೆಯು
ಯೆವೆ-ಪ್ಪವುಳ್ಳ, ಭಾಜತೇಕೌಸ್ತುಭೇನವಿರಾಜಿತಂ-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಸ್ತುಭರತ್ನದಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ || ೧೩ || ಚತು
ರ್ಭುಜಂ-ನಾಲ್ಕೋ ಕೈಗಳು, ವೈಜಯಂತೀ ಪದಕದಿಂದಲೂ, ವನಮಾಲಯಾ-ತುಲಸಿಯ ಮಾಲೆಯಿಂದಲೂ, ರೋ
ಚಮಾನಂ ಪ್ರಾಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ, ಚಾರುಪ್ರಸನ್ನವದನಂ-ಚಲುವಾಗಿಯೂ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಸ್ಪುರ
ನ್ಮಕರಕುಂಡಲಂ-ಶೋಭಿಸುವ ನೆಗೆಳಿನ ಅಕಾರವ ಕರ್ಣಭೂಷಣವುಳ್ಳ || ೧೪ || ತ್ರಿಲೋಕಸ್ಯ-ಮೂರುಲೋಕದವರಿಗೂ, ಪ್ರೇ
ಕ್ಷಣೀಯಂ-ನೋಡತಕ್ಕವನಾದ, ಸಾನುರಾಗಸ್ಮಿತೇಕ್ಷಣಂ-ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಿರಣಗಳೂ ನೋಟವೊಳ್ಳ, ಅಪೀ
ಚ್ಯಮಯಸಂ-ಚಲುವಾದ ಪಾಯುವುಳ್ಳ, ಮತ್ತಮೃಗೇಂದ್ರೋದ್ರಾದಾರವಿಕ್ರಮಂ-ಮದಿಸಿದ ಸಿಂಹದಂತೆ ಗಂಭೀರವಾದ ನಡೆ
ಯುಳ್ಳ, ಅಧವಾ ಧಾರಾಕವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ, ತಂ-ಅಕೃಪ್ಣನನ್ನು, ಅಲೋಕ್ಯ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ || ೧೫ || ತಸ್ಯ-ಅಕೃಪ್ಣನ,
ತೇಜಸಾ-ಬೆಳಕಿನಿಂದ, ಧರ್ಮತಃ-ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು, ರಾರ್ಷ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ತೇಜಸಾ-ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ, ದುರ್ಧ
ರ್ಷಂ-ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗದವನು, ತಂ-ಅಕೃಪ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ಕಂಕಿತಶ್ಯವ-ಹೊದಿದವನಾಗಿಯೂ, ಶನಕೈಃ-ಮೆಲ್ಲನೆ, ಮಹಾಬುದ್ಧಿಃ-
ಅಧಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತೇ-ಬೆನ್ನಗೊಂಡನು || ೧೬ || ಮುಚುಕುಂದವಾಕ್ಯವು) ಇಹ-ಇಲ್ಲಿಗೆ, ಸಂಪ್ರಾ
ಪ್ತಃ-ಬಂದವನಾಗಿ, ಗಿರಿಗದ್ವರೇ-ಪಟ್ಟವ ಗುಡುಗಗಳ್ಳು, ವಿಪಿನೇ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಉರುಕುಂಟಕೇ-ಹೆಚ್ಚು ಮುಳ್ಳುಗಳುಳ್ಳ ಪಾಂಡು
ಲ್ಲಿ, ಪದ್ಮಪಲಾಶಾಭ್ಯಾಂ-ಕಮಲ ಹಳಗಂತಿಪರ್, ಪದ್ಮಾಭ್ಯಾಂ-ಪಾದಗಳಿಂದ, ವಿಚರಸಿ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಭರ್ವಾಕಾಶಿ-ನೀನು
ಯಾರು || ೧೭ || ತ್ವಂ-ನೀನು, ತೇಜಸ್ವಿನಾಂ-ಬೆಳಕುಳ್ಳವರೊಳಗೆ, ತೇಜಃ-ಬೆಳಕಾದವನಾದ, ಭಗವಾನ್-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ, ವಿಭಾ
ವಸುಃ-ಲೋಕಪ್ರಕಾಶಕನಾದ, ಸೂರ್ಯಃ-ಆದಿತ್ಯನೋ, ಸೋಮಃ-ಚಂದ್ರನೋ, ವಹೇಂದ್ರೋ-ವಾ-ಹೇವರಾಜನೋ, ಅ
ವರೋಲೋಕಪಾಲೋಪಿವಾ-ಇತರ ದಿವ್ಯಾಲಕನೋ || ೧೮ || ಯತೇ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಪ್ರದೀಪಕೋ-ಹೊಡ್ಡು ದೀವಿಗಳೆಂದು,
ಪ್ರಭುದಾ-ಕಾಂತಿಯಿಂದ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಗುಹಾಧ್ಯಾಂತಂ-ಗವಿಯಂತೆಲೆಯನ್ನು, ಬಾಧನೇ-ನಾಶವಾ

ನು. (ಅಭಗಮತನು ಎಂತಿಯವನೆಂದರೆ-) ಶ್ರೀವತ್ಸವೆಂಬ ಚಿಹ್ನದಿಂದ ಅಲಕೃತವಾದ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಹೊ
ಳೆಯುವಕೌಸ್ತುಭರತ್ನದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವನಾಗಿ || ೧೩ || ನಾಲ್ಕು ಭುಜಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ವೈಜಯಂತೀವನಮಾಲೆಯಿಂ
ದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವನಾಗಿ, ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರಸನ್ನವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಹೊಳೆಯುವ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳಿಂ
ದ ಶೋಭಿತನಾಗಿ || ೧೪ || ಸರ್ವಲೋಕಗಳಿಗೂ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಮನೋಹರನಾಗಿ, ಅನುರಾಗಯುಕ್ತವಾದಮಂ
ದಸ್ಥಿತವುಳ್ಳನೋಟಗಳಿಂದರಮ್ಯನಾಗಿ, ದಿವ್ಯವಾದಯಶಸ್ಸಿನಿಂದಕಾಂತನಾಗಿ, ಸಿಂಹದಂತೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದಬ
ಯ್ಯಾರವ ಗಮನವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಇರುವನು || ೧೫ || ಇಂತಾಭಗಮತನು ನೋಡಿ ಆಮುಚುಕುಂದನು ಅಭಗಮತನ
ತೇಜಸ್ವಿನಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತನಾಗಿ ಭಯಪಡುತ್ತ ಮೆಲ್ಲನೆಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದನು || ೧೬ || ಎಲ್ಲಮಹಾಪುರುಷನೇ! ಈ ಅ
ರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರೈತದಗುಹೆಯಲ್ಲಿಬಂದು ಇರುವಿ, ನೀನುಯಾರಾ? ಪದ್ಮಪಳಗಳಂತೆಕೋಮಲಂಗಳಾದ ಪಾದಗಳಿಂದ
ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಈಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತೀಯೆ? || ೧೭ || ನೀನುತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದವರೊಳಗೆ ಅಗ್ನಿ
ಯೋ? ಭಗವಂತನಾದಸೂರ್ಯನೋ? ಮಹೇಂದ್ರನೋ? ಬೇರೆಯೊಬ್ಬಲೋಕಪಾಲಕನೋ || ೧೮ || ನಿನ್ನನ್ನುನೋ
ಡಿಸಾನು ತ್ರಿನೂರ್ತಿಗಳಾದಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಮಹೇಶ್ವರರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನಾಗಿತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ

ರ್ಮಭವಂ | ಯದ್ಬಾಧನಗುಹಾಧ್ಯಾಂತಂಪದೀಪಜಭಯಾಯಧಾ ||೮೯||ಕುಶೂಪತಾಮವ್ಯಳೇ
ಕಮಸ್ಯಾಕಂನರಪುಂಗವ | ಸ್ವಜನ್ಮಕರ್ಮಗೋತ್ರಂವಾಕಧ್ಯತಾಯದಿರೋಚತೆ ||೨೦||ವಯಂತುಪು
ರುಷವ್ಯಾಘ್ರವಿಷ್ಣುಕಾಃಕ್ಷತ್ರಬಂಧಪಃ | ಮುಚುಕುಂದಇತಿಪ್ರೋಕ್ತಾಯೌವನಾಶ್ವಾತ್ಮಜಃಪ್ರ
ಭೂ||೨೧||ಚಿರಪ್ರಜಾಗರತಾಂಗತೋನಿದ್ರಯಾಪಹೃತೇಂದ್ರಿಯಾಃ | ಶಯಿಸ್ತಿಸ್ತಿಸ್ತಪಿಸೇಕಾಮುಕೇನಾಪ್ಯು
ತ್ಥಾಪಿತೋಽಧುನಾ||೨೨||ಸೋಪಿಭಸ್ತೀಕೃತೋನೂನಮಾತ್ಮೀಯೈವಪಾಪ್ಯನಾ||೨೩||ನಂತರಂಭವಾಕ್
ಶ್ರೀಮಾನ್ಲಲಕ್ಷಿತೋವಿತೃಶಾಸನ ||೨೪|| ತಜಿಸಾತೇವಿಷ್ಣುಭೂರಿದ್ರಷ್ಟುಂನಕಕ್ಕುಮಃ | ತತೋ
ವೈತ್ಯಂಮಹಾಭಾಗಮಾನನೀಯೋನಿದಹಿನಾಮ ||೨೫|| ಏವಂಸಂಭಾವಿತೋರಾಷ್ಟ್ರಭಗವಾನ್ಭೂತಭೂ

ಷತಲಿರುವೆಯೋ, ತತಃ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ದೇವದೇವಾನಾರ-ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವರಾದ ತ್ರಯಾಣಾಂ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪುರುಷರ್ಷಭಂ-ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನಾಗಿ, ತ್ವಂ-ನಿನ್ನನ್ನು. ಮನ್ಯೋ-ಆಯವನು ||೮೯||೧೮ಪುಂಗವ-ಮನುಷ್ಯಕ್ರೇಷ್ಠನೇ! (ಪುರುಷೋತ್ತಮನೇ!) ಅವ್ಯಳೇಕಂ-ಪಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ (ದಿಟವಾಗಿ) ಕುಶೂಪತಾಂ-ಕೇಳಲ್ಪಯಿಸುವಲಿರುವ. ಅಸ್ಯಾಕಂ-ನಮಗೆ, ಸ್ವಜನ್ಮ-ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವು, ಕರ್ಮ-ಕೆಲಸವನ್ನು, ಗೋತ್ರಂವಾ-ಸಂತತಿಯೂ, ರೋಚತೆಯಿತಿ-ಇಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿದರೆ, ಕಧ್ಯತಾಂ-ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿ ||೨೦||ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ-೧೮ಕ್ರೇಷ್ಠನೇ! ವಯಂತು-ನಾವಾದರೋ, ಕ್ಷತ್ರಬಂಧಪಃ-ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ನಂಟರಾಗಿಉಳ್ಳ, ವಿಷ್ಣುಕಾಃ-ವಿಷ್ಣುವುಕುಂದದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಪ್ರಭೋ-ಸ್ವತಂತ್ರನೇ! ನಾನು, ಯೌವನಾಶ್ವಾತ್ಮಜಃ-ಯುವನಾಶ್ವನಮಗನಾದ ಮಾಂಧಾತನಮಗನು. ಆದ. ಮುಚುಕುಂದಇತಿ-ಮುಚುಕುಂದನೆಂದು, ಪ್ರೋಕ್ತಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುವೆನು ಚಿರಪ್ರಜಾಗರಃ-ಬಹುಕಾಲ ವೆಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದು, ಕ್ರಾಂತಃ-ಬಳಿದವನಾದ್ದರಿಂದ, ನಿದ್ರಯಾ-ನಿದ್ರೆಯಿಂದ, ಅವಹೃತೇಂದ್ರಿಯಃ-ಕದಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಸ್ತೀವಿಸಿನೇ-ಈಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಕಾಮಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಶಯೇ-ಮಲಗಿರುವೆನು. ಅಥನಾ-ಈಗ, ಕೇನಾಪಿ-ಯಾವವೆಂದರೋ ಉತ್ಥಾಪಿತಃ-ಎಬ್ಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದೆನು ||೨೧||ಸೋಪಿ-ಅವನೂಕೂಡ, ಆತ್ಮೀಯೇನ-ತನ್ನದಾದ, ಪಾಪ್ಯನ್ಯವ-ಪಾಪದಿಂದಲೇ, ಭಸ್ತೀಕೃತಃ-ಬುದಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟನೆಂದು, ನೂನಂ-ತರಿಸುವೆನು. ಅನಂತರಂ-ಆಮೇಲೆ (ಕೂಡಲೇ) ಅವಿತೃಶಾಸನ-ಶತ್ರುಶಿಕ್ಷಕನೇ! ಶ್ರೀಮಾನ್-೧೦ಪತ್ರಳ್ಳ, ಭರ್ತಾ-ನೀನು, ಲಕ್ಷಿತಃ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುವಿ ||೨೨||ತೇಮಹಾಭಾಗ-ಎಲೈಹೆಚ್ಚು ಸಮ್ಯಾಸವುಳ್ಳವನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ಆವಿಷ್ಣೋಃ-ಸಹಿಸಲಶಕ್ಯವಾಗಿರುವ, ತೇಜಸಾ-ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ, ಭೂರಿ-ಬಹುವಾಗಿ, ದ್ರಷ್ಟುಂ-ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ, ನಕಕ್ಕುಮಃ-ಕಕ್ಷರಾಗಲಾರೆವು. ತತಃ-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ತ್ವಂ-ನೀನು ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ. ದೇಹಿನಾಂ-ಪಾ್ರಣಿಗಳಿಗೂ, ಮಾನನೀಯಃ-ಮಾನಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನು, ಅಸಿ-ಆಗುತಲಿರುವಿ ||೨೩||ರಾಜಾ-ಮುಚುಕುಂದ ರಾಯನಿಂದ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಸಂಭಾವಿತಃ-ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಭೂತಭಾವನಃ-ಪಾ್ರಣಿಗಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಪ್ರಕಾಶಕನಾದ, ಭಗವಾನ್-ಕೃಷ್ಣನು. ಪ್ರಹರ್ಷ-ನಗುತ್ತ, ಮೇಘನಾದಗಭೀ

ದೀಪವು ಸ್ವಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಅಂಧಕಾರವನ್ನಂತೆ ಗುಹಾಮಧ್ಯ ಗತವಾದ ಮಹಾಂಧಕಾರವಂ ನೀನು ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸರಿಹರಿಸುತ್ತೀಯೆ ||೮೯||ಎಲೈಪುರುಷಕ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಕೇಳಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ನನಗೆ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವಂ ಕರ್ಮವಂ ಗೋತ್ರವಂ ಕೂಡ ಹೇಳುವನಾಗು ||೨೦||ಎಲೈಪುರುಷಕ್ರೇಷ್ಠನೇ! ನಾನಾದರೋ ಕ್ಷತ್ವಾಕುಮಶಸ್ತನಾದವನು, ಕ್ಷತ್ರಿಯನು, ಯೌವನಾಶ್ವನ ಪುತ್ರನಾದ ಮಾಂಧಾತ್ಮನಿಗೆ ಮಗನಾದವನು, ಮುಚುಕುಂದನೆಂಬ ನೂವಧೀಯವುಳ್ಳವನು ||೨೧||ಬಹುಕಾಲ ಜಾಗರದಿಂದ ಶ್ರಾಂತನಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಸರವಶಂಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಈವಿಜನವಾದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಕಯನಂಗೆಯ್ದಿರುವ ನನ್ನಂ ಯಾವವನೋಬಂದು ಯೆಬ್ಬಿಸಿದನು ||೨೨||ಆಪುರುಷನು ತನ್ನಪಾಪದಿಂದಲೇ ಭಸ್ತೀಭೂತನಾದನು. ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಶತ್ರುಸಂಹಾರಕನಾದನಿನ್ನಂ ನಾನುನೋಡಿದನು ||೨೩||ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿ ವಿಕೇವವಾಗಿ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತನಲ್ಲ. ಎಲೈಮಹಾಭಾಗನೇ! ಸರ್ವಪಾ್ರಣಿಗಳಿಗೂ ಶ್ಲಾಘ್ಯನಾಗಿದ್ದೀಯೆ||೨೪|| ಎಂದಮುಚುಕುಂಧನಿಂದ ಬಹುಮಾನಿತನಾದಭಗವಂತನು ನಗುತ್ತಮೇಘದಂತೆಗಂಭೀರನಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ

ವನಃ | ಪ್ರತ್ಯಾಹಪ್ರಹಸನ್ವಾಣ್ಯಮೆಫನಾದಗಭೀರಯಾ ||೨೫||ಶ್ರೀಭಗವಾಃ||ಜನ್ಮಕರ್ಮಭಿಧಾ
ನಾನಿಸಂತಿಮಿಂಗಸಹಸ್ರಕಃ|ನಶಕ್ಯಂತಪ್ರಸಂಖ್ಯಾತಮನಂತತ್ವಾನ್ಮಮಾಪಿ||೨೬||ಕೃಚಿದ್ರಜಾಂ
ಸಿವಿಮಮೆಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಯುರೂಪಜನ್ಮಭಿಃ|ಗುಣಕರ್ಮಾಭಿಧಾನಾನಿಮೆಜನ್ಮಾನಿಕರ್ದಿಚಿತ್||೨೭||ಕಾಲತ್ರ
ಯೊಪಪನ್ನಾನಿಜನ್ಮಕರ್ಮಾಣಿಮೆನ್ಮಪ|ಅನುಕ್ರಮಂತೋನ್ಯೈವಾಂತಂಗಚ್ಛಂತಿಪರಮರ್ಮಯಃ||೨೮||
ತಥಾನ್ಯತ್ಯತಾನನ್ಯಂಗಕೃಣುಷ್ವಗದತೋಮಮ|ವಿಕ್ಷೌಪಿತೋವಿರಿಂಚೆನಪುರಾಹಂಧರ್ಮಗುಪ್ತಯ||೨೯||
ಭೂಮರಾಶ್ರಯಾಮಾಣಾನಾಮಸುರಾಣಾಂಕ್ಷಯಾಯಚ | ಅವತೀರ್ಮ್ಯಯದುಕುಲೆಗೃಹೇನಕ
ದುಂದುಭಿಃ ||೩೦||ಪದಂತಿವಾಸುಜನಿವಸುದೇವಸುತಂಹಿಮಾವಾ | ಕಾಲನಿಮಿರ್ದತ್ಸಕಂಸಪ್ರಲಂಬಾ

ರಯಾ-ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಗಂಭೀರವಾದ, ವಾಣ್ಯಾ-ಮಾತಿನಿಂದ, ಪ್ರತ್ಯಾಹ-ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಂ ನುಡಿದನು||೨೫||[ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯವು]
ಅಂಗ-ಅಯ್ಯಾ! ಮೇ-ನನ್ನ, ಜನ್ಮಕರ್ಮಭಿಧಾನಾನಿ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿದ ಹೆಸರುಗಳು, ಸಹಸ್ರ
ಕಃ-ಸಾವಿರಾರು ಬಗೆಯಾಗಿ, ಸಂತಿ-ಇವೆ, ಅನಂತತ್ವಾನ್-ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ್ದೆಂದ, ಮಮಾಪಿ-ನನಗೂಕೂಡ, ಪ್ರಸಂಖ್ಯಾತಂ-
ಇಷ್ಟೇಯೆಂದು ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ನಶಕ್ಯಂತೇ-ಸಾಧ್ಯಂಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ ||೨೬||ಕೃಚಿತ್-ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ, ಕರ್ಹಿಚಿತ್-ಒಬ್ಬನಾ
ದರೂ, ಉರುಜನ್ಮಭಿಃ-ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಿಂದ, ಪಾರ್ಥಿವಾನಿರಜಾಂಸಿ-ಭೂಗೋಳದಲ್ಲಿರುವ ಮಂಜಿನ ಧೂಳುಗಳನ್ನು, ವಿಮಮೇ-
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಿಸುವೆನು. ಮೇ-ನನ್ನ, ಜನ್ಮಾನಿ-ಅವತಾರಗಳನ್ನೂ, ಗುಣಕರ್ಮಾಭಿಧಾನಾನಿ-ಗುಣಗಳನ್ನೂ, ಕಿರ್ಮಿಗಳ
ನ್ನೂ ನಾಮಗಳನ್ನೂ, ನ-ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲವು ||೨೭||ನೃಪ-ಅರಸನೇ! ಕಾಲತ್ರಯೊಪಪನ್ನಾನಿ-ಭೂತಭವಿದ್ವೈದ್ವರ್ತಮಾನ
ಗಳೆಂಬ ಮೂರುಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಕ್ಕವುಗಳಾದ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಜನ್ಮಕರ್ಮಾಣಿ-ಜನ್ಮವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು, ಅನುಕ್ರಮಂತಂ-
ಎಣಿಸುತ್ತ ಲಿರವರಾದ, ಪರಮಾರ್ಥಯಃ-ಮಹಾಋಷಿಗಳು, ಅಂತಂ-ತುದಿಯನ್ನು, ನಗಚ್ಛಂತೈವ-ಮುಟ್ಟುವುದೇ ಯಿಲ್ಲ
ವು ||೨೮||ತಥಾಪಿ-ತಾಗಾದರೂ, ಅಂಗ-ಪ್ರಿಯನೇ! ಗದತಃ-ಹೇಳುತ್ತಲಿರುವ, ಮಮ-ನನ್ನ, ಅದ್ಯತನಾನಿ-ಈಕಾಲದವುಗಳ
ನ್ನು, ಕುಣು-ಕೇಳು, ಅಹಂ-ನಾನು, ಪುರಾ-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಗುಪ್ತಯೇ-ಧರ್ಮವಂ ಪಾಲಿಸಲೋಸುಗ, ನಿರಿಂಚೇನ-ಸೃ
ಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ, ವಿಕ್ಷೌಪಿತಃ-ಪಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ||೨೯|| ಭೂಮೇಃ-ಭೂಗೋಳಕ್ಕೆ, ಭಾರಾಯಃ-ಮಾಣಾ
ನಾಂ-ಹೊರೆಯಾಗಿ ಆಗಿರುವ, ಅನುರಾಣಾಂ-ದೈತ್ಯರ, ಕ್ಷಯಾಯಚ-ನಾಶಕ್ಕೋಸುಗವೂ, (ಶಿಷ್ಯಪರಿಪಾಲನಕ್ಕೋಸುಗವೂ)
ಯದುಕುಲೇ-ಯಾವವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ, ಆನಕದುಂದುಭೀ-ವನುದೇವನ, ಗೃಹೇ-ಮನೆಯಲ್ಲಿ(ಪತ್ನಿಯಾದ ದೇವತೆಯಲ್ಲಿ) ಅವತೀ
ರ್ಣಃ-ಅವತರಿಸಿದವನಾದೆನು ||೩೦||ವಸುದೇವಸುತಂ-ವಸುದೇವನ ಮಗನಾದ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ವಾಸುದೇವೇತಿ-ವಾಸುದೇವ
ನೆಂದು, ಪದಂತಿಹಿ-ಹೇಳುತ್ತ ಲಿರವ ರಲ್ಲವೆ? ಕಾಲನೇಮಿಃ-ಕಾಲನೇಮಿಯೆಂಬ ದೈತ್ಯನಾದ, ಕಂಸಃ-ಕಂಸನು, ಹತಃ-ಕೊ
ಲ್ಲುಟ್ಟನು. ಸದ್ವಿಷಃ-ದ್ವೇಷಿಗಳೆಂ ನುತಿರಾದ, ಪ್ರಲಂಬಾದ್ಯಾತ್ಮ-ಪ್ರಲಂಬನು ಮೊದಲಾದವರೂ ಕೂಡ, ಪತಾಃ-ಕೊಲ್ಲ
ಲ್ಪಟ್ಟರು ||೩೧||ರಾಜಃ-ಮುಚುಕುಂಪರಾಯನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ತಿಗೃಚ್ಛುಷಾ-ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅಯಂಯವನ

ದನುಡಿದನು ||೨೫|| ಎಲೈಮುಚುಕುಂದನೇ|ಜನ್ಮಗಳುಕರ್ಮಗಳೆನಾಮಧೇಯಂಗಳೂನನಗೆಅನೇಕಸಹಸ್ರ
ಸಂಖ್ಯಾಕಂಗಳಾಗಿವೆ ನಾನುಅನಂತನಾದಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನಜನ್ಮಕರ್ಮಂಗಳಂ ಎಣಿಸುವುದಕ್ಕೆಅಗುವುದಿಲ್ಲ
||೨೬|| ಅನೇಕಜನ್ಮಂಗಳನೆಯ್ದಿಭೂವಿಯಧೂಳಿಗಳನ್ನಾದರೂಎಣಿಸಬಹುದು,ನನ್ನಗುಣಂಗಳಂಕರ್ಮಂಗಳಂ
ಜನ್ಮಂಗಳಂನಾಮಂಗಳಂಎಣಿಸಲಾಗದು||೨೭||ಭೂತಭವಿದ್ವೈದ್ವರ್ತಮಾನಕಾಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದನನ್ನಜನ್ಮಕ
ರ್ಮ ನಾಮಧೇಯಂಗಳಂಯೆಣಿಸಿವಾರವಂಕಾಣವೆಕ್ಕೇಗಲೂಮಹರ್ಷಿಗಳುಚಿಂತಿಸುತ್ತಾರೆ ||೨೮|| ಆದರೂಈಗ
ಉಂಟಾದ ಜನ್ಮಕರ್ಮನಾಮ ಧೇಯಂಗಳಂವೇಳುತ್ತೇನೆ- ಕೇಳಿಅರಸೇ! ನಾನುಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣಾ
ರ್ಥವಾಗಿ ಚ್ರಮ್ಯನಿಂದಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ||೨೯|| ಭೂಭಾರರೂಪರಾದ ಅಸುರರಂ ಸಂಹರಿಸಲೋಸುಗ ಯದು
ಕುಲದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರುವೆನು||೩೦||ವಸುದೇವನ ಪುತ್ರನಾದ ಕಾರಣ ವಾಸುದೇವನೆಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಂಸರೂಪಿಯಾದ ಕಾಲನೇಮಿಯಂ ಪ್ರಲಂಬಮುಂತಾದ ಅಸುರರಂ ನಾನುಸಂಹರಿಸಿದೆ

ದ್ಯಾಷ್ಟಸದ್ವಿವೇಶಿ||೪೦||ಅಯಂಚಯವನೋದಗೋಧಿರಾಜಂಸ್ತೇಗ್ಮಹಕ್ಷುಪಾ | ನೋಹಂತವಾನು
ಗ್ರಹಾರ್ಥಂಗುಹಾಮತಾಮವಾಗತಃ||೪೧||ವಾ ಶ್ರಿತಿಪ ಚಾರಂಪೂರ್ವಾತ್ಯಯಾದಂಭಕ್ತ ವತ್ಸಲಃ|
ವರಾಪೃಣೀವ್ಯರಾಜರೈಗುರ್ವಾನ್ಮಾಮಾ ದದಾಮಿತೆ | ಮಾಂಪ್ರಸನ್ನೋ ಜನಕಶ್ಚಿನ್ನ ಭೂಯೋ
ಹರ್ತಿಶೋಚಿತುಮ್||೪೨||ಶ್ರೀಕುಕಃ || ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತಂಪ್ರಜಮ್ಯಾಹಮುಚುಕುಂದೋಮುದಾನ್ವಿತಃ |
ಕ್ಷಿತ್ವಾನಾರಾಯಣಂದೆವಂಗರ್ಗ ವಾಕ್ಯಮನುಸ್ಮರಣ||೪೩||... ..
ಮುಚುಕುಂದಃ||ವಿಮೋಹಿತೋಯಂಜನಕಃಮಾಯಯಾತ್ಯದೀಯಯಾತ್ಯಾಂನಭಜತ್ಯನರ್ದದ್ಯುಕ್ |
ಸುಖಾಯದುಃಖಪ್ರಭವೇಷುಸಜ್ಜತೇಗ್ಮಹೇಷುಯೇಷಿತ್ವುರಾವತ್ಯವಂಚಿತಃ ||೪೪||ಲಬ್ಧ್ವಾಜನೋದು
ರ್ದಭಮತ್ರಮಾನುಷಂಕಥಂಷಿದವ್ಯಂಗಮಯತ್ಯತಸ್ತವ | ವಾದಾರವಿಂದಂನಭಜತ್ಯಗುನ್ಮತಿಗೃಹ

ಶ್ವ-ಈಕಾಲಯವನನೂ ಕೂಡ, ವಗ್ಧಿ-ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು, ನೋಹಂ-ಅಕ್ಕಪ್ಪನಾದ ನಾನು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಅನುಗ್ರ
ಹಾರ್ಥಂ-ರಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಏತಾಂಗ-ಹಾಂ-ಈಗವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಉಪಾಗತಃ-ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವನಾದೆನು||೪೦||
ಪೂರ್ವಂ-ಮುಂಚೆ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಪ್ರಚುರಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ-ಬಯಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ-ಭಕ್ತ
ರಲ್ಲಿಪ್ರೇಮಪುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ರಾಜರ್ಷಿ-ರಾಜನಾಗಿಯೂ ಋಷಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವವನೇ! ತೇ-ನಿನಗೆ, ಸರ್ವಾ-ಕಾರ್ಮಾ-
ಸಕಲವರಗಳನ್ನೂ, ದದಾಮಿ-ಕೊಡುತ್ತೆ ಲಿರುವನು. ವರಾ-ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು, ಪೃಣೀವ್ಯ-ಬಯಸು, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು,
ಪ್ರಪನ್ನಃ-ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ನಂಬಿದವನಾದ, ಕಶ್ಚಿತ್-ಒಬ್ಬನಾದರೂ, ಭೂಯಃ-ಮರಳಯೂ, ಶೋಚಿತುಂ-ದುಃಖಿಸುವುದಕ್ಕೆ,
ನಾರ್ಹತಿ-ಯೋಗ್ಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲವು ||೪೧||[ಕುಕವಾಕ್ಯವು.] ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಉಕ್ತಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಮುಚುಕುಂದಃ-ಮುಚು
ಕುಂದನು, ಗರ್ಗವಾಕ್ಯಂ-ಗರ್ಗಮುನಿ ಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು, ಅನುಸ್ಮರಣ-ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುವವಾಗಿ, ಮುದಾನ್ವಿತಃ-ಸಂತಸದಿಂ
ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ನಾರಾಯಣಂದೇವಂಕ್ಷಿತ್ವಾ-ನಾರಾಯಣ ದೇವರನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ತಂ-ಅಕ್ಕಪ್ಪನನ್ನು, ಪ್ರಣ
ವ್ಯ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಹ-ನುಡಿದನು ||೪೨||[ಮುಚುಕುಂದ ವಚನವು.] ಹೇಕಾಶ-ಎಲೈಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಯೇಷಿತಿ-ಹೆಂಣು, ಪುರುಷ
ಶ್ವ-ಗಂಡುಂಬ, ಅಯಂಜನಃ-ಈಪ್ರಾಣೀಕವು, ತ್ವದೀಯಯಾ-ನಿನ್ನದಾದ, ಮಾಯಯಾ-ಮೋಹಕಾಶ್ರಯಿಂದ, ವಿಮೋ
ಹಿತಸ್ತ-ಮೋಹಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅನರ್ಥದ್ಯುಕ್-ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನವಂ ಕಾಣದೇ ಯಿರುವುದಾಗಿ, ಸುಖಾ
ಯ-ಸ್ವರೂಪಸುಖಕ್ಕೆ, ವಂಚಿತಃ-ವಂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ನಭಜತಿ-ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದುಃಖಪ್ರಭವೇಷು-
ದುಃಖವೇಳವಾಗಿಉಳ್ಳ, ಗೃಹೇಷು-ಮನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ, ಸಜ್ಜತೇ-ಮಮಕಾರದಿಂದ ಸಂಬಂಧಿಸುವನು. ||೪೩||ಅತ್ರ-
ಈಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ, ದುರ್ಲಭಂ-ಮೊರೆಯ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ, ಅವ್ಯಂಗಂ-ಅಂಗಲೋಪವಿಲ್ಲದ, ಮಾನುಷಂಜನ್ಮ-ಮನುಷ್ಯವೇಹವ

ನು ||೪೦||ಎಲೈಮುಚುಕುಂದರಾಯನೇ! ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ನಿನ್ನನೇತ್ರತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಈಕಾಲಯವನನು ದಗ್ಧ
ನಾದನು. ಅನಾನು ನಿನ್ನನ್ನುನುಗ್ರಹಿಸ ಲೋಸುಗ ಈಗುಹೆಗೆಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ||೪೧||ನೀನುಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಹುವಾಗಿ
ನನ್ನಂಛಾಧಿಸಿಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಯಿದ್ದವನಾದ ಕಾರಣವಿಂದಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ನಾನುಬಂದೆನು, ಎಲೈಅರನೇ ವರಂ
ಗಳಂಕೇಳು ಇವ್ಯಂಗಳಾದ ಸಮಸ್ತ ವರಂಗಳಂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನಂಶರಣುಹೊಂದಿದ ಪುರುಷನು ಪುನಶ್ಚ
ಶೋಕವಂ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ||೪೨||ಎಂದು ಭಗವಂತನಿಂದ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಮುಚುಕುಂದನು ಸಂತೋಷ
ಯುಕ್ತನಾಗಿ “ಽನೇಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಅವತರಿಸುತ್ತಾನೆ” ಎಂದುಗರ್ಗಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಪೇಳ
ಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಕ್ಯವಂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸಾಕ್ಷಾನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿದ
ನು ||೪೩||ಎಲೈಪರಮೇಶ್ವರನೇ! ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತವಾದ ಜನವುಅನಾತ್ಮವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯು
ಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ನಿನ್ನಂ ಭಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಲೀ ಪುರುಷನಾಗಲೀ ಈಜನವು ದುಃಖಪ್ರದಂಗಳಾದ ಗೃಹಾದಿ
ಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಅಸುಕ್ತವಾಗುತ್ತೆ ||೪೪||ಜನವು ದುರ್ಲಭವಾದ ಮಾನುಷ ದೇಹವಂ ದೈವಪ್ರೇರಣ
ದಿಂದ ಪಡೆದರೂ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ನಿನ್ನಂಭಜಿಸದೆ ಗೃಹಾದಿ ವಿಪಯಗಳೆಂಬ ಮಹಾಕೋಪದಲ್ಲಿ ಪಶು

ಹಾಂಧಕೂಪತತೀಯಾಧಾಪಕುಃ ||೪೬|| ಮಮೈವಕಾಲೋಽಜಿತನಿಷ್ಠಲೋಗತೋರಾಜ್ಯಶ್ರಿಯೋನ್ಮ
ದ್ಧಮದಸ್ಯಭೂಪತೇ |ಮುಕ್ತಾಶ್ರಯೋಬುದ್ಧಿಸ್ಸತದಾರಕೋಫಲಾಪ್ನಾಪಜ್ಜಮಾನಸ್ಯದುರಂತಚಿಂತ
ಯಾ ||೪೭|| ಕಳಬರೆಸ್ಮಿನ್ ಘಟಕುಡ್ಯಗನ್ನಿ ಭಸಿರೂಢಮಾನೋನರದವಇತ್ಯಾಹಮ್ | ವೈತೋರಥಭಾಶ್ವಪ
ದಾತ್ಯನೀಕಪೈರಾಗ್ಂಪದ್ಯುಚಂಸಾಸ್ತ್ವಮಗಣಯ್ಯದುರ್ಮದಃ ||೪೮|| ಪ್ರಮತ್ತಮುಚ್ಚೈಶ್ರಿ ತಿಕತ್ಯ
ಚಿಂತಯಾಪ್ರವೃದ್ಧಲೋಭಂವಿವಯಮುಲಃ ಲಗತ್ | ತ್ವಮಪ್ರಮತ್ತಸ್ಸಹಸಾರ್ಥಪದ್ಯನೇಹುಲ್ಲೆಲಿ
ಹಾನೋಹಿರಿವಾಖುಮಂತಕಃ ||೪೯|| ಪುರಾರಥೈರೋ ಮಪರಿಪ್ಕೃತ್ಯೈಶ್ಚ ರತ್ನಮತಂಗಜೈರಾಸನರದವಗಂ.

ನ್ನು, ಅಯತ್ನತಃ-ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡದೆ, ಕಥಂಚಿತ್-ಹೇಗೋ (ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ) ಲಬ್ಧ್ವಾ-ಹೊಂದಿಯೂ, ಜನಃ-ಪಾಣಿ
ಯು, ಅನನ್ಯತೀ-ನದ್ಭದ್ಧಿ ಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಗೃಹಾಂಧಕೂಪೇ-ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಕುರುಡು ಕುಳಿಯಲ್ಲಿ, ಪತೀತಿ-ಬಿದ್ದು, ಪಶು
ರ್ಯಥಾ-ತಿಯಗ್ಗಂತುಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಪಾದಾರಪಿಂದಂ-ಅಡಿದಾವರೆಯನ್ನು, ನಭಜಿ-ಸೇವಿಸುವು
ದಿಲ್ಲವು ||೪೬|| ಹೇಅಜಿತ-ಯಾರಿಂದಲೂ ಜಯಿಸಲ್ಪಡದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ! ಗಾಜ್ಯಶ್ರಿಯಾ-ಭೋರತನದ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ, ಉನ್ನ
ದ್ಧಮದಸ್ಯ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಗರ್ವವುಳ್ಳ, ಭೂಪತೇಃ-ಭೋರೆಯಾಧಂಧಾ-ಮರ್ತ್ಯಾತ್ಮಬುದ್ಧೀ-ಮನುಷ್ಯ
ದೇಹವೇ ನಾನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಸುತದಾರಕೋಫಲಾಪ್ನು-ಮಕ್ಕಳು ಹೆಂಡಿರು ಭಂಡಾರ ಛೇದಿಗಳಲ್ಲಿ, ದುರಂತಚಿಂತ
ಯಾ-ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಯೋಚನೆಯಿಂದ, ಆಸಜ್ಜಮಾನಸ್ಯ-ಅಭಿಮಾನ ಸಂಗಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವ, ಮಮ-ನನ್ನ, ಏಷಕಾಲಃ-ಈ
ಆಯುಷ್ಯವು, ನಿಷ್ಕಲಃ-ಪ್ರಯೋಜನ ವಿಲ್ಲದಾದ್ದಾಗಿ, ಗತಃ-ಕಳೆದು ಹೋದದ್ದಾಯಿತು ||೪೭|| ಘಟಕುಡ್ಯಗನ್ನಿ ಭಸಿ-ಮಡಿಕೆಗೂ
ಗೋತೇನಾ ನಮಾನವಾದ, ಅಸ್ತಿತ್ವಕಳೆಬರೇ-ಈದೇಹದಲ್ಲಿ, ನಿರೂಢಮಾನಃ-ನಿಲೆಗೊಂಡ ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಹಂ-
ನಾನೆ, ನರದೇವಜಿತಿ-ಮನುಷ್ಯರಿ ಗೊಡೆಯನೊಬ್ಬ, ರಥೇಬಾಶ್ವಪದಾತ್ಯನೀಕಪೈಃ-ಚತುರಂಗ ಸೇನಾನಾಯಕರಿಂದ, ವೈತಃ-
ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಗಾಂ-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಪರ್ಯಟ-ಸರ್ವತ್ರ ತಿರುಗುವವನಾಗಿ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅಗಣಯ್ಯ-ಲೆಕ್ಕಿಸ
ದೆ, ದುರ್ಮದಃ-ಕೆಟ್ಟ ಗರ್ವವುಳ್ಳವನಾದೆನು ||೪೮|| ಇತಿ-ಹೀಗೆಯೇ, ಕೃತ್ಯಚಿಂತಯಾ-ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳ ಯೋಚನೆಯಿಂ
ದ, ಪ್ರವೃದ್ಧಲೋಭಂ-ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿದ ಆಶಯುಳ್ಳವನೂ, ವಿಷಯೇಷು-ಸಂಸಾರ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ, ಲಾಲಸಂ-ಆತ್ಮಾನುಕ್ತನೂ,
ಉಚ್ಚೈಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಪ್ರಮತ್ತಂ-ಹೆಚ್ಚು ಮದವುಳ್ಳವನೂ ಆದವನನ್ನು ಅಪ್ರಮತ್ತಃ-ಪ್ರಮಾದವಿಲ್ಲದವನಾದ ತ್ವಂ-
ನೀನು, ಹುಲ್ಲೇಲಿಕಾಣಿ-ಹಸಿವಿನಿಂದ ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ ಸವರುತ್ತಲಿರುವ, ಅಹಿ-ಸರ್ಪವು. ಅಖುಮಿವ-ಇಲಿಯನ್ನು ಹೇಗೋಹಾ
ಗೆ, ಅಂತಕಃ-ನಾಶಕನಾದ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿ, ಸಹಸಾ-ಬೇಗನೆ, ಅಭಿಪದ್ಯಸೇ-ಹಿಡಿಯುತ್ತಲಿರುವಿ ||೪೯|| ಪುರಾ-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಹೇ

ವೈತುಣಾಜ್ಞಾದಿತವಾದ ಕೂಸದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಬೀಳುತ್ತೆ ||೪೬|| ಅಸ್ಥಿರವಾದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ
ವನಾಗಿ ಪತ್ತೀ ಪುತ್ರ ಗೃಹಕೋಶಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಯೆಯಿಂದ ಮದಿಸಿ
ರುವನಾಗಿ ಭೂಪತಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡು ದುರಹಂಕೃತನಾದ ನನಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ನನ್ನ ಕಾಲವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿ
ಹೋಯಿತು ||೪೭|| ಎಲೈಭಗವತನೇ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನಾನು ಮೃಣ್ಮಯಂಗಳಾದ ಘಟಕುಡ್ಯಂಗಳಿಗೆ ಸಮ
ವಾದ ಈಜಡದೇಹದಲ್ಲಿ “ನಾನುಅರಸು” ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ ರಥಂಗಳಿಂದಲೂ ಗಜಂಗಳಿಂದಲೂ
ಅಶ್ವಂಗಳಿಂದಲೂ ವಾದಚಾರಿಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಸೈನ್ಯಂಗಳೊಡನೆ ಭೂಮಿಯಂ ಸಂಚರಿಸುವವನಾ
ಗಿ ನಿನ್ನಂ ಗಣನೆಯಂ ಮಾಡದೆ ಕಾಲವಂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆದನು ||೪೮|| ಎಲೈಸಾಂವಿಯೇ! ಅಧಿಕವಾದ ಮ
ನೋರಥ ಪರಂಪರೆಯನ್ನಲೋಚಿಸುತ್ತ ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧವಾದ ಲೋಭವುಳ್ಳವನಾಗಿ ವಿವಯಾಸಕ್ತ
ನಾಗಿರುವ ಪುರುಷನಂ ಅಪ್ರಮತ್ತನಾದ ಅಂತಕನಾದ ನೀನು ಹಸಿವಿನಿಂದ ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ ನೀಡುತ್ತಲಿರುವ ಸ
ರ್ಪವು ಮೂಷಿಕವನಂತೆ ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತೀಯೆ ||೪೯|| ಎಲೈಸಾಂವಿಯೇ! ಯಾವಪುರುಷನು ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಸುವ
ರ್ಣಾಲಂಕೃತಂಗಳಾದ ರಥಂಗಳಿಂದಲೂ ಗಜಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಶ್ವಂಗಳಿಂದಲೂ ಭಟರುಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಚರಿಸು
ತ ಭೂಪತಿ ಯೆನಿಸಿಕೊಂಡು ನನಗೆ ಯಾರುಸರಿ ಯೆಂದಿರುತ್ತಾನೋ, ಅಪುರುಷನೇ ಅಪಾರಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕಾ

ಜ್ಞಾತಃ | ಸವಕಾಲನದಾರತ್ಯಯನತೆಕಳಿಬರೊವಿಟ್ಟು ಮಿಭಸ್ತುಗಂಜಿತ್ತಾ ||೫೦||ನಿರ್ಜಿತ್ಯದಿಕ್ಟ
ಕ್ರಮಭೂತವಿಗ್ರಹೋವರಾಸನ್ನಸ್ಥಸ್ವಮರಾಜವಂದಿತಃ | ಗೃಹಮಮೈಥುನ್ಯಸುಖಮಯೋಪಿತಾಂ
ಕ್ರೀಡಾಮೃಗಗ್ರಾಸುರವಕಶನೀಯತೆ ||೫೧||ಕರೋತಿಕ್ರೂಣಿತಸಸ್ಸುನಿಷ್ಠಿತೋನಿವೃತ್ತಭೋಗಸ್ತದ
ಪಕ್ಷಯಾಸಕ್ಯತೆ ಪುನಶ್ಚ ಭೂಯಾಸಮಹಂಸ್ವರಾಣಿತಿಪ್ರವೃದ್ಧತರ್ಮೋನಸುಖಾಯಕಲ್ಪತೆ||೫೨||
ಭವಾಪವಗೋಭ್ರಮತೋದಾಭವೆಜ್ಜನಸ್ಯತರ್ಹ್ಯಾಚ್ಯುತಸತ್ಸಮಾಗಮಃ| ಸತ್ಸಂಗಮೋಯಾರ್ಹಿ
ತಪ್ಯವಸದ್ಗತೋಪರಾಪಕತಪ್ಸಯಿಜಾಯತಮತಿಃ ||೫೩||ಮನ್ಯೈಮಮಾನುಗ್ರಹಕಶತೆಕ್ಯತೋರಾಜ್ಯಾ

ಮಪರಿಪ್ಪುತ್ಯೈ-ಭಂಗಾರದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಘು-ಬಂಡಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮತಂಗಜೈರ್ವಾ-ಅನಿಗಳಿಂದಲೂ, ಚರ್ಮ-
ತಿರಗುತಲಿದ್ದ, ನರದೇವಸಂಜ್ಞಿತ-ಫೋರೆಯಂಬ ಹಸರುಂಟುವ ದೇಹವು ಯಾವುದೋ, ಸವಕಳಿಬರೊ-ಆಕರೀರವೇ,
ದಾರತ್ಯಂತೀನ ಏನು ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟರೂ ಪಾರಲಳವಲ್ಲದ, ತೇನಿನ್ನ ಕಾಲೇನ-ಕಾಲಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ, ವಿಟ್ಟುಮಿಭಸ್ತು
ಸಂಜ್ಞಿತ-ವಿಟ್-ಪಕ್ಷಿಯೋ, ಕ್ರಿಮಿ-ಹುಳಗಳೋ ಭಸ್ತು-ಬೂದಿಯೋ, ಒಂಬ, ಸಂಜ್ಞಿತ-ಹೆಸರಲ್ಲದ್ದು ಆಗುವುದು||೫೦||
ಹೇಳಕ-ಎಲೈ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯೇ! ದಿಕ್ಟಕ್ರಂ-ದಿಕ್ಟಗಳ ಮಂಡಲವನ್ನು ನಿರ್ಜಿತ್ಯ-ಗದ್ದು, ಅಭೂತವಿಗ್ರಹ-ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲ
ದವನಾಗಿ, ವರಾಸನಸ್ಥ-ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವನೂ, ಸಮರಾಜವಂದಿತ-ಸರಿಫೋರಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾ
ದರೂಕೂಡ, ಗೃಹೇಷು-ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಯೋಷಿತಾಂ-ಹೆಂಗಳ, ಮೈಥುನ್ಯಸುಖೇಷು-ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ರೀಡಾಮೃಗಇ
ವ-ಅಟದ ಮೃಗದಹಾಗೆ, ಪೂರುಷ-ಮನುಷ್ಯನು, ನೀಯತೇ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಡುವನು, ಎಕೆಯಲ್ಪಡುವನು ||೫೧|| ತಪಸ್ಸು-ತಪ
ಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ, ನಿಷ್ಠಿತ-ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನಿವೃತ್ತಭೋಗ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸುಖಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕರ್ಮಾಣಿ-ಯಜ್ಞದಾ
ನ ಜಪಾದಿಗಳನ್ನು, ಕರೋತಿ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು, ನಕ್ಯ-ಒಂದುಗಲ. ತದಪೇಕ್ಷಯಾ-ಅಭೋಗದ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಪುನ
ಶ್ಚ-ಮರಳಿಯೂ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಸ್ವರಾಟ್-ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂಡೆಯನು ಭೂಯಾಸಂ-ಆದೆಯ, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರವೃದ್ಧತರ್ಮೋ-
ಬಕಳಿಜ್ಜಿದ ಆಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸುಖಾಯ-ತ್ಯಪ್ತಿಗೆ, ನಕಲ್ಪತೇ-ಸಾಕಾದವ ನಾಗುವುದಿಲ್ಲ ||೫೨||ಭ್ರಮ-ಸಂಸಾರ ಚಕ್ರ
ದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಜನಸ್ಯ-ಪ್ರಾಣಿಗೆ, ಯದಾ-ಯಾವಾಗ, ಸತ್ಸಮಾಗ-ಸತ್ಪುರುಷರ ಸಂಗತಿಯು, ಭವೇತ್-ಆಗುವು
ದೋ, ತರ್ಹಿ-ಆಗ, ಭವಾಪವಗೇ-ಸಂಸಾರದ ಮೋಕ್ಷವು, ಭವೇತ್-ಆಗುವುದು. ಅಚ್ಯುತ-ನಾಶವಿಲ್ಲದವನೇ! ಯಾರ್ಹಿ-
ಯಾವಾಗ, ಸತ್ಸಂಗಮ-ಸತ್ಪುರುಷರ ಸಂಗತಿಯೋ, ತಪ್ಯವ-ಆಗಲೇ, ಸದ್ಗತ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಗತಿಯಾದ, ಪರಾವರೇಕ
ಉತ್ತಮರಿಗೂ ಅಥಮರಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾದ, ತಪ್ಯ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮತಿ-ಬುದ್ಧಿಯು. ಜಾಯತೇ-ಹುಟ್ಟತಲೆ ||೫೩||
ಸಾಧುಭಿ-ಸತ್ಪುರುಷರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಏಕಚರ್ಯಯಾ-ಒಬ್ಬನಾಗಿ ತಿರುಗುವಿಕೆಯಿಂದ, ವಸಂ-ಅರಣ್ಯವನ್ನು, ವಿಪಕ್ಷದ್ಭಿ-
ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಲಳಿಸುವ, ಅಖಂಡಭೂಮಿಪೈ-ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಂದ, ಯೇ-ಯಾವರಾಜ್ಯ ವೈರಾಗ್ಯವು, ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯತೇ-ಬಯಸ
ಲ್ಪಡುವುದೋ, ಸ-ಅಂಥಾ, ರಾಜ್ಯಾಸುಬಂಧಾಪಗಮ-ರಾಜ್ಯಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪಿಹೋಗುವಿಕೆ, ಯದ್ಭೃತ್ಯಾ-ತಾನಾಗಿ, ಸ್ವೇ

ಲದಿಂದ ಅಚೇತನವಾದ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಗೃಧ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಭಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಕ್ರಿಮಿವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿ ಭಸ್ತುರೂಪನೂಳಿದರೂ
ಆಗುತ್ತಾನೆ ||೫೦||ಯಾವವುರುವನು ದಿಕ್ಟಗಳಂ ಜಯಿಸಿ ನಿವೃಂಟಕನಾಗಿ, ಯುಡ್ಧಪ್ರಸಕ್ತಿರಹಿತನಾಗಿ, ಸಿಂ
ಹಾಸನಾರೂಢನಾಗಿ, ಸಮಾನರಾದ ಅರಸುಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕೃತನಾಗಿ, ದಿವ್ಯಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಯಾಸಕ್ತನಾಗಿ,
ಸ್ತ್ರೀಯರಗಳಿಗೆ ಕ್ರೀಡಾಮೃಗನಾಗಿ, ಇರುತ್ತಾನೆಯೋ ಆವುರುವನುಕೂಡ ಕಾಲದಿಂದ ಚಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ||
ಎಲೈಕ್ರಿಹರಿಯೇ! ಪುರುಷನು ತಪೋನಿವೃತ್ತನಾಗಿ ಉತ್ತರತ್ರಮಹಾ ಭೋಗಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ವೀರ್ಯ ಮಾನ
ಭೋಗಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂಬಿಟ್ಟು, ಕರ್ಮಗಳ ನಾಚರಿಸಿ ಪುನಶ್ಚ ನಾನು ಲೋಕಾಧಿ ಪತಿಯಾಗುತ್ತೇನೆಂ
ಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸುಖವನೆಯ್ದುವುದಿಲ್ಲ ||೫೧||ಎಲೈಅಚ್ಯುತನೇ! ಪುರುಷನಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಸ
ತ್ಸಂಗತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತೋ ಆಗ ಸಂಸಾರ ಬಂಧಮೋಕ್ಷವುಂಟಾಗುತ್ತೆ. ಯಾವಾಗ ಸತ್ಸಂಗತಿ ಯುಂಟಾಗು
ತ್ತೋ ಆಗ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಖುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವುದು||೫೨||ಎಲೈಕುಶ್ಲರನೇ! ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವು ಪೂ
ರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಉಂಟಾಯಿತೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ- ಯಾವಕಾರಣದಿಂದಂದರೆ- ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲಾಧಿ
ನರಿ

ನುಬಂಧಾಪಗಮೋಯದ್ಯಚ್ಛಯಾ | ಯಾಪ್ರಾಪ್ಯತೆಸಾಧುಭಿರಕಚರಯಾವನಂವಿವಿಕ್ಷದಿಭಿರಬಂಡ
ಭೂಮಿಪ್ರೇ||೫೪||ನಕಾಮಯೆನ್ಯಂತವಮದನೆವನಾದಕಿಂಚನಪ್ರಾಧ್ಯಾತಮಾದ್ಯರಂವಿಭೇ ||ಆರಾ
ಧ್ಯಕಸಾಸ್ತ್ರಂಹ್ಯಸವರ್ಗದಂಹರವ್ಯಣೀತಆರೋಪರಮಾತ್ಮಬಂಧನಮ ||೫೫|| ತಸ್ಮಾದ್ವಿಸ್ಮಜ್ಯಾಕಿವ
ಈಶಸರ್ವತೋರಜಸ್ತಮಸ್ಸತ್ತ್ವಗುಣಾನುಬಂಧನಃ | ನಿರಂಜನಂನಿರಗುಣಮಾದ್ಯಯಂಪರಂತ್ವಾಂ
ಜ್ಞಪ್ತಿಮಾತ್ರಂಪುರುಷಂವ್ರಜಾಮ್ಯಹಮ ||೫೬||ಚಿರಮಿಹವೃಜಿನಾರ್ತಸ್ತಪ್ಯಮಾನೋನುತಾಪೈರವಿ
ತ್ಯಪಪದಮಿತ್ರೋಬಧ್ಧಕಾಂತಿಕಥಂಚಿತ್ | ಶರಣದಶಮುಪೇತಸ್ತತ್ತ್ವದಾಬ್ಜಂಪರಾತ್ಮನ್ನಭಯಮ್
ತಮಶೋಕಂಪಾಹಿಮಾಪನ್ನಮೀಶ ||೫೭||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ|| ಸಾರ್ವಭೌಮಮಹಾರಾಜಮತಿಸ್ತನಿಮಲೋ

ಜ್ಞೆಯಿಂದ, ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಕೃತೇ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಮಮ-ನನ್ನ, ಅನುಗ್ರಹೇ-ರಕ್ಷಣವೆಂದು, ಮನ್ಯೇ-ತಿಳಿಯುವೆನು||೫೪||
ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ ವಿಷ್ಣುವೇ! ಅಕಿಂಚನಪ್ರಾಧ್ಯಾತಮಾ-ಕಡುಬಡವರಿಂದ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ,
ತವ-ನಿನ್ನ, ಪಾದನೇವನಾತೇ-ಚರಣಾರಾಧನಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಅನ್ಯಂ-ಇತರವನ್ನು, ವರಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠವನ್ನಾಗಿ, ನಕಾಮಯೇ-
ನಾನುಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹರೇ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಕಆರ್ಯೇ-ಯಾವಉತ್ತಮ ಪುರುಷನು, ಅಪವರ್ಗದಂ-ಮೋಕ್ಷವಂ ಕುಡುವನಾದ,
ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಆರಾಧ್ಯ-ಪೂಜಿಸಿ, ಅಪರಂ-ಅನ್ಯವಾದ ಆತ್ಮಬಂಧನಂ-ತನಗೆ ಬಂಧಕವಾದ್ದನ್ನು ವೃಣೀತ-ಬಯಸುವ
ನ-||೫೫||ತಸ್ಮಾತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಈಶ-ನಿಯಾಮಕನೇ! ರಜ ಸ್ತಮಸ್ಸತ್ತ್ವಗುಣಾನುಬಂಧನಾ-ರಾಜನತಾಮಸಸಂತೈ
ಕಗುಣ ಸಂಬಂಧಗಳುಳ್ಳ, ಆಕಿಷೇ-ಕಾಮಗಳನ್ನು, ಸರ್ವತೇ-ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಸೃಜ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ನಿರಂಜನಂ-ನಿರ್ಲಿ
ಪ್ತನಾದ, ನಿರ್ಗುಣಂ-ಗುಣಾಕ್ರಯವಿಲ್ಲದ, ಅದ್ವಯಂ-ಸಜಾತೀಯ ವಿಜಾತೀಯ ಸ್ವಗತ ಭೇದಗಳಿಲ್ಲದ, ಜ್ಞಪ್ತಿಮಾತ್ರಂ-
ಕೇವಲ ಕುದ್ಧಚಿತ್ತಾದ, ಪರಂಪುರುಷಂ-ಪರಮಾತ್ಮನೆನಿಸುವ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅಹಂ-ನಾನು, ವ್ರಜಾಮಿ-ಸೇರುವೆನು||೫೬||
ಇಹ-ಈಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ, ಚಿರಂ-ಬಹುಕಾಲವು, ವೃಜಿನಾರ್ತೇ-ಪಾಪಗಳಂ ಪೀಡಿತನೂ, ಅನುತಾಪೈಃ-ದುಃಖಗಳಿಂದ, ತಪ್ಯ
ಮಾನಃ-ಕುದಿಸಲ್ಪಡತೆ ಲಿರುವನೂಆಗಿ, ಕಥಂಚಿತ್-ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ, ಅವಿತ್ಯಪಪದಮಿತ್ರೇ-ಆಶಯದಿಗದ ಅರಿವಡ್ಡ
ಗ ವುಳ್ಳವನಾದರೂ, ಲಬ್ಧಕಾಂತೀ-ಪೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಂತಿಗುಣ ವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪರಾತ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮನೇ! ಶರಣದ, ರ
ಕ್ಷಣವಂ ಕುಡುವನೇ! ಈಶ-ಒಡೆಯನೇ! ಅಭಯಂ-ಭಯವಿಲ್ಲದ, ಋತಂ-ಸತ್ಯವಾದ, ಆಶೋಕಂ ತ್ವತ್ತ್ವದಾಬ್ಜಂ-ದುಃಖ
ವಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನಡಿವಾರೆಯನ್ನು ಉಪೇತೇ-ಸೇರಿದವನಾದೆನು. ಆಪನ್ನಂ-ಆಪತ್ತುಳ್ಳವನಾದ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು ಪಾಹಿ-ಸುಲಹು||೫೭||
[ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯವು.] ಸಾರ್ವಭೌಮ-ಸಕಲಭೂಮಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದ, ಮಹಾರಾಜ-ಮಾರಾಯನೇ! ವರೈಃಕಾಮೈಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠ

ಪತಿಗಳಾದ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ರಾಜರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಯಾವ ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆಯೋ ಅಂತಾ ತ್ಯಾ
ಗವು ದೈವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ನನಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು||೫೪||ಎಲೈಭಗವಂತನೇ! ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದಕ್ಕಿ
ಯೋಗ್ಯವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದನೇವನ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅನ್ಯವಾದ ವರವಂ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನಾದರೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವು
ದಿಲ್ಲ. ಎಲೈಶ್ರೀಹರಿಯೇ! ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿಯೂ ಕೂಡ ಯಾವನಾದರೂ ಆತ್ಮಬಂಧಕ
ವಾದ ತುಚ್ಛವಾದ ವರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೇ||೫೫||ಎಲೈಈಶ್ವರನೇ! ಆದಕಾರಣದಿಂದ ರಜಸ್ತಮಸ್ಸತ್ತ್ವಂ
ಗಳಾದ ಗುಣಂಗಳಿಂದ ಕಲ್ಪಿತಂಗಳಾದ ಕಾಮ್ಯಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಅವರ್ಣರಹಿತನಾಗಿ ನಿರ್ಗುಣನಾಗಿ
ದ್ವಿತೀಯವಸ್ತು ರಹಿತನಾಗಿ ಜ್ಞಾನಘನನಾದ ಪರಮಪುರುಷನಾದ ನಿನ್ನಂ ಶರಣ ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ||೫೬||
ಎಲೈ ಜ್ಞಾನಪ್ರದನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನಾನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಕರ್ಮಫಲಂಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ, ಪಶ್ಚಾತ್ತ
ಪ್ತನಾಗಿ, ಅಕಾಂತಂಗಳಾದ ಶತ್ರುರೂಪಂಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಲ್ಲವನಾಗಿ, ದೈವಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಈಗಸ್ವ
ಲ್ಪ ಕಾಂತನಾಗಿ ಭಯರಹಿತನಾಗಿ ಸತ್ಯವಾದ ಶೋಕನಾಶಕವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದವಂ ಶರಣಹೊಂದಿದುದ್ದೇನೆ-
ರಕ್ಷಿಸು ||೫೭|| (ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಮುಚುಕುಂದನಂ ಕುರಿತು ಭಗವಂತನು ನುಡಿಯುವನು-)ಎಂತೆನೆ-ಎಲೈ
ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಮಹಾರಾಜನೇ! ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ನಿರ್ಮಲವಾದ್ದು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ್ದು, ಬೇಕಾದವರಂ

ಸಾಧ್ಯನರನಾರಾಯಣಾಲಯಮ್ | ಸರ್ವದ್ವಂದ್ಯಸಹತ್ಯಾಂತಸ್ತಪಸಾರಾಧಯದ್ಧರಿಮ್ || ೪ || ಭಗವಾನ್
ಪುನರಾವೃಜ್ಯಮಧುರಾಂಯವನಾವೃತಮ್ | ಹತ್ವಾಮ್ಲಚ್ಛೇದಲಂಘ್ಯತದೀಯಂದ್ವಾರಕಂಧನ
ಮ್ || ೫ || ನಿರಯಮಾನಧನೇಗೋಭಿಸ್ತುಭಕ್ತ್ಯಾಚ್ಯುತಹೃದಿತ್ಯೇ | ಅಜಗಾಮಜರಾಗಂಧಸ್ತುಯೋ
ವಿಂಶತ್ಯನೀಕಪಃ || ೬ || ವಿಲೋಕ್ಯವೇಗಭಗಂಠಪುಸ್ತೈಸ್ತಸ್ಯಮಾಧವೌ | ಮನುಷ್ಯೇಷಪ್ತಮಾಪನೌ
ರಾಜ್ಜದುದ್ರುವತುದ್ರುತಮ್ || ೭ || ವಿಹಾಯವಿತ್ತಂಪ್ರಚುರಮಭೇತೇಭೇರುಭೇತವತ್ | ಪದಾಭ್ಯಾಂ
ಪದ್ಯಪಲಾಶಾಭ್ಯಾಂಚೇರತುರ್ಬುಧಯೋಜನಮ್ || ೮ || ಪಲಾಯಮಾನೌತೌದ್ವೃಷ್ಟಾಸ್ತಮಾಗಧಃಪುತ್ರ
ಸತ್ ಬಲೀ | ಅನ್ವಧಾಪದ್ರಧಾನೀಕ್ಪರೀಶಯೋರಪಮಾಣವಿತಿ || ೯ || ಪ್ರಾದುತ್ಯದೂರಮಶ್ರಾಂತೌತಂ

ಯುಗಿಗೊ ಮನೆಯಾಗಿರುವ, ಬದರ್ಯಾಶ್ರಮಂ-ನಿಜೇ ಮರಗಳಮೇಲಿನ ತವೇದೋಪಿ. ಲೇವ್ನು, ಆಸಾದ್ಯ-ಸೇರಿ, ಸರ್ವದ್ವಂ
ದ್ವನಹರಿ-ದ್ವೈತಮು ೭ ಗಳಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸುವನಾಗಿಯೂ, ಶಾಂತೇ-ಶದ್ವಚಿತ್ತನಾಗಿಯೂ, ತಪಸಾ-ಧ್ಯಾನಯೋಗದಿಂದ,
ಹರಿಂ-ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು, ಆರಾಧಯತೇ-ಪೂಜಿಸಿದನು || ೪ || ಭಗವಾನ್-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಯವನಾವೃತಂ ತೇರುಕ್ಕುರಿಂದ ಮುತ್ತು
ಲೃಪ್ತಿರುವ, ಮಧುರಾಂ-ಮಧುರಾ ಪುರವಂ ಕುರಿತು, ಪುನ-ಮರಳಯೂ, ಅವ್ರಜ್ಯ-ಒಂದು, ಮ್ಲೇಚ್ಛಲಂ-ತೆರಕರದಂ
ಡನ್ನು, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ತದೀಯಂ-ಆದಂಡಿನವರದಾದ, ಧನಂ-ದ್ರವ್ಯವನ್ನು, ದ್ವಾರಕಾಂ-ಕುಶಸ್ಥಲೀನಗರವಂ ಕುರಿತು,
ನಿನ್ಯೇ-ಕೊಂಡೊಯ್ದು (ನೋಲಿಸಿದನು) || ೫ || ಅಚ್ಯುತಹೃದಿತ್ಯೇ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೃಭಿ-ಮನುಷ್ಯರಿಂದಲೂ,
ಗೋಭಿಶ್ಚ-ಎತ್ತರಗಳಿಂದಲೂ, ಧನೇ-ದ್ರವ್ಯವು, ನೀಯಮಾನೇನತಿ-ಒಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ತ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಯನೀಕಪಃ-೨೩
ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀದಂಡನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನಾದ, ಜರಾಗಂಧಃ-ಬೃಹದ್ರಧಾರಾಯನಮಗನು, ಅಜಗಾಮ-ಒಂದನು || ೬ || ರಾಜ್ಜ-ಪ
ರೀಕ್ಷಿದಾಂ-ಯೇನೇ ಮಾಧವೌ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ರಿಪುಸ್ತೃನ್ಯಸ್ಯ-ವೈರಿಗಳಿಂದಲೂ, ವೇಗರಭಸಂ-ವೇಗದ ಉದ್ರೇಕವನ್ನು,
ವಿಲೋಕ್ಯ-ಕಂಡು, ಮನುಷ್ಯೇಷಪ್ತಾಂ-ಮನುಷ್ಯರ ಲೀಲೆಯನ್ನು, ಅಪನೌ-ಹೊಂದಿದವರಾದ್ದರಿಂದ, ದ್ರುತಂ-ಶೀಗ್ರವಾ
ಗಿ, ದುದ್ರುತಮ್-ಓಡಿಹೋದರು || ೭ || ಅಭೇತೌ-ಹೆದರುವವರಲ್ಲದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಭೀರುಭೇತವಃ-ಹೆದರಿದವರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆದ
ರಿದವರಂತೆ, ಪದ್ಯಪಲಾಶಾಭ್ಯಾಂ-ತಾವಲೆಯನಳ್ಳಿಳಂತಿರುವ, ಪದ್ವ್ಯಾಂ-ಪಾದಗಳಿಂದ, ಬಹುಯೋಜನಂ-ಹಲವುಗಾವುದ
ವನ್ನು, ಚೇರತುಃ-ತಿರುಗಾಡಿದರು || ೮ || ಪಲಾಯಮಾನೌ-ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ, ತೌ-ಆರಾಮ ಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ದೃಷ್ಟಾಂ-ನೋ
ಡಿ, ಪ್ರಹರ್ಷ-ಅಪಹಾಸ್ಯವಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ, ಬಲೀ-ಬಲವಂತನಾದ, ಮಾಗಧಃ-ಮಗಧೇಶ್ವರಪತಿಯಾದ ಜರಾಗಂಧನು,
ಈಶೋ-ಜಗನ್ನಾಯಕರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ, ಅಪಮಾಣವಿ-ಅಳವಂ ಬಲ್ಲವನಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ರಧಾನೀಕ್ಪೇ-ತೇರ್ಗ
ಳದಂಡುಗಳೊಡನೆ, ಅನ್ವಧಾವತೇ-ಯನ್ನೆಟ್ಟಿ ತರುವುದನು || ೯ || ದೂರಂ-ದೂರದೇಶವಂಕುರಿತು ಪ್ರಾದುತ್ಯ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಓಡಿ
ಹೋಗಿಯೂ, ಅಶ್ರಾಂತೌ-ಬಳಿವದವರಲ್ಲದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಯತ್ರ-ಯಾವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಭಗವಾನ್-ಒಂದನು, ನಿತ್ಯದಾ-

ನರನಾರಾಯಣ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾದಬದರಿಕಾಶ್ರಮವನ್ನೆದಿ ಸುಖ ದುಖಗಳಂ ಸಮವನ್ನಾಗಿಭಾವಿ
ನಿಶಾಂತನಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಶ್ರೇಹರಿಯು ಆರಾಧಿಸಿದನು || ೪ || ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪುನಶ್ಚ ಮಧುರಾ
ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆಬಂದು ಮ್ಲೇಚ್ಛಸಮೂಹಂಗಳಂ ಸಂಹರಿಸಿ ಅವರ ಧನವ ನೆಲ್ಲವಂ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಸೇಗಿಸಿದನು || ೫ ||
ಆಧನಂಗಳೆಲ್ಲವಂ ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಭಂಡಿಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಹೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ್ರೇರಿತರಾ
ದ ರಾಜಭಟರು ದ್ವಾರಕಾನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಜರಾಗಂಧನು ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿಬಂದನು || ೬ || ಎಲೈಅರಸೇ! ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕತ್ರೋನೇಗಳ ವೇಗರಭಸವನೋಡಿ ಮನುಷ್ಯ ವ್ಯಾ
ಪಾರವನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಪಟ್ಟವರಂತೆ || ೭ || ಬಹುಧನವನ್ನೆಲ್ಲವ ನಲ್ಲಿಯೇಬಿಟ್ಟು ಪದ್ಮದಳಂಗಳಂತೆ ಮೃ
ದುಪಾದ ಪಾದಂಗಳಿಂದ ಬಹುಯೋಜನ ದೂರವಾಗಿ ಪಲಾಯನಂ ಗೆಯ್ದರು || ೮ || ಆಗ ಆರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಪ್ರಭಾ
ವವಂ ಅರಿಯದ ಬಲಕಾಲಿಯಾದ ಜರಾಗಂಧನು, ಪಲಾಯನಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿಲಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ನೋಡಿ
ನೆಗುತೆ ನೇನಾನಮೇತನಾಗಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಹೋದನು || ೯ || ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬಹುದೂರ ಪರ್ಯಂತರವೂ ಓಡಿಹೋ
ಗಿ ಶಾಂತರಾಗಿ ಬೆನ್ನೆತ್ತವಾದ ಹನ್ನೊಂದು ಯೋಜನದ ಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳ ಪರ್ವತವನ್ನು ಏರಿದರು. ಅಪರ್ವ
ತದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಪರ್ಜನ್ಯನು ಪರ್ಜಿಸುತ್ತ ಲಿರುವುದರಿಂದ ಅಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ಷಣವೆಂಬ ನಾಮಧೇಯ

ಗಮಾರುಹತಾಂಗಿರಿಮ್ | ಪ್ರವರ್ಷಣಾಖ್ಯಂಭಗವಾನ್ವಿ ತ್ಯದಾಯತ್ರವರ್ಷತಿ | ೧೦ || ಗಿರೌನಿಲೀನಾವಾ
ಜ್ಞಾಯನಾಧಿಗಮ್ಯಪದಂಸ್ತಪ | ದದಾಹಗಿರಿಮೇಧೋಭಿಸ್ಸಮಂತಾದಗ್ನಿಮುತ್ಸೃಜ | ೧೧ || ತತಃ
ತ್ವತ್ಯತರಸಾದಹ್ಯಮಾನತಟಾದುಭೌ | ದಶೈಕಯೇಜನೋತುಂಗಾನ್ನಿಪತತಾರಥೋಭುವಿ || ೧೨ ||
ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಣೌರಿಪುಣಾಸಾನುಗನಯದೂತ್ತಮೌ | ಸ್ವಪುರಂಪುನರಾಯಾತಾಂಗಮುದ್ರಪರಿಘಂ
ನೃಪ || ೧೩ || ನೊಪಿದಗ್ಧಾವಿತಿವ್ಯಾಘ್ರಾಮನ್ವಾನೋಬಲಕೇಶವೌ | ಬಲಮಾಕೃಷ್ಯಸುಮಹಾ ಮಗಧಾ
ವಾಗಧೋಯಯೌ || ೧೪ || ಅನರ್ತಾಧಿಪತಿಸ್ತ್ರೀಮಾಣೈವತೋವಶೀರಸುತಾಮ್ | ಬ್ರಹ್ಮಣಾಚೋ
ದಿತೆವಾ ದ್ರಾಹ್ಯಲಾಯತೆಪುರೋದಿತಮ್ || ೧೫ || ಭಗವಾನಪಿಗೋವಿಂದಉಪಯಮೆಕುರಾದ್ವಹ | ವೈದ

ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ವರ್ಷತಿ-ಮಳೆಯಂಸುನಿಸುತ್ತಿರುವನೋ, ಪ್ರವರ್ಷಣಾಖ್ಯಂ-ಪ್ರವರ್ಷಣವೆಂಬಹೆಸರುಳ್ಳ, ತಂಗಿರಿಂ-ಅ
ಬೆಟ್ಟವನ್ನು, ಆರಾಹತಾಂ-ವಿರಿದರು || ೧೦ || ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ | ಗಿರೌ-ಹೆಚ್ಚುವಳೆಯುಳ್ಳ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ನಿಲೀನಾ-ಅಡಗಿ
ಕೊಂಡಿರುವವನಾಗಿ, ಅಜ್ಞಾಯ-ತಿಳಿದು, ಪದಂ-ಅವರಿರುವ ಸ್ಥಲವನ್ನು, ನಾಧಿಗಮ್ಯ-ಪಡೆಯದೆ, ವಿಧೋಭಿ-ಸೌದೇಗಂವ,
ಅಗ್ನಿಂ-ಬೆಂಕಿಯನ್ನು, ಉತ್ಸೃಜ-ಉಂಟುಮಾಡುವನಾಗಿ ಗಿರಿಂ-ಬೆಟ್ಟವನ್ನು, ಸಮಂತಾ-ಸುತ್ತಲೂ, ದದಾಹ-ನುಟ್ಟ
ನು || ೧೧ || ದಶೈಕಯೇಜನೋತುಂಗಾನ್-೧೦ಗಾವುದುಗಳ ಉದ್ದವುಳ್ಳ ಎಂದರೆ ಹತ್ತುಗಂವ ದಳವುಳ್ಳದೊಡ್ಡದು ಒಂದುಗಾ
ವುದವ ವೈದ್ಯವುಳ್ಳ, ದಶೈಕಮಾನತಟಾ-ನುಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ತಡೆಯುಳ್ಳ, ತತಃ-ಆಪ್ರವರ್ಷಣಗಿರಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಉ
ಭೌ-ರಾಮಕೃಷ್ಣ ರೀರ್ವರೂ, ತರಸಾ-ವೇಗದಿಂದ, ಉತ್ಪತ-ಹಾರಿ, ಅಧೋಭುವಿ-ಕಳಗಣನಲ್ಲದಲ್ಲಿ, ನಿಪತತು-ಬಿದ್ದ
ರು || ೧೨ || ನೃಪ-ಅರಸನೇ! ಸಾನುಗೇನ-ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದವರೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನಾದ, ರಿಪುಣಾ-ವೈರಿಯಾದ ಜರಾಸಂಧನಿಂದ,
ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಣೌ-ನೋಡಲ್ಪಡದೆ ಇರುವರಾದ, ಯದೂತ್ತಮೌ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಸಮುದ್ರಪರಿಘಂ-
ಕಡಲೇಕೆಂದಕವಾಗಿಲುಳ್ಳ, ಸ್ವಪುರಂ-ತಮ್ಮನಗರವಾದ ದ್ವಾರಕೆಯೆಂ ಕುರಿತು, ಪುನ-ಮರುತ್ತೂ, ಲಯಾತಾಂ-ಬಂದರು || ೧೩ ||
ನೋಪಿ-ಅಜರಾಸಂದನೂಕೂಡ, ಬಲಕೇಶವೌ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ದಗ್ಧಾವಿತಿ-ನುಡಲ್ಪಟ್ಟವರೆಂದು, ಮೃಷಾ-ವ್ಯರ್ಥವಾ
ಗಿ, ಮನ್ವಾನಿ-ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಸುಮಹಾ-ಪ್ರಬಲನಾದ, ಮಗಧಃ-ಮಗಧಪತಿಯು, ಬಲಂ-ದಂಡನ್ನು, ಅಕೃಷ್ಯ-
ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಮಗಧಾ-ಮಗಧ ದೇಶಂಗಳೆಂ ಕುರಿತು, ಯಯೌ-ತೆರಳಿದನು || ೧೪ || ಅನರ್ತಾಧಿಪತಿಸ್ತ್ರೀ-ಅನರ್ತ ದೇಶಕ್ಕೊ
ಡೆಯನಾದ, ಶ್ರೀಮಾಣ-ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳವನಾದ, ರೈವತೇ-ರೈವತರಾಯನು, ಬ್ರಹ್ಮಣಾ-ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದ, ಚೋದಿತಃ-ಪ್ರೇರಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸುತಾಂ-ತನ್ನ ಮಗಳಾದ, ರೇವತೀಂ-ರೇವತೀದೇವಿಯನ್ನು. ಬಲಾ-ಬಲರಾಮಂಗೆ, ಪ್ರಾದಾದಿತಿ-ಕೊ
ಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪುರಾ-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಉದಿತಂ-ನನ್ನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದೆ, (ನವಮಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿರೇವತೀವಿವಾಹವು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ) || ೧೫ ||
ಕುರಾದ್ವಹ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಭಗವಾಣ್-ಪಡುಣೈಶ್ವರ್ಮ ಸಂಪನ್ನನಾದ, ಗೋವಿಂದೋಪಿ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂಕೂಡ, ಶ್ರೀ
ಯಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ, ಮಾತಾಂ-ಅಂಕರೂಪಿನಿಯಾದ, ಭೀಷ್ಮಕನುತಾಂ-ಭೀಷ್ಮಕರಾಯನ ಮಗಳಾದ, ವೈದದೀಂ-ವಿ
ದರ್ಭರಾಜಪುತ್ರಿಯನಿಸುವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು, ಸ್ವಯಂವರೇ-ಹೆಣ್ಣುತಾನಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದಗಂಡು, ಇತರರಾಜರನ್ನುಗದ್ದು

ವುಂಟಾಗಿರುವುದು || ೧೦ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಪರ್ವತದೊಳಗೆ ಔತುಕೊಂಡು ಇರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂ ಕಾಣದೆ ಜ
ರಾಸಂಧನು ಆಪರ್ವತದ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾವ್ಯಂಗಳೆಂ ರಾಶಿಹಾಕಿ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶಮಂ ಮಾಡಿಸಿ ದಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು || ೧೧ || ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತ ಲಿರುವ ಹನ್ನೊಂದು ಯೋಜನದ ಪ್ರಮಾಣವು
ಳ್ಳ ಆಪರ್ವತದಿಂದಭೂವಿಗಧುಮುಕಿ || ೧೨ || ಸೇನಾಸಮೇತನಾದ ಜರಾಸಂಧನ ಕಂಠಿಗೆ ಗೋಚರರಾಗದೆ ತಪ್ಪಿ
ಸಿಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ದ್ವಾರಕಾನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದರು || ೧೩ || ಅಜರಾಸಂಧನು ಆಪರೈತದಲ್ಲಿಯೇ
ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ದಗ್ಧರಾದರೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸೇನಾಸಮೇತನಾಗಿ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆಹೋದ
ನು || ೧೪ || ಏಲೈಅರಸೇ! ಅನರ್ತದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ಕಕುದ್ಮರಾಯನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ ಪುತ್ರಿಯಾ
ದ ರೇವತೀದೇವಿಯಂ ಬಲರಾಮನಿಗೆಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಸರಿಯು
ಪ್ಪೆ || ೧೫ || ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿದರ್ಭದೇಶಾಧಿ ಪತಿಯಾದ ಭೀಷ್ಮಕರಾಯನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾ
ಕ್ಷದ್ವೀಪೇವಿಯ ಅಂಕಳಾದ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯಂ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದು ವಿವಾಹಮಂಮಾ

ಭೀಷ್ಮಕಸುತಾಂಶ್ರಿಯೋಮಾತ್ರಾಸ್ವಯಂವರಃ ||೧೬||ಪ್ರಮಥ್ಯತರಸಾರಾಜ್ಞಸಾಲ್ವಾದೀ
ಚೈದ್ಯಪಕ್ಷಗಾಽಪಶ್ಯತಾಂಸರ್ವಲೋಕಾನಂತಾಹ್ಯೈಫುತ್ರಸ್ಸಧಾವಿವ ||೧೭||ರಾಜಾಭಗವಾಃ
ಭೀಷ್ಮಕಸುತಾಂರುಕ್ಮಿಣೀರುಚಿರಾನನಾಂ | ರಾಕ್ಷಸೇನವಿಧಾನೇನುಪಯಮಇತಿಶುಶ್ರತ್ ||೧೮||
ಭಗವತ್ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿಕ್ವಾಪ್ಯಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ | ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಗ್ರಹಣಂಪಾಣೇಪ್ರಮಥ್ಯಾನ್ಯಾಃ
ಸ್ವಯಂವರಃ | ಯಥಾಮಾಗಧಸಾಲವಾದೀಜಿತ್ವಾಕನ್ಯಾಮಾಹರತ್ ||೧೯|| ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಕ
ಧಾಃಪುಣ್ಯಾಃಪೂರ್ವಾರ್ಣವಕಮಲಾಪಹಾಃ | || ರುಕ್ಮಿಣೀಕನ್ಯಾಣಕಧಾಪಃ ||೨೦||ಭೃಗುಪುತ್ರಃ || ||
ಕೊನುತ್ಮಪ್ರತಪ್ಯಣ್ವನುಶ್ರುತಜ್ಞಾನಿತ್ಯನೂತನಃ ||೨೦||ಶ್ರೀಕುಕು||ರಾಜಾಸೀದ್ಧೀಮೈಕೊನಾ

ಆಹೇಣ್ಣುನ್ನು ದಕ್ಕಿ ಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಹತ್ತಿರಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ, ಚೈದ್ಯಪಕ್ಷಗಾಃ-ಶಿಶುವಾಲನಕಡೆಯಂ ಹೊಂದಿದವರಾದ,
ಸಾಲವಾದೀ-ಸಾಲವುನುಮೊದಲಾದ, ರಾಜ್ಞ-ಅರಸುಗಳನ್ನು, ಪ್ರಮಥ್ಯ-ಚೆನ್ನಾಗಿಹೊಡೆದು, ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ-ಸಕಲ
ಜನಂಗಳೂ, ಪಶ್ಯತಾಂಸಂತಾಂ-ನೋಡುವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ತಾಹ್ಯೈಫುತ್ರಂ-ಗರುಡನು, ಸುಧಾವಿವ-ಅಮೃತವನ್ನು ತಂದಂ
ತೆ, ತರಸಾ-ಬೇಗನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಉಪಯೇಮೇ ಮದಿವೆಮಾಡಿಕೊಂಡನು ||೧೭||[ಪರಿಕ್ಷಿತ್ಪುಷ್ಪವು.]ಭಗವಾಃ-
ಕೃಷ್ಣನು, ಭೀಷ್ಮಕಸುತಾಂ-ಭೀಷ್ಮಕರಾಯನ ಮಗಳಾದ, ರುಚಿರಾನನಾಂ-ಚಲುವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ, ರುಕ್ಮಿಣೀಂ-ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಯೆಂಬ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು, ರಾಕ್ಷಸೇನವಿಧಾನೇನ-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇತರರಂಗದ್ದುತರವ ಕೆಲಸದಿಂದ, ಉಪಯೇಮೇ-ಮದಿವೆಮಾ
ಡಿಕೊಂಡನೆಂದು, ಶ್ರುತಂ-ಮುಂಚೆಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ||೧೮||ಭಗವತ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶುಕಮುನಿ
ಯೇ! ಅಮಿತತೇಜಸಃ-ಅಳಿಯಲ್ಪಡದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಶ್ರೀಹರಿಯ, ಸಂಬಂಧವಾದ, ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಃ ಪಾಣೇಃ
ಗ್ರಹಣಂ-ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂಬ ಮದಿವೆಯನ್ನು, ಶ್ಲೋತುಂ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೇಳುವುದ
ಕ್ಕೆ, ಇಚ್ಛಾಮಿ-ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆನು ಸ್ವಯಂವರೇ-ಸ್ವಯಂವರ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯಾಃ-ಇತರರಾದ, ಮಗಧಸಾಲವಾದೀ-
ಜರಾಸಂಧನು ಸಾಲವುನು ಮೊದಲಾದವರನ್ನು, ಪ್ರಮಥ್ಯ-ಚೆನ್ನಾಗಿಹೊಡೆದು, ಜಿತ್ವಾ-ಗದ್ದು, ಕನ್ಯಾ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು, ಯ
ಥಾ-ಹೇಗೆ, ಉಪಾಹರತೆ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಂದನು ||೧೯||ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಶುಕನೇ! ಪುಣ್ಯಾಃ-ಮಹಾಫಲವುಳ್ಳ,
ಮಾಧ್ವೀಃ-ನೀಯಾದ, ಎಂದರೆ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಸುಖವಾದ, ಲೋಕಮಲಾಪಹಾಃ-ಜನದಪಾಪಂಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸುವ, ನಿತ್ಯನೂತ
ನಾಃ-ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಸಹೊಸತಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುವ, ವಿಷ್ಣುಕಧಾಃ-ಕೃಷ್ಣಚರಿತಂಗಳನ್ನು, ಶ್ರುಣ್ವಾಃ-ಕೇಳುತ್ತಿರು
ನಾದ, ಶ್ರುತಜ್ಞಃ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಸಾರವಂಬಲ್ಲ, ಕೋನು-ಯಾವಪುರುಷನುತಾನೆ, ತೃಪ್ಯೇತ-ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯು
ವನು? ||೨೦||[ಶ್ರೀಕುಕುವಚನವು.]ವಿದರ್ಭಾಧಿಪತೀ-ವಿದರ್ಭದೇಶಕ್ಕೆಡೆಯನಾದ, ಮಹಾರಾಜಾ-ದೊಡ್ಡಧೂರೆಯು, ಭೀಷ್ಮ

ಡಿಕೊಂಡನು ||೧೬||ಶಿಶುವಾಲನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಸಾಲ್ವಮಂತಾದ ಹತ್ತಿರಯರಂ ಜಯಿಸಿ ಗರುಡನು
ಅಮೃತವಂ ಅಪಹರಿಸಿದಂತೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನು ||೧೭||[ಎಂಬಶುಕವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಅ
ರಸು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು]-ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭೀಷ್ಮಕನಪುತ್ರಿಯಾದ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ ರು
ಕ್ಮಿಣಿಯಂ ರಾಕ್ಷಸ ವಿವಾಹದಿಂದ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಂ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ||೧೮||[ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ
ಯರಂ ಜಯಿಸಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕನ್ಯೆಯಂ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೋಣವೇ ರಾಕ್ಷಸವಿವಾಹವೇನುವುದು]
ಭಗವಂತನಾದ ಶುಕಾಚಾರ್ಯನೇ! ಅಮಿತತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹತ್ತಿರಯರಂ ಪರಾಜಯವಂ ಮಾಡಿ
ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂ ಮಾಡಿದ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಕೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜರಾಸಂಧ ಸಾಲ್ವಮಂತಾದ
ಹತ್ತಿರಯರಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಬ್ಬನೇ ಹೇಗೆಜಯಿಸಿದನು? ||೧೯||ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಾದ ಶುಕಾಚಾರ್ಯ
ನೇ! ಪುಣ್ಯಕರಂಗಳಾದ ಲೋಕಂಗಳ ಪಾಪಂಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಶ್ರೋತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಮಧುರಂಗಳಾದ ನಿತ್ಯನೂ
ತನಂಗಳಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯಂ ಕೇಳುವ ಪುರುಷನು ಯಾವನು ತೃಪ್ತಿಯಂ ಪಡೆದನು? ||೨೦||
[ಎಂಬರಾಜವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಶುಕಾಚಾರ್ಯನುಡಿದನೆಂತೆ]-ಎಲೈಅರಸೇ! ವಿದರ್ಭಪತಿಯಾದ ಮಹಾತ್ಮನಾದ
ಭೀಷ್ಮನಾಮಕನಾದ ಅರಸು ಒಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಐದುಮಂದಿ ಪುತ್ರರೂ ಒಬ್ಬಳುಮಗಳೂ ಉಂಟಾದ

ಮನಿದರ್ಭಾಧಿಪತಿರ್ಮಹಾ || ತಸ್ಯ ಪಂಚಾಭವತು ತಾಂ ಕನ್ಯೈಕಾ ಚವರಾನನಾ || ೧ || ರುಕ್ಮಿಣ್ಯುಗ್ರ
ಜೊರುಕ್ಮರಥೋರುಕ್ಮಬಾಹುರನಂತರಃ | ರುಕ್ಮಕೇಶೋರುಕ್ಮಮಾಲೀರುಕ್ಮಿಣ್ಯುಪಾಂಸ್ಯಸಾಸತೀ |
ನೊಪಶುತ್ಯಮುಕುಂಸ್ಯರೂಪವೀರ್ಯಗುಣಶ್ರಿಯಃ | ಗೃಹಾಗತ್ಯುಗ್ರಿಯಮಾನಾಸ್ತಂಮನಸ
ದ್ಯುತಂಪದೇವ || ೨ || ತಾಂಬುಧಿರ್ದಿಕ್ಷಣಾಡಾರ್ಯರೂಪಶೀಲಗುಣಾಶ್ರಯವಾಕ್ಯಪ್ಪಾಸ್ತಸ್ಯ ಸದ್ಯಶೀಂ
ಭಾರ್ಯಾಂಸಮುಮ್ವೊಡುಮನೂದಧಿ || ೩ || ಸಂಘಾನಾಮಿಚ್ಛತಾಂದಾತುಂಕೃಪ್ಪಾಂಯಭಗಿನೀಂ
ನೃಪ | ತತೋನಿವಾರ್ಯಕೃಪ್ಪದ್ವಿದುಕ್ತೀಚೈದ್ಯಮಮನ್ಯತ || ೪ || ತದವೇತ್ಯಾಸಿತಾಪಾಂಗೀವೈದ
ಭೀದುರ್ಮನಾಭ್ಯಶಮ | ವಿಚಿಂತ್ಯಾಪ್ತಂದ್ವಿಜಂಕಂಚಿತ್ಕೃಪ್ಪಾಂಯಪಾಹಿಣೋದ್ಧೃತವಾ || ೫ ||

ಕೋನಾಮ-ಬಿಷ್ಣುಕನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನು, ಆಸೀತ-ಆದನು. ತಸ್ಯ-ಅವನಿಗೆ, ಪಂಚಪುತ್ರಾಃ-ಐವರು ಕುಮಾರರೂ, ವರಾನ
ನಾ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮುಖಮುಳ್ಳ, ವಿಕಾಕನ್ಯಾಚ-ಬಬ್ಬಮಗಳೂ, ಅಭವ-ಆದರು || ೧ || ಅಗ್ರಜ-ಮೊದಲು ಹಟ್ಟಿದವನು,
ರುಕ್ಮೀ-ರುಕ್ಮಿಯೆಂಬವನು. ಅನಂತರಃ-ಆಮೇಲೆಹಟ್ಟಿದವನು, ರುಕ್ಮರಥನು, ಬಳಿಕ ರುಕ್ಮಬಾಹುವು, ತರುವಾಯ ರುಕ್ಮಕೇ
ಶನು, ಆಬಳಿಕ ರುಕ್ಮಮಾಲಿಯು, ಏಷಾಂ-ಇವರ, ಸ್ಯಸಾ-ತಂಗಿಯಾದ, ಸತೀ-ಪತಿವ್ರತೆಯು, ರುಕ್ಮಿಣೀ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯೆಂಬಾಕೆ
ಆದಳು || ೨ || ಸಾ-ಆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಗೃಹಾಗತ್ಯುಗ್ರ-ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದವರಿಂದ, ಗೀಯಮಾನಾಃ-ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಮುಕುಂ
ದಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ, ರೂಪವೀರ್ಯಗುಣಶ್ರಿಯಃ-ರೂಪ-ಚಲುವಿಕೆಯದೂ, ನಿತ್ಯವಿಭಾವವನ್ನೂ, ವೀರ್ಯ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ
ಗುಣ-ಕಾರ್ಯದಾರ್ಯದಾದಿದಿಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರಿಯಃ-ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಉಪಶುತ್ಯ-ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಕೇಳಿ, ತಲ-ಆಕೃಷ್ಣನ
ನ್ನ, ಸದ್ಯಶಂ-ತನಗೆಸರಿಯಾದ, ಪತಿಂ-ಗಂಡನನ್ನಾಗಿ, ಮೇನೀ-ತಿಳಿದಳು || ೩ || ಕೃಪ್ಪಾಃ-ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಬುದ್ಧಿ ಶ್ರಯಾಂ-
ಬುದ್ಧಿ-ನಿಶ್ಚಿತವದ್ಧಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ, ಲಕ್ಷಣ-ಕುಭಚಿಕ್ಷುಗಳಿಗೂ, ಔದಾರ್ಯ-ಧಾರಾಳಿಕೆಗೂ, ರೂಪ-ಸೌಂದರ್ಯದಿಗಳಿಗೂ,
ಶೀಲ-ನತ್ಯವಿಭಾವಕ್ಕೂ, ಗುಣ-ವಿನಯಾದಿ ಸುಗುಣಗಳಿಗೂ, ಆಶ್ರಯಾಂ-ಆಧಾರವಾಗಿರುವ, ತಾಂ-ಆರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು, ಸ್ಯ
ಸದ್ಯಶೀಂ-ತನಗೆಸರಿಯಾದ, ಭಾರ್ಯಾಂ-ಪೆಂಡೆಯನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಸಮುದೋಷಂ-ಮದಿವಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಮನಃ
ದಧೇ-ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದನು || ೪ || ಸೃಪ-ಪರೀಕ್ಷೆದಾರ್ಯನೇ! ಭಗಿನೀಂ-ತನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು, ಕೃಪ್ಪಾಂ
ಯ-ವಾನುದೇವನಿಗೆ, ದಾತುಂ-ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ, ಬಂಧೂನಾಂ-ತಾಯಿ ತಂದೆಮೊದಲಾದ ನಂಟರು, ಇಚ್ಛತಾಂ-ನತಾ-ಬಯಸ್ಸು
ತ್ತಿರುವ ರಾಗುತ್ತಿರಲು ಕೃಷ್ಣ ದ್ವಿರ್ದ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾದ, ರುಕ್ಮೀ-ರುಕ್ಮಿಯೆಂಬವನು, ತತಃ-ಆಮೇಲೆ, ನಿವಾರ್ಯ-
ಅವರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಚೈದ್ಯಂ-ಶಿಶುಕಾಲನನ್ನು, ಅಮನ್ಯತ-ಆಕೇತಕ್ಕೆ ವರ ನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುನು || ೫ || ಅಸಿತಾಪಾಂಗೀ-ಕಪ್ಪಾದಕು
ಡಿಗಂಗಳಳ್ಳ, ವೈದರ್ಜೀ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ತಲ-ಆಯಣ್ಣನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು, ಅವೇತ್ಯ-ತಿಳಿದು, ಭೃಶಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ದುರ್ಮ
ನಾಃ-ಮುಖವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ವಿಚಿಂತ್ಯ-ಆಲೋಚಿಸಿ, ಆಪ್ತಂ-ನಿಚ್ಛಿಕೆಯುಳ್ಳವನೂ ಯಥಾರ್ಥವಾದಿಯೂ ಆದ, ಕಂಚಿತ್ದ್ವಿಜಂ-
ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು, ಕೃಪ್ಪಾಂ-ಕೃಷ್ಣನ ಕರತರಲೋಸುಗ, ದುತಂ-ಶೀಘ್ರವಾಗಿ, ಪಾಹಿಣೋತೀ-ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊ
ಟ್ಟಳು || ೬ || ಸಾ-ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ದ್ವಾರಕಾಂ-ಕುಶಸ್ಥಶೀಲಗರವಂಕುರಿತು, ಸಮರ್ಪೇತ್ಯ-ಸುಖವಾಗಿಬಂದು, ಪ್ರತಿಜಾರ್ಘ್ಯಃ-

ರು || ೧ || ರುಕ್ಮಿಯು, ರುಕ್ಮರಥನು, ರುಕ್ಮಬಾಹು, ರುಕ್ಮಕೇಶ, ರುಕ್ಮಮಾಲಿ, ಯೆಂದು ಹೆಸರಿಂದಿಪುತ್ರಗೂ;
ಇವರತಂಗಿಯೇ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿ || ೨ || ಆರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೌಂದರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ, ಔದಾ
ರ್ಯ, ಮೊದಲಾದ ಗುಣಸಂಪತ್ತುಗಳೆಂದು ಮನೆಗೆಬರುವ ಜನರಿಂದ ಗಾನಂಗೆಯಲ್ಪಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೇ
ಳಿ ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ತನಗೆ ಅನುರೂಪನಾದ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು || ೩ || ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ಕೂಡ ಉತ್ತ
ಮವಾದಬುದ್ಧಿಗೂ ಕುಭಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೂ ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೂ ಸುಚರಿತ್ರಕ್ಕೂ ಸುಗುಣಂಗೆ
ಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯಲಾಭದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ತನಗೆ ಅನುರೂಪಳಾದ ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ವಿವಾಹಮಂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ
ಲೋಸುಗ ಮನಸ್ಸಂ ಮಾಡಿದನು || ೪ || ಎಲೈ ಪರನೇ! ಸ್ವಜನರು ಬಂಧುಗಳೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೆಂಕೊಡ ಲಿಚ್ಛಿಸಿರಲು, ಕೃಷ್ಣ ದ್ವೀಪಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಯೆಂಬ ಜ್ಯೇಷ್ಠನು ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ
ತನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಕೊಡಲೋಸುಗ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅಡ್ಡಿಯಂ ಮಾಡಿದನು || ೫ || ಆರುಕ್ಮಿಣಿಯು
ಆಯರ್ಥವಂಕೇಳಿ ವ್ಯಗವಪಡುವಳಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಆಪ್ತನಾದ ಬಬ್ಬಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕರೆದು ಶ್ರೀ

ದ್ವಾರಕಾಂಸಸಮಭ್ಯೇತ್ಯಸ್ರತಿಹಾರೈಃಪ್ರವೇಶಿತಃ | ಅಪಶ್ಯದ್ವಾಪುರುಷಮಾಸೀನಂಕಾಂಚನಾಸ
ನೇ||೧೭||ದೃಷ್ಟ್ವಾಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯವನಸ್ತಮವರುಹ್ಯನಿಜಾಸನೇ | ಉಪವೇಶ್ಯಾರ್ಹಯಾಚಕ್ರೆಯಥಾತ್ಮಾ
ನಂದಿವೌಕಸಃ ||೧೮|| ತಂಭುಕ್ತವಂತಂವಿಶ್ರಾಂತಮುಪಗಮ್ಯಸತಾಂಗತಃ | ಪಾಣಿನಾಭಿಮೃತಃ
ಪಾದಾವಶ್ಯಗ್ರಸ್ತಮಪ್ಯಚ್ಛತ||೧೯|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ಕಚ್ಚಿದ್ವಿಜವರಶ್ರದ್ಧಧರ್ಮಸ್ತದ್ಧಸ
ಮೃತಃ | ವರತನಾತಿಕ್ರಂಭಿಣಸಂತುಪ್ತ್ಯಮನಸಸ್ಸದಾ||೨೦|| ಸಂತುಪ್ತ್ಯಯಾದಿವರತಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ
ಯನಕೇನಚಿತ | ಅಹೀಯಮಾನಸ್ಸಾಪ್ತರಾತ್ರಸ್ಯಸ್ಯಾಖಲಕಾಮಧಾಕ್ ||೨೧|| ಅಸಂತುಪ್ತ್ಯ

ದ್ವಾರಕಾಲಕರಿಂದ, ಪ್ರವೇಶಿತಃ-ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿನಲ್ಲುಪ್ಪವನಾಗಿ, ಕಾಂಚನಾಸನೇ-ಭಂಗಾರದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ, ಅಸೀನಂ-ಕುಳಿತಿ
ರುವ, ಅದ್ಯಂಪುರುಷಂ-ಕಾರಣಮೂರ್ತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಪಶ್ಯತ್-ಕಂಡನು ||೧೭|| ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೊ
ಡಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ತಂ-ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ(ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ದೇವರಾಗಿ ಉಭವನಾದ್ದರಿಂದ) ಅವರು
ಹ್ಯ-ಪೀಠದಿಂದಿಳಿದು, ನಿಜಾಸನೇ-ತನ್ನಪೀಠದಲ್ಲಿ, ಉಪವೇಶ್ಯ-ಕುಳಿರಿಸಿ, ದಿವೌಕಸಃ-ದೇವರ್ಕಳು ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನು
(ಕೃಷ್ಣನನ್ನು)ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅರ್ಹಯಾಚಕ್ರ-ಆತನಂ ಪೂಜಿಸಿದನು ||೧೮|| ಸತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ,
ಗತಃ-ಪ್ರಾಪ್ಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣನು, ಭುಕ್ತವಂತಂ-ಉಪವಾಸವಾದವನಾಗಿ, ವಿಶ್ರಾಂತಂ-ಆಯಾಸವಂ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡವನಾದ,
ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು, ಉಪಗಮ್ಯ-ನವಿರಾಸಿಸಿಕುಳಿತು, ಪಾಣಿನಾ-ತನ್ನಕ್ಕೆಯಿಂದ ಪಾದೌ-ಆತನ ಚರಣಗಳನ್ನು, ಅಭಿಮೃತಃ-
ಹಿಸುಕುವನಾಗಿ, ಅವ್ಯಗ್ರಃ-ಆತುರ ವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ತಂ-ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು, ಅಪ್ಯಚ್ಛತ-ಬಿನ್ನಗೊಂಡನು ||೧೯|| [ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣವಚನವು.] ದ್ವಿಜವರಶ್ರದ್ಧ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರದ್ಧರಲ್ಲಿ ಉತಮನಾದವನೇ! ಸದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಸಂತುಪ್ತ್ಯಮನಸಿ-
ತ್ಯಪ್ತವಾದ ಹೃದಯಮುಳ್ಳ ತೇ-ನಿನ್ನ, ವೃದ್ಧಸಮೃತಃ-ಹಿರಿಯಿಗೊಪ್ಪಿಗಯಾದ, ಧರ್ಮಃ-ಅನುಷ್ಠಾನವು ಅತಿಕ್ರಮ್ಯ-
ಣ-ಒಪ್ಪಕಪಟ್ಟದೊಡನೆ, ನವರ್ತತೇಕಚ್ಚಿತ್-ಇರುವು ದಿಲ್ಲವೋಜೇಗೆ?||೨೦|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ-ವೇದಜ್ಞನಾದ ದ್ವಿಜನು, ಯೇನಕೇ
ನಚಿತ್-ಯಾವುದಾದ ರೊಂದರಿಂದ, ಸಂತುಪ್ತ್ಯಃ-ತ್ಯಪ್ತನಾಗಿ, ವರತನಾದಿ-ಇದ್ದ ವನಾದರೆ, ಸ್ವಾಧರ್ಮಾತ್-ತನ್ನಧ
ರ್ಮದ ವೆನೆಯಿಂದ, ಅಹೀಯಮಾನಃ-ಬಿಡಲ್ಪಡದೆ ಯಿರುವನಾಗುವನು. ಸಹ-ಅಸ್ವಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ವಲ್ಲವೆ? ಅಸ್ಯ-ಈಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣಂಗೆ, ಅಖಿಲಕಾಮಧುಕ್-ಸರ್ವಭಾಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಕರಿಯುತ್ತಿರುವುದು||೨೧|| ಸುರೇಶ್ಯರೋಪಿ-ದೇವರ್ಕಳಿ ಗೊಡೆಯ
ನಾದರೂ, ಅಸಂತುಪ್ತ್ಯಃ-ತ್ಯಪ್ತಿಗೊಳ್ಳದವನಾದರೆ, ಅಸಕ್ಯ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಲೋಕಾಃ-ಜನರನ್ನು ಆಪ್ತೋತಿ-ಸೇವಿಸ
ಲೋಗುವನು. ಅಥವಾ-ಲೋಕಾಃ-ಉತ್ತಮ ಲೋಕಂಗಳನ್ನು, ನಾಪ್ತೋತಿ-ಪಡೆಯುವ ನಾದರೂ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವು. ಅಕಿಂ
ಚನೋಪಿ-ಕೊಂಚವೂ ಇಲ್ಲದ ಬಡವನಾದರೂ, ಸಂತುಪ್ತ್ಯಃ-ತ್ಯಪ್ತನಾದರೆ, ಸರ್ವಾಂಗವಿಜ್ಞಾನ-ಸಕಲವಯವಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಕೃಷ್ಣನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿದಳು ||೧೭|| ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದ್ವಾರಕಾ ಪುರಕ್ಕೆಹೋಗಿ ದ್ವಾರಕಾಲಕರಿಂದ ಅಂ
ತಃಪುರಪ್ರವೇಶವಂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸುವರ್ಣಮಯ ಪೀಠದಮೇಲೆಕುಳಿತಿರುವ ಪುರಾಣ ಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನಂ ಕಂಡನು ||೧೮|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂ ನೋಡಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪೀ
ಠದಿಂದ ಇಳಿದು ಆಪೀಠದಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂಕುಳಿರಿಸಿ ತನ್ನೆಂದೇವತೆಗಳು ಪೂಜಿಸಿದಂತೆ ಪೂಜಿಸಿದನು||೧೯||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಭೋಜನವಂಮಾಡಿಸಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪಾದಂಗಳಂ ತನ್ನಹಸ್ತಂಗಳಿಂದ ಮೃದುವಾಗಿ ಯೇತುತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುಳಲಪ್ರ
ಶ್ನೆಯನ್ನಂವೇಶಿಸಿ||೨೦|| ಏಲೈಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ವೃದ್ಧಸಮೃತವಾದ ನಿಷ್ಕುಸ್ವಧರ್ಮವು ವೃದ್ಧಿಯನ್ನೊ
ಡುತ್ತೆಯೇಯೇನು? ಸದಾಸಂತುಪ್ತ್ಯವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟವನಾಗಿ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಸುಖವಾಗಿರುವೆಯೇ? ||೨೧|| ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣನು ಯದ್ಯಾಚ್ಛಾಲಾಭದಿಂದ ಸಂತುಪ್ತ್ಯನಾಗಿ ಸ್ವಧರ್ಮವಂ ಬಿಡದೆಯಿದ್ದರೆ, ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಮಸ್ತ
ಕಾಮಂಗಳಂ ಜನರಿಗೆ ಕುಡುವನಾಗುವನು ||೨೧|| ದೇವೇಂದ್ರನಾದರೂ ಸಂತುಪ್ತ್ಯನಲ್ಲದ ಯಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗನು
ಖವಿಲ್ಲ, ಯಾವಲೋಕಂಗಳೂಯಿಲ್ಲ, ದಿವಿದ್ರನಾದರೂ ಸಂತುಪ್ತ್ಯನಾದರೆ ಆಲೋಗ್ಯಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಸುಖಿಯಾ

ಸಕೃಲೋಕಾನಾಂ ಪೂಜ್ಯಪಿಸುರೇಶ್ವರಃ | ಅಕಿಂಚನೋಪಿಸಂತುಷ್ಟಶೈತನರಾಂಗಳವಿಜೃಂಭಃ ||೨೭||
 ಪೂಜ್ಯಲಾಭಸಂತುಷ್ಟಾಃ ಸಾಧೂಃ ಭೂತಸುಹೃತ್ತಮಾಃ | ನಿರಹಂಕಾರಿಣಶಾಂತಾಃ ನಮಃ
 ನೈಶಿರಸಾಸಕ್ತಃ ||೨೮|| ಕಚ್ಚಿದ್ವೈಕುಲಂಬ್ರಹ್ಮನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮತೇಯಗೃಹಪ್ರಜಾಃ | ಸುಖಂವಸಂತಿ
 ವಿವಯಮಾಲಯಮಾನಾಸ್ಸಮೇಪ್ರಿಯಾಃ ||೨೯|| ಯತಸ್ತಮಾಗತೋದತ್ಥಂನಿಸ್ತೀರ್ಯಕಯದಿಚ್ಛಯಾ |
 ಸರ್ವಂನೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಗುಹ್ಯಂಚೇತ್ಯಂಕಾರ್ಯಂಕರವಾಮತಃ ||೩೦|| ಏವಂಸಂಕೃತ್ಯಸಂಪ್ರಶೋಭಾ
 ಹ್ಯುಣಿಪರಮೇಷ್ಠಿ ನಾ | ಲೀಲಾಗೃಹೀತದೇನತಸ್ಮೈಸರ್ವಮರ್ವಣಯತಃ ||೩೧|| ವಿದರ್ಭಾಧಿಪತೇಫು
 ತ್ಪ್ರೀರುಕ್ಮಿಣೀತವಕಿಂಕರೀ | ವಿಜ್ಞಾಪಯತೀತಿಕಿಂಚಿತ್ಪ್ರಸ್ತುತೋದ್ವಾಹಮಂಗಲಾಃ ||೩೨|| ತಯಾಗಂ
 ವೈವಿತೋಹಂತಸಕಾಶಂಭೀಷ್ಠಕನ್ಯಯಾ | ತಸ್ಯಾಸ್ಸಂದಶಮಾಕರ್ಣ್ಯಕ್ರಿಯತಾಂಯದನಂತರ

ತಾಪವು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದವನಾಗಿ, ಕೇತು-ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿರುವನು || ೨೭ || ಸ್ವಲಾಭಸಂತುಷ್ಟಾಃ-ಸ್ವಲಾಭ-ತಾನಾಗಿಬಂದ
 ವಸ್ತುಗಳ ಲಾಭದಿಂದ, ಅಥವಾ ಆತ್ಮಲಾಭದಿಂದ, ಸಂತುಷ್ಟಾಃ-ತ್ಯುಪ್ಪರಾದ, ಸಾಧೂಃ-ಸ್ವಧರ್ಮನಿಷ್ಠರಾದ, ಭೂತ
 ಸುಹೃತ್ತಮಾಃ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತಮಿತ್ರರಾದ, ನಿರಹಂಕಾರಿಣಃ-ಗರ್ವವಿಲ್ಲದವರಾದ, ಶಾಂತಾಃ-ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ
 ದೋಷಂಗಳಿಲ್ಲದವರಾದ, ವಿಪ್ರಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು, ಅಸಕ್ತಃ-ಹಲವುಬಾರಿ, ಶಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂದ ನಮಸ್ಕೇ-ಪೋಡಮಡು
 ವನು || ೨೮ || ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ! ಪತಿ-ನಿಮಗೆ, ರಾಜತಃ-ಧೂರೆಯದನೆಯಿಂದ, ಕುಲಂಕಚ್ಚಿತ್-ಹೇವ-ವೇವನು? ಯ
 ಸ್ಯ-ಯಾವಧೂರೆಯ, ವಿಷಯ-ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಜಾ-ಜನಂಗಳು, ಪಾಲಯಮಾನಾಃ-ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಸುಖಂ-ಅನಾ
 ಯಾಸವಾಗಿ, ವಸಂತಿ-ನಲೆಯಾಗಿರುವರೋ, ಸಃ-ಅಧೀರೆಯು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಪ್ರಿಯೋಹಿ-ಇಷ್ಟನಲ್ಲವೇ || ೨೯ || ತ್ವಂ-ನೀನು,
 ಯತಃ-ಯಾವದೇಶದ ದೇಸಿಯಿಂದ, ಯದಿಚ್ಛಯಾ-ಯಾವಬಯಕೆಯಿಂದ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ದುರ್ಗಂ-ಜಲಧಿಯಿಂದ ಬರಲಕೃ
 ವಾದ, ದಾರಿಯನ್ನು, ನಿಸ್ತೀರ್ಯ-ದಾಂಟಿ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿಗೆ, ಆಗತಃ-ಬಂದವನಾಗಿರುವೆಯೋ, ತತ್ಪರ್ವಂ-ಅದಿಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅಗು
 ಹ್ಯಂಚೇತ್-ಗೋಪ್ಯವಾಗದೆ ಯಿರುವುದಾದರೆ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಬ್ರೂಹಿ-ಹೇಳು ಕಿಂಕಾರ್ಯಂ-ಯಾವಕೆಲಸವನ್ನು, ಕರವಾಮು-
 ನಾವುಮಾಡಬೇಕು? || ೩೦ || ಲೀಲಾಗೃಹೀತದೇಹೇನ-ವಿಲಾಸದಿಂದಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮನುಷ್ಯಾವತಾರದ ಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪರ
 ಮೇಷ್ಠಿ ನಾ-ಮುಕ್ತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಸಂಪೃಕ್ತಸಂಪತ್ಕೇ-ಚನ್ನಾಗಿಕೇಳಲ್ಪ
 ಟ್ಟ ಕೇಳಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ಅರ್ಥವುಳ್ಳವನಾದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ-ವಿಪ್ರನು, ತಸ್ಮೈ-ಆತ್ಮಪ್ರಾಣ, ಸರ್ವಂ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅರ್ವಣಯತಃ-
 ಬಂಟಿ ಪೇಳಿದನು || ೩೧ || ವಿದರ್ಭಾಧಿಪತೇಃ-ವಿದರ್ಭದೇಶ ಕ್ಷೌಡಯನಾದ ಭೀಷ್ಮಕನ, ಪುತ್ರೀ-ಮಗಳಾದ, ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿ
 ಯು, ಪ್ರಸ್ತುತೋದ್ವಾಹಮಂಗಲಾಃ-ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ವಿವಾಹಪ್ರಸ್ತುತ ಮುಳ್ಳವಳಾದ್ದರಿಂದ, ತವ-ನಿನಗೆ, ಕಿಂಕರೀ-
 ನೇವಕಳಾಗಿ, ಕಿಂಚಿತ್-ಒಂದಾನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು, ವಿಜ್ಞಾಪಯತಿ-ಅರಿಕಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು || ೩೨ || ತಯಾ-ಅ, ಭೀಷ್ಮಕನ

ಗಿ ಮಲಗಿರುವನು || ೨೭ || ಯದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಲಾಭಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಶಾಂತರಾಗಿ ಸಾಧುಗಳಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿದಯಾಪರರಾಗಿ
 ಅಹಂಕಾರ ರಹಿತರಾಗಿ ಇರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂ ನಾನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ || ೨೮ ||
 ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ನಿಮ್ಮದೇಶದಿಂದನಿಮಗೆಹೇಮವುಂಟೆಯೇನು - ಯಾವಧೂರೆಯರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಜನರುಸುಖ
 ವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅವರು ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರು || ೨೯ || ಯಾವದೇಶದಿಂದ ದುರ್ಗಮವಾದ ಈ ಪುರಕ್ಕೆ
 ಬಂದವನಾದೆ? ಯಾವ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬರೋಣ ವಾಯಿತು? ರಹಸ್ಯ ವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಪೇಳುವನಾ
 ಗು, ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವಂ ನಾನು ಯಾವುದಂ ಮಾಡಲಿ? || ೩೦ || ಎಂದು ಪರಮ ಪುರುಷನಾದ ಲೀಲಾ ಮಾನುಷ
 ನಾದ ಶಿಕ್ಷಕನಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸ್ಕರ ಎಲ್ಲವೃತ್ತಾಂತವಂ ಪೇಳಿ
 ದನು || ೩೧ || ಎಲೈ ಶಿಕ್ಷಕನೇ! ವಿದರ್ಭದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ಭೀಷ್ಮಕರಾಯನ ಪುತ್ರಿಯಾಗ ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರಿ
 ಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ವಿವಾಹಮಂಗಳವಂ ಯತ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುವಳು || ೩೨ ||
 ಕರಾಯನ ಮಗಳಾದ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯಿಂದಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು ನಾನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಆಕೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು.

ಮು||೩೮||ರುಕ್ಮಿಣೀ||ಶ್ರುತ್ವಾ ಗುಣಾಃ ಭುವನಸುಂದರಕೃಷ್ಣತಾಂತೇನಿರ್ದಿಕ್ಶಕರ್ಣವಿವರೈರ್ಹರತೋಂ
ಗತಾಪಮ || ರೂಪಂದ್ಯತಾಂದ್ಯಶಿಮತಾಮಖಿಲಾರ್ಥಲಾಭಂತ್ಯಯ್ಯಾಹ್ನತಾವಿಕೇಚಿತ್ತಮಪತ್ರಪಂ
ಮು||೩೯||ಕಾತ್ಯಾಯಮುಕುಂದಮಹತೀಕುಲರೂಪಶೀಲವಿದ್ಯಾವಯೋದ್ರವೀಣಾಮಭಿರಾತ್ಮತುಲ್ಯಮು|
ಧೀರಾಪತಿಂಕುಲವತೀನವೃಣೀತಕನ್ಯಾಕಾಲಿಸ್ತಸಿಂಹನರಲೋಕಮನೋಭಿರಾಮನು||೪೦||ತನ್ಮುಖವಾಕ್
ಖಲುವೃತಪತಿರಂಗಜಾಯಾಮಾತ್ಮಾರ್ಪಿತಶ್ಚೈಭವತೋತ್ರವಿಭೋವಿಧೇಃ|ಮಾನೀರಭಾಗಮಭಿವರ್ಚ

ಯಾ-ಭೀಷ್ಮಕನ ಮಗಳನಿಂದ, ತೇ-ನಿನ್ನ. ಸಕಾಶಂ-ಸಮಾಪವಂ ಕುರಿತು, ಅಹಂ-ನಾನು, ಸಂಪ್ರೀತಃ-ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವನಾಗಿರುವೆನು. ತಸ್ಯಾಃ-ಅರುಕ್ಮಿಣಿಯ, ಸಂದೇಹಂ-ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ ಮಾತನ್ನು, ಆಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಅನಂತರಂ-ಕೂಡಲೇ
ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಯತಃ-ಯಾವುದೋ, ತತಃ-ಅದು, ಶ್ರೀಯತಾಂ-ನಿನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡಲಿ ||೩೮||ಎಂದುಹೇಳಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯುಬ
ರೆದಿತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಯಂ ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಶ್ರೀಧರಾಭಿಪ್ರಾಯವು.)-[ರುಕ್ಮಿಣೀವಚನವು.] ಭವನಸುಂದರ-ಲೋಕದೊಳಗಾಗಿ ಜಲು
ವನಾದ, ಅಚ್ಯುತ-ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದಕೃಷ್ಣನೇ! ಶ್ರುಣ್ವತಾಂ-ಕೇಳುವವರ, ಕರ್ಣವಿವರೈಃ-ಕಿವಿಗಳ ತೊತುಗಳಿಂದ, ನಿರ್ದಿಕ್ಶ-
ಬಳಿಹೊಕ್ಕು, ಅಂಗತಾಪಂ-ಶರೀರದ ಜ್ವರವನ್ನು, ಹರತಃ-ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಗುಣಾಃ-ದಯಾದಿ ಗುಣಂಗಳ
ನ್ನೂ, ದ್ಯುಶಿಮತಾಂ-ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರ, ದ್ಯುಕಾಂ-ಕಂಗಳಿಗೆ, ಅಖಿಲಾರ್ಥಲಾಭಂ-ಸಕಲವ್ರಯೋಜನಗಳ ಸಂಪಾದನೆಯುಳ್ಳ, ರೂ
ಪಂಚ-ಚಲುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಚಿತ್ತಂ-ಮನಸ್ಸು, ಅಪತ್ರಪಂ-ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ನಾಚಿಕೆಯುಳ್ಳದ್ದಾ
ಗಿ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅವಿಕತಿ-ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದೆ ||೩೯||ಹೀಗೆಹೇಳುವುದು ಕುಲಕಾಂತೆಯರಿಗೆ ಭುಜವಿಟ್ಟುತನ ವಾಗಿರುವುದೆಂ
ದು ಸಂಕಿನಜೇಡವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದ ವೇಳುವಳು;-)ಮುಕುಂದ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಕುಲ... ಮುಖಃ-ಕುಲ-ಜಾತಿಯಿಂದಲೂ ಸಂತ
ತಿಯಿಂದಲೂ, ರೂಪ-ಆಕಾರದಿಂದಲೂ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಶೀಲ-ಸತ್ತ್ವಭಾವದಿಂದಲೂ, ವಿದ್ಯಾ-ಜ್ಞಾನವಿಕೇಷ ಚಮತ್ಕಾರ
ದಿಂದಲೂ, ವಯಃ-ಪ್ರಾಯದಿಂದಲೂ, ದ್ರವಿಣ-ಧನದಿಂದಲೂ, ಧಾವಭಿಃ-ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ಮನೆಯಿಂದಲೂ, ಮಹತೀ-
ಉತ್ತಮಳಾದ, ಧೀರಾ-ಬುದ್ಧಿಯೂ ಧೈರ್ಯವೂಳ್ಳುವಳ, ಕುಲವತೀ-ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಯುಳ್ಳವಳಾದ, ಕಾಕನ್ಯಾ-ಯಾವಮದಿವೆಯಿ
ಲ್ಲದ ಹುಡುಗಿಯುತಾನೆ, ಕಾಲೇ-ವಿವಾಹಪ್ರಸಕ್ತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನೃಸಿಂಹ-ನರಕೃಷ್ಣನೇ! ಆತ್ಮತುಲ್ಯಂ-ತನಗೆ ಸಮಾನ
ನಾದ(ರೂಪವಿ ದ್ಯಾಶೀಲಾದಿಗಳಿಂದ ಅಸದೃಶನಾದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ತಾನೇ ಸಮಾನನಾದ) ನರಲೋಕಮನೋ(ಭಿರಾಮಂ-ಮನು
ಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದವನಾದ ಸಂತೋಷಕರನಾದ, ತ್ವಾ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಪತಿಂ-ಗಂಡನನ್ನಾಗಿ, ನವೃಣೀತ-
ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಬಯಸಬೇಡುವಳಾದಾಳು?||೪೦||ಹೇಅಂಬುಜಾಕ್ಷ-ಎಲೈ ಕಮಲಲೋಚನನಾದ, ಅಂಗ-ಪ್ರಿಯನೇ! ತತಃ-ಆಕಾರ
ಣದಿಂದ ಭವಾಃ-ನೀನು ಪತಿಃ-ಗಂಡನೆಂದು, ಮೇ-ನನ್ನಿಂದ, ವೃತಶಿಖು-ಒಪ್ಪಿ ಖಯಸ್ಪಟ್ಟವ ನಾಗಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ? ಆ
ತ್ಮಾ-ನನ್ನದೇಹವು, ಭವತಃ-ನಿನಗೆ, ಅರ್ಪಿತಶ್ಚ-ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೂ ಆಗಿದೆ. ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರಭುವೇ! ಅತ್ರ-
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ನನ್ನನ್ನು, ಭವತಃ-ನಿನ್ನ, ಜಾಯಾಂ-ಹೆಂಡತಿಯನ್ನಾಗಿ, ವಿಘೇಹಿ-ಮಾಡಿಕೋ, ಮೃಗವತೇಃ-ಸಿಂಹದ, ಬ
ಲಿಂ-ಉಪಹಾರ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು, ಗೋಮಾಯುರಿವ-ನರಿಯಂತೆ, ಜೈದ್ಯಃ-ಶಿಶುಪಾಲನು, ವೀರಭಾಗಂ-ಕೂರನಾದ ನಿನ್ನ ಪಾಲಾಗ

ಕೇಳಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದನ್ನೂ ಮಾಡು||೩೮||ಎಂದು ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯಿಂದ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪ
ಟ್ಟ ಪತ್ರವಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ ಪತ್ರವನ್ನೂ ವಾಚಿಸಿದನೆಂಕೆನಿ)
ತೋಕಸುಂದರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಕೇಳುವ ಜನರ ಶ್ರೋತ್ರಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅಂತಃಪ್ರವೇಶವೆಂದಾಡಿ ಸಮ
ಸ್ತ ತಾಪಂಗಳಂ ಸಂಹರಿಸುವ ನಿನ್ನ ಗುಣಂಗಳಂ ಕೇಳಿ, ನೇತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಮಹೋತ್ಸವರೂಪವಾದ ನಿನ್ನ ಸೌಂ
ದರ್ಯವಂ ಸಹ ಕೇಳಿ, ನನ್ನಮನಸ್ಸು ಲಜ್ಜೆಯಂಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಲಗ್ನವಾಗಿದೆ ||೩೯||ಎಲೈ ಪುರುವಶ್ರೇಷ್ಠ
ನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತಳಾದ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಕನ್ಯೆಯು ಯಾವಳುತಾನೆ ಕುಲದಿಂದಲೂ
ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ ಅಸದೃಶನಾದ ನಿನ್ನಂ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಕಾಮಿಸದೆ ಯಿರುತ್ತಾಳೆ? ||೪೦||ಆದಕಾರಣದಿಂದ ನಾ
ನು ನಿನ್ನಂ ಫತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿನಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನಮನಸ್ಸನ್ನೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿರುವೆನು. ನನ್ನಂ ಪತ್ನಿಯನ್ನಾ
ಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನಾಗು, ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಮ ಸರಿಯುಮುಟ್ಟಿದಂತೆ ವೀರನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪತಕ್ಕ

ತುಚ್ಛೈರ್ಯುಕ್ತಾಂ ದೋಷವಾಂವನೃತ್ಯಗಪತೇರ್ಬಲಮಂಬುಜಾಕ್ಷರಗಿರ್ಮೂರ್ತೃವೃದತ್ತನಿಯಮಪ್ರತಪ್ತ
ವನಿಪ್ರಗುರ್ಮರ್ದನಾದಿಭಿರಲಂಭಗರ್ವಾಪರೇತಃ | ಆರಾಧಿತೋಯದಿಗದಾಗ್ಜಮತ್ಯಪಾಣಿಂಗೃಹ್ಯತು
ಮನದಮುಖೋವಸುತಾವಯೋನ್ಯೈ | ೪೭ | ಕ್ರೋಧಾಽನಿತ್ಯಮಜಿತೋದ್ವಹನನಿದರ್ಭಾಽಗುಪ್ತಸ್ಸಮೇ
ತ್ಯಪ್ಯತನಾಪತಿಭಿಃಪರಿತಃ | ನಿರ್ಮಳ್ಯಚೈದ್ಯಮಗರ್ಭೇಶಬಲಂಪ್ರಸಹ್ಯಮಾಂರಾಕ್ಷಸನವಿಧಿನೋದ್ವಹ
ವೀರೈಕುಲ್ಕಾಮ | ೪೮ | ಅಂತಃಪುರಾಂತರಚರಾಮುನಹತ್ಯಬಂಧೋತ್ಸಾಮಾದ್ಯಹೇಕಧಮಿತಪ್ರವದಾ
ಮ್ಯುಪಾಯಮು | ಪೂರೈರ್ಮೃಗಸ್ಮಿಮಹತೀಕುಲದೇವಯಾತ್ರಾಯಸ್ಕಾಂಬಹಿರ್ನವವಧೂರ್ಗಿರಿಜಾಮು
ಪಯಾತ್ | ೪೯ | ಯಸ್ಯಾಂಘ್ರಸಂಕಜರಜಸ್ಸುಪನುಮಹಾಂತೋವಾಂಘ್ರಾತ್ಯುಮಾಪತಿರಿವತ್ಯತಮೋ

ತಕ್ಕ ನನ್ನನ್ನು, ಮಾಧಿಮರ್ಕತ-ಸೋಂಕಬೇಡ || ೪೭ || ಪುರ-ಪೂರ್-ಜಾಂಧಾರವಂ ಕಲ್ಪಿಸುವೆವು. ಮೊದಲಾದಧ
ರ್ಮದಿಂದಲೂ, ಇಷ್ಟ-ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾ ಚರಣಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ವ್ರತ-ಕೃತ್ಯಚಾಂದ್ರಾಯಣಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ದೇವ-ದೇವತೆ
ಗಳ, ವಿಷ್ಣು-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗುರು-ಪೂಜ್ಯರಾದ ಹಿರಿಯರ, ಅರ್ಚನಾದಿಭಿಃ-ಪೂಜೆಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಲೂ, ಪರೇತಃ-ಪರಮಾ
ತ್ಮನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಶ್ರೀಪರಿಯು, ಅಲಂ-ಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಆರಾಧಿತೋಯದಿ-ನನ್ನಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರ್ದರೆ ಗದಾಗ್ರ
ಜ-ಗದನೆಂಬ ಮಾದವಂಗೆ ಅಣ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಏತ್ಯ-ಬಂದು, ಮೇ-ನನ್ನ, ಪಾಣಿ-ಕೈಯನ್ನು, ಗೃಹ್ಯತು-ಹಿಡಿ
ದುಕೊಳ್ಳಲಿ, ದಮುಖೋವಸುತಾದಯಃ-ದಮುಖೋವನ ಮುಗನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನೇ ಮೊದಲಾಗಿವುಳ್ಳ, ಅನ್ಯೈ-ಇತರರು, ಸ-
ಬೇಡ || ೪೮ || ಹೇಅಜಿತ-ಎಲೈಸೋಲಲ್ಪಡದವನಲ್ಲವ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಶ್ವಪಿ-ನಾಳಿ ಭಾವಿನಿ-ಆಗುವಂಥಾ, ಉದ್ವಹನೇ-ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ, ತ್ವಂ-
ನೀನು, ಗುಪ್ತಃ-ಯಾರಿಂದಲೂ ನೋಡಲ್ಪಡದೆ ಗುಟ್ಟಾದವನಾಗಿ, ವಿದರ್ಭಾಃ-ಅಂಧ್ರದೇಶಂಗಳಂ ಕುರಿತು (ಕುಂಡಿನೀನಗರ
ಗುಂಟೂರು) ನಮೇತ್ಯ-ಬಂದು ವೃತನಾಪತಿಭಿಃ-ಸೇನಾನಾಯಕರಿಂದ, ಪರಿತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಚೈದ್ಯಮಗರ್ಭೇಶಬ
ಲಂ-ಶಿಶುಪಾಲ ಜರಾಸಂಧರ ದಂಡನ್ನು, ನಿರ್ಮಳ್ಯ-ಹೊಡೆದು ಕದಡಿ, ಪ್ರಸಹ್ಯ-ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ, ರಾಕ್ಷಸೇನವಿಧಿನಾ-ರಾಕ್ಷಸವಿ
ವಾಹದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ, ವೀರ್ಯಕುಲ್ಕಾಂ-ಕಾರ್ಯವೇ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಧನವಾಗಿಉಳ್ಳ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಉದ್ವಹ-
ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊ(ಎತ್ತಿಕೊಂಡುಹೋಗು) || ೪೯ || ಬಂಧೋ-ನಂಟರನ್ನು, ಅನಿಹತ್ಯ-ಕೊಲ್ಲದೆ. ಅಂತಃಪುರಾಂತರಚರಾಂ-ರಾ
ಣಿವಾಸದೊಳಗೆ ಸಂಚರಿಸುವ, ತ್ವಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಕಥಮಿತ್ಯುದ್ವಹೇ-ಹೇಗೆಂದು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿ? ಎಂದೆಂಕಿಸುವೆ
ಯೋಃ ಉಪಾಯಂ-ಸಾಧಕಯುಕ್ತಿಯನ್ನು, ಪ್ರವದಾಮಿ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು. ಯಸ್ಯಾಂ-ಯಾವುದರಲ್ಲಿ, ನವವಧೂಃ-ಹೊ
ಸತಾಗಿ ಮದವಣಿತಿ ಯಾಗುವವಳು, ಬಹಿಃ-ಉರಹೊರಗಿರುವ, ಗಿರಿಜಾಂ-ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿಯಂ ಕುರಿತು ಉಪೇಯಾತ್-ಪೂ
ಜಿಸಲು ಪ್ರೋಗುವಳೋ, ಮಹತೀ-ದೊಡ್ಡದಾದ, ಸಾ-ಅಂಥಾ, ಕುಲದೇವಯಾತ್ರಾ-ಮನೆಯದೇವರಬಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವಿ
ಕೆಯು, ಪೂರ್ವೇದ್ಯಃ-ಮದುವೆಯಾಗುವ ದಿನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದಣದ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ, ಅನ್ತಿ-ಇರುವುದು || ೪೯ || ಮಹಾಂತಃ-ದೊಡ್ಡವ

ಬಡವೆಯಾದ ನನ್ನಂ ಶಿಶುಪಾಲನು ಮುಟ್ಟಬೇಡ || ೪೭ || ಇಷ್ಟ ಪೂರ್ತಾದಿ ಕರ್ಮಂಗಳಿಂದಲೂ ದಾನಂಗಳಿಂ
ದಲೂ ವ್ರತನಿಯಮಂಗಳಿಂದಲೂ ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗುರುಪೂಜಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಭಗವಂತನಾದ ಪರಮಪುರು
ಷನು ನಾನುಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆರಾಧನಂ ಗೆಬ್ಬಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಬಂದು ನನ್ನ ಪಾಣಿಗ್ರಹವಂ ಮಾಡಲಿ. ಶಿಶು
ಪಾಲನು ಮುಂತಾದ ಮಿಗಿಲಾದವರು ನನ್ನ ನೆಯ್ದಬೇಡ || ೪೮ || ಎಲೈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನಾಳೆದಿವಸ ಸ್ವಯಂವರ
ವಾಗುವಾಗ ನೀನು ಗುಪ್ತನಾಗಿಬಂದು ಆಮೇಲೆ ಸೇನೆಗಳಂ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಈವಿದರ್ಭ ದೇಶಕ್ಕೆಬಂದು ಶಿ
ಶುಪಾಲ ಜರಾಸಂಧರ ಬಲವಂ ಮಥಿಸಿ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸ ವಿವಾಹವಿಧಾನದಿಂದ ಪರಾಕ್ರಮವೇ ಕುಲ್ಕ
ದ್ರವ್ಯವಾಗಿಉಳ್ಳ ನನ್ನಂ ವಿವಾಹಮಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನಾಗು || ೪೯ || ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಜನರಂ ಸೂಹರಿಸದೆ
ನನ್ನನ್ನ ಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವಕ್ಕೆ ನಾನು ಉಪಾಯವಂ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ-ಅದೆಂತೆನೆ-ವಿವಾಹದ ಪೂರ್ವ
ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಕುಲದೇವತಾ ಪೂಜಾರ್ಥವಾಗಿಉರಹೊರಗಿನ ಗೌರೀದೇವಸ್ಥಾನವಂ ಕುರಿತು ನಾನುಹೋಗುತ್ತೇ
ನೆ. ಆಗ ನೀನುಬಂದು ನನ್ನನ್ನ ಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವನಾಗು || ೪೯ || ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಯೋಗಿಗಳೂ ಯಾ

ಪಹತ್ಯೈ | ಯದ್ಯಂಬುಜಾಕ್ಷನಲಭಯಭವತ್ಪ್ರಸಾದಂಜಹ್ಯಮಗೂವ್ರತಕ್ತಾಕತಜನ್ಮಭಿ
ಸಾನ್ಯತೆ || ೪೫ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ || ಇತ್ಯೇತೇಗುಹ್ಯಸಂಪದಾಯದುದೇವಮಯಾಹೃತಾಃ || ವಿಮೃಶ್ಯಕೃತ್ಯಂ
ಯಚ್ಚಾತ್ಮಕಿ | ಯತಾಂತದನಂತರಮ್ || ೪೬ ||
(-ಇತಿ) ಮದಾಭ್ಯಗವತೆ ದಕಮಸ್ಕಂಧದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ರಾವವರು, ಆತ್ಮತಮೋಪಹತ್ಯೈ-ತಮ್ಮ ಅಷ್ಟಾನವಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗೆ, ಉಮಾಪತಿರಿವ-ಗಿರಿಜಾ ರಮಣನಂತೆ, ಯ
ನ್ಯ-ಯಾವನಿನ್ನು, ಅಂಭ್ರಿಸಂಕಜರಜಸ್ಸು ಪನಂ-ಅಡಿದಾವರೆಗಳ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು, ವಾಙಂತಿ-ಬಯಸುತ್ತಿರುವರೋ
(ರುದ್ರನು ತಾಮಸತ್ವವಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಗಂಗೆಯಂಥರಿಸಿದನೆಂದು ಮೈಷ್ಣವಪಾದ್ಯವು) ಹೇಅಂಬುಜಾಕ್ಷ-ಎಲೈತಾವರಿ ಗಣಾನೀ
ಭವತ್ಪ್ರಸಾದಂ-ಆನಿನ್ನು ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು, ನಲಭೇಯಯದಿ-ನಾನು ಹೊಂದದೆ ಯಿರುವಳಾದರೆ, ವ್ರತಕ್ತಾಕ-ಉಪವಾಸಾ
ವಿಗಳಿಂದ ಹ್ವೇಣಿಸುತ್ತಿರುವ, ಅಸೂಕ್-ಪ್ರಾಣಂಗಳನ್ನು, ಜಹ್ಯಾಂ-ಬಿಡುವೆನು (ಬಿಟ್ಟರೆವಿನಾಗುವುದೆಂದರೆ) ಶತಜನ್ಮಭಿ-ಸೂ
ರುಸಲ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಗಳಿಂದಲಾದರೂ, ಸಾತ್ಯ-ನಿನ್ನಪ್ರಸಾದವು ದೊರೆತದ್ದಾದೀತು || ೪೫ || [ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಚನವು] ತೇಯದು
ದೇವ-ಎಲೈಯಾದವರಿ ಗೊಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಏತೇಗುಹ್ಯಸಂಪದೇಶಾಃ-ಈಗುಟ್ಟಾಗಿಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಮಾತುಗಳು, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಆಹೃತಾಃ-ತರಲ್ಪಟ್ಟವಾದವು. ಅತಃ-ಈಗ, ಕೃತ್ಯಂ-ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು-ಯತಃ-ಯಾವುದೋ,
ತಚ್ಚ-ಅದರನ್ನೂ, ವಿಮೃಶ್ಯ-ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ತತ್-ಅದು, ಅನಂತರಂ-ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿ, ಕ್ರಿಯತಾಂ-ಮಾಡಲ್ಪಡಲಿ || ೪೬ ||
ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥಬೋಧಿನಿಯಲ್ಲಿ ದಕಮಸ್ಕಂಧದೊಳು
೫೭೩ಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು

ವನಿನ್ನು ಪಾದಪದ್ಮ ರಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವಂ ಪೂಜಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ, ಎಲೈಅಂಬುಜಾ
ಕ್ಷನೇ! ಅಂತಾನಿನ್ನು ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ನಾನು ಎಯ್ದದೆ ಹೋದರೆ ನೂರುಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾದರೂ ವ್ರತೋಪ
ವಾಸಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣಂಗಳಂ ಕೋಪಿಸುತ್ತೇನೆ, ಆಮೇಲಾದರೂ ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವು ಬಂದೀತಲ್ಲವೇ? || ೪೫ ||
(ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕಾರ್ಥವಂ ಶ್ರುತಪಡಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನುಡಿಯುವನು-) ಎಲೈಯದುಪತಿಯೇ! ಈಪ್ರಕಾರಂಗೆ
ಲಾದ ರಹಸ್ಯ ಸಂದೇಶಂಗಳು ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ
ಆಲೋಚಿಸಿ ಯಾವಕೆಲಸವು ಹೇಗೆ ಆಗಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತೆ || ೪೬ ||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತವೇರಾ

ಣಿಕನುಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜ ತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣ

ರಾಜವಿರಚಿತಮಾದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ” ಮೆಂಬ ಶ್ರೀ

ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಕ

ಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ತಮಾಧ್ಯಾಯಂ

ಸಂಪೂರ್ಣಮಾದುದು

ಶ್ರೀಶುಕ್ಲೇವೈದಭ್ಯಾಸ್ಸತುಸಂದೇಶಂನಿಕಮ್ಯಯದುನಂದಃ | ಪ್ರಗೃಹ್ಯಪಾಣಿನಾಪಾಣಿಪ್ರಹ
ನೃದ್ವಿಜಮಬ್ರವೀತ್ ||೧||ಯಥಾನಿದ್ರಾಮುಚ್ಚಿತ್ತಾರುಕ್ಮಿಣೀರುಚಿರಾನನಾ | ತಥಾಹಮಪಿತಚ್ಚಿ
ತೋನಿದ್ರಾಂಚಸಲಭನಿ||೨||ವಿದಾಹಾರುಕ್ಮಿಣೋದ್ಯಮಾನ್ಮಮೋದ್ಯಾಹೋನಿವಾರಿತಃ | ತಾಮಾನಯಿ
ಪೃಥುಸ್ತೃಘ್ಯರಾಜನ್ಯಾಪತದಾೃಮೃಧೇ | ಮತ್ಪರಾಮನವದ್ಯಾಂಗೀಮಧನೋಗ್ನಿಶಿಖಾಮಿವ ||೩||
ಉದ್ಯಾಹರ್ಷಂಸುಖಿಷ್ಟಾಯರುಕ್ಮಿಣ್ಯಮಧುಸೂದನಃ | ರಥಸ್ಸಯಾಜ್ಯತಾಮಾಶುದಾರುಕತ್ಯಾ
ಹಸಾರಥವಂ ||೪|| ಸಚಾಕ್ಯೈಸ್ತೈಸ್ಸನೈಸುಗ್ರೀವಮೇಘಪುಷ್ಪಬಲಾಹಕೈಃ | ಯಾಕ್ತಂರಥಮಾಪಾನೀ

೫೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪಾದಾರ್ಥಬೋಧಿನಿ.

(ಶುಕ್ಲವಾಕ್ಯವು.) ಸಯದನಂದನಸ್ತು-ಅ ಕೃಷ್ಣನಾದರೋ, ವೈದಭ್ಯಾಸ್ಸ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯ, ಸಂದೇಶಂ-ಸುದ್ದಿಯ
ನ್ನು, ನಿಕಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಪಾಣಿನಾ-ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ, ಪಾಣಿಂ-ಪಿಪ್ರಸಕ್ತಿಯನ್ನು, ಪ್ರಗೃಹ್ಯ-ಹಿಡಿದು, ಪ್ರಹರ್ಷ-ನಗುತಿರುವ
ನಾಗಿ, ದ್ವಿಜಂ-ವಿಪ್ರಸಂಕುರಿತು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು ||೧|| ರುಚಿರಾನನಾ-ಮನೋಹರವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಯ
ಥಾ-ಹೇಗೆ, ಮುಚ್ಚಿತ್ತಾ-ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾದ್ದರಿಂದ, ವಿನಿದ್ರಾ-ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದವಳೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅಪಮಪಿ-ನಾನೂ
ಕೂಡ, ತಚ್ಚಿತ್ತೇ-ಅಕೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ನಿಶಿ-ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ನಿದ್ರಾಂಚ-ನಿದ್ರೆಯನ್ನು, (ಚಕಾರದಿಂದ ಇತರ
ಸ್ತಿಗ್ರಹಿಸಿದನು.) ನಲಭೇ-ಪಡೆದುದೇಇರುವೆನು||೨|| ರುಕ್ಮಿಣೀ-ರುಕ್ಮಿಯೆಂಬವನ. ದ್ವೇಷಾತ್-ವಿರೋಧದದೇನೆಯಿಂದ, ಮಮು-
ನನ್ನ, ಉದ್ಯಾಹ-ಮದುವೆಯು, ನಿವಾರಿತಃ-ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಅಹಂ-ನಾನು, ವೇದ-ಬಲ್ಲೆನು, ಮೃಧೇ-ಕಾಳಗದಲ್ಲ, ರಾಜನ್ಯಾಪ
ಶರ್ಮಾ-ಅರಸುಗಳಲ್ಲಿಓನರಾದ ಶಿಶುಪಾಲಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳನ್ನು, ಉನ್ಮಥ್ಯ-ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಮತ್ಪರಾಂ-ನನ್ನಲ್ಲಿನಕ್ತಳಾದ, ಅನ
ವದ್ಯಾಂಗೀಂ-ನಿರ್ದುಷ್ಟಮೂರ್ತಿಯಾದ, ತಾಂ-ಅರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು, ಏಥನಃ-ಸೌದೆಯದೇನೆಯಿಂದ, ಅಗ್ನಿಶಿಖಾಮಿವ-ಬೆಂಕಿಯುಉರಿ
ಯೆಂಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಆನಯಿಷ್ಯೆ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ-ಬರುವೆನು||೩||ಸಮಧುಕೂ-ನನೀ-ಅಕೃಷ್ಣನು,ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಃ-ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ,
ಉದ್ಯಾಹರ್ಷಂ-(ನಾಳಿದ್ದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ) ಮದಮನಕ್ಷತ್ರವೆಂದು, ವಿಜ್ಞಾಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಚನದಿಂದರಿತು, ದಾರುಕ-ದಾರುಕ
ನೇ! ಆಶು-ಬೇಗನೇ. ರಥ-ನನ್ನ ತೇರು, ಸಂಯುಜ್ಯತಾಂ-ಸೇರಿಸಲ್ಪಡಲಿ, ಇತಿ-ಎಂದು, ಸಾರಥಿಂ-ನೂತನಂಕುರಿತು, ಅಹ-
ನುಡಿದನು ||೪|| ಸಚ-ಅ ದಾರುಕನೂಕೂಡ, ಸೈನ್ಯವು, ಸುಗ್ರೀವವು, ಮೇಘಪುಷ್ಪವು, ಬಲಾಹಕವು, ಎಂಬ, ಅಶ್ವೈಃ-ಕುದು

(೫೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.)

ಶ್ರೀಧೀರಯಶೋಕಃ | ತ್ರಿಸಂಚಾತ್ಮಮೇಗತ್ವಾವಿದಭ್ಯಾನದ್ಭುತೇಹಿತಃ | ರುಕ್ಮಿಣೀಮಾಹರತ್ಯು
ಪೋಮಿವತಾಂದ್ವಿಪತಾಬಲಾತ್ ||೧||ಐವತ್ತುಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿದರ್ಭದೇಶಗಳ
ನೆಯ್ದಿ ಮಹಾಸಾಹಸ ವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶಿಶುಪಾಲ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ದ್ವೇಷಿಗಳೂ ನೋಡುತೀರಲಾ
ಗಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ನಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನೆಂಬ ಅರ್ಥವಂ ಶ್ರೀಶುಕ್ಲಮನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾ
ಯನು ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆ-

ಎಲೈಅರನೇ! ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಸಂದೇಶವಂಕೇಳಿ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ'ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಕೈಯಂ
ಪಿಡಿದು ನಗುತನುಡಿದನು ||೧|| ಎಲೈಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ! ನಾನು ಅದೇರಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ನಿದ್ರೆಗಳಂ
ಬಿಟ್ಟುರುವೆನು- ರುಕ್ಮಿಯೆಂಬವನ ದ್ವೇಷದಿಂದ ನನ್ನ ವಿವಾಹವು ಅಡ್ಡಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಯೆಂಬ ಅರ್ಥವಂ ನಾ
ನುಬಲ್ಲೆನು ||೨||ಶಿಶುಪಾಲ ಜರಾಸಂಧ ಮುಂತಾದ ಹೃತ್ತಿರಾಧಮರಂ ಪ್ರಹರಿಸಿ ಪರಾಜಯವವೈದಿಸಿ ನನ್ನ
ಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಚಿತ್ತಳಿ ನಿರ್ಮೋವಂಗಳಾಗಿ ಅವಯವಂಗಳುಳ್ಳ ಅರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ಅರಣಿಕಾವೃದಿಂದ ಅಗ್ನಿಜಾಲ
ಯನೊವಾದಿಯಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ ||೩||ಎಂದಾವೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ ವಿವಾಹ
ನಕ್ಷತ್ರವಂತಿಳಿದು ಸಾರಥಿಯಾದದಾರುಕನಂ ಕರೆದು ರಥವಂ ಸನ್ನಾಹವಂ ಮಾಡೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು||೪||ಅದಾ

ಯತಸ್ತೌಪ್ರಾಜಲರಗ್ರತಃ |೬೬| ಚರಂತ್ಯಸ್ಯಂಧನಂಕಾರಿಧ್ಯುಜಮಾರೋಹ್ಯತೂರ್ಣಗೈಃ | ಅನ
ರಾಧಕರಾತೇಜವಿವರ್ಧನಾಂ ಮುಪ್ಪದ್ಯುಃ |೬೭| ಮುಗುಂಧನಮತೀವೃತ್ತಸ್ಥಪವಂಗಳತಃ | ೩
ಕುಮಾಲಾಯತಾಂಕನ್ಯಾಂಡು |೬೮| ಕರಂತ್ಯಕರಯತಃ |೬೯| ಪುರಂಸಂವೃಷ್ಟ್ಯಂಸಿಕ್ತಮಾರ್ಗರ
ಧ್ಯಾಚತುಸ್ಪಥಮ್ | ಚಿತ್ರವೃಜವತಃ ಕಾಫಿಸ್ತುರಂತ್ಯಸ್ಯಮುಲಕೃತಮ್ |೭೦| ಸ್ವಗ್ಗಂಧಮಾಲಾ
ಭರಣೈರ್ವಿರಜಾಂಬರಭೂಷಿತ್ಯೈಃ | ಜುಷ್ಯಂಸ್ತಿ |೭೧| ಪುರುಷೈಶ್ಚೈವದ್ಗುಹೈರಗರುಧೂಪಿತೈಃ |೭೨|
ಪಿತ್ಯದೇವಾಣಾಸುಮುಖೈಶ್ಚೈವಪ್ರಾಂಕ್ತ್ಯವಿಧಿವನ್ಮುಪ | ಭೋಜಯತ್ವಾಯಧಾನ್ಯಾಯ್ಯಂವಾಚಯಾ
ಮಾಸುಮಂಗಳಮ್ |೭೩| ಸುಸ್ನಾತಾಂಸುದತಿಂಕನ್ಯಾಂಕೃತಕೌತುಕಮಂಗಳಮ್ | ಅಪತಾಂಕು

ಕಗಳಿಂದ, ಯುಕ್ತಂ-ಕೂಡಿದ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಉಪನೀಯ-ಬಳಿಗೆ ತಂದು, ಅಗ್ರತಃ-ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ, ಪಾಂಜಲಿ-
ಜೋಡಿಸಿದ ಕೈಗಳನ್ನವನಾಗಿ, ತಸ್ತು-ನಿಂತನು ||೬೬|| ಕೌಂಠಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ಯಂದನಂ-ತೇರನ್ನು, ಆರುಹ್ಯ-ಏರಿ, ದ್ವಿಜಂ-ವಿಪ್ರ
ನನ್ನು, ಆರೋಹ್ಯ-ಏರಿಸಿಕೊಂಡು, ತೂರ್ಣಗೈಃ-ಬೇಗನಡೆಯುವ ಹೆಮ್ಮೆ-ಕುದುರೆಗಳಿಂದ, ವಿಕರಾತೇ-ಅಂದುರಾತ್ರಿ
ಯಿಂದಲೇ, ಅನರ್ತಾ-ಅನರ್ತದೇವತೆ, (ಗುಜರಾತಿನಿಂದ,) ವಿವರ್ಧನ-ವಿವರ್ಧನದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಅಗಮ-ಅಗಮ
ನು ||೬೭|| ಕುಂಡಿನಪತಿ-ಗುಂಡೂರಿಗೊಡೆಯನಾದ, ಸರಾಜಾ-ಅಭೀಷ್ಠಕರಾಯನು. ಪುತ್ರಸ್ತೇಜವಂಗಳತಃ-ಮುಗುನಾದ ರು
ಕ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗಕ್ಕೆ ಅಧೀನತೆಯಂ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ತಾಂಕನ್ಯಾಂ-ಅರುಕ್ಮಿಯನ್ನು, ಶಿಶುಮಾಲಾ-ಶೇಷಿರಾಜಂ
ದಾಸ್ಯ-ಕೊಡಲೆಗಳಿಸಿದವನಾಗಿ, ಕರ್ಮಾಣಿ-ಕೆಲಸಗಳನ್ನು, ಅಕಾರಯ-ಮಾಡಿಸಿದನು ||೬೮|| ಪುರಂ-ಕುಂಡಿನನಗರವು, ಸಂ
ಪಥಂ-ಸಂವೃಷ್ಟ-ಗುಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಂಸಿಕ್ತ-ಸಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಾರ್ಗ-ಸಂಪಾದಾರಿಗಳು, ರಥಾ-ಬಂಡಿದಾರಿಗಳು, ಚತು
ಸ್ಪಥಂ-ನಾಲ್ಕುಬೀದಿಗಳು ನೇರವ ಚೌಕಗಳೂ ಉಳ್ಳವು, ಚಿತ್ರಧ್ವಜವತಾಕಾಫಿ-ಹಲವುಬಂಜಿದ ಪಳವೆಗಳ ವಸ್ತ್ರಂ
ಗಳಿಂದಲೂ, ತೋರಣೈಃ-ಅಲಂಕಾರದಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸಮಲಂಕೃತಂ-ಚನ್ನಾಗಿ ನಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು ||೭೦||
ಸ್ವಗ್ಗಂಧಮಾಲಾಭರಣೈಃ-ಪುಷ್ಪಪಾರಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಮಳಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ಬಡವೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ, ಪಿ
ರಾಂಬರಭೂಷಿತ್ಯೈಃ-ಕೊಳೆಯಿಂದ ಶುದ್ಧವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷೈಃ-ಪಿಂಗುಲಂ-ಗಂಡುಸುಂದ
ಲೂ, ಅಗರುಧೂಪಿತೈಃ-ಅಗರುಚಕ್ರಗಳಿಂದ ಪರಿಮಳದ ಹೊಗೆಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಶ್ರೀಮದ್ಗುಹೈಃ-ಸಂಪತ್ತುಮನುಗಳಿಂದಲೂ,
ಜುಷ್ಯಂ-ನೇವ್ಯವಾಗಿರುವುದಾಯಿತು ||೭೧|| ಸ್ತವ-ಪರೀಕ್ಷೆಯಾದಯನೇ | ಭೀಷ್ಮಕನು, ಪಿತ್ಯದೇವಾಣಾ-ನಾಂದಿ(ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಸು
ಮುಖೈಶ್ಚ-ಚನ್ನಾಗಿಪೂಜಿಸಿ, ವಿಪ್ರಾಂಕ್ತ್ಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ, ವಿಧಿವತೆ-ಯಥಾಕಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ, ಭೋಜಯತ್ವಾ-ಉಪಮಾಡಿ
ನಿ, ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ-ಕಾಸ್ತ್ರನ್ಯಾಯವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸದೆ, ಮಂಗಳಂ-ಪುಣ್ಯಹಸ್ತಸ್ತಿವಾಚನವನ್ನು, ವಾಚಯಾಮಾಸ-ಬ್ರಾಂ
ಹ್ಮಣರಿಂದ ಹೇಳಿಸಿದನು ||೭೩|| ಸುಸ್ನಾತಾಂ-ಮಂಗಳಿಸ್ನಾನವಂ ಗೆಯ್ದ, ಸುಪತೀಂ-ಶುಭ್ರವಾದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ, ಅಪತಾಂಕು

ರುಕನು ನೈಋತ್ಯ ಸುಗ್ರೀವ, ಮೇಘಪುಷ್ಪ, ಬಲಾಹಕಂಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕುಅಶ್ವಂಗಳು ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ರಥವಂ
ಸಿದ್ಧವೆಂದೂ ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತನು ||೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಥವನ್ನೇರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂ
ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ ಅಶ್ವಂಗಳಿಂದ ಒಂದುದಿವಸಕ್ಕೆ ಅನರ್ತದೇಶವಂದಾಂತೆ ಮರುದಿವಸದ
ಲ್ಲಿ ವಿವರ್ಧನದೇವತೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು ||೬|| ಕುಂಡಿನ ಪುರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಭೀಷ್ಮಕನು ಪುತ್ರಪ್ರೇಮ ಪರವಶನಾಗಿ
ರುಕ್ಮಿಯೆಂಬ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನ ಚಿತ್ತಾನುಸಾರದಿಂದ ರುಕ್ಮಿಯಂ ಶಿಶುಮಾಲನಿಗೆ ಕೊಡಲೋಸುಗ ನಿಶ್ಚ
ಯವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚಪ್ಪರ ಮೇಲುಕಟ್ಟುಗಳು ದೇವತಾ ಪಾರ್ಥನಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂತರ್ದನಗಳು
ಮುಂತಾದ ಕುಭಕಾರ್ಯಂಗಳಂ ಮಾಡಿಸಿದನು ||೭|| ಪುರದಲ್ಲಿ ರಾಜಬೀದಿಗಳಂ ಗುಡಿಸಿ ಗಂಧೋದಕಂಗಳಂ
ನೇಚನವೆಂದೂ ಚಿತ್ರಧ್ವಜವತಾಕೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ತೋರಣಗಳಂ ಕಟ್ಟಿಸಿ ||೮|| ಸಮಸ್ತ ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಅಗರುಧೂಗಳಿಂದ ವಾಸನೆಯಂಕಟ್ಟಿಸಿ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಭೂಷಣ ಗಂಧಮಾಲಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾದ ಸ್ತ್ರೀ
ಪುರುಷರಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರ್ಪಅಪುರವಂ ಪ್ರನೇಶಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿದನು ||೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಿತ್ಯಗಳಂ ದೇವತೆ
ಗಳಂ ಪೂಜಿಸಿಯಥಾಕಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮಾಧಾನವಂ ಮಾಡಿಸಿ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನವಂ ಮಾಡಿಸಿದನು ||೧೦||

ಕಯ್ಯಾಗ್ಯ ನಭೂಷಿತಾಂಭೂಷಣೋತ್ತಮೈಃ ||೧೧|| ಚಕ್ರ ಸ್ನಾನಮಗ್ನೈಃ ಜಮಂತೈಃ ಸ್ವಧ್ಯಾ ರಕ್ಷಾಂ
ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ | ಪುರೋಹಿತೋಧರವಿದ್ವೈಜುಷಾ ವಗ್ರಹಣಂತಯ ||೧೨|| ಹಿರಣ್ಯರಾಪ್ಯವಾಸಾಂ
ಸಿತಲಾಂಕ್ಷ್ಯ ಗುಡಮಿಶ್ರಿತಾಃ | ಪ್ರಾದಾಧಿನ್ಯೂತ್ನ ವಿವ್ರೇಭ್ಯೋರಾಜಾವಿಧಿವಿದಾಂವರಃ ||೧೩|| ಏವಂ
ಚದಿವತೀರಾಜಾ ದಮಘೋವಸ್ಸುತಾಯವೈ | ಕಾರಯಾಮಾಸಮಂತ್ರಜ್ಞೈಸ್ಸರ್ವಮಭ್ಯುದಯೋಚಿ
ತಮ್ ||೧೪|| ಮದಚ್ಯುದ್ಭಿರ್ಗಜಾನೀಕೈಸ್ಸಸ್ಯಂದನೈರ್ಹೇಮಮಾಲಿಭಿಃ | ಪತ್ರೈಶ್ಚೈಸ್ಸಂಕುಲೈಸ್ಸೈ
ನ್ಯೈಃ ಪರೀತ್ಯಕುಂಡಿನಂಯಯೌ ||೧೫|| ತಂವಿದರ್ಭಾಧಿಪಸ್ಸವ್ಯಾಸ್ಸಮಭ್ಯೇತ್ಯಾಭಿಪೂಜ್ಯಚ | ನಿವೇ

ಯುಗ್ಮೇನ-ಅಖಂಡವಾದ ೨ ಸಂಕಲಿಕವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಭೂಷಣೋತ್ತಮೈಃ-ಅಭರಣಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳಿಂದಲೂ
ಭೂಷಿತಾಂ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೃತಕೌತುಕಮಂಗಳಾಂ-ಮಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಕಣ ಶುಭವಳ್ಳ, ಕನ್ಯಾಂ-ಮದವಣಿತಿಯಂ
ಕುಳಿತು, (ಮಂಗಳವಾಚನವಂಗಯಿಸಿದನು) ||೧೧|| ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಸಾಮಗರ್ಗಜಮಂತೈಃ-
ಸಾಮವೇದ ಋಗ್ವೇದ ಯಜುರ್ವೇದ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ, ವಧ್ಯಾಃ-ಮದುವೆಯಾಗತಕ್ಕ ಹೆಣೆಗೆ, ರಕ್ಷಾಂ-ಕ್ಷೇಮಕರವಾದ ಕಂಕಣ
ವಸ್ತು, ಚಕ್ರ-ಕಟ್ಟಿದರು, ಅಧರ್ವವಿತ್-ಅಧರ್ವಣವೇದವಂಬಲ್ಲ, ಪುರೋಹಿತಃ-ಯಾಜಕನಾದ ಆಚಾರ್ಯನು, ವೈ-ಪ್ರಸಿ
ದ್ಧವಾಗಿ, ಗ್ರಹಣಂತಯಃ-ಕ್ರೂರಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆಯುಂಟಾಗಲೋಸುಗೆ, ಜಹಾವ-ಗ್ರಹಯಜ್ಞವೆಂಬ ಹೋಮವಂ
ಮಾಡಿದನು ||೧೨|| ವಿಧಿವಿದಾಂ-ಮಾಡತಕ್ಕವಿಧಿಯಂ ಬಲ್ಲವರೊಳಗೆ, ವರಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ರಾಜಾ-ಭೀಷ್ಮನು, ವಿಸ್ವೇಭ್ಯಃ-
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಹಿರಣ್ಯರಾಪ್ಯವಾಸಾಂಸಿ-ಭಂಗಾರವನ್ನೂ, ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನೂ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಗುಡಮಿಶ್ರಿತಾಃ-ಬೆಲ್ಲದಿಂದ ಬೆರಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ತಿಲಾಂಕ್ಷ್ಯ-ಎಳ್ಳಿನ ಚಿಗುಳಗಳನ್ನೂ, ಧೇನೂತ್ನ-ಹಾಲಂಕರೆಯುವಾಕಳುಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಾದಾತೆ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ದಾನವಂ
ಗೆಯ್ದನು ||೧೩|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಚೇದಿವತೀ-ಚೇದಿದೇಶಕ್ಕೂ ಡೆಯನಾದ, ದಮಘೋವೋರಾಜಾ-ದಮಘೋಷರಾಯನೂಕೂ
ಡ, ಸುತಾಯ-ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಶಿಶುಪಾಲಂಗೆ, ಮಂತ್ರಜ್ಞೈಃ-ವೇದವಂತ್ರಗಳಿಂದ ಬಲ್ಲವರಾದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ, ಅಭ್ಯುಪ
ಯೇಚಿತಂ-ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ, ಸರ್ವಂ-ಕ್ರಿಯಾಕಲಾವವೆಲ್ಲವನ್ನೂ. ಕಾರಯಾಮಾಸ-ಮಾಡಿದನು ||೧೪|| (ಹೀಗೆ ನನ್ನ ತಕ
ವ್ರತಾದಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು) ಮದಚ್ಯುದ್ಭಿಃ-ಸೊಕ್ಕುಬೆರಗುಗಳಿಂದ ಜಾರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಗಜಾನೀಕೈಃ-ಅನೆ
ಗಳ ಹೆಂಡುಗಳೊಡನೆಯೂ, ಹೇಮಮಾಲಿಭಿಃ-ಚಿನ್ನದ ಸರಂಗಳುಳ್ಳ, ಸ್ಯಂದನೈಃ-ತೇರುಗಳೊಡನೆಯೂ, ಪತ್ರೈಃ-ಕಾಲಾ
ಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಕುಕುಲೈಃ-ಸಂಕುಲೈಃ-ಸಂಕುಲವಾಗಿ ಬರುವ ಹೆಂಡುಗಳಿಂದಲೂ, ಪರೀತ್ಯ-ಸತ್ತಲೂ
ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕುಂಡಿನನಗರವಂ, ಯಯೌ-ಸೇರಿದನು ||೧೫|| ವಿದರ್ಭಾಧಿಪಃ-ವಿದರ್ಭದೇಶಕ್ಕೂ ಡೆಯನು, ತಂ-ಆ
ಚೇವಿರಾಯನನ್ನು, ಸಮ್ಯಕ್-ಚನ್ನಾಗಿ, ಸಮಭ್ಯೇತ್ಯ-ಇದಿಗೊಂಡುಕರತಂದು, ಅಭಿಪೂಜ್ಯಚ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ನನ್ನಾನಿಸಿ, ಮು

ರವ್ಯವಾದ ದಂತವಚ್ಚಯುಳ್ಳ ಪುತ್ರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಮಂಗಳಸ್ನಾನವಂಮಾಡಿಸಿ ನೂತನವಸ್ತ್ರಗಳ
ನುಡಿಸಿ ದಿವ್ಯಾಭರಣಗಳಿಂದ ತೊಡಿಸಿ ಕಂಕಣ ಬಂಧವಂ ಮಾಡಿಸಿದನು ||೧೧|| ಮಂತ್ರಜ್ಞರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂ
ಯುಗ್ಮಜುಸ್ನಾನಮ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಾಬಂಧವಂ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಪುರೋಹಿತನು ಮಂತ್ರಜ್ಞರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣರೊಡನೆ ಸಹಿತನಾಗಿ ಗ್ರಹಯಜ್ಞವಂ ಮಾಡಿದನು ||೧೨|| ವಿಧಾನಜ್ಞರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಭೀಷ್ಮಕರಾಯ
ನು ಗೋಭೂತಲ ಹಿರಣ್ಯಾಭ್ಯಾ ವಸ್ತ್ರಧಾನ್ಯಗುಡ ರಜತಲವಣಂಗಳೆಂಬ ದಕದಾನಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದನು ||೧೩||
ಅದೇರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಚೇದಿದೇಶದ ಪತಿಯಾದ ದಮಘೋವನುಪುತ್ರನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನಿಗಾಗಿ ಮಂತ್ರಜ್ಞರಾದ ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣರಿಂದ ಅಭ್ಯುದಯಿಕವಾದ ಶುಭಕಾರ್ಯಮ ಮಾಡಿಸಿದನು ||೧೪|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲನು ಮದೋದ
ವಕಂಸ್ರನಿಸುತಲಿರುವ ಗಜಸಮೂಹಂಗಳೊಡನೆ, ಸುವರ್ಣ ಭೂಷಿತಂಗಳಾದ ರಥಗಮೂಹಂಗಳೊಡನೆಯೂ,
ಪಾದಚಾರಿಗಳೊಡನೆಯೂ, ಸಮೇತನಾಗಿ ಮಹಾಸೇನಾ ಪರಿವೃತ್ತನಾಗಿ ಕುಂಡಿನ ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು ||೧೫|| ವಿದ
ರ್ಭಪತಿಯಾದ ಭೀಷ್ಮಕನು ಶಿಶುಪಾಲನಂ ಇದಿಗೊಂಡು ಕರತಂದು ಪೂಜಿಸಿ ಬೇರೆಡೆದೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ಅದ
ರಲ್ಲಿನಿದನು ||೧೬|| ಸಾಲನು ಜರಾಸಂಧನು ದಂತವಕ್ತ್ರನು ವಿಡೂರಧನು ಪಾಂಡ್ರಕನು ಮುಂತಾದ ಸಹಸ್ರ

ಕಯಾಮಾಸಮುದಾಕೃತಾನ್ಯನಿವೇಶನೇ ||೧೬||ತತ್ರಸೀಲೋಜರಾಸಂಧೋದಂತವಕ್ರೋವಿದೂರಧಃ |
ಅಜಗ್ಮುತ್ಕ್ವೈದ್ರ್ಯಪಕ್ಷೇಯಾಃಪೌಂಡ್ರಕಾಪ್ಯಾಸ್ಸಹಸ್ರಶಃ ||೧೭||ಕೃಷ್ಣರಾಮದ್ವಿವೇಯತಾಃಕ
ನ್ಯಾಂಚೈದ್ರ್ಯಾಯಸಾಧಿತುಮ್ | ಯದ್ಯಾಗತ್ಯಹರತ್ಕ್ವಮ್ಲೋರಾಮಾದೈರ್ಯಡುಭಿವ್ಯುತಃ | ಯೋ
ತ್ಸಾಸ್ತಮಸ್ಸಹಿತಾಸ್ತನಘತಿನಿಶ್ಚಿತಮಾನಸಾಃ ||೧೮||ಶ್ರುತ್ವೈತದ್ಭಗವಾನಶ್ರಮೋವಿಷಕ್ಷೇಯಾನ್ಯ
ಪೊದ್ಯಮುಮ್ | ಕೃಷ್ಣಂಚೈಕಂಗಳತಂಹರ್ತುಂಕನ್ಯಾಂಕಲಹಕಂಕಿತಃ ||೧೯||ಬಲನಮಹತಾಸಾರ್ಥಂ
ಭ್ರಾತೃಸ್ತನ್ಮಹಪರಿಪ್ಲುತಃ | ತ್ವರಿತಃಕುಂಡಿನಂಪ್ರಾಯಾದ್ಗಜಾಶ್ವರಥಪತ್ತಿಭಿಃ ||೨೦|| ಭೀಷ್ಮಕನ್ಯಾ
ವರಾರೋಹಾಕಾಂಕ್ಷಂತಾಃಗಮನಂಹರಃ | ಪ್ರತ್ಯಾಪತ್ತಿಮಹತ್ಯಂತೀದ್ವಿಜಸ್ಯಾಚಿಂತಯತ್ತದಾ ||೨೧||

ದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಕಲ್ಪಿತಾನ್ಯನಿವೇಶನೇ-ಬಿಡದಿಗತಕ್ಕಂತೆ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಜೇರಮನೆಯಲ್ಲಿ, ನಿವೇಶಯಾಮಾಸ-ಬಿಡಾರ
ಪಂಗಯಿಸನು ||೧೬|| ತತ್ರ-ಅ ಕುಂಡಿನನಗರಕ್ಕೆ, ಸಾಲೋ-ಸಾಲೋನೆಂಬ ದೈತ್ಯನೂ, ಜರಾಸಂಧಃ-ಮಗಧಗಾಯನೂ, ದಂ
ತವಕ್ರೋಬವನೂ, ವಿಡೂರಧನೆಂಬವನೂ, ಪೌಂಡ್ರಕಾದ್ಯಾಃ-ಪೌಂಡ್ರಕವಾನುದೇವನೆಂಬವನೇ ಮೊದಲಾದ, ಚೈದ್ರ್ಯಪಕ್ಷೇ
ಯಾಃ-ಶಿಶುಪಾಲನಕಡೆಯವರು, ಸಹಸ್ರಶಃ-ಸಾವಿರಾರುಬಗೆಯಾಗಿ, ಅಜಗ್ಮುಃ-ಬಂದರು ||೧೭|| ಕೃಷ್ಣರಾಮದ್ವಿವೇ-ಕೃಷ್ಣ
ನನ್ನೂ, ರಾಮನನ್ನೂ ವಿರೋಧಿಸುವವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಯತಾಃ-ಪ್ರಯತ್ನಮುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕನಶ್ಕರ-ಮದಣವತಿಯನ್ನು, ಚೈ
ದ್ರ್ಯಾಯ-ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೋಸ್ಕರ, ಸಾಧಿತುಂ-ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ, ರಾಮಾದ್ಯೈಃ-ಬಲರಾಮನುಮೊದಲಾದ, ಯದು
ಭಿಃ-ಯಾದವರಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ವಾಸುದೇವನು, ಅಗತಃ-ಬಂದು, ಹರೇದ್ಯದಿ-ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಅಪಹ
ರಿಸುವನಾದರೇ, ಸಹಿತಾಃ-ಸಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿದವರಾಗಿ, ತೇನ-ಅಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ, ಯೋತ್ಸಾಸ್ತಮಘತಿ-ಕಾಳಿಗವರ ಮಾಡೋಣ
ವೆಂದು, ನಿಶ್ಚಿತಮಾನಸಾಃ-ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದರು ||೧೮|| ಭಗವಾ-ಪಾಂಡುಣ್ಯಪೂರ್ಣನಾದ, ರಾಮು-
ಬಲದೇವನು, ಏತತ್-ಈ, ವಿಷಕ್ಷೇಯಸ್ಯಪ್ರೋದ್ಯವಂ-ವಿರೋಧಿಗಳಕಡೆಯವರಾದ ಅರಸುಗಳ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-
ಕೇಳಿ, ಕನ್ಯಾಂ-ಮದಣವತಿಯನ್ನು, ಹರ್ತುಂ-ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ, ಏಕಂಗಳತಂ-ಒಬ್ಬನೇಹೋಗಿರವ, ಕೃ
ಷ್ಣಂಚ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಕಲಹಕಂಕಿತಃ-ಜಗಳವಾದೀತೆಂಬ ಸಂದೇಹಮುಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ||೧೯||
ಭ್ರಾತೃಸ್ತೇಹಪರಿಪ್ಲುತಃ-ತಮ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗದಿಂದ ತೊಯ್ದವನಾಗಿ, ತ್ವರಿತಃ-ವೇಗಮುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಗಜಾಶ್ವ
ರಥಪತ್ತಿಭಿಃ-ಅನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು ಕಾಲಾಳುಗಳೆಂಬ ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ, ಮಹತಾ-ದೊಡ್ಡದಾದ, ಬಲೇನಸಾರ್ಥಂ--ದಂಡಿ
ನೊಡನೆಯೇ, ಕುಂಡಿನಂ-ಗುಂಡೂರನ್ನು, ಪ್ರಾಯಾತ್-ಸೇರಿದನು ||೨೦||ವರಾರೋಹಾ-ಶ್ರೀಪ್ರವಾದ ಆನನಮುಳ್ಳ, ಭೀಷ್ಮಕ
ನ್ಯಾ-ರಾಕ್ಷಸಿಯು (ಬೆಳಗಿನಜಾವದ ವರಾರೋಹಾಶಬ್ದದಿಂದ ಗಮ್ಯವಾಗುತ್ತೆ) ಹರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಅಗಮನಂ-ಬರುವಿಕೆಯಂ
ನು, ಕಾಂಕ್ಷಂತೀ-ಆಯೆ ನುವಳಾಗಿ, ದ್ವಿಜಸ್ಯ-ಸಂದೇಶಹಾರಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ, ಪ್ರತ್ಯಾಪತ್ತಿಂ-ಮರಳಿ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು,
ಅಪಶ್ಯಂತೀ-ಕಾಣದೇಯಿರ-ವಳಾಗಿ, ತಪಾ-ಆಗ, ಅಚಿಂತಯತ್-ಯೋಚಿಸಿದಳು ||೨೧|| ಅಲ್ಪರಾಧನಃ-ಮಂದಭಾಗ್ಯರಾದ,

ಸಂಖ್ಯಾಕರಾದ ಅರಸುಗಳು ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿಬಂದರು ||೧೭||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರಾಮದ್ವೇಷಿಗಳಾದ ಈಜ
ರಾಸುಧಾದಿಗಳು ಯಾದವಬಲಸಮೇತರಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರುಬಂದು ರಾಕ್ಷಸಿಯಂ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋ
ಗುವರೆಂದು ಕುಕಿತರಾಗಿ- ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸಿಯಂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಡಲೋಸ್ಕರ ಬಂದವರಾದರು ||೧೮||ಆಗ
ಭಗವತನಾದ ಬಲರಾಮನು ಭ್ರಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಸರವಶನಾಗಿ ಏಕರಥದಿಂದ ಹೋಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ
ಚಿಂತಿಸಿ ಕತ್ರಗಳಾದ ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಕೇಳಿಮಹಾ ಕಲಹವುನಡೆದಿತೆಂದು ತಿಳಿದು||೧೯||
ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಪದಾತಿಗಳೆಂಬ ಚತುರಂಗ ಯುಕ್ತವಾದ ಮಹಾಸೈನ್ಯನು ಕರಕೊಂಡು ಅತಿತ್ವರೆಯಿಂದ ಬಂದ
ನು ||೨೦||ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಉದಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂಚೆಯೇ ಎದ್ದು ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾ ಗಮನವನ್ನೇ
ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಸಮಾಚಾರವೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದಳು ||೨೧||ರಾತ್ರಿ ಸ್ವಲ್ಪವೇ
ಉಳಿದಿದ್ದ, ಭಾಗ್ಯಹೀನಳಾದ ನನಗೆ ವಿವಾದಯತ್ನ ವುಂಟಾಗಿನೆ, ಅರವಿಂದಾಕ್ಷನಾದ ಕೃಷ್ಣನಾದರೋ ಬರ
೧೮೫

ಅಹೋತ್ರಿಯಾಮಾಂತರಿತಲುದ್ಯಾದೊಮೆಲ್ಪರಾಧನಾಃ|ನಾಗಚ್ಛತ್ಯರವಿಂದಾಕ್ಷೋನಾಹಂವೆದ್ಯೈತ್ರಕಾ
ರಣಂ||೧೦||ಸೊಪಿನಾವರತದ್ಯಾಪಿಮತ್ಸಂದಕರೂದ್ವಿಜಃ | ಅಪಿನಾಮನವದ್ಯಾತ್ಮಾದ್ಯದ್ಯಾತ್ಮಾ
ಕಿಂಚಿಜ್ಜಗುಪ್ಸಿತಮ್| ಮತ್ಪಾಣಿಗ್ರಹಣನೂನಂನಾಯಾತಿಹಿಕ್ಯತೋದ್ಯಮಃ||೧೨||ದುರ್ಭಗಾಯಾ
ನಮದಾತಾನಾನುಕೂಲೋಮಹೇಶ್ವರಃ | ದೇವೀವಾವಿಮುಖೀಗೌರೀರಾದ್ರಾಣೀಗಿರಿಜಾಸತೀ ||೧೪||
ವಿವಂಚಿತಯತೀಬಾಲಾಗೋವಿಂದಹೃತಮಾಸಸಾ | ನೈವೀಲಯಾತಕಾಲಕ್ಷಣೇತಿ|ಅಕುಕ್ರಲಾಕು
ಲಿ||೧೫||ವಿವಂಚಧ್ವಾಃಪ್ರತೀಕ್ಷಂತ್ಯಾಗೋವಿಂದಾಗಮನಂನೃಪ | ವಾಮಲೂರುಭುಜೋನೇತ್ರಮ
ಸ್ಪುರತ್ಪ್ರಿಯಕಂಸಿನಃ ||೧೬||ಅಧಕ್ಕೆವ್ಯವಿನರ್ದಿಪ್ಯಸ್ಸವಿದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ | ಅಂತಃಪುರಚರಾಂವೆ

ಮೇ-ತನ್ನ, ಉದ್ವಾಹ-ಮದಿವೆಯು, ತ್ರಿಯಾಮಾಂತರಿತಃ-ಮೂರುಯಾತುಗಳ ಅವಕಾಶವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ, ಅಹೋ-ಅಕ್ಕರ್ಯ
ವು | ಅರವಿಂದಾಕ್ಷ-ಕಮಲಲೋಚನನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ನಾಗಚ್ಛತಿ-ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅತ್ರ-ಬಾರದೆಯಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಕಾ
ರಣ-ನಿಮಿತ್ತವನ್ನು, ಅಹಂ-ನಾನು, ನವೇದ್ಯಿ-ಅರಿಯದೆಇರುವೆನು||೧೦|| ಸಃ-ಆ, ಮತ್ಸಂದೇಶಕರಃ-ನನ್ನ ನುದ್ದಿಯಂ ತೆಗೆ
ದುಕೊಂಡುಹೋಗಿರುವ, ದ್ವಿಜೋಪಿ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂಕೂಡ, ಅದ್ಯಾಪಿ-ಈಗಲೂ, ನಾವರ್ತತೇ-ಹಿಂತಿರುಗಿಬಾರದೆ ಯಿರುವ
ನು. ಅನವದ್ಯಾತ್ಮಾ-ಸಿದ್ಧವ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದ, ಕೃಷ್ಣನು, ಮತ್ಪಾಣಿಗ್ರಹಣೇ-ನನ್ನ ಮದಿವೆಯವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಕಿಂಚಿತ್ಪ
ಗುಪ್ಸಿತಂ-ಕೊಂಚ ಯೇನೋಅಸಹ್ಯವನ್ನು, ದ್ಯಾತ್ಮಾ-ತೀಳಿದು, ಕೃತೋದ್ಯಮೋಪಿ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನವುಳ್ಳವನಾದ
ರೂ, ನಾಯಾತಿ-ಬಾರದೆ ಯಿರುವೆನು, ಹಿ-ಎಂದು, ನೂನಂ-ಉಪನಿವನು ||೧೨|| ದುರ್ಭಗಾಯಾ-ಮಂಪಭಾಗ್ಯವಾದ, ಮೇ-
ನನಗೆ, ದಾತಾ-ಕೃಷ್ಣನು ತಂದುಕೊಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಸ-ಬರಲಿಲ್ಲವು. ಮಹೇಶ್ವರಃ-ದೊಡ್ಡ ದೇವರಾದ ಶಿವನು. ಅನು
ಕೂಲೋನ-ಸಹಾಯನಾಗಲಿಲ್ಲವು. ರುದ್ರಾಣೀ-ಶಿವಪತ್ನಿಯಾದ. ಗಿರಿಜಾ-ಹೈಮವತಿಯಾದ, ಸತೀ-ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ, ಗೌರೀ
ದೇವೀವಾ-ಕುಭ್ರವಾದ ಶಿವಕನ್ಯೆಯೂ, ವಿಮುಖೀ-ವ್ರತನ್ನೆಳಗಲಿಲ್ಲವು. ||೧೪|| ವಿವಂ-ಹೀಗೆ, ಚಿಂತಯತೀ-ಅಲೋಚಿಸು
ತ್ತಿರುವ, ಬಾಲಾ-ಕನ್ಯೆಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಕಾಲಕ್ಷಣ-ಹೊತ್ತೊಬ್ಬವಳಾದ್ದರಿಂದ, ಗೋವಿಂದಹೃತಮಾಸಸಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ
ಫರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಅಕುಕ್ರಲಾಕುಲ-ಕಣ್ಣೀರಿನ ಲೇಶಂಗಳಂಕದಡಿದ, ನೇತ್ರೇ-ಕಂಗಳನ್ನು, ನಿವೀಲಯತ-
ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು||೧೫|| ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ವಾಯನೇ! ವಿವಂ-ಹೀಗೆ, ಗೋವಿಂದಾಗಮನಂ-ಕೃಷ್ಣನಬರುವಿಕೆಯನ್ನು, ಪ್ರತೀ
ಕ್ಷಂತ್ಯಾಃ-ಇದಿರುನೋಡುತ್ತಿರುವ, ವಧ್ವಾಃ-ಮದಹವತಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ವಾಮಲೂರು-ಎಡತೊಡೆಯೂ, ವಾಮೋಭು
ಜ-ಎಡತೋಳೂ, ವಾಮನೇತ್ರಂ-ಎಡಗಣ್ಣೂ, ಆಸ್ಪುರತ್-ಅದರಿತು. ಪ್ರಿಯಕಂಸಿನಃ-ಪ್ರಿಯವನ್ನು ನೂಚಿಸುವ, ಈ ಕ
ಕುನಂಗವಾದವು ||೧೬|| ಅಧ-ಆ ಬಳಿಕ, ಕೃಷ್ಣವಿನರ್ದಿಪ್ಯಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸದ್ವಿಜಸತ್ತಮವ-ಅಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಅಂತಃಪುರಚರಾಂ-ರಾಣಿವಾಸದಲ್ಲಿತಿರುಗುವ, ರಾಜಪುತ್ರೀಂ-ಧೂರಿಯಮಗಳಾದ, ದೇವೀಂ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯು

ಲಿಲ್ಲ, ವಿನುನಿಮಿತ್ತವೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ||೧೦||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆಹೋದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನುಬರಲಿಲ್ಲ, ದೋಷ
ರಹಿತನಾದ ಅಕೃಷ್ಣನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನೇ ನಾದರೂ ತಿಳಿದು ನನ್ನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂ ಮಾಡ
ಡದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋವಿನೋ? ||೧೨|| ಭಾಗ್ಯಹೀನಳಾದ ನನಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅನುಕೂಲ ನಾಗಲಿಲ್ಲ
ವೋವಿನೋ, ಮಹೇಶ್ವರನು ನನಗೆ ಪುಗನ್ನ ನಾಗಲಿಲ್ಲವೋವಿನು? ರುದ್ರಾಣಿಯಾದ ಒಗದೀಶ್ವರಿಯಾದ ಗೌ
ರೀದೇವಿಯು ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಮುಖ ಲಾದಳೇನೋ ||೧೪||ವಿವಂಚಿತಿಸುತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಅಸಕ್ತವಾದ ಚಿ
ತ್ತವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಕೃಷ್ಣಾಗಮನಕಾಲವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಬಾಪ್ಪ ಪೂರ್ಣಂಗಳಾದ ನೇತ್ರಂಗಳಂ
ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು ||೧೫||ಎಶ್ವತರನೇ! ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಗಮನವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು
ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಸನ ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಎಡದತೊಡೆಯು ಎಡದಭೂಜವೂ ವಾಮನೇತ್ರವೂ ಈ
ಮೂರು ಅಂಗಂಗಳೂ ಹಾರಿದವು ||೧೬||ಎಶ್ವತರನೇ: ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಎಡದ ಭಾಗದಲ್ಲಿಹಾರಿದರೆ ಕುಭವಾ
ಗುವುದು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಾತಲಿ

ವೀರರಾಜಪುತ್ರೀಂದ್ರದರ್ಶ ಹೆ ||೨೩||ಸಾತಂಜ್ರಹೃದ್ವ್ಯವದನಮವ್ಯಗ್ರಾತ್ಮಗತಿಸತೀ | ಅಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ
ಲಕ್ಷಣಾಭಿಜ್ಞಾಸಮಪ್ತಚ್ಛಚ್ಛಚಿಸ್ತಿತಾ ||೨೪|| ತಸ್ಯಾಅವಿದಯಾತ್ಪ್ರಪ್ತಂಕಂಕಯದುನಂದನ
ಮಾ | ಉಕ್ತಂಚಸತ್ಯವಚನಮಾತ್ಮೋಽನಯನಂಪ್ರತಿ ||೨೫|| ತಮಾಗತಂಸಮಾಕ್ಷಯವೈದರ್ಭೀ
ಹೃದ್ಯಮಾನಸಾ | ನಪಶ್ಯತೀಬ್ರಹ್ಮಣಾಯಪ್ರಿಯಮನ್ಯನ್ನನಾಮಸಾ ||೨೬|| ಪ್ರಾಪ್ತಾಶ್ಚ
ಸ್ಯದುಹಿತುರುದ್ಯಾಹವ್ರಹ್ಮಣೋತ್ಸುಕಾಃ | ಅಭ್ಯಯಾತ್ತೂರ್ಯಘೋಷೇಣರಾಮಕೃದ್ಲಾಸಮಹ
ಜ್ಞಃ ||೨೭|| ಮಧುಪರ್ಕಮುಪಾನೀಯವಾಸಾನಿವಿರಜಾಂಸಿಸಃ | ಉಪಾಯಾನಾನ್ಯರ್ಭೀದ್ವಾನಿವಿಧಿವ
ತ್ಸವಃಪೂಜಯತಿ ||೨೮|| ತಯೋರ್ನಿವೇಕನಂಕ್ರೇಮದೂಪಕಲ್ಪಮಹಾಮತಿಃ | ಸಸ್ಮೈನ್ಯಯೋಸ್ಸಾಂಗ

ಸ್ತು, ದದರ್ಶಹ-ಕಂಡನು || ೧೭ || ಸಾಸತೀ-ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಪ್ರಹೃಷ್ಯವದನಂ-ಸಂತೋಷವುಂಟಾದಮು
 ಖವುಳ್ಳ, ಅವ್ಯಗ್ರಾತ್ಮಗತಿಂ-ಆತುರಗೊಳ್ಳಿದ ಮನಸ್ಸು, ನಡಿಕೆಯೂ ಉಳ್ಳ, ತಂ-ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು, ಅಲಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಲ
 ಹ್ಯಾಭಿಜ್ಞಾ-ಭಾವಪೂರ್ವಕಚಿತ್ತಂಗಳಂ ಬಲ್ಲವಳಾದ್ದರಿಂದ, ಶುಚಿಸ್ಥಿತಾ-ಕುಭ್ರವಾದ ನಗೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಸಮಪೃಚ್ಛತೆ-ಚ
 ನ್ನಾಗಿವನಗೊಂಡಳು || ೧೮ || ಯದುನಂದನಂ-ಯಾದವರಂಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪಾಪಂ-೨೦ದಿರು
 ವನನ್ನಾಗಿ, ತನ್ನಾಣಿ-ಆ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ, ಆವೇದಯತೆ-ಜನ್ನಾಗಿತಿಳಿಸಿದನು. ಆತೋಪನಯನಂಪತ್ರಿ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂಕರೆದುಕೊಂ
 ಡುಹೋಗೋಣದರಂತುರಿತು, ಉಕ್ತಂ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಸತ್ಯವಜನಂ-ದಿಟವಾದ ಮಾತನ್ನು, ಕರೆಂ-ಪೇಳಿದ
 ನು || ೧೯ || ವೈದರ್ಭಿ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ತಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಆಗತಂ-೨೦ದವನನ್ನಾಗಿ, ಸಮಾಜ್ಞೆಯೆ-ಜನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು
 ಹೃಷ್ಯಮಾನಸಾ-ಸಂತಸಗೊಂಡಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾದ್ದರಿಂದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ-ಸಂತೋಷವುದ್ದಿಯಂಜೀಳಿದ ಉಪಕಾರಿಯಾ
 ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಗೆ, ಪ್ರಿಯಂ-ಇಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು, ಅಸ್ಯತೆ-ಇತರವನ್ನು, ಸಪತ್ನಂತೀ-ಕಾಣದೇಯಿರ-ವಳಾಗಿ, ಸಾ-ಆ
 ಕೆಯು, ನನಾಮ-ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು || ೨೦ || (ಭೀಷ್ಮಕರಾಯನು) ನೃದ್ಯುತಿತು-ತನ್ನ
 ಮಗಳ, ಉದ್ಯುಹಪ್ರೀಹೋತುಕಾ-ಮಮವಯಂ ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಜೀರ್ಣಿಯುಳ್ಳ, ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ-ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರ
 ನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ತ-ತನ್ನನಗರದಬಳಿಗೆ ಬಂದವರನ್ನಾಗಿ, ಕುತ್ರಾ-ಕೇಳಿ, ಸಮರ್ಪಣೆಯೆ-ಉಪಚಾರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದನೆ, ತಾ
 ರ್ಥಾಭೀಕ್ಷೀಣ-ಚರ್ಮವಾದ್ಯಧ್ವನಿಯಿಂದ, ಅಭ್ಯಯಾತೆ-ಕರೆತರಲಿದಿರಿಗೆ ಹೋದನು || ೨೧ || ಮಧುಪರ್ಕಂ-ಪೂಜೋಪಕರ
 ಣವೈದ್ಯವನ್ನೂ, ವಿರಜಾಂಸಿ-ಕುಭ್ರಂಗಳಾದ, ವಾಸಾಂಸಿ-ವಸ್ತ್ರಂಗಳನ್ನೂ, ಅಭೀಷ್ಟಾಪಿ-ಪ್ರಿಯಂಗಳಾದ, ಉಪಾಯ
 ಸಾಂಸಿ-ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಉಪಾನಿಯ-ಸಂಗಡತೆಗೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಸ-ಆ ಭೀಷ್ಮಕರಾಯನು, ವಿಧಿವೆ-ಬಂದವರಂ
 ಪೂಜಿನಬೇಕಾದ ಕಾಸ್ತ್ರವಿದ್ದಂತೆ, ಸಮಪೂಜಯತೆ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರಂಜನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು || ೨೨ || ಮಹಾಮುನಿ-ಅಧಿಕ
 ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಭೀಷ್ಮಕನು, ಸಾಂಸುಗೋಷಿ-ಸೇವಕರಿಂಸಹಿತರಾದ, ಸಸ್ಯನ್ಯಯೋಷಿ-ಸೇನಾಸಮೇತರಾದ, ತಯೋಷಿ-ಆ ರಾ
 ಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ, ಕ್ರೀಮತ್-ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳ, ನಿವೇಶನಂ-ಮನೆಯನ್ನು, ಉಪಕಲ್ಪ್ಯ-ದಿಡಾರವನ್ನಾಗಿ ಯೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಯ
 ಥಾ-ಹೇಗೆ ಯೋಗ್ಯವೋ ಹಾಗೆ, ಅತಿಥ್ಯಂ-ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು, ವಿಧಿ-ಮಾಡಿದನು || ೨೩ ||

ರುವ ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಕಂಡನು ||೮೭||ಅರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ
 ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತನಾಗಿರುವ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನೋಡಿ ದೂತಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯವು ಶುಭವೆಂದುತಿಳಿದು ನಗುತ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕೇಳಿದಳು ||೮೮||ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಂದನೆಂದು ನುಡಿದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ
 ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಸತ್ಯವಾದಮಾತನ್ನೂ ಪೇಳಿದನು ||೮೯||ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಂದನೆಂದುತಿಳಿದು ಸಂ
 ತುಷ್ಟಳಾಗಿ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೋಸುಗ ವಿನುಬಕಾರವು ಮಾಡಲಿಯೆಂದು ಅಲೋಚಿಸಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಸಮಸಾಕ್ಷಿ
 ರಂಗೈಯ್ದಳು ||೯೦||ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಕನು ತನ್ನಪುತ್ರಿಯ ವಿವಾಹೋತ್ಸವವು ನೋಡಲೋಸುಗ ಶ್ರೀ
 ಕೃಷ್ಣರಾಮರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಇಡಿರುಗೊಂಡು ಪುರಾವಿಭವವಿಂದ ಕರೆದೊಡನೆ ||೯೧|| ಮಧುಪತ್ಯವಂ
 ಮಾಡಿ ದಿವ್ಯವಾದ ನೂತನವಸ್ತ್ರಗಳೆಂಕೊಟ್ಟು ಭೀಷ್ಮನ ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದ ಯಥಾ ಕಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ವ್ರಜಿಸಿ
 ದನು ||೯೨||ನೇನೆಗಳೆಂಬಲೂ ವಿತುರಿದಲೂ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಬಿಡದಿಯಂ ಕವ್ವಿಸಿ

ಯೋರಾತಿಥ್ಯಂವಿದಧೆಯುಫಾ||೩೩||ವರೂಣಾಂಸಮತಾನಾಂಯುಧಾವೀರ್ಯಂಯುಧಾಪಯಃ | ಯಥಾ
ಬಲಯುಧಾವಿತ್ತಂಸರೈಃಕಾಮೈಸ್ಸಮರ್ಪಯತ ||೩೪|| ಕೃಷ್ಣಮಾಗತಮಾಕರ್ಣ್ಯವಿದರ್ಭಪುರ
ವಾಸಿನಃ | ಅಗತ್ಯನೇತ್ರಾಂಜಲಿಭಿಃಪುಸ್ತನ್ಮವಿಪಂಕಜತು ||೩೫|| ಅನ್ಯೈವಭಾರ್ಯಾಭವಿತುಂರು
ಕ್ರಿಯಾರ್ಹತಿನಾಪರಾ | ಅಸಾಧ್ಯನವದ್ರಾಶ್ವಾತ್ಮಭೈಷ್ಠ್ಯಾಸ್ಸಮುಚಿತಃ ||೩೬|| ಕಿಂಚಿತ್ಸು
ಚೇತನುನ್ನಸ್ತನತುಪ್ಪಸ್ತ್ರೀಕಕೃತ | ಅನುಗೃಹ್ಯಾತುಗೃಹ್ಯತುವೈದಭ್ಯಾಪಮಾಣಮಚ್ಯುತ
ತಃ ||೩೭||ವಮಂಪ್ರಮಕಳಾಬದ್ಧವದಂತೀಕಪುರೋಹತಃ | ಕನ್ಯಾಚಾಂತಪುರತತ್ಪ್ರಗಾಢಭಟ್ಟ
ಗೌಪಾಂತಕಾಲಯಮ್||೩೮||ಪದಾಭ್ಯಂವಿನಿರ್ಮಯಾದ್ರಪ್ಪಂಭವಾನ್ಯಾಪಾದಕಲ್ಲಃ ಪು | ಸಾ

ವಿವಂ-ಹೀಗೇಯೇ, ಸಮೇತಾನಾಂ-ಬಂಡಂಥಾ, ರಾಣ್ಣಾಂ-ಫೋರೇಗಳಿಗೆ, ಯಥಾವೀರ್ಯಂ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಹೇಗೋ, ವಯೋ
ಯಥಾ-ಪ್ರಾಯವು ಹೇಗೋ, ಬಲಯುಧಾ-ಕೃಷ್ಣಯು ಹೇಗೋ, ವಿತ್ತಂಯುಧಾ-ಧನವು ಹೇಗೋ, (ವೀರ್ಯವಯೋಬಲವಿ-
ತ್ತಕೃಷ್ಣಯನುತ್ಪತ್ತಿವಿವರವೇ) ಸರ್ವಕಾಮೈಃ-ಸಕಲೇಷ್ವಾರ್ಥಾಂಗಗಳಿಂದಲೂ, ಸಮರ್ಪಯತ-ಬ್ರಹ್ಮೀಯಂ ಗೆಯ್ಯನು ||೩೪||
ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾಸುವೇವರನು, , ಅಗತಂ-ಬಂದವನನ್ನಾಗಿ, ಅಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ವಿದರ್ಭಪುರವಾಸಿನಃ--ಗುಂಟೂರೊಕ್ಕಲವರು,
ಅಗತ್ಯ-ಬಂದು, ನೇತ್ರಾಂಜಲಿಭಿಃ-ಕಂಗಳೆಂಬ ಬಗೆಗಳಿಂದ, ತನ್ಮವಿಪಂಕಜಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಮೊಗದಾಪರೆಯಂ, ಪಪುಃ-
ಕುಡಿದರು, (ಕಣ್ಣೆಂಬ ಬಗೆಸೆಯಿಂದ ಮುಖವೆಂಬ ತಾವರೆಯೊಳಗಿನ ಚಲುಲವಿಕೆಯೆಂಬ ಒಂಡನ್ನು ಕುಡಿದು ಸುಖಿಸಿದರೆಂದು
ರೂಪಕಾಲಂಕಾರಗಮ್ಯತಾತ್ಪರ್ಯವು) ||೩೫|| ಅನ್ಯ-ಈ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಭಾರ್ಯಾ-ಪಟ್ಟದಹೆಂಡತಿಯು, ಭವಿತುಂ-ಆಗು
ವುದಕ್ಕು, ರುಕ್ಮಿಣ್ಯೈವ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ, ಅರ್ಹತೀ-ಯೋಗ್ಯಳಾಗಿರುವಳು ಅವತಾ-ಇತರಳು, ನ-ಅಲ್ಲವು, ಅನವದ್ರಾಶ್ವಾ-ನಿ-
ರ್ದುಷ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದ, ಅಸಾಧ್ಯ-ಈ ಕೃಷ್ಣನೊಕ್ಕೂಡ, ಭೈಷ್ಠ್ಯಾಕ್ರೋ-ಭೀಷ್ಮನಮಗಳಿಗೆ, ಸಮುಚಿತಃಪತಿಃ-ಮೋಗ್ಯ
ನಾದ ಗಂಡನಾಗಿರುವನು ||೩೬|| ನಃ-ನಮ್ಮ, ಸುಚರಿತಂ-ಪುಣ್ಯವು, ಯತ್ತಿಂಚಿತೇ-ಯಾವುದುಕೂಂಚವಿವೆಯೋ, ತೇನ-ಅದ-
ರಿಂದ, ತ್ರಿಲೋಕಕೃತೇ-ಮೂರುಲೋಕಗಳಂಗಳನ್ನಪ್ಪಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನು, ವೈವಭಾರ್ಯಾಃಪಾತಿಂ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಕೈಯನ್ನು, ಅಚ್ಯುತ
ತೋಗೃಹ್ಯಾತು-ಕೃಷ್ಣನು ಹಿಡಿಯಲಿ ಯೆಂದು, ಅನುಗೃಹ್ಯಾತು-ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ ||೩೭|| ಪುರೋಹತಃ-ನಗರವಾಸಿಗಳು, ವಿ-
ವಂ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರೇಮಕಳಾಬದ್ಧಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಪ್ರೇಮದಿಂದ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ವದಂತಿಷು--ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದರು.
ಕನ್ಯಾಚ-ಮದನವತಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಾದರೋ. ಭಟ್ಟಿಃ-ಕಿವಾಯಿಗಳಿಂದ, ಗೌಪಾ-ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ, ಅಂತಃಪುರಾತ-
ರಾಣಿನಾದದನೆಯಿಂದ, ಅಂಬಿಕಾಲಯಂ-ಗೌರಿಯಗುಡಿಯಂಕುರಿತು, ಪ್ರಾಗಾತ್-ಹೊರಟಳು ||೩೮|| ಮುಕುಂದಚರಣಂ
ಬುಜಂ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಅಡಿಪಾದವೆಯನ್ನು, ಸಮ್ಯಕ್-ಚನ್ನಾಗಿ, ಅನುಧ್ಯಾಯತೀ-ಭಾವಿಸಿನೆನವುಗಳೊಳ್ಳುವಳಾದ, ಸಾಚ-ಅರುಕ್ಮಿ
ಣಿಯೊಕ್ಕೂಡ, ಭವಾನ್ಯಾಃ-ರದ್ರಾಣಿಯೊಪಗಾರಿಯ. ಪಾದಪಲ್ಲವಂ-ಚಿಗುರಿನಂತಿರ್ವಮೆಲ್ಲದಿಯನ್ನ, ದ್ರಪ್ಯಂ-ಸೊಡವುದ
ಕ್ಕೆ, ಪದ್ಭ್ಯಾಂ-ಕಾಲಗಳಿಂದ, ವಿನಿಯಯೌ- ನಡೆಯುತ್ತಹೊರಟಳು || ೩೯ || ಯತವಾಕ್-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಮಾತುಳವಳು.

ಯೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆತಿಥ್ಯವೆಂ ಮಾಡಿದನು ||೩೩||ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸಮಸ್ತರಾದ ಅರಸುಗಳಿಗೂ ಯಥಾ
ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿದನು ||೩೪||ವಿದರ್ಭಪುರವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದನೆಂದು
ಕೇಳಿಬುದು ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಖಕವಲಮ ನೇತ್ರಾಂಗಳಿಂದ ನೋಡಿದರು ||೩೫||ಈರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಈಕೃ
ಷ್ಣನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಳಾದದ್ದಿಯು, ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಯೋಗ್ಯಳಲ್ಲ. ದೋಷರಹಿತನಾದ ಈಕೃಷ್ಣನು ನುಮ
ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಅನುರೂಪನಾದಪತಿಯು ||೩೬||ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಪುಣ್ಯವಂ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅಪುಣ್ಯದಿಂದ ಈರು
ಕ್ಮಿಣಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇಮಾಡುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ನಮ್ಮಂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ ||೩೭|| ಎಂಡು
ಪುರವಾಸಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆಗ.ಪರಿವಾರ ಸಮೇತಳಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಅಂತಃ
ಪುರದಿಂದ ಹೊರಟು ಗೌರೀದೇವಾಲಯವಂ ಕುರಿತು ಬಂದಳು ||೩೮|| ಆರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಪಾದಚಾರಿಣಿಯಾಗಿ
ಗೌರೀದೇವಿಯ ಪಾದಪಲ್ಲವಂ ನೋಡಲೋಸುಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಪದ್ಮವನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ ||೩೯||ನುಂನು

ಜಾನುಧ್ಯಾಯತೀಸಮೈಜ್ಯಕುಂದಚರಣಾಂಬುಜಮ್ ||೨೯|| ಯತವಾಬ್ಜ್ಯತ್ಯಭಿಸ್ವಾರ್ಥಂಸಖೀ
ಭೀಸರಿವಾಂತಾ | ಗುಪ್ತಾರಾಜಭಟ್ಟಿಕೃಷ್ಣಸನ್ನದ್ಧೈರುದ್ಯುತಾಯುಧೈಃ ||೩೦|| ಮೃದಂಗಕಂಠ
ಪಣವತೂರೈರೈಶ್ವಜಘ್ನಿರೇ ||೩೧|| ನಾನೋಪಹಾರಬಲಿಭರ್ಮಾಮುಖ್ಯಾಸ್ಸಹಸ್ರಕಃ | ಸ್ವಗ್ಗಂಧವ
ಸ್ತಾಭರಣೈರ್ದ್ವಿಜಪತ್ನೈಸ್ಸುಲಂಕೃತಾಃ ||೩೨|| ಗಾಯಂತಸ್ತಸ್ತುಮಂಠತ್ಯಗಾಯಕಾವಾದ್ಯವಾ
ದಕಾಃ | ಪರಿವಾರ್ಯವಧೂಂಜಗೈಸ್ಸೂತಮಾಗಧವಂದಿನಃ ||೩೩|| ಆಸಾದ್ಯವಸದನಂಧಾತವಾದಕ
ರಾಂಬುಜಾ | ಉಪಸ್ತುಕೈಶುಕೈಶ್ಚಾಂತಾಪ್ರವಿವೇಕಾಂಬಿಕಾಂತಿಕವಾ ||೩೪|| ತಾಂವೈಪ್ರಮದಸೋಬಾ
ಲಾಂವಿಧಿಕ್ಷ್ಣುವಿಪ್ರಯೋಷಿತಃ | ಭವಾನೀಂವಂದಯಾಂಚಕ್ರುರ್ಭವತ್ಸೀಂಭವಾನಿಸ್ತುತಾಮ್ ||೩೫|| ನಮಃ

(ಮೌನವಾದ,) ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಮಾತೃಬಿಸ್ವಾರ್ಥಂ-ತಾಯಿಯರೊಡನೆಕೂಡಿ, ಸಖೀಭೀ-ಗೆಳತಿಯರಿಂದ, ಪರಿವಾರಿತಾ-ಬಳಸಲ್ಪ
ಟ್ಟವಳೂ, ಕೂರೈಃ-ವೀರರಾದ, ಸನ್ನದ್ಧೈಃ-ಪಟ್ಟಣದೊಂದಿಗಿದುಸಿದ್ಧರಾದ, ಉದ್ಯುತಾಯುಧೈಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿವಿತ್ತಿಹಿದಲಯುಧಂ
ಗಕುಳವರಾದ, ರಾಜಭಟ್ಟಿಃ-ಅರಮನೆಯಲಳುಗಳಿಂದ, ಗುಪ್ತಾ-ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಳೂಳಿ, ಜೂರಳಳು ||೩೦|| ಮೃದಂಗ-
ಮದ್ದಳಿ, ಕಂಠ-ನಂಕು, ಪಣವ-ಡೋಲು, ತೂರ್ಯ-ತಮಟೆ, ಭೇರೈಶ್ವ-ಖರಡೋಲುಗಳೂ, ಜಘ್ನಿರೇ-ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು
ಮೊಳಗಿದವು) ||೩೧|| ವಾರಮುಖ್ಯಾಃ-ಸೂಳೆಯರುಮೊದಲಾದವರು, ಸಹಸ್ರಕಃ-ಸಾವಿರಾರುಬಗೆಯಾಗಿ, ನಾನೋಪಹಾರಬಲಿ-
ಭೀ-ಹಲಪುಬಗೆಯಾದ ಕಾಣಿಕೆಗಳೊಡನೆಯೂ, ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳೊಡನೆಯೂ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ-ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ದ್ವಿಜಪ
ತ್ನೈಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀಯರು, ಸ್ವಗ್ಗಂಧವಸ್ತ್ರಾಭರಣೈಃ-ಪುಷ್ಪಜಂಪನವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳೊಡನೆಯೂ ||೩೨|| ಗಾ
ಯಂತಃ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವ, ಗಾಯಕಾಃ-ಸಂಗೀತಗಾರರೂ, ಸ್ತುಮಂಠತ್ಯ-ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವ ಭಟ್ಟರೂ, ವಾದ್ಯವಾದಕಾಃ-ಮಂ
ಗಲವಾದ್ಯಂಗಳಂ ಮೊಳಗಿಸುವವರೂ, ಸೂತಮಾಗಧವಂದಿನಃ-ಸೂತಜಾತಿಯವರೂ, ಮಾಗಧದೇಕದ ಹಾಡುಗಾರರೂ, ಸ್ತು
ತಿಪಾಠಕರೂ, ವಧೂಂ-ಮದನಮತಿಯನ್ನು, ಪರಿವಾರ್ಯ-ಸುತ್ತಾಗೊಂಡು ಜಗ್ಗುತಿ-ತೆರಳದರು ||೩೩|| ದೇವನವನಂ-ಶಿವಾ
ಲಯವನ್ನು, ಆಸಾದ್ಯ-ಸೇರಿ, ಧಾತವಾದಕರಾಂಬುಜಾ-ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಡಿದಾವರಗಳೂ ಹಸ,ಕಮಲಗಳೂವೃಕ್ಷವಳಾಗಿ
ಉಪಸ್ತುಕೈ-ಕುದ್ಧಾಚಮನವಂಗೆಯ್ತು, ಕುಚಿಃ-ಪರಿಕುದ್ಧಳಾಗಿ, ಶಾಂತಾ-ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತಳಾಗಿ, ಅಂಬಿಕಾಂತಿಕಂ-ಗಾರೀ,
ಪ್ರತಿಮಾನನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಪ್ರವೀಣ-ಹೊಕ್ಕಳು ||೩೪|| ಪ್ರವಯಸಃ-ಹಚ್ಚುಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ ಮುದುಕಿಯರಾದ, ವಿಧಿಕ್ಷ್ಣುಃ-ದೇವೀ
ಪೂಜಾಕ್ರಮವಂ ಬಲ್ಲವರಾದ, ವಿಪ್ರಯೋಷಿತಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುತ್ರಯಿದೆಯರು, ಭವಾನಿಸ್ತುತಾಂ-ಶಿವಸ್ತುತಳಾದ, ಭವತ್ಸೀಂ-
ರ.ದಾಣಿಯಾದ ಭವಾನೀಂ-ಗೌರಿಯನ್ನು, ವಂದಯಾಂಚಕ್ರುಃ-ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿದರು ||೩೫||
ಕಂದಿಕೇ-ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಗೌರಿಯೇ! ತಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಸ್ವನಂತಾನಯುತಂ-ತನ್ನ ಪುತ್ರರಾದ ಗಣೇಶಕುಮಾರನಹಿ

ವ್ರತದಿಂದ ಮಾತೃಗಳೊಡನೆ ಸಖಿಯರಿಂ ದೊಡಗೊಡಿ ಖದ್ಗಪಾಣಿಗಳಾದ ರಾಜಭಟರಿಂದ ರಕ್ಷಿತಳಾಗಿ, ಗೌರೀ
ಸೇವಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊರಟಳು||೩೦||ಆಗ ಮೃದಂಗಗಳ ಕಂಠಗಳು ಡೋಲಗಳು ಭೇರಿಗಳುದ್ಧನಿಗೆಯ್ದವು||೩೧||
(ಉತ್ತಮರಾದ ಬೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಲಾಗಿಂತು ನಾಟ್ಯದಂ ಮಾಡಿದರು.)
ರಾಜಭಟರುಗಳು ಬೇಕಾದ ಕಾಣಿಕೆಗಳಂ ಫಲಪ್ತವೈಗಳಂ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯಾಕಂಗಳಾವ ತಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿಹರಿಸಿಕೊಂ
ಡುಬಂದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮುತ್ರಯಿದೆಯರು ವಸ್ತ್ರಮಾಲ್ಯ ಭೂಪಣಂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ||೩೨||ಹಾ
ಡುಗಳಂ ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದರು. ಸೂತಮಾಗಧವಂದಿಗಳು ಹೊಗಳುತ್ತಬಂದರು.||೩೩||ಕುರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ದೇವಾಲಯ
ಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಹಸ್ತವಾದಂಗಳಂ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂಗೆಯ್ತು ಆಚಮನವಂ ಮಾಡಿ ಪರಿಕುದ್ಧಳಾಗಿ, ರುಕ್ಮಿಣಿಯೂ ಗೌ
ರೀದೇವಿಯು ಸವಿಸಾಕಕ್ಕೆಹೋದಳು ||೩೪||ಆಗ ಪೂಜಾನಿಧಾನಜ್ಞರಾದ ವೃದ್ಧರಾದ ಮುತ್ರಯಿದೆಯರು ಆರು
ಕ್ಕಿಣ್ಣಿ ದೇವಿಯಿಂದ ಹರಮೋತ್ಸರಣಪತ್ತಿಯಾದ ಗೌರಿದೇವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿಸಿದರು ||೩೫||ಆಗ ರುಕ್ಮಿ
ಣಿಯು ಪೂರ್ಧಿಸಿದ ಲಂತೆನ-ಎಲೈಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯೇ! ಲೋಕಮಾತೃವಾದ ನಿನ್ನಂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ,
೦೩೬

ಸ್ಯಂತಾಂಬಿಕೇಭೀಕ್ಷುಂಸ್ವಸಂತಾನಯಂತುಂಕಿಮ್ | ಭೂಯಾತ್ಪತಿಶ್ಚಿಭಗವಾಕ್ಯಪ್ಪಸ್ತದನುಮೋ
ದತಾವು || ೪೬ || ಇತಿಸಂಪಾರ್ಥಯಂತೀತಾಂದವೀಂದವಮುಮಾಪತಿಮ್ | ಪೂಜಯಾಮಾಸನಿಧಿವದ್ವಿ
ಜಪತ್ನೀಪುರಸ್ಕೃತಮ್ || ೪೭ || ಅದ್ಭಿರ್ಗಂಧಾಕ್ಷತ್ಯರ್ಥಾಪ್ಯರಾಸಸ್ಯ ಬಾಲ್ಯಭೂವಣೈಃ | ನಾ
ನೊಪಹಾರಬಲಿಭೀಪ್ರದೀಪಾವಳಿಭೀಃ ಪೃಥಕ್ || ೪೮ || ವಿಪ್ರಸ್ತ್ರಿಯಾಃ ಪತಿಮತೀಸ್ತಥಾತ್ಮಸ್ಯ ಮಪೂಜ
ಯತ್ | ಲವಣಾಪೂಷತಾಂಬೂಲಕಂಠಸೂತ್ರಫಲಕ್ಷುಂಭಿಃ || ೪೯ || ತಸ್ಯೈಸ್ತ್ರಿಯಾಃ ಸ್ತಾಪ್ಯದದಾತ್ಯ
ಪಾರ್ಥಯಾಯುಜಾರಾಕಿಮಃ | ತಾಭ್ಯೋದವೈಸಮತ್ಯಕ್ತೈಕಪಾಂಕ್ಷಜಗೃಹವರ್ಧಾಃ || ೫೦ || ಮುನಿ
ವ್ರತಮಥತ್ಯಕ್ತ್ವಾನಿತ್ಯಕ್ತಾಮಾಂಬಿಕಾಗೃಹಾತ್ | ಪಗೃಹ್ಯಪಾಣಿನಾಭೃತ್ಯಾಂರತ್ನಮುಮೋ |

ತನಾದ, ಕಿಮ-ಮಹಾದೇವನನ್ನೂ, ಅಭೀಕ್ಷುಂ-ಅತೀತವಾಗಿ, ನಮಸ್ಕೇ-ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ಭಗವಾಕ್ಯಪ್ಪ-ಭಗ
ವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಪತಿ-ಗಂಡನು, ಭೂಯಾತ್-ಆಗಲಿ, ತತ್-ಅದರನ್ನು, ಅನುಮೋದತಾಂ-ಒಪ್ಪಿ ಸಂ
ತೋಷಿಸಲಿ || ೪೬ || ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಸಂಪಾರ್ಥಯಂತೀ-ಹರನಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಳಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ತಾಂದೇವೀಂ-ಆಗಾರಿದೇವಿ
ಯೆನ್ನೂ, ಉಮಾಪತಿಂ-ಗೌರಿಪತಿಯಾದ ಶಂಕರನನ್ನೂ, ದ್ವಿಜಪತ್ನೀಪುರಸ್ಕೃತಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುವಾಸಿನಿಯರಂ ಮುಂದಿ
ರಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿಧಿವತ್-ಆಗಮಕಾನುಕ್ರಮಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಪೂಜಯಾಮಾಸ-ಅರ್ಚಿಸಿದಳು || ೪೭ || ಅದ್ಭಿಃ-ಕುದೊಡ್ಡದಳಂಗಳಿಂದ
ಲೂ, ಧೂಪೈಃ-ಪರಿಮಳದ ಹೂಗೆಗಳಿಂದಲೂ, ವಾಸನೈರ್ಗಂಧಾಕ್ಷತ್ಯರ್ಥಾಪ್ಯ-ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪ
ಹಾರಂಗಳಿಂದಲೂ, ಲವಣಂಗಳಿಂದಲೂ, ನಾನೋಪಹಾರಬಲಿಭಿಃ-ಹಲಪುಬಗೆಯಾದ ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ತೌವೇದ್ಯಗಳಿಂದ
ಲೂ, ಪ್ರದೀಪಾವಳಿಭಿಃ-ಡ್ಯೋತಿರ್ನಿರಾಜನಂಗಳಿಂದಲೂ, ಪೃಥಕ್-ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ, ಪೂಜಿಸಿದಳು || ೪೮ ||
ಪತಿಮತೀವಿಪ್ರಸ್ತ್ರಿಯಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮುತ್ರೆಯಿದೆಯರನ್ನೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ತೈ-ಆ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಲವ
ಣಾಪೂಷ-ಉಪ್ಪಿನ ಕಷ್ಠಾಯ, (ಅಥವಾ) ಉಪ್ಪಿನ ಅತಿರಸಗಳೂ, ತಾಂಬೂಲ-ಅಡಿಕೆಲೆಯೂ, ಕಂಠನೂತ್ರ-ಕರಿಯ ಮಣಿ ಚಿ
ನ್ನದ ಬೊಟ್ಟಿನ ಮಂಗಳಸೂತ್ರವೂ, ಫಲ-ಹಂಣಗಳೂ, ಇಕ್ಷುಂಭಿಃ-ಕಟ್ಟಿನ ತುಂಡುಗಳೂ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಾಗಿಲಗಳಿಂದಲೂ,
ಸಮಪೂಜಯತ್-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಚಿಸಿದಳು || ೪೯ || ತಾಃಸ್ತ್ರಿಯಾಃ-ಆ ಮುತ್ರೆಯಿದೆಯರು, ತಸ್ಯೈ-ಆ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ, ಕೇಷಾ-
ಹರಗೌರಿವ್ರಸಾದ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನೂ, ಆಕಿಷ್ಕಿ-ಹರಕೆಗಳನ್ನೂ, ಯುಯುಜುಃ-ಸೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಪಧೂಃ-ಮದಣ
ಪತಿಯು, ತಾಭ್ಯಃ-ಆ ಮುತ್ರೆಯಿದೆಯರಿಗೂ, ದೇವೈಃ-ಗೌರಿದೇವಿಗೂ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು, ಚಕ್ರ-ಮಾಡಿದಳು || ೫೦ ||
ಅಥ-ಆ ಮೇಲೆ, ಮುನಿವ್ರತಂ-ಪಾತಾಡದೇ ಯಿದ್ ನಿಮಮವನ್ನು, ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ-ತಿಟ್ಟು, ಅಂಬಿಕಾಗೃಹಾತ್-ಗೌರಿಯ ಗುಡಿ
ಯ ದನೆಯಿಂದ, ನಿತ್ಯಕ್ತಾಮಾಂಬಿಕಾಕ್ಕೆ ಬಂದಳು, ರತ್ನಮುಮೋಪಕೋಢಿನಾ-ರತ್ನ ದುಂಗುರದಿಂದ ಚೆಗುವ, ಪಾಣಿನಾ-

ಗಣಪತಿ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ನಂದಿ ಮೊದಲಾದ ಪರಿವಾರ ಸಮೇತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭ
ಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನನಗೆ ಪತಿಯಾಗಲಿ, ಆಯರ್ಥಪಂ ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು || ೪೬ || ಎಂದು ಪಾರ್ವತೀ
ಪರಮೇಶ್ವರಂ ಪಾರ್ಥಿಗುವಳಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಮುತ್ರೆಯಿದೆಯರೊಡನೆ ದೇವಿಯಂ || ೪೭ || ಗಂಧಾಕ್ಷತಧೂ
ಪದೀಪ ಸ್ತೌವೇದ್ಯ ತಾಂಬೂಲಂಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಳು. ದೇವಿಯ ಸುವಾಸವದ್ಲಿ ದೀಪಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳಂ ಹೊಚ್ಚಿ
ಸಿ || ೪೮ || ಆಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಮುತ್ರೆಯಿದೆಯರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಳು. ಲವಣ ಆಪೂಷ ತಾಂಬೂಲ ಕಂಠ
ಸೂತ್ರ ಫಲಂಗಳಿಂದಲೂ, ಇಕ್ಷುಂಠಂಗಳಿಂದಲೂ, ಪೂಜಿಸಿದಳು || ೪೯ || ಮುತ್ರೆಯಿದೆಯರು ದೇವಿಯ ನಿರ್ಮಾ
ಲ್ಯರೂಪವಾದ ಫಲಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅರ್ಚಿವಾದ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.
ಆರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಮುತ್ರೆಯಿದೆಯರಿಗೆ ದ್ರವ್ಯದಕ್ಷಿಣೆಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸಿಹಳು. ದೇವೀನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಂ
ತಾನುಗ್ರಹಿಸಿದಳು || ೫೦ || ಕೌರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಗೌರೀಪೂಜೆಯಂಮಾಡಿ ಮೌನವ್ರತವಂ ಪೂರ್ತಿ
ಯಂಮಾಡಿ ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಹೊರಟುಬಂದಳು. ರತ್ನಮಯಂಗಳಾದ ಉಂಗುರಗಳಿಂದ ಕೋಢಿತವಾದ

ಪಕೋಭಿನಾ||೫೧||ತಾಂವಮಾಯಾಮಿವವೀರಸೋಽಸ್ರಂಸುಮಧ್ಯಮಾಂಕುಂಡಲಮಂಡಿತಾನನಾಂ|
ಕೃಷ್ಣಮಾಂನಿತಂಬಾರ್ಪಿತರತ್ನಮುಖಲಾಂವೃಂಜತ್ಸುನೀಲಕಾಂಽಲಕಂಕಿತಕ್ಷಣಾಂ ||೫೨|| ಕುಚಿಸ್ಥಿ
ತಾಂಬಿಂಬಫಲಾಧರದ್ವ್ಯಭಕ್ಯೋಣಾಯವೇನಮೃಜಕಾಂಽಽಪ್ಯುಠಾಮ್ | ಪದಾಚಲಾತೀಂಕಲಹಂ
ಸುಗಾಮಿನೀಂಕಿಂಜತ್ಕಲಾನೂಪುರಣಾಮಕುಚಃ ||೫೩|| ಲೋಕ್ಯೋರಾಮಾಮಾಹುಸ್ಸಮಾಗತಾಯ
ಶಸ್ವಿಸ್ತತ್ಕಲತತ್ಕೃಷ್ಣಯಾದಿತಾ||೫೪|| ಲೋಕೋವೀಹೃತೇನಪತಯಸ್ತದುದಾರಹಾಗವೀರಾ
ವಯೋಕೃತಚೇತಸುಜಿಹ್ವತಾ||೫೫|| ಪೇತುಷ್ಕಿತೇರಥಗಜಾಶ್ವಗತಾವಿಮೂಢಾಯಾತಾ||೫೬|| ಲನ
ಹರಯರ್ಪಯತೀಂಸ್ವಕೋಭಾವ್ ||೫೭|| ಸ್ವಮಂಕನೈಶ್ಚಲಯತೀಚರಣಾಬ್ಜಕೋಕಪ್ರಾಪ್ತಾಂಽದಾಭ

ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ, ಭೃತ್ಯಾಂ-ಸೇವಕಳನ್ನು, ಪ್ರಗೃಹ್ಯ-ಹಿಡಿದುಕೊಂಡುಬಂದಳು ||೫೧|| ದೇವಮಾಯಾವಿವ-ದೇವರಮಾಯಾ
ಕೃಷ್ಣಿಯಂತಿರುವ, ವೀರಮೋಹಿನೀಂ-ಕೂರರನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುವ, ಸುಮಧ್ಯಮಾಂ-ಚಲವಾದ ಗೊಂಡವುಳ್ಳ, ಕುಂಡಲ
ಮಂಡಿತಾನನಾಂ-ಓಲೆಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಮಾಂ-ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದವಳಾದ, ನಿತಂಬಾರ್ಪಿತರತ್ನಮೇಖ
ಲಾಂ-ಪೂರವಾರದಲ್ಲಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರನ್ನದ ಡಾಬುಳ್ಳ, ವೃಂಜತೇನೀಂ-ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಪೊಲೆಗಳುಳ್ಳ, ಕುಂತಲಕಂಕಿತೀಕ್ಷಣಾಂ--
ಕುರುಳ್ಳಕತ್ತಣಿಂ ಚಪಲವಾದ ನೋಟಂಗಳುಳ್ಳ ||೫೨|| ಕುಚಿಸ್ಥಿತಾಂ-ಕುಭ್ರವಾದ ನನೆಯುಳ್ಳ ಬಿಂಬಫಲಾಧರದ್ವ್ಯತಿಥಿ-
ತೊಂಡೆಯ ಹಂಪಿನಂತಿರ್ಪ ತಪೆಯ ಹೊಳಪುಗಳಿಂದ, ಕೋಣಾಯಮಾನಾಂ-ಕಂಪಾಗಿಲದ ದ್ವಿಜ ಹಲ್ಲುಗಳೆಂಬ, ಕುಂದಕುಟ್ಟ
ಲಾಂ-ಮಾಘಮಾನದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಗ್ಗುಗಳುಳ್ಳ, ಪದಾ-ಅಡಿಯಿಂದ, ಚಲಾತೀಂ-ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ, ತಾಂ ಆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು,
ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಸಮಾಗತಾಂ-ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ, ಯಶಸ್ವಿನಂ-ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವಳಾದ, ವೀರಾಃ-ಕೂರರು, ತತ್ಕೃತಕೃಷ್ಣ
ಯಾದ್ವಿತಾಂ-ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಕಾಮನಿಂಪೀಡಿತರಾಗಿ, ಮುಮುಹುಃ-ಮೈ ಮರೆತರು ||೫೩|| ಯಾತ್ರಾಚ್ಛಲೇನ-ಗಾ
ರಿವೂಡೆಗೆ ಹೋಗೋಣವೆಂಬ ನೆಪದಿಂದ, ಸ್ವಕೋಭಾಂ-ತನ್ನ ಸೊಬಗನ್ನು, ಹರಯ-ಕೃಷ್ಣಂಗೆ, ಅರ್ಪಯತೀಂ-ಒಪ್ಪಿಸು
ತ್ತಿರುವ, ಯಾಂ-ಯಾವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ತೇನೃಪತಯಃ-ಆ ಷೋರಗಳು, ತತ್-ಚೇತನಃ-ತಲ-ಆ
ರುಕ್ಮಿಣಿಯ, ಉದಾರ-ಧಾರಾಳವಾದ, ಹಾಸ-ನಗೆಯಿಂದಲೂ, ವೀರಾವಲೋಕ-ನಾಚಿಕೆಯ ಛ ನೋಟದಿಂದಲೂ, ಕೃತಚೇತ
ಸಃ-ಅವಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಉಜ್ಜಿತಾಸ್ತ್ರಾಂ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಯುಧಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ವಿಮೂಢಾಃ-
ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವರಾದ್ದರಿಂದ, ರಥಗಜಾಶ್ವಗತಾಃ-ತೇರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವಳಾದರೂ, ಸ್ಥಿತಾ-
ನಿಲದಲ್ಲಿ, ಸೇತಾಃ-ವಿದ್ದುಹೋದರೋ ||೫೪|| ಸಾ-ಆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಚರಣಾಬ್ಜಕೋಕಾ-ಅಡಿಕೆಳೆಂಬ ತಾವಳೆಯ ಮಗ್ಗುಗಳ
ನ್ನು, ಶಸ್ತ್ರೈಃ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ವಿವಂ-ಹೀಗೆ, ಚಲಯತೀ-ಎತ್ತಿದುವಳೋ, ತದಾ-ಆಗ, ಭಗವತ-ಕೃಷ್ಣನ, ಪ್ರಾಪ್ತಿಂ-ಲಾಭವನ್ನು, ಪ್ರ
ಸವೀಕ್ಷ್ಯಮಾಣಾ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇದಿರುನೋಡುವಳೂ ಆಗಿ, ವಾಮಕರ್ಜೈಃ-ಎಡಗೈಯುಗುರುಗಳಿಂದ, ಅಲಕಾಃ-ಮುಂಗುರುಗಳ್ಳ
ನ್ನು, ಉತ್ಸಾರ್ಯ-ಸವರಣಗೊಂಡು, ಅಪಾಂಗೈಃ-ಕುಡಿಸೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ಹಿರಯಾ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಪ್ರಾರ್ಪ್ತಾನ್ಯ

ಹಸ್ತದಿಂದ ಸುಖಯುಕ್ತೆಯಂ ಪಡಿದಳು ||೫೧|| (ಮಂದಗಮನದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ನೋಡಿ ಆ
ರಸುಗಳು ಕಾಮಪೀಡಿತರಾದರು,ಎಂತೆನೆ) ವೀರರೂ ಮೋಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ದೇವಮಾಯೆಯೋ ಎಂಬಜಾ
ಗೆ ಇರುವಳಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಮಧ್ಯಭಾಗವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಕುಂಡಲಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಮುಖವುಳ್ಳವಳಾ
ಗಿ ರತ್ನಮಯವಾದ ಒಡ್ಡಿಯಾಣದಿಂದ ಕೋಭಿತವಾಗಿ ಪೃಕ್ತವಾಗಿರುವ ಕುಚಭಾರವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಮುಂಗು
ರುಳುಗಳಿಂದ ಭಯಪಡುತ ಲಿತುವಂತೆ ಚಪಲಂಗಳಾದ ದೃಷ್ಟಿಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಬಿಂಬಫಲದಂತೆ ಕಂಪಾದಲ
ಧರೋನ್ಮಕಾಂತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಂಗಳಾಗಿ ದಾಡಿವಿಾಬೀಜಗಳೆಂಬಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ ದಂತಪಜ್ಜಿಯು
ಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಧ್ವನಿಗೆಯ್ಯುವಪಾದಾಭರಣಂಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತಂಗಳಾದ ಪಾಡಂಗಳಿಂದ ಮಂದವಾಗಿ ಹಂಸಗಮನ
ಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಗಮನವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ನೋಡಿ ||೫೨|| ಅರಸುಗಳು ಮೋಹಿತ
ರಾಗಿ ದೇವಾಲಯ ಯಾತ್ರಾ ವ್ಯಾಜದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತನ್ನ ದೇಹಸೌಂದರ್ಯವಂ ತೋರಿಸುತ ಬರುತ್ತಿ
ರುವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ನೋಡಿ ಪರವಕರಾಗಿ ರಥಗಜಾಶ್ವಾಂದೋಳಿಕಾದಿ ವಾಹನಂಗಳಂ ನೇರಿ ಬರುತ ತಂಮ ತು
ಮ ವಾಹನಂಗಳ ದನೆಯಿಂದ ಬೀಳುವರಾದರು ||೫೩|| ಆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಕಮಲದ ಮಗ್ಗುಗಳಂ ಕೈಲಿ ಪಡಿದು

ಗವತಃಪ್ರಸವೋಕ್ಷಮಾಣಾಃಉತ್ಸಾಹೈವಾಹುಕರಜೈರಲಕಾನಪಾಂಗೈಃಪಾಪ್ರಾಹುಯೈಕ್ಷತನ್ಯ
 ಪಾಕದದ್ಯುತೈಶ್ಚ೦ತಃ ||೫೫|| ಪೂರಾಜಪುತ್ರೀಂರಥಮಾರುರುಕ್ಷತೀಂಹಾರಕಾಪೈಃ ದ್ವಿವತಾಂ
 ಸಮೀಪೈತಮಃ ||೫೬|| ಮೂಲೋತ್ಕರಪರ್ಣಲಕ್ಷಣರಾಜನ್ಯಜಕ್ರಂಪರಿಭಾಯಮಾಧವಃ ||೫೭||
 ಮೃಗೈಃ ಮೃಗಮೃಗೈಃ ಮೃಗೈಃ ಸ್ವಾತುಲಮಧ್ಯಾವಿವಭಾಗಹ್ಯದಧಿಃ ||೫೮|| ತಂಮಾನಿನ
 ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಭವಂಮೋಕ್ಷಯಂವರೀರಗಾಧಮುಖಾನಗಹೀ||೫೯|| ಹೋಧಿಗಸ್ಮಾಕಯುತತಧ್ವನಿಂ
 ಗೋಪೈಃ ತಂಕಸುಕಾಂವೈಗೈರಿವ ||೬೦|| ||೬೧||

೨೭೩) ಪ್ರಮಾದಗತೆ ದಳಮಸ್ತುಂಧೆ ತ್ರಿಪಂಜಾಕೋಧವ್ಯಯುಕ್ತ-

ಪಾಕ-ವಾತೆ ಪತಿಸ್ತೀರಿಸ್ತಾ, ತತ್ಕೃತುತ-ಕೃತುತವಸ್ತು, ವಸ್ತುಕೇ-ನೋಡುವೆ ||೫೫|| ದ್ವಿವತಾಂ-ದೈರಿಗಳು, ಸಮೀ
 ಕ್ಷತಾಂ ತ-ನೋಡುವರಾಗುತ್ತೀರಲು, ಕೃತುತು-ವಾಸದೇವನು. ರಥಂ-ತನ್ನ ತೇರನ್ನು, ಅರುರಕ್ಷತೀಂ-ವಿರಲಿಸುತಿ
 ರುವ ಪಾಂ-ಪ್ರತಿಂ-ಅ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು, ಪದಾರ-ಅವಹರಿಸಿದವನು. ಮಾಧವಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಸುಪ
 ಷ್ಣಲಕ್ಷ-ನೇರೂಢವುಳ್ಳ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಸಮಾರೋಹ್ಯ-ವರಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜನ್ಯಜಕ್ರಂ-ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದ
 ಅರಸಗಳ ಗಂವನ್ನು, ಪರಿಭಾಷ-ರವ್ಯರಿಸಿ, ||೫೬|| ತತಃ-ಅ ಮೇಲೆ, ರಾಘವೋಗಮಾ-ಬಲಭದ್ರನೇ ಮುಂದೆ ನಡ
 ಯುವನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮ ಪುರಿ ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವಾಗಲವಧ್ಯಾ-ನಿಗಲಿಸುವವನುಳ್ಳ, ಭಾಗಹ್ಯ-ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ತೆಗೆದಕೊಂ
 ತುಕೋಗವ, ಕರಿವ-ಂಕವಂತೆ, ಮಯತಿ-ತೆರವನು ||೫೭|| ಮಾನಿನ-ಗರ್ವವುಳ್ಳವರಾದ, ಪರೀ-ವೈರಿಗಳಾದ, ಜರಾ
 ಸಂಧಮುಖಾ-ಮಾಗಧನೇ ಮೊದಲಿನವರಾದ, ತಂ-ಅಂಥಾ, ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಭವಂ-ತಂಮ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನೂ, ಯಕೀಕ್ಷಯಂ-
 ತಮಗಸ್ತು ಕೀರ್ತಿಯ ಪಾವಿಯನ್ನೂ, ನಸೇಹೀ-ಸೈರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅಪೋ-ಅಶ್ವಯವು. ಅಸ್ಮಾಕ-ನಂಮನ್ನು, ಧಿಕ್-
 ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅತ್ತಧ್ವನಿಂ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬಿಲ್ಲುಳ್ಳವರಾದ, ಕೇಸರಿಣಾಂ-ನಿಂಜಗಳಂತಿರ್ಪ ನಂಮ, ಯಶಃ-ಕ್ರಿ
 ಯು, ಮೃಗೈರಿವ ಹಲ್ಲಿಗೆಂತಿರ್ಪ ಗೋಪೈ-ಗೊಲ್ಲರಿಂದ, ಹೃಗಂ-ಅವಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು-ಎಂದಕೊಂಡರು ||೫೮||
 ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಗವತಪ್ರತಿಪದಾಧ್ಯಾಯೋಧಿನಿಮಿತ್ತ-ದಳಮಸ್ತುಂಧೆ-ಶೀತಿಯ ಅಧ್ಯಾಯವುಂಟಾಗಿದೆ.

ಅದನ್ನಾಧಿಸ ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಎಲ್ಲಿ ಬಂದಿವಾನೋ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಚದರಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ
 ಮಂಗಳಾಂಗಳೆಂ ವಾಮಹಸ್ತದ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ವತ್ತಿಸಿ ಸುಮಾಡುತ್ತ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಅರಸುಗ
 ಳು ನೋಡ ತ ವೆಲ್ಲನೆಲ್ಲಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಂಡಳು ||೫೬|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರಥವನ್ನೂ ರೋಹಣಂಗಯ್ಯಲು ಎಚ್ಚ
 ಯುಳ್ಳ ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದವರುಕ್ರಿಯೆಯಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಶೀಘ್ರವಾಗಿಬಂದು ಅಡಹಿಸಿದನು. ಗರಾಡಧ್ಯಜಪಿ
 ತವಾದ ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಪರಾಸಂಧ್ಯಾವಿಗಳು ನೋಡುವಾಗಲೇ ಅವರನ್ನು ತಿಕ್ರಮಿಸಿ ||೫೭||
 ಬಲಾಮ ಸಮೇತನಾಗಿ ಮಹಾ ಸಿಂಹವು ನರಿಗಳ ಗುಂಪಿನಿಂದ ತನ್ನ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಡಹಿಸಿಕೊಂಡು
 ಹೋದಂತೆ ಶುಕ್ಲಿಯನ್ನು ಅಡಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು ||೫೮|| ಪರಾಸಂಧ ಮೊದಲಾದ ಅರಸುಗಳು ತಂಮ
 ಯಕನಿಗೆ ಬಂದಜಯವನ್ನೂ ಮಾನಭಂಗವನ್ನೂ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ನುಡಿದರು-ಅದೆಂತೆನೆ-ಎಂದೆಲ್ಲರೂ, ಅಧಮರು
 ಗೋಪಾಲಕರುಂ ಮ ನಂಮನ್ನ ತಿಕ್ರಮಿಸಿ ನಂಮಯಕನನ್ನು ನಿಂಹಗಳೀರ್ತಿಯಂ ಮೃಗಗಳುಹೇಗೋ
 ಹಾಗೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದರು. ಈಯಾಶ್ವರ್ಯವಂ ನೋಡಿದರೆ ನಂಮಜನ್ಯವು ವೃರ್ಧವಾಯಿತೆಂದು ಮಾತನಾ
 ಢಿಕೊಂಡರು |

||೫೯||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷೆದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿ
 ಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಕೌನಿಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆದೇಳಿದನುಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶ್ವರಪುರ
 ವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾತುರಾಜತನುಜಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
 ರಾಜವಾಣಿನಿಲಾಸಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾನ್ಯಾಯಾನ
 ದೊಳುದಳಮಸ್ತುಂಧದಲ್ಲಿ ೫೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು
 ಸುಪ್ರಸಂಗವಾದುದು-

ಶ್ರೀಕುಕುಃ || ಇತಿ ಸರ್ವಸುಸಂರಬ್ಧಾ ವಾಹಾನಾರಾಧ್ಯದಂತಿತಾಃ | ಸ್ವೈಸೈವೈರ್ಬಲೈಃ ಪರಿಕಾಶ
ತಾಅನ್ವೀಯಾಧ್ಯತಕಾಮುಕಾಃ || ೧ || ತಾನಾತತತಲೋಕ್ಯಯಾದವೇನಕಯೂಧಪಾಃ | ತ
ಸ್ತುಸ್ತತ್ಸಂಮುಖಾರಾಜವಿಷ್ಣುರ್ಯಸ್ಯಧನೂಪಿತಃ || ೨ || ಶ್ವಸೃಷ್ಟಿಗಜಸ್ಕಂಧರಧೂಮನ್ಘೃತ
ಕೋವಿದಾಃ | ಮುಮುಚುಶ್ಯರವರ್ವಾಣಮೆಫಾಲದ್ರವ್ಯಪ್ರೇಯಧಾಃ || ೩ || ಕತ್ಯುರ್ಬಲಂಕರಾಸಾ
ರೈಶ್ಯನ್ನಂವೀಕ್ಷ್ಯಸುಮಧ್ಯಮಾ | ಸವಿಗ್ರೇಡಮೈಹೇತ್ವದ್ವಕ್ತ್ರಂಜಯವಿಹ್ವಲಲೋಚನಾ || ೪ || ಬ್ರಹ್ಮ
ಸ್ಯಭಗವಾನಾಹಮಾಸ್ಮಭೈರ್ವಾಮಲೋಚನೇ | ವಿನಂಕ್ಷ್ಯತ್ಯೈವೈವೈತತ್ತ್ವವೈಶ್ಯತ್ಯತ್ರವಂಬಲ

ಚರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದ ಶಬ್ದಾರ್ಥವೋದಿನಿ

[ಶ್ರೀಕುಕುವಾಕ್ಯವು] ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡು, ಸರ್ವ(-ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ, ಸುಸಂರಬ್ಧಾಃ-ನಿಟ್ಟುಳ್ಳವರಾಗಿ
ಯೂ, ದಂತಿತಾಃ-ಸನ್ನಾಹವಂ ಗೆಯ್ದವರಾಗಿಯೂ, ವಾಹಾಃ-ವಾಹನಂಗಳನ್ನು, ಆರುಕ್ಕ-ವೀರಿ, ಸ್ವೈಸೈವೈರ್ಬಲೈಃ-ತಂ
ಮತಮು ದಂಡುಗಳಿಂದ, ಪರಿಕಾಶಂತಾಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ ಆಗಿ, ಫಲತಕಾಮುಕಾಃ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬಿಲ್ಲುಗಳಳ್ಳವರಾಗಿ,
ಅನ್ವೀಯಾಃ-ಹಿಂದಟ್ಟಿಹೋದರು || ೧ || ರಾಜಃ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ತೇ-ಆ, ಯಾದವಾನೀಕಯೂಧಪಾಃ-ಯಾದವರ ದಂಡಿನ
ಲ್ಲಿ ವಾಪಿಸೀಪತಿಗಳು, ಆಪತತಃ-ತಂಮ ಮೇಲೆ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಒರತಿಯಾದ, ತಾಃ-ಆ ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳನ್ನು, ಆಲೋಕ್ಯ-ನೋ
ಡಿ, ಸ್ವಧನೂಪಿ-ತಂಮ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು, ವಿಷ್ಣುರ್ಯ-ಮೊಳಗಿಸಿ, ತತ್ಸಂಮುಖಾಃ-ಅವರಿಗಿದಿರುತಿರುಗಿದವರಾಗಿ, ತಸ್ಯಃ--
ನಿಂತರು || ೨ || ಅಶ್ವಪೃಷ್ಠಿ-ಕುದುರೆಗಳ ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಗಜಸ್ಕಂಧೇ-ಆನೆಗಳ ಹೆಗಲಿನಲ್ಲಿಯೂ, ರಥೋಪಸ್ಥೇ-ತೇರನಡುಸೆ
ಪೀರದಮೇಲೂ, ಕೋವಿದಾಃ-ನಿಪುಣರಾದ ಕೂರರು, ಮೇಘಾಃ-ಮೋಡಂಗಳು, ಅದ್ವಿರು-ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ, ಆರ್ವ-ನೀರುಗಳನ್ನು,
ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ತಾಗೆ, ಶರವರ್ಷಾಣಿ-ಸರಳಮಳೆಗಳನ್ನು, ಮುಮುಚುಃ-ಸುರಿಸಿದರು || ೩ || ಸುಮಧ್ಯಮಾ-ಚಲುವಾದ
ನೊಂಟವುಳ್ಳ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಕರಾಸಾರೈಃ-ವೈರಿಗಳಬಾಣಗಳ ಜಡಿಮಳೆಗಳಿಂದ, ಛಿನ್ನಂ-ಹೊದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಪತ್ಯಃ-ಗಂಡ
ನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಬಲಂ-ಸೇನೆಯನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಭಯವಿಹ್ವಲಲೋಚನಾ-ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಏಕಾರವುಳ್ಳ, ಕಂಗಳುಳ್ಳವ
ಳಾಗಿ, ಸವಿಗ್ರೇಡಂ-ನಾಟಿಕೆಯಿಂದ ಸಹಿತವಾಗುವಂತೆ, ತದ್ವಕ್ತ್ರಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖವನ್ನು, ಐಹೇ-ನೋಡಿದಳು || ೪ ||
ವಾಮಲೋಚನೇ-ಚಲುವಾದ ಕಂಗಳುಳ್ಳವಳೇ! ಮಾಸ್ಮಭೈಃ-ಹೆದರಬೇಡ, ಏತೇ-ಈ, ಕಾತ್ರವಂಬಲಂ-ವೈರಿಗಳ ದಂಡು, ತಾ

ಚರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಭರೀಯಶ್ಲೋಕಃ || ಚತುಃಪಂಚಾಶತ್ತ್ವಮೇತು ಜಿತ್ವಾರಾಜೋವಿಪಕ್ಷಗಾಃ | ರುಕ್ಮಿಣಂಚವಿಶೂ
ಪ್ಯಾಭೈಶ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ಯಾಪಾಣಿಂಪುರೇಗ್ರಹೀತ್ || ೬ || ಚರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರುಕ್ಮಿಣೀ ವಿವಾ
ಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕತೃಗಳಾದ ಅರಸುಗಳಂ ಜಯಿಸಿ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಗೆ ಅಂಣನಾದ ರುಕ್ಮಿಯೆಂಬವ
ನಿಗೆ ಹ್ತಾರಮಮಾಡಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣೀವಿವಾಹಮಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂಬ ಅರ್ಥ
ವಂ ಕುಕುಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂದೆನಿ-

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಯಾರೀತಿಯಾಗಿ ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳು ಸರ್ವಹೃತ್ರಿಯರುಕೂಡ ವಾಹನಂಗಳನ್ನೇರಿ ಸಂ
ರಂಭಯುಕ್ತರಾಗಿ ಬದ್ಧಕವಚರಾಗಿ, ತಮ್ಮತಮ್ಮ ನೇನೆಗಳಂ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ
ನಂ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಹೋದರು || ೧ || ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಬರುವ ಆರಾಜಸಮೂಹಂಗಳಂ ನೋಡಿ ಯಾದವ ಸೇನಾ
ಪತಿಗಳು ಧನುಷ್ಯಂಕಾರಮಂ ಮಾಡುತ್ತ ಅವರಿಗಿದಿರಾಗಿಂತರು || ೨ || ಅತ್ಯಾರೋಹಣದಲ್ಲಿಯೂ ಗಜಾರೋಹಣ
ದಲ್ಲಿಯೂ ರಥಾರೋಹಣದಲ್ಲಿಯೂಕೂಡ ಕುಶಲರಾದ ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳು ಪರ್ವತಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಘಂಗಳು ವರ್ಷ
ಧಾರೆಗಳನಂತೆ ಯಾದವರ ಸೇನಾಪತಿಗಳಮೇಲೆ ಬಾಣಂಗಳಂ ವರ್ಷಿಸಿದರು || ೩ || ಆಗ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಬಾಣಗಳ
ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೇನೆಯಂ ನೋಡಿ ಖಜ್ಜಿತಳಾಗಿ ಭಯದಿಂದ ವ್ಯಾಕುಲಳಾಗಿ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖವಂ ನೋಡಿದಳು || ೪ || ಆಗ ಆಕೃಷ್ಣನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದನು, ಎಲೈರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ!

ಮೃ ||೨|| ತಿಷ್ಠಾಂತದ್ವಿಕ್ರಮಂವೀರಾಗದಸುಕರ್ಷಣಾಽದಯಃ | ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಾನಾರಾಚೈರ್ಜಘ್ನು
ಹೃಯಗಜಾರ್ಥಾ ||೩|| ಪೆತುಃಶಿರಾಂಸಿರಧಿನಾಮಶ್ವಿನಾಂಗಜನಂಭುವಿ | ಸಕುಂಡಲಕಿರೀಟಾ
ನಿನೋಪ್ಪೀಷ್ಣಾಣಿಚಕೋಟಕಃ ||೪|| ಹಸ್ತಾಸ್ಸಾಸಿಗದವ್ಯಾಸಾಃ ಕರಭಾಲೂರವೋಽಪ್ರಯಃ | ಅಶ್ವಾ
ಶ್ವತರನಾಗೋಪ್ಪೈಖರಮತ್ಯೃಶಿರಾಂಸಿಚ ||೫|| ಹನ್ಯಮಾನಬಲಾನೀಕಾಃ ವೃಷ್ಟಿಭರ್ಜಯಕಾಂ
ಕ್ಷಿಭಃ | ರಾಜಾನೋವಿಮುಖಾಜಗ್ರುಜ್ವರಾಸುಧಪುರೋಗಮಾಃ ||೬|| ಶಿಶುಪಾಲಂಸಮಭೈತ್ಯ
ಹೃತದಾರಮಿವಾತುಹೃ | ನಪ್ಪತ್ವಿಷಂಗತೋತ್ಸಾಹಂಕಂಪ್ಯದ್ವದನಮಬ್ರವತ್ ||೭|| ಭೋಭೋ

ವಕ್ಯಃ-ವಿಷ್ಣು ಕಡಮವರಾದಪ್ರಿಯಕಿರಿದ, ಅಥುನ್ಯವ-ಈಗಲೇ, ವಿನಂಕ್ಷ್ಯತಿ-ವಿನಾಶವನ್ನೆಡ್ಡುತ್ತಿದೆ, ಎಂದು, ಭಗವಾನ್-ಕೃಷ್ಣನು, ಪ್ರಪಂಚ-ಸತ್ಯ, ಆಹ-ನುಡಿದನು ||೨|| ವೀರಾಃ-ಕೂರರಾದ, ಗದಸುಕರ್ಷಣಾದಯಃ-ಗದನು ಬಲರಾಮನು ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರು, ತೇಷಾಂ-ಆ ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳ, ತದ್ವಿಕ್ರಮಂ-ಆ ಕ್ರಮವನ್ನು, ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಾಃ-ಸೈರಿಸದೇ ಇರುವವಾಗಿ, ನಾರಾಚೈಃ-ನರಾಕಿಯನರಳುಗಳಿಂದ, ಹಯಗಜಾರ್-ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ರಥಾಃ-ತೇರುಗಳನ್ನೂ, ಜಘ್ನುಃ-ಹೊಡೆದರು ||೩|| ರಥನಾಂ-ರಥಿಕರ, ಅಶ್ವಿನಾಂ-ಸವಾರರ, ಗಜಿನಾಂ-ಆನೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ, ಸಕುಂಡಲಕಿರೀಟಾನಿ-ಕಿವಿ ದೊಡ್ಡವುಗಳಿಂದಲೂ, ಶಿರೋಭೂಷಣಂಗಳಿಂದಲೂ, ಸಹಿತಂಗಳಾದ, ನೋಪ್ಪೀಷ್ಣಾಣಿ-ಪಾಗುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ, ಶಿರಾಂಸಿ-ತಲೆಗಳು, ಕೋಟಕಃ-ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕಂಠಾಗಿ, ಭುವಿ-ನಿಲದಲ್ಲಿ, ಪೇತುಃ-ಬಿದ್ದವು ||೪|| ಸಾಸಿಗದೇವ್ಯಾಸಾಃ-ಕತ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಕುಂತಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ ಸಹಿತಂಗಳಾದ, ಹಸ್ತಾಃ-ಕೈಗಳೂ, ಕರಭಾಃ-ಆನೆಯನುಂಡಿನಂತಿರುವ, ಊರವಃ-ತೊಡೆಗಳೂ, ಅಂಘ್ರಿಯಃ-ಕಾಲುಗಳೂ, ಅಶ್ವಾಃ... ನಿಚ್-ಅಶ್ವ-ಕುದುರೆಗಳ ಅಶ್ವತರ-ಹೇನರಕತ್ತಿಗಳ, ನಾಗ-ಆನೆಗಳ, ಉಪ್ಪೈ-ಬಂತಿಗಳ, ಖರ-ಕತ್ತಿಗಳ, ಮತ್ಯೃ-ಮನುಷ್ಯರ, ಶಿರಾಂಸಿಚ-ತಲೆಗಳೂ ಕೂಡ, [ಬಹುವಾಗಿ ಬಿದ್ದವು] ||೫|| ಜಯಕಾಂಕ್ಷಿ-ಬಿ-ಗಲ್ಲುವುಂ ಬಯಸುವವಾದ, ವೃಷ್ಟಿಭಿಃ-ಯಾವವರಿಂದ, ಹನ್ಯಮಾನಬಲಾನೀಕಾಃ-ಹೊಡೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ದಂಡಿನ ಗುಂಪುಭಾಗಗಳುಳ್ಳವರಾದ, ಜರಾಸಂಧಪುರೋಗಮಾಃ-ಮಾಗಧನೇ ಅಗ್ರೇನರನಾಗಿಉಳ್ಳ, ರಾಜಾನಃ-ಅರಸುಗಳು, ವಿಮುಖಾಃ-ಮೋರೆಗಳಂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡವರಾಗಿ, ಜಗ್ರು-ತೆರಳಿದರು ||೬|| ಹೃತದಾರಮಿವ-ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೆಂಡತಿಯುಳ್ಳವನಂತೆ, ಅತುರಂ-ಅವನರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂಥಾ, ನಪ್ಪತ್ವಿಷಂ-ಹೀನಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನಾದಂಥಾ, ಗತೋತ್ಸಾಹಂ-ಕಳೆದುಹೋದ ಉಶ್ಲಾಸಮುಳ್ಳವನಾದಂಥಾ, ಕುಪ್ಯದ್ವದನಂ-ಒಣಗಿದ ಮೋರೆಮುಳ್ಳವನಾದಂಥಾ, ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು, ಸಮಭೈತ್ಯ-ಸೇರಿ, ಅಬ್ರವತ್-ಹೇಳಿದರು ||೭|| ಭೋಭೋಪುರುಷಕಾರ್ವಾಲ-ಎಲೆಯೆಲ ನರಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಇದಂ-ಈ, ದಾಮನ

ನೀನುಭಯಪಡಬೇಡ, ನಿನ್ನ ನೈನ್ಯಸ್ಥರಾದ ಕೂರರಾದಯಾದವರಿಂದ ಕತ್ತುಸೊನ್ನವು ನಾಶವೆಂದು ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ||೧|| ಮುಕ್ತವನ್ನೂ ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಬಲರಾಮನು ಗದನು ಮುಂತಾದ ಯಾದವರು ಕತ್ತುಗಳ ಪರಾಕ್ರಮವು ಸುಗಲಾರದೆ ತಮ್ಮಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಶ್ವಂಗಳಂ ರಥಂಗಳಂಪ್ರಹಿಸಿದರು ||೨|| ಕತ್ತುಸೊನ್ನಗಳಲ್ಲಿರ ಧಿಕರು ಗಜಾರೋಹಿಗಳು ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಕೂರರ ಶಿರಸ್ಸುಗಳು ಕಿರೀಟಗಳಿಂದಲೂ ಕುಂಡಲಂಗಳಿಂದಲೂ ಸಮೇತ-ಗಳಾಗಿ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯಾಕಂಠಾಗಿ ಬಿದ್ದವು ||೩|| ಖಡ್ಗಂಗಳಿಂದಲೂ ಗದಗಳಿಂದಲೂ ಧನುಸ್ಸುಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಹಸ್ತಂಗಳೂ ತೊಡೆಗಳೂ ಬಾಹುಗಳೂ ಪಾದಂಗಳೂ ಕತ್ತರಿನಲ್ಪಟ್ಟು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಂಗಳಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವು. ಅಶ್ವಗಳೂ ಗಜಗಳೂ ಹೇನರಕತ್ತಿಗಳೂ ಪಾದಚಾರಿಗಳೂ ಇವುಗಳ ಶಿರಸ್ಸುಗಳೂ ಬಾಹುಗಳೂ ಮುಂತಾದ ಸರ್ವಾಂಗಂಗಳೂ ಕತ್ತರಿನಲ್ಪಟ್ಟು ಬಿದ್ದವು ||೪|| ಕೀರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾದವ ನೇನಾಪತಿಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಕತ್ತುಗಳಾದ ಅರಸುಗಳು ವಿಮುಖರಾಗಿ ಪಲಾಯನಂ ಗೆಯ್ದರು ||೫|| ವಿವರ್ಣಮುಖನಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹಕೂನ್ಯನಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ಬಾಯಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪರಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪತ್ನಿ ಯುಳ್ಳವನಂತೆ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರುವ ಶಿಶುಪಾಲನುಂಕುರಿತು ಭಗ್ನರಾದ ಅರಸುಗಳು ನುಡಿದರು ||೬|| ಎಲೈಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನೇ! ಈಮೆ

ಪುರುಷಕಾರೂಪದೌರ್ಮನಸ್ಯಮಿದಂತ್ಯಜ (ನಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯಯೋರಾಜಸ್ವಿ ಪ್ಯಾ ದೇಹಿಮದ್ಯೈಶ್ಯತೇ || ೧೧ ||
ಯಥಾಧಾರುಮಯಿಯೋಪಿನ್ಮತ್ಯತೇಕುಹಕೇಚ್ಛಯಾ | ಏವಮೀಶ್ವರತಂತೋಯಮೀಹತೇಸುಖದುಃ
ಖಯೋ || ೧೨ || ಶೌರೇಸ್ಸುಕ್ತದಶಾಹಂವೈಸಂಯುಗಾನಿಪರಾಜಿತಃ | ತ್ರಯೇವಿಂಶತಿಭಿಃಸೃಷ್ಟೈರ್ಬಿ
ಗ್ಯವಿಕಮಹಂಪರಮ್ || ೧೩ || ತಥಾಪ್ಯಹಂನಶೋಚಾಮಿನಪ್ರಹೃಷ್ಯಾಮಿಕರ್ಹಿಚಿತ್ | ಕಾಲೇನದ್ವೈವಯಂ
ಕ್ತೇನಜಾನೇವಿದ್ರಾವಿತಂಜಗತ್ || ೧೪ || ಅಧುನಾಪಿವಯಂಸುರೈವೀರಯೂಧಪಯೂಧಪಾಃ | ಪರಾಜಿ
ತಾಃಫಲ್ಲತಂತ್ರೈರ್ರ್ಯಮುಭಿಃಕೃಷ್ಣಪಾಲಿತ್ರೈಃ || ೧೫ || ರಿಪವೋಜಿಗ್ಯುರಧುನಾಕಾಲತತ್ಕಾನುಸಾರಿಣಿ |
ತದಾವಯಂಚಜಿಷ್ಯಾಮೋಯದಾಕಾಲಃಪ್ರದಕ್ಷಿಣಃ || ೧೬ || ಏವಂಪ್ರಬೋಧಿತೇಮಿತ್ರೈಶ್ಚೈವ್ಯಗಾ

ಸ್ತುಂ-ದುಃಖಮವಮನಸ್ಸುತ್ಪತ್ತಿವಮು, ತ್ಯಜ-ಬಿಡು, ರಾಜ್-ಭೋರವೇ! ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯಯೋಃ-ಸುಖಮು'ಖಗಳ, ನಿಷಾಂ-
ಚಲಿಸದೇ ಯಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯು, ದೇಹಿಷು-ಶರೀರವು, ಪಾಶ್ರ್ವಿಗೇಶ್ವರಿ, ನಮತ್ಯತೇ-ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವು || ೧೧ || ದಾರುಮಯಾ
ಯೋಪಿತ-ಮರದ ಹೆಣ್ಣುಗೊಂಬೆಯು, ಕುಹಕೇಚ್ಛಯಾ-ಕುಣಿಯಿಸುವವನಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ನೃತ್ಯತೇ-ಕುಣಿ
ಯುತ್ತಿರುವುದೋ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಈಶ್ವರತಂತ್ರೈಃ-ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ದೇವರಿಗೆಅಧೀನನಾದ, ಆಯಂ ಈ ದೇಹಾಭಿಮಾ
ನಿಯು, ಸುಖದುಃಖಯೋಃ-ಹರ್ಷವಿಷಾದಂಗಳಲ್ಲಿ, ಈತತೇ-ಸಂಕಲ್ಪಪುಟ್ಟವನಾಗುವನು || ೧೨ || ಅಹಂ-ನಾನು, ಶೌರೇಃ-ಕೃ
ಷ್ಣನದೇಸೆಯಿಂದ, ಸಪ್ತದಶಾಹಂ- ೧೭ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಯುಗಾನಿ-ಕಾಳಗಂಗಳನ್ನು, ವೈ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ಪರಾಜಿತಃ-
ಸೋತವನಾದನು ತ್ರಯೋವಿಂಶತಿಭಿಃಸೃಷ್ಟೈಃ-೨೩ ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳ ದಂಡುಗಳಿಂದ, ಏಕಂವರಂ-ಒಂದುಸಲದ ಕಾಳಗ
ವನ್ನುಮಾತ್ರ, ಜಿಗ್ಯೇ-ಗೆದ್ದನು, || ೧೩ || ತಥಾಪಿ-ಹಾಗಾವರೂ, ಅಹಂ-ನಾನು, ದ್ವೈವಯುಕ್ತೇನ-ಕರ್ಮಪರಿಪಾಕದಿಂದ ಕೂಡಿ
ದ, ಕಾಲೇನ-ದಶಾಕಾಲದಿಂದ, ಜಗತ್-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ವಿದ್ರಾವಿತಂ-ಓಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನಾಗಿ, ಜಾನೇ-ತಿಳಿಯುತ್ತಿ
ರುವನಾದ್ದರಿಂದ, ಕರ್ಹಿಚಿ-ಯಾವಾಗಲೂ, ನಶೋಚಾಮಿ-ದುಃಖಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ನಪ್ರಹೃಷ್ಯಾಮಿ-ಸಂತೋಷಿಸುವುದೂ ಯಿ
ಲ್ಲ || ೧೪ || ಅಧುನಾಪಿ-ಈಗಲೂಕೂಡ, ವೀರಯೂಧಪಯೂಧಪಾಃ-ಶೂರರಾದವರ ಗುಂಪುಗಳಿಗೋಡೆಯರಾದವರ ಗುಂಪುಗ
ಳಂ ಪಾಲಿಸುವವರಾದ, ವಯಂಸರ್ವೇ-ನಾವೆಲ್ಲರೂ, ಫಲ್ಲತಂತ್ರೈಃ-ಅಸಾರಪ್ರಯತ್ನವುಳ್ಳವರಾದರೂ, ಕೃಷ್ಣಪಾಲಿತ್ರೈಃ-
ವಾಸುದೇವನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ಯದುಭಿಃ-ಯಾದವಸೈನಿಕರಿಂದ, ಪರಾಜಿತಾಃ-ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದವು || ೧೫ || ಕಾ
ಲಃ-ಅನುಕೂಲದಶೆಯು, ಆತ್ಮಾನುಸಾರಿಣಿ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನನುಸರಿಸಿದ್ದಾಗಲೂ, ಅಧವಾ-ಅವರನ್ನನುಸರಿಸಲು, ರಿಪವಃ-ವೈರಿಗ
ಳು, ಅಧುನಾ-ಈಗ, ಜಿಗ್ಯುಃ-ಗೆದ್ದರು, ಯದಾ-ಯಾವಾಗ, ಕಾಲಃ-ಜಯನವಯವು, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಃ-ನಮ್ಮಂಜಲಗೊಂಡು,
ಅನುಕೂಲಿಸಿ ಬರುವುದೋ, ತದಾ-ಆಗ, ವಯಂಚ-ನಾವೂಕೂಡ, ಜೀಷ್ಯಾಪುಃ-ಗೆಲ್ಲುವೆವು || ೧೬ || ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಮಿತ್ರೈಃ-
ಗಳೆಯರಾದ ಜಿರಾಸಂಧಾದಿಗಳಿಂದ, ಬೋಧಿತಂ-ನಿಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಜೈದ್ಯಃ-ಶಿಶುಪಾಲನು, ಸಾನುಗಃ-ಪರಿವಾರದಿಂದ ಸ

ನಸ್ತಾಪವಂಬಿಡು, ಪಾಶ್ರ್ವಿಗೇಶ್ವರಿ ಸುಖದುಃಖಂಗಳಿಗೆ ಸರ್ವವೂ ಕಾಣಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ || ೧೧ || ಮರದಬೊಂಬೆಗಳ
ನ್ನು ಸೂತ್ರಧಾರನು ನರ್ತನವಂ ಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಈ ಪಾಶ್ರ್ವಿಗೇಶ್ವರನು ಚೇಷ್ಟೆಗಳಂ ಮಾಡಿಸು
ತ್ತಾನೆ || ೧೨ || ಎಂದು ಅರಸುಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಜರಾಸಂಧನು ಶಿಶುಪಾಲನಂಕಾರಿತನುಡಿದನು. ಎಲೈ
ಶಿಶುಪಾಲನೇ! ನಾನು (೧೩) ಸಲ [೨೩] ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀನೇನೆಗಳೊಡನೆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪರಾಜಿತನಾಗಿ ಪಲಾ
ಯನಂಗೆಯ್ದನು. ಹವಿನೆಂಟನೆಯಸಲ ನಾನು ಜಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆನು || ೧೪ || ಆಗ ವೈಸರ್ವವೂ ಯಿಲ್ಲ,
ಸಂತೋಷವೂ ಯಿಲ್ಲ, ಹರ್ಷಶೋಕಂಗಳಂ ಸಮವಾಗಿಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೈವವಶವಾದ ಕಾಲದಿಂದ ಜಗತ್ತು
ಸುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ || ೧೫ || ಮಹಾನೇನಾಪತಿಗಳಾದ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪಬಲರಾದ ಕೃಷ್ಣಸಹಿತರಾದ ಯಾದವರಿಂದ
ಪರಾಜಿತರಾದವು || ೧೬ || ಈಶ್ವರಾಧೀನವಾದ ಕಾಲಬಲದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಜಯವುಂಟಾಯಿತು. ನಮಗೂಕಾ
ಲವು ಅನುಕೂಲವಾದರೆ ನಾವೂ ಜಯಿಸುತ್ತೇವೆ || ೧೬ || ಎಂದು ಮಿತ್ರರಾದ ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳಿಂದ ಬೋಧಿ
ತನಾಗಿ, ಶಿಶುಪಾಲನುಹತಶೇಷವಾದ ನೇನೆಗಳೊಡನೆ ಸ್ವಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಮಿಗಿಲಾದ ಅರಸುಗಳು ಅ

ತ್ಸಾನುಗೇಶ್ವರಮ | ಹತಕಪಾಪವಸ್ತುಪಿಯಯಾಸ್ಸಸ್ವಪುರಂಸ್ಯ ಪಾಃ || ೧೭ || ಶುಕ್ಲೀತುರಾಕ್ಷನೋ
ದ್ವಾಹಂಕೃತ್ಯಪ್ಪದ್ವಿಹಸಹಗ್ನಸುಃ | ಕೃಷ್ಣತೋನ್ಯಗಮತ್ಕೃಷ್ಣಮಹ್ನಾಹಿಣ್ಯಾಪ್ಯತೋಬಲೀ || ೧೮ ||
ರುಕ್ಮಮರ್ಷೀಸುಸಂರಬ್ಧಕೃಷ್ಣತಾಂಸರ್ದಭೂಭುಜಾಂ | ಪ್ರತಿಜಜ್ಞಮಹಾಬಾಹುದರ್ಶಂ
ತಸ್ಯ ಸರಾಸನಃ || ೧೯ || ಅಹತ್ಯಾಸಮರೆಕೃಷ್ಣಮಪ್ರಮೋಚ್ಯಚರುಕ್ಮಿಣೀಮ | ಕುಂಡಿನಂನಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯ
ಮಿಸತ್ಯಮೇತದ್ಬ್ರವೀಮಿವ || ೨೦ || ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾರಥಮಾರುಹ್ಯಸಾರಥಿಂ ಪಾಹುಸತ್ಯಃ | ಚೋದಯಾ
ಕ್ವಾನ್ಯತಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ತನಮೇಸಂಯುಗೋಭವತ || ೨೧ || ಅದ್ವಾಹಂನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಗೋಪಾಲಸ್ಯಸು

ಹಿತನಾಗಿ, ಪುರಂ-ಮಾಹಿಷ್ವತೀನಗರವಂಕುರಿತು, ಅಗಾತಿ-ಹೋದನು, ತೇನ್ಯಪಾಪವನಃ-ಅಪರಾಧಗಳಾದರೋ, ಹತಕಪಾಪ-
ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರಾದರೂ, ಸ್ವನಸ್ತಪುರಂ-ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಗರವಂ, ಯಯುಃ-ಸೇರಿದರು || ೧೭ || ಕೃಷ್ಣದ್ವೀಪ-
ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದ್ವೀಪಿನವಂಥಾ, ರುಕ್ಮೀತು-ರುಕ್ಮಿಣೀನಾಮರೆ, ಕೃಷ್ಣಸುಃ-ತಂಗಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ, ರಾಕ್ಷಸೋದ್ವಾ
ಹಂ-ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ದಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗುವ ಮದಿವೆಯನ್ನು, ಅನರ್ಹ-ಸೈರಿಸದೇ ಯಿರುವವನಾಗಿ, ಬಲೀ-ಬಲವುಳ್ಳವನಾದ್ದ
ರಿಂದ, ಅಹ್ನಾಹಿಣ್ಯಾ-ದಂಡಿನಿಂದ, ವೃತೇ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾಸುದೇವನನ್ನು, ಪ್ರಪೃತೇ-ಹಿಂಗೆಡೆಯಲ್ಲಿ, ಅ
ನ್ಯಗಮತಃ-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಹೋದನು || ೧೮ || ಅಮರ್ಷೀ-ನಿಟ್ಟುಳ್ಳವನಾದ, ರುಕ್ಮೀ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು, ದಂಶಿತಃ-ಹಲ್ಲುಕಡಿಯು
ಷನಾಗಿಯೂ, ಸರಾಸನಃ-ಜಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಸುಸಂರಬ್ಧ-ಚೆನ್ನಾದವೇಗವೂ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಉಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ,
ಇರುವ, ಮಹಾಬಾಹುಃ-ದೊಡ್ಡ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಎಂದರೆ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ಸರ್ವಭೂಭುಜಾಂ-ಎಲ್ಲಾ
ಭೂರಗಳೂ, ಶ್ರುಣ್ವತಾಂಸತಾಂ-ಕೇಳುವವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ಪ್ರತಿಜಜ್ಞ-ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿದನು || ೧೯ || ಸಮರೇ-
ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾನುವೇವನನ್ನು, ಅಹತ್ಯಾ-ಕೊಲ್ಲದೆ, ರುಕ್ಮಿಣೀಂ-ತಂಗಿಯನ್ನೂ, ಅಪ್ರಮೋಚ್ಯ-ಬಿಡಿಸದೆ, ಕುಂ
ಡಿನಂ-ಗುಂಟೂರನ್ನು, ನಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ-ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎತತಃ-ಈ ಮಾತನ್ನು, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಸತ್ಯಂ-ದಿಟವನ್ನಾಗಿ,
(ಪ್ರಮಾಣವನ್ನಾಗಿ) ಬ್ರವೀಮಿ-ಹೇಳುವೆನು || ೨೦ || ಇತಿ-ಹೀಗೆ ಉಕ್ತ್ವಾ-ಹೇಳಿ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಆರುಹ್ಯ-ವಿರಿ, ಸತ್ಯ
ಃ-ತನ್ನರಿಯಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಸಾರಥಿಂ-ಸೂತನಂಕುರಿತು, ಪಾಹು-ನಡೆದನು ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾನುದೇವನು, ಯತಃ-ಯಾವ
ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವನೋ, ತತಃ-ಆ ಕಡೆಗೆ, ಅರ್ಹಾ-ಕುಚುರಗಳನ್ನು, ತೋದಯ-ಪ್ರೇರಿಸು, ತೇನ-ಆ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ, ಮೇ-ನನ
ಗೆ, ಸಂಯುಗೇ-ಕಾಳಗವು, ಭವೇತ್-ಆಗುವುದು || ೨೧ || ಯೇನ-ಯಾವವನಿಂದ, ಮೇನ್ವಸಾ-ನನ್ನ ತಂಗಿಯು, ಪ್ರನಭಂ-ಬ
ಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ, ಹೃತಾ-ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟೋ, ದುರ್ಮತೇಃ-ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ತಸ್ಯಗೋಪಾಲಸ್ಯ-ಆ ಗೋಪಾಲನೊಡೆಯ
ನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ವೀರಮದಂ-ತಾನು ಶೂರನೆಂಬ ಗರ್ವವನ್ನು, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಅಹಂ-ನಾನು, ನಿಶಿತೈಃ-ಹರಿತಂಗಳಾದ, ಬಾ
ಣೈಃ-ಸರಳಗಳಿಂದ, ನೇಚ್ಯೇ-ಕಸುಗೊಳ್ಳುವೆನು || ೨೨ || ಹೀಗೆ, ವಿಕ್ತಮಾನಃ-ವೃಥಾವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವನಾದ. ಕುಮತಿಃ-

ದೇರಿತಿಯಾಗಿ ಹತಕಪಾಪವಾದಸೇನೆಗಳೊಡನೆ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪುರಗಳಿಗೆ ಹೋದರು || ೧೭ || ಕೃಷ್ಣದ್ವೀಪಿಯಾ
ದ ರುಕ್ಮಿಯೆಂಬವನು ಮಾತ್ರವೇ ತಂಗಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸವಿವಾಹವಂ ಸಹಿಸದೆ ಅಹ್ನಾಹಿಣೀಯುತನಾಗಿ
ಬಿಟ್ಟುಹೋದನು || ೧೮ || ಆಗ ಮಹಾಭುಜಬಲಶಾಲಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ, ಕನಕ ಕವಚ
ವಂ ತೊಡ್ವು ಧನುರ್ಧಾರಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ತರಾದ ಅರಸುಗಳೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ
ಮಾಡಿದನಂದೆಂತೆನಿ- || ೧೯ || ಎಲ್ಲ ಅರಸುಗಳಿರಾ! ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಂಸಂಹರಿಸದೇ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ
ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಬಾರದೆ ಪುನಃ ಕುಂಡಿನನಗರವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ-ಈಯರ್ಥವಂ ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಿಮ
ಗೋಸ್ಕರ ಪೇಳುತ್ತೇನೆ || ೨೦ || ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ರುಕ್ಮಿಯು ತನ್ನ ಸಾರಥಿಷಂ ಕುರಿತು ನಡೆದನು. ಎಲ್ಲ
ಸಾರಥಿಯೇ, ಕೃಷ್ಣನಿರುವಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ರಥವು ನಡೆಮಿಸು || ೨೧ || ನನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು
ಹೋಗುವ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಆ ಗೋಪಾಲನ ಗರ್ವವಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಂಗಳಾದ ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತೇ

ದುರ್ಮತಃ | ನೈವೈರಮದಂಮನಸ್ವಸಾಮಪ್ರಸಂಭಂತ್ಯತಾ ||೧೬||ನಿಕತ್ಥಮಾನುಕುಮತಿರೀಶ್ಯ
ರಸಾಪ್ರಮಾಣವಿತ್ | ತಥೈಕನಗೊವಿಂದಂತಿವೃತ್ತಿವೃತ್ತಾಪಾದ್ರವತ್ ||೧೭||ಧನುರ್ದಿಕ್ಯಪ್ರಸುಧ್ಯ
ಧಂಜನ್ಯುಕ್ತವೃತ್ತಿಭಿಶ್ಯಶ್ಯಃ ||೧೮||ಆಹಚೋರಕ್ಷಣಂತಿವೃತ್ತಿಯದೂನಾಂಕುಲಪಾಂಸನ | ಕುತ |
ಯಾಸಿಸ್ಯಸಾರಂಮಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಂಕ್ಷವದ್ಧವಿ ||೧೯|| ಹರಿಷ್ಯದ್ಯಮದಂಮಂದಮಾಯಿನಕೂಟ
ಯೋಧಿನಃ | ಯಾವನ್ನಮಹತೋಬಾಣೈಶ್ಯಯಾಧಾಮಂಚದಾರಿಕಾಮ ||೨೦|| ಸ್ತಯೇಕೈಷೋಧ
ನುಶ್ರೇಷ್ಠಾವದಿಭ್ಯವ್ಯಾಧತುಕ್ತೀಮ | ಅಪ್ಪಭಿಕ್ತತುರೋವಾರ್ಹಾದ್ಯಾಭ್ಯಾಂಸೂತಂಧ್ಯಜಂತಿ |
ಭಿಃ ||೨೧||ಸಚಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯಕೃಷ್ಣಂವಿವ್ಯಾಧತಂಚಭಿಃ | ತೈಸ್ತಾಡಿತ್ಯರೈಭ್ಯುಸ್ತಚ್ಚಿಚ್ಛಿ
ದಧನುರಚ್ಯುತಃ ||೨೨|| ಪುನರನ್ಯದುಮಾದತ್ತತದಪ್ಯಚ್ಛಿನದವ್ಯಯಃ | ಪರಿಭಂಪಟ್ಟಸಂಕೂಲಂಚ

ಕುತ್ಸಿತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ರುಕ್ಮಿಯು, ಈಶ್ವರಸ್ವೇ-ಜಗನ್ನಾಧನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಅಪ್ರಮಾಣವಿತ್-ಅಳವಂ ಬಲ್ಲವನಲ್ಲವನಾ
ದ್ದರಿಂದ, ವಿಕೇಸರಫೇನ-ಎಂದು ತೇರಿನಿಂದ, ಗೋವಿಂದಂ-ಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು, ತಿಷ್ಠತಿಷ್ಠೋತಿ-ನಿಲ್ಲುನಿಲ್ಲೆಂದು, ಉಪಾದ್ರ
ವತ್-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋವನು ||೧೬|| ಸುದ್ಯುಧಂ-ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾದ, ಧನುಃ-ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ವಿಕೃಷ್ಣ-ಸಳಿದು, ತ್ರಿಭಿಃಶರೈಃ-
ಮೂರಂಬುಗಳಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾಸುದೇವನನ್ನು, ಜಭೀ-ಹೊಡೆದನು ||೧೭|| ಯದೂನಾಂ-ಯಾದವರೊಳಗೆ, ಕುಲಪಾಂಸ
ನ-ವಂಶದೊಡಕನ್ನೇ! ಚೋರ-ಕಳ್ಳನೇ! ಕ್ಷಣಂ-ನಿಮುಷವು, ತಿಪ್ತ-ನಿಂತುಕೊ, ಧ್ವಾಂಕ್ಷ-ಕಾಗೆಯು, ಹವಿರ್ವತ್-ಹೋಮ
ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಸ್ವಸಾರಂ-ತಂಗಿಯನ್ನು, ಮುಖ್ಯಾತ್ರಾ-ಕದ್ದುಕೊಂಡು, ಕುತ-ಎಲ್ಲಿಗೆ, ಯಾಸಿ-
ಹೋಗುವಿ ಎಂಬ, ಆಹ-ನುಡಿದನು ||೧೮|| ಮಂದ-ಮೂಢನೇ! ಮಾಯಿನ-ಮೋಸಗಾರನಾದ, ಕೂಟಯೋಧಿನಃ-ಗುಂಪು
ಕಟ್ಟಿ ಜಗಳವಂ ಗೆಯ್ಯನಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಮದಂ-ಗರ್ವವನ್ನು, ಅಧ್ಯ-ಈಗ, ಹನಿಷ್ಯೇ-ಕಳೆಯುವನು. ಯಾವತ್-ಯಾವ
ವರಗೆ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಬಾಣೈಃ-ಸರಳುಗಳಿಂದ, ಹತಃ-ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ನಶಯಿಥಾ-ಮಲಗದೆ ಯಿರುಪಯೋ, ತಾವತ್-
ಆಯೋಗ ಗಿ, ದಾರಿಕಾಂ-ಹುಡುಗಿಯನ್ನು, ಮುಂಚ-ಬಿಡು ||೧೯|| [ಅವನಿಂತೆನುತಲೂ] ಸ್ತಯೇ-ಅಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳುವನಾಗಿ,
ಕೃಷ್ಣಃ-ವಾಸುದೇವನು, ಧನುಃ-ಅವನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ಅತ್ರಾ-ಕಡಿದು, ಪಡ್ವಿ-ಆರಂಬುಗಳಿಂದ, ರುಕ್ಮಿಣಂ-ರುಕ್ಮಿರಾಯನನ್ನು,
ಅಪ್ಪಭಿಃ-ಎಂಟಂಬುಗಳಿಂದ, ಹತುರೇವಾರ್ಹಾ-ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ-ಎರಡಂಬುಗಳಿಂದ ಸೂತಂ-ಸಾರಥಿ
ಯನ್ನೂ, ತ್ರಿಭಿಃ-ಮೂರಂಬುಗಳಿಂದ, ಧ್ವಜಂ-ಪಳಿವೆಯನ್ನೂ, ವಿವ್ಯಾಧ-ಹೊಡೆದನು ||೨೦|| ರುಕ್ಮಿಯು, ಪುನಃ-ಮರ
ಳಯೂ, ಅನ್ಯತ್-ಬೇರೆ ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ಉಪಾದತ್ತ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅವ್ಯಯಃ-ನಾಶರಹಿತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ತದಪಿ-ಆ
ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ, ಅಚ್ಛಿನತ್-ಕಡಿದುಹಾಕಿದನು. ಪರಿಭಂ-ಉಬ್ಬಲಮರವನ್ನೂ, ಪಟ್ಟಸಂ-ಪಟ್ಟಾಕತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಸೂಲಂ-

ನೆ ||೧೬|| ಎಂದು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಾಪವಂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯದರು
ಕ್ರಿಯು ವಿಕರಥದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು ನಿಲ್ಲುನಿಲ್ಲು, ಎಂದು ನುಡಿಯುತ ಹೋದರು ||೧೭|| ದೃಢವಾದಧನು
ಸ್ಸಂ ಜೇಗೆಯ್ದ ಮೂರು ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಹರಿಸಿ ನುಡಿದನು ||೧೮|| ಎಲೈ ಯಾದವಕುಲ
ದೂವಕನಾದ ಚೋರನಾದ ಗೋಪಾಲಕನೇ! ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವು ನಿಲ್ಲು, ವಾಯಸವು ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದಂ
ತೆ ಹನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡುಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ ||೧೯|| ವಾಯಾವಿಯಾಗಿ ಕಡಟಯಾದ್ಧವಂ
ಮಾಡುವ ನಿನ್ನ ಮದವಂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶಯನಂ ಗೆಯ್ಯ
ತ್ತೀಯೆ ||೨೦|| ಎಂಬ ರುಕ್ಮಿವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಗುತ ಅವನ ಧನ ಸ್ಸಂ ಭೇದಿಸಿ ಒಬಾಣಂಗಳಿಂ
ದ ಅವನಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಎಂಟುಬಾಣಂಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕುರಥಾಕ್ಷಂಗಳಂ ಎರಡುಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಸಾರಥಿಯಂ
ಮೂರುಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಧ್ವಜವಂಸಹ ಭೇದಿಸಿದನು ||೨೧|| ಆರುಕ್ಮಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ಧನುಸ್ಸಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುಂ
ಡು ಐದುಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಆಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಪಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಬಾಣ
ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಅಧನುಸ್ಸಂ ಭೇದಿಸಿದನು ||೨೨|| ರುಕ್ಮಿಯು ಪುನಶ್ಚ ಮತ್ತೊಂದು ಧನುಸ್ಸಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುಂ

ರಾತ್ರೀಕೃತ್ತೋಮರಾ ||೮೯||ಯದ್ಯದಾಯುಧಮಾಧತ್ವತತ್ಸರ್ವಂಜಾಚ್ಛಿದ್ವಿಭುಃ ||೨೦||ತತೋ
ರಥಾದವಲ್ಲ ಶ್ವಬದ್ಧಪಾಣಿರ್ಭಾಂಸಃ || ಕೃಷ್ಣಮಭ್ಯದ್ರವತ್ಕ್ರೋಧಃಕತಂಗಜವಪಕ
ವಃ ||೨೧||ತಸ್ಯಜಾಪತತಃಖಡ್ಗಂತಿಲಕಶ್ಚ ರ್ತುಚಮುಖಃ ||ಭಿತ್ವಾನಿಮಾದದತಿಗ್ಮಂರಾಕ್ಮಿಣಂಹಂತುಮು
ದ್ಯತಃ ||೨೨||ದ್ವೃಷ್ಟಾಭಾತುರ್ದೈವೋಗಂರಾಕ್ಮಿಣೀಽಮವಿಹ್ಯಲಾ|ಪತಿತ್ವಾಪಾದಯೋರಭ್ಯರ್ತು
ರುವಾಃಕಕರಾಣಂಸತೀ ||೨೩||ಯೋಗೇಶ್ವರಾಪ್ರಮೇಯಾಕೃತ್ವವದವಜಗತ್ಪತೆ | ಹಂತುಂನಾರ್ಹಸಿಕ
ಲ್ಯಾಣಭಾತರಂಮಮಹಾಭುಜ ||೨೪||ಶ್ರೀತಾಕಃ | ತಯಾಪರಿತ್ಯಗವಿಕಂಪಿತಾಂಗಯಾಕುಚಾವಿಕು

ತಿವಿಗೋಲನೂ, ಚರ್ಮಾಸಿ-ಕತ್ತಿಗುರಾಣಿಗಳನೂ, ಕತ್ತಿತ್ತೋಮರಾ-ಕತ್ತಾಯುಧವನೂ, ತೋಮರಾಯುಧವ
ನೂ ||೮೯||ಯದ್ಯತ್-ಯಾವಯಾವ, ಆಯುಧಂ-ಕೈಮವನು, ಅಘತ್ತ-ರುಕ್ಮಿಯು ಹಿಡಿದನೋ, ತತ್ಸರ್ವಂ-ಅದ್ವೈಕಂ
ನೂ ವಿಭುಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಆಚ್ಛಿದ್ವ-ಕಡಿದು ಹಾಕಿದನು ||೨೦|| ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ಕ್ರೋಧಃ-ಸಿಟ್ಟುಂಟಾದ
ರುಕ್ಮಿಯು, ರಥಾತ್-ತೇರಿನ ದೇಯಿಂದ ಅವಪ್ತುತ್ವ-ಕೆಳಕ್ಕೆ ಧುಮಿಕಿ, ಖಡ್ಗಪಾಣಿ-ಕತ್ತಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ, ಬಿ
ಘಾಂಸಯಾ-ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂಬಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಿಂದ, ಪತಂಗಃ-ಈಸಳೆಸುಳವು, ಪಾಪಕವಿವ-ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಪೇಗೋಹಾಗೆ, ಕೃಷ್ಣಂ-
ವಾಸುಖೇವನನ್ನು, ಅಭ್ಯವ್ರತೆ-ಇದಿರಿಸಿ ಹೋದನು ||೨೧|| ಆಪತತಃ-ಇದಿರುಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ತಸ್ಯ-ಆ ರುಕ್ಮಿಯು, ಖಡ್ಗಂ
ಚ-ಕತ್ತಿಯನೂ, ಚರ್ಮಚ-ಗುರಾಣಿಯನೂ, ಇಮುಭಿಃ-ಅಂಬುಗಳಿಂದ, ತಿಲಕಃ-ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಎಳ್ಳದ್ದಾಗುವಂತೆ, ಭಿತ್ವಾ-
ಕಡಿದುಹಾಕಿ, ರುಕ್ಮಿಣಂ-ರುಕ್ಮಿರಾಯನನ್ನು, ಹಂತುಂ-ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ, ಉದ್ಯತಃ-ಪ್ರಯತ್ನವುಂಟಾದವನಾಗಿ, ತಿಗ್ಮಂ-
ತೀಕ್ಷ್ಣನಾದ, ಅನಿಂ-ನಂದಕವೆಂಬ ಖಡ್ಗವನ್ನು, ಆದಧೇ-ಕೈಕೊಂಡನು ||೨೨|| ಸತೀ-ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ, ರುಕ್ಮಿಣೀ-ವೈದ
ಭಿಯು, ಭಾತಃ-ಅಂಣನಾದ ರುಕ್ಮಿಯು, ವಧೋದ್ಯೋಗಂ-ಮರಣಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ಕಂಡು, ಭಯವಿಹ್ಯ
ಲಾ-ಬೀತಿಯಿಂದ ವಿವಶಳಾಗಿ, ಭರ್ತುಃ-ಗಂಡನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಪಾದಯೋಃ-ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಪತಿತ್ವಾ-ಬಿದ್ದು, ಕರಾಣಂ-ದೈ
ನ್ಯವಾಗಿ, ಉವಾಚ-ನುಡಿದಳು ||೨೩|| ಯೋಗೇಶ್ವರ-ಉಪಾಸುಗಳಿಗೊಡೆಯನೇ! ಅಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮ-ದಿಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಕ್ಕ
ವಾದ ಸ್ವಭಾವಮುಳ್ಳವನೇ! ದೇವದೇವ-ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭುವಾದವನೇ! ಜಗತ್ಪತೇ-ಲೋಕಕ್ಕೊಡೆಯನೇ! ಕಲ್ಯಾಣ-ಕುಭವು
ಳ್ಳವನೇ! ಮಹಾಭುಜ-ಹೆಚ್ಚಾದ ತೋಲಬಲಮುಳ್ಳವನೇ! ಮೇ-ನನ್ನ, ಭಾತರಂ-ಅಂಣನನ್ನು, ಹಂತುಂ-ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ,
ನಾರ್ಹಸಿ-ಮೋಗ್ಯನಾಗದೇ ಯಿರುವಿ ||೨೪|| [ಕುಕವಚನವು] ಪರಿತ್ಯಾಗವಿಕಂಪಿತಾಂಗಯಾ-ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ನಡುಗುವ ಮೈ
ಯುಳ್ಳವಳಾದ. ಕುಚಾ-ಕೊಳೆದಿಂದ, ವಿಕೃಷ್ಣನ್ತು-ಖರಾದ್ಧುರತಯಾ-ಒಣಗುತ್ತಿರುವ ಮೋರೆಯಿಂದ ಬಿಗಿದ ಕೊರಳೊಳುಳ್ಳವ
ಳಾದ, ಕಾತರ್ಯವಿನ್ಯಂಸಿತತಃ-ಮಮಾಲಯಾ-ಭವಿಷ್ಯಂತಾಂಜಲ್ಯದಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿ ಜಾಲಹೋದ ಚಿನ್ನದ ಉಡಿದಾರಮುಳ್ಳವಳಾದ,

ಡು ಅವನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣನು ಛೇದಿಸಲಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಯು ಬರಿಭವಂ ಪಟ್ಟನವಂ ಕೂಲವಂ ಕತ್ತಿಯಂ ತೋಮರ
ವ||೮೯||ಇನ್ನೂ ನಾನಾಪ್ರಕಾರಂಗಳಾದ ಯಾವಯಾವಯುಧಂಗಳಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲವಂ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ಛೇದಿಸಿದನು||೨೦||ಆಮೇಲೆರುಕ್ಮಿಯು ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿ ಖಡ್ಗವಂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ
ಸುಹೃಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೋಪದೊಡನೆ ಪತಂಗವು ದೀಪದಮೇಲೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಹೋದ
ನು ||೨೧||ಬರತತಿರುವಚರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಖಡ್ಗವನ್ನೂ ಗುರಾಣಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ಛೇದಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನು ಅವನಂ ಸುಹೃಸಲಾದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಖಡ್ಗಧಾರಿಯಾಗಿ ಹೊರಡಲಿಚ್ಛಿಸಿದನು ||೨೨||ಆಗ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು
ಅಂಣನಾದ ರುಕ್ಮಿಯಂ ಸುಹೃಸಲಾದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೋಡಿ ಭಯದಿಂದ ವ್ಯಾಕುಲಳಾಗಿ ಪತಿ
ಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ದೀನವಾಗಿ ನುಡಿದಳು ||೨೩||ಎಲೈಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ಅಪಾರಮ
ಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ದೇವದೇವನಾದ ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನನ್ನ ಅಂಣನಂ ಸುಹೃಸಬೇಡ ||೨೪|| ಎಂಡು
ಭಯವಿಂದ ನಡುಗಾತಲಿರುವಅಂಗಂಗಳೊಳ್ಳವಳಾಗಿ ದುಃಖದಿಂದ ಒಣಗಾತಲಿರುವ ನಾಶಿಗೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಕಾತರ
ಭಾವದಿಂದ ಶಿಥಿಲವಾದ ಸುರ್ವಮಾಲಿಕೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿರುವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದವುಳ್ಳವನಾಗಿ

ವೈನ್ಯುಖರುದ್ಧಕಂಠಯಾ | ಕಾತರ್ಯವಿಸ್ತಂಸಿತದೇಮವಾಲಯಾಗ್ನಿಹಿತಸಾಧಕರುಷೋನ್ಯವ
ರ್ಮತ|೨೫|ಚಲನಬಧ್ಯಾತಮಸಾಧುಕಾರಣಸುಕ್ತಕುಕ್ರಕಂಪ್ರವೃದ್ಧವ್ಯರೂಪಯತ್ | ತಾವನ್ಯಮ
ದುರ್ಗಸರಸ್ವೆನ್ಯಮುದ್ಧತಂಯದುಪ್ರವೀರಾನಳಿನೀಂಯಧಾಗಜಾಃ |೨೬| ಕೃಷ್ಣಾಂತಿಕಮುಪವ್ರ
ಜ್ಯವದ್ಯಕುಸ್ತುತ್ರಯುಕ್ತಃ | ತಥಾಭೂತಂಹತಪ್ರಾಯಂಪೃಷ್ಠಾನ್ಯಸಂಕರ್ಷಣೋಬಿಭಾಃ | ನಿ
ಮುಚ್ಯೇಬದ್ಧಂಕರುಷೋಭಗವಾಕ್ ಕೃಷ್ಣಮಬ್ರವೀತ್ |೨೭| ಅಸಾಧ್ಯದಂತ್ಯಯಾಕ್ಯವ್ಯಕ್ತತಮ
ಸ್ತೀಜಾಗುಪ್ಸಿತಮ್ | ವಸನುಕ್ತಕುಕ್ರಕಾನಾಂವೈರೂಪ್ಯಂಸುಕ್ತದೋವಧಃ |೨೮|ವ್ಯುನಾಸೂಕ್
ನಾಧ್ಯೈಸೂಯಧಾಃಭ್ರಾತುರೈವೈರೂಪ್ಯಹಿತಯಾ , ಸುಖದುಃಖಪ್ರಮೋನಾನ್ಯೋಮುಪಸ್ಸೃಕ್ತತ

ತಯಾ-೮ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಿಂದ, ಗೃಹೀತಪಾದಃ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಗಳುಳ್ಳವನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಕರುಣಾ-ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ,
ನ್ಯವರ್ತತ-ಕೊಲ್ಲದೆ ಹಿಂಮೆಟ್ಟಿದನು ||೨೫|| ಜೇಲೇನ-ಪಾದಪಡೆಯಿಂದ, ಅಸಾಧುಕಾರಣಂ-ಅಷ್ಟೋಗ್ಯಕ್ಯಕ್ಯದಂ ಮಾಡಿದ,
ತಂ-ಅವನನ್ನು, ಬಧ್ಯಾ-ಧ್ವಜಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ, ಸತ್ಸಕ್ತುಕ್ರೇಕಂ-ವಿಶೇಷಗಳಿಂದಲೂ ತಲೆಕೂದಲುಗಳಿಂದಲೂ ಸಹಿತವಾಗು
ವಂತೆ, ಪ್ರವರ್ಷ-ಬೋಳಿಸುವನಾಗಿ, ವೈರೂಪಯತ್-ವಿಕಾರರೂಪಮುಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ತಾವ-ಅದ್ವೈರೂಪ
ಗಾಗಿ, ಯದುಪ್ರವೀರಾಃ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಬಲರಾಮಾದಿ ವೀರರು ಗಜಾಃ-ಆನೆಗಳು ಸಳಿನೀಂಯಧಾ-ತಾವರೆಯ
ದಂಟನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಉದ್ಧತಂಪರಸ್ಪರ್ಶಂ-ಗರ್ವಿಸಿದ ವೈರಿಗಳ ದಂಡನ್ನು, ಮಮದುರ್ಗ-ಕಟ್ಟಿದದ್ದು ||೨೬|| ಕೃ
ಷ್ಣಾಂತಿಕಂ-ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಯನ್ನು, ಉಪವ್ರಜ್ಯ-ಸಮೀಪಿಸಿ ಒಂದುತತ್ತ್ವ-ಅಲ್ಲಿ, ರುಕ್ಮಿಣಂ-ರುಕ್ಮಿರಾಯನನ್ನು, ದದ್ಯತಃ-
ನೋಡಿದರು ಭಗವಾ-ಷಡ್ಗೃಹ್ಯವೈರೂಪ್ಯನಂಪನ್ನನಾದ, ವಿಭಾಃ-ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ, ಸಂಕರ್ಷಣಃ-ಬಲರಾಮನು, ಬದ್ಧಂ-
ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ತಥಾಭೂತಂ-ಒಂದುಕಡೆಯ ವಿಶೇಷವೂ ಅರೆತಲೆಯ ಕೂದಲೂಬೇಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಹತಪ್ರಾಯಂ-
ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನಂತಾಗಿರುವ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು, ಡ್ಯವ್ಯಾನ್-ನೋಡಿ, ಕರುಣಾ-ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ವಿಮುಚ್ಯ-ಕಟ್ಟುಗಳಂ ಬಿ
ಟ್ಟ, ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾನುದೇವನಂಕುರಿತು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು ||೨೭|| ಕೃಷ್ಣ-ವಾನುದೇವನೇ ಅಸ್ತೀ-ಈ ರುಕ್ಮಿಯ ವಿ
ಷಯದಲ್ಲಿ, ಅಸಾಧು-ಸರಿಯಲ್ಲದ, ಇದಂಜಾಗುಪ್ಸಿತಂ-ಈ ಯನಶ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವು, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಕೃತಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ತು. ಕೃತುಕ್ರೇಕಾನಾಂ-ವಿಶೇಷಗಳನ್ನೂ, ತಲೆಕೂದಲುಗಳನ್ನೂ, ವಸನಂ-ಬೋಳಿಸೋಣವೂ, ವೈರೂಪ್ಯಂ-ವಿಕಾರರೂ
ಪಮುಂಟಾಗಿಸೋಣವೂ, ಸುಹೃದಃ-ಸರಿವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಿಗೆ ವಧಃ-ಮರಣಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವುದು ||೨೮|| ಹೈನಾಧ್ಯೀ-
ಎಲಾ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದರುಕ್ಮಿಣೀ! ಭ್ರಾತುಃ-ಅಂಜನಿಗಾದ, ವೈರೂಪ್ಯಂ-ವಿಕಾರರೂಪವನ್ನುಕುರಿತು. ಚಿಂತಯಾ-ಹಳಿದ
ಳಿಯಿಂದ, ಅಸೂ-ನಮ್ಮಂತುಕುರಿತು, ಮೃನಾಸೂಯಧಾಃ-ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಪಡಲೇಹೇಡ ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ,
ಪುರ್ವಾ-ಪುರುಷನು. [ಛತ್ವನು]ಸ್ವಕ್ತತಭಾಕ್-ತನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನೇಅನುಭವಿಸುವನೋ, ತತಃ-ಅಕಾರಣದಿಂದ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದಯದಿಂದ ಬಿಟ್ಟನು||೨೫||ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಕಾರ್ಯವೆಂದಾದ ರುಕ್ಮಿಯಂ ವ
ಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕಟ್ಟಹಾಕಿ ಹ್ವಾರವಂ ಮಾಡಿ ವೈರೂಪ್ಯವನ್ನಂಟುಮಾಡಿದನು |ಅದಂತೆನೆ-ಮಧ್ಯೇಮಧ್ಯೇ ಕೇಕಂ
ಗಳಂಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪಗಡ್ಡವಂ ಸ್ವಲ್ಪವಿಶೇಷಂ ಬೋಳಿಸಿ ವಿಕಾರವನೆಯ್ದಿಸಿದನು. ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾದವರು
ಅವನನೇನೆಯಂ ಗಜಗಳ ಕಮಲಂಗಳಂ ಮಥಿಸಿದಂತೆ ಮಥಿಸಿದರು||೨೬||ಅಮೇಲೆ ಯಾದವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ಸಮೀಪಕ್ಕೆಬಂದು ಆರುಕ್ಮಿಯಂ ನೋಡಿದರು. ಹಾಗೆ ವೈರೂಪ್ಯವನೆಯ್ದಿರುವ ಹತಪ್ರಾಯನಾದ ರುಕ್ಮಿಯಂ
ನೋಡಿ ಬಲರಾಮನು. ದಯಾರ್ಪಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕಟ್ಟುಗಳಂ ಬಿಡಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದನು||೨೭||
ಎಲೈಕೃಷ್ಣನೇ! ಅಕಾರ್ಯವಂ ಮಾಡಿದವನಾದೆ, ಗಡ್ಡವಿಶೇಷಂ ಹ್ವಾರವು ಜಾಗುಪ್ಸಿತವಾದದ್ದು, ಈವೈರೂ
ಪ್ಯಕರಣವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಧಪ್ರಾಯವೇ ಸರಿಯೆಂದುಹೇಳಿ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಗೆಸಮಾಧಾನವಂ ಮಾಡಿದನು||೨೮||
ಎಲೈಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣೀಯೇ! ಅಂಜನಿಗೆ ವೈರೂಪ್ಯವುಂಟಾಯಿತೆಂದು ನೀನು ಅಸೂಯೆಪಡಬೇಡ, ಪು

ಭಾಕ್ಯಮೂರ್ತಿ |೨೯| ಬಂಧುರ್ಮಾರ್ಗಮೋಮೊಪನಬಂಧುರ್ಮಧಮಾರ್ಗತಿ | ತ್ಯಾಜ್ಯನೈವದೋಷೇ
ಣತತ್ಕಾರಿಹಂಸ್ಯತೇಪುನಃ |೩೦| ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಮಯಂಧರ್ಮಪ್ರಜಾಪತೀನಿರ್ದಿತಿ | ಭ್ರಾತೃಪಿಭ್ರಾತರಂ
ಹನ್ಯಾಪ್ಯಸಂಭೂರತರಸ್ತತಃ |೩೧| ರಾಜ್ಯಸ್ಯಭೂಮಿರ್ದ್ವಿತ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಿಯೋಮಾನಸ್ಯತಜಗಃ | ಮಾನಿನೋ
ನ್ಯಸ್ಯವಾಹತೋಃ | ಶ್ರೀಮದಾಂಧಾಃಕ್ಷೀಪಂತಿಹಿ |೩೨| ತನಯಂವಿಹಮಾಬುದ್ಧಿಸ್ಸರ್ಮಭೂತಮದುರ್ಹ್ಮಾ
ದಾಮಃ | ಯನ್ಮನ್ಯಸ್ಯಸದಾಭದ್ರಂಸುಹೃದಾಂಭದ್ರಮಜ್ಞಾತ |೩೩| ಆತ್ಮಮೋಹೋನ್ಮತಾಮವಕಲ್ಪ್ಯ

ಸ.ಖಮಃಖಪದಃ-ತನಗನುಪವನ್ನಾದರೂ ಮ ಖವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುವವರು, ಅನ್ಯೋನ-ತನಗಿಂತಲೂಇತರನಲ್ಲವು ||೨೯||
(ಕೃಷ್ಣನೇ |) ಬಂಧುಃ-ನಂಟನು, ವಧಾರ್ಹಮೋಷೋಪಿ-ಮರಣ ಹಂಚನಿಗೆ ತಕ್ಕ ತಪ್ಪಿತಮುಳ್ಳವನಾದರೂ, ಬಂಧುಃ-ನಂಟ
ನಂದರಿಂದ, ವಧಂ-ಮರಣದಂಡವನು, ನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ವಾರ್ಹತಿ-ಯೋಗ್ಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲವು, (ಮತ್ತೇನಂದರೆ)-ತ್ಯಾಜ್ಯಃ-
ಬಿಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗುವನು. ತೇನದೋಷೇತ್ಯಪ-ಆ ಯವರಾಧದಿಂದಲೇ, ಹತೇ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುವನು ಪುನಃ-ಮರ
ಣಯೂ, ಕಿಂಹನ್ಯತೇ-ವಿನುಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುವನು ? ||೩೦|| [ಎಲಾ ರುಕ್ಮಿಣೀಯೇ!] ಆಯಂಧರ್ಮಾಃ-ಹೀಗೆ ಮಾಡುವ ಧರ್ಮವು, ಕ್ಷ
ತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಅರಸುಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಜಾಪತೀವಿನಿರ್ವಿತಃ-ಬ್ರಂಹದೇವರಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಯೇನ-ಯಾವಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ
ದಿಂದ, ಭ್ರಾತೃ-ಸೋದರನು, ಭ್ರಾತರಮಪಿ-ಸಹೋದರನಂತೂಡ, ಹನ್ಯಾಪ್ಯ-ಕೊಲ್ಲುವನೋ, ತತಃ-ಅವಸ್ಥಿತಲೂ, ಘೋ
ರತರಃ-ಅತಿಕ್ರೂರವಾಯ್ದು; ಯಾವುದುಂಟು ? ||೩೧|| (ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ) ಮಾನಿನಃ-ಹೆಮ್ಮೆಯುಳ್ಳವರು, ಶ್ರೀಮದಾಂಧಾಃ--
ಐಕ್ಯರ್ಯವ ದಿಂದ ಕುರುಡರಾಗಿ, ರಾಜ್ಯಸ್ಯ-ಭೂರತನದ, ಭೂಮಿಃ-ರಾಜ್ಯವಾದ ವಿತ್ರಸ್ಯ-ಧನದ, ಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಹೆಣ್ಣಿನ,
ಮಾನಸ್ಯ-ತಾನು ದೊಡ್ಡವನೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದರ, ತೇಜಸಃ-ಪರಾಕ್ರಮದ ಅನ್ಯಸ್ಯ-ಇತರವಾದ ಯಾವ ವಿಷಯದ, ಹೇ
ತೇ ಇವರ್ಗ-ನಿಮಿತ್ತದ ದೇನೆಯಿಂದಲಾತರೂ, ಕ್ಷೀಪಂತಃ-ಅನ್ಯರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೊಡೆಯುವರಲ್ಲವು ||೩೨|| (ಎಲಾ ರುಕ್ಮಿಣೀ
ಯೇ!) ಯಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ನರ್ವಭೂತೇಷು-ನಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ದುರ್ಹ್ಮದಾಂ-ದುಷ್ಪಮನಸ್ಕರಾದ, ಅಂಜು
ದಿರಿಗೆ, ಅಜ್ಞವತಃ-ಮೂಢರಂತೆ, ಭದ್ರಂ-ಕುಭವನ್ನು, ಮನ್ಯಸೇ-ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವೆಯೋ, ಸುಹೃದಾಂ-ಮಿತ್ರರಾದ ಸತ್ಪುರುಷ
ರಿಗೆ, ಅಭದ್ರಂ-ಅಮಂಗಳವಾಗುವುದೋ, ತೇ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಇಯಂಜುದ್ಧಿ-ಈ ವಿವೇಕವು, ವಿಷಮಾ ಸ
ರಿಯಾದ್ದಿಲ್ಲವು ||೩೩|| [ಅದು ಯೇಕೆಂದರೆ] ಸುಹೃತಃ-ಮಿತ್ರನೂ, ದುರ್ಹ್ಮತಃ-ಕತ್ತುವೂ, ಉದಾಸೀನಗತಿ-ಮಿತ್ರನೂ ಕತ್ತುವೂ
ಅಲ್ಲದ, ಅಲಕ್ಷ್ಯನೊಂದೂ, ದೇಹಾತ್ಮಮಾನಿನಾಂ-ದೇಹವೇ ಆತ್ಮವೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳ, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರ, ಏಷಃ-ಈ, ಆತ್ಮ
ಮೋಹಃ-ಸ್ವರೂಪಭ್ರಾಂತಿಯು, ವೇದಮಾಯಯಾ-ಈಶ್ವರನ ಅವರಣಕ್ರಿಯೆಯ, ಕಲ್ಪ್ಯತೇ-ಪ್ರತಿಭಾಸಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರು

ರುಮಿಗೆ ಸುಖದುಃಖಗಳಂ ಕಾಡುವವನು ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ ಸ್ವಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಅನುಭವಿಸುವನು |೨೯| ಎಂದು
ಬೇರೆ ಪುನಶ್ಚ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದನು, ಎಲಾಕೃಷ್ಣನೇ! ಬಂಧುವಾದವನು ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋ
ಗ್ಯವಾದ ಅವರಾಧವು ಮಾಡಿದರೂ ಅಬಂಧುವಂ ಸಂಹರಿಸಬಾರದು, ಅವನು ಸ್ವದೋಷದಿಂದ ಅಹತನಾದವ
ನು, ಪುನಶ್ಚ ಅವನಂ ಕೊಲ್ಲುವುದುಂಟು, ಎಂದುಬೇರೆ ||೩೦|| ಪುನಶ್ಚ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂಕುರಿತು ನುಡಿದನು, ಎಲೈ
ರುಕ್ಮಿಣೀಯೇ! ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದಲೇ ನಿರ್ವಿತವಾಗಿದೆ, ಅಜ್ಞಾನು ತಮ್ಮನನ್ನಾದರೂ ಸಂದ
ರಿಸುವನು. ಅದರಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮ ಭೋರವಾದದ್ದು ||೩೧|| ಎಂದುಬೇರೆ, ಪುನಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು
ನುಡಿದನು, ಎಲೈಕೃಷ್ಣನೇ! ಮಾನಕಾಲಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದಾಂಧರಾದ ಪುರುಷರು ರಾಜ್ಯನಿಮಿತ್ತವಾಗಿಯೂ
ಭೂಮಿನಿಮಿತ್ತವಾಗಿಯೂ ಧನನಿಮಿತ್ತವಾಗಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀನಿಮಿತ್ತವಾಗಿಯೂ, ಮಾನಕ್ಕೋರಾಗವಾಗಿಯೂ,
ಪರಾಕ್ರಮಿ ಯನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿಯೂ, ಪರರಂ ಸಂದರಿಸುತ್ತಾರೆ ||೩೨|| ಇದುವನುಗೆ ಸ್ವಧ
ರ್ಮವು ಎಂದುಬೇರೆ ಪುನಶ್ಚ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂಕುರಿತು ನುಡಿದನು, ಎಲೈರುಕ್ಮಿಣೀಯೇ! ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿಯು ವಿಷ
ಮವಾಗಿದೆ, ಸಮುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ, ಅದಂತೆಂದರೆ-ನೀನು ಅಜ್ಞಳಂತೆ ಕತುಗಳಿಗೆ ಆಕುಭವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೆ
ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಕುಭವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೆ ||೩೩|| ದ್ವಿವಮಾಯೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಈಯಜ್ಞಾನವು ಕಲ್ಪಿತವಾ

ತೆವೆವಮಾಯಯಾ|ಸುಹೃದ್ವೃದ್ವದುದಾಸೀನತೀವಹಾತ್ಮಮಾನಿನಾಂ||೪೪||ಎಕವವವರೋಹ್ಯಾತ್ಮಾ
ಸುರೈದ್ಯಮಪಿವಹಿಮಾವು|ನಾನೇವಸೃಹೃತಮೂಢೈರೈಭಾಜ್ಯೋತಿರೈಧಾನೇಭಃ ||೪೫||ದೇಹಪದ್ಯಂತವಾ
ನೇವದ್ರವ್ಯಪ್ರಾಣಗುಣಾತ್ಮಕಃ|ಆತ್ಮನ್ಯವಿದ್ಯಯಾಕ್ಲಿಪ್ತಸ್ಸಂಸಾರಯಂತಿವಹಿನಂ||೪೬||ನಾತ್ಮನೋ
ನ್ಯೇಷಸಂಯೋಗೋವಿಯೋಗಶ್ಚಾಸತಾಸತಿ | ತವ್ಧತುತ್ವಾತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಿರ್ವ್ಯಗ್ರಪ್ರಾಭಾಂಯಥಾ
ರವೇ||೪೭||ಜನ್ಮಾದಯಸ್ತದಹಸ್ಯವಿಕ್ರಿಯಾಽತ್ಮನಾಕ್ಯಚಿತ್ | ಕಲಾನಾಮವನ್ಯವೆಂದೊಮ್ಮೆತಿರ
ಸ್ಯಕುಹೂರಿವ||೪೮||ಯಥಾಶಯಾನಾಽತ್ಮಾನಂವಿಷಯಾಃ ಫಲಮೇವಚ| ಅನುಭುಜ್ಯೈಪ್ರಸತ್ಯರ್ಥಃ

ವುಮ. [ಇದು ಸತ್ಯವಲ್ಲವು] ||೪೪|| (ಪರಮಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ) ಸರ್ವೇಷಾಂ- ಸಮಸ್ತರಾದ ದೇಹನಾಮಪಿ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಿ
ಗೂ, ಪರೇಽತ್ಮಾ-ಪರಮಾತ್ಮನು [ಸ್ವರೂಪಚಿಹ್ನಸ್ತು] | ಏಕವವಹಿ-ಓರ್ವನೇಅಲ್ಲವೆ ? ಜ್ಯೋತಿಃ-ನೀರ್ಗುಣದ್ದಿ ಜಂದ್ರಾದಿ
ಪ್ರಕಾಶಗಳು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ನಭಃ-ಫಲಿತಮರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಕಾಶವೂ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನಾನೇವ-ಆತ್ಮ ವ
ಸ್ತುವು ಹಲವು ಭೇದವಾಗಿರುವಂತೆ, ಮೂಢೈಃ-ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ದ್ವೈತಗಳಿಂದ, ಗೃಹ್ಯತೇ-ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುವುದು ||೪೫|| ಆತ್ಮನಿ-
ಸತ್ಯವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ, ಅವಿದ್ಯಯಾ-ಅನಾಡಿಭಾವಾಜ್ಞಾನದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ, ಕ್ಲಿಪ್ತಃ-ಆರೋಪಿತವಾದ, ದ್ರವ್ಯಪ್ರಾಣಗುಣಾತ್ಮ
ಕಃ-ದ್ರವ್ಯ-ಅಧಿಭೂತವೂ, ಪ್ರಾಣ-ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೂ, ಗುಣ-ಕಲ್ಪಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳೂ, ಅಧಿಭವವೂ, ಆತ್ಮಕಃ-ಉಪಾಧಿ
ರೂಪವಾಗಿ ಉಚ್ಛದ್ಧರಿಂದ, ಆದ್ಯಂತವಾಃ-ಜನ್ಮನಾಶಂಗಳಲ್ಲ, ಏಷದೇಹಃ-ಈ ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾರಣಾತ್ಮಕದೇಹವು, ದೇಹಿ
ನಂ-ದೇಹತಾದಾತ್ಮಾಭ್ಯಾಸವುಳ್ಳ ಆತ್ಮನನ್ನು, ಸಂಸಾರಯತಿ-ಜನನಮರಣ ದುಃಖಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದೆ ||೪೬||
ಹೇಸತಿ-ಎಲಾವತಿನಿತ್ರೆಯೇ! ತದ್ಧೇತುತ್ವಾತ್-ತತ್-ಅನ್ಯವಾದ ಭೂತೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳಿಗೆ, ಹೇತುತ್ವಾತ್-ಕಾರಣವಾದ
ರಿಂದಲೂ, ತತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಃ-ಅವುಗಳಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ರವೇಃ-ಸೂರ್ಯನಿಗೆ, ವ್ಯಗ್ರಪ್ರಾಭಾಂ-ದೃಷ್ಟಿ
ದೃಶ್ಯಗಳಿಂದ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಆತ್ಮನಃ-ಚಿದ್ವಸ್ತುವಿಗೆ, ಅಸತಾ-ಅಸತ್ಯವಾದ. ಅಚಿದ್ವಸ್ತುವಿನೊಡನೆ,
ಸಂಯೋಗಃ-ಸಂಬಂಧವೂ, ವಿಯೋಗಶ್ಚ-ಬಿಡುಗಡೆಯೂ, ನ-ಇಲ್ಲವು ||೪೭|| ಜನ್ಮಾದಯಸ್ತು-ಜನನಮರಣಾದಿಗಳಾದರೋ,
ದೇಹಸ್ಯ-ಕರೀರದ, ವಿಕ್ರಿಯಾಃ-ವಿಕಾರಂಗಳಾಗಿರುವವು. ಆತ್ಮನಃ-ಚೇತನಂಗೆ, ಕೃಷಿತ್-ಎಲ್ಲಿಯೂ, ನ-ಈ ವಿಕಾರಂಗಳಿಲ್ಲ
ವು. ಕುಹೂರಿವ-ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಕಲಾನಾಮೇವ-ಕಾಂತ್ಯಂಶಂಗಳಿಗೇವೆ, ಮೃತಿಃ-ಅದರ್ಶನವಾಗಿರುವುದು.
ಅಸ್ಯೇಂದೋಃ-ಈ ಚಂದ್ರಂಗೆ, ನೈವ-ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲವು ||೪೮|| ಕಯಾನಃ-ನಿದ್ರಿಸುವ ಪುರುಷನು, ಅರ್ಥಃ-ವಾಸ್ತವ

ಗಿದೆ. ದೇಹವೇ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಮಿತ್ರರು ಶತ್ರುಗಳು ಉದಾಸೀನರಾಗಿರುವರೆಂಬ ಪೃಥಗಾಭವವು
ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು ||೪೪||ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನೊಬ್ಬನೇ ಆದರೂ ಅನೇಕದಂತೆ ತೋರುವನು, ಅದಂತೆಂದರೆ
ಚಂದ್ರನೊಬ್ಬನೇ ಜಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಾಗಿ ತೋರುವನು. ಒಂದೇಅಕಾಶವು ಘಟಮರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾ
ಗಿ ತೋರುವುದು||೪೫||ಅಧಿಭೂತ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅಧಿರೂಪಂಗಳಾದ ಪ್ರವ್ಯ ಪ್ರಾಣಗುಣಗಳ ಸಮಷ್ಟಿರೂಪವಾದ
ದೇಹವು ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಿನಾಶಂಗಳಲ್ಲದ್ದು. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ಜೀವಗಳೆಂ ಸಂಸಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡುತ್ತೆ ||೪೬||ಎಲಾರುಕ್ಕಿಣಿಯೇ! ಆತ್ಮನಿಗೆ ಅಸದ್ರೂಪಂಗಳಾದ ದೇಹಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂಯೋಗವೂಯಿಲ್ಲ ವಿ
ಯೋಗವೂಯಿಲ್ಲ. ಆದೇಹಾದಿ ಪ್ರಕಾಶವು ದೃಗ್ರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ಆಗುವುದು. ನೋಡುವದ್ಯ
ಕ್ಕು ನೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೂಪವೂ ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಸೂರ್ಯನಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಾಶವುಂಟಾದಂತೆ ದ್ರವ್ಯವಾದ ಆತ್ಮ
ನಿಗೂ ದೃಶ್ಯಗಳಾದ ದೇಹಾದಿಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮನಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಾಶವು||೪೭||ಜನ್ಮಾದಿಗಳು ದೇಹಕ್ಕೇ ಹೊರತಾಗಿ
ಆತ್ಮನಿಗೆ ವಿಕೃತಿಯೂಇಲ್ಲ. ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕಲಾಕ್ಷಯವಾದರೆ ಚಂದ್ರನು ಹೋದಂತೆಯೂ ಕಲೆಗಳು ಉಂಟಾದರೆ
ಚಂದ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನುಎಂದು ಹೇಗೋಹಾಗೆ ದೇಹನಿಷ್ಠಗಳಾದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಿನಾಶಂಗಳು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ತೋರು
ವವು||೪೮||ಪುರುಷನು ಕಯನಂಗೆಯ್ದ ನಿದ್ರೆಯಂ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯಮಾನಂಗಳಾದ ವಿಷಯಂಗಳ
ನಶುಭವಿಸುವಂತೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಹಾಗೆ ಅಸದ್ರೂಪಂಗಳಾದ ವಿಷಯಾದಿಗಳನ್ನೆದಿ ಸ್ವ

ತಥಾಶ್ವೈತ್ಯಬುಧೋಭವಮ್ || ೪೯ || ತಸ್ಯಾ ದಿಷ್ಟೋನಜಂಕೋಕಮಾತ್ಮಶೇಷವಿಮೋಹನಮ್ | ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೇ
ನನಿರ್ವೃತ್ಯಸ್ವಸ್ಥಾಭವಕುಚಿಸ್ಥಿತೆ || ೫೦ || ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ಎಂಬಭಗವತಾತ್ಮನೀರಾಮೇಣಪ್ರತಿಬೋಧಿತಾ|ವೈ
ಮನಸ್ಯಂಪರಿತ್ಯಜ್ಯಮನೋಬುದ್ಧ್ಯಾಸಮಾದಧೆ || ೫೧ || ಪ್ರಾಣಾವಶೇಷಉತ್ಸೃಷ್ಟೋರುಕ್ಮೀಹತಬ
ಲಪ್ರಭಃ | ಸ್ವರಸ್ವಿರೂಪಕರಣಂವಿತ್ಯಥಾತ್ಮಮನೋರಥಃ || ೫೨ || ಅಹತ್ವಾದುರ್ಮತೀಂಕೃಷ್ಣಮಪ್ರತ್ಯಾಹ್ವ
ಯವೀಯಸೀಮ್ | ಕುಂಡಿನಂನಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮೀತ್ಯುಕ್ತಾ ತತ್ರಾಪಸದ್ರಾಘಾ || ಯತ್ರಭೋಜಕಃ ||
ನಾಮನಿವಾಸಾಯಾಭವತ್ಪರಮ್ || ೫೩ || ಭಗವಾಃ | ಭೀಷ್ಮಕಸುತಾಮಂಡೋರ್ಜಿತ್ಯಭೋಮಿವಾಃ |

ಶ್ರೀರುಕ್ಮಿಣೀದವ್ಯಾಃ | ವಿವಾಹಘಟ್ಟಃ

ಹಾರಿಕವಿಷಯವು, ಅಸತ್ಯಪಿ-ನತ್ಯವಾಃ ಯಿಲ್ಲದೆಯಿದ್ದರೂ, ಆತ್ಮಾನಂ-ಭೋಕ್ತಾರನನ್ನೂ. ವಿವರ್ಯಾ-ಭೋಗಾಭ್ಯರ್ಥ
ಗಳನ್ನೂ, ಭಲಂ-ಭೋಗವನ್ನೂ, ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಭಾಸಿಕವಯಗಳನ್ನೂ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಅನುಭುಂಗ್ತೇ-ಬಿಟ್ಟವಾದಂತೆ ಕನಸಿ
ನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವನೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ ಅಬುಧಃ-ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿಯದವನು, ಭವಂ-ಸಂಸಾರವನ್ನು, ಆಪೋತಿ
ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಾನೆ || ೪೯ || ತಸ್ಯಾ ಪ್ರಿ-ಅ ಕಾರಣದವೆನಿಸಿರುವ, ಅಜ್ಞಾನಜಂ-ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಹುಟ್ಟಿದ, ಆತ್ಮಶೋಧವಿಮೋಹನಂ-
ಮನಸ್ಸನ್ನೋಣಗಿನುವ ಮತ್ತು ಮೋಹಗೊಳಿಸುವಂಥಾ, ಕೋಕಂ-ದುಃಖವನ್ನು, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೇನ-ಯಥಾರ್ಥದ ಅರುಹಿನಿಂ
ದ, ನಿರ್ವೃತ್ಯ-ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಶುಚಿಸ್ಥಿತೇ-ಬಿಳುಪಾದನಗೆಯುಳ್ಳವಳೇ | ಸ್ವಸ್ಥಾ-ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತಳು, ಭವ-ಆಗು || ೫೦ ||
(ಶುಕಮುನಿವಚನವು) ತನ್ನೀ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಭಗವತಾ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ರಾಮೇಣ-ಬಲಭದ್ರನಿಂದ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರತಿ
ಬೋಧಿತಾ-ಅರುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ, ವೈಮನಸ್ಯಂ-ಅನಮಾಧಾನವನ್ನು, ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ-ತೊರೆದು, ಮನಃ-ಸಂದಿಗ್ಧವಾದ ಅ
ತರಂಗವನ್ನು, ಬುಧ್ಯಾ-ಸಿಕ್ತಯಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಸಮಾದಧೇ-ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಳು || ೫೧ || ಪ್ರಾಣಾವಶೇಷಃ-ಪ್ರಾಣಂ
ಗಳೇ ಮಿಕ್ಕವುಗಳಾಗಿ ಉಳಿದವಾಗಿ, ಉತ್ಸೃಷ್ಟ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ರುಕ್ಮೀ-ರುಕ್ಮೀರಾಯನು, ಹತಬಲಪ್ರಭಃ-ಸಾಶಗೊಳ
ಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವಸ್ಥವೂ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ವಿರೂಪಕರಣಂ-ತನಗೆ ವಿಕಾರರೂಪವಂ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು, ಸ್ವರ-ನನ
ಪುಗೊಳ್ಳುವನಾಗಿಯೂ, ವಿತ್ಯಥಾತ್ಮಮನೋರಥಃ-ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, || ೫೨ || ದುರ್ಮ
ತಿಂ-ದುಷ್ಪಟುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಮಾನುಷೇವನನ್ನು, ಅಹತ್ವಾ-ಕೊಲ್ಲದೆ, ಯವೀಯಸೀಂ-ತಂಗಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು,
ಅಪ್ರತ್ಯಾಹ್ವ-ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡುಬಾರದೆ, ಕುಂಡಿನಂ-ಗುಂಟೂರನ್ನು, ನಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ-ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವು. ಇತ್ಯು
ಕ್ತಾ-ವಿ-ಹೀಗೇಳಿ, ರುಷಾ-ಸಿಟ್ಟಿಸೊಡನೆ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಅವಸತೇ-ವಾಸಂಗಯ್ದನು. ಯತ್ರ-ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಭೋಜಕ
ಬಲನಾಮ-ಭೋಜಕಟವೆಂದುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಪುರಂ-ನಗರವು, ನಿವಾಸಾಯ-ಇರುವುದಕ್ಕೆ, ಅಭವತೇ-ಆಯಿತೋ || ೫೩ ||
ಕುರೂಪ್ಸಪ-ಕುರುಕುಲೋಸ್ಥಾರಕನಾದ ವೀಕ್ಷೀತ್ಯವೇ | ಭಗವಾಃ-ಶ್ರೀಹರಿಷು, ಭೋಮಿವಾಃ-ಭೋರಗಳನ್ನು, ನಿರ್ಜಿತ್ಯ-
ಗೆದ್ದು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಭೀಷ್ಮಕಸುತಾಂ-ಭೀಷ್ಮಕಸುತಾಯನ ಮಗಳನ್ನು, ಪುರಂ-ದ್ವಾರಕಾನಗರಕ್ಕೆ, ಆನೀಯ-ತಂದು, ವಿ

ರೂಪಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಂಸಾರವ ನನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ || ೪೯ || ಎಲೈರುಕ್ಮಿಣೀಯೇ | ಆಕಾರಣದಿಂದ
ದೇಹಶೋಧಕವಾದ ಮೋಹಕವಾದ ಅಜ್ಞಾನಜನ್ಯವಾದ ಶೋಕವು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವ
ಸ್ಥಳಾಗು || ೫೦ || ಎಂದು ಭಗವಂತನಾದ ಬಲರಾಮನಿಂದ ಬೋಧಿತಳಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ವೈಮನಸ್ಯವಂ ಬಿಟ್ಟು
ಮನಮ ಬುದ್ಧಿಯೊಡನೆ ನೇರಿಸಿಸ್ವಸ್ಥಳಾದಳು || ೫೧ || ಪ್ರಾಣಮೊಡನೆ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ರುಕ್ಮಿಯಾದ್ದೇವಿಗಳಾದಯಾ
ದವರಿಂದ ಹತಪ್ರಾಯನಾಗಿ ವೈರ್ಭಮನೋರಥನಾಗಿ ತನ್ನವೈರೂಪ್ಯವಂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ದುಃಖಿತನಾಗಿ || ೫೨ ||
ಭೋಜಕಟವೆಂಬನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳ ಒಂದುಮಹತ್ತಾದ ಪುರವಂ ನಿರ್ಮಿಸಿ “ನನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ
ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಆಕೃಷ್ಣನು ಸಂಹರಿಸದೆ ತಂಗಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಭಾರದೆ ಕುಂಡಿನ
ನಗರವನ್ನೇಕೆವಂ ತಾಡುವುದಿಲ್ಲವು ” ಎಂದುರೋಪದಿಂದ ಆಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗಿಯ್ದನು || ೫೩ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭ
ಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸರ್ವಜ್ಞತಿಯರಂಜಯಿಸಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ತನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ

ಪುರಮಾನೀಯವಿಧಿವದುಸಯಮೆಕುರೂದ್ವಹ ||೫೮|| ತದಾಮಹೋತ್ಸವೋನ್ಮಾಣಾಂಯದುಪು
ರಾಂಗ್ಯಹೇಗ್ವಹ || ಅಭೂದನನ್ಯಭಾವಾನಾಂಕೃಷ್ಣೇಯದುಪತಾನ್ಮಸ ||೫೯|| ಸರಾನಾರ್ಯಕ್ಷಮಾದಿ
ತಾಪ್ರಮೃವೃಮಣಿಕುಂಡಲಾಃ | ಪಾರಿಬರ್ಹಮುಪಾಜಹುರ್ರ್ಯಯೋಶ್ಚಿತ್ರವೇವಯೋ ||೬೦|| ಸಾ
ವೃಷ್ಟಿಪುರಾತ್ಯಭಿತಂದ್ರಕೇತುಭಿರ್ದಿಶಿತಮಾಲಾಂಜರರತ್ನತೋರಣೈಃ | ಬಭೌಪ್ರತಿದ್ವಾರ್ಯಾಪ
ಕ್ಲಪ್ತಮಂಗಲೈರಾಪೂರ್ಣಕುಂಭಾಗರುಧೂಪದೀಪಕೈಃ ||೬೧|| ಸಿಕ್ತಮಾರ್ಗಾಮದಚ್ಯಾದ್ಭಿರಾ
ಹೂತವೈಷ್ಣುಭೂಭುಜಾಮ್ | ಗಜೈರ್ಧಾರ್ಮಮೃಪರಾವೃವೃಪಂಭಾಪೂಗೋಪಶೋಭಿತಾಮ್ ||೬೨||
ಕುರುಶ್ಯಂಜಯಕೈಕೇಯವಿದರ್ಭಯದುಕುಂತಯಃ | ಮಿಥೋಮುಮುನಿರತಸ್ತೀಸಂಭ್ರಮಾತ್ಪ

ಧಿವತ್-ಕ್ಷತ್ರಿಯವಿಧಿಪ್ರಕಾರ, ಉಪಯೋಮೇ-ವದಿವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ||೫೮|| ನೃಪ-ಅರಸೇ! ತದಾ-ಆಗ. ಯಮಪುರಾಣ-
ಯಾದವನಗರವಾದ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ, ಯಮಪತಾ-ಯಾದವರಿಗೊಡೆಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣೇ-ಪಾಸುದೇವನಲ್ಲಿ, ಅನನ್ಯಭಾವಾನಾಂ-
ಅಭೇದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದ, ನೃಪಾಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರ, ಗೃಹೇಗೃಹೇ-ಮನೆಮಲ್ಲಿಯೂ, ಮಹೋತ್ಸವ-ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬವು,
ಅಭೂತ್-ಆಯಿತು ||೫೯|| ಪ್ರಮೃಷ್ಯಮಣಿಕುಂಡಲಾಃ-ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ರತ್ನದ ಕಿರಿದೊಡವುಗಳುಳ್ಳ, ಮುದಿತಾಃ-ಸಂತೆ
ಸಮಾಂತಾದ, ಸರಾನಾರ್ಯಕ್ಷ-ಗಂಡುಸರೂ ಹೆಂಗುಸರೂ, ಚಿತ್ರವೇಷಯೋಃ-ಅಕ್ಷಯಕರವಾದ ಮದವಣೆಯುಂಕಾರವು
ಳ್ಳ, ವರಯೋಃ-ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ, ಪಾರಿಬರ್ಹಂ-ಕೊಡತಕ್ಕ ಉಡುಗರೆಯನ್ನು ಉಪಾಜಹುಃ-ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಂದರು ||೬೦||
ಸಾವೃಷ್ಟಿಪುರೀ-ಆ ಯಮನಗರಿಯು, ಉತ್ತಭಿಲೇಂಪ-ಕೇತುಭಿಃ-ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂದ್ರಧ್ವಜಂಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಚಿ... ತೋರ
ಣೈಃ-ವಿಚಿತ್ರ-ಹಲವುಬಂಧದ, ಮಾಲ್ಯ-ಪುಷ್ಪಸರಂಗಳೂ, ಅಂಬರ-ಮನ್ತ್ರಂಗಳೂ, ರತ್ನ-ಮಣಿಗಳೂ, ಉಳ್ಳ, ತೋರಣೈಃ-
ಬಾಗಲಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಉಪಕ್ಲಪ್ತಮಂಗಲೈಃ-ತಪ್ಪುವೆ ಯಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಅರಳು, ಗರಿಕೆ, ಹುವು, ಬಾಳೆ, ಬಾಳೆಯಕಂಬ
ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಲೂ, ಆಪೂರ್ಣ-ಜಲವಿಂವಲೂ ಧಾರ್ಮ್ಯದಿಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿದ, ಕುಂಭ-ಕಲಶಗಳಿಂದಲೂ, ಅಗರುಧೂ
ಪ-ಅಗಿಲಾಚಕ್ಕಗಳ ಪರಿಮಳದ ಹೊಗೆಗಳಿಂದಲೂ, ದೀಪಕೈಃ-ದೀಪಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರತಿದ್ವಾರಿ-ಬಾಕಲಬಾಕಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ,
ಬಭೌ-ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು ||೬೧|| ಆಹೂತಪ್ರೇಷ್ಠಭೂಭುಜಾಂ-ಕರಿಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಅರಸುಗಳ, ಮದಚ್ಯಾದ್ಭಿರೇ
ಜೈಃ-ಮದೋದಕವಂ ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆನೆಗಳಿಂವ, ಸಿಕ್ತಮಾರ್ಗಾಂ-ಚಿಮ್ಮುಸಿಲ್ಪಟ್ಟ ದಾರಿಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ದ್ವಾರ್ಪು-ಬಾಗಿಲು
ಗಳಲ್ಲಿ, ಪರಾಮೃಷ್ಯ-ಸಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದಾದ್ದಿ, ರಂಭಾ-ಬಾಳೇಮರಗಳಿಂದಲೂ, ಪೂಗ-ಅಡಿಕೆ ಹೊಂಬಾಳೆ ಗೊನೆಗಳಿಂದಲೂ,
ಉಪಶೋಭಿತಾಂ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದಾದ್ದ ||೬೨|| ನಗರಿಯಂ ಕಂಡು, ತಸ್ತೀ-ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ, ಸಂಭ್ರಮಾತ್-ಔತ್ಸಾಹ್ಯದಿಂ
ದ, ಓಡಾಡುತಿರುವ ನಂಟರೊಳಗೆ, ಕುರು... ಕುಂತಯಃ-ಕುರುಗಳು, ಸೃಂಜಯರು, ಕೈಕೇಯರು, ವಿದರ್ಭರು, ಮದುಗ
ಳು, ಕುಂತಿಗಳು ಎಂಬ ಆ ಯಾದೇಶವ ಅರಸುಗಳೂ, ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೂ, ನೇರಿ, ಮಿಥಃ-ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ, ಮುಮುದಿರೇ--

ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ವಿವಾಹಮಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ||೫೮|| ಎಲೈಅರಸೇ! ಆಗ ಯಾದವರ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ
ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಭೇದಭಾವನೆಯಿಂದ ಇರುವ ಪುರವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರಿಗೆ ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಮಹೋತ್ಸವವಾಯಿತು ||೫೯|| ಉತ್ತಮಂಗಳಾದ ಕುಂಡಲಂಗಳಂ ಧರಿಸಿದವರಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರು
ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಉಡುಗರೆಗಳಂ ಕೊಟ್ಟರು ||೬೦|| ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ವಿವಾಹೋತ್ಸವ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆದ್ವಾರಕಾ ಪುರವು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಧ್ವಜವಿಶೇಷಂಗಳಿಂದಲೂ ಚಿತ್ರಗಳಾದ ಮಾಲ್ಯಗಳಿಂದಲೂ
ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ತೋರಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗೃಹದ್ವಾರಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲಾಜಾಂಕುರ
ಪುಷ್ಪಮುಖ ಕುಂಭದ್ರವ್ಯಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಗರು ಧೂಪಂಗಳಿಂದಲೂಸಹ ಶೋಭಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು ||೬೧||
ವಿವಾಹಾರ್ಥವಾಗಿಬಂದ ಅರಸುಗಳ ಆನೆಗಳ ಮದೋದಕಗಳಿಂದ ಬೀದಿಗಳು ನೆನೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ||೬೨|| ಬಂದಿ
ರುವ ಶೌರವರು ಸೃಂಜಯರು ಕೈಕೇಯರು ವಿದರ್ಭರು ಯಾದವರು ಕುಂತಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ನಂ

‘ವಿಧಾವತೇವ | ೫೯ | ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಹರಣಂಶು ತ್ರಾಸಗೀಯಮಾನಂತತಸ್ತತಃ | ರಾಜಾನೋರಾಜಕನ್ಯಾ
ಶ್ಚ ಬಭೂವುರ್ಭೂಕವಿಸ್ತಿತಾಃ || ೬೦ || ದ್ವಾರಕಾಯಾಮಭೂದ್ರಾಜಮಹಾರ್ಷಿಮೋದಪುರಾಕಸಾಂ |
ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾರಮಯೋಪೇತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಂ ಶ್ರಿಯಾಪತಿಮ್ || ... || ೬೦ ||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ದಶಮಸ್ಕಂಧ ಚತುಃಪಂಚಾಶೋಧ್ಯಾಯಃ

~*~*~*~

ಸಂರೋಪಿಸಿವರು || ೫೯ || ತತಸ್ತತಃ-ಅಬ್ಲಿ, ಗೀಯಮಾನಂ-ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಹರಣಂ-ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯಂತಂ
ವಕಳವು, ಶ್ರುತಾ-ಕೇಳಿ, ರಾಜಾನಃ-ಅರಸುಗಳು, ರಾಜಕನ್ಯಾಶ್ಚ-ಮದುವೆಯಿಲ್ಲದ ರಾಜಪುತ್ರಿಯರೂ, ಭೃಕವಿಸ್ತಿತಾಃ-
ಅಭಿವಾಹದ ಲಕ್ಷ್ಯಮುಂಟಾದವರು. ಬಭೂವು-ಆದರಂತೆ || ೬೦ || ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ರಮಯಾ-ಲಕ್ಷ್ಯಂಕದಿಂ
ಅವತರಿಸಿದವನಾದ, ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾ-ವೈದರ್ಭಿಯಾದಳು. ರಮತಂ-ಕೂಡಿದವನಾದ, ಶ್ರಿಯಾಪತಿಂ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೊಡೆಯನಪ್ಪ ನಾರಾ
ಯಣನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾಸುದೇವನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ಮೋದಿ, ದ್ವಾರಕಾಯಾಂ-ಕುಶಸ್ಥಲೀನಗರದೊಳು, ಪುರಾಕಸಾಂ-
ನಗರವಾಸಿಗಳಿಗ, ಮಹಾರ್ಷಿಮೋದಪ-ಸಂರೋದಪು, ಅಭೂತ-ಆದುದು, || ೬೦ ||

ಇಂತಂಭಿನ್ನಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಾರ್ಥೋಪನಿವೇಂ ಬೀಕೆಯೊಳು-ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ-

ಜೀನಿಮ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದದು

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ
ದಶಮಸ್ಕಂಧ
ಪೂರ್ವಪುಟ

ತೋವಪಟ್ಟರು || ೫೯ || ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಹರಣವಂ ಕೇಳಿ ತತ್ತದ್ದೇಕವಾಸಿಗಳಾದ
ಅರಸುಗಳೂ ರಾಜಕನ್ಯೆಯರೂ ಸಹ ಆತ್ಮಂತವಾಗಿ ಅಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು || ೬೦ || ಸಾಕ್ಷಾಲ್ಲಕ್ಷ್ಮೀರೂಪಳಾದ ರು
ಕ್ಮಿಣಿಯೊಡನೆ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ನೋಡಿ ಪುರವಾಸಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೆ ಮಹಾಸಂತೋ
ಷವುಂಟಾಯಿತು || ... || ೬೦ ||

ಇಂತುಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕಾರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತವಿರಾಣಿಕನುನೈ

ಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರ

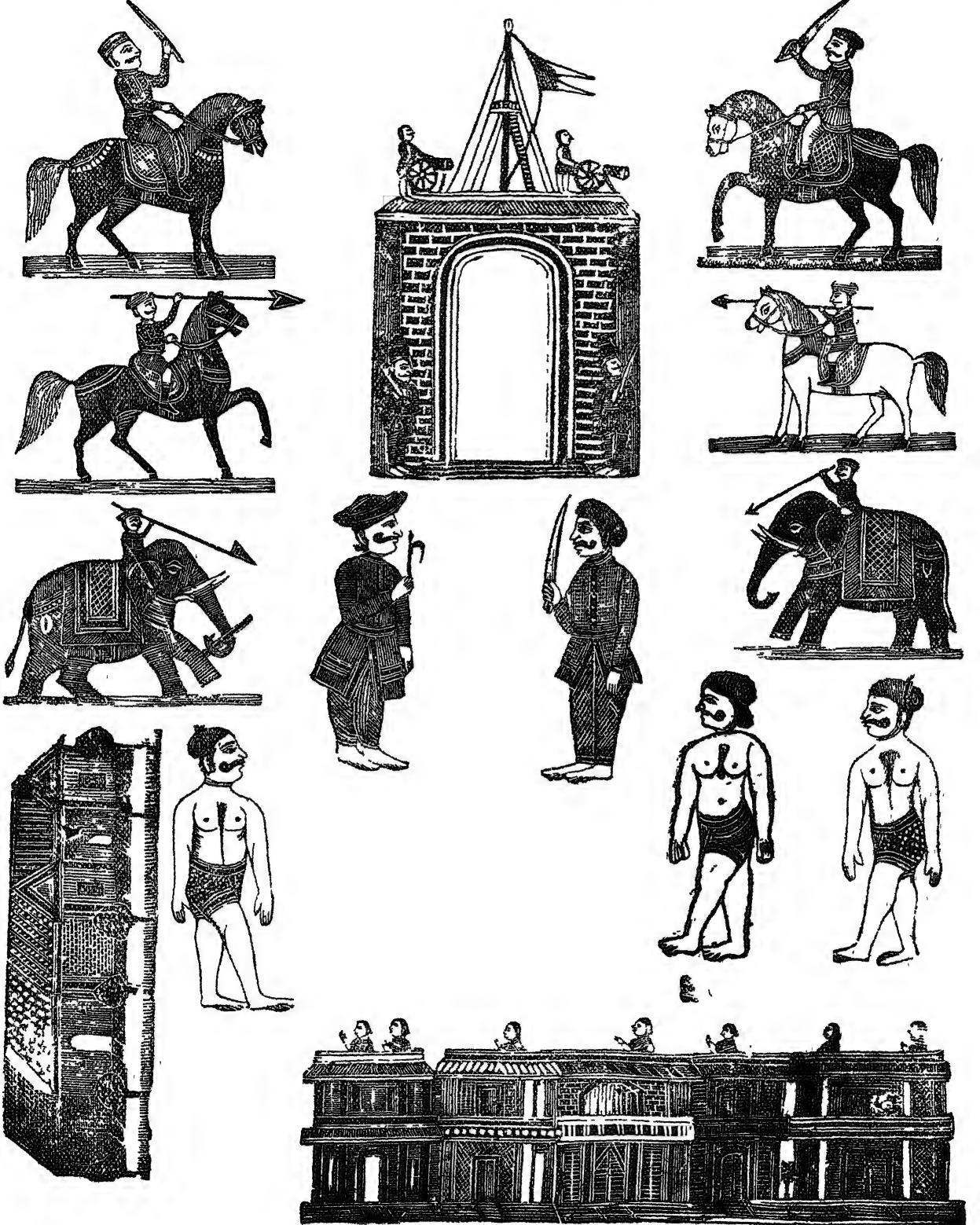
ಪುರಪರಾಧೀಶಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಾದ, ಶ್ರೀಕೃ

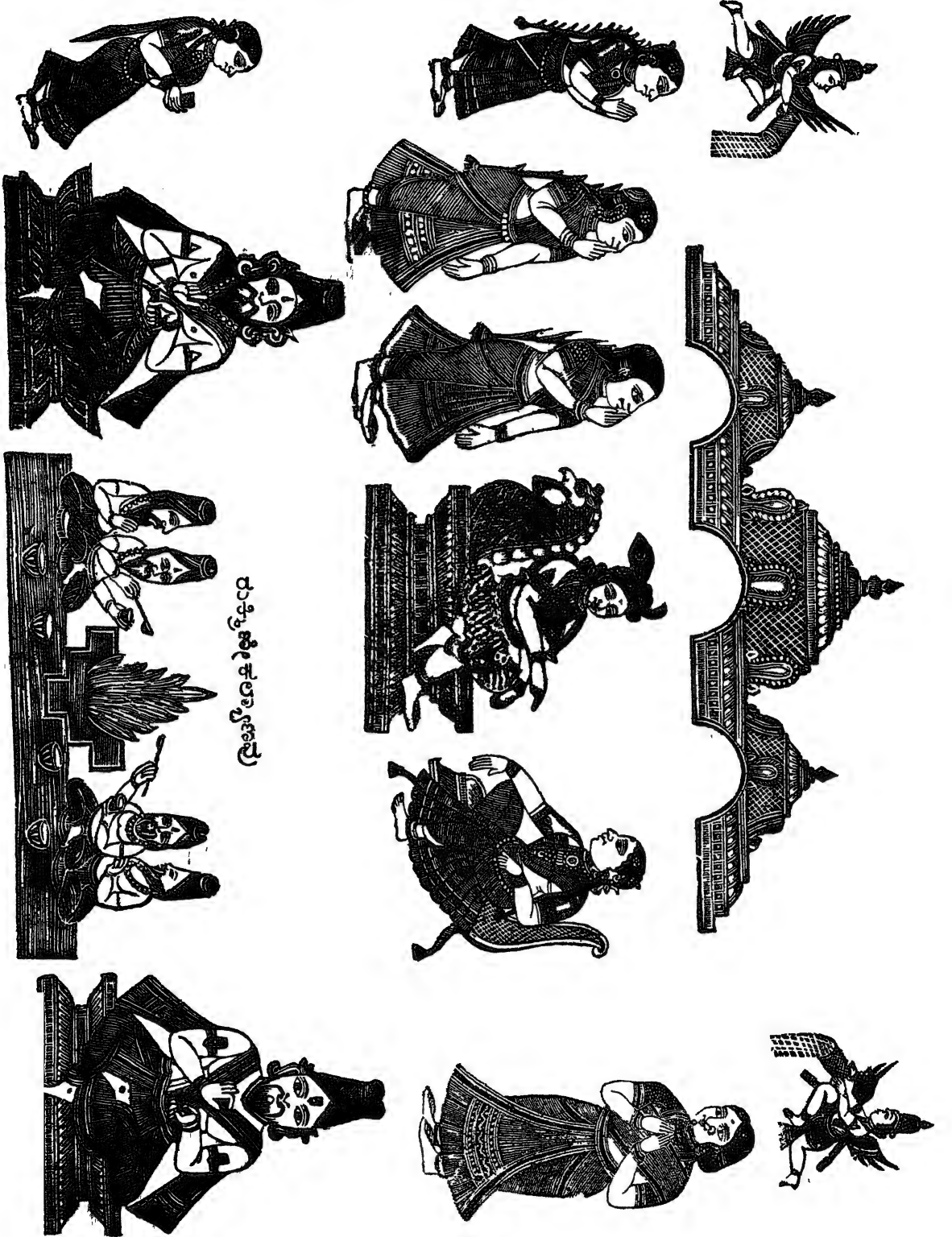
ಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮೆಂಬಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾ

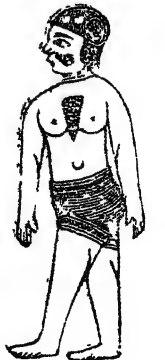
ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಳುದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ೫೯ನೆಯಅಧ್ಯಾಯಂ

ಸಂಪೂರ್ಣಮಾದುದು.

ಶ್ರೀ

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಜನನ ಕಂಬರಾಸುರವಧಾದಿ ಕಥಾಪ್ರಾರಂಭ ಘಟ್ಟಃ

ಶ್ರೀಕುಕೇ|| ಕಾಮಸ್ತುವಾಸುದೇವಾಂಕೋದಗ್ಧೋಪ್ರಾಗ್ರಾದ್ರಮನ್ಯುನಾ | ದೇಹೋಪಪತ್ತಯಃಭೂ
ಯಸ್ತಮೆವಪ್ರತ್ಯುಪದ್ಯತ||೧ ಸವಿವಜಾತೋವೈದಭ್ಯಾಂಕೃಪ್ಣವೀರೈಸಮುದಭವಃ | ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ
ಇತಿವಿಖ್ಯಾತಸ್ಸರ್ವತೋನವಮಃಪಿತುಃ ||೨||ತುಂಕಂಬರಕಾಮರೂಪೀಹೃತ್ವಾತೋಕಮನಿರ್ದಾತಮು||
ಸನಿರ್ದಾತೃತ್ವನಶ್ಯತುಂಪಾಸ್ಯೋದನ್ವತ್ಯಗಾಧ್ಯಹಮ್||೩|| ತನ್ನಿರ್ಜಗಾರಬಲವಾನ್ಮೀನೇಸ್ಯಾಹವೈ

ಜೀನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿರೋಧಾರ್ಥೋದ್ದೇಶಃ.

[ಶ್ರೀ ಕುಕವಚನವು.] ವಾಸುದೇವಾಂಕಃ-ವಾಸುದೇವನಿಂದಧಿಷ್ಠಿತವಾದ, ಚಿತ್ತದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಹೆ
ದ್ದರಿಂದ ವಾಸುದೇವನಿನುವ, ಕಾಮಸ್ತು-ಭಗವತ್ಪಂಕ್ತಾತ್ಮಕನಾದ ಮನ್ಮಥನಾದರೋ, ಪ್ರಾಕ್-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ರುದ್ರ
ಮನ್ಯುನಾ-ಮಹೇಶ್ವರನ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ದಗ್ಧಃ-ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದ, ಭೂಯಃ-ಮರಳಿಯೂ, ದೇಹೋಪಪತ್ತಯೇ-ಶರೀ
ರಿಯಾಗಲು. ತಮೇವ-ವಾಸುದೇವನಾದ ಕೃಪ್ಣನನ್ನೀ, ಪ್ರತ್ಯುಪದ್ಯತೇ-ಜಾಂಬವತ್ಪಾದಿಗಳ ವಿವಾಹಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂಚೆಯೇ
ಸೇರಿದನು ||೧|| ಸವಿವ-ಆ ಕಾಮನೇ, ಕೃಪ್ಣವೀರ್ಯಸಮುದಭವಃ-ಕೃಪ್ಣನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಜನ್ಮಮುಳ್ಳವನಾಗಿ, ವೈದ
ಭ್ಯಾಂ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯಲ್ಲಿ, ಜಾತಃ-ಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿ, ಸರ್ವತಃ-ಸಕಲಗುಣಗಳಿಂದಲೂ, ಪಿತುಃ-ತಂದೆಗಿಂತಲೂ, ಅನವಮಃ-
ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಃ-ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೆಂದು, ವಿಖ್ಯಾತಃ-ಹೆಸರುಗೊಂಡವನಾದನು ||೨|| ಕಂಬರಃ-ಕಂಬರಾ
ಸುರನು, ಕಾಮರೂಪೀ-ಬಯಸಿದ ಆಕಾರವಂ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದ, ಅನಿರ್ದಾತಂ-ಪುರುಷನ ಹೆತ್ತುದಿನಗಕ್ಕೆ ಕ
ದೆಯಿರುವ, ತಂತೋಕಂ-ಆ ಮಗುವನ್ನು, ಹೃತ್ವಾ-ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಸಃ-ಅವನು, ಅತ್ಯನ-ತನ್ನ, ಕತುಂ-ವ
ರಿಯನ್ನಾಗಿ, ವಿಧಿತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ಉದನ್ವತಿ-ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಸ್ಯ-ಹಾಕಿ, ಗೃಹಂ-ತನ್ನ ಮನೆಯಂಕುರಿತ್ತು ಅಗಾತ್-
ಹೋದನು ||೩|| ಬಲವಾ-ಬಲವುಳ್ಳ, ವೀರಃ-ದೊಡ್ಡ ಮತ್ಸ್ಯನು, ತಂ-ಆ ಶಿಶುವನ್ನು, ನಿರ್ಜಗಾರ-ನುಂಗಿತ್ತು ಸೋಪಿ-
ಆ ವೀರನೊಕ್ಕೂಡ, ಅಪರೈಸ್ಸಹ-ಇತರವೀರನುಗಳೊಡನೆ, ವೃತಃ-ಬಕನಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ, ಮತ್ಸ್ಯಜೀವಿಭಿಃ-ವೀರನುಗಳಂಹಿದಿದು

ಜೀನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ||ಪಂಚಪಂಚಾಶತ್ತಮೇತುಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋಜನಿಕೃಪ್ಣತಃ | ಕಂಬರೇಷುಪ್ರತ್ಯುಪದ್ಯತೋ
ಧಹತ್ವಾತಂಕಾಂತಯಾಗಮತ್||೪||ಏವತ್ತಯಿದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಗರ್ಭ
ದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಸಂಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಕಂಬರನೆಂಬ ಅಸುರನು ಆಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು
ಹೋಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಾಗಿ, ಅಶಿಶುವಂ ಒಂದುಮತ್ಸ್ಯನು ನುಂಗಲಾಗಿ, ಅಮತ್ಸ್ಯನಂ ಹಿಡಿದು ವ
ತ್ಸ್ಯಗ್ರಾಹಿಗಳು ಛೇದಿಸಲಾಗಿ, ಅದರ ಉದರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಶಿಶುವಂ ಕಂಬರನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಮಾಯಾವತೀ ಒಪ್ಪಿ
ಸಲಾಗಿ ಅಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾರದಮುನಿಯುಬಂದು ಅವನಾಯಾವತೀಗೆ ಈಶಿಶುವೇ ನಿನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿ
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರತಿದೇವಿಯಾದ ಮಾಯಾವತಿಯು ಆಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಂ ಪೋಷಿಸಿ ಆಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ಕಂಬರನಂ
ಸಂಹಾರವೆಂಬುದಾಗಿ ಅಪತಿಯಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೊಡನೆ ದ್ವಾರಕಾ ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಳೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಶ್ರೀಕುಕ
ಮುನಿಯ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂದೆನಿ,-

ಎಲ್ಲರಿಗನ್ನೇ ವಾಸುದೇವಾಂಕವಾದ ಕಾಮನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೋಪದಿಂದ ದಗ
ಗಿ ಪುನಶ್ಚ ದೇಹಪ್ರಾಪ್ತಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಭಗವಂತನನ್ನೇ ಎಯ್ದಿದನು ||೧|| ಆಕಾಮನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃ
ಪ್ಣನಿಂದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೆಂಬ ನಾಮಧೇಯದಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ತಂದೆಗೆ ಸಮಾನನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು||೨|| ಆಗ
ಕಾಮರೂಪಿಯಾದ ಕಂಬರಾಸುರನು ಅಬಾಲಕನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗಿ ತನಗೆ ಕತುಂವೆನೆಂದು
ಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಡಾಕಿಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹೋದನು ||೩|| ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಾದ ಮತ್ಸ್ಯನು ಅಶಿ
ವಂ ನುಂಗಿತ್ತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಮತ್ಸ್ಯಗಳೊಡನೆ ಅಮತ್ಸ್ಯನು ಬಲಹಾಕಿಹಿಡಿದು ಮತ್ಸ್ಯಗ್ರಾಹಿ
ಗಳು ||೪||ಅಧಂತಂದು ಕಂಬರನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಅಮತ್ಸ್ಯನಂ ಸ್ವಯಂಪಾಕಿಗಳೆಂಬ ಅರ್ಥ

ಪರೈಸ್ಸಹ| ವೃತೋಜಾಲನಮಹತಾಗೃಹೀತೋಮತ್ಸ್ಯಜೀವಿಭಿಃ||೪||ತಂಕಂಬರಾಯಕೈವರಾಘವಾ
ಜಹ್ನುರೂಪಾಯನಮ್ | ಸೂದಾಮಹಾನಸಂನೀತ್ಯಾವಧ್ಯಕ್ಸ್ಯಧಿತಿನಾದ್ಭುತಮ್ ||೫||ದೃಷ್ಟ್ವಾಪ್ತ
ದುರದೇವಾಲಂಮಾಯಾವತ್ಪ್ರಸ್ಯವೇದಯೇ | ನಾರದೋಕಥಯತ್ಸರ್ವಂತಸ್ಯಾಕೃಂಕಿತಚೇತಸಃ|ಬಾ
ಲಸ್ಯತತ್ಪ್ರಮುತ್ಪತ್ತಿಂಮತೋಽಪ್ಯವರನಿವೇಶನಮ್ ||೬|| ಸಾಚಕಾಮಸ್ಯವೈಷ್ಣೀರತೀರ್ಮಮಯಕ
ಸ್ವಿನೀ | ಪತ್ಯುರ್ನಿರ್ದಗಧಹಸ್ಯದೇಹೋತ್ಪತ್ತಿಂನೀಕ್ಷತೀ ||೭|| ನಿರೂಪಿತಾಕಂಬರೇನಗೂವಾ
ದನಸಾಧನೇ | ಸಾಚತಂಸುಂದರವರಂವಿಲೋಕ್ಯಮುದಿತಾನನಾ | ಕಾಮದವಂಶಿಕುಂಬುದಾಧ್ಯುಚ
ಕ್ರಸ್ನೈಹಂತದಾರ್ಭಕೇ ||೮|| ನಾತಿದೀರ್ಘೋಣಕಾಲನನಕಾಪ್ಲೀರೂಢಯಾವನಃ | ಜನಯಾ
ಮಾಸನಾರೀಣಾಂವೀಕ್ಷಂತೀನಾಂಚವಿಭ್ರಮಮ್ ||೯|| ಸಾತಂಜತಂಪದ್ಯದಳಾಯತೇಕ್ಷಣಂಪ್ರಲಂಬ

ಜೀವಿಸುವರಿಂದ, ಮಹತಾ-ದೊಡ್ಡದಾದ, ಜಾಲೇನ-ಬಲೆಯಿಂದ, ಗೃಹೀತಃ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು ||೪|| ಕೈವರ್ತಾಃ-ವಿಾ
ನುಹಿದಿಯುವವರು, ತಂ-ಆ ವಿನಾಸನ್ನು, ಕಂಬರಾಯ-ಕಂಬರಾಸುರಂಗೆ, ಉಪಾಮನಂ-ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ, ಉಪಾಜಹುಃ-
ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಸೂದಾಃ-ಅಡಿಗೆಯವರು, ಮಹಾನಸಂ-ಪಾಕಕಾಲಿಗೆ, ನೀತ್ಯಾ-ಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಸ್ಯಧಿತಿನಾ-ಕತ್ತಿಯಿಂ
ದ, ಅವಧ್ಯಕ್-ಕಡಿದರು ||೫|| ತಮವರೇ-ಆ ವಿನಾಸ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ಅದ್ಭುತಂ-ಅಶ್ಚರ್ಯವಾದ, ಬಾಲಂ-ಮಾನುಷಶಿಶುವನ್ನು,
ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಮಾಯಾವತ್ಪ್ರಮಾಯಾವತಿಯೆಂಬವಳಿಗೆ, ಸ್ಯವೇದಯೇ-ಅರಿಕಮಾಡಿದರು. ಕಂಕಿತಚೇತಸಃ-ಸಂ
ದಿಗ್ಗದ್ವಯವಳಾದ, ತಸ್ಯಾಃ-ಆ ಮಾಯಾವತಿಗೆ, ಬಾಲಸ್ಯ-ಆ ಹುಡುಗನ, ತತ್ಸಂ-ಯಥಾರ್ಥವನ್ನೂ, ಉತ್ಪತ್ತಿಂ-ಜನನವ
ನ್ನೂ, ಮತೋಽಪ್ಯವರನಿವೇಶನಂ-ವಿನಾಸನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನೂ, ನಾರದಃ-ನಾರದಮುನಿಯು, ಸರ್ವಂ-ಎಲ್ಲವ
ನ್ನೂ, ಅಕಥಯತೇ-ಹೇಳಿದನು ||೬|| ಸಾಚ-ಆ ಮಾಯಾವತಿಯೆಂಬವಳಾದರೋ, ಕಾಮಸ್ಯ-ಮನ್ಮಥನ, ಪತ್ನೀ-ಪೆಂಡತಿಯಾ
ದ, ಯಶಸ್ವಿನೀ-ಕೀರ್ತಿಮತಿಯಾದ, ರತೀರ್ನಾಮ-ರತಿಯೆಂದುಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾದವಳು, ನಿರ್ದಗಧೇಶಸ್ಯ-ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮೈಯುಳ್ಳ,
ಪತ್ಯುಃ-ಗಂಡನಾದ ಮನ್ಮಥನ, ದೇಹೋತ್ಪತ್ತಿಂ-ಕರೀರದ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯನ್ನು. ನೀಕ್ಷತೀ-ಇದಿರುನೋಡುತ್ತಿರುವಳಾಗಿದ್ದ
ಳು ||೭|| ಕಂಬರೇಣ-ಕಂಬರಾಸುರನಿಂದ, ಸಸೂಪೌದನಸಾಧನೇ-ತೊವೈ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಕರಂಗಳಿಂ ಸಹಿತವಾದ ಅನ್ನವಂ
ಸಿಪ್ಪವಡಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ನಿರೂಪಿತಾ-ಅರ್ಜುನನಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿದ್ದಳು ಸಾಚ-ಅವಳಾದರೋ, ಸುಂದರಂ-ಚಲುವನಾದ,
ಶಿಕುಂ-ಮಗುವನ್ನು, ವಿಲೋಕ್ಯ-ಕಂಡು, ಮುದಿತಾನನಾ-ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುತ ಮುಖವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಕಾಮದೇವಂ-ಮನ್ಮಥನ
ನ್ನಾಗಿ, ಬುಧ್ಯಾ-ತಿಳಿದು, ತದಾ-ಆಗ, ಅರ್ಥಕೇ-ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ, ಸ್ನೇಹಂ-ಅನುರಾಗವನ್ನು, ಚಕ್ರೇ-ಮಾಡಿದಳು ||೮|| ಸಕಾ
ಪ್ಲೀ-ಆ ಕೃಷ್ಣನಮಗನು, ನಾತಿದೀರ್ಘೋಣ-ಅತ್ಯಂತಾಧಿಕವಲ್ಲದ, ಕಾಲೇನ-ಕೆಲವು ವರುಷಗಳ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ, ರೂಢ
ಯಾವನಃ-ನೆಟ್ಟುಗೊಂಡ ಪ್ರಾಯಮುಳ್ಳವನಾಗಿ, ವೀಕ್ಷಂತೀನಾಂ-ನೋಡುತ್ತಿರುವ, ನಾರೀಣಾಂ-ತಂಗಳಿಗೆ, ವಿಭ್ರಮಂ-
ಕಾವಲಿತಾನವನ್ನೂ, ಜನಯಾಮಾಸ-ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು ||೯|| ಅಂಗ-ಪ್ರಿಯನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿದನೇ! ಸಾರತಿಃ-ಆ ರತೀದೇವಿಯು,
ಪದ್ಯದಳಾಯತೇಕ್ಷಣಂ-ತಾವಲೆಯನಳಿನಂತ ನೀಳಂಗಳಾದ ಕಂಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಪ್ರಲಂಬಜಾಹುಂ-ಉದ್ದವಾಗಿ ಜೋಲುವ ತೋ

ಯಮನೆಗೆ ತೆಗದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಬಿಡ್ಗದಿಂದ ಛೇದಿಸಲಾಗಿ ||೫||ಅದರ ಉದರದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನುನೋಡಿ ಕಂಬ
ರನಪ್ತಿಯಾದ ಮಾಯಾವತಿಯೆಂಬವಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಆಗ ಮಾಯಾವತಿಯು ಕಂಕಿತಳಾಗಿರುವಾಗ ನಾರ
ದಯುಷಿಯು ಬಂದು ಅಶಿಕುವಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕ್ರಮವನ್ನೆಲ್ಲವಂ ಪೇಳಿದನು ||೬||ಅವನು ಕಾಮನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯು,
ಎಂನು ನಾರದಯುಷಿಯು ಪೇಳಿದನು. ಆಮಾಯಾವತಿಯೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರತೀದೇವಿಯು, ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಲುನತ್ಯ
ವೇದಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು ||೭||ಅವಳು ಕಂಬರನಿಂದ ಪಾಕಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಗಲ್ಪಟ್ಟ
ವಳಾಗಿ ಚಲುವನಾದ ಅಶಿಕುವಂ ನೋಡಿ ಕಾಮದೇವನೆಂದರಿತು ಸ್ನೇಹವು ಮಾಡಿದಳು ||೮|| ಅಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು
ಕೆಲವುಕಾಲದಮೇಲೆ ಯಾವನ ಪಾದುರ್ಭಾವ ವುಳ್ಳವನಾಗಿ ನೋಡುವ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಉಲ್ಲಾಸಕಾರಿ
ಯಾದನು ||೯||ಅಂತಾ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ನೋಡಿ ರತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ
ಪದ್ಯದಳಾಕ್ಷನಾಗಿ ದೀರ್ಘಬಾಹುವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಹುಸುಂದರನಾಗಿರುವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ನೋ

ಬಾಹುಂನರದವಸುಂದರವಾ | ಸನ್ನಿವೇಶನಾಂತಭಿತಭುವನೇಶ್ವರೇಷು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪತನೈರತೀರಂಗಸಾ
ರತ್ಯಃ ||೧೦||ತಾಮಾಹಭಗವಾನ್ಶಾಸ್ತ್ರೀಮಾರ್ಗತಸ್ತಮತೀರಸ್ಯಥಾ | ಮಾತೃಭಾವಮತಿಕ್ರಮ್ಯವ
ರ್ಮಸಕಾಮಿನೀಯಥಾ||೧೧||ರತೀ|ಭವಾನ್ಮಾರಾಯಣಸುತಕೃಂಬರೇಣಹೃತೋಗೃಹಾತ್ | ಅಹಂತದಿಕ್ಕ
ತಾಪತ್ನೀರತೀಕಾಮೋಭವಾಪ್ರಭೋ ||೧೨||ನಿಷತ್ವಾನಿದರ್ಶನಂಸಿಂಧೃಪ್ರಾಪ್ತೃಪಚ್ಛಂಬರೋಗುರಃ |
ಮತೋಗ್ರಗ್ರನೀತ್ವಮದರಾದಿಹಪ್ರಾಪ್ತೃಭವಾಪ್ರಭೋ ||೧೩||ತಮಿಮಂಜಹಿದುರ್ದರ್ಶನಂದುರ್ದ
ಯಂತತುಮಾತ್ಮನಃ | ಮಾತೃಕಾತವಿದಂತ್ಯಂಚಮಾಯಾಭಿರ್ಮೋಹನಾದಿಭಿಃ ||೧೪||ಪರಿಕೋಚತಿತಿ

ಈಗುಳ್ಳಂಥಾ, ನರದೇವಸುಂದರಂ-ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚಲುವನಾದಂಥಾ, ತಂ-ಅಹುಡುಗನನ್ನು, ಸನ್ನಿವೇಶ
ಭುವಾ-ಸನ್ನಿವೇಶ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಸಹಿತವಾದ, ಹಾಸ-ಸಗಯಿಸಿದ, ಉತ್ತೇಜಿತ-ವಿಗ್ರಹವುಳ್ಳ, ಭುವಾ-ಹುಬ್ಬಿನಿಂದ, ಈಹ
ತೀ-ಶೋಡ-ವವಳಾಗಿ, ಪ್ರೀತ್ಯಾ-ಅನುರಾಗದಿಂದ, ಸಾರತ್ಯಃ-ಸುರತಕ್ರೀಡಾಲಕ್ಷಣಗಳೊಡನೆ, ಪತಿಂ-ಗಂಡನೆಯುಭಾವಿನಿ,
ಉಪತಸ್ಥೇ-ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ||೧೦|| ಭಗವಾ-ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳ, ಕಾಷ್ಠ್ಯಾ-ಕೃಷ್ಣನಮಗನು, ಮಾತೆ-ತಾಯಿಯೇ! ತೇ-
ನಿನ್ನ, ಮತಿ-ಬುದ್ಧಿಯು, ಅಸ್ಯಥಾ-ಬೇರೆಬಗೆಯಾಗಿದೆ, ಮಾತೃಭಾವಂ-ತಾಯಿಯೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು, ಅತಿಕ್ರಮ್ಯ-ವಿಶಾ
ರಿ, ಕಾಮಿನೀಯಥಾ-ಕಾಮವುಳ್ಳ ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯಂತೆ, ವರ್ತಸೇ-ನಡೆಯುತ್ತಿರುವೆ, ಎಂದು ತಾಂ-ಅವಳಿಂಕುರಿತು, ಅಹ-ನುಡಿ
ದನು ||೧೧|| (ರತೀವಾಕ್ಯವು.) ಭವಾ-ನೀನು, ನಾರಾಯಣಸುತಃ-ಕೃಷ್ಣನ ಮಗನು, ಶಂಬರೇಣ-ಶಂಬರನುರನಿಂದ,
ಗೃಹಾತ್-ಮನೆಯಿಂದ, ಹೃತಃ-ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು, ಅಹಂ-ನಾನು, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಅಧಿಕೃತಾ-ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವನು, ಪತ್ನೀ
ಧರ್ಮದಿಂದಾದ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ರತಿಯಾಗಿರುವೆನು ಪ್ರಭೋ-ಒಡೆಯನೇ! ಭವಾ-ನೀನು, ಕಾಮಃ-ಮನ್ಮಥನು ||೧೨||
ಪ್ರಭೋ-ಒಡೆಯನೇ! ನಿಷತ್ವಂಬರೋಗುರಃ-ಈ ಕಂಬರನೆಂಬ ಪೃತ್ಯನು, ಅನಿರ್ದಿಶಂ-ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ಕಳೆದೆಯಿರುವ,
ತ್ವಾ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಸಿಂಧೃ-ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಪ್ತೃಪತಿ-ಎತ್ತಿಹಾಕಿದನು. ಮತ್ಸ್ಯಾ-ವಿಾನು, ಅಗ್ರಹೀತ-ನುಂಗಿತು. ತಮದ
ರಾತ್-ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನದೆಯಿಂದ, ಭವಾ-ನೀನು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿಗೆ, ಪ್ರಾಪ್ತಃ-ಬಂದವನಾಗಿರುವೆ ||೧೩|| ದುರ್ದರ್ಶಂ-
ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಳಿವಲ್ಲವಂಥಾ, ದುರ್ಜಯಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ ಗೆಲ್ಲಲಶಕ್ತನಾದಂಥಾ, ಮಾತೃಕಾತವಿದಂ-ನೂರಾರು ಮೋಸಗ
ಳಂಬಲ್ಲವನಾದಂಥಾ, ಅತ್ಮನಃಕತ್ರಂ-ತನಗೆ ಮೈರಿಯಾದಂಥಾ, ತಮಿಮಂ-ಆ ಲೋ ಕಂಬರನನ್ನು, ತ್ವಂಚ-ನೀನೊಕೂಡ,
ಮೋಹನಾದಿಭಿಃ-ಮೋಹಗಳೊಳಿಸುವಿಕೆಯೇ ಮೊದಲಾದ, ಮಾಯಾಭಿಃ-ವಂಚನಾವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದ, ಜಹಿ-ಗೆಲ್ಲ ||೧೪|| ತೇ-ನಿನ್ನ,
ಮಾತಾ-ಹೆತ್ತತಾಯಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಗತಪ್ರಜಾ-ಕೃತಪ್ಪಿಷೋದ ಮಗುವುಳ್ಳವಳಾದ್ದರಿಂದ, ಕುರೇವ-ಕುರಿಯೆಂಬಹಕ್ಕಿ
ಯಂತೆ, ಪರಿಕೋಚತಿ-ಅಳುತಿರುವಳು. ಪುತ್ರಸ್ತೇಹಾಕುಲಾ-ಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗದಿಂದ ಕದಡಿದಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳೊ, ದೀ

ಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿಕಸಿತ ನೇತ್ರಳಾಗಿ, ಹಾವ ಭಾವವಿಲಾಸದಿಂದ ಅವನಂ ಮೋಹಿಸಿದಳು. ||೧೦||ಆಗ ಭಗ
ಂತನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಆಮಾಯಾವತಿಯಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದನು. ಅದಂತೆ-ಎಲೆತಾಯೀ! ನಿನ್ನಬುದ್ಧಿ
ಯು ಮತ್ತೊಂದುಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ, ಮಾತೃಭಾವವೆಂಬಿಷ್ಟು ಕಾಮುಕಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಬುದ್ಧಿಯು
ಇರುವಹಾಗಿದೆ ||೧೧||ಎಂದು ನುಡಿದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಮಾಯಾವತಿಯು ಪತಿಯಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ
ನಂಕುರಿತುಹೇಳಿದಳು. ಎಲೈವಿವರನೇ! ನೀನು ನಾರಾಯಣಸುತನು. ಕಂಬರನುರನಿಂದ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂ
ದ ಅಪಹೃತನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆಬಂದುಯಿದ್ದೀಯೆ, ನಾನು ನಿನ್ನಪತ್ನಿಯಾದ ರತಿಯು, ನೀನು ನನ್ನಪತಿಯಾದ ಕಾ
ಮನು ||೧೨||ಈಶಂಬರನು ಕಿಶುವಾದನಿನ್ನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಕೊಂಡುಬಂದು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು. ಅಲ್ಲಿ
ಯೊಂದುಮತ್ಸ್ಯವು ನಿನ್ನಂ ನುಂಗಿತು ಅಲ್ಲಿಂದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆಬಂದವನಾದೆ ||೧೩||ಅಕಾರಣದಿಂದ ಜಯಿಸಲಕ
ಕ್ಕಾಗಿ ನಿನಗೆಕೆತ್ತುವಾದೆ ಈಶಂಬರನಂ ಸಂಹರಿಸು. ಈಯಸುರನು ಮಾಯಾಕತವಂ ಬಲ್ಲವನು, ನೀನು ಅದೇ
ಶೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಗಳಿಂದ ಅವನಂ ಮೋಹಿಸುವಂತೆಮಾಡಿ ಸಂಹರಿಸು ||೧೪|| ನಿನ್ನಮಾತೃವಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು
ಪುತ್ರನಾದ ನಿನ್ನಂಕಾಣದೆ ಕುರಿಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ರೋದನಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಾಳೆ, ಪುತ್ರಸ್ತೇಹ ಪರವಳಾಗಿ ಕರುವಂ

ಮಾತಾಕುರೇವಗತಃ | ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಹಾಕುಲಾದೀನಾ ವಿವತ್ಸಾಗೌರಿವಾತುರಾಂಗಳಿಃ | ಆಭಾಷ್ಯೈಃ
ವಂದದೌವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯಮಹಾತ್ಮನೇ | ಮಾಯಾವತೀಮಹಾಮಾಯಾಂ ಸರ್ವಮಾಯಾವಿ
ನಾಶನೀವ || ೧೬ || ಸಚಕಂಬರಮಭೈತ್ಯಸಂಯುಗಾಯಸಮಾಹ್ವಯತ್ | ಅವಿಷಹೈಸ್ತಮಾಹ್ನ
ಪ್ರೋಕ್ಷಪರ್ವಸಂಜನಯೇ ಕಲೆವು || ೧೭ || ಸೋಫಿತ್ಯೇಶ್ವರಾದುರೈಚೋಭಿಃ ಪದಾಹತತಾಪೋರಗಃ | ನಿಶ್ಚಯಾ
ಮಗದಾಪಾಣಿರಮರ್ಮಾತ್ಮಾಮ್ರಲೋಚನಃ || ೧೮ || ಗದಾಮಾವಿಧ್ಯತರಸಾಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯಮಹಾತ್ಮ
ನೇ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯವ್ಯಸದನ್ನಾಡಂವಜ್ರನಿಷ್ಪೆಪನಿಷ್ಠಂ ಕಮಂ || ೧೯ || ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋ
ಗದಯಾಗದಾವು | ಅಪಾಸ್ಯತತ್ಪ್ರವೇಕೃದ್ಧಿಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಸಾಂಗದಾಂನದ || ೨೦ || ಸಚಮಾಯಾಂಸ
ಮಾಶ್ರಿತೈವೈತಯಾಂಮಯದ್ರಿಶಾ ಮಮಾಮೋಚಾಸ್ತ್ರಮಯಂವರ್ಷಂ ಕಾಷ್ಠೈಃ ಪ್ರಹಾಯನೋ

ಸಾ-ಡುಖಿತಳೂಆದ್ದರಿಂದ, ವಿವತ್ಸಾ-ಹುಟ್ಟಿದಕರುವು ಬಳಿಯಲ್ಲದ, ಗೌರಿವ-ಆಕಳನಂತೆ, ಆತುರಾ-ಆತುರಗೊಳ್ಳುವವಾಗಿ
ದ್ದಾಳಿ || ೧೬ || ಮಾಯಾವತೀ-ಮಾಯಾಗಾತಿಯಾದ ರತಿಯು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಆಭಾಷ್ಯ-ನುಡಿದು, ಸರ್ವ ಮಾಯಾವಿನಾಶಿನೀಂ-ಮೋ
ನದವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲವಂ ಪರಿಹರಿಸುವಂಥಾ, ಮಹಾಮಾಯಾಂ-ದೊಡ್ಡ ಮೋನದವಿದ್ಯೆಯನ್ನು, ಮಹಾತ್ಮನೇ-ಅಧಿಕ ಜುಡಿ ಯು
ಳ್ಳವನಾದ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ-ಕೃಷ್ಣ ಪುತ್ರನಿಗೆ ದಹಾ-ಕೊಟ್ಟಳು || ೧೭ || ಸಚ-ಆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೂ, ಕಂಬರಮಭೈತ್ಯ-ಕಂಬ
ರಾಸುರನ ಬಳಿಗೆಯ್ತು, ಅವಿಷಹೈಃ-ನಿಷ್ಕಳಕೂಡವಂಥಾ, ಅಕ್ಷೇಪೈಃ-ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ,
ತಂ-ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು, ಧ್ವೇಷ-ನಿಂದಿಸಿನುಡಿಯುವನಾದ್ದರಿಂದ, ಕಲಿಂ-ಕಲಹವಿರೋಧವನ್ನು, ಸಂಜನಯೇ-ಹುಟ್ಟಿಸುವವ
ನಾಗಿ, ಸಂಯುಗಾಯ-ಕಾಳಿಗೆಕ್ಕೆ, ಸಮಾಹ್ವಯತ್-ಕರೆದನು || ೧೮ || ಸಃ-ಆ ಕಂಬರನು, ಮರ್ಷಚೋಭಿಃ-ಕಟುಮಾತುಗಳಿಂ
ದ, ಅಧಿಕ್ಷಿಪ್ತಃ-ಪಳಿದಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪದಾ-ಕಾಲಿನಿಂದ, ಆಹತಃ-ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಉರಗಜವ-ಸರ್ಪನಂತೆ, ಅಮರ್ಷಾ
ತಃ-ಶಿಟ್ಟಿನದಿಸೆಯಿಂದ, ತಾಮ್ರಲೋಚನಃ-ಕಂಪಾದ ಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಗದಾಪಾಣಿ-ಗದೆಯು ಕೈಲಿ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ, ನಿಶ್ಚಯಾ
ಮ-ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು || ೧೯ || ತರಸಾ-ವೇಗದಿಂದ, ಗದಾಂ-ಕುಂತಾಯುಧವನ್ನು, ಮಹಾತ್ಮನೇ-ಫನಶೀಲನಾದ, ಪ್ರ
ದ್ಯುಮ್ನಾಯ-ಕೃಷ್ಣ ಪುತ್ರನಿಗೋಸುಗ, ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯ-ಬೀಸಿಟ್ಟು, ಆವಿಧ್ಯ-ನೋಯಿಸಿ, ವಜ್ರನಿಷ್ಪೆಪನಿಷ್ಠಂ-ನಿಡಿದು ಬಡಿ
ಯುವಂತೆ ಕಠಿನವಾದ, ನಾದಂ-ಕೂಗನ್ನು, ವ್ಯಸದತಃ-ಕೂಗಿದನು || ೨೦ || ಭಗವಾನ್-ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಃ-ಕಾಮ
ದೇವನು, ಆಪತಂತೀಂ-ಬರುತ್ತಿರುವ, ತಾಂಗದಾಂ-ಆ ಕುಂತವನ್ನು, ಗದಯಾ-ತನ್ನ ಕೊಂತದಿಂದ, ಅಪಾಸ್ಯ-ಹೊರತಟ್ಟಿ,
ಸರ್ಪ-ಸಿಂಹನಾದವಂ ಗೆಯ್ದನಾಗಿ, ಶತ್ರುವೇ-ವೈರಿಯಾದ ಕಂಬರನಿಗೋಸುಗ, ಕುದ್ಧಂ-ಬೀಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಸ್ವಾಂಗ
ದಾಂ-ತನ್ನ ಗದಾ ಯುಧವನ್ನು, ವಾಹಿಣೋತ್-ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು || ೨೦ || ಮಯವರ್ಷಿತಾಂ-ಮಯಾಸುರನಿಂದ ತೋರಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ದೈತೇಯಾಂಮಾಯಾಂ-ರಕ್ಷೋಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು, ಸಮಾಶ್ರಿತೈಃ-ಅವಲಂಬಿಸಿ, ವೈಹಾಯಸಃ-ಆಕಾಶಸಂಚಾರಿ
ಯಾದ, ಸೋಸುರಶ್ಚ-ಆ ಕಂಬರದೈತ್ಯನೂಕೂಡ, ಅಸ್ತ್ರಮಯಂವರ್ಷಂ-ಸರಳಮಳೆಯನ್ನು, ಕಾಷ್ಠೈಃ-ಕೃಷ್ಣ ನಮಗನ

ಕಾಣದ ಗೋವಿನಂತೆ ವ್ಯಸನವಡುತೆ ಲಿರುವಳು || ೧೫ || ಎಂದು ಪೇಳಿ ಮಾಯಾವತಿಯು ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಪ್ರದ್ಯು
ಮ್ನನಿಗೆ ಸರ್ವಮಾಯೆಗಳೆಂಪರಿಹರಿಸುವ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯಂ ಪೇಳಿದಳು || ೧೬ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಅ
ಸಹ್ಯಗಳಾದ ದುರ್ಭಾವೆಗಳಿಂದ ಕಂಬರನಿಗೆ ಕೋಪಮಹಾಟ್ಟಿಸಿ ಅವನಂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆದನು || ೧೭ || ಆಕಂ
ಬರನು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ದುರ್ಭಾವೆಗಳಂ ಸಹಿಸದೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ಪದಂತೆ ಕೋಪಿಪ್ಪನಾಗಿ
ಗದಾಪಾಣಿಯಾಗಿ ಹೊರಟು || ೧೮ || ಬಂದು ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಮೇಲೆ ಗದೆಯಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ನಿ
ಡಿನಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿದನು || ೧೯ || ಭಗವಂತನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಭರುತ್ತಲಿರುವ ಆಗದೆಯಂ ತನ್ನಗದೆಯಿಂದ
ಭಿಗ್ನವೆಂಮಾಡಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತ ತನ್ನಗದೆಯಂ ಕಂಬರನಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು || ೨೦ || ಆಕಂಬರನು ಮಯಾ
ಮಿತನಾದ ಮಾಯೆಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಮೇಲೆ ಅಸ್ತ್ರವರ್ಷಣೆ ಕ
ರೆದನು || ೨೦ || ರುಕ್ಮಿಣೀಪುತ್ರನಾದ ಮಹಾಧೀರನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಅಸ್ತ್ರವರ್ಷದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಸಮ

ಸುರಾಃ || ೧ || ಬಾಧ್ಯಮಾನೋಸ್ತವರ್ಷೇಣ ರೌಕ್ಮಿಣೀಯೋಮಹಾರಥಃ | ಸತ್ವಾತ್ಮಿಕಾಂಮಹಾವಿದ್ಯಾಂ
ಸರ್ವಮಾಯೋಪಮಂದಿನೀಮ್ || ೨ || ತತೋಗೌಹ್ಯಕಗಾಂಧರ್ವಪೈಶಾಚೌವಗರಾಕ್ಷಸೀಃ | ಪಾತ್ರಯಾ
ಬ್ಜಿತತಶೋದೈತ್ಯಕಾನ್ವಿರ್ವ್ಯಧಮಯತ್ನತಃ || ೩ || ನಿಶತಮಸಿಮುದ್ಯಮ್ ಸಕಿರೀಟಸಕುಂ
ಡಲಮ್ | ಶಂಬರಸ್ಯಶಿರಃಕಾಯಾತ್ತಾಮ್ರಶೃಕುಪಜಾರತತೆ || ೪ || ಅಕೀರ್ಯಮಾಣೋದಿವಿಜೈಃ ಸ್ತವ
ದಿಭ್ಯಃಕುಸುಮೋತ್ಪಲೈಃ | ಭಾರ್ಯಯಾಂಬರಚಾರಿಣ್ಯಾಪುರಂನೀತೇವಿಹಾಯಸಾ || ೫ || ಅಂತಃಪುರ
ವರಂರಾಜೀಲಲನಾಶತಸಂಕುಲಮ್ | ವಿವೇಕತ್ಯಾಗಗಸಾದ್ವಿದ್ಯುತವಬಲಾಹಕಃ || ೬ || ತಂದ್ಯ
ಪ್ಪಾಜಃಪದಶ್ಯಾಮಂಪೀತಕೌಶೇಯವಾಸಸಮ್ | ಪ್ರಬಂಜಬಾಹುಂತಾಮ್ರಾಕ್ಷಂಸುಸ್ಥಿತಂರುಚಿರಾ
ನಸಮ್ || ೭ || ಅಲಂಕೃತಮುಖಾಂಭೋಜನೀಲನಕಾಂತ್ರಕಾಳಭಿಃ | ಕೃಷ್ಣಂಮತ್ಸ್ಯಸ್ಮಿಯೋಪೀ

ಲ್ಲಿ, ಮುಮೋಚ-ಸುರಿದನು || ೧ || ಅಸ್ತವರ್ಷೇಣ-ಸರಳಮಳಿಯಿಂದ, ಬಾಧ್ಯಮಾನಃ-ಪೀಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾದ ಮಹಾ
ರಥಃ-ದೊಡ್ಡ ತೇರುಳ್ಳ ವೀರನಾದ, ರೌಕ್ಮಿಣೀಯಃ-ರುಕ್ಮಿಣೀಮಗನು, ಸರ್ವಮಾಯೋಪಮಂದಿನೀಂ-ಸಕಲಮೋನವಿಜೈಗಳ
ನ್ನೊ ನಾಶಮಾಡುವಂಥಾ-ಸತ್ವಾತ್ಮಿಕಾಂ-ಸಾತ್ವಿಕಗುಣದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸ್ವರೂಪವಾದ, ಮಹಾವಿದ್ಯಾಂ-ಮಹಾವಂತ್ರಜ್ಞಾ
ನವನ್ನು. ಹೊಂದಿದನು || ೨ || ತತಃ-ಅಬಳಿಕ, ದೈತ್ಯಃ-ಶಂಬರಾಸುರನು, ಗೌಹ್ಯಕ-ಗುಹ್ಯಕರೇ ದೇವತೆಗಳಾಗಿಲ್ಲ, ಗಾಂ
ಧರ್ವ-ಗಂಧರ್ವದೇವತಾಕಂಗಳಾದ, ಪೈಶಾಚ-ಪಿಶಾಚಪಾಲಿತಂಗಳಾದ; ಔರಗ-ಸರ್ಪದೇವತಾಕಂಗಳಾದ, ರಾಕ್ಷಸೀ-ರಕ್ಷಾ
ಮಾಯೆಗಳನ್ನು, ಕತಶಃ-ಹಲವುಬಗೆಯಾಗಿ, ಪಾತ್ರಯಂಜ್ಜ-ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು ಸಕಾಖ್ಯ-ಆಕೃಷ್ಣನಮಗನು, ತಾಃ-ಆ
ಮಾಯೆಗಳನ್ನು, ವ್ಯಧಮಯತೆ-ಉದಿದಂತೆ ತೋರಾಡಿದನು || ೩ || ನಿಶತಂ-ಬಹಳಹರಿತವಾದ, ಅಸಿಂ-ಕತ್ತಿಯನ್ನು, ಉದ್ಯ
ಮ್ಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಸಕಿರೀಟಂ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದಸಜಿತವಾದ, ಸಕುಂಡಲಂ-ಕಿವಿದೊಡವುಗಳೊಡಗೂಡಿದ, ತಾಮ್ರಶೃಕು-ಕೆ
ಮ್ಮಾಸೆಗಳಿಲ್ಲ, ತತಃ-ಅಂಥಾ, ಶಂಬರಸ್ಯಶಿರಃ-ಶಂಬರಾಸುರನ ತಲೆಯನ್ನು, ಕಾಯಾತ್-ಕೀರದದಡೆಯಿಂದ, ಜವಾರ-ಅಪ
ಹರಿಸಿದನು || ೪ || ಸ್ತವದ್ವಿ-ಸ್ತೋತ್ರವಂಗೆಯ್ಯ, ದಿವಿಜೈಃ-ದೇವರ್ಷಿಗಳಿಂದ, ಕುಸುಮೋತ್ಪಲೈಃ-ಪುಷ್ಪಪುಂಜಗಳಿಂದ, ಆ
ಕೀರ್ಯಮಾಣಃ-ಎರಚಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಅಂಬರಚಾರಿಣ್ಯಾ-ಅಕಾದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವಳಾದ, ಭಾರ್ಯಯಾ-ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಮಾ
ಯಾವತಿಯಿಂದ, ವಿಹಾಯಸಾ-ಗೆಗೆನಮಾರ್ಗದಿಂದ, ಪುರಂ-ದ್ವಾರಕಾನಗರವನ್ನು, ನೀತಃ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು || ೫ ||
ರಾಜೀ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ | ಆ ಕಾಮನು, ಲಲನಾಶತಸಂಕುಲಂ-ಸ್ತ್ರೀಸಂಘಗಳಂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ, ಅಂತಃಪುರವರಂ-ಶ್ರೀ
ಪ್ತವಾದ ರಾಣಿವಾಸವನ್ನು, ವಿದ್ಯುತಾ-ಮಿಂಚಿನೊಡನೆ, ಬಲಾಹಕಃ-ಮೇಘದಂತೆ, ಪತ್ಯಾ-ಹೆಂಡತಿಯೊಡಗೂಡಿ,
ಗಗನಾತ್-ಅಕಾಶದಿಂದ, ವಿವೇಕ-ಬಂದುಹೊಕ್ಕನು || ೬ || ಜಲದಶ್ಯಾಮಂ-ಮೋಡದಂತೆಕಪ್ಪಾದ, ಪೀತಕೌಶೇಯವಾಸಸಂ-
ಹಳದಿಯಾದ ಪಟ್ಟಿಯವಸ್ತ್ರವುಳ್ಳ, ಪ್ರಬಂಜಬಾಹುಂ-ಮೋಣಕಾಲವರೆಗೂ ನೀಳವಾದ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ, ತಾಮ್ರಾಕ್ಷಂ-ಕೆಂಪಾ

ಸ್ತಮಾಯಾನಾಶಕವಾದ ಸತ್ಯಮಯವಾದ ಮಹಾಮಾಯೆಯಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು || ೧ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶಂ
ಬರನು ಯಕ್ಷಮಾಯೆಗಳಂ ಗಂಧರ್ವಮಾಯೆಗಳಂ, ಸರ್ಪಮಾಯೆಗಳಂ, ರಾಕ್ಷಸಮಾಯೆಗಳಂನಹ ಕಳುಹಿ
ಸಿದನು. ಆ ಮಾಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲವಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು || ೨ || ಆಮೇಲೆ ಪ್ರದ್ಯು
ಮ್ನನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಬದ್ಗವಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಿರೀಟಕುಂಡಲಸಮೇತನಾದ ಶಂಬರನ ಶಿರವಂ ಭೇದಿಸಿ ಕೆ
ಡೆದಿದನು || ೩ || ಆಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪತೃಪ್ತಿಯಂ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಗುತಿಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ
ಆಕಾಶಚಾರಿಣಿಯಾದ ಮಾಯಾವತಿಯಿಂದ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕರಕೊಂಡು ಬರಲ್ಪಡುವನಾಗಿ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟ
ಣಕ್ಕೆ ಬಂದನು || ೪ || ಆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಮಾಯಾವತಿಯೊಡನೆ ಮಿಂಚಿನೊಡನೆ ಮೇಘದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತ
ಅನೇಕಸ್ತ್ರೀಸಂಕುಲವಾದ ಅಂತಃಪುರವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು || ೫ || ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಪತ್ನಿಯರು
ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮನಾಗಿ ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಯಾಗಿ ಆಜಾನುಬಾಹುವಾಗಿ ಕೆಂಪಾದನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮಂದಸ್ಥಿ
ತಪ್ಪುವನಾಗಿ ಮನೋಹರಂಗಳಾದ ಕುಂಡಲಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ || ೬ || ನೀಲಂಗಳಾದಮುಂಗುರುಳುಗಳಿಂದ ಆ

ತಾನಿಲೀಯುಸ್ತತ್ರತತ್ರಹ ||೮೮|| ಅವಧಾರ್ಯಕನೈರೀಪದ್ಯೈಲಕ್ಷಣೈನಯೋಪಿತಃ | ಉಪಜಗ್ನ್ಯುಃ
ಪ್ರಮುಖಿತಾಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರೀತತ್ಸಂನುನಿಸ್ತೃತಾಃ ||೮೯|| ಅಥತತಾಸಿತಾಪಾಂಗೀವೈದರ್ಭೀವಲ್ಗುಭಾಪಿ
ಣೀ | ಅಸ್ಮರತ್ಸ್ಯಸುತನವೃಂಸ್ಸಹಸ್ಸುತಪಯೋಧರಾ ||೯೦|| ಕೋನ್ಯಯಂನರವೈಡೂರ್ಯಕಗೃವಾ
ಕಮಲೆಕ್ಷಣಃ | ಧೃತಕಯಾವಾಜತರೆಕಯಾಲಬ್ಧಿಧಕನವಾ ||೯೧|| ಮಮಚಾಪ್ಯಾತ್ಮಜೋನಮ್ನೋ
ನೀತೋಯಂಸೂತಿಕಾಗೃಹಾತ್ | ವಿತ್ತಾಲ್ಯವಯೋರೂಪೋಯದಿಜೀವತಿಕಾತ್ರಜಿತ್||೯೨|| ಕಥಂತ್ಯ
ನನಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂಸಾರೂಪ್ಯಂತಾರ್ಗಧನ್ವನಃ | ಆಕೃತ್ಯಾವಯವೈರ್ಗತ್ಯಾಸ್ವರಹಾಸಾವಲೋಕ

ಷಕಂಗಳುಳ್ಳ, ಸುಸ್ಥಿತಂ-ಚನ್ನಾಪ ಕಿರುಸಗೆಯುಳ್ಳ, ರುಚಿರಾನನಂ-ನೋಗಸಾದ ಮೋರೆಯುಳ್ಳ ||೯೨|| ನೀಲವಕಾಶ್ರಲಕಾಳಭಿಃ-
ಕಪ್ಪಾದ ಗುಂಗುರುಕುರುಳುಗಳಿಂದ, ಅಲಂಕೃತಮುಖಾಂಭೋಜಂ-ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೊಗದಾವರೆಯುಳ್ಳ, ತಂ-ಅವನನ್ನೂ
ವ್ಯವಾಪ್ತವಿ-ನೋಡಿ, ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾಸುದೇವನನ್ನಾಗಿ, ಮತ್ವಾ-ತೀವರು, ಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಹೆಂಗಳು, ಹೀತಾಃ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಸಹಿತ
ರಾಗಿ, ತತ್ರತತ್ರ-ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ, ನಿಲೀಯುರ್ಹ-ಅಡಗಿಕೊಂಡರಂತೆ, ಅದ್ಭುತವು ||೯೪|| ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಲಕ್ಷಣೈನ-ಕೃಷ್ಣನಿಗಿಂತಲೂ
ಕೊಂಚಬೇರೆಯಾದ ಗುರ್ತಿನಿಂದ, ಕನ್ಯಾಃ-ಮಿಲ್ಲನೆ, ಅವಧಾರ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಸುನಿಸ್ತೃತಾಃ-ಚನ್ನಾದಲಕ್ಷ್ಯ
ಯಮುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಪ್ರಮುಖಿತಾಃ-ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷಮುಳ್ಳವರಾದ, ಯೋಪಿತಃ-ಹೆಂಗಳು, ಸಸ್ಮಿನ್ಪ್ರೀತಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದವರಿಂದ
ಣಿಂನಿಷ್ಕಪಿತನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ, ಉಪಜಗ್ನ್ಯುಃ-ಬಳಿಗೆಯಿದ್ದರು ||೯೫|| ಅಥ-ಆ ಒಳಕ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ವಲ್ಗುಭಾಪಿಣೀ-ಮು
ನೋಹರವಾಗಿ ನುಡಿಯುವವಳಾದ, ಅಸಿತಾಪಾಂಗೀ-ಕಪ್ಪಾದ ಕಡೆಗಂಗಳುಳ್ಳವಳಾದ, ವೈದರ್ಭೀ-ವಿಡರ್ಭರಾಜಪುತ್ರಿಯು,
ಸೋಪಸ್ತುತಪಯೋಧರಾ-ಪುತ್ರಾನುರಾಗದಿಂದ ನೊರತುಗೊಂಡ ಮೊಲೆಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ನಷ್ಟಂ-ಪುರುಡಿನಮನೆಯಿಂದಲೇ
ಕಾಣದೇ ಹೋಗಿದ್ದ, ಸ್ವಸುತಂ-ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು, ಅಸ್ಮರತ್-ನಿನವುಗೊಂಡಳು ||೯೬|| ನರವೈಡೂರ್ಯಃ-ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ
ನಾಪ, ಅಯೋ-ಇವನು, ಕೋನು-ಯಾವವನಾದಾನು? ಕಮಲೆಕ್ಷಣಃ-ತಾವರೆಗಲ್ಲವನಾದ, ಅಯಂ-ಇವನು, ಕಸ್ಯವಾ-ಯಾ
ರವನಾದಾನು? ಕಯಾವಾ-ಯಾವವಳಿಂದ, ಜತರೇ-ಬಸುರಲ್ಲಿ, ಧೃತಃ-ಹೊರಲ್ಪಟ್ಟವನಾದಾನು? ಕಯಾ-ಯಾವವೆಂದೆಂದಿಂ
ಕನವಾ-ಯಾವ ಗಂಡಿನಿಂದಲಾದರೂ, ಅಥ-ಹುಟ್ಟುವಬಳಿಕ, ಲಬ್ಧಿಃ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿದ್ದಾನು? ||೯೭|| ಮಮಚಾಪಿ-ನನ
ಗೊಳೂಡ, ಆತ್ಮಜಃ-ಮಗನು, ನಷ್ಟಃ-ಕಾಣದೆ ಹೋಗಿರುವನು, ಅಯಂ-ಇವನಂಥಾ ನನ್ನ ಮಗನು, ಸೂತಿಕಾಗೃಹಾತ್-
ಪುರುಡಿನ ಮನೆಯತ್ತಣಿಂ-ನೀತೆ-ಹೊರಗೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನು, ಕುತ್ರಜಿತ್-ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ, ಜೀವತೀಯದಿ-ಬದುಕಿರುವನಾದ
ರೆ, ವಿತ್ತಾಲ್ಯವಯೋರೂಪಃ-ಇವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಾಯವೂ ಆಕಾರವೂ ಉಳ್ಳವನಾಗಿರುವನು ||೯೮|| ಆಕೃತ್ಯಾ-ಆಕಾರದಿಂ
ದಲೂ, ಅವಯವೈಃ-ಅಂಗಗಳಿಂದಲೂ, ಗತ್ಯಾ-ಇಂದ್ರಿಯವೇಷ್ಯೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕಂಠಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ, ಹಾಸ-ನಗೆಯಿಂದಲೂ,
ಅವಲೋಕನೈಃ-ನೋಡಿದಿಂದಲೂ, ಕಾರ್ಜಧನ್ವನಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಸಾರೂಪ್ಯಂತಂ-ಸಮಾನರೂಪವುಳ್ಳತನವು, ಅನೇನ-ಇವನಿಂ
ದ, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿರುವುದು? ||೯೯|| ಮೇ-ನನ್ನ, ಗರ್ಭಧೃತಃ-ಬಸುರಲ್ಲಿಹೊ

ಲಂಕೃತವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನುನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನೆಂದುತಳಿದು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಅ
ಲ್ಲಲ್ಲಿ ಔತುಕೊಂಡರು ||೧೦೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿಕೃಷ್ಣನಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಯಾಲಕ್ಷಣಂಗಳಿಂದಕೃಷ್ಣನಲ್ಲವೆಂದುನಿಶ್ಚ
ಯಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಬಂದು ಸ್ತ್ರೀಸಮೇತನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಂ ನೋಡಿದರೂ ||೧೦೧||ಆಗ, ಮಧುರಾಲಾ
ಪವತಿಯಾದ ನೀಲಂಗಳಿ೦ಪ ಕಡೆಗಂಣ ನೋಟಂಗಳುಳ್ಳ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ತನ್ನ ಪುತ್ರನಂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುತ್ರ)
ಸ್ನೇಹದಿಂದ ನೊರತುಕೊಂಡ ಸ್ತನವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ನುಡಿದಳು||೧೦೨||ಅದಂತೆನೆ-ಈಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನು? ಯಾರಮ
ಗನು? ಪದ್ಮಲೋಚನ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರಿಂದ ಪೋಷಿತನಾದನೋ ಯಾವವನಿಗೆ ಎಬ್ಬನಾದನೋ? ||೧೦೩||ಸೂ
ತಿಕಾಗೃಹದಿಂದ ಅವಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುಹೋದ ನನ್ನ ಪುತ್ರನು ಇವನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ವಯಸ್ಸು ರೂಪವೂ ಉ
ಳ್ಳವನು. ಆಪುರುಷನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನೋಡಬೇಕು ||೧೦೪||ಈಪುರುಷನಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನ ಸಾರೂಪ್ಯವು ಹೇಗೆಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು? ಈಪುರುಷನು ಆಕೃತಿಯಿಂದಲೂ ಅಂಗಗಳಿಂದಲೂ ಗಣನನಿಂದಲೂ

ನೈಃ ||೩೩||ಸುವಾಸೌಭವೆನ್ನೋ ನಂಯೋಮೆಗರ್ಭ ಧೃತೋರ್ಭಕಃ | ಅಮುಪ್ಪಿಕ್ಪ್ರೀತಿರಧಿಕಾವಾಮಃ
ಸ್ವರತಿಮೆಭುಜಃ ||೩೪|| ಏವಂವೀಮಾಂಸಮಾನಾಯಾಂವೈದಭ್ಯಾಂ ದೇವಕೀಸುತಃ | ದೇವಕ್ಯಾನೇ
ಕದುಂದುಭ್ಯಾಮುತ್ತಮಶ್ಲೋಕಲಗಮತಿ ||೩೫||ವಿಜ್ಞೇತಾರ್ಥೋಪಿಭಗವಾಂಸ್ತುಪ್ಪಿಕ್ಪ್ರಮಾಣಜನಾ
ರ್ದನಃ | ನಾರದೋಕಥಯತ್ಸರ್ವಂಶಂಬರಾಹರಣಾದಿಕಮ್ ||೩೬||ತಚ್ಚೈತ್ಯಾಮಹದಾಶ್ಚೈತ್ಯಂಕೃ
ದ್ವಾಂತಃಪುರಯೋಪಿತಃ | ಅಭ್ಯನಂದೇಬಹೂನಬ್ಧಾನ್ಮಂಪುನರಿಹಾಗತತ್ ||೩೭||ದೇವಕೀವಸು
ದೇವಶ್ಚೈತ್ಯಂಕೃದ್ರಾಮೌತಥಾಸ್ತ್ರಿಯಃ | ದೂಪತೀತೌಪರಿವ್ಯಜ್ಯಮುಕ್ತಿಣೀಚಯಯುರ್ಮದಮ್ ||೩೮||
ನವ್ಯಂಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಮಾಯಾತಮಾಕರ್ಣ್ಯದ್ವಾರಕೌಕನಃ | ಅಹೋಮೃತಇವಾಯಾತೋಬಾರೋದಿ

ರಲ್ಪಟ್ಟವನು, ಯಃ-ಯಾವನೋ, ಸುವಾಸೌ-ಅವನೇ ಇವನು, ಭವೇ-ಆದಾನು, ಅದ್ವರಿಂದಲೇ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಪ್ರೀತಿ-
ಅನುರಾಗವು, ಅಮುಪ್ಪಿಕ್-ಇವನಲ್ಲಿ, ಅಧಿಕಾ-ಜಿಜ್ಞಾಸಿರುವುದು ವಾಮೇಭುಜಃ-ಎಡತೋಳು, ಸ್ವರತಿ-ಕತ್ತುತ್ತಿರುವು
ಮ್ ||೩೪|| ವೈದಭ್ಯಾಂ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ವೀಮಾಂಸಮಾನಾಯಾಂಸತ್ಯಾಂ-ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಳಾಗುತ್ತಿರುವಷ್ಟೆ
ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ದೇವಕೀಸುತಃ-ದೇವಕಿಯವಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ದೇವಕ್ಯಾನಕಮು
ದುಭ್ಯಾಂನಾಕಂ-ದೇವಕೀವಸುದೇವರೊಡನೆ, ಆಗಮತ್-ಬಂದನು ||೩೫|| ಭಗವಾನ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಜನಾರ್ದನಃ-ಕೃಷ್ಣ
ನು, ವಿಜ್ಞೇತಾರ್ಥೋಪಿ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯವುಳ್ಳವನಾದರೂ, ತೂಷ್ಣೀಂ-ಮೌನವಾಗಿ, ಆಸ್ತ-ಇರ್ಪನು, ನಾರದಃ-ವಿಷ್ಣು
ಮುನಿಯುಬಂದು, ಶಂಬರಾಹರಣಾದಿಕಂ-ಶಂಬರಾನುರನು ಮಗುವಂ ಕೊಂಡುಹೋದುದೊದಲಾದ, ಸರ್ವಂ-ವಿಷಯವೆಲ್ಲ
ನೂ, ಅಕಥಯತ್-ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು ||೩೬|| ಕೃಷ್ಣಾಂತಃಪುರಯೋಪಿತಃ-ಕೃಷ್ಣನ ರಾಣಿವಾಸದ ಹೆಂಗಳು, ಮಹದಾಶ್ಚ
ರ್ಯಂ-ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ, ತತಃ-ಆ ಕಾಮಚರಿತವನ್ನು, ಶುತ್ರಾನ್-ಕೇಳಿ ಬಹುಅಬ್ಧಾನ್--ಹಲವುಪರುಷಗಳಲ್ಲಿ, ನವ್ಯಂ-
ಕಾಣದೆ ಹೋಗಿದ್ದಂಥಾ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿಗೆ, ಪುನರಾಗತಂ-ಮರಳಿಯೂ ಬಂದಂಥಾ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಂಕುರಿತು, ಅಭ್ಯನಂದೇ-ಪ್ರ
ತ್ಯಕ್ಷಪಟ್ಟ ಸಂತೋಷಿಸಿದರು ||೩೭|| ದೇವಕೀ-ಕೃಷ್ಣನ ತಾಯಿಯೂ, ವಸುದೇವಶ್ಚ-ಕೃಷ್ಣನ ತಂದೆಯೂ, ಕೃಷ್ಣರಾ
ಮೌ-ವಾಸುದೇವಬಲಭದ್ರರೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸ್ತ್ರಿಯಃ-ರಾಣಿವಾಸದ ಹೆಂಗಳೂ, ರುಕ್ಮಿಣೀಚ-ಪಡೆದವಳಾದ ವೈದರ್ಭಿಯೂ
ತಾದಂಷತೀ-ಆಗಂಡಹೆಂಡಿರಾದ ವೀಮಾಯಾವತೀಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು, ಪರಿವ್ಯಜ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಮುದಂ-ಸಂತೋಷವನ್ನು
ಯಯಃ-ಹೊಂದಿದರು ||೩೮|| ದ್ವಾರಕೌಕನಃ-ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳುಳ್ಳವರು, ನವ್ಯಂ-ಕಾಣದೆಹೋಗಿದ್ದ, ಪ್ರದ್ಯು
ಮ್ನಂ-ಕೃಷ್ಣಪುತ್ರನನ್ನು, ಆಯಾತಂ-ಬಂದವನನ್ನಾಗಿ, ಅಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಅಹೋ-ಅಶ್ಚರ್ಯವು, ಬಾಲಃ-ಹುಡುಗನು, ಮೃ
ತಇವ-ಸತ್ತಹೋದವನಂತಾಗಿದ್ದು, ದಿವ್ಯಾಪ್ಯ-ದೈವಯೋಗದಿಂದ, (ಜೈಮವಾಗಿ), ಆಯಾತಃ-ಬಂದವನಾದನು ಇತಿ-ಹೀ
ಗೆಂದು, ಅಬ್ರವಂತ್-ನುಡಿದರು ||೩೯|| ಪಿತೃಸರೂಪನಿಜೇಷಘಾವಾಃ-ತಂದೆಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗಂಡ

ಸ್ವರದಿಂದಲೂ ಹಾಸ್ಯದಿಂದಲೂ ನೋಟಗಳಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಹೋಲಿಯಿದ್ದಾನೆ ||೩೩||ಇವನು ನನ್ನ
ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಬಾಲಕನೇ ಆಗಿರಬಹುದು, ಇವನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ವಾಮೇಭುಜ
ವೂ ಅದುರುತ್ತೆ ||೩೪||ಎಂದು ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ದೇವಕೀ ವಸುದೇವರೊಡನೆ ಸಮೇತವಾ
ಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆಬಂದನು ||೩೫||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾದರೂ ಸುಮ್ಮನೆಯಿದ್ದನು. ಆಗ ನಾರ
ದಮುನಿಯು ಶಂಬರಾಹರನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲವಂದೇಳಿದನು. ||೩೬||ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರ
ವಾದ ಆವೃತ್ತಾಂತವಂ ಕೇಳಿ ಅಂತಃಪುರಸ್ತ್ರೀಯರು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಕ್ಕಿದ ಪುರು
ಷನೊಂದಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ||೩೭||ದೇವಕೀವಸುದೇವರೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣರೂ ಮಿಕ್ಕಾಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಎಲ್ಲ
ರೂ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಅಲಿಂಗನವು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ರುಕ್ಮಿಣಿಯೂ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು ||೩೮|| ತಪ್ಪಿಹೋದ
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಪುನಶ್ಚ ಬಂದನೆಂದು ಸಮಾಚಾರವಂಕೇಳಿ ದ್ವಾರಕಾ ವಾಸಿಗಳು ಮೃತನಾದ ಪುತ್ರನು ಪುನ
ಶ್ಚ ಬದುಕಿದಂತೆ ಆಯಿತೆಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು ||೩೯||ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃ

ಪ್ರೈತ್ಯತಾಬ್ರಾವಣ ||೩೯|| ಯಂವೈಮುಹುಃಪಿತ್ಯಸರೂಪನಿಜಶಭಾವಾ ಸ್ತನ್ಮಾತರೋಯದಭಜ
ನೃಪಲಾಸಭಾವಾಃ | ಚಿತ್ರಾನತತ್ತ್ವಲರಪಾಸ್ತದಜಂಬಜಿಂಚಿ ಕಾಮೇಸ್ಕುರೇವಿವಯೇಕಿಮುತಾನ್ಯ
ಸಾರ್ಯಃ ||೪೦||

... ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾಭಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಪಂಚಪಂಚಾಕ್ಷೋಧ್ಯಾಯಃ. ...

—*—

ಈ ಒಪನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ತನ್ಮಾತರಃ-ಆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನತಾಯಿಯರಾದ ಕೃಷ್ಣಪತ್ನಿಯರೂಕೂಡ, ಯತೆ-ಯಾವಕಾರ
ಹವಿಂದ, ಉತ್ಸಾಹವಾಃ-ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು, ಅಭಿಪ್ರಾಯಮುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಯಂ-ಯಾವ ಪುರುಷನನ್ನು, ರಹಃ-ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ, ವೈ-
ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಮುಹುಃ-ಹರಿಹರಿಗೂ, ಅಭಜಃ-ಸೇವಿಸಿದರೂ, ತತಃ-ಅದು, ನಚಿತ್ರಂಖಲು-ಅಶ್ವರ್ಯವಲ್ಲವಷ್ಟೆ ? ರ
ಷಾಸ್ತದಜಂಬಜಿಂಚಿ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಗೆ ಪಡೆನೆಳಲಾಗಿರುವ, ಸ್ಮರೇ-ನಿನಪುಗೊಂಡಮಾತ್ರದಿಂದ
ಕ್ಷೋಭಕನಾದ, ಕಾಮೇ-ಮನ್ಮಥನು, ಅಕ್ಷಿಪಿಪಯೇ-ಸತಿ-ಕಂಗಳಿಗೆ ಗೋಚರನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಅನ್ಯನಾರ್ಯಃ-ಇತರಸ್ತ್ರೀಯ
ಯಃ (ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವವೆಂಬುದು,) ಕಿಮುತ-ಏನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು|| ||೪೦||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದ್ಧಾರ್ಥಪೋಥಿನೀ ಔಕೇಯಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು-
೪೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

—*—

ಪ್ರೈತ್ಯತಾಬ್ರಾವಣ ||೩೯|| ಯಂವೈಮುಹುಃಪಿತ್ಯಸರೂಪನಿಜಶಭಾವಾ ಸ್ತನ್ಮಾತರೋಯದಭಜ
ನೃಪಲಾಸಭಾವಾಃ | ಚಿತ್ರಾನತತ್ತ್ವಲರಪಾಸ್ತದಜಂಬಜಿಂಚಿ ಕಾಮೇಸ್ಕುರೇವಿವಯೇಕಿಮುತಾನ್ಯ
ಸಾರ್ಯಃ ||೪೦||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಕಮುನಿಯು ಪರಿಚ್ಛೇದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು

ಸೈಮಿಕಾರಣ್ಯಪಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಿ

ಕೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದ

“ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ” ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದ ಕ

ರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು

ಪಂಚಪಂಚಾಕ್ಷತ್ರಮಾಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಶ್ರೀ
ರಾಜ

ಸಾನೋಪಲಕ್ಷಿತಃ ||೪|| ತಂವಿಲೋಕ್ಯಜನಾದೂರಾತ್ಪ್ರಜನಾಮವೈದ್ಯವೈದ್ಯಯಃ | ದೀವ್ಯಕೃತ್ಪ್ರಭಂ
ಗವತಶೇನುಸೂರ್ಯಶಂಕಿತಾಃ ||೫|| ನಾರಾಯಣನಮಸ್ತು ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರ | ದಾಮೋ
ದರಾರವಿಂದಾಕ್ಷಗೋವಿಂದಯದುನಂದನ ||೬|| ವಿಷಯಾತಿಸವಿತಾತ್ವಾಂದಿದ್ಯಕ್ಷಾರ್ಜಗತ್ಪತೆ |
ಮುಷ್ಣಗಭಸ್ತಿಶಕ್ರೇಣ ನಾಣಾಂಚಕ್ಷೂಂಪಿತಿಗ್ಗುಗಾಃ ||೭|| ನನ್ಯನ್ಯಿಚ್ಛಂತಿತಮಾರ್ಗಂತ್ರಯೋ
ಕ್ಯಾವಿಬುಧರ್ವಭಾಃ | ಜ್ಞೇತ್ವಾದ್ಯಗೋಧುಯದುಷುದ್ರವ್ಯಂತ್ವಯಾತ್ಯಜಾಪ್ರಭೋ ||೮|| ಶ್ರೀ
ಕುಕುಃ || ನಿಶಮ್ಯಬಾಲವಚನಂಪ್ರಹಸ್ಯಾಂಬುಜಲೋಚನಃ | ಪಾತ್ರನಾಸೌರವಿರ್ದವಸ್ತತ್ರಾಜಿನ್ಯ
ಣಿನಾಜ್ವಲ ||೯|| ಸತ್ರಾಜಿತ್ಯಗ್ಮಹುಶ್ರೀಮತಕೃತಕೃತಕಮಂಗಳಮ್ | ಪ್ರವಿಶ್ಯಪದನ

ನ್ನು, ಪ್ರವಿಷ್ಟ-ಹೋಕ್ಕವನಾದನೂ, ತೇಜಸಾ-ರತ್ನದ ಬಳಸಿನಿಂದ, ನೋಪಲಕ್ಷಿತಃ-ಸತ್ರಾಜಿತನಂದು ಕಾಣಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ
ವು ||೪|| ಜನಾಃ-ನಾಕರಿಕರು, ತಂ-ಅ ರತ್ನವನ್ನು, ದೂರಾತೆ-ದೂರದಿಂದ, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ತೇಜಸಾ-ಬೆಳಕಿನಿಂದ, ಮು
ಷ್ಣವೈದ್ಯವೈದ್ಯ-ಕದಿಯ ಲ್ಪಕ್ಷಕಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸೂರ್ಯಶಂಕಿತಾಃ-ಸೂರ್ಯನು ಬರುತ್ತಿರುವನೆಂಬ ಸಂದೇಹವುಳ್ಳವರಾ
ದ್ದರಿಂದ, ಅಕ್ಷೈಃ-ನಗಡಗಳಿಂದ, ದೀವ್ಯತೇ-ಆಡುತ್ತಿರುವ, ಭಗವತೇ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಶಂಕುಃ-ಕೊಂಡಾಡಿಬಿ
ನ್ನೈಸಿದರು ||೫|| ನಾರಾಯಣ-ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದವಿಷ್ಟುವೇ! ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರ-ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನೂ ಸುರಾರವ
ನ್ನೂ ಕೌವೇದವೆನಿಸುತ್ತಿರುವವನೇ! ದಾಮೋದರ ಹಗ್ಗವು ಚೊಟ್ಟಿಯಮೇಲೆಲ್ಲವನೇ! ಅರವಿಂದಾಕ್ಷ-ಕಮಲಲೋಚ
ನನೇ! ನೋವಿಂದ-ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಲುಬಲ್ಲವನೇ! ಯದುನಂದನ-ಯಾದವರ ಸಂತೋಷಗೋನು
ವವನೇ! ತೇ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ ||೬|| ಜಗತ್ಪತೇ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ವಿಷನವಿ
ತಾ-ಈಸೂರ್ಯನು, ತಿಗ್ಗಂ-ಗುಣ-ಶೀಕ್ಷಣಂಗಳಾದಕಿಣರಂಗಳಲ್ಲವನಾದ್ದರಿಂದ, ಗಭಸ್ತಿಶಕ್ರೇಣ-ಕಿರಣಮಂಡಲದಿಂದ, ನೃ
ಪಾಂ-ಮನುಷ್ಯರ, ಚಕ್ಷೂಂ-ಕಂಗಳನ್ನೂ, ಮುಷ್ಣ-ಅವಹರಿನುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ತ್ವಾ-ನಿನ್ನನ್ನು, ದಿದ್ಯಕ್ಷುಃ-ನೋಡಲಿಳಿ
ಸಿವವನಾದ್ದರಿಂದ, ಅಯಾತೆ-ಬರುತ್ತಿರಾತೆ ||೭|| ಪ್ರಭೋ-ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾಂ-ಮೂರುಲೋಕಂಗಳ
ಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಬುಧರ್ವಭಾಃ-ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠರು ತೇ-ನಿನ್ನೂ, ಮಾರ್ಗಂ-ದಾರಿಯನ್ನು, ಅನ್ಯಿಚ್ಛಂತಿಸು-ಅನುಸರಿಸಲು ಬ
ಯಸುತ್ತಿರ ವರಲ್ಲವೇ? ಅಪ್ಯ-ಈಗ, ಯದುಪು-ಯಾದವರಲ್ಲಿ, ಗೋಧಂ-ಅಡಗಿರುವ, ತ್ವಾ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಜ್ಞೇತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ದ್ರವ್ಯಂ
ನೋಡಲೋಸುಗ. ಅಜಿ-ಸೂರ್ಯನು, ಲಯಾತಿ-ಬರುತ್ತಿರುವನು ||೮|| [ಕುಕುಕುನವು] ಅಂಬುಜಲೋಚನಃ-ಕಮಲಾಕ್ಷನಾ
ದ ಕೃಷ್ಣನು, ಬಾಲವಚನಂ-ಅಜ್ಞರಮಾತನು, ನಿಶಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಪ್ರಹಸ್ಯ-ನಕ್ಕು, ಪಾತ್ರ-ನುಡಿದನು, ಅಸೌ-ಆವನು, ರವಿ
ರ್ದೋವೋನ-ಸೂರ್ಯದೇವನಲ್ಲವು. ಮಣಿನಾ-ರತ್ನದಿಂದ, ಜ್ವಲ-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ಸತ್ರಾಜಿತ-ಸತ್ರಾಜಿದ್ರಾಯನು ||೯||
ಸತ್ರಾಜಿ-ಸತ್ರಾಜಿ, ಶ್ರೀಮತೆ-ಸಂತಪ್ತುಳ, ಕೃತಕೃತಕಮಂಗಳಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಉತ್ಸವದಿಂದ ಕೆಳಂಗಳ, ಸ್ವಗೃಹ-ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು, ಪ್ರವಿಶ್ಯ-ಹೋಕ್ಕು, ದೇವನವನೇ-ದೇವರಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಮಣಿ-ಸ್ವಮಂತಕವನ್ನು, ವಿಪ್ರೈಃ-

ನ ಕುರುಹು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ||೪|| ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸತ್ರಾಜಿದ್ರಾಯನು ಪುನಃವಾಸಿಗಳೂ
ದಜನರು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಿ ಸೂರ್ಯನು ಬಂದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಪಡೆಕಾಯಿಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು ||೫|| ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರನಾದ ನಾರಾಯಣನೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು, ದಾಮೋದರ
ನಾದ ಅರವಿಂದಾಕ್ಷನಾದ ಗೋವಿಂದನಾದ ಯಾದವಪತಿಯೇ! ಜಗತ್ಪತಿಯೇ ||೬|| ಸೂರ್ಯನು ನಿನ್ನ ನೋಡ
ಲೋಸುಗ ಕಿರಣಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಕಂಠಗಳೆಂ ಮುಚ್ಚಿ ಸುವವನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ||೭|| ಎಲ್ಲೆಡೆ
ಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಮಾನುಷರೋಕದಲ್ಲಿ ಗೋಧನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ನೋಡಲೋಸುಗ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅ
ಪ್ರೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಬರುತ್ತಿರುವನು ||೮|| ಎಂಬ ಬಾಲಕವಚನವು ಕೇಳಿ ಭಗವಂತನು
ನಗುವನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದನು, ಎಲ್ಲ ಜನರುಗಳಿರಾ! ಈತನು ಸೂರ್ಯದೇವನಲ್ಲವು, ಮಣಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶ
ಿಸುವ ಸತ್ರಾಜಿತರಾಯನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ||೯|| ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಸ
ತ್ರಾಜಿತರಾಯನು ಮನಗೆ ಬಂದು ಮಹೋತ್ಸವವೂ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ

ಮಣಿಯಿವು ಸ್ವರ್ಗವೆಕೆಯತೆ ||೧೦|| ದಿನದಿನೆಸ್ವರ್ಗಭಾರಾನಮ್ಮಸ್ತು ಜತಿಪ್ರಭೇ ||೧೧|| ಮು
ಭಿಕ್ಷುವಾಯುಂಧವ್ಯಾಸಿಸರ್ವಾಧಿವ್ಯಾಧಿಯೊಡುಭಾ || ನನಂತೆಮಾಡುನಸ್ತತ್ರಯತಾಸ್ತೇಭ್ಯ
ಚೇತೋಮಣಿ ||೧೨|| ಪಯಾಚಿತೋಮಣಿಂಕ್ವಾಪಿಯದುರಾಜಾಯಕೇಣಾ | ನೈವಾರ್ಥಕಾಮು
ಕಪ್ರಾ)ವಾದ್ಯಾಚ್ಚಾಭಂಗಮತರ್ಕಯ ||೧೩|| ತಮೇಕದಾಮಣಿಂಕಂಠಪ್ರತಿಮುಚ್ಯಮಹಾಪ್ರಭ
ಮ | ಪ್ರಸೇನೋಹಯಮಾರುಹ್ಯವ್ಯಗಯಾಂವ್ಯಚರದ್ವನಿ ||೧೪|| ಪ್ರಸೇನಂಸಹಯುಹತಾಪಣಿ
ಮಾಚಿ ಛದ್ಯಕೇಸರಿ || ಗಿರಿವಿಶ್ವಜಾಂಬವತಾಂಹತೇಮಣಿಮಿಚ್ಛತಾ ||೧೫|| ನೋಪಿಚಕ್ರಕುಮಾ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ, ಸ್ವಪೇಶಯತೆ-ಇರಿಸಿದನು ||೧೦|| ಪ್ರಭೋ-ಕರೀಕ್ಷಿದನೇ! ಸತಿ-ಆ ಸ್ವಮಂತ್ರಿಕವೇಯು, ದಿನೇದಿನೇ-ಪ್ರ
ತಿವಸದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಪ್ಪಾಸ್ವರ್ಗಭಾರಾ-೧ ಚಿನ್ನದ ಭಾರುಪಗಳನ್ನು, ಸ್ವಜತಿ-ಪಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ||೧೧|| ಮುಭಿಕ್ಷ
ವಾಯುಂಧವ್ಯಾಸಿ-ಹೊಮ್ಮವೂ ಮಾರಿಕಾರೋಗಂಗಳೂ ಅನಿಷ್ಟಗಳೂ, ಸರ್ವಾಧಿವ್ಯಾಧಯು-ಸಮಸ್ತಂಗಳಾದ ಚಿತ್ತರೋ
ಗಂಗಳೂ, ದೇಹರೋಗಂಗಳೂ, ಅಶುಭಾತಿ-ಅವಂಗಳಂಗಳೂ, ಮಾಯಾಸಿ-ಪಂಚಕರೂ, ದುಸ್ತ್ರಯವ ಸ್ಥಿತಿವಳ್ಳಿ, ಮಣಿಂ-
ಕಪ್ರವು, ಅಭ್ಯರ್ಷಿತೆ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಆಸ್ತೇ-ಇರುವುದೇ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ ನನಂತೆ-ಇರುವುದಿಲ್ಲವು ||೧೨|| ಯದರಾಜಾ
ಯ-ಉಗ್ರಸೇನರಾದಯನಿಗೋನುಗ, ಶೌರಿಣಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಮಣಿಂ-ರತ್ನವನ್ನು, ಯಾಚಿತೇ-ಮಿಡಲ್ಪಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಸೇ-ಅನು
ತ್ಪ್ರಾಪಿತನು, ಕ್ವಾಪಿ-ಎಲ್ಲಿಯೂ, ಅರ್ಥಕಾಮುಕೇ-ಧನವನ್ನೇಬಯಸುವನಾದ್ದರಿಂದ, ಯಾಚ್ಯಾಧಿರಂಗಂ-ಇರಿಯದುಬೇಡಿದ್ದರಿ
ಮು ಭಂಗಪಡಿಸಿದ ಪಾಪವನ್ನು, ಅತರ್ಕಯ-ವಿಚಾರಿಸದೇ ಯಿರುವನಾಗಿ, ನೈವಾರ್ಥದಾತೆ-ಕೊಡಲೇಬಲ್ಲವು ||೧೩|| ಏಕೆ
ದಾ-ಬಂದುಸಮುದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸೇನ-ಸತ್ಪ್ರಜಿತನ ತಮ್ಮನಾದ ಪ್ರಸೇನನು, ಮಹಾಪ್ರಭಂ-ಅರ್ಥಕ ಕುಂತಿಯುಳ್ಳ, ತಂಮ
ಣಿಂ-ಆ ರತ್ನವನ್ನು, ಕಂಠೇ-ಕೊಂಠದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಮುಚ್ಯ-ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಹಯಂ-ಕುದುರೆಯನ್ನು, ಆರುಹ್ಯ-ವಿಧಿ, ವಸೀ
ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ವ್ಯಗಯಾಂ-ಬೇಂಟೆಯನ್ನು, ವ್ಯಚರತೆ-ತಿರುಗಿದನು ||೧೪|| ಕೇಸರಿ-ನಿಂಕವು, ಸಮಯಂ-ಕುದುರೆಯೊಡನೆ ಸಜಿತ
ವಾದ ಪ್ರಸೇನನನ್ನು, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಮಣಿಂ-ರತ್ನವನ್ನು, ಅಚ್ಛಿಪ್ಯ-ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು, ಗಿರಿಂ-ಬೆಟ್ಟವನ್ನು, ಹೀತ್-ಪುಗುತಿ
ರುಗುವುದಾಗಿ, ಮಣಿಂ-ಸ್ವಮಂತ್ರಿಕವನ್ನು, ಇಚ್ಛತಾ-ಬಯಸುವನಾದ, ಜಾಂಬವತಾ-ಜಾಂಬವಂತೆನಿಸಿ, ಸಿಚತ-ಸಂಪ್ರಸ
ಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಯಿತು ||೧೫|| ನೋಪಿ-ಅಜಾಂಬವಂತನೊಳೊಡ, ಮಣಿಂ-ರತ್ನವನ್ನು, ಬಿಲೇ-ಗವಿಯಲ್ಲಿ, ಕುಮಾರಸ್ಯ-ಮಗನಿಗೆ,
ಸೀಡಣಕಂ-ಆಟದವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ, ಚಕ್ರೇ-ಮಾಡಿದನು. ಭ್ರಾತಾ-ಅಂಗನಾದ, ಸತ್ಪ್ರಜಿತ-ಸತ್ಪ್ರಜಿತನಾದನು, ಭ್ರಾತ
ರಂ-ತಮ್ಮನಾದ ಪ್ರಸೇನನನ್ನು, ಅಪರ್ಯ-ಕಾಣದೇಯಿರುವನಾಗಿ, ಮಣಿಗ್ರೀವೆಂ-ರತ್ನವು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ, ವನಂ
ತಃ-ಕಾಡಿಗೆಹೋದ, ಮಮಭ್ರಾತಾ-ವನ್ನ ತಮ್ಮನು, ಪ್ರಾಯಃ-ಬಹುಶಃ, ಕೃಷ್ಣೇನ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ನಿಹತಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವೆ

ದೇವಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಣಿಯಂ ಇರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದನು ||೧೦|| ಭಾರಪ್ರಮಾಣವೆಷ್ಟೋ, ಆ ಮಣಿಯು ಪ್ರತಿ
ದಿವಸದಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಟುಭಾರಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳ ಸುವರ್ಣವಂ ಕುಡುವುದು ||೧೧|| (ಭಾರಪ್ರಮಾಣವೆಷ್ಟೆಂದರೆ ನಾ
ಲ್ಕುಭತ್ತದಕಾಳು ಕೊಡಿದರೆ ೧ ಗುಲಗಂಜೀತೊಕವು-೫ ಗುಲಗಂಜಿಯಾದರೆ ಒಂದುಪಣವೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು.
ಪಣಂಗಳು ೧೮೮ದರೆ ೧ಧರಣವು. ೧ಧರಣಂಗಳಿಗೆ ಒಂದುಕರ್ಪವು. ಇಂತಾ ಕರ್ಪಂಗಳು ೪ಕ್ಕೆ ೧೮೮ವು. ೧೦೦
ಪಲಕ್ಕೆ ೧ತುಲಿಯು. ೧೦ತುಲೆಗಳಾದರೆ ೧ಭಾರವು. ಇಂತಾ ಭಾರಂಗಳನೆಂಟರನ್ನು ಆ ಸ್ವಮಂತ್ರಿಕವೇಣಿಯು
ಪ್ರತಿದಿವಸದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಡುವುದು.) ಆ ಮಣಿಯು ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮುಭಿಕ್ಷವೂ
ಮೃತ್ಯುಭಯವೂ ಅರಿವುಗಳೂ ವ್ಯಾಧಿಯೂ ಸರ್ವಭಯವೂ ಮಾಯಾಕವಟಂಗಳೂ ಇವು ಯಾವುದೂ ಇ
ರುವುದಿಲ್ಲವು ||೧೨|| ಶ್ರೇಷ್ಠವಸ್ತುನು ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಕುಡಲೋಸುಗೆ ಆ ಮಣಿಯು ಸತ್ಪ್ರಜಿತನಾದನಂ ಕೇ
ಳಿದನು. ಆ ಸತ್ಪ್ರಜಿತನು ಧನಲೋಭದಿಂದ ಭಗವಂತನು ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಡದೇ ಹೋದನು ||೧೩|| ಹೀಗಿರುವ
ಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವಸದೊಳಗೆ ಸತ್ಪ್ರಜಿತನ ಭ್ರಾತೃವಾದ ಪ್ರಸೇನನು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಆ ಮಣಿಯು ಕಂಠದಲ್ಲಿ
ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಶ್ವಾರೂಢನಾಗಿ ಬೇಂಟೆಗೆ ಹೋವನು ||೧೪|| ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತವೊಂದು ಬಂದು ಆ ಪ್ರಸೇ
ನನು ಅಶ್ವವೆಂಸಹ ಸಂಹರಿಸಿ ಮಣಿಯಂ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಪರ್ವತಗುಹೆಗೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಾಂಬ
ವಂತನು ಕಂಡು ಆ ನಿಂತವಂ ಸಂಹರಿಸಿ ||೧೫|| ಆ ಮಣಿಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಆ

ರಸ್ಯಮುಣಿಂಕ್ರಿದನಕಂಬಿಲೆ | ಅವಶ್ಯಕಭಾತ್ರರಂಭಾತ್ರಾಸತ್ವಜಿತ್ವದ್ಯುತದ್ಯುತ ||೧೬|| ಪೂರ್ವಾ
ಕೃಷ್ಣನುಕುತೇಮುಣಿಂಕ್ರಿದವನುಗತಃ | ಭಾತ್ರಾಮಮತಿತಚ್ಚಾತ್ಮಾಕರ್ಣಕರ್ಣಜಪಜ
ನಾಃ ||೧೭|| ಭಗವಾತದುಪಕೃತ್ಯಮಯುಕೋಲಿಪ್ತಮಾತ್ಮನಿ | ಮುಷ್ಕಂಪ್ರಸೇನಸದವೀಮ
ನ್ಯಪದ್ಯತಾಗಕ್ರೇ ||೧೮|| ಹತುಪ್ರಸೇನಂಸಾಂಜವೀಕ್ಷ್ಯಕೇಸರಿಣಾಃವನ | ತಂಚಾದ್ರಿವೃವೈ
ನಿಹತಮೃಕ್ಷೇವದ್ಯಕುರ್ಜನಾಃ ||೧೯|| ಯುಕ್ತರಾಜಬಲಂಭೀಮಮಂಥನತಮಸಾವೃತಮ್ | ನಿಕೋ
ವಕಭಗವಾನವಸ್ಥಾಪ್ಯಬಹಿಃಪ್ರಚಾಃ ||೨೦|| ತತ್ರದೃಷ್ಟವ್ಯಮಣೀಶ್ರೀಪಂಚಾಲಕ್ರಿದನಕಂಕ್ಶ
ತಮ್ | ಹತುಂಕ್ಯತಮುಸ್ತಿಸ್ತಿಸ್ತದತ್ಸರ್ಥಕಾಂಕ್ಷಿಕೆ ||೨೧|| ತಮಪೂರ್ವಂನರಾದ್ಯಪ್ಪಾಪ್ತಿ

ಸಾಗಿರಬಹುದು ಇತಿ ಬೀನೆಯು, ಪರ್ಯತಸ್ಯತ-ಸಂತಾಪಗೊಂಡನು ಜನಾಃ-ಜನಗಳು; ತತ್ರ-ಅನುದ್ವಿಯನ್ನು, ಶ್ರು
ತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಕರ್ಣಕರ್ಣೀ-ಕಿವಿವಿವರಣೆ, ಅಜಪ-ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು ||೧೬||೧೭|| ಭಗವಾತ-ಸಾರ್ವಜ್ಞಾತ್ಮಾಶ್ವರ್ಯ
ಮುಳ್ಳಕೃಷ್ಣನು, ತತ್ರ-ಅನುದ್ವಿಯನ್ನು, ಉಪಕೃತ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಆತ್ಮಸಿ-ತನ್ನಲ್ಲಿ, ಲಿಪ್ತಂ-ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡ, ದರ್ಯಕ-ಅಪವಾ
ದವನ್ನು, ಮುಷ್ಕಂಪ್ರಸೇನಂ ತೊಡಮುಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ, ನಾಗರಾಜ-ಪುರಜನರಗಳೊಡನೆ, ಪ್ರಸೇನವದವೀಂ-ಪ್ರಸೇನನು ತೋದ
ವಾರಿಯನ್ನು, ಅಸ್ತವದ್ಯತ-ಆನುಸರಿಸಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತ ಪೋವನು ||೧೮|| ಜನಾಃ-ನಾಗರಿಕರು, ವನೀ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಸಾಂಜಂ-ಕು
ಮಾರೆಯಿಂದ ಸಂಜೆಯಾಗ, ಸಂಜೆಯಾಗ-ಸಂಜೆಯಿಂದ, ಹತಂ-ಕೂರಮಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಪ್ರಸೇನಂಜ-ಪ್ರಸೇನನನ್ನು, ವಿಲೋ
ಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಅದ್ರಿವೃವೈ-ಬಿಟ್ಟದರಿಂದ ದ್ವಿ, ಮುಕ್ಷೇಣ-ಕರಡಿಯಿಂದ, ನಿಹತಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ, ತಂಚ-ಅನಿಂತವನ್ನೂ,
ದದೃಕುಃ-ನೋಡಿಸರು ||೧೯|| ಭಗವಾತ-ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಬಹಿಃ-ಹೊರಗೆ, ಪ್ರಚಾಃ-ನಾಗರಿಕರನ್ನು, ಅವಸ್ಥಾಪ್ಯ-
ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಏಕವಿವ-ತಾನೋರ್ವಸೇ, ಅಂಥೇವತಮಸಾ-ಕುಡುಗಾಗತ್ತಲೆಯಿಂದ, ಅವೃತಂ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಭೀಮಂ-ಭಯಂ
ಕರವಾದ, ಯುಕ್ತರಾಜಬಲಂ-ಕರಡಿಯುಪೊಕ್ಕೆಯನ್ನು, ವಿವೇಕ-ಪೋಕ್ಕನು ||೨೦|| ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಬಾಲಕ್ರಿದನಕಂ-ಹುಡುಗನ
ಅಟವವಸ್ತುವಾಗಿ, ಕೃತಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ವಣೀಶ್ರೀಪಂಚಾಲಕ್ರಿದನಕಂ-ಹುಡುಗನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಅವ
ತೋ-ನಿಂತನು ||೨೧|| ಅವೂರ್ವ-ಶ್ರೀಪಂಚಾಲಕ್ರಿದನಕಂ, (ಅಶ್ವರ್ಯವಾದ) ತಂನರಂ-ಅಮನುಷ್ಯರೂಪನಾದ
ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದೃಷ್ಟವ್ಯ-ನೋಡಿ, ಧಾತ್ರೀ-ಅಹುಡುಗನಂ ಸಲಹುವಳು, ಭೀತವತ್-ಹೆದರಿದಂತೆ, ಚುಕ್ಮೋಶ-ಕೂಗಿಕೊಡ
ತಳು. ತತ್ರ-ಅವರನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಕೃಷ್ಣಸಿಂಹಬಾಹವನಾದ, ಬಲಿನಾಂ-ಬಲವಂತರೊಳಗೇ ಇದ್ದನಾದ,
ಜಾಂಬವಾತ-ಜಾಂಬವಂತನು, ಅಭ್ಯದ್ರವತ್-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಹೋವನು ||೨೨|| ಸವೈ-ಅಜಾಂಬವಂತನಾದರೋ, ನಾನುಬಾ

ಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು, ಸತ್ಪ್ರಾಜಿತನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಂ ಕಾಣವೇ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ||೧೬|| ತನ್ನ ತಮ್ಮನಂ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನೇ ಸಂಹರಿಸಿದನು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡ ವಾರ್ತೆಯಂ ಕೇಳಿ ಜನರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಾತ
ನಾಡಿಕೊಂಡರು ||೧೭|| ಭಗವಂತನು ಈ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಕೇಳಿ ನಮಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಬಂತು ಎಂದು
ಆರೋಚಿಸಿ ಅಪಕೀರ್ತಿಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಪುರವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರಂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಸೇನನ ಮಾರ್ಗ
ಮ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ||೧೮|| ಆ ಯರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದಿಂದ ಸಂಹೃತನಾದ ಪ್ರಸೇನನು ಕುದುರೆ
ಯಂಸಹ ನೋಡಿ ಅಮೇಲೆ ಜಾಂಬವಂತನಿಂದ ಸಂಹೃತವಾದ ಸಿಂಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ
ನು ||೧೯|| ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಸಂಗಡಬಂದ ಜನರಂ ಹೊರಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಅಂಧಕಾರವ್ಯಾಪ್ತವಾ
ದೆ ಜಾಂಬವಂತನ ಗುಹೆಯಂ ಪೊಕ್ಕನು ||೨೦|| ಆ ಗುಹೆಯೊಳಗೆ ಬಾಲಕನ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಮಣಿಯಂ
ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಮಣಿಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲೋಸುಗ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತನು ||೨೧|| ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ
ಕರವಾದ ಅಂಗಸೌಷ್ಠವವುಳ್ಳ ಮಹಾಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ನೋಡಿ ಬಾಲ ಕನಮಾತ್ಮವಾದವಳು ಒಬ್ಬ
ಳು ಭಯದಿಂದ ಕೂಗಿದಳು. ಬಲಿವೈದ್ಯನಾದ ಜಾಂಬವಂತನು ಆ ಕಬ್ಬವಂ ಕೇಳಿ ಓಡಿಬಂದು ಕೋಪದಿಂದ
ಇದನಿ ||೨೨|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡಿದನು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಭಾವವಂ ಅರಿಯದೆ ಸಾಧಾರ

ಧಾತ್ರೀಚೂಕ್ರೋಕಭೀತವತ್ : ತಚ್ಚುಕ್ರಾನ್ವಾಭ್ಯವ್ರವತ್ಕೃಮೋಜಾಂಬವಾಽಬರಿನಾಂವರಃ ||೧೬||
ಸಸ್ಯಭಗವತಾತನಯಾಯುಧೇಸ್ಯಾವಿನಾತ್ಮಸಃ | ಪುರ-ಮ-ಪ್ರಾಕೃತಮತ್ಯಾಕುಪಿತೊನಾನುಭಾ
ವವಿತ್ ||೧೭|| ಹೃದ್ಯಯುದ್ಧಂಸುತುಮುಖಮುಖಯೋರ್ವಿಜಿಗ್ರಿವತೋಃ | ಆಯುಧಾತ್ಮದ್ರವ್ಯೈ
ಮೋರ್ಭಃಕ್ರವ್ಯಾರ್ಥೇಕೈವಯೋರಿವ ||೧೮|| ಅಸೀತ್ಪದವ್ಯಾವಿಂತಾಹಮಿತರೇತಮುಪ್ಪಿಃ | ವಜ್ರ
ನಿವ್ವವರರುಪೈವಿತ್ ಸಮಮಹರ್ವಿತ್ ||೧೯|| ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಮುಪ್ಪಿಃಪ್ರಾಕೃತೈವಿಪ್ಪಿಪ್ಪಾಂಗೋ
ಕುಬಂಧನಃ | ಹ್ವೇಣಸತ್ಯಸ್ಯಿವನ್ನಗಾತ್ರಸ್ತಮಾಹಾತೀವನಿಸ್ತುತಃ ||೨೦|| ಜಾಣತ್ಯಾಂಸರ್ವಭೂ
ತಾನಾಂವತ್ಸೃಜಜಸ್ಸಯೋಬಲಮ್ | ನಿಷ್ಕಂಪುರಾಣಪುರಾಪ್ರಭವಿಷ್ಣುಮರ್ಥೀಶ್ವರಃ ||೨೧||
ತ್ವಪಿವಿಶ್ವಸ್ಯಜಾಂಸ್ರವ್ಯಾಸೃಜ್ಯಾನಾಮಪಿಯಚ್ಛಸತ್ | ಕಾಲಃಕಲಯತಾತಾತಾತಾತಾತಾತಾತಾತಾ
ತೃನಾಮ್ ||೨೨|| ಯಸ್ಯೈವದುತ್ಕಲಿತರೋಪಕಟಾಕ್ಷಮೋಕ್ಷೈರ್ವತ್ಯಾದಿಕತ್ಯು ಭತನಕ್ರತಮುಂಗಿ

ವವಿತ್-ಕೃಷ್ಣನಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂ ಅರಿಯದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಕುಪಿತಃ-ನಿಟ್ಟುಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಪ್ರಾಕೃತಂಪುರಾಷಂ-ಪಾಪು
ರಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ, ಮತ್ಯಾ-ತಿಳಿದು, ಆತ್ಮನಃ-ತನ್ನ, ಸ್ವಾವಿನಾ-ಒಡೆಯನಾದ, ತೇನಭಗವತಾ-ಅಕ್ಕಪಟ್ಟವೇವನೊಡನೆ,
ಯುಯುಧೇ-ಕಾದಿವನು ||೧೬|| ಕ್ರವ್ಯಾರ್ಥಃ-ಮಾರನದಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಕೈವಯೋರಿವ-ಗಿಡಗನ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆಹೋಗೋ
ಹಾಗೆ, ವಿಜಿಗ್ರಿವತೋಃ-ಗೆಲ್ಲಲಯನುವರಾದ, ಉಭಯೋಃ-ಕೃಷ್ಣಜಾಂಬವಂತರೀರ್ವರಿಗೂ, ಆಯುಧಾತ್ಮದ್ರವ್ಯೈಃ-ಕೃ
ದುಗಳಿಂದಲೂ, ಕಷ್ಟಗಳಿಂದಲೂ, ಪುರಗಳಿಂದಲೂ, ಮೋರ್ಭಃ-ತೋಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಸುತುಮುಖಂ-ಒಹಹೊಂಜಿವಾದ,
ಹೃದ್ಯಯುದ್ಧಂ-ಜಂಟಿ ಕಾಳಿಗವು, ||೧೭|| ಆಸೀತ್-ಆಯಿತು. ತತ್-ಆ ಜಗಳವು, ವಜ್ರನಿಷ್ಪೇಷವದುವೈಃ-ನಿಡಿಲಿಗು
ತಂತೆಕರಿನಂಗಳಾದ, ಇತರೇತರಮುಪ್ಪಿಃ-ಪರಸ್ಪರದ ಹಿಡಿದಿದ್ದುಗಳಿಂದ, ಅಹರ್ನಿಶಂ-ಹಗಲಿನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ,
ಅಪ್ಯಾವಿರಿತಾಹಂ-ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟುದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಆಯಿತು ||೧೮|| ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಸಾರಾಜುಣನ, ಮುಪ್ಪಿನಿಷ್ಪಾತ್ತೈಃ-ಹಿಡಿಗುದ್ದುಗಳ
ಳಿಂದ, ನಿಷ್ಪಿಪ್ಪಾಂಗೋರುಬಂಧನಃ-ನಿಷ್ಪಿಪ್ಪ-ನುರಿಯಲ್ಲಟ್ಟ, ಅಂಗ-ಅವಯವಗಳೂ, ಉರು-ತೊಡಗಳೂ ಬಂಧನಃ-
ಸಂಧಿಗಳೂಉಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಹ್ವೇಣಸತ್ಯಃ-ಕುಂದುಗೊಂಡ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನೂ, ನಿವ್ವಗಾತ್ರಃ-ಜವರಿದ ಮೈಯುಳ್ಳ
ವನೂಆದ ಜಾಂಬವಂತನು, ಅತೀವ-ಬಹಳವಾಗಿ, ವಿಸ್ತೀತಃ-ಆತ್ಮಾರ್ಥಮುಕ್ತನಾಗಿ, ತೋ-ಆ ಕೃಷ್ಣನಂಕರಿತು, ಆಹ-ನು
ಡಿದನು ||೨೦|| ತ್ವಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಪ್ರಾಣಃ-ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾದ ಕೆತ್ತಿಯೂ, ಓಜಃ-
ಇಂದ್ರಿಯಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ, ಸಃ-ಗುಂಡಿಗಳುಘಟ್ಟಿತನವೂ, ಬಲಂ-ದೇಹತ್ಯಾಜವೂ, ಆಗಿರುವಿಯನುತಲೂ, ವಿಷ್ಣುಂ-ವ್ಯಾಪ
ಕನಾದ, ಪುರಾಣಪುರಾಷಂ-ಕಾರಣಾತ್ಮನಾದ, ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುಂ-ಸರ್ವಸಮರ್ಥನಾದ, ಅಧೀಶ್ವರಂ-ಒಡೆಯರಿಗೊಡೆಯನಾದ,
ನಾರಾಮಾಣಸುತಲೂ, ಜಾನೇ-ಬಲ್ಲೆನು ||೨೧|| ಹಿ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ವಿಶ್ವಸ್ಯಜಾಂಚ-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನಸ್ಯ
ಪಿಪ್ಪನುನು ಬ್ರಹ್ಮರಿಗೂ, ಸ್ರವ್ಯಾ-ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೋ, ಸೃಷ್ಟಾನಾಮಪಿ-ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಲದತಕ್ಕ ಮಹಾದಾದಿಸತ್ಯಗಳಿಗೂ
ಸದ್ಯತ್-ಸತ್ತೆಯಾವುದೋ, ಕಲಯತಾಂ-ಕ್ರಿಯಾವಂತರಿಗೆ, ಈಕಃ-ಒಡೆಯನೂ, ಕಾಲಃ-ಉತ್ಪತ್ತಿಉಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳಿಗಾಧಾ

ಣಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡಿದನು ||೨೨|| ಜಯಿಸಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮ
ಹಾಭಯಂಕರನಾಗಿ ದ್ವೈದ್ವಯುದ್ಧವುಂಟಾಯಿತು. ಪಾಂಸನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಗಿಡಗನಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಯುದ್ಧವಾದಂ
ತೆ ಆಯುಧಗಳಿಂದಲೂ ಕಿಲಾವರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು ||೨೩|| ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟುದಿನಗಳ ಪರ್ಯಂತ
ವೂ ಅನೋನ್ಯನಾಗಿ ವಜ್ರಪ್ರಹಾರಂಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಮುಪ್ಪಿಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ವಿಕ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಅವಿಚ್ಛಿ
ನ್ನನಾಗಿ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು ||೨೪|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಪ್ಪಿಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಕಿಠಿಲಂಗಳಾದ ಸಂಧಿಗಳೂ ಅಂಗ
ಗಳೂ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ ಹ್ವೇಣಬಲನಾಗಿ ಬೆಪರಿದ ಕರೀಶವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಜಾಂಬವಂತನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಆ ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದನು ||೨೫|| ನಿನ್ನನ್ನು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾದ ಕೆತ್ತಿಯೂಕಾಯ
ಬಲವೂ ಇಂದ್ರಿಯ ಬಲವೂ ಉದ್ಧಿಬಲವೂ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಸರಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುವಾದ
ಪುರಾಣಪುರಾಷನಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ವಿಷ್ಣುವೇನೀನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ ||೨೬|| ನೀನು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೃಗಳಾದ ಬ್ರ
ಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ಸ್ರವ್ಯವಾದವನು. ಉತ್ತರತು ಹುಟ್ಟುವ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಕಾರಣನಾದವನು. ನೀನೇ ಕಾಲ

ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ | ದದೌತ್ಸ್ಮೈವರಾಂಮುಕ್ತಿಂಪ್ರೀತ್ಯಾಜಾಂಬವತೇಹಿಃ ||೨೪|| ಅದ್ವೈತ್ಯಾನ್ವಿನಿರ್ಗಮಾಂತಃಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ಯಪಿಂಜನಾಃ|ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯದ್ವಾದಕಾಹಾನಿದುಃಖಿತಾಸ್ತಪುರಂಯಯುಃ||೨೫|| ನಿಶಮ್ಯವೇವಕೀದೇವೀರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾನಕದಾಂದಾಭಿಃ | ಸುಹೃದೋಜ್ಞಾತಯೇಶೇಚತಃಪಿಲಾತ್ಯಮೋಮನಿರ್ಗತಮ್ ||೨೬|| ಸತ್ರಾಜಿತಂಕಪಂತಸ್ತದುಃಖಿತಾದ್ವಾರಕಾಕಃ | ಉಪತಸ್ಕೃಷ್ಟಂದ್ರಭಾಗಾಂದುರ್ಗಾಂಕೃಷ್ಣೋಪಲಬ್ಧಯಃ||೨೭|| ತೇವಾಂತಂದವ್ಯುಪಸಾಧನಾತ್ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಠಾಪಿಷಾಚನಃ| ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವಸಿಪ್ಪಾರ್ಥಸ್ಸದಾಶೋಹರ್ಷಯೇಹಿಃ ||೨೮|| ಉಪಲಭ್ಯಹೃಷೀಕಕಂಮೃತಂ ಪುನರಿವಾಗತಂ | ಸಹಪತ್ನಾ ನ್ಯಮಣಿಗ್ರೀಮಸರ್ವೇಜಾತಮಯೋತ್ಸವಾಃ ||೨೯|| ಸತ್ರಾಜಿತಂಸಮಾಹೂಯಸುಭಾಪಾಂರಾಜಸನ್ನಿಧೌ|ಪ್ರಾಪ್ತಂಚಾಪ್ಯಯಂಭಗವಾನ್ಯುಣಂತಕ್ರೃತ್ಯವೇದಯತಿ ||೩೦||

ಯಮುಚ್ಚ, ಸಹರಿಃ-ಆಕೃಷ್ಣನು, ಪ್ರೀತ್ಯಾ-ಪ್ರೀತವದಿಂದ, ದದೌತ್ಸ್ಮೈವರಾಂ-ಅಂಜನವಂತನಿಗೆ, ವರಾಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಮುಕ್ತಿಂ-ಮೋಕ್ಷವನ್ನು, ದದೌ-ಕೊಟ್ಟನು ||೨೪|| ದ್ವಾದಕಾಹಾನಿ-ಬೋರಗಿದ್ದ ದ್ವಾರಕಾಪುರದ ಜನಗಳು, ಬಿಲಂ-ಕರದಿ ಯಬೋಕ್ತೆಯನ್ನು, ಪ್ರಸಿದ್ಧಸ್ಯ-ಪೋಕ್ತಂಥಾ, ಕಾರ್ತಿಕೇ-ಪ್ರಪನ್ನನ, ನಿರ್ಗಮಂ-ಮೋರಗಬರುವಿಕೆಯನ್ನು, ಅದ್ವೈತ್ಯಾನ್ವಿ-ಕಾಣದೆ, ದ್ವಾದಕಾಹಾನಿ-೧೦ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ-ಕುಳಿರುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ, ಮುಣಿತಾ-ವ್ಯಥೆಯಿಂಟಾದವರಾಗಿ, ಪುರಂ-ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು, ಯಯುಃ-ಸೇರಿದರು ||೨೫|| ದೇವಕೀವೇದೀ-ಕೃಷ್ಣನತಾಯಿಯೂ, ರುಕ್ಮಿಣೀ-ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಂಡತಿಯೂ, ಆ ನಳಮಂಥಾಭಿ-ವಸುದೇವನೂ, ಸುಹೃದಃ-ಗೋವಿಂದನೂ, ಜ್ಞಾತಯಃ-ನಂದರೂ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಪರಿಯನ್ನು, ಬಿಲಾಕಿ-ಗವಿಯದನೆ ಯಿಂದ, ಅನಿರ್ಗತಂ-ಮೋರಗಾರದೆ ಯಿರುವನನ್ನಾಗಿ, ನಿಶಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಅಶೋಚ-ಮುಂದಿದರು ||೨೬|| ದ್ವಾರಕಾಕನಃ-ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯುಳ್ಳ, ತೇ-ಅವರು,ಮುಣಿತಾಃ-ಪೀಡೆಯುಂಟಾದವರಾದ್ದರಿಂದ,ಸತ್ರಾಜಿತಂ-ಸತ್ರಾಜಿತ್ತೆಂಬಜನನ್ನ, ಕಪಂತಃ-ಬಯ್ಯತಲಿರುವವಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣೋಪಲಬ್ಧಯಃ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮರಳಿ ತಾಪು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಲೋಡುಗ, ಚಂದ್ರಭಾಗಾಂ-ಚಂದ್ರಭಾಗಾದೇವಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ದುರ್ಗಾಂ-ದೋಬಂಕಟಪರಿಹಾರಕನಾದ, ಶಿವಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಉ ಪತಸ್ಕೃ-ಭಜಿಸಿದರು ||೨೭|| ದೇವ್ಯುಪಸಾಧನಾ-ದುರ್ಗಾಂಪಯನ್ನು ಭಜಿಸಿದ್ದರದೇವಿಯೆಂದಲೂ, ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಠಾಪಿಷಾಚ-ಕೃಷ್ಣನಂಕಾಣುವರೆಂದು ದೇವತೆಯಿಂದ ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಶೀರ್ವಾದವೆಂದಲೂ, ಸಿಪ್ಪಾರ್ಥಃ-ನಿರವೇರಿತಪ್ರಯೋಜನಮುಳ್ಳವ ನಾದ, ಸದಾಶೋಹಂ-ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಜಾಂಬವತಿಯಿಂಸುತನಾದ, ಸಹಿಸ್ತ-ಆಕೃಷ್ಣನಾದರೋ ತೇವಾಂ-ಆ ದ್ವಾರಕಾವಾಸಿ ಗಳಾದ ವಸುದೇವಾದಿಗಳಿಗೆ ಹರ್ಷಯ-ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನಾಗಿ, ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು ||೨೮|| ಮೃತಂ-ಷತ್ಪ್ರಹೋಗಿದ್ದ, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ ಅಗತಮಿವ-ಬಂದವನಂತೆ ತೋರುವ ಹೃಷೀಕ(ಕಂ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳೇಡೆ ಯನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪತ್ನಾ ನ್ಯಮ-ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆಯೂ, ಮಣಿಗ್ರವಂ-ಸ್ಯಮಂತಕವು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಉಪಲಭ್ಯ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿನೋಡಿ, ಸರ್ವೇ-ಬ್ಧರೂ, ಜಾರವಹೋತ್ಸವಾಃ-ಉಂಟಾದ ದೊಡ್ಡ ಪಬ್ಬಮುಳ್ಳವರಾದರು ||೨೯|| ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸತ್ರಾಜಿತಂ-ಸತ್ರಾಜಿತರನ್ನು, ಸಮಾಹೂಯ-ಕರೆದು, ಸುಭಾಯಾಂ-ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ರಾಜಸನ್ನಿಧೌ-ಉಗ್ರಸೇನರಾಯನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಪ್ತಂಚ-ರತ್ನವುಹೊರತೆ ಬಗೆಯನ್ನೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯ-ತಿಳಿಯತೇಳಿ, ಮುಣಿಂ-ರತ್ನವನ್ನು, ತಕ್ರೃ-ಆ ಸತ್ರಾಜಿತಂಗೆ, ನ್ಯವೇದಯ-ಕೊಟ್ಟನು ||೩೦|| ಸಚ-ಆ ಸತ್ರಾಜಿತನೊಕೂಡ, ವಿಗ್ರಹಿತಃ-ನಾಚಿಕೆಯುಂಟಾ

ದು ದುಃಖಿತರಾಗಿ ಉರಿಗೆ ಹೊರಟುಬಂದರು ||೨೫|| ದೇವಕೀದೇವಿಯು ವಸುದೇವನೂ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲರೂ ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಕೇಳಿ ದುಃಖವಟ್ಟರು ||೨೬|| ಸತ್ರಾಜಿತರಾಯನಂ ಬಯ್ಯುವ ರಾಗಿ ದ್ವಾರಕಾವಾಸಿಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೋದುದಿಂದ ಬರುವದಕ್ಕೋಸುಗ ಮಾಹಾಮಾಯಾ ರೂಪಳಾದ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು ||೨೭|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯುಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಜನರಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಸಮೇತನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವಿರ್ಭೂತನಾದನು ||೨೮|| ಸ್ತ್ರೀಸಮೇತನಾಗಿ ಮುಣಿಯು ಕಂತದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನೋಡಿ ಎಬ್ಬರೂ ಮಹೋತ್ಸವವನೆಯ್ದಿದರು ||೨೯|| ಅನು ತರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಸತ್ರಾಜಿತರಾಯನಂ ಕರೆಯಿಸಿ ತಾನು ಹೋಗಿಬಂದ ವೃತ್ತಾಂತವು ಪೇಳಿ ಆ ಮುಣಿಯುಂ ಸತ್ರಾಜಿತರಾಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ||೩೦|| ಆ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಶಿರವಂಬಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಪ್ತನಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಲವದ್ವಿರೋಧವು ಭಾವಿಸಿ ಈ ಅಪರಾಧವುಂ

ಸಚಾತವ್ರೀದಿತೋರತ್ನಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ನಾಜ್ಞುಖಃ ಸ್ಥಿತಃ | ಅನುತಪ್ಯಮಾನೋಭವನಮುಗಮತ್ಸೈವ ನ
ಪಾಡ್ಯತಾ ||೪೦|| ಸೋನುಧ್ಯಾಯಂ ಸ್ತವಮಾಘಂ ಬಲವದ್ವಿಗ್ರಹಾಕುಲಃ | ಕಥಂ ಮೃಜಾ ಮ್ಯಾತ್ಮರ
ಜಃ ಪ್ರಸೀದದ್ಯಾ ಜ್ಯೋತಃಕಥಂ ||೪೧|| ಕಿಂಕೃತ್ವಾ ಸಾಧುಮಹ್ಯಂ ಸ್ಯಾನ್ಮ ಕವಿದ್ಯಾ ಜನೋಯಥಾ |
ಅದೀರ್ಘದರ್ಶನಂ ಜ್ಞಾಪ್ರಂಮೋಢಂ ದ್ರವಿಣಲೋಲಮಂ ||೪೨|| ದಾಸ್ಯೋದುಹಿತರಂತಸ್ತಸ್ಮಿನ್
ರತ್ನಂ ರತ್ನಮೇವ ಚ | ಉಪಾಯೋಯಂ ಸಮೀಚೀನಸ್ತಸ್ಯ ಕಾಂತೀರ್ನ ಜಾನ್ಯಥಾ ||೪೩|| ವಿವಂವ್ಯವ
ಸಿತೋಬುಧ್ಯಾಸತಾ ಬ್ರಿಹತ್ಸ್ಯಸುತಾಂಕುಭಾಂ | ಮಣಿಂಚಸ್ಯಯಮಾದ್ಯಪ್ಯುಕ್ಯಪ್ಯಾಯೋವಜ
ಹಾರಹ ||೪೪|| ತಾಂ ಸತ್ಯಭಾಮಾಂ ಭಗವಾನುಪಯಮೇಯಥಾ ನಿಧಿ | ಬಹುಭೀರ್ಯಾ ಚಿತಾಂಶೀಲ

ದವನಾಗಿ, ರತ್ನಂ-ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು. ಗೃಹೀತ್ವಾ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅನಾಜ್ಞುಖಿ-ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಸ್ಥಿತಃ-
ನಿಂತನು. ಸ್ವೀನಶಾಸ್ತ್ರನಾ-ತಾನು ಕೃಷ್ಣಂಗಳಮಾಡಿದ ಅವರಾಧದಿಂದ, ಅನುತಪ್ಯಮಾನಃ-ವತ್ಸಾತ್ಮತವಡುತ್ತಿರುವನಾ
ಗಿ, ಭವನಂ-ಕುನೀಯಂಕರಿತು, ಅಗಮತೆ-ಜೋಪನು ||೪೦|| ಸಃ-ಆ ಸತ್ರಾಜಿತನು, ತದಧಿಪೋವ-ಆ ಪಾಪವನ್ನೀ, ಅನು
ಧ್ಯಾಯ-ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಬಲವದ್ವಿಗ್ರಹಾಕುಲಃ-ಬಲಪಂತರೋಡನೆ ಕಲಹವಾದೀತಂದು ವ್ಯಾಕೋನಾದ್ದರಿಂದ, ಆ
ರತ್ನ-ನನ್ನವಲವಾದ ಅವರಾಧವನ್ನು, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಮೃಜಾವಿ-ತೊಡಕೊಳ್ಳುವನು ಅಚ್ಯುತೋವಾ-ಕೃಷ್ಣನೊಕೊ
ಡ. ಕಥಂ-ಹೇಗೆ ತನ್ನೀದೇ-ಪ್ರಸನ್ನನಾದಾನು ? ||೪೧|| ಕಿಂಕೃತ್ವಾ-ವಿನನ್ನಮಾಡಿದರೆ, ವತ್ಸ್ಯಂ-ನನಗೆ, ಸಾಧುಸಾತ್ಮ
ತೆ-ಸರಿಯಾದೀತು ? ಜನಃ-ಲೋಕವು, ಅದೀರ್ಘದರ್ಶನಂ-ದೂರಾಲೋಚನೆ ಮಿಲ್ಲವಂಥಾ, ಜ್ಞಾಪ್ರಂ-ಕೃತಜನಾದಂಥಾ,
ಪೂಢಂ-ಮಂಪಮತಿಯಾವಂಥಾ, ದ್ರವಿಣಲೋಲಪಂ-ಧನಾಸಕ್ತನಾದಂಥಾನನ್ನನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ನಕಪೀತ್-ಬಯ್ಯದೆ
ಯಿದ್ದೀತು ||೪೨|| ತಸ್ಮಿನ್-ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಂಗೆ, ಸ್ತ್ರೀಕತ್ನಂ-ಹೆಂಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ, ದುಹಿತರಂ-ಮಗಳನ್ನೂ, ರತ್ನಮೇವ
ಚ-ಸ್ಯಮಂತಕಮುಖೆಯನ್ನೂ, ದಾಸ್ಯೋ-ಕೊಡುವೆನು ಅಹಮುಃಪಾಯಃ-ಈ ಯುಕ್ತಿಸಾಧನವು, ಸಮೀಚೀನಃ-ಸರಿಯಾಗಿ
ರುವುದು ತಸ್ಯ-ಆನನ್ನ ಅವರಾಧಕ್ಕೆ, ಕಾಂತಿಶ್ಚ-ಪರಿಹಾರವೂ, ಅನ್ಯಥಾ-ಬೇರೆಬಗೆಯಾಗಿ, ನ-ಇಲ್ಲವು ||೪೩|| ವಿವಂ-ಹೀ
ಗೆ, ಬುಧ್ಯಾ-ಜ್ಞಾನದಿಂದ, ವೋವಸಿತಃ-ವಿಚಾರನಿಶ್ಚಯಮುಳ್ಳವನಾದ, ಸತ್ರಾಜಿತಃ-ಸತ್ರಾಜಿತ ಸೆಂಬವನು, ಕುಭಾಂ-ಕಶ್ಯಾಣಿ
ಯಾದ, ಸ್ವನುತಾಂ-ತನ್ನಮಗಳನ್ನೂ, ಮಣಿಂಚ-ಸ್ಯಮಂತಕರತ್ನವನ್ನೂ, ಸ್ವಯಂ-ತಾನಾಗಿ, ಉದ್ಯಮ್ಯ-ಪ್ರಯತ್ನ
ಗೊಂಡು, ಕೃಷ್ಣಯ-ಹೆಗೆ. ಉಪಜಹಾರ-ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದನು ||೪೪|| ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ಬಹುಭಿಃ-ಹಲವು
ಮಂದಿಮಿಂದ ಯಾಚಿತಾಂ-ಯಾಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಂಥಾ, ಶೀಲ-.. ನಿತಾಂ-ಶೀಲ-ಸತ್ಪನ್ನಪಾದದಿಂದಲೂ, ರೂಪ-ಜಲಾಪಿಕೆಯಿಂ
ದಲೂ, ಔದಾರ್ಯ-ಧಾರಾಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಗುಣ-ವಿನಯಾದಿನ-ಗುಣಂಗಳಿಂದಲೂ, ಅನಿವೃತಾಂ-ಕೊಡಿದಂಥಾ, ತಾಂ-ಆ ಸ
ತ್ರಾಜಿತನ ವಗಳಾದಂಥಾ, ಸತ್ಯಭಾಮಾಂ-ಯಥಾರ್ಥವೂ ಕಾಂತಿಯೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಉಳ್ಳ ಸತ್ಯಭಾಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಯ
ಥಾವಿಧಿ-ಹೃತಿಯವಿಧಾನವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸದೆ, ಉಪಯೋಮೇ-ಮದಿವ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ||೪೬|| ನೃಪ-ಸತ್ರಾಜಿದ್ರಾಯನೇ! ವ
ಯಂ-ನಾವು, ಮಣಿಂ-ಸ್ಯಮಂತಕರತ್ನವನ್ನು, ಸವತ್ರೀಚ್ಛಾಮಃ-ಮರಳೆಯೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವು.

ಸಾನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಿಕೃತಸಹುಚ್ಛೇತು ||೪೬|| ಏನುಮಾ
ದಿದರೆ ಈ ಯಪರಾಧ ಪರಿಹಾರವಾದೀತು ? ಜನರು ನನ್ನಂ ಹೇಗೆ ಬಯ್ಯಬೇ ಇರುತ್ತಾರೆ? ದುರಾಲೋಚನೆ
ಯುಮಾಡದೆ ದ್ರವ್ಯಲೋಭವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮೂಢನಾಗಿ ಜ್ಞಾದ್ರಸಾದ ನನ್ನಂ ಜನರು ಹೇಗೆ ದೂಷಣಂಗಳ್ಯದೇ
ಇರುತ್ತಾರೆ ||೪೭|| ಆಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಈ ಮಣಿಯಂಸಹ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ
ಕುಡುತ್ತೇನೆ ಈಯುವಾಯವೇ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು ||೪೮|| ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಸತ್ರಾಜಿತರಾಯನು ಕುಭಲಾ
ದ ತನ್ನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯಂಸಹ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಥಾಕಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯಾಗಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ವಿವಾಹವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು
ರೂಪಾದಾರ್ಯಗುಣಸುಪನ್ನಳಾದಕಾರಣದಿಂದ ಕೃತವರ್ಮಾದಿಗಳು ಬಹುಮಂದಿ ಆಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ಅಪೇ
ಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಂತವಳಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿವಾಹವಂಮಾಡಿಕೊಂಡನು ||೪೯|| ಆ ಮೇಲೆ ಭಗವಂತನು ಸ
ತ್ರಾಜಿತರಾಯನುಕುರಿತು ನುಡಿದನು. ಎಲೈ ಸತ್ರಾಜಿತರಾಯನೇ! ಮಣಿಯು ನಿನಗೇ ಇರಲಿ. ನೀನು ಸೂ
ರ್ಯಭಕ್ತನು, ನಿನಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ನಿನ್ನಲ್ಲೇ ಇರಲಿ. ನಾವು ಭಲಭಾಗಿಗಳು, ಎಂದು ಹೇಗೆ ಮ

ರೂಪಾದಾರ್ಥಗುಣಾನ್ವಿತಾನ್||೪೬||ಭಗವಾನಾಹವಮಣಿಂಪ್ರತಿಚ್ಛಾಪೋವಯಂತ್ಯಪ|ತವಾಸ್ತಂ
ದೇವಭಕ್ತಸ್ಯಮಯಂಚಫಲಭಾಗಿನಃ||

೪೭||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಕಮಸ್ಕಂಧಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಶ್ರೀಕೃತಃ | ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಾಧೋಪಿಭಗವಾಃ ದಗ್ಧಾಸೂಕ್ಷ್ಮಕರ್ಪೂವಾಃ | ಕುಂತೀಂಚಕುಲ್ಯಕ
ರಣೇನದರಾವೋಯಯೌಕುರೂಃ ||೧|| ಭೀಷ್ಮಂನೃಪುನಸಿದುರಂಗಂ ಪಾರೀದೋಗ್ರಣಮೆವಚ |

ದೇವಭಕ್ತಸ್ಯ-ಸೂರ್ಯನೇವಕನಾದ, ತವ-ನಿನಗ್ಗೆ, ಆಸ್ತಂ-ಇರಲಿ, ವಯಂಚ-ನಾವಾದರೋ, ಫಲಭಾಗಿನಃ-ಅಪರ ವ
ಮೋಜನವಾದ ಧನವಂ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವರಾಗುವೆವು. (ಅಪುತ್ರನಾದ ನಿನ್ನ ಧನವು ನಮ್ಮದೇಆಗುವುದೆಂದು ಗೂಢಾಭಿಪ್ರಾ
ಯವು.) ಎಂಮ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಆಹ-ನುಡಿದನು ||೪೬||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥಬೋಧಿನೀಪೀಕೆಯ ಶ್ಲೋಕ-೨೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

೪೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥಬೋಧಿನೀ ಪೀಕೆ.

[ಶ್ರೀಕೃತವಚನವು.] ಭಗವಾಃ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಾಧೋಪಿ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯಮುಕ್ತವನಾದರೂ, ಪಾಂಡ
ವಾಃ-ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ನು, ಕುಂತೀಂಚ-ವೃಧಾದೇವಿಯನ್ನೂ, ದಗ್ಧಾಃ-ಅರಗಿನಮನೆಯಲ್ಲಿ ನುಡಲ್ಪಟ್ಟುಹೋದವರನ್ನಾಗಿ,
ಅಕರ್ಪೂ-ಕೇಳಿ, ಕುಲ್ಯಕರಣೇ-ಕುಲಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ವೈವಹಾರವಂ ನಡೆಯಿಸಲೋಸುಗ, ಸಹರಾಮಃ-ಬಲಭದ್ರನಿಂಸಹಿತ
ನಾಗಿ, ಕುರೂಃ-ಕೌರವರನ್ನು ಕುರಿತು, ಯಯೌ-ತರಳಿತನು||೧|| ಭೀಷ್ಮಂ-ಶಾಂತನವನನ್ನೂ, ಸುಮದುರಂಗಂ-ವಿದುರನೊಬ ಮಂ

ನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸತ್ಪ್ರಜಿತುರಾಯನು ಅಪುತ್ರನಾದವನು, ಇವನ ಧನವೆಲ್ಲವೂ ನಮಗೇ ಆಗುತ್ತೆ ಎಂಬ ಗೂಢಾ
ಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಭಗವಂತನು ಆ ಮಣಿಯಂ ಸತ್ಪ್ರಜಿತುರಾಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ||೪೬||

ಇಂತುಶ್ರೀಕೃತಮುನಿಯುಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತುನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದೂ ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನುಂತ್ಯಮಿ

ತಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶ್ವರಪುರ

ವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಪಾಪುಜಾತನುಜಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

ರಾಜವಾಣೀಫಲಾಸಮೆಂಬಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ಮೊಳುದಕಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ೪೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಡುದು.

೪೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು .

೪೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು .

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಸಪ್ತಪಂಚಾಶತ್ತಮೇತುಪುನಕ್ಯತಧನೋರ್ವಥ | ಪ್ರಾಪ್ತಂಸ್ವದುರ್ಯಶೋ
ಪೂರ್ವ್ಯಕೃಷ್ಣೋಕ್ತೋರಾಗತಾನ್ಮಣಃ ||೧||ಪೀ| ಐವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಶತಧನ್ವ
ನೆಂಬ ಯಾದವನು ಸಂಹರಿಸಲಾಗಿ ಪುನಶ್ಚ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಅಪಯಕಸ್ಸಂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಟ್ಟಲೋಸುಗ ಕಾಶೀ
ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಕೂರನಂ ಕರಿಯಿಸಿ ಅವನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿ
ಯಂ ತರಿಸಿ ಸುಭಾಜನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಅಪಯಕಸ್ಸಂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡನು ಎಂಬರ್ಥವಂ ಕೃತಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿ
ದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನವಂತೆನೆ--

ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಲಾಕ್ಷಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಕುಂತಿಯೊ
ಡನೆ ದಗ್ಧರಾದರೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವಂಕೇಳಿ ಬಲರಾಮಸಮ್ಮೇತನಾಗಿ ಪಾಂಡವಧ್ವಾಬಿಲದ್ವಾರಮಾರ್ಗದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಹೋದರು ಎಂಬ ಅರ್ಥವಂ ತಿಳಿದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಲೋಕಾಪವಾದ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಹೋದನು||೧|| ಅ ಪುರದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನಂ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಂ, ವಿದುರನಂ, ಗಾಂಧಾರಿಯಂ, ದ್ರೋ

ತುಭ್ಯಮಿತಿವಾಕ್ಯವಾಗವ್ಯಹಾಕವ್ಯಮಿತಿಶೋಚತುಃ ||೧|| ಲಬ್ಧ್ಯತದಂತರಂರಾಜಕತಥೈನತಃ
 ನವ ||೨|| ತುಃ | ಅಕ್ರೂರಕೃತವರ್ಮಣಾಮಣಿಕಸ್ಮಾತ್ಸ್ಮಾತ್ಸ್ಮಾತ್ ||೩|| ಯೇಸ್ಯಭ್ಯಂಸಂಪ್ರತಿ
 ಶಕ್ತೃಕನ್ಯಾತ್ಮಾನಿಗೃಹ್ಯಂತಃ | ಕೃಷ್ಣಾಯಾದಿನ್ಯಸತ್ರಾಜತ್ಯಸ್ಯದ್ಭ್ರಾತೃವೈವ್ಯಯಾತ್ ||೪||
 ಎಸ. ಭಿನ್ನಮತಿಸ್ತಾಭ್ಯಾಂಸತ್ರಾಜಿತಮಸತ್ತಮಃ | ಕಯಾನಮವಧೀಲೋಭಾತ್ಸಮಾಪ್ತೋಜೀವೀ
 ಪಿತಃ ||೫|| ಸ್ತ್ರೀಣಾಂವಿಕೋಶಮಾನಾನಾಂಕ್ರಂದಂತೀನಾಮನಾರ್ಥಕಃ | ಹತ್ವಾಪಶುಂಸೌಕ
 ವಸ್ತ್ರಣಿಮಾದಾಯಜಿಗ್ಮಿವಾ ||೬|| ಸತ್ಯಭಾಮಾಪಿಸಿತರಂಹತಂವೀಕ್ಷ್ಯಕುರ್ವಾತ | ವ್ಯಲಪ

ಶ್ರೀಯಂಸಂತನಾದ ಸ್ವಪಂ-ಕುರುಡರಸನೂ, ಗಾಂಧಾರೀಂ-ಗಾಂಧಾರಿಯೆಂಬರಾಣಿಯನ್ನೂ, ದ್ರೋಣಮೇವಜ-ದ್ರೋ
 ಣಚ-ಯನನ್ನೂ, ಸಮಾವಸ್ಯ-ಸೇರಿ, ತುಭ್ಯದಿವಾ-ಸಮಾನವ್ಯಥೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಹಾ-ಅಯ್ಯೋ! ಕಪಟಂ-ಪಂಡವ
 ರಾ ಕುಂತಿಯೂ ಹೋದದ್ದು ದುಃಖವಾಯಿತು, ಇತಿ-ಇಂತೆಂದು, ಕೋಚತಃ ಕೋಪಿತರು ||೩|| ರಾಜಕ-ರೀಕ್ಷಿದ್ರಾ
 ಯಸೇ! ತದಂತರಂ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ನಗರವಲ್ಲದೆ ಅನವಯವನ್ನು, ಲಬ್ಧ್ವಾ-ಪಡೆದು, ಅಕ್ರೂರಕೃತವರ್ಮಣ-ಅಕ್ರೂ
 ರನು ಕೃತವರ್ಮನು ಎಂಬ ಯಾದವರೀರನೂ, ಕತಥೈನತಃ ಕತಥಸ್ತನಂಬವನುಕುರಿತು, ಉಚತುಃ ನುಡಿದರು: ಮಣಿಂ-
 ಸ್ಯಮಂತಕವು, ಕನ್ಯಾ-ಯಾವಕಾರಣವೆನೆಯಿಂ, ನಗೃಹ್ಯತೇ-ನಿನ್ನಿಂನ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಬೇಡವೆಂಬ ||೪|| ಯೇಸತ್ರಾಜಿ-
 -ಯವ ಸತ್ರಾಜಿತನು, ಕನ್ಯಾರತ್ನಂ-ತೆನ್ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು, ಅಸ್ಮಭ್ಯಂ-ನಮಗೆಕೊಡುವೆನೆಂದು,
 ಸಂಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ವಾಡ್ವೈಶ್ವಯಂಗಳನ್ನು, ಬಲಕ ನಾ-ನಮ್ಮನ್ನು, ವಿಗೃಹ್ಯ-ಬಿಡಾಡಿಸಿತೊರೆದು, ಕೃಷ್ಣಾಯ ಪಾನುಜೇ
 ವಂಕೆ, ಅದಾ -ಕೊಟ್ಟನೋ ಆ ಸತ್ರಾಜಿತ್ತು, ಭ್ರಾತರಂ-ತಮ್ಮನಾದ ಪ್ರಸೇನನಿಂದ ಕನ್ಯಾ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ,
 ನಃಸ್ವಿಯಾತ್-ಕೋಗದೆಯಿದ್ದಾನು? (ಅವನು ಸತ್ಯಪೋಗಲಿ ಯೆನುತ್ತಲೇ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ) ||೫|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ ತಾಭ್ಯಾಂ-ಅ
 ಕ್ರೂರಕೃತವರ್ಮರಿಂದ, ಭಿನ್ನಮತೀ-ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ ಅಸತ್ತಮಃ-ಅತ್ಯಂತದುಷ್ಟನಾದ ಪಾಪಕಿ-ಪಾ
 ಪಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ ಕ್ಷೀಣಜೀವಿತಃ-ಕೋರತೆಗೊಂಡ ಆಯುಷ್ಯಮುಳ್ಳವನಾದ, ಸಃ-ಆ ಕತಥಸ್ತನು, ಲೋಭಾ-ರತ್ನದ ಆ
 ಕೆಯಿಂದ, ಕಯಾನಂ-ಮಲಗಿದ, ಸತ್ರಾಜಿ-ನನ್ನು, ಅವಧೀತ-ಕೊಂದುಹಾಕಿದನು ||೬|| ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ತಲಗಳು, ವಿಕೋಶ
 ಮಾನಾನಾಂ-ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರೂ, ಅನಾರ್ಥವ-ವಿಕ್ರಿಯವರಂತೆ, ಕ್ರಂದಂತೀನಾಂ-ಸತೀನಾಂ-ಅಳುತ್ತಿರುವರೂ ಆಗುತ್ತಿರು
 ಲೂ, ಪಶುಂ-ಕುರುಯನ್ನು, ಸೌನಿಕವ-ಪಿತೃವನಂತೆ, ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಮಣಿಂ-ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು,
 ಆದಾಯ-ತಿಗಮಕ್ಕೊಂಡು, ಜಿಗ್ಮಿವಾ-ಹೋದವನಾದನು ||೭|| ಸತ್ಯಭಾಮಾಪಿ-ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೂಕೂಡ, ಹತಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪ
 ಟ್ಟ ಪಿತರಂ-ತಂದೆಯನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ಕೋಡಿ, ಕಚಾ-ಕೋಕದಿಂದ, ಅರ್ಪಿತಾ-ಒಪ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ, ಪುಷ್ಯತೀ-ವೋ
 ಹೆಗೊಳ್ಳುವಳಾಗಿ, ಹಾ-ಅಯ್ಯೋ! ತಾತತಾತ-ತಂದೆಯತಂದೆಯೇ! ಹತಾಸ್ತೀತಿ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದೆನಿಸುತಲೂ, ವ್ಯಲಪತ-

ಣಾಚಾರ್ಯನಂಸಹ ಯಯಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬಹುದುಃಖಿತರಾಗಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ವಿವತ್ತು ಬರಬಹುದೇ
 ಎಂದು ಖಿನ್ನರಾಗಿ ನುಡಿದರು ||೧|| ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರನು ಕೃತವರ್ಮನು ಇವರೀರರೂ ಕೂಡಿ ಕತ
 ಥಸ್ತನಂಕುರಿತು ನುಡಿದರು, ಎಲೈ ಕತಥಸ್ತನೇ! ಸತ್ರಾಜಿತರಾಯನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯಂ ನಿನ್ನನಿಮಿ
 ತ್ತವಾಗಿ ನೀನು ಅವಹರಿಸಿಲ್ಲ ||೩|| ಆ ದುಷ್ಟನಾದ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಪುತ್ರಿಯಂ ಕುಡಾತ್ತೇನೆಂದು ಮಂಜಿ
 ಹೇಳಿ ಅಮೇಲೆ ನಮ್ಮಂ ಲಕ್ಷ್ಯವಂವಾದೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದ್ದರಿಂದ ಆಸತ್ರಾಜಿತನು ತಮ್ಮನಾದ
 ಪ್ರಸೇನನ ಮಾರ್ಗವನೆಯ್ದಿ. ಅವನು ಸಂಹರಿಸಿ ಆ ಮಣಿಯಂ ಅವಹರಿಸು ||೪|| ಎಂದು ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
 ದುಷ್ಟನಾದ ಕತಥಸ್ತನು ಕ್ಷೀಣವಾದ ಆಯುಸ್ಸುಳ್ಳ ಪಾಪಿವ ನಾದಕಾರಣದಿಂದ ಮಲಗಿರುವ ಸತ್ರಾಜಿತನಂ
 ಮಣಿಯಲೋಭದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದನು ||೫|| ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಅನಾರ್ಥರಂತೆ ಕೋದನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ
 ಮಾನವಿಕ್ರಮಿಯಾದ ಕಟುಗನು ಪಶುವಂ ಸಂಹರಿಸುವಂತೆ ಸತ್ರಾಜಿತರಾಯನಂ ಸಂಹರಿಸಿ ಆ ಮಣಿಯಂ ತ
 ಗದುಕ್ಕೊಂಪು ಹೊರಟು ಹೋದನು ||೬|| ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ತಂದೆಯಾದ ಸತ್ರಾಜಿತರಾಯನು ಮೃತನಾದನೆಂ
 ದು ನೋಡಿ ಎಲೈತಂದೆಯೇ! ಎಲೈ ಅಪ್ಪಾ! ಎಂದು ಅಳುತ್ತ ಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳು ||೭|| ಅಮೇಲೆ ಸತ್ಯಭಾಮೆ

ತಾತತಾತೆಹಾಹತಾಸ್ತೀಮಾಹ್ಯೇ ||೨|| ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾಂಮೃತಂಪ್ರಾಪ್ಯಜಗೌಮಗಜನಾ
ಹೈಯಮ್ | ಕೃಷ್ಣಾಯನಿಧಿತಾರ್ಥಾಯತಪ್ತಚಾಖ್ಯಾಪಿತಾರ್ಥಮ್ ||೪|| ತದಾಕರ್ಣ್ಯಶ್ವರೌ
ರಾಜನ್ಯನುಸ್ಮೃತ್ಯತೋಕತಾತ್ಮ | ಆಹೋನಃಸರಮಂಕಪ್ಪಮಿತ್ರಸಾಕ್ಷಿವಿಲೆಪತುಃ ||೫|| ಆಗ
ತ್ಯಭಗವಾಂಸ್ತಸ್ಮಾತ್ ಭಾರ್ಯಸಾಗ್ರಜಃಪುರಮ್ | ಶತಧನ್ವಾನಮಾರಿಭಹಂತಾಂಘ್ರೀಶ್ಚತಂ
ಮಣಿಮ್ ||೧೦|| ಸೋಪಿಕೃಷ್ಣೋದ್ಯಮಂಕ್ಷೃತ್ವಾಭೀತಃಪ್ರಾಣಾರ್ಥಪ್ರಯಾ | ಸಾಹಾಯ್ಯಂಕೃತವ
ಮಾರ್ಗಮಯುಷಿತಸುಚಾಪ್ರವೀತಿ ||೧೧|| ಸಾಹವೀಶ್ವರಯೋಕುರ್ಯಾಂಹೇಳನರಾಹುಕೃಷ್ಣ
ಯೋಃ | ಕೊನುಹೈಮಾಯಕೃತ್ತತಯೋರ್ವ್ಯಜನಮಾಚರಣ ||೧೨|| ಕಂಸಸ್ಸಹಾನುಗೋಪಿತೋಯ

ವ್ಯರ್ಥವಚನಗಳಿರನುಡಿಯುತ್ತ ಅತ್ತಳು ||೨|| ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾಂ-ಎಣ್ಣೆ ಬೆರಗೋಣಿಯಲ್ಲಿ, ಮೃತಂ-ಹಣವನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ಯ-
ಹಾಕಿ, ಗಜಸಾಹಸ್ರಯಂ-ಗಜವೆಂಬಹೆಸರಿನಿಂ ಕೊಡಿದ ನಗರವಂಕರಿತು, ಜಗಾಮ-ತರಳವಳು ತಪ್ಪಾ-ಸಂತಾಪಮಾಳ್ವವಳಾ
ಗಿ. ನಿಧಿತಾರ್ಥಾಯ-ನ್ನಡಕೆ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸರ್ವಲೋಕವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಿಂ ಉಳ್ಳವನಾದ, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಮಾನುಷೇವಂಗೆ,
ಪಿತುಃ-ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಸತ್ವಾಜಿತನ, ವಧಂ-ಸಂಹಾರವನ್ನು, ಆಚಾಖ್ಯಾ-ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು ||೪|| ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ,
ತೇ-ಆ ಮಾತನ್ನು, ಅಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ ಈಶ್ವರ-ಒಡೆಯರಾದರಾವು. ಕೃಷ್ಣರು, ನೃಲೋಕತರ-ಮಾನುಷಭಾವವನ್ನು, ಅ
ನುಸ್ಮತ್ಯ-ಅನುಸರಿಸಿ ಅಖೋ-ಅಕ್ಷಯವು, ಸಂ-ಮಗ, ಪರಮಂಕಪ್ಪಂ-ಹೆಚ್ಚಾದ ದುಃಖವಾಯಿತು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು,
ಅಸಾಕ್ಷಿ-ನೀರುತುಂಬಿದ ಕಂಗಳಿಲ್ಲವರಾಗಿ, ವಿಲೆಪತು-ಅತ್ತರು ||೫|| ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸಭಾರ್ಯಾ-ಕಂಡತಿ
ಯಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೊಡನೆ ಸಂತನಾಗಿಬಿಡು, ಸಾಗ್ರಜ-ಅಣ್ಣನಾದ ಬಲರಾಮನಿಂಸಹಿತನಾಗಿಯೂ, ತಸ್ಯಾಶ್ಚ-ಅವನ
ಗರವದೇನೆಯಿಂದ, ಪುರಾ-ದ್ವಾರಕಾನಗರವೆಂಬುದು, ಅಗತ್ಯ-ಬಂಧು, ಶತಧನ್ವಾನಂ-ಶತಧನ್ವನಿರಿಬವನನ್ನು, ಹಂತಂ-
ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೂ, ಆರಿ ಭೇ-ಉಪೋಗಿಸಿದನು ||೧೦|| ಸೋಪಿ-ಅ ಶತಧನ್ವನೂಕೂಡ, ಕೃಷ್ಣೋದ್ಯಮಂ-ಮಾನುಷೇವನಪ್ರ
ಯತ್ನವನ್ನು ಕ್ಷೃತ್ವಾ-ತೀಡು, ಭೀತಃ-ಹೆದರಿವವನಾಗಿ ಪ್ರಾಣಪರೀಪ್ರಯಾ-ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಜ್ಜೆಯಿಂದ, ಕೃ
ತವಮಾರ್ಗ-ಕೃತವರ್ತಮಂ ಬ ಯಾವವನೇನಾವತಿಯನ್ನು, ಸಾಹಾಯ್ಯಂ-ತನಗೆಬಲಕರನನ್ನಾಗಿ, ಅಹಾಚತ-ಜೇಡಿಕೊಂ
ಡೆನು ಸಹ-ಅ ಕೃತವರ್ಮನೂಕೂಡ, ಅಬ್ರವೀಶ್ಚ-ಹೇಳಿದನು ||೧೧|| ಈಶ್ವರಯೋಃ-ಒಡೆಯರಾದ, ರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ-
ಬಲಭದ್ರಕೇಶವರ, ಹೇ-ಸಂ-ವಿಂಜಿಯನ್ನು, ಅಹಂ-ನಾನು ನಕುರ್ಯಾಂ-ಮಾಡಲಾರೆನು, ತಯೋಃ-ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ವೃ
ಜಸಂ-ಅಪರಾಧವನ್ನು, ಆಚರಣ-ಮಾಡುವನಾದ, ಕೋನ-ಯಾವಪುರುಷನ ತಾನೇ, ಕ್ಷೇಮಾಯ-ಶುಭವಾಗಿರುವುದಕ್ಕು ಕಲ್ಪಿ
ತ-ಸಮರ್ಥನಾದನು ||೧೨|| ಸಹಾನುಗೋ-ಪರಿಜನಂಗಳಿಂಸಹಿತನಾದ, ಕಂಸಃ-ಕಂಸನು, ಯಶ್ಚ-ಯಾವ, ದ್ವೇಷಾಶ್ಚ-ಕೃ
ಷ್ಣನಿರೋಧವೆನೆಯಿಂದ ಶಿರ್ಯಾ-ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ, ತ್ಯಾಜಿತಃ-ಜಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅಪೀತಃ-ಸತ್ತಹೋದನೋ, ಜರಾ
ಸಂಧಃ-ಮಗಧರಾಯನ, ಸಪ್ತದಶನಯಂ ಗಾತ್ರ-ಹದಿನೇಳುನಲವಕಾಳಗದವನೆಯಿಂದ, ಪಿರಧಃ-ತೀರಿಲ್ಲವನಾಗಿ, ಗತ-ಓಡಿ

ಮು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾಂಯಲ್ಲಿ ತುವೆಯ ವೇಹವೆ ಇರಿಸಿ ತಾನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಈಯರ್ಥವಂ
ಮುಂಡೇಯೇ ತಿಳಿದಿರುವ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸ್ಕರ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಮೇಖಿತಳಾಗಿ ಪಿತೃಸಂ
ಹಾರವು ಪೇಳಿದಳು ||೪|| ಆವಾಕ್ಯಮಂ ಕೇಳಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಪ್ರಾಕೃತರಾದ ಮಾನುಷರೀತಿಯನ್ನ ಮಲಬಿ
ನಿಹಾ! ನಮಗೆ ಯೇನುಕಟ್ಟುವು ಬಂತೆಂದು ಬಾಪ್ಸನೇತ್ರರಾಗಿ ಶೋಕಪಟ್ಟರು ||೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಕೃ
ಷ್ಣನು ರಾಮಗಮೇತನಾಗಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯುಕ್ತನಾಗಿ ದ್ವಾರಕಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶತಧನ್ವನಂ ಸಂಹರಿಸಲೋ
ಸುಗ ಪ್ರಯತ್ನವು ಮಾಡಿದನು ||೧೦|| ಆ ಶತಧನ್ವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಯತ್ನವಂ ತಿಳಿದು ಭೀತನಾಗಿ ಜೀವ
ವನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ ಕೃತವರ್ಮನೆಂ ಸಹಾಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಕರೆದನು ||೧೧|| ಆಗ ಕೃತವರ್ಮನು ಪೇಳಿದ
ನು. ಜಗದೀಶ್ವರರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ನಾನು ವಿರೋಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಮರಿಗೆ ಅಪರಾ
ಧವಂ ಚಿಂತಿಲಿದವರು ಯಾರಾದರೂ ಕ್ಷೇಮಮತರಾಗುತ್ತಾರೆಯೇ ||೧೨|| ಹರಿವಿರೋಧಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಕಂಸ
ನು ಸಪರಿವಾರನಾಗಿ ಹತನಾದನು. ಜರಾಸಂಧನು ಹದಿನೇಳಾವೃತ್ತಿ ಪರಾಜಿತನಾಗಿ ಓಡಿಹೋದನು ||೧೩||

ದ್ವೈಪಾತ್ಯಾ ಪ್ರಜಿತಶ್ಚೈಯಾ | ಚರಾಸಂಧಸ್ಸಪ್ತದಶಸಂಯುಗಾದ್ವಿರಭೋಗತಃ ||೧೩|| ಪ್ರತ್ಯಾ
ಖ್ಯಾತಸ್ಸಚಾಕ್ರೂರಂಪಾಪ್ನಿಗ್ರಾಹಮಯಾಚತ | ನೊಪ್ಯಾಹಕೋವಿರುಧ್ಯತವಿದ್ಯಾನೀಶ್ವರ
ಯೋಬಲಮ್ ||೧೪|| ಯಜದಂಲೀಲಯಾವಿಶ್ವಂಸೃಜತ್ಯವತಿಹಂಚಿ | ಚಪ್ಪಾಂವಿಶ್ವಸೃಜೋಮು
ಸ್ಯನವಿದುರೋಹಿತಾಜಯಾ||೧೫||ಯಸ್ಸಪ್ತಹಾಯಸಶೈಲಮುತ್ಪಾಟೈಶ್ಚಕನಪಾಣಿನಾ | ದಧಾರ
ಲೀಲಯಾಬಾಲಗುಚೈಲೀಂಧ್ರಮಿವಾರ್ಭಕಃ||೧೬||ನಮಸ್ತಸ್ಮೈಭಗವತೇಕೃಪ್ಣಾಯಾದ್ಭುತಕರ್ತೃಣ್||
ಅನಂತಾಯಾದಿಭೂತಾಂತುಕೂಟಸಾಧ್ಯಾಯಾತ್ಮನನಮಃ ||೧೭||ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಸ್ಸತನಾಪಿತಥಧನ್ಯಮ
ಹೂಮಾಣಿಮ್ | ತಸ್ಮಿನ್ನೈಶ್ವರ್ಯಮಾರುಹ್ಯತಯೋಜನಗಂಯಯೌ||೧೮||ಗರುಡಧ್ವಜಮಾರುಹ್ಯ

ಹೋದನೋ, (ಆ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ವಿರೋಧವನಾಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲವು) ||೧೩|| ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಃ-ಇಂತು ಕೃತವರ್ಮನಿಂ ತಿರಸ್ಕರಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಃ-ಆ ಕತಧನ್ವನು, ಅಕ್ರೂರಂ-ಗಾಂಧಿನೀಪುತ್ರನನ್ನೂ ಪಾಪ್ನಿಗ್ರಾಹಂ-ಪಕ್ಕದಬಲವಾಗಿರುವಂತೆ, ಅಯಾಚ
ತ-ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ನೋಪಿ-ಆಯಕೋರನೂಕೂಡ, ಅಹ-ನುಡಿದನು, ವಿರಾಟ್-ತಿಳಿದವನಾದ, ಕಃ-ಯಾವಪುರುಷನು, ಈ
ಶ್ವರಯೋ -ನಿಯಮಕರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ, ಬಲಂ-ಸಾವ.ಧ್ಯವನ್ನು, ವಿರುಧ್ಯತ-ವಿರೋಧಿಸುವನು ||೧೪|| ಯಃ-ಯಾವ
ಪುರುಷನು, ಇಂ-ಎವಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಲೀಲಯಾ-ಹಿಲಾಸದಿಂದ, ಸೃಜತಿ-ಹುಟ್ಟಿಸುವನೋ, ಅವತಿ-ರಕ್ಷಿಸುವನೋ
ಹಂತಿಚ-ನಾಕವನ್ನೂ ಮಾಡುವನೋ, ಅಜಯಾ-ಮಾಯೆಯಿಂದ, ಮೋಹತಾ-ಅಷ್ಟಾನಿಗೂಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು, ವಿಶ್ವಸೃಜಿ-ಪ್ರಪಂ
ಚವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವಪುರುಷನ, ಚೇಪ್ಪಾ-ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು, ನವಿದು-ಅರಿಯದಿರ.ವರೋ ||೧೫|| ಯಃ-
ಯಾವಪುರುಷನು, ಸಪ್ತಹಾಯನಃ-೭ವರುಷದ ಪ್ರಾಯಮುಳ್ಳ, ಬಾಲ-ಹುಡುಗನಾದರೂ, ಏಕೇನಪಾಣಿನಾ-ಒಂದುಕೈಯಿಂದ,
ಅರ್ಭಕ -ಹ.ಡ.ಗನು, ಗುಚೈಲೀಂಧ್ರಮಿವ-ಮೊಡ್ಡ ಅಣಬೆಯನ್ನುಂತೆ, ಶೈಲಂ-ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯನ್ನು, ಉತ್ಪಾಟೈ-ಕಿ
ತ್ತು, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ದಧಾರ-ಹೊತ್ತನೋ ||೧೬|| ಅದ್ಭುತಕರ್ಮಣೇ-ಅಶ್ವಯೋಕರತಗಳಾದ ಕೆಲಸಗಳುಳ್ಳ, ಭಗ
ವತೇ-ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ, ತಸ್ಮೈಕೃಪ್ಣಾಯ-ಆ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ಅನಂತಾಯ-ನಾಶರ
ಹಿತನಾದ, ಆದಿಭೂತಾಯ-ಪ್ರಪಂಚಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯವನಾದ, ಕೂಟಸಾಧ್ಯಾಯ-ಪಟ್ಟಡಿಯಗೊಟದಂತೆ ನಿರ್ವಿ
ಕಾರನಾಗಿರುವನಾದ, ಆತ್ಮನೇ-ಚೈತನ್ಯರೂಪಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ ||೧೭|| ತೇನಾಪಿ-ಆಯಕ್ರೂರನಿಂದಲೂ, ಪ್ರತ್ಯಾ
ಖ್ಯಾತಃ-ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಸಃ-ಆ ಕತಧನ್ವನು, ಮಹಾಮಣಿಂ-ಮೊಡ್ಡ ಸ್ಯಮಂತಕರತ್ನವನ್ನು, ತಸ್ಮಿ-ಆಯಕ್ರೂ
ರನನ್ನಿ, ನೈಶ್ವ-ಇರಿಸಿ, ಕತಯೋಜನಗಂ-ದಿನಕ್ಕೆ ನೂರುಗಾವುದ ನಡೆಯುವಂಥಾ, ಅಶ್ವಂ-ಕುದುರೆಯನ್ನು, ಆರುಹ್ಯ-ವಿರದವ
ನಾಗಿ, ಯಯೌ-ತಿರಳಿದನು ||೧೮|| ರಾಜಃ-ಅರಸೇ | ತಾಮಜನಾರ್ಜನೌ-ಬಲಕೇಶವರು, ಗರುಡಧ್ವಜಂ-ಗರುಡವಕ್ಷೆಯು ಪ
ಳವಿಗಮುಖಿಳ್ಳ, ರಥಂ-ತೀರನ್ನು, ಆರುಹ್ಯ-ವಿರಿ, ಮಹಾವೇಗೈ-ಅಧಿಕವೇಗಮುಳ್ಳ, ಅಶ್ವೈ-ಕುದುರೆಗಳಿಂದ, ಗುರುದುಹಂ-
ಗುರುವಿಗೆ ದೋಷವಂಗೆಯ್ದ ಕತಧನ್ವನನ್ನು, ಅನ್ವಯಾತಾಂ-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಹೋದರು ||೧೯|| ಮಿಥಿಲಾಯಾ-ಮಿಥಿಲಾಜನ

ಎಂದು ಕೃತವರ್ಮನು ಪೇಳಲಾಗಿ ವಿಮುಖನಾದ ಕತಧನ್ವನು ಅಕ್ರೂರನಂ ಅದೇರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಾರ್ಥ
ವಾಗಿ ಕೇಳಿದನು, ಆಯಕ್ರೂರನು ಪೇಳಿದನು-ಎಲೈ ಕತಧನ್ವನೇ! ಬುದ್ಧಿಮಂತನಾದವುರುಷನು ಯಾವವನಾ
ದಾಗ್ಯೂ ಜಗದೀಶ್ವರರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವ ನಾಚರಿಸುವನೇ ||೧೪|| ಯಾವ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಈ
ಜಗತ್ತಿ ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಯಾವಈಶ್ವ
ರನ ವ್ಯಾಮಾರವಂ ಮುಯಾಮೋಹಿತರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂಕೂಡ ಅರಿಯರೋ ||೧೫|| ಆಶ್ವಯೋಚಿತ್ರವು
ಳ್ಳ ಅನಂತನಾದ ಆದಿಪುರುಷನಾದ ಕೂಟಸ್ಥನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸ್ಕರ ನ
ಮಸ್ಕಾರವು ||೧೬|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರನಿಂದಲೂ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಕತಧನ್ವನು ಆಮಾಣಿಯಂ ಅ
ಕ್ರೂರನ ವತದಲ್ಲಿನಿಬಿಟ್ಟು ಅಶ್ವಾರೂಢನಾಗಿ ನೂರುಯೋಜನದೂರವಾಗಿ ಓಡಿದನು ||೧೮|| ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀರಾ
ಮಕೃಷ್ಣರು ಗರುಡಧ್ವಜಯುಕ್ತವಾದ ರಥವನೇರಿಕೊಂಡು ಮಹಾವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ ಅಶ್ವಗಳಿಂದ ರಥವಂಟಡಿ
ಸಿಕೊಂಡು ಗುರುದೋಹಿಯಾದ ಕತಧನ್ವನಂ ಅಟ್ಟಿಹೋದರು ||೧೯|| ಆಕತಧನ್ವನು ಮಿಥಿಲಾಪುರದಸವಿಾ

ರಥಂರಾಮಜನಾರ್ದನೌ | ಅನ್ಯಯಾತಾಂಮಹಾವೈರಶ್ಚೈರಾಜನ್ಯುರುದಾ || ೧೯ || ಮಿಥಿಲಾ
ಯಾಉಪವನವಿಸ್ತೃಜ್ಯಹುತಿತಂದಯಾಮ್ | ಪದಾಭ್ಯಮುಧಾವತ್ಪಂತ್ರಸ್ತುಕೃಷ್ಣೇಷ್ಯನ್ವದ್ರವದು |
ಪಾ || ೨೦ || ಪದಾತರ್ಪಗವಾಂಸ್ತಸ್ಯಪದಾತಿನ್ಗ್ರಹಮಿನಾ | ಚಕ್ರಾಶಿರಉತ್ಕೃತ್ಯವಾಸಕೋರ್ದಯ
ಚಿನೊನ್ಮಣಿಮ್ || ೨೧ || ಅಲಬ್ಧಮಣಿರಾಗತ್ಯಕ್ತಃ ಅಹಾಗ್ರಜಾಂತಿಕಮ್ | ವೃಧಾಹತಕೃತಧನುಃ
ಣಿಸ್ತತ್ರನವಿದ್ಯತೆ || ೨೨ || ತತಃಪರಮೇಶಾನಾನ ಸಮಾಣಿಕೃತಧನ್ವನಃ | ಕಸ್ತಿಸ್ತತ್ಪುರುಷೇಷ್ಯಸ್ತ
ಸ್ತಮನ್ಯವಪುರಂಪ್ರಜ || ೨೩ || ಅಹಂವೈವಹವಿಚ್ಛಾಮಿದ್ರಸ್ವಪ್ನಂಪ್ರಿಯತಮಂಮಮ | ಅತ್ಯುಕ್ತಾ
ಮಿಥಿಲಾಂರಾಜಾ ವಿವೇಕಯಾದುನಂದನಃ || ೨೪ || ತಂವೃಷ್ಟಾಪ್ಸುಗುಹನೋತ್ಥಾಯಮೈಥಿಲೀಷಿ | ತಮಾ

ಗರವ, ಉಪವನೇ-ಉರುಮಂಮಣ ತೋಟದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಪತಿತಂ-ಪಿದ್ದಂಥಾ ಹಯಂ-ಕುದುರೆದುನ್ನು, ವಿಸ್ತೃಜ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು
ಸಂತ್ರಸ್ತಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಹೆದರಿದವನಾಗಿ ಹದ್ಯಾಭ್ಯಂ-ಕಾಲುಗಳಿಂದ, ಅಧಾವಲೇ-ಓಡಿಕೋಡನು. ಕೃಷ್ಣೇಷ್ಯ (ಪಿ-ವಾಸುದೇವ
ನೊಕ್ಕೂಡ, ರುಷಾ-ಫಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಅನ್ವದ್ರವಃ-ಅನುಸರಿಸಿ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋದನು || ೨೦ || ಪದಾತಿ-ಕಾಲುಗಳಿಂದ ನಡೆ
ಯುವನಾದ, ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪದಾತೇ-ಕಾಲುನಡೆಗಾರನಾದ, ತಸ್ಯ-ಆ ಕತಧನ್ವನ, ಶಿರಃ-ತಲೆಯನ್ನು, ತ್ರಿಗುಣೇಮಿ
ನಾ-ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದಅಂಶುಛ ಚಕ್ರೇಣ-ನುದರ್ಶನವೆಂಬ ಆಯುಧದಿಂದ, ಉತ್ಕೃತ್ಯ-ಛೇದಿಸಿ, ವಾಸಸ್ತೋ-ಅವನುಬಿಟ್ಟುಕೊ
ಟ್ಟು ವಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಮಣಿಂ-ರತ್ನವನ್ನು, ವ್ಯಣಿನೋಲೇ-ಹುಡುಕಿದನು || ೨೧ || ಅಲಬ್ಧಮಣಿ-ಹೊಂದಲ್ಪಡದ ರತ್ನವುಳ್ಳ ಕೃ
ಷ್ಣ-ಹರಿಯು, ಅಗ್ರಜಾಂತಿಕಂ-ಅಣ್ಣನ ಬಳಿಯಂಕುರಿತು, ಆಗತ್ಯ-ಬಂದು, ಕತಧನು-ಕತಧನ್ವನು, ವೃಧಾ-ವೃಧನಾಗಿ,
ಹತೇ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಮಣಿಂ-ರತ್ನವು, ನವಿದ್ಯತೇ-ಇರುವುದಿಲ್ಲವು, ಎಂದು, ಆಹ-ನುಡಿದನು || ೨೨ || ತ
ತಃ-ಆ ಬಳಿಕ, ಬಲಿ-ರಾಮನು, ಆಹ-ಹೇಳಿದನು, ನೂನಂ-ದಿಟವು ನಮಾಣಿ-ಆ ರತ್ನವು, ಕತಧನ್ವನಾ-ಕತಧನ್ವನಿಂದ, ಕಸ್ತೀ
ಶ್ಚಿತ್ಪುರುಷೇ-ಯಾರೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿಯೋ, ಸ್ವಸ್ತಕಿ-ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ತತ-ಅದರನ್ನೂ ಅನ್ವೇಷ-ಹುಡುಕು, ಪು
ರಂ-ದ್ವಾರಕಾನಗರವಂಕುರಿತು, ಪ್ರಜ-ಹೋಗು || ೨೩ || ಅಹಂ-ನಾನು, ಮಮ-ನನಗೆ, ಪ್ರಿಯತಮಂ-ಅತ್ಯಂತೇಷ್ಯನಾದ,
ಪ್ರೇಮಾ-ವಿದೇಹರಾಜನನ್ನು, ದ್ರಷ್ಟುಂ-ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ, ಇಚ್ಛಾಮಿ-ಬಯಸುವೆನು. ರಾಜಾ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಮಮನಂ
ದನಃ-ಬಲರಾಮನು, ಇತ್ಯುಕ್ತಾ-ಇಂತುಬೇಕು ಮಿಥಿಲಾಂ-ಮಿಥಿಲಾನಗರವನ್ನು, ವಿವೇಕ-ಹು. ಕ್ಕನು || ೨೪ || ಮೈಥಿಲೀ-ಮಿಥಿ
ಲಾನಗರದವನು, ತತಃ-ಆ ಬಲರಾಮನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಸಹಸಾ-ಜೇಗದಿಂದ ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ಪ್ರೀತಮಾನ
ನಃ-ನಂತುಷ್ಯಹೃದಯನಾಗಿ, ಅರ್ಹಣ್ಯಂ-ಪೂಜ್ಯನಾದ ಬಲರಾಮನನ್ನು, ಸಮರ್ಪಣೈ-ಪೂಜೋಪಚಾರಗಳಿಂದ, ವಿಧಿವ

ಪದಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕಾದುದರಿಂದಬಿಟ್ಟು ಕಾಲುಗಳಿಂದಲೇ ಓಡಿದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡುಹೋ
ದನು || ೨೦ || ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರೆಯುಳ್ಳ ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಅವನ ಶಿರಸ್ಸುಂ ಛೇದಿಸಿ ಅವ
ನ ವಸ್ತ್ರಂಗಳಲ್ಲಿಮುಣಿಯುಂ ಹುಡುಕಿದನು || ೨೧ || (ಅಕ್ರೂರನ ವಕದಲ್ಲಿ ಮುಣಿಯು ಇದೆಯೆಂಬರ್ಥವು ತಿಳಿದಿ
ದ್ದರೂ ಬಲರಾಮಮಚನಾರ್ಥವಾಗಿ ಮುಣಿಯು ಹುಡುಕಿದಹಾಗೆ ನಟನವಂ ಮಾಡಿದನು.) ಅಲ್ಲಿ ಮುಣಿಯಂ
ಕಾಣದೆ ಬಲರಾಮನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿದನು. ಕತಧನ್ವನಂ ವೃಧನಾಗಿ ಸುಹರಿಸಿವ ಮ
ಣಿಯು ಅವತಲ್ಲಿ ಯಿಲ್ಲ || ೨೨ || ಎಂಬ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳಿ ಬಲರಾಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಪಟವಂ
ತಿಳಿದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ ನುಡಿದನವಂತೆನೆ, ಈ ಕತಧನ್ವನು ಓಡಿಬರುವಾಗ ಆ ಮ
ಣಿಯು ಯಾವವನೋ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನ ವಕವಂಮಾಡಿ ಬಂದಿರಬಹುದು, ಅದರಿಂದ ನೀನೂ ಊರಿಗೆ ಹೋಗು,
ಅ ಪುರುಷನಂ ಗೊತ್ತುಮಾಡು || ೨೩ || ನಾನು ನನ್ನ ಮಿತ್ರನಾದ ಮಿಥಿಲಾಧಿಪನಾದ ಜನಕನಂ ನೋಡಿ ಬರು
ತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಪೇಳಿ ಬಲರಾಮನು ಮಿಥಿಲಾಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಹೋದನು || ೨೪ || ಆ ಜನಕನು ಬಲರಾಮನಂ
ನೋಡಿ ಸಂತುಷ್ಟಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಯೆದ್ದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾದಿಗಳಂ ಮಾಡಿ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಬಲರಾಮನಂ

ಮುಮುಕ್ಷುಃಪ್ರಾಪ್ತವಿಕೃತಿಶಾಂತಿಃ ||೨೦|| ಇತ್ಯುಕ್ತಗೋಪದಿಕಂತ್ಯೇಕಮನ್ಯುತ್ಯವಾಗ್ರಗುಣಾತ್ಮಕಮು | ಮುನಿ
ಪಾಸನವಾಸೇಕಂಫಲಿತಾರವ್ಯದನ್ಯನಮು ||೨೧|| ದೇವಮನ್ಯುತಕಾಶೀಕಸ್ವಭೂತಯಾಗತಾಯತಾಮು |
ನ್ಯುಸುತಾಂಗಾಂವಿನೀಂಪ್ರಾದಾತ್ತತೋವರ್ಷಕೃತ್ಕಾಶೀಪು ||೨೨|| ತತ್ಸಂತತೃಭಾವೇಸಾವಕೂ |
ಕೋಯತ್ರಯತ್ರಸು ||ದೇವೋಭಿವರ್ಷತೇತ್ರನೋಪತಾಪಾನಮಾರಿಕಾ ||೨೩|| ಇತಿವೃದ್ಧಧರ್ಮಕೃತ್ಯ
ನೈತಾವದಿಹಕಾರಣಮು | ಇತಿಮೋತ್ಯಸ್ಸಮಾನೀಯಪ್ರಾಕಾಶ್ಯರಂಜನಾರ್ಥನ ||೨೪|| ಪೂಜಯಿತ್ಯಾ
ಭಿಭಾಷೈಸ್ತಿಸಂಕಥಯಿತ್ಯಾಪ್ರಿಯಾಕಥಾಃ ||ವಿಜ್ಞೇತಾಖಿಲಚಿತ್ತಜ್ಞಗ್ನಯಮಾನುಜಾ ||೨೫||

ಬಂಧಿಗಳಾದ, ದೈವಿಕಗುಣತೀತಾಃ-ತೇವಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ, ಭೂತಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ತಾವಾಃ-ಮೂರುಬಗೆಯ ತಾವಂಗಳು, ಅರಿ
ಷ್ವಾಕಿ-ಅನಿವೃತ್ತಿಗಳೂ, ಮುಮು-ಮಾರಿಷಾಃಗಳೂ, ಆರ್ಷ-ಆದವು ||೨೦|| ಅಂಗ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಏಕೇ-
ಕಲವರು, ಪ್ರಾಕ್-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಉದಾಹೃತಂ-ನಿರ್ದೇಶವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೃಷ್ಣಮಾರಾತ್ಮ್ಯವನ್ನ, ವಿಸ್ಮೃತ್ಯ-ಮರ
ತ. ಉಪದಿಶ-ಶಿ-ತೇಃಪುತ್ರರುಮರು ಮುನಿವಾಸ-ಮುನಿಗಳ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗೆ ಆವಾಸಸ್ಥಾನನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ನಿವಾಸೇ-ಸ್ಥಾನ
ವಾದ ವಾಸ್ತವಕೆಯಲ್ಲಿ, ಅನಿವೃತ್ತವರ್ಣನಂ-ಉತ್ಪಾತನೂಚನವು, ಫಲಿತಂ-ಉಂಟಾದೀರವನು ||೨೧|| ದೇವೇ-ವರ್ಷಾನ್ಯನು,
ಅವರ್ಷತಿಸತಿ-ಮಳೆ ಸುರಿಸದೆ ತೋಗುತ್ತಲೂ, ಕಾಶೀಕ-ಕಾಶೀರಾಜ್ಯನು, ಆಗತೋ-ಬಂದಂಥಾ, ಕೃಷ್ಣಭೂತಯ-ಕೃಷ್ಣಭೂತನ
ಬವನಿಗೆ, ತಂ-ಅಂಥಾ, ನ್ಯುಸುತಾಂ-ತನ್ನ ಮಗಳಾದ, ಗಾಂವಿನೀಂ-ಗಾಂವಿನಿಯ ಒವುನ್ನು ಪ್ರಾದಾ-ಕೊಟ್ಟನು. ತ
ತೇ-ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದಮೇಲೆ, ಕಾಶೀ-ಕಾಶೀದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ್ಷ ಸ್ತ-ಮಳೆ ಸುರಿಸಿದನಂತೆ ||೨೨|| ತತ್ಪ್ರತೇ-ಅ ಕೃಷ್ಣ
ವಮಗನಾದ, ಅಸಾವಕೂರ-ಈ ಯಕೂರನು ತತ್ಪ್ರಭಾವೇ-ಅದೇನಾಮರ್ಕ್ಯವುಳ್ಳವನು, ಸ-ಅ ಯಕೂರನು ಯತ್ರ
ಯತ್ರ-ಊಪಯಾವ ಸ್ಥಲಾಕ್ಷರವನೋ ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ದೇವೇ-ವರ್ಷಾನ್ಯನು, ಅಭಿವರ್ಷತೇ-ಮಳೆಯಂ ಸುರಿಸುವನು.
ಉಪತಾವಾಃ-ಉಪವ್ರವಂಗಳು. ನ-ಇಲ್ಲಿವು ಮಾರಿಕಾ-ಮಾರಿಕೋಗಂಗಳು, ನ-ಇಲ್ಲಿವು ||೨೩|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಪೂಜಯಿತ್ಯಾ-
ಮುಮುಕ್ಷರ ಮಾತನ್ನು, ಕೃತ್ಯಾ-ಕೀಳಿ, ಇತ-ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ವಿತಾವಲೇ-ಇದ್ದುಮಾತ್ರವೇ, ಕಾರಣಂ-ನಿಮಿತ್ತವು, ನ-ಅಲ್ಲಿ,
ಪು, ಇತಿ-ಇಂತೆಂದು, ಜನಾರ್ದನ-ಕೃಷ್ಣನು, ದೂತೈ-ಅಳುಗಳಾದ ಅಕೂರನನ್ನು, ಸಮಾನೀಯ-ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು,
ಪ್ರಾಹ-ನುಡಿದನು ||೨೪|| ಏನಂ-ಈ ಯಕೂರನನ್ನು, ಪೂಜಯಿತ್ಯಾ-ಉಪಚರಿಸಿ, ಅಭಿಭಾಷ್ಯ-ಮಾತಾಡಿಸಿ ಪ್ರಿಯಾ-ಇ
ದ್ದಂಗಳಾದ, ಕಥಾಃ-ನಮಾಚಾರಗಳನ್ನು, ಕಥಯಿತ್ಯಾ-ಹೇಳಿ, ವಿಜ್ಞೇತಾಖಿಲಚಿತ್ತಜ್ಞ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲವೂ ಉಕ್ತವನಾ
ದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅಕೂರನ ಚಿತ್ತವಂ ಬಲ್ಲವನಾಪ್ತರಿಂದ, ಸ್ವಯಮಾನ-ಸಗುಣವನಾಗಿ, ಉಪಾಚಾರ-ನುಡಿದನು ||೨೫|| ದಾ

ವರು ಯುಗಿಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಕೂರನಂ ಏಕೆ ಕರೆಯಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆಂದರೆ) ವ.ಹ ಪುರುಷನಾದ ಅ
ಕೂರನು ಹೊರಟುಹೋದುದರಭೇದಾಗಿ ಒಕ್ಕಿರಕಾಸಗರದಲ್ಲಿ ಅನಿವೃತ್ತಂಗಳುಂಟಾಗಿವೆ ಕೋಗಾಪ್ಯಾದ್ರಂ
ಗಳಂಟಾದೆ. ಆದರಿಂದ ಅಕೂರನಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರೆಯಾಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು ||೨೦||
ಎಲೈ ಅದು ಯಥಾರ್ಥವಲ್ಲವು, ಸಾಕ್ಷ್ಯವಾಗಿವಂತಾದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಧ್ಯಾನೋತ್ಕರ್ಷದ ರೂಪವಸ್ತುವಾ
ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇರುವಾಗ ಅನಿವೃತ್ತಂಗಳು ಬಂದಿಡೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗುವುದು ||೨೧|| ಅ
ದು ಭಗವಂತನ ತಾತ್ಪರ್ಯವಲ್ಲವು. ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ವೈದ್ಯರು ನುಡಿದರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಶೀದೇಶದೊಳು
ಅನಾವೈಷ್ಣಿಯು ಪ್ರಾರ್ತವಾಯಿತು, ಆಗ ಅಕೂರನ ತಂದೆಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದನು. ಆಮೇಲೆ
ಅನಾವೈಷ್ಣಿ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಮಹಾವೈಷ್ಣಿ ಯುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಕಾಶೀರಾಯನು ಸಂತೋಷವೆಂದ ತನ್ನ
ಮಗಳಾದ ಗಾಂವಿನಿಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ||೨೨|| ಅಕಾರಣದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಮಗನಾದ ಅಕೂರ
ನೊಂದು ಸಖತ್ಯನೊಂದು ಪೇಳುತ್ತಿರುವೆ||೨೩|| ವೈದ್ಯರವಾಕ್ಯಮೇಕೇಳಿ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಯೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ದೂತನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅಕೂರನಂ ಕರೆಯಿಸಿದನು ||೨೪|| ಅಯಕೂರನಂ ಬಹುಮಾನಿಸಿ ಕೆಲವು ವಸ್ತು ಭಕ್ತಿ
ಣಂಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಭಗವಂತನು ಸಗುಣ ನುಡಿದನು ||೨೫|| ಎಲೈ ದಾನಸತಿಯಾದ ಅಕೂರ

ನನುದಾನಪತನ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಸ್ವಯಾಸ್ತೇತಧನ್ಯನಾ | ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಶ್ಚಿರಮಾಽವಿದಿತಪೂರ್ವಮು
ನನಃ ||೩೩|| ಸತಾಬ್ರಜಿತೋನಪತ್ಯತ್ವಾದ್ಗೃಹೀಯಾದುರಹಿತುಸ್ಸುತಾಃ | ದಾಯಾಂಸಿನೀ
ಯಾಸಃಪಿಂಡಾನ್ವಿಮುಚ್ಯಂತೀತಿಶ್ಚ ||೩೪|| ತಥಾಪಿದುರ್ಭರೋಹ್ಯಸ್ಯೈಶ್ಚ ಸ್ವಯಾ
ಸಾಂಸುವ್ರತಮಣಿಃ | ಕಿಂತುತಾಮಗ್ರಜಸ್ಯ ಮೃಜ್ಜುಪ್ರತ್ಯೇತಿಮಣಿಂಪ್ರತಿ ||೩೫|| ದರ್ಶಯಸ್ವನು
ಹಾಭಾಗಬಂಧೂನಾಂಕಾಂತಮಾಪಹ | ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಾ ಮುಖಾಸ್ತದ್ಭವತ್ಕಾಂತರಾಕ್ಯವದಯಃ ||೪೦||
ಎವಂ ಸಾಮಭಿರಾಲಬ್ಧೈಸ್ತಫಲೈಶ್ಚಾನಯೋಮಣಿವು | ಆದಾಯವಾಸಸಾಹೃದ್ಭವದದೋಸೂರ್ಯಸ
ಮಗ್ರಮ ||೪೧|| ಸ್ಯಮಂತಕಂಧರ್ವಯಿತ್ಯಾಹಿತಭೋರಜಾತ್ಯನಃ | ವಿಮೃಜ್ಯಮಣಿನಾಭಾಯ

ನಪತೇ-ಧನದಾನಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ ಅಕ್ಕೂರನೇ! ಶ್ರೀಮಾ-ನಂಪತ್ಯುಕ್ತ, ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿ-ಸ್ಯಮಂತಕವೆಂಬ ರತ್ನವು, ಕ
ತಧನ್ಯನಾ-ಕತಧನ್ಯನೆಂಬವನಿಂದ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಸ್ಯಮಂತಕ-ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ, ಆಸ್ತೇನನು-ಇದೇ ಲ್ಲವೆ? ನಃ-ನಮ್ಮಿಂದ,
ಪೂರ್ವಮೇವ-ಮುಂಚೆಯೇ ವಿಧಿತ-ತಿಳಿಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ||೩೩|| ಸತಾಬ್ರಜಿತಃ-ಸತಾಬ್ರಜಿತನಿಗೆ, ಅನಪತ್ಯತ್ವಾತ್-ಗಂಡು
ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ದಹಿತು-ಮಗಳ, ಸುತಾಃ-ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು, ಆಪಃ-ಎಲ್ಲನೀರನ್ನೂ, ಪಿಂಡಾ-ಬಲ್ಲನ್ನದ ಉಂಡೆಗಳ
ನ್ನೂ, ನಿರೀಯ-ನಿಧಿಪ್ರಕಾರಕ್ಕೊಟ್ಟು ಋಣಂಜ-ಮಾತಾಮಹಸಾಲವನ್ನೂ, ವಿಮುಚ್ಯ-ತೀರಿಸಿ, ಕೇಚಿತ್-ಮಿಗಿನಲ್ಲಟ್ಟುಂ
ಥಾ, ದಾಯಾಂ-ಭಾಗವನ್ನೂ, ಗೃಹೀಯಾಃ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು ||೩೪|| ತಥಾಪಿ-ಹಾಗೆ ಸತ್ಯಬಾಮೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ
ದಾದರೂ, ಮಣಿ-ಸ್ಯಮಂತಕರತ್ನವು, ಅಸ್ಯ-ಇತರಿಂದ, ದುರ್ಭರೋಹಿ-ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಕ್ಕಾಗದಿದ್ದೆ? ಆದ್ದರಿಂದ,
ಸುವ್ರತೇ-ಸರಿಯಾದ ನಿಯಮವುಳ್ಳ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಆಸ-ಇರಲಿ, ಕಿಂತು-ಇನ್ನೇನೆಂದರೆ, ಮಮ-ನನ್ನ, ಅಗ್ರಜಃ-ಅಣ್ಣ
ನಾದ ಬಲರಾವನು, ಮಣಿಂಪ್ರತಿ-ಸ್ಯಮಂತಕರತ್ನವೆಂಕರಿತು, ಸಪತ್ನೀ-ಚನ್ನಾಗಿ, ಸಪತ್ನೇತಿ-ಸಂಬಂಧಿಲ್ಲವು ||೩೫||
ಮಹಾಭಾಗ-ಅಧಿಕ ಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳವನೇ! ದರ್ಶಯ-ಸ್ವ ರತ್ನವನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಬಂಧೂನಾಂ-
ಸಂಪ್ರದಿಗೆ, ಕಾರಿತಂ-ಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ, ಆಪಹ-ಮಾಡು, (ಮಣಿಯು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಕಿರಣೀಕೃತವಾಗಿ) ಅದ್ಯ-ಈಗ, ರುಕ್ಮವೇದ
ಯಃ-ಚಿನ್ನದ ಜಗುಲಿಗಳುಳ್ಳ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಮುಖಾಃ-ಯಜ್ಞಾಂಗಗಳು, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಾಃ-ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದವುಗಳಾಗಿ ದರ್ಶಂತೇ-ನಡೆ
ಯುತ್ತಿರುವವು. (ರತ್ನದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಧನವು ಯಜ್ಞಾಂಗವಾಗುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ) ||೪೦|| ಎವಂ-ಹೀಗೆ. ಸಾಮಭಿ-ಸಮಾಧಾನ
ವಚನಗಳಿಂದ, ಅಲಬ್ಧಃ-ನುಡಿದೊಪ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಶ್ವಫಲೈಶ್ಚಾನಯಃ-ಅಕ್ಕೂರನು, ವಾಸಸಾ-ವಸ್ತದಿಂದ, ಭನ್ನಂ-ಮುಚ್ಚಿ
ಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಮಣಿಂ-ರತ್ನವನ್ನು, ಆದಾಯ-ಕೊರಗಿ ತೆಗೆದು, ಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭಂ-ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಕಾಂತಿ
ಯುಳ್ಳ ಅದರನ್ನು, ದದಾ-ಕೊಟ್ಟನು ||೪೧|| ಪ್ರಭುಃ-ಸಮರ್ಥನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ಯಮಂತಕಂ-ರತ್ನವನ್ನು, ಜ್ಞಾತಿಭ್ಯಃ-ಸಂ
ಪ್ರದೇಶ, ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ-ತೋರಿಸಿ, ಮಣಿನಾ-ರತ್ನದಿಂದ, ಆತ್ಮನಃ-ತನ್ನ, ರಜಃ-ಅಪವಾದದೋಷವನ್ನು, ವಿಮೃಶ್ಯ-ತೋಡದು
ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಭೂಯಃ-ಮರಳಯೂ, ತಸ್ಯೈ-ಆ ಯಕ್ಕೂರನಿಗೆ, ಪ್ರತ್ಯುಪಯತೇ-ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟನು.

ರನೇ! ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯಂ ಕತಧನ್ಯನು ನಿನ್ನ ಪಡವಿರಿಸಿದ್ದನೆಂಬ ಅರ್ಥವಂ ನಾವು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ
ವು ||೩೩|| ಸತಾಬ್ರಜಿದ್ರಾಯನು ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಅವನ ಸ್ವತ್ತು ದೌಹಿತರಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ
ಗಿ ಸ್ಯರ್ಥಸ್ಯನಾದವುರವನ ಧನವು ಔರ್ಧ್ವದೈಹಿಕಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ್ದಂ ಪಟ್ಟು ಅಂಥಾದ್ರವ್ಯ
ವಂ ದೌಹಿತರು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ||೩೪|| ತಾಸ್ತವು ಹಾಗೆ ಯಿದೆ ಯೆಂದು ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ
ತೂ ಆ ಮಣಿಯು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ಆದರೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರೂ ನೆಚ್ಚಿಸಲೋಸುಗ ಆ ಮಣಿಯಂ ಕೋರಿಸು, ಬಂ
ಧುಗಳಿಗೆ ದುಃಖವಂ ಪರಿಹರಿಸು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಅನೇಕಯಾಗಗಳಂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದ್ರವ್ಯವು ನಿನಗೆ
ಹೇಗೆ ಬರಲಿತ್ತು? ||೪೦|| ಎಂದು ಉಪಾಯೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅಕ್ಕೂರನು ವಸ್ತ್ರವ ಸರಗಿನಲ್ಲಿದ್ದ
ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುವ ಮಣಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟನು ||೪೧|| ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಮಣಿಯಂ ಜ್ಞಾತಿಬಂಧು
ಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ತನ್ನ ಅಪವಾದವಂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುನಶ್ಚ ಆಮಣಿಯಂ ಅಕ್ಕೂರನಿಗೇನೇ ಕೊಟ್ಟನು.

ಸ್ತನ್ಮೈತ್ರಪ್ರತ್ಯರ್ಪಯತ್ಪ್ರಭುಃ||೪೮||ಯಸ್ತೈತದ್ಭಗವತಃಕೃಷ್ಣರಸ್ಯವಿಷ್ಣೋರ್ವೀರ್ಯಾಢ್ಯಂವೃಜಿ
ನಹರಂಸುಮಂಗಳಂಚ|ಅಖ್ಯಾನಂಪದತಿತ್ಯಜೋತ್ಯನುಸ್ಮರದ್ವಾದುಘ್ನೀರಿತದುರಿತಮಃಪೋಹ್ಯಯಾ
ತಿಶಾಂತಿಮ್| ... ||೪೯||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಕಮಸ್ಕಂಧ ಸಪ್ತಪಂಚಾಶೋಧ್ಯಾಯಃ-

||೪೮|| ಯಃ-ಯಾವಪುರುಷನು, ಈಶ್ವರಸ್ಯ-ಜಗನ್ನಿರಾಮಕನಾದ, ಭಗವತಃ-ಪದ್ಮಚೈಕ್ಯರಸಂಪನ್ನನಾದ, ವಿಷ್ಣೋಃ-
ವ್ಯಾಪಕನಾದ ನಾರಾಯಣನ, ವೀರ್ಯಾಢ್ಯಂ-ಸಾಹುಧ್ಯದಿಂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ, ವೃಜಿನಹರಂ-ಪಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸುವ
ದಾಗಿಷ್ಯೂ, ಸುಮಂಗಳಂಚ-ಕುಭವಪ್ರವಾಗಿಯೂಇರುವ, ಏತದಾಖ್ಯಾನಂ-ಈ ಕಥೆಯನ್ನು, ಪಠತಿ-ಪಾರಾಯಣವಂ ಗೆಯ್ಯ
ನೋ, ಶುಕ್ರೋತಿ-ಕೇಳುವನೋ, ಅನುಸ್ಮರೇದ್ವಾ-ನೆನಪುಗೊಳ್ಳನೋ, ಸತು-ಆ ಪುರುಷನಾದರೋ, ದುಘ್ನೀರಿತಂ-ಅಪವಾ
ಹವನ್ನೂ, ದುರಿತಂ-ಪಾಪವನ್ನೂ, ಅಪೋಹ್ಯ-ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶಾಂತಿಂ-ಚಿತ್ತನಮಾಧಾನವನ್ನು, ಯಾತಿ-ಹೊಂದು
ತ್ತಿರುವನು. ||೪೯||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತವ್ರತಿಕಬ್ಬಾರ್ಧಬೋಧಿನಿಮೆಂಬ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ದಕಮಸ್ಕಂಧದೊಳಗೆ-
೪೮ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

||೪೯|| ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪರಾಕ್ರಮಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕವಾದಕು
ಭಪ್ರವವಾದ ಈ ಯುಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಯಾವ ಪುರುಷನು ಪಠಿಸುವನೋ ಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ಯನೋ ಸ್ಮರಿಸು
ವನೋ ಆ ಪುರುಷನು ಅಪಕೀರ್ಮಿತಂ ಪಾಪವಂಸಹ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಉಪಶಾಂತನಾಗುವನು ||೪೯||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪ್ರಾಣಿಕನು

ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀ

ತೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾಡ

“ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸಃ ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದ ಕ

ರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಕ ಮಸ್ಕಂಧದೊಳಗೆ

ಸಪ್ತಪಂಚಾಶತ್ತಮಾಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು.

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಏಕದಾಪಾಂಡವಾಃ ದ್ರಮ್ಭಂಪ್ರತೀತಾಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ | ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ಗತಶ್ಚಿತ್ರಮಾನ್ಯಂ
ಯುಧಾನಾ ದಿಭಿರ್ಮೃತಃ || ೧ || ದ್ವಾಪ್ತ್ವಾ ಪರಮಗತಂ ಪಾರ್ಥ ಮುಕ್ತುಂದಮಖಿಲೈಶ್ವರಮ್ | ಉತ್ತ
ಸ್ಥೂರ್ಯುಗಪದ್ವೀರಾಪಾಣಾ ಮುಖ್ಯವಿವಾಗತಮ್ || ೨ || ಸೇವ್ಯ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ಯಾತಂ ವಿರಾಟಂ ಗುಣಗುಣತೈ
ನಃ || ನಃ ನುರಾಗಸ್ತಿತಂ ವಕ್ತ್ರಂ ಪೀಡ್ಯತೇ ಸ್ಯಮದಂಯಯಾಃ || ೩ || ಯಥಾಪಿ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಮಸ್ಯ
ಕೃತ್ವಾ ಪಾಂಡುಭಿವಂದನಮ್ | ಫಲ್ಲಾ ನಂ ಪರಾಧ್ಯಾಯಮಾಭ್ಯಾಂಜಾಢಿ ವಾದಿಷಃ || ೪ || ಸಮಾನನ

ಚೀನೇವ: ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿವದಖೇಕೆ

ಏಕದಾ:- ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತೀತಾಃ- [ಅರಗನಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಪ್ಪರಾಗಿ ಜೋಗಿದ್ದು ದೌ ಪದೀಶ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ] ಪ್ರಸಿ
ದ್ಧರಾಗಿ ಒಂದಿರುವ, ಪಾಂಡವಾಃ-ಪಾಂಡವಪುತ್ರರನ್ನ, ದ ಧ್ವಂ-ನೋಡಲೋಸುಗ ಶ್ರೀಮಾಃ-ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲ, ಪುರುಷೋ
ತ್ತಮಃ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಯುಯುಧಾನಾ ದಿಭಿಃ-ಸಾತ್ಯಕಿಷಿ ವೊದರಾದರಿಂದ, ಸ್ಯಾಃ-೨ ಸಲ್ಪಚ್ಛವನಾಗಿ,
ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ-ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಗರವೆಂತಿತ್ತು, ಗತಃ-ಜೋದವನಾದನು ||೧|| ವೀರಾಃ ಕೂರರಾದ ಪಾರ್ಥಾಃ-ಕುಂತಿಯ
ಪುತ್ರರು ಅಖಿಲೈಶ್ವರಂ-ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನಾದ, ತಂ-ಮುಕ್ತುಂದಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನ ಆಗತಂ-೨. ದವನನ್ನಾಗಿ, ದ್ವಾಪ್ತ್ವಾ-ವಿ-
ನೋಡಿ, ಪಾಣಾಃ-೨ ದ್ವಿಯಂಗಳು, ಆಗತಂ-೨. ದಂದಂಥಾ, ಮುಖ್ಯವಿವಾಗತಮ್ ||೨|| ಸೇವ್ಯ-೩. ವನ್ನು ಹೇಗೋಡಾಗೆ,
ಯುಗಪ-೩-ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಉತ್ತಸ್ಥೂರಿ-೨. ದ್ದು ನಿಂತು ಉಪಚರಿಸಿದರು ||೩|| ವೀರಾಃ-ಕೂರರಾದ ಪಾಂಡವರು, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃ
ಷ್ಣನನ್ನ, ಪರಿಸ್ಪರ್ಶ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅಂಗನಂಗತೈಶ್ವರಮ್-ಪ್ರಾಣೋದ್ಧಾರದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪವುಳ್ಳವರಾಗಿ,
ತಸ್ಯ-ಆ ಕೃಷ್ಣನ, ಸಾನುರಾಗಸ್ತಿತಂ-ಪ್ರೀತವದಿಂದಲೂ ಕಿರುನಗಯಿಂದಲೂ ಸೇತವಾದ, ವಕ್ತ್ರಂ-ಮುಖವನ್ನು; ವೀಕ್ಷ್ಯ-
ನೋಡಿ, ಮದಂ-ಸಂತೋಷವನ್ನ. ಯಯಾಃ-ಕೊಂದಿದರು ||೪|| ಯಥಾಪಿ-೨. ಧರ್ಮಜನ, ಭೀಮಸ್ಯ-ವೈಕೋದರನ,
ಪಾಂಡುಭಿವಂದನಂ-ಕಾಲಗಳಿಗೆನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು, ಕೃತ್ವಾ-ಮಾಡಿ, ಫಲ್ಲಾ ನಂ-೨. ಜನನನ್ನ, ಪರಿರಾಢ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅಥ-
ಅ ಬಳಿಕ, ಯಮಾಭ್ಯಾಂಜ-ಅವುಳಮಾದ ನಕುಲಸಹದೇವರಿಂದಲೂ, ಅಭಿವಾದಿತಂ-ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ||೫|| ನವೋ
ದಾ-ಕೊಸತಾಗಿವದಿವೆಯಾದವಳಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರೀತಿತಂ-ನಾಚಕಯುಂಟಾದವಳಾದ, ಅನಿಂದಿತಾ-ಪರಿಶುದ್ಧರಾದ, ಕೃಷ್ಣಾ-
ದ್ರಾಸದಿಯು, ಕಿಂಚಿ -ಕೂಂಚ, ಶನ್ಯ-ಮೆಲ್ಲನೆ, ಏತ್ಯ-ಬಂದು, ಪರಮಾನನಂ-ಉತ್ತಮಪೀರದಲ್ಲಿ, ಆಸೀನಂ-ಕುಳ್ಳಿರ್ಪ,

೫ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಅಮೃತಪಂಚಾಶತ್ತಮೇತುಕೃಷ್ಣವೃಷಭಂಚಕರ್ಕೇಗ್ರೀತ | ಕಾಳಿಂದೀಂವಿತ್ತ
ವಿಂದಾಂಚ ಸತ್ಯಾಂಭದ್ರಾಂಚಲಕ್ಷಣಂ || ೧ || ಟೀ | ಐವತ್ತೆಂಟನಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಾಳಿಂ
ದೀದೇವಿಯನ್ನೂ ವಿಂತ್ರವಿಂದಾದೇವಿಯನ್ನೂ ಸತ್ಯಾವೇವಿಯನ್ನೂ ಭದ್ರಾದೇವಿಯನ್ನೂ ಲಕ್ಷಣಾದೇವಿಯ
ನ್ನೂ, ಈಯ್ಯದು ಮೊದಿಯನ್ನೂ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಕುಕಾಚಾರ್ಯನು ಪರೀ
ಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕಾರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನ ದಂತೆನೆ,

ಎಲೈಅರನೇ! ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರಂ ನೋಡಲೋಸುಗ ಸಾತ್ಯಕಿಷಿ ವೊದ
ರಾದ ಸ್ವಜನರಿಂದ ಸಮೀತನಾಗಿ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿಹೋದನು ||೧|| ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಮುಕ್ತುಂದ
ನಂನೋಡಿ ಪಾಂಡವರು ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಪ್ರಾಣವ ನಿರಿದಾಗೊಂಡಂತೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾರ್ಥವಾಗಿ
ಎದ್ದು ಇದಿರಾಗಿ ಬಂದರು ||೨|| ವೀರರಾದ ಪಾಂಡವರು ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ಅಲಿಂಗನಂ ಗೆಯ್ದು ಭಗವಂತನ ಶರೀ
ರ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪರಿವೃತಂಗಳಾದ ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವರಾಗಿ ಅನುರಾಗ ಯುಕ್ತವಾದ ಮುಗುಳುನಗೆ
ಯುಳ್ಳ ಭಗವಂತನ ಮುಖವನ್ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವ ನೆಯ್ದಿದರು ||೩|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಂ ಭೀ
ಮಸೇನನಂ ಗಹ ಸಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಅರ್ಜುನನನ್ನೂ ಅಲಿಂಗನಂ ಗೆಯ್ದನು. ನಕುಲ ಸಹದೇವರಿಂದ ನಮ
ಸ್ಕೃತನಾದನು ||೪|| ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಪೀರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ನಿರ್ಮೋಪಳಾದ ನವೋದ

ಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯು ಸ್ವಲ್ಪಲಜ್ಜಿತಳಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು ||೫||ನಾತ್ಯಕಿಯು ವಾಂಡವರಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಮಿಗಿಲಾದವರು ಆದೇರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿತರಾಗಿ ಪೀಠಂಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು ||೬||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನೋಡರತ್ತೆಡಾದ ಕುಂತಿಯನೆಬ್ಬಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆತಿಪ್ರೇಮಾರ್ಥದ್ವಿಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಆಕುಂತಿಯಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಕುಂತಿಯಿಂದ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕುಶಲವ್ರತ್ನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತು ದ್ರೌಪದೀ ಸಮೇತಳಾದ ಕುಂತಿಯು ಕುರಿತು ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಮಾಡಿದನು ||೭|| ಆಕುಂತಿಯು ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೂ ದುಃಖದಿಂದಲೂ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಠಸ್ವರವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಬಾಹ್ಯಪೂರ್ಣ ನೇತ್ರಳಾಗಿ ತನಗೂ ತನ್ನ ಪುತ್ರರಿಗೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಪಪ್ರಾಂಶುಗಳಾದ ಕ್ಲೇಶಂಗಳಂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ಲೇಶ ಪರಿಹಾರಕವಾದ ದರ್ಶನವುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುರಿತು ನುಡಿದಳು ||೮|| ಅದಂತೆನೆ- ಎಲೈ, ಅವ್ಯಾಕ್ಯವ್ಯನೇ! ನನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಅಕ್ಕೂರನು ನಮ್ಮಯೋಗ ಹೇವುವು ವಿಚಾರಿಸಲೋಸುಗೆ ಯಾವಾಗ ನೀನು ಕಳುಹಿಸಿ ನಮಗೆ ಸುಖವನ್ನಂಟುಮಾಡಿದೆಯೋ ಆಗಲೇ ನಮಗೆ ಹೇವು ಪುಂಟಾಯಿತು ||೯|| ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಪರಮಾತ್ಮನಾದನಿಗು ಪತನವನೂ ಮಿಲ್ಲ, ಸ್ವಪನವೂ ಮಿಲ್ಲ, ಸರ್ವಲೋಕಂಗಳಿಗೂ ಅಂತರಾತ್ಮನಾದವನೂ ನೀನೇ, ಮಿತ್ರನಾದ

ಸಿದ್ಧದಿಸ್ತಿತಃ || ೧೦ || ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ || ಕುಂತಿಚರಿತಂ ಶ್ರೀಮದಾಹವದ್ಧೀಶ್ವರಃ || ಯೋಗೇಶ್ವರಾಣಾಂ
ದುರ್ದರ್ಶೋಯನೋ ದೃಷ್ಟ್ಯಕುಮೇಧಸಾಹ || ೧೧ || ತತಿವೈವಾರ್ಷಿಕಾಕ್ರಮಸಾಹ ತಾಚ್ಛ್ರೇಯೋಭ್ಯಾ
ರ್ಥತಸ್ಸುಖಮ್ || ಜನಯನ್ಯನಾನಂದಮಿಂದ್ರಸ್ಯ ಸ್ಥಾಪಕನಾಂವಿಭುಃ || ೧೨ || ವಿಕದಾರಥಮಾತು
ಹ್ಯನಿಜಯೇವಾನರಧ್ಯಜಃ || ಗಾಂಡೀವಂಧನುರಾದಾಯತೋಣೀಚಾಕ್ಷಯಸಾಯಕೌ || ೧೩ || ಸಾಕಂಕೃ
ಷ್ಣನಸಾನಮೋಧಿವಿಹರತುಂವಿಪಿನಂಮಹತ್ || ಬಹುವ್ಯಾಳಮೃಗಾಕೀರ್ಣಂಪ್ರಾವಿಶತ್ಪರವೀರಹಾ || ೧೪ ||
ತತ್ರಾನಿಧ್ಯಶ್ಚೈರೈರಾಪೋ || ಸೂಕರಾಕ್ಮಹಿಷಾಕರುರಾಕ್ || ಶರಭಾಕ್ಗವಯಾಕ್ಖಡ್ಗಾಹ

೧-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ೨-೩-ನಾಶನೋಳಿಸುವಿ || ೧೦ || (ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಚನವು.) ಯೋಗೇಶ್ವರಾಣಾಂ--ಧ್ಯಾನಾದಿ ಯೋಗಸಿ
ದ್ಧಿಗೂ, ದುರ್ದರ್ಶಕಃ-ಪ್ರತೋಷದಿಂದಲೂ ನೋಡಲಶಕ್ಯನಾದ ಅಧೀಶ್ವರಃ-ಶೋಕೇಶ್ವರರಿಗೆ ಈಶ್ವರನಾದ ನೀನು, ಯ
ತ್ರಿ-ಯಾವ ಕಾರಣದವನೆಯಿಂದ, ಕುಮೇಧನಾಂ--ಕುತ್ಸಿತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದ, [ವಿಜಯಾಸಕ್ತ ಚಿತ್ತರಾದ,] ನಃ--ನಮ್ಮಿಂದ,
ದೃಷ್ಟ್ಯ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದಯೋ, ತತಿ ಆ ಕಾರಣದವನೆಯಿಂದ, ಕಿಂಕ್ರೇಯಃ-ಯಾವ ಸುಕೃತವು, ನಃ--ನಮ್ಮಿಂದ,
ಆಚರಿತಂ-ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದೋ, ಅಹರ-ನಾನು, ನವೇದ-ಅದನ್ನರಿಜಿಸು || ೧೧ || ಇತಿ-ಹೀಗೆ ರಾಕ್ಷಾ-ಧರ್ಮರಾ
ಯನಿಂದ, ಅಭ್ಯರ್ಥಿತಃ-ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸವಿಭುಃ-ಆ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಾಕನಾಂ-ಇಂದ್ರ
ಪ್ರಸ್ಥನಗರವಾಸಿಗಳಿಗೆ, ಮಾರ್ಷಿಕಾನ್ಯಾಸಾ-ಮಳಿಗಾಲವ ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ನಯನಾನಂದಂ-ಕಂಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು, ಜನ
ಮುಕ್-ಹುಟ್ಟಿಸುವವನಾಗಿ, ಸುಖಂ-ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದನು || ೧೨ || ವಿಕದಾ-ಬಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ, ವಿಜಯಃ-ಅರ್ಜುನನು, ವಾ
ನರಧ್ಯಜಃ-ಕಪಿಕೇತನನಾಗಿ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಆರುಹ್ಯ-ವಿರಿ, ಗಾಂಡೀವಂಧನ-ಗಾಂಡೀವವೆಂಬ ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ಅಕ್ಷಯಸಾಯ
ಕೌ-ಕೌರವತೆಗೊಳ್ಳುವಬಾಣಗಳುಳ್ಳ, ತೋಣೀಚ-ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಆದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, || ೧೩ || ಪರವೀರಹಾ-ಕೆತ್ತು
ಶೂರರನ್ನು ಸಂಹಿಸುವನಾದ್ದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಸಾಕಂ-ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ, ಸನ್ನದ್ಧಿ-ಬೇಂಟೆಗತಕ್ಕಂತೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ, ವಿಹ
ತುರಂ-ಕ್ರೀಡಿಸಲೋಸುಗ ಬಹುವ್ಯಾಳಮೃಗಾಕೀರ್ಣಂ-ಅನೇಕನರ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ದುಷ್ಟಗಳಿಂದಲೂಹೃದ್ರಜಂತುಗ
ಳಿಂದಲೂ ಮೃಗಗಳಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ, ಮಹತಿವಿಪಿನಂ-ಹೆಗ್ಗಡನ್ನು, ಪ್ರಾವಿಶತ್-ಹೊಕ್ಕನು || ೧೪ || ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ವ್ಯಾ
ಘ್ರಾಕ್-ಹೆಬ್ಬರಗಂಗಳನ್ನೂ, ಸೂಕರಾಕ್-ಕಾಡುಹಂದಿಗಳನ್ನೂ, ಮಹಿಷಾಕ್-ಕಾಡುಕೋಣಗಳನ್ನೂ, ರುರಾಕ್-ಜಿಂಕೆಗಳ
ನ್ನೂ, ಶರಭಾಕ್-ಸಿಂಹವಿರೋಧಿಗಳನ್ನೂ, ಅಥವಾ ಸಾಳುವದ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ, ಗವಯಾಕ್-ಗೋವುಗಳಂತಿರ್ಪ ಗವಯನ್ನು
ಗಳನ್ನೂ, ಖಡ್ಗಾಕ್-ಗೇಂಡಾಪ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಹರಿಣಾಕ್-ದುಪ್ಪಿಗಳನ್ನೂ, ಶಕಶಲ್ಯಕಾಕ್-ಮೊಲಗಳನ್ನೂ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಗಳ
ನ್ನೂ, ಶರ್ಮಿ-ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಅನಿಧ್ಯ-ಹೊಡೆದುಬೀಳಿಸಿದನು || ೧೫ || ಪರ್ಮಣಿ-ಯಾಗಕಾಲವು, ಉಪಗತೇನತಿ-ಹತ್ತಿರಕಬಂದ

ವನೋ ನೀನೇ, ಅದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನಂ ಸ್ಮರಿಸುವಜನರಿಗೆ ಅವರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಕುಭವನ್ನಂ
ಟಮಾಡುತ್ತೀಯೆ || ೧೦ || (ಅವರ ಸರ್ವಕ್ಷೇಕಂಗಳೆಂಬಹರಿಗುತ್ತೀಯೆ ಯೆಂದು ಕೂತಿಯು ಮಾತನಾಡಲಾಗಿ
ಧರ್ಮರಾಯನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದನು-) ಎಲೈಕುಶ್ವರನೇ! ನಮ್ಮಿಂದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವನು
ಕೃತವು ಅಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ ನಾವರಿಯುವು, ಯೋಗೇಶ್ವರರಿಗೂ ಅಗೋಚರನಾದ ನೀನು ವಿಜಯಾಸಕ್ತವಾ
ದ ಮರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನಮಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸೇತೃಗಳಂ ಸುತೋಪಪದಿಸುತ್ತೀಯೆ || ೧೧ || ಎಂದುಪೇಳಿ
ವರ್ಷಕಾಲ ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಂ ಮಾಡೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತಲಿರುವ ಧರ್ಮರಾಯನ ಪ್ರಾರ್ಥ
ನೆಯಿಂದ ಜನರಿಗೆ ನೇತೋತ್ಸವವನ್ನಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಯಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಗಮಮಾಡಿ
ದನು || ೧೨ || ಬಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ವಾನರಧ್ಯಜವುಳ್ಳ ರಥವನೇರಿಕೊಂಡು ಗಾಂಡೀವಧನುಸ್ಸು ಅಕ್ಷ
ಯಂಗಳಾದ ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣಗಳಾದ ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳಂ ಸಹ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಸಹಿ
ತನಾಗಿ || ೧೩ || ವಿಹರಿಸಲೋಸುಗ ಅನೇಕ ದುಷ್ಟಮೃಗಂಗಳಿಂ ಯುಕ್ತವಾದ ವಿಜನವಾದ ಪುಷ್ಪಾಣ್ಯಕ್ಕೆ
ತೆಳೆಹೋದನು || ೧೪ || ಅರ್ಜುನನು ಆಯರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಘ್ರಂಗಳಂ ಮಹಿಷಂಗಳಂ ದುರ್ಮೃ
ಗಂಗಳಂ ಕಲಭಗಳಂ ಗವಯಂಗಳಂ ಖಡ್ಗಮೃಗಂಗಳಂ ಹುಲಿಗಳಂ ಮೊಲಗಳಂ ಕಲ್ಪಮೃಗಂಗಳಂಸಹ || ೧೫ ||

ರಿಣಾಶಕಶಲೈಕಾಣಿ || ೧೫ || ತಾನ್ನಿ ನ್ಯೂಕಿಂಕರಾ ರಾಜ್ಯಮಧ್ಯಾಕ್ಷರವ್ಯಾಪಾರಗತೇ | ತೃಪ್ತೀತಮ
 ರಿಣಾಶಕೋಪೇಭತ್ಯುಸ್ತಮುನಾಮಗಾತ್ರೀ || ೧೬ || ತತೋಪಸ್ತುಸ್ಯ ಶಿವದುಷೀತ್ಯಾವಾರಿಮಹಾರಥೇ | ಕೃ
 ಪ್ತಾ ದದ್ಯುತತುಕಿಂಕರಾ ರಾಜ್ಯಮಧ್ಯಾಕ್ಷರವ್ಯಾಪಾರಗತೇ | ತೃಪ್ತೀತಮ
 ಜಾಂತುಚಿರಾನವ | ಸಮಾಪ್ತವೈಶಿತ್ಯಸ್ಯಾಲ್ಪಗುಣಮುಪಾತ್ತಮ | ೧೭ || ಕಾತ್ಯಾಂಕಸ್ಯಾ
 ಸಿಕಲ್ಪಾಶಕುತೋವಾಕಿಂಕರೇನ | ಮನ್ಯುಸ್ಯಾಪತಿಮಿಚ್ಛಂತೀಂಸರಾಂಕೇಷು || ೧೮ ||
 ಕೌಳಾಂಕೇ | ಅಪಿಂಸವಸ್ಯಾಪತಿಮಿಚ್ಛಂತೀಂಸರಾಂಕೇಷು || ೧೯ ||
 ಸ್ತುತ || ೨೦ || ತನ್ಮಯಂತೀಂಸರಾಂಕೇಷು || ೨೧ || ಸಕತನಮ | ಅಪ್ಯಾಂಕಮಗುಣವಾನ್ಮಯಂತೀಂ

ದ್ವಾಗುತಲಾ, ಕಿಂಕರಾಂ-ದೇವಕರು, ಮೇಧ್ಯಾಕ್ಷ-ಪರಿಶುದ್ಧಗಣಾಗಿ ಕರ್ಮಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ, ತಾ-ಅಪ್ಯಾಂಕ, ರಾ
 ಜ್ಯ-ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೋನುಗ, ನಿಜ್ಯಾ-ಅಪ್ಯಾಂಕ ತೃಪ್ತೀತಮ-ಸೀತಕಯಿಂಪ ವ್ಯಾಪ್ತತನಗಿಯೂ, ಪರಿಣಾಂಕ-
 ಬಳಿವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ವಿಭತ್ಯು-ಅರ್ಜುನನು, ಯಮುನಾಂ-ಕಾಳಿಂದೀನದಿಯಂಕ ರಿತ, ಅಗಾ-ಕೋದನು || ೧೬ ||
 ತತ್ರ-ಅ ಹೇತಿಯಲ್ಲಿ, ಉಪಸ್ತುತ್ಯ-ಸ್ತೋತ್ರವೂಗಂಗಳಂ ತೋಳಿದುಕೂಂಡು, ಪಿತೃ-ಅಪಿಯಾದ, ಪಾ-ಸೀರನ್ನು, ಸೀ
 ತ್ಯಾ-ಕೂಡಿದು, ಮಹಾರಥ-ಶೂರರಾದ, ಕೃಪ-ವಿಜಯಕೇಶವರು, ಚರಂತೀಂ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಚಾರ-ಲೋಚನಾಂ-ಜಲವಾ
 ದಕಂಗಳಲ್ಲಿ, ಕನ್ಯಾಂ-ಮದಿವೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪುಡಗಿಯನ್ನು, ದದ್ಯುತತು-ಕಂಡರು || ೧೭ || ಸಖ್ಯಾ-ಮಿತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ,
 ವೈಶಿತ್ಯ-ಕಳುಸಲ್ಪ-ವನಾದ ಫಲ್ಗುಣ-ಅರ್ಜುನನು, ಪ್ರಮದೋತ್ತಮಾಂ-ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನಾದ, (ಅಥವಾ)
 ವಾಯವ್ಯ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ಪರಾರೋಹಾಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠಾಸನವನ್ನು ಏರಲಿಚ್ಛವಾದ, ಸ್ವಾಂ-ಸೂಗನಾದ
 ಪಲ್ಲಂಗಗಳಲ್ಲಿವಳಾದ, ರುಚಿರಾನಾಂ-ಜಲವಾದ ಮೋರೆಯಲ್ಲಿವಳಾದ, ತಾಂ-ಅ ಕಾಳೇದಿಯನ್ನು, ಅಸಾಧ್ಯ-ಸೀರಿ, ಪಪ್ರಚ್ಛ-
 ದನುಕೂಂಡನು || ೧೮ || ಕೌಳಾಂಕ-ಕೇಶವೇಶವರೇ! ತ್ವಂಕಾ-ನೀನು ಯಾರು ? ಕನ್ಯಾಂ-ಯಾವವನವಳಾಗಿರುವ ? ಕುತೋವಾ-
 ಎತ್ತರಿಯಿಂದ ? ಕಿಂಚಿ-ಇದೇನು-ವಿನಂ ಪೂತಕೇಸವ ? ತ್ವಾಂ-ನೀನನ್ನು ಪತಿಮಿಚ್ಛಂತೀಂ-ಗಂಡನಂಬಯಕವನಾ
 ಗಿ, ಮಧ್ಯಾಕ್ಷ-ಉಪನುಪನು ಕೋಪಸೇ-ಪುಭವಾವಳೇ! ನರ್ಪಂ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ಕಥಯ-ಹೇಳಿದನು || ೧೯ || (ಕಾಳಿಂದೀವಚ
 ನವು) | ಅಪಂ-ನಾನು, ಸವಿತುರ್ಜೀವಸ್ಯಾ-ನೀಯೇವೇವನ, ಪಾತಿತಾ-ಪುಗಳಾಗಿರುವೆನು, ಪತಿಂ-ಗಂಡನನ್ನು ಇಚ್ಛಂತೀ-
 ಏಷು-ನುಪಾಂಧಿರಂದ, ಪುಣ್ಯಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೂ ಮದಲ-ಬೀಡಿದ್ದನ್ನು ಕೂಡುವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಪಿತೃಂ-ಸೀರಾ
 ಯವಂಕೂತು ಪರಮಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ತಪ-ಧ್ಯಾನಯೋಗವನ್ನು, ಅಸ್ತಿತಾ-ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಿರುವನು || ೨೦ || ವೀ
 ರ-ಕೂರನೇ ಶ್ರೀನೀಲತನಂ-ಅಕ್ಷೃಗ ಅವಾಸನಾಡ, ತನ್ಮತೇ-ಅನಾರಾಯಣನಂಪೂಜಿತು ಅನ್ಯಾ-ಅಪರನನ್ನು, ಪತಿಂ-
 ಗಂಡನನ್ನಾಗಿ, ಸಮ್ಯಹೇ-ಸಾಕು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಥಸಂಕ್ರಯ-ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವವರಿಗೆ ಆಧಾರನಾವ, ಮುಕುಂದ-

ಅನೇಕನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿದರು. ಕರ್ಮಕಾಲವು ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಪವಿತ್ರಾಗಲಾದ ಅವ್ಯಗಂಗಳಂ ರಾಜ
 ಭೃಕ್ಷುರು ಧರ್ಮರಾಯರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ತಂದೂಪ್ಪಿಸಿದರು. ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಬಾಯಾ
 ರಿಕೆ ಯುಜ್ವಲನಾಗಿ ಯಮುನಾ ನದಿಯ ನದಿಯಿಂದ ೧೭ || ನದಿಯಲ್ಲಿ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನೆ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕುಡ್ಡಾ
 ಚಮನವೆಯು ಅರ್ಜು ಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರೂ ಜಲಪಾನಮ ಮಾಡಿ ಸುಂದರಿಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕ
 ನೈಯೇರ್ಪಳಂ ಕಂಡರು || ೧೭ || ಉತ್ತಮವಾದ ಧಿತುಬಗಳಿಷ್ಟರವ್ಯವಾದ ದಂಪತ್ಯು ಯುಜ್ವ ಪೂನೋಹರ
 ವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ ಆಕಸ್ಮಯಾ ಸುಖಪಕ್ವೋಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರಕೃಂ
 ಗೆಹದ್ದು ಮಂತನ || ೧೮ || ತಾಂ ಗುಂದರವಾದ ನಿತುಲವುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯಾ ನೀನು ಯಾರು? ಯಾರವುಗಳೇ? ಯಾವ
 ಸ್ವೀಕೃತಿಂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವೆ? ನೀನು ಮನೋ ಗತಾರ್ಥವಾನು? ಕೇನು ಪತಿಯನ್ನು ಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ತಿ
 ಳಿದು ಯಿರುವೆನು. ಎಲಾ ಕುಭಗುಜವುಳ್ಳ ಕನೈಯೇ! ನೀನು ಸಖ್ಯವಾಗಿ ವೇಳು || ೧೯ || ಎಂಬ ಅರ್ಜುನ ವಾ
 ಕ್ಯಮುಕೇಳಿ ಅಕಸ್ಮಯಾ ನುಡಿದಳು. ನಾನು ದ್ವವನಾದ ಸೂರ್ಯನವುಗಳು. ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪತಿಯ
 ನ್ನಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಮ ತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸತ ಲಿರುವೆನು || ೨೦ || ಪುತ್ರಯೋರ್ವಾರಂ ಪತಿಯನ್ನು
 ೧೫೧

ದೇವನಾಥಸಂಪ್ರದಾಯಃ || ೧೦ || ಕಾಳಿಂದೀಶಿಸಮಾಖ್ಯಾತಾವಸಾಹಿಯಮುನಾಜಲೇ | ನಿತ್ಯತಪವನೇತಾಂ
ಯಾವದಶ್ಯತಮಃ || ೧೧ || ತಥಾವದದ್ಗುಡಾಕೇಶವಾಗುಪವಾಯಸೋಪಿತಾವು | ರಥಮಾರೋ
ಘೃತಪ್ಪಿಷ್ಟಾಧರೈರ ಜಮುವಾಗಮತೆ || ೧೨ || ಯುಕ್ತವಕ್ರವ್ಯಸ್ಯಂದಿಷ್ಟವೇಧಾರ್ಥಾನಂಪರಮಾ
ಽಭ್ಯತಮು | ಕಾರಯಾಮಾನಸಗರುವಿಚಿತ್ರಂವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ || ೧೩ || ಭಗವಂತಸ್ತತ್ರಸಿವಸ್ಯಸಾನ್ಯಾಂತಂ
ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ | ಅಗ್ನಯೇಖಾಂಡವಂದಾತುಮರ್ಹನಸ್ಯಾಸಸಾರಥಿಃ || ೧೪ || ಸೋಗ್ನಿಸ್ತಪ್ತೋ
ಧನುರದಾಧ್ಯುರಾಶ್ಯತಾಃ ರಥಂಸ್ಥಪ | ಆರ್ಜುನಯಾಕ್ಷಯತೋಣೀವರ್ಮಜಾಭದ್ರಮಸ್ತಿ
ಭಿಃ || ೧೫ || ಮುಯುಕ್ತ್ಯವಾಚಿತೇವಪ್ತೈಸ್ಸಭಾಂಸುಖ್ಯಃಪಾಹರತ್ | ಯಸ್ಮಿನ್ದುರೈಭಧನಸ್ಯಾಸೀ

ಮೋಕ್ಷದಾಯಕನಾದ ಸರ್ವವರ್ಗ ಆತ್ಮಜ್ಞನು ಮೇ-ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಷ್ಯತಾಂ-ಸಂತೋಷಿಸತೆ || ೧೦ || ಕಾಳಿಂದೀ
ಶ-ಕಾಳಿಂದೀಯಂ, ಸಮಾಖ್ಯಾತ-ಹರಿಶಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದ ನಾನು, ಪಿತ್ರ-ತಂದೆಯಾದ ಸೂರ್ಯನಿಂ, ಮಮುನಾಜಲೇ-
ಯಮುನಾನದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಠೇ-ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಭವನೇ-ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಯಾವದಶ್ಯತಮಂ-ಕೃಷ್ಣನುನೋ
ಡುವವರೆಗೂ ವಸಾಂ-ವಾಸಂಗೆಯ್ದಿರುವೆನು || ೧೧ || ಗುಡಾಕೇಶಂ-ಗುಂಗುರ-ಕೊಡಲುಳ್ಳ ಅರ್ಜುನನು, ತಥಾ-ಆಕೆ ಹೇ
ಲವಂತೆ ವಾಸ ದೇವ-ಯ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಅವದ-ಪೇಳಿದನು, ಸೋಪಿ-ಆ ಕೃಷ್ಣನೊಕೂಡ, ತದ್ವಿಷ್ಟಾ-ಮುಂಚೆಯೇ ಅವಿಷ್ಠ
ಯ ಮುಖ್ಯವಸ್ತುವೆಂದಂತೆ-ಆಕಾಳಿಂದೀದೇವಿಯನ್ನು, ರಥಮಾರೋಘ್ಯ-ತೇರನೇರಿಕೊಂಡು, ಧರ್ಮಗಾಹಂ-ಯುಕ್ತಿಸ್ತಿ
ರವ. ಉಪಾಸಮ. -ಅಳಿಗೆ ೩೦ ಸಸು || ೧೨ || ಯದೈವ-ಯಾವಾಗಲೇ, ಸಂದಿಷ್ಟಂ-ಪಾಂಡವರಿಂದ್ರಾರ್ಥತನಾಹ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಹರಿ
ಯು ಪಾರ್ಥನಾಂ-ಪಾಂಡವರಿಗೆ, ವಿಚಿತ್ರಂ-ವಿಕೇವಚಿತ್ರಂಗಳುಳ್ಳ, ವರಪಾದ್ಭುತಂ-ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ನಗರಂ-
ಪಂದ ಸ್ಥಪುರವನ್ನು, ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ-ದೇವಶಿಲ್ಪಿಯಿಂದ ಕಾರಯಾಮಾನ-ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟನೋ || ೧೩ || ತಪೈಃ-ಅಗ
ಲೇ ಭಗವಾನ್-ಕೃಷ್ಣನು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಸಾನ್ಯಾಂತಂ-ತನ್ನವರಾದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ, ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ-ಸುಖವಂಪಾಡಲಪೇ
ಕ್ಷಿಸಿಂ, ಸಿವಸ್ಯ-ವಾಸಂಗೆಯ್ದನಾಗಿ, ಅಗ್ನಯೇ-ಯಜ್ಞಪುರುಷನಿಗೆ, ಖಾಂಡವಂ-ಇಂದ್ರನವನನ್ನು. ದಾತುಂ-ಜನ
ನಹಿತವಾಗಿ ಆಹುತಿಕೊಡಲೋಸುಗ, ಅರ್ಜುನಸ್ಯ-ವಿಜಯನ, ಸಾರಥಿಃ-ಬಂದಿಯಂ ನಡೆಯಿಸುವವನು, ಆಸ-ಅದನು || ೧೪ ||
ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ | ಸೋಗ್ನಿಸ್ತ-ಅಯಜ್ಞಪುರುಷನು ತುಷ್ಯ-ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಅರ್ಜುನಯ-ಪಾರ್ಥನಿಗೆ, ಧನುಃ-ಬಿಲ್ಲ
ಸೂ, ಶ್ವೇತಾರ್ಜುನಾರ್ಜುನ-ಬಿಳುಕುದುರಿಗನ್ನೂ. ರಥಂ-ತೇರನ್ನೂ, ಅಕ್ಷಯೌ-ವಾಣಂಗಳನ್ನವಯವೆ ಯಿರುವ, ತೋಣೀ-ಬ
ತ್ತೇಳಕೆಗಳನ್ನೂ, ಅಸ್ತಿ-ಬಿಡೆ-ಅಸ್ತ್ರವುಳ್ಳವರಿಂದ, ಅಭೇದ್ಯಂ-ಭೇದಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ ವರ್ಮಜ-ಕವಚವನ್ನೂ, ಅದಾತೇ-ಕೊ
ಟ್ಟನು || ೧೫ || ವ.ಯ.ಶ್ವ-ರಾಕ್ಷಸಶಿಲ್ಪಿಯುಕೂಡ, ವಶ್ಯೇ-ಖಾಂಡವನವನಂ ಸುಡುವ ಬೆಂಕಿಯದೆಯಿಂದ, ಮೋಚಿತೇ-

ಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ | ಅನಾಧರಕ್ಷಕನಾದ ಅಭಗವಂತನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಗನ್ನನಾಗಲಿ || ೧೦ || ನಾನು ಕಾಳಿಂದೀಯಂ
ಬ ನಾಮಧೇಯ ವ್ರಜವಳು. ಕಯ-ಮುನಾ ಜಲದಲ್ಲಿ ವಾಗವಂ ಮಾಡುವೆನು. ನಮ್ರತಂಜಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತ
ವಾದ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನವಾಗುವ ಪರ್ಯಂತವೂ ಇರುತ್ತೇನೆ || ೧೧ || ಎಂಬಕನ್ಯಾ ವಾಕ್ಯವಂ
ಕ್ರೇಳಿ ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆಯರ್ಥವನ್ನಲ್ಲವಂಪೇಳಿದನು. ಅದಲ್ಲವಂ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿರುವ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಕನ್ಯಾಯಂ ರಥದಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ಪುರಕ್ಕೆಬಂದು ಧರ್ಮರಾಯನ
ಬಳಿಗೆಯ್ದಿದನು || ೧೨ || ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಿಭಾಗವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರು
ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಜನಶೂನ್ಯವಾಗಿರುವ ಆಪುರವೆನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಕುರಿ
ತು ವಿಚ್ಛೇಷಿಸಲಾಗಿ ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಹ್ವೇದದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಂ ಕರೆಯಿಸಿ ಆಪುರವಂ ನಿರ್ಮಾಣವಂಪೂ
ಡಿಸಿದನು || ೧೩ || ಭಗವಂತನು ಸ್ವಜನರಾದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಆ ನಗರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಂ ಮಾಡಿ
ದವನಾಗಿ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನಿಗೆ ಖಾಂಡವವನಮ ಕುಡತೋಸುಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಅರ್ಜುನಸಾರಥಿಯಾದನು || ೧೪ ||
ಅಯಜ್ಞೇಶ್ವರನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಗಾಂಧೀವಧನುಸ್ಸಂ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಂಗಳಂ ರಥಮಸಹ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ
ನು. ಅಕ್ಷಯಂಗಳಾದ ಅತ್ತೇಳಕೆಗಳಂ ಅಭೇದ್ಯವಾದ ಕವಚವಂ ಸಹ ಕೊಟ್ಟನು || ೧೫ || ಖಾಂಡವನವನಂ

ಜ್ವಲಸ್ಥಲದ್ಯುತಿಭ್ರಮಃ ||೮೩|| ಸತನಸಮನುಜ್ಞಿತಸ್ಸುಹೃದ್ಭಿಶ್ಚಾಸುಮೇದಿತಃ | ಅಯಯೌದ್ವಾರ
ಕಾಂಭೂಯಸೌತ್ಯಕಿಪ್ರಮುಖೈರ್ಯುತಃ ||೮೪|| ಅಧೀಪಯಮೇಕಾಳಿಂದೀಂಸುಪುಣ್ಯತ್ವೈಷ್ಠ್ಯ
ಊರ್ಜಿತಃ | ವಿತಸ್ತ್ವಪರಮಾನಂದಂಸ್ವಾನಾಂಪರಮಮಂಗಳಮ್ | ೮೫ || ವಿಂದಾನುವಿಂದಾನಾವಂ
ತೈದುರೋಧನವತಾನುಗೌ | ಸ್ವಯಂವರಸ್ವಭಗಿನೀಂಕೃಷ್ಣೈರಕ್ಶಾಂನ್ಯಪದ್ಧತಾಮ್ ||೮೬|| ರಾಜಾಧಿ
ವನ್ಯಾಸ್ತನಯಾನುಮಿತ್ರವಿಂದಾಂಪಿತ್ಯಪ್ಪಸುಃ ಪ್ರಸಹ್ಯಹೃತವಾಕ್ಯೈರಾಜಾ ರಾಜ್ಞೈಃ ಪ್ರಸಹ್ಯ
ತಾಮ್ ||೮೭|| ನಗ್ನಜಿನ್ನಾಮಕೌಸಲ್ಯಾಸೀದಾಜಾತಿಧಾರ್ಮಿಕಃ | ತಸ್ಯಗತ್ಯಾಭವತ್ಯುನ್ಯದೇನಾ

ವಿಸ್ತರವೃತ್ತವನಾದ್ದರಿಂದ, ಯಸ್ತೀ-ಯಾವನು ಧಾರ್ಮಿಕವಲ್ಲ, ಮರ್ಯಾದಾಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಜಲಸ್ಥಲದ್ಯುತಿಭ್ರಮಃ-
ನಿರನಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೂ ದೃಷ್ಟಿಭ್ರಾಂತಿಯು, ಅನೀತ-ಅಖಿತೋ ತಾಂ-ಅ ಸದಯನ್ನು, ಸಪ್ತೇ-ಮಿತ್ರನಾದಅರ್ಜು
ನಂಗೆ, ಉಪಾಹರಣ-ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಂದಿತ್ತನು ||೮೩|| ಸಃ-ಅ ಕೃಷ್ಣನು, ತೇನ-ಅ ಧರ್ಮರಾಯನಿಂದ, ಸಮನುಜ್ಞಾತಃ-
ಚನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ ಅಪುಣೆಯ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಸುಹೃದ್ಭಿಃ-ಎರ್ಪನಾದಿ ಮಿತ್ರರಿಂದಲೂ ಅನುಮೋದಿತಃ-ಒಪ್ಪಿ ಸಂ
ತೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಆದ್ದರಿಂದ, ಸೌತ್ಯಕಿಪ್ರಮುಖೈಃ-ಯುಯುಧಾನನು ಮೊದಲಾದವರಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಕನಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ,
ಭೂತಾಃ-ಮರಳಿಯೂ, ದ್ವಾರಕಾಂ-ಕೃಷ್ಣಲಿಪಂ-ಕೃಷ್ಣ, ಆಯಯೌ-ಬಂದನು ||೮೪|| ಅಧ-ಅ ಬಳಿ, ಊರ್ಜಿತಃ-ವೃದ್ಧಿ
ಕರವಾದ, ಪುಣ್ಯತ್ವೈಷ್ಠ್ಯ-ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ವನಂತುತುವಿನ ಶುಭಸಕ್ಷತ್ವದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾನಾಂ-ತನ್ನವರಿಗೆ, ಪರಮಮಂಗಳಂ-
ಉತ್ತಮಶುಭವನ್ನೂ, ಪರಮಾನಂದಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ, ವಿರಸ್ತು-ಮಾಡುವನಾಗಿ, ಕಾಳಿಂದೀಂ-ಕಾಳಿಂದೀ
ಪೇಟೆಯನ್ನು, ಉಪಯೋಗ-ಮದಿವಮಾಡಿಕೊಂಡನು ||೮೫|| ದುರ್ಯೋಧನವತಾನುಗೌ-ಸುಯೋಧನಂಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿ ಅನು
ಸುಸಿಂಹೀಗುವಂಥಾ, ಅವಂತ್ಯ-ಅವಂತೀನಗರವರನುಗಳಾದ ವಿಂದಾನುವಿಂದಾನವರು ಸ್ವಯಂವರೇ-ಕ್ಷತ್ರಿಯವಿವಾ
ಹದಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣೈಃ-ವಾಸುದೇವನೊಳಗೆ, ರಕ್ಶಾಂ-ಅಸಕ್ತಳಾದ, ಸ್ವಭಗಿನೀಂ-ತಮ್ಮತಂಗಿಯನ್ನು, ಸೃಷೇಧತಾಂ-ಪೇಡವೆಂದು ತಡೆ
ದರು ||೮೬|| ಕೃಷ್ಣಃ-ವಾಸುದೇವನು, ಪಿತ್ಯಪ್ಪಸುಃ-ಸೋದರತ್ವವರನಯಾದ, ರಾಜಾಧಿವೇಷಿಯೆಂಬವಳಿ, ತನಯಾಂ-ಮ
ಗಳಾದ, ಮಿತ್ರವಿಂದಾಂ-ಮಿತ್ರವಿಂದೆಯೆಂಬ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು, ರಾಜ್ಞೈಃ-ಭೇರವಳು, ಅಪಹೃತಾಂ-ನೋಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸಹ್ಯ-
ಬಾತ್ಸರ್ಯ, ಹೃತವಾಕ್-ಅಪಹರಿಸಿದವನಾದನು ||೮೭|| ಸೃಹ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಕೌಸಲ್ಯಃ-ಕೋಸಲದೇವತೆಯಾದ, ಅತಿಥಾ
ರ್ಮಿಕಃ-ಅತ್ಯಂತಪುಣ್ಯಶೀಲನಾದ, ರಾಜಾ-ಭೇರಯು, ಅನೀತ-ಇದ್ದನು, ತಸ್ಯ-ಅವನ, ಕನ್ಯಾ-ಮಗಳು, ನಾಗ್ನಜಿತಿ-ನಾ

ದಹಿಸುವಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ಶಿಲ್ಪಿಯಾದ ಮಯನಂ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಬಂದುಸಭೆಯಂ ಮಯನು ಐನಿರ್
ಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲಭ್ರಾಂತಿಯೂ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಜಲಭ್ರಾಂತಿಯೂ
ಉಂಟಾಯಿತು ||೮೩|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರಿಂದ ಆಪ್ಪಣೆಯಂ ತಗದುಕೊಂಡು ಮಿತ್ರ
ರಿಂದ ಅನುಮೋದಿತನಾಗಿ ಸೌತ್ಯಕಿಮೊದಲಾದ ಸ್ವಜನರಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ದ್ವಾರಕಾ ನಗರ
ಕ್ಕೆ ಬಂದನು ||೮೪|| ಅಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಶುಭಸಕ್ಷತ್ವ ಶುಭದಿವಸ ಶುಭಲಗ್ನಯುಕ್ತವಾದ ಸುಮಾಹೂ
ರ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಜನರಿಗೆ ಅನಂದ ವನ್ನಂಟುಮಾಡುವನಾಗಿ ಕಾಳಿಂದೀದೇವಿಯಂ ವಿವಾಹವಂಮಾಡಿಕೊಂಡನು ||೮೫||
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಂತರ್ದೇಶ ಪತಿಗಳಾದ ದುರ್ಯೋಧನಮಿತ್ರರಾದ ವಿಂದಾನುವಿಂದೀರ್ಪರೂ ಇದ್ದರಷ್ಟೆ
ಅವರ ತಂಗಿಯಾದ ಮಿತ್ರವಿಂದಾದೇವಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಲಗ್ನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನಂ ವಿವಾ
ಹಮಂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಿರಲಾಗಿ ವಿಂದಾನುವಿಂದರೂ ಅದ್ವಿಮಾಡಿದರು ||೮೬|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನ ನೋದರಕ್ಷೆಯಾದ ರಾಜಾಧಿವೇಷಿಯಾದುಗಳಾದ ಮಿತ್ರವಿಂದಾದೇವಿಯಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸರ್ವಕ್ಷತ್ರ
ಯರೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸ್ವಯಂವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನು ||೮೭||
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೋಸಲದೇಶ ಪತಿಯಾದ ಆಯೋಧ್ಯಾ ಪುರವಾಸಿಯಾದ ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ನಗ್ನಜಿತ್ತ ಯೆಂಬ
ಅರಸಿದ್ದನು. ಅಯರನಿಗೆ ಸತ್ಯಾದೇವಿಯೆಂಬ ಪುತ್ರಿಯು ನಗ್ನಜಿತ್ತಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳು ||೮೮|| ಅಪುರಷಲ್ಲಿ

ಗೌಜತೀನ್ಯಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನತಾಂಶಕುನ್ಯಪ್ರಾಪ್ತೇಭೂಮಾಜಿತ್ಯಾಗಪ್ರಗೇವೈಷಾಃ | ತೇಹೈಶ್ಯಂಗಾಃ
ನುದಾರ್ಥರನ್ನಿನ್ದೀರಂಗಂಧಾನರಾಃ ಖಲಂಃ ||೨೩||ತಾಂಕೃತ್ಯವ್ಯವಜ್ಜಿಭಾನ್ಯಭಗವಾಃಸಾತ್ವ
ತಾಂಪತಿಃ | ಜಗಾಮಕೌನ್ಯಪುರಂನೈನ್ಯಮಹತವ್ಯತಃ ||೨೪||ಸಕೂನಲಪತಿಃಪ್ರೀತಿಸ್ರತ್ಯುತ್ಥ
ಯಾಸನಾದಿಭಿಃ | ಅರ್ಹಣೆನಶಿಗುರುಣಾಃಪೂಜಯತ್ಪ್ರತಿನಂದತಃ ||೨೫|| ವರವಿಲೋಕ್ಯಾಧಿಮ
ತುಧ್ಯತಃತಾನರೆಂದ್ರಕನ್ಯಾಚಕಮರಮಾಪತಿಮಿ | ಭೂಯಾದಯಂಮಹಿರಾಶಿಪೋಮಲಾಃಕರೂ
ತುಗತ್ಯಾಯಾದಿಮಧ್ಯತೋವ್ರತಃ ||೨೬|| ಅರ್ಚಿತಪುನರಿತ್ಯಾಹನಾರಾಯಣಜಗತ್ಪತೆ | ಅತ್ಮಾನಂದೆ

ಗೌಜಿಯನುತಲೂ, ಸತ್ಯಾ-ಸತ್ಯಾದೇವಿಯನುತಲೂ, ಅಭವೇ-ಹನರಕ್ಷವಳಾಗಿದ್ದಳು ೩೨॥ ನೃಪಾಣಿ-ಧೂರಗಳು. ತೀಕ್ಷ್ಣ-
ಶೃಂಗಾ-ಹೃತಮಾತ ಕೊಂಬುಗಳುಳ್ಳವೂ, ನುದುರ್ಭಾರ್ಯ-ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಹಿಡಿಯಲಕ್ಕೊಂಗಳೂ, ವೀರಗಂಧಾಸರ್ಪಾ-ಕೂರ
ರವಾನೆಯನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸದೇ ಮುವವೂ, ಖರ್ಬಾ-ದ.ಪ್ರತಿಗಳೂಲದ ಗೋವ್ಯಾರ್ಪ-ಎತ್ತ-ಗಟ್ಟಿ-೦೮೯೦೦, ಸಪ್ತ-
೩ರನ್ನೂ, ಅಜಿತ್ಯ-ಗಲ್ಲದೇ, ಸತ್ಯಾಂ-ಸತ್ಯಾದೇವಿಯನ್ನೂ, ವೋಡುಂ ವದಿವಯ-ಗುವುದಕ್ಕೆ, ನರ್ತಕಿ-ನಮದರ್ಪಣಗಲಿಲ್ಲ
ವು ॥೩೩॥ ವ್ಯವಜಿಲ್ಲಭ್ಯಾಂ-ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದವನಿರಿದ ಹೊಂದವಲ್ಲದತಕ್ಕವರಾದ, ತಾಂ-ಆಸತ್ಯಾದೇವಿಯನ್ನೂ, ಸಾತ್ಯಾತಾಂ
ಪತಿ-ಯಾತವಿಗೊಡೆಯನಾದೆ, ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ಶ್ರುತ್ಯಾ-ಕೇಳಿ, ಮಹತಾಂಸೈನ್ಯೋನ ದೊಡ್ಡದರದಿನಿದ ವ್ಯತ-ಬಳ
ಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕಾಸಲ್ಪವುರಂ-ಕಾಸಲ್ಪಕಟ್ಟುವಂಕುರಿತು, ಜಾಹು-ಹೋಡನು ॥೩೪॥ ಸರ್ಕೋನಲತೆ-ಆನಗ್ನಜಿದಾ-
ತುನು, ಫೀಡ-ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, ಪೆತ್ಯುತ್ಯಾಯ-ಇದಿರುಗೊಂಡುಹೋಗಿ, ಆನನಾದಿಭಿಂ-ಸೀರಾಪ್ತಿ ಬಾಂಗಳಿಹಲೂ,
ಗುರಾಣ-ಅಧಿಕವಾದ ಅರ್ಹಣೇನಾಪಿ-ಪೂಜಿಯಿಂದಲೂ, ಪ್ರತಿನಂದಿತ-ಸಂತೋಷಂಟಾವವನಾಗಿ ಅಪೂಜಯಿ-ಆ
ಪಾಧಿಸಿದನು ॥೩೫॥ ಅಭಿಮತಂ-ಇಷ್ಟನಾದೆ, ವರಂ-ಗಂಡನನ್ನೂ, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೀಡಿ, ಧೃವಪ್ರತಾ-ಧರಲಟ್ಟನವಮ
ಪುಳ, ಸರೇಂದ್ರ-ಕನ್ಯಾ-ನಾಗ್ನಜಿಯು, ರಮಾಹತಿಂ-ರುಕ್ಕಿಣೀರಮಣನನ್ನೆ, ಚಕಮೇ ಬಯಸಿದಳು ಮೇ-ನನ್ನಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ-
ನಿಲಮವು, ಧೃತೇ-ಯದಿ-ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೆ, ಅಯಂ-ಈ ಕೃಷ್ಣನು, ಮೇ-ಸನಗಿ, ...-ಗಂಡನ, ಭೂಜಾತೇ-ಲಗಲಿ,
ಎಂಕು, ಅಪೂಜಾ-ನಿರ್ಮಲಗಳಾದ ಆಶಿಷ-ಪರಕಗಳನ್ನು, ಸತ್ಯಾ-ದಿವಿವಾದವುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿ ॥೩೬॥ ಅರ್ಪಿತಂ-
ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು, ಪುನ-ಮರಳಯೂ, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಆಹ-ನುಡಿದನು. ನಾರಾಯಣ-ಕೃಷ್ಣಾ-ಜಗತ್ಪ
ತೇ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೊಡೆಯನೇ! ಆತ್ಮಾನಂದೇ-ಸ್ವರೂಪನುಖದಿಂದ, ಪೂರ್ಣ-ಸ್ಯ-ತಂಬಿದವನಾದೆ ನಿನಗ, ಅಲ್ಪಕ-ಕೂಲಿ

[illegible]

ನಪೂರ್ಣಸ್ಥಕರವಾಣಿಕಿಮಲ್ಪಕಃ ||೩೩||ಯತ್ಪಾದಪಂಕಜರಜಸ್ಥಿರಸಾಬಿಭರ್ತಿಸ್ತ್ರೀರಬ್ಜಜಸ್ಸಗಿರಿ
ಕಸ್ಪಹಲೋಕಪಾಲೈಃ | ಲೀಲಾತನೂಸ್ಪೃಕ್ತತಾತುಪದೀಪ್ನಯಾಯಃಕಾಲದಧತ್ಸಭಗವಃಮಮು
ಕನತುನ್ಮೇಶ||೩೪||ಶ್ರೀಕುಕಃ | ತಮಾಹುಗವಾಃಕೃಪ್ಪೃಕ್ತತಾನುನಹರಿಗ್ರಹಃ | ಮೇಘಗಂಭೀರ
ಯಾವಾಚಾಸಸ್ಥಿತಂಕುರುನಂದನ||೩೫||ಶ್ರೀಭಗವತಃ | ನಕಂದ್ರಯಾಚ್ಛಾಕವಿಭಿರ್ದಿಗರ್ಹಿತಾರಾಜ
ನ್ಯಬಂಧೋರ್ಮಿ ಜಧರ್ಮವರ್ತಿ ನಃ | ತಥಾಪಿಯಾಚತವಸಾರ್ಥದೇಚ್ಛಯಾಕನ್ಯಾಂತ್ಯದೀಯಾಂನಹಿಕು
ಅದಾಪಯಮ||೩೬||ರಾಜಾ|ಕೊನ್ಯಸ್ತಭ್ಯಧಿಕೊನಾಥಕನ್ಯಾವರಣಹೆಪ್ಪಿತಃ | ಗುಣೈಕಧಾಮೋಯ
ಸಾಂಗಳ್ರೀರ್ಯನತ್ಯನಪಾಯಸೀ ||೩೭|| ಕಿಂತ್ಯಸಾಂಭಿಃಕೃತಃಪೂರ್ವಂಸಮಯಾಸ್ಸಾತ್ಯರ್ಪಭ |

ದವನಾದ ನಾನು, ಕಿಂಕರವಾಣಿ-ವಿನನ್ನು ಮಾಡುವೆನು ||೩೩|| ಯತ್ಪಾದಪಂಕಜರಜಸ್ಥಿರಸಾಬಿಭರ್ತಿಸ್ತ್ರೀರಬ್ಜಜಸ್ಸಗಿರಿ, ಶ್ರೀಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು, ಅಬ್ಜಜಃ-ಬ್ರಹ್ಮನೂ, ಸಗಿರೀಶಃ-ಆ ರುದ್ರನೂ, ಲೋಕಪಾಲೈಸ್ಸಹ-ದಿಕ್ಕಾಲ್ಪಕರೋಡನ, ಕಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂ
ದ, ವಿಭರ್ತೀ-ಧರಿಸುವನೋ, ಯಃ-ಯಾವವಿಷ್ಟು ಪು, ಸ್ವಕೃತನೇತುಪದೀಪ್ನಯಾ-ತನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಧರ್ಮದ ಕಟ್ಟೆಯ
ನ್ನುರಕ್ಷಿಸುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಕಾಲೇ-ಧರ್ಮಗಾನ್ವಿತಿಯುಂಟಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಲೀಲಾತನೂಃ-ಸ್ವೀಚ್ಛಾಪತಾರಗಳನ್ನು, ದ
ಧತ್-ಧರಿಸಿಜನೋ. ಸಭಗವಾಃ-ಆ ಭಗವಂತನು, ಮಮ-ನನ್ನ ಕನ-ಯಾವಗುಣಜಾತರದಿಂದ, ತುಜ್ಜೀ-ಸಂತುಷ್ಟನಾ
ದಾಸು ||೩೪|| [ಕುಕವಚನವು] ಕುರುನಂದನ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ| ಕೃತಾನುನಹರಿಗ್ರಹಃ-ಆಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪೀರಾದ್ಯವ
ಚಾರಂಗಳುಳ್ಳ, ಭಗವಾಃಕೃಪ್ಪೃಕ್ತ-ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಪ್ಪನು ತಂ-ಆ ನಗ್ನಜಿದ್ರಾಚುನಕುರಿತು, ಮೇಘಗಂಭೀರಯಾ-
ಗುಡಗಿನಂತೆ ಭಸವಾದ, ವಾಚಾ-ಪಾತಿಯಿಂದ, ಸಸ್ಥಿತಂ-ಕಿರುನಗೆಯಿಂದ ನುಡಿತವಾಗಿ, ಆಶ-ನುಡಿದನು ||೩೫|| [ಭಗವದ್ವಚನ
ವು] ನರೇಂದ್ರ-ಭೂರೆಯೇ! ರಾಜನ್ಯಬಂಧೋಃ-ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಅಧಮನಿಗೊಳಗಾದ. ನಿಜಧರ್ಮಪರ್ತಿ-ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮಪ
ಲ್ಲಿರುವವನಿಗಾದರೇ, ಯಾಚ್ಛಾ-ಹೆರಪರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೋವು, ವಿಗರ್ಹಿತಾ-ನಿಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುವು. ತಥಾಪಿ-
ಹಾಗಾದರೂ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಸಾಹ್ಯೋಚ್ಛಯಾ-ಸ್ವೇಹದಬಯಕೆಯಿಂದ, ತ್ವದೀಯಾಂಕನತ್ಯಾಂ-ನನ್ನ ಹೆಣ್ಣನ್ನು, ಯಾಚೇ-ಅ
ರ್ಥಿಸುವೆನು. ವಯಂ-ನಾವು, ಕುಲ್ಮದಾಃ-ತುದಿವೆಯವಳವಂ ಕುಡುಪವರ, ನಹಿ-ಅಲ್ಲವಜ್ಜಿ? ||೩೬|| (ನಗ್ನಜಿದ್ರಾಚನವು.)
ಸಾಧ-ಒಡೆಯನಾಡ ಕೃಪ್ಪನೇ! ಗುಣೈಕಧಾಮೋ-ನುಗುಣಂಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಾನವಾದ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವವನ, ಅಂಗೇ-ಕರಿ
ರದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಃ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು, ಅನಪಾಯಿನೀ-ಹಾನಿಯಿಲ್ಲದವಳಾಗಿ, ವಸತಿ-ಇರತೋ, ತೇ-ಆ ನಿನಗೆ, ಅಧ್ಯಧಿಕಃ-ಅಧಿಕನಾದ
ಅನ್ಯಃ-ಇತರನು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಅಸ್ಪೃತಃ-ಬಯಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕನ್ಯಾಪರಃ-ಹೆಣ್ಣಿನಗಂಡು, ಕಃ-ಯಾವವನಿರುವನು ||೩೭|| ಕಿಂತು-
ಮತ್ತೇನಂದರೆ, ಅಸಾಂಭಿಃ-ನಮ್ಮಿಂದ, ಪೂರ್ವಂ-ಮುಂಚೆ, ಸಮಯಃ-ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು, ಕೃತಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಸಾತ್ಯತ
ರ್ಪಭ-ಯಾವವಕ್ರೇಷ್ಠನೇ. ಪುಂಸಾಂ-ಪುರುಷರ ವೀರ್ಯಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಂ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂಪರೀಕ್ಷಿಸಲೋನುಗವೂ, ಕನ್ಯಾ

ನಾನು ವಿನುಮಾಚುವೆನು ||೩೩|| ಯಾವವನ ಪಾದ ಪದ್ಮರಜಸ್ಸಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೂ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ರುದ್ರನೂ ಲೋ
ಕಪಾಲಕತು ಸಹ ಕಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸುತ್ತಾತೆಯೋ, ಯಾವಭಗವಂತನು ಸ್ವನಿರ್ವಿಗಲಾಡ ಧರ್ಮಾ ಧರ್ಮಂ
ಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂ ಮಾಡಲೋಸುಗೆ ಲೀಲಾಮಾನುವನಾಗಿ ತತ್ತದ್ಧರ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ
ಯೋ ಅಂತಾಭಗವಂತನು ಯಾವದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವನು ||೩೪|| ಎಂದುಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವ ನಗ್ನಜಿದ್ರಾ
ಯಸಂ ಕುರಿತು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮೇಘದಂತೆ ಗಂಭೀರವಾದ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಮುಗುಳು ನಗುಂಡ
ಯಾಕ್ತನಾಗಿ ನುಡಿದನು ||೩೫|| ಎತ್ತುಭೂರೆಯೇ! ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಯಾಚ್ಛಾಪ್ರತಿಯು ನಿಂದಿ
ತವಾದದ್ದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳಿದರೂ, ಅದರೂ ನಿನ್ನ ಮೈತ್ರಿಯಂ ಮಾಡಬಿಟ್ಟೆಯಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನಂ
ಯಾಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಕನ್ಯೆಯಂ ನನಗೆ ಕುಡುವನಾಗು. ನಾವು ದ್ರವ್ಯಾದಿಗಳಂ ಕುಡುವವರಲ್ಲ ||೩೬||
ಎಂಬ ಕೃಪ್ಪವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಅರಸು ನುಡಿದನು- ಎಲೈನಾಥನೇ! ನನ್ನ ಪುತ್ರಗೆ ನಿನಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವ
ರನು ಯಾವವನಿರುವನು? ಸರ್ವಗುಣಾಕರನಾದ ನಿನ್ನ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಎಡೆಬಿಡದ ಸರ್ವದಾ
ವಾಸಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಾಳೆ ||೩೭|| ಮತ್ತೆ ಯೇನೆಂದರೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಒಂದುಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ,
ಅದೇನೆಂದರೆ- ಕೂರಪುರುಷಶಃ ಪರಾಕ್ರಮ ಹರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ನನ್ನ ಪುತ್ರಗೆ ವರಲಾಭಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಒಂದು

[illegible]

ಮರಾಠೀಯರು-ಕೆಣ್ಣಿಗೆ ತಕ್ಕವನುಂ ಕೋಡಲೊಳಗುವೊ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ||೪೩|| ವಿರ-ಸೂರನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ; ಎತೆ-
ಈ -ಕುತ್ತಿ-ಅಂದ್ರಪಾತಿ-2 ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಳ್ ಪಟ್ಟಂಗತಿ, ದಹಾಂತಾಂನಿಗ್ರಹಿಸಲಕ್ಕವಾವನುಗಳು, ಎತ್ತೈ-ಇವುಗಳಿಂದ, ಬಹ
ಜನ್ಮವಾತ್ಮಜಾ-ಕಾಲದ ವಂ ರಾಜಪುತ್ರರು, ಭಿನ್ನ ಗುರ್ತಾಂ-ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೈಗಳೆ ಛಿದರಾಗಿ, ಸುಧ್ಯಾಯಿ-ಚನ್ನಾಗಿಂಗೆ
ಜಟಿಬ್ಬ ಕೋಡಿಗುವರು ||೪೪|| ಶ್ರಿಯೊಪಲೇ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೊಡೆಯನಾದ, ಯಮನಂನ-ಕೃಷ್ಣನೇ ಇವೇ-ಈ ೭ ಎತ್ತುಗಳು,
ತನ್ನವೈರ-ವಿಶ್ವಂವಲೇ, ನಿತ್ಯೇತಾಂ-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟುಗಳು ಸ್ಯಮಾದಿ-ಆವಮಾದರೆ, ಭರ್ತಾ-ನೀನು, ವರ-ಗಂಡನು;
ಈಗಲು ||೪೫|| ಏವಂ-ಪೀಗ, ನಮಯಂ-ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು, ಆಕರ್ಷಣ-ಕೇಳಿ, ಪ್ರಭು-ನಮರ್ಥನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಪರಿಕರಂ-
ದಟ್ಟಿರ ನ್ನು, ಜಘಾಪಿ-ಜಿಗುಮುಕಂತು, ಅತ್ಯಂತ-ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು, ಸಮಾ-೭ ಬಗೆಯಾಗಿ, ಕೃತ್ವಾ-ಮಾಡಿಕೊಂಡು,
ತಾ-ಅ ಮಿತ್ತುಗಳನ್ನು, ಲೀಲವೈವ-ಲೀಲಾನಂದಿದರೇ, ಗೃಹಾಕ್ಷಣ-ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಹಿಡಿದನು ||೪೬|| ಕಾರಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ಭ
ಗ್ನ-ದರ್ಶಣ-ಮೂರಿದ ಗರ್ವವಳ್ಳಿ, ಹರ್ಷಣ-ನಿ-ರಿಸ್ಮಿತವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವಳ್ಳಿ, ತಾ-ಅ ಯೆತ್ತುಗಳನ್ನು, ದಾಮಭಿ-ಕಗೆ
ಗಳಿಂದ, ಒಪ್ಪಾಣ-ಕಟ್ಟಿ, ಬ-ಅಳಿ-ಹುಡುಗನು, ಒಪ್ಪಾಣ-ಎಟ್ಟಿಟ್ಟ ದೀಪಕಯಾ-ಮರದ ಒಗವನ್ನು ಹ-ಢ-ತೇ
ಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ಪ್ಯಾರ್-ಎ-ಮಾಡಿದನು ||೪೭|| ತತೇ-ಆ ಮೇಲೆ, ರಾಜಾ-ಭೋರೆಯು, ವಿಸ್ತ
ತ-ಅಷ್ಟಿಯ ವಳ್ಳವನು, ಸ್ತೀತೇ-ಸಂತುಷ್ಟನುಂಪುದ್ದಿಂದ, ಸಂತಾಂ-ವ ಗಳನ್ನು, ಕೃಷ್ಣಾ-ಯ-ಮಾನುವೇವಂಗೆ, ದಹಾ-
ಕೊಟ್ಟನು. ಪ್ರಭು-ನಮರ್ಥನಾದ ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸಮೃದ್ಧಿಂ ತನಗೆ ನಮಾನಳಾದ, ತಾಂ-ಅನತ್ಯಾದೇವಿಯನ್ನು,
ವಿಧಿಪತ-ಕಾಸ್ತ-ಪ್ರಾಣರೆ, ಪ್ರತ್ಯಗೈವಾಕ್ಷಣ-ವ್ರತಗ್ರಹಿಸಿದನು ||೪೮|| ರಾಜಪತ್ನೀಶ್ವ-ರಾಣಿಯರೂ ಕೂಡ, ದುಹಿತು-
ಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯಂ-ಇಷ್ಟನಾದ, ಪತಿಂ ಗಂಡನನ್ನು, ಲುದ್ಧಾ-ಕೊಡಿ, ಪರಮಾನಂದಂ-ಅಧಿಕ ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಲೇಖ

ಸಮಯ ಬಂಧನು ಸ್ವಲ್ಪವ ನೂಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ||೨೭|| ಅರ್ಪನೆಂದರೆ-ಕೂಳುಳುವ ವೆಭಂಗಗಳು ಸಾಗಿಸಿ ಲಕ್ಷಕೃಂ
ಗಳಾಗಿ ಮಡಿನಿ ಬಾರನನ್ನಾ ರಕ್ತಕೃತ್ಯವನುವುಡ್ಲಿ, ತಪ್ಪಗಳಂ ಹಿಂ ಯಲೋಸುಗೆ ಒಹುವಂದಿ ರಾಜ ಪುರುಷ.
ರು ಪ ಯತ್ನವೆನುಡಿ ಭೃಗು ರಾಗಿ ಕೃಕಾಲಗಳಂ ಮುಮಕ್ಕೂಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾಂ ||೨೮|| ಕ ವ್ಯವಭಂಗಳಂ
ಯಾವಳುರ. ಪನು ಹಿಡಿದು ಸಾಗಿಸುತ್ತಾಂಯೋ ಅಪಗೇ ನನ್ನ ಪುತ್ರಿಯಂ ಕಾಡುನೆಂದು ನವೆಯ ಬು
ಧನಂ ಮಾಡಿರುವೆನು ಎಳ್ಳೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ ಯಮನಂದನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಕ ವ್ಯವಭಂಗಳಂ ೯೯ನೇ
ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿದವನೊಡರೆ ಸ್ವನೇ ನನ್ನ ಪುತ್ರಗೆ ಅಭಿಮತನಾದ ಪರನ ||೨೯|| ಎಂಬ ರಾಜವಾಕ್ಯವಂಕಳಿ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ತಾನೇ ಪ್ರಳುರುಪಂಗಳುವನಾಗಿ ಜನನ್ನಾಗಿ ನಡುಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವಿಲಾಸನಿಂದಲೇ ಆವಾ
ಭಗಳಂ ಹಿಡಿದನು||೩೦|| ಭವತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ವ್ಯವಭಂಗಳ ಕೊಬ್ಬನ್ನಡಗಿನಿ ದುರಾಗ್ರಾಮ ಪ
ರಿಹರಿಸಿ ಹೆಗ್ಗಗಳಿಂ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಲಕರು ಪುರವುಸುವಣಗಳ ನೆಳದಂತೆ ಅಟ್ಟಲಿಗೆ ಎಳೆಪನು ||೩೧|| ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ
ಸಾಹಸವೆನೋಡಿ ನನ್ನಜಿದ್ರಾಯನು ಅತ್ಯರ್ಥವಟ್ಟು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಸತ್ಯಾದೇವಿಯು
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅಕನ್ನೆಯು ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ವಿವಾಹದಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು||೩೨|| ಅನನ್ನಜಿ
ದ್ರಾಯನ ಪತ್ನಿಯರುಗಳು ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವನೆಯ್ದಿದರು. ದೂ

ಲಬ್ಧ್ವಾಪಿತಿಂಶ್ರಯಮ್ | ಅಭಿರೇದರವಾನಂದಂಜಾತ್ಯಪರಮೋತ್ಸವಃ ||೪೮|| ಶಂಖಭೇರ್ಯಾನಕಾನೇ
ದುರ್ಗಿತವಾದ್ಯವ್ಯಜಾಶಿವಃ | ನರನಾರ್ಯಪ್ರಮೌಡಿತಾಸ್ತುವಾಸಸ್ಸುಗ್ರಲಂಕೃತಃ ||೪೯|| ತಂತಂ
ಭನುಷಹಸ್ರಾಣಾಂಪಾರಿಬರ್ಹಮದಾದ್ವಿಭುಃ | ಯಾವತೀನಾಂತ್ರಿಸಹಸ್ರಂನಿವೃತ್ತಗ್ರೀಷಮವಾಸ
ಸಾವ್ ||೫೦|| ನವನಾಗಹಸ್ರಾಣಿನಾಗಾಚ್ಛೇತಗುಣಾನ್ರಥಾಃ | ರಥಾಚ್ಛೇತಗುಣಾನ್ಶತ್ಯಾನ್ಶತ್ಯಾಚ್ಛೇ
ತಗುಣಾನ್ಶತ್ಯಾಃ ||೫೧|| ದಂಪತೀರಥಮಾಲೇಖ್ಯಮಹತ್ಯಾಸನಯಾವೃತಃ | ಸ್ನೇಹಸ್ರಕ್ಸ್ನೇಹ್ಯದ
ಯೋಯಾವಯಾಮಾಸಕೋನುಃ ||೫೨|| ಶುಕ್ಲೈವೈತದುರಗುರುರಾಭವಾನಯಂತಂಽಧಿಕನ್ಯಕಾವು |
ಭಗ್ನವೀರೈಸ್ಸುದುರ್ಮಾರ್ಗಯದಂಭಿರ್ಗೌವ್ಯವೈವಿಪುರಾ-||೫೩|| ತಾನಗೃಹ್ಯತೈರವ್ರಾತಾಃ ಬಂಧು
ಪ್ರಿಯಕೃದರ್ಜುನಃ | ಗಾಂಡೀವೀಕಾಲಪರಾಮಾಸಂಹಂಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಾನಿ ||೫೪|| ಪಾರಿಬರ್ಹಮು

ಲೇ-ಪಡೆದರು, ಪರಮೋತ್ಸವಕ್ಕೆ-ಮೊದ್ದ ವಿಭವವೂ, ಜಾತಃ-ಅಯಿತು ||೪೮|| ಶಂಖಭೇರ್ಯಾನಕಾ-ಶಂಖಗಳೂ ಭೇರಿಗಳೂ
ತವಟೆಗಳೂ. ನೇದಾ-ವೊಳಗಿದವು ಗೀತವಾದ್ಯವ್ಯಜಾಶಿವಃ-ಹಾಡುಗಳೂ ವಾದ್ಯಗಳೂ ಬಾಹ್ಯಜರ ಅಶೀರ್ವಾದಗಳ
ಲೂ ಮೊಳಗಿದವು. ನವನಾಗ-ನಗಲಂಕೃತಃ--ಬಳ್ಳಿಯವ ನ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ,
ನಾರ್ಯ-ಪುರಷರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಪ್ರಮುಖತಾ-ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷವುಂಟಾದವರಾದರು ||೪೯|| ವಿಭು-ಬಹುಮುಖ, ಮುಳ್ಳ,
ನಗ್ನಜಿದ್ರಾಯನು, ಧೇನ ನಹಸ್ರಾಣಾಂಶತಂ-ಅಕ್ಷಗೋತ್ರಗಳನ್ನೂ, ನಿವೃತ್ತಗ್ರೀವನುಮಾನಸಾಂ-ಚಿನ್ನದ ವರಪಾಳಗಳ ಸರಗ
ಲೂ ಉತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರಗಳೂವುಳ್ಳ, ಯಾವತೀನಾಂತ್ರಿಸಹಸ್ರಂ ಮೂರುಸಾವಿರಮಂದಿ ಪ್ರಾಯದ ಹೆಂಗಳನ್ನೂ, ಪಾರಿಬ
ರ್ಹ-ಬಳುವಳಿಯನ್ನಾಗಿ ಅವಶ್ಯ-ಕೊಟ್ಟನು ||೫೦|| ನವನಾಗನಹಸ್ರಾಣಿ-ಸಾವಿರಗಳನ್ನೂ, ನಾಗಾಶ್ವ-ಅನಿಗಿಂತಲೂ
ಶತಗುಣಾಃ-ನೂರಕ್ಕೂ ಅಧಿಕವಾದ ರಥಾಃ-ಅಕ್ಷತೈರುಗಳನ್ನೂ ರಥಾ-ತೆರಿಗಿಂತಲೂ. ಶತಗುಣಾಃ-ನೂರಕ್ಕೂ ಅಧಿಕವಾ
ದ, ಅಶ್ವಾಃ-(ಫಕೋಟಿ)ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಅಶ್ವಾಃ-ಕುದುರೆಗಿಂತಲೂ, ಶತಗುಣಾಃ-ನೂರಕ್ಕೂ ಅಧಿಕವಾದ, (ಫಂಕ್ಸೀ
ಟಿ) ನರಾಃ-ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ, ಬಳುವಳಿಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು, ಇಲ್ಲಿ ಶತನಹಸ್ರಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಶಬ್ದಂಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಾನುಕೋ
ಚವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದಿದ್ದರೇ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ||೫೧|| ಸ್ನೇಹಸ್ರಕ್-ಕೋನಲೇ-ಕೋನಲೇ-ಕೋನಲೇಯನು,
ಸ್ನೇಹಸ್ರಕ್ಸ್ನೇಹ್ಯದಯಃ-ಅನುರಾಗದಿಂದ ಆರ್ಪವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ, ದಂಪತೀ-ಸತ್ಯಾಚ್ಛೇಷ್ಣರನ್ನು, ರಥಂ-ತೇ
ರನ್ನು ಆರೋಪ್ಯ ವಿಸಿ, ಮಹತ್ಯಾಸನಯಾ-ಮೊದ್ದ ದಂಡಿನಿಂದ, ಅವೃತ-ಬಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರನ್ನು, ಯಾವಯಾಮಾಸ-ಕಳ
ಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ||೫೨|| ಪುರಾ-ಪೂರ್ವಕಾಲದೊಳಗೆ, ಯಮುಭಿಃ-ಹಾವವರಿಂದಲೂ, ಗೋವೈಶ್ಯೈಶ್ಚ-ವಶಿಷ್ಠಗಳಿಂದಲೂ, ಭ
ಗ್ನವೀರೈಃ-ಮರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವರಾದರೂ, ಸುಮಾರ್ಷಾಃ-ಸೈರಣೀಯಿಲ್ಲವರಾದವು, ಭೂಪಾ-ಧೋರಗಳೂ,
ವಿಶೇಷ-ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಶುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಪಥಿ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಕನ್ಯಾಕಾಂ-ಹೆಣ್ಣನ್ನು, ನಯಂತಿ-ಬಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನ
ನ್ನು, ರುರುಧು-ತಡೆದರು. ಬಂಧುಪ್ರಿಯಕೃ-ನಂಟರಿಗಿದ್ದವಂಗೆಯ್ದಿ, ಅರ್ಜುನ-ಪಾರ್ಥನು, ಗಾಂಡೀವೀ-ಗಾಂಡೀವ
ವೆಂಬ ಬಿಲ್ಲುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಶರವ್ರಾತಾಃ-ಬಾಣಪ್ರಂಜಗಳನ್ನೂ, ಅನ್ಯತಸ್ತಾಃ-ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿರುವವರೊಳಗಿನೂ, ಸಿಂಹಂಕ್ಷುದ್ರಮೃ

ಷ್ಣ ಉತ್ಸವವೂ ಅಯಿತು ||೪೮|| ಶಂಖಭೇರ್ಯಾದಿ ವಾದ್ಯಗಳು ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದವು. ನೃತ್ಯಗೀತವಾದ್ಯಗಳು
ವಿಜೃಂಭಿಸಿದವು. ಬಾಹ್ಯಜರ ಅಶೀರ್ವಾದಗಳೆಂಟಾದವು. ನರನಾರಿಯರು ಸಿವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತರಾಗಿ
ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು ||೪೯|| ನಗ್ನಜಿದ್ರಾಯನು ಅಳಿಯನಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹತ್ತುನಾವಿರಗೋತ್ರಗಳಂ ಸುವ
ರ್ಣ ಭೂಷಿತನಾದ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರ ಧಾರಿಣಿಯರಾದ ಮೂರುಕಾಂವಿರ ದಾಸೀ ಜನರಂ ಕೊಟ್ಟನು ||೫೦|| ಬಂಧುತ್ವ
ಸಾವಿರ ಅನೇಕಳೂ ಕೊಟ್ಟನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶತಗುಣಿತಂಗಳಾದ ರಥಂಗಳಂ, ಅದಕ್ಕೆ ಶತಗುಣಿತಂಗಳಾದ ಅ
ಶ್ವಂಗಳಂ, ಅದಕ್ಕೆ ಶತಗುಣಿತಂಗಳಾದ ಪಾದಚಾರಿ ಜನಗಳಂ ಗಹಕ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ||೫೧|| ಅನು
ತರದಲ್ಲಿ ನಗ್ನಜಿದ್ರಾಯನು ಅಳಿಯನಂ ಮಗಳಂ ಗಹ ರಥದಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮಹಾ ಗಣನಾಸಮೇತರಾದ
ಅ ದಂಪತಿಗಳಂ ದ್ವಾರಕಾ ಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು ||೫೨|| ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾದವರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಪುಟ್ಟ
ಬಿದ್ದು ಪರಾಜಿತರಾದರೂ ಅಯರನುಗಳೂ ಈಸಮಾಚಾರವಂಕೇಳಿ ಬಹು ಕೋಪದಿಂದಬಂದು ಕನ್ಯಾಸಮೇ
ತನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ತಡೆದರು ||೫೩|| ಆಸಕ್ತರಾಗಿ ಬುಕು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಾಣನ

ಪಾಗ್ಯಾಹ್ಯದ್ವಾರಕಾಮತ್ಯಸತ್ಯಯಾ | ರಮೆಯದೂನಾಂವ್ಯದಭೂಭಗವಾಽದವಕೀಸುತಃ ||೫||ಕು
ತಕೀರೈಸ್ಸುತಾಂಭದ್ರಾಮುಪಯಮಾಪಿತ್ಯ ವ್ಯಸುಃ | ಕೈಕೆಯಿಬಭ್ರಾತ್ಯಭಿರ್ದ ತಾಂಕೃಷ್ಣಸ್ಸಂಧ
ರೈನಾವಿಭಿಃ||೫೬|| ಸುತಾಂಚಮದಾಧಿಪತೀರ್ಹಕ್ಷಣಾಂಲಕ್ಷಣೈರ್ಯುತಾಃ | ಸ್ವಯಂವರಜಹಾರೈ
ಕಸ್ಸಸುಪರ್ಣಸ್ಸುಧಾಮಿವ ||೫೭|| ಅನ್ಯಾಕ್ಷೈವಂವಿಧಾಭಾರ್ಯಾಕೃಪ ಸ್ಥಾಸ್ಯಾಸಹಸ್ರಕಃ |
ಭೌಮಂಹತ್ವಾತನ್ನಿರೋಧಾದಾಹ್ಯತಾತ್ಪರ್ಯಾದರ್ಶನಾಃ | ||೫೮||

ಅತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ದಶಮಸ್ಕಂಧ ಅಪ್ಪಪಂಚಾಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಗಾನವಿಷ್ಣುಗರಾಜನು ತುಚ್ಛಮೃಗಗಳನ್ನಂತೆ, ಕಾಲಯಾಮಾಸ-ಓಡಿಸಿದನು ||೫೬|| ಪರಿಬರ್ಹಂ-ಬಳುವಳಿಯನ್ನು, ಉಪಾ
ಗೃಹ್ಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ದ್ವಾರಕಾಂ-ಕುಳಿಸ್ತಲಿಯನ್ನು ಕೂರಿತು, ವಿತ್ಯ-ಬಂಪು, ಯದೂನಾಂ-ಯಾದವರೊಳಗೆ, ವೃದ
ಭಿಃ-ಕ್ರೈಷ್ಣನಾದ, ದೇವಕೀಸುತ-ದೇವಕಿಯಮಗನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸತ್ಯಯಾ-ಸತ್ಯಾದೇವಿಯೊಡನೆ, ರೇಮ(-
ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು ||೫೭|| ಪಿತ್ಯವ್ಯಸುಃ-ಸೋದರತ್ತೆಯಾದ, ಕುತ್ರಕೀರ್ತೇಃ-ಕುತ್ರಕೀರ್ತಿಯೆಂಬವಳ, ಸುತಾಃ-ಮಗಳಾದ, ಕೈ
ಕೆಯಾಂ-ಕೇಕಯರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ, ಭ್ರಾತ್ಯಭಿ-ಹತ್ತಾಂ-ಅಣ್ಣಂದಿರಿಂವಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದ, ಭದ್ರಾಂ-ಭದ್ರಾದೇವಿಯನ್ನ,
ಕೃಷ್ಣಃ-ವಾಸುದೇವನು, ಸಂದರ್ಶನಾದಿಭಿಃ-ನೋಡುವುದಮೊದಲಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದ, ಕ್ಷುಣ್ಣಪಯೇಮೇ-ಮದಿವೆಮಾಡಿಕೊಂ
ದನು ||೫೬|| ಸಃ-ಆ ಕೃಷ್ಣನು, ಮದಾಧಿಪತೀಃ-ಮದ್ರದೇಶಕ್ಕೊಡೆಯನ, ಸುತಾಂ-ಮಗಳಾದ, ಲಕ್ಷಣೈರ್ಯುತಾಂ-ಕುಭಾಷಿ
ತ್ವಗಳಿಂಕೊಡಿದ, ಲಕ್ಷಣಾಂ-ಲಕ್ಷಣಾದೇವಿಯನ್ನೂ, ಸ್ವಯಂವರೇ-ಸ್ವಯಂವರವಿವಾಹದಲ್ಲಿ, ಏಕಃ-ಒರ್ವನೇ, ಸುಪರ್ಣಃ-
ಗರುಡನು, ಸುಧಾಮಿವ-ಅಮೃತವಂತೆ, ಜಹಾರ-ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದನು ||೫೭|| ಭೌಮಂ-ಭೂಪುತ್ರನಾದ ನರಕಾಸುರನನ್ನು,
ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ತನ್ನಿರೋಧಾ-ಅವನ ನೆರೆಯವೆನೆಯಿಂದ, ಆಹ್ಯತಾಃ-ಬಿಡಿಸಿತರಲ್ಪಟ್ಟ, ಚಾರುದರ್ಶನಾಃ-ಮನೋಹರ
ವಾದ ರೂಪವುಳ್ಳ, ವಿವಂದಿಧಾಃ-ಇಂಥಾಬಗೆಯುಳ್ಳ, ಅನ್ಯಾಭಾರ್ಯಾಕ್ಷ-ಇತರಪತ್ನಿಯರೂ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ, ಸಹಸ್ರ
ಕಃ-ಸಾವಿರಾರುಬಗೆಯಾಗಿ, [೧೬೦೦೦] ಆಸಃ-ಆದರು ||೫೮||

ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥಬೋಧಿನಿಮೇಶ ಕರ್ಣಾಟಬೀಕೆಯೊಳುದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ೫೮ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು.

ಮೂಹಂಗಳಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ರಾಜಪುತ್ರರಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರಿಯನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಗಾಂಧೀವ ಧನುಸ್ಸಂ
ಹೆದೇಗಿರಿಸಿ ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಸಿಂಹವು ಹ್ವಾದ್ರಮೃಗಂಗಳನಂತೆ ಅಟ್ಟಿದನು||೫೬|| ದೇವಕೀ ಪುತ್ರನಾದ ಭಗವಂತ
ನು ಮಾವನಿಂದ ಕುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ತ ಸೇನೆಗಳಂ ಕರೆದುಕೊಂಡು, ದ್ವಾರಕಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸತ್ಯಾದೇವಿ
ಯೊಡನೆ ಆನಂದದಿಂದ ರವಿಸಿದನು ||೫೭||ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಸುದೇವನ ತಂಗಿಯಾದ ಕುತ್ಸಕೀ
ರ್ತಿಯಮಗಳಾದ ಭದ್ರಾವೇನಿಷುಂ ವಿವಾಹಮಮಾಡಿಕೊಂಡನು. [ಸಂತರ್ದನನೇಮೊದಲಾದ]ಭ್ರಾತ್ಯಗಳಿಂದ
ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭದ್ರಾದೇವಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಂ ಮಾಡಿದನು ||೫೬||ಎಲೈಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಅನುತರದಲ್ಲಿ ಮ
ದ್ರವೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ಅರಸಿನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣಯುಕ್ತಳಾದ ಲಕ್ಷಣಾದೇವಿಯಂ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ತಾನೋರ್ವನೆ ಪೋಗಿ ಗರುಡನಮೃತವಂತೆಂದಂತೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ
ನು||೫೭||ಎಲೈಅರಸೇ! ಇದೇಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಬಹುಮಂದಿ ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯುತುಗಳು ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪತ್ನಿಯರಾದರು. ಭೂಪುತ್ರನಾದ ನರಕಾಸುರನಂ ಸಂಹರಿಸಿದಮೇಲೆ ಅವನ ಅಂಚುಪುರದಲ್ಲಿದ್ದ
ಅತಿಸೌಂದರ್ಯ ಕಾಲಿಗಳಾದಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪತ್ನಿಯರಾದರು ||೫೮|| ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಜಾಂಬವ
ತಿಯು, ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು. ಸತ್ಯಾದೇವಿಯು, ಭದ್ರಾದೇವಿಯು, ಲಕ್ಷಣಾದೇವಿಯು, ಕಾಳಿಂದೀದೇವಿಯು, ಮಿ
ತ್ರವಿಂದಾದೇವಿಯು, ಈಯೆಂಟುಮಂದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯರಾದರು ||೫೬||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನುನೈಮಿಷಾರ
ಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾ
ಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ”ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾ
ಣದ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ಅಪ್ಪಪಂಚಾಶತ್ತಮಾಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು.

(ನರಕಾಸುರವಧಕಥಾಪೂರಂಭಛಂಟುಃ)

ರಾಜಾ|ಯಥಾಹತೋಭಗವತಾಭಾವೋಯನಚತಾಸ್ತ್ರಿಯಃ | ನಿರುದ್ಧೋವತದಾಚಕ್ಷ್ಯವಿಕ್ರ
ಮಂಕಾರ್ಭ್ಯಧನ್ಯನಃ ||೧||ಶ್ರೀಕಂಕಃ| ಇಂದ್ರೇಣಹೃತಭತೇ|ಣಹೃತಕುಂಡಲಬಂಧುಸಾ | ಹೃತಾಮ
ರಾದಿ|ಸಾಧಿನೇನಕ್ಷಾಪಿತೋಭಾವಚೆಪ್ಪಿತಮ್||೨||ಸಭಾರೋಗರುಡಾರೂಢಃಪ್ರಾಗ್ಗೋಪಿತವಪುರಂಯಾ
ಯಾ| ಗಿರಿದುರ್ಗೈಕೈಸ್ತ್ರದುರ್ಗೈರ್ಜಲಾಗ್ನೈನಿಲದುರ್ಗಮಮ್||೩||ಮುರವಾಕಾಯಾತ್ಮಭಿರ್

ರ್ಜನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದ ಪೀಠಿಕೆ.

[ಪರೀಕ್ಷಿತು.ಶ್ಲ.] ಭಾಮಿನಿ-ನರಕಾಸುರನು, ಭಗವತಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಹತಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು? ತಾಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಆ ಹೆಂಗಳು, ಯೇನ-ಯಾವನಿಂದ, ನಿರುದ್ಧಾಃ-ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು, ವತತೇ-ಈ, ಕಾರ್ಭ್ಯಧನ್ಯನಃ-ಕೈಶ್ಲನ, ವಿಕ್ರಮಃ-ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು, ಆಚಕ್ಷ್ಯ-ಹೇಳು ||೧|| (ಕುವಚನವು.) ಹೃತಭತೇ-ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಡೆಯುಳ್ಳ, ಹೃತಕುಂಡಲಬಂಧುನಾ-ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಲಗೆಳುಳ್ಳ ತಾಯಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ಹೃತಾಮರಾದಿ|ಸಾಧಿನೇನ-ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಣಿ ಪರ್ವತವುಳ್ಳವನಾದ, ಇಂದ್ರೇಣ-ದೇವರಾಜನಿಂದ, ಭಾಮಾಚೆಪ್ಪಿತಂ-ಭೂಪುತ್ರನಾದ ನರಕಾಸುರನ ಕಡುಕನ್ನ, ಛೇಪಿತಃ ಬಿನ್ನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ||೨|| ಸಭಾರ್ಯಃ-ಹೆಂಡತಿಯಿಂದನಹಿತನಾಗಿ, ಗರುಡಾರೂಢಃ-ಗರುಡನನ್ನ ಮದವನಾಗಿ, ಪ್ರಾಗ್ಗೋಪಿತವಪುರಂ-ಪ್ರಾಗ್ಗೋಪಿತವೆಂಬ ನಗರವನ್ನು, ಯಯಾ-ಸ್ವೀಡಿಸು. ಗಿರಿದುರ್ಗೈಃ-ಬೆಟ್ಟಗಳ ಕೋಟೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕಸ್ತ್ರದುರ್ಗೈಃ-ಆಯುಧಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಜಲಾಗ್ನೈನಿಲದುರ್ಗಮಂ-ನೀರಿನಿಂದಲೂ ಬೆಂಕಿಯಿಂದಲೂ ಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಕಲ್ಯವಾಗಿರುವ ||೩|| ವೃದ್ಧೈಃ-ಗಟ್ಟಿಯಾದ, ಘೋರೈಃ-ಭಯಂಕರಗಳಾದ, ಮುರವಾಕಾಯಾತ್ಮೈಃ-ಮುರನೆಂಬವನ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸರಪಳಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸರ್ಪತೈಃ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅವೃತಂ-ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ದುರ್ಗವಂಸೇರಿ ಗದಯಾ-ಕೊಡೆಯಿಂದ, ಅದ್ವೀ-ಗಿರಿದುರ್ಗಗಳನ್ನು, ನಿರ್ಜಿಭೇದ-ಚನ್ನಾಗಿಭೇದಿಸಿದನು ಸಾಯಕೈಃ-ಬಾಣಗಳಿಂದ

ರ್ಜನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯೇಕೋಕ್ತಃ | ಉಪವಿಸ್ತಿತಮೇ ಭಾಮುಂ ಹತ್ವಾತೇ ನಾಹೃತಾಹರಿಃ|ಕನ್ಯಾಸ್ಸಹಸ್ರ ಕಃಪ್ರಾಪ್ಯಪಾರಿಜಾತಂ ದಿವೋಹರತ ||೪|| ಪೀ | ಎವತೋಽಭತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನರಕಾ ಸುರನಂಕುಂಹರಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂದಿರುವಅನೇಕ ಸಹಸ್ರಸ್ತ್ರಿಯರಂ ವಿನಾಹವಂಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗಪಡೆನೆಯಿಂದ ಪಾರಿಜಾತವೃಕ್ಷವೆಡೆ ಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಕೌಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷೆ ದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನು:-

ಎಲ್ಲಕುಕಾಚಾರ್ಯನೇ! ಭೂಪುತ್ರನಾದ ನರಕಾಸುರನು ಯಾವಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಭಗವಂತನಿಂದ ಹತನಾದನು? ಅವನಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಂ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಭಗವಂತನು ಅಪಹರಿಸಿದನು? ಕಾರ್ಭ್ಯಧನುರ್ಧಾರಿಯಾದ ಭಗವಂತನವಿಕ್ರಮವಂ ವಿಸ್ತರದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸು ||೧|| ಎಂಬ ರಾಜವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಕುಕಾಚಾರ್ಯನು ನುಡಿದನು. ಎಲೈ ಅರಸೇ! ನರಕಾಸುರನು ಇಂದ್ರನಭತೃವಂ ಇಂದ್ರನಮಾತ್ಮನಾದ ಆದಿತದವಿಯ ಕರ್ಣಕುಂಡಲವಂ ವಿಹಾರಸ್ಥಾನವಾದ ಮರಕತಮಣಿ ಪರ್ವತಪಂಕ್ತದ ಅಪಹರಿಸಿದನು. ಆಗದೇವೆಂದ್ರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೀ ಪಕ್ಕಬಂದು ಆವೃತಾಂತವಂವೇಳಿದನು ||೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಸತ್ಯಭಾಮನ ಮೇತನಾಗಿ ಪ್ರಾಗ್ಗೋಪಿತವಪುರವಂ ಕುರಿತುತೆರಳಿದನು.ಪರ್ಮತಪ್ರಾಕಾರಂಗಳಿಂದಲೂ ಕಸ್ತ್ರಪ್ರಾಕಾರಂಗಳಿಂದಲೂ ಜಲದುರ್ಗಗಳಿಂದಲೂ ಅಗ್ನಿಮಯನಾದ ಅವರಣಂಗಳಿಂದಲೂ ||೩|| ಕಬ್ಬಿಣದ ಸರಪಳಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತಗಳಾದ ಅವರಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆವೃತವಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಗ್ಗೋಪಿತವಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗದೆಯಿಂದ ಪರ್ಮತರೂಪಂಗಳಾದ ಅವರಣಂಗಳಂ ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಕಸ್ತ್ರಪ್ರಾಕಾರಂಗಳಂ

ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ಮೈಸ್ವಪ್ನಪಟವ್ಯತಮ | ಗದಯಾನ್ವಿರ್ಭಿದಾದ್ರೀಶಶಸ್ತ್ರದುರ್ಮಾಣಿಸಾಯುಕ್ತೈಃ || ೪ || ಚಕ್ರೇ
 ಶಾಸ್ತ್ರಂಜಲಂವಾಯುಂಮುರವಂಶಾಂಸ್ತಥಾಸಿನಾ || ಕಂಖನಾದನಯಂತಾ, ಣಿಹ್ಯದಯಾಸಿಮನಸ್ಯ
 ನಾ||೪||ಪ್ರಾಕಾರಂಗದಯಾಗಾರ್ವಾಣಿರ್ಭಿದಗದಾಧರಃ | ಪಾಂಚಜನ್ಯಧ್ವನಿಂಶ್ಚತಪ್ತಾಯುಗಾಂ
 ತಾಕನಿಭೀವೇವ | ಮುರೈಯಾನುತಿಸ್ತೋದ್ರಾಘಾಢಿರಾಜಲಂತ್ರಿ||೫||ಶ್ರೀಶೂಲಮುದ್ಯಮ್ಯ
 ಸುದ್ವಿರೀಕ್ಷಣಂಯುಗಾಂತಸೂರ್ಯಾಸಲಲೋಚಿರಬ್ಜವಾ | ಗ್ರಸಂಸ್ತೋಲೋಕೀನಿವಪಂಚಭಿರ್ಮು
 ಪ್ತೈರಭ್ಯದ್ರವತಾಪ್ತೈಃಸುತಂಯಥೋರಗಃ || ೬ || ಅವಿಧ್ಯಶೂಲಂಪರಸಾಗರುತ್ಮತೇನಿರಸ್ಯವಕ್ತ್ರೈಃ |
 ರ್ವೈದತ್ಸಪಂಚಭಿಃ || ಖಂಠೋದನೀನರೈದಿಶೋಂಪರಮಜಾನ ಸ್ತೋದಯಾನ್ಮಂಡಕಃಪಿಹವಾವ್ಯಕೋ
 ತ || ೭ || ತವಾಪಹದ್ಯ ನಿಶ್ರಿಖಂಗರಾತ್ಮನಿರಾಶ್ಚರೈರೈರಭಿನಿಶ್ರಘಾಢಿಸಂ ಮುಖಮತಂಜಾಪಿ

ಪ, ಶಸ್ತ್ರದುರ್ಗಾಣಿ-ಆಮಾಧಪ್ರಾಕಾರಂಗಳನ್ನೂ, ಶಸ್ತ್ರೇಣ-ಮುರವದಿಂದ, ಅಗ್ನಿಂಜಲಂವಾಯುಂ-ಹಂಕಿಯನ್ನೂ ನೀರ
 ನ್ನು ಗಾಳಿಯನ್ನೂ ಭೇದಿಸಿದನು || ೪ || ಶಾಸ್ತ್ರಂ-ಮುರವದಿಂದ, ಮುರವಂಶ-ಮುರವ ಸರಪಳಿ ಹಗ್ಗಗನ್ನೂ, || ೫ || ಕಂಖ
 ನಾದೇವ-ಜಲಂಜಪವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ, ಶಾಂಧ್ರಾ-ನಿಶ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ-ಧೈರ್ಯಮಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿ, ಪದವಾಸಿ-ಮನಸ್ಸು
 ಗಳನ್ನೂ ಭೇದಿಸಿದನು. ಗದಾಧರಃ-ಶಾಖೆಯುಂ ಧುನಿರಾಶ್ವಯು ಗುಪ್ತಾಗದಯಾ-ಬೊಡ್ಡಗದಾಯಾಧದಿಂದ,ಪ್ರಾ
 ಕಾರಂ-ಕೋಂಚಿಯನ್ನು, ನಿರ್ಜಿಭೇದ-ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟದನ್ನು || ೬ || ಯುಗಾಂತಾರನಿರ್ಭೀಷಾಂ-ಪ್ರಾಯೋಕವಾದ ಸಿಡಿಲಿನಂತೇ ಭ
 ಯಂಕರವಾದ, ಪಾಂಚಜನ್ಯಧ್ವನಿಂ-ಪಂಚವಾದವನ್ನು. ಮುದ್ರಾ-ಕೇಳಿ, ಶಯನಿ-ಪಲವು, ಸಂಜಲಿಕಾಃ-ಜಿ ತಲೆಗಳುಳ್ಳ,
 ಮೂಲೋದ್ರಾಘ-ಮುರನೆಯ ಪೈಲೆಯನ್ನು, ಸ್ತೋದನೀನಿಯಿಂದ, ರತ್ನವೈ-ವಸ್ತ್ರವೆಂತನು || ೭ || ಯುಗಾಂತಸೂ
 ರ್ಯಾನಲೋಚಿರವ್ಯೂಂ-ಕರ್ಪೂರಕಾಲಂ-ನಿಶ್ರಾಂತಿಗಳ ಜ್ವೇರಂತೆ ಅಂಕುರವಾದ ಸುದರ್ಶನೀಕ್ಷಣಂ-ಜನವಾಗಿ
 ನೋಡಲಕಪ್ಯವಾಪ, ತ್ರಿಶೂಲಂ-ಮುಖ್ಯವೆ-ಮುಖಗೋಲವು, ಗ್ರಸಂಸ್ತೋಲಂ-ಗ್ರಸಂಸ್ತವದಂತೆ, ಪಂಚಜನ್ಯವೈಃ-೫ ಬಾ
 ಯಿಗಳಿಂದಲೂ, ತ್ರಿಶೋನೀಂ-ಮೂರುಶೋನಗಳನ್ನೂ, ಗ್ರಸಂಸ್ತವಂ-ಗ್ರಸಂಸ್ತವದಂತೆ, ಪಾಪ್ಯಸುತಂ-ಗ್ರಸಂಸ್ತವದಂತೆ
 ಧಾ-ಗರುಡನಂ ಸರ್ಪನಂತೆಯೂ ಅಭ್ಯವ್ರವತ್-ಇದಿರಬಿಟ್ಟದಂತೆ || ೮ || ತವಪಾ-ಪಾಡಿಂದ ಮಲಂ-ಕೂ ತಯಾಧವ
 ನ್ನು, ಅವಿಧ್ಯ-ತೂಗಾದಿನಿ, ಗರುತ್ಮತೇ-ಗರುಡನಿಗೋಸುಗ, ನಿರಸ್ಯ-ಪ್ರಯೋಗಿಸಿಕಟ್ಟಿ, ಪಂಚಭೀಷತ್-ಪ್ರೀತಿ-೫ ಮುಖ
 ಗಳಿಂದಲೂ, ಸಂ-ಅವನು, ವೃನವ - ಕೂಗುವನಾಗಿ, ಖಂ-ಅಕಾಶವನ್ನೂ, ಲೋದನೀ-ವ್ಯಾಪಾರಣಾಪಿಗಳನ್ನೂ, ಸರ್ಪಪಿಶಾ
 ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳನ್ನೂ, ಅಂತರಂ-ನಡುವಣ ಸ್ಥಿಲವನ್ನೂ, ಅಪೂರಯ-ಮುಖವಾದವನು ಮಹಾ-ಅ ಬೊಡ್ಡ ಕಬ್ಬವು,
 ಅಂಡಕಟಾಪಂ-ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂಬ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನು, ಅವ್ಯೋಲೇ-ಮುಸುಕಿತು || ೯ || ತದಾ-೬ ಗ, ಗರುತ್ಮತೇ-ಗರುಡನಿ
 ಗೋಸುಗ, ಅಪತವೈ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ಶ್ರಿಖಂ-ಶ್ರಿಶೂಲವನ್ನು ಪರಿ-ಕೃಷ್ಯನು, ಓಜಸಾ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ, ಕರಾ
 ಘ್ನಿ-ಸರ್ವಶಂಕಂಗಳಿಂದ, ತ್ರಿಧಾ-ಮೂರುಬಗೆಮಾಗಿ, ಅಭಿನ-ತಂದಿಡಿದನು ತಂಜಾಪಿ-ಆ ಮುರಾಸುರನನ್ನೂ, ಕರೈ-

ಶಂಜಾ-ಮಾಧನಿಂದ ಅಗ್ನಿದುರ್ಗಾಣಿ ವಾಯುದುರ್ಗವಂ ಭೇದಿಸಿದನು || ೪ || ಖಡ್ಗದಿಂದ ಆಯಸಪಾಕಂ
 ಗಳಾದ್ರೀಶಿ ಕಂಖನಾದದಿಂದ ಯಂತ್ರಂಗಳಂ ಕೊರತೆ ಪದಯಂಗಳಂ ಭೇದಿಸಿದನು. ಸ್ಥೂಲವಾದಗದಯಾಂ
 ದ ಪ್ರಾಕಾರವಂಶಾ ಭೇದಿಸಿದನು || ೫ || ಯುಗಾಂತದ ನಿಶ್ರಾಂತಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಕಂಖನಾದವಂ
 ಕ್ಷೈಃ ಕಮನಂಗೆಯ್ದ ಮುರನೇಂಬಅಸುರನು ಜಲದಿಂದದ್ದನು || ೬ || ರದಾತಲೆಗಳೂಳ್ಳ ಅಮುರನುಯುಗಾಂತಸೂ
 ರ್ಯಾನಲೋಚನವಾದ ಮಹಾತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ತ್ರಿಶೂಲವಂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಚಮುಖಂಗಳಿಂಲೂ ಲೋಕತ್ರಯವನ
 ನುಂಗುವಂತೆ ಸರ್ಪವು ಗರುಡನನ್ನು ಅಟ್ಟಿದಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತುಬಂದನು || ೭ || ಅಮುರನುಗರುಡನಮೇ
 ಲೆಕೊಲವನ್ನೆ ತ್ರಿ ಪಂಚೋಗಿಸಿ ಐದು ಮುಖಗಳಿಂದಲೂ ಅಟ್ಟಿಹಾಸವಂ ಮಾಡಿದನು. ಅಸಾದವುಅಕಾಶವಂ
 ಭೂಮಿಯಂ ದಿಕ್ಕುಗಳಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕಟಾಹವಂಸಹ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು || ೮ || ೭ ಗ ಗರುಡನಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ
 ಆಕೂಲವನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಮೂರುತುಂಡಾಗಿ ಭೇದಿಸಿದನು. ಅಮುರನ ಮುಖಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಾ

ಕರ್ತೃತಾಡಯತ್ಸ್ಮೈಗದಾಂನೊಪಿರುಷಾಪ್ತಮುಂಚತ ||೯|| ತಾಮಾಸತಂತೀಂಗದಯಾಗದಾಂ
ಮೃಧೇಗದಾಗ್ರಜೋನಿರ್ದಿಧಿಸಹಸ್ರಧಾ | ಉದ್ಯಮ್ಯಬಾಹೂನಭಿಧಾವತೋಜಪಶ್ಯಂತಾನಿಚಕ್ರೇಜ
ಹಾರಲೀಲಯಾ|ವ್ಯಸೂಪವಾತಾಂಭನಿಕ್ಯತ್ತಶೀರ್ಷಕೋನಿಕ್ಯತ್ತತ್ಯಂಗೋವಿವಿವಂದ್ರತೇಜಸಾ||೧೦||
ತಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಸ್ಸಪ್ತಪಿತುರ್ದಧಾಪುರಾಣಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಮರ್ಷಜಾಪಸ್ಸಮಾದ್ಯತಾಃ | ತಾಮೋಗಂತ
ರಿಕ್ಷತ್ಯಗ್ರವಣೋವಿಭಾವಸುರ್ದಸುರ್ದಭಸತ್ಯಾನರ್ದುಣತ್ಯಗಪ್ತಮಃ ||೧೧||ಪೀಠಂಪುರಸ್ಕೃತ್ಯಾಚಮೂಪ
ತೀಂಮೃಧಭೌಮಪ್ರಯುಕ್ತಾನಿರಗುಂಧ್ಯತಾಯುಧಾಃ ಪ್ರಾಯುಂಜತಾಸಾದ್ಯಕರಾಪನೀಕಗದಾಕ
ಕ್ತ್ಯನಿ.ತೂಲಾನ್ಯಜೀವಿತಮೋಲ್ಬತಾಃ||೧೨||ತಚ್ಚಕ್ಷುಕ್ತಕೂಟಂಭಗವಾಕ್ಸ್ಮಮಾರ್ಗಣೈರವೋಘ

ಬಾಣಂಗಳಿಂದ, ಮುಖೇಮ-ಮೋರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅತಾಡಯತೆ-ಹೊಡೆವನು ಗೋಪಿ-ಅ ಮುರಾನುರನೂಕೂಡ, ರುಷಾ-ನಿಟ್ಟು
ನಿಂದ, ತಸ್ಮೈ-ಅ ಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸುಗ, ಗದಾಂ-ಗದಾಯುಧವನ್ನು ವ್ಯಮುಂಜತ-ಪ್ರಯುಂಜಿಸಿಬಿಟ್ಟನು ||೯|| ಗದಾಗ್ರಜಃ-
ಕೃಷ್ಣನು ಮೃಧೇ-ಕಾಳಗವಲ್ಲಿ, ಅಪರಂತೀಂ-ಏಂದುಖಿಳಿತ್ತಿರುವ, ತಾಂಗದಾಂ-ಅ ಗದೆಯನ್ನು ಗದಯಾ-ಕಾಮೋದಕಿ
ಯಿಂದ, ಸಹಸ್ರಧಾ-೧೦೦೦ಹೋಳಾಗಿ, ನಿರ್ಜಿಭೇಷ-ಭೇದಿಸಿದನು | ಚಿರಕೇ-ನಿಟ್ಟಯೂ ನೋಡುವುದು ಕೃಷ್ಣನು, ಬಾ
ಹೂನುಮ್ಯಮಾಭಿಧಾವತೇ-ಹತ್ತುತೋಳುಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಪದಿಯೇನಿಬರುತ್ತಿರುವನುರನ, ಪೀಠಂ-ಪೀಠಕ್ಕೆ, ಜಕ್ತೇ
ಣ-ಸುರ್ದರ್ಶನದಿಂದ ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ಜಹಾರ-ಅಪವರಿಸಿದನು. ಇಂದ್ರತೇಜಸಾ-ಇಂದ್ರನ ಸಿಹಿಸಿಂಹ, ನಿಕ್ಯ
ತ್ತತ್ಯಂಗೇ-ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಶಿಖರಂಗಳಲ್ಲಿ, ಅದಿರಿವ-ಬಿಟ್ಟವಂತೆ, ನಿಕ್ಯತ್ತಶೀರ್ಷಕೇ-ಕದಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ತಗಲುತ್ತವನಾದ್ದರಿಂ
ಪ, ವ್ಯಸುಃ-ಪ್ರಾಣಂಗಳುಹೋದ ಮುರಾನುರನು ಬಂಧನಿ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಪವಾತ-ಬಿದ್ದನು ||೧೦|| ತಸ್ಮೈ-ಅ ಮುರಾನುರನ, ನ
ಪ್ರಾತ್ಮಜಾಃ-೭ ಮಂದಿಕುಮಾರರು, ಪಿತುಃ-ತಂದೆಯಾದ ಮುರನ, ಪಧಾಪುರಾಃ-ಮರಣದಿಂದ ಅವನರನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಪ್ರ
ತಿಕ್ರಿಯಾಮರ್ಷಜಾಃ-ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬಿಟ್ಟುನುಜೊಂದಿದವರೂಆದ್ದರಿಂದ, ಸಮಾದ್ಯತಾಃ-ಪ್ರಯತ್ನಗೊಂಡ
ವರಾದ, ತಾಮ್ರನು, ಅಂತರಿಕ್ಷನು ಶ್ರವಣನು, ವಿಭಾವಸು, ವಸುವು, ನಭಸ್ವಂತನು. ಸಪ್ತಮಃ-ವಿಳಿವನಾದ, ಅರು
ಣನೆಂಬವನು||೧೧|| ಭೌಮಪ್ರಯುಕ್ತಾಃ-ನರಕಾಸುರನಿಂದಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಚಮೂಪ-೦-ಸೇನಾನಾಮಕನಾದ, ಪೀ
ಠಂ-ಪೀಠಾನುರನನ್ನು, ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ-ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೃಧೇ-ಯುದ್ಧವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯಮ್ಯ-ಉದ್ಯಮ್ಯವಾಗಿ-ಉದ್ಯಮ್ಯವಾಗಿ ಕೈ
ಪುಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ನಿರಗುಃ-ಹೊರಹೊರಟರು. ರುಷಾ-ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಉಲ್ಬತಾಃ-ಉದ್ರೇಕವುಂಟಾದವರಾಗಿ, ಅಪಾದ್ಯ-ಹತ್ತಿರ
ಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಶರಾ-ಬಾಣಂಗಳನ್ನೂ, ಅನೀಕ-ಕತ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ಗದಾಃ-ದೂಂಣೆಗಳನ್ನೂ, ಕತ್ತಾಯುಧಗಳನ್ನೂ, ಕುಟಿಗ
ಳನ್ನೂ, ತೂಲಗಳನ್ನೂ, ಅಪಿತೇ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸುಗ, ಪ್ರಾಯುಂಜತ-ಪ ಯೋಗಿಸಿದರು ||೧೨|| ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ತ
ಚ್ಚಕ್ಷುಕ್ತಕೂಟಂ-ಅ ಕೈದುಗಳ ಗುಂಪನ್ನು, ಸ್ವಪಾರ್ಗಣೈಃ-ತನ್ನ ಸರಳುಗಳಿಂದ, ತಿಲಕಃ-ಎಳ್ಳಿನವ್ಯಾಗುವಂತೆ, ಚಕರ್ತ

ಣಂಗಳಂ . ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅಮುರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಲೆ ಗದೆಯಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು||೯||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನುಜದಿತಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆಗದೆಯಂ ತನ್ನಗದೆಯಿಂದ ಸಹಸ್ರಧಾಗವಾಗಿ ಭೇದಿಸಿದನು. ಅಮೇಲೆಬಾಹುಗ
ಳಂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಪ್ರಹರಿಸತೋಸುಗ ಬರುತ್ತಿರುವ ಅಮುರನ ಸಿರಸ್ಸುಗಳಂ ಚಕ್ರದಿಂದಭೇದಿಸಿದನು.
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸಮುಖಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅಮುರನುನಿರ್ಜೀವನಾಗಿ ಇಂದ್ರನಿಂದಭೇದಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟು ಪವನವರ್ತದಂತೆಜಲದಲ್ಲಿಬಿದ್ದನು||೧೦||ಅಮುರನಪುತ್ರರು ನಿಳುಪಂದಿಯೂಪಿತ್ಯವಧದಿಂದ ದುಃಖಿತರಾಗಿ
ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಂ ಮಾಡಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಮಹಾಕೋಪದಿಂದ ಹೊರಟರು. ತಾಮ್ರನು, ಅಂತರಿಕ್ಷನು, ಶ್ರ
ವಣನು, ವಿಭಾವಸು, ವಸು, ನಭಸ್ವಂತನು, ಅರುಣನು, ಈಯೇಳು ಮಂದಿಯು ||೧೧|| ಸೇನಾಪತಿಯಾದ
ಪೀಠಾನುರನಂ ಮುಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನರಕಾಸುರನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಅಯುಧಂಗಳಂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು
ಹೊರಟುಬಂದರು| ಅಯುರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಬಾಣಂಗಳಂ ಖಡ್ಗಂಗಳಂ ಗದೆಗಳಂ ಕತ್ತಿ
ಗಳಂ ದೂಂಣೆಗಳಂ ತೂಲಗಳಂ ಸಹ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು ||೧೨|| ಅಮೋಘ ಪರಾಕ್ರಮುಳ್ಳು ಭಗವಂತನು ಅ

ವೀರೈಸ್ತಲಕಕ್ಷ್ಮಕರಹ | ತಂನ್ನೀರಮುಖ್ಯಾನನಯದ್ವಮುಹ್ಯಯಂನಿಕ್ಕತ್ತಶಿರ್ಮೋರುಭುಜಾಂಭಿ
ವರ್ಷಣಃ | ೧೩ | ಸ್ವಾನೀಕಪಾನಚ್ಯುತಚಕ್ರಸಂಯಕ್ಯಮ್ಪುಥಹತಾಂಸಾನ್ನರಕೋಧರಾಸುತಃ |
ನಿರೀಕ್ಷ್ಯದೂರ್ಮರ್ಣಸ್ರದನ್ಮದ್ಬರಗಜೈಃಸಯೋಧಿಪ್ರಭವೈರ್ಮರಾಕ್ರಮತ್ || ೧೪ || ದೃಷ್ಟ್ವಾಸುಭಾರ್ಯಂ
ಗರುಡೋಪರಿಸ್ಥಿತಂಸೂರೈಃಪರಿಷ್ಕಾತ್ಪ್ರತಟದ್ವಾನಂಯಥಾ | ಕೃಷ್ಣಂಗತಸ್ಮೈವ್ಯಸೃಜಪ್ಪತಫ್ನೀಂ
ಯೋಧಾತ್ವಸರ್ವಯುಗಪತ್ಪ್ರವಿವೃಧುಃ | ೧೫ | ತದ್ಭೀಮಸೈನ್ಯಂಭಗವಾಃಗದಾಗ್ರಜೀವಿಚಿತ್ರವಾ
ಜೈರ್ನಿಶಿತೈಃಕೈಶೀಮುಖೈಃ | ನಿಕ್ಕತ್ತಬಾಹೂರುಶಿರೋಧಿವಿಗ್ರಹಂಚಕಾರತರ್ಹ್ಯವದಂತಾತ್ಮಕಾಂಪ
ರವಾ || ೧೬ || ಯಾನಿಯೋಧೈಃಪಯುಕ್ತಾನಿಕಸಾಸ್ತ್ರಸಾಸ್ತ್ರಣಿಕಾರೂದ್ವಹ | ಹರಿಸಾನ್ಯಚ್ಛಿನತೇ

ಹ-ಕೊಚ್ಚಿದನು. ಅಮೋಘವೀರ್ಯಃ-ವ್ಯರ್ಥವಾಗದಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನು, ನಿಕ್ಕತ್ತ-ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ. ಶೀರ್ಷ-ತಲೆ
ಗಳೂ, ಉರು-ತೊಡೆಗಳೂ, ಭುಜ-ತೋಳುಗಳೂ ಅಂಭು-ಕಾಲುಗಳೂ, ವರ್ಷಣಃ-ಕರೀರವೊಲುಳ್ಳ, ವೀರಮುಖ್ಯಾ-ಕೂ
ರರಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳುಗಳಾದ, ತಾ-ಆ ಮುರನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಯಮುಹ್ಯಯಂ-ಜವರಾಯನ ಮನೆಯನ್ನು, ಅನಯತೇ-ಸೇರಿಸಿಡ
ನು || ೧೩ || ಅಚ್ಯುತಚಕ್ರಸಾಯಕ್ಯಃ-ಕೃಷ್ಣನ ಚಕ್ರದಿಂದಲೂ, ಅಂಬುಗಳಿಂದಲೂ, ಮೃಘೇ-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಕರ್ತಾ-ಸಂಹ
ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತಾಸ್ಯಾನೀಕಪರ್ಣ-ಆತನ ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು, ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಅಪುರ್ವಣಃ-ಸಿಟ್ಟುಂಟಾದವನಾದ, ಭ
ರಾಸುತಃ-ಭೂಮಿಯ ಮಗನಾದ, ನರಕಃ-ನರಕಾಸುರನು, ಪಯೋಧಿಪ್ರಭವೈಃ-ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವ್ವಳಾದ, ಆಸ್ರಪಮನ್ಯ
ವೈಃ-ಸೂರಿಯತ್ತಿರುವಸೂಕ್ತು ಬೆವರುಳ್ಳವಾಡ, ಗಜೈಃ-ಆನೆಗಳೊಡನೆ ನಿರಾಕ್ರಮತೇ-ಹೊರಟನು || ೧೪ || ಸೂರ್ಯೋಪರಿ
ವ್ಯಾತೇ-ಸೂರ್ಯನಮೇಲ್ಮಡೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಟದ್ವಾನಂಯಥಾ-ಮೊದ್ದನಿಂಚು ಕಪ್ಪುಮೋಡವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಗರುಡೋ
ಪರಿ-ಗರುಡನಮೇಲೆ, ಸಭಾರ್ಯಂ-ಸತ್ಯಭಾಮಾಸಹಿತನಾಗಿ, ಸ್ಥಿತಂ-ಕುಳಿತಿರುವ, ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾನುದೇವನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾನ್-
ನೋಡಿ, ಸಃ-ಆ ನರಕಾಸುರನು, ತಸ್ಮೈ-ಆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೋನುಗ, ಕತಫ್ನೀಂ-ಪಿರಂಗಿಯನ್ನು, ವ್ಯಸೃಜತ-ಪ್ರಯೋಗಿಸಿಬಿಟ್ಟ
ನು. ಸರ್ವಯೋಧಾತ್ವ-ಸೈನಿಕ ರೆಲ್ಲರೂ, ಯುಗಪತ್-ನಿಕಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಿವೃಧು-ಅಧಿಕವಾಗಿ ದುಃಖಿಸಿದರು || ೧೫ ||
ಗದಾಗ್ರಜಃ-ಗದವಿಗೆ ಅಂಜನಾದ, ಭಗವಾ-ನಾರಾಯಣನು, ತತಃಭೀಮಸೈನ್ಯಂ-ಆ ನರಕಾಸುರನ ದಂಡನ್ನು, ವಿಚಿತ್ರವಾ
ಜೈಃ-ಚಿತ್ರಪರ್ಣದ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ, ನಿಶಿತೈಃ-ಕ್ರೂರಗಳಾದ, ಶಿಲೀಮುಖೈಃ-ಮೊನೆಗಳೆಗಳಿಂದ, ನಿಕ್ಕತ್ತಬಾಹೂರಃ-ಶಿರೋಧಿವಿಗ್ರ
ಹಂ-ಕಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ತೋಳುಗಳೂ ತೊಡೆಗಳೂ ಕೊರಳುಗಳೂ ದೇಹಂಗಳೂ ಉಳ್ಳಂಥಾದ್ದನ್ನಾಗಿಯೂ, ತರ್ಹ್ಯೇವ-ಆಗಲೇ,
ಹತಾಸ್ತಕುಂಜರಂ-ಸಂಜರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಗಳೂ ಕುಡುರೆಗಳೂ ಉಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿಯೂ, ಚಕಾರ-ಮಾಡಿದನು || ೧೬ || ಕುರುದ್ವಹ-
ಪರೀಕ್ಷಿದನೇ! ಯೋಧೈಃ-ತಂದಿನವರಿಂದ, ಯಾನಿಕಸಾಸ್ತ್ರಸಾಸ್ತ್ರಣಿ-ಯಾವ ಆಯುಧಗಳೂ ಬಾಣಂಗಳೂ, ಪ್ರಯುಕ್ತಾನಿ-

ಪರಿಂದ್ ಪ್ರಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಆಯುಧಂಗಳಂ ತನ್ನ ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ತುಮುರುತುಮುರಾಗಿ ಚೋರ್ಣೀಕರಿಸಿ
ದನು. ಪೀರಾಸುರನುಮುಂತಾದ ಆಯೆಂಟುಮಂದಿಯ ಬಾಹುಗಳಂ ಕಂಠಗಳಂ ಪಾದಂಗಳಂ ತೊಡೆಗಳಂಸ
ಹಭೇದಿಸಿ ಅಂತುಂಟು ಮಂದಿಯಂ ಯಮುರೂರ ಪ್ರವೇಶವಂ ಮಾಡಿಸಿದನು || ೧೩ || ಅಮೇಲೆ ಭೂಲುತ್ರನಾದ ನ
ರಕಾಸುರನುಭಗವಂತನ ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದಲೂ ಬಾಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ನಾಕವನೆಯ್ಪಡತ
ನ್ನ ಸೈನ್ಯಂಗಳಂ ನೋಡಿ ಬಹುಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಸಮುದ್ರೋತ್ಪನ್ನಂಗಳಾದ ಮದಸ್ರಾವಿಗಳಾದ ಮದ
ದಾನೆಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಬಂದನು || ೧೪ || ಗರುಡನಮೇಲೆ ಸತ್ಯಭಾಮಾನಮೇತನಾ
ಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸೂರ್ಯನಮೇಲೆ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ನಿಲವೋಘವನಂತಂತೆ ಕಂಡನು.
ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಕತಫ್ನಿಯೆಂಬ ಆಯುಧವಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅವನ ಭಟರೆಲ್ಲರೂ ನಿಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದರು || ೧೫ || ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿಚಿತ್ರಂಗಳಾದ ಪಕ್ಷಂಗಳುಳ್ಳ ಬಾಣಂ
ಗಳಿಂದ ನರಕಾಸುರನ ಸೈನ್ಯವಂ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಹನಂಗಳೂ ತೊಡೆಗಳೂ ಕಂಠಗಳೂ ಕರೀರಗಳೂ ಉಳ್ಳದ್ದ
ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಆನೆಗಳಂ ಕುಡುರೆಗಳಂಸಹ ಸಂಹರಿಸಿದನು || ೧೬ || ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಗಜಗಳಂಸಂ

ಘಟಿತನಮುಜ್ಜ್ವಲತ್ | ಹಾಥೆತಿಸಾಧ್ಯತ್ಯ ವಯಸ್ಸುಕೆಪ್ಪೆರಾ ಮಾಟ್ಟೈಯ್ಯ ಕುಂದಂವಿಕಿರಂತಕು
 ಡಿರೆ ||೧೦|| ತತಕ್ಷ ಭೂಕೈ ವ್ಯಮುಲೈಯ್ಯ ಕುಂದಲಪ್ರತಪ್ಪ ಜಾಂಬುನದರಳ್ಳ ಭರಗ್ಗರೆ ಸೇವೈಜ
 ಯುತ್ಯಾನನಮಾಲಯಾಗ್ವಯತ್ಪ್ರಾಚತಸಂಭತ್ರನುಧೂಮಹಾಮೇವ ||೧೧|| ಆನೌಪ್ಪೀದಥ
 ವಿಶ್ವೇಶೇವೇವೀದೇವವರಾರ್ಥಿ ತವಂ ಪ್ರಾಂಜಲೀಪ್ರಣತಾ ರಾಜಕಭಕ್ತಿ ಪ್ರವಣಯಾಧಿಯಾ ||೧೨|| ಭೂಮಿಃ
 ನಮಸ್ತವಮವೇಶಕಂಬುಚಕ್ರಗದಾಧರಭಕ್ತೈಚ್ಛೋಪಾತ್ತರೂಪಾಯಾಸರವಮತ್ಯನ್ಮ ಮೇಸ್ತುತೇ ||೧೩||
 ನಮೋಮಂಕಜನಾಭಾಯಾನಮಃಪಂಕಜಮೇರಿನ | ನಮೋಮಂಕಜನೇತ್ರಾಯಾನಮಸ್ತೇ ಪಂಕಜಾಂಘ್ರ
 ಯಾ ||೧೪|| ನಮೋಭಗವತೆತುಭ್ಯಂವಾ ನಮವಾಯವಿವೃಣ್ಣವಿ | ಪುರುಷಾಯಾಧಿಬೀಜಾಯಾಪೂರ್ಣಯೋಧಾ
 ಯಾಪೇನಮಃ ||೧೫|| ಅಜಾಯಜನಮಿತ್ರೈಸ್ಸುಬ್ರಹ್ಮಣಂತಕತಯ | ವರಾಪರಾಕ್ಯಕಭೂತಾತ್ಮಕ

ಮಾಪ್ಪಿಂ ಪ್ರಪ್ಪುನರೇಳಂದ, ಮುಕುಂದಂ-ಪ್ರಪ್ಪುನಸ್ತು, ಪಿಕರಂತ-ಪ್ರಪ್ಪುನುಮನುಮಾಗಿ, ಈಡಿಲೇ-ಕೊಂಡಾಡಿದ
 ರಾ ||೧೦|| ತತ-ತೆ ಮೇಲೆ, ಭೂಕೈ-ಪರಕುತಾಯಿಲಗದ ಭೂಮಿ ವಿಯುಕೊದ ಕ್ಕುಪ್ಪುಮುಪೇತ್ಯ-ಕುಪ್ಪುನ ನವಿಪಕ್ಕೆ
 ಬಂದು ಬಿರಪ್ಪುಯುನುಕದ ಪ್ರಪುನುಕದ ಬಿಕ್ಕುವಾದ ಅಪರಂಜಿಯೆಂದು, ರತ್ನ-ಪ್ರಕೃತಮಣಿಗಳಿಂದಲೂ, ಭೂಗ್ವರೇ-
 ಕಗತ್ತಿರುವ, ಕುಂದಲೇ-ಕರ್ಪಭೂಷಣಂಗಳೂ, ಸಾ-ಅ ಭೂಮಿಮೇ, ಮೈಮಯಂತ್ಯಾ-ವೈಜಯಂತಿಯೆಂಬ ಪದಕವುಳ್ಳ,
 ವನಮಾಲಯಾ-ತುಂಬಿದವೆಂದೆಂಬೊಬ್ಬ, ವ್ರಾಜೇತನಂ-ಪರೂನಂಬುಧನಾದ ಭಕ್ತಂ-ಬಿಗೊಡೆಯನ್ನೂ, ಅಥೋ-
 ಬಳಿಕ, ಪಂಕಜಮೇರಿ-ಮೇರುಕರ್ಪದ ಅಂಜವಾದ ಮುಂದಗಿರಿ ಶಿಖರವೆಂಬ ಮೊದ್ದು ರತ್ನವನ್ನೂ, ಅರ್ಧಯ-ಅಪ್ಪಿಸಿದ
 ಳು ||೧೧|| ರಾಜಾ-ಮೇಲೆಪ್ಪದಕೇ, ದೇವೀ-ಭೂಮೇವೀಯು ಅಥ ಅ ಬಳಿಕ, ಪ್ರಾಂಜಲೀ-ಪ್ರಣೀದಿಸಿಕೊಂಡವಳಾಗಿಯೂ, ಪ್ರ
 ಣತಾ-ಬಗ್ಗಿದವಳಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತಿಪ್ರಪಣಯಾ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಮ್ರವಾದ ದೇವ-ಬಗ್ಗಿಯಿಂದ, ಮೇವಪರಾರ್ಪಿತಂ-ನುಲೇ
 ಳ್ಪಲಿಂದ ಪೂಜಿನಲ್ಪಟ್ಟ, ವಿಶ್ವೇಶಂ-ಜಗನ್ನಾಥನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ||೧೨|| ಆನೌಪ್ಪೀ-ನಂತಿಸಿದ ||೧೩|| [ಭೂವಾಕ್ಯವು]
 ದೇವವೇವೇ-ದೇವಕರ್ಪಕೇ ದೇವವಾದವಾಗುವದು ||೧೪|| ನಂಬುಚಕ್ರಗದಾಧರ-ಪಾರಬಜಕ್ಯ ನಂದ್ಯನ ಕೊಮ್ಮೇದಕಿಗಳಂ
 ಪಿಂಬಿರುವವನೇ! ಭಕ್ತೈಃಪ್ರೀತಾತ್ಮರೂಪವೇನೋ ||೧೫|| ನಮೋನುಗ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಪದೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆವತಾರರೂ
 ದಪ್ರಪ್ಪನಾದ, ತೇನಗ, ನಮೋ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಿ ||೧೬|| ವರಗಾಕ್ಯ-ಪ್ರರೂಪವೇವಾಗಲೇ-ನಿನ್ನ, ನಮಃ ನಮಸ್ಕಾರವು,
 ಅಸ್ತು-ಎಂತ ||೧೭|| ಪಂಕಜನಾಭಾಯಾನಮಃ-ಎಂತಯು ಮಕ್ಕಳನ್ನಲ್ಲಿಗಲಿಸಿಗೆ ಮುನಿವನು ಪಂಕಜಮಾಲಿನೇನಮಃ-ಕ
 ಮಲಮಾಲಿಕೆಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ಪಂಕಜನೇತ್ರಾಯನಮಃ-ಕವೆಂಜಂಗೆ ಕೈಮುಗುವನು ಪಂಕಜಾಂಘ್ರಯೇ-
 ರಾವರೆಗೆಂತೆ ಅಡಿಗಳಿಳ್ಳ, ತೇನಗ, ನಮಃ-ಎಂತವನು ||೧೮|| ಭಗವತೇ-ಪದ್ಮವೈರೋಧ ಸಂಪನ್ನ ನಾದ, ವಿಸ್ತೃವೇ-
 ವ್ಯಾಪಕನಾದ, ವಾಸುದೇವಯ-ಭೂತಾವಾಸನಾಗಿ ಬೆಳಗವ. ತುಭ್ಯಂ-ನಿನ್ನಾಗಲೆನಗೆ ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು ಗವನು ಪು
 ರುಷಾಯಾ-ದೇವಗ್ವಾಪ್ಪಿಸಿದವು, ಅಮೀಜಾಯ-ಮುಲರಾರಣನಾದ, ಪೂರ್ಣಬೀಜಾಯ-ಅಖಂಡವಿನ್ಯಾತ್ರನಾದ ತೇ-
 ನಿನ್ನ, ನಮಸ್ಕಾರವು ||೧೯|| ಆಜಾಯ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನಾದ, ಅನ್ಯ-ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಜನಯಿತ್ರೇ-ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ನಾದ,

ಪಂತನುಸ್ತುತಿಸಿದರು ||೧೦|| ತನಂತರದಲ್ಲಿ ಭೂದೇವಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆಬಂದು ಉತ್ತಮವಾದ
 ಸುಮಣವು ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಸ್ತರತ್ವಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಆದಿವೇದಿಯ ಕುಂಡಲಂಗಳು ಪರೂನು ಭಕ್ತವಂ
 ಪೂರೈದ್ವಂ ಪರಮಾಶಯಂ ನಹ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪುನಿದಳು ||೧೧|| ಅಮೇಲೆ ಭೂದೇವಿಯು ದೇವವೇ
 ವಾದ ವಿಸ್ತರವಾದ ಭಗವಂತನಂ ಭಕ್ತಿನಮ್ರವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೈಮುಗಿದು ಸ್ತುತಿಸಿದಳು ||೧೨||
 ಎವೈ ದೇವವೇವಾದ ಕಂಬುಚಕ್ರ ಗದಾಧರನಾದ ನಾರಾಯಣನೇ! ನಿನಗಿನಮಸ್ಕಾರವು ಭಕ್ತಕಣಜ್ಞಾನುಸಾ
 ರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೇಪ್ರಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನಿನಗಿನಮಸ್ಕಾರವು ||೧೩|| ಪದ್ಮನಾಭನಾದ ನಿನಗಿನಮಸ್ಕಾ
 ರವು ಪದ್ಮನಾಲಾಧಾರಿಯಾದವನೇತ್ರನಾದ ಪದ್ಮಪಾದನಾದನಿನಗಿನಮಸ್ಕಾರವು ||೧೪|| ಎಲ್ಲಭಗವಂತನೇ! ಮ
 ಹಾವಿಜ್ಞವಾದ ವಾಸುದೇವನಾದ ಅಧಿಕಾರಣನಾದ ಪುರಾಣವುತುಪನಾದ ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪನಾದನಿ
 ನಗಿನಮಸ್ಕಾರವು ||೧೫|| ಉತ್ಪತ್ತಿಕೂನ್ಯನಾದ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಅನಂತಕತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮನೇ!

ಪರಮಾತ್ಮನೈವೋಸ್ಮಾತೆ ||೮೮|| ತ್ವಂವೈಸಿನ್ಯಹೋರಜಞಾತ್ಮ ಉಂಪ್ರಭೂತಮೋನಿರೋಧಾಯಜಿಭಃ
ವ್ಯಂಸಂವೃತಃ | ಸ್ಥಾನಾಯಸತ್ವಂಜಗತೋಜಗತ್ಪತೇಕಲಸ್ರಧಾಸಂಪುರುಷೋಭವಾಕಪರಃ ||೮೯||
ಅಹಂಪಯೋಜ್ಯೋತಿರಧಾನಿಲೋನಭೋ ಮಾತಾ ಕ್ಷೇಮದಾಮನಂವಿದ್ರಯಃ ಪಿಪಾಸಾ | ಕರ್ತಾಮಾಹಾನಿ
ತ್ಯೇಖಿಲಂಚರಾಚರಾತ್ಯಯೈದ್ವಿತೀಯೇಭಗವನ್ನಯಂಭ್ರಮಃ ||೯೦|| ತಸ್ಯಾತ್ಮಜೋಯಂತವಪಾದ
ಪುಕಚಾಭೀತಃಪ್ರಸನ್ನಾತಿಹರೋವಸಾದಿತಃ | ತತ್ಪಾಲಯ್ಯನಂಕುರುಹಸ್ತಪಂಕಜಂಚಿರಸ್ಸಮಾ
ವ್ಯಾಖಿಲಕಲ್ಮಷಾಪಹಂ ||೯೧|| ಶ್ರೀಕುಕು | ಇತಿಭೂಮ್ಯಾರ್ಚಿತೋವಾಗ್ನಿಭರ್ಗವಾಕ್-ಕ್ತಿನಮು

ಅನಂತಶಕ್ತಿಯೇ-ಅಪರಿಮಿತಮಾಯಾಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಂಥಾ, ಬ್ರಹ್ಮಣೇ-ಹೆಚ್ಚಾದವಸ್ತುವಿಗೆ, ನಮಸ್ಕಾರವು ಪರಾಪರಾತ್ಮ-
ವ್ಯಾಪಕಂಗಳಿಗೂ ಅವ್ಯಾಪಕಂಗಳಿಗೂ ಚೈತನ್ಯವಾಗಿರುವನೇ! ಭೂತಾತ್ಮ-ಭೂತಂಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಾಗಿರುವನೇ! ಪರಮಾ
ತ್ಮ-ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವಾದವನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನೋನು, ನಮ-ನಮಸ್ಕಾರವು, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ ||೮೯|| ಪ್ರಭೋ-ಒ
ಡೆಯನೇ! ತ್ವಂವೈ-ನೀನೇ, ಸಿನ್ಯಹೋ-ಲೋಕವಂ ಹುಟ್ಟಿನಲಕ್ಷಣವಾಗಿ, ಉತ್ಪಟಂರಪ-ಕರಣದರಣ್ಯಗುಣವನ್ನೂ,
ಜಗತಃ-ಪ್ರಪಂಚದ, ನಿರೋಧಾಯ-ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೋನು, ತಮಃ-ಇದ್ದಿಕ್ತವಾಗಿ ತಮೋಗುಣವನ್ನೂ, ಸ್ಥಾನಾಯ-ಪ್ರಪಂ
ಚದಸ್ಥಿತಿಗೋನು, ಉತ್ಪಟಂಸತ್ವಂ-ಅಧಿಕವಾದ ಸತ್ತ್ವಗುಣವನ್ನೂ, ಅನಂಪೃತ್-ಪ್ರಾಯೋದಮ ಮನೋಲ್ಪಡದವನಾಗಿ
ಯೇ, ಜಿಭರ್ಗ-ತ್ರಿಗುಣಂಗಳಧರಿಸಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿರು, ಜಗತ್ಪಾಲ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೊದವನು, ಭವಾಕ್-ನೀನೇ ಕಾಲೇ-ಸ
ರ್ವಾಧಾರವಾದ ಕಾಲತತ್ವವೂ, ಪ್ರಧಾನಂ-ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯೂ, ಪರೇಪುರುಷಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನು ಆಗಿರು ||೮೯|| ಭಗ
ವಾ-ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಅಹಂ-ಭೂಮಿಯಾದ ನಾನು, ಪಯಃ-ಜಲ, ಜ್ಯೋತಿಃ-ಆಗ್ನಿಯು, ಲೋಹ-ಗಾಂಧೀಯು,
ನಭಃ-ಆಕಾಶವೂ, ಮಾತಾ-ಕುಸುಮ ತನ್ಯಾತ್ರಗುಣಂಗಳೂ, ಅಭ-ಆಳು, ದೇವಾಃ-ದೇವತೆ ಜೀವಾನಿವೇಶಿತಗಳೂ-
ಮನಃ-ಅಂತಃಕರಣವೂ, ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿಚ-ಕರಣಂಗಳೂ ಕರ್ತಾ-ದೇಹಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಜೀವನು ಮಹಾತ್ಮ-ಮಹತ್ವತ್ವ
ವೂ, ಇತಿ-ಇಂತೆಂಬ, ಅಖಿಲಂ-ಸಮಸ್ತವಾದ, ಚರಾಚರಂ-ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮವಾದ, ಜಿಹವತ್ಪ್ರಸಂಪದ, ಲದ್ವಿತೀಯೇ-
ಜಾತೀಯವಿಜಾತೀಯ ಸ್ವಗತಭೇದ ಕುನ್ಯನಾದ, (ಅನಂಪೃತ್ವವಸ್ತುವಿದ್ದು ಅದ್ವೈತವಾದ, ತ್ವಯೇ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಅಯಂ-ಈ
ಭೇದವಿಹಾರವು, ಭ್ರಮಃ-ಸ್ವರೂಪಾಣ್ಣಾನವ್ರಯ-ಕ್ತವಾದ, ಭ್ರಂತಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದುಮಾಡಲು ಸತ್ಯವಲ್ಲವು ||೯೦||
ತಸ್ಯ-ಆ ನರಕಾಸುರನ, ಆತ್ಮಜಃ-ಮಗನಾದ ಆಯ-ಈ ಭಗವತ್ಪ್ರಸಂಭವನು ಭೀತ-ಹೆದರಿದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರಪಂಚಾ
ತಿಹರ-ನಂಬಿದವರ ಹುಬ್ಬಂಗಳೆಂಪರಿಹರಿಸುವನೇ! ರವ-ನಿನ್ನ ಪಾದಪಂಕಜಂ-ಆದಿಹವರಯ ನ್ನು, ಉಪಸಾದಿತಃ-ಆಭ
ಯಲಾಭಕ್ಕೋನುಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುವನು, ತ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಏನಂ-ಇವನನ್ನು, ಪಾಲಯ-ರಕ್ಷಿಸು, ಅ
ಮುಷ್ಯ-ಇವನ, ಶಿರಸಿ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಖಿಲಕಲ್ಮಷಾಪಹಂ-ನಿಕಲ ಹೋಷಪರಿಹಾರಕವಾದ, ಹಸ್ತಪಂಕಜಂ-ರೂಪ-ಲವನ್ನು,
ಕುರು-ಮಾಡು (ಇರಿತು) ||೯೧|| [ಶುಕವಚನವು] ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಭಕ್ತಿನಮ್ರಯಾ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಗೈದವನಾದ ಭೂಮ್ಯಾ-ಭೂ

ಕಾರ್ಯಕಾರಣರೂಪನಾದ ಜಗದ್ರೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನಿನಗೇನಮಸ್ಕಾರವು ||೮೮|| ಎಲೈ ಭುವಾದ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀನುಪ್ರಸಂಚಸ್ತುಷ್ಟಿಗೋಸ್ಕರ ರಜೋಗುಣವಂ ಧರಿಸುತ್ತೀಯೆ, ಲಯಾರ್ಥವಾಗಿ ತೋರಿ
ಗುಣವಂ ಆಶ್ರಯಿಸುವಿ, ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಸತ್ಯಗುಣವಂ ಧರಿಸುವಿ. ಕಾಲಗ್ರಾಹ್ಯನವು, ಪುರುಷನು. ಪರ
ಮಾತ್ಮನು ನೀನೇ ||೮೯|| ಎಲೈ ಭಗವಂತನೇ! ನಾನು ಜಲವು ತೇಜಸ್ಸುವಾಯುವು ಆಕಾಶವು ದೇವತೆಗಳು
ಮನಸ್ಸು ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಅಹಂಕಾರವು ಮಹತ್ವತ್ವವು ಇದುಸಮಸ್ತವೂ ದ್ವಿತೀಯವನ್ನು ಹೊತನಾದನಿನ್ನ
ಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಭೂತವು. ಭ್ರಮದಿಂದವ್ಯಭಕ್ತ್ಯಾಗಿ ತೋರುವ ದೇಹೋರತು ಪಾರಮಾರ್ಥವಲ್ಲವು ||೯೦|| ಕರಣಾ
ಗತರಕ್ಷಕನಾದ ಭಗವಂತನೇ! ಈಬಾಲಕನಾದ ಭಗದತ್ತನು ಆನರಕಾಸುರನ ಪುತ್ರನು. ಭೀತನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪಾಪ
ಮೂಲವಂ ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆಕಾಶದಿಂದ ಇವನಿರಿಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಸರ್ವಪಾಪಪರಿಹಾರಕಮಾದ ನಿನ್ನ ಹಸ್ತವಂ ಇರಿ
ಸು, ರಕ್ಷಿಸು ||೯೧|| ಎಲೈ ಹರನೇ! ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿನಮ್ರಯಾ ಭೂದೇವಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಮಾ

ಯಾ | ದತ್ವಾಭಯಂಭೂಮ್ಯ ಹಂಪಾವಿಶತ್ಸುಕಲರ್ಥಿಮತ್ ||೨೦|| ತತ್ರರಾಜನ್ಯಕನ್ಯಾಸಾಂವ
 ಟ್ಪಹಸ್ಪ್ರಾಧಿಕಾಯತಂ | ಭೌವಗೃಹತಾನಾಂವಿಕ್ರಮ್ಯರಾಜಭ್ಯೋದದ್ಯುತಹರಿಃ ||೨೧|| ತಂಪ್ರವಿ
 ಪ್ಷಂಪ್ತ್ಯಯೋವೀಕ್ಷ್ಯಸರವರ್ಯಂವಿಪೊಹಿತಾಃ | ಪುನಃಪವಿತ್ರೇಭೀವ್ಯಂಪತಿದ್ಯವೋಪಮಾದಿ
 ತು ||೨೨|| ಭೂಯಾತ್ಪತಿರಯಮಾಪ್ಯಂಧಾತಾತದನುಮೊದತಾಂ | ಇತಿನರ್ವಾಃಪೃಥಕ್ಚಾಪೇಣ
 ಭಾವೇಹ್ಯದೇವಂದಧುಃ ||೨೩|| ತಾಃಪ್ರಾಪ್ತೀಣೋದ್ಧ್ವಾರವತೀಂಸುಮ್ಯವ್ಯವಿರಜಾಂಬರಾಃ | ನರ
 ಯಾನ್ಯೈರ್ಮಹಾಕೋಶಾ ರಥಾಶ್ವಾನ್ದ್ರವಿಜಂಮಹತ್ ||೨೪|| ಐರಾವತಕುಲಭಾಂಶ್ಚಚತುರ್ದಶ
 ತಾಂಸ್ತರಸ್ವಿನಃ | ಪಾಂಡರಾಂಶ್ಚಚತುಸ್ಪತ್ನಿಂಪ್ರವಯಾಮಾಸಕಶವಃ ||೨೫|| ಗತ್ವಾಸುರೇಂದ್ರಭ

ದೇವಿಯಿಂದ, ವಾಗ್ವಿಂ-ಸ್ತುತಿವಚನಂಗಳಂ, ಅರ್ಚಿತೇ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಜಗರ್ವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅಭಯಂ-ಭಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ
 ಭರವಸವನ್ನು ದತ್ತಾ-ಕೊಟ್ಟ, ಸುಕಲರ್ಥಿಮ-ಸಮಸ್ತೈಶ್ವರ್ಯಂಗಳಳ್ಳ, ಭೌಮಗೃಹಂ-ನರಕವನನೆಯನ್ನು, ಪ್ರಾ
 ವಿಕೃತ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿಹೋಗ್ತನು ||೨೦|| ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮ-ಕರಾಕ್ರಮವೆಂತೋರಿ, ರಾಜಭ್ಯಃ-ಅರಸುಗಳೆಡೆಯಿಂದ,
 ಭೌವಾಪ್ಯತಾನಾಂ-ನರಕದಿಂದವರಿಸಿ ತರಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ರಾಜನ್ಯಕನ್ಯಾಸಾಂ-ಭೂಪಾಲಪುತ್ರಿಯರ, ಟ್ಪಹಸ್ಪ್ರಾಧಿಕಾಯ
 ತಂ-ಓಸುಂದಿರುವಂತಾಗಿಹಳ್ಳ, ಗಂಧಾರಿರನ್ನೂ, ದರಿದ್ರ-ಕೃಷ್ಣನು, ದದ್ಯು-ನೋಡಿದನು ||೨೧|| ಪ್ರವಿಪ್ಷಂ-ಮನೆಯಲಿ
 ಹೊಕ್ಕಂದಾ, ಸರವರ್ಯಂ-ಪುರುಷರನ್ನೂ, ತಂ-ಅ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ವಿಮೋಹಿತಾಃ ವಿಶೇಷವೋಹಪುಟ್ಟ
 ವರಾಡೆ, ಸ್ತ್ರೀಯಃ-ಪಿಂಗಳೂ, ಮಹಾ-ಆಂತರಂಗದಿಂದ, ಅಭ್ಯಾ-ಬಿಟ್ಟುಗೇಡಾಂಧಾ, ದೈವೋಪಮಾದಿರಂ-ತಮ್ಮ ಅ
 ದೃಷ್ಟಿಗಿರುವಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ ಪತಿಂ-ಗಂಡನನ್ನಾಗಿ, ಪವಿತ್ರ-ವಯವಿರಂ||೨೨|| ಆಯಂ-ಈಕೃಷ್ಣನು, ವಹ್ಯಂ-ನನಗೆ,
 ಪತಿಃ-ಗಂಡನು ಭೂಯ - ಆದಾನು, ಧಾತ -ದೇವರು, ತ -ಅದರನ್ನು, ಅನುಮೋದತಾಂ-ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ನ
 ರಾನ್ವಿ-ಪೆಂಗಳಲ್ಲರೂ ಸ್ವಧರ್ಮ-ಬೇರೆಯೇ ಕೃಷ್ಣ-ವರನು, ವೇವನಸ್ಥಿ ಭಾವೇನ-ಪತಿಕಾಮನೆಯಿಂದ, ಹೃದಯಂ ಆಂತರಂಗ
 ವನ್ನು, ದಧುಃ-ಇರಿಸಿದರು||೨೩|| ಸಪ್ತಪ್ತವಿರಪಾಂಶುರಾ-ಸಪ್ತಪ್ತಂಗಳಾದಸುರಮಾಲವಸ್ತ್ರಂಗಳಳ್ಳ, ತಾಃ-ಹದಿನಾರುಸಾವಿ
 ರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು, ದ್ವಾರಪತೀಂ-ದ್ವಾರರಾಗ, ಪ್ರಾಪ್ತೀಣೋ-ಕಳುಹಿಸಿದನು, ಮಹಾಕೋಶಾ ಬೊಡ್ಡ ಧನದಬೊಕ್ಕ ಸಗಳನ್ನೂ,
 ರಥಾಶ್ವಾನ್-ತೇಶುಗಳನ್ನೂ ಕುಮಾರಿಗಳನ್ನೂ, ಮಹ ದ್ರೋಣ-ಮಹಾಧನವನ್ನೂ, ಸರಯಾನ್ವಿ-ಅಳುಗಳಿಂದಲೂವಾಹನಂಗಳಿಂ
 ದಲೂ, ಮಾರ್ಗಕೇಕಳುಹಿಸಿದನು||೨೪|| ಕೇವಲ-ಕೃಷ್ಣನು, ಚತುರ್ದಶ-ನಾಲ್ಕುಹಲ್ಲುಗಳಳ್ಳ, ತರಸ್ವಿನಃ-ವೇಗವಳ್ಳ, ಪಾಂಡ
 ರಾಂಶ್ಚ-ಅಳುಪೂಲವ, ಚತುಃಪತ್ನಿಂ-ಓಳವ, ಐರಾವತಕುಲಭಾಂಶ್ಚ-ಇಂದ್ರ)ನಾನಿಯವಂಶದಲ್ಲಿಹೆಟ್ಟದಾನೆಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರೇ
 ವಯಾಪಾಸ-ಕಳುಹಿಸಿದನು ||೨೫|| ಸಪ್ರಯಃ-ಪ್ರಿಯಳಾದ ಸತ್ಯವಾಸೆಯಿಂದ ಸಹಿತನಾದಕೃಷ್ಣನು, ಸುರೇಂದ್ರಭವನಂ-
 ಜೇವರಾಜವ ಮನೆಗೆ, ಗತ್ವಾ-ಹೋಗಿ, ಅದಿತ್ಯ-ಇಂದ್ರನತಾಯಿಯಾದ ಅದಿತಿದೇವಿಗೆ, ಕುಂದಲೇ-ಓಲೆಗಳನ್ನು, ದತ್ವಾಶ್ಚ-

ರ್ಥಿತನಾದ ಭಗವಂತನು ಅಭಗವತ್ತನಿಗೆ ಅಭಯವನಿತ್ತು ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ ನರಕಾಸುರನ ಗೃಹವಂಪ್ರ
 ವೇಶಿಸಿದನು ||೨೦|| ತ ಭಗವಂತನು ಅರಕಾಸುರನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿ
 ತಂದುಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಕನ್ಯೆಯರು (೧೬೦೦೦) ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರವಂದಿ ದಿರಲಾಗಿ ಅವರಂಕುಡ
 ನು ||೨೧|| ಆಕನ್ಯೆಯರು ಅಂತಃಪುರವು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿ
 ನಲ್ಲಿ ಕ ಪುರುಷನೇ ನಮಗೆಯೋಗ್ಯನಾದ ಪತಿಯೆಂದು ನಮಗೆ ಅನುಮೋಪನಾದ ಈ ಪುರುಷನು ದೈವವೇ ನಮಿ
 ಗೆ ತೋರಿಸಿತೆಂದು ಭಗವಂತನ ಸೌಂದರ್ಯ ವನ್ನೋಡಿ ಮೋಹಿತೆಯರಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು ||೨೨|| ಅಸ್ತ್ರೀ
 ಯರು ಪ್ರಶ್ನೇಕವಾಗಿ, ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕ ಪುರುಷನೇ ನಮಗೆಪತಿಯಾಗಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನುಕುಯರ್ಥ
 ಪಂ ಸಮ್ಮತಿಸಲಿ, ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು ||೨೩|| ಆಮೇಲೆ ಭಗವಂತನು ದಿವ್ಯದುಕೂಲ ಧಾರಿಗಳಾದ ಅಸ್ತ್ರೀ
 ಯರನ್ನೆಲ್ಲರಂ ಡೋಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸಿ ದ್ವಾರಕಾಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ರಥಂಗಳಂ ಬೊಕ್ಕಸಂಗಳಂಸಹ ಕಳು
 ಹಿಸಿದನು, ಅಶ್ವಂಗಳಂ ಮಹತ್ತಾದಧನವನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು||೨೪|| ಐರಾವತಕುಲೋತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಚತುರ್ದಶಂ
 ತಂಗಳಳ್ಳ ಕುಭ್ರವಾಂಗಳಾದದಿವ್ಯಗಂಧಂಗಳಂ ಲಕಕ್ಕಂ ಕಳುಹಿಸಿದನು||೨೫|| ಅಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

ವನಂದತ್ಯಾದಿತ್ಯೈಕಕುಂಡಲಃ | ಪೂಜಿತಃ || ದಶಂಪ್ರಭಮಹಂದಾನ್ಯಾಚಸಪ್ರಿಯಃ || ೩೮ || ಚೋ
ದಿತೋಭಾರ್ಯಯೇತ್ಯಾಟ್ಯವಾರಿಜಾತಂಗರುತ್ಯತಿ || ಅರೋಪ್ಯನಂದಾನ್ಯಾಚವಿಬುಧಾನ್ನಿರ್ದಿಷ್ಟೋಪಾನಯ
ತ್ಪುರವಃ || ೩೯ || ಸ್ಥಾಪಿತಸತ್ಯಭಾಮಾಯಾಗ್ಯಹೋದ್ಯಾನೋಪಕೋಭನಃ | ಅನ್ಯಗುರ್ಭಮರಾಸ್ಸ
ರಾಗ್ಯದ್ಗಂಧಾಸವಲಂಪಟಾಃ || ೪೦ || ಯಯಾಚಚನವ್ಯಕ್ತಿರೀಟಕೋಟಿಭಿಃಪಾದಾಸ್ಪೃಶನ್ನಚ್ಯುತಮು
ರ್ಧಸಾಧನಮ್ | ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ | ತನುನಿಗೃಹ್ಯತೇಮಹಾನಹೋಸುರಾಣಾಂಚತಮೋಧಿಗಾಢ್ಯತಾಮ್ || ೪೧ ||
ಅಧೋಮುಹೂರ್ಮುಕಸ್ಮಿನ್ನಾನಾಗಾಶಮುತಾಸ್ತ್ರಿಯಃ | ಯಥೋಪಯಮಭಗವಾಃತಾವದ್ರೂಪ
ಧರೋವ್ಯಯಃ || ೪೨ || ಗೃಹೇಮತಾಸಾಮನಪಾಯ್ಯತರ್ಮೃತ್ಯುಕ್ತಾನ್ನಿರಸ್ತಸಾಮ್ಯಾತೀತಯವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ |

ಕೊಟ್ಟು, ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರೇಣ-ದೇವರಾಜನಿಂದಲೂ, ಮಹೇಂದ್ರಾನ್ಯಾಚ-ಇಂದ ಪಶ್ಚಿಮಾದ ಕಚೇದೇವಿಯಿಂದಲೂ, ಪುಜಿತ-
ಲರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು || ೩೮ || ಭಾರ್ಯಯಾ-ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಿಂದ, ಚೋದಿತಃ-ಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪಾರಿಜಾತಂ-ಕಲ್ಪ
ವೃಕ್ಷವನ್ನು, ಉತ್ಪಾಟ್ಯ-ಕಿತ್ತ, ಗರುತ್ಮತಿ-ಗರುಡನಮೇಲೆ, ಅರೋಪ್ಯ-ವಿರಿಸಿ, ಸೇಂದ್ರಾನ್ಯಾಚವಿಬುಧಾನ್-ಇಂದ್ರನ ಕೊಡಿದ
ಹೇವರ್ಕಳನ್ನು, ನಿರ್ಜಿತ್ಯ-ಗೆದ್ದು, ಪುರಮಪಾನಯ-ಪೂರಕಾನಗರದ ಬಳಿಗೆ ತಂದನು || ೩೯ || ಯದ್ಗಂಧಾಸವಲಂಪ
ಟಾಃ-ಯಾವ ಪಾರಿಜಾತವೃಕ್ಷದ ಪರಿಮಳದ ಜೇನಿನಲ್ಲಿ ಒಸುರ್ದಿಗೇತಾದ, ಭ್ರಮರಾಃ-ತುಂಬಿಗಳು ಸ್ವರ್ಗಾ-ದೇವರಾಜ
ದಿಂದ ಅನ್ನಗುಣ-ಅನುಸರಿಸಿ ಬದವೋ, ಸಃ-ಆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು, ಸತ್ಯಭಾಮಾಯಾಃ-ಸತ್ಯಭಾಮಾದೇವಿಯ, ಗೃಹೋದ್ಯಾ
ನೋಪಕೋಭನಃ-ಮನೆಯತೋಂಟವನ್ನಲಂಕರಿಸುವುದಾಗಿ, ಸ್ಥಾಪಿತ-ನಟ್ಟಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು || ೪೦ || ವತೇನ-ಈ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ,
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ-ಪತೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯೋಜನಮುಳ್ಳವನಾದಇಂದ್ರನು ನಿರೀಟಕೋಟಿಭಿಃ-ಟೀಪ್ಪಿಗಳೆ ಕೊನೆಗಟ್ಟಿದ, ಆನವ್ಯಾ
ಬಗ್ಗಿ, ಪಾದಾ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು, ಸ್ಪೃಶ-ಮುಟ್ಟುವನಾಗಿ, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು, ಅರ್ಧಸಾಧನಂ-ಸ್ವಪ್ರಯೋಜ
ನಸಂಪಾಪನವನ್ನು, ಯಯಾಚೇ-ಬೇಡಿಕೊಂಡವನಾದನು ಮಹಾ-ಅಂಧಾದೊಡ್ಡವನಾದ ಇಂದ್ರನೂಕೂಡ ವಿಸ್ಮಯ
ತೇ-ಯುದ್ಧಪೂವಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಅಹೋ-ಅಶ್ಚರ್ಯವು, ಸುರಾಣಾಂ-ದೇವರ್ಕಳ ತಮಃ-ಅಷ್ಟಾನವನ್ನೂ, ಆಢ್ಯತಾಂ
ಚ-ಇಶ್ವರ್ಯ-ಸಹಸ್ರತೆಯನ್ನೂ, ಧಿಕ್-ನಿಂದಿಸು || ೪೧ || ಅಧೋ-ಅಬಳಕೆ, ಏಕಸ್ಮಿನ್ಮುಪೂರ್ತೇ-ಬಂಜು ತಾನುಹೊತ್ತಿನ ಲ
ಗ್ನದಲ್ಲಿಯೇ, ತಾಂಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಆ ೧೬ಸಾವಿರ ಹೆಂಗಳನ್ನು, ನಾನಾಗಾರೇಷು-ಹಲವುಬಗೆಮಾದ ೧೬ಸಾವಿರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ತಾ
ವದ್ರೂಪಧರಃ-ಅಷ್ಟುಆಕಾರಂಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿದವನಾದ, ಅವ್ಯಯಃ-ನಾಶರಹಿತನಾದ. ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ
ವಿಧಿಯೇಹಾಗೆ, ಉಪಯೋಗೇ-ಮದಿವೆಮಾಡಿಕೊಂಡನು || ೪೨ || ಅನಪಾಯಾ-ಅಪಾಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಅವಸ್ಥಿತಃ-ಇರುವ, ಅತ
ರ್ಕ್ಯುಕ್ತಃ-ಉಪಿಸಲಕರ್ಯವಾದ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಂಮಾಡುವನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ನಿರಸ್ತಸಾಮ್ಯಾತೀತಯಃ-ಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಸರಿಯೂ ಹೆಚ್ಚೂಉಳ್ಳ [ಅನದೈಕೋತ್ತಮಂಗಳಾದ] ತಾಸಾಂಗೃಹೇಷು-ಆ ಹೆಂಗಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗಾರ್ಹಕಮೇಧಿಕಾಃ-ಗೃ

ಅದಿತಿವೇನಿಯ ಕುಂಡಲಂಗಳಂ ಅದಿತಿಗೆಕೊಟ್ಟು, ಇಂದ್ರನಿಂದಲೂ ಕಚೇದೇವಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಿಯಯೇಷನಪೂಜಿ
ತನಾಗಿ || ೩೮ || ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಿಂದ ಪ್ರೀತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾರಿಜಾತಮೆಂಬಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಮುಕಿತ್ತು ಗರುಡನ
ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಇಂದ್ರಾದಿವತೆಗಳಂಜಯಿಸಿ ಸ್ವಪುರಕ್ಕೆಬಂದನು || ೩೯ || ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಾಗ್ಯಹೋದಾ
ನದಲ್ಲಿ ಪಾರಿಜಾತವೃಕ್ಷವು ನಾಟಪಾಕಿದನು-ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳಾದಭ್ರಮರಗಳು ಆಪಾರಿಜಾತವೃಕ್ಷಗಳ ಗುಂಪಕ್ಕೆ
ಆಸಪಟ್ಟುಬಂದವು || ೪೦ || ಎಲೈಅರಸೇ! ಅದೇವೆಂದ್ರನು ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ತನ್ನ ಕಿರೀಟಗ್ರದಿಂದ ಭಗವಂ
ತನವಾದಂಗಳಂಸ್ಪರ್ಶವಂ ಮಾಡಿಸ್ವಕಾರ್ಯವಂ ವಿಜ್ಞಾಪನಂಗೆಯ್ದು ಅಭಗವಂತನಿಂದ ಕಾರ್ಯವೆಮಾಡಿಕೊ
ಡು ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಂಗಡಲೇ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡಿದನು, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟೈಗವೂ ಅಧಿಕವೇ. ಧನಮದವೂ
ಅಧಿಕವೇ. || ೪೧ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಯನಾದಭಗವಂತನು ಏಕಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ನಾನಾರೂಪಧಾರಿಯಾಗಿ ಯ
ಥಾಕಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಹುಡುಕಾರುಸಾವಿರ ಸ್ತ್ರೀಯರಂ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು || ೪೨ || ಉಪಿಸಲಕರ್ಯವಾ
ದ ಚರಿತ್ರೆಯುಳ್ಳ ಭಗವಂತನು ಅಸದೃಶವಿಭವಂಗಳುಳ್ಳ ಗೃಹಂಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಅಂಶಭೂತರಾದ

ಕಮೇರವಾಭಿನ್ನಿ ಜಧಾಮನಂಪು ತೋಯಧತರೋಗಾರ್ತ ಕಮಧಿಕಾಂಶ್ಚ ರಣ ||೪೩|| ಇತ್ಥಂರಮಾಪತಿಮ
ವಾಪ್ಯಸಂತಿಸ್ತ್ರಿಯಸಾಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋಪಿನಿದಾಪದವೀಂಯದೀಯಾನ್ ! ಭಿಜುಯ್ಯದಾವಿರ
ತಮಧಿತಯಾನುರಾಗಹಾಸಃಪಲೋಕನವನಂಗಮಜಲ್ಪಲಜ್ಜಃ ||೪೪|| ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮಾದಗಭಯಾ
ನನಪಾದಕೌಚತಾಂಬೂಲವಿಕ್ರಮೇವೀಜನಗಂಧಮಾಲ್ಯೈಃ | ಕೇಶವ ಸಾರಕಯನನ್ನ ಸನೇಪಹಾ
ರೈವಾನ್ ನೀತತಾಪಿವಿಭೋದ್ಯದಧುಸ್ಕುನ್ದಾನ್ ||೪೫||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ದಶಮಸ್ಕಂಧ ಏಕೋನವಪ್ಪಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು, ಚರಣ-ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಇತರೋಯಥಾ-ಪರಿಮರನು ಹೇ. ಲೋಹಾಗೆ, ನಿಜಧಾಮನಂಪುತಪಿ-
ಸ್ವರೂಪಾನುಪವಪೂರ್ಣನಾದರೂ, ರಮಾಭಿಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ವರೂಪಿಣಿಯ ರಾಡಲ ಪೆಂಗಳೊಡನೆ, ರೇಪೋ-ಸೀಡಿಸಿದನು ||೪೩||
ತಾಪಿಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಆ ಪೆಂಗಳು, ಸುದೀರ್ಯಾಂಪದವೀಂ-ಯಾವವನ ದಾರಿಯನ್ನು, [ಅಥವಾ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು] ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋ
ಪಿ-ಬ್ರಹ್ಮಕೇವೊದಲಾದವರೂಳೊಡ ನವಿದಿ-ತಿಳಿಯಲೋ, ತಂರಮಾಪತಿಂ-ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕನನ್ನು, ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ಪತಿಂ-
ಗಂಡನನ್ನಾಗಿ, ಅವಾಪ-ಹೊಂದಿ, ಎಡೆಬಿಡದೆ, ವಧಿತರೂ-ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವಂದಾ-ಸಂತೋ-ದಿಂದ, ಅನು-ಲ
ಜ್ಜಾಃ ಅನುರಾಗ-ಆಕ್ತರೆಯುಳ್ಳ, ಹಾಸ-ನಗೆ. ಅವಲೋಕನ ನೋಟಂಗಳೊಡನೆ, ನವನಂಗಮ ತೊನಂಪಕದೊಳು, ಜ
ಲ್ಪ-ಮಾತಾಡುವುರಲ್ಲಿ, ಲಜ್ಜಾ-ನಾಶಿಕೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಭೇಜು-ಹೊಂದಿದವರು ||೪೪|| ಪ್ರತ್ಯು-ಮಾಲ್ಯೈಃ-ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮ-ಬ
ರುವಾಗ ಇದಿರುಗೊಟ್ಟುವಿಕೆ, ಆದರ-ಪ್ರೀತಿಸುವಿಕೆ, ಭಯ-ಪೆರುವುವಿಕೆ, ಆನನ-ಪೀತವನ್ನರ್ಪಿಸುವಿಕೆ, ಪಾದಕೌಚ-ಕಾಲುತೊ
ಳೆಯುವಿಕೆ, ತಾಂಬೂಲ-ವೀಳ್ಯವನ್ನರ್ಪಿಸುವಿಕೆ, ವಿಶ್ರಮಣ-ಆಯಾಸಪರಿಹಾರೋಪಚಾರವಂಗೆಯ್ಯುವಿಕೆ, ವೀಜನ-ಗಾಳಿಯೆಂಬೀ
ಸುವಿಕೆ, ಗಂಧಮಾಲ್ಯೈಃ ಪರಿಮಃಪುಷ್ಪ ಇವುಗಳೆಂದಲೂ, ಕೇಶ-ಹಾರೈಃ-ಕೇಶಸಾರ-ಜುಟ್ಟನ್ನು ಹಿಕ್ಕಿ ಬಾಚುವಿಕೆ,
ರಮಾ-ಹಾಸುವಿಕೆ, ಸ್ನವನ-ವೀಯಿಸುವಿಕೆ, ಉಪಹಾಸ್ಯೈಃ-ಭೋಗ್ಯವ್ರಹ್ಮಂಗಳಂಕಾರಣಿಕಗಳನ್ನಾಗಿ ನೀಡುವಿಕೆಗಳೆಂದಲೂ,
ದಾಸೀತತಾಪಿ-ದಾದಿಯರ ಗುಂಪುಗಳೊಕ್ಕೂಡ, ನಿಭೋದ್ಯ-ಬಡೆಯನಾದ ಕೃಪಣ, ದಾಸ್ಯಂ-ಸೇವೆಯನ್ನು, ವಿದಧುಃ-ಸ್ಮ-
ತಾವೇಮಾಡಿದರಲ್ಲವೆ ||೪೫||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥಬೋಧಿನಿಯೆಂಬ ಚೀಕೆಯಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳಗೆ

ರೇನಿಯಅಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು.

ಆಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೊಡನೆ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ ವಿಹರಿಸಿದನು ||೪೩|| ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ
ಕೂಡ ಯಾವಭಗವಂತನ ಮಾರ್ಗವನಿಯಾರೋ ಆಂತಾಭಗವಂತನಂ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಯೆಂಬ ಆಸ್ತ್ರೀಯರು
ಆನುರಾಗ ಪೂರ್ವಕವಾದ ನಗುವು ನೋಟಂಗಳು ನವನಂಗಮ ಲಜ್ಜೆಯೂ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ಸುಖವ ನೆಬ್ಬಿದ
ರು ||೪೪|| ಆಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನೇಕ ದಾಸೀಜನರಾಜ್ಞವರಾದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ತಾವೇನೇವಿಸಿದರು. ಇದಿರಾಗಿ
ಹೋಗಿ ಕರತರುವಿಕೆ, ಪೀತವಂ ಕುಡುವಿಕೆ, ಕಾಲುಗಳಂ ತೊಳೆಯುವಿಕೆ, ತಾಂಬೂಲಂಗಳಂ ನೀಡುವಿಕೆ, ಪಾ
ದಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ಉದಕವಂಕೊಡುವಿಕೆ, ಬೀಸುವಿಕೆ, ಗಂಧಲೇಪನವು, ಪುಷ್ಪಂಗಳಂ ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ, ಕೇಶಂಗಳಂ
ಹಿಕ್ಕಿ ಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ, ಹಾಸಿಗಯಂಹಾಸುವಿಕೆ, ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರಂಕುಡುವಿಕೆ, ಫಲಾಹಾರಕ್ಕೆ ತಂದೀಯುವಿ
ಕೆ, ಎಡೆಹ ಕಿ ಭೋಜ್ಯಪದಾರ್ಥಂಗಳಂ ಬಡಿಸುವಿಕೆ, ಇವುಮುಂತಾದ ಉಪಚಾರಂಗಳಂತಾವೇಮಾಡಿದರು ||೪೫||

ಇಂತುಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯುಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತುನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನುನೈಮಿ

ಕಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆವೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರ

ವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

ರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮೆಂಬಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ಮೊಳುದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ಚೀನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರುಕ್ಕಿಣೀದವ್ಯೋಃಪರಸ್ಪರನರ್ಮೋಕ್ತಿಪ್ರವಚನಘಟಿಃ-

ಶ್ರೀಕೃಕಃ||ಕರ್ಹಿಚಿತ್-ಬಂದಾನೋದ-ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಲ್ಪಸ್ಥಂ-ತನ್ನ ಮಂಚದಲ್ಲರ-ವನಾಗಿ, ಸುಖಂ ಅ
ನಾಯಾಸವಾಗಿ, ಆನೀನಂ-ಕುಳಿತಿರುವ, ಜಗದ್ಗುರುಂ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪತಿಂ-ತನ್ನ ಗಂಡನೆಂದು, ಭೈ
ಷ್ಠೀ-ರುಕ್ಕಿಣಿಯು, ಸಖೀಜಕ್ಕಿಃ-ಗೆತಿಯರೊಡನೆ, ವ್ಯಜನೇನ-ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ, ಪರೈಚರತೆ-ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು||೧||ಯಾಕಾಶ್ಚ
ರಃ-ಯಾವಯಾಮಕನಾದದೇವರು, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ಏತದ್ವಿಶ್ವಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಸ್ವಜ-ಹುಟ್ಟಿಸುವನೋ
ಅತ್ತಿ-ಭಕ್ತಿಸುವನೋ, ಅವತಿ-ಪಾಲಿಸುವನೋ, ಅಜಿ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ, ಸಃ-ಆ ಈಶ್ವರನು, ಸ್ವಸೇತೋನಾಂ-ತನ್ನ ಧರ್ಮ
ದ ಕಟ್ಟಿಗಳ, ಗೋಪೀಧಾಯ-ರಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಮ-ಷ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ, ಜಾತೋಹಿ-ಹುಟ್ಟಿರುವನಲ್ಲವ? ||೨|| ಭಾ... ಖ
ನಾ--ಭಾಷಿಸಿ-ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಮುಕ್ತಾಡಾವ-ಮುತ್ತಿನ ಸರಗಳಿಂದ, ಪಿಲಂಖಿನಾ-ಜೋಲಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ವಿತಾ
ನೇನ-ನೀಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೂ, ಮಣಿಮಯ್ದೀಪ್ತಿರೂಪ-ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಂಗಳಾದ ರತ್ನದ ದೀಪಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪಿರಾಜಿತೇ-ಪೊ
ಳಿಯುತ್ತಿರುವ, ತತ್ಕೃ-ಆ, ಅಂತರ್ಯಾಹಿ ಬಳಗನಮೇಯೆಲ್ಲಿ ||೩|| ವಲ್ಲಿ ತಾವಾವಭಿ-ವಲ್ಲಿಗೆಯೆ ಹುಟ್ಟಿನ ಸರಗಳಿಂದಲೂ
ಧೂಪೈ-ಪರಮೇಶದ ಹೊಗಳಿದಲೂ, ದ್ವಿರೇಫಕುಲನುಮಿತೇ-ತುಂಬಿಗಳ ೬೦ ಮಗಳಿಂದಲೂ (ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥಾ, ಜಾ
ಲರಂಧ್ರಪ್ರವಿಷ್ಟೈಃ-ಗವಾಕ್ಷಂಗಳ ತೂತುಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ, ಅರುಣೈಃ-ಕಂಪದ, ಜಂಪ್ರಮನೋಗೋಭಿತ್ಯ-ಚಂದ್ರನ
ಕಿರಣಂಗಳಿ ದಲೂ ||೪|| ಉಪಾಸನಕಾರನಾ-ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ, ಪಾರಿಜಾತವನಾವೋದವಾಯುನಾ-ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷ
ಗಳ ತೋರಿಂದ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ ಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ, ಜಾಲರಂಧ್ರವಿಸರ್ಗತೈಃ-ಗವಾಕ್ಷಗಳ ತೂತುಗಳಿಂದ ಹೊರಗಬಂದ, ಆಗರು

೬೦ನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

[ಕೃಷ್ಣವಚನವು.] ಕರ್ಹಿಚಿತ್-ಬಂದಾನೋದ-ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಲ್ಪಸ್ಥಂ-ತನ್ನ ಮಂಚದಲ್ಲರ-ವನಾಗಿ, ಸುಖಂ ಅ
ನಾಯಾಸವಾಗಿ, ಆನೀನಂ-ಕುಳಿತಿರುವ, ಜಗದ್ಗುರುಂ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪತಿಂ-ತನ್ನ ಗಂಡನೆಂದು, ಭೈ
ಷ್ಠೀ-ರುಕ್ಕಿಣಿಯು, ಸಖೀಜಕ್ಕಿಃ-ಗೆತಿಯರೊಡನೆ, ವ್ಯಜನೇನ-ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ, ಪರೈಚರತೆ-ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು||೧||ಯಾಕಾಶ್ಚ
ರಃ-ಯಾವಯಾಮಕನಾದದೇವರು, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ಏತದ್ವಿಶ್ವಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಸ್ವಜ-ಹುಟ್ಟಿಸುವನೋ
ಅತ್ತಿ-ಭಕ್ತಿಸುವನೋ, ಅವತಿ-ಪಾಲಿಸುವನೋ, ಅಜಿ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ, ಸಃ-ಆ ಈಶ್ವರನು, ಸ್ವಸೇತೋನಾಂ-ತನ್ನ ಧರ್ಮ
ದ ಕಟ್ಟಿಗಳ, ಗೋಪೀಧಾಯ-ರಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಮ-ಷ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ, ಜಾತೋಹಿ-ಹುಟ್ಟಿರುವನಲ್ಲವ? ||೨|| ಭಾ... ಖ
ನಾ--ಭಾಷಿಸಿ-ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಮುಕ್ತಾಡಾವ-ಮುತ್ತಿನ ಸರಗಳಿಂದ, ಪಿಲಂಖಿನಾ-ಜೋಲಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ವಿತಾ
ನೇನ-ನೀಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೂ, ಮಣಿಮಯ್ದೀಪ್ತಿರೂಪ-ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಂಗಳಾದ ರತ್ನದ ದೀಪಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪಿರಾಜಿತೇ-ಪೊ
ಳಿಯುತ್ತಿರುವ, ತತ್ಕೃ-ಆ, ಅಂತರ್ಯಾಹಿ ಬಳಗನಮೇಯೆಲ್ಲಿ ||೩|| ವಲ್ಲಿ ತಾವಾವಭಿ-ವಲ್ಲಿಗೆಯೆ ಹುಟ್ಟಿನ ಸರಗಳಿಂದಲೂ
ಧೂಪೈ-ಪರಮೇಶದ ಹೊಗಳಿದಲೂ, ದ್ವಿರೇಫಕುಲನುಮಿತೇ-ತುಂಬಿಗಳ ೬೦ ಮಗಳಿಂದಲೂ (ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥಾ, ಜಾ
ಲರಂಧ್ರಪ್ರವಿಷ್ಟೈಃ-ಗವಾಕ್ಷಂಗಳ ತೂತುಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ, ಅರುಣೈಃ-ಕಂಪದ, ಜಂಪ್ರಮನೋಗೋಭಿತ್ಯ-ಚಂದ್ರನ
ಕಿರಣಂಗಳಿ ದಲೂ ||೪|| ಉಪಾಸನಕಾರನಾ-ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ, ಪಾರಿಜಾತವನಾವೋದವಾಯುನಾ-ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷ
ಗಳ ತೋರಿಂದ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ ಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ, ಜಾಲರಂಧ್ರವಿಸರ್ಗತೈಃ-ಗವಾಕ್ಷಗಳ ತೂತುಗಳಿಂದ ಹೊರಗಬಂದ, ಆಗರು

೬೦ನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ ||ಅಧಪಷ್ಟಿತಮೇಕೃಷ್ಣಾಃಪರಿಹಾಸೇನಕುಕ್ಕಿಣೀಂ | ಕೋಪಯಿತ್ವಾತತಃಪ್ರೇ
ಮಕಲಹೇತಾಮಸಾಂತ್ವಯತೆ||೫|| ಟೀ|| ಆರವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪರಿಹಾಸವಚನದಿಂದ
ರುಕ್ಕಿಣೀದೇವಿಗೆ ಕೋಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಅಮೇಲೆ ಪ್ರಣಯ ಕಲಹ ವುಂಬಾಳಲು ಪುನಃ ಆರುಕ್ಕಿಣಿಯು ತ
ನ್ನ ಮಥುರ ವಚನಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದ ನಂಬರ್ಥವಂ ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು
ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆ,-

ಎಲ್ಲ, ಅರಣೇ! ಬಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ರುಕ್ಕಿಣೀದೇವಿಯು ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಜಗದ್ಗುರು
ವಾದ ಪತಿಯಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸಖೀಜನರೊಡನೆಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದೀಸುತ್ತಾ ಉಪಚರಿಸಿದಳು||೧||ಯಾವಕಾಶ್ಚರ
ನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಸೃಜಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ,
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಆಯಾಶ್ವರನು-ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಾರ್ಥವಾಗಿ ಯಾದವವಂಶದಲ್ಲಿ ಲೀಲಾಮಾನುಷನಾಗಿ ಅ
ವತರಿಸಿರುವನು ||೨||ಆಗರ್ಹ-ಗೃಹವೆಂತಾದ್ದೆಂದರೆ- ಪ್ರಕಾಶಿತವ ಮತ್ತುಗಳ ಕುಚ್ಚುಗಳಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಮೇ
ಲ್ಪಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ರತ್ನದೀಪಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತವಾಗಿ ||೩||ಭ್ರಮರ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ನಾದಿತವಾ
ದ ಲುಪ್ತಮಾತೆಗಳಿಂದಲೂ ಧೂಪಂಗಳಿಂದಲೂ ಗವಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಬರುವ ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಂಗಳಿಂದಲೂ ||೪||
ಪಾರಿಜಾತವನದ ಪರಿಮಳವಂ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡುಬರುವ ಮಂದಮಾರುತ ನಿಂಬಲೂ, ಗವಾಕ್ಷ ರಂಧ್ರ-ಗಳಿಂದ

ನೋದ್ಯಾನಕಾಲಿನಾ | ಧೂಪೈರಾಗರುಭೀರಾರ್ಜಣಾಽಲರಂಧ್ರವಿನಿರ್ಗತೈಃ ||೫|| ಪಯಃಫೇನನಿಭಕುಂಭೈಃ
ಪರ್ಯಂಕಕಶಿಪೂತ್ತಮ | ಉಪತಸ್ಥಸುಖಾಸೀನಂಜಗತಾವೀಶ್ಯರಂಪತಮ ||೬|| ವಾಲಪ್ಯಜನಮಂ
ದಾಯರತ್ನ ದಂಡಂಸಖೀಕರಾತ್ | ತನವೀಜಯತೀದೇವೀಉಪಾಸಾಂಚಕ್ರಕೃತ್ ||೭|| ನೋಪಾ
ಚ್ಯುತಂಕ್ವಣಯತೀಮಣಿನೂಪುರಾಭ್ಯಾಂರಜೆಂಗುಳೀಯವಲಯವ್ಯಜನಂಗ್ರಹನಾ | ವಸಾಂ
ತಗೂಢಕುಚಕುಂಕುಮಕೋಣಹಾರಭಾಸಾನಿತಂಬಧ್ಯ ತಯಾಚ್ಛರಾಧ್ಯಾಕಾಂಚ್ಯಾ ||೮|| ತಾಂರೂಪಿ
ಣೀಂಶ್ರಿಯಮನನ್ಯಗತಿನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಯಾಲೀಲಯಾಧ್ಯತತನೋರನುರೂಪರೂಪಾ | ಪ್ರೀತಸ್ಮಯಾನ್
ಲಕಕುಂಡಲನಿವೃಕಂಠವಕ್ರೋಲ್ಲಸತ್ಪ್ರೀತಸುಧಾಂಹರಿರಾಬಭಾಷೆ ||೯|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ || ರಾಜಪುತ್ರೀ

ಭಿಃ-ಅಗ್ನಿಲುಚಕ್ರಗಳಿಂದಾದ, ಧೂಪೈಃ-ಹೂಗಳಿಂದಲೂ, ರಾರ್ಜಣ-ಅರಸೇ! ||೫|| ಕೋಭಿತವಾದ, ಪಯಃಫೇನನಿಭೇ-ಹಾಲಿನ
ನೋರೇಗಮಾನವಾದ, ಕುಂಭೈಃ-ಕುಳುವಾದ, ಕಶಿಪೂತ್ತಮೇ-ಅಂಜಮೆಪುಳಿದಹಾಸಿಕೆಯಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ಪರ್ಯಂಕೇ-ಮಂ
ಚದಲ್ಲಿ, ಸುಖಾಸೀನಂ-ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ, ಜಗತಾವೀಶ್ಯರಂ-ಲೋಕಂಗಳಿಗೂಡೆಯವಾದ, ಪತಿಂ-ಗಂಡನನ್ನು,
ಉಪತಸ್ಥೇ-ಸೇವಿಸಿದಳು ||೬|| ನಖೀಕರಾತ್-ಗೆಳತಿಯಕ್ಕೆಯಿಂದ, ರತ್ನದಂಡಂ-ರತ್ನದಪಿಡಿಯುಳ್ಳ, ವಾಲಪ್ಯಜನಂ-ಚಾಮರವ
ನ್ನು, ಆದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತೇನ-ಅವರಿಂದ, ವೀಜಯತೀ-ಬೀಜತೆಲಿರುವ, ದೇವೀ-ರಾಣಿಯು, ಅಶ್ವರಂ-ಬಡೆಯನ
ನ್ನು, ಉಪಾಸಾಂಚಕ್ರೇ-ಸೇವಿಸಿದಳು ||೭|| ಸಾ-ಆ ರುಕ್ಮಿಣೀಯು, ಉಪಾಚ್ಯುತಂ ಕೃಷ್ಣನಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ಮಣಿನೂಪುರಾಭ್ಯಾಂ-
ರನ್ನಡ ಕಾಲಂದಿಗಳಿಂದ, ಕ್ವಣಯತೀ-ಶಿಂಜಿತಧ್ವನಿಯಂ ಗೆಯ್ಯವಳೂ, ಅಂಗುಳೀಯವಲಯ-ಉಂಗುರ ದುರಟು, ವ್ಯಜನ-
ಬೀಸಣಿಯೂ, ಅಗ್ರಹಸ್ತ-ತುದಿಕ್ಕೆಯಲಿಉಳ್ಳವಳೂ, ವಸಾಂ-ಂತ-ಸರಗಿನಲ್ಲಿ, ಗೂಢ-ಅಡಗಿರುವ, ಕುಚ-ಮೂಲಗಳ, ಕುಂಕು
ಮ-ಕೇಸರದಿಂಚೆ, ಕೋಣ-ಕೆಂಪಾದ, ಹಾರ-ಸರಗಳ, ಭಾಸಾ-ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ, ನಿತಂಬಧ್ಯತಯಾ-ಪೊರವಾರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ಪರಾರ್ಥ್ಯಾಕಾಂಚ್ಯಾ-ಹೆರವರಿಂ ಬಯಸಲ್ಪಟ್ಟ ಡಾಬಿನಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿದವಳಾಗಿ, ರೇಜೀ-ಚಳಿದಳು ||೮|| ಯಾ-ಯಾ
ವಲ್ಲಭ್ಯೆಯು, ವೀಲಯಾ-ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಶಾಸದಿಂದ, ಧ್ಯತತನೋಃ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವತಾರರೂಪವುಳ್ಳನಿಷ್ಟುವಿಗೆ, ಅನುರೂಪರೂ
ಪಾ-ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಕ್ಕಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳವಳೋ, ಅನನ್ಯಗತಿಂ-ತನ್ನಂಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಹೋಗಬೇಯಿರುವ, ಅಲಕ-ಸುಧಾಂ-
ಅಲಕ-ಮುಳುಗುಗಳಿಂದಲೂ, ಕುಂಡಲ-ತಾಟಂಗಳಿಂದಲೂ, ನಿಷ್ಕುಕುಶ-ವರಹಗಳ ಸರಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರಳಿನಿಂದಲೂ, ವ
ಕ್ರ-ಮುಖದಿಂದಲೂ, ಉಲ್ಲಸತ್-ಕೋಭಿಸುವಳೂ, ಸ್ತುತಸುಧಾಂ-ಕಿರುನಗೆಯೆಂಬ ಅಮೃತವುಳ್ಳವಳೂ, ರೂಪಿಣೀಂಶ್ರಿ
ಯಂ-ಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇಆದ, ತಾಂ-ಆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂಕುರಿತು, ಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರೀತವುಳ್ಳವನಾದ, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ತು
ರ್ಯ-ಮಂದಹಾಸಗೊಳ್ಳುವನಾಗಿ ಆಬಭಾಷೇ-ನುಡಿಯನು ||೯|| (ಕೃಷ್ಣವಚನವು) ರಾಜಪುತ್ರೀ-ಧೋರೆಯಮಗಳೇ! ರೂ

ಬರುವ ಅಗರು ಧೂಪಗಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡ ಅತಿಮನೋಹರವಾಗಿರುವುದು ||೫|| ದಿವ್ಯವಾದ ಗರ್ಭದೃಗ್ಗಡದಲ್ಲಿ
ಹ್ರೀರದ ನೋರೆಯಂತೆತುಂಭವಾದ ಉತ್ತಮವಾದ ಹಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿಕುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು
ಉಪಚರಿಸಿದಳು ||೬|| ಅಂತಾ ದಿವ್ಯಗಡದಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಸುರ್ವಮಯವಾದ ದಂಡವುಳ್ಳ ವಾಲಪ್ಯಜನಮಂ
ಸಖಿಯಹಸ್ತದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವ್ಯಜನದಿಂದ ಪೀಸುತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನುಪಚರಿಸಿದಳು ||೭|| ಆರುಕ್ಮಿಣಿಯು
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ರತ್ನಮಯಂಗಳಾದ ಕಾಲಂದಿಗಳಂ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ಯುತ್ತ, ಉಂಗುರಂಗಳಿಂದಲೂ ಕ
ಡಗಂಗಳಿಂದಲೂ ವ್ಯಜನದಿಂದಲೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹಸ್ತವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಸೀಲೆಯ ಸರಗಿನಲ್ಲಿ ಗೂಢವಾದ ಕುಚ
ಕುಂಭಯುಗ್ಗಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಕುಂಕುಮದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಮುತ್ತಿನಾರವುಳ್ಳ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಿಂದ ಬಳುಕುವಳಾಗಿ,
ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಒಡ್ಡಿಯಾಣದ ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಕಾಶಿತಳಾಗಿ ಉಪಚರಿಸಿದಳು ||೮|| ಆಕೃಷ್ಣನು
ಶೀಲೆಯಿಂದ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾನುವ ವೇವುಳ್ಳ ತನಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಧೂರ್ಲ
ಭಳಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ರೂಪಳಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ನೋಡಿ, ಕೇಶಂಗಳಿಂದಲೂ ಕುಂಡಲಂಗಳಿಂದಲೂ
ಹಾಶಂಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಮುಗುಳುನಗೆಯೆಂಬ ಅಮೃತವುಳ್ಳ ಆರು
ಕ್ಮಿಣಿಯಂ ಕುರಿತು ನಗುತ್ತಮಾತನಾಡಿದನು ||೯|| ಎಲ್ಲರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ! ನೀನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ

ಪ್ರಿತಾಭೂವೈರ್ಲೋಕಪಾಲವಿಭೂತಿಭಿಃ | ಮಹಾನುಭಾವೈಶ್ವೇಮದ್ಭೀರೂಪೌದಾಪ್ಯಬಲೋಪಕ
ತ್ಯೈ || ೧೦ || ತಾಃ ಪಾಪಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಸಮಾಹೃತ್ಯಾ ಚೈವಾಪ್ಯಾಸ್ಮಿನ್ ಸ್ಮರತುರ್ಮದಾಃ | ದತ್ತಾಭೃತ್ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ
ತಾಃ ಕಸ್ಯಾನೋ ವಪುಃ ಪರಮಾಃ || ೧ || ರಾಜಭೋಜ್ಯಭ್ಯಾತಸ್ಸುಭುಗಮುದ್ರಾಂಕರಣಂಗತಃ |
ಬಲವದಿಭ್ಯಾಕೃತವ್ಯಥಾ ಪಾಪಯಸ್ತ್ಯಕ್ತಸ್ತೌವಾಸನಾಃ || ೧೨ || ಅಸ್ತೌಪ್ತವತ್ಕೃತನಾಂ ಪುನಃ ಪುನಃ
ಲೋಕಪಥಮೀಯುಷ್ | ಅಸ್ಥಿತಾಃ ಪದವೀಂ ಸುಭುಗಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸ್ವೀಕೃತಯೋಃ ಪಿತೃಃ || ೧೩ || ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಂ
ಚ ನಾ ವಯಂ ಶಕ್ಯಮ್ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಂ ಜನಮ್ | ತಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಯೇನ ಹೃತ್ಯಾ ಮಾಂಭಜಂತಿ ಸುಮ
ಧ್ಯಮಿ || ೧೪ || ಯಯೋರಾತ್ಮಸಮಂವಿತ್ತಂ ಜನ್ಮೈಶ್ವರ್ಯಾಕೃತಿಭಿರಪಿ | ತಯೋರಿತವಾಹೋಮೃತ್ಯುಃ

ಪೌದಾರ್ಯಬಲೋಪಕೃತ್ಯೈಃ-ಜಲನಿಕ ಯಿಂದಲೂ ಧಾರಾಳಕೆಯಿಂದಲೂ ಹೇರಳಪ್ರಿಯಿಂದಲೂ ಅಧಿಕರಾದಂಧಾ, ಸ್ತ್ರೀಮು
ದ್ಭಿಃ-ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳವರಾದಂಧಾ, ಮಹಾನುಭಾವೈಃ-ಮಹಾಸಾವಧ್ಯರಾದಂಧಾ, ಲೋಕಪಾಲವಿಭೂತಿಭಿಃ-ದಿಕ್ಪಾಲಕರಾದಂಧಾ
ಯೈಃ ಪುತ್ರಂಧಾ ಭೂಸೈಃ-ಭೂಪಾಲಕರಾದಂಧಾ, ಕಾಸ್ಥಿತಾಃ-ಪ್ರಾಪ್ತವಿಜಯವಿಜಯಿ || ೧೦ || ಸ್ಮರತುರ್ಮದಾಃ-ಕವದಿಂದ
ಹೆಚ್ಚು ಕೊಬ್ಬುಳ್ಳವರಾದಂಧಾ, ಅರ್ಥಿಗಾಃ-ಸನ್ನಯಿಸುವವರಾಗಿ, ಪಾಪಾಃ-ಬಂದಂಧಾ, ತಾಃ ಕೃತ್ಯಾದ್ಯಾದಿಃ-ಆಶೀರವಾಲ
ನು ಮೊದಲಾದವರನ್ನ ಹಿತವಾ-ತೋರವಾ, ಭೃತ್ಪಾ-ಅಂಜನಿಂದಲೂ ಸ್ವಪಿತಾ-ಚಾನಿನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದಲೂ ದತ್ತಾ-ಅ
ವರಿಗೆ ಗೊಡಲಪಟ್ಟವಳಾದರೂ, ಅಸಮಾಃ-ಸರಿಯಲ್ಲವೆಯಿರುವ, ಸಃ-ಸಮಸ್ತ, ಕಸ್ಯಾತ್ಮ-ಯಾವನಿಹಿತ್ತದೆ ದೆಸೆಯಿಂದ,
ವಪುಃ-ಬಪ್ಪಿ ಬಯಸಿದವಳಾದೆ ? || ೧೧ || ಸುಭುಗ-ಚಾರುವಾಹ ಹುಬ್ಬುಗಳಿಲ್ಲವಳೇ! ರಾಜಭೋಜ್ಯ-ಅರಸುಗಳಹೆಯಿಂದ, ಬಿಜ್ಯ
ತ-ಹೆವರಿದವರಾಗಿ, ಸಮುದ್ರಂ-ಕಡಲನ್ನು, ಶರಣಂಗತಾಃ-ರಕ್ಷಕವಾದ ವಸೆಯನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವಂಧಾ, ಲನದ್ಭಿಃ-
ಸೈನ್ಯದಬಲವುಳ್ಳ ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳೊಡನೆ, ಕೃತವ್ಯಥಾ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಶೇಷವುಳ್ಳಂಧಾ, ಪಾಪಯಃ-ಸಹವಾಗಿ ತ್ವ
ಕ್ತೌ ಸ್ತೌವಾಸನಾಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜವೀರಂಗಳಿಲ್ಲಂಧಾ, ಸಮ್ಯಗ್-ಏಕೆ ಬಯಸಿದೆ || ೧೨ || ಅಸ್ತೌಪ್ತವತ್ಕೃತನಾಂ-ಅಪ್ರಕ
ಟವಾದ ದಾರಿಯುಳ್ಳಂಧಾ, ಅಲೋಕಪಥಮೀಯಾಃ-ಲೋಕದ ಜನರ ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಯಿರುವ ಧಾ, ಪುಂಸಾಂ-
ಪುರುಷರ, ಪದವೀಂ-ಮಾರ್ಗವನ್ನು, ಅಸ್ಥಿತಾಃ-ಇಳಿಯಿರುವ, ಯೋಃ ಪಿತೃಃ-ಜೆಂಗಳ, ಪಾಪಯಃ-ಪಾಪ-ಸೀದಂ-ದಾಸಿ
ನುತ್ತಿರುವರು, ಸುಭುಗ-ಜೆಂಜೇ || ೧೩ || ವಯಂ-ನಾವು, ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಂ-ವಿನೂತನಾದ ಹರಿವ್ರಗಾಗಿರುವವು ಶಕ್ಯ-ಬಾರಿಬಾ
ರಿಗೂ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಚನಜನಮಿಯಾಃ-ಕಡುಬಡವರೇ ಪ್ರಿಯರಾಗಿವುಳ್ಳವರು, ಕದುಬಡವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದವರೂ ಆಗಿರುವವು, ಸು
ಮಧ್ಯಮೇ-ಚಲವಾದ ಬೊಂಕವುಳ್ಳವಳೇ, ತಸ್ಯಾತ್ಮ-ಆ ಕಾರಣದವೆಸೆಯಿಂದ, ಪ್ರಾಯೋಣ-ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, ಅಥ್ಯಾಃ-ಧನವಂ
ತರು, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ನಭಜಂತಿಹಿ-ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಷ್ಟೆ ? || ೧೪ || ಯಯೋಃ-ಯಾವಕಾರ್ವರಿಗೆ, ವಿತ್ತಂ-ಧನವೂ, ಜನ್ಮೈ
ಶ್ವರ್ಯಾಕೃತಿಭಿರಪಿ

ಲೋಕಪಾಲಕರಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಧನಮತರಾದ, ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದಲೂ ಶೇ
ದಾರ್ಯದಿಂದಲೂ ಬಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಅರಸುಗಳಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿದ್ದಯಲ್ಲಾ || ೧೦ ||
ಕಾಮಮದದಿಂದ ಲುದ್ಧತರಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷವಾಲನು ಮೊದಲಾದ ಆಯರೆ
ಸುಗಳೆಂಬಿಟ್ಟು ನಿನಗೆ ಸಮಾನರಲ್ಲದ ಸಮ್ರಂ ಏಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದವಳಾದೆ || ೧೧ || ಶಿಕ್ಷವಾಲನು ಜರಾಸಂಧನು ಮೊ
ದಲಾದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಗವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಲವದ್ವಿರೋಧದಿಂದಿಲ್ಲಿ
ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವನಾವು, ಇದರಮೇಲೆ ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲವು || ೧೨ || ಬಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಯ
ದೆ ಆಚಾರವುಳ್ಳ ಲೋಕಮಾರ್ಗವೆಂಬಿಟ್ಟು ರುದ್ಧಾ ಚರಣವಂ ಮಾಡುವ ಪುರುಷರ ಮಾರ್ಗವನನುಸರಿಸಿ
ಕೊಂಡಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ವ್ಯಸನಪಡುವರು || ೧೩ || ಇವ್ವು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ ನಾಪುನಿರ್ಧನ ರಾದವರಿಗೆ ಬೇ
ಕಾದವರು, ಅದರಿಂದ ಧನಿಕರಾದವರು ನಮ್ಮಂಭಜಿಸುವುದೇಯಿಲ್ಲ || ೧೪ || ಯಾರಿಗೆ ಧನವೂ ಸಮವಾಗಿರುವುದು
ಮೋ ವಯಸ್ಸೂ ಆಕೃತಿಯೂ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಯಾರಿಗೆ ಸಮವಾಗಿರುವುದೋ ಅವರಿಗೆ ವಿವಾದವೂ ಮೃತಿ

ಜನೋತ್ತಮಾಧಮಯೋಕ್ಯುಚಿತಃ ||೧೫||ವೈದರ್ಭ್ಯತದವಿಜ್ಞೇಯತ್ವಯಾದೀರ್ಭಸಮೀಕ್ಷಯಾ ! ವೃ
ತಾವಯುಗಾಂತ್ಯೇರ್ಹೀನಾಭಿಕ್ಷುಭಿಶ್ಚಾಘ್ರಿತಾಮುದಾ ||೧೬|| ಅಥಾತ್ಮನೋನುರೂಪವೈಭವಸ್ಸುಪು
ರಃಪರ್ವಭವಂ | ಯನತ್ಯಮಾಶಿಷಸ್ಸತ್ಯಾಹಾಮಾತ್ರಚಲಸ್ಸುಪೇ ||೧೭|| ಚೈದ್ಯಸಃ ಲ್ವಜರಾಸಂ
ಧಮತವಕ್ತ್ರಾದಯೋನ್ಯಪಾಃ | ಮಮದ್ವಿಪಲತಿವಾಮೋರುರುಕ್ಮೀಚಾಪಿತವಾಗ್ರಜಃ ||೧೮|| ತೇಪೂಂ
ವೀರ್ಯಮಪಾಂಧಾನಾಂದ್ಯಪಾನ್ಮಾಂಸ್ಮಯಮುತ್ತಯ | ಅನೀತಾಸಮಯಾತ್ಯಂಚತೇಜೋಽಹರತಾಸ
ತಾಮ ||೧೯|| ಉದಾಸೀನಾವಯಂನೂನಂನಸ್ತ್ಯೈವತ್ಯಾರ್ಥಕಾಮುಕಾಃ | ಅತ್ಮಲಬ್ಧ್ಯಸ್ಮರೇ
ಪೂರ್ಣಾಗೇಹಯೋಜ್ಞೋತಿರಕ್ರಿಮಾಃ ||೨೦|| ಶ್ರೀಕುಕಿ||ವತಃಪದಕ್ತ್ವಾಭಗವಾನಾತ್ಮಾನಂವಲ್ಲ

ಕೃತ್ಯಾ ಕೃತಿ-ಜನನವೂ ಒಡತನವೂ ರೂಪವೂ, ಅತ್ ಸಮ-ತಮಗೆ ಸರಿಯಾದ್ದು, ಭರ್ತೆ-ಆಗಿರುವದೋ, ತಯೋಃ-
ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ, ದಿವಾಹಿ-ಮದುವೆಮೂ ವೈತ್ರಿಹತ್ಯಾದವೂ ಯುಕ್ತವಾಗುವದು ಉತ್ತಮಾಧಮದೋ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವೆ
ರಿಗೂ ನಿತ್ಯವೂ, ಕ್ಷುಣ್ಣಿ-ಎಲ್ಲವೂ, ನ-ಯುಕ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲ ||೧೫|| ವೈದರ್ಭಿ-ರೂಪಿಣಿಯೇ! ಏತ-ಇದರನ್ನು, ಅಪಿ
ಕ್ಷಾಯ-ತಿಳಿಮದ್ದೇ, ಗುಣೈಃ-ಸತ್ಯಾದಿಗುಣಗಳಿಂದ, ಜೀನಾ-ರಹಿತರಾಗಿಯೂ, ಭಿಕ್ಷುಭಿಃ ತಿರುಪಗಾರರಿಂದ, ಮುದಾ-ಸಂ
ತೋಷದಿಂದ, ಕ್ಲಾಪಿತಾ-ಕೂಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಯೂ, ಇರವ, ವಯಂ-ನಾವು, ಅದೀರ್ಭಸಮೀಕ್ಷಯಾ-ಪೂರವಾದ ಆ
ಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲದವಳಾದ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ವೃತಾಃ-ಒಪ್ಪಿ ಬಯಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದವು ||೧೬|| ಅಧ-ಇನ್ನು ಮೇಲೆಯಾದರೂ,
ಯೇನ-ಯಾವವುರುಷನಿಂದ, ಸತ್ಯಾಃ-ದಿವವಾದ, ಅಶಿಷಿ-ಮನೋರಂಭಗಳನ್ನು, ಇಹ-ಈ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಮುತ್ರಚ-ಪ
ರಲೋ ದಲ್ಲಿಯೂ, ಲಬ್ಧ್ಯಸೇ-ರಡೆಯುವಿಯೇ. ತಂ-ಆಂಧಾ, ಅತ್ಮನೀತನುರೂಪಂ-ನಿನಗೆ ತಕ್ಕವನಾದಂಥಾ, ಪುರುಷರ್ಷ
ಭಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು, ತ್ವಂ-ನೀನು, ವೃ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ಭಜನ್ವ-ಪ್ರೀತಿಸು, ನೇವಿಸು ||೧೭|| ವಾಮೋರು-ಮನೋ
ಪರಾಗಳಾದ ತೊವಗೆಳುಳ್ಳವಳೇ! ಜೈದ್ಯ-ನಿರೂಪನು, ಪಾಲ್ವನು, ಜೀನಂಭನು, ಮೂತವಕ್ತ್ರನು. ಆದಯಃ-ಪೋದಲಾಗಿಲು
ಳ್ಳ, ನೃಪಾಃ-ಅರಸುಗಳೇ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಆಗ್ರಜಿ-ಆಂದವಾದ, ರೂಪೀಜಾಪಿ-ರೂಪಿಯೊಡನೂಂಟ. ವಮ-ನನ್ನನ್ನು, ದ್ವಿ
ಷಂತಿ-ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವರು ||೧೮|| ವೀರ್ಯಪಾಂಧಾನಾಂ-ಕೂರತ್ವದಳೊಬ್ಬರಿಂದ ಕರುಡರಾದ, ಪೃಷ್ಠಾಸಾಂ-ಗರ್ವ
ವುಂಟಾದವರಾದ, ತೇಪೂಂ-ಆ ಯರನುಗಳೇ, ಸ್ಮಯಸ ತ್ವಯೇ-ಗರ್ವವಂ ಮೋಗೊಳಿಸಬೇಡನುಗೆ, ಅನತಾಂ-ದುಪ್ಪರ,
ತೇಜಿ-ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಅಪಮರತಾ-ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವ, ಪಯನ-ನನ್ನಿಂದ, ತ್ವಯಾ-ನೀನೂ, ಅನೀತಾ-ತರಲ್ಪಟ್ಟವಳು, ಅಸಿ-ಆ
ಗಿರುವಿ ||೧೯|| ದಮಂ-ನಾವು, ನೂಸಂ-ದಿಬ್ಬವಾಗಿ, ಉದಾಸೀನಾಃ-ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿರುವವರು ಸ್ತ್ಯೈವತ್ಯಾರ್ಥಕಾಮುಕಾಃ-
ಹೆಂಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಧನವನ್ನೂ ಬಯಸುವವರು,ನ-ಅಲ್ಲವು! ಆತ್ಮಲಬ್ಧ್ಯಾ-ಸಮೃದ್ಧಿಭದಿಂದಲೇ. ಪೂರ್ಣಾಃ-ತುಂ
ದಿವವರಾಗಿಯೂ, ಗೇಹಯೋಃ-ಗೃಹದಲ್ಲಿಯೂ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ, ಜ್ಞೋತಿರಕ್ರಿಯಾಃ-ದೀಪವಂತೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಕ್ಷಿಮಾತ್ರ
ರಾದವರಾಗಿ ಆಸ್ತುಕೇ-ಇರುವವು ||೨೦|| ಭಗವಾನ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಏತಾವ-ಇಷ್ಟಮಾತ್ರವನ್ನು, ಉ

ಯೂ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಉತ್ತಮಾಧಮಜನರಿಗೆ ಕೂಡಿಬರುವುದಿಲ್ಲ ||೧೫|| ರೂಪಿಣಿಯೇ! ಇದನರಿಯದೇದೂರಾ
ಲೋಚನೆಯಂ ಮಾಡದೆ ನೀನು ಗುಣಹೀನರಾಗಿ ಭಿಕ್ಷುಗಳಿಂದ ಶಾಘ್ರಿತರಾದ ನಮ್ಮಂ ವೈರ್ಭವಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷೆ
ಸಿವವಳಾದಿ ||೧೬|| ಆದಾಗ್ಯೂ ಈಗಲಾದರೂ ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನ ನೆಯ್ಯದವಳಾಗಾ
ಯಾವವುರುಷನಿಂದ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಮನೋರಂಭಗಳ ನೆಯ್ದುವೆಯೋ ಅಂಧಾಪುರುಷ
ನೆನೆಯ್ದು ||೧೭|| ಶಿಶುಪಾಲನು, ದಂತವಕ್ತ್ರನು, ಸಾಲ್ವನು, ಜರಾಸಂಧನು ಮೊದಲಾದಕ್ಷತ್ರಿಯರು ನಿಮ್ಮಂ
ಟನಾದ ರೂಪಿಯುನಹ ನನ್ನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವಂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ||೧೮|| ಶರ್ಯವಾದಾಂಧರಾದ ಆ ಶಿಶುಪಾಲಾದಿ
ಗಳ ಗರ್ವಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ದುಷ್ಟರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವನಮ್ಮಿಂದ ನೀನು ತರಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದಿ ||೧೯||
ನಾವು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಉದಾಸೀನರು. ಪತಿಪುತ್ರಧನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರಲ್ಲ. ಆತ್ಮಲಾಭದಿಂದ
ಪೂರ್ಣರಾಗಿ ದೀಪಂಗಳಂತೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಅಕ್ರಿಯಾವಂತರಾಗಿರುವರು ||೨೦|| ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವನ್ನೇ

ಭಾವಿವ|ಮನ್ಯಮಾನಾಮವಿಕ್ಲೇಷಾತ್ತ್ವದ್ವರ್ಪಘ್ನಉಪಾರಮತ್||೧೧||ಇತಿತ್ರಿಲೋಕಾಧಿಪತಸ್ತದಾ
ತ್ಯನಃಪ್ರಿಯಸ್ಯದ್ವ್ಯಕ್ತೃತಪೂರ್ವಮಪ್ರಿಯಮ್| ಆಶ್ರುತ್ಯಭೀತಾಹ್ವದಿಜಾತವೆವಧುಶ್ಚಿಂತಾಂದುರಂ
ತಾಂದುರದತೀಜಗಾಪಹ||೧೨||ಪದಾಸುಜಾತನನಖಾರುಣಶ್ರಿಯಾಭುಮಾಲಿಖಂತ್ಯಕುಭಿರಂಜನಾವ್ಯ
ತ್ಯೈ ಆಸಿಂಚತೀಕುಂಕುಮರೂಪಿತಸ್ತನೌತಸಾಂಧವಧೇಮುಖ್ಯತಿದುಃಖರುದ್ಧವಾಕ್||೧೩||ತಸ್ಯಾ
ಸ್ಸುದುಃಖಭಯಕೋಕವಿನವ್ಯಬುದ್ಧಿರ್ದರ್ಶಸಾಚ್ಛ್ಲಘ್ನಧದ್ವಲಯತೋವ್ಯಜನಂಪವಾತ | ದೇಹತ್ಯ
ವಿಕ್ಲಬಧಿಯಸ್ಸಹಸಾವಿಮುಹ್ಯರಂಭವವಾತನಿಹತಾಪ್ರವಿಕೀರ್ಯಕೇಕಾ ||೧೪|| ತಂದ್ಯ ಪ್ಲಾಪ್ತವ್ಯಭಗ
ವಾಕ್ ಕೃಷ್ಣಾಪ್ರಿಯಾಯಾಶಾವೇಮಬಂಧನಮ್ | ಹಾಸ್ಯಸೌಧ್ರಿಮಜಾನಂತ್ಯಾಕರಾಣಿಸ್ಸೌನ್ಯಕಂ

ಕ್ವಾ-ಹೇಳಿ, ಅವಿಕ್ಲೇಷಾತ್-ಗಂಡನಂ ಬಿಡದೇಯಿರುವುದರಿಂದ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನೇ, ವಲ್ಲಭಾವಿವ-ಗಂಡನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಳಾ
ಗಿರುವಳಿನಂತೆ, ಮನ್ಯಮಾನಾಂ-ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂಕುರಿತು, ತದ್ವರ್ಪಘ್ನ-ಆಕೆಯರ್ಗವಂ ಮುರಿಯುವನಾ
ಗಿ, ಉಪಾರಮತ್-ಸುಮ್ಮನಾದನು ||೧೧|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಆತ್ಮನಃಪ್ರಿಯಸ್ಯ-ತನಗೆ ಇಷ್ಟನಾದ, (ಆನಂದಾತ್ಮನಾದ), ತ್ರಿಲೋ
ಕಾಧಿಪತೇಃ-ಮೂರುಲೋಕಂಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದ ಶೈವಣ್ಣನ, ಅಶ್ರುತಪೂರ್ವಂ-ಮುನ್ನುಕೇಳಲ್ಪಡ ಇರುವ, ಅಪ್ರಿಯಂ-ಅ
ನಿಷ್ಟವಾದ, ತತ್-ಆ ಮಾತನ್ನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಆಶ್ರುತ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಹೃದಿ-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಭೀತಾ-ಹೆದರಿದವಳಾದ, ದೇವೀ-ರೂಕ್ಮಿಣಿ
ಯು, ಜಾತವೇಷಧುಃ-ನಡುಗುತುಟ್ಟಿದವಳಾಗಿಯೂ, ರುದತೀ-ಅಳುವಳಾಗಿಯೂ, ದುರಂತಾಂ-ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ, ಚಿಂತಾಂ-ಹಳೆ
ಹಳೆಯನ್ನು, ಜಗಾಮಹ-ಹೊಂದಿದಳು ||೧೨|| ನಖಾರುಣಶ್ರಿಯಾ-ಉಗುರುಗಳ ಕೆಂಪುಕಾಂತಿಯೊಡನೆ ಸುಜಾತೇನ-ಚನ್ನಾ
ಗಿತುಟ್ಟಿರುವ, ವದ-ಕಾಲಿನಿಂದ ಭುವಂ-ನಿಲವನ್ನು, ಲಿಖಂತೀ-ಕರೆಮುತ್ತಿರುವಳೂ, ಅಂಜನಾವ್ಯತ್ಯೈ-ಕಾಡಿಗೆಯಿಂದ ಕದ
ಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಶ್ರುಣಿ -ಕನ್ನೀರ್ಗಳಿಂದ, ಕುಂಕುಮರೂಪಿತಾ-ಕೇಸರಕರ್ಮಮದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಂಗಳಾದ, ಸ್ತನೌ-ಕೀಜಗಳನ್ನು,
ಆಸಿಂಚತೀ-ತೋಯಿಸುವಳೂ, ಅಥೋಮುಖೀ-ಕಳಗಡೆಗೆ ಮೋರೆಯುಳ್ಳವಳೂ, ಅತಿಮಃಖರುದ್ಧವಾಕ್-ಅಧಿಕವ್ಯಥೆಯಿಂದ
ತದಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾತುಳ್ಳವಳೂಆಗಿ, ತಸ್ಯಾ-ನಿಂದಳು ||೧೩|| ಸುದುಃಖಭಯಕೋಕವಿನವ್ಯಬುದ್ಧೀ-ವ್ಯಥೆ ಹೆದರಿತ ಆಳವು
ಗಳಿಂದ ನಾಶವಾದ ವಿವೇಕವೃಕ್ಷಂಥಾ, ತಸ್ಯಾಃ-ಆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ, ಸ್ಲಘ್ನಧದ್ವಲಯತೇ-ಜಾರಿದ ಒಳಗಲ್ಪ, ಹಸ್ತಾ-ಕೈಯ ಹೆಸೆ
ಯಿಂದ, ವ್ಯಜನಂ-ಜೀನಣಿಕೆಯು, ಪವಾತ ಬಿದ್ದುದು ವಿಕ್ಲಬಧಿಯಃ-ಮಃಖಿತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಳು, ದೇಹತ್ಯ-ಝೀರವೂ ನಡ
ಸಾ-ಪೇಗನೇ, ವಿಮುಹ್ಯ-ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೆತ್ತಿದುದಾಗಿ, ಕೇಕಾ-ತಲಿಕೊಡಲನ್ನು, ಪ್ರವಿಕೀರ್ಯ-ಕದರಿಕೊಂಡು, ವಾತನಿಹತ-
ಗಾಳಿಯಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ರಂಭೇವ-ಬಾಳೆಯಮರದಂತೆ, ಪವಾತ-ಬಿದ್ದುದು||೧೪|| ಭಗವಾ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಸಕೃಷ್ಣಃ-

ನುಡಿದು ಭಗವಂತನು ನಿರಂತರಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಾನೇ ಪ್ರೀತಿವಾತ್ಸಲ್ಯವೆಂದು ಗರ್ವಿತಳಾದ ರು
ಕ್ಮಿಣಿಯ ಗರ್ವವಂ ಪರಿಹರಿಸಲೋಸುಗ ಈ ಮಾತು ನುಡಿದು ಸುಮ್ಮನೆಯಾದನು ||೧೧|| ಲೋಕತ್ರಯನಾ
ಥನಾದ ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೋರವಾದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೇಳಲ್ಪಡದೇ ಯಿದ್ದ ವಾ
ಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಭಯದಿಂದ ಕಂಪಿಸೂತ ರೋದನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತ ಅಪಾರಚಿಂತೆಯನ್ನೆಬ್ಬಿದಳು ||೧೨|| ಆಗ ರುಕ್ಮಿ
ಣಿಯು ಕೆಂಪಾದನಖಂಗಳಿಂ ಕೋಭಿಸುವ ಕೋಮಲವಾದ ಪಾದದಿಂದ ಭೂಮಿಯಂ ಬರೆಯುತ್ತಕಳ್ಳುಮಿ
ತ್ರಂಗಳಾದ ನೇತೋಗ್ರದಕಂಗಳಿಂದ ಕುಚ್ಚುಂಭಂಗಳು ನೆನೆಯಿಸೂತ ಅತಿದುಃಖದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ
ಗಂಟಲಸೆಲೆ ಬಿಗಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಮಾತನಾಡದೆ ಶಿರವಂಬಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆನಿಂತಳು ||೧೩|| ಬಹುಮಃಖದಿಂದಲೂ
ಭಯದಿಂದಲೂ ಕೋಕದಿಂದಲೂನವ್ಯವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳಅರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಶಿಥಿಲವಾದ ಕಡಗಂಗಳುಳ್ಳ ಹಸ್ತ
ದಿಂದ ವ್ಯಜನವು ಜಾರಿಬೀಳಲಾಗಿ ಪ್ರಚ್ಛೇದಹಿತಲಾಗಿ ಶರೀರದ ಕೇಕಂಗಳು ಚದರಿಹೋಗಲಾಗಿ ವಾಯುವಿನಿಂದ
ದಚಿತವಾದ ಕದಳಿಸ್ತಂಬದಂತೆ ಕೆಳಕ್ಕೆಬಿದ್ದಳು ||೧೪|| ಹಾಸ್ಯಚಾತುರ್ಯವ ನುಡಿದ ಅರುಕ್ಮಿಣಿಯವೇ
ಮಾನುಭ್ರಮವನ್ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರುಕ್ಮಿಣಿಯಲ್ಲಿ ದಯೆಯಂ ಮಾಡಿದನು ||೧೫|| ಚತುರ್ಭುಜನಾದ

ಪತ'೧೫||ಪರೈಕಾದವರು ಹ್ಯಾಕುತಾಮಾತ್ಮಾಪ್ಯಚತುರ್ಭುಜಃ | ಕೇಶಾನ್ಸಮೂಹ್ಯತದ್ವಕ್ತ್ರಂ
ಪ್ರಾಮೃಜತ್ಪದ್ಮಪಾಣಿನಾ||೧೬||ಪ್ರಮೃಜಾಶುಕ್ರಳಿಸತ್ ಸ್ತನೌಚೋಪಹತಾಶುಚಾ||೧೭||ಪ್ರಮೃಜಾ
ಹನಾರಾಜನ್ಯನನ್ಯವಿಷಯಾಂಸತೀವ್||೧೮||ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸಸಾಂತ್ವಜ್ಞಃ ಕೃಪಯಾಕೃಷಣಾಂ
ಪ್ರಭುಃ||೧೯||ಹಾಸ್ಯಪ್ರಾಥೇರ್ಭ್ರಮಚ್ಚಿತ್ತಾ ಮತದರ್ಹಾಂಸತಾಂಗತೇ||೨೦||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ||ಮಾಮಾವ್ಯ
ದಭ್ಯಸೂಯಧಾಜಾನೆತ್ವಾಮತ್ಪರಾಯಣಾಮ್||೨೧||ತ್ವದ್ವಚಶ್ಯೋತುಕಾಮನಜ್ಜೈಲ್ಯಾಚರಿತಮಂಗ
ನೇ||೨೨||ಮುಖಂಚಪ್ರಮಸಂರಂಭಸ್ವರಿತಾಧರಮೀಡೈತುವಾ||೨೩||ಕಟಾಕ್ಷಪಾರುಣಾಪಾಂಗಂಸುಂದರ
ಭುಕ್ತುಪೀತಪದ್ಮ||೨೪||ಅಯಂಹಿಪರಮೇಲಾಭೋಗ್ಯಹಮ್||೨೫||ಹಮಧಿನಾಮ್||ಯನ್ನ ಮೈರ್ನೀಯ

ಆ ಹುಯು, ಹಾಸ್ಯಪ್ರಾಥಿಂ- ಸಗಸರದಚ್ಚಾಣ್ಡೆಯನ್ನು, ಅಜಾನಂತಾಃ-ಅರಿಯದೆಯಿರುವ, ಪ್ರಿಯಾಯಾಃ-ಪತ್ನಿ ಯಾದರುಗಿಣಿ
ಯ, ತಂ-ಅಂಧಾ, ಪ್ರೇಮಬಂಧನಂ-ಸ್ನೇಹಬಂಧನವನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೋಡಿ, ಕರುಣಾ-ಅನುತಾಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅನ್ವ
ಕಂವತ-ವಯೋದ್ಧಮ ||೧೬|| ಆರ-ಬೇಗನಿ, ಚತುರ್ಭುಜಃ-ಠಾಲ್ಪುಲೋಲುಗಳಿಲ್ಲವನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಪರ್ಯಂಕಾರ್-ಮಂ
ಚದಿಂದ, ಅವರದ್ಯ-ಇಳಿದು, ತಾಂ-ಅಕೆಯನ್ನು, ಉತ್ಪಾದ್ಯ-ಅತ್ತಿ, ಕೇಶಾನ್-ತಲೆಕೂದಲನ್ನು, ಸಮೂಹ್ಯ-ಹಿಕ್ಕಿಗಂಟಿಟ್ಟು,
ತದ್ವಕ್ತ್ರಂ-ಅಕೆಯಮುಖವನ್ನು-ಪದ್ಮಪಾಣಿನಾ-ತಾವರಯಂತಿರ್ಪ ತನ್ನಕೈಯಿಂದ, ಪ್ರಾಮೃಜ-ಧೂಳಿಂಗಳಿಂದ||೧೭||
ಪಾರ್ಷ್ವ-ಘೋರಿಯು! ಅಶ್ರುಕಳಿ-ಕಣ್ಣಿನ ತೊಟ್ಟುಗಳಿಲ್ಲ, ನೇತ್ರೇ-ಕಂಗಳನ್ನೂ, ಶುಚಾ-ಕೊಳೆದಿರುವ, ಉಪಹತಾ-ಕೃಷ್ಣಂ
ಗಳಾದ, ಸ್ತನೌಚ-ಮಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರವೃಜ್ಞ-ಬಿರಸಿ, ಅನ್ಯವಿಷಯಂ-ಬೇರೆಯಾವಗೋಚರವೂಲ್ಲದ, ಸಂ-ಪತಿವ್ರತೆ
ಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು, ಬಾಹುನಾ-ತೊಳೆಸಿದ, ಅಶ್ಲಿಷ್ಠ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ||೧೮|| ಪ್ರಭುಃ-ಧೂರಿಯು, ಸತಾಂ-ಸತ್ಪುರು
ಷರಿಗೆ ಗತಿ-ಪ್ರಾಪ್ತನು, ಸಾಂತ್ವಜ್ಞಃ-ಸಮಾಧಾನವಂ ಬಲ್ಲವನೂದ ಕೃಷ್ಣನು, ಹಾಸ್ಯಪ್ರಾಥೇ-ನಗನರದ ಊಣ್ಣಿ
ಯದೇನೆಯಿಂದ, ಭ್ರಮಚ್ಚಿತ್ತಂ-ಭ್ರಾಂತಮನಸ್ಸಳಾದ, ಅತಃಶಾಂ-ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಳಲ್ಲದ, ಕೃಪಣಾಂ-ದೀನಳಾದ ರು
ಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು, ಕೃಪಯಾ-ದಯೆಯಿಂದ, ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ-ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು ||೧೯|| (ಕೃಷ್ಣವಚನವು) ವೈದರ್ಭಿ-ರು
ಕ್ಮಿಣೀ ಮನಸ್ಸಂಕುರಿತು, ಮಾನಸೀ-ದಾಹಿ-ಅನಹನವಂಗಳಲ್ಲದ, ತ್ವಂ-ನಿನ್ನನ್ನ, ಮತ್ಪರಾಯಣಾಂ-ನಾನೇ
ಉತ್ತಮಗತಿಯಾಗಿ ಉಳ್ಳವಳನ್ನಾಗಿ, ಜಾನೇ-ಬಲ್ಲೆನು, ಅಂಗನೀ-ಹೆಂಣೆ! ತ್ವದ್ವಚಃ-ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು, ಕೋತುಕಾಮೇನ-
ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆಬಯಕೆಯುಳ್ಳ ನನ್ನಿಂದ, ಜ್ವೇಲಾಃ-ಸರ್ಮಕ್ರೀಡೆಯಿಂದ, ಚರಿತಂ-ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿಟ್ಟಿತು||೨೦|| ಪ್ರೇಮಸಂ
ರಂಭಸ್ವರಿತಾಧರಂ-ಸ್ನೇಹಾಶೀಶದಿಂದ ಕದಲುವತೊಟ್ಟೆಯಂಧಾ, ಕಟಾಕ್ಷಪಾರುಣಾಪಾಂಗಂ-ಕುಡಿಸೋಟಗಳಿಂದ ಕಂ
ಪದ ಕುಡಿಗಂಗಳಿಲ್ಲಂಧಾ, ಸುಂದರಭುಕ್ತುಪೀತಪದ್ಮಂ-ಚಲುವಾದ ಹುಬ್ಬುಗಳ ಗಂಟುಳ್ಳ, ಮುಖಂಚ-ಮೋರೆಯನ್ನೂ (ನೋ
ಡಲೋಸುಗ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು) ||೨೧|| ಭೀರು-ಭಯಶೀಲಳಾದ, ಭಾಮಿನಿ-ಹೆಂಣೆ! ಯ-ಯಾವುದರಿಂದ, ಪ್ರಿಯಯಾ ಇಷ್ಟ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಂಚದಿಂದಿಳಿದು ಹಸ್ತಂಗಳಿಂದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಕೇಶಂಗಳಂ ನುಬಂಗಳಂಹಿಕ್ಕಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕ
ಟ್ಟಿ ಪದ್ಮಸಮಾನವಾದ ಹಸ್ತದಿಂದ ಮುಖವ ನೂರಿಸಿದನು ||೨೨|| ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣಂಗಳಾದ ನೇತ್ರಂಗಳನ್ನು
ನೇತ್ರೋದಕದಿಂದ ನೆನೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕುವುಸವನ್ನೂ ಬರಸಿ, ಮುಖ್ಯಪಕ್ಷಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ಬಾಹುಗಳಿಂದ
ಪಿಕ್ಕೊಂಡು ||೨೩|| ಸಮಾಧಾನಮಮಾಡಬಲ್ಲ- ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಗತಿಯಾದ ಪ್ರಭುವಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಕೃಪೆಯಿಂದ
ಮುಗ್ಧಯೂ ಕೃಪಣಲೂ ಆದಅಕೆಯಂ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದನ ದಂತೆ||೨೪|| ಎಲ್ಲೆರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ! ನೀನು
ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಸುಯೇಪಡಬೇಡ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇಪರಮಾನು ರಕ್ತಲಾಗಿರುವಿಯೆಂದು ನಾನುಬಲ್ಲೆನು,ಆದರೂ ನೀನೇ
ನೆನ್ನವಿಯೋ ಅದಂಕೇಳ ಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕಪಟೋಕ್ತಿ ಗಳಂ ಪೇಳಿದನು ||೨೫|| ಪ್ರಣಯ ಕೋಪ
ದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ಅಧರೋಷ್ಯಪುಷ್ಪದ್ವಾಗಿ ಕಂಪದ ಕಡೆಗಂಣ ನೋಟಂಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿರುವ
ವಕ್ರಗಳಾದ ಹುಬ್ಬುಗಳುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಮೊಗವ ನೋಡಲೋಸುಗ ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು ||೨೬|| ಪಶ್ಚೀನಮೇತರಾದ

ತೆಯಾಮಃಪಿ ಯಯಾಭೀರಂಭಾವಿನಿಶ್ರೀಶುಕಃ||ಸೃವಂಭಗವತಾರಾಜವೈದರ್ಭೀಪರಿಸಂತ್ಯತಾ||
 ಜ್ಞಾತ್ವಾತತ್ಪರಿಹಾಸೋಕ್ತಿಂಪ್ರಿಯತ್ಯಾಭಯಂಜಹೌ ||೩೦|| ಬಭಾವಮುಪಭಂಪುಂಸಾಂಪೀಕ್ಷಂತೀ
 ಭಗವನ್ಮುಖವಾ|| ಸುಪ್ರೀಡಹಾಸಮಚಿ ಸ್ನಿಗ್ಧಪಾಂಗನಭಾರತ || ತುಕ್ಮಿಣೀಚಾರುಸರ್ವ್ಯಾಗ್ರೀಸಾ
 ಹ್ವಾಚ್ಛಿಗ್ರೀವನಪಾಯಿನೀ||೩೩||ತುಕ್ಮಿಣೀ||ನಸ್ತೈವಮತದರವಿಂದವಿಲೋಚನಾಹಯದ್ವೈಭವಾ ನಭ
 ತಸ್ಯದೃಶೀವಿಭೂಮ್ನುಃ ಕ್ವಸ್ವೈಮಹಿಮ್ನುಭಿರತೋಭಗವಾಂಸ್ತಸ್ಯಧೀಶಃಕಾಹಂಗುಣಾಕ್ರೌತೀರ
 ಜ್ಞಾಗೃಹೀತಪಾದಾ ||೩೪|| ಸತ್ಯಂಭಯಾದಿವಗುಣಭ್ಯುಹರುಕ್ರಮಾಂತತ್ಯೇತಸಮಾದ ಉಪಲಂಭನ
 ಮಾತ್ರತತ್ತ್ವಾ ನಿತ್ಯಂಕದಿವ್ರಯಗತ್ಯಾಕೃತಮಗ್ರಹಸ್ತ್ವಂತತ್ತ್ವೇವಕೃನ್ಮಾಪಮದಂವಿದುತಂತ

ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ, ನರ್ವೈ-ಕಿ-ಗ್ರದಾವಚನಗಳಿಂದ ಯಾಮಃ-ಹಾವವಹಿತ. ನೀಮತೇ-ಕಳೆಯಲ್ಪಡುವುದೋ, ಯಂಹಿ-ಇ
 ಪುತಾನೇ, ಗೃಹವೇ-ಧಿನಾ-ಗೃಹಸ್ತರ, ಗೃಹ-ಮುನೀಶ್ವರಿ, ಸರಮ-ಅದಿವಾದ, ಲಾಭ-ಅದಾಯವಾಗಿರುವುದು ||೩೦||
 (ಶುಕವಚನವು.) ರಾಜ-ಪೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ವಿವಂ-ಚಿ-ಗೆ, ಭಗವತ್-ಕೃಪಣಿಂದ, ಪರಿಸಂತ್ಯತಾ-ಸಮಾಧಾನಗಳಾಗಿ
 ಲ್ಪಟ್ಟು, ಸಾವೈದರ್ಭೀ-ಅ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ತ-ಅದರನ್ನು, ಪುತಾಸೋಕ್ತಿಂ-ಸಗನರವವಾತನಾಗಿ, ಜ್ಞಾತ್ವಾ-ತಳಿದು,ಪ್ರಿ
 ಯತ್ಯಾಭಯಾ-ಗಂಡನು ತನ್ನಂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಜಹೌ-ತೂರುವಳು ||೩೧|| ಭಾರತ-ಭರತಕುಲೋತ್ಪನ್ನನೇ
 ಚಾರುಸರ್ವಾಂಗೀ-ಮನೋಹರವಾದ ಸುಲಾವಮಂಗಳವು, ಅನವಾಯೋ-ಎಂದಿಗೂಗಂಡನಂಜಿಟ್ಟಿರುವವಲ್ಲದ ಸಾಕ್ಷಾತ್-
 ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದ, ಶ್ರೀ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾಗಿರುವ, ರುಕ್ಮಿಣೀ-ವೈದರ್ಭಿಯು, ನಮ್ರೀ-ಗೇನ-ಸಪ್ರೀಡ-ನಾಡಿಕೆಯಂ ಸಹಿತವಾದ,
 ಹಾಸ-ಸಗಯಿಂದ, ರುಚಿರ-ಚಲುವಾದ, ಸ್ನಿಗ್ಧ-ಸ.ಪ್ರಾಂಶು, ಅವಾಂಗೇ-ಕಡಗಂಜಿಸಿಂದ ಭಗವನ್ಮುಖ-ಕೃಪಣನ
 ಮೊಗವನ್ನು, ಪೀಕ್ಷಂತೀ-ನೋಡುವಳಾಗಿ, ಪುಂಸಾಂ-ಪುರುಷರಲ್ಲಿ, ಯಜ್ಞಂ-ಉತ್ತಮನಾದಕೃಪಣನುಕುಂ-ರಂಭಾಪೇ-
 ಪೇಳಿದಳು ||೩೩|| (ರುಕ್ಮಿಣೀವಚನವು) ಹೇಅರವಿಂದವೋಚನ ಎಲೈ ಕಮ-ರಾಕ್ಷಸನೇ! ಭವಾ-ನೀನು ಯದಾ-ಯಾವುದರ
 ನ್ನುಹೇಳಿದೆಯೋ, ತದೇತದ್ವಿ-ಅ ಯಿದೇ, ವಿವಂಸನ-ಹೀಗೆಯೇಅಲ್ಲವೇ? ವಿಭೂಮ್ನು-ಬಹು! ದೊಡ್ಡವನಾದ,ಭವತೇ-ನಿನ
 ಗೆ, ಸದೃಶೀ-ಸಮಾನಳಾದವಳು, ನ ನಾನ್ವನ, ತ್ರ್ಯಧೀಶ-ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೂಒದೆಯನಾದ, ಸ್ವೈಮಹಿಮ್ನು-ಅನ್ವ ಮಹ
 ತ್ವದ್ಭಿಯೇ, ಅಭಿರತ-ಅನಂದಿಸುವನಾದ, ಭಗವಾ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೈಶ್ವರ್ಯನುಪನ್ವನಾದ ನೀನು,ಪೀ-ಎಲ್ಲಿ, ಗುಣ-ಕೃತಿ-ಸ
 ತ್ಯಾದಿಗುಣಂಗಳಿಗೆಮೂಲಭೂತಳಾದ, ಅಜ್ಞಾಗೃಹೀತಪಾದಾ-ಮೂಢರಾದ ಬಹಿರ್ಮುಖರಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾಂಗಳಲ್ಲ
 ವಳಾದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಕ್ವ-ಎಲ್ಲಿ? ||೩೪|| ಕೇಳುರುಕ್ರಮ-ಎಲೈ ಅಧಿಕಪಾದಪಾದವಿನಾಶವಲ್ಲ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನೇ! ಗುಣೇ

ಗೃಹಸ್ಥಾ ಶ್ರಮಿಗಳಿಗೆ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ವಿನೋದ ಹಾಸ್ಯಾ ಲಾಪಂಗಳಿಂದ ಕಾಲವು ಕಳೆಯುವುದೇ ಪರಮಸಾ
 ಖ್ಯವು ||೩೦|| ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದರ್ಭರಾಜನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ
 ಸಮಾಧಾನವಂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ ಪರಿಹಾಸ ವಾಕ್ಯವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ತ್ಯಾಗವಂ ಮಾಡ
 ಡುವನೆಂಬ ಭಯವಂ ಬಿಟ್ಟಳು ||೩೧||ಅಮೇಲೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಭಗವಂತನ ಮುಖವನ್ನೋಡಿ ಲಜ್ಜೆಯುಕ್ತವಾ
 ದನಗೆಯಿಂದಲೂ ಮನೋಹರವಾದ ಪ್ರೇಮಯುಕ್ತಂಗಳಾದನೋಟಂಗಳಿಂದಲೂ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾದಶ್ರೀ
 ಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು ಗುಡಿದಳು ||೩೩||ಅಂತೆನೆ- ಎಲೈವದ್ಯಲೋಚನನೇ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪನಲ್ಲವೆಂ
 ದು ನೀನುಪೇಳಿದ್ದು ಸತ್ಯವೇಸರಿ, ಸ್ವಕೀಯವಾದ ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ ರಮಿಸುವ ಮೂರ್ತಿತ್ರಯನಿಯಾಮಕನಾ
 ವ ನೀನೇ! ಗುಣಾತ್ಮಕಳಾಗಿ ಅಜ್ಞಾರಾದವರಿಂಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಗಳಿಂದನಮಸ್ಕುಗಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದವುಳ್ಳ ನಾನೇ! ||೩೪||
 ಹೃತ್ರಿಯರ ಭಯದಿಂದ ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ನೀನುಪೇಳಿದ್ದು ಸತ್ಯವೇಸರಿ, ಕ
 ಬ್ದಾದಿವಿಷಯಗಳಿಂದ ಭಯಪಟ್ಟವನೆಂಬಹಾಗೆ ನೀನು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಅಗಾಧವಾದ ಪ್ರಾಣಿಹೃದಯ ಗುಹೆ
 ಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೆ ಅಗೋಚರನಾಗಿರುವಿ ದುಪ್ಪರಾದ ಜರಾಸಂಧಾದಿ ಬಲವಂತರೊ
 ಡನೆ ದ್ವೈವಮಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ನೀನು ಪೇಳಿದ್ದು ಸತ್ಯವೇಸರಿ. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ ನೀನುನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ

ಮೋಂಧಮ್||೩೫|| ತ್ವತ್ಪಾದಪದ್ಮಮಕರಂದಜುಷಾಂಮುನೀನಾಂವತ್ಸೂ ಸ್ಪೃಟಂನೃಪಶುಭಿರ್ನನು
ದುಪ್ಪಿಭಾವ್ಯಮ್ |ಯಸ್ಯಾದಲೌಕಿಕಮಪೀಹಿತಮೀಶ್ವರಸ್ಯಭೂವ್ನು ಸ್ತವೇಹಿತಮಧೋಅನುಯಭವಂ
ತಮ್||೩೬|| ನಿಷ್ಕಿಂಚನೋನನುಭವಾನ್ಮಯತೋಸ್ತಿ ಕಿಂಚಿದ್ವ್ಯಸ್ಮೈಬಲಿಂಬಲಿಭುಜೋಪಿಹರಂತ್ಯಜಾ
ಹ್ಯಾಃ | ನತ್ವಾವಿದುತ್ಯಸುತ್ಯಪೋತಕಮಾಧ್ಯತಾಂಧಾಃಪ್ರೋಭವಾಃಬಲಭುಜಾಮಪಿತಪಿತುಭ್ಯ
ಮ್||೩೭|| ತ್ವಂವೈಸಮಸ್ತಪುರುಷಾರ್ಥಮಯಾಃಫಲಾತ್ರಾ ಯದ್ವಾಂಭಯಾಸುಮತಯೋವಿಸೃಜಂತಿ

ಪ್ರೋ-ಮು-ದಿಗುಂಗಳೆಂಬ ರಾಜರ ದೇವರಿಂದ ಭಯಾದಿವ-ಭೀತಿಯಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ, ಅಂತಗ್ನಮುದ್ರೇ-ಕೃದಯವಂ
ಬ ಕಡಲಿಲ್ಲ, ಇವಲಂಛನಮಾತ್ರ-ಚೈತನ್ಯಭಸನಾದ, ಆತ್ಮಾ-ಜೀವಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ, ಕೇತೇ-ಮಲಗಿರುವ ಯಂಬುವದು, ಸ
ತ್ವಂ-ದಿಟವೆ, ನಿತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಕವಿಂದ್ರಿಯಗುಣೈ-ಕೃತ್ರಿತಂಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯ ಸಮೂಹಂಗಳೊಡನೆ, ತ್ವಂ-ನೀನು
ಕ್ಯಾತಗ್ರಹ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಯುದ್ಧವೃತ್ತವನಾಗಿರುವಿ, ಪ್ರೋ-ಪ್ರೋ-ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಿಂದ, ತಮೋಂಫಂ-ತಮೋಗುಣದಿಂದ
ಕುರುಡಾದ, ಸೃಪವದಂ-ಧೀ-ರೆತನವು, ವಿಧುತಂ-ಕೊಡಹಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ||೩೭||

ತ್ವತ್ಪಾದಪದ್ಮ-ನಿನ್ನಡಿಪಾದವರೆಗಳ, ಮಕರಂಜುಷಾಂ-ಜೀನಮು ಸೇವಿಸುವ, ಮುನೀನಾಂ-ಯೋಗಿಗಳ, ವತ್ಸೂ-ದಾರಿಯು,
ಅಸ್ಪೃಟಂ-ಪ್ರಕಟವಾಗದೆ ಇರುವುದು. ನೃಪಶುಭಿಃ-ರಾಜಾರಾದ ಪಶುಗಳಿಂದ ದುರ್ವಿಭಾವ್ಯಂನನು-ಊಹಿಸಲಶಕ್ಯ
ವಾದ್ದಲ್ಲವೆ? ಯಸ್ಯಾ-ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಭವಂತಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅನುಯೇ-ಅನುಸರಿಸುವ ಭಕ್ತರು ಯಾರೋ, ತೇಷಾಂ-
ಅವರ, ಈಹಿತಮಪಿ-ಅಪೇಕ್ಷಿತವೂ ಕೂಡ, ಅಲೌಕಿಕಂ-ಲೋಕ ಸಂಬಂಧವಾದ್ದಲ್ಲವೇ ತಸ್ಮಾ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಭೂ
ವ್ನು-ಬಹಳ ದೊಡ್ಡವನಾದ, ಈಶ್ವರಸ್ಯ-ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ, ತವ-ನಿನ್ನ. ವಿಷಿತಂ-ಸಂಕಲ್ಪಿತವನ್ನು, ಅಧೀ-ಇಷ್ಟ
ವಿನು ಹೇಳಿತಕ್ಕಿದ್ದು? ||೩೬|| ಯತೇ-ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಸಿಂಚಿ-ನಿನಗಿಂತಲೂ ಅನ್ಯವಾದ ಕೊಂಚವೂ ನಾಸ್ತಿ-ನತ್ಯವಾ
ದ್ದಾಗಿಲ್ಲವೇ, ತತೇ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಭವಾ-ನೀನು ನಿಷ್ಕಿಂಚನೋನನು-ವನೂ ಇಲ್ಲದವನಲ್ಲವೆ (ನಿರ್ವಿಕೇಷ ಚಿನ್ಮಾತ್ರ)
ಮು ಬಲಿಭುಜಾ-ಭಕ್ತರ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವ, ಅಜಾಹ್ಯಾಃ-ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ ಕೂಡ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವವನಿಗೋನು
ಸ, ಬಲಿಂ-ಭವಹಾರವನ್ನು, ಪರಂತಿ-ಅರ್ಹಿಸುತ್ತಿರುವರೋ, ತಂತಾ-ಆ ನಿನ್ನನ್ನು, ಅಂತಕಂ-ನಾಶಕನನ್ನಾಗಿ, ಆಡ್ಯತಾಂ
ಧಾ-ಧನಿಕತ್ವದಿಂದ ಕುರುಡರಾದವರು ಸವಿವಂ-ವಿವಿಧವಾದ್ದಿಲ್ಲವು ಅನುತ್ಯವೇ-ಪ್ರಾಣಂಗಳನ್ನೇ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವ
ವಾಗುವರು. ಬಲಿಭುಜಾಮಪಿ-ಪೂಜ್ಯರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೊಳಗೆ, ಭವಾ-ನೀನು, ಪ್ರೇಷ-ಅತೀಯನಾಗಿರುವಿ ತೇಪಿ-
ಅವರೂ ಕೂಡ, ತುಷ್ಯಂ-ನಿನ್ನ ಪಾತಿರುವರು ||೩೬|| ತ್ವಂವೈ-ನೀನೇ, ಸಮಸ್ತ ಪುರುಷಾರ್ಥಮಯೇ-ಧರ್ಮಾದಿನಕಲ ಪು
ರುಷಾರ್ಥವುಕುರು- ಫಲಾತ್ರಾ-ಸುಖಸ್ವರೂಪನೂ ಆಗಿರುವಿ, ಯದ್ವಾಂಭಯಾ-ಯಾವನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪಸುಖದ ಬಯಕೆ
ಮಾಂದ, ಸುಮತಯಾ-ನುಚ್ಛೇನಿಗಳು, ಕೃತ್ಸಂ-ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ, ವಿಸೃಜಂತಿ-ಬಿಡುವರೋ, (ನನಗನಿಗಳಾಗುವರೋ) ತ

ಕಾತ್ಸಿಂತಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೊಡನೆ ವಿರೋಧವೆಂ ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ! ನಾವು ಸಿಂಹಾಸನ
ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲವೆಂ ಮ ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸತ್ಯವೇಸರಿ. ನಿನ್ನನೇವಕರಾದ ಭಕ್ತರಾದಲೂ ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತ್ಯಪು ಪಾ
ಪಫಲಪ್ರದವಾಗಿ ಬಂಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದದ್ದು. ಎಂದೆಂಬೆಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆರಾಜ್ಯಾಧಿಪತ್ಯವಂ ನೀನುಬಿಡುವುದುಹೇ
ಳತಕ್ಕದ್ದೇನು? ||೩೫|| ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಗೋಚರವಲ್ಲದ ವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳವರುಲೌಕಿಕ ವ್ಯಾಪಾರವೆಂ ಕಂಡವರಲ್ಲವೆಂದು
ನೀನು ನುಡಿದದ್ದು ಸತ್ಯವೇಸರಿ. ಅದುಹೇಗೆಂದರೆ ಎಲೈಭಗವಂತನೇ! ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮಮಕರಂದವಂನೇವಿಸು
ವ ಯುಗಿಗಳಮಾರ್ಗವುಕೂಡ ಅಗೋಚರವಾದದ್ದು. ಮನುಷ್ಯಪಶುಗಳಿಗೆಹೇಗೆಗೋಚರವಾದೀತು? ಎಲೈಕೃಷ್ಣ
ನೇ! ನಿನ್ನಂ ಯಾರು ನೇವಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರಿಗೂಕೂಡ ಲೌಕಿಕವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕ
ದ್ದೇನು? ||೩೬|| ನಾವುದರಿಂದ್ರಿಯ ಪೇಳಿದಮಾತು ಸತ್ಯವೇಸರಿ, ಸಿನಗಿಂತಲೂಬಲೆಯೇನೂಮಿಲ್ಲಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು
ಕೂಡ ನಿನ್ನಂಪೂಜಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದರಿದ್ರನೆನಗೆಬೇಕಾದವರೆಂದುಪೇಳಿದಮಾತುಸತ್ಯವೇಸರಿ, ಧನಿಕರಾದವರೂ
ಮಮಾಂಧರು ನಿನ್ನಂಭಜಿಸುವದಿಲ್ಲ, ಅವರಲ್ಲಿನಿನಗೇಮವೂಯಿಲ್ಲ. ದರಿದ್ರನಿನ್ನಂ ಭಜಿಸುತ್ತಾರೇ, ಅವರಲ್ಲಿನಿನ

ಕೃತ್ಯವಾ|| ತೇಷಾಂವಿಭೋಗಮುಚಿತೇಭವತಸ್ಸಮಾಜಃಪುಂಸ್ಸ್ಮಿನ್ಯಾತ್ಮ ರತಯೋಸ್ಸುಖದುಃ
ಖಿನೋರ್ಮುಖಃ|| ತ್ವಂನೃಪದಂಡಮುನಿಭಿರ್ದಿತಾನುಭಾವತಾತ್ಮತ್ವದ್ವಜಗತಾಮಿತಮಿವೈತೋನಿ |
ಹಿತಾಭವದ್ಬ್ರಹ್ಮವಾದೀರಿತಕಾಲವೇಗಧ್ವಸ್ತಾಶಿಷೋಬ್ಧಭವನಾಕಪತೇ||೩೯|| ಜಾಡ್ಯಂ
ವಾಕಸ್ತವೇಗದಾಗ್ರಜಯತ್ವಭೂಪಾಕವಿದಾಪ್ರಯತ್ನಾರ್ಜುನಿನದೇನಜಹರ್ದ್ರಮಾಂತ್ವವಾ | ಸಿಂಹೋಯ
ಧಾಸ್ವಬಲಿವೀಶಪತೃಕಾಸ್ವಭಾಗಂತಭೀಶ್ಯಭಯಾದ್ಯದುಪಧಿಕರಣಂಪ್ರಪನ್ನಃ ||೪೦|| ಯದ್ವಾಂಭ
ಯಾನ್ಯಪಶಿಖಾಮಣಯೋಂಗವೈನ್ಯಜಾಯಂತನಾಹುವಗಯಾದಯಃಕಸತ್ಯವಾ||ರಾಜ್ಯಂವಿಸೃಜ್ಯವಿ

ನ್ಯಭವತಃ-ಆ ನಿನ್ನ, ಸಮಾಜಃ-ಸಭೆಯು, ತೇಷಾಂ-ಅವರಿಗೆ ಸಮುಚಿತಃ-ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವುದು, ರತಯೋಃ-ಒರನ್ನರವಾಗಿ
ಅನುರಕ್ತರಾದ, ಪುಂಸಃಸ್ತ್ರಿಯಾತ್ಮ-ಗಂಡಿಗೂ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ, ಸಮಾಜಃ-ಸೇರಿಕೆಯು, ಸಮುಚಿತಃ-ಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದು, ನು
ಖದುಃಖಿನೋಃ-ಸುಖವುಳ್ಳವರಿಗೂ ದುಃಖವುಳ್ಳವರಿಗೂ, ನ-ಸೇರಿಕೆಯು ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ||೩೯||
ನೃಪದಂಡಮುನಿಭಿಃ-ವಿರಕ್ತರಾದಮೋಗಿಗಳಿಂದ, ಗದಿತಾನುಭಾವಃ- ಹೆಳವುಳ್ಳಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ. ತ್ವಂ-ನೀನು, ಜಗತಾಂ-
ಲೋಕಂಗಳಿಗೆ, ಆತ್ಮಾ-ಚೈತನ್ಯವೂ, ಆತ್ಮದತ್ವ-ಚೈತನ್ಯವೂ ಕೊಡುವವನೂ ಆಗಿರುವಿಯೆಂದು, ಭವದ್ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿನ್ನಿಜು
ಬ್ಧಿನವೆನೆಯಿಂದ, ಉದೀರಿತಾ-ಪ್ರೇರಿತಲ್ಪಟ್ಟ, ಕಾಲ-ಹೆತೆಯ. ವೇಗ-ಪ್ರವಾಹದಿಂದ, ಧ್ವಸ್ತ-ಧ್ವಂಸಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅತಿ
ಷಃ-ಐಶ್ವರ್ಯಂಗಳುಳ್ಳ ಆಬ್ಧಭವನಾಕಪತೇ-ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು, ಏತ್ವಾ-ಬಿಟ್ಟು, ವೇ-ನನ್ನಿಂದ, ವೈತೇ-ಅಸಿ-ನೀ
ನು ಬಯಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಡೆ, ಅನ್ಯೇ-ಇತರರು, ಕುತಃ-ಯಾವ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಬಯಸಲ್ಪಟ್ಟರು? ||೪೦|| ಗದಾಗ್ರಜ-ಕೃಷ್ಣ
ನೇ! ತವ-ನಿನ್ನ, ವಚಃ-ವಾತು, ಜಾಡ್ಯಂ-ಮೂಢತನವಾಗಿರುವುದು, ಯೇತ್ವಂ-ಯಾವನೀನು ಕಾರ್ಜುನಿನದೇನ-ಬಿಲ್ಲಿನ ಬಿಂ
ಕಾರದಿಂದ, ಭೂಪಾಕ-ದರಶನಂಧನು ಮೊದಲಾದ ರಾಯರನ್ನು, ವಿದ್ರಾಪ್ಯ-ಓಡಿಸಿ, ಪತೃಕಾ-ಮೃಗಂಗಳನ್ನೋಡಿಸಿ, ಸಿಂ
ಹಃ-ಸಿಂಗೆವು, ಸ್ವಬಲಿಂ-ತನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸ್ವಭಾಗಂ-ನಿನ್ನ ಪಾಲಾಗಿರುವ, ಮಾಂ-ನ
ನ್ನನ್ನು. ಜಹರ್ದ್ರ-ಅಪಹುಸಿ ತಂದಿರುವಿ, ಈಶ-ಒಡೆಯನೇ ಯತ್-ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ, ತೇಭ್ಯಃ-ನಿನಗೆ ಸೋತೋಡಿದ ಅ
ವರ ಜನೆಯಿಂದಾದ ಭಯಾತ್-ಭೀತಿಯತ್ತಣಿಂ, ಉದಧಿಂ-ಕಡಲನ್ನು ಕರಣಂ-ರಕ್ಷಕವನ್ನಾಗಿ. ಪ್ರಪನ್ನಃ-ಸೇರಿದವನಾಗಿ
ರುವೆ? ||೪೦||ಯದ್ವಾಂಭಯಾ-ಯಾವ ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಅಂಗ-ವೇನರಾಯನ ತಂದೆಯಾದ ಅಂಗರಾಯನೂ ವೈನ್ಯ-ಪೃ
ಥುರಾಯನೂ, ಜಾಯಂತ-ಭರತರಾಯನೂ, ನಾಹುಷ-ಯಯಾತಿಯೂ, ಗಯ-ಗಯರಾಯನೇ ಆದಯಃ-ಮೊದಲಾದ; ನೃಪ
ಶಿಖಾಮಣಯಃ-ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಪತ್ನಂ-ಐಕಾಧಿಪತ್ಯವುಳ್ಳ, ರಾಜ್ಯಂ-ಧೊರೆತನವನ್ನು, ವಿಸೃಜ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ವನಂ-ಅರ

ಗೇಪರಮಾನುಗ್ರಹವು, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಸಹಾಭಕ್ತಿಯಂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನೀನೇವಿವಶನು ||೩೯|| ಎಲೈಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀನುಸಮಸ್ತ ಪುರುಷಾರ್ಥಂಗಳಾದ, ಫಲಂಗಳನ್ನರೂಪನೂ. ಖಾದ್ವಿಮಂತರು ಯಾವವುರು
ಪಾರ್ಥವೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸರ್ವ ಪಂತ್ಯ ಜಿಸುತಾರೆಯೋ ಆಪುರುಷಾರ್ಥರೂಪನೂ, ಅಂಭಾಮಹಾಯೋಗಿಗಳ
ಮಾಜದಲ್ಲಿರುವವನೂ, ಅದನೀನು ಕಾಮುಕರಾದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೆ ಗೋಚರನಲ್ಲ ||೪೦|| ಎಲೈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನೇ! ಸರ್ವ ಸಂತ್ಯಾಗವಂಮಾಡಿದ ಮುನಿಗಳಿಂದ ವರ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವುಳ್ಳವನೂ ಜಗತ್ತಿಗೆಲಿಂ
ತರಾತ್ಮನೂ ಅದನೀನು ನೇವಕರಿಗೆ ನಿಜಸ್ವರೂಪವಂ ಕುಡುತ್ತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನುಲವೇ
ಕ್ಷಿಸುವಳಾದೆನು. ನಿನ್ನ ಹುಬ್ಬುಗಳೆಳಗೇ ದಿಂದಲೇವುಂಟಾದ ಕಾಲದಿಂದ ಪರಿಹೃತವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯಾಯ
ವೈಗಳೆಮುಂತಾದ ಫಲಂಗಳೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೆಂಬಿಟ್ಟುನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದೆನು ||೪೦|| ನಾನು ದು
ರಾಲೋಚನೆಯ ಮಾಡದೇಯಿದ್ದೆವೆಲ್ಲ, ಎಲೈ, ಈಶ್ವರನೇ! ನೀನುಧನ ಪ್ಪಂಕಾರಕಬ್ಬದಿಂದಲೇ ಜರಾಸಂಧಾ
ದಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಂ ಪತಾಯನಂ ಗೆವ್ವಿ ಸಿಂಹವು ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಂಗಳಂ ಓಡಿಸಿ ತನ್ನ ವಸ್ತುವಂ ಹೇಗನಾಧಿಸುವು
ಮೋ ಅದೇರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಪಹುಸಿಕೊಂಡುಬಂದೆ. ಅಂತಾ ನೀನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಭಯದಿಂದ ಸಮಾದ್ರಮ
ಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಯೆಂಬ ವಾಕ್ಯ ಅಸಂಗತವೇಸರಿ ||೪೦|| ಯಾವ ನಿನ್ನಂ ತಿಳಿಯಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ

ವಿಕುರ್ವ್ಯನಮಂಬುಜಾಕ್ಷಸೀದಂತಿತೇನುಪದವೀಂತತಹಾಸ್ಥಿತಾಕಿಮ್ ||೪೦|| ಕಾನ್ಯಾಂಶ್ರಯತೇತವಪಾದ
ಸರೋಜಗಂಧಮಾಘ್ರಾಯಾನುಖರಿತಂಜನತಾಪವರ್ಗಮ್ |ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಲಯಂತ್ವವಿಗಣಯ್ಯಗುಣಾಲ
ಯಸ್ಯಮತ್ಯೃಗ್ನಾನುರೂಪಯಮುರ್ದುವಿಪಿಕ್ತದೃಷ್ಟಿಃ ||೪೧|| ಅಂತ್ಯಾನುರೂಪವಭಜಂಜಗತಾಮಧೀ
ಕಮಾತ್ಮಾನಮಾತ್ರಚಕರತ್ರ ಸಕಾವಪೂರಮ್ |ಸ್ಯಸ್ಮತವಾಂಘ್ರಿರಣಂಸೃತೇಭೃಗ್ ಮಂತ್ರಾಯೂ
ವೈಭಜಂತಮುಪಯಾತ್ಯಸ್ಯ ತಾಪವರ್ಗ ||೪೨|| ತಸ್ಯಾಸ್ಪೃಶ್ಯರಚ್ಯತನ್ಯಪಾಭವತೋಪದಿಷ್ಟಾಸ್ತಿ |ಸ್ರೀ
ಣಾಂಗ್ಯಹಮುಖರಗೋಶ್ವಜಿಡಾಲಭೃತ್ಯಾಃ | ಯತ್ಕೃಗ್ನಮೂಲಮುರಿಕರ್ಪನನೋಪಯಾಯಾದ್ಯವ್ಯಕ್ತ
ತ್ಯಥಾಹರವಿರಿಂಚಸಭಾಸುಗೀತಾ ||೪೩|| ತ್ಯಕ್ತ್ವಕೃತುಲೋಮನಖಕೇಶನದ್ಧಮಂತರಾಂಸಾಸ್ಥಿರಕ್ತ

ಣ್ಯವನ್ನು, ವಿವಿಶುಃ-ಹೊಕ್ಕುರೋ, ತೇ-ಅವರು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಸೀದಂತಿಕಿಂ-ದೂರಿಸುತ್ತಿರುವರೋ ಏನು? ಅಂಬುಜಾಕ್ಷ-ಕೃಷ್ಣ
ನೀ! ತೇ-ಅವರು, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಅನುಪದವೀಂ-ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನುಸರಿಸಿ, ಆಸ್ಥಿತಾಃ-ಇರುವರು ||೪೦|| ಗುಣಾಲಯ-ಸ್ಯ-ಅನಂತಕ
ಲಕ್ಷ್ಯಗುಣಂಗಳಿಗಾದಾದನಾದ. ತವ-ನಿನ್ನ, ಸನ್ಮುಖರಿತಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಜನತಾಪವರ್ಗಂ-ಜೀವ
ಕೋಟಿಗೆ ಮೋಕ್ಷರೂಪವಾದ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಲಯಂ-ಲಕ್ಷ್ಮಿ ತ್ರಿಲೋಕವಾದ, ಪಾದಸರೋಜಗಂಧಂ-ಅಡಿದಾವರೆಯ ಪರಿಮಳವ
ನ್ನು, ಆಘ್ರಾಯ-ಅನುಭವಿಸಿ, ಕಾತು-ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯ ತಾನೆ. ಅರ್ಧವಿಪಿಕ್ತದೃಷ್ಟಿಃ-ಅನ್ಯವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಕಾಂತಲಕ್ಷ್ಯವು,
ಚ್ಚವಾಗಿ, ಅವಿಗಣಯಃ-ನಿನ್ನ ಪಾದಗಂಧವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಮರ್ತ್ಯಂ ವ ರಣಧರ್ಮವುಳ್ಳ, ಸದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಉರುಭ
ಯ-ಅಧಿಕ ಭೀತಿಯುಳ್ಳ, ಅನ್ಯಂ-ತರನನ್ನು, ಶ್ರಯೇತ-ಆಶ್ರಯಿಸುವೆ? ||೪೧|| ಜಗತಾಂ-ಲೋಕಂಗಳಿಗೆ, ಅಧೀಶ-ಮಹಾ
ಪ್ರಭುವೇ, ಅನುರೂಪಂ-ತಕ್ಕವನಾದ, ತಂತ್ಯಾ-ಅನಿನ್ಯ, ಆತ್ಮಜ-ಇಲ್ಲಿಯೂ, ಪರತ್ಮಜ-ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾಮ
ಪೂರಂ-ಮನೋರಥಂಗಳಂ ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವ, ಆತ್ಮಾನಂ-ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನಾಗಿ, ಅಭಜಂ-ಸೇವಿಸಿದೆನು. ಯೇ-ವೈ-ಯಾವ
ವನೇ, ಅನ್ಯತಾಪವರ್ಗಂ-ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷಸ್ವರೂಪನಾಗಿ, ಭಜಂತಂ-ತನ್ನ ಸೇವಿಸುವವನನ್ನು ಉಪಯಾತಿ-ಋ
ಢಸೇರುವನೋ, ತಸ್ಯತವ-ಅನಿನ್ನ, ಅಂಘ್ರಿ-ಚರಣವು, ಸೃತಿಭಿಃ-ಸಂಸಾರಂಗಳಿಂಹೆ, ಭ್ರಮಂತಾಃ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ [ಭ್ರಾಂ
ತಿವಡುತ್ತಿರುವ] ಮೇ-ನನಗೆ, ಅರಣಂ-ಕ್ಷೇಮವಾದ ರಕ್ಷಕವು ಸ್ಥಾತೇ-ಆದೀತು ||೪೨|| ಅರಿರ್ಕನ-ಕತ್ಯಗಳನ್ನು ಕೃಕಗೊಳಿ
ನುವ, ಅಚ್ಯುತ-ಕೃಷ್ಣನೇ, ಹರಿವಿರಿಂಚಸಭಾಸು-ರುದ್ರಬ್ರಹ್ಮರ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗೀತಾ-ಕಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಯುಷ್ಮತ್ಕೃಥಾ-ನಿಮ್ಮ
ಗುಣವರ್ಣನವು, ಯತ್ಕೃಗ್ನಮೂಲಂ-ಯಾವ ವಳಕಿವಿಗಳ ಬುಡವನ್ನು ನೋಪಯಾ ಯಾತೇ-ಬಳಸೇರದೇ ಹೋಗುವುದೋ.
ತೇ-ಅಂತವರಾದ, ಗೃಹೇಷು-ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ಹೆಂಗಳಿಗೆ ಖರಗೋಶ್ವಜಿಡಾಲಭೃತ್ಯಾಃ-ಕತ್ತೆಗಳಂತೆಯೂ ಎತ್ತೆಗ
ಳಂತೆಯೂ ಕುದುರೆಗಳಂತೆಯೂ ಬಕ್ಕುಗಳಂತೆಯೂ ಆಹಾರ ಜೀವಿಗಳಾದ ಸೇವಕರೆನಿಸುವ ಭವತಾ ಉಪದಿಷ್ಟಾಃ-ನಿನ್ನಿಂ
ಹ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ಸೃಪಾಃ-ಶಿಶುಪಾಲಾದಿ ಧೋರೆಗಳು, ತಸ್ಯಾಃ-ಅವಳಿಗೆ ಸ್ಯಾಃ-ಗಂಡಂದಿರಾದಾರು ||೪೩|| ತ್ಯಕ್ತ್ವ....

ಅಂಗರಾಯನು ಪೃಥುರಾಯನು ಭರತರಾಯನು ಯಯಾತಿ ರಾಯನು ಗಯರಾಯನು ಇವರು ಮುಂತಾ
ದ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠರು ವಿಕಾಧಿಪತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಂ ಬಿಟ್ಟು ವನವಂ ಕುರಿತು ಹೋದರೋ, ಅವರೇನಾದ
ರೂ ದುಃಖಪಟ್ಟರೆ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಸಾಧನವನೆಯಿದರು ||೪೦|| ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಗುಣಪರಿಚ್ಛೇನವೃತ್ತಯಾ
ವೆ ಸ್ತ್ರೀಯಾ ಲೋಕಸೂತಾಪ ಪರಿಹಾರಕವಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿತವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮಗಂಧವನ್ನು
ಆಘ್ರಾಣಂ ಗೆಯ್ದುಕೊಟ್ಟದೆ, ಅಂತಾ ನಿನ್ನ ನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮರಣ ಧರ್ಮವುಳ್ಳ ಅಪರಿಮಿತಭಯವುಳ್ಳ ಸಾಧಾರಣ
ಮನುಷ್ಯನಂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಳಾದಾಳು? ||೪೧|| ಜಗತ್ತುಗಳಿಗೆ ನಾಥನಾದ ಇಹಲೋಕ ಪರಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ
ಇದ್ವಾರ್ಥಪೂರಕನಾದ ಅಂತರಾತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನ ಅನುರೂಪನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದನಾನು ನಿನ್ನನೆಯ್ದಿದೆನು. ಸೇ
ವಕರ ಸಂಸಾರ ಬಂಧಮೋಚಕವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮವೇ ನನಗೆ ರಕ್ಷಕವಾಗಲಿ, ಸುಸಾರಬದ್ಧಳಾಗಿ ಜನ
ನಮರಣಾದಿ ರೂಪವಾದ ಮಹಾ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿರುವೆನು, ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ||೪೨|| ಬ್ರಂಹಾದಿ
ಗಳಿಂಹೆ ಗುಣಂಗಳೆಲ್ಲವು ನಿನ್ನ ಚರಿತವು ಯಾವಸ್ತ್ರೀಯ ಶೋತ್ರಮಾರ್ಗವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಲ್ಲವೋ

ಕ್ರಿಮಿವಿಟ್ಟು ಪಪಿತ್ತವಾತಮ್ | ಜೀವತ್ಸ್ಯವಂಭಜತಿಕಾಂತಮತಿರ್ಮಮೂಢಾಯಾತೆಪದಾಬ್ಜಮಕರಂವ
ಮಜಿಘ್ರತೀಸಾ ||೪೫||ಅಸ್ತ್ಯಂಬುಜಾಕ್ಷಮಮತಚರಣಾನುರಾಗತಿತ್ಯಕ್ರತಗ್ಯಮಯಜಾನತಿರಕ್ತ
ದ್ವಪ್ಪೈಃ | ಯರ್ಪ್ಯಸ್ಯಸೃದ್ಧಯಉಪಾತ್ರರಜೋತಿಮಾತ್ರೂಮಾವಿಾಹ್ನನೆತದಂದನೆಪರಮಾನು
ಕಂಸಾ ||೪೬||ನೈಮಳಿಕಮಹಂಮನೈವಚಸ್ತಮಧುಸೂದನ | ಅಂಬಾಯಾತವಹಿಪ್ರಾಯಕನ್ಯಾ
ಯಾಸ್ಯಾ ದ್ರುತೀಕ್ಷುಚಿತ್ ||೪೭||ಪ್ರ್ಯಾಥಾಯಾಶ್ವಾಪುಂಶ್ಚಲ್ಯಾಮನೋಭೈತಿನಮನವಮ್ | ಬುಧೋ

ನವ್ಯಂ-ತ್ಯಕ್-ತೋವಲಿನಿಂದಲೂ, ಕೃತ್ಯ-ವಿಾಸಗಳಿಂದಲೂ, ಲೋಮ-ಸಣ್ಣಕೂದಲಿನಿಂದಲೂ, ನಖ-ಉಗುರುಗಳಿಂದಲೂ,
ಕೇಶ-ದೊಡ್ಡ ಕೂದಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಏನದ್ಧಿ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥಾ, ಅಂತಃ-ಒಳಗೆ, ಮಾಂಸ-ಅಡಗೂ, ಅಸ್ಥಿ-ಮೂಳೆ
ಗಳೂ, ರಕ್ತ-ಕನ್ನೀರೂ, ಕ್ರಿಮಿ-ಪುಳುಗಳೂ, ವಿಟ್-ಮಲವೂ, ಕಫ-ಸ್ಲೇಷ್ಮವೂ, ಪಿತ್ತ-ಕೊಬ್ಬು, ವಾತಂ-ಗಾಳಿಯೂ ಉ
ಳ್ಳಂಥಾ, ಜೀವತ್ಸ್ಯವಂ-ಬದುಕಿರುವಹಣವನ್ನೂ, ಯಾ-ಮಾವವಳು, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪದಾಬ್ಜಮಕರಂದಂ-ಅಡಿಪಾದಲಯ ಜೀನನ್ನ,
ಅಜಿಘ್ರತೀ-ಮೂಸಿನೋಡೆ ಇರುವಳೋ, ಸಾವಿಮೂಢಾ-ಅ ಮುಗ್ಧಳೇ, ಕಾಂತಮತಿಃ-ಗಂಡನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಭ
ಜತಿ-ನೇವಿಸುವಳು ||೪೫|| ಹೇಅಂಬುಜಾಕ್ಷ-ಕೃಪಣನೇ! ಆತ್ಮ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ರತಸ್ಯ-ಅನಕ್ತನಾದ, ಮಯಿಜ-ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ,
ಅನತಿರಕ್ತದೃಪ್ತೇ-ಭಿಷ್ಠವಲ್ಲದ ಲಕ್ಷ್ಯವುಳ್ಳ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಚರಣಾನುರಾಗಃ-ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವು, ಮಮ-ನನಗೆ, ಅಸ್ತು-ಆಗ
ಲಿ: ಯರ್ಪಿ-ಯಾವಾಗ; ಅಸ್ಯ-ಈ ಪ್ರಪಂಚದ, ವೃದ್ಧಯೇ-ಬೆಳವಳಿಗೆ ಗೋಸುಗೆ, ಉಪಾತ್ರರಜೋತಿಮಾತ್ರ-ತೊಂದ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ರಜೋಗುಣದ ಅಧಿಕೃತವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನ, ಈಹ್ನನೇ-ನೋಡುವೆಯೋ, ತದು-ಅದೇ, ನಹಿ-ನಮಗೆ ಹ-ಸಂ
ತೋಷಕರನಾದ; ಪತಮಾನುಕಂಪಾ-ಅತ್ಯನುಗ್ರಹವಾಗಿರುವುದು ||೪೬|| ಮಧುಸೂಪನ-ಕೃಪಣನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ವಚಃ-ಮಾ
ತನ್ನು, ಅಳೀಕಂ-ಸುಳ್ಳನ್ನಾಗಿ, ಅಹಂ-ನಾನು, ನೈವಮನ್ಯೇ-ಎಣಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲವು. ಕ್ಷುಚಿತ್-ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕನ್ಯಾಯಾಃ-ಮ
ದುವೆ ಯಿಲ್ಲದವಳಿಗೆ, ಪ್ರಾಪುಃ-ಬಹುಳವಾಗಿ; ರತಿಃ-ಅನುರಾಗವು, ಅಂಬಾಯಾತವ-ಅಂಜಿ ಯೆಂಬವಳಾಗದಂತೆ. ಸ್ವಾತೇ-
ಸೈವುರುವವಳು ಆದೀತಲ್ಲವೇ? ||೪೭|| ಪ್ರ್ಯಾಥಾಯಾಶ್ವಾಪಿ-ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದರೂ, ಪುಂಶ್ಚಲ್ಯಾಃ-ಹಾದರಿಗೆ

ಅಸ್ತ್ರೀಗೆ ನಿನ್ನಿಂ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳು ಪತಿಗಳಾಗಿ. ಅಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳು ಎಂತಿಯವೆಂದರೇ
ಗಾರ್ಧಭಂಗಳಂತೆ ಭಾರವಾಹಕರಾಗಿ, ದೈವಭಂಗಳಂತೆ ಸರ್ವದಾ ದೇಹಪ್ರಯಾಸ ಪಡುವರಾಗಿ, ನಾಯಿಗಳಂ
ತೆ ಅವಮಾನವ ನೆಯ್ದುವರಾಗಿ, ಮಾರ್ಜಾಲಂಗಳಂತೆ ದೀನರಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಧೀನರಾಗಿ, ಇರುವರಾ||೪೫||
ಯಾವಸ್ತ್ರೀಯು ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮ ಮಕರಂದವಂ ಆಘ್ರಾಣಂಗೆಯ್ಯದೆ ಇರುವಳೋ ಅಂತಿಯ ಮೂಢಸ್ತ್ರೀ
ಯು; ತ್ಯಕ್ತಿನಿಂದಲೂ ಗಡ್ಡವಿಾಸಗಳಿಂದಲೂ ರೋಮಂಗಳಿಂದಲೂ ಕೇಶಂಗಳಿಂದಲೂ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಒಳಗೆ
ಮಾಸದಿಂದಲೂ ಅಸ್ಥಿಗಳಿಂದಲೂ ಪುರೀವದಿಂದಲೂ ಕ್ರಿಮಿಗಳಿಂದಲೂ ವಾತಪಿತ್ತಶ್ಲೇಷ್ಮಂಗಳಿಂದಲೂ ಪೂರಿ
ತವಾದ ಜೀವಯುಕ್ತ ವಾಡವನನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಪಡೆಯತಾಳಿ ||೪೫||ಎಲೈಪದ್ಮಲೋಚ
ನನೇ! ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನನಗನುರಾಗವಿರಲಿ. ಆತ್ಮಾರಾಮನಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇವಳೇಅನ್ಯಳಾದಸ್ತ್ರೀಯಂ
ಖಭೇದ ಬುದ್ಧಿರಹಿತನಾದ ನಿನಗೆ ಅತಿರಕ್ತವಾದ ವಸ್ತುವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಲೋಕರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಗೃಹೀತವಾದ
ಸುಂದರದೇಹವುಳ್ಳ ನೀನು ರಜೋಗುಣಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಾನುರಾಗದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನಂ
ನೋಡುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ, ಅದೇ ನನಗೆಪರಮಾನುಗ್ರಹವು. ||೪೬|| ಎಷ್ಟುಮಧುಸೂದನನಾದ ತ್ರೀಕೃಪ್ಣಸ್ವಾಮಿ
ಯೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ಪೇಳಲ್ಪಡುವ ಅರ್ಥವು ಅನ್ಯತವಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾಜನರಿಗೆ ಯಾವವನಾದರೂ ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ
ಪ್ರೇಮವುಂಟಾಗುವುದು ಸತ್ಯವೇಸರಿ, ಕಾಶೀರಾಯನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಅಂಜಿ ಅಂಬಾಲಿಕೆ ಅಂಜಿಕೆ ಯೆಂಬಮೂ
ಪರು ಪುತ್ರಿಯರೊಳಗೆ ಅಂಜಿಯೆಂಬವಳಿಗೆ ಸಾಲ್ರಾಯನಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿತ್ತು. ||೪೭||ವಿವಾಹಿತಳಾದರೂ ಕನ್ಯೆ

ಸತೀನಂಬಿಭೃಯಾತ್ತಾಂಜಿಭೃದುಜಯಚ್ಯುತಃ ||೮೪||ಶ್ರೀಭಗವಾಃ|ಸಾಧ್ವೈತಚೋಽಪ್ರತುಕಾಮೇ
ನರಾಜಪುತ್ರೀಪ್ರಲಂಬಿತಾ | ಮಯೋದಿತಂಯದನ್ಯಾತ್ಮತತ್ಸರ್ವಂಸತ್ಯಮೆವ ||೮೫||ಯಾಃ|ಯಾಃ
ಕಾಮಯಸಕಾಮಾಃ|ಮಯ್ಯಕಾಮಾಯಮಾನಿನಿ | ಸಂತಿಹ್ಯಕಾಂತಭಕ್ತಾಯಾಸ್ತವಕಲ್ಯಾಣೇನಿತ್ಯ
ದಾ || ೫೦ || ಉಪಲಬ್ಧಂಪ್ರತಿವ್ರಮವಾತಿವ್ರತ್ಯಂಚತೇನಘೋ|ಯದ್ವ್ಯಕ್ತೈಶ್ಚಾಲ್ಯಮಾನಯಾನಧೀ
ರ್ಮಯ್ಯಪಕರ್ಮಿತಾ ||೫೧||ಯಮಾಂಭಜಂತಿದಾಂಪತ್ಯತಪಸಾವ್ಯತಚರ್ಯಯಾ | ಕಾಮಾತ್ಮಾನೋಪ
ವರ್ಗೇಶಂಮೋಹಿತಾಮಮಮಾಯಯಾ ||೫೨||ಮಾಂಪಾಪ್ಯಮಾನಿನೈವವರ್ಗಗಂಪದಂವಾಂಛಂತಿಯೆ

ತ್ತಿಗೆ, ಮನಃ-ಹೃದಯವು, ನವಂನವಂ-ಹೊಜೊಸ ಪುರುಷರಂ ಕುರಿತು, ಅಭ್ಯೇತಿ-ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಬುಧ-ವಿನ್ಯಾಸನು, ಅ
ಸತೀ-ತಾಪರಗತ್ತಿಯನ್ನು ನಜಿಭೃಯಾತ-ಅಸ್ತವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪೋಷಿಸಬಾರದು, ತಾಂ-ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು-ಪೋಷಿಸು
ವವನು, ಉಪಲಬ್ಧಚ್ಯುತಃ-ಈ ಲೋಕದಿಂದಲೂ ಪರಲೋಕದಿಂದಲೂ ಜಾರಿಬೀಳುವ ನಾಗುತ್ತಾನೆ ||೮೪|| [ಭಗವದ್ಭಜನವು]
ಸಾಧ್ವಿ-ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ, ರಾಜಪುತ್ರಿ-ಘೋರೆಯ ಮಗಳೇ! ಏತೇ-ಈ ಮಾತನ್ನು, ಶೋತುಕಾಮೇ-ನ-ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯ
ಕೆಯುಳ್ಳನನ್ನಿಂದ, ಪ್ರಲಂಬಿತಾ-ಕಾಸ್ಮಣ್ಯ ಪಾಡಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿರುವಿ, ಮಮಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಷಡಿತಮನು-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನನು,
ಸಿರಿಸಿಹೋ, ಯದಾತ್ಮ-ಯಾವುದರನ್ನು ಪೇಳಿಹೋ, ತತ್ಸರ್ವಂ-ಆದೇವೂ, ಸತ್ಯಮೇವ-ದಿಟವೇ ಅಲ್ಲವೇ ||೮೫|| ಕಲ್ಯಾ
ಣ-ಕುಷ್ಠವುಳ್ಳ ನೀನು, ನಿತ್ಯದ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಮಯಿ-ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಯಾಃ|ಯಾಃ|ಕಾಮಾಃ-ಯಾವಯಾವ ಒಯಕೆಗೇಂ
ನು, ಕಾಮಯಸೇ-ಬಯಸುವೆಯೋ, ಮಾನಿನಿ-ಮಾನವತಿಯೇ! ತೇ-ಆ ಒಯಕೆಗಳು, ಏಕಾಂತಭಕ್ತಾಯಾಃ-ರಜಸ್ಸುವಾದ ಅ
ದ್ವೈತಭಜನಮುಳ್ಳ, ತಪ-ನಿನ್ನ, ಅಕಾಮಯ-ಬಯಕೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತಿಹಿ-ಇರುವಲ್ಲವೇ ||೮೬|| ಅನಘೀ-
ಪಾಪ ರಹಿತಳೇ! ಯ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ವಾಕ್ಯೈಃ-ಮಾತುಗಳಿಂದ, ಚಾಲ್ಯಮಾನಯಾಃ-ಜಂಚಲ ಗೊಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ
ತೇ-ನಿನ್ನ, ಧೀಃ-ಬುದ್ಧಿಯು, ಮಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ನಾಪಕರ್ಷಿತಾ-ಸಂಕೋಚವಂ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೋ, ತೇ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಪ್ರ
ತಿವ್ರಮ-ಪರಸ್ಪರ ಗ್ನೇಹವೂ, ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಂ-ಗರಹತನವೂ, ಉಪಲಬ್ಧಂ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ||೮೭|| ಯೇ-ಯಾರು,
ಕಾಮಾತ್ಮಾಃ-ಕಾಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ದಾಂಪತ್ಯ-ದಗಪತಿಸಾಲ್ಪಕ್ಯುಷ್ಯನು, ತಪಸಾ-ಧ್ಯಾನದಿಂದಲೂ, ಅನಾನಾ
ದಿ ಕಾಯ ಕ್ಲೇಶದಿಂದಲೂ, ವ್ರತಚರ್ಯಯಾ-ನಿಯಮಾ ಚರಣದಿಂದಲೂ, ಅಪವರ್ಗೇಶ-ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೂಡೆಯನಾದ, ಮಾಂ-
ನನ್ನನ್ನು, ಭಜಂತಿ-ಸೇವಿಸುವರೋ, ತೇ-ಆವರು ಮಮ-ನನ್ನ, ಮಾಯಯಾ-ಆ ವರಣಕ್ಕಿಂತಿಯಿಂದ, ಮೋಹಿತಾಃ-ಅಷ್ಟೇನ
ಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು ||೮೮|| ಮಾನಿನಿ-ಮಾನವತಿಯೇ! ಅವರ್ಗಗಂಪದಂ-ಮೋಕ್ಷದೊಡನೆ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಉಳ್ಳ ಮಾಂ

ಯಾ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿಯಾದರೆ ಅವಳಿಗೆ ನೂತನ ನೂತನ ಪುರುಷನಲ್ಲಿಯೂ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿರುವುದು. ಅಂತೂ ವ್ಯಭಿ
ಚಾರಿಣಿಯನ್ನು ಬುದ್ಧಿಮಂತನಾದ ಪುರುಷನಾದ ಪತಿಯು ಪ್ರೇಷಿಸಬಾರದು. ಪ್ರೇಷಿಸುವನಾದರೆ ಇಹಲೋ
ಕ ಪರಲೋಕಗಳಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗುವನು ||೮೪|| ಎಂಬರುಕ್ಕಿಣಿಯ ವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳಿ ಭಗವಂತನು ನಿರೂಪಿಸು
ವನು- ಎಲೆಕಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ರುಕ್ಕಿಣಿಯೇ! ಈಚಾರ್ಥವಂ ನೀನುಪೇಳುತ್ತೀಯೆ, ಈಚಾರ್ಥವಂ ಶೇಖೇಕಂಬ
ಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಿನ್ನಂ ನಾನುಪರಿಹಾಸಂ ಗೆಯ್ದೆನು. ನನ್ನಿಂದ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲವಂ ನೀನು ಅನುಮತ
ವರ ಮಾಡಿದ್ದು ಸತ್ಯನೇಸರಿ ||೮೫|| ಎಲೈರುಕ್ಕಿಣಿಯೇ! ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವಯಿಷ್ಟಾರ್ಥಂ
ಗಳ ನಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೆ? ಆಯಿಷ್ಟಾರ್ಥಂಗಳಂ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಂತಭಕ್ತಳಾದ ನಿನಗೆ ಸಿದ್ಧಗಳಾಗಿವೆ ||೫೦||
ಎಲೈಕಪತಿವ್ರತೆಯೇ! ನಿನಗೆ ಪತಿಯಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಮಾತಿಕಯವಂ ತಿಳಿದನು, ನಿನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವಂ ತಿ
ಳಿದನು, ನಾನು ನಾನಾಪ್ರಕಾರಂಗಳಾದ ಚಾತುರ್ಯ ಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ವಾಕ್ಯಂಗಳಂ ನಾನುಪೇಳಿದರೂ ನಿನ್ನ
ಬುದ್ಧಿಯು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷೆಯೆಂದನಾಡಿ ಅನ್ಯಪುರುಷನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚಲಿಸಲಿಲ್ಲ||೫೧||ಯಾವಜನರು ಸ್ತ್ರೀ
ಪುರುಷರ ಗಂಭೀರ ಸುಖಾರ್ಥವಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದಲೂ ಕಾಮಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ ನ
ನ್ನ ಭಜಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರು ನನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತರಾದವರು.||೫೨||ಎಲೈರುಕ್ಕಿಣಿಯೇ! ಮೋಕ್ಷ

ವಿಭಕ್ತಮಂತ್ರಃ ಪ್ರಸಾಧಿಸಿತೋಮಯಿಚಿರಾಯತಿಕೋನ್ಯಮೇತತ್ | ಮತ್ವಾಜಿಹಾಸಹದಮಂಗಜುನ
ನ್ಯುಲೋಗ್ಯಾತಿವೈತತ್ತ್ವಯಿವಯಂಪ್ರತಿನಂದಯಾಮಃ ||೫೭|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ಎವಂಸೌರತಸಲ್ಲಾಪೈ
ರ್ಭಗವಾನ್ದೇವಕೀನುತಃ | ಸ್ವರತೋರಮನಾರೇಮನರಲೋಕಂವಿಡುಬಯಾ ||೫೮|| ಅಧಾನ್ಯಾಸಾ
ಮಪಿವಿಭುಗ್ಮಾಹಮಗೃಹವಾವವ | ಆಸ್ತಿತೇಗೃಹಮಧಿಯಾನ್ಧರಾನ್ ಲೋಕಗುರುರ್ಹರಿಃ ||೫೯||
ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಪಟ್ಟಿ ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಸ-ಅವಂಪ, ಮಯಂ-ನಾವು, ಜಿತಾಃ-ನಿನ್ನಿಂಪ ಗಮ್ವಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವರು, ಸ್ತುತಿ-ಆಗಿರುವೆವು ||೫೭|| ಆತ್ಮಲಭನೇನನ್ನ ತಾಭ
ಕ್ಯೋನುಗ ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂಪ, ಸುವಿಭಕ್ತಮಂತ್ರಃ-ಚನ್ನಾಗಿವಿವಿಸಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯುಳ್ಳ, ದೂತಃ-
ಸುದ್ಧಿಯಂ ಪೇಳುವ ವಿವ್ರನು, ಪ್ರಸಾಧಿಸಿತಃ-ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು, ಮಯಿ-ನಾನು, ಚಿರಾಯತಿಸತಿ-ಸಾವಕಾಶವಂ ಮಾಡುವವ
ನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಏತತ್-ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು, ಕೋನ್ಯಂ-ಂಕ್ತವನ್ನಾಗಿ, ಮತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ಅನನ್ಯಯೋಗ್ಯಂ-ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆರವ
ರಿಗೆ ತಕ್ಕವಲ್ಲದ, ಇದಮಂಗಂ-ಈ ನಿನ್ನ ಕುರವನ್ನು, ಅಜಿಹಾಸಃ-ತೋರೆಯ ಲೆಳಸಿದವಳಾದೆ ತತ್-ಆ ಯುಪಕಾರಕರ್ಮ
ವು, ತ್ವಯೈವ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ, ತಿಂತ್ರಿತ-ಇದ್ದಿತು (ಅದಕ್ಕೆ ಪುತ್ರಪುತ್ರಪುತ್ರವಂ ಮಾಡುವದಕ್ಕಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ವಯಂ-ನಾ
ವು, ಪ್ರತಿನಂದಯಾಮಃ-ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸಂತೋಷಿಸುವೆವು ||೫೮|| [ಕೃಷ್ಣನವು] ಭಗವಾನ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ದೇ
ವಕೀನುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವರತೋರಮ-ಸ್ವರೂಪಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವನಾದರೂ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಸೌರತಸಲ್ಲಾಪೈಃ-ರ
ತಿಕ್ರೀಡಾ ಸಂಭಾಷಣಂಗಳಿಂದ, ಸರಲೋಕಂ-ಮನುಷ್ಯಲೋಕವನ್ನು, ವಿಡಂಬಯಾ-ಅನುಸರಿಸುವನಾಗಿ, ರಮಯಾ-ಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಯಾದ ಕುಕ್ಕಿಣಿಯೊಡನೆ, ರೇಮೇ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು ||೫೯|| ವಿಭುಃ-ವ್ಯಾಪಕಪ್ರಭುವಾದ, ಲೋಕಗುರುಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕುಪಡೇಶಕ
ನಾದ, ಹುರಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅಧ-ಅಬಳಕೆ. ಅನ್ಯಾಸಾಂ-ಇತರ ಹೆಂಗಳ, ಗೃಹೇಷ್ವರಿ-ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಗೃಹವಾನಿವ-ಮನೆ
ಯ್ತು ದಾಸವಾನಂತೆ ಗೃಹಮೇಧೀಯಾನ್-ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ಧರ್ಮಾನ್-ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿ ನತ್ಯಾರ-ಪ್ರಜಾ
ತದವಾದಿಗಳನ್ನು, ಆಸ್ತಿತಃ-ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ನಾದನು; ||೫೯||

ಇಂತಿಂಥಾಗಿ ಭಾಗತ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥ ಬೋಧಿನಿಯಂತೆ ಬೇಕೆಯಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳಗೆ
ಒಂನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು

ಸುಮ್ಮನೆ ಯಿದ್ದೆಯಲ್ಲಾ, ಅದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ನಡತೆಯಿಂದಲೇ ನಾವು ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಧೀನರು ||೫೭|| ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ
ವೆಲ್ಲ ನೀನು ನನ್ನಂ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಯೆಂದಲೋಸುಗ ಅಲೋಚನೆಯೆಂಬೊಡಿ ನಾನುಬೇಗಬಾರದೆ ವಿಳಂಬಂ
ಮಾಡಲಾಗಿ, ನನ್ನ ಸವಿಸಾಕಕ್ಕೆ ದೂತನಂ ಕಳುಹಿಸಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಆಗ “ಎಲೈ ಒದ್ದಾಡ್ತನೇ! ನಿನ್ನ ನುಗ್ರಹವಂ
ನಾನು ಪವೆಯದ ಎಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ಯಾವದವಂ ತ್ಯಾಗವಂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ”, ಎಂದು ದೂ
ತಮುಖದಿಂದ ನನ್ನಂ ಕುರಿತು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದೆಯಲ್ಲ, ಅಪ್ರಕಾರವಾದ ನಿನ್ನ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪತ್ಯುಕಾರವಂ
ಏನು ಮಾಡುವೆವು. ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನಂ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ ||೫೭|| ಭಗವಂತನಾದ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಾಂಶಂಗಳಿಂದ ಆತ್ಮಾರಾಮನಾದರೂ ಕುಕ್ಕಿಣಿಯೊಡನೆ ಗೃಹಂಗಳಲ್ಲಿ ಗೃ
ಹಸ್ಥನಂತೆ ರವಿಸಿದನು ||೫೮|| ಕುರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲಾದ ಪತ್ನಿಯರುಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ
ವುಳ್ಳವನಾದ ಪುರುಷನಂತೆ ಲೋಕಗುರುವಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳೆನಾಚರಿಸಿ ಸಂತೋ
ಷರಡಿಸಿದನು ||೫೯||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷೆದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿ-

ಕನುನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ತಾನೆಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀ

ಮನ್ಮಹೀಕಾರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ

ವಿರಚಿತಮಾದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ”ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ

ಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊ-

ಳು ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶತ್ತಮಾಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಶುಕಃ||ಎಕೈಕಶಸ್ತಾಃಕೃಷ್ಣಸ್ಯಪುತ್ರಾಃಪತದಶಾಬಲಾಃ | ಅಜೀಜನನ್ನನವಮಾನ್ವಿತುಸ್ಸ
ರಾಷ್ಟ್ರಾನುಪಮಾ ||೧||ಗೃಹಾದನಪಗಂವೀಕ್ಷ್ಯರಾಜಪುತ್ರೋಚ್ಯುತಂಸ್ಥಿತಮ್ | ಸ್ವಂಸ್ವಂಸ್ತಮಂ
ಸುತಪ್ರಸೂನತತ್ತ್ವವಿದಸ್ತ್ರಿಯಃ ||೨|| ಚಾರ್ವ-ಬ್ಹುಕೋಶವದನಾಯತಬಾಹುನತ್ರಸಪ್ರ
ಮಹಾಸರಸವೀಕ್ಷಿತವಲ್ಗುಜರೈಃ ಸಮೋಽಂತಾಭಗವತೋನಮನೋವಿಜಿತುಂಸ್ವೈವಿ ಭ್ರಮೈ
ಸ್ಸಮಶಕೃವನಿತಾವಿಭೂಮ್ನಃ ||೩|| ಸ್ತ್ರಿಯಾವಲೋಕಲವದರ್ಶಿತಭಾವಹಾರಭೂಮಂಡಲಪ್ರ
ಹಿತಕೌರತಮಂತ್ರಶೌಚೈಃ | ಪತ್ನೈಸ್ತುಪೋಷಕಸಹಸ್ರಮನಂಗಬಾಂಧವೈರ್ಗೃಹೀದ್ರಿಯಂವಿ

೬೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೀಕ.

[ಶ್ರೀಶುಕವಚನವು.] ತಾಃಅಬಲಾಃ-ಆ ಹೆ.ಗಳು, ಸರ್ವಾಸ್ಯಸಂಸದಾ-ಸಮಸ್ತವಾದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗ್ಯದಿಂದ, ಪಿ
ತುಃ-ತಂದೆ ೧೦ತಲೂ, ಅನವಮಾ-ಕಡಮೆಯಾಗದೆ ಯಿರುವ, ದಶವ-ಹತ್ತುಹತ್ತುಮಂದಿಯಾದ. ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಪುತ್ರಾಃ-ಕೃ
ಷ್ಣನ ಕುಮಾರರನ್ನು, ಎಕೈಕಶಃ-ಓರೋರ್ವಳಾಗಿ ಅಜೀಜನ-ಹಡವರು ||೧|| ರಾಜಪುತ್ರೈಃ-ಕ್ಷತ್ರಿಯಕನ್ಯೆಯರು. ಗೃಹಾ
ತ್-ತಮ್ಮ ಮನೆಯತ್ತಣಿಂ, ಅನಪಗಂ-ಹೊರಗೆ ಹೋಗದೆ ಯಿರುವನಾಗಿ, ಸ್ಥಿತಂ-ಇರುವಂಥಾ, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ವೀ
ಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಸ್ವಂಸ್ವಂ-ತಮ್ಮತಮ್ಮ, ಪ್ರೀತ್ಯಂ-ಪ್ರಿಯವುರುವನ್ನಾಗಿ, ಸ್ವಮಂಸತ-ತಿಳಿದರು ಸ್ತ್ರಿಯಃ-ವೆಂಗಳನ್ನು
ತತ್ತ್ವವಿದಃ-ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಯಥಾರ್ಥವಂ ಬಲ್ಲವರು, ನ-ಅಗಲಿಲ್ಲವು ||೨|| ಚಾರು-ಜಲೈಃ-ಚಾರು-ಮನೋಹರವಾದ, ಅ
ಬ್ಹುಕೋಶ-ತಾವರೆಯ ಮಗ್ಗಿನಂತಿರುವ, ವದನ-ಮುಖ ಎಂಬಲೂ, ಆಯತಬಾಹು-ನೀಳವಾದ ತೋಳುಗಳಿಂದಲೂ ನೇತ್ರ-ಕಂಗೆ
ಳಿಂದಲೂ ಸಪ್ರಮ-ಅನುರಾಗದಿಂದ ಸಂತವಾದ, ಪಾಸರನ-ಸಗಯನುಪುಟ್ಟ ವೀಕ್ಷಿತ-ನೋಟಂ ಗೊಂದಲೂ, ವಲ್ಗು-ಮ
ನೋಹರವಾದ, ಜಪ್ತ-ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವೈವಿಭ್ರಮೈ-ತಮ್ಮ ವಿಶಾಸಗಳಿಂದ, ವಿಭೂಮ್ನಃ-ಒಹಳ ಬೊಡ್ಡವನಾದ,
ಭಗವತ-ಭಗವಂತನ ದೇವಿಯ ಸಂಮೋಽಂತಾಃ-ಮೋಹಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವನಿತಾಃ-ವೆಂಗಳೂ. ಮನಃ-ಕೃಷ್ಣನ ಹೃದ
ಯವನ್ನು, ವಿಜೀತುಂ-ಗೈಲುವದಕ್ಕೆ, ಸಮಶಕೃ-ಸಮರ್ಥರಾಗಲಿಲ್ಲವು ||೩|| ಪೋಷಕಸಹಸ್ರಂ-೧೬ಸಾವಿರವಾದ, ಪತ್ನೈ
ಸ್ತು-ಕೃಷ್ಣನ ಮಡದಿಯರಾದರೂ ಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಕಂತೈಃ-ಸ್ತ್ರಿಯಾವಲೋಕಿಸಿರುವನೆಂಬುದಿನೋಟದ, ಲವ-ಅಂಕ
ದಿಂದ, ದರ್ಶಿತ-ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಭಾವ-ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದ, ಹಾರಿ-ಮನೋಹರವಾದ, ಭೂಮಂಡಲ-ಹಬ್ಬುಗಳ ಚಚ್ಚದಿಂದ,

೬೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ|| ಎಕವಪ್ಪಿ ತಮೋಶೌರೇಃಪುತ್ರವೌತ್ರಾದಿಸಂತತಿಃ | ಅನಿರಾದ್ಧವಿವಾಹೇಚ
ರುಕ್ಮಿಣೋರಾಮತೋವಧಃ ||೪||ಬೀ| ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪುತ್ರವೌತ್ರಾದಿ
ಸಂತತಿಯು, ಅನಿರಾದ್ಧನ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನಿಂದ ರುಕ್ಮಿಯು ಹತನಾದನೆಂಬ ಅರ್ಥವೂ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾ
ಯನಂ ಕುರಿತು ಶುಕಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುವ ಪ್ರಕಾರವೆಂತೆನೆ,-

ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪತ್ನಿಯ ರೋರೋರ್ವರಾಗಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತವಾ
ದ ಗುಣ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ತಂದೆಯಾದ ಕೃಷ್ಣದೇವನಿಗಿಂತಲೂ ನೂಗುವಲ್ಲದವನಾದ ಹತ್ತು ಹತ್ತುಮಂದಿ ಪು
ತ್ರಂ ಪಡೆದರು ||೧|| ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆತ್ಮಾ ರಾಮತ್ವವನಿಯದೆ ಯಿರುವ ರಾಜಪುತ್ರಿಯರಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಗೃಹದ ದನೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡದೆಯಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ನೋಡಿ
ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅತಿಪ್ರೀತಿ ವಿಷಯರನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದರು ||೨|| ಭಗವಂತನ
ಮನೋಹರವಾದ ಪದ್ಮಕೋಶದಂತಿರುವ ಮುಖದಿಂದ ದೀರ್ಘಗಳಾದ ಭುಜಗಳಿಂದಲೂ ನೇತ್ರಂಗಳಿಂದ
ಲೂ ಪ್ರಮಯುಕ್ತವಾದ ಹಾಸ್ಯಸ್ವರ ಬೊಡಗೊಡಿರುವ ಸುನೋಟಗಳಿಂದಲೂ ಮಧುರ ವಚನಗಳಿಂದಲೂ
ಮೋಹಯುಕ್ತರಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ವಕೀಯಂಗಳಾದ ಅನೇಕ ವಿಲಾಸಂಗೆ
ಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲೋಸ್ಕರ ಸಮರ್ಥರಾಗಲಿಲ್ಲ ||೩|| ಹದಿನಾ

ಮುಖಿತುಂಕರಣೈರ್ನಶಕಾಃ ||೪|| ಇತ್ಥಂರಮಾಪತಿಮವಾಪ್ಯಪತಿಸ್ತಿಯಸಾಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋಪಿನ
ವಿದುಃಪದವೀಂಯಾದೀಯಾಂ | ಭೇಜುರ್ಮದಾವಿರತಮಿಧಿತಯಾನುರಾಗಹಾಸಾವಲೋಕನವಸಂಗಮ
ಲಾಲಸಾದ್ಯಂ ||೫|| ಪ್ರತ್ಯುರ್ಗಮಾಸನವರಾರ್ಹಃ ಪದಾಶ್ಚತುರ್ದಶತಾಂಜಾಲವಿಶ್ರಮಣವೀಜನಗಂ
ಧಮಾಲ್ಪೈಃ | ಕೆತಪ್ರಸಾರಕಯನನ್ನ ಪನೋಪಹಾರೈರ್ವಾಸೀತತಾಪಿವಿಭೋವಿದಧುಸ್ತದಾಸ್ತ
ಮ||೬|| ಯುಸ್ಸುರ್ಚಿತಂಸ್ವಭವನೈವ್ಯಧಿರೂಢಭಾವೈರ್ಲಕ್ಷ್ಯೈಕಧಾಮರಜಸಾಫುಲವೀಕ್ಷಣನ |
ಐಕ್ಷನ್ಯತಾಪಿಪತಿನಂಚತಾಃ ಕಟಾಕ್ಷೈಃ ಸ್ಫೂಣಾಂತರೇಣನವಸಂಗಮಲಜ್ಜಯೈಕ್ಷ ||೭|| ರಾಮಾ

ಸಾರತಮಂತ್ರ-ರತ್ನಾಲೋಚನಗಳಲ್ಲಿ, ಕೌಂಡ್ಯ-ನಮರ್ಧಂಗಳಾದ, ಅನಂಗಚಾಣ್ಯ-ಮನ್ಮಥನಸರಳುಗಳಂತಿಪ, ಕರಣ್ಯ-
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಸಾಧನಂಗಳಿಂದ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವಕ್ಕಪ್ಪಣ, ಇಂದ್ರಿಯಂ-ವೀರ್ಯವನ್ನು, ವಿಮುಖಿತುಂ-ಚಲ
ನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಅಥವಾ ಕ್ಷೋಭಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ನಶೇಕು-ನಮರ್ಧರಾಗಲಿಲ್ಲವೇ||೪||ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋಪಿ-ಬ್ರಹ್ಮನು
ಮೊದಲಾದವರೂ ಕೂಡ, ಯಾದೀಯಾಂಪದವೀಂ-ಮಾವವನದಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನವಿದುಃ-ಅರಿಯರೋ, ತಂ-ಅಂಥಾ, ರ
ಮಾಪತಿಂ-ಮಾಧವನನ್ನು, ಪತಿನಂ-ಗಂಡನನ್ನಾಗಿ, ಅವಾಪ್ಯ-ಪಡೆದು, ತಾಸ್ತಿಯೇ-ಆಹಂಗಳು ಅನಿರತಂ-ಎಡಬಿಡದೆ, ಏಧಿ
ತಯಾ-ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅನು...ದ್ಯಂ-ಅನುರಾಗ-ಸ್ನೇಹವೂ, ಹಾಸ-ನಗೆಯೂ, ಅವಲೋಕ-ನೋಟವೂ, ನವಸಂಗಮ-
ಹೊಸಸಂಭೋಗವು, ಲಾಲನ-ಆನಂದಿಯೂ, ಆದ್ಯಂ-ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಭೇಜು-ಹೊಂದಿದರು, ಪ್ರತ್ಯುತ್ಸು-ಮ-ಇದಿರುಗೊಳ್ಳುವ
ಕೆ, ಅನನ-ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನಿಡುವಿಕೆ, ವರಾರ್ಹಃ-ಕೈವಲ್ಯವಾದಪ್ರೂಷ, ಪದಾಶ್ಚತುರ್ದಶ-ಕಾಲತೋಳಿಯುವಿಕೆ, ತಾಂಜಾಲ-ವೀಳುವಂ
ನೀಡುವಿಕೆ, ವಿಶ್ರಮಣ-ಆಯಾಸವೂ ಪರಿಹರಿಸುವಿಕೆ, ವೀಜನ-ಗಾಳಿಯುಂ ಬೀಸುವಿಕೆ, ಗಂಧಮಾಲ್ಪೈಃ-ಪರಿಮಳವುಪ್ಪಂಗಳ
ನರ್ಪಿಸುವಿಕೆಗಳೆಂಬಲೂ, ಕೇಶ. ಹಾರೈ-ಕೇಶಪ್ರಸಾರ-ಕುರುಳ್ಳಂ ಹಿಕ್ಕಿ ಸರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಶಯನ-ಹಾಸಿಕೊಂಡು ಹಾಸು
ವಿಕೆ, ನ್ನಪನ-ನೀರೆರೆಯುವಿಕೆ, ಉಪಹಾರೈಃ-ಭಕ್ಷ್ಯಾದಿಗಳಂ ಸಮರ್ಪಿಸುವಿಕೆಗಳೆಂಬಲೂ, ದಾಸೀಶತಾಪಿ-ದಾದಿಯದಗುಂ
ಪುಗಳೂಕೂಡ, ವಿಭೋ-ಬಡೆಯನಾದ ಕೃಪಣ, ದಾಸ್ಯಂ-ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು, ವಿಧಧುಃಸ್ತ ಸ್ವಯಂವಾಡಿದರವೆ ||೬||
ಅಧಿರೂಢಭಾವೈಃ-ಆರೂಢ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಯೋಗಸಿದ್ಧರಿಂದ, ಸ್ವಭವನೇಷು-ತಮ್ಮತಮ್ಮ ದೇಹಂಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ವರ್ಚಿತಂ-ಚ
ನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಲಕ್ಷ್ಯೈಕ್ಯಕಥಾಮ್-ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಾನವಾದ, ಪತಿಮಪಿ-ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಗಂಡನಂಕೂಡ,
ಯಾಃ-ಯಾವವರೂ, ರಜಸಾ-ರಜೋಗುಣದಿಂದ, ಅಪ್ಲುತವೀಕ್ಷಣೇನ-ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಮತಾವಪಿ-ಬುದ್ಧಿಯ
ಲ್ಲಿಯೂ, ನೈಕ್ಷ-ನೋಡಲಿಲ್ಲವೋ ತಾಙ್-ಆಹಂಗಳೂ ಕೂಡ, ನವಸಂಗಮಲಜ್ಜಯಾ-ಹೊಸಸಂಪರ್ಕದ ನಾಚಿಕೆಯಿಂಪ,
ಸ್ಫೂಣಾಂತ ರೇಣ-ಕಂಭದಮರೆಯಿಂದ ಕಟಾಕ್ಷೈಃ-ಕುಡಿನೋಟಗಳಿಂದ, ಐಕ್ಷ-ನೋಡಿದರು ||೭|| ಗೃಹೇ-ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಪುರ

ತು ಸಾವಿರಮಂದಿ ಯಾದರೂ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವೃತ್ತಿಯರು ಗೊಡಹಾಸದೊಡನೆ ಯುಕ್ತವಾದ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಸೂ
ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಭೋಮಂಡಲದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತಲ್ಪಟ್ಟ ಸುರತ ಗಂಬಂಧಿಗಳಾ
ದ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣಂಗಳಾದ ಮನ್ಮಥ ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂಗಳಾದ ಇತರಕೇ
ಳಿ ಸಾಧನಂಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮನಸ್ಸಂ ವಿಕಾರ ಯುಕ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲೋಸುಗ ಸಮರ್ಥ
ರಾಗಲಿಲ್ಲ ||೪|| ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಯಾವವನ ಮಾರ್ಗವನಿರಿಯರೋ ಅಂತಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪತಿಭಾವದಿಂದ ಪಡೆದು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಈ ರೀತಿಯಾದ ಅನುರಾಗದಿಂದ ಪುಟ್ಟಿದ ಮುಗುಳುನಗೆಯೂ ಸವಿನೋಟವೂ ನೂತನ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂ
ತವಾದ ಅಭಿಲಾಷೆಯೂ ಮೊದಲಾದ ವಿಲಾಸಗಳ ಸಮೂಹವನೆಯ್ದಿದರು ||೫|| ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರಸಂ
ಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ದಾಸಿಯರು ಸಹ ಇದಿರುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಅನುಸರಿಸು ವುದರಿಂದಲೂ, ರತ್ನಪೀಠ ಸಮೂಹ
ದಿಂದ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂ ಗೆಯ್ಯುವುದರಿಂದಲೂ, ವ್ಯಜನಾದಿಗಳಂ ಪಡೆದು ಬೀಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಗಂಧವುಪ್ಪಂಗಳ
ಿಂದಲೂ, ಕೇಶಾಲಂಕಾರದಿಂದಲೂ, ಉತ್ತಮಕಯನ ಸಮರ್ಪಣದಿಂದಲೂ, ಅಭ್ಯಂಜನದಿಂದಲೂ, ಉಪ
ಹಾರಂಗಳಿಂದಲೂ, ವ್ಯಾಪಕನಾಪ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನಿಗೆ ವುಪಹಾರಂ ಗೆಯ್ದಿದರು ||೬|| ||೭|| ಪೂರೋಕ್ತ

ಗೃಹವಿಹರತಃಪುರತಃಕರಾಭ್ಯಾಂಬದ್ಧೋಽಸ್ಯ ಸ್ವದಯಿತಸ್ತಮಾದಾಹಸಂತ್ಯಃ | ಗೋತ್ರಾಂತರಾ
ಜ್ಯಭಿದಧುರ್ಮತುಪೂರುವಸ್ಯಕ್ಲೇಶಾಪಹಾನ್ಯಪಿತದಂಗಜಭಂಗಭೀತಾಃ|ತಾಸಾಂಯಾದಶಪುತ್ರಾಣಾಂ
ಕೃಷ್ಣಸ್ತ್ರೀಣಾಂಪುರೋದಿತಾಃ|ಅಪ್ಪಾಮಹಿಷ್ಯಂತತ್ಪುತ್ರಾಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾದೀಗೃಣಾಮಿತೇ
ಚಾರುಭವೈಸ್ಸುಧೇವೈಶ್ಚ ಚಾರುವೆವಶ್ವವೀರೈವಾ | ಸುಚಾರುಶ್ಚಾರುಗುಪ್ತಶ್ಚ ಭದ್ರಚಾರುಸ್ತ
ಧಾಪರಃ ||೧೦||ಚಾರುಭದ್ರೋವಿಚಾರುಶ್ಚ ಚಾರುಶ್ಚ ದಶಮೋಹರಃ | ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಪ್ರಮುಖಾಚಾರು
ಕೃಷ್ಣಾನ್ವನವಾಃಪಿತುಃ ||೧೧|| ಭಾನುಸ್ಸುಭಾನುಸ್ಸುಪ್ತಭಾನುಪ್ರಭಾನುರಾಘನುಮಾಂಸ್ತಥಾ |
ಚಂದ್ರಭಾನುಬೃಹದಾಭನೂರವಿಭಾನುಸ್ತಥಾಪ್ಷಮಃ||೧೨||ಶ್ರೀಭಾನುಪ್ರತಿಭಾನುಶ್ಚಗತ್ಯಭಾ
ಮಾತ್ಮಜಾತಃ | ಸಾಂಬಸ್ಸುಮಿತ್ರಪುರುಜಿತ್ಸುತಜಿತ್ಸುಹಸ್ತಜಿತ್||೧೩||ವಿಜಯಶ್ಚಿತ್ರಕೇತುಶ್ಚಕೀ
ರ್ತಿಮಾತ್ರದ್ರವಿಣಃಕ್ರತುಃ | ಜಾಂಬವತ್ಸಾಸ್ತುತಾಹ್ಯತೇನಾಂಬಾದ್ಯಾಃಪಿತೃನಮತಾಃ||೧೪||ಭಾನು

ತಃ-ಮುಂಗಡೆಯೊಳು, ವಿಹರತಃ-ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ. ಸ್ವದಯಿತಸ್ತು-ತಮ್ಮವಲ್ಲದವನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಕರಾಭ್ಯಾಂ-ಕೈಗಳಂ
ದ, ಬದ್ಧೋಽಸ್ಯ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಗಳುಳ್ಳವರಾದ, ರಾಮಾಃ-ಕೆಂಗಳು. ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಹಸಂತ್ಯಃ-ನಗುಡಿದವ
ರಾಗಿ, ಗೋತ್ರಾಂತರಾಣಿ-ಬೇರೆ ಕೆನರುಗಳನ್ನು, ಅಭಿದಧುಃ-ಹೇಳಿದರು. ತದಂಗಜಭಂಗಭೀತಾಃ-ಅಕ್ಕವಲ್ಲ ಕಾಮದ
ಹಾನಿಯಾದೀತೆಂದು ಹೆದರಿದವ ರಾವ್ದರಿಂದ, ಪೂರುವಸ್ಯ-ಪುರವನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಕ್ಲೇಶಾಪಹಾನ್ಯಪಿ-ದುಃಖಂಗಳಂ ಪರಿ
ಹರಿಸುವ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಾವರೂ, ನಾಭಿದಧುಃ-ಹೇಳಿಲ್ಲವು ||೧೦||ದಶಪುತ್ರಾಣಾಂ-ಹತ್ತುಹತ್ತುಮಂದಿ ಕುಮಾರರೊಳ್ಳ, ತಾಸಾಂ
ಕೃಷ್ಣಸ್ತ್ರೀಣಾಂ-ಅಕ್ಕವಲ್ಲ ಮಡದಿಯರೊಳಗೆ, ಯಾಃಅಪ್ಪಾಮಹಿಷ್ಯಂತ-ಯಾವವಮಂದಿ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯರು ಪುರಾ-
ವೂರ್ವದಕ್ಷಿ, ಉದಿತಾಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರೋ, ತತ್ಪುತ್ರಾ-ಅವರ ಕುಮಾರರಾದ್ಲ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾದೀ-ಕಾಮನು ಮೊದ
ಲಾದವರನ್ನು, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಗೃಣಾಮಿ-ಹೇಳುವೆನು||೧೧||ಕಾರುಭೇಷ್ಯನು-ಸುಧೇವನು, ಚಾರುಭೇವನು, ವೀರೈವಾ-ಸಾಮ
ರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, ಸುಚಾರುವು, ಚಾರುಗುಪ್ತನು, ಭದ್ರಚಾರವು, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅವರಃ-ಮತ್ತೋರ್ವನಾದ ||೧೨|| ಚಾರುಭದ್ರ
ನು, ವಿಚಾರುವು, ವಶಮಃ-ಹತ್ತನೆಯವನಾದ ಚಾರುವು, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಪ್ರಮುಖಾಃ-ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಮೊದಲಾದವನು, ಪಿತುಃ-
ತಂದೆಯಾದ, ಹರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಗಿಂತಲೂ, ಅನವಾಹಃ-ಕಡಮೆ ಯಲ್ಲದವರಾಗಿ, ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಃ-ರುಕ್ಮಿಣೀ ದೇವಿಯಿಂದ, ಜಾತಾಃ-
ಪುಟ್ಟಿದವರಾದರು ||೧೩||ಭಾನುವು ಸುಭಾನುವು, ಸ್ವಭಾನುವು. ಪ್ರಭಾನುವು, ಭಾನುಮಂತನು, ಚಂದ್ರಭಾನುವು,
ಬೃಹದಾಭನುವು, ಅಪ್ಷಮಃ-ಎಂಟನೆಯವನಾದ, ರವಿಭಾನುವು||೧೪||ಶ್ರೀಭಾನುವು, ಪ್ರತಿಭಾನುವು, ಎಂಬ, ವಾ-ಹತ್ತು
ಮಂದಿಯೂ, ಸತ್ಯಭಾಮಾತ್ಮಜಾಃ-ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಕುಮಾರರು|| ಸಾಂಬನು, ಸುಮಿತ್ರನು, ಪುರುಜಿತ್ತು, ಶತಜಿತ್ತು, ಸಹ
ಸ್ರಜಿತ್ತು ||೧೫|| ವಿಜಯನು, ಚಿತ್ರಕೇತುವು, ಕೀರ್ತಿಮಂತನು, ದ್ರವಿಣನು, ಕ್ರತುವು, ವತೇ-ಈ, ಸಾಂಬಾದ್ಯಾಃ-ಸಾಂ

ಗಳು ||*|| ಹತ್ತು ಹತ್ತುಮಂದಿ ಪುತ್ರರೊಳ್ಳ ಅ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಯಾವ ರುಕ್ಮಿಣೀಮೊದಲಾದ ಅ
ಪ್ಪಮಹಿಷಿಯರು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟರೋ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ದೇನೆಯಿಂದ ಜನಿಸಿರುವ ಪ್ರದ್ಯು
ಮ್ನ ಮೊದಲಾದ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ವಿವರಣವಂ ನಿನಗೆ ಪೇಳುವನಾಗುತ್ತೇನೆ ||೧೦|| ಚಾರುಭೇಷ್ಯನು, ಸುಧೇವನು,
ಸಮರ್ಥನಾದ ಚಾರುಭೇವನು, ಸುಚಾರು, ಚಾರುಗುಪ್ತನು,ಭದ್ರಚಾರು||೧೧||ಚಾರುಭದ್ರನು, ವಿಚಾರು,ಚಾರು
ಮಂತನುಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೇ, ಸರ್ವಜ್ಞೇಷ್ಠನಾಗಿಲೊಳ್ಳ ತಂದೆಯಾದ ಕೃಷ್ಣದೇವನಿಗೆ ಸಮಾನರಾದ ಈ ಹತ್ತು
ಮಂದಿ ಪುತ್ರರೂ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ||೧೨||ಭಾನುವು, ಸುಭಾನುವು, ಸ್ವಭಾನುವು, ಪ್ರಭಾನು
ವು, ಭಾನುಮಂತನು, ಚಂದ್ರಭಾನುವು, ಬೃಹದಾಭನುವು, ರವಿಭಾನು, ಶ್ರೀಭಾನು, ಪ್ರತಿಭಾನುವು, ಈಹ
ತ್ತುಮಂದಿಯೂ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಪುತ್ರರು ||೧೩|| ಸಾಂಬನು, ಸುಮಿತ್ರನು, ಪುರುಜಿತ್ತು, ಶತಜಿತ್ತು, ಸಹ
ಸ್ರಜಿತ್ತು ||೧೪|| ವಿಜಯನು, ಚಿತ್ರಕೇತುವು, ಕೀರ್ತಿಮಂತನು, ದ್ರವಿಣನು, ಕ್ರತುವು, ತೆನೆಗೆ ಯವ

ಶ್ವೇತೋತ್ಕೃಷ್ಣಸೇತುಚಿತ್ರಗುರೈಗವಾಽಪ್ಯಪಿ | ಆಮಶ್ಯಂಕುರೈಸುಶ್ಯೋಮಾಽಕೃತಾರ್ಥಗ್ನಜಿತೆ
ಸ್ವತಾಃಪ್ರೀತಿಶ್ರುತಕವಿರೈವೇವೀರಸ್ಸುಬಾಹುಭೃದ್ರವಿಕಲಃ | ಶಾಂತೀರ್ಧರ್ಶನಾರ್ಥಮಾಸುಃ
ಕಾಳಿಂದ್ಯಸೋಮಕೇವಪಿ || ೬ || ಪ್ರಭೋವೋಗಾತ್ರವಾಽಸಿಂಹೇಬಲಪ್ರಬಲಃ |
ಮದ್ರ್ಯಸ್ಸುತಾಮಹಾಶಕ್ತಿಃ ಸ್ವಹಸ್ತೇಜೋಪರಾಜಿತಃ || ೧೭ || ವ್ಯಕೋಹ್ಯಕೋಸಿಲೋಗ್ಯಧೂಬದ್ವ
ನ್ನೋಪಾಧವಚ | ಮಹಾಶಕ್ತವಾಪನೋವಪ್ನಿರ್ಮಿತ್ರವಿಂದಾತ್ಮಜಾಸ್ಸುಧೀಃ || ೧೮ || ಸಂಗ್ರಾಮಜಿದ್ವ
ಹಸ್ತಿನೀಶೋರಪ್ರಹರಣೋರಿಜಿತ | ಯಜ್ಞಸ್ಸುಭದೋಭದ್ರಾಯಾವಾಮಲಯಾಶ್ವಸುಃ || ೧೯ ||
ದೀಪ್ತಿಮಾಂಸಾಪ್ರಾಪತಾದ್ಯಾರೋಹಿಣ್ಯಾಸ್ತನಯಾಹರೇ || ೨೦ || ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಸ್ಯೋರರೂಪೋ
ದುಕ್ರಮೇತ್ಯಾಮಹಾಬಲಃ | ಪುತ್ರಾಽಪ್ಯಂತರಾಕೃತೋರಾಜಸ್ತನ್ನಾನ್ನಾಭೋಜಕಟಪುರ || ೨೧ || ಏತೆ

ಬನು ಮೋಹವವರು, ಪಿತೃನಮೃತಾಃ-ತಂದೆಯಂತೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದ, ಜಾಂಬವತಿಯ ಸ್ವತಃ-ಜಾಂಬವತಿಯ ಪುತ್ರರು || ೧೪ ||
ಭಾನುವು, ಚಂದ್ರನು, ಅಶ್ವನೇನನು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು, ವೇಗವಂತನು, ವೃಷನು, ಆಮನು, ಕಂಕುಪು, ವನುವು, ಶ್ರೀಮಂತ
ನು, ಕೃತಿಯು ಎಂಬವರು, ನಾಗ್ಯಜಿತೇ-ಸತ್ಯಾದೇವಿಯ, ಸುತಾಃ-ಪುತ್ರರು || ೧೫ || ಶ್ರುತನು, ಕವಿಯು ವೃಷನು, ವೀ
ರ-ಶೂರನಾದ, ಸುಬಾಹುಪು, ಭದ್ರನು, ವಿಕಲನು, ಶಾಂತಿಯು, ಧರ್ಶನು ಪೂರ್ಣಮಾಸನು, ಅಪರಿಚಿತಿಯವನಾದ
ಸೋಮಕನೆಂಬವರು, ಕಾಳಿಂದ್ಯಾ-ಕಾಳಿಂದೀ ದೇವಿಯ ಪುತ್ರರು || ೧೬ || ಪ್ರಭೋವನು, ಗಾತ್ರವಂತನು, ಸಿಂಹನು, ಬಲ
ನು, ಪ್ರಬಲನು ಉರ್ಧ್ವಗನು, ಮಹಾಶಕ್ತಿಯು, ಸಹನು ತೇಜನು, ಅಪರಾಜಿತನು, ಎಂಬವರು, ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಮಾದ್ರಾ
ದೇವಿಯ, ಸುತಾಃ-ಪುತ್ರ || ೧೭ || ವ್ಯಕನು, ಅರ್ಕನು, ಅಸೀನು, ಗೃಧ್ರನು ಬಹುಸ್ವನು, ನಾಥನು, ಮಹಾಶನು, ಪಾಪ
ನು ಮಹಿಯು, ಸುಧಿಯು, ಎಂಬವರು, ಮಿತ್ರವಿಂದಾತ್ಮಜಾಃ-ಮಿತ್ರವಿಂದಾ ಪುತ್ರರು || ೧೮ || ಸಂಗ್ರಾಮಜಿತ್ತು ಬೃಹ
ತ್ಸೇನನು, ಶೂರನು, ಪ್ರಹರಣನು, ಅರಿಜಿತ್ತು, ಬಾಹ್ಯನು, ಸಂಭವನು, ವಾಮನು, ಆಯುಪು, ಸ್ವಕನು, ಎಂಬವರು
ಭದ್ರಾದೇವಿಯ ಪುತ್ರರು || ೧೯ || ದೀಪ್ತಿಮಂತನು, ತಾಮ್ರಪತನು, ಆದ್ಯಾ-ಮೊದಲಾಗಿಂಥ, ಹರೇ-ಕೃಷ್ಣನ ದೇವಿಯಿಂ
ದಾದ, ರೋಹಿಣ್ಯಾಸ್ತನಯಾಃ-ರೋಹಿಣೀ ದೇವಿಯ ಪುತ್ರರು || ೨೦ || ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿದನೇ | ಭೋಜಕಟೇಪುರೇ-ಭೋಜಕಟ
ವೆಂಬ ನಗರದಲ್ಲಿ, ರುಕ್ಮಿಣಿ-ರುಕ್ಮಿಯ, ಪುತ್ರಾಃ-ಮಾಳಾದ. ರುಕ್ಮವತ್ಯಂತ-ರುಕ್ಮವತಿಯೆಂಬವಳಲ್ಲಿ ಆದರೋ ಪ್ರ
ದ್ಯುಮ್ನಾಸ್ಯ-ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ, ಪುತ್ರನು, ನಾಮಾ-ಹೆಸರಿಂದ, ಅಸಿರಯ್ಯ-ಅಸಿರದ್ದನೆಂಬವನು, ಮಹಾಬಲ-ಅಧಿಕಶಕ್ತಿ
ಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಭೋ-ಆದನು || ೨೧ || ಸ್ವಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದನೇ | ಏತೇಷಾಂ-ಇವರಿಗೆ, ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾಶ್ಚ-ಮಕ್ಕಳೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು

ರಾದ ಈ ಹತ್ತುಮಂದಿಯೂ, ಜಾಂಬವತಿಯ ಪುತ್ರರು || ೧೪ || ಭಾನುವು, ಚಂದ್ರನು, ಅಶ್ವನೇನನು, ಚಿತ್ರ
ಗು, ವೇಗವಂತನು, ವೃಷನು, ಆಮನು ಕಂಕುಪು, ವನು ಶ್ರೀಮಂತನು, ಕೃತಿ ಎವರು ನಗ್ನಜಿತಿಯ ಪು
ತ್ರರು || ೧೫ || ಶ್ರುತನು, ಕವಿ, ವೃಷನು, ವೀರನು, ಸುಬಾಹು, ಭದ್ರನು ವಿಕಲನು, ಶಾಂತಿ, ಧರ್ಶನು, ಪೂ
ರ್ಣಮಾಸನು, ಸೋಮಕನು, ಇವರು ಕಾಳಿಂದಿಯ ಪುತ್ರರು || ೧೬ || ಪ್ರಭೋವನು, ಗಾತ್ರವಂತನು, ಸಿಂ
ಹನು, ಬಲನು, ಪ್ರಬಲನು, ಉರ್ಧ್ವಗನು, ಮಹಾಶಕ್ತಿ, ಸಹನು, ತೇಜಸ್ಸು, ಅಪರಾಜಿತನು, ಇವರು ಲಕ್ಷ
ಣಿಯ ಪುತ್ರರು || ೧೭ || ವ್ಯಕನು, ಅರ್ಕನು, ಅಸೀನು, ಗೃಧ್ರನು ಬಹುಸ್ವನು ನಾಥನು, ಮಹಾಶಕ್ತಿ, ಪಾಪ
ನನು, ವ್ಯು, ಸುಧಿ, ಇವರು ಮಿತ್ರವಿಂದಾ ಪುತ್ರರು || ೧೮ || ಸಂಗ್ರಾಮಜಿತ್ತು, ಬೃಹತ್ಸೇನನು, ಶೂರನು
ಪ್ರಹರಣನು, ಅರಿಜಿತ್ತು, ಬಾಹ್ಯನು, ಸಂಭವನು, ವಾಮನು, ಆಯುಪು, ಸ್ವಕನು ಎವರು ಭದ್ರಾದೇವೀ
ಪುತ್ರರು || ೧೯ || ದೀಪ್ತಿಮಂತನು ತಾಮ್ರಪತನು, ಮೊದಲಾದವರು ರೋಹಿಣೀ ದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಪು
ತ್ರರು || ೨೦ || ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ದೇವಿಯಿಂದ ರುಕ್ಮಿಯಾದ ಪುತ್ರಿಯಾದ ರುಕ್ಮವತಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಜಕಟನೆಂಬ
ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಲನಾದ ಅನಿರದ್ಧನೆಂಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು || ೨೧ || ಎಲೈ ಅರನೇ | ಕೀಳು, ಈಕೆ
ಷ್ಣನ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಅನೇಕಕೋಟಿ ಪುತ್ರಪೌತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಕೃಷ್ಣನ ಪುತ್ರರಿಗೆ ೧೬ ಸಾವಿರಮಂದಿ ತಾ

ಖಾಂಛುತೃಪ್ತಾತ್ರಾಶ್ಚ ಬಭೂವುಃಕೋಟಿಕೊನ್ಮಪ | ಮಾತರಃಕೃಷ್ಣಜಾತಾನಾಂನಹಸ್ರಾಣಿಚಮೋ
ಡಶ||೧೮||ರಾಜಾ|ಕಥಂರುಕ್ಮಿಣಿಫುತಾತ್ರಾಯಾಪ್ರದಾದ್ವಹಿತರಯುಧಿ | ಕೃಷ್ಣೇನುಪಭೂತಸ್ತಂ
ಹಂತುಂರಂಧ್ರಂಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪ||೨೦|| ಏತದಾಖ್ಯಾತಮೇವಿದ್ವೈದ್ವಿಮೋರ್ವೈವಾಹಿಕಂಮಿಥಃ ||೨೧||ಅ
ನಾಗತಮತೀತುಚವರ್ಮಾನಮತೀಂದ್ರಿಯಮ್ | ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಣವ್ಯವಹಿತಂಸಮ್ಯಕ್ಪಶ್ಯಂತಿಯೂ
ಗಿನಃ ||೨೨|| ಶ್ರೀಕುಕಿಃ| ಯದ್ಯಪ್ಯನುಸ್ಮರಣೈರಂರುಕ್ಮೀಕೃಷ್ಣಾವಮಾನಿತಃ | ವತರದಾಭ್ಯಾ ನೇ
ಯಾಯಾಸುತಾಂಕುರ್ವಾಸ್ವಸುಪ್ರಿಯಾಂ ||೨೩|| ವೃತಸ್ಸವ್ಯಯಂವರಿಸಾಕ್ಷಾದನಂಗೋಂಗಯುತ
ಅನಿರುದ್ಧವಿವಾಹೇಶ್ರೀಲಲರಾಮಕೃತರುಕ್ಮಿಪಧಾದಿಕಥಾ ಪ್ರಾರಂಭಘಟ್ಟಃ

ಈಕೂಡ, ಕೋಟಿಕಿ-ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಗಳಾಗಿ, ಬಭೂವುಃ-ಅದರಂತೆ. ಕೃಷ್ಣಜಾತಾನಾಂ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿದವರ, ಮಾ
ತರಃ-ತಾಯಿಯರು, ಪೋಡಶಸಹಸ್ರಾಣಿ-೧೨ ಸಾವಿರಗಳು ||೧೮|| [ರಾಜಪ್ರಶ್ನವು.] ಯುಧಿ-ಕಾಕಗದಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣೇನ-ಹ
ಯಿಂದ, ಪರಿಭೂತಃ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದ, ತಂ-ಅಕೃಷ್ಣನನ್ನು. ಹಂತುಂ-ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ, ರಂಧ್ರಂ-ಅವ
ಕಾಶವನ್ನು, ಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪ-ಸಿರೀಷ್ಠಿಸುತ್ತಿರುವನು ರುಕ್ಮಿಣಿ-ಅಂಥಾ ರುಕ್ಮಿಯು, ಅರಿಪುತ್ರಾ-ಯ-ಪೈರಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನಮಗನಿಗೆ
ಮಹಿತರಂ-ಮಗಳನ್ನು, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಪ್ರವಾತೆ-ಕೊಟ್ಟನು ||೨೦|| ವಿಧ್ವಂಸ-ಬಿಡುವನಾದ ಶುಕಮುನಿಯೇ! ದ್ವಿಮೋರ್ವೈ-ಎರೂ
ಭಿಗಳ, ಮಿಥಃ-ಪರಸ್ಪರವಾದ, ಏತದ್ವೈವಾಹಿಕಂ-ಈಮದುವೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಆಖ್ಯಾತಿ-ಹೇಳು ||೨೧|| ಯೋಗ
ನಃ-ಧ್ಯಾನಭಾವ ನಾದ್ಯಭ್ಯಾಸಮುಖ್ಯವರು, ಅನಾಗತಂ-ದಾರವೆ ಯಿರುವ ಭವಿಷ್ಯದ್ವಿಪಯವನ್ನೂ, ಅತೀತಂಚ-ಕಳೆದು ಹೋ
ದದನ್ನೂ, ವರ್ತಮಾನಂ-ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ, ಅತೀಂದ್ರಿಯಂ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಲ್ಲದ್ದನ್ನೂ, ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಣಂ-ದೊರಡ್ಡರವು
ದನ್ನೂ, ವ್ಯವಹಿತಂ-ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರುವುದನ್ನೂ, ಸಮ್ಯಕ್-ಜನ್ಮಾಗಿ, ಪಶ್ಯಂತಿ-ನೋಡುತ್ತಿರುವರು||೨೨|| [ರಾಜಪ್ರಶ್ನವು]
ಕೃಷ್ಣಾವಮಾನಿತಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅವಮಾನ ಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ ನಾದ್ದರಿಂದ, ವೈರಂ-ವಿರೋಧವನ್ನು. ಅನುಸ್ಮರಣ-ನೆನಪು
ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವನು, ಯದ್ಯಪಿ-ಅಮದಾದರೂ, ಸ್ವನು-ತಂಗಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ, ಪ್ರಿಯಂ-ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಕುರ್ವಾ
ಮಾಡುವವನಾಗಿ ಸುತಾಂ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು, ಭಾಗಿನೇಯಾಯ-ಸೋದರಳಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ, ವೈರಂ-ಕೊಟ್ಟ
ನು||೨೩|| ಅಂಗಯುತಃ-ಶರೀರದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರುವ ಅನಂಗ-ಮನ್ಮಥನು, ತಯಾ-ಅರುಕ್ಮ
ವತಿಯಿಂದ, ವೃತಃ-ಪರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಯುಧಿ-ಕಾಕಗದಲ್ಲಿ, ಸಮೇತಾ-ಕೂಡಿದಂಥಾ, ರಾಜ್ಞಃ-ಭೋರಗಳನ್ನು, ಏಕರ

ಯಿಗಳೆಂಬ ಶುಕಾಚಾರ್ಯನ ವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳಿ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದನು ದೇವತೆ ||೧೮|| ಎಲೈಕುಕಿ
ಮುನಿಯೇ! ಯಾವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಅ
ಕೃಷ್ಣನಂ ಸಂಹರಿಸಲೋಸುಗ ರಂಧ್ರವಂ ಹುಡುಕುತ್ತಲಿದ್ದನೋ ಅಂತಾ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನು ಕತಾಫುತ್ರನಾ
ದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ತನ್ನ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಎಂತುಕೊಟ್ಟನು? ||೨೦|| ಎಲೈ ಸರ್ವಜ್ಞನೇ! ಅನೋನ್ಯಕತಾ
ಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣರುಕ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧವು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು? ನಿರೂಪಿಸುವನಾಗು||೨೧||
ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಭೂತಭವಿಷ್ಯದ್ವೈತ ಮಾನಾರ್ಥಗಳಂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮಂಥವರ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾ
ಗದೇಯಿರುವ ಅರ್ಥವಂ ದೂರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅರ್ಥವಂ ಕೂಡ ಮರೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅರ್ಥವಂ ಸಹಕಾ
ಜುತರಿರುವರು ||೨೨|| ಎಂಬ ರಾಜವಚನವಂ ಕೇಳಿ ಶುಕಮುನಿಯು ಉತ್ತರವ ನಿತ್ತನದಂತೆ-ಎಲೈ ಅರನೇ!
ಹರುತು ವೈರಿಯಾದರೂ ರುಕ್ಮಿಯು ತಂಗಿಯನ್ನೇಹದಿಂದ ಮಗಳು ನೋದರಳಿಯಂಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ||೨೩||
ಸ್ವಯಂ ವರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಆ ರುಕ್ಮಿವತೀ ದೇವಿಯಿಂದ ವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಫು

ಸ್ತಯಾ | ರಾಜ್ಯಸ್ಯಮತಾನ್ನಿ ಜಿತ್ಯಜಹಾರೈಕರಥೋಯಾಧಿ ||೬೭|| ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಸ್ತನಯಾಂರಾ
ಜಃ ಕೃತವರ್ಮಃ ಸುತೋಬಲೀ | ಉಪಯಮೆವಿಕಾಲಾಕ್ಷ್ಯಕನ್ಯಾಂಚಾರುಮತೀಂಕಿಲ ||೬೮|| ದೌಹಿ
ತ್ರಾಸಾನಿರುದ್ಧಾಯಪೌತ್ರೀಂರಾಕ್ಮ್ಯದದಾಧಧಿ | ರೋಚನಾಂಬದಧವೈರೋಷಿಸ್ಯಸುಪ್ರಿಯ
ಚಿಕೀರ್ಷಯಾ || ಚಾನನ್ನಧರ್ಮಂತದ್ಯಾನಂಸ್ತೌಹಪಾಶಾನುಬಂಧನಃ ||೬೯|| ತಸ್ಮಿನ್ನಭ್ಯುದ
ಯರಾಜಃ ರುಕ್ಮಿಣೀರಾಮಕೇಶವೌಪುರಂಭೋಜಕಟಂಜಗ್ನುಸ್ಸಾಂಬಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಕಾದಯಃ ||೭೦||
ತಸ್ಮಿನ್ನಿವೃತ್ತಉದ್ವಾಹಕಾಳಿಂಗಪ್ರಮುಖಾನ್ಯಪಾಃ | ದೃಪ್ತಾನ್ತೈರಾಕ್ಮಿಣಿಂಪೋಬ್ರವುರ್ಬಲಮ
ಕ್ಷೈರ್ವಿನಿರ್ಜಯಃ ||೭೧|| ಅನಕ್ಷಜ್ಞೋಹ್ಯಯಂರಾಜಸ್ತೌಪಿತದ್ವೈಗುನಂವಹತಿ | ಇತ್ಯುಕ್ತೌಬ

ಧಃ-ಹರ್ಷ-ರಂಭ-ಕನಾಗಿರ್ವೇ-ನಿರ್ಜಯ-ಗಮ್ಭೀರ-ಜಹಾರ-ಅಪಹರಿಸಿದನು||೬೭||ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಃ-ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ,ತನಯಾಂ-ಮಗಳಾ
ದ, ಚಾರುಮತೀಂ-ಚಾರುಮತಿ ಯೆಂಬವಳನ್ನು, ಬಲೀ-ಬಲವಂತನಾದ ಕೃತವರ್ಮನ-ತಃ-ಕೃತವರ್ಮನಮಗನಾದ, ವಿಕಾಲಾಕ್ಷ್ಯ
ನೆಂಬವನು, ಉಪಯೇಮೇಕಿಲ-ಮದುವೆ ಯಾದೆಲ್ಲವೇ||೬೮||ತದ್ಯಾನಂ-ಅವಿರೋಧಿಗಳೇಯೆ-ವನಸಂಬಂಧವನ್ನು, ಅಧರ್ಮಂ-
ಅಯೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿ, ಚಾನನ್ನಪಿ-ತೀಡವನಾದರೂ ಸ್ವೇಷಪಾಶಾನುಬಂಧನಃ-ಅನರಾಗವೆಂಬ ಹಗ್ಗದಕಟ್ಟುಳ್ಳ,ರುಕ್ಮಿಣೀ-ರುಕ್ಮಿ
ರಾಯನು ಹರೇಶಿ-ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ, ಬದ್ಧವೈರೋಷಿ-ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ವೇಷವೃತ್ತವನಾದರೂ,ಸ್ವನು-ಕಿ-ತಂಗಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ,
ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ-ಸಂತೋಷವೆಂದಮಾಡಲೇಜ್ಜೆಯಿಂದ, ಪೌತ್ರೀಂ-ತನ್ನ ಮಗನಮಗಳಾದ,ರೋಚನಾಂ-ರೋಚನಾದೇವಿಯ
ನ್ನು, ದೌಹಿತ್ರಾಯ-ತನ್ನ ಮಗಳಮಗನಾದ,ಅನಿರುದ್ಧಾಯ-ಅನಿರುದ್ಧನಿಗೆ,ಅದದಾ-ಕೋಟ್ಯನು||೬೯||ರಾಜಃ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ!
ತಸ್ಮಿನ್-ಅಭ್ಯುದಯೇ-ಅಮದುವೆಯಲ್ಲಿ,ರುಕ್ಮಿಣೀ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯೂ,ರಾಮಕೇಶವೌ-ರಾಮಕೇಶವರೂ,ಸಾಂಬಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಕಾದಯಃ-
ಸಾಂಬನು, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು,ಮೊದಲಾದವರೂ, ಭೋಜಕಟವೆಂಬಪುರವಂಕುರಿತು,ಜಗ್ನುಃ-ತೆರಳಿದರು||೭೦||ತಸ್ಮಿನ್-ಉದ್ವಾಹೇ-
ಅಮದುವೆಯು,ನಿವೃತ್ತೇ-ನಿರವೇರಿದುದ್ದಾಗಿತ್ತಲೂ, ದೃಪ್ತಾಃ-ಗರ್ವಿತರಾದ, ಕಾಳಿಂಗಪ್ರಮುಖಾಃ-ಕಾಳಿಂಗನು ಮೊದ
ಲಾದ,ಸೃಪಾಃ-ಫೊರೆಗಳು,ಬಲಂ-ಬಲರಾಮನನ್ನು,ಅಕ್ಷೈಃ-ಪಾಶಗಳಿಂದ,ವಿನಿರ್ಜಯ-ಗಲ್ಲುವುದು,ರುಕ್ಮಿಣಿಂ-ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂಕು
ರಿತು,ಪ್ರೋಚುಃ-ನುಡಿದರು||೭೧||ರಾಜಃ-ಫೊರೆಯೇ! ಅಯಂ-ಈಬಲರಾಮನು,ಅನಕ್ಷಜ್ಞೋಹಿ-ನಿತ್ಯವಾಡುವುದೆಂಬಲ್ಲಿವೆಲ್ಲವ
ದೇಯಿ ತದ್ವೈಗುನಮಪಿ-ಅಯಾಟವೊಕ್ಕೂಡ, ಮಹತ್-ಮೊಡ್ಡದಾಗಿರುವುದು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಉಕ್ತಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ರುಕ್ಮಿ

ಗೂಡಿರುವ ಅರಸುಗಳಂ ಜಯಿಸಿ ಒಂದೇ ರಥವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆ ರುಕ್ಮವತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು ||೬೭|| ಅದೇ
ದೀಪಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತರಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪುತ್ರಿಯು ಜನಿಸಿದಳು. ಆಹಂ
ಣಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕೃತವರ್ಮ ಪುತ್ರನಾದ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಅರಸೊಬ್ಬನು ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಗೆ ಪುತ್ರಿಯಾದ ವಿಕಾ
ಲ ನೇತ್ರಯುಕ್ತಳಾದ ಚಾರುಮತಿಯೆಂಬ ಕನ್ಯೆಯಂ ವಿವಾಹಮಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ||೬೮|| ಅನಂತರದ
ಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿರಾಯನು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ವೈರವುಳ್ಳವನಾದರೂ ಕತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗುಂಟಾದ ಆವಿವಾಹಸಂಬಂಧವೆಲ್ಲೋ
ಕವಿರೋಧದಿಂದಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರ, ವಿರೋಧದಿಂದಲೂ ಅಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯತಲಿರುವ ನಾದಾಗ್ಯೂ ಸ್ನೇಹ
ಪಾಶದಿಂದ ಬದ್ಧನಾಗಿ ತಂಗಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಂ ಮಾಡುವ ಹಿಚ್ಚೆಯಿಂದ ದೌಹಿತ್ರನಾದ ಅನಿ
ರುದ್ಧನಿಗೋಸ್ಕರ ಮಮ್ಮಗಳಾದ ರೋಚನಾ ದೇವಿಯಂ ಕೊಟ್ಟನು ||೬೯|| ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಅನಿರುದ್ಧನ
ವಿವಾಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರೂ ರುಕ್ಮಿಣೀ ದೇವಿಯೂ ಸಾಂಬ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣಪುತ್ರರೂ ಸಹ ಭೋಜಕಟವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವ ನೆಬ್ಬಿದರು ||೭೦||ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನ ಆ ವಿವಾಹೋ
ತ್ಸವವು ಬೆಳೆದಂತಿಯದಾಗಲು ಗರ್ವಿತರಾದ ಕಳಿಂಗನೇ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿಯೆಲ್ಲ ಅರಸುಗಳು ರುಕ್ಮಿರಾಯ
ನಂ ಕುರಿತು ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಈ ಬಲರಾಮನು ಪಗಡೆಯಾಟವಂ ತಿಳಿಯದವ ನಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಆಪಗಡೆಯಾ
ಟದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತಾಪೇಕ್ಷೆ ಯಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಬಲರಾಮನಂ ಪಗಡೆಯಾಟದಿಂದ ಜಯಿಸುವನಾಗೆಂದು ನುಡಿದ

ಲಮಾಹೂಯತೆನಾಕ್ಷೈರುಕ್ತೈಃಪ್ರೀತೈಃ ||೨೦|| ಶತಂಸಹಸ್ರಮಯುತಂರಾಮಸ್ತತ್ರಾದದೇವಣಂ |
ತಂತುರುಕ್ತೈಃಪ್ರೀತೈಃಪ್ರೀತೈಃ ||೨೧|| ದಂತಾಸಂದರ್ಶಯನ್ನಾಕ್ಷೈಃಪ್ರೀತೈಃ ||೨೨||
ಮೃದ್ವಾತ್ಮದ್ಧಿಲಾಯುಧಃ ||೨೩|| ತತೋಲಕ್ಷಂರುಕ್ತೈಃಪ್ರೀತೈಃ ||೨೪|| ಜಿತ
ವಾನಹಮಿತ್ಯಾಹರುಕ್ತೈಃಪ್ರೀತೈಃ ||೨೫|| ಮನ್ಯುನಾಕ್ಷೈಃಪ್ರೀತೈಃ ||೨೬|| ಸಮಾದ್ರವ
ವರ್ಣಿ | ಜಾತಾಃಪ್ರೀತೈಃಪ್ರೀತೈಃ ||೨೭|| ತಂಜಾಪಿಜಿತವಾಃ ||೨೮|| ರಾಮೋ
ಧರ್ಮಣಚ್ಛಲಮಾಶ್ರಿತಃ | ರುಕ್ಮೀಜಿತಂಮಯಾತ್ರಮೆವದಂತುಮಾಶ್ರಿತಃ ||೨೯|| ತದಾಬ್ರ
ವೀನ್ನಭೋವಾಣೀಬಲೆನೈವಜಿತೋಗ್ಲಹಃ | ಧರ್ಮತೋವಚನೈವರುಕ್ಮೀನದತಿವೈಮೃಷಾ ||೩೦||

ಯು, ಬಲಂ-ಬಲಭದ್ರನನ್ನು, ಆಹೂಯ-ಕರೆದು, ತೇನ-ಅವನೊಡನೆ, ಅಕ್ಷೈಃ-ಪಾಚಿಕೆಗಳಿಂದ, ಅದೀವ್ಯತ-ಅಡಿದನು ||೨೦||
ಶತಂ-ನೂರನ್ನು, ಸಹಸ್ರಂ-ಸಾವಿರವನ್ನೂ, ಅಯುತಂ-ಹತ್ತುಸಾವಿರವನ್ನೂ, ಪಣಂ-ಪುಟ್ಟದ್ರವ್ಯವನ್ನಾಗಿ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ-
ರಾಮಃ-ಬಲಭದ್ರನು, ಆದದೇ-ತಂದಿಟ್ಟನು, ರುಕ್ಮೀತು-ರುಕ್ಮಿಯಾವರೋ, ತಂ-ಅದರನ್ನು, ಅಜಯ-ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು.
ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಕಾಳಿಂಗ-ಕಳಿಂಗನೆಂಬವನು, ದಂತಾ-ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು, ಸಂದರ್ಶಯ-ತೋರಿಸುವನಾಗಿ, ಬಲಂ-ಬಲಭದ್ರನಂ
ಕುರಿತು, ಉಚ್ಛೈಃ-ಅಧಿಕಸ್ವರವಾಗಿ, ಪ್ರಾಪನ-ನಕ್ಕನು, ಹಲಾಯುಧ-ಬಲರಾಮನು, ತ-ಅದರನ್ನು, ನಾಮೃದ್ವಾತ್ಮ-
ಸ್ಮರಿಸಲಿಲ್ಲವು ||೨೧|| ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ರುಕ್ಮಿಯು, ಲಕ್ಷಂ-ನೂರುಸಾವಿರ ಧನವನ್ನು, ಗ್ಲಹಂ-ಜಾಜಿನೊಡ್ಡನ್ನಾಗಿ, ಅಗ್ನಿ
ಹಾಣ-ಹಿಡಿದನು. ತತ್ರ-ಅಯಾಚಿದಲ್ಲಿ, ಬಲ-ರಾಮನು, ಅಜಯ-ಗೆದ್ದನು ರುಕ್ಮೀ-ರುಕ್ಮಿರಾಯನು, ಕೃತವಂ-ಮೋನ
ವನ್ನು, ಆಶ್ರಿತ-ಅವಲಂಬಿಸಿದವನಾಗಿ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಜಿತವಾ-ಗೆದ್ದವನೆಂದು, ಅಹ-ನುಡಿದನು ||೨೨|| ಶ್ರೀ-ನಾರಾ-ಸಂಪ
ತ್ಪು ರಾಮನು, ಪರ್ವಣಿ-ದರ್ಶನಾರ್ಥ ಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸಮಾದ್ರವ-ಕಡಲಿನಂತೆ, ಮನ್ಯುನಾ-ನಿಟ್ಟುನಿಟ್ಟ, ಕ್ಷು-ಭೀತ-ಆಂ
ತರಂಗದ ಚಲನೆಯುಳ್ಳವ ನಾದ್ದರಿಂದ, ಜಾತಾಃ-ಸ್ವಭಾವದಿಂದ, ಅರಣಾಕ್ಷ-ಕಿಂಗಣುಗಳೆಲ್ಲವನಾಗಿ, ಅತಿರೂಪ-ಬಹಳನಿ
ಟ್ಟಿನಿಂದ, ಅರ್ಬು-ಹತ್ತುಕೋಟಿ ಧನವನ್ನು, ಗ್ಲಹಂ-ಪಂದ್ಯವನ್ನಾಗಿ, ಆದದೇ-ತೆಗೆದಿಟ್ಟನು ||೨೩|| ರಾಮಃ-ಬಲಭದ್ರನು,
ತಂಜಾಪಿ-ಅದರನ್ನೂ, ಧರ್ಮಣ-ನ್ಯಾಯದಿಂದ, ಜಿತವಾ-ಗೆದ್ದವನಾದನು ಬಲಂ ವಂಚನವನ್ನು, ಆಶ್ರಿತಃ-ಅವಲಂಬಿ
ಸಿವನಾದ, ರುಕ್ಮೀ ರುಕ್ಮಿರಾಯನು, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಜಿತಂ-ಗೆಲ್ಲಪಟ್ಟಿದೆ, ಅತ್ರ-ಇಲ್ಲಿರುವ, ಇಮೇಪ್ರಾಶ್ರಿತಾಃ-ಈತೋ
ಯಿಸರು, ವದಂತು-ಹೇಳಿ ಇತಿ-ಇಂತೆಂದನು ||೨೪|| ತದಾ-ಆಗ, ಧರ್ಮತಃ-ನ್ಯಾಯದಿಂದ, ಬಲೇನೈವ-ಬಲಭದ್ರನಿಂದಲೇ, ಗ್ಲ

ರು ||೨೦|| ಆಗ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಸುಗಳಿಂದ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ರುಕ್ಮಿರಾಯನು ಬಲರಾಮನಂ ಕರೆಯಿಸಿ ಅವನೊ
ಡನೆ ಪಗಡೆಯಾಡಿದನು ||೨೧|| ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಪಗಡೆಯಾಡಿದಲ್ಲಿ ನೂರು ಸಾವಿರ ಹತ್ತುಸಾವಿರವೆಂದುಈ
ರೀತಿಯಾಗಿ, ಪಣದ್ರವ್ಯವ ನಂಗೀಕರಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿರಾಯನು ಬಲವೇವನಂ ಜಯಿಸಿದನು.
ಆಗ ಕಳಿಂಗನೆಂಬ ಅರಸು ಬಹುಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಬಲರಾಮನಂ ನೋಡಿ ನಕ್ಕನು ಬಲರಾಮನು ಅವನ ಪರಿಹಾಸ
ವಂ ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ ||೨೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಯು ಲಕ್ಷವರಹಾಗಳಂ ಪಣದ್ರವ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆಗ
ಬಲರಾಮನು ರುಕ್ಮಿಯಂ ಜಯಿಸಿದನು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಯು ಕಪಟಕೃತ್ಯವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ನಾನೇ ಗೆದ್ದೆ
ನೊಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು ||೨೩|| ಆ ಮೇಲೆ ಪರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಲದಿಂದ ಸಮಾದ್ರದಂತೆ ರಕ್ತವರ್ಣ ಯುಕ್ತಂ
ಗಳಾದ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳ ಬಲರಾಮನು ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ದ್ರವ್ಯವಂ ಪಣವನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು ||೨೪|| ಆ ಗ
ಲೂ ಬಲರಾಮನೇ ಧರ್ಮವಾರ್ಗದಿಂದ ಆ ದ್ರವ್ಯವಂ ಗೆದ್ದನು. ರುಕ್ಮಿಯು ಆಗಲೂ ಮರಳಿ ಕಪಟಕೃತ್ಯ
ವಾಶ್ರಯಿಸಿ ಈ ಪಣದ್ರವ್ಯವು ನನ್ನಿಂದಲೇ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸತ್ಯವೋ ಅಸತ್ಯವೋ ಇಲ್ಲಿರುವ ಮಧ್ಯ
ಸ್ಥರು ಹೇಳಲಿಯೆಂದು ನುಡಿದನು ||೨೫|| ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ಬಲರಾಮನಿಂದಲೇ ಪಣದ್ರವ್ಯವು
ಮಾಡಿದಂ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಈ ರುಕ್ಮಿಯು ವಚನಮಾತ್ರದಿಂದ ತಾನು ಜಯಿಸಿದನೆಂದು ಅನ್ಯತನಂ ನುಡಿ

ತಾಮನಾದ್ಯತ್ಯನ್ಯೈರಭೋ ದುಷ್ಟರಾಜನ್ಯಚೋದಿತಃ | ಸಂಕರ್ಷಣಸರಿಹರ್ಷಬಭಾವೇಕಾಲಚೋದಿ
ತಃ ||೩೪|| ನೈವಾಕ್ಷಕೋವಿದಾಯೋಯಂಗೋಪಾಲಾವನಗೋಚರಾಃ | ಅಕ್ಷೈರ್ದೀಪ್ಯಂತಿರಾಜಾ
ನೋಬಾಣೈಶ್ಚ ನಭವಾದ್ಯಶಾಃ ||೩೫|| ರುಕ್ಮಿಣ್ಯವಮಧಿಕ್ಷಿಪ್ತೋರಾಜಭಿಶ್ಚಾಪಹಾಸಿತಃ | ಕ್ರಾದ್ಧಃ
ಪರಿಫಮಾದ್ಯಮ್ಯಾಜಿಘ್ನು ತಂಸ್ಯ ವ್ಯಗಂಸದಿ ||೩೬|| ಕಳಿಂಗರಾಜಂತರನಾಗ್ಯಹೀತ್ವಾದಶಮೇಪದ್ವಿದಂ
ತಾನವಾತಯತ್ಕೃದೋದೋಹಸದ್ವಿಷ್ಣುತ್ವೈರ್ದೀಪ್ಯಜೈಃ ||೩೭|| ಅನ್ಯೇನಿರ್ಭಿನ್ನ ಬಾಹೂರುಶಿರಸೋರು
ಧಿರೋಕ್ಷಿತಾಃ | ರಾಜಾನೋದುದುನ್ಮುರ್ಭೀತಾಬಲೇನಪರಿಘಾರ್ದಿತಾಃ ||೩೮|| ನಿಹತೇರುಕ್ಮಿಣಿಸ್ಯಾತೆ

ಹೆ-ಪಣವು, ಜಿತಃ-ಗಲ್ಲುಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ. ರುಕ್ಮಿಣಿ-ರುಕ್ಮಿರಾಯನು, ವಚನೇನೈವ-ಮಾತೆನಿಂದಲೇ, ಮೃಪಾ-ಸಹೆಯನ್ನು, ಪ
ಹತಿ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವನೆಂದು, ನಭೋವಾಣೀ-ಆಕಾಶವಾಕ್ಯ, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದುದು||೩೪|| ತಾಗ-ಆಗಗನವಾಣಿಯನ್ನು. ಅಸಾ
ದ್ಯತ್ಯ-ಅವನದೆ, ನೈವಾರ್ಥ-ವಿವರ್ಧದೇಶ ಪತಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಯು, ದುಷ್ಟರಾಜನ್ಯಚೋದಿತಃ-ಕಟ್ಟವರಾದ ಅರಸಗಳಿಂದ
ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿಯೂ, ಕಾಲಚೋದಿತಃ-ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿಯೂ, ಸಂಕರ್ಷಣ-ಬಲರಾಮನಂ ಕುರಿತು, ಹರ್ಷ-ಸ
ಗುವನಾಗಿ, ಬಭಾವೇ-ನುಡಿದನು||೩೫|| ವನಗೋಚರಾಃ-ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವವಾದ ಗೋಪಾಲಾ-ದನಗಳಂ ಮೇಯಿಸುವ
ರಾದ, ಯೋಯಂ-ನೀವು, ಅಕ್ಷಕೋವಿದಾಃ-ಪಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಣರು, ನೈವ-ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲವು. ರಾಜಾನ-ಭೇದಗಳು, ಅಕ್ಷೈಃ-
ನೆತ್ತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಬಾಣೈಶ್ಚ-ಅಂಬುಗಳಿಂದಲೂ, ದೀವ್ಯಂತಿ-ಅಡುತ್ತಿರುವರು ಭವಾದ್ಯಶಾಃ-ನಿಮ್ಮಂಥವರು, ನ-ಹಾಗಲ್ಲ
ವು||೩೫|| ವಿದಂ-ಹೀಗೆ, ರುಕ್ಮಿಣಾ-ರುಕ್ಮಿಯಿಂದ, ಅಧಿಕ್ಷಿಪ್ತಃ-ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ ನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ರಾಜಭಿಶ್ಚ-ಭೇದ
ಗಳಿಂದಲೂ, ಅವಹಾಸಿತಃ-ಹಾಸ್ಯಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಒದ್ದರಿಂದ, ಕ್ರಾದ್ಧಃ-ನಿಟ್ಟುಂಟಾದ ಬಲದೇವನು, ಪರಿಫಂ-ಉಬ್ಬಲು
ದೊಂಣೆಯನ್ನು, ಉದ್ಯಮ್ಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ನೃಮ್ಣ ಸಂಸದಿ-ಕಲ್ಯಾಣದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ, ತಂ-ಆರುಕ್ಮಿಯನ್ನು, ಜಿಘ್ನು-ಹೊಡ
ದು ಕೊಂದನು ||೩೬|| ತರನಾ-ವೇಗದಿಂದ, ಕಳಿಂಗರಾಜಂ-ಕಾಳಿಂಗನನ್ನು, ದಶಮೇಪದೇ-ಹತ್ತನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ, ಗೃಹೀತ್ವಾ
ಹಿಡಿದು, ಕ್ರಾದ್ಧಃ-ನಿಟ್ಟುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಯ-ಮಾವನನು, ವಿಷ್ಣುತ್ವೈರ್ದೀಪ್ಯಜೈಃ-ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಲಿ, ಅಹನತ್-ಸಕ್ಕಿದ್ವನೋ, ತ
ಸ್ಯ, ಅವನ, ದಂತಾ-ವಲ್ಲುಗಳನ್ನು, ಅಪಾತಯ-ಉದಿರಿಸಿದನು||ಬಲೇನ-ರಾಮನಿಂದ, ಪರಿಘಾರ್ದಿತಾಃ-ಹೊಂಣೆಯಿಂದೊಡೆಯ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ನಿರ್ಭಿನ್ನ ಬಾಹೂರುಶಿರಸಃ-ಬಡೆದುಹೋದ ತೋಳುಗಳೂ ತೊಡೆಗಳೂ ತಲೆಗಳೂಉಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಾಃ-
ರಕ್ತದಿಂದ ಜಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಭೀತಾಃ-ಪೆದರಿಹವರೂ ಆದ, ಅನ್ಯೇರಾಜಾನಃ-ಇತರರಾಜರೂ, ಮದ್ರುವು-ಓಡಿಹೋದರು ||೩೮||

ಯುತಲಿತವನೆಂದು ಪೇಳಿದದು ||೩೨|| ಆಗ ರುಕ್ಮಿರಾಯನು ಅಕಾಶ ವಾಣಿಯಂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ದುಷ್ಟರಾದಅ
ರಸುಗಳಿಂದಲೂ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರೇರಿತಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಶ್ರೀ ಬಲರಾಮನಂ ಕುರಿತು ತಿರಸ್ಕಾರವಚನ
ವಂ ನುಡಿದನ ಪಂತೆನೆ ||೩೪|| ಎಲೈ ಬಲರಾಮನೇ! ಗೋವಾಲಕರಾಗಿ ಪನಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸುಚರಿಸೂತಲಿರುವ
ನೀವು ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಲ್ಲವು. ಅರಸುಗಳು ಪಗಡೆಯಿಂದಲೂ ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ ಕ್ರೀಡಿಸುವರೇ
ಹೊರತು ನಿಮ್ಮಂತವರು ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲವು ||೩೫|| ಎಂದು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಲದೇ
ವನು ಅತಿಕೋಪಧಯುಕ್ತನಾಗಿ ಪರಿಘಾಯುಧದಿಂದ ಆ ವಿವಾಹ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ರುಕ್ಮಿಯಂ ಸಂಹರಿಸಿದ
ನು ||೩೬|| ಮತ್ತು ಶ್ರೀಬಲರಾಮನು ಯಾವಕಳಿಂಗನು ಹಲ್ಲುಗಳಂ ತೆರಕೊಂಡು ತನ್ನಂ ಹಾಸ್ಯಂಗೆಯ್ದನೋ
ಅವನು ಹತ್ತನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ವೇಗದಿಹಿಡು ನಿಟ್ಟಿನಿಂಬಡಿದು ಹಲ್ಲುಗಳಂ ಮುರಿದನು.||೩೭|| ಮತ್ತುಆಗ
ಬಲರಾಮನು ಪರಿಘಾಯುಧದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ ಛಿನ್ನಂಗಳಾದ ಭುಜಂಗಳು ತೊಡೆಗಳು ಶಿರ
ಸ್ಸುಗಳು ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ರಕ್ತಂಗಳಿಂದ ನೆನೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶರೀರಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಮಿಕ್ಕ ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭೀತ
ರಾಗಿ ಓಡಿಹೋದರು ||೩೮|| ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನು ತನಗೆ ಶಾಲಕನಾದ ರುಕ್ಮಿಯುಸಂಹೃತನಾಗುತ್ತಲೂ ರುಕ್ಮಿ
ಣಿಗೆ ಬಲರಾಮನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಭಂಗ ವುಂಟಾದೀತೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೇಮಾಣನ್ನಾದರೂ ಅಲ್ಲದ ಮಾತನ್ನಾ

ನಾಬ್ರವೀತ್ಸಾಧ್ಯಸಾಧುವಾ | ರುಕ್ಮಿಣೀಬಲಯೋರಾಜನ್ಮ ಹಂಗಳಭಯಾದ್ಧರಿಃ ||೪೩|| ತತೋನಿರು
ದ್ಧಂಸಹಸೂರೈಯಾವರಂಕಥುಸಮಾರೋಪ್ಯಯಾಯುಕುಕಗ್ಧಲೀಂ | ರಾಮಾದಯೋಭೋಜಕಟಾ
ದ್ಧಕಾರ್ಹಕಾಸ್ತಿದ್ಧಾಖಿಲಾರ್ಥಾಮಧುಸೂದನಾಕ್ರಯಾಃ ||೪೪||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೆ ದಕಮಸ್ಕಂಧ ವಿಕವಪ್ಪಿ ತಮೋಧ್ಯಾಯಃ.

ಕಾರ್ಯೇ-ಪೆಂಡತಿಯ ಸೋದರನಾದ, ರುಕ್ಮಿಣಿ-ರ. ಕ್ಷಿರಾಯ ನು, ನಿಹತೇ-ಸತಿ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವ ನಾಗುತಲೂ, ಹರಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ರುಕ್ಮಿ
ಣೀಬಲಯೋ-ರುಕ್ಮಿಣಿಗೂ ರಾವನನಿಗೂ, ಸ್ನೇಹಭಂಗಭಯಾ-ವೈಶ್ವತಿಯು ಕಟ್ಟಿಕೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ, ಸಾಧ್ಯಸಾಧುವಾ-
ಸರಿಯೆಂದಾಗಲೀ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದಾಗಲೀ, ನಾಬ್ರವೀತ್-ಹೇಳಲಿಲ್ಲವು. ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿದನೆ ||೪೩|| ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಮಧುಸೂ
ದನಾಕ್ರಯಾಃ-ಕೃಷ್ಣ ಅವಲಂಬನಮುಳ್ಳ, ನಿಬ್ಧಾಖಿಲಾರ್ಥಾಃ-ಸಫಲವಾದ ಸಕಲಪ್ರಯೋಜನಂಗಳಿಲ್ಲ, ರಾಮಾದಯಃ-೩೨
ಭದ್ರನು ಮೊದಲಾದ, ದಾಕಾರ್ಹಕಾ-ಯಾವವರ, ಅಸಿರುದ್ಧಂ-ಪ್ರದ್ಯಮ್ನನಮಗಸಾದ. ವರಂ-ಮದವಣಿಗನನ್ನು, ಸೂರ್ಯ
ಯಾಸಹ-ಪೊಸಮದವಾತೆವೊಡನೆ, ರಥಂಸಮಾರೋಪ್ಯ-ತೇರನೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ಭೋಜಕಟಾ-ಭೋಜಕಟ ನಗರದತ್ತೆಂ
ಪೊರಟು, ಕುಸಸ್ಥಲೀಂ-ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಯಯ-ಸೇರಿದರು ||೪೪||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಾರ್ಥಭೋಧಿನಿಯೆಂಬ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ದಕಮಸ್ಕಂಧವೊಳು

೬೦ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು

ದರೂ ನುಡಿಯದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು ||೪೩|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೇ ಆಶ್ರಯನಾಗಿ ಪುಟ್ಟ ರಾಮಾದಿಯಾದವರು
ಕತುಪ್ರಧಾದಿ ಸರ್ವೋಪ್ಪಾರ್ಥಂಗಳಂ ಪಡೆದವರಾಗಿ ವರನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನಂ ಮದವಣಿತಿಯಾದ ರೋಚನಾ
ದೇವಿಯೊಡನೆ ರಥವನ್ನೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಭೋಜಕಟವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದ ದೆಸೆಯು ಬಂದು ದ್ವಾರಕಾನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರ
ವೇಶವಂ ಮಾಡಿದರು ||೪೪||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತುನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿ

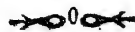
ಕಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ- ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೀಶೂರಪುರ

ವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

ರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮೆಂಬಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ದೊಳುದಕಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ೬೦ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ಬಾಣಃ ಪುತ್ರಕತಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಬಲಿರಾಸೀನ್ಯಹುತ್ಯಸಃ | ಸಹಸ್ರಬಾಹುವಾರ್ಧ್ಯನತಾಂಡವಿ
ತೋಮುನ್ಮುಖಃ || ೧ || ಭಗವಾನ್ ಸರ್ವಭೂತೇಶಃ ಶರಣ್ಯೋ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ | ವರೇಣಚಂದಯಾಮಾಸ
'ಸತಂ ವಪ್ರಿಪುರಾಧಿಪಂ || ೨ || ಸವಿದಕದಾಹಗಿರಿಕಂಪಾಶ್ವರ್ಯಗ್ಧಂವೀಕ್ಷ್ಯದುರ್ಮದಃ | ಕಿರೀಟವಾರ್ಕ
ವರ್ಷನಸಂಸ್ಪೃಶಂಸ್ತತ್ಪದಾಂಘ್ರಜಂ || ೩ || ನಮಸ್ಯೇತ್ಯಾಂಮುಖಾದವಲೋಕಾನಾಂಗುರುವೀಶ್ಯ
ರಂ | ಪುಂಸಾಮಪೂರ್ಣಕಾಮಾನಾಂಕಾಮಪೂರಾಮರಾಂಘ್ರಪಂ || ೪ || ದೊಸ್ಸಹಸ್ರತ್ವಯಾದ

೬೭೦ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ-

[ಶುಕವಚನವು] ಮಹಾತ್ಮನು-ಮಹಾಬದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಬಲೀ-ಬಲಿಶಕ್ತವರಿಯು, ಪುತ್ರಕತಜ್ಯೇಷ್ಠಃ-ನೂರುಮಂದಿಕು
ಮಾರರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದ, ಬಾಣಃ-ಬಾಣಾಸುರನು, ಸಹಸ್ರಬಾಹುಃ-ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳವನು, ಅಸೀತ್-೭ದನು, ವಾದ್ಯೇನ-
ವಾದ್ಯನಾದ : ಲದ, ತಾಂಡವೇ-ನರ್ತನದಲ್ಲಿ, ಮೃದಂ-ಕಂಕರನನ್ನು, ಅತೋಷಯತ್-ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು || ೧ || ಸರ್ವಭೂತೇಶಃ-
ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗೊಡೆಯನಾದ, ಶರಣ್ಯಃ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾದ, ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ-ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾ
ದ, ಭಗವಾನ್-ಪಡುಣ್ಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ ವರ ಶ್ರೇಷ್ಠರನು. ವರೇಣ-ವನೋರಧದಿಂದ, ಚಂದಯಾಮಾಸ ಒಯ್ಯುವಂತೆ
ಮಾಡಿದನು ಸೇ-ಆಬಾಣನು, ತಲೆ-ಆವೃತನನ್ನು, ಪುರಾಧಿಪ-ತನ್ನ ನಗರವಂಪಾಲಿಸುವವನನ್ನಾಗಿ, ವಪ್ರೀ-ಬಯಸಿದನು || ೨ ||
ಸೇ-ಆಬಾಣನು, ದುರ್ಮದಃ-ಕೆಟ್ಟ ಕೊಬ್ಬುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಏಕದಾ-ಒಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಶ್ವಗ್ಧಂ-ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುತ್ತಿರಿಸಿ-ಶಿವ
ನನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಅರ್ಕವರ್ಷನ-ಸೂರ್ಯನೊಂಣವುಳ್ಳ, ವರೇಣ-ಶಿರೋಭೂಷಣದಿಂದ, ತತ್ಪದಾಂಘ್ರಜಂ-ಆಶಂಕ
ರನೆ ಅಡಿದಾವರಿಸುವನು, ಸಂಸ್ಪೃಶ-ಗೋಲಕುವನಾಗಿ, ಅಪ-ನುಡಿದನು || ೩ || ಮಹಾದೇವ-ಮೊಡ್ಡದೇವರೇ | ಲೋಕಾನಾಂ-
ಹೆವೆನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಗುರು-ಅಜ್ಞಾನಪರಿಹಾರಕನಾಗಿಯೂ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಈಶ್ವರಂ-ನಿಯಾಮಕನಾಗಿ
ಯೂ, ಅಪೂರ್ಣ ಕಾಮಾನಾಂ-ತುಂಬದಯಿರ.ವ ಮನೋರಥಂಗಳುಳ್ಳ, ಪುಂಸಾಂ-ಪುರುಷರಿಗೆ, ಕಾಮಪೂರಾಮರಾಂಘ್ರಪಂ-

೬೭೦ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ದ್ವಿಯುಕ್ತಪ್ರವೀಣೋಕ್ತಂ ಅನಿರುದ್ಧಸ್ಯರೋಧನಂ | ಕನ್ಯೆಯಾರಮು
ಮಾಣಸ್ಯಬಾಣೇನಬಹುಬಾಹುನಾ || ೧ || | ೩ || ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯಾದೆ ತನ್ನ ಪುತ್ರಿಯೊ
ಡನೆ ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನಿರುದ್ಧನಂ ಸಹಸ್ರಬಾಹುಗಳುಳ್ಳ ಬಾಣಾಸುರನು ಅಡ್ಡಗೈಸಿದನೆಂಬ ಅರ್ಥವಂ ಶು
ಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ:-

ಮೊದಲು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಶುಕಮುನಿಯಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದನು ಎಲೈ ಶುಕಾಚಾರ್ಯನೇ | ಅನಿರು
ದ್ಧನು ಬಾಣಾಸುರನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಉಷಾದೇವಿಯಂ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿರಲು ಆಗ ಕೃಷ್ಣರುದ್ರರಿಗೆ ಪರಸ್ಪ
ರಭಯಂಕರವಾದ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಉಂಟಾಯಿತೆಂದು || ೧ || ಕೇಳಿಬಿರುವುದಂ ಗಮಗ್ರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವನಾ
ಗೆಂಬ ಕಾಜವೇಚನವಂ ಕೇಳಿ ಶುಕಮುನಿಯು ಪೇಳುವನು || ೨ || ಅರನೇಕೇಳಿ, ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಬಲಿಯ ನೂ
ರೈರು ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಬಾಣನು ಜ್ಯೇಷ್ಠನು, ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ ಅವನು ಮಹಾ ತಾಂಡವಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಾ
ದ್ಯಗಳಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನಂ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದನು || ೧ || ಬಳಿಕ ಸರ್ವಭೂತ ನಿಯಾಮಕನಾದ ಶರಣ್ಯನಾದ
ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಬಾಣನಂ ವರಪ್ರದಾನದಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಆ ಬಾಣನು ಪರ
ಮೇಶ್ವರನು ಕುರಿತು ನೀನು ನನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ ಪಾಲಕನಾಗಬೇಕೆಂದು ಮರವು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು || ೨ || ಅಮೇಲೆ
ಬಾಣನು ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಅತಿಮತ್ತನಾಗಿ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಕುರಿತು
ತನ್ನ ಸೂರ್ಯವರ್ಣವಾದ ಕಿರೀಟದಿಂದ ಹರನ ಪಾದಪದ್ಮಮ ನೋಂಕಿ ಈರಿತಿಯಾಗಿ ನುಡಿದನು || ೩ || ಮ
ಹಾದೇವನೇ ಲೋಕಗುರುವಾಗಿ ಈಶ್ವರನಾಗಿ ಭಕ್ತರ ಮನೋರಥಂಗಳು ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಗಿರಾ

ತೃಪಕಂಭಾರಾಯಮಂಚತ | ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾಂಪ್ರತಿಯೋದ್ಧಾರಂನಲಭತ್ಯದ್ಯತಗಮಂ ||೫|| ಕಂಡೂ
ತ್ಯಾನಿಭೃತ್ಯರೋರ್ಭರ್ಮಯುತುರ್ದಿಗ್ಗಜಾನಹಂ | ಅದ್ಯಾಯಂಚಾರ್ಜಯನ್ನದೀರ್ಘತಾ
ಸ್ತೇಪಿಪ್ರಮದ್ರವುಃ ||೬|| ತಚ್ಚುತ್ಯಾಭಗವಾಕ್ಯಾದ್ಯಕತುನೇಭಜ್ಯತೇಯದಾ | ತದ್ವರ್ಪ
ಘೋ ಭವೆನ್ನೂಢಸಂಯುಗೋಮತ್ಸಮೇತತ ||೭|| ಇತ್ಯುಕ್ತಃಕುಮತರ್ಹ್ಯವ್ವಸ್ವಗೃಹಂಪ್ರಾವಿಕ
ಉಪಾಪರಿಣಯಕಥಾ ಪ್ರಾರಂಭಃ ||೮||

ನ್ನೃಪ | ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯಗಿರಿಶಾದಕಂಸ್ವವೀರ್ಯನಕನಂಕುಧೀಃ ||೯|| ತಸ್ಯೋಪಾನಾಮದುಹಿತಾಸ್ತಪ್ತೆ
ಪ್ರಮೃದ್ವಿನ್ಮನಾರತಿಂ | ಕನ್ಯಾಲಭತಕಾಂತೇನಪ್ರಾಗದ್ಯವ್ವಕೃತೇನಸಾ ||೧೦|| ಸಾತತ್ರತಮಪಶ್ಯಂ

ಕಾಮಗಳನ್ನು ಪೂರಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಗಿರುವ, ತ್ಯಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ನಮಸ್ಕೇ-ನಮಸ್ಕಾರಂ ಗೆಯ್ಯನು. ||೪|| ತ್ವ
ಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಡತೃಂ-ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ, ದೋರ್ನಹಗ್ರಂ-ತೋಳುಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರವು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಭಾರಾಯಪರಂ-ಹೋಗಮಾತ್ರ
ವೇ, ಅಭವತೆ-ಆಯಿತು. ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾಂ-ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವದ್ಯತೇ-ನಿನ್ನಂ, ಹೊರತು, ಸಮಂ-ನನಗೆ ಸರಿಯಾದ,
ಪ್ರತಿಯೋದ್ಧಾರಂ-ಇದಿರಿಸಿ ಹೋರುವವರನ್ನು, ಸಲಭೇ-ಪಡೆಯುವೆಯಿರುವೆನು ||೫|| ಅಹಂ-ನಾನು, ಕಂಡೂತ್ಯಾ-ತುರಿಮಿಂದ,
ನಿಭೃತ್ಯಃ-ಭರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ದೋರ್ಭಃ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ದಿಗ್ಗಜಾ-ದಿಕ್ಕುಗಳೆನಿಸುವವನ್ನು, ಯಯುತು-ಕಾದಲೆಳಿಸಿ, ಅದ್ಯ-
ಈಗ, ಅದೀರ್ಘ-ಚಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು, ಚಾರ್ಜಯ-ಪ್ರತಿಮಾಡುವನಾಗಿ, ಆಯಾಂ-ಬಂದೆನು, ತೇಪಿ-ಅದಿಗ್ಗಜಂಗಳೂ ಕೂಡ, ಭೀ
ತಾಃ-ಹೆದರಿರುವಾಗಿ, ಪ್ರಮದ್ರವು-ಹಿಡಿದುಹೋದವು ||೬|| ತತೆ-ಆಮಾತನ್ನು, ಕುತ್ಯಾ-ಕೇಳಿ, ಕುರ್ದಃ-ನಿಟ್ಟುಂಟಾದ, ಭಗವಾ-
ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ರುವನು, ಮೂಢ-ಅಜ್ಞನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ಕೇತು-ಧ್ವಜವು, ಯಮಾ-ಯಾವಾಗ, ಭಜ್ಯತೇ-ಮುರಿಯುವುದೋ,
ತಮ-ಆಗ, ಮತ್ಸಮೇನ-ನನ್ನೊಡನೆ ಸಮಾನನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ, ತೇನಿಗೇ, ತದ್ವರ್ಪಣೀ-ಆರ್ಪಣಂ ಮುರಿಯುವನಂ
ಯುಗೇ-ಕಾಲಗಳವು, ಭವತೇ-ಆದೀತು||೭|| ಸ್ತುಪನೇ! ಇತ್ಯುಕ್ತಃ-ಹೀಗೆ ರುದ್ರನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾದರೂ, ಕುಮತೀ-ಮರ್ಬು
ಪ್ಪಿಯೆಲ್ಲ ಬಾಣನು, ಹೃದ್ಯಃ-ಸಂತೋಷ ಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿ, ಗಿರಿಕಾದೇಶಂ-ಶಿವನ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನೂ, ಸ್ವವೀರ್ಯನಕನಂ-ತನ್ನ ಪ
ರಾಕ್ರಮ ಮಹನಾಶವನ್ನೂ, ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ-ಇದಿರುನೋಡುತ್ತ, ಕುಧೀಃ-ಕುತ್ಸಿತಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸ್ವಗೃಹಂ-ತನ್ನ ಮನೆಯ
ನ್ನು, ಪ್ರಾವಿಕತೆ-ಹೊಕ್ಕನು ||೮|| ತಸ್ಯ-ಆಚಾರನ, ಹುತಾ-ಮಗಳಾದ, ಉಪಾನಾಮ-ಉಪೇಯಮ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಸಾಕ
ನ್ಯಾ-ಆಕಂಚು, ಪ್ರಾಕ್-ಮುಂಚೆ, ಅದ್ಯವ್ವಕೃತೇನ-ನೋಡಲ್ಪಡದವನೂ ಕೇಳಲ್ಪಡದವನೂ ಆದ ಪ್ರಾದ್ಯಮ್ನಿನಾ-ತ್ರ
ಪ್ಯಮ್ನಿನ ಮಗನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನೆಂಬ, ಕಾಂತೇನ-ಗಂಡನಿಂದ, ಸ್ವಪ್ನೇ-ಕನಸಿನಲ್ಲಿ, ರತಿಂ-ಭೋಗವನ್ನು, ಅಲಭತ-ಪಡೆ

ವ ನಿನ್ನಂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ ಲಿಧೇನೆ ||೮|| ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಮೂರುಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನೊಬ್ಬನೂ ಹೊ
ರತು ಸಮನಾಗಿ ಇದಿರಾಂತು ಯಾದ್ಧಂಗೆಯ್ವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪುರುಷನಂ ನಾನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೋ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ
ದ ನನ್ನ ಭುಜಗಹಸ್ತವು ಭಾರಮಾತ್ರವೇ ಫಲವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದು ||೯|| ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ತುಂಬಿಸುತಲಿರುವ ಈ
ತುಂಬಿದ ತೋಳುಗಳಿಂದ ನಾನು ಯಾದ್ಧವಂ ಗೆಯ್ಯಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬೆಟ್ಟಂಗಳಂ ಪುಡಿಮಾಡಿ, ದಿಗ್ಗಜಂ
ಗಲಾಭೀಶ ನುಗ್ಗುತಲೂ ಅವು ಹೆದರಿ ಯೋಡಿದವು ||೬|| ಎಂಬ ಬಾಣವಚನವಂಕೇಳಿ ಈಶ್ವರನು ಕೋಪಯ್ಯು
ಕ್ತನಾಗಿ ಎಲಾ ಮೂಢನೇ! ಯಾವಾಗ ನಿನ್ನ ರಥಧ್ವಜವು ಭಗ್ನವಾಗುವುದೋ ಆಗ ನನಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಪು
ರಾಷೆಯಾದ ನಿನ್ನ ಮದವಂ ಷರಿಹರಿಸುವ ಯುದ್ಧವು ನಿನಗುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಪೇಳಿದನು ||೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ
ಧುರ್ಮದ್ವಯಾಳ್ವ ಬಾಣಾಸುರನು ಶ್ರೀಶಿವನಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತ ತನ್ನಗೃಹವಂ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತನ್ನಮದಕ್ಕೆ ನಾಶಕರವಾದ ಧ್ವಜಭಂಗವು ಯಾವಾಗ ವುಂಟಾದೀತೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತಲಿದ್ದನು||೮||
ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯಾದ ಉಪಾಪೇವಿಯೆಂಬ ಬಾಣಪುತ್ರಿಯು ಮನೋಹರನಾದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನೋಡಿಯೂ
ಕೇಳಿಯೂ ಅರಿಯದ ಅನಿರುದ್ಧನೊಡನೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ರತಿಯಂ ಪಡೆದಳು ||೯|| ಆಮೇಲೆ ಉಪೇಯಂ ಎಚ್ಚರು

ತೀಕ್ಷ್ಣಾಸಿಕಾಂತತಿವಾದಿನೀ | ಸಖೀನಾಂಮಧ್ಯಉತ್ತಸ್ಥಾವಿಹ್ವಲಾವಿನ್ರಿಡಿತಾಭೃಕಮ ||೧೦|| ಬಾ
ಣಸ್ಯಮಂತ್ರಿಕಾಂಭಾಂಡಶ್ಚೈತ್ಯಲೇಖಾಚತತ್ಪುತಾ ಸಖ್ಯೈಶ್ಚೈತ್ಯಖೀಂಚೋಪಾಂಕೌತೂಹಲ.
ಸಮನ್ವಿತಾ ||೧೧|| ಕಾಂತಂವ್ಯಗಯನೇಸುಭು ಕ್ಷೀಣಶಸ್ತಮನೋರಥಃ | ಹಸ್ತಗ್ರಾಹಂನತದ್ಯಾ
ಪಿರಾಜಪುತ್ರಾಪಲಕ್ಷಯ ೧೨||ಉಪಾ||ದೃಷ್ಟಿಕ್ಷಿನ್ನರಸ್ಸವ್ಯೈಶ್ಯಾಪುಕಮೇಲಲೇಚನಃ |
ಪೀತವಾಸಾಶ್ಚಹದ್ವಾಹುರ್ಯೋಪಿತಾಂಹೃದಯಂ-ಮಃ ||೧೩|| ತಮಹಂವ್ಯಗಯಕಾಂತಂಪಾಯ
ಯಿತ್ಯಾಧರಂಮಧ್ಯಃ | ತ್ವಪಿಯಾತಸ್ತುಹಯತೀಂದ್ರಿಪ್ತ್ವಾಪಾಂವೃಜಿನೋಪವೇ ||೧೪||ಚಿತ್ರಲೇ
ಖಾ|| ವ್ಯಸನೇತಪಕರ್ಪಾಂಮಿತಿ ಶ್ರೋಕ್ಯಾಂಯಧಿಭಾವ್ಯತೇ | ತಮೇನವೈನರಂಯಸ್ತಮನೋಹ

ಹಳು ||೧೧|| ಸಾ-ಅಯುಷ್ಯಯು, ತತ್ರ-ಆಹುಸಿಗೇಶ್ವರಿ, ತಂ-ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಅಪಶ್ಯಂತೇ-ಕಾಣದೆ ಯಿರುವಳಾಗಿ ಕಾಂತಂ-
ಗಂಡನೇ! ಕಾವಸಿ-ಎಲ್ಲಿರುವಿ? ಇತಿ-ಎಂದು, ವಾದಿನೀ-ಹೇಳುವಳಾಗಿ, ಸಖೀನಾಂ-ಗೆಳೆಯರ, ಮಧ್ಯ-ನಡುವೆ, ಉತ್ತಸ್ಥಾ-
ನಿದ್ದೆಯಿಂದೆದ್ದಳು. ಅಪರಿಂದ, ವಿಹ್ವಲಾ-ಚಿತ್ರವ-ಅಸ್ವಾದಿನೀನೇಯುಳ್ಳವಳೂ, ಭೃಕಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ವಿನ್ರಿಡಿತಾ-ನಾಚಿಕೆತು
ಟ್ಟಿದವಳೂ, ಉಪಾ||೧೧||ಬಾಣಸ್ಯ-ಬಾಣಾಸುತನ, ಮಂತ್ರಿ-ಪ್ರಧಾನಾಧಿಕಾರಿಯು, ಕುಂಭಾಂಡಃ-ಕುಂಭಾಂಡ ನೆಂಬವನಿ
ದ್ದನು, ತತ್ಪುತಾ-ಅವನಮಗಳು, ಚಿತ್ರಲೇಖಾಚ-ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯೆಂಬವಳೂ, ಸಖೀ-ಗೆಳತಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ಕೌತೂಹಲಸಮನ್ವಿ
ತಾ-ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೂಡಿದವಳಾಗಿ, ಸಖೀಂ-ಗೆಳತಿಯಾದ, ಉಪಾಂ-ಬಾಣನ ಮಗಳನ್ನು, ಅವೈಶ್ವಲೇ-ಬೆಸಗೊಂಡಳು ||೧೧||
ಸುಭ್ರ-ಸಂವರಯೇಷರಾಜಪುತ್ರಿಯೇ! ಕಾಂತಂ-ಗಂಡನನ್ನು ಮೃಗಯನೇ-ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಿ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಮನೋರಥಃ-
ಬಯಕೆಯು, ಕೀವ್ಯಕೇ-ಎಂತಿಯದು? ತೇ-ನಿನ್ನಗೆ, ಹಸ್ತಗ್ರಾಹಂ-ಕೈಹಿಡಿದಗಂಡನನ್ನು, ಅದ್ಯಾಪಿ-ಈಗಲೂ, ನೋಪಲಕ್ಷಯೇ
ಕಾಣೆನು ||೧೨|| (ಉಪಾಂವಚನವು.) ಕ್ಯಾಮಃ-ಕೊಂಚ ಕಪ್ಪುಳ್ಳ ಫಡುಪಾಯದವನೂ, ಕಮಲೋಚನಃ-ಚಂದ್ರಾವರಗಳಂತೆ ಕಂಗೆ
ಳುಳ್ಳವನೂ ಪೀತವಾಸಾಂ-ಪೀತಾಂಬರವುಳ್ಳವನೂ, ಬೃಹದ್ವಾಹುಃ-ಹೊಡ್ಡತೋಳುಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಯೋಪಿತಾಂ-ಹೆಂಗಳ, ಪು
ದಯಂ-ಗವಸಿ-ವಸಿಸ್ಸಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲುಳ್ಳವನೂ, ಅದ, -ಕಷ್ಟಿನ್ನರಃ-ಯಾರೋಮನುಷ್ಯ ನೋರ್ವನು, ಸ್ವಪ್ನೇ-ಕನಸಿನಲ್ಲಿ,
ದೃಷ್ಟಿ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟನು. ಮಧು-ನೀಯಾದ, ಅಧರಂ-ತುಟೆಯನ್ನು, ಪಾಯಯಿತ್ಯಾ-ಕುಡಿಸಿ, ಸ್ಪೃಹಯತೀಂ-ಅಪೇಕ್ಷಿಸ್ತು
ಸುತ್ತಿರುವ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ವ್ಯಜಿನಾರ್ಜಪೇ-ಪಾಪದ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿಹಾಕಿ, ಕಾವಸಿ-ಎಲ್ಲಿಯೋ, ಯಾತಃ-ಹೋದನು,
ತಂಕಾಂತಂ-ಆಗಂಡನನ್ನು, ಮೃಗಯೇ-ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವನು ||೧೩|| (ಚಿತ್ರಲೇಖಾವಚನವು.) ತೇ-ನಿನ್ನ, ವ್ಯಸನಂ-ದುಃಖವನ್ನು,

ಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನಂ ಕಾಣದೆ ಕಾಂತನೇ ಎಲ್ಲಿರುವಿ? ಎಂದು ನುಡಿಯುತ ಅತ್ಯಂತ ಲಜ್ಜಿತಳಾಗಿ ಸಖ
ಯತ-ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದಳು ||೧೦|| ಆಗ ಬಾಣನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಕುಂಭಾಂಡಕನ ಮಗಳು ಚಿತ್ರಲೇಖೆ
ಯೆಂಬ ಸಖಿಯು ಕೌತೂಹಲದಿಂದ ತನ್ನ ಸಖಿಯಾದ ಉಪೇಯಂ ಕಾರಿತು ಈ ತೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಯ್ದ
ಳು ||೧೧|| ಸಖಿಯೇ! ನೀನು-ಕಾಂತನಂ ಹುಡುಕುವಿ, ನಿನ್ನ ಮನೋಗತನಾದವನು ಎಂತವನು, ರಾಜಪುತ್ರ
ಯೇ ಈಗಲೂ ನಿನ್ನ ಪತಿಯಂ ನಾನು ಕಾಣೆನು ||೧೨|| ಇಂತೆಂಬವಳಂ ವಚನವ ಕೇಳಿ ಉಪೇಯಂ ನುಡಿದಳು
ಸಖಿಯೇ! ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾವಲ-ವರ್ಣನಾದ ಕಮಲಂಗಳಂತೆ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನುಟ್ಟ ದೀರ್ಘಭು
ಜಗಳುಳ್ಳ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೃದಯವನೆಯ್ದುವ ಪುರುಷನೋರ್ವನು ನನ್ನಿಂದ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟ
ನು ||೧೩|| ಈಗ ಅತನಂ ಹುಡುಕುತ ಲಿದ್ದನೇ. ನನಗೆ ಅಧರಾಮೃತ ಪಾನವಂಗಯಿಸಿ ತನ್ನಂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ
ಲಿರುವ ನನ್ನಂ ದುಃಖ ಸಮುದ್ರವಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಯಲ್ಲಿಹೋದನೋ ಕಾಣೆನು ||೧೪|| ಎಂಬ ಉಪೇಯಂ ವಚನ
ವು ಕೇಳಿ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯು ನುಡಿದಳು. ಉಪೇಯೇ! ನಿನ್ನ ವ್ಯಸನವಂ ನಾನು ಪರಿಹರಿಸುವೆನು ಪೂರುಲೋ
ಕದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಕಾಂತನು ನನ್ನಬುದ್ಧಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಗೋಚರನಾದರೆ ಅವನಂ ಕರೆದು ತರುವೆನು,

ದುಷ್ಟೋಕ್ತೈಃ ಸ್ವಗೃಹಪುಂಭೀರಿಸುಪೂದ್ಯಾನ್ವಿನಾಸಮಮ್ ||೨೦|| ಪರಾರ್ಥವಾಸಸ್ಸಗ್ಗಂಧ
ಭೂಮದೀವಾಸುಃ ||೨೧|| ಪಾನಭೂಜನಭಕ್ತ್ಯೈಶ್ಚವಾಕ್ಯೈಶ್ಚೈಶ್ಚೋವಣಾರ್ಚಿತಃ ||೨೨|| ಗೂ
ಢಾಕನ್ಯಾಪುರಕಶ್ಯಪೈಃ ಸ್ತೂಪಧಸ್ತೈಃ ಕಯಾತಯಾ | ನಾಹರ್ಗಣಾಃ ಸಬುಬುಭೈಹ್ಯವೇಯಾಪ್ಯಹತೇ
ದ್ರಿಯಃ ||೨೩|| ತೌ ಶಢಃ ಯದುನೀರೇಭುಃ ಸ್ಯಮಾನಾಂಹತವತ್ರಾಃ | ಹೇತುಭಿಃ ಕ್ಷಯಾಂಜ
ಕ್ರಾರಾಪ್ರೀತಾಂಮಗವಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಃ ||೨೪|| ಭಟಾಽವಿದಯಾಂಚಕ್ರಾರಾಜಂಸ್ತದಹಿತುರ್ವಯಮ್ |
ವಿಚಿಷ್ಟತೌಲಕ್ಷಯಸುಕನಾಃ ಸುಕನಾಃ ಕುಲಮೂಪಣಮ್ ||೨೫|| ಅನಪಾಯಿಭಿರಸ್ಮಾಭಿಗೌಪಾ

ವಗಂಢನನ್ನು, ವಿಶೋಕ್ತ-ಪೂಜೆ, ಮ ದಿತಾನಾ-ಸಂತೋಷಮೂಡಿದಮೊಗಮುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಪುಂಭಿ-ಪುರುಷರಿಂದ, ದುಷ್ಟ-
ಕ್ಷೇ-ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ ಅರ್ಹನಾದ, ಸ್ವಗೃಹೇ-ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಪ-ದ್ರೋಷನನವಂ ಅನಿರುದ್ಧನೊಡನೆ, ರೇವೇ-ಶಿ-
ಡಿಸಿದಳು ||೨೦|| ಪರಾರ್ಥ- - - - - ದಿ- - - - - ರ್ಥ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ಮಾನ-ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಸ್ರಕ್-ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳು, ಗಂಧ-
ವರಿಮಳವು, ಫಲ-ಗಂಧಮಾಲೆ, ದಿ - - - - - , ಅನ-ಪಾಸಿಗೆ, ಅಧವಾಗಿದ್ದು, ಅಡಿಭಿ-ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಲೂ, ಪಾ-
ನಭೋಜನಭಕ್ಷ್ಯಶ್ಯ-ಕುಡಿಯ- - - - - ಉಪ್ಪು-ವಿಕ ತಿನ್ನು ತಕ್ಕ ಆಹಾರಗಳಿಂದಲೂ ವಾಕ್ಯ-ಪ್ರಿಯವಚನಗಳಿಂದಲೂ, ಶು-
ಕ್ಲ-ಪ್ರಣಾಟಿತ-ಸೇವೆಯಿಂದ ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ||೨೧|| ಕನ್ಯಾ-ಪುರ-ಮದುವೆಯು ಹುಡುಗಿಯರ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ,
ಗೊಡ-ಅವ-ಶಕಟವಾಗಿರ-ವನಾಗಿ, ಕನ್ಯಾ - - - - - ಪ-ವೃದ್ಧ್ಯು-ಪಯ-ಹೆಜ್ಜಿದ ಅನುರಾಗಮುಳ್ಳ, ತಯ-ಉಪಯ-
ಅಂಥಾ ಉಪಾದೇವಿಯಿಂದ ಅ-ಹೃ-ತಂದಿ-ಯ-ಸ್ವಾಧೀನಗೊಳಿಸಿ ಕೂಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕರ್ಣ-ಹೃದಯಂಗಳ್ಳವನಾದ ಸಿ-ಅನಿ-
ರವ-ನು, ಅಹರ್ಗಣಾ-ದಿನಸಂ-ಸುಗ-ನ್ನು ನುಬುಡ್ಧ-ಶೀಯ-ಲಿಲ್ಲವ . ||೨೨|| ಯದು-ರೇ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಶೂರನಾದ ಅ-
ನಿರುದ್ಧನಿಂದ ಉಪಮಾನಂ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರ-ವ-ಳಾದುದರಿಂದ, ತತವ್ರ- - - - - ಟ್ನ-ಮೊದ ಕನ್ಯಾನಿಯಮವಳ್ಳ,
ತಾಂ-ಉಪಾದೇವಿಯನ್ನು, ದುರವ್ಯಾಧ್ಯ-ಮ-ಚ್ಚಿ-ಲ- - - - - ಹೇತುಭಿ- - - - - ಆ-ತಾಂ-ಅತಿಸಂತುಷ್ಟ
ಕಿನ್ನಾಗಿ, ಲಕ್ಷಯಾಂಚಕು- - - - - . ತೀವರ- - - - - ಮ- - - - - ರಾರಾಗಿದ್ದ ಆ-ಳು, ರಾಜ-ಧೂರೆಯಾದ ಬಾಣ
ಸೇ! ಕನ್ಯಾಯಾ-ಮದವೆ ಯು- - - - - ತ- - - - - ಸನ್ನಮಗಾದ ಉಪಯ, ಪಿ- - - - - ಕಟ್ಟನಡತೆಯನ್ನು, ಕುಲದೂ
ಷಣಂ-ವಂಶಕ್ಕೆ ಪಳಿವಂ ತರುತ್ತಿ- - - - - , ವಯಂ ನಾವ, ಕ್ಷಯಾಮ-ಕಣ- - - - - ವವಂ, ಅವೇದಯಾಂಚಕು-ಅರಿ
ಕೆಮಾಡಿದರು||೨೩|| ಪ್ರ-ಭೂ-ಬಡೆಯ ಸ- ಸ್ವಗೃಹೇ-ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನಪಾಯ- - - - - ಪ್ರ-ನೋಡೆಯಿರ-ವ-ಸತ್ಯಭಿ-ನ
ಮ್ತಿಂದ, ಗುಪ್ತಾಯಾ-ಕಾಡಿರಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದ್ದರಿಂದ, ಪುಂಭಿ-ಪುರುಷರಿಂದ, ದುಷ್ಟ-ಕ್ಷೇ-ಪ್ರಯಾ-ಪ್ರಯ-ನದಿಂದಲೂ ನೋ-
ಡಲಕ್ಕಾಗಲಿರವ, ಕನ್ಯಾಯಾ-ಮದವೆಯಿಲ್ಲದವಳಿಗೆ ಆಗಿರುವ, ಷೂಷಣಂ-ನಿರದಾಕರವನ್ನು, ಸಮದ್ಧ-ನಾವರಿಯವು. ಎಂ

ವುಚ್ಚವಳಾಗಿ ಪುರುಷರಿಂದ ನೋಡಲಕಕ್ತವಾದ ತನ್ನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನೊಡನೆ ರವಿಸಿದಳು ||೨೧|| ಅನಿ
ರುದ್ಧನು ಅಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯಗಳಾದ ವಸ್ತು) ಪುಷ್ಪಮಾಲ್ಯ ಗಂಧ ಧೂಪ ದೀಪ ಪೀಠಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ವಾನಭೋ
ಜನಾ ಭ್ಯಂಜನಗಳಿಂದಲೂ ಓಯುವಚನಗಳಿಂದಲೂ ಶುಕ್ರಾಪಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದನು||೨೨||
ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶೋಕಿತ ಪುರದಲ್ಲಿ ಗೊಡನಾಗಿರುವ ಅನಿರುದ್ಧನು ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲೆಯೂ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುವನ್ನೇ
ಹವುಚ್ಚ ಉಪಾದೇವಿಯಿಂದ ಅವಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಕುಚ್ಚವನಾಗಿ ಕಳೆದುಹೋದ ದಿನಂಗಳಂ ತಿಳಿಯ
ಲಿಲ್ಲವು ||೨೩|| ಹಾಗೆ ಅನಿರುದ್ಧನಿಂದ ಭೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ ನವ್ವವಾದ ಕನ್ಯಾಪ್ರತಪುಚ್ಚ ಅತಿಶರ್ಪಯು
ಕ್ತಳಾದ ಉಪೇಯ ವ್ಯಾಪಾರವಂ ಗೃಹಪಾಲಕರಾದ ಭೃತ್ಯರು ಮೂರ್ಮೂಲಕೃಷ್ಣರಾದ ಜಡ್ಡುಗಳಿಂದ ತಿಳಿದ
ರು ||೨೪|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಟರು ಬಾಣನ ಬಳಿಗೆಯ್ವಿ ಅರನೇ! ಕನ್ಯೆಯಾದ ಸಿನ್ನ ಪುತ್ರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವಂ ಕು
ಲಮೂಷಕವನ್ನಾಗಿಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರ) ವಿರುದ್ಧವೆನ್ನಾಗಿಯೂ, ಕಾಣುಕ್ತೇವಿ ||೨೫|| ಪ್ರಮಾದ ರಹಿತರಾದ ನ
ಮ್ಮಿಂದ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡತಲೆರುವ ಮತ್ತು ಅನ್ಯರಿಂದ ನೋಡಲಕಕ್ತಳಾದ ಕನ್ಯೆಯಾದ ಉಪೇಯ ಪುರುಷ

ಯಾಸ್ವಗೃಹಪ್ರಭೋ | ಕನ್ಯಾಯಾದೋಪಣಂಭುಭಿದು=ಪ್ರಾಣ್ಯಾಯಾನವಿದ್ಯಹೆ ||೬೬||ತತಃ
ಪ್ರವೃಧಿತೋಬಾಣಾದುಹಿತುಶ್ರೇತಮೋಪಣಿ | ತ್ವರಿತಕನ್ಯಕಾಗಾರಂಪ್ರಾಪ್ತಿದಾಕ್ಷೀವ್ಯದೂದ್ಯ
ಋತಂ ||೬೭|| ಕಾಮಾಪ್ತಜಾತಂಭುವನೈಕಸುಂದರಶ್ಯಮಂಪಿತಂಗಾಂಬರಮಂಬುಜೇಕ್ಷಣಮ್ |
ಬೃಹದಾಭಜಂಕುಂಠಲಕುಂಠಲವ್ಯವಾಸ್ತುತಾಪತೋಕನಜಮಂಡಿತಾನನಮ್ ||೬೮|| ದೀಪ್ಯಂತಮ
ಕ್ಷೈಪಿಪ್ರಿಯಯಾಭಿನೃಪ್ಣಯಾಃ ಸುಗಂಧಸ್ತುಕುಂಠಮಸ್ರಜಮ್ | ಬಾಹ್ಯೋದ್ಧಾನ್ಯಮಂ
ಧುಮಲ್ಲಿಕಾರ್ತತಾತನ್ಯಾಸ್ರೋನಮವೇಕ್ಷ್ಯನಿಸ್ತುತಂ ||೬೯|| ಸತಂಪ್ರವಿಪ್ರಂವೈತಮಾತತಾ
ಯಿಭಿರ್ಭುಜೈಸ್ಸಹಸ್ರೈಃ ಪತ್ನೀಕೃಪಾಧವಃ | ಉಪ್ಯಮ್ಯಮೌರ್ವಂಪರಿಘಂವ್ಯವಸ್ಥಿತೇಯಧಾಂ
ತಕೊಮಡಪರೋಜಿಘ್ರಸುತಾ ||೭೦|| ಜಿಸ್ತುಕ್ಷಯಾತಾಪರಿತಪ್ರಸರ್ವತಃಶುನೋಯಧಾಗೂಕ

ವರ||೬೬||ತನಿ-ಕುಬಳಿಕೆ, ಮಡಿಮನೆ-ಮಗು, ಶ್ರೇತಮೋಪಣಿ-ಕೇಲಿಬಿಟ್ಟನಿಂದೆಯೆಲ್ಲಬಾಣಿ-ಬಾಣಾನುರಂ, ಪ್ರವೃಧಿತಃ-
ಜಿಹ್ವಾದ ವ್ಯಥೆಹುಟ್ಟಿದವನಾದ್ದರಿಂದ, ತ್ವರಿತಃ-ಅವನು ಪ್ರಯಾಸವನಾಗಿ, ಕನ್ಯಕಾಗಾರಂ-ಮಗಳಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ-
ನೀರಿಗವನು, ಯದ-ಮಗುಂ ಯಮಂ-ಮೋದ್ದಾರನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು, ಆದಾ-ಕ್ಷೀ-ಕಂಡನು ||೬೭||ಕಾಮಾತ್ಮಕತಾ
ತಂ ವಸ್ತುಭವನುಗನಾದ, ಭವತ್ಯೇನ-ಎಂದರೆ-ಲೋಕವಲ್ಲಿಮುಖ್ಯವಾಗಿಣವನಾದ, ಶ್ಯಾಮು-ಕೂಂಟೆ ಪ್ರಾಸುಡುಕಲ ಪ್ರಾ
ಯಪೂ ಬಿಟ್ಟನಾರ, ಸುಗಂಧಂಭರಂ-ಕುಸುಮ ವಸ್ತ್ರಮುಟ್ಟವನಾದ, ಅಂಬುಜೇಕ್ಷಣಂ-ಕಮಲಲೋಚನನಾದ, ಬೃಹದ್ಬು
ಜಂ-ಬಿಡ್ಡಲೋಗಬಿಟ್ಟವನಾದ, ಕುಂಠಲಕುಂಠಲವ್ಯವಾ-ಕರ್ಣಧೂಷಣಂಗಳ ಕುರುಳಿಕೋಳಿಸಿಂದಲೂ, ಸ್ತುತಾವಲೋ
ಕೇನ-ತನಿ-ಮುಟ್ಟ ನೋಟಂ-ಲಲಿ, ಸುಂದಿತಾನವಂ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಖಮುಟ್ಟವನಾದ ||೬೮|| ಅಭಿನೃಪ್ಣಯಾ-ನ
ರ್ವಳುಧಂಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಪ್ರಿಯಯಾಃ-ಮಗುಂ ಬಿಟ್ಟೆಯಾದನೆ ಆತ್ಮನು ಪರಿತೆಗಲಂತೆ-ದೀಪ್ಯಂತಂ-ಪಗಡೆ ಯಾಡುವನಾದ,
ಮಧವಲ್ಲಿಕಾರ್ತತಂ-ವೈತಮ ಮಲ್ಲಿಗಾಗಂದ ಗಿರಿವ, ತಮಂಗನ-ಗನಕುಂಠಮಸ್ರಜಂ-ತ-ಅವಳ, ಅಂಗನಂ-ಗ
ಡೇಹಂ-ಭವುಳ್ಳ ನ್ತು-ಕುಂಠಮಸ್ತು-ಜಂ-ಮಗುಂ-ಅನಿರುದ್ಧದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯನ್ನು, ಬಾಹ್ಯೋ-ಲೋ
ಳುಗಲ್ಲ, ಸಧಾ-ಸಂ-ಭರಿಸಿಗುವನಾದ, ತನ್ಯಾಸ್ರೋ-ನಮ-ಎಂದೆ, ಅಸ್ರೋ-ಕುಳಿತರುವನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು, ಆವೇಕ್ಷ್ಯ-
ನೋಡಿ, ಸ್ತುತಃ-ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮಂಟಾಪವನಾದನು ||೬೯|| ಸಮಾಧವಂ-ಅಮಾಧವಕುಲದ ಅನಿರುದ್ಧನು, ಆತತಾಯಿಭಿ-ಪಾ
ತುಕರೊಡ ಯೂ, ಸಹಸ್ರೈರ್ಭುಜೈಃ-ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳೊಡನೆಯೂ, ಪೃತಂ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪ್ರವಿಪ್ರಂ-ಬೀಜ
ಕ್ಕಿರುವ, ತಂ-ಅಬಾಣಾನುರನನ್ನು, ಅವಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಬಿಘಂನಯತಾ-ಬಾಣನಂ ಕೊಲ್ಲುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ಮೌರ್ವಂ-
ಮುರುಂಬು ಉಕ್ಕಿನಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಪರಿಘಂ-ಬರಗೋಲನ್ನು, ಉಪ್ಯಮ್ಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಪಂಡಧರಿ-ಕೆಲವಂಧವಂಧರಿಸಿದ

ರಿಂದ ತಿರಸ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಿ ವುಂಟಾಯಿತೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದೆಂದು ವಿಚ್ಛೇಷಿಸಿದರು ||೬೬|| ಆಮೇಲೆ ಬಾಣಾನುರ
ನು ಮಗಳ ದುವ್ಯಾಪಾರವಂ ಕೇಳಿ ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಕಂಕರೆಗೊಂಡು ಉಪೇಯ ಗೃಹವನೆಯ್ದ ಆಲ್ಲಿ ಆನಿರ-ದ್ಧ
ನಂ-ಕಂತನು ||೬೭|| ಮತ್ತು ಬಾಣನು ಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರರೊಳಗೆ ಮುಖ್ಯನಾದ ಶ್ಯಾಮಲವರ್ಣನಾಗಿ
ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಟ್ಟಿರುವ ಕಮಲರೇತ್ರನಾದ ದೀರ್ಘಭುಜನಾದ ಕುಂಡಲ ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ ಕೇಳುಗಳ ಹೊ
ಳಪಿಂದಲೂ ಮುಗುಳುನೆಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ನೋಟದಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ||೬೮||ನ
ರ್ವ ವಂ-ಗಳ ಯುಕ್ತಲಾದ ಉಪೇಯೊಡನೆ ಪಗಡೆಯನಾಡುತ್ತ ವನಂತಕಾಲದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ತಪ್ಪಂಗಳೆಂ ಲೋಭಿತ
ವಾದ ಉಪೇಯ ಅಂಗ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸ್ತನಕುಂಠಮದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಮಾಲ್ಯಮು ವಕ್ಷ್ಯಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನಾ
ಗಿ ಅವಳ ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಅನಿರುದ್ಧನಂ ಕಂಡು ಅಶ್ಚರ್ಯ ಯುಕ್ತನಾದನು ||೬೯|| ಬಳಿಕ ಆನಿ
ರುದ್ಧನು ಅಯುಧ ಪಾಣಿಗಳಾದ ಅನೇಕಭಟರಿಂದ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ತಾನಿರುವ ಮನೆಗೆಬು- ಬಾಣಾ
ನುರನು ನೋಡಿ ದಂಡಧರನಾದ ಯಮಸಂತೆ ಅವನಂ ಸಂಹರಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಲೋಹವಿಶೇಷದಿಂ ಕೂ ತುಂದ

ರಯೋಧಶೋಹನತಃ | ತೇವೈವೇವಾನುಪವನಾದ್ವಿನಿರ್ಗತಾನಿರ್ಭಿಸ್ಪದಾರ್ಥೋ ರುಭುಜಾಃಪ್ರದಂ
ದ್ರಾಪುಃ ||೩೧|| ತಂನಾಗಪಾಶ್ಯಬಲಿನಂದನೋಬಲೀಸ್ತಂತಂಸ್ವಸೈನ್ಯಂಕಾಪಿತೋಬಬಂಧಹ ||೩೦||
ಪ್ರಾಭ್ಯಕಂಕೋಕನಿವಾದವಿಹ್ವಲಾಬದ್ಧಂನಿಶಮ್ಯಾಶುಕ್ರಲಕ್ಷ್ಯೇ ರೋದೀತ್ ||೩೧||
ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಾಂಧೋದ್ಯೋಗೋಪಮಾಂಶಃ.

—*—

ಅಂತಃಕೂಲಯುಧಾ-ಯಮನು ಹೇಗೋನಾಗೆ, ವೈವಸ್ವಿತೇ-ಓಟ್ಟನಾಗಿ ನಿಂತನು ||೩೦|| ವಿಘ್ನೇಹಯಾ-ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅ
ನೇವೆಯಿಂದ, ಪರಿತಪಿ-ನುತ್ತಲೂ, ಪ್ರಸರ್ವತಪಿ-ಓದಿಯಾಡುತ್ತಲಿರುವೆ, ರಾಜ-ರಾಜನು ಭಯರನ್ನು, ಸೂಕರವೋಧಪತಿ-ಎ
ಕ್ಕಲನಾದ ಕಾದುವೆಂಬವರು ರುಲೋಯಧಾ-ನಾಳಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೋಕಾಣೆ, ಅದನ-ಕೂಂದನು ತೇ-ಅಬಾಣಭಟರು, ಹಸ್ಯ
ಪಾಣಿ-ಕಿಲ್ಲಲ್ಪವುಗಳಾದ ರಾದ್ವರಿಂದ ಭವನಾರ್-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವುದು, ವಿನಿರ್ಗತಾ-ಮೊರಗಬಂದವರೂ ನಿರ್ಭಿಸ್ಪದಾರ್ಥ
ರೂಪರ ಭುಜಾ-ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತಲೆಗೂ ರೂಪಗಳೂ ರೋಪಗಳೂ ಉಚ್ಚವರೂಪ, ಪ್ರದಮ್ಯವ-ಓಡಿಹೋದರು ||೩೧||
ಬಲೀ-ಬಲವಂತನಾದ, ಬಲಿನಂದನ-ಬಲಿಹಕ್ರವ್ರಿಯ ಮಗನಾದ ಬಲನು, ಕಪಿತಃ ನಿಬ್ಬಲವನಾಗಿ, ಸ್ವಸೈನ್ಯಂ-ತನ್ನದಂ
ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಂ-ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವ, ರಂ-ರಸಿರಾದ್ವಿನಿ, ನಾಗಪಾಶ್ಯ-ನಾಗರಾಜನಾದ ದಗ್ಧನಿಂದ, ಬಬಂಧ-ಕಟ್ಟಿಹಾ
ಕಿದನು ಉಷಾ-ಬಾಣಸಮಾಳ, ಬದ್ಧ-ಬಲಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಆನಿರಾದ್ವಿನನು, ನಿವ್ಯಾ-ನೋಡಿ, ಭ್ಯಶಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಕೋಕ
ಕಂಕಾದಿಹ್ವಲಾ-ಹಿಡಿದುಹೋದುದರಿಂದ ವಿನಿರೀತನಾಗಿ, ಅಶುಕ್ರಲಕ್ಷ್ಯ-ಭೀರುನೋರುವ ಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅರೋಧೀತ್-
ಅತ್ತಳು ||೩೧||

ಅಂತಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭವನತ ಪ್ರತಿಪದವು ರೂಪೋಧಿನೀ ದೀಪಯುಕ್ತಿಯವ ಸ್ವಂಧಪೂಳು
ಓದನೆಯ ರೂಪಯಂ ಮುಗಿದುದು.

ಪರಿಪಾಠಯುಧವ ಸತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಂತನು ||೩೦|| ಅನುತರದಲ್ಲಿ ಯುಧನೋದ- ವರಾಹವು ಕುನಕಂಗಳಂ ಪ
ರಿಹರಿಸುವಂತೆ ರುರುದ್ಧನು ತನ್ನಂ ಓಡಿಯಲು ಬರುತ್ತಿರ ವ ಭಟರಂ ಪರಿಹರಿಸಿದನು. ಆವರು ಭೇದಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟ ಶಿರಸ್ಸುಗಳು ತೊಡೆಗಳು ಭುಜಗಳೂ ಉ-ವರಾಗಿ ಮಿಕ್ಕವರು ಆ ಮನೆಯಾದ ಓಡಿಹೋದರು ||೩೧|| ಅ
ನುತರದಲ್ಲಿ ಬಲವಂತನಾದ ಬಾಣನು ಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಸೇನೆಯಂ ಪ್ರಹರಿಸುವ ಅನಿರುದ್ಧನಂ ನಾ
ಗಪಾಶಂಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಿದನು. ಉಷೆಯು ನಾಗಪಾಶ ಬದ್ಧನಾದ ಕಾಂತನಂ ಕಂಡು ಕೋಕತಾಪಂಗಳ
ಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತವಾದ ಅಶುಭಂವುಗಳಿಂ ಕೂಡಿದ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಮೇಖಿಸಿದಳು ||೩೧||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಯುಗಂಕುರಿತು ಸಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಮೌರಾಣಿ

ಕನುನೈವಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶ್ವೇತಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀ

ಮನ್ಮಹೀಕೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ

ವಿರಚಿತವಾದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ”ವೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ

ಪುರಾಣದ ಕರ್ತೃಟ ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಾಂಧದೊ

ಳು ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

ಬಾಣಾಸುರಯುಧ ಕಥಾಪ್ರಾರಂಭಘಟ್ಟಃ

ಶ್ರೀಕಂಕಾ|| ಅಪಸ್ವಿತಾಂಜಾನಿರುದ್ಧಂತದ್ವಂದ್ವೇನಾಂಚಭಾರತ | ಚತ್ವಾರೋವಾರ್ಷಿಕಾಪಾ
ಸಾಪ್ಯತೀಯಾರನುಕೋಚತಾಮ ||೧|| ನಾರದಾತ್ಮದುಪಾಕರ್ಣ್ಯವಾರ್ತಾಂಬದ್ಧಸ್ಯಕರ್ಮಚ | ಪ್ರ
ಯಯಾಶ್ಯೋಣಿತಪುರಂವ್ಯಪ್ನಯಾಃಕೃಪ್ಣಪಾಲಿತಾಃ ||೨|| ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋಯಯುಧಾನಕ್ಷಗದಸ್ಯಾಂ
ಯೋಧಸಾರಣಃ | ನಂದೋಪನಂದಭದ್ರಾವ್ಯಾರಾಮಕೃಷ್ಣಾನುವರಿನಃ ||೩|| ಆಕ್ಷಾಹಿಣೀಭಿದ್ಯಾವ್ಯಾ

೬೨ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪರಿವರದ ಪೀಠಿಕೆ.

ಶ್ರೀಕಂಕವಚನಪು ಭಾರತ-ಪರೀಕ್ಷಿತಾಯನೇ! ಅನಿರುದ್ಧಂಚ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನೂ, ಅಪಸ್ವಿತಾಂ-ಕಾಣದೆಯು
ತುಪನಾದ್ವಂದ್ವಂ, ಅನುಕೋಚತಾಂ-ಪಕ್ಷಾತ್ಪವ ವಡುತ್ತಿರುವ, ತದ್ವಂದ್ವೇನಾಂ-ಅನಿರುದ್ಧನನಂಟರಾದ ವನಃಪ್ರವರಮು
ಕೃಪ್ಣ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ, ವಾರ್ಷಿಕಾಪಾಸಾಂಜಾನಿರುದ್ಧಂತದ್ವಂದ್ವಂ-ಮಳಗಾಲದ, ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ವ್ಯತೀಯಾಃ-ವರ್ಷದೋದವು ||
ನಾರದಾತ್ಮ-ನಾರದಮುನಿಯ ದೇವಿಯಾದ, ಬದ್ಧಸ್ಯ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅನಿರುದ್ಧನ, ವಾರ್ತಾಂ-ಗುಪ್ತಿಯನ್ನೂ, ತದ್ವಾರ್ತಾಂ-
ಚ-ಅಕೆಲಸವನ್ನೂ, ಉಪಾಕರ್ಣ್ಯ-ಕಳೆ, ಕೃಪ್ಣ ಪಾಲಿತಾಃ-ಪಿಷ್ಟುಪಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವ್ಯಪ್ನಯಾಃ-ಯಾವವರು, ಶೋ
ಣಿತಪುರಂ-ಮಹಾಬಲಿ ಪುರವಂಕುರಿತು, ಪ್ರಯಯಾಃ-ತೆರಳಿದರು ||೧|| ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಃ-ಕಾಮದೇವನು, ಯಯುಧಾನಕ್ಷ-ಸಾ
ತ್ಯಕಿಯು. ಗದಾ-ಕೃಪ್ಣನತಮ್ಮನು, ಸಾಂಖ್ಯ-ಇಂದ್ರಬಲಕೀರ್ತಿಮಗನು, ಅಧ-ಅಳಕ, ಸಾರಣನು, ನಂದನನು ಭದ್ರನು, ಆ
ದ್ಯಾಹಿ-ಮೊಪರಾದ ವೃಕ್ಷಗಳು, ರಾಮಕೃಷ್ಣಾನುವರಿನಃ-ಬಲಕೇಶವತನ್ನನು ವರ್ತಿಸುವವಾಗಿ ||೩|| ದ್ವಾಹಿಣೀ-ಆಕ್ಷಾಹಿಣೀ

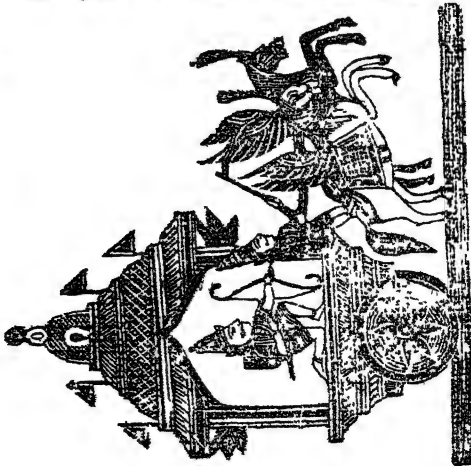
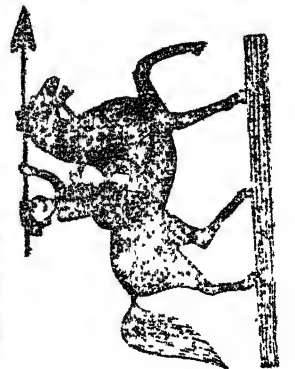
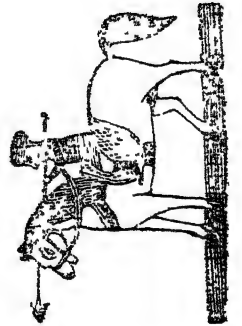
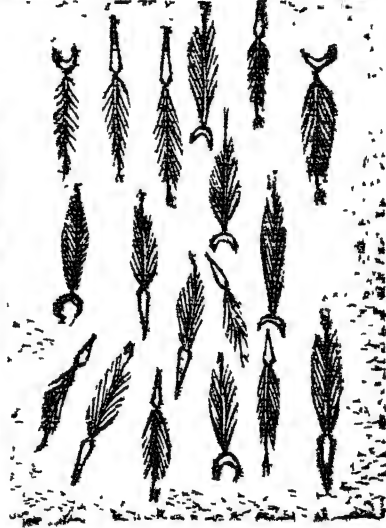
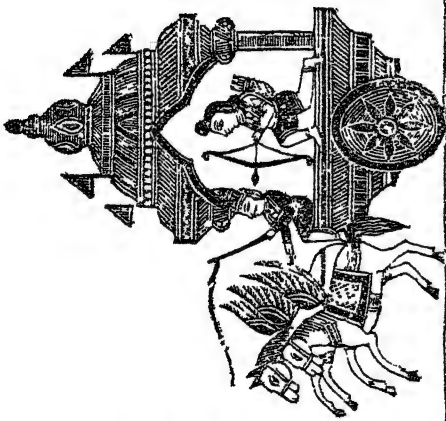
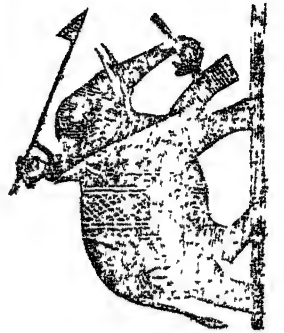
೬೨ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಭರೀಯಶ್ಲೋಕಃ|| ತ್ರಿಯಂಜಯೈತಮೇನಾಥಬಾಣಯಾದವನಂಸರೇ | ಸ್ತುತಿರ್ಜ್ವರೇಣರಾವೇಶೇಣ
ಬಾಣಬಾಹುಭಿರೋದರೇ|| ಪೀ|| ಅರವತ್ತ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾದವರಿಗೂ ಬಾಣಾಸುರನಿ
ಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನಿರ್ಮಿತವಾದ ಮಹೇಶ್ವರ ಜ್ವರವು ಕೃಷ್ಣನಿರ್ಮಿತವಾದ ವೈಷ್ಣವ
ಜ್ವರದಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ-ಸ್ತುತಿಸಿತೆಂಬರ್ಥವಂ-ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು-ಬಾಣಾಸುರನ ಭು
ಜಂಗಲಂ ಭೇದಿಸುತ್ತಿರಲು ಆಗ ಶ್ರೀ ರುದ್ರದೇವನು ನಹ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವನು-ಸ್ತುತಿಸಿದ ನಂಬರ್ಥವನ್ನೂ
ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಯವಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವವೆಂತೆನ್ನೆ-ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಇಂತಿರಲು ಬ
ಳಿಕೆ ಅನಿರುದ್ಧನಂ-ಕಾಣದೆ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನಿರುದ್ಧನ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳೂ ಮೂರುವಡ
ಸಂಗಳೂ ಕಳೆದು ಹೋದಬಳಿಕೆ ||೧|| ಕೃಷ್ಣನೇ ಜೇಫರಾಗಿ ಉಪಯೋಗವರು ನಾರದಮುನಿಯ ದೇವಿಯಿಂದ ಬಾ
ಣಾಸುರನುಂಭಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅನಿರುದ್ಧನ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಅಲ್ಲಿ ಸಹದ ಯುದ್ಧವ್ಯಾಪಾರವಂ ಸಹ ಕೇಳಿ
ಶೋಣಿತಪುರವನೆಯಿದ್ದಿತು ||೨|| ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು, ಯಯುಧಾನಕ್ಷನು, ಗದನು, ಸಾಂಖ್ಯನು, ಸಾರಣನು, ಮತ್ತು
ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ನನುವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಂದಉಪನಂದ ಭದ್ರಾದಿಗಳು-ಕೂಡ ಆ ಬಾಣನ ಪುರವನೆಯಿದ್ದಿ
ದರು. ಸಮಸ್ತ ಯಾದವರಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ರೀತ್ಯರೂಪವಜ್ಞರಾದ್ದರಿಂದ ಅ
ನಿರುದ್ಧನ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ತಿಳಿದು ಶೋಣಿತಪುರವನೆಯಿದ್ದಿತು ||೩|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠರು ಹಸ್ತ

ದಶಭಿಸ್ಸಮಿತುಸ್ಸರ್ವತೋದಿಶಮ್ | ರುರುಧುರ್ಬಾಣನಗರಂಗಮಂತಾತ್ಸಾತ್ವತರ್ಷಭಾಃ ||೪|| ಭಜ್ಯ
ಪಾನಪುಕೋದ್ಯಾನಮಾಕಾರಾಟ್ಟಲಗೋಪುರಮ್ | ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋರುಷಾವಿಷ್ಟಸ್ತುಲ್ಯಸೈನೋಃ
ಭಿನಿರ್ಯಯತಿ ||೫|| ಬಾಣಾರ್ಥಾಂಭಗವಾಃ ರುದ್ರಸ್ಸಸುತೈಃಪ್ರಮುಘೈವೃತಃ | ಆರುಹ್ಯನಂದಿವೃಷ್ಠಿ
ಭಂಯುಯುಧೈರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ ||೬|| ಆಸೀತ್ಸುತುಮುಲಯುದ್ಧಮದ್ಭುತಂರೋಮಹರ್ಷ-ಣಮ್ |
ಕೃಷ್ಣೈಶಂಕರಯೋರಾಜಕಪ್ರದ್ಯೌವ್ನಗುಹಯೋರಪಿ ||೭|| ಕುಂಭಾಂಡಕೂಪಕರ್ಣಾಭ್ಯಾಂಬಲೇನ
ಸಹಸಂಯುಗಃ | ಸೌಂಬಸ್ವಬಾಣಪುತ್ರೇಣಬಾಣೇನಗುಹಸಾತ್ಯಕಃ ||೮|| ಬ್ರಹ್ಮಾದಯಗ್ನುರಾಧೀ-

ಹೀನೀಭಿಃ-ಹನ್ನೆರಡು ಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳ ದಂಡಿನಿಂದ, ಸಮೇತಾಃ-ಕೂಡಿದವರಾದ, ಸೌತ್ವತರ್ಷಭಾಃ-ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಬಾಣಾ-
ನಗರಂ-ಕೋಣಿತಪುರವನ್ನು, ಸರ್ವತೋದಿಶಂ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸಮಂತಾತ್-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ರುರುಧುಃ-ಮುತ್ತಿತಡೆ
ಹರಂ ||೪|| ಬಾಣನು ತನ್ನ ನಗರವನ್ನು, ಭಜ್ಯ . ಪುರಂ-ಭಜ್ಯಮಾಪ-ಮುರಿಮುಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಪುರೋದ್ಯಾನ-ಉರಿಸತೋ-
ಟೆಗಳು, ಪ್ರಾಕಾರ-ಕೋಟೆಯು, ಟಾಟಾಟ-ಬುರುಜುಗಳು, (ಕೂತ್ತೆಳ) ಗೋಪುರಂ-ಪುರದ್ವಾರದ ವಿಮಾನಂಗಳೂ, ಉಚ್ಚ-
ದ್ದನೆಯಾಗಿ, ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಃ-ನೋಡುತ್ತಿರುವರಾದ್ದರಿಂದ, ರುಷಾ-ಸಿಟ್ಟಿನಿಡಿದ, ಅವಿಷ್ಟಂ-ಪ್ರವೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ತುಲ್ಯಸೈ-
ನ್ಯಂ-ಯಾದವರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ, ಸರಿಯಾದಷ್ಟು ಡೆಂಡುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಭಿನರ್ಯಯ-ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದನು ||೫|| ಭಗವಾಃ-ಪರಮೇಶ್ವರಿ
ರನಾದ, ರುದ್ರಃ-ಕಾರ್ಯರುಡನು, ಬಾಣಾರ್ಥ-ಭಕ್ತನಾದ ಬಾಣನಿಗೋಸುಗ, ಸಸುತೈಃ-ಪುತ್ರರಿಂದ ಸಹಿತರಾದ, ಪ್ರ-
ಮುಘೈಃ-ಸಾಮಾಜಿಕರಿಂದ, ಪೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ನಂದಿವೃಷಭಂ-ನಂದಿವೃಷಭನಾದ ಬನವನನ್ನು, ಆರು-ಹ್ಯ-ವರಿ, ರಾ-
ಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ-ಬಲಕೇಶವರೊಡನೆ, ಯುಯುಧ-ಕಾದಿದನು ||೬|| ರಾಜಕ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಕೃಷ್ಣಶಂಕರಯೋಃ-ಹರಿತ-
ರೊಂಕಗಳಿಗೂ, ಪ್ರದ್ಯೌವ್ನಗುಹಯೋಃ-ಕಾಮದೇವತೆ ಸೇನಾನಿಗಳಿಗೂ, ಸುತುಮುಲಂ-ಬಹಳ ದೊಂಬಿಯಾದ, ರೋಮಹರ್ಷ-
ಣಂ-ಕೇಳುವವರಿಗೆ ರೋಮಾಂಚವನ್ನಾಗಿಸುವ, ಅದ್ಭುತಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಯುದ್ಧಂ-ಕಾಳಗವು, ಆಸೀತ್-ಆದುದು ||
ಕುಂಭಾಂಡಕೂಪಕರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ-ಕುಂಭಾಂಡನೊಡನೆಯೂ ಕೂಪಕರ್ಣನೊಡನೆಯೂ, ಸಹ, ಬಲಸ್ಯ-ರಾಮನಿಗೂ, ಸೌಂಬಸ್ವ-
ಕೃಷ್ಣ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಬಾಣಪುತ್ರ-ಬಾಣಾನುರನ ಮಗನೊಡನೆಯೂ, ಸಾತ್ಯಕೇಃ-ಯುಯುಧಾನಂಗೆ, ಬಾಣೇನಸಹ-ಬಲಪುತ್ರ-
ನೊಡನೆಯು, ಸಂಯುಗಃ-ಜಗಳವಾಯಿತು. ||೮|| ಬ್ರಹ್ಮಾದಯಃ-ಚತುರ್ಮುಖನುಮೊದಲಾದ, ಸುರಾಧೀಶಾಃ-ದೇವಸಾಯ

ರಡು ಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳ ಸೈನ್ಯವೊಡನೆ ಕೋಣಿತಪುರವು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ
ರು ||೪|| ಬಳಿಕ ಬಾಣಾನುರನು ಭಗ್ನಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪುರೋದ್ಯಾನಂಗಳಂ ಪ್ರಾಕಾರಂಗಳಂ ಅಲಂಗಳಲಿ ಪುರ-
ದ್ವಾರಂಗಳಂ ಗುಹೆ ನೋಡಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿ ಆಯಾದವರ ಸೇನಾಗಮಾನವಾದ ಸೇನೆಯುಳ್ಳವನಾ-
ಗಿ ಪುರದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು ||೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ರುದ್ರನು ಬಾಣಾನುರನಿಗೋಸುಗ ಕು-
ಪೂರಸ್ವಾಮಿ ಯೊಡಗೂಡಿರುವ ಪ್ರಮುಘಗಳಿಗೂ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಮಹಾವೃಷಭವನ್ನೇರಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರೊಡನೆ
ಟೊಕದ್ದಂ ಗೈಯ್ದನು ||೬|| ಆಗ ಕೃಷ್ಣರುದ್ರರಿಗೂ ಪ್ರದ್ಯೌವ್ನಗುಹದಿಗೂ ಸಹ ಭಾಷಂಕರವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯ-
ಕರವಾದ ರೋಮಾಂಚವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಯುದ್ಧವು ಬೆಳೆದಂತಾದ್ದಾಯಿತು ||೭|| ಮತ್ತು ಕುಂಭಾಂಡಕೂ-
ಪಕರ್ಣಕೇಂಬ ಬಾಣನ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಸಾತ್ಯಕೇ ಮೊದಲಾದ ||೮|| ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ಮೊದಲ

ಮುಖಃ | ೧೪ | ಸ್ಕಂದಃಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾ ಬಾಣಾಘ್ನಿರದ್ಯೂಮಾನಸ್ಸಮಂತತಃ | ಅಸ್ಯಗ್ವಿಮಂಚೇ
ಗಾತ್ರೇಭ್ಯಃ ಪಿವಾವಾದ್ರವದ್ರಣಾತ್ | ೧೫ | ಕುಂಭಾಂಡಕೂಪಕರ್ಣಶ್ಚ ಪತತುರ್ಮುನಲಾದಿ
ತೌ | ದುದ್ರಾವುಸ್ತದನೀಕ ನಿಹತನಾಥಾನಿಸ್ಸತಃ || ೧೬ || ವಿಶೀರ್ಯಮಾಣಃ ಸ್ವಬಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಾ
ಣೋತ್ಯಮರ್ಷಣಿ | ಕೃಷ್ಣಮಃಭ್ಯದ್ರವತ್ಸಂಖ್ಯೈರಧೀಹಿತ್ವೈವಸಾತ್ಯಕಿಮ್ || ೧೭ || ಧನೂಂಖ್ಯಾಕೃ
ಪ್ಯಯುಗದದ್ಬಾಣಃ ಪಂಚಕತಾಸ್ತೈ | ಏಕೈಕಸ್ಮಿನ್ ಶರಾದ್ಯೈಸ್ತದ್ಧರಣಕೋವಿದಃ || ೧೮ || ತಾ
ನಿಚಿಚ್ಛೈದಧಿಗವಾಃ ಧನೂಂ ಪಿಯುಗಪದ್ಧಂ | ಸಾರಥಿಂ ರಥಮಶ್ವಾಂಶ್ಚ ಹತ್ವಾ ಶಂಖವಃ ಪೂರಯತ್ ||
ತನ್ಮಾತಾ ಕೋಟರಾನಾಮನಿಗ್ಮಾ ಮುಕ್ತಶಿರೋರಹಾ ಪುರೋವತಸ್ಥಿ ಕೃಷ್ಣಗೃಪುತ್ರಪ್ರಾಣರಕ್ಷಯಾ ||

ನು. || ೧೪ || ಸ್ಕಂದಃ-ಗುಹನು, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಬಾಣಾಘ್ನಿ-ಕಾಮಾಸ್ತ್ರ ಸಂಘಗಳಿಂದ, ಸಮಂತತಃ-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಅ
ದ್ಯೂಮಾನಃ-ಪೀಡಿಸಲ್ಪಡುವನಾಗಿ, ಗಾತ್ರೇಭ್ಯಃ-ಮುಖಭಾಗದಿಂದ ದೇಹದಿಂದ, ಅಸ್ಯ-ರಕ್ತವನ್ನು, ವಿಮಂಚೇ-
ಬಿಡುತೆರುವನಾಗಿ, ಶಿನಿ-ನಾಲುವಾಹನದಿಂದ, ರಣಾತ್-ಪ್ರಾದ್ರವತ್-ಕಾಣಗಪತ್ತೆಣೆದಿಡಿದನು || ೧೫ || ಕುಂಭಾಂಡನೂ
ಕೂಪಕರ್ಣನೂ, ಮುನಲಾದಿ-ರಾವನವನಿಕೆಯಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಪತತು-ಬಿದ್ದುಹೋದರು. ಹತನಾಥಾ
ನಿ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಯಕರುಳ್ಳ, ತದನೀಕಾನಿ-ಅಪಾಣನ ದಂಡುಗಳು, ಸರ್ವತಃ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಗೂ, ದ್ರುದ್ರಾವುಃ-ಓಡಿದವು || ೧೬ ||
ವಿಶೀರ್ಯಮಾಣಂ-ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಿರುವ, ಸ್ವಬಲಂ-ತನ್ನ ದಂಡನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಅತ್ಯಮರ್ಷಣಿ-ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟುಂಟಾದ,
ಬಾಣಿ-ಬಲಿಪುತ್ರನು, ಸಂಖ್ಯೈ-ಕಾಳಗನಲ್ಲಿ. ಸಾತ್ಯಕಿಂ-ಶೈಲೇಯನನ್ನು, ಹಿತ್ವೈವ-ಬಿಡಲೇಬಿಟ್ಟು, ರಥಿ-ತೇರುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕೃ
ಷ್ಣಂ-ವಾಸುದೇವನನ್ನು, ಅಭ್ಯವತ್-ಇದಿರಟ್ಟಿದನು || ೧೭ || ರಣಕೋವಿದಃ-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತನಾದ, ಬಾಣನು, ಪಂ
ಚಕತಾವಿಧನೂಂ ಪಿಯುಗದದ್ಬಾಣಂ-ಬಿಲ್ಲಗಳನ್ನು, ಯುಗಪತ್-ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಏಕೈಕಸ್ಮಿನ್-ಒಂದೊಂದು ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ,
ದ್ವಾದ್ವಾದೌಶರಾ-ಎರಡೆರಡುಬುಗಳನ್ನು, ಸಂಪದ್ಧೇ-ಜೋಡಿದನು || ೧೮ || ಭಗವಾಃ-ಹರಿ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ತಾನಿಧ
ನೂಂ ಪಿ-ಆ ಬಿಲ್ಲಗಳನ್ನು, ಯುಗಪತ್-ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಚಿಚ್ಛೈವ-ಕಡಿದನು, ಸಾರಥಿಂ-ತೇರನಡೆಯಿಸುವವನನ್ನೂ, ರಥಂ-
ತೇರನ್ನೂ, ಅಶ್ವಾಂಶ್ಚ-ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಹತ್ವಾ-ನಾಶಮಾಡಿ, ಶಂಖಂ-ಒಲೆ-ನೂಚಕವಾದ ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು, ಅಪೂರ
ಯತ್-ತುಂಬಲೂಡಿದನು || ೧೯ || ಕೋಟರಾನಾಮ-ಕೋಟರೆಯೆಂತು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ, ತನ್ಮಾತಾ-ಆ ಬಾಣನತಾಯಿ (ವಿಂಧ್ಯಾ
ವಳಿಯನತಿ), ನಗ್ಮಾ-ಬೆತ್ತಲೆಯಾದವಳೂ, ಮುಕ್ತಶಿರೋರುಹಾ-ಬಿಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಕೂದಲಿಲ್ಲವಳೂ ಆಗಿ, ಪುತ್ರಪ್ರಾಣರಕ್ಷಯಾ-
ಮಗನ ಪ್ರಾಣಂಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ವಿಷ್ಣುವಿನ, ಪುರಃ-ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ, ಅವತಸ್ಥೀ-ನಿಂತಳು || ೨೦ ||

ಪ್ರಹರಿಸಿದನು || ೧೪ || ಸ್ಕಂದನು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಅವಯವಂಗಳಿಂದ ರಕ್ತವಂ ನೋಡಿ
ಗುಹ ಮಯೂರವಾಹನವನ್ನೇರಿ ಯುದ್ಧರಂಗದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದನು || ೧೫ || ಕುಂಭಾಂಡಕೂಪಕರ್ಣರಿಬ್ಬ
ರೂ ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ಮುಸಲಕ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಕಳೆಕ್ಕೊಬಿದ್ದರು. ಆಗ ನಷ್ಟರಾದ ನಾಥರು
ಷ್ಟ ಅವರನ್ನೇನೆಗಳು ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಓಡಿದವು || ೧೬ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಾಣಾಸುರನು ಭಗ್ನವಾದ ತನ್ನ ಸೇ
ನೆಯನ್ನೇನೋಡಿ ಸಹಿಸದೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯೊಂದಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದನು || ೧೭ || ಆಗ ಯು
ದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರ್ಮದನಾದ ಬಾಣಾಸುರನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಐನೂರು ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ಐನೂರು ಧನುಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಪಿಡಿ
ದು ಒಂದೊಂದರಿಂದ ಎರಡೆರಡು ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು || ೧೮ || ಕೃಷ್ಣನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ
ಧನುಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಛೇದಿಸಿ ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಯೂ ರಥವೂ ಅಶ್ವಂಗಳನ್ನೂ ಸುಹರಿಸಿ ವಿಜಯಶಂಖವಂ ಪೂರಿಸಿ
ದನು || ೧೯ || ಬಳಿಕ ಕೋಟರೆಯೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಬಾಣನತಾಯಿ ತನ್ನ ಪುತ್ರನ ಪ್ರಾಣಂಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ
ವಿಗಂಬರಳಾಗಿ ತಲೆಕೂದಲುಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಾನಂತಳು || ೨೦ || ಆಗ

ತತಸ್ತಿತ್ಯಗ್ನುಖೋನಗ್ನಾ ಮನಿರೀಕ್ಷ್ಯಗದಾಗ್ರಜಃ | ಭಾಣಶ್ಚತವದ್ವಿರಥಶ್ಚಿನ್ನಧನ್ಯವಿಶತುರಮ್ ||
ವಿದ್ರಾವಿತಭೂತಗಣಜ್ವರಸುತ್ಪ್ರಸಿರಾಸ್ತಿವಾತ್ | ಮಹಾದ್ರವಪ್ರಯುಕ್ತೋನೌಘೋರರೂಪೌವಿ
ಭೀಷಣಃ || ೧೦ || ಅವಿರಭಿಭೂವಪುರತಸ್ಸಮರೇಶಾರ್ಜುಧನ್ಯನಃ | ಅಥನಾರಾಯಣೋದವಸ್ತಂದ್ವ್ಯ
ಪ್ಪ್ಲವ್ಯಸ್ಮಜಜ್ಜವ್ರಮ್ || ೧೧ || ವೇದೇಶ್ಯರೋಪೈಪ್ಲವ್ಯವ್ಯಯಯುಧಾತೇಜ್ವರಾವುಭೌ | ಮಾ
ಹೇಶ್ವರಸುಮಾಕ್ರಂದದ್ವ್ಯಪ್ಲವನಬಲಾರ್ಧಿತಃ || ೧೨ || ಆಲಬಾಧ್ಯಭಯಮನ್ಯತ್ರಭೀತೋಮಾಹೇಶ್ವ

ತೇ-ಅ ಬಳಿಕ, ಗದಾಗ್ರಜಃ-ಕೃಷ್ಣ ಮು, ನಗ್ನಾಂ-ಬೆತ್ತಲೆಯವಳನ್ನು, ಅನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡದೆ ಯಿರುವನಾಗಿ, ತೀರ್ಯಜ್ವಲಿ-ಅಡ್ಡ, ತಿರುಗಿದ ಮೋರೆಯುಳ್ಳವನಾದನು. ತಾಪತ್-ಅಪ್ಪತ್ತಲ್ಲಿ, ವಿರಥಃ-ತೇರಿಲ್ಲದವನೂ, ಚಿನ್ನಧನ್ಯ-ಮುರಿದ ಬಿಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳವನೂ ಆ ಗದ್ಗ, ಭಾಣಶ್ಚ- ಬಲಿಪುತ್ರನು ಕೊಡೆ, ಪುರಂ-ಕೋಣಿತನಗರವನ್ನು, ಅವಿಶತ್-ಹೊಕ್ಕು ನು || ೧೦ || ಭೂತಗಣೇ-ಪ್ರಮಥರ ಗುರವು-ವಿದ್ರಾವಿತೇನತಿ-ಓಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗುತಲೂ, ಮಹಾದ್ರವಪ್ರಯುಕ್ತಃ-ರ.ದ್ರವಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಆನೌ- ಈ ಘೋರರೂಪಃ-ಭೀಕರಾಕಾರವುಳ್ಳ, ವಿಭೀಷಣಃ-ವಿಕೇಷವಾಗಿ ಹೆಡರಿಸುವ ದಡದ, ತ್ರಿಪಾತ್-ಮೂರು ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳ, ತ್ರಿಶಿರಃ ಮೂರು ತೆತೆಗಳುಳ್ಳ, ಜ್ವರಸು-ಸಂತಾಪಶಕ್ತಿಯಾದರೋ || ೧೧ || ಸಮರೇ-ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ, ಶಾರ್ಜುಧನ್ಯನಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಪುರತಃ- ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ, ಸಮರೇ-ಕಾಳಗದೊಳಗೆ, ಅವಿಬಂಧನ-ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು, ಅಥ-ಆ ಬಳಿಕ, ದೇವಃ-ಕ್ರೀಡಿಸುವನಾದ, ನಾರಾಯಣಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತಂ-ಶೈವಜ್ವರವನ್ನು, ಪೃಷ್ಠಾಪ್ತ-ಕೊಡೆ, ಜ್ವರಂ-ವೈಷ್ಣವಜ್ವರವನ್ನು, ವ್ಯಸ್ಮಜತ್-ನೃಪಿಬಿಟ್ಟನು || ೧೨ || ಮಾಹೇಶ್ವರಃ-ರುದ್ರಸಂಬಂಧವಾದಂಥಾ, ವೈಷ್ಣವಶ್ಚ-ವಿಷ್ಣು ಸಂಬಂಧವಾದಂಥಾ ಉದ್ಬಿಜ್ವರಃ- ಸಂತಾಪಶಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ, ಜಯಮುಧಾತೇ-ಕಾಳಗವಂಗೈಯುವು. ಮಾಹೇಶ್ವರಃ-ರ.ದ್ರವ್ಯವು ವೈಷ್ಣವನ-ವಿಷ್ಣು ಜ್ವರದಿಂದ, ಬಾಲಾರ್ದಿತಃ-ಬಲವಾ ಗ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ, ಸುಮಾಕ್ರಂದತಃ-ಜನ್ನಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡಿತು || ೧೨ || ಅನ್ಯತ್ರ-ಬೇರೆಯಾವರಡೆಯಲ್ಲಿ, ಅಭಯಃ-

ಕೃಷ್ಣನು ದಿಗಂಬರಲಾದ ಕೋಟೆಯಂ ನೋಡದೆ ಮುಖವೆಂ ತಿಗಿಸಿಕೊಂಡನು, ಅಪ್ಪಣೆಗಳೆ ಬಾಣನು ರಥ ಹೀನನಾಗಿ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧನುಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕೋಣಿತಪುರಮಹೋಕ್ತನು || ೧೦ || ಆಮೆ, ಆ ಭೂತಮೂಹಂಗಳ ಉಂಟುತ್ತಿರಲು ಮೂರುತೆಗಳೆ ಮೂರುಕಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಭಯಂಕರರೂಪವುಳ್ಳ ಅತಿಕೂರವಾದ ಮಹೇಶ್ವರ ಜ್ವರವು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ || ೧೧ || ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂಗಡೆಯೇಳು ಅವಿಭವಿಸಿತು

ಅಕೃಷ್ಣನು ಅಜ್ವರಮಂಕರಡು ತಾನು ಶೇತಜ್ವರಮಂ ಜುಟ್ಟಿಸಿದನು || ೧೨ || ಆಗ ಮಾಹೇಶ್ವರಜ್ವರವೂ ವೈಷ್ಣವ ಜ್ವರವೂ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಯುದ್ಧಂ ಗೆಯ್ದವು. ಮಾಹೇಶ್ವರಜ್ವರವು ವೈಷ್ಣವಜ್ವರದಬಲದಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕೋದನಂಗಯ್ಜಿತು || ೧೨ || ಬಳಿಕ ಮಾಹೇಶ್ವರಜ್ವರವು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಂದ ಅಭಯವಂ ಪಡೆಯದೆ ಭಯಪಡುತು

ಬೋಜ್ಯರಃ | ಕರಣಾರ್ಥೋದ್ವಿಗ್ಧಕೇಶಂ ತು ಪ್ಪಾಪವ್ರಯತಾಂ ಜಲಃ || ೧೫ || ಮಾಹೇಶ್ವರಪ್ರಸಾದೇನ ಮಾಮಿ
ತ್ವಾನಂತಕಿಂಘ್ರೇಣಂ ಸರ್ವಾನ್ಯಾನಂಕವಲಂಜ್ಞಪ್ರಮಾತ್ರಮ್ | ವಿಶ್ವೋತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನಸಂರೋಧಹೇ
ತುಯತ್ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಪ್ರಕಾಂತಮ್ || ೧೬ || ಕಾಣೋಪವಂಕರೈರೇವ ಸ್ವಸ್ಥಭಾವೈರ್ದ್ರ
ವ್ಯಂಕ್ಷೇತ್ರಂ ಪ್ರಾಣತಾಪವಿಕಾರಃ | ತತ್ಸಂಘಾತೋದೇಜರೋಹಪ್ರಗಾಠಸ್ತನ್ಮಯೈರಾಪೋಷ್ಯವಧು
ಪ್ರಸವೈ || ೧೭ || ನಾನಾಭಾವೈರ್ವಿಲಯೈವೋಪಪನ್ನೈರ್ವರ್ವಾಪಾಪೋಲೋಕನೇತೋದಭವೈ |

ಶ್ವೇತವಸ್ತು, ಅಲಬ್ಧಾಸ್ತು-ಪಡೆಯದೆ, ಭೀತಃ-ಹೆದರಿವ, ಮಾಹೇಶ್ವರೇಜ್ವರಃ-ರಾಜನಂತಾಪಕತಿಯು, ಕರಣಾರ್ಥಃ-ರಕ್ಷಣವಂ-
ಬಯಸುವುದಾಗಿ, ಪ್ರಯತಾಂಜಲಿಃ-ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಾಗಿ, ಸ್ತುತಿಪೀಠಂ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಗಳೂ
ಡೆಯನಾದ ಕೈಪಣನನ್ನು, ತುಪ್ಪಾವ-ಕೊಂಡಾಡಿತು || ೧೫ || [ಜ್ವರವಚನವು] ಯತ್-ಯಾವವಸ್ತುವು, ಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಂ-
ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವಿನ ಗುರುತ್ವ, ಪ್ರಕಾಂತಂ-ಪ್ರಾಕೃತದೋಷಂಗಳಿಲ್ಲವ, ಬ್ರಹ್ಮ-ವೇದತಾತ್ಪರ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಸ್ತುವೋ, ತತ್-
ಆ ವಸ್ತುವೇ ಆದ ಅನಂತಕಿಂಘ್ರಂ-ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂವರ್ಧ್ಯವುಳ್ಳವನಾದ, ಪರೇಣ-ವರಮಾಪ್ತನಾದ, ಕೇವಲಂ-ನಿರ್ಗುಣ
ದ್ವೈತವಸ್ತುವಾದ, ಜ್ಞಪ್ತಿಮಾತ್ರಂ-ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕಕ್ಷಣ ಪ್ರೇಂದೇ ಆಗಿರುವ, ವಿಶ್ವೋತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನಸಂರೋಧಹೇತುಂ-ಜ
ಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಂಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ತ್ವ-ನಿನ್ನನ್ನು, ನಮಾಮಿ-ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು || ೧೬ || ಕಾಲಂ-ದಿವ್ಯಮಾತ್ಮ
ಕ್ಕೆ ಅಧಾರವಾದ ಕಾಕತತ್ವವೂ, ದೈವಂ-ಅದೃಷ್ಟವೂ, ಕರ್ಮ-ಕ್ರಿಯೆಯೂ, ಜೀವ-ಜೀವಾಭಾಸನೂ, ಸ್ವಭಾವ-ಸಹಜ
ಶೀಲವೂ, ದ್ರವ್ಯಂ-ಸಗುಣವಸ್ತುಗಳೂ, ಯಜ್ಞಸಾಧನಂಗಳೂ, ಹೇತುಂ-ಕಾರಣವೂ, ಪ್ರಾಣಿ-ಅಧ್ಯಾತ್ಮವು ಯ ವೂ, ಆ
ತ್ಮಾ-ದೇವಾಭಿಮಾನಿಯೂ, ವಿಕಾರಃ-ಮಾನಸಭಾವವೂ, ಅಧವಾ-ಧೂತಪರಿಣಾಮವೂ ತತ್ಸಂಘಾತ-ಆವುಗಳ ಸೇರಿಕೆಯಾ
ದ ಸಮಿಷ್ಟಿಯೂ, ಬೀಜರೋಹಪ್ರವಾಹಃ-ಕಾರಾದಿ-ತ ಕಾರ್ಯಪಟ್ಟುವು ಬೆಂಬ ಪರಂಪರೆಯೂ, ಏಷಾ-ಇವೆಲ್ಲವೂ, ತ್ವ
ನ್ಮಾಯಾ-ನಿನ್ನ ಮೋನನಾಗಿರುವವು. (ಆದ್ದರಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾಭೂತವು) ತನ್ನಿವೇಧಂ-ಒಂದುದ್ಯಸ್ತವ್ರವಂಜವನ್ನೇವನಿಸುವ
ಅಧಿವ್ಯಾನ-ಸತ್ತಾಮಾತ್ರವಾದ ನಿನ್ನನ್ನು, ಪ್ರಪದ್ಯೋ-ನೆಚ್ಚಿ ನೇವಿಸುವೆನು || ೧೭ || ಲೀಲಯೈವ-ವಿಲಾಸದಿಂದಲೇ, ಉಪಪನ್ನೈಃ-
ಪೂರ್ಣಂಗಳಾಗಿರುವ, ನಾನಾಭಾವೈಃ-ಹಲವುರೂಪಂಗಳಿಂದ, ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಸಾಧೂಃ-ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನೂ, ಲೋಕಸೇ
ತೋ-ಲೋಕರಕ್ಷಣದ ಕಟ್ಟಿಗಳೂ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ, ಜಿಭರ್ಷಿ-ಪೋಷಿಸುತ್ತಿರುವಿ. ಉನ್ಮಾರ್ಗಾಃ-ವೇದಮಾರ್ಗವಂ
ಮೀರಿವರಾದ, ಹಿಂಸಯಾವರ್ತಮಾನಾಃ-ಪರರಂಪೀಡಿಸುವುದ ರೊಡನೆಯಿರುವವರನ್ನು, ಹಂ-ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವ, ರೇ-ನಿ

ಕರಣಾರ್ಥಯಾಗಿ ಅಂಜಲಿಬುಧವಂಗೆಯ್ದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸ್ತುತಿ || ೧೫ || ಅದಂತೆನೆ-ಎಲೈಶ್ರೀಹ
ರಿಯೇ! ಅನಂತಕಿಂಘ್ರೇಣವನಾಗಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಆತ್ಮನಾಗಿರುವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾ
ದ ಶುದ್ಧನಾದ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಸ್ವರೂಪನಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಲಯಂಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ವೇ
ದದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ಸರ್ವವಿಕಾರರಹಿತನಾದ್ದರಿಂದ ವೇದದಿಂದಲೂ ಪ್ರತ್ಯ
ಕ್ಷವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಶಕ್ತನಾದ ನಿನ್ನಂ ನಾನುನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ || ೧೬ || ಕ್ಷೋಭಕವಾದಕಾಲವು ನಿಮಿತ್ತವಾದ
ಕರ್ಮವು ದೈವವು ಆಕರ್ಮಂಗಳೆ ಸಂಸ್ಕಾರವುಳ್ಳ ಜೀವನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೂತಂಗಳು ಶರೀರವು ಸೂತ್ರಾತ್ಮಕವಾ
ದಮಾತ್ರವು ಅಹಂಕಾರವು ವಿಕಾರಶೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಪಂಚಮಹಾಭೂತಂಗಳ ಸಹ ಂಜಿವಿಕಾರಂಗಳು ಅವುಗೆ
ಳು ಸಂಘಾತರೂಪವಾದ ಆದೇಹವು ಅದರಿಂದಂಟಾದ ಅಂಕುರರೂಪವಾದದೇಹವೂ ಆಮೇಲೆ ಪುನಃ ಅದೇರಿ
ತಿಯಲ್ಲಿ ಯುಂಟಾಗುವುದಾದಕಾರಣದಿಂದ ಬೀಜಾಂಕುರಂಗಳಂತೆಯಿರುವ ಸಂಸಾರಪ್ರವಾಹವು ಈಗಮಸ್ತವೂ
ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಂದಲ್ಲ-ಆಮಾಯೆಗೂ ಅವಧಿ ಸ್ಥಾನವಾದನಿನ್ನಂಕರಣಹೊಂದುತ್ತೇನೆ || ೧೭ ||
ಎಲೈಹರಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೇಕಪ್ರಕಾರಂಗಳಾದ ಮತ್ಸ್ಯಾದ್ಯವತಾರಂಗಳಿಂದ ದೇ
ವತೆಗಳೆಂಬವರಿಸುತ್ತ ಅವರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮಂಗಳಿಂದ ಮಲಿಸಲೋಸುಗವನುಪ್ಪಾನಪರರಾದ

ಹಂಸಸ್ಯಾಸ್ತಾತ್ಕಾಂಕ್ಷಯಾವರ್ಮಾನಾಽಜನ್ಮೈತತ್ತ್ವಭಾರಹಾರಾಯಭೂಮಿಃ |೮೪| ತಸ್ಮಿ
ಹಂತತೇಜಸಾದುಸ್ಸಹನಶಾಂತೋಗ್ರಣಾತ್ಯುಲ್ಬಣೇನಜ್ವರೇಣ | ತಾವತ್ಸಾಹಸಾಂಕುಘ್ರಮೂಲಂ
ನೋಸೇವೇರ್ಯಾವದಾಶಾನುಬದ್ಧಃ |೮೫| ಶ್ರೀಭಗವಾಃ | ತ್ರಿಶಿರಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಮುಹೂರ್ತ್ಯತಃಪ್ರಾಜ್ಞಃ
ರಾದ್ಭಯಮ್ | ಯೋಸೌಸ್ತುರತಿಸಂವಾದತಸ್ಯತ್ವನ್ನಭವೇದ್ಭಯಮ್ ||೨೦|| ಇತ್ಯುಕ್ತೇಚ ಸ್ತ
ಮಾನಮ್ಯಗತೋಮಾಹತ್ವೈರೂಜ್ವರಃ | ಬಾಣಸ್ತುರಥಮಾರೂಢಃಪ್ರಾಗ್ಧೂತ್ಯುಕ್ತಜನಾರ್ದನಮ್ ||

ನ್ನ, ಏತಜ್ವಂತ-ಈ ಯವತಾರವು, ಭೂಮೇ-ಭೂದೇವಿಯ, ಭಾರಹಾರಾಯ-ಹೊರೆಯ ನಿಳನ ಲೋಸುಗವೇ ಆಗಿರುವುದು.
ತೇ-ನಿನ್ನ, ತೇಜಸಾ-ಸಾವರ್ಧ್ಯಾಂಶವಾದ, (ನಿನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ) ದುಸ್ಸಹೇನ-ಸೈಗಿನಕೂಡವ, ಕಾಂತೋಗ್ರೇಣ-ಅ
ಡಗಿದ ಉಜ್ಜವುಳ್ಳ, ಅತ್ಯುಲ್ಬಣೇನ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕರಳಿದ, ಜ್ವರೇಣ-ಶೀತಜ್ವರದಿಂದ, ಅಹಂ-ಪಿತೃಜ್ವರವಾದ ನಾನು, ತಪಃ-
ಸಂತಾಪ ವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆನು. ಆಶಾನುಬದ್ಧಃ-ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವರಾದವರು, ಯಾವತ್-ಯಾವವರೆಗೂ, ತೇ-ನಿ
ನ್ನ, ಅಂಘ್ರಮೂಲಂ-ಅಡಿಗಳ ಬುಡವನ್ನು ನೋಸೇವೇರ್-ಛೇದಿಸಿದವರವರೋ, ತಾವತ್-ಅವರೆಗೂ, ದೇಹಿನಾಂ-ಪ್ರಾಣಿ
ಗಳಿಗೆ, ತಾಪಃ-ಸಂತಾಪವಿತ್ತುವುದು ||೮೫|| (ಭಗವದ್ವಚನವು) | ತ್ರಿಶಿರಃ-ಮೂರುತಲೆಗಳಳ್ಳ ರಾದ್ರವಾದ ಪಿತೃಜ್ವರವೇ |
ಅಹಂ-ನಾನು, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಪ್ರಸನ್ನಃ-ಅಕುಗ್ರಾಹಕನಾಗಿರುವೆನು. ಮಜ್ಜುರಾತ್-ನನ್ನ ಶೀತಜ್ವರದ ದಳಯಿಂದ, ತೇ - ಪಿತೃ
ಜ್ವರವಾದ ನಿನಿಗೆ, ಭಯಂ-ಭೀತಿಯು, ವೈತೇಜಿಟ್ಟುಹೋಗಿಲಿ. (ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಾದ ವಾತಜ್ವರ ಭಯಂ-ತಡೆಲ್ಲ) ಯಃ-ಯಾ
ವವುರುವನು, ಸೌ-ಸಮೀಪವರ್ತ, ಸಂವಾದಂ-ಸಂಭಾಷಣವನ್ನು, ಸ್ಮರತೇ-ನೇನಪುಗೊಳ್ಳುವನೋ, ತಸ್ಯ-ಅವನಿಗೆ, ತ್ವತ್-ನಿ
ನ್ನದಳಯಿಂದ, ಭಯಂ-ಪದರಿಕೆಯು, ನಭವೇತ್-ಆಗವೆ ಇರಲಿ ||೨೦|| ಇತ್ಯುಕ್ತಃ-ಪಿ(ಗೆ)ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಾಹೇಶ್ವರಃ-ಜ್ವ
ರಃ-ರಾದ್ರಸಂತಾಪಶಕ್ತಿಯು, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅನಮ್ಯ-ಪೊಡಮಟ್ಟು, ಗತಃ-ಹೋದುದು. ಬಾಣಸ್ತು-ಬಲಿಪುತ್ರ
ನಾದರೋ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಆರೂಢಃ-ವಿರಿದವನಾಗಿ, ಯೋತ್ಸ್ಯ-ಕಾಳಗಮಾಡಲೆಳಸಿ, ಜನಾರ್ದನಂ-ದುಷ್ಪರನ್ನು ಪೀಡಿ
ಸುವನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು, ಪ್ರಾಗ್ಧಾತ್-ಬಂದನು ||೨೦|| ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ಬಾಹುನಹಸ್ತೇಣ-ತೋಳುಗಳಸಾವಿರದಿಂದ,

ಸತ್ತುರುವೆರಂ ಪಾಲಿಸುತ್ತ ಇರುವಿ. ಮತ್ತು ಸ್ವಜನ ರಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಹಿಂಸಾವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತರಾದ
ದುಷ್ಪರಾದ ಶಿಶುಪಾಲಾದಿಗಳಂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಯಾಲಿಲಾವತಾರವು ಭೂಭಾರನಿವೃ
ತ್ತಿಗೋಸುವ ಪುಂಟಾಯಿತೇಹೊರತು ನೀನೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪುತ್ರರಲ್ಲ. ನೀನು ಸರ್ವೋಪಾಧಿರಹಿತನೇನರಿ ||೮೪||
ಎಲೈಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಸಹಿಸಲಶಕ್ಯವಾಗಿರುವ ಶೀತಜ್ವರದಿಂದ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ
ವಾಗಿ ತಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದನು. ಪಾಣಿಗಳು ಎಷ್ಟುಪರ್ಯಂತವೂ ಕಾಮಮಾಶಬದ್ಧರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪಾದಪಂ ನೇನಿ
ಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಷ್ಟುಪರ್ಯಂತವೇ ಪಾಣಿಗಳಿಗೆ ನೆರತಾಪ ಪುಂಟಾಗುವುದು. ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿ
ದವರಿಗೆ ಸಂತಾಪಪುಂಟಾಗುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವಲ್ಲವೆ ||೮೫|| ಎಂದಿರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಹೇಶ್ವರಜ್ವರದಿಂದ ಗೇಯಲ್ಪ
ಟ್ಟಸ್ತುತಿಯಂಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿದನು. ಎಲೈ ಮಾಹೇಶ್ವರಜ್ವರವೇ! ನಿನಗೆ ನಾನುಪ್ರಸನ್ನ ನೆಡನು.
ವೈಷ್ಣವ ಜ್ವರದದನೆಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಭಯಪುಂಟಾಗಲಿ, ಅದು ಹೋಗಲಿ. ಯಾವವುರುವನು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ
ಉಂಟಾದ ಈಪರಸ್ಪರಸಂವಾದವಂ ಸ್ಮರಿಸುವನೋ ಅವನಿಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಭಯಪುಂಟಾಗಬೇಡ, ನೀನು ನನ್ನ ಜ್ಞಾ
ಯಂಪಾಲಿಸತ ಸುಖದಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವನಾಗು ||೨೦|| | ಎಂದಿರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದಾಜ್ಞಾಪಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಹೇಶ್ವರಜ್ವರವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿಹೋಯಿತು. ಆಗ ಬಾಣಾಸುರನು ಪು
ನಃರಥವೇರಿ ಶೋಣಿತಲರದಿಂದ ಯುದ್ಧಂಗೆಯ್ಯಲೋಸುಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತುಬಂದನು ||೨೧|| ಎಲೈಅರ
ಸೇ! ಅನುತರದಲ್ಲಿ ಬಾಣಾಸುರನು ಸಹಸ್ರಭುಜಂಗಳಿಂದ ನಾಸಾಪ್ರಕಾರಂಗಳಾದ ಆಯುಧಂಗಳಂ ಪಿಡಿದವನು

ತತೋಬಾಹುಸಹಸ್ರಣನಾನಾಯುಧಧರೋಬಲೀ | ಮುಮೋಚಸರಮಂಕುಮೋಬಾಣಾಂಶ್ಚ ಕ್ರಾಂಯು
ಧಶ್ಚ ||೩೨|| ತಸ್ಯಾಸ್ಯತೋಸ್ತಾಂ ಧ್ಯಾಸ್ಯತ್ಯುಕ್ತೇ | ಘೋರನಮಿನಾ | ಚಿಹ್ನೈರಭಗವಾಃ | ಬಾಹೂಶ್ಚಾ
ಖಾಙ್ಗವನಸ್ಪತೇ ||೩೩|| ಬಾಹುಮುಖಿದ್ಯಮಾನಮುಬಾಣಸ್ಯಭಗವಾಃ | ಭವಾಭಕ್ತಾನುಕಂಪ್ಯುಷವ |
ಜ್ಯಾಹಕ್ರಾಯುಧಮುಭಾವತ ||ಶ್ರೀರಾದ ೫ || ತ್ವಂಹಿಬ್ರಹ್ಮಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಗೌಢಂಬ್ರಹ್ಮಣಿವಾಹ್ರಿ
ಯಾಯು | ಪಶ್ಯಂತ್ಯಮಲಾತ್ಮಾನಃ ಕಾಶಮಿವಕಪಲಮ್ ||೩೪|| ನಾಭಿಝಭೋಗ್ನಿ ರ್ವೃಷಮಂಬುಕೇಶೋ
ದಶೈಷ್ಟೀರ್ಷಮಾಶಾಶ್ಚೈತಿರಂಭಿರೂರ್ವಿ | ಚಂಮೋಮನೋಯಸ್ಯದೃಗರ್ಕಾತಾಪ್ಯಹಂನಮು

ನಾನಾಯುಧಧರಃ-ಜಲಪುಕ್ತಮಗಳಂ ಪಿಡಿದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಬಲೀ-ಬಲವೃಷ್ಟಬಾಣನು, ಪರಮಂಕುದ್ರವಿ-ಬಹಳ ನಿಟ್ಟುಳ್ಳವನಾಗಿ,
ಚಕ್ರಾಯುಧೇ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಬಾಣಾಃ-ಅಂಬುಗಳನ್ನು, ಮುಮೋಚ-ಬಿಟ್ಟನು, ನ್ಯವ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ ||೩೨|| ಭಗವಾಃ-ಶ್ವ
ವ್ಯನು, ಅಸ್ತಾಂ-ಅಯುಧಗಳನ್ನು, ಅಸ್ಯತಃ-ಎಷ್ಟು ತಿರುವ, ತಸ್ಯ-ಆ ಬಾಣನ, ಬಾಹೂ-ತೋಳುಗಳನ್ನು, ಹ್ವರನೇಮಿ
ನಾ-ಜೂವಿಯಂತೆ ಅಂಚುಳ್ಳ, ಚಕ್ರೇಣ-ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ, ವನಸ್ಪತೇ-ಶ್ಯಾಖಾಙ್ಗವ-ಮರದಕೊಂಬೆಗಳನಂತೆ, ಅನಕೃತ್-ಬ
ವಳನಲ್ಲ, ಚಿಹ್ನೈಃ-ಕಡಿದನು ||೩೩|| ಬಾಹು-ಬಾಣಾಸುರನ ಬಾಹುಮು-ತೋಳುಗಳು, ಉದ್ಯಮಾಣೇಷು-ಕಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿ
ರಲಾಗಿ, ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, (ವೃಷಾಃ-ಕೃಷ್ಣಪೂರ್ಣನಾದ, ಭವಾ-ರುದ್ರನು, ಭಕ್ತಾನುಕಂಪೀ-ಸೇವಕನಾದ ಬಾಣ
ನಲ್ಲಿ ವಯೆಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಉಪವ್ರಜ್ಯ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಚಕ್ರಾಯುಧಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಭಾವತ-ಹೇಳಿದನು ||
(ರುದ್ರವಚನಪು) ವಾಹ್ರಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಿ-ಉಪನಿಷದ್ವಾಗ್ವಾವಮಾದ ಪ್ರಾಣನಾದವಲ್ಲಿ, ಗೌಢಂ-ಅಡಗಿರುವ, ಜ್ಯೋತಿಃ-
ಜ್ಞಾನವಾದ, ಪರಬ್ರಹ್ಮ-ಸರವಾತ್ಮವನ್ನು, ತ್ವಂಹಿ-ನೀನಲ್ಲವೇ ? ಅಮಲಾತ್ಮಾನಃ-ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತರಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಯಂ-ನಾಕ್ಯು
ಗಳಿಗೆ ಅವಿಷಯವಾದ ಯಾವ ನಿರ್ಗುಣಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು, ಆಕಾಶಮಿವ-ಗಗನದಂತೆ, ಕೇವಲಂ-ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪವಸ್ಥಿತವನ್ನಾಗಿ, ಪ
ಶ್ಯಂತಿ-ತಿಳಿಯುವರೋ, ತತ್-ಅದುಕೂಡ, ತ್ವಂಹಿ-ನೀನಲ್ಲವೇ ? ||೩೪|| ಯಸ್ಯ-ಯಾವನಿಗೆ, ನಾಭಿ-ಅಕಾಶವು, ನಾಭಿಃ-
ಪೊಕ್ಕುಳು, ಅಗ್ನಿಃ-ತೇಜಸ್ಸು, ಮುಖಂ-ಬಾಯಿ, ಅಂಬು-ಜಲವು, ರೇತಃ-ಕುಕ್ಕವು, ದಶೈಃ-ಅಂತರಿಕ್ಷವು, ಶೀರ್ಷಂ-ತಲೆಯು,
ಅಶಾಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳು, ಶುಕ್ರಿಃ-ಕಿವಿಯು, ಉರ್ವಿ-ಭೂಮಿಯು, ಅರಃ-ಕಾಲು, ಚಂದ್ರಃ-ಸೋಮನು, ಮನಃ-ಮನಸ್ಸು, ಅ

ಗಿ ಅತಿಕೋಗ್ರಧಯುಕ್ತನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಬಾಣಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟನು ||೩೨|| ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಬಾರಿಬಾರಿ
ಗೂ ಅಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಪಯೋಗಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಬಾಣಾಸುರನ ಭುಜಂಗಳಂ ಹ್ವರದಂತೆ ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಅಂಚು
ಳ್ಳ ಚಕ್ರಾ ಯುಧದಿಂದ ವೃಹದ ಶಾಖೆಗಳನೆಂತೆ ಛೇದಿಸಿದನು ||೩೩|| ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಬಾ

ಣಾಸುರನ ಭುಜಂಗಳು ಛೇದಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲು ಭಗವಂ
ತನಾದ ಶ್ರೀ ರುದ್ರನು ಭಕ್ತನಾದ ಬಾಣಾಸುರನಲ್ಲಿ ಅ
ತ್ಯಂತ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ಕುರಿತು ಯಾರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದ ನವೆಂ
ತನೇ ||೩೪|| ಎಲೈ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ ! ಸೂರ್ಯಾದಿ ಜ್ಯೋತಿ
ತಿಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ಪ್ರಕಾಶಕನಾದ ಕಾರಣ ಪರಂ ಜ್ಯೋತಿ
ಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ವೇದಂಗಳಿಗೂ ಗೋಚರನಾಗದೆ ಗೂಢ
ನಾಗಿರುವ ಪರ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ನೀನು. ಮತ್ತು ಕುದ್ಧರಾ
ದಪುರುಷರು ಆಕಾಶದಂತೆ ಸಂಗರಹಿತನಾದ ಯಾವ ನಿ
ನ್ನಂನೋಡುತ್ತಲಿರುವರೋ ಆ ನಿನ್ನನ್ನದಿಯದೇಯಿರುವ

ಈಬಾಣನು ಯುದ್ಧಂಗೆಹೊಂದೆಂಬುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ ||೩೪|| ನಿರ್ಗುಣನಾದ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಮಾತ್ರವೇ ತಿಳಿಯು
೧೩೨

ಮೋಜಪರಂಭುಜೆಂದ್ರಃ ||೩೬||ರೋಮಾಣಿಯಸ್ಯಾಪಧಯೊಂಬುವಾಹಾಕೆಕುವಿರಿಂಚೋಧಿವಣಾಪಿ
ಸುರ್ಗಃ | ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ವಿದಯಂಯಸ್ಯಧರ್ಮಸ್ಮವೈಭವಾಕಪುರುಷೋಲೋಕಕಲ್ಪಃ ||೩೭||ತವಾವತಾ
ರೋಯಮಕುಂತಧಾಮಕಧರ್ಮಸ್ಯಗುಪ್ತೈಶ್ರಜಗತೋಭವಾಯ | ವಯಂಚಸರ್ವೈಭವತಾನುಭವಿತಾ
ವಿಭಾವಯಾಮೋಭುವನಾನಿಸಪ್ತ ||೩೮|| ತ್ವಮೇಕಾದ್ಯೋಪುರುಷೋದ್ವಿತಿತೀಯಗುಪ್ತಸ್ಯಸ್ಯದೃಗ್ವೈ
ತುರಹೇತುರೀಕಃ | ಪ್ರತೀಯಸೇಥಾಪಿಯಥಾವಿಕಾರಂಸ್ವಮಾಯಯಾಸರ್ಮಗುಣಜಿಸಿದ್ಧಿಃ ||೩೯||ಯ
ಧೈವಸೂರ್ಯಪಿಹಿತಸ್ವಯಂಭುನೈಶ್ಚಾಪಯಾಂಚರೂಪಾಣಿಚಸುಚಕಾಸ್ತಿ | ಎವಂಗುಣೈವಾಪಿಹಿತೋ

ಕರ್ಕಿ-ನೂರ್ಯನು, ಪೃಕ್-ಕಂಣು, ಅಹಂ-ನಾನಾವ ರುಪ್ರನು, ಆತ್ಮಾ-ಅಹಂಕಾರವು, ಸಮುಡ್ರ-ಕಡಲು ಜರರಂ-ಹೊಟ್ಟೆ
ಯು, ಇಂವ್ರ-ಇಂದ್ರನು, ಭುಜಾ-ತೋಳು, ಆಗಿರುವವೋ ||೩೬|| ಯಸ್ಯ-ಯಾವವನ, ರೋಮಾಣಿ-ಸಂಣಕೂಡಲು, ಓಳ
ಧಯ-ಬೈರುಗಳೋ, ಕೇತಾ-ಕೂಡಲು, ಅಂಬುವಾಹ-ಮೇಘಂಗಳೋ, ಧಿವಣಾ-ಬುದ್ಧಿಯು, ವಿರಿಂಚ-ಚತುರ್ಮುಖನೋ.
ವಿಸರ್ಗ-ಶಿಕ್ಷೆವು, ಪ್ರಜಾಪತಿ-ಸೃಷ್ಟಿದೇವತೆಯೋ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವವನ, ಹೃದಯ-ಗುಂಡಿಯು, ಭರ್ಮಾ-ಧರ್ಮದೇವತೆ
ಯೋ, ಲೋಕಕಲ್ಪ-ಪ್ರಪಂಚಸ್ವರೂಪನಾದ, ಸಪುರುಷ-ಆ ವಿರಾಟ್ಟುರುಷನೂ, ಭವಾನ್ವಿ-ನೀನೆಲ್ಲವೇ ? ||೩೭||
ಅಕೂತಧಾಮ-ಅಪ್ರಚ್ಛುತ ಸ್ವರೂಪನೇ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಅಯಮತಾರ-ಈ ಕೃಷ್ಣರೂಪವು, ಧರ್ಮಸ್ಯ-ಪುಣ್ಯದ, ಗುಪ್ತೈ-
ರಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸುಗವೂ, ಜಗತ-ಪ್ರಪಂಚದ, ಭವಾಯ-ಜ್ಞೇಮಕ್ಕೋಸುಗವೂ, ಆಗಿರುವದು. ವಯಂಸರ್ವ-ಚ-ನಾವೆಲ್ಲರೂ,
ಭವತಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಅನುಭಾವಿತಾ-ಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಸಪ್ತಭುವಾನಿ-೭ ಲೋಕಂಗಳನ್ನೂ, ವಿಭಾವಯಾಮ-ಪಾ
ವಿಸುವವು ||೩೮|| ತ್ವಂ-ನೀನು, ಏಕ-ದ್ವಿತೀಯಸತ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲದವನು, ಆದ್ಯೋಪುರುಷ-ಪ್ರಥಮಕರೀರಿಯು. ಅದ್ವಿತೀ
ಯ-ಸಮಾನಾಧಿಕಪಸ್ವಂತರವಿಲ್ಲದವನು, ತಯ-ಮೂರ್ತಿತ್ರಯಾತೀತನಾದ ಕಾರಣವನು, ಸ್ವದೃಕ್-ಸ್ವರೂಪಾ
ನುಜವವುಳ್ಳವನು, ಹೇತು-ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದವನು. ಅಹೇತು-ಹೇತುತ್ವೋಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದವನು ಅಥವಾ ಕಾ
ರ್ಮಪಲ್ಲದವನು. ಈಕೆ-ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯು, ಅಥವಾ ನಿಯಾಮಕನು, ಆಗಿಪ್ರತೀಯಸೇ-ತೋರುತ್ತಿರುವಿ ಅಥಾಪಿ ಇದರಮೇ
ಲೆಯೂ, ಸ್ವಮಾಯಯಾ-ನಿನ್ನ ಮೋಹಕಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸರ್ವಗುಣಪ್ರಸಿದ್ಧೈಶ್ರ-ಸತ್ವಾದಿನಕಳ ಪಾತ್ರಕೃತಗುಣಂಗಳ ಪ್ರಚ್ಛಾತಿ
ಗೋಸುಗ, ಯಥಾವಿಕಾರಂ-ಪಾತ್ರಕೃತವಿಕಾರಂಗಳನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸದೆ, ಪ್ರತೀಯಸೇ-ತೋರುತ್ತಿರುವಿ ||೩೯|| ಭೂಮ-ಬಹ

೮ ಶಕ್ಯವೇ ಅಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ವಿರಾಡ್ರೂಪವು ಕೂಡ ತಿಳಿಯಲಿ ಶಕ್ಯವೆಂದು ಸ್ತುತಿಸುವನೆಂತೆನೆ-ಯಾವ ವಿರಾಟ್ಟುರು
ಷನಿಗೆ ಅಂತರಿಕ್ಷವು ನಾಭಿಯೋ ಅಗ್ನಿಯೋ ಮುಖವೋ ಜಲವೇರೇತನೋಸ್ವರ್ಗವೇ ಶಿರಸ್ಸೋ ದಿಕ್ಪಾ
ಳೇ ಶ್ರೋತ್ರಂಗಳೋ ಭೂಮಿಯೇ ಪಾದವೋ ಚಂದ್ರನೇ ಮನಸ್ಸೋ ಸೂರ್ಯನೇ ಚಕ್ಷುಸ್ಸೋ ನಾನೇ
ಅಹಂಕಾರವೋ ಸಮುದ್ರವೇ ಉದರವೋ ಇಂದ್ರನೇ ಭುಜವೋ ||೩೬|| ಮತ್ತು ಯಾವವನಿಗೆ ಓಪಧಿಗಳೇರೋ
ಪಂಗಳೋ ಮೇಘಂಗಳೇ ಕೇಕಂಗಳೋಬ್ರಹ್ಮದೇವನೇ ಬುದ್ಧಿಯೋ ಪ್ರಜೇಶ್ವರನೇ ಮೇಢ್ರವೋ ಧರ್ಮವೇ
ಹೃದಯವೋ, ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಅಂತಾವಿರಾಟ್ಟುರುಷನು ಕೂಡ ನೀನೆಲ್ಲವೇ ||೩೭||
ಜ್ಯೋತಿಯಿಲ್ಲದೆಯಿರುವ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳ ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನಿನ್ನ ಅವತಾರವು ಧರ್ಮರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿ
ನ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ ಉಂಟಾಯಿತು- ಲೋಕವಾಲಕರಾದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನಿಂದಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವರಾಗಿ ನಮಸ್ತಲೋಕಂಗಳಂ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ||೩೮|| ಮತ್ತು ನೀನು ಅವಸಾಧ್ವತ್ರಯ ಯುಕ್ತವಾದ ಸ
ಮಸ್ತ ಪುರುಷರಿಗೂ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿ ರೂಪನಾದ್ದರಿಂದ ಸಜಾತೀಯ ಭೇದರಹಿತನಾಗಿ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಕಾರಣ
ನಾದ್ದರಿಂದ ವಿಜಾತೀಯ ಭೇದರಹಿತನಾಗಿ, ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಕಾರಣ ನಾದ್ದರಿಂದ ಈಶ್ವರನಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾ
ಗಿ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶನಾಗಿ ಸಹ ಮಿದ್ವರೂ ಸರ್ವ ವಿಷಯಂಗಳಂ ಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ಯ ಲೋಸುಗ ಬಾಯಿಯಿಂ ವಿಕಾರ
ಭೇದಂಗಳಿಂ ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತೋರುತಲಿರುವಿ ||೩೯|| ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿಯಿಂ ಸೂರ್ಯನು ಮೇಘರೂ

ಗುಣಾಃ ಸ್ವಮಾತ್ಮಪ್ರದೀಪೋಗುಣಿನಕ್ಕೆ ಭೂಮಃ ||೪೦||ಯನ್ಮಾ ಯಾಮೋಹಿತಧಿಯಃ ಪುತ್ರದಾರಗೃಹಾದಿಮಃ | ಉನ್ಮಜ್ಜಂತಿನಿಮಜ್ಜಂತಿಪ್ರಸಕ್ತಾವೃಜಿನಾರ್ಣವಃ ||೪೧|| ದವದತ್ತವಿಮಂಲಬಾಧ್ಯಸೌಲೋಕಮಜಿತಂದ್ರಿಯಃ | ಯೋವಾದ್ರಿಯತತ್ತ್ವತ್ಪಾದೌಸಶೋಚ್ಯೋಹ್ಯಾತ್ಮಮಚಕಃ ||೪೨||ಯಸ್ತಾಸ್ವಿಂವಿಸೃಜತೇಮತ್ಯತಾಂತಂಪ್ರಿಯಮಿಶ್ಯರಮಃ | ವಿಪದ್ಯಯಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಾರ್ಥಂವಿವಮಿತ್ಯಮೃತಂತ್ಯಜಃ ||೪೩|| ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮಾಚವಿಬುಧಾಮುನಯಶ್ಚಾಮಲಾಶಯಃ | ಸರ್ವಾತ್ಮನಾಪ್ರಪನ್ನಾಸ್ತಾಸ್ವಿ

ಇದೊಡ್ಡವನೇ ; ಸೂರ್ಯ-ಅದಿತ್ಯನು, ಸ್ವಯಂ-ತಾನು, ಘನೈಃ-ಮೇಘಗಳಿಂದ, ಪಿಪಿತೇ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಯಥಾ - ಹೇಗೆ, ಛಾಯಾಂಜ-ನೇಳುನ್ನೂ, ರೂಪಾಣಿಜ-ದ್ರವ್ಯಗುಣಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಸಂಚಕಾಸ್ತ್ವ-ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವನೋ, ವಿವಂ-ಹೀಗೆ, ಆತ್ಮಪ್ರದೀಪಃ-ಸ್ವಪ್ರಕಾಶನಾದ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಗುಣೇನ-ಜೀವಿಗೆ ಆವರಣವಾದ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ, ಅಪಿಪಿತೇ-ಭೇದವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಗುಣಾಃ-ಸತ್ತ್ವಾದ್ಯಪಾಧಿಗಳನ್ನೂ, ಗುಣಿನಕ್ಕೆ-ಉಪಹಿತರಾದ ಜೀವರನ್ನೂ, ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಿರುವಿ||೪೦||ಯನ್ಮಾ ಯಾಮೋಹಿತಧಿಯಃ-ಯಾವನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದವಂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು, ಪುತ್ರದಾರಗೃಹಾದಿಷು-ಮಕ್ಕಳು ಹಂದಿರು ಪುನೇವಿದರಾದವುಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸಕ್ತಾಃ-ಸಂಬಂಧವುಂಟಾದವರಾಗಿ, ವೃಜಿನಾರ್ಣವೇ-ಮುರಿತದಕಡಲಿನಲ್ಲಿ, ಉನ್ಮಜ್ಜಂತಿ-ತೇಲುವರು,ನಿಮಜ್ಜಂತಿ-ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವರು||೪೧||ತೇವದತ್ತ-ದೇವರಾದನಿನ್ನಿಂದಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಇಮೋ ಸೌಲೋಕಂ-ಈ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕವನ್ನು, ಲಬ್ಧ್ವಾ-ಪಡೆದು, ಯಃ-ಯಾವವುರುಷನು, ಅಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡದ ಅಂದ್ರಿಯಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತ್ವತ್ಪಾದೌ-ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳನ್ನು, ನಾದ್ರಿಯತ-ಆದರಿಸದೆಬಿಡುವನೋ, ಆತ್ಮವಂಚಕಃ-ತನ್ನನ್ನೇ ಮೋಸಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಹ, ಸಃ-ಆ ಪುರುಷನು, ಶೋಚ್ಯೋಹಿ-ಅಯ್ಯೋ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವೆನೆಂದು ಅನುತಾಪಗೊಳ್ಳಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಲ್ಲವೇ?||೪೨|| ಯೋಮರ್ತ್ಯಃ-ಯಾವಮನುಷ್ಯನು, ವಿಪರ್ಯಾಯೇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಾರ್ಥಂ-ವಿಪರ್ಯಯ-ವ್ಯತ್ಯಸ್ತಂಗಳಾದ, ಎಂದರೆ ಆತ್ಮವಲ್ಲದ ಪ್ರಮನಲ್ಲ ಈಶ್ವರನಲ್ಲ, ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಾರ್ಥಂ-ಪುತ್ರಾದಿಗಳಿಗೋನುಗವು, ಆತ್ಮಾಂತಂ-ತನಗಚ್ಛೇತಸ್ಯವಾಗಿರುವ, ಎಂದರೆ ಸಚ್ಚಿತ್ತಾದ, ಪ್ರಿಯಂ-ಆನಂದವಾದ, ಈಶ್ವರ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು, ವಿಸೃಜತೇ-ಮರೆತುಬಿಡುವನೋ, ಸಃ-ಆ ಪುರುಷನು, ಅಮೃತಂ-ಮರಣರಹಿತವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು, ವಿವಮಿತಿ-ಮರಣಕರವಸ್ತುವೆಂದರಿತು, ತ್ಯಜಃ-ಬಿಡುವನೆಂತಾಗುವನು ||೪೩|| ಅಹಂ-ನಾನು, ಬ್ರಹ್ಮಾಚ-ಚತುರ್ಮುಖನೂ, ವಿಬುಧಾಃ-ದೇವರ್ಕಳೂ, ಅಮಲಾಶಯಃ-ನಿ

ಪವಾದ ತನ್ನ ಛಾಯೆಯಿಂದ ಅನ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಚ್ಛಾದನಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದರೂ ಆಮೋಘರೂಪವಾದ ಛಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಘದಿಂ ಮರೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಛಾಯಾದಿಗಳಂ ಸಹಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ಯತದಿದ್ದಾನೆಯೋ ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ನೀನು ಸ್ವಕಾರ್ಯವಾದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆವರಣರೂಪವಾದ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಜೀವದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಚ್ಛಾದನಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದರೂ ಪ್ರಕಾಶನನ್ನಾಗಿ ಸತ್ತ್ವಾದ್ಯಪಾಧಿಗಳಂ ತದುಪಾಧಿಯುಕ್ತರಾದ ಜೀವರಂ ಸಹಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವೆ. ಅದಕಾರಣದಿಂದ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಸಂಸಾರಬಂಧವಿಲ್ಲ||೪೦|| ಯಾವನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು ಪತ್ತೀಪುತ್ರಗೃಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತಾಸಕ್ತರಾಗಿ ದುಃಖಿಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಲೂ ಮುಳುಗುತ್ತಲೂ ಇರುವರೋ ಅಂತಾನಿಗೆ ಎಂತು ಸಂಸಾರ ಬಂಧವುಂಟಾಗುವುದು? ||೪೧|| ಎಂದೀರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವೇಶ್ವರವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂ ನಿರೂಪಿಸಿ ಹರಿಯಂ ಸೇವಿಸದೆಯಿರುವ ಪುರುಷನಂ ನಂದಿಸುವನೆಂದೆನೆ-ಕರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷನಾದ ನಿನ್ನಿಂದಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಈಮನುಷ್ಯದೇಹವಂ ಪಡೆದವನಾದರೂ ಯಾವವುರುಷನು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಂಗಳಂ ಸೇವಿಸದೆ ಯಿರುವನೋ ಆತ್ಮವಂಚಕನಾದ ಆಪುರಃಪನೇ ದುಃಖಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲವೇ?||೪೨||ಯಾವವುರುಷನು ಅನಾತ್ಮವಾಗಿ ಅಪ್ರಿಯಂಗಳಾಗಿ ಅಸ್ಯತಂತ್ರಂಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವವಾದಕಾರಣದಿಂದ ವಿಪರೀತಂಗಳಾದ ಪುತ್ರಾದಿ ವಿವಯಂಗಳಿಗೋನುಗ ಆತ್ಮನಾದ ಪ್ರಿಯನಾದ ಸ್ಯತಂತ್ರಂನಾದ ನಿನ್ನಂ ತ್ಯಜಿಗೃಹತಲಿರುವೆನೋ, ಆಪುರುಷನು ಅಮೃತವಂಭಿಟ್ಟು ವಿವವಂ ಪಾನಂಗೆಯ್ಯತಲಿರುವನು ||೪೩|| ನಾನೂಬ

ಮಾತ್ರಾ ನಂಪ್ರವೃ ಮೀಶ್ಯವೌ ||೪೪|| ತಂತ್ಯಾಜಗತ್ಪ್ರಿತ್ಯುತ್ಯದಯಾಂತಹೇತುಂ ಸಮಂಸ್ರಕಾಂತಂ ಸು
ಹೃದಾತ್ಯದೈವಮ್ ! ಅನನ್ಯಮೇಕಂಜಗದಾತ್ಮಕೇತಂಭವಾಪವರ್ಗಾಯಭಜಾಮದವ||೪೫|| ಅಯಂವಾ
ಮೇಷ್ಟೋದಯಿತೋನುವರ್ತೀ ಮಯಾಭಯಂದತ್ತಮಮುವ್ಯವ | ಸಂಪಾದ್ಯತಾಂತದ್ಭವತಃಪ್ರಸೂ
ದೋಯಘಾಹಿತೈತ್ಯಪತೌಪ್ರಸಾದಃ ||೪೬|| ಶ್ರೀಭಗವಾಃ | ಯದಾತ್ಮಭಗವಂಸ್ತ್ವಂನಾಕರವಾಮಪಿ
ಯಂತವ | ಭವತಾಯದ್ವ್ಯವನಿತಿಂತನೈಸಾಧ್ಯನುಮೋದಿತಮ್ ||೪೭|| ಅವಧ್ಯಾಯಮಯಾಪ್ಯದ

ರ್ಮಪ್ಪ ಹೃದಯರಾದ, ಮುನಯಶ್ಚ-ಕ್ಷಣಿಗಲೂ, ಪ್ರೀತ್ಯಂ-ಆತ್ಮಂತಾತಿಕಯೆನಾದ, ಈಶ್ವರಂ-ನಿಯಾಮಕನಾದ, ಆತ್ಮಾ
ನಂ-ಸ್ವಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವ. ತ್ವಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ-ಸಕಲಭಾವದಿಂದ, ಪ್ರವನ್ಯಾ-ನಂಬಿ ನೇರವರಾಗಿರುವವು||
ದೇವ-ಆತ್ಮಕ್ರೀಡನೆ, ಜಗತ್ಪ್ರಿತ್ಯುತ್ಯದಯಾಂತಹೇತುಂ-ಪ್ರಪಂಚದ ವಾಲನಕ್ಕೂ ಸೃಷ್ಟಿಗೂ ನಾಶಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾದ, ಸ
ಮಾ-ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮವಾಗಿರುವ, ಪ್ರಕಾಶಂ-ದೋಷಂಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾಧಾನವಾದ, ನುಪೃದಾಶ್ಚಪೃಥುಂ-ಬುದ್ಧಿಗ್ರಂಥವರ್ಣ
ಕನಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ನೇಹಿತನೂ, ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾದ್ದರಿಂದ ಆತ್ಮವೂ, ಈಶ್ವರನಾದ್ದರಿಂದ ದೇವರೂ ಆದ, ಜಗದ್ವಿಜಯಂ-ಲೋ
ಕಂಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮರಿಗೂ ಅಧಿಪತ್ಯಾನವಾವ. ಅನನ್ಯಂ-ಸಜಾತೀಯ ವಿಜಾತೀಯಭೇದ ರಹಿತನಾದ ಏಕಂ-ಸ್ವಗತಭೇದರೂ
ನ್ಯನಾದ, (ಓರ್ವನಾದ) ತಂತ್ಯಾ-ಆ ನಿನ್ನನ್ನು, ಭವಾಪವರ್ಗಾಯ-ಸಂಸಾರದ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಭಜಾಮ-ಸೇವಿಸುವೆವು||
ದೇವ ಕೃಷ್ಣನೇ? ಅಯಂ-ಈ ಬಾಣನು, ಮಮ-ನನಗೆ, ಇಷ್ಟು-ಬೇಕಾದವನು, ದಯಿತಃ-ನನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನು, ಅ
ನುವರ್ತೀ-ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ. ಅಮುವ್ಯ-ಅವನಿಗೆ, ಅಭಯಂ-ಕ್ಷೇಮವು, ದತ್ತಂ-ಕೊ
ಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪ್ರಸಾದಃ-ಅನುಗ್ರಹವು, ದೈತ್ಯವರಾ-ಪ್ರಹ್ಲಾದನಲ್ಲಿ, ಯಥಾ-ಬೇಕೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಭವತಃ-ನಿ
ನ್ನ, ಪ್ರಸಾದಃ-ಅನುಗ್ರಹವು, ಸಂಪಾದ್ಯತಾಂ-ಇವನಿಂದಲೂ ಪಡೆಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಲಿ ||೪೬|| (ಭಗವದ್ಭಜನವು) ಭಗವತ್
ಸರ್ವಜ್ಞನಾರ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಸಃ-ನಮ್ಮ ಕುರಿತು, ಯತ್-ಯಾವುದರನ್ನು, ಆತ್ಮ-ಹೇಳಿದೆಯೋ, ತತ್-ಅ,
ತತ್ಪ್ರಿಯಂ-ನಿನ್ನಯಿಷ್ಟವನ್ನು, ಕರವಾಮ-ಮಾಡುವೆವು, ಭವತಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಯತ್-ಯಾವದು, ವ್ಯವನಿತಂ-ವಿಚಾರದಿಂದ ನಿ
ಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ, ತತ್-ಅದು-ನನ್ನಿಂದ, ಸಾಧು-ಜನ್ನಾಗಿ, ಅನುಮೋದಿತಂ-ಬಹುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ||೪೭|| ವೈರೋ
ಚನಿಸುತಃ-ಪ್ರಾಹ್ಲಾಪನಮಗನಾದ ವಿರೋಚನಮಗನಾದ ಬಲಿಯಮಗನಾದವನು, ಅಯಮಸುರಃ-ಈ ಬಾಣಾಸುರನು, ಏ

ಹೃದೇವನೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೂ ಮುನಿಗಳೊಕ್ಕೂಡ ಆತ್ಮನಾಗಿ ಅತಿಪ್ರಿಯನಾಗಿ
ಈಶ್ವರನಾಗಿಯೂ ಇರುವನಿನ್ನಂ ಸರ್ವಭಾರದಿಂದಲೂ ಕರಣದೊಂದುತಲಿರುವೆವು ||೪೪|| ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನಉ
ತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಲಯಂಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಉಪತಾಂತನಾದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವತಸ್ಸಮನಾದ ಬುದ್ಧಿಪ್ರೇರಕನಾದ್ದರಿಂದ ನಿ
ತ್ಯರೂಪನಾದ ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾದ್ದರಿಂದ ಆತ್ಮನಾದ ಈಶ್ವರನೂಆದೆ ಮತ್ತು ನಿನಗಿಂತಲೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬವೂಳ್ಳನಿಲ್ಲ
ಬಿಡಿರುವ ಮತ್ತು ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಲೋಕಂಗಳಿಗೂ ಜೀವರಿಗೂ ಅಧಿಪ್ತಾನಭೂತನಾದ ಇಂತಾದೇವೇತ್ತ
ಮನಾದ ನಿನ್ನಂ ನಾವು ಸಂಸಾರ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಭಜಿಸುತ್ತೇವೆ||೪೫|| ಎಲೈಶ್ರೀಹರಿಯೇ! ಬಾಣಾಸುರನು
ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಭಕ್ತನಾದವನು. ಮತ್ತು ನನ್ನಿಂದ ಇವನಿಗೆ ವರಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿ
ತು, ಆಕಾರಣದಿಂದ ಈಗಯಾವೇತಿಯಿಂ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಪ್ರಸಾದಉಂಟಾಯಿತೋ ಅದೇರೀತಿಯಿಂದ ಇ
ವನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಪ್ರಸಾದ ಉಂಟಾಗಲಿ ||೪೬|| ಎಂದು ಶ್ರೀರುದ್ರನಿಂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನು ಶ್ರೀರುದ್ರ
ದೇವನಂ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನಂತೆ- ಎಲೈಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀರುದ್ರನೇ! ನಮ್ಮಾಂಕುರಿತು ಯಾವ ಅರ್ಥವಂ
ಹೇಳಿದೆಯೋ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದರ್ಥವಂ ನಾವೂಮಾಡುವರಾಗುವೆವು. ನಿನ್ನವ್ಯಾಪಾರವು ನಮ್ಮಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೪೭|| ಈಬಾಣಾಸುರನು ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಬಲಿಗೆ ಪುತ್ರನಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೋ
ಸ್ಕೂ||ನಿನ್ನ ಘಂಕವು ಪುಷ್ಪಲಯೋಗ್ಯವಾಗಬೇಡವೆಂದು. ನನ್ನಿಂದಲೂ ವರಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ನೆ

ವೈರೋಚನಿಸುತೋಸುರಃ | ಪ್ರಹ್ಲಾದಾಯವರೋದತ್ತೋನವಧೋಮೈತ್ಯದನ್ವಯಃ ||೪೪|| ದರ್ಶೋಪ
ಶಮಸಾಯಾಸ್ಯವ್ರವೃತ್ತಾ ಬಾಹವೋಮಯಾ| ಸೂದಿತಂಚಬಲಭೂಯಾಚ್ಚ ಭಾರಾಯಿತ್ತಂಭುಂಜಃ||
ಚತ್ವಾರೋಸ್ಯಭುಜಾಸ್ಥಿಪ್ವಾಭವಿವ್ಯತ್ಯೇಜರಾಮರಃ| ಪಾರ್ವದಮುಖೋಭವತೋನಕಾತಶ್ಚಿದ್ಭಯೋ
ಸುರಃ ||೪೫|| ತತೀಬಾಧ್ಯಭಯಂಕೃಪ್ಪಣಂಪ್ರಣಮ್ಯಾಶಿಸಾಸುರಃ | ಪ್ರಾದ್ಯುನ್ಮಿಂರಥವಾರೋಪ್ಯ
ಸವಸ್ತುತಮಾವಃ ಸಯತೆ ||೪೬|| ಅಹ್ಲೋಪಿಣ್ಯಾಪರವೃತಸುವಾಸಸಮಲಂಕೃತಮ್ || ಸಪತ್ನೀಕಂ
ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯಯುಯೌರುದ್ರಾನುಮೋದಿತಃ ||೪೭|| ಸ್ವರಾಜಧಾನೀಂಸಮಲಂಕೃತಾಂಧ್ರಜೈಸ್ಸತೋರಣೈಃ
ಭೂಃ ಪಿತಮಾರ್ಗಚತ್ವರಃ || ವಿವಶಕಂಖಾನಕಮಂದುಭಿಸ್ವನೈರಭ್ಯುದ್ಯತಃ ಪೌರಸುಹೃದ್ವಿಜಾ

ಪ್ರತಿ-ಇವನು, ಮಯಾಪಿ-ನನ್ನಿಂದಲೂ, ಅವಧ್ಯಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಲ್ಲವು. ತ್ವದನ್ವಯಃ-ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಯು, ಮೇ-ನನ್ನಿಂ
ದ, ನವಸ್ಯಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡತಕ್ಕ ದ್ವಿವಿಂಶತಿ, ವರಃ-ಮರೋರಧವು, ಪ್ರಹ್ಲಾದಾಯ-ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಮಗನಿಗೆ, ದತ್ತಃ-ನನ್ನಿಂ
ದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ||೪೪|| ಅಸ್ಯ-ಈ ಬಾಣಾನುರನ, ದರ್ಶೋಪಶಮನಾಯ-ಗರ್ವವ ನಣಗಿಸಲೋಸುಗ, ಬಾಹವಃ-ತೋಳುಗ
ಳು, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಪ್ರವೃತ್ತಾಃ-ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿದೆ 'ಯತ್-ಃಪಾವಮ, ಭುವಃ-ಭೂಮಿಗೆ, ಭಾರಾಯಿತ್ತಂ-ಹೊರೆ
ಯಾಗಿದ್ದು, ಭೂರಿ-ಬಹುವಾದ, ತದ್ಬಲಂಚ-ಈ ಸೃಷ್ಟಿವ್ರತಕೊಡ, ಸೂದಿತಂ-ನಾಶಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೪೫|| ಅಸ್ಯ-ಇವ
ನ, ಚತ್ವಾರೋ(ಭುಜಾಃ)-ನಾಲ್ಕು ತೋಳುಗಳು, ಶಿಷ್ಯಾಃ-ಮಿಕ್ಕಿರುವವು. ಅಸುರಃ-ಬಾಣನು ಸುರನಲ್ಲವವನಾದರೂ, ಅಜ
ರಾಮರಃ-ಮುದಿತನವೂ ಮರಣವೂ ಇಲ್ಲದವನೂ, ಭವತಃ-ನಿನ್ನ, ಪಾರ್ವದಮುಖ್ಯಃ-ಸಭಿಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನನೂ, ನಕಾತಶ್ಚಿದ್ಭ
ಯಃ-ಯಾವುದರ ದನೆಯಿಂದಲೂ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದವನು, ಭವಿಷ್ಯತಿ-ಆಗುತ್ತಾನೆ. ||೪೬|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅಭಯಂ-ಕ್ಷೇಮವನ್ನು
ಲಬ್ಧ್ವಾ-ಪಡೆದು, ಅಸುರಃ-ಬಾಣನು, ಕೃಪ್ಪಣಂ-ಹರಿಯನ್ನು, ಸಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂದ, ವ್ರಣವ್ಯಾ-ಸಮಸ್ಕರಿಸಿ, ತಂಪ್ರಾದ್ಯುನ್ಮಿಂ-
ಆಯ ನಿರುದ್ಧನನ್ನು, ಸವಧ್ವಾ-ಕಾಂತೆಯಾದ ಉಪಯೋಗವೆ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಆರೋಪ್ಯ-ವರಿಸಿ, ಉಪನಯತ್-ಬಳಗ ತಂ
ದನು ||೪೭|| (ಕೃಪ್ಪಣಂ) ಅಹ್ಲೋಪಿಣ್ಯಾ-ಗ್ಲಾನಿಯಿಂದ, ಪರಿವೃತಂ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಸುವಾಸನಂ-ಕುಚವಸ್ತ್ರಗಳಿ
ಳು, ಸಮಲಂಕೃತಂ-ಚನ್ನಾಗಿಂಗಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಸಪತ್ನೀಕಂ-ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಸಹಿತನಾದ, ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು, ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ-
ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ರುದ್ರಾನುಮೋದಿತಃ-ಕಾರ್ಯರೂಪಿಗಾದ ಬಪ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಯಯೌ-ತೆಳುಕದನು||೪೮||
ಸಃ-ಆಕೃಪ್ಪಣನು, ಧ್ವಜೈಃ-ಕೇತುಪತಾಕಂಗಳಿಂದ, ಸಮಲಂಕೃತಂ-ಚನ್ನಾಗಿಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥಾ, ತೋರಣೈಃ-ಬಾಗ
ಲಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿಂದ, ಭೂಪಿತಮಾರ್ಗಚತ್ವರಾಂ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಿಗಳೂ ಮುಂಗಡಗಳೂ ಉಚ್ಚಂಧಾ, ಸ್ವರಾಜಧಾನೀಂ

ನ್ನಿಂದಲೂ ಸಂಹರಿಸಲಾಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ ||೪೪|| ಮತ್ತು ಯೇನಾದರೂ ಈಬಾಣನ ಗರ್ವವಂ ಪರಿಹರಿಸಲೋಸುಗ ನ
ನ್ನಿಂದ ಇವನಭುಜಂಗಳು ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗೆಭಾರವಾಗಿರುವ ಅಧಿಕವಾದ ಇವನ ಸೇನೆಯೂ
ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು||೪೫|| ಈಬಾಣನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಭುಜಂಗಳು ಅವಶಿಷ್ಟಂಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲತಲಿವೆ. ಮತ್ತು ಯಾಬಾಣ
ನು ಜರಾಮರಣರಹಿತನಾಗಿ, ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಗುಣವಾಲಕರಲ್ಲಿ ಮಾಖ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ
ನು ||೪೬|| ಎಲ್ಲವೀಕ್ಷಿದ್ರಾದ್ರಾಯೇನೇ. ಕೇಳು. ಅಬಾಣಾಪರನು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಕೃಪ್ಪಣನದನೆಯಿಂದ ಅಭಯವಂ
ಪಡೆದು ಶ್ರೀಕೃಪ್ಪಣನಂ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಅನಿರುದ್ಧನಂ ಉಪಾದೇವಿಯೊಡನೆ ರಥವೇರಿಸಿಕೊಂ
ಡು ಶ್ರೀಕೃಪ್ಪಣನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರೆದುತಂದುನು ||೪೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಪಣನು ಅಹ್ಲೋಪಿಯಾದ ಯಾದ
ವಸೇನೆಯಿಂದ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಮತ್ತು ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರವನುಟ್ಟಿರುವ ಅಲಂಕೃತಳಾದ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಯುಕ್ತ
ನಾದ. ಅನಿರುದ್ಧನಂ ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ರುದ್ರದ್ರಾವನಿಂದ ಸಮೃತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿ
ದನು||೪೮|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಪಣನು ಧ್ವಜಂಗಳಿಂದಲೂ ಶುಭಕರಂಗಳಾದತೋರಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು
ಗಂಧೋದತಾದೆಗಳಿಂದ ನೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಮಾರ್ಗಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಂಗಳಂಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸ

ತಿಭಿಃ ||೫೩||ಯವತತ್ತ್ವಪ್ಣ್ಯವಿಜಯಂಕಂಕರೇಚಸಂಯುಗ್ವಾ | ಸಂಸ್ಕೃತತ್ಪ್ರತರುತ್ಥಾಯನತೆ
ಸ್ಯನ್ಯಾಸ್ಪರಾಜಯಃ || ... ||೫೪||

-ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ತಿಪ್ರಪ್ಪಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ನೃಗೂಪಾಖ್ಯಾನಕಥಾಪಾರಂಭಘಟ್ಟಃ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ಏಕಮೋಪವನಂಜಗ್ಯೂರಾಜಃ | ಯದುಕುಮಾರಕಾಃ | ವಿಹರ್ತುಂಸಾಂಬವದ್ರವ್ಯಮ್ನು

ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ನಗರವಾದ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು, ಪೌರನುಹೃದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ-|ನಾಗರಿಕರಿಂದಲೂ ಮಿತ್ರರಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಲೂ, ಶಂಖಾನಕದೊಂದುಭಿನ್ನವೈಃ-ಶಂಖಗಳ ತಮಟಗಳ ಭೀರಿಗಳ ಶಬ್ದಗಳೊಡನೆ, ಅಭ್ಯುದ್ಯತೇ-ಇದಿಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ವಿವೇಕ-ಹೊಕ್ಕುಣು ||೫೩|| ಯಃ-ಯಾವವುರುವನು, ಏತತ್-ಈ, ಕೃಷ್ಣವಿಜಯಂ-ಕೃಷ್ಣನ ವಿಜೇಷವಾದ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನೂ, ಶಂಕರೇಣ-ಕಾರ್ಯ ರುಡ್ರನೊಡನೆ, ಸಂಯುಗಂಚ-ಕಾಳಗವನ್ನೂ, ಪ್ರಾತಃ-ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ಸಂಸ್ಕರೇತ್-ಚನ್ನಾಗಿ ನೆನೆಪುಗೊಳ್ಳುವನೋ?, ತಸ್ಯ-ಆ ಪುರ.ಪನಿಗೆ, ಪರಾಜಯಃ-ಛಲಗವು, ನನ್ಯಾತ್-ಆಗಲಾರದು. ||೫೪||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದ್ವಾರ್ಧ ಬೋಧನೆಯೆಂಬ ಟೀಕೆಯೊಳು, ದಶಮಸ್ಕಂಧ

ಮೋರ್ ೬೩ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು

೬೪ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಃಪೀಕೇ.

(ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಪವೈ) ರಾಜಃ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ; ಏಕದಾ-ಒಂದುನವೆಯದಲ್ಲಿ, ಸೇವಿಸೂ, ಪ್ರದ್ಯುಷ್ಣನೂ, ಚಾರುಭಾನವೂ, ಗವನೂ, ಆದಯಃ-ಮೊದಲಾದ, ಯದುಕುಮಾರಕಾಃ-ಯಾದವ ಹುಡುಗರು, ವಿಹರ್ತುಂ-ವಿನೋದಿಸಲೋಸೂ

ಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ವಾರಕಾನಗರವಂ, ಶಂಖಭೇರಿಪಟಹಧ್ವನಿಗಳೊಡನೆ ಆಪುರದ ಮಿತ್ರರಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂ ಇದಿರೊಡ್ಡು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೫೩|| ಯಾವವುರುವನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆದ್ದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಿಜಯವಂ ಶ್ರೀರುದ್ರನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಂ ಸಹ ಸ್ಮರಿಸುವನೋ ಆಪುರವನಿಗೆ ಕತುಗಳಿಂದ ಪರಾಜಯ ವುಂಟಾಗಲಾ ತದು || ... ||೫೪||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತವಕರಾಣಿ

ಕನು ನೈಮಿತಾ ರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀ

ಮನ್ಮಥಿಸೂರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ

ವಿರಚಿತಮಾದ "ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ,, ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗ

ವತ ಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧ

ಮೊಳು ೬೩ನೇಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

೬೪ನೆಯಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೇಯಕ್ಲೋಕಃ || ಚತುಷ್ಟಪ್ಪಿತಮೋಕ್ಯಮ್ನೋನೃಗಂಪಾಪಾದಮೋಚಯತ್ | ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯಹಾಶಿ
ದೋಮೋಕ್ತಾಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೋದ್ಯವತ್ತಾನಶ್ಚೈತತ್ ||೫೪|| ಅನಂತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ವತ್ಸಾಕಪಾರದೋಪದಿಂದ ನೃಗರಾಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಮಹಾಪಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮಗತಿಯೆ

ಚಾರುಭಾನುಗದಾದಯಃ ||೧|| ಕ್ರೀಡಿತಾಸುಚಿರಂತತ್ರವಿಚಿನ್ವಂತಃಪಿಪಾಸಿತಾಃ | ಜಲಂನಿರುದಕೇ
ಕೂವೆದದ್ಯಶುಸ್ಸತ್ತ್ವಮದ್ಭುತಮ್ ||೨|| ಕೃಕಲಾಸಂಗಿರಿನಿಭಂವೀಕ್ಷ್ಯವಿಸ್ಮಿತಚೇತಸಃ | ತಸ್ಯಚೋ
ದ್ಧರಣಯತ್ನಂಚಕ್ರುಃಕ್ವಪಯಾನ್ವಿತಾಃ ||೩|| ಚಾರ್ಮಭಿನ್ಮಾಂತವೈಪಾಶ್ಯಬುದ್ಧಾನ್ವಪತಿತಮ
ರ್ಭಕಾಃ | ನಾಶಕ್ನು ವೃನಮುದ್ಧರ್ತುಂಕೃಷ್ಣಾಯಾಚ್ಛುರುತ್ಸುಕಾಃ||೪|| ತತ್ರಗತ್ಯಾರವಿಂದಾ
ಕ್ಷೋಭಗವಾನ್ವಿಶ್ವಭಾವನಃ | ವೀಕ್ಷ್ಯೋಜ್ಜಹಾರವಾಮನತಂಕರಣಸಲೀಲಯಾಃ||೫|| ಸುಶುತ್ತಮಶ್ಲೋ
ಕಕರಾಭಿಮೃಮೋವಿಹಾಯಸದ್ಯಶ್ಚಕಲಾಸರೂಪಮ್|ಸಂತಪ್ತಚಾಮೀಕರಚಾರುವರ್ಣಸ್ಪರ್ಶ್ಯ

ಗ, ಉಪವನಂ-ಊರಮುಂದಣ ತೋಟವಂಕುರಿತು, ಜಗ್ಮುಃ-ತೆರಳಿದರು ||೧|| ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ನುಚಿರಂ-ಬಹಳ ಹೊತ್ತು, ಕ್ರೀ
ಡಿತಾಃ-ಆಡಿ, ಪಿಪಾಸಿತಾಃ-ನೀರಡಿಕೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಜಲಂ-ನೀರನ್ನು, ವಿಚಿನ್ವಂತಃ-ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವವನಾಗಿ, ನಿರುದಕೇ-ನೀರಿಲ್ಲದೆ
ಯಿರುವ, ಕೂವೇ-ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ, ಅದ್ಭುತಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದ, ಸತ್ತ್ವಂ-ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ದೃಷ್ಟುಃ-ಕಂಡರು ||೨|| ತೇ-ಅಯ
ದುಕುಮಾರರು, ಗಿರಿನಿಭಂ-ಬೆಟ್ಟದ ಗುಂಡಿಗೆಸಮಾನವಾದ, ಕೃಕಲಾಸಂ-ಹೊಂಟಿಗೊದ್ದೆಯನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ವಿಸ್ಮಿತ
ಚೇತಸಃ-ಆಶ್ಚರ್ಯಹುಟ್ಟಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ತಸ್ಯ-ಅದರನ್ನು, ಉದ್ಧರಣೇ-ಎತ್ತುವುದರಲ್ಲಿ, ಕೃಪಯಾನ್ವಿತಾಃ-ಕರುಣೆ
ಯಿಂದ ಸಹಿತರಾಗಿ, ಯತ್ನಂ-ಉದ್ದೋಗವನ್ನು, ಚಕ್ರುಃ-ಮಾಡಿದರು ||೩|| ಅರ್ಭಕಾಃ-ಹುಡುಗರು ಪತಿತಂ-ಬಿದ್ದಿರುವ
ಕೃಕಲಾಸನನ್ನು ಚಾರ್ಮಭಿ-ತೋಗಲ ಮಣಿಗಳಿಂದಲೂ, ತಾಂತವೈಪಾಶ್ಯಃ-ನೂಲಹಗ್ಗಗಳಿಂದಲೂ, ಬದ್ಧಾನ್-ಕಟ್ಟಿ, ಸಮುದ್ಧ
ರ್ತುಂ-ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ, ನಾಶಕ್ನು ವೃ-ಸಮರ್ಥರಾಗಲಿಲ್ಲವು. ಉತ್ಸುಕಾಃ- (ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿ) ಆಶ್ಚರ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕೃ
ಷ್ಣಾಯ-ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ಅಚ್ಛುಃ-ಹೇಳಿದರು ||೪|| ವಿಶ್ವಭಾವನಃ-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕಾಣುವ, ಭಗವಾನ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಅ
ರವಿಂದಾಕ್ಷಃ-ಪದ್ಮನೇತ್ರನಾದ, ಸಃ-ಆ ಕೃಷ್ಣನು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಗತ್ವಾ-ಹೋಗಿ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ವಾಮೇನಕರೇಣ-ಎಡ
ಗೈಯಿಂದ, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ತಂ-ಆ ಹೆಂಟಿಗೊದ್ದೆಯನ್ನು, ಉಜ್ಜಹಾರ-ಎತ್ತಿಹಾಕಿದನು ||೫|| ಸಃ-ಆ ತೋಣ್ಣ
ಕೇತನು, ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕಕರಾಭಿಮೃಷ್ಠಃ-ಕ್ರೀಷ್ಣನೆಂದು ಕ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಟ್ಟಕೃಷ್ಣನಕೈಯಿಂದನೋಂಕಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದ
ಸದ್ಯಃ-ಆಗಲೇ, ಕೃಕಲಾಸರೂಪಂ-ಓತೀಕೇತನ ಆಕಾರವನ್ನು, ವಿಹಾಯ-ತೊರೆದು, ಸಂತಪ್ತಚಾಮೀಕರಚಾರುವರ್ಣಃ-
ಪುಟಬಿಟ್ಟ ಭಂಗಾರದಂತೆ ಮನೋಜವರವಾಹ ಖಣ್ಣವುಳ್ಳವನೂ, ಅದ್ಭುತಾಲಂಕರಣಾಂಬರಸ್ಪರ್ಶ-ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದ ಅಲಂಕಾರ
ವೂ, ವಸ್ತ್ರಗಳೂ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳೂ ಉಳ್ಳವನೂಆದ, ಸ್ವರ್ಗ- (ಸ್ವರ್ಗವುಳ್ಳವನು) ದೇವರೂಪನಾದನು ||೬|| ಮುಕುಂ

ನಿತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಾಪಹಾರದಿಂದ ಮಹಾದೋಷ ವೃಂಟಾಗುವುದೆಂಬರ್ಥವೆಂ ಪೇಳುವುದರಿಂದ ಗರ್ವಿತರಾದ ಅರ
ಸುಗಳಂ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದನೆಂದು ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ-

ಕೇಳೈರಾಯನೇ! ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಬ ಪದ್ಯಮ್ಮ ಚಾರುಭಾನು ಗದಕೇ ಮೊದಲಾದ ಯದುಕು
ಮಾರರು ಕ್ರೀಡಿಸಲೋಸುಗ ಉದ್ಯಾನವನೆಯಿದ್ದರು ||೧|| ಬಳಿಕ ಸಾಂಬಾದಿಗಳು ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲವು
ಕ್ರೀಡಿಸಿ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಜಲಮ ಹುಡುಕುವರಾಗಿ ನಿರ್ಜಲವಾದ ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಪ್ರಾಣಿ
ಯನೊಂದಂಕಂಡರು ||೨||ಯದುಕುಮಾರರು ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಆಹೋಬೀಗೊದ್ದವಂಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯ
ಯುಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ದಯಾಯುಕ್ತರಾಗಿಯೂ ಆಪ್ರಾಣಿಯಂ ಕೂಪದಿಂದ ಎತ್ತುವ ಯ
ತ್ನಂಗೆಯ್ದರು||೩|| ತೋಗಲಮಣಿಗಳಿಂದಲೂ ನೂಲಹಗ್ಗಂಗಳಿಂದಲೂ ಆಕೃಕಲಾಸಮಂಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿಂದತ್ತಲೋಸು
ಗ ಬಾಲಕರು ಸಮರ್ಥರಾಗದೆ ಆಬಗೆಯಂ ಕೃಷ್ಣಂಗರಿಕೆ ಗೆಯ್ದರು ||೪|| ಬಳಿಕ ಜಗತ್ಪ್ರಾಣನಾದ ಭಗವಂತನು
ದಶೀಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆಹೋಗಿ ಅದಂನೋಡಿ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಲೀಲೆಯಿಂದೆತ್ತಿಹಾಕಿದನು||೫||ಆಪ್ರಾಣಿಯು ಶ್ರೀ
ಹರಿಯಹಸ್ತದಿಂದ ನೋಂಕಲ್ಪಟ್ಟು ಆಗಲೇ ಕೃಕಲಾಸರೂಪವೆಂಬಿಟ್ಟು ಕುಂದಣದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಬುಣವುಳ್ಳ
ಆಶ್ಚರ್ಯಕರಂಗಳಾದ ಭೀಷಣಂಗಳೂ ವಸ್ತ್ರಗಳೂ ಮಾಲಿಕೆಗಳೂ ಉಳ್ಳ ದೇವರೂಪವಂಧರಿಸಿತು||೬||ಆಮೇಲೆ

ದ್ವಾತಾಲಂಕರಣಾಂಬರಸುಕ್ ||೬||ಪ್ರಪಂಚವಿದ್ಯಾನುಪಿತಸ್ಯದಾನಂಜನಮುಖ್ಯಾಪಯಿತುಂಮುಕುಂ
 ದಃ | ಕನ್ಯಾಂಮಹಾಭಾಗವರಣ್ಯರೂಪೋಪಮೋತ್ತಮಂತಾಂಗಳಯಾಮನೂನವ್ ||೭||ದಶಾವಿಮಾಂ
 ವಾಕತಮನಕರ್ಮಣಾಂಪ್ರಾಪಿತೋನಿಹೃತದರ್ಹಸುಪ್ರಭಃ | ಅತ್ಯಾನಮಾಖ್ಯಾಹಿವಿವಿತ್ಸತಾಃ ಸೋಯ
 ನ್ಮನ್ಯನೇತತಿಹ್ರಮಮತ್ರನಕ್ತಮ್ ||೮|| ಶಿಶಿಶೇಕೇತಿಹ್ರರಾಜಾಹಂಪೃಷ್ಠಾಶ್ಚಾಪೇನಾಂನಂದವಮೂ
 ರ್ತಿನಾ | ಮಾಧವಂಪ್ರಣಿಪತ್ಯಾಹಶಿರೀಟಿನಾರ್ಕವರ್ಚಸಾ ||೯||ನೃಗಃ|ನೃಗೂನಾಮನರಂದ್ರೋಹಮಿ
 ಹ್ವಾಕುತನಯಾಪ್ರಭೇ|ದಾನೇವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಮಾನೇಷುಯದಿತೇರ್ಕಮಸ್ತುಕಮ್ ||೧೦||ಶಿಂಸುತೇವಿದಿ

ದಶ-ಮೋಕ್ಷದಾಯಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ತಸ್ಯ-ಅವನ, ದಾನಂ-ಜನ್ಯಾಂತರದ ದಾನಕರ್ಮವನ್ನು, ವಿದ್ವಾನ್ಮಹಿ ಬಲ್ಲವನಾದರೂ,
 ದನೇಷು-ಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಖ್ಯಾಪಯಿತುಂ-ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ, ಪಪ್ಲಚ್ಛ-ಹಿಂಸಗೊಂಡನು || ೭ || ಮಹಾಭಾಗ-ದೊಡ್ಡಪೂ
 ಭುತ ಯೋಧನೇ, ವರೇಣ್ಯರೂಪಿ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಕಾರವುಳ್ಳ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಕಃ-ಯಾವನು, ತ್ವಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ನೂನಂ-
 ಹಿಳವಾಗಿ, ದೇವೋತ್ತಮಂ-ದೇವಕಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನಾಗಿ, ಗಣಭಾಮ-ಹಿಕ್ಕಿ ಸುವವು || ೮ || ವಾಕತವೇನಕರ್ಮಣಾಂ-ಯಾ
 ವ ಪಾಪಕೃತ್ಯದಿಂದ, ಇಮಾಂದಕಾಂ-ಈ ತೀರ್ಥಗವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ಅತದರ್ಹಸುಪ್ರಭಃ-ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ಚಲುವಾದಕಾಂ
 ತಿಯುಳ್ಳವನಾದರೂ, ಸಂಪ್ರಾಪಿತೋನಿ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ ನಾಗಿರುವ, ಯತ್-ಯಾವುದರನ್ನೂ, ಪಕ್ತುಂ-ಪೇಳುವುದಕ್ಕೆ,
 ಹ್ರಮಂ-ತಕ್ಕುದನ್ನಾಗಿ, ಮನ್ಯನೇ-ಅಳಿಯವೆಯೇ; ತತ್-ಅದನ್ನು, ವಿವಿತ್ಸತಾಂ-ತಿಳಿಯಲೇಜ್ಜಿಸುವ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಆ
 ತ್ಮಾನಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅಖ್ಯಾಹಿ-ತಿಳಿಯಲ್ಪೇಳು || ೯ || [ಶುಕವಚನವು] ಇತಿಹ್ರ-ಹೀಗೆಂದು, ರಾಜಾ-ನೃಗರಾಯನು, ಅನಂದಮೂ
 ರ್ತಿನಾ-ಸುಖರೂಪನಾದ, ಕೃಷ್ಣೇನ-ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ, ಸಂಪ್ರಪಂಚ-ಭಸಗೂಳ್ಳಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದ, ಅರ್ಕವರ್ಚಸಾ-ಸೂ
 ರ್ಯಸಂತೇಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಶಿರೀಟೇನ-ಶಿರೋಭೂಷಣದಿಂದ, ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿ ಕುಂಬಿಟ್ಟು, ಅಹ-ನುಡಿದನು || ೧೦ || (ನೃ
 ಗವಚನವು) ಪ್ರಭೋ-ಸಮರ್ಥನಾದ-ಕೃಷ್ಣನೇ! ಅಹಂ-ನಾನು, ಇಹ್ವಾಕುತನಯಃ-ಇಹ್ವಾಕುರಾಯನ ಮಗನಾದ, ನೃ
 ಗೋನಾಮ-ನೃಗನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ; ಸರೇಂದ್ರ-ಭೋರೆಯಾಗಿದ್ದನು. ದಾನೇಷು- ದಾನಕರ್ಮಗಳು, ಅಖ್ಯಾಯಮಾನೇ
 ಷು-ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ವಾಗುತಿರುವಲ್ಲಿ, ಯದಿ-ಅದರೆ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಕಃ-ಕಿವಿಯನ್ನು, ಅಸ್ತುಕಂ- ಮುಟ್ಟಿದವನಾಗಿರುವನು ||
 ಮಾಧ-ಬದೆಯೇ! ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಣಿ-ನಕಲಪಾಶ್ರಿಗಳ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವನಾದ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಅಪಿ

ಅದರ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ಕೃಷ್ಣನುಜ
 ನರಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶಗೆಯ್ಯಲೋಸುಗ ಅದಿಷ್ಟುಪುರುಷ
 ನಾ-ಕೇಳಿದನೆಂತೆನೆ. ಎಲೈಭಾಗ್ಯವಂತನಾದ ಪು
 ರುವಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ನೀನುಯಾರಾಕು ದಿಟವಾಗಿ ನಿನ್ನ
 ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನಾಗಿತಳಿಯುತ್ತಿರುವವು ||೬|| ಎಲೈ
 ಪುರುಷನೇ! ನೀನು ಯಾವಕರ್ಮದಿಂದ ನಿನಗೆಯೋ
 ಗ್ಯವಲ್ಲದ ಅಂತಪ್ಪ ದುರ್ದ ನೆಗೆಯ್ದಿಲ್ಲವು? ಆವೃ
 ತಾಂತವಂ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಾದರೆ ಹೇಳು ಎಂ
 ದನು ||೭|| ಶುಭಕರವಾದ ಚರಿತ್ರವುಳ್ಳಕೃಷ್ಣ

ನಿಂದ ಪ್ರಪಂಚಯುಟ್ಟ ನೃಗರಾಯನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಶಿರೀಟದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಬಿನ್ನೈ
 ಸಿದನೆಂತೆನೆ ||೮|| ಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ! ಇಹ್ವಾಕುಪುತ್ರನಾದ ನೃಗನೆಂದು ನನ್ನಂ ತಿಳಿಯುವನಾಗು,
 ಬಹುತರವಾಗಿ ದಾತಾರಲ್ಲಿ ನಾನು ಜನರ ಶ್ರೋತೃವಾಗಾದೆವೆಯಿದ್ದವನಾಗಿದ್ದೆನು ||೧೦|| ಸತ್ಯಮಿಯುಳ್ಳ ಸರ್ವ
 ಭೂತಗಳ ಬುದ್ಧಿಗೆಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕಾಲದಿಂದ ಸಪ್ತವಾಗದೆಯಿರುವ ಹ್ವಾನವುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೇಯಿರುವುದೇನೂ

ತಂನಾಥಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಸಾಕ್ಷೀಣಿ | ಕಾಲೇನಾವ್ಯಾಹತದೃಶೋವಕ್ಷ್ಯಥಾಪಿತವಾಚ್ಛಯೋ || ೧೧ || ಯಾವತ್ಯೈ
ಸ್ಸಿಕತಾಭೂಮಿರಾವತ್ಯೈದಿವಿತಾರಕಾಃ | ಯಾವತ್ಯೈವರ್ಷಧಾರಾಶ್ಚ ತಾವತ್ಯೈರದದಾಂಚುಗಾಃ || ೧೨ ||
ಪಯಸ್ವಿನೀಸ್ತರಾಣೀಶ್ಚೈಲರೂಪಗುಣೋಪಪನ್ನಾಃ ಕಪಿಲಾಹಮಶ್ಯಂಗಾಃ | ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತಾರೌಪ್ಯ
ಖುರಾಸ್ಸವತಾಸ್ತಿದುಕೂಲಮಾಲಾಭ್ಯಾಭರಣಾಸ್ತದ್ರಾಮಹಮ್ || ೧೩ || ಸ್ವಲಂಕೃತೇಭ್ಯೋಗುಣಶೀಲವದಭ್ಯಾ
ಸ್ಸಿದತ್ತುಟುಂಬಿಭ್ಯಯುತವಕ್ತೃಭ್ಯಃ | ತಪಶ್ಚುಕ್ತಬ್ರಹ್ಮವದಾನ್ಯಸದಭ್ಯಾಪ್ರಾದಾಂಯುಪಭ್ಯಾ
ದ್ವಿಜಪುಂಗವೆಭ್ಯಃ || ೧೪ || ಗೋಭೂಮಿರಣ್ಯಾಯತನಾಶ್ವಹಸ್ತಿನಃ ಕನ್ಯಾಸ್ತದಾಸೀಸ್ತಲರೂಪ್ಯಶಯಾಃ |

ದಿತಂ-ಶಿಲೆಯದೆ ಇರುವದು, ಕಿನ್ನು-ಎನುಂಟು, ಕಾಲೇನ-ಕಾಲದೋಪದಿಂದೆ, ಅವ್ಯಾಹತದೃಶಃ-ಭಂಗವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನಮುಳ್ಳವನಾ
ದ, ತಪ-ನಿನ್ನ, ಆಜ್ಞೆಯಾ-ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದೆ, ಅಥಾವಿ-ಹಾಗಾದರೂ, ವಕ್ಷ್ಯ-ಹೇಳುವನು || ೧೧ || ಭೂಮೇಃ-ನೀಲದ, ಸಿಕತಾಃ-
ಮರಳುಗಳು, ಯಾವತ್ಯೈ-ಎಪ್ಪುಂಟೋ, ದಿವಿ-ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ತಾರಕಾ-ಚುಕ್ಕೆಗಳು, ಯಾವತ್ಯೈ-ಎಪ್ಪುಂಟೋ, ವರ್ಷ
ಧಾರಾಶ್ಚ-ಮಳೆಯ ಹಸೆಗಳು, ಯಾವತ್ಯೈ-ಎಪ್ಪುಂಟೋ ತಾವತ್ಯೈಗಾಃ-ಅಪ್ಪು ಆಕಳನ್ನು, ಅದದಾಂ-ಕೊಟ್ಟೆನು || ೧೨ ||
ಅಹಂ-ನಾನು, ಪಯಸ್ವಿನೀಃ-ಹಾಲುಕರೆಯುವ, ತರಾಣೀಃ ಪ್ರಾರಯವುಳ್ಳ, ಶೀಲರೂಪಗುಣೋಪಪನ್ನಾಃ-ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೂ, ಆ
ಕಾರದಿಂದಲೂ ನುಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಪೂರ್ಣಂಗಳಾದ, ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತಾಃ-ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾದ, ಹೇಮಶ್ಯಂ
ಗಾಃ-ಚಿನ್ನದ ಕೊಂಬುಗಳುಳ್ಳ, ರೌಪ್ಯಖುರಾಃ-ಬೆಳ್ಳಿಯಗೊರನು ಕೊಳಗುಗಳುಳ್ಳ, ಸವತ್ಸಾಃ-ಕರಗಣದ ಸಹಿತಂಗಳಾದ, ದು
ಕೂಲಮಾಲಾಭರಣಾಃ-ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಣಂಗಳುಳ್ಳ, ಕಪಿಲಾಃ-ಕಪಿಲವರ್ಣದ ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಅದಾಂ-ಕೊಟ್ಟೆನು ||
ಸ್ವಲಂಕೃತೇಭ್ಯಃ-ಬನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಗುಣಶೀಲವದಭ್ಯಃ-ನುಗುಣಂಗಳೂ ಸತ್ಸವಭಾವವೂ ವುಳ್ಳ, ಸಿದತ್ತುಟುಂ
ಬಿಭ್ಯಃ-ಶ್ರಮವಡುವ ಪೋಷ್ಯವರ್ಗಮುಳ್ಳ, ಶುಕ್ತವತ್ಕೇಭ್ಯಃ-ಸತ್ಯದ ನಿಯಮವುಳ್ಳ, ತಪಶ್ಚುಕ್ತಬ್ರಹ್ಮವದಾನ್ಯಸದಭ್ಯಃ-
ತಪಸ್ಸುಪದಾಧ್ಯಯನವೂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವೂ ದಾತೃತ್ವವೂವುಳ್ಳ, ಟುಂಬಿಭ್ಯಃ-ಪ್ರಾಯದವರಾದ, ದ್ವಿಜಪುಂಗವೆಭ್ಯಃ-ವಿಪ್ರ
ಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ, ಪ್ರಾದಾಂ-ಕೊಟ್ಟೆನು || ೧೪ || ಗೋಭೂಮಿರಣ್ಯಾಯತನಾಶ್ವಹಸ್ತಿನಃ-ಆಕಳು, ಭೂಮಿ-ಭಂಗಾರ, ಮನ್ಯ

ಟು? ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಸುದ್ದಿಯಂ ಬಿ
ನ್ನೆಸುವೆನು || ೧೧ || ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಮಾಣ
ಲು ಎಷ್ಟಿವೆಯೋಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳೆಷ್ಟಿವೆಯೋ
ವರ್ಷ ಧಾರೆಗಳೆಷ್ಟೆಂಟೋ ಅಪ್ಪು ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳವೊ
ಬಂತೆ ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿ ಉತ್ತಮಗೋದಾನಂಗಳಂ ನಾ
ನು ಮಾಡಿದನು || ೧೨ || ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಪ್ರಾಯ್
ವುಳ್ಳ ರೂಪಶೀಲ ಗುಣಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಕಪಿಲಾ ಗೋ
ವುಗಳನ್ನು ಭಂಗಾರದ ಕೊಂಬುಗಳು ಬೆಳ್ಳಿಯಗೊರ
ಸುಗಳು ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕರುಗಳು ವ
ಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಮಾಲಿಕೆಗಳು ಉಳ್ಳಂತೆ ಅಲಂಕರಿಸಿ ದ
ನುಗೆಯ್ದನು || ೧೩ || ಅಲಂಕೃತರಾದ ಗುಣಶೀಲಯುಕ್ತ
ರಾದ ದಿವದ್ರಿದಿಂ ಕಪ್ಪುಪಡುವ ಪತ್ನೀವ್ರತಾದಿಗಳುಳ್ಳ

ಪಂಭೆವಿಲ್ಲದ ಆಚಾರವುಳ್ಳ ತಪಸ್ಸಿನಿಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ವೇದಾಧ್ಯಯನಶೀಲರಾದ ಸಾತ್ವಿಕರಾದ ಯೌವನಸ್ಥರಾದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ || ೧೪ || ಗೋಭೂಧನಗೃಹಾಶ್ವಗಜಂಗಳಂ ದಾಸಿಯಬೊಡನೆ ಯುಕ್ತವಾದ ಕನ್ಯೆಯರಂ ತಿಲರಜಿ

ವಾಸಾಂಸಿರತ್ನಾನಿಪರಿಚ್ಛದಾಕರಧಾನಿಪ್ಪಾಶ್ಚ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚೇರಿತಂಚಪೂರ್ಮುಂ ||೧೫|| ಕಸ್ಯಚಿದ್ವಿಜಮಾ
ಖ್ಯಸ್ಯಭ್ರಮ್ಯಾಗೌರ್ಮಮಗೋಧನೆ | ಸರಪೃ ಕ್ತಾದವಿದುಮಾಸಾಚಮಯಾದತ್ತಾದ್ವಿಜಾತಯತಾಂನೀ
ಯಮಾನಾಂತಾಸ್ವಮಿದ್ಯಮೋಷ್ಟ್ಯವಾಚಮಮತಿತಮ | ಮಮತಿಪ್ರತಿಗ್ಮಹ್ಯಹಸ್ಯಗೋಮದತ್ತವಾನಿ
ತಿ ||೧೬|| ವಿಪ್ರವಿವದಮಾನಾಮಾಮಾಚತುಸ್ಸಾರ್ಥ ಸಾಧಕಾ | ಭವಾಕದಾತಾಪಹರತೀತಚ್ಚು
ತ್ವಾಮಿಭವದ್ಭ್ರಮೇ ||೧೭|| ಅನುನೀತಾಪುಭಾವಿಪ್ರಾಧರ್ಮಕೃಣಗತೇನಮ | ಗವಾಂಲಕ್ಷಂಪ್ರಕೃತ್ಯಾ
ನಾಂದಾಸ್ಯಾಮ್ಯಾಪಾದ್ರಿಯತಾಹ್ವ ||೧೮|| ಭವಂತಾವನುಗೃಹ್ಯೇತಾಂಕಿಂಕರಸ್ಯಾವಿಜಾನತಃ |

ಕುಡುರೆ ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ಸದಾನೀ-ಪಾದಿಯರಿಂ ಸಹಿತರಾದ, ಕನ್ಯಾ-ಮಡುವೆಯಲ್ಲದ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನೂ, ತಿಲರೂಪ್ಯಯ್ಯಾ-
ವಿಳ್ಳು ಬೆಳ್ಳು ಹಾಸಿಗಳನ್ನೂ, ವಾಸಾಂಸಿ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ರತ್ನಾನಿ-ಮಣಿಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಸಪರಿಚ್ಛದಾಕ-
ಗೌಸಣಿಗ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಕರಂಗಳನ್ನೂ, ರಥಾಕ-ತೇರುಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು. ಯಜ್ಞಾ-ಯಾಗಂಗಳು, ಇಪ್ಪಾಶ್ಚ-ಆಚರಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟವು, ಪೂರ್ದಂಚ-ಕೆರೆ ಭಾವಿ ಕಾಲುವೆ ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮವೋ, ಚರಿತಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೧೫|| ಕಸ್ಯಚಿತ್-ಒ
ಪ್ಪಾನೊಬ್ಬನಾದ, ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯಸ್ಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠ, ಗೌ-ಆಕಳು, ಭ್ರಮ್ಯಾ-ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಾಗಿ, ಮಮ-ನನ್ನ, ಗೋ
ಧನೇ-ಪಶುಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಸಂವೃಕ್ತಾ-ದರತುಕೊಂಡಿತು. ಅವಿದುಮಾ-ಅರಿಯದೆ ಇರುವ ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಸಾಚ-ಆಚಾರ
ಹೃಣನ ಗೋವೊಕೊಡ, ದ್ವಿಜಾತಯೇ-ಮತ್ತೋರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ವತ್ತಾ-ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೧೬|| ನೀಯಮಾನಾಂ-ಒ
ಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ತಾಂ-ಆ ಗೋವನ್ನು, ದೃಷ್ಟಾ-ನೋಡಿ, ತತ್ಸ್ಯಾಮಿ-ಅದಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ ವಿವ್ರನು, ಮಮೇತಿ-ನನ್ನ
ಹೆಂದು, ತಂ-ಒಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂ ಕುರಿತು, ಉವಾಚ-ನುಡಿದನು, ಪ್ರತಿಗ್ಮಹೀ-ದಾನವಂ ಪಡೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವ
ವನು, ಮೇ-ನನಗೆ, ನೃಗೊದತ್ತವಾಕ-ನೃಗರಾಯನು ಕೊಟ್ಟನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆನುತಲೂ, ಮಮೇತಿ-ಅದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಂಡ
ತೂ, ಆಕಾ-ನುಡಿದನು ||೧೭|| ವಿವದಮಾನಾ-ವಿವಾದವಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ, ವಿಪ್ರಾ-ಆ ದ್ವಿಜರಿರ್ದರೂ, ಸಾರ್ಥ ಸಾಧಕಾ-
ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಜನವಂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲುಚ್ಛವರಾಗಿ, ಪಾಂ-ನನ್ನಂಕುರಿತು, ಭವಾಕ-ನೀನು, ದಾತಾ-ಕೊಟ್ಟವನೆಂತ
ಲೂ, ಅಪಪರ್ತೇತಿ-ಕಿತ್ತುಕೊಂಡವನೆಂತಲೂ, ಊಚತು-ಹೇಳಿದರು, ತತ್-ಆ ಮಾತನ್ನು, ಕೃತಾ-ಕೇಳಿ, ಮೇ-ನನಗೆ,
ಭ್ರಮಾ-ಭ್ರಾಂತಿಯು, ಅಭವತ್-ಆಯಿತು ||೧೮|| ಧರ್ಮಕೃಣಗತೇನ-ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಮೇ-ನನ್ನಂ
ಕು, ಉಭಾತಾವಿಪ್ರಾ-ಈರ್ವರಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, ಅನುನೀತಾ-ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟರು || ಹೇಗೊ
ಪರೆ, ಪ್ರಕೃತ್ಯಾಪಾಂ-ಇಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮಂಗಳಾದ, ಗವಾಂ-ಆ ಕಳು, ಲಕ್ಷಂ-ನೂರುಸಾವಿರವನ್ನು, ದಾಸ್ಯಾಮಿ-ಕೊಡು
ತ್ತಿರುವೆನು. ಏಷಾ-ಈಯಾಕಳು, ಪ್ರದೀಯತಾಲ-ಕೊಡಲಿ ||೧೯|| ಅವಿಜಾನತಃ-ಅರಿಯದೆಇರುವ, ಕಿಂಕರಸ್ಯ-ಸೇವಕನಾ

ತ ಶಯನಂಗಳಂ ವಸ್ತ್ರರತ್ನಗೃಹೋಪಕರಣಂಗಳಂ ರಥಂಗಳಂ ಸಹ ದಾನಂಗೆಯ್ದು ನೆನ್ನಿಂದ ಯಜ್ಞಗಳು
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ವಾಪೀಕೂಪಾದ ಧರ್ಮಗಳೂ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ||೧೫|| ಹೀಗಿರಲು ಪ್ರತಿಗ್ರಹ ಪರಾಜ್ಯುಖನಾದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಗೋವು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಾಗಿನನ್ನ ಗೋಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಯಿತ್ತು. ಅದನರಿಯದೆ ನಾನು ಆಗೋ
ಪಂ ಮತ್ತೋರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ||೧೬|| ಬಳಿಕ ಅವನಿಂದ ತನ್ನಾಶ್ರಮವನ್ನು ಎಯ್ದಿಗಲ್ಪಡುತ್ತಿರು
ವಾಗ, ಸ್ವತ್ಯಕ್ರನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನೋಡಿ ಇದು ನನ್ನೆಂದು ನುಡಿಯೆ, ಪ್ರತಿಗ್ರಹಕರ್ತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ನು ತನಗೆ ನೃಗರಾಯನು ಕೊಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದನು ||೧೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಬ್ಬರೂವಿವಾದಂಗೆಯ್ಯು
ತ ನನ್ನ ಸಮೀಪವನೆಯಿ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಕರ್ತನು ನೀನುದಾತನೆಂತಲೂ ಸ್ವತ್ಯಕ್ತನು ನೀನು ಅಪಹರಿಸಿದವ
ನೆಂತಲೂ ನನ್ನಂನುಡಿದರು. ಅದಂಕೇಳಿ ನನಗೆ ಭ್ರಾಂತಿಯುಂಟಾಯಿತು ||೧೮|| ಬಳಿಕ ಧರ್ಮಸಂಕಟದಲ್ಲಿನಿ
ಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನೆಂತೆನೆ- ಎಲೈಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿರಾ! ಒಂದೇ ಹೆರಿಗೆಯಾಳ್ಳಿ ಲಕ್ಷಗೋವುಗ
ಳಂ ನಾನು ಕುಡುತ್ತೇನೆ, ಈಗೋವಂ ಪುನಃ ನನಗೆ ಕುಡುವರಾಗಿರಿ, ತಿಳಿಯದೆಯಿರುವ ನಿಂಮಂಕಿಂಕರನಾದ ನ
ನ್ನಂಅನುಕ್ರಹಿಸಿರಿ; ||೧೯|| ಧರ್ಮಸಂಕಟದಿಂದ ಅಕುಚಿಯಾದ ನಡಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳತಲಿರುವನನ್ನಂ ಉದ್ಧರಿಸಿರಿ, ಎಂ

ಸಮುದ್ಧರತಂಮಾಂಕ್ಷಭ್ರಾತ್ವತಂತನ್ನಿರಯಶುಭಿಃ ||೧||ನಾಹಂಪ್ರತಿಚ್ಛೇದ್ಯವೈರಾಜನ್ನಿತ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತಿ
ಸ್ಯಾಮ್ಯಪಾಕ್ರಮತ್ರಿ ನಾನ್ಯದ್ಗವಾಮಪ್ಯಯತಮಿಚ್ಛಾವಿರಾತ್ಮಪರೋಯಯಾ ||೨||ಎತಸ್ಮಿನ್ನಂತ
ರಿಯಾಮ್ಯದೂರ್ತೈರ್ನೀರ್ತೋಯಮಕ್ಷಯಮ್ | ಯಮನಸ್ತ್ವಸ್ತತ್ರಾಹಂದವದವಜಗತ್ಪತೇ ||೩||
ಪೂರ್ವಂತ್ಯಮಶುಭಂಭುಂಕ್ಷ್ಯುಉತಾಹೋನ್ಯಪತೇಶುಭಮ್ | ನಾಂತಂದಾನಸ್ತಭವತಃಪಶ್ಯಲೋಕಗ್ಯಭಾ
ಸ್ಯತಃ ||೪||ಪೂರ್ವಂದೆನಾಶುಭಂಭುಂಜಇತಿಪಾತ್ರಹಪತಿಸಃ | ತಾವದದ್ರಾಕ್ಷಮಾತ್ಮಾನಂಕೃಕಲಾ
ಸಂಸತಕ್ಪ್ರಭೂ ||೫||ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಸ್ಯವದಾನ್ಯಸ್ಯತವದಾಗ್ಯಕೇವ | ಸ್ತುತೀರ್ನಾದ್ಯಾಪಿವಿಧ್ವಸ್ತಾ
ಭವತ್ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥಿನಃ ||೬|| ಸತ್ತ್ವಂಕಥಂಮಮನಿಭೂಕ್ತಪಥಃಪರಾತ್ಮಾಯೇಗೀಶ್ವರೈಶ್ಚ ತಿದ್ಧ

ದ ನನಿಗೆ, ಭವಂತೌ-ನೀವೀರ್ವರೂ, ಅನುಗೃಹ್ಣೀತಾಂ-ಅನುಗ್ರಹವಂ ಮಾಡಿ. ಅಶುಭೇ-ಅಮಂಗಳವಾದ, ನಿರಯೇ-ನರಹ
ದಲ್ಲಿ, ಪಪಂತಂ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಕೃಭ್ರಾತ್-ಕಷ್ಟದದೇಶಯಿಂದ, ಸಮುದ್ಧರತಂ-ನೀವೀರ್ವರೂ ಎತ್ತಿ ||೧||
ರಾಜ-ಧೊರೆಯೇ, ಅಹಂ-ನಾನು, ನಪ್ರತಿಚ್ಛೇದ್ಯವೈ-ನಿನ್ನೆ ಲಕ್ಷಗೋವುಗಳನ್ನು ಬಯಸುವುದೇ ಇಲ್ಲವು. ಇತ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತಿ-ಹೀಗೆ
ಹೇಳಿ, ಸ್ಯಾಮ್ಯವಿರಾ-ಗೋಸ್ವಂತವುಳ್ಳವನು, ಅಪಾಕ್ರಮತ್-ಹಿಂದನಕ್ಕೆ ಹೋದನು ಇತರತ್-ಇದಂಹೂರತು ಬೇರೆಮಾದ, ಗವಾ
ಮಯುತಮಪಿ-ಗೋವುಗಳ ಹತ್ತಿಸಾವಿರವನ್ನಾದರೂ, ನೇಚ್ಛಾವಿರಾತಿ-ಬದುಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಅವರಃ-ಮತ್ತೋರ್ವನು, ಯ
ಯೌ-ತೆರಳಿದನು ||೨|| ಎತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ-ಈ ಯವಕಾಶದಲ್ಲಿ, ಯಾಮ್ಯಪ್ರಿಮೋತ್ಪತಿ-ಯಮನ ಆಳುಗಳೊಡ, ಯಮಕ್ಷಯಂ-
ಯಮನ ಮನೆಯನ್ನು, ನೀತೇ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಅಹಂ-ನಾನು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ದೇವದೇವ-ದೇವರಿಗೆ ದೇವನಾದ, ಜಗತ್ಪತೇ-ವಿ
ಶ್ವನಾಥನೇ ! ಯಮೇನ-ಯಮನಿಂದ, ಪೃಷ್ಠಿ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟನು ||೩|| ತ್ವಂ-ನೀನು ಪೂರ್ವಂ-ಮುಂಚೆ, ಅಶುಭಂ-ಪಾಪ
ವನ್ನು, ಭುಂಕ್ಷ್ಯ-ಅನುಭವಿಸು, ಸ್ವಪತೇ-ಧೊರೆಯೇ, ಉತಾಹೋ-ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಶುಭಂ-ಪುಣ್ಯವಂಅನುಭವಿಸುವೆಯೋ ? ಭವ
ತೇ-ನಿನ್ನೆ, ದಾನಸ್ಯ-ದಾನದಿಂದಾದ, ಭಾಸ್ವತಃ-ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಲೋಕಸ್ಯ-ಪುಣ್ಯಲೋಕದ, ಅತೇ-ಕಡೆಯನ್ನು, ನಪಶ್ಯೇ-
ಕಾಣೆನು, ಎಂದನು|| ದೇವ-ಯಮದೇವನೇ, ಪೂರ್ವಂ-ಮುಂಚೆ, ಅಶುಭಂ-ಪಾಪವನ್ನು, ಭುಂಜೇ-ಅನುಭವಿಸುವನು, ಇತಿ-
ಹೀಗೆಹೇಳಿದನು, ಸಃ-ಅವನು-ಪತೇತಿ-ಬೀಳಿಂವು, ಪ್ರಾಹ-ನುಡಿದನು. ಪ್ರಭೋ-ಒಡೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ ! ತಾವತ್-ಅಪ್ಪ
ರಲ್ಲಿ, ಪರ್ತ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಆತ್ಮಾನಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಕೃಕಲಾಸಂ-ಹೆಂಟೆ ಗೊಪ್ಪನ್ನಾಗಿ, ಅದ್ರಾಕ್ಷ-ಕಂಡನು||೪||ಕೇಶ
ವ-ಕೃಷ್ಣನೇ, ಭವತ್ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥಿನಃ-ನಿನ್ನೆ ದರ್ಶನವಂ ಬಯಸುವ, ತವದಾಸಸ್ಯ-ನಿನ್ನೆ ಸೇವಕನಾದ ನನಗೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ-
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನಾದ, ವದಾನ್ಯಸ್ಯ-ಬಹುಪಾತಾರನಾದ, ನಿನ್ನ-ಸ್ತುತೀ-ನೆನಪು, ಅದ್ಯಾಪಿ-ಈಗಲೂಕೂಡ, ವವಿಧ್ವಸ್ತಾ-
ನಾಕವುಳ್ಳದ್ದಾಗಲಿಲ್ಲವು ||೫|| ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಪ್ರಭುವೇ, ಯೇಗೀಶ್ವರೈಃ-ಯೇಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರೊಡ,

ದು ನಾನು ಪಾರ್ಥಿನಿದನು. ಬಳಿಕ ಸ್ವತ್ವಕರ್ತನಾದ ದ್ವಿಜನು ಕೋಪದಿಂದ ತಾನು ಲಕ್ಷಗೋವುಗಳಂ ಪ್ರತಿ
ಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪೇಳಿತೆರಳಿದನು ||೧||ಪ್ರತಿಗ್ರಹಕರ್ತನಾದ ದ್ವಿಜನು ದುರಾಗ್ರಹದಿಂದ ನನ್ನಂಕುರಿತು
ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಈಗೋವಂಬಿಟ್ಟು ಲಕ್ಷಗೋವುಗಳಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ಸಾವಿರಗೋವುಗಳಂಕೊಟ್ಟರೂ ಅ
ವುಗಳನ್ನಾ ನೊಲ್ಲೆನೆಂದು ತೆರಳಿದನು ||೨|| ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಹೀಗಿರು
ಲು ನಾನು ಯಮದೂತರಿಂದ ಯಮಪುರವನೆಯ್ವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯಮನಿಂದ ಹೀಗೆ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟನು||೩||
ಎಂತೆನೆ- ಎಲೈಅರಸೇ! ಮುಂಚೆ ಪಾಪಫಲವನನುಭವಿಸುವೆಯೋ? ಅಲ್ಲದೆ ಪುಣ್ಯಫಲವನನುಭವಿಸುವಿಯೋ? ನಿನ್ನ
ದಾನಧರ್ಮಗಳಿಂ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳಿಗೆ ಅಂತವಂಕಾಣೆನೆಂದನು ||೪||ಯಮನಂಕು
ರಿತು ನಾನು ಮೊದಲು ಪಾಪಫಲವನನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿತಲೂ ಆಯಮನು ಹಾಗೆಯೇಆಗಲಿ ನೀನುಭೂ
ಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವನಾಗೆಂದನು||೫||ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಹೆಂಟೆಗೋದವನ್ನಾಗಿ ಕಂಡನು.
ಎಲೈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನಾಗಿ ದಾತೃವಾಗಿ ನಿನ್ನದಾಸನಾಗಿ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವನಾ
ದ್ದರಿಂದ ಆಂತಾನನಗೆ ಆಸ್ಮರಣವು ನಮ್ಮವಾಗಲಿಲ್ಲ ||೬|| ಪ್ರಭುವಾದೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀನು ಪರಮಾತ್ಮನಾ

ಕಾಮಲಹೃದ್ವಿಭಾವ್ಯಃ | ಸಾಕ್ಷಾದಧೋಕ್ಷಜಉರುವ್ಯಸವಾಂಧಬುದ್ಧಿಸ್ಸೃಷ್ಟವದ್ಯಕೃಷ್ಣಹಯಸ್ಯಭಿ
ವಾಪವರ್ಗಃ || ೧೬ || ವೆವೆವಜಗನ್ನಾಥಗೋವಿಂದಪುರುಷೋತ್ತಮ | ನಾರಾಯಣಾತ್ಮಪೀಕೇಶಪುಣ್ಯಶ್ಲೋ
ಕಾಚ್ಯುತಾವ್ಯಯ || ೧೭ || ಅನುಜಾನೀಹಿಮಾಂಕೃಷ್ಣಾಭಯಾಂತಂದವಗತಿಂಪ್ರಭೋ | ಯತ್ರಕ್ವಾಪಿಸ
ತಶ್ಚತೋಭೂಯಾನ್ಮೈತ್ವತ್ವದಾಸ್ವದಮ್ || ೧೮ || ನಮಸ್ತಸ್ಮೈಸರ್ವಭಾವಾಯಬ್ರಹ್ಮಣಂತಶಕ್ತಯಃ |
ವಾಸುದೇವಾಯಕೃಷ್ಣಾಯಯೋಗಾನಾಂಪತಯನಮಃ || ೧೯ || ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾತ್ವತಂಪರಿಕ್ರಮ್ಯಸಾಧೌಸ್ಪೃ
ಹ್ಯಾಪ್ತಸ್ವಮೌಳಿನಾ | ಅನುಚ್ಛೇತೋವಿಮಾನಾಗ್ರಮಾರುಹತ್ಪಶ್ಯತಾಂನೃಣಾಮ್ || ೨೦ || ಕೃಷ್ಣಾಪಃ

ಸ್ಮೃತಿದ್ಯುಕಾ-ವೇದಾಂತಶ್ಲೋಕನಿರೂಪಣೆಯಿಂದ, ಅಮಲಹೃದ್ವಿಭಾವ್ಯಃ-ನಿರ್ಮಲಹೃದ್ವಿಭಾವ್ಯನಾದ, ಅಧೋಕ್ಷಜಃ-ಇಂದ್ರಿಯಕಣ್ಣಿನವನ್ನು ಅಧಃಕರಿಸಿರುವವನಾದ, ಪರಾತ್ಮಾ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದ, ಯಸ್ಯಭವಾಪವರ್ಗಃ-ಯಾವಪುರುಷನಿಗೆ ಸಂಸಾರಮೋಕ್ಷವಾಗತಕ್ಕದ್ದೋ ತಸ್ಯದೃಶ್ಯಃ-ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸತಕ್ಕವನಾದ, ಸತ್ವಂ-ಅನೀದ್ರ, ಉರ-ವ್ಯಸನಾಂತಬುದ್ಧಿಃ-ಅಧಿಕಮಃಖಗಳಿಂದ ಮೂಢವಿವೇಕನಾದ ನನಗೆ, ಇತ್ಯಪ-ಇಲ್ಲಿಯೇ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದವನು, ಕಥಂಸ್ಯಾತ್-ಹೇಗಾದಿಯೇ || ೧೬ || ದೇವದೇವ-ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ದೇವರಾದವನೇ ! ಜಗನ್ನಾಥ-ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನೇ, ಗೋವಿಂದ-ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವವನೇ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ-ಪರಮಾತ್ಮನೇ, ನಾರಾಯಣ-ಸರ್ವಭೂತಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವನೇ, ವೃಷೀಕೇಶ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನೇ, ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ-ಪುಣ್ಯಪುರುಷನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನೇ, ಅಬ್ಯುತ-ಹಸಿಯಿಲ್ಲದವನೇ, ಅವ್ಯಯ-ನಾಶರಹಿತನೇ || ೧೭ || ಕೃಷ್ಣ-ಅವಿದ್ಯಾಬಂಧವನ್ನು ಉತ್ತಮುಕ್ತಿಯ ಬೆಳೆಯಿಡುವವನೇ, ಪ್ರಭೋ-ಒಡೆಯನೇ, ದೇವಗತಿಂ-ದೇವತೆಗಳ ಪದವಿವಿಂಕುರಿತು, ಯಾಂತಂ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಅನುಜಾನೀಹಿ-ಅಪ್ಪಣೆಕೂಟುಪಕಟಿಸು, ಯತ್ರಕ್ವಾಪಿ-ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ, ಸತ-ಇರುವ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಚೇತಃ-ಮನಸ್ಸು, ತ್ವತ್ಪದಾಸ್ವದಂ-ನಿನ್ನ ಪದಗಳ ಆಶ್ರಯವುಳ್ಳದ್ದು, ಭೂಯಾತ್-ಆಗಲಿ || ೧೮ || ಸರ್ವಭಾವಾಯ-ಸರ್ವರೂಪವಾಗುವ, ಬ್ರಹ್ಮಣೇ-ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದ, ಅನಂತಶಕ್ತಯಃ-ಅಪರಿಮಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಲ್ಲ, ವಾಸುದೇವಾಯ-ಸರ್ವಾಧಿಪತ್ಯನಾದ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾದ, ಯೋಗಾನಾಂಪತಯೇ-ಧ್ಯಾನೋಪಾಯಾದಿಗಳ ಗೊಡೆಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಭೂಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಮಲದಾಯಕನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ, ತೇ-ನನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕರವು, || ೧೯ || ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ-ಹೇಗೆಹೇಳಿ, ತಂ-ಅ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ-ಬಲಗೊಂಡು, ಸ್ವಮೌಳಿನಾ-ತನ್ನ ತಲೆಯಿಂದ, ಪಾದೌ-ಕೃಷ್ಣನಜರಗಳನ್ನು, ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ-ಸೋಂಕಿ, ಅನುಚ್ಛೇತಃ-ಅಪ್ಪಣೆಯಂಕೊಂಡವನಾಗಿ, ನೃಣಾಂಪಶ್ಯತಾಂ-ಮನುಷ್ಯರು ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ವಿಮಾನಾಗ್ರಾಠಿ-ಗಗನರಥಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ್ದನ್ನು, ಆರುಹತ್-ವರಿದನು || ೨೦ || ದೇವಕೀಸುತಃ-ದೇವಕಿಯಮಗನಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ

ದ್ದರಿಂದ ಯೋಗೀಶ್ವರರಿಂ ಉಪನಿವತ್ತೆಂಬ ಕಂಗಳಿಂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗಿರುವಿ. ಇಂದ್ರಿಯಜನ್ಯಜ್ಞಾನವಂ ಅಧೋಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ನೀನು ಯಾವಪುರುಷನಿಗೆ ಸಂಸಾರನಿವೃತ್ತಿಯುಂಟಾಗತಕ್ಕದ್ದೋ ಅಂತವನಿಗೆ ಮಾತ್ರದೃಶ್ಯನಾದೀಯೇ? ಇಂತಾ ಕೃಕಾಶಾಜನ್ಯದಿಂದಂಟಾದ ದುಃಖದಿಂ ಮೂಢವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನನಗೆ ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ನೀನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದದ್ದು ಆಕ್ಷರ್ಯವೇ ಸರಿ || ೧೬ || ದೇವೋತ್ತಮನೇ ! ಜಗತ್ಪತಿಯೇ ಗೋವಿಂದನೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ನಾರಾಯಣನಾದ ಹೃಷೀಕೇಶನಾದ ಸುಜನರಿಂ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಚ್ಯುತನಾದ ಅವ್ಯಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ! || ೧೭ || ದೇವಲೋಕವನೆಯ್ದಲೋಕಾಗ ನನ್ನಂ ಆಚ್ಛೇಪಿಸುವನಾಗು, ನಾನೆಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತವಾಗಿ ರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು || ೧೮ || ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚೋಪ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣನು, ಬ್ರಹ್ಮರೂಪನು, ಅನಂತಶಕ್ತಿಗಳುಳ್ಳ ವಾಸುದೇವನು, ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಫಲಪ್ರದನೂ, ಆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರವು || ೧೯ || ಎಲೈಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ! ಆನ್ಯಗಡಾಯನು ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಪದ್ರಕ್ಷಿಣಂಗೆಯ್ದು ತನ್ನ ಕಿರೀಟದಿಂ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಪದ್ಮಂಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಜ್ಞಾಪ್ತನಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂನೋಡುತ್ತಿರಲಾ ಉತ್ತಮವಿಮಾನವನೇ ಶಿಷ್ಯರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು || ೨೦ || ಅಮೇಲೆ ದೇವಕೀಪುತ್ರನೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಿಯನೂ, ದೇವೋತ್ತಮನೂ, ಧರ್ಮಾ

ಉಚಿತಂಪ್ರಾಕೃತಭಗವಾಽದೇವಕೀಸುತಃ | ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯವೇವೋಧರಾತ್ಮಾರಾಜನ್ಯಾನನುಶಿಕ್ಷಯಾ || ೩೧ ||
 ದುರ್ಜರಂಬತಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂಭುಕ್ತಮಗ್ನಿ ಮೃಗಾಂಗಪಿ | ತೇಜೀಯನೋಪಕೀಮಾತರಾಷ್ಟ್ರವಿಾತ್ಯರಮಾ
 ನಿನ್ಯಾ || ೩೨ || ಸಾಹಂಹಾಲಾಹಲಾಮನ್ಯೋವಿಷಂಯಗ್ಯಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ | ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂಹಿವಿಷಂಪೂಕ್ತಂ
 ನಾಸ್ಯರೃತಿವಿಧಿಭುವಿ || ೩೩ || ಹಿನಸ್ತಿವಿಷಮತ್ತಾರುಮ್ನಿ ರದಿಭುಪ್ರಶಾವ್ಯತಿ ! ಕುಲಂಸಮೂಲಂ
 ಹತಿಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಾರಣಿಪಾವಕಃ || ೩೪ || ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂದುರನುಚ್ಛೇತಂಭುಕ್ತಂಹಂತಿ ತ್ರಿಪೂರಂಪಮ || ೩೫ ||
 ಸಹ್ಯತುಬಲಾದುಭುಕ್ತಂಹಂತೀರ್ವಾ ದಶಾಪರಾ || ೩೬ || ರಾಜಾನೋರಾಜಲಕ್ಷ್ಯಾ ಚನೇತ್ಯವಾತಂವಿ

ಸುವನಾದ, ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ-ಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದ, ಭಗವಾಃ-ನರಪುಂಜನಾದ, ಕೃಷ್ಣಾ-ಹರಿಯು, ರಾಜನ್ಯಾ-ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ
 ರಾದ ಧೀರಗಳಿಗೆ, ಅನುಶಿಕ್ಷಯಾ-ಬುದ್ಧಿಯಂಕಲಿಸುವವನಾಗಿ, ಪರಿಜನಂ-ಸೇವಕಜನವಂ ಕುರಿತು, ಪಾಪ-ನುಡಿದನು || ೩೧ ||
 ಬತ-ಬೇದವು, ಮನಾಕ್-ಸ್ವಲ್ಪವೇ, ಭುಕ್ತ-ಮಪಿ-ತಿನ್ನಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದರೂ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ-ಬ್ರಹ್ಮಣನ ಸ್ವತ್ತು, ಅಗ್ನಿ-ಬೆಂಕಿ
 ಗಿಂತಲೂ, ತೇಜೀಯಸಃಅಪಿ-ಅತೀತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನಿಗೂ. ದುರ್ಜರಂ-ಪ್ರಮಾಸದಿಂದಲೂ, ಜೀರ್ಣಿಸಿದಕ್ಕವುದಿಲ್ಲವು, ಈಶ್ವರ
 ಮಾನಿನಾಂ-ನಾವು ಪೃಥುಗಳೆಂಬ ಗರ್ವವುಳ್ಳ ರಾಷ್ಟ್ರಂ-ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಜೀರ್ಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಕಿಮುತ-ವಿಷವೇಳತಕ್ಕದ್ದು?
 ಮನ್ಯು-ಯಾವುದಕ್ಕೆ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ-ಕಾಮಕವಾದ ಮುದ್ದುಂಟೋ, ತತ್-ಹಾಲಾಹಲಂ-ಆ ವಿಷವನ್ನು, ವಿಷಂ-ಪ್ರಾಣಹಾರಕವೆ
 ನ್ನಾಗಿ, ಅಹಂನಮನ್ಯೋ-ನಾನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂಹಿ-ಬ್ರಹ್ಮಣನ ಸ್ವತ್ವವಲ್ಲವೆ ವಿಷಂ-ವಿಷವೆಂದುಪ್ರೋಕ್ತಂ-ಹೇ
 ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಭುವಿ-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಅಸ್ಯ-ಇದಕ್ಕೆ, ಪ್ರತಿವಿಧಿ-ಪ್ರತೀಕಾರವು, ನ-ಇಲ್ಲವು || ೩೩ || ವಿಷಂ-ಗರಳವು, ಆತ್ಮಾ
 ರಂ-ತಿನ್ನುವನನ್ನು, ಹಿನಸ್ತಿ-ಹಿಂಸೆಪಡಿಸುತ್ತೆ, ವಹ್ನಿ-ಬೆಂಕಿಯು, ಅದ್ಭಿ-ನೀರುಗಳಿಂದ, ಪ್ರಕಾಮ್ಯತಿ-ಸಂದಿಹೋಗುತ್ತೆ,
 ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಾರಣಿಪಾವಕಃ-ಬ್ರಹ್ಮಣರ ಸ್ವತ್ತೆಂಬ ಅರಣಿಯಿಂದಹುಟ್ಟಿದ ಬೆಂಕಿಯು, ಕುಲಂ-ಅಪಹರಿಸಿತಿನ್ನುವನ ವಂಶವನ್ನು,
 ಸಮೂಲಂ-ಬುಡನಹಿತವಾಗಿ, ದಹತಿ-ಸುಡುತ್ತಿದೆ || ೩೪ || ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ-ಬ್ರಹ್ಮಣರ ಸ್ವತ್ತು, ದುರನುಚ್ಛೇತಂ-ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಲ್ಪ
 ಡದೆ ಇರುವವಾಗಿ, ಭುಕ್ತಂ-ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದರೆ, ತ್ರಿಪೂರಂ-ಮೂರುತಲಾಂತರಗಳ ಕುಲವನ್ನು, ಹಂತಿ-ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿ
 ದೆ, ಪ್ರಸಕ್ಯ-ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಬಲಾತ್-ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ, ಭುಕ್ತಂ-ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದರೂ ಪುರ್ವಾ-ದಶ-ಹಿಂದಣದ ಹ
 ತ್ತು ತರಾಂತರಗಳನ್ನೂ, ಅಪರಾ-ದಶ-ಮುಂದಣದಹತ್ತು ತರಾಂತರಗಳನ್ನೂ, ಹಂತಿ-ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದೆ || ೩೫ || ರಾಜಾನಃ-
 ಅರಸುಗಳು, ರಾಜಲಕ್ಷ್ಯಾ-ಧೀರತನದ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ, ಆತ್ಮಪಾತಂ-ತಮ್ಮ ಬೀಳುವಿಕೆಯನ್ನು, ನವಿಷ್ತೇ- ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು

ತ್ತನೂ, ಭಗವಂತನೂ, ಆದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಅರಸುಗಳೆಂ ಶಿಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ಪರಿಜನರಂ ಕುರಿ
 ತು ವಚನವು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂತೆ || ೩೧ || ಎಲ್ಲವುರೂಪರಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸ್ವತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಭುಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ
 ಅದು ಅಗ್ನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಪುರುಷನಿಗೂಕೂಡ ಜೀರ್ಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಾವೇ ಯಾತ್ಯ
 ರರೆಂದು ದುರಹಂಕಾರವುಳ್ಳ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಅದು ಜೀರ್ಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು? || ೩೨ || ವಿಷಕ್ಕೆ
 ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯುಂಟಾದ್ದರಿಂದ ಅದರನ್ನು ವಿಷವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವಾದರೂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಿಲ್ಲದ
 ವಿಷವಾಗಿರುತ್ತೆ || ೩೩ || ವಿಷವು ತನ್ನನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದವನೋರ್ವನನ್ನೇ ಸುಂಹಿಸುತ್ತೆ, ಬೆಂಕಿಯೂ ನೀರಿನಿಂ
 ದ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತೆ. ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವೆಂಬ ಅರಣಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಗ್ನಿಯಾದರೂ ವಂಶವನ್ನೂಕೂಡ ಸಹ
 ಮೂಲವಾಗಿ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೆ || ೩೪ || ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಮೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಭುಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವ
 ತ್ವವು ಭುಜಿಸಿದವನ ಪುತ್ರಪೌತ್ರರಂಸಹ ಕೊಲ್ಲುತಿದೆ. ರಾಜಾಶ್ರಯದಿಂದ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
 ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವತ್ತಾದರೂ ಅನುಭವಿಸಿದವನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಮಂದಿ ಪೂರ್ವಪುರುಷರನ್ನೂ ಹತ್ತುಮಂದಿ ಉತ್ತರ
 ಪುರುಷರನ್ನೂ ಹೀಗೆ ಂತಲಾಂತರಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೆ || ೩೫ || ಯಾವವುರೂಪರು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವತ್ತನ್ನು ಆಪೇ
 ಕ್ಷಿಸುವರೋ ಅವರು ನರಕವನ್ನೇ ಚನ್ನಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಯೆಯಿಂದ
 ೧೭೫

ಚಕ್ಷುಃ | ನಿರಯಂಯಭಿಮನ್ಯಂತೇ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂಸಾಧುಬಾಲಿಕಾಃ ||೩೬|| ಗೃಹ್ಣಂತಿಯಾವತಃಪಾಂಸೂಕ್
 ರುದತಾಮಕುಬಿಂದವಃ | ವಿಪ್ರಾಣಾಂಹೃತವಿತ್ತಾನಾಂಪದಾನ್ಯಾನಾಂಕುಟುಂಬಿನಾಮ್ ||೩೭|| ರಾ
 ಜಾನೋರಾಜಕುಲಾಶ್ವತ್ಥಾವತೋಬಾಹುನಿರಂಕುಶಾಃ | ಕುಂಭೀಪಾಕಮುಚ್ಛ್ರೇತುಃಪ್ರಹೃದಾಯಾಪ
 ರೂರಣಃ ||೩೮|| ಸ್ವದತ್ತಾಂಪರದತ್ತಾಂಸಾಬ್ರಹ್ಮವೃತ್ತಿಂಹರತಯಃ | ಪಷ್ಪಿರ್ವರ್ಷಗುಹಪ್ರಾಣಿವಿ
 ಪ್ಪಾಯಾಂಜಾಯತೇಕ್ರಿಮಿಃ ||೩೯|| ಮಾಮೆಬ್ರಹ್ಮಧನಂಭೂಯಾದ್ಯದ್ವಿದ್ಧಾವ್ಯಲ್ಪಾಯುಷೋನ್ಯಪಾಃ
 | ಪರಾಜಿತಾಶ್ಚ್ಯುತಾರಾಜಾಧ್ವಂತ್ಯದ್ವಿನೋಹಿಯ ||೪೦|| ವಿಪ್ರಾಕೃತಾಗಸಮಪಿಮೈವದ್ವ್ಯಕ್ತತಮಾ
 ಮಕಾಃ | ಘ್ನಂತಂಽಬಹುಶಪಂತಂವಾನಮಸ್ಕುರುತಸಿತ್ಯಶಃ ||೪೧|| ಯಥಾಹಂಪ್ರಾಣಮಿವಿಪ್ರಾನನುಕಾ

ವದಿಲ್ಲ. ಯೇ-ಯಾವಅರಸುಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಸ್ವತ್ತನ್ನು, ಅಭಿಮನ್ಯಂತೇ-ಬಯಸುತ್ತಿರುವರೋ, ತೇ-ಅವರು,
 ಸಾಧು-ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಬಾಲಿಕಾಃ-ಮೂಢರಾದ್ದರಿಂದ, ನಿರಯೇ-ನರಕದಲ್ಲಿ, ಬೀಳುವರು ||೩೬|| ವದಾನ್ಯಾನಾಂ-ದಾನಶೀಲರಾದ,
 ಕುಟುಂಬಿನಾಂ-ಪ್ರೇಷ್ಯಮುಳ್ಳವರಾದ, ಹೃತವಿತ್ತಾನಾಂ-ಇತರರಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧನವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ ರುದತಾಂ-ಅಳು
 ತ್ತಿರುವ, ವಿಪ್ರಾಣಾಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ಅಶುಬಿಂದವಃ-ಕಣ್ಣೀರಿನ ತೊಟ್ಟುಗಳು, ಯಾವತಃಪಾಂಸೂಕ್- ಎಷ್ಟುಫೂಳಗಳನ್ನು,
 ಗೃಹ್ಣಂತಿ-ಹೀರುತ್ತಿವೆಯೋ ||೩೭|| ರಾಜಾಣಃ-ಧೀರಗಳಾಗಲೀ, ರಾಜಕುಲಾಶ್ವತ್ಥ-ಹೃತ್ತಿಯವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಪವರಾಗಲೀ,ನಿ
 ರಂಕುಶಾಃ-ತಡೆಬಿಡದವರಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಾಪಹಾರಿಣಿ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಮಾಲನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವವರಾಗುವರೋ, ತೇ-ಅವರು,ಕಂ
 ಭೀಪಾಕೇಷು-ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯು ಕುದಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕುದಿಯಿಸುವ ನರಕಂಗಳಲ್ಲಿ, ತಾವತಃಅಬಾಹು-ಅ
 ಷ್ಪವರ್ಷಗಳು, ಪಚ್ಯಂತೇ-ಬೇಯಿಸಲ್ಪಡುವರು ||೩೮|| ಯಃ-ಯಾವನು, ಸ್ವದತ್ತಾಂ-ತನ್ನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನಾಗ
 ಲೀ, ಪರದತ್ತಾಂವಾ-ಅನ್ಯರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನಾಗಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮವೃತ್ತಿಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು, ಹರೇತ-ಅ
 ಪಹರಿಸುವನೋ, ಸಃ-ಅವನು, ವರ್ಷನಹಸ್ರಾಣಿಷ್ಪಿಂ-೬೦ ಸಾವಿರವರ್ಷಗಳು, ವಿಪ್ಲಾಯಾಂ-ಅಮೇಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕ್ರಿಮಿಃ- ಹುಳಿ
 ವಾಗಿ, ಜಾಮತೇ-ಹುಟ್ಟುವನು ||೩೯|| ಯತ್ಸ್ಮಪಾಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಯಾವಘೋರಗಳು ಯದ್ಗೃಧ್ರಾಃ-ಯಾವಬ್ರಾ
 ಹ್ಮಣ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಅಲ್ಪಾಯುಷಃ-ಸ್ವಲ್ಪವಾದ ಜೀವಿತಕಾಲವುಳ್ಳವರೂ, ಪರಾಜಿತಾಃ- ನೋಲುವಿಕೆ ಯುಂಟಾದವ
 ರೂ, ರಾಜಾಶ್ವತ್ಥ-ಧೋರತನದ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಚ್ಯುತಾಃ-ಜಾರಿದವರೂ, ಉದ್ವೇಗಿನಃ-ಭಯಾಂಶಲವುಳ್ಳವರೂ, ಭವಂತಿ-ಆಗುವ
 ರೋ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಮೇ-ನನಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮಧನಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಸ್ವತ್ತು, ಮಾಭೂಯಾತ್-ಆಗಬೇಡ ||೪೦|| ಕೃತಾಗಸಮ
 ಪಿ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಪರಾಧಮುಳ್ಳವರಾದರೂ, ವಿಪ್ರಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು, ಮಾಮಿಕಾಃ-ನನ್ನವರೇ, ಮೈದದ್ಯಹೃತ-ಅಪಕಾರಗೂ
 ಳನದಿರಿ, ಘ್ನಂತಂ-ಹೊಡೆಯುವವನ್ನಾಗಲೀ, ಬಹು-ಬಹಳವಾಗಿ, ಶಪಂತಂವಾ-ಬಯ್ಯುತ್ತಿರುವವನನ್ನಾಗಲೀ, ನಿತ್ಯಶಃ-ಯಾ

ಕುರುಡರಹಾಗಿರುವ ಅರಸುಗಳು ತಮಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಮೋಹದಿಂದಂಟಾಗುವ ನರಕವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ||೩೬||
 ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೀವನಗಳೆಲ್ಲ ಉದಾರಿಗಳಾದ ಕುಟುಂಬಿಕರಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಜೀವನೋಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಮು
 ಖಿಸುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೇತೋದಕಬಿಂದುಗಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುರೇಣುಗಳಂ ಗ್ರಹಿಸುವವೋ||೩೭||
 ಅಷ್ಟು ಸಂವತ್ಸರಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಜೀವನ ವೃತ್ತಿಗಳಂ ಅಪಹರಿಸಿರುವ ಕರ್ಮಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಅರಸುಗಳು ಕುಂ
 ಭೀಪಾಕವೆಂಬ ಮಹಾನರಕದಲ್ಲಿ ಯಮಕಿಂಕರರಿಂದ ಪಾಕಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡುವರು ||೩೮|| ಯಾವಅರಸು ತನ್ನಿಂದ
 ಅನ್ಯರಿಂದಲಾದರೂ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಿರುವನೋ, ಅಪುರುವನು ಅರವತ್ತು
 ಸಾವಿರವರಾವಂಗಳು ಮಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿರುವನು ||೩೯|| ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅರಸುಗಳು ಯಾವಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧ
 ನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ ತತ್ಸ್ರಗಳಿಂದ ನೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ
 ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರಂಗಳಾದ ಸರ್ಪಂಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವವೋ, ಅಂತಾಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸ್ವತ್ತು ನನಗೂ ಎಂದಿಗೂ
 ಗಂಭವಿಗಬೇಡ ||೪೦|| ಎಳ್ಳೆಸರಿಜನಂಗಳಿರಾ-ಕೇಳಿರಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಪರಾಧಿಯಾದಾಗ್ಯೂ ಅವನಿಗೆ ನೀವು
 ದೋಹವೆಂದಮಾಡಬೇಡಿರಿ ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮಂ ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಲೂ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ತಪಿಸುತ್ತಲೂ ಯಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂ

ಲಂಸಮಾಹಿತಃ | ತಥಾನಮತಯೋಯಂಚಯೋನ್ಯಧಾಮಸದಂಡಭಾಕ್ ||೪೬|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೋ
ಹ್ಯಸಹ್ಯತೋಹರಾಂತರಂಪಾತಯತ್ಯಧಃ | ಅಜಾನಂತಮಪಿಹ್ಯೇನಂನೃಗಂಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೌರಿವ||೪೭||ಎವಂ
ವಿಶ್ರಾವ್ಯಭಗವಾನ್ಮುಕುಂದೋದ್ವಾರಕಾಪ್ರಜಾಃ|ಪಾವನಸ್ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂವಿವೇಶಿಜಮಂದಿರಮ್||೪೮||
ಇತಿಶ್ರೀಮದಾಭಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಚತುಸ್ಸಸ್ಥಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ವಾಗಲೂ, ನಮಸ್ಕರುತೆ-ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿರಿ ||೪೬|| ಅಜಂ-ನಾನು, ಅನುಕಾಲಃ-ಪ್ರತಿ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಮಾ
ಹಿತಃ-ಸಮಾಧಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ವಿಪ್ರಾ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು, ಪ್ರಣಮೇ-ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಯೋಯಂಚ-
ನೀವುಗಳೂ, ನಮತ-ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿರಿ. ಯಃ-ಯಾವವನು, ಅನ್ಯಧಾ-ಇತರದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯೇನಾಗುವನೋ, ಸಃ-ಅವ
ನು, ಮೇ-ನನ್ನಿಂದ, ದಂಡಭಾಕ್-ಶೀಘ್ರವಾಗಿಹೊಂದುವ ನಾಗುವನು ||೪೭|| ಅಪಹೃತಃ-ಹೆಸರುಹೋಗಿಟ್ಟು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಧರ್ಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಸ್ವತ್ತು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಗೌ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಗೋಪು, ಅಜಾನಂತಮಪಿ-ಅರಿಯದೆ ಇರುವದನ್ನಾದರೂ, ಎ
ನಂನೃಗಮಿವ-ಈ ನೃಗರಾಯನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಹರ್ತಾರಂ-ಅಪಹರಿಸಿದವನನ್ನು, ಅಧಃ-ಕಳೆಗೆ, ಪಾತಯತಿ-ಕೆಡಹುತ್ತಿ
ದೆ ||೪೮|| ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಪಾವನಃ-ಪರಿಶುದ್ಧಕರನಾದ, ಭಗವಾನ್-ಶರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಮುಕುಂ
ದಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ದ್ವಾರಕಾಪ್ರಜಾಃ-ದ್ವಾರಕೆಯ ಜನತೆಗಳನ್ನು, ವಿವಿ-ಹೀಗೆ, ವಿಶ್ರಾವ್ಯ-ಕೇಳಿಸಿ, ನಿಜಮಂದಿರಂ-ತನ್ನ ಮನೆ
ನ್ನು, ವಿವೇಶ-ಹೊಕ್ಕನು. ||೪೮||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥ ಬೋಧನೆಯೆಂಬ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂ
ಧಮೊಳಗೆ ೬೮ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವಂ ಮುಗಿದುಮು.

ಕೂಡ ನೀವು ನಿರಂತರವೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರಾಗಿರಿ ||೪೬|| ನಾನು ನಿರಂತರವೂ ಯಾವೇತಿಯಿಂದ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತ
ನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವೆನೋ, ಅದೇರೀತಿಯಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂಕೂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಸುವರಾಗಿರಿ. ಯಾವವನು ಇದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪುವೆನೋ ಅವನು ನನ್ನ ದಂಡನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು ||೪೭||
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಗೋವಂ ತಿಳಿಯದೇ ಯಿರುವ ಈ ನೃಗರಾಯನಂ ಕೂಡ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿದಹಾಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವತ್ತ
ನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಪುರುಷನನ್ನು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹುವುದು ||೪೮|| ಈರೀತಿಯಿಂದ ಜಗತ್ಪಾವ
ನನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವನು ದ್ವಾರಕಾಪುರ ವಾಸಿಗಳಾದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಶ್ರ
ವಣಗೈಯಿ ತನ್ನ ಗೃಹವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. || ೪೮ ||

ಇಂತು ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿ
ಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀ
ಮನ್ಮಹಿಶೂರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ
ವಿರಚಿತವಾದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ,, ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗ
ವತ ಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧ
ಮೊಳು ೬೮ನೇಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಬಲರಾಮಸ್ಯಲನನಂದವ್ರಜಗಮನಾದಿಕಥಾಪೂರಂಭಃ ಪಟ್ಟಿಃ

ಶ್ರೀಶುಕಃ || ಬಲದ್ರುಃಕುರುಶ್ರವ್ಯಭಗವಾಃ ರಥಮಾಸ್ಥಿತಃ | ಸುಹೃದ್ವಿದ್ಯುಹ್ನುರಾತ್ಮಂಠಃ ಪ್ರಯಯಾ
ನಂದಗೂಕುಲಮ್ ||೧|| ಪರಿಷ್ವಕ್ತೃಶ್ಚಿರೋತ್ಕಂಠೈರ್ಗೋಪೈರ್ಗೋಪೀಭರಂವಚ | ರಾಮೋಭಿವಾದ್ಯಪಿತರಾ
ವಾಶೀರ್ಭಿರಭಿನಂದಿತಃ ||೨|| ಚಿರಂನಃಪಾಹಿದಾಶಾರ್ಹಸಾನುಜೋಜಗದ್ವೀಶ್ವರ | ಇತ್ಯಾರೋವ್ಯಾಂಕ
ಮಾಲಿಂಗ್ಯನೈಶ್ಚೈಸ್ಸಿಪಿಚತುರ್ಬಲಮ್ ||೩|| ಗೋಪವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ವಿಧಿವದಭಿವಂದ್ಯಾಭಿವಂದಿತಃ | ಯ
ಧಾವಯೋಯಧಾಸಖ್ಯಂಯಧಾಸಂಬಂಧಮಾತ್ಮನಃ ||೪|| ಸಮುಪ್ತ್ಯಾಥಗೋಪಾಲಾಹಾಸ್ಯಹಸ್ತಗ್ರಹಾ

೬೫ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದರ್ಪಿಕೆ.

[ಶ್ರೀಶುಕವಚನವು.] ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ-ಕಾರವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನಾದ ಪರಿಕ್ಷಿತ್ಯದನೇ, ಭಗವಾಃ- ಐಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನ
ನಾದ, ಬಲಧದ್ರುಃ-ಕೃಷ್ಣನ ಅಂಣನು, ಸುಹೃದ್ವಿದ್ಯುಹ್ನುಃ-ನಂಟರಾದ ಗೋಪರನ್ನು ನೋಡಲೆಳೆದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಉತ್ಕಂಠಃ-
ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಅಸ್ಥಿತಃ-ವಿರುವವನಾಗಿ, ನಂದಗೋಕುಲಂ-ಗೋಲ್ಲರಹಳ್ಳಿಯೆಂದು ಕೂಡ, ಪ್ರಯ
ಯಾ-ತರಳನೆಳೆಸಿದನು ||೧|| ಚಿರೋತ್ಕಂಠೈಃ-ಬಹುಕಾಲದಿಂದಾಸಕ್ತರಾದ ಗೋಪೈಃ-ಗೋಲ್ಲರಿಂದಲೂ, ಗೋಪಿ-ಭಿರೇವಚ-
ಗೊಲ್ಲತಿಯರಿಂದಲೂ, ಪರಿಷ್ವಕ್ತೃಃ-ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ರಾಮಃ-ಬಲದೇವನು, ಪಿತೃ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾದ ಯಶೋ
ದಾನಂದರನ್ನು, ಅಭಿವಾದ್ಯ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಶೀರ್ಭಿಃ-ಹರಕೆಗಳಿಂದ, ಅಭಿನಂದಿತಃ-ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ||೨||
ಜಗದ್ವೀಶ್ವರ-ಲೋಕಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ ದಾಶಾರ್ಹ-ದಶಾರ್ಹರತಿಬ ಯಾದವರಕುಲದಲ್ಲಿ ಜುಟ್ಟಿದವನಾದ ರಾಮನೇ, ಸಾನುಜಃ-
ತಮ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂ ಸಹಿತನಾದನೀನು ಚಿರಂ-ಬಹುಕಾಲವೂ, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ಪಾಹಿ-ಪಾಲಿಸು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಬಲಂ
ಕಾಮನನ್ನೂ, ಅಕಮಾರೋಪ್ಯ-ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಲಿಂಗ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ನೇತ್ರೈಃ-ಕಣ್ಣಿಂ
ಪ, ಸುಖಚ್ಯುತಃ-ತೋಯಿಸಿದರು ||೩|| ಆತ್ಮನಃ-ತನಗೆ, ಯಧಾಸಂಬಂಧಂ-ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸದೆ, ಯಧಾಸಖ್ಯಂ-
ಗಳಿತನವನ್ನು, ವೀರದೇ-ಯಧಾವಯಃ-ಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆ, ವಿಧಿವತ್-ನ್ಯಾಯಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಗೋಪವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ-
ಗೋಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರನ್ನೂ, ಅಭಿವಂದ್ಯ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಭಿವಂದಿತಃ-ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು ||೪|| ಅಥ-ಅಬಳಿಕ, ಗೋಪಾಲಾಃ-

೬೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರ್ಮಿಯಶ್ಲೋಕಃ || ಪಂಚವಪ್ಪಿತಮೇರಾಮಕ್ಷಕ್ರೋಗೋಕುಲಮಾಗತಃ | ರಮಾಮಣಸ್ತುಗೋ
ಪೀಭಿಃಕಾಳಿಂದ್ರ್ಯಾಕರ್ಷಣಮದಾತೆ ||೫|| ಅರವತ್ತೆಯದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಗೋಕುಲ
ವನೆಯಿದ್ದ ಗೋಪಿಯರೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ಹಲಾಯುಧದಿಂದ ಯಮುನೆಯಂ ಸೆಳೆದನೆಂಬರ್ಥವಂ ಶ್ರೀಶು
ಕಮುನಿಯು ಪರಿಕ್ಷಿತ್ಯದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂದಂತೆ-

ಎಲೈಅರನೇ! ಕೇಳು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಬಲರಾಮನು ರಥವನೇರಿ ಮಿತ್ರರಂ ನೋಡಲಿಚ್ಛೆಯು
ಳ್ಳವನಾಗಿ ನಂದಗೋಕುಲವನೆಯ್ದದನು ||೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಬಹುಕಾಲದಿ ನೋಡಲಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿ
ರುವ ಗೋಪಾಲರಿಂದಲೂ ಗೋಪಿಯರಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಆಲಿಂಗನಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಯಶೋದಾನಂದರಿಗೆ ಅ
ಭಿವಾದನಂಗೆಯ್ದು ಅವರಅಶೀರ್ವಾದಂಗಳಿಂ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತನಾದನು ||೨|| ಆಯಾಶೀರ್ವಾದಂಗಳಂ ವಿನಿ
ಸುವನೆಂತೆ- ಎಲೈಜಗದ್ವೀಶ್ವರನಾದ ಹರಿಯೇ! ನೀಮ ನನ್ನ ತಮ್ಮನೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಅನೇಕಕಾಲವು
ನಮ್ಮಂರಕ್ಷಿಸುವನಾಗೆಂದು ಯಶೋದಾನಂದರು ಅಶೀರ್ವಾದಂಗೆಯ್ದು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು
ಅಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ದು ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ರಾಮನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವಂ ಮಾಡಿದರು ||೩|| ಆಗ ಬಲರಾಮನು ವೃದ್ಧ
ರಾದ ಗೋಪಾಲರಿಗೆ ಅಭಿವಾದನಂಗೆಯ್ದು ಕನಿಷ್ಠರಾದ ಗೋಪಾಲಕರಿಂ ತಾನುನ್ನು ಅಭಿವಾದನಂ ಗೆಯ್ಯಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪ
ಟ್ಟನು ||೪|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವರವರ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮಿತ್ರತ್ವಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಹಅನುಗು

ದಿಭಿಃ | ವಿಶ್ರಾಂತಂಸುಖಮಾಸೀನಂಪ್ರಚ್ಛೇದಪರೈರಪಾಗತಾಃ ||೫|| ಪೃಷ್ಠಾಶ್ಚಾನಾಮಯಂಪ್ರೀತಾಃ
ಪ್ರಮಗದ್ಗದಯಾಗಿರಾ | ಕೃಷ್ಣೇಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷೇಸನ್ಯಸೌಖ್ಯಲರಾಧಸಃ || ತೇಸರೈಸ್ತಮತಂರಾಮಂ
ತೇಚತೇನಾಪ್ಯನಾಮಯಮ್ ||೬|| ಕಚ್ಚಿನ್ನೋಬಾಂಧವಾರಾಮಸರೈಕುಶಲಮಾಗತೇ | ಕಚ್ಚಿತ್ಪ್ರಸರಧನೋ
ರಾಮಯೂಯಂದಾರಸುತಾನ್ವಿತಾಃ ||೭|| ದಿಷ್ಠಾಭ್ಯಕಂನೋಹತಃಪಾವೊದಿಷ್ಠಾಭ್ಯಮುಕ್ತಾಸ್ಸುಹೃದ್ಭವ
ನಾಃ | ನಿಹತ್ಯನಿರ್ಜಿತ್ಯರಿಪುರಾಧಿಷ್ಠಾಭ್ಯದುರ್ಗಂಸಮಾಶ್ರಿತಾಃ ||೮|| ಗೋಪ್ಯೋಹಸಂತ್ಯಃಪಪ್ರಚ್ಛಾ
ರಾಮಸಂದರ್ಶನಾದೃತಾಃ | ಕಚ್ಚಿದಾಸ್ತೇಸುಖಂಕೃಷ್ಣೇಪುರಸ್ತ್ರೀಜನವಲ್ಲಭಃ ||೯|| ಕಚ್ಚಿತ್ಪ್ರಸರ

ಗೋಪುಗಳೆಂ ಮೇಯಿಸುವವರು, ಸಮುಪೇತ್ಯ-ಬಂಮ, ಹಾಸ್ಯಕಸ್ತಗ್ರಹಾದಿಭಿಃ-ನಗಸರದಪ್ರಾಪ್ತು ಕೈಹಿಡಿಮಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮೊ
ದಾದವುಗಳಿಂದ, ವಿಶ್ರಾಂತಂ-ಬಳಲಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಸುಖಂ-ಸಂತೋಷವಾಗಿ, ಆಸೀನಂ-ಕುಳಿತಿರುವ ರಾಮನನ್ನು, ಪ
ರ್ಯಾಪಾಗತಾಃ-ಸುತ್ತಲೂ ಸೇರಿದವರಾಗಿ, ಪ್ರಪ್ರಚ್ಛೇದ-ಬೆಸಗೊಂಡರು ||೫|| ಅನಾಮಯಂ-ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು, ಪೃಷ್ಠಾ-
ಬೆಸಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಪರಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರೀತಾಃ-ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾದವರಾಗಿಯೂ, ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷೇ-ತಾವರೆಮೆನುಗಳಂತೆ ಕಂಗಳೂ
ತಾವರೆಯೆಂಬಂತೆ ಪೈಯೂಗಾಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನ, ಪ್ರಾಪ್ತಗೋನುಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಖಿಲರಾಧಸಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ವವಿಷಯಂಗಳನ್ನ
ವರಾದ, ತೇಸರ್ವ-ಅವರೆಲ್ಲರೂ, ಪ್ರೇಮಗದ್ಗದಯಾ ನ್ನೇಹದಿಂದ ಬಿಗ್ಗುತ್ತಿಗಯಾದ, ಗಿರಾ-ಮಾತಿನಿಂದ, ಸ್ನೇಹ-ತಮ್ಮಲ್ಲಿ,
ತಂರಾಮಂ-ಆ ಬಲದೇವನನ್ನೂ, ತಾನಾಗಿ-ಅವನಿಂದಲೂ, ತೇಜ-ಅವರೂಕೂಡ, ಆನಾಮಯಂ-ಆರೋಗ್ಯವಂ ಬೆಸಗೊಳ್ಳಲ್ಪ
ಟ್ಟರು ||೬|| ರಾಮ-ಬಲಭದ್ರನೇ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಬಾಂಧವಾಸ್ಪರ್ವೇ-ನಂಟರೆಲ್ಲರೂ, ಕುಶಲ-ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ, ಅಸತೇಕಚ್ಚಿತ್-
ಇರಾಸರೋ ಏನು! ರಾಮ-ಬಲದೇವನೇ, ದಾರಸುತಾನ್ವಿತಾಃ-ಕಂದಿರು ಮಕ್ಕಳಿಂಕೂಡಿದವರಾದ, ಯೂಯಂ-ನೀವು, ನಃ-
ನಮ್ಮನ್ನೂ, ಸ್ವರಥಕಚ್ಚಿತ್-ನಿನವುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರ-ವಿರೋ ಏನು ||೭|| ಪಾಪ-ದಾಪ್ಯತವುಳ್ಳ, ಕಂಸಃ-ಕಂಸಾಸುರನು ದಿ
ಷ್ಠಾಭ್ಯ-ದೈವದೋಗದಿಂದ, (ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ) ಹತಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು, ಸುಹೃದ್ಭವಾಃ-ಮಿತ್ರಜನಗಳು ದಿಷ್ಠಾಭ್ಯ-ದೈವದೋ
ಗದ ದೇವಿಯಿಂದ, ಮುಕ್ತಾಃ-ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರು ರಿಪು-ವೈರಿಗಳನ್ನು, ನಿಹತ್ಯ-ಕೊಂದು, ನಿರ್ಜಿತ್ಯ-ಗದ್ದು, ದಿ
ಷ್ಠಾಭ್ಯ-ಪುಣ್ಯದಿಂದ, ದುರ್ಗಂ-ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಕ್ಕಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕಂಸಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಸಮಾ
ಶ್ರಿತಾಃ-ಸೇರಿರುವರಾಗಿ ||೮|| ಗೋಪ್ಯ-ಗೊಲ್ಲತಿಯರು, ರಾಮಸಂದರ್ಶನಾದೃತಾಃ-ರಾಮನನ್ನೋಡಿ ಆದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ
ರಾದ್ದರಿಂದ, ಹಸಂತ್ಯಃ-ನಗುತಿರುವರಾಗಿ, ಪ್ರಪ್ರಚ್ಛೇದ-ಬೆಸಗೊಂಡರು. ಪುರಸ್ತ್ರೀಜನವಲ್ಲಭಃ-ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಂಗಳಿಗೆ
ಪ್ರಿಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ವಾಸುದೇವನು, ಸುಖಂ-ಸಂತೋಷವಾಗಿ, ಅಸ್ತೇಕಚ್ಚಿತ್-ಇರುವನೋ ಏನು ||೯|| ಬಂಧೂ-ನಂ
ಟರನ್ನೂ, ಪಿತರಂ-ತಂದೆಯನ್ನೂ, ಮಾತರಂ-ತಾಯಿಯನ್ನೂ, ನೃ-ನಮ್ಮನ್ನೂ, ಸ್ವರಥವಾಕಚ್ಚಿತ್-ನಿನವುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರು
ವನೋ ಏನು, ಮಹಾಭುಜಃ-ಹೊಡ್ಡತೋಳುಗಳುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನು, ಅಸ್ಥಾಕಂ-ನಮ್ಮ, ಅನುಸೇವಾಮಪಿ-ಪರಿಚರ್ಯೆಯನ್ನೂ, ಸ್ತ

ಣ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಆಯಾಯ ಗೋಪಾಲಕರನೆಯ್ವ ಪರಿಹಾಸ ಹಸ್ತಗ್ರಹಣಾದಿಗಳಿಂದ ಬಹುಮಾನವಂಗೆಯ್ದನು ||೫||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತನಾಗಿ ಪುಳಿತಿರುವ ಆರಾಮನಂಕುರಿತು ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಯಾದವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋ
ಗ್ಯಾದಿಗಳಂ ಕೇಳಿದರು ||೬|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಾಶ ವಿಂದನ ನೆಯ್ದಲೋಸುಗೆ ತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ತ ವಿಷ
ಯಂಗಳಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತರಾದ ಆಗೋಪಾಲಕರೂಕೂಡ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಗದ್ಗದಸ್ವರಯುಕ್ತವಾದ ವಚನದಿಂದ
ಆರೋಗ್ಯವು ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟರು ||೭|| ಮತ್ತು ಗೋಪಾಲಕರು ರಾಮನಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದರಂತೆ- ಎಲೈರಾಮನೇ!
ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿದಾರೆಯೋ ಏನು? ಪತ್ನೀಪುತ್ರರೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವನೀವುನಮ್ಮಂ ಸ್ವರಿ
ಪುವಿರೋ ಏನು? ||೮|| ಎಲೈರಾಮನೇ! ದೈವದೋಗದಿಂದ ಪಾಪಿಯಾದಕಂಸನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು
ದೈವದೋಗದಿಂದಲೇ ಮಿತ್ರಜನರು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ||೯|| ದೈವದೋಗದಿಂದಲೇ ಶತ್ರುಗಳಂ ಸಂ
ಹರಿಸಿ ಕೆಲವರಂ ಜಯಿಸಿ ದುರ್ಗರೂಪನಾದ ದ್ವಾರಕಾಪುರವಂ ನೀವು ಆಕ್ರಮಿಸಿದಂತವರಾದಿರಿ. ||೧೦|| ಆಮೋಘ

ತೆವಾಬಂಧೂ ಪಿತರಂಮಾತರಂಚನಃ || ಅಪಿಮಾಸ್ಮರತೆಸ್ಯಾಕಮನುಸೇವಾಂವಹಾಭುಜಃ ||೧೮|| ಮೌ
ತರಂಪಿತರಂಭಾತ್ರಾಪುತಾಸ್ವಸ್ವಾರಪಿ | ಯದರ್ಥಾತ್ಯಾಹ್ವದಾಕಾರ್ಹದ್ವಾಜಾ
ಸ್ವಜನಾಪ್ರಭೋ ||೧೯|| ತಾನಸ್ಯದ್ಯುಃಪರಿತ್ಯಜ್ಯಗತಸ್ಸಂಭಿನ್ನಸೌಹೃದಃ | ಕಥಾನುತಾದ್ಯಶಂಸ್ತಿ ||೨೦||
ಭಿರ್ನಕದ್ಧೀಯತಭಾಷಿತಮ್ ||೨೧|| ಕಥಂನೃಗೃಹಾಂತ್ಯನವಸ್ಥಿತಾತ್ಮನೋವಚಃಕೃತಘ್ನಸ್ಯಬಾ
ಧಾಃಪುರಸ್ತಿ ||೨೨|| ಗೃಹಾಂತಿವೈಚಿತ್ರ್ಯಕಥಸ್ಯಸುಂದರಸ್ಮಿತಾಪಯೋಕೋಚ್ಛೇದಿಸಿತಸ್ಮರಾತುರಾಃ ||೨೩||
ಕೇನಸ್ತತ್ಕಥಯಾಗೋಪ್ಯಾಕಥಾಃಕಥಯತಾಪರಾಃ | ಯಾತ್ಯಸ್ಮಾಭಿವ್ಯಸಾಕಾಲೋಯಾದಿತಸ್ಯತಥೈವ
ನಃ ||೨೪|| ಇತಿಪ್ರಹಸಿತಂಕೌರೇರ್ಜಲ್ಪಿತಂಚಾರುನೀಶ್ವರೈತಮ್ | ಗತಂಪ್ರಮಪರೀಪ್ಸಂಗಳಂಸ್ಮರಂತೋರು

ರತೇವಾ-ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುವನೋ ||೧೮|| ದಾಕಾರ್ಹ-ದಕಾರ್ಹಕುಲಜನಾದ, ಪ್ರಭೋ-ಒಡೆಯನಾದ ಬಲರಾಮನೇ, ಯದ
ರ್ಥೇ-ಯಾವಕೃಪೆ ನಿಗೋನುಗ, ಮಾತರಂ-ತಾಯಿಯನ್ನೂ, ಪಿತರಂ-ತಂದೆಯನ್ನೂ, ಭಾತ್ರಾಪುತಾ-ಸೋಪದರನ್ನೂ, ಪತೇ-
ಗಂಡಂದಿರನ್ನೂ, ಪುತಾ-ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಸ್ವಸ್ವಾರಪಿ-ತಂದೆಯನ್ನೂ. ದ್ವಾಜಾ-ಜಡಕೂಡೆ, ಸ್ವಜನಾ-ನಂಟ
ಕನ್ನೂ, ಅತೃಪ್ತ-ಬಿಟ್ಟಿವೇ ||೧೯|| ತಾನಃ-ಅತಿಯನವ್ಯಾನ್ಯ, ಸಪ್ಯಾ-ಆಗಲೇ, ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಸಂಭಿನ್ನಸೌ
ಹೃದಃ-ಪರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಗತಃ-ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟನು, ತಾದ್ಯಶಂಭಾಷಿತಂ ಅಂಥ ಮಾತು, ಸ್ತೀಭಿ-ಹಂಗಳಿಂ
ದ, ಕಥನ್ನು-ಹೇಗತಾನೆ, ನೃದ್ಧೀಯೇತ-ನಿಶ್ಚಲವೆಹೋದೀತು ||೨೦|| ಬುಧಾಃ-ಅರಿತವರಾದ, ಪುರಸ್ತಿ-ಯೇ-ನಗರದ
ಹಂಗಳು, ಅನವಸ್ಥಿತಾತ್ಮನಃ-ಅಪ್ಯವಸ್ಥಿತಚಿತ್ತನಾದ, ಕೃತಘ್ನಸ್ಯ-ಉಪಕಾರವಂ ಮರೆಯುವನಾದ, ಕೃಪ್ಲನ, ವಚಃ-ಮಾ
ತನ್ನು, ಕಥನ್ನು-ಹೇಗತಾನೆ, ಗೃಹಾಂತಿ-ನಂಬಿಗ್ರಹಿಸುವರು, ಚಿತ್ರಕಥಸ್ಯ-ಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಥೆಗಳಂಜೇಳುವ ಕೃಪ್ಲನ, ಸುಂದ
ರ. ಆತುರಾಃ-ಸುಂದರ-ಚಲುವಾದ, ಸ್ಮಿತ-ಕಿರುನಗೆಯುಳ್ಳ, ಅವಲೋಕ-ನೋಟದಿಂದ, ಉಚ್ಛೇದಿಸಿತ-ಹ್ರುತಿತವಾದ, ಸ್ಮರ-
ಕಾಮದಿಂದ, ಆತುರಾಃ-ಅವಸರಗೊಳ್ಳುವ ಹಂಗಳೂಕೂಡ, ಗೃಹಾಂತಿವೈ-ಗ್ರಹಿಸುವರೋ, [ವಿಕಲ್ಪದಿಂಗಳಿಸುವರು] ||೨೧||
ಗೋಪ್ಯ-ಗೊಪ್ಪಿತಿಯೇ, ತತ್ಕಥಯಾ-ಅವನಗುಣ ವರ್ಣನದಿಂದ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಕಿಂ-ಏನುಪ್ರಯೋಜನವು ? ಅವರಾಕಥಾಃ-
ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಕಥಯತ-ಹೇಳಿ, ಅಸ್ಮಾಭಿವ್ಯಸಾ-ನಮ್ಮಗಳಂಜೊರತು, ತಸ್ಯ-ಅವನಿಗೆ, ಕಾಲೋಯಾದಿ-ಹೊ
ತ್ತುಹೋಗುವುದಾದರೆ, ನಃ-ನಮಗೂ, ತಥೈವ-ಹಾಗೆಯೇ ||೨೪|| ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಕೌರೇ-ಕೃಪ್ಲನ, ಪ್ರಹಸಿತಂ-ನಗೆ

ಬಲರಾಮನ ವರ್ತನದಿಂದ ಆದರಣದೊಡಗೊಡಿರುವ ಗೋಪಿಯರು ನಗುತ್ತ ರಾಮನಂಕುರಿತು ಈರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ
ಪರಪಂತೆ- ಎಲೈರಾಮನೇ ದ್ವಾರಕಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಅತಿಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸು
ಖದಿಂದ ಯಿದಾನೆಯೇ ಏನು? ||೧೮|| ಎಲೈಪ್ರಭುವಾದರಾಮನೇ! ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಂ ಅಂಜತಮ್ಮಂದಿರಂ ಪುತ್ರ
ರಂ ಪತಿಗಳು ಅತ್ತೆಮಾಮದಿರಂ ಮತ್ತು ತೃಜಿಸಲಕೃರಾದ ಬಂಧುಗಳಂ ಕೂಡ ಯಾವವನಿಗೋಸ್ಕರ ನಾವು
ತ್ಯಾಗಂಗಯ್ಯವೇ ||೨೦|| ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಂತಾ ನಮ್ಮಂ ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಫಿತಾತ್ಯಾಗಂಗಯ್ಯ ತೃಜಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟ ಸ್ನೇಹಪ್ರಭವನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿಹೋದನು. ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಾದ ನಮ್ಮಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಂತಾ ಸವಿ
ಯಾದ ವಚನವು ಎಂತಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಡದೇ ಹೋಗುವುದು, ಆಕಾರಣದಿಂದ ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊ
ಡನೆ ವಿಶ್ವಾಸಂಗಯ್ಯವು ||೨೩|| ಎಂದೀರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಗೋಪಿಯರುನುಡಿಯಲು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ನುಡಿಯು
ವರು- ಎಲೈರಾಮನೇ! ಚತುರೆಯರಾದ ಆದ್ವಾರಕಾಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಚಪಲಚಿತ್ತನಾದ ಕೃತಘ್ನನಾದ
ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಚನವಂ ಎಂತು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಲಿದಾರೆ ಎಂಬ ವಚನವಂ ಕೇಳಿ, ಮತ್ತೂ ಕೆಲವರು ನುಡಿಯು
ವರು- ಎಲೈಗೋಪಿಯರೇ ದ್ವಾರಕಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತ್ರೀಯರು ಸುಂದರವಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯುಳ್ಳ ಅವನ
ನೋಟದಿಂದ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿರುವ ಮನ್ಯಥನಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಮಧುರವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಚತುರನಾದ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನ ಸವಿನಾಡಿಗಳಂ ಅಂಗೀಕರಿಸುವರೋವನೊ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ನುಡಿವರು ||೨೪|| ಎಲೈಗೋಪಿಯರೇ!

ರುದುಸ್ತ್ರಿಯಃ ||೧೫|| ಸಂಕರ್ಷಣಸೌತ್ಯವ್ಯಸ್ಯಸಂದಕ್ರೈದ್ಯದಯಂಗಮೈಃ | ಸಾಂತ್ವಯಾ
ಮ್ನಾಸುಭಗವಾನ್ಮಾನಾನಯಕೋವಿದಃ ||೧೬|| ದ್ವೈಮಾಸೌತತ್ರಜಾವಾತ್ಸೀನ್ಮಧುಮಾಧವಮೇವ
ಚ | ರಾಮೇಕ್ಷಪಾಸುಭಗವಾಃಗೋಪೀನಾಂರತಿಮಾವಹ ||೧೭|| ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಕಳಾಮೃಪೈಕೌಮು
ದೀಗಂಧವಾಯುನಾ | ಯಮುನೋಪವನೇರಮೇಸೇವೆತ್ತಿಸ್ತ್ರೀಗಣವೈತಃ ||೧೮|| ವರುಣಪ್ರೀತಾದೀ
ವಾರುಣೀವೃಕ್ಷಕೋಟರಾತ್ | ಪತಂತೀತದ್ವನಂಸರ್ವಂಸ್ವಗಂಧನಾಧ್ಯವಾಸಯತ್ ||೧೯|| ತಂಗಂಧಂ
ಮಧುಧಾರಾಯಾನೋಪಹೃತಂಬಲಃ | ಅಘ್ರಾಯೋಪಗತಸ್ತತ್ರಲಲನಾಭೀಷಪಾಸಮಮ್ ||೨೦||

ಯನ್ನೂ, ಜಲ್ಪಿತಂ-ಭಾಷಣವನ್ನೂ, ಚಾರು-ಮನೋಹರವಾದ, ವೀಕ್ಷಿತಂ-ನೋಟವನ್ನೂ, ಗತಿಂ- ನಡತೆಯನ್ನೂ, ಪ್ರೇಮಪರಿ
ಷ್ವಂಗಂ-ಸ್ನೇಹಾಲಿಂಗನವನ್ನೂ, ಸ್ಮರಂತ್ಯಃ-ಸ್ಮರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯಃ-ಹೆಂಗಳು, ರುರುದುಃ-ಅತ್ತರು ||
ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಸಂಕರ್ಷಣಃ-ಬಲರಾಮನು, ಹೃದಯಂಗಮೈಃ-ಮನೋಹರಂಗಳಾದ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಸಂದೇಶೈಃ-ಕೃಷ್ಣ
ನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ ಮಾತುಗಳಿಂದ, ನಾನಾನುನಯಕೋವಿದಃ-ಹಲವು ಸಮಾಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಣನಾಗಿ, ತಾಃ-ಆ ಗೊಲ್ಲತಿಯರ
ನ್ನು, ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ-ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು ||೧೬|| ಭಗವಾಃ-ಈಶ್ವರನಾದ, ರಾಮಃ-ಬಲದೇವನು, ಕ್ಷಪಾಸು-ರಾತ್ರಿ
ಗಳಲ್ಲಿ, ಗೋಪೀನಾಂ-ಬೇರೆ ಗೊಲ್ಲತಿಯರಿಗೆ, ರತಿಂ-ಅನುರಾಗವನ್ನೂ, ಆಪಹ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವನಾದ, ಮಧುಂ-ಚೈತ್ರದಲ್ಲಿ, ಮಾ
ಧವಮೇವಚ-ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿಯೂ, ದ್ವೈಮಾಸೌ-ಎರಡುತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ತತ್ರ-ಆನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಅವಾತ್ಸೀತ್-ಇದ್ದನು||
ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಕಳಾಮೃಪೈ-ತುಂಬಿದಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಂಗಳಿಂದ ಉಜ್ಜಲಿತವಾದಂಥಾ, ಕೌಮುದೀಗಂಧವಾಯುನಾ-ಬಿಳುನ್ನೈ
ದಿಲಿಗಳ ಪರಿಮಳದಗಾಳಿಯಿಂದ, ಸೇವಿತೇ-ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಯಮುನೋಪವನೇ-ಕಾಳಿಂದೀನದಿಯ ಸುವಾಸವ ತೋಂಟ
ದಲ್ಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಗಣವೈ-ಹೆಂಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ರೇಮೇ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು ||೧೮|| ವರುಣಪ್ರೀತಾ-
ಸಿಂಹುರಾಜಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವಾರುಣೀಜೀವಿ-ಅಮೃತದತಂಗಿಯಾದ ಮದಿರಾದೇವತೆಯು, ವೃಕ್ಷಕೋಟರಾತ್-ಮರದ
ಪೊಟ್ರಿಯದೆಸೆಯಿಂದ, ಪತಂತೀ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ, ಸ್ವಗಂಧೇನ-ತ್ವಂಕಂಪಿನಿಂದ, ತದ್ವನಂಸರ್ವಂ-ಆ ತೋಂಟವೆಲ್ಲವ
ನ್ನೂ, ಅಧ್ಯವಾಸಯತ್-ಪರಿಮಳಿಸಗೊಳಿಸಿತು ||೧೯|| ಬಲಃ-ರಾಮನು, ವಾಯುನಾ-ಗಾಳಿಯಿಂದ, ಉಪಹೃತಂ-ಜಳಗ ತರ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಮಧುಧಾರಾಯಾಃ-ಮದ್ಯಾಸಾರದ, ತಂಗಂಧಂ-ಆ ಪರಿಮಳವನ್ನು, ಅಘ್ರಾಯ-ಮೂಸಿನೋಡಿ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಉಪಗ
ತಃ-ಹೋದವನಾಗಿ, ಲಲನಾಭಿಷಮಂ-ಹೆಂಗಳೊಡನೆ, ಪಪಾ-ಕುಡಿದನು||೨೦|| ಎನಿತಾಕೋಭಿಮಂಡಲೇ-ಹೆಂಗಳೆಂಬ ಬೆಳಗುವ

ಅಕೃಷ್ಣನಕಥೆಯಿಂದ ನಮಗೇನುಫಲವು? ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆಯಂ ಕೇಳುವರಾಗಿ, ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮರ
ಹೊರತು ಅಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕಾಲವು ಕಳೆಯುತ್ತಲಿದೆಯೋ, ಅದೇರೀತಿಯಿಂದ ನಮಗೂ ಅವನಂ ಹೊರತು ಕಾಲವು
ಕಳೆಯುತ್ತಲಿದೆಯೆಂದು ||೧೫|| ಗೋಪಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಗುಳುನಗೆಯಂ ಮಧುರವಚನಂಗಳಂ ಸ
ವಿನೋಟವಂ ವಿಲಾಸಗಮನವಂ ಪ್ರೇಮಯುಕ್ತವಾದ ಅಲಿಂಗನವಂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ದುಃಖಿಸಿದರು ||೧೬|| ಅನಂತರ
ದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ನಾನಾಪ್ರಕಾರಂಗಳಂ ಮಧುರವಚನಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿವುಣನಾದ ಬಲಭದ್ರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ ಮನೋಹರಂಗಳಾದ ವಚನಂಗಳಿಂದ ಆಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಂ ಸಮಾಧಾನಂಗೆಯ್ದನು ||೧೭||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಮನು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರವೈಶಾಖಂಗಳೆಂಬ ಎರಡುತಿಂಗಳ ಪರ್ಯಂತವು ಅವಸಂತಕಾಲದ
ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ರತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತ ವಾಸವಂಗೆಯ್ದನು ||೧೮|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು
ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಕಿರಣಂಗಳಿಂ ಪ್ರಕಾಶಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನೈದಿಲೆಪುಷ್ಪಗಳ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ
ವಾಯುವಿನಿಂದ ರಮಣೀಯವಾದ ಯಮುನಾತೀರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹಂಗಳಿಂ
ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು ||೧೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಾರುಣೀಯೆಂಬ ಮದ್ಯದೇವತೆಯು ವರುಣನಿಂಪ್ರೀತಿ
ಸಲ್ಪವಳಾಗಿ ವೃಕ್ಷದ ಪೊಟ್ರಿಯದೆಸೆಯಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಲಿರುವಳಾಗಿ ಸಮಸ್ತವಾದ ಆಯಮುನಾಪನವಂ ತನ್ನಗಂಧ
ದಿಂದ ಪುಷ್ಪಯುಕ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು ||೨೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಸುವಾಸವನೆಯ್ವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು

ಹುತಾ | ನೈವ್ಯತ್ವಾಂಲಾಂಗಲಾಗ್ರೇಣತಥಾಕಾಮಾಚಾರಿಣೀಮ್ || ೮೬ || ವಿವಂನಿರ್ಭತ್ರ್ಯತಾಭೀತಾಯಾ
ಮುನಾಯದುನಂದನಮ್ | ಉವಾಚಚಕಿತಾವಾಚಂಪತಿತಾಪಾದಯೋನ್ಮಪ || ೮೭ || ಯಾಮುನಾ|| ರಾ
ಮರಾಮಮಹಾಬಾಹೋನಜಾನಿತವಕ್ರಮಮ್ | ಯಸ್ಯೈಕಾಂಶನವಿದ್ಯತಾಜಗತೀಜಗತೀಪತೇ || ೮೮ ||
ಪರಂಭಾವಂಭಗವತೋಭಗವತ್ವಾಮಜಾನತೀಮ್ | ಮೋಕ್ತುಮಾರ್ಹಸಿವಿಶ್ವಾತ್ಮಪ್ರಪನ್ನಾಂಭಕ್ತ
ವತ್ಸಲ || ೮೯ || ತತೋವ್ಯಮುಂಚದ್ಯಮುನಾಂಯಾಚಿತೇಭಗವಾಃ ಬಲಃ | ವಿಜಗಾಹಜಲಂಸ್ತ್ರೀಭಿಃ
ಕರಣುಭಿರಿವೆಭರಾಟ್ || ೯೦ || ಕಾಮಂವಿಹೃತ್ಯಸಲಿಲಾದುತ್ತೀರ್ಣಾಯಾಸಿತಾಂಬರೇ | ಭೂಷಣಾನಿಮಹಾ
ಹಾರ್ಣವದಂತಿಕಾಂತಿಚ್ಛುಭಾಂಸ್ರಜಮ್ || ೯೧ || ವಸಿತ್ವಾನಾಸನೀನೀಲಮಾಲಾಮಾಮುಚ್ಯಕಾಂಚನೀ |

ಲಾಗ್ರೇಣ-ನೇಗಿಲತುವಿಯಿಂದ, ಶತಧಾ-ನೂರುಬಗೆಯಾಗಿ, ನೈವ್ಯ-ಕೊಂಡೂಯ್ಯನು || ೮೬ || ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ | ವಿವಂ-
ಹೀಗೆ, ನಿರ್ಭತ್ರ್ಯತಾ-ಪಳಿದಾಡಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದ್ದರಿಂದ, ಭೀತಾ-ಹೆದರಿದ, ಯಮುನಾ-ಕಾಳಿಂದಿಯ, ಪಾದಯೋಃ-ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ,
ಪತಿತಾ-ಬಿದ್ದವಳಾಗಿ, ಯಮುನಂದನಂ-ರಾಮನಂಕುರಿತು, ಚಕಿತಾಂವಾಚಂ-ಹೆದರಿದನುಡಿಯನ್ನೂ, ಉವಾಚ-ನುಡಿದಳು || ೮೭ ||
(ಯಮುನಾವಚನವು) ಮಹಾಬಾಹೋ-ದೊಡ್ಡತೋಳುಗಳುಳ್ಳವನೇ ! ಜಗತೇ-ಲೋಕಕ್ಕೆ, ಪತೇ-ಬಡೆಯನೇ, ರಾಮ-ಕ್ರೀ
ಡಿಸುವವನೇ, ರಾಮ-ಬಲರಾಮನೇ | ಹೃಸ್ವ-ಯಾವವನು, ವಿಕಾಂಶೇನ-ಒಂದುಕಡೆಯಿಂದ ಜಗತೀ-ಭೂಮಿಯು, ವಿಧೃತಾ-ಧ
ವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಯೋ, ತಸ್ಯತವ-ಆ ನಿನ್ನ, ವಕ್ರಮಂ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ನಜಾನೇ-ಅರಿಯೆನು || ೮೮ || ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞ
ನಾಗಿಯೂ ಈಶ್ವರನಾಗಿಯೂ, ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತವತ್ಸಲ-ನೇವಕರಲ್ಲಿ ದಯೆಯುಳ್ಳವನೂ ಆದರಾ
ಮನೇ, ಭಗವತಃ-ಸಾಮಿಯಾದ ನಿನ್ನ, ಪರಂಭಾವಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವನ್ನು, ಅಜಾನತೀಂ-ಅರಿಯದೆ ಇರುವಳಾದ, ಪ್ರಪನ್ನಾಂ-
ರಕ್ಷಿಸಹೇಳಿ ನಿನ್ನಂನಂಬಿದವಳಾದ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಮೋಕ್ತುಂ-ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ, ಅರ್ಹಸಿ-ತಕ್ಕವನಾಗುವಿ || ೮೯ || ತತಃ-
ಆಮೇಲೆ, ಯಾಚಿತೇ-ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾಪ, ಬಲಃ-ರಾಮನು, ಯಮುನಾಂ-ಕಾಳಿಂದಿಯನ್ನು, ವ್ಯಮುಂ
ಚತ್-ಬಿಟ್ಟನು, ಇಭರಾಟ್-ಗಜರಾಜನು, ಕರಣುಭಿರಿವೆ-ಕಣ್ಣಾನೆಗಳೊಡನೆಯೊತೆ, ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ-ಹೆಂಗಳೊಡನೆ, ಜಲಂ-ನೀ
ರನ್ನು, ವಿಜಗಾಹ-ಹೊಕ್ಕನು || ೯೦ || ಕಾಮಂ-ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ, ವಿಹೃತ್ಯ-ಕ್ರೀಡಿಸಿ, ಸಲಿಲಾತ್-ನೀರಿನ ಹೆಸೆಯಿಂದ, ಉತ್ತೀ
ರ್ಣಾಯ-ತಡೆಗೇರಿ ಬಂಜವನಾದ ಬಲದೇವಂಗೆ, ಕಾಂತಿಃ-ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯು, ಅಸಿತಾಂಬರೇ - ನೀಲವಸ್ತ್ರಂಗಳನಿರಡರನ್ನು,
ಮಹಾಹಾರ್ಣವ-ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ತಕ್ಕ, ಭೂಷಣಾನಿ-ಆ ಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಶುಭಾಂ-ವಂಗಳಕರವಾದ, ಸ್ರಜಂ-ಕಮಲಮಾಲಿಕೆಯ
ನ್ನೂ, ದದಾ-ವರುಣಪ್ರೀತಿಗಳಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಳು || ೯೧ || ನೀಲೇವಾಸನೀ-ಕವ್ವಾದ ಎರಡುವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ವಸಿತ್ವಾ-ಧರಿಸಿ-
ಕಾಂಚನೀಂಮಾಲಾಂ-ಭಂಗಾರದ ಹಾರವನ್ನೂ, ಅಮುಚ್ಯ-ಛಾಕಿಕೊಂಡು, ಲಿಪ್ತಃ-ಗಂಧದಿಂದ ಬಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಸ್ವಲಂಕೃತಃ,

ದ ಕಲೆಯಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದರೂ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನಂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬರುವಳಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಆಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ವ
ತಂತ್ರಳಾದ ನಿನ್ನಂ ನಾನು ನೇಗಲಿನಕೊನೆಯಿಂದ ಸಹಸ್ರಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಭೇದಿಸುವನಾಗುತ್ತೇನೆ || ೮೬ || ಅನಂತ
ರದಲ್ಲಿ ಯಮುನೆಯು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಬಲರಾಮನಂಕುರಿತು ಧಿಕ್ಕರಿಸದವಳಾದ್ದರಿಂದ ಭಯಪಟ್ಟು ಕಂಪಿಸುತ
ಪಾದಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಇಂತು ವಿಚ್ಛೇಷಿಸಿದಳು || ೮೭ || ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಮಹಾಬಲವ್ರಹ್ಮ ಎಲೈಶ್ರೀರಾಮನೇ ಯಾ
ವನಿನ್ನ ಅಂಕಭೂತನಾದ ಶೇಷನಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಿಯೂ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆಯೋ ಅಂತಾನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವಂ
ನಾನರಿಯೆನು || ೮೮ || ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾದ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಹರಿಯೇ | ಭಗವಂತನಾದ ನಿನ್ನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಪ್ರ
ಭಾವವನ್ನು ಅರಿಯದೆಯಿರುವಳಾದ ಮತ್ತು ಕರಣುಹೊಂದಿರುವ ನನ್ನಂ ಬಿಡುವನಾಗು || ೮೯ || ಎಂದು ಯಮುನೆ
ಯಿಂದ ಯಾಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಯಮುನೆಯಂಜಿಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣಾನೆಗಳೊಡನೆ ಗಜೀಂ
ದ್ರನಂತೆ ಆಗೋಪಿಯರೊಡಗೂಡಿ ಯಮುನಾಜಲವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು || ೯೦ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಬಂದಂತೆ
ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಂಗೆಯ್ದು ತೀರವನೆಯ್ದಿರುವ ಬಲರಾಮನಿಗೋಸಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನೀಲದುಕೂಲಂಗಳಂ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ
ದ ಭೂಷಣಗಳಂ ಶುಭಕರವಾದ ಮಾಲೆಯಂಸಹ ಇತ್ತಳು || ೯೧ || ಆಮೇಲೆ ರಾಮನು ನೀಲಾಂಬರಗಳನುಟ್ಟು

ಕೇಜಗ್ವಲಂಕೃತೋಲಿಪ್ತೋಮಹಂದ್ರವವಾರಣಃ ||೩೧|| ಅದ್ಯಾಪಿದ್ಯಕೃತೇರಾಜಕಯಮನಾಕ್ಯ
ಪ್ಪ ವತ್ಸರ್ಗನಾ | ಬಲಸ್ಯಾನಂತವೀರ್ಯಸ್ಯವೀರ್ಯಂಸೂಚಯತೀವಹಿ ||೩೨|| ಏವಂಸರ್ವಾಣಿಶಾಂತಯಾ
ತಾವಕೇವಸಮತೋವ್ರಜಿ | ರಾಮಸ್ಯಾಕ್ಷೈಪ್ತಚಿತ್ತಸ್ಯಮಾಧುರೈವ್ರವ್ರಜಯೇಷಿತಾವ್. || ||೩೩||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಪಂಚಪಟ್ಟಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಮಾಹೇಂದ್ರೋವಾರಣವು ಇಂದ್ರನ ಆಸೆಯಾದ ಐರಾವತದಂತೆ, ರೇಜೆ-ಬೆಳಗಿದನು ||
ರಾಜಕ-ಪರೀಕ್ಷೆದ್ರಾದ್ರಾಯೇ. ಕೃಷ್ಣವತ್ಸರ್ಗನಾ-ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ದಾರಿಯೊಡನೆ, ಯಮುನಾ-ಕಾಳಿಂದೀ ಸದಿಯು, ಅನಂತವೀ
ರ್ಯಸ್ಯ-ಅಪರಿಮಿತ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ, ಬಲಸ್ಯ-ರಾಮನ, ವೀರ್ಯಂ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಸೂಚಯತೀವ-ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ತಿ
ಳಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಅದ್ಯಾಪಿ-ಈಗಲೂ ಕೂಡ, ದ್ಯಕೃತೇಹಿ-ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೆಯವೆ ||೩೨|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ವ್ರಜಯೇಷಿ
ತಾಂ-ಗೋಕುಲದ ಹೆಂಗಳುಮಾಧುರ್ಯಂ-ಸುಖಕರವಾದ ವಿಶಾಸಂಗಳಿಂದ, ಚಿತ್ತಸ್ಯ-ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೃದಯಮುಳ್ಳ
ವನಾಗಿ, ವ್ರಜೇ-ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ರಮತಃ-ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ, ರಾಮಸ್ಯ-ಬಲದೇವನ, ಸರ್ವಾಣಿಶಾಂತಿ-ಎಲ್ಲಾ ರಾತ್ರಿಗಳು, ಏಕೇ
ವ-ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಂತೆ, ಯಾತಾಃ-ಕಳೆದುಹೋದವು. ||೩೩||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದ್ಧಾರ್ಥೋಧಿನಿಯೆಂಬ, ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊ

ಳು ೬೭ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಸುರ್ವೇಮಯವಾದ ಮಾಲೆಯು ಕಂಠದಲ್ಲಿಧರಿಸಿ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಚಂದನಾದಿಗಳಿಂದ ಅನುಲೇಪನಗೈಯಲ್ಪ
ಟ್ಟವನಾಗಿ ಐರಾವತದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೩೧|| ಎಲೈಅರಸೇ! ಕೇಳು, ಯಮುನೆಯು ಈಗಲೂಕೂಡ ನೆಳೆಯ
ಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಲಿರುವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅವಾರಮಹಿಮನಾದ ಶ್ರೀಬಲರಾಮನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಂ ಸೂಚಿಸುವ
ಳಂತೆ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವೆಲ್ಲವೇ! ಆನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಗೋಷಿಯರ ವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನ
ಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ರಮಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ತರಾತ್ರಿಗಳೂ ಒಂದುರಾತ್ರಿಯಂತೆ ಕಳೆ
ದವು! ||೩೩||

ಇಂತುಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷೆದ್ರಾ ಯಾನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪಾ

ದಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯನಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಿಶೂರಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮ

ತ್ಕೃಷ್ಣ ರಾಜವಿರಚಿತವಾದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರಾಜವಾಣೀವಿಶಾಸು,

ಮೆಂಬ ಶ್ರೀ ಭಾಗವತಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾವ್ಯಾ

ಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳುಅರವತ್ತೈದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಕೃತಪೌಂಡ್ರಕಂಕಾಶೀರಾಜವಧಾದಿಕಥಾಪ್ರಾರಂಭಛಂಟೆ:-

ಶ್ರೀಕುಂಕಾ|| ನಂದವ್ರಜಂಗತೆರಾಮಕರೂಶಾಧಿಪತಿಸ್ತ್ವಂ|| ವಾಸುದೇವೋಹಮಿತ್ಯಜ್ಞೋದೂತಂಕೃ
ದ್ವಾಯಪ್ರಾಹಿಣೋತ್||೧|| ತ್ವಂವಾಸುದೇವೋಭಗವಾನವತೀರ್ಣೋಜಗತ್ಪತಿಃ | ಇತ್ಯಪ್ರಸ್ತಾಭಿತೇಬಾ
ಲೈರೈನಸ್ಯಾತ್ಮಾನಮಚ್ಯುತಮ್ ||೨|| ದೂತಂಚಪಾಹ್ರಿಣೋನ್ಮಂದಃಕೃದ್ವಾಯಾವ್ಯಕ್ತವ್ಯಮನಿ|
ದ್ವಾರಕಾಯಾಂಯಥಾಬಾಲೈನೈವಾಲಕೈತೋಬುಧಃ ||೩|| ದೂತಸ್ತದ್ವಾರಕಾಮತ್ಯಸಭಾಃಯಾ
ಮಾಸ್ಥಿತಂಪ್ರಭುಮ್ | ಕೃಷ್ಣಂಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷಂರಾಜಗಂಧಕಮಬ್ರವೀತ್ ||೪|| ಕಾರೂಕಃ|| ವಾಸು

೬೬ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆಯು.

(ಶುಕವಚನವು) ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ರಾಮೇ-ಬಲಭದ್ರನು, ನಂದವ್ರಜ-ಗೋಕುಲವಂಕುಲತು, ಗತೇ-ಸತಿ-ಹೋ
ದವನಾಗುತ್ತಲೂ, ಕರೂಶಾಧಿಪತೀ-ಕರೂಶದೇಶಕ್ಕೋಡೆಯನಾದ ಪೌಂಡ್ರಕನು, ಅಜ್ಞಃ-ಮೂಢನಾದ್ದರಿಂದ, ಅಕೂ-ತಾನು,
ವಾಸುದೇವೇತಿ-ವಿಷ್ಣುವೆಂದು, ದೂತಂ-ಸಂದೇಶಹಾರಿಯನ್ನು, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸುಗ, ಪಾಹ್ರಿಣೋತ್-ಕಳುಹಿದ
ನು||೧||ಜಗತ್ಪತಿಃ ಲೋಕಕ್ಕೋಡೆಯನಾದ, ಭಗವಾ-ಭಗವಂತನಾದ, ವಾಸುದೇವ-ವಿಷ್ಣುವು, ಅವತೀರ್ಣಃ-ಅವತಾರಂಗಯ್ಯ
ವನಾಗಿ, ತ್ವಂ-ನೀನಾಗಿರುವಿ, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಬಾಲೈಃ-ಮೂಢರಿಂದ, ಪ್ರಸ್ತಾಭಿತಃ-ಸ್ತುತ್ರದಿಂದಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನೇ, ಅಚ್ಯುತಂ-ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ, ಮೇನೇ-ತಿಳಿದನು||೨||ಮಂದಃ-ಮೂಢನಾ
ದ ಪೌಂಡ್ರಕನು, ಬಾಲಕೈತಃ-ಹುಡುಗರಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ನೃಪಃ-ಅಪ್ಪದ ಧೊರೆಯಾದ, ಅಬುಧಃ-ಅರಿಯದೆಯಿರುವನಾದ, ಬಾ
ಲಃ-ಹುಡುಗನು, ಯಥಾಪೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅವ್ಯಕ್ತವಕ್ತೃನೇ-ಅಪ್ರಕಟಗತಿಯುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಶ್ರೀಹರಿಗೋಸುಗ,
ದೂತಂಚ-ಸಂದೇಶಹಾರಿಯನ್ನೂ, ಪಾಹ್ರಿಣೋತ್-ಕಳುಹಿದನು ||೩|| ದೂತಸ್ತು-ಸಂದೇಶಹಾರಿಯಾದರೋ, ದ್ವಾರಕಾಂ-
ಕುಕುಲಸ್ಥಲಿಯಂಕುರಿತು, ಏತ್ಯ-ಬಂದು, ಸಭಾಯಾಂ-ಓಲಗದಲ್ಲ, ಅಸ್ಥಿತಂ-ಕುಳಿತಿರುವ, ಪ್ರಭುಂ-ಒಡೆಯನಾದ, ಕಮಲಪ
ತ್ರಾಕ್ಷಂ-ತಾವರೆಯನ್ನಳ್ಳಿ ಳಂತೆಕಂಗಳೂ ತಾವರೆಯಲೆಯಂತೆವೈಯೂ ಉಳ್ಳವನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ನಾರಾಯಣನಂ ಕುರಿತು, ರಾ
ಜಸಂದೇಶಂ-ಕಾರೂಶರಾಜನಮಾತನ್ನು, ಅಬ್ರವೀತ್-ಹೇಳಿದನು||೪|| (ಕಾರೂಕವಚನವು.) ಭೂತಾನಾಂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ,
ಅನುಕಂಪಾರ್ಥಂ-ಕರುಣಿಸತೋಸುಗ, ಅವತೀರ್ಣಃ-ಅವತಾರವಂಗಯ್ದಿರುವ, ವಾಸುದೇವಃ-ವಿಷ್ಣುವು, ಅಹಮೇಕವ-ನಾ

೬೬ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ || ವದ್ಯುಕ್ವಪ್ಪಿತ್ತಮೇಕಾಶೀಂಗತ್ವಾರ್ಪೌಂಡ್ರಕಂಹರಿಃ | ತನ್ಮಿತ್ರಂಚತ
ತೋವೃತ್ತಂಸುದಕ್ಷಿಣವಧಾದಿಕಂ ||೫|| ಅರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಾಶೀಪುರವನೆಯ್ನಿ
ಪೌಂಡ್ರಕನಂ ಅವನ ಮಿತ್ರನಂ ಸಹ ಸಂಹರಿಸಿದ ನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಮತ್ತು ಸುದಕ್ಷಿಣವಧಾದಿಗಳಂ ಶುಕ
ಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಡಂತೆನೇ:-

ಎಲೈಅರನೇ! ಕೇಳು, ಬಲರಾಮನು ನಂದಗೋಕುಲವನ್ನೈದುತ್ತಿರಲು ಕರೂವದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ಅಜ್ಞಾ
ನಾದ ಪೌಂಡ್ರಕನು ತಾನೇವಾಸುದೇವನೆಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸುಗ ದೂತನಂ ಕಳುಹಿದನು||೧|| ಮತ್ತು ಆಪೌಂ
ದ್ರಕನು ತಾನೇವಾಸುದೇವನು, ತಾನೇಜಗತ್ಪತಿಯು, ತಾನೇಭಗವಂತನು, ತಾನೇಲೀತಿಯಿಂದವತರಿಸಿದವನು, ಎಂ
ದುಕೂಡಅಜ್ಞರಾದಜನರಿಂ ಸ್ತುತಿಯಿಂ ಪೋಗ್ರತ್ಸಾಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿತನ್ನನ್ನೇ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನಾಗಿತಿಳಿದನು||೨||
ಮತ್ತು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಡಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರಿಂದ ಒಬ್ಬಬಾಲಕನು ರಾಜಭಾವದಿಂ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಡುವ
ನೋ ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞರಿಂದ ರಾಜಭಾವದಿಂ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ ಮೂಢನಾಗಿಯೂಇರುವ ಆಪೌಂ
ದ್ರಕನು ದ್ವಾರಕಾಪುರವಂ ಕುರಿತು ಅಸ್ತುಟಪಾದ ಸಂಗತಿಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸುಗ ದೂತನಂ ಕಳುಹಿ
ಸಿದನು ||೩|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆದೂತನು ದ್ವಾರಕಾಪುರವನೆಯ್ನಿ ಮಹಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಪ್ರಭುವಾದ ಪ
ದ್ಮದಳಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು ಆಪೌಂಡ್ರಕನು ಪೇಳಿದ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ತಿ
ಳಿಸಿದನೆಂದೆಂತೆನು ||೪|| ಲೋಕಂಗಳ ನನುಗ್ರಹಿಸಲೋಸುಗ ಅವತರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನು ನಾನೊಬ್ಬನೇ

ದವೋವತೀರ್ಣೋಹಮೇಕನಿವನಚಾಪರಃ | ಭೂತಾನಾಮನುಕಂಪಾರ್ಥಂತ್ಯಂತುಮಿಧ್ಯಾಭಿಧಾಂತೈಃ || ೫ ||
 ಯಾನಿತ್ಯಮಸೃಷ್ಟಿಹ್ನಾ ನಿಮೌಢ್ಯಾಭಿಭವ್ಯಭೀತವತ್ | ತ್ಯಕ್ತವ್ಯಮಾಂತ್ಯಂಕರಣಂನೋಚೇದ್
 ಹಿಮಮಾಹವಂ || ೬ || ಶ್ರೀಕುಕುಃ || ವಿಕತ್ಥನಂತದಾಕರ್ಣ್ಯಪೌಂಡ್ರಕಸ್ಯಾಲ್ಪಮಧನಃ | ಉಗ್ರಸೇನಾ
 ದಯಸ್ಸಭ್ಯಾಉಚ್ಚೈಕೈರ್ಜಹಸುಸ್ತದಾ || ೭ || ಉವಾಚದೂತುಭಗವಾಃ ಪರಿಹಾಸಕಥಾಮನು | ಉ
 ತ್ಸ್ರಾಹ್ಮಮೂಢಚಿಹ್ನಾನಿಯೈಸ್ತ್ವಮೆವವಿಕತ್ಥನೇ || ೮ || ಮುಖಂಯದಾಪಿಧಾಯಾಜ್ಞಾಕಂಕಗೃಧ್ರ
 ವಪ್ರೈರ್ವೃತಃ | ಶಯಿಸ್ಯನೇತಸ್ತತ್ರಭವಿತಾಕರಣಂಕುನಾವಂ || ೯ || ಇತಿದೂತಸ್ತಮಾಹ್ವಪಂಸ್ಯಾಮಿ
 ನಿಸರ್ವಮಾಹರತ್ | ಕೃಷ್ಣೋಪಿರಥಮಾಸ್ಥಾಯಕಾಶೀಮುಪಜಗಾಮಹ || ೧೦ || ಪೌಂಡ್ರಕೂಪಿತದು

ನೋರ್ವನೇಯ. ಅಪರತ್ಯನ-ಮತ್ತೋರ್ವನೂ ಇಲ್ಲವು, ತ್ವಂತು-ನೀನಾದರೋ, ಮಿಧ್ಯಾಭಿಧಾಂ-ಸುಳ್ಳುತನರನ್ನು, ತ್ಯಕ್ತ-
 ಬಿಡು || ೫ || ತ್ವಂ-ನೀನು, ಮೂಢ್ಯಾತ್-ಮೂಢತ್ವದ ದೇವಿಯಿಂದ, ಯಾನಿ-ಯಾವ, ಅಸೃಷ್ಟಿಹ್ನಾನಿ-ನಮ್ಮಗುರುತುಗಳಾದ,
 ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಗಳನ್ನು, ಅಭೀತವತ್-ಹೆದರಿದವನಲ್ಲದಂತೆ, ಬಿಭೃಃ-ಧರಿಸಿರುವೆಯೋ. ತಾನಿ-ಅವುಗಳನ್ನು, ತ್ಯಾಕ್ತಾನ್-ಹಿಡಿದು,
 ತ್ವಂ-ನೀನು, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಕರಣಂ-ರಕ್ಷಕನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಏಹಿ-ಬಾ, ನೋಚೇತ್-ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಮಮ-ನನಗೆ, ಅಹವಂ-
 ಯುದ್ಧವನ್ನು, ದೇಹಿ-ಕೊಡು, || ೬ || [ಕುಕುಕುನವು] ಅಲ್ಪಮೇಧನಃ-ಕೊಂಚಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಪೌಂಡ್ರಕಸ್ಯ-ಕಾರೂಪನ, ತದ್ವಿ
 ಕತ್ಥನಂ-ಆವ್ಯರ್ಥವಾದ ಆತ್ಮಶಾಸನವನ್ನು, ಆಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ತದಾ-ಆಗ, ಉಗ್ರಸೇನಾದಯಃ-ಉಗ್ರಸೇನನುಮೊದಲಾದ, ಸ
 ಭ್ಯಾಃ-ಸಭಿಕರು, ಉಚ್ಚೈಃ-ಫಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಜಹಸುಃ-ನಕ್ಕರು || ೭ || ಪರಿಹಾಸಕಥಾಮನು-ಹಾಸ್ಯಪ್ರಸ್ತಾವವಾದ ಕೂಡ
 ಲೇ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಮೂಢ-ಅಜ್ಞಾನವಕರೂಶನೇ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಯೈಃ-ಯಾವುಗಳೊಡನೆ. ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ವಿಕತ್ಥ
 ನೇ-ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆಯೋ, ತಾನಿಚಿಹ್ನಾನಿ-ಆಗುತ್ತಿರುವವನ್ನು, ಉತ್ಸ್ರಾಹ್ಮ-ಬಿಡಿಸುವೆನು. ಎಂದು, ದೂ
 ತಂ-ಸಂದೇಶಹಾರಿಯು ಕುರಿತು, ಉವಾಚ-ನುಡಿದನು || ೮ || ಅಜ್ಞ-ಮೂಢನೇ, ಯದಾ-ಯಾವಾಗ, ಪತೇ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ
 ವನಾಗಿ, ಮುಖಂ-ಮೋರೆಯನ್ನು, ಪಿಧಾಯ-ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು. ಕಂಕಗೃಧ್ರವಲೈಃ-ಗೂಗೆ ಹದ್ದು ಹಕ್ಕಿಗಳಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸ
 ಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಶಯಿಸ್ಯಸೇ-ಮಲಗುವೆಯೋ, ತದಾ-ಆಗ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಶೂನಾಂ-ನಾಯಿಗಳಿಗೆ, ಕರಣಂ-ಆಶ್ರಯನು, ಭವಿ
 ತಾ-ಆಗುವಿ || ೯ || ದೂತಃ-ಸಂದೇಶಹಾರಿಯು ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ತಮಾಹ್ವಪಂ-ಆ ತಿರಸ್ಕಾರವಚನವನ್ನು, ಸರ್ವಂ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ಸ್ವಾ
 ಮೀ-ತನ್ನೊಡನೆಯವ ಪೌಂಡ್ರಕನಿಗೆ ಆಹರತ್-ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣೋಪಿ-ಶ್ರೀಹರಿಯೊಕೂಡ, ರಥಂ-
 ತೇರನ್ನು, ಆಸ್ಥಾಯ-ವಿ, ಕಾಶೀಮುಪ-ಕಾಶೀನಗರವುಗಳಿಗೆ, ಜಗಾಮಹ-ಹೋದನು || ೧೦ || ಮಹಾರಥಃ - ಯುದ್ಧಸಮ

ಹೋರತು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಲ್ಲ ನೀನು ಅನ್ಯತವಾದ ವಾಸುವೇವನೆಂಬ ಯಾನಾಮಧೇಯಮಂ ಬಿಡುವನಾಗು || ೫ ||
 ಮತ್ತು ನೀನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭಯವಿಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ಯಾವಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಚಿಹ್ನಗಳು ಧರಿಸಿಯಿದ್ದೀಯೋ ಆಚಿಹ್ನ
 ಗಳಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನಂ ಕರಣಹೊಂದುವನಾಗು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಯುದ್ಧವು ಕುಡುವನಾಗು ಎಂದು ಆದೂ
 ತನು ಪೌಂಡ್ರಕನ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ತಿಳಿಸುತ್ತಲು, || ೬ || ಅರಸೇಕೇಳಿ, ಆಗ ಉಗ್ರಸೇನಾದಿಸಭಿಕರು ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿ
 ಯುಳ್ಳ ಪೌಂಡ್ರಕನ ಸ್ತೋತ್ರವಾದ ಮಾತಂಕೇಳಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿನಕ್ಕರು || ೭ || ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಪು
 ಸ್ತಾವಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಆದೂತನಂಕುರಿತು ಪೌಂಡ್ರಕನಿಗೆ ಹೇಳಕ್ಕವಚನವಂ ಪೇಳಿದನೆಂತೆನೆ- ಎಲೈಮೂಢನೇ
 ಯಾವಚಕ್ರಾದಿ ಚಿಹ್ನಗಳಿಂದ ನೀನು ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಗೆಯ್ಯತಲಿರುವೆಯೋ ಆಚಿಹ್ನಂಗಳಂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತ್ಯಾ
 ಗಂ-ಗೊಳಿಸುವನಾಗುತ್ತೇನೆ || ೮ || ಎಲೈಅಜ್ಞನೇ! ನೀನುಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಸುಂಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆತ್ಮ
 ಪ್ರಶಂಸೆಯುಂ ಗೆಯ್ಯುವ ಅಮುಖವಂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕಂಕಗೃಧ್ರಬಲಾಹಕಗಳೆಂಬ ಪಕ್ಷಿಗಳಂ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳ
 ಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಕುನಕಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗುತ್ತೀಯೆ, ಎಂದು ಪೌಂಡ್ರಕನಿಗೆ ಹೇ
 ಳುವಂತೆ ಆದೂತನಿಗೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು || ೯ || ಬಳಿಕ ಆದೂತನು ಅಲ್ಲಿಂದಹೋಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದ ತಪಸ್ಕಾ
 ರವಂ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪೌಂಡ್ರಕನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು, ಆಗ ಕೃಷ್ಣನುಕೂಡ ರಥವನೇರಿ ಕಾಶೀಪುರವನೆಯ್ದಿದನು || ೧೦ ||

ಮೊಗಮುಪಲಭ್ಯಮಹಾರಥಃ | ಅಹ್ಲಾಹಿಣೀ ಭ್ಯಾಂಸಂಯುಕ್ತೋ ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮುಪುರಾದ್ಧೃತಮ್ ||
ತಸ್ಯ ಕಾರೀ ಪತಿರ್ದೃತಂ ಪಾಪಿ ಗ್ರಾಹೋನ್ವಯಾನ್ಮುಪ | ಅಹ್ಲಾಹಿಣೀ ಭಿಸ್ತಸ್ಯ ಭಿರಪಶ್ಯತ್ಪಂಡ್ರ
ಕಂಹರಿಃ || ೧೨ || ಶಂಖಾರ್ಯಸಿಗದಾತಾರ್ಜುನೇವತ್ಸಾದ್ಯುಪಲಕ್ಷ್ಯೇವ | ಭಿಭ್ರಾಣಂಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಂ
ವನಮಾಲಾವಿಭೂಷಿತಮ್ || ೧೩ || ಕೌಶೇಯವಾಸಸೀಪೀತವಸಾನಂಗರಾಡಧ್ಯಜಮ್ | ಅಮೂಲ್ಯಮೌ
ಲ್ಯಾಭರಣಂಸ್ಪುರಂಶೈಕರಕುಂಡಲಮ್ || ೧೪ || ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮಾತ್ಮನಾ ತುಲ್ಯಂ ವೆಪಂಕೃತ್ರಿಮಂಮಾಶ್ರೇವ |
ಯಥಾನಟಂ ರಂಗಗಂವಿಜಹಾಸಭ್ಯಶಂಹರಿಃ || ೧೫ || ಶೂಲ್ಕೈರ್ಗದಾಭಿಃ ಪರಿಘ್ನೈಶ್ಚ ಕ್ಲೃಪ್ತೈಃ ಪ್ರಾಸುತೋ
ಮರೈಃ | ಅಸಿಭಿಃ ಪಟ್ಟಿಸೈರ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರಾಹರನ್ನರಯಾಹರಿಮ್ || ೧೬ || ಕೃಷ್ಣಸ್ತುತತ್ಪಂಡ್ರಕಕಾ

ರಥನಾದ, ಪೌಂಡ್ರಕೋಪೀ-ಕಾರೂಕನೂಕೂಡ, ತದುದ್ಯೋಗಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು, ಉಪಲಭ್ಯ-ತೀಡು, ಅಹ್ಲಾಹಿ
ಣೀಭ್ಯಾಂ-ಎರಡಹ್ಲಾಹಿಣಿಗಳ ದಂಡಿನೊಡನೆ, ಸಂಯುಕ್ತಃ-ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ದೃತಂ-ಬೇಗನೆ, ಪುರಾತ್-ತನ್ನ ಮಿತ್ರನ ನಗರ
ವಾದ ಕಾಶಿಯದೇಸೆಯಿಂದ, ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ-ಹೊರಹೊರಟನು || ೧೧ || ಸ್ತುಪ-ಸರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ, ತಸ್ಯ-ಆ ಕಾರೂಕ ದೇವದರಾಯ
ನಾದ ಪೌಂಡ್ರನಿಗೆ, ಮಿತ್ರಂ-ಗಳೆಯನಾತ, ಕಾರೀಪತಿ-ಕಾರೀರಾಯನು, ಪಾಪಿ ಗ್ರಾಹಂ-ಹಿಂಬಲವಾಗಿ, ತಿಸ್ತುಬಿರಹ್ಲಾಹಿಣೀ
ಭಿಃ-ಮೂರಹ್ಲಾಹಿಣಿಗಳ ಸೇನೆಯೊಡನೆ, ಅನ್ವಯಾತ್-ಅನುಸರಿಸಿಬಂದನು, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪೌಂಡ್ರಕಂ-ಕಾರೂಕನನ್ನೂ, ಅವ
ಶ್ಯತ್-ಕಂಡನು || ೧೨ || ಶಂಖಾ .. ಲಕ್ಷಿತಂ-ಶಂಖ-ಪಾಂಡಜನನ್ನೂ, ಅರಿ-ಚಕ್ರ, ಅಸಿ-ಖಡ್ಗ, ಗದಾ-ಗದೆ, ತಾರ್ಜು-ಬಿಲ್ಲು, ಶ್ರೀವತ್ಸ-
ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮಕ್ಕಳು-ಆದಿ-ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಉಪಲಕ್ಷ್ಯತಂ-ಕೂಡಿದಂಥಾ, ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಂ-ಕೌಸ್ತುಭವೆಂಬ ರತ್ನವನ್ನೂ, ವಿ
ಭ್ರಾಣಂ-ಧರಿಸಿದವನಾಂಥಾ, ವನಮಾಲಾವಿಭೂಷಿತಂ-ತುಲಸಿಯಿಂದಲೂ ದಲಂಕೃತನಾಂಥಾ || ೧೩ || ಸೀತೇ-ಹಳದಿಯಾದ,
ಕೌಶೇಯವಾಸಸಿ-ಪಟ್ಟಿಯವಸ್ತ್ರಗಳೆರಡರನ್ನೂ, ವಸಾನಂ-ಹೊದ್ದು ಉಟ್ಟು ಯಿರುವಂಥಾ, ಗರಾಡಧ್ಯಜಲ-ಗರಾಡನಪವಿಗೆ
ಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಅಮೂಲ್ಯಮೌಲ್ಯಾಭರಣಂ-ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ತೆಲೆಹೊಡವು (ಕಿರೀಟ) ವುಳ್ಳಂಥಾ, ಸ್ಪುರಂಶೈಕರಕುಂಡಲಂ-ಕೋಭಿಸುವಮ
ಕರಾಕಾರವಾದ ಕಿವಿಪೊಡವುಗಳುಳ್ಳಂಥಾ || ೧೪ || ಆತ್ಮನಾ-ತನ್ನೊಡನೆ, ತುಲ್ಯಂ-ಸಮಾನವಾದ, ಕೃತ್ರಿಮಂವೇಷಂ-ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಅ
ಲಂಕಾರವನ್ನೂ, ಅಶ್ರಿತಂ-ವೆಪಿಸಿರುವಂಥಾ, ರಂಗಗತಂ-ನಾಟ್ಯಸ್ಥಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ, ನಟಿಯಧಾ-ಆಟಗಾರನು ಹೇಗೋ ಹಾಗಿ
ರುವಂಥಾ; ತಂ-ಆಪೌಂಡ್ರಕನನ್ನೂ, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಭ್ಯಶಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ವಿಜಹಾಸ-ನಕ್ಕನು || ೧೫ || ಶೂ
ಲ್ಕಃ-ಕವಲುಗೋಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಗದಾಭಿಃ-ಮೋಡುಡೊಣ್ಣೆಗಳಿಂದಲೂ, ಪರಿಘ್ನೈಃ-ಉಬ್ಬಲದೊಂಡೆಗಳಿಂದಲೂ, ತಕ್ತಿ-ಕತ್ತಾ
ಯುಧ, ಯಷ್ಟಿ-ಕುಟಿ, ಪ್ರಾಸ-ಭಾಲ್ಯ, ತೋಮರೈಃ-ಮುಪ್ಪು ರಗಳಿಂದಲೂ, ಅಸಿಭಿಃ-ಕತ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪಟ್ಟಿಸೈಃ-ಪಟ್ಟಾಕತ್ತಿಗ
ಳಿಂದಲೂ, ಬಾಣೈಃ-ಅಂಬುಗಳಿಂದಲೂ, ಅರಯಃ-ವೈರಿಗಳು, ಹರಿಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ಪ್ರಾಹರ-ಹೊಡೆದರು || ೧೬ || ಕೃಷ್ಣಸ್ತು-

ಮಹಾರಥಿಕನಾದ ಪೌಂಡ್ರಕನೂ ಕೃಷ್ಣನೆಯಾದ್ದು ಸುನ್ನಾಹವಂತಿಳಿದು ಎರಡಹ್ಲಾಹಿಣಿಗಳೊಡನೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ಕಾರೀಯಿಂದ ಹೊರಟನು || ೧೧ || ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಮಿತ್ರನಾದ ಕಾರೀಪುರದರಗು ಪೌಂಡ್ರಕಂಗೆ ಗಹಾಯಕನಾ
ಗಿ ಮೂರಹ್ಲಾಹಿಗಳೊಡನೆ ಹೊರಟನು. ಅಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನು || ೧೨ || ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದೆ ತಾರ್ಜು ಶ್ರೀವತ್ಸ, ಇವು
ಮೊದಲಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳೊಡನೆ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಕೌಸ್ತುಭ ಮಣಿಯಂಥರಿಸಿ ವನಮಾಲೆಯಿಂದಲಂಕೃತನಾಗಿ || ೧೩ ||
ಪೀತಾಂಬರಗಳನ್ನು ಟ್ಟು ಕೃತ್ರಿಮನಾದ ಗರಾಡನಂ ಧ್ಯಜದಲ್ಲರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಕಿರೀಟಾಭರಣಂಗೆ
ಳುಟ್ಟವನಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಮಕರ ಕುಂಡಲಂಗಳುಳ್ಳ, ಆಪೌಂಡ್ರಕನಂಕಂಡನು || ೧೪ || ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತ
ನಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಅಲಂಕಾರವುಳ್ಳ ಕೃತ್ರಿಮಗರಾಡನನ್ನೇರಿದ ನಾಟ್ಯಸ್ಥಾನದ ನಟನಂತೆ ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೆ
ಬಂದ ಪೌಂಡ್ರಕನಂ ನೋಡಿ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ನಕ್ಕನು || ೧೫ || ಶತ್ರುಭಟರು ಶೂಲಂಗಳಿಂದ ಗದಗಳಿಂದ ಕತ್ತಿಗಳಿಂದ
ಪ್ರಾಸಂಗಳಿಂದ ತೋಮರಂಗಳಿಂದ ಖಡ್ಗಂಗಳಿಂದ ಕರಾರಿಗಳಿಂದ ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಕೂಡ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಹರಿಸಿದರು || ೧೬ ||
ಅಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನು ಗಜಾಶ್ವರಥಪದಾತಿಗಳೆಂಬ ಚತುರಂಗಗಳೊಡನೆ ಯುಕ್ತವಾದ ಆಪೌಂಡ್ರಕ ಕಾರೀರಾಜದ

ಶಿರಾಜಯೋರ್ಬಲಂಗಜಸ್ಯಂದನವಾಜಿಪತ್ತಿಮತಃ | ಗದಾಸಿಂಹಕೈಮುಖಿರದ್ಧಯದ್ಭೃಶಂಯಥಾಯಾ
ಗಾಂತಹುತಭುಕ್ಪ್ರಧಕ್ಪ್ರಜಾಃ || ೧೭ || ಆಯೋಧನಂತದಧನಾಜಿಕುಂಜರದ್ವಿಸತ್ಪ್ರೋಕ್ಷ್ಯೈರರಿಣಾ
ಚಖಂಡಿತೈಃ | ಬಭೌಚಿತಂಮೋದವಹುಮನಸ್ವಿನಾಮಾಕೀಡನಂಭೂತಕತೇವೋಬ್ಬೀವ || ೧೮ || ಅ
ಧಾದಪೌಂಡ್ರಕಂಕಾರಿಭೋಭೋವೌಂಡ್ರಕಯದ್ಭವಾಃ | ದೂತವಾಕ್ಯೈನಮಾಮಾಹತಾನ್ಯಸ್ಮಾ
ಣ್ಯಾತ್ಸೃಜಾಮಿತೇ || ೧೯ || ತಾಜಯಿಸ್ಯೈಭಿಧಾನಂಮಯಾತ್ಸ್ರಯಾಜ್ಞಾಮೃತಾಧೃತಮ್ | ಪ್ರಜಾಮಿ
ಶರಣಂತೇದ್ಧಯಾದಿನೆಚ್ಚಾಮಿಸುಂಯುಗಮ್ || ೨೦ || ಇತಿಕ್ಷಿಪ್ತ್ವಾಶ್ವಶಿತ್ವೈರ್ಬಾಹುರಥೈಃ ಕೃತ್ಯೈಃ ಸೌಂಡ್ರ
ಕಮ್ | ಶಿರೋವೃಶ್ಚದ್ರಧಾಂಗನವಜ್ಜಿಹ್ವಂದೋಯಃಧಾರಿಣಿಃ || ೨೧ || ತಥಾಕುಶಲಪತೇಕಾಯಾಚ್ಛಿರಲ

ಶ್ರೀಹರಿಯಾದರೋ, ಯುಗಾಂತೇ-ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹುತಭುಕ್-ಅಗ್ನಿಯು, ಪ್ರಜಾ-ಜನಗಳನ್ನು, ವೃಧಕ್-ಬೇರೆಬೇರೆ
ಯುಕ್ತಾ-ಪೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಗಜಸ್ಯಂದನವಾಜಿಪತ್ತಿಮತಃ-ಆನೆ ತೇರು ಕುದುರೆ ಕಾಲಾಳುಗಳುಳ್ಳ, ಪೌಂಡ್ರಕಕಾಶಿದಾಜ
ಯೋ-ಕಾರೂಕಕಾಶಿಪತಿಗಳ, ತಪ್ಪಲ-ಆದುದವನ್ನು, ಗದಾಸಿಂಹಕೈಮುಖಿ-ಗದೆಯಿಂದಕ ನುಡರ್ಕನ ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಭೃಶಂ-
ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಅರ್ಧಯತ್-ಸೇಡಿಸಿದನು. ತದಾಯೋಧನಂ-ಆ ಯುದ್ಧವು ಅರಿಣಾ-ಚಕ್ರದಿಂದ, ಖಂಡಿತೈಃ-ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ,
ವಾಜಿಕುಂಜರ ದ್ವಿಪತ್ಪ್ರೋಕ್ಷ್ಯೈ-ಕುದುರೆಯ ಆಳು ಹೇನರಕತ್ತೆಬಂಟಿಗಳಿಂದ, ಚಿತಂ-ಹೇರಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿ, ಭೂತಪತೇಃ-
ಸ್ಮೃತಾನ ರುದ್ರನ, ಉಲ್ಬಣಂ-ಅಧಿಕವಾದ, ಆಕ್ರೀಡನಮಿವ ಕ್ರೀಡಾಸ್ಥಾನದಂತೆ, ಮನಸ್ವಿನಾಂ-ವಿವೇಕಿಗಳಿಗೆ, ಮೋದವ
ಹಂ-ಸಂತೋಷವಂ ಭರಿಸುವುದಾಗಿ, ಬಭೌ-ಪ್ರಕಾಶಿತು || ೧೮ || ಅಧ-ಆ ಮೇಲೆ, ಕಾರಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ಪೌಂಡ್ರಕಂ-ಕಾರೂ
ಶನಂ ಕುರಿತು, ಅಹ-ನುಡಿದನು, ಭೋಭೋಪೌಂಡ್ರಕ-ಎಲೆಯಲ ಕಾರೂಶನೇ, ಭವಾ-ನೀನು, ದೂತವಾಕ್ಯೈನ-ಸಂದೇಹಹಾ
ರಿಯ ವಚನದಿಂದ, ಮಾಂ-ನನ್ನ ಕುರಿತು, ಮತ್-ಯಾವುದರನ್ನು, ಆಹ-ಹೇಳಿದೆಯೋ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ತಾನ್ಯಸ್ಮಾಣಿ-೬ಕೃ
ಮಗಳನ್ನು, ಉತ್ಸೃಜಾಮಿ-ಬಿಡುವೆನು || ೧೯ || ಅಜ್ಞ-ಮೂಢನೇ! ಮೃತಾ-ಮೃತ್ಯುವಾಗಿ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಧೃತಂ-ಧರಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಅಭಿಧಾನಂ-ವಾನುದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರು, ಯತ್-ಯಾವುದೋ, ತತ್-ಅದರನ್ನು, ತ್ಯಾಜಯಿಸ್ಯ-ಬಿ
ಡಿಸುವೆನು. ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಸಂಯುಗಂ-ಕಾಳಗವನ್ನು, ನೇಚ್ಚಾಮಿಸುಮಿ-ನಾನು ಬಯಸದಹೋದರೆ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಶರಣಂ-ರಕ್ಷಣವ
ನ್ನು, ಪ್ರಜಾಮಿ-ಸೇರುವೆನು || ೨೦ || ಇತಿ-ಹೀಗೆಹೇಳಿ, ಶಿತ್ವೈಃ-ಹರಿತಂಗಳಾದ, ಬಾಣೈಃ-ಅಂಬುಗಳಿಂದ, ಹ್ವಿಪ್ತೈಃ-ಎತ್ತಿಹೊ
ಡೆದು, ಪೌಂಡ್ರಕಂ-ಕಾರೂಕನನ್ನು, ವಿರಥೈಃ-ತೇರಿಲ್ಲದವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಇಂದ್ರ-ಪೇವರಾಜನು, ವಜ್ರೇಣ-ನಿಡಲಿನಿಂ
ದ, ಗಿರಿಯರ್ಥ-ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ರಥಾಂಗೇನ-ಚಕ್ರದಿಂದ, ಶಿರಿಃ-ಅವನತಲೆಯನ್ನು, ಅವೃಶ್ಚ-ಕಡಿದನು || ತಥಾ-
ಹಾಗೆ, ಕಶೀಪತೇಃ-ಕಾಶೀತಾಯಸ, ಶಿರಿಃ-ತಲೆಯನ್ನು, ಉತ್ಸೃತ್ಯ-ಕತ್ತರಿಸಿಹಾರಿಸಿ, ಕಾಯೋತ್-ಅವನ ಮೈಯದೆಸೆಯಿಂದ,

ಮಹಾನೇನೆಯಂ ಗದಾ ಖಡ್ಗ ಚಕ್ರಬಾಣಂಗಳಿಂ ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ವಿಧ ಭೂತನಮೂಹವಂ ಕಾಲಾಗ್ನಿ
ಯಂತೆ ನಿಶ್ಚೇಷವಾಗಿ ಸುಹರಿಸಿದನು || ೧೭ || ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಥಾಶ್ವಗಜಪದಾತಿಗ
ಳಿಂ ಖರೋಷ್ಯಂಗಳಿಂ ಪ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಮಾನವಂತರಾದ ಶೂರರಿಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ
ಅಯುದ್ಧಸ್ಥಾನವು ಕಲ್ಪಾಂತದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಕೀಡಾಸ್ಥಾನದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು || ೧೮ || ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಪೌಂಡ್ರಕನಂಕುರಿತು ಎಲಾ! ದೂತಮುಖದಿಂದ ಯಾವಅರ್ಥವಂ ನನಗೇಳಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೋಸುಗ ಅಸ್ತ್ರಂ
ಗಳೆಂ ಬಿಡುವನಾಗುತ್ತೇನೆ || ೧೯ || ಎಲಾ, ಮೂಢನೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ಅನ್ಯತನಾಗಿ ಸಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾನುದೇವನೆಂಬ
ನಾಮವನ್ನು ಈಗಬಿಡಿಸುವೆನು. ನಾನು ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡದುದ್ದರೆ ಆಗ ಮೂಢನಾದ
ನಿನ್ನಂ ಶರಣು ಹೊಂದುವೆನು || ೨೦ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತೀಕ್ಷ್ಣಂಗಳಾದ ಬಾಣಂಗಳಿಂ ಪೌಂಡ್ರಕನಂ
ಕೈಃ-ನನಗೆಯ್ದು ಇಂದ್ರಸುಪಜಾ ಯಾಧದಿಂದಪರ್ವತಶಿಖರಂಗಳಿಂ ಭೇದಿಸಿದಂತೆ ಚಕ್ರಯುದ್ಧದಿಂದ ಪೌಂ
ದ್ರಕನ ಶರಸ್ಯಂ ಭೇದಿಸಿದನು || ೨೧ || ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಕಾಶಿಯಾರಾಯನ ಶಿಶು

ತ್ಯುತ್ಯಪತ್ರಿಭಿಃ | ವ್ಯಪಾತಯತ್ಕಾಶಿಪುರಾಂಪದ್ಯಕೋಶಮಿವಾನಿಲಃ ||೧೦|| ಏವಮತ್ಸ್ರೀಣಂಹ
ತ್ವಾಪೌಂಡ್ರಕಂಸಸಖಿಂಹರಿಃ | ದ್ವಾರಕಾಮಾವಿಶತ್ಸಿದ್ಧಿಸ್ತಯಮಾನಕಥಾಮೃತಃ ||೧೧|| ಸನಿತ್ಯಂ
ಭಗವದ್ಧಾನ್ಯಪುಷ್ಪಸ್ತಾಖಿಲಬಂಧನಃ | ಬಿಭ್ರಾಣಶ್ಚಹರೇರಾಜಃ ಸ್ವರೂಪಂತನ್ಮಯೇಭವತ್ ||೧೨||
ಶಿರಃಪತಿತವಾಲೋಕ್ಯರಾಜದ್ವಾರಿಸುಕುಂಡಲಮ್ | ಕಿಮಿದಂಕಸ್ಯವಾವಕ್ತ್ರಮಿತಿ ಸಂಶಿರೇಜನಃ ||೧೩||
ರಾಜ್ಯಾಕಾಶೀಪತೇರ್ಜ್ಞಾತ್ವಾಮಹಿಷ್ಯಃ ಪುತ್ರಬಾಂಧವಾಃ | ಪೌರಾತ್ಮಹಾಹತಾರಾಜನ್ನಾಥನಾಧತಿ
ಚಾರುದತ್ ||೧೪|| ಸುದಕ್ಷೀಣಸ್ತಸ್ಯ ಸುತಃ ಕೃತ್ಯಾಸಂಸ್ಥಾವಿಧಿಂ ಪಿತುಃ | ನಿಹತ್ಯಪಿತ್ಯಹಂತಾರಂಯಾ
ಸ್ಯಾವ್ಯಪಚಿತಂ ಪಿತುಃ ||೧೫|| ಇತ್ಯಾತ್ಮನಾಭಿಸಂಧಾಯ ಸೋಪಾಧ್ಯಾಯೋ ಮಹೇಶ್ವರಮ್ | ಸುದಕ್ಷೀಣಃ

ಕಾಶೀಪೂರ್ಯಾಂ-ಕಾಶೀನಗರದಲ್ಲಿ, ಅನಿಲಃ-ಗಾಳಿಯು, ಪದ್ಯಕೋಶಮಿವ-ತಾವರೆಯ ಮೊಗ್ಗುನಂತೆ, ವ್ಯಪಾತಯತ್-ಕೆಡಹಿದ
ನು ||೧೦|| ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಮತ್ಸ್ರೀಣಂ-ಹೊಟ್ಟೆಸಿಕ್ಕುಟ್ಟೆ, ಸಸಖಿಂ-ಗೆಳೆಯಸಿಂಕೂಡಿದ, ಪೌಂಡ್ರಕಂ-ಕಾ
ರೂಶನನ್ನು, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಸಿದ್ಧಿಸ್ತಯಮಾನಕಥಾಮೃತಃ-ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರ.ಪ.ಅ
ಮೃತದಂಥಾ ಚರಿತ್ರೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ದ್ವಾರಕಾಂ-ಕುಶಸ್ಥಲೀನಗರವನ್ನು, ಆವಿಶತ್-ಹೊಕ್ಕನು ||೧೧|| ರಾಜಃ-ಪರೀಕ್ಷಿತರಾಯ
ನೇ, ಸಃ-ಆ ಪೌಂಡ್ರಕನು, ನಿತ್ಯಂ-ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಭಗವಾನ್-ಕೃಷ್ಣನ, ಧ್ಯಾನ-ಭಾವನೆಯಿಂದ, ಪ್ರಧ್ವನಿ-ನಾಶ
ಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಖಿಲಬಂಧನಃ-ಸಮಸ್ತ ಬಂಧಕಂಗಳೂ ಉಳ್ಳವನೂ, ಹರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಸ್ವರೂಪಂ-ಮೂರ್ತಿಯವೇಷವನ್ನು,
ಬಿಭ್ರಾಣಶ್ಚ-ಧರಿಸಿದವನೂ ಆಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ತನ್ಮಯಃ-ಆ ಕೃಷ್ಣಸಾರೂಪ್ಯವಂ ಪಡೆದವನು, ಅಭಾಲ್-ಆದನು ||೧೨|| ರಾಜ
ದ್ವಾರಿ-ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಲಿನಲ್ಲಿ, ಪತಿತಂ-ಜಿದ್ದಂಥಾ, ಸುಕುಂಡಲಂ-ಕರ್ಣಭೂಷಣಂಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾದ, ಶಿರಃ-ತಲೆಯನ್ನು,
ಆಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಕಿಮಿದಂ-ಇದೇನು ? ಕಸ್ಯವಾವಕ್ತ್ರಂ-ಯಾವವನತಲೆಯು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಜನಾಃ-ನಾಗರಿಕರು, ಸತಿಶಿ
ಶಿರೇ-ಸಂದೇಹಗೊಂಡರು ||೧೩|| ರಾಜಃ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಕಾಶಿಪತೇಃ-ಕಾಶಿಗೊಡೆಯನಾದ ರಾಯನ ತಲೆಯೆಂದು
ಜ್ಞಾತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ಮಹಿಷ್ಯಃ-ರಾಣಿಯರೂ, ಪುತ್ರಬಾಂಧವಾಃ-ಮಕ್ಕಳೂ ನಂಟರೂ, ಪೌರಾತ್ಮ-ನಾಗರಿಕರೂ, ನಾಥನಾಥ-ಬ
ಡೆಯನೇ ಬಡೆಯನೇ, ಹಾ-ಅಯ್ಯೋ, ಹತಾಃ-ಇತಿಚ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರಾವೆವನುತಲೂ, ಅರುದತ್-ಅತ್ತರು ||೧೪|| ತಸ್ಯ-ಆಕಾ
ಶೀರಾಯನ, ಸುತಃ-ಮಗನಾದ, ಸುದಕ್ಷೀಣಃ-ಸುದಕ್ಷೀಣನೆಂಬವನು, ಪಿತುಃ-ತಂದೆಯ, ಸಂಸ್ಥಾವಿಧಿಂ-ಪ್ರೀತಕರೈವನ್ನು, ಕೃ
ತ್ವಾ-ಮಾಡಿ, ಪಿತ್ರಿಹಂತಾರಂ-ತನ್ನ ತಂದೆಯೊಕೊಂದವನನ್ನು, ನಿಹತ್ಯ-ಕೊಂದು, ಪಿತುಃ-ತಂದೆಯ, ಅಪಚಿತಂ-ಆಸ್ಥೆಯವ
ನ್ನು, ಯಾಸ್ಯಾಮಿ-ಹೊಂದುವೆನು ||೧೫|| ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಆತ್ಮನಾ-ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಅಭಿಸಂಧಾಯ-ಫಲಾಕೇಕ್ಷೆಗೊಡು
ಸೋಪಾಧ್ಯಾಯಃ-ಪುರೋಹಿತನಿರಸಿತನಾದ, ಸುದಕ್ಷೀಣಃ-ಸುದಕ್ಷೀಣನೆಂಬವನು, ಪರಮೇಣ-ಉತ್ತಮವಾದ, ಸಮಾಧಿನಾ-

ಸ್ಸನ್ನೂ ಭೇದಿಸಿ ಪದ್ಯಕೋವಂ ವಾಯುವಿನಂತೆ ಕಾಶೀಪುರದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿದನು ||೧೦|| ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಪೌಂಡ್ರಕನನ್ನೂ ಅವನ ಮಿತ್ರನಾದ ಕಾಶೀರಾಯನಂ ಸಹ ಸುಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಗಾನಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡುವ ಚರಿತ್ರ
ವುಳ್ಳವನಾಗಿ ದ್ವಾರಕಾಪುರವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೧೧|| ಅರಸಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತರಾಯನೇ! ಕೇಳು, ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ
ಯೂ ಭಗವಂತನಧ್ಯಾನದಿಂ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂಧಂಗಳೆಲ್ಲವನಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ರೂಪವಂ ಧರಿಸಿದ್ದ ಪೌಂಡ್ರ
ಕನು ಶ್ರೀಹರಿಯಿಂದಲೇ ಸಂಹೃತನಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸಾಯುಜ್ಯವನೆಯ್ದಿದನು ||೧೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾಶೀಪುರ
ಸ್ಥರಾದ ಜನರು ರಾಜದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕುಂಡಲಯುಕ್ತವಾದ ಶಿರಸ್ಸನ್ನೋಡಿ ಇದೇನೆಂದು ಈಶಿರಸ್ಸುಯಾ
ರದೆಂದು ಕೂಡಿ ಸಂಶಯಂಗೆಯ್ದರು ||೧೩|| ಬಳಿಕ ಕಾಶೀರಾಯನ ಪತ್ನಿಯರು ಬಾಂಧವರು ಪುರಜನರು ಸಹ
ಅರಸಿನ ವೃತ್ತಾಂತವಂಕೇಳಿ ಅನಾಥರಾಗಿ ನಾಥನೇಯೆಂದು ದುಃಖಿಸಿದರು ||೧೪|| ಬಳಿಕ ಕಾಶೀರಾಯನ ಪು
ತ್ರನಾದ ಅತಿದಾತೃವಾದ ಸುದಕ್ಷೀಣನು ತಂದೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧಕವಾದ ಕರ್ಮಮಗೆಯ್ದು ತನ್ನ ಪಿತ್ರಿವ್ಯವೈರಿ
ಯಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಸಂಹರಿಸಿ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವೆನೆಂದು ||೧೫|| ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡು ಪುರೋಹಿತನೊ

ರೈಯಾಮಾಸಪರಮೇಣಸಮಾಧಿನಾ ||೮೪|| ಪ್ರೀತೋವಿಮುಕ್ತೋಭಗವಾಃ ತಸ್ಮೈವರಮದಾದ್ಯವೇ | ಪಿ
ತ್ಯಹಂತ್ಯ ವಧೋಪಾಯಂನವಮೈವರವಿಶಿತುಃ ||೮೫|| ಸುದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿಂ ಪರಿಚರಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಸ್ಸಹಯತ್ವೈ
ಜಮ | ಅಭಿಚಾರವಿಧಾನೇನಸಚಾಗ್ನಿಃ ಪ್ರಮಥೈರ್ವೃತಃ | ಸಾಧಯಿಷ್ಯತಿಸಂಕಲ್ಪಮಬ್ರಹ್ಮಣೈಸ್ಸ
ಯೋಜಿತಃ ||೮೬|| ಇತ್ಯಾದಿವ್ಯಸ್ತಧಾಚಕ್ರೈಶ್ಚಾಪ್ಯಾಭಿಚರಪ್ರತಿ ||೮೭|| ತತೋಗ್ನಿರಾಪ್ತಿತುಕುಂ
ಡಾನೂರಿಮಾನತೀರ್ಭೀಷಣಃ | ತಪತಾಮ್ರಶಿಖಾಶ್ಚಕುಗ್ರಂ ಗಾರೋದ್ಧಾರಿಲೋಚನಃ ||೮೮|| ದುಮ್ಹೋ
ಗ್ರಭುಕ್ರುಕುಟೇದಂಡಕಲೋರಾಸ್ಯಸ್ಪೃಜಿಹ್ವಯಾ | ಅಲಿಹೃನ್ಮುಕ್ತಿಸ್ತೇನಗೋವಿಧೋನ್ವತೀಶಿಖಂ
ಜ್ವಲತಃ ||೮೯|| ಪದಾಭ್ಯಾಂ ತಾಳಪ್ರಮಾಣಾಭ್ಯಾಂ ಕಂಪಯಿನ್ಮವನೀತಲಮ | ಸೋಭ್ಯಧಾವದ್ವೈತೇಭೋ

ಯೋಗದಿಂದ, ಮಹೇಶ್ವರಂ-ಮಹಾದೇವವನ್ನು, ಅರ್ಚಯಾಮಾಸ-ಪೂಜಿಸಿದನು ||೮೪|| ಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರೇಮಮುಳ್ಳವನಾದ, ವಿ
ಮುಕ್ತಃ-ಮುಕ್ತಿಪಡೆದವರಿಲ್ಲದವನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ, ಭವಃ-ಶಿವನು, ತಸ್ಮೈ-ಆ ಸುದಕ್ಷಿಣಂಗೆ,
ವರಮದಾತೃ-ದೇವತಾದನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವುಗಳೆಂದು ಕೊಟ್ಟನು. ಸಃ-ಆ ಸುದಕ್ಷಿಣನು ಪಿತೃಕಂತ್ಯವಧೋಪಾಯಂ-
ತನ್ನ ತಂಪೆಯಂಕೊಂದವನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕುಪಾಯವನ್ನು, ವರಂ-ವರವನ್ನು, ಈ ಶಿತುಃ-ಈಶ್ವರನ ದೇವಿಯಿಂದ, ವಮ್ರೇ-
ಜಯಿಸಿದನು ||೮೫|| ಸುದಕ್ಷಿಣ-ಸುದಕ್ಷಿಣನೇ, ಋತ್ವಿಜಂ-ಯಜ್ಞಸಾಧಕನಾದ, ಅಗ್ನಿಂ-ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿಯನ್ನು, ಅಭಿಚಾರವಿ
ಧಾನೇನ-ಕತ್ರಮಾರಣತ್ರಯೋಗದಿಂದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಸ್ಸಹ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ, ಪರಿಚರ-ಪೂಜಿಸಿದವನಾಗು, ಸೋಗ್ನಿಶ್ಚ-ಆ
ಯಗ್ನಿಯೊಕ್ಕೂ, ಪ್ರಮಥೈಃ-ರುದ್ರನಭಿಕೃಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅಬ್ರಹ್ಮಣೈಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭಕ್ತಿ ಯಿಲ್ಲದೆ, ಬ್ರ
ಹ್ಮಣೈಃನಿಲ್ಲದ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಯೋಜಿತಃ-ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟದಾದರೆ, ಸಂಕಲ್ಪಂ-ಮನೋರಥವನ್ನು, ಸಾಧಯಿಷ್ಯತಿ-
ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ||೮೬|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಆದಿಷ್ಟಃ-ರುದ್ರನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಸುದಕ್ಷಿಣನು, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಕೃಷ್ಣ
ನಿಗೋಸುಗೆ, ಅಭಿಚರ-ಮಾರಣ ಹೋಮವಂಗಯ್ಯನಾಗಿ, ಪ್ರತೀ-ದೀಕ್ಷಾನಯಮು ಪುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತಥಾ-ರುದ್ರನು ಸೇವಿ
ತಃ, ಚಕ್ರ-ಮಾಡಿದನು ||೮೭|| ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ಕುಂಡಾತಃ-ಹೋಮದ ಗೊಂಡದಿಂದ, ಉತ್ಥಿತಃ-ಎದ್ದಂಥಾ, ಅಗ್ನಿಃ-ದಕ್ಷಿಣಾ
ಗ್ನಿಯು, ಮೂರ್ತೀಮಾ-ರೂಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅತಿರ್ಭೀಷಣಃ-ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರನೂ, ತಪತಾಮ್ರಶಿಖಾಶ್ಚಕುಗ್ರ-ಸುಟ್ಟುಕಂ
ಪಾಗಿರುವ ಜಟ್ಟುವಿನಾಗಲೂ ಉಳ್ಳವನೂ, ಅಂಗಾರೋದ್ಧಾರಿಲೋಚನಃ-ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಂಡಗಳಂ ಕಾರುವಂಗಳುಳ್ಳವನೂ ||೮೮||
ದುಮ್ಹೋಗ್ರಭುಕ್ರುಕುಟೇದಂಡಕಲೋರಾಸ್ಯಃ-ದುಮ್ಹೋಗ್ರದಾಡೆಹಲ್ಲುಗಳಂ ಕ್ರೂರವಾಗಿಯೂ, ಘ್ನುಕುಟೇದಂಡಕಲೋರ-
ಕೋಲುಗಳಂ ತಿರ್ಪಹುಬ್ಬುಗಳಂ ಕಠಿಣವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಆಸ್ಯಃ-ಬಾಯಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಜಿಹ್ವಯಾ-ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ, ಸ್ಪೃಜಿ-
ಕಟವಾಯಿಗಳನ್ನು, ಅಲಿಹೃ-ನಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವನು, ನಗ್ನಃ-ಬಟ್ಟಿಲ್ಲದವನೂ, ತ್ರಿಶಿಖಂ-ಮುಕ್ಕು ವಲುಗೋಲನ್ನು, ವಿಧೋ
ನ್ವತಃ-ರೂಳಿಸುತ್ತಿರುವನೂ, ಜ್ವಲತಃ-ಉರಿಯುತ್ತಿರುವನೂ ||೮೯|| ತಾಳಪ್ರಮಾಣಾಭ್ಯಾಂ-ತಾಳೆಯವರದ ಉದ್ದವುಳ್ಳ, ಪ

ಡನೆ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನಂ ಪೂಜಿಸಿದನು ||೮೪|| ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಸುದಕ್ಷಿಣನಂಕುರಿತು
ವರಮ ವರಿಸೆನುತಲೂ ಅವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಧೋಪಾಯವನ್ನೇ ವರವನ್ನಾಗಿ ಬೇಡಿದನು ||೮೫|| ಈಶ್ವರನು
ಅದಂಕೇಳಿ ಸುದಕ್ಷಿಣನೇ! ಋತ್ವಿಜನಂತೆ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಾಚರಿಸುವ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ ಅ
ಭಿಚಾರವಿಧಾನದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರಮಥಗಣ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ||೮೬|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನಲ್ಲದೇ ಯಿರುವ
ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಯಿಷ್ಟಾರ್ಥವಂ ಸಾಧಿಸುವನೆಂದು ನುಡಿದನು || ಸುದ
ಕ್ಷಿಣನು ನಿಯಮಯುಕ್ತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸುಗೆ ಅಭಿಚಾರ ಕರ್ಮವಂಗಯ್ದ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿಯಂ ಪೂಜಿಸಿದ
ನು ||೮೭|| ಆಮೇಲೆ ಹೋಮಕುಂಡದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ಭಯಂಕರವಾದ ಆಕೃತಿಯೊಡನೆ ತಪ್ತವಾದ ತಾಮ್ರದಂ
ತೆ ಕೆಂಪಾದ ಶಿಖೆ ಗಡ್ಡವಿನಾಗಲೂಳ್ಳವನಾಗಿ ಕೆಂಡಗಳುಳ್ಳ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ||೮೮|| ಕೋರದಾಡೆಗಳಂ ಭಯಂ
ಕರವಾದ ಹುಬ್ಬುಗಂಟುಗಳಂ ಕ್ರೂರವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಾಲಿಗೆಗಳಂ ಕಟವಾಯಿಗಳಂ ನೆಕ್ಕುತ್ತ ದಿಗಂಬ
ರನಾಗಿ ತ್ರಿಕೂಲವಂ ತಿರುಹುತ ಚಲಿಸುತಲೂ ||೮೯|| ತಾಳವೈಷ್ಣವ ಪ್ರಮಾಣಂಗಳಾದ ಪಾದಂಗಳಂ ಭೂಮಿಯಂ

ತೈದ್ವಾರಕಾಂಪ್ರದಹದಿ೩೪ ತಮಾಭಿಚಾರದಹನಮಾಯಾಂತಂದ್ವಾರಕಾಕಸಃ | ವಿಲೋಕ್ಯ
ತತ್ರಸುಸ್ಪರ್ಶವನದಾಹೆಯಧ್ಯಮ್ಯಗಾಃ ||೩೫|| ಅಕ್ಷೈಸ್ಸಭಯಾಂಕ್ರೀಡಂತಂಭಗವಂತಂಭಯಾತು
ರಾಃ ತ್ರಾಹಿತಾಹಿತೀಲೋಕೇವಯ್ನೇಪ್ರದಹತಃಪುರಮ್||೩೬|| ಶ್ರುತ್ವಾತಜ್ಜನವೈಕ್ಲಬ್ಯಂದೃಷ್ಟ್ಯಾಪ್ತಿ
ಪ್ಪಾನಾಂಚಸಾಧ್ಯಮ್ | ಕರಣ್ಯಸ್ಸಂಪ್ರದಸ್ಯಾಹಮಾಭೈವೈತ್ಯವಿತಾಸ್ತೃಣಮ್||೩೭|| ಸರ್ವಸ್ವಾಂ
ತರ್ಬಹಿಸ್ಸಾರ್ಥೇಕೃತ್ಯಾಂಮಹೇಶ್ವರೀಂವಿಭುಃ | ವಿಜ್ಞೇಯತದ್ವಿಘಾತಾರ್ಥಂಪಾಶ್ವರ್ಯಸ್ಥಂಚಕ್ರವಾದಿ
ಕತಃ ||೩೮|| ತತ್ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಪತ್ರಿಮಂಸುದರ್ಶನಂಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನಂಪ್ರಳಯಾನುಪಭವ | ಸ್ಯತೆ

ದ್ವಾರ್ಯಂ-ಕಾಲುಗಳಿಂದ, ಅವನೀತಲಕ-ನೀಲದಸ್ಥಲವನ್ನು, ಕಂಪರ್ಯ-ನಡುಗಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಭೂತೈಃ- ಪಿಶಾಚಂಗಳಿಂದ, ಪೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಅದ, ಸಃ-ಆಭಿಚಾರಿಕಾಗಿಯೂ, ದ್ವಾರಕಾಂ-ಕುಶಸ್ಥಲೀನಗರವನ್ನು, ಪ್ರದಹ್ನ-ನುಡುಕಿರುವದಾ
ಗಿ, ದಿಶಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಅಭ್ಯಧಾವತೇ-ಇದಿರಟ್ಟಬಂದದು ||೩೪|| ಆಯಾಂತಂ-ಬರುತ್ತಿರುವ, ತಂ-ಅಂಥಾ, ಅಭಿ
ಚಾರದಹನಂ-ಮಾಟದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ದಾನ್ವಾರಕಾಕಸಸ್ಪರ್ಷ-ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯುಳ್ಳವರೊಡನೆ, ವನ
ದಾಹೇ-ಕಾಡುನುಡುವಲ್ಲಿ, ಮೃಗಾಯಧಾ-ಮೃಗಗಳು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ತತ್ರಸುಃ-ಹದಿದರು ||೩೫|| ಭಯಾತುರಾಃ-ಭೀತಿಯಿಂ
ದ ಅವಸರ ಗೊಳ್ಳುವರಾಗಿ, ಸುಭಾಯಾಂ-ಓಲಸದಕಾಲಮಯಲ್ಲಿ, ಅಕ್ಷೈಃ-ನೆತ್ತೆಗಳಿಂದ, ಕ್ರೀಡಂತಂ-ಆಡುತ್ತಿರುವ, ಭಗವಂ
ತಂ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು, ತ್ರಿಲೋಕೇಶ-ಮೂರು ಲೋಕಂಗಳಿಗೊಡೆಯನೇ, ಪುರಂ-ನಗರವನ್ನು, ಪ್ರದಹತಃ-ನು
ಡುಕಿರುವ, ವಪ್ತಃ-ಬೆಂಕಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ, ತ್ರಾಹಿತಾಹಿ-ರಕ್ಷಿಸುರಕ್ಷಿಸೆಂದರು ||೩೬|| ತತ್-ಆ, ಜನವೈಕ್ಲಬ್ಯಂ-ಪ್ರಜೆಗಳದುಃ
ಖವನ್ನೂ, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಸ್ವಾನಾಂ-ತನ್ನವರ, ಸಾಧ್ಯಸಂಚ-ಭೀತಿಯನ್ನೂ, ದೃಷ್ಟ್ಯಾಪ್ತಿ-ನೋಡಿ, ಕರಣ್ಯಃ-ರಕ್ಷಕನಾದಕೃಷ್ಣನು
ಸಂಪ್ರಕಸ್ಯ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ನಕ್ಕು, ಮಾಭೈವೈ-ಹದಿರಬೇಡಿರಿ, ಅವಿತಾ-ರಕ್ಷಕಮು, ಅಹಮಸ್ತಿ-ನಾನಾಗಿರುವೆನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು,
ಆಹ-ನುಡಿದನು||೩೭|| ಸರ್ವಸ್ಥ-ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ. ಅಂತರ್ಬಹಿಃ-ಬಳಗೂ ಹೊರಗೂ, ಸಾಕ್ಷೀ-ಪ್ರವೃತ್ತರನಾಗಿರುವ, ವಿಭುಃ-
ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಮಾಹೇಶ್ವರೀಂ-ರುದ್ರಸಂಬಂಧವಾದ, ಕೃತ್ಯಾಂ-ಮಾಟದ ದೇವತೆಯನ್ನಾಗಿ, ವಿಜ್ಞೇಯ-ತಿಳಿದುಕೊಂ
ಡು, ತದ್ವಿಘಾತಾರ್ಥಂ-ಅದರ ನಾಶಕ್ಕೋಸುಗ, ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಂ-ತನ್ನಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ, ಚಕ್ರಂ-ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು, ಆದಿಶತೇ-ಆ
ಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು||೩೮|| ತತ್-ಅಂಥಾ, ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಪತ್ರಿಮಂ-ಕೋಟಿಸೂರ್ಯರಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ, ಸುದರ್ಶನಂ-ಚನ್ನಾಗಿ ನೋ
ಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಾದ, ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನಂ-ಚನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವುದಾದ, ಪ್ರಳಯಾನುಪ್ರಭಂ-ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ
ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾದ, ಸ್ಯತೇಜಸಾ-ತನ್ನ ಬೆಳಕಿನಿಂದ, ಖಂ-ಆಕಾಶವನ್ನೂ, ಕಕುಭಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ, ರೋದನೀ-ಭೂಮ್ಯಂತೆ
ರಿಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದಂಥಾ, ಚಕ್ರಂ-ಚಕ್ರಾಯುಧವಾದ, ಮುಕುಂದಾಸ್ತ್ರಂ-ಕೃಷ್ಣನ ಕೈದುವು, ಅಥ-ಆ ಬಳಿಕ, ಅಗ್ನಿಂ-

ನಡುಗಿಸುತ್ತ ಭೂತಗಳಂಗಳಿಂ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಂ ದಹಿಸುತ್ತ ದ್ವಾರಕಾಪುರವಂ ಕುರಿತು
ಓಡಿದನು ||೩೪|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕಾಪುರದ ಜನರು ಖರುತ್ತಿರುವ ಆಭಿಚಾರಿಕ ಕೃತ್ಯಾಗ್ನಿಯಂ ಕಂಡು ಮೃ
ಗಗಳು ವನದಹನದೊಳಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭಯಪಟ್ಟರು ||೩೫|| ಜನರು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಗಡೆಯಾಡುತ್ತಿರುವ
ಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು ಭಯಪೀಡಿತರಾಗಿ ತ್ರಿಲೋಕೇಶ್ವರನೇ! ದಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯವನೆಯಿಂದ ದ್ವಾರಕಾಪು
ರವಂ ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದರು ||೩೬|| ಬಳಿಕ ರಕ್ಷಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಜನಂಗಳ ದೀನವಚನಮಾಕೇಳಿ
ಬಂಧುಗಳ ಭಯವನ್ನೋಡಿ ನಕ್ಕು ಜನಗಳಿರಾ! ಭಯಪಡಬೇಡಿರಿ ನಾನು ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂಬಭಯವಿತ್ತನು||೩೭||
ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚದೊಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಸಾಕ್ಷೀರೂಪನಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈಶ್ವರಪ್ರಯುಕ್ತವಾದ ಅಗ್ನಿಯಂ
ಪರಿಹರಿಸಲೋಸುಗ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು ||೩೮|| ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಸಮಾನವಾದ ಆಚ
ಕ್ರವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಜ್ವಲಿಸುವ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ತನ್ನತೇಜ
ಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಕಾಶವಂ ದಿಕ್ಕುಗಳಂ ಭೂಲೋಕ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂಗಳಂ ಸಹ ಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ಯುತ್ತ, ಆಯಗ್ನಿಯಂ

ಜಸಾಖಂಕಕುಭೋಧರೋದಸೀಚಕ್ರಂಮುಕುಂದಾಸ್ತುಮಧಾಗ್ನಿಮದ್ವಯತ್ ||೩೯|| ಕೃತ್ಯಾನಲಃ
ಪ್ರತಿಹತಸ್ಸರಥಾಂಗಪಾಣೇರಸೌಜಸಾನ್ಯಪವಿಭಗ್ನಮುಖೋನಿವೃತ್ತಃ | ಪಾರಾಣಸೀಂಪ್ರತಿಸಮೇತ್ಯ
ಸುವಕ್ಷ್ಯಣಂತಂಸರ್ವೈಗ್ಜನಂಸಮದಹತ್ಸ್ಯಕೃತೋಭಿಚಾರಃ ||೪೦|| ಚಕ್ರಂತುವಿಷ್ಣೋಸ್ತದನುಪ್ರವಿ
ಷ್ಟಂಪಾರಾಣಸೀಂಸಾಟ್ವಸಭಾಲಯಾಪಣಾಪ್ತಂ | ಸಗೋಪುರಾಟ್ಪಾಲಕಗೋಪ್ಯಗೋಕುಲಾಂಸಕೋಶ
ಹಸ್ತೈಶ್ವರಧಾನ್ಯಶಾಲಾಮ್ ||೪೧|| ದೆಗ್ಧಾವ್ಯವಾರಾಣಸೀಂಸರ್ವಾಲವಿಷ್ಣುಚಕ್ರಂಸುದರ್ಶನಮ್ | ಭೂ
ಯೇವಾರ್ಯಮುಪಾತಿಮೃತ್ಯುಪ್ಲವ್ಯಸ್ಯಾಕ್ಲಿಪ್ತಕರ್ತೃಣಃ ||೪೨|| ಯಾವತಚ್ಚಾಪ್ರಮಯೇನ್ಯತ್ಯೇಉತ್ತ
ಮಶ್ಲೋಕವಿಕ್ರಮಮ್ | ಸಮಾಹತೋವಾಕ್ಯಣಯಾತ್ಸರ್ವಪಾಪೈಃಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ... ||೪೩||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಪಟ್ಟಪ್ಪಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಪಿಂಕಿಯನ್ನು, ಅರ್ಧಯತಿ-ಪೀಡಿಸಿತು ||೩೯|| ಸೃವ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ರಥಾಂಗಪಾಣೇ-ಚಕ್ರಹಸ್ತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಅ
ಸೌಜಸಾ-ಆಯುಧದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ, ಪ್ರತಿಹತಃ-ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾದ್ದರಿಂದ, ವಿಭಗ್ನ-ಮುಖಃ-ಬಡದುಹೋ
ಡಮೋರೆ ಯುಳ್ಳದ್ದಾದ್ದು, ಕೃತ್ಯಾನಲಃ-ಮಾಟದ ಪಿಂಕಿಯು, ನಿವೃತ್ತಃ-ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದಾಗಿ, ಪಾರಾಣಸೀಂಪ್ರತಿ-ಕಾಶೀನಗರೀಯಂ
ಕುರಿತು, ಸಮೇತ್ಯ-ಬಂದು, ಸ್ವಕೃತಃ-ತನ್ನಿಂದಲೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಭಿಚಾರಃ-ಪರದೋಷವಾದ್ದರಿಂದ, ಸರ್ವೈಗ್ಜನಂ-ಯ
ಜ್ಞಸಾಧಕರಿಂ ಸಹಿತನಾದ, ತಂಸುದಕ್ಷಿಣಂ-ಅನುದಕ್ಷಿಣನನ್ನು, ಸಮದಹತೇ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸುಟ್ಟಿತು ||೪೦|| ವಿಷ್ಣೋಶ್ಚಕ್ರ
ತು-ಕೃಷ್ಣನ ಚಕ್ರಾಯುಧವಾದರೂ, ತದನು-ಕೂಡಲೇ, ಪಾರಾಣಸೀಂ ಕಾಶೀಯನ್ನು, ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ-ಹೊಕ್ಕಿದ್ದಾಗಿ, ಸಾಟ್ವಸಭಾ
ಲಯಾಪಣಾಂ-ಮಂಚಿಗೆ ಸಭೆ ಮನೆ ಅಂಗಡಿಗಳಿಂ ಸಹಿತವಾದ, ಸಗೋಪುರಾಟ್ಪಾಲಕಗೋಪ್ಯ-ಗೋಕುಲಂ- ಉರಬಾಗಲಮೇ
ಲು ಮಚ್ಚುಗಳ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಗೋಧನಂಗಳಿಂ ಸಹಿತವಾದ, ಸಕೋಶಹಸ್ತೈಶ್ವರಧಾನ್ಯ ಶಾಲಾಂ-ಧನಶಾಲೆ, ಉಗ್ರಾಣಗಜ
ಶಾಲೆ ಅಶ್ವಶಾಲೆ ರಥಶಾಲೆ ಪಾಕಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾದ ||೪೧|| ಪಾರಾಣಸೀಂಸರ್ವಾಂ-ಪರಾಣೇಅಪಿ ಯೇಂಬನದಿಗಳ ನಡುವೆಯಿ
ರುವ ಹರಿದಾರಿಯ ಕಾಶೀನಗರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ರಗ್ಧಾವ್ಯ-ಸುಟ್ಟು, ಸುದರ್ಶನಂ-ಸುದರ್ಶನ ಮಂತ್ರದೇವತೆಯಾದ, ವಿಷ್ಣುಚ
ಕ್ರಂ-ವಿಷ್ಣುವಿನ ಚಕ್ರಾಯುಧವೆಂಬ ಪ್ರಣವಾಸ್ತುವು, ಅಕ್ಲಿಪ್ತಕರ್ಮಣಃ-ಕ್ಲೇಶವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸವುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಅವಿದ್ಯಾಬಂ
ಧಮೋಚಕನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ, ಪಾರ್ಥವ್ಯಂ-ಮಗ್ಗುಲನ್ನು, ಭೂಯಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಉಪಾತಿಷ್ಠತೇ-ಸಹಿಸಿ ಸೇರಿನಿಂತಿತು ||
ಕೃಷ್ಣನ ಗುರುಗಳಾದ ಸಾಂದೀಪನಾದಿ ಸತ್ಪುರುಷರೂ ಗೋಪುಗಳೂ ನಿರಪರಾಧರೂ ಅಲ್ಲಿವರೂಕೂಡ ಕಾಶೀನಗರವನ್ನು ಪ್ರ
ಳಯಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿರುವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದವಾದ್ದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಆಕರ್ಷಣೆ ಅಕ್ಷಿಪ್ತವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ
ವು ||೪೨|| ಯೋಮುರ್ದ್ಯಾಃ-ಯಾವ ಪುರುಷನು, ಏತಃ-ಈ, ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕವಿಕ್ರಮಂ-ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ಕೃಷ್ಣನಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಸಮಾಹತಃ-ಸಮಾಧಾನ ಮುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶ್ರಾವಯೇತ್-ಶ್ರವಣಗೊಳಿಸುವನೋ, ಶ್ರೃಣುಯಾದ್ವಾ-
ಕೇಳುವನೋ, ಸಃ-ಆ ಪುರುಷನು, ಸರ್ವಪಾಪೈಃ-ಸಕಲದುರಿತಂಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಡಲ್ಪಡುವನು ||೪೩||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥ ಬೋಧಿನಿಯೆಂಬ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂ

ಧಮೋಳನೆ ೬೬ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವೆಂ ಮುಗಿದುದು.

ಪೀಡಿಸಿತು ||೩೯|| ಅಭಿಚಾರಿಕ ಕೃತ್ಯಾಗ್ನಿಯು ಕೃಷ್ಣನ ಚಕ್ರಾಯುಧದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪೀಡಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟು ಭಗ್ನಮುಖವಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆತಿರುಗಿ ಕಾಶೀಪುರವನೆಯ್ವು, ಋತ್ವಿಕ್ಯಗಳಿಂ ಕೂಡಿರುವ ಅನುದಕ್ಷಿಣನನ್ನೇ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ದಹಿಸಿತು ||೪೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಚಕ್ರಾಯುಧವೂಕೂಡ ಅಗ್ನಿಯಹಿಂದೆಯೇ ಕಾಶೀ
ಪುರವಂಹೊಕ್ಕು ಕೋಂಟೆಯಮೇಲಿರುವ ಮಂಚಗಳೊಡನೆ ಸಭಾಸ್ಥಾನಂಗಳೊಡನೆ ಅಂಗಡಿಬೀದಿಗಳು ಗೃಹ
ಗಳು ಪುರದ್ವಾರಗಳು ಕೊತ್ತಲಂಗಳು ಕೋಶಗೃಹಂಗಳು ಗಜ ರಥಾಶ್ವಾಯುಧ ಶಾಲೆಗಳು ಇವುಗಳಿಂಕೂಡಿ
ಅಕಾಶೀಪುರವಂ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ದಹಿಸಿತು ||೪೧|| ಏನು ಮನೋಹರವಾದ ಚರಿತ್ರವುಳ್ಳ ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾರ್ಥ
ದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದಾಯಿತು ||೪೨|| ಯಾವಪುರುಷನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪರಾಕ್ರಮವಂ ಪುರುಷರಿಗೆ ಶ್ರವಣಂ
ಗೊಯ್ಯುವನೋ ಮತ್ತು ತಾನು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ಯನೋ ಆಪುರ-ವನು ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಂಗಳಿಂ
ಮುಕ್ತನಾಗುವನು ||೪೩|| ದಶಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು ೬೬ನೇಅಧ್ಯಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

-*ಬಲರಾಮಕೃತದ್ವಿವಿದವಧಿಕಥಾಪ್ರಾರಂಭಫಿಟ್ಟಃ*-

ರಾಜಾ|| ಭೂಯೋಹಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿರಾಮಸ್ಯಾಧ್ಯಾತ್ಮಕರ್ಮಣಃ | ಅನಂತಸ್ಯಾಪ್ರಮೇಯಸ್ಯ
ಯದನ್ಯತ್ಕೃತವಾನ್ವಿಭುಃ||೧||ಶ್ರೀಶುಕಃ||ನರಕಸ್ಯಸಖಃ||ಕಶ್ಚಿದ್ವಿವಿದೋನಾಂವಾನ್ಯಃ|| ಸುಗ್ರೀ
ವಸುಚಿವಸ್ಯೋಧಭಾತ್ರಾಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯವೀರ್ಯವಾನ್ ||೨|| ಸಖ್ಯುಸ್ಯೋಪಚಿತಂಕಾರ್ಪವಾನ್ಯೂರಾಪ್ತ
ವಿಪ್ಲವಮ್ | ಪುರಗ್ರಾಮಾಕರಾಫೋಷೋಪಾನದಹದ್ವಪ್ನಿಮಾತ್ಸ್ರಜಃ||೩|| ಕೃಚಿತ್ಸಶೈಲಃ||ನುತ್ಪಾ
ಟ್ಯಶೈರ್ದಿಶಾಃ||ಸಮಚೂರಣಯತ್ | ಅನರ್ತಾ||ಸುತರಾಮಮಯಾತ್ರಾ||ಸ್ತಮಿತ್ರಹಾಹರಿಃ ||೪|| ಕೃಚಿ

೬೭ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

(ಪೀಠೋತ್ತರಾಂಶಃ ಪು.) ಅಹಂ-ನಾನು, ಅಪ್ರಮೇಯಸ್ಯ-ತಿಳಿಯಲಾಗದವನಾದ, ಅನಂತಸ್ಯ-ನಾಶರಹಿತನಾದ ಶೇ
ಷನಾದ, ಅಪ್ಪುತಕರ್ಮಣಃ-ಆಶ್ವರ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳ, ರಾಮಸ್ಯ-ಬಲದೇವನ ಕಥೆಯನ್ನು ಭೂಯಃ-ಮರಳಿ, ಶ್ರೋ
ತುಂ-ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ, ಇಚ್ಛಾಮಿ-ಬಯಸುವೆನು. ವಿಭುಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ ರಾಮನು ಅನ್ಯವ್ಯತ್ಕೃತವಾನ್-ಬೇರೆಯಾವುದನ್ನು
ಮಾಡಿದವನಾಗಿರುವನೋ ಅದರನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕೆನು ||೧|| [ಶುಕವಚನವು] ನರಕಸ್ಯ-ನರಕಾಸುರನ, ಸಖಃ-ಮಿತ್ರನಾದ, ಕ
ಶ್ಚಿತ್-ಓರ್ವನಾದ, ದ್ವಿವಿದೋನಾಮ-ದ್ವಿವಿದನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಸುಗ್ರೀವಸುಚಿವಃ-ಸುಗ್ರೀವನಮಂತ್ರಿಯಾದ, ಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯ
ಭಾತ್ರಾ-ಮೈಂದನಂಬವನ ತಮ್ಮನಾದ, ವಾನರಃ-ಕಪಿಯು, ವೀರ್ಯವಾನ್-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು, ಸಃ-ಆದ್ವಿಪಿ
ನು, ಅಧ-ಬಳಿಕ ||೨|| ಸಖ್ಯುಃ-ಗಳೆಯನಾದ ನರಕಾಸುರಂಗೆ, ಅಪಚಿತಂ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು, ಕುರ್ವಾ-ಮಾಡುವವನಾಗಿ,
ವಾನರಃ-ಕಪಿಯು, ರಾಪ್ತವಿಪ್ಲವಂ-ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ಮಾಡುವವನಾಗಿ, ಪುರಗ್ರಾಮಾಕರಾಃ-ನಗರಂಗಳನ್ನೂ ಹಳ್ಳಿಗ
ಳನ್ನೂ ಜನಾನಾಸಂಗಳನ್ನೂ, ಫೋಷಾಃ-ಗೊಲ್ಲರವಾಳ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಪಹ್ನಿಮಾತ್ಸ್ರಜಃ-ಬಂಕಿಯನಿಕ್ಕುವವನಾಗಿ, ಅದಹತ್-ಸು
ಟ್ಟನು ||೩|| ಸಃ-ಆ ದ್ವಿವಿದನು, ಕೃಚಿತ್-ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಶೈಲಃ-ಬಟ್ಟದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು, ಉತ್ಪಾಟ್ಯ-ಕಿತ್ತು. ತೈಃ-ಅ
ವುಗಳಿಂದ, ದೇಶಾಃ-ರಾಜ್ಯಂಗಳನ್ನು, ಸಮಚೂರಣಯತ್-ಪುಡಿಮಾಡಿದನು. ಯತ್ರ-ಯಾವ ಜೀವದಲ್ಲಿ, ಅಮಿತ್ರಹಾ-ವಿ
ರೋಧಿಗಳಿಂ ಕೊಲ್ಲುವನಾದ. ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಆಸ್ತ-ಇರುವನೋ, ಆನರ್ತಾ-ಅಂಥಾ ಅನರ್ತದೇಶಂಗಳಲ್ಲಿ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಸು
ತರಾಮ-ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಚೇಷ್ಟೆಮಾಡಿದನು ||೪|| ಕೃಚಿತ್-ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯಸ್ಥಃ-ಕಡಲಿನನಡುವೆಯು

೬೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ|| ಸಪ್ತಮಪಿಪ್ಪಿತಮೋರಾಮೋ ಗಿರೌರೈವತಕೇಮದಾತ್ | ಸ್ವೈರಂಯುವತಿಭಿಃಕ್ರೀ
ಡನ್ನ ವಧೀದ್ವಿವಿದಂಬಲಃ ||೫||ಟೀ||ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಮದದಿಂದ ರೈವತಕಪರ್ವ
ತದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಬಂದಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ದುಷ್ಕನಾದ ದ್ವಿವಿದನಂ ಸಂಹರಿಸಿದನು
ಬ ಅರ್ಥವಂ ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆ-

ಮೊದಲು ಅರಸು ಶುಕಮುನಿಯಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ಯನು ಎಲೈಶುಕಾಚಾರ್ಯನೇ! ಬಲರಾಮನು ಬೇರೆ ಯಾವ
ವ್ಯಾಪಾರವಂ ಗೆಯ್ದನೋ ಆಶ್ವರ್ಯ ಕರವಾದಚರಿತ್ರೆಯುಳ್ಳಅನಂತನದಅಪ್ರಮೇಯನಾದರಾಮನ ಅಂತಾಚರಿ
ತ್ರವಂ ಕೇಳಲು ನಾನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವೆನು ||೧|| ಎಂಬ ವಚನವಂಕೇಳಿ ಶುಕಮುನಿಯು ನಿರೂಪಿಸುವನು.
ಎಲೈಅರಸೇಕೇಳು ನರಕಾಸುರನಿಗೆ ಮಿತ್ರನಾದ ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಮೈಂದನಿಗೆ ತಮ್ಮನಾದ ಪರಾ
ಕ್ರಮಮತನಾದ ದ್ವಿವಿದನೆಂಬ ವಾನರನಿದ್ದನು ||೨|| ಆದ್ವಿವಿದನು ಮಿತ್ರನಾದ ನರಕಾಸುರನ ಋಣವಂ ಕಳೆಯ
ಲೋಸುಗ ದೇಶಕ್ಕೆ ಉಪದ್ರವವಾಗುವಂತೆ ಪುರಂಗಳಂ ಗ್ರಾಮಂಗಳಂ ಆಕರಂಗಳಂ ಹಳ್ಳಿಗಳಂಹದ ಕಿಚ್ಚಿಟ್ಟು
ಉರಿಸಿದನು ||೩||ಮತ್ತು ದ್ವಿವಿದನು ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತಂಗಳಂಕಿತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ದೇಶಂಗಳಂ ಚೂ
ರ್ಣಂಗೆಯ್ದನು. ಅನರ್ತದೇಶಂಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದ ನರಕಾಸುರನಂ ಸಂಹರಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಾ
ಸಂಗೆಯ್ಯದರಿಂದ ಅನರ್ತದೇಶಂಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಅವುಗಳಂ ಉಪದ್ರವಪಡಿಸಿದನು||೪||ಮತ್ತು ರತ್ನ

ತಸ್ಮಾದ್ರಮಧ್ಯೋಮೋರ್ಭ್ಯಾಮುದ್ಧೃತ್ಯತಜ್ಜಲಮ್ ! ದೇಶಾನ್ನಾ ಗಾಯಾತಮಾಂಜೋವಲಾಕೋ
 ಲೆನ್ಯಮಜ್ಜಯತೆ ||೫|| ಅಶ್ರಮಾನ್ಯಪಿಮುಖ್ಯಾನಾಂಕೃತ್ಯಾಭಿಗ್ನವನಸ್ವತೀ | ಅದೂವಯಚ್ಛಕ್ತ
 ನ್ಯೂತ್ಯೈರಗ್ನೀವೈತಾನಿಕಾಖಲಃ||೬|| ಪುರುಷಾನ್ಯೋಪಿತೋದೃಪ್ತಃಪ್ರಾಣೈರಗುಹಾ
 ಸುಸಃ | ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯಚಾಪ್ಯಧಾಚ್ಛೃಂಗಳೈಃಪಶಸ್ಕಾರೀವಕೀಟಕಮ್ ||೭|| ವಿವಂದಶಾನ್ವಿಪ್ರಕುರ್ಮದೂ
 ಪಯಂಶ್ಚಕಾಲಸ್ತ್ರಿಯಃ | ಶ್ರುತ್ವಾಸುಲಲಿತಂಗೀತಂಗಿರಿಂರೈವತಕಂಯಯೌ ||೮|| ತತ್ರಾಶ್ರಮ
 ದ್ಯದುಸತುರಾಪುಪ್ಪುರಮಾಲಿನಮ್ | ಸುದರ್ಶನೀಯಸರ್ವಾಂಗಂಲಲನಾಯೋಧಮಧ್ಯಗಮ್ ||೯||
 ಗಾಯಂತಂವಾರುಣೀಂಪೀತ್ವಾಮದವಿಹ್ವಲಲೋಚನಮ್ | ವಿಭ್ರಾಜಮಾನಂವಪುಷಾಪ್ರಭಂನಮಿವವಾ
 ರಣಮ್||೧೦|| ದುಷ್ಯಂತಾಖಾಮೃಗಶ್ಚಾಖಾಮಾರೂಢಃಕಂಪಯತುರ್ಮಾ | ಚಕ್ರಕಿಲಕಿಲಾಶಬ್ದ

ರವನಾಗಿ, ನಾಗಾಯತಪಾಂಜೋ-ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲಪುಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದ, ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ತಜ್ಜಲಂ-ಆ
 ನೀರನ್ನು, ಉದ್ಧೃತ್ಯ-ಎತ್ತಿ, ವೇರಾಕೋಲೇ-ತಡಿಯಡದಲ್ಲಿ, ದೇಶಾನ್-ರಾಷ್ಟ್ರಂಗಳನ್ನು, ನ್ಯಮಜ್ಜಯತೆ-ಮುಳುಗಿಸಿದ
 ನು ||೫|| ಖಲಃ-ಮಷ್ಟನಾದ ದ್ವಿವಿದನು, ಬುಧಿಮುಖ್ಯಾನಾಂ-ಮುಖಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರ, ಅಶ್ರಮಾನ್-ಆ ವಾಸಪ್ರದೇಶಗಳ
 ನ್ನು, ಭಗ್ನವನಸ್ವತೀ-ಮುರಿದ ಮರಗಳುಳ್ಳವನ್ನಾಗಿ, ಕೃತ್ವಾ-ಮಾಡಿ, ವೈತಾನಿಕಾನ್ಗ್ನೀ-ಶ್ರುತಾಗ್ನಿಗಳನ್ನು, ಶಕ್ತ
 ನ್ಯೂತ್ಯೈಃ-ಮಲಮೂತ್ರಗಳಿಂದ, ಅಮೂಷಯಶ್-ಕಡಿಸಿದನು ||೬|| ದೃಪ್ತ-ಗರ್ವಿತನಾದ, ಸಃ-ಆ ದ್ವಿವಿದನು, ಪುರುಷಾನ್-
 ಗಂಡುಸರನ್ನೂ, ಯೋಷಿತಃ-ಕೆಂಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣೈರಗುಹಾನ್-ಬೆಟ್ಟವ ತಪ್ಪಲಿನ ಗವಿಗಳಲ್ಲಿ, ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ-ಇರಿಸಿ, ಪೇ
 ಶಸ್ಕಾರೀ-ಕಣಜನ ಹುಳವು, ಕೀಟಕಮಿವ-ಹುಳವನಂತೆ ಶೃಂಗೈಃ-ಗಿರಿಶಿಖರಗಳಿಂದ, ಅಪ್ಯಧಾತ-ಮುಚ್ಚಿದನು ||೭||
 ವಿವಂ-ಹೀಗೆ, ದೇಶಾನ್-ರಾಷ್ಟ್ರಂಗಳನ್ನು, ವಿಪ್ರಕುರ್ಮ-ಅವಕಾರ ಗೊಳಿಸುವನಾಗಿಯೂ, ಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಸದ್ವಂಶದಹೆಂ
 ಗಳನ್ನು, ದೂಷಯಂಶ್ಚ-ಕಡಿಸುವನಾಗಿಯೂ, ಸುಲಲಿತಂ-ಬಹಳ ಕೋಮಲವಾಚ, ಗೀತಾ-ಹಾಡನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ರೈವ
 ತಕಂಗೀರಿಂ-ರೈವತಕವೆಂಬ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು, ಯಯೌ-ಸೇರಿದನು ||೮|| ತತ್ರ-ಆ ರೈವತಾಕಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ಲಲನಾಯೋಧಮಧ್ಯಗಂ-
 ಹೆಂಗಳೆ ಹಿಂಡಿಸನಡುವೆಯಿರುವ, ಸುದರ್ಶನೀಯಸರ್ವಾಂಗಂ-ಚಲುವಾದಸಕಲಾವಯವಂಗಳುಳ್ಳ, ಪುಷ್ಪುರಮಾಲಿನಂ-ತಾವರದಂ
 ಡೆಯುಳ್ಳ, ಯದುಪತಿಂ-ಯಾದವರಿಗೊಡೆಯನಾದ, ರಾಮಂ-ಬಲದೇವನನ್ನು, ಅಪಶ್ಯತ್-ಕಂಡನು ||೯|| ವಾರುಣೀಂ-ಕೆಂಡವ
 ನ್ನು, ಪೀತ್ವಾ-ಕುಡಿದು, ಮದವಿಹ್ವಲಲೋಚನಂ-ಕೃಪಿಸಿಂದ ಕದಡಿಹಕಂಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಗಾಯಂತಂ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವನೂ, ವಪು
 ಷಾ-ದೇಹದಿಂದ, ವಿಭ್ರಾಜಮಾನಂ-ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವನೂ, ಪ್ರಭಂನಂವಾರುಣಮಿವ-ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯಂತಿರವವನೂ ಆದ,
 ರಾಮನಂನೋಡಿ, ||೧೦|| ದುಷ್ಯಂತಾ-ಕಡುಕನಾದ, ಕಾಖಾಮೃಗಃ-ಕೋಟಿಯು, ಕಾಖಾಂ-ಕೊಂಬೆಯನ್ನೂ, ಆರೂಢಃ-ವಿರಿ

ಸಾವಿರ ಗಜಗಳ ಬಲಪುಟ್ಟ ಅದ್ವಿವಿದನು ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ಜಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿನಂತು ಭುಜಂಗಳಿಂ
 ದ ಅಜಲವನೆರಚಿ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿರುವ ದೇಶಂಗಳಂ ಮುಳುಗಿಸಿದನು ||೫|| ಮತ್ತು ದುಷ್ಯಂತಾದ ಅದ್ವಿವಿದನು
 ಋಷಿಶ್ರೇಷ್ಠರ ಅಶ್ರಮಂಗಳಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷಂಗಳಂ ಮುರಿದು ಅಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನಂಗೆಯ್ದನು ||೬|| ಮ
 ತ್ತು ಮತ್ತನಾದ ಅವಾನರನು ಕ್ರಿಮಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಯಣಾಗೆ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಪರ್ಮತದ ಕಮರಿಗಳಲ್ಲಿರುವ
 ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿಕೂಡಿ ಆರ್ವತದ ಶಿಖರಂಗಳಂ ಮುಚ್ಚಿದನು ||೭|| ಈರೀತಿಯಿಂದ ದೇಶಂಗಳಂ ಪೀಡಿಸುತ್ತಲಿರುವ
 ಮತ್ತು ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನಭಂಗವಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವ ದ್ವಿವಿದನು ಒಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನೋಹರವಾದ
 ಗಾನವಂಕೇಳಿ ರೈವತಕ ಪರ್ವತವೆಂದಿದನು ||೮|| ಅಲ್ಲಿ ದ್ವಿವಿದನು ಕಮಲಮಾಲೆಯಂಧರಿಸಿ ನೋಡಲ್ಪಕ್ಕ
 ಅವಯವಂಗಳುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಸಹಸ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ, ||೯|| ಮದ್ಯಪಾನವಂ ಮಾಡಿ ಕೂಡುತ್ತಲಿರುವ, ಮದ
 ದಿಂದ ಒಡವಾದ ಕಂಠಗಳುಳ್ಳ ಕರೀರದಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ, ಮದದಾನೆಯಂತೆ ಮತ್ತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ,
 ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಬಲರಾಮನಂಕಂಡನು ||೧೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತಾದ ಅದ್ವಿವಿದನು ವೃಕ್ಷಂಗಳ ಕಾಖೆ
 ಯನೇರಿ ವೃಕ್ಷಂಗಳಂ ಕಂಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತ ತನ್ನಂ ಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ಯುತ್ತ ಕಿಲಕಿಲ ಶಬ್ದವೆಮಾಡಿದನು||೧೧||

ಮಾತ್ಮಾನಂಸಂಪ್ರದರ್ಶಯತ್ ||೧೧||ತಸ್ಯಧಾವೈಕಪ್ರೀತ್ಯತರಾಣ್ಯಜಾತಿಚಾಪಲಾಃ | ಹಾ
ಸ್ಯಪ್ರಿಯಾವಿಜಹಸುರ್ಬಲವಪರಿಗ್ರಹಾಃ ||೧೨||ತಾಹಲಯಾಮಾಸಕಪಿಭೂತ್ವಜೈಸ್ಸಂಮುಖಾ
ದಿಭಿಃ | ದರ್ಶಯತ್ ಸ್ಯಗುದಂತಾಸಾಂರಾಮಸ್ಯಚನಿರೀಕ್ಷತಃ ||೧೩||ತಂಗ್ರಾನ್ಯಾಪ್ರಾಹರತ್ಕ್ರುದ್ಧೋ
ಬಲಃಪ್ರಹರತಾಂವರಃ | ಸವಂಚಯಿತ್ವಾಗ್ರಾಣಾಂಮದಿರಾಕಲಶಂಕಪಿಃ ||೧೪||ಗೃಹೀತ್ವಾಹಲಯಾಮಾ
ಸಧೂರ್ಮಸ್ತಂಕೋಪಯತ್ ||೧೫||ನಿರ್ದಿವ್ಯಕಲಶಂದುಪ್ಪೊವಾಸಃ ಸ್ಯಾಸ್ಪಾಲಯದ್ಬಲಮ್ | ಕ
ದರ್ಥೀಕೃತ್ಯಬಲವಾ ವಿಪ್ರಚಕ್ರಮದೋದಧತಃ ||೧೬|| ತಂತಸ್ಯಾಪಿನಯಂದೃಷ್ಟ್ವಾಪದಶಾಂಕ್ಷತದಾ

ದ್ವಾಗಿಯೂ, ದುರ್ಮಾ-ಮರಗಳನ್ನು, ಕಂಪಯ-ಅಲ್ಲಡಿಸುವುದಾಗಿಯೂ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನು, ಸಂಪದರ್ಶಯತ್ -
ತೋರಿಸುವುದಾಗಿಯೂ, ಕಿಲಕಿಲಾಶಬ್ದಂ-ಕಿಲಕಿಲದ್ವನಿಯನ್ನು, ಚಕ್ರೇ-ಮಾಡಿತು||೧೧||ತಸ್ಯಕಪೇ-ಆ ಕೋತಿಯ, ಧಾರ್ಪಣ್ಯಂ-
ದಿಟ್ಟುತನವನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ತರುಣ್ಯಂ-ಪಾಯುವಹೆಂಗಳು, ಜಾತಿಚಾಪಲಾಃ-ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಚಂಚಲೆಯರೂ,
ಹಾಸ್ಯಪ್ರಿಯಾಃ-ನಗೆಸರ ವಿಪ್ಲವಾದವರೂ, ಬಲವೇವಪರಿಗ್ರಹಾಃ-ರಾಮವತ್ಪ್ರಿಯರೂ ಆದ್ದರಿಂದ, ವಿಜಹಸುಃ-ನಕ್ಕರು ||೧೨||
ಕಪಿ-ದ್ವಿವಿದನು, ರಾಮಸ್ಯನಿರೀಕ್ಷತಃ-ರಾಮನು ನೋಡುವವನಾಗುತ್ತಿರಲು, ತಾಸಾಂ-ಆಹಂಗಳಿಗೆ, ಸ್ಯಗದಂ-ತನ್ನತಿ
ಕವನ್ನು, ದರ್ಶಯತ್-ತೋರಿಸುವನಾಗಿ, ಸಮ್ಯುಖಾದಿಭಿಃ-ಇದಿರಿಗೆಮೋರೆ ತೋರಿಸುವುದು ಮೊಹದವುಗಳಿಂದಲೂ, ಭೂ
ವಿಕ್ಷೇಪೈಃ-ಹುಬ್ಬುಗಳಂಹಾರಿಸಿ ಅಣಕಿಸುವಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ತಾಃ-ಆ ಹಂಗಳನ್ನು, ಹೇಲಯಾಮಾಸ-ಅವಮಾನ ಗೊಳಿಸಿದನು |
ಪ್ರಹರತಾಂ-ಹೊಡೆಯುವವರಲ್ಲಿ, ವರಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಬಲಃ-ರಾಮನು, ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಿಟ್ಟುಂಟಾದವನಾಗಿ, ಗ್ರಾನ್ಯಾ-ಕಣ್ಣಿನಿಂ
ದ, ತಂ-ಆ ಕಪಿಯನ್ನು, ಪ್ರಾಹರತೆ-ಹೊಡೆದನು, ಸಂಕಪಿಃ-ಆ ವಾನರನು, ಗ್ರಾಣಾಂ-ಕಲ್ಲನ್ನು, ವಂಚಯಿತ್ವಾ-ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂ
ಡು, ಮದಿರಾಕಲಶಂ-ಹೆಂಡದ ಕೊಡವನ್ನು, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಧೂರ್ತಃ-ವಂಚಕನಾಗಿ||ಹರ್ಷ-ನಗುವನಾಡ್ದರಿಂದ,
ತಂ-ಆ ರಾಮನನ್ನು, ಕೋಪಯತ್-ಸಿಟ್ಟುಗೊಳಿಸುವನಾಗಿ, ಹೇಳಿಯಾಮಾಸ-ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದನು ||೧೪|| ದುಷ್ಟಂ-ಕೆಡುಕ
ನಾದ ವಾನರನು, ಕಲಶಂ-ಹೆಂಡದಕೊಡವನ್ನು, ನಿರ್ಭಿದ್ಯ-ಒಡೆಗಟ್ಟಿ, ಬಲವಾ-ಬಲವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಬಲಂ-ಜಲರಾ
ಮನನ್ನು, ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ-ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಮದೋದಧತಃ-ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಅಧಿಕನಾಗಿ, ವಾಸಾಂಸಿ-ಹಂಗಳ ಸೀರೆಗಳನ್ನು, ಆ
ಸ್ಪಾಲಯತೆ-ಸೆಳೆದು ಹರಿತನು. ವಿಪ್ರಚಕ್ರೇ-ಪೀಗೇಅವಕಾರವಂ ಗೆಯ್ದನು||೧೬|| ತಂ-ಅವನನ್ನು, ತಸ್ಯ-ಅವನ, ಅವನ
ಯಂ-ಗರ್ವವನ್ನೂ, ತದುವದುರ್ತಾ-ಅನಂದುವದ್ರವಗೋ ಸೃಷ್ಟಿ, ದೇಶಾಂಶ್ಚ-ರಾಷ್ಟ್ರಂಗಳನ್ನೂ, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋ
ಡಿ, ಕ್ರುದ್ಧಂ-ಸಿಟ್ಟುಂಟಾದ ರಾಮನು, ಅರಿಜಿಘಾತನಯಾ-ವೈರಿಯ ಕೊಲ್ಲಲವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ಮುಸಲಂ-ವನಿಕೆಯನ್ನೂ, ಹಲಂ

ಸ್ಯಭಾವದಿಂದಲೇ ಚಪಲರಾದ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಯಪ್ರಿಯರಾದ ಬಲಭರಗ್ರಿಸಂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಆಸ್ತ್ರೀಯರು
ಕಪಿಯಧೈರ್ಯವನ್ನೋಡಿ ನಕ್ಕರು ||೧೨||ಆಕಪಿಯು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ರಾಮನಂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಆಹಂಗಳಿಗೆ ತನ್ನ
ಗುದಸ್ಥಾನವಂ ತೋರಿಸುವುದಾಗಿ, ಮತ್ತು ಭ್ರೂವೀಕ್ಷೇಪಂಗಳಿಂ ಮುಖವಿಕಾರಂಗಳಿಂ ಆಸ್ತ್ರೀಯರಂ ಅವ
ಮಾನಂ ಗೆಯ್ದದು||೧೩||ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೂರರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಬಲರಾಮನು ಅತಿಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿಂಪಾ
ವಾಣದಿಂ ಆಕಪಿಯಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಧೂರ್ಮನಾದ ಆಕಪಿಯು ಕಲ್ಲಿನಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮದ್ಯಕಲಶ
ವಂ||೧೪|| ಗ್ರಹಿಸಿ ಆರಾಮನಿಗೆ ಕೋಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಲೂ ನಗುತ್ತಲೂ ಅಹೆಂಡದ ಕೊಡವನೊಡದು ಅಹೆಂ
ಗಳ ವಸ್ತ್ರಗಳಂ ಸೆಳೆದು ಹರಿದನು. ಮತ್ತು ಬಲವಂತನಾದ ಆಕಪಿಯು ಮದೋದಧತನಾಗಿ ಆರಾಮನಂ ತೃ
ಣೀಕರಿಸಿ ತಿರಸ್ಕಾರಂಗೆಯ್ದನು ||೧೫||ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಆಕಪಿಯ ದುಷ್ಟತನವನ್ನೂ ಅವನಿಂದ ಪೀ
ಡಿತಂಗಳಾಗ ದೇಶಂಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ ಶತ್ರುವಂ ಸಂಹರಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹಲಮುಸಲಾ
ಯುಧಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದನು||೧೬|| ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮವಂತನಾದ ದ್ವಿವಿದನುಕೂಡ ಕೈಯಿಂದ ಸಾಲವೃಕ್ಷವಂಕಿತ್ವಾ
ಕೊಂಡು ವೇಗದಿಂದಲೇ ಇದಿರಿಗೆಹೋಗಿ ಅವೃಕ್ಷವಂ ರಾಮನ ಸಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿದನು ||೧೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ

ಪದಾತ್ರಾ | ಕ್ರಮೋಮುಸಲಮಾದತ್ತಹಲಂಚಾರಿಜಿಘಾಂಸಯಾ ||೧೬|| ದ್ವಿವಿದೋಪಿಮಹಾವೀರ್ಯ
ಸ್ಸಾಲಮುತ್ಸಾಹ್ಯವಾಣಿ ||೧೭|| ಅಭ್ಯೇತ್ಯತರಸಾತನಬಲಂಮೂರ್ಧನ್ಯತಾಡಯತ್ ||೧೮|| ತಂತುಸಂಕರ್ಷ
ಣೋಮೂರ್ಧ್ನಿಗತಂತಮಚಲೋಯಧಾ | ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹಭಗವಾಃ ಸುನಂದನಾಹನಚ್ಚ ||೧೯||
ಮುಸಲಾಹತಮಸ್ತಿಷ್ಠೋವಿರಚಿರಕ್ತಧಾರಯಾ | ಗಿರಿರ್ದಧಾಗೈರಿಕಯಾಪ್ರಹಾರಂನಾನುಚಿಂತಯಾ ||
ಪುನರನ್ಯೂಸಮುತ್ಕ್ರಿಸ್ಯಕೃತ್ಯಾನಿವೃತ್ತಮೋಜಸಾ | ತನಾಹನತ್ಸುಗಂಕ್ರುದ್ಧಸ್ತಂಭಲಕೃತಧಾಚ್ಛಿ
ನತ್ ||೨೦|| ತತೋನ್ಯಮುತ್ಸಾಹ್ಯಜಘ್ನಿ ತಂಚಾಪಿಶತಧಾಚ್ಛಿ ನತ್ ||೨೧|| ಎವಂಯುಧೈಃ ಭಗವತಾಭ
ಗ್ನಿ ತಸ್ಮಿನ್ ಪುನಃಪುನಃ ! ಅಕೃವ್ಯಸರ್ವತೋವೃಕ್ಷಾನ್ನಿವೃಕ್ಷಮಕರೋದ್ವನಮ್ ||೨೨|| ತತೋಮುಂಚ

ಚ-ನೀಗಿಲನ್ನು, ಆದತ್ತ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು ||೧೬|| ದ್ವಿವಿದೋಪಿ-ವಾನರನೂ ಕೂಡ, ಮಹಾವೀರ್ಯ-ಅಧಿಕಸಾಮರ್ಥ್ಯಮು
ಕ್ತವನಾದ್ದರಿಂದ, ಪಾಣಿನಾ-ಕೈಯಿಂದ, ಸಾಲಂ-ಮರವನ್ನು, ಉತ್ಪಾಹ್ಯ-ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು, ತರಸಾ-ವೇಗದಿಂದ, ಅಭ್ಯೇತ್ಯ-ಅದಿ
ರಿಗೆ ಬಂದು, ತೇನ-ಆಮರದಿಂದ, ಬಲಂ-ರಾಮನನ್ನು, ಮೂರ್ಧನಿ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅತಾಡಯತ್-ಹೊಡೆದನು ||೧೭|| ಮೂರ್ಧ್ನಿ-
ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಆಪತಂತಂ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ತಂತು-ಆ ಮರವನ್ನಾದರೂ, ಭಗವಾಃ-ಈಶ್ವರನಾದ, ಸಂಕರ್ಷಣ-ಕೇಷಮೂರ್ತಿ
ಯಾದರಾಮನು, ಅಚಲೋಯಧಾ-ಬೆಟ್ಟವು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ-ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು. ಸುನಂದೇನ-ಸುನಂದವಂ
ಬ ಮುಸಲಾಯುಧದಿಂದ, ತಚ್ಚ-ಆ ಕಪಿಯನ್ನು, ಅಹನತ್-ಹೊಡೆದನು ||೧೯|| ಮುಸಲಾಹತಮಸ್ತಿಷ್ಠ-ವನಿಕೆಯಿಂದ ಬಡಿ
ಯೆಲ್ಲುಟ್ಟ ಮೆದಡುಳ್ಳವನಾಗಿ, ರಕ್ತಧಾರಯಾ-ಕನ್ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ, ಗೈರಿಕಯಾ-ಕಾವಿಮಣ್ಣಿನ ನೀರಿನಿಂದ, ಗಿರಿಯಧಾ-
ಜ್ವಲ್ಪವುಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ವಿರೇಹೇ-ಬೆಳಗಿದನು, ಪ್ರಹಾರಂ-ಬೆಟ್ಟವನ್ನು, ನಾನುಚಿಂತಯಾ-ಲೆಸಗಿದವನಾಗಿ ||೧೯|| ಓಜಸಾ-
ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ, ಅನ್ಯಂ-ಮತ್ತೊಂದು ಮರವನ್ನು, ಪುನಃ-ಮರಳಿಮೂ, ಸಮುತ್ಕ್ರಿಸ್ಯ-ಕಿತ್ತಿತ್ತಿಕೊಂಡು, ನಿಷ್ಪತ್ತಿ-
ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಕೃತ್ಯಾ-ಮಾಡಿ, ಸಂಕ್ರುದ್ಧ-ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡವನಾಗಿ, ತೇನ-ಆ ಮರದಿಂದ, ಅಹನತ್-ಹೊಡೆದನು, ಬಲ-
ರಾಮನು, ತಂ-ಆ ಮರವನ್ನು, ಶತಧಾ-ನೂರುಬಗೆಯಾಗಿ, ಅಚ್ಛಿನತ್-ಕಡಿದನು ||೨೦|| ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ಅನ್ಯಂ-ಮತ್ತೊಂ
ದುಮರವನ್ನು, ಉತ್ಪಾಹ್ಯ-ಕಿತ್ತು, ಜಘ್ನಿ-ಹೊಡೆದನು, ತಂಚಾಪಿ-ಅದರನ್ನೂ, ಶತಧಾ-ಹಲವುಬಗೆಯಾಗಿ, ಅಚ್ಛಿನತ್-
ಛೇದಿಸಿದನು ||೨೧|| ಎವಂ-ಹೀಗೆ, ಭಗವತಾ-ಈಶ್ವರನಾದ ಬಲರಾಮನೊಡನೆ, ಯುಧೈಃ-ಕಾದುವನಾಗಿ, ತಸ್ಮಿನ್-ಆಮರವು,
ಪುನಃಪುನಃ-ಮರಳಿಮರಳಿಮೂ, ಭಗ್ನೇನತಿ-ಮುರಿದದ್ದಾಗುತ್ತಲೂ, ಸರ್ವತಃ-ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ, ವೃಕ್ಷಾಃ-ಗಿಡಗಳನ್ನು, ಆ
ಕೃವ್ಯ-ಎಳೆಕೊಂಡು, ವನಂ-ತೋಪನ್ನು, ನಿವೃಕ್ಷಂ-ಮರಂಗಳಲ್ಲಿದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಅಕರೋತ-ಮಾಡಿದನು ||೨೨|| ತತಃ-ಅಮೇ
ಲೆ, ಅಮರ್ಷಿತಃ-ಸಿಟ್ಟುಹುಟ್ಟಿದವನಾದಕಪಿಯು, ಬಲಸ್ಯ-ರಾಮನ, ಉಪರಿ-ಮೇಲೆ, ಶಿಲಾವರ್ಷಂ-ಕಲ್ಲಿನಮಳೆಯನ್ನು, ಅಮುಂ
ಚತ್-ಬಿಟ್ಟನು, ಮುಸಲಾಯುಧ-ವನಿಕೆಯೇಕೈದುವಾಗಿಉಳ್ಳರಾಮನು, ತತ್ಸರ್ವಂ-ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಶೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ,

ರಾಮನು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಲಿರುವ ಬೆಟ್ಟದಂತಾ ಹೆಮ್ಮರವನ್ನು ಹಿಡಕೊಂಡು ಮುಸಲದಿಂದ ದ್ವಿವಿದನಂ
ಬಡಿದನು ||೧೯|| ವನಿಕೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ತಲೆಯೊಡದು ದ್ವಿವಿದನು ಆಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಕೆಂಪಾದ ಗೈರಿ
ಕಧಾತುವಿನಿಂದ ಪರೈತದಂತೆ ರಕ್ತಧಾರೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೧೯|| ಪುನಶ್ಚ-ಆದ್ವಿವಿದನು ಮತ್ತೊಂದು ಮ
ರವಂಕಿತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಎಲೆಗಳಂ ಸವರಿ ಅದರಿಂದ ರಾಮನಂ ಬಡಿಯಲಾಗಿ ಬಲದೇವನು ಕ್ರೋಧಯು
ಕ್ತನಾಗಿ ಆಮರವಂ ಸಾವಿರಬಗೆಯಾಗಿ ಕಡಿದನು ||೨೦|| ದ್ವಿವಿದನು ಮತ್ತೊಂದು ವೃಕ್ಷವಂಕಿತ್ತು ಅದರಿಂದ
ಮರಳಿ ರಾಮನಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನೂ ನೂರುತುಂಡಾಗಿ ರಾಮನು ಛೇದಿಸಿದನು ||೨೧|| ಭಗವಂತನಾದ
ರಾಮನೊಡನೆ ಈರಿತೆಯಾಗಿ ಯುದ್ಧಂಗೆಯ್ಯತಲಿರುವ ದ್ವಿವಿದನು ಪ್ರಹರಿಸಿದ ವೃಕ್ಷಂಗಳು ಭಗ್ನಂಗಳಾಗಿ
ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಮರಳಿ ಮರಳಿ ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ವೃಕ್ಷಂಗಳುಂ ಕಿತ್ತು ಅವನವಂ ವೃಕ್ಷರಹಿತವ
ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು ||೨೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿವಿದನು ಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ ಆರಾಮನಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಗಳ ಮಳೆಯಂ

ಚಿಕ್ಷಲಾವರ್ಷಂಬಲನೋಪರ್ಯಮರ್ಷಿತಃ | ತತ್ಸರ್ವಂಚೂರ್ಣಯಾಮಾಸಲಿಲಯಾಮಾಸತಾಯಾ
ಧಃ||೨೩||ಸ್ವಬಾಹೂತಾಳಸಂಕಾಶಾಮುಷ್ಟೀಕೃತ್ಯಕಪೀಶ್ವರಃ|ಅಸಾದ್ಯರೋಹಿಣೀಪುತ್ರಂತಾಭ್ಯಾಂ
ವಹ್ರಸ್ಯರೂರುಜತ್||೨೪||ಯಾದವೆಂದೊಪಿತಂದೊಭ್ಯಾಂತ್ಯೇಕ್ತ್ವಾಮುಸಲಲಾಂಗಲೌ|ಜತ್ರೌವಭ್ಯರ್ಥ
ಯತ್ಕು|೨೫||ಸೂಪತದ್ರಾಧಿರಂವಮೃ||೨೬||ಚಕಂಪತೆನಪತತಾಸಟಂಕಸ್ಸವನಸ್ಪತಿಃ|ಪರಸ್ವತಃಕು
ರುಶಾರೂಢಲವಾಯುನಾನೌರಿವಾಂಭಸಿ||೨೭||ಜಯಶಬ್ದೊನಮಶ್ಯಬ್ದಸ್ಸಾಧುಸಾಧ್ವಿತಿಚಾಂಬರಿ|ಸು
ರಸಿದ್ಧಮುನೀಂದ್ರಾಣಾಮಾಸೀತ್ಪುನುಮವರ್ಷಿಣಾಮ್||೨೮||ಎಂನಿಹತ್ಯದ್ವಿವಿದಂಜಗದ್ವೈತಿಕ
ರಾವದಮ್||ಸಂಸ್ಕೂಯಮಾನೋಭಗವಾಃ|ಜನ್ಮೈಸ್ಸಪ್ತಪುರಮಾವಿತತ್|| ... ||೨೯||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-೧೨-ಪವ್ತಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಚೂರ್ಣಯಾಮಾಸ-ಪ್ರಡಿಗುಟ್ಟಿದನು ||೨೩|| ಕಪೀಶ್ವರಃ-ದ್ವಿವಿದನು. ತಾಳಸಂಕಾಶೌ-ತಾಳದಮರಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಂಗಳಾದ,
ಸ್ವಬಾಹೂ-ತನ್ನತೋಳುಗಳನ್ನು, ಮುಷ್ಟೀಕೃತ್ಯ-ಹಿಡಿದಿಡಿದು, ಅಸಾದ್ಯ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಬಂದು, ತಾಭ್ಯಾಂ-ಹಿಡಿದಿಡಿದು, ರೋ
ಹಿಣೀಪುತ್ರಂ-ರೋಹಿಣೀದೇವಿಯಮಗನಾದ ರಾಮನನ್ನು, ವಹ್ರಸಿ-ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ಅರೂರುಜತ್-ಜೊಡೆದನು ||೨೪|| ಯಾದವೇಂ
ದೊಪಿ-ಯದುವತಿಯಾದರಾಮನುಕೂಡ, ಮುಸಲಲಾಂಗಲೌ-ವನಿಕೆಯನ್ನೂ ನೇಗಿಲನ್ನೂ - ತ್ಯೇಕ್ತ್ವಾ-ವಿಟ್ಟು, ಕುಪ್ರದ್ಧಂ-ನಿ
ಟ್ಟುಗೊಂಡವನಾಗಿ, ದೊಭ್ಯಾಂ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ತಂ-ಆಕಪಿಯನ್ನು, ಜತ್ರೌ-ಗೋವಾಳದಲ್ಲಿ, ಅಭ್ಯರ್ಥಯತೇ-ಪೀಡಿಸಿ
ದನು, ಸಃ-ಆಕಪಿಯು, ರುಧಿರಂ-ರಕ್ತವನ್ನು, ವಮೃ-ಕಾರುವನಾಗಿ, ಅಪತತೇ-ಬಿದ್ದನು ||೨೫|| ಕುರುಶಾರೂಢ-ಕುರುಕ್ರೇಷ್ಠಃ
ನಾದಪರಿಕ್ಷಿತನೇ! ಪತತಾ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ತೇನ-ಆಕಪಿಯಿಂದ, ಸಟಂಕಃ-ನೀರಡೂಣಿಗಳಂಸಹಿತವಾದ, ಸವನಸ್ಪತಿಃ-ವೃ
ಕ್ಷಗಳಿ೦ಸಹಿತವಾದ, ಪರಸ್ವತಃ-ರೈವತಕಾದ್ರಿಯು, ವಾಯುನಾ-ಗಾಳಿಯಿಂದ, ಅಂಭಸಿ-ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ, ನೌರಿವ-ಹಡಗಿನಂತೆ
ಚಕಂಪೇ-ನಡುಗಿತು||೨೬|| ಅಂಬರೇ-ಅಕಾಶದಲ್ಲಿ, ಕುನುಮವರ್ಷಿಣಾಂ-ಪೂಮಳೆಯಂಸುರಿಸುವ ಸುರಸಿದ್ಧಮುನೀಂದ್ರಾಣಾಂ-
ದೇವರ್ಷಿಗಳ ಸಿದ್ಧರಮುನೀಶ್ವರರ, ಸಾಧುಸಾಧ್ವಿತಿ-ಚನ್ನಾಯಿತುಚನ್ನಾಯಿತೆಂದು, ಜಯಸಬ್ದಃ-ಗರ್ವೋತ್ತಮನಾದುದುಂ
ಬಮಾತೂ, ನಮಶ್ಯಬ್ದಃ-ನಿನಗೆನಮಸ್ಕಾರವೆಂಬಮಾತೂ, ಅನೀಶ್-ಉಂಟಾಯಿತು ||೨೭|| ಭಗವಾಃ-ಐಶ್ವರ್ಯಪ್ರಚ್ಛರಾಮನು,
ಜಗದ್ವೈತಿಕಶಾಪದಂ-ತೋಕಕ್ಕುಪದ್ರವವಂಮಾಡುವ, ದ್ವಿವಿದಂ-ದ್ವಿವಿದನೆಂಬವಾನರನನ್ನು, ಎವಂ-ಹೀಗೆ ನಿಪತ್ಯ-ಕೂಂ
ದು, ಜನ್ಮೈಃ-ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ, ಸಂಸ್ಕೂಯಮಾನಃ-ಚನ್ನಾಗಿಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಸ್ವಪುರಂ-ತನ್ನದ್ವಾರಕಾನಗರವ
ನ್ನು, ಅವಿತತೇ-ಹೊಕ್ಕನು. ||೨೮||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪುರಿತಬಾರ್ಧಕಮೋಘನಿಯಂಬ ಕರ್ಣಾಟಬೀಜಯಲ್ಲಿ

ದಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು ೬೨ನೆಯಅಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು.

ಸುರಸಿದನು. ಆಗಶ್ರೀರಾಮನು ಮುಸಲಾಯಾಧವಂಧಿಸಿಲಿಲೆಯಿಂದಲೇಅಶಿಲಾವರ್ಷವಂ ಪುಡಿಗುಟ್ಟಿದನು||೨೩||
ಆಗ ದ್ವಿವಿದನು ತಾಳವೈಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಮಾನಂಗಳಾದ ತನ್ನತೋಳುಗಳಿಂದ ಮುಷ್ಟಿಗಳಂ ಧರಿಸಿ ರಾಮನ ಬಳಿಗೆಬಂ
ದು ಎದೆಯಮೇಲೆ ಗುದ್ದಿದನು ||೨೪|| ರಾಮನುಕೂಡ ಹಲಮುಸಲಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನತೋಳುಗಳಿಂ
ದಲೇ ಅದ್ವಿವಿದನಂ ಕಂಠಭುಜಮೂಲಪ್ರದೇಶಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಲಾಗಿ ಅದ್ವಿವಿದನು ರಕ್ತಮಂ ಕಾರುತ
ನೊದ್ದಿಬಿದ್ದನು||೨೫|| ಎಲೈರಾಯನೇ! ಆಗ ಕೆಳಗೆಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಅದ್ವಿವಿದನಿಂದ ರೈವತಕಸರ್ವತವು ಜಲಯು
ಕ್ತಗಳಾದ ರಂಧ್ರಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ವೃಕ್ಷಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ದೊಡ್ಡಗಾಳಿಯಿಂದ ನೀರೊಳಗೆ ಚಲಿಸುವ ಹ
ಡಗಿನಂತೆ ಕಂಪಿಸಿದ್ದಾಯಿತು ||೨೬|| ಆಗ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪವರ್ಷವಂ ವರ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಿದ್ಧಮುನಿದೇವ
ಶ್ರೇಷ್ಠರ ಜಯಶಬ್ದವೂ ನಮಶ್ಯಬ್ದವೂ ಈದುವೈ ಸುಹಾರವು ಬಹುಚನ್ನಾಯಿತೆಂಬಶಬ್ದವೂ ಆನಿರ್ಭವಿಸಿ
ತು||೨೭||ಭಗವಂತನಾದ ಬಲರಾಮನು ಲೋಕವಂ ನಾಕಂಗೆಯ್ಯತಲಿದ್ದ ದ್ವಿವಿದನಂ ಕುರಿತಿಯಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ
ಸಮಸ್ತಜನರಿಂದಲೂ ಸ್ತೋತ್ರಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ದ್ವಾರಕಾ ಪುರವನೆಯ್ದಿದನು. ||೨೮||

ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಅಪ್ಪವಪ್ಪಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಬಲರಾಮಕೃತಹಸ್ತಿನಾಪುರಕರ್ವಣಾದಿಕಥಾಪುರಾಂಭಫಲಪ್ರತಿ-

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ||ದುರೋಧನಸುತಾಂರಾಜಕಲಕ್ಷಣಾಂಸುನಿತಿಂಜಯಃ | ಸ್ವಯಂವರಸ್ಥಾಮಹರತ್ನಾಂ
ಬೋಜಾಂಽವತೀಸುತಃ||೧||ಕೌರವಾಃಕುಪಿತಾಊಚುರ್ದುರ್ವಿನೀತೋಯಮರ್ಭಕಃ | ಕದ್ರೀಕೃತ್ಯ
ನಃಕನ್ಯಾವಕಾಮಾಮಹರದ್ವಲಾತ್ ||೨||ಒಧ್ವೀತೈನಂದುರ್ವಿನೀತಂಕಿಂಕರಪ್ಯಂತಿವೃಷ್ಟಯಃ | ಯೆ
ಸ್ಮತ್ಪ್ರಸಾದೋಪಚಿತಾಂದತಾಂನೋಭುಂಜತಮಹೀಮಾ ||೩||ನಿಗೃಹೀತಂಸುತಂಕುತ್ರಾಪ್ಯವ್ಯವ್ಯಂ

೬೧ನೆಯಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದವೀಕೆ.

[ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯವು:] ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಸುನಿತಿಂಜಯಃ-ಸಂಘಯದ್ಧವಂಗಳ್ಲವನಾದ, ಜಾಂಬವತೀಸುತಃ-ಜಾಂಬವತಿಯಮಗನಾದ, ಸಾಂಜಾಂಬನಂಬಕೃಷ್ಣಪುತ್ರನು ದುರೋಧನಸುತಾಂ-ಸುಯೋಧನರಾಯನಮಗಳಾದ, ಸ್ವಯಂವರಸ್ಥಾಂ-ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆನಿದ್ದವಾಗಿರುವ, ಲಕ್ಷಣಾಂ-ಲಕ್ಷಣೆಯಂಬಕನ್ನೆಯನ್ನ, ಅಹರತ್-ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿತೆಂದನು ||೧|| ಕುಪಿತಾಃ-ನಿಟ್ಟುಂಟಾದವರಾದ, ಕೌರವಾಃ-ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು, ಊಚುಃ-ಹೇಳಿದರು, ಅಯಮರ್ಭಕಃ-ಈಜುಡಗನು ದುರ್ವಿನೀತಃ-ವಿನಯವಿಲ್ಲದಕೆಡುಕನು, ನಃ ನಮ್ಮನ್ನು, ಕದ್ರೀಕೃತ್ಯ-ಕೃಪಣರಂವಾಡಿ, ಅಕಾಮಾಂ-ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲದ, ಕನ್ಯಾಂ-ಹುಡುಗಿಯನ್ನು, ಬಲಾತ್-ಸಾಮರ್ಥ್ಯದದೇಸೆಯಿಂದ, ಅಹರತ್-ಅಪಹರಿಸಿದನು|| || ದುರ್ವಿನೀತಂ-ದುಪ್ಪನ್ಯಾಯವುಳ್ಳ, ವಿನಯವನನ್ನು, ಒಧ್ವೀತ-ಕಟ್ಟಿರಿ, ಯೇ-ಯಾರು, ಅಸ್ಮತ್ಪ್ರಸಾದೋಪಚಿತಾಂ-ನಮ್ಮಅನುಗ್ರಹದಿಂದವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ದತಾಂ-ನಮ್ಮಿಂದಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ, ನಃಮಹೀಂ-ನಮ್ಮಭೂಮಿಯನ್ನು, ತೇವೃಷ್ಟಯಃ-ಆಯಾದವರು, ಕಿಂಕರಪ್ಯಂತಿ-ವಿನಮಾಡುವರು ||೩|| ನಿಗೃಹೀತಂ-ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿದೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಸುತಂ-ತಮ್ಮಮಗನನ್ನು, ಕುತ್ರಾಪ್ಯವ್ಯವ್ಯಂ-ಕೇಳಿ, ವೃಷ್ಟಯಃ-ಯಾದವರು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿತದ್ರಾಪ್ಯಂನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪುರಾಣಿ

ಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀ

ಮನ್ಮಥೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ

ವಿರಚಿತವಾದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ,, ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗ

ವತ ಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

೬೨ನೆಯಅಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು.

೬೧ ನೆಯಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ ||ಅಪ್ಪವಪ್ಪಿತಮೋಸಾಂಬೇನಿಬದ್ಧೇಕೌರವೈರ್ಯಾಧಿ! ತದ್ವಿಮೋಕ್ಷಾಯರಾಮೇಣ
ಗೇಜಾಹ್ವಯ ವಿಕರ್ವಣಂ||೧||೩|| ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಬನು ಕೌರವರಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಬಂಧಿಸಲ್ಪಡತಲೂ ಅವನು ಬಿಡಿಸಲೋಸುಗ ಬಲರಾಮನು ನೇಗಿಲಿನಿಂದ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವಂ ನೆಳದನೆಂದು ಕೃಷ್ಣ
ಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿತದ್ರಾಪ್ಯಂಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ-

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಶೀಲನಾದ ಜಾಂಬವತೀ ಪುತ್ರನಾದ ಸಾಂಬನು ಸ್ವಯಂವರ
ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪುತ್ರಿಯಾದಲಕ್ಷಣಾ ದೇವಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು ||೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೌ
ರವರು ಹೋಪಯುಕ್ತರಾದ ದುಪ್ಪನಾದ ಸಾಂಬನು ನಮ್ಮಂ ತೃಣೀಕರಿಸಿ ತನ್ನಂ ಬಯಗದೆಯಿರುವ ನಮ್ಮ ಕ
ನ್ಯೆಯಂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ||೨||ಈ ಸಾಂಬನಂ ಬಂಧಿಸುವರಾಗಿರಿ, ಯಾವಯಾದವರು ನಮ್ಮ
ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಮ್ಮಿಂದಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳತಲಿರುವರೋ ಆಯಾದವರು
ನಮ್ಮನ್ನು ವಿನಮಾಡುವರು||೩|| ಆಯಾದವರು ನಮ್ಮಿಂದ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರನಾದ ಸಾಂಬನಂಕೇ

ತೀಹವ್ಯವ್ಯಯಃ | ಭಗ್ವದರ್ಪಾತ್ಮಪುಂಯಾಂತಿಪಾಶ್ರಣಾಭವಸುಸಂಯತಾಃ ||೪|| ಇತಿ ಕರ್ಣಾತ್ಮಲೋ
ಭೂರಿಶ್ಯಜ್ಞಾಕೇತುಸ್ಸುಯೋಧನಃ | ಸಾಂಬಮಾರಭಿರಬದ್ಧಾಂಕುರಾವ್ಯದ್ಧಾನುಮೋದಿತಾಃ ||೫|| ಪೃಷ್ಠಾಪ್ತವಿ
ನುಧಾವತಸಾಂಘಾಧಾರಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಮಹಾರಣಃ | ಪ್ರಗೃಹ್ಯರುಚಿರಂಚಾಪಂತಸ್ಥಾನೀಹವ್ಯ
ಕಲಃ ||೬|| ತೇತಂಜಿವ್ಯಹವಃಕ್ರಾದ್ಧಾಸ್ತಿವೃತ್ತಿವೃತ್ತಿಭಾಷೀಣೀತಸಾದ್ಯಧನ್ವಿನೋಬಾಣೈಃಕರ್ಣಾಗ್ರಣ್ಯ
ಸ್ಸಮಾಕಿರತ್ ||೭|| ನೊತಿವಿದ್ಧಾಂಕುರಾಶೈವೈಕುರುಭಿರ್ದದುಂದನಃ | ನಾಮೃಪ್ಯತ್ಪದಚಿಂತ್ಯಾರ್ಥ
ಸ್ಸಿಂಹಾಹ್ವಾದ್ರಮೃಗೈರಿವ ||೮|| ವಿಷ್ವಾರ್ಯತಾಚಿರಂಚಾಪಂತಸರ್ವಾ ವಿವ್ಯಾಧಸಾಯಕೈಃ | ಕರ್ಣಾದೀ
ಪಶ್ಚಧಾ ವಿಕ್ಷೇಪತಾವದ್ಭಿರೈವಪತ್ನೃಧಕ್ ||೯|| ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚತುರೋವಾಹಾನೈಕೈಕೇನಚಸಾರಥೀ |

ಗೆ, ವಿಷ್ಣುಂತಿಯದಿ-ಬರುವರಾದರೆ, ಸುಸಂಯತಾಃ-ಜಿಗಿಹಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಪಾಶ್ರಣಾಭವ-ಪ್ರಾಣವಾಯುಗಳಂತೆ, ಭಗ್ವದರ್ಪಾ-
ಮುರಿವರ್ವವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕಮಂ-ಕಾಂತಿಯನ್ನು, ಯಾಂತಿ-ಹೊಂದುವರು ||೪|| ಇತಿ-ಹೀಗಂದು, ಕರ್ಣಾ-ಕರ್ಣನು, ಕಲಃ-ಕಲ
ನು, ಭೂರಿ-ಭೂರಿಯೆಂಬವನು, ಯಜ್ಞ-ಕೇತುಃ-ಯಜ್ಞ, ಕೇತುವೆಂಬವನು, ಸುಯೋಧನಃ-ಪುರೋಧನನು, ಇವರು, ಕುರುವ್ಯ
ದ್ಧಾನುಮೋದಿತಾಃ-ಭಿಷ್ಠನಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಆರವರೂ, ಸಾಂಬ-ಕೃಷ್ಣಪುತ್ರನನ್ನು, ಬದ್ಧಾಂ-ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ, ಆ
ರೇಭಿರೇ-ತೊಡಗಿದರು||೫|| ಮಹಾರಣಃ-ದೊಡ್ಡ ಜಗಳವುಳ್ಳ, ಸಾಂಬ-ಚಾಂಬವತೀಪುತ್ರನು, ಅನುಧಾವತಃ-ಹಿಂದಟ್ಟ ಬರುತಿ
ರುವ, ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ-ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪುತ್ರನನ್ನು, ದೃಷ್ವಾ-ನೋಡಿ, ರುಚಿರಂ-ಚಲುವಾದ, ಚಾಪಂ-ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ಪ್ರಗೃ
ಹ್ಯ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು, ಸಿಂಹ ಇವ-ಸಿಂಗದಂತೆ ಏಕಲಃ-ಒಬ್ಬನೇ, ತಸ್ಥಾ-ಚಲಿಸದೆ ನಿಂತನು ||೬|| ಕರ್ಣಾಗ್ರಣ್ಯ-ಕರ್ಣ
ನೇ ಮುಂದಾಳಾಗಿ ಉಳ್ಳವರೂ, ಧನ್ವಿನಃ-ಬಿಲ್ಲುಳ್ಳವರೂ, ತಂ-ಆ ಸಾಂಬನನ್ನು, ಜಿಘೃಹ್ವಃ-ಹಿದಿಯೆಲೆಸಿದವರೂ, ಕ್ರಾದ್ಧಾ-
ಸಿಟ್ಟುಣ್ಣಿದವರೂ, ತಿವೃತ್ತಿವೃತ್ತಿ ಭಾಷೀಣಿ-ನಿಲ್ಲ ನಿಲ್ಲೆಂದು ನುಡಿಯುವರೂ ಆದ, ತೇ-ಆ ಕಾರವರು, ಆ ಸಾದ್ಯ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂ
ದು, ಬಾಣೈಃ-ಅಂಬುಗಳಿಂದ, ಸಮಾಕಿರತ್-ಚೆಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದರು||೭|| ಕುರುಶೈವೈ-ಕಾರವೇತ್ತಮನಾದ ವೀಕ್ಷಿದಾ-ಯನ್ನೇಯ
ದುಂದನಃ-ಯಾದವರಿಗೆ ಸಂತೋಷಕನಾದ, ಸೋಚಿಂತ್ಯಾರ್ಥ-ಭಗವಂತನ ಆಮಡುಗನಾದ ಸಾಂಬನು, ಹ್ರಾದ್ರಮೃಗೈಃ-
ತುಚ್ಛಜಂತುಗಳಿಂದ, ಸಿಂಹಇವ-ಸಿಂಗನಂತೆ, ಕುರುಭಿಃ-ಕಾರವರಿಂದ, ಅತಿವಿದ್ಧಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದವರೂ,
ತೇ-ಅದರನ್ನು, ನಾಮೃಪ್ಯತೈ-ಸೌರಿಸಲಿಲ್ಲವು||೮|| ರುಚಿರಂ-ಚಲುವಾದ, ಚಾಪಂ-ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ವಿಷ್ವಾರ್ಯ-ನುಡಿಸಿ, ಕರ್ಣಾದೀ-
ಕರ್ಣನುಮೊದಲಾಗಿವುಳ್ಳ, ಪಶ್ಚಧಾ-ನರ್ವಾ-ಆರುಮಂದಿರಧಿಕರೊಂದನ್ನೂ, ವಿಕ್ಷೇಪ-ನೋಡಿ, ತಾವದ್ಭಿರೈವ-ಅಪ್ಪು
ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಪತ್ನೃಧಕ್-ಬೇರೆಯಾಗಿ, ಯುಗಪತ್-ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ, ವಿವ್ಯಾಧ-ನೋಯಿಸಿದನು ||೯|| ಚತುರ್ಭಿಃ-ನಾಲ್ಕುಕಡೆಗೆ

ಳಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ಆ ಹ್ವೇದದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾದ ದರ್ಪವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪಾಶ್ರಣಾಯಾ ಮಾದಿಗಳಿಂದ ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಇಂದ್ರಿಯಗಳಂತೆ ಉಪಶಾಂತಿಯನೆಯ್ದುವರು||೪|| ಆ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಕರ್ಣನು ಕಲ್ಪನು ಭೂರಿಶ್ಯಜ್ಞನು
ಯಜ್ಞಾಕೇತುವು ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮನು ಸಹಿತವಾಗಿಅರು ಮಂದಿಯಾದ ಈವೀರರು ಭೀಷ್ಮನಿಂದಸಮ್ಮು
ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಸಾಂಬನಂ ಬುಧಿಸಲೋಸುಗ ಪ್ರಿಯತ್ನವಂಗೆಯ್ದರು||೫||ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥಿಕನಾದಸಾಂ
ಬನು ತನ್ನನ್ನಟ್ಟ ಕೊಂಡು ಬರುವ ಕಾರವರನ್ನೋಡಿ ಬಿಲ್ಲಂಪಿಡಿದು ಹುಲ್ಲೆಗಳೆದಿರಿಗೆ ಸಿಂಹ ದಂತೆನಿಂತನು ||೬||
ಅಗ ಕರ್ಣನು ಮೊದಲಾದ ೬ ಮಂದಿ ವೀರರು ಸಾಂಬನಂ ಹಿಡಿಯ ಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಕೋಪದಿಂದ ನಿ
ಲ್ಲ ನಿಲ್ಲೆನ್ನುತ ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಾಣಂಗಳಿಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದರು ||೭|| ಎಲೈ ಅರಸೇ ಕೇಳು, ಕೋಪಯುಕ್ತ
ನಾದ ಸಾಂಬನು ಕೂಡ ಸಿಂಹವು ನೀಚ ಮೃಗಂಗಳಿಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆವಮಾನವಂ ಸಹಿಸದೆಯಿರುವ ಹಾಗೆ
ಕಾರವನಿಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಮಾನವಂ ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ||೮|| ಅಗ ಸಾಂಬನು ಧನುಷ್ಯಂಕಾರ ವಂಗೆಯ್ದ ಆರುಮಂದಿ
ಯಾದ ಕರ್ಣಾದಿಗಳಿಂ ಧನುರ್ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು||೯||ಮ
ತ್ತು ಸಾಂಬನು ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಂಗಳಿಂ ಅವರ ರಥಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳರ, ಒಂದೊಂದು ಜಠ

ರಥಿನಶ್ಯಮಹೆಭ್ಯಾಸಾಸ್ತಸ್ಯತತ್ಪ್ರಭುಪೂಜಯತ್ || ತಂತುತೇವಿರಥಂಚಕ್ರುತ್ವಾಸ್ತಾರಶ್ಯತುರೋಹಯಾತ್ ||
 ಏಕಂಸ್ತುಸಾರಥಿಂಜಘ್ನಿಚಿಚ್ಛೈದಾನ್ಯಶ್ಯರಾಸನಮ್ || ೧೦ || ತಂಬದ್ಧಾವಿರಥೀಕೃತ್ಯಕೃಘ್ರೇಣಕುರವೋ
 ಯುಧಿ | ಕುಮಾರಂಸ್ವಸ್ಯಕನ್ಯಾಂಚಸ್ವಪುರಂಜಯಿನೋವಿಶತ್ || ೧೧ || ತಚ್ಚೈತಾನ್ಮರದನೋಕ್ತಂ
 ರಾಜ್ಜನಂಜಾತಮನ್ಯವಃ | ಕುರೂಪತ್ಯುದ್ಯಮಂಚಕ್ರುರುಗ್ರಸೆನಪ್ರಚೋದಿತಾಃ || ೧೨ || ಸಾಂತ್ವಯಿ
 ತ್ವಾತುತಾಕರಾಮಸ್ಸನ್ನದ್ಧಾವೃಷ್ಣಿಪುಂಗವಃ | ಸೈಚ್ಛೈತ್ಯುರಾಣಾಂವೃಷ್ಣೀನಾಂಕಲಿಂಕಲಿ
 ವಃ || ೧೩ || ಜಗಾಮಹಸ್ತಿನಪುರಂರಥೇನಾದಿತ್ಯವತ್ಸಸಾ | ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಕುಲವೃದ್ಧೈಶ್ಚವೃತ
 ಕ್ಷಂದ್ರಜವಗ್ರಹೈಃ || ೧೪ || ಗತ್ವಾಗಜಾಹ್ವಯಂರಾಮೋಬಾಹ್ಯೋಪವನಮಾಶ್ರಿತಃ | ಉದ್ಧವಂಪ್ರವೇ

೪೦೦, ಚತುರೋವಾಹಾ-ನಾಲ್ಕುಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಏಕೈಕೇನ-ಒಂದೊಂದೆಂಬಾಣದಿಂದ, ಸಾರಥೀಗತ್ಯ-ತೇರೈಳಂದನಡೆಯಿ
 ನುವವರನ್ನೂಹೊಡೆದನು. ಮಹೇಶ್ವಾಸಾಂ-ದೊಡ್ಡಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು, ರಥಿನಶ್ಯ-ರಥಿಕರೂಪದ, ತೇ-ಆಕರ್ಣಾದಿಗಳಾರೂ, ತಸ್ಯ-
 ಆಸಾಂಜನ, ತತೇ-ಆಸಾಹನವನ್ನು, ಅಭ್ಯಪೂಜಯತ್-ಕೊಂಡಾಡಿದರು || ೧೦ || ತೇ-ಅವರು, ತಂತು-ಅವನನ್ನಾ ದರೂ, ವಿರಥಂ-
 ರಥವಿಲ್ಲದವನನ್ನಾಗಿ, ಚಕ್ರು-ಮಾಡಿದರು. ಚತ್ವಾರಿ-ನಾಲ್ವರೂ, ಚತುರಸಿಹಯಾ-ನಾಲ್ಕುಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಜಘ್ನಿ-ರೇ-ಹೊ
 ಡೆದರು. ಸಾರಥಿಂತು-ಸಾರಥಿಯನ್ನಾದರೂ, ಏಕಂ-ಹಿವನು, ಜಘ್ನೀ-ಕೊಂದನು ಅನ್ಯಃ-ಮತ್ತೊರ್ವನು, ಶರಾಸನಂ-
 ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ಚಿಚ್ಛೈದ-ಕಡಿದನು || ೧೧ || ಕುರವಃ-ಕೌರವರು, ಯುಧಿ-ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ, ತಂ-ಆಸಾಂಜನನ್ನು, ವಿರಥೀಕೃತ್ಯ-ರಥವಿಲ್ಲ
 ದವನನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ, ಕೃಚ್ಛೈಣ-ಕಷ್ಟದಿಂದ, ಬದ್ಧಾ-ಕಟ್ಟಿ, ಕುಮಾರಂ-ಆಹುಡಗನನ್ನೂ, ಸ್ವಸ್ಯ-ದೇವೋದನನ, ಕನ್ಯಾಂ
 ಚ-ಮಗಳನ್ನೂ, ನೀತ್ಯಾ-ಕರಕೊಂಡು, ಜಯಿನಃ-ಜಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸ್ವಪುರಂ-ತಮ್ಮನಗರವನ್ನು. ಅವಿಶತ್-ಹೊಕ್ಕರು || ೧೨ ||
 ರಾಜ್ಜನಂ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ನಾರದೇನ-ನಾರದಮುನಿಯಿಂದ, ಉಕ್ತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ತತೇ-ಅನುದ್ಧಿಯನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಸಂ
 ಜಾತಮನ್ಯವಃ-ಉಂಟಾದಸಿಟ್ಟುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಉಗ್ರಸೇನವ್ರಜೋದಿತಃ-ಉಗ್ರಸೇನರಾಯನಿಂದಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾದವರು, ಕು
 ಶೂಪತ್ರಿ-ಕೌರವರನ್ನುಕುರಿತು, ಉದ್ಯಮಂ-ಯುದ್ಧಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು. ಚಕ್ರು-ಮಾಡಿದರು || ೧೩ || ವೃಷ್ಣಿಪುಂಗವಃ-ಯಾ
 ದವರಲ್ಲಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ರಾಮಃ-ಬಲಭದ್ರನು, ಕಲಿಫಲಾಪಹಃ-ಕಲಹದೋಷವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವನಾದ್ದರಿಂದ, ತಾಕಸನ್ಯ
 ಪಾರ್ಥ-ಯುದ್ಧೋದ್ಯುಕ್ತರಾದತಿಯಾದವರನ್ನು, ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ-ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ, ವೃಷ್ಣೀನಾಂ-ಯಾದವರಿಗೆ, ಕುರೂ
 ಣಾಂ-ಕೌರವರೊಡನೆ, ಕಲಿಂ-ಕಲಹವನ್ನು, ಸೈಚ್ಛೈತೇ-ಬಯಸಲಿಲ್ಲವು || ೧೪ || ಗ್ರಹೈಃ-ಕುಜಾದಿಗ್ರಹಗಳಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪ
 ಟ್ಟವನಾದ, ಚಂದ್ರಜವ-ಚಂದ್ರನಂತೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ-ವಿಪ್ರರಿಂದಲೂ, ಕುಲವೃದ್ಧೈಶ್ಚ-ಯಾದವರಲ್ಲಿಹಿರಿಯರಿಂದಲೂ, ಬಳ
 ಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅದಿತ್ಯವರ್ಜಸಾ-ಸೂರ್ಯನಂತೆಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ರಥೇನ-ತೇರಿನಿಂದ, ಹಸ್ತಿನಪುರಂ-ಗಜನಗರವಂಕುರಿತು,
 ಜಗಾಮ-ತೆರಳಿದನು || ೧೫ || ಗಜಾಹ್ವಯಂ-ಗಜವೆಂಬಹಸರುಳ್ಳನಗರವನ್ನು, ಗತ್ವಾ-ಸೇರಿ, ಬಾಹ್ಯೋಪವನಂ-ಹೊರಗಣತೋಟ

ಣದಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಸಾರಥಿಯಂ ಮಾಹಾವೀರರಾದ ರಥಿಕರಂ ಸಹ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು || ೧೦ || ಆಗ ಕರ್ಣಾದಿಗಳು
 ಸಾಂಬನ ಯುದ್ಧವ್ಯಾಪಾರವೆನೋಡಿ ಸಮ್ಮಾನಂಗೆಯ್ದರು. ಬಳಿಕ ನಾಲ್ಕುಮಂದಿ ರಥಿಕರು ಸಾಂಬನ ನಾಲ್ಕು
 ರಥಾಶ್ಯಂಗಳಂಕೊಂಡು ಅವನಂ ವಿರಥನಂ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಥಿಕನು ಅವನ ಸಾರಥಿಯಂ ಕೊಂದನು
 ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಅವನ ಬಿಲ್ಲಂಪುರಿದನು || ೧೧ || ಆಮೇಲೆ ಆಕೌರವರು ಈರೀತಿಯಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾಂಬನಂ
 ರಥೇನಿನಂಗೆಯ್ದು ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಅವನಂಬಂಧಿಸಿ ಜಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸಾಂಬನಂ ಲಕ್ಷಣಾದೇವಿಯಂಸಹ
 ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಒಯ್ದರು || ೧೨ || ಎಲೈಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯಾದವರು ನಾರದಮುನಿಂ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ
 ಸಾಂಬನ ವೃತ್ತಾಂತವಂಕೇಳಿ ಕ್ರೋಧಯುಕ್ತರಾಗಿ ಉಗ್ರಸೇನರಾಯನಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಕೌರವರಂ
 ಜಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಂಗೆಯ್ದರು || ೧೩ || ಕಲಿಕಲ್ಮಷವಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಬಲರಾಮನು ಕೌರವರಿಗೂ ಯಾದವರಿಗೂ
 ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಯುದ್ಧವಂ ಸಮ್ಮತಿಸದವ ನಾದಕಾರಣದಿಂದ ಯುದ್ಧದನ್ನ ದ್ಧರಾದ-ಅಯಾದವ
 ಥಂ ಸಮಾಧಾನಂಗೆಯ್ದನು || ೧೪ || ಗ್ರಹಂಗಳಿಂ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕುಲವೃದ್ಧಂಗಳ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ ನೆಯ್ದದನು || ೧೫ ||

ಯಾಮಾಸಧ್ಯ ತರಾಪ್ತ್ಯಂ ಬುಭುತ್ಸಯಾ ||೧೬|| ನೋಭಿವಂದ್ಯಾಂ ಬಿಕಾಪುತ್ರಂ ಭೀಷ್ಮಂ ದೋಷಂ
ಬಾಹ್ಲಿಕಮ್ | ದುರ್ಮ್ಯಧನಂ ಚ ವಿಧಿವದ್ರಾಮಮಾಗತಮಬ್ರವೀತ್ ||೧೭|| ತೇಪೀತಾಸ್ಸುಮಾಕರ್ಣ್ಯ
ಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಾಮಂ ಸುಹೃತ್ವಮಮ್ | ತಮಸ್ತಯಿತ್ಯಾಭಿಯಯುಸ್ಸುರೈವಂಗಳವಾಣಯಃ ||೧೮|| ತಂ
ಸುಗವ್ಯಯಧಾನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಗಾಮಘ್ಯಂ ಚ ನೃಪದಯಾ | ತಸ್ಯಂಯತತ್ಪ್ರಭಾವಜ್ಞಃ ಪ್ರಜ್ಞಮುಕ್ತಿ
ರಸಾಬಲಮ್ ||೧೯|| ಬಂಧೂಕುಶಲಿನೋದೃಷ್ಟಾಪ್ಯಪ್ಯಾಪ್ಯಶಿವಮನಾಮಯಮ್ | ಪರಸ್ಪರಮಧೋ
ರಾಪೋಬಭಾವೇತಿ ಕ್ಲಬುವಚಃ ||೨೦|| ಉಗ್ರಸೇನಃ ಕ್ಷೀತೀಶೋಯದ್ಯಪ್ಯಾಸಾಂ ಜ್ಞೇವಯತ್ಪ್ರಭುಃ |
ತದವ್ಯಗ್ರಧಿಯತ್ಯುಕ್ತಾ ಕುರುಧ್ಯಮವಿಲಂಬಿತವಃ ||೨೧|| ಯದ್ವ್ಯಯಂಬಹವಸ್ತ್ವಕಂಜಿತೃಧರ್ಮಃ

ವಸ್ತು, ಅಶ್ರಿತಃ-ನೇರಿದವನಾದ, ರಾಮಃ-ಬಲಭದ್ರನು, ಬುಭುತ್ಸಯಾ-ತಿಳಿಯಲಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಉದ್ಧವಂ-ಉದ್ಧವನೆಂಬವನ
ನ್ನು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ-ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನಂಕುರಿತು, ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ-ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ||೧೬|| ಆಯುಧ್ಯವನು, ಅಂ
ಬಿಕಾಪುತ್ರಂ-ಅಂಬಿಕೆಯಮಗನಾದದೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನೂ, ಭೀಷ್ಮಂ-ಕಾಂತನವನನ್ನೂ. ದೋಷಂ-ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನೂ,
ಸಬಾಹ್ಲಿಕಂ-ಬಾಹ್ಲಿಕನೊಡನೆಸಹಿತನಾದ, ದುರ್ಮ್ಯಧನಂ-ದುರ್ಮ್ಯಧನನನ್ನೂ, ವಿಧಿವತ್-ಕಾಸ್ತಮನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆ,
ಅಭಿವಂದ್ಯ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ರಾಮಂ-ಬಲಭದ್ರನನ್ನು, ಆಗತಂ-ಬಂದವನನ್ನಾಗಿ, ಅಬ್ರವೀತ್-ಹೇಳಿದನು||೧೭|| ಸುಹೃತ್ವಮಂ-
ಅತ್ಯಂತಮಿತ್ರನಾದ, ರಾಮಂ-ಬಲಭದ್ರನನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಬಂದವನನ್ನಾಗಿ. ಸಮಾಕರ್ಣ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿ, ಅಪೀತಾಃ-
ಅಧಿಕಪ್ರೇಮಮುಳ್ಳವರಾದ, ತೇ-ಆಕಾರವರು, ತಂ-ಆಯುಧ್ಯವನನ್ನು, ಅರ್ಚಯಿತ್ವಾ-ಪೂಜಿಸಿ, ಸರ್ವೇ-ಎಲ್ಲರೂ, ಮಂಗಳ
ಪಾಠಯಃ-ಶುಭಕರದ್ರವ್ಯಂಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಚ್ಛವರಾಗಿ, ಅಭಿಯಯುಃ-ರಾಮನನ್ನದಿರಿಗೆಹೋದರು||೧೮|| ತಂ-ಆರಾಮನನ್ನು, ಯ
ಧಾನ್ಯಾಯ್ಯಂ-ನ್ಯಾಯಸಿದ್ಧವಾದದ್ದನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆ, ಸಂಗಮ್ಯ-ಇದಿರುಗೊಂಡು, ಗಾಂ-ಆಕಳನ್ನೂ, ಅರ್ಘ್ಯಂ-ಆರ್ಪಣಾ
ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ, ನೈವೇದಯ-ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ತೇಷಾಂ ಆಕಾರವರೊಳಗೆ, ತತ್ಪ್ರಭಾವಜ್ಞಃ-ಅಬಲರಾಮನಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಂಬಲ್ಲಿ
ವರು, ಯೇ-ಯಾರೋ, ತೇ-ಅವರು, ಶಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂದ, ಬಲಂ-ರಾಮನನ್ನು, ಪ್ರಜ್ಞೇಮುಃ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ||೧೯|| ಕುಶಲಿ
ನಃ-ಕ್ಷೇಮವುಳ್ಳ, ಬಂಧೂಕುಶಲಿನಂ-ಕಂಡು, ಪರಸ್ಪರಂ-ಅನೋನ್ಯನಾಗಿ, ಅನಾಮಯಂ-ಆಲೋಗ್ಯವ
ನ್ನೂ, ಶಿವಂ-ಶುಭವನ್ನೂ, ಪೃಷ್ಠಾಪ್ಯ-ಬೆನ್ನೊಂಡು, ಅಭೋ-ಆಬಳಿಕ, ರಾಮಃ-ಬಲಭದ್ರನು, ಅವಿಕ್ಲಬಂ-ದೈನ್ಯವಿಲ್ಲದ, ವ
ಚಃ-ನುಡಿಯನ್ನು, ಬಭಾವೇ-ನುಡಿದನು ||೨೦|| ಪ್ರಭುಃ-ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ, ಉಗ್ರಸೇನಃ-ಕ್ಷೀತೀಶಃ-ಉಗ್ರಸೇನರಾಯನು, ಯ
ವ್ಯಾಘ್ರ-ನಿವೃಂಕುರಿತು, ಯತ್-ಯಾವುದರನ್ನು, ಅಜ್ಞೇವಯತ್-ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದನೋ, ತ-ಅದರನ್ನು, ಸ್ತುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಅವ್ಯ
ಗ್ರಧಿಯಃ-ಅತುರಗೊಳ್ಳದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅವಿಲಂಬಿತಂ-ಕಾಲಹರಣವಿಲ್ಲದೆ, ಕುರುಧ್ಯಂ-ಮಾಡಿ ||೨೧|| ಯಯಂ-ನೀವು,

ಆಮೇಲೆ ರಾಮನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರದ ಹೊರಗೆಯಿರುವ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ನಿಂತವನಾಗಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನಂಕುರಿ
ತು ಅವನ ತಾತ್ಪರ್ಯವಂ ತಿಳಿಯಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಉದ್ಧವನಂ ಕಳುಹಿಸಿದನು ||೧೬|| ಆಯುಧ್ಯವನು ಹಸ್ತಿನಾ
ಪುರವನೆಯಿದ್ದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನಂ ಭೀಷ್ಮನು ಬಾಹ್ಲಿಕನೊಡನೆ ಯುಕ್ತನಾದ ದೋಷಂ ದುರ್ಮ್ಯಧನ
ನಂ ಸಹಕುರಿತು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಅಭಿವಂದನವೆಂದೆಯ್ದ ಬಲರಾಮನು ಒಂದಿರುವನೆಂದು ನುಡಿದನು||೧೭||
ಆಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿರುವ ರಾಮನಂ ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತರಾಗಿ ಉದ್ಧವನಂ ವಿಧಿಯಿಂದ
ಪೂಜಿಸಿ ಉಪಹಾರದ್ರವ್ಯಂಗಳಂ ಹಸ್ತಂಗಳಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡವರಾಗಿ ||೧೮|| ನ್ಯಾಯಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಬಲರಾಮನ
ನಿವಿಗೊಂಡು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದಾಡಿ ಅರ್ಘ್ಯವಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಾ
ಪುನ್ಯದ್ಧರಾದಾಗ್ಯೂ ರಾಮನ ಪ್ರಭಾವವಂ ತಿಳಿದವರಾದಕಾರಣದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು||೧೯|| ಆಗಬಲರಾಮನು
ಅನೋನ್ಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದೆಯ್ದ ಆವರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂಧುಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂಗಳಂಕೇಳಿ
ಧೈರ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ವಚನವಂ ಈಡೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದನೆಂತೆನು||೨೦|| ಎಲೈಕಾರವರೇ! ಕೇಳಿ, ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠ
ನಾದ ಉಗ್ರಸೇನರಾಯನು ಅವ ಅರ್ಥವನಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನೋ ಆಯರ್ಥವನ್ನು ನೀವು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತರಾಗಿ ಕೇ

ಜಘಾನ್ಮಿ ಕಮ | ಆಬದ್ಧೀತಾಧತನ್ಮ್ರವೈಬಂಧೂನಾಮೈಕ್ಯಕಾಮ್ಯಯಾ ||೧೬|| ಶ್ರೀಕುಕ | ವೀರೈ
ಕೌರೈಬಲೋನ್ನದಧಮಾತ್ಮಶಕ್ತಿಗಮಂವಚಃ | ಕುರವೋಬಲದವನ್ಯನಿಜಮೈಚುಪ್ರಕೋಷಿತಾ ||೧೭||
ಅಹೋಮಹಚ್ಚಿತ್ರವಿದಂಕಾಲಗತ್ಯಾದುರಂತಯಾ | ಆರುರುಕ್ಷತ್ಯವಾ ನದ್ಯವೈಶಿಖಾಮಕುಟನೇವಿತ
ಮ ||೧೮|| ಎತೆಯಾನೆನಸಂಬಂಧಾಸ್ಸಹಯ್ಯಾಸನಾಶನಾಃ | ವೈಷ್ಣವೈಸ್ತುಲ್ಯತಾನೀತಾಅಗ್ರದ್ಧ
ತ್ವನ್ಮಪಾಸನಾಃ ||೧೯|| ಚಾಮರವ್ಯಜನೆಶಂಖಮಾತಪತ್ರಂಚಪಾಂಡರವ್ವ | ಕಿರೀಟಮಾಸನಂಶಯ್ಯಾಂ
ಭುಂಜಂತ್ಯಸ್ತದಾಪೇಕ್ಷಯಾ ||೨೦|| ಆಲಂಯದೂನಾಂನರದವಲಾಂಭನೈರಾಧಿತುಪ್ರತಿಪಾಚರಿತೋ
ದಧತಾತ್ಮನಾಃ | ಯನಃಸ್ರಸಾದೋಪಚಿತಾಹಿಯಾದವಾಚಕ್ಷುಷಯಂತ್ಯದ್ಯಗತತ್ರಪಾಬತ ||೨೧||

ಬಹವಃ-ಬಹುಮಂದಿಯಾಗಿ, ಸೇರಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ-ಧರ್ಮಸ್ಥ, ವಿಕಲ-ಓರ್ವನನ್ನು, ಅರ್ಧಮರ್ಣ-ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ, ಜಿತ್ವಾ-ಗೆ
ದ್ದು, ಆಬದ್ಧೀತಾಯ-ವಿ-ಕಟ್ಟಿದವರಾದರೂ, ಅಧ-ಹಾಗೇನೀವುಮಾಡಿದವೇಲೆಯೂ, ಬಂಧೂನಾಂ-ನಂಟರ, ಐಕ್ಯಕಾಮ್ಯಯಾ-
ಅಭೇದದಬಯಕೆಯಿಂದ, ತ-ಆನಿಮ್ಯಅಪರಾಧವನ್ನು, ಮೃತ್ಯೋ-ಸೈರಿಸುತ್ತಿರುವನು (ತಂ-ಆನಂಬನನ್ನು, ಆಶು-ಬೇಗನೆ,
ಆನೀಯ-ತಂಪು, ಸಮರ್ಪಯ-ತ-ನಮಗೊಪ್ಪಿಸಿರಿ.) ||೧೬|| [ಶುಕವಚನವು.] ಕುರುವಃ-ಕೌರವರು, ವೀರ್ಯಕೌರ್ಯಬಲೋ
ನ್ನದ್ಧಂ-ವೀರತ್ವದಿಂದಲೂ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆಯಿರುವಂಥಾ, ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಸಮಂ-ಕೃಪಣ-
ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ, ಅಧವಾತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆನುರೂಪವಾದ, ಬಲದೇವಸ್ಯವಚಃ-ಬಲರಾಮನಮಾತನ್ನು ನಿಜವ್ಯ-
ಕ್ತೇಳಿ, ಪ್ರಕೋಪಿತಾಃ-ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳವರಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ, ಉಚಾಃ-ನುಡಿದರು ||೧೭|| ದುರಂತಯಾ-ಹಾನಿಯಿಲ್ಲದ, ಕಾ
ಲಗತ್ಯಾ-ಕಾಲದನಡತೆಯಿಂದ, ಉಪಾಸತೇ-ಪಾಡರಕ್ಷೆಯು, ಮಕುಟಸೇವಿತಂ-ಕಿರೀಟದಿಂದಲೂಪಾಸಿತವಾದ, ಶಿರಃ-ತಡೆಯನ್ನು,
ಆರುರುಕ್ಷತಿ-ಎರಡೆಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದಂ-ಇದು, ಮಹಚ್ಚಿತ್ರಂ-ಮೊಡ್ಡಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ಅಹೋ-ಅಶ್ಚರ್ಯವು ||೧೮|| ವತೇ-ಈ
ಯಾದವರು, ಯಾನೇನ-ಕಂತೀವಿವಾಹದಿಂದ, ಸಂಬಂಧಾಃ-ಸಮ್ಮನಂಬಂಧವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸಹಯ್ಯಾಸನಾಶನಾಃ-ಸಮ್ಮೊಡನೆ
ಹಾಸಿಗೆಯೂ ಪೀಠವೂ ಉಪವಿಠಿ ಉಳ್ಳವರಾದ, ವೈಷ್ಣವೈ-ವೃಷ್ಣಿ ಕುಲದವರು, ಅಸ್ತದ್ಧತ್ವನ್ಮಪಾಸನಾಃ-ನಮ್ಮಿಂದಕ್ಕೂ
ಜಲ್ಪಟ್ಟುಅರಸುಗದ್ದುಗೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ತುಲ್ಯತಾಂ-ಸಮ್ಮೊಡನೆಸರಿಯಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು, ನೀತಾಃ-ನಮ್ಮಿಂದಲೇಯೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವರಾದರು ||೧೯|| ಅಂತವರು, ಅನ್ಯದುರೈಕ್ಷಯಾ-ನಮ್ಮಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ, ಚಾಮರವ್ಯಜನೇ-ಚಾಮರವ್ಯಗದಬಾಲದಬಿಡುಗಡೆಗೆ
ಗಳನ್ನೂ, ಶಂಖಂ-ಜಯಶಬ್ದವನ್ನೂ, ಪಾಂಡುರಮಾತಪತ್ರಂಚ-ಬಿಳುಗೊಡೆಯನ್ನೂ, ಕಿರೀಟಂ-ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದಟೋಪಿಗೆ
ಯನ್ನೂ, ಆಸನಂ-ಸಿಂಹಪೀಠವನ್ನೂ, ಶಯ್ಯಾಂ-ರಾಜಾರ್ಹವಾದ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನೂ, ಭುಂಜಂತಿ-ಅನ್ನಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ||೨೦||

ಳಿ, ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಆ ಯಾರ್ಥವೆನಾಚರಿಸುವರಾಗಿರಿ, ಅದೆಂತೆನೆ ||೧೬|| ಎಲೈ ಕೌರವರೇ! ಬಹು ಮಂದಿ
ಯಾದ ನೀವು ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಒಬ್ಬನಾದ ಸಾಂಬಸಂ ನೀವು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಜಯಿಸಿ ಬಂಧಿಸಿರುವರಾದಿರಿ
ಯೆಂಬುವುದಾವುದುಂಟೋ ಆ ಯಾರ್ಥವು ಕೂಡ ನಾನು ಬಂಧುಗಳು ಒಂದಾಗಿರ ಬೇಕೆಂಬಂಜಕ್ಕೆ ಯಿಂದ ಸಹಿ
ಸುತ್ತಲಿವೇನೆ- ಶೀಘ್ರವಿಂ ಕರೆತಂದು ಆ ಸಾಂಬಸಂ ನನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವರಾಗಿ, ಎಂಬ ಉಗ್ರಸೇನರಾಯನವಾ
ಕ್ಯವಂ ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಬಲರಾಮ ನುಡಿಯಲಿ ||೧೭|| ಆಗ ಕೌರವರು ಪಾಶ್ರ್ವವೇತ್ಸಾಹ ಬಲಗಳಿಂದ ಉದ್ಧತ
ವಾದ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನು ಗುಣವಾದ ಆ ಬಲರಾಮನ ವಚನವಂ ಕೇಳಿ ಅತಿ ಕೋಪ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಯಾ ರೀತಿ
ಯಿಂ ನುಡಿದರೆಂತೆನೆ- ||೧೮|| ಎಲೈ ನೋಡಿದಿರಾ! ಪಾದರಕ್ಷೆಯು ಕಿರೀಟದಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿಗುವ ಶಿರಸ್ಸುಂ
ಆರೋಹಣಂಗೆಯ್ಯಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಕಾಲಗತಿಯಿಂದಲ ತಿಕ್ರಮಿಸಲ ಶಕ್ಯವಾದ ಈವ್ಯಾಪಾರವೂ ಆಕ್ಷರ್ಯ
ವಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ಆಕ್ಷಣಾನುಸಾರಿಗಳಾದ ಯಾದವರು ಈಗ ನಮಗೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸುವರಾದರು ||೧೯|| ಈ ಯಾದವರು
ತಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಕುಂತಿಯಂ ಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವಂ ಮಾಡಿದವರಾದ ಕೌರವರಿಂದ ನ
ಮ್ಮೊಡನೆ ಸಹಯನವು ಪೀಠವು ಸಹ ಭೋಜನವು ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸಿಂಹಾಸನವುಳ್ಳವ
ರಾಗಿ ಈಗ ನಮ್ಮ ಸಮಾನತ್ವವನೆಯ್ದಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು ||೨೦|| ಮತ್ತು ಈ ಯಾದವರು ನಮಗೆ ಆಗ್ರಹವಿಲ್ಲವೆ ಯಿರು

ಕೇಧಮಿಂಮೋಹಿಕ್ಕುರುಭಿರ್ಭಿಷ್ಠಮೋಹಾರ್ಜುನಾದಿಭಿಃ | ಅದತ್ತಮವರಂಧೀತಸಿಂಹಗ್ರಸ್ತಮಿವೋ
ರಣಃ || [ನಾತೇಸರಂಹ್ಯಗ್ರಸನೂರಾಜಾಭವಿತುಮಹತಿ] || ೮೪ || ಶ್ರೀಶಂಕಃ || ಜನ್ಮಬಂಧುಃ ||
ಯೋನ್ನದ್ಧಮದಾಸ್ತೇಭರತರ್ಷಭ | ಆಶ್ರಾಪ್ಯರಾಮಂದುರಾಚ್ಯಮಸಭಾಪ್ರಾಪ್ತವಿರಕ್ತಪುರಮ್ || ೮೫ ||
ದ್ವೈಪ್ಪಾಪ್ಯಕುರೂಣಾಂ ದೌಶ್ವೀಲ್ಯಂಕುತ್ರಾಪ್ಯಾಚ್ಯಾಚ್ಯತಃ | ಅವೋಚತ್ಯೋಪಸುರಕ್ತೋ ದುಷ್ಪ್ರ
ಹ್ಯಪ್ರಹಸಕ್ತಮುಹುಃ || ೮೬ || ನೂನಂನಾನಾಮದೋನ್ನದ್ಧಾತ್ಯಾಂತಿಂನೇಚ್ಛಂತ್ಯಸಾಧವಃ | ತೇಷಾಂ

ಯೋಯಾದವಾಃ-ಯಾವಯಾದವರು, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಪ್ರಸಾದೋಪಚಿತಾಃ-ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿನಲ್ಲುಟ್ಟವರೋ, ತೇ-ಅ
ವರು, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಗತತ್ರಪಾಃ-ವಿಟ್ಟುಹೋವನಾಚಿಯವರಾಗಿ, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ಅಜ್ಞಾನಯಂತಿ-ಅಜ್ಞಾನಿಸುತಿ ರುವರು, ಬತ-
ಇದುಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. (ಅದ್ವರಿಂದ) ದಾತುಃ-ಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ, ಪ್ರತೀಪಾಚರಿತೋದ್ಧತಾತ್ಮನಂ-ವಿರೋಧವನ್ನು ಆಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ
ಗರ್ವಿಸಿದವನನ್ನುಳ್ಳವರಾದ, ಯಮೂನಾಂ-ಯಾದವರಿಗೆ, ನರದೇವಲಾಂಭನೈಃ-ಘೋರಗಳಿಗೆಗುರುಗಳಾದವರುಗಳಿಂದ, ಅಲಂ-
ಇನ್ನು ಸಾಕು || ೮೪ || ಸಿಂಹಗ್ರಸ್ತಂ-ಸಿಂಗನಿಂದ ತಿನ್ನಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವಿಹಾರವನ್ನು, ಉರಣಇವ-ಕವಿಯಂತೆ, ಭೀಷ್ಮೋಪಾಚಾರ್ಯ
ನಾಡಿಭಿಃ-ಭೀಷ್ಮನು ದೋಷನು ಅರ್ಜುನನುನೋದಲಾದ, ಕುರುಭಿಃ-ಕೌರವರಿಂದ, ಅದತ್ತಂ-ಕೊಡಲ್ಪಡದೆಯಿರುವುದನ್ನು ಇಂ
ದೋ ಪಿ-ದೇವರಾಜನಾದರೂ, ಕೇಧಮವರಂಧೀತ-ಹೇಗೆತೆಗೆದುಕೊಂಡನು? ಇತೇಪರಂ-ಇನ್ನು ಮೇಲೆ, ಉಗ್ರಸೇನಃ-ಉ
ಗ್ರಸೇನನೆಂಬವನು, ರಾಜಾಭವಿತುಂ-ಘೋರವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ, ನಾಹತಿ-ಯೋಗ್ಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲ || ೮೫ || [ಶುಕವಚನವು.] ಭರತ
ರ್ಷಭ-ಭರತಕುಲದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವರೇಷ್ಠತನಿ! ಜನ್ಮಬಂಧುಶ್ರಿಯಾ-ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯಿಂದಲೂ ನಂಬತನದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ
ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ, ಉನ್ನದ್ಧಮದಾಃ-ಉತ್ಕಟವಾದವರವುಳ್ಳ, ಅಸಭಾಪ್ರಾಪ್ತ-ಸಾಧುಸಮಾಜಕ್ಕೆಯೋಗ್ಯರಲ್ಲದ, ತೇ-ಅಕಾರವರು,
ರಾಮಂ-ಬಲವೇವನಂಕುರಿತು, ದುರ್ವಾಚ್ಯಂ-ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ ದುರ್ವಾಚೆಯನ್ನು, ಆಶ್ರಾಪ್ಯ-ಕೇಳುವಂತೆಮಾಡಿ, ಪುರಂ-ಗಜನಗ
ರವನ್ನು, ಪ್ರಾವಿಶಕ್-ಹೊಕ್ಕು || ೮೬ || ಅಚ್ಯುತಃ-ಭಂಗವಿಲ್ಲದವನಾದಬಲವೇವನು, ಕುರೂಣಾಂ-ಕೌರವರ, ದೌಶ್ವೀಲ್ಯಂ-ದುಷ್ಟ
ಸ್ವಭಾವವನ್ನು, ದ್ವೈಪ್ಪಾಪ್ಯ-ನೋಡಿ, ಅವಾಚ್ಯಾನ್-ಹೇಳಬಾರದಮಾತುಗಳನ್ನೂ, ಕುತ್ರಾಪ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಕೋಪನಂರಕ್ತಃ-ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ
ಬಹಳಕೆಲವಾದಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ದುಷ್ಪ್ರಹ್ಯ-ಇತರಿಂದನೋಡಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯನಾಗಿ, ಮುಹುಃ-ಮರಳಮರಳಯೂ,
ಪ್ರಹಸಕ್-ಅಧಿಕವಾಗಿನಗುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಅವೋಚ-ನುಡಿದನು || ೮೭ || ನೂನಮದೋನ್ನದ್ಧಾತ್ಯಾಂತಿಂನೇಚ್ಛಂತ್ಯಸಾಧವಃ | ತೇಷಾಂ

ವುದರಿಂದ ಚಾಮರವ್ಯಜನಗಳು ಜಯಶಂಖಮ ಕೈತ ಛತ್ರವಂ ಕಿರೀಟವಂ ಸಿಂಹಾಸನವಂ ಉಲ್ಲಾಸವಂ ಸಹ
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲಿರುವರು || ೮೪ || ಮತ್ತು ಯಾವ ಯಾದವರು ನಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ಈಗ ಲಜ್ಜೆ
ಯಿಲ್ಲವವರಾಗಿ, ಕಟ ಕಟಾಃ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನಿಸುತ್ತಲಿರುವರೋ ಆ ಯಾದವರಿಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಕುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಚಾ
ಮರಾದಿರಾಜ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಕುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅವ್ಯುತಗಳು ಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕಾಲಗಳು ಆಗುತ್ತದೆ
ಯಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಚಾಮರಾದಿಚಿಹ್ನೆಗಳು ಸಾಕು || ೮೫ || ಮತ್ತು ಕುರಿಯ ಸಿಂಹದಿಂ
ದ ಗ್ರಾಸಂ ಗೆದ್ದುಲ್ಲುಟ್ಟ ವಸ್ತುವಂ ಎಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಲಾರದೋ ಆ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೂಡ
ಭೀಷ್ಮೋಪಾಚಾರ್ಯನು ಮೋದಲಾಗಿಯುಳ್ಳ ಕೌರವರಿಂದ ಕುಡಲ್ಪಡದೇ ಯಿರುವ ಸಾಂಬನಂ ಪುನಃಕೇದು
ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ-ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಬಲವುಳ್ಳ ಯಾದವರು ಪುನಃ ಸಾಂಬನಂ ಕ
ರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಯೆಂತು ಸಮರ್ಥರಾಗುವರು? || ೮೬ || ಎಲೈ ಅರಸೇ! ದುರ್ಜನರಾದ ಕೌರವರು
ಜನ್ಮದಿಂದ ಬಂಧುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವ ಮಹಾಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಅಮಿತವಾದ ಮದವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಜಲರಾಮನಂಕು
ರಿತು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಠಿನನಾದವಾಕ್ಯವಂ ನುಡಿದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು || ೮೭ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ
ರಾಮನು ಆ ಕೌರವರ ದುಷ್ಟ ತನಮ ನೋಡಿ ಅವರ ದುರ್ವಾಚ್ಯಂಗಳಂ ಸಹ ಕೇಳಿ ಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ ಷ
ರಾಕ್ರಮದಿ ನೋಡಲಶಕ್ಯನಾಗಿ ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ನಗುತ್ತ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನುಡಿದನಂದೆನೆ || ೮೮ || ಧನಕುಲಾಂಗ

ಪ್ರಶಮೋದಂಡಪಶೂನಾಂಲಗುಡೋಯಧಾ||೩೧||ಅಹೋಯದೋಽಸುಸಂರಬ್ಧಾಕ್ಯವೈಂಚಕುಪಿತಂ
ಶನ್ಯಃ | ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾಹಮೇತೇಷಾಂಶಮನಿಚ್ಛನ್ನಿಹಾಗತಃ||೩೨|| ತತಃಪಮಂದಮತಯಃಕಲಹಾ
ಭಿರತಾಃಖಿಲಾಃ | ತಮಾಮಾವಜ್ಞಾಯಮಾಹುರ್ದುರ್ಭಾಪಾನ್ಮಾನಿನೋಬ್ರುವತ್||೩೩|| ಸೋಗ್ರಸೇ
ನಃಕಿಲವಿಭುರ್ಭೋಜವ್ಯವಸ್ಥ್ಯಂಧಕೇಶ್ವರಃ | ಶಕ್ರಾದ್ರಯೋಲೋಕಪಾಲಾಯಸ್ಯಾಪೇಶಾನುವ್ರಿನ್ತಃ||೩೪||
ಸುಧರ್ಮಾಕ್ರಮ್ಯತೇನಪಾರಿಜಾತೋಮರಾಂಘ್ರಪಃ | ಆಹೃತ್ಯಭುಂಜ್ಯತೇನೋಸೌನಕಿಽಪಾರ್ಥಸನಾ
ಹರ್ಷಣಃ ||೩೫||ಯಸ್ಯಪಾದಯುಗಂಸಂಕ್ಷಾಚ್ಛ್ರೀರೂಪಾನ್ತಖಿಲೇಶ್ವರೀ | ಸನಾರ್ಹತಿಕಿಲಶ್ರೀಶೋನರ

ಹವ್ಯೋಗೊಂಡವರಾದ, ಅಸಾಧವಃ-ದುರ್ಜನರು, ಶಾಂತಿಂ-ಸಮಾಧಾನವನ್ನು. ನೇಚ್ಛಂತಿ-ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೂನಂ-ನಿಶ್ಚಯ
ವೆಂದುಭಾವಿಸುವೆನು. ಪಶೂನಾಂ-ಮೂಢಜಂತುಗಳಿಗೆ, ಲಗುಡೋಯಧಾ-ದೊಣ್ಣೆಯಪೆಟ್ಟುಹೇಗೋಹಾಗೆ, ತೇವಾಂ-ಆದುರ್ಜ
ನರಿಗೆ, ದಂಡಃ-ಶಿಕ್ಷೆಯೇ, ಪ್ರಶಮೋಽ-ಶಾಂತಿಕರವಾಗಿರುವುದಲ್ಲವೆ ||೩೧|| ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು. ಸುಸಂರಬ್ಧಾಕ್-ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಯುದ್ಧೋದ್ಯೋಗವಂಗೈಯುತ್ತಿರುವ, ಯದೂ-ಯಾದವರನ್ನೂ, ಕುಪಿತಂ-ನಿಟ್ಟುಂಟಾದ, ಕೃಪ್ಣಂ-ಬ-ಹರಿಯನ್ನೂ, ಆಹಂ-
ನಾನು, ಶನ್ಯಃ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ-ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ, ಏತೇಷಾಂ-ಈಕಾರವರವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಶಮಂ-ಸಮಾಧಾನವನ್ನು,
ಇಚ್ಛೇ-ಬಯಸಿದವನಾಗಿ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿಗೆ, ಆಗತಃ-ಬಂದವನಾದೆನು||೩೨||ತತಃಮೇ-ಆಯಾಕಾರವರು, ಮಂದಮತಯಃ-ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿ
ಗಳೂ, ಕಲಹಾಭಿರತಾಃ-ಜಗಳದಲ್ಲಿನಕ್ತರೂ, ಖರಾಃ-ದುಷ್ಟರೂ, ಮಾನಿನಃ-ಗರ್ವವುಳ್ಳವರೂ ಆದ್ದರಿಂದ ತಮಾಂ-ಆನನ್ನ
ನ್ನು, ಅವಜ್ಞಾಯ-ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿ, ದುರ್ವಾಪಾ-ಕಟ್ಟನುಡಿಗಳನ್ನು, ಅಬ್ರುವತ್-ನುಡಿದರು||೩೩|| ಶಕ್ರಾದ್ರಯಃ-ಇಂದ್ರ
ನುಮೊದಲಾದ, ಲೋಕಪಾಲಾಃ-ಭುವನಾಧಿಪತಿಗಳು, ಯಸ್ಯ-ಯಾವರೆಯನ, ಅದೇಶಾನುವರ್ತಿನಃ-ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅನುವ್ರಿ
ಸಿರುವರೋ, ಸೋಗ್ರಸೇನಃ-ಆಯುಗ್ರಸೇನರಾಯನು, ಭೋಜವ್ಯವಸ್ಥ್ಯಂಧಕೇಶ್ವರಃ-ಭೋಜರಿಗೂ ವೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೂ ಅಂಧಕ
ರಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದರೂ, ವಿಭುಃ-ಭೋರೆಯು, ನಃಕಿಲ-ಅಲ್ಲವಂತೆ, ||೩೪|| ಯೇನ-ಯಾವವನಿಂದ, ಸುಧರ್ಮಾ-ದೇವಸಭೆಯು, ಅ
ಕ್ರಮ್ಯತೇ-ಮೆಟ್ಟುಕುಳ್ಳಿರಲ್ಪಡುವುದೋ, ಅಮರಾಂಘ್ರಪಃ-ದೇವವೃಕ್ಷವಾದ, ಪಾರಿಜಾತಃ-ಪಾರಿಜಾತವು, ಆಹೃತ್ಯ-ಬಲಾತ್ಕಾ
ರದಿಂದಪಹರಿಸಿ, ಭುಂಜ್ಯತೇ-ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆಯೋ, ಸೋಸೌ-ಆಯಾವುಗ್ರಸೇನರಾಯನು, ಅಧ್ಯಾಸನಾರ್ಹಣಃ-ರಾಜ
ಪೀಠಸಮ್ಮಾನವುಳ್ಳವನು, ನಕಿಲ-ಅಲ್ಲವಂತೆ ||೩೫|| ಅಖಿಲೇಶ್ವರೀ-ಎಲ್ಲರಿಗೂಒಡತಿಯಾದ, ಶ್ರೀ-ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು, ಯಸ್ಯ-
ಯಾವವನ, ಪಾದಯುಗಂ||ಅಡಿಗಳೆಡೆರನ್ನೂ, ಸಂಕ್ಷಾತ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಉಪಾಸ್ತೇ-ನೇವಿಸುತ್ತಿರುವಳೋ, ಸಶ್ಶ್ರೀಶಃ-

ಳಿಂದಂಟಾದ ನಾನಾ ವಿಧಂಗಳಾದ ಗರ್ವಂಗಳಿಂದುದ್ಧತರಾದ ದುಷ್ಟರು ಶಾಂತಿಯಂ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಆ
ಕಾರಣದಿಂದ ಪಶುಗಳಿಗೆ ದಂಡದಂತೆ ದುಷ್ಟರಿಗೆ ನಿಗ್ರಹವೇ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಉಪಶಾಂತಿಯಂ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ||೩೧||
ಎಲೈ ನೋಡಿದಿರಾ, ನಾನುಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧರಾದ ಯಾದವರಂ ಕೋಪಯುಕ್ತನಾದ ಕೃಪ್ಣನಂ ಸಹ ಮೆಲ್ಲ ಮೆ
ಲ್ಲನೆ ಸಮಾಧಾನಂಗೆಯ್ದು ಈ ಕೌರವರ ಸಂಧಿಯಂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವವನಾಗಿಲ್ಲಿಗೆ ಖುಡವನಾದೆನು||೩೨||
ಈಗಳೇ ಕೌರವರು ಮೂಢವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಕಲಹದಲ್ಲಿಯೆ ಅಸಕ್ತರಾಗಿ ಗರ್ವಿತರಾಗಿಯೂ ಆನ
ನ್ನಂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ದುರ್ವಚನಂಗಳಂ ನುಡಿದರಂತೆ||೩೩|| ಇಂದ್ರಾದಿ ಲೋಕ ಪಾಲಕರುಕೂ
ಡ ಯಾವವನ ಅಜ್ಞಾ ಪಾಲಕರಾಗಿರುವರೋ, ಭೋಜರಿಗೆ ವೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಅಂಧಕರಿಗೂ ಕೂಡ ನಿಯಾಮಕನಾದ
ಅಂತಾ ಉಗ್ರಸೇನರಾಯನೂ ಕೂಡ ಇವರಂ ಕುರಿತು ಅಜ್ಞಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ ವಲ್ಲ ||೩೪|| ಮತ್ತು
ಯಾವ ವನಂ ಸುಧರ್ಮಿಯೆಂಬ ದೇವ ಸುಭಾಸ್ಥಾನವು ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆಯೋ, ಯಾವವನಿಂದ ಪಾರಿಜಾತವೆಂಬ
ದೇವತಾ ವೃಕ್ಷವು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ತಂದು ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡತದೆಯೋ, ಅಂತಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ಕೂಡ ಸಿಂಹಾಸ
ನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ ವಲ್ಲ||೩೫|| ಮತ್ತು ಸರ್ವೇಶ್ವರಿಯಾದ ಸಂಕ್ಷಾಲ್ಪಕ್ಷಿಯು ಯಾವವನ ಪಾದ ಯುಗ್ಮವಂ
ನೇವಿಸುತ್ತಿರುವಳೋ ಅಂತಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಭಕ್ತ ಚಾಮರಾದಿ ಚಿಹ್ನೆಂಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ ವಂತೆ

ಜೀವಪರಿಚ್ಛೇದಃ ||೩೬||ಯಸ್ಯಾಂಭ್ರಪಂಕಜರಜೋಖಿಲಲೋಕಪಾಲೈರ್ಮಾಳ್ವಾತ್ಮಮೈರ್ಧೃತಮುಪಾ
ಸಿತತೀರ್ಥತೀರ್ಥಮ್ |ಬ್ರಹ್ಮಾಭವೋಹಮಪಿಯಸ್ಯಕಲಾಕಲಾಯಾಶ್ಚಿಶ್ಚೋದ್ವಹಮಚಿರಮಸ್ಯ
ನ್ಮಪಾಸನುಕ್ಯ ||೩೭||ಭುಂಜತಕರುಭಿದ್ಧತ್ತಂಭೂಖಂಡುಕಿಲವೃಷ್ಟಯಃ | ಉಪಾನಹಕಿಲವಯಂ
ಸ್ವಯಂತುಕುರವತ್ಯಃ ||೩೮|| ಅಹೋಽಪ್ಯಸ್ಯಮತ್ತಾನಾಮತ್ತಾನಾಮಿವಮಾನಿನಾಮ್ | ಆಸಂಬ
ದಧಗಿರೋರೂಕ್ಷಾಃ ಕಸ್ಸಹೇತಾನುಶಾಸಿತಃ ||೩೯|| ಅದ್ಯಾಪ್ಯಾಸ್ಯಮುರ್ದ್ವೀಂಕರಿಪ್ಯಾನೀತ್ಯಮರ್ಷಿ
ತಃ | ಗೃಹೀತ್ವಾಹಲಮುತ್ಸಸ್ಥಾದಹನ್ನಿವಜಗತ್ಪ್ರಯವಃ ||೪೦|| ಲಾಂಗಲಾಗ್ರೇಣನಗರಮುದ್ವಿದಾರ್ಯ

ಅಲಕ್ಷ್ಯೋಪತಿಯಾದಕೃಷ್ಣನೂಕೂಡ, ನರದೇವಪರಿಚ್ಛೇದಃ-ರಾಜಚಿಕ್ಷುಗಳಾದಬಿರುದಗಳನ್ನು, ನಾರ್ಹತಿಕಿಲ-ಪಡೆಯುವುದ
ಕ್ಕೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದಂತೆ ||೩೬|| ಉಪಾಸಿತತೀರ್ಥತೀರ್ಥಂ-ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಪವಿತ್ರಕರವಾ
ದ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವಕೃಷ್ಣನ, ಅಂಭ್ರಪಂಕಜರಜಃ-ಅಡಿದಾವಲೆಗಳಧೂಳಿ, ಅವಿಲಶ್ವೇತವಾಲ್ಮೇ-ಸಕಲದಿಕ್ಷಾಲ್ಪಕನುರಂದಲೂ,
ಮಾಳ್ವಾತ್ಮಮೈ-ಮೈತ್ಸ್ಯಂಗಳಾದ ಕಿರಿಟಂಗಳಿಲ್ಲ ತಲೆಗಳಿಂದ ಧೃತಂ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವೆಯೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ-ಚತುರ್ಮುಖನೂ
ಭವಃ-ರುದ್ರನೂ, ಅಹಮಪಿ-ಕೇವಲನಾದನಾನೂ, ಶ್ರೀಶ್ವ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೂಕೂಡ. ಯಸ್ಯ-ಯಾವವನ, ಕಲಾಯಾಃ-ವಿಭೂತ್ಯಾಂಕ
ದ, ಕಲಾಃ-ಭಾಗಗಳನ್ನು, ಚಿರಂ-ಬಹುಕಾಲವು, ಉದ್ವಹೇಮ-ಧರಿಸುತ್ತಿರುವವೋ, ಅಸ್ಯ-ಆಯಾಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಂಗೆ, ನೃಪಾಸ
ನಂ-ರಾಜಪೀಠವು, ಕ್ಷ-ಎಲ್ಲರವು ||೩೭|| ಪೃಷ್ಠಯಃ-ಯಾದವರು, ಕುರುಭಿದ್ಧತ್ತಂ-ಕೌರವರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಭೂ
ಖಂಡಂ-ಸೆಲವಭಾಗವನ್ನು, ಭೂಜತೇಕಿಲ-ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವರಂತೆ, ವಯಂ-ನಾವು, ಉಪಾನಹಕಿಲ-ಕರವಂತೆ, ಕುರುವ
ಸ್ತು-ಕೌರವರಾದಲೋ, ಸ್ವಯಂ-ತಾವೇ, ಶಿರಃ-ತಲೆಯಂತೆ ||೩೮|| ಅಹೋ ಆಶ್ಚರ್ಯವು, ಐಶ್ವರ್ಯಮತ್ತಾನಾಂ-ಬಡತ
ನದಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿರುವರಾದ, ಮತ್ತಾನಾಮಿವ-ಹುಚ್ಚ ರಂತೆಯಿರುವ, ಮಾನಿನಾಂ-ಪೆಮ್ಮೆಯಿಲ್ಲವರ, ರೂಕ್ಷಾಃ-ಕಠಿನಗಳಾದ, ಅ
ಸಂಬದ್ಧಗಿರಃ-ಅನಂಗತವಾದವಾತುಗಳನ್ನು, ಅನುಶಾಸಿತಃ-ಶಿಕ್ಷಕನಾದ, ಕಃ-ಯಾವವುರುಪನು, ಸರ್ಪೇತ-ಸ್ಥಿರಿಸಿಕೊಂಡಾ
ನು ||೩೯|| ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಉರ್ದ್ವೀಂ-ಭೂಮಿಯನ್ನು, ನಿಷ್ಕಾರವಾಂ-ಕೌರವರಿಲ್ಲದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಕರಿಪ್ಯಾನೀ-ಮಾಡುವೆನು, ಇತಿ-ಹೀಗಂ
ದು, ಅಮರ್ಷಿತಃ-ಸಿಟ್ಟುಂಟಾದರಾಮನು, ಫಲಂ-ನೇಗಲನ್ನು, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ತೆಕ್ಕೊಂಡು, ಜಗತ್ಪ್ರಯ-ಮೂರುಲೋಕಂಗಳ
ನ್ನೂ, ದಹನ್ನಿವ-ನುಡುತಿರುವನಂತೆ, ಉತ್ಸಸ್ಥ-ಎದ್ದು ನಿಂತನು ||೪೦|| ಆಬಲರಾಮನು, ಅಮರ್ಷಿತಃ-ಸಿಟ್ಟುಂಟಾದವನಾಗಿ,
ಲಾಂಗಲಾಗ್ರೇಣ-ನೇಗಿಲತುದಿಯಿಂದ, ಗಜಾಹ್ವಯಂನಗರಂ-ಹಾಸ್ಮಿನಪುರವನ್ನು, ಉದ್ವಿದಾರ್ಯ-ಅಗಿದು, ಗಂಗಾಯಾಂ-ಭಾಗೀ
ರಥಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಹರಿಷ್ಠ-ಹಾಕಿಬಿಡುವನಾಗಿ, ವಿಚಕ್ರವ-ಎಳೆವನು ||೪೧|| ಗಂಗಾಯಾಂ-ಗಂಗಯಲ್ಲಿ, ಪತೇ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ನ

ಕಟ ಕಟಾ ನೋದಿರಾ ||೩೬|| ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕ ಪಾಲಕರು ಕಿರೀಟ ಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಶಿಶ
ಸ್ತುಗಳಿಂಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿ, ಸಮಸ್ತರಿಂ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಂಗಾ ನದಿಗೂ ಕೂಡ ತೀರ್ಥತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ
ಯೂ, ಇರುವ ಯಾವವನ ಪಾದ ಪದ್ಮರಜಸ್ಸಂ ಯಾವವನ ಅಂಶಾಂಶ ಭೂತರಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗಳು
ನಾನು ಈ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ವಹಿಸುತ್ತಿರುವೆವೋ, ಅಂತಾ ಯಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಿಂಹಾಸನವೆಲ್ಲಿ ಬರುವ
ವುದು? ||೩೭|| ಮತ್ತು ಕೌರವರಿಂ ಕುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಖಂಡಲವು ಯಾದವರು ಆಳುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ-ಮತ್ತು ನಾವು
ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳಂತೆ, ಕೌರವರಾದರೋ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಾಗುತ್ತಲಿದಾರೆ ಯಂತೆ, ಕೇಳಿದಿರಾ? ||೩೮|| ಮದ್ಯಾದಿಗಳಿಂ ಮ
ದಿಸಿರುವಂತೆ, ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂ ಮತ್ತರಾದ ಗರ್ವಿತರಾದ ಕೌರವರ ಕನಿನಗಳಾದ ಆಯಾ ಸಂಬಂಧ ವಚನಗಳಿಂ
ಯಾವ ವುರುಪನು ತಾನು ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿಯೂ ಸಹಿಸುವನಾದಾನು ಕಟ ಕಟಾ ||೩೯|| ಈಗ ಭೂಮಿಯಂ ಕೌರ
ವರಿಂದಹಿತವಾದ್ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೋಪಯುಕ್ತನಾದ ಬಲರಾಮನು
ಮೂರು ಲೋಕಂಗಳಿಂದಹಿಸುವನಂತೆ ಹಲಾಯುಧವು ಪಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಯೆದ್ದನು ||೪೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಮ
ನು ಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ ಆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವಂ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಡಹುವನಾಗಿ ದ್ವಕ್ಷೇಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೋಟಿಯ ಬುಡದೊ

ಗಜಾಹ್ವಯಮ್ | ವಿಚಕರ್ಷಸಗಂಗಾಯಾಂ ಪ್ರಹರಿಪ್ಯನ್ನ ಮರ್ಷಿತಃ || ೪೧ || ಜಲಯಾನಮಿ-ವಾಘೋರ್ಣಂ
ಗಂಗಾಯಾಂ ನಗರುತಾತ್ | ಆಕೃಪ್ಯಮೋಮಾಲೋಕ್ಯಕೌರವಾಜಾ ತಸಂಭ್ರಮಾಃ || ತಮೇವ ಶರಣಂ
ಜಗ್ಮುಸ್ಸಕುಟುಂಬಾಜಿಜೀವಿಷಮಃ || ೪೨ || ಸಲಕ್ಷಣಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸಾ ಬಾಪ್ರಾಂಜಲಯೋಬ್ರಾವಹ |
ರಾಮರಾಮಾಖಿಲಾಧಾರಪ್ರಭಾವಾನನಿದಾಮತಃ || ೪೩ || ಮೂಢಾನಾಂ ನಾಂಕುಬುದ್ಧೀನಾಂ ಕ್ಷಾಂತುಮರ್ಹ
ಸ್ಯ ಧೀಶ್ವರ | ಸ್ಥಿತೃತ್ವತ್ಯಪ್ಯಯಾನಾಂ ತ್ಯಮೇಕೋ ಹೇತುರ್ನಿರಾಶ್ರಯಃ || ಲೋಕಾಕ್ರೇಷನಕಾನೀ
ಶಕ್ತಿಃ ಕ್ರೇಷತಸ್ತವದಂತ್ಯಜಾಃ || ೪೪ || ತ್ಯಮೇವ ಮೂರ್ಖೋ ದಮನಂತಲೀಲಯಾ ಭೂಮಂಡಲಂ * ಬಿಭರ್ಷಿಸು
ಹಸ್ರಮೂರ್ಧನ್ | ಅಂತೇಚಯಸ್ಸಾಸ್ವತ್ವವಿರುದ್ಧವಿಶ್ವಶೈವೇದ್ವಿತೀಯಾಃ ಪರಿಶಿಷ್ಯಮಾಣಾಃ || ೪೫ ||

ಗರತ-ಗಜಪುರವು, ಜಲಯಾನಮಿ-ಹರಿಗೋಲಿನಂತೆ, ಆಘೋರ್ಣಂ-ತಿರ ಗುತ್ತಿರ. ವದಾಗಿ, ಆಕೃಪ್ಯಮಾಣಂ ಎಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿ
ರುವುದನ್ನು, ಆಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ ಜಾತಸಂಭ್ರಮಾಃ-ಉಂಟಾದದ್ದರೆಯೂ ಭಯವೂ ಉಳ್ಳವರಾದ, ಕೌರವಾಃ-ಕೌರವರು,
ಜಿಜೀವಿಷಮಃ-ಬದುಕಲೆಳಿಸಿದವರಾಗಿ ಸಕುಟುಂಬಾಜಿ-ಪೋಷ್ಯವರ್ಗಗಳಂ ಸಹಿತರಾಗಿ, ತಮೇವ-ಅಬಲದೇವನನ್ನೇ, ಶರಣಂ-
ಪಕ್ಷಕನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಜಗ್ಮುಃ-ಅವನು ಬಳಗಯ್ದರು || ೪೨ || ಪ್ರಾಂಜಲಯಾಃ-ಕೃಗಳಂ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡವರಾದ ಕೌರವರ, ಸಲ
ಕ್ಷಣಂ-ಲಕ್ಷಣಾದೇವಿಯಿ. ಸಹಿತನಾದ, ಸಾಂಬಂ-ಜಾಂಬವತೀ ಪುತ್ರನನ್ನು, ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ-ಬಲರಾಮನ ಮುಂದೆ ತಂದು ಬಿ
ಟ್ಟು, ಅಬ್ರಾವ-ನುಡಿದರು. ಅಖಿಲಾಧಾರ-ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಆಶ್ರಯನಾದ, ರಾಮ-ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಿರುವನಾದ, ರಾಮ-ಬ
ಲದೇವನೇ | ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪ್ರಭಾವಂ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ನುಮಾಮ-ಅರಿಯುವು || ೪೩ || ಅಧೀಶ್ವರ-ಒಡೆಯರಿಗೊಡೆಯನೇ | ಮೂ
ಢಾನಾಂ-ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ, ಕುಬುದ್ಧೀನಾಂ-ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯ ಜವರಾದ, ನ-ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಕ್ಷಾಂತು-ಸ್ಮರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅ
ರ್ಹನಿ-ಓೋಗೈಯಾಗುವಿ. ತ್ಯಮೇಕಃ-ನೀನೋರ್ವನೇ, ಸ್ಥಿತೃತ್ವತ್ಯಪ್ಯಯಾನಾಂ-ಪ್ರಪಂಚದ ರಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಸೃಷ್ಟಿಗೂ ನಾಶ
ಕ್ಕೂ, ಹೇತುಃ-ಕಾರಣವಾದವನು, ನಿರಾಶ್ರಯಃ-ದೇವಿ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದವನು, ಈಶ-ಒಡೆಯನೇ ಅಹಾಃ-ಋಷಿಗಳು, ಕ್ರೇಷತಃ-ಆ
ಡುತ್ತಿರುವ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಕ್ರೇಷನಕಾಃ-ಅಟವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನಾಗಿ. ಲೋಕಾಕ್ರ-ಭೂವನಗಳನ್ನು, ವದಂತಿ-ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ || ೪೪ || ಸ
ಹಸ್ರ ಮೂರ್ಧನ್-ಸಾವಿರ ತಲೆಗಳುಳ್ಳ, ಅನಂತ-ನಾಶಕನಾದ ಸಂಕರ್ಷಣನೇ ಇದಂ ಭೂಮಂಡಲಂ-ಈ ಭೂಗೋಳವ
ನ್ನೂ, ತ್ಯಮೇವ-ನೀನೇ, ಮೂರ್ಖ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ಬಿಭರ್ಷಿ-ಧರಿಸುತ್ತಿರುವಿ, ಅಂತೇಚ-ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ
ಯೂ, ಯಾ-ಯಾವ ಪುರುಷನಾದನೀನು, ಸ್ವಾತ್ಮ್ಯ-ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ, ನಿರುಪ್ಪಶ್ವಂತಿ-ಅಡಗಿದ ಪ್ರಪಂಚವು ಭವನಾದ್ದ
ರಿಂದ, ಪರಿಶಿಷ್ಯಮಾಣಃ-ಓರ್ವನೇ ಮಿಕ್ಕವನಾಗಿ ಮೂ, ಅದ್ವಿತೀಯಃ-ಎರಡನೆಯ ವಸ್ತುವಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ, ಶೇಷೇಚ-ಮುಗು
ತ್ತಲೂ ಇರುವೆಯೋ || ೪೫ || ಬಲ-ಬಲಭದ್ರನೇ ಸರ್ವೇಷಾಂ-ಎಲ್ಲರ, ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಂ-ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಕೋಪಃ-ನಿ

ಳಗೆ ನೆಡಲ್ಪಟ್ಟ ನೇಗಲಿನ ಅಗ್ರದಿಂದ ವಿರಾಟಿ ಸೆಳೆದನು || ೪೬ || ಬಳಿಕ ಕೌರವರು ರಾಮನಿಂದ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರು
ವವರಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಡಗಿನಂತೆ ಗುಗೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕುಲವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಲಿರುವ ಜಸ್ತಿನಾಪುರವಂ ನೋಡಿ ಅ
ತ್ಯಂತ ಭಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಯಾಕ್ತರಾಗಿ || ೪೭ || ಜೀವಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯಾಚ್ಛವರಾಗಿ ಬಕ್ಷಣಾ ಭೀ
ವಿಯಿಂದ ಯಾಕ್ತನಾದ ಸಾಂಬನಂ ಮುಂದು ಗಡೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅಂಜಲಿ ಬಂಧ ಯಾಕ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಭುವಾ
ದ ಆ ರಾಮನನ್ನೇ ಶರಣುಹೊಂದಿದರು- ಸಕಲ ಲೋಕಂಗಳಿಗೂ ಆ ಧಾರಭೂತನಾದ ಎಲೈ, ರಾಮನೇ! ಎಲೈ,
ರಾಮನೇ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾವವಂ ನಾವು ತಿಳಿದವರಲ್ಲ || ೪೮ || ನಿಂದಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಮೂಢರಾದ ನವ ಪ್ರ ಅವ
ರಾಧವಂ ನೀನು ಕ್ಷಮಿಸುವನಾಗು ಎಲೈ ಯಾಶ್ವರನೇ! ಆಶ್ರಯರಹಿತನಾದ ನೀನೋರ್ವನೇ ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಪ
ತ್ತಿಸ್ಥಿತಲಯಂಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತೀಯೆ, ಮತ್ತು ಕ್ರೇಡಿಸುತ್ತಲಿರುವ ನಿನಗೆ ಈ ಲೋಕಂಗಳಂ ಕ್ರೇಷಾ
ಸ್ಥಾನಂಗಳನ್ನಾಗಿ ಋಷಿಗಳು ಪೇಳುತ್ತಲಿರುವರು || ೪೯ || ಸಹಸ್ರ ಶಿರಸ್ಸುಗಳುಳ್ಳ ಎಲೈ ಅನಂತನೇ! ಶೀಲ
ಮಿಂದಳೇ ಒಂದು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಭೂಮಂಡಲವು ಧರಿಸಿರುವಿ, ಮತ್ತು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವವನು
ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉಪಸರಿಹಾರಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅದ್ವಿತೀಯನಾಗಿ ಶೇಷಶಯನದಲ್ಲಿ
ಓರ್ವನೇ ಅವಶಿಷ್ಟನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವನೋ ಆ ಯಾದಿನಾಶಾಯಣನು ನೀನಾಗುತ್ತಲಿರುವಿ || ೫೦ || ಮತ್ತು ಸತ್ಯ

ಕೋಪಂತೆ ಬಲಹಿಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಸರ್ವೈಷಾಂ ನ ಚ ಮತ್ಸರಾತ್ | ಬಿಭೃತೋ ಭಗವತ್ ಸತ್ತ್ವಂ ಪ್ರೀತಿಪಾಲನತತ್ಪರಃ ||
ನಮಸ್ತಸ್ಮಭೂತಾತ್ಮೈ ಸರ್ವಕೆ ಕ್ತಿ ಧರಾವ್ಯಯ | ವಿಕೃತಕರ್ಮ ಮಸ್ತಸ್ಮತ್ತ್ವಂ ವಯಂ ಶರಣಂ ಗ
ತಾಃ || ೪೩ || ವಿಮುಕ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವಿಗ್ನೈರ್ವಿಮಾನಾ ಯನ್ಮುರ್ಖಾಃ | ಪ್ರಸಾದಿತಾಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಸನ್ನಿಮಾ
ಭೈಶ್ಚೈತ್ಯಭಯಾ ದದೌ || ೪೪ || ದುರ್ಯೋಧನಃ ಪಾರಿಜಹಂ ಕುಂಜರಾಃ ಪಾಪ್ಪಿಹಾಯನಾಃ | ದದೌ
ದ್ವಾದಶಸಾಹಸ್ರಮಯುತಾನಿತುರಂಗಮಾಃ || ೪೫ || ರಥಾನಾಂ ಪಟ್ಟಹಸಾಂ ಚಿರಾಂ ಕಾಣಾಂ ಸೂರ್ಯವ
ರ್ಚಸಾಮ್ | ದಾಸೀನಾಂ ನಿಷ್ಕುಂಠಿರೀನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಃ * ದುಹಿತೈಃ ತತ್ಸಲಃ || ೪೬ || ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತು ತತ್ಸರ್ವಂ ಭಗ

ಟ್ಯಾಗಿರುವುದು, ಭಗವತ್-ಪಡ್ಗೆ ಜೈಷ್ಠ್ಯರೈ ಸಂಪನ್ನನೇ, ಪ್ರೀತಿಪಾಲನತತ್ಪರಃ-ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅನಕ್ತನಾದವ
ನೇ ಸತ್ತ್ವಂ-ಸತ್ತ್ವ ಗುಣವನ್ನು, ಬಿಭೃತಃ-ಧರಿಸಿರುವ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಸಿಟ್ಟು ಮತ್ಸರಾತ್-ಹೋಟ್ಟುಕಿಟ್ಟಿ ನ ದನಯಿಂದ, ನ-ಆದ್ದವು
|| ೪೩ || ಸರ್ವ ಭೂತಾತ್ಮೈ-ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮನಾಗಿರುವನೇ ತೇ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ಸರ್ವ ಕ್ತಿ ಧ
ರ-ಸಕಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂಗಳೆಂ ವಹಿಸಿದವನೇ, ಅವ್ಯಯ-ನಾಶರಹಿತನೇ, ವಿಕೃತಕರ್ಮ-ಪ್ರಪಂಚವೆಂ ಮಾಡಿದವನೇ, ತೇ-ನಿನಗೆ,
ನಮಃ-ಪ್ರಣಾಮವು, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ, ವಯಂ-ನಾವು, ತ್ವಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಶರಣಂ-ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ. ಗತಾಃ-ಸೆಟ್ಟಿ ಒಂದವರಾಗಿ
ರುವೆವು || ೪೩ || ವಿಮಂ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರಪನ್ನೈಃ-ಶರಣಾಗತರಾದಂಥಾ, ಸಂವಿಗ್ನೈಃ-ಅತಿಭಯಾಂಶಂಜಲರಾದ, ವೇಪಮಾನಾಯನ್ಮೈಃ-
ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ನಗರವುಳ್ಳಂಥಾ, ಕೌರವರಿಂದ, ಪ್ರಸಾದಿತಃ-ಪಾರ್ಥಿವಶಲ್ಪಪಟ್ಟವನಾದ, ಬಲಃ-ರಾಮನುಸುಪ್ರಸನ್ನ-ಚನ್ನಾಗಿ
ಅನುಗ್ರಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಮಾಭೈಶ್ಚೈತಿ-ಹೆದರಬೇಡಿರೆಂದು, ಅಭಯಂ-ಭಯವಿಲ್ಲದೆಯಿರುವವರವನ್ನು, ದದೌ-ಕೊಟ್ಟನು || ೪೪ ||
ದುರ್ಯೋಧನಃ-ಕುರುರಾಯನು, ಪಪ್ಪಿಹಾಯನಾಃ-ಒಂದವರುಗಳೆಲ್ಲವುಳ್ಳ, ಕುಂಜರಾಃ-ಆನೆಗಳನ್ನು, ದ್ವಾದಶಸಹ
ಸ್ರಂ-೧೨ಸಾವಿರವನ್ನೂ, ತುರಂಗಮಾಃ-ಬೇಗನಡೆಯುವಕುದುರೆಗಳನ್ನು, ಅಯುತಾನಿ-೧೦ಸಾವಿರವನ್ನೂ, ಪಾರಿಜಹಂ-
ಮಗಳಿಗೆಬಳುವಳಿಯನ್ನಾಗಿ, ದದೌ-ಕೊಟ್ಟನು || ೪೫ || ದುಹಿತೈಃ-ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳದುರ್ಯೋಧನನು, ಸೂರ್ಯವ
ರ್ಚಸಾಂ-ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ರಾಕಾಣಾಂ-ರಥಾನಾಂ-ಚಿನ್ನದತೇರುಗಳಿ, ಪಟ್ಟಹಸಾಃ-ಒಸಾವಿರಂಗಳನ್ನೂ
ನಿಷ್ಕುಂಠಿರೀನಾಂ-ಭಂಗಾರದವರಹಾಳಸರಂಗಳು ಕೊರಳಲ್ಲಿವುಳ್ಳ, ದಾಸೀನಾಂ-ದಾದಿಯರೆ, ಸಹಸ್ರಂ-ಸಾವಿರವನ್ನೂ, ದದೌ-
ಕೊಟ್ಟನು || ೪೬ || ಭಗವಾಃ-ಈಶ್ವರನಾದ, ಸಾತ್ತ್ವತರ್ಷಭಃ-ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಬಲರಾಮನು, ತತ್ಸರ್ವಂ-ಅದೆಲ್ಲವ
ನ್ನೂ, ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸಸುತಃ-ಪುತ್ರನಾದಸಾಂಜನಿಂ ಸಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಸಸ್ತು-ಪತಿ-ಸೋಸೆಯಾದಲಕ್ಷಣೆ

ಗುಣವಂಧರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಲೋಕಂಗಳ ಸ್ಥಿತಿಪಾಲನೆಂಗಳಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ಕೋಪವು ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹಾ
ರ್ಥವೇ ಹೊರತು, ದ್ವೇಷ ಪ್ರಯುಕ್ತವಲ್ಲ, ಮತ್ಸರ ಪ್ರಯುಕ್ತವೂ ಅಲ್ಲ || ೪೩ || ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮನಾ
ಗಿ ಸಮಸ್ತ ಕ್ತಿಗಳೆಂ ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ ವ್ಯಯರ ಹಿತನಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚವೆಂಬ ವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ
ಎತ್ತೈ ಹರಿಯೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ನಾವು ನಿನ್ನಂ ಶರಣು ಹೊಂದಿವೆವು ಎಂದೀ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೌರವರು
ರಾಮನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು || ೪೩ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶರಣು ಹೊಂದಿರುವ ಅತಿಭೀತರಾದ ಮತ್ತ
ಕಂಪಿಸುತ್ತಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣವುಳ್ಳ ಕೌರವರಿಂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ರಾಮನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನ
ನಾಗಿ ಭಯಪಡುವರಾಗ ಬೇಡಿ ಯೆಂದವರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತನು || ೪೪ || ಆಗ ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳ ದು
ರ್ಯೋಧನನು ಅರವತ್ತು ವರುಗಳ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಸಾವಿರದ ಯಿನ್ನೂರು ಗಜಂಗಳಂ, ಲಕ್ಷಯಿಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿ
ರ ದಶ್ಯಂಗಳಂ, || ೪೫ || ಸುವರ್ಣ ಷಯವಾದ ಸೂರ್ಯತೇ ಜನ್ಮಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ, ಆರು ಸಾವಿರ ರ
ಥಂಗಳಂ, ಮತ್ತು ಕಂಠಂಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಹಾರಂಗಳಂ ಧರಿಸಿರುವ ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ದಾಸಿಯರಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪ
ದಾರ್ಥಗಳಂ ಸಹ ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು || ೪೬ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯಾದವ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ರಾಮನು ಸಮಸ್ತವಾದ
ಆಯುಷ ಹಾರ ದ್ರವ್ಯವಂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಆ ಕೌರವರಿಂ ಕಾಫಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸೋಸೆ ಯೊಡನೆ ಪುತ್ರ ನೊಡನೆ

ವಾಃಸಾತ್ಯತರ್ಷಭಃ | ಸಸುತಸ್ಸಸ್ಸುಪಿಪಾಸಾಯಾತ್ಸುಹೃದ್ಭರಭಿನಂದಿತಃ||೫೦|| ತತಃಪ್ರವಿಷ್ಟ
ಸ್ವಪುರಂಹಲಾಯುಧಸ್ಸಮೇತ್ಯಬಂಧನನುರಕ್ತಚೇತಸಃ | ಕಶಂಸಸರ್ವಯದುಪುಂಗವಾನಾಮ
ಧೈಸಭಾಯಾಕುರುಮಸ್ವಚೇಷ್ಟಿತವ್ ||೫೧|| ಅದ್ಯಾಪಿವಃಪುರಂಹೈತತ್ಸಚೇಯದ್ರಾಮವಿಕ್ರಮ
ವ್ | ಸಮುನ್ನತಂದಕ್ಷಿಣತೋಗಂಗಾಯಾನನುದ್ಯುತ ||೫೨||
ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ದಶಮಸ್ಕಂಧ ಅಷ್ಟಪಷ್ಟಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಯಿ೦ ಸಮೇತನಾಗಿಯೂ, ಸುಪ್ತದ್ಭಿಃ-ಮಿತ್ರರಿಂದ, ಅಭಿನಂದಿತಃ-ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಾಯಾತ್-
ವಯನಗೊಂಡನು ||೫೦|| ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಸ್ವಪುರಂ-ತನ್ನದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯನ್ನು, ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ-ಹೊಕ್ಕು ವನಾದ, ಜಲಾಯು
ಧಃ-ನೇಗಿಲಕ್ಕಿದುಗಾರನಾದರಾಮನು, ಅನುರಕ್ತಚೇತಸಃ-ಅಕ್ಕರೆಗೊಂಡಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ, ಬಂಧೂ-ನಂಟರನ್ನೂ, ಸ
ಮೇತ್ಯ-ಹೊಂದಿ, ಯದುಪುಂಗವಾನಾಂ-ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠತ, ಸಭಾಯಾಂಮಧ್ಯೇ-ಓಲಗದಲ್ಲಿನಡುವೆ, ಕುರುಷು-ಕಾರವರವಿ
ಷಯದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಚೇಷ್ಟಿತಂಸರ್ವಂ-ತನ್ನಕೆಲಸವೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಕಶಂಸ-ಶ್ಲಾಘಿಸಿಹೇಳಿದನು ||೫೧|| ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ವಃ-ನಿಮ್ಮ,
ಏತತ್ಪುರಂ-ಈಗಜನಗರವು, ಅದ್ಯಾಪಿ-ಈಗಲೂಕೂಡ, ರಾಮವಿಕ್ರಮಂ-ಬಲದೇವನಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಸೂಚಯತ-ಸೂ
ಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ, ಪಕ್ಷಿಣತಃ-ಟೆಂಕಲಕಡಗ, ಸಮುನ್ನತಂ-ಬಹಳತಿಟ್ಟಿಯಾದ್ದಾಗಿ, ಗಂಗಾಯಾಂ-ಭಾಗೀರ
ಥಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ, ದ್ಯುತೇಹಿಸು-ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಲ್ಲವೆ ||೫೨||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥಬೋಧಿನಿಯೆಂಬ
ಕರ್ಣಾಟಬೇಕೆಯಲ್ಲಿ ೬೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು

ಯೂ ಕೂಡಯುಕ್ತನಾಗಿ ಆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರದ ದೆಸೆ ಯಿಂದ ತೆರಳಿದನು ||೫೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಮನುದ್ವಾರಕಾ
ಪುರವಂ ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದವನಾಗಿ ಅನುರಾಗ ಯುಕ್ತರಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಬಂಧುಗಳನೆಯ್ದಿ ಯಾದವ ಶ್ರೇಷ್ಠರ ಸ
ಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತನ್ನ ಸಮಸ್ತ ವ್ಯಾಪಾರವಂ ಪೇಳಿದನು ||೫೧|| ಎಲೈ ಅರನೇ! ಕೇಳು ಈಗಲೂ ನಿಮ್ಮ
ಹಸ್ತಿನಾಪುರವು ಬಲ ರಾಮನ ಪರಾಕ್ರಮವಂ ಸೂಚಿಸುತ್ತ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತವಾಗಿ ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿ
ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಲಿದೆ. ||೫೨||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿತದ್ರಾಹ್ಮಣನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿ
ಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀ
ಮನ್ಮಥೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ
ವಿರಚಿತಮಾದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ, ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗ
ವತ ಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ
೬೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಂಪ್ರತಿನಾರದಾಗಮನಕಥಾಪ್ರಾರಂಭಘಟ್ಟಃ

ಶ್ರೀಶುಕಃ || ನರಕಂನಿಹತಂಶ್ರುತ್ವಾತಥೋದ್ವಾಹಂಚಯೋಷಿತಾಮ್ | ಕೃಷ್ಣೈಃಕೇನಬಹ್ವೇನಾಂತಂ
ದಿದೃಕ್ಷುಸ್ಸ್ಮಿನಾರದಃ ||೧|| ಚಿತ್ರಂಬತ್ಯತದೇಕನವಪುಷಾಯಾಗಪತ್ಪೃಥಕ್ | ಗೃಹಮುದ್ಯುಪ್ಯಸಾ
ಹುಂಸ್ತಿಯಮಕುಲದಾವಹತ್ ||೨|| ಅತ್ಯುತ್ಸುಕೋದ್ವಾರವತೀಂದವರ್ಷಿದ್ರಮ್ಭುಮಾಗಮತ್ |
ಪುಷ್ಪಿತೋಪವನಾರಾಮದ್ವಿಜಾಲಿಕುಲನಾದಿತಾಮ್ ||೩|| ಉತ್ಪಲ್ಲಂದೀವರಾಂಭೋಜಕಲ್ಹಾರಕುಮಾ
ಮೊತ್ಪಲೈಃ | ಭುತಿತಮಸರಸ್ಸುಚ್ಚೈಃಕೂಜಿತಾಂಹಂಸಸಾರಸೈಃ ||೪|| ಪ್ರಾಸಾದಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ನವಭಿ

೬೯ನೆಯಅಧ್ಯಾಯಪವಿತ್ರವದರ್ಶಕ.

[ಶ್ರೀಶುಕವಾಕ್ಯವು.] ನರಕಂ-ನರಕಾಸುರನನ್ನು, ನಿಹತಂ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನಾಗಿ, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಏಕೇನಕೃಷ್ಣೇನ-ಓರ್ವನಾವಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ, ಬಹ್ವೇನಾಂಯೋಷಿತಾಂ-ಹಲವು ಹೆಂಗಳಿ, ಉದ್ವಾಹಂಚ-ಮದುವೆಯಾದದ್ದನ್ನೂ, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ನಾರದಃ-ನಾರದಮುನಿಯು, ತಂ-ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದಿದೃಕ್ಷುಸ್ತ-ನೋಡಲಪೇಕ್ಷಿಸಿದವನಾದನು ||೧|| ಏಕೇನವಪುಷಾ-ಒಂದುಕಿರಿದಿಂದ, ಯುಗಪತ್-ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪೃಥಕ್ಗೃಹೇಷು-ಬೇರೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಏಕಂ-ಓರ್ವನೇ, ದ್ವೈಷ್ಯಸಾಹಸ್ರಂ-ಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಹದಿನಾರುಸಾವಿರವಾದ ಹೆಂಗಳನ್ನು, ಉದಾವಹತ್-ಮದುವೆಯಾದನು. ಏತ-ಇದು, ಚಿತ್ರಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಬತ-ಸಂತೋಷವು ||೨|| ಅತ್ಯುತ್ಸುಕಃ-ಅತ್ಯಂತಕುತೂಹಲಮುಂಟಾದ, ದೇವರ್ಷಿಃ-ನಾರದನು, ದ್ವಾರಕಾಂ-ಕುಶಸ್ಥಲೀನಗರವನ್ನು, ದ್ರಷ್ಟುಂ-ನೋಡಲೋಸುಗ, ಆಗಮತ್-ಬಂದನು. ಪುಷ್ಪಿತ-ನಾದಿತಾಂ-ಪುಷ್ಪಿತ-ವೂವಿಟ್ಟು, ಉಪವನ-ಊರಹೊರಗಣತೋಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಆರಾಮ-ಉದ್ಯಾನವನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ದ್ವಿಜ-ಹಕ್ಕಿಗಳ, ಅಳಿ-ತುಂಬಗಳ, ಕುಲ-ಓಂಟುಗಳಿಂದ, ನಾದಿತಾಂ-ಶಬ್ದಯಮಾನವಾದಂಥಾ||೩|| ಉತ್ಪಲ್ಲಿ-ಅರಳಿದ, ಇಂದೀವರ-ಕನ್ನಡಿದಿಲೆ, ಅಂಭೋಜ-ತಾವರೆ, ಕಲ್ಹಾರ-ಸೌಗಂಧಿಕ, ಕುಮುದ, ಬಿಳುಪ್ಪಿದಿಲೆ, ಉತ್ಪಲೈಃ-ಅಲ್ಲಿಹುವುಗಳಿಂದ, ಭುತಿತಮ-ವ್ಯಾಪ್ತಂಗಳಾದ, ಸರಸ್ಸು-ಕೊಳಂಗಳಲ್ಲಿ, ಹಂಸಸಾರಸೈಃ-ಅಂಚೆಗಳಂಹಲೂ ನೀರ್ವಕ್ಕಿಗಳಿಂದಲೂ, ಉಚ್ಚೈಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಕೂಜಿತಾಂ-ಕಲಕಲಮುಂಟಾದ ||೪||

೬೯ನೆಯಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ || ವಿಕೋನಸಪ್ತತಿತಮೋಗಾರ್ಹಸ್ಥಂಪ್ರತಿಮಂದಿರಂ | ಕೃಷ್ಣೈಃಸ್ಮಿನಾರದೋ
ದೃಷ್ಟ್ವಾವಿಸ್ತೀತೋಗಾತ್ತತಸ್ಸುಂವತ್ ||೫|| ಟೀ || ಅರವತೋಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾರದಮಹಾಮುನಿ
ಯು ಪತ್ತೀಪರಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುನೋಡಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿಟ್ಟು ಸ್ತುತಿಸಿದವ
ನಾಗಿ ತೆರಳಿದನುಬರ್ಧವಂ ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂದೆನೆ-

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಕೇಳಿ, ನಾರದಮುನಿಯು ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನರಕಾಸುರನಂ, ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೋರ್ವನಿಂದಲೇ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆನರಕಾಸುರನ ಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರಮಂದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ವಿವಾಹಮಂ, ಕೇಳಿ ಅದಂನೋಡಲಿಚ್ಛಿಸಿದನಂದೆನೆ ||೧|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೋರ್ವನೇ ಒಂದುಕಿರಿದಿಂದ ಅನೇಕ ಗೃಹಂಗಳೊಳಗೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರಮಂದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಂ-ವಿವಾಹಂವಾಡಿಕೊಂಡನೆಂಬುವುದು ಅವುದುಂಟೋ, ಇದು-ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯಕರವು ||೨|| ಎಂದೀರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲಯುಕ್ತನಾದ ನಾರದಮುನಿಯು ಅದಂ ನೋಡಲಿಚ್ಛಿಯುಪ್ಪವನಾಗಿ ದ್ವಾರಕಾಪುರವ ನೆಂದಿದನು. ಆದ್ವಾರಕಾಪುರವಂ ತಿಯದೆಂದರೆ- ಪುಷ್ಪಯುಕ್ತವಾದಉಪವನಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉದ್ಯಾನವನಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಪಕ್ಕಿಬಾತಿಗಳ ತಂಡಂಗಳಿಂ ಧ್ವನಿಗೈಯಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವುದಾಗಿ ||೩|| ವಿಕಾಸಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಕನ್ನಡಿದಿಲೆಗಳು ಕಮಲಗಳು ಕಲ್ಹಾರಂಗಳು ಬಿಳುಪ್ಪಿದಿಲೆಗಳು ಇವುಗಳಿಂ ವ್ಯಾಪ್ತಂಗಳಾದ ಸರಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಸಸಾರಸಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಧ್ವನಿಗೈಯಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವುದಾಗಿ ||೪|| ಸ್ಪಟಿಕಮಯಂಗಳೂ ರಜತಮಯಂಗಳೂಆದ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮಗಂ

ಪೂರ್ವಾಂಸ್ಪಟಿಕರಾಜತ್ಯೈಃ | ಮಹಾಮರಕತಪ್ರಖ್ಯೈಶ್ಚಸ್ವರ್ಣರತ್ನಪರಿಚ್ಛದ್ಭೈಃ ||೫|| ವಿಭಕ್ತರಧ್ಯಾ
ಪಥಚತ್ವರಾಪಣೈಶ್ಚಾಲಾಸಭಾಭೀರುಚಿರಂಸುರಾಲಯೈಃ | ಸಂಸಿಕ್ತಮಾರ್ಗಾಂಗಣವೀಧಿಗಹಳೀಂಪ
ತತ್ಪತಾಕಾಧ್ಯಜವಾರತಾತಪಃ ||೬|| ತಸ್ಯಾಪಂತಃಪುರಂಶ್ರೀಮದರ್ಚಿತಂಸರ್ವಧೀವಣ್ಯಪೈಃ | ಹ
ರಿಸ್ಸೌಕಶಲಂಯತ್ರತ್ವಪ್ಪಾಕ್ರಾಂತೈಸ್ತೃನದರ್ಶಿತಮ್ ||೭|| ತತ್ರಪೋಡಕಭಿಸ್ಸದ್ಗುಹಸ್ತೃಗ್ನ
ಮಲಂಕೃತಮ್ | ವಿವೇಕತಮಂಕಾರೇಷುತೀನಾಂಭವನಂಮಹತ್ ||೮|| ವಿಷ್ಣುಬಂಧುವಿದುಮಾಸ್ತಂಭೈ
ವೈಷ್ಣೋರ್ಮೃಗಲಕೋತ್ತಮೈಃ | ಇಂದ್ರನೀಲಮಯೈಃಕಾಡೈಶ್ಚರ್ವಗತ್ಯಾಚಾಹಿತವ್ವಿಷಾ ||೯|| ವಿತಾನೈಃ

ಸ್ವರ್ಣರತ್ನಪರಿಚ್ಛದ್ಭೈಃ-ಚಿನ್ನದರನ್ನದಪರಿಕರಂಗಳುಳ್ಳ, ಮಹಾಮರಕತಪ್ರಖ್ಯೈಃ-ದೊಡ್ಡಪಟ್ಟೆಗಳಿಂದಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಸ್ಪಾ
ಟಿಕರಾಜತ್ಯೈಃ-ಪಳುಕಿನಿಂದಲೂ ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದಲೂ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ನವಭಿಪ್ರಾಸಾದಅಕ್ಷೈಃ-ಒಂಭತ್ತುಲಕ್ಷದಉಪರಿಗಯ
ಮನೆಗಳಿಂದ ಜುಷ್ಪಾಂ-ಕೂಡಿದಂಧಾ ||೬|| ವಿಘ್ನ-ವಿಂಗಡವಾದ, ರಧ್ಯಾಪಥ-ತೇರುಬೀದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಚತ್ವರ-ಮುಂಗಳೆ
ಳಿಂದಲೂ, ಅಪಣೈಃ-ಅಂಗಡಿಗಳಿಂದಲೂ ಕಾಲಾಸಭಾಭಿಃ-ಸಾತಗೇಂದಲೂ ಆಸ್ಥಾನಗೃಹಂಗಳಿಂದಲೂ, ಸುರಾಲಯೈಃ-
ಜೀವರಗುಡಿಗಳಿಂದಲೂ, ರುಚಿರಂ-ಮನೋಹರವಾದ, ಸಂಸಿಕ್ತಮಾರ್ಗಾಂಗಣ-ಸಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಬೀದಿಗಳುಳ್ಳ, ಗಣವೀಧಿಗಹಳೀಂ
ಗುಂಪಾದಬೀದಿಗಳೆರಗಳೆಂಗಳುಳ್ಳ, ಪತತ್ಪತಾಕಾಂ-ಜೋಲುಮವಾವಡೆಗಳುಳ್ಳ, ಧ್ವಜ-ಪಳವಿಗೆಗಳಿಂದ, ವಾರಿತ-ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ,
ಆತಪಾಕ-ಜಿನಿಲುಳ್ಳ, ದ್ವಾರಕೆಯೆಂಕುರಿತುಬಂದನು ||೭|| ತಸ್ಯಾಂ-ಆದ್ವಾರಕಾನಗರದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಧೀವಣ್ಯಪೈಃ-ಸಕಲಲೋಕವಾ
ಳಕಿಂದಲೂ, ಅರ್ಚಿತಂ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಧಾ, ಶ್ರೀಮತ್-ಸಂತಪ್ತುಳ್ಳಂಧಾ, ಯತ್ರ-ಯಾವಮನೆಯಲ್ಲಿ, ತ್ವಪ್ಪಾಕ್ರ-ವಿಷ್ಣು
ರ್ಮುನಿಂಬದೇವಶಿಲ್ಪಿಯಿಂದ, ಕಾಂತೈಸ್ತೃನ-ಪೂರೈವಾಗಿ, ಸ್ವಕೌಶಲಂ-ತನ್ನಜಾಣ್ಮೆಯು, ದರ್ಶಿತಂ-ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆಯೋ,
ಹರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ತಮಂತಃಪುರಂ-ಅರಾಣವಾಸದಮನೆಯು, ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು ||೮|| ತತ್ರ-ಅಕ್ಕಪಕ್ಕಾಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ, ಪೋಡಕ
ಭಿಸದ್ಗುಹಸ್ತೃಃ-ಹದಿನಾರುಸಾವಿರಮನೆಗಳಿಂದ, ಸಮಲಂಕೃತಂ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ವಿಕತಮಂ-ಹಲವುಮನೆಗಳ
ಲ್ಲಿಬಂದಾಗಿರುವ, ಶೌರೇಃ-ಕೃಷ್ಣನ, ಪತ್ನೀನಾಂ-ಹೆಂಡಿರ, ಮಹದ್ವಪನಂ-ದೊಡ್ಡಮನೆಯಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು ||೯|| ವೈಷ್ಣೋ
ರ್ಮೃಗಲಕೋತ್ತಮೈಃ-ವೈಷ್ಣೋರ್ಮುಣಿಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠಂಗಳಾದಹಲಿಗಳುಳ್ಳ, ವಿಷ್ಣುಮುಸ್ತಂಭೈಃ-ಹವಳದಂಬಗಳಿಂದ, ವಿಷ್ಣು
ಬಂಧುಂ-ಕೊರಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು, ಇಂದ್ರನೀಲಮಯೈಃ-ಹರಿನೀಲರತ್ನಪ್ರಚುರಂಗಳಾದ, ಕುಡೈಃ-ಗೋಡೆಗಳಿಂದಲೂ, ಅಹಿತ
ವಿಷಾ-ಆರ್ಚಿತವಾದಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಜಗತ್ಯಾ-ಭೂಮಿಯಿಂದಲೂ ಅಧವಾನಲಕಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ, ಉಪಲಕ್ಷಿತಂ-ಕೂಡಿರುವುದು ||೯||

ಊದ ಮರಕತಮಣಿಗಳಿಂ ಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ಸುರ್ವರ್ಣರತ್ನಮಯಂಗಳಾದ ಉಪಕರಣಂಗಳುಳ್ಳ,
ಇಂತಪ್ಪ ಒಂಭತ್ತುಲಕ್ಷ ದರಮನೆಗಳಿಂ ಶೋಭಿತವಾಗಿ ||೫|| ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಮಾರ್ಗಾಂಗಳಿಂ ಅಂಗಡಿಬೀ
ದಿಗಳಿಂ ಗಜಾಶ್ವಾದಿತಾಲೆಗಳಿಂ ಸಭಾಸ್ಥಾನಂಗಳಿಂ ದೇವಾಲಯಂಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತವಾದ ಪರಿಮಳಯುಕ್ತ
ವಾದ ಜಲದಿಂದ ನೆನೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಮಾರ್ಗಾಂಗಗಳು ಅಂಗಳಂಗಳು ಬೀದಿಗಳು ಹೊಸ್ತುಲುಗಳೂಸಹ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿ
ಗಿ, ಚಲಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಧ್ವಜಪತಾಂಗಳಿಂ ತೋರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬಿಸಲುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಇಂತಪ್ಪ ದ್ವಾರ
ಕಾಪುರವಂ ನಾರದಮುನಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೬|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾರದಮುನಿಯು ಯಾವ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ವಿ
ಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ತನ್ನ ಶಿಲ್ಪಚಾತುರ್ಯವು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆಯೋ. ಅಂತಾ ರಮಣೀಯವಾಗಿ
ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಇಂದ್ರಾದಿಲೋಕಪಾಲಕರಿಂ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವುದಾಗಿ ೧೬ ಸಾವಿರಗೃಹಂಗಳಿಂದ ಆಲಂ
ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುವ ||೭|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಂತಃಪುರವಂ ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ಯಾ ಆಯಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ಪತ್ನೀಯರ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರ ಗೃಹಂಗಳಲ್ಲಿಮಹತ್ಪದಬಂದುಗೃಹವಂಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೮|| ಅಗ್ನಿಹವಂತಿಯೆಂದದರೆ
ಹವಳಂಗಳಿಂರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ತಂಭಂಗಳಿಂ ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ವೈಷ್ಣೋರ್ಮುಯಂಗಳಾದ ಉತ್ತಮಂಗಳಾದ
ಬೋದಿಗಹಲಿಗಳಿಂ ಇಂದ್ರನೀಲಮಯಂಗಳಾದ ಗೋಡೆಗಳಿಂ ಮತ್ತುಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಇಂದ್ರನೀಲವಾದ
ಭೂವಿಲಯಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತವಾಗಿ ||೯|| ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಜೋಲು

ನಿರ್ವಿರ್ತೈಸ್ತ್ವದ್ವ್ಯಾಮುಕ್ತಾದಾಮವಿಲಂಬಿಭಿಃ|ದಾಂತೈರಾಸನಪರೈರ್ಮುಕ್ತೈರ್ಮುಕ್ತಮಪರಿಪ್ಪೃ
ತೈಃ ||೧೦||ದಾಸೀಭಿರ್ನಿರ್ವಹಂಃ|ಭಿಃಪುನೋಭಿರಲಂಕೃತಮ್ | ಪುಂಭಿಃಕಂಚುಕೇಷ್ವೀಷಮಾ
ವಸ್ತ್ರಮಂಣಿಕಾಂಡಶ್ಚ ||೧೧||ರತ್ನಪ್ರದೀಪನಿಕರದ್ಯುತಿಭಿರ್ನಿರಸ್ತಧ್ವಾಂತಂವಿಚಿತ್ರವಲಭೀವಂಶಿಖಂ
ಡಿನೋಂಗೆ | ನೃತ್ಯಂತಿಯತ್ರವಿಹಿತಾಗರುಘೋಪಮಜ್ಜೈರ್ನಿರ್ಯಾತವೀಹ್ರೈಘನಬುದ್ಧಯುಗುನ್ನ
ವಂತಃ||೧೨|| ತಸ್ಮಿನ್ಸಮಾನಗುಣರೂಪಮಯಸ್ಸುವೇಷದಾಸೀಗ್ರಹಸ್ತ್ರಯಾತಯಾನುಗಮಗೃಹೀತ್ಯಾ!
ವಿಶ್ರೋದದರ್ಶ ಚಮರವ್ಯಜನೇನುಕ್ತವಂಡನಸಾತ್ವತಪತೀಪರಿವೀಜಯಂತ್ಯಾ||೧೩||ತಂನಂದೀಪ್ಯ

ತೃಪ್ತಾಃ-ದೇವಕೀವ್ರಿಯಿಂದ, ನಿರ್ವಿರ್ತೈಃ-ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಮುಕ್ತಾದಾಮವಿಲಂಬಿಭಿಃ-ಮುತ್ತಿ ನನರಂಗಳು ಜೋಲುತಿ ರಸ
ವಿತಾನ್ಯಃ-ವೆಲ್ಲುಟ್ಟುಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಕ್ತಮಪರಿಪ್ಪೃತೈಃ-ರತ್ನಂಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಂಗಳೆಂದಭೂಷಣಂಗಳಾದ, ದಾಂತೈಃ-
ಜಂತದಿಂದ ಮಾದಲ್ಪಟ್ಟವಾದ, ಆಸನಪರೈರ್ಮುಕ್ತೈಃ-ಪೀಠಂಗಳಿಂದಲೂ ಮಂಚಗಳಿಂದಲೂ, ಉಪಲಕ್ಷಿತಂ-ಕೂಡಿತಃ-ವು
ದು||೧೦|| ಸುವಾಸೋಭಿಃ-ಉತ್ತಮವಸ್ತ್ರಂಗಳಿಲ್ಲ, ನಿರ್ದುಕಂಠೀಭಿಃ-ಚಿನ್ನದವರಹಗಳೂ ಕೇರಳವುಳ್ಳ, ದಾಸೀಭಿಃ-ಗೃಹಸಿ
ಯಿಂದಲೂ, ಸಕಂಚುಕ-ಕವಚದಿಂದ, ಉಪ್ಪೀಷ-ಪಾಗಿನಿಂದ-ಸುವಸ್ತ್ರ-ಮೇಲ್ಪಾವುದೆಯಿಂದ, ಮಣಿಕುಂಡಲ-ರನ್ನದಕಿವಿಯೊ
ಡವುಗಳಿಂದ ಸಹಿತರಾದ, ಪುಂಭಿಃ-ಗಂಡಾಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಉಪಲಕ್ಷಿತಂ-ಕೂಡಿರುವುದು ||೧೧|| ಅಂಗ-ಎಲ್ಲಪರೀಕ್ಷಿತನೇ
ಯತ್ರ-ಯಾವಾಗ್ಯಹದಲ್ಲಿ, ವಿಚಿತ್ರವಲಭೀಷು-ಅದ್ಭುತಂಗಳಾದ ಲೋವೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಾತ್ಯಂ-ಕೋರಕ್ಕೆಹೊರಡುತ್ತಿರುವ, ವಿಹಿತಾ
ಗರುಘೋಪಂ-ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅಗಿಲುಚಕ್ರಗಳ ಮೊಗೆಯನ್ನು, ಅಜ್ಞೈಃ-ಕಂಗಳಿಂದ, ಕುಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಶಿಖಂಡಿನಿ-ನವಿಲು
ಗಳು, ಘನಬುದ್ಧಯಃ-ಮೇಘವೆಂಬುದ್ದಿಯುಳ್ಳವಾಗಿ, ಉನ್ನದತಃ-ಕೇಕಾಧ್ವನಿಯಂಗೆಯ್ದವಾಗಿ, ನೃತ್ಯಂತಿ-ಕಣಿಯುತ್ತಲಿ
ವೆಯೋ, ತತಃ-ಅಂಥಾ, ರತ್ನಪ್ರದೀಪನಿಕರದ್ಯುತಿಭಿಃ-ಮಣಿದೀಪಿಕಗಳಸಮೂಹದ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದ, ನಿರಸ್ತಧ್ವಾಂತಂ-ಕೂ
ರಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕತ್ತಲೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದು ||೧೨|| ತಸ್ಮಿನ್-ಆಯಂತೆಪ್ರರದಲ್ಲಿ, ಸಮಾನ-ಸರಿಯಾದ, ಗುಣ-ಗಾಂಭೀರ್ಯಾದಿ
ಗುಣಗಳು, ರೂಪ-ಚಲುವಿಕೆಯೊಳ್ಳ, ವ್ಯಯಃ-ಪ್ರಾಯಃವೂ, ಸುವೇಷ-ಅಲಂಕಾರವೂ ಉಳ್ಳ, ದಾಸೀಸಜಸ್ತ್ರ-ಹಲವುದಾದಿಯಿಂದ,
ಯತಯಾ-ಕೂಡಿಯಿರುವಂಥಾ, ಅಶುನವಂ-ಪ್ರತಿಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ, ರುಕ್ತದಂಡೇನ-ಚಿನ್ನದಪಿಡಿಯುಳ್ಳ, ಚಮರವ್ಯಜನೇನ-
ಚಾಮರದಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ, ಪರಿವೀಜಯಂತ್ಯಾ-ಬೀಸುತ್ತಿರ ವಂಥಾ, ಗೃಹೀತ್ಯಾ-ಮಡದಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೊಡನೆ ಸಹಿತನಾದ,
ಸಾತ್ವತಪತೀ-ಯಮನಾಧನಾದಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ವಿಪ್ರಃ-ನಾರದನೆಂಬಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ದರ್ಶ-ಕಂಡನು ||೧೩|| ತಂ ಅನಾರದ
ಮುನಿಯನ್ನು, ನನ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ,ಭಗವಾ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಶ್ರೀಪರ್ಯಂಕತಃ-ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯಮಂಚದದೇಸೆಯಿಂದ

ತ್ತಲಿರುವ ಮುತ್ತಿನಹಾರಂಗಳಿಲ್ಲ ಮೇಲ್ಕುಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಉತ್ಕೃಷ್ಟಂಗಳಾದ ರತ್ನಂಗಳಿಂದ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ
ದುತಮಯಂಗಳಾದ ಮಣಿಗಳಿಂದ ಮಂಚಂಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತವಾಗಿ ||೧೦|| ಮತ್ತು ಕಂಠಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಹಾ
ರಂಗಳಂಧರಿಸಿ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಂಗಳನುಟ್ಟಿರುವ ದಾಸಿಯಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ, ರಮಣೀಯಂಗಳಾದ
ಅಂಗಿವಾಗುಗಳಿಲ್ಲ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಂಗಳಿಲ್ಲ ರತ್ನಕುಂಡಲಂಗಳಿಂದ ಧರಿಸಿರುವ ಪುರುಷರಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತವಾ
ಗಿ||೧೧||ಮತ್ತು ದಿವ್ಯವಾಣೀಕೃಂಗಳೆಂಬ ದೀಪಂಗಳಪಜ್ಜನಮೂಹಂಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಪರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂಧಕಾ
ರವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಯಾವಾಗ್ಯಹದಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಲೋವೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ನವಿಲುಗಳು ಗವಾಕ್ಷಂಗಳ
ಳೆಂಬರುವ ಅಗರುಘೋಪಮನೋಡಿ ಇದು ಮೇಘವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವನು ಸರ್ವ
ನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಲಿನೆಯೋ||೧೨||ಅಂತಪ್ಪ ಗೃಹವಂ ನಾರದಮುನಿಯು ಪ್ರವೇಕಂಗೆಯ್ದ ಅಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾದ
ಗುಣರೂಪಮಯಸ್ಸುಗಳು ದಿವ್ಯವಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳೂಕೂಡಿರುವ ಸಾವಿರದಾಸಿಯೊಡನೆ ಯುಕ್ತಂಗಳಾಗಿ
ಸುರ್ವಣದಂಡವುಳ್ಳ ಚಾಮರದಿಂದ ನಿರಂತರವೂ ಬೀಸುತ್ತಲಿರುವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೊಡನೆ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕಂಡನು ||೧೩|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಧರ್ಮಪಾಲಕರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅನಾ
ರದಮುನಿಯಂ ಕಂಡನು. ಅರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಮಂಚದದೇಸೆಯಿಂದ ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಎದ್ದವನಾಗಿ ಅಂಜಲಿಬಂಧಯುಕ್ತ

ಭಗವಾನ್ ಸಹನೋತ್ಥಿತಶ್ಚ | ಪರಮಕೃತಸ್ಸ ಕಲಧರ್ಮಭೃತಾಂವರಿವಃ | ಅನಮೃತಪಾದಯುಗಳಂಶಿರಸಾ
ಕಿರೀಟಜುಷ್ವಿನಸಾಂಜಲರವೀವಿಕದಾಸನಸ್ಯ ||೧೪|| ತಸ್ಯಾವನಿಜ್ಯಚರಣೌತದಪಸ್ವ್ಯಮೂರ್ಧ್ನಾಬಿ
ಭ್ರಬ್ಜಗದ್ಗುರುತರೋಪಿತಾಂಪತಿರ್ಹಿ | ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವತಿಯದ್ಗುಣನಾಮಯುಕ್ತಂತಸ್ಯೈವಯಚ್ಚ
ರಣಕೌಚಮಾಕೇತೀರ್ಥಮ್ ||೧೫|| ಸುಪುಜ್ಯದವಯುಪಿವರ್ಯಮ್ ಪಿಃಪುರಾಣೋನಾರಾಯಣೋನರಸಖೋ
ವಿಧಿನೋದಿತನ | ವಾಣ್ಯಾಭಿಭಾಷ್ಯಂಮಿತಯಾಮೃತಜುಷ್ವಯಾತಂಪ್ರಾಹವ | ಭೂಭಗವತಕರವಾಮು
ಕಂತೇ ||೧೬|| ಶ್ರೀನಾರದಃ || ನೈವಾದ್ಭುತಂತ್ವಯಿವಿಭೋಖಿಲಲೋಕನಾಥಮೈತ್ರೀಜನಪುನಕಲಿಷದಮಃ

ಸಹಸಾ-ವೇಗದಿಂದ, ಉತ್ಥಿತಃ-ಎದ್ದವನಾಗಿ, ಸಕಲಧರ್ಮಭೃತಾಂ-ಸಮಸ್ತಂಗಳೂಪ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಂಗಳಂ ವೇಷಿಸಿ ಸುಪ
ವರೋಳಿಗೆ, ಮಹಿಮೆ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ್ದರಿಂದ, ಕಿರೀಟಜುಷ್ವಿನ-ಕಿರೀಟದಿಂದಲಂಕೃತವಾದ, ಶಿರಸಾ-ತನ್ನ ತಲೆಯಿಂದ, ಪಾದಯುಗ
ಳೇ-ನಾರದನಅಡಿಗೆಳೆರಡರಲ್ಲಿ, ಅನಮೃತ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸಾಂಜಲಿಃ-ಜೋಡಿಸಿದ ಕೈಗಳಿಂಸಹಿತವಾಗಿ, ಸ್ವೇಚನಸೇ-ತನ್ನ ಪೀಠದ
ಲ್ಲಿ, ಅವೀವಿಕ-ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು ||೧೪|| ಜಗದ್ಗುರುತರೋಪಿ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳದೊಡ್ಡವನಾದರೂ, ಯತ್-ಯಾವಕಾರ
ಣದಿಂದ, ಕೃಷ್ಣನು, ತಸ್ಯ-ಆನಾರದನ, ಚರಣೌ-ಪಾದಗಳನ್ನು, ಅವನಿಜ್ಯ-ತೋಳಿದು, ತದಪಃ-ಅಚರಣತೀರ್ಥವನ್ನು, ಸ್ವ
ಮೂರ್ಧ್ನಾ-ತನ್ನ ತಲೆಯಿಂದ, ಬಿಭೃತ್-ಧರಿಸಿದವನಾದನೋ, ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಸತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಪತಿರ್ಹಿ-ಒಡೆ
ಯನಾಗಿರುವನಲ್ಲವೆ? ಯಚ್ಚ ರಣಕೌಚಂ-ಯಾವವನ ಕಾಲತೋಳಿದ ನೀರಾದಗಂಗೆಯು, ಅಕೇಷತೀರ್ಥಂ-ಸಕಲಕುಡ್ಧಿ ಕರವಾಡ
ಪುಣ್ಯಜಲವಾಗಿರುವುದೋ, ತಸ್ಯೈವ-ಅಮೂಕಾವಿಷ್ಟವಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೇವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವತೀ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರೇ ಬೇವ
ರಾಗಿಉಳ್ಳವನೆಂಬ, ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದೇವರಾಗಿರುವನೆಂಬ, ಗುಣನಾಮ-ಗುಣಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಹೆಸರ, ಯುಕ್ತಂ-
ಸರಿಯಾಗಿರುವುದು ||೧೫|| ನರಸಖಃ-ನರರ್ಮಿಯೆಂಬ ಅರ್ಜುನಂಗೆ ಗೆಳೆಯನಾದ, ಪುರಾಣಃ-ಪುರಾತನನಾದ, ವಾಡಾಯಣಿಯು
ಷಿಃ-ಧರ್ಮಪುತ್ರನಾದ ನಾರಾಯಣಯುಪಿಯೇಂಬ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ದೇವರ್ಷಿವರ್ಯಂ-ದೇವಲೋಕದಯುಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ
ನಾರದನನ್ನು, ವಿಧಿನಾ-ಕಾನ್ತದಿಂದ, ಉದಿತೇನ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಕ್ರಮದಿಂದ, ಸಂಪೂಜ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿಉಪಚರಿಸಿ, ತಂ-ಆತನಂ
ಕುರಿತು, ಅಮೃತಜುಷ್ವಯಾ-ಅಮೃತದಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಿತಯಾವಾಣ್ಯಾ-ಪ್ರಕೃತೋಚಿತವಾದಷ್ಟಭಾಷೆಯಿಂದ, ಅಭಿ
ಭಾಷ್ಯ-ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂಗಳಂವಿಚಾರಿಸಿ, ಪ್ರಾಹ-ನುಡಿದನು, ಪಭೋ-ಒಡೆಯನಾದನಾರದನೇ! ಭಗವತೇ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ತೇ
ನಿನಗೆ, ಕಿಂಕರವಾಮು ನಾವೇನಂಮಾಡಲಾವುವು ||೧೬|| [ಇಂತೆಂದಕೃಷ್ಣಂಗೆನಾರದಂಪೇಳುವನು.] ಉರುಗಾಯ-ಉತ್ತಮ
ನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನೇ! ಅಖಿಲಲೋಕನಾಥ-ಸಕಲಭುವನೇಶ್ವರನೇ! ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪನವಾದವಿಷ್ಟು ವೇ! ಜನೇಷುಸಕಲೇ
ಷು-ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಮೈತ್ರಿ-ವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ, ಖಲಾನಾಂ-ದುಷ್ಟರೊಳಗೆ, ದಮಃ-ಶಿಕ್ಷಣವೂ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ

ನಾಗಿ ಕಿರೀಟದಿಂದ ಸೇವಿತವಾದ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವನಪಾದಯುಗ್ಮವಂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಮುನಿಯಂ ತನ್ನ ದಿವ್ಯಪೀಠ
ದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದವನಾದನು ||೧೪|| ಯಾವವನಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನಜಲರೂಪವಾದ ಗಂಗೆಯು ಸಮಸ್ತತೀರ್ಥರೂ
ಪವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂತಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಾನು ಜಗದ್ಗುರುವಾದರೂ ಧರ್ಮಪಾಲಕರಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದುದರಿಂದ
ಮತ್ತು ಗುಣಂಗಳಂ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವನೆಂಬ ಯಾವನಾಮಧೇಯವುಂಟೋ ಅನಾಮಧೇಯವು ಅವ
ನಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ್ದರಿಂದ ಅನಾರದಮುನಿಯು ಪಾದಂಗಳಂ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನಂಗೆಯ್ದು ಅಪಾದೋದಕವಂ ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿ
ನಿಂದ ಧರಿಸಿದನು ||೧೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಪುರುಷನಾದ ಆದಿಪುನಿಯಾದ ನರನೆಂಬಯುಪಿಗೆ ಮಿತ್ರನಾದ
ವಾರಾಯಣನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉಕ್ತವಿಧಿಯಿಂದ ನಾರದಮುನಿಯಂ ಪೂಜಿಸಿ ಅಮೃತಮಯವಾದ ಅಮಿತವಾ
ಕ್ಯದಿಂದ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಆಗಮನವುಂಟಾಯಿತೆಂದು ಪ್ರಿಯವಚನವಂಪೇಳಿ, ಎಲೈ ಸಮರ್ಥನಾ
ದಮುನಿಯೇ! ಪೂಜ್ಯನಾದ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ನಾವು ಅವುದಂಗೆಯ್ವರಾಗಬೇಕೆಂದು ನುಡಿದನು ||೧೬|| ಆಗ ನಾರದ
ಮುನಿಯು ಪೇಳಿದನದಂತೆನೆ ಎಲೈಕೃಷ್ಣನೇ ಸ್ಥಿತಿರಕ್ಷಣಂಗಳಂ ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೋಸುಗ ನಿನ್ನ ಯಾ

ಖಲಾನಾಮ್ | ನಿತ್ಯಸಾಂಸಾರಜಗತ್ಸಿತ್ತಿರಕ್ಷಣಾಭ್ಯಾಂಸ್ವೈರಾವತಾರಉರುಗಾಯವಿದಾಮಸು
 ಪ್ತು || ೧೭ || ದೃಷ್ಟಂತವಾಂಭ್ರಿಯುಗಳಂಜನತಾಪವರ್ಗಂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಭಿರ್ಹೃದಿವಿಚಿಂತ್ಯಮಗಾಧಬೋ
 ಧೈಃ | ಸಂಸಾರಕೂಪಪತಿತೋತ್ತರಣಾವಲಂಬಂಧ್ಯಾಯಂಶ್ಚ ರಾಮ್ಯನುಗೃಹಾಣಯಥಾಸ್ತುತಿಸ್ಸಾಂ
 ತಿ || ೧೮ || ತತೋನ್ಯದಾವಿಕದ್ಗಹಂಕೃತ್ಯಪತ್ಯಾಽಸ್ಯನಾರದಃ | ಯೋಗೇಶ್ವರೇಶ್ವರಸ್ಯಾಂಗಯೋಗಮಾಯಾ
 ವಿವಿತ್ಸಯಾ || ೧೯ || ದೀವ್ಯಂತಮಹೈಸ್ತತ್ರಾಪಿಪ್ರಿಯಯಾಚೋದ್ಧವೇನಚ | ಪೂಜಿತಪರಯಾಭಕ್ತ್ಯಾ
 ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಸನಾದಿಭಿಃ || ೨೦ || ಪೃಷ್ಟತ್ಯಾ ವಿದುಷೇವಾಸಾಕದಾಯಾತೋಭವಾನಿತಿ | ಕ್ರಿಯಾತೇಕಿಂನು

ಅದ್ಭುತಂನೃಪ-ಆಶ್ಚರ್ಯವೇಅಲ್ಲವು. ತೇ-ನಿನ್ನ, ಸ್ವೈರಾವತಾರಃ-ಸ್ವೇಚ್ಛಾವತಾರವು, ಜಗತ್ಸಿ-ಪ್ರಪಂಚದ, ಸ್ಥಿತಿರಕ್ಷಣಾ
 ಭ್ಯಾಂ-ಧಾರಣವಾಲನಂಗಳೂಡನೆ, ನಿತ್ಯಸಾಂಸಾರ-ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೋನುಗವೇ(ಎ)ಮ, ವಯಂ-ನಾವು, ಸುಷುಂ-ಚೆನ್ನಾಗಿ, ವಿ
 ದಾಮ-ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವೆವು || ೧೭ || ಜನತಾಪವರ್ಗಂ-ಜನಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿನಿಮಿತ್ತವಾದಂಥಾ, ಅಗಾಧಬೋಧೈಃ-ಅಧಿಕಜ್ಞಾನ
 ವುಳ್ಳ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಭಿಃ-ಬ್ರಹ್ಮನುಮೊದಲಾದವರಿಂದ, ಹೃದಿ-ಚೆತ್ತದಲ್ಲಿ, ವಿಚಿಂತ್ಯಂ-ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕಂಥಾ, ಸಂಸಾರಕೂಪ
 ಪತಿತೋತ್ತರಣಾವಲಂಬಂ-ಜನಸಮರಣದುಃಖವೆಂಬ ಭಾವಿಯಲ್ಲದಿದ್ದವರು ಎದ್ದುಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರೋಪಾಯವಾಗಿರುವಂ
 ಥಾ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಅಂಪ್ರಿಯುಗಳಂ-ಚರಣಯುಗ್ತವು, ದೃಷ್ಟಂ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಧ್ಯಾಯ-ಅದರನ್ನು ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವನಾ
 ಗಿ, ಚರಾಮಿ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವೆನು. ಸ್ತುತಿಃ-ಈನಿನವು. ಯಥಾಸ್ತುತಿ-ಹೇಗೆನನಗುಂಟಾದೀತೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅನುಗೃಹಾ
 ಣ-ದಯೆಮಾಡು || ೧೮ || ಅಂಗ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ | ಸನಾರದಃ-ಆನಾರದಮುನಿಯು, ಯೋಗೇಶ್ವರೇಶ್ವರಸ್ಯ-ಧ್ಯಾನೋಪಾಯಸಿದ್ಧಿ
 ಗಳಂ ಸಮರ್ಥರಾದವರಿಗೊಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನ, ಯೋಗಮಾಯಾವಿವಿತ್ಸಯಾ-ಉಪಾಯದಮೋಪಕಂಕ್ಷೆಯಂ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ
 ಬಯಕೆಯಿಂದ, ತತಃ-ಆಬಳಿಕ, ಅನ್ಯತ್-ಮತ್ತೊಂದಾದ, ಕೃಷ್ಣಪತ್ಯಾಽಸ್ಯಗೇಹಂ-ಕೃಷ್ಣನಮಡದಿಯಮನೆೆಯನ್ನು, ಅವಿಚ
 ತ್-ಹೊಕ್ಕನು || ೧೯ || ತತ್ರಾಪಿ-ಆಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಿಯಯಾ-ಪತ್ನಿಯೊಡನೆಯೂ, ಉದ್ಧವೇನಚ-ಉದ್ಧವನೆಂಬಭಕ್ತನೊಡ
 ನೆಯೂ, ಅಜ್ಞೈಃ-ನೆತ್ತಗಳಿಂದ, ದೀವ್ಯಂತಂ-ವಗಡೆಯಾಡುತಿರುವವನಂಕಂಡನು ಪರಯಾಭಕ್ತ್ಯಾ-ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂ
 ದ, ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಸನಾದಿಭಿಃ-ಇದಿರದ್ದುಒಂದು ಗದ್ದುಗೆಯೆನಿಡುವುದು ಮೊದಲಾದ ಉಪಚಾರಂಗಳಿಂದ, ಪೂಜಿತಶ್ಚ-ಆ
 ರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂಆದನು || ೨೦ || ಅಸೌ-ಈನಾರದನು, ಅವಿಮುಷೇವ-ಅವಿಮುಷೇ ಯಿರುವವನಂತಿರುವಕ್ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಪೃಷ್ಟ
 ಶ್ಚ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನೂಆದನು. ಭರ್ವಾ-ನೀನು ಕದಾ-ಯಾವಾಗ, ಆಯಾತಃ-ಬಂದವನಾಗಿರುವಿ? ಪೂರ್ಣಾನಾಂ-ತುಂಬಿದವರಾ
 ದನಿಮಗೆ, ಅಪೂರ್ಣೈಃ-ತುಂಬಿದವರಲ್ಲದ, ಅಸ್ಮದಾದಿಭಿಃ-ನಾವುಮೊದಲಾದವರುಗಳಿಂದ, ಕಿನ್ನುಕ್ರಿಯೇತೇ-ವಿನುಲಪಚಾರಮಾ

ವಿಲಾಸಾವತಾರವುಂಟಾಯಿತೆಂದು ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವೆ ವಾಕಾರಣದಿಂದ ಸಕಲಲೋಕನಾಥನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
 ಸಕಲ ಜನಮಿತ್ರತ್ವವೂ ದುಷ್ಟರ ನಿಗ್ರಹವೂ ಸಹ ಇರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ || ೧೭ || ಎಲೈಹರಿಯೇ! ಜನಸ
 ಮೂಹಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷರೂಪವಾದ ಮತ್ತು ಅವಿತತ್ತ್ವವುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಲಾಯೋ
 ಗ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ದಾಂಟುವದಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ಇಂತಪ್ಪ
 ನಿನ್ನವಾದ ಯುಗ್ಯವು ನನ್ನಿರಿದ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಆಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು, ಆದರೂ ಆಪಾದ
 ಸ್ತುತಿಯು ನಿರಂತರವೂ ನನಗಂತಿರುವುದೋ ಅರಿತಿಯಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನಾಗು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಪಾದಯು
 ಗ್ಯವು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಧ್ಯಾನಂಗೈಯ್ಯತಲೇ ಸಂಚರಿಸುವನಾಗುವೆನೆಂದು ವಿಚ್ಛಿಸಿದನು || ೧೮ || ಎಲೈಪರೀ
 ಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಕೇಳು! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾರದನು ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಯೋಗಮಾಯೆಯಂ ತಿಳಿಯ
 ಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಮತ್ತುಯೋರ್ವಳ ಗೃಹವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು || ೧೯ || ನಾರದಮುನಿಯು
 ಆಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆಯೂ ಉದ್ಧವನೊಡನೆಯೂ ಕೂಡ ಪಗಡೆಯನಾಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೋ
 ಡಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಸನಾದಿಗಳಿಂದ ಪರಮಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು || ೨೦ || ಮತ್ತು ಈನಾರದನು ತಿಳಿಯದವ

ಪೂರ್ಣಾನಾಮಪ್ರಾಪ್ತೌ-ರಸ್ತದಾದಿಭಿಃ || ೧೦ || ತಥಾಪಿಬ್ರೂಹಿಣೋಬ್ರಹ್ಮಜನ್ಮೈತಚ್ಚೋಭನಂಕುರು |
ಸತುವಿಸ್ತಿತುತಾಘ್ರಯತಾಪ್ನೋಮಸ್ಯ ಸಗಾಧ್ಯೌಹವೌ || ೧೧ || ತತಾ ಪ್ರಾಚ್ಯಚವ್ಯಗೌವಿಂದಂಲಾಲಯಂ
ತುಶಿಕೋತಸುತಾಃ | ತತೋನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಗೃಹಪಶ್ಯಂತುಜ್ಞಾನಾಯಕ್ತತೋದ್ಭವಂ || ೧೨ || ಜಹ್ಯಂತಂಚವಿ
ತಾನಾಗ್ನೀತಯಜಂತಂಪಂಚಭುರ್ವಾಖ್ಯೇಭೋಜಯಂತಂದ್ವಿಜಾಕಾ ಪಿಭುಂಜಾನಮವಶಪಿತವು ||
ಕ್ವಾಪಿಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸೀನಂಜಪಂತಂಬ್ರಹ್ಮಪಾಗ್ಯತಮ | ವಿಶತ್ರಚಾಸಿಚರ್ಮಭ್ಯಾಂಚರಂತಮಪಿವ
ತ್ಯುಸು || ೧೩ || ಅಶ್ವೈರಪ್ರೈರ್ಗಜೈಃ ಕ್ವಾಪಿವಿಚರಂತಂಗದಾಗ್ರಜಮ | ಕ್ವಚಿಚ್ಛಯಾನಂಪದ್ಯಂ

ದಲ್ಪಡುತ್ತೆ, ಇತಿ-ಇಂತೆನುತಲೂ || ೧೦ || ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದನಾರದನೇ! ತಥಾಪಿ-ಹಾಗಾದರೂ, ಸಂ-ನಮಗೆ, ಬ್ರೂಹಿ-
ಜೇಳು, ವಿತಪ್ತ-ಈಸಮ್ಯಕ್ವೆಂಬುವಿಕೆಯನ್ನು, ಶೋಭನಂ-ಶುಭವುಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಕುರು-ಮಾಡು ಎನುತಲೂ ಕೇಳು ಟ್ಟನು,
ಸತು-ಅನಾರದನಾದರೋ, ವಿಸ್ತಿತ-ಆಶ್ಚರ್ಯಪುಂಟಾದವನಾಗಿ, ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ತಾಪ್ನೋ-ಸುಮ್ಮನೇ, ಆನ್ಯದ್ಯ-ಏ
ಪಂ-ಮತ್ತೊಂದುಮನೆಯೆಂಕುರಿತು, ಅಗಾತ್-ಹೋದನು || ೧೧ || ತತ್ರಾಪಿ-ಅಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಸುತಾಃ-ಮಕ್ಕಳಾದ, ಶಿಕೋ
ಬಾಲಕರನ್ನು, ಲಾಲಯಂತಂ-ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವ, ಗೋವಿಂದಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಚವ್ಯ-ಕಂಡನು, ತತಃ-ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಅ
ನ್ಯೋ-ದೇರೆಯಾದ, ಗೃಹೇ-ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಮಜ್ಞನಾಯ-ವಿನಾಯಲೋಸುಗ ಕೃತೋದ್ಯಮಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನ ಪು
ಕ್ತೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಪಶ್ಯತ್-ನೋಡಿದನು || ೧೨ || ವಿತಾನಾಗ್ನೀ-ಅಪವನೀಯಾದಿವೈವಿಕಾಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ, ಜಹ್ಯಂತಂಚ-ಹೋಮವಂಗೈ
ಯುತಿಸುವವನನ್ನೂ, ಪಂಚಭಿರ್ವಾಖ್ಯೇ-ವಾರಾದಿಪಂಚಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಗಳಿಂದ, ಮಜಂತಂ-ದೇವಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳಿರುವವನನ್ನೂ
ದ್ವಿಜಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು, ಭೋಜಯಂತಂಚ-ಉಪವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನೂ, ಕ್ವಾಪಿ-ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದುಕಡೆ, ಅವಶೇಷಿತಂ-
ಪೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜೆಯೆಂಬ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕವನ್ನನ್ನು, ಭುಂಜಾನಂ-ಊಣಿಸುತ್ತಿರುವಕ್ತೃಷ್ಣನನ್ನೂ || ೧೩ || ಕಾಪಿ-ಒಂದಾ
ಮೊಂದುಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಸಂಧ್ಯಾಂ-ಸಂಧ್ಯಾಕರ್ತವನ್ನು, ಉಪಾಸೀನಂ-ಅನುಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನೂ, ವಾಗ್ಯತಂ-ಲೋಕವ್ಯವಹಾರ
ದಲ್ಲಿ ಮೌನವ್ರತವನಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮ-ವೇದಮಂತ್ರವನ್ನು, ಜಪಂತಂ-ಪಠಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನೂ, ವಿಕತ್ರ-ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ವತ್ಸಾಃ
-ದಾರಿಗಳೂಳು, ಅನಿಚರ್ಮಭ್ಯಾಂ-ಕತ್ತಿಗುರಾಣಿಗಳೊಡನೆ, ಚರಂತಮಪಿ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವವನನ್ನೂ || ೧೪ || ಕಾಪಿ-ಎಲ್ಲಿಯೋ
ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಅಶ್ವೈಃ-ಕುದುರೆಗಳಿಂದಲೂ, ರಥೈಃ-ತೇರುಗಳಿಂದಲೂ, ಗಜೈಃ-ಒನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಚರಂತಂ-ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿ
ರುವ, ಗದಾಗ್ರಜಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ಕ್ವಾಪಿ-ಓಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ, ಪರ್ಯಂಕೇ-ಮಂಚದೊಳು, ಕಯಾನಂ-ಮಲಗಿರುವವನನ್ನೂ, ಪಂ

ನೆಂತೆಯಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ” ನೀನು ಯಾವಾಗಬಂದೆ? ಪೂರ್ಣವಾದ ಸಮ್ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಿಗೇ ಅಪೂರ್ಣವಾದ ನೆ
ಮ್ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಿಂದ ಏನುಮಾಡಲ್ಪಡುವುದು? || ೧೦ || ಎಲೈಮಾನಯೇ! ಅದರೂ ಬಂದಕಾರ್ಯವು ನನಗೆ ನಿರೂಪಿಸು
ವನ್ನಜನ್ಯವು ಸಫಲಂಗೆಯ್ಯುವಾಗು, ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ನಾರದಮುನಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ಚತುರ್ಮುಖವು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ಮೌನವಿಂದಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಗೃಹವನೆಯ್ದಿದನು || ೧೧ || ನಾರದನು ಆಗ್ಯಹದ
ಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಶಿಕುಗಳಾದ ಪುತ್ರರಂ ಲಾಲಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನಾಗಿ ಕಂಡನು. ಆಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದುಮ
ನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವವನನ್ನಾಗಿ ಕಂಡನು || ೧೨ || ಮತ್ತು ನಾರದನು
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಹೋಮಂಗಳಂ ಗೆಯ್ಯುವವನನ್ನಾಗಿ ಕಂಡನು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳು
ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಂಗಳು ಗೆಯ್ಯುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆಯೊಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನವಂ ಮಾಡಿ
ಸುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭುಕ್ತಶೇಷವನ್ನು ಭುಜಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಕು
ಡನು || ೧೩ || ಮತ್ತು ಒಂದೆಡೆಯೊಳು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನವಂ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೊಳು ಮೌನವ್ರತವಂ ಗಾಯತ್ರೀಜ
ಪವಂ, ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುದ್ಯಾಯುಧವಿಹಾರವಂ, ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ || ೧೪ || ಮತ್ತು ಅಶ್ವ
ಗಜರಥಾದಿಗಳಿಂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಮತ್ತೊಂದುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಚದೊಳು ಪವನಿಸಿ

ಕೆಸ್ತಯಮಾನಂಚವಂದಿಭಿಃ ||೮೬|| ಮಂತ್ರಯಂತಂಚಕಸ್ತಿಂಶ್ಚಿನ್ಮಂತ್ರಭಕ್ತ್ಯಾದ್ಧವಾದಿಭಿಃ | ಜ
ಲಕ್ರೀಡಾರತಂಕ್ಯಾಪಿವಾರಮಾಖ್ಯಾಭಿರಾಸ್ತುತಮ್ ||೮೭|| ಕುತ್ರಚಿದ್ವಿಜಮುಖ್ಯೇಭ್ಯೋದದತಂಗಾ
ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ | ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಾಸಿಶ್ಯಂತ್ಯಂತಮಂಗಲಾನಿಚ ||೮೮|| ಹಸಂತಂಹಾಸ್ಯಕಥಯಾಕ
ದಾಚಿತ್ಪ್ರಿಯಯಾಗೃಹ | ಕ್ಯಾಪಿಧರ್ಮಂವಮಾನಮರ್ಥಕಾಮಾಚಕುತ್ರಚಿತೆ ||೮೯|| ಧ್ಯಾಯಂತ
ಮೆಕತಾತ್ರಾನಂಪುರಮ್ ||೯೦|| ಕೃತೇವ || ಕುಶೂಪಂತಂಗುರುಂಕ್ಯಾಪಿಕಾಮೈರ್ಭೂಗೈಸ್ಸಪರೈ
ಯಾಃ ||೯೧|| ಕುರ್ವಂತುನಿಗ್ರಹಂಕೈಶ್ಚಿತ್ಸಂಧಿಂಜಾನ್ಯತ್ರಕೇವಮ್ | ಕುತ್ರಾಪಿಸಹರಾಮೇಣಚಿಂತಯಂ

ದಿಭಿಃ-ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರಿಂದ, ಸ್ತುತಯಮಾನಂಚ-ಕೋಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನನ್ನೂ ||೮೬|| ಕೆಸ್ತಿಂಶ್ಚಿ-ಒಂದಾನೋಂದೆಯೊಳು,
ಉದ್ಧವಾದಿಭಿಃ-ಉದ್ಧವನಮೊದಲಾಗಿವುಳ್ಳ, ಮಂತ್ರಿಭಿಃ-ಆಲೋಚಕರೊಡನೆಯೂ, ಮಂತ್ರಯಂತಂಚ-ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿ
ರುವವನನ್ನೂ, ಕ್ಯಾಪಿ-ಒಂದೆಡೆಯೊಳು, ವಾರಮಾಖ್ಯಾಭಿಃ-ಸೂಳೆಯರಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ, ಅವೃತಂ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವನ
ನ್ನೂ, ಜಲಕ್ರೀಡಾರತಂ-ನೀರಾಟದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವವನನ್ನೂ ||೮೭|| ಕುತ್ರಚಿ-ಒಂದುಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯೇಭ್ಯಃ-
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ-ಜನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಗಾಃ-ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ದದತಂ-ಕೊಡುತ್ತಿರುವವನನ್ನೂ,
ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಾನಿ-ಪೂರ್ವಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಪುರಾಣವಾರ್ತೆಗಳನ್ನೂ, ಮಂಗಲಾನಿಚ-ಶುಭವಾದಸುದ್ದಿಗಳನ್ನೂ, ಪುಣ್ಯಂತಂ
ಕೇಳುತ್ತಿರುವವಕ್ಕಪ್ಪನ್ನನ್ನೂ ||೮೮|| ಕದಾಚಿ-ಒಂದಾನೊಂದುಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಗೃಹೇ-ಮನೆಯೊಳಗೆ, ಪ್ರಿಯ-ಪಟ್ಟಿಯೊಡನೆ,
ಹಾಸ್ಯಕಥಯಾ-ನಗನರದಪ್ರಸಂಗದಿಂದ, ಹಸಂತಂ-ನಗುತ್ತಿರುವವನನ್ನೂ, ಕ್ಯಾಪಿ-ಒಂದುಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಂ-ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ
ವನ್ನೂ, ಸೇವಮಾನಂ-ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನೂ, ಕುತ್ರಚಿ-ಒಂದೆಡೆಯೊಳು, ಅರ್ಥಕಾಮಾಚ-ಫನಭೋಗಂಗಳನ್ನೂ, ಸೇವ
ಮಾನಂ-ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವಕ್ಕಪ್ಪನ್ನನ್ನೂ || ೯೦ || ಏಕತ್ರ-ಒಂದುಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕೃತೇಃ-ಮಾಯೆಗಿಂತಲೂ, ಪರಾ
ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ, ಪುರುಷಂ-ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನಾಗಿ, ಆತ್ಮಾನಂ-ಕಾರೀರಕನಾದ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನನ್ನೂ, ಧ್ಯಾಯಂತಂ-ಐಕ್ಯಾನು
ಸಂಧಾನದಿಂದ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವ ಯೋಗಿಯೊಡಕ್ಕಪ್ಪನ್ನನ್ನೂ, ಕ್ಯಾಪಿ-ಎಲ್ಲಿಯೋಒಂದೆಡೆಯೊಳು, ಕಾಮೈಃ-ಪ್ರೇಮದವಸ್ತುಗಳ
ಯೊಳು, ಜೋಗೈಃ-ಸುಖಂಗಳಿಂದಲೂ, ಸಪರೈಯಾ-ಪೂಜೆಯಿಂದಲೂ, ಗುರುಂ-ತನ್ನ ಅಜ್ಞಾನವಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಹಿರಿಯನ
ನ್ನೂ, ಕುಶೂಪಂತಂ-ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವವಕ್ಕಪ್ಪನ್ನನ್ನೂ ||೯೦|| ಅನ್ಯತ್ರ-ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಕೃಶ್ಚಿ-ಕೆಲವರೊಡನೆ, ವಿಗ್ರ
ಹಂ-ಜಗಳವನ್ನೂ, ಕೈಶ್ಚಿ-ಕೆಲವರೊಡನೆ, ಸಂಧಿಂಚ-ಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ, ಕುರ್ವಂತಂ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಕೇವಂ-ಕೃಪಣ
ನನ್ನೂ, ಕುತ್ರಾಪಿ-ಎಲ್ಲಿಯೋಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ರಾಮೇಣನಹ-ಬಲಭದ್ರನೊಡನೆ, ಸತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರ, ಶಿವಂ-ಭದ್ರವನ್ನೂ,
ಚಿಂತಯಂತಂ-ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನೂ ||೯೧|| ಪುತ್ರಾಣಾಂ-ಗಂಡಮಕ್ಕಳಿಗೂ, ಮತೀಶ್ವರಾಣಾಂಚ-ಜ್ಞಾನವಕ್ಕಳಿಗೂ,

ರಾವನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಒಳೆಯೊಂದು ಭವನದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರಿಂ ಸ್ತುತಿಪಲ್ಪಡುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ, ||೮೬|| ಇ
ನ್ನೊಂದೆಡೆಯೊಳು ಉದ್ಧವಾನಿ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಮ
ತ್ತೊಂದು ಗೃಹದಲ್ಲಿ ವೇದಂಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಪಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಇನ್ನೊಂದು ತಾವಿನಲ್ಲಿ ಜಲ ಕ್ರೀಡಾ
ಸಕ್ತನನ್ನಾಗಿಯೂ, ||೮೭|| ಮತ್ತೊಂದು ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕೃತ ಗೋಪುಗಳಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಂ ಗಯ್ಯನ
ನ್ನಾಗಿಯೂ, ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಾದಿಗಳಂ ಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ಯನನ್ನಾಗಿಯೂ, ||೮೮|| ಅನ್ಯತ್ರ ಕಾಂತೆಯೊಡನೆ ಹಾ
ಸ್ಯಕಥಾಸಕ್ತನಾಗಿ ನಗುತ್ತಿರುವವನಂ, ಅಪರತ್ರ ಧರ್ಮಾಚರಣ ಶೀಲನಂ, ಇತರತ್ರ ಅರ್ಥಕಾಮಸೇವಿಯಂ,
||೮೯|| ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಪರನಾದ ಪರಮ ಪುರುಷನಾದ ಆತ್ಮನಂ ಧ್ಯಾನಂಗೆಯ್ಯನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಮ
ತ್ತೊಂದು ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಭೋಗಂಗಳಂ ಗುರುಕುಶೂಪ್ರವಿಯಂ ಮಾಡುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ ||೯೦|| ಮ
ತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಡನೆ ಕಲಹಂಗೆಯ್ಯನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನೊಡನೆ ಸ್ವಪನ
ರ ಜ್ಞೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ, ||೯೧|| ಮತ್ತು ಪುತ್ರರಿಗೆ ಪುತ್ರಿಯರಿಗೂ ಉಚಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆವರ

ತಂಸತಾಂಶಿವಮ್ ||೩೦|| ಪುತಾಶ್ರಾಂತಮಹಿತ್ಯಾಶ್ರಾಂತಂ ಚಕಾಲೆನಿಧ್ಯುಪಯಾಪನಮ್ | ದಾರ್ಪೈರ್ವೈಸ್ತತ್ಸ
 ದೃಶ್ಯೈಕಲ್ಪಯಂತಂನಿಭೂತಿಭಿಃ ||೩೧|| ಪುಸ್ತಾಪನೋಪಾನಯನೈರಪತ್ಯಾಸಾಂಮಹೋತ್ಸವಾಃ |
 ವೀಕ್ಷ್ಯಯೋಗೈಶ್ಚರೇಶಸ್ಯಯಮ್ಪಾಂಲೋಕಾವಿನಿಸ್ತೀರಿ ||೩೨|| ಯಜಂತಂಸಕಲಾಃ ಕದವಾಃ ಕ್ವಚಿತ್ಕೃತಂ
 ಭಿರೂರ್ಜಿತೈಃ | ಪೂರೈರಯಂತಂಕೃತಿದ್ಧುರ್ಮಂಕೂಪಾಢಾಪಾಲಯಾದಿಭಿಃ ||೩೩|| ಚರಂತಂವೈಗಯಾಂ
 ಕ್ವಾಪಿಹಯಮಾರುಹ್ಯನೈಂಧವಮ್ | ಘ್ನಂತಂತತಃಪಶೂಮಧ್ಯಾಪರೀತಯದಃಪುಂಗವೃ ||೩೪||
 ಅವ್ಯಕ್ತಲಿಂಗಂಪ್ರಕೃತಿವ್ಯಂತಃಪುರಚರಾದಿಷು | ಕ್ವಚಿತ್ಚರಂತಂಗೆಹಮತತ್ತದ್ಭಾವಬ ಭುತ್ಸಯಾ ||

ಕಾಲೇ-ಯೋಗ್ಯವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯುಪಯಾಪನಂ-ಕಾಶ್ಚೋಕ್ತವಿಧಾನದಿಂದ ಉಪನಯನವಿವಾಹಾದಿಗಳನ್ನೂ, ತತ್ಸದ್ಭೃತ್ಯಃ-
 ಅವರಿಗೆಸರಿಯಾದ, ದಾರ್ಪೈ-ಹೆಂಡತಿಯರಿಂದಲೂ, ವಪೈಃ-ಗಂಡಂದಿರಿಂದಲೂ, ವಿಭೂತಿಭಿಃ-ವಿಭವಗಳೊಡನೆ, ಕಲ್ಪಯಂತಂ-
 ಭಜನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ||೩೦|| ಯೋಗೇಶ್ವರೇಶಸ್ಯ-ಉಪಾಯಶಕ್ತಿಗಳೊಡೆಯರಿಗಧಿಪನಾದಕೃಷ್ಣನ, ಯಷಾಃ-
 ಯಾವ, ಅಪತ್ಯಾಸಾಂ-ಮಕ್ಕಳ, ಮಹೋತ್ಸವಾಃ-ವೈಭವಗಳನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಲೋಕಾಃ-ಜನಂಗಳು, ವಿನಿಸ್ತೀರೇ-
 ವಿಸ್ತಾರವುಂ ಪಡೆದವೋ? ತೇಷಾಂ-ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ಥಾಪನೋಪಾನಯನೈಃ-ಪ್ರಸ್ಥಾಪನ-ಹೆಮ್ಮೆಗಳನ್ನೂ ಅಳಿಯಂದಿರ
 ನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಿಕೆ, ಉಪಾನಯನ-ಮರಳಿಕರತರುವಿಕೆಗಳಿಂದ, ಮಹೋತ್ಸವಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ||೩೧||
 ಕ್ವಚಿತ್-ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ, ಉರ್ಜಿತೈಃ-ನಮ್ಮದ್ದಂಗಳಾದ, ಕ್ರತುಭಿಃ-ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ, ಸಕಲಾಃ-ಎಲ್ಲಾ-ಸಮಸ್ತದೇವತೆಗಳ
 ನ್ನೂ, ಯಜಂತಂ-ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ಕ್ವಚಿತ್-ಒಂದಾನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ, ಕೂಪಾಪಾಲಯಾದಿಭಿಃ-ಭಾಮಿಗಳೂ
 ಪೋಷಕಗಳು ಮನೆಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಧರ್ಮಂ-ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ, ಪೂರೈರಯಂತಂ-ತಂದಿಸುತ್ತಿರುವಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ||೩೨||
 ಕ್ವಾಪಿ-ಒಂದುಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಸೈಂಧವಂ-ಸಿಂಧುದೇಶದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿದ, ಪಯಂ-ಕುದುರೆಯನ್ನು, ಆಶುಕೈ-ಎರಿ, ಮೃಗಯಾಂಚರಂತಂ
 ಬೇಂಟೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಿರುವಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ತತಃ-ಅದರದೇಯಿಂದ, ಮೇಧಾರ್ಯ-ಶುದ್ಧಂಗಳಾದ, ಪಶೂ-ಯಜ್ಞಾರ್ಪಣಂತು
 ಗಳನ್ನೂ, ಘ್ನಂತಂ-ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ಯದ-ಪುಂಗವೈಃ-ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದ, ವರೀತಂ-ಬಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಕೃಷ್ಣ
 ನನ್ನೂ ||೩೩|| ಅಂತಃಪುರಚರಾದಿಷು-ರಾಣಿವಾಸದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವವರೇಮೊದಲಾದ, ಪ್ರಕೃತಿಷು-ವಾಮರಜನಂಗಳಲ್ಲಿ, ಅವ್ಯಕ್ತ
 ಲಿಂಗಂ-ಕುಚ್ಚರಚಿಹ್ನೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗದಂತೆ ಹೇಳಿವೇಷದಿಂದ ಅಡಗಿರುವನಾಗಿ, ಕ್ವಚಿತ್-ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ, ಗೇಹೇಷು-ಮನೆ
 ಗಳಲ್ಲಿ, ಚರಂತಂಚ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ಕಂಡನು, ತತ್ತದ್ಭಾವಮುಭುತ್ಸವಾ-ಆಯಾರೂಪವೀಲಾಪಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು

ಮನೆಗೆ ತಕ್ಕಕನ್ಯಾವರ ನಿಶ್ಚಯಂಗೆಯ್ದು ಯಥಾವಿಧಿಯಿಂದ ವೈಭವ ದೊಡನೆ ವಿವಾಹಂಗಳಂ ಬೆಳೆಸುತ್ತಲಿರುವನ
 ನ್ನಾಗಿಯೂ ||೩೦|| ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅಳಿಯಂದಿರು ಮೊದಲಾದವ
 ರ ಮಹೋತ್ಸವಂ ಗಳಂ ನೋಡಿ ಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತ ಜನರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟರೋ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮ
 ಕ್ಕಳು ಅಳಿಯಂದಿರು ಮೊದಲಾದವರಂ ತನ್ನ ಗೃಹದಿಂದ ಅವರವರ ಗೃಹಂಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಮರಳಿಕರ
 ತರುವುದು ಸಮ್ಯಾಗನಿಸುವುದು ಆರೈವುದು ಇಂತಾಲೋಕವಿಡಂಬನವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಮಹೋತ್ಸವಂಗಳ
 ಳಂ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಲಿರುವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಕಂಡನು ||೩೧|| ಮತ್ತು ನಾರದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಒಂದು ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಉ
 ತ್ಕೃಷ್ಟಂಗಳಾದ ಕ್ರತುಗಳಂ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಂ ಗಂಠೋಪವೇಷಿಸುತ್ತಲಿರುವನನ್ನಾಗಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಗೃಹದಲ್ಲಿ
 ಕೂಲೋಪೋದ್ಯಾನ ವೇವಾಲಯಾದಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನ ರೂಪವಾದ ಪೂರ್ತವೆಂಬ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವನ
 ನ್ನಾಗಿಯೂ, ||೩೨|| ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಧು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಉತ್ತಮಾತ್ಮವನೇರಿ ಬೇಂಟೆಯಾಡು
 ತ ಯಾದವ ಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಂಗಳಾದ ಮೃಗಂಗಳಂ ಸುಹರಿಸುತ್ತಲಿರುವನನ್ನಾಗಿಯೂ
 ||೩೩|| ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಂ ರಾಜ್ಯಮಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತಃಪುರಗೃಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರವ
 ರ ಆಶಯಂಗಳಂ ತಿಳಿಯಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ವೇದದಿಂದ ಅಜ್ಞಾದನಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟು ಸುಚರಿಸುತ್ತಲಿರು

ಅಧೋವಾಚಹೃಷೀಕೆತುನಾರದಃಪ್ರಹಸನ್ನಿವ | ಯೋಗಮಾಯೋದಯಂವೀಕ್ಷ್ಯಮಾನುಷೀವೀಯಾ
ಮೋಗತಿಮ್ ||೩೩|| ವಿದಾಮಯೋಗಮಾಯಾಂತಮದರ್ಶಾಮಪಿಯೋಗಿನಾಮ್ | ಯೋಗೈಶ್ವರಾತ್ಮನಿ
ಭಾರ್ತಾಂಭವತ್ವಾದನಿವೇವಯಾ ||೩೪|| ಅನುಜಾನೀಹಿಮಾಂಕೃತ್ಯೈಲೋಕಾಂನೈಯಶನಾಪುತ್ರಾಃ |
ಪಶ್ಯತಾಮಿತವೋದ್ಗಾಯಾ ಲೀಲಾಭವನಪಾವನೀಃ ||೩೫|| ಶ್ರೀಭಗವಾಃ | ಬ್ರಹ್ಮೈಧರ್ಮಸ್ಯವಕ್ತಾ
ಹಂಕರಾತವನುಮೋದಿತಾ | ತಪ್ತಿಕ್ಷಯಲೋಕಮಿಮಮಾಸ್ಥಿತಃಪುತ್ರಮಾಖದಃ ||೪೦|| ಶ್ರೀಕುಕಃ ||

ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬಬಯಕೆಯಿಂದ ||೩೩|| ಅಧ-ಅಮೇಲೆ, ನಾರದ-ದೇವರುಷಿಯು, ಯೋಗಮಾಯೋದಯಂ-ಜಗನ್ನೋಹಕೋಪಾ
ಯತಂತ್ರವಿರ್ಭಾವವನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಮಾನುಷೀಂಗೆತಿಂ-ಮನುಷ್ಯಲೀಲೆಯನ್ನು, ಈಯುಷಿ-ಹೊಂದಿರುವ, ಹೃಷೀಕೇ
ಕಂ-ಇಂದ್ರಿಮಾಭಿಮಾನಿವೇವಕ್ಯಗಳೊಡೆಯನಾದಹೃಷ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ನಗುತ್ತಿರುವನಂತೆ, ಉವಾ
ಚ-ನುಡಿದನು ||೩೪|| ಹೇಯೋಗೈಶ್ವರ-ಎಲೈಮಹಾಮಾಯೋಗೋಡೆಯನೇ! ಯೋಗಿನಾಮಪಿ-ನಿನ್ನಧ್ಯಾನವೈಶ್ವರಿಗೊಳಗೂಡ, ದುರ್ದ
ರ್ಶಾಂ-ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆಯಿರುವ, ತೇ-ನಿನ್ನ. ಯೋಗಮಾಯಾರಿ-ಜಗನ್ನೋಹಕೋಪಾಯಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಭವತ್ವಾ
ದನಿವೇವಯಾ-ನಿನ್ನ ಚರಣಂಗಳಂ ನೇವಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಆತ್ಮೈ-ನನ್ನಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಅಧವಾ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಭಾರ್ತಾಂ-ಸ
ತ್ಯವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕವಾಗಿತ್ತೋರುತ್ತಿರುವ ಮಿಥ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ, ವಿದಾಮ-ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವವು (ಆಜ್ಞೆಹೊರತು ಸ
ತ್ಯವಾದನಿನ್ನ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆತಿವರಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದುಭಾವವು.) ||೩೪|| ಹೇಕೃಷ್ಣ-ಅವಿದ್ಯಾಬಂಧಪರಿಹಾರಕನಾದ
ಈಶ್ವರನೇ! ಮಾಂ-ನಿನ್ನ ಲೀಲಾಮಾನುಷನುಖನಿಂದ ಮೋಹಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನನ್ನು, ಅನುಜಾನೀಹಿ-ಹೊರಟುಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ
ಸಮ್ಯಗ್ತಿಸು. ಭವನಪಾವನೀಃ-ಲೋಕಂಗಳಂಕುಡ್ಡಿಗಳಿಸುತ್ತಿರುವ, ತವಲೀಲಾಃ-ನಿನ್ನ ಲೀಲಾಸಗಳನ್ನು, ಉದ್ಗಾಯಾ-ಘಟ್ಟ
ಯಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ತೇಯಶನಾ-ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ, ಅಪುತ್ರಾಃ-ಮುಳುಗಿರುವ, ಲೋಕಾಃ-ಭುವನಂಗಳಲ್ಲಿ, ಪರ್ಯ
ಟಾಮಿ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವೆನು ||೩೫|| [ಭಗವದ್ವಚನವು] ಬ್ರಹ್ಮೈ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ! ಆಹಂ-ನಾನು, ಧರ್ಮಸ್ಯ-ಪರ್ಮಾಶ್ರಮಧರ್ಮ
ವನ್ನು, ವಕ್ತಾ-ಹೇಳುವನೂ, ಕರ್ತಾ-ಮಾಡುವನೂ, ತವನುಮೋದಿತಾ-ಅದರನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ಸಂತೋಷಿಸುವವನೂ, ಅಗಿ
ದ್ದೇನೆ. ತತಃ-ಆಕಾರಾದಿಂದ, ಇಮಂಲೋಕಂ-ಈನರಲೋಕದಪ್ರಾಣಿವರ್ಗವನ್ನು, ಪಿಹ್ಯಾ-ನನ್ನಂತೇನಿವುಧರ್ಮದ್ಧರಾಗಿ
ಆಚಾರಿಸಿಯೆಂದು ಬುದ್ಧಿಕಲಿಸುವನಾಗಿ, ಆಸ್ಥಿತಃ-ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ನಾಗರ್ಷಿಸು ಪುತ್ರ-ಮಗುವಾದನಾರ
ದನೇ! ಮಾಖದಃ-ತತ್ತ್ವವಂತಿಳಿಸದೆ ಮೋಹಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಿಯೆಂದು ದುಃಖಿಸಬೇಡ ||೪೦|| (ಕುಕವಚನವು.) ಇತಿ-ಈವೇರೆ,
ಅದಿಷ್ಟಾಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟು, ಗೃಹಮೇಧಿನಾಂಸದ್ಧರ್ಮಾಃ-ಗೃಹಸಾಧ್ಯಶ್ರಮಿಗಳ ಉತ್ತಮಧರ್ಮಗಳನ್ನು, ಅಚರಂತಂ-ಅನುಷ್ಠಿ

ವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಕಂಡನು ||೩೩|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾರದ ಮುನಿಯು ಮನುಷ್ಯಲೀಲೆಯನೆಯ್ದಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯ
ಯೋಗಮಾಯಾ ಪ್ರಭಾವವು ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುರಿತಂತು ನುಡಿದನು ||೩೩||
ಎಲೈ ಯೋಗೈಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ನೋಡಲಶಕ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪಾದ ಸೇ
ವೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ನಿನ್ನ ಯೋಗಮಾಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ನಾವು ತಿಳಿದವರಾಥೆ
ವೇ ಹೊರತು ನಿನ್ನ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ನಾವು ಅರಿತವರಾಗಲಿಲ್ಲ ||೩೪|| ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನನ್ನನ್ನು ಅಜ್ಞಾಪಿಸುವ
ನಾಗು, ನಾನು ಲೋಕಪಾವನವಾದ ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಗಾಂಧ್ಯಯುತ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಂಗಳಾ
ದ ಲೋಕಂಗಳು ಸಂಚರಿಸುವನಾಗುವೆನು ||೩೫|| ಇಂತೆಂಬ ನಾರದನ ಬಿನ್ನಹವಂ ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಭಗವಂತನು ನು
ಡಿದನವೆಂತೆನೆ ಎಲೈ ಮುನಿಯೇ! ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಪವೇಶಂಗೆಯ್ಯನೂ, ಅದರನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಂಗೆಯ್ಯನೂ, ಮ
ತ್ತು ಅದಂ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸುವವರೂ, ನಾನೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಲೋಕವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವನಾಗಿ ಈ ಲೋಕ
ಧರ್ಮಲ್ಲಿದೇನೆಯೇ ಹೊರತು ಇದು ಸರಮಾರ್ಥವಲ್ಲವು. ಎಲೈ ಮಗುವಾದ ನಾರದನೇ ಆಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು
ಮೋಹವನೆಯ್ದ ಬೇಡ ||೪೦|| ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ಕೇಳು, ಹೀಗೆ ಭಗವಂತನಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನು

ಇತ್ಯಾಚರಂತಂ ಸದ್ಧರ್ಮನಾದಿಪ್ಪಾತ್ಯಗೃಹಮಧಿನಾಮ್ | ತಮೆವಸರಗೇಹವನಂತಮೇಕದದರ್ಶಕ ||
 ಕೃಷ್ಣಸ್ಥಾನಂತವೀರ್ಯಸ್ಯಯೋಗಮಾಯಾಮಹೋದಯಮ್ | ಮುಹುರ್ತ್ಯಪ್ಪಾನ್ಮುನಿರಭೋದಿಸ್ತಿಸ್ತಿ
 ತೋಜಾತಕೌತುಕಃ || ೮೨ || ಇತ್ಯರ್ಪಕಾಮಧವೈವ-ಕೃಪೆಣಾಶ್ರದ್ಧಿತಾತ್ಮನಾ | ಗಮ್ಯಕ್ಸುಭ ಜಿತಃ
 ಪ್ರೀತಸ್ತಮೆವಾನುಗ್ಮೂರಕಯಯೌ || ೮೩ || ವಿವಂಮನುಪ್ಯಪದವೀಮನ-ವಗ್ತಮಾನೋನಾರಾಯಣೋ
 ಬಿಲಭವಾಯಾಗೃಹೀತಕಸ್ತಿಃ | ರಮಿಂಗಮೋಡಕಹಸ್ತವರಾಂಗನಾನಾಂಗವೀಡನಾಹೃದನೀಕ್ಷಣ
 ಹಾಸಪಾಪ್ಪಃ || ೮೪ || ಯಾ ಲಹವಿಶ್ವವಿಲಯೋದ್ಭವವೃತ್ತಿಹೇತುಕರಾತ್ರಾಣ್ಯನಸ್ಯವಿವಯಾಣಿಹರಿಶ್ಚಕಾ

ಸುತ್ತಿರುವ, ತವೇಕಮೇವ-ಅಕ್ವಪ್ಪನೋರ್ವನನ್ನೇ, ಸರ್ವಗೇಹೇಮು-ಎಲ್ಲಾಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸಂತರ-ಇರ.ವನನ್ನಾಗಿ, ದುರ್ವ-ಕಂಡನು, ಹೇ-ಅಕ್ವಯ್ಯವು ||೪೧|| ಮುಸಿ-ಇಂತಿತನಾದ ದೇವಮುನಿಯು. ಅನಂತವೀರ್ಯಸ್ಥ-ಅಪರಿಮಿತಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಥ-ಸರಮೇಶ್ವರನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ, ಯೋಗಮಾಯಾಮಹೋದಯಂ-ಜಗನ್ನೋಹಕೋ(ಪಾಪ.ತಂತ್ರಾ)ವಿಷ್ಣುರೂಪನು, ಮುಹುಕಿ-ಮರಳಿಮರಳಿಯೂ, ದ್ವ್ಯಪ್ಪಾಸ್ವಿನಿ-ನೋಡಿ-ವಿನ್ಯಾತ-ಅದ್ಭುತವುಂಟಾದವನೂ. ಇಂತಕೃತುಕುಕಿ-ತತ್ತ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿತ್ತಿಟ್ಟಿರುವವನೂ, ಇಭೂತ-ಆದನು||೪೨||ಇತಿ-ಮೀಗೆ, ಅರ್ಧಕಾಮಧರ್ವೇಷ-ಅರ್ಧ-ಧನಾದ್ಯುಪಭೋಗಂಗಳೆ, ಕಾಮವಿಜಯಾನಂದಾನುಭವಗಳ, ಧರ್ಮೇಮ-ಪರ್ವಾಶ್ವಮಧ್ಯಂತಂಗಳೆ, ಸಂಪಾದನಂಗಳಲ್ಲಿ, ಶ್ರದ್ಧಿತಾತ್ಮನಾ-ಆವ್ಯಾಪಾಗಿ ನೆಚ್ಚಿನ ಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಂತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನ-ವಾಸ ದೇವಮಾರಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ, ಸಮ್ಯಕ್-ಜನ್ನಾಗಿ, ಸಹಜಿತ-ಉಪಜಾನಿಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರೀತ-ಪ್ರಿಯವುಳ್ಳವನಾದನಾರದನು, ತವೇ(ವ-ಅಕ್ವಪ್ಪನನ್ನೇ, ಅನುಸ್ಮರಣ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂಜಿದನೆನಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಯಯಾ-ತರಳಿದನು ||೪೩|| ಅಂಗ-ಅಯ್ಯವರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಪವಂ-ಮೀಗೆ, ಮನುಷ್ಯಪದವೀಂ-ಮಾನುಷವಾರ್ಗವನ್ನು, ಅನುವರ್ತಮಾನ-ಅನುಸರಿಸಿತುಮೂ, ಅಖಿಭವಾಯ-ಸಮಸ್ತಪ್ರಪಂಚದ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೋಸ್ಕರ, ಗೃಹೀತಶಕ್ತಿ-ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನಾಮೂರ್ತಿಗಳುಳ್ಳ, ಸಾರಾಯಣಿ-ಸರ್ವಾತ್ಮನಾದಕೃಪ್ಪನು, ಪೋಷಣಸಹಸ್ರವರಾಂಗನಾನಾಂ-೧೭ಸಂವಿರವಾದ ಉತ್ತಮಸ್ತ್ರೀಯರ, ಸಖೀಡಾಸಾತ್ವದನಿರೀಕ್ಷಣಕಾನಿಷಪ್ಪತಿ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೂ ಸಹಿತವಾದ ಸೋಟದಿಂದಲೂ ನೆಗೆಯಿಂದಲೂ ನೇವಿನಿ ಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ರೇವೇ-ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು ||೪೪|| ವೀಶ್ವಾಲಯೇದ್ಭವಪ್ರತಿಹೇತ-ಪ್ರಪಂಚದ ನಾಕಕ್ಕೂ ಸೃಷ್ಟಿಗೂ ಬೇವಿನಿರುವುದಕ್ಕೂ ಕಾರಣನಾದ, ಹರಿಕಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅನನ್ಯವಿಷಯಾಣಿ-ಇತರರಿಗೆ ಸಂಧಾರಣಂಗಳಲ್ಲದ, ಯಾನಿಕರ್ಮಾಣಿ ಯಾವಕಲನಗಳನ್ನು, ಇದ-ಈಬೋಕದಲ್ಲಿ, ಚಕಾರ-ಮಾಡುವನೋತಾನಿ-ಅಕರ್ಮಗಳನ್ನು, ಯಸಿ-ಯಾವವುರುವನು, ಗಾಯತಿ-ಹಾಡುವನೋ, ಶ್ರುಣೋತಿ-ಕೇಳುವನೋ, ಅನುಮೋದತೇವಾ-ಜ

ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ನಾರದಮುನಿಯು ಆ ಸಮಸ್ತ ಗೃಹಂಗಣ್ಣಿಯೂ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಉಚಿತಂಗಳೆನಿಸದಿದ್ದ
ಮಂಗಳವನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಜ್ಜನನ್ನೇ ನೋಡಿದನು ||೪೧|| ಅನಂತ
ರದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಲಕರ್ಯವಾದ ಮಾಯಾತ್ಮ್ಯವೆಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಯೋಗಮಾಯಾ ಪ್ರಭಾವವು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ನೋ
ಡಿ ಕುತೂಹಲಯುಕ್ತನಾದ ನಾರದಮುನಿಯು ಆತ್ಮಯಪಟ್ಟನು ||೪೨|| ಇಂತೆ ತ್ರಿವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗೊಳಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಮಾನಿತನಾದ ನಾರದಮುನಿಯು ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ ಆಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ತೇಳಿ
ದನು ||೪೩|| ಎಲೈಅರಸೇ! ಕೇಳು, ಸಮಸ್ತಪ್ರಪಂಚದ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೋಸುಗ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನಾವಿಧಮೂ
ರ್ತಿಗಳೆಳ್ಳ ಮತ್ತೂ ಮನುಷ್ಯರ ಶೀಲೆಯನ್ನು ಅನುಪರ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನು-ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ
ಉತ್ತಮವಾದ ಹದಿನಾರುನೂವರವಂದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಜ್ಜೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ನ್ನೋಹದಿಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಸುನೋ
ಟಂಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಗುಳುನೆಗೆಗಳಿಂದಲೂ, ನೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ರವಿಸಿದನು ||೪೪|| ಎಲೈಅರಸೇ! ಕೇಳು, ಪ್ರ
ಪಂಚದ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಯಂಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಶ್ರೀಹೇಯಂ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅನುಧಾರಣಂಗಳಾದ ಯಾವ

ಶ್ರೀಯಸ್ತುನಿಗಾಯತಿಶ್ರೀಣೋತ್ಯನುಮೋದತೆವಾಭಕ್ತಿರ್ಭವದ್ಭಗವತಿಹೃದವರಗಮಾನ್|| ೪೫||
 ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತೆದಶಮಸ್ತುಂಧೆ-ವಿಕೋನಸಪ್ತತಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-
 ಶ್ರೀಕುಂಕು|ಅಧೋಽಮ್ಯಾಪ್ಯತಾ|ಯಾಂಕುಕ್ಕುಟಾ|ಕೂಜತೋಶಃ| | ಗೃಹೀತಕಂಠ್ಯಃಪತಿಭಿ
 ಮಾರ್ಥವೈವಿವಿರಹಾತುರಾಃ||೧||ವಯಾಂಸ್ಯೋರುಷಾಕೃಪ್ಣಂಜೋಧಯಂತೀವಪಂದಿನಃ | ಗಾಯ

ನಾಗುವಿಯೆಂದು ಸಂತೋಷಿಸುವನೋ, ತಸ್ಯ-ಅಮನುಷ್ಯನಿಗೆ, ಅವರ್ವರ್ಗವಾರ್ಗ-ಮುಕ್ತಿಗದಾರಿವಾಗಿರುವ, ಭಗವತಿ-ಪ
 ದ್ಭಗ್ವತ್ಪರನಂಪನ್ನ ನಾದಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿ-ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರೀತಿಯು, ಭವೇತೆ-ಉಂಟಾಗುವದು|| ೪೫||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತ ಪ್ರತಿಪಾದಾರ್ಥಮೋಧಿನಿಯೊಳು ಪಶಮಸ್ತುಂಧದಲ್ಲಿ

೮ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವಪ್ರತಿಪದಪೀಕೆ.

ಅಧ-ಆಕ್ಷಿಪಾಧಿಕಾರನಿಪ್ಪದ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ, ಉಪನಿ-ಉಪನಿಕಾಲವೆಂಬ ರಾತ್ರಿಯ-ನಾಲ್ಕನೆಯ ಯಾಮವಪ್ರಧಮಭಾಗವು
 ಪ್ರವೃತ್ತಾಯಾಂನತ್ಯಾಂ-ಸಮೀಪವಾಗುತ್ತಿರ.ವಲ್ಲಿ, ಪತಿಭಿ-ಗಂಡಂದಿರಾದ ಕೃಷ್ಣರಿಂದ, ಗೃಹೀತಕಂಠ್ಯ-ಆಪ್ತಕೂಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ
 ಕೂರಳುಳ್ಳವರಾದ, ಮಾರ್ಥವ್ಯ-ಕೃಷ್ಣ ಪತ್ನಿಯರು, ವಿರಹಾತುರಾ-ಕೃಷ್ಣನಂ ಆಗಬೇಕಾಗುವದೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ೮ನೆಯ
 ಪಡುವರಾಗಿ, ಕೂಜತಃ-ಕೂಗುತ್ತಿರುವ, ಕುಕ್ಕುಟಾ- ಕೋಳಿಗಳನ್ನು, ಅಶಪ-ಅಪ್ಪಬೇಗಕೂಗಿದವೆಂಬುದು||೧||
 ಮಂದಾರವನವಾಯುಭಿ-ಪರಿಜಾತವೃಕ್ಷಗಳ ತೋಟವಗಾಳಗಳೊಡನೆ, ಅಳಿಷು-ತುಂಟಿಗಳು, ಗಾಯತ್ಯನತ್ಯ-ಹಾಡುವವಾ
 ಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅನಿದ್ರಾ-ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದವುಗಳಾದ, ವಯಾಂಸಿ-ಪಕ್ಕಿಗಳು, ವಂದಿನಇವ-ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರಂತೆ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಶ್ರೀಪ

ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನೆ, ಆಚರಿಸಿದನೋ ಅಂತಪ್ಪ ಚರಿತ್ರಂಗಳೆಂ ಯಾವಪುರುಷನು ಗಾನಂಗೆಯ್ಯತೆಲಿರುವನೋ,
 ಯಾವವನುಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಲಿರುವನೋ, ಅಪುರುಷನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾದಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವದು||೪೫||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಂಕುಮನಿಯ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪರೋಣಿ

ಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀ

ಮನ್ಮಹೀಶೂರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಪರಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ

ವಿರಚಿತಮಾದ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ,, ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗ

ವತ ಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟ ಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

೮ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀ ಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ||ತತಸ್ತುನಪ್ತತಿತಮೋಕ್ಯವ್ಲಸ್ಯಾಹ್ನಿ ಕಕರ್ಮಣಿ|ದೋತನಾರದಯೋಃಕಾರ್ಯೇ
 ಮಂತ್ರಿ ಮಂತ್ರವಿಚಾರಣಾ||೩||೩|| ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಕ್ಷಿಪವ್ಯಾಪಾರವಂ ಮಾಡಿ
 ಕೊಂಡು ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿರಲಾಗಿ ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಬದ್ಧರಾದ ಅರಸುಗಳಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
 ದೂತನ ವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾರದ ಋಷಿಯ ವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳಿ ಉದ್ಧವನು ಮೊದಲಾದ ಮಂತ್ರಿಗ
 ಳೊಡನೆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಂಗೈದ್ದನೆಂಬರ್ಥಮಂ ಶ್ರೀ ಕುಂಕುಮನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿ
 ಸುವನಂತೆನೆ.

ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಪತಿರೂಪದಿಂ ತಮ್ಮೊಡನೆ ರಮಿ
 ಸುತ್ತಲಿರುವ ಅನೇಕರಾದ ಕೃಷ್ಣರೊಡನೆಲಿ ಲಿಂಗನಂಗೈಯಲ್ಪಟ್ಟಕಂಠಗಳುಳ್ಳ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೆ ಪತ್ನಿಯುಂಟುಪ್ಪಣಿ
 ಕಾಲವು ಪತ್ರವಾಗುತ್ತಿರಲು ಕುಕ್ಕುಟಂಗಳೆ ಧ್ವನಿಯಂ ಕೇಳಿ ವಿರಹದಿಂ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಆಕುಕ್ಕುಟಂಗಳ
 ಳಂ ಕಪಿಸಿದರು ||೧|| ಮಂದಾರ ವನಂಗಳೆ ವಾಯುಗಳಿಡಿದ ತುಂಬಿಗಳು ಗತನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಮೊ
 ೧೪೬

ತನ್ವಿಸ್ವಪ್ನನಿದಾ 'ಣಿಮಂದಾರವನವಾಯುಭಿಃ ||೧|| ಮುಹೂರ್ತಂತಂತುವೈದಭೀರ್ನಾಮೈವ್ಯದತಿಶೋ
ಭವನ್ | ಪರಿರಂಭಣವಿಶ್ಲಾಪ್ತಿಯುಬಾಹ್ಯಂತರಂಗತಾ ||೨|| ಬ್ರಾಹ್ಮೇಮುಹೂರ್ತಉತ್ಥಾಯಾವಾ
ರ್ಯುರಸ್ಪೃಶ್ಯಮಾಧವಃ | ಐಧೌಪ್ರಸನ್ನಕರಣತಾನ್ತಮಗುಪರಮ್ ||೩|| ಏಕಂಸ್ಯಯಂಜ್ಯೋತಿ
ರನನ್ಯಮವ್ಯಯಂಸ್ಯಸಂಪದಯಾನಿತ್ಯನಿವೃತ್ಯಕಲ್ಪಪಮ್ | ಬ್ರಹ್ಮಾಖ್ಯಮಸ್ಯೋದ್ಭವನಾದಿಹೇತುಭಿ
ಸ್ಸತ್ಯಶಕ್ತಿಭಿರ್ಲಕ್ಷಿತಭಾವನಿವೃತ್ಯಮ್ ||೪|| ಅಥಾವುತೋಂಭಸ್ಯಮಲಯಧಾವಿಧಿಕಿ'ಯಾಕಲಾಪಂ
ಪರಿಧಾಯವಾಸನೀ | ಚಕಾರಸಂಘೋಷಗಮಾದಿಸತ್ತಮೋಹುತಾನಲೋಬ್ರಹ್ಮಜಜೂಪವಾಗ್ಯತಃ ||೫||

ರಿಮನ್ನ, ಜೋಧಯಂತೀವ-ಎಕ್ಕೆ ರುಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂಬಹಾಗೆ, ಅರೂರುವರ್ತ-ಕೂಗಿದವು ||೧|| ವೈದಭೀರ್ತು-ರುಕ್ಕಿಣಿಯಾ
ದರೋ, ಪ್ರಿಯೆಬಾಹ್ಯಂತರಂ-ಕೃಷ್ಣನತೋಳುಗಳ ಮಧ್ಯವನ್ನು, ಗತಾ-ಸೇರಿಯಿದ್ದವಳಾದ್ದರಿಂದ, ಪರಿರಂಭಣವಿಶ್ಲಾಪ್ತ-
ಅಲಿಂಗನವು ತಪ್ಪಿಹೋಗುವುದರದನೆಯಿಂದ, ತಂಮುಹೂರ್ತಂ-ಅನಮಯವನ್ನು, ಅತಿಶೋಭನಂ-ಒಹಕಶುಭಕರವನ್ನಾದರೂ
ಕೂಡ, ನಾಮೈವ್ಯ-ಸ್ಥಿರಿಸಲಿಲ್ಲವು ||೨|| ಮಾಧವಃ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಬ್ರಾಹ್ಮೇಮುಹೂರ್ತೇ-ಬ್ರಹ್ಮಾನುಸಂಧಾನಯೋಗ್ಯವಾದ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದ, ವಾರಿ-ನೀರನ್ನು, ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ-ಸೋಂಕಿ, (ಜಲಶುದ್ಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡು) ಪ್ರಸನ್ನಕರಣಃ-ನಿ
ರ್ಮಲೇಂದ್ರಿಯಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತಮಸಃ-ಅನಾದಿಭಾವಾಕ್ಷೋನಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಪರಂ-ಉತ್ತರವಾದ, ಆತ್ಮಾನಂ-ಸ್ವರೂಪಾತ್ಮವನ್ನು
ಐಧೌ-ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದನು ||೩|| ಏಕಂ-ಅಖಂಡವಾದ, ಅನನ್ಯಂ-ನಿರಪಾರ್ಥಿಕವಾದ, ಅವ್ಯಯಂ-ನಿತ್ಯವಾದ, ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿಃ-
ಸ್ವಪ್ರಕಾಶವಾದ, ನಿತ್ಯನಿವೃತ್ಯಕಲ್ಪಪಂ-ಯಾವಾಗಲೂ ಅನಿದ್ರಾದೋಷವಂಜೊರತಟ್ಟಿದ, ಅಸ್ಯ-ಈಪ್ರಸಂಚದ, ಉಪ್ಪವನಾ
ದಿಜೇತುಭಿಃ-ಸೃಷ್ಟಾಪ್ತಿದಿಗಳಿಗೆನಿಮಿತ್ತಂಗಳಾದ, ಸ್ವಶಕ್ತಿಭಿಃ-ನಿಜಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದ, ಲಕ್ಷಿತಭಾವನಿವೃತ್ಯಂ-ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಸದ್ಭಾವವೂ ಆನಂದವೂಳ್ಳ, ಬ್ರಹ್ಮಾಖ್ಯಂ-ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳಸ್ವರೂಪಜೈತನ್ಯವನ್ನು, ಐಧೌ-ಅನುಸಂಧಾನಂಗೆಯ
ಕೊಟ್ಟ ||೪|| ಅಥ-ಆತ್ಮಾನುಸಂಧಾನವಂಮಾಡಿದಬಳಿಕ, ಸತ್ತಮಃ-ಸತ್ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಕೃಷ್ಣನು, ವಾಗ್ಯತನ್ವ-ವಚ್ಛ
ನೆಯಮವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಮಲೇ-ಕದ್ದವಾದ, ಅಂಭಸಿ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಆಪ್ಲತಃ-ಮಿಂಚವನಾಗಿ, ವಾಸನೀ-ಮಡುಗಳನ್ನು, ಪರಿಧಾ
ಯ-ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಂಘೋಷಗಮಾದಿ-ಸಂಘೋಷಪಾನವೇಮೊದಲಾದ, ಕ್ರಿಯಾಕಲಾಪಂ-ಪ್ರಾತರಾಹ್ನಿಕಕರ್ಮವನ್ನು, ಯ
ಥಾವಿಧಿ-ಕಾಸ್ತೋಗ್ರೇಕ್ಷವೆಂತೋಅಂತುಚಕಾರ-ಮಾಡಿದನು. ಹುತಾನಲಃ-ಕಾಣ್ಯಕಾಖೆಯವನಾದ್ದರಿಂದ ಸೂರೋದಯಕ್ಕಿಂ
ತಲೂ ಮುಂಚೆಯೇ ಹೋಮಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಗ್ನಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮ-ಗಾಯತ್ರೀಮಂತ್ರವನ್ನು, ಜಜೂಪ-ಛರಿಸಿದನು ||೫||
ಉಪ್ಯಂತಂ-ಉದಯವಾಗುತ್ತಿರುವ, ಅರ್ಕಂ-ಸೂರ್ಯನನ್ನು, ಉಪಸ್ಥಾಯ-ಇದಿಗೊಂಡುಪಾರ್ಥಿಸಿ, ಆತ್ಮನಿ-ತನ್ನ, ಕಲಾಪ-
ಅಂಕಗಳಾದ, ದೇವಾ-ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಋಷಿ-ಋಷಿಗಳನ್ನು, ಪಿತೃ-ಪಿತೃಗಳನ್ನು, ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ-ತರ್ಪಣದಿಂದತೃ

ಚ್ಚರಂಗೊಂಡು ಸ್ತುತಿಪಾರಕರಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಎಚ್ಚಿಸುತ್ತ ಅತಿಕಯದಿಂದ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದವು ||೧|| ಆಗ ಶ್ರೀ ಕೃ
ಷ್ಣನು ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನೆಯಿದ್ದಿರುವ ರುಕ್ಕಿಣೀ ದೇವಿಯು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಮುಹೂರ್ತ ಅತಿಶುಭಕರವಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ
ಆಕೃಷ್ಣನ ಅಲಿಂಗನಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವ ವಿಘ್ನವನ್ನಾಲೋಚಿಸುವಳಾದ್ದರಿಂದ ಅಂಥಾ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿರೋವಯು
ಕ್ತಳಾದಳು ||೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆ ಯಿಂದದ್ದು ಹಸ್ತಪಾದಪ್ರ
ಕ್ಷಾಳನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶುದ್ಧಾಚಮನಂಗೆಯ್ದ ಪ್ರಸನ್ನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮಾಯಾತೀತನಾದಆತ್ಮನಂ
ಧ್ಯಾನಂಗೆಯ್ದನು. ಮತ್ತು ಉಪಾಧಿರ ಹಿತನಾದ್ದರಿಂದ ಅ ಖಂಡರೂಪನಾಗಿ ನಿತ್ಯನಾಗಿ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರಂತರ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿವೃತನಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶನಾಗಿ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಉತ್ಪತ್ತಿನಾಶಂಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಂಗಳಾದ
ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕಾಣಲ್ಪಡುವನಾಗಿ ಸತ್ವರೂಪನಾಗಿ ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳವ
ನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪರಮಾತ್ಮನಂ ಧ್ಯಾನಂಗೆಯ್ದನು ||೩|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಂಗೆಯ್ದವನಾಗಿ ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರಂಗಳನ್ನುಟ್ಟು, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮೊದಲಾದ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಕಲಾಪ
ಮಂಗೆಯ್ದು, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮವನಾಚರಿಸಿ ಮೌನದಿಂದಾಯತ್ರಿಯಂ ಜಪಿಸಿದನು ||೪|| ಅತ್ಯಜ್ಞನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃ

ವ್ಯಕ್ತನು ಜಪಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಸೂರ್ಯನು ಉಪಸ್ಥಾನಂಗೈಯ್ಯ ತನ್ನ ಅಂಕಭೂತವಾದದ್ದೇ ವರ್ಷ ಪಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಜಲಂಗಳಿಂ ತರ್ಪಣಂಗೈಯ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂ ಪೂಜಿಸಿ ||೭|| ಸುರ್ವ ಮಯಂಗಲಾದ ಶೃಂಗಂ ಗಳುಳ್ಳ ಸಾಧುಗಳಾದ ಮುಕ್ತಾ ಹಾರಂಗಳಿಂ ಶೋಭಿತಗಳಾದ ಅಧಿಕ ಪ್ರೀತರಂಗಳಂ ಕುಡುವ ಒಂದೇಹರಿಗೈಯ್ಯ ಕರಾಗಲೊಡನೆ ಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಉತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂದ ಲಂಕೃತಗಳಾದ ||೮|| ಮತ್ತು ರಜತಮಯಂಗಲಾದ ಗೊರಸುಗಳ ಅಗ್ರಂಗಳುಳ್ಳ ಹದಿ ಮೂರು ಸಾವಿರದ ಯೆಂಭತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಗೋವುಗಳಂ ವಸಾಜಿನತಿ ಲಂಗಳಂ ಕೂಡ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೋಸ್ಕರ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಗೃಹದಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಟ್ಟನು ||೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಗೋವುಗಳಂ ದ್ವಿಜರಂ ದೇವತೆಗಳಂ ವೃದ್ಧರಂ ಗುರುಗಳಂ ಸಮಸ್ತ ಭೂ ತಂಗಳಂ ಮತ್ತು ತನ್ನ ವಿಭೂತಿ ಮೂರ್ತಿಗಳಂ ಸಹ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕಪಿಲ ಗೋವು ಮೊದಲಾದ್ದಂ ಸ್ವಾಮಿಸಿದ ನು ||೧೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಭೂವಣರೂಪವಾದ ತನ್ನಂ ಸ್ವಕೀಯಂಗಳಾದ ಪೀ ತಾಂಬರಂಗಳಿಂ ಕೌಸ್ತುಭ ಮೊದಲಾದ ಭೂವಣಂಗಳಿಂದಲೂ ದಿವ್ಯ ಮಾಲ್ಯಂಗಳಿಂದಲೂ ದಿವ್ಯಾನು ಲೇಖನಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಕೊಂಡನು ||೧೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಅಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಖಮಂ ನೋಡಿ ಆ ಮೇಲೆ ದರ್ಶನಮಂ ಗೋವ್ಯವಭಧ್ಯಜ ದೇವತೆಗಳಂ ದ್ವಿಜರಂ ಸಹ ನೋಡಿ ಸರ್ವ ವರ್ಣಸ್ಥರಿಗೊಪಟ್ಟುಣದ್ದು ||೧೨||

ನೂಂಪೇರಾಂತಃಪುರಾಣಸಿವಾಮ್ || ಪ್ರದಾಪ್ಯಾಪ್ಯಾಕೃತ್ಯೈಕಾಮೈಷತ್ರೋಪೈಪ್ರತ್ಯನಂದತ ||೧೮||
 ಸಂವಿಭಜ್ಯಾಗ್ರತೇವಿಪ್ರಾಕ್ಸಕ್ತಾಂಬುಲಾನುತಪಸ್ವಿಃ | ಸುಹೃದಪ್ರಕೃತೇದಾರಾಣಾಂಪಾಯಾ
 ಬ್ಜಿತತಸ್ತಯಃ ||೧೯|| ತಾಪತ್ಸೂತಉಪಾನೀಯಸ್ಯಂದನಂಪರಮಾದ ಭೂಮಿ / ಸುಗ್ರೀವಾಬ್ಜೈ
 ಹರ್ಯೈಶ್ಯಕ್ತಂಪ್ರಣಮ್ಯಾವಸ್ಥಿತೋಗ್ರತಃ ||೨೦|| ಗೃಹೀತ್ವಾಪಾಣಿನಾಪಾಣಿಸಾರಥಸ್ತಮಧಾರುತತ್ |
 ಸಾತ್ಯಕೃದ್ಧವಸಂಯುಕ್ತಃ ಪೂರ್ವಾದ್ಧಿವಿವಾಹಾಸ್ತುರಃ ||೨೧|| ಈಕ್ಷಿತೋಂತಃಪುರಸ್ತ್ರೀಣಾಂಸುಗ್ರೀ
 ಷಪ್ತೇನುವೀಕ್ಷಿತೈಃ | ಕೃಘ್ರಾದ್ಧಿವ್ಯುತ್ಥಾನ್ವಿನಿರಗಾಜ್ವಾಹಾಸೋಹರನ್ಯನಃ ||೨೨|| ವಿಪಂಸುರಸ್ಯದಾರಾ
 ಣಾಂಗೈರ್ದೇಹೈಭಗವಾಽವಿಭುಃ | ನಾನಾರೂಪತೇವಿನಿರ್ಗತ್ಯವಿಕರೂಪಸ್ಸುಭಾಂಮಯತಾ ||೨೩|| ಸು

ತೋಷ್ಯ-ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ, ಪ್ರತ್ಯನಂದತ-ತಾನು ಸಂತೋಷಿಸಿದನು ||೧೮|| ಅಗ್ರತಃ-ಮುಂಚೆ ವಿಪ್ರಾ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ,
 ಬಳಿಕ, ಸುಹೃದಃ-ಮಿತ್ರರನ್ನೂ, ಪ್ರಕೃತೀ-ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ, ದಾರಾ-ಪೆಂಡಿರನ್ನೂ, ಸ್ವಕ್ತಾರಬುಲಾನುಲೇಪನೈಃ-ಹುಪ್ಪೀ
 ಲೈಗಳಿಂದ, ಸಂವಿಭಜ್ಯ-ಹಂಚಿಕೆಪ್ರಕಾರಉಪಚರಿಸಿ, ತತಃ-ಅದೇ, ಸ್ವಯಂ-ತಾನು, ಉಪಾಯಬ್ಜಿತ-ಭೋಗಾರ್ಥ
 ಪಾಗಿ ಸ್ವಹಿಸಿದನು ||೧೯|| ತಾವತೇ-ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಸೂತಃ-ಸಾರಥಿಯಾದದಾರುಕನು ಸುಗ್ರೀವಾಬ್ಜೈಃ-ಸೈನ್ಯಸುಗ್ರೀವಮೇಘಪು
 ಪ್ಪಬಲಾಹಕಗಳೆಂಬ, ಹಯೈಃ-ಕುದುರೆಗಳಿಂದ, ಯುಕ್ತಂ-ಕೂಡಿದಂಥಾ, ಪರಮಾದ್ಭುತಂ-ಅತ್ಯಂತಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಸ್ಯಂ
 ದನಂ-ರಥವನ್ನು, ಉಪಾನೀಯ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆತಂದು, ಪ್ರಣಮ್ಯ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ. ಅಗ್ರತಃ-ಮುಂಚೆಯಲ್ಲಿ, ಅಪ್ನುತಃ-ನೀಡತನಾ
 ದನು ||೨೦|| ಸಾರಥಿಃ-ದಾರುಕನ, ಪಾಣಿ-ಕೈಯನ್ನು, ಪಾಣಿನ-ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಸಾತ್ಯಕೃ
 ಪ್ತವಸಂಯುಕ್ತಃ-ಯು.ಯುಧಾನನೊಡನೆಯೂ ಉದ್ಧವನೊಡನೆಯೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಭಾಸ್ಕರಃಪೂರ್ವಾದ್ಧಿವಿವಾಹ-ಸೂರ್ಯ
 ನುಬದಯಪರಸ್ತವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ತಂ-ಅರಥವನ್ನು, ಅರಹ-ವಿರಿದನು ಅಥ-ಅಳಕ ||೨೧|| ಅಂತಃಪುರಸ್ತ್ರೀಣಾಂ
 ರಾಣೀವಾಸವಹಂಗಳ, ನವೀರಷಪ್ರೀಮವೀಕ್ಷಿತೈಃ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂಪಡಿತವಾದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೋಟಗಳಿಂದ, ಈಕ್ಷಿತಃ-ನೋಡಲ್ಪ
 ಟ್ಟವನಾಗಿ, ಜಾತಹಾಸಃ-ಉಂಟಾದನುಯುಷ್ಕವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವನಃ-ಅವರಹೃದಯವನ್ನು. ಹರ್ಷ-ಅಪಹರಿಸುವನಾಗಿಯೂ
 ಕೃಘ್ರಾತ್ರ-ಕೃಷ್ಣನೊಬ್ಬನು ಕಳುಹಿಸಲಾರದ ಶ್ರುವದಿಂದ, ವಿಸೃಷ್ಟಃ-ಬಿಟ್ಟುಕಳುಹಲ್ಪಟ್ಟವನೂಲಾಗಿ, ನಿರಗಾ-ಹೋರಹೋರ
 ಟನು ||೨೨|| ವಿಪಂ-ಹೀಗೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ವಿಶ್ವರೂಪೋನಾದ, ವಿಭುಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ, ಸಃ-ಅವಿಷ್ಣುವು, ನಾನಾರೂಪಃ-ಹಲವು
 ಮೂರ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸರ್ವದಾರಾಣಾಂ-ಪೆಂಡಿಯರೆಲ್ಲರ, ಗೃಹೇಭ್ಯಃ-ಮನೆಗಳದೆಯಿಂದ, ವಿನಿರ್ಗತ್ಯ-ಹೊರಕ್ಕೆಬಂದು, ವಿಕ

ವ ಜನರಿಗೂ ಅಂತಃ ಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೂ ಸಹ ಇವ್ಯಾರ್ಥಗಳನಿತ್ತು ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾ
 ಮಾಜಿಕರ ಇವ್ಯಾರ್ಥಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟನು ||೧೮|| ಮತ್ತು ಶ್ರೀ
 ಕೃಷ್ಣನು ಪುಷ್ಪಮಾಲ್ಯ ತಾಂಬೂಲಾನು ಲೇಪನಗಳಂ ಮೊದಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೋಸ್ಕರ ಕೊಟ್ಟು ಅನಂತರ
 ದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕರಿಗೂ ಪತ್ನಿಯರಿಗೂ ಸಹ ಅಮಾಲಾದಿ ವಸ್ತುಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು
 ತಾನನು ಭವಿಸಿದನು ||೧೯|| ಆ ವೈರೋಳಗೆ ದಾರುಕನೆಂಬ ಸಾರಥಿಯು ಸುಗ್ರೀವ ಮೊದಲಾದ ಅಶ್ವಂಗಳೊಡನೆ
 ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯ ಕರವಾಗಿರುವ ರಥವಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರಗಳೆಂದು
 ಮುಗಿತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತನು ||೨೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಸಾರಥಿಯ ಹಸ್ತವನವಲಂಬಿಸಿ ಕೊಂಡು
 ಉದ್ಧವಸಾತ್ಯಕಿಗಳೊಡನೆ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಉದಯ ಪರ್ವತವಂ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಆ ದಿವ್ಯರಥವ ನೇರಿದನು ||೨೧||
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಂತಃ ಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೆಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಪ್ರೇಮ ದೊಡನೆಯೂ ಕೂಡಿರುವ ಸವಿ
 ನೋಟವು ನೋಡಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವವನಾಗಿ ನಗುತ ಅವರ ಮನಸ್ಸಂ ಅಪಹರಿಸುತ್ತಲೂ ತೆರಳಿದನು ||೨೨|| ಭಗ
 ವತನಾದ ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಆ ಸಮಸ್ತ ಪತ್ನಿಯರುಗಳ ಗೃಹದ ದನೆಯಿಂದ
 ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳೊಳ್ಳವನಾಗಿ ಹೋರಟು, ಆ ಮೇಲೆ ಯೊಂದೇ ರೂಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ಧರ್ಮಾಖ್ಯಾನಭಾಂಸರೈವ್ಯಾಽಪ್ಪಿಭಿಃಪು

ಯಃ || ೧೪ || ಅಧೋಪವಿಷ್ಟಃ ಪರಮಾಸನೇ ವಿಭಃ

ನೃಸಿಂಹೈರ್ಯದುಭಿರ್ಯದ್ಗತವೇನುಯುಧೇನುಡುರಾಃ

ರಾಜನ್ಮಾನಾಹಾಸ್ಯರಸೈವಿಭುಮ್|ಉಪತಸ್ಪರ್ಶಃ

ಮೈವಂಗವೀಣಾ ಮುರಜವೇಣಿತಾಳದರಸ್ವನೈಃ | ನನ್ಯತುಜಗುಸ್ತುಷ್ಟ್ವಲ್ಲಗುಸ್ತುಷ್ಣಮ್ .

ನಃ||೨||ತತಾ||ಹುಬಾ||೨೯||ಹ್ಯಣಾಕೆಚಿದಾಸೀನಾಬ,ಹ್ಯವಾದಿನಃ||ಪೂರೈಪಾಂಪುಣ್ಣಿಯಶಸಃ||೦೮||

ಕ್ಷೌಂಚಾಕಥಯೃಕಥಾಃ ||೮೦|| ತತ್ತ್ವೈಕಃಪುರುಷೋರಾಜನ್ಯಾಗತೋಪೂರ್ವದರ್ಶನಃ |ವಿಜ್ಞಾಪಿತೋ

ರೂಪೇ-ಒಂದೇರೂಪಮುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸಭಾಂ-ಓಲಗವನ್ನು ಕೂಡಿತ್ತು, ಯಯಾ-ಸೇದನು||೧೩|| ಅಂಗ-ಆಯಾಸರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಯ
ನ್ನಿ ವಿಷ್ಣುನಾಂ-ಯಾವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವರಿಗೆ, ಷಡೂರ್ದ್ರಯಃ-ಹಸಿವು ನೀರಡಿಕೆ ಶೋಕ ಮೋಹ ಮುಂತಾದ ಮರಣಗಳಿಂ
ಬಳಿ ಅವಸ್ಥೆಗಳು, ನಸಂತಿ-ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ತಾಂ-ಅಂಥಾ, ಸುಧರ್ಮಾಖ್ಯಾಂ-ಸುಧರ್ಮಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಳ್ಳ, ಸಭಾಂ-ಓಲಗವ
ನ್ನು, ಸರ್ವೈರ್ವೃಷ್ಟಿಃ ಪರಿವಾರಿತಸ್ತು-ಯಾದವರೆಲ್ಲರಿಂ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪ್ರಾನಿಕತೆ-ಹೊಕ್ಕು||೧೪|| ಅಥ-ಆ ಮೇಲೆ,
ಪರಮಾಸನೇ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ, ಉಪವಿಷ್ಯಃ-ಕುಳಿತವನಾಗಿಯೂ, ಸೃಸಿಂಹೈಃ-ನರಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ, ಯದುಧಿ-ಯಾದ
ವರಿಂದ, ವೃತೇ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಯಮೂತ್ತಮಃ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ವಿಭುಃ-ಪ್ರಭುವಾದಕ್ಕೈ
ಪ್ಪನು, ಸ್ವಭಾಸಾ-ತನ್ನ ಕಾಂತಿಯಿಂ, ಕಕಾಭಃ-ದೇನಗಳನ್ನು, ಅವಭಾಸಯ್-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ದಿವಿ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ತಾರ
ಕಾಗಣೈಃ-ಚುಕ್ಕೆಗಳಿಗೊಂಪುಗಳೊಡನೆ, ಉಡುರಾಜಃ-ನಕ್ಷತ್ರಪತಿಯಾದಜಂದನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಬಭಾ-ಬೆಳ
ಗಿದನು ||೧೫|| ರಾಜ-ಅರಸೇ! ತತ್ರ-ಅಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಉಪವಂತ್ರಿಣಃ-ನಮಾವದಕ್ಷಿರತಕ್ಕ ಅಲೋಚಕರೂ, ನಟಾಚಾರ್ಯಃ-ಭರ
ತಪ್ರವರ್ತಕರೂ, ಸಾನಾಹಾಸ್ಯರಸೈಃ-ಹಲವು ಬಗೆಯಾದ ನಕಲೀವಿನೋದಗಳಿಂದಲೂ, ಸರತ್ಕೈಃ-ನಟರು, ತಾಂಡವೈಃ-ಕುಣಿ
ದಾಟಗಳಿಂದಲೂ, ಪೃಥಕ್-ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ, ವಿಭಂ-ಬಡೆಯನಾದಕ್ಕೈಪ್ಪನನ್ನು, ಉಪತಸ್ಥೈಃ-ಸೇವಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು ||೧೬||
ಸೂತಮಾಗಧವಂದಿನಃ-ಸೂತಜಾತಿಯವರೂ ಮಗಧದೇಶದವರೂ ಆದ ಗಾಯಕರೂ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರೂ, ಮೃದಂಗ ... ನೃಗೈಃ-
ಮದ್ದಳೆ, ವೀಣೆ, ಡೋಲು, ಕೊಳಲು, ತಾಳ, ಶಂಬ, ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಶಬ್ದಗಳೊಡನೆ, ಜಗುಃ-ಹಾಡಿದರು, ತುಷ್ಪವೈಃ-ಗೊ
ತ್ತಮಾಡಿದರು, ನನತ್ರೈಃ-ಕುಣಿದರು||೧೭|| ತತ್ರ-ಅಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಅಸೀನಾಃ-ಕುಳಿತಿರುವವರಾದ, ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ-ವೇದಪಾಠಕರಾದ
ಕೇಚಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ-ಕೆಲವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಆಹುಃ-ಆಶೀರ್ವಾದಗಳಿಂದ ಜೀವರು, ಪುಣ್ಯಯಜ್ಞಾಂ-ಸುಕೃತಗೀರಿಗಳಿಲ್ಲ

ಸ್ಥಾನವನೆಯಿದ್ದು ದನು ||೧೩|| ಯಾವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವರಿಗೆ ಹ್ರುತ್ತ್ವೈಗಳಿಗೋಕ ಮೋಹಂಗಳು ಜನ್ಮ
ಮರಣಂಗಳೆಂಬ ವ್ಯತೂರ್ವಿಗಳಿರಲಾರವೋ, ಸುಧರ್ಮೆಯೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳ ದಿವ್ಯವಾದ ಆಸಭೆಯಂ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರಿಂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೧೪|| ಆ ದಿವ್ಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿಕುಳಿತ
ರಾದ, ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳಂ ಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪುರು
ಷ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಯಾದವರಿಂ ಸ್ತುತಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಸಮೂಹಂಗಳಿಂ ಸ್ತುತಿಸಿ
ಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೧೫|| ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಕೇಳು ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾಸಕ ಜನರು ನಾನಾ ವಿ
ಧಂಗಳಾದ ಹಾಸ್ಯರಸಂಗಳಿಂ, ಮತ್ತು ನಾಟ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ನರ್ತಕಿಯರು ಸಹ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಮೂಹಗ
ಳೊಡನೆ ನಾಟ್ಯಂಗಳಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕೂಡಿಸಿ ಪಡಿಸಿದರು ||೧೬|| ಮತ್ತು ಸೂತರು ಮಾಗಧರು ಸ್ತುತಿ
ಪಾಠಕರು ಸಹ ಮೃದಂಗವೀಣಾವೇಣುಂ ಽ ಽಂಖ ತಾಳ ನಾದಂಗಳಿಂ ಕೆಲವರು ನರ್ತನಂಗೆಯ್ದರು, ಕೆಲವ
ರು ಗಾನಂಗೆಯ್ದರು, ಕೆಲವರು ನೋತ
ಬಾಹ್ಯರು ವೇದ ಮಂತ್ರಂಗಳಂ ಪಠಿ
ರು, ವಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದ ಕೆಲವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು

ಏಕರ್ಮನಿರತಃ ಕೃತಂ ಪ್ರಮತ್ತಃ = ರ್ಯಣ್ಯಯಾಂತ್ಯದುಂದಿತಭವದರ್ಚನೆಸ್ಯ | ಯಸ್ಮಾವದಸ್ಯಬಲವಾ

ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳ ಪೂರ್ವಿಕರಾದ ಅರಸುಗಳ ಕಥೆಗಳಂ ಗಹ ಪೇಳಿದರು ||೮೦|| ಎಲೈ ಅರನೇಕೇ
ಳು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪೂರ್ವವಾದ ದರ್ಶನವುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಬಂದು ದ್ವಾರಪಾಲಕರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೋ
ಸ್ಕರ ವಿಚ್ಛೇಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಂಗೈಯ್ದನು ||೮೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಪುರುಷನು ಅಂಜಲಿಯುಕ್ತನಾ
ಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸ್ಕರ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಜರಾಸಂಧನ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದಂಟಾದಅರಸುಗಳದ್ಯು
ಖವಂ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದನು ||೮೨|| ಅದಂತೆನೆ-ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಕೇಳು, ದಿಗ್ವಿಜಯ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅರಸುಗಳು ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ನಮ್ರ ಭಾವವನೆಯ್ಯದವರಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಅವರು ಮಂದಿ
ಯಾವ ಆ ಅರಸುಗಳು ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿಗಿರಿವ್ರಜವೆಂ ಬದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪೆರೆಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟರು||೮೩||
ಎಂದು ಪೇಳಿ ಮತ್ತು ಆ ಪುರುಷನ ಆಯರಸುಗಳ ವಿಚ್ಛೇಷವೆಂ ಅಪ್ರಮೇಯನಾದ ಆತ್ಮನಾದ ಭಕ್ತಭಯವಂ
ಪರಿಹರಿಸುವ ಎಲೈ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಭೇದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ ಸಂಸಾರದ ದೆನೆಯಿಂದ ಭೀತರಾದ ನಾವು
ಏನ್ನಂ ಕರಣು ಹೊಂದುತ್ತೇವೆ ||೮೪|| ಎಲೈ ಹರಿಯೇ! ಈ
ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತವಾಗಿ ಹ್ಲೇಮಕರವಾದ ಸ್ವಭವದಲ್ಲಿ
ಶೂಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತಾಗ್ರ ಚಿತ್ತರಾಗದೆ ಯಿ
ಕಾಲವು ಆ ಹ್ಲೇಷದಲ್ಲಿ ಜನಕ್ಕೆ ಜೀವಿಸುವುದರಲ್ಲಿರುವ ಆಶೆಯ

ನಿಹಜೀವಿತಾಶಾಂಸದ್ಯುಃಪ್ತನತ್ಯನಿಮಿಷಾಯನಮೋಸ್ತುತಸ್ಮೈ ||೨೩|| ಲೋಕಭವಾಽಭಗವತೇಕ
ಲಯಾವತೀರ್ಣಸ್ತದ್ರಕ್ಷಣಾಯಖಲನಿಗ್ರಹಣಾಯಚಾನ್ಯಃ | ಕಶ್ಚಿತ್ತ್ವದೀಯಮತಿಯಾತಿನಿದೇಶ
ವೀಶಕಿಂವಾಜನಸ್ವಕೃತಮ್ಚೈತನ್ಮವಿದ್ಯಾ||೨೪|| ಸ್ವಪ್ನಾಯಿತಂನೃಪಸುಖಂಪರತಂತ್ರಮೀ
ಶಶಶ್ವದ್ಭಯಾನಮೃತಕನಧುರಂವಹಾಮಃ | ಹಿತಾಪ್ಯಯದಾತ್ಮನಿಸುಖಂತ್ವದನೀಹಲಭ್ಯಂಕಿ ಶ್ಯಾಮ
ಹೇತಿಕೃಪಣಾಸ್ತವಮಾಯಾಯೇಹ||೨೫|| ತನ್ಮೋ ಭವಾಽಪ್ರಣತಶೋಕಹರಾಂಭಿ |ಯಾಗ್ಯೋಬದ್ಧಾಽ
ವಿಯುಂಕ್ಷ್ಯಮಗಧಾಹ್ವಯಕರ್ಮಪಾಶಾತ್ | ಯೋಭೂಭುಜೋಽಯತಮತಂಗಜವೀರೈಮಕೋಬಿಭ್ರ

ವಿತಾಶಾಂ-ಪ್ರಾಣಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು, ನವ್ಯಃ-ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಛಿನತಿ-ಕಡಿದುಹಾಕುವನೋ, ತಸ್ಮೈ-ಅಂಥಾ, ಅನಿಮಿಷಾಯ-ದೇ
ವರಾದನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ ||೨೩|| ಹೇಕಾಶ-ಎಲೈಸಾವಿಮಿಯೇ ಭವಾಽ-ನೀನು, ನದ್ರಕ್ಷಣಾಯ-
ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಖಲನಿಗ್ರಹಣಾಯಚ-ದುಷ್ಯಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಭಗವತೇ-ನಾರಾಯಣನ, ಕಲಯಾ-ಆಂಶ
ದಿಂದ, ಲೋಕೇ-ನರಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಅವತೀರ್ಣಃ-ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದವನಾಗಿರುವಿ, ಅನ್ಯಃ-ಇತರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ಕಶ್ಚಿತ್-ಒಬ್ಬ
ಆತ್ಮನು, ತ್ವದೀಯಂ-ನಿನ್ನ ದಾದ, ನಿದೇಶಂ-ಶ್ರುತಿಸ್ತುತೀರೂಪವಾದಆಜ್ಞೆಯನ್ನು, ಅತಿಯಾತಿ-ಅತಿಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಜನಃ
ಪ್ರಾಣಿಯು, ಸ್ವಕೃತಂ-ತನ್ನಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು, ಕಿಮ್ಚೈತವಾ-ಯಾವುದರನ್ನು ಹೊಂದುವುದೋ ತತ್-ಆ
ಪ್ರಾಣಿಕರ್ಮಗತಿಯನ್ನು, ನವಿದ್ಯಾಃ-ಅರಿಯದೆಯಿರುವವು ||೨೪|| ಈಕ-ಸಾವಿಮಿಯೇ, ಪರತಂತ್ರಂ-ಅನ್ಯಾಧೀನವಾದ, ನೃಪ
ಸುಖಂ-ಧೋರತವ ಸಂತೋಷವು, ಸ್ವಪ್ನಾಯಿತಂ-ಕನಸಿನಂತಾಗಿರುವುದು, ಶಶ್ವದ್ಭಯೇನ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನೆದರಿಕೆಯುಳ್ಳ
ಪಾದ್ದರಿಂದ, ಮೃತಕೇನ-ಹೆಣದಂತಿರುವವರಾದಿಂದ, ಧುರಂ-ಹೆಂಡಿರುಮಕ್ಕಳುಮೊದಲಾದವರ ಚಿಂತಾರೂಪವಾದಭಾರವನ್ನು
ವಹಾಮಃ-ಹೊರುತ್ತಿರುವವು, ಯತ್-ಸಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅನೀಹಲಭ್ಯಂ-ನಿಷ್ಕಾಮರಿಂದ ಹೊಂದಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ಆತ್ಮನಿಸುಖಂ
ತನ್ನೊಳಗಿರುವ ಸ್ವರೂಪಾನಂದವನ್ನು, ತ್ವತೇ-ನಿನ್ನದೇಯಿಂದ, ಹೊಂದದೆ, ಹಿತಾಪ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಮಾಯಯಾ-ಮೋ
ಹಕಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಇಹ-ಈಸೂಸಾರದಲ್ಲಿ, ಅತಿಕೃಪಣಾಃ-ಅತ್ಯಂತಲುಬ್ಧರಾಗಿ, ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಹೇ-ಕ್ಲೇಶಗಳಿಂದ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದೇವೆ
ಯೋ||೨೫|| ತತ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಪ್ರಣತಶೋಕಹರಾಂಭಿಯುಗ್ಮಃ-ಶರಣಾಗತರ ದುಃಖಂಗಳಿಂದ ಪರಿಹರಿಸುವ ಪಾದಂಗಳಿರ
ಡುಳ್ಳ, ಭವಾಽ-ನೀನು, ಬದ್ಧಾಽ-ಬಂಧನವಂಹೊಂದಿರುವ, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ಮಗಧಾಹ್ವಯಕರ್ಮಪಾಶಾತ್-ಜರಾಸಂಧನಂಬಹನ
ರುಳ್ಳ ಕರ್ಮವೆಂಬಹಗ್ಗದಡೆನೆಯಿಂದ, ವಿಯುಂಕ್ಷ್ಯ-ಬಿಡಿಸು, ಯಃ-ಯಾವಜರಾಸಂಧನು, ಮೃಧೇ-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ತ್ವಯಾ ನಿ

ನಿನಗೋಸ್ಕರ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೨೩|| ಎಲೈ ಈಶ್ವರನೇ! ಲೋಕನಾಥನಾದ ನೀನು ಸುಜನರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ದು
ಷ್ಯ ಜನ ನಿಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಂಕೆಯಿಂದ ಅವತರಿಸಿದವನಾದ್ದೇಉಂಟಾದರೆ ನಮಗೆ ದುಃ
ಖವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವುದು. ನಾವಾದರೋ ದುಃಖಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಜರಾಸಂಧ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವುದುಷ್ಯ
ರು ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂ ಕೂಡ ಅತಿಕ್ರಮಿಸುತ್ತಲಿರುವರೋ ಅಲ್ಲವೆ ಜನರು ನಿನ್ನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ಸ್ವಕ
ರ್ಮ ಜನ್ಯವಾದ ದುಃಖವನೆಯ್ದುವರೇ ಆಗುತ್ತಲಿರುವರೋ, ಆಯರ್ಥವಂ ನಾವರಿಯುವು ||೨೪|| ಎಲೈ ಈಶ್ವರನೇ
ರಾಜ ಭೋಗವಿಷಯ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಪ್ರಾಯವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ನಾವು ಪ್ರೇಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ
ಯೂ ಭಯಯುಕ್ತವಾದ ಮೃತಪ್ರಾಯವಾದ ಶರೀರದಿಂದಲೂ, ಈ ಪತ್ತೀವುವಾದಿ ವಿಕರ್ಮವಾದ ಚಿಂತೆ
ಯಂ ಮಾತ್ರವೇ ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವವು. ನಿನ್ನ ದೇನೆಯಿಂದ ನಿಷ್ಕಾಮವಾಗಿ ಪಡೆಯ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವ
ತಸ್ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಯಾವ ಸುಖವುಂಟೋ ಆ ಮುಕ್ತಿ ರೂಪವಾದ ಸುಖವಂ ನಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದವರಾ
ಗಿ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆ ಯಿಂದ ಅತಿದೀನರಾಗಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಲಿರುವವು ||೨೫|| ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಎಲೈ ಹರಿಯೇ! ಜರಾಸಂಧ
ನೋರ್ವನೇ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಗಜಗಳ ಬಲವಂ ಧರಿಸಿರುವನಾಗಿ ತನ್ನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅರಸುಗಳಾದ ನಮ್ಮಂ ಕುಣಿಗ
ಳಂ ಸಿಂಹದಂತೆ ನಿರೋಧಂಗೆಯ್ದನು. ಆ ಜರಾಸಂಧನುಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಕರ್ಮಪಾಶದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ನಮ್ಮಂ ಭ

ದೂರೋಫಭವನೈವ್ಯ ಗರಾಡಿವಾಜಾ ||೩೦|| ಯೋವೈತ್ಯಯಾದ್ವಿನವಕೃತ್ಯಲುದಾತ್ತ ಚಕ್ರಭಗೋ ಮೈ
 ಧೇಖಲುಭವಂತಮನಂತವೀರೈವ್ಯ ||೩೧|| ಚಿತ್ವಾನ್ಯಲೋಕನಿರತಂಸಕೃದೂಢದರ್ವೀಯಮೈತ್ಯ ಪ್ರಾಕು
 ಜತಿನೋಽಜಿತತದ್ವಿಭೇ ||೩೨|| ಇತಿಮಾಗಧಸಂರುದ್ಧಾಭವದ್ಧರ್ವನಕಾಂಕ್ಷೀಣಃ | ಪ್ರಪನ್ನಾಃಪಾದ
 ಮೂಲಂತೇದೀನಾಸಾಂಶಃನಿಧೀಯತಾಂ ||೩೩|| ಶ್ರೀಶುಕಃ||ರಾಜದೂತೇ||ವತ್ಸ್ಯವಂದವರ್ಷಿಃಪರ
 ಮದ್ಯುತಃ | ಬಿಭೃತ್ವಿಂಗಜಟಾಭಾರಂಪೂದುರಾಸೀದ್ಯಧಾರವಿಃ ||೩೪|| ತಂದೃಷ್ಟ್ಯಾಭಗವಾಕ್ಕೃ
 ಪ್ಣಸ್ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರೈಶ್ವರಃ | ವಮದಲುತ್ಥಿತೈಃಪೂರ್ಣಾಸುಭ್ಯಸ್ಸಾನುಗೋಮುದಾ ||೩೫|| ಸಭಾಜ
 ಯಿತ್ವಾನಿಧಿವತ್ಕ್ವತಾಸನಪರಿಗ್ರಹಂ | ಬಭಾವೇಸೂನ್ಮತೈರ್ವಾಕೈಶ್ಚೈಶ್ಚೈದ್ಧಯಾತರ್ಪಯನ್ತು

ನ್ನಿಂದ, ದ್ವಿನವಕೃತ್ಯಃ-೧೪ನಲ, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಭಗ್ನಃಖಲು-ಭಂಗಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನಲ್ಲವೆ, ಸಃ-ಆಜರಾಸಂಧನು, ಅ
 ನಂತವೀರ್ಯಂ-ತುಡಿಯಿಲ್ಲದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮುಳ್ಳವನಾದರೂ, ನೃಲೋಕನಿರತಂ-ನರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವ, ಭವಂತಂ
 ನಿನ್ನನ್ನೂ, ಸಕೃತ್-ಒಂದುಸಲದಲ್ಲಿ ಜಿತ್ವಾ-ಗದ್ದ, ಉಢವರ್ಪಃ-ವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರ್ಗವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಯುಷ್ಮತ್ಪ್ರಾಕು-ನಿಮ್ಮ
 ರೈತರಾದ, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ರುಜತಿ-ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವನು, ಹೇಅಜಿತ-ಎಲೈಸೋಲಿಸಲ್ಪಡದೆಯಿರುವ ಜಯಶೀಲನೇ! ಉದಾತ್ತಚ
 ಕ್ರ-ಹೇಚ್ಚಾಗಿದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಚಕ್ರಾಯುಧಮುಳ್ಳವನೇ, ತಲೆ-ಅವನದುಪ್ಪತನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು, ನಿಭೇಹಿ-ಮಾಡು ||೩೦||
 ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಮಾಗಧಸಂರುದ್ಧಾಃ-ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅರಸುಗಳು ಭವದ್ಧರ್ವನಕಾಂಕ್ಷೀಣಃ-ನಿನ್ನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಂ
 ಬಯಸುವರಾದ್ದರಿಂದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪಾದಮೂಲಂ-ಅಡೆಗಳಬುಡವನ್ನು, ಪ್ರಪನ್ನಾಃ-ಕರಣುಹೊಂದಿದವರಾದರು ದೀನಾನಾಂ-
 ಬಡವರಾದ ಆಘೋರಗಳಿಗೆ, ಕಂ-ಸುಖವು, ನಿಧೀಯತಾಂ-ಮಾಡಲ್ಪಡಲಿ ||೩೧|| [ಶುಕವಚನವು] ರಾಜದೂತೇ-ಅರಸುಗಳದೂ
 ತನು, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಬುಗ್ರವತಿಸತಿ-ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ನಾಗುತ್ತಿರಲು, ಪಿಂಗಜಟಾಭಾರಂ-ಹಳದಿಯಜಡೆಗಳ ಹೊರೆಯನ್ನು, ಬಿ
 ಭೃತ್-ಹೊತ್ತಿರುವಂಥಾ, ಪರಮದ್ಯುತಃ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ದೇವರ್ಷಿಃ-ನಾರದನು, ರವಿರ್ಯಥಾ-ನೂರ್ಯನುಹೇಗೋ
 ಹಾಗೆ, ಪೂದುರಾಸೀತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು||೩೨||ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರೈಶ್ವರಃ-ಎಲ್ಲಲೋಕಗಳಿಗೂ ಪಾಲಕರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ
 ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಭಗವಾಕ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಕೃಪ್ಣಃ-ಶ್ರೀಪರಿಯು, ತಥ-ಆನಂದನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ಯಾ-ಕಂಡು, ಸಾನುಗಃ-ಅ
 ನುಸೂರಿಗಳಿಂಸಹಿತನಾಗಿ, ಸುಭ್ಯಃ-ಸಭಿಕರಿಂಸಮೇತನಾಗಿ, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಉತ್ಥಿತಃ-ಎದ್ದವನಾಗಿ, ಶೀಘ್ರಾ
 ತಲೆಯಿಂದ, ಪವಂದೇ-ಪ್ರಣಾಮಂಗೆಯ್ದನು ||೩೩|| ಮುನಿಃ-ನಾರದನನ್ನು, ನಿಧಿವತ್-ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ, ಸಭಾಜಯಿತ್ವಾ-
 ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಕೃತಾಸನಪರಿಗ್ರಹಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪೀಠಾಂಗೀಕಾರವುಳ್ಳ, ಆಮುನಿಯನ್ನು, ಶ್ರದ್ಧಯಾ-ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ,ತರಯಿತ್

ಕ್ತರ ಶೋಕವಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಪಾದಯುಗ್ಮವುಳ್ಳ ನಿನು ಆ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವನಾಗು ||೩೦|| ಎಲೈ ಚಕ್ರ
 ಪಾಣಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ ಯಾವ ಜರಾಸಂಧನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹದಿನೆಂಟು ಸಲ ಯುದ್ಧಪ್ರಸಕ್ತಿ ಯಾಗುತ್ತಿ
 ರಲು ನಿನ್ನಿಂದ ಹದಿನೇಳು ಸಲ ನೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಬಳಿಕ ಅಪರಿಮಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರ
 ಜಿಗಳಾದ ನಮ್ಮಂ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಆ ಜರಾಸಂಧನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಯುಕ್ತವೋ ಅದಂಗೆಯ್ಯ
 ನಾಗು ||೩೧|| ಇಂತೆಂದು ಅರಸುಗಳ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯಂ ತಿಳಿಸಿ ದೂತನು ಹೇಳುವನೊತೆನೆ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ|ಜರಾಸಂಧ
 ನಿಂದ ನಿರುದ್ಧರಾದ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವಂ ಬಯಸುವ ಅರಸುಗಳು ಇಂತು ಬಿನ್ನೈಸಿ ನಿನ್ನ ಪಾದಯುಗ್ಮವಂ ಕರ
 ಣು ಹೊಂದಿದರು, ದೀನರಾದ ಅವರಿಗೆ ಸುಖವಂ ಕಲ್ಪಿಸು ||೩೨|| ಎಲೈ ಪರಿಷ್ಕದ್ರಾಯನೇ ಆ ರಾಜ ದೂತನು,
 ಈ ಪರಿಯಿಂದ ಪೇಳುತ್ತಿರಲು ಹೊಂಬಾಣದ ಜಟಾಸಮೂಹಮುಳ್ಳ ಅಪರಿಮಿತ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ನಾರದ ಮುನಿಯು
 ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಆ ವಿಭವಿಸಿದನು ||೩೩||ಬಳಿಕ ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಈಶ್ವರನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ನಿಯಾ
 ಮಕನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ನಾರದ ಮುನಿಯಂ ಕಂಡು ಸಾಮಾಜಿಕಪರಿಜನರೊಡನೆ ಸಂತಸದಿಂ
 ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಂಗೆಯ್ದು ಶಿರವಂ ಬಾಗಿ, ಸಮಸ್ಕರಿಸಿದನು||೩೪|| ಆ ಮೇಲೆ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ನಾರದನು ನಿಧಿಪ್ರ

ನಿವ೦||೩೫||ಅಪಿಸ್ವಿದದ್ಯತೋಕಾನಾಂತ್ರಯಾಣಾಮಕುತೋಭಯಮ್ | ನನುಭೂಯಾಽಭಗವತೋಲೋ
ಕಾಕಪರೈತೋಗುಣಃ ||೩೬|| ನಹಿತೇವಿಹಿತಂಕಿಂಚಿಲೋ ಕಿಪ್ಪೀಶ್ವರಕರ್ತೃಮು ! ಅಥಪ್ತಚ್ಛಾಮ
ಹೆಯುಪ್ಪಾಕ್ ಪಾಂಡವಾನಾಂಚಿಕ್ರೀರ್ಷಿತಮ್ ||೩೭|| ನಾರದಃ| ದೃಷ್ಟ್ವಾಮಯಾತಬಹುಃ| ಧಾರತ್ಯ
ಯಾಮಾಯಾವಿಭೋವಿಶ್ಯಗೃಜತ್ತ್ವಮಾಯಿನಃ | ಭೂತೇಷುಭೂಮೇ ಚರತಸ್ಸ್ಯ ಶಕ್ತಿಭಿರ್ವಹ್ನೇ ದಿವಚ್ಛ
ನ್ನರಾಚೋನಮದ್ಭುತಮ್ ||೩೮|| ತವಹಿತಂಕೋರ್ಹತಿಸಾಧುಪದಿತುಂಸ್ವಮ ಯಯಿದಂಗ್ಜಲೇನಿ

ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವನಾಗಿ, ಸೂನ್ಯತೈವಾಕೈಃ-ನತ್ಯವಚನಗಳಿಂದ. ಬಭಾಷೇ-ಮಾತನಾಡಿದನು||೩೫|| ಭಗವತಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾ
ದ, ಲೋಕಾ-ಚಾರ್ತುಶಭಾವನಗಳನ್ನು, ಪರ್ಯಟತಃ-ತಿರುಗುತೆಲಿರುವನಿನ್ನ, ಗುಣಃ-ಎಲ್ಲವಂಬಲ್ಲಲಾಭವು, ಭೂಯಾನ್ಮನು-
ಅಧಿಕವಾದ್ದಲ್ಲವೇ? ಅದ್ಯ-ಈಗ, ತ್ರಯಾಣಾಂಲೋಕಾನಾಮಪಿ-ಸ್ವರ್ಗಮರ್ತ್ಯ ಪತಾಕಗಳೆಂಬ ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಗೂ,ಅ
ಕುತೋಭಯಂಸ್ವಿತೆ-ಯಾವುದರದೇನಿರುವದಲೂ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಯಿರುವುದೋವಿನು?||೩೬|| ಈಶ್ವರಕರ್ತೃಮು-ದೇವರೇಕರ್ತನಾ
ಗಿವುಳ್ಳ, ಲೋಕೇಷು-ಭುವನಗಳಲ್ಲಿ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಅವಿದಿತಂ-ತಿಳಿದದೇಇರುವುದು, ಕಂಚಿತ್-ಕೊಂಚವಾದರೂ, ನಹಿ-ಇಲ್ಲವೆಷ್ಟು
ಅಧ-ಹಾಗಾದವೇಲಿ, ಯುಷ್ಮಾಕ್-ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು, ಪಾಂಡವಾನಾಂ-ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಾದ ಧರ್ಮಾದಿಗಳ, ಚಿಕ್ರೀರ್ಷಿತಂ-
ಸಂಕಲ್ಪಿತವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು, ಪೃಚ್ಛಾಮಹೇ-ಬೆಸಗೊಳ್ಳುವೆವು. ||೩೭|| [ನಾರದವಚನವು].| ವಿಕೃತ್ಯಜತ್ವ-ಪ್ರಪಂಚಸೃಷ್ಟಿಕ
ರ್ತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ, ಮಾಯಿನಃ-ಮೋಹಕನಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಧಾರತ್ಯಯಾ-ಮೊರಲಶಕ್ತವಾದ, ಒಹುಕಾಮಯಾ-ಆಭಿಷ
ವಾದಮೋಹಕಶಕ್ತಿಯು, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ. ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಭೂಮೇ-ವಿಶ್ವಾತೀತನಾದ, ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕವನ್ನು
ವೇ, ಭೂತೇಷು-ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿಭೂತಗಳಲ್ಲಿ, ಛನ್ನ ರುಚಿ-ಅಡಗಿದಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ವಹ್ನೇರಿವ-ಬೆಂಕಿಗೆದೇಗೋಹಾಗೆ, ಸ್ವಶಕ್ತಿಭಿಃ-
ನಿನ್ನ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಾದಿಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ, ಭೂತೇಷು-ಚಿದಚಿದವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಚರತಃ-ತಿರುಗುತೆಲಿರುವನಿನ್ನ, ವಿಹಯದ್ವಲ್ಲಿ-ಮೇ-ನನಗೆ
ಅದ್ಭುತಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು, ಸ-ಇಲ್ಲವು||೩೮|| ಯತೇ-ಯಾವಜಗತ್ತು, ವಿದ್ಯಮಾನಾತ್ಮತಯಾ ಸತ್ಯವಾಗಿರುವ ರೂಪಮುಂಟಾಪ್ತ
ರಹಾಗೆ, ಅವಭಾಸತೇ-ತೋರುತ್ತಿರುವುದೋ, ತದಿದಂ-ಅಲಿಖಗತ್ತನ್ನು, ಸ್ವಮಾಯಯಾ-ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಇರುವಂತೆತೋರಿಸು
ವಮೋಹಕಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸೃಜತಃ-ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವನಿಮ್ಮಚ್ಛತಃ-ನಿಯಮಿಸುತ್ತಿರುವ, ತವ-ನಿನ್ನ,ಕಹಿತಂ-ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು
ಸಾಧು-ಚನ್ನಾಗಿ, ವೇದಿತುಂ-ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಕೋರ್ಹತಿ-ಯಾವವನುಸಮರ್ಥನಾಗುವನು|| ಸ್ವವಿಲಕ್ಷಣಾತ್ಮನೇ-ನನ್ನ
ರೂಪದಿಂದ ಸರ್ವಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಲಕ್ಷಣನಾದ ಆತ್ಮನಿನಿನ್ನ, ಎಂದರೆ ಅಚಿಂತ್ಯನಾದ, ತಸ್ಮೈತೇ-ಅನಿನಗೋಸುಗ, ನಮಃ-ನ

ಕಾರ ಪೂಜಿಸಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ಸತ್ಯ ವಚನಗಳಿಂ ನುಡಿದನೆಂತೆ||೩೫|| ಎಲೈ ಮುನಿಯೇ ಈಗ
ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಹ್ಲೇಮವೋ ಏನು? ಪೂಜ್ಯನಾದ ನೀನು ತ್ರಿಲೋಕ ಸಂಚಾರಿಯಾದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆಸ
ರ್ವ ಲೋಕ ವೃತ್ತಾಂತವೂ ತಿಳಿಯ ಬರುವದು ಪರಮಲಾಭವಲ್ಲವೆ ||೩೬|| ಎಲೈ ಮುನಿಯೇ ಈಶ್ವರನೇ ಕರ್ತೃ
ವಾಗಿ ಯುಳ್ಳ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಯಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಲ್ಲ ವಷ್ಟೆ ಆದ್ದರಿಂದನಿ
ನ್ನಂ ಕುರಿತು ಪಾಂಡವರ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ ||೩೭|| ಎಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಾರ
ದನು ಪೇಳಿದನೆಂತೆನೆ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವನಿಗೂ ಮೋಹವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವನಾಗಿ ಸ್ವ
ಕೀಯಂಗಳಾದ ಅವಿದ್ಯಾದಿ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ರೂಪದಿಂದಿರುವನಾಗಿ, ಸರ್ವ ಭೂ
ತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಸ್ವಶಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೇ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಅತಿಕ್ರ
ಮಿಸುಲಶಕ್ತವಾದ ಮಾಯೆಯು ನನ್ನಿಂದ ಬಹು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟಿತಾದ್ದರಿಂದನಿನ್ನಲ್ಲೂ ಪಾಂಡವರ ಹ್ಲೇ
ಮ ವೃತ್ತಾಂತ ಪ್ರಶ್ನಾದಿಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರಂಗಳಲ್ಲವು ||೩೮|| ಯಾವ ಜಗತ್ತು ತಾನು ವಸ್ತುತಃ ಇಲ್ಲದೆ ಯಿ
ದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂ ಇರುವಂತೆ ತೋರುತಲಿದೆಯೋ ಅಂತಾ ಯಾ ಜಗತ್ತಂ ಸ್ವಮಾಯೆಯಿಂ ಗೃಹಿಸುತ
ಲಿರುವವನಾಗಿ ಪುನಃ ಸಂಹರಿಸುತಲೂ ಇರುವಂತಾ ನಿನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರವಂ ಯಾವವನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾಯೋ

ಯಾಚ್ಛೇತುಃ | ಯದ್ವಿದ್ಯಮಾನಾತ್ಮತಯಾವಭಾಸತತಸ್ತೌ ನಮಸ್ತಸ್ಯ ವಿಲಕ್ಷಣಾತ್ಮನೇ ||೩೯|| ಜೀವ
ಸ್ಯಯಸ್ಸುಂಸರತೋವಿಮೋಕ್ಷಣಂನಜಾನತೋನರ್ಥವಹಾಚ್ಛೇರಿರತಃ |ಲೀಲಾವತಾರೈಸ್ಸ್ಯಯಶಃಪ್ರದೀ
ಪಕುಪ್ರಾಜ್ಞಾಲಯತ್ವಾಂತವಹುಪ್ರಸ್ಯ||೪೦||ಅಧಾಪ್ರಾಶ್ರವಯೆಬ್ರಹ್ಮನ್ನರಲೋಕವಿಡಂಬನಮ್|
ದಾಜ್ಞಾಪೈತ್ಯಪ್ಪನೇಯಸ್ಯಭಕ್ತಗೃಹಚಿಕೀರ್ಷಿತಮ್ ||೪೧||ಯಕ್ಷಗೃತತ್ವಾಂತಮಾಖಂದೇ|ರಾಜಸೂ
ಯನಪಾಂಡವಃ | ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯಕಮೊನ್ಮುಪತಿಸ್ತದ್ಭುಮಾನನುಮೋದತಾಮ್ ||೪೨||ತಸ್ಮಿನ್ದೇವಕ್ರತು
ವರೇಭವಂತಮೈಸುರಾದಯಃ| ದಿದೃಕ್ಷವಸ್ಸಮೇವ್ಯಂತೀರಾಜಾನಶ್ಚಯಶಸ್ವಿನಃ||೪೩||ಕ್ರವಣಾತ್ಮೀತಃ

ಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ (ಪೊಡಮಡುವೆನು) ||೩೯|| ಯಃ-ಯಾವವನು, ಅನರ್ಥವಹಾತೆ-ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂಬಕತ್ತಲಿನಿಂದ ಮುನುಕಲ್ಪಟ್ಟ
ಜ್ಞಾನಿ ಅನರ್ಥಗಳೆಂಬಾಡುತ್ತಿರುವ, ಕರೀರತಃ-ದೇಹೋಪಾಧಿನಿಮಿತ್ತದಿಂದ, ಸಂಸರತಃ-ಜನನಮರಣದ-ಖಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಸಿ
ಲುಕುತ್ತಿರುವನಾದರೂ, ಅದೇಕರೀರದಿಂದ, ವಿಮೋಕ್ಷಣಂ-ಸಂಸಾರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯವನ್ನು, ನಜಾನತಃ-ತಿಳಿಯ
ದೇಇರುವ, ಜೀವಸ್ಯ-ದೇಹಾಭಿವಾನಿಯಾವಆತ್ಮನಿಗೆ, ಲೀಲಾವತಾರೈಃ-ಐಚ್ಛಿಕಂಗಳಾದಮತ್ಸ್ಯಾದ್ಯವತಾರಂಗಳಿಂದ, ಸ್ವಯ
ಶಃಪ್ರದೀಪಕಂ-ತನ್ನೇ ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ದೊಡ್ಡದೀಪವನ್ನು, ಪ್ರಾಜ್ಞಾಲಯತೇ-ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಗಿಸಿದನೋ, ತಂತತ್ವಾಂತ-ಅನ್ನನ್ನು
ಅಹಂ-ನಾನು, ಪ್ರಪದ್ಯೇ-ಕರಣಹೊಂದುವೆನು ||೪೦|| ಬ್ರಹ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮನೇ! ಅಧಾಪಿ-ಹೀಗಾದಮೇಲೆಯೂ, ನರಲೋಕವಿ
ಡಂಬನಂ-ಮನುಷ್ಯಲೋಕಾನ ಸರಣದ ನಟನೆಯಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಂಕುರಿತು, ಪೈತ್ಯಪ್ಪನೇಯಸ್ಯ-ನಿನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯವಗನಾದ, ಭ
ಕ್ತಗೃಹ-ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯನೇವಕನೂಆದ, ರಾಜ್ಞಾ-ಧರ್ಮರಾಯನ, ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂಚ-ನೌಕಲ್ಪಿತವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೂ, ಅಕ್ರಾವಯೇ-
ಕೊಂಚಶ್ರಮಮಾಡಿಸುವೆನು ||೪೧|| ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯಕಾಮಃ-ಸರ್ವೇಶ್ವರತ್ವಮಸ್ಥಿತಿಯೆಂಬಯನುವನಾದ, ನೃಪತಿಃ-ಭೋರೆಯಾದ
ಪಾಂಡವಃ-ಪಾಂಡುವುತ್ರನಾದ ಧರ್ಮಜನು, ಮಖೇಂದ್ರೇಣ-ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ರಾಜಸೂಯೇನ-ರಾಜಸೂಯವಂ
ಖಯಾಗದಿಂದ, ತ್ವಾಂತ-ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, ಯಕ್ಷಗೃತೇ-ಪೂಜಿಸುವನು. ತೇ-ಅದರನ್ನು, ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ಅನಮೋದತಾಂ-
ಅನುಸರಿಸಿ ಸಂತೋಷಿಸು||೪೨||ದೇವ-ಕೃಷ್ಣನವ್ಯಮಿಯೇ, ತಸ್ಮಿನ್ದೇವಕ್ರತುಪರೇ-ಆತೆ ಜ್ಞಾಶ್ರವದಲ್ಲಿ, ಭವಂತಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಮೈ-
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ದಿದೃಕ್ಷವೇ-ನೋಡಲೆಳನುವರಾದ, ಸುರಾದಯಃ-ದೇವರ್ಷಿಗಳುಮೊದಲಾದವರೂ, ಯಶಸ್ವಿನಃ-ಕೀರ್ತಿಮಂತರಾ
ವ, ರಾಜಾನಶ್ಚ-ಭೋರಗಳೂ, ಸಮೇಷ್ಯಂತಿ-ಬರುವರಃ||೪೩|| ಈಶ-ನಿಯಾಮಕನಾದಕೃಷ್ಣನೇ, ಬ್ರಹ್ಮಮಯಸ್ಯ-ವೇಷಮೂರಿ
ಖನಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಕ್ರವಣಾತೆ-ನಾಮಶ್ರವಣದಿಂದಲೂ, ಕೀರ್ತನಾತೆ-ಗುಣಕಥನದಿಂದಲೂ, ಧ್ಯಾನಾತೆ-ರೂಪಸಂಭಾವನೆ

ಗೈನಾಗುವನು ||೩೯|| ನೀನು ನಿಜ ಸ್ವರೂಪದಿಂ ಚಿಂತಿಸಲಶಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ನಾವು ನಮಸ್ಕಾ
ರ ಮಾತ್ರವಂ ಗೆಯ್ಯುವರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತು ಅ ವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಅಂಧಕಾರವು ಅಚ್ಛಾದನಂ ಗೆಯ್ಯತಲಿರುವ
ಜೀವನಾಗಿ, ಆಯ ವಿದ್ಯಾತಮಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಆ ಕರೀರದ ದನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವ ಉಪಾಯವನಿರಿಯದವನಾ
ಗಿಯೂ ಇರುವ ಜೀವಾತ್ಮನ ಮುಕ್ತಿಗೋಸುಗ ಯಾವವನು ಲೀಲಾವತಾರಂಗಳಿಂ ತನ್ನ ಚರಿತ್ರನೆಂಬ ದೀಪ
ವಂ ಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ದನೋ ಅಂತಾ ನಿನ್ನಂ ನಾನು ಕರಣ ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ ||೪೦|| ಎಲೈ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನೇ, ಅದರೂ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕವ್ಯಾಪಾರವಂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನಂ ಕುರಿತು ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಗ
ಭಕ್ತನೂ ಆದ ಧರ್ಮರಾಯನ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ನಾನು ತಿಳಿಸುವನಾಗುತ್ತೇನೆ ||೪೧|| ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಧರ್ಮ
ರಾಯನು ಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಕವಂ ಪಡೆಯ ತಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕ್ರತು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದಿಂ ನಿ
ನ್ನಂ ಪೂಜಿಸುವನಾಗುವನು|| ಅದಂ ನೀನು ಶ್ಲಾಘಿಸುವನಾಗು ||೪೨|| ಎಲೈ ಹರಿಯೇ, ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದ
ಲ್ಲಿ ವೇದಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿಮಂತರಾದ ಅರಸುಗಳು ಕೂಡ ನಿನ್ನಂ ನೋಡ ಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬರುವ
ರಾಗುತ್ತಾರೆ ||೪೩|| ಎಲೈ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ ಅಂತ್ಯಜರು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಸತಮಸ್ತರಣದಿಂ ಕೀರ್ತನದಿಂ ಧ್ಯಾನದಿಂದ
ಲೂ ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗುತ್ತಲಿರುವಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ ರೂಪನಾದ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವು ಅಂಗ ಸ್ಪರ್ಶವು ಸಹ ಉಳ್ಳವ

ನಾದ್ಧ್ಯಾನಾತ್ಪೂಯಂತಂತಾವಸಾಯಿನಃ | ತತ್ರಬ್ರಹ್ಮಮಯನ್ಯೈಕಮಾತ್ಮಾಭಿಮರ್ಶಿನಃ ||೪೪||
ಯಸ್ಯಾಸುಲಂವಿದಿಯಶೇಽನ್ಯತರಸಾಯಾಂಭೂಮೌಚೇತಭುವನಮಂಗಳದಿಗ್ವಿತಾನಮ್ | ಮಂದಾ
ಕಿಸ್ತೀತಿವಿರಿಭೋಗವತಿ ತ್ರಿಚಃಧೋಗಂಗೆತಿಚಹಚರಣಾಂಬುಪುನಾತಿವಿಶ್ವಮ್ ||೪೫|| ಶ್ರೀಕುಕಃ | ತತ್ರತೆ
ಪ್ಪಾತ್ಯನಃಪಕ್ಷೆಷ್ಯಗೃಹ್ಯತ್ಸುಜಿಗೀಷಯಾ | ವಾಚಾಪೇಶ್ಯೇಸ್ಮಯಾಽಭ್ಯತ್ಯಮಾದ್ಧಮವ್ರಾಹ್ಮಕೇವಃ ||
ತ್ವಂಹಿನಃಪರಮಂಚಕ್ಷುಸ್ಸ್ಯನ್ಯಂತ್ರಾರ್ಥತತ್ತ್ವವಿತೃ|ಅಧಾತ್ರಬ್ರೂಹ್ಮನುಮ್ಥಿಯಂಶದ್ಧಯಾ
ಕರವಾಮತತಿ ||೪೬|| ಇತ್ಯುಪಮಂತ್ರೀತೋಭರ್ತೃಸರ್ವಜ್ಞಾನಾಪಿಮುಗ್ಧವತಿ | ಸಂದಂಶಿರಸಾದಾ

ಯೂವಲೂ, ಅಂತಾವಸಾಯಿನೋಪಿ-ಶ್ವಪಚರೂಕೂಡ, ಪೂಯಂತೇ-ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಡುವರು. ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಅಕ್ಷರಾಭಿಮ
ರ್ಶಿನಃ-ನಿಶ್ಚಯವೂ ನವೂ ಸ್ವರ್ಗವೂಬಾಳವರು, ಕಿಮುತ-ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ರೆಂಬುವವನ್ನು ವಿಸುಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ||೪೪||
ಯಸ್ಯ-ಯಾವವನ, ಭುವನಮಂಗಳದಿಗ್ವಿತಾನಂ-ಲೋಕಕ್ಕೆ ಶುಭಕರವಾಗಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಕುಟ್ಟುಗಳಂತೆ ಅಲಂಕಾರವಾದ,
ಅವಃಲಂ-ನಿರ್ಮಲವಾದ, ಯಶಃ-ಗೀರಿಯು, ದಿವಿ-ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ, ರಸಾಯಾಂ-ರಸಾತಲವೆಂಬ ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿಯೂ, ಭೂ
ಮೌಚ-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಧಿತಂ-ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿರುವುದೋ, ಹಾಗೆಯೇ, ತಸ್ಯತೇ-ಅನಿನ್ನ ಚರಣಾಂಬು-ವಾದಲೇರ್ಧವು
ದಿವಿ-ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಮಂದಾಕಿನೀತಿ-ಮಂದಾಕಿನೀನದಿಯೆನುತಲೂ, ಅಥಃ-ಕಳಗಣಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಭೋಗವತೀತಿಚ-ಭೋಗವತೀ ನದಿ
ಯೆನುತಲೂ, ಇಹ-ಈಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಗಂಗೆತಿಚ-ಗಂಗಾನದಿಯೆನುತಲೂ, ವಿಶ್ವಂ-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಪುನಾತಿ-ಪರಿಶುದ್ಧವ
ನ್ನಾಗಿಮಾಡುತ್ತಿದೆ ||೪೫|| [ಶುಕವಚನವು] ತತ್ರ-ಅಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮನಿವಕ್ಷೇಷು-ತನ್ನಕಥೆಯವರಾದ, ತೇಷು-ಅಯಾದವರು,
ಜಿಗೀಷಯಾ-ಜರಾಸಂಧನಂಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಅಗೃಹ್ಯತ್ಸು-ಅಗೃಹ್ಯ-ಧರ್ಮರಾಯನ ರಾಜನೂಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂ
ಬುವವನ್ನು, ಅನುಮೋದಿಸದೇ ಹೋದವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ಕೇಶವಃ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ವಾಚಾಪೇಶ್ಯೇ-ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ನುಡಿಗಳಿಂದ
ಸ್ವಯಂ-ಅಶ್ವರ್ಯಪಡಿಸುವನಾಗಿ, ಭೃತ್ಯಂ-ನೇವಕನಾದ, ಉದ್ಧವಂ-ಉದ್ಧವನೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯಂಕುರಿತು, ಪ್ರಾಹ-ನುಡಿ
ವನು ||೪೬|| ತ್ವಂ-ನೀನು, ಸಃ-ನಮಗೆ, ಪರಮಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಚಕ್ಷುಃಪಿ-ಕಣ್ಣಾಗಿರುವೆಯಲ್ಲವೆ ನುಪ್ರತೀ-ಸ್ನೇಹಿತನೂ,
ಬಳ್ಳಿಯಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ, ಮಂತ್ರಾರ್ಥತತ್ತ್ವವಿತೃ-ಅಲೋಚನೆಗಳಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಯಾರ್ಥಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲವನೂ,
ಅಗಿರುವಿ. ಅಧ-ಹೀಗಾದಮೇಲೆ, ಅತ್ರ-ಜರಾಸಂಧನಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೋಧರ್ಮರಾಯನ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೋ
ಎಂಬಈಸಂದಿಗ್ಧವಿಷಯದಲ್ಲಿ. ಅನುಷ್ಠೀಘಂ-ಸಮ್ಮಿಂದಾಚರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದನ್ನು, ಬ್ರೂಹಿ-ಹೇಳಿ|| ತತ್-ನೀನುಹೇಳಿದುದ
ರನ್ನು, ಶ್ರದ್ಧಯಾ-ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ, ಕರವಾಮ-ಮಾಡುವೆವು ||೪೭|| ಸರ್ವಜ್ಞಾನಾಪಿ-ಎಲ್ಲವಂಬಲ್ಲವನಾದರೂ, ಮುಗ್ಧವಾ-
ಮೂಢನಂತಿರುವ, ಭರ್ತೃ-ಬಡೆಯನಾದಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಇತಿ-ಇಂತು, ಉಪಮಂತ್ರೀತಃ-ಅಲೋಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಉದ್ಧ

ರಾದ ಪುರುಷರು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುವರು. ಎಂದು ಏನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ||೪೪|| ಸಕಲಲೋಕಂಗಳಿಗೂ ಮಂಗಳರೂ
ಪನಾದ ಎಲೈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ದಿಕ್ಷುಲಕಲೋಕಂಗಳ
ಿಗೆ ಮೇಲ್ಕುಟ್ಟಿನಂತೆ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನಯಶಸ್ಸು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಂದಾಕಿನಿ
ಯೆಂದು ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಭೋಗವತಿಯೆಂದು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯೆಂದು ಕೂಡ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದೋ
ದಕವುಸಹಪ್ರಸಂಚವಂಪಾವನೆಗೆಯ್ಯತಲಿದೆ. ಅನಿನ್ನ ಆಗಮನದಿಂದ ಜನರಿಗೆಸಮಸ್ತ ಶುಭವುಂಟಾಗುವುದು ||೪೫||
ಎಂದು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ನಾರದಮುನಿಯಿಂದ ಪೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಯಾದವರು ಜರಾಸಂಧನಂ ಜ
ಯಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ತ್ವಂಪಡುತ್ತಿರುವಕಾರಣದಿಂದ ಅನಾರದವಚನವಂ ಸಮ್ಮತಿಸದದೆ ಯಿರುವವರಾಗುತ್ತಿರಲು ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ನಗುತ ಭೃತ್ಯನಾದ ಉದ್ಧವನಂಕುರಿತು ಮಧುರವಚನಗಳಿಂದ ಈರೀತಿಯಾಗಿ ನುಡಿದನಂತೆ ||೪೬||
ಎಲೈಉದ್ಧವನೇ! ನೀನು ಮಂತ್ರಸಾಧ್ಯಂಗಳಾದ ಅರ್ಥಗಳ ಪರಿಪಾಕವೆ ತಿಳಿದವನಾದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಉತ್ಕೃ
ಷ್ಟವಾದ ನೇತ್ರಸ್ವರೂಪನೂ ಆಪ್ತನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ಅದರಿಂದ ಈಗ ನಾವುಮಾಡತಕ್ಕ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಹೇ
ಳು. ನಾವುಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸುವರಾಗುತ್ತೇವೆ ||೪೭|| ಎಲೈಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ಸರ್ವಜ್ಞ ನಾದ

ಯುಗದ್ಧವಸಪ್ರತ್ಯಭಃ ಪತಃ ||

...

...

...

...

||೪೮||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಸಪ್ತತಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾನುಷ್ಠೀಂಶುಮಾನರಾಜಸೂಯದರ್ಶನಾರ್ಥಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರಸ್ಥಾನಘಟ್ಟಃ-

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ || ಇತ್ಯುದ್ಧಿರಿತಮಾಕರ್ಣ್ಯದೇವರ್ಷಿರುದ್ಧವೋಬ್ರವೀತ್ | ಸಭ್ಯಾನಾಮತಮಾಕ್ಷಯಾ

ಕೃಪಾ ಸ್ಯುಚಮಹಾಮತಿಃ ||೧|| ಯದುಕ್ತಮೃಪಿಣಾದೇವಸಾಚಿವ್ಯಂ ಯಃ ಹ್ಯೇತಸ್ತಸ್ಯಾ | ಕಾರ್ಯಂವೈ

ಪರಿ-ಗಾವಲ್ಲಣಿಯು, ಸಂವೇಶಂ-ಕೃಪಾಕ್ಷಯವನ್ನು, ಶಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂಪ, ಅದಾಯ-ಗ್ರಹಿಸಿ, ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ-ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ
 ನುಡಿದನು ||೪೮||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥಬೋಧಿನಿಯೊಳು ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ

ಒಂನೆಯಾಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು.

ಒಂನೆಯಾಧ್ಯಾಯದ ಪತ್ರಿಪದಬೀಕೆ.

[ಕುಕವಚನವು] ಇತಿ-ಇದೇ, ದೇವರ್ಷಿ-ನಾರದನ, ಉದಿರಿತಂ-ವಚನವನ್ನು, ಆಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಮಹಾಮತಿಃ-ಅ
 ಧಿಕಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಉದ್ಧವಃ-ಉದ್ಧವನೆಂಬವಂತ್ರಿಯು, ಸಭ್ಯಾನಾಂ-ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವವರ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ, ಪುತ್ರ-
 ಅಭಿಷ್ರಾಯವನ್ನೂ, ಅಜ್ಞೆಯ-ತಿಳಿದು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು ||೧|| ದೇವ-ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿಯೇ ಋಷಿಣಾ-ನಾರದನಿಂದ, ಯತಃ-

ರೂ ಮೂಢನಂತೆ ನಟಿಸುವ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ ಉ
 ದ್ಧವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ವಹಿಸಿ ಈರೀತಿಯಾಗಿ ನುಡಿದನು. ||೪೮||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತಪಾ

ರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು

ಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀ

ಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸ

ಮೆಂಬಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭೂಪಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

ಒಂನೆಯಾಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು-

ಒಂನೆಯಾಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ || ಅಧೈಕಸಪ್ತತಿತಮೋಧ್ಯಾವಸ್ಯತುಮಂತ್ರತಃ | ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂಗತೇಕ್ಷ
 ವೈಪಾರ್ಥಾನಾಂಪರಮೋತ್ಸವಃ ||೫|| ಎಷ್ಟೊಂದನೆಯಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಧವನ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ
 ಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರವನ್ನೆದಿದವನಾಗುತ್ತಿರಲು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಮಹತ್ವಾದ ಉತ್ಸವ ವುಂಟಾ
 ಯಿತೆಂಬರ್ಥವಂ ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂದೆನೆ,-

ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ | ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಮಂತನಾದ ಉದ್ಧವನು ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಭೆ
 ಯಲ್ಲಿ ಈರೀತಿಯಿಂದ ನಾರದಮುನಿ ಹೇಳಿದವಚನವಂ ಕೇಳಿ ಸಾಮಾಜಿಕರತ್ನಾರ್ಪಣವನ್ನೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನತಾ
 ತ್ಪರ್ಯಮ ಸಹ ತಿಳಿದವನಾಗಿ ಇಂತುಪೇಳ್ವನೆಂದೆನೆ-||೫|| ಎಲೈ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ | ಮಹಾಯಾಗಂ ಗೆಯ್ಯುವ ಸೋ

ತ್ಯವ್ಯನೆಯಸ್ಯರಕ್ಷಾಚಕರಣೈಃಪಿಣಾಮ್ ||೧|| ಯವ್ಯವ್ಯಂರಾಜಸೂಯನದಿಕ್ಚಕ್ರಜಯಿನಾವಿಭೋ |
ತತೋಜರಾಸಂಧವಧುಭಯಾರ್ಥೋಮಾತೋಹಿನಃ ||೨|| ಅಸ್ಮಾಕಂಚಮಹಾನರ್ಥೋಹ್ಯನೈವಭ
ವಿವ್ಯತಿ | ಯಶಶ್ಚತಮಗೋವಿಂದರಾಜೋಬಂಧಾದ್ವಿಮಾಂಚತಃ ||೪|| ಸವೈದುರ್ವಿಪಹೋರಾಜಾನಾ
ಗಾಯಾತಸಮೋಬಲೆ | ಬಲಿನಾಮಪಿಪಾಸ್ಯಪಾಂಭೀಮಂಸಮಬಲಂವಿನಾ||೫|| ವೈವರಧಸತುಜಿತವೈ
ನಕತಾಕ್ಷಾಹಿಣೀಯತಃ | ಬ್ರಹ್ಮಣೋಭ್ಯರ್ಥಿರ್ದಿತೋವಿಪ್ರೈರ್ಮಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಿಕರ್ಹಿ ಚಲೆ||೬|| ಬ್ರಹ್ಮ

ಯಾವುದು, ಉಕ್ತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ತ-ಅದೇಆದಂಥಾ, ಕರಣೈಃಪಿಣಾಂ-ರಕ್ಷಣವನ್ನು ಜಯಿಸುವವನೇ, ರಕ್ಷಾಚ-ಪಾಲನ
ವೂಆದಂಥಾ, ವೈವ್ಯವ್ಯಸೇಯಸ್ಸೋ-ಸೋದರತ್ತೆಯಮಗನಾದ, ಯವ್ಯತಃ-ರಾಜಸೂಯಯಾಗವಂಮಾಡಲೆಂದ ಧ್ವಂಸಯ
ನಿಗೂ, ಸಾಚಿವ್ಯಂ-ಸಹಾಯವು, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಕಾರ್ಯಂ-ಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು ||೧|| ವಿಭೋ-ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಾಮೀಯೇ ||೨|| ಕ್ಷಕ್ರ
ಜಯಿನಾ-ದೇವತೆಗಳಮಂಡಲವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಘೋರಿಯಿಂದ, ರಾಜಸೂಯೇನಯವ್ಯವ್ಯಂ-ರಾಜಸೂಯವಿಧಾನದಿಂದ ಯಾಗಮಾಡತಕ್ಕ
ದ್ದಾಗಿರುತ್ತೆ. ತತಃ-ಅದರದನೆಯಿಂದ, ಜರಾಸಂಧವಧಿ-ಜರಾಸಂಧನಸಂದಾರವಾಗುವುದು. ಅಮೃತಃ-ಈಧರ್ಮರಾಯನ ಯ
ಜ್ಞಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಸಃ-ನಮಗೆ, ಉಭಯಾರ್ಥೋಹಿ-ಎರಡುಪ್ರಯೋಜನಗಳೂ ಉಂಟಾಗುವವಷ್ಟೆ? ||೩|| ಅಸ್ಮಾ
ಕಂಚ-ನಮಗೂ, ಮಹಾ-ದೊಡ್ಡ, ಅರ್ಥಃ-ಪ್ರಯೋಜನವು, ಅನೇನೈವ-ಇದರಿಂದಲೇ, ಭವಿಷ್ಯತಿಹಿ-ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆ, ಗೋ
ವಿಂದ-ಕೃಷ್ಣನೇ, ರಾಜೋಹಿ-ಅರಸುಗಳನ್ನು, ಬಂಧಾತೆ-ಜರಾಸಂಧನನೆಯಿಂದ, ವಿಮಂಚತಃ-ಇಡಿಸುತ್ತಿರುವ, ತವ-ನಿನಗೆ,
ಯಶಶ್ಚ-ಕೀರ್ತಿಯೂ ಆಗುವುದು||೪|| ಬಲಿನಾಂ-ಬಲವಂತರಾದ, ಅಸ್ಯೇಷಾಂ-ಇತರರು, ಗತಾವ-ಇರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಸಮಬಲಂ-
ಸರಿಯಾದ ಬಲವುಳ್ಳ, ಭೀಮಂವಿನಾ-ಭೀಮನೇನನಂಹೋರತು, ಬಲೇ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಾಗಾಯಾತಸಮಃ-ಅನೇಗಳ ಹತ್ತುಸಾ
ವಿರದೊಡನೆ ಸರಿಯಾದ, ಸರಾಜಾ-ಆಜರಾಸಂಧನಂಬ ಘೋರಿಯು, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ, ದುರ್ವಿಪಹಃ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ ಸೈ
ರಿಸಲಶಕ್ಯನು ||೫|| ಸತು-ಆಜರಾಸಂಧನಾದರೋ, ದ್ವೈರಧೇ-ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಜೇತವ್ಯಃ-ಗಲ್ಲುಡತಕ್ಕವನು, ಶತಾಕ್ಷಾ
ಹಿಣೀಯತಸ್ತು ||೬|| ೧೦೦ ಅಕ್ಷಾಹಿಣಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾದರೋ, ನಜೇತವ್ಯಃ-ಗಲ್ಲುಡತಕ್ಕವನಲ್ಲವು. ಬ್ರಹ್ಮಣೋ-ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನಾದ್ದರಿಂದ, ವಿಪ್ರೈಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ, ಅಭ್ಯರ್ಥಿತಃ-ಪಾರ್ಥಿವನಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಕರ್ಹಿ-ವಿಶೇಷವಲ್ಲದ್ದು ಯಾ
ವಾಗಲೂ, ನಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಿ-ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವು ||೭|| ವೈಕೋದರಃ-ಭೀಮನು, ಬ್ರಹ್ಮವೇಷಧರಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವೇಷವನ್ನು

ದರತ್ತೆಯಮಗನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಸಹಾಯಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು ನಾರದಮುನಿಯು ಹೇಳಿದ
ರ್ಥವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇಸರಿ. ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಕರಣಾಗತರಾದ ಅರಸುಗಳರಕ್ಷಣವೂ
ನಿನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದೇಆಗಿದ ||೧|| ಎಲೈಶ್ರೀಹರಿಯೇ! ದಿಬ್ಬಂಡಲವು ಜಯಿಸಿರುವ ಮಹಾವೀರನಾದ ಅ
ರಸಿನಿಂದಲೇ ರಾಜಸೂಯಯಾಗವು ಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ದಿಗ್ವಿಜಯವೆಂಬ ನಿಮಿತ್ತದಿಂ
ದಲೇ ಜರಾಸಂಧನು ಜಯಿಸಲ್ಪಡತೀರಲು ರಾಜಸೂಯಯಾಗವೂ ಕರಣಾಗತರಕ್ಷಣವೂ ಉಭಯಾರ್ಥಗಳೂ
ಸಿದ್ಧಿಸುವವೆಂದು ಸನಗತೋರತವಿದೆ ||೨|| ನಮಗೂ ಈಜರಾಸಂಧನಂ ಜಯಿಸುವುದರಿಂದಲೇ ಮಹತ್ಪ್ರಾಪ್ತವು
ವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು 'ಗಿರಿವ್ರಜದರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅರಸುಗಳಂ ಆಬಂಧನದವೆಂಬುದ
ಬಿಡಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನಗೂ ಕೀರ್ತಿಯುಂಟಾಗತದೆ ||೪|| ಬಲದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರಾನೇಗಳಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಜರಾ
ಸಂಧನು ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಜನರಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಮಬಲನಾದ ಭೀಮನಂಹೋರತು ಅಸ್ಯರಾದ
ಅರಸುಗಳಿಂದ ಜಯಿಸಲಶಕ್ಯನಾಗಿರುವನು ||೫|| ಮತ್ತು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಿಂದ ಆಜರಾಸಂಧನು ಜಯಿಸಲ್ಪಡ
ತಕ್ಕವನೇಹೋರತು ಅವನುಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇಬಾರದೆ ೧೦೦ಅಕ್ಷಾಹಿಣಿಗಳನೇನೆಯಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ
ಬಂದರೆ ಆಗ ಅವನಂ ಜಯಿಸುವುದು ಯಾರಿಗೂಶಕ್ಯವಲ್ಲವು. ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೇನೆಂದರೆ-ಆಜರಾಸಂಧನು ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಹೋಗಿ ಯಾಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸು
ವನಾಗುವುದಿಲ್ಲ ||೬|| ಆಕಾರಣದಿಂದ ಭೀಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷವಂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ಅವನನೆಯ್ದ ದ್ವಂದ್ವ

ವೆವಧರೋಗತ್ವಾಂತಂಭಿಜ್ಜತವ್ಯ ಕೋದರಃ | ಹನಿವ್ಯತಿಸನಂದಹೋದ್ಯೈರಭೇತವಸಂನಿಧೌ ||೭|| ನಿಮಿತ್ತಂ
ಪರಮೀಶಸ್ಯವಿಶ್ವಸರ್ಗನಿರೋಧಯೇ | ಹಿರಣ್ಯಗರಭಶ್ಚರ್ದ್ವೈಕಾಲಸ್ಯಾರೂಪೀಣಸ್ತ ವ ||೮|| ಗಾಯಂ
ತೇನಿಶದಕರ್ಮಗೃಹೈದುಂದ್ರೈರಾಚ್ಛಾಂಸ್ಯತು ವ್ರಥಮಾತ್ಮವಿದೋಹಂಚ | ಗೋಪ್ಯಶ್ಚಕುಂಜರಪಠೆ
ರ್ದ್ವನಕಾತ್ಮಜಾಯಾಃಪಿತೃಶ್ಚಲಬ್ಧಕರಣಾಮಾನಯೋವಯಂಚ ||೯|| ಜರಾಸಂಧವಧಃಕೃಷ್ಣಭೂ

ಪರಿಸಿವನಾಗಿ, ಗತ್ವ-ಹೋಗಿ, ತಂ-ಅಜರಾಸಂಧನನ್ನು, ಭಿಜ್ಜೇತ-ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ರವ-ನಿನ್ನ, ಸನ್ನಿಧೌ-ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ, ಹೃದಿ-ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದೊಳಗೆ, ತಂ-ಅಜರಾಸಂಧನನ್ನು, ಹನಿವ್ಯತಿ-ಕೊಲ್ಲುವನು, ಸಂದೇಹೋನ-ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವು ||೭|| ಆ ರೂಪಿಣಿ-ಆಕಾರವಿಲ್ಲದವನಾದರೂ, ಈಶಸ್ಯ-ಜಗತ್ತಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿರುವ, ಕಾಲಸ್ಯ-ಮಹಾಕಾಲಸ್ವರೂಪನಾದ, ತವಪ ರಂ-ನಿನಗಾದರೋ, ವಿಶ್ವನರ್ಗನಿರೋಧಯೇ-ಪ್ರಸಂಜಸೃಷ್ಟಿಸಂಹಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಃ-ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನೂ, ಶರ್ವಶ್ಚ-ರುದ್ರನೂ, ನಿಮಿತ್ತಂ-ಸಾಧನಮಾತ್ರರಾಗಿರುವರು ||೮|| ರಾಕ್ಷಾಂವೇವ್ಯ-ಗಾಜಪತ್ತಿಯರು, ಗೃಹೇಷು-ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ವಿಶದಕರ್ಮ-ಪ್ರಕಟವ್ಯಾಪಾರವಾದ, ಸ್ವತಃಪ್ರವೃತ್ತ-ತಮ್ಮ ಹೇಯಾದ ಜರಾಸಂಧನ ಸಂಹಾರವನ್ನೂ, ಆತ್ಮ ಐಮೋಕ್ಷಣಂಚ-ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರಾದ ಅವರಸರಸೆಯ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನೂ, ಗಾಯಂತಿ-ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಗೋಪ್ಯಶ್ಚ-ಗೊ ಲ್ಲತಿಯರೂ, ಕುಂಜರಪಠಂ-ಹಾರವನ್ನೂ, ಅವನದೇಯಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತಂದದ್ದನ್ನೂ ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು. ನಿನ್ನ ಅ ವತಾರಾಂತರದಲ್ಲಿ, ಕುಂಜರಪಠೇ-ಗಜೇಂದ್ರನಿಗೆ, ನೆಗಳದೇಸಿಯಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ, ಜನಕಾತ್ಮಜಾಯಾಃ-ಸೀತಾದೇವಿಗೆ, ಶಾವಣನದೇಸಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನೂ, ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಈವತಾರದಲ್ಲಿಯೇ, ಪಿತೃಶ್ಚ-ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರಾದ, ವೇವಕೀವಸುಮೇವರಗೆ, ಕಂಸನದೇಸಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನೂ, ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು ಲಬ್ಧಕರಣಾಃ-ಪೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ ರಕ್ಷಕನುಳ್ಳ, ಮುನಯಃ-ಯುಗಿಗಳು, ನಿನ್ನ ಪ್ರಕಟವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು. ವಯಂಚ-ನಾವೂಕೂಡ, ನಿನ್ನಿಂದಾದ ಆತ್ಮಮೋ ಕ್ಷಣ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೂ ಹಾಡುತ್ತಿರುವವು ||೯|| ಕೃಷ್ಣ-ಶ್ರೀ ಹರಿಯೆ! ಜರಾಸಂಧವಧಃ-ಜರಾಸಂಧನ ಸಂಹಾರವು, ಭೂ ಯಾರ್ಥಾಯ-ಬಹುಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಉಪಕಲ್ಪ್ಯತೇ-ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲ್ಪಡುವುದು, ಪಾಯಃ-ಬಹುಕೆಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, ಪಾಕಮಾಕೇನ-ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳ ಫಲಕಾಲದಿಂದ, ಅವರವರಿಗಾಗತಕ್ಕ ರಕ್ಷಣವೂ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಆಗುವದು ಕ್ರತುಃ-ಯಜ್ಞವು, (ದೇವಪ್ರಾಣಿಯು) ತವಚ-ನಿನಗೂ, ಅಭಿಮತಃ-ನಮ್ಮತವಾಗಿರುವುದು [ಅರಸುಗಳ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ಸಾಯುವರು. ಪಾಂಡ ವರಿಗೆ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಗಳೂ ದೇವಕಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆಯೂ, ಉಂಟಾಗುವಯಜ್ಞವು] ನಿನಗಾಯಿಪ್ಪವಾದ್ದು ಆದ್ದರಿಂದ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ನೀ

ಯಾದ್ಧವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದರೆ ಆಗ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವುಂಟಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನಬಲದಿಂದ ಭೀಮನು ಜರಾಸಂಧ ನಂ ಜಯಿಸುವನು. ಈಯರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು ||೭|| ರೂಪರಹಿತನಾಗಿಯೂ ಕಾಲಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ ಇ ರುವ ಈಶ್ವರನಾದವನಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ಮದೊಳಗೆ ಬಡ್ತದೇವನು ಯಾವೇತಿಯಿಂದ ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರ ನಾಗಿರುವನೋ, ಆಪ್ರಪಂಚದ ಸಂಹಾರಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ರುದ್ರನೂ ಸಹ ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರನಾಗಿ ಅವನಂ ಜಯಿ ಸುವನಾಗನೋವನು ||೮|| ಎಲೈಹರಿಯೇ! ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ನಿರೋಧಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅರಸುಗಳ ಪತ್ತಿಯರಮು ನ್ನುಗೋಪಿಯರು ಯಾವೇತಿಯಿಂದ ತಾವು ಕುಂಜರಪಠಂ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗನಿನ್ನಿಂದ ಅವನುಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟು ತಮ್ಮ ವಿಮೋಚನವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸತ ನಿನ್ನಂಕಾರಿತ್ವೇ ಗಾನಂ ಗೆಯ್ದಂತೆ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಗೃಹಂಗಳಲ್ಲಿ ಪುತ್ರಲಾಲನಾ ದಿವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲೈಪುತ್ರನೇ! ದುಃಖಸುಖೇಷು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಮ್ಮ ಕತುವಾದ ಜರಾಸಂಧನಂ ಕೊಲ್ಲು ತಾನೆ, ನಮ್ಮ ಪತಿಗಳಂ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾನೆಂದುರಮೇಷೀಯವಾದ ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರವಂ ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು. ನಾವೂಕರಣಾ ಗತರಾದ ಋಷಿಗಳೂ ಕೂಡ ಮೊಸಳೆಯದೇಸಿಯಿಂದ ಗಜೇಂದ್ರನನ್ನೂ ರಾವಣನದೇಸಿಯಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನೂ ಕಂಸನದೇಸಿಯಿಂದ ದೇವಕೀವಸುಮೇವರಂಸಹ ಬಿಡಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರವಂ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯತ ಲಿರುವವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುವ ಆರಾಜಪತ್ತಿಯರ ಸಂಕಲ್ಪವಂ ದಯೆಯಿಂದ ನೀನು ಪೂರಯಿಸುವನಾಗು ||೯|| ಎಲೈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನೇ! ಆಜರಾಸಂಧನವಧೆಯು ಅನೇಕಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ, ಅರಸುಗಳ ಪುಣ್ಯಪರಿಪಾಕದಿಂದಜರಾ

ರೈರ್ಧ್ಯಾಯೋಪಕಲ್ಪತೇ | ಪ್ರಾಯಃಪಾಕವಿಪಾಕನತವಚಾಭಿವಂತೇಕ್ರತುಃ ||೧೦||ಶ್ರೀಕುಕೇ|| ಇತ್ಯು
ದ್ಧವನಚೋರಃಜನಸರ್ವತೋಭದ್ರಮಚ್ಯುತಮ್ | ದೆವಸ್ವಿರೈದಮ್ವದ್ಧಾತ್ಮಕೈಪ್ಪಣೈಪ್ರತ್ಯಪೂಜ
ಯುಕ್||೧೧|| ಅಧಾದಿಶತ್ಪ್ರಯಾಣಾಯಾಭಿಗವಾಃದೇವಕೀಸುತಃ | ಭೃತ್ಯಾಃದಾರುಕಜೈತ್ರಾದೀನನು
ಜ್ಞೈರೈಗುರೋವಿಭುಃ ||೧೨||ನಿರ್ಮಮಯ್ಯಾವಶೋಧಾಃಸ್ಯಾಃಸಸುತಾಃನಪರಿಚ್ಛೇದಾಃ | ಸಂಕರ್ಮ
ಣಮ್ ಸುಜ್ಞೈಪ್ಯಯದುರಾಜಂಚಕತುರ್ದಶ || ಸೂತೋಪನೀತಂಸ್ವರಥಮಾರೋಹದ್ಗೃಹಧ್ವಜಃ||೧೩||
ಪುನೋರಭವ್ಯಪಭಟಿಸಾದಿನಾಯಕೈಕರಾಳಯಾಪರಿವೃತತತ್ತ್ವಸೇನಯಾ|ವ್ಯಂಗಳಭಿರ್ದ್ಯಾನಕಂಠಖಗೊ
ಮುಖೈಃಪ್ರಮೋಷಮೋಷೈಃಕುಘೋನಿರಾಕ್ರಮತಿ||೧೪||ನೈವಾಜಿಕಾಂಚನಕಿಷಕಾಭಿರಚ್ಯುತಂಸಹಾ

ನು ಜೋಷಿ ಸರ್ವಾರ್ಥಗಳು ನಿಂದಿಸುತ್ತವೆ, ಎಂದು ಬಾವವು ||೧೦|| (ಕುಕವಚಸಪ್ತ) ರಾಜಃ-ಪರಿಷ್ಕಾರಯೋನೇ, ಇತಿ-
ಹೀಗೆ, ಅಪ್ಯುತಂ-ಉಪಪತ್ತಿಯಿಂದಾಪ್ತರಿಂದ ತಪ್ಪಿಮೋಗವಂಥಾ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರಂ-ಹಲವುಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಮಂಗಳ
ವಾಗಿರುವ, ಉದ್ಧವನಚೋ-ಉದ್ಧವನಂಬ ಮಂತ್ರಿಯಮಾತನ್ನು, ದೇವಕೀ-ನಾರದನೂ, ಯದುವೃದ್ಧಾತ್ಮ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾ
ನಾಧಿಕರೂ, ಕೃಷ್ಣ-ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನೂ, ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯಃ-ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು ||೧೧|| ಅಧ-ಅ ಮೇಲೆ ಭಗವಾಃ-ಭಗವಂ
ತನಾದ, ದೇವಕೀಸುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ವಿಭುಃ-ತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನಾರೂ, ಗುರೋ-ಹಿರಿಯರನ್ನು, ಅನುಜ್ಞಾಪ್ಯ-ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅ
ಪ್ಪಣೆಯಂಪಡೆದು, ದಾರುಕಜೈತ್ರಾದೀ-ದಾರುಕನೆಂಬ ಸಾರಧಿ, ಜೈತ್ರನೆಂಬ ಸೇನಾಪತಿ, ಮೊದಲಾದ ಭೃತ್ಯಾಃ-ಸೇವಕರೂ
ಕುರಿತು, ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೋಸುಗ ದಾರುಕ ಜೈತ್ರಾದೀ-ದಾರುಕನೆಂಬ ಸಾರಧಿ, ಜೈತ್ರನೆಂಬ ಸೇನಾಪತಿ, ಮೊದಲಾದ ಭೃತ್ಯಾಃ-ಸೇವಕರೂ
ದ ಪರಿಷ್ಕೇತನೇ! ಕೇಳು. ಗರುಡಧ್ವಜ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಸಸುತಾಃ-ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಸಹಿತರಾದ, ಸಪರಿಚ್ಛೇದಾಃ-ಸಾಮಗ್ರಿಗ
ಳಿಂದ ಸಹಿತರಾದ, ಸ್ವಾಃಅವರೋಧಾಃ-ತನ್ನ ರಾಣಿವಾಸದ ಹೆಂಗಳನ್ನೂ, ನಿರ್ಗಮಯ್ಯ-ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿಸಿ, ಸಂಕರ್ಮಣಂ-
ಬಲರಾಮನನ್ನೂ, ಯದುರಾಜಂಚ-ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನೂ, ಅನುಜ್ಞಾಪ್ಯ-ಸಮಗ್ರಿಗಳಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಂಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಸೂತೋ
ಪನೀತಂ-ಸಾರಧಿಯಿಂದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ವರಥಂ-ತನ್ನ ತೇರನ್ನು, ಆರೋಹ-ವರಿದನು ||೧೨|| ಪುನಃ-ಮಂಗಳವು
ಯಲ್ಲಿ, ರಥ-ತೇರುಗಳಿಂದಲೂ, ದ್ವಿಪ-ಅನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಭಟ-ಕೂರರಿಂದಲೂ, ಸಾದಿ-ಸವಾಕರಿಂದಲೂ, ನಾಯಕೈಃ-ಸೇನಾನಿಯಾ
ಮಕರಿಂದಲೂ, ಕರಾಳಯಾ-ಭಯಂಕರವಾದ, ಅಧವಾ-ವಿಕಾಲವಾದ, ಆತ್ಮಸೇನಯಾ-ತನ್ನ ದಂಡಿನಿಂದ, ಪರಿವೃತಃ-ಒಳನ
ಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಮೃದಂಗ-ಮದ್ದಳೆ, ಭೇರಿ-ಬರಡೋಲು, ಆನಕ-ತಮಟೆ, ಒಂಬ-ಸಂಕು, ಗೋಮುಖೈಃ-ಕೂಂಬುಮೊ
ದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಪ್ರಣೋದತ್ತಕುಘ-ಹೆಚ್ಚು ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲವನಾಗಿಯೂ, ನಿರಾಕ್ರಮ-ಹೊ
ರಟನು ||೧೩|| ವರಾಂಬರಾಭರಣವಿಲೇಪನಸ್ರಜಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪವಾಲೆಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಅನಿಚರ್ವ
ವಾಣಿಧಿಃ-ಕತ್ತಿಗುರಾಣಿಗಳು ಕೈಗಳಲ್ಲಿಉಳ್ಳ, ನೈಫಿ-ಅಳುಗಳಿಂದ, ನುಸಂವೃತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥಾ, ಸ್ಥವಾಜಿ

ಸಂಧಾದಿಗಳ ವಾಪಪರಿಪಾಕದಿಂದಲೂ ಈರಾಜಸೂಯಾಗವು ನಿನಗೊಬಹುತರವಾಗಿ ಸಮ್ಮತವಾಗುತ್ತದೆ||೧೦||
ಎಂದು ಈಶ್ವರಿಯಾಗಿ ಉದ್ಧವನಿಂದ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ಶುಭಕರವಾದ ವೈದಿಕರವಾದ ಈ
ವಚನದಂಕೇಳಿ ನಾರದನೂ ವೃದ್ಧರಾದ ಯಾದವರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಸಹ ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ
ರು ||೧೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಗುರುಜನರಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪನಂ
ಗೆಯ್ದು ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೋಸುಗ ದಾರುಕ ಜೈತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು||೧೨|| ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ಪುತ್ರ
ರೊಡನೆ ಪರಿವಾರದೊಡನೆಯೂ ಯುಕ್ತರಾದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರನ್ನೂ ಪ್ರಯಾಣಂಗೆಯ್ದು ಬಲರಾಮನನ್ನೂ ಉ
ಗ್ರಸೇನನನ್ನೂ ಅನುಜ್ಞೆಯಂಕೇಳಿ ಸಾರಧಿಯಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಗರುಡಧ್ವಜವುಳ್ಳ ತನ್ನ ರಥವನ್ನೇರಿ||೧೩||ಅನೇಕಂ
ಗಳಾದ ರಥಗಜಪದಾತಿಗಳಿಂದಲೂ ಅಶ್ವಗಳಿಂದಲೂ ಸಾರಧಿಗಳಿಂದಲೂ ರಥಿಕರಿಂದಲೂ ಭಯಂಕರವಾದ ಸೇನೆ
ಯಿಂದ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಮೃದಂಗ ಭೇರಿ ಶಂಖಾದಿ ವಾದ್ಯಗಳ ಘೋಷದಿಂದ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದು ಲ್ಪಟ್ಟ
ದ್ವಿಧೀಕಂಗಳೆಲ್ಲವನಾಗಿ ಹೊರಟನು ||೧೪|| ಅಮೇಲೆ ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪತ್ನಿಯರು ಪುತ್ರರಿಂದ ಸಹಿತ

ತ್ವಜಾಪತಿಮನುಸುವ್ರತಾಯಯಾಃ | ಪರಾಂಬರಾಭರಣವಿಲೆಪನಸ್ರಜಸ್ಸುಸಂವೃತಾನ್ಯಭಿರಪಿಚರ್ಮ
ಪಾಣಿಭಿಃ | ಇತಿ ಸರೋಜೈಃ | ಗೋಮಹಿಷವಿರಾಶ್ಯತರೈಃ ಸಕರೇಣುಭಿಃ ಪರಿಜನವಾರಯೋಪಿತಃ | ಸ್ವಲಂಕೃ
ತಾಃ ಕಟಕುಟಿಕಂ ಬಲಂ ಬರಾದ್ಯುಪಸ್ಕರಾಯಯಾರಧಿಯುಜ್ಯಸರೈಃ || ೧೬ || ಬಲಂ ಬರಾದ್ಯುಜ್ಯಪ
ಟಭತ್ರಜಾಮರೈರ್ದಯಾಧಾಭರಣಕಿರೀಟವರ್ಮಭಿಃ | ದಿವಾಂಶುಭಿಸ್ತಮಾಲರವಂಬಭೌರವೈರ್ದಾರ್ಢ್ಯ
ವಃಕ್ಷುಭಿತತಿಮಿಂಗಿಲೋರ್ಮಿಭಿಃ || ೧೭ || ಅಧೋಮಾನಿರ್ಮದುಪತಿನಾಸಭಾಜಿತಪ್ರಣಮ್ಯತಂಹೃದಿವಿದಧದ್ವಿ
ಹಾಯಸಾ | ನಿಶಾಮೃತದ್ವೈವಸಿತಮಾಹೃತಾರ್ಹಣೋಮುಕುಂದಸಂದರ್ಶನಿರ್ಮತಂದಿ || ೧೮ ||

ಕಾಂಚನಶಿವಿಕಾಫಿಃ-ನಿಫಾಯಿಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು, ಭಂಗಾರದ ಅಂಪಳಗಳು, ಇವುಗಳೆಂಸಹಿತರಾದಂಥಾ, ಸಹಾತ್ಮಜಾಃ-ಮಕ್ಕ
ಳಿಂದ ಸಹಿತರಾದಂಥಾ, ಪತಿಂ-ಗಂಡನಾದ, ಅಚ್ಯುತ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅನುಸುವ್ರತಾಃ-ಅನುಸರಿಸಿದ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯನಿಯಮವು
ಳ್ಳಂಥಾ, ರಾಣಿವಾಸದಹೆಂಗಳು, ಯಯಾಃ-ತೆರಳಿದರು || ೧೬ || ಪರಿಜನವಾರಯೋಪಿತಃ-ಪರಿಚಾರಕರೂ ಸೂಳೆಯರೂ, ಪರಿವಾ
ರದವರೂ, ನರ...ಣುಭಿಃ-ನರ-ಅಳು, ಉಪ್ಪು-ಬಂಟಿ, ಗೋ-ಎತ್ತು-ಅಳು, ಮಹಿಷ-ಕೋಣ, ಖರ-ಕತ್ತಿ, ಅಶ್ವತೇ-ಹೇಸ
ರಗತ್ತಿ, ಅನೇ-ಬಂಡಿ, ಕರೇಣುಭಿಃ-ಹೆಣ್ಣುನೆಗೆಕೊಡನೆಯೂ, ಕಟ-ಉಪಸ್ಕರಾಃ-ಕಟ-ಚಾಪ, ಕಟಿ-ಗೂಡಾರ, ಕಂಬಳಿ-
ಕಂಬಳಿ, ಅಂಬರ-ಅರಿವೆ, ಅದಿ-ಮೊದಲಾದ, ಉಪಸ್ಕರಾಃ-ಸಾಮಗ್ರಿಗಳುಳ್ಳವರೂ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವರೂ, ಆಗಿ, ಸರ್ವಕೇ-ಎಲ್ಲಾಬಗೆಯಿಂದಲೂ, ಅಧಿಯುಜ್ಯ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಯಯಾಃ-ತೆರಳಿದರು || ೧೭ || ಬೃಹತ್-ಮರೈ-
ಬೃಹತ್-ದೊಡ್ಡ, ಧ್ವಜಪಟ-ಪಳವಿಗೆಯಪಾವುಡೆ, ಭತ್ರ-ಸತ್ತಿಗೆ, ಚಾಮರೈ-ಚಾರಿಗಳಿಂದಲೂ, ವರಾಯುಧಾಭರಣಕಿರೀಟ
ವರ್ಮಭಿಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕೈದುಗಳೂ, ಅಲಂಕಾರಗಳೂ ಕಿರೀಟಗಳೂ ಕವಚಗಳೂ ಉಳ್ಳವರಿಂದಲೂ, ತುಮುಲವರಂ-ಸಂದಣಿ
ಯಾದ ಗೊಜುಳ್ಳ, ಬಲಂ-ದಂಡು, ರವೇಃ-ಸೂರ್ಯನ, ಅಂಶುಭಿಃ-ಕಿರಣಗಳಿಂದ, ದಿವಾ-ಹಗಲೂ, ಕ್ಷುಭಿತತಿಮಿಂಗಿಲೋರ್ವಿ-
ಭಿಃ-ತೊಂದರೆಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೆಮ್ಮಾನುಗಳೆಳ್ಳ, ಅಲೆಗಳಿಂದ, ಅರ್ಣವಃ-ಕಡಲೂ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಬಭೌ-ಪ್ರ
ಕಾಶಿಸಿತು || ೧೮ || ಅಧೋ-ಆ ಮೇಲೆ, ಮುನೀ-ನಾರದನು, ಯದುಪತಿನಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಸಭಾಜಿತಃ-ಸತ್ಕೃತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ,
ತಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪ್ರಣಮ್ಯ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಹೃದಿ-ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ವಿದಧತೆ-ಹೈದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ
ಹೃತಾರ್ಹಣಿ-ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮ್ಮಾನಮುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ತದ್ವೈವಸಿತಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು, ನಿಶಾಮೃತ-
ನೋಡಿ, ಮುಕ್ತವನಂವರ್ಷನನಿವೃತ್ತಿ-ಇಂದಿ || ೧೯ || ಕೃಷ್ಣನಂಕಂಡುಬಂದಿ ನಿವಾರ್ಯವಾರವಾಗಿನುಖಿಸುವ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆಳ್ಳ
ವನಾಗಿ, ವಿಹಾಯಸಾ-ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ತೆರಳಿದನು || ೧೯ || ಭಗವಾನ್-ಕೃಷ್ಣನು, ರಾಜದೂತಂ-ಅರಸುಗಳ ದೂತನಂಕುರಿ

ರಾಗಿ ಉತ್ತಮವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾನುಲೇಪನಾದಿ ಅಲಂಕಾರವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಖಡ್ಗಖೇಟಕಂಗಳುಂಧರಿಸಿದ ವೀರರಂಪರಿ
ವೈಕೇಯರಾಗಿ ಅಂದಳ ಕುದುರೆ ಮುಂತಾದ ಯಾನಂಗಳಿಂದ ಪತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಹಿಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ತೆರಳಿದರು || ೧೯ ||
ಮತ್ತು ದಾಸಿಯರು ವೇಶ್ಯೆಯರು ಭೃತ್ಯರು ಅಲಂಕಾರಯುಕ್ತರಾಗಿ ಅಮಂಚಮೊದಲಾದ ತೈಲಗಳಿಂದ ರಚಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಸ್ತುಗಳು, ವಸ್ತ್ರಕಂಬಳಾದಿಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸರವತ್ತಿಗಳು ಮಿಕ್ಕ ಸಾಮಾನುಗಳಾದ ಉಳ್ಳ
ವರಾಗಿ ಅಸಾಮಗ್ರಿಗಳಂ ಎತ್ತುಮೊದಲಾದ ಪಕುಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ನರಯಾನಂಗಳಿಂದಲೂ
ಬಂಟಿಗಳಿಂದಲೂ ವ್ಯವಮಾಪಿಪಂಗಳಿಂದಲೂ ಹೇಸರಕತ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಬಂಡಿಗಳಿಂದಲೂ ಹೆಣ್ಣುನೆಗಳಿಂದಲೂ
ತೆರಳಿದರು || ೧೭ || ದಿಕ್ಪಾಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರವ್ಯಾಪಕವಾದ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಮಹತ್ತಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೇನೆ
ಯು ಎಂತುಸಮುದ್ರಂಗಳು ವ್ಯಾಕುಲಂಗಳಾದ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳಿಂದಲೂ ತರಂಗಂಗಳಿಂದಲೂ ಒಳಕಾಶಿಸು
ವುವೋ ಅರೀತಿಯಾಗಿ ಧ್ವಜಪತಾಕ ಭತ್ರಜಾಮರಂಗಳಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಆಯುಧಾಭರಣಕಿರೀಟಕವಚಂ
ಗಳಿಂದಲೂ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದವಾದವು || ೧೭ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾಗದಮುನಿ
ಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುತ್ತ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರ್ಥವಂಕೇಳಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನದರ್ಶನದಿಂದ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಸುಖಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಇಂ
ದ್ರಿಯಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ತೆರಳಿದನು || ೧೯ || ಅಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಾಜದೂತನಂ

ರಾಜದೂತಮಾವಾಚೆದಂಭಗವಾಃ ಪ್ರೀಣಯೇಗಿರಾ | ಮಾಭೈಷ್ವದೂತಭದ್ರಂಘ್ರೋಘಾತಯಿಸ್ಯಾ
ಮಿಮಾಗಧಮ್ ||೧೯|| ಇತ್ಯುಕ್ತಃಪ್ರಸಿಘ್ನತೋದೂತೋಯಧಾವದವನ್ಮೃಪಾಃ | ತೇಸಂದ್ರಸ್ತನಂತೌ
ಕೇಂದ್ರತ್ಯೈರ್ಹೃಯನ್ಮುಮುಹ್ತವಃ||೨೦||ಅನರ್ರಸೌವೀರಕುರೂತೀರ್ತ್ವಾವಿನಶನಂಹರಿಃ| ಗಿರೀನ್ಮ
ದೀರತೀಯಾಯಾಪುರಗಾಸ್ತುಮ್ರಜಾಕರಾಃ||೨೧||ತತೋದ್ಯವದ್ವತೀರ್ತ್ವಾಮುಕುಂದೋಧನರಸ್ತ
ತೀಮ್ | ಪಾಂಚಾಲಾನಥಮತ್ಸ್ಯಾಂಶ್ಚತಕ್ರಪ್ರಸ್ಥಮುಮಾಗವತಿ ||೨೨|| ತಮುಪಾಗತಮಾಕರಣ
ಪ್ರೀತೋದುದ್ಧರ್ಕನಂನೃಣಾಮ್ | ಅಜಾತಕತ್ಯುಗ್ರಿರಗಾತ್ಸೌಪಾಧ್ಯಾಯಸ್ಸುಹೃದ್ವೃತಃ ||೨೩||ಗೀ

ತು, ಗಿರಾ-ಮಾತಿನಿಂದ, ಪ್ರೀಣಯೇ-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನಾಗಿ, ಇದಂ-ಈ ಮುಂದೆಹೇಳುವಮಾತನ್ನು, ಉವಾಚ-
ನುಡಿದನು, ದೂತ-ಸಮಾಚಾರವಂತೆಂದವನೇ | ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಭದ್ರಂ-ಶುಭವಾಗುವದು, ಮಾಗಧಂ-ಜರಾಸಂಧನನ್ನು, ಘಾತ
ಯಿಸ್ಯಾಮಿ-ಕೊಲ್ಲಿಸುವೆನು, ಮಾಭೈಷ್ವ-ಹೆದರಬೇಡಿರಿ ||೧೯|| ಇತ್ಯುಕ್ತಃ-ಹೀಗೆಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ದೂತಃ- ಸಂದೇಶಹಾರಿಯಾದ
ಆಳು, ಪ್ರಸಿಘ್ನತಃ-ತೆರಳಿವವನಾಗಿ, ಸ್ತೃಪಾಃ-ಅರಸುಗಳಂಕುರಿತು, ಯಧಾವ-ಹೇಗೆಕೃಷ್ಣನುಹೇಳಿದನೋ ಹಾಗೆ, ಹೇಗನಡೆ
ಯಿತೋಹಾಗೆ, ಅವದತೆ-ಹೇಳಿದನು, ಮುಮುಹ್ತವಃ-ಸಂಸಾರವೋಕ್ಷವಂ ಬಯಸುವವರು, ಯತೆ-ಯಾವುದರನ್ನು ಬಯಸುವ
ರೋ, ತತೆ-ಅಂಥಾ, ಕೌರೇಸ್ಸಂದರ್ಶನಂ-ಕೃಷ್ಣನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು, ತೇಪಿ-ಆಜರಾಸಂಧನಸೆರೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ಕೂಡ,
ಪ್ರತ್ಯೈರ್ಹೃ-ಮುಮುಹ್ತಗಳಾಗಿ ಇದಿರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ||೨೦|| ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅನರ್ರಸೌವೀರಕುರೂತೀ-ಅನರ್ರಸೌವೀ
ರಕುರುದೇಶಗಳನ್ನೂ, ವಿನಶನಂ-ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು, ತೀರ್ತ್ವಾ-ದಾಟಿ, ಗಿರೀ-ರೈವತಕಾದಿ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ, ನದೀ-ಯಮು
ನಾಗಂಗಾದಿನದಿಗಳನ್ನೂ, ಪುರಗಾಸ್ತುಮ್ರಜಾಕರಾಃ-ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನೂ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ ಗೋಲ್ಲರದೊಡ್ಡಿಗಳನ್ನೂ, ಕಣಿಗಳು
ಮೊದಲಾದಸ್ಥಳಗಳನ್ನೂ, ಅತೀಯಾಯ-ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿಹೋದನು||೨೧||ಮುಕುಂದಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ದೃಷದ್ವತೀಂ-
ವೃಷದ್ವತೀನದಿಯನ್ನು, ತೀರ್ತ್ವಾ-ದಾಟಿ, ಅಧ-ಆ ಮೇಲೆ, ಸರಸ್ವತೀಂ-ಸರಸ್ವತೀನದಿಯನ್ನೂ, ಪಾಂಚಾಲಾಃ-ಪಾಂಚಾಲದೇ
ಶಗಳನ್ನೂ, ಅಧ-ಆ ಮೇಲೆ, ಮತ್ಸ್ಯಾಂಶ್ಚ-ಮತ್ಸ್ಯದೇಶಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ, ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ-ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಗರವನ್ನು, ಉಪಾ
ಗಮತೆ-ಬಳಸಿರಿಬಂದನು||೨೨||ಅಜಾತಕತ್ಯು-ಧರ್ಮರಾಯನು, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ದುರ್ಧರ್ಶನಃ-ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ
ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವುಳ್ಳ, ತಂ-ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಉಪಾಗತಂ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದವನನ್ನಾಗಿ, ಆಕರ್ಣ-ಕೇಳಿ, ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾ
ದವನಾಗಿ, ಸೋಪಾಧ್ಯಾಯಃ-ಪುರೋಹಿತನಿಂಪ ಸಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಸುಹೃದ್ವೃತಃ-ನಹೃದಯರಿಂದ ಬಳಿನಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ
ಯೂ, ನಿರಗಾತೆ-ಹೊರಹೊರಟನು ||೨೩|| ಸಃ-ಆ ಧರ್ಮರಾಯನು, ಗೀತವಾದಿತ್ರಘೋಷೇಣ-ಸಂಗೀತವಾದ್ಯಗಳ ಶಬ್ದದಿಂದ

ಕುರಿತು ಮಧುರವಚನಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತ, ಎಲೈದೂತನೇ! ನಿಮಗೆಹೇಮವುಂಟಾಗಲಿ, ನಾನಾ ಜ
ರಾಸಂಧನಂ ಸುಹರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಈವಚನವೆನುಡಿದನು ||೧೯|| ಆರಾಜದೂತನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಈಗೀತಿ
ಯಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆಯರಸುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥವಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ತಿಳಿಸಿ
ದನು. ಆಯರಸುಗಳು ದೂತನವಚನವುಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ತಮಗೆ ವಿಮೋಚನವಂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಆಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನವಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರು||೨೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅನರ್ತ ಸೌವೀರದೇಶಂಗಳಂ ಪರ್ವ
ತಂಗಳಂ ನದಿಗಳಂ ಪಟ್ಟಣಂಗಳಂ ಪ್ರಸಿಘ್ನಗ್ರಾಮಂಗಳಂ ಹಳ್ಳಿಗಳಂ ಸುಪರ್ಣಾದ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಾನಂಗಳಂ
ಸಹ ದಾಂಟಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು ||೨೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದೃ
ಷದ್ವತೀಯಂಬ ನದಿಯಂ ಸರಸ್ವತೀಯಂಬನದಿಯಂ ಪಾಂಚಾಲದೇಶಂಗಳಂ ಮತ್ಸ್ಯದೇಶಂಗಳಂಸಹದಾಂಟಿ ಇಂ
ದ್ರಪ್ರಸ್ಥವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವನೆಯ್ದಿದನು ||೨೨|| ಅಬಳಿಕ ಧರ್ಮರಾಯನು ಮನುಷ್ಯರಿಂ ನೋಡಲಶಕ್ಯವಾದ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ತಮ್ಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯಂಕೇಳಿ ಸಂತಸಗೊಂಡು ಪುರೋಹಿತರೊಡನೆ ಮಿತ್ರರೊಡನೆ
ಯೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಪಟ್ಟಣದಿಂ ಹೊರಟನು ||೨೩||ಗೀತವಾದಿತ್ರಘೋಷದಿಂದ ಅತ್ಯಂತವಾದ ವೇದಘೋಷ

ತವಾದಿತ್ಯಭಿಲಾಷಣಬ್ರಹ್ಮಸೂಪೇಭೂಯಸಾ | ಅಭ್ಯಯಾತ್ಸಹ್ಯಪೀಕೇಶಂಪಾತ್ರಾಣಿವಂಶ್ರಮಿವಾ
ಗತಮ್ || ೧೪ || ದೃಷ್ಟಾನ್ವಿಸ್ತಿಸ್ತದಯಾಕೃಪ್ಣಂಸ್ತದೇನಪಂಡವಃ | ಚಿರಾದ್ವೈವ್ಯಂಪ್ರಿಯತಮಂಸ
ಸ್ತಜಿಗ್ಮೃತುಃಪುನಃ || ೧೫ || ಮೋಘ್ಯಾಂಪರಿವ್ಯಜ್ಯರಮಾಮಲಾಲಯಂಮುಕುಂದಗಾತ್ರಂನೃಪತಿರ್ದ
ತಃಕುಭಃ | ಲೆಭೆಪರಾಂನಿರೃತಿಮಕುಲೋಚನೋಹ್ಯವ್ಯತ್ತನುರ್ದಿಸ್ತೃತಲೋಕವಿಭ್ರಮಃ || ೧೬ || ತಂ
ಮಾತುಲೇಯಂಪರಿರಭ್ಯಸಿರೃತಲೋಭೀಮಸ್ಮಯಃ | ಪ್ರಮಜಲಾಕುಲೇಂದ್ರಿಯಃ | ಯಾಮೌಕಿರೀಟೀಚ
ಗುಹ್ಯತ್ತಮಂಮುದಾಪ್ರಸ್ಯದ್ಧಬಾಪ್ಸಾಪರಿರಭಿರಚ್ಯುತಮ್ || ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯಭೀಮಸ್ಯಕೃತ್ವಾಪಾ
ದಾಭಿಮದನಮ್ | ಅರಸ್ತನಪರಿವ್ಯಕ್ತೋಯಮಾಭ್ಯಾಮಭಿವಂದಿತಃ || ೧೭ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋನಮಸ್ಕು

ಲೂ, ಭೂಯಸಾ-ಅಧಿಕವಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷೇಣ-ವೇದಭೃದಿನೋಡನೆಯೂ, ಆಗತಂ-ಬಂದ, ಹೃಪೀಕೇಶಂ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ
ಡಯನಾದ ಕೃಪ್ಣನನ್ನು, ಪಾತ್ರಾಣಿವಾಶ್ರಮಿವ-ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೇಗೂ ಹಾಗೆ, ಅಭ್ಯಯಾತ್-ಇದಿ
ರುಗೊಂಡನು || ೧೪ || ಪಾಂಡವಃ-ಧರ್ಮರಾಯನು, ಕೃಷ್ಣಂ-ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು, ದೃಷ್ಟಾನ್ವಿಸೋಡಿ, ಸ್ನೇಹೇನ-ಅನುರಾಗದಿಂ
ದ, ವಿಸ್ತಿಸ್ತದಯಾ-ಆರ್ದ್ರವಾದ ಅಂತಃಕರಣಮುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಚಿರಾತ್-ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೂ, ದೃಷ್ಟಂ-ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ,
ಪ್ರಿಯತಮಂ-ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪುನಃ-ಮರಳಿಮರಳಿಯೂ, ನಸ್ತಜಿಗ್ಮೃತುಃ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನಲ್ಲವೆ || ೧೫ || ನೃ
ಪತಿಃ-ಧರ್ಮರಾಯನು, ರಮಾಮಲಾಲಯಂ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಗನಿರ್ಮಲವಾದ ಮನೆಯಾಗಿರುವ, ಮುಕುಂದಗಾತ್ರಂ-ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ
ನ್ನು, ದೋಘ್ಯಾಂ-ತನ್ನ ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಪರಿವ್ಯಜ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಹತಾಶುಭಃ-ಭುಸ್ತಪಾಪನಾದ್ದರಿಂದ, ಅಶ್ರುಲೋಚನಃ-
ಅನಂಪಚಾಪ್ಯಂಗಳು ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವನೂ, ಹೃಪ್ಯತ್ತನುಃ-ಉಜ್ಜಿವಮೈಮುಳ್ಳವನೂ, ವಿಸ್ಮೃತಲೋಕವಿಭ್ರಮಃ-ಮರೆಯ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಲೋಕಪ್ರಾಂತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಆಗಿ, ಪರಾಂನಿರೃತಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸುಖವನ್ನು, ಲೇಭೇ-ಪಡೆದನು || ೧೬ || ಭೀಮಃ-
ಭೀಮಸೇನನು, ಮಾತುಲೇಯಂ-ನೋಪರಮಾವನ ಮಗನಾದ, ತಂ-ಅ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪರಿರಭ್ಯ-ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿವೃತ್ತ
ತಃ-ಸುಖಿತನಾಗಿ, ಸ್ತಯ-ಅಶ್ವರ್ಯಗೊಳ್ಳುವನಾಗುತ್ತ, ಪ್ರಮಜಲಾಕುಲೇಂದ್ರಿಯಃ-ಅನಂದಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದವ್ಯಾಪ್ತವಾದಕೂ
ಗಳುಳ್ಳವನೂವನು, ಯಾಮೌ-ನಕುಲ ನಹದೇವರೂ, ಕಿರೀಟೀಚ-ಅರ್ಜುನನೂ, ಸುಹೃತ್ತಮಂ-ಅತ್ಯಂತಮಿತ್ರನಾದ, ಅಚ್ಯು
ತಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಪ್ರಸ್ಯದ್ಧಬಾಪ್ಸಾ-ಹೆಚ್ಚು ಪಕಣ್ಣೀರ-ಫಲವಾಗಿ, ಪರಿರೇಭಿರೇ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡರು ||
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ-ಧರ್ಮಜಿಗ್ಮೃತುಃ, ಭೀಮಸ್ಯ-ಭೀಮಸಿಗೂ, ಪಾದಾಭಿವಂದನಂ-ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು, ಕೃತ್ವಾ-ಮಾಡಿ, ಅ
ರ್ಜುನೇನ-ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ, ಪರಿವ್ಯಕ್ತಃ-ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಯಮಾಭ್ಯಾಂ-ನಕುಲ ನಹದೇವರಿಂದ, ಅಭಿವಂದಿತಃ-ನಮಸ್ಕ
ವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು || ೧೭ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ-ವಿಪ್ರರಿಗೂ, ವೈದ್ಧೀಭ್ಯಃ-ಹಿರಿಯರಿಗೂ, ಯಥಾರ್ಹತಃ-ತಕ್ಕಂತೆ, ನಮಸ್ಕು

ದಿಂದಲೂ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರವಂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಆದರಣದಿಂದ ದಿದಿರ್ಗೊಂಡರು || ೧೪ ||
ಆಮೇಲೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಬಹುಕಾಲಕ್ಕಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿವಿವಯನಾಗಿರುವ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ
ಕುಡು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ದ್ರವಿಸಿದ ಹೃದಯಪುಷ್ಪವನಾಗಿ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಆಲಿಂಗನಂ ಗೆಯ್ದನು || ೧೫ || ಮತ್ತು ಧ
ರ್ಮರಾಯನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೆ ಉತ್ತಮ ಗೃಹಸ್ವರೂಪವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಶರೀರವಂ ಭುಜಂಗಳಿಂದ ಆಲಿಂಗನಂಗೆ
ಯ್ದು ಪಾಪರಹಿತನಾಗಿ ಅನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳ ನೇತ್ರಂಗಳಂಗಳ್ಳವಾಗಿ ರೋಮಾಂಚಯುಕ್ತನಾಗಿ ಲೋಕವ್ಯಾಪಾ
ಕವಂ ಮರೆತನು || ೧೬ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭೀಮನು ನೋದರಮಾವನಮಗನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ತಾನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ
ವ್ಯಾಕುಲಂಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆಲಿಂಗನುಗಯ್ದು ಅನಂದವಂ ಪಡೆದನು. ಅರ್ಜುನನೂಕೂಡ
ಅತ್ರಿಮಿತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸಂತೋಷದಿಂದೆಯ್ದಿದನು. ಈರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅನಂದಬಾಷ್ಪಂಗಳಿಂ ಪೂ
ರ್ಣಂಗಳಾದ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಆಲಿಂಗನವಂಗೆಯ್ದರು || ೧೭ || ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನ
ನಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ನಕುಲನಹದೇವರಿಂದ ಅಭಿವಂದನಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ತಾನು ಭೀಮನಿಗೂ ಧ
ರ್ಮರಾಯನಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಂ ಮಾಡಿದನು || ೧೮ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ವೈದ್ಧರಿಗೂ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿ

ಕೃಷ್ಣಾಭಿಮಾನಿಯು ಬಹುಮಾನವಾಸನಾಸುಕಾರಸ್ಯಂಜಯಕೇಕರ್ಯಾ ||೧೯|| ಸೂತಮಾಗಧಗಾಂಧರ್ವಾಭಿಮಾನಶ್ಲೋಕಮಂತ್ರಿಣಃ | ಮೃದಂಗಶಂಖಪಟಹವೀಣಾಪಣವವೇಣುಭಿಃ | ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚಾರವಿಂದಾಕ್ಷತುಷ್ಟುಪುರಸ್ಕೃತುರ್ದ್ವಗುಃ ||೨೦|| ವಿಮಂಸುಹೃದಿಭಿಃಪರೈಸ್ತುಃಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕಶಿಖಾಮಣಿಃ | ಸಂಸ್ತಾಯಮಾನೋಭಗವಾಃನಿವೇಶಾಲಂಕೃತಂಪುರಮ್ ||೨೧|| ಸಂಸಿಕ್ತವತ್ಸರ್ಗಕರಿಣಾಂಮದಗಂಧತೋಯೈಶ್ಚಿತ್ರಧ್ವಜೈಃಕನಕತೋರಣಪೂರ್ಣಕುಂಭೈಃ | ಮೃಷ್ಣಾತ್ಮಭಿರ್ದವದುಕೂಲವಿಭೂಷಣಗ್ರಗಂಧೈರ್ನೃಗಭಿರ್ಮತತಿಭಿಶ್ಚವಿರಾಜಮಾನಮ್ ||೨೨|| ಉದ್ದೀಪ್ತಪಬಲಿಭಿಃಪ್ರತಿಸದೃಜಾಲನಿರಾತೃಧೂಪರುಚಿರಂವಿಡಸಲ್ಪತಾಕಮ್ | ಮೂರ್ಧನ್ಯಹೇಮಕಲಶೈರಜತೋರುಶ್ಯಂಗೈರ್ಘ್ರಪ್ಪಂದದ

ತ್ಯ-ಪೂರವಟ್ಟು, ಮಾನಿತೆ-ಸಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ. ಕುರುಸ್ಯಂಜಯಕೇಕರ್ಯಾ-ಕೌರವರನ್ನೂ ಸ್ಯಂಜಯರನ್ನೂ ಕೇಕಯರನ್ನೂ, ಮಾನಯಾಮಾಸ-ಸಮಾನಗೊಳಿಸಿದನು ||೧೯|| ಸೂತಮಾಗಧಗಾಂಧರ್ವಾಃ-ಸೂತಚಾತಿಯವರೂ, ಮಗಧದೇಶದವರೂ ಆದಗಾಯಕರೂ, ವಂದಿಸ್ತ-ಸ್ತುತಿಸಾತಕರೂ, ಉಪಮಂತ್ರಿಣಃ-ನಚಿವರನಚಿವರೂ, ಮೃದಂಗಶಂಖಪಟಹವೀಣಾಪಣವವೇಣುಭಿಃ-ಮದ್ದಳೆ, ಸಂಕು, ತಮಟೆ, ವೀಣೆ, ಡೋಲು, ಕೊಳಲುಗಳೆಂದಲೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ. ಅರವಿಂದಾಕ್ಷಂ-ಕಮಲತೋಚನನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ತುಷ್ಟುಪುಃ-ಕೊಂಡಾಡಿದರು, ನನ್ಯತುಃ-ಕುಣಿದರು, ಜಗುಃ-ಆಡಿದರು ||೨೦|| ವಿಮಂ-ಸೀಗೇ, ಸುಹೃದ್ವಿಃ-ಮಿತ್ರರಿಂದ, ಪರ್ಯಸ್ತಃ-ಪರಿವೃತನೂ, ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕಶಿಖಾಮಣಿಃ-ಪುಣ್ಯವಂತನೆಂದು ಶ್ಲೋಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಸ್ತಾಯಮಾನಃ-ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಲ್ಪಡಲಿರುವನೂಆದ, ಭಗವಾಃ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಅಲಂಕೃತಂ-ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಪುರಂ-ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ನಗರವನ್ನು, ವಿವೇಕ-ಹೊಕ್ಕುನು||೨೧|| ಕರಿಣಾಂ-ಅನೆಗಳೆ, ಮದಗಂಧತೋಯೈಃ-ಸೊಕ್ಕುಸೊಗಡಿನ ಚಮರುನೀರುಗಳಿಂದ, ಸಂಸಿಕ್ತವತ್ಸರ್ಗ-ಸಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಮಾರ್ಗವುಳ್ಳದ್ದು, ಚಿತ್ರಧ್ವಜೈಃ-ಚಿತ್ರಧ್ವಜರವಾದ ಪಳವಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕನಕತೋರಣಪೂರ್ಣಕುಂಭೈಃ-ಭಂಗಾರದ ಅಲಂಕಾರದ ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ತುಂಬಿದಕೊಡೆಗಳಿಂದಲೂ, ನವದುಕೂಲ ವಿಭೂಷಣಗ್ರಗಂಧೈಃ-ಕೊಸಬಟ್ಟೆಗಳಿಂದಲೂ ಆಭರಣಗಳೂ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳೂ ಪರಿಮಳಿಗಳೂ ಉಳ್ಳ, ಮೃಷ್ಣಾತ್ಮಭಿಃ-ಸಂತುಷ್ಟಹೃದಯರಾದ, ಸ್ತುಭಿಃ-ಮನುಷ್ಯರಿಂದಲೂ, ಯುಪತಿಭಿಶ್ಚ-ಪ್ರಾಯವಹೆಗಳಿಂದಲೂ, ವಿರಾಜಮಾನಂ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದೂ ||೨೨|| ಉದ್ದೀಪ್ತವಿಃಪಬಲಿಭಿಃ-ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ದೀವಿಗಳಿಂದಲೂ, ಬಲಿದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಸದೃಜಾಲನಿಯಾರ್ತಧೂಪರುಚಿತಂ-ಪ್ರತಿಗೃಹವ ಗವಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಹೊರಡುವಹೊಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ್ದು, ವಿಲಸತ್ಪತಾಕಂ-ತೋಳಿನುವ ಮೇಲ್ಕುಟ್ಟುಗಳಿಲ್ಲದ್ದು, ಹೂರ್ಧನ್ಯಹೇಮಕಲಶೈಃ-ಮೇಲಿರುವ ಚಿನ್ನದಕಲಶಂಗಳಿಲ್ಲದ

ಸಿ ಅವರಿಂದ ಬಹುಮಾನಿತನಾಗಿ ಕೌರವಸ್ಯಂಜಯ ಕೇಕಯವೇಶಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಅರಸರನ್ನೂ ಬಹುಮಾನಿಸಿದನು ||೧೯|| ಮತ್ತು ಸೂತಮಾಗಧಗಾಯಕರು ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠಕರು ಪರಿಹಾಸಕರು ಸಹ ಮೃದಂಗ ಶಂಖ ಪಟಹ ವೀಣಾ ಪಣವ ವೇಣುವಾದ್ಯಂಗಳಿಂ ಕೃಷ್ಣನಂ ಸ್ತುತಿಸಿದರು, ನರನುಗೆಯ್ದರು. ಗಾನುಗೆಯ್ದರು. ಆಗಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಕೂಡ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸ್ತುತಿಸಿದರು ||೨೦|| ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈಶೀತಿಯಾಗಿ ಮಿತ್ರರಿಂ ಬಹುಮಾನಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಸ್ತುತಿಗಲ್ಪಡತಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು||೨೧|| ಅಪುರವಂತಿಯದೆಂದೊಡೆ- ಅನೆಗಳೆ ಪರಿಮಳಿಸುವ ಮದೋದಕದಿಂ ತೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಮಾರ್ಗವುಳ್ಳದ್ದು. ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಧ್ವಜಂಗಳಿಂ ಸುವರ್ಣಮಯೆ ತೋರಣಂಗಳಿಂ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಂಗಳಿಂ ಸ್ನಾನದಿಂ ನಿರ್ಮಲಗಳಾದ ಶರೀರಂಗಳಿಲ್ಲ ನೂತನ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಂಗಳುಳ್ಳ ಪುರುಷರಿಂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಲೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ||೨೨|| ಪ್ರಕಾಶಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ದೀಪಂಗಳಿಂ ಪುಷ್ಪಸಮೂಹಂಗಳಿಂದಲೂ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಗೃಹದಲ್ಲಿಯೂ ಗವಾಕ್ಷಗಳದೆಸೆಯಿಂದ ಬರುತಲಿರುವ ಧೂಪಂಗಳಿಂದಲೂ ಮಣಿಮಯವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ ಪತಾಕವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಉಪರಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಸುವರ್ಣ ಶಿಖರಂಗಳುಳ್ಳ ರಜತಮಯಂಗಳಾದ ಸ್ಫೂಲಗಳಾದ

ರೈಭವನೈಕುರುರಾಜಧಾಮ ||೩೩|| ಪಾತ್ರಪ್ರಾಂತನಿಶಮ್ಯನರಲೋಚನಪಾನಪಾತ್ರಮೌತ್ಸುಕ್ಯವಿಕ್ಲಧಿತ
ಕೇಶದುಕೂಲಬಂಧಾಃ | ಸದ್ಯೋವಿಸೃಜ್ಯಾಹಕರ್ತೃಪತೀಂಶ್ಚ ತತ್ಪದ್ರಪ್ಪಂಯಯುರ್ಯವತಯಶ್ಚ ನ
ರೇದ್ರವಾರ್ಗಿ ||೩೪|| ತಸ್ಮಿನ್ ಸುಸಂಕುಲಭಾಸ್ವರಥದ್ವಿಪದಿಭಿಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಸಭಾರ್ಯಮುಪಲಭ್ಯ ಗೃಹಾಧಿ
ರೂಢಾಃ | ನಾರ್ಯೋವಿಕೀರ್ಯಕುಸುಮೈರ್ಮನನೋಪಗೂಹ್ಯಸುಸಾಸ್ವಗತಂವಿದಧುರಾತ್ಮನಯವೀಷ್ಟತೇನ |
ಉಚಾಸ್ತ್ರಿಯಾಃ ಪಧಿನೀರ್ದ್ರಮುಕುಂದಪತ್ನೀ ಸತ್ತರಾಯಧೂಡುಪಸಹಾಃ ಕಿಮಕಾರ್ಯಮೂಭಿಃ |
ಯಚ್ಚಕ್ಷುಷ್ಯಾಂ ಪುರುಷಮೌಳಿರುದಾರಹಾಸಲೀಲಾವಲೋಕಕಲಯಾಸುಖಮಾತನೋತಿ ||೩೫|| ತತ್ರತ

ಜತೋರುಶ್ಯಂ ಗೈಃ-ಬೆಳ್ಳಿಯದೊಡ್ಡಶಿಖರಗಳುಳ್ಳ, ಭವನೈಃ-ಮನೆಗಳಿಂದ, ಜುಪ್ಪಂ-ಸೇವಿತವಾದ್ದು ಲದ, ಕುರುರಾಜಧಾಮ-ಕೌ
ರವ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು, ದರ್ಶಕಂಡನು ||೩೩|| ನರಲೋಚನಪಾನಪಾತ್ರಂ-ಮನುಷ್ಯರಕಂಗಳಿಗೆ ಸೌಂದರ್ಯರಸವಂ ಕೂಡಿಯಲ್ಪ
ಕ್ಯ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಪಾತ್ರಪ್ರಾಂತ-ಬಂದವನನ್ನಾಗಿ ನಿಶಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಪಿತ್ರುಕ್ಯವಿಕ್ಲಧಿತಕೇಶದುಕೂಲಬಂಧಾಃ-ಅ
ತ್ಯಾಸತ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟಿಹೋದ ಕೂದಲಗಂಟೂ ಸೀರೆಯಗಂಟೂ ಉಳ್ಳಂಥಾ, ಯುವತಯಶ್ಚ-ಪ್ರಾಯದಪಂಗಳೂ, ಸದ್ಯಃ-
ಆಗಲೇ, ಗೃಹಕರ್ತು-ಮನೆಯಕೆಲಸವನ್ನು, ವಿಸೃಜ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಪತೀಂಶ್ಚ-ಗಂಡಂದಿರನ್ನೂ, ||ತಲ್ಪೇ-ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿಬಿಟ್ಟು|| ದ್ರ
ಪ್ಪಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೋಡಲೋಸುಗ, ನರೇಂದ್ರಮಾರ್ಗೇ-ಅರಸುಬೀದಿಯಲ್ಲಿ, ಯಯುಃ-ಜಿಂದರು ||೩೪|| ಇಭಾಸ್ವರಥದ್ವಿಪ
ದ್ವಿಃ-ಅನೇಕುದರೆ ತೇರು, ಆಳುಗಳಿಂದ, ಸುಸಂಕುಲೇ-ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವ, ತಸ್ಮಿನ್-ಅ ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಸಭಾರ್ಯ-ಪ
ತ್ನಿಯರಿನಹಿತನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಪರಿಯನ್ನು, ಉಪಲಭ್ಯ-ತಿಳಿದು ನಾರ್ಯಃ-ಕಂಗಳು, ಗೃಹಾದಿರೂಢಾಃ-ಮನೆಗಳನ್ನು ಏರಿವ
ರಾಗಿ, ಕುಸುಮೈಃ-ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ, ವಿಕೀರ್ಯ-ಚೆಲ್ಲಿ, ಮನಸಾ-ಪ್ರದಯದಿಂದ, ಉಪಗೂಹ್ಯ-ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಉತೇ ಸ್ತಯವೀ
ಕ್ಷಣೇನ-ನಗನೋಟದಿಂದ, ಸುಸಾಸ್ವಗತಂ-ಸುಖಾಗಮನಸ್ರಗ್ಧಾಪಿಸ್ತಿಯವನ್ನು, ವಿದಧುಃ-ಮಾಡಿವರು ||೩೫|| ಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಪು
ರವ ಹೆಂಗಳು, ಪಧಿ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಉಡುಪಸಹಾಃ-ಚಂದ್ರನಹಚರಿಯಾದ, ತಾರಾಯಧೂ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಹೇಗೋಹಾಗಿರುವ, ಮು
ಕುಂದಪತ್ನೀಃ-ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಂಡಿರನ್ನು, ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಉಚಾಃ-ನುಡಿದರು, ಪುರುಷಮೌಳಿಃ-ಪುರುಷರಿಗೆ ಶಿರೋಭೂಷಣವಾ
ದ ಕೃಷ್ಣನು, ಉದಾರಹಾಸಲೀಲಾವಲೋಕಕಲಯಾ-ಧಾರಾಳವಾದ ನಗೆಯವಿಲಾಸದ ಕಿರುನೋಟದಿಂದ, ಯಚ್ಚಕ್ಷುಷ್ಯಾಂ-ಮು
ಷ ಹೆಂಗಳಿಕಂಗಳಿಗೆ, ಸುಖಂ-ಅನಂದವನ್ನು, ಅತನೋತಿ-ವಿಸ್ಮರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ, ಅಮೂಭಿಃ-ಅಯಾ ಕೃಷ್ಣಪತ್ನಿ
ಯರಿಂದ, ಕಿಂ-ಯಾವಪುಣ್ಯವು, ಅಕಾರಿ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೩೬|| ಪೌರಾಃ-ಪುರವಾಸಿಗಳಾದ, ಶ್ರೇಣಿಮುಖ್ಯಾಃ-ಬಂದೊಂದು

ಆಶಿಖರಂಗಳ ಕೆಳಗಿನಭೂಮಿಯುಳ್ಳ ಅನೇಕಗೃಹಗಳಿಂದ ಆಶ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೂ ಆಗಿರುವ ಇಂದ್ರಸ್ಥಪುರವಂಕಂ
ಡನು ||೩೩|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಪುರಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಂದಲೂ ಆದರಣೆಯೊಡಗೂಡಿದ ನೇತ್ರದಿಂದ ನೋಡಲು
ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಂದನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತಮೇಕೆಳಿ ಉತ್ಕಂಠೆಯಿಂದ ಸಡುಲಿದ ಕೇಶಬಂಧವೂ
ಉಡುಗಂಟೂ ಉಜ್ಜವರಾಗಿ ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಗೃಹವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೂ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪತಿಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನಂ ನೋಡಲೋಸುಗ ರಾಜಮಾರ್ಗವನೆಯ್ದಿದರು ||೩೪|| ಆಗ ಪುರಸ್ತ್ರೀಯರು ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ನೇರಿ ಅತಿ
ನಿಬಿಡವಾದ ಗಜಾಸ್ವರಥಪದಾತಿಗಳೊಡನೆ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಪತ್ನಿಯರೊಡಗೂಡಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಕಂಡು ಅಷನಮೇ
ಲೆಪುಷ್ಪಗಳನೆರಚಿ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ದು ತಮ್ಮ ಮಂದಹಾಸಯುಕ್ತವಾದ ಸುನೋಟದಿಂದಲೇ ಕು
ಳಪ್ರಶ್ನಮೊದಲಾದ ಉಪಚಾರಗಳ ನಾಚರಿಸಿದರು ||೩೫|| ಮತ್ತು ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತ್ರೀಯರು ನಕ್ಷತ್ರ
ಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪತ್ನಿಯರನ್ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮನೋಹರಗಳಾದ ಮಂದಹಾ
ಸ ಲಜ್ಜಾಕಟಾಕ್ಷಗಳ ನೊಬಗಿನಿಂದ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರನೇತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಉತ್ಸವವನ್ನಂಟುಮಾಡುತ್ತಿಹಾ
ನೆಯೋ ಅಂತಾ ಕೃಷ್ಣನ ಪತ್ನಿಯರಿಂದಮಂತಿಯಪುಣ್ಯವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟತೋತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಪೇಳಿದರು ||೩೬||
ಆಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದಜನರು ಆಯಾಜಾತಿಯ ಫಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾದ ಪುರುಷರು ಸಹ ಫಲಪುಷ್ಪಾದಿ ಮಂಗಳ

ಶ್ರೋತೃಸಂಗಮ್ಯಪೌರಾಣಂಗಳಮಾಣಯಃ | ಚಕ್ರಂ ಸ್ವಪರಾಂಕೃತ್ಯಾಯಶ್ಚೇತಿಸಮಾಖ್ಯಾಹತ್ಯನ
ಸಃ || ೩೩ || ಅಂತಃಪುರಜನ್ಯಃ ಪ್ರೀತ್ಯಾಮುಕುಂದಂ ಪ್ರಿಲ್ಲಲೋಚನೈಃ | ಸಂಭ್ರಮೈರಭ್ಯುಪೇತಃ ಪೂ
ಶದ್ರಾಜಮಂದಿರಮ್ || ೩೪ || ಪೃಥುವಿಲೋಕ್ಯಭ್ರಾತೃಯಂ ಕೃಷ್ಣಂ ತಿಭುವನಶ್ವರಮ್ || ಪ್ರೀತಾತ್ಮೋ
ತ್ಥಾಯಾಪರ್ಯಂಕಾತ್ಸನ್ನಾ ಪಾಪರಿಪಸ್ವಜಿ || ೩೫ || ಗೌವಿಂದಂ ಗೃಹಮಾನೀಯದವದವೇಕಮಾದೃತಃ |
ಪೂಜಾಪಾಂನಾವಿದತ್ಯುತ್ಯಂಪಮೋದೊಪಹತೋನ್ಮದಃ || ೪೦ || ಪಿತೃಪ್ತ್ವಸುರುಗ್ಗುರುಸ್ಪ್ರೀಣಾಂ ಕೃಷ್ಣ
ಶ್ಚಕ್ರೇಭಿವಾದನಮ್ | ಸ್ವಯಂಚಕೃಷ್ಣಯಾರಾಜಃ ಭಗಿನ್ಯಾಚಃ ಭಿವಾದಿತಃ || ೪೧ || ಶ್ವತ್ವಾ ಸಂಚೋದಿ
ತಾಕೃಷ್ಣಾಕೃಷ್ಣಪತ್ತೀಸ್ತು ಸುರೈಃ | ಅನರ್ಜರುಕ್ಮಿಣೀಂ ಸತ್ಯಾಂಭದ್ರಾಂ ಜಾಂಬವತೀಂ ತಥಾ || ೪೨ ||

ಶಿಲ್ಪದಿಂದ ಜೀವಿಸುವವರ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾದವರೂ, ಹತ್ತಿನ ಸಂಧ್ಯೆ ನೃಪಾಪರೂ, ತತ್ತ್ವತತ್ತ್ವ-ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಪಸಂಗಮ್ಯ-
ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮಂಗಳಮಾಣಯಃ-ಮಂಗಳಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಹರಿಗೆ, ಸಪರ್ಯಾಂ-ಸತ್ಯಾರ
ವನ್ನು, ಚಕ್ರಂ-ಮಾಡಿದಂತೆ || ೩೩ || ಪುಲ್ಲಲೋಚನೈಃ-ಅರಳಿದ ಕಂಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಸಂಭ್ರಮೈಃ-ಅನುಸರದ ಗತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದಂ
ಥಾ, ಅಂತಃಪುರಜನ್ಯಃ-ರಾಣಿವಾಸದ ಜನಗಳಿಂದ, ಪ್ರೀತ್ಯಾ-ಪ್ರೀತಮಾಡೋಡನೆ, ಅಭ್ಯುಪೇತಃ-ಇದಿರುಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಮುಕುಂ
ದಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ರಾಜಮಂದಿರಂ-ಅರಮನೆಯನ್ನು, ಪ್ರಾಣಿಶಕ್ತಿ-ಹೊಕ್ಕನ್ನು || ೩೪ || ನನ್ನ ಪಾ-ಸೋಸೆಯರಿಂ ಸಹಿತಳಾದ, ಪೃ
ಥಾ-ಕುಂತೀದೇವಿಯು, ಭ್ರಾತೃಯಂ-ಅಣ್ಣನ ಮಗನಾದರೂ, ತಿಭುವನೇಶ್ವರಂ-ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-
ಹರಿಯನ್ನು, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ-ಪ್ರಿಯವುಂಟಾದ ಹೃದಯಮುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಪರ್ಯಂಕಾತ್-ಮಂಚದ ದೆಸೆಯಿಂದ
ದ, ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ಪರಿಪಸ್ವಜಿ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು || ೩೫ || ನೃಪ-ಧರ್ಮರಾಯನು, ದೇವದೇವೇಶಂ-ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ದೇವರಾ
ದವರಿಗೂ ಪ್ರಭುವಾದ, ಗೌವಿಂದಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಗೃಹಮಾನೀಯ-ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರತಂದು, ಆದೃತಃ-ಆದರಮುಂಟಾದವ
ನಾಗಿ, ಪೂಜಾರೋಪಹತಃ-ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪೂಜಾರಾಂ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸತ್ಕಾರದ
ಲ್ಲಿ, ಕೃತ್ಯಂ-ತಾನುಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವನ್ನು, ನಾವಿದತ್-ತೀಯಲಿಟ್ಟವು || ೪೦ || ಕೃಷ್ಣ-ಹರಿಯು, ಪಿತೃಪ್ತ್ವಸು-ಸೋದರ
ತ್ತಿಗೂ, ಗುರುಸ್ಪ್ರೀಣಾಂ-ಹಿರಿಯರಾದ ಹೆಂಗಳಿಗೂ, ಅಭಿವಾದನಂ-ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು, ಚಕ್ರ-ಮಾಡಿದನು, ರಾಜ- ಪರೀ
ಕ್ಷಿತನೇ | ಸ್ವಯಂಚ-ತಾನೂಕೂಡ, ಕೃಷ್ಣಯಾ-ದ್ರಾವದಿಯಿಂದಲೂ, ಭಗಿನ್ಯಾಚ-ತಂಗಿಯಾದ ಸುಭದ್ರೆಯಿಂದಲೂ, ಅಭಿ
ವಾದಿತಃ-ಸಮಸ್ತರಿನಲ್ಲಟ್ಟವನಾದನು || ೪೧ || ಶ್ವತ್ವಾ-ಅತ್ತಿಯಿಂದ, ಸಂಚೋದಿತಾ-ಪ್ರೇರಿತಳಾದ, ಕೃಷ್ಣಾ-ದ್ರಾವದಿ
ಯು, ಕೃಷ್ಣಪತ್ತೀಸ್ತು-ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಂಡಿರನ್ನಾಡರೋ, ಸರ್ವಶಃ-ಎಲ್ಲಾಬಗೆಯಿಂದಲೂ, ಅನರ್ಜ-ಪೂಜಿಸಿದಳು, ರುಕ್ಮಿಣೀಂ-
ಪಟ್ಟವರಾಣಿಯನ್ನೂ, ಸತ್ಯಾಂ-ಸತ್ಯಾಪೇಷಿಯನ್ನೂ, ಭದ್ರಾದೇವಿಯನ್ನೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಜಾಂಬವತಿಯನ್ನೂ || ೪೨ ||

ಳದ್ರವ್ಯಗಳಂ ಹಸ್ತಂಗಳಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸವಿಸಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸುಗೆ ಪೂಜೆಯಂಗೆಯ್ದು ಪಾಪ
ರಹಿತರಾದರು || ೩೩ || ಅವೀಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿಕಸಿತಂಗಳಾದ ನೇತ್ರಂಗಳೊಳ್ಳವನಾಗಿ ತ್ವರೆಯೊಡಗೂಡಿರುವ
ಧರ್ಮರಾಯನ ಅಂತಃಪುರದ ಜನರಂ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯದಿಂದ ಇದಿರುಗೊಂಡು ಕರೆತರಲ್ಪಟ್ಟು ರಾಜಗೃಹವಂ ಪ್ರ
ವೇಶಿಸಿದನು || ೩೪ || ಬಳಿಕ ದ್ರಾವದಿಯೊಡಗೂಡಿದವಳಾಗಿ ಕುಂತೆಯು ತ್ರಿಲೋಕನಾಥನಾದ ಸೋದರಳಿಯನಾ
ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಕಂಡು ಸಂತೋಷಯುಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಮಂಚದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ದಳು || ೩೫ || ೪೦ ಧರ್ಮರಾಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಗಳಿಗೂ ಈಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನಂ ಗೃಹವನೆಯಿಸಿ ಅದರದಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನಂದದಿಂದ ಪರವಶನಾತ ಆಪೂಜಾಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಮಾ
ಡತಕ್ಕ ವಿಶೇಷವನ್ನು ಅರಿತವನಾಗಲಿ || ೪೦ || ೪೧ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸೋದರತ್ತಿಯಾದ ಕುಂತೀದೇವಿಗೆ ಗುರುಪತ್ತಿ
ಯರಿಗೆ ಸಹ ಅಭಿವಾದನುಗೆಯ್ದು ತಾನು ದ್ರಾವದಿಯಿಂದ ತನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಸುಭದ್ರೆಯಿಂದಲೂ ಅಭಿವಾದನಂ
ಗೆಯ್ದು ಪಟ್ಟನು || ೪೧ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವದಿಯು ಕುಂತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂ ಸತ್ಯ
ಭಾಮೆಯಂ ಭದ್ರೆಯಂ ಜಾಂಬವತಿಯಂ || ೪೨ || ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಕಾಳಿಂದಿಯಂ ಮಿತ್ರನಿಂದೆಯಂ ಶೈಬ್ಯೆಯಂ ಸ

ಕಾಳಿಂದೀಂವಿತವಿಂಧಾಂಚೈಶ್ಚಾನ್ಯಾನಾನ್ಯಜಿತಿಸತೀಮ್ | ಅನ್ಯಾಶ್ಚಾಭ್ಯಾಗತಾಯಾಸ್ತವಾಸ
ಸ್ಸುಬ್ರಹ್ಮಂಡನಾದಿಭಿಃ || ೪೩ || ಸುಖಂನಿವಾಸಯಾಮಾಸಧರ್ಮರಾಜೋಜನಾರ್ದನಮ್ | ಸನ್ಮನ್ಯಂಸಾನು
ಗಮಾತ್ಯಂಸಭಾನ್ಯಾಪನಮನಮ್ || ೪೪ || ತತ್ಪ್ರಯಿತ್ವಾಂಡವನವದ್ವಿಂಫಲಗ್ನನಂಯುತಃ |
ಮೋಚಯಿತ್ವಾಮಯಾನರಾಜ್ಯದಿವ್ಯಾಸುಭಾಕೃತಾ || ೪೫ || ಉವಾಸಕತಿಚಿನ್ಮಾಸಾನ್ ಕರಾಜ್ಞಾಪಿಪ್ರಯ
ಚಿಕೀರ್ಷಯಾ | ವಿಪರಕರಥವಾರುಹ್ಯಫಲಗ್ನನೆಂಬಲ್ಪರ್ದತಃ || ... || ೪೬ ||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ನಿವಾಸಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಾಯಃ

ಕಾಳಿಂದೀಯನೂ, ವಿತ್ರವಿಂದೀಯನೂ, ಶೈಬ್ಯೇಯನೂ, ನಗ್ನಜಿದ್ರಾಯನವ ಗಣೇ, ಸತೀಂ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಲಕ್ಷಣಾದೇ
ವಿಯನೂ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಅಭ್ಯಾಗತಾಃ-೨೦ದಿರುವ, ಅನ್ಯಾಶ್ಚ-ಇತರೆಯರಾದವರು, ಯಾಃ-ಯಾವಕ್ಕೃಷ್ಣಪತ್ನಿಯರಿದ್ದರೋ,
ತಾಃ-ಅವರನ್ನೂ, ವಾಸಸಕ್ರಾಂಡನಾದಿಭಿಃ-ವಸ್ತ್ರಪುಷ್ಪಮಾಲಾ ಲಂಕಾರಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಪೂಜಿಸಿದಳು || ೪೩ || ಧರ್ಮ
ರಾಜ-ಧರ್ಮತಾಯನು, ಸಸ್ಮನ್ಯಂ-ವಂದಿಸಿಂವ ನಹಿತನಾದ, ಸಾನುಗಮಾತ್ಯಂ-ಸಂಗಡ ಬಂದವರಿಂದಲೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ
ಲೂ ಸಹಿತನಾದ, ಸಭಾನ್ಯಾಪನ-ಪತ್ನಿಯರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾದ, ಜನಾರ್ದನಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ನವಂನವಂ-ಪ್ರತಿದಿನ
ದ್ವೆಯೂ ಪೂಜಿಸತೊಡಗುವಂತೆ, ಸುಖಂ-ಸಂತೋಷವಾಗಿ, ನಿವಾಸಯಾಮಾಸ-ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು || ೪೪ || ಯಃ-ಯಾವಕ್ಕೃ
ಷ್ಣನು, ಫಲಗ್ನನನಂಯುತಃ-ಅರ್ಜುನನೊಡಗೂಡಿದವನಾಗಿ ಇದ್ದನೋ, ಬಾಂಡವೇನ-ಬಾಂಡವವೆಂಬ ವನದಿಂದ, ಷ್ಕಿಂ-
ಅಗ್ನಿ ರುನ್ನು, ತರ್ಮಯಿತ್ವಾ-ತ್ಯಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ, ವಯಂ-ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪಯಾಸುರನನ್ನು, ಮೋಚಯಿತ್ವಾ-ಅಗ್ನಿಭಯದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ,
ಯೇನ-ಯಾವಕ್ಕೃಷ್ಣನಿಂದ. ರಾಜ್ಞಾ-ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೋಸ್ಕರ, ದಿವ್ಯಾಸುಭಾ-ದೇವಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಭಾಮಂಟಪವು, ಕೃ
ತಾ-ವಯನನ್ನುಪಿ(ರಿಸಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಧರ್ಮರಾಯನುಅಕ್ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಖವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು || ೪೫ || ಕೃಷ್ಣೇ-ವಾಸ
ದೇವನು, ರಾಜ್ಞಾ-ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಪಿಪ್ರಯಚಿರ್ವಯಾ-ಪ್ರಿಯವನ್ನು ಮಾಡಲೇಜ್ಞೆಯಿಂದ, ಫಲಗ್ನನೇನ-ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ರಥಂ-
ತೇರನ್ನು. ಸುಷ್ಯ-ವಿರಿ, ಬಲ್ಪಿ-ಸೇನೆಗಳಿಂದ, ವೃತಃ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ವಿಪರಕ-ತಿರುಗುವನಾಗುತ್ತ, ಕತಿಚಿತಮಾಸಾನ್ -
ಕೆಲವುತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ಉವಾಸ-ಅಲ್ಲಿದ್ದನು. || ೪೬ ||

ಇಂತು ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಾರ್ಥ ಬೋಧಿನಿಯೊಳು ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ

೨೧ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

ತ್ಯಾವೇವಿಯಂ ಕುರಿತಿಯಾಗಿಯೇ ಸಮಸ್ತರಾದ ಕೃಷ್ಣಪತ್ನಿಯರನ್ನೂ ವಸ್ತ್ರಮಾಲ್ಯಗಂಧಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂ
ಜಿಸಿದಳು || ೪೩ || ಧರ್ಮರಾಯನು ಸೇನೆಗಳೊಡನೆ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಪುರೋಹಿತರೊಡನೆ ಪತ್ನಿಯರೊಡನೆಯೂ
ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸಹೊಸತಾಗಿ ಉಪಚರಿಸುತ್ತ ಸುಖದಿಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡಿ
ದ್ದನು || ೪೪ || ಯಾವವನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಿರಂತರವೂ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದನೋ ಮತ್ತು ಯಾವವನು
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ನವಾಯವಾಗುತ್ತ ಬಾಂಡವವನದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಂ ಸಂತೋಷವೆಡಿಸಿ ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಯನಂ ವಿ
ಪತ್ತಿನಿಂದಿರಿಸಿ ಅವನಂಪ್ರೇರಿತ ಅವನಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೋಸ್ಕರ ದಿವ್ಯವಾದ ಸಭಾಸ್ಥಾನವಂ ಮಾಡಿಸಿದ
ನೋ ಅಂತಾಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಧರ್ಮರಾಯನು ಸುಖದಿಂದ ತನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೈಯ್ದನು || ೪೫ ||
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಪಟ್ಟೊಡಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವೂ ಮಾಡಲೆಚ್ಚೆಯಿಂದ ಅರ್ಜುನನೊಡಗೂಡಿ ರಥವನೇರಿ
ಬೆಟರಿ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ವಿಹಾರಂಗೈಯ್ಯುತ್ತ ಕೆಲವು ಮಾಸಗಳು ವಾಸಂಗೈಯ್ದನು || ೪೬ ||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರಿಷ್ಕರಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿ

ಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯ ವಾನಿಗಳಾದ ತಾನೆಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ

ಮನ್ಮಹೀಶೂರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ

ವಿರಚಿತನಾದ “ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ, ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ

ಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

೨೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ದಿಗ್ವಿಜಯಜರಾಸಂಧವಧಾದಿಕಥಾಪ್ರಾರಂಭಃ ಟ್ಟಃ-

ಶ್ರೀಶುಕ್ಲಃ || ಏಕದಾತುಸಭಾಮಧ್ಯೇಷ್ಯಾಸ್ಥಿತೋಮುನಿಭಿರ್ದೃತಃ | ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃಕ್ಷತ್ರಿಯೈರ್ವೈ-
ಶ್ಯೈರಪುತ್ರೈಃಭಿಕ್ಷುಯಾಧಿಪ್ತಿರಃ ||೧||ಆಚಾರ್ಯೈಃಕುಲವೃದ್ಧೈಃಕ್ಷಣ್ಣಾತಿಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವೈಃ | ಶು-
ಣ್ಣತಾಮವಚ್ಛೇತವಾಮಾಭಾಪ್ತ್ವೈನಮಾವಾಚಹ ||೨||ಯಾಧಿಪ್ತಿರಃ ||೩||ಕ್ರತುರಾಜಿನಗೋವಿಂದ ರಾಜ
ಸೂಯೇನಪಾವನೀಃ | ಯಜ್ಞೈವಿಭೂತೀರ್ಭವತಸ್ತತ್ಸಂಪಾದಯನಃಪ್ರಭೋ ||೪|| ತ್ವತ್ಪಾದುಕೇತ
ವಿರತಂಪರಿಯಚರಂತಿಧ್ಯಾಯಂತೈಃಪದ್ರನಕನಂಸುಧಿಯೋಗ್ಯಂತಿ |ವಿಂದಂತಿತೇಕಮಲಗಾಭಭವಾಪವ

೩೨ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಏಕದಾತು-ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದರೋ, ಸಭಾಮಧ್ಯೇ-ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದ ಸಭೆಯನಡುವೆ, ಅಸ್ಥಿತಃ-ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತಿರುವ, ಯಾಧಿಪ್ತಿರಃ-ಧರ್ಮರಾಯನು, ಮುನಿಭಿಃ-ಮುನನೀಲಿಂದಲೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ-ವಿಪ್ರರಿಂದಲೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಃ-ಆರ
ನುಗಳಿಂದಲೂ, ವೈಶ್ಯೈಃ-ವರ್ತಕರಿಂದಲೂ, ಭಾತೃಭಿಕ್ಷು-ಸೋದರರಿಂದಲೂ ||೧||ಆಚಾರ್ಯೈಃ-ಪುರೋಹಿತರಿಂದಲೂ, ಕುಲವೃ
ದ್ಧೈಃ-ತನ್ನವಂಶದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದವರಿಂದಲೂ, ಕ್ಷಣ್ಣಾತಿಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವೈಃ-ಸಗೋತ್ರರಿಂದಲೂ ದೇಹಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವರಿಂದ
ಲೂ ಅವರವರ ನಂಟರಿಂದಲೂ, ವೃತಸ್ಪ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಏತೇಷಾಂ-ಇವರೆಲ್ಲರೂ, ಶೃಣ್ವತಾಂ-ಸತಾಮೇವ-ಕೇಳುತ್ತಿ
ರುವರೇ ಆಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಏನಂ-ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಆಭಾಷ್ಯ-ಎಲೈ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನೇ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ಹ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾ
ಗಿ, ಉವಾಚ-ನುಡಿದನು ||೨|| ಹೇಗೋವಿಂದ-ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಕ್ರತುರಾಜೇನ-ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ರಾಜಸೂಯೇ
ನ-ರಾಜಸೂಯವೆಂಬಯಾಗದಿಂದ. ಭವತಃ-ನಿನ್ನ, ಪಾವನೀಃ-ಪರಿಶುದ್ಧಗಳಾದ, ವಿಭೂತೀಃ-ಲೀಲೈಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು, ಯಜ್ಞೈಃ-
ಪೂಜಿಸುವೆನು, ಪ್ರಭೋ-ಒಡೆಯನಾದವನೇ, ತತ್-ಆ ಪುಣ್ಯವನ್ನು, ನಃ-ನಮಗೆ, ಸಂಪಾದಯ-ಉಂಟುಮಾಡು ||೩||ಹೇ-ಈ-
ಎಲೈ ನಿಯಾಮಕನೇ! ಯೇ-ಯಾರು, ಅಭದ್ರನನೇ-ಅಮಂಗಳವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವಂಥಾ, ತ್ವತ್ಪಾದುಕೇ-ನಿನ್ನ ಕಾಪುಗಳ
ನ್ನು, ಅವಿರತಂ-ಎಡೆಬಿಡದೆ, ಪರಿಚರಂತಿ-ದೇಹದಿಂದ ಸೇವಿಸುವರೋ, ಸುಧಿಯಃ-ಒಳ್ಳೆಯಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಧ್ಯಾಯಂತಿ-

೩೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೇಯಶ್ಲೋಕಃ || ತತೋದ್ವಿಸಪ್ತತಿತಮೋರಾಕ್ಷಾ ಕಾರ್ಯೇನಿರೇದಿತೇ | ದರ್ಜಯಂಮಾಗಧಂ
ಬುಧ್ಯಾಭೀಮೇನಾಘಾತಯದ್ಧಿಃ ||೪||ಃ ||೫|| ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನಂಕುರಿತು ಪ್ರಕೃತಕಾರ್ಯವು ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗುತ್ತಿರಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಜರಾಸಂಧನು ಜಯಿಸಲಶಕ್ತನನ್ನಾ
ಗಿತಿಳಿದು ಭೀಮನಿಂದ ಅವನಂ ಸಂಹಾರಂ ಗೆದ್ದಿದ್ದನೆಂಬ ಅರ್ಥವಂ ಶ್ರೀಶುಕ್ಲಾಚಾರ್ಯನು ಪರಿಶ್ರದ್ಧಾಯನಂ
ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆ-

ಎಲೈ, ಪರಿಶ್ರದ್ಧಾಯನೇ! ಕೇಳು, ಒಂದೆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಥಾನಮಧ್ಯಮೇಳಗೆ ಧರ್ಮರಾಯನು
ಮುನಿಗಳಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯೈರಿಂ ತವ್ಯಾಪದಿರಿಂದಲೂ ||೧|| ಆಚಾರ್ಯರಿಂ ಕುಲವೃದ್ಧರಿಂ ಕ್ಷಣ್ಣಿಗಳಿಂ ಬಂ
ಧುಜನರಿಂದಲೂ ಆಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೋರ್ವನಿಂದೊರತು
ಮತ್ತೆಯೋರ್ವರಿಂ ತನಗಿಪ್ಪವಾದ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಧಿಸಲಶಕ್ತವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾದುದರಿಂದ ಕೇ
ಳುತಲಿರುವ ಮಿಕ್ಕವರಂತಿಕ್ಕಿಸದೆ ಎಲೈಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವನೆಂ
ತೆನೆ ||೨|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಕೇಳು, ನಾನು ಕ್ರತುಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರಾಜಸೂಯದಿಂ ಪಾವನಂಗಳಾದಂ
ದ್ರಾದಿರೂಪಂಗಳಾದ ನಿನ್ನಯಂಶಮೂರ್ತಿಗಳಂ ಪೂಜಿಸುವೆನೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿಯಿರುವೆನು. ನಮ್ಮ ಅಮನೋರ
ಥವಂ ನೀನು ಪೂರಯಿಸುವನಾಗು ||೩|| ಎಲೈಪದ್ಮನಾಭನೇ! ಯಾವಕ್ಷಣಿಗಳೂ ಅಕುಭಪರಿಹಾರಕಂಗಳಾದ ನಿನ್ನ
ಪಾದಂಗಳಂ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಯದಿಂ ನೇವಿಸುತ್ತಿರುವರೋ ಆಪುರುಷರೇ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆಯುತ್ತಿರಾ

ಗರ್ವಾಶಾಸುತೆಯುತುತಿಪಕುಕನಾನ್ಯಃ ||೩|| ತದ್ವೈ ವದವಭವತಶ್ಚ ರಣಾರವಿಂದನವಾನುಭಃ ವಮಿಹಪಶ್ಯ
ತುಲೂಕುಪುಷ್ಪಯಾತ್ಯಾಂಭಜಂತಿನಭಜಂತ್ಯುತಪೊಭಯಪಾಂನಿಷ್ಠಾಂಪ್ರದರ್ಶಯವಿಭೂಕುರುಸ್ಯಂ
ಜಯಾನಾಮ ||೪|| ನಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಸುಪರಭದಮತಿಸ್ತವಸ್ಯಾತ್ಸರ್ವಾತ್ಮನಸ್ಸಮದ್ಯಶಸ್ಸುಸುಖಾನು
ಭೂತೇ||ಸಂನೇವತಾಂಸುರತರೋರಿವತೇಪ್ರಸಾದಸ್ಯವಾನುರೂಪುಬದಯೊನವಿಸರ್ವಯೇತ ||೬|| ಶ್ರೀಭಗ
ವಾ ||ಸಮ್ಯಗ್ವ್ಯವಸಿತಂರಾಜಃಭವತಾಶತ್ರುಕರ್ತನ|ಕಲ್ಯಾಣೀಯೇನತೇಕೀರ್ತೀರ್ಲೂಕಾನನುಭವಿ

ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವರೋ, ಗೃಣಂತಿಚ-ಮಾತಿನಿಂದ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರುವರೋ, ಕಮಲನಾವ-ಪದ್ಮನಾಭನಾವ ಕೃಷ್ಣನೇ ! ತೇ
ಅವರು, ಭವಾಪವರೂ-ಸಂಸಾರದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು, ವಿಂದಂತಿ-ಅನುಭವಿಸುವರು, ತೇ-ಅವರು, ಆಕಾಶತೇಯದಿ- ಅಪೇಕ್ಷಿ
ನುವರಾವರೆ, ಆಶೀರ್ವಹಿಸಿ-ಮನೋರಥ ಕ್ರಿಯೆಸ್ಸುಗಳಿಸ್ತಾನು, ವಿಂದಂತಿ-ಅನುಭವಿಸುವರು. ಅಸ್ಯೋ-ಇತರರಾದ ಚಕ್ರಪತಿ
ಗಳೂ ಕೂಡ, ಸವಿಂದಂತಿ-ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲವು ||೪|| ದೇವದೇವ-ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ದೇವರಾದಕೃಷ್ಣನೇ ! ತತ್-ಆ ಕಾರಣದಿಂ
ದ, ವಿಸ್ತರೋಕ-ಈ ಜನವು, ಭವತೇ-ನಿನ್ನ, ಚರಣಾರವಿಂದ ಸೇವಾನುಭಾವ-ಅಡಿದಾವರೆಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ್ದರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
ವನ್ನು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಪಶ್ಯತು-ನೋಡಲಿ, ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಯೇ-ಯಾರು, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಭಜಂತಿ-ಪ್ರ
ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುವರೋ, ಉತವಾ-ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಭಜಂತಿ-ಕರ್ಮಾದಿಪ್ರಾಧಾನ್ಯದಿಂದ ನಿನ್ನಂಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಉಭೇ
ಯೇಪಾಂ-ಹಾಗೆ ಎರಡುಬಗೆಯಾಗಿರುವ, ಕುರುಸ್ಯಂಜಯಾನಾಂ-ಕುರುಕುಲದವರಿಗೂ ಸ್ಥಂಜಯ ಕುಲದವರಿಗೂ, ನಿಷ್ಠಾಂ-
ನಿನ್ನನ್ನಿತ್ತಿಯನ್ನು, ಪ್ರದರ್ಶಯ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ತೋರಿಸು, ||೫|| ಬ್ರಹ್ಮಣಃ-ನಿರುಪಾಧಿಕ ಜೈತನ್ಯವಾದ, ಸರ್ವಾತ್ಮನಃ-ಸಕಲ
ಪಾಪಿಗಳಿ-ಆತ್ಮವಾದ, ಸಮದ್ಯಶಃ-ಸಮವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ, ಸ್ವಸುಖಾನುಭೂತೇ-ಸ್ವರೂಪಸುಖವನ್ನೇ
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವನಾದಂಥಾ, ತವ-ನಿನಗೆ, ಸ್ವಪರಭೇದಮತೀ-ತಾನು ಇತರರಂಬ ಭೇದಬುದ್ಧಿಯ, ಸಸ್ಯಾತ್-ಇಲ್ಲದನೋ
ಗಲಿ, [ಅದರೂ] ಸಂಸೇವತಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಸೇವಿಸುವವರಿಗೇ, ಸುರತರೋರಿವ-ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ದೇನೆಯಿಂದ ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ, ಸೇವಾನುರೂಪಉದಯಃ-ಸೇವೆಗೇತಕ್ಕ ಫಲವುಳ್ಳ, ತೇಪ್ರಸಾದಃ-ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವುಂಟಾಗುವುದು. ಅತ್ರ-ಈ ವಿಷ
ಯದಲ್ಲಿ, ವಿಸರ್ವಯಃ-ವ್ಯತ್ಯಾಸವು, ನ-ಇಲ್ಲವು ||೬|| (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳುವನು) 'ಶತ್ರುಕರ್ತನ-ಹಗೆಗಳನ್ನು ಸಂಣಗೊ
ಳಿಸುವಂಥಾ, ರಾಜಃ-ಧರ್ಮರಾಯನೇ, ಭವತಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಸಮ್ಯಕ್-ಚನ್ನಾಗಿ, ವ್ಯವಸಿತಂ-ವಿಚಾರಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಯೇನ-

ವರು. ಮತ್ತು ಇವ್ವಾರ್ಥಗಳಂ ಬಯಸುವರಾದರೆ ಅವುಗಳಂಕೂಡ ಅವರೇಪಡೆಯುವರಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರು ಚಕ್ರ
ವರ್ತಿಗಳಾದರೂ ಪಡೆಯಲಾರರಃ||೪|| ಎಲೈದೇವೋತ್ತಮನೇ! ಆಕಾರಣದಿಂದ ದೀಲೋಕವು ಈಗ ನಿನ್ನ ಪಾದಾ
ವಿಂದಂಗಳ ಸೇವಾಪ್ರಭಾವವಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಲಿ. ಈರೀತಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯೇ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕವೆಂ
ದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೂ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾದ ಯಾದವಕುರುಸ್ಯಂಜಯ ದೇಶಸ್ಥರಾದ ಕೆಲವ
ರು ಅರಸುಗಳು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಂ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಸಾಧಕವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿ
ಗೂ, ಮತ್ತುಯಾರು ಅಜ್ಞಾನನಿವೃತ್ತಿಗೋಸುಗ ನಿನ್ನಂ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವರೋ, ಯಾರು ನಿನ್ನಂ ಸೇವಿಸುವುದಿ
ಲ್ಲರೋ, ಅವೆಲ್ಲರಿಗೂಕೂಡ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಂ ತೋರಿಸುವನಾಗು ||೫|| ಎಲೈಶ್ರೀಹರಿಯೇ! ನಿರುಪಾಧಿಕನಾಗಿ ಸ
ಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಆತ್ಮಕೂಪನಾಗಿ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಿಜಾನಂದವನನುಭವಿಸುವನಾಗಿಯೂ ಇರು
ವವನಾದಕಾರಣದಿಂದ. ನಿನಗೆ ಇವನು ಸ್ವಕೀಯನು ಇವನುಪರಕೀಯನು ಎಂಬಭೇದಬುದ್ಧಿಯು ಇಲ್ಲವೇಯಿಲ್ಲ.
ಅದಾಗ್ಯೂ ಯಾವೇತಿಯಾಗಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ರಾಗಾದಿಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಅನ್ಯರ
ಲ್ಲಿ ಫಲದಾತ್ಮತ್ವವಿಲ್ಲವೋ ಅವೇರೀತಿಯಾಗಿ ಸೇವಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದವುಂಟಾಗುವುದೇಹೊರತು ಅ
ನ್ಯರಿಗಿಲ್ಲ. ಆಸೇವಕರಲ್ಲಿಯೂ ಆಯಾಸೇವೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಫಲಪಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದು. ಆಕಾರಣ
ದಿಂದ. ನಿನಗೆ ವೈಷಮ್ಯವೂಇಲ್ಲ ||೬|| ಎಂದು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಯನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಜ್ಞಾಪನೆಯಂ

ಪ್ರತಿ |೭| ಋಷೀಣಾಂ ಪಿತೃದೇವಾನಾಂ ಸುಹೃದಾಮಸಿನಃ ಪ್ರಭೋ | ಸರ್ವೈರಾಮಪಿಭೂತಾನಾಂ ವೀರ್ಯೇ
ತೇಕ್ರತುರಾಶಯಮ್ ||೮|| ವಿಜಿತ್ಯೈವ ಪತೀತಸುರಾಸ್ವಕೃತ್ಯಾಚಜಗತೀಂವಶಃ | ಸಂಭೃತ್ಯಸರ್ವಸಂಭಾ
ರಾನಾಹರಸ್ಯಮಹಾಕ್ರತುಮ್ ||೯|| ಯಮತೇಭಾ ತರೋರಾಜತಲೋಕಪಾಲಾಂಶಸಂಭವಾಃ | ಜಿತೋಸಾಂ
ತ್ವವತಾತೇಹಂದುರ್ಜಯೋಯೋಕ್ತಾತ್ಯಭಿಃ ||೧೦|| ನಕಶ್ಚಿನ್ಮತ್ಪರಂಲೋಕತೇಜಸಾಯಶನಾಶ್ರಿಯಾ |
ವಿಭೂತಿಭಿರ್ವಾಭಿಭವೇದ್ವೈಲೋಪಿಕಿಮುಪಾರ್ಥಿವಾಃ ||೧೧|| ಶ್ರೀಶುಕಃ ||ನಿಕಮ್ಯಭಗವದ್ಗೀತಂಪ್ರೀತಃ||

ಯಾವರಾಜನೂಯದಿಂದ, ಕಲ್ಯಾಣೀ-ವಂಗಳಕರವಾದ, ತೇಕೀರ್ತಿಃ-ನಿನ್ನ ಜನರುಮಾನಿಯು, ಲೋಕಾ-ಭುವನಗಳನ್ನು, ಅನು
ಭವಿಸ್ವತೀ-ವ್ಯಾಪಿಸುವುದೋ ||೭|| ಪ್ರಭೋ-ಭೋರೆಯೇ ! ಋಷೀಣಾಂ-ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೂ, ಪಿತೃದೇವಾನಾಂ- ಪಿತೃದೇ
ವತೆಗಳಿಗೂ, ಸುಹೃದಃ-ಮಿತ್ರರಿಗೂ, ನೋಪಿ-ನಮಗೂ, ಸರ್ವೇಷಾಂಭೂತಾನಾಮಪಿ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಅಯಂಕ್ರ
ತುರಾಶಯ-ಈ ಯಾಗಶ್ರೇಷ್ಠವು, ಈಸ್ಥಿತಃ-ಅಪೀಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವುದು ||೮|| ಸರ್ವಾನ್ಮಪತೀತ-ಸಮಸ್ತರಾಜರನ್ನೂ, ವಿಜಿ
ತ್ಯ-ಗೆದ್ದು, ಜಗತೀಂ-ಭೂಮಿಯನ್ನು, ವಶೇ-ಸಾಧೀನದಲ್ಲಿ, ಕೃತ್ಯಾ-ಮಾಡಿ, ಸರ್ವಸಂಭಾರಾಂಶ್ಚ-ಸಕಲಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ,
ಸಂಭೃತ್ಯ-ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಹಾಕ್ರತುಂ-ದೊಡ್ಡಯಜ್ಞವನ್ನು, ಆಹರಸ್ಯ-ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳ ||೯|| ರಾಜ-ಅರಸೇ! ಯೇ
ಭಾತರಃ-ಯಾವನನ್ನೂ ನೋದರರಂಟೋ, ತವತೇ-ಅಯಾ ಭೀಮಾರ್ಜುನಾಡಿಗಳು, ಲೋಕಪಾಲಾಂಶಸಂಭವಾಃ- ವಾಯ್ವಿಂ
ದಾದ್ರಿ ದೇವತೆಗಳ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಯಃ-ಯಾವನಾತು, ಅಕೃತಾತ್ಯಭಿಃ- ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಲ್ಲದವರಿಂದ, ದುರ್ಜ
ಯಃ-ಜಯಿಸಲ್ಪಡದೇ ಇರುವನೋ, ನೋತಂಚ-ಆನಾನೂಕೂಡ, ಆತ್ಮವತಾ-ಜಿತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಜಿತಃ-ಗೆಲ್ಲಲ್ಪ
ಟ್ಟವನು, ಅಸ್ಥಿ-ಆಗಿರುವನು ||೧೦|| ಲೋಕೇ-ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ, ಕಶ್ಚಿದ್ವೈಲೋಪಿ-ಒಬ್ಬ ದೇವರಾದರೂ, ಮತ್ಪರಂ-ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆ
ನಕ್ತನಾದ ಭಕ್ತನನ್ನು, ತೇಜಸಾ-ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಲೂ, ಯಶಸಾ-ಶ್ರಿಯಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಯಾ-ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ, ವಿಭೂತಿಭಿ
ರ್ವಾ-ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಂದಲಾದರೂ, ನಾಭಿಭವೇತೇ-ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾರನು, ಪಾರ್ಥಿವಾಃ-ಅರಸರು, ಕಿಮು-ಏನುಜೇತಕ್ಕೈವರಾಗಿರು
ವರು ||೧೧|| (ಶ್ರೀಶುಕರುಹೇಳುವರು) ಭಗವದ್ಗೀತಂ-ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು, ನಿಕಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರೀ
ತಿಯುಂಟಾದವ ನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪುಲ್ಲಮಾಖಾಂಬುಜಃ-ಅರಳಿದ ಮೊಗದಾವರೆಯುಳ್ಳವನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನು, ವಿಷ್ಣುತೇಜೋ
ವಬ್ಧಂಹಿತಾ-ಕೃಷ್ಣನಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಭ ವೈದ್ಯಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ಭಾರ್ತೃಣ-ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು, ದಿಗ್ವಿಜಯೇ-ದಿಕ್ಕುಗ

ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ-ಎಲೈ, ಕತ್ರಸಂಹಾರಕನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನೇ! ಕೇಳು, ಯಾವಯಾ
ಗಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ಶುಭಕರವಾದ ಕೀರ್ತಿಯು ಸಮಸ್ತಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸುವುದೋ ಆಪ್ರಕಾರವಾಗಿ
ನೀನು ಯಾಗಸೂಕ್ತವುಂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವನಾದೆ. ಎಂತೆಂದರೆ ||೭|| ಎಲೈಅರಸೇ! ಋಷಿಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿ
ಗೂ ಆಪ್ತರಾದನಮಗೂ ಸಮಸ್ತಭೂತಂಗಳಿಗೂ ಈರಾಜನೂಯಯಾಗವು ಇಷ್ಟವಾಂದತಿಯದು ||೮|| ನೀನು
ಸಮಸ್ತ ಭೂತಂಗಳಂಜಯಿಸಿ ಭೂಮಿಯಂಸ್ವಾಧೀನಂಗೆಯ್ದು ಸಮಸ್ತಂಗಳಾದ ಯಜ್ಞಸಾಮಗ್ರಿಗಳಂ ಸಂ
ಪಾದಿಸಿ ಮಹಾಕ್ರತುವನ್ನು ಆಚರಿಸುವನಾಗು ||೯|| ನಿನ್ನ ಈತಮ್ಮಂದಿರು ಇಂದ್ರಾದಿಲೋಕಪಾಲಕರ ಅಂಶಗ
ಳು ಜನಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಯಾವ ನಾನು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಲ್ಲದೆ ಯಿರುವ ಪುರುಷನಂ ಜಯಿಸಲಕ್ಕೈನೋ ಅಂತಪ್ಪ
ನಾನು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವೆನು ||೧೦|| ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವನಾದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನ
ಭಕ್ತನಾದ ಪುರುಷನಂ ಪಭಾವದಿಂದಲೂ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದಲೂ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದಲೂ ತಿರ
ಸ್ಕರಿಸಲಾರನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನನ್ನಭಕ್ತನಂ ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರಾದ ಅರಸುಗಳು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾರರೆಂದು ಏ
ನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು! ||೧೧|| ಎಂದು ಭಗವಂತನಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಚನವಂ ಕೇಳಿ ಧರ್ಮರಾಯನು-ಸಂತೋ
ಷಪಟ್ಟು, ನಿಕಸಿತವಾದ ಮುಖಪದ್ಮಪುಷ್ಪವನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ವೈದ್ಯಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವತಮ್ಮಂ
ದಿರು ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೋಸುಗ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನೆಂತೆನೆ ||೧೨|| ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನು ತಮ್ಮನಾದ ಸಹದೇವನಂ ಸ್ತಂ

ಉನುಖಾಂಬುಜಃ | ಭ್ರಾತೃತ್ವಾದಿಗ್ವಿಜಯಯುಜ್ಜ್ವಲವ್ಯಾಪ್ತೇಜೋವಬ್ಧಂಹಿತಾ ||೧೮|| ಸಹದೇ
ಪಂದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾಮಾದಿತತ್ಸಹಸ್ರಂಜಯೈಃ | ದಿಶಿಪತ್ರಿಚಾಪ್ಯಂನಕಾಲಮುದೀಚ್ಯಾಂಸವ್ಯಸಾಚಿನವಾ |
ಪ್ರಾಚ್ಯಾಂವೃಕೋದರಂಮತ್ಸ್ಯೋಕೇಕಯೈಸ್ಸಹಮದ್ರಕ್ಯುಃ ||೧೯|| ತವಿಜಿತ್ಯನ್ತಃಪ್ರವೀರಾನಾ
ಜಹೃದ್ಗಿಗ್ಬೃಹಜಸಾ | ಅಜಾತಕತ್ರವೇಭೂರಿದ್ರವಿಣಂನೃಪಯಃಕ್ಷ್ಯತೇ ||೨೦|| ಶುಕ್ರಾವ್ಯಜಿತಂ
ಜರಾಸಂಧಂನೃಪತರ್ಧ್ಯಾಯತೋಹರಿಃ | ಆಹೇಪಾಯಂತಮೆವಾದ್ಯುಲದ್ಧವ್ರೇಯಮಾಚಹ ||೨೧||
ಭೀಮನೇನೋರ್ಜುನಃಕೃಷ್ಣಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಧರಾಸ್ತತಃ | ಜಗ್ಮುರ್ಗಿರಿವ್ರಜಂತಾತಪ್ತಹದ್ರಧನುತೋ
ಯತಃ ||೨೨|| ತಂಗತ್ಯಾತಿಥ್ಯವೇಳಾಯಾಂಗೃಹಮಗೃಹಮಧಿಗಮ | ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂಗಮಯಾಚಂತರಾ
ಜನ್ಯಾಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಿನಃ ||೨೩|| ರಾಜವಿದ್ಧ್ಯುತಿಧೀನಸ್ಮಾನರ್ಥಿನೋದೂರಮಾಗತಾಃ | ತನ್ನಃಪ್ರಯ

ಇನ್ನುಗೆಲ್ಲವವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಅಯುಜ್ಜ-ಆಚ್ಛಾಪಿಸಿದನು ||೧೮|| ಸೌಂಜಯೈಸ್ಸಹ-ಸೃಂಜಯೇಂಬ ಅರಸುಗಳೊಡನೆ, ಸಹದೇ
ಪಂ-ಸಹದೇವನೆಂಬ ತಮ್ಮನನ್ನು, ಪಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾರಂ-ತೆಂಕಲಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಆದಿಶತ್-ಆಚ್ಛಾಪಿಸಿದನು, ಮತ್ಸ್ಯೋಸ್ಸಹ-ಮತ್ಸ್ಯವೇಶ
ನವರೊಡನೆ ಕೂಡಿದ, ನಕುಲಂ-ನಕುಲನನ್ನು, ಪ್ರತೀಚಾಪ್ಯಂ-ಪಡುವಲಕಡೆಯಲ್ಲಿ(ಗೆಯ್ದುಬರುವುದಕ್ಕಾಗಿ) ಆಚ್ಛಾಪಿಸಿದನು,ಕೇ
ಕಯೈಸ್ಸಹ-ಕೇಕಯದೇಶ ದರಸುಗಳೊಡನೆ, ಸವ್ಯಸಾಚಿನಂ-ಅರ್ಜುನನನ್ನು, ಉದೀಚ್ಯಾಂ-ಬಡಕಲಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ,ಜಯಿಸಲು
ಆದಿಶತ್-ಆಚ್ಛಾಪಿಸಿದನು ||೧೯|| ನೃಪ-ಅರಸನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ ಕೇಳು, ತೇ-ಆತಮ್ತಂದಿರು ವೀರಾಃ-ಕೂರರಾದ, ನೃಪಾಃ
ಅರಸುಗಳನ್ನು, ವಿಜಿತ್ಯ-ಗೆದ್ದು, ಒಜಸಾ-ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ, ಯಕ್ಷ್ಯತೇ-ಯಾಗಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಅಜಾತಕತ್ರವೇ-ಧೃರೂ
ಯಂಗೆ, ಭೂರಿದ್ರವಿಣಂ-ಬಹುಧನವನ್ನು, ದಿಗ್ವಿಕ್ರಂ-ದೆನೆಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ, ಅಜಮ್ರಿ-ತಂದಿತ್ತರು ||೨೦|| ಆಪ್ಯ-ಆದಿಪುರುಷನಾ
ಜೇ, ಹುರಿ-ಕೃಷ್ಣನು ಜರಾಸಂಧಂ-ಬಾರ್ಹದ್ರರಾಣ-ನನ್ನು, ಅಜಿತಂ-ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಡಬೇ ಇರುವನ್ನಾಗಿ, ಶುಕ್ರಾವ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಧ್ಯಾ
ಯತಃ-ಅತೀತಿಸುತ್ತಿರುವ, ನೃಪತೇಃ-ಅಶನನಿಗೆ, ಉದ್ಧವ್ರೇಯಮಾಹ-ಉದ್ಧವನು ಯಾವುದರನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದನೋ, ತಮು
ಪಾಯಮೇವ-ಆಯುಕ್ತಿಯನ್ನೇ, ಅಹ-ಪೇಶಿದನು ||೨೧|| ತತಃ-ಬಳಿಕ, ತಾತ-ಅನ್ಯಾ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಭೀಮನೇನಿ-ಭೀಮನೂ,
ಆರ್ಜುನಃ-ಆರ್ಜುನನೂ, ಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನೂ, ಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಧರಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗುರುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡವರಾಗಿ, ಬೃಹ
ಪ್ರಭಸುತಃ-ಬೃಹದ್ರಧರಾಣ-ನ ಮಗನಾದ ಜರಾಸಂಧನು,ಯತಃ-ಎಲ್ಲಿರುವನೋ, ತತೋಗಿರಿವ್ರಜಂ-ಆ ಗಿರಿವ್ರಜನಗರವನ್ನು
ಕುರಿತು, ತೇರ್ದನು ||೨೨|| ಗೃಹಮೇಧಿನಂ-ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಯನಾದ, ಗೃಹೇಷು-ವನಿಗೆ
ಳಲ್ಲಿರುವಂಥಾ, ತಂ-ಆ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು,ಆತಿಥ್ಯವೇಳಾಯಾಂ-ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಗತ್ಯಾ-ಹೋಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಿನಃ-
ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷವುಳ್ಳ, ರಾಜನ್ಯಾ-ಪಟ್ಟಾಭಿಷಕ್ತರಾಜರಾದ, ಭೀಮಾರ್ಜುನ ಕೃಷ್ಣರು, ತಮಯಾಚಂತ-ಚೆನ್ನಾಗಿಬೇಡಿಕೊಂ
ಡರು ||೨೩|| ರಾಜ-ಎಲೈ ಮಗಧರಾಯನೇ | ದೂರಂ-ದೂರದೇಶವನ್ನೂ ಕುರಿತು, ಆಗತಾಃ-ಬಂದಿರುವರಾದ, ಅಸ್ಮಾಃ-

ಜಯದೇಶಸ್ಥರಾದ ಅರಸುಗಳೊಡಗೂಡಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿಗೂ, ನಕುಲನಂ ಮತ್ಸ್ಯವೇಶಸ್ಥರಾದ ಅರಸುಗಳೊಡ
ಗೂಡಿಸಿ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿಗೂ, ಅರ್ಜುನನಂ ಕೇಕಯದೇಶಸ್ಥರಾದ ಅರಸುಗಳೊಡಗೂಡಿಸಿ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೂ, ಭೀ
ಮನಂ ಮದ್ರದೇಶಸ್ಥರಾದ ಅರಸುಗಳೊಡಗೂಡಿಸಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೂಸಹ ಕಳುಹಿಸಿದನು ||೨೪|| ಎಲೈಅರನೇಕೇ
ಳು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವೀರರಾದ ಆಭೀಮಾನಿಗಳು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ದಲ್ಲಲ್ಲಿರುವ ಭೂಪತಿಗಳಂ ಜಯಿಸಿ ಆಯಾದಿಕ್ಕು
ಗಳೆದೆಸೆಯಿಂದ ಯಜಮಾನನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೋಸುಗ ಅಧಿಕವಾದಧನವು ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದರು ||೨೫||ಅನಂ
ತರದಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧನು ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಂಬ ಅರ್ಥವಂ ಭೀಮಾದಿಗಳ ದನೆಯಿಂದಕೇಳಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲು ಆಗ ಆದಿಪು
ರುಷನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧನ ವಧೆಗೋಸುಗ ಉದ್ಧವನು ಯಾವಉಪಾಯವಂ ಪೇಳಿದ
ನೋ ಅವರನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದನು ||೨೬|| ಬಳಿಕ ಭೀಮನೂ ಅರ್ಜುನನೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇವರುಮೂವರೂಬಾ
ಣವೇಮೊಗಳಂ ಧರಿಸಿದವರಾಗಿ ಜರಾಸಂಧನಿರುವ ಗಿರಿವ್ರಜವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವನೆಯ್ದಿದರು ||೨೭|| ಆಮೇಲೆ ಕ್ಷೇತ್ರ
ರಾದ ಆಭೀಮಾನಿಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಆತಿಥ್ಯಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನಾದ ಅಜರಾಸಂ

ಚೈಭದ್ರಂತೆಯದ್ವಯಂಕಾಮಯಾಮಹೇ||೧೪|| ಕಿಂದುರ್ಮರ್ಪಂತಿಹೋಣಾಂಕಿಮಕಾರ್ಯಮಸಾ
ಧುಭಿಃ | ಕಿಮದಯಂವದಾನ್ಯಾವಾಂಕಂಸುತಸ್ಸಮದರ್ಶಿನಾಂ ||೧೫|| ಯಾನಿತ್ಯೇನಕರೀರೇಸತಾಂಗೆ
ಯಾಯಾಕೂಢಂವಹಂ | ನಚಿನೋತಿಸ್ವಯಂಕಲ್ಯಾನ್ಯವಾಚ್ಯಶ್ಯೋಚ್ಯವವನಃ||೧೬|| ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋರಂ
ತಿದಪುಂಛವೃತ್ತಿಶ್ಚಿಬಿರ್ಬಲಿಃ|ವ್ಯಾಧಿಃಕಪೋತೋಬಹವೋಹ್ಯಧುಮೇಧುಪ್ರವಂಗತಾಃ||೧೭||ಶ್ರೀಕುಕೇ||

ನಮ್ಮಗಳನ್ನು, ಅರ್ಥ-ಯಾಚಕರನ್ನಾಗಿ, ವಿದ್ವಿ-ತಿಳಿದುಕೋ, ವಯಂ-ನಾವು, ಯತ್-ಯಾವುದರನ್ನು, ಕಾಮಯಾಮಹೇ-
ಬಯಸುವವೋ, ತತ್-ಅದರನ್ನು, ನಃ-ನಮಗೆ, ಪ್ರಯಚ್ಛ-ಚೆನ್ನಾಗಿಕೊಡು, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಭದ್ರಂ-ಕುಭವಾಗುವದು||೧೪||ತಿ
ಹೋಣಾಂ-ಸೈರಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರಿಗೆ, ದರ್ಮರ್ಪಂಕಿಂ-ಸೈರಿಸಲಾಗದೆ ಯಿರುವುದಾವುದುಂಟು, ಅಸಾಧುಭಿಃ-ಅಯೋಗ್ಯ
ರಿಂದ, ಅಕಾರ್ಯಂ-ಮಾಡಲ್ಪಡಕೂಡದ್ದು, ಕಿಂ-ಯಾವುದುಂಟು, ವದಾನ್ಯಾನಾಂ-ಅಧಿಕದಾನ ಕೀಲಿಗೆ, ಅದೇಯಂ-ಕೂಡತ
ಕ್ಕಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಯಿರುವುದು, ಕಿಂ-ಯಾವುದಿದೆ, ಸಮದರ್ಶಿನಾಂ-ಸಮವಾಗಿ ನೋಡುವವರಿಗೆ, ಪರಃ ಪರವನು, ಕಿಂ-ಯಾಪವನಿರು
ವನು ||೧೫|| ಯಃ-ಯಾವ ಪುರುಷನು, ಸ್ವಯಂ-ತಾನು, ಕಲ್ಯಾಣ-ಸಮರ್ಥನಾದರೂಕೂಡ, ಅನಿತ್ಯೇನ-ಅಕಾಶ್ಯತವಾದ, ಕ
ರೀರೇಣ-ದೇಹದಿಂದ, ಸತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ, ಗೇಯಂ-ಗಾನಯೋಗ್ಯವಾದ, ಧ್ರುವಂ-ಕಾಶ್ಯತವಾದ, ಯಶಃ-ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು,
ನಚಿನೋತಿ-ಸಂಪಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ನಃ-ಆ ಪುರುಷನು, ನಃ-ನಮಗೆ, ವಾಚ್ಯಃ-ಹೀಗೆಯೆಲ್ಲಾಡತಕ್ಕವನು, ಶೋಚ್ಯವಿವ-ಅ
ಳಲ್ಪಡತಕ್ಕವನೇ ಸರಿ ||೧೬|| ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಃ-ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯನೂ, ರಂತೀದೇವಃ-ರಂತೀದೇವನೆಂಬವನೂ, ಉಂಛವೃತ್ತಿಃ-
ಕಾಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮುದ್ದಲನೆಂಬವನೂ, ಶಿಬಿಃ-ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೂ, ಬಲಿಃ-ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೂ, ವ್ಯಾ
ಧಿಃ-ಬೇಡರವನೂ, ಕಪೋತಃ-ಪಾರಿವಹಸ್ಥಿಯೂ, ಬಹವಃ-ಬಹುವಂ, ಅಧುಮೇಣ-ಅನಿತ್ಯವಾದ ಕರೀರದಿಂದ; ಧ್ರುವಂ-
ಕಾಶ್ಯತವಾದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು, ಗತಾಹಿ-ಹೊಂದಿದವರಲ್ಲವೆ ||೧೭|| (ಜರಾಸಂಧನು)ಸ್ವರೈಃ-ಧ್ವನಿವಿಶೇಷಗಳಾದಲೂ, ತೈಃ-ಅಂ

ಧನನೆಯಿದ್ದ ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಯಾಚಿಸಿದರು-ಅದೆಂತೆನೆ ||೧೬|| ಎಲೈಅರನೇ! ಅತಿಥಿಗಳಾದ ನಮ್ಮಂ ದೂರ
ದೇಶದವನೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಯಾಚಕರನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವನಾಗು. ನಿನಗೆ ಕುಭವುಂಟಾಗಲಿ, ಅವುದುನಾವು ಇ
ಚೈತ್ರಸುತಲಿರುವವೋ ಆನಮ್ನಿಷ್ಠಾರ್ಥವಂ ನಮಗೆ ಕೂಡುವನಾಗು||೧೪|| ಎಲೈ, ಜರಾಸಂಧನೇ! ಕೇಳು,ಯಾ
ವರೀತಿಯಿಂದ ಅದು ದುರ್ಜನರಿಗೆ ಅಕಾರ್ಯವೆಂದು ನಿಷಿದ್ಧವಾದುದಿಲ್ಲವೋ ಅದೇರಿತಿಯಿಂದ ಹ್ವಮಾವಂತರಿಗೆ
ಸಹಿಸಲಶಕ್ಯವಾದುಂ ಏಕೆಯೇ ಅತ್ಯಂತದಾತ್ಮಗಳಿಗೆ-ಕೂಡಲಶಕ್ಯವಾದುದಿಲ್ಲ ಸ್ವಮದ್ವಷ್ಟಿಯುಂಟವನಿಗಾದ
ರೋ ಹೆರವನೇ||೧೫|| || ಗಾವಪುರುಷನು ತಾನುಸಮರ್ಥನಾದರೂ ಅನಿತ್ಯವಾದ ಕರೀರದಿಂದ ಕಾಶ್ಯತವಾದ ಸ
ತ್ಪುರುಷರಿಂ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಕೀರ್ತಿಯಂ ಸಂಪಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ನಿಂದಿಸಬೇಕು, ಮತ್ತು ದುಃಖ
ಪಡಿಸಬೇಕು ||೧೬|| ಎಲೈಜರಾಸಂಧನೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯನು ವಿಶ್ವಾಸಿತ್ರನ ಸಾಲಮ ತಾನುತೀರಿ
ನಿಕೊಟ್ಟಲೋಸುಗ ಪತ್ತೀಪುತ್ರಾದಿಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳಂ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಚಂಡಾಲತ್ವವಂ ಆನುಭವಿಸಿದನಾದ
ನೋ, ಅವನು ದೈನ್ಯಪಟ್ಟವನಾಗದೆ ಅಯೋಧ್ಯಾಪುರವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರೊಡಗೂಡಿ ಸ್ವರ್ಗವನೆಯ್ದಿದನು. ಅ
ದೇರಿತಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ವದೊಳು ರಂತೀದೇವನೆಂಬಅರಸು ತನ್ನ ಪತ್ತೀಪುತ್ರಾದಿಗಳೊಡಗೂಡಿ ೪೪ದಿನಗಳು ಜೀವ
ನಾರ್ಥವಾಗಿ ಜಲವಂಸಹಪಡೆಯದವನಾಗದೆಯಿದ್ದು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಜಲವಂಕೂ
ಡ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಲಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿಬಂದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿತ್ತು ತಾನು ಸಕುಟುಂಬನಾಗಿ ಉಪವಾಸಗೆಯ್ದು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳಕವನೆಯ್ದಿದನು. ಅದೇರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಲನೆಂಬಯುಷಿಯು ಆರುತಿಂಗಳು ಅನ್ನೋದಕಾದಿಗಳಿಲ್ಲದೆ
ಕ್ಷೀಣನಾಗಿ ಪತ್ತೀಪುತ್ರ ರಾಜವಂ ||೧೭|| ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಆತಿಥ್ಯವಾಗೆಯ್ದುವನಾದುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳಕವನೆಯ್ದಿ
ದನು. ಅದೇರಿತೀ ಉ ಕರಣುಹೊಂದಿರುವ ಕಪೋತಪಕ್ಷಿಯಂ ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ತನ್ನ ಮಾಂ
ಸವಂ ಗಿಡಗನಿಗಿತ್ತು ಸ್ವ ರು. ಅದೇರಿತಿಯಿಂದ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳಕವಂಧರಿಸಿ

ಸ್ವರೈರಾಕೃತಿಭಿನ್ನೈಸ್ತಾಪ್ರಕೋಪೈಜ್ಞಾಹತೈರಪಿ ! ರಾಜನ್ಯಬಂಧೂವಿಚ್ಛೇಯದ್ವೈಪ್ರಾ
 ರ್ವಾನಚಿಂತಯತಿ ||೧೧|| ರಾಜನ್ಯಬಂಧವೋಹೈತಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಾನಿಬಿಭ್ರತಿ | ದದಾಮಿಕಾವಿಂತಂತಭ್ಯ
 ಆತ್ಮಾನಮಪಿದುಸ್ತೃಜಮ ||೧೨|| ಬಲರ್ನಕಶೂಯತೇಕೀರ್ತಿರ್ವಿತತಾದಿಹ್ವೈಕಲ್ಪಘಾ | ಐಶ್ವರ್ಯ
 ದ್ಭ್ರಂಶಿತನೋಪವಿಪ್ರವ್ಯಾಜಿವವಿಷ್ಣುನ ||೧೩|| ಶ್ರಿಯಂಜಿಹೀರ್ಷತಂದ್ರಸ್ಯವಿಪ್ರವೇದ್ಯಜರೂಪಿಣಿ |
 ಜಾನನ್ನಪಿಮಹೀಂಪಾ ದಾದ್ವಾರ್ಯಮಾಣೋಪಿದೃತ್ಯರಾಟ್ ||೧೪|| ಜೀವತಾಧಾಕ್ಯಾಣಾರ್ಥಾಯಕೋ

ಧಾರಾಜಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ, ಆಕೃತಿಭಿಃ-ಆ ಕಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಜ್ಞಾಹತೈಃ-ಬಿಲ್ಲಿನದೆಕೆಯಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಪ್ರಕೋ
 ಪೈಃ-ಹಿಂಗೆಯಿಂದಲೂ, ತಾ-ಆ ಯಾಚಕರನ್ನು, ದೈವೈಪೂರ್ವ್ಯಾ-ಪೂರ್ವದೊಳು ದ್ರಾಪದೀಸ್ವಯಂವರದಿ ಕಾಲಗಳ
 ಲಿ, ತನ್ನಿಂತ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿರುವ, ರಾಜನ್ಯಬಂಧೂ-ಹೈತ್ರಿಯರನ್ನಾಗಿ, ವಿಚ್ಛೇಯ-ತಿಳಿಸು, ಅಚಿಂತಯತಿ-ಯೋಚಿಸಿ
 ದನು ||೧೧|| ವಿತೇ-ಇವರು, ರಾಜನ್ಯಬಂಧವೋ-ಅರಸುನಂಟರಲ್ಲವೆ. (ಆದರೂ) ಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗಾನಿ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಚಿಹ್ನೆಗಳ
 ನ್ನು, ವಿಭ್ರತಿ-ಧರಿಸಿದಿದ್ದಾರೆ, ತೇಭ್ಯಃ-ಅವರಿಗೆ, ದ ಸ್ತೃಜಂ-ಬಿಡಕೊಡದಂಥಾ, ಆತ್ಮಾನಮಪಿ-ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ, ಕಾ
 ವಿತಂ-ಅವರ ಷುನೋರಥವನ್ನು, ದದಾಮಿ-ಕೊಡುವನು ||೧೨|| ಬಲೇಃ-ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ, ಕೀರ್ತಿಃ-ಹೆಸರುವಾಸಿಯು, ದಿ
 ಹ್ವೈ-ದೇಸಗಳಲ್ಲಿ, ವಿತತಾ-ವ್ಯಾಪಕವಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಅಕಲ್ಪಘಾ-ಮೋಹವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿಯೂ, ಶೂಯತೇನು- ಕೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆಯು
 ವ್ಯಾ, ನೋಪಿ-ಆ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೊಕೊಡ, ವಿಪ್ರವ್ಯಾಜೀನ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂಬ ನೆವವಳ್ಳ, ವಿಷ್ಣುನ-ವಿಷ್ಣುನಿಂದ, ಐಶ್ವ
 ರ್ಯಾ-ಒಡತನದ ದೇಸೆಯಿಂದ, ಭ್ರಂಶಿತಃ-ಜಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ||೧೩|| ದೈತ್ಯರಾಟ್-ದೈತ್ಯರಿಗರಸಾದ ಬಲಿಯು, ಜಾನ
 ನ್ನಪಿ-ತಿಳಿದವನಾದರೂ, ಇಂದ್ರಸ್ಯ-ಇಂದ್ರನ, ಶ್ರಿಯಂ-ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು, ಹೀರ್ಷತೇ-ತನ್ನಿಂತ ಅಪಹರಿಸಲೆಳಸುವಂಥಾ,
 ದ್ವಿಜರೂಪಿಣೀ-ವಾಮನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪವುಳ್ಳ, ವಿಷ್ಣುವೇ-ಉಪೇಂದ್ರನಿಗೆ, ಮಹೀರಿ-ಭೂಮಿಯನ್ನು, ವಾಯುಮಾಣೋಪಿ-
 ಶುಕನಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾದರೂ, ಪಾಶಾತಿ-ಕೊಟ್ಟನು ||೧೪|| ಪತಮಾನೇನ-ಬಿದ್ದುಹೋಗುತ್ತಿರುವಂಥಾ, ಬಾ

ವು ವ ಶ್ರೀಹರಿಗೋಸುಗ ಸರ್ವಸ್ವವನಿತ್ತು. ಆಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಅಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅದೇರಿತಿಯಿಂದ
 ಪೂರ್ವದೊಳಗೊಂದು ಕಪೋತವಕ್ಷಿಯು ಅತಿಥಿಯಾಗಿಬಂದ ಕಿರಾತನಿಗೋಸುಗ ಸ್ತ್ರೀಪಕ್ಷಿಯೊಡಗೂಡಿರುವ
 ತನ್ನ ಮಾಂಸವನಿತ್ತು ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಾನದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನೆಯ್ದಿತು. ಬಳಿಕ ಆಕಿರಾತನುಕೂಡ ಆಪಕ್ಷಿಗಳ
 ಸತ್ಯಗುಣವನೋಡಿ ತಾನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಪ್ತನಾಗಿ ಮಹಾಪುಸ್ತಾನಕನೆಯ್ದಿ ಅಗ್ನಿಯು ~~ಕಲ್ಪಟ್ಟ~~ ದೇವಪುಷ್ಪ
 ವನಾಗಿ ಪಾಪರಹಿತನಾಗಿಸ್ವರ್ಗವನೆಯ್ದಿದನು. ಅದೇರಿತಿಯಿಂದ ಅನ್ಯರಾದ ವ ಛರವರುಕೂಡ ಅಶಾಸ್ತ್ರ
 ತವಾದ ಕರೀರದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರತವಾದ ಲೋಕವನೆಯ್ದಿದರು ||೧೦|| ಎಲೈಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಕೇಳು, ಭೀಮಾದಿಗಳು
 ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವು ಪೇಳತಲಿರಲು ಅಜರಾಸಂಧನು ಇವರ ಸ್ವರಗಳಿಂದಲೂ ಆಕೃತಿಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಹೆಡೆ
 ಯಂಸೆಳೆದು ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿರುವ ಹಸ್ತಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಭೀಮಾದಿಗಳಂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅರಸುಗಳನ್ನಾ
 ಗಿತಿಳಿದು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದನೆಂತೆ? ||೧೧|| ಹೈತ್ರಿಯರಾದ ಈಮೂವರೂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇ ವವಂಧರಿಸಿಕೊಂ
 ಡು ಬಂದಿರುಪರು, ತ್ಯಾಗವಂಗೈಯುತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಈಗ ಇವರಿಂದ ಯಾಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತಾಗಿ ಅದ
 ನ್ನೂ ಕೂಡ ಇವರಿಗೋಸುಗ ಕುಡುವನಾಗುವೆನು ||೧೨|| ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇ ಪವಂ ಧರಿಸಿಬಂದ ವಾಮನ
 ಮೂರ್ತಿಯಿಂ ಬಲಿಯು ತ್ರಿಲೋಕಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಆಬಲಿಯ ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ
 ಕೀರ್ತಿಯು ಈಗಲೂ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಲಿದೆಯಲ್ಲವೆ ||೧೩|| ಇಂದ್ರನ
 ತ್ರಿಲೋಕಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಂ ಸಾಧಿಸಿಕುಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ ಬಾ ~~ಹೋದ~~ ಪವಂಧರಿಸಿರುವವಾಮನಮೂರ್ತಿ
 ಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಗೋಸುಗ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಅ
 ವರೂ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು
 ಪೇಷವನಾಗಿಬಂದಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವನಾದರೂ ಭೂಮಿಯನಿತ್ತನಲ್ಲ
 ತ್ಯವಾದ ಕರೀರದಿಂದ ಬಾ

ನ್ಯೈರ್ಧಃಕ್ಷತ್ರಬಂಧುನಾ | ದೇವನಪತಮಾನೇನಹತಾವಿಪುಲಯಶಃ ||೭೬|| ಇತ್ಯುದಾರಮತಿಪಾತ್ರಹ
ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನವೃಕೋದರಾಃ | ಹೇವಿಪ್ರಾಃವಿಪ್ರಯತಾಂಕಾಮೋದಾಸ್ಯಾನ್ಯಾತ್ಮಸಿರೋಪಿವಃ ||೭೭||
ಶ್ರೀಭಗವಾಃ||ಯುದ್ಧಂನೋದಹಿರಾಜಿಂದ್ರದ್ವಂದ್ವಂತ್ವಂಯದಿಮನ್ಯಸೇ |ಯುದ್ಧಾರ್ಥಿನೋಪಯಂ
ಪ್ರಾಪ್ತೌರಾಜನ್ಯಾನಾನ್ಯಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ||೭೮||ಅಸೌವೃಕೋದರಃಪಾರ್ಥಸ್ತಸ್ಯಭ್ರಾತಾರ್ಜುನೋಹ್ಯಯಂ
ಮ | ಅನಯೋರ್ಮಾರ್ತುಲಯಂವಾಂಕ್ಷ್ಯಂಜಾನೀಹಿತೇವುಮ್ ||೭೯|| ಏವಮಾವದಿತೋರಾಜಾಃ
ನೋಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಸ್ಮಾಮಾಗಧಃ | ಅಹಚಾಮರ್ಷಿತೋಮಂದಾಃಯುದ್ಧಂತರ್ಹಿದದಾಮಿವಃ||೮೦||ನತ್ವಯಾ

ಹೃಣಾರ್ಥಾಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ವಿಪುಲಯಶಃ-ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು, ನೇಹತಾ-ಬಯಸದೆಯಿ
ರುವಂಥಾ, ಹೃತ್ರಬಂಧುನಾದೇಹೇನ-ಹೃತಿಯುಳ್ಳರೇರದಿಂದ, ಕೋನ್ಯೈರ್ಧಃ-ಯಾವವ ಪ್ರಯೋಜನತಾನೆ ಇರುವುದು ||೭೬||ಇತಿ-
ಹೀಗೆ, ಉದಾರಮತಿಃ-ಧಾರಾಳವಾದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಜರಾಸಂಧನು, ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನವೃಕೋದರಾಃ-ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನ ಭೀಮರನ್ನು
ಕುರಿತು, ಹೇವಿಪ್ರಾಃ-ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇಗಳಿರಾ ! ಕಾಮಃ-ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು, ವಿಪ್ರಯತಾಂ-ಬಯಸಲ್ಪಡಲಿ, ಆತ್ಮಸಿರೋಪಿ-ನ
ನ್ನೆತಲೆಯನ್ನಾದರೂ, ಪಃ-ನಿಮಗೆ, ದಾಸ್ಯಾಮಿ-ಕೊಡುವೆನು ||೭೭|| ರಾಜೇ-ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಜರಾಸಂಧನೇ, ತ್ವಂ-
ನೀನು, ಮನ್ಯಸೇ-ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವೆಯಾದರೆ, ನಃ-ನಮಗೆ, ದ್ವಂದ್ವಂಯುದ್ಧಂ-ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರೇ ಜಗಳವಾಡುವುದನ್ನು, ದೇಹಿ-
ಕೊಡು, ವಯಂ-ನಾವು, ಯುದ್ಧಾರ್ಥಿನಃ-ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸಿದವರಾಗಿ, ಪ್ರಾಪ್ತೌ-ಬಂದಂಥಾ, ರಾಜನ್ಯಃ-ಹೃತಿಯುಂ
ಗಿರುವವು. ಅನ್ಯಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ-ಇತರವನ್ನು ಬಯಸುವಂಥವರು, ಸೇ-ಅಲ್ಲವು ||೭೮|| ಅಸೌ-ಇವನು, ವೃಕೋದರಃ-ತೋ
ಳನಂತೆಹೊಟ್ಟೆಯುಳ್ಳವನಾದ, ಪಾರ್ಥಃ-ಕುಂತಿಯಮಗನಾದ ಭೀಮನು, ಅಯಂ-ಇವನು, ತಸ್ಯ-ಆ ಭೀಮನಿಗೆ, ಭ್ರಾತಾ-ತಮ್ಮ
ನಾದ, ಅರ್ಜುನೋಹಿ-ಅರ್ಜುನನಲ್ಲವೆ ? ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಅನಯೋಃ-ಈ ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಗೆ, ಮಾತುಲೇಯಂ-ನೋದರಮಾವ
ನಮಗನಾದ, ತೇರಿಪುಂ-ನಿನಗೆ ಕತ್ರವಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾಸುದೇವನನ್ನಾಗಿ, ಜಾನೀಹಿ-ತಿಳಿದುಕೋ ||೭೯|| ಏವ-ಹೀಗೆ ಆ
ವೇದಿತೇ-ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಮಾಗಧೂರಾಜಾ-ಜರಾಸಂಧನು, ಉಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಃ-ಫಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಜಹ ನಸ್ತ-ನಕ್ಕನು. ಅಮ
ರ್ಷಿತಃ-ನಿಟ್ಟುಂಟಾದವನಾಗಿ, ಅಹಚ-ನಡಿಯಲಾನುಡಿದನು. ಹೇಮಂದಾಃ-ಎಲೈ ಮೂಢರುಗಳಿರಾ, ತರ್ಹಿ-ಆದರೆ, ವಃ-
ನಿಮಗೆ, ಯುದ್ಧಂ-ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವನ್ನು, ದದಾಮಿ-ಕೊಡುವೆನು ||೮೦|| (ಕೃಷ್ಣನೇ!) ವಿಕ್ಲಬಚೇತಸಾ - ನಪುಂಸಕಬುದ್ಧಿ

ಹೃಣಿಗೋಸ್ಕರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನಿತ್ತು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವನಾಗದೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ
ಹೃತಿಯಾಧಮನಿಂದ ಯಾವವುರಾವಾರ್ಥವುತಾನೆ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗುತ್ತೇ||೭೬|| ಇಂತೆಂದುಕೊಂಡು ಉತ್ಕೃ
ಷ್ಟವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಯುಳ್ಳವನಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭೀ
ಮಾರ್ಜುನರಂ ಕುರಿತು ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿರಾ! ನೀವು ಇಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥವಂ ಯಾಚಿಸುವರಾಗಿರಿ, ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸು
ನ್ನಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಕುಡುವನಾಗುವೆನು ಎಂದು ಪೇಳಿದನು ||೭೭|| ಈ ಜರಾಸಂಧನ ವಚನವಂ ಕೇಳಿ ಶ್ರೀ ಕೃ
ಷ್ಣನು ಪೇಳುವನಂತೆನೆ, ಎಲೈ ರಾಜ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ನಮ್ಮ ಯಿಷ್ಟಾರ್ಥವಂ ನೀನು ಕುಡಲಿಚ್ಛಿಸುವವನಾದರೆ
ಈಗ ನಮಗೆ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧವಂ ಕುಡುವನಾಗು, ನಾವು ಹೃತಿಯುರಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಯುದ್ಧಾರ್ಥೇಕ್ಷೆಯಿಂದ
ಬುದಿರುವೆವೇ ಹೊರತು ಅನ್ಯಾರ್ಥಗಳಾಗಿ ಬಂದವರಲ್ಲವು ||೭೮|| ಮತ್ತು ಎಲೈ ಅರಸೇ ಕೇಳು ಇವನುಕುಂತಿ
ದೇವಿಗೆ ಪುತ್ರನಾದ ಭೀಮನು, ಇವನು ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಅರ್ಜುನನು, ಇವರೇರ್ವರಿಗೂ ನೋದರ ಮಾವನ
ಮಗನಾದ ನನ್ನಂ ನಿನಗೆ ವೈರಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವನಾಗು ||೭೯|| ಎಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂ ವಿವರಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಜರಾಸಂಧನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿನಕ್ಕುಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಎಲೈಮೂಢರೇ! ನಿಮಗೆದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ
ವಂ ಕುಡುವವನಾಗುವೆನು ||೮೦|| ಎಲಾಕೃಷ್ಣನೇ! ಕೇಳು, ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ನನಗೆಹೆದರಿ ನಿನ್ನಮಧು
ರಾಸಟ್ಟಣವೆಂಬಿಟ್ಟು ಸಮುದ್ರವಂ ಶರಣುಹೊಂದಿದೆಯೋ ಅಕಾರಣದಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದವನಾದ

ಭೀರುಣಾಯೋತ್ಸ್ರೇಯುಧಿವಿಕ್ಲಬಚೇತನಾ | ಮಧುರಾಂಸ್ಯಪುರಿಂತ್ಯಕ್ತಾ ಸಮುದ್ರಂಕರಣಂಗತೇ |
 ಅಯುತುವಯಸಾತುತ್ಯೋನಾತಿಸತ್ಯೋನಮೇಸಮಾಃ | ಅರ್ಜುನೋನೋಭವದ್ಯೋದ್ಧಾಭೀಮಗ್ನಾಲ್ಯ
 ಬಲೋಮಮ ||೩೮|| ಇತ್ಯುಕ್ತಾ ಭೀಮಸೇನಾಯಪಾತ್ರದಾಯಮಹತೀಂಗದಾಮ್ | ದ್ವಿತೀಯಾಂಸ್ಯ
 ಯಮಾದಾಯನಿರ್ಜಗಾಮಪುರಾದ್ಭುಃ ||೩೯|| ತತಸ್ಸಮೇಖಲೇವೀರೌಸಂಯುಕ್ತಾವಿತರೇತರಮ್ | ಜ
 ಘ್ನತುರ್ಮಜ್ರಕಲ್ಪಾಭ್ಯಾಂಗದಾಭ್ಯಾಂರಣದುರ್ಮದೌ ||೪೦|| ಮಂಡಲಾನಿವಿಚಿತ್ರಾಣಿಸವ್ಯಂದಕ್ಷಿಣಮೆ
 ವಚ | ಚರತೋಕ್ಯಕುಭೇಯುದ್ಧಂನಟಯೋರಿವರಂಗಿಣೋಃ ||೪೧|| ತತಶ್ಚ ಚಟಾಕಮ್ನೋವಜ್ರನಿಷ್ಪೆಷ
 ಸನ್ನಿಭಃ | ಗದಯೋಃಕ್ಷಿಪ್ತಯೋರಾರ್ಜವಂತಯೋರಿವದಂತಿನೋಃ ||೪೨|| ತವೈಗದಭುಜಬಲೇನನಿಪಾತ್ಯಮಾ

ಯುಕ್ತ, ಯುಧಿಭೀರುಣಾ-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಯೋಲಿನಾದ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನೊಡನೆ, ನಯೋತ್ಸ್ರೇ-ನಾನುಕಾಳಗ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, (ನೀ
 ನಾದರೋ) ಸ್ವಪುರಿಂ-ತನ್ನ ನಗರವಾದ, ಮಧುರಾಂ-ಮಧುರಾಪುರವನ್ನು, ತ್ಯಕ್ತಾ-ಬಿಟ್ಟು, ಸಮುದ್ರಂ-ಕಡಲನ್ನು, ಕರ
 ಣಂಗತೇ-ರಕ್ಷಕವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿರುವಿ ||೩೮|| ಅಯಂ-ಅರ್ಜುನಸ್ತು-ಈ ಅರ್ಜುನನಾದರೋ, ವಯಸಾ-ಪ್ರಾಯದಿಂ
 ದ, ಅತುಲ್ಯಃ-ಸರಿಯಾದವನಲ್ಲವು. ನಾತಿಸತ್ಯಃ-ಅಧಿಕದೇಹ ಬಲವುಳ್ಳವನಲ್ಲವು, (ಅದ್ದರಿಂದ) ಮೇ-ನನಗೆ, ನಸಮಃ-ಸರಿಯ
 ಳ್ಲವು, ಅದ್ದರಿಂದ, ಯೋದ್ಧಾ-ಸಮಯುದ್ಧ ಮಾಡುವವನು, ನೋಭವೇತ್-ಆಗಲಾರನು. ತುಖ್ಯಬಲಃ-ಸಮಾನ ಬಲವುಳ್ಳಂಥಾ,
 ಭೀಮಃ-ಭೀಮನು, ಮಮ-ನನ್ನೊಡನೆ, ಯೋದ್ಧಾ-ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವವನು, ಭವೇತ್-ಆದಾನು ||೩೯|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಉಕ್ತಾ-ವಿ
 ಹೇಳಿ, ಭೀಮಸೇನಾಯ-ಭೀಮನಿಗೆ, ಮಹತೀರ-ತೋರವಾದ, ಗದಾಂ-ಗುದಿದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು, ಪಾದ್ರಾಯ-ಕೊಟ್ಟು, ದ್ವಿತೀಯಾಂ-
 ಎರಡನೆಯದನ್ನು, ಸ್ವತಃ-ತಾನು, ಆದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪುರಾತ-ಪಟ್ಟಣದ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಬಹಿಃ-ಹೊರಗೆ, ನಿರ್ಜಗಾ
 ಮ-ಹೊರಟುಬಂದನು ||೪೦|| ತತಃ-ಆ ಬಳಿಕ, ಸಮೇ-ಸಮಮಟ್ಟವಾದ, ಖಲೇ-ಯುದ್ಧದಕಣದಲ್ಲಿ, ಇತರೇತರಂ-ಪರಸ್ಪ
 ರವಾಗಿ, ಸಂಯುಕ್ತಾ-ಕೂಡಿದಂಥಾ, ವೀರೌ-ಕೂರರಾದ ಭೀಮಜರಾಸಂಧರು, ರಾಜಾರ್ಮದಾ-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಡುಕೊಬ್ಬುಳ್ಳ
 ವರಾವ್ಧರಿಂದ, ವಜ್ರಕಲ್ಪಾಭ್ಯಾಂ-ಸಿಡಿಲಿಗೆ ಕೊಂಚಕಡಮೆಯಾಗಿರುವ, ಗದಾಭ್ಯಾಂ-ಗುದಿಕೋಲುಗಳಿಂದ, ಜಘ್ನತುಃ-ಬದ್ಧ
 ದಾಡಿದರು ||೪೧|| ಸವ್ಯಂ-ಎಡದಲ್ಲಿಯೂ, ದಕ್ಷಿಣಮೇವಚಿ-ಬಲದಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ-ಆಕರ್ಷಕರಗಳಾದ, ಮಂಡಲಾನಿ-ನು
 ತ್ತುಗಳನ್ನು, ಚರತೋಃ-ಬಳಸಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಭೀಮಜರಾಸಂಧರ, ಯುದ್ಧಂ-ಕಾಳಗವು, ರಂಗಿಣೋಃ-ನಾಟ್ಯರಂಗವು
 ಳ್ಳ, ನಟಯೋಃ-ಕುಣಿದಾಡುವವರಿಗೆ ಹೇಗೋಜಾಗೇ, ಶುಶುಭೇ-ಬೆಳಗಿತು ||೪೨|| ರಾರ್ಜ-ಪರೀಕ್ಷೆದ್ರಾಯನೇ, ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ,
 ಕ್ಷಿಪ್ತಯೋಃ-ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಗವಯೋಃ-ಗುದಿಕೋಲುಗಳ, ವಜ್ರನಿಷ್ಪೇಷನನ್ನಿಭಃ-ಸಿಡಿಲದಿಡಿದಾಟಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ, ಛ
 ಟಚಟಾಕಮ್ನಿ-ಚಟವೆಂಬಸಪ್ಪಳು, ದಂತಿನೋಃ-ಆನೆಗಳ, ಪಂತಯೋರಿವ-ಕೊಂಬುಗಳ ಬದಿದಾಟದಂತೆ, ಕೋಭಿಸಿತು ||೪೩||

ಭಯೋಲಿನಾದ ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಾನು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವಂಗೆಯ್ಯುವುದಿಲ್ಲ ||೩೮|| ಈಯರ್ಜುನನಾದರೋ ಸಮಾನ
 ವಾದವಯಸ್ಯ ಇಲ್ಲದವನು, ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ದೇಹಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆಗುವು. ಅದ್ದರಿಂದ ಇವನೊಡನೆ ದ್ವಂದ್ವ
 ಯುದ್ಧವಂಗೆಯ್ಯನಲ್ಲ ಭೀಮನು ನನಗೆ ಸಮಾನಬಲವುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ. ಇವನು ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಂಗೆ
 ಯ್ಯನಾಗಲಿ ||೩೯|| ಎಂದು ಜರಾಸಂಧನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು ಪೇಳಿ ಭೀಮನಿಗೊಂದು ಮಹಾಗದೆಯಂ ತಾ
 ನೆಯಿತ್ತುಮತ್ತೊಂದುಗುನೆಯಂ ತಾನುಪಿಡಿದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಗುಗ ಪಟ್ಟಣದಿಂದೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಬಂದನು ||೪೦||
 ಆಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ ಮದವುಳ್ಳವರಾದ ಭೀಮಜರಾಸಂ
 ಧರು ಪಜ್ಞಾಯುಕ್ತಕ್ಕೆ ಸಮಾನರಗಳಾದ ಗದೆಗಳಿಂದ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಂಗೆಯ್ದರು ||೪೧|| ಮತ್ತು ಬಲಕ್ಕೂ ಯೆ
 ಡಕ್ಕೂ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರಗಳಾದ ಯುದ್ಧಗತಿಭೇದಂಗಳಂ ತೋರಿಸುತೆ ಸುತ್ತಾತಲಿರುವ ಭೀಮಜರಾಸಂಧರ ಯು
 ದ್ಧವು ರಂಗಸ್ಥಾನವನೆಯ್ದಿರುವ ನಟರಯುದ್ಧದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು. ||೪೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಪು
 ಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗದೆಗಳ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಘಾತದಿಂದಪುಟ್ಟಿದ ಸಿಡಿಲಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಚಟಚಟಧ್ವನಿಯು ಅನ್ಯೋ
 ನ್ಯವಾಗಿ ಹೋರುತಲಿರುವ ಎರಡು ಮದದಾನಗಳ ದಂತಘಟ್ಟದ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ವೃದ್ಧಿಯನೆಯ್ದಿತು ||೪೩|| ಮತ್ತು

ನೌನೋನ್ಯತೋಂಸಕಟಿಪಾದಕರೊರುಜತೋ | ಚಾರ್ಣೀಬಭೂವತುರುಪತ್ಯಯಧಾರ್ಕಶಾಖಿ
ಸಂಯುಧ್ಯತೋದ್ವಿರದಯೊರಿವದೀಪ್ತಮನೋನ್ಯೋಃ ||೩೩|| ಇತ್ಯಂತಯೋಃ ಪ್ರಹತಯೋರ್ಗದಯೋನ್ಯಃ
ವೀರೌಕ್ರಾದೌಸ್ವಮುಪ್ಪಿಭಿರಯಸ್ಸದ್ವಶೈರಪಿಷ್ಠಾವು | ಕಬ್ಬಸ್ತಯೋಃ ಪ್ರಹರತೋರಿಭಯೋರಿವಾ
ನೀನ್ನಿ ಘರ್ತವಜ್ರಪರುಷಸ್ತಲತಾಡನೋತ್ಥಃ ||೩೪|| ತಯೋರಮಸ ಪ್ರಹರತೋಸ್ಸಮಾಹಿಷ್ಠಾಬಲೌಜ
ನೋಃ | ನಿರ್ವಿಕವಮಭೂದ್ಯದ್ಧಮಕ್ಷೇಣಬಲಯೋನ್ಯಃ ||೩೫|| ಕತೋರ್ಜನ್ಯಮೃತೀವಿದ್ಯಾಕಜೀ
ವಿ ತಂಚಜರಾಕೃತಮ್ | ಪಾರ್ಥವಾಪ್ರಾಯಯಾನ್ವನತೇಜಸಾಚಿಂತಯದ್ಧರಿಃ ||೪೦|| ಸಂಚಿಂತಾನ್ಯ

ಸಂಯುಧ್ಯತೋಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಹೋರುತ್ತಿರುವಂಥಾ, ದೀಪ್ತಮನೋನ್ಯಃ-ಕರಕದ ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳಂಥಾ, ದ್ವಿರದಯೋಃ-೭ನೆಗಳಹ
ಗಿಹುವ ಭೀಮಜರಾಸಂಧರಿಂದ, ಅನೋನ್ಯತೇ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ, ಭುಜಬಲೇನ-ತೋಳಬಲದಿಂದ, ನಿವಾತ್ಯಮಾನೇ-ಪೋಯ್ತಲ್ಪ
ಡುತ್ತಿರುವ, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧಂಗಳಾದ, ತೇಗದೇ-೭ ಗುಹಿಕೋಲುಗಳು, ಅಂಸಕಟಿಪಾದ ಕರೋರುಜತೋ-ಜೆಗಳು ಸೋಂಚ
ಕಾಲು ಕೈ ತೊಡೆ ಭುಜ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು, ಉಪೇತ್ಯ-ಹೊಂದಿ, ಅರ್ಮಕಾವೇಯಮಾ-ಎಕ್ಕದಬರಲು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಚಾರ್ಣೀಬ
ಭೂವತುಃ-ಪುಡಿಮಾವು ||೩೩|| ಇತ್ಯಂತ-ಹೀಗೆ, ತಯೋರ್ಗದಯೋಃ-೭ ಗದಾಯುಧಂಗಳು, ಪ್ರಹತಯೋನ್ಯತೋಃ-ಮುರಿಯ
ಲ್ಪಟ್ಟು ಹೋದವಾಗಲೂ, ಕ್ರಾದೌ-ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳವರಾದ, ನೌವೀರೌ-ಸರಕ್ರೇಷ್ಠರು, ಅಯಸ್ಸದ್ವಶೈಃ-ಉತ್ತಿಗನರಿಯದ, ಸ್ವಮು
ಪ್ಪಿಭಿಃ-ತಮ್ಮ ಹಿಡಿಗಳಿಂದ, ಅಪಿಷ್ಠಾಂ-ಗುದ್ದಾಡಿದರು. ತಯೋಃ-೭ ಭೀಮಜರಾಸಂಧರ, ತಲತಾಡನೋತ್ಥಃ- ಅಂಗೈ
ಟ್ಟುಗಳಿಂದಹುಟ್ಟಿದ, ನಿರ್ಘರ್ತವಜ್ರಪರುಷಃ-ಎರಗಿದ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಕಠಿನವಾದ, ಕಬ್ಬಃ-ಧ್ವನಿಯು, ಪ್ರಹರಣೋಃ-ಹೋರಾಡು
ತ್ತಿರುವ, ಇಭಯೋರಿವ-೭ನೆಗಳ ಕಬ್ಬದಂತೆ, ಆಸೀತ್-೭ಪದಮ ||೩೪|| ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರಹರಣೋಃ-
ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿರುವ, ನಮಾಹಿಷ್ಠಾಬಲೌಜನೋಃ-ನರಿಯಾದ ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಬಲವೂ ಪರಾಕ್ರಮವೂ ಉಳ್ಳ, ಅಕ್ಷೇಣಬಲಯೋಃ-ಕೊ
ರತೆಗೊಳ್ಳದ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ, ತಯೋಃ-೭ ಭೀಮಜರಾಸಂಧರ, ಯುದ್ಧಂ-ಕಾಳಗವು, ನಿರ್ಮೀಷಂ-ಭೇದಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲದ್ದು, ಅಭೂತ್-
೭ಪದಮ ||೩೫|| ಪರಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ಕತೋಃ-ವೈರಿಯಾದ ಜರಾಸಂಧನ, ಜನ್ಯಮೃತೀ-ಜನನಮರಣಗಳನ್ನೂ, ಜರಾಕೃತಂ- ಜ
ರೆಯೆಂಬವಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಜೀವಿತಂಚ-ಪ್ರಾಣಧಾರಣವನ್ನೂ, ವಿದ್ಯಾ-ತಿಳಿದಿರುವನಾದ್ದರಿಂದ, ಸ್ವೇನತೇಜಸಾ-ತ
ನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಪಾರ್ಥಂ-ಕಂತೀಪುತ್ರನಾದ ಭೀಮನನ್ನು, ಆಪ್ಯಾಯಯಾನ್-ನಪ್ರಾಣಿಸ ಗೊಳಿಸುವನಾಗಿ, ಚಿಂತಯತೇ-
ಯೋಚಿಸಿದನು ||೪೦|| ಅಮೋಘದರ್ಶನಃ-ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳಂಥಾ. ಕೃಷ್ಣನು, ಅರಿವಧೋಪಾಯಂ-ಕಶ್ಚವಿಸಂಹಾರ

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳವಾಗಿ ಕಾಡಾಡುತ್ತಿರುವ ಎರಡಾನೆಗಳಿಂದ ಎಕ್ಕದ ಮರದಕೊಂಬೆಗಳು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗಿ
ಹೋಗುವಂತೆ ಅವರೀವರ ಅಪ್ಪಳಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಗದೆಗಳು ಅವರ ಹೆಗಲು ಟೊಂಕ ಹಸ್ತಪಾದಂಗಳೆಂ ಕಂಠ
ಮೂಲಂಗಳಂ ಸಹ ತಗುಲಿ ಚಾರ್ಣಂಗಳಾದವು ||೩೩|| ಹೀಗೆ ಗದೆಗಳು ಭಗ್ನಗಳಾಗುತ್ತಿರಲು ಅತಿಕೋಪವು
ಛಭೀಮಜರಾಸಂಧರು ಉಕ್ಕಿನಗುಂಡುಗಳಂತೆ ಕಠಿನಸ್ಪರ್ಶವುಳ್ಳ ತಮ್ಮಹಿಡಿಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಬಡಿದಾಡು
ತ್ತ ಮದದಾನೆಗಳಂತೆ ಕಾಡಾಡುತ ಅವರ ಮುಪ್ಪಿತಾಡನಂಗಳಿಂ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ನಿಮ್ಮ ರಧ್ವನಿಹುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು ||೩೪||
ಎಲೈಅರನೇಕೇಳು, ಹೀಗೆ ಅನೋನ್ಯನಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸುವ ಸಮಾನವಾದ ಯುದ್ಧವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೂ ದೇಹಬಲವೂ
ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ವುಳ್ಳ ತಗ್ಗದೆಯಿರುವ ವೇಗವುಳ್ಳ ಭೀಮಜರಾಸಂಧರಯುದ್ಧವು ಪರಸ್ಪರವಿಶೇವಿಲ್ಲದಂತೆ ಬೆ
ಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು ||೩೫|| ‡ ಕೀರಿತಿಯಾಗಿ ದ್ವಂದ್ವಯಾದ್ಧವಂ ಗೆಯ್ಯತಲಿರುವ ಅಭೀಮಜರಾಸಂಧರಿಗೆ ಯುದ್ಧ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳುದಿನಂಗಳು ಕಳೆದವಾದವು. || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧನಜನ್ಮವು ಖಂಡದ್ವಯಯೋ
ಗರೂಪವಾದುದೆಂಬರ್ಥವು ಪುನಃ ಅದೇದೇಹವು ಖಂಡವಾಗುವಿಕೆಯೇ ಮೃತಿಯೆಂಬ ಅರ್ಥವಂಕೂಡ ತಿಳಿದಿರು
ವಶೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭೀಮನಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯನುಂಟುಮಾಡುತ ಜರೆಯೆಂಬ ಬರಾಹ್ಮನೆಯಿಂದ ಇವನು
ಜೀವಿಸಿರುವನೆಂಬರ್ಥವನ್ನೂ ತಿಳಿದು, ಈಜರಾಸಂಧನು ಎಂತು ನೀಳಲ್ಪಡುವನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು ||೪೦|| ಅನಂ

ರಿವ್ಯಾಪಾಯಂಭೀಮಸ್ಯಾಮೋಘದರ್ಶನಃ | ದರ್ಶಯಾಮಾಸವಿಟಪಂಪಾಟಯನ್ನಿ ವಸಂಜ್ಞಯಾ |
ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯಮಹಾಸತ್ವೋಭೀಮಾಪ್ರಹರತಾಂವರಃ | ಗೃಹೀತ್ವಾಪಾದಯೋಶ್ಯ ತ್ರಂಪಾತಯಾಮಾಸ
ಭೂತಲೆ ||೪೦|| ಏಕಂಪಾದಂಪದಾಕ್ರಮ್ಯಮೋರ್ಭ್ಯಾಮನ್ವಂಪ್ರಗೃಹ್ಯಸಃ | ಗುದತಃಪಾಟಯಾಮಾ
ಸಪಾದಾಮಿವಮಹಾಗಜಃ ||೪೧|| ಏಕಪಾದೋರುವೃಷೇಕಟಪೃಷ್ಠಸ್ತು ನಾಂಸುಕೇ | ಏಕಬಾಹ್ಯುಪ್ರಭೂ
ಕಕ್ಷಿಣಕಲೆದದೃಶುಃಪ್ರಜಾಃ||೪೨|| ಹಾಹಾಕಾಲೋಮಹಾನಾಸೀನ್ನಿ ಹತಮಗಭೈಶ್ವರೇ | ಪೂಜಯಾಮಾಸ
ತುರ್ಭೀಮಂಪರಿರಭ್ಯಜಯಾಚ್ಯುತೌ ||೪೩|| ಸಹದೇವಂತತ್ತನಯಂಭಗವಾ ಭೂತಭಾವನಃ | ಅಭ್ಯ

ಕ್ಯ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು, ಸಂಚಿಂತ್ಯ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ, ವಿಟಪಂ-ಮರದ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಪಾಟಯನ್ನಿವ-ಸೀಳುವವನಹಾಗೆ, ಸಂ
ಜ್ಞಯಾ-ಅಂಗಚೇದ್ಯವ್ಯಸಂಚಯಿಂದ, ಭೀಮಸ್ತು-ಭೀಮಂಗೆ, ದರ್ಶಯಾಮಾಸ-ತೋರಿಸಿದನು ||೪೦|| ಪ್ರಹರತಾಂ- ಕಾಳಗ
ಮಾಡುವರಲ್ಲಿ ವರಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಮಹಾಸತ್ವಃ-ಮಹಾಬಲವುಳ್ಳವನಾದ, ಭೀಮಃ-ಭೀಮನು, ತತ್-ಆ ಕೃಷ್ಣನು ತೋರಿಸಿ
ದ ಉಪಾಯವನ್ನು, ವಿಜ್ಞಾಯ-ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಇತ್ಯು-ಜರಾಸಂಧನನ್ನು, ಪಾದಯೋಃ-ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಗೃಹೀತ್ವಾ - ಹಿಡಿದು,
ಭೂತಲೇ-ನಿಲದಲ್ಲಿ, ಪಾತಯಾಮಾಸ-ಕಡೆಹಿದನು ||೪೦|| ಸಃ-ಆ ಭೀಮನು, ಏಕಪಾದ-ಒಂದುಕಾಲನ್ನು, ಪದಾ-ತನ್ನಕಾಲಿ
ನಿಂದ, ಆಕ್ರಮ್ಯ-ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಅನ್ವಂ-ಮತ್ತೊಂದುಕಾಲನ್ನು, ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ-ತನ್ನ ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಪ್ರಗೃಹ್ಯ-ಬಿಡಾ
ಗಿಹಿಡಿದು, ಮಹಾಗಜಃ-ದೊಡ್ಡ ಆನೆಯು, ಕಾಶಾಮಿವ-ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಗುದತಃ-ತಿಳಿದಿಂದ, ಪಾಟಯಾಮಾ
ಸ-ಸಿಗುಳಿದನು ||೪೧|| ಪ್ರಜಾಃ-ಜನಂಗಳು, ಏಕ...ಸಕೇ-ಏಕ-ಒಂದಾದ, ಪಾದ-ಕಾಲು, ಉರು-ತೊಡೆ, ವೃಷಣ ತರು
ಡು, ಕಟಿ-ಟೊಂಕ, ಪೃಷ್ಠ-ಬೆನ್ನು, ಸ್ತನ-ಮೊಲೆ, ಅಂಸಕೇ-ಭುಜದಬುಡ, ಇವುಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಏಕಬಾಹ್ಯುಪ್ರಭೂಕರ್ಣ-ಒಂ
ದುತೋಳು ಕಣ್ಣು ಹುಬ್ಬು ಕಿವಿಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಶಕಲೇ-ಶರೀರದ ಸೀಳುಗಳನ್ನು, ದದೃಶುಃ-ಕಂಡರು ||೪೨|| ಮಗಭೈಶ್ವರೇ-ಮಗ
ಭದ್ರಾಯನು, ನಿಹತೇನತಿ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗುತ್ತಲೂ, ಮಹಾ-ದೊಡ್ಡದಾದ, ಹಾಹಾಕಾರಃ-ಹಾಹಾಎಂಬ ಗೌಜು, ಆಸೀಲೆ-
ಆಯಿತು. ಜಯಾಚ್ಯುತೌ-ಅರ್ಜುನ ಕೃಷ್ಣರು, ಭೀಮಂ-ಭೀಮನನ್ನು, ಪರಿರಭ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಪೂಜಯಾಮಾಸತುಃ-ಸಮ್ಮಾ
ನಿಸಿದರು ||೪೩|| ಭೂತಭಾವನಃ-ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಂಭಾವಿಸುವಂಥಾ, ಪ್ರಭುಃ-ಸಮರ್ಥನಾದಂಥಾ, ಅವೇಯಾತ್ಮಾ-ಅಪ್ರ
ಮೇಯಸ್ವಭಾವನಾದ, ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ತತ್ತನಯಂ-ಆ ಜರಾಸಂಧನಮಗನಾದ, ಸಹದೇವಂ- ಸಹದೇವನೆಂಬವನನ್ನು,
ಮಗಧಾನಾಂ-ಮಗಧದೇಶವರಿಗೆ, ಪತಿಂ-ಈಶ್ವರನನ್ನಾಗಿ, ಅಭ್ಯಷಿಂಚತ್-ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಗೊಳಿಸಿದನು ||೪೩|| ಸಃ-ಆನಹ

ತರದಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾದ ದರ್ಶನವುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಒಂದುಕಾಲೆಯಂ ಹಸ್ತ
ದಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೀಗೆಯೇ ಅವನಂ ಸೀಳೆಂದು ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ ಆಶಾಖೆಯಂಸೀಳಿ ಭೀಮನಿಗೆ ಕತುಗ್ರಂಹಾ
ರದ ಉಪಾಯವಂ ತೋರಿಸಿದನು ||೪೦|| ಆಗ ಮಹಾಬಲನಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಭೀಮನು ಕೃಷ್ಣನ
ಆಸಂಜ್ಞೆಯನರಿತು ಜರಾಸಂಧನಂ ಕಾಲುಗಳಂ ಹಿಡಿದಳಿದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿದನು||೪೦|| ಮತ್ತು ಭೀಮನು
ಅವನ ಒಂದುಕಾಲನ್ನು ತನ್ನ ಒಂದುಪಾದದಿಂದಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತನ್ನಭುಜಂಗಳಿಂದ ಮತ್ತೊಂದುಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿ
ದು ಆನೆಯು ಮರದಕೊಂಬೆಯಂಸೀಳುವಂತೆ ಗುದಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅವನಂ ಹೋಳಾಗಿ ಸೀಳಿದನು||೪೧||ಆಗ ಜನ
ರು ಒಂದುಪಾದವೂ ಒಂದುತೊಡೆಯೂ ಒಂದುವೃಷೇವೂ ಒಂದುಕಟೆಯೂ ಒಂದುಪೃಷ್ಠವೂ ಒಂದುಹೆಗಲೂ
ಒಂದುಭುಜವೂ ಒಂದುನೇತ್ರವೂ ಒಂದುಶೋತ್ರವೂ ಉಳ್ಳ ಜರಾಸಂಧನ ದೇಹದ ಖಂಡಗಳೆರಡರನ್ನೂ ನೋ
ಡಿದರು ||೪೨|| ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಜರಾಸಂಧನು ಭೀಮನಿಂದ ಸುಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗುತ್ತಿರಲು ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾ
ಯಿತು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಭೀಮನನ್ನು ಅಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ದು ಪೂಜಿಸಿದರು||೪೩||ಭೀಮನು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ
ಅಲಿಂಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ರಮವಂ ನಿಗಿದನು. ಆಗ ಸಕುಲಭೂತಂಗಳಿಗೂ ಕಾರಣನಾದ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ
ವಾದ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳ ಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಜರಾಸಂಧನ ಪುತ್ರನಾದ ಸಹದೇವನಿಗೆ ಮಗಧದೇಶಂಗಳ ಅ

ಪಿಂಚದಮೇಯಾತ್ಮಾಮಗಧಾನಾಂಪತೀಂಶ್ರಭಾಃ |೪೬| ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸುರಾಜನ್ಯಾಸುರುದ್ಧಾನ್
ಮಾಗಧನಸಃ ||೪೭||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ದ್ವಿಸಪ್ತತೀತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಶ್ರೀಶುಕಃ|ಅಯತೇದ್ವಿಕತಾನ್ಯಪ್ಪಾಲ್ವಲೀಲಯಾಯಾಧಿನಿರ್ದಿತಾಃ | ತೋರಗತಗಿರಿದೋಷಾನ್ಮಮಾಲಿ
ನಾಮಲವಾಸಸಃ|| ಹ್ವಾಹ್ವಾಮಾಶ್ಯಪ್ಪವದನಾಸ್ಸಂರೋಧಪರಿಕರ್ಷಿತಾಃ |ದದೃಶುಸ್ತಘನಶ್ಯಾಮಂ

ಜೀವನು, ಮಾಗಧೇನ-ಜಞಾಸಂಧನಿಂದ, ಸುರುದ್ಧಾನ್-ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ,ರಾಜನ್ಯಾನ್-ಅರಸುಗಳನ್ನು,ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸಃ-ಬಿಡಿಸಿದನು ||೪೭||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥಬೋಧಿನಿಯೊಳು ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ
೭೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು.

೭೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವ ಪೂರ್ತಿವದಬೀಕೆ.

ಅಯತೇಭ್ಯಃ-೨೦ ಸಾವಿರದ, ಶತಾನ್ಯಪ್ಪಾಲ್ವ-೧೦೦ ಮಂದಿಯಾದ, ಲೀಲಯಾ-ಜರಾಸಂಧನವಿನೋದದಿಂದ, ಯುಧಿ-
ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಜಿತಾಃ-ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ,ಗಿರಿದೋಷಾನ್ಮ-ಗಿರಿವ್ರಜದಪೋಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಂರೋಧಪರಿಕರ್ಷಿತಾಃ-ಬಂಧನದಿಂದನವ
ದವರಾದ, ಹ್ವಾಹ್ವಾಮಾಃ-ಹಸಿವಿನಿಂಕ್ತರಾದ, ಶುಷ್ಕವದನಾಃ-ಬಣಗಿದ ಮೋರೆಗಳುಳ್ಳವರಾದ, ಮಲಿನಾಃ-ಕೊಳಕಾದ, ಮಲ
ವಾಸಸಃ-ಕೊಳಪಾಪವಡೆಗಳುಳ್ಳವರಾದ, ತೇ-ಆ ರಾಯರು, ನಿರ್ಗತಾಸ್ಸಂತಃ-ಹೊರಗಡೆಡಲ್ಪಟ್ಟುಬಂದವರಾಗಿ, ಘನಶ್ಯಾಮಂ-

ಧಿಪತ್ಯವಂ ಕೋಟ್ಯು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಂಗೆಯ್ದನು ||೪೬|| ಅವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಜ್ಜಿಯಿಂದ ಜ
ರಾಸಂಧನಿಂ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಾಜನ್ಯರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದನು. ||೪೭||

ಇಂತು ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತಪಾ

ರಾಣಿಕನು ನೈಮಿತಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ವೇಳಿದನೆಂ

ಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀ

ಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸ

ಮೆಂಬಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

೭೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ| ತತ್ತಿಸ್ತಿಸಪ್ತತೀತಮೋಚಯಿತ್ವಾನ್ಮಪಾಕಹರಿಃ | ವರಾರ್ಹಭೋಗೈಃ ಸ್ವಾ
೯ ದೇಶಾಪ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯಪುನ ರಾಗವತ್||೨|| ಟೀ|| ೭೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಜರಾಸಂಧ
ನಿಂದ ನಿರೋಧಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅರಸುಗಳಿಂ ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಭೋಗಂಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ
ಅವರವರ ದೇಶಂಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ತಾನು ಪುನಃ ಬಂದನೆಂಬರ್ಥವಂ ಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯಂಗೆ ನಿ
ರೂಪಿಸಿ ಹೇಳುವನೆಂತೆನೆ,- ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಕೇಳು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯಜರಾಸಂಧನಿಂ ಯುದ್ಧದೊಳು
ವಿಲಾಸಾತ್ರದಿಂದ ಜಯಿಸಿ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿರಾದ್ಧರಾಗಿರುವ ೨೦ ಸಾವಿರದ ೧೦೦ರೂ ಮಂದಿ ರಾಯ
ರು ||೧|| ಬಹಳ ಮಲಿನರಾಗಿ ಮಾಸಿದವಸ್ತ್ರಗಳನುಟ್ಟು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕೃಶರಾಗಿ ಬಣಗಿದ ಮೋರೆಯವರಾಗಿ
೦೯೪

ಪೀತಕಾಶೇಯವಾಸನಮ್ ||೧|| ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕಂಚತುರ್ದಾಹುಂಪದ್ಯಪತ್ರಾಯತೇಕ್ಷಣಮ್ | ಚಾರುಪ್ರಸ
ನ್ನವನನಂಸ್ಪುರನ್ತು ಕರಕುಂಡಲಮ್ ||೨|| ಪದ್ಯಹಸ್ತಂಗದಾಶಂಖರಧಾಂಗೈರುಪಲಕ್ಷಿತಮ್ | ಕಿರೀಟ
ಹಾರಕಟಕಕಪಿಸೂತ್ರಾಗ್ರದಾನ್ವಿತಮ್ ||೩|| ಭ್ರಾಜದ್ವರಮಣಿಗ್ರೀವಂವೀತಂಚವನಮಾಲಯಾ | ಪಿಬಂ
ತಜವಚಕ್ಷು ಭರ್ಯಾಂಲಿಹಂತಜವಜಿಹ್ವಯಾ ||೪|| ಜಿಘ್ರಂತಜವನಾಸಾಭ್ಯಾಂರಂಭಂತಜವಬಾಹುನಾ |
ಪ್ರಪಮುರ್ದತಪಾಪ್ರಾನೋಮೂರ್ದಭಿಃಪಾದಯೋರ್ದರಃ ||೫|| ಕೃಷ್ಣಸಂದರ್ಶನಹೃದಧ್ವಸ್ತಸಂರೂ
ಢನಕ್ಲಮಾಃ | ಪ್ರಶಂಸಸುಹೃದ್ಭೀಕೇಶಂಗೀರಿಭೀವಾಗ್ರಂಜಲಯೋನ್ಮಪಾಃ ||೬|| ರಾಜಾಣಃ || ನಮಸ್ತದೇ

ಮೇಘಪಂತೆಕಪ್ಪಾದ, ಪೀತಕಾಶೇಯವಾಸನಂ-ಹನುರುಪಟ್ಟಿ ಯುಡಿಗೆಯುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣನಂದದೃಶುಃ-ಕಂಡರು ||೧||೨|| ಶ್ರೀ
ವತ್ಸಾಂಕಂ-ಶ್ರೀವತ್ಸವೆಂಬ ಮಚ್ಚೆಯುಳ್ಳ, ಚತುರ್ಬಾಹುಂ-ನಾಲ್ಕು ತೋಳುಳ್ಳ, ಪದ್ಯಪತ್ರಾಯತೇಕ್ಷಣಂ- ತಾವರೆಯನಳಿನಂ
ತೆ ನೀಳವಾದ ಕಂಗಳುಳ್ಳ, ಚಾರುಪ್ರಸನ್ನವನಂ-ಮನೋಹರವಾದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಸ್ಪುರನ್ತುಕರಕುಂಡಲಂ -ಶೋ
ಭಿಸುವನೆಗಳಿನ ಆಕಾರದಕಿಪಿ ದೊಡವುಗಳುಳ್ಳ, ಪದ್ಯಹಸ್ತಂ-ತಾವರೆಯುಕ್ತಯುಳ್ಳು, ಗದಾಶಂಖರಧಾಂಗೈಃ-ಗದೆ ಶಂಖಚಕ್ರ
ಗಳಿಂದ, ಉಪಲಕ್ಷಿತಂ-ಕೂಡಿದವನಾದ, ಕಿರೀಟ.. ಅನ್ವಿತಂ-ಕಿರೀಟ-ಶಿರೋಭೂಷಣದಿಂದಲೂ, ಹಾರ- ಕಂಠಸರದಿಂದಲೂ,
ಕಟಕ-ಕೃಕಡಗಳಿಂದಲೂ, ಕಟಿಸೂತ್ರ-ಗುಡಿದಾರದಿಂದಲೂ, ಅಂಗವ-ತೋಳುಬಂದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಅನ್ವಿತಂ- ಕೂಡಿದವನಾ
ದ ||೩|| ಭ್ರಾಜದ್ವರಮಣಿಗ್ರೀವಂ-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನವುಕೊರಳೆಯುಳ್ಳ, ವನನಾಲಯಾ-ತುಲಸಿಯದೊಡೆಯಿಂ
ದ, ವೀತಂಚ-ಇಳಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಆದ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಚಕ್ಷುರ್ಭರ್ಯಾಂ-ಕಂಗಳಿಂದ, ಪಿಬಂತಜವ- ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ
ಯೂ, ಜಿಘ್ರಂತಜವ-ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ, ಲಿಹಂತಜವ-ನೆಕ್ಕುತ್ತಿರುವಂತೆಯು ||೪|| ನಾಸಾಭ್ಯಾಂ-ಮೂಗುಗಳಿಂದ, ಜಿಘ್ರಂತಜವಾ
ಮೂಸುತ್ತಿರುವಂತೆಯೂ, ಬಾಹುನಾ-ತೋಳಿನಿಂದ, ರಂಭಂತಜವ-ಅಪ್ಪುತ್ತಿರುವಂತೆಯೂ ಹತಪಾಪ್ರಾಣಿ-ನಾಶಪಡಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟ ಪಾಪವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಹರೀ-ಕೃಷ್ಣನ, ಪಾದಯೋಃ-ಅಡಿಗೆಳಲ್ಲಿ, ಮೂರ್ಧಭಿಃ-ತಲೆಗಳಿಂದ, ಪ್ರಣೇಮುಃ-ಪೊಡಮುಟ್ಟಿರು||
ಕೃಷ್ಣ... ಕ್ಲಮಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಂಪರ್ಶನ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೋಡುವಿಕೆಯಿಂದಾದ, ಅಹ್ಲಾದ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಧ್ವಸ್ತ-ನಾಶಪಡಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಂರೂಢನಕ್ಲಮಾಃ-ಸರೆಯಕಪ್ಪವುಳ್ಳವರಾದ, ನೈಪಾಃ-ಅರಸರು, ಪಾಂಜಲಯಃ-ಜೋಡಿಸಿದ ಕೈಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಹೃ
ಷೀಕೇಶಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಗೀರ್ಭಿಃ-ಮಾತುಗಳಿಂದ, ಪ್ರಶಂಸಸುಃ-ಕೊಂಡಾಡಿದರು ||೫|| ದೇವದೇವೇಶ - ದೇವತೆಗಳಿಗೆದೇವ
ರ್ಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನೇ, ಪ್ರಪನ್ನಾರ್ತಿಹರ-ಶರಣಾಗತರ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವನೇ, ಅವ್ಯಯ- ನಾಶಹಿತನೇ,
ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಸುದೇವನೇ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು, ಭೋರಸಂಸ್ಕೃತೇಃ-ಭಯಂಕರವಾದ ಸುಸಾರದದೇಸಿಯಿಂದ, ನಿ

ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ತಲೆ ಬೆಳಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪರ್ವತದ ಗವಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬಂದು
ಮೇಘದಂತೆ ಶ್ಯಾಮಲವರ್ಣನಾಗಿ ಪೀತಾಂಬರವನುಟ್ಟಿರುವ ||೧||ಶ್ರೀವತ್ಸಚಿಹ್ನವುಳ್ಳ ಚತುರ್ಭುಜಂಗಳುಳ್ಳ ಕ
ಮಲಗರ್ಭದಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಕಂಗಳುಳ್ಳ ಮನೋಹರವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ ಹೊಳೆಯುವ ಮಕರಕುಂಡಲಂಗಳುಳ್ಳ
||೨|| ಹಸ್ತದಿಂದ ಪದ್ಮವಂ ಪಿಡಿದಿರುವ ಗದಾಶಂಖ ಚಕ್ರಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತನಾದ್ದು-ಕಿರೀಟ ಹಾರ ಕಡಗ ಕಟಿಸೂತ್ರ
ತೋಳಿ ಬುದಿಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದ ||೩|| ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನಮ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ, ವನಮಾಲೆಯಿಂದ
ಭೂಷಿತನಾದ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಂ ಕಂಡರು ||೪|| ಆಮೇಲೆ ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಂ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಪಾ
ನಂಗೈಯ್ಯಂತೆಯೂ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ರುಚಿಸುವಂತೆಯೂ ಮೂಗಿನಿಂದ ಅಘ್ರಾಣಿಸುವಂತೆಯೂ ಭುಜಂಗಳಿಂದ ಅಪ್ಪಿ
ಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೂ ||೫|| ಪಾಪರಹಿತರಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನ ಪಾದಂಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ದರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪುಟ್ಟಿದ ಆನಂದ ವಿಕೇವದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತಮ್ಮ ನಿರ್ಬಂಧದ
ಮಹಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅಂಜಲಿಬಂಧವೆಂಗೆಯ್ದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಂ ವಾಕ್ಯಂಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದರು ||೬|| ಎಲ್ಲದೇವ
ದೇವನಾದ ಈಶ್ವರನಾದ ಭಕ್ತರ ಆರ್ತಿಯಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ನಿತ್ಯನಾಥ ಕೃಷ್ಣನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಶರಣಾ
ಗತರಾಗಿ ಬಹಳ ಖಿನ್ನರಾಗಿದ್ದು ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನು ಭಯಂಕರವಾದ ಸುಸಾರ ಬಂಧದನ್ನೇ

ವಸಿವೇಶಪ್ರಪನ್ನಾರಿಹರಾವ್ಯಯ | ಪ್ರಪನ್ನಾನ್ವಾಹಿಸೇಕ್ಯವ್ಯನಿರ್ಮಿಣಾಣ್ಯಾಘೋರಸಂಸೃತೇ ||೪|| ನೈ
ನಂನಾಧಾನ್ಯಸೂಯಾಮೇವಾಗಧಂಮಧುಸೂದನ | ಅನುಗ್ರಹೇಯವ್ಯವತೇರಾಜ್ಞಾಂರಾಜ್ಯಚ್ಯು
ತಿರ್ವಿಭೋ ||೫|| ರಾಜೈಶ್ಚೈಶ್ಚೈಶ್ಚಮಮೋನ್ನದೋನಕ್ರಿಯೋವಿಂದತೆನ್ಮಹಃ | ತ್ವನ್ಮಾಯಾಮೋಹಿತೋನಿ
ತ್ಯಾಮನ್ಯತೆಸಂಪದೋಽಪಲಾಃ ||೬|| ಮೃಗತ್ಯಪ್ಪಾಂಯಧಾಬಾಲಾಮನ್ಯಂತಲುದಕಾಶಯಮ್ | ವಿ
ಮಮೈಕಾರಿಕೀಂಮಾಯಾಮಯುಕ್ತಾವಸ್ತುಚಕ್ಷುತೆ ||೭|| ವಯಂಪುರಾಶ್ರೀಮದವಷ್ಟಬುದ್ಧಯೋಜಿ
ಗೀಮಯಾಸ್ಯಾತತೀತರಸ್ಪೃಧೇಃಪ್ನಂತೇಪ್ರಜಾಸ್ವಾತಿರ್ನಿರ್ಘೋಮೃತ್ಯುಂಪುರಸ್ತ್ಯ
ಽವಿಗಣಯ್ಯದುರ್ಮದಾಃ ||೮|| ತಪವಕ್ಯಪ್ಪಾಂಯಧೀರರಂಹಸಾದುರಂತವೀರೈಃವಿಚಾಲಿತಾಶ್ಚಿ)

ವಿಫಣಾಣ್ಯ-ವಿರಕ್ತರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪ್ರಪನ್ನಾನ್-ನಿನ್ನಂ ಶರಣುಹೊಕ್ಕವರಾದ ನ-ನಮ್ಮನು, ವಾಃ-ರಕ್ಷಿಸು ||೪|| ನಾಧ-
ಪ್ರಭುವೇ ! ಮಧುಸೂದನ-ಮಧುವೆಂಬದೈತ್ಯನಂ ಕೊಂದವಿಷ್ಟವೇ, ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಯೇ-ಯಾವಕಾ
ರಣದಿಂದ, ರಾಜ್ಞಾಂ-ಅರನುಗಳಾದ ನಮಗೆ, ರಾಜ್ಯಚ್ಯುತಿಃ-ಇದ್ದರಾಜ್ಯ ತಪ್ಪಿಹೋದ್ದು, ಭವತಃ-ನಿನ್ನ, ಅನುಗ್ರಹಃ-ಪ್ರಸಾ
ದವಾಗಿರುವುದೋ, ತತಃ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ವಿನಂಮಾಗಧಂ-ಈ ಜರಾಸಂಧನಂ ಕುರಿತು, ನಾನ್ಯಸೂಯಾಮಃ-ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು
ಪಡೆದೆ ಇರುವೆವು ||೫|| ರಾಜೈಶ್ಚೈಶ್ಚೈಶ್ಚಮಮೋನ್ನದೋ-ಭೇತನದ ಪ್ರಾಭವದರ್ಪದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿದವನಾದ, ಸೃಪಃ-ಭೋರ
ಯು, ಶ್ರೇಯಃ-ಶುಭವನ್ನು, ಸವಿಂದತೇ-ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತ್ವನ್ಮಾಯಾಮೋಹಿತಃ-ನಿನ್ನ ಮೋಹನಶ್ಚಿಯಿಂದ ಮರಹುಗೊ
ಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಚಂಚಗಾಸ್ಸಂಪದಃ-ಅನಿತ್ಯಂಗಳಾದ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು, ನಿತ್ಯಾಮನ್ಯತೇ-ಶಾಶ್ವತಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವನು
ಬಾಲಾಃ-ಪಟುಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲದವರು, ಮೃಗತ್ಯಪ್ಪಾಂ-ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆಯನ್ನು, ಉದಕಾಶಯಂ-ಜಲಾಧಾರವನ್ನಾಗಿ, ಯಧಾ-ಹೇಗೆ, ಮ
ನ್ಯಂತೇ-ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವರೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡು, ವಿನಂ-ಕುರಿತಿಯಾಗಿ, ಅಯುಕ್ತಾಃ-ನಿನ್ನಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಲೌ
ಕಿಕರು, ವೈಕಾರಿಕೀಂ-ವಿಕಾರಕರವಾದ, ಮಾಯಾಂ-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ವಸ್ತು-ಸತ್ಯಪದಾರ್ಥವನ್ನಾಗಿ, ಚಕ್ಷುತೇ-ಹೇಳುತ್ತಿರು
ವರು ||೬|| ಪುರಾ-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ವಯಂ-ನಾವು, ಶ್ರೀಮದವಷ್ಟಬುದ್ಧಯಃ-ಸಂಪತ್ತಿನರ್ಪದಿಂದ ನಾಶವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ
ಯುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ಅಸ್ಯಾಃ-ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು. ಜಿಗೀಷಯಾ-ಗಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ, ಇತರೇತರಸ್ಪೃಧೇ-ಪರಸ್ಪರಸ್ಪ
ರ್ಧೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಪ್ರಭೋ-ಬಡೆಯನೇ, ಪುರಃ-ಮುಂದೆ, ಮೃತ್ಯುಂ-ನಾಶಕನಾಗಿರುವ, ತ್ವಾ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅವಿಗಣಯ್ಯ-ತಿ
ಕ್ಕಿಸದೆ, ದುರ್ಮದಾಃ-ಕೆಡುಕೊಬ್ಬುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅತಿರ್ನಿರ್ಘೋಣಾಃ-ಬಹಳದಯೆಯಿಲ್ಲದವರಾದ್ದರಿಂದ, ಸ್ವಾಃಪ್ರಜಾಃ-ನಮ್ಮಜನ
ಗಳನ್ನೇ, ಘ್ನಂತಃ-ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವರಾಗಿದ್ದೆವು ||೮|| ಹೇಕ್ಯಪ್ಪಾಂ-ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ, ತಪವ-ಅಂತವರಾಗಿದ್ದನಾವೇ, ಗಭೀ
ರರಂಹಸಾ-ಅಳವಾದ ವೇಗವುಳ್ಳ, ದುರಂತವೀರ್ಯಾಣ-ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ, ಭವತಸ್ತನ್ವಾ-ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯಾದ, ಕಾಲೇ

ಯಿಂದಲೂ ಬಿಡಿಸುವನಾಗು ||೪|| ಎಲೈ ಲೋಕನಾಥನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾಜ್ಯಭ್ರಂಕವೋ
ಕೂಡ ನಮಗೆ ಅನುಗ್ರಹವಾಯಿತೋ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಜರಾಸಂಧನಲ್ಲಿ ನಾವು ದೋಷವನೆಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವು ||೫||
ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಿಂದಲೂ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದಲೂ ಪುಟ್ಟಿದ ಮದದಿಂದ ಧರ್ಮ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ
ನಡೆಯುವ ಅರಸು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಯುಕ್ತರಾಗಿ ಅತಿಚಪಲಂಗೆ
ಳಾದ ಸಂಪತ್ತು ಶಾಶ್ವತಂಗಳನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ ||೬|| ಎಂತು ಬಾಲಕರು ಬಿಸಿಲ ತೇಕೆಯಂ ಸೋಡಿ ತೆಟಾಕ
ವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರೋ ಅಂತು ಅ ವಿವೇಕಿಗಳು ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ವಿಕಾರವನೆಯ್ದಿರುವ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯುಪರತತ್ವ
ವನ್ನಾಗಿ ಪೇಳುವರು ||೭|| ಎಲೈ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯ ಮದದಿಂದ ನಷ್ಟ ಬುದ್ಧಿಗಳಾದ
ನಾವು ಈಭೂಮಿಯಂ ಜಯಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರಕಲಹಂ ಗೆಯ್ಯತಲಿರುವರಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ದಯರಾಗಿ
ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಹಿಂಸೆಪಡಿಸುತ್ತ ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಿನ್ನಂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಅತ್ಯಂತ ಮತ್ತರಾಗಿದ್ದೆವು ||೮|| ಈಗ
ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವುಳ್ಳ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರಭಾವವುಳ್ಳ ಕಾಲದಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಮಾರ

ಯಃ | ಕಾಲನತನ್ವಾಭವತೋನುಕಂಪಯಾನಿವೃದ್ಧಪಾರ್ಶ್ವರಣಾಸ್ತುರಾಮತೆ ||೧೩|| ಅಥೋನರಾ
ಜ್ಯಂಮೃಗತ್ಯವ್ಯೋರೂಪಿತಂಪದೇನಶತ್ವತ್ಪತತಾರುಜಂಭುವಾ | ಉಪಾಸಿತವ್ಯಂಸ್ಪೃಹಯಾಮಹೇವಿ
ಭೋಕ್ತೃಯಾಫಲಂಪ್ರತ್ಯಚಕರ್ಣರೋಚನಮ್ ||೧೪|| ತನ್ನಸ್ತೃಮಾದಿಕೂಪಾಯಂಯನತಚರಣಾಬ್ಜ
ಯೋಃ | ಸ್ತೃತಿರೈವಾನವಿರಮೆದಪಿಸಂಸರತಾಮಿಹ ||೧೫|| ಕೃಷ್ಣಾಯವಾಸುದೇವಾಯಹರಯಃಪರಮಾ
ತ್ಮನೇ | ಪ್ರಣತಕ್ಲೇಶನಾಶಾಯಗೋವಿಂದಾಯನಮೋನಮಃ ||೧೬|| ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನೋಭಗವಾಃ ||೧೭|| ರಾಜ
ಭಿರ್ಮುಕ್ತಬಂಧನೈಃ | ತಾನಾಹಕರಾಣಸಾತತರಣ್ಯಶ್ಚಕ್ಷುಷ್ಯಾಯಾಗಿರಾ ||೧೮|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ಅದ್ಯ

ನ-ಸಮಯತತ್ವದಿಂದ, ಶ್ರಿಯೋವಿಚಾರಿತಾಃ-ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ, ಅನುಕಂಪಯಾ-ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂ
ದ, ವಿನಮ್ರದ್ರಾಪ್ತ-ನಾಶವಾದಗರ್ವವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಚರಣಾ-ಪಾದಗಳನ್ನು, ಸ್ತುರಾಮೇ-ನೆನಪುಗೊಳ್ಳು
ವೆವು ||೧೩|| ಅಥೋ-ಇನ್ನು ಮೇಲೆ, ಮೃಗತ್ಯವ್ಯೋರೂಪಿತಂ-ಬಿಸಿಲ್ಲದುದೆಯೊಡನೆ ಸಮಾನವಾದ, ರಾಜ್ಯಂ-ಧೋರತನವನ್ನು,
ಶತ್ವತ್ಪತತಾ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಬಿದ್ದುಹೋಗುವಂಥಾ, ರುಜಂಭುವಾ-ರೋಗಗಳಿಗೆ ತೌರುಮನೆಯಾದಂಥಾ, ದೇವೇನ-ಶರೀರದಿಂ
ದ, ಉಪಾಸಿತವ್ಯಂ-ಸೇವಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದನ್ನಾಗಿ ನಸ್ತೃಹಯಾಮಹೇ-ನಾವು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವು. ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ
ಕೃಷ್ಣನೇ, ಪ್ರೇತ್ಯಚ-ನಾವುನತ್ತೂಕೂಡ, ಕರ್ಣರೋಚನಂ-ಕಿವಿಗಳಿಗೆಮಾತ್ರ ರುಚಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಕರ್ಮಫಲಂಜ-
ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾದ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗವನ್ನೂ ಕೂಡ, ಉಪಾಸಿತವ್ಯಂ-ಸೇವಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದನ್ನಾಗಿ, ನಸ್ತೃ
ಹಯಾಮಹೇ-ಬಯಸುವು ||೧೪|| ತೇ-ಆಕಾರಣದಿಂದ. ಇಹ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಸಂಸರತಾಂ-ಸಂಸಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ,
ಸ್ತೃತಿಃ-ನೆನಪು, ಷೋನ-ಯಾವುದರಿಂದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಚರಣಾಬ್ಜಯೋಃ-ಅಡಿದಾವರಗಳಲ್ಲಿ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ನವಿರಮೇತೇ-ವಿ
ರಾಮವನ್ನು ಪೊಂದಲಾರದೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ತಮುಪಾಯಂ-ಆ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು, ತ್ವಂ-ನೀನು, ನಃ-ನಮಗೆ, ಅದಿಶ-ಅಷ್ಟು
ನು ||೧೫|| ವಾಸುದೇವಾಯ-ವಸುದೇವಪುತ್ರನಾದ, [ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಅವಾಸವಾದ, ಮತ್ತು ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ] ಹರಯೇ-ಕಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹರಿಸುವನಾದ, ಪರಮಾತ್ಮನೇ | ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ, ಪ್ರಣತಕ್ಲೇಶನಾಶಾ
ಯ-ಭಕ್ತರ ಕಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವನಾದ, ಗೋವಿಂದಾಯ-ಗೋಪಾಲನಾದ [ವೇದವೇದ್ಯನಾದ] ಕೃಷ್ಣಾಯ-ಅವಿದ್ಯಾ
ಬಂಧವೋಚಕನಾದ ನಿನಗೆ, ನಮೋನಮಃ-ಮತ್ತುಮತ್ತು ನಮಸ್ಕಾರವು. (ಸಮಾಧ್ಯೈಕಾಗ್ನಾನುಸಂಧಾನವಾಗಲಿ) ||೧೬|| ತಾ
ತೇ-ಅಯ್ಯಾ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಮುಕ್ತಬಂಧನೈಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸರೆಯುಳ್ಳವರಾದ, ರಾಜಭಿಃ-ಆರಾಜಗಳಿಂದ, ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಃ-ಹೀ
ಗೆ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಷಡ್ಗುಹೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಕರುಣಾ-ಕೃಪಾವಯೋನೋ, ಶರಣ್ಯಃ-
ಭಕ್ತರ ರಕ್ಷಕನೂ ಆದ್ದರಿಂದ, ಶ್ಲಕ್ಷ್ಯಯಾ-ನಯವಾದ, ಗಿರಾ-ನುಡಿಯಿಂದ, ತಾಃ-ಆ ರಾಜರನ್ನು ಕುರಿತು, ಆಹ-ವೀಳಿದನು ||೧೭||

ಡಲ್ಪಟ್ಟವಾದ್ದರಿಂದ ಗರ್ವಮಾಡುಗಿದವರಾಗಿ ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾದಂಗಳಂ ಸ್ತುರಿಸುತ್ತಿರುವೆವು ||೧೩||
ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಷೇಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ರೋಗಂಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಾನವಾದ ಈ
ದೇಹವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಿಭವಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಬಿಸಿಲು ದೊರೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರಾಜ್ಯ
ವಂ ಮತ್ತು ಈ ದೇಹವು ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೋತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಅಭಿರುಚಿಯಂಪುಟ್ಟಿಸುವಂತಿ
ಯದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗವಂ ಕೂಡ ನಾವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ ||೧೪|| ಎಲೈ
ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಿಗಳಾದರೂ ನಮಗೆ ಉಪಾಯದಿಂದನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದ ಸ್ತೃತಿ
ಯಾ ವಿಚ್ಛೇದವಿಲ್ಲದಂತಿರುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಮಗೆ ಉಪದೇಶಂಗೆಯ್ಯನಾಗು ||೧೫|| ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ, ವಾ
ಸುದೇವನೇ, ಹರಿಯೇ, ಪರಮಾತ್ಮನೇ, ಗೋವಿಂದನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು, ನಮಸ್ಕಾರವು, ಭಕ್ತರದುಃ
ಖವಂ ಪರಿಹರಿಸುವವನೇ, ||೧೬|| ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ, ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದ ಅರಸುಗಳಿಂದ ಈ ರೀತಿ
ಘಂಸ್ತುತಿಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಮಾಯಾ ಶೀಲನಾದ ರಕ್ಷಕನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಮನೋಹರವಾದ ವಾಕ್ಯ
ದಿಂದ ಅರಸುಗಳಂ ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ನೆಂತನೆ ||೧೭|| ಎಲೈ ಅರಸುಗಳಿರಾ, ನಿನ್ನಿಂದ

ಪ್ರಜ್ಞತಿಸೋಭಾಪಾಮಯ್ಯಾತ್ಮಸ್ಯಖಿಲೈಶ್ವರೈಸ್ಸುಧಾಜಯತೇಭಕ್ತಿರ್ಬಾಧಮಾಕಂಸಿತಂತಥಾ || ೧೪ ||
 ದಿಷ್ಯಾತ್ಯವ್ಯವಸಿತಂಭೂಪಾಭವಂತಯತಭೂಪಿಣಿ | ಶ್ರಿಯೈಶ್ವಸ್ಯಮದೋನ್ನಾಹಂಪಶ್ಯಹ್ಯುನ್ಮಾದಕಂ
 ನೃಣಾಮ || ೧೫ || ಹೈಹಯೋನಹುಪೋವೇನೋರಾವಣೋನರಕೋಪಕ | ಶ್ರೀಮದಾದಬ್ರಹ್ಮಂತಾಸ್ಥಾನಾ
 ದೈವೈಶ್ವರೈಶ್ವರಾ || ೧೬ || ಭವತನಿತದ್ವಿಜ್ಞಯದೇಹಾದ್ಯುತ್ಪಾದ್ಯಮಂತತಃ | ಮಾಂಭಜಂತೋಽಧ್ಯ
 ರೈಶ್ವಕಾಪ್ರಜಾಧರೈಣರಕ್ಷಾಃ || ೧೭ || ಸಂತಸ್ವಂತಃಪ್ರಜಾಂತೂಃ ಸುಖದುಃಖಭವಾಭವಾ | ಪಾ

ಜೇಭೂಪಾಃ-ಎಲೈ ಅರಸುಗಳಿರಾ, ಅದ್ವೈತಪ್ರಜ್ಞತೀ-ಇವ. ಪೋದಲೊಂಡು, ಪರಿ-ನಿಮಗೆ, ಅತ್ಯನಿ-ಸ್ವರೂಪವಾದಂಥಾ, ಅವಿಲೇಶ್ಯ
 ರೇ-ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾದಂಥಾ, ಮಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿಃ-ಪ್ರೀತಿಯು, ಸುಧೃತಾ-ಏತಿಯಾದುದು, ಜಾಯತೇ-ಹುಟ್ಟುತ್ತೆ,
 ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಆಹಂಸಿತಂ-ನಿಮ್ಮಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಪಾಘಂ-ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುವದು || ೧೪ || ಭೂಪಾಃ-ಆರಸುಗಳಿರಾ!
 ವ್ಯವಸಿತಂ-ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ದಿಷ್ಯಾತ್-ಕುಭವಾಗಿರುವುದು, ಭವಂತಃ-ನೀವುಗಳು, ಯುತಭಾಷಿಣಿ- ಸತ್ಯ
 ವನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವವರು, ಶ್ರಿಯಾ-ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ, ಐಶ್ವರ್ಯಪಮೋನ್ನಾಹಂ-ಪ್ರಾಭವ ಗರ್ವದಿಂದಾದ ಹೆಚ್ಚಿಕೆಯು
 ನ್ನು, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ಉನ್ನಾಹಂ-ಹುಚ್ಚುಹಿಡಿಸುವುದನ್ನಾಗಿ, ಪಶ್ಯೇಮಿ-ಕಾಣುವೆನಲ್ಲವೆ || ೧೫ || ಹೈಹಯಃ-ಕಾರ್ತ
 ವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು ನಹುಷಃ-ನಹುಸರಾಯನು, ವೇಸಃ-ವೇಸರಾಯನು, ರಾವಣಃ-ವಶಕಂಠ ದೈತ್ಯನು, ನರಕಃ-ನರಕಾಸುರನು,
 ಅಪರೇ-ಇತರರಾದ, ದೇವದೈತ್ಯನರೇಶ್ವರಾಃ-ದೇವದಾನವಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ, ವ್ರಭುಗಳಾದವರು, ಶ್ರೀಮದಾ-ಸಂಪತ್ತಿನಹೆಚ್ಚು
 ಯಿಂದ, ಸ್ಥಾನಾ-ತಮ್ಮ ಪದವಿ ದೊಡೆಯಿಂದ, ಭ್ರಂಶಿತಾಃ-ಗುರಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರು || ೧೬ || ಉತ್ಪಾದ್ಯಂ-ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಡೆ
 ಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ, ದೇಹಾದಿ-ಶರೀರವೊದಲಾದ ಜಗತ್ತು, ಅಂತವತೆ-ನಾಕವೈಚ್ಛದ್ದು ಏತತ್-ಎಂಬ ಇದರನ್ನು, ಭ
 ವಂತಃ-ನೀವು, ವಿಜ್ಞಾಯ-ತಿಳಿದು, ಅಧ್ಯರೈಃ-ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ, ಯುಕ್ತಾಃ-ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಯೋಗಾದಿಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಮಾಂ-ನನ್ನ
 ನ್ನು, ಭಜಂತು-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುವರಾಗಿ, ಧರ್ಮೇಣ-ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮದಿಂದ, ಪ್ರಜಾಃ-ಜನರನ್ನು, ರಕ್ಷಾ-ಪಾಲಿಸಿರಿ ||
 ಪ್ರಜಾತಂತೂಃ-ಸಂತಾನಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು, ಸಂತಸ್ವಂತಃ-ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವರಾಗಿ, ಸುಖದುಃಖ-ಹರ್ಷವಿಷಾದಗಳನ್ನೂ,

ಅವೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಇದು ಮೊದಲೊಂಡು ಸರ್ವೈಶ್ವರನಾದ ಆತ್ಮ ರೂಪನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ
 ದೃಢಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲಿ || ೧೪ || ನನ್ನ ಸೇವೆಯೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಿಕೆಯು
 ನಿಮಗೆ ಬಹುಶುಭಕರವು, ನೀವು ಯಥಾರ್ಥವಾದಿಗಳು, ನಾನು ಪುರುಷರ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಂಪತ್ತುಗಳಮದೆ
 ದಿಂದಂಟಾದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ಸಂಚಾರವಂ ಮೋಹವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಲಿರುವೆನು || ೧೫ || ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿ ಈ ಯ
 ಥದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತವಂ ಹೇಳುವನು- ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಖಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಪ
 ರಶುರಾಮನ ತಂದೆಯಾದ ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿಯ ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪುತ್ರಸಹಿತನಾಗಿ ಆಪ
 ರಶುರಾಮನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ನಹುಷರಾಯನು ಇಂದ್ರ ಪದವಿಯನ್ನೆಯ್ದಿ ಕಚೇದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಆಸ
 ಕ್ತನಾಗಿ ಋಷಿಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಪಶ್ಚಿಕ್ಕಿಯಂ ಹೋರಿಸುತ್ತ ಋಷಿಕಾಪವಂ ಪಡೆದು ಇಂದ್ರನ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಭ್ರ
 ಪ್ತನಾಗಿ ಅಜಗರ ಸರ್ಪವಾದನು. ಮತ್ತು ವೇನನೆಂಬ ಅರಸು ಮತ್ತುನಾಗಿ ಋಷಿಗಳಂ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತ ಆ ಋಷಿ
 ಗಳಿಂ ಹುಂಕಾರ ಮಾಡಿದುದಲ್ಲೇ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ರಾವಣನು ಸೀತೆಯಂ ಕಾಪಿಸುವನಾಗಿ ರಾಮ
 ನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ನರಕಾಸುರನು ಅ ದಿತಿ ದೇವಿಯು ಕರ್ಣಾಭರಣಂಗಳು ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತು
 ಗಳನ ಪಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನಿಂದಲೇ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅನ್ಯರಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ದೈತ್ಯರೂ ಭೂಪತಿಗಳೂ ಕೂಡ
 ಹಲವರು, ಹಾಗೆಯೇ ಐಶ್ವರ್ಯ ಪದವಿಂದ ಸ್ಥಾನ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ನಾಶವೆನೆಯ್ದಿದರು || ೧೬ || ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು
 ಜನ್ಮವುಳ್ಳ ದೇಹಾದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳಂ ಸರ್ವತಂ ನಾಶವುಳ್ಳವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಪ್ರಮತ್ತರಾಗದೆ ಯಜ್ಞಂಗಳ
 ಳಿಂದ ನನ್ನಂ ಪೂಜಿಸುವರಾಗಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಪಾಲಿಸಿರಿ || ೧೭ || ಮತ್ತು ನೀವು ಪುತ್ರಾದಿ ಸಂತತಿಗ

ಪ್ರಮಾ ಪ್ರಮಾಂಚಸಮತೋಮಚ್ಚಿತ್ತಾವಿಚರಿತ್ಯಥ ||೧೦|| ಉದಾಸೀನಾಶ್ಚ ದೇಹಾದಿವಾತ್ಮಾರಾಮಾ
ಧ್ಯತವ್ರತಾಃ |ಮಯಾತ್ಮವೇಶ್ಯಮನಸ್ಸನ್ಯಜಿ ಮಂತೆಬ್ರಹ್ಮಯಾಸ್ಯಥ ||೧೧|| ಶ್ರೀಶುಕಃ | ಇತ್ಯಾದಿ
ಶ್ಯಮಪಾಶ್ವಕೈಃ ಭಗವಾಃ ಭುವನೇಶ್ವರಃ | ತೇಷಾಂ ಗ್ರಂಥಃ ಪುರುಷಃ ಸ್ತ್ರೀಯೋ ಮನ್ವಿನ
ಕರ್ಮಣಿ ||೧೨|| ಸಪರಾಂಕಾರಯಾಮಾಸಹದವೇನಭಾರತ | ನರವಪೋಚಿತ್ತೈರ್ವಸ್ತ್ರೈರ್ಭೂಷಣೈಃ
ಸ್ವಗ್ವಿಲೇಪನೈಃ ||೧೩|| ಭೋಜಯಿತ್ವಾವರಾನ್ಮನಸುಸ್ಮಾತಾಃ ಸಮಲಂಕೃತಾಃ | ಭೋಗೈಶ್ಚ ವಿ
ವಿಧೈರ್ಮೃತಾಃ ತಾಂಬೂಲಾದ್ಯೈರ್ನೃಪೋಚಿತ್ತೈಃ ||೧೪|| ತಪೋಜಿತಮುಕುಂದನರಾಜಾನಾವೃಷ್ಟಿ

ಭವಾಭವಾ-ಜನನವರಣಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಾಪ್ತಂಪ್ರಾಪ್ತಂಚ-ಕಾಲಕರ್ಮವೆಕವಾಗಿಬಂದು ಬಂದದ್ದನ್ನು, ಸೇವಂತೇ-ಅನುಭವಿಸುವ
ರಾಗುತ್ತ, ಮಚ್ಚಿತ್ತಾಃ-ತನ್ನಲ್ಲಿಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ವಿಚರಿತ್ಯಥ-ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ ||೧೦|| ದೇಹಾದಿ-ಶರೀರಾದಿವೃತ್ಯವ್ರ
ಪಂಚದಲ್ಲಿ, ಉದಾಸೀನಾಃ-ಉಚ್ಚೇದ್ಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಆತ್ಮಾರಾಮಾಃ-ಸ್ವರೂಪವನುಭವದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಿಸುವವರಾಗಿಯೂ, ಧ್ಯ
ತವ್ರತಾಃ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಯಮವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಮನು-ಚಿತ್ತವನ್ನು, ಮಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಸಮ್ಯಕ್-ಚನ್ನಾಗಿ, ಆವೇಶ್ಯ-ಪ್ರ
ವೇಶಗೊಳಿಸಿ, ಆಂತೇ-ದೇಹಾವಸಾನದಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದ, ವಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಯಾಸ್ಯಥ-ಸೇರುವಿರಿ||೧೧|| ಭುವನೇ
ಶ್ವರಃ-ಲೋಕನಿಯಾಮಕನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಪದ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಮುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣ-ನಾರಾಯಣನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಸೃಪಾಃ-
ರಾಜರನ್ನು, ಆದಿತ್ಯ-ಅಕ್ಷಪಿಸಿ, ತೇಷಾಂ-ಅ ರಾಜರ, ಪದ್ವನಕರ್ಮಣಿ-ವಂಗಳನ್ನಾನುಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪುರುಷಾಃ-ಸೇವಕರಾ
ದ ಗೌಡಸರನ್ನೂ, ಸ್ತ್ರೀಯಃ-ಹೆರಗಳನ್ನೂ, ನ್ಯಯುಜ್ಞ-ನಿಯೋಗಿಸಿದನು ||೧೨|| ಭಾರತ-ಭರತವಂಶೋತ್ಪನ್ನನಾದ ಪ
ಶೀಕ್ಷಿತನೇ | ನರದೇವೋಚಿತ್ತೈಃ-ಅರಸರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ, ವಸ್ತ್ರೈಃ-ಬಟ್ಟೆಗಳಿಂದಲೂ, ಭೂಷಣೈಃ-ಅಭರಣಗಳಿಂದಲೂ,
ಸ್ವಗ್ವಿಲೇಪನೈಃ ಪುಷ್ಪಪಾರಂಗಧಗಳಿಂದಲೂ, ಸರರಾಂ-ಪೂಷಣಪಚಾರವನ್ನು ಸಹದೇವೇನ-ಜರಾಸಂಧನಮಗನಿಂದ, ಕಾ
ರಯಾವಾಸ-ಮಾಡಿದನು ||೧೩|| ಸುಸ್ಮಾತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿಮೆಂದಂಥ, ಸಮಲಂಕೃತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ,
ಸೃಪೋಚಿತ್ತೈಃ-ರಾಜಮೋಗ್ಯಂಗಳಾದ, ತಾಂಬೂಲಾದ್ಯೈಃ-ವಿಲೈವಾದಲಾದ, ಭೋಗೈಶ್ಚ-ವಿಷಯಸುಖಗಳಿಂದಲೂ, ಯು
ಕ್ತಾಃ-ಕೂಡಿದ ಅರಸುಗಳನ್ನು, ವರಾನ್ಮನ-ಶ್ರೇಷ್ಠಮಾದ ಆಕಾರದಿಂದ, ಭೋಜಯಿತ್ವಾ-ಉಪಮಾಡಿಸಿ, [ಸಮ್ಯಾನಿಸಗೊ
ಳಿಸಿದನು] ||೧೪|| ತೇರಾಜಾಃ-ಅ ರಾಜರು, ಮುಕುಂದೇನ-ಮೋಕ್ಷದಾಯಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಪೂಜಿತಾಃ-ಸಮ್ಯಾನಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ, ಮೃಷ್ಣಕುಂಡಲಾಃ-ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕರ್ಣಾಭರಣಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಾಃ-ಕೃಷ್ಣದೇಶಿಯಿಂದ,
ಮೋಚಿತಾಃ-ಬಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಪುಸ್ತಕಂತೇ-ಮಣಿಗಾಲದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ, ಗ್ರಹಾಃ-ಸೂರ್ಯ ದಿಗ್ರಹಗಳು, ಋಷಾಃ-ದೇ

ಳಂ ಕೃಷ್ಣಿ ಹೊಂದಿಸುತ್ತ ಕಾಲವಕಮಾಗಿ ಪಾಸ್ತ್ರಂಗಳನ್ನ ಸುಖದುಃಖಂಗಳಂ ಜನ್ಮಮರಣಂಗಳಂ ಸಹನಮ
ಬುದ್ಧಿಯುಂಟು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ತವನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಸಂಚರಿಸುವವರಾಗಿ ||೧೦|| ಮತ್ತು ದೇಹಾದಿಗ
ಳಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನರಾಗಿ ಆತ್ಮಾರಾಮರಾಗಿ ವ್ರತವ್ರತರಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮನಮ ಚನ್ನಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅಂತ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮರೂಪನಾದ ನನ್ನ ನಿಯುಜ್ಞವರಾಗಿ ||೧೧|| ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ||೧೨|| ಇಂತು ಲೋಕನಾಥನಾದ ಭಗ
ವತನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ತತ್ವೋದವೇಶದಿಂ ಆ ಭೂಪತಿಗಳನ್ನು ಅನುಗೃಹಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಅಭ್ಯಂಜನ ಸ್ನಾನಾ
ದಿಗಳಂ ಮಾಡಿಸಲೋಸುಗೆ ಪುರುಷರಂ ಸ್ತ್ರೀಯರಂ ಸಹ ಅಕ್ಷಣಿಸಿದನು ||೧೩|| ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಸಹ
ದೇವನಿಂದ ರಾಜಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ ವಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಭೂಷಣಮಾಲ್ಯ ವಿಲೇಪನಂಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಯರಸುಗಳಿಗೆ ಪೂ
ಜಿಯಂಗೆಯ್ಯಿದನು ||೧೪|| ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಅಭ್ಯಂಜನ ಸ್ನಾನವಂಗೆಯ್ಯಿರುವ ಚನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕೃತ
ರಾದ ನಾನಾ ವಿಧಂಗಳಾದ ರಾಜ ಭೋಗಂಗಳೊಡನೆಯುಕ್ತರಾದ ಆ ಯರಸುಗಳಿಗೆ ಮೃಷ್ಣಾನ್ವ ಭೋಜನ
ವಂ ಮಾಡಿಸಿ ಪುನಃ ಸಹದೇವನಿಂದ ರಾಜಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ ತಾಂಬೂಲಾದಿಗಳಂ ಅವರಿಗೆಪೂಜಿಯಂಗೆಯ್ಯಿದನು
||೧೫|| ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಸಮ್ಯಾನಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಮತ್ತು ಅತಿ ಪ್ರಕಾಶಯುಕ್ತಂಗಳಾ

ಕುಂದರಾಃ | ವಿರೆಚುಮೋಚಿತಾಃ ಕೃಷ್ಣಾತ್ರಾನ್ವೃತಂತೆಯುಧಾಗ್ರಹಾಃ ||೨೭|| ರಥಾನ್ವೃತಾಃ ಸದಾಶ್ಯಾ
ನಾರೋಪ್ಯವಃ ಷಿಕಾಂಚನಭೂಮಿತಾಃ | ಪ್ರೀಣೀಯಸೂನ್ಯಪ್ರವಾಕ್ಯೈಸ್ಸುಪ್ರೇತಾಃ ಪ್ರತ್ಯಯಾಪ
ಯತೆ ||೨೮|| ತವಿವಂಮೋಚಿತಾಃ ಕೃಷ್ಣಾತ್ರಾನ್ವೃತಂತೆಯುಧಾಗ್ರಹಾಃ | ಯಯಾಸ್ತಮೆವಧ್ಯಾಯಂ
ತಃ ಕೃತಾನಿಚಜಗತ್ಪತೇ ||೨೯|| ಜಗದಾಪ್ರಕೃತಿಭ್ಯಶ್ಚ ಮಹಾಪುರುಷಚೇಷ್ಟಿತಮ್ | ಯಥಾನ್ವತಾ
ಸದ್ಭಗವಾತ್ ತಥಾಚಕ್ರಾತುದ್ರಿತಾಃ ||೩೦|| ಜರಾಸಂಧಾಃ ತಯಿತ್ವಾ ಭೀಮನೇನಕಕವಃ | ಪಾ
ರ್ಥಾಭ್ಯಾಂಸುಯುತಃ ಪ್ರಾಯಾತ್ಸಹದೇವನಪೂಜಿತಃ ||೩೧|| ತ್ವೇತಃ ಂಡವಪ್ರಗ್ಧಾ ಕಂಠಾ ದಧ್ನುಃ

ಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ವಿರೆಚು-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದರು ||೨೭|| ಮುಣಿಕಾಂಚನಭೂಮಿತಾಃ-ರತ್ನದಿಂದಲೂ ಸಿಂಗುಸಲ್ಪಚ್ಚ, ಸದಾಶ್ಯಾ-ಮೇಲಾದ ಕುಮರೆಗಳುಳ್ಳ, ರಥಾನ್ವೃತೇ-ರಥಗಳನ್ನು, ಆರೋಪ್ಯ-ವರಿಸಿ, ಸೂನ್ಯತೈರ್ವಾಕ್ಯೈಃ-ನಿಶ್ಯಮವಚನಗಳಿಂದ, ಪ್ರೀಣೀಯ-ಪ್ರೀಯಪಡಿಸಿ, ಸ್ವದೇಶಾಪತಿ-ಅವರವರ ದೇಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಯಾಪಯ-ಅ-ಕಳೆದುದನ್ನು ||೨೮|| ತೇ-ಆ ಧೂರಗಳು, ಮಹಾತ್ಮನಾ-ಉದಾರವ್ಯವಯನ-ದ, ಕೃಷ್ಣೇನ-ನಾರಾಯಣನಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಾತ್ರ-ಕಪ್ಪದದೇವಿಯಿಂದ ||೨೯|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಮೋಚಿತಾಃ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ತಮೇವ-ಅ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ, ಜಗತ್ಪತೇ-ಕೃಷ್ಣನ ಕೈರಾಜಿ-ಉಪಕಾರಗಳನ್ನೂ, ಧ್ಯಾಯಂತಃ-ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಯಯಃ-ತೆರಳಿದರು ||೩೦|| ತೇ-ಆ ಧೂರಗಳು, ಮಹಾಪುರುಷಚೇಷ್ಟಿತಂ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಲೀಲೆಯನ್ನು, ಪ್ರಕೃತಿಭ್ಯಃ-ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ, ಜಗದಃ-ಹೇಳಿದರು, ಭಗವಾನ್-ನರ್ವಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಅನ್ವತಾಪತಿ-ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅತುದ್ರಿತಾಃ-ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ, ಚಕ್ರಾಃ ಮಾಡಿದರು ||೩೦|| ಕೇಶವಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಜರಾಸಂಧಂ-ಮಗಧರಾಯನನ್ನು, ಭೀಮನೇನ-ಬೀಮನಿಂದ, ಘಾತಯಿತ್ವಾ-ಕೊಲ್ಲಿಸಿ, ಪಾರ್ಥಾಭ್ಯಾಂ-ಭೀಮಾರ್ಜುನರೊಡನೆ, ಸಂಯುತಃ-ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಸಹದೇವೇನ-ಜರಾಸಂಧನ ಮಗನಿಂದ, ಪೂಜಿತಃ-ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪ್ರಾಯಾತ್-ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದನು ||೩೧|| ತೇ-ಆ ಕೃಷ್ಣಭೀಮಾರ್ಜುನರು, ಜಿತಾರಯಃ-ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಕತ್ತೂಗಳೆಲ್ಲವರಾದ್ದರಿಂದ, ಪುರ್ವದಾಂ-ವಿರೋಧಿಗಳಿಗೆ ಅನುಪಾವಹಾತ್-ಕಪ್ಪುಂ ಮಡುತ್ತಿರ-ವವರೂ, ಸ್ವನುಷ್ಠಾಃ-ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರನ್ನು, ಹರ್ಷಯಂತಃ-ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವರೂ ಆಗಿ, ಪಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥಂ-ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಗರವನ್ನು, ಗತ್ವಾ-ಸೇರಿ, ಕಂಠಾ-ಪಾಂಚಜನ್ಯಪೌಂಡ್ರದೇವ ದತ್ತಗಳಿಂಚು ಕಿರಿಗಳನ್ನು, ದಧ್ನುಃ-ಉದಿದರು ||೩೧|| ತತಃ-ಆ ಜಯಶರಬಧ್ವನಿಯನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಪ್ರೀತಮನಸಃ-ಸಂತುಷ್ಟಕೃದಯರಾದ, ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಿ

ದ ಕುಂಡಲಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಕ್ಲೇಶದ ದೇನೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಆ ಯರಸುಗಳು ಕರತಾಳದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರಾದಿ ಗ್ರಹಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು ||೨೭|| ಆಮೇಲೆ ಆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಉತ್ತಮಾಶ್ವಂಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಮಣಿಗಳಿಂದಲೂ ಸುರ್ವಾಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಥಗಳನ್ನೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರಿಯಂಗಳಾಗಿ ಯೂ ಸತ್ಯಂಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಚನಂಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿ ಅವರವರ ದೇಶಂಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು ||೨೮|| ಆ ಭೂಪತಿಗಳು ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಪ್ಪದ ದೇವಿಯಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ಲೋಕನಾಥನಾದ ಅತನ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಧ್ಯಾನಂಗೆಯ್ಯತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೇಶಂಗಳಿಂದ ಸೇರಿದರು ||೨೯|| ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕರಿಗೆ ಆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ವ್ಯಾಪಾರವಂ ತಿಳಿಸಿತಮಗಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಧರ್ಮೋಪದೇಶಂಗೆಯ್ದಂತೆ ಅಲಸ್ಯವಂ ಬಿಟ್ಟು ಆಚರಿಸುವರಾದರು ||೩೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಭೀಮ ನೇನ ನಿಂದಿಂತು ಜರಾಸಂಧ ಸಂಹಾರಂಗೆಯ್ದು ಜರಾಸಂಧನ ಪುತ್ರನಾದ ಸಹ ದೇವನಿಂದ ತಾನೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನ ರೊಡನೆ ಮರಳಿ ಗಿರಿಪ್ರಜ್ಞಂ ತೆರಳಿದನು ||೩೧|| ಬಳಿಕ ಜರಾಸಂಧ ಜಯಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಇಂದ್ರ ಪ್ರಸ್ಥ ಪುರವನೆಯ್ನು ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಂ ಸಂತೋಷಪಡಂ ಡಿಸುತಲೂ ಕತ್ತೂಗಳಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತಲೂ ಜಯಕರಂಗಳಾದ ಪಾಂಚಜನ್ಯಪೌಂಡ್ರ ದೇವದತ್ತ

ರ್ಜಿತಾರಯಃ | ಹರ್ಷಯಂತಸ್ಸ ಸುಹೃದೋದುಹೃದಾಂಚಾಸುಖವಹಾಃ || ತಚ್ಚೈವ |
ತ್ವಾಪ್ರೀತಮನಸಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಿವಾಸಿನಃ ಮನಿವೇಮಾಗಧಂತಂತಂರಾಜಾಚಾಪ್ತಮನೋರಥ ||೩೩||
ಅಭಿವಂದ್ಯಾರಾಜಾನಂಭೀಮಾರ್ಜನಜನಾರ್ದನಾಃ | ಸರ್ವಮಾಶ್ರಮಯಾಂಚಕ್ವಾರಾತ್ಮನಾಯದ
ನುಷ್ಠಿತ್ವ ||೩೪|| ನಿಶಮ್ಯಧರ್ಮರಾಜಸ್ತುಕೇಕೇನಾನುಕುಪಿತಃ | ಆನಂದಾಶ್ರುಕಲಾಮುಂಚಕಪಿ
ಮ್ನಾನೋವಾಚಕಿಂಚನ ||೩೫||

ಇತಿವಶಮಸ್ಕಂಘ-ತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ವಾಸಿನಃ-ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಗರವಲ್ಲಿರುವ ಜನಗಳು, ಮಾಗಧಂ-ಜರಾಸಂಧನನ್ನು, ಶಾಂತಂ-ಆಳದವನನ್ನಾಗಿ, ಮೇನೀರೇ-ತೀಳದ
ರು. ರಾಜಾಚ-ಧರ್ಮರಾಯನೂ ಕೂಡ, ಅವ್ವಮನೋರಥಃ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಇವ್ಯಾರ್ಥವುಳ್ಳವನಾದನು ||೩೩|| ಅಥ-ಆ ಮೇ
ಲೆ, ಭೀಮಾರ್ಜನಜನಾರ್ದನಾಃ-ಭೀಮನೂ ಅರ್ಜುನನೂ ಕೃಷ್ಣನೂ, ರಾಜಾನಂ-ಪರ್ಮರಾಯನನ್ನು, ಅಭಿವಂದ್ಯ-ನವ ಸ್ತುರಿಸಿ,
ಆತ್ಮನಾ-ತಮ್ಮಿಂದ (ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಯಲೆ-ಯಾವುದು, ಅನುಷ್ಠಿತಂ-ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ತತ್ಸರ್ವಂ-ಅದಲ್ಲವನ್ನೂ, ಆ
ಶ್ರಮಯಾಂಚಕ್ವಾ-ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು ||೩೪|| ಧರ್ಮರಾಜಸ್ತು-ಯುಧಿಷ್ಠಿರರಾಯನಾದತೋ, ನಿಶಮ್ಯ-ಇವರು ಹೇಳಿದ್ದ
ನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕೇಕೇನ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಅನುಕುಪಿತಃ-ಕರುಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ, ಆನಂದಾಶ್ರುಕಲಾಃ-ಸಂತೋಷಪಡಕಂ
ಣ್ಣೀರು ತೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು, ಮುಂಚ-ಬಿಡುತೆರುಹನಾಗಿ, ಪ್ರೇಮಾ-ಪ್ರಿಯತ್ವದಿಂದ, ಕಿಂಚನ-ಕೊಂಚವನ್ನಾದರೂ, ನೋ
ವಾಚ-ನುಡಿಯಲಿಲ್ಲವು ||೩೫||

ಇಂತು ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ ಬೋಧಿನಿಯೊಳು ದಶಮಸ್ಕಂದದಲ್ಲಿ

೩೩ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

ಕಂಬಿಗಳೆಂ ಪೂರಿಸಿದರು||೩೩|| ಆ ಯಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರು ಜಯಕಂಠಘೋಷವಂಕೇಳಿಸಂತು
ಪ್ಪಚಿತ್ತರಾಗಿ ಜರಾಸಂಧನು ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನು ಕೂಡ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು
ನೋರಥವುಳ್ಳವನಾದನು ||೩೩||ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಅಭಿವಾದನಂಗೆ
ಯ್ದು ತಮ್ಮಿಂದ ಮಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ತ ವ್ಯಾಪಾರವಂ ತಿಳಿಸಿದರು ||೩೪|| ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ
ನಿಂದ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಕೇಳಿ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಬಿಂದುಗಳಂ ಬಿಡುತ ಪ್ರೇಮಾತೀತಯದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವ
ನ್ನಾದರೂ ಪೇಳಿದವನಾಗಲಿಲ್ಲ ||೩|| ||೩೫||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪರಾಣಿ

ಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ ವಾಸಿಗಳಾದ ತಾನೆಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆಶ್ರೀ

ಮನ್ಮಹೀಶರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ

ವಿರಚಿತಮಾದ “ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ,ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ

ಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿದಶಮಸ್ಕಂಧದ

೩೩ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಕುಕೇ|| ಏವಂಯುಧಿಷ್ಠಿರೋರಾಜಾಜರಾಸಂಧವಧಂವಿಭೋಃ | ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಜಾನುಭಾವಂ
ತಂಕ್ರುತ್ವಾಪ್ರೀತಸ್ತಮಬ್ರವೀತ್ ||೧|| ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|| ಯಸ್ಯಸ್ಮೈಲೋಕ್ಯಗುರವಸ್ಸರ್ವಲೋ
ಕಾಸ್ಸರ್ವೇಶ್ವರಾಃ | ವಹಂತಿದುರ್ಲಭಂಲಬ್ಧಾನ್ವಿಶಿರಸೈವಾನುಶಾಸನಮ್ ||೨|| ಸಭವಾನರವಿಂದಾಕ್ಷ
ದೀನಾನಾಮಿಹಮಾನಿನಾಮ್ | ಧತ್ತೇನುಶಾಸನಂಭೂಮಂಸ್ತದತ್ಯಂತವಿಡಂಬನಮ್ ||೩|| ನಹ್ಯೇಕಸ್ಯಾ
ದ್ವಿತಿೀಯಸ್ಯಬ್ರಹ್ಮಣಃಪರಮಾತ್ಮನಃ | ಕರ್ತುಭಿರ್ವರ್ಧತೇಜೋಹ್ರಸತೇವಾಯಥಾರವಃ ||೪|| ನಚತೇಜಿ

೭೨ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದ ಟೀಕೆ.

ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋರಾಜಾ-ಧರ್ಮರಾಯನು, ಜರಾಸಂಧವಧಂ-ಜತಾನಂಧನ ಸಂಹಾರವನ್ನು, ವಿಭೋಃ|ಕೃಷ್ಣ
ಸ್ಯ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ತಮನುಭಾವಂಚ-ಅನಾವರೃದ್ಧವನ್ನೂ, ಕೃತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರಿಯವುಂಟಾದವನಾಗಿ
ತಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು |೧||ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||ಯೋಕ್ಯಗುರವಃ-ಮೂರಲೋಕಂಗಳಿಗೂ ಹಿರಿಯರಾದವರು,
ಯೇನ್ಯುಃ-ಯಾರುಅಗುವರೋ, ಸರ್ವೇಶ್ವರಾಃ-ಅಧಿಪತಿಗಳೆಂ ಕೂಡಿದ, ಲೋಕಾಃ-ಭುವನಗಳು, ಸರ್ವ-ಎಲ್ಲವೂ, ದುರ್ಲಭಂ-
ದೊರೆಯುವುದು ಪ್ರಯಾಸವಾದ, ಅನುಶಾಸನಂ-ನಿನ್ನ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು, ಲಬ್ಧಾನ್-ಪಡೆದು, ವಿಶಿರಸ-ತಲೆಯಿಂದಲೇ, ವಹಂತಿ-ಧ
ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ||೨|| ಅರವಿಂದಾಕ್ಷ-ಕಮಲ ಲೋಚನಸೇ, ಸಭಾರ್ಥ-ಆ ನೀನು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ದೀನಾನಾಂ-ಬಡವರಾದರೂ, ಮಾನಿ
ನಾಂ-ಗರ್ವವುಳ್ಳವರಾದ ನಮ್ಮ, ಅನುಶಾಸನಂ-ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು, ಧತ್ತೇ-ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಭೂಮ-ಸರ್ವೋತ್ತಮನೇ,
ತೇ-ಅದು, ಅತ್ಯಂತವಿಡಂಬನಂ-ಬಹಳ ನಟನೆಯಾಗಿರುವುದು ||೩|| ರವೇಯ-ಧಾ-ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಏಕಸ್ಯ- ಓ
ರ್ವನಾದ, ಅದ್ವಿತೀಯಸ್ಯ-ಎರಡನೆಯವ ನಿಲ್ಲದ, ಬ್ರಹ್ಮಣಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ, ಪರಮಾತ್ಮನಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ನಿನ್ನ, ತೇಜಃ-
ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಂಬ ಬೆಳಕು, ಕರ್ಮಭಿಃ-ಕೆಲಸಗಳಿಂದ, ಸರ್ವರ್ಥತೇ-ಹೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. ನಕ್ಷತ್ರತೇವಾಹಿ-ಕೊರತೆಗೊಳ್ಳುವದೂ ಇ
ಲ್ಲವಷ್ಟೆ ||೪|| ಅಜಿತ-ಜಯಿಸಲ್ಪಡದೆ ಇರುವ, ಮಾಧವ-ಕೃಷ್ಣನೇ, ಕೇ-ನಿನ್ನಭಕ್ತಾನಾಂಚ-ಭಕ್ತರಿಗೂಕೂಡ, ಪಶುನಾಮಿವಮ

೭೩ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀ ಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ|| ಚತುರ್ಯಾಕ್ಸಸ್ತತಿತಮೇ ರಾಜ ಸೂಯಕ್ರಿಷ್ಣಾ ದ್ವಿಜೈಃ| ಅಗ್ರಪೂಜಾ
ಪ್ರಸಂಗೇನ ಚೈಸ್ಯಘಾತಾದಿವರ್ಣ್ಯತೇ ||೫||೬|| ಎಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯಯಾಗೆ
ವಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಪೂಜಾಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಶಿಶು ಪಾಲನವಧಿ ಮೊದಲಾದ್ದರನ್ನು ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷೆ
ದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನದೆಂತೆನೆ,-

ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಕೇಳು ಹೀಗೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಜರಾಸಂಧನ ವಧೆಯಾದವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ
ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಅಜ್ಞಾಧಾರಕನಾಗಿರುವುದಂ ನೋಡಿ ಅತ್ಯಂ
ತ ಸಂತೋಷವಟ್ಟು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಕುರಿತು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನೆಂತೆನೆ ||೧|| ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ | ಯಾರುಮೂ
ರು ಲೋಕಂಗಳಿಗೂ ಗುರುಗಳಾಗಿರುವರೋ ಅಸನಕಾದಿಗಳೂ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಪಾಲಕರೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನಯಾ
ಜ್ಞೆಯಂ ತಮ್ಮಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆಂದು ಬಹುಮಾನದಿಂದ ತಲೆಯೊಳುಂಟು ಇರುವರು ||೨|| ಎಲೈಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನೇ ಅಂತಾ ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ನೀನು ದೀನರಾದ ನಮ್ಮಂತವರುಗಳ ಅನುಜ್ಞೆಯಂ ಮಹಿಸುತಲಿರುವಿ
ಯೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ||೩||ಒಬ್ಬನೇ ಅಗಿ ಸಮಾನರಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಜೀವರಿಗೂ ನಿಯಾಕರನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ
ನಾಗಿಯೂ ಇರುವನಿಗೆ ಅನ್ಯನ ಅಜ್ಞಾಧಾರಿತ್ವವು ಸಹ ಮಾಯಾಕಲ್ಪಿತವೇ ಹೊರತು ವಸ್ತುತಃ ಇಲ್ಲವಾದ
ಕಾರಣದಿಂದ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಉದಯಸ್ತಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ತೇಜೋವೃದ್ಧಿ ಹ್ವಯಂಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ಅನ್ಯರನ್ನು ಅ
ನುಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆಯೇ ಫಲವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಈ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವುದೂ ಇಲ್ಲ ಹ್ವ
ಯಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ ||೪|| ಅನ್ಯರಿಗೆ ಭೇದಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ನೀನು ನಿನ್ನದೆಂಬ ಕರೀರ ವಿಷಯಕವಾ

ತಥಕ್ತಾಂತಾನುಮಾಹಮಿತಿಮಾಧವ | ತ್ವಂತವೇಚನಾನಾಧೀಃಪಶೂನಾಮಿವವೈಕ್ಯತಾ ||೫||ಇತ್ಯುಕ್ತಾ
ಕ್ವಾಯಜ್ಞಯೇಕಾಲವವ್ರಿಯುಕ್ತಾಽಸಮುತ್ಪಜಃ ಕೃಷ್ಣಾನುಮೋದಿತಃಪಾರ್ಥೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ
ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ ||೬|| ದ್ವೈಪಾಯನೋಭರದ್ವಾಜಸ್ಸುಮಂತುಗೌತಮೋನಿತಃ | ವಸಿಷ್ಠಶ್ಚೈವನಃ
ಕಣ್ವೋಮೈತ್ರೇಯಃಕವಪಸ್ತ್ರತಃ ||೭|| ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋವಾಮದೇವಸ್ಸುಮತಿರ್ಜ್ಯಾಮಿನೀಕ್ರತುಃ |
ಪೈಲಃಪರಾಶರೋಗಗೋವೈಶಂಪಾಯನವಚ | ||೮|| ದುರ್ವಾಸಾಃಕಶ್ಯಪೋಧೌಷ್ಯರಾಮೇ ಭಾರ್ಗ
ವತಸುರಿಃ | ವೀತಿಹೋತೃಮಧುಶ್ಛಂದೋವೀರಸೇನೋಕ್ಯ ತವ್ರಣಃ ||೯|| ಉಪಹೂತಾಸ್ತಥಾಚಾನ್ಯೇಭೀ
ವೈವೋಣಕೃಪಾದಯಃ | ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಸಹಸುತೋವಿದುರತ್ಯ ಮಹಾಮತಿಃ ||೧೦|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃಹ

ಪಶುಗಳಿಗಿರುವಂತೆ, ವೈಕ್ಯತಾ-ಶರೀರವಿಷಯವಾದ, ಮಮಾಹಮಿತಿ-ನನ್ನದು ನಾನುಯೆಂಬ, ತ್ವಂತವೇಚ-ನೀನು ನಿನ್ನದೆಯೆಂ
ಬ, ನಾನಾಧೀಃ-ಭೇದಬುದ್ಧಿಯು, ನ-ಇಲ್ಲವು, ಇತ್ಯುಕ್ತಾ-ಹೀಗೆಹೇಳಿ, ಕೃಷ್ಣಾನುಮೋದಿತಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಸಂತೋ
ಷಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಸಪಾರ್ಥಃ-ಅ ಧರ್ಮರಾಯನು, ಯಜ್ಞಯೇಕಾಲೇ-ಯಾಗಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಬ್ರ
ಹ್ಮವಾದಿನಃ-ವೇದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ-ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ವಿಪ್ರರನ್ನು, ಯುಕ್ತಾಃ-ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಸಂಬಂ
ಧಿಸಿದ ಋತ್ವಿಜಃ-ಕಾರ್ಯಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ, ವವ್ರೇ-ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು ||೬|| ದ್ವೈಪಾಯನಃ-ವ್ಯಾಸನು, ಭರದ್ವಾಜಃ-ಆಂಗೀರಸ
ನು, ಸುಮಂತು-ಸುಮಂತುವೆಂಬವನು, ಗೌತಮಃ-ಗೌತಮನ ಮಗನು, ಅನಿತಃ-ಅನಿತನೆಂಬ ದೇವರ್ಷಿ, ವಸಿಷ್ಠಃ- ಬ್ರಹ್ಮ
ಪುತ್ರನು, ಚ್ಯವನನು, ಕಣ್ವನು, ಮೈತ್ರೇಯನು, ಕವಪನು, ತ್ರಿತನು ||೭|| ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು, ವಾಮದೇವನು, ಸುಮತಿಯು,
ಜೈಮಿನಿಯು, ಕ್ರತುವು, ಲಲನು, ಪರಾಶರನು, ಗರ್ಗನು, ವೈಶಂಪಾಯನನು ||೮|| ದುರ್ವಾಸನು, ಕಶ್ಯಪನು ಧೌಮ್ಯನು, ಭಾ
ರ್ಗವೋರಾಮಃ-ಪರಶುರಾಮನು, ಅಸುರಿಯು, ವೀತಿಹೋತ್ರನು, ಮಧುಶ್ಛಂದನು, ವೀರಸೇನನು, ಅಕೃತವ್ರಣನು ||೯|| ಉ
ಪಹೂತಾಃ-ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು. ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಅನ್ಯೇಚ-ಇತರರೂ. ಭೀಷ್ಮಃ-ಭೀಷ್ಮನು, ಧೃಮೋ-ಧರ್ಮನು, ದೋ-ರಣನು
-ಪ್ರಪನು ಮೊದಲಾದವರೂ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ-ಕುರುಡರೂ, ಸಹಸುತಃ-ಪುತ್ರರಿಂದೊಡಗೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಮತಿಃ-
ಅಧಿಕಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು ವಿಡುರತ್ಯ-ವಿದುರನು ಮುತ್ರಿಯು ||೧೦|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ-ವಿಪ್ರರೂ, ಹೃತ್ರಿಯಾಃ-ಅರಸರೂ, ವೈಶ್ಯಾಃ-
ವರ್ತಕರೂ, ಕೂಪಶ್ಯ-ಕೌಪ್ತರೂ, ಸರ್ವರಾಜಾಃ-ಎಲ್ಲ ಘೋರಗಳೂ, ರಾಜ್ಞಾಃ-ಘೋರಗಳ, ಪ್ರಕೃತಯಃ-ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಪ್ರ
ಜಿಗಳೂ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಈಯಃ-ಬಂದರು, ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ ||೧೧|| ತತಃ-ಅ ಬಳಿಕ, ತೇಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ-ಆ ಋತ್ವಿಜಕ್ಕುಗ

ದ ಭೇದಬುದ್ಧಿಯೂಕೂಡ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಿನಗೇ ಭೇದಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಮ
ರಳಿ ಹೇಳಿತತ್ತ್ವವೇನಿದೆ ||೫|| ಎಂದು ಧರ್ಮರಾಯನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಶಾಫಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಯಜ್ಞ
ಕ್ಕುಚಿತವಾದ ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಶೀಲರಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂ ಹೋತ್ಯಮೊದ
ಲಾದ ಋತ್ವಿಜರನ್ನಾಗಿ ಪರಿಸಿದನು ||೬|| ವ್ಯಾಸನು, ಭರದ್ವಾಜನು ಸುಮಂತುವು, ಗೌತಮನು, ಅನಿತನು, ವಸಿ
ಷ್ಠನು, ಚ್ಯವನನು, ಕಣ್ವನು, ಮೈತ್ರೇಯನು, ಕಶ್ಯಪನು, ತ್ರಿತನು ||೭|| ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು, ವಾಮದೇವನು, ಸು
ಮತಿಯು, ಜೈಮಿನಿಯು, ಕ್ರತುವು, ಲಲನು, ಪರಾಶರನು, ಅಗಸ್ತ್ಯನು, ವೈಶಂಪಾಯನನು, ಅಧರ್ಮನು,
ಕಾಶ್ಯಪನು, ಪರಶುರಾಮನು, ಧೌಮ್ಯನು, ಅಸುರಿಯು, ವೀತಿಹೋತ್ರನು, ಮಧುಶ್ಛಂದನು, ವೀರಸೇನನು,
ಅಕೃತವ್ರಣನು ||೮|| ವ್ಯಾಸನು, ಇವರೇಮೊದಲಾಗಿವುಳ್ಳ ಋಷಿಗಳಂ ಋತ್ವಿಜಕ್ಕುಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿಸಿದನು ||೯||
ಮತ್ತು ಅಗೆ ದೋಣಭೀಷ್ಮಕೃಪಾದಿಗಳೂ ಪುತ್ರಯುಕ್ತನಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೂ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ವಿದುರ
ನೂ ಇವರೇಮೊದಲಾದ ಕಡಮೇ ಬಂಧುಗಳೂಕೂಡ ಧರ್ಮರಾಯನಂ ಕರೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಯಜ್ಞವೆನ್ನೋ
ಡಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದೆ ಇಂದ್ರಸ್ರಗ್ಧ ಪಟ್ಟಣವೆನೆಯ್ದಿದರು ||೧೦|| ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೃತ್ರಿಯರು ವೈಶ್ಯರು ಕೂ
ಡ್ವರು ಸಮಸ್ತಭೂಪತಿಗಳೂ ಅವರಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕರೂ ಸಹ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವಂ

ತ್ರಿಯಾವೈಶ್ಯಾಶ್ಯೋದ್ರಾಯಜ್ಞಾದಿದ್ಯಕ್ಷವಃ | ತತ್ರಯುಸ್ಸರ್ದರಾಜಾನೋರಾಕ್ಷೋಪಕೃತಯೋನ್ತಪ |
ತತಸ್ತದವಯಜನಂಬಾಹ್ಯಾಣಾಸ್ವರ್ಣಲಾಂಗಲೈಃ | ಕೃಷ್ಣಾಪ್ತತತ್ರಯಧಾಮ್ನಾತಂದೀಕ್ಷಯಾಂ
ಚಕ್ರಿರೈವಮ || ೧೦ || ಹೈಮಾ-ಕಿಲೋಪಕರಣಾವರುಣಸ್ಯಯಧಾಪುರಾ || ೧೧ || ಇಂದ್ರಾದಯೋಲೋಕ
ಪಾಲಾವಿರಿಂಚಿಭವನಯಂತಾಃ | ಸಗಣಾಸ್ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ದವಿದ್ಯಾಧರಮಹೋರಗಾಃ || ೧೨ || ಮುನಯೋ
ಯಕ್ಷರಕ್ಷಾಂಸಿಖಗಕಿನರಚಾರಣಾಃ | ರಾಜಾನಶ್ಚ ಸಮಾಹುತಾರಾಜಪತ್ನೈಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ || ೧೩ || ರಾಜ
ಸೂಯಂಸಮಯುಸ್ಸ್ಮರಾಜ್ಞಾಃ ಪಾಂಡುಸುತಸ್ಯವೈ | ಮನೀರೈಶ್ಚ ಭಕ್ತಸ್ಯ ಸೂಪಪನ್ನ ಮವಿಸ್ಮಿತಾಃ ||
ಶಿತುಪಾಲವಧಕಥಾಪ್ರಾರಂಭಘಟ್ಟಃ -

ಅಯಾಜಯೇ ಮಹಾರಾಜಂಯಾಜಕಾದೇವವರ್ಚಸಃ | ರಾಜಸೂಯೇನವಿಧಿವತ್ಪ್ರಾಚೇತಸಮಿವಾಮ

ಈ, ಸ್ವರ್ಣಲಾಂಗಲೈಃ-ಚಿಂನದ ನೇಗಿಲುಗಳಿಂದ, ದೇವಯಜನಂ-ಯಜ್ಞಭೂಮಿಯನ್ನು, ಕೃಷ್ಣಾಪ್ತ-ಉತ್ಪತ್ತಿ, ತತ್ರ-೬ ಭೂ
ಮಿಯಲ್ಲಿ, ಯಥಾಮ್ನಾತಂ-ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸದೆ, ನೃಪಂ-ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು, ದೀಕ್ಷಯಾ-ಚಕ್ರಿ-
ಯಜ್ಞನಿಯಮವುಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು || ೧೦ || ಪುರಾ-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ವರುಣಸ್ಯ-ಯಜಮಾನನಾಗಿದ್ದ ವರುಣದೇವನಿಗೆ, ಯ
ಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಉಪಕರಣಾಃ-ಯಜ್ಞಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಹೈಮಾಂಕಿಲ-ಭಂಗಾರದವುಗಳೇ ಆಗಿದ್ದವಷ್ಟೆ || ೧೧ ||
ಇಂದ್ರಾದಯಃ-ದೇವೇಂದ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ, ಲೋಕಪಾಲಾಃ-ದಿಕ್ಪಾಲಕರೂ, ವಿರಿಂಚಿಭವನಯಂತಾಃ-ಬ್ರಹ್ಮರುಂದಿದಕೂ
ಡಿದವರಾಗಿಯೂ, ಸಗಣಾಃ-ಸಂಘಸಹಿತರಾದ ಅಥವಾ ಗಣದೇವತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಿದ್ಧರೂ ಗಂಧರ್ವರೂ ವಿದ್ಯಾಧರರೂ
ಮೊದಲ ಸರ್ವಗಳೂ || ೧೨ || ಮುನಯಃ-ಋಷಿಗಳೂ, ಯಕ್ಷರಕ್ಷಾಂಸಿ-ಯಕ್ಷರೂ ರಾಕ್ಷಸರೂ, ಖಗೇನ್ದ್ರ ರಚಾರಿಣಾಃ- ಅಂತರಿ
ಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವವರೂ, ಕಿನ್ನರರೂ, ಚಾರಣರೂ, ಎಂಬವರೂ, ರಾಜಾನಶ್ಚ -ಅರಸುಗಳೂ, ರಾಜಪತ್ನೈಶ್ಚ-ರಾಣಿಯರೂ, ಸ
ರ್ವಶಃ-ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂಚಲೂ, ಸಮಾಹುತಾಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ || ೧೩ || ಪಾಂಡುಸುತಸ್ಯ-ಪಾಂಡುರಾಜ
ನ, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ರಾಜಸೂಯಂ-ರಾಜಸೂಯಾಗವನ್ನು ಕುರಿತು, ಸಮಯೋನ್ತ-ಬಂದ. ದೇ-ಕೃಷ್ಣ
ಭಕ್ತಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಭಕ್ತನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನ (ಯಜ್ಞವನ್ನು) ಅವಿಸ್ಮಿತಾಃ-ಅಶ್ವಯ ವಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ಸೂಪಪನ್ನಂ-ಸಮೃ
ದ್ಧವನ್ನಾಗಿ, ಮನೀರೇ-ತಿಳಿದರು || ೧೪ || ದೇವವರ್ಚಸಃ-ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಯಾಜಕಾಃ-ಯುತ್ವಿಕ್ಕುಗಳು ಆಮರಾಃ-
ಪೇವರ್ಕಳು, ಪ್ರಾಚೇತಸಮಿವ-ವರುಣನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಮಹಾರಾಜಂ-ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು, ರಾಜಸೂಯೇನ-ರಾಜಸೂಯ

ನೋಡಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಆಪುರವನೆಯ್ದಿದರು || ೧೦ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಜ್ಞಭೂಮಿಯಂ ಸುಪ
ರ್ಣಮಯಂಗಳಾದ ನೇಗಿಲುಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ ಅಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾ
ಯನಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ದೀಕ್ಷೆಯಂಗೆಯ್ದಿದರು || ೧೧ || ಮತ್ತು ವರುಣನ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ
ರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಮಯಂಗಳಾಗಿ ಯಾಗೋಪಕರಣಂಗಳು ರಚಿಸಲ್ಪವೋ ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನ
ರಾಜಸೂಯದೊಳಗೆ ಸಮಸ್ತರಿಗಳಾದ ಯಜ್ಞೋಪಕರಣಂಗಳೂ ಸುವರ್ಣದಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತವುಗಳಾದ
ವು || ೧೨ || ಮತ್ತು ಆಗ ಯಿಂದ್ರಾದಿಲೋಕಪಾಲಕರು ಬ್ರಹ್ಮರುಂದ್ರಾದಿ ದೇವಸಮೂಹಂಗಳು ತಮ್ಮತಮ್ಮ
ಗಣಗಳೊಡನೆ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವವಿದ್ಯಾಧರ ಸರ್ವಾಧಿಪತಿಗಳು ಮುನಿಗಳು ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸರು ಖಗ
ಕಿನ್ನರಚಾರಣರು || ೧೩ || ಮತ್ತು ಅರಸಿನಿಂದ ಕರೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ತ ಭೂಪತಿಗಳು ಸಮಸ್ತ ರಾಜಪತ್ನಿಯರು
ಸಹ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪರಿವಾರಂಗಳೊಡಗೂಡಿಬಂದು || ೧೪ || ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಭಕ್ತನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನ ಯಜ್ಞವಿ
ಧಾನವನ್ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವರಾಗದೆ ಈಯರನಿಗೆ ಯಾಕ್ರತು ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದರು || ೧೫ ||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ತೇಜೋವಂತರಾದ ಋತ್ವಿಕ್ಕುಗಳು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ವರುಣನಿಂದ ಯಾ
ವರಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವೆಂದಾಡಿಸಿದರೋ ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನಿಂದ ವಿಧಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ರಾ

ರಾಃ ||೧೭|| ಸುತೈಹನ್ಯವನೀಪಾಲಯಾಜಕಾಃ ಸದಸಸ್ಪತೀ | ಆಪೂಜಯನ್ತು ಹಂಭಾಗಾಃ ಕಯಾ
ಧಾವತ್ಸುಸಮಾಹಿತಃ ||೧೮|| ಸದಸ್ಯಗಾರ್ಹಣಾರ್ಹಂವೈವಿಮ್ಯುಕಂತಸ್ಸ ಭಾಸದಃ | ನಾಥ್ಯಗಚ್ಛಂತು
ನೈಕಾಂತ್ಯಾತ್ಸಹದಸಸ್ತದಾಬ್ರವೀತ್ || ೧೯|| ಅರ್ಹತಿಹ್ಯಚ್ಯುತಶ್ಚೈವೈವಂಭಗವಾಃ ಸಾತ್ಯತಾಂ
ಪತೀ | ಏವಮೇವತಾಸ್ಸ ರ್ವಾಡಕಕಾಲಧನಾದಯಃ ||೨೦|| ಯದಾತ್ಮಕಮಿದಂವಿಶ್ವಂ ಕ್ರತವಶ್ಚಯದಾ
ತ್ಮಕಃ | ಅಗ್ನಿರಾಹುತಮೊನಂತಃ ಸ್ಸಂಖ್ಯಯೋಗಶ್ಚಯತ್ಪರಃ ||೨೧|| ಏಕವಿವಾದ್ವಿತೀಯೋ
ಸಾವೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಂಪತ್ | ಆತ್ಮನಾತ್ಮಾಶ್ರಯಸ್ಸಭಾಸ್ಸೃಜತ್ಯನತಿಹಂತ್ಯೇಜಃ ||೨೨|| ವಿವಿ

ಯಾಗಮಿಂದ, ವಿಧಿವತ್-ಇಹೋಗ್ರಕ್ತ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಅಯಾಜಯ-ಯಜ್ಞಮಾಡ ಗೊಳಿಸಿದರು ||೧೭|| ಸುತೈಹ
ನ್ಯ-ನೋಮಾಭಿಷದಿನದಲ್ಲಿ, ಅವನೀಪಾಲಃ-ಧರ್ಮರಾಯನು, ಯಥಾವತ್-ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿಸತಕ್ಕದೋ ಅದರಂತೆ, ಸುಸಮಾಹಿತಃ-
ಚನ್ನಾಗಿ ಸಮಾಧಾನಪುಂಟಾದವನಾಗಿ, ಮಹಾಭಾಗಾಃ-ಅಧಿಕಪೂಜ್ಯತೆಯಿಳ್ಳ, ಯಾಜಕಾಃ-ಯುತೈಕ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಸದಸಸ್ಪ
ತೀಃ-ಸಭಾನಾಯಕರನ್ನೂ, ಆಪೂಜಯತೆ-ಪೂಜಿಸುವನು ||೧೮|| ಸದಸಿ-ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಅಗ್ರಾರ್ಹಣಾರ್ಹಂ-ಅಗ್ರಪೂಜೆಯೋ
ಗ್ಯನಾದವನನ್ನೂ, ವೈ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ವಿಮ್ಯುಕಂತಃ-ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಸಭಾಸದಃ-ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಜನಗಳು, ಅನೈ
ಕಾಂತ್ಯಾತ್-ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯತೋರದ್ದರಿಂದ (ಅಥವಾ ಬಹುವಂದಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆ ತೋರುವುದರಿಂದ) ನಾಥ್ಯಗಚ್ಛಂತು-
ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ತದಾ-ಅಗ್ನಿ, ಸಹದೇವಃ-ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯನು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು ||೧೯|| ಸಾತ್ಯತಾಂಪ
ತೀಃ-ಯಾದವರಿಗೊಡೆಯನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಅಚ್ಯುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಶ್ರೈವೈವಂ-ಉತ್ತಮತ್ವವನ್ನು, ಅರ್ಹತಿ
ಃ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುವನಲ್ಲವೆ (ಏಷವೈ-ಈ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಸರ್ವದೇವತಾಃ-ಸಕಲದೇವತೆಗಳೂ, ದೇಶಕಾಲಧನಾದಯಃ-
ಸ್ಥಲವೂ ಹೊತ್ತೂದ್ರವ್ಯವೂ-ಮೊದಲಾದ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುವನು ||೨೦|| ಇದಂವಿಶ್ವಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಯದಾತ್ಮಕಂ-
ಕೃಷ್ಣನೇ ಆತ್ಮನಾಗಿವುಳ್ಳದ್ದೋ, ಕ್ರತವಶ್ಚ-ಯಜ್ಞಗಳೊಕ್ಕೂಡ. ಯದಾತ್ಮಕಾಃ-ಯಾವಕ್ಯಷ್ಣನೇ ಆತ್ಮನಾಸ್ತಿ
ಬೋಧಿ, ಯಜ್ಞ-ಯಜ್ಞಗುಣ ಕೂಡ, ಯದಾತ್ಮಕಾಃ-ಯಾವಕ್ಯಷ್ಣನೇ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಧೃತಿಯಾಗಿಉಳ್ಳವೋ
ಅಗ್ನಿಃ-ಯೇಜ್ಞೇಶ್ವರನು, ಆಹುತಯಃ-ಹವಿಸ್ಸುಗಳೂ, ಮಂತ್ರಾಃ-ವೇದವಚನಂಗಳೂ, ಸಾಂಖ್ಯಂ-ಜ್ಞಾನವೂ, ಯೋಗಶ್ಚ-
ಬಾಹಸನಿಬೋ, ಯತ್ಪರಃ-ಯಾವಕ್ಯಷ್ಣನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಉಳ್ಳವೋ, ಅಥವಾ ಯಾವಕ್ಯಷ್ಣನಲ್ಲಿಆನಕ್ತಗಳಾಗಿರುವವೋ ||೨೧||
ಅಸೌ-ಆ ಬಿಾಕ್ಯಷ್ಣನು, ಏಕವಿವ-ಒರ್ವನೇ, ಅದ್ವಿತೀಯಃ-ಎರಡನೆಯ ವಸ್ತುವಿಲ್ಲದವನು, ಇದಂಜಗ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವು,
ದತ್ತದಾತ್ಮ್ಯಂ-ಈತನ ಸದ್ಭಾವವೇ ಸದ್ಭಾವವಾಗಿ ಉಳ್ಳದ್ದು. ಸಭಾಸಿ-ಎಲೈ ಸಭಿಕರಾದವರೇ, ಅಜಃ-ಉತ್ಪತ್ತಿಹಲ್ಲದವ
ನಾವ ಕೃಷ್ಣನು, ಆತ್ಮನಾತ್ಮಾಶ್ರಯಃ-ಜೀನಾಜೀವಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾಗಿರುವನು. ಸೃಜತಿ-ಜಗವಂಪ್ರತಿಷ್ಠನ-ವ
ನು, ಅವತಿ-ಪಾಲಿಸುವನು, ಪತೀ-ಕೊಲ್ಲುವನು (ಆತ್ಮನಾತ್ಮಾಶ್ರಯಃ-ಎಂಬಸಾಪದಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮನಾ-ತನ್ನಿಂದ, ಆತ್ಮಾಶ್ರಯಃ-ತ

ಜಸೂಯವಂ ಮಾಡಿಸಿದರು ||೧೭|| ಧರ್ಮರಾಯನು ಸುತೃಹಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಯುತೈಕ್ಯರಂ
ಆಯಜ್ಞಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾತ್ಮರಂಸಹ ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತಾನು ಸಾರವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು ||೧೮|| ಆಗ
ಅಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾನಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯಾವವನು ಅಗ್ರಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಲಿರುವವರಾದರೂ, ಅಲ್ಲಿ
ಬಹುಮಂದಿ ಯೋಗ್ಯರಿರುವವರಾದಕಾರಣದಿಂದ ಇವನೇ ಅಗ್ರಪೂಜಾಯೋಗ್ಯನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಭಾವವಂ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಹದೇವನು ಆಯಾಗಸಭೆಯಲ್ಲಿನಂತು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ನುಡಿದ
ನವೆಂತೆನ-||೧೯|| ಎಲೈ, ಸಭಾಜನರುಗಳಿರಾ! ಕೇಳಿ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಸಕಲದೇವಸ್ವರೂಪ
ನು, ದೇಶಕಾಲಧನಸ್ವರೂಪನೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅಗ್ರಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನು ||೨೦|| ಮತ್ತು ಈಪ್ರಪಂಚವು ಯಾವ
ವನಶ್ವರೂಪವೋ, ಕ್ರತುಗಳೊಕ್ಕೂಡ ಯಾವವನಸ್ವರೂಪಂಗಳೋ, ಅಗ್ನಿಯೂ ಅಹುತಿಯೂ ಮಂತ್ರಗಳೂಸಹ
ಯಾವವನ ಸ್ವರೂಪಂಗಳೋ, ಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು ಉಪಾಸನಾಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು ಸಹ ಇವೆರಡೂ ಯಾವವನ ತತ್ತ್ವ
ವಂ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನಂಗಳಾಗುತ್ತವೆಯೋ, ಅಂತಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಅಗ್ರಪೂಜೆಗೂ ಯೋಗ್ಯನು ||೨೧||

ಘನೀಹಕರ್ಮಾಣಿಜನಯೇಯದಪ್ಪಯಾ|ಈಹತೆಯದಯಂಸರ್ವಕ್ಕೆ ಯೋಧರ್ಮಾದಿಲಕ್ಷಣಮ್||೧೩||
ತಸ್ಮಾತ್ಕೃತ್ಯಾನ್ಯಾಯಮಹತೇದೀಯತಾಂಪರಮಾರ್ಹಣಮ್ | ಏವಂಚತ್ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಾತ್ಮನಶ್ಚಾ
ಹರ್ಣಾಭವತ್ ||೧೪|| ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಭೂತಾಯಕ್ಯಪ್ಪಾಯಾನನ್ಯದರ್ಶಿನಿ | ದೇಯಂದಾಂತಾಯಪೂ
ರ್ಣಾಯದತ್ತಸ್ಯಾನಂತ್ಯಮಿಚ್ಛತಾ||೧೫|| ಇತ್ಯುಕ್ತಾಸ್ವಸಹದೇವೋಭೂತಾಪ್ನೋಂಕ್ಯಪ್ಪಾನುಭಾ
ವವಿತ್ | ತಚ್ಛ್ರೀತ್ಯಾತುಪ್ಪವ್ರಸ್ಯಸ್ಯಸಾಧುಸಾಧ್ವಿತಿಸತ್ತಮಾಃ ||೧೬|| ಶ್ರುತ್ವಾದ್ವಿಜಿರಿತಂರಾಜಾ
ಜ್ಞಾತ್ವಾಹೃದಾಂಸಭಾಗದಾಃ| ಸಮರ್ಹಯದ್ಧೃಷೀಕೇಕಂಪ್ರೀತಃಪ್ರಣಯವಿಹ್ಯಲಃ||೧೭||ತತ್ಪಾ

ಇಹಾರವುಳ್ಳವನು, ಎಂದರೆ ಇತರಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದವನೆಂದು ಭಾವವು ||೧೩|| ಅಯಂಸರ್ವಃ-ಈ ಸಮಸ್ತಜನವೂ, ಯದ
ವೇಕ್ಷಯಾ-ಮಾವಕೃತ್ಯವನ್ನನುಗ್ರಹದಿಂದ, ಇತ್-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧಾನಿಕರ್ಮಾಣಿ-ತಪಸ್ಸುಲೋಗ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ
ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ, ಜನಯೇ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ, ಯತ್-ಯಾವಕೃತ್ಯವನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಘರ್ಮಾದಿಲಕ್ಷಣಂ-ಧರ್ಮವೇಷೋದಲಾದ
ಗುರುತ್ವ, ಶ್ರೇಯೇ-ಪುರುಷಾರ್ಥಸುಖವನ್ನು, ಈಹತೇ-ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವುದೋ ||೧೪|| ತಸ್ಮಾತ್-ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ವ-ವೇ-
ದೊಡ್ಡವನಾದ, ಕೃತ್ಯಾನ್ಯ-ಈ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ, ಪರಮಾರ್ಹಣಂ-ಉತ್ತಮವಾದ ಪೂಜೆಯು, ದೀಯತಾಂ-ಕೊಡಲ್ಪಡಲಿ, ಏ
ವಂಚೇತ್-ಬೀಗಾದರೆ, ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳ, ಆತ್ಮನಶ್ಚ-ಜೈತನ್ಯಕ್ಕೂ, ಅರ್ಹಣಂ-ಸಮ್ಮಾನವು, ಭವೇತ್-
ಆಜೀತು ||೧೫|| ದತ್ತಸ್ಯ-ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟದಾನಕ್ಕೆ, ಅನಂತ್ಯಂ-ನಿತ್ಯತ್ವವನ್ನು, ಇಚ್ಛತಾ-ಜಯನುವ ಪುರುಷನಿಂದ, ಸರ್ವಭೂ
ತಾತ್ಮಭೂತಾಯ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಗೂ ಜೈತನ್ಯವಾಗಿರುವ, ಅನನ್ಯದರ್ಶಿನೀ-ತನಗಿಂತಲೂ ಇತರವರಿಗಾಣೆ ಇರುವನಾದ್ದ
ರಿಂದ, ಪೂರ್ಣಾಯ-ಅದ್ವೈತನಿದ್ದನಾದ, ದಾಂತಾಯ-ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ, ಕೃತ್ಯಾನ್ಯ-ವಾಸುದೇವನಿಗೆ, ದೇಯಂ-ಅಗ್ರ
ಸಮ್ಮಾನವು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ ||೧೬|| ಇತ್ಯುಕ್ತಾಸ್ವ-ಹೀಗೆಹೇಳಿ, ಸಹದೇವಃ-ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಕಿಶಿಯನು, ಕೃತ್ಯಾನ್ಯುಭಾವ
ವಿತ್-ಕೃತ್ಯವನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಂಬಲವನಾದ್ದರಿಂದ, ತೂಪಿಣ್ಣೀಮಭೂತೇ-ಇನ್ನೀನೂಹೇಳದೆ ಸುಮ್ಮನಾಡನು, ಸತ್ತಮಾಃ-ಸತ್ಪು
ರುಷರಲ್ಲಿ ಬಹಳಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರು, ಸರ್ವ-ಎಲ್ಲರೂ, ತತ್-ಆ ಮಾತನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಸಾಧುಸಾಧ್ವಿತೀ-ಚೆನ್ನಾಗಿಡೆಚೆನ್ನಾಗಿ
ವಿಚೇಂದು, ತುಪ್ಪವ್ರೇ-ಸೋತೆಮಾಡಿವರು ||೧೭|| ರಾಜಾ-ಧರ್ಮರಾಯನು, ದ್ವಿಜೇರಿತಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪ

ಎಲೈ ಸಭಾಜನರೇ! ಕೇಳಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಏಕರೂಪನಾಗಿ ಅದ್ವಿತೀತನಾಗಿಯೂ ಇಹನು. ಮತ್ತು ಈಜಗತ್ತೂ
ಈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಆತ್ಮನಾಗಿವುಳ್ಳದ್ದು. ಈಕೃಷ್ಣನು ಪರಾವೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ತಾನು ಜನ್ಮರಹಿತನಾಗಿಯೂ
ಈಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತ ಪಾಲಿಸುತ್ತ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುವನು ||೧೪|| ಮತ್ತು ಈಸಮಸ್ತಜನರೂ
ಯಾವವನ ಏನುಗ್ರಹದಿಂದ ಈಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಿಧಂಗಳಾದ ತಪೋಯೋಗಾದಿ ಕರ್ಮಂಗಳಂ ಅನುಷ್ಠಾ
ನಂಗೆಯ್ಯತ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಧರ್ಮಾದಿರೂಪವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಂ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವರೋ||೧೫||ಅಕಾರಣ
ದಿಂದ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸುಗವೇ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯಂ ಗೆಯ್ಯಲು ಯೋಗ್ಯವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈನೋ
ಬ್ಬಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಆದರೆ ಆತ್ಮನೂ ಸಕಲಭೂತಂಗಳೂಸಹ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ
ಪುಗಳಾಗುವವು ||೧೬|| ತನ್ನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ರವ್ಯವು ಅಪರಿಮಿತವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಪುರು
ಷನಿಂದ ಸರ್ವಭೂತಂಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮರೂಪನಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭೇದವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶಾಂತನಾಗಿ ಪೂ
ರ್ಣನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸ್ಕರವೇ ಪೂಜೆಯು ಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು ||೧೭|| ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದಾ
ಯನೇಕೇಳು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಭಾವವಂ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಹದೇವನು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಸಭಾಜನರಂಕಾರಿತು ಬೇಳಿ
ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಜನರೂ ಅಸಹದೇವನ ಪಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಚೆನ್ನಾಯಿತು ಚೆನ್ನಾಯಿತೆಂದು
ಅವಚನವಂ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು ||೧೮||ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನು ಅಪ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಬೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆಶ್ಲಾಘಾಪಚನವಂ ಕೇಳಿ
ಸಭಾಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಂ ಸಹತಿಳಿದುನ್ನೇಹದಿಂದಕೂಡಿ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತನಾಗಿ ಪರವಶನಾಗಿ ಮೊದಲುಶ್ರೀ

ದಾವನಿಜ್ಯಾಪ್ಯರಸಾಲೋಕವಾನೀತಿಃ | ಗಭಾರ್ಯಸ್ಯಾನುಜಾಮಾತ್ಯಸ್ಸಕುಟುಂಬೋವಹನ್ಯು ದಾ |
ವಾನೋಭಿ. ಪೀತಕಾಶಯೈರ್ಭೂ ಪಶ್ಯೇತ್ಯ ಮಹಾಧನೈಃ | ಭೂಪಯಿತ್ವಾಶು ಪೂರ್ಣಾ ಹ್ಯೇನಾಕತತ್ವ
ಮಸ್ಯೇತುಮ್ ||೮೯|| ಇತ್ಯಂಸಭಾಜಿತವೀಹ್ಯಸುರೈವಾಂಜಲಯೋನ್ಯ ಪಾಃ | ನಮೋಜಯಿತೇನಮು
ಸ್ತಂನಿಪೇತುಃಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಯಃ ||೯೦|| ಇತ್ಯಂನಿಕಮ್ಯದಮಘೋಪಸುತಸ್ಸ ಪೀರಾದುತ್ತಾಯಕೃಷ್ಣ
ಗುಣವರ್ಣನಜಾತಮನ್ಯುಃ | ಉತ್ತೇಕ್ಷ್ಯಬಾಹುವಿಂದಮಾಹಸದಸ್ಯಮರ್ಪಿಸಂಕ್ರಾವಯಾಭಗವತೆ
ಪರುಷಾಣ್ಯಭೀತಃ ||೯೧|| ಈಶೋದುರತ್ಯಯಃಕಾಲಃಕಾಲಃಕಾಲಃಕಾಲಃ || ವೈದ್ಯಾನಾಮಪಿಯದ್ಭು

ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನ, ಕೃತ್ವಾ-ಕೇಳಿ; ಸಬಾಸದಾ-ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವರ, ಹಾರ್ದ-ಪ್ರವೃತ್ತಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು, ಘೋಷ್ಯ-ಘೋಷಿಸಿ
ಕೊಂಡು, ಪೀತಂ-ಪ್ರಿಯವುಂಟಾದವನಾದ್ದರಿಂದ, ವ-ಇಯಬಿಹ್ವಲಃ-ಸ್ವೇದದಿಂದ ಪರವಳನಾಗಿ ಹೈಪೀಕೇರಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನ,
ಸಮರ್ಪಯತ್-ಸಮಾನ್ವಿಸಿದನು ||೮೯|| ತತ್ಪಾದ-ಆ ಕೃಷ್ಣನಪಾದಗಳನ್ನು, ಅವನಿಹ್ವ-ಪ್ರಹ್ಲಾಳನಮಾಡಿ, ಲೋಕವಾನೀತಿಃ-
ಲೋಕವನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವಂಥಾ, ಅಪಃ-ಚರಣತೀರ್ಥೋದಕಗಳನ್ನು, ಸಭಾರ್ಯಃ-ಪತ್ನೀಸಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಸಾನು
ಜಾಮಾತ್ಯಃ-ತಮ್ಮವಿರೋಧನೆ, ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಸಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಸಕುಟುಂಬ-ಪೂಜ್ಯವರ್ಗದೊಡಗೂಡಿದವನಾ
ಗಿಯೂ, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಶಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂದ, ಅವಹತ್-ಧರಿಸಿಕೊಂಡನು ||೯೦|| ಪೀತಕಾಶಯೈಃ-ಹಸುರುಪ
ಟ್ಟಿಯಾದ, ವಾನೋಭಿ-ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಮಹಾಧನೈಃ-ಹೆಚ್ಚುಬೆಲೆಯುಳ್ಳ, ಭೂಷಣೈಃ-ಆಭರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಭೂಷಯಿ
ತ್ವಾ-ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಅಶು-ಪೂರ್ಣಾಹ್ಲೇ-ಸಂತೋಷದ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಂಬಿ ಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಸಮವೇಕ್ಷಿತುಂ-ಕೃಷ್ಣ
ನರಿಚನಾಗಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ, ನಾಕತೇ-ಕತ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲವು ||೯೧|| ಇತ್ಯಂ-ಹೀಗೆ, ಸಭಾಜಿತಂ-ಸಮಾನ್ವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನ
ನ್ನು, ವೀಹ್ಯ-ನೋಡಿ, ಸರ್ವೇನ್ಮಪಾಃ-ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲರೂ, ಪಾಂಜಲಯಃ-ಜೋಡಿಸಿದಕೈಗಳ ಸ್ಥಿತಿಕೊಂಡವರಾಗಿ, ನಮಃ-
ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಜಯ-ಕೃಷ್ಣನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾಗಿರು. ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ತಲೆ-ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ನೇಮುಃ-
ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ಆಗ, ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಯಃ-ಹೂವುಗಳ ಮಳೆಗಳು, ನಿಪೇತಃ-ಸುರಿದವು ||೯೦|| ಇತ್ಯಂ-ಹೀಗಾದ್ದನ್ನು, ನಿಶ
ವ್ಯ-ನೋಡಿ, ದಮಘೋಷಸುತಃ-ದಮಘೋಷನಮಗನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನು, ಕೃಷ್ಣಗುಣವರ್ಣನಜಾತಮನ್ಯುಃ-ಕೃಷ್ಣನ ಗುಣಗಳ
ನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸ್ವಪೀರಾ-ತನ್ನಗದ್ದುಗೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಉತ್ಪಾದಯ-ಎ
ದ್ದು, ಬಾಹು-ತೋಳನ್ನು, ಉತ್ತೇಕ್ಷ್ಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಸದನ-ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಅಮರ್ಪಿಸ್ಯ-ಸ್ವೀಕರಿಸಿಲ್ಲದವನು, ಅಧೀತಃ-ಅಂಜಿ
ಕೆ ಇಲ್ಲದವನೂ ಆದ್ದರಿಂದ, ಭಗವತೇ-ಕೃಷ್ಣಂಗೆ, ಪರುಷಾಣಿ-ಕೂರವಚನಗಳನ್ನು, ಸಂಕ್ರಾವಯಾ-ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಗೊಳಿ
ಸುವನಾಗಿ, ಇವಂ-ಮೊದಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಮಾತನ್ನು, ಆಪ-ನುಡಿದನು ||೯೧|| ಈಶಃ-ನಿಯಾಮಕವಾದ, ಕಾಲಃ-ಸಮಯವು,

ಕೃಷ್ಣನು ಪೂಜಿಸಿದನು ||೮೯|| ಅದಂತೆ, ಧರ್ಮರಾಯನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಪದ್ಮಗಳಂ ಪ್ರಹ್ಲಾಳನಂಗೆ
ಯ್ದು ಲೋಕವಾವನಂಗಳಾದ ಅಪಾಮೋದಕಂಗಳಂ ಪತ್ನೀಯೊಡನೆ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಬಂ
ಧುಗಳೊಡನೇಕೂಡ ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಧರಿಸಿದನು ||-೯೦|| ಮತ್ತು ಧರ್ಮರಾಯನು ಪೀತಂ
ಬರಂಗಳಂ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಭೂಷಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನಲಂಕರಿಸಿ ಅನಂದಬಾವ್ಷಂಗಳಂ ಪರಿಪೂರ್ಣಂಗೆ
ಳಾದ ನೇತ್ರಂಗಳುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಆಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲವು ||೯೧|| ಆಗ ಅ
ಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತಜನರೂ ಈಶೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನೋಡಿ ಅಂಜಲಿ
ಯುಕ್ತರಾಗಿ ನಮೋಜಯ ನಮೋಜಯಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು, ಮತ್ತು ಆಗ ದಿವ್ಯಂಗಳಾದ
ಪುಷ್ಪವರ್ಷಗಳು ಸುರಿದವಾದವು ||೯೦|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲನು ಈಶೀತಿಯಾಗಿ ಸಭಾಜನರು ಮಾಡುವ
ಸ್ತೋತ್ರಾದಿಗಳಂ ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗುಣವರ್ಣನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೋಪಘ್ನಾಘವನಾಗಿ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ತನ್ನಪೀ
ಠದಿಂದೆದ್ದು ಭುಜವನೆತ್ತಿ ಆಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಈಶೀತಿಯಾಗಿ ದುರ್ವಚನಂಗಳಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶ್ರವಣಂ
ಗೈಯ್ದನಂತೆ ||೯೧|| ಎಲೈಸಭಾಜನರುಗಳಿರಾ! ಕೇಳಿ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ದೊಡ್ಡವರ ಬುದ್ಧಿಯುಂಕೊಡ ಬಾ

ದ್ವಿಬಾಲವಾಕ್ಯೈರ್ವಿಭಿದ್ಯತೇ ||೩೦|| ಯೋಯಂಪಾತ್ರನಿವಾಂಕೈಶ್ಚಾಮಾಬ್ಧಿಂ ಬಾಲಭಾಷಿ
ತಮ್ | ಸವಸಸ್ತುತಯಸ್ಸುಕ್ತೈಶ್ಚೈವೈಯತ್ಸಂಮತೋರ್ಹಣೆ ||೩೧|| ತಪೋವಿದ್ಯಾವ್ರತಪರಾಜ್ಞಾನ
ವಿಧ್ಯಸ್ತುಕಲ್ಮಷಾತ್ | ಪರಮರ್ಪೀಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಕಾಳಲೋಕಪಾಲೈಶ್ಚಪೂಜಿತಾತ್ ||೩೨|| ಸದಸಸ್ತುತೀ
ನತಿಕ್ರಮ್ಯಗೋಪಾಯಂಕುಲಪಾಂಸನಃ | ಯಥಾಕಾಕಂಪುರೋಡಾಶಂಸುರಾರ್ಯಾಂಕಥಮಾರ್ಹತಿ ||೩೩||
ವರಾಶ್ರಮಕುಲಾಪತಸ್ಸುಧರ್ಮಬಹಿಷ್ಕೃತಃ | ಸ್ವೈರಪರ್ತಿಗಾಣೈಹೀನಸ್ಸಪರಾರ್ಯಾಂಕಥಮಾರ್ಹ
ತಿ ||೩೪|| ಯಯಾತಿಸೈವಾಂಹಿಕುಲಂಶಪ್ತಂಸದ್ಭಿರ್ಬಹಿಷ್ಕೃತಃ | ವೃಥಾಪಾನರತಂಶಪ್ತತ್ಸುರಾರ್ಯಂ

ದುರತ್ಯಯಃ-ವಿಾರರಾಗದ್ವು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂಬ, ಶ್ರುತಿಃ-ಕೇಳಿಕೆಯು, ಸತ್ಯವತೀ-ಯಧಾರ್ಥವುಳ್ಳದ್ದು, ತಪಃ-ಯಾವಕಾರಣ
ದಿಂದ, ವೃದ್ಧಾನಾಂ-ಪಿರಿಯರಾದವರ, ಬುದ್ಧಿರಪಿ-ಜ್ಞಾನವೂಕೂಡ, ಬಾಲವಾಕ್ಯೈಃ-ಮೂಢರಮಾತೃಗಳಿಂದ, ವಿಭಿಷ್ಣುತೇ-ಧೇ
ದಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆಯೋ || ೩೦ || ಯತಃ-ಯಾವಮಾನಿನಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಃ-ವಸದೇವನ ಮಗನು ಅರ್ಹಣೇ-ಅಗ್ರಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಸವ
ತಃ-ಬಸ್ಪಿಗಯಾಗುವನೋ, ತದ್ಬಾಲಭಾಷಿತಂ-ಆ ಹುಡುಗರಮಾತನು, ಪಾತ್ರನಿದಾಂ-ಯೋಗ್ಯರನ್ನು ಬಲ್ಲವರಲ್ಲಿ ಯೋಯಂ-
ನೀವು, ಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ-ಉತ್ತಮರಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ಸದಸಸ್ತುತಯಃ-ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ಸರ್ವಃ-ಎಲ್ಲರೂ, ಮಾಮಬ್ಧಿಂ
ನಚ್ಚಬೇಡಿರಿ ||೩೧|| ತಪೋವಿದ್ಯಾವ್ರತಪರಾಜ್ಞಾನವಿಷಯಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮದಂಥಾ, ಜ್ಞಾನವಿದ್ದುಸ್ತುಕಲ್ಮಷಾತ್-
ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಾಶಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪವುಳ್ಳವರಾದಂಥಾ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಕಾಳ-ವೇದದಲ್ಲಿ ಅಧವಾ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಧಿತವ, ಜ್ಞರಾದಂಥಾ,
ಲೋಕಪಾಲೈಃ-ದಿಕ್ಕುತಿಗಳಿಂದ, ಪೂಜಿತಾತ್-ಸಮ್ಯಾನಿತರಾದಂಥಾ, ಪರಮಾರ್ಪೀ-ಮರ್ಹಿಗಳನ್ನೂ ||೩೨|| ಸದಸಸ್ತು
ತೀ-ಸಭಾನಾಯಕರನ್ನೂ, ಅತಿಕ್ರಮ್ಯ-ವಿಾರಿ, ಕುಲಪಾಂಸನಃ-ವಡಿಮೂಷಕನಾಪಂಥಾ, [ಕುಲಪ-ಕುತ್ಸಿತವಾದ ವೇದವಿರು
ದ್ಧಾರ್ಥವಂ ಪೇಳುವ ಪಾಪಂಧರನ್ನು, ಅಂಸನಃ-ಘಾತಿ ಸುವವನಾದ] ಗೋಪಃ-ಗೊಲ್ಲನಾದ (ವೇದಗಳಿಗೂ ಭೂಮಿಗೂಪಾಲಕನಾ
ದ) ಅಯಂ-ಈ ಕೃಷ್ಣನು, ಕಾಕಃ-ಕಾಗಿಯೂ [ಅಕಾಕಃ-ಕನುಖವೂ, ಅಕ-ಮುಖವೂ ಇಲ್ಲದಆಪ್ತಕಾಮನಾದ] ಪುರೋಡಾ
ಶಂ-ದೇವಯೋಗ್ಯವಾದ ಪವಿಸ್ಸನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸರ್ವಾರ್ಯಾಂ-ಅಗ್ರಪೂಜೆಯನ್ನು, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಅರ್ಹ
ತಿ-ಪಡೆಯಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು, (ದೇವಯೋಗ್ಯವಾದ ಈ ಪೂಜೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಸಾಲದು. ಆತ್ಮಾರ್ಪಣಕ್ಕೂ ಅವನೇ ತ
ಕ್ಕುವನೆಂದು ಅಂತರಂಗತಾತ್ಪರ್ಯವು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಲ್ಪಿತವಾಗಿದೆ) ||೩೩|| ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕುಲಾಪತಃ-ಜಾತಿಶ್ರಿಯಾವಂಶ ಧರ್ಮ
ಗಳಲ್ಲದವನು, ಸರ್ವಧರ್ಮಬಹಿಷ್ಕೃತಃ-ಎಲ್ಲಾಧರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಹೊರಚ್ಚುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಸ್ವೈರಪರ್ಮಿ-ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ
ರುವವನೂ, ಗುಣೈಹೀನಃ-ಗುಣಗಳಿಂದ ತೊರೆತನೂ, ಆವ (ಬ್ರಹ್ಮವಲ್ಲಿಯಾವ ಧರ್ಮವಿಶೇಷಗಳೂ ಇಲ್ಲವು), ಕೃಷ್ಣನು, ಸ
ರ್ವಾರ್ಯಾಂ-ಅಗ್ರಪೂಜೆಯನ್ನು, ಕಥಮರ್ಹತಿ-ಹೇಗೆಪಡೆಯಲ್ಪಕ್ಕವನು.||೩೪|| ಏಷಾಂ-ಇವರ, ಕುಲಂ-ವಂಶವು, ಯಯಾತಿನಾ

ಲಕನ ವಚನಂಗಳಿಂ ಭೇದಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೋ ಅಕಾರಣದಿಂದ ಕಾಲವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದದ್ದು, ಮತ್ತು ಅತಿಕ್ರ
ಮಿಸುಲಕಕ್ಕಾದ್ದೆಂದು ಪೇಳುವ ಶ್ರುತಿಯೂ ಸತ್ಯವಾದ್ದು, ದಿಟ ||೩೦|| ಎಷ್ಟುಸಭಾಜನರೇಕೇಳಿ, ಕೇಳಿ, ಪಾತ್ರಸ್ತು
ರೂಪಮಂ ತಿಳಿದವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮರಾದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನೇ ಅಗ್ರಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದವನೆಂದು ಬಾಲಕನಾದ
ಸಹದೇವನಿಂದ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಯಾವವಚನವುಂಟೋ ಅವಚನವಂ ಸಮ್ಯತಿಸಬೇಡಿ ||೩೧|| ಅದೇತಕೆಂದರೆ, ತಪೋ
ವಿದ್ಯಾವ್ರತಂಗಳೇ ಧನಂಗಳಾಗಿ ಯುಕ್ತವರಾಗಿ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಕಾರಾ
ಗಿ ಇಂದ್ರಾದಿಲೋಕಪಾಲಕರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ||೩೨|| ಸಭಾನಾಯಕರಾದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಮಿಗಳಿಂ
ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಕುಲದೂಷಕನಾದ ಗೋಪಾಲಕನು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದವಾಯಸವು ಪುರೋಡಾಶಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೋ
ಆರೀತಿಯಿಂದಂತು ಅಗ್ರಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು||೩೩|| ಮತ್ತು ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಕುಲರಹಿತನಾಗಿ ಸಮಸ್ತ
ಧರ್ಮಂಗಳಿಂ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಮನಸ್ಸುಬಂದಂತೆ ನಡೆಯುವನಾಗಿ ಸಮಸ್ತಗುಣಂಗಳಿಂ ಹೀನನಾಗಿಯೂ ಇರುವ
ಇಂತವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಎಂತು ಪೂಜೆಗೆಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು? ||೩೪|| ಮತ್ತು ಇವರಕುಲವು ಯಯಾತಿರಾಯ

ಕಥಮರ್ಹತಿ||೩೩|| ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿನಿವಿತಾನ್ ದೇಶಾನ್ ಹಿತ್ಯೇತಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಮ | ಸಮುದ್ರಂ ದುರ್ಗಮಾಶ್ರಿತ್ಯಾ ಬಾಧಂತದಸ್ಯ ವಸಪ್ರಜಾಃ||೩೪|| ನಿವಮಾದೀನ್ಯಭದ್ರಾಣಿ ಬಭಾವೈವಮಂಗಳಃ | ನೋ ವಾಚಕಿಂಚಿದ್ಭಗವಾನ್ಯಥಾಸಿಂಹಶ್ಚಿವಾರುತಮ್ ||೩೫|| ಶ್ರೀಶುಕಃ|| ಭಗವನ್ನಿಂದನಂಶ್ರುತ್ವಾದು ಸ್ಸಹುತತ್ಸಭಾಸದಃ | ಕರ್ಣಾಪಿಧಾಯನಿರ್ಜಗತ್ಸು ಶೃಪಂತಶ್ಚೈದಿಪರಾಪೂ ||೪೦|| ಸಿಂದಾಂಭಗವತಃ ಕ್ಷುತ್ರಾತ್ಪರಸ್ಯ ಜನಸ್ಯವಾ | ತತೋನಾಪೈತಿಯನೋಸ್ಸಿಯಾತ್ಯಧಸ್ಸುಕ್ತಾಚ್ಚ್ಯುತಃ||೪೦|| ತತಃ

ಮಯಾತಿರಾತುನಿಂದ, ಕಪ್ತಂಹಿ-ಸಿಂಹಾಸನ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು, ಕಾಪಿನಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವನೇ, ಸದ್ಭಿ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ, ಒಬ್ಬ ಪ್ಲೂತಂ-ಹೊರಚ್ಚು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ವೃದ್ಧಾ-ವೃದ್ಧವಾಗಿ, ಪಾನರತಂ-ಪಂಡಕುಡಿಯವರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ್ದು [ಕಾಕ್ಷುರ್ದ ದಿಂದ ಈ ದೋಷಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಾರ್ದವು] ಇಂಥಾ ಕುಲದವನು, ಕಪ್ತೇ- ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಸರ್ವಾರ್ಥ-ಪೂಜೆಯನ್ನು, ಕಥ ಮರ್ಹತಿ-ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನು ||೩೩|| ಏತೇ-ಈ ಯಾದವರು, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿನೀವಿತಾನ್-ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞರಾದ ಋಷಿಗಳಂಥ ವಾಸಗೊಂಡಿರಲ್ಪಟ್ಟ, ದೇಶಾನ್-ಭೂಭಾಗಗಳನ್ನು, ಹಿತ್ವಾ-ಬಿಟ್ಟು, ಅಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂ-ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ, ದುರ್ಗಂ- ಪ್ರಯಾನದಿಂದಲೂ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದ, ಸಮುದ್ರಂ-ಪಡುವಲಕಡಲನ್ನು, ಆಶ್ರಿತ್ವ-ಸೇರಿಕೊಂಡು, ದಸ್ಯವ-ಕಳ್ಳರಾಗಿ, ಪಜಾಃ-ಜನರನ್ನು, ಬಾಧಂತೇ-ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವರು (ಅಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂ-ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವಿಗಳ ಪಾಪದಿಡತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನರಿಯದೆ ಕಳ್ಳರಂತೆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಬಾಧಿಸದೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿರುವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ಯಾದವರಿಗಿಂತಲೂ ಮೇ ರು ಧಾರ್ಮಿಕರಿರುವರೆಂದು ಪರುಷವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ತಾತ್ಪರ್ಯಕಾಶ್ರಿಯಾಕಲ್ಪನವು) ||೩೪|| ನಿವಮಾದೀನಿ-ಹೀಗಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ, ಅ ಭದ್ರಾಣಿ-ಅಶುಭವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು, ನಷ್ಟಮಂಗಳಃ-ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯನಾದ್ದರಿಂದ, ಬಭಾವೈ-ನುಡಿದನು. ಸಿಂಹಃ-ಸಿಂಗವು. ಶಿವಾ ರುತಂ-ನರಿಯಕೂಗನ್ನು. ಯಥಾ-ಕೇಳಿ ಹೇಗಿರುವುದೋ ಹಾಗೆ, ಭಗವಾನ್-ಕೃಷ್ಣನು, ಕಿಂಚಿತ್-ಕೂಂಚವನ್ನಾದರೂ, ನೋವಾಚ-ಹೇಳಿಲ್ಲವು ||೩೫|| ಮನ್ಸಹಂ-ಕೇಳಿಕೂಡದ, ಭಗವನ್ನಿಂದನಂ-ಕೃಷ್ಣನ ದೂಷಣವನ್ನು, ಕೃತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ತತ್ಸಭಾಸ ದಃ-ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವರು, ಕರ್ಣಾ-ಕಿವಿಗಳನ್ನು, ಪಿಧಾಯ-ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ರುಷಾ-ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡ, ಚೇದಿಪಂ- ಶಿಶು ಪಾಲನನ್ನು, ಕಪಂತಃ-ಬಯ್ಯುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ನಿರ್ಜಗತ್-ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋದರು ||೪೦|| ಭಗವತಃ-ವಿಷ್ಣುವಿನ, ತತ್ಪರಸ್ಯ-ವಿ ಪ್ಲೂಪರಾಯಣನಾದ, ಜನಸ್ಯವಾ-ಭಾಗವತನ, ನಿಂದಾಂ-ದೂಷಣವನ್ನು. ಕೃತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಯಃ-ಯಾವವನು, ತತಃ-ಅನ್ಯಥಾ ದ ದೇವಿಯಿಂದ, ನಾಪೈತಿ-ಎದ್ದು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಸೋಪಿ-ಅವನುಕೂಡ, ಸುಕ್ತತಾತ್-ಪುಣ್ಯದ ದೇವಿಯಿಂದ, ಚ್ಯುತಃ-ಜಾರಿವ ವನಾಗಿ, ಅಥಃ-ಕೆಳಗಣವಾಪಲೋಕವನ್ನು, ಯಾತಿ-ಹೊಂದುವನು ||೪೦|| ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ಪಾಂಡುನುತಾಃ- ಪಾಂಡುರಾಯನ

ನಿಂದ ನಿಮಗೆ ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಲೆಂದು ಕಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು. ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ ನಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ನಿ ರಂತರವಲ್ಲಿಯೂ ವೃದ್ಧವಾಗಿ ಮದ್ಯಪಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುವುದು. ಆಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಕೃಷ್ಣನು ಎಂ ತು ಪೂಜಾಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು? ||೩೩|| ಈ ಯಾದವರು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿಂ ನೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸಮುದ್ರವೆಂಬ ಮಾರ್ಗವನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಚೋರರಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಬಾಧಿ ಸುತ್ತಿರುವರು ||೩೪|| ಎಲ್ಲವರೇ ಧೈರಿಯನ್ನೇ, ಕೇಳಿ, ನಷ್ಟವಾದ ಶುಭವುಳ್ಳ ಶಿಶುಪಾಲನು ಈ ರೀತಿಯಿಂದಿವು ಮೊದಲಾದ ಅಧರ್ಮವಚನಗಳಿಂದ ಪೇಳಿದನು, ಆಗ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಸಿಂಹಾಸನವೆಂಬುದು ವೆಂಕೇಳಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಿರುವುದೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ನುಡಿದವನಾಗದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಿದ್ದನು ||೩೫|| ಆಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾತ್ಮರು ಸಹಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ ಭಗವಂತನ ನಿಂದೆಯಂಕೇಳಿ ಕೋಪದಿಂದ ಶಿಶುಪಾಲನು ಕಡಿಸುತ್ತ ಕ್ರೋಧಂಗಳಂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಆಯಜ್ಞಾ ಕಾಲೆಯ ದೇವಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು ||೪೦|| ಎಲ್ಲವರನ್ನೇ ಕೇಳಿ ಯಾವವರು ಭಗವಂತನ ನಿಂದೆಯಂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ನಿಂದೆಯಾದರೂ ಕೇಳುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗದೆಯಿರುವನೋ ಅಪುರುಷನು ಕೂಡ ಸುಖದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ನರಕವನೆಯ್ದವನು, ಆಕಾರಣದಿಂದ ಧರ್ಮ ಜ್ಞರಾದ ಅಸಭಾಜನರು ಅಸಭೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋದರು ||೪೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ಸ್ಯಸುಂ

ಪಾಂಡುಸುತಾಃ ಕೃದ್ಧಾಮತ್ಸ್ಯಕೇಕಯಸ್ತಂಜಯಾಃ | ಉದಾಯಃ ಸ್ವಮಾತ್ರ ಸ್ತುತ್ಯೈ ಕುಪಾಲಜಿ
ಘಾಂಸವಃ || ೮೦ || ತತಶ್ಚೈದ್ಯಸ್ತ ಸಂಭ್ರಾಂತೋ ಜಗ್ಮಹ ಖಡ್ಗ ಚರ್ಮಣೀ | ಭರ್ತ್ಸಯಃ ಕೃಷ್ಣಾಪ್ತೇ
ಯಾಃ ರಾಜ್ಞಾಸ್ಸದಸಿಭಿರತ || ೮೧ || ತಾವದುತ್ಥಾಯ ಭಗವಾಃ ಸವ್ಯನ್ನಿ ವಾರ್ಯಸ್ತಯಂ ರುಪಾ | ಶಿರಃ
ಕ್ಷುರಃ ತಚಕ್ರೇ ಜಹಾರಾ ಪತತೋಪೋ || ೮೨ || ಶಬ್ದೈಃ ಕೋಲಾ ಹಯೋಹ್ಯಾಸೀಚ್ಛೈ ಕುಪಾಲಹಡಮಹಾಃ |
ತಸ್ಯಾನಯಾನೋ ಭೂಪಾದುದು ಪ್ರಾಜೇ ವಿತ್ಯಪಿಣಃ || ೮೩ || ಚೈದ್ಯದಹೋತ್ಥಿತಂ ಜ್ಯೋತಿರಾಸು
ದಿವನುಪಾವಿಶತ್ | ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮುತ್ಪನ್ನಭುವಿಖಾಚ್ಚುತಾ || ೮೪ || ಜನ್ಮತ್ರಯಾನು

ಮಕ್ಕಳೂ, ಮತ್ಸ್ಯಕೇಕಯಸ್ತಂಜಯಾಃ-ಮತ್ಸ್ಯದೇಶದವರೂ ಕೇಕಯಶೂ ಎಂಬ ಅರಸುಗಳು, ಕೃದ್ಧಾಮ್-ನಿಟ್ಟುಗೊಂಡ
ವರಾದ್ದರಿಂದ, ಉದಾಯಃ-ಎತ್ತಿದ ಆಯುಧಂಗಳೆಲ್ಲವರಾಗಿ, ಶಿಶುಪಾಲಜಿಘಾಂಸವಃ-ಶಿಶುಪಾಲನಂಕೊಲ್ಲ ಲ್ಪಯನುವರಾ
ಗಿ, ಸಮುತ್ಪನ್ನಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೆದ್ದು ನಿಂತರು || ೮೦ || ಭಾರತ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ಚೈದ್ಯಸ್ತು-ಶಿಶುವಾ ಅನಾದ
ರೋ, ರಾಜ್ಞಃ-ಧರ್ಮರಾಯನ, ಸದಸಿ-ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಅನಂಭ್ರಾಂತಃ-ಧಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಾಪ್ತೇ-ಕೃಷ್ಣ ನಕಡೆಯ
ವರನ್ನು, ಭರ್ತ್ಸಯಃ-ಹೆದ್ದು ನುಸುವನಾಗಿ, ಖಡ್ಗ ಚರ್ಮಣಿ-ಕತ್ತಿಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು, ಜಗ್ಮಹೇ-ಹಿಡಿದನು || ೮೧ || ತಾವತಿ-ಅವ್ವ
ರಲ್ಲಿ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಉತ್ಥಾಯ-ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು, ಸ್ವಾ-ತನ್ನವರನ್ನು, ನಿವಾರ್ಯ-ತಡೆಮ, ರುಪಾ-ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಸ್ವ
ಯಂ-ತಾನೇ, [ನನ್ನ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾದ ಜಯನು ನನ್ನೊಡನೆ ಸಮಾನಬಲ ವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ ಈಶಿಶುಪಾಲನು ಇವರೆಲ್ಲರ
ನ್ನೂ ಕೊಂದಾನು, ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೇ ಬೇಗ ಇವನಂಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು] ಆಪತತಃ-ತನ್ನಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರುವ, ರಿಪೋ-ಪೈ
ರಿಯಾದ. ಶಿಶುಪಾಲನ, ಶಿರಃ-ತಲೆಯನ್ನು, ಕ್ಷುರಾಂತಚಕ್ರೇಣ-ಕತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ, ಜಹಾರ-ಅವಹರಿಸಿದನು ||
ಶಿಶುಪಾಲಃ-ಶಿಶುಪಾಲನು, ಹತೇನತಿ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗುತಲೂ, ಮಹಾನ್ಯೋಲಾಹಲಶ್ಯಬ್ದಃ-ಹೊಡ್ಡು ಗುಲ್ಲಾದನವುಳ್ಳು, ಅನೀತ-
ಉಂಟಾಯಿತು, ತಸ್ಯ-ಆಶಿಶುಪಾಲನ, ಅನುಯಾಯಿನಃ-ಸಂಗಡಬಂದವರಾದ, ಭೂಪಾಃ-ರಾಯರು, ಜೀವಿತ್ಯಪಿಣಿ-ಪ್ರಾಣವಂ
ಬಳಸುವವರಾದ್ದರಿಂದ, ದುದ್ರಾವುಃ-ಓಡಿಹೋದರು || ೮೨ || ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ-ಸಕಲವ್ರಾಣಿಗಳೂ, ಪಶ್ಯತಾಂ ಸತಾಂ-
ನೋಡುತ್ತಿರುವವರಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಖಾತೇ-ಆಕಾಶದಿಂದ, ಭುವಿ-ನಲದಲ್ಲಿ, ಚ್ಯುತಾ-ಜಾರಿಬಿದ್ದ, ಉತ್ಪೇಷ-ಕೊಳ್ಳಿಯಂತೆ, ಚೈ
ದ್ಯದೇಹೋತ್ಥಿತಂ-ಶಿಶುಪಾಲನ ಮೈಯಿಂದ ಹೊರಟಂಥಾ, ಜ್ಯೋತಿಃ-ಬೆಳಕು, ವಾನ್ಮಹೇಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಉಪಾವಿಶತಃ-
ನೇರಿತು || ೮೩ || ಜನ್ಮತ್ರಯ-ಮೂರು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ, ಅನುಗುಣಿತ-ಅನುಸರಿಸಿಬಂದ, ವೈರ-ವಿರೋಧದಿಂದ, ಸಂರದ್ಧಯಾ-

ಜಯ ಕೇಕಯ ದೇಶಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಅರಸರುಗಳೂ ಅತಿಕೋಪಯುಕ್ತರಾಗಿ ಶಿಶುಪಾಲನಂ ಸಂಹರಿಸಲಿಚ್ಛೆ
ಯಿಂದ ಆಯುಧಂಗಳಂ ಪಿಡಿದದ್ದರು || ೮೦ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲನು ಭಯಪಡದೆ ಅಧರ್ಮರಾಯನಸಭೆಯ
ಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತವುಳ್ಳ ಜನರಂ ಭಯಪಡಿಸುತ ಖಡ್ಗಚರ್ಮಂಗಳಂ ಧರಿಸಿದನು || ೮೧ || ಅವ್ವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾದ ಈಶಿಶುಪಾಲನು ನನಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಬಲವುಳ್ಳವನಾದು
ದರಿಂದ ಈನನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನಾದಕಾರಣದಿಂದ ಶೀಘ್ರದಿಂದಿವನಂ ನಾನೇ ಸಂಹರಿಸುವ
ನಾಗುತ್ತೇನೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸನ್ನದ್ಧರಾದ ಆಪಾಂಡವರಂ ಅಡ್ಡಿಗೈಯ್ದ ಅತಿಕೋಪದಿಂದ ತಾನು
ಅತಿಶೀಘ್ರಂಗಳಾದ ಅಗ್ರಂಗಳೆಲ್ಲ ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ದಿಡಿರಾಗಿಬರುವ ಅಶಿಶುಪಾಲನಶಿರಸ್ಸಂ ಭೇದಿಸಿದನು || ೮೨ ||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಿಶುಪಾಲನು ಸಂಹೃತನಾಗುತ್ತಿರಲು ಮಹತ್ವಾದ ಕೋಲಾಹ
ಲ ಶಬ್ದವು ಉಂಟಾದ್ದಾಯಿತು. ಆಗ ಶಿಶುಪಾಲನ ಸಂಗಡ ಬಂದಿರುವ ಜಯವನ ಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಭೂಪತಿ
ಗಳು ಭಯದಿಂದೊಡಿದರು || ೮೩ || ಆಗ ಶಿಶುಪಾಲನ ದೇಹದ ಹನೆಯಿಂದ ಎದ್ದಿರುವ ಬಂದು ತೇಜಸ್ಸು ಅಂತ
ರಿಕ್ಷದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಕೊಳ್ಳಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ ಸಮಸ್ತ ಭೂತಂಗಳು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ
ನಲ್ಲಿಯೇ ಪವೇಶಿಸುವಂತೆಯ ದಾಯಿತು || ೮೪ || ಇಂತಾದೊಪಕನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಎಂತು

ಗುಣತಪೈರಸಂರಬ್ಧಯಾಧಿಯಾ | ಧ್ಯಾಯಂಸ್ತನ್ಮಯತಾಂನೀತೋಭಾವೋಹಿಭವಕಾರಣಮ್ ||೪೭||
 ಋತ್ವಿಗಬ್ಯಸ್ಸನದಸ್ಯೈಭ್ಯೋದಕ್ಷಿಣಾಂವಿಪುಲಾಮದಾತ್ | ಸರ್ವಾನ್ಸುಪೂಜ್ಯವಿಧಿವಚ್ಚಕ್ರವಭ್ಯಥಮೆ
 ಕರಾಬ್||೪೮|| ಸಾಧಯಿತ್ವಾಕ್ರತುಂರಾಜ್ಞಾಃಕೃಮ್ಣೋಯೋಗೈಶ್ವರೈಶ್ವರಃ | ಉವಾಸಕತಿಚಿನ್ಮಾಸಾನ್
 ಸುಹೃದ್ಭಿರಭಿಯಾಚಿತಃ||೪೯|| ತತೋನುಕ್ಷೋಪ್ಯರಾಜಾನಮವಿಚ್ಛಂತಮಪೀಶ್ವರಃ | ಯಯೌಸಭಾರ್ಯ
 ಸ್ಸಾಮಾತ್ಯಸ್ಸವುರಂದವಕೀಸುತಃ ||೫೦|| ವರ್ಣಿತಂತದಮಾಖ್ಯಾನಂಮಯಾತಬಹುವಿಸ್ತಮ್ |
 ವೈಕುಂಠವಾಸಿನೋಜನ್ಮವಿಪ್ರಶಮಾತ್ಪುನಃಪುನಃ||೫೧|| ರಾಜಸೂಯಾವಭ್ಯಥ್ಯೇನಸ್ಮಾತೋರಾಜಾಯಾ

ಒವೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಧಿಯಾ-ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಧ್ಯಾಯಣ-ಭಾವಿಸುವನಾಗಿ, ತನ್ಮಯತಾಂ-ತತ್ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು (ವೈಕುಂಠದ್ವಾರದಂತೆ
 ಲಕ ರೂಪವನ್ನು) ನೀತಃ-ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಭಾವಃ-ಭಾವನೆಯು, ಭವಕಾರಣಂಹಿ-ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಸಮಿತವಲ್ಲವೆ ||೪೭|| ಋ
 ಕರಾಬ್-ಮುಖ್ಯರಾಜನಾದ ಧರ್ಮಜನು, ಸನದಸ್ಯೈಭ್ಯಃ-ಸಭಾವತಿಗಳಂ ಕೂಡಿದ, ಯುತ್ವಿಗಬ್ಯಃ-ಯಾಜಕರಿಗೆ, ವಿಪುಲಾಂ-ವಿ
 ಸ್ತಾರವಾದ, ದಕ್ಷಿಣಾಂ-ಅರ್ಹಣದ್ರವ್ಯವನ್ನು, ಅದಾತ್-ಕೊಟ್ಟನು, ಸರ್ವಾನ್-ಎಲ್ಲರನ್ನೂ, ಸಂಪೂಜ್ಯ-ಜನ್ನಾಗಿಸಮಾ
 ಸಿಪಿ, ವಿಧಿವತಿ-ಯಥಾಕಾಂತವಾಗಿ, ಅವಭ್ಯಥಂ-ಯಜ್ಞಪೂರ್ತಿ ಸ್ನಾನಕರ್ಮವನ್ನು. ಚಕ್ರೇ ಮಾಡಿದನು ||೪೮|| ಯೋಗೇಶ್ವ
 ರೈಶ್ವರಃ-ಕರ್ಮಕಾಶಲದಿಂದ ದೊಡೆಯರಾದವರೇ ಗೊಡೆಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣಾಃ-ವಾಸುದೇವನು, ರಾಜ್ಞಾಃ-ಧರ್ಮಜನ, ಕ್ರತುಂ-ರಾಜ
 ನೂಯವನ್ನು, ಸಾಧಯಿತ್ವಾ-ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಸುಹೃದ್ಭಿಃ-ಮಿತ್ರರಿಂದ, ಅಭಿಯಾಚಿತಃ-ಪಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಕತಿ
 ಚಿನ್ಮಾಸಾನ್-ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು, ಉವಾಸ-ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು ||೪೯|| ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ಅನಿಚ್ಛಂತಂ-ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಇಲ್ಲ
 ವವನಾದ, ರಾಜಾನಮಪಿ-ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನೂ, ಅನುಕ್ಷೋಪ್ಯ-ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಗೊಳಿಸಿ, ಈಶ್ವರಃ-ನಿಯಾಮಕನಾದ, ದೇವಕೀಸುತಃ-
 ಕೃಷ್ಣನು, ಸಭಾರ್ಯಃ-ವತ್ತೀಸಹಿತನಾಗಿ, ಸಾಮಾತ್ಯಃ-ಮಂತ್ರಿಗಳಂ ಸಮೇತನಾಗಿ, ಸ್ವಪುರಂ-ದ್ವಾರಕಯ-ಕುರಿತು, ಯ
 ಯೌ-ತೆರಳಿದನು ||೫೦|| (ಎತ್ತಿ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ) ವಿಪ್ರಶಮಾತ್-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ ಸನಕಾದಿಗಳ್ಳು ಕಾಪದಿಂದ, ವೈಕುಂಠವಾಸಿ
 ನಃ-ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿಯೆ ಜಯನಿಗೆ, ಪುನಃಪುನಃ-ಮರಳುಮರಳಿಯೂ ಸಂಭವಿಸಿದ, ಜನ್ಮ-ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು, ರಾವಣ-ಶಿಶುಪಾಲರೂ
 ಪದಿಂದ ಹಟ್ಟಮೂ, ತದುಪಾಖ್ಯಾನಂ-ಅವರ ಕಥೆಯೂ, ತೇ-ನಿನಗಾಗಿ, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ ಬಹುವಿಸ್ತರಂ-ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರ
 ವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ವರ್ಣಿತಂ-ಬಣ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ ||೫೧|| ರಾಜಸೂಯಾವಭ್ಯಥ್ಯೇನ-ಯಜ್ಞಂತದ ಮಂಗಳ ಕರ್ಮಮಾಡನೆ,

ಐಕ್ಯವಂ ಪಡೆದನೊಬ್ಬ. ಉತ್ತರವ ನೀವನೆಂತೆನ್ನೆ, ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಕೇಳು ಶಿಶುಪಾಲನು ಮೂರುಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೆ ಬಿದ್ದ
 ಹೊಂದಿದ ವೈರದಿಂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಂಧ್ಯಾನಂಗೈಯಾತ್ತಿರುವವನಾಗಿ ಅಭಗವಂ
 ತನ ಸ್ವರೂಪವನೆಯ್ದಿದನು ಎಲೈ ಅರಸನೇ ಕೇಳು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಾವನೆಯೇ ಭಾವನಾವಿಷಯವಾದ ವಸ್ತುವಾಗಿ
 ಜನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಲ್ಲವೆ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಶಿಶುಪಾಲನು ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿಯಾಗಿ ವೈರದಿಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ
 ಭಾವಿಸುತ್ತ ಲಿರುವವನಾದ್ದರಿಂದ ದುಷ್ಟನಾದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಭಾವನಾಸಮರ್ಥನಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ
 ಐಕ್ಯವನೆಯ್ದಿದ ದ್ವಾರಪಾಲಕತ್ವವ ನೆಯ್ದಿದನು ||೪೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನು ಋ
 ತ್ವಿಕ್ವದಿಗೋಸುಗೆ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೋಸುಗವೂ ಅಪಿತವಾದ ದಕ್ಷಿಣೆಯನಿತ್ತು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ
 ಸಪಸ್ತರು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಅವಭ್ಯಥಸ್ನಾನವನ್ನೂ ಚರಿಸಿದನು ||೪೮|| ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು
 ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ರಾಜಸೂಯಾಕರ್ಮ ಪೂರ್ತಿಗೆಯ್ದ ಮಿತ್ರರಿಂ ಪಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ
 ಕೆಲವು ಮಾಸಂಗಳು ಆಯಿದೆ ಪ್ರಸ್ಥಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸುಗಯ್ದನು ||೪೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಧರ್ಮ
 ರಾಯನಿಗೆ ತಾನು ತೆರಳಿಹೋಗುವನು ಅಸಮೃತವಾದರೂ ಆ ಧರ್ಮರಾಯನಂ ಕೇಳಿ ಪತ್ನಿಯರೊಡನೆ ಮು
 ತ್ರಿಗಲೊಡನೆಯೂ ಕೂಡ ದ್ವಾರಕಾಪುರವನೆಯ್ದಿದನು ||೫೦|| ಎಲೈ ಅರಸೇ ಕೇಳು ! ಅತ್ಯಂತವಿಸ್ತಾರವಾದ
 ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉಪಾಖ್ಯಾನವು ಮತ್ತು ವೈಕುಂಠವಾಸಿಗಳಾದ ಜಯವಿಜಯರಿಗೆ ಯುಪಿತಾಪದಿಂದ ಬಾರಿ
 ಬಾರಿಗೂ ಉಂಟಾದ ಜನ್ಮತ್ಯಂತವು ಸಹ ನಿನಗೆ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೫೧|| ಎಲೈ ಅರಸೇ ಕೇಳು, ಅನಂತ

ಧಿವಿರಃ | ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರ ಸಭಾಮಧ್ಯೇಕುಕುಭೇದವರಾಡಿ ||೫೧|| ರಾಷ್ಟ್ರೋಪಭಾಜಿತಾ ಸ್ವರೈಸ್ಸುರಮಾನವ
ಖೇಚರಾಃ | ಕೃಷ್ಣಂ ಕ್ರತುಂಚಕಂಸಂತಸ್ಸಧಾಮಾನಿಮುದಾಯಃ ||೫೨|| ದುರ್ಮೋಧಗವ್ಯತೆ
ಪಾಪಂಕಲಿಂಕುರುಕುಲಾ ಮಯಮ್ | ಯೋನಗಹೇಶ್ರಿಯಂಸ್ಪೀತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡುಸುತಸ್ಯತಾ
ಮ್ ||೫೩|| ಯದದಂಕೀರ್ತಯೇದ್ವಿಷ್ಟೋಃ ಕರ್ಮಚೈದ್ಯವಧಾದಿಕಮ್ | ರಾಷ್ಟ್ರೋಮೋಕ್ಷಂ ವಿತಾನಂಚಸುರೈ
ಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ | ||೫೪||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಚತುಸ್ಸಪ್ತ ತಿ ತ ಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಸ್ಮಾರತಃ-ಮಿಂದವನಾದ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋರಾಜಾ-ಧರ್ಮರಾಯನು, ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ-ಬ್ರಹ್ಮಣರ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸ
ಮಾಜದ ನಡುವೆ, ವೇವರಾಡಿವ-ಇಂದ್ರನಂತೆ, ಶುಕುಭೇ-ಬೆಳಗಿದನು ||೫೧|| ರಾಷ್ಟ್ರೋ-ಧರ್ಮರಾಯನಿಂದ, ಸಭಾಜಿತಾಃ-ಸಮಾ
ನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ಸುರಮಾನವಖೇಚರಾಃ-ದೇವತೆಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರೂ ಗಗನಚಾರಿಗಳೂ, ಸರ್ವ-ಎಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾ
ಸುದೇವನನ್ನೂ, ಕ್ರತುಂಚ-ರಾಜಸೂಯವನ್ನೂ, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಕಂಸಂತಃ-ಸ್ತುತಿಸುವರಾಗುತ್ತ, ಸ್ವಧಾಮಾನಿ-
ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು, ಧುಯಿಃ-ಸೇರಿದರು ||೫೨|| ಯಃ-ಯಾವವನು, ಪಾಂಡುಸುತಸ್ಯ-ಧರ್ಮರಾಯನ ತಾತ-ಅಂಥಾ, ಸ್ಪೀತಾಂ-
ಸವೃದ್ಧವಾದ, ಶ್ರಿಯಂ-ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ಕೇಡಿ, ನನೇತೇ-ಸ್ಥಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೇ, ತಂ-ಅಂಥಾ, ಪಾಪಂ-ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ,
ಕುರುಕುಲಾಮಯಂ-ಕುರುರಾಯನವಂಶಕ್ಕೆ ರೋಗವಾಗಿರುವ, ಕಲಿಂ-ಕಲಹಕಾರಿಯಾದ (ಕಲಿಪುರುಷಾಂಶವಾದ) ದುರ್ಯೋ
ಧನಂಬುತೇ-ಸ.ಯೋಧನ ರಾಯನಂಜೊತರು[ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ತೆರಳಿದರು] ||೫೩|| ಯಃ-ಯಾವವರು, ಚೈದ್ಯವಧಾದಿಕಂ-
ಶಿಶುಪಾಲನ ಸಂಹಾರಮೊದಲಾದ, ವಿಷ್ಟೋಃ-ಕರ್ಮ-ಕೃಷ್ಣನಕೆಲಸವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಂ-ಅರಸುಗಳ, ಮೋಕ್ಷಂ-ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು,
ವಿತಾನಂಚ-ಯಜ್ಞವನ್ನೂ, ಎಂಬ, ಇದಂ-ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು, ಸೀರ್ಮೇತ-ಪರಿಸುವನೋ, ಸಃ-ಆ ಪುರುಷನು, ಸರ್ವಪಾ
ಪೈಃ-ಸಕಲಪಾಪಕಂಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಡಲ್ಪಡುವನು ||೫೪||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತವ್ರತಿಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪನಿಷತ್ಕು ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ

೭೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ರಾಜಸೂಯಯಾಗ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರಲು ಅವಭ್ಯಥನ್ನಾನಂ ಗೈದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರೀ
ಯರ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೫೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬೇಡತೆಗಳು ಮಾನವರು ಖೇಚ
ರರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮರಾಯನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಆಯಾಗವಂ ಸಹ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಿರುವ
ರಾಗಿ ಪುನಃ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ದೈದಿದರು ||೫೨|| ಆಗ ಯಾವವನು ಧರ್ಮರಾಯನ
ವೈದಿಹೊಂದಿರುವ ಆ ಸಂಪತ್ತನ್ನೋಡಿ ಸಹಿಸಿದವನಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಿಯ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ಕುರುವಂಶಕ್ಕೆ
ನಾಶಕನಾದ ಕಲಿಸ್ವರೂಪನಾದ ಆ ದುರ್ಯೋಧನ ನೋರ್ವ ನುಮಾತ್ರವೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಆ ಯಾಗವಂಸಹ
ಶ್ಲಾಘಿಸಿದವನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಿಕ್ಕ ಸವಸ್ತುಜನರೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು ||೫೩|| ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ಯಾವ ಪುರುಷ
ನು ಶಿಶುಪಾಲನ ವಧೆಮೊದಲಾದ ಈ ಸಮಸ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತ್ರಂ ಮತ್ತು ಅರಸುಗಳ ಬಂಧಮೋಚನವಂ
ರಾಜಸೂಯ ಪ್ರಸ್ತಾವಮಂ ಸಹ ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನೋ ಆ ಪುರುಷನು ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಂಗಳಂ ಮುಕ್ತನಾಗು
ವನು ||೫೪||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪರಾಣಿ

ಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯ ವಾನಿಗಳಾದ ತಾನೆಕಾದಿ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ವೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ

ಮನ್ವಹೀಶೂರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ

ವಿರಚಿತವಾದ “ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ, ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ

ಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದ

೭೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ರಾಜಾ | ಅಜಾತಕತೋಸ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಸೂಯಮಹೋದಯಮ್ | ಸರ್ವಮುಮಾದಿರಿಬ್ರಹ್ಮ
 ನೃಪದವಾಯಸಮಾಗತಾಃ ||೧|| ದುರ್ಯೋಧನಂ ಪರ್ಜಯಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಮೃಪಯಸ್ಸುರಾಃ | ಅತಃಕು
 ತಾನೋಭಗವತ್ಸ ತ್ರಕಾರಣಮುಚ್ಯತೇ ||೨|| ಶ್ರೀಕುಕುಃ | ಪಿತಾಮಹಸ್ಯತೆಯಜ್ಞ ರಾಜಸೂಯವ. ಹಾ
 ತ್ಯನಃ | ಬಾಂಧವಾಃ ಪರಿಚರ್ಯಾಯಾಂ ತಸ್ಯಾಸೃಪ್ರಮಬಂಧನಾಃ ||೩|| ಭೀಮೋಮಹಾನಸಾಧ್ಯಕ್ಷೋಧ
 ನಾಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಸುಯೋಧನಃ | ಸಹವೇಸು ಪೂಜಾಯಾಂ ನಕುಲೀದ್ರವ್ಯಸಾಧನೇ ||೪|| ಸತಾಂಕುಕ್ರೂಷ

೭೯ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆ.

ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಕುಕುಮುನಿಯೇ, ಯೇನೈದೇವಾಃ-ಯಾವರಾಯರು, ಸಮಾಗತಾಃ-ಬಂದವರಾಗಿದ್ದರೋ, ತ
 ಸರ್ವೇ-ಅವರೆಲ್ಲರೂ, ಅಜಾತಕತೋಃ-ಧರ್ಮರಾಯನ, ತಂ-ಅಂಥಾ, ರಾಜಸೂಯಮಹೋದಯಂ-ಯಜ್ಞದ ಮೊದಲ ಪ್ರಯೋ
 ಜನವನ್ನ, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಮಮಾದಿರೇ-ಸಂತೋಷಿಸಿದರು ||೧|| ದುರ್ಯೋಧನಂ ರಾಜಾನಂ-ದುರ್ಯೋಧನ ರಾಯನ
 ನ್ನು, ಪರ್ಜಯಿತ್ವಾ-ಜಿಟ್ಟು, ಋಪಯಃ-ವ್ಯಾಸಾದಿಮುನಿಗಳೂ, ಸುರಾಃ-ದೇವರ್ಕಗಳೂ, (ಸಂತೋಷಿಸಿದರು) ಇತಿ-ಹೀಗಂ
 ದು, ನಃ-ನಮ್ಮಿಂದ, ಕುತಂ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಭರ್ಷ-ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞನಾದ ಕುಕುಮುನಿಯೇ, ಅತ್ರ-ಹೀಗಾದ್ದಕ್ಕೆ, ಕಾರಣಂ-
 ನಿಮಿತ್ತವು, ಉಚ್ಯತಾಂ-ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿ ||೨|| ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ-ತಂದೆಗೆ ಹಿತಂದೆಯಾದ, ಮಹಾ
 ತ್ಯನಃ-ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನ, ರಾಜಸೂಯಯಜ್ಞ-ರಾಜಸೂಯಯಾಗದಲ್ಲಿ, ತಸ್ಯ-ಆತನ, ಬಾಂಧವಾಃ-ದೇ
 ಹಾನುಬಂಧಿಗಳೂ, ಪ್ರೇಮಬಾಂಧವಾಃ-ಸ್ನೇಹಾನು ಬಂಧಿಗಳೂ, ಪರಿಚರ್ಯಾಯಾಂ-ಸೇವಾಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ, ಆಸೃ-ಆಗಿದ್ದರು||
 ಭೀಮಃ-ಭೀಮನು, ಮಹಾನಸಾಧ್ಯಕ್ಷಃ-ಅಡಿಗಯಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಕನೂ, ಸುಯೋಧನಃ-ದುರ್ಯೋಧನನು, ಧಧ್ಯಕ್ಷಾಃ-ಯೋ
 ನ್ನಿನ ವಿಚಾರಕನೂ, ಸಹದೇವಸ್ತು-ಸಹದೇವನಾದರೋ ಪೂಜಾಯಾಂ-ಸಮ್ಮಾನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಕನು, ದ್ರವ್ಯಸಾಧನೇ-
 ವದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಪುಣಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ನಕುಲಃ-ನಕುಲನು ವಿಚಾರಕನೂ ಆಗಿದ್ದರು ||೪|| ಸತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರ, ಕುಕ್ರೂಷ

೭೯ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯ ಕ್ಲೋಕಃ | ಪಂಚಯಾಕ್ಸಪ್ರತಿತಮೇಯಜ್ಞವೈಭವಸಂಭ್ರವಃ | ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಚಾ
 ಕ್ಷಾಂತ್ಯಮಾನಭಂಗೋದ್ಯುತಿಭ್ರಮಾತ್ ||೫|| ೭೯ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯದ ಅಪಭ್ರಂಶವನ್ನನ
 ನಾದ ಕ್ರಮವಂ ಧರ್ಮರಾಯನ ಅಂಥಾ ಯಜ್ಞವೈಭವವಂ ಆಸಂಪತ್ತಂ ಸಹ ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಅ
 ಸೂಯ ಯುಂಟಾಯಿತೆಂದು ಮತ್ತು ಅವನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜಲದೊಳಗೆ ಇದು ಸ್ಥೂಲವೆಂಬಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಬೀ
 ಳ್ಳಿದ್ದರಿಂದ ಮಾನಭಂಗವಾದುದೆಂದು ಸಹ ಕುಕುಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನು-
 ಮೊಡಲು ಧರ್ಮರಾಯನಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಅಸೂಯ ಯುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವೇನೆಂದು ಪರೀ
 ಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ಯನು-ಎಲೈ ಕುಕುಮುನಿಯೇ ಆಗ ಬಂದಿರುವ ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಋಷಿಗಳೂ ದೇವತೆ
 ಗಳೂ ಸಹ ಧರ್ಮರಾಯನ ಆ ರಾಜಸೂಯ ಮಹೋತ್ಸವವಂ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ದುರ್ಯೋ
 ಧನನೋರ್ವನು ಮಾತ್ರವೇ ಸಂತೋಷಪಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ನಿರೂಪಿಸಿದವನಾದ ||೧|| ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನಿ
 ಗೆ ಧರ್ಮರಾಯನಲ್ಲಿ ದುಃಖವುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವನ್ನ ನೀನು ನಿರೂಪಿಸುವನಾಗು ||೨|| ಎಂಬ ರಾಜ
 ವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳಿ ಕುಕುಮುನಿಯು ಪೇಳಲೊಡಗಿದ ನಂತನು- ಎಲೈ ಅರಸೇ ಕೇಳು, ನಿನ್ನ ಹೆತ್ತಜ್ಜನಾದ ಮ
 ಹಾತ್ಮನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನ ರಾಜಸೂಯಯಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳಾದ ಅರಸುಗಳು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಧ
 ರ್ಮರಾಯನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರು ||೩|| ಆಗ ಭೀಮನು ಪೂಕಕಾಲಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದನು. ದುರ್ಯೋ
 ಧನನೇ ಧನಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದನು. ಸಹದೇವನು ಯಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದವರಂ ಬಹುಮಾನಂ ಗೆಯ್ಯದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯು
 ಕ್ತನಾದನು. ನಕುಲನು ಸಮಸ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳಂ ಸಂಪಾದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು ||೪|| ಅರ್ಜುನನು

ಣೇಜಿಷ್ಣುಃಕೃಷ್ಣಃಪಾದಾವನೇಜನೇ||ಪರಿವೇಷಣೆದುಗ್ರಪದಜಃಕರ್ಣೋದಾನಮಹಾಮನಾ||ಯುಯುಧಾನ
ನೋನಿಕರ್ಣಶ್ಚಹಾರ್ದಿಕೈವಿದುರಾದಯಃ||ಬಾಹ್ಯೈಕಫುತಾಭೂರಾಧ್ಯಾಯಚಸಂತರ್ದನಾದಯಃ||
ನಿರೂಪಿತಾಮಹಾಯಜ್ಞಾನಾನಾಕರ್ಮಸುತೇತದಾಪ್ರವರ್ತಂತೆಸ್ತುರಾಜೆಂದ್ರರಾಜ್ಞಾಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷ
ವಃ||೭||ಯುತ್ವಿಕೃದಸ್ಯಬಹುವಿತ್ಸುಸುಹೃತ್ತಮೇಮಸ್ಯೈವೈಮಗೂನ್ಯತಸ್ಯಾರ್ಕಣದಕ್ಷಿಣಾಭಿಃ | ಚೈ
ದ್ಯೇಚಸಾತ್ವತಪತೇಶ್ಚರಣಂಪ್ರವಿಷ್ಟೈಚಕ್ರುಸ್ತತಸ್ತವಭೃಥಸ್ತಪನಂದ್ಯುನದ್ಯಾಮ್ ||೮|| ಮೃದಂ
ಗಶಂಖಪಣವಾಸೂರ್ರಾಶ್ಚಾನಕಗೋಮುಖಾಃ ||ವಾದಿತ್ರಾಣಿವಿಚಿತಾಶ್ಚೇನಿದುರಾವಭೃಥೂತ್ಸವೇ ||೯||

ಣೇ-ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ, ಜಿಷ್ಣುಃ-ಅರ್ಜುನನೂ, ಪಾದಾವನೇಜನೇ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣಃ-ವಾಸುದೇವನೂ, ಪ
ರಿವೇಷಣೇ-ಬಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ದುಗ್ರಪದಜಃ-ದೃಷ್ಟವ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮಹಾಮನಾಃ-ಉದಾರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಕರ್ಣಃ-ರಾಘೇಯನು,
ಡಾನೇ-ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಮುಖ್ಯವಿಚಾರಕರಾಗಿದ್ದರು||೭|| ಯುಯುಧಾನನೂ, ವಿಕರ್ಣನೂ, ಹಾರ್ದಿಕೈನೂ, ಪಿದುರನೂ
ಮೊದಲಾದವರು, ಬಾಹ್ಯೈಕನಮಕ್ಕಳಾದ ಭೂರಾಧ್ಯಾಯಃ-ಭೂರಿಶ್ರವಣೇ ಮೊದಲಾದವರೂ ಸಂತರ್ಪನಾದಯಃ-ಸಂತರ್ದನ
ನೇ ಮೊಪಲಾದವರೂ, ಯೇಚ-ಯಾರಾದಿದ್ದರೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ||೮|| ರಾಜೇಂದ್ರ-ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಮಹಾಯ
ಜ್ಞಃ-ದೊಡ್ಡ ಯಾಗದಲ್ಲಿ, ನಾನಾಕರ್ಮಸು-ಹಲವು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರೂಪಿತಾಃ-ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ರಾ
ಜ್ಞಾಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷವಃ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂಗೆಸಂತೋಷವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬವರಾಗಿಪ್ರವರ್ತಂತೆ-ಇರತಿದ್ದವರಾಗಿ||೭||ಯುತ್ವಿ
ಕೃದಸ್ಯಬಹುವಿತ್ಸು-ಯಾಜಕರೂ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರೂ ಬಹಳ ತಿಳಿದವರೂ, ಸುಹೃತ್ತಮೇಮ-ಅಲಂಕಾರಾದಿಗಳಿಂದಲೂ
ಸಮ್ರಾಟ ಧನಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಿಷ್ಟೈಮಸತ್ಸು-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ ರಾಗುತಲೂ, ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ಚೈದ್ಯೇಚ-ಶಿಶುಪಾಲನಾ,
ಸಾತ್ವತಪತೇಃ-ಯದುನಾಥನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಚರಣಂ-ಪಾದವನ್ನು, ಪ್ರವಿಷ್ಟೈನತಿ-ಹೊಕ್ಕು ವನಾಗತಲೂ, ತತಃ-ಅ ಬಳಿಕ,
ದ್ಯುನದ್ಯಾಂ-ಗೆಂಗೆಯಲ್ಲಿ, ಅವಭೃಥಸ್ತಪನಂ-ಯಜ್ಞತೀರ್ಥಸ್ನಾನವನ್ನು, ಚಕ್ರು-ಮಾಡಿದರು ||೮|| ಅವಭೃಥೋತ್ಸವೇ-ಅ
ವಭೃಥನೆಂಬ ಮಂಗಳಸನ್ನಿವಹ ಬಬ್ಬದಲ್ಲಿ, ಮೃದಂಗಶಂಖಪಣವಾಃ-ಮದ್ದಳೆ ಸಂಕುಡೋಲೂ,ತೂರ್ಯಾಶ್ಚ-ತಮಟೆಗಳೂ,
ಅನಗೋಮುಖಾಃ-ಬರತಮಟೆಗಳು, ಚರ್ಮವಾದ್ಯಗಳೂ, ಶೃಂಗವಾದ್ಯಗಳೂ ಉದವವಾದ್ಯಗಳೂ, ವಿಚಿತ್ರಾಶ್ಚ-ಆಶ್ಚರ್ಯ
ಕರಗಳಾದ, ವಾದಿತ್ರಾಣಿ-ಬಾರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ವಾದ್ಯಗಳೂ, ನೀಮುಃ-ಮೊಳಗಿದವು ||೯||ನರ್ತಕೈಃ-ಕುಣಿಯತಕ್ಕ ಹೆಂಗಸು,ಹೈ
ಷ್ವಾಃ-ಸಂತುಷ್ಟಿಯರಾಗಿ ನನ್ಮತುಃ-ಕುಣಿದರು. ಗಾಯಕಾಃ-ಹಾಡುವವರು, ಯಾದೃಶಃ-ಗಂಪುಗಳಾಗಿ, ಜಗುಃ-ಹಾಡಿದ

ಬಂದಿರುವ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಗಂಧರ್ವೇಪನಾದಿಗಳಂ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವರಿಗೆ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನಂ
ಗೆಯ್ಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ದುಗ್ರಪದರಾಯನ ಮಗನು ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಾದಿಗಳಂ ಬಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಕರ್ಣನು ಮ
ಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಇಷ್ವಾರ್ಥಂಗಳಂ ದಾನಂಗೆಯ್ಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕೃತರಾದರು ||೫|| ಮತ್ತು ಯುಯುಧಾನನು
ವಿಕರ್ಣನು ಹಾರ್ದಿಕೈನು ವಿದುರನು ಮೊದಲಾದವರೂ ಭೂರಿಶ್ರವಾದಿಗಳೂ ಬಾಹ್ಯೈಕದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾಫುತ್ರರೂ
ಸಂತರ್ದನಾದಿಗಳೂಕೂಡ||೬|| ಭೀರ್ಮರಾಯನ ಅಮಹಾಯಾಗದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಅರಸಿಗೆ ಪ್ರಿಯವನ್ನಾ
ಚರಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂ ನಿರಂತರವೂ ನಾನಾಪ್ರಕಾರಂಗಳಾದ ಕೆಲಸಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದರು||೭|| ಆಗಧರ್ಮರಾಯಾಂ
ದ ಯುತ್ವಿಜರು ಸುಭಯಲ್ಲಿರುವಜನರು ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಮುನಿಗಳುಕೂಡ ಪ್ರಿಯವಚನಂಗಳಿಂ ಭೂಷಣಾದಿಗಳಿಂ
ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಚನ್ನಾಗಿಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗುತ್ತಿರಲು ಶಿಶುಪಾಲನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯ
ವಾದಬಳಿಕ ಗಂಗಾನದಿಯ ಜಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಯನು ಮೊದಲಾದವರು ಅವಭೃಥಸ್ತಪನಂಗೆಯ್ದರು ||೮||ಅದೆಂತೆನೆ
ಅಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮೃದಂಗ ಶಂಖ ಪಣವ ಭೇರಿ ಅನಕ ಗೋಮುಖಂಗಳೂ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಿತ್ರವಾದ್ಯಂಗಳು
ಮೊಳಗಿದವು ||೯|| ಮತ್ತು ನರ್ತಕಿಯರು ಸಂತೋಷದಿಂ ನರ್ತನಂಗೆಯ್ದರು. ಗಾಯಕರು ಗಂಪುಗಂಪಾಗಿ
ನಂತು ಗಾನಂಗೆಯ್ದರು. ಅವರ ವೀಣಾಗಾನ ವೇಣುಗಾನಂಗಳ ಧ್ವನಿಯೂ ತಾಳಧ್ವನಿಯೂಸಹ ಸ್ವರ್ಗವನೆ

ನರ್ತಕೋನನ್ಯತುರ್ಹೃದ್ಯಾ ಗಾಯಕಾಯೋಧನೋಜಗುಃ | ವೀಣಾವೇಣತಲೋನ್ನಾದಸ್ತೌಪಾಂಸದಿ
ವಮಸ್ಪೃಶತೇ || ೧೦ || ಚಿತ್ರಧ್ವಜಪತಾಕಾಗ್ಂತ್ರಿಭಂದ್ರಸ್ಯಂದನಾರ್ವಭಿಃ | ಸ್ವಲಂಕೃತ್ಪ್ರಭಾಟ್ಯಭೂಃ
ಪಾನಿರ್ಯಯೂರುಕ್ತಮಾಲಿನಃ || ೧೧ || ಯದುಸ್ಯಂಜಯಕಾಂಭೋಜಕುರುಕೇಕಯಕೋನಲಾಃ | ಕಂಪ
ಯಾತೋಭುವಂಸೈನ್ಯೈರ್ಯಜಮಾನಪುರಸ್ಸರಾಃ || ೧೨ || ಸದಸ್ಯತ್ವಿಗ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷೈ
ಃ ಭೂಯಸಾ | ದರ್ವಪಿಪಿತ್ಯಗಂಧರಾಸ್ತುಮ್ವಪುಪುಷ್ಪವರ್ಷಿಣಃ || ೧೩ || ಸ್ವಲಂಕೃತಾನರಾನಾ
ರೋಗಂಧಸ್ತಗೋಬವೇಣಾಂಬರೈಃ | ವಿಲಿಂಪತೋಭಿಷಿಂಚಂತೋವಿಜಹುರ್ವಿವಿಧೈರಸೈಃ || ೧೪ || ತೈಲ
ಗೋರಸಗಂಧೋದಹರಿದಾಸ್ರಾಂಧ್ರಕುಂಕುಮೈಃ | ಪುಂಭಿರ್ಲಿಪ್ತಾಃ ಪ್ರಲಿಂಪಂತೋವಿಜಹುರ್ವಾರ್ಷಿಃ

ರು. ತೇಪಾಂ-ಅವಗ್ಗೃಹ, ಸಃ-ಅಂಥಾ, ವೀಣಾವೇಣತಲೋನ್ನಾದಃ-ವೀಣೆಕೊಳಲು ಚಪ್ಪಾಳಗಳ ದೊಡ್ಡಶಬ್ದವು, ದಿವಂ-
ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನು, ಅಸ್ಪೃಶತೇ-ಮುಟ್ಟಿತು || ೧೦ || ಚಿತ್ರಧ್ವಜಪತಾಕಾಗ್ಂತ್ರಿ-ಹಲವು ಬಣ್ಣದೀವ ಅಶ್ವಯಂಕರವಾದ ಪಳವಿಗ
ಗಳ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟುಗಳ ತುದಿಗಳುಳ್ಳ, ಇಭೇರವ್ರಸ್ಯಂದನಾರ್ವಭಿಃ-ಉತ್ತಮವಾದ ಆನೆ ತೇರು ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆಯೂ, ಸ್ವಲಂ-
ಕೃತ್ಪ್ರಿ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಭಟ್ಟಿ-ಆಳುಗಳೊಡನೆಯೂ, ರುಕ್ತಮಾಲಿನಃ-ಚಿನ್ನದ ಸರಗಳುಳ್ಳ, ಭೂಪಾಂ-ಅರಸರು,
ನಿರ್ಯಯಃ-ತೊರಹೊರಟರು || ೧೧ || ಯಾದವರೂ, ಸೃಂಜಯರೂ, ಕಾಂಭೋಜರೂ, ಕಾರವರೂ, ಕೇಕಯರೂ, ಕೋ
ನಲರು, ಎಂಬವರೂ ಯಜಮಾನಪುರಸ್ಸರಾಃ-ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ಯಜಮಾನನಾದ ಧರ್ಮಜನುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸೈನ್ಯೈಃ-ತಮ್ಮದಂ
ಡುಗಳಿಂದ, ಭುವಂ-ನೆಲವನ್ನು, ಕಂಪಯಂತೇ-ನಡೆಗಿಸುವರಾಗಿ, ಹೊರಟರು || ೧೨ || ಸದಸ್ಯತ್ವಿಗ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ-ಸಭಾಜ
ನಂಗಳೂ ಯಾಜಕರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ, ಭೂಯಸಾ-ಬಹುವಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷೇ-ವೇದಧ್ವನಿಯೊಡನೆ ಹೊರಟ
ರು. ಪುಷ್ಪವರ್ಷಿಣಃ-ಹೂವಿನ ಮಳೆಯಂ ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ, ದೇವರ್ಷಿಪಿತ್ಯಗಂಧವಾರ್ಷಿ-ದೇವರ್ಷಿಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ಪಿತ್ಯಗ
ಳೂ ಗಂಧವಾರ್ಷಿಗಳೂ ಗಾಯಕರೂ, ತುಪ್ಪವು-ಸೋತಮಾಡಿದರು || ೧೩ || ಗಂಧಸ್ತಗೋಬವೇಣಾಂಬರೈಃ-ಪರಿವೇಶನಗರಣ
ಗಳ ಪುಷ್ಪಹಾರ ಅಭರಣ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ಸರಾಃ-ಪುರುಷರೂ, ನಾರೈಃ-ಪೆ
ಗಳೂ, ವಿನಿಧೈಃ-ರಸೈಃ-ಹಲವುಬಗೆಯ ಸುದ್ರವಗಳಿಂದ, ವಿಲಿಂಪತೈಃ-ಬಳಿದಾಡುವರಾಗಿಯೂ, ಅಭಿಷಿಂಚಂತೈಃ-ವಿಾಯಿಸು
ವರಾಗಿಯೂ, ಪಿಪಿತ್ಯ-ವಿನೋದಿಸಿದರು || ೧೪ || ಪುಂಭಿಃ-ಪುರುಷರಿಂದ, ತೈಲ-ಎಣ್ಣೆ, ಗೋರಸ-ಹಾಲು ಬಣ್ಣ ತುಪ್ಪ ಗಂ
ಧೋದ-ಪನ್ನೀರು ಚಂದನೋದಕ, ಹರಿದ್ರಾ-ಅರಸಿನ, ಸಾಂಧ್ರ-ಘನವಾದ, ಕುಂಕುಮೈಃ-ಕೇಸರಿಬಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ, ಲಿಪ್ತಾಃ-ಬ
ಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಲಿಂಪಂತೈಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಬಳಿದಾಡುವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ವಾರ್ಯೋಷಿತಃ-ನೂಳೆ ಹೆಂಗಳನ್ನುವಿಜ

ಯ್ದಿತು || ೧೦ || ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯಮೊದಲಾದವರು ವಿಚಿತ್ರಧ್ವಜಪತಾಕಂಗಳುಳ್ಳ ಗಜಶ್ರೇಷ್ಠಂಗಳು ರಥಂಗಳು
ಅಶ್ವಂಗಳು ಅಲಂಕಾರಯುಕ್ತರಾದ ಭಟರುಸಹ ಇವೆಂಬ ಚತುರಂಗಗಳೊಡನೆ ಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಸೇನೆಗಳೊಡ
ಗೂಡಿ ಸುವರ್ಣಮಯಂಗಳಾದ ಹಾರಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅವಿಭ್ಯಥಸ್ತಾನಕ್ಕೋಸುಗ ಯಾಗಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರ
ಟರು || ೧೧ || ಆಗ ಯಾದವರು ಸೃಂಜಯರು ಕಾಂಭೋಜರು ಕೇಕಯರು ಕೋನಲರು ಭೂಪತಿಗಳೊಡನೆ ಯಾ
ಗಕರ್ತನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸೇನೆಗಳಿಂ ಭೂಮಿಯಂ ಕಂಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತ ತೆರಳಿ
ದರು || ೧೨ || ಮತ್ತು ಸಭಾಜನರು ಋತ್ವಿಜರು ಮಿಕ್ಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೇಷ್ಠರುಸಹ ಅಧಿಕವಾದ ವೇದಭೋಷ
ದೊಡನೆ ತೆರಳಿದರು. ಆಗ ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತ್ಯಗಂಧವಾರ್ಷಿ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಿಗಳಂ ಕರಿಯುತ ಧರ್ಮರಾಯನಂ ಸೋ
ತ್ರಂಗೆಯ್ದರು || ೧೩ || ಮತ್ತು ಗಂಧ ಪುಷ್ಪ ಮಾಲ್ಯ ಭೂಪಣ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಪು
ರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೊಡನೆ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಗಂಧಾದಿಲೇಪನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತ ಜಲಂಗಳಿಂ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಅಭಿಷೇ
ಕಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಲೂ ನಾನಾವಿಧಂಗಳಾದ ರಸಂಗಳಿಂದ ಕ್ರೀಡಿಸಿದರು || ೧೪ || ಆಗ ವೇಣಾಸ್ತ್ರೀಯರೂಕೂಡ ತೈ
ಲಕ್ಷೀರ ಗಂಧೋದಕಂಗಳಿಂ ಹರಿದ್ರೆಯಿಂದಲೂ ನಿಬಿಡಂಗಳಾದ ಕುಂಕುಮಂಗಳಿಂದಲೂ ತಾವುಪುರುಷರಿಂ

ಯೋಷಿತಃ || ೧೫ || ಗುಪ್ತಾನ್ಯಭಿರ್ನಿರಗಮನ್ನುಪಬಂಧುಮೇತದ್ವೈಯಧಾದಿವಿವಿಮಾನವಕ್ರೈರ್ನೃದೇ
ವ್ಯಃ | ತಾಮಾತುಲೆಯಸಖಿಭಿಃಕಿಲಸಿಚ್ಯಮಾನಾನ್ಸನ್ನಿವ್ರಿಡಹಾಸವಿಕಸದ್ವ್ಯದನಾವಿರೇಷಃ || ೧೬ || ತದವ
ರಾನುತಸಖೀನಿಷಿಚುರ್ಧ್ವತೀಭಿಃಕ್ಲಿನ್ನಾಂಬರಾವಿವೃತಗಾತ್ರಕುಚೋರುವಮಧ್ಯಾಃಶೇತ್ಸುಕ್ಯಮು
ಕ್ತಕಬರಚ್ಯವಮಾನಮಾಲ್ಯಾಃಕ್ಷೋಭಂದಧುರೈಲಧಿಯಾರುಚಿರೈರ್ನಿಹಾರೈಃ || ೧೭ || ಸಸಮ್ರಾಡ್ರಥ
ಮಾರುಹ್ಯಸದಶ್ಯಂರುಕ್ಮಮಾಲಿನಮ್ | ವ್ಯರೋಚತಸ್ವಪತ್ನೀಭಿಃಕ್ರಿಯಾಭಿಃಕ್ರತುರಾಡಿವ || ೧೮ || ಪ
ತ್ನೀಸಂಯಾಜಾವಭೃಥೈಃಪತ್ನೀತ್ವೇತಮೃತ್ವಿಜಃಅಜಾಂತಂಸ್ನಾಪಯಾಂಚಕ್ರುರ್ಗಂಗಾಯಾಂಸ

ಹುರಿ-ವಿನೋದಿಸಿದರು || ೧೫ || ದಿವಿ-ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಏತತ್-ಈ ಯುತ್ಸವವನ್ನು, ಉಪಲಬ್ಧಂ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವ
ದಕ್ಕೆ, ವಿಮಾನವಕ್ರೈಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠಂಗಳಾದ ಗಗನರಥಗಳೊಡನೆ, ದೇವ್ಯಃ-ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರು, ಯಥಾ-ಹೇಗಬಂದರೋ, ತಥಾ-
ಹಾಗೆ, ನೃಭಿಃ-ಆಳುಗಳಿಂದ, ಗುಪ್ತಾಃ-ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ವದೇವ್ಯಃ-ಅರಸಿಯರು, ನಿರಗಮ-ಹೊರಟರು, ತಾಃ-ಆ ರಾಣಿಯ
ರು, ಮಾತುತೀಯಸಖಿಭಿಃ-ನೋದರ ಮಾವನಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ, ಗಳಿಯಿಂದಲೂ, ಸಿಚ್ಯಮಾನಾಃ-ನೀರು ಪುಯ್ಯಲ್ಪಡುವರಾದ್ದ
ರಿಂದ, ಸನ್ನಿವ್ರಿಡ-ನಾಚಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲದಿದ್ದ, ಹಾಸ-ನಗೆಯಿಂದ, ವಿಕಸದ್ವ್ಯದನಾಃ-ಅರಳಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ವಿರೇಷಃ-ಬೆಳಗಿದ
ರು || ೧೬ || ತಾಃ-ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ದೇವರಾ-ಮೈದುನರನ್ನೂ, ಉತ-ಮತ್ತು, ಸಖೀ-ಗೆಳೆಯರನ್ನೂ, ಧೃತೀಭಿಃ-ಜಲಯಂ
ತ್ರಗಳಿಂದ, ನಿಷಿಚುಃ-ತೋರಿಸಿದರು, ಕ್ಲಿನ್ನಾಂಬರಾಃ-ಬದ್ಧೆಯರಿವೆಯುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ವಿವೃತಗಾತ್ರ-ಪ್ರಚೋರಮಧ್ಯಾಃ-
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೈಮೊಲೆ ತೊಡೆ ಸೊಂಟಗಳುಳ್ಳವರೂ, ಶೇತ್ಸುಕ್ಯ-ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ, ಮುಕ್ತ-ಜಗಲದ, ಕಬರ-
ತುರುಬುಗಳಿಂದ, ಚ್ಯವಮಾನ-ಜಾರುತ್ತಿರುವ, ಮಾಲ್ಯಾಃ-ಪುಷ್ಪನಲಗಳುಳ್ಳವರೂ, ಅದ್ದರಿಂದ, ರುಚಿರೈಃ-ಮನೋಹರಂಗಳೊ
ದ, ವಿಕಾರೈಃ-ವಿಲಾಸಕ್ರೀಡಗಳಿಂದ, ಮುಲಧಿಯಾಂ-ಕಶ್ಯಬಬದ್ಧಿಗಳಾದ ಕಾಶಿಗಳಿಗೆ, ಕ್ಷೋಭಂ-ಮನ್ಮಥನಂತಾಪವನ್ನು, ದ
ಧುಃ-ಧರಿಸಲೊಳಿಸಿದರು || ೧೭ || ಸಸಮ್ರಾಟ್-ಆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು, ರುಕ್ಮಮಾಲಿನಂ-ಚಿನ್ನದ ಸರಗಳೆಳ್ಳ, ನದಶ್ಯಂ-
ಮೇಲಾದ ಕುಸುರಗಳುಳ್ಳ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಆರುಹ್ಯ-ವಿರ, ಕ್ರತುರಾಟ್-ರಾಜಸೂಯೆ ಯಾಗವು, ಕ್ರಿಯಾಭಿವ-ಅಂಗಕರ್ಮ
ಗಳೊಡಗೊಡಿಂದೆ, ಸ್ವಪತ್ನೀಭಿಃ-ತನ್ನ ಹೆಂಡಿರೊಡನೆ, ವ್ಯರೋಚತ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು || ೧೮ || ಋತ್ವಿಜಃ-ಯಾ
ಜಕರು, ಪತ್ನೀಸಂಯಾಜಾವಭೃಥೈಃ-ಪತ್ನೀಸಂಯಾಜವು, ಅವಭೃಥವು ಎಂಬ ಅಂಗಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ರಿಯೆಗಳಂ

ಲೇಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಪುನಃ ತೈಲಾದಿಗಳಿಂ ಪುರುಷರಿಗೆ ಲೇಪನಂಗೈಯ್ಯತ ಕ್ರೀಡಿಸಿದರು || ೧೫ || ಯಾವೇರಿತಿಯಿಂ
ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವಭೃಥಸ್ನಾನಮಹೋತ್ಸವಂ ನೋಡಲೋಸುಗ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವಿಮಾನಂ
ಗಳಿಂ ತೆರಳಿಬಂದರೋ ಅದೇರಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಪತ್ನಿಯರೂ ಪುರುಷರಿಂ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಎಹನಗಳಿಂ ತೆರಳಿ
ಬಂದರು. ಮತ್ತು ರಾಜಪತ್ನಿಯರು ನೋದರಮಾವಂದರ ಮಕ್ಕಳಿಂ ಸರಸಿಂ ಸುತ್ತಲೂ ಜಲಾದಿಗಳಿಂ ಅಭಿ
ಷೇಕಂಗೈಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತ ಲಜ್ಜೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದನಗೈಯ್ಯದ ವಿಕಾಸಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಮುಖಿಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪ್ರ
ಕಾಶಿಸಿದರು || ೧೬ || ಮತ್ತು ಆಗ ನೆನೆದಿರುವ ವಸ್ತ್ರಂಗಳುಳ್ಳವರಾದ ಕಾರಣದಿಂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರು
ವ ಕರೀರದ ಕುಚಂಗಳೂ ತೊಡೆಗಳೂ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶವೊಸಹ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ಆರಾಜಪತ್ನಿಯರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂ
ಸಡುಲಿದ ತುರುಬುಗಳಿಂ ಜಾರಿಬೀಳುತ್ತಲಿರುವ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಭಾವಮೈದಂದಿರಂ ಸಖಿಯರಂಸಹ
ಚರ್ಮಮಯಂಗಳಾದ ಜಲವಂ ಎರಚಲು ಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ ಯಂತ್ರವಿಶೇಷಂಗಳಿಂ ಅಭಿಷೇಕಂಗೈಯ್ಯತ ಮ
ನೋಹರಂಗಳಾದ ತಮ್ಮಕ್ರೀಡೆಗಳಿಂ ಕಾಮುಕರಿಗೆ ಚಿತ್ತವಿಕಾರವ ನುಂಟುಮಾಡಿದರು || ೧೭ || ಆಗ ಧರ್ಮರಾ
ಯನು ಉತ್ತಮಾಶ್ಯಂಗಳೊಡನೆಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸುರ್ವಮಯಂಗಳಾದ ಹಾರಂಗಳಿಂ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿಯೂ ರ
ಥವನೇರಿ ಪತ್ನಿಯರೊಡಗೂಡಿದವನಾಗಿ ರಾಜಸೂಯೆಯಾಗವೇ ಅಂಗಭೂತಂಗಳಾದ ಕರ್ಮಂಗಳೊಡನೆಕೂಡಿ ಕ
ರೀರಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು || ೧೮ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಋತ್ವಿಜರು ಪತ್ನೀಸಂಯಾಜಮುಖ

ಹಕ್ಕಪ್ಪಯಾ ||೧೯|| ದವದುಂದಂಭಯೋನಿದುರ್ನರದಂಧುಭಿಭಿಸ್ಸಹ | ಮುಮುಚುಃಪುಷ್ಪವರ್ಷಾ
ಣಿವವರ್ಷಪಿತ್ಯಮಾನವಾಃ ||೨೦|| ಸಸ್ನುಸ್ತತ್ರತಸ್ಸುರೈವರ್ಣಾಃ ಶ್ರಮಯುತಾಜನಾಃ | ಮಹಾಪಾ
ತಕ್ಯಪಿಯತಸ್ಸದ್ಯಮುಚ್ಯತಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್ ||೨೧|| ಅಧರಾಜಾರತೇಹ್ರಮಪರಿಧಾಯಸ್ವಲಂಕೃತಃ | ಋ
ತ್ವಿಕ್ಯದಸ್ಯವಿಪ್ರಾದೀನಾನರ್ಚಾಭರಣಾಂಬರೈಃ ||೨೨|| ಬಂಧುಜ್ಞಾತಿಸ್ತೌಪಾಕಮಿತ್ರಗೃಹ್ಯದೊನ್ಯಾಂ
ಕ್ಷಸ್ತಸ್ಯಶಃ | ಅಭೀಕ್ಷಣಂಪೂಜಯಾಮಾಸನುರಾಯಣಪೂಜಾಃ ||೨೩|| ಸುರೈವನಾಸ್ಸುರರುಚೋ
ಮಣಿಕುಂಡಲಸ್ತ್ರಗುಪ್ತೀಪಕಂಚುಕದುಕೂಲಮಹಾರ್ಘಾಹಾರಾಃ | ನಾರ್ಯಶ್ಚಕುಂಡಲಯುಗಾಲ

ದ, ಚರಿತ್ಯಾ-ಅನುಷ್ಠಾನವಂ ಗೈದು ತೇ-ಅವಶು, ಆಚಾರತಂ-ಶುದ್ಧಾಚಮನವಂ ಮಾಡಿದ, ತಂ ಅಧರ್ಮಜನನ್ನು, ಕೃಷ್ಣ
ಯಾನಪದ್ವಾಪತಿಯೊಂದಿಗೆ, ಗಂಗಾಯಾಂ-ಭಾಗೀರಥಿನದಿಯಲ್ಲಿ, ಸ್ನಾನವಯಾಂ-ಕುಂಭ-ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದರು ||೧೯|| ದೇವ
ದುಂದಂಭಯಃ-ದೇವರ್ಷಿಭೇರಿವಾದ್ಯಂಗಳು, ನರದುಂದಂಭಿಭಿಸ್ಸಹ-ಮನುಷ್ಯರ ಬರಡೋಲುಗಳೊಡನೆ, ಸೇದಃ - ಮೊಳಗಿದ
ಪು- ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಮಾನವಾಃ-ದೇವತೆಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ಪಿತೃಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರೂ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಾಣಿ-ಹೂಮಳೆಯನ್ನು, ಮು
ಮುಚುಃ-ಚೆಲ್ಲಿದರು ||೨೦|| ಮಹಾಪಾತಕ್ಯಪಿ-ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಮಹಾಪಾಪಂಗಳೆಲ್ಲವನಾದರೂ, ಯತಃ-ಯಾವಅಪಭೃಥ ಸ್ನಾ
ನವಿಂದ, ಸಸ್ಯಃ-ಅಗಲೇ, ಸಿಲ್ಬಿಷಾತ್-ಪಾಪದ ದೇವೆಯಿಂದ, ಮುಚ್ಯತೇ-ಬಿಡಲ್ಪಡುವನೋ, ತತ್ರ-ಅಂಥಾ ಅವಭೃಥೋತ್ಸವದ
ಲ್ಲಿ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮಯುತಾಃ-ಜಾತಿಧರ್ಮ ಆಶ್ರಮಧರ್ಮಗಳುಳ್ಳ, ಸರ್ವೇಜನಾಃ-ಎಲ್ಲಾಜನಂಗಳೂ, ತತ್-ಯಜಮಾನಸ್ತಾನವಾದಬ
ಳಿಕೆ, ತತ್ರ-ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಸಸ್ನುಃ-ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರು ||೨೧|| ಅಧ-ಅ ಮೇಲೆ, ರಾಜಾಃ-ಸರ್ವರಾಯನು, ಅಹತೇ-ಹಯಲ್ಪ
ದೇವೇ ಅಖಂಡವಾದ, ಹ್ರೋಮೇ-ಉತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಪರಿಧಾಯ-ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸ್ವಲಂಕೃತಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟವನಾಗಿ, ಋತ್ವಿಕ್ಯದಸ್ಯವಿಪ್ರಾದೀನ್-ಯಾಜಕರು ಸಭಿಕರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮೊದಲಾದವರನ್ನು, ಅಭರಣಾಂಬರೈಃ-ಭೂ
ಷಣವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ, ಆನರ್ಚ-ಪೂಜಿಸಿದನು||೨೨|| ನಾರಾಯಣಪರಿ-ಕೃಷ್ಣನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೊಂದು ತಿಳಿದಿರುವ, ನೃಪಃ-
ಧರ್ಮರಾಯನು, ಬಂಧುಜ್ಞಾತಿಸ್ತೌಪಾಕ-ನಂಟರೂ ದಾಯಾದಿಗಳೂ ಆದ, ಅರಸುಗಳನ್ನೂ, ಮಿತ್ರ-ಸುಹೃದಃ-ಗೆಳೆಯರನ್ನೂ ಸ
ತ್ಪುರುಷರನ್ನೂ, ಅನ್ಯಾಂಶ್ಚ-ಇತರರನ್ನೂ, ಸರ್ವಶಃ-ಎಲ್ಲಾಬಗೆಯಾಗಿಯೂ, ಅಭೀಕ್ಷಣಂ-ಅಭಿಷೇಕವಾಗಿ, ಪೂಜಯಾಮಾಸ-ಉ
ಪಚರಿಸಿದನು ||೨೩|| ಮಣಿ...ಕುಂಡಲ-ಮಣಿಕುಂಡಲ-ರನ್ನ ದ ಸಿವಿದೊಡವುಗಳು, ಸ್ತ್ರೀ-ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳು, ಉಪ್ಪಿ-ಷ-ಪಾಗು,
ಕಂಚು-ಅಂಗಿ, ದುಕೂಲ-ಉತ್ತಮವಸ್ತ್ರ, ಮಹಾರ್ಘಾಹಾರಾಃ-ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕಂಕನಗಳೂ ಉಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ನುರ
ರುಚಿಃ-ದೇವರ್ಷಿ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಸರ್ವೇಜನಾಃ-ಸಕಲಪುರುಷರೂ, ಕುಂಡಲಂ- ಶ್ರೀಯಃ-ಕುಂಡಲಯುಗ-ತಾಟಕಂಗಳಿರದರಿಂದ

ಯಾಗವಿಶೇಷವಂ ಅವಭೃಥಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಕರ್ಮಗಳಂಸಹ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಂಗೆಯ್ದು ಆಚಮನಂ
ಗೆಯ್ದಿರುವ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನೆ ಗಂಗೆಯಿಂದ ಅವಭೃಥಸ್ನಾನಂ ಗೆಯ್ದಿದರು ||೧೯|| ಆಗ ಮನು
ಪ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ ಭೇರಿಗಳೊಡನೆ ದೇವಲೋಕದ ಭೇರಿಗಳೊಕ್ಕೂ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದವು. ಮತ್ತು
ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಗಳೂ ನರರೂ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಂಗಳಂ ಕರೆದರು ||೨೦|| ಆಮೇಲೆ ಯಾವ ಅವಭೃಥಸ್ನಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾ
ಪಾತಕಯುಕ್ತನಾದ ಪುರುಷನೊಕ್ಕೂ ಆಹ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಆಪಾಪದವನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವನೋ ಅಂತಪ್ಪ ಅವ
ಭೃಥತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮನಿಷ್ಠರಾದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ನಾನಂಗೆಯ್ದರು ||೨೧|| ಆಮೇಲೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ನೂ
ತವಸ್ತ್ರಂಗಳನುಟ್ಟು ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಭೋಷಣಂಗಳಿಂದಲೂ ವಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂದಲೂ ಋತ್ವಿಜ
ರಂ ಸಭಾಜನರಂ ಮಿಕ್ಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಗಳಂಸಹ ಪೂಜಿಸಿದರು ||೨೨|| ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಪರಮಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ
ಅಧರ್ಮರಾಯನು ಅವಭೃಥೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳೂ ಜ್ಞಾತಿಗಳೂ ಶತ್ರುಗಳೂ ಮಿತ್ರರೂ ಮಿಕ್ಕಸಮಸ್ತಜನ
ರೂ ಇವೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅತಿಶಯನಿ ಪೂಜಿಸಿದನು||೨೩|| ಆಗ ಸರ್ವರೂ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ರತ್ನ
ಮಯಂಗಳಾದ ಕುಂಡಲಂಗಳು ಮಾತೆಗಳು ಪಾಲುಗಳು ಅಂಗಿಗಳು ಸುಷ್ಕವಸ್ತ್ರಂಗಳು ಅಮೂಲ್ಯಂಗಳಾದ

ಕಬ್ಬಂದಜುವ್ಯವಕ್ತ್ರಶ್ರಿಯಃಕನಕಮೆಖಲಯಾವಿರಿಷಾಃ||೮೮|| ಅಧರ್ವಿಜೋಮಹಾತ್ಮಾನಸ್ಸದಸ್ಯಾ
ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ | ವಿಪ್ರಕ್ಷತ್ರಿಯವಿಟ್ಟೊದ್ರಾರಾಜಾನೋಯಸಮಾಗತಾಃ||೮೯|| ದವರ್ಷಿ ಪಿತೃಭೂತಾ
ನಿಲೋಕಪಾಲಾಸ್ಸಹಾನುಗಾಃ | ಪೂಜಿತಾಸ್ತಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯಗ್ವಧಾಮಾನಯಮುಮಾದಾ ||೯೦|| ಹ
ರಿದಾಸಸ್ಯರಾಜರ್ಷಿರಾಜಸೂಯಮಹೋದಯಮ್ | ನೈವಾತ್ಮಪೃಕಪ್ರಶಂಸಂತಃ||೯೧|| ಮತ್ಸರ್ವೇ
ಮೃತಯಧಾ||೯೨|| ತತೋಯಾಧಿಪ್ತಿರೋರಾಜಾಸುಹೃತ್ಸಂಭಂಭಾಂಧವಾಃ ಪ್ರಮ್ಯಾನಿವಾಗಯಾ
ಮಾಸಕ್ಯಪ್ಣಂಚತ್ಯಾಗಕಾತರಃ ||೯೩|| ಭಗವಾನಪಿತೃತ್ವಾನ್ಯವಾತ್ಸೀತ್ಪ್ರಿಯಂಕರಃ | ಪ್ರ

ದಲೂ, ಅಲಕಬ್ಬಂದ-ಕೂದಲಗುಂಪಿನಿಂದಲೂ, ಜಪಪ್ರಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವಕ್ತ್ರಶ್ರಿಯಃ-ಮುಖಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವರೂ, ಕನಕಮೇ
ಖಲಯಾ-ಚಿನ್ನದ ಡಾಬಿನೊಡಗೂಡಿದವರೂ, ಆದನಾರ್ಯಶ್ವ ಹಂಗಳೂ, ವಿರೇಚಿ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೊಳೆದರು ||೮೮|| ಅಧ-ಆ ಬ
ಳಿಕೆ, ಋತ್ವಿಜಃ-ಯಾಜಕರಾದ, ಮಹಾತ್ಮಾನಃ-ಮಹಾನು ಭಾವರೂ, ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ-ವೇದವನ್ನು ಪರಿನುಶ್ಚಿರುವ, ಸದಸ್ಯಾಃ-
ಸಭಾಪತಿಗಳೂ, ವಿಪ್ರಕ್ಷತ್ರಿಯವಿಟ್ಟೊದ್ರಾಃ-ಹಾರುವರೂ, ಅರನರೂ ಹರದರೂ ಶೂದ್ರರೂ, ರಾಜಾಸಿ-ಆಳುವವರೂ,ಯೇ
ಸಮಾಗತಾಃ-ಯಾರು ಒಂದಿದ್ದರೋ ಅವರೂ ||೮೯|| ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃಭೂತಾನಿ-ದೇವರೈಗಳೂ, ಮನಿಗಳೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೂ
ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ, ಸಹಾನುಗಾಃ-ಸಂಗಡಬಂದವರೊಡಗೂಡಿ, ಲೋಕಪಾಲಾಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಪೂಜಿತಃ-ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾ
ಗಿ, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷಮೊಡನೆ, ತಂ-ಆ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು, ಅನುಜ್ಞಾಪ್ಯ-ಬಪ್ಪಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು, ಸ್ವಧಾಮಾನಿ-ತಮ್ಮಸ್ತು
ಲಗಳನ್ನು, ಕುರಿತು, ಯಯಃ-ತೆರಳಿದರು ||೯೦|| ಹರಿದಾಸಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ಸೇವಕನಾದ, ರಾಜರ್ಷಿ-ರಾಜನೂ ಋಷಿ
ಯೂ ಆದಯಾಧಿಪ್ತಿರನ, ರಾಜಸೂಯಮಹೋದಯಂ-ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವೆಂಬ ಮಹಾಘ್ನಿಶಾಭವನ್ನು, ಪ್ರಶಂಸಂತಃ-
ಕೊಂಡಾಡುತ್ತೆ ಲಿರುವರು,ಅಮೃತಂಪಿಬಮರ್ಮೋಯಧಾ-ಅಮೃತಂ ಕೂಡಿದಮನುಷ್ಯನಂತೆ, ನೈವಾತ್ಮಪೃಕ-ಸಾಕಂ
ದು ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲವು ||೯೧|| ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ರಾಜಾಯಾಧಿಪ್ತಿ ರಃ-ಭೂರೆಯಾದ ಧರ್ಮಜನು, ತ್ಯಾಗಕಾತರಃ-ಜಿಟ್ಟಿರು
ವುದಕ್ಕೆ ಭಯಚಂಚಲನಾದ್ದರಿಂದ, ಸುಹೃತ್ಸಂಭಂಭಾಂಧವಾಃ-ಮಿತ್ರರನ್ನೂ ಬೇಹನಂಬಂಧಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಲದಂಟರನ್ನೂ
ಕೃಷ್ಣಂ-ಕಿ-ವಾನುಜೇವನನ್ನೂ, ಪ್ರೇಮಾ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ನಿವಾಸಯಾಮಾಸ-ಇರಿಸಿಕೊಂಡನು ||೯೨|| ಭಗವಾನಪಿ-ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನೂಕೂಡ, ಯದುವೀರಾಂಶ್ಚ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಶೂರರಾವವರನ್ನೂ ಕೂಡ, ಸಾಂಬಾದೀಂಶ್ಚ-ಸಾಂಬನೇಮೊದಲಾದ ತನ್ನ
ಪುತ್ರರನ್ನೂ, ಕುಶಸ್ಥಲೀಂ-ದ್ವಾರಕಾನಗರವನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯ-ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿಸಿ, ತತ್ರ-ಆ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರ

ಹಾರಂಗಳು ಸಹ ಉಚ್ಛವರಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವಾಲೆಜೋಡುಗಳೆಂ ಮುಂ
ಗುರುಳುಗಳೆ ಸಮೂಹದಿಂದ ಶೋಭಿತವಾದ ಮುಖಕಾಂತಿಯಿಂದ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಬಿಡ್ಡಿಯಾಣದಿಂದಲೂ ಪ
ಕಾಶಿಸಿದರು ||೮೮|| ಅಂತರದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ನಿಪುಣರಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಋತ್ವಿಜರು, ಸಭಾ
ಜನರು, ಮಿಕ್ಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯಗಳಾದರೂ, ಮತ್ತೆ ದೇಶಾಂತರಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಅರಸುಗಳು ||೮೯||
ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃಭೂತಾದಿ ಲೋಕಪಾಲಕರೂ ಅವರವರ ಪರಿಜನರುಸಹ ಧರ್ಮರಾಯನಿಂ ಚನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವರಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನಗಳ ನೆಬ್ಬಿದರು ||೯೦|| ಅವೃತಮ ಪಾನಂಗೆ
ಯ್ಯತಲಿರುವವನಾಗಿ ಪುರುವನು ಎಂತು ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತು ಸಮಸ್ತಜನರೂ ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತ
ನಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಧರ್ಮರಾಜನ ರಾಜಸೂಯ ಮಹೋತ್ಸವಮ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಲಿರುವವರಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಯನೆಯ್ದು
ಲಿಲ್ಲ ||೯೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ಬಂದಿರುವ ಮಿತ್ರರಂ ಸಂಬಂಧಿಗಳಂ ಜ್ಞಾತಿಗಳಂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಂಸ
ಹ ಬಿಡಲಾರದೆ ಪ್ರೇ ದಿಂದಾ ಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವು ದಿನಂಗಳು ಇರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು ||೯೨||
ಆಗ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಒಡ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಂ ಮಾಡುವನಾಗಿ ಸಾಂಬ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವ ಶ್ರೀ
ಪೃಥಂ ದ್ವಾರಕಾಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ತಾನಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಿದ್ದನು ||೯೩|| ಎಲೈಅರಸೇ

ಸ್ಥಾಪ್ಯಯದುನೀರಾಂಕ್ಷ ಸಾಂಬಾದೀಂಕ್ಷ ಕುಳಸ್ಥಲೀಮ್ ||೮೯|| ಇತ್ಥಂಧರ್ಮ ಸುತೋರಾಜಾವನೋಽ
 ಧರ್ಮಹಾರ್ಣವಮ್ | ಸುದುಸ್ತರಂಸಮುಕ್ತೀದ್ಯಕೃಷ್ಣ ನಾನೀದ್ಗತವ್ಯರಃ ||೯೦|| ಏಕಮಾಂತ ಪುರತಿ
 ಸ್ಯವೀಕ್ಷ್ಯಮರೋಧನಶ್ಚಿ ಯಮ್ | ಆತವ್ಯದ್ರಾಜಸೂಯಸ್ಯಮಹತ್ತ್ವಂಚಾಚ್ಯುತಾತ್ಮನಃ ||೯೧||
 ಯಸ್ಮಿನ್ನರಂಧ್ರದ್ರಿತಿಜಿಂದ್ರಸುರಂದ್ರಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ನಾನಾವಿಭಾಂತಿಕಿಲವಿಶ್ವಸ್ಯ ಜೀವಹ್ನ್ವಾಪ್ತಾಃ | ತಾಭಿಃ
 ಪತೀಕ್ಸಮಪ್ರದರಾಜಸೂತೋಪತಸ್ಯೈಯಸ್ಯಾಂವಿವಕ್ತೃಹೃದಯಃ ಕುರುರಾಡತವ್ಯತ್ ||೯೨|| ಯಸ್ಮಿಂ
 ಸದ್ರಾಸಯದುಪತರ್ಮಹಿಮೀಸಹಸ್ರಶೋಭೀಭರೀಶನಕೈಃ ಕ್ಷಣದಂಭಿಶೋಭಮ್ | ಮಧ್ಯಸುಚಾ
 ರುಕುಚಕುಂಕುಮಶೋಣಹಾರಂಶ್ರೀಮನ್ಮುಖಂಚಚಲಕುಂಡಲಕುಂತಲಾಢ್ಯಮ್ ||೯೩|| ಸಭಾಯಾಂ

ಹೊಳು, ತಪ್ಪಿಯಂಕರ-ಅ ಏಕಾಂತವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಂಪಾಡುವನಾಗಿ, ಅಬ್ದಂ-ಸಂಪತ್ಸರವು, ನ್ಯವಾತ್ಮೀ-ನಿಂತಿದ್ದನು ||
 ಇತ್ಥಂ-ನೀತಿ, ಧರ್ಮಸುತೋರಾಜಾ-ಧರ್ಮರಾಯನು, ಸುದುಸ್ತರಂ-ಸುಲಭವಾಗಿ ದಾಂಟಲಾಗದೆ, ಮನೋರಥಮಹರ್ಣವಂ-
 ಬಯಕೆಯೆಂಬ ಹೆಗ್ಗಡಲನ್ನು, ಕೃಷ್ಣೇನ-ವಾಸುದೇವನೆಂಬ ಸಹಾಯದಿಂದ, ಸಮುಕ್ತೀರ್ಯ-ಕಡಹಾಯ್ದು-ಗತಜ್ವರಃ-ನಿ
 ಶ್ಚಿಂತನು, ಅನೀ-ಅವನು ||೯೦|| ಏಕದಾ-ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದುರ್ಯೋಧನಃ-ಸುಯೋಧನರಾಯನು, ಅಂತಃಪುರೀ-ಅರಮ
 ನೆಯೊಳು-ಅಚ್ಯುತಾತ್ಮನಃ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ವಸಸ್ಸುಳ್ಳ, ತಸ್ಯ-ಅಧರ್ಮರಾಯನ, ಶ್ರಿಯಂ-ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ರಾಜಸೂಯಸ್ಯ-ಯ
 ಜ್ಞವ, ಮಹತ್ತ್ವಂಚ-ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯನ್ನೂ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಆತವ್ಯ-ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಪಟ್ಟನು ||೯೧|| ಯಸ್ಯಾಂ-ಯಾವವ
 ಳ್ಲಿ ವಿಷತ್ತಪ್ಪದಯಃ-ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದ, ಕುರುರಾಟ್-ದುರ್ಯೋಧನನು ಆತವ್ಯ-ಸಂತಾವಗೊಂಡನೋ,
 ಸಾದ್ರಾಸದರಾಜಸುತಾ-ಆ ದ್ರೌಪದೀದೇವಿಯು, ಯಸ್ಮಿ-ಯಾವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವಸ್ಯ-ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ, ಉಪಕ್ಲೃಪ್ತಾಃ-
 ವಿರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ನರೇಂದ್ರದ್ರಿತಿಜೇಂದ್ರಸುರೇಂದ್ರಲಕ್ಷ್ಮೀ-ಮನುಷ್ಯರಾಕ್ಷಸದೇವರಾಜರ ಸಂಪತ್ತುಗಳು; ನಾನಾ-ಹಲವು
 ಬಗೆಯಾಗಿ, ವಿಭಾಂತಿ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿವೆಯೋ, ತಾಭಿಃ-ಅವುಗಳೊಡನೆ ಯೆಲ್ಲವ, ಪತೀ-ಗಂಡಂದಿರಾದ ಪಾಂ
 ಡವರನ್ನು, ಉಪತಪ್ತ-ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ||೯೨|| ತಥಾ-ಆಗ, ಯಸ್ಮಿ-ಯಾವಸಭಾಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೋಣೀಧ
 ರೇಣ-ಪೂರವಾರದ ಭಾರದಿಂದ, ಶನಕೈಃ-ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಕ್ಷಣದಂಭಿಶೋಭಂ-ಭೂಷಣಧ್ವನಿಗಳೊಡನೆ ಅಡುಗಳ ಸೊಬಗುಳ್ಳಂಥಾ
 ಮಧ್ಯಸುಚಾರು-ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದಂಥಾ, ಕುಚಕುಂಕುಮಶೋಣಹಾರಂ-ಮಾಲೆಗಳ ಕುಂಕುಮದ ಹುದ್ದಿನಿಂದ ಕೆಂಪಾ
 ದ ಮಾಲೆಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಚಲಕುಂಡಲಕುಂತಲಾಢ್ಯಂ-ಕುಲುಕಾಡುತ್ತಿರುವ ರನ್ನದೊಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಕುರುಳ್ಳಿಂದಲೂ ಸಂಪನ್ನ
 ವಾದಂಥಾ, ಶ್ರೀಮನ್ಮುಖಂಚ-ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಮೋರೆಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಯದುಪತರ್ಮಹಿಮೀಸಹಸ್ರ-ಕೃಷ್ಣನಪತ್ನಿಯರ ಸಮೂ

ಕೇಳು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ದಾಂಟಲಕೃಪಾದ ತನ್ನ ಮನೋರಥಮೆಂಬ ಮಹಾಸಮಂದ್ರವಂಶೀ
 ಕೃಷ್ಣಾನು ಗ್ರಹದಿಂದಾಂಟ ಚಿಂತಾರಹಿತನಾದನು ||೯೦|| ಈರೀತಿಯಿಂದಿರಲು ಒಂದು ಸಹಾಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋ
 ಧನನು ಶ್ರೀ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಯಿಸುಳ್ಳ ಆ ಧರ್ಮರಾಯನ ಅಂತಃ ಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಸುರತ್ತನ್ನು ಆ ರಾಜಸೂಯಯಾಗ
 ದ ವೈಸವವಂ ಸಹ ನೋಡಿ ಸಂತಾಪ ಪಟ್ಟನು. ||೯೧|| ಯಾವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನರಾಧಿಪತಿಗಳು ದೈತ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳು
 ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಇವರುಗಳ ನಾನಾವಿಭವಂಗಳಾದ ಸಂಪತ್ತು ಮಯನಿಂದ ಶಿಲ್ಪಜಾತುರ್ಯದಿಂದ ರಚಿ
 ಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳೊಡನೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಪತಿಯಾದ ಧರ್ಮರಾ
 ಯನು ಸೇವಿಸಿದಳೋ ಮತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನನು ಯಾವ ಸಭಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಸುಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ
 ಸಂತಾಪ ಪಟ್ಟನೋ ||೯೨|| ಮತ್ತು ಯಾವ ಸಭಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಟಪಶ್ಯಾದಾಭಗಂಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ
 ಧ್ವನಿಗೈಯುತ್ತಿರುವ ಪಾದಂಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾದ ಮನೋಹರವಾದ ಮಧ್ಯಸುಗ್ರೀಹ ರಾಗಿ ಸ್ತನಂಗಳಲ್ಲಿ
 ರುವ ಕುಂಕುಮದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಹಾರಂಗಳೊಳ್ಳವರಾಗಿ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಚ
 ತಿ ಸುತರಿರುವ ಮಾಲೆಗಳೊಡನೆ ಮುಂಗುರುಳುಗಳೊಡನೆಯೂ ಶೋಭಿತವಾಗಿರುವ ಮನೋಹರ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯು

ಮಯವಿದ್ಯಾಯಾಂ ಕ್ವಾಪಿ ಧರ್ಮಸುತೋವಿರಾಟ್ | ವೃತ್ತೇನುಜ್ಞಿರ್ಬಂಧುಭಿಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣೇನಾಪಿ ಸ್ವಚಕ್ಷುಃ
ಪಾ ||೩೪|| ಅಸೀನಃ ಕಾಂಚನಸಾಕ್ಷಾದಾಸನೆಮಘವಾನಿವ | ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯಶ್ರಿಯಾಜುಪ್ಪಸ್ಯಾಸ್ತುಯ
ಮಾನಶ್ಚ ವಂದಿಭಿಃ ||೩೫|| ತತ್ರ ದುರೋಧನೋಮೋಃ ಸಹಿತೋ ಭ್ರಾತೃಭ್ಯಾನ್ಮುಪ | ಕಿರೀಟಮಾಲೀನ್ಯ
ವಿಕದಸಿಹಸ್ತಃ ಪ್ರವೇಶರಾಪಾ ||೩೬|| ಸ್ಥಲಭ್ಯಗೃಹ್ಯಾನ್ಯದ್ವಸ್ತ್ರಾಂತಂಜಲಂಮತ್ಯಾಸ್ಥಲಪತತ್ | ಜಲೇ
ಚ ಸ್ಥಲವದಾಬ್ರಂತ್ಯಮಯಮಾಯಾವಿಮೋಹಿತಃ ||೩೭|| ಜಹಾಸುಭೀಮಸ್ತಂದ್ಯುಪ್ಪಾಸ್ತಿಸ್ತ್ರಿಯಾ
ನ್ಯವತಯೋಪರೇ ! ನೀವಾರ್ಯಮಾಣಾಃ ಪೂಗರಾಕ್ಷಾಂಕೃಷ್ಣಾಸುಮೋದಿತಾಃ ||೩೮|| ಸವೀಡಿತೋವಾಗ್ವ

ಹವು, ಇತ್ತೀ ||೩೩|| ಮಯವಿದ್ಯಾಯಾಂ-ಮಯನೆಂಬ ದೇವಶಿಲ್ಪಿಯ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯಾಚಮತ್ಕಾರವುಳ್ಳ, ತಸ್ಯಾಂನಭಾಯಾಂ- ಆ
ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ವಿರಾಟ್-ಮಹಾಪ್ರಭುವಾದ, ಧರ್ಮಸುತಃ-ಧರ್ಮರಾಯನು, ಕ್ವಾಪಿ-ಬಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅನುಜ್ಞಿ-ತ
ಮೃಂದಿ ರಿಂದಲೂ, ಬಂಧುಭಿಶ್ಚ-ನಂಟರಿಂದಲೂ, ಸ್ವಚಕ್ಷುಃಪಾ-ತನ್ನ ಕಣ್ಣಾಗಿರುವ, ಕೃಷ್ಣೇನಾಪಿ-ವಾನುದೇವ ನಿಂದಲೂ,
ವೃತ್ತೇ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ (ವಿರೇಜೇ) ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೩೪|| ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ, ಮಘವಾನಿವ-ಇಂದ್ರನಂತೆ, ಕಾಂ
ಚನೇನಾಸೀ-ಚಿನ್ನದಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ, ಅಸೀನಃ-ಕುಳಿತಿರುವನೂ, ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯಶ್ರಿಯಾ-ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಪ್ರಭುನಂಪತ್ತಿನಿಂದ,
ಜುಪ್ಪಾಸ್ತಿಸ್ತ್ರೀ-ಸೇವಿತನಾಗಿಯೂ, ವಂದಿಭಿಃ-ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರಿಂದ, ಸ್ತೂಯಮಾನ್ಶ್ಚ-ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೂ ಬೆಳಗಿದ
ನು ||೩೫|| ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯಸೇ, ತತ್ರ-ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನೀ-ಅಹಂಕಾರವುಳ್ಳವನೂ, ಕಿರೀಟಮಾಲೀ-ಶಿರೋಭೂಷಣ
ವೂ ಕಂಠಭೂಷಣವೂ ಉಳ್ಳಂಥಾ, ದುರ್ಯೋಧನಂ-ಸುಯೋಧನರಾಯನು, ಅಸಿಹಸ್ತಃ-ಖಡ್ಗಪಾಣಿಯಾಗಿ, ರುಪಾ-ಸಿಪ್ಪಿನಿಂ
ದ, ಪ್ರವೇಶ-ಬಾಗಿಲುಕಾಯುವರನ್ನು ಗದ್ದಿಸುವನಾಗಿ, ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತಃ-ದುಕ್ಕಾಸನನು ಮೊದಲಾದ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡಗೂಡಿದ
ವನಾಗಿ, ಸ್ಥಲೀ-ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೩೬|| ಮಯಮಾಯಾವಿಮೋಹಿತಃ-ಮಯಂ ಬವನಕುಹನಾಶಿಲ್ಪದಿಂದ ಮರಕುಗಳನ
ಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದ, ಸ್ಥಲೇ-ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಲೇ-ನಿಲದಮೇಲೆ, ಜಲಂಜುತಾ-ನೀರಂದುಭ್ರಮಿಸಿ, ವಸ್ತ್ರಾಂತಂ - ಬ
ಟ್ಟಿಯ ಸರಗಂ, ಅಭ್ಯಗೃಹ್ಯಾನ್-ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಜಲೇಚ-ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ಥಲವದಾಬ್ರಂತ್ಯಾ-ನಿಲವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂ
ದ, ಆಪತತ್ರ-ಬಿದ್ದನು ||೩೭|| ಅಂಗ-ಆಯಾ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಭೀಮಃ ಭೀಮನನು, ತಂ-ಆ ಧರ್ಯೋಧನನನ್ನು. ದೃ
ಷ್ಟವಿ-ನೋಡಿ, ಜಹಾನ-ಪಚ್ಚಾಗಿ ನಕ್ಕನು, ಕೃಷ್ಣಾ-ಮೋದಿತಾಃ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಉಲ್ಲಾಸ ಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ ರಾದ್ದರಿಂ
ದ, ಸ್ತ್ರೀ-ಹೆಂಗಳೂ, ಅಪರೇ-ಇತರರಾದ, ನೃಪತಯಃ-ಧೂರಗಳೂ, ರಾಕ್ಷಾ-ಧರ್ಮರಾಯನಿಂದ, ನಿವಾರ್ಯಮಾಣಾಃ
ಪಿ-ಬೇಡವೆಂದು ತಡೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ರಾದರೂ, ಜಹಸುಃ-ನಕ್ಕರು ||೩೮|| ಸಃ-ದುರ್ಯೋಧನನು, ವೀಡಿತಃ- ನಾಚಿಕೆಗೊಂ

ಳ್ಳ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪತ್ತಿಯರು ಆ ರಾಜಸೂಯಯಾಗಮಹೋತ್ಸವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದಂತೆವರಾದರೋ ||೩೩||
ಅಂತಿಯ ಮಯನಿರ್ಮಿತವಾದ ಸುಭಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಂದಿರಿಂ
ಬಂಧುಗಳಿಂ ತನಗೆ ಹಿತವನ್ನೂ ಅಹಿತವನ್ನೂ ಸಹ ತಿಳಿಸುವ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೂ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೩೪|| ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರವೇಂದ್ರನಂತೆ ಗುರ್ವಣಮಯವಾದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಧರ್ಮರಾ
ಯನು ಸಾರ್ವಭೌಮಸಾಮೋಜ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರಿಂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತ ಪ್ರಕಾ
ಶಿಸಿದನು ||೩೫|| ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಂ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಕಿರೀಟವಂ ಮಾಲೆಗಳಂ ಸಹ ಧರಿಸಿರುವವನಾ
ಗಿ ಅಹಂಕಾರಯುಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದುರ್ಯೋಧನನು ಖಡ್ಗಹಸ್ತನಾಗಿ ಕೋಪದಿಂದ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಂಧಿ
ಕ್ರೂರಿಸುತ್ತ ಆ ಸುಭಾಸ್ಥಾನವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೩೬|| ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಯನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಜಲವೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಹೊದ್ದಿರುವ ವಸ್ತ್ರಾದ ಸರಗಂ ಮುದುರಿ ಕೊಂಡ
ನು. ಮತ್ತು ಜಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ಥಲವೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಬಿದ್ದನು ||೩೭|| ಆಗ ಭೀಮನು ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಮತ್ತೂ
ಅನ್ಯರಾದ ಅರಸುಗಳೂ ಸಹ ಧರ್ಮರಾಯನಿಂ ನೆಗೆ ಬೇಡಿರೆಂದು ಅಡ್ಡಗೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ
ನು ವೇದಿತ್ತರಾಗಿ ಆ ದುರೋಧನನು ನೋಡಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಕ್ಕರು ||೩೮|| ಆಗ ಲಜ್ಜಾಯುಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದಮು

ದನೋರುಪಾಜ್ವಲನ್ನಿ ಪ್ರಮೃತೋಪ್ಪಿಂಪ್ರಯಯೌಗಜಾಹ್ವಯಮ್ | ಹಾಹೇತೇಬ್ದಸ್ಸುಮಹಾನ
ಭೂತ್ಸತಮಜಾತಕತ್ರವಿಮನಾಽವಾಭವತಿ ||೨೯|| ಬಿಭೂವತೋಪ್ಪಿಂಭಗವಾಃ ಭಾವೋಭರಂಜಿ
ಹೀರ್ಮೇವೇಭ್ರಮತಿಸ್ತಯಾದ್ವೃತಾ ||೩೦|| ಏತತ್ತೇಭಿಹಿತಂರ ಜಪ್ಯಪೋಹಮಿಹಯತ್ವಯಾ |
ಸುಯೋಧನಸ್ಯದೌರಾತ್ಮ್ಯೋರಾಜಸೂಯಮಹಾಕ್ರತೌ || ... || ||೩೦||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಪಂಚಗಪ್ತತಪೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಪನಾಪ್ತರಿಂದಲೇ, ಅವಾಗ್ವದನಿ-ಭಾಗ್ಯದ ಮೇಲೆರೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ರುಪಾ-ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಜ್ವಲ-ಉರಿಯುತ್ತಿರುವನಾಗಿ
ಯೂ, ತೋಪ್ಪಿಂ-ಸುಮ್ಮಗೆ, ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ-ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಗಜಾಹ್ವಯಂ-ಹಾಸ್ಯವುರವನ್ನು, ಯಯೌ-ಗೇದನು ಸ
ತಾಂ-ಸತ್ಪುರ-ಪುರ, ಹಾಹೇತೇಬ್ದ-ಹಾಹೆಯೆಂಬ ಆನುತಪಧ್ವನಿಯು, ಸುಮಹಾ-ಬಹಳಹೆಚ್ಚಾದ್ದು. ಅಭೂತ-ಆಯಿತು,
ಅಜಾತಕತ್ರ-ಧರ್ಮರಾಯನು, ವಿಮನಾಽವ-ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದವನಂತೆ, ಅಭವತ್-ಆದನು ||೨೯|| ಯದ್ರೂಪ-ಯಾವಕೃಷ್ಣನದ್ವ
ಪ್ಪಿಮಾತ್ರದಿಂದ ಏಕ-ಈ ದುರ್ಯೋಧನನು, ಭ್ರಮತಿಸ್ತ-ಸ್ಥಲಜಲಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡನೋ, ಸಭಗವಾಃ-ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ನು, ಭಾವಃ-ಭಾವಿಯೇ, ಭರಂ-ಭರವನ್ನು, ಜಿಹೀರ್ಮ-ಹರಿಸಲೆಳಸಿದವನಾದ್ದರಿಂದ, ತೋಪ್ಪಿಂ-ಬಿಭೂವ-ಮಾತಾಡಬೇ ಯಿರು
ವನಾದನು ||೩೦|| ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಯತ್-ಯಾವುದನ್ನು, ಪೃಷ್ಠ-
ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನೋ, ತತ್-ರಾಜನೋಯೇ, ಮಹಾಕ್ರತೌ-ಆ. ರಾಜಸೂಯವೆಂಬ ಮೊಡ್ಡೆಯೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ, ಸುಯೋಧನಸ್ಯ-
ದುರ್ಯೋಧನನ, ಏತದೌರಾತ್ಮ್ಯಂ-ಈ ಧುಷ್ಯಸ್ವಭಾವವು, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಅಧಿಕಿತಂ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||೩೦||

ಇಂತ.ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯೋಧಿನಿಯೊಳು ದಶಮಸ್ಕಂಧಲ್ಲಿ

೨೫ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

ಖವಂ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೋಪದಿಂದ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತ ವತಾನದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಆಗಲೇ ಹಸ್ತಿನಪುರವನೆಯಿದ್ದದನು||ಆಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಹಾಹಾ ಯೆಂದು ಮಹತ್ತಾದ ಕಬ್ಬಂಗೆಯ್ದರು. ಧ
ರ್ಮರಾಯನು ಚಿಂತಾಯುಕ್ತನಾದನು ||೨೯||ಯಾವವನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಆಗ ಭ್ರಾಂತಿಯ
ನೈದಿದನೋ ಭೂಭಾರವು ಪರಿಹರಿಸಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಅಂತಪ್ಪ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಈಗ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಲಹಭೇ
ಜಂ ಕೌರವರಂ ಸಂಹಾರಂಗೆಯ್ದುಗುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದು ಸುಮ್ಮನೆಯಿದ್ದನು ||೩೦|| ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ
ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಯಾವ ಅರ್ಥವಂ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೋ, ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ
ಸೂಯ ಯುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವಾದ ಆ ಸಮಸ್ತ ಪೃತ್ವಾಪತವೂ ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗೋಸುಗ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟಿತು ||೩೦||

||೩||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತಪಾ

ಠಾಣಿಕನು ನೈವಿಕಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನು

ಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀ

ಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಿರಚಿತಮಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸ

ಮೆಂಬಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭಾಷ್ಯವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

೨೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು

ಸಾಲವಧಿಕಧಾಪ್ರಾರಂಭಃ ಟ್ಟಃ-

ಶ್ರೀಕುಂಕಃ||ಅಥಾನೈದಪಿಕ್ಯವ್ಯಸ್ಯಶೃಣುಕರ್ಮಾಧ್ಯಾತಂನೃಪ | ಶ್ರೀಡಾನರಶರೀರಸ್ಯಯಥಾಸೌ
ಭಸತಿಹೃತಃ ||೧|| ಶಿಶುಪಾಲಸಖಸ್ಸಾಲ್ಯೋರುಕ್ಮಿಣ್ಯದ್ವಾಹಜಗತ್ಯಃ |ಯದಂಭಿನಿಹತಸ್ಸಂಖ್ಯೆಜ
ರಾಸಂಧಾದಯಸ್ತಥಾ ||೨||ಸಾಲವ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಕರೋಚ್ಛ್ರಾಣ್ಯತಾಂಸರಸ್ವಭೂಭುಜಾಮ್ | ಆಯಾದ
ವಾಂಕರಿವೈಶ್ವಾತ್ರಂಪೌರುಷಂಮಮಸತ್ಯತ ||೩||ಇತಿಮೂಢಃಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯದವಂಪಕುಪತಿಂಪ್ರಭಂವಾ|
ಆರಾಧಯಾಮಾಸನಪಪಾಂಸುಮುಪ್ಪಿಂಸಕೃದ್ಗ್ರಸತ್||೪|| ಸಂವತ್ಸರಾಂತೆಭಗವಾನಾಕುತೋಽಪು

೩೬ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಪ್ರತಿಪದಪೀಠೆ.

ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ, ಶ್ರೀಡಾನರಶರೀರಸ್ಯ-ಲೀಲಾಮಾನುಷ ವಿಗ್ರಹನಾದ, ಕೃಪೆನ್ನಿಂದ. ಸೌಭವತೀ-ಸಾಲನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಹತಃ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನೋ, ತಥಾ-ಅಂಥಾವಿಧವಾದ. ಅದ್ಭುತಂ-ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ, ಕೃಪೆ ಸ್ಯ-ಕೃಪೆ ನ, ಅನ್ಯತ್ಕರ್ಮಾಪಿ-ಬೇರೆಕೆಲಸವನ್ನೂ, ಅಥ-ಇನ್ನು ಮೇಲೆ, ಶೃಣು-ಕೇಳು||೧||ಶಿಶುಪಾಲಸಖಃ-ಶಿಶುಪಾಲನ ಗಳಿಯನಾದ ಸಾಲವ್ಯಃ-ಸಾಲವ್ಯನೆಂಬವನೂ, ರುಕ್ಮಿಣ್ಯದ್ವಾಹೇ-ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವೀಶು ಮದಿವೆಯಲ್ಲಿ, ಜಗತ್ಯಃ-ಬಂದಂಥಾ, ಯದಂಭಿನಿ-ಯಾದವರಿಂದ, ಸಂಖ್ಯೆಯುದ್ದದಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಜಿತಃ-ನೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ತಥಾ-ಅವನಂತೆಯೇ, ಜರಾಸಂಧಾದಯಃ-ಮಾಗಧನು ಮೊದಲಾದವರೂ ನೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರು ||೨|| ಸಾಲವ್ಯಃ-ಸೌಭವತಿಯು, ಸರ್ವಭೂಭುಜಾಂ-ಶುಣ್ಯತಾಂಸತಾಂ-ಎಲ್ಲಾಭೂರಗಳೂ ಕೇಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಮಮಪೌರುಷಂ-ನನ್ನ ಗಂಡುಸುತನವನ್ನು, ವಶ್ಯತೆ-ನೋಡಿದಿ, ಹ್ಯಾಂ-ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಆಯಾದವಾಃ-ಯಾದವರಿಲ್ಲದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಕರಿಷ್ಯೆ-ಮಾಡುವೆನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ-ಕಪಧವನ್ನು, ಅಕರೋ-ಮಾಡಿದನು|| || ಮೂಢಃ-ಭಗವನ್ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನರಿಯದವನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ-ಕಪಧವಂಗಳೆಂದು, ಸನ್ಯಸಃ-ಆ ಸಾಲ್ವರಾಣ್ಯನು, ಸಕೃತ್-೨೦ ದುಕೂತ್ರು ಮಾತ್ರವೇ, ಪಾಂಸುಮುಪ್ಪಿಂ-ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ-ತನ್ನವನಾಗಿ, ಪ್ರಭುಂ-ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಪಕುಪತಿಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾದ, ವೇವಂ-ಮಹಾದೇವನನ್ನು, ಆರಾಧಯಾಮಾಸ-ಪೂಜಿಸಿದನು ||೪|| ಸಂವತ್ಸರಾಂತೆ-

೩೬ನೆಯಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ||ತತಃಷಟ್ಪತ್ತಿ ತಮೋವೃಷ್ಟಿಸಾಲವ್ಯಮಹಾಮೃಧೇ|ದ್ಯುಮದ್ಗದಾಪ್ರಹಾರೇಣ
ರಣಾತ್ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿರ್ಗಮಃ||೫||ಟೀ||ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಟಿಸಾಲವ್ಯರಯಾರ್ಥದೊಳು ಸಾಲವ್ಯ
ನಮಂತ್ರಿಯಾದ ದ್ಯುಮಂತನಗದಾಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಲು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಸಾರಥಿ
ಯು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಆಚೆಗೆಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನೆಂಬರ್ಥವಂ ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿ
ತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೇ:-

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಕೇಳು? ಶ್ರೀಡಾರ್ಥವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯಶರೀರವಂ ಧರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಶ್ವರ್ಯಕರ
ವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಚರಿತ್ರವಂ ಪೇಳುವೆನು. ಸಾಲವ್ಯನೆಂಬರಸು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಗೆಯಕೇ
ಳೈ||೧|| ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಮಿತ್ರನಾದ ಸಾಲವ್ಯನು ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಬಂದವನಾಗಿ ಯಾದ
ವರಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು ||೨||ಅಸ್ತಮಯದಲ್ಲಿ ಸಕಲಭೂತಂಗಳೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲು ಸಾಲವ್ಯನು ಈ
ಭೂಮಿಯಂ ಯಾದವರಿಂದ ರಹಿತವಾದುದನಾಗಿ ಮಾಡುವೆನು, ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂ ನೋಡುವರಾಗಿ, ಎಂದು
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂಗೈಯ್ದನು ||೩|| ಮೂಢನಾದಸಾಲವ್ಯನು ಕುರಿತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂಮಾಡಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ
ದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದುಬಾರಿ ಮುಪ್ಪಿಮಿತವಾದ ಧೂಳಿಯಂಭಕ್ಷಿಸುತ ಪಕುಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಂ ಪೂಜಿಸಿ
ದನು ||೪|| ಆಗ ಭಗವಂತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡುವನಾದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಿರೋಧಿಯಾ
ದುದರಿಂದ ಸಾಲವ್ಯನಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಪ್ರಸಾದಂಗೆಯ್ವನಾಗದೆ ಸಂವತ್ಸರಾಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಕರಣಾಗತನಾದ

ಮಾಪತಿಃ || ವರೇಣ್ಯಂ ದಯಾಮಾಸಸಾಲ್ಯಂ ಶರಣಮಾಗತಮ್ ||೫|| ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಗಂಧ
ರೈರಗರಕ್ಷಸಾಃ || ಅಭಿದ್ಯುಂಕಾಮಗಂವವ್ರೇಸುಯಾ ನಂಃ ಪಿ ಭೀಷಣಮ್ ||೬|| ತಥೆತಿಗಿಣಿಶಾದಿಮ್ಯೂ
ಮಯೇಪರಪುರಂಜಯಃ || ಪುರಂನಿರ್ಮಾಯಸಾಲ್ಯಯಪ್ರಾಧಾತ್ಯಾಭಮಯಗ್ನಯಃ ||೭|| ಸಲಬ್ಧಾ
ಕಾಮಗಂಯಾನಂತಮೋಘಾಮದುರಾಸದಮ್ || ಯಯೌದ್ವಾರವತೀಂಸಾಲೋವೈರಂಕೃಪ್ಯಕೃತಂಸ್ಮ
ರಣ ||೮|| ನಿರುಧ್ಯಸೇನಯಾಸಾಲೋಮಹತ್ಯಾಭರತರ್ಷಭ | ಪುರೀಂಬಭಂಜೀಪವನಾನ್ಯುದ್ಯಾನಾನಿ
ಚಸರ್ವಶಃ ||೯|| ಸಗೋಪುರಾಣಿದ್ವಾರಾಣಿಪ್ರಾಸಾದಾಽಪ್ಯಲತೋಳಿಕಾಃ | ವಿಹಾರಾಃ ನವಿಮಾನಾಗ್ರಾಃ
ನ್ನಿಪತುತ್ಯಸ್ತವ್ಯವ್ಯಯಃ ||೧೦|| ಶಿಲಾದುಗ್ರಮಾಶ್ಚಾಶನಯಸ್ಸರ್ವಾಃ ಸೂರಶರ್ಮರಾಃ | ಪ್ರಚಂಡಶ್ಚ

ಸಂವತ್ಸರದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಅಶುತೋಷ-ಬೇಗಸಂತೋಷವಡುವವನಾದ, ಭಗವಾಃ-ಶತ್ರುಹೈವೈರೈ ಸಂಪನ್ನನಾದ, ಅಧವಾ
ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಉಮಾಪತಿಃ-ಗೌರಿನಾಥನು, ಶರಣಮಾಗತಂ-ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಕನೆಂದೆಳಸಿಬಂದವನಾದ, ಸಾಲ್ಯಂ-ಸಾಲ್ಯರಾ
ಯನನ್ನು, ವರೇಣ್ಯ-ಬೇಕಾದ ಕಾಮದಿಂದ, ಛಂದಯಾಮಾಸ-ಬಯಸಗೊಳಿಸಿದನು ||೫|| ಸಃ-ಸಾಲ್ಯನು, ದೇವಾಸುರಮನು
ಷ್ಯಾಣಾಂ-ದೇವರೈರಗರಕ್ಷಸರೈರಗರಕ್ಷಸಾಂ-ಗಂಧರ್ವರಗೂ, ಸರ್ವಗೂ ರಾಕ್ಷಸ
ರಿಗೂ, ಅಭೀದ್ಯುಂ-ಭೇದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದ, ಕಾಮಗಂ-ಬಯಸಿದಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವಂಥಾ, ವೃಷಭೀಷಣಂ-ಯಾದವರಿ
ಗೆ ಭಯಂಕರವಾದ, ಯಾನಂ-ವಾಹನವನ್ನು, ವಪ್ರೇ-ಬಯಸಿದನು ||೬|| ತಥೇತಿ-ಆಗಲೆಂದು, ಗಿರಿಶಾದಿವೃಷಭಿ-ರೂದ್ರನಿಂದ, ಆ
ಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದ, ಪರಪುರಂಜಯಃ-ವೈರಿಗಳ ನಗರವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವವನಾದ, ಮಯೇ-ಮಯೇನಂಬ ದೈತ್ಯಶಿಲ್ಪಿಯು, ಅ
ಯಸ್ಮಯಂ-ಲೋಕವಿಹಾರವಾದ, ಸೌಭಂ-ಸೌಭವೆಂಬ ಚೆನುಳ್ಳ, ಪುರಂ-ನಗರವನ್ನು, ನಿರ್ಮಾಯ-ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಸಾಲ್ಯನೆಂಬವ
ನಿಗೆ, ಪ್ರಾಧಾತ್ಯ-ಕೊಟ್ಟನು ||೭|| ಸಃ-ಆಂಥಾ, ಸಾಲ್ಯಃ-ಸಾಲ್ಯನೆಂಬವನು, ಕೃಪ್ಯಕೃತಂ-ಕೃಪ್ಯನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ; ವೈ
ರಂ-ವಿರೋಧವನ್ನು, ಸ್ಮರಣ-ನಿರಪುಗೊಳ್ಳುವನಾಗಿ, ಕಾಮಗಂ-ಬಯಸಿದಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವಂಥಾ, ತಮೋಘಾಮ-ಕತ್ತಲೆಗೀಡು
ಯಾದ, ದುರಾಸದಂ-ಇತರರಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾಗದ, ಯಾನಂ-ವಾಹನವನ್ನು, ಲಬ್ಧಾ-ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು, ದ್ವಾರಕಾನಗರ
ವಂ ಕುರಿತು, ಯಯೌ-ತೀರದನು ||೮|| ಭರತರ್ಷಭ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಸಾಲ್ಯಃ-ಸಾಲ್ಯನು, ಮಹತ್ಯಾಸೇನಯಾ-ಜೊಡ್ಡದಂಡಿ
ನೊಡನೆ, ಪುರೀಂ-ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು, ನಿರುಧ್ಯ-ತಡೆದು, ಉದ್ಯಾನಾನಿ-ತೋಟಗಳನ್ನೂ, ಉಪವನಾನಿ-ಬಳಯೇತೋಟಗಳಿ
ನ್ನೂ, ಸರ್ವಶಃ-ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ, ಬಭಂಜ-ಮುರಿದನು ||೯|| ಸಗೋಪುರಾಣಿ-ಗೋಪುರಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾದ, ದ್ವಾರಾ
ಣಿ-ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಸಾದಾಽಪ್ಯಲತೋಳಿಕಾಃ-ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಗಳನ್ನೂ, ವಿಹಾರಾಃ-ಕ್ರೀಡಾಸ್ಥಾನ
ಗಳನ್ನೂ, ಮುರಿದನು. ವಿಮಾನಾಗ್ರಾ-ಸೌಭವೆಂಬ ಆಕಾಶಪುರದಿಂದ, ಶಸ್ತ್ರ-ವ್ಯವ್ಯಯಃ-ಕೈದುಮಳೆಗಳು, ನಿಜೇತೇ-ಜಿ

ಸಾಲ್ಯನಂಕುರಿತು ಎಲೈವರವಂ ಯಾಚಿಸುವನಾಗೆಂದು ಪೇಳಿದನು ||೫|| ಆಸಾಲ್ಯನು ಪರಮೇಶ್ವರನಂಕುರಿತು ದೇ
ವದೈತ್ಯಮನುಷ್ಯರಿಂ ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವೈರಗ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದಲೂ ಭೇದಿಸಲಶಕ್ಯವಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದಂತೆ ಚಂಚರಿಸು
ವುದಾಗಿ ಯಾದವರಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಒಂದು ವಿಮಾನವು ವರಿಸಿದನು ||೬|| ಆಗ ಪರಮೇಶ್ವರನು
ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ವರವತ್ತನು. ಆಮೇಲೆ ಮಯನು ಶ್ರೀಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಕತ್ರ
ಗಳಂಜಯಿಸುವ ಸೌಭವೆಂಬನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳ ಲೋಹಮಯವಾದ ವಿಮಾನವನ್ನುರಿಸಿ ಸಾಲ್ಯನಿಗಿತ್ತನು ||೭||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ್ಯನು ಕಾಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಅಂಧಕಾರಕ್ಕೆ ಆಕ್ರಮಣವಾಗಿ ಅನ್ಯದಿಂಹೊಂದಲಶಕ್ಯವಾದ ವಿಮಾ
ನವಂಪಡೆದು ಯಾದವರಿಗೆಯೈಲ್ಪಟ್ಟ ವೈರವಂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಲಿರುವನಾಗಿ ದ್ವಾರಕಾಪುರವನೆಯಿದ್ದನು ||೮|| ಎಲೈ
ಅರಣ್ಯಕೇಳು, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ್ಯನುಮಹತ್ಯಾದನೇನೆಯಿಂದ ಅದ್ವಾರಕಾಪುರವಂ ನಿರೋಧಂಗೆಯ್ದು ಅಪು
ರವು ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲಿರುವ ವನುಗಳು ಉದ್ಯಾನಗಳಂಸಹ ಮುರಿದನು ||೯|| ಪುರದ್ವಾರಂಗಳಂ ಹೊರಗಿರುವ
ದ್ವಾರಂಗಳಂ ರಾಜಗೃಹಂಗಳಂ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗಳಂ ಅದರಸುತ್ತಲಿರುವ ಗೋಡೆಗಳಂ ಕ್ರೀಡಾಸ್ಥಾನಂಗಳಂಸಹ
ಮುರಿದನು. ವರಬಲ್ಲವಾದ ಉತ್ತಮವಾದ ಅವಿಮಾನವೆನೆಯಿಂದ ಕರ್ತೃವರ್ಷಂಗಳು ||೧೦|| ಪೂಜಾಣಂಗಳು

ಕ್ರವಾತೋಭೂವ್ರಜಸಾಚ್ಛಾದಿತಾದಿಕಃ ||೧೦||ಅತ್ಯರ್ದ್ರಮಾನಾಸೌಭಿನಕೃಷ್ಣಸ್ಯನಗರೀಭೃಕಮ್ |
ನಾಭ್ಯಪದ್ಯತೇಂರಾಜತ್ರಿಪುರೇಣಯಥಾಮಹೀ ||೧೧|| ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋಭಗವಾಃವೀಕ್ಷ್ಯಬಾಧ್ಯಮಾ
ನಾನಿಜಾಃಪ್ರಜಾಃ | ಮಾಭೈಷ್ವೈತ್ಯಭ್ಯಯಾದ್ವೀರೋರಧಾರೂಢೋಮಹಾರಥಃ ||೧೨|| ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ವಾರು
ಭೇಷ್ಣಶ್ಚಸಾಂಬೋಕ್ತೌರಸ್ಸಹಾನುಜೈಃ|ಹಾರ್ದಿಕೋಭಾನುವಿಂದತ್ತ್ವಗದಶ್ಚಕುಕಸಾರಣೌ||೧೩||
ಅಪರೇಚಮಹೇಷ್ವಾಸಾರಥಯೂಫಪಯೂಫವಾಃ | ನಿರಯುದ್ಧಂಶಿತಾಗುಪ್ತಾರಭೇಭಾಶ್ವಪದಾ
ತಿಭಿಃ ||೧೪|| ತತಃಪ್ರವೃತ್ತೇಯುದ್ಧಂಸಾಲಾನ್ಯಾನಾಯದಾಭಿಸ್ಸಹ |ಯಥಾಸುರಾಣಾಂವಿಬುಧೈ
ಸ್ತುಮುಲಂರೋಮಹರ್ಷಣಮ್ ||೧೫|| ತಾಶ್ಚಸೌಭಪತೇರಾತ್ರಯಾದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರೈರಾಕ್ರಮಣೀಸುತಃ|ಕ್ಷ

ದ್ವವು ||೧೦|| ಶಿಲಾಃ-ಕಲ್ಲುಗಳೂ, ದುಮಾಶ್ವ-ಮರಗಳೂ, ಅಶನಯಃ-ಸಿಡಿಲುಗಳೂ, ಸರ್ವಾಃ-ಸಮಸ್ತಗಳಾದ, ಅಸಾರಶರ್ಕಾ
ರಾಃ-ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಬೀಳುವಮರಳುಗಳೂ, ಪ್ರಚಂಡಃ-ಅತಿಕೂರವಾದ, ಚಕ್ರವಾತಃ ಸುಂಟರಗಳಾಯೂ, ಅಭೂತೇ-
ಯಿತು. ದಿಶಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳು, ರಸಸಾ-ಫಲನಿಂದ, ಆಚ್ಛಾದಿತಾಃ-ಹೊದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು||೧೧|| ರಾಜಃ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಮಹೀ-ಭೂ
ಮಿಯು, ತ್ರಿಪುರೇಣ-ಮೂರು ನಗರಗಳಿಂದ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸೌಭೇನ-ಸಾಲನ್ನನ ವಿಮಾನದಿಂದ, ಇತಿ-ಹೀಗೆ
ಅರ್ಧ್ಯಮಾನಾ-ಸೀಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯನಗರೀ-ದ್ವಾರಕೆಯು, ಭೃಶಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಶಂ-ಸುಖವನ್ನು, ಸಾಭ್ಯಪದ್ಯತೇ-
ಹೊಂದಲಿಲ್ಲವು ||೧೨|| ಭಗವಾಃ-ಐಶ್ವರ್ಯಮುಳ್ಳ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಃ-ಕೃಷ್ಣಪುತ್ರನು, ಬಾಧ್ಯಮಾನಾಃ-ಸೀಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ,
ನಿಜಾಃಪ್ರಜಾಃ-ತನ್ನ ರೈತರನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಮಾಭೈಷ್ವೇತಿ-ಹವರಬೇಡಿರಂದ ಭಯವಿತ್ತು, ವೀರಃ-ಕೂರನಾದ, ಮಹಾ
ರಥಃ-ರಥಿಕರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕನಾದ್ದರಿಂದ, ರಥಾರೂಢಃ-ತೇರನ್ನೇರಿದವರಾಗಿ, ಅಭ್ಯಯಾತೇ-ಯುದ್ಧಕ್ಕೆಹೊರಟನು ||೧೩|| ಸಾತ್ಯ
ಕಿಃ-ಶೃಂಗೇಯನೂ, ಚಾರುದೇಷ್ಣಶ್ಚ-ಸತ್ಯಭಾಮೇಯಮಗನೂ, ಸಾಂಬ-ಜಾಂಬವತಿಯ ಮಗನೂ, ಅಕೂರನೂ, ಹಾರ್ದಿಕೈ
ನೂ, ಭಾನುವಿಂದನೂ, ಗದನೂ, ಕುಕನೂ, ಸಾರಣನೂ, ಸಹಾನುಜೈಃ-ತಮ್ಮಂದಿರೊಡಗೂಡಿ||೧೪||ಅಪರೇ-ಇತರರಾದ, ಮಹೇ
ಷ್ವಾಸಾಶ್ಚ-ದೊಡ್ಡಬಿಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳವರೂ, ರಥಯೂಫಪಯೂಫವಾಃ-ತೇರುಗಳಿ ಗುರುಪುಗಳಿಗೊದಯರಿಗಧಿಪತಿಗಳಾದವರು, ದ್ವಂ
ಶಿತಾಃ-ತಟಿಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರಾಗಿ, ರಭೇಭಾಶ್ವಪದಾತಿಭಿಃ-ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯಗಳಿಂದ, ಗುಪ್ತಾಃ-ಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ. ನಿರ್ಯ
ಯಃ-ಹೊರಹೊರಟರು ||೧೫|| ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ಸಾಲಾನ್ಯಾನಾಂ-ಸಾಲನ್ನಿಗೆ, ಯದುಭಿಸ್ಸಹ-ಯಾದವರೊಡನೆ, ಅಸುರಾಣಾಂ-
ದೈತ್ಯರಿಗೆ, ವಿಬುಧೈರ್ಯಥಾ-ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ರೋಮಹರ್ಷಣಂ-ಭಯಂಕರವಾದ, ವಿಮುಲಯುದ್ಧಂ-ದೊಂ
ಬಿಜಗಳವು, ಪ್ರವೃತ್ತೇ-ನಡೆಯಿತು ||೧೬|| ರುಕ್ಮಿಣೀಸುತಃ-ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು, ಸೌಭಪತೇಃ-ಸಾಲನ್ನನು, ತಾಮಾಯಾಶ್ಚ-ಅಮಂ

ಪ್ರಹ್ಲಾದಗಳು ಸಿಡಿಲುಗಳು ಸರ್ಪಗಳು ಜಲಧಾರೆಗಳುಬೀಳುವಂತೆ ಅನೇವರಲುಗಳು ಸಹ ಸುರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮತ್ತು
ಸುಂಟರಗಳಾಯು ಬೀಸಿದಂತಿಯದಾಗಲು, ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿತಂಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟು||೧೧|| ಆಗ ಈರೀತಿಯಿಂದ
ಭೂಮಿಯು ತ್ರಿಪುರಂಗಳಿಂ ಸುಖವನೆಯ್ದಲಿಲ್ಲವೋ ಆರೀತಿಯಾಗಿ ಸಾಲನ್ನನವಿಮಾನದಿ ಅತ್ಯಂತಭಗ್ನವಾಗಿಮಾ
ಡಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ವಾರಕಾಪುರವು ಸುಖವನೆಯ್ದಲಿಲ್ಲ ||೧೨|| ಆಗ ಭಗವಂತನಾದ ಮಹಾರಥನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಸಂ
ಹಾರಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡತಲಿರುವ ಸ್ವರ್ಗೀಯರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳೆನ್ನೋಡಿ ಭಯಪಡುವರಾಗಬೇಡಿಯೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಭಯ
ವನಿತ್ತು ತೆರಳಿದನು ||೧೩|| ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿಯು, ಚಾರುದೇಷ್ಣನು, ಸುದೇಷ್ಣನು, ಅಕೂರನು, ಅಕೂರನತ
ಮೃನಾದ ಹಾರ್ದಿಕೈನು, ಭಾನುವಿಂದನು, ಗದನು, ಕುಕಸಾರಣರು ||೧೪|| ಮತ್ತು ಮತ್ತಾದ ಧನುಸ್ಸಂಧ
ರಿಸಿರುವ ರಥಸಮೂಹಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದ ಕೂರರಿಗೂ ನಿಯಾಮಕರಾದ ಕವಚಧಾರಿಗಳಾದ ಅರಸುಗಳು
ಕೂಡ ರಥಾಶ್ವಗಜಪದಾತಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸುಗ ತೆರಳಿದರು ||೧೫||ಅನಂತರ
ದಲ್ಲಿ ಈರೀತಿಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಯುದ್ಧವುಂಟಾಗುಮೋ, ಆರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಲನ್ನದೇಶಸ್ಥರಾದ ಅರ
ಸುಗಳಿಗೆ ಯಾದವತೊಡನೆ ವ್ಯಾಕುಲಮೋಡನೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದಂತಿಯದಾಯಿತು ||೧೬||ಆಗ

ಣೇನನಾಶಯಾಮಾಸನ್ಯೇಕಂತಮುಖವೋಪ್ಪಗುಃ ||೧೭|| ಐವ್ಯಾಧಪಂಚಜಿಂಕತ್ಯಾಸ್ವರ್ಣ ಪುಂಪ್ರೇರ
ಯೋಮುಖೈಃ | ಸಾಲವ್ಯಸಧ್ಯಜಿನೀವಾಲಂಕಶೈಸ್ಸಂನತಪರ್ಮಭಿಃ ||೧೮|| ಶರೇಣಾತಾಡಯತ್ಸಾಲವ್ಯ
ಮಿಕ್ಕೈಕನಾಸ್ಯನೈನಿಕ ೯ | ದಶಭಿರ್ದಶಭಿರ್ದಶೈವಾಹನಿನಿತ್ರಿಭಿಃ ||೧೯|| ತದದ್ಭುತಂಮು
ಹತ್ಕರ್ಮಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯಮಹಾತ್ಮನಃ | ದೃಷ್ಟ್ವಾತಂಪೂಜಯಾಮಾಸುಸ್ಸರೈಸ್ಸಪರಸೈನಿಕಾಃ||೨೦||
ಬಹುರೂಪೈಕರೂಪುತದ್ಧೃತ್ಯತೇನಚದೃತ್ಯತೇ | ಮಾಯಾಮಯಂಮಯಾಕೃತಂದುರ್ವಿಭಾವ್ಯೂಪರೈರ
ಭೂತೈಃ||೨೧|| ಕೃಚಿದೋಭಮಾಕೃಚಿದೋವ್ಯೂನ್ಮಿಗಿರಿಮೂರ್ಧ್ನಿಜಲೇಕೃಚಿತಃ||೨೨|| ಅಲಾತಚಕ್ರವದ್ಭ್ರಮ್ಯ
ತೌಭುತದ್ಧೃತವಸ್ಥಿತಮ್||೨೩|| ಯತ್ರಯತೋಗ್ರಪಲಕ್ಷ್ಯತಸಸೌಭಸ್ಯಹಸ್ಯನಿಕಾಃ | ಸಾಲವ್ಯಸ್ತುತಸ್ತು

ಚನೇನನಾಶಯಾಮಾಸನ್ಯೇಕಂತಮುಖವೋಪ್ಪಗುಃ-ಸೂರ್ಯನು, ನೈಶಂತಮುಖವ-ಇರುಳ್ಗೆ ತ್ತೇಯ. ನಂತೆ ಹ್ನೇನ
ನ ನಿಮುಂದಲ್ಲಿ, ನಾಶಯಾಮಾಸ-ಧ್ವಂಸಪಡೆದನು ||೧೭|| ಸ್ವರ್ಣಪುಂಪ್ರೇ-ಚಿನ್ನದ ; ೯ಗಳ್ಳ, ಅಯೋಮುಖೈಃ-ಉಕ್ಕಿನಅ
ಲಗುಗಳ್ಳ, ಸನ್ನತಪರ್ಮಭಿಃ-ಬಗ್ಗಿದ ಗಿಣ್ಣುಗಳ್ಳ, ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾಶರೈಃ-೨೫ ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಸಾಲವ್ಯ-ಸಾಲವನ, ಧ್ವಜ
ನೀವಾಲಂ-ದಳವಾಯಿಯನ್ನು, ವಿವ್ಯಾಧ-ನೋಯಿಸಿದನು ||೧೮|| ಸಾಲವ್ಯಂ-ಸಾಲವನನ್ನು, ಶರೇಣ-ಬಾಣದಿಂದ, ಅಸ್ಯ-ಅವ
ನ, ಸೈನಿಕಾಃ-ದಂಡಿನವರನ್ನು, ಏಕೈಕೇನ-ಒಂದೊಂದು ಬಾಣದಿಂದಲೂ, ಸೇತ್ಯಾ-ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನೂ, ದಶಭಿರ್ದಶಭಿಃ-ಪ
ತ್ತುಹತ್ತು ಕಣಗಳಿಂದಲೂ, ವಾಹನಾನಿ-ಯಾನಗಳನ್ನು, ತ್ರಿಭಿಃ-ವೂರುಮೂರು ಸರಕುಗಳಿಂದಲೂ, ಅತಾಡಯತ್-
ಹೊಡೆದನು ||೧೯|| ಪುಪಾತ್ಮನಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠ-ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ-ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ, ತೇ-ಆ, ಅದ್ಭುತಂ-ಅಚ್ಚರ್ಯವಾದ,
ಮಹತ್ಪರ್ಮ-ದೊಡ್ಡಕೆಲಸವನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ತಂ-ಆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು, ಸ್ವಪರಸೈನಿಕಾಃ-ತನ್ನ ದಂಡಿನವರೂ ಜಗ
ಯದಂಡಿನವರೂ, ಸರ್ವೇ-ಎಲ್ಲರೂ, ಪೂಜಯಾಮಾಸುಃ-ಸಮ್ಮಾನಿಸಿದರು ||೨೦|| ಬಹುರೂಪೈಕರೂಪಂ-ಹಲವಾಕಾರವುಳ್ಳ
ದೊ ಒಂದಾಕಾರವುಳ್ಳದ್ದು ಆದ, ತೇ-ಆಸೌಭನಗರವು, ಮಾಯಾಮಯಂ-ಮೋಸಹಚ್ಚ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿತ್ತು ಭ್ರಾಂತಿಜನಕ
ವಾಗಿಯೂ, ಪರೈಃ-ಇತರರಿಂದ, ದುರ್ವಿಭಾವ್ಯಂ-ತರ್ಕಿಸಲ್ಪಡಲಶಕ್ಯವಾದ್ದೂ ಆಗಿ, ಮಯಾಕೃತಂ-ಮಯಾನುರಸಿಂದವಾಡಲ್ಪ
ಟ್ಟದ್ದು, ಅಭೂತ-ಅಯಿತು. ತೇ-ಅದು, ದೃತ್ಯತೇ-ಕಾಣಿಸುವುದು, ನದೃತ್ಯತೇಚ-ಕಾಣಲ್ಪಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ ||೨೧|| ಕೃ
ಚಿ-ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಾನ್ವಲದಲ್ಲೆಯೂ, ಕೃಚಿ-ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿವೋವಿತ್ತು, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೂ, ಗಿರಿಮೂರ್ಧ್ನಿ-
ಬೆಟ್ಟದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿಯೂ, ಕೃಚಿ-ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಲೇ-ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಅಲಾತಚಕ್ರವತೇ-ಉರುಟಾಗಿತಿರುಗುತ್ತಿರುವಕೂ
ಳ್ಳಿಯಂತೆ, ಭ್ರಾಮ್ಯತ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ತೌಭುತಂ-ಆ ನಗರವು, ದೃತವಸ್ಥಿತಂ-ಮೂಕವಾದ ನಿಲುಕಡೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ||೨೨||

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂದ ಹ್ನೇದಿಂದ ಆಸಾಲವನ ಮಾಯೆಂಂ ಅಂಧಕಾರವಂ ಸಹ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ನಾ
ಶಂಗೆಯ್ದನು. ||೧೭|| ಮತ್ತು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಸುವರ್ಣಮಯಂಗಳಾದ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಉಕ್ಕಿನಿರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಅಲಗುಗಳುಳ್ಳತಗ್ಗಿರುವಗಿಣ್ಣುಗಳ್ಳ ಇಪ್ಪತ್ತೈದುಬಾಣಗಳಿಂ ನ ಲ್ವನ ಸೇನಾಪತಿಯಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು||೧೮||
ಮತ್ತು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಅನೇಕಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಸಾಲವನಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು, ಒಂದೊಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಭಟರಂ ಹತ್ತು
ಹತ್ತು ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಸೇನಾಪತಿಗಳಂ ಮೂರುಮೂರುಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಸಹ ವಾಹನಂಗಳಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು ||೧೯||
ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಭಯಸೇನೆಯಲ್ಲಿರಂವ ಶೂರರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಅಚ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಆಯು
ದ್ದವ್ಯಾಪಾರಪಂನೋಡಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಂ ಸಂಮಾನಂ ಗೆಯ್ದರು||೨೦|| ಆಗ ಮಯಾನಿಂ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಮಾಯಾ
ಮಯವಾದ ಆಸಾಲವನ ವಿಮಾನವು ಒಂದುವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರೂಪವಾಗಿ ಒಂದುವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಲ್ಪಡುತ
ಬಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲ್ಪಡದೇ ಸಹ ಇರುತ್ತ ಅನ್ಯರಿಂದ ಊಹಿಸಲಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ||೨೧|| ಮತ್ತು ಆಸೌಭ
ಮೆಂಬ ವಿಮಾನವು ಒಂದುವೇಳೆ ಪರ್ಮತನ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಒಂದುವೇಳೆಬಲದಲ್ಲಿ ಈರಿತಯೆ ಅಲಾತಚಕ್ರವತೆ ತಿರು
ಗುತ್ತ ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತದಾಯಿತು ||೨೨|| ಆವಿಮಾನವೊಡನೆ ಸೇನಾಜನರೊಡ

ತೋಮುಂಚ್ಛಕರಾಕಸಾತ್ಯತಯೋಧವಾಃ ||೧೩|| ಕರೈರಗ್ನೈರ್ಮಸುಸ್ಪರ್ಶೈರಾಶೀವಿಪದುರಾಸದೈಃ |
ಪಾಟ್ಕಮಾನಪುರಾಣೀಕಸಾಲ್ವಮಾಹ್ಯತ್ಯತೈಃ ||೧೪|| ಸಾಲಾನ್ವನೀಕಪಕಸಾಲ್ವಸ್ತೈಃ ||೧೫|| ಸಾಲಾನ್ವಮಾ
ವೀರಾಭ್ಯಾಕಾರ್ತಾಃ | ನತತ್ತ್ವಜಾರಣಂಸ್ವಂಸ್ವಂಲೋಕದ್ವಯಜಿಗೀಷವಃ ||೧೬|| ಸಾಲಾನ್ವಮಾ
ತೋದ್ಯಮಾನಾನ್ಮಮಪದ್ವ್ಯಮ್ನಂಪ್ರಾಪ್ತಪೀಡಿತಃ | ಅಸಾದ್ಯಗದಯಾಮೌರ್ವಾಭ್ಯಾಹತ್ಯವ್ಯ
ನದದ್ಬಲೀ ||೧೭|| ತಂದ್ಯಮದ್ಗದಯಾಶೀರ್ಣವಕ್ಷಸ್ಥಲಮರಿದಮಮ್ | ಅಪೋವಾಹರಣಾತ್ಸೂತೋ
ಭರ್ಮನಿದ್ಧಾರುಕಾತ್ಮಜಃ ||೧೮|| ಲಬ್ಧಸಂಜ್ಞೋಮಾಹಾರ್ತನಕಃ ಪಿಶ್ಣಿಸ್ಸಾರಧಿಮಬ್ರವೀತ್ | ಅ

ನಸೌಭಃ-ಸೌಭವಿಮಾನದಿನಹಿತನಾದ, ಸಹಸೈನಿಕಃ-ದಂಡಿನಜನಗಳಂ ಕೂಡಿದವನಾದ, ಸಾಲಾನ್ವ-ಸಾಲಾನ್ವನಿಬವಮ, ಯತ್ರ
ಯತ್ರ-ಎಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ, ಉಪಲಕ್ಷ್ಯತೇ-ಕಾಣಿಸುವನೋ, ತತಸ್ತತಃ-ಅಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾತ್ಯತಯೋಧವಾಃ-ಯಾವವಸೇನಾಪತಿಗಳು, ಕ
ರಾಕ-ಬಾಣಂಗಳನ್ನು, ಅಮುಂಚ್ಛ-ಬಿಟ್ಟರು ||೧೩|| ಆಶೀವಿಪದುರಾಸದೈಃ-ಸರ್ಪದಂತೆ ನೋರಿಕಲಸದಳವಾದ, ಅಗ್ನೈರ್ಮ
ಸಂಸ್ಪರ್ಶೈಃ-ಬೆಂಕಿಯನ್ನೂ ನೂರ್ಯನನ್ನೂ ನೋಂಕಿದಂತಾಗುವ ಪರೇರಿತ್ಯೈ-ವೈರಿಗಳಾದ ಯಾವವರಿಂ ಪ್ರಣೋಗಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟು, ಕರೈಃ-ಚಾಣಗಳಿಂದ, ಪಾಟ್ಕಮಾನಪುರಾಣೀಕಃ-ಸೀಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಸೌಭನಗರದ ಸೇನೆಯೊಳ್ಳವನಾದ, ಸಾಲಾನ್ವ-ಸಾಲಾ
ನು, ಅಮುಹ್ಯತೇ-ಮೋಹಗೊಂಡನು ||೧೪|| ಸಾಲಾನ್ವನೀಕಪಕಸಾಲ್ವಸ್ತೈಃ-ಸಾಲಾನ್ವನ ಸೇನಾಪತಿಗಳಲಯಧಗಳಿಂದಲೂ ಬಾಣ
ಗಳಿಂದಲೂ, ಭ್ಯಾಕಾರ್ತಾಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ವೃಷ್ಣಿವೀರಾಃ-ಯಾವವಕೂರರು, ಲೋಕದ್ವಯಜಿಗೀಷವಃ-ಇವ
ರಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಯಿಸಿದವರಾದ್ದರಿಂದ, ಸ್ವಂಸ್ವಂರಣಂ-ತಮ್ಮತಮ್ಮಯೊಡ್ಡವನ್ನು, ನತತ್ತ್ವಜಾಃ-ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ||೧೫|| ಪಾಕ್-
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಪೀಡಿತಃ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ದ್ಯುಮಾತ್ಮಮ-ದ್ಯುಮಂತನೆಂಬಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ಸಾಲಾನ್ವಮಾತ್ಯೈ-
ಸಾಲಾನ್ವನಮಂತ್ರಿಯು, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ-ಕೃಷ್ಣನಮಗನನ್ನು, ಅಸಾದ್ಯ-ತಗಲಿ, ಮೌರ್ವಾಭ್ಯ-ಕಬ್ಬಿಳಿದ, ಗದಯಾ-ಗದೆಯು
ಧದಿಂದ, ವ್ಯಾಹತ್ಯ-ಹೊಡೆದು, ಬಲೀ-ಬಲವಂತನಾದ್ದರಿಂದ, ವ್ಯನದತಿ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೂಗಿದನು ||೧೬|| ಧರ್ಮವಿತ್-ಯುದ್ಧ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಜಲ್ಲ, ದಾರುಕಾತ್ಮಜಃ-ಕೃಷ್ಣನ ಸಾರಧಿಮಗನಾದ, ಸೂತಃ-ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಸಾರಧಿಯು, ದ್ಯುಮದ್ಗದಯಾ-ದ್ಯು
ಮಂತನಗದಾಯುಧದಿಂದ, ಶೀರ್ಣವಕ್ಷಸ್ಥಳಂ-ಸೀಳಿದ ಯೆದೆಯುಳ್ಳ, ಅರಿದಮಂ-ಅವೈರಿಗಳನ್ನು, ಅಣಗಿಸುವನಾದ, ತಂ-ಅ
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು, ರಣಾತೀ-ಯುದ್ಧದ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಅಪೋವಾಹ-ಹಿಂವಕ್ಕೊಯ್ದನು ||೧೭|| ಮೂಹೂರ್ತೇನ-ತಾನುಜೊತ್ತಿನಿಂ
ದ, ಲಬ್ಧಸಂಜ್ಞಃ-ಪಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅರುಹುಳ್ಳವನಾದ, ಕಾಪಿಶ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣನಮಗನು, ಸಾರಧಿಂ-ದಾರುಕನಮಗನಂ ಕುರಿತ್ತ್
ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು, ಕೇಸೂತ-ಎವೈ ಸಾರಧಿಯೇ, ರಣಾತೀ-ಯುದ್ಧದ ದೆಸೆಯಿಂದ, ವೇ-ನನ್ನನ್ನು, ಅಪಕರ್ಷಣಂ-ಹಿಂ

ನೆಯೂ ಕೂಡಿರುವ ಆಸಾಲಾನ್ವನು ಎಲ್ಲಿಕಾಣಲ್ಪಡುವನೋ ಅಲ್ಲಿಯಾದವರು ಬಾಣಂಗಳೆಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು ||೧೩||
ಆಗ ಸಾಲಾನ್ವನು ದಹಿಸುವನಾಗಿ ನೂರ್ಯನಂತೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರಸ್ವರ್ಗವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಒಂ
ದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತಗುಲಿದಮಾತ್ರದಿಂದ ಕತ್ತುಗಳಂ ಸಂಹರಿಸುಷನಾಗಿ ಸಹಿಸಲಕಕ್ಯಂಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಯಾದ
ವರಿಂ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಣಂಗಳಂ ಸೀಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ತನ್ನವಿಮಾನವೂ ಸೇನೆಗಳೂಕೂಡವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮೋಹವ
ನೆಯ್ದಿದನು ||೧೪|| ಆಗ ಕೂರರಾದ ಯಾದವರು ಸಾಲಾನ್ವನ ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಸ್ತ್ರಸಮೂಹಂಗಳಿಂ
ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರೂ ಇಹಲೋಕಪರಲೋಕಂಗಳೆಂ ಜಯಿಸಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ
ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಂ ಬಿಟ್ಟವರಾಗಲಿಲ್ಲ ||೧೫|| ಆಗ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಂ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ಯುಮಂತನೆಂಬ
ಸಾಲಾನ್ವನಮಂತ್ರಿಯುಬಂದು ಉಕ್ಕಿನಿಂ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗದೆಯಿಂ ಗ್ರದ್ಯುಮ್ನನಂ ಪ್ರಹರಿಸ್ಸಿಂಹನಾದಂಗೆಯ್ದ
ನು ||೧೬|| ಆಗ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ದಾರುಕಮಿತ್ರನಾದ ಸಾರಧಿಯು ದ್ಯುಮಂತನಂ ಗದೆಯಿಂ ಸೀಳಲ್ಪಟ್ಟು ವ
ಕ್ಷಸ್ಥಳವುಳ್ಳ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಯುದ್ಧದದೆಸೆಯಿಂದ ಆಚೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು ||೧೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಮಾಹಾರ್ತದಿವುಂ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನೆಯ್ದಿರುವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಸಾರಧಿಯಂಕುರಿತು ಈಶೀತಿಯಾಗಿ ನು

ಹೊಅಸಾಧ್ಯದಂಸೂತಯದಾಶ್ರಣೇಪಕರ್ಪಣಮ್ ||೮೪|| ನಯದೂನಾಂಕುಲೇಜಾತಶ್ಯಯತೇ
 ರಣವಿಚ್ಯುತಃ | ವಿನಾಮತ್ಕ್ಲಿಬಚಿತ್ತೇನಸೂತನಪಾಶ್ವಕಲ್ಮಷಾತ್ ||೮೫|| ಕಿಂನುವಹ್ಯೈಭಿರಂಗವ್ಯ
 ಪಿತರೌರಾಮಕೇವೌ | ಯುದ್ಧಾದ್ಧರ್ಮಾಭ್ಯಾಪಕಾಂತಪ್ರಪ್ತಸ್ತತ್ರಾತ್ಮನಃಕ್ಷಮಮ್ ||೮೬|| ವ್ಯ
 ಕ್ತಂಮೇಕಧಯಿಸ್ಯಂತಿಹಸಂತೋಭಾತ್ರಾಜಃಮಯಃ | ಕ್ಲೈಬ್ಯುಕಕಥಂಕಥಂವೀರತವಾನ್ಯೈಕಧ್ಯ
 ತಾಂಮೃಧೇ ||೮೭|| ಸೂತಃ ||ಧರ್ಮವಿಜಾನತಾಯಾಪ್ತೈಕಕೃತಮೇತನ್ಮಯಾವಿಭೋಗಸೂತಃ ಕೃಭಗತಂ
 ರಕ್ಷದ್ರಘಿನಂಸಾರಥಿಂರಥೀ ||೮೮|| ಏತದ್ವಿದಿತಾತುಭವಾ ಮಯಾಪೂವಾಹಿತೋರಣಾತ್ | ಉಪಸೃಷ್ಟಃ
 ಪರೀತಮೂರ್ಘಿತೋಗದಯಾತತಃ ||೮೯||

ಅತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೆ ಷಟ್ಸಪ್ತತೀತಮೋಧ್ಯಾಯಃ.

ದಕ್ಕೆ ಯಳಿದುತಂದಮ್ಮ, ಯತೆ-ಯಾವುದೋ, ತದಿವಂ-ಆ ಯಾಕಲಸವು, ಅಸಾಧು-ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲವು. ಅಹೋ-ದುಃಖಕರವೆ
 ಪ್ಪ ||೮೪|| ಕ್ಲಿಬಚಿತ್ತೇನ-ನಪುಂಸಕಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಸೂತೇನ-ಸಾರಥಿಯಿಂದ, ಪಾಶ್ವಕಲ್ಮಷಾತ್-ತೊಂದಲಪಟ್ಟ ಅವಕೀ
 ತಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ಮಲೆವಿನಾ-ನನ್ನಂಜೊರತು, ಯದೂನಾಂ-ಯಾದವರ, ಕುಲೇ-ವಂಶದಲ್ಲಿ, ಜಾತೇ-ಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿ, ಕ್ಲಿಬವಿಚ್ಯು
 ತಃ-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಂಮೆಟ್ಟಿದವನು, ಸೂತ್ರಯತೇ-ಕೇಳಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ ||೮೫|| ಧರ್ಮಾತ್-ಸ್ವಧರ್ಮಸಿದ್ಧವಾದ, ಯುದ್ಧಾತ್-
 ಕಾಳಗದ ಹೆಸೆಯಿಂದ, ಅವಕಾಂತಃ-ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದವನಾದವನು, ಪಿತರೌ-ತಂದೆಗಳಾದ, ರಾಮಕೇವೌ-ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ಅಭಿ
 ಸಂಗವ್ಯ-ಇದಿಗೆ ಸೇರಿ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಪೃಷ್ಠ-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಆತ್ಮವೇ-ನನಗೆ, ಹೃಮಂ-ಯೋಗ್ಯವಾದ, ಕಿನ್ನು-
 ಯಾವವಾತನ್ನು, ವಹ್ಯೈ-ಹೇಳುವೆನು ||೮೬|| ಭಾತೃಜಾಮಯಃ-ತಮ್ಮಂದಿರೊತಂಗಿಯರೂ, ಹಸಂತೈ-ನಗುತಿರುವರಾಗಿ, ಮೇ-
 ನನ್ನ, ಕ್ಲೈಬ್ಯು-ನಪುಂಸಕತನವನ್ನು, ವ್ಯಕ್ತಂ-ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಕಥಯಿಸ್ಯಂತಿ-ಹೇಳುವರು ವೀರ-ಕೊರನಾದವನೇ, ಅನ್ಯೈಃ-
 ಮೈರಿಗಳೊಡನೆ, ಮೃಧೇ-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ತವ-ನಿನಗೆ, ಕಥಂಕಥಂ-ಹೇಗೆ ಹೇಗೆನಡೆಯಿತೆನ್ನುವರು ||೮೭|| ಆಯುಷ್ಯ-ಬದು
 ಕತಕ್ಕವನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು, ಪ್ರಭುವೇ-ಧರ್ಮಂ-ಸಾರಥಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನು, ವಿಜಾನತಾ-ತಿಳಿದಿರುವ, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಏ
 ತತೇ-ಈ ಕಲಸವು, ಕೃತಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸೂತಃ-ಸಾರಥಿಯಾದವನು, ಕೃಭಗತಂ-ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ, ರಥಿಣಿ-ರಥಿಕ
 ನನ್ನು, ರಕ್ಷೇತೆ-ಪಾಲಿಸಬೇಕು ರಥೀ-ರಥಿಕಮು, ಸಾರಥಿಂ-ಸೂತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ||೮೮|| ಏತತ್-ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು, ವಿ
 ದಿತಾಃ-ತಿಳಿದು, ಭವಾಂಸ್ತು-ನೀನಾದರೋ, ಪರೀಣ-ಮೈರಿಯಿಂಪ, ಗದಯಾ-ಗದಾಯುಧದಿಂದ, ಹತಃ-ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂ
 ಪ. ಉಪಸೃಷ್ಟಃ-ಉಪದ್ರವಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಮೂರ್ಘತಃ-ಮೌಢತೆಮಾಡಿರುವುದು, ರಣಾತ್-ಯುದ್ಧದದೇನೆಯಿಂ
 ದ, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಅಪೋವಾಹಿತಃ-ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುವ ||೮೯|| ೭೬ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ವುಮುಗಿದುದು

ಡಿದನಂತೆನೆ,- ಎಲೈಸಾರಥಿಯೇ! ಯುದ್ಧಸ್ಥಾನದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಅವುದುಂಟೋಅ
 ದು ಉಚಿತವಲ್ಲ ||೮೪|| ಅಭೈರ್ಯ ಯುಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಸಾರಥಿಯಾದ ನಿನ್ನಿಂದ ಪಾಪವನೆಯ್ದಿರವ ನೆ
 ನ್ನೊಬ್ಬನು ಹೊರತು ಯಾದವರಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿರುವ ಪುರುಷನೋರ್ವನಾದರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಮುಖನಾದ
 ನೆಂದು ಕೇಳಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ ||೮೫|| ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಭರ್ಮದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾದ ನಾನು ತಂದೆಗಳಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ
 ಪಾಶ್ವಕವನೆಯ್ದಿ ಅವನು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದರೆ ಆಗ ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಯಾವವಚನವೆಳೆಳಿ ||೮೬||
 ಮತ್ತು ಅಂತಃಕರ್ಮದಿರ ಪತ್ತಿಯರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕತ್ರಾಗಳಿಂ ನಿನಗೆ ಉಂಟಾದ ಭೈರ್ಯವಂಕೇಳಿ ||೮೭||
 ಸ್ಯವಂಗಿಯುತ ಎಲೈ, ವೀರನೇ! ಆತ್ಮಪಾರ್ವತವಂ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳತಲಿರುವವನಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ
 ರಾಜಯವ್ರಂಟಾಯಿತೇ? ಎಂದುಪೇಳಿದವರಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ನುಡಿಯಲು ಆಗ
 ಸಾರಥಿಯು ಪೇಳಿದನೆಂತೆನೆ ||೮೮|| ಎಲೈಅಯುಷ್ಮಂತನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೇ! ಕೇಳು, ರಥದಲ್ಲಿರುವ ಸಾರಥಿಯು
 ಕಷ್ಟವನೆಯ್ದಿರುವ ಸ್ವಾವಿಯಂ ರಥದೊಡನೆ ಕಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬ ಧರ್ಮವಂ ತಿಳಿದಿರುವ ನನ್ನಿಂದ ಈಕಾರ್ಯವು
 ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ದಿದು ಅನುಚಿತವಲ್ಲ ||೮೯|| ನೀನು ಕತ್ರಾವಿನಿಂ ಗದೆಯಿಂದ ಪದರಿಗಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ
 ಮೂರ್ಘತನಾಗಿ ವ್ಯಥೆಯನೆಯ್ದಿದವನಾದ ಯಂಬರ್ಥವಂ ತಿಳಿದನಾನು ಯುದ್ಧರಂಗದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನಿ
 ನ್ನುಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದವನಾದೆನು ||೯೦|| ಎಂದು ಸಾರಥಿಯು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನುಂಕುರಿತು ನುಡಿದನೆಂಬರ್ಥವಂ

ಶ್ರೀಶುಕಃ || ಸತಪಸ್ಪುಶ್ಯಸಲಿಲಂದಂತಿಶೋಭ್ಯತಕಾರುಕಃ | ನಯಮಾಂದ್ಯಮತಃಪಾಶ್ವರ್ಯಂ
ವೀರಸ್ಯತ್ಯಾಹಸಾರಧಿವಂ ||೧|| ವಿಧಮಂತಂಸ್ತಸ್ಮೈನ್ಯಾನಿದ್ಯಮಂತಂರುಕ್ಮಿಣೀಗುತಃ | ಪ್ರತಿ
ಹೃತ್ಯಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯನ್ನಾ ರಾಚ್ಯೌಪ್ಪಭಿಸ್ಪ್ರಯಃ ||೨|| ಚತುರ್ಭುಕ್ತುತರೋವಾಹಾಃ ಸೂಮಕೇನಚಾ
ಹನತ್ | ದ್ವಾಭ್ಯಾಂಧನುಕ್ತುಕೇತುಂಚದ್ಯಮತೋನ್ಯೈನವೈಶಿರಃ ||೩|| ಗದಸಾತ್ಯಕಿಸಾಂಬಾದ್ಯಾ
ಜಸ್ತುಸೌಭಸತುಲಿತಾ | ಪಿತುಸ್ಸಮುದ್ರಸೌಭಯಾಸ್ಸರೈಸಂಚ್ಛಿನ್ನ ಕಂಧರಾಃ ||೪|| ವಿವಂಯಂ

೭೭ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದ ಬೇಕೆ.

ಸತು-ಅ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ನಾದರೋ, ಸಲಿಲಂ-ನೀರನ್ನು, ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ-ಸೋಂಕಿವಿಂದು, ದೂಶಿತಃ -ಮುದ್ದಕ್ಕೆಸಿದ್ಧನಾ
ಗಿ, ಧೃತಕಾರುಕಃ-ಹಿಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬಿಲ್ಲುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಮಾಂ-ಸನ್ನನ್ನು, ವೀರಸ್ಯ-ಶೂರನಾದ, ದ್ಯುಮಂತಃ-ದ್ಯುಮಂತನ, ಪಾ
ಶ್ವರ್ಯಂ-ಪಕ್ಕವನ್ನು, ನಯ-ಸೇರಿಸು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಸಾರಧಿ-ಸೂತನಂ ಕುರಿತು, ಅಪ-ನುಡಿದನು ||೧|| ರುಕ್ಮಿಣೀಗುತಃ-ಪ್ರ
ದ್ಯುಮ್ನನು, ಸ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ-ತನ್ನದಂಡುಗಳನ್ನು, ವಿಧಮಂತಂ-ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವದ್ಯುಮಂತಂ-ದ್ಯುಮಂತನನ್ನು, ಪ್ರತಿಹೃತ್ಯ-
ತಡೆದು, ಸ್ತಯಃ-ಗರ್ಭಿಸುವನಾಗಿ, ಅಪ್ಪಭಿರಾಚ್ಯೌ-೪ ನಾರಸಬಾಣಗಳಿಂದ, ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತೆ -ಹೊಡೆದುನೋಡಿಸಿದ
ನು ||೨|| ಅವುಗಳಲ್ಲಿಚತುರ್ಭು-ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಸೂತಂ-ಸಾರಧಿಯನ್ನೂ, ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ-ಎರಡುಕಣಗಳಿಂದ ಧನುಶ್ ಕೇ
ತುಂಚ-ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಪಳವಿಗೆಯನ್ನೂ, ಅನ್ಯೈನ-ಮತ್ತೊಂದುಸರಳಿನಿಂದ, ದ್ಯುಮಂತಶ್ಚಿರಶ್ಚ-ದ್ಯುಮಂತನ ತಲೆಯನ್ನೂ ಅಹನತ್-
ಕೊಂದನು ||೩|| ಗದಸಾತ್ಯಕಿಸಾಂಬಾದ್ಯಾಃ-ಕೃಷ್ಣ ನತಮೃಂದಿರಾದ ಗದನ್ನೂ ಸಾತ್ಯಕಿಯೂ, ಮುಕ್ತಾಳದ ಸಾಂಬಾನುಮೋದ
ಲಾದವರು, ಸೌಭಸತೇಃ-ಸಾಲ್ವನ, ಬಲಂ-ದಂಡನ್ನು, ಜಘ್ನಃ-ಹೊಡೆದರು ಸೌಭೇಯಾಸ್ಸರೈಃ-ಸೌಭದ್ಲದ್ದವರಲ್ಲರೂ, ಸಂ
ಚ್ಛಿನ್ನ ಕಂಧರಾಃ-ಅರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊರಳುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ಸಮುದ್ರೇ-ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ, ಪೀತಃ-ಬಿದ್ದುಹೋದರು ||೪|| ಎವಂ-೭೭

ಇಂತು ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನುಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿ
ಶಾರಣ್ಯ ವಾನಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆಶ್ರೀ ಮನ್ಮಥೀಶೋಕ ಪುರವರಾ
ಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣ ರಾಜವಿರಚಿತಮಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರಾಜವಾಣೀ
ವಿಲಾಸ, ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟಭಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದ
೭೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

೭೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ || ಸಪ್ತಯುಕ್ಸಪ್ತತಿತಮೇನಾನಾಮಾಯಾವಿಚಕ್ಷಣಃ | ಕೃಷ್ಣೇನಾಗತ್ಯಸಾಲ್ಯ
ಸ್ತುಹತಸೌಭಂಚಚೋರ್ಣಿತಂ ||೫|| ಪೀ||೫|| ಸಪ್ತತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಧರ್ಮರಾಯನ ರಾ
ಜಸೂಯಯಾಗವಂಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಮಸ್ತಮಾಯಾವಿಚಕ್ಷಣನಾದ ಸಾಲ್ಯನೊ
ಡನೆ ಯುದ್ಧವೆಗೆಯ್ದು ಸೌಭನಾಮಕನಾದ ಅಸಾಲ್ಯನವಿಮಾನವಂ ಚೋರ್ಣೀಕರಿಸಿ ಅಸಾಲ್ಯನಂ ಗಹ ಸಂಹ
ರಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವು ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನುಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ,-

ಎಲೈ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ! ಕೇಳು! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಅಚಮನಂಗೆಯ್ದು ಪುನಃ ಯುದ್ಧಸ
ನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಧನುಸ್ಸಂಪಿಡಿದು ಎಲೈಸಾರಧಿಯೇ ವೀರನಾದ ದ್ಯುಮಂತನ ಪಾಶ್ವರ್ಯವಂ ನನ್ನಂ ಎಯ್ದಿಸುವಾ
ಗೆಂದು ಸಾರಧಿಗೆ ಅಕ್ಷಿಪಿಸಿದನು ||೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ತನ್ನ ಸೇನೆಗಳಂ ಕಂಟಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತೆ
ಲಿರುವ ದ್ಯುಮಂತನಂತಡೆದು ಗರ್ವಿತನಾಗಿ ಎಂಟುಬಾಣಗಳಿಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು ||೨|| ಆಯೆಂಟುಬಾಣಗಳಲ್ಲಿ
ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂ ನಾಲ್ಕು ಅಶ್ವಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದುಬಾಣದಿಂ ಸಾರಧಿಯಂ ಎರಡುಬಾಣಗಳಿಂ ಧನುಸ್ಸಂ ದ್ವಜ
ವಂಸಹ ಮತ್ತೊಂದುಬಾಣದಿಂ ದಾದ್ಯುಮಂತನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನೂ ಭೇದಿಸಿದನು ||೩|| ಆಗ ಗದನು ಸಾತ್ಯಕಿ ಸಾಂಬ
ನುಮೋದಲಾದ ಯಾದವರು ನಾನಾಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂ ಅಸಾಲ್ಯನ ಸೇನೆಯಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದರು. ಅಸೂಯದಲ್ಲಿ ಮಯ
ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಅವಿಮಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತಜನರೂ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಂಠಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಬಿದ್ದರು ||

ದೂಸಾಂಸಾಲಾನ್ಮಾಂಜಘ್ನತಾಮಿತರಿತರನೌ | ಯುದ್ಧಂತ್ರಿನವರಾತ್ರಂತದಭೂತಮುಲಮುಲ್ಬ
ಣಮ್ ||೫|| ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂಗಳತಕ್ಕಪ್ಪಣಿಹೂತೋಧರ್ಮನೂನುನಾ | ರಾಜನೂಯೆಚನಿರ್ದೃಷ್ಟಶಿಶುವಾ
ಲೆಚಸುಸ್ಥಿತೆ ||೬|| ಕುರುವೃದ್ಧಾನನುಜ್ಞಾಪ್ಯಮುನೀಂಶ್ಚ ಸಸುತಾಂಪೃಥಾಮ್ ! ನಿಮಿತ್ತಾನ್ಯತಿಘೋ
ರಾಣಿರಶ್ಯಕ್ವಾಪ್ಯರವತೀಂಯಯೌ ||೭|| ಅಹಚಾಹಮಿಹಾಯಾತಅರ್ಯಮಿತಾಭಿರಸಂಗತೇ | ರಾಜನ್ಯಾ
ಶೈವ್ಯರಕ್ಷೀಯಾನೂಸಂಹನ್ಯುಃಪುರೀಂಮಮ | ||೮|| ವೀಕ್ಷ್ಯತತ್ತ್ವದನಂಸ್ತ್ವಾನಾಂನಿರೂಪ್ಯಪುರರಕ್ಷ
ಣಮ್ ಸೌಭಂಚಸಾಲವರಾಜಂಚದಾರುಕಂಪ್ರಾಹಕೇಶವಃ ||೯|| ರಥಂವಾಪ್ರಯಮಿಸೂತಸಾಲವಸ್ಯಾಂ
ತಿಕಮಾಶುಮೈ | ಸಂಭ್ರಮಸ್ತೇನಕರ್ತವ್ಯೋಮಾಯಾವೀಸೌಭರಾಡಯಮ್ ||೧೦|| ಇತ್ಯುಕ್ತಶ್ಚೋದ

ಗ, ಇತರೇತರಂ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ, ಜಘ್ನತಾಂ ಬಡಿದಾಡುತ್ತಿರುವ, ಯಡೋನಾಂಸಾಲಾನ್ಮಾಂಜ-ಯಾದವರಿಗೂ ಸಾಲ್ವದೇಶಸ್ಥರಾದ
ಲ್ಬಣಂ-ಘೋರವಾದ, ತಮುಲಂ-ದೊಂಬಿಯಾದ, ಯುದ್ಧಂ-ಜಗಳವು, ತ್ರಿಣವರಾತ್ರಂ-೨೭ ದಿನವು, ಅಭೂತ್-ಆಯಿತ-||೫||
ಧರ್ಮನೂನುನಾ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಡದ, ಆಹೂತೇ-ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ್ದರಿಂದ, ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂಗಳತೇ-ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ನಗರಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿಯಿದ್ದ, ಕೃಷ್ಣಾಃ-ವಾಸುದೇವನು, ರಾಜನೂಯೆಚ-ಮಾಳ್ವಪುರ, ನಿರ್ದೃಷ್ಟೇ-ಕೆರವೇರುತಲೂ, ಶಿಶುವಾಲೆಚ-ದವ.ಘೋ
ವನವ.ಗೂ, ಸಂಸ್ಥಿತೇ-ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುತಲೂ||೬||ಕುರುವೃದ್ಧಾಃ-ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರನ್ನೂ, ಮುನೀಲಕ್ಷ-ಮುನಿಗಳ
ನೂ, ಸಸುತಾಂ-ಪಾಂಡವರೊಡಗೂಡಿದ, ಪೃಥಾಂ-ಕುಂತಿಯನ್ನೂ, ಅನುಜ್ಞಾಪ್ಯ-ಸಮ್ಮತಿಸಿದ, ಅತಿಘೋರಾಣಿ-ಬಹು
ಕೋರಂಗಳಾದ, ನಿಮಿತ್ತಾನಿ-ಕುಸಂಗಳನ್ನು, ಪರ್ಷ್ವ-ನೋಡುತ್ತಿರುವವಾಗಿ, ದ್ವಾರಪತೀಂ-ಕುಸುಧಿಲಿಂಗರವನ್ನು, ಯಯೌ-
ಸೇರಿವನು||೭||ಅರ್ಯಮಿತಾಭಿರಸಂಗತೇ-ಬಲರಾಮ ನೋಡನೆಯೂ ಗಳಿಯೊಡನೆಯೂ ಸಂಗತನಾದ, ಅಹಃ ನಾನು, ಇಹ-ಇ
ದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ, ಆಯಾತ-ಬಲವನಾದೆನು ಚೈದ್ಯಪಕ್ಷೀಯಾಃ-ಶಿಶುಪಾಲನ ಕಡೆಯವರಾದ, ರಾಜನ್ಯಾಃ-ಧೋರಗಳು ಪ.ವ.ಪು
ನೀಂ-ನನ್ನ ನಗರವನ್ನು, ಹನ್ಯುಃ-ನಾಶಮಾಡುವರು, ಎದು, ನೂನಂ-ಕಂಕಿಸುವನೆಂದು, ಅಹಚ-ಎಂದುಕೊಂಡನು||೮||ಕೇಶವಃ-
ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವಾನೂ-ತನ್ನಮಾಡ ಯಾವವರಿಗೆ, ತತ್ತ್ವದನಂ-ಊಂಟಾವಅಜನಗಳನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಪುರರಕ್ಷಣಂ-ದ್ವಾರಕೆ
ಯ ರವಾಲಿಸುವುದನ್ನು, ನಿರೂಪ್ಯ-ರಾಮಂಗೆವೇಳಿ, ಸೌಲ್ವರಾಜಂಚ-ಸೌಲ್ವನನ್ನೂ, ಸೌಭಂಚ-ಸೌಭವಿಮಾನವನ್ನೂ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-
ನೋಡಿ, ದಾರುಕಂ-ಸಾರಥಿಯೊಕ್ಕರಿತು, ಪ್ರಾಹ-ಪೇಳಿದನು||೯||ಸೂತ-ಸಾರಥಿಯೇ, ಮೇ-ನನ್ನ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಸೌಲ್ವಸ್ಯ-
ಸೌಲ್ವನ, ಅಂತಿಕಂ-ಸಮೀಪವನ್ನು, ಮೈ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ಅಶು-ಯೇಗನಿ, ಪ್ರಾಪಯ-ಹೊಂದಿಸು, ಅಯಂಸೌಭರಾಟ-ಈಸಾ
ಲ್ವನ, ಮಾಯಾವೀ-ಮೋಸಗಾರನು, ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಸಂಭ್ರಮಃ-ಭ್ರಾಂತಿಯು, ನಕರಪ್ಯ-ಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ||೧೦||

ಎತ್ತೈಶರನೇ! ಕೇಳು, ಈಶೀತಿಯಾಗಿ ಬಿಚ್ಚುರೊಬ್ಬರು ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಯಾದವರಿಗೂ ಸೌಲ್ವದೇಶಸ್ಥರಾದ
ಅರಸುಗೂಕೂಡ ೨೭ದಿನಂಗಳು ವ್ಯಾಕುಲವಾದ ಭಯಂಕರವಾದ ಯುದ್ಧವು ಬೆಳೆದಂಥಾದ್ದಾಯಿತು||೫||
ಭರ್ಮರಾಯನಿಂದ ಯಾಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಕರೆತರಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರವನೆಯ್ಲಿ ಅರಾಜನೂಯೆ
ಯಾಗವೆಂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಲು ಶಿಶುಪಾಲನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದಬಳಿಕ ||೬|| ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳಂ
ಮುಖಗಳಂ ಪುತ್ರಸಹಿತಲಾದ ಕುಂತಿದೇವಿಯಂಸಹ ಅಪ್ಪಣೆಕೇಳಿ, ಅತಿಭಯಂಕರಗಳಾದ ಕುಸಂಗಳಂನೋ
ಡುತ್ತ ದ್ವಾರಕಾಪುರವನೆಯ್ಲಿದನು||೭|| ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದುರ್ನಿಮಿತ್ತಗಳಾದ ದರ್ಶನದಿಂ ವ್ಯಾ
ಕುಲವಾದ ಮನಸ್ಸುಜ್ಞವನಾಗಿ ತಾನೇ ಚಿಂತಿಸುವನೆಂತೆನೆ- ಶಿಶುಪಾಲನ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಅರಸುಗಳು ನಿತ್ಯ
ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮಪಟ್ಟಣವಂ ಧ್ವಂಸಂಗೆಯ್ಯರಾಗುವರು. ನಾನಾದರೂ ಅಂಣನಾದ ಬಲರಾಮನೊಡನೆ ಈಯಿಂ
ದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದವನಾದೆನೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುವನಾಗಿ||೮||ದ್ವಾರಕಾಪುರವನೆಯ್ಲಿ ಯಾದವರಯುದ್ಧವಂ
ನೋಡಿ ಸೌಭಂಚ-ಅವಿಮಾನವಂ ಸಹನೋಡಿ ಪುರರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಲರಾಮನಂಕುರಿತು ವಿಚ್ಛೇದಿಸಿ ಸಾರಥಿ
ಯಾದ ದಾರುಕನಂಕುರಿತು ಈಶೀತಿಯಾಗಿ ನುಡಿದನೆಂತೆನೆ ||೯|| ಎತ್ತೈದಾರುಕನೇ! ಶೀಘ್ರವಿಂದ ನನ್ನ ರಥವಂ
ಸೌಲ್ವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆಟ್ಟಿಸುವೆನಾಗು, ಈತನು ಸೌಲ್ವನು, ಮಾಯಾವಂತನು, ಎಂದು ಹೆದರಾಡನಾಗಬೇಡ ||೧೦||

ಯಾನಾಸರಥಮಾಸಾಧಯದಾರುಕಃ | ವಿಕಂತಂದದ್ಯಶುಸ್ಸೈಸ್ವಪರಚಾರುಣಾನುಜವಃ || ೧೧ || ಸಾ
ಲ್ವಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣಮಾಲೋಕ್ಯಹತಪ್ರಾಯಬಲೈಶ್ವರಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಕೃಷ್ಟಪ್ರಸೂತಾಯ ಕೇಶ್ವಿಂಭೀಮರವಾಂ
ಮೃದೇ || ೧೨ || ತಾಮಾಪತಂತೀಂನಭಸಿಮಹೋಲ್ಕವಿವರಹನಃ | ಭಾಸಯಂತೀಂದಿಕಶ್ಯೈಃ ಸ್ನಾಯ
ಕೈಶ್ಯ ತಥಾಚ್ಛಿಂತ || ೧೩ || ತಂಚಮೋಡಕಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ವಿದ್ಧಾಸ್ವಸೌಭಂಚಪಿಭವತ್ | ಅಮಧ್ಯೈಶ್ಚರ
ಸಂದೋಹೈಃಖಂಸೂರ್ಯವರಶ್ಚಿಭಿಃ || ೧೪ || ಸಾಲ್ವಕೃಷ್ಣರಸ್ತುರೋಸ್ಸವ್ಯಂಸರ್ವಾಂಶಾರ್ಜುಧನ್ವನಃ |
ಬಿಭೇದನ್ಯರತದ್ಧಸಾಚ್ಛಾರ್ಜುಮಾನೀತ್ತದದ್ಬುಧಮ್ || ೧೫ || ಹಾಹಾಕಾರೋಮಹಾನಾಸೀದ್ಬುಧತಾ
ನಾಂತತ್ರಧಶ್ಯತಾಮ್ | ನಿನದ್ಯಸೌಭರಾಡುಚ್ಛೈರಿದಮಾಹಜನಾ ರ್ವನಮ್ || ೧೬ || ಯತ್ತ್ವಯಾಮೂ

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ-ಹೀಗೆಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ದಾರುಕಃ-ಸಾರಥಿಯು, ರಥಂ-ಕೃಷ್ಣನತೇರನ್ನು, ಅಸ್ಥಾಯ-ಏರಿಕೊಂಡು ಬೋಮದಾಮಾಸ್ತು
ನಡೆಯಿಸಿದನು, ಸ್ವೀ-ತನ್ನವರಾದ ಯಾದವರೂ, ಪರೇಚ-ವೈವಿಧ್ಯವಾದ ಸಾಲ್ವನಕಡಳುವರೂ, ಸರ್ವೇ-ಎಲ್ಲರೂ, ವೀರತಂ-
ಹೊಕ್ಕುಬರುತಲಿರುವ, ಅರುಣಾನುಜಂ-ಧ್ವಜದಲ್ಲಿರುವ ಗರುಡನನ್ನು, ದಮ್ಯಶಃ-ಕಂಡರು || ೧೧ || ಸಾಲ್ವಕೃಷ್ಣ-ಸಾಲ್ವನಾದವನೇ,
ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾಸುದೇವನನ್ನು, ಅತೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಹತಪ್ರಾಯಬಲೈಶ್ವರಃ-ನತ್ತಂತವ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ್ದರಿಂದ, ಮೃ
ಧೇ-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಬೀಮರವಾಂ-ಪೆಸರಿನುವ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ, ಕೇಶ್ವಿಂ-ಕಕ್ಷಾಸ್ತಯುಧವನ್ನು, ಕೃಷ್ಣಸೂತಾಯ-ದಾರುಕನೋಸುಗ
ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್-ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು || ೧೨ || ನಭಸಿ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ರಂಹನಾ-ವೇಗದಿಂದ, ಮಹೋಲ್ಕವಿವ-ಬೊಡ್ಡ ಕೊಳ್ಳಿಯೆಂ
ತೆ, ಆಪತಂತೀಂ-ಬೀಳುತಲಿರುವಂಥಾ, ದಿಶಿ-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ಭಾಸಯಂತೀಂ-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ತಾಂ-ಆ ಕಕ್ಷಾಸ್ತಯುಧವನ್ನು,
ಶಾರಿ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸಾಯಕೈ-ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಕತಥಾ-ಸೂರುಬಗೆಯಾಗಿ, ಅಚ್ಛಿಂತ-ಕಡಿದು ಹಾಕಿದನು || ೧೩ || ತಂಚ-ಆಸಾ
ಲ್ವನನ್ನೂ, ಬೋಡಕಭಿರ್ಬಾಣೈಃ-೧೬ ಸರಳಗಳಿಂದ, ವಿಧ್ವಾ-ನೋಯಿಸಿ, ಖೇ-ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ಭ್ರಮತ್-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಸಾ
ಭಂಚ-ಸೌಭವಿಮಾನವನ್ನೂ, ಕರಸಂದೋಹೈಃ-ಬಾಣ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ, ನೂರ್ಯ-ಅದಿತ್ಯನು, ಖಂ-ಆಕಾಶವನ್ನು, ರಶ್ಮಿಭಿ
ರಿವ-ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಅವಿಧ್ಯತೆ-ವೇಳಿಸಿದನು || ೧೪ || ಸಾಲ್ವಸ್ತು-ಸಾಲ್ವನಾದರೋ, ಶಾರ್ಜುಧನ್ವಃ-ಶಾರ್ಜು
ಬ ಬಿಲ್ಲುಳ್ಳ, ಕೌರೇಃ ಕೃಷ್ಣನ, ಸರ್ವಾರ್ಜುಂ-ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ನಹಿತವಾದ, ಸವ್ಯಂದೋಃ-ಎಡತೋಳನ್ನು, ಜಿಭೇದ-ಭೇದಿಸಿದನು. ದ
ಸ್ತಾತ್-ಕೈಯಿಂದ, ಶಾರ್ಜುಂ-ಕೃಷ್ಣನಬಿಲ್ಲು, ನ್ಯವತತ್-ಬಿದ್ದಿತು, ತತ-ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದು, ಅದ್ಭುತಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು, ಅಸೀ
ತ್-ಆಯಿತು || ೧೫ || ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಪಶ್ಯತಾಂ-ನೋಡುತ್ತಿರುವ. ಭೂತಾನಾಂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳೆ, ಹಾಹಾಕಾರಃ-ಹಾಹಾಯೆಂಬ ಕ
ಬದ್ಧವು, ಮಹಾ-ಅಧಿಕವಾದ್ದು, ಅಸೀತ್-ಆಯಿತು. ಸೌಭರಾಟ್-ಸಾಲ್ವನು, ಉಚ್ಛೈಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ನನಿದ್ಯ-ಕೂಗಿ, ಜ
ನಾರ್ವನಂ-ಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು, ಇದಂ-ಈ ಮಾತನ್ನು, ಆಹ-ನುಡಿದನು || ೧೬ || ಮೂಢ-ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಈಕ್ಷತಂ-

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಾರುಕನು ರಥದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆರಥವು
ಚನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಿಸಿದನು. ಅಗ ಎಲ್ಲರೂ ಆರಥಧ್ವಜದಲ್ಲಿರುವ ಗರುಡನಂಕಂಡರು || ೧೧ || ಅಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಹು
ತರವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾದ ಸೇನೆಗೆ ಸೇವಕನಾದ ಸಾಲ್ವನು ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೋಡಿಯು ಸಾರಥಿಯಾದ ದಾರುಕನಿ
ಗೋಸುಗ ಭಯಂಕರವಾದ ಶಬ್ದವುಳ್ಳ ಕೇಶ್ವಿಯೆಂಬ ಆಯುಧವಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು || ೧೨ || ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮ
ಹತ್ವಾದ ಕೋಳಿಯಂತೆ ದಿಕ್ಕುಗಳಂ ಪ್ರಕಾಶಂಗೆಯ್ಯತ ವೇಗದಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರುತಲಿರುವ ಅಕೇಶ್ವ
ಯಂ || ೧೩ || ಸಾಲ್ವನುಸಹ ೧೬ಬಾಣಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತಲಿರುವ ಸೌಭವೆಂಬ ಅವಿವಾಸ
ವಂ ಅನೇಕಗಳಾದ ಬಾಣಸಮೂಹಂಗಳಿಂ ಸೂರ್ಯನು ಎಂತು ಕಿರಣಂಗಳಿಂ ಆಕಾಶವಂ ವ್ಯಾಪಿಸುವನೋ ಆ
ರೀತಿಯಾಗಿ ಭೇದಿಸಿದನು || ೧೪ || ಆಗ ಸಾಲ್ವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಾರ್ಜುಪಾಣಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಶಾರ್ಜುಬೆಂಬ
ಧನುಸ್ಸು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಂತಾದ್ದಾಯಿತು. ಅದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಯಿತು || ೧೫ || ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯಾದ್ದವಂನೋ
ಡುತಲಿರುವ ದೇವಾದಿಗಳು ಹಾಹಾಕಾರವೆಂಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಾಲ್ವನು ಸಿಂಹನಾದವಂ
ಗೆಯ್ದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಂಕುರಿತು ಈವಚನವು ವೇಳಿದನಂತೆ || ೧೬ || ಎಲೈಮೂಢನೇ! ಯಾವನು ನನ್ನಮಿತ್ರ

ಧನಸ್ಸುಖ್ಯಾರ್ಯಾತ್ಯಪದ್ಧತೆಹ್ನತಾವಪ್ರಮತ್ತಸ್ಸ ಸಭಾಮುಖ್ಯೇತ್ಯಯಾವ್ಯಾಪಾದಿಸ್ಸೋ||೧೭||
ತುತ್ವಾದ್ಯನಿಶಿಶ್ವರ್ಬಾಣ್ಯರಪರಾಜಿತಮಾನಿಸ್ತು | ನಯಾಮ್ಯಪುನರಾವೃತ್ತಿಯದಿತಿಪ್ರಮಮಾ
ಗುತಃ||೧೮||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ವೃಥಾತ್ಯಂಕತ್ಯಸಮಂದಸಪಶ್ಯಸ್ಯಂತಿಕಂತಕಮ | ಪೌರಃಪಂದರ್ಶಯಂ
ತಿಸ್ತುಕೂರಾನಬಹುಭಾಷಿಣಃ||೧೯|| ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಭಗವಾಃ ಸಾಲ್ವಂಗಳದಯಾಭೀಮವೇಗಯಾ | ತತಾ
ದವತೌಸಂಕ್ರಾದ್ಯಸ್ಸಚಕಂಪವನುನ್ನತ್ಯಕ್ ||೨೦||ಗದಾಯಾಂಸಂನಿವೃತ್ತಾಯಾಂಸಾಲ್ವಸ್ತುಂತ
ರಧೀಯತ ||೨೧|| ತತೋಮುಹೂರ್ತಾಃ ಆಗತ್ಯಪುರುಷಶ್ಚೈರಸಾಚ್ಯತಮ | ದವಕ್ಯಾಪ್ರಪ್ತಿಸ್ತೋಸ್ತೀತನಿ
ತ್ವಾಪ್ರಾಹವಚೋರುದಕ ||೨೨|| ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣಮಹಾಬಾಹೋಽತಾತೇಪಿತೃವತ್ಸಲ | ಬದ್ಧಾಽನೀತ

ಶೋಡುತಿರುವ ಸಂ-ನವ ತ್ರ, ಸಖ್ಯಾ-ಮಿತ್ರನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನ ಭಾರ್ಯಾ-ಹೆಂಡತಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ,
ಯತ್-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅವಹೃತಾ-ಕದಿವಲ್ಲವೆಂಬುದೇ, ನತ-ಅಂಧವನಾದ ನೀನಾದರೋ, ಪ್ರಮತ್ತಃ-ಹೆಚ್ಚುಗರ್ವವು
ಳ್ಳವನು ಸಭಾಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಭೆಯನಡೆವೆ, ಸಭಾ-ನನ್ನಮಿತ್ರನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನು, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ವ್ಯಾಪಾದಿ
ತಃ-ಸಾಯಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು ||೧೭|| ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಅವರಾಜಿತಮಾನಿಸಂ-ಸೋತವನಾದರೂ ಸೋತವನಲ್ಲವೆಂಬ ಗರ್ವವುಳ್ಳಂ
ಧಾ, ತಂತಾ-ಆ ನಿನ್ನನ್ನು, ಮಮಾಗ್ರತಃ-ನನ್ನಮಂದೆ, ತಿಷ್ಠೀಯದಿ-ನಿಂತಿಯಾದರೆ, ಅಪುನರಾವೃತ್ತಿಂ-ಮರಳಿಬಾರದಿ
ರುವ ಮರಣವನ್ನು, ನಯಾಮಿ-ಹೊಂದಿಸುವೆನು ||೧೮|| ಮಂದ-ಅಲಸನಾದ ಸಾಲ್ವನೇ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ವೃಥಾ-ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ, ಕ
ತ್ಯಸೇ-ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿ, ಅಂತಿಕೇ-ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ, ಅಂತಕಂ-ಮೃತ್ಯುವನ್ನು, ಸಪಶ್ಯಸಿ-ನೋಡಬೇಕೆಂದು, ಶೂ
ರಾಃ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರು, ಪಾರುಷಂ-ಗೌರವವನ್ನು, ದರ್ಶಯಂತಿಸ್ತು-ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವರಲ್ಲವೇ? ಬಹುಭಾಷಿಣೋನ- ಹೆ
ಚ್ಚು ಹರಟುವವರಲ್ಲವು ||೧೯|| ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ-ಹೀಗೆಹೇಳಿ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸಾಲ್ವಂ-ಸೌಭವತಿಯನ್ನು, ಭೀಮವೇಗಯಾ-
ಭಯಂಕರವಾದ ವೇಗವುಳ್ಳ, ಗದಯಾ-ಗದಾಯುಧದಿಂದ, ಸಂಕ್ರಾದ್ಯಃ-ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಜತೌ-ಕಿವಿಯಬುದ್ದವಾಗಿ, ತ
ತಾಡ-ಬಡಿದನು ಸಂ-ಆ ಸಾಲ್ವನು, ಅನ್ಯಕ್-ರಕ್ತವನ್ನು, ವಮಃ-ಕಾರುವನಾಗಿ, ಚಕಂಪೇ-ನಡೆಗಿದನು||೨೦||ಗದಾಯಾಂ-ಗದಾ
ಯುಧವು, ಸನ್ನಿವೃತ್ತಾಯಾಂ-ಜಾರಿಹೋಗುತಲೂ ಸಾಲ್ವಸ್ತು-ಸಾಲ್ವನಾದರೋ, ಅಂತರಧೀಯತ-ಕಾಣಿಸಿದೆ(ಅಡಗಿದನು)||೨೧||
ತತಃ-ಅಮೇಲೆ, ಮುಹೂರ್ತೇ-ತಾನುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಪುರುಷಃ-ಆಳು, ಆಗತ್ಯ-ಬಂದು, ಶಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂದ, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು,
ತ್ವಾ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ದೇವಕ್ಯಾ-ನಿನ್ನತಾಯಿಯಿಂದ, ಪ್ರೇಷಿತಃ-ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು, ಅನಿಶ್ರೀ-ಅದೇನೆಂದು, ರುದಕ-ಅಳುತಿ
ರುವನಾಗಿ, ವಚಃ-ವಾತವನ್ನು, ಪ್ರಾಹ-ಹೇಳಿದನು ||೨೨|| ಪಿತೃವತ್ಸಲ-ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನೇ, ಮಹಾಬಾಹೋ-ಉದ್ದ
ವಾದ ತೋಳುಗಳಿಗಿಂತ ಶೂರನೇ, ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನೇಕೃಷ್ಣನೇ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪಿತಾ-ತಂದೆಯಾದ ವನುಜೇವನು, ಸಾ

ನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ಅವಹರಿಸಿ ಅವನನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದೆಯೋ||೧೭|| ಅಂತಃಪನ್ನಿನು ಈಗ ನನ್ನಿ
ದರಿಗೆ ನಿಂತವನಾದರೆ ತೀಕ್ಷ್ಣಂಗಳಾದ ಬಾಣಂಗಳಿಂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಾನುಪರಾಜಿತನಲ್ಲವೆಂಬ ದುರಭಿಮಾನವುಳ್ಳನಿ
ನ್ನಂ ಮೃತ್ಯುವನೆಯ್ದಿಸುವನಾಗುವೆನು||೧೮||ಎಂಬ ಸಾಲ್ವನ ವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪೇಳುವನಂತೆನೆ
ಎಲೈಮೂಢನೇ ನೀನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಆತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆಯಂ ಗೆಯ್ಯೋ ಹೊರತು ಸ್ವವಿಷಾದಲ್ಲಿರುವ ಯಮನನ್ನು
ನೋಡುವನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶೂರರು ತಮ್ಮಪರಾಕ್ರಮವಂ ತೋರಿಸುವರೇಹೊರತು ಈರಿತಿಯಾಗಿ
ಬಹಳಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಡುವುದಿಲ್ಲ||೧೯|| ಎಂದುಹೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಗ
ದೆಯಿಂದ ಸಾಲ್ವನಂ ಕೊಂದನು. ಆಸಾಲ್ವನು ರಕ್ತವಂಕಾರುತ ಕಂಪಿಸಿದನು ||೨೦|| ಆಗ ಆಗದಾಯುದ್ಧವು
ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸವಿಾಪವನೆಯ್ದಿದಂತಾದ್ದು ಆಗುತ್ತಿರಲು ಸಾಲ್ವನು ಅಂತರ್ಧಾನವನೆಯ್ದಿದನು ||೨೧||ಅನಂ
ತರದಲ್ಲಿ ಒಂದುಮುಹೂರ್ತಮೊಳು ಒಬ್ಬಪುರುಷನು ಬಂದು ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದೇವಕೀ
ದೇವಿಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದೆಂದು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ದುಃಖಿಸುತ ನುಡಿದನುದಂತೆ||೨೨|| ಮಹಾಯೋಗಿ
ಯಾಗಿ ತಾವೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ, ತಂದೆಯಾದ ವನುಜೇವನಂ ಸಾ

ಸ್ಪೃಷ್ಟೈನಸೌನಿಕನಯದಾಪಕಃ ||೨೩|| ನಿಶಮ್ಯೈವಿಪ್ರಿಯಂಕ್ಯಪ್ಪೋಮಾನುಪೀವ್ರಕ್ಯತಿಂಗತಃ | ವಿ
ದುವರ್ಮ್ಯಾಃಶ್ಚೇನ್ನೇಹಾದ್ಭಭಾಪೇಪ್ರಾಕ್ಯತೋಯಥಾ ||೨೪|| ಕಥಾರಾಮಮಸುಮತ್ತಂಜಿತಾಜಿ
ಯಂಸುರಾಸುರೈಃ | ಸೌತೆ ನಾಲ್ಪೀಯಸೌನೀತಃಪಿತಾಮೆಬಲವಾ೩ವಿಧಿಃ ||೨೫|| ಇತಿಬ್ರಾವಣ್ಣೋ
ನಿವಸೌಭರಾಟ್ಟುತ್ಯುಪಲಿ೩ತಃ | ವಸುವೆವನಿವಾನೀಯಕ್ಯಪ್ಪಂಚೆದಮುವಾಚಕ ||೨೬|| ಎವಕೇಜ
ನಿತಾನೀತೋಯದರ್ಥವಿಹಜೀವಸಿ | ವಧಿವ್ಯೇನೀಕ್ಷತಸ್ತಮುಮೀಕಶ್ಚ ತ್ವಾಹಿಬಾಲಿಕ ||೨೭|| ವಿಸು
ನಿರ್ಭತ್ಸರ್ಯಮಾಯಾನೀಖಡ್ಗೇನಾನಕದಾಂಮುಘಃ | ಉತ್ಕೃತ್ಯಶಿರಶಿದಾಯಖಸ್ಥಂಸೌಭಂಸಮಾವಿ
ಶತ ||೨೮|| ತತೋಮಾರೂರ್ತಂಪ್ರಕ್ಯತಾವುಪಪ್ಲುತಸ್ಪೃಷ್ಟೋಧಪಸ್ತಸ್ವಜನಾನುಪಂಗತಃ | ಮ

ಲ್ಪೀನ-ಸೌಭರಾಜನಿಂದ, ಪಶುಸ್ಸಾನಿಕೇನಯಧಾ-ಗೋವುಕಟಿಕರವನಿಂದ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಬದ್ದಾವಿ-ಕಟ್ಟಿ, ಅವನೀತಃ-ಹಯ್ಯ
ಲ್ಪುಟ್ಟನು ||೨೩|| ಕೃಷ್ಣಃ-ವಾಸುದೇವನು, ವಿಪ್ರಿಯಂ-ಅನಿಷ್ಟವಚನವನ್ನು, ನಿಶಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಮಾನುಷೀಂಪ್ರಕ್ಯತಿಂಗತಃ-
ಮನುಷ್ಯಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾದ್ದರಿಂದ, ವಿಮನಸ್ಯಃ-ಮುಖನವ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನೂ, ಭೃಣೀ-ದಯೆಯುಳ್ಳವನೂ
ಗಿ, ಸ್ನೇಹಾತ್-ಪಿತೃವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ, ಪಾಕ್ಯತೋಯಥಾ-ಪಾಮರ ಮನುಷ್ಯನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಬಬಾಷೀ-ನುಡಿದನು ||೨೪||
ಅಸಂಮತ್ತಂ-ಚೆನ್ನಾಗಿಕ್ಕುಳು ಮಾಡದೆಬಿರುವ (ಜಾಗರೂಕನಾದ) ಸುರಾಸುರೈಃ-ದೇವದೈತ್ಯರಿಂದಲೂ, ಅಜೀಯಂ-ಗ್ಲ
ಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲದ ರಾಮಂ-ಬಲಭದ್ರನನ್ನು, ಜಿತ್ವಾ-ಗೆದ್ದು, ಮೇಷಿತಾ-ನನ್ನೆತಂದೆಯು. ಅಲ್ಪೀಯಸಾ-ನೀಚನಾ
ದ, ಸಾಲ್ಪೀನ-ಸೌಭರಾಜನಿಂದ, ಕಥಾನೀತಃ-ಹೇಗೆ ಹಯ್ಯಲ್ಪುಟ್ಟನು, ವಿಧಿಃ-ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವು, ಬಲವಾ೩-ಪುರುಷೇಶ್ವರಿಗಿಂ
ತಲೂ ಬಲವುಳ್ಳದ್ದು ||೨೫|| ಗೋವಿಂವೇ-ಕೃಷ್ಣನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಬ್ರಾವಣ್ಣೇನತಿ-ಹೇಳುತ್ತಿರುವನಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಸೌಭರಾ
ಟ್-ಸೌಲ್ಪನು, ವಸುದೇವವಿವ-ವಸುವೇವನು ತಿರುವುಪುರುಷನನ್ನು, ಅನೀಯ-ಹಿಡಿದೆಂದು, ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಃ-ಇದಿಗೇ ನಿಂತವ
ನಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಂ-ವಾಸುದೇವನು ಕುರಿತು, ಇವಂಚ-ಈ ಮಾತನ್ನೂ, ಉವಾಚ-ನುಡಿದನಲ್ಲವೆ ||೨೬|| ಬಾಲಿಕ-ಮೂಢಕೃಷ್ಣನ
ದಯಾರ್ಥಂ-ಯಾರಿಗೋಸುಗ, ಜೀವಸಿ-ಬದುಕಿರುವೆಯೋ, ಏವಃ-ಆಯಾ, ತೇಜನಿತ-ನಿನ್ನೆತಂದೆಯು, ನೀತಃ-ಹಿಡಿತರಲ್ಪಟ್ಟಿರು
ವನು, ಅಮುಂ-ಇವನನ್ನು, ತೇವೀಕ್ಷತಃ-ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ವಧಿವ್ಯೇ-ಕೊಂದುಕಾಕುವನು ಈಕಶ್ಚೇತ್-ನೀನುನಮರ್ದ
ನಾದರೆ, ಪಾಹಿ-ರಕ್ಷಿಸು ||೨೭|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ನಿರ್ಭತ್ಸರ್ಯ-ಜಿವಿಸಿ, ಮಾಯಾನೀ-ಮೋಸವುಳ್ಳವನಾದ, ಸಾಲ್ಪನು, ಅನಕ
ದಾಂದುಭೇಃ-ವಸುವೇವನ, ಶಿಠಿ-ತಲೆಯನ್ನು, ಖಡ್ಗೇನ-ಕತ್ತಿಯಿಂದ, ಉತ್ಕೃತ್ಯ-ಕಯ್ಯಾ, ಆದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಖ
ಸ್ಥಂ-ಆ ಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ, ಸೌಭಂ-ವಿಮಾನವನ್ನು, ಸಮಾಪಶತ್-ಹೊಕ್ಕನು ||೨೮|| ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ಮುಹೂರ್ತಂ-ತಾಸುಕೂ

ಲ್ಪನು ಯಾವೀತಿಯಿಂದ ಕಟುಕನು ಕಾರಿಯಂಬಂಧಿಸಿ ಅಪಹರಿಸುವನೋ ಅದೇೀತಿಯಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ ಅಪಹರಿಸಿ
ದನು ||೨೩|| ಎಂಬ ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಆಪುರುಷವಚನವಂಕೇಳಿ ಮಾನುಷಸ್ವಭಾವವನೆಯ್ದಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ದಯಾಶೀಲನಾದ್ದರಿಂದ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಪಾಮರರಂತೆ ನುಡಿದನಂತೆ ||೨೪|| ಎಲೈಮಹಾಬಲ ಶಾಲಿಯಾಗಿ
ದೇವತೆಗಳಿಂದ ದೈತ್ಯರಿಂದಲೂ ಜಯಿಸಲಕಕ್ಕನಾಗಿರುವ ಬಲರಾಮನು ಜಯಿಸಿ ಅಲ್ಪಬಲನಾದಸೌಲ್ಪನು ನಮ್ಯ
ತವೆಯನ್ನು ಎಂತು ಅಪಹರಿಸಿದನು? ಕಟಕಟಾ ದೈವವು ಬಲವಂತವಾದ್ದು, ಎಂದು ||೨೫|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪೇ
ಳುತ್ತಿರಲೂ ಆಗ ಸೌಲ್ಪನು ವಸುವೇವನಂಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿಂತು ನುಡಿದನಂತೆ
ತೆ ||೨೬|| ಎಲೈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ, ನೀನು ಯಾವವನಿಗೋಸುಗ ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋ ನಿನ್ನೆತಂ
ದೆಯಾದ ಅಂತವು ವಸುವೇವನು ನಾನು ಅಪಹರಿಸಿದನು. ಎಲೈಮೂರ್ಖನೇ, ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಇವನು
ಸಂಹರಿಸುವನಾಗುವೆನು, ನೀನು ಸಮರ್ಥನಾದರೆ ಇವನು ರಕ್ಷಿಸುವನಾಗೆಂದು ||೨೭|| ಮಾಯಾನೀಯಾದ ಸೌಲ್ಪ
ನು ಈೀತಿಯಾಗಿ ಭಯಪಡಿಸಿ ಖಡ್ಗದಿಂದ ವಸುವೇವನಶಿರಸ್ಸುಂ ಭೇದಿಸಿ ಆಶಿರಸ್ಸುಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಂತರಿ
ಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಆವಿಮಾನವು ಪ್ರೀತಿಸಿದನು ||೨೮|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧವಾದ ದಿವ್ಯ ಚ್ಚಾನ

ಹಾಕುಭಾವಸ್ತದಬುಧ್ಯತಾಸುರೀಂಮಾಯಾಂಸಸಾಲ್ಯಸ್ರಿತಾಂಮಯೇದಿತಾಮ್ ||೮೯|| ನತತ್ರದೂ
ತುನುತಿತುಃಕಳಬರಂಪ್ರಬುದ್ಧಾಜಯದಪಶ್ಯದಚ್ಯುತಃ |ಸಾಪ್ತಾಂಯಧಾಚಾಂಬರಚಾರಿಣೀವೃಂ
ಸಾಭಸ್ಮಮಾಲೇಕ್ಯನಿಹಂತುಮುದ್ಯತಃ ||೯೦||ವಮವದಂತಿರಾಜರ್ಷಿಃಪಯಃಕೇಚನಾನ್ವಿತಃ|ಯಾ
ತ್ಸವಾಚೋವಿರುಘೈರನ್ಯನೂನಂತಸ್ತರಂತ್ಯನು ||೯೧||ಕ್ಯಲೋಕಮೋಹೋಹೋವಾಭಯಂವಾಹ್ನೋನ

ತೃತೀಯಾಃ ಸ್ವಜೋಧಃ-ಸ್ವತಸ್ಸಿವದ್ವಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾದರೂ, ಸ್ವಜನಾನುಸಂಗತಃ-ಅಭಿಮಾನಿಕಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧದಿಂದ,
ಪ್ರಕೃತೌ-ಮನುಷ್ಯಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಉಪಪ್ಪುತಃ-ಮುಳುಗಿದವನಾಗಿ, ಅಸ್ತ-ಇದ್ದನು, ತತಃ-ಅ ಮೇಲೆ, ಮಹಾನುಭಾವಃ-ಅ
ಧಿಕಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನಾದ, ಸಃ-ಆ ಕೃಷ್ಣನು, ತತಃ-ಆ ಕೃತ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಮಯೇವಿತಾಂ-ಮಯಾಸುರನಿಂದ ನಿರ್ವಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟ, ಸಾಲ್ಯಪ್ರಹಿತಾಂ-ಸಾಲ್ಯರಾಜನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಆಸುರೀಂಮಾಯಾಂ-ವೈತ್ಯವಂಚಕವಿದ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ, ಅಬು
ದ್ಧ್ಯತ-ತಿಳಿದನು ||೮೯|| ಅಜೌ-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಬುದ್ಧಃ-ಎಚ್ಚರು ಗೊಂಡವನಾದ, ಅಚ್ಯುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಸಾಪ್ತಾಂಯ
ಧಾ-ಕನಸಿನ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ದೂತಂ-ಆಳನ್ನೂ, ಪಿತುಃ-ತಂದೆಯ, ಕಳಬರಂಚ-ಹೇವನ್ನೂ,
ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ನಾಪಶ್ಯತಃ-ಕಾಣತೆಲ್ಲವೋ, ತತಃ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಸಾಭಸ್ಮ-ವಿಮಾನದಲ್ಲಿರುವವನಾಗಿ, ಆಂಬರ
ಚಾರಿಣಂ-ಆಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವವನಾದ, ರಿಪುಂಚ-ವೈರಿಯಾದ ಸಾಲ್ಯನನ್ನೂ, ಆಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ನಿಹಂತುಂ-ಕೊಲ್ಲು
ವುದಕ್ಕೆ, ಉದ್ಯತಃ-ಉದ್ಯೋಗ ವುಂಟಾದವನಾದನು ||೯೦|| ರಾಜರ್ಷೀ-ರಾಜನೂ, ಯುಷಿಯೂಆದ ಪರಿಕ್ಷಿತನೇ, ಕೇಚ-ಕೆ
ಲವರಾದ, ಯುಷಯಃ-ಮುನಿಗಳೂ, ನಾನ್ವಿತಃ-ಪೂರ್ವ ಪರ ಪಾಶ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ವಮ-ಹೀಗೆ, ವದಂತಿ-ಹೇ
ಳುವರು ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಸ್ವವಾಚಃ-ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳೇ, ವಿರುಘೈರಣ-ವಿರೋಧಿಸುವವೋ, ತತಃ-ಆಕಾರಣದಿಂ
ದ, ತಃ-ಆ ಮುನಿಗಳು, ನಾನುಸ್ಮರಂತೀತಿ-ಪೌರಾಣವರ್ಯವನ್ನು ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ನೂನಂ-ತರ್ಕಿಸುವನು ||೯೧||

ಪ್ರಭವನಾದರೂ ಬಂದು ಮುಹೂರ್ತಪರ್ಯಂತವೂ ಮಾನುಷಭಾವದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದು, ಅಮೇಲೆ ಮಹಾನು
ಭಾವನಾದ್ದರಿಂದಆಸಮಸ್ತವ್ಯಾಪಾರವೂ ಮಯನ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಸಾಲ್ಯನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಸುರಮಾಯೆ
ಯೇಹೋರತು ಆದೂತನು ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಬಂದವನಲ್ಲ. ಈಸಾಲ್ಯನೂ ತಂದೆಯಾದವನುದೇವನು ಯ
ಧಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಲೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದನು||೮೯|| ಬಳಿಕ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಫುರುವನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಂಡ
ಪ್ರಪಂಚವಂ ಜಾಗ್ರದವನೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಜ್ಞಾನಯುಕ್ತನಾಗಿ ಆಗ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟ ಆದೂತನನ್ನೂ ತಂದೆಯ ಅಕಳೇಬರವಂ ಸಹ ಕಾಣಲಲ್ಲ. ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ- ಸಾಭವೆಂಬ
ವಿಮಾನದಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೃವಾದ ಅಸಾಲ್ಯನನ್ನೋಡಿ ಅವನಂ ಸಂಹರಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧನಾದನು||೯೦||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನು ರಾಜಸೂಯಯಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ದ್ವಾರಕಾಫುರ ರಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಲರಾಮನಂಕುರಿತು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಇಂ
ದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರವನೆಯಿದ್ದವನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನೊಡನೆ ರಾಜಸೂಯಯಾಗಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ತೆರಳಿದನೆಂಬರ್ಥವು, ಅಸಂಗತವು, ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಾಮ್ಯಕವನದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಂಡವರಂಕುರಿತು ಸಾಲ್ಯ
ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ನನ್ನಿಂದ ನಿಮ್ಮದ್ಯೂತವಿಚಾರವು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಪಾಂಡವ
ರಂ ಸಮಾಧಾನಂ-ಯೆಂದೆಂದು ವ್ಯಾಸವಚನವಿರುವುದರಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ಪುರದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸಾ
ಲ್ಯನು ದ್ವಾರಕಾಫುರಕ್ಕೆ ಬಂದನೆಂಬರ್ಥವುಸಹ ಅಸಂಗತವೆಂದು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಶಂಕಿಸಲು ಅಗತುಕಮನಿಯು
ಪರಿಕ್ಷಿತವಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ- ಎಲೈಅರಸೇ, ಕೇಳು, ಕೆಲವರು ಋಷಿಗಳು ಯಾವಯಾವ ಅ
ರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮವಾಕ್ಯಗಳು ವಿರೋಧಿಸುವವೋ ಆಯರ್ಥವಂ ಸಂಗಡಲೇ ಸ್ಮರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ವಾದಕಾರಣದಿಂದ ಪೂ
ರ್ವೋತ್ತರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನ ರಹಿತವಾಗಿ ಈರೀತಿಯಿಂದ ಅಸಂಗತವಾದ ಅರ್ಥವಂ ಪೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾ
ಹಂತುಹೊರತು ಮತ್ತೊಂದಲ್ಲವು ||೯೧|| ಎಲೈಅರಸೇ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಶೋಕಮೋಹಾದಿಗಳು ಗಂಭೀರವಾದ

ಸ್ಥಿತೀಗದಾಮಾದಾಯಸಾಲೋಹರಿಮಭ್ಯಗಾದ್ವೈತಮ್ ||೩೫|| ಅಧಾವತಸ್ಸಗದಂತಸ್ಯಬಾಹುಂಭಿ
ಲ್ಲಸಚಿತ್ವಾಧರಪಾಂಗಮದ್ಭುತಮ್ ||ವಧಾಯಃಸಾಲಸ್ಯಲಯಾರ್ಕಸನ್ನಿಭಂಜಿಭ್ರದ್ಭೃತಸಾರ್ಕಃ||
ವೋದಯಾಚಲಃ ||೩೬|| ಜಹಾರತೆನೈವಶಿರಸ್ಸಕುಂಡಲಂಕಿರೀಟಯುಕ್ತಂಪುರುಮಾಯಿನೋಹರಿಃ||ವ
ಜ್ರೇಣವೃತ್ರಸ್ಯಯಥಾಪುರಂದರೋಬಭೂವಹಾಹತಿವಚಸ್ತದಾನ್ಮಣಾವ್||೩೭||ತಸ್ಮಿನ್ನಿಪತಿತಪಾಪಿಸೌ
ಭೇಚಗದಯಾಹತೇ ||ದಿವಿದುಂದುಭಯೇನೆದುರ್ದದಾದೇವಗಣೇರಿತಾಃ|| ಸಖೀನಾಮಃಚಿತಂಕುರ್ದ್ಯದಂ
ತವಕೋಗ್ರುಪಾಭ್ಯಗಾತ್ ... ||೩೮||

...ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ದಶಮಸ್ಕಂಧೆ ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿತಿಮೋಧ್ಯಾಯಃ...

ಪ್ರತಂ-ಜೀಗನೇ, ಹರಿಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅಭ್ಯಗಾತ್-ಇದಿರಿಸಿಹೋದನು ||೩೫|| ಅಧ-ಅ ಮೇಲೆ, ಅಧಾವತಃ-ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ, ತಸ್ಯ-ಅಸಾಲಸ್ಯನ, ಸಗದಂ-ಗದಾಸಹಿತವಾದ, ಬಾಹುಂ-ತೋಳನ್ನು, ಭಲ್ಲೇನ-ಭಲ್ಲಾಯುಧದಿಂದ, ಛಿತ್ವಾ-ಕತ್ತರಿಸಿ, ಸಾಲಸ್ಯ-ಸಾಲಸ್ಯನ, ವಧಾಯ-ಸಂಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಲಯಾರ್ಕ ಸನ್ನಿಭಂ-ವ್ರಳಯಕಾಲವ ಸೂರ್ಯದೊಡನೆ ಸಮಾನವಾದ, ಆಪ್ತಂ-ಆಶ್ವರ್ಯವಾದ, ರಥಾಂಗಂ-ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು, ಜಿಭ್ರತೆ-ಧರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನು, ಸಾರ್ಕಃ-ಸೂರ್ಯನೊಡಗೂಡಿದ, ಉದಯಾಚಲಇವ-ಮೂದಲಗುಡ್ಡದಂತೆ, ಬಭೌ-ಬೆಳಗಿದನು ||೩೬|| ಹರಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು ತೇನೈವ-ಅ ಚಕ್ರದಿಂದ ವಲ್ಲೇ, ಪುರುಮಾಯಿನಃ-ಅಧಿಕವೋನಲುಳ್ಳ ಸಾಲಸ್ಯನ, ಕಿರೀಟಯುಕ್ತಂ-ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಿ ಎವಕೂಡಿದ, ಸಕುಂಡಲಂ-ಕರ್ಣಾಭರಣಸಹಿತವಾದ, ಶಿರಃ-ತಲೆಯನ್ನು, ಪುರಂದರಃ-ಇಂದ್ರನು, ವಜ್ರೇಣ-ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ, ವೃತ್ರಸ್ಯಯಥಾ-ವೃತಾಸುರನ ತಲೆಯಿಂದ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಜಹಾರ-ಅಪಹರಿಸಿದನು, ತದಾ-ಆಗ, ಸೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರ, ಹಾಹತಿವಚಃ-ಹಾಹಾಕಾರವು, ಬಭೂವ-ಉಂಟಾಯಿತು ||೩೭|| ಪಾಪೇ-ದುಷ್ಕೃತವುಳ್ಳವನಾದ, ತಸ್ಮಿ-ಅ ಸಾಲಸ್ಯನು, ನಿಪತಿತೇ ಬಿದ್ದುಹೋಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಸಾಭೇಚ-ಸೌಭವಿಮಾನವೂ, ಗದಯಾ-ಗದಾಯುಧದಿಂದ, ಹತೇ-ಮುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗುವಲ್ಲಿ, ತದಾ-ಆಗ, ದೇವಗಣೇರಿತಾಃ-ದೇವರ್ಗಳ ಗುಣಪುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತಲ್ಪಟ್ಟ, ದೇವಮಂದುಭಯಃ-ದೇವವಾದ್ಯಗಳು ದಿವ-ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ನೇಮಃ-ಮೋಳಗಿದವು, ದಂತವಕ್ರಃ-ದಂತವಕ್ರನೆಂಬವನು, ಸಖೀನಾಂ-ಮಿತ್ರರಾದ ಹೈತ್ಯರಿಗೆ, ಅಪಚಿತಂ-ಹಗಲಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಉಪಕಾರವನ್ನು, ಕುರ್ವ-ಮಾಡುವವನಾಗಿ, ರುಪಾ-ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಅಭ್ಯಗಾತ್-ಬಂದನು ||೩೮||

ಇಂತಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥವೋಧಿನಿಯೊಳು ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ೩೭ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುಮು.

ದು ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ನಡದನು ||೩೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಗದೆಯಂ ಪಿಡಿದಿ ದಿರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸಾಲಸ್ಯನ ಭುಜವಂ ಭಲ್ಲಾಯುಧದಿಂದ ಭೇದಿಸಿ ಸಾಲಸ್ಯನಸಂಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರಳಯಕಾಲ ದಲ್ಲಿರುವ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಆಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ ಚಕ್ರಾಯುಧವು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ ಸೂರ್ಯನೊಡಗೂ ಢಿರುವ ಉದಯ ಪರ್ವತದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೩೬|| ಅಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರಾಯುಧ ದಿ ವೃತಾಸುರನ ಶಿವಂ ಭೇದಿಸಿದನೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಮಾಯಾ ವಂತವಾದ ಸಾಲಸ್ಯನ ಕಿರೀಟ ಕುಂಡಲಯುಕ್ತವಾದ ಶಿರಮು ಭೇದಿಸಿದನು. ಆಗ ಸಮಸ್ತರೂ ಹಾಹಾಕಾರಂಗೆ ಯ್ದರು ||೩೭|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಪಾಪಿಯಾದ ಆ ಸಾಲಸ್ಯನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಲೂ ಸೌಭವೆಂಬ ವಿ ವಾನವು ಕೂಡ ಗದೆಯಿಂದ ಭಗ್ನವಾಗುತ್ತಿರಲು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದೇವ ಸಮೂಹಂಗಳಿಂದ ಮೋಳಗಿಲ್ಪಟ್ಟ ಭೇರಿ ಗಳು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ದವು ||೩೮||

ಇಂತು ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತಪೌ
ರಃಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀ
ಮನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿ
ತವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವರ್ಣವಿಲಾಸಮೆಂಬಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಕ
ರ್ಣಾಟಭೂಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ೩೭ನೆ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುಮು;

ದಂತವಕ್ರವಿಡೂರಧವಧಾದಿಕಥಾ ಪ್ರಾರಂಭಃ ||೧||

ಶ್ರೀಕುಕಂಃ | ಶಿಶುಪಾಲಸ್ಯಸಾಲಸ್ಯಸ್ಯಪಾಂಡ್ರಕಸ್ಯಾಪಿಮುರ್ಮತಃ | ಪರಲೋಕಗತಾನಾಂಚಕುಗ್ವೃಪಾ
ರೋಕ್ಷ್ಯಸೌಹೃದಮ ||೧|| ಏಕಃಪದಾತಿನ್ಮಮೋಗದಾಪ್ರಾಣೀವ್ರಕಂಕಯೇ | ಸದ್ಭಾಷ್ಯಮಹೀಂ
ಮಹಾರಾಜಮಹಾಗತೋಭ್ಯೈಶ್ಯತೇ ||೨|| ತಂತದಾಯಾಂತಮಾಲೋಕ್ಯಗದಾಮಾದಾಯಸತ್ವರಃ | ಅ
ವಪುತ್ಯೈರಧಾತ್ಯಪ್ಪಣಂಸಿಂಧುಂಪಿಶೇವಪ್ರತ್ಯಧಾತ್ ||೩|| ಗದಾಮುದ್ಯಮ್ಯಕಾರೂಶೇಮುಕುಂದಂ
ಪ್ರಾಸದುರ್ಮದಃ | ದಿವ್ಯಾಭಿವ್ಯಾಭವಾನದ್ಯಮಮದೃಷ್ಟಿಸುಧಂಗಳತಃ ||೪|| ತ್ವಂಮಾತುಲಯೇನಃ

೨೪ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಃ ||೧||

ಶಿಶುಪಾಲಸ್ಯ-ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೂ, ಸಾಲಸ್ಯ-ಸಾಲನಿಗೂ, ದುರ್ಮತೇ-ದುಷ್ಪಟ್ಟಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಪಾಂಡ್ರಕಸ್ಯಾಪಿ-ಪಾಂ
ಡ್ರಕವಾಸುದೇವನಿಗೂ, ಪರಲೋಕಗತಾನಾಂ-ಸತ್ತತನ್ನವರೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಪಾರೋ-ಕ್ಷತ್ರಿಸಾಹೃದಂ-ಪರಲೋಕ ಸ್ನೇಹಕಾರ್ಯ
ವನ್ನು, ಕುರ್ವ-ಮಾಡುವವನಾಗಿ ||೧|| ಏಕಃ-ಓರ್ವನೇ, ಪದಾತಿ-ಕಾಲಾಳಾಗಿಹೊಂದು, ಸನ್ಮದ್ಧಿ-ದಟ್ಟಿಯೆಂಬಿಗದವನಾಗಿ
ಯೂ, ಗದಾಮಾಣಿ-ಗದೆಯು ಕೈಯಲ್ಲಿಉಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಪದ್ಭಾಷ್ಯಂ-ಕಾಲಗಳೆಂದ, ಮಹೀಂ-ಸಲವನ್ನು, ಪ್ರಕಂಪಯೇ-ಅ
ದಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಸತ್ವರಃ-ಹೆಚ್ಚುಬಲವುಳ್ಳ ದಂತವಕ್ರನು, ಅಭ್ಯವ್ಯಕ್ತ-ಕೃಷ್ಣನಿಧಿರಿಗಣಿಸಿದನು, ಮಹಾ
ಶಾಪ-ಕೇಲ್ವ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ ||೨|| ತದಾ-ಆಗ, ಆಯಾಂಕಂ-ಬರುತ್ತಿರುವ, ತಂ-ಆ ದಂತವಕ್ರನನ್ನು, ಆಲೋಕ್ಯ-ನೋ
ಡಿ, ಕೃಪಣಿ-ವಾನುಜೇವನು, ಸತ್ವರಃ-ವೇಗಪೂಡಗೂಡಿದವನಾಗಿ, ರಥಾತ್-ತೇರಿಂದ, ಅವಪುತ್ಯ-ದುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ, ಗದಾಂ-
ಕಾಮೋದಕಿಯನ್ನು, ಆದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ವೇಲಾ-ತಡಿಯು, ಸಿಂಧುಮಿವ-ಕಡಲನ್ನು ಹೇನೋಹಾಗ, ಪ್ರತ್ಯಧಾತ್-ತ
ಡೆಸು ವಿಲ್ಲಿಸಿದನು ||೩|| ಕಾರೂಶಂ-ಕರೂಪವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದಂತವಕ್ರನು, ದುರ್ಮದಾ-ಕಟ್ಟಿಕೊಬ್ಬಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಗ
ದಾಂ-ಆಯುಧವನ್ನು, ಉದ್ಯಮ್ಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಮುಕುಂದಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರಾಪ-ನುಡಿದನು. ದಿವ್ಯಾಭಿವ್ಯಾಭಿ-
ವ್ಯವೋಗದಿಂದಲೇ ವ್ಯವೋಗದಿಂದಲೇ, ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ಅಪ್ಯ-ಈಗ, ಮಮ-ನನ್ನ, ದೃಷ್ಟಿಪಥಂ-ಕಣ್ಣಿನದಾರಿಯನ್ನು,
ಗತಃ-ಹೊಂದಿರುವವನಾಗಿ (ಅಂತರಂಗಾರ್ಥವು)-ವಿಜಯೇಂಬ ವೈಕುಂಠದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಕಾವಕಾಲತೀರಿದ್ದರಿಂದ ಮದವಿಲ್ಲದ
ವನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕನಾದ ವಿಶ್ವವಂಕುರಿತು ಈಗನನಗೆ ದರ್ಶನವೆಕೊಟ್ಟಿ ||೪|| ಕೃಪಣ-ವಾನುಜೇವನೇ, ತ್ವಂ
ನೀನು, ನಮುಗೆ, ಮಾತುಲೇಯಃ-ಸೋದರಮಾವನುಗಳಾದರೂ, ಮಿತ್ರಧೃಕ್-ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ದೋಷಮಾಡಿದವನಾದ್ದರಿಂದ,

೨೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀ ಧೀಯಶ್ಲೋಕಃ || ತತೋಪ್ಯ ಸಪ್ತತಿತಮೋದಂತವಕ್ರವಿಡೂರಧಾ | ಹತ್ವಾಹರಿಃ ಪುರೇರೇಮೇ
ರಾಮಸ್ಸೂತತತೋವಧೀತಿ ||೧|| ಏಪ್ಪತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದಂತವಕ್ರವಿಡೂರಧರಂ
ಸಂಹರಿಸಿ ದ್ವಾರಕಾಪುರದಲ್ಲಿ ಪೂರೈದಂತೆ ರಮಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವನ್ನೂ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಸೂತಪೌರಾಣಿ
ಕನು ಸಂಹರಿಸಿದನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವಂಸಹ ಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ,
ಎಲೈ, ಅರಸೆ! ಕೇಳು, ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೂ ಸಾಲನಿಗೂ ದುರ್ಮದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಪಾಂಡ್ರಕನಿಗೂ ಸಹ ಮಿತ್ರನಾ
ದ ಷುಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ ದಂತವಕ್ರನೆಂಬವನು ಸ್ವರ್ಗವನೆಯಿದ್ದಿರುವ ಅವನೊಬ್ಬನಿಗೂ ಪರಲೋಕಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡತೆ
ಕ್ಕ ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯನು ಗೆಯ್ಯನಾಗಿ ||೧|| ತಾನೋರ್ವನೇ ಪಾದಚಾರಿಯಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿ ಗದೆ
ಯಂಟಿದು ಪಾದವಿನ್ಯಾಸಂಗಳಿಂ ಭೂಮಿಯಂ ಕಂಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟನು ||೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ಅರೀತಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ದಂತವಕ್ರನನ್ನೋಡಿ ಅತಿತ್ವರೆಯಿಂದ ತಾನೂ ಗದೆಯಂಟಿದು ರಥದನೆ
ಯಿಂದಿಳಿದು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ತಟದಂತೆ ತಡದನು ||೩|| ಆಗ ಕರೂಶೆ ದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ದಂತವಕ್ರನು ಅತ್ಯಂ
ತಮತ್ತನಾಗಿ ಗದೆಯನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು. ಅಂತೆನೆ ||೪|| ಎಲೈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ

ಕೃಷ್ಣಮಿತ್ರಧ್ರುಜ್ಞಾಂಜಿಘಾಂಸಸಿ | ಅತಸ್ತಾಂಗಳದಯಾಮಂದಹನಿಷ್ಯವಜ್ರಕಲ್ಪಯಾ||೫|| ತ
ಹ್ಯಾನ್ಯಾನ್ಯಮುಪೈಮಜ್ಞಮಿತ್ರಾಣಾಂಮಿತ್ರವತ್ಸಲಃ | ಬಂಧುರೂಪಮರಿಹತ್ವಾಪ್ಯಾಧಿಂಧೇಹಪ
ರಂಯಧಾ ||೬|| ಏಮರೂಕ್ಷೈಸ್ತು ದೃವಾಕೈಃ ಕೃಷ್ಣಂತೋತ್ಪ್ರಿರಿವದ್ವಿಷಮ | ಗದಯಾತಾಡಯ
ನೂರ್ಧ್ವಾಸಿಂಹದವ್ಯನದಚ್ಚಸಃ ||೭|| ಗದಯಾಭಿಹತೋಪ್ಯಾಶೇನಚಚಾಲಯದೂದ್ವಹಃ | ಕೃ
ಷ್ಣಾಪಿತಮಾಕುನ್ಗರಾನ್ಯಕೌಮೋದಕಾನ್ಸುನಾಂತರೇ ||೮|| ಗಾಢಂನಿರ್ಭಿಣ್ಣಹೃದಯಉದ್ವಮುಕರಾ
ಧಿರಂಮುಖಾತ್ || ಪ್ರಸಾರ್ಯಕಕಬಾಹ್ವಂಕ್ರೀಧರಣ್ಯಾಂನ್ಯಪತದ್ವ್ಯಸುಾ||೯|| ತತಸ್ಸೂಕ್ಷ್ಮತಮಂ

ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಜಿಘಾಂಸಸಿ-ಕೋಲಿಲಳಿಸುವಿ, ಮಂದ-ಅಲಸ್ಯಗಾರನೇ, ಅತಃ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ವಜ್ರಕಲ್ಪಯಾ-ಸಿಡಿಲಿಗಳೊಂ
ಚಕಡಮೆಯಾದ, ಗದಯಾ-ಗದಾಯುಧದಿಂದ, ತಾಡಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಹನಿಷ್ಯೇ-ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ||೫|| ಅಜ್ಞ-ಮೂಢನಾದಕೃಷ್ಣ
ನೇ, ತರ್ಹಿ-ಆದರೆ, ಬಂಧುರೂಪಂ-ನಂಟನಾಗಿರುವ, ಅರಿಂ-ಹಗೆಯನ್ನು, ದೇಹಚರಂ-ಪೈಯಲ್ಲಿರುವ, ವ್ಯಾಧಿಯಂಥ-ರೋಗ
ವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಮಿತ್ರವತ್ಸಲಃ-ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಮಿತ್ರಾಣಾಂ- ಸ್ನೇಹಿತ
ರ, ಆನ್ಯಾನ್ಯಂ-ಯುಣ್ಣೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು, ಉಪೈಮಿ-ಹೊಂದುವೆನು ||೬|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ರೂಕ್ಷೈಃವಾಕೈಃ- ಪರುಷವ
ಚನಗಳಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಮಾನುಷೇವನನ್ನು, ತೋತ್ಪ್ರಿದ್ವಿಫಪಮಿವ-ಅಂಕುಳಗಳಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ತುಡ್-ಚು
ಚ್ಚುವನಾಗಿ, ಸಃ-ಆದಂತವಕ್ರನು, ಗದಯಾ-ಗದಾಯುಧದಿಂದ, ಮೂರ್ಧ್ವಾ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅತಾಡಯತ್-ಹೊಡೆದನು ಸಿಂ
ಹವತ್-ಸಿಂಗಳಂತೆ, ವ್ಯನದಚ್ಚ-ಬೊಬ್ಬಯ-ನೂ, ಹಾಕಿದನು ||೭|| ಯದೂದ್ವಹಃ-ಯಾದವರಿಗೆ ರಕ್ಷಕನು, ಆಚಾ-ಯುಧ
ದಲ್ಲಿ, ಗದಯಾ-ಗದಾಯುಧದಿಂದ, ಅಭಿಹತೋಪಿ-ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದರೂ, ನಚಚಾಲ-ಕದಲಿಲ್ಲವು, ಕೃಷ್ಣಾಪಿ-ಕೃಷ್ಣ
ನೂಕೂಡ, ಗುರ್ವಾರ್ಭಾ-ಭಾರವಾದ, ಕೌಮೋದಕಾನ್-ಗದೆಯಿಂದ, ತಂ-ಆದಂತವಕ್ರನನ್ನು, ಸುನಾಂತರೇ, ಎದೆಯನಡು
ವೆ, ಅರ್ಹ-ಹೊಡೆದನು ||೮|| ಗಾಢಂ-ಫಟ್ಟೆಯಾಗಿ, ನಿರ್ಭಿಣ್ಣಹೃದಯಃ-ಸೀಳಿದ ಎದೆಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಮುಖಾತ್- ಬಾಯಿ
ಯ ದನೆಯಿಂದ, ರುಧಿರಂ-ರಕ್ತವನ್ನು, ವಮುಕ-ಕಾರುವನಾಗಿ, ಕೇಶಬಾಹ್ವಂಕ್ರೀ-ಕೊಡಲಿನ್ನೂ, ತೋಳುಗಳನ್ನೂ ಕಾಲಗೆ
ಳಿನ್ನೂ, ಪ್ರಸಾರ್ಯ-ಚಾಚಿಕೊಂಡು, ವ್ಯಸುಃ-ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಧರಣ್ಯಾಂ-ನೆಲದಲ್ಲಿ, ನ್ಯಪತತ್-ಬಿದ್ದನು ||೯|| ತತಃ-ಆ
ಮೇಲೆ, ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಜೈದ್ಯಪತೇಃ-ಧಾ-ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂಪಶ್ಚತಾಂ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗ
ಳು ನೋಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತಮಂಜ್ಯೋತಿಃ-ಏಕಳನಣ್ಣಚ್ಚಕು, ಅದ್ಭುತಂ-ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಂ- ನಾರಾಯಣ

ಈಗ ನೀನು ನನ್ನದೃಷ್ಟಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಗೋಚರನಾದ್ದು ಚನ್ನಾಯಿತು. ನೀನು ನಮಗೆ ಬಂಧುವಾದರೂ ನನ್ನ
ಮಿತ್ರರಾದ ಶಿಶುಪಾಲಾದಿಗಳ ಸಂಹರಿಸಿದವನಾಗಿ ನನ್ನಂಕೂಡ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೀಯೆ ||೫|| ಆಕಾರಣದಿಂದ ಎಲಾ
ಮೂಢನೇ! ನೈಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸುವ ವ್ಯಾಧಿಯಂನೋಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂಧುರೂಪನಾಗಿ ಶತ್ರುವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನನ್ನಂ
ಸಂಹರಿಸಿ ಶಿಶುಪಾಲನ ಋಣದಿಂದ ಸಾಲ್ವವೊದಲಾದ ಮಿತ್ರರ ಋಣದಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗುವೆನು ||೬|| ಎಂದು ದಂ
ತವಕ್ರನು ತೀಕ್ಷ್ಣಂಗಳಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಅಂಕುಶಗಳಿಂದ ಆನೆಯನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಪಿಡಿಸುತ್ತ
ಗಡೆಯಿಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಶಿರಸ್ಸಂ ಪ್ರಹರಿಸಿ ಸಿಂಹನಾದಂ ಗೆಯ್ದನು ||೭|| ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಗ
ಡೆಯಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದರೂ ಚಲಿಸುವನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ಕೌಮೋದಕಿಯೆಂಬ ಮಹಾಗದೆಯಿಂದ
ಆದಂತವಕ್ರನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವಂ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು ||೮|| ಆದಂತವಕ್ರನು ಆಗವೆಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಕ್ಷಸ್ಥ
ಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮುಖದಿಂದ ರಕ್ತವಂಕಾರುತ, ಕೇಶಂಗಳಂ ಭುಜಂಗಳಂ ಪಾದಂಗಳಂಸಹ ಹರಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾ
ಣಹಿತನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು ||೯|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಶರೀರದದನೆಯಿಂದ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಆಶ್ಚ
ರ್ಯಕರವಾದ ಒಂದು ತೇಜಸ್ಸು ಹೊರಟು ಶಿಶುಪಾಲನ ವಧೆಯಲ್ಲಿ ಎಂತಾವನದೇಹದಿಂದ ಒಂದುತೇಜಸ್ಸು
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವನೆಯ್ದಿತೋ ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲಜಾತಂಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಐ

ಪ್ರೋತೀಕ್ಯವ್ಯಮಾವಿಕದಮ್ಭಾವಃ ಪರ್ಯತಾಂನರ್ಮಭೂತಾನಾಂಯಥಾಚೈದ್ರ್ಯಪತೆರ್ನ್ಯಪಿ||೧೦||ವಿದೂ
ರಥಸ್ತುತಮಾಭ್ರತಾಭ್ರಾತ್ಯಶೋಕಪರಿಪ್ಲುತಃ | ಆಗಚ್ಛ್ಯದನಿಚರ್ಮಭ್ಯಾಂಮತ್ತತ್ಯತ್ರಾಜಿಫಾಂಗಯಾ||
ತಸ್ಯಾಚಾವತತೀಕ್ಯವ್ಯಕ್ತಕೇರ್ದ್ರಾಂನೇಮಿನಾ | ಶಿರೋಜಹಾರರಾಜೆಂದ್ರಸಕಿರೀಟಂಸಕಾಂಡಲಮ್||೧೧||
ಏನುಸಸೌಭಂಸಾಲ್ಪಂಚದುತವಕ್ರಂವಿಡೂರಥಮ್ | ಹತ್ವಾದುವಿವಹಾನನ್ಯಾಸೀಡಿತಸ್ತುರಮಾ
ನಸ್ಮೈ||೧೨||ವನಿಭಿಸ್ಸಿದ್ಧಗಂಧರೈರ್ದ್ರಿದ್ಯಾಧರಮಹೋರಗೈಃ | ಅಪ್ಸರೋಭಿಃಪಿತ್ಯಗಣೈರ್ಯಾಹ್ನೈಃ
ಕಿನ್ನರಚಾರಣೈಃ||೧೩|| ಉಪಗೀಯಮಾನವಿಜಯಿಕುಸುಮೈರಭಿವರ್ಷಿತಃ | ವೃತಶ್ಚಪ್ಪಪಿಣ್ಣಪ್ರವ
ರೈರ್ವಿವರಣಲಂಕೃತಾಂಪುರಿಮ್ ||೧೪|| ಏವಂಯೋಗೇಶ್ವರಃ ಕೃಪೋಭಗವಾಃಜಗದೀಶ್ವರಃ | ಕಾಯತೆ

ನಸ್ತು, ಅಸಿಕತ್-ಹೊಕ್ಕಿತು ||೧೦|| ತದ್ಭ್ರಾತ-ಅವತಮ್ಭನಾದ, ವಿಡೂರಥಸ್ತು-ವಿಡೂರಥನಾದರೋ, ಭಾತ್ಯಶೋಕ ಪ
ರಿಪ್ಲುತಃ-ಅಂಣನಮ್ಬವಜ್ಜಿಮುಕುಗವನಾಗಿ, ಮತ್ತ-ಗರ್ವಪುಂಟಾದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಶತ್ರುಜಿಫಾಂಗಯಾ-ವೈರಿಗಳಿಂಕೊ
ಲ್ಲಲ್ಪಯಕೆಯಿಂದ, ಅಸಿಚರ್ಮಭ್ಯಾಂ-ಕತ್ತಿಗುರಾಣಿಗಳೊಡನೆ, ಆಗಚ್ಛ್ಯ-ಎಂದನು||೧೧||ರಾಜೇಂದ್ರ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಕೃಪ್ಣಃ-
ವಾಸುದೇವನು, ತತಃ-ಅಮೇಲಿ, ಅವತತ-ಮೇಲೆದತ್ತಿರುವ, ತಸ್ಯ-ಅವನ, ನಕುಂಡಲಂ-ಕರ್ಣಭೂಷಣನಿಡಲಾದ, ಸಕಿ
ರೀಟಂ-ಟೊಪ್ಪಿಗಯಿಂ ಕೂಡಿದ, ಶಿರಶ್ಚ-ತಲೆಯನ್ನೂ, ಹೈರಣೀಮನಾ-ಕತ್ತಿಗಳ ಅಂಚುಳ್ಳ, ಚಕ್ರೇ-ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ
ಜಹಾರ-ಅರಿದುಕೊಂಡನು ||೧೨|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಸೌಭಂ-ಸೌಭವಮಾನದಿಂದಕೂಡಿದವನಾದ, ಸಾಲ್ಪಂಚ-ಸಾಲ್ಪರಣೆಯನ್ನೂ,
ದಂತವಕ್ರಂ-ಕಾರೂಕರಾಯನನ್ನೂ, ವಿಡೂರಥಂ-ಅವತತವೈವನನ್ನೂ, ಮರ್ವಿವಹಂ-ಸ್ವರಿಸಲಾಗದಂಥಾ, ಅನ್ಯಾಸ-ಅ
ತರನನ್ನೂ, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಸುರಮಾನವೈಃ-ದೇವರ್ವಳಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯರಿಂದಲೂ, ಕಾಡಿತಃ-ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು||
ಮುನಿಭಿಃ-ಕ್ಷುನಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವೈಃ-ಸಿದ್ಧರಿಂದಲೂ ಗಂಧರ್ವರಿಂದಲೂ, ವಿದ್ಯಾಧರಮಹೋರಗೈಃ-ವಿದ್ಯಾಧರರಿಂದ
ಲೂ ಮಹಾನರ್ವಗಳಿಂದಲೂ, ಅಪ್ಸರೋಭಿಃ-ದೇವರ್ವಳ ನೂಳಿಯಿಂದಲೂ, ಪಿತ್ಯಗಣೈಃ-ವನುರದಾಶ್ರಿತೈಸ್ಸಂಪುಗಳಿಂದ
ಲೂ, ಯಕ್ಷೈಃ-ಯಕ್ಷರೆಂಬವರಿಂದಲೂ, ಕಿನ್ನರಚಾರಣೈಃ-ಕಿನ್ನರರು ಚಾರಣರುಎಂಬ ದೇವಯೋನಿವಿಶೇಷಗಳಿಂದಲೂ ||೧೩||
ಉಪಗೀಯಮಾನವಿಜಯಿ-ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕುಸುಮೈಃ-ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ, ಅಭಿವರ್ಷಿತಃ-ಮಳೆ
ನುರಿವಂತೆ ಚೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಪ್ಪಪಿಣ್ಣಪ್ರವರೈಃ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದ, ವೃತಶ್ಚ-ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಅ
ಲಂಕೃತಾಂ-ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಪುರಿಂ-ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನೂ, ಯೋಗೇಶ್ವರಃ-ಕರ್ಮಕಾಲಗ್ರಹಿಂ ದೇವ
ಯನಾದ, ಜಗದೀಶ್ವರಃ-ಸಕಲಲೋಕಪ್ರಭುವಾದ, ಭಗವಾಃ-ಪ್ರಾಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂದನ್ವನಾದ, ನಕೃಪ್ಣಃ-ಅ ವಾಸುದೇವನು,

ಕ್ಯವನೆಯ್ವಿತ್ತು ||೧೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದಂತವಕ್ರನಿಗೆ ತಮ್ಮನಾದ ವಿಡೂರಥನು ಭಾತ್ಯಶೋಕದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ
ನಿಟ್ಟುಸುಗಂ ಬಿಡುತೆ ಖಡ್ಗಚರ್ಮಂಗಳಂಟಿದು ಆಶ್ರೀಕ್ಯವ್ಯ ನಂ ಸಂಹರಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಂದನು ||೧೧|| ಆಗ
ಶ್ರೀಕ್ಯವ್ಯನು ಹೊರದಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣಂಗಳಾದ ಅಂಚುಗಳುಳ್ಳ ಚಕ್ರದಿಂದ ಆರೀತಿಯಾಗಿ ಬರುತಲಿರುವ ಅವಿಡೂರ
ಥನ ಕಿರೀಟಕುಂಡಲಗಳೊಡನೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಶಿರಸ್ಸಂ ಛೇದಿಸಿದನು ||೧೨|| ಎಲೈಅರನೇ, ಕೇಳಿ, ಶ್ರೀ
ಕ್ಯವ್ಯನು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಆಸೌಚವೆಂಬುವೊಡನೆ ಸಾಲ್ಪನು ದಂತವಕ್ರನಂ, ದಂತವಕ್ರನ ತಮ್ಮನಾದ ವಿಡೂ
ರಥನಂಸಹ, ಸಂಹರಿಸಿ ಅನ್ಯರಾದ ದುಷ್ಟರನ್ನೂ ಕೊಂದು ದೇವತೆಗಳಿಂ ಮನುಷ್ಯರಿಂ ||೧೩||ಮುನಿಗಳಿಂದಲೂ
ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವವಿದ್ಯಾಧರ ಸರ್ವಾಧಿಪತಿಗಳಿಂದಲೂ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಲೂ ಪಿತ್ಯದೇವತಾಸಮೂಹಂಗಳಿಂದ
ಲೂ ಯೆ ಹ್ನುಕಿನ್ನರ ಚಾರಣರಿಂದಲೂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ||೧೪|| ಗಾನಂಗೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ವಿಜಯ ಪ್ರಸ್ತಾ
ವಪ್ರೇಕ್ಷವನಾಗಿ ದಿವ್ಯ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಗಳಿಂ ವರ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠರೊಡಗೂಡಿ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟ ದ್ವಾರಕಾಪುರವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೧೫|| ಎಲೈಅರನೇ, ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕ್ಯವ್ಯನು
ಈರೀತಿಯಿಂದ ಬಲವಂತನಾಗಿ ನಿತ್ಯವಾದ ಜಯವ್ರೇಕ್ಷವನಾದಾಗ್ಯೂ ಆಸಾವಿಯು ಪಶುಬೈಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಮೂಢ

ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರಾಂಶಫಲೋಚಯತೀತಿಸಃ ||೧೬|| ಈ ತ್ವಯಾಮೋದ್ಯಮಂರಾಮೇಕುರೂಣಾಂಸ
ಹವಾಂಡವ್ಯಃ | ತೀರ್ಥಾಭಿಷೇಕವ್ಯಾಜಿನಮಧ್ಯಸ್ಥಃಪ್ರಯಯೌಕಿಲ ||೧೭|| ಸ್ನಾತ್ವಾಪ್ರಭಾಸೇನಂತ
ಬಲರಾಮಕೃತತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಸೂತವಧಾದಿಕಥಾಮೃತಃಭಘಟ್ಟಃ-
ಪೂರ್ವವರ್ಷಿಪಿತ್ಯಮಾನವಾಃ | ಸರಸ್ವತೀಂಪ್ರತಿಸೂತ್ರಾಂಯಯೌಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂವೃತಃ ||೧೮||
ಮಧೂದಕಂಜೆಂದುಸರಸ್ವತೀಕೂಲಂಸುದರ್ಶನವ್ಯಾಪ್ತಿಕಾಲಂಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥಂಚಚಕ್ರಂಪ್ರಾಚೀಂ
ಸರಸ್ವತೀಮ್ ||೧೯|| ಯಮುನಾಮನುಯಾನ್ಯವಗಂಗಾಮನುಚಭಾರತ | ಜಗಾಮಸ್ಮಿಮಿಶಂಯತ |
ಯಜಮಸ್ತತ್ರಮಾಸತೆ ||೨೦|| ತಮಾಗತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷಮಾನಯಾದೀರ್ಘಸತ್ರಿಣಃ | ಅಭಿಗವ್ಯಯ

ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರಾಂಶಫಲೋಚಯತೀತಿಸಃ ||೧೬|| ಈ ತ್ವಯಾಮೋದ್ಯಮಂರಾಮೇಕುರೂಣಾಂಸ
ಹವಾಂಡವ್ಯಃ | ತೀರ್ಥಾಭಿಷೇಕವ್ಯಾಜಿನಮಧ್ಯಸ್ಥಃಪ್ರಯಯೌಕಿಲ ||೧೭|| ಸ್ನಾತ್ವಾಪ್ರಭಾಸೇನಂತ
ಬಲರಾಮಕೃತತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಸೂತವಧಾದಿಕಥಾಮೃತಃಭಘಟ್ಟಃ-
ಪೂರ್ವವರ್ಷಿಪಿತ್ಯಮಾನವಾಃ | ಸರಸ್ವತೀಂಪ್ರತಿಸೂತ್ರಾಂಯಯೌಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂವೃತಃ ||೧೮||
ಮಧೂದಕಂಜೆಂದುಸರಸ್ವತೀಕೂಲಂಸುದರ್ಶನವ್ಯಾಪ್ತಿಕಾಲಂಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥಂಚಚಕ್ರಂಪ್ರಾಚೀಂ
ಸರಸ್ವತೀಮ್ ||೧೯|| ಯಮುನಾಮನುಯಾನ್ಯವಗಂಗಾಮನುಚಭಾರತ | ಜಗಾಮಸ್ಮಿಮಿಶಂಯತ |
ಯಜಮಸ್ತತ್ರಮಾಸತೆ ||೨೦|| ತಮಾಗತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷಮಾನಯಾದೀರ್ಘಸತ್ರಿಣಃ | ಅಭಿಗವ್ಯಯ

ರಿಗೆ ಒಂದೆರವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರಿಂದ ಜಯಿಸಲ್ಪಡುವನಂತೆಯೂ ಒಂದುವೇಳೆ ತಾನು ಅನ್ಯರಂ ಜಯಿಸುವಂತೆಯೂ
ತೋರುತ್ತಿರುವನೇಹೊರತು ವಸ್ತುತಃ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವೇವನಿಗೆ ಜಯಪರಾಜಯಾದಿಗಳಿಲ್ಲ ||೧೬|| ಎಲೈಅರಣೇಕೇಳು
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಕೌರವರು ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧರಾಗುತ್ತಿರುವ ವೃತ್ತಾಂತವಂಕೇಳಿ
ಅಯುಧಯಸಕ್ತಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮನಾಗಿರುವವನಾದುದರಿಂದ ತಾನು ಒಬ್ಬನಿಗೂ ಸಹ ಯನಾಗಿ ಹೋಗದೆ ತೀ
ರ್ಥಯಾತ್ರೆಯೆಂಬ ವ್ಯಾಜದಿಂದ ಆಯಾಜ್ಞೇತ್ರಂಗಳು ಕುರಿತು ತೆರಳಿದನು ||೧೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು
ಪ್ರಭಾಸವೆಂಬ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಂಗಯ್ದ ದೇವರ್ಷಿಪಿತ್ಯತರ್ಪಣವಂ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ ಯುಕ್ತನಾಗಿ
ಪಶ್ಚಿಮವಾಹಿನಿಯೆಂಬ ಸರಸ್ವತೀ ನದಿಯನೆಯ್ದಿದನು ||೧೮|| ಮತ್ತು ರಾಮನು ಮಧೂದಕವೆಂಬ ತೀರ್ಥವನ್ನೂ
ಬಿಂದುಸರಸ್ವನ್ನೂ ತೃಣಕೂಲವೆಂಬ ತೀರ್ಥವನ್ನೂ ಸುದರ್ಶನತೀರ್ಥವನ್ನೂ ವಿಶಾಲತೀರ್ಥವನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮ
ತೀರ್ಥವನ್ನೂ ಚಕ್ರತೀರ್ಥವನ್ನೂ ಪೂರ್ವವಾಹಿನಿಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನೂ ||೧೯|| ಮತ್ತು ಯಮುನಾತೀರ್ಥ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಗಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವಯಾವತೀರ್ಥಂಗಳಿರುವವೋ ಆಯಾತೀರ್ಥಂಗಳನೆಯ್ದಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ನಾ
ನಾದಿಗಳೆನಿಸುವಂತೆ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲಿ ಶೌನಕಾದಿಮುನಿಗಳು ಸತ್ಪ್ರಯಾಗದೀಕ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದರೋ ಅನ್ಯಮಿಶಾರಣ್ಯ
ಪಡೆಯ್ದಿದನು ||೨೦|| ಅಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಸಾಧಿಸತಕ್ಕ ಸತ್ಪ್ರಯಾಗವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಯುನಿ

ಧಾನ್ಯಾಯಂ ಪುಣ್ಯಮೋತ್ತಮಂ ಚಾರ್ತಂ || ೧೧ || ಸೋರ್ಚಿತಸ್ತು ಪರಿವಾರಕೃತಾನುಸಂಧಿಗ್ರಹಃ | ರೋಮಹರ್ಷಿಣಮಾಸೀನಂ ಮಹರ್ಷಿಶ್ಯೈಃ ಪ್ರೀತ್ಯತಃ || ೧೨ || ಅಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯಿ ಸಂಸೂತಮಕೃತಪ್ರಹ್ಲಣಾಂ ಜಲಿಂ | ಅಧ್ಯಾಸೀನಂ ಚಾರ್ತಂ || ೧೩ || ಕೇಪೋದ್ವಿಹ್ರಮಾಧವಃ || ೧೪ || ಕಸ್ಯಾದಸಾವಿಮಾಕವಿಪಾ | ನಧ್ಯಾಸ್ತಪ್ರತಿಶೋಮಜಃ | ಧೃವಃ | ಲಾಂಸ್ತಧೈವಾಸ್ಮಾಕಮಧಮಾರ್ಗತೀಗುರ್ಮತೀ || ಯವೇರ್ಭಗವತೋ ಭೂತ್ಯಾಶಿಷ್ಯೋಃ ತ್ಯಬಹೂನಿಚ || ನೇಹಾಸಪುರಾಣಾನಿಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಕೇ || ಅದಾಂತಸ್ಯಾನಿನೀತಸ್ಯ ವ್ಯಾಧಾಪಂಡಿತಮಾನಿನಃ | ನಗೇಣ ಯಭವಂತಿಸ್ಮನುಸ್ಯಾವಾಜಿತಾತ್ಮನಃ || ೧೫ ||

ದು, ಯೆ. ದಾನಾನ್ಯಾಯಂ-ನ್ಯಾಯ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಪ್ರಣವ್ಯ-ಸಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಉತ್ಥಾಯ ಚ-ಎದ್ದೊಕ್ಕೂಡ. ಅರ್ಚಯ-ಪೂಜಿಸಿದರು || ೧೧ || ಸಪರಿವಾರ-ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಕೃತಾನುಸಂಧಿಗ್ರಹ-ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿ, ಅರ್ಚಿತ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಃ-ಆ ಬಲರಾಮನು, ಅಸೀನಂ-ಕುಳಿತಿರುವಂಥಾ. ಮಹರ್ಷಿಶ್ಯ-ವ್ಯಾಸಮುನಿ, ಕೇಪೋದ್ವಿಹ್ರಮಾಧವಃ, ರೋಮಹರ್ಷಿಣಂ-ಸೂತಪರಾಣೀಕನನ್ನು, ಐಕ್ಷತ-ಕಂಡನು || ೧೨ || ಅಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯಿ-ಎದ್ದು ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲದಂತಾ. ಅಕೃತಪ್ರಹ್ಲಣಾಂ ಜಲಿಂ-ಬಗ್ಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸದೆ ಯಿರುವಂಥಾ, ಅಧ್ಯಾಸೀನಂ-ಕುಳಿತಿರುವಂಥಾ, ಸೂತಂ-ಸೂತನನ್ನು, ಉದ್ವಿಹ್ರ-ನೋಡಿ, ಮಾಧವಃ-ಮಧುಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಬಲರಾಮನು ತಾನಿವಾಕ್-ಅ ಕಾನಕಾದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೂತು ಚುಕ್ಕು-ಪ-ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡನು || ೧೩ || ಕಸ್ಯಾತ್-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಪ್ರತಿಶೋಮಜಃ-ಉತ್ತಮಜ್ಞೇತೃಷ್ಠಿ ನಿಜಜೀವದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದ, ಅಸಾ-ಈ ಸೂತನು, ಇಮಾಕವಿಪಾ-ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಡುವೆ, ಅಧ್ಯಾಸ್ತೇ-ಅನಂದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವನು, ಧರ್ಮಪಾಲಾ-ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮವನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವವರಾದ, ಅಸ್ಮಾಕ-ನಮ್ಮನ್ನೂ, ತಧೈವ-ಹಾಗೆಯೇ ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿದನು | ಮಾರ್ಗತೀ-ಹೀಗೆ ದುಷ್ಕಟಾದಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಳಿಸಿದ, ವಧಂ-ಮರಣಪಡೆಸುವನ್ನು, ಅರ್ಹತಿ-ಪದಯಲ್ಲಕ್ಕವನಾಗಿರುವನು || ೧೪ || ಭಗವತಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಯುಜೇ-ವ್ಯಾಸಮುನಿಗೆ, ಶಿಷ್ಯೋಃ-ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ, ಬಹೂನಿಚ-ಅನೇಕವಾದ, ಸೇಹಾಸಪುರಾಣಾನಿ-ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾದ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ-ಸ್ಮೃತಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಸರ್ವಕೇ-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಅಧೀತ್ಯ-ಕಲಿತು || ೧೫ || ಅದಾಂತಸ್ಯ-ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹವಿಲ್ಲದ, ಅವಿನೀತಸ್ಯ-ವಿನಯವುಂಟಾದವನಲ್ಲದ, ವ್ಯಾಧಾಪವಾಗಿ, ಪಂಡಿತಮಾನಿನಃ ತಾನು ಪಂಡಿತನೆಂಬ ಗರ್ವವುಳ್ಳವನಾದ, ಅಜಿತಾತ್ಮನಃ-ಬುದ್ಧಿಸ್ವಾಧೀನವಿಲ್ಲದ, ಈಗೂತನ ನಡತೆಗಳು. ನುಸ್ಯಾವ-ನಟ್ಟುವ ನಡತೆಗಳಂತೆ, ಗುಣಾಯ-ಪೂಜ್ಯತೆಗೆ, ಸಭವಂತಿಸ್ಮ-ಅಗುರುವಿದ್ದಿವೆ, || ೧೬ || ಅನಿತ್ಯಲೋಕ-

ಗಳು ಶ್ರೀರಾಮನು ಬಂದನಂತಿಳಿದು ಸಂತೋಷವಿಟ್ಟು ಯಥಾಯೋಗ್ಯನಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನವಂಗೆಯ್ದು ಸಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು || ೧೧ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಶಿಷ್ಯನಾದ ರೋಮಹರ್ಷಿಣನಿಂದ ಪಾರಾಣಿಕನು ಹೃತ್ರಿಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಸೂತಜಾತಿಯವನಾದಾಗ್ಯೂ || ೧೨ || ತನಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ ಸಮಸ್ಕರಣಗಳಿಂದ ಆಜಲಿಬಂಧವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡದೆ ಆಶಾನಕಾದಿಯು ಪಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಉನ್ನತವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನೋಡಿ ಕೋಪವುಕ್ತನಾಗಿ ಆಗ ಈರ್ವಿತಿ ನಕಾದಿಯು ಪಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಉನ್ನತವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನೋಡಿ ಕೋಪವುಕ್ತನಾಗಿ ಆಗ ಈರ್ವಿತಿ ಯಾಗಿ ಪೇಳಿದನಂತೆ, || ೧೩ || ಎಲೈ ಈ ಸೂತಜಾತಿಯವನಾದ ರೋಮಹರ್ಷಿಣನು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಈಗು ಪಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಉನ್ನತವಾದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಧರ್ಮಪಾಲಕನಾದ ನಮ್ಮ ಸಹಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾದಿಗಳಿಗೆಯ್ಯದೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನೋ ಆಕಾರಣದಿಂದ ಈದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಸೂತಪರಾಣಿಕನು ನಮ್ಮಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ || ೧೪ || ಆವನು ತಿಳಿಯದವನಾದ್ದರಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನೆಂಬುವಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವನು ಎಂತೆ | ಎಲೈ, ಈ ಸೂತನು ಪೂಜ್ಯನಾದ ವ್ಯಾಸಮುನಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ ಅನೇಕುಗಳಾದ ಸಮಸ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಿದ್ಯಯನುಗೈದಿವನಾದಾಗ್ಯೂ || ೧೫ || ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಲ್ಲದೆ ವಿನಯರಹಿತನಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ನಾನೇ ಪಂಡಿತನೆಂಬ ಹಂಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ಸೂತನ ಅಂತಾ ಕಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಾನಾದಿಗಳೂ ವಿವೇಕಾಸ್ತನಾದ ನಟನವಿದ್ಯದಂತೆ ಗುಣರೂಪದಿಂದ ಪರಿಣಮಿಸುವಿಲ್ಲ || ೧೬ || ಮತ್ತು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಏತದರ್ಥೋಪಲೋಕಿಸ್ತು ಪತಾರೋಮಯಾಕ್ಮತಃ | ವಧ್ಯಾಮಿಧೇಶ್ವರೈಃ ಪರಿಹಿತಃ ತಕಿನೋಧಿಕಾಃ |
 ಏತಾನಮುಕ್ತಾಭಿವಾನ್ವಿವೃತ್ತೋಸದ್ವಧಾದಪಿ | ಭಾವಿತ್ಯಾತ್ಮಂಕುಶಾಗ್ರೇಣಕರಸ್ಥನಾಹನತ್ವ |
 ಭುಃ || ೧೮ || ಕ ಚಿತಿನಾದಿಸ್ಸುರೈರ್ಮಾನಯಾಃ ಪಿನ್ವಮಾನಸಾಃ | ಉಚುಸ್ಸಂಕರ್ಷಣಂಧವಮಧರ್ಮ
 ಸ್ತೌತ್ಯತಃಪ್ರಭೋ || ೧೯ || ಅಸ್ಯಬ್ರಹ್ಮಾಸನಂದತ್ತಮಸ್ಮಾಭಿರ್ಯಾದುನಂದನ | ಆಯುಶ್ಚಾತ್ಮಾಕ್ಲ
 ಮಾಂತಾವದ್ಯಾವತ್ಸತ್ರಂಸಮಾಪ್ಯತೇ || ೨೦ || ಅಜಾನತೇವಾಚತಿಸ್ತಯಾಬ್ರಹ್ಮವಘೋಯಧಾಃ | ಯೋ
 ಗೇಶ್ವರಸ್ಯಭವತೋನಾಮ್ನಾಯೋಪಿನಯಾಮಕಃ || ೨೧ || ಯದ್ಯೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಯಾಃಪಾವನಂಲೋಕ

ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಕೃತಕ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅವತಾರ-ಆ ವಿರ್ಭಾವವು, ಏತದರ್ಥೋಪ-ಇಂಥಾಪರಿಗೋಸುಗ
 ವೇ ಅಲ್ಲಿವೇ, ಧರ್ಮದ್ವಂದಿ-ಧರ್ಮದ ಗುರುಗಳಿಗುವರಾಗಿ ಅಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸುವವರನ್ನು, ವಧ್ಯಾಮಿ-ಸಂಹರಿಸುವೆನು, ತೇ-
 ಅವರು, ಅಧಿಕಾಃಪಾತಕಿನೋಪ-ಹೆಚ್ಚು ಪಾಪ ಪ್ರಜ್ಞವರಲ್ಲವೆ || ೧೮ || ಭಗವಾನ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ರಾಮನು, ಏತಾವದುಕ್ತಾನ್ವ-ಇ
 ದ್ವಮಾತ್ರಹೇಳಿ ಸಧ್ಯಧಾತ್-ಸತ್ಯವುಳ್ಳವನು ಸಂದರಿಸುವ ಪಾಪಕೃತ್ಯದಡೆಗೆಯಿಂದ, ನಿವೃತ್ತೋಪ- ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿ
 ದ್ವಿರವನಾವರೂಕೊಡ, ಪ್ರಭುಃ-ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ್ದರಿಂದ, ಭಾವಿತ್ಯಾತ್ಮ-ಹಾಗೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲಕರ್ಮಗಳ ನಿ
 ಯತಿಯಿಂದ, ಕರಸ್ಥಾನ-ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ, ಕುಶಾಗ್ರೇಣ-ದರ್ಭೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊನೆಯಿಂದ, ತಂ-ಆ ಸೂತನನ್ನು, ಅಹನೇ-ಹೊಡೆ
 ದನು || ೧೯ || ಹಾಹೇತಿವಾದಿಸ-ಹಾಹಾಯಿಯ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂಥಾ ಖಿನ್ನ ಮಾನಸಾಃ-ಋಷಿಶಿಷ್ಯಾದಯರಾದ, ಮನಯಸ್ಸರ್ವ-
 ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ, ಸಂಕರ್ಷಣಂಧೇವಂ-ಬಲದೇವನಂ ಕುರಿತು, ಉಚುಃ-ನಡಿದರು ಪ್ರಭೋ-ಸ್ವತಂತ್ರನೇ, ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ,
 ಅಧರ್ಮಿ-ಪಾಪವು, ಕೃತಕ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು || ೨೦ || ಯದನಂದನ-ಯಾವವರನ್ನು ಸಂಕೋಷಪಡಿಸುವವನೇ
 ಆಸ್ಯಃ-ನಮ್ಮಿಂದ, ಅಸ್ಯ-ಈ ಸೂತಂಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸನಂ-ಬ್ರಹ್ಮಣಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಚಾರ್ಯನಿರವು, ಆಯುಶ್ಚ-ಬದ್ಧ
 ಕಿರತತ್ಯಕಾಲವೂ, ಅಸ್ತಮಂಚ-ಅನಾಯಾಸವೂ, ಸತ್ಸಂಮಾಪ್ಯಮಾಪ್ಯತೇ-ಸತ್ಸಂಯಾಗವು ಯಾವಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಗಿಯು
 ವುದೋ, ತಾವೇ-ಆ ಕಾಲದವರೆಗೂ ದತ್ತಂ-ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ || ೨೧ || ಯೋಗೇಶ್ವರಸ್ಯ-ಕರ್ಮಕಾರಣದಿಂದ ಹೊದಯನಾ
 ದ, ಭವತಃ-ನಿನಗೆ, ಆಮ್ನಾಯೋಪ-ವೇದವೂಕೊಡ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ನಿನಿಯಾಮಕೋಭವೇತಿ-ಶಿಕ್ಷಕವಾಗಲಾರದೋ, ತಥಾ-
 ಹಾಗೆ, ಅಜಾನತೇವ-ತಿಳಿಯದೆ ಇರುವವನಿಂದ ಹೇಗೋಹಾಗೇ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಬ್ರಹ್ಮವದಃ-ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಪಾಪವು, ಆ
 ಕೌತಕ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು || ೨೧ || ಲೋಕಪಾವನ-ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪರಿಶುದ್ಧೀಕರಿಸುವ ಬಲರಾಮನೇ, ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ಏತದ್ಬ್ರಹ್ಮ

ಮಹಾತ್ಮರ ಚಿಹ್ನೆಗಳಂ ಧರಿಸಿರುವ ದುಷ್ಟರಂ ಮಹಾಪಾತಕಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು
 ನನ್ನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರು. ಅಂತಾದುಷ್ಟರಂ ಸಂಹರಿಸಲೋಸುಗವೇ ನಾನವತರಿಸಿದವನಾದನು || ೧೮ ||
 ಎಲೈಅರನೇ! ಕೇಳು, ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಇಷ್ಟಮಾತ್ರ ವಚನವಂಪೇಳಿ ತಾನುದುಷ್ಟರ ಸಂಹಾರ
 ವಸನೆಯಿಂದ ಪರಾಢ್ಯುಖನಾದಾಗ್ಯೂ ಭಾವಿಕಾರ್ಯಾನು ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿರುವ ದರ್ಭೆಯ ಅಗ್ರದಿಂದಲೇ
 ಆಸೂತನಂ ಸಂಹರಿಸಿದನು || ೧೯ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ದುಃಖಿತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಹಾಹಾ
 ಕಾರವಂಮಾಡುತ್ತ ಬಲರಾಮನಂಕುರಿತು ಇಂತುನುಡಿದವೆಂತೆನೆ, ಎಲೈಶ್ರೀರಾಮನೇ! ಈಗ ನೀನು ಅಧರ್ಮವ
 ನಾಚರಿಸಿದವನಾದೆ || ೨೦ || ಅದಂತೆಂದರೆ- ಎಲೈಶ್ರೀರಾಮನೇ, ಎದುವರೆಗೂ ಈ ಸತ್ಸಂಯಾಗವು ಪೂರಿಯಾಗುವು
 ದೋ ಅಪ್ಪುಕಾಲಪರ್ಯಂತವೂ ಪುರಾಣಮ ಪೇಳುವದಕ್ಕೋಸುಗ ಈಸೂತಮೌರಾಣಿಕನಿಗೆ ನಾವು ಬ್ರಹ್ಮಾ
 ಸನವಂ ಶರೀರಕ್ರಮವಿಲ್ಲದಂತೆ ಆಯುಷ್ಯವಂ ಸಹ ಕೊಟ್ಟೆವು || ೨೧ || ಆಕಾರಣದಿಂದ ನೀನೀಯರ್ಥವನರಿಯದೆ ಬ್ರಾ
 ಹ್ಮಣವಧೆಯಂ ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವನಾದೆ. ಎಲೈಲೋಕಪಾವನನೇ, ಯೋಗೀಶ್ವರನಾದ ಈಶ್ವರನಾದ ನಿನಗೆ ಬ್ರಾ
 ಹ್ಮಣನು ಸಂಹರಿಸಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನೆಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಶ್ರುತಿಯುಕೂಡ ನೇಮಕವಲ್ಲ, ಆದಾಗ್ಯೂ ಈಬ್ರಹ್ಮ
 ಹತ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಂ || ೨೧ || ಅನ್ಯರಿಂ ಪೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗುವ ನೀನೇ ಆಚರಿಸುವನಾದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನ

ಪಾಪನಂ | ಚರಿವ್ಯತಿಭವಾಽಲೋಕಸಂಗ್ರಹೇನಾನ್ವೇಷೋದಿತಃ ||೩೮|| ಶ್ರೀಭಗವಾಃ | ಚರಿವ್ಯವಧವಿರ್ವ
ಪಂಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾಮ್ಯಯಾ ||ನಿಯಮಃ||ಧರ್ಮಕಲ್ಪಯಾವಾಃ ಸತುನಿಧೀಯತಾಃ ||೩೯|| ದೀ
ರ್ಘ ಮಾಯಾರ್ಬ ತೈತ್ಯಸತ್ತ್ವಮಿಂದ್ರಿಯಪವಚ | ಅಕಾಸಿತಂಯತ್ತದ್ಬ್ರೂತಸಾಧಯಯೇಗ
ಮಾಯಯಾ ||೪೦|| ಯುಷ್ಮಯಃ | ಅಸ್ತಸ್ಯತವನೀವ್ಯಗ್ಯಮ್ಯತ್ಯೋರಸ್ಯಾಕಮೇವಚ | ಯಥಾಭವೆ
ದ್ವಚಸ್ಯತ್ಯಂತಧಾರಾಮನಿಧೀಯತಾಃ ||೪೧|| ರಾಮ || ಆತ್ಮಾವೈಪುತ್ರಉತ್ಪನ್ನ ಇತಿವೇದಾನುಕಾ
ಇತಿಭಾವಾರ್ಥ ದೀಪಿಕಾಯಾಂ ಅಷ್ಟಸುಪ್ತತಿತಮಾಧ್ಯಾಯವ್ಯಾಖ್ಯಾ
ಸನಮ್ | ತಸ್ಯಾದ್ವೈಭವೈಕ್ಯಾ ಆಯಾಂ ದ್ರಿಯಗತ್ವವಾಃ ||೪೨|| ಕಿಂವೇಕಮೇಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಾಂ

ಹತ್ಯಾಯಾಃ-ಈ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದೋಷಕ್ಕೆ, ಪಾಪನಂ-ಶುದ್ಧಿ ಕರವಾದ ಪಾಪಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು, ನಾನ್ವೇಷೋದಿತಃ-ಇತರರಿಂದ ಪೇ
ರಿ ಸಲ್ಪಡದೆ ಇರುವನಾಗಿ, ಆಚರಿವ್ಯತಿಯದಿ-ಮಾಡಿದವನಾದರೆ, ಲೋಕಸಂಗ್ರಹ-ಜನರ ಸ್ವಕಾರದಲ್ಲಿ, ಭವಿಷ್ಯತಿ-ಆಗುತ್ತ
ಲಿರುವಿ ||೩೮|| ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾಮ್ಯಯಾ-ಜನಂಗಳ ಅನುಗ್ರಹವ ಬಯಕೆಯಿಂದ, ಷಢ್ವರ್ಗವೇಷಂ-ಹತ್ಯಾದೋಷಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯ
ಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು, ಚರಿವ್ಯ-ಮಾಡುವೆನು. ನಿಯಮಸ್ತು-ಆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವ ಕಟ್ಟಬೇಕಾದದ್ದೋ, ಪ್ರಧವೇಕಲ್ಪೇ-ಮುಖ್ಯವ
ಹೃದಯ, ಯಾವಾಃ-ಎಷ್ಟರದೋ, ತಾವಾಃ-ಅಷ್ಟರದು, ವಿಧೀಯತಾಂ-ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿದಿಸಲ್ಪಡಲಿ ||೩೯|| ಬತ-ಆಹಾಮು
ನಿಗಳಿರಾ ! ಏತಸ್ಯ-ಈ ಸೂತಂಗೆ, ದೀರ್ಘಮಾಯಾಃ-ಬಹುಕಾಲವು ಬದುಕಿರುವಿಕೆಯೂ ಸತ್ಯಂ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ, ಇಂದ್ರಿಯ
ಮೇವ-ಕರಣವೆಂಬವೂ, ಚ-ಇನ್ನೂ, ಯ-ಯಾವುದು, ಅಕಾಸಿತಂ-ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸೇಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬೇರೋ, ತ-ಅದಲ್ಲವನ್ನೂ,
ಬ್ರೂತ-ಪೇಳಿರಿ. ಯೇಗಮಾಯಯಾ-ಆತ್ಮಧ್ಯಾನ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾದ ಯತ್ನೋಪಾಯಕೌಶಲವಿಧ್ಯಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ, ಸಾ
ಧಯೇ-ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುವೆನು ||೪೦|| ರಾಮ-ಬಲಭದ್ರನೇ, ತವ-ನಿನ್ನ, ವೀರ್ಯಸ್ಯ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೂ, ಅಸ್ತಸ್ಯ-ಸಂಹಾರ
ಮಂತ್ರಕ್ಕೂ, ವ್ಯತ್ಯೇಷಿ-ಮರಣದೇವತೆಗೂ, ಅಸ್ಮಾಕಮೇವಚ-ನಮಗೂ, ವಚಃ-ಮಾತು. ಸತ್ಯಂ-ದಿಟವಾದ್ದು, ಯಥಾ-
ಹೇಗೆ, ಭವೇತ್-ಆದೀತೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ವಿಧೀಯತಾಂ-ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಡಲಿ ||೪೧|| ಎಲೈ ಮುನಿಗಳಿರಾ, ಉ
ತ್ಪನ್ನೈವುತ್ರ-ಹುಟ್ಟಿದಮಗನು, ಆತ್ಮಾವೈ-ತಂದೆಯಜೇತನವೇ, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ವೇದಾನುಕಾಸನಂ-ವೇದಶಿಕ್ಷಾವಚನವಿ
ದೆ. ತಸ್ಯಾ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅನ್ಯ-ಈ ಸೂತನಮಗನಾದ ಉಗ್ರಶವರು, ಆಯಾಂ ದ್ರಿಯಸತ್ತ್ವವಾಃ-ಚರವಾದ ಜೀವಿ
ತಕಾಲವೂ ಕರಣವೆಂಬವೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಉಳ್ಳ, ವಕ್ತಾ-ಪುರಾಣವಾಚಕನು, ಭವೇತ್-ಆದುವು ||೪೨|| ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ-ಎ

ರೂಕೂಡ ಭೀತರಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಂಗೆಯ್ದರು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸುಬಂದಂತೆ
ನಡೆವರಾಗಿ ಭ್ರವ್ಯರಾಗುವರು ||೩೮|| ಎಂದು ಶತನಿಕಾದಿಗಳಿಂದ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಚನವಂ ಕೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ನುಡಿ
ಯುವನದಂತೆ- ಎಲೈಯುಷಿಗಳಿರಾ! ಲೋಕಂಗಳಂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸೂತಮುನಿಯ ಸಂಹಾರಕ್ಕೆ
ನಾನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವ ನ್ನು ಚರಿಸುವವನಾಗುವೆನು. ಆಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಹೃದಯ ಎಷ್ಟುನಿಯಮವಿಧಿ
ಯೋ ಅಪ್ಪನಿಯಮವಂ ನೀವು ನನಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವರಾಗಿ, ಆಮೇಲೆ ಆಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಂ ನಾನಾಚರಿಸುವವನಾಗು
ವೆನು ||೩೯|| ಎಲೈಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ! ಮತ್ತು ಸೂತಮುನಿಗೆ ದೀರ್ಘವಾದ ಆಯುಷ್ಯವು, ಬಲವು, ಇಂದ್ರಿಯವು,
ಆಯಿಂದ್ರಿಯಶಕ್ತಿಯು, ಮತ್ತು ಅನ್ಯವಾದದ್ದು ಯಾವುದು ನಿನ್ನಿಂದ ಇಚ್ಛಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೋ ಅದಂಕೂಡನೀ
ವೇ ಪೇಳುವರಾಗಿ, ಅದಲ್ಲವಂ ಯೋಗಮಾಯೆಯಿಂದ ಈ ಸೂತನಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುವನಾಗುವೆನು ||೪೦|| ಎಂದು ಶ್ರೀ
ರಾಮನು ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಚನವಂ ಕೇಳಿ ಯುಷಿಗಳು ಪೇಳ್ಯರದೆಂತೆ- ಎಲೈ ಶ್ರೀರಾಮನೇ, ನಿನ್ನ ಅಸ್ತವು, ಸಾ
ಮರ್ಥ್ಯವು, ಅವುಗಳಿಂದಂಟಾದ ಮೃತ್ಯುವು, ನಮ್ಮ ವಚನವೂಕೂಡ, ಎಂತು ಸತ್ಯವಾಗುವುದೋ ಆರೀತಿ
ಯಿಂದ ಮಾಡುವನಾಗು ||೪೧|| ಎಂದಾಯುಷಿಗಳ ವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಪೇಳುವನದಂತೆ- ಎಲೈಯುಷಿಗ
ಳಿರಾ; ಕೇಳಿ ಪುರವನು ತಾನೇ ಪುತ್ರರೂಪನಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಪೇಳುತ್ತ ಲಿದಯಾದುದರಿಂದ ಈ
ರೋಮಹರ್ಷಣನಿಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಆಯುಸ್ಸು ಬಲವು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಸಹ ವುಳ್ಳ ಉಗ್ರಶವನೆಂಬ ಪುತ್ರ
ನು ಪುಟ್ಟಿ ನಿಮಗೆ ಪುರಾಣಂಗಳಂ ಪೇಳುವನಾಗುವನು. ||೪೨|| ಎಲೈಜ್ಞಾನಿಗಳಿರಾ, ಮತ್ತು ನೀವು ನಿಮಗೆಯೇನಿ

ಬ್ರೂತವಾಂಕರವಾಣ್ಯಥ | ಅಜಾನತಶ್ಚಾಪಚಿತಿಯಧಾಮಚಿಂತ್ಯತಾಂಬುಧಾಃ||೩೩|| ಋಪಯಃ||
 ಇಲ್ವಲಸ್ಯಸುತೋಘೋರಃಪಲ್ವಲೋನಾಮದಾನವಃ|ಸದೂಪಯತಿಸಸ್ತುತಮೈತ್ಯಪರ್ಮಣಿಪರ್ಮಣಿ||೩೪||
 ತುವಾಪಂಜಹಿದಾಶಾರ್ಹತನ್ನಕೃತ್ಯೋಪಣ ಪರಮ್' ಪೂಯಶೋಣಿತವಿಣ್ಮೂತ್ರಸುರಾಮಾಂಸಾಭಿವೇ
 ಪೀಣಮ್ ||೩೫|| ತತ್ಕೃತ್ಯಭಾರತಂವರ್ಷಂಪರೀತ್ಯಸುಸಮಾಹಿತಃ| ಚರಿತ್ವಾದ್ವಾದಕಾ ಮಾಸಾತೀ
 ರ್ಥಸನ್ಯಯಾವಿಬುಧ್ಯಸೇ ... ||೪೦||
 ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ-ಅಷ್ಟಸಪ್ತತೀತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಲೈ ಯುಷ್ಯುತ್ವಮಲೇ, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಸಿಂಕಾಮಃ-ಏನುಬಯಕೆಯಂತೋ ಮಾಂ-ನನ್ನಂಕುರಿತು, ಬೂತ-ಹೇಳಿರಿ, ಅಥ-ಇ
 ನ್ನುಮೇಲೆ, ಕರವಾಣಿ-ಮಾಡುವೆನು ಅಪಚಿತಂ-ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು, ಅಜಾನತಃ-ಅರಿಯದೇಇರುವ, ಮೇ-ನನಗೆ, ಯಥಾ-
 ಹೇಗೆ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೋ, ಬುಧಾಃ-ಎಲೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿರಾ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಚಿಂತ್ಯತಾಂ-ಆಲೋಚಿಸಲ್ಪಡಲಿ ||೩೩|| ಎಲೈ
 ರಾಮನೇ, ಇಲ್ವಲಸ್ಯ-ಇಲ್ವಲನೆಂಬ ದಾನವನ, ಸುತಃ-ಮಗನಾದ, ಘೋರಃ-ಕೂರನಾದ, ಪಲ್ವಲೋನಾಮ-ಪಲ್ವಲನೆಂದು
 ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ಸದಾಸವಃ-ಆರಾಕ್ಷನನು, ಪರ್ವಣಿಪರ್ವಣಿ-ಪ್ರತಿಪದ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಃ-ನಮ್ಮ, ಸತ್ರಂ- ಸತ್ರಯಾಗವ
 ನ್ನು ಕುರಿತು, ಏತ್ಯ-ಬಂದು, ದೂಷಯತಿ-ಕಡಿಸುತ್ತಿರುವನು ||೩೪|| ಪೂಯಶೋಣಿತವಿಣ್ಮೂತ್ರಸುರಾಮಾಂಸಾಭಿವೇಷಿಣಂ-
 ಕೆಚ್ಚನ್ನೀರು ಕೆನ್ನೀರು ಮಲಮೂತ್ರಗಳು ಹೊಡೆ ಬಾಡು ಇವುಗಳನ್ನು ಸುರಿಯುವಂಥಾ, ಪಾಪಂ-ಪಾತಕಿಯಾದ, ತಂ-ಅ ಪಲ್ವ
 ಲನನ್ನು, ಜಹಿ-ನಿಗ್ರಹಿಸು ದಾಶಾರ್ಹ-ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ತಲೇ-ಅದು, ಸಃ-ನಮಗೆ, ಪರಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಕುಶೋಪ
 ಣಂ-ಸೇವೆಯಾಗಿರುವುದು ||೩೫|| ತತ್ಕೃತ್ಯ-ಆ ಮೇಲೆ, ಭಾರತಂವರ್ಷಂ-ಭರತಖಂಡವನ್ನು, ಪರೀತ್ಯ-ಸುತ್ತಿಬಂದು, ಸುಸಮಾ
 ಹಿತಃ- ಜನ್ನಾಗಿ ಸಮಾಧಾನ ಪುಂಟಾದವನಾಗಿ, ದ್ವಾದಕಾ ಮಾಸಾ-೧೨ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ಚರಿತ್ವಾ-ಪ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ತೀರ್ಥ
 ಸನ್ಯಯಾ-ಪುಣ್ಯೋದಕಗಳಲ್ಲಿ ವಾಯುವನಾಗಿ, ವಿಬುಧ್ಯಸೇ-ಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿತವನಾಗುವಿ. ||೪೦||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಾರ್ಥ ಯೋಧಿನಿಯಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು
 ೩೪ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೊಳೆ ಅದು ಪೇಳುವರಾಗಿರಿ ಅನಂಕೇಳುವನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಆಯಿಪ್ರಾರ್ಥವೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವು ನೀ
 ಪುರರಿಗಿಹಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನೆಯದೆ ಯಿರುವನನಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಂ
 ವಿಧಿಸುವರಾಗಿ, ||೩೩|| ಎಂಬಶ್ರೀರಾಮನ ವಚನಮೇಳೆ ಋಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಯಿಪ್ರಾರ್ಥವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರೆಂ
 ಟನೆ- ಎಲೈಶ್ರೀರಾಮನೇ, ಇಲ್ವಲನೆಂಬದಾನವನಿಗೆ ಪುತ್ರನಾದ ಭಯಂಕರನಾದ ಪಲ್ವಲನೆಂಬ ಆದಾನವನು ಪ್ರ
 ತಿಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಸತ್ರಯಾಗವಂ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವನು||೩೪|| ಆಕಾರಣದಿಂದ ಯಜ್ಞಭೂ
 ಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಳು, ರಕ್ತ, ಮಲ, ಮೂತ್ರ, ಗಳಂಪವಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಪಾಪಿವ್ಯನಾದ ಆಪಲ್ವಲನಂ ಸಂಹರಿಸುವನಾ
 ಗು, ಅದೇ ನಮಗೆ ಪರಮವಾದ ಇಪ್ರಾರ್ಥವು, ಅದಂ ಸಾಧಿಸುವನಾಗು ||೩೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕಾಮ
 ಕ್ರೋಧರಹಿತನಾಗಿ ಒಂದು ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಿದ್ದಾ ಭರತವರ್ಷದ ಆಯಾಯ ತೀರ್ಥಂಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಂಗಳಂ ಗೆ
 ಯ್ದವನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಂಗಳ ನಾಚರಿಸಿದರೆ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗುವಿ,||೪೦||ಎಂದು ಋಷಿಗಳು ಶ್ರೀರಾಮನಂ ಕುರಿತುಪೇ
 ಳಿದರು- ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿ
 ಶಾರಣ್ಯ ವಾನಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆಶ್ರೀ ಮನ್ಯುಹೀಶೂರ ಪುರವರಾ
 ಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣ ರಾಜವಿರಚಿತಮಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರಾಜ ವಾಣೀ
 ವಿಲಾಸ,ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದ
 ೩೪ನೇಯಃ ಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಶುಕಃ || ತತಃಪರ್ಮಣ್ಯಸಾವೃತ್ತಪ್ರಚಂಡಪಾಂಸುವರ್ಷಣಃ | ಭೀಮೇವಾಯುರಭೇದಾಃ
ಜ್ವಲಂತಿಗಂಧಶ್ಚನರ್ಮಣಃ ||೧|| ತತೋಮಧ್ಯಮಯಂವರ್ಷಂಪಲ್ವಲೇನವಿನಿರ್ಮಿತಮ್ | ಅಭವದ್ಧ್ಯ
ಜ್ವಲಂತಾಃಕಾಲಾಃಸೋಮ್ಯದೃಶ್ಯತಶಾಲಭ್ಯತಃ ||೨|| ತಂವಿಲೋಕ್ಯಬೃಹತ್ಕಾಯಂಭಿನ್ನಾಂಜನಚಯೋ
ಪಮಮ್ | ತರ್ಮತಾಮ್ರಶಿಖಾಶ್ಚಕ್ರಾದಂಜ್ಯೋಗ್ರಭುಕ್ರಾಟೀಮುಖಮ್ ||೩|| ಸಸ್ಮಾರಮಸಲಂಕಾ
ಮಃಪರಸೈನ್ಯನಿವಾರಣಮ್ | ಹಲಂಚಪ್ರತ್ಯದಮನಂತೇರ್ತಾರ್ಣಮುಪತಸ್ಥತುಃ ||೪|| ತಮಾಕೃಪ್ಯಹಲಾ

೨೯ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಚೀಕೆ.

ರಾಜ್-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ | ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ವರ್ಷಣ-ವರ್ಷಕಾಲವು, ಉಪಾವೃತ್ತೇ-ಬರುತಲೂ, ಪ್ರಚಂಡಃ-ಬಲವಾ
ದ, ಪಾಂಸುವರ್ಷಣ-ಮರಳನ್ನು ಸುರಿಯುವ, ಭೀಮಃ-ಭಯಂಕರವಾದ, ವಾಯುಃ-ಗಾಳಿಯು, ಸರ್ವಣಃ-ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ,
ಜ್ವಲಂತಿಗಂಧಶ್ಚ-ಕೆಟ್ಟಕಂಪೂ, ಅಭವ-ಆಯಿತು ||೧|| ತತಃ-ಆ ಮೇಲೆ, ಯಜ್ಞಶಾಲಾಯಾಂ-ಯಾಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ, ಪಲ್ವಲೇನ
ವಿನಿರ್ಮಿತಂ-ಪಲ್ವಲಿನಿಂದಂಟುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅವೇಧ್ಯಮಯಂವರ್ಷಂ-ಮಲವೃಷ್ಟಿಯು, ಅಭವತಃ-ಆಯಿತು, ಸೋಮಿ-ಆ
ಪಲ್ವಲನೂಕೂಡ, ಶಾಲಭ್ಯತಃ-ಮುಮ್ಮೊನೆಯ ಕವಲುಗೋಲಂಪಿಡಿದವನಾಗಿ, ಅದೃಶ್ಯತಃ-ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟನು ||೨|| ಬೃಹತ್ಕಾ
ಯಂ-ದೊಡ್ಡವೈಯುಳ್ಳ, ಭಿನ್ನಾಂಜನಚಯೋಪಮಂ-ಜಿರಿದಕಾಡಿಗೆಯ ಗುಡ್ಡವುಸಮಾನವಾಗಿವುಳ್ಳಂಥಾ, ತರ್ಮತಾಮ್ರಶಿಖಾ
ಶ್ಚಕ್ರಾದಂ-ಸುಟ್ಟತಾಮ್ರದಂತಿರುವ ತಲೆಕೂದಲು ಗಡ್ಡ ವಿಸಾಗಳೂ ಉಳ್ಳಂಥಾ, ದಂಜ್ಯೋಗ್ರಭುಕ್ರಾಟೀಮುಖಂ-ದಾಡೆಹ
ಲ್ಲುಗಳೂ ಕೂರವಾದ ಹುಬ್ಬುಗಳೂಉಳ್ಳ ಮೋರೆಮುಳ್ಳವನಾದ, ತಂ-ಆ ಪಲ್ವಲನನ್ನು, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ ||೩|| ರಾಮಃ-ಬ
ಲಭವನು, ಪರಸೈನ್ಯನಿವಾರಣಂ-ವೈರಿಗಳ ದಂಡನ್ನುನೀಳುವಂಥಾ, ಮುಸಲಂ-ವಸಿಕೆಯನ್ನೂ, ದೈತ್ಯದಮನಂ-ದಿಶಿಪುತ್ರರನ್ನು
ಅಣಗಿಸುವಂಥಾ, ಹಲಂಚ-ನೇಗಿಲನ್ನೂ, ಸಸ್ಮಾರ-ಸಿನವುಗೊಂಡನು. ತೇ-ಅವೆರಡೂ, ತಾರ್ಣಂ-ಬೇಗನೆ, ಉಪತಸ್ಥತುಃ-
ಹತ್ತಿರವಿಂತವು ||೪|| ಬಲಃ-ರಾಮನು, ಗಗನೇಚರಂ-ಅಂತುಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ, ತಂಪಲ್ವಲಂ-ಅದೈತ್ಯನನ್ನು, ಹಲಾಂಕ್ರೇಣ-
ನೇಗಿಲತುದಿಯಿಂದ, ಅಕೃಪ್ಯ-ಎಳೆಕೊಂಡು, ಕೃದಧಿ-ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಮುಸಲೇನ-ವಸಿಕೆಯಿಂದ, ಬ್ರಹ್ಮದುಹಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮ

೨೯ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ || ಉನಾತಿತಮೇರಾಮಃಪಲ್ವಲಂದ್ವಿಜತುಷ್ಟಯೇ | ನಹತ್ಯತೀರ್ಥಸ್ನಾನಾ
ದೈರ್ಯಸೂತಹತ್ಯಾಮಪಾನುಡತ್ ||೧|| ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ಯೆ
ಜ್ಞವಿಘಾತಕನಾದ ಪಲ್ವಲನೆಂಬ ಅಸುರನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಾದಿಗಳಿಂ ಸೂ
ತಪೌರಾಣಿಕನಂ ಸಂಹರಿಸಿದ ಪಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡನೆಂಬರ್ಥವಂ ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ
ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನೇ-

ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಕೇಳು, ಈಶ್ವರಿಯಾಗಿ ಯುಷಿಗಳು ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಮಂ ವಿಧಿಸಿ ಸತ್ರಯಾಗ
ನಿಸ್ಕರಾಗಿರಲು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪರ್ಮಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಲೂ ಧೂಳಿಗಳಂ ವರ್ಷಿಸುತ್ತಭಯಂಕರವಾಗಿ
ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದುರ್ಗಂಧಯುಕ್ತವಾದ ಪ್ರಚಂಡವಾಯುವು ಬೀಸಿತು ||೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವ
ಲ್ವಲನಿಂ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವೇಧ್ಯವರ್ಷವು ಕವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಶಾಲಮಂಥರಿಸಿದ ಪಲ್ವಲನೂ ಕಾಣಲ್ಪ
ಟ್ಟನು ||೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಶರೀರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ನೀಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂಜನದ ಗುಡ ದಂತೆ ನೀಲವರ್ಣಯುಕ್ತನಾ
ಗಿ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟ ತಾಮ್ರದಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಜುಟ್ಟು ಗಡ್ಡವಿಸಾಗಳುಳ್ಳ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಿಂ ಭಯಂಕರವಾದ ಹು
ಬ್ಬುಗಂಟಿನಮೋರೆಯುಳ್ಳ ಅವನಂನೋಡಿ ಬಲರಾಮನು ||೩|| ಆಗ ತತ್ರ ಸಂಹಾರಕವಾದ ಮುಸಲಾಯುಧವ
ನ್ನೂ ದೈತ್ಯನಾಕವಾದ ಹಲಾಯುಧವನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ಆಯಾಯುಧಗಳೆರಡೂ ಶ್ರೀಧರದಿಂದಂ ದು ಶ್ರೀರಾ
ಮನ ಸವಿಸಾಸಲ್ಲಿ ನಿಂತವು. ||೪|| ಆಗ ರಾಮನು ಹಲದಕೊನೆಯಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತತ್ವ

ಗ್ರೀವಪಲ್ವಲಂಗಳನೇಕರಮ್ | ಮುಸಲವಾಹನತ್ಯು | ದೊಡ್ಡಮೂರ್ಧ್ವಿ ಬ್ರಹ್ಮದು | ಹಂಬಲಃ || ಸೇಪತೆ
ಮುಖನಿರ್ಭನ್ನಲಲಾಟೊಸ್ಮಕ್ಸಮತ್ಸೃಜಃ | ಮಂಚನ್ನಾರ್ಹಸ್ವರಂಶೈಲೋಧಾವಪ್ರಹತೋ
ರಾಃ || ೬ || ಸಂಸ್ತುತ್ಯಮಾನಯೋರಾಮಂಪ್ರಯುಜ್ಯಾಂತಧಾಶಿವಃ | ಅಭ್ಯಪಿಂಚಮಹಾ ಭಾಗಂ
ವೃತ್ತಸ್ತಂವಿಬುಧಾ ಯಥಾ || ೭ || ವೈಜಯಂತೀಂದದುರ್ಮಾಲಾಂಶ್ರೀಧಾಮಾಮ್ಲಾನಸಂಕಜಾಮ್ | ರಾ
ವಾಯವಾಸನೀವದ್ಯೇದಿವ್ಯಾನ್ಯಭರಣಾಃ || ೮ || ಆಧೈರಭ್ಯಗುಂಕ್ಷಾತಃಕೌಶಿಕೀಮತ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ |
ಸ್ನಾತ್ವಾಸರೋವರಮಗಾದ್ಯತಸ್ತಥಯುರಾಗ್ರವತ್ || ೯ || ಅನುಸೂತ್ರೇನಗರಯೋಽಗ್ರಯಾಗಮಾ
ಪಗವ್ಯಸಃ | ಸ್ನಾತ್ವಾಸುತರ್ಯದವಾದೀಜಗಾಮಫುಲಹಾಶ್ರಮಮ್ || ೧೦ || ಗೋಮತೀಂಗಂಡಕೀಂ

ಇಮೋಽಪಿ ಯಾದ ಅವನನ್ನು, ಮೂರ್ಧ್ವಿ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಹನಶ್-ಬಡಿದನು || ೬ || ಸಃ-ಆ ದೈತ್ಯನು, ನಿರ್ಭನ್ನಲಲಾಟಃ-ಒಡೆಯ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಹಣೆಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಅಸ್ಮಕ್-ರಕ್ತವನ್ನು, ಸಮತ್ಸೃಜಃ-ಕಾರುವನಾಗಿಯೂ, ಆದ್ರಸ್ವರಂ-ಅಳುಕೂಗನ್ನು,
ಮಂಚ-ಕೊರಡುಪನಾಗಿಯೂ, ವಪ್ರಹತಃ-ನಿಡಿವಿನಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಅರಾಣ್ಯಶೈಲೋಧಾವ-ಕಂಪುಗೊಡ್ಡಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ, ಭಾವಿನೆಲದಲ್ಲಿ, ಅಪತತಿ-ಬಿದ್ದನು || ೭ || ಮುನಯಃ-ಯುಷಿಗಳು, ರಾಮಂ-ಬಲಭದ್ರನನ್ನು, ಸಂಸ್ತುತ್ಯ-ಕೊಂಡಾ
ಡಿ, ಅವಿತಧಾಃ-ವ್ಯರಂಗಳಾಗದೆ, ಆಶಿವಃ-ಹರಕೆಗಳನ್ನು, ಪ್ರಯುಜ್ಯ-ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಮಹಾಭಾಗಂ-ಹೆಚ್ಚು ಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳ
ರಾಮನನ್ನು, ವಿಬುಧಾಃ-ಡೇವರ್ಕಳು, ವೃತ್ತಸ್ತಂವಿಬುಧಾ-ವೃತ್ತಾಂತರನನ್ನೊಳೊಂದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋದಾಗ, ಅಭ್ಯ
ಪಿಂಚ-ಕದಿಸಿ ಸ್ನಾನವಂ ಮಾಡಿಸಿದರು || ೮ || ಶ್ರೀಧಾಮಾಮ್ಲಾನಪಂಕಜಾಂ-ಕಾಂಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿಯೂ ಬಾಡದೆಯೂ
ರುವ ತವರಗಳಿಲ್ಲ, ವೈಜಯಂತೀಂವಾಲಾಂ-ವೈಜಯಂತಿಯೆಂಬ ಹಾರವನ್ನೂ, ದಿವ್ಯೇವಾಸನಿ- ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವವಸ್ತ್ರಗಳ
ನೂ, ದಿವ್ಯಾನ್ಯಭರಣಾಃ-ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ, ರಾಮಾಯ-ಬಲದೇವಂಗೆ, ದದಃ-ಕೊಟ್ಟರು || ೯ || ಅಧ-
ಃ ಬಳಕ, ತೈಃ-ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ, ಅಭ್ಯಗುಂಕ್ಷಾತಃ-ಅಪ್ಪಣೆಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ-ವಿಪ್ರರೊಡನೆ, ಕೌಶಿಕೀಮೇತ್ಯ-
ಕೌಷಿಕನದಿಗ ಬಂದು, ಸ್ನಾತ್ವಾ-ಮಿಂದು, ಯತಃ-ಯಾವುದರದನೆಯಿಂದ, ಸರಯುಃ-ಸರಯೂನದಿಯೂ, ಅನುವತ್-ಹರಿಯ
ಲೊಡಗಿತೋ, ತತಃ-ಅಂಥಾ, ಸರೋವರಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕೊಳವನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಗ್ರಾ-ಕೋದನು || ೯ || ಸರಯೂಮನು
ಸೂತ್ರೇನ-ಸರಯೂಪ್ರವಾಹದ ಸಂಗಡಲೇ, ಪ್ರಯಾಗಂ-ಗಂಗಾವಿಮುನಾಸಂಗಮಸ್ಥಲವನ್ನು, ಉಪಗಮ್ಯ-ಸೇರಿ, ಸಃ-
ಆ ಬಲರಾಮನು, ಸ್ನಾತ್ವಾ-ಮಿಂದು, ದೇವ ದೀರ್ಘ-ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಗಳನ್ನು, ಸಂತರ್ಯ-ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ, ಫುಲಹಾಶ್ರಮಂಜಗ್ತ
ವ-ಪುಲಹಮುನಿಯಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು, || ೧೦ || ಗೋಮತೀಂ-ಕೋಮತೀನದಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಗಂಡಕೀಂ-ಗಂಡಕೀನದಿಯಲ್ಲಿಯೂ,

ವಾದ ಪಲ್ವಲನಂ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವನತಲೆಯಮೇಲೆ ಮುಸಲದಿಂದ ತಾಡಿಸಿದನು || ೫ || ಆಬಳಿಕಮು
ಸಲದಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಣೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ರಕ್ತಂ ಕೊರಿಸುತ್ತಾ ಅದರಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಮೈಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪಲ್ವಲ
ನು ಕಾವಿಮಂಣಿನಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಬೆಟ್ಟವು ನಿಡಿಲಿನಿಂದ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆಳಕೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಆರ್ಹಸ್ವರದಿಂದ
ಕೂಗುತ್ತ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಹೋದನು || ೬ || ಆಮೇಲೆ ಋಷಿಗಳು ಬಲರಾಮನಂ ಸ್ತುತಿಸಿ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಆಶೀ
ರ್ವಾದುಗಳಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ವೃತ್ತಸಂಹಾರಕನಾದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಅಭಿವೇಕಂಗೆಯ್ವಂತೆ ಪಲ್ವಲಸಂ
ಹಾರಕನಾದ ರಾಮನಿಗೆ ಅಭಿವೇಕಂಗೆಯ್ದರು || ೭ || ಆಗ ಋಷಿಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಅರ್ಪಣವಾದ ಎಂದಿಗೂ ಕಂದ
ದೇಇರಾಜೆ ಕಮಲಂಗಳಿಲ್ಲ ವೈಜಯಂತಿಯೆಂಬ ದಿವ್ಯ ಮಾಲೆಯನ್ನೂ ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ಬಲರಾಮ
ನಿಗೆಕೊಟ್ಟರು || ೮ || ರಾಮನು ಮುನಿಗಳಿಂದ ಅಷ್ಟಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ದೊಡ್ಡಗೂಡಿ ಕೌಶಿಕೀನದಿ
ಯನೆಯ್ದಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಂಗೆಯ್ದು ಆಮೇಲೆ ಯಾವಸರನಿನಿಂದ ಸರಯೂನದಿಯುಹುಟ್ಟಿ ಪ್ರವಹಿಸುವುದೋ ಅಂ
ತಾ ಮಾನಸಸರೋವರವ ನೆಯ್ದಿದನು || ೯ || ಆಮೇಲೆ ರಾಮನು ಸರಯೂನದಿಯನನುಸರಿಸಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಯಾ
ಗಕ್ಷೇತ್ರವನೆಯ್ದಿ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸ್ನಾನಮಂಗೆಯ್ದ ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃತರ್ಪಣಮಂ ಮಾಡಿ ಫುಲಹಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ
ಜುಡು || ೧೦ || ಗೋಮತಿ ಗಂಡಕಿ ವಿಪಾಕ ಕೋಣಭದ್ರ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಂಗಳೆಂ ಮಾಡಿ ಗಯಾಕ್ಷೇತ್ರವಂಸೇರಿ

ಸ್ನಾತ್ವಾವಿವಾಕಾಂಶೋಷಪ್ಲುತಃ|ಗಯಾಂಗತ್ವಾಪಿತೃನಿಷ್ಪಾಪಗಂಗಾಸಾಗರಸಂಗಮಮ್||೧೧||ಉ
ಪಸ್ಪೃಶ್ಯಮಹಂದ್ರಾಸ್ತ್ರಾರಾಮದೃಷ್ಟಾಭಿವಾದ್ಯಚ|ಸಪ್ತಗೋದಾವರಿಂವೇಣೀಪಂಪಾಂಭೀಮರ
ಧೀಂತತಃ||೧೨||ಸ್ಕಂದಮಿಷ್ಠಾಪ್ಯಯಾಶ್ವರಾಮಶ್ಚಿತ್ರೈಲಂಗಿರಿಕಾಲಯಃ||ದ್ರಾವಿಡಮಮಹಾಪು
ಣ್ಯಂದೃಷ್ಟ್ವಾದ್ರಿಮಂಕಟಂಪಭುಂ || ಕಾಮಕೋಟಿಪುರಿಂಕಾಂಚೀಂಕಾಮೇರಿಂಚನರಿದ್ವರಾವ್||
ಶ್ರೀರಂಗಾಖ್ಯಾಮಹಾಪುಣ್ಯಂಯತ್ರಸನ್ನಿಹಿತೋಹರಿಃ||ಯುಷಭಾದ್ರಿಂಹರಿಕ್ಷೇತ್ರಂದಕ್ಷಿಣಾಂಮಧುರಾಂ
ತಸಾ|ಸಮುದ್ರಸೇತುಮಗಮನ್ತುಹಾಪಾತಕನಾಶನಮ್||ತತ್ರಾಯತಮದಾದ್ಧಿನೂಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋ
ಹಲಾಯಾಧ |ಕೃತಮಾಲಾಂತಾನುರಣೀಂಮಲಯಂಚಕುಲಾಚಲಮ್||೧೩||ತತ್ರಾಗಸ್ತ್ಯಂಸಮಾ

ಸ್ನಾತ್ವಾ-ನಿರಮ, ವಿವಾಕಾಂ- ವಿವಾಕಾನದಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಶೋಷೇ- ಶೋಷನದದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಪ್ಲುತಃ- ಮುಳುಗಿದವ
ನಾಗಿ, ಗಯಾಂಗತ್ವಾ-ಗಯೆಗಹೋಗಿ, ಪಿತೃನಿಷ್ಪಾಪ-ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೃತ್ಯಮಾಡಿ, ಗಂಗಾಸಾಗರಸಂಗಮಂ-ಭಾಗೀರಥಿಯು
ಕಡಲಿಗೆ ಸೇರುವ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಯೂ ||೧೧|| ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ-ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಮಹೇಂದ್ರಾಸ್ತ್ರ-ಮಹೇಂದ್ರಪರ್ವತದಲ್ಲಿ, ರಾಮಃ-
ಪರಶುರಾಮನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಅಭಿವಾದ್ಯಚ-ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಸಪ್ತಗೋದಾವರಿಂ-೭ಬಗೆಯಾಗಿ ಹರಿಯು
ವ ಗೋದಾನದಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ವೇಣೀಂ-ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪಂಪಾಂ-ತೆಂಗಭದ್ರಾನದಿಯ ಪಂಪಾಸರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಭೀಮ
ರಥೀಂ-ಚಂದ್ರಭಾಗಾನದಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಮಿಂದಾ, ತತಃ-ತ ಮೇಲೆ ||೧೨|| ಸ್ಕಂದಂ-ಸೊಂಡೊಂದು ಕುಮಾರಸಾವಾಮಿಯನ್ನು,
ಅಪ್ಪಾಪ್ತ-ಪೂಜಿಸಿ, ರಾಮಃ-ಬಲಭದ್ರನು, ಗಿರಿಕಾಲಯಂ-ವಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮನೆಯಾದ, ಶ್ರೀಕೃಲಂ -ಶ್ರೀಗಿರಿಯನ್ನು,
ಹಯಾ-ಹೊಂದಿದನು. ದ್ರಾವಿಡೇಷು-ಪಕ್ಷಿಣದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ವೇಂಕಟಮದ್ರಿಂ-ಪಾಪವನ್ನು ಬೆಸುಸುಸೇಷಾಚಲವನ್ನೂ, ಪ್ರ
ಭುಂ-ವೇಂಕಟೇಶ್ವರನನ್ನೂ, ದೃಷ್ಟ್ವಾದ್ರಿಮಂಕಟಂ ||೧೩|| ಕಾಮಕೋಟಿಪುರಿಂ-ಕಾಮಾಕ್ಷಿಯ ನಗರಿಯಾದ, ಕಾಂಚೀಂ-ಕಾಂ
ಚೀನಗರವನ್ನೂ, ಸರಿದ್ವರಾಂ-ಹೊಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ಕಾಮೇರಿಂಚ-ಕಾಮೇರಿನದಿಯನ್ನೂ, ಯತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಹರಿಃ-ವಿಷ್ಣು
ಪು, ಸನ್ನಿಹಿತಃ-ಶಂಕನಾಥರೂಪದಿಂದ ಭಿವ್ಯಕ್ತನಾಗಿರುವನೋ ವ ಹಾಪುಣ್ಯಂ ಹೆಚ್ಚು ಸುಕೃತವುಳ್ಳ, ಶ್ರೀರಂಗಾಖ್ಯಂ-
ಶ್ರೀರಂಗನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ, ಹೇತ್ರವನ್ನೂ ||೧೪|| ಹರಿಕ್ಷೇತ್ರಂ-ವಿಷ್ಣುಸ್ಥಲವಾದ, ವೃಷಭಾದ್ರಿಂ- ಯುಷಭಾಚಲವನ್ನೂ, ತ
ಥಾ-ಹಾಗೆ, ದಕ್ಷಿಣಾಂಮಧುರಾಂ-ಟೆಂಕಲಮಧುರಾಪುರವನ್ನೂ, ಮಹ ಪಾತಕನಾಶನಂ-ದೊಡ್ಡ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ
ಸಮುದ್ರಸೇತಂ-ರಾಮೇಶ್ವರವನ್ನೂ, ಅಗಮ-ಹೋಗಿಸೇರಿದನು ||೧೫|| ಹಲಾಯಾಧಃ-ಬಲರಾಮನು, ತತ್ರ-ಅ ಸೇತು
ವಿನಲ್ಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ-ವಿಪ್ರರಿಗೆ, ಅಮೃತೋಫೇನೂ-೧೦ ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಅದಾ-ಕೊಟ್ಟನು. ಕೃತಮಾಲಾಂ-
ಕೃತಮಾಲಾನದಿಯನ್ನೂ, ತಾಮ್ರಪರ್ಣೀಂ - ತಾಮ್ರಪರ್ಣೀನದಿಯನ್ನೂ, ಕುಲಾಚಲಂ-ಕುಲಪರ್ವತವಾದ, ಮಲಯಂ-
ಚಂದನಗಿರಿಯನ್ನೂ ಸೇವಿಸಿದನು ||೧೬|| ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಸಮಾಸೀನಂ-ಕುಳಿತಿರುವ ಅಗಸ್ತ್ಯಂ-ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯನ್ನು, ಸವ

ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಸಾಧಕಧರ್ಮಗಳೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಗಂಗಾಸಾಗರಸಂಗಮವನೆಯ್ದಿದನು||೧೧||ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಂ
ಗೆಯ್ದು ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಮಹೇಂದ್ರಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮನಂಕಂಡು ಅಭಿವಾದನೆಯ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ
ಎಳುಬಗೆಯಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೋದಾವರಿಯನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಿನಾಕಿನಿಯನ್ನೂ, ಪಂಪಾಸರಸ್ಸನ್ನೂ,
ಭೀಮರಥಿಯನ್ನೂ, ಎಯ್ದ ಮಹಾನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಂಗಳೆಂದೂ||೧೨|| ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಾಮನು ಸ್ಕಂದಪರ್ವತ
ವನೆಯ್ದಿ ಅಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಸಾವಾಮಿಯ ದರ್ಶನವೆಂಗೆಯ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪರಶೋಶ್ವರನಿಗೆ ಆವಾಹನಸ್ಥಾನವಾದ ಶ್ರೀಕೃಲಪ
ರ್ವತವನೆಯ್ದಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ದ್ರಾವಿಡದೇಶಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಪುಣ್ಯಕರವಾದ ವೇಂಕಟಾದ್ರಿಯಂನೋಡಿ ||೧೩|| ಅಲ್ಲಿಂದ
ಕಾಮಕೋಟಿ ಪೀಠವಾದ ಕಾಂಚೀಪುರವನೆಯ್ದಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಸರ್ವನದೀಕ್ಷೇಪ್ಯವಾದ ಕಾಮೇರಿಯನೆಯ್ದಿ, ಯಾ
ವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರುವನೋ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಅಶ್ರೀರಂಗವನೆಯ್ದಿ,||೧೪||ಅಲ್ಲಿಂದ ವಿಷ್ಣು
ಹೇತ್ರವಾದ ವೃಷಭಾದ್ರಿಯಂ ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಮಧುರಾಪುರವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ, ಮಹಾಪಾತಕಂಗಳಂ ಪರಿ
ಹರಿಸುವ ರಾಮಸೇತುವನೆಯ್ದಿದನು||೧೫|| ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರಗೋವುಗಳ

ನೀನುನನಸ್ಕೃತ್ವಾಭಿವಾದ್ಯುಕ್ತಯೋಜಿತಶ್ಚನಚಾಶೀರ್ಭಿರನುಕ್ಷಣಿತೋಗತೋರ್ಣವಮ್ | ದಕ್ಷಿಣಂತೆ
 ತ್ರಕನ್ಯಾಖ್ಯಾಂದುರ್ಗಾಂದವೀಂದದರ್ಶನ || ೧೭ || ತತಃಪಃ ಲ್ಲಾನಮಾಸಾದ್ಯಪಂಚಾಪ್ಸರಸಮುತ್ತಮಾ
 ವು|ವಿವೃಣ್ಣಸ್ತನ್ನಿಹಿತೋಯತ್ರಸ್ನಾತ್ವಾಸ್ಪರ್ಶದ್ಗವಾಯುತಮ್ || ೧೮ || ತತೋತಿಪ್ರಜ್ಯಭಗವಾಃ ಕರ
 ಣಾ ನೋಮುಗರ್ತಕಾಃ | ಗೋಕರ್ಣಾಖ್ಯಾಶಿವಕ್ಷತ್ರಂಸಾನ್ನಿಧ್ಯಾಯತಧೂರ್ಜಟಃ || ೧೯ || ಅರ್ಯಾಂ
 ದ್ವೈಪಾಯನೀಂಸೃಷ್ಟಾಪ್ತಕೂರ್ಪಾರಕಮಗಾಶ್ಚಲಃ | ತಾಪೀಂಪಯೋಷ್ಣೀಂನಿರ್ವಿಧ್ಯಾಮುಪಸ್ಪೃ
 ಶ್ಯಾಫದಂಶಕಮ್ || ೨೦ || ಪ್ರನಿಶ್ಯರೆಪಾಮಗಮದ್ಯತ್ರಮಾಹಿಪ್ತತೀಪುರಿ | ಮನುತೀರ್ಥಮುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ
 ಪ್ರಭಾಸುಪುನರಾಗಮತ್ || ಶ್ರುತ್ವಾದ್ವಿಜ್ಞೇಕಧ್ಯಮಾನುಕುರುಪಾಂಡವಸುಯುಗೇ | ಸರ್ವರಾಜನ್ಯನಿಧ

ಸ್ಕೃತ್ವಾ-ಪೋರಮಟ್ಟು, ಅಭಿವಾದ್ಯುಕ್ತ ಪದಸ್ಪರ್ಶನವಂ ಮಾಡಿ, ತೇನ-ಅ ಮುನಿಯಿಂದ, ಆಶೀರ್ಭಾ-ಹರಕಗಳಿಂದ, ಯೇಜಿ
 ತಃ-ಕೂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅನುಕ್ಷಣತಃ-ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಅರ್ಣವಂ-ದಕ್ಷಿಣನಮುದ್ರವನ್ನು, ಗತಃ- ಸೇರಿದನು
 ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಕನ್ಯಾಖ್ಯಾಂದುರ್ಗಾಂ-ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯೆಂಬ, ದೇವೀಂ-ದೂರ್ಗದೇವತೆಯನ್ನೂ, ಸಃ-ಅ ಬಲರಾಮನು, ದೇದ
 ಶ್ವ-ಕಂಡನು || ೧೭ || ತತಃ-ಅಲ್ಲಿಂದ, ಫಲಗುನಂ-ಅನಂತಕೆಯನ ಹ್ನೇತ್ರವನ್ನು, ಅಸಾದ್ಯ-ಸೇರಿ, ಉತ್ತಮಂ- ಶ್ರೇಷ್ಠವಿಡ, ಪಂಚಾಪ್ಸರಸಂ-೫
 ಅಜ್ಜರಿಯರ ಕೊಳಂಗಳನ್ನೂ ಸೇಡಿ, ಯತ್ರ-ಎಲ್ಲಿ, ವಿಷ್ಣು-ಪದ್ಮನಾಭನು, ಸನ್ನಿಹಿತಃ-ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕೂಂ
 ಡಿರವನೋ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಸೌತ್ವಾ-ವಿಂದು, ಗವಾಯುತಂ-೧೦೦೦೦ ಅಕಳನ್ನು, ಅಸ್ಪರ್ಶತಃ-ದಾನವಿತ್ತನು || ೧೮ || ಭಗ
 ವಾಃ-ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಬಲದೇವನು, ತತಃ-ಅಲ್ಲಿಂದ, ಅತಿವ್ರಜ್ಯ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪಯಣಗೊಂಡು, ಕರಣಾ-ಮಳಯಾಳದೇಶಗೆ
 ಕನ್ನೂ, ಸೇರಿ-ಅಲ್ಲಿಂದ, ಯತ್ರ-ಯಾವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ದೂರ್ಜಟಃ-ಗಂಗಾಧರನ, ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ-ಸನ್ನಿಧಾವ ಪಿ.ರ.ವು ದೋ, ಶಿವಕ್ಷೇ
 ತ್ರಂ-ಮಹಾಬಲೇಂದ್ರನ, ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯಾದ, ಗೋಕರ್ಣಾಖ್ಯಾಂ-ಗೋಕರ್ಣವೆಂಬ ಹಸರುಳ್ಳಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು || ೧೯ || ದ್ವೈಪಾಯ
 ನೀಂ-ದ್ವೀಪವಾಸಿನಿಯಾದ, ಅರ್ಯಾಂ-ಸಿವಕ್ಷಿಪೆಯನ್ನೂ, ದೃಷ್ಟಾಪ್ತ-ನೋಡಿ, ಬಲಃ-ರಾಮನು, ಕೂರ್ಪಾರಕಂ-ಕೂರ್ಪಾರಕವೆಂ
 ಬಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು, ಅಗಾತ್-ಸೇರಿದನು, ತಾಪೀಂ-ತಾಪೀನದಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪಯೋಷ್ಣೀಂ-ಪಯೋಷ್ಣೀನದಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ನಿರ್ವಿಧ್ಯಾಂ-
 ನಿರ್ವಿಧ್ಯಾನದಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ- ಸ್ನಾನಾಚಮನಂಗಳೆಂಮಾಡಿ, ಅಧ-ಅ ಮೇಲೆ, ದಂಡಕಂ-ದಂಡಕಾರಣ್ಯವನ್ನು || ೨೦ ||
 ಪ್ರನಿಶ್ಯ-ಕೊಕ್ಕು, ಯತ್ರ-ಎಲ್ಲಿ, ಮಾಹಿಪ್ತತೀಪುರಿ-ಮಾಹಿಪ್ತತೀನಗರ ಪಿರಾವುದೋ, ಶೇವಾಂ-ಅ ನರ್ಮದಾನದಿಯನ್ನೂ ||
 ಅಗಮತಃ-ಸೇರಿದನು. ಮನುತೀರ್ಥಂ-ಮನುಗಳ ತೀರ್ಥವನ್ನು, ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ-ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ, ಪುನಃ-ಮರಳಲು ಪ್ರ ಭಾ
 ಸು-ಪ್ರಭಾಸುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕುಂತು, ಆಗಮತಃ-ಬಂದನು || ೨೧ || ದ್ವಿಜ್ಞೇ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ, ಕಧ್ಯಮಾನಂ- ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿ
 ಣವ, ಕುರುಪಾಂಡವಸುಯುಗೇ-ಕಾರವಪಾಂಡವರ ಕಾಳಗದೊಳಗಾವ, ಸರ್ವರಾಜನ್ಯನಿಧನಂ-ಎಲ್ಲಾ ಅರಸುಗಳ ನಾಚವನ್ನೂ

ಳನ್ನಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೃತಮಾತಾನದಿಯಂ ತಮುಪರ್ಣೀನದಿಯಂ ಮಲಯಪರ್ವತವಂಸಹ ಕಂಡನು || ೧೭ || ರಾಸು
 ನು ಮಲಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಗೆ ಅಭಿವಾದನಂಗೆಯ್ದು ಆತನಿಂಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಶೀರ್ವಾದಂಗಳೆಂ
 ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಅಮಾನಿಯಿಂದ ಆಕ್ಷಿಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣನಮುದ್ರವನೆಯ್ದಿದನು || ೧೮ || ನುದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿರುವ
 ಕನ್ಯಾಕುಮಾರೀ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ದರ್ಶನಂಗೆಯ್ದು || ೧೭ || ಅಲ್ಲಿಂದ ಯಾವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಪು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ
 ಗಿರುವನೋ ಅಂತಪ್ಪ ಅನಂತಕೆಯನವನೆಯ್ದಿ ಅಲ್ಲಿಉತ್ತಮವಾಪಂಚಾಪ್ಸರವೆಂಬ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಂಗೆಯ್ದು
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೆ (೧೦೦೦೦) ಗೋದಾನಂಗಳೆಂಮಾಡಿ || ೧೮ || ಅಲ್ಲಿಂತೆರಳಿ ಕೇರಳದೇಶವಂ ತ್ರಿಗರ್ತದೇಶಂಗಳಂ
 ಸಹದಾಂಟಿ || ೧೯ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯಾವಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗೆ ಶ್ರೀಪರಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರುವನೋ ಅಂತಾ ಗೋ
 ಕರ್ಣಾಕ್ಷೇತ್ರವನೆಯ್ದಿ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗೋಕರ್ಣೇಶ್ವರನಂ ದ್ವೈಪಾಯನಿಯೆಂಬ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯಂಸಹ ದರ್ಶನಂ
 ಗೆಯ್ದು, ಕೂರ್ಪಾರಕವೆಂಬ ಸ್ನಾನವನೆಯ್ದಿ || ೨೦ || ಅಲ್ಲಿಂದ ತಾಪೀನದಿ ಪಯೋಷ್ಣೀ ನಿರ್ವಿಧ್ಯೆಗಳೆಂಬ ನದಿಗಳ
 ಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಅಚಮನಂಗೆಯ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ ದಂಡಕಾರಣ್ಯವಂ ಪೊಕ್ಕು ಯಾವ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿಪ್ತತೀಪಟ್ಟ
 ಣವಿರುವನೋ ಅಂತಾ ನರ್ಮದಾ ನದಿಯೆಂನೆಯ್ದಿ || ೨೧ || ಅಲ್ಲಿ ಮನುತೀರ್ಥದೊಳಗೆ ಆಚಮನಂಗೆಯ್ದು ಪು

ಸುಭಾಕಂಮನೆಹ್ಮತಂಭಾವಃ || ೧೦ || ಸಭೀಮದುರೋಭನಯೋರ್ಗದಾಭ್ಯಾಂಯುಧ್ಯತೇಮ್ಯಥವಾ
ರಯಿ-ಷ್ಠ್ಯವಿನಕನಂಜಗಾಮಯದುನಂದನಃ || ೧೧ || ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತುತಂದ್ಯಷ್ಟಾಪ್ತಯ-ಮೌಕ್ಯಪ್ನಾ
ರ್ಜುನಾವಪಿ | ಅಭಿವಾದ್ಯಾಭವಂಸ್ತುಪ್ಪಿಂಕಿಂವಿವಪ್ರಾರಿಹಾಗತಃ || ೧೨ || ಗದಾಪಾಣೀಉಭೌದ್ಯಷ್ಟಾಪ್ತ
ಸುಂಠಬೌಧಿಜಯೈಪಿಣಾ | ಮಂಡಲಾನಿವಿಚಿತ್ರಾಣಿಚರತಾವಿದಮಬ್ರವೀತ್ || ೧೩ || ಯುವಾಂತುಲ್ಯಬ
ಲಾವೀರೌದೇವಾಜ್ಞಹವೈಕೋದರ | ಏಕಂಪಾಣಾಭಿಕಂಮದ್ವ್ಯುಚ್ಯತೇಕಂಶಿಕ್ಷಯಾಧಿಕಮ್ || ೧೪ || ತಸ್ಯಾ
ದಿಕತರಸ್ಯೇಹಯಾವಯೋಸ್ಸಮವೀರ್ಯಯೋಃ || ಸಲಕ್ಷ್ಯತೇಜಯೋನೈವಾವಿರಮತ್ಸಫಲೋರಣಃ || ೧೫ ||
ನತದ್ವಾಕ್ಯಂಜಗ್ಮಹತುರ್ಬದ್ಧವೈರೌನ್ಯವಾರ್ಥವತ್ | ಅನುಸ್ಮರಂತಾವನೋನ್ಯಾನ್ಯಾಂದುರುಕ್ತಂದುಮ್ಕೃ

ಕೃತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಭುವಃ-ಭೂವಿಯ, ಭಾರಂ-ಮೊರೆಯನ್ನು, ಹೃತಂ-ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಮೇನೇ-ತಿಳಿದನು || ೧೦ || ಸ
ಯಮನಂದನಃ-ಆ ಬಲರಾಮನು, ಮೃಧೇ-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನಯೋಃ-ಭೀಮನೂ ದುರ್ಯೋಧನನೂ, ಗದಾಭ್ಯಾಂ-
ಗದಾಯುಧಗಳಿಂದ, ಯುಧ್ಯತೋಸ್ತತೋಃ-ಕಾಳಗಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಪಾರಯಿಷ್ಠ್ಯ-ತಪ್ಪಿಸಲ್ಪಡುವವನಾಗಿ, ವಿನಕನಂ-
ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವಂ ಕುರಿತು, ಜಗಾಮ-ತೆರಳಿದನು || ೧೧ || ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು-ಧರ್ಮರಾಯನೂ, ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಾವಪಿ-ಕೃಷ್ಣನೂ
ಅರ್ಜುನನೂ, ಯಮೌ-ನಕುಲ ನಹದೇವರೂ, ತಂ-ಆ ಬಲರಾಮನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಅಭಿವಾಕ್ಯ-ನಮಸ್ಕಾರವಂಗೆ
ಯುದ್ಧ, ಕಿಂವಿವಕ್ಷುಃ-ಏನನ್ನು ಹೇಳಲಪೇಕ್ಷಿಸುವನಾಗಿ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಅಗತಃ-ಬಂದಿರುವನೋ ಎಂದು, ತೂಪ್ಪಿಂ-ಸ-ಮ್ಪನ್ನ,
ಅಭರ್ವ-ಆದರು || ೧೨ || ಗದಾಪಾಣೀ-ಗದೆಗಳು ಕೈಗಳಲ್ಲಿಉಳ್ಳಂಥಾ, ಸುಂಠಬೌಧಿ-ಸನ್ನದ್ಧರಾದಂಥಾ, ವಿಜಯೈಪಿಣಾ-ಜಯವ
ನ್ನು ಬಯಸುವಂಥಾ, ಉಭೌ-ಈವರನ್ನೂ, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ-ಆಶ್ಚರ್ಯಕರಂಗಳಾದ, ಮಂಡಲಾನಿ-ಸುತ್ತು
ಗಳನ್ನು, ಚರಂತಾ-ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು, ಇದಂ-ಈ ಮಾತನ್ನು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು || ೧೩ || ಜೇರಾರ್ಜ-
ಎತ್ತಿಮರ್ಯೋಧನರಾಯನೇ, ಹೇ ವೈಕೋದರ-ಎರಾ ಭೀಮನೇ, ವೀರೌ-ಕೊರರಾದ, ಯುವಾಂ-ನೀವೀರ್ಮರೂ, ತುಲ್ಯಬಲೌ-
ಸಮಾನವಾದ ಬಲವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವಿರಿ. ನಿವ್ಯಾರ್ವರೋಳು, ಏಕಂ-ಒರ್ವನಾದ ಭೀಮನನ್ನು, ಪಾಣಾಭಿಕಂ-ಬೇಜಬಲದಿಂದ
ಹೆಚ್ಚುಡವನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಮನ್ಯೇ-ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವೆನು || ೧೪ || ತಸ್ಯಾತ್-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಸಮವೀರ್ಯಯೋಃ-ಸರಿಯಾದಬ
ಲವುಳ್ಳ, ಯುವಯೋಃ-ನಿವ್ಯಾರ್ವರಲ್ಲಿ, ಇಹ-ಇಲ್ಲಿ, ಏಕತರಸ್ಯ-ಒಬ್ಬನಿಗೆಮಾತ್ರವೇ, ಜಯೋವಾ-ಗೆಲಿಸಿಕೆಯಾದರೂ, ಅನೋಽ
ವಾ-ನೋಉವಿಕೆಯಾದರೂ, ಸಲಕ್ಷ್ಯತೇ-ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಫಲಃ-ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ, ರಣಃ-ಯುದ್ಧವು, ಏಕಮತಃ-ನಿಂತು
ಹೋಗಲಿ || ೧೫ || ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದಾರನೇ, ಅರ್ಥವತ್-ಅರ್ಥವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಅನೋನ್ಯಾನ್ಯ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಎಂದಂಕೂಂ

ನಃ ಪ್ರಭಾಸ ತೀರ್ಥವನೆಯ್ವಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕೌರವ ಪಾಂಡವರ ಯುದ್ಧದೊಳು || ೧೦ || ಸಮಸ್ತ ಭೂಪತಿಗಳೂ
ಹತರಾದರೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂ ಪೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಕೇಳಿ, ಭೂಭಾರವು ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದಾ
ತಳಿಮ ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ಗದೆಗಳಿಂ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಯುದ್ಧಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರಂ || ೧೧ || ಇ
ನ್ನು ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವು ಸ್ಥಾಕೆಂದು ತಡೆಯಲೋನುಗ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು. ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನೂ
ನಕುಲಸಹದೇವರೂ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರೂ ಸಹ ರಾಮನಂ ನೋಡಿ ಅಭಿವಾದನಂಗೆಯ್ದು ಈಗ ಯಾವ ಆರ್ಥವಂ
ಪೇಳುವನೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಿದ್ದರು || ೧೨ || ಆಗ ರಾಮನು ಗಜಗಳು ಪಡಿದು ಯುದ್ಧಸ
ನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಜಯವನಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಮಂಡಲಗತಿಗಳಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ನಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಭೀಮ
ದುರ್ಯೋಧನರಂ ನೋಡಿ ಇಂತು ಪೇಳ್ವನೆಂದನು- || ೧೩ || ಎಲೈ ಅರಸಾದ ದುರ್ಯೋಧನನೇ ! ಎಲೈ ಭೀಮ
ನೇ ! ಕೇಳಿರಿ, ನೀವೀರ್ವರೂ ಸಮಾನ ಬಲವುಳ್ಳವರು, ಮತ್ತು ವೀರರಾದವರು, ನಿವ್ಯಾರ್ವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ
ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯನಾದವನು. ಈ ದುರ್ಯೋಧನನು ನನ್ನ ಶಿವ್ಯರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪನಾದವನೆಂದು ಕೂಡ ತಿಳಿಯುತ್ತಲಿ
ರುವೆನಾದ್ದರಿಂದ || ೧೪ || ಸಮಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ ನಿವ್ಯಾರ್ವರಲ್ಲಿ ಯಾರೋರ್ವರಿಗೂ ಯುದ್ಧದೊಳು ಜಯವ
ದರೂ ಪರಾಜಯವಾದರೂ ಕಾಣಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿಷ್ಕಲವಾದವು ಸಾಕಾ, || ೧೫ || ಎಂದಂತೆ

ತಾನಿಚ ||೧೮|| ದಿಷ್ಟಂತದನುಮನ್ವಾನೊರಾಮೋದ್ವಾರವತೀಂಯಯಾಃ | ಉಗ್ರಸೇನಾದಿಭಿಃಪ್ರೀ
ತೈಷ್ಣಾಂ ತಿಭಿಸ್ಸಮುಪಗತಃ ||೧೯|| ತಂಘನರ್ಯಮಿಶಂಪ್ರಾಸ್ತವ್ಯಪಯೋಯಾಜಯಂ ಮುದಾ |
ಕ್ರತ್ವಂ ಗಂಕ್ರತುಭಿಸ್ಸರ್ವೇನಿವೃತ್ತಾಖಿಲವಿಗ್ರಹವಾ ||೨೦|| ತೇಭ್ಯೋವಿಶುದ್ಧಂವಿಜ್ಞಾನಂಭಗವಾಕ್ವೈ
ತರ್ಹ್ಯಭುಃ | ಯಸ್ಮೈವಾತ್ಮನೈರೋವಿಶ್ವಮಾತ್ಮಾನಂವಿಶ್ವಗಂವಿದುಃ ||೨೧|| ಸ್ವಕತ್ಸಾಸ್ತದ್ಭೃತ್ಸಾಸ್ತ
ತೋಜ್ಞಾತೇಬುಧುಸುಹೃದ್ವೃತಃ | ರೇಜಿಸ್ವಜ್ಯೋತ್ಸನ್ನಯಮೆಂದುಗ್ಸುವಾಸಾಸ್ಸುಪ್ತೃಲಂಕೃತಃ ||೨೨||

ಡ, ದುರುಕ್ತಂ-ಕೆಟ್ಟನುಡಿಯನ್ನೂ, ದುಷ್ಕೃತಾನಿಚ-ಕಡುಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ, ಅನುಸ್ಮರಂತಾ-ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುವರಾದ್ದರಿಂದ, ಬು
ದ್ಧವೈರಾ-ಸ್ಪೃಹವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಹಗೆತನವುಳ್ಳವರಾದ, ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರು, ತದ್ವಾಕ್ಯಂ-ಆ ಒಲರಾಮನ ನುಡಿಯ
ನ್ನು, ನಜಗೃಹತುಃ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ||೧೮|| ರಾಮೇ-ಬಲಭದ್ರನು, ತೇ-ಆ ಜಗಳನ್ನು, ದಿಷ್ಟಂ- ದೈವಕೃತವನ್ನಾಗಿ,
ಮನ್ವಾನೇ-ತಿಳಿಯುವನಾಗುತ್ತ, ದ್ವಾರವತೀಂ-ಕುಳಸ್ಥಳಿಯನ್ನು, ಯಯಾಃ-ಸೇರಿದನು. ಉಗ್ರಸೇನಾದಿಭಿಃ-ಉಗ್ರಸೇನರಾ
ಗುಸೇ ವೊದರಾದ, ಪ್ರೀತೈಃ-ಪ್ರೀತಮವುಂಟಾದವರಾದ, ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ-ಬಂಧುಗಳಿಂದ, ಸಮುಪಗತಃ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದುವಿಚಾರಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದನು ||೧೯|| ಋಷಯಃ-ಕೌಸಕಾದಿಗಳು, ಪ್ರಸಃ-ಮರಳಯೂ, ನೈಮಿಷಂ-ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರಾ
ಪ್ತಂ-ಬಂದಂಥಾ, ಕ್ರತ್ವಂ-ಗಂ-ಯಜ್ಞಮೂರ್ತಿಯಾದಂಥಾ, ನಿವೃತ್ತಾಖಿಲವಿಗ್ರಹಂ-ತೀರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಜಗಳಗಳಿಲ್ಲಂಥಾ, ತಂ-
ಆ ಬಲರಾಮನನ್ನು, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಸರ್ವೇ-ಎಲ್ಲರೂ, ಕ್ರತುಭಿಃ-ಯಾಗಗಳಿಂದ, ಅಯಾಜಯ-ದೇವಪೂಜೆಯುಂ
ಮಾಡಿಸಿದರು ||೨೦|| ಯಸ್ಮೈವ-ಯಾವುದರಿಂದಲೇ, ಆತ್ಮನಿ-ಅಧಿಷ್ಠಾನವನ್ನುವಿನಲ್ಲಿ ಅದೋವಿಶ್ವಂ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ, ಆ
ತ್ಮಾನಂ-ಆತ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು, ವಿಶ್ವಗಂ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಇರುವವನ್ನಾಗಿಯೂ, ವಿದುಃ-ತಿಳಿಯುವರೋ, ತೇ-ಅಂಥಾ,
ಕುದ್ಧಂವಿಜ್ಞಾನಂ-ನಿರ್ದುಲವಾದ ಕಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ತೇಭ್ಯಃ-ಅವರುಗಳಿಗೆ, ವ್ಯತರಲೇ-ಕೊಟ್ಟನು ||೨೧|| ಸಪತ್ನಾಃ-ತನ್ನ
ಮತೆಯಾದ, ರೇವತೀದೇವಿಯೊಡನೆ, ಅವಭೃಥನತ್ವ ತಃ-ಯಜ್ಞಮಂಗಳ ಸ್ನಾನವಂ ಗೆಯ್ದವನಾಗಿ, ಸುವಾಸಾಃ-ಉತ್ತಮವ
ಸ್ತ್ರಗಳಿಲ್ಲವನ್ನೂ, ಸುಷ್ತ-ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಅಲಂಕೃತಃ-ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಆಗಿ, ಜ್ಞಾತೀ-ಬಂಧುಸುಹೃದ್ವೃತಃ-ಡಾಯಾದರಿಂದ
ಲೂ ನಂಟರಿಂದಲೂ ಮಿತ್ರರಿಂದಲೂ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸವಾಸಾಃ-ಕೇಷ್ಠವಸ್ತ್ರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಸುಷ್ತ-ಚೆನ್ನಾಗಿ,
ಅಲಂಕೃತಃ-ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಆದ್ದರಿಂದ, ಇಂಯಃ-ಇಂದ್ರನು, ಸ್ವಜ್ಯೋತ್ಸನ್ನಯೇವ-ತನ್ನ ಬೆಳದಿಂಗಳೊಡನೆಯೇ
ತೇನೇ, ರೇಜೀ-ಬೆಳಗಿದನು ||೨೨|| ಬಲಕಾಲಿನಿ-ಬಲದಿಂದೊಪ್ಪುವಂಥಾ, ಅನಂತಸ್ಯ-ನಾಕವಿಲ್ಲವ ಸಂಕರ್ಷಣರೂಪನಾದ, ಅ

ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಮನಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ನೆಪ್ಪುವಾದ ವಾಕ್ಯಮ ಕೇಳಿ ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರು ಪರಸ್ಪ
ರವಾಗಿ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ದುರ್ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳಂ ಗುಹಿಸ್ತನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ವೈರದಿಂದ
ಬದ್ಧರಾಗಿಯೇ ಆ ಶ್ರೀ ರಾಮನ ವಾಕ್ಯವನಂಗೀಕರಿಸಿದವರಾಗೆಲ್ಲವು ||೧೮|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಮನು ಭೀ
ಮದುರ್ಯೋಧನರು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸದೆ ಮರಳಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗುನ್ನೆದ್ದರಾಗುತ್ತಲೂ ಅವರಪ್ರಾ
ಚೀನ ಕರ್ಮಫಲವೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು ದ್ವಾರಕಾಪುರಪನೆಯಿದ್ದ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಉಗ್ರಸೇನಮೊದಲಾದ ಬಂಧುಗ
ಳೊಡನೆ ಸೇರಿದನು ||೧೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಘನಃ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವನೆಯಿದ್ದವನಾಗಿ ಯಜ್ಞಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸ
ಮಸ್ತ ಯುದ್ಧ ವ್ಯಾಪಾರಮಂ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀ ರಾಮನಿಂದ ಅಲ್ಲಿರ್ಧ ಋಷಿಗಳು ಸಮಸ್ತ ಕ್ರತುಗಳನ್ನೂ
ಮಾಡಿಸಿದರು ||೨೦|| ಅಗ ಸರ್ವ ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಶ್ರೀ ಬಲರಾಮನು ಯಾವ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಅಧಿಷ್ಠಾನರೂಪವಾ
ದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ ಆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸರ್ಯತ್ರ ಅನುವರ್ತಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಆತ್ಮನಂ ಸಹ ನೋ
ಡುವರೋ ಅಂತಾ ಪಡಿಸುದ್ಧವಾದ ಆತ್ಮನ ತತ್ವಜ್ಞಾನವಂ ಆ ಮುನಿಗಳಿಗೋಸುಗ ಉಪದೇಶಂಗೆಯ್ದನು ||೨೧||
ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಜ್ಞಾತಿಬಂಧು ಮಿತ್ರರಿಂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಅವಭೃಥನತ್ವ
ನಮಗೆಯ್ದು ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರವನುಟ್ಟು ದಿವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತನಾಗಿ ಚಂದ್ರಿಕೆಯೊಡನೆ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪತ್ನಿಯೊ
ಡನೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೨೨|| ಎಲೈ ಅರಸೇ ಕೇಳು ಬಲಮತನಾದ ಅನಂತನಾದ ಅಪ್ರಮೇಯನಾದ ಮಾಯೆಯಂ

ಈ ದೈವ್ಯಧಾನೈಸಂಖ್ಯಾನಿಬಲಸ್ಯಬಲಶಾಲಿನಃ | ಅನಂತಸ್ಯಾಪ್ರಮೇಯಸ್ಯಮಾಯಾಮರ್ತ್ಯಸ್ಯಸಂತಿ
ಹಿ ||೨೩|| ಯೋನುಸ್ಮರತಿರಾಮಸ್ಯಕರ್ತೃಣ್ಯದ್ಭುತಕರ್ಮಣಃ | ಸಾಯಂಪ್ರಾತರನಂತಸ್ಯವಿಷ್ಣೋಸ್ಸ
ದಯಿತೋಭವತಿ ||೨೪||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ವಿಕೋನಾಶೀತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಕುಚೇಲೋಪಾಖ್ಯಾನಕಥಾಮಂತ್ರಂಭಃ ಪಟ್ಟಿ-

ರಾಜಾ | ಭಗವತ್ಯಾನಾನ್ಯಾನಾಮುಕ್ತುಂದಸ್ಯಮಹಾತ್ಮನಃ | ವೀರಾಣ್ಯನಂತವೀರೈರಸ್ಯಶೋ

ಪ್ರಮೇಯಸ್ಯ-ದಿಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಕವಲ್ಲದೆ, ಮಾಯಾಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ-ವಂಚನೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವ, ಬಲಸ್ಯ-
ಬಲರಾಮನ, ಅಸಂಖ್ಯಾನಿ-ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ, ಈ ದೈವ್ಯಧಾನಿ-ಇಂಧಾಬಗೆಯ ಟ ಕೆಲಸಗಳು, ಋತುವಲ್ಲವೆ ||೨೩|| ಯಃ-ಯಾ
ವಪುರಾಪ್ತಸ್ಯ-ಅದ್ಭುತಕರ್ಮಣಃ-ಅಶ್ವರ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳುಳ್ಳ, ವಿಷ್ಣೋಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ, ಅನಂತಸ್ಯ-ನಾಶರಹಿತನಾದ ಕೇಷನಾಗಿ
ರುವ, ರಾಮಸ್ಯ-ಬಲದೇವನ, ಕರ್ಮಾಣಿ-ಕೆಲಸಗಳನ್ನು, ಯಃ-ಯಾವ ಪುರುಷನು, ಸಾಯಂಪ್ರಾತಃ-ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ
ಸಲ್ಲಿಯೂ, ಅನುಸ್ಮರತಿ-ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನೋ, ಸಃ-ಆ ಮನುಷ್ಯನು, ವಿಷ್ಣೋಃ-ನಾರಾಯಣನಿಗೆ, ದಯಿತಃ-ಪ್ರಿಯನಾ
ದವನು, ಭವೇತ್-ಆದಾನು ||೨೪||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥ ಬೋಧಿನಿಯಲ್ಲಿ ಧಶಮಸ್ಕಂಧದೊಳು

೨೯ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುಪು.

೧೦ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದ ಪೀಠಿಕೆ.

ಪ್ರಭೋ-ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ, ಭಗವಾನ್-ಪ್ಲಾನೈಕ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಶುಕಮುನಿಯೇ! ಅಹಂ-ನಾನು, ಅನಂತವೀರೈರಸ್ಯ-ಅವ
ರಿಮಿತಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ, ಮಹಾತ್ಮನಃ-ಮಹಾನುಭಾವನಾದ, ಮುಕ್ತುಂದಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ, ಅನ್ಯಾನಿ-ಇತರಗಳಾದ, ವೀರಾಣಿ-ಸಾ

ಮನುಷ್ಯರೂಪವಂತಾಳಿರುವ ಶ್ರೀಬಲಭದ್ರನ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಲ್ಲವೆಯಿರುವ ದಿವ್ಯಚರಿತ್ರಗಳು ಅನೇಕಂಗಳಿವೆ ||೨೩||
ಯಾವಪುರುಷನು ಅಶ್ವರ್ಯಕರಂಗಳಾದ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳಿಲ್ಲ ಶ್ರೀರಾಮನ ದಿವ್ಯಚರಿತ್ರಂಗಳಂ ಸಾಯಂಪ್ರಾತಃ
ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುವನೋ ಅವುರೂಪನು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾಗುವನು. ||೨೪||

ಇಂತು ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕಾರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದು ಸೂತಪಾ

ರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀ

ಮನ್ಮಥೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಜಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜ

ವಿರಚಿತಮಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾ

ಣದಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ೨೯ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು;

೧೦ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ಅಧಾಶೀತಮೇಕೈಷ್ಟ್ಯಶ್ರೀದಾಮಾನಂಗೃಹಾಗತಂ | ಸಂಪೂಜ್ಯಪೃಚ್ಛದ
ರ್ಥೇಪ್ನುಂಗುರುವಾಸಕಥಾಂಮುದಾ ||೨೫|| ಪೀಠಿಕೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಗೃಹವನೆಯಿ
ರುವ ಧನವನಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಮಿತ್ರನಾದ ಶ್ರೀದಾಮಾನಂಪೂಜಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನಂಕಾರಿತು ಗುರುಗೃಹವಾಸ
ದವೃತ್ತಾಂತವಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದನೆಂದು ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕಾರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವವಂದೆನೆ-
ಮೊದಲು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಬಲರಾಮನಚರಿತ್ರಂಗಳಂಕೇಳಿ ಮರಳಿಯೂ ಶುಕಮುನಿಯಂಕಾರಿತು ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನ ಚರಿತ್ರಂಗಳಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದನು- ಎಲೈ ಸಮರ್ಥನಾದ ಶುಕಮುನಿಯೇ! ಮಹಾತ್ಮನಾದಲಿಮಿತನಾಮಧ್ಯಾನ್
೨೦೧೧

ತುಮಿಚ್ಚಾಮೃತಂಪ್ರಭೋ||೧||ಕೋನುಕುತ್ರಾಸುಕೃದ್ಭ್ರೂನ್ಮತ್ತಮಶ್ಲೋಕನತ್ಯಧಾಃ|ವಿರಮಿತೇ
ವಿಶವಪ್ಪಿಣ್ಣಿವಿಪಣ್ಣಿಃಕಾಮನೂರ್ಮಣೈಃ||೨||ಸಾವಾಗನಂತಸ್ಯಗುಣಾಃ|ಗೃಣೀತೇಕರಾಚತತ್ಕೃತ್ಯಕರಾ
ಮನಶ್ಚ|ಸ್ಮರೇದ್ವಸಂತಂಸ್ಥಿರಜಂಗಮೇಷುಕುಣೋತಿತತ್ಪ್ರಣ್ಯಕಥಾಸ್ಸರ್ಕಣಃ||೩||ಶಿರಸ್ತತಸ್ಯೋಭಯ
ಲಿಂಗಮಾನಮತ್ತವಯತ್ಪ್ರತ್ಯತೀತದ್ಧಿಚಕ್ಷುಃ|ಅಂಗಾನಿವಿಪ್ಲೋರಧತಜ್ಜನಾನಾಂಪಾದೋದಕಂಯಾನಿ
ಭಜಂತಿನಿತ್ಯಮ್||೪||ಶ್ರೀಸೂತಃ|ವಿಷ್ಣುರಾತೇನಸಂಪೃಪ್ತೋಭಗವಾಃ|ಬಾದರಾಯಣಿಃ|ವಾಸುಕಿವೆಭಿ
ಗವತಿನಿಮಗ್ನಹೃದಯೋಬ್ರೂತಿ||೫||ಶ್ರೀಕುಕುಃ||ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಸೀತ್ಸಮೀಕಚ್ಚಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಬ್ರಹ್ಮ

ಮುರ್ದಗೃಗೃ, ಯಾನಿ-ಯಾವವಿರವಪ್ರೇ, ತಾನಿ-ಅವುಗಳನ್ನು, ಶೋಗ್ರತುಂ-ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ, ಇಚ್ಛಾನ್ಮಿ-ಬಯಸುವೆನು||೧||ಬ
ಹ್ಮ-ಶುಕಮುನಿಯೇ, ಕಾಮಮಾರ್ಗಣೈಃ-ಮನ್ಯುಧ ಬಾಣಗಳಿಂದ, ವಿಪಣ್ಣಿ-ವಿಪಾದಗೊಳ್ಳುವನಾದ, ವಿಶೇಷಜ್ಞಃ-ವಿಶೇಷ
ಜಂ ಬಲ್ಲವನು, ಕೋನು-ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನುತಾನೆ, ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕನತ್ಯಧಾಃ-ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಯ ಕೊಂಡಾದಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೃ
ಪ್ಣುನ ಪುಣ್ಯಚರಿತಗಳನ್ನು, ನಕೃತೇ-ಒಂದುಸಲ, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ವಿರಮೇತ-ಬಿಟ್ಟಾನು||೨|| ಯಾ-ಯಾವುದು, ಅನಂತ
ತಸ್ಯ-ವಿಷ್ಣುವಿನ, ಗುಣಾಃ-ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು, ಗೃಣೀತೇ-ಹೇಳುವುದೋ, ಸಾವಾಕ್-ಅಮನಾಲಗಯು, ತತ್ಪರ್ವತಕಾ
ಮ-ಆ ಭಗವಂತರ ಕೆಲಸಗಳೆಂಮಾಡುವವೇ, ಕರಾ-ಕೈಗಳು, ಸ್ಥಿರಜಂಗಮೇಷು-ಅಚರಚರಂಗಳಲ್ಲಿ, ವಸಂತಂ-ಅಂತರ್ಯಾಮಿ
ಯಾಗಿರುವ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು, ಯತೇ-ಯಾವುದು, ಸ್ಮರೇತೇ-ಸಿವವುಗೊಳ್ಳುವುದೋ, ತಪೇ-ಅದು, ಮನಃ-ಹೃದಯದ, ಯಃ-ಯಾವು
ದು, ತತ್ಪ್ರಾಣ್ಯಕಥಾಃ-ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನಶ್ರೇಯಸ್ಕರಗಳಾವ ತೀಲಾವರ್ಣನಗಳನ್ನು, ಶ್ರುಣೋತಿ-ಕೇಳುವುದೋ, ಸಃ-ಆದು, ಕರ್ಕಾಃ-
ಕನಿಯು||೩|| ತಸ್ಯ-ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ, ಉಭಯಲಿಂಗಂ-ಚರಾಚರರೂಪವನ್ನು, ಆನಮೇತೇ-ಯಾವುದು ಪೊಡಮಡುವುದೋ, ತ
ತ್ಪ್ರ-ಅದೇ, ಶಿರಃ-ತಲೆಯನಿಸುವುದು, ಯತೇ-ಯಾವುದು, ಚಕ್ಷುಃ-ಆ ವಿಷ್ಣುರೂಪವಂ ನೋಡುವುದೋ, ತದ್ಧಿ-ಅದೇಯಜ್ಞಃ,
ಚಕ್ಷುಃ-ಚಕ್ಷಣ್ಣಾಗಿರುವುದು, ಯಾನಿ-ಯಾವವು, ಅಥ ಮಂಗ-ಕರವಾದ, ವಿಪ್ಲೋಃ-ನಾರಾಯಣನ, ತಜ್ಜನಾನಾಂ-ಆತನ ಭಕ್ತ
ರಾದವರ, ಪಾದೋದಕಂ-ಚರಣತೀರ್ಥವನ್ನು, ಸಿತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಭಜಂತಿ-ನೇವಿಸುವವರೇ, ತಾಸ್ಯೇವ-ಅವೇ, ಅಂಗಾ
ನಿ-ಅವಯವಂಗಳೆನಿಸುವವು||೪|| ವಿಷ್ಣುರಾತೇನ-ಸರೀಕ್ಷಿತನಿಂದ ಸಂಪೃಪ್ತಃ-ಹೀಗೆಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ,
ಬಾದರಾಯಣಿಃ-ವ್ಯಾಸಪುತ್ರನಾದ ಶುಕನು, ಭಗವತಿ-ಪಡುಪ್ಪಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ವನಾದ, ವಾಸುಕೀವೇ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ನಿಮಗ್ನ
ಹೃದಯಃ-ಮುಳುಗಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಬ್ರೂತೇ-ನುಡಿದನು||೫|| ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮಃ-ವೇದವಂ ಚನ್ನಾಗಿಬಲ್ಲವನಾದ, ಕ

ಪುತ್ರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅನ್ಯಗಳಾದ ಚರಿತಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣಂಗೈಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುವನು||೧||ಮನ್ಯುಧಬಾಣಂಗಳಂ
ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖವನೆಯ್ದಿ ಸತ್ಕೃತ್ವಾತ್ಪದಿಂದ ಸಾರ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುವ ಯಾವಪುರುಷನು ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮನೋಹರಂಗಳ
ಲಾದ ವಿಷಯವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಧನಂಗಳಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಂದುಬಾರಿ ಶ್ರವಣಂಗೈಯ್ದು ಇನ್ನು ಸಾಕೆಂದು ತೃಪ್ತ
ಯಂ ಪಡೆಯುವನು||೨|| ಮತ್ತು ಪುರುಷನು ಯಾವವಾಕ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಗುಣಂಗಳಂ ಸ್ತುತಿಸುವನೋ
ಅನೇಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದವಾಕ್ಯ, ಯಾವಹಸ್ತಂಗಳು ಹರಿಯಪೂಜೆಯಂಗೈಯ್ಯವೋ ಅವೇ ಉತ್ತಮಹಸ್ತಂಗಳು
ಯಾವಮನಸ್ಸು ಸ್ಥಾನರಜಂಗಮಂಗಳಾದ ಸರ್ವಭೂತಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯಂ
ಸ್ತುತಿಸುವುದೋ ಅದೇಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮನಸ್ಸು. ಯಾವಶೋತ್ರವು ಆವಾಸುದೇವನ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಂಗಳಂ ಕೇಳುವು
ದೋ ಅದೇಧನ್ಯವಾದ ಶೋತ್ರವು||೩|| ಮತ್ತು ಯಾವಶಿರಸ್ಸು ಸ್ಥಾನರಜಂಗಮಂಗಳೆಂದು ಉಭಯರೂಪವಾಗಿ
ರುವ ಜಗತ್ತೇ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮೂರ್ತಿಯೆಂದು ಮನಸ್ಕರಿಸುವುದೋ ಅದೇಉತ್ತಮವಾದಶಿರಸ್ಸು. ಯಾವನೇತ್ರ
ವು ಅಂತಾಶ್ರೀಹರಿಯ ಮೂರ್ದಿಯೆಂದು ಅದಂನೋಡುವುದೋ ಅದೇ ಉತ್ತಮವಾದ ನೇತ್ರವು. ಯಾವಲಿಂಗ
ಳು ಶ್ರೀಹರಭಕ್ತರ ಪಾಮೋದಕವಂ ಧರಿಸುವವೋ ಅವೇ ಉತ್ತಮಂಗಳಾದ ಲಿಂಗಂಗಳು||೪|| ಈರೀತಿಯಾಗಿ
ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೈಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶ್ರೀಕುಕುಮುನಿಯು ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀವಾ
ಸುಕೇವನಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಮನವಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಈರೀತಿಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದೆನೆ||೫|| ಎಲೈ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ!

ವಿತ್ತಮಃ | ವಿರಕ್ತಃ ಕಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಮಪ್ರಕಾಂತಾತ್ಮಾ ಜಿತಂದ್ರಿಯಃ || ೬ || ಯದ್ಯಚ್ಛಯೋಪಪನ್ನಃ ನ
ವರ್ತಮಾನೋಗೃಹಾಶ್ರಮೀ | ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾಕುಚೇಲಸ್ಯ ಕುಶಲಮಾಚತಃ ವಿಧಾ || ೭ || ಪತಿವ್ರತಾಪ
ತಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ ಯತಾವನನನಸಾ | ದಾರಿದ್ರ್ಯಾತ್ಸೀದಮಾನಾ ನಾಪಮಾನಾ ಭವಾ ದ್ಯುಚ || ೮ || ನನುಬ್ರ
ಹ್ಮಾ ಭಗವತಸ್ಸ ಖಾನಾ ಹ್ಯಾಚ್ಛ್ರಯಃ ಪತೇ | ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶ್ಚ ಕರಣ್ಯಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ ಸಾತ್ವತೇ ಕರ್ತೇ || ೯ ||
ತಮುಪ್ಪೇಹಮಹಾಭಾಗಸಃ ಧೂನಾಂ ಚ ಪರಾಯಣಮ್ | ದ ಸ್ಯ ತಿದ್ರವಿಣಂ ಭೂಮಿಸೀದತೇ ಕುಟುಂಬಿ
ನ || ೧೦ || ಅಸ್ತೇಧುನಾದ್ವಾರವತ್ಯಾಂ ಭೋಜವೃಷ್ಣಾಂಧಕೇಶ್ವರಃ | ಸ್ಮರತಃ ಪಾದಕಮಲಮಾತ್ಮನಃ

ಶ್ವಿವ್ಯಾ ಪ್ರಕೃಣಿ-ಓರ್ವವಿವ್ರನು, ಕೃಷ್ಣನ-ವಾನುಜೇವಂಗೆ, ನಖಾ-ಗೇಯನು, ಅಸೀತೇ-ಅಗಿದ್ದನು. ಅವನು, ಕಂದ್ರಿ
ಯಾರ್ಥೇಷು-ಕಲ್ಪಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ, ವಿರಕ್ತಃ-ಬಯಕುಳ್ಳವನು, ಪ್ರಕಾಂತಾತ್ಮಾ-ನಮಾಹಿತಮನಸ್ಸನು, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ-
ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿರಣಂಗಳುವನು || ೬ || ಯದ್ಯಚ್ಛಯಾ-ಸ್ವೇಚ್ಛಯಿಂದ, ತಾನಾಗಿ-ಉಪಪನ್ನೇನ-ಬಂದ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ, ವರಮಾನಾ-
ಜೀವಿಸುವನಾದ. ಗೃಹಾಶ್ರಮೀ-ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು, ಕುಚೇಲಸ್ಯ-ಕುಶ್ಲಿರವಾದವನು, ವಿಧಾ, ತಸ್ಯ-ಅಬ್ರಹ್ಮ
ಣನ, ಭಾರ್ಯಾಚ-ಪಂಡಿತಿಯೂ, ತಥಾವಿಧಾ-ಅಂಥಾ ಬಗೆಯುಳ್ಳವಳೇ, ಸಾತ್ವತೇ-ಹನಿವಿನಿಂದ ಕ್ಷೇಣಿಸಿದವಳು || ೭ || ಪ
ತಿವ್ರತಾ-ಗಂದನನೇವೆವೇ ನಿಯಮವಾಗಿಟ್ಟು, ಸಾ-ಅಕೆಯು, ಮಾಗ್ಯತಾ-ಬಾಡಿದ, ವಮನೇನ-ಮುಖಮೊದನೆ, ಪತಿಂ-ಗಂದ
ನಂಕೂತು, ಪ್ರಾಪ್ತ-ನುಡಿದಳು, ದಾರಿದ್ರ್ಯಾತ್-ಬಡತನದ ದನೆಯಿಂದ, ಸೀದಮಾನಾ-ಕಪ್ಪಿಸುತ್ತಿರ ವಳಾದ, ಸಾ-ಅಕೆಯು, ವೇ
ವಮಾನಾ-ನಡುಗುತ್ತಿರುವಳಾಗಿ, ಅಭಿಗಮ್ಯಚ-ಇದಿರಿಗೊಬಂದು || ೮ || ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ಭಗವತೇ-ಪೂಜ್ಯನಾದ, ಶ್ರಿ
ಯಃ ಪತೇಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೊಡೆಯನಿಗೆ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪೂಜನನು-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸ್ತೇಹಿತನಲ್ಲವೆ, ಭಗವಾನ್-ಕಡ್ಡುಣೈಶ್ವರ್ಯಪೂರ್ಣನಾದ, ಸಾ
ತ್ವತಾಂ ಪತೇ-ಯಾವವರಿಗೊಡೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನೂ, ಕರಣ್ಯಶ್ಚ-ನಂಬಿದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು
ವವನೂ ಅಲ್ಲವೆ || ೯ || ಮಹಾಭಾಗ-ಅಧಿಕ ಪೂಜ್ಯತೆಯುಳ್ಳವನೇ, ತಂ-ಅ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಉಪೇಹಿ-ಸವಿಸಾಸಿಸೋಗು, ಸಾಧೂ
ನಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ, ಪರಾಯಣಂ-ಉತ್ತಮಗತಿಯೋಲದ ಕೃಷ್ಣನು, ಸೀದತೇ-ದೂಡಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕುಟುಂಬೀ-ಗೃಹಸ್ಥ
ನಾದ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಭೂಮಿ-ವಿಣಂ-ಬಹುಭವನನ್ನು, ದಾಸ್ಯತಿ-ಕೊಡುತ್ತಾನೆ || ೧೦ || ಅಧುನಾ-ಈಗ, ದ್ವಾರವತ್ಯಾಂ-ಕೂಸ
ಲೀನಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಭೋಜವೃಷ್ಣಾಂಧಕೇಶ್ವರ-ಯಾವವಜಾತಿಯವರಿಗೊಡೆಯನಾಗಿ, ಅಸ್ತೇ-ಇರುವನು, ಜಗದ್ಗುರುಃ-ವ್ರಜಂಚ
ಕ್ತ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಪಾದಕಮಲಂ-ತನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಯನ್ನು, ಸ್ಮರತಃ-ನನುಗುಳ್ಳುವವನಿಗೆ, ಆತ್ಮಾನಮಪಿ-ತನ್ನ
ಸೊಕ್ಕೂಡ, ಯಚ್ಛ್ರತಿ-ಕೊಡುತ್ತಿರುವನು, ಭಜತಃ-ನೇವಕಂಗೆ, ಅತ್ಯರ್ಥೇಷ್ಯಾತ್-ಅರ್ಥಕಮನೋರಧಂಗಳಾದ, ಅರ್ಧಕಾ

ಕೇಳು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ ವಿಷಯಭೋಗಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಉಪಕಂಡಿಯುಕ್ತ
ವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ || ೬ || ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಾರ್ಥಮಾದಲ್ಲಿರುವವನಾದರೂ ದೈವಯೋಗದಿಂದ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಆರ್ಥದಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸುವವನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮಿತ್ರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀದಾಮೋಬ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನಿದ್ದನು. ಕುಚೇಲನೆಂಬ ನಾಮಾಂತರವುಳ್ಳ ಅವನಿಗೆ ಅಪೇರಿತಿಯಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯಾದಿ ಗುಣ
ಸುಪನ್ನಳಾದ ಪತ್ನಿಯೂ ಇದ್ದಳು || ೭ || ಹೀಗಿರಲಾ ಬಂದುನವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವ್ರತೆಯಾದ ಅಕುಚೇಲನ ಪತ್ನಿ
ಯು ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿರುವ ಭೋಜನ ದ್ರವ್ಯವದ ಪತಿಯೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿ ತಾನು
ಹ್ವಾತ್ತಿನಿಂದ ಜೀರ್ಣಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪತಿಯಂ ಭೋಗಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥಳಾಗಿ ಭಯಂಕರಂಕಿಸು
ತದರಿಂದನಾದ ಅ ಕುಚೇಲನನೆಯೊ ಬಣಗುತಲಿರುವ ಮುಖದಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನುಡಿದಳೆಂತೆನೆ || ೮ || ಅತ್ತ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರೀತಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನಾದ ಕರಣಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ ಯಾವ
ವರಿಗೊಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಪೂಜ್ಯನಾದ ನಿನಗೆ ಮಿತ್ರನಾಗಿರುವ ನಲ್ಲವೆ || ೯ || ಮಹಾಭಾಗ, ಸಜ್ಜನಿಗೆ
ಪರಮಗತಿರೂಪನಾದ ಮಿತ್ರನಾದ ಅಂತಾ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ನನೆಯ್ದವನಾಗು. ಆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಕುಟುಂಬಿ
ಗಿಯೂ ದೀನನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನಗೆ ಬಹು ದ್ರವ್ಯಂ ಕುಡುವನಾಗುತ್ತಾನೆ || ೧೦ || ಭೋಜರು ಕೃಷ್ಣನು

ಮುಖ್ಯಾಚ್ಛೇತಿ | ಕಿಮ್ವರ್ಧಕಾಮಾರ್ಜಜತೋನಾತ್ಯರ್ಥೀಷ್ಣಾ ಜಗದ್ಗುರುಃ ||೧೧|| ಏವಂಭಾರ್ಯ
ಯಾವಿಪುಂಸುಕುಶೇಷಾಧಿರತೋಮೃದು | ತಯಂಪರಮಾಶುಭಉತ್ಪತ್ತಿಮಶ್ಲೋಕದರ್ಶನಮ್ ||೧೨||
ಇತಿಸಂಚಿತ್ಯಮನಸಾಗಮನಾಯಮತಿಸಂಘೇತಪ್ರಸುಪ್ತಪ್ರಪಾಯನುಸಿಂಚಿಸ್ತಥೇಕಲಾಘೇದೀಯ
ತಾಮ್ ||೧೩|| ಯಾಚಿತಾಚಿತುರೋಮುಷ್ಠೀವಿಪ್ರಾಕ್ಸತ್ಯಧುಕತಂಡುಲಾಃ | ಚೇಲಖಂಡನತಾಃ ಬ
ಧ್ಯಾಭರ್ತೃಪ್ರಾದಾದುಪಾಯನಮ್ ||೧೪|| ಸತಾನಾದಾಯವಿಪ್ರಾಗ್ಯೋಪಯಯೌದ್ವಾರಕಾಂಕಿಲ
ಕೃಷ್ಣಸಂದರ್ಶನಮಹ್ಯಾಕಥಂಸ್ಯಾದಿತಿಚಿಂತಯತ್ ||೧೫|| ತ್ರೀಣಿಗುಲಾನ್ಯತೀಯಾಯತಿಸ್ತುಕಃ

ಪಾರ್ಥ-ಧನಗಳನ್ನೂ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ, ಸಮಚ್ಛೇತಿಸಮು-ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ಏನು ||೧೧|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ ಭಾರ್ಯೆಯಾ-ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ
ಪ, ಮೃದ-ವೆಲ್ಲಗೆ, ಜಹುಕೆ-ಹಲವುಬಗೆಯಾಗಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿತೇ-ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಸವಿಪ್ರೇ-ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಉತ್ಪತ್ತಿಮಶ್ಲೋ
ಕದರ್ಶನ-ಕೃಷ್ಣನು ನೋಡುವಿಕೆಯು, ತಯಂಪರಮೋಶುಭೋಪ-ಇದಮೇಲಾದ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲವೆ ||೧೨|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ,
ಮನಸಾ-ಅಂತರಂಗದಿಂದ, ಸಂಚಿಂತ್ಯ-ಚಿಂತಿಸಿ, ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಮನ-ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ, ಮುಂದಿರಬೇಕೆ-ನಿಶ್ಚಯವೆಂಬ
ದಿದನು, ಕಲ್ಯಾಣಿ-ಶುಭವುಳ್ಳವಳೇ, ಗೃಹೇ-ಪುನೆಯಲ್ಲಿ, ಉಪಾಯನಂ-ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕ ದ್ರವ್ಯವು, ಸಿಂಚಿದಪ್ಯ
ಸ್ತಿ-ಕೊಂಚವಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ದೀಯತಾಂ-ಕೊಡಲ್ಪಡಲಿ ||೧೩|| ಚತುರೋಮುಷ್ಠೀ-ನಾಲ್ಕುಹಿಡಿಯಾದ, ಪೃಥುಕತಂಡು
ಲಾಃ-ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು, ವಿಪ್ರಾನ್ಯಾಚಿತಾನ್-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಬೇಡಿತಂದು, ತಾಃ-ಆ ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು, ಚೇಲಖಂಡೇನ-ಅರಿವೆಯ
ಚಿಂದಿಯಿಂದ, ಬದ್ಧಾನ್-ಗಂಟುಕಟ್ಟಿ, ಭರ್ತೃ-ಗಂಡನಿಗೆ, ಉಪಾಯನಂ-ಕಾಣಿಕೆಯು ನೀಡತಕ್ಕದ್ರವ್ಯವನ್ನಾಗಿ, ಪ್ರಾದಾತೀ-
ಚನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಳು ||೧೪|| ವಿಪ್ರಾಗ್ಯೋ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರವಣದ. ಸಃ-ಆ ಕುಚೇಲನು, ತಾಃ-ಆ ಯವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು, ಅದತ
ಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ದ್ವಾರಕಾಂ-ಕುಶಸ್ಥಲೀನಗರವನ್ನು, ಮಹ್ಯಂ-ನನಗೆ, ಕೃಷ್ಣ ಸಂದರ್ಶನಂ-ಕೃಷ್ಣನುನೋಡುವಿಕೆಯು,
ಕಥಂಸ್ಯಾದಿತಿ-ಹೇಗಾದೀತೆಂಬ, ಚಿಂತಯತ್-ಯೋಚಿಸುವನಾಗಿ, ಪ್ರಯಯೌಕಿಲ-ಸೇರಿದವನಲ್ಲವೆ ||೧೫|| ವಿಪ್ರೇ-ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣನು, ತ್ರೀಣಿಗುಲಾನಿ-ಕಾವಲು ಸೈನ್ಯಗಳಿರುವ ಮೂರುಸ್ಥಳಗಳನ್ನು, ತಿಸ್ತುಕಪ್ರಾಶ್ಚ-ಮೂರುಪಾಳಿ ಕಾದಿಗಳನ್ನೂ ಅ
ತೀಯಾಯ-ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು, ಸದ್ವಿಜಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಅಚ್ಯುತಧರ್ಮಣಾಂ-ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮಗಳುಳ್ಳ, ಅಗ.

ಅಧಿಕರು ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಿಯಾಮಕವಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಈಗ ದ್ವಾರಕಾ ಪುರದಲ್ಲಿರುವನು. ಅವನ ಬಳಿಗೆ
ಹೋಗು, ಆ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವ ಪುರುಷರಿಗೆ ತನ್ನನ್ನೇ ಕುಡುತಲಿರುವನು ||೧೧||
ಇಂತು ಲೋಕ ಗುರುವಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನಂ ಭಜಿಸುವ ಪುರುಷರಿಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಾರಂ
ಗಳಾದುದರಿಂದ ಆತ್ಮಂತೇಪ್ಪಂಗಳಲ್ಲವೆ ಆರ್ಥಕಾಮಂಗಳ ನೀವನೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನಿದೆ, ಎಲೈ ಅರನೇ, ಕೇ
ಳು, ಆ ಕುಚೇಲನು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಮೃದುವಾಗಿಯೂ ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿಯೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವನಾಗಿ ||೧೨|| ಆಗ ಆ ಪುರುಷ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನಂಗೆಯ್ಯುವ ತನಗೆಉತ್ಕೃಷ್ಟಲಾಭವೆಂದು
ಮನದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ ದ್ವಾರಕಾಪುರವನೆಯ್ದಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿದವನಾಗಿ ||೧೩|| ಪತ್ನಿಯಂ ಕುರಿತು ಎಲೈ ಭಾಗ್ಯವತಿ
ಯೇ, ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಉಪಹಾರವಾಗುವವಸ್ತುವು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದೆಯೋ, ಏನು, ಇದ್ದರೆ ಅ
ದಂ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಳು ಗೆಂದು ಪ್ರೇಳಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪತ್ನಿಯು ಪತಿವಚನವಂ ಕೇಳಿ ಮನ
ಯೊಳಗೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ದನೆಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಹಿಡಿ ಅವಲಕ್ಕಿಯಂ ಯಾ
ಚಿಸಿ ತಂದು ||೧೪|| ಒಂದು ಬೇರ್ಣವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಇದರನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸೆಂದು ಉಪಹಾರ
ದ್ರವ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಪತಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಆಗ ಕುಚೇಲನು ಅವಲಕ್ಕಿಯು ಗಂಟು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ದ್ವಾರ
ಕಾಪುರವನೆಯ್ದಿದನು ||೧೫|| ಆ ಮೇಲೆ ಕುಚೇಲನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡಗೂಡಿ ನನಗೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ (ದರ್ಶನವೆಂತಾ
ಗುವು) ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತ ರೇಗರ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿರುವ ಮೂರು ನೇನಾ ಸಮೂಹಂಗಳೆಂ ಮೂರು ಕೋಂಟಿಗ

ಹ್ಯಾಶ್ಚ ಸದ್ವಿಜಃ | ವಿಶೌಗಮ್ಯಾಂಧವೃಷ್ಟಿನಾಂಗೈಹವ್ವಚ್ಚತಧ್ಯಾಣಾಮ ||೧೬|| ಗೃಹಂಧ್ಯೈ
ಷ್ವಸಹಸ್ರಾಣಾಂಮಹಿಷೀಣಾಂಹರದ್ವಿಜಃ | ವಿವೇಕತಮಂಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಗತೋಯಧಾ ||
ತಂವಿಲೋಕ್ಯಾಚ್ಯುತೋದೂರಾತ್ಪ್ರಿಯಾಪರೈಕಮಾಸ್ಥಿತಃ | ಸಹಸೋತ್ಸಾಯಾಚಾಭ್ಯೇತ್ಯದೋಭ್ಯಾಂ
ಪರೈಗ್ರಹೀನ್ಮುದಾ ||೧೭|| ಸಖ್ಯುಃಪ್ರಿಯಸ್ಯವಿಪ್ರಶ್ನೈರುಗಗಂಗಾತಿಸ್ಪರ್ಶತಃ | ಪ್ರೀತೋವ್ಯಮುಂ
ಚದಬ್ಧಿಂದೂನ್ನತಾಭ್ಯಾಂಛುಷ್ಕರೇಹ್ಯಃ ||೧೮|| ಅಧೋಪವೇಶ್ಯಪರೈಕೇಸ್ವಯಂಸಖ್ಯುಸ್ಸಮರ್ಪಣಂ
ಉಪಹೃತ್ಯಾಪನಿಜ್ಯಾಸ್ಯಪಾದೌಪಾದಾವನೇಜನೀಃ ||೧೯|| ಅಗ್ರಹೀಚ್ಛಿರಸಾರಾಜಕಭಗವಾಃಲೋಕ
ಪಾವನಃ | ವ್ಯಲಿಂಪದ್ವಿವ್ಯಗಂಧನಚಂದನಾಗರುಕುಂಕುಮೈಃ ||೨೦|| ಧೂಪೈಸ್ಸುರಭಿಭೂತ |೦

ಮ್ಯಾಂ ಧವೃಷ್ಣೀನಾಂ-ಪ್ರವೇಶಿಸಕೂಡದ ಯಾದವಕುಲವಿಶೇಷದವರ, ಗೃಹೇಷು-ಮನಗಳಲ್ಲಿ, ||೧೬|| ಹರೇ-ಕೃಷ್ಣನ, ದ್ವೈ
ಷ್ವಸಹಸ್ರಾಣಾಂಮಹಿಷೀಣಾಂ-ಹದಿನಾರುಸಾವಿರ ರಾಣಿಯರೊಳಗೆ, ಶ್ರೀಮತ್-ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳ, ವಿತಮಂಗೃಹಂ-ಒಂದಾನೂ,
ದು ಮನೆಯನ್ನು ವಿವೇಕಹೊಕ್ಕನು. ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಗತೋಯಧಾ-ಮೋಕ್ಷದಲನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ
ದನು ||೧೭|| ಪ್ರಿಯಾಪರ್ಯಾಂಕಮಾಸ್ಥಿತಃ-ಪತ್ನಿಯಮಂಚದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ, ಅಚ್ಯುತಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ತಂ-ಅ ಕುಚೇಲನನ್ನು
ದೂರಾತ್-ದೂರದ ದನೆಯಿಂದ, ವಿಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಸಹಸಾ-ಬೇಗನೇ. ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ಅಭ್ಯೇತ್ಯ-ಇದಿಗಿಟ್ಟು, ಮು
ದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ದೋಭ್ಯಾಂ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಪರ್ಯಗ್ರಹೀತ್-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು ||೧೮|| ಪುಷ್ಕರೇಹ್ಯಃ- ಕಮಲ
ಲೋಚನನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಪ್ರಿಯಸ್ಯ-ಇಷ್ಟನಾದ, ಸಖ್ಯುಃ-ಮಿತ್ರನಾದ, ವಿಪ್ರಶ್ನೇಃ-ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾದ, ಕುಚೇಲನ, ಅಂ
ಸೂಗಾತಿವಿವೃತಃ-ದೇಹಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅತ್ಯಂತನುಖವುಂಟಾದವನಾಗಿ, ಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರೀತವುಂಟಾದವನಾದ್ದರಿಂದ, ನೇತ್ರಾ
ಭ್ಯಾಂ-ಕಂಗಳಿಂದ, ಅಬ್ಧಿಂದೂ-ನೀರತೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು, ವ್ಯಮಂಚತ್-ಬಿಟ್ಟನು ||೧೯|| ಅಧೋ-ಅ ಮೇಲೆ, ಪರ್ಯಂಕ-
ಮಂಚದಲ್ಲಿ, ಉಪವೇಶ್ಯ-ಕುಳಿರಿಸಿ, ಸಖ್ಯುಃ-ಮಿತ್ರನಾದ ಕುಚೇಲನಿಗೆ, ಸಮರ್ಪಣಂ-ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು, [ಉಪಹಾರದ್ರವ್ಯವ
ನ್ನ,] ಸ್ವಯಂ-ತಾನೇ, ಉಪಹೃತ್ಯ-ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಅನ್ಯ-ಅವನ, ಪಾದೌ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು, ಅವನಿಜ್ಯ-ತೊಳೆದು, ಪಾದಾವ
ನೇಜನೀಃ-ಚರಣಾರ್ಥಗಳನ್ನು ||೨೦|| ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ, ಲೋಕಪಾವನಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಶುದ್ಧೀಕರನಾದ, ಭಗ
ವಾಃ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಶಿರಸಾ-ತಲೆಯಿಂದ, ಅಗ್ರಹೀತ್-ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು ದಿವ್ಯಗಂಧನ-ಸಂತೋಷಕರವಾದ ಪರಿಮಳದಿಂ
ದಕೂಡಿದ, ಚಂದನಾಗರುಕುಂಕುಮೈಃ-ಶ್ರೀಗಂಧಅಗಿಲು ಕೇಸರಗಳಿಂದ, ವ್ಯಲಿಂಪತ್-ಮೈಗೆ ಲೇಪನವಂ ಮಾಡಿದನು ||೨೧||
ಸುರಭಿಃ-ಮೂಗಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಧೂಪೈಃ-ಪರಿಮಳದ ಹೊಗೆಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರದೀಪಾವಳಿಃ- ಪ್ರಕಾಶಿ

ಳಂ ಸಹ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ನಡೆದನು||೧೬|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವಿಚ್ಛೇದವಿಲ್ಲದಂತೆ ಧರ್ಮನಿರತರಾಗಿರು
ಮಯಾದವರ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಶಕ್ಯಗಳಾದ ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ೧೬ ಸಾವಿರ ಮಂದಿಯಾದ ಪತ್ನಿಯರಗೃ
ಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಒಂದಾಗೃಹವಂಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆಗಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನೆಯ್ದಿದವನಂತೆ ಆದನು||೧೭||
ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯೊಡನೆ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವನಾದರೂ ದೂರದಿಂದಲೇ ಆಕುಚೇಲನಂ
ನೋಡಿ ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತಾನೆಗೆಯ್ದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭುಜಂಗಳಿಂದ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಅಲಿಂಗನೆಗೆ
ಯ್ದು ||೧೮|| ಮಿತ್ರನಾಗಿಯೂ ಅತಿಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆಕುಚೇಲನ ಅಂಗಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪರಮಾನಂದ
ಭರಿತನಾಗಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೇತ್ರಂಗಳಿಂದ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟನು ||೧೯|| ಅಮೇಲೆ ಕುಚೇಲನಂ ತ
ನ್ನ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿ ಮಿತ್ರನಾದ ಅದ್ವಿಜನಿಗೆ ತಾನು ಉಪಹಾರವಂಸಮರ್ಪಿಸಿ ತಾನೇಜಗತ್ಪಾವನನಾದರೂ
ಅವನಿಗೆ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂಗೆಯ್ದು ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ||೨೦|| ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದನು. ಮತ್ತು
ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಚಂದನಾಗರುಕುಂಕುಮಗಳೊಡನೆ ಮಿಶ್ರವಾದ ದಿವ್ಯಗಂಧದಿಂದ ಮಿತ್ರನಾದ
ಆಮುನಿಗೆ ಅನುಲೇಪನಂಗೆಯ್ದನು ||೨೧|| ಘುಮಘುಮಿಸುತುತಿರುವ ಧೂಪಂಗಳಿಂದಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಗಳಾದ ದೀ
ಪಂ

ಪ್ರವೀಷಾಮಾಸ ಭಿರ್ಮುಖಾ | ಅರ್ಚಿತಾ ವೈದ್ಯತಾಂಬೂಲಂ ಗಾಂಚೆ ಸ್ವಾಗತಮೆಬ | ೧೬ || ಕು
ಚೇಲಮಲಿನಂಕ್ಷಾಮಂದ್ವಿಜಂಧಮನಿಸಂತತಂ | ದೇವೀಪರೈಚರದೈ ಭೃಷ್ಣೀ ಚಾಮರವ್ಯಜನಮೈ || ೧೭ ||
ಆಂತಃಪುರಜನೋದ್ಯುತ್ಪಾಪೈ ಕ್ಷಮಾಮಲಕೀರ್ತಿಸಂತ | ವಿಸ್ಮಿತೋಭೂದತಿಪ್ರೀತ್ಯಾ ಅವಧೂತಂ ಸಭಾ
ಜಿವಂ || ೧೮ || ಕಿಮನೇನ ಕೃತಂ ಪುಣ್ಯಮವಧೂತೇನ ಭೀಕ್ಷುಣಾ | ಶ್ರೀಯಾಹೀನಸಲೋಕೇ ಸ್ಥಿತಿಗರ್ಹಿತೆ
ನಾಧನೇನ ಚ || ೧೯ || ಯೋಸೌ ತ್ರಿಲೋಕಗುರುಣಾ ಶ್ರೀನಿವಾಸೇನ ಸಂಭೃತಃ | ಪರೈಕಸಾಂಧ್ಯಾಶ್ರಯಂ ಬಿ
ತ್ವಾಪರಿವ್ಯಕ್ತೋ ಗ್ರಜೋ ಯಥಾ || ೨೦ || ಕಥಾಯಾಂ ಚ ಕ್ರತುರ್ಗಾಧಾಪೂರ್ವಾಗುರುಕುಲಸತೋಃ | ಆ
ತ್ಮನೋರ್ಲಲಿತಾರುರ್ಜಕರೌಗೃಹ್ಯಪರಸ್ಪರಮ್ || ೨೧ || ಶ್ರೀಭಗವಾಃ || ಅಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಣ ಗುರುಕುಲಾದ್ಯು

ಸುವ, ದೀಪಗಳೆನಾಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಮಿತ್ರಂ-ಗೆಳೆಯನನ್ನು, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಅರ್ಚಿತಾ-ಪೂಜಿಸಿ, ತಾಂಬೂಲಂ-
ವೇಳ್ಯವನ್ನು, ಗಾಂಚೆ-ಆಕಳನ್ನೂ, ಅವೈದ್ಯ-ನಮರ್ಪಿಸಿ, ಸ್ವಾಗತಂ-ಕುಳಲವಗ್ನವನ್ನು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು || ೧೬ ||
ಕುಚೇಲಂ-ಮಾನಿದ ಚಿಂದಿ ಅರಿವೆಯುಳ್ಳ, ಮಲಿನಂ-ಮಾನಿದಮೈಯುಳ್ಳ, ಕ್ಷಾಮಂ-ಒಣಗಿರುವ, ಭಮನಿಸಂತತಂ-ನರಗೆ
ಳುವಾಣಿಸಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ದ್ವಿಜರ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು, ದೇವೀ-ಪಟ್ಟದರಸೆಯಾದ, ಭೃಷ್ಣೀ-ರಕ್ತಕೀಯು, ಚಾಮರವ್ಯಜನೇ
ನ-ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ, ವೈ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ಪರ್ಯಚರತೇ-ಸೇವಿಸಿದಳು || ೧೭ || ಅಮಲಕೀರ್ತಿನಾ-ನಿರ್ಮಲವ್ಯಯಶಸ್ಸಿನಾದ, ಕೃ
ಷ್ಣೇನ-ವಾಸುದೇವನಿಂದ, ಅತಿಪ್ರೀತ್ಯಾ-ಅತ್ಯಂತಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಸಭಾಜಿತಂ-ಸಮಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅವಧೂತಂ-ಮಲಿನ
ನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಅಂತಃಪುರಜನಃ-ರಣಿವಾಸದಗುಂಪು, ವಿಸ್ಮಿತಃ-ಆಶ್ಚರ್ಯವೊಂಟಾದ್ದು ಆ
ಭೂತೇ-ಅದು || ೧೮ || ಶ್ರೀಯಾ-ಸಂತಪ್ತಿಯಿಂದ, ಹೀನೇನ-ರಹಿತನಾದ, ಅಧನೇನ-ಧನವಿಲ್ಲದವನಾದ, ಅವಧೂತೇನ-ಮಲಿನ
ನಾದ, ಭಿಕ್ಷುಣಾ-ತರುಪಗಾರನಾದ, ಅನೇನ-ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ, ಕಿಂಪುಣ್ಯಂ-ಕೃತಂ-ವಿನುಸು-ಕೃತವು ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||
ಯೋಸೌ-ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ತ್ರಿಲೋಕಗುರುಣಾ-ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಗೂ ಪೂಜ್ಯನಾದ, ಶ್ರೀನಿವಾಸೇನ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೌತಮ
ನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಪರ್ಯಾಕಸಾಂಧ್ಯಾ-ಮಂಚದಲ್ಲಿರುವ, ಶ್ರೀಯಂ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು, ಹಿತ್ವಾ-ಬಿಟ್ಟು, ಅಗ್ರಜೋ-ಯಥಾ-ಅ
ಣ್ಣನು ಹೋದಾಗೆ, ಪರಿಷ್ಕೃತಃ-ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟನೋ || ೨೦ || ರಾರ್ಜ-ಪರೀಕ್ಷೆಯಾದ, ಕಥಾಯಾಂ-ಸಲ್ಲಾಪದ
ಲ್ಲಿ, ಗುರುಕುಲೇ-ಗುರುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಸತೋಃ-ಇವರಿಂದ, ಆತ್ಮನೋಃ-ತಮ್ಮ, ಲಲಿತಾಃ-ಮನೋಹರಂಗಳಾದ, ಪೂರ್ವಾ
ಗಾಧಾಃ-ಪೂರವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು, ಪರಸ್ಪರಂ-ಕರೌಗೃಹ್ಯ-ಅನೋನ್ಯವಾಗಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಚಕ್ರತುಃ-ಮಂಡ
ದರು || ೨೧ || ಭರ್ಮ-ಭೃ-ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಲ್ಲಂಥ, ಬ್ರಹ್ಮಣ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ಲಬ್ಧ-ದಕ್ಷಿಣಾರ್ತ-ಗುರುವಿನಮನೆ ಯತ್ತಣಿಂದ, ಸಮಾ

ಪಂಗಳೊಡನೆಯೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿತಾಂಬೂಲವೆಂಬುದುಗೋವನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಕುಳಲ
ಪ್ರವೇಶಮಾಗೆಯೆಂದು || ೧೬ || ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಲಿನವಾದ ವಸ್ತ್ರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕೃಶನಾಗಿ ನರಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟವನಾಗಿರುವ ಕುಚೇಲನು ಶ್ರೀರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಚಾಮರಂಗಳಿಂದಲೂ ಬೆರಸಣಿಗೆಯಿಂದಲೂ ಬೀಸುತ್ತ ಉ
ಪಚಾರಮಾಗೆಯೆಳು || ೧೭ || ಆಗ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ
ಆತಿಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಮಲಿನನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟರದಂ
ಡೆನೆ || ೧೮ || ಎಲೈಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಈಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತ್ರಿಲೋಕಗುರುವಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟನೋ, ಮತ್ತು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮಂಚದಲ್ಲಿಕುಳಿರುತ್ತಿರಾ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ
ಬಿಟ್ಟು ಅಂಣನಂತೆ ಅಲಿಂಗನಾಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟನೋ || ೧೯ || ಆಕಾರಣದಿಂದ ಮಲಿನನಾಗಿಯೂ ಭಿಕ್ಷುಕನಾಗಿಯೂ
ಭಾಗ್ಯಹೀನನಾಗಿಯೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಂದಿತನಾಗಿಯೂ ಅಧಮನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಏನುಪುಣ್ಯ
ಮಮಾಡಿದ್ದನೋ ಎಂದು ಅಂತಃಪುರದಜನರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು || ೨೦ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕುಚೇಲನು ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನೊಸುತ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಕಮಲಸದೃಶಂಗಳಾದ ಹಸ್ತಂಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದುಪೂರ್ವದೊಳು ಗುರುಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆ
ದಿದ್ದಿರುವ ತನ್ನ ಪೃತ್ಯಂತಂಗಳಿಂದ ಪಸ್ತಮಾಗೆಯೆಂದು || ೨೧ || ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುಚೇಲನುಕುರಿತು ಪ್ರ

ಹೇತುಬದ್ಧದಕ್ಷಿಣಾತ | ಸಮಾವೃತ್ತಿನಧರ್ಮಜ್ಞಾಭಾರ್ಯಾಧಾಸದ್ಭೂತೀನವಾ ||೮೪|| ಪಾತ್ರಯೋಗ್ಯಹಮು
ತಚ್ಚಿತ್ತಂನಕಾಮವಿಹತಂತದಾ | ಸ್ವಿವಾತಿಪ್ರಿಯಸವಿದ್ವ್ಯಧನವೇವಿದಿತಂಹಿಮ ||೮೫|| ಕೇಚಿತ್ಪುರಸ್ಕಂ
ತಿಕರಾಣಿಕಾಮೈರದತಚೇತಸಃ | ತ್ಯಜಂತೇಪ್ರಕೃತೀದ್ಯವೀರ್ಯಧಾಹಂಲೋಕಸಂಗ್ರಹಮ್ ||೮೬||
ಕಚ್ಚಿದ್ಗುರುಕುಲವಾಸಂಬ್ರಹ್ಮಕೃತಸಿನೌಯತಃ | ದ್ವಿಜೋವಿಜ್ಞೇಯವಿಜ್ಞೇಯಂತಮನಃಪಾರಮ
ಶ್ಚುತೇ||೮೭|| ಸವೈಸತ್ಯಕೃಣಾಂಸಾಕ್ಷಾದ್ಧ್ವಜಾತೇಹನಂಭವಃ | ಆದ್ಯೋಗಯತ್ರಾಶ್ರಮಿಣಾಂಯಾ

ಪೃತ್ತೇನ-ವೇದವ್ರತ ಪೂರ್ತಿಗಯ್ದುಬಂದ, ಭವತಾಪಿ-ನಿನ್ನಿಂದಲೂ, ಸಪ್ತಸೀಭಾರ್ಯಾ-ತಕ್ಕ ಪಂಡಿತಿಯು, ಉಪಾಸನಾ-ಮು
ದ್ರವಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿರಲೇ ಇಲ್ಲವೇ ||೮೪|| ವಿದ್ವತ್-ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಚಿತ್ತಂ-ಮನಸ್ಸು, ಗೃಹೇ-
ಮ-ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ, (ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ) ಪಾತ್ರಯೋ-ಬಹುಕೆ, ಕಾಮಪೂತಂ-ಕಾಮದಿಂದ ಭಗ್ನವಾದ್ದು, ನ-ಅಲ್ಲವು, ತದಾ-ಆಗ,
ದನೇಮ-ವಸ್ತ್ರಾಡುವಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ನಾತಿಪ್ರಿಯಸವಿವ-ಅತ್ಯಂತಪ್ರೀತಿಯಾಗಿದ್ದದೆ ಯಿರುವಿ. ಮೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ವಿದಿತಂ-ತೀಯಲ್ಪ
ಪ್ಪಿರುವುದೆ ಅಲ್ಲವೆ ||೮೫|| ಅಹಂ-ನಾನು, ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಂ-ಜನರನ್ನು ಪ್ರವರ್ತಿಸಲು ಲೋಕಸಂಗ್ರಹದ ಕರ್ಮ
ವನ್ನು ಹೇಗೂಹಾಗೆ, ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರುಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಕಾಮೈಃ-ಭೋಗಮೇಕ್ಷೆಗಳಿಂದ, ಆಹತಚೇತಸೋಽಪಿ-ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡದೆ ಇರುವ
ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದರೂ, ದೈವೀ-ಅದೃಷ್ಟಿಯುಂಟಾಗದ, ಪ್ರಕೃತೀ-ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಿಷಯವೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು, ತ್ಯಜಂತೇ-
ಬಿಡುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ಕರ್ಮಾಣಿ-ವಿದ್ಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು, ಕರ್ಮಂತಿ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು ||೮೬|| ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣನೇ | ದ್ವಿಜಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಯತಃ-ಯಾವಗುರುವಿನದನೆಯಿಂದ, ವಿಜ್ಞೇಯಂ-ತಿಳಿಯತಕ್ಕ ಪರಮಾರ್ಥತತ್ವವನ್ನು, ವಿ
ಜ್ಞೇಯ-ತಿಳಿದು, ತಮಸಃ-ಸಂಸಾರದ ಕತ್ತಲೆಯ, ಪಾರಮಶ್ಚುತೇ-ತುಮಿಗಾಣುವನೇ, ಗುರುಕುಲೇ-ಅಂಥಾ ಗುರುವಿನಮನೆಯ
ಲ್ಲಿ, ನೌ-ನಮ್ಮಾರ್ವರ, ವಾಸಂ-ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು, ಸ್ಮದಸಿಕಚ್ಚಿತ್-ನನಗಾಗಲಿವೆಯಿರುವನು ||೮೭|| ಇಹ-ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೆ
ತ್ರಸಂಭವಃ-ಯಾವತಂದೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟೋಣಮಾತ್ರವಾಯಿತೋ, ಸಃ-ಅವನು, ಆದ್ಯೋಗುರುಃ-ಮೊದಲನೆಯ ಪೂ
ಜ್ಯನಾಗಿರುವನು. ಅಂಗ-ಅಯ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಃ, ದ್ವಿಜಾತೇಃ-ಉಪನಯನವಾದವಂಗೆ, ಸತ್ಯರ್ಮಣಾಂ-ವೇದಾಧ್ಯಯನಾದಿ ಇ
ಟ್ಟವರಂಗಳೆ, ಸಂಭವಃ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯು, ಯತ್ರ-ಯಾವವಶ್ಯಾಯಿತ್ತೋ ಸಃ-ಅವನು, ಯಥಾಹಂ-ನಾನುಹೇಗೆ ಈಶ್ವರನೋ
ತಥಾಗುರುಃ-ಹಾಗೆ, ತಂದೆಗಿಂತಲೂಅಧಿಕವಾದ ಎರಡನೆಯಪೂಜ್ಯನಾಗಿರುವನು ಆಶ್ರಮಿಣಾಂ-ವರ್ಣಾಶ್ರಮಂಗಳುಳ್ಳ ಯೆ
ವರಿಗೂ, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ, ಸತು-ಆ ವಿದ್ಯಾಗುರುವಾದರೋ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ನಾನೇ ಆದ್ದರಿಂದ, ಸರ್ವಪೂಜ್ಯನಾದ ಮೂರನೇ

ಶ್ವಗೇಯ್ವನವೆಂತೆನೆ- ಎಲೈಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ! ನೀನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನವಾದವೇಲೆ ಆ
ಗುರುವಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯಂಕೊಟ್ಟು ಆಗುರುಗೃಹದಿಂಬುದು ಸಮಾವರ್ತನವೆಂಬ ಕರ್ಮವನುಚರಿಸಿ ಅನುರೂಪಳಾ
ದ ಕನ್ಯೆಯಂ ವಿವಾಹವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ||೮೪|| ಎಲೈವಿದ್ವಾಂಸನೇ! ನೀನು ಧನವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ
ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸಮುಕ್ತನಾದೆ ಇರಾರಿಯಾದಕಾರಣದಿಂದ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇದೇರೀತಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತವ್ರಕಾಮಂಗಳೆಂ
ತರಿಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯತಲಿಗುವನು. ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ನೀನಿಗೆ ಈಷ್ವರಾಗ್ಯವು ಯುಕ್ತವೇನು
ರಿ ||೮೫|| ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮಹಾತ್ಮರು ಕಾಮಂಗಳೆಂ ತರಿಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡವೇ ಯಿರುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ
ಈಶ್ವರಮಾಯಾಕಲ್ಪಿತಂಗಳಾದ ವಿಷಯವಾಸನಗಳೆಂ ಸಹ ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ನನ್ನಂತೆ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥ
ವಾಗಿ ವಿಹಿತಕರ್ಮಂಗಳೆಂ ನುಚರಿಸುತ್ತಲಿದಾರೆ ||೮೬|| ಎಲೈಮಿತ್ರನೇ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಾವಗುರುವಿನದನೆಯಿಂದ
ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವಂತಿಳಿದು ಮುಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆಯುವನೋ ಅಂತೂ ಗುರುವಿನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸಾವೀರ್ದರೂ ವಾಸಂಗೆಯ್ದು
ವೃತ್ತಾಂತವು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೆಯೋವನು ||೮೭|| ಮತ್ತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಿಗೆ ಮೂವರುಗುರುಗಳೆಂದು ನಿರೂ
ಪಿಸುವನವೆಂತೆನೆ- ಎಲೈಮಿತ್ರನೇ! ಕೇಳು, ಈಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಯಾವವನದನೆಯಿಂದ ಜನ್ಮವುಂಟಾಯಿತೋ
ಅತಂದೆಯೋರ್ವನು ಪ್ರಥಮನಾದ ಗುರುವು. ಅವನು ಪೂಜಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನು. ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಪುರು
ಷನಿಗೆ ಉಪನಯನವೇದಾಧ್ಯಯನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಾವವನದನೆಯಿಂದ ಸತ್ತ್ವವಾರ್ಧಿಕಾರವುಂಟಾಗುವುದೋ

ಧಾಹಂಕ್ಷಣಿದೋಗುರುಃ ||೩೦|| ನನ್ವರ್ಥಕೋವಿದಾಬ್ರಹ್ಮಕರ್ತೃವರ್ಣಾಶ್ರಮವತಾಮಿಹ | ಯಮಯಾ
ಗುರುಣಾವಾಚಾತರಂತ್ಯಂಜೀಭವಾರ್ಣವಮ್||೩೧||ನಾಹಮಿಜ್ಯಾಪ್ರಜಾತಿಭ್ಯಾಂತಹನೋಪಕರಣವನವಾ |
ತುಷ್ಯೇಂಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಾಗುರುಕುಶೋಪಯಾಯಧಾ||೩೨|| ಅಪಿನಸ್ತು ಸ್ವತಃಬ್ರಹ್ಮಕೃತ್ಪುತ್ರಂನಿವ
ಸತಾಂಗುರಾ | ಗುರುದಾರ್ಪಣೈದಿತಾನಾಮಿಂಧವಾನಯನೇಕೈಚಿತ||೩೩||ಪ್ರವಿಷ್ಟಾನಾಂಮಹಾರಣ್ಯ
ಮಸರ್ತೌಸುಮಹದ್ವಿಜಃ | ಪಾತಪರ್ಷಮಭೂತ್ತೀವ್ರಂನಿಷ್ಕರಾಸ್ತುನಯಿತ್ಸು ವಃ||೩೪||ಸೂರ್ಯಶ್ಚಾ
ಸ್ತಂಗತಸೌವತ್ತಮಸಾಚಾವೃತಾದಿಶಃ | ನಿಮ್ಮಂಕೂಲಂಜಲಮಯಂನಪ್ರಜ್ಞೆಯತಕಿಂಚನ ||೩೫||

ಯ ಗುರುವಾಗಿರುವನು ||೩೦|| ಬ್ರಹ್ಮಕ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ಇಹ-ಈ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮದಲ್ಲಿ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮವತಾಂ-ಜಾತಿಧರ್ಮ
ವೂ ಆಶ್ರಮಧರ್ಮವೂ ಉಳ್ಳವರೊಳಗೆ, ಅರ್ಧಕೋವಿದಾಃ-ಪ್ರಯೋಜನಗಳೆಂಬಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು ಯಾರೋ, ತೇ-ಅವರು, ಮಯಾ-
ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವಾದ, ಗುರುಣಾ-ಉಪದೇಶಕನಿಂದ, ವಾಚಾ-ಉಪದೇಶವಚನದಿಂದ, ಭವಾರ್ಣವಂ-ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರವನ್ನು, ಆಂ
ಜಿ-ಸುಖದಿಂದಲೇ, ತರಂತಿನನು-ದಾಂಟುವರಲ್ಲವೆ ||೩೧|| ಅಹಂ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ನಾವು, ಗುರುಕುಶೋಪಯಾಯಧಾ-
ಗುರುವಿನಸೇವೆಯಿಂದ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಇಜ್ಯಾಪ್ರಜಾತಿಭ್ಯಾಂ-ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದಿಂದಲೂ, ಉಪಕರಣವನವಾ-ಯತಿಧರ್ಮದಿಂದಲೂ
ದರೂ, ನತುಷ್ಯೇಯಂ-ಸಂತೋಷಿಸಲಾರೆನು ||೩೨|| ಬ್ರಹ್ಮಕ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ಗುರೌ-ವಿದ್ಯಾಗುರುವಿನ ಒಳಿಬಲ್ಲ, ನಿವಸ
ತಾಂ-ಇರುತಿರುವ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ವೃತ್ತಮಪಿ-ನಡತೆಯೂಕೂಡ, ಸ್ವರ್ಯತೇ-ನನಪುಗೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವುದೇ ವಿನಃ? ಕ್ವಚಿತ್-ಒಂದೂ
ಸೊಂಪುಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಗುರುದಾರ್ಪಣಿ-ಗುರುಪತ್ನಿಯಿಂದ, ಇಂಧನಾನಯನೇ-ಸೌದೆಯನ್ನು ತರುವವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಚೋ(ದೀತಾನಾಂ-
ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ ||೩೩|| ಮಹಾರಣ್ಯಂ-ಹೆಗ್ಗಾಡನ್ನು, ಪ್ರವಿಷ್ಟಾನಾಂಸತಾಂ-ಹೊಕ್ಕವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ದ್ವಿಜ-
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ಅಪರ್ತ-ವರ್ಷಾಕಾಲ ಕಳೆದುಹೋದಬಳಿಕಲೂ, ಸುಮಹತ್-ಬಹಳದೊಡ್ಡದಾದ, ತೀವ್ರಂ-ವೇಗವಾದ, ವಾ
ತವರ್ಷಂ-ಗಾಳಿ ಮಳೆಯು, ಅಭೂತ್-ಆಂಟಾಯಿತು. ನಿಷ್ಕರಾಃ-ಕರಿನಂಗಳಾದ, ಸ್ತನಯಿತ್ಸು-ಗುಡುಗುಗಳೂ, ಆದವು||
ತಾವತ್-ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ, ಸೂರ್ಯಶ್ಚ-ಸೂರ್ಯೂ, ಅಸ್ತಂಗತಃ-ಮುಳುಗಿತು. ದಿಶಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳೂ, ತಮಸಾ-ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ, ಆ
ವೃತಾಃ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವು, ನಿಷ್ಕಂ-ಕುಳಿಯೂ, ಕೂಲಂ-ತಡಿಯೂ, ಜಲಮಯಂ-ನೀರುಡುಂಬಿದ್ದಾಯಿತು. ಕಿಂಚನ-ಕೂಡ
ಇವಾದರೂ, ನಪ್ರಜ್ಞೆಯತ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು ||೩೪|| ಅಂಬುಸಂಪ್ಲವೇ-ನೀರಿನಿಂದ ಮುಳುಗಿರುವ, ತತ್ಪ್ರವನೇ-ಆ ಮಹಾರ

ಅಂತಾಕರ್ಷಣವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಂ ಗೆಯ್ದವನೇ ದ್ವಿತೀಯನಾದ ಗುರುವು. ಅವನು ತಂದೆಗಿಂತಲೂ ನನ್ನಂತೆ
ಪೂಜ್ಯನು. ಸಮಸ್ತಾಶ್ರಮಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನಗುಪದೇಶಂಗೆಯ್ದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಶ್ರದನಾದ ಗುರುವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾ
ಗಿ ನಾನೇಸರಿ. ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕನಿಲ್ಲವು ||೩೦|| ಆಕಾರಣದಿಂದ ಎಲೈಮಿತ್ರನೇ! ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮವಂ
ತರಾದ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಪರಮಾರ್ಥವಂ ತಿಳಿದಂತಾ ಯಾವಮಹಾತ್ಮರು ಈಮಾನುವಜಲ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಯುಕ್ತ
ರಾಗಿ ಗುರುರೂಪದಿಂದ ತತ್ವಾರ್ಥವಂ ಬೇರಿಸುವ ನನ್ನಿಂಉಪದೇಶಮಾತ್ರದಿಂದ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಸುಖದಿಂದಲೇ ಸಂ
ಸಾರಸಮುದ್ರವಂ ದಾಂಟುತಲಿದಾರೆಯೋ ಅವರೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ||೩೧|| ಮತ್ತು ಪರಮೇಶ್ವರನಾದನಾನು ಸಮಸ್ತ
ಭೂತಂಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮರೂಪನಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾವೋತಿಯಿಂದ ಜ್ಞಾನಪದನಾದ ಗುರುವಿನಸೇವೆಯಿಂದ ಸಂತೋಷಪ
ಡುವೆನೋ ಆರೀತಿಯಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ಉಪನಯನದಿಂದಲೂ ಯತಿಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ಸಂತು
ಷ್ಟನಾಗುವುದಿಲ್ಲ ವಾದಕಾರಣದಿಂದ ಅಂತಾಗುರುವಿನ ಪಾದಸೇವೆಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲವು ||೩೨|| ಎಲೈ
ಮಿತ್ರನೇ! ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಾವು ಗುರುಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ಯುವಾಗ ಒಂದುಸಮಯದೊಳಗೆ ಕಾವ್ಯಂಗಳ
ಳಂತರಾವಬಗ್ಗೆ ಗುರುಪತ್ನಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟೇನಿಷ್ಟು ಮಹಾರಣ್ಯವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿಯಿರುವ ನಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವಂ
ಗುರಿಸುತಲಿದ್ದೆಯೇವನು ||೩೩|| ಆಗ ಮಹಾಭಯಂಕರವಾದ ವಾಯುವರ್ಷಂಗಳೂ ಅತಿಕಠಿನಂಗಳಾದ ಮೇಘ
ಗರ್ಜನೆಗಳೂ ಉಂಟಾದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಾನವೂಆಯಿತು, ಅಂಧಕಾರದಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ
ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವು||೩೪|| ಆಗ ಮಳೆಯಿಂದ ಸುಕಲನೇಶವೂ ಜಲಮಯವಾದ್ದರಿಂದ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದುತಿಟ್ಟಿಯೆಂಬುದು

ಮಯಂಭೃಶಂತತ್ರಮಹಾನಿಲಾಂಬುಭಿರ್ನಿಹಂಸ್ಯಮಾನಾಮುರುರಂಬುಸಂಪ್ಲವೆ | ದಿಶೋವಿದಂತೇಛಪ
ರಸ್ಪರಂವನೈಹೀತಹಸ್ತಾಪರಿಬಭಿಮಾತುರಾಃ ||೨೪|| ಎತದ್ವಿದಿತ್ಯಾಲುದಿತರವಾಸಾಂದೀಪನಿಗುರ್
ರುಃ | ಅನ್ವೇಷಮಾಣೋನಶ್ಯಿಷ್ಯಾನಾಚಾರ್ಯೋಪಶ್ಯದಾತುರಾಃ ||೨೫|| ಅಚಾರ್ಯಃ | ಅಹೋಹವುತ್ರಕಾಯೂ
ಯಮಸ್ಮದರ್ಥೆ ತಿದುಃಖಿತಾಃ | ಆತ್ಮಾವೃಪಾಣಿನಾಂಪ್ರವೃತ್ತಮನಾದ್ಯತ್ಯಮತ್ಪರಾಃ ||೨೬|| ಇಯ
ದೇವಹಿಗುಚ್ಛಿಪೈವೈಕರ್ತವ್ಯಾಗುರುನಿಷ್ಕೃತೀ | ಯದ್ವೈವಿಕುದ್ಧಭಾವೇನಸರ್ವಾರ್ಥಾತ್ಮಾರ್ಪಣಂಗು
ರಾ ||೨೭|| ತುಷ್ಕೋಹಂವೋದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾಸ್ಸತ್ಯಾಸ್ಸಂತುಮನೋರಥಾಃ | ಛಂದಾಂಸ್ಯಯಾತಯಾಮಾ

ಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ಮಯಂ-ನಾವು, ಭೃಶಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಮಹಾನಿಲಾಂಬುಭಿಃ-ಹೆಗ್ಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ ನೀರ್ದಳಿಂದಲೂ, ಮುಹುಃ- ಬಾರಿಬಾರಿ
ಗೂ, ನಿಹಂಸ್ಯಮಾನಾಃ-ಬಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವರಾಗಿ, ದಿಶಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ಅವಿದಂತೆ-ತಿಳಿಯದೆ ಇರುವರಾಗಿ, ಅಥ-ಆದಿಷ್ಟ, ಆ
ತುರಾಃ-ತ್ವರೆಯುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ಪರಸ್ಪರಂ-ಅನಿರೋಧವಾಗಿ, ಗೃಹೀತಹಸ್ತಾಃ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೈಗಳಿಲ್ಲವರಾಗಿ, ಪರಿಯ
ಭಿಮ್ರ-ಹೊರಗೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿವು ||೨೪|| ರಮಾ-ಸೂರ್ಯವು, ಉದಿತೇನತೀ-ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೂ, ಗುರುಃ- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಪರ
ಶಕನಾದ, ಸಾಂದೀಪನಿಃ-ಸಾಂದೀಪನಿಯೆಂಬ ಮುನಿಯು, ಎತೇ-ಈ ನಮ್ಮನ್ನಿಧಿಯನ್ನು, ವಿದಿತಾಃ-ತಿಳಿದು, ಅನ್ವೇಷಮಾಣಃ-
ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವನಾದ, ಆಚಾರ್ಯಃ-ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು, ಆತುರಾಃ-ವೇಗದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ, ಶಿಷ್ಯಾಃ- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದ,
ಸಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ಅವಶ್ಯ-ನೋಡಿದನು ||೨೫|| ಹೇವುತ್ರಕಾಃ-ಎಲೈ ಮಕ್ಕಳಿರಾ ! ಯೂಯಂ-ನೀವು, ಅಸ್ಮದರ್ಥ-ನಮ್ಮ
ಗೋಸುಗ, ಅತಿದುಃಖಿತಾಃ-ಬಹಳ ಬೇದವುಂಟಾದವರಾದಿರಿ. ಅಹೋ-ವಿಷಾದವು. ಪ್ರಾಣಿನಾಂ-ಜಂತುಗಳಿಗೆ, ಆತ್ಮಾವೃಪ್ರೇ
ಷಣಿ-ಪ್ರಾಣವಲ್ಲವೆ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದು, ತಂ-ಆ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ, ಅನಾದ್ಯತ್ಯ-ಅಪರಿಣದೆ, ಮತ್ಪರಾಃ-ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಸ
ಕ್ತರಾದಿರಿ ||೨೬|| ವಿಕುದ್ಧಭಾವೇನ-ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತದೊಡನೆ, ಗುರಾ-ಗುರುವಿನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಾರ್ಥಾತ್ಮಾರ್ಪಣಂ-ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ತನ್ನನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡೋಣವು, ಯದ್ವೈವ-ಯಾವುದುಂಟೋ, ನಚ್ಛಿಷ್ಯಃ-ಉತ್ತಮಶಿಷ್ಯರಿಂದ, ಕರ್ತವ್ಯಾ-ಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕ
ಗುರುನಿಷ್ಕೃತೀ-ಗುರುವಿಗೆಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವು, ಇಯದೇವಹಿ-ಇಷ್ಟೇಅಲ್ಲವೆ ||೨೭|| ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ-ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣೋತ್ತಮರೇ, ಅಹಂ-ನಾನು, ವಃ-ನಿಮ್ಮವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ತುಷ್ಕಃ-ತ್ಯಸ್ತಿಯುಂಟಾದವನಾದೆನು, ಮನೋರಥಾಃ- ನಿಮ್ಮಬಯ
ಕೆಗಳು, ಸತ್ಯಾಸ್ಸಂತು-ದಿಟವಾದವಾಗಲಿ, ಇಹ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಛಂದಾಂಸಿ-ವೇದಂಗಳು

ಸಹ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ತಿಳಿದವರಾಗಲಿಲ್ಲ ||೨೮|| ಆಗನಾವು ಮಹಾವಾಯುವಿನಿಂದಲೂ ವರ್ಷೋದಕಂಗಳ
ಳಿಂದಲೂ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಬಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನರಿಯದೆ ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಲಮಯವಾಗಿಯೂ ಇ
ರುವ ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಪೀಡಿತರಾಗಿ ಬಬ್ಬರಹಸ್ತಂಗಳ ನೋರ್ದರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕಾಷ್ಠಭಾರವಂ ವಹಿ
ಸಿದವರಾದವು ||೨೯|| ಆಗ ಅಸಾಂದೀಪನೆಂಬ ನಮ್ಮಗುರುವು ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುತ್ತಲೂ ನಮ್ಮವೃತ್ತಾಂತ
ವಂ ತಿಳಿಯಲು ನಮ್ಮಂ ಹುಡುಕ್ಕಾತ ವಾಯುವರ್ಪಗಳಿಂ ಪೀಡಿತರಾದ ಶಿಷ್ಯರಾದ ನಮ್ಮಂಕಂಡುದಯೆಯಿಂದ
ಕುರೀತಿಯಾಗಿ ಪೇಳಿದನಂತೆ ||೩೦|| ಎಲೈವುತ್ರರೇ! ನೀವು ನನಗೋಸುಗವಾಗಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟವರಾದಿರಿ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ದೇಹವೇಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು, ಅಂತಾದೇಹವೆನಹ ಗಣನೆಮಾಡದೆ ಗುರುಕಾರ್ಯ
ದಲ್ಲಿ ನೀವು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದಿರಿಂಬುವುದು ಯಾವುದೋ ||೩೧|| ಇಷ್ಟಮಾತ್ರವೇ ಉತ್ತಮರಾದ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಗುರು
ವಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವು, ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸರ್ವಾರ್ಥ
ಸಾಧಕವಾದ ದೇಹವು ಗುರುವಿಗೋಸುಗ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟತೋ ಆಕಾರಣದಿಂದ ||೩೨|| ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾದೆನು.
ನಿಮ್ಮಮನೋರಥಂಗಳು ಯಥಾರ್ಥಂಗಳಾಗಲಿ, ನನ್ನಜನೆಯಿಂದ ಅಭ್ಯಯನಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ವೇದಂಗಳು
ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಫಲಂಗಳಾಗಲಿ, ಎಂದು ಸಾಂದೀಪನೆಂಬ ಗುರುವು ನಮಗೆ ಅ

ನಿಭವಂತಿಪರತಃ ||೪೮|| ಇತ್ಥಂವಿಧಾನ್ಯನಿಕಾನಿವಸತಾಂಗುರುವತ್ಯಸು | ಗುರೋರನುಗ್ರಹೇಣೈ
ವಪ್ರಮಾಪುರ್ಣಾಪ್ರಜಾಯತೆ ||೪೯|| ಕಾಚೇಲಃಕಿಸುಸ್ಮಾಭಿರನಿರ್ವೃತ್ತಂಧವದವಜಗದ್ಗುಲೋ | ಭ
ವತಾಸತ್ಯಕಾಮೇನಯಪ್ಪಾಂವಾನೋಗುರಾವಭೂತ ||೫೦|| ಯಸ್ಯಭಂದೋಮಯಂಬ್ರಹ್ಮದಹಆಪನಂ
ವಿಭೋ | ಶ್ರೇಯಸಾಂತಸ್ಯಗುರುಃಪುವಾನೋತ್ಯಂತವಿಡಂಬನಮ್ || ... ||೫೧||
ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಅಶೀತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಅಯಾತಯಾಮಾನಿ-ತಂಗುಳಾದ ವಲ್ಲದ್ದು, ಭವಂತು-ಆಗಲಿ, ||೪೮|| ಗುರುವೇಶ್ವಸು-ಗುರುವಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ನಿವಸತಾಂ-
ವಾಸಮಾಡುವ ಸಿದ್ಧರಿಗೆ, ಇತ್ಥಂವಿಧಾನಿ-ಇಂಥಾಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳು, ಅನೇಕಾನಿ-ಬಹುವಾಗಿರುವವು, ಪುರ್ವಾ-ಪುರವು
ನು, ಗುರೋಃ-ಆ ಹಾರ್ಯನ, ಅನುಗ್ರಹೇಣೈವ-ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ, ಪೂರ್ಣಾ-ತುಂಬಿದವಳು, ಪ್ರಜಾಯತೇ- ಆಗುವನು||
ದೇವದೇವ-ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭುವಾಡ, ಜಗದ್ಗುರೋ-ಲೋಕೇಶ್ವರನೇ, ವಿಷಾಂ-ಯಾರಿಗೆ, ಸತ್ಯಕಾಮೇನ-ದಿಟವಾದಮನೋರಥ
ವುಳ್ಳ, ಭವತಾ-ನಿನ್ನೊಡನೆ, ಗುರಾ-ಗುರುವಿನಬಳಿಯಲ್ಲಿ, ವಾಸೋಭೂತ-ಇರೋಣವಾಯಿತೋ, ಅಸ್ಮಾಭಿ-ಅನಮ್ಮಿಂದ, ಅ
ನಿವೃತ್ತಂ-ನಿರವೇಶಿಸಲ್ಪಡಬೇಡಿ ಇರುವುದು, ಕಿಂ-ಏನುಂಟು ||೪೯|| ವಿಭೋ-ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಯಸ್ಯ- ಯಾವವು
ರುಷನಿಗೆ, ಭಂದೋಮಯಂ-ವೇದವಿಹಾರವಾದಧಾ, ಬ್ರಹ್ಮ-ಶಬ್ದ ತತ್ವವು, ಶ್ರೇಯಸಾಂ-ಸುಖಗಳಿಗೆ, ಆವನಂ-ಉತ್ಪತ್ತಿ
ಸ್ಥಾನವಾದ, ಯಜ್ಞವ್ರೂ, ದೇಹ-ಗುಣಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವುದೋ, ತಸ್ಯ-ಅತನಿಗೆ, ಗುರುಪುನಃ-ಗುರುಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರೋಣ
ವು, ಅತ್ಯಂತವಿಡಂಬನಂ-ಕೇವಲವಾದ ಲೋಕಾನುನರಳಲಿಲೆಯಾಗಿರುತ್ತೆ. ||೫೦||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ ಪೋಷಿಯಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧವೊಳು

೧೦ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

ಶಿರ್ವಾದವಂಗೆಯ್ದೆನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಾವನು ||೪೮|| ಎಲೈಮಿತ್ರನೇ! ಮತ್ತು ಗುರುಗೃ
ಹಂಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ಯತಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಇಂತಾ ಅನೇಕ ವೃತ್ತಾಂತಂಗಳಂ ಸಹ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋವನು.
ಗುರುವಿನನುಗ್ರಹವುಳ್ಳವನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪಶಾಂತಿಯನೆಯ್ದುವನು ||೪೯|| ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರ
ಶ್ನೆಗೆಯ್ಯಲು ಆಕಾಚೇಲನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು ಪೇಳುವನಡಂತೆ- ಎಲೈದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಜಗದ್ಗುರು
ವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಯಾವನುಗೆ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನಾದ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಗುರುಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಾಸವುಂಟಾಯಿತೋ ಅಂ
ತಾನಾವು ಯಾವಯಿಪ್ಪಾರ್ಥವಂ ತಾನೆ ಪಡೆದಂತವರಾಗದಿರುವೆವು- ನಾವು ಸಮಸ್ತಂಗಳಾದ ಇಪ್ಪಾರ್ಥಂಗಳಂ
ಪಡೆದಂತವರೇಆದವು ||೫೦|| ಎಲೈಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಯಾವನಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ಉತ್ಪತ್ತಿಸಾಧನವಾ
ದವೇದವೇ ದೇಹವಾಗಿರುವುದೋ ಅಂತಾ ವೇದಮೂರ್ತಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಗುರುಗೃಹದಲ್ಲಿ ! ವಾಸವುಂಟಾಯಿತೆಂಬ
ವುದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಡಂಬನವೇಹೊರತು ಇದೇಯಧಾರ್ಥವಲ್ಲವು ||೫೧|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು ||%

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿ

ಶಾರಣ್ಯ ವಾನಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆಶ್ರೀ ಮನ್ಮಥೇಶ್ವರ ಪುರವರಾ

ಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣ ರಾಜವಿರಚಿತಮಾದ"ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರಾಜ ವಾಣೀ

ವಿಲಾಸ,ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದ

೧೦ನೇಯಃ ಧ್ಯಾಯಂಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ || ಸಚತ್ವಂದ್ವಿಜಮಾಂಜ್ಯಸಹಸಂಕಥಯಾಹರಿಃ | ಸರ್ವಭೂತಮನೋಭಿಜ್ಞಸ್ತಸ್ಯ
ಮಾನುಷವಾಚತಮಃ || ೧ || ಬ್ರಹ್ಮಹೋಬ್ರಹ್ಮಣಂಕೃಷ್ಣೋ ಭಗವಾಃ ಪ್ರಹೃತಃ ಪ್ರಿಯಮ್ | ಪರಮಾಣ್ಣ
ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಶೇನೈವ ಸೇಕ್ಷ್ಯ ಖಲು ಸತಾಂಗತಿಃ || ೨ || ಕಿಮುಪಾಯನಮಾನೀತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಂಭವತಾಗ್ಯ
ಹಾತ್ || ೩ || ಅಣ್ವಪ್ಯುಪಾಹ ತಂಭಕ್ತ್ಯಪಿ ಮ್ಯಾ ಭೂರೈವ ಮಂಭವತಃ ಭೂರಸ್ಯ ಭಕ್ತೋಽಪ್ಯುತಂ ನಮೋ
ಮಾಯಾಕಲ್ಪತೆ || ೪ || ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತೋಯಂ ಯೋಮಂಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಯಾಚ್ಛತಿ | ತದಹಂಭಕ್ತ್ಯಾಪಿ
ಹೃತಮಂಜ್ಯಾ ಮಿಪ್ರಯತಾತ್ಮನಃ || ೫ || ಇತ್ಯುಕ್ತೋಪಿದ್ವಿಜಸ್ತಸ್ಮಾನ್ಪ್ರೀತೀತಃ ಸತಯತಿ || ೬ || ಪೃಥು

೪೮ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೀಜೆ

ಸರ್ವಭೂತಮನೋಭಿಜ್ಞಃ-ಸಕಲವ್ರಾಣಿಗಳ ಹೃದಯವಂಬಲ್ಲವನಾದ, ಸದರಿ-ಆ ಕೃಷ್ಣನು, ಇತ್ಯಂ-ಹೀಗೆ, ದ್ವಿಜ
ಮಾಂಜ್ಯಸಹ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆ ಸ್ವರೂಪನ, ಸಂಕಥಯಾ-ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಸ್ತಯಮಾನೀ-ಆತ್ಮಯ ಪಡುವನಾಗು
ತು, ತಂ-ಅವನನ್ನು ಕೂಡ, ಉವಾಚ-ನುಡಿದನು || ೧ || ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಿಯನೂ, ಸತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ, ಗತೀ-
ಪ್ರಾಪ್ಯನೂ, ಭಗವಾಃ-ಪಡ್ವೆ ಜೈಶ್ವರೈವೋನೂ, ಅದ-ಕೃಷ್ಣ-ವಾನುಜೇವನು, ಪ್ರಿಯಂ-ಇಷ್ಟವಾದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ-ಕೆ
ಜೇಲನನ್ನ, ಪ್ರೇಮಾ-ಪ್ರಿಯತನದಿಂದ, ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಪರಮಾಣ್ಣ-
ಅಧಿಕವಾಗಿ ನಗುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಉವಾಚ ಖಲು-ನುಡಿದನಲ್ಲವೆ || ೨ || ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ಮೇ-ನನಗೆ, ಭವತಾ-ನಿನ್ನಿಂದ
ಗೃಹಾ-ಮನೆಯ ದೇವಿಯಿಂದ, ಕಿಮುಪಾಯನಂ-ಯಾವನು ಪಡಾರದ್ರವ್ಯವು, ಅನೀತಂ-ತರಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ || ೩ || ಭಕ್ತ್ಯಾ-
ಪ್ರೀತಿಸುವವರಿಂದ, ಪ್ರೇಮಾ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಉಪಾಹೃತಂ-ಕಾರಿಕೆಯಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಭೂರೈವ-
ಬಹಳವಾದರೂ, ಭವೇ-ಆಗುವದು. ಅಭಕ್ತೋಽಪ್ಯುತಂ-ಪ್ರೀತಿಪಡುವವರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಭೂರಸಿ-ಬಹಳವಾದರೂ
ಮೇ-ನನ್ನ, ತೋಮಾಯ-ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ, ಸಕಲ್ಪತೇ-ಯೋಗ್ಯವಾಗುವೆಲ್ಲ || ೪ || ಯೇ-ಯಾವಪುರುಷನು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಭ
ಕ್ತ್ಯಾ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಪತ್ರಂ-ಎಲೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ಪುಷ್ಪಂ-ಮಲವನ್ನಾಗಲೀ, ಫಲಂ-ಕಣ್ಣನ್ನಾಗಲೀ, ತೋಯಂ-ನೀರನ್ನಾ
ಗಲೀ, ಪ್ರಯಾಚ್ಛತಿ-ಚನ್ನಾಗಿ ಕೊಡುವನೋ, ಪ್ರಯತಾತ್ಮನಃ-ಜಿತಹೃದಯನಾದ ಭಕ್ತನಿಂದ ಭಕ್ತ್ಯಾಪಿ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂ
ದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತಂ-ಅದರನ್ನು, ಅಕೃಷ್ಣಾ-ಅನುಭವಿಸುವೆನು || ೫ || ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ | ಇತ್ಯುಕ್ತೋಪ-ಹೀಗೆಹೇ

೪೯ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು:

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ ಏಕಾಶೀತಿತಮೇ ಸಖ್ಯಾರ್ಥಗಾಧ್ಯಾತ್ಮಭೂತಂಕುಲಾಃ | ಶ್ರೀಯಂನಿರ್ಮಿತವಾ
ನಿಂದ್ರಮರ್ಲಭಾಂತಾತದಾಶ್ರಮೇ || ೧ || ಟೀ || ನಿಂಭತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದಾಮನ ಅವಲಕ್ಕಿಯ ನಾ
ರೋಗಣಂಗೆಯ್ದ ಆಕುಷೇಲನ ಅಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವನರಿಯದಂತೆ ಇಂದ್ರನಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ಜತ್ವಯಂವಂ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವಂ ಕುಕಮುನಿಯ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯಂಗೆ ಸರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ,-

ಕೇಲೈ, ಅರಸೇ! ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀದಾಮನೊಡನೆ ಸಲ್ಲಾಸಂಗೆಯ್ದ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮನೋಗತಾಭಿ
ಪ್ರಾಪಂಗಳ ನುತಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯಾ ತನಗೋಸುಗ ಅವಲಕ್ಕಿಯಂಕುಡಲು ನಾಚುವನೆಂದರಿತು ಮುಗುಳುನಗೆ
ಯಾಚ್ಛವನಾಗಿ || ೧ || ಸತು, ರುಪರಿಗೆ ಗತಿಯಾಗಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮಹೋನಿಯಾಗಿಯೂ ಭಗವಂತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕೃಷ್ಣ
ನು ಪ್ರಿಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ.. ನುಡಿದನಂತೆನೆ || ೨ ||
ಎಲೈ ಸಖನೇ! ನೀನು ಮನೆಯಿಂದ ನನಗೋಸುಗ ಯಾವ ಉಪದಾರವು ತಂದಿರುವಿ? || ೩ || ಭಕ್ತರಿಂದ ಪ್ರೀತಿಪೂ
ರ್ವಕವಾಗಿ ತರಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪವಾದಾಗ್ಯೂ ಅದು ನನಗೆ ಬಹಳವೇ ಆದೀತು, ಅಭಕ್ತರಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು
ಬಹಳವಾದರೂ ನನಗೆ, ಸಂತೋಷವಂ ಮಾಡಲಾರದು || ೪ || ಪತ್ರಂವನಾದರೂ ಪುಷ್ಪವನಾದರೂ ಫಲವನಾದರೂ
ಜಲವನಾದರೂ ಯಾವಾತನು ದೃಢಮನಸ್ಕನಾಗಿ ನನಗೋಸುಗ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸುವನೋ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ರ್ಪಿತವಾದ ಅವಸ್ತುವಂ ಪರಮಯೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿ ನಾನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವೆನು || ೫ || ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪೇ

ಕಪ್ರಸೃತಿರಾಜನ್ನ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿದವಾಚ್ಯುಖಃ ||೬|| ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮದ್ಯುಕ್ತಾ ಹ್ಯಾತ್ಮಸ್ಯಾಗಮನಕಾ
ರಣಮ್ | ವಿಶ್ವಾಯಾಚಿಂತಯನ್ನಾಯಂ ಶ್ರೀಕಾಮೋಭಜತ್ಪುರಾ ||೭|| ಸತ್ಯಾನ್ವಯೋಪದೇಶಮಾ
ಖಾಪಿಯಾಚಿಂತಯನ್ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಾಮಸ್ಯ ದಾಸ್ಯಾನ್ವಯಂ ಪದೇಶಮಾತ್ಮದ್ವಾರ್ತಭಾಃ ||೮|| ಇತ್ಯದಿ
ವಿಚಿಂತ್ಯ ವಸುನಾಚ್ಚೀರಬದ್ಧಾನ್ ದ್ವಿಜನ್ಯನಃ | ಸ್ವಯಂಜಹಾರಕಿಮಿದಮಿತಿ ವ್ಯಥುಕತಂಡುಲಾಃ ||೯|| ನ
ನ್ಯತದುಪನೀತಂ ಮಪರಮಾಪ್ರೀಣನಂ ಸಹಿ | ತರ್ಪಯಂತ್ಯಂ ಗಮಾಂವಿಶ್ವಮೇತೆ ವ್ಯಥುಕತಂಡುಲಾಃ ||೧೦||
ಇತಿಮುಷ್ಠಿಂ ಸಕೃಜ್ಜಗದ್ವಿತ್ವೀಯಾಂಜಗದ್ವಿಮಾದದೇ | ತಾವಚ್ಚೀರ್ಷ್ಯಗೃಹಹಸ್ತಂ ಸತ್ವರಾಪ
ರಮಿಷ್ಠಿನಃ ||೧೧|| ಏತಾವತಾಲಂ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ ಸರ್ವಸಂಪತ್ಸಮ್ಯದ್ಧಯ | ಅಸ್ಮಿನ್ ಲೋಕೇ ಧವಾಮುಪಿ ಕ್ಷ

ಲೃಪ್ತವನಾದರೂ, ವ್ರೀಡಿತಃ-ನಾಚಿಕೆಯುಂಟಾದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಅವಾಚ್ಯುಖಃ-ಬಗ್ಗಿದ ನೋರಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ದ್ವಿಜಃ-ಕು
ಚೇಲನಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಶ್ರಿಯೇಪತಯೇ-ಲಕುಮಿಯುಅರಸನಾದ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ, ಪೃಥುಕಪ್ರಸೃತಿಂ-ಸೇರೆ ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು
ಸಪ್ರಾಯಶ್ಚೈ-ಸಮರ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲವು ||೬|| ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮದ್ಯುಕ್-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪದಮವ
ನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ, ಕೃಷ್ಣನು, ತಸ್ಯ-ಆ ಕುಚೇಲನ, ಆಗಮನಕಾರಣಂ-ಬರುವಿಕೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತವನ್ನು, ವಿಶ್ವಾಯ-ತಿಳಿದು, ಅ
ಜ್ಞಂತಯೇತೇ-ಅಲೋಚಿಸಿದನು ಆಯಂ-ಇವನು, ಪುರಾ-ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಕಾಮಃ- ಸಂಪತ್ತುಗಳಂ ಬಯಸಿದವನಾಗಿ,
ಮಾ-ನನ್ನನ್ನು, ನಾಭಜತ್-ಸೇವಿಸಲಿಲ್ಲವು ||೭|| ಮೇ-ನನ್ನ, ಸಖಾ-ಸ್ನೇಹಿತನಾದ್ದರಿಂದ, ಪತಿಪ್ರತಾಯಾಚಿ-ಪತಿಭಕ್ತಿಯ
ಮುಳ್ಳು, ಪತ್ನಾ-ಹೆಂಡತಿಗೆ, ಪ್ರಿಯಾಚಿಂತಯನ್-ಇಷ್ಟವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಮಾ-ನನ್ನಂಕುರಿತು,
ಪ್ರಾಪ್ತಃ-ಬಂದವನಾದನು, ಅಸ್ಯ-ಇವನಿಗೆ, ಮರ್ತ್ಯದುರ್ಲಭಾಃ-ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ ಪಡೆಯಲ್ಪಡತಕ್ಕವು
ಗಳಲ್ಲದ, ಸಂಪದಃ-ಧನಸಮೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು, ದಾಸ್ಯಾನ್ವಯ-ಕೊಡುವನು ||೮|| ಇತ್ಯಂ-ಹೀಗೆ, ವಿಚಿಂತ್ಯ-ಲೋಚಿಸಿ ದ್ವಿಜನ್ಯ
ಸಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ, ವಸುನಾ-ವಸ್ತುಗಳಿಂದ, ಚೀರಬದ್ಧಾನ್-ಚಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಪೃಥುಕತಂಡುಲಾಃ-ಅವಲಕ್ಕಿ
ಯನ್ನು, ಕಿಮಿದಮಿತಿ-ಇದೇನೆಂದು, ಸ್ವಯಂಜಹಾರ-ತಾನೆ ತೆಕ್ಕೊಂಡನು ||೯|| ಸಖೇ-ಸ್ನೇಹಿತನೇ ! ಏತೇ-ಇದು, ಮೇ-
ಷನಾಗಿ, ಉಪನೀತಂನನು-ತರಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲವೆ ? ಅಂಗೆ-ಪ್ರಿಯನೇ ! ಪರಮಪ್ರೀಣನಂ-ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂತೋಷಕರವಾ
ವಿದೆ, ಏತೇವ್ಯಥುಕತಂಡುಲಾಃ-ಈ ಅವಲಕ್ಕಿಗಳು, ವಿಶ್ವಂ-ಪ್ರಪಂಚಸ್ವರೂಪನಾದ, ಮಾ-ನನ್ನನ್ನು, ತರ್ಪಯಂತಿ-ತ್ಯಪ್ಪಿ
ಗೊಳಿಸುವವು ||೧೦|| ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ಮುಷ್ಠಿಂ-ಬಂದುಹಿಡಿಯನ್ನು, ಸಕೃತ್-ಒಂದುಸಲ, ಜಗದ್ವಿ-ತಿಳಿದು, ದ್ವಿತ್ವೀ
ಯಾಂ-ಎರಡನೆಯ ಹಿಡಿಯನ್ನು, ಜಗದ್ವಿ-ತಿಳಿದು, ಆದದೇ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು ತಾವಚ್ಚೀ-ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ-ರಕ್ತಿಯ
ಯು, ಸತ್ವರಾ-ವೇಗದಿಂದ ನಹಿತಳಾಗಿ, ಪರಃ-ಪ್ರೀತಃ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನ, ಹಸ್ತಂ-ಕೈಯನ್ನು, ಜಗ್ಮಹೇ-ಹಿಡಿದ

ಲೃಪ್ತವನಾದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಾದ ಕುಚೇಲನು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆಯಂಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾ
ವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸೂಗ ಒಂದುನೋರಿಯೇಯೆಂದು ಅವಲಕ್ಕಿಯಂಕುಡಲಿಲ್ಲ ||೬|| ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅಂತಃಕರಣ
ಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುಚೇಲನ ಆಗ ಮನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವುತಳಿದು ಅಲೋಚಿ
ಸಿಕಾದ್ವಿಜನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಧನಾಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸಿದನು ||೭|| ಈಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಖನಾಗಿ
ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಪತ್ನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಂ ಮಾಡಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಸವೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಇವನಿಗೋ
ಸುಗ ಮನುಷ್ಯರಿಂ ಪಡೆಯಲಕಕ್ಕವಾದ ಭಾಗ್ಯವನೇವೆನು ||೮|| ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಆದ್ವಿಜನ ಜೀರ್ಣವಾದ ವ
ಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಹೇಗೋ ಬಹಳಹೊತ್ತು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಲಕ್ಕಿ ಇದೇನೆಂದು ತಾನೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು ||೯||
ಎಲೈ, ಸಖನೇ ! ನಿನ್ನಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಉಪಹಾರದ್ರವ್ಯವು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತತ್ಯಪ್ಪಿಕರವು, ಮತ್ತು ಈಯವಲ
ಕ್ಕಿಯು ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿಯಾದ ನನಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಹಸಿವಿಲ್ಲವುತೆ ಸಂತುಷ್ಟಿಯಂ ಮಾಡುವುದು ||೧೦|| ಇಂತೆಂದು
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ಹಿಡಿಯ ಅವಲಕ್ಕಿಯಂತೆಗೆದು ತಾನು ಭಕ್ಷಣಾಗೆಯ್ತು ಎರಡನೆಯ ಮುಷ್ಠಿಯ ಅವಲಕ್ಕಿಯು

ಪುಂಸಸ್ತ್ವತ್ತೋಷಕಾರಣಮ್ || ೧೦ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂತುರಜನೀಮುಪಿತೃಚ್ಯುತಮಂದಿರೆ ಭುಕ್ತಾಸ್ತಿ
ಪೀತ್ಯಾಸುಖಮನೇಹ್ಯಾತ್ಮಾನಂಸ್ವರ್ಗತಂನೃಪ || ೧೧ || ಶ್ವೇಭೂತೇವಿಶ್ವಭಾವನಸ್ವಸುಖನಾಭಿವಂದಿ
ತಃ | ಜಗಾಮಸೌಖ್ಯಲಯಂತಾತಪಃಸೌಖ್ಯನುಪ್ರಜ್ಞನಂದಿತಃ || ೧೨ || ಸಚಾಲಬ್ರಾಹ್ಮಣಧನಂಸಖ್ಯರ್ನತುಯಾ
ಚಿತವಾಕ್ಸ್ಯಯಮ್ | ಸ್ವಗೃಹಾಕ್ವಿಡಿತಿತೋಗಚ್ಛನ್ಮಹದ್ಧರ್ಕನನಿವೃತಃ || ೧೩ || ಅಹೋಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ

೪ || ೧೦ || ವಿಶ್ವತ್ಕೃತ-ಪ್ರಪಂಚಸ್ವರೂಪನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಅಸ್ತೀಶೋಕ-ಈ ಶೋಕದೊಳಗಾದರೂ, ಅಧವಾ-ಅಮು
ಷ್ಠೀ-ಪರಶೋಕದಲ್ಲಿಯಾವರೂ, ಪುಂಸಃ-ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ, ಸರ್ವಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಿಯೇ-ಸರ್ವಭಾಗ್ಯಗಳೂ ಪೂರ್ಣಗಳಾಗುವು
ದಕ್ಕೆ, ತ್ವತ್ತೋಷಕಾರಣಂ-ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವು, ಏತಾವತಾ-ಹಿಡಿಯವಲಕ್ಕಿಯಂ ತಿಂದಮಾತ್ರ
ದಿಂದಲೇ, ಅಲಂ-ಸಾಕು || ೧೦ || ಸ್ಥಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತು-ಕುಚೇಲನಾದರೂ, ಅಚ್ಯುತವಂದಿರೇ-ಕೃಷ್ಣ
ನಮನೆಯಲ್ಲಿ, ತಾಂರಜನೀಂ-ಆ ರಾತ್ರಿಯೊಳು, ಉಪಿತ್ಯಾ-ವಾಸವಂಮಾಡಿ; ಭುಕ್ತಾಸ್ತಿ-ಉಂಡು, ಪೀತ್ಯಾ-ಕುಡಿದು, ಸುಖ-
ಸುಖವಾಗಿರುವ, ಆತ್ಮಾನಂ-ತನ್ನನ್ನು, ಸ್ವರ್ಗತಂ-ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನನ್ನಾಗಿ, ವೇನೇಹಿ-ತೀಡವನ್ನೆವೆ || ೧೧ ||
ತಾತ-ಅಯ್ಯಾ ಶ್ವೇಭೂತೇ-ಮಾರಣಿಯದಿನ ಹೊತ್ತುದುಬ್ಬುತ್ತಲೂ, ವಿಶ್ವಭಾವೇನ-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಉಂಟಾಗಿರುವನಾದ, ಸ್ವ
ಸುಖೇನ-ಆತ್ಮಾರಾಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಅಭಿವಂದಿತಃ-ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಪಥಿ-ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಅನುವ್ರಜ್ಯ-ಸಂಗಡಂ
ದು, ನಂದಿತಃ-ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಆದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ, ಸ್ವಾಯಂ-ತನ್ನ ಮನೆಯಂ ಕುರತು, ಜಗಾಮ-ತೆರದ
ನು || ೧೨ || ಸಚ-ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದರೂ, ಸ್ವಯಂ-ತಾನಾಗಿ, ನಯಾಚಿತವಾಕ್-ಬೇಡಿದವನಾಗಲಿಲ್ಲವು, ಸಖ್ಯಃ-ಗಳೆನಾ
ದ ಕೃಷ್ಣನದೇನಿಂದು, ಧನಂ-ದ್ರವ್ಯವನ್ನು, ಅಲಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಪಡೆದವೆ, ವಿಡಿತಿ-ನಾಚಿಕೆಹುಟ್ಟಿದವನಾದರೂ, ಮಹದ್ಧರ್ಕ
ನನಿವೃತಃ-ಮಹಾಪುರುಷನಂ ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸ್ವಗೃಹಾಕ್-ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು, ಆಗಚ್ಛ-ನೇರಿವ
ನು || ೧೩ || ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯವೇವಸ್ಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನಾದ ಪ್ರಭುವಿನ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತಾ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯತ್ವವು, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂ

ನ್ನು ಆರೋಗಣೆಗೆಯ್ಯಲೋಸುಗ ಯತ್ನಂಗೆಯ್ಯಲು, ಅನಿತರೊಳೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಸ
ರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಹಸ್ತವಂ ಪಿಡಿದು ನುಡಿದಳೆಂದೆಂತೆ || ೧೦ || ಕೇಳೈವಿಶ್ವಾತ್ಮಕನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ!
ಈಯೊಂದುಮುಪ್ಪಿಯ ಅವಲಕ್ಕಿಯ ಭಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪುರಾಸರಿಗೆ ಇಹಪರಂಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷವಿಲಾ
ಸಸ್ವರೂಪಂಗಳಾದ ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲೋಸುಗ ಸಖಕಾಗಿರ್ಪುದು. ಇನ್ನುವೇಲೆ ಎರಡ
ನೆಯಮುಪ್ಪಿಯ ಅವಲಕ್ಕಿಯ ನಾಶೋಗಣೆಗೆಯ್ಯದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ಅವನಧೀನಳಂ ಮಾಡಬೇಡ ಯಾವಭ
ಕ್ತನ ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಿಯಂನೋಡಿ ನೀನು ಸಂತೋಷವನೆಯ್ದುವೆಯೋ ಅಂತಾಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಿಗೋಸುಗ ಇ
ಷ್ಟು ಸಾಕೆಂದು ನುಡಿದಳು || ೧೧ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಆ ರಾತ್ರಿ ಮ
ಸುಗಯ್ದು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನುಡು ಶೃತ್ಯಸೌರಭ್ಯ ಸಹಿತವಾದ ಉದಕ ಮೊದಲಾದುದಂ ಪಾನಂಗೆಯ್ದು ಸುಖ
ವಾಗಿ ನಿವ್ರಗಯ್ದವನಾಗಿ ತಾನೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿದನು || ೧೨ || ಕೇಳೈ ಅರಸೇ, ಅನಂತರದ
ಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುತ್ತಲೂ ಇಂದ್ರನಿಂದಲೂ ಪಡೆಯಲಕೆಕ್ಕವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಗೆ ಕೂಡ
ಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸುವ ಸ್ವಾನಂದಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಳುಹಿಸ ಲೋಸುಗ ಬಹು ದೂರ
ಬಂದು ವಿನಯೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ವಿಜನು ತನ್ನ ಮನೆಯಂ ಕುರಿತು ತೆರಳಿದನು || ೧೩ || ಆ ಕುಚೇಲ
ನು ಸುಖನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ದನೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಧರವನ್ನಿದರೂ ಪಡೆಯದೇ ಇದ್ದರೂ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಾನಾಗಿ
ಯಾಚಿಸದೆಯೂ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನವಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಂತುಷ್ಟಹೃದಯನಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆ
ಯಂಕುರಿತು ತೆರಳಬಂದನು || ೧೪ || ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯಿಂದ
ಅತ್ಯಂತದರಿದ್ರನಾದ ನಾನು ಆಲಿಂಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೋ ಆಕಾರಣದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು

ವೆವಸ್ಯದ್ಯ ಪ್ವಾಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತಾಮಯಾ | ಯದ್ವರಿದ್ರತಮೇಲಕ್ಷ್ಮೀವಾಶ್ವಪ್ಪಜಿಭ್ರತೋರನಿ ||೧೬||
 ಕ್ವಾಹಂದದಿತ್ರಾಪಾಪೀಯಾಕ್ವಕ್ವಪ್ಪಶ್ಯೋನಿಕತನಃ | ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧುರಿತಸ್ಕಾಹಂಬಾಹುಭ್ಯಾಂಪ
 ರಿರಾಭಿತಃ||೧೭||ಸಿವಾಸಿತಪಿತ್ರಯಾಜುಷ್ಯಪರ್ಯಂಕೆಭಾತ್ರರೋಯಧಾ | ಮಹಿಷ್ಯಾವೀಜಿತಶ್ಯಾಂತೋ
 ವಾಲವ್ಯಜನಹಸ್ತಯಾ ||೧೮|| ಕುಶೋಪಯಾಪರಮಯಾಪಾದಸಂವಾಹನಾದಿಭಿಃ | ಪೂಜಿತೋದವವೆ
 ನವಿಪ್ರದವೆನದವವತ್ರಿ||೧೯|| ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗಯೋಪುಂಸಾಂರಸಾಯಾಂಭಾವಿಸುಪದಾಹ್ಮ | ಸುರಾಸಾ
 ಮಪಿಸಿದ್ಧೀನಾಂಮೂಲಂತಚ್ಚರಣಾರ್ಚನಮ್ ||೨೦|| ಅಧನೋಯಂಧನಂಪ್ರಾಪ್ಯವಾದ್ಯನ್ನುಚ್ಛೇ
 ನಮಾಂಸ್ಮರತಿ | ಇತಿಕಾರುಣಿಕೋನೂನಂಧನಂಮೇಭೂನಿನಾದೂತಿ ||೨೧|| ಇತಿಸಂಚಿಂತಯೇವಿ.

ಹೆ, ದೃಷ್ಟಾಂತೋಪಪತ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಯತ್-ಯಾವಕಾರಣವಿಂದ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ-ಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯನ್ನು, ಉರಸಿ-ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ಬಿ-
ಭ್ರತಾ-ಧರಿಸಿಇರುವ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ದಂದ್ರತಮಃ-ಕಡುಬಡವನಾದ ನಾನು, ಅಗ್ನಿಷ್ವಪಿ-ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾದೆನೋ ||೧೬||
ಪಾಪೀಯಾ-ಪಾಪವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ದಂದ್ರಿ-ಬಡವನಾಗಿರುವ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಕ್ವ-ಎಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀನಿಕೇತನ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೆ ಆವಾ-
ನವಾಗಿರುವ, ಕೃಷ್ಣಃ-ನಾರಾಯಣನು, ಕ್ವ-ಎಲ್ಲಿ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧುರಿತಿ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸಂಪದನಿಂದ, ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ-
ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಪರಿರಂಭಿತಃ-ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾದೆನನ್ನಿ? ||೧೭|| ಪ್ರಿಯಾಜುಷ್ಪೇ-ತನ್ನವತ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸ-
ಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಪರ್ಯಂಕ-ಮಂಚದಲ್ಲಿ, ಭ್ರಾತರೋ-ದ-ಶೋಧರರು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ನಿವಾಸಿತಃ-ಕುಳ್ಳಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಕಾಂ-
ತಃ-ಬಳವಿದ ನಾನು, ವಾಲವ್ಯಜನಹಸ್ತಯಾ-ಜೀನಣಿಗೆಯು ಕೈಯಲ್ಲಿಗುಳ್ಳ, (ಚಾಮರ), ಮಹಿಷಾ-ಪಟ್ಟದರಾಣಿಯಿಂದ, ಫೀಜಿ-
ತಃ-ಜೀನಲ್ಪಟ್ಟವನಾದೆನು ||೧೮|| ದೇವದೇವೇನ-ದೇವತೆಗಳಿಗಿಗೂಕೂಡ ತಾನುದೇವನಾದರೂ, ವಿಪ್ರದೇವೇನ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆ-
ತನಗೆ ದೇವರಾಗಿಗುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಪರಮಯಾಶೂಷಯಾ-ಉತ್ತಮವಾದ ಸೇವೆಯಿಂದ, ಪಾದನಂಪಾ-
ಹನಾದಿಭಿಃ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡದ್ದಾದವುಗಳಿಂದ, ದೇವತ-ದೇವರಂತೆ, ಪೂಜಿತಃ-ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದೆನು||
ಪಚ್ಚರಣಾರ್ಜನಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನವರುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸೋಣವು. ಪ್ರಂಸಾಂ-ಪುರುಷರಿಗೆ, ಸ್ವರಾಜವರ್ಗಯೋಃ-ಸ್ವರ್ಗಮೋ-
ಕ್ಷಗಳಿಗೂ, ರಸಾಯಾಂಭಾವಿ-ಸುಖವುಳ್ಳಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಾಸಾಂಸಿದ್ಧೀನಾಮಪಿ-ಸಕಲವ್ರಯೋಜನಗಳ ಲಾಭಗಳಿಗೂ,
ಮೂಲ-ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು ||೨೦|| ಅಥವಾ, ದಂದ್ರನಾದ, ಅಹಂ-ಈಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಧನಂ-ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಪಾಪ್ಯ-ಹೊಂ-
ದಿ, ಉಚ್ಛ್ರಿಯಿ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಮಾರ್ಯ-ಸರ್ವಸುಖವಾಗಿ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ನಸ್ತರೇತ-ನಿನ್ನವುಗೊಳ್ಳದೆ ಬಿಟ್ಟಾನು. ಇತಿ-ಹೀ-
ಗೆಂದ, ಕಾರುಣಿಕಃ-ನನ್ನಿಷ್ಟದಯೆಯುಳ್ಳಕೃಷ್ಣನು, ನೂನಂ-ನಿತ್ಯವಾಗಿ, ಭೂರಿಧನಂ-ಬಹುಧನವನ್ನು, ಮೇ-ನನಗೆ, ನಾ-

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಕ್ಷಕತ್ವವು ನನ್ನಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ||-೬|| ದರಿದ್ರನಾದ ಪಾಪಿವೃಂದನಾದ ನಾನೆತ್ತರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೆನಿವಾ
ಸಗೃಹನಾದ ನಿಶಾಲವಕ್ಷಸ್ಸುಳ್ಳವುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನತ್ತರ ಆದರೂ ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಪರಮಕೃಪಣನಾದವ
ನೆಂದು ದಯೆಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀ ಹರಿಯಿಂದ ಭುಜುಗಳಿಂದಾ ಲಿಂಗನುಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟು ಚಂದನಲೇವಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಆದೆನು ||೭|| ಮತ್ತು ಬಳಲಿದ ನಾನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪ್ರಿಯಲಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯಿಂದ
ನೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನಂತೆ ಕುಳಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಆತನ ಪಟ್ಟ ಮಹಿಷಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣೀ
ದೇವಿಯಿಂದ ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಬೀಸಲ್ಪಟ್ಟನು||೮|| ಇದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದಿಗಳಿಂದ ನೇವ್ಯನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪೋ
ಷಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀ ಹರಿಯಿಂದ ನಾನು ದೇವತೆಯಂತೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಕುಶಲಕ್ರಮಿಯಿಂದ ಕಾಶೀತ್ವವು
ದೇ ಮುಾದಾದ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು||೯|| ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರಸಾತಲದಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟಾದ
ಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗೂ ಸಮಸ್ತಗಳಾದ ನದಿಗಳಿಗೂ ಸ್ವರ್ಗ ಮೋಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಸಹಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಚರಣಾರಾಧನವೇ
ಕಾರಣವು ||೧೦|| ಮತ್ತು ದರಿದ್ರನಾದ ಈ ನನ್ನ ಭಕ್ತನು ಧನಮತನಾದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಮದಮುಳ್ಳವನಾಗಿ ನನ್ನಂ
ನ್ನರಿಸುವ ಬೋಗುನನೆಂದು ದುರಾನಿಧಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ನನಗೋಸುಗ ಬಹಳ ಧನವೆಂದು ಕಂಡಿಲ್ಲ; ಈ

ಪ್ರತಿಪ್ರಾಪ್ತೋನಿಜಗೃಹಾಂತಿಕಮ್ || ಸೂರ್ಯಾನಂತದಾಸಂಕಾಶ್ಯವಿಮಾನೈಸ್ಸುರೈಶ್ಚತಮ್||೧೦||
ವಿಚಿತೋಪಸನೋದ್ಯಾಪ್ಯೇಕಾಜದ್ವಿಜಕುಲಾಕುಲೈಃ | ಪ್ರೊತ್ಪಲ್ಲಕಮುದಾಂಭೋಜಕಹ್ಲಾರೋ
ತ್ವಲವಾರಿಭಿಃ ||೧೧|| ಚುಪ್ತಂಸ್ವಲಂಕೃತ್ಯೈಪುಂಭಿಸ್ಸುಗ್ರಿಭಿಶ್ಚಹಂಠಾಕ್ಷಿಭಿಃ | ಕಿಮಿದಂಕಸ್ಯವಾ
ಸ್ಥಾನಂಕಥಂತದಿಮಿತ್ಯಭ್ಯುತ್ ||೧೨|| ಏವಂವಿಶಾಸಾನಸಮಾನಂತಂನರಾನಾರೋಮರಪ್ರಭಾಃಪ್ರ
ತ್ಯಗ್ಯಹ್ಯೇಕಮಹಾಭಾಗಂಗೀತವಾದ್ಯೈನಭೂಯಸಃ||೧೩|| ಪತಿವಾಗತಮಾಕರ್ಣ್ಯಭಕ್ತೃತ್ಯರ್ಪಣ
ತಿಸಂಭ್ರಮಾ | ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮಗೃಹಾತ್ಪೂರ್ಣಂರೂಪಿಣೀಶ್ರೀರಿವಾಲಯಾತ್ ||೧೪|| ಪತಿವ್ರತಾಪತಿಂ

ಪದಾತ್-ಕೊಡಲಿಲ್ಲವು ||೧೦|| ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಸಂಚಿಂತಯ-ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವನಾದ, ವಿಪ್ರ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ನಿಜಗೃಹಾಂ
ತಿಕಂ-ತನ್ನ ಮನೆಯಬಳಿಯೆ ನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ತಃ-ಸೇರಿದವನಾದನು ಸೂರ್ಯಾ ನಲೇಂದುಸಂಕಾಶ್ಯಃ-ಸೂರ್ಯನು ಅಗ್ನಿಜಂದ್ರರೊ
ಡನೆ, ಸಮಾನಂಗಳಾದ, ವಿಮಾನೈಃ-ದ್ವಾರಗೋಪುರಂಗಳಿಂದ, ಸರ್ವತಃ-ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರೊತ್ಪಲ್ಲಕಮುದಾಂಭೋಜಕಹ್ಲಾರೋ
ದು ||೧೧|| ವಿಚಿತೋಪಸನೋದ್ಯಾಪ್ಯೇ-ಅಶ್ವರ್ಯಕರಂಗಳಾದ, ಬಳಿಯೂ ತೋಟಗಳಿಂದಲೂ ಶೃಂಗಾರವನಗಳಿಂದಲೂ,
ಕೂಜದ್ವಿಜಕುಲಾಕುಲೈಃ-ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಸಂದಣಿಯಾಗಿರುವ, ಪ್ರೊತ್ಪಲ್ಲಕಮುದಾಂಭೋಜಕಹ್ಲಾರೋ
ತ್ವಲವಾರಿಭಿಃ-ಅರಳದ ಬಿಳಿನೈದಿಂತಾವರೆ ಕನ್ನೆದಿರೆಕನ್ನೆದಿರಿಗಳಿಲ್ಲ, ಜಲಗಳಿಂದಲೂ ||೧೨|| ಸ್ವಲಂಕೃತ್ಯೈ-ಚನ್ನಾಗಿನಿಂಗರಿ
ನಲ್ಪಟ್ಟ, ಪುಂಭಿಃ-ಪುರುಷರಿಂದಲೂ, ಹರಿಣಾಕ್ಷಿಭಿಃ-ಹುಲ್ಲೆಳಕಂಗಳಂತೆಕಂಗಳಿಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ-ಹೆಂಗಳಿಂದಲೂ, ಜಷ್ಠಿಂ-
ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಇದಂಸ್ಥಾನಂ-ಈ ಸ್ಥಳವು, ಕಿಂ ಯಾವುದು, ಕಸ್ಯವಾ-ಯಾರದು ? ತತ್-ಆನನ್ನ ಬಡಮನೆಯು, ಇದಂ
ಕಥಮಿತ್ಯಭೂತ-ಇದು ಹೇಗೋಗಾಯಿತು.||೧೩|| ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ವಿಶಾಸಾನಂ-ವಿಚಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ, ಮಹಾಭಾಗಂ--
ಅಧಿಕಾವೃಷ್ಟವಂತನಾದ, ತಂ-ಆ ಕುಚೇಲನನ್ನು, ಅಮರಪ್ರಭಾಃ-ದೇವರುಳಿಕಾಂತಿಯಿಲ್ಲ, ನರಾನಾರೈಃ-ಪುರುಷರೊಸ್ತೀ
ಯರೂ,ಭೂಯಸಾ ಬಹುವಾದ, ಗೀತವಾದ್ಯೇನ-ಸಂಗೀತದೊಡನೆಯೂ ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ಧ್ವನಿಯೊಡನೆಯೂ, ಪ್ರತ್ಯಗ್ಯಹ್ಯೇ-
ಇದಿರೊಂಡು ಕರೆದೊಯ್ದರು ||೧೪|| ಆತಂ-ಬಂದಂಥಾ, ಪತಿಂ-ಗಂಡನನ್ನು, ಅಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಭಕ್ತೃತ್ಯರ್ಪಣತಿಸಂಭ್ರ
ಮಾ-ಪ್ರೀತಿಯಪೆಚ್ಚಿ ಕೆಯಿಂದ ಅಧಿಹೋಲ್ಲಾಸವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ರೂಪಿಣಿ-ಅಕಾರದೊಡಗೂಡಿದ, ಶ್ರೀ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು, ಆಲಯಾದಿವ-
ತನ್ನವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಕಮಲವನದ ಜಿನೆಯೊಂಜಂತಂತೆ, ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತ-ಆ ಮನೆಯತ್ತಿಂ, ತೋರ್ಣಂ-ಬೇಗನೆ, ನಿಶ್ಚಕ್ರಾ
ಮ-ತೆರಳುಬಂದಳು ||೧೫|| ಪತಿವ್ರತಾ-ಪತಿಭಕ್ತಿಸಿಯಮವುಳ್ಳ, ಆ ಹೆಂಗಸು, ಪತಿಂ-ಗಂಡನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಶ್ರೀ

ಧ-ವೇನಿಶ್ಚಯ||೧೦|| ಇಂತೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುವನಾಗಿ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ವಿಮಾನಂ
ಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ||೧೧|| ಧ್ವನಿಗೈಯ್ಯ ಪಕ್ಷಿಸಮೂಹಗಳುಳ್ಳ ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಳಿರುವ ನೈದಿಲೆಗಳು
ತಾವರೆಗಳು ಕನ್ನೆದಿಲೆಗಳು ಚನ್ನೆದಿಲೆಗಳೂ ಉಚ್ಚ ತಿಳಿಗೊಳಂಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತಂಗಳಾದ ವಿಚಿತ್ರಂಗಳಾದ
ವನೇಸುಹತ್ತಿರವ ಕೈದೋಟಂಗಳಿಂದಲೂ, ಅರಸುಗಳಿಗೆ ವಿಹಾರಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ ಉದ್ಯಾನಂಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂ
ಕೃತವಾಗಿ ||೧೨|| ಅಲಂಕೃತರಾದ ನರರಿಂದಲೂ ಹೆಣ್ಣಿರಳೆಯ ಕಣ್ಣಳಂ ಪೋಲುವ ಕಣ್ಣಳುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಣಳಿಂದಲೂ
ಆಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ತನ್ನ ಮಂದಿರದ ಸುಖಾಪವನೆಯ್ನು ಅನುಪದವಂಕಂಡು ಬಿಚ್ಚಿ ಬೆರಗಾಗಿ
ಚಿಂತಿಸುವನಂತೆನೆ;- ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ ತೇಜೋಮಯವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಕಾಣುವದೇನೋ? ಯಾವಮಹಾತ್ಮ
ನಗೃಹವೋ? ಈಶ್ವರಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ವಿಭವಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ತೇಜೋಮಯವಾಗಿಯೂ ಈಶೀತಿಯಾ
ಗಿ ಆಯಿತೋ?||೧೩|| ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಆಕುಚೇಲನಂ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಹೊ
ಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಹ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿಯೊಡನೆ ಉತ್ತಮಂಗಳಾದ ಉಪಹಾ
ರಂಗಳೊಪನೆ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಇದಿಗೊಂಡರು ||೧೪|| ಬಂದಂತಾ ಪತಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋ
ಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕಮಲ ವನದ ದೇವಿಯಿಂದ ಬರುವ ರೂಪಧಾರಿಣಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ಹರಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ದೇ
ವತಾಕೃತಿಯನೆಯ್ದಿರುವ ವಿಸ್ತರಪತ್ನಿಯು ಆದರದಿಂದ ಪತಿಯನಿಡಿದಿಗೊಂಡಳು ||೧೫|| ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಆ ಬಾ

ದೃಢಾ ಪ್ರಮೋತ್ತಂರಾಶು ಶೋಚನಾ | ವಾಲಿತಾಕ್ಷ್ಯ ನಮದ್ಭೂದ್ಧ್ಯಾ ಮನಸಾ ಪರಿವಸ್ತುಜಿ || ೨೭ ||
 ಪತ್ತೀಂವೀಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಸ್ತುರಂತೀಂದ್ರವೀಂವೈಮಾನೀಮಿವ | ದಾಸೀನಾಂ ನಿಪ್ಪಕಂ ರೀನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಭಾಂ
 ತೀಂವಿಸ್ಥಿತಃ || ಪ್ರೀತಸ್ತ್ವಯಂತಯಾಯುಕ್ತಃ ಪ್ರವಿವೇಕ್ಷ್ಯ ನಿಜಮಂದಿರಮ್ | ಮಣಿಸ್ತಂಭಕತೋಪತಂ
 ಮಹೇಂದ್ರಭವಂಯಥಾ || ೨೮ || ರಯಃ ಫೇನಿನಿಭಾಶ್ಯಯ್ಯಾದಾಂತಾರಾಕೃಪರಿಚ್ಛದಾ | ಪರ್ಯಂಕಾಹಮು
 ದುಡಾನಿಶಾಮರವ್ಯಜನಾನಿಚ || ಅಸನಾನಿಚಹೈಮಾನಿಮೃದೂಪಸ್ತರಣಾ ನಿಚ | ಮುಕ್ತಾದಾಮವಿಲಂ
 ಬೀನಿವಿತಾನಾನಿದ್ಯುಮಂತಿಚ || ೨೯ || ಸ್ವಚ್ಛಸ್ಪಟಿಕಕುಡ್ಯೇಮಮಹಾಮರಕತಪುಚ | ರತ್ನದೀಪಾಭಂ
 ಜಮಾನಾಲಲನಾರತ್ನ ಸಂಯುತಾಃ || ೩೦ || ವಿಲೋಕ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತತ್ರ ಸಮೃದ್ಧೀಸ್ಸರ್ವಸಂಪದಾ ವಾ |

ಮೋತ್ತಂರಾಶು ಶೋಚನಾ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯೂ ಕಣ್ಣೀರೂ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ವಾಲಿತಾಕ್ಷೀ-ಮುಚ್ಚಿದಕಂಗಳ ಫಲವಳಾ
 ಪ್ದರಿಂದ, ಬುದ್ಧ್ಯಾ-ಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಅನಮಲ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಮನಸಾ-ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ, ಪರಿವಸ್ತುಜೀ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು || ೨೭ ||
 ಸಂ-೪ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ನಿಪ್ಪಕಂ ರೀನಾಂ-ವರೆಹಾಗಳ ಸರಂಗಳುಳ್ಳ, ದಾಸೀನಾಂ-ಸೇವಕಿಯರ, ಮಧ್ಯೇ-ನಡುವೆ, ಭಾಂತೀಂ-ಬೆ
 ಳಗುತಲಿರುವಂಥಾ || ವೈಮಾನೀಂ-ವಿಮಾನದಲ್ಲಿರುವ, ದೈವೀಮಿವ-ದೇವಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ, ಪ್ರಸ್ತುರಂತೀಂ-ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವಂ
 ಥಾ, ಪತ್ತೀಂ-ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ವಿಸ್ಥಿತಃ-ಅಚ್ಚರಿಕುಟ್ಟಿದವನಾದನು || ೨೮ || ಸ್ವಯಂ-ತಾನು, ತಯಾ-ಆಕೆ
 ಯೊಡನೆ, ಯುಕ್ತಃ-ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರಿಯವುಂಟಾದವನಾಗಿಯೂ, ಮಣಿಸ್ತಂಭಕತೋಪತಂ-ರತ್ನ ದಹಲವು ಕಂ
 ಭಗಳಂ ಕೂಡಿದಂಥಾ, ಮಹೇಂದ್ರಭವಂಯಥಾ-ಹೇವರಾಜನಮನೆಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗಿರುವಂಥಾ, ನಿಜಮಂದಿರಂ-ತನ್ನ ಮನೆಯ
 ನ್ನು, ಪ್ರವಿವೇಕ್ಷಿ-ಕೊಕ್ಕು ಪನಾದನು || ೨೯ || ಪಯಃ ಫೇನಿನಿಭಾಃ-ಹಾಲಿನನೋರೇಗೆ ಸಮಾನಂಗಳಾದ, ಶಯ್ಯಾಃ-ಹಾಸಿಗಳೂ,
 ರುಕ್ಮಪರಿಚ್ಛದಾಃ-೨೦ಗಾರದ ಮೇಲ್ಮೈಲಸವುಳ್ಳ, ದಾಂತಾಪರ್ಯಂಕಾಃ-ಜಂತದಮಂಚಗಳೂ, ಹೇಮದಂಡಾನಿ-ಭಂಗಾರದಪಿಡಿ
 ಗಳುಳ್ಳ, ಚಾಮರವ್ಯಜನಾನಿಚ-ಚಾರಿಗಳೂ ಬೀಸಣಿಗೆಗಳೂ || ೩೦ || ಮೃದೂಪಸ್ತರಣಾನಿ-ಮೆತ್ತಗಿರುವ ತಿಮಾನಿಗಳುಳ್ಳ, ಹೈ
 ಮಾನ್ಯಾನನಾನಿಚ-ಚಿನ್ನದ ಗದ್ದುಗೆಗಳೂ, ದ್ಯುಮಂತೀಂ-ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಮುಕ್ತಾದಾಮವಿಲಂಬೀನಿ-ಮುತ್ತಿನಸರಂಗಳೆಜಿಟ್ಟಿ
 ರುವ, ವಿತಾನಾನಿಚ-ಮೇಲ್ಮೈಲುಗಳೂ, ಇರುವವು || ೩೧ || ಸ್ವಚ್ಛಸ್ಪಟಿಕಕುಡ್ಯೇಷು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಪಳುಕಿನಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ,
 ಮಹಾಮರಕತಪುಚ-ದೊಡ್ಡ ಪಚ್ಚೆಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾರಜಮಾನಾಃ-ಕೋಭಿಸುತ್ತಿರುವಂಥಾ, ಲಲಾರಾರತ್ನ ಸಂಯುತಾಃ-ತ್ರೆ
 ವೈಯರಾದಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಕೂಡಿದಂಥಾ, ರತ್ನದೀಪಾಃ-ರತ್ನದದೀಪಿಗಳೂ ಇದ್ದವು || ೩೨ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ-ನಡುವನು, ತತ್ರ-

ಹೃಣ ಪತ್ನಿಯು ಪತಿಯಂ ನೋಡಿ ಅಧಿಕವಾದ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಆನಂದ ಬಾಪ್ಪಂಗಳೆಳ್ಳವಳಾಗಿ ಈತನೇ ನಮ
 ಸ್ಕರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ದಾನಂದದಿಂದ ಕಂಗಳಂ ಮುಚ್ಚಿ ಅಲಿಂಗನಂಗೈಯ್ದಳು || ೨೭ || ಅನಂತರದ
 ಲ್ಲಿದಿವ್ಯ ರತ್ನಂಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತಂಗಳಾದ ಹಾರಕಂಕಣಾದಿ ದಿವ್ಯಾಭರಣಂಗಳಿಂದ ಪೊಳೆವ ಸುರಸುಂದರಿಯಿರಿಗೆ ಸಮಾ
 ನವಾದ ಅನೇಕಸಹಸ್ರದಾಸಿಯರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಚೇದೇವಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಪತ್ನಿಯಂನೋಡಿ ಅಶ್ಚರ್ಯಯು
 ಕ್ತನಾಗಿ || ೨೮ || ಸಂತುಪ್ತನೋಗಿ ಆಪತ್ನಿಯೊಡಗೂಡಿ ರತ್ನಸ್ತಂಭಂಗಳ ಸಹಸ್ರದಿಂದಲೊಳೆವ ಇಂದ ಭವನಕ್ಕೆ
 ಸುದೃಕವಾದ ತನ್ನ ಮನೆಯಂ ಪ್ರೇಭವದಿಂದ ಪೊಕ್ಕನು || ೨೯ || ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನನೋರೆಯಂತೆ ಹೊಳೆವ ಸುಪ್ಪತ್ತಿ
 ಗೆಮೊದಲಾದ ಹಾಸಿಗಳೆಂ ಆನೆಯದಂತಂಗಳ ಹಲಿಗೆಗಳಿಂದ ಕುಂದಣದಿಂದಲೂ ವಿಚಿತ್ರಂಗಳಾದ ಮಂಚಂಗಳ
 ಂ ಚಿನ್ನದಪಿಡಿಗಳಿಂದ ಕೋಭಿಸುವ ಚಾಮರವ್ಯಜನಂಗಳೆಂ || ೩೦ || ಸುರ್ವಣಮಯಂಗಳಾದ ಮೆತ್ತಗಿರುವ ಮೇ
 ಲಾಹಾಸಿಗಳೆಂ ಕೂಡಿರುವ ಕಲುಮಣಿಗಳಂ, ಜೋಲುತಲಿರುವ ಮುತ್ತಗಳ ಕುಚ್ಚುಗಳುಳ್ಳ ಥಳಥಳಿಸುವ
 ಮೇಲ್ಮೈಲುಗಳುಳ್ಳ ಸಭಾಮಂಟಪಂಗಳೆಂ || ೩೧ || ನಿರ್ಮಲಂಗಳಾದ ಸ್ಪಟಿಕಮಣಿಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಿತ್ತಿಗಳು
 ಳ್ಲ ಮರಕತಮಯಂಗಳಾದ ಗೃಹಂಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಯುಕ್ತಂಗಳಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತಲಿರುವ
 ರಕ್ತ ದೀಪಂಗಳೆಂ || ೩೨ || ಸಹ ಅಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿಬಂದ ಸರ್ವಸುಪತ್ನವೃದ್ಧಿಗಳೆಂನೋಡಿ ಸಿಂಹಚಿತ್ತ
 ನಾಗಿ ಆಕುಚೇಳನು ತನಗೆ ಇಂತಾಸಂಪತ್ತು ಎಲ್ಲಿಂದಬಂತೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವನೆಂತೆ || ೩೩ || ಭಾಗ್ಯಹೀನನಾ ಪ

ತರ್ಕಯಾಮಾಸನಿರ್ವ್ಯಗ್ರಸ್ತಸ್ಮದ್ಧಿಮಾಹೈತುಕೀನ್ ||೩೩|| ನೂನಂಬತ್ಯತನ್ಮಮದಃಭಗಸ್ಯ
ಕಶ್ಯದ್ಧರಿದ್ರಸ್ಯಗಮ್ಯದ್ಧಿಹೇತುಃ | ಮಹಾವಿಭೂತೇರವಲೋಕತೋನ್ಯೋನ್ಯೋಪಾಪದ್ಯತಯದೂತ್ಸಮ
ಸ್ಯ ||೩೪|| ನನ್ವಬ್ರಾವಾಣೋದಿಕತೇಸಮಕ್ಷಂಯಾಚಿಷ್ಯವೈಭೂರ್ಯಪಿಭೂರ್ಭೋಗಃ | ಪರ್ಜನ್ಯವತತ್ಸವ
ಯಮೀಕ್ಷಮಾಣೋದಾಕಾರ್ಹಕಾಣಾಂವ್ಯವಭಸ್ಸಖಾಮ ||೩೫|| ಕಿಂಚಿತ್ಕರೂಪ್ಯಾರ್ಯಪಿಯತ್ಸವದತ್ತಂ
ಸುಹೃತ ಪ್ರತುಫಲ್ಗವಪಿಭೂರಿಕಾರೀ | ಮಯೇಪನೀತಾಂಪೃಥುಕೈಕಮಾಪ್ತಿಂಪ್ರತ್ಯಗ್ರಹೀತ್ವಿ ಪ್ರೀತಿ
ಯಾತೋಮಹಾತ್ಮಾ ||೩೬|| ತಸ್ಯೈವಮೇಸೌಹೃದಸಖ್ಯಮೈತ್ರಿದಾಸ್ಯಂಪುನರ್ಜನ್ಯನಿಜನ್ಯನಿಸ್ಸಾತ್ಮಿ

ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಸಂವದಾಂ-ಸಮಸ್ತಭಾಗ್ಯಂಗಳಿ, ಸಮೃದ್ಧೀ-ಸಂಪೂರ್ಣಿಗಳನ್ನು, ಒಲೋಕ್ಯ-ನೋಡಿ, ಅವ್ಯಗ್ರ-ಆ
ತುರದಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಅಪೈತುಕೀ-ನಿಮಿತ್ತವಿಲ್ಲದೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ, ಸ್ವಸಮೃದ್ಧಿ- ತನ್ನ ಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು ಕರಿತು, ತರ್ಕಯಾ
ಮಾಸ-ವಿಚಾರಮಾಡಿದನು ||೩೩|| ಮರ್ಭಗಸ್ಯ-ಪುಣ್ಯಹೀನನಾದ, ಅಥವಾ ಮರದ್ವ್ಯವೃಕ್ಷವನಾದ, ಕಶ್ಯದ್ಧರಿದ್ರಸ್ಯ-ದಾರಿ
ಬಾರಿಗೂ ಬಡವನಾಗಿರುವ, ಏತನ್ಮಮ-ಈ ನನಗೆ, ಮಹಾವಿಭೂತೇ-ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳ, ಯದೂತ್ಸಮಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನ, ೩ ಪ
ಲೋಕತೇ-ದರ್ಶನಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಅನ್ಯೇ-ಇತರವಾದ, ಸಮೃದ್ಧಿಹೇತು-ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವು, ನೋಡುವದ್ಯೇ-ಮುಕ್ತವಾಗಿ
ವದಿಲ್ಲವು. ನೂನಂ-ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೀಗೆತೋರುತ್ತೆ. ಬತ-ಆತ್ಮಯಾವು ||೩೪|| ಮೇ-ನನ್ನ, ಸಖ-ಮಿತ್ರನಾದ, ದಾಕಾರ್ಹ
ಕಾಣಾಂವ್ಯವಭಸ್ಸ-ಯಾದವರೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಭೂರ್ಭೋಗ-ಅಧಿಕನುಭವನು. ಭವವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಪರ್ಜನ್ಯ
ವತೆ-ಮೇಳುವಂತೆ, (ವರ್ಷಾಭಿವಾನಿದೇವತೆಯಂತೆ) ಸ್ವಯಂ ತಾನು, ಈಕ್ಷಮಾಣ-ನೋಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೇ, ಯಾಚಿಷ್ಯ-
ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಭೂರ್ಯಪಿ-ಬಹುಪ್ರಸ್ಯವನ್ನಾದರೂ, ಸಮಕ್ಷ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅಬ್ರವಾಣಃ-ಹೇಳಿದವರು
ನಾಗಿಯೇ, ದಿಶತೇನನು-ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಯಲ್ಲವೆ ||೩೫|| ಮಹಾತ್ಮಾ-ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವದತ್ತ-ರನ್ನಿಂದಕೂ
ಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಯತೆ-ಯಾವುದೋ, ತತೆ-ಅದರನ್ನು, ಉರ್ವಸಿ-ಅಧಿಕವನ್ನಾದರೂ, ಕಿಂಚಿತ್ಕರೋತಿ-ಅಲ್ಪವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ
ಮಾಡುವನು. ಸುಹೃತೈಕೈತಂ-ಮಿತ್ರರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು, ಫಲ್ಗವಪಿ-ಅಲ್ಪವನ್ನಾದರೂ, ಭೂರಿಕಾರೀ-ಅಧಿಕವನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡುವವನೂ, ಆಗಿರುವನು. ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಉಪನೀತಾಂ-ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟ, ಪೃಥುಕೈಕಮಾಪ್ತಿಂ-ಅವಲಕ್ಕಿಯ ||೩೬||
ದಾಹಿದಿಯನ್ನು, ಪ್ರೀತಿಯುತಃ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಹೀತೆ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು ||೩೬|| ತಸ್ಯೈವ-ಆ ಕೃಷ್ಣನ, ಸೌ
ಹೃದಸಖ್ಯಮೈತ್ರಿದಾಸ್ಯಂ-ಪ್ರೀತಿಯೂ ಹಿತವಂಹೇಳುಕೆಯೂ ಉಪಕಾರವೂ ಸೇವೆಯೂ, ಮೇ-ನನಗೆ, ಜನ್ಮಸಂಸ್ಕಾರ-ಪ್ರತಿ

ಜನ್ಮಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ದರಿದ್ರನಾದ ನನಗೆ ಇಂತಾಸಂಪತ್ತೆಮೃದ್ಧಿ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳ
ವಿಚಿತ್ರಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಯದುಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಂಪರ್ಕನವಂ ಹೊರತು ವತ್ತೊಂದಂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ
ಕಾಣೆನು ||೩೪|| ಪರ್ಜನ್ಯ ಯಾವಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವರ್ಷಾಕಾಲದ ರತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಷಕನು ನಿಶ್ಚಯೆಯ್ಯತೆರಿದ
ನಾದಾಗ್ಯೂ ಅವನಹೊಲವು ಮಳೆಯಿಂದ ನೆನೆಯಿಸಿ ಉತ್ತುಬಿತ್ತುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನೋ ಅ
ರಿತಿಯಿಂದಲೇತಾನು ಪೂರ್ಣಕಾಮನೂ ಖಡ್ಗೀಕತಿಯೂ ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಇಂದ್ರಪದವಿಯೆಂ ಕೊ
ಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಅದುಸ್ವಲ್ಪವೆಂದುತಿಳಿದು ಭಕ್ತನಾದ ನನ್ನಿಂದ ತುದೀಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಲಕ್ಕಿಯನ್ನೇ ಅಧಿಕವನ್ನಾಗಿ
ತಿಳಿದು ನಾನರಿಯದಂತೆ ಅಧಿಕವಾದ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನತ್ತನು ||೩೫|| ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನಿಂದ
ಕಂಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಅತ್ಯಧಿಕವಾದರೂ ಅದರನ್ನು ಅತಿತುಚ್ಛವನ್ನಾಗಿಯೂ ತನ್ನ ಭಕ್ತನಿಂದ ಕಂಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಅ
ತ್ಯಲ್ಪವಾದಾಗ್ಯೂ ಅದಂ ಅತ್ಯಧಿಕವನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಯುವನಾದ್ದರಿಂದ ನನ್ನಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂದೇಹಿದಿಯ ಅ
ಲಕ್ಕಿಯು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಾನೇಗ್ರಹಿಸಿದನು ||೩೬|| ನನಗೆ ನಿರಂತರವೂ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೀತಿಯು ಹಿತ
ವಂಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆಯೂ ಉಪಕಾರವಂ ಮಾಡುವಿಕೆಯೂ ಸೇವಕತ್ವವೂಗಹ ಉಂಟಾಗಿರಲಿ. ಐಶ್ವರ್ಯವನ
ಪೇಕ್ಷಿಸುವ ನಾಗಲೊಲ್ಲಿನು. ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ- ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಸದ್ಗುಣಭಿರಿಯಾದ ಆಹರಿಯೊಡನೆ ನಿಶ್ಚೇಷವಾಗಿ

ಮಹಾನುಭವನುಗುಣಾಲಯನವಿಪಜ್ಜಿತಸ್ತತ್ಪುರುಷಪ್ರಸಂಗಃ ||೩೩|| ಭಕ್ತಾಯಚಿತ್ರಾರ್ಭಗವಾಕ್
ಹಿಸಂಪಮೋರಾಜ್ಯಂವಿಭೂತೀರ್ನಸಮರ್ಥಯತ್ಯಜಃ | ಅದೀರ್ಘಬೋಧಾಯವಿಚಕ್ಷಣಸ್ಸ್ಯಯಂಪ
ಶ್ಯಸ್ತಪಾತಂಧನಿನಾಂಮದೋದಭವಮ್ ||೩೪|| ಇತ್ಯಂವ್ಯವಸಿತೋಬುದ್ಧ್ಯಾರ್ಭಕೋತಿವಜನಾರ್ದ
ನ | ವಿಪಯಾಜಾಯಯಾತ್ಯಕ್ಷ್ಯೈಃ ಬ.ಭುಜೇನಂತಿಲಂಪಟಃ ||೩೫|| ತಸ್ಯವೈದವನವಸ್ಯಹರೈರ್ಜ್ಞಾತೇಃ
ಪ್ರಭೋಃ | ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಪ್ರಭವೋವೈವಂನತೇಭ್ಯೋವಿದ್ಯತೇವಮ್ ||೪೦|| ವಿವಂಸವಿಪ್ರಾರ್ಭಗವತ್ಸುಹೃತ್
ಮೊದ್ದಪ್ಪಾಸ್ವಸ್ವಭೃತ್ಯೈರಜಿತಂಸರಾಜಿತಮ್ | ತದ್ಭಾಷ್ಯನವೇಗೋದ್ಗ್ರಾಹಿತಾತ್ಮಬಂಧನಸ್ತದ್ಭಾಷ್ಯಮೇ

ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ, ಪುನಃ-ಮರಣಯೂ, ಸ್ವಾತೀ-ಉಂಟಾಗಲಿ, ಮಹಾನುಭಾವೇನ-ಮಹಾತ್ಮನಾದ, ಗುಣಾಲಯೇನ-ಸುಗುಣಗಳಿಗೆ
ಲಕ್ಷ್ಯವೆನಾದ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ, ವಿಪಜ್ಜಿತ-ವಿಶೇಷನಂಬಂಧವುಳ್ಳ ನನಗೆ, ತತ್ಪುರುಷಪ್ರಸಂಗವಿವ-ಆತನಮನುಷ್ಯರಾದ ಭಾಗ
ವತಸಂಬಂಧವೇ, ಸ್ವಾತೀ-ಉಂಟಾಗಲಿ ||೩೩|| ಅಜಿ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ, ಕೃಷ್ಣನು. ಭಗವಾ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ್ದರಿಂದ, ಧನಿ
ನಾಂ-ಧನವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ, ಮದೋದ್ಭವಂ-ಸರ್ವದಿಂದಹುಟ್ಟುವ, ನಿಪಾತಂ-ಚ್ಯುತಿಯನ್ನು, ಪಶ್ಯ-ತಿಳಿಯುತ್ತಿರು
ವನಾಗಿ, ಅದೀರ್ಘಬೋಧಾಯ ದೀರ್ಘಾಲೋಚನೀಶ್ವರ, ಅವಿವೇಕಿಯಾದ ಭಕ್ತಾಯ-ಸೇವಕನಿಗೆ, ಸ್ವಯಂ-ತಾನು, ವಿಚಕ್ಷಣಃ-
ವಿಪುಣನಾದ್ದರಿಂದ, ಚಿತ್ರಾರ್-ಆಶ್ಚರ್ಯಕರಂಗಳಾದ, ಸಂಪದಃ-ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು, ರಾಜ್ಯಂ-ಭೇದತನವನ್ನು, (ಪ್ರಾಭವವನ್ನು)
ವಿಭೂತೀಃ-ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು, ನನಮುರ್ದಯತಿ-ಪೂರೈಸುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ||೩೪|| ಇತ್ಯಂ-ಹೀಗೆ, ಬುದ್ಧ್ಯಾರ್-ವೇದಿಂ
ದ, ವ್ಯವಸಿತಃ-ವಿಚಾರಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿ, ಜನಾರ್ದನಃ-ಸರ್ವನಾಶಕನಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ, ಅತೀವಭಕ್ತಿ-ಅತ್ಯಂತಪ್ರೀತಿಯಂ
ಟಾದವನಾಗಿ, ತ್ಯಕ್ಷ್ಯೈಃ-ಮೆಲ್ಲಗೆಮೆಲ್ಲಗೆ ಯಜ್ಞವನ್ನೂಬಿಡಲಭ್ಯಸಿಸುವನಾಗುತ್ತ, ಸಂತಿಲಂಪಟಃ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಅನಕ್ತನಾಗದೆ, ಜಾ
ಯಯಾ-ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ, ವಿಷಯಾ-ಇಂದ್ರಿಯಸುಖಗಳನ್ನು, ಬುಭುಜೇ-ಅನುಭವಿಸಿದನು ||೩೫|| ದೇವದೇವಸ್ಯ-ದೇವತೆಗಳಿ
ಗೊಪೇವರಾವ, ಯಜ್ಞಪತೇಃ-ಕರ್ತೃಯೋಗಕ್ಕೊಡೆಯನಾದ ಪ್ರಭೋಃ-ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ, ತಸ್ಯಹರೇಃ-ಆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ವೈ-
ಪಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ-ಕ್ಷೇತ್ರವುಳ್ಳವಿವಗ್ರೇ (ವೇದಜ್ಞರೇ) ಪ್ರಭವಃ-ಬಡಮರೂ, ವೈವಂ-ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆಯೂ, ಆಗಿ
ರುವರು. ತೇಭ್ಯಃ-ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತಲೂ, ಪರಂ-ಉತ್ತಮವಾದ ವಸ್ತುವು, ಸವಿದ್ಯತೇ-ಇದ.ವುಹಿಲ್ಲವು ||೪೦|| ವಿವಂ-ಹೀಗೆ,
ಭಗವತ್ಸುಹೃತ್-ಮಃ-ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತಸ್ನೇಹಿತನಾದ, ಸವಿಪ್ರಃ-ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಅಜಿತಂ-ಆರಾರಿಂದಲೂ ಗೆಲ್ಲದವನು
ಗುವರಾವರೂ, ಸ್ವಭೃತ್ಯೈಃ-ತನ್ನ ಸೇವಕರಿಂದ, ಪರಾಜಿತಂ-ಸೋಲಿಸಿಕೆಯುಂಟಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಅ
ಛಿರತಃ-ಆ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿದೃಢವಾಗಿ ಅನಕ್ತನಾಗಿ, ತದ್ಭಾಷ್ಯನವೇಗೋದ್ಗ್ರಾಹಿತಾತ್ಮಬಂಧನ-ಆ ಕೃಷ್ಣಸಭಾಸ್ಯನದವೇಗದಿಂದ ಬಿ

ಗಿ ಸಂಗವನೆಯ್ಯಿದನನಗೆ ಜನ್ಮಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಭಕ್ತರಸಂಗವಿರಲಿ ||೩೩|| ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧನವಂತೆ
ಗೆ ಧನದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಅಧಃಪತನವಂ ಆಲೋಚಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನಭಕ್ತನು ವಿವೇಕರಹಿತನಾದರೂ ಅವ
ನಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರಂಗಳಾದ ಬೋಕ್ತೃಸಮೋದಲಾದ ಸಂಪತ್ತುಗಳಂ ರಾಜ್ಯವಂ ಪುತ್ರಕಳತ್ರಾದಿಗಳಂ ಸಹ ಕುಡುವನಾ
ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ-ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕಾಡುವನು. ಆಕಾರಣದಿಂದ ಜನ್ಮರಹಿತನಾದ ಸರ್ವಜ್ಞ
ನಾದ ಭಗವಂತನು ನನಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮಹತ್ವದ ಈಯೈಶ್ವರ್ಯವಂ ಕೊಟ್ಟನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ
ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತಿಯೇ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಉಂಟಾಗಲಿ ||೩೪|| ಈಪರಿಯಾಗಿ ಹರಿಭಕ್ತನಾದ ಆದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನು ಬುದ್ಧಿ
ಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ವಿಪಯಾಸಕ್ತನಾಗದೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ವಿವಯಪರಿತ್ಯಾಗಂಗೆಯ್ಯತ ಸನ್ನಿಹನಾಗಿ ಪತ್ನಿಯೊಡ
ಗೊಡಿ ಭೋಗಂಗಳನನುಭವಿಸಿದನು ||೩೫|| ಯಜ್ಞಂಗಳಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮದಿಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾದ
ಅಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇನೇವೈರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇಭಾಗ್ಯವು, ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ವಸ್ತುವು ಮತ್ತೊಂ
ದಿಲ್ಲವು ||೪೦|| ಈರೀತಿಯಿಂದ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕುಭವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅನ್ಯರಿಂದ ಜಯಿಸ
ಲ್ಪಡದವನಾದರೂ ಭಕ್ತೈರೀತನಾದ ನಾರಾಯಣನಂಕಂಡು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಹಂಕಾರ

ಭೆಭಿರತಸ್ಸತಾಂಗತಿಮ್ ||೪೦|| ಏತದ್ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯವೆವಸ್ಯಶುಶ್ರಾತ್ವಾಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತಾಂನರಃ | ಲಬ್ಧಭಾವೋಭ
ಗವತಿಕರ್ಮಬಂಧಾತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯತೆ ... ||೪೧||

ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂಧಃ- ಏಕಾಶೀತಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ-

ಸೂರೋಪರಾಗೇಕುರುಕ್ಷೇತಗ್ರಂಪ್ರತಿಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾದೀನಾಂಗವ. ೨ ಕಥಾಮಗ್ರಂಭಃಪಟ್ಟಿಃ-
ಶ್ರೀಶುಕಃ|| ಅಧೈಕದಾದ್ವಾರಕಾಯಾಂವಸತೋರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ | ಸೂರೋಪರಾಗಸ್ಸುಮಹಾ

ಜ್ಜಿಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಅಹಂಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸತಾಂ-ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನಿಗಳಿಗೆ, ಗತಿಂ-ಪ್ರಾಪ್ಯವಾದ, ತದ್ಗಾಮ-ಆ ವಿಷ್ಣುಪದವನ್ನು,
ಲೇಭೆ-ಪಡೆದನು ||೪೦|| ನರಃ-ಮನುಷ್ಯನು, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವಸ್ಯ-ವೇದವೇದ್ಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ರಿಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣನ, ಬ್ರಹ್ಮ
ಣ್ಯತಾಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ರಿಯತ್ತವನೂ, ಏತೇ-ಈ ಯುಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನೂ, ಶ್ರತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಭಗವತಿ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಲಬ್ಧಭಾವಃ-
ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಭಕ್ತಿಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕರ್ಮಬಂಧಾತ್-ಅದೃಷ್ಟದಸೇರೆಯಾದ ಸಂಸಾರದಡೆನೆಯಿಂದ, ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ-ಬಿಡಲ್ಪ
ಡುವನು. ||೪೧||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥ ಬೋಧಿಯಲ್ಲಿ ಧಶಮಸ್ಕಂಧಮೊಳು

೧೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದು.

೧೨ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದ ಪೀಠ.

ಅಧ-ಬಳಿಕ, ಏಕದಾ-ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ-ರಾಮನೂಕೃಷ್ಣನೂ ದ್ವಾರಕಾಯಾಂ-ಕುಶಸ್ಥಳಿ
ಯಲ್ಲಿ, ವಸತೋಸ್ಸತೋಃ-ಇರುತಿರುವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ಕಲ್ಪಕ್ಷಯೇಯಥಾ-ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಸುಮಹಾ-ಸಂ

ವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ತರುಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಯೋಗ್ಯನಾದ ಪರಮಪದವನ್ನೊದ್ದನು ||೪೦|| ತೋಕದಲ್ಲಿ ಬಾ
ಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವಲಕ್ಕಿಯಂತಿಂದು ಭಕ್ತರಂ ರಕ್ಷಿಸಿದನೆಂಬಕಥೆಯಂ ಬಾಹ್ಮಣಿಗೆ
ಆಭಗವಂತನಲ್ಲಿರುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯವೆಂಸಹ ಯಾವಮಮಜನಾದರೂ ಕೇಳುವನೋ ಅವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ
ಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು. ||೪೧||

ಇಂತು ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತಪಾ

ರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂ

ಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀ

ಮತ್ಸ್ಯಪ್ಪಣರಾಜವಿರಚಿತವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮಂ

ಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭೂಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

೧೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು

೧೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ||ದ್ವೈತೀತಿತಮಾಽಗತ್ಯಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಗ್ರಂಥಿಗ್ರಹೇ | ವೃಷ್ಟೀ೯ದೃಷ್ಟ್ಯಾಪ್ಯಮದಾ
ಭೂಪಾಃಚಕುಗ್ರಿಕೃಷ್ಣಕಥಾಮಿಥಃ ||೫||ಪೀ|| ಎಂಭೆತ್ತಿರಡನೆಯಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋಪರಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ
ಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವೆಂಕುರಿತು ಬಂದ ಸಮಸ್ತರಾದಭೂಪತಿಗಳೂ ಯಾದವರಂ ನೋಡಿ ಶುಭಂಗಳಾದ
ಕೃಷ್ಣನಕಥೆಗಳಂ ಸಂತೋಷದಿಂ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬರ್ಥವಂ ಕೃಷ್ಣನು ಮಿತಗ್ರನಾದಕುಚೇಲನಿಗೆ ಭೂಲೋ
ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂದ್ರಪದವಿತ್ತು ನಂದಾದಿಗಳಂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವನಾಗಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದನೆಂಬರ್ಥವನ್ನೂ,
ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನು-

ನಾನೀತ್ಯಲ್ಪಕ್ಷಯಯಥಾ ||೧|| ತಂಜ್ಞಾತ್ವಾಪುರುಷಾರಾಜಃ ಪುರಸ್ತಾನ್ವಸರ್ಮತಃ | ಸ್ಯಮಂತಪಂ
ಚಕಂಕ್ಷತ್ರಯಾಯುಃಶೈವೋವಿಧಿತ್ಯಯಾ||೨|| ಔಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂಮಹೀಂಕಾಂಸ್ವರಾಮೃತ್ಯುಶ್ಚತಃಂ
ವರಃ | ನೃಪಃಣಾಂರಾಧಿರಾಘೀಣಯತ್ರಚಕ್ರಮಹ ಹೃದಾ ||೩|| ಈಜಿಪಭಗವ ಕರಾಮಯತಾ |
ಸ್ವಪ್ನೋಪಿಕರ್ಮಣಾ | ಲೋಕಸ್ಯಗ್ರಾಹಯನ್ನೀಶೋಯಥಾನೋಘಾಪನುತ್ಯಂ||೪|| ಮಹತ್ಯಾಂತೇ
ರ್ಥಯಾತ್ರಾಯಾಂತತ್ರಾಗ್ರಭಾರತೀಃ ಪ್ರಜಾ||೫|| ವೃಷ್ಣಯಶ್ಚತಥಾಕ್ರೂರವಸುದೇವಾಹುಕಾ
ದಯಃ | ಯಯಾರ್ಭಾರತತತ್ಕ್ಷತ್ರಾಸ್ಯಮಘಂಕ್ಷಪಯಿಷ್ಣುಃ||೬|| ಗದಪ್ರವ್ಯಮ್ನುಸಾಂಬಾಧ್ಯೌಃ

ಪೂರ್ಣಗ್ರಾಹನವಾದ, ನೂರ್ಯೋಪರಾಗಃ-ನೂರ್ಯಾಗ್ರಹಣವು, ಆಸೀತ್-ಆದುದು ||೧|| ರಾಜಃ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾವೇನೇ, ಪುರು
ಷಃ-ಮನುಷ್ಯರು, ಪರ್ಮತಃ-ಪರ್ಮಕೂಲಕೃಂತಲೂ, ಪುರಸ್ತಾವೇವ-ಮಂಚೆಮೇ, ತಂ-ಜೋಯಿಸರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರ
ಹಣಕಾಲವನ್ನು, ಜ್ಞಾತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ಶ್ರೇಯೋವಿಧಿತ್ಯಯಾ-ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಂ ಮಾಡಲವೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಸ್ಯಮಂತಪಂಚಕಂ-ಸ್ಯಮಂ
ತಪಂಚಕವೆಂಬ, ಕ್ಷೇತ್ರಂ-ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯನ್ನು, ಯಯುಃ-ಸೇರಿದರು ||೨|| ಶಸ್ತ್ರಭೂತಂ-ಆಯುಧವಂಪಿಡಿದವರೊ
ಳಿಗೆ, ವರಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ರಾಮಃ-ಪರಶುರಾಮನು, ಮಹೀಂ-ಭೂಮಿಯನ್ನು, ನಿಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂ-ಅರಸುಗಳಲ್ಲಿದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಕ
ರ್ಮ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ನೃಪಾಣಾಂ-ಘೋರಗಳ, ರಾಧಿರಾಘೀಣ-ರಕ್ತಗಳನಮೂಡದಿಂದ, ಯತ್ರ-ಯಾವಕೂರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ,
ಮಹಾಪ್ರದಾ-ದೊಡ್ಡಮಡುಗಳನ್ನು, ಚಕ್ರಮಾಡಿದನೋ ||೩|| ಭಗವಾ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೈಶ್ವರ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ, ರಾ
ಮಃ-ಭಾರ್ಗವರಾಮನು, ಕರ್ಮಾಣಾ-ಪುಣ್ಯಪಾಪಬಂಧದಿಂದ, ಅಸ್ಪೃಷ್ಯಾಪಿ-ನೋಂಕಲ್ಪಡದೆ ಇರುವವನಾದರೂ, ಈಶಃ-
ಜಗನ್ನಿ ಯಾಮಕನಾದ್ದರಿಂದ, ಲೋಕಸ್ಯ-ಜನಕ್ಕೆ, ಗ್ರಾಹಯ-ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವನಾ
ಗಿ, ಅನ್ಯಃ-ಇತರ ಪುರುಷನು, ಅಘಾಪನುತ್ಯಯೇ-ಪಾಪಂಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಈಜೀ-
ಯಜ್ಞಮಾಡಿದನೋ, ಮಹತ್ಯಾಂ-ಅಧಿಕವಾದ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಯಾಂ-ಪುಣ್ಯಸ್ಥಲ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ, ಭಾರತೀಪ್ರಜಾಃ-ಭರತ
ವಂಶದ ಜನಂಗಳು, ತತ್ರ-ಅ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಆಗ-ಬಂದಿದ್ದರು ||೪|| ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಭಾರತ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಅಕ್ರೂರವನು
ದೇವಾಹುಕಾದಯಃ-ಅಕ್ರೂರನು ವಸುದೇವನು ಆಹುಕನುಮೊದಲಾದ, ವೃಷ್ಣಯಶ್ಚ-ವೃಷ್ಣಕುಲದವರೂ, ಸ್ವಮಘಂ-ತಮ್ಮ
ಪಾಪವನ್ನು, ಕ್ಷಪಯಿಷ್ಣುಃ-ಕ್ಷೇಣಗೊಳಿಸಲವೇಕ್ಷಿಸುವರಾಗಿ, ತತ್ರೇಕ್ಷೇತ್ರಂ-ಅ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ||೫|| ಗದಪ್ರವ್ಯಮ್ನುಸಾಂ
ಬಾಧ್ಯೌಃ-ಗದನು ಪ್ರವ್ಯಮ್ನುನುಸಾಂಬನುಮೊದಲಾಗಿವುಳ್ಳ, ಸುಚಂದ್ರಕುಕಸಾರಣೈಃ-ಸುಚಂದ್ರಕುಕಸಾರಣರೊಡನೆ, ಯಯುಃ

ಕೇಳಿ, ಅರನೇ | ಬಂದಾನೊಂದುಮೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿರಲು ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಂ
ತುಸರ್ವಗ್ರಾಹನವಾದೋ ಆತೆರದಿಂ ನೂರ್ಯಾಗ್ರಹಣವು ಪ್ರಪಂಚಗಲಾ ||೧|| ಇದಂತಿಳಿದು ಸುವಸ್ತರಾದ ಜ
ನರೂ ತಮಗೆಶ್ರೇಯಸ್ಸಂಪಾದಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಸ್ಯಮಂತಪಂಚಕವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರವನೆಯ್ದಿದ
ರು ||೨|| ಅವಂತಿಯದೆಂದರೆ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳೊಳಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಪರಶುರಾಮನು ಭೂಮಿಯಂಕ್ಷತ್ರಿಯಿರಿದ್ದುದಾದ
ಮಾಡುವನಾಗಿ ಅರಸುಗಳ ನಮೂದುಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗಾಧಗಳ ದವಿಸ್ತಾರಗಳಾದ ಮಡುಗಳೆಂಬಾಡಿದನೋ ||೩||
ಮತ್ತು ಯಾವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಗವರಾಮನು ತಾನುಸ್ಯತಂತ್ರನಾಗಿ ಕಲುವದಿಂದ ಲೇಪಿಸಲ್ಪಡವೆ ಇರುವವನಾ
ದರೂ ಅನ್ಯನಾದ ಪ್ರಾಕೃತಮನುಜನಂತೆ ಲೋಕಸಂಗ್ರಾಹಾರ್ಥವಾಗಿವಾಪಪರಿಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಜ್ಞವಂಶಾ
ಡಿದನೋ ಅಂತಾಕ್ಷೇತ್ರವನೆಯ್ದಿದರು ||೪|| ಮಹತ್ಯಾದ ಇಂತಾತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಜೆ
ಗಳೆಲ್ಲರೂ ಯಾದವರು, ಅಕ್ರೂರನು, ವಸುದೇವನು, ಆಹುತನೊದಲಾದವರು, ಗದಪ್ರವ್ಯಮ್ನು ಸಾಂಬರೂಹ
ತಮ್ಮಪಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸಲೋಸ್ಕರ ಬಂದರು ||೫|| ಅನಿರುದ್ಧನು, ಯೂಧಪತಿಯಾದ ಕೃತವರ್ಮನೂ, ಸುಚಂ
ದ್ರಕುಕಸಾರಣರೊಡನೆ ದ್ವಾರಕಾನಗರಮ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲೋಸ್ಕರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು ||೬|| ವಿಮಾನಂಗಳಿಗೆ ಸಮಾ
ನಂಗಳಾದ ಶಠಂಗಳಿಂದ ತೇರುಗಳಂತೆ ವೇಗವುಳ್ಳ, ಕುದುರೆಗಳಿಂದ, ನೀಲಮೇಘಂಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ

ಸ್ವಚಂದ್ರಶುಕನಾರಣ್ಯಃ | ಅಸ್ತೇನಿರುದ್ಧೋರಕ್ಷಾಯಾಂಕೃತವರಾಚಯೋಧಪಃ ||೭||ತೆರಭೈರ್ವ ವ
ಧಿಪ್ನಾಭೈರ್ಹಯೈಶ್ಚ ತರಳಪ್ಲವೈಃ | ಗಜೈರ್ನದದ್ಭಿರಭ್ರಾಭೈರ್ನೃಭಿರ್ವಿದ್ಯಾಧರದ್ಯುಭಿಃ||೮||
ವ್ಯರೋಚಂತಮಹಾತೇಜಃ*ಪೃಥುಕಾಂಚನಮಾಲಿನಃ | ದಿವ್ಯಗ್ವಸ್ತ್ರಸನ್ನಾಹಾಕಳತ್ರೈಃಖಚರಾ
ಇವ||೯||ತತ್ರಾಸ್ತಮಹಾಭಾಗಾಉಪೋವ್ಯಸುಸಮಾಹಿತಾಃ| ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋದದುರ್ಧನೂರ್ವಾ
ಸಸ್ತ್ರಗ್ರಾಕ್ತಮಾಲಿನೀಃ ||೧೦|| ರಾಮಹೃದಮವಿಧಿವತ್ಪುನರಾಪ್ತೃವೃಷ್ಟಯಃ | ದದುಸ್ಸ್ಯ
ಣ್ಣಂದ್ವಿಜಾಗ್ರಭೈಃಕೃಷ್ಣೈನೋಭಕ್ತಿರಸ್ತಿತಿ ||೧೧|| ಸ್ವಯಂಚತದನುಜ್ಞಾತಾಪೃಷ್ಠಯಃಕೃಷ್ಣದೇ
ವತಾಃ | ಭುಕ್ತೋಪವಿವಿಕುಃಕಾಮಂಸ್ನಿಗ್ಧಚ್ಛಾಯಾಂಘ್ರಿಪಾಂಘ್ರಿಮು ||೧೨|| ತತ್ರಾಗತಾಂಸ್ತದ

ಜೇರಿವರು, ರಕ್ಷಾಯಾಂ-ದ್ವಾರಕಾಪುರವರಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಲನದಲ್ಲಿ, ಅನಿರುದ್ಧಃ-ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಮಗನೂ, ಯೋಧಪಃ-
ಸೇನಾಪತಿಯಾದ, ಕೃತವರ್ಮಾಚ-ಕೃತವರ್ಮನೂ, ಅಸ್ತೇ-ಇರುವನು ||೭|| ತೇ-ಆ ಯಾದವರು, ದೇವದಿಪ್ನಾಭೈಃ-ದೇವತೆ
ಗಳ ವಿಮಾನಂಗಳ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ರಥೈಃ-ತೇರುಗಳೊಡನೆಯೂ, ತರಳಪ್ಲವೈಃ-ಚಂಚಲವಾದ ಹಾರಾಟಂಗಳುಳ್ಳ, ಹಯೈಶ್ಚ-
ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆಯೂ, ನದದ್ಭಿಃ-ಕೂಗುತ್ತಿರುವ, ಅಭ್ರಾಭೈಃ-ಮೇಘಂಗಳ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಗಜೈಃ-ಜನಿಗಳೊಡನೆಯೂ, ವಿದ್ಯಾ
ಧರದ್ಯುಭಿಃ-ವಿದ್ಯಾಧರರೆಂಬ ದೇವರೈಕಹೊಳಪುಳ್ಳ, ನೃಭಿಃ-ಮನುಷ್ಯರೊಡನೆಯೂ ||೮|| ಮಹಾತೇಜಾಃ-ಅಧಿಕಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವ
ರೂ, ಪೃಥುಕಾಂಚನಮಾಲಿನಃ-ತೋರವಾದಂಚನ್ನದನರಂಗಳೊಳ್ಳವರೂ, ದಿವ್ಯಗ್ವಸ್ತ್ರಸನ್ನಾಹಾಕಳತ್ರೈಃ-ಬೆಳಗೂತಿರುವವುಳ್ಳವರೂ
ಲೆಗಳೂ ಪಾಪಡಗಳೂ ಉಡಿಗೆಗಳೂ ಉಳ್ಳವರೂ, ಕಳತ್ರೈಃ-ಭಾರ್ಯೆಯರಿಂದನಹಿತರಾದವರೂ, ಖಚರಾಇವ- ದೇವರೈಕಂತೆ,
ವ್ಯರೋಚಂತ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದರು ||೯|| ಮಹಾಭಾಗಾಃ-ಮಹಾಪುಣ್ಯವಂತರಾದ ಯಾದವರು, ತತ್ರ-ಆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ,
ಸ್ತಮಾಸ್ತ್ರ-ಮಿಂದು, ಉಪೋವ್ಯ-ಅಹಾರವಂ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು, ಸುಸಮಾಹಿತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಕಾಂತಚಿತ್ತರಾಗಿ, ವಾಸಸ್ತ್ರಗ್ರಾಕ್ತಮಾ
ಲಿನೀಃ-ವಸ್ತ್ರಗಳೂ ಪುಷ್ಪಹಾರಗಳೂ ಚಿನ್ನದನರಗಳೂ ಪುಳ್ಳ, ಧೇನೂಃ-ಆಕಳುಗಳನ್ನ, ಬಾಹ್ಯಕೇಭ್ಯಃ-ವೇದಜ್ಞರಾದವಿಪ್ರ
ರಿಗೆ, ದದುಃ-ದಾನವಿತ್ತರು ||೧೦|| ವೃಷ್ಣಯಃ-ಯಾವವರಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಣ ಕುಲದವರು, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ರಾಮಹೃದೇಷು-ಸ್ವಪಂ
ತ ಪಂಚತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಧಿವತೆ-ಕಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಅಪ್ಪುತ್ಯ-ಅವಗಾಹನ ಸ್ನಾನವೆಂದೂ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಕೃಷ್ಣೇ-ಪ
ರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿಃ-ಪ್ರೀತಿಯು, ಅಸ್ತಿತ್ವತಿ-ಆಗಲಿಯೆಂದು, ದ್ವಿಜಾಗ್ರಭೈಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ, ಸ್ವರಣಂ-ಭಂಗಾರದ
ನಾಣ್ಯವನ್ನು, ದದುಃ-ಕೊಟ್ಟರು ||೧೧|| ತದನುಜ್ಞಾತಾಃ-ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಕೃಷ್ಣದೇವ
ತಾಃ-ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಗಿ ಉಳ್ಳವರೂ, ವೃಷ್ಣಯಃ-ಯಾದವರು, ಸ್ವಯಂಚ-ತಾವೊಕೂಡ, ಕಾಮಂ-ಯೋಚ್ಛವಾಗಿ, ಭು
ಕ್ತಾಃ-ಉಂಡು, ಸ್ನಿಗ್ಧಚ್ಛಾಯಾಂಘ್ರಿಪಾಂಘ್ರಿಮು-ಸಾಂದ್ರವಾದನೆಳುಳ್ಳವರಗಳೆಂದೂ, ಉಪವಿವಿಕುಃ-ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು||
ತೇ-ಆ ಯಾದವರು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಆಗತಾಃ-ಬಂದವರಾದ, ಸುಕೃತ್ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾಃ-ಮಿತ್ರರನ್ನೂ ದೇಹಾನುಬಂಧಿಗಳ

ರ್ಜಿಸುವ ಗಜಂಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳಜನರಿಂದಲೂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನರಾಗಿ||೮|| ಕಾಂಚನಮಯಂಗಳಾದ ಹಾ
ರಾದ್ಯಾಭರಣಂಗಳೂ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಒವ್ಯವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ, ತಮ್ಮತಮ್ಮಪ
ತ್ತಿಯುರೊಡನೆ ವಿಮಾನಂಗಳಿಂದ ಸಂಚರಿಸುವ ದೇವತೆಗಳೆಂಬಂತೆ ಯಾದವರಾಮೊದಲಾದ ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲರೂಮಾ
ರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಂದವರಾದರು ||೯|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಅರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನುಂಗೆಯ್ದು ಉಪವಾಸವಂ
ಮಾಡಿ ಕುಚಿಗಳಾಗಿ ಸುವರ್ಣಂಗಳಿಂದಲೂ ವಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತಗಳಾದ
ಎಳೆಗರುಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಗೋವುಗಳಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೋಸ್ಕರಕೊಟ್ಟರು ||೧೦|| ಯಾದವರೇ ಮುಂತಾದ
ವರು ಅಮತುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮೋಕ್ಷಸ್ಥಾನವೆಂದೂ ನಮಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಭಕ್ತಿಯಿರಲಿ
ಯೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೋಸ್ಕರ ಸುವರ್ಣಮೊದಲಾದುದಂ ಕೊಟ್ಟರು ||೧೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪಡೆ
ಸೋಪೇತವಾದ ಮೃತ್ಯುನ್ನಮ ಭೋಜನಂಗೆಯ್ದು ಅವರಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ತಾವು ಭೋಜನವೆಂದೂ ಸಂತೋ
ಷದಿಂದ ಶೀತಳವಾದ ವೃಕ್ಷಂಗಳನಾಶ್ರಯಿಸಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು ||೧೨|| ಈಬಂದಯಾದವರೂ ಅಲ್ಲಿಸ್ನಾನಾರ್ಥ

ದೃಶ್ಯಸುಹೃತ್ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾಃ | ಮತ್ಸ್ಯೋನರಕೌಸಲ್ಯವಿದರ್ಭಕಾರುಸ್ಯಂಜಯಾಃ || ೧೩ ||
 ಕಾಂಭೋಜಮದ್ರಕ್ಪೈಕೇಯಾಃ ಕುಂತೀನಾರಟ್ಟಕೇರಳಾಃ | ಅನ್ಯಾಂಶ್ಚೈವಾತ್ಮಪಕ್ಷೀಯಾಃ ಪರಾಂಶ್ಚ
 ಶತಶೊನೈವಾಃ || ೧೪ || ನಂದಾದೀಃ ಸುಹೃಮೋಗೋಪಾಃ ಗೋಪೀಶ್ಚೈತ್ಯಂತಿತ್ಯಾ ರವಃ || ೧೫ || ಅನ್ಯೋನ್ಯ
 ಸಂದರ್ಶನಹವೇ-ರಂಹಸಾಪೂತ್ರಪುಲ್ಲಹೃದ್ಯಕ್ಸುಸರೋರುಹಶ್ರಿಯಃ | ಅಶ್ಲಿಷ್ಯಗಾಢಂನಯಃ ನೈಗ್ಗು
 ವಜ್ಜಲಾಹೃವ್ಯತ್ವಚೋರುದ್ಧಗಿರೋಯಯುರ್ಮದವಾ || ೧೬ || ಸ್ತ್ರಿಯಾಶ್ಚ ಸಂವೀಕ್ಷ್ಯವಿಧೂತಿಸಾ
 ಹೃದಸ್ತಿತಾಮಲಾಪಾಂಗದೃಶೋಭಿರಮಿರೇ | ಸ್ತನೈಸ್ತನಾಃ ಕಾಂಕುಮಪಂಕರೂಪಿತಾಃ ಸಹತ್ಯಜೋ
 ರಿಭಿಃ ಪ್ರಣಯಾಶ್ರುಲೋಚನಾಃ || ೧೭ || ತತೋಭಿಮಾದ್ಯತವ್ಯದ್ಧಾನ್ಯವಿವಿಂಶತಿಭಿವಂದಿತಾಃ | ಸ್ವಾಗತಂ

ನನ್ನಾ, ನಂಟರನ್ನಾ, ಮತ್ಸ್ಯದೇಶದವರನ್ನಾ, ಉಶೀನರರನ್ನಾ, ಕೋಸಲದೇಶದವರನ್ನಾ, ವಿದರ್ಭಪೇಶದವರನ್ನಾ, ಕುರುಬೇ
 ಶದವರನ್ನಾ, ಸೃಂಜಯರನ್ನಾ, ದದೃಶುಃ-ಕಂಡರು || ೧೩ || ಕಾಂಭೋಜಮದ್ರಕ್ಪೈಕೇಯಾಃ-ಕಾಂಭೋಜಮದ್ರಕ್ಪೈಕಯ ಬೇಶಗ
 ಳವರನ್ನಾ, ಕುಂತೀ-ಕುಂತೀದೇಶದವರನ್ನಾ, ಅರಟ್ಟಕೇರಳಾಃ-ಅರಟ್ಟದೇಶದವರನ್ನಾ, ಕೇರಳದೇಶದವರನ್ನಾ, ಕನ್ಯಾಂ
 ಶ್ಚೈವ-ಇತರರನ್ನಾ, ಅತ್ಯವಕ್ಷೀಯಾಃ-ತವ್ಯಕಡೆಯವರನ್ನಾ, ಪರಾಂಶ್ಚ-ಇತರರನ್ನಾ, ನೃಪಾಃ-ಧೂರಗನ್ನಾ, ಶತಶಿ-
 ನೂರಾರು ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ, ದವ್ಯಶಿ-ಕಂಡರು || ೧೪ || ನಂದಾದೀಃ-ನಂದಗೋಪನೇಮೋದಲಾದ, ಗೋಪಾಃ-ಗೋಪರನ್ನಾ, ಸುಹೃ
 ವಃ-ಮಿತ್ರರನ್ನಾ, ಚಿರಂ-ಬಹುಕಾಲದಿಂದ, ಉತ್ಕಂಠಿತಾಃ-ಬಹಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೊಂಡಿರುವ, ಗೋಪೀಶ್ಚ-ಗೋಪತಿಯರನ್ನಾ, ದದೃ
 ಶುಃ-ಕಂಡರು || ೧೫ || ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಂದರ್ಶನಹವೇ-ರಂಹಸಾ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ನೋಡುವುದರ ಸಂತೋಷವೆಂದಿಂದ, ಪೋ
 ತ್ಸುಲ್ಲಹೃದ್ಯಕ್ಸುಸರೋರುಹಶ್ರಿಯಃ-ಅರಳದ ಹೃದಯಕಮಲಂಗಳ ಮತ್ತೆ ಮೊಗದಾವರೆಗಳ ಕಾಂತಿಗಳೆಲ್ಲವರೂ, ಗಾಢಂ-
 ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಅಶ್ಲಿಷ್ಯ-ಅಸ್ಥಿರವೆಂದು, ನಯಃ-ಕಂಗಳಿಂದ, ಸ್ತ್ರವಜ್ಜಲಾಃ-ಸೋರುತ್ತಿರುವ ನೀರುಳ್ಳವರೂ, ಕೃಷ್ಯತ್ವ
 ಚಿ-ಸಂತೋಷದ ರೋಮಾಂಚಗೊಂಡ ಜರ್ವವುಳ್ಳವರೂ, ರುದ್ಧಗಿರಿ-ಸಂತೋಷದ ಬಿಗುತ್ತೆಗೆಯಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವಾ
 ತುಗಳೆಲ್ಲವರೂ, ಅಗಿ, ಮುಪಂ-ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಯಯಿ-ಹೊಂದಿದವರು || ೧೬ || ಸ್ತ್ರಿಯಾಶ್ಚ-ಹೆಂಗಳೂ, ಮಿಧುಃ-ಓರ್ವರನ್ನಾ
 ವರು, ಸಂವೀಕ್ಷ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ, ಅತಿಸೌಹೃದಸ್ತಿತಾಮಲಾಪಾಂಗದೃಶಿ-ಅಧಿಕಸ್ನೇಹದಿಂದಲೂ ಕಿರನಗಯಿಂದಲೂ, ನಿ
 ಮಲಂಗಳಾದ ಕುಂಕುಮಂಗಳೆಲ್ಲವರೂ, ಪ್ರಣಯಾಶ್ರುಲೋಚನಾಃ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ ನೀರುಳ್ಳವಂಗಳೆಲ್ಲವರೂ, ಅಗಿ, ಸ್ತನೈಃ-
 ಮೊಲೆಗಳಿಂದ ಕಂಕುಮಪಂಕರೂಪಿತಾಃ-ಕೇಸರದ ಗಂಭೀರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಸ್ತನಾಃ-ಕುಚಗಳನ್ನಾ, ನಿಹತ್ಯ-ಛಿಟ್ಟಿಸಿ, ಹೋ
 ರಿಃ-ಅಭಿರೇಮಿರೇ, ತೋಳುಗಳಿಂದ ಪ್ರಕೊಂಡರು || ೧೭ || ತತಃ-ಅ ಬಳಿಕ, ತೇ-ಆಯಾದವರು, ವೃಧ್ವಾ-ಅಧಿಕವಯಸ್ಕರನ್ನಾ,

ವಾಗಿಬಂದನ್ನೇಹಿತರಾದ ದೇಹಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಮತ್ಸ್ಯದೇಶದವರಂ ಉಶೀನರಾಧಿಪತಿಗಳಂ ಕೋಸಲರಾಷ್ಟ್ರ
 ದಶರಸುಗಳಂ || ೧೩ || ವಿದರ್ಭದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುರುವೇಶದಲ್ಲಿರುವವರಂ ಸೃಂಜಯರಂ ಕಾಂಭೋಜರಂ ಕೇಕಯದೇಶ
 ದವರಂ ಮದ್ರಾಜರಂ ಕುಂತೀರಾಷ್ಟ್ರದವರಂ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದವರಂ || ೧೪ || ಕೇರಳದೇಶದಲ್ಲಿರುವವರಂ, ಇವರೆಲ್ಲ
 ದೆ ಯಿರುವರಾದ ಇತರರಾದ ಬಾಂಧವರಾದವರಂ, ಅನ್ಯರಾದ ನೂರಾರುಮಂದಿಯರನುಗಳಂ, ನಂದನೇಮೋದಲಾ
 ದ ಸುಹೃತ್ತುಗಳಾದ ಗೋಪರಂ, ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನೋಡುವ ನೋಡುವಂಥ ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀ
 ಯರಂ || ೧೫ || ಪರಸ್ಪರದರ್ಶನದಿಂದಂಟಾದ ಸಂತೋಷಾತಿಶಯದಿಂದ ವಿಕಸಿತವಾದ ಹೃದಯಮುಖ ಸದೃಗುಳ
 ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಗಾಢಾಲಿಂಗನಂಗೈಯ್ದ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಂಗಳುಳ್ಳ ನೇತ್ರಂಗಳಿಂ ರೋಮಾಂಚದಿಂದಲೂ ಸೆ
 ತೆಬಿಗಿದುಬರುವ ಕೊರಳಿನಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಂತೋಷವನೆಯ್ದಿದರು || ೧೬ || ಸ್ತ್ರಿಯರು ಅತ್ಯಂ
 ತನ್ನೇಹವುಳ್ಳವರಾದ ಕುರಣದಿಂದ ಪರಸ್ಪರನಗೆಯಿದಂಥಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕಡೆಗಂಜು
 ನೋಟವುಳ್ಳವರು ಬಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಕಂಕುಮರಸಂಗಳ ಕೆನದಿಂದ ತೆಬ್ಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ತನಂಗಳಿಂದ ಸ್ತನಂಗಳ
 ನೊತ್ತುವರಾಗಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದಂಟಾದ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ತವ್ಯಭುಜಂಗಳಿಂದ ಆಲಿಂಗನಂಗೈಯ್ದರು ||

ಕೇಶಲಂಪೃಷ್ಟಾಚಕ್ರಾಕೃತ್ಪ್ರಕೃತಾಧಿವಿಧಿಃ || ೧೮ || ಪೃಥಾಭ್ಯಾತ್ಮಾಸ್ವಸ್ಥಾವೀಹ್ಯತತ್ಪ್ರತ್ಯಾ
ಪಿತರಾವಮಿ | ಭ್ರಾತೃಪತ್ನೀಮುಕುಂದಂಚಜಹೌಸಂಕಥಯಾಶುಚಃ || ೧೯ || ಕುಂಭ್ಯಾವಾಚ || ಅನ್ಯ
ಭ್ರಾತರದಂಮನ್ಯೇತತ್ಪ್ರಸಮಕೃತಾಶಿವಮ | ಯತಃಪತ್ನಾಸಮವ್ಯಾತಾಂನಾಂಸ್ಮರತಸ್ತಮಾಃ ||
ಸೂಹೃದೊಕ್ಷಾತಯಃಪುತ್ರಾಭ್ರಾತರಃಪಿತರಾವಮಿ | ನಾನುಸ್ಮರಂತಿಸ್ವಜನಂಯಸ್ಯೈವಮಂದ್ರೇಣ
ಮ || ೨೦ || ವಸುದೇವಃ || ಅಂಬಮಾಸ್ಮಾನಸೂಯಧಾದವಕ್ರೇಡನಕಾನ್ನರಾಃ | ಈಶಸ್ಯಪಿವಶೇಕಾಕು
ರತಕಾರ್ಯತಥೆವ || ೨೧ || ಕಂಸಪ್ರತಾಪಿತಾಸ್ಸರ್ವೈವಯಂಯಾತಾದಿಶಂದಿಕಮ | ಏತರ್ಹ್ಯಪಶುನಸ್ಥಾನ

ಅಭಿವಾನ್ಯ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಯವಿಜ್ಞೇ-ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಾಯವರಿಂದ, ಅಭಿವಂದಿತಾಃ-ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಸ್ವಾಗತಂ-ಸುಖ
ವಾಗಿ ಬರೋಣವಾಯಿತೆಂದು, ಕುಶಲಂ-ಹೈಮವನ್ನು, ಪೃಷ್ಠಾ-ಬೆನ್ನಗೊಂಡು, ಮಿಥು-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣ-ಕಥಾಃ-ನಾ
ರಾಯಾಣನ ಗುಣವರ್ಣನಗಳನ್ನು, ಚಕ್ರ-ಮಾಡಿದರು || ೧೮ || ಪೃಥಾ-ಕುಂಶೀದೇವಿಯು, ಭ್ರಾತೃ-ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರನ್ನೂ,
ಸ್ವಸ್ಥಾ-ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರನ್ನೂ, ತತ್ಪ್ರತ್ಯಾ-ಅವರಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಪಿತರಾವಮಿ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನೂ, ಭ್ರಾತೃಪತ್ನೀ-ಅ
ತ್ತಿಗೆನಾನಿದಿಯರನ್ನೂ, ಮುಕುಂದಂಚ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ವೀಹ್ಯ-ನೋಡಿ, ಸಂಕಥಯಾ-ಸಲ್ಲಾಪದಿಂದ, ಶುಚಃ-ನಂಟರನ್ನು
ನೋಡದೆಇದ್ದುದೊಬ್ಬಳನ್ನು, ಜಹೌ-ತೊರೆದಳು || ೧೯ || ಸತ್ತವಾಃ-ಅತ್ಯಂತ ಸತ್ತಿರುವವರಾದ ಯಾದವರೇ | ಯತಃ-ಯಾವ
ಕಾರಣದಿಂದ, ಆಪತ್ನ-ಕಪ್ಪಕಾಲಂಗಳಲ್ಲಿ, ಮದ್ಯಾಂತಾಂ-ನನ್ನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು, ನಾನುಸ್ಮರತ-ನೆನಪುಗೊಳ್ಳದೆ ಹೋದಿರೋ,
ತತಃ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಆರ್ಭಾ-ತಾಂ-ಹಿರಿಯಣ್ಣನಾದ ವಸುದೇವನೇ, ಅಪಂ-ನಾನು ಆತ್ಮಾನಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಅಕ್ಕತಾಶಿವಂ-
ಕುಂಬದಿಇರುವ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳವಳನ್ನಾಗಿ, ಮನ್ಯೇ-ಭಾವಿಸುವೆನು || ೨೦ || ಯಸ್ಯ-ಯಾವಪ್ರಾಣಿಗ, ದೈವಂ-ಅದ್ಭವವು, ಅದಕ್ಷಿ
ಣಂ-ಅಪಸವ್ಯವಾಗುವುದೋ, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ಸ್ವಜನಂ-ನಂಟತನ ವನ್ನಾದರೂ, ಅಧವಾನನ್ನನ್ನಾದರೂ, ಸೂಹೃದಃ-ಸ್ನೇಹಿ
ತರೂ, ಕ್ಷಾತಯಃ-ವಾಯಾದರೂ, ಪುತ್ರಾಃ-ಮಕ್ಕಳೂ, ಭ್ರಾತರಃ-ಅಂಣತಮ್ಮಂದಿರೂ, ಪಿತರಾವಮಿ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳೂ ಕೂ
ಡ, ನಾನುಸ್ಮರಂತಿ-ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವು || ೨೦ || ಅಂಬ-ಅಮ್ಮಾ, ದೇವಕ್ರೇಡನಕಾನ್-ಪೇದಿಗೆ ಆಟವಗೊಂಚಗಳಾಗಿರುವ, ನ
ರಾಃ-ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರಾದ, ಅನ್ಯಾಃ-ನಮ್ಮಂಕುರಿತು, ಮಾಸೂಯಧಾಃ-ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚುಪಡಬೇಡ, ಲೋಕಃ-ಪ್ರಾಣಿವ
ರ್ಗವು, ಈಶಸ್ಯ-ದೇವರ, ವಶೇ-ಅಧೀನದಲ್ಲಿರೂ, ಕರುತೇ-ಕುಸುಗುಮಾಡುವುದು. ಅಧವಾ-ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಕಾರ್ಯತೇ
ಹಿ-ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆ || ೨೧ || ಸ್ವಸಃ-ತಂಗಿವಶವ ಕುಂಶಿಯೇ, ಸರ್ವೇವಯಂ-ನಾವೆಲ್ಲರೂ, ಕಂಸಪ್ರತಾಪಿತಾಃ-ಕಂಸನಿಂ

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯಾದವಾದಿಗಳು ವೃದ್ಧರನಭಿವಾದನಂಗೆಯ್ದು ಚಿಕ್ಕವರಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಸ್ವಾಗತ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದಮಾಡಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಲೀಲೆಗಳಂ ಪೊಗಳುತ್ತಿದ್ದ
ರು || ೧೮ || ಆಗಕುಂತಿಯು ಅಂಣತಮ್ಮಂದಿರಂ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರಂ ಸೋದರಳೆಯಂದಿರಂ ಅಂಣತಮ್ಮಂದಿರಮಕ್ಕ
ಳಂ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಂ ಅತ್ತಿಗೆ ನಾದಿಯರಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸಹನೋಡಿ ಪರಸ್ಪರಪ್ರೇಮಸಂವಾದದಿಂದ ಮನಃ
ಕ್ಲೇಶಂಗಳಂಬಿಟ್ಟು || ೧೯ || ಅಣ್ಣನಾದ ವಸುದೇವನುಕುರಿತು ನುಡಿದಳಂತೆ- ಎಲೈಪೂಜ್ಯನಾದ ಅಂಣನೇ! ನಾ
ತ್ವತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲಿ ನೀವು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ವಿವತ್ತುಗಳಂತಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನವೃತ್ತಾಂತವನಾದರೂ
ಸ್ಮರಿಸದೆ ಯಿರುವಿರೋ ಆಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಅಭಿಗ್ಯಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವೆನು || ೨೦ || ಎಲೈಅಂಣನೇ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಯಾವವನಿಗೆದೈವವು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆವುರುವನು ಸ್ವಜನನಾದಾಗ್ಯೂ ಅವನನ್ನು ಮಿತ್ರರು ಹ್ವಾ
ತಿಗಳು ಪುತ್ರರು ಅಂಣತಮ್ಮಂದಿರು ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಸಹ ಸ್ಮರಿಸುವರಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾದಕಾರಣದಿಂದ ನನಗಿದ್ದವೆ
ವೇ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೆ ನಿಮ್ಮ ಅಪರಾಧವೇನೂಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಕುಂತಿಯು ನುಡಿಯಲು || ೨೧ || ಅದಂಕೇಳಿ
ಕುಂತಿಯಂಕುರಿತು ವಸುದೇವನು ನುಡಿದನಂತೆ- ಎಲೈತಾಯೇ! ದೈವಕ್ಕೆ ಸಗಡೆ ಚತುರಂಗಗಳ ಕಾಯ್ದೆಗಳಂತೆ
ಕ್ರೀಡಾಸಾಧನರೂಪರಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಮ್ಮಂಕುರಿತು ಅಸೂಯೆಯಂ ಮಾಡಬೇಡ, ಈಶ್ವ
ರನವಶವರ್ತಿಯಾದ ಜನವು ಅವನಪ್ರೇರಣದಿಂದ ಆವುದನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತ ಅವನಿಂದ ಮಾಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿದೆ
ಯೋಹೊರತು ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾದುದಲ್ಲ || ೨೧ || ಎಲೌತಂಗಿಯೇ! ಕಂಸನಿಂದ ಬಾಧಿತರಾಗಿ ನಾಣ್ಣರೂ ದಿಕ್ಕು

ನಂದ್ಯವಿನಾಸಾದಿತಾಸ್ತ್ವನಃ ||೨೩|| ಶ್ರೀಶುಕಃ|| ವಸುದೇವೋಗ್ರಸನಾದ್ಯೈರ್ಯದುಭಿನ್ನೈರ್ಚಿತಾ
 ನೃಪಾಃ | ಆಸನ್ನಚ್ಯುತಸಂದರ್ಶಪರಮಾನಂದನಿಷ್ಠತಾಃ ||೨೪|| ಭೀಷ್ಮೋದೋಽದೋಽಪಿ ಕಾಪುತೋ
 ಗಾಂಧಾರೀಸಸುತಾತಥಾ | ಸದಾರಾಪಾಂಡವಾಃಕುಂಜಯೋವಿದುರಾಕೃಪ ||೨೫|| ಕುಂತಿಭೋ
 ಜೋವಿರಾಟಶ್ಚ ಭೀಷ್ಮಕೋನಗ್ನುಜಿನ್ನಹಾ | ಪುರಜಿದ್ರೂಪದಶೈಬ್ಯೋಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಕಾಶೀರಾಟ್ ||
 ದಮಘೋಷೋವಿಕ್-ಲಾಕ್ಷೋಮೈಧಿಲೋಮದ್ರಕೇಕಯೌ | ಯುಧಾಮನ್ಯುಸುಶರಾಚಸಸುತಾಬಾಹಿ
 ಕಾದಯಃ ||೨೬|| ರಾಜಾನೋನ್ಯೇಚರಾಜೆಂದ್ರಯಧಿಪ್ತಿರಮನುವ್ರತಾಃ | ಶ್ರೀನಿಕೇತಂವಪುಶ್ಚೈರಗ್ನು
 ಸ್ತ್ರೀಕಾವೀಹ್ರೈವಿಸ್ತಿತಾಃ ||೨೭|| ಅಥತೇಕೃಷ್ಣರಾಮಾಭ್ಯಾಂಸವ್ಯಕೃಪ್ರಸಮರ್ಹಣಾಃ | ಪ್ರ

ದೇವಕಳಪುಟಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ, ದಿಶಂದಿಶಂ-ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿನ್ನೂ, ಯಾತಾಃ-ನೇರಿದನಾಗಿದ್ದವು. ಏತರ್ಹೇವ-ಈ
 ಗಲೇ, ದೈವೇನ-ದೇವರಿಂದ, ಅಧವಾಪುಣ್ಯದಿಂದ, ಸ್ಥಾನಂ-ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳವನ್ನು, ಪುನರಾಸಾದಿತಾಃ-ಮರಳಿಯೂ ನೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
 ಪರಾದೇವು ||೨೩|| ತೇನೃಪಾಃ-ಆ ಧೋರಗಳೆಲ್ಲರೂ, ವಸುದೇವೋಗ್ರಸೇನಾದ್ಯೈಃ-ವಸುದೇವನು ಉಗ್ರಸೇನನು ಮುಂತಾದ
 ವರಾದ, ಯದುಭಿಃ-ಯಾದವರಿಂದ, ಅರ್ಚಿತಾಃ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಅಚ್ಯುತಸಂದರ್ಶಪರಮಾನಂದ ನಿಷ್ಠತಾಃ-ಕೃಷ್ಣ
 ನಂನೋಡಿದ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬೇರೆಯೇನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲದವರು. ಆನರ್-ಆವರು ||೨೪|| ಭೀಷ್ಮನೂ, ದೋಽದೋಽಪಿ-ಕಾಪುತೋ
 ನೂ, ಅಂಬಿಕಾಪುತ್ರ-ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೂ, ಸಸುತಾ-ಮಕ್ಕಳಾದ ಮರ್ಯಾದೇವನಾದಿಗಳೂ ಸಹಿತರಾದ, ಗಾಂಧಾರೀಯೂ, ತ
 ಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸದಾರಾಃ-ಪತ್ತಿಯಿಂದ ಸಹಿತರಾದ, ಪಾಂಡವಾಃ-ಪಾಂಡುರಾಯನ ಪುತ್ರರೂ, ಕುಂತಿಯೂ, ಸಂಜಯನೂ,
 ವಿಮರನೂ, ಕೃಪಾಚಾರ್ಯನೂ ||೨೫|| ಕುಂತಿಭೋಜನೂ, ವಿರಾಟರಾಯನೂ, ಭೀಷ್ಮಕರಾಯನೂ, ನಗ್ನುಜಿದ್ರೂಪಯನೂ
 ಪುಷ್ಪಕ-ಹಿರಿಯನಾದ, ಪುರುಜಿದ್ರೂಪಯನೂ, ದ್ರುಪದರಾಯನೂ, ಶೈಬ್ಯನೂ, ಧೃಷ್ಟಕೇತುವೂ, ಕಾಶೀರಾಟ್-ಕಾಶೀರಾಯ
 ನೂ ||೨೬|| ದಮಘೋಷನೂ, ವಿಶಾಲಾಕ್ಷನೂ, ಮೈಥಿಲಿ-ಜನಕನೂ, ಮದ್ರಕೇಕಯೌ-ಶಲ್ಯನೂ ಕೇಕಯನೂ ಯುಧಾಮನ್ಯು
 ಪೂ, ಸುಶರಾಚ-ತ್ರಿಗುರುರಾಯನೂ, ಸಸುತಾಃ-ಭೂವಿಶ್ರವ ಸೋಮದತ್ತಾದಿಗಳಂಕೂಡಿದ, ಬಾಹಿ-ಕಾದಯಃ-ಬಾಹಿ ಕನ ಮೂ
 ಪಲಾದವರು ||೨೭|| ರಾಜೇಂದ್ರ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಯುಧಿಪಿ-ರಂ-ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು, ಅನುವ್ರತಾಃ-ಅನುಸರಿಸಿಬಂದವರೇಚ್ಚ,
 ಅನ್ಯೇಚ-ಇತರರೂಕೂಡ, ಸಸ್ತ್ರೀಕಾಃ-ಸಭಾರ್ಯೆಯರಾಗಿ, ಶ್ರೀನಿಕೇತಂ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಗಣೇಶಿಯಾಗಿರುವ, ಶಾರೇರ್ವಪುಃ-ಕೃಷ್ಣನ
 ಮೂರಿಯನ್ನು, ವಿಹ್ರೇ-ನೋಡಿ, ವಿಸ್ತಿತಾಃ-ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವರಾದರು ||೨೮|| ಅಥ-ಆ ಬಳಿಕ ತೇ-ಆ ರಾಯರು, ಕೃಷ್ಣ
 ಸಾಮಾಭ್ಯಾಂ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೂ ಬಲರಾಮನಿಂದಲೂ, ಸವ್ಯಕೃಪ್ರಸಮರ್ಹಣಾಃ-ಜನ್ನಾಗಿಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಾನವಳ್ಳ

ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದು ಈಗತಾನೇ ದೈವಕೃಪೆಯಿಂದ ಬಂದು ಪುನಃ ಸ್ವಸ್ಥಾನವಂ ನೇರಿದವೆಂದುವಕುಂತಿ
 ಗೆಪೇಳಿದನು ||೨೩|| ಆಗ ವಸುದೇವ ಉಗ್ರಸೇನನೇ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರಿಂದ ಅನೇಕವಿಧಗಳಾದ ರಾಜೋಪ
 ಚಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನದಿಂದಂಟಾದ ಪರಮಾನಂದ ನನು
 ಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ||೨೪|| ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮನು, ದೋಷನು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಸಹಿತಳಾದ ಗಾಂಧಾರಿಯು, ಪತ್ನಿಗಳೂ
 ಡಗೂಡಿರುವ ಪಾಂಡವರು, ಕುಂತಿಯು, ಸಂಜಯನು, ವಿದುರನು, ಕೃಪನು ||೨೫|| ಕುಂತಿಭೋಜನು, ವಿರಾಟ
 ನು, ಭೀಷ್ಮಕನು. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ನಗ್ನುಜಿತ್ತು, ಪುರುಜಿತ್ತು ದ್ರುಪದನು, ಶೈಬ್ಯನು, ಧೃಷ್ಟಕೇತುವು, ಕಾಶೀ
 ರಾಜನು ||೨೬|| ವಿಶಾಲಾಕ್ಷನು, ದಮಘೋಷನು, ಮಿಥಿಲಾಧಿಪತಿಯು, ಮದ್ರರಾಜನು, ಕೇಕಯದೇಶಾಧಿಪತಿ
 ಯು, ಯುಧಾಮನ್ಯುಪು, ಸುಶರ್ಮನು, ಪುತ್ರಸಹಿತರಾದ ಬಾಹಿ ಕ ಮೊದಲಾದ ಅರಸುಗಳು ||೨೭|| ಇನ್ನೂ
 ಇತರರಾದ ಧರ್ಮಪುತ್ರನಾಶ್ರಯಿಸಿದವರು, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮಪತ್ನೀಪುತ್ರಾದಿಗಳಿಂ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ
 ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೌಂದರ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ಕಿರೀರವನ್ನೋಡಿಸುತ್ತರ್ಯಯುಕ್ತರಾದರು ||೨೮||
 ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಂ ಪೂಜಿತರಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕೃಪೆಗೆ

ಕಳಂಸುಮಾರ್ಥದಾಯುಕ್ತಾವೃಷ್ಟಿಃ ಕೃಷ್ಣಪರಿಗ್ರಹಾಃ ||೮೯|| ಅಹೋಭೋಜಪತಿಯೋಯಂಜನ್ಯ
ಭಾಜೋನ್ಯಾಣಾಮಿಹ | ಯತ್ಪ್ರಶ್ಯಭಾಸಕ್ಯತ್ಯೃಷ್ಣಂಧುರ್ದರ್ಶಮಪಿಯೋಗಿನಾವ ||೯೦||ಯದ್ವಿಶ್ರಾಂತಿ
ಶ್ಚಾತ್ರಾನುತೇದಮಲಂಪುನಾತಿಪಾದಾವನೇಜನಪಯಶ್ಚವಚಶ್ಚತಾಸ್ತಮ | ಭೋಜಕಾಲಭರ್ಜಿತಭಗಾ
ಪಿಯಾದಂಭಿಪ್ರದದ್ಯಸ್ಪರೋತ್ಥಕಶ್ಚಿರಭಿವರ್ತತೇನೋಖಿಲಾರ್ಥಾಃ ||೯೧|| ತದ್ವೈರಸ್ಯನಸ್ಪರೈನಾನುಪಥ
ಪ್ರಜಲ್ಪಶಯ್ಯಾಸನಾಕನಸುಯಾನಸಪಿಂಡಬಂಧಃ | ಯಾವಾಂಗ್ಯಹೇನಿರಯವತ್ಪ್ರಸವರ್ತತಾಂವಸ್ಪ್ರ
ಗಾರ್ಪವರ್ಗವಿರಮಸ್ಪ್ರಯಮಗಸನಿಷ್ಠಃ ||೯೨|| ಶ್ರೀಶುಕಃ | ನಂದಸ್ತತ್ರಯಾದೋಪಾಪಾತ್

ಮಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಪರಿಗ್ರಹಾಃ-ಕೃಷ್ಣನ ಕುಟುಂಬದವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಮದಾ-ಸಂತೋಷದೊಡನೆ ಯುಕ್ತ-ಕೂಡಿದವ
ರಾದ, ವೃಷ್ಟಿಃ-ಯಾದವರನ್ನು, ಪ್ರಶಂಸು-ಕೊಂಡಾಡಿದರು ||೮೯|| ಭೋಜಪತೇ-ಯದರೂಜನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನೇ, ಯೇ
ಗಿವಾಮುಪಿ-ಧ್ಯಾನನಿನಿಶ್ಚರಾದ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೊಕ್ಕೂಡೆ, ದುರ್ದರ್ಶಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ ನೋಡಲಕ್ಕನಾದ, ಕೃಷ್ಣಂ-ನಾರಾ
ಯಣನನ್ನು, ಅಸಕ್ಯತೆ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಯತ್ಪ್ರಶ್ಯಭ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವರೋ, ತತಃ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಯೋ
ಯಂ-ನೀವು, ಇಹ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರೊಳಗೆ, ಜನ್ಯಭಾಜಃ-ಸಫಲವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು, ಅ
ಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು ||೯೦|| ಯತಃ-ಯಾವ ಪುರುಷನ, ವಿಶ್ರುತಿಃ-ಕೀರ್ತಿಯು, ಶ್ರುತಿನುತೇ-ವೇದಂಗಳಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ದಾದ್ದಾಗಿ, ಜದಂವಿಶ್ವಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಅಲಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಪುನಾತಿ-ಕುದ್ದಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆಯೋ, ವಾದಾವನೇಜನಪಯ
ಶ್ಚ-ಕಾಲುತೊಳೆದ ನೀರಾದಗಂಗೆಯೊಕ್ಕೂಡೆ ಲೋಕವಂಶುದ್ದಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆಯೋ, ವಚಃ-ಯಾವವನಾಕ್ಕೂಕೂಡೆ, ತಾ
ಸ್ತಂ-ಶಿಕ್ಷಕವಾದ ವೇದವೆನಿಸಿ ಜಗವಂಶುದ್ದಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆಯೋ, ಕಾಲಭರ್ಜಿತಭಗಾ-ಕಾಲದೋಷದಿಂದ ಬೇಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಮ
ಹಾತ್ಮ್ಯವುಳ್ಳ, ಭೂರಸಿ-ಭೂಮಿಯೊಕ್ಕೂಡೆ, ಯದಂಭಿಪ್ರದದ್ಯಸ್ಪರೋತ್ಥಕಶ್ಚಿ-ಯಾವವನ ಅಡಿದಾವರಗಳ ಸೋಂಕು-ಆ
ಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಸಾಮರ್ಥ್ಯಂಗಳಿಂದ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಅಖಿಲಾರ್ಥಾಃ-ಸಕಲಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನೂ, ಅಭಿವರ್ತತೆ-ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ
ಯೋ||೯೧||ಯಾವಾಂ-ಯಾವನಿಮಗೆ, ತದ್ವೈರಸ್ಯನ-ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುವಿಕೆ, ಸ್ಪರ್ಶನ-ತುಡುವಿಕೆ, ಅನುಪಥ-ಸಂಗಡನಡೆ
ಯುವಿಕೆ, ಪ್ರಜಲ್ಪ-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವಿಕೆ, ಶಯ್ಯಾ-ಒಡನೆ ಮಲಗುವಿಕೆ, ಆಸನ-ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರುವಿಕೆ, ಅಕನ-ಉಂ
ಟುವಿಕೆ, ನಯಾನ-ವಿವಾಹಸಂಬಂಧ, ಸಪಿಂಡಬಂಧಃ-ದೇಹಸಂಬಂಧವೂ, ಉಂಟಾಗಿದೆಯೋ, ನಿರಯವತ್ಪ್ರಸಿ-ನರಕಕ್ಕೆದಾ
ರಿಯಾದ, ಕರ್ಮಯೋಗದಲ್ಲಿ, ವರ್ತತಾಂ-ಇರುತಿರುವ, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಸ್ವರ್ಗಪವರ್ಗವಿರಮಃ-ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು
ಬೇಡವೆನ್ನು ಸುವ, ವಿಷ್ಣುಃ-ನಾರಾಯಣನು, ಗೃಹ-ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಸ್ವಯಂ-ತಾನೇ, ಆನ-ಅವಿರ್ಭವಿಸಿದನೋ, ತೇಯೋಯಂ-
ಆ ನೀವು, ಜನ್ಯಭಾಜಃ-ಸಫಲವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆದವರು ||೯೨|| ನಂದನಃ-ನಂದಗೋಪನು, ಕೃಷ್ಣಪುರೋಗಮಾಃ-ಕೃಷ್ಣ

ಸರ್ವದಾಪಾತ್ರರಾದ ಯಾದವರಂ ಸುತ್ತಿಸಿದರಂತೆ ||೮೯|| ಎಲೈಭೋಜಪತಿಯಾದ ಉಗ್ರಸೇನನೇ! ಯಾವ
ಕಾರಣದಿಂದ ಯೋಗಿಗಳಿಗೊ ನೋಡಲಕ್ಕನಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ನೀವು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನೋಡುವಿರೋ ಆ
ಕಾರಣದಿಂದ ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀವೇ ಸಫಲವಾದ ಜನ್ಯವೈಷ್ಣವರು ||೯೦|| ಯಾವಶ್ರೀಹರಿಯು ಶ್ರುತಿಗಳಿಂದ ಕೊಂ
ಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟಅಡಿಯು- ಈವಿಶ್ವವಂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪಾನಂಗೆಯ್ಯದೋ ಯಾವಹರಿಯ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನೋದಕವಾದ
ಗಂಗೆಯು-ಯಾವಾತನವೇದಶಾಸ್ತ್ರರೂಪವಾದವಾಕ್ಯ-ವಿಶ್ವವಂಪಾವನಂ ಗೆಯ್ಯದೋ, ಕಾಲದಿಂದ ದಗ್ಧವಾದ
ಮೊಹಾತ್ಮ್ಯವುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯು ಯಾವಾತನಪಾದಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದಂಟಾದ ಶಕ್ತಿಯುಷ್ಟವಳಾಗಿನಮಗೆ ಸಕಲ
ಮನೋರಥಂಗಳಂ ವರ್ತಿಸುವಳೋ ||೯೧|| ಅಂತಾಶ್ರೀಹರಿಯದರ್ಶನವೂ ಸ್ಪರ್ಶವೂ ಅವನನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ನಡೆ
ಯುವುದೂ ಸಲ್ಲಾಪವೂ ಆತನಸಂಗಡ ಶಯನವೂ ಏಕಾಸನಸಿದ್ಧಿಯೂ ಆತನೊಡನೆ ಭೋಜನವೂ ವಿವಾಹಾದಿ
ಸಂಬಂಧವೂ ಯಾವನಿಮಗುಂಟಾಗಿದೆಯೋ, ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವನಿಮ
ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಸುಖ ಪ್ರದೇಶದೊಳು ವಿಷ್ಣುವು ತಾನೇ ವಾಸವಾಗಿರುವನೋ ಆಂತಾ ನೀವೇಧನ್ಯರಃ ||೯೨||

ಜ್ಞಾತ್ವಾಕೃಷ್ಣ ಪುರೋಗಮಾಃ ತತ್ರಾಗ್ರಮದ್ವ್ಯತೋಗೊಪೈರನಸ್ಥಾನ್ ಭೈರ್ದಿ ದೃಷ್ಟಯಾ ||೩೩|| ತಂ
 ದೃಷ್ಟ್ವಾನ್ವಪ್ಯಯೋಹೃವ್ಯಾಸ್ತನ್ವಪಾಂಜಮಿವೋತ್ಥಿತಾಃ | ಪರಿವಸ್ಯಜಿರಗಾಧಂಚಿರದರ್ಶನಕಾಶ
 ರಾಃ ||೩೪|| ಪನುಪಮಸರಿಪ್ಪಜ್ಯಸಂಪ್ರೀತಸಿಮವಿಹ್ವಲಃ | ಸ್ಮರಣ ಕಂಸಕೃತಾಕಕ್ಲಾಣಾಃ ಪುತ್ರನ್ಯಾ
 ಸಂಚಗೋಕುಲ ||೩೫|| ಕೃಷ್ಣರಾಮೌಪರಿಪ್ಪಜ್ಯಪಿತರಾವಭಿವಾದ್ಯಚ | ನಕಿಂಚಿದೂಚತುಃಪ್ರಮಾಣ
 ಸಾಶ್ಚ ಕಂಠಾಕುರಾದ್ವಹ ||೩೬|| ತಾವಾತ್ಮಾಂಕಸಮಾರೋಪ್ಯಬಾಹುಭ್ಯಾಂಽಪರಿರಭ್ಯಚ | ಯಶೋ
 ದಾಚಮಹಾಭಾಗಾಸುತೌವಿಜಯತುಶ್ಚುಚಃ ||೩೭|| ರೋಹಿಣೀದೇವಕೀಚಾಥಪರಿಪ್ಪಜ್ಯವ್ರಜಿತ್ಪರೀಮ್ |

ಇತಿ ಮುಂದಾಳಾಗಿ ಉಳ್ಳ, ಯೋಹ-ಯಾದವರನ್ನು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಪಾಪ್ರಾ-ಬಂದವರನ್ನಾಗಿ, ಜ್ಞಾತ್ವಾ-ತಿಳಿದು, ದಿಷ್ಟ್ವಾ
 ಯಾ-ನೋಡಲ್ಪಯಕೆಯಿಂದ, ಅನಸ್ಥಾನ್-ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಪದಾರ್ಥಂಗಳಿಲ್ಲ, ಗೋಪೈ-ಗೊಲ್ಲರಿಂದ, ವೃತೇ-ಬಳಿವನ್ನು
 ಬಿಟ್ಟವರಾಗಿ, ತತ್ರ-ಅ ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳಿರುವಲ್ಲಿಗೆ, ಅಗಮತೇ-ಬಂದನು||೩೩|| ವೃಷ್ಣಯೋ-ಯಾದವರು, ಪಾಂಜಂತಸ್ತುಜವ ಪಾಂ
 ಜಂಗಳನ್ನು ಕಂಡದೇಹಗಳಂತೆ, ತಂ-ಅ ನಂದನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾನ್ವಕಂಡು, ಹೃವ್ಯಾ-ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ಉತ್ಥಿ
 ತಾಃ-ಎದ್ದವರಾಗಿ, ಚಿರದರ್ಶನಕಾಶರಾಃ-ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೆ ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ಆತುರವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಗಾಧಂ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಪರಿವ
 ಸ್ಯಜಿರೇ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡರು||೩೪|| ವನುಪಮೇ-ಅನಕಮೂಢುಭಿಯು, ಸಂಪ್ರೀತಃ-ಪ್ರೀತಿಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿ, ಪರಿಪ್ಪಜ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂ
 ಡು, ಕಂಸಕೃತಾ-ಕಂಸನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಕ್ಲಾಣಾ-ಸೂಕಟಗಳನ್ನೂ, ಗೋಕುಲೇ-ನಂದವ್ರಜದಲ್ಲಿ, ಪುತ್ರನ್ಯಾಸಂಚ
 ಪುತ್ರರನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದನ್ನೂ, ಸ್ಮರಣ-ನೆನಪುಗೊಂಡವನಾಗಿ, ಪ್ರೇಮವಿಹ್ವಲಃ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಪರವಶಚಿತ್ತನಾದನು||೩೫|| ಕ
 ಕೃಷ್ಣರಾಮೌ-ಕೃಷ್ಣನೂರಾಮನೂ, ಪಿತೃ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು, ಪರಿಪ್ಪಜ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅಭಿವಾದ್ಯಚ ನಮಸ್ಕಾರವ
 ನ್ನೊಮಾಡಿ, ಪ್ರೇಮಾ-ಪ್ರಿಯತ್ವದಿಂದ, ಸಾಶ್ಚ ಕಂಠಾ-ಕಂಠೀರೂ ಬಿಗುತ್ತಿಗೆಯೂ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕಿಂಚಿತ್-ಕೊಂಚವ
 ನ್ನು ಪರೂ, ನೋಚತುಃ-ನುಡಿಯಲಿಲ್ಲವು, ಕುರಾದ್ವಹ-ಕುರವಂಶೋದ್ಧಾರಕನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ ||೩೬|| ಮಹಾಭಾಗಾ-ಪುಂ
 ಸ್ಯವಂತಕಾದ, ಯಶೋದಾಚ-ಯಶೋದೆಯೂ ನಂದಗೋಪನೂ, ತಾನುತಾ-ಅ ಪುತ್ರರನ್ನು, ಆತ್ಮಾಂಕೇ-ತಮ್ಮತೊಡೆಯ
 ಳ್ಲಿ, ಸಮಾರೋಪ್ಯ-ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ-ತೋಳುಗಳಿಂದ, ಪರಿರಭ್ಯಚ-ಅಲಿಂಗನವನ್ನೂ, ಮಾಡಿ, ಶುಚಿಃ-ಕೂಕಗಳ
 ನ್ನು, ವಿಜಹತುಃ-ಬಿಟ್ಟರು ||೩೭|| ಅಥ-ಅ ಮೇಲೆ, ರೋಹಿಣೀದೇವಕೀಚ-ರೋಹಿಣೀದೇವಿಯೂ ದೇವಕಿಯೂ, ವ್ರಜೇಶ್ವರೀ-
 ಗೋಕುಲ ದೊಡೆಯಾದ ಯಶೋದೆಯನ್ನು, ಪರಿಪ್ಪಜ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ತತ್ಪ್ರೇಮಾ-ಅಕಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಮೃತ್ರಿಂ-
 ಸ್ನೇಹವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ಸ್ಮರಂತ್ಯಾ-ನೆನಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರಾದ್ದರಿಂದ, ಬಾಷ್ಪಕಂಠ್ಯಾ-ಕಣ್ಣೀರೂಬಿಗುತ್ತಿಗೆಯೂ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ,

ಎಂದು ತತ್ತದ್ದೇಶಸ್ಥರಾದ ಅರಸುಗಳು ಯಾದವರಂ ಸ್ತೋತ್ರಂಗಳನ್ನುತ್ತಿರಲಾಗಿ. ಆನಂದಗೋಪನು ಸ್ನಾನಾ
 ಧ್ವನಾಗಿ ಅಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇಮೊದಲಾದ ಯಾದವರಂಕೇಳಿ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರಿರುವ ಸಮ
 ಸ್ತವಸ್ತುಗಳಿಲ್ಲ ಗೋಪಾಲರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳಂ ನೋಡಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ತಾನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆಯ್ದಿದ
 ನು ||೩೩|| ಯಾದವರು ಆನಂದಗೋಪನಂನೋಡಿ ತೆರಳಿಹೋಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಂಗಳು ಮರಳಿ ಹೊಂದಿದ ಶರೀರಂಗಳ
 ಳಂತೆ ಎದ್ದಂತವರಾಗಿ ಬಹಳದಿವಸದಿಂದ ಕಾಣದ ಕಾರಣದಿಂದ ಗಾಢಾಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ದರು ||೩೪|| ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಮೈ
 ಮರೆತವನಾದ್ದವನು ಆನಂದ ಭರಿತನಾಗಿ ಅಲಿಂಗಿಸಿ ತಾನು ಕಂಸನಿಂದ ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ಲೇಶಂಗಳನ್ನೂ ಪುತ್ರನಂ
 ದ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ತುದಿಟ್ಟಿದ್ದನ್ನೂ ಸಹ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡನು ||೩೫|| ಕೇಳೈಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಮ
 ರೀರ್ವರೂ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾದ ಯಶೋದಾನಂದರಂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಭಿವಾದನಂಗೆಯ್ದು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಆನಂದ
 ಭಾಷ್ಯಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ. ಎನನ್ನೂ ಪೇಳದೆ ಸುಮ್ಮನೆಯಿದ್ದರು ||೩೬|| ಮಹಾನುಭಾವಳಾದ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು
 ಆನಂದಸಹಿತನಾದ ಆನಂದಗೋಪನೂ ಸಹ ಪುತ್ರರಂ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಳುಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಭುಜಂಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದುಟ್ಟ
 ಸ್ನಮಸ್ತು ಶೋಕಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟರು ||೩೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರೋಹಿಣೀದೇವೀ ದೇವಕಿಯರೀರ್ವರೂ ಗೋಕುಲ

ಸ್ವರಂತೈತತ್ಕೃತಾಂಮೈತ್ರಿಂ ಬಾಪ್ಸಕಂಠ್ಯಸಮೂಚತಃ ||೩೪|| ಕಾವಿಸ್ವರತವಾಂಮೈತ್ರಿಮಾ
ನಿವೃತ್ತಾಂವ್ರಜಿಶ್ವರಿ | ಅವಾಪ್ಯಾಪ್ಯೈಂದ್ರಮೈಶ್ವರೈರಯಸ್ಯಾನಹಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ||೩೫|| ಏತಾವದ್ವ್ಯ
ವ್ಯಪಿತರೌಯಾವಯೋಸ್ಯ ಸ್ವಪಿತೋ ಗ್ರಸ್ತಂಪ್ರೀಣನಾಭ್ಯುದಯತೋಪಣಪಾಲನಾನಿ | ಪ್ರಾಪ್ತೋಪತುರಬ
ವತಿಪಕ್ಷ್ಯಹಯದ್ವದಕ್ಷೋನ್ಯೌ ಸ್ತಾಪಕಾತ್ರಚಭಯೌನನತಾಂಪರಸ್ಪರ್ಶಃ ||೪೦|| ಶ್ರೀಶುಕಃ || ಗೋಪ್ಯ
ಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣಮುಪಲಭ್ಯ ಚಿರಾದಭೀಷ್ಟಂಯತ್ಪ್ರಕ್ಷಣದ್ವೈತಮಾಹ್ವೃತಕೃತಂಕಪಂತ್ಯಃ | ದೃಗ್ಭಿರ್ಹೃದೀ

ಸಮೂಚತಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದರು ||೩೪|| ವ್ರಜಿಶ್ವರಿ-ಗೋಕುಲನಾಯಕಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯೇ, ಐಂದ್ರಂ-ದೇವರಾಜನಂಬಂ
ಧವಾದ, ಐಶ್ವರ್ಯಂ-ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು, ಅವಾಪ್ಯಾಪಿ-ಹೊಂದಿಯೊಕೂಡ, ಯಸ್ಯಾಃ-ಯಾವುದಕ್ಕೆ, ಇಹ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಪ್ರ
ತಿಕ್ರಿಯಾ-ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವು, ಸ-ಇಲ್ಲವೇ, ಆನಿವೃತ್ತಾಂ-ಬಿಟ್ಟುಹೋಗದೆಇರುವ, ತಾಂ-ಅಂಥಾ, ವಾಂಮೈತ್ರಿಂ-ನಮಿಷ್ಠಾ
ರೈರಸ್ನೇಹವನ್ನು, ಕಾ-ಯಾವವಳು, ವಿಸ್ತರೇತ-ಮರತಾಳು ||೩೫|| ಹೇಭವತಿ-ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಕೇ, ಅದೃಷ್ಟಪಿತರೌ-ಕಾಣಲ್ಪ
ಡದೇಯಿರುವ ತಾಯಿತಂದೆಗಳುಳ್ಳವರಾದ, ವಿತಾ-ಈ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಅಕ್ಷೋಹಿ-ಕಂಗಳಿಗೆ, ಪಕ್ಷ್ಯ-ರೆಪ್ಪೆಯು, ಯದ್ವತ್-
ಹೇಗೋ, ತದ್ವತ್-ಹಾಗೆ, ಪಿತೌ-ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾಗಿರುವ, ಯವಯೋಃ-ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ, ನ್ಯಸ್ತಾಸ್ತ-ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಲ್ಲವೆ ಸಹ
ಪ್ರೀಣನಾಭ್ಯುದಯತೋಪಣಪಾಲನಾನಿ-ಪ್ರೀತಿಸುವಿಕೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಿಕೆ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವಿಕೆ ಕಾಪಾಡುವಿ
ಕೆಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ಯ-ಹೊಂದಿ, ಅಕುತ್ರಭಯೌಚ-ಎಲ್ಲಿಯೂ ಭೀತಿಇಲ್ಲದವರಾಗಿ, ಉಪತಃ-ಇವರು. ಸತಾಂ-ನತ್ಪುರುಷ
ರಿಗೆ, ಪರಿಸ್ಪರ್ಶಿ-ಹೆರವನುತನ್ನವನು ಎಂಬಭೇದವು, ಸ-ಇಲ್ಲವು ||೪೦|| ಗೋಪ್ಯಶ್ಚ-ಗೋಪ್ತಿಯರೂ, ಚಿರಾತ್-ಬಹುಕಾಲದಿಂ
ದ, ಅಭೀಷ್ಟಂ-ಬಯಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಪ್ರಿಯನಾದ, ಕೃಷ್ಣ-ನಾರಾಯಣನನ್ನು, ಉಪಲಭ್ಯ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು, ಯತ್ಪ್ರೀ
ಕ್ಷಣೇ-ಯಾವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುವವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಪಕ್ಷ್ಯಕೃತ-ಅಭ್ಯಂತರವಾದ ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮನ
ನ್ನು, ಕಪಂತ್ಯಃ-ಬಯ್ಯುತ್ತಿರ ವರಾದರೋ, ತಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದೃಗ್ಭಿಃ-ಕಂಗಳಿಂದ, ಹೃದೀಕೃತಂ-ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ
ಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪರಿರಭ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಸರ್ವಾಃ-ಎಲ್ಲರೂ, ನಿತ್ಯಯುಜಾಮಹಿ-ಆ ರೂಢಿಯೋಗಿಗೆ

ಕೃತ್ವಯಾರೂಪಲಾದ ಯಶೋದೆಯನ್ನು ಅಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ದು ಅಯಶೋದೆಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಮೈತ್ರಿಯು ಸ್ವ
ಶಿಸುವರಾಗಿ ಅನಂದಬಾಪ್ಯದೊತನೆ ಕೂಡಿ ನುಡಿದರದೆಂತೆನೆ ||೩೪|| ಎಲೈಯಶೋದೆಯೇ! ನಿಮ್ಮಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ಅತಿಶಯವಾದ ಮಿತ್ರತೆಯು ಯಾವವಳು ತಾನೆ ಮರೆಯುವಳು; ಇಂದ್ರಸಂಬಂಧವಾದ ಸ್ವೈಯವಂ ಪಡೆದವೆ
ರಿದಲೂ ಯಾವ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವು ಮಾಡಲಶಕ್ಯವೋ ಅಂತಾ ಯುಪಕಾರವಂ ನೀವು ಮಾಡಿರು
ವಿರಿಎಲೈಯಶೋದಾದೇವಿಯೇ! ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ನರಿಯದೆಯಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಾದ ನಿಮಿಷ್ಠಾ
ರೈರಿದ ಕಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಇಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಜನ್ಮೋತ್ಪನ್ನವೆ ಮೊದಲಾದ ಅಭ್ಯುದಯಂಗೆ
ಳನ್ನು ಕಾಲಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅಭ್ಯಂಜನ ಭೋಜನಂಗಳನ್ನೂ ನೂತನಂಗಳಾದದುಕೂಲಂಗಳೆಂ ಸಹ ಪಡೆದು
ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲವೆ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರೋ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಜನರಿಗೆ ಸ್ವಕೀಯ ಪರಕೀಯರೆಂಬ ಭೇದ
ವಿಲ್ಲವಾದಕಾರಣದಿಂದ ನೀವು ಆರೀತಿಯಾಗಿ. ಅವರಂ ಪೋಷಿಸಿದಿರಿ; ಎಂದು ರೋಹಿಣೀ ದೇವಕಿಯರಿವರೂ ಯ
ಶೋದೆಯಂಕಾರಿತು ಪೇಳಿದರು ||೪೦|| ಅನಮಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ಇಷ್ಟನಾದ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಲುವಳಿಯಾಗಿ. ಕಂಡು ನೇತ್ರಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡ. ವುದಕ್ಕೆ ವಿ
ಘ್ನರೂಪಗಳಾದ ರೆಪ್ಪೆಗಳಂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನಂ ನಿಂದಿಸುವರಾಗಿ ಕಂಠುಗಳೆಂಬ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಂ ಹೃದಯಕೆ
ಮಲವೆಂಬ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸರ್ವಭಾವದಿಂದಲೂ ಅಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ದು ಯೋ
ಗಿಗಳಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸ್ವರೂಪವನೆಂದಿದರು ||೪೦|| ಅಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಧಿಕಂಗಳಾದ ಭಕ್ತಿ

ಕೃತಮಲಂಪರಿರಭ್ಯಸತ್ಯಾಸ್ತದ್ಭಾವಮಾಪುರಪಿನಿತ್ಯಯುಜಾಂಧುರಾಽವಃ || ೮೧ || ಭಗವಾಂಸ್ತಾಸ್ತಥಾ
ಭೂತಾವಿವಿಕ್ತಃ ಉಪನಂಗತಃ | ಅಶ್ಲಿಷ್ಯಾನ್ತಾಮಯಂ ಪೃಥ್ವ್ಯಾಪ್ರಹಸನ್ನಿದಮಬ್ರವೀತ್ || ೮೨ || ಅಪಿಗೃ
ರಥನಸ್ಸಖ್ಯಸ್ಸಾನ್ವಿನಾಮರ್ಥಚಿಕೀರ್ಷಯಾ | ಗತಾಂಶ್ಚಿರಾಯಿತಾಽತತ್ರಾಹುಹ್ನುಷ್ಯಚಿತನಃ || ೮೩ ||
ಅಪ್ಯವಧ್ಯಾಯಥಾಸ್ಮಾಕ್ ಸ್ವಿನಕೃತಜ್ಞವಿಶಂಕಯಾ | ನೂನಂಭೂತಾನಿಭಗವಾಽಯಾನಕ್ತಿನಿಯಾನ
ಕ್ತಿಚ || ೮೪ || ವಾಯುರ್ಯಥಾಘನಾನೀಕಂತ್ಯುಣತೂಲರಜಾಂಸಿವಾ | ಸಂಯೋಜ್ಯಾಕ್ಷಿಸತೆಭೂಯಸ್ತ
ಥಾಭೂತಾನಿಭೂತಕೃತ್ || ೮೫ || ಮಯಿಭಕ್ತಿರ್ಹಿಭೂತಾನಾಮಮೃತತ್ವಾಯುಕಲ್ಪತೆ | ದಿವ್ಯಾಭಯ
ದಾನೀನ್ಮತ್ಸ್ಮಹೊಭವತೀನಾಂಮದಾಪನಃ || ೮೬ || ಅಹಂಹಿಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಾದಿರಾತೋಂತರಂಬಹಿಃ |

೪೧ನೇ ಕೂಡ, ದುರಾಪಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ ಪಡೆಯಲಕ್ಕಿಲ್ಲವಾದ, ತದ್ಭಾವಂ-ಕೃಷ್ಣಾತ್ಮಕತ್ವವನ್ನು, ಅಪುಃ-ಹೊಂದಿದರು ||
ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ತಥಾಭೂತಾಃ-ಹಾಗಾಗಿರುವಂಥಾ, ತಾಃ-ಅ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು, ವಿವಿಕ್ತಃ-ವಿಕಾಂ
ತಸ್ಥರಲ್ಲ, ಉಪನಂಗತಃ-ಹತ್ತಿರನೇರಿದವನಾಗಿ, ಅಶ್ಲಿಷ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅನಾಮಯಂ-ಅರೋಗ್ಯಕುಲವನ್ನು, ಪೃಥ್ವ್ಯಾ-ಪ್ರ-
ಜನಗೊಂಡು, ಪ್ರಹಸನ್-ಹೇರಳವಾಗಿನಗುತಿರುವನಾಗಿ, ಇದಂ-ಮುಂದೆಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು, ಅಬ್ರವೀತ್-ನುಡಿದನು || ೮೨ || ನಖ್ಯಃ-
ಎಲೆಗಳೆತಿಯಿರರಾ, ಸ್ವಾನಾಂ-ನಮ್ಮ ಜನಗಳ, ಅರ್ಥಚಿಕೀರ್ಷಯಾ-ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೇ ಹೃದಯಿಂದ ಗತಾಃ-
ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಂಥಾ, ಶತ್ರು-ಪಕ್ಷಪಕ್ಷವಣ್ಣೇತನಃ-ಹಗೆಯವರಕಡೆಯವರನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ,
ಚಿರಾಯಿತಾಸಿ-ಬೇಗಬಾರದೆ ಬಹುಕಾಲಇದ್ದ ವರನ್ನಾದರೂ, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನೂ, ಸ್ಮರಥೋಪಿ-ನೇನವುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಿರಾ || ೮೩ || ಅ
ಕೃತಜ್ಞ ವಿಶಂಕಯಾ-ಉಪಕಾರವಂ ಸ್ಮರಿಸುವನಲ್ಲವೆಂಬ ಸಂಪೇಹದಿಂದ, ಅಸ್ಮಾಕ್-ನಮ್ಮನ್ನು ಅವಧ್ಯಾಯಥಾವಿಸ್ತುತೆ-ಹೀನವಾ
ಗಿಯುಭಾವಿಸುವಿರೋವನು, ನೂನಂ-ನಿಶ್ಚಯವೇನರಿ ಭಗವಾಃ-ಕಾಲವು, ಭೂತಾನಿ-ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ಯುನಕ್ತಿನಿಯಾನ-ಕೂಡಿಸುತ್ತಿದೆ.
ವಿಯುನಕ್ತಿಚ-ಬಿಡಿಸುತ್ತಲೂ ಇದೆ || ೮೪ || ವಾಯುಃ-ಗಾಳಿಯು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಘನಾನೀಕಂ-ಮೋಡಗಳಿಗೊಂಪನ್ನೂ, ತ್ಯುಣತೂಲರ
ಜಾಂಸಿವಾ-ಹುಲುಕಡ್ಡಿಯರಳಿಮಾಣ್ಣು ಪ್ರಡಿಗಳನ್ನಾದರೂ, ಸಂಯೋಜ್ಯ-ಸೇರಿಸಿ, ಭೂಯಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಅಕ್ಷಿಸತೇ-ಚದರಿಸಿ ಬಿಡು
ವುದೋ, ಭೂತಕೃತ್-ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಾಡಿದವನು, ಭೂತಾನಿ-ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ತಥಾ-ಹಾಗೆಮಾಡುವನು || ೮೫ || ಭೂತಾನಾಂ-
ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ, ಮಯಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿಃ-ಪ್ರೇಮವು, ಅಮೃತತ್ವಾಯ-ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ, ಕಲ್ಪತೇ-ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಯತ್-ಯಾವಕಾ
ಲದಿಂದ, ಭವತೀನಾಂ-ನಿಮಗೆ, ಮದಾಪನಃ-ಷಣ್ಣನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವಂಥಾ, ಮತ್ಸ್ಮೇಹಃ-ನನ್ನಲ್ಲಿಪ್ರೇಮವೂ, ತತ್-ಅದು, ದಿವ್ಯಾಭ್ಯ-
ನಿಮ್ಮಪುಣ್ಯವಿಂದಾಗುವುದು || ೮೬ || ಅಂಗನಾಃ-ಕೆಂಗಳಿರಾ, ಭೌತಿಕಾನಾಂ-ಮುಚ್ಚಳವುಪ್ಪಮೇದಲಾದವಿಕೃತಿವ್ಯಗಳಿಗೆ, ಒಂ-

ಪ್ರೇಮಗಳಿಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣತಾದೂಪ್ಯವನೆಯ್ದಿರುವ ಅಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರನೆಯ್ದಿ ವಿಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಅಲಿಂಗನಂಗಳೆಯ್ದಿ
ಮುಗುಳು ನೆಗೆಯಾಳ್ತ ಮುಖದಿಂದ ಕುಳಲಪ್ರಶ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನುಡಿದನದೆಂತೆನೆ || ೮೨ || ಎಲೈ, ಸಖಿಯರಾದ
ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ! ನಮ್ಮ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಾದ ದೇವಕೀವಸುದೇವರು ಘಾಂತಾದ ಸ್ವಜನರ ಕ್ಲೇಶವಂ
ಪರಿಹರಿಸಲೋಸುಗವೂ ನಮಗೆ ತತ್ರಾಗಲಾದ ಕಂಸಾದಿಗಳಂ ಸಂಹರಿಸಲೋಸುಗವೂ ಉದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸು
ಳ್ಳವನಾಗಿ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಂ ಬಿಟ್ಟು ಮಧುರಾಪುರವನೆಯ್ದಿ ಕಾರ್ಯಾಂತರವ್ಯಾಸಕ್ತನಾಗಿ ನಿಮ್ಮಂನೋಡುವುದಕ್ಕೂ
ಬಾರದೆಯಿರುವ ನನ್ನಂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುವಿರೋ ವನು || ೮೩ || ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈಕೃಷ್ಣನು ಕೃತಜ್ಞನಲ್ಲವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಂಕಿಸಿ ನಿಂದೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರೋ ಹೇಳಿದೆ || ೮೪ || ವಾಯುವು ಅಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೇಘಂಗಳಂ ಯಾವ
ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೂಡಿಸುವುದೋ ಪುನಶ್ಚ ವಿಂಗಡಿಸುವುದೋ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತ್ಯುಣಂಗಳಂ ಹತಿಯಧೂಳಿಗಳಿಂ ಎಂ
ತುಕೂಡಿ ಪುನಶ್ಚ ವಿಂಗಡಿಸುವುದೋ, ಅದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೈವವು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನಗಲಿಸಿ ಕೂಡಿಸುತ್ತ ಲಿದೆಯೆಂದು
ನಿಶ್ಚಯವು || ೮೫ || ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದವಾಗುವುದು. ದೈವವಾದಿಂದ ನಿಮಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಂ
ಟಾದನ್ನೇಹವು ನನ್ನನ್ನೇ ಎಂಬಿಸುವುದು || ೮೬ || ಎಲೈ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ! ಘಟಲವಣಾದಿ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಃ ತತೋನುಗೃಹ್ಯಭಗವಾಃ ಗೋಪೀನಾಂ ಸುಗುರುರ್ಗತೀಃ | ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಃ ಧಾಪ್ಯ ಚೈತನ್ಯ
ರಾಸ್ತಂ ಕ್ಷುಸ್ತು ಹೃದೋವ್ಯಯಃ ||೧|| ತವಿವಂಶೋಕನಾಥನಪದಪ್ತವ್ಯಾಸ್ತು ಸುತತ್ವತಾಃ | ಪ್ರತ್ಯುಚುಃ
ಹೃದ್ವಾಪ್ತವನಸ್ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತವಾಃ ಹಂತಾಂಹಸಃ ||೨|| ಕುತೋಶಿವಂತ್ವಚ್ಚ ರಣಾಂಬುಜಾಸವಂಮಹನ್ಮನ
ಸೋಮುಖನಿಸ್ಪ್ರಾಂತಂ ಕೃಚಿತ್ | ಪಿಬಂತಿಯೇಕರ್ಷಣುಪುಟೈರಲಂಪ್ರಭೋದಹಂಭೃತಾಂದಹಕೃದಸ್ಯ ||೩||

೧೩ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

ತತಃ ಆ ವೀರೈಃ ಗುರುಃ-ಅಷ್ಟಾನಪರಿಹಾರಕನಾದ, ಸಭಗವಾಃ-ಆ ಕೃಷ್ಣನು, ಗೋಪೀನಾಂ-ಗೋಪ್ಲತಿಯರಿಗೆ, ಗತೀಃ-ಕೂ
ಪ್ತತಪುಣ್ಯ ಲೋಕಂಗಳನ್ನು, ಅನುಗೃಹ್ಯ-ದಮೆಗೆಯ್ದು, ಅಥ-ಆ ಬಳಿಕ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ-ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನೂ, ಸರ್ವಾಃ-ಸು
ಹೃದಕ್ಷ-ಸವಸ್ತುಮಿತ್ರರನ್ನೂ ಕುರಿತು, ಅವಗ್ರಹಂ-ಕುಶಲವನ್ನು, ಅವೃಚ್ಛತೇ-ಬೆಸಗೊಂಡನು ||೧|| ತೇ-ಅವರು, ಲೋಕನಾ
ಥೇನ-ಜಗನ್ನಾಯ ಕನಾದಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಪರಿಪುಷ್ಪಾಃ-ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆವಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಸುನಿತ್ಯತಾಃ-ಚ
ನ್ನಾಗಿ ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತವೇಕ್ಷಾಹಂತಾಂಹಸಃ-ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಚರಣದರ್ಶನದಿಂದ ಕಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪವುಳ್ಳವರೂ,
ಹೃದ್ವಾಪ್ತವನಸಃ-ಸಂತೋಷಪಟ್ಟವರೂ ಆಗಿ, ಪ್ರತ್ಯುಚುಃ-ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಂ ನುಡಿದರು ||೨|| ಪ್ರಭೋ-ಒಣೆಯನಾದ ಕೃ
ಷ್ಣನೇ! ಮಹನ್ಮನಸ್ತಃ-ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಗುರುಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ಮುಖನಿಸ್ಪ್ರಾಂತಂ-ಮುಖದ್ವಾರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದ, ದೇಹಂಭೃ
ತಾಂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ, ದೇಹಕೃದಸ್ಯ ತಿಚ್ಛಿದಂ-ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವಾದ ಅಷ್ಟಾನವಂ ಪರಿಸುವ, ಅಥವಾ ಈಶ್ವರನಂ ಮರೆತಿರುವುದನು
ಪೋಗೋಳಿಸುವಂಥಾ, ತ್ವಚ್ಚ ರಣಾಂಬುಜಾಸವಂ-ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾಪರೆಯ ಜೇನನ್ನು, ಯೇ-ಯಾವವುರುಷನು, ಕರ್ಣಪುಟೈಃ-ಕಿವಿ

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದೂ ಸೂತಪೌರಾಣಿಕನು ನೈಮಿ
ಶಾರಣ್ಯವಾನಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಥೇಶ್ವರ ಪುರವರಾ
ಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜ ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದ "ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀ
ವಿಲಾಸ", ಮೆಂಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತಪುರಾಣದ ಕರ್ಣಾಟಭಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಶಮಸ್ಕಂಧದ

೧೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

೧೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ | ತ್ರ್ಯಶೀತತಮವಿವಂಚಸ್ತ್ರಿಣಾಂ ಕೃಷ್ಣ ಕರ್ಧೋತ್ಸವೇ | ದ್ರೌಪದೈಕೈಕೈಃ
ಭಾರ್ಯಾಭಿಃ ಸುತಸ್ತು ಸ್ವಕರಗ್ರಹಾಃ ||೩|| ಎಂಭಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಾ
ರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕರ್ಧೋತ್ಸವಂಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವಂಗೆಯ್ಯತಿರಲು ರುಕ್ಮಿಣಿಮೊದಲಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪತ್ನಿಯರು
ದ್ರೌಪದಿಗೋಸುಗ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿವಾಹವೃತ್ತಾಂತಂಗಳಂ ಪೇಳಿದರೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯ
ನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂದೆನೆ-

ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಾಹತ ಪಕ್ಷ್ಯಾಣೈಶ್ವರ್ಯಸುಖವನ್ನನಾದ ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಪ್ರದವಾದ ವೇದಾಂತಕ್ಷಾಂತವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೇ ಮೊದಲಾ
ದ ಸರ್ವಸುಹೃತ್ತುಗಳಂಕುರಿತು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಯ ಗೆಯ್ದನು ||೧|| ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ನಿಂದ ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮೊದಲಾದ ಅನಿತರಂ ಸಂತುಷ್ಟಮನಸ್ಕರಾ
ಗಿ ಆಭಗಮತನ ಚರಣದರ್ಶನದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಂ ವಿಕ್ಷಾಪಿಸಿದರಂದೆನೆ ||೨||
ಎಲೈ ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಮಹಾತ್ಮರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರಮುಖಪದ್ಮದ ಜನೆಯಿಂ
ಹೊರಟು ಬಂದಂತಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮರಳಿಮರಳಿ ದೇಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಅಕ್ಷಾನವಂ ಪರಿಹರಿಸುವಂತಾ ನಿನ್ನ
ಮಾದಾರನಿಂದ ಕಥಾಮೃತಮು ಯಾರು ಶೋತ್ರಂಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ಪರ್ಯಂತವೂ ಪಾನಂಗೆ

ತಿಚ್ಛಿದಮ್ || ೩ || ಹಿತಾತ್ಮಧಾಮವಿಧುತಾತ್ಮಕೃತತ್ಯವಸ್ಥಮಾನಂನನುಪ್ಪವಮುಖಂಡಮುಂಠಯೋ
ಧಮ್ | ಕಾಲೋಪಸ್ಯಪ್ಪನಿಗಮಾವನಅತ್ತಯೋಗಮಾಯಾಕ್ಯತಿಂಪರಮಹುನಗತಿನತಾಸ್ಯಾಃ || ೪ ||
ಶ್ರೀಕುಕೇ | ಇತ್ಯುತ್ತಮಶ್ಲೋಕಶಿಖಾಮಣಿಂಜನಪ್ಪಭಿಷ್ಟವತ್ಸ್ಯಂಧಕಕೌರವಸ್ತ್ರಿಯಃ | ಸಮೀತ್ಯ
ಗೋವಿಂದಕಥಾಮಿಧೋಗ್ಯಂಸ್ತ್ರೀಲೋಕಗಿತಾತ್ಮಕೃತವರ್ಣಯಾಮಿತಃ || ೫ || ದೌಪದೀ || ಹವೈದಭ್ಯಾಃ
ಚ್ಯುತಭದ್ರೇ | ಹೇಜಂಬವತಿಕೌಸಲೇ | ಹೇಸತ್ಯಭಃ | ಮಕಾಳಿಂದಿಶೈಬೈರೋಹಿಣಿಲಕ್ಷ್ಮಣೇ || ೬ || ಹೇಕೃಷ್ಣಪ

ಗಳಿಂಬ ದೊನ್ನೆಗಳಿಂವ, ಪಿಬಂತಿ-ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವರೋ, ತೇಷಾಂ-ಅವರಿಗೆ, ಅಶಿವಂ-ಅಕ್ಷೇ(ಮವು), ಕುತೇ-ಎತ್ತಣದು || ೩ ||
ಆತ್ಮಧಾಮ-ವೇದಗೇಹಗಳನ್ನು, ಹಿತಾತ್ಮ-ಬಿಟ್ಟು, ಅಧವಾ-ಆತ್ಮಾಧಾಮ-ತನಗತಾನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಬಿಟ್ಟಂಥಾ, ಅಧವಾ-ಆತ್ಮ
ಧಾಮವಿಧುತಾತ್ಮಕೃತತ್ಯವಸ್ಥಂ-ಆತ್ಮಧಾಮ-ಸ್ವರೂಪವ್ರಕಾಶದಿಂದ, ವಿಧುತ-ಕೊಡು ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಆತ್ಮಕೃತ-ಬುದ್ಧಿನಿಮಿ
ತ್ತಂಗಳಾದ, ತ್ರೈವಸ್ಥಂ-ಜಾಗ್ರತ್ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಗಳುಳ್ಳಂಥಾವನಾದ್ದರಿಂದ, ಅವಂದನಂಪ್ಪವಂ-ನರ್ವನುಖಗಳ ಕದಂಬರೂ
ಪನಾದಂಥಾ, ಅಖಂಡಂ-ಅಪರಿಚ್ಛಿದ್ಧವಾದ ಶಿಫಿಲವಾದ ವೇದಂಗಳ ರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಲು, ಆತ್ಮಯೋಗಮಾಯಾಕ್ಯತಿಂ-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟಲೀಲಾ
ವಿಗ್ರಹನಾದಂಥಾ, ಪರಿಮಹುನಗತಿಂ-ಆರೂಢವಾಗಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾದಂಥಾ, ತಾಸ್ಯ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಸತಾಸ್ಯಾಃ-ನಮಸ್ಕರಿಸುವವ
ರಾದವು || ೪ || ಜನೇಷು-ಮನುಷ್ಯರು, ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕಶಿಖಾಮಣಿಂ-ಉತ್ತಮರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರೊಳು ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃ
ಷ್ಣನನ್ನು, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಅಭಿಷ್ಟವತ್ಸ್ಯನತ್ಸ್ಯ-ಸೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಅಂಧಕಕೌರವಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಯಾದವಕೌರವರ ಹಿಂಗೆ
ಳು, ಸಮೀತ್ಯ-ಸೇರಿ, ಮಿಥಃ-ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ, ತ್ರೀಲೋಕಗೀತಾಃ-ಮೂರು ಲೋಕಂಗಳಿಂದ ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಗೋವಿಂದಕಥಾಃ-
ಕೃಷ್ಣನಲೀಲೆಗಳನ್ನು, ಅಗೃಣ-ಪೇಳುವರು ತೇ-ನಿನಗೆ, ವರ್ಣಯಾಮಿ ಬಣ್ಣಿಸಿಹೇಳುವೆನು, ಶ್ರುಣು-ಕೇಳು || ೫ || ಹೇವೈ
ಪರ್ಥ-ಎಲಾ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ, ಅಚ್ಯುತೇಯ, ಭದ್ರೇಯ, ಜಂಬವತಿಯೇ, ಕೌಸಲಿಯೇ, ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೇ, ಕಾಳಿಂದಿಯೇ, ಶೈಬ್ಯ
ಮಿತ್ರವಿಂದೆಯೇ, ರೋಹಿಣಿ-ಪಟ್ಟಮಹಿಮೆಯೊಡನೆ ಸಮಾನಳಾದ ಕೃಷ್ಣಭಾರ್ಯೆಯೇ, ಲಕ್ಷ್ಮಣೆಯೇ || ೬ || ಹೇಕೃಷ್ಣಪ
ತ್ನಯಃ-ಎಲಾ ಕೃಷ್ಣ-ನಧರೂಪತಿಯರೇ ! ಅಯಂಭಗವಾಃ-ಈ ನಾರಾಯಣನು, ಸ್ವಮಾಯಯಾ-ತನ್ನ ಯಿಚ್ಛಾವಿಲಾಸದಿಂ
ದ, ಲೋಕಂ-ಮನುಷ್ಯರನ್ನು, ಅನುಕೂರ್ವ-ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವನಾಗಿ, ವಸಿ-ನಿಮ್ಮನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಉಪಯಮೇ-ಮ

ಯ್ಯುತಲಿರುವರೋ, ಲಂತಾನಮಗೆ ಅಕುಭಪ್ರಸುಕ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗುವದು? || ೩ || ಸ್ವಸ್ವರೂಪವ್ರಕಾಶದಿಂದ
ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಕೃತವಾದ ಅವಸ್ಥಾತ್ರಿತಯವುಳ್ಳವನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಆನಂದ-ಸ್ವರೂಪನಾದ ಅ ಪರಿಚ್ಛಿ
ದ್ಧನಾದ ಅ ಕುಂತಿತ್ಮೋಧವಿಶಿಷ್ಟ ಕಕ್ತಿಕನಾದ ಕಾಲ ವಶದಿಂದ ಮಲಿನಂಗಳಾದ ವೇದಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೋಸುಗ
ವಾಯಾಕಲ್ಪಿತವಾದ ಮಾಮುಖಾವತಾರವಂ ಧರಿಸಿರುವ ನಿನ್ನಂ ಕುರಿತು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವೆವು || ೪ || ಈ ಪ್ರ
ಕಾರವಾಗಿ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಮುಂತಾದ ಸರ್ವಜನರೂ ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕ ಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ಭಕ್ತಜನಚಿಂತಾಮಣಿ
ಯಾದ ಸಮಸ್ತ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಂಗಳಿಗೆ ಕಣಿಯಾದ ಸಮಸ್ತಲೋಕಂಗಳಿಗೂ ಧಣಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಸ್ತು
ತಿಸುತ್ತಿರಲು ಯಾದವಕೌರವಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಇನ್ನೂ ಇತರೆಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರೂಕೂಡಪಲ್ಲರೊಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತ್ರೀಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗಾನಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಥಾವೃತ್ತಂಗಳಂ ಬಾರಿಬಾರಿ
ಗೂ ಗಾನಂಗೆಯ್ದರು || ಎಲೈಕೌರವೇ ! ಈಯರ್ಥವಂ-ನಿನಗೋಸುಗ ನಿರೂಪಿಸುವೆನೆಂದು ಶುಕಮುನಿಯು ನುಡಿ
ದನದೆಂತೆ || ೫ || ಎಲೈಕೌರವೇ ! ದೌಪದಿಯು ರುಕ್ಮಿಣಿಯೊಡಲಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪತ್ನಿಯರಂಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದ
ಳು- ಅದೆಂತೆ- ಮಂಗಳಕರಳಾದ ವಿದರ್ಭರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ ! ಎಲೈಜಂಬವತಿಯೇ ! ಕೋಸಲ
ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ಸತ್ಯವೇನಿಯೇ ! ಸತ್ಯಾಭಾಮೆಯೇ ! ಕಾಳಿಂದಿಯೇ ! ಮಿತ್ರವಿಂದೆಯೇ ! ಲಕ್ಷ್ಮಣೆಯೇ, ಶೈಬ್ಯ
ಯೇ || ೬ || ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪತ್ನಿಯರುಗಳಿರಾ, ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಲೋಕವನ್ನೆ

ತೈಸ್ತುತನೈಬ್ರೂತವೋಭಗವಾನಯಮ್ ಉಪಯಮಯಧಾ ಲೋಕಮನುಕುರ್ವ್ಯ ಸ್ವಮಾಯಯಾ || ೩ ||
 ರುಕ್ಮಿಣೀ ಚೈದ್ವ್ಯಾಯಮಾರ್ಸ ಯಿತುಮುದ್ಯತಕಾರ್ಯ ಕಮರಾಜಸ್ಯ ಜಿಯಭಟಕಿರಿತಾಂಘ್ರಿ ರೇಣುಃ |
 ನಿನ್ಯೈವ್ಯಗಂದ್ರವಭಾಗಮಜೋಪಿಯಾದ್ಧಾತ್ವಚ್ಛ್ರೀನಿಕೇತಚರಣೋಸ್ತು ಮಮಾರ್ಚನಾಯ || ೪ ||
 ಸತ್ಯಭಾಮಾ || ಯೋಮನನಾಭಿವಧತಸ್ತದ್ಧಾತತೇನಲಿಪ್ತಾ ಭಿಶಾಪಮಪಮಾಪ್ತ್ಯ ಮುಪಾಜಹಾಃ || ೫ ||
 ಜಿತ್ವಾರ್ಜುನಾಜಮಧರತ್ನ ಮದಾತ್ಸತೇನಭೀತಃ ಪಿತಾ ದಿಶತಮಾಂಪ್ರಭವೆಪಿದತ್ನಾಂ || ೬ || ಜಾಂಬವತೀ ||

ದಿವೆಮಾಡಿಕೊಂಡನು ? ಏತೇ-ಇದರನ್ನು, ಮೇ-ದ್ರೌಪದಿಯಾದ ನನಗೆ, ಬ್ರೂತ-ಹೇಳಿ || ೩ || ಚೈದ್ವ್ಯಾಯ- ಶಿಶುಪಾಲಂಗೆ, ಮಾ-ನನ್ನನ್ನು, ಅರ್ಪಯಿತುಂ-ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ, ರಾಜನು-ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳು, ಉದ್ಯತಕಾರ್ಯ-ಕೇಮಸತ್ಯ- ಎತ್ತಿದಬಿಲ್ಲುಗೆ ಛುಟ್ಟವರಾಗುತ್ತಿರಲು, ಅಜೇಯಭಟಕಿ(ಖರಿತಾಂಘ್ರಿ ರೇಣುಃ-ಗಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲದವೀರರಿಂದ ಶಿರೋಭೂಷಣವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಲುಧೂಳುಳ್ಳ, ಅಜೋಪಿ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನೂಕೂಡ, ಮೃಗೇಂದ್ರ-ನಿಂಗವು, ಭಾಗವಿ-ವ-ತನ್ನ ಭೋಗ್ಯಂ ಪವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಯುದ್ಧಾತ್-ಕಾಳಗದ ದೆಸೆಯಿಂದ, ನಿನ್ಯೈ-ತನ್ನಲ್ಲಿಗೊಂದನು ತಚ್ಛ್ರೀನಿಕೇತಚರಣಿ-ಆ ಮಾಧವನೊಡನೆ, ಮವ-ನನಗೆ, ಅರ್ಚನಾ-ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ. ಯೆಂದು ರುಕ್ಮಿಣೀಹೇಳಿದಳು || ೪ || ಸತ್ಯಭಾಮೆ-ಸನಾಭಿವಧತಸ್ತದ್ಧಾ-ಸನಾಭಿ-ತಮ್ಮನಾದ ಪ್ರಸೇನನ, ಪಧಸಿಂಹದಿಂದಾದ ವರಣದಿಂದ, ತಪ್ಪಹೃದಾ-ರಂತಾಪಗೊಂಡಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದ, ಮೇ-ನನ್ನ, ತತೇನ-ತಂದೆಯಾದ ಸತ್ವಾಜಿತನಿಂದ, ಲಿಪ್ತಾಭಿಕಾಪಂ-ಆರೋಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು, ಅಪಮಾರ್ಷಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಋಕ್ಷರಾಜಂ-ಜಾಂಬವಂತನನ್ನು, ಜಿತ್ವಾ-ಗದ್ದು, ರತ್ನಂ-ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯನ್ನು, ಯಃ-ಯಾವೆಕ್ಕೃಷ್ಣನು, ಉಪಾಜಹಾರ-ತಂದನೋ, ಅಧ-ಆ ಮೇಲೆ, ಅದಾತ್-ನಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನೋ, ತೇನ-ಹಾಗೆಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಪಳವನ್ನಾ ರೋಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಭೀತಃ-ಹೆದರಿದವನಾದ, ಸಪಿತಾ-ಆ ನನ್ನತಂದೆಯು, ದತ್ತಾ-ಮನಿ-ಅಕ್ಕೂರಾದಿಗಳಿಗೆ ಪಾಂಡಿನ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವಳನ್ನಾದರೂ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಪ್ರಭವೇ-ಸಮರ್ಥನಾದ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ, ಅದಿಶತ-ಕೊಟ್ಟನು || ೫ || ಜಾಂಬವತಿ-ದೇಹಕೃತೆ-ತಂದೆಯಾದ ಜಾಂಬವಂತನು, ಅಮುಂ-ಈ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ನಿಜನಾಥವೈವಂ-ತನ್ನೊಡೆಯನೊಡೆಯವರೂಆದ, ಸೀತಾಪತಿಂ-ರಾಮನನ್ನಾಗಿ, ಪ್ರಾಕ್ಷಾಯ-ಅರಿಯದೆ, ಅಮುನಾ-ಈ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ, ತ್ರಿಣವಹಾನಿ-ಎದಿನಂಗಳು, ಅಭ್ಯಯುಷ್ಯತೆ-

ಸುರಿಸಿ ನಿಮ್ಮಂ ಎಂತುಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೋ ಆಯರ್ಥವಂ ಪೇಳುವರಾಗಿ || ೬ || ಎಂದು ದ್ರೌಪದಿಯು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ಯಲು ರುಕ್ಮಿಣಿಯು-ನುಡಿದಳಂತೆ, ಕೇಳು ದ್ರೌಪದಿಯೇ, ಜರಾಸಂಧನು ಮೊದಲಾದ ಅರಸುಗಳು ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ನನ್ನಂಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಕಾದಿರಲು ಮೃಗಾಧಿಪತಿಯಾದ ನಿಂಹವು ಕುರಿಗಳ ಗುಂಪಿನದೆಸೆಯಿಂದ ತನಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕವಸ್ತುವ ಸಂತಪಹರಿಸುವುದೋ ಅಂತು ಅರಸುಗಳ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾದವನಿಟ್ಟು ಯಾವಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನನ್ನನಪಹರಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವೆಂದಾಡಿಕೊಂಡನೋ ಅಂಥಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಿಂತರವೂ ನನ್ನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡಲಿ || ೪ || ಆಮೇಲೆ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ನುಡಿದಳಂತೆ-ಕೇಳು ಪಾಂಚಾಲಪುತ್ರಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯೇ ನನ್ನ ಸಹೋದರನಾದ ಪ್ರಸೇನನು ಮಣಿಸಮೇತನಾಗಿ ಅರಣ್ಯವಂಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸಿಂಹದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡುವನಾಗುತ್ತಲೂ ಆವ್ಯಸನದಿಂದ ತಪ್ಪವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದ ತಂದೆಯಾದ ಸತ್ವಾಜಿದ್ರಾಯನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದವಂಪೇಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅದಂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರಣ್ಯವನೆಯ್ದಿ ಜಾಂಬವಂತನಂ ಜಯಿಸಿ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯಂತಂದು ಸತ್ವಾಜಿದ್ರಾಯಂಗಿತ್ತನು. ನನ್ನ ತಂದೆಯೂ ತನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ ಅಕ್ಕೂರಾದಿಗಳಿಗೆ ವಾಗ್ದಾನಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವಳನ್ನಾದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಆಮಣಿಯೊಡನೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು || ೫ || ಬಳಿಕ ಜಾಂಬವತಿಯು ಪೇಳಿದಳಂತೆ ಕೇಳು, ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯೇ ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಜಾಂಬವಂತನು ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂರನ ಮಹಿಮೆಯನೆಯದೆ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯ ನರಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಶ್ರೀವಾಗುದೇವನೊಡನೆ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು

ಕಃ || ೧೩ || ಯಃ ತತ್ಪ್ರವೀಶ್ಯ ಕುಲಾಂವಾಂ ದಾಸೀಭಿಃ ತುರಂಗಿಣೀಮ್ | ಪಥನಿರ್ಜಿತೈರಾಜನ್ಯಾನ್ಮು
 ನೈತದ್ಧಾನ್ಯಮಸ್ತುಮ್ || ೧೪ || ಮಿತ್ರವಿಂದಾ | ಪಿತಾಮಹಾತಲಯಾಸ್ತಯಮಾಹುಯಾದತ್ಪು
 ವಾಕ್ | ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣಾಯ ತಚ್ಚಿತ್ತಾ ಮಹ್ನೌ ಹಿಣ್ಯಾಸುಖೀಜನೈಃ || ೧೫ || ಅಸ್ಯ ಮಪಾದಗಂಸ್ತುರ್ಲಭಃ
 ವೆಷ್ಟುನೈಜನ್ಮನಿ | ಕರ್ಮಭಿರ್ಭೂಮ್ಯುಮಾಣಾ ಯಾಯೇನ ತಚ್ಚೈಯಾತತ್ಪ್ರಸೇ || ೧೬ || ಲಕ್ಷ್ಮಣ || ಮ
 ಪಾಪಿರಾಜ್ಞಾಹ್ಯುತಜನ್ಮಕರ್ಮಚಕ್ರುತ್ವಾಮುಹುರ್ನಾರದಗೀತಮಾಸೀತ್ | ಚಿತ್ತಂಮುಕುಂದಕಿ
 ಲಪದ್ಭುಹಸ್ತಯಾವ ತಸ್ಯ ಸುಮೃತ್ಯನಿಹಾಯೇಕಪಾಕ್ || ೧೭ || ಚೈತನ್ಯಮಮತಂ ಸಾಧ್ಯಪಿತಾ

ಸ್ತು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಕ್ರೀಡೆ-ಆಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿಯೇ ಬಂಧುಕುಟುಂಬದವನು || ೧೩ || ಯೇ-ಯಾವ ಕೃಷ್ಣನು, ಇತ್ಯಂ-
 ಹೀಗೆ, ವೀರ್ಯಕುಲಾಂ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಬೆಲೆಯಾಗಿ ಉಳ್ಳಂಥಾ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ದಾಸೀಭಿಃ-ದಾದಿಯರೊಡನೆ, ಪಥಿ-ಹಾರಿಯ
 ಳ್ಲಿ, ಚತುರಂಗಿಣೀಂ-ದಂಡನ್ನೂ, ರಾಜನ್ಯಾ-ಅರಸುಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಜಿತೈ-ಗೆದ್ದು, ನಿನ್ನೇ-ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತಂದನೋ, ತದ್ಧಾನ್ಯ-
 ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಸೇವೆಯು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಅಸ್ತು-ಆಗಲಿ || ೧೪ || ಮಿತ್ರವಿಂದಾ | ಮೇಷಿತಾ-ನನ್ನೆಂದೆಯು,
 ತಚ್ಚಿತ್ತಾಂ-ಅವನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳಂಥಾ, ಸುಖೀಜನೈಃ-ಗೆಳತಿಯರೊಡನೆಯೂ, ಅಹ್ನೌಹಿಣ್ಯಾ-ಸೈನ್ಯದೊಡನೆಯೂ, ಕೂಡಿದಂಥಾ,
 ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಮಾತಲೇಯಾಯ-ಸೋದರಮಾವನವನಾದ, ಕೃಷ್ಣಾಯ-ವಾಸು. ದೇವಂಗೆ, ಸ್ವಯಮಾಹುಯ- ತಾನೆಕರೆ
 ದು. ದತ್ತವಾಕ್-ಕಟ್ಟುವನಾದನು || ೧೫ || ಯೇನ-ಯಾವುದರಿಂದ, ಆತ್ಮನೇ-ಜೀವಂಗೆ, ತತ್-ಅದು, ಶ್ರೀಯಃ-ಸುಕೃತವಾಗಿ
 ರುವುದೋ, ಕರ್ಮಭಿಃ-ಪ್ರಾಣಿಪಾಪಂಗಳಿಂದ, ಭೂಮ್ಯುಮಾಣಾಯಾಃ-ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಮೇ-ನನಗೆ, ಜನ್ಮಜ
 ನ್ಮನಿ-ಪ್ರತಿಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಸ್ಯ-ಈ ಕೃಷ್ಣನ, ಸಪಾದಗಂಸ್ತುರ್ಲಭಃ-ಆ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಸೋಂಕುವಿಕೆಯು, ಅಭವೇತ್-ಆಗಲಿ ||
 ಲಕ್ಷ್ಮಣಯು | ರಾಜ್ಞಾ-ಪಾಂಡವರಸಿಯೇ | ಯೇನಾಪಕೃಷ್ಣನು, ಪದ್ಮಹಸ್ತಯಾ-ಕವಲವು ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಿಂದ, ವಿ
 ಮೃತ್ಯು-ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ಲೋಕಪಾಕ್-ಇಂದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು, ವಿಹಾಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಮೃತಃ-ಗಂಡನೆಂದು ಪರಿಣಲ್ಪಟ್ಟನೋ-ಮು
 ಹು-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ನಾರದಗೀತಂ-ನಾರದಮುನಿಯಿಂದ ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಚ್ಯುತಜನ್ಮ-ಕೃಷ್ಣನ ಅವತಾರವನ್ನೂ, ಕರ್ಮಚ-
 ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಮುಮಚಿತ್ತಮು-ನನ್ನಮನಸ್ಸುಕೂಡ, ತಸ್ಮಿಮುಕುಂದೇ, ಆ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ, ಅಸೀತ್ಪಿಲ-
 ಆಯಿತಲ್ಲವೆ || ೧೬ || ಸಾಧ್ಯ-ಪತಿವ್ರತೆಯಾದದ್ದು-ಮಿಯೇ. ದುಹಿತೃವತ್ಸಲಃ-ಮಗಳಲ್ಲಿದೆಯೆ ಯಂಟಾದವನಾದ, ಬೃಹತ್ಸೇನ
 ಇತಿಖ್ಯಾತಃ-ಬೃಹತ್ಸೇನನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ಮಮಪಿತಾ-ನನ್ನ ತಂದೆಯು, ಮಮಮತಂ-ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಚೈತನ್ಯ-
 ತಿಳಿದು, ತತ್ರ-ಅವನಲ್ಲಿ, ಉಪಾಯಂ-ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು, ಅಚೇಕರತ್-ಮಾಡಿದನು || ೧೭ || ರಾಜ್ಞಾ- ಪಾಂಡವರ ಅರಸಿಯೇ,

ಪೋಷಿತಂಗಳಾದ ಒಮ್ಮಹಾವ್ಯವಂಗಳಂ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಹೈಹಿಯರಂ ಜಯಿಸಿ || ೧೩ || ಶೌರ್ಯಕುಲ್ಪಲಾ-
 ವನನ್ನುಂ ಅನೇಕಗಜಾಶ್ಯಪದಾತಿಗಳೊಡನೆ ಅನೇಕದಾಸಿಯೊಡನೆಯುಂ ತನ್ನ ಪುರಕೆ ಕರದೊಯ್ದನು. ಅಂತಾ
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ನನ್ನುಂ ತಿಳಿಯುವಳಾಗು || ೧೪ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರವಿಂದೆಯು ನುಡಿದಳಂತೆನೆ
 ಕೇಳು, ದ್ರೌಪದಿಯೇ, ತನ್ನ ತಂಪೆಯು ಸೋದರಮಾವನ ಮಗನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ತಾನೇ ಕಳೆಯಿಸಿ ಚ
 ತುರಂಗ ಬುಡೊಡನೆಯೂ ದಾಸಿಯ ರೊಡನೆಯೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾದಾಶವಿಂದ ಭಕ್ತಳಾದ ನನ್ನಂಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಂ
 ಗರ್ಹಿಸಿದನು || ೧೫ || ಕರ್ಮಚಂದಿಂದ ನಾನಾಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಬಳಲುವನನಗೆ ಇದೇನರ್ವಾಧಿಕಶ್ರೇಯಃಪ್ರಾಪ್ತ
 ಯು. ಅಂತಾ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶವು ಪ್ರತಿಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗುಂಟಾಗಲಿ || ೧೬ || ಅಮೇಲೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದೇವನು
 ಡಿದಳಂತೆನೆ- ಕೇಳುದ್ರೌಪದಿಯೇ ನಾನು ಲೋಕಪಾಲಕರಂಬಿಟ್ಟು ನಾರದಮುನಿಯು ಗಾಸಂಗೆಯಲ್ಲಟ್ಟ
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅವಿಭಾವವನೂ. ಆತನ ಲೀಲೆಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಿಯಿಂದ ವೇಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
 ಳ್ಲಿ ವಿಂದಾವೇವಿಗೋಹಾಗೆನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಆಸಕ್ತವಾಯಿತು || ೧೭ || ಅಮೇಲೆ ಬೃಹತ್ಸೇನನೆಂಬ ನನ್ನ ತಂದೆಯು
 ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಂತಿಳಿದು ಪುತ್ರೀನಾತ್ಮಲ್ಯದಿಂದ ನನಗೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದವೇನೆ ದೊರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯ

ದುಹಿತೈವತ್ಸಲಃ | ಬೃಹತ್ಸನಾತಿಶ್ವಾತಸ್ತತೋಪಾಯಮಚೇಕತ ||೧೧|| ಯಥಾಸ್ವಯಂಪರಾ
ಜ್ಞಮತ್ಸ್ಯುಪಾರ್ಥಪ್ರಯಾಕೃತಃ | ಅಯಂತುಬಹಿರಾಚ್ಛನ್ನೋದ್ಯೋತಸಜಾತಿರಹಃ ||೧೨|| ತತ್ರೈವ
ತತ್ಸರ್ವತೋಭೂಪಾಲುಪಯುರ್ಮತ್ಪಿತುಃಪುರಮ್ | ಸರ್ವಾಸ್ತತ್ರಾತ್ಮಜ್ಞೋನೋಪಾಧ್ಯಾಯಾ
ಸ್ಸಹಸ್ರಕಃ ||೧೩|| ಪಿತೃಸುಪೂಜಿತಾಸ್ಸರ್ವೈಯಥಾವೀಶ್ಯಂಯಥಾವಯಃ | ಆದದುಸ್ಸತ್ಕರಣಾಪಂ
ವೆದ್ಧಂ*ಪರಿಪದಿಮದ್ಧಿಯಃ ||೧೪|| ಆದಾಯವ್ಯಸೃಜಕಚಿತ್ತಜ್ವೀಕರುಮನೀಶ್ವರಾಃ | ಅಕೋಟಿ
ಜ್ಯೋತುಮಾಕೃಷ್ಯವೇತುರಕೇಮುನಾರತಾಃ ||೧೫|| ಸಜ್ಜಂಧೃತ್ವಾಪರವೀರಾಮಗಧಾಂಕಚೇದಿವಾಃ |

ಸ್ವಯಂವರೇ-ನಿನ್ನವದಿವೆಯಲ್ಲಿ, ಪಾರ್ಥೀವ್ಯಯಾ-ಅರ್ಜುನನಂ ಪಡೆಯಲಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಮತ್ಸ್ಯುಪಿ-ವಿಾನಿನವ
ತೃವು, ಕೃತಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟತೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇನನ್ನವದಿವೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ನಃ-ಅ ನಿನ್ನ ಮದಿವೆಯಮತ್ಸ್ಯು
ಯಂತ್ರವಾದರೋ, ಬಹಿರಾಚ್ಛನ್ನಃ-ಹೊರಗಮಾತ್ರವೇ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುವುದು, ಅಯಂತು-ಈ ನನ್ನ ಮದಿವೆಯಮತ್ಸ್ಯು
ಯಂತ್ರವಾದರೋ, ಜಲೇವರಂದ್ಯೋತೇ-ನೀರಿನಲ್ಲಿಮಾತ್ರವೇ ಕಾಣಿಸುವುದು ||೧೧|| ಏತಚ್ಛ್ರಾವಾ-ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸರ್ವ
ತಃ-ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸರ್ವಾಸ್ತತ್ರಾತ್ಮಜ್ಞಃ-ಸಕಲಾಯುಧಂಗಳಿ ರಹಸ್ಯಗೀತೆಗಳೂ, ಸೋಪಾಧ್ಯಾಯಾಃ ಪು
ರೋಹಿತಂ ನಹಿತರೂಪದ, ಭೂಪಾಃ-ಅರಸುಗಳು, ಸಹಸ್ರಕಃ-ಬಹುವಾಗಿ, ಮತ್ಪಿತುಃ-ನನ್ನ ತಂದೆಯ, ಪುತ್ರಮುಕ್ತೇಷು-ನ
ಗರದ ಬಳಿಗೆಬಂದರು ||೧೨|| ಸರ್ವೇ-ಎಲ್ಲರೂ, ಪಿತೃ-ನನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ, ಸಂಪೂಜಿತಾಃ-ಉಪಾಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ವದಿ
ಯಃ-ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ಪರಿಪದಿ-ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ವೇದ್ಧಂ-ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರವಂ ಭೇದಿಸಲೋಸುಗೆ, ಸ್ವಾಧಂ-
ಬಾಣಸಹಿತವಾದ, ಜಾಪಂ-ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ಯಥಾವೀರ್ಯಂ-ತಮ್ಮಶಕ್ತಿಯಿದ್ದಂತೆಯೂ, ಯಥಾವಯಃ-ಮಾರುಕೃತ್ಯಕರಂ, ಅ
ಜದಮಃ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು ||೧೩|| ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ಆದಾಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಸಜ್ಜೀಕರು-ಹೆದೆಯಿಂದ ಸಹಿತವನ್ನಾಗಿಮಾ
ಡುವುದಕ್ಕೆ, ಅನೀಶ್ವರಾಃ-ಅನಮರ್ಥರಾದ್ದರಿಂದ, ವ್ಯಸೃಜ-ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಏಕೇ-ಕೆಲವರು, ಅಕೋಟಿ-ಒಟ್ಟುನೂರು
ಲಕ್ಷ, ಜ್ಯೋತಃ-ಹೆದೆಯನ್ನು, ಸಮಾಕೃಷ್ಯ-ಎಳೆದು, ಅಮುನಾ-ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ, ಅಹತಾಃ-ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ವೇತುಃ-ಬಿದ
ರು ||೧೪|| ಅವರೇ-ಇತರರಾದ, ವೀರಾಃ-ಶೂರರಾದ, ಮಾಗಧಾವಂತಿಚೇದಿವಾಃ-ಜರಾಸಂಧನು ಅವಂತೀರಾಯನು, ಶಿಶುಪಾಲ
ನು, ಭೀಮನುಮರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣನೂ, ಸಜ್ಜಂ-ಹೆದೆಯಿಂದ ಸಹಿತವಾದ್ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಧೃತ್ವಾ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ತದವ
ಸ್ಥಿತಿಂ-ಆಲಕ್ಷ್ಯವಿರುವ ನೆಲೆಯನ್ನು, ಪಾವಿದಕ-ಅರಿತುಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರು ||೧೫|| ಪಾರ್ಥ-ಅರ್ಜುನನು, ಜಲೇ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಮ

ವಂ ಕಲ್ಪಿಸಿದನು ||೧೧|| ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ದ್ರುಪದರಾಯನು ಅರ್ಜುನನಂ ನಿನಗೆ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿ
ಯಿಂದ ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರವಂ ಕಲ್ಪಿಸಿದಂತೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯೂ ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರವಂ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಅಯಂತ್ರಕ್ಕಾ
ಯಿಯಂತ್ರಕ್ಕಾ ಭೇದವೇನೆಂದರೆ- ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯವು ಹೊರಗಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು, ಇದಾದರೋ ಹೊರಗೂ
ಳೆಗಿರದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಕೆಳಗಿರುವ ಕಾಂಭಜಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುವ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಂ ನೋಡಿ ಮೇಲಣಮತ್ಸ್ಯವಂ
ಕೆಡಹಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು. ಇಷ್ಟು ಸ್ಫಾಪನವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ ಹೊರತು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವು ||೧೨|| ಈಸುದ್ದಿಯಂ
ಕೇಳಿ ಸಮಸ್ತಸಾಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ವಿಧ್ಯಾಪಾರಂಗತರಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಅರಸುಗಳು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರ್ದಿ
ಸಹಿತರಾಗಿ ನಮತಂದೆಯ ಪಟ್ಟಣವನೆಯ್ದಿದರು ||೧೩|| ಬಂದಂತಾ ಅರಸುಗಳು ಅವರವರ ಮಯೋವಿದ್ಯಾನು
ಸಾರವಾಗಿ ನಮ್ಮತಂದೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟುನನ್ನೆಲ್ಲಾಸಕವಾದ ಚಿತ್ತಮುಳ್ಳವರಾಗಿ ಆಮತ್ಸ್ಯವೆಂಕಡಕಲೋ
ಸುಗ ಧನುರ್ಬಾಣಂಗಳಂ ಧರಿಸಿದರು||೧೪|| ಕೆಲವರಸುಗಳು ಅಧನುಸ್ಸಂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೆದೆಯನೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ
ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಕೆಲವರು ಅಧನುಸ್ಸಂ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಚಿಪ್ಪುಲ್ಪಟ್ಟು ಬಿದ್ದರು||೧೫|| ಇಂತಾ ಜರಾಸಂಧನು
ಅಂಬವೈ ಶಿಶುಪಾಲರೂ, ಬಿಲ್ಲಕೊಪ್ಪಿನವರೆಗೂ ಹೆದೆಯಂಸಳೆದು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಆಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಚಿಮ್ಮಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ನೆಲ
ದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು. ಭೀಮನು ಮರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣನೂ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಹೆದೆಯನೇರಿಸಿಅಗುರಿಯುಕಾಣಲಾರದೆಹೋ

ಭೀಮೋದುಕ್ತೋಧನಃಕರ್ಣಮಾವಿದಂಸ್ತದವಸ್ಥಿತೀಂ ||೧೩|| ಮತ್ಸ್ಯಾಭಾಸಂಜಲೇವಿ ಜ್ಞೇಷ್ಠೋತ್ಸಾಹ
ಚತವಸ್ಥಿತೀಂ | ಪಾರ್ಥೋಯತೋಸ್ತುಸಜದ್ಭಾಣಂನಾಚ್ಛಿನ್ಯತ್ಸೃಶೆಪರವಂ ||೧೪|| ರಾಜನ್ಯಮನಿ
ವ ತ್ರೇಪುಭಗ್ನಮಾನೇಮನಮಾನಮ | ಭಗವಾನ್ಧನುರಾದಾಯಸಜ್ಜಂಕ್ಯತ್ಯಾಧಲೀಲಯಾ ||೧೫|| ತ
ಸ್ತೀಸಂಧಾಯವಿಶಿಖಂಮತ್ಸ್ಯಾವೀಕ್ಷ್ಯಸಕೃಜ್ಜಲೇ | ಛಿತ್ವೈವಪಣಾಪಾತಯತ್ತ್ವಂ ಸೂರ್ಯಾಚಾಭಿಜಿತಿ
ಸ್ತಿತೇ ||೧೬|| ದಿವಿದುಂದುಭಯೋನಿದುರ್ಜಯಶಬ್ಧಃಪನಭೂವಿ | ದೇವಾಶ್ಚೈಕುಸುಮಾಸಾರಂಮುಮು
ಚಾರ್ಹರ್ಷವಿದ್ಯಲಾಃ ||೧೭|| ತದ್ರಂಗಮಾವಿಶಮಹಂಕಲನೂಪುರಾಭ್ಯಾಸಪದ್ಭ್ಯಾಂಪ್ರಗೃಹ್ಯಕನ
ಕೊಪ್ಪಸ್ವಲರತ್ನವಾಲಾಂ | ನೂತ್ನೇನಿವೀಯಪರಿಧಾಯಬ ಕೌಶಿಕಾಗ್ರೈಸ್ಸವೀಡಹಾಸವದನಾಕಬ
ರಿಃಭೃತಸ್ರಕ್ ||೧೮|| ಉನ್ನೀಯವಕ್ತ್ರಮುರುಕುಂತಲಕುಂಡಲತ್ವಿಷ್ಠಂಧಗ್ಧಲಂಶಿಶಿರಹಾಸಕಟಾ

ಸ್ವಾಭಾಸಂ-ವಿಾನಿಸಂತೆ ಕಾಣುವನೆಗಳನ್ನು, ಸೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ತದವಸ್ಥಿತಂ-ಮೇಲೆ ಅದೊಡ್ಡವನನ್ನಾ ನವನ್ನು, ಜ್ಞೇಷ್ಠೋತ್ಸಾಹ-ತಿಳಿ
ಬಾಳೊಡ, ಯತ್ನ-ಯತ್ನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಬಾಣಂ-ಅಂಬನ್ನು, ಅನ್ಯಜ-ಎಷ್ಟನ್ನು ನಾಚ್ಛಿನ್-ಮತ್ಸ್ಯವನ್ನು ಭೇಡಿಸಲಿಲ್ಲವು,
ಪಸ್ಪೃಶೇಪರಂ-ಪರಂತುತಗುಲಿತು ||೧೪|| ಮಾನಿಷ-ಗರ್ವವುಳ್ಳವರಾದ, ರಾಜನ್ಯೇಷು-ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದ ಅರಸರು, ಭಗ್ನ
ಮಾನೇಷು-ಮುರಿದ ಹೆಮ್ಮೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ನಿವೃತ್ತೇಷುಸತ್ಯ-ಬಿಟ್ಟುಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದವರಾಗುತ್ತಲೂ, ಅಧ-ಆ ಬಳಿಕ, ಭಗವಾನ್-
ಕೃಷ್ಣನು, ಧನುಃ-ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ಆವಾಯ-ತಕ್ಕೊಂಡು, ಲೀಲಯಾ-ವಿಲಾಸದಿಂದ, ಸಜ್ಜಂಕ್ಯತ್ಯಾ-ಹದಯಕ್ಕೆ (ರಿನಿ||೧೩||) ತಸ್ತೀ-
ಆ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ, ವಿಶಿಖಂ-ಜಾಣವನ್ನು, ಸಂಧಾಯ-ಜೋಡಿಸಿ, ಜಲೇ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಮತ್ಸ್ಯಂ-ವಿಾನಿಸನ್ನು, ಸಕೃತ್-ಒಂದುಸಲ, ವೀ
ಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಇಪುಣಾ-ಬಾಣದಿಂದ, ಛಿತ್ವಾ-ಕತ್ತರಿಸಿ, ಸೂರ್ಯೇ-ಆದಿತ್ಯನು, ಅಭಿಜಿತ್ಸಿದ್ಧತೇ-ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿದ್ದವನು, ತದ-
ಆ ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರವನ್ನು, ಅಪಾತಯತ್-ಬೀಳಿಸಿದನು ||೧೫|| ದಿವಿ-ಆಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ದೇವದಂದಂಭಯ-ದೇವರ್ಷಿಭೇರಿ
ಗಳೂ, ಭುವಿಪುನಃ-ನಿಲದಲ್ಲಿ ಆವಲೋ, ಜಯಶಬ್ದಃ-ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾಗಿಲೆಂಬ ನುಡಿಯೂ, ನೀಮಾ-ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿದವು. ದೇವಾ
ಶ್ಚ-ದೇವರುಳ್ಳವರೋ. ಚರ್ಪವಿದ್ಯಲಾಃ-ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ವರರಾಗಿ, ಕುಸುಮಾಸಾರಂ-ಹೂವಿನ ಜಿಡೆಮಳೆಯನ್ನು, ಮುಮುಚುಃ-
ಸುರಿದರು ||೧೬|| ಅಹಂ-ನಾನು, ಕಲನೂಪುರಾಭ್ಯಾಂ-ಮಧುರವಾಗಿ ಮೊಳಗುವಕಡಂಗಗಳನ್ನು, ಪದ್ಭ್ಯಾಂ-ಕಾಲಗಲಂಗಳೂ
ಡಿದವಳಾಗಿ, ಕನಕೋಜ್ವಲರತ್ನಮಾಲಾಂ-ಭಂಗಾರಪಿಂಚಿಗುವ ಮಣಿಹಾರವನ್ನೂ, ಪ್ರಗೃಹ್ಯ-ಹೆಕ್ಕೊಂಡು, ನೂತ್ನೇ-ಹೊಸದಾ
ದ, ಕೌಶಿಕಾಗ್ರೈ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪಟ್ಟವಾಳಪಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ನಿವೀಯಪರಿಧಾಯ-ಉಟ್ಟು, ನೇಟ್ರಂ-ನೀಡಿದ
ಸವನಾ-ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲೂ ನಗೆಯಿಂದಲೂ ನಹಿತವಾದಮುಖವುಳ್ಳವಳೂ, ಕಬೀರಘೃತಸ್ರಕ್-ತುಂಬನಲ್ಲಿ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟು
ಪ್ರಸರಂಗಳುಳ್ಳವಳೂ, ಆಪ, ಅಹಂ-ನಾನು, ತದ್ರಂಗಂ-ಆ ಸಭಾಮುಖ್ಯವನ್ನು, ಆವೀಶಂ-ಹೊಕ್ಕವಳಾದನು ||೧೮|| ಉರುಕುಂ

ದರು ||೧೩|| ಅರ್ಜುನನಾದರೋ ಜಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆನೋಡಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗವಂ ಮಾಡಿದನು. ಆ
ಬಾಣಂಗಳು ಆಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನೂ ನೋಂಕಿದವು. ಆದರೂ ಅಮತ್ಸ್ಯಮಾ ಕಡಹಲಾರದೆ ಹೋದನು ||೧೪|| ಕರ್ಣೀತಿಯಿಂ
ದ ಸಮಸ್ತರಾದ ಅರಸುಗಳೂ ಅವಮಾನವನೆಯ್ದಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತಲೂ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಲೀಲೆ
ಯಿಂದ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಹೆದೆಯನ್ನೇರಿಸಿ ಒಂದೇಬಾಣವಂ ತೊಟ್ಟು ಒಂದೇಸಲದಲ್ಲಿ ||೧೫|| ಜಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯವೆನೋಡಿ
ಅಭಿಜಿನ್ನಾ ಮಕವಾದ ಗರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿರುವ ಹೊತ್ತಿನೋಳು ಲಕ್ಷ್ಯವಂ ಕತ್ತರಿ
ಸಿ ಕೆಡಹಿದನು ||೧೬|| ಅಶಬ್ದದೊಡನೆ ದೇವದಂದಂಭಿಗಳೂ ಮೊಳಗಿದವು. ಸಂತೋಷಭರಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳು
ಪುಷ್ಪವರ್ಷವಂಕರೆದರು ||೧೭|| ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ತುರುಬುಳ್ಳವಳಾ
ಗಿ ಲಜ್ಜೆಯಂ ಕೂಡಿರುವ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂ ಕೋಭಿಸುವ ಮುಖಪದ್ಮವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ನೂತನಂಗಳಾದ ದಿವ್ಯದಾ
ಕೂಲಂಗಳನ್ನು ಟ್ಟುಹೊದ್ದು ಕೊಂಡು ಆಸ್ಯಕ್ತಮಧುರವಾಗಿ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ವ ಕಾಲಂದುಗೆಗಳಿಂದ ಬೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅಡಿ
ಗಳನ್ನಡುತ್ತ ಸುರ್ವೇಮಯವಾದರತ್ನ ಮಾಲೆಯಂ ಕೈಗಳಿಂದಿರಿಸಿ ಆಸ್ವಯಂವರಮಂಟಪವಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೧೮||

ಹ್ರಮೋಹೈಃ | ರಾಜೋನ್ನಿರಿಕ್ಷ್ಯಪರಿತಕ್ಯನಕ್ಪಮುರಾರಿರಂಸನುರಕ್ತಹೃದಯಾದಿದಧಸ್ತುಮಾಲಾ
ಮೃಗಂ || ತಾವತ್ಯೈದಂಗಪಟಹಾಸ್ಯಂಖಭೈರಾಸಕಾದಯಃ || ಸಿನೆದುರ್ನಟನರ್ತಕೋನನ್ಯತುರ್ಗಾ
ಯಕಾಜಗುಃ || ೩೦ || ಏವಂವೃಕಭಗಪತಿಮಯಕನ್ಯಪಯೋಧಪಾಃ | ನಸಹಿರೋಜ್ಜ್ವಲನಿಸ್ಪರ್ಧಂತೋ
ಹೃತ್ಪ್ರಯಾತುರಾಃ || ೩೧ || ಮಾಂಡುಕಾದ್ರಧಮಾರೋಪ್ಯಹಯರತ್ನಚತುಷ್ಟಯಮ್ | ಶಾರ್ಙ್ಗಮುದ್ಯ
ಮ್ಯಸನ್ನದ್ಧಸ್ತಸ್ರಾವಾಜಾಚತುರ್ಭುಜಃ || ೩೨ || ದಾರುಕಶ್ಚೋದಯಾಮಾಸಕಾಂಚನೋಪಗ್ಗುರಂ
ಧಮ್ | ವಿಷತಾಂಭೂಭುಜಾಂರಾಜ್ಜ್ವಲಮ ಗಾಣಾಂಮೃಗರಾಡಿವ || ೩೩ || ತೆನ್ನನಜ್ಜಂತರಾಜನ್ಯಾನಿ

ತಲಕುಂಡಲತ್ವಿಡ್ಗಂಡಸ್ಥಲಂ-ಅತಿಶಯವಾದ ಕರುಳ್ಳಳಿ ಮತ್ತೆ ಒಲೆಗಳ ಹೊಳಪಿನಿಂಕೂಡಿದ ಕನ್ನಿಗಳುಳ್ಳ, ವಕ್ತ್ರಂ-ಮುಖವು
ನ್ನ, ಉನ್ನೀಯ-ಎತ್ತಿ, ಕಿಶಿರಹಾಸ ಕುಚಾಹ್ರಮೋಹೈಃ-ತಜ್ಞನಿನಯೆಲ್ಲ ಕುಡಿನೋಟಗಳ ಪ್ರಸರಣಗಳಿಂದ, ಪದಿತಃ-ಎಲ್ಲಾ
ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ರಾಜ್ಯ-ಧೋರೆಗಳನ್ನು, ನಿರಿಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ಕನಕ್ಯ-ಮೆಲ್ಲನೆ, ಮುರಾರೇ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅಂಸೇ-ಭುಜದಲ್ಲಿ, ಅ
ನುಪಕ್ತಪ್ರದಯಾ-ಅನಕ್ತಚಿತ್ತಳಾಗಿ, ಮಾಲಾಂ-ಪೂನರವನ್ನು, ನಿವರ್ಧೇ-ಹಾಕಿದವಳಾದೆನು || ೩೦ || ತಾವತ್-ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ವ್ಯ
ದಂಗಪಟಹಾಸಿ-ಮುದ್ದಳಗಳೂ ತಮ್ಮಟಗಳೂ, ಕಂಬಭೇರಾಸಕಾದಯಃ-ಸಂಕುಗಳೂ ಬರಡೋಲುಗಳೂ ನಗಾರಗಳೂ, ಸೀ
ನೇದುರಿ-ಮೋಳಗಿದವು. ಸಹಿನರತ್ನಕೈ-ಸಟ್ಟವರೂ ನಾಟ್ಯಗಾತಿಯರೂ, ನನ್ಯತುಃ-ಕುಣಿದರು. ಗಾಯಕಾಃ-ಸಂಗೀತಗಾರರು,
ಜಸಿ-ಹಾಡಿದರು || ೩೧ || ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಭಗವತೀಕಾಶೇ-ಈಶ್ವರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ವೃತೇನತಿ-ವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವನಾಗುತ್ತಲೂ, ನೃಪಯೋಧಪಾಃ-ರಾಜನೇನಾಪತಿಗಳು, ಹೃತ್ಪ್ರಯಾತುರಾಃ-ಕಾಮದಿಂದಾತುರರಾಗಿ, ಸ್ಪರ್ಧಂತಃ-ಬರ್ಹ
ಮಾಡುವವಾಗುತ್ತೆ, ನಸೇಹಿರೇ-ಸೈರಿಸಲಿಲ್ಲವು || ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ-ದ್ರೌಪದಿಯೇ || ೩೧ || ತಾವತ್-ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ. ಚತುರ್ಭುಜ-ನಾ
ಲ್ಕುತೋಳುಗಳುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನು, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಹಯರತ್ನಚತುಷ್ಟಯಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂಗಳಾದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳುಳ್ಳ, ರಥಂ-ತ
ರನ್ನು, ಆರೋಪ್ಯ-ವರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಾರ್ಙ್ಗಂ-ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ಉದ್ಯಮ್ಯ-ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಅಚಾ-ಯದ್ಧಕ್ಕೆ, ಸನ್ನದ್ಧಿಂ ಸಿದ್ಧನಾ
ಗಿ, ತಸ್ಮಾ-ನಿಂತನು || ೩೨ || ರಾಜ್ಜ್ವಲ-ಅರಸಿಯೇ, ಭೂಭುಜಾಂ-ಧೋರೆಗಳು, ವಿಷತಾಂಸತಾಂ-ಚರ್ಚಿಸುವವಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಮೃ
ಗಾಣಾಂ-ಮೃಗಂಗಳಿಗಿಡುವೆ, ವೃಗರಾಡಿವ-ಸಿಂಹದಂತೆ, ದಾರುಕಃ-ಕೃಷ್ಣನಸಾರಥಿಯು, ಕಾಂಚನೋಪಸ್ತುರಂ-ಭಂಗಾರದನಾ
ಮಾನುಗಳುಳ್ಳ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಬೋದಯಾಮಾಸ-ನಡೆಯಿಸಿದನು || ೩೩ || ಕೇಚನರಾಜನಾಃ-ಕೆಲವರು ಧೋರೆಗಳೂ, ಪಥಿ-ದಾ

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮನೋಹರಂಗಳಾದಮುಂಗುರುಳುಗಳುಳ್ಳ ರತ್ನಮಯಗಳಾದ ಒಲೆಗಳಿಂ ಶೋಭಿಸುವ ಮುಖ
ವನೆತ್ತಿ, ಚಿತ್ತಸುತಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಕಡೆಗಂಣನೋಟಂಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಅರಸುಗಳಂ
ನೋಡಿ ಮೆಲ್ಲನೆಬಂದು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಕಂಡಲ್ಲಿ ಮಾಲೆಯಂ ಸಮ
ರ್ಪಿಸಿತು || ೩೦ || ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೃದಂಗ ಕಂಬಭೇರಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯಗಳು ಧ್ವನಿಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು
ನೆಟರೂ ನರ್ತಕಿಯರೂ ನರ್ತನಂಗೆಯ್ದರು ಗಾಯಕರು ಗಾನಂಗೆಯ್ದರು || ೩೧ || ಕೇಳು ದ್ರೌಪದಿಯೇ ಈ ರೀ
ತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಂ ವರಿಸಲು ಆ ಸಮಸ್ತರಾದ ಅರಸುಗಳೂ ಕಾಮಬಾಣ ಓಡಿಸಿ
ತರಾಗಿ ಸಹಿಸಲಾರದ ಕೋಪದಿಂದಿದ್ದರು || ೩೧ || ಆಗ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಅತೀವಗಣಾಲಿಗಳ
ದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಲಂಕೃತವಾದ ರಥದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕಾರ್ಜುಧನುಮಿಗೆ ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ ಕೊಂಡು
ನಿಂತನು || ೩೨ || ಅಬಳಿಕ ಅರಣ್ಯಮೊಳು ಸಮಸ್ತ ಮೃಗಂಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಿಂಹದಂತೆ ಪರಾಕ್ರಮದಂಗೆ
ಯ್ಯನಾಗಿ ಎರಡು ಭುಜಂಗಳಿಂದ ನನ್ನನಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು ಮತ್ತೆರಡು ಭುಜಂಗಳಿಂದ ಧನುರ್ಬಾಣಂಗಳಂ ಧರಿಸಿದ
ಕೃಷ್ಣನುಯದ್ಧಸನ್ನದ್ಧನಾದುದಾರುಕನು ಸುಪರ್ಣಮಯವಾದರಥಕ್ಕೆ ಅಶ್ವಂಗಳಂಕಟ್ಟಿ ನಡೆಯಿಸಿದನು. ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನು ಸಮಸ್ತರಾದ ಅರಸುಗಳು ನೋಡುತಿರಲಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಮೃಗಂಗಳಂ ಜಯಿಸಲೋಸುಗ ನಿಂದದಂತೆ
ರಳಿದನು || ೩೩ || ಆಗ ಕೆಲವರಾದ ಅರಸುಗಳು ಧನುಸ್ಸುಗಳಂಧರಿಸಿ ಯುದ್ಧಾರ್ಥವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಸಿಂಹವನಟ್ಟಿರು

ವಿದ್ವಾಂಸಧಿಕೇಚನ | ಸಂಯತ್ನಾಉದ್ವೃತದ್ವಾಸಾಗ್ರಮಸಿಂಹಾಯಥಾಹಿಮ ||೨೪|| ತೇಕಾರ್ಜುನ
ಚ್ಯುತಮಾಣಾಘೃತೈಃಕೃತ್ವಾಹ್ಯಂಘ್ರಿಕಂಧರಾಃ|ನಿವೇತುಃಪ್ರಥನಕೇಚಿಕೇಸಂತ್ಯಜ್ಯಮದ್ರಾಪುಃ||೨೫||
ತತಃಪುನೀಂಸುಮಸತೀರವ್ಯಲಂಕೃತಾಂರವಿಚ್ಛದಧ್ವಜವಟಚಿತ್ರತೋರಣಾಂ | ಕುಶಗ್ಧಲೇಂದ್ರವಿಭುವಿ
ಚಾಪಿಸಂಸ್ತುತಾಂಸಮಾವಿತತ್ತರಣಿವಸ್ವಕೇತನಮ ||೨೬|| ಪಿತಾಮೇಪೂಜಯಾಮಾಗಸುಹೃತ್ಸಂಭಂ
ಧಿಬಾಂಧವಾಃ | ಮಹಾರ್ಹವಾನೋಲಂಕಾರಕಯ್ಯಾಸನವರಿಚ್ಛದೈಃ||೨೭|| ದಾಸೀಭಿಸ್ಸರ್ವಸಂವಿಭ
ರ್ಭಾಚರಭವಾಜಿಭಿಃ | ಆಯುಧಾನಿಮಹಾರ್ಹಾಣಿದ್ರೋಪೋರ್ಣಸ್ಯಭಕ್ತಿತಃ||೨೮|| ಅತ್ಯಾಶಾಸಸ್ಯ
ತಸ್ಯೈವಾವಯಾಮೈಗೃಹದಾಸಿಕಾಃ | ಸರ್ವಸಂಗನಿವೃತ್ತಾಃಪ್ರದಾತವಸಾಚಬಭೂವಿಮ ||೨೯|| ಪೊ

ಮದ್ಯ, ನಿವೇದ್ಯಂ-ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ, ಸಂಯತ್ನಾಃ-ಯತ್ನಜುಟ್ಟಿದವರಾದ್ದರಿಂದ, ತೇ-ಅವರು, ಉದ್ವೃತದ್ವಾಸಾಗ್ರಮ-ಸ್ತಂ
ಭ-ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ, ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನುವರಾಗಿ, ಗ್ರಾಹನಿಂಹಾಃ-ನಾಯಿಗಳು, ಹಂಯಥಾ-ಸಿಂಹವನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಅನ್ವಸಜ್ಜಂ
ತ-ಸಿಂಹತೆಗೊಳಿದರು ||೨೪|| ತೇ-ಅವರು ಕಾರ್ಜುನಚ್ಯುತಬಾಣಾಘೃತೈಃ-ಕೃಷ್ಣನಬಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಎಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂಚುಗಳ ಗುಂಪುಗಳ
ಳಿಂದ, ಪ್ರಸಾರೇ-ಕಾಶಕವಲ್ಲಿ, ಕೃತ್ವಾಹ್ಯಂಘ್ರಿಕಂಧರಾಃ-ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತೋಳುಕಾಲು ಕೊರಳುಗಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ಕೇ
ನೀ-ಕೆಲವರು, ನಿವೇತು-ಬಿವ್ವಿಮೋದರು, ಏಕೇ-ಕೆಲವರು, ಸಂತ್ಯಜ್ಯ-ಬಿಟ್ಟು, ಮದ್ರಾಪುಃ-ಓಡೀಡೋದರು ||೨೫|| ತತಃ-ಅಮೇ
ನಿ, ಯಮಪತಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು, ಅತ್ಯಲಂಕೃತಾಂ-ಅತೀಯವಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ರವಿಚ್ಛದಧ್ವಜವಟಚಿತ್ರತೋರಣಾಂ-
ಸೂರ್ಯಸಂಮುಚ್ಚವ ವಳದಿಗಯವಸ್ತ್ರವೂ ಹಲವುಬಣ್ಣ ಬಾಗಲ ಅಲಂಕಾರವೊಳಗೊಂಡ, ದಿವಿಭುವಿಜಾಪಿ-ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲೂ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಸೂಸ್ತುತಾಂ-ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಕುಶಸ್ಥಲೀಂಪುನೀಂ-ದ್ವಾರಕಾನಗರವನ್ನು, ತರಣಿ-ಸೂರ್ಯನು,
ಸ್ವಕೇತನವಿವ-ತನ್ನೆಲೆಯನ್ನುಂತೆ, ಸಮಾವಿತ-ಜೊಕ್ಕನ್ನು||೨೬|| ಮೇಷಿತಾ-ತನ್ನೆತೆಂದೆ ರು, ಸುಹೃಬಂತ್ಸಂಧಿಬಾಂಧವಾಃ-
ಮಿತ್ರರನ್ನೂ ಘ್ನಾತಿಗಳನ್ನೂ ನಂಟರನ್ನೂ, ಮಹಾರ್ಹವಾನೋಲಂಕಾರಕಯ್ಯಾಸನವರಿಚ್ಛದೈಃ-ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ತಕ್ಕವಸ್ತ್ರಾಭ
ರಣ ಜಾಸಿಗೆ ಗದ್ದುಗೆಜೊಡಿಕೆಗಳಿಂದ, ಪೂಜಯಾಮಾಗ-ಸಮ್ಮಾನಿಸಿದನು ||೨೭|| ದಾಸೀಭಿಃ-ದಾದಿಯರೊಡನೆಯೂ, ಸರ್ವಸಂ
ವದ್ವಿಃ-ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ-ಎಂಗಳೊಡನೆಯೂ, ಭಟೇಭರಥವಾಜಿಭಿಃ-ಚತುರಂಗಸೈನ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ-ದೊಡ್ಡವರಿಗೇ
ಕಾದ, ಆಯುಧಾನಿ-ಕೈದುಗಳನ್ನೂ, ಭಕ್ತಿತಃ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಪೂರ್ಣಸ್ಯ-ಸರ್ವಸಂಪನ್ನನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ದದಾ-ಕೊಟ್ಟ
ನು ||೨೮|| ಇವಾವಯಂ-ಈ ನಾವೆಂಟುಮಂದಿಯೂ, ಸರ್ವಸಂಗನಿವೃತ್ತಾಃ-ಇತರಕಾಮಗಳಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದಲೂ,
ತವನಾಚ-ಸ್ವಭವಮಿಂದಲೂ, ಅದ್ವಾ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಅತ್ಯಾಶಾಸಸ್ಯ-ತನ್ನೆಲೆಯೇ ತಾನುಸ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ, ತಸ್ಯ-ಆತನ
ಪ್ರಾಣ, ಗೃಹದಾಸಿಕಾಃ-ಮನೆಯನ್ನೇವೆಯರು, ವೈ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಖಭೂವಿವ-ಆದುವು ||೨೯|| ಹದಿನಾರುಸಾವಿರಮಂದಿ

ತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನೆಟ್ಟಬಂದರು ||೨೪|| ಅವರನ್ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಾರ್ಪಧನುಸ್ಸಿನ ಜನೆಯಿಂದ ಪರಂಪರೆ
ಯಾಗಿ ಬೋರಟುಬರುತ್ತಲಿರುವ ಬಾಣಸುಮಾಪಂಗಳೆಂ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಗಳೂ ಭುಜಗಳೂ ತೊಡೆಗಳೂ ಪು
ದಗಳೂ ಸಹ ಉಚ್ಛವರಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವರಾದರು. ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ದಿಕ್ಕಾದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಪಲಾಯನಂಗೆಯ್ದ
ರು||೨೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಯದಾಪೀರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸೂರ್ಯನಂ ಮರೆಗೆಯ್ದ ಧ್ವಜವಟಗಳಿಂದಲೂ ನಾ
ನಾವಿಚಿತ್ರತೋರಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಭೂಪ್ರಗ್ಲೇಖದಲ್ಲಿಯೂ ಉರ್ಬ್ವಸ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆಳು
ಸ್ಥಲಿಯೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ದ್ವಾರಕಾಪುರವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು||೨೬|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂ
ದೆಯು ಸುಹೃತ್ಸುಗಳಂ ಸಂಬಂಧಿಗಳಂ ಉತ್ತಮಂಗಳಾದ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರ ಕಯನಪೀಠರತ್ನಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಜಿ
ಸಿದನು ||೨೭|| ಅಮೇಲೆ ನಮ್ಮತಂದೆಯು ಅನೇಕರಾದ ದಾಸೀಜನರೊಡನೆಯೂ ಸಮಸ್ತ ಸಂಪತ್ತುಗಳೊಡನೆ
ಯೂ ಚತುರಂಗಬಲಮೊಡನೆಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂಗಳಾದ ಆಯುಧಂಗಳೊಡನೆಯೂ ಬಂದು ಸರ್ವವಂ ಪೂರ್ಣಶಾ
ಮಾನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಂಗಳಿಸಿದನು ||೨೮|| ಎಲ್ಲದ್ರೋಷದೀದ್ವೇವಿಯೇ ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಾವೆಂಟುಮಂದಿಯೂ
ಸರ್ವವಿವಯಂ ಭೋಗಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಾಬ್ರಹ್ಮಿಯಾಗಿ ಅನೇಕಜನ್ಮಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದ ತವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ವ
ಧರ್ಮಾಚರಣಿಯೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗೃಹದಾಸಿಯರಾದವು ||೨೯|| ಇಂತೆಂದು ಅಪ್ಪಮಹಿಷಿಯರು ನುಡಿದ ಬ

ಇಂತಿಂ ಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾವವತಪ್ರತಿ ಕಬ್ಬಾಧ್ಯಾಪೀನಿಯೊಳಗಿದಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿದ್ದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

೪೯ ೧೬ ಸಾವಿರಮಂದಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪತ್ನಿಯರು ದ್ರೌಪದಿಯಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದರೆಂತೆನೆ- ಎಲೊದ್ರೌಪದಿಯೇ! ಪೂರ್ಣಕಾಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನರಕಾಸುರನಂ ಸಂಚರಿಸಿ ಪೂರ್ವದೊಳಗವನಿಂದ ದಿಗ್ವಿಜಯಕಾ
ಲದಲ್ಲಿ ಸುಸುಸ್ತರಾದ ಅರಸುಗಳಂಜಮಿಸಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಪತ್ನಿಯರಾದನಾವು ನರಕಾ
ಸುರನ ಬಾಧನಗೃಹದಲ್ಲಿರುತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಸರ್ವದಾ ಧ್ಯಾನಂಗೈಯ್ಯತರಿದೈವು, ಅಂತೂ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಂ
ಗಳಂ ತಳಿದು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂ ಮಾಡಿದನಾದುದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲಗೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗೃಹದಾಸಿಯರು ||೪೦|| ಎಲೊ
ದ್ರೌಪದಿಯೇ! ನಾವು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪದವನ್ನೂ ಇಂದ್ರಪದವಿಯನ್ನೂ ಲೋಕತ್ರಯ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಅ
ರಿವಾಕ್ಯವೆಂಬ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಪದವನ್ನೂ ಸಾಲೋಕ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಪರಮವುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷವಂ
ಕೂಡ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವು ||೪೧|| ಮಾತೃ ಯಾವುದನೆಂದರೆ- ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಪ್ರದವಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕು
ಚಕುುಕುಮದಿ ಮಿಶ್ರವಾದ ಗದೆಯಂಧರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಪದ್ಮದ ಧೂಳಿಯಂ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿರಸ್ಸು
ಗಳಿಂದ ಧರಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸುವೆವು ||೪೨|| ಗೋವುಗಳಂ ಮೇಯಿಸುತ್ತ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಮಹಾಪ್ರಾಣದ ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶವಂ ಗೋಪರೂ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೂ ವೃಕ್ಷಗಳೂ ಲತೆಗಳೂ ಗಜ ಎಂತುಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರೋ
ಅದೇರಿತಿಯಾಗಿ ನಾವೂಕೂಡ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರೇವೆವು.

ಶ್ರೀಕುಕೇ||ಶ್ರೀತ್ವಾಪ್ಯಧಾಸುಬಲಪುತ್ರೈಃಧಯಾಜ್ಞಾಸೋಮಾಧವೈಃಕ್ಷೇಪಪತ್ನೈಃಉತಸ್ವಗೋಪೈಃ||ಕೃ
ವೈವಿಲಾತ್ಯನಿಹರೌಪ್ರೇಯಾಸುಬಂಧಂಸರ್ವಾನಿವಿಸ್ತುರಲಮಶುಕ್ರಲಾಕುಲಾಕ್ಷ್ಯೈಃ ||೧||ಇತಿ
ಸಂಭಾಷಣಾಸುಸ್ತ್ರೀಭಿಸ್ತಿಸ್ಸಮನ್ಯಭಿರ್ನೃಪು | ಆಯಯುರ್ಮುನಯಸ್ತತ್ರಕೃಷ್ಣರಾಮ
ದಿದೃಕ್ಷುರಾ ||೨|| ದ್ವೈಪಾಯನೋನಾರದಶ್ಚಚ್ಯವನೋದವಲೋಸಿತಃ | ವಿಶ್ವಾಸಿತ್ರಶ್ಯತಾನಂದೋಭ

೪೪ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದ ಚೇಕೆ.

ವೃಧಾ-ಕುಂತಿಯೂ, ಸುಲಬಪುತ್ರೀ-ಗಾಂಧಾರಿಯೂ, ಅಧ-ಮತ್ತು. ಯಾಜ್ಞಾ-ಸೋನೀ, ದೌಪದಿಯೂ, ಮಾಧವೀ-
ಸುಭದ್ರೆಯೂ, ಅಧ-ಮತ್ತು, ಕ್ಷೇತಿವಪತ್ನೈಃ-ಅರಸಿಯರೂ, ಋತ-ಮತ್ತು, ಸ್ವಗೋಪೈಃ-ಸ್ವೀಯೆಯರಾದ ಗೋಪಿಯರೂ,
ಅಖಿಲಾತ್ಮನಿ-ಸಕಲಜೀವಿಗೂ ಸ್ವರೂಪವಾದ, ಹರೌ-ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾನುಬಂಧಂ-ಸ್ನೇಹನುಬಂಧವನ್ನು, ಶುಕ್ರ-
ಕೇಳಿ, ಸರ್ವಾಃ-ಎಲ್ಲರೂ, ಅಶುಕ್ರಲಾಕುಲಾಕ್ಷ್ಯೈಃ-ಕಣ್ಣಿರು ತೊಟ್ಟುಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಕುಲವಾದದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅಲಂ-
ಅಧಿಕವಾಗಿ, ವಿಸ್ತುರ-ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರು ||೧|| ಇತಿ-ಬೀಗೇ, ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ-ಹೆಂಗಗಳೊಡನೆ, ಸ್ತ್ರೀಷು-ಹೆಂಗಗಳೂ, ನೃಪ-ಪುರುಷ
ರೊಡನೆ. ನೃಪು-ಪುರುಷರೂ, ಸಂಭಾಷಣಾಸು-ಸಂಭಾಷಣಾಣೀಷುಚ-ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಮುನಯಃ-
ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಕೃಷ್ಣರಾಮದಿದೃಕ್ಷುರಾ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ರಾಮನನ್ನೂ ನೋಡಲ್ಪಡುವುದು, ಆಯಯು-ಬಂದರು ||೨||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕುಕೇಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಗೂತವು

ರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂ

ಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀ

ಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮಂ

ಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

೪೩ನೆಯಾಧ್ಯಾಯಮಾಗಿದುದು

೪೪ನೆಯಾಧ್ಯಾಯವು

ಶ್ರೀ ಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ|| ಚತುರ್ಭಿರಧಿಕೇಶೀತಿತನೇ ಮುನಿಸಮಾಗತೇ | ವಸುದೇವಮುಖೋತ್ಪಾದೈ
ಬಂಧುಪ್ರಸಾದಪನಾದಿಕಂ ||೧||೩|| ಎಂಭತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಕುರು
ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಗಳು ಬಂದಿರುವಲ್ಲಿ ವಸುದೇವನು ಆ ಮಹಾ ಋಷಿಗಳಂ ಬುಡ್ವಿಕ್ಕು
ಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಕ್ರತುಗಳಂ ಮಾಡಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸರ್ವ ಜನರಂ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ
ಸಮ್ಮಾನಂಗೆಯ್ದು ಅವರವರ ಊರುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವಂ ಶ್ರೀ ಕುಕೇಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ
ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನಂತೆನಿ,-

ಎಲೈ, ಅರಸೇ, ಕುಂತಿಯು, ಗಾಂಧಾರಿಯು, ದೌಪದಿಯು, ಸುಭದ್ರೆಯು, ಇನ್ನೂ ಸಮಸ್ತ ಕ್ಷತ್ರೀ
ಯರ ಪತ್ನಿಯರು, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ದಾಸಿಯರಾದ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರು, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿ ಮೊದ
ಲಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪತ್ನಿಯರಗೆ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಮಾತಿಶಯವಂ ಕೇಳಿ ಆನಂದ ಬಾ
ವ್ಯಪೂರ್ಣನೇತ್ರರಾಗಿ ಅಶ್ಚರ್ಯಯುಕ್ತರಾದರು ||೧|| ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಪುರುಷರೊಡನೆ
ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆಯೂ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಮಾತುಗಳನಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ರಾಮರಂ ನೋಡ
ಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸಮಸ್ತರಾದ ಋಷಿಗಳು ಆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದರು ||೨|| ಯಾವ ಯಾವ ಋಷಿಗಳು ಬಂದರೆಂ
ದರೆ- ವೇದವ್ಯಾಸ ಋಷಿಯು, ನಾರದರು, ಚ್ಯವನನು, ದೇವಲನು, ಅಸಿತನು, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು, ಶತಾ ನುಂದನು,

ಭರದ್ವಾಜೋಘೌತಮಃ ||೩|| ರಾಮಸ್ಸಶಿಷ್ಯೋಭಗವಾಃವನಿಷ್ಠೋ ಗಾವಪೋಭೃಗುಃ | ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ
ಪುಲಹೋತಿಶ್ವಮಾರ್ಕಂಡೇಯೋಬೃಹಸ್ಪತಃ||೪|| ದ್ವಿತಸ್ತಿ ತಶ್ಚೈಕತಶ್ಚಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಸ್ತಧಾಂಗಿರಾಃ|
ಅಗಸ್ತ್ಯೋಯಾಜ್ಞಾಃಪಲ್ಯಶ್ಚವಾಮದವಾದಯೋಪರೀ||೫|| ತೇಕೃದ್ವಾಪ್ಯಾಹನೋತ್ಥಾಯಪಾಗ್ರಾ
ಸೀನಾನ್ಯವಾದಯಃ | ಪಾಂಡವಾಃಕೃಷ್ಣರಾಮೌಜಪ್ರಣೇಮುನ್ವಿಶ್ವಮದಿತಾಃ ||೬|| ತಾನಾನರ್ಚಾ
ರ್ಯಧಾಸರ್ವೈರಹರಾಮೋಚ್ಯತೋರ್ಚಯ ತ ಸ್ವಾಗತಾಸನಪಾದಾನ್ಯುಮಾಙ್ಗಯಾಮಾನುಲಪನೈಃ ||
ಉವಾಚಸುಮತಃ||೭|| ಸೀರಾಕಭವಾಕಧರೃಗುಪ್ತನಃ | ಸದಸಸ್ತಸ್ಯಮಹತೋಯತಮಚೋನುಕೃಣ್ಣ
ತಃ ||೮|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ಅಹೋವಯಂಜನ್ಮಭೃತೋಲಬ್ಧಂಕಾತ್ಸೈವನತತ್ಪಲಮ್ | ದೇವಾನಾಮಪಿದು

ಜೈಪಾಯಸ್-ಲೇವವ್ಯಾಸಮುನಿ, ನಾರದನು ಚೇವನು, ದೇವಲನು, ಅಸಿತನು ವಿಶ್ವಾಸಿ ತ್ತನು, ಶತಾನಂದನು, ಭರದ್ವಾ
ಜನು, ಗೌತಮನು ||೩|| ಭಗವಾಃ-ಷಡ್ಗಣೈಸ್ಸರ್ವೈಃ ಪೂರ್ಣನಾದ, ಸಶಿಷ್ಯಃ-ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಸ್ವೀತನಾದ, ರಾಮ-ಪರಶುರಾ
ಮನು, ವಶಿಷ್ಠನು, ಗಾಲವನು, ಧೃಗುಃ-ಪುಲಸ್ತ್ಯನು, ಪುಲಹನು, ಅತ್ರಿನು, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು, ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ||೪|| ದ್ವಿತ
ನು, ತ್ರಿತನು, ವಿರತನು, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಃ-ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಮನಾದ, ಅಂಗಿರಾಃ-ಅಂಗಿರಸ್ಸು, ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಯಾಜ್ಞಾ
ವಲ್ಯನು, ವಾಮದೇವಾದಯಃ-ವಾಮದೇವಃ-ವಾಮದೇವನಾದ, ಅವರೇ ಇತರರೂ, ಅನೇಕ-ಎಂದಲಿ ||೫|| ತಾನು-ಎಂ
ಯೇ, ಅನೇಕಾಃ-ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ, ಸ್ವಪಾದಯಃ-ಸ್ವಪಾದಗಳು ಮೊದಲಾದವರೂ, ಪಾಂಡವಾಃ-ಪಾಂಡವಪುತ್ರರೂ ಕೃಷ್ಣರಾ
ಮೌಚ-ಕೃಷ್ಣನೂ ರಾಮನೂ, ನಿಶ್ವಸಂದಿತಾಃ-ಸ್ವಸಂಜಿದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ, ತಾಃ-ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ದ್ವಾ
ಪ್ಯಾಹ-ನೋಡಿ, ನವಸಾ-ಬೇಗಗೆ, ಉತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು ಪ್ರಣೇಮು-ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿದರು ||೬|| ಸರ್ವೇ-ಎಲ್ಲರೂ, ತೇ-
ಅದರನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಅನರ್ಚಾ-ಪೂಜಿಸಿದರೋ. ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸು-ರಾಮಾಃ-ಬಲಡೇವನಿಂದ ಸಹಿತನಾದ. ಅಭ್ಯುತಃ-ಕೃ
ಷ್ಣನು, ಸ್ವಾಗತ-ಲೇಪನೈಃ-ಸ್ವಾಗತ-ಕೃತವ್ರಶ್ಚ, ಅನನ-ಗದ್ದಗೆ, ಪಾದ್ಯ-ಕಾಲೋಕಯತಕ್ಕ ನೀರು, ಅರ್ಪ-ಹತ್ತೋ
ದಕ, ಮಾಙ್ಗ-ಪುಷ್ಪಸರ-ಫಲವ-ಪರಿಮಳದ ಜೊಗೆ, ಅನುಲೇಪನೈಃ-ಪರಿಮಳ ಗಂಭಿರವಾದ, ಅರ್ಚಯತೇ-ಪೂಜಿಸಿದನು ||೭||
ಭರೃಗುಪ್ತನು-ಭರೃವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನುರಿಯುಳ್ಳ, ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಯತವಾಚಃ-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಮಾತುಗಳಿಲ್ಲ. ಮತಃ-ಮೊಡ್ಡದಾದ, ತಸ್ಯ-ನವನ-ಆ ಸಭೆಯು, ಅನುಕೃಣ್ಣತಸ್ಸತಃ-ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದಾಗುತ್ತಿರಲು, ಸುಖ-
ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಅಥವಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿ, ಅನೀನಾಃ-ಕುಳಿತಿರುವ ಮಹರ್ಷಿಗಳಂಕುರಿತು, ಉವಾಚ-ನುಡಿದನು ||೮|| ಯತೇ-
ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ದೇವಾನಾಮಪಿ-ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ, ದುಷ್ಪ್ರಾಪಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ ಪಡೆಯಲಶಕ್ಯವಾದ, ಯೋ
ಗೇಶ್ವರದರ್ಶನಂ-ಕರ್ಮಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನ ಯೋಗಗಳಿಂದೊಡೆಯಲಾದ, ಮಹರ್ಷಿಗಳಂನೋಡೋಣವಾಯಿತೋ, ತತಃ-ಆ ಕಾರಣ

ಭರದ್ವಾಜನು, ಗೌತಮನು, ||೩|| ಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನನಾದ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಪರಶುರಾಮನು, ವಶಿಷ್ಠನು, ಗಾ
ಲವನು, ಭೃಗುಃ, ಪುಲಹನು, ಅತ್ರಿಯ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ||೪|| ದ್ವಿತನು, ತ್ರಿತನು, ತ್ರಿತ
ನು, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರನಾದ ಅಂಗಿರಸನು, ಅಗಸ್ತ್ಯನು, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಯನು, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರಾದ ವಾಮದೇವ ಮೊದ
ಲಾದ ಋಷಿಗಳೂ ||೫|| ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬುದಂಧಾ ಋಷಿಗಳಂ ನೋಡಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿರುವ ಆರ
ವಸುಗಳು ಮೊದಲಾದವರು ಪಾಂಡವರು ಕೃಷ್ಣ ರಾಮರು ಸಹ ಜಗದ್ವಂದ್ಯರಾದ ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳಂ ಕುರಿತು
ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ||೬|| ಇತರರಾದ ಸರ್ವರೂ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದವರಂ ಪೂಜಿಸಿದರೋ ಆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಒಬ
ಭದ್ರಸಮೂಹನಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಕುಳಲ ಪಶ್ಚಿ, ಪೀಠಪ್ರದಾನ, ಪಾದ್ಯಾರ್ಪಣಪುಷ್ಪ ಮಾಲಿಕಾರ್ಪಣ, ಧೂಪದೀ
ಪಾನು ಲೇಪನಗಳೂ, ಇವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು ||೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಕ್ಷಕವಾದ ಮಾನುಷ ದೇಹ ಮುಟ್ಟಿ
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಮಹಾತ್ಮಾದ ಆಸಭೆಯು ಕೇಳು ತಿರಲು ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಆ ಋಷಿಗಳಂ ಕುರಿತು ನುಡಿ
ದನದಂತೆ ||೮|| ಎಲ್ಲ ಮಹಾಋಷಿಗಳಿರಾ, ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಲಭ್ಯರಾದ ಯೋಗೇಶ್ವರ

ಪ್ರಾಪಂಯಬೋಗ್ಯಶ್ವರದರ್ಶನಮ್ ||೯|| ಕಿಂಸ್ಯಲ್ಪತಪಸಾಂಸ್ಥಾಣಾಮರ್ಚಾಯಾಂ ದೇವಹೆಕ್ಷುಪಾಮ್ |
 ದ್ವ್ಯನಸ್ತರ್ಕನಪಶ್ವಪ್ರಹ್ವಪಾದಾರ್ಚನಾದಿಕಮ್ ||೧೦|| ನಹ್ಯಮ್ತಯಾನಿಶೀರ್ಥಾನಂದವಾಮೃತ್ಯು
 ಲಾಮಯಾಃ | ತಪುಸಂತ್ಯುರಾಕಾಲೆನದರ್ಶನಾದವಸಾಧವಃ ||೧೧|| ನಾಗ್ನಿರ್ನಸೂರ್ಯೋನಚಚಂದ್ರತಾ
 ರಕಾನಭೂರ್ಜಲಖಂಶ್ಯಸನೋಧವಾಬ್ಜುನಃ | ಉಪಾಸಿತಾಭಿದಕ್ಯತೋಹರಂತ್ಯಘಂವಿಪಶ್ಚಿತೋಘ್ನಂ
 ತಿಮುಹೂರ್ತಸೇವಯಾ ||೧೨|| ಯಸ್ಯಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಃಕುಣಪತಿಧಾತುಕೇನ್ಯಧೀಕೃತಾ ದ್ರವಭೂಮಿ

ದಿಂದ, ವಯಂ-ನಾವು, ಜನ್ಮಭೃತಃ-ನಫಲ ಜನ್ಮವಂಧಿಸಿದವರಾದವು, ತತ್ಪಲಂ-ಆ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವೂ, ಕಾರ್ತೈರ್ನ-
 ಸಂಪೂರಿಸಲಿಂಬ, ಲಬ್ಧಂ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಅಹೋ-ಲಕ್ಷ್ಮಯವು ||೯|| ಸ್ಥಾಣಾಂ-ವ.ನುಷ್ಠಮಾತ್ರದವರಾಗಿ, ಅರ್ಚಾ
 ಯಾಂ-ಪ್ರತಿವೇಗಶ್ಲಿ, ವೇವಹೆಕ್ಷುಪಾಮ್-ದೇವರಂಬ ರೃಪ್ಪಿಯಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಪತಪಸಾಂ-ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಾದಿ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದೇತಪ
 ಸ್ಸಂಬ ಸ್ವಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನಮಗೆ, ಮಹರ್ಜಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮದರ್ಶನ, ದಿಕಂ ದರ್ಶನ-ನೋಡುವಿಕೆ, ಸ್ಪರ್ಶನ- ಸೋಂಕುವಿ
 ಕೆ, ಪ್ರಶ್ನ-ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದನ್ನ ಕೇಳುವಿಕೆ, ಪ್ರಹ್ಲ-ನಮ್ರತೆ, ಪಾದಾರ್ಚನಾದಿಕಂ ಚರಣವನ್ನು ಪ್ರಜನಿಸಿಕೊಡಲಾದ ಮ
 ಹಾತಪಸ್ಸುಡೊರೆತದ್ದು, ಕಿಂ-ವಿನುಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ||೧೦|| ಅಮೃತಯಾನಿ-ಜಲವಿಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಶೀರ್ಥಾನಿ-ಪುಣ್ಯಕರಂಗಳು, ಅ
 ಧವಾ ಕುದ್ಧಿಕರಂಗಳು, ಸಮಿ-ಅಲ್ಲವಷ್ಟೇ ಮೃಚ್ಛಿಪಾಮಯಾಃ-ಮಣ್ಣು ಕಲ್ಲುಗಳ ವಿಕಾರಂಗಳು, ದೇವಾಃ-ದೇವರ್ಗಳೂ, ನಹಿ-
 ಅಲ್ಲವಷ್ಟೇ ಹೇಗೊಂದರೆ, ತೇ-ಅವು, ಸಮಿ-ಅಲ್ಲವೇ, ಆದರೆ, ಉರುಕಾಲೇನ-ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಪುನಂತಿ-ವಿಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿ
 ವೆ, ಸಾಧವಸ್ತು-ಸತ್ಪುರುಷರಾದರೋ, ದರ್ಶನಾದೇವ-ನೋಡಿದಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ, ಪುನಂತಿ-ವಿಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದಾರೆ, ಇ
 ದೇ ಭೇದವಾದ್ದರಿಂದ ಸಾಧುಗಳೇ ಅಧಿಕತೀರ್ಥಗಳೆಂದುಭಾವವು ||೧೧|| ಭೇದಕೃತಃ-ಭೇದಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡ ವ ಪುರುಷನ,
 ಅಘಂ-ಪಾಪವನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆಮೂಲವಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ಉಪಾಸಿತಾಃ-ಅವರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಂದ್ರತಾರಕಾಃ-ಚಂದ್ರ
 ನೂ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ, ಅಧ-ಮತ್ತೂ, ಜಲಂ-ನೀರೂ, ಖಂ-ಲಕಾಶವೂ, ಶ್ವನನಃ-ವಾಯುವೂ, ವಾಕ್-ಮಾತೂ, ಮನಶ್ಚ-ಬು
 ದ್ಧಿಯೂಕೂಡ, ನಪರಂತಿ-ಪರಿಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ನಾಗ್ನಿಃ-ಅಗ್ನಿಯೂ ಪರಿಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ನಸೂರ್ಯಃ-ಸೂರ್ಯನೂ ಪರಿಹರ
 ಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಸ್ಥೂಂ-ಛೂಮಿಯೂ ಪರಿಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ವಿಪಶ್ಚಿತ್ಯ-ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಅದ್ವೈತಿಗಳು, ಮುಹೂರ್ತಸೇವಯಾ- ತಾನು
 ಕೊತ್ತು ಶಿಶೂಪಿಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಘ್ನಂತಿ-ಶಿಷ್ಯನಅಜ್ಞಾನವಂನಾಶಗೊಳಿಸುವರು || ಅಧವಾ-ಅಗ್ನಾದಿದೇವತೆಗಳು ಭೇದ
 ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವರಾದ್ದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವಂಪರಿಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಭೇದದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರು ಪರಿಹರಿಸುವರೆಂದನ್ನು
 ಯವು || ಅಧವಾ-ಅಗ್ನಾದಿದೇವತೆಗಳು ವಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ, ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೂ ಪರಿಹರಿಸುವರು, ಭೇದದೃಷ್ಟಿಸಾಧ್ಯ
 ವಾದ ಸಗುಣೋಪಾಸ್ತಿಯಿಂದ ಪಾಪಪರಿಹರವಾಗಿ ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸ್ತಿಹುಟ್ಟಿ ಅದರಿಂದ ಮೂಲಾಜ್ಞಾನನೋಪಾಸ್ತಿಯುಳ್ಳವು
 ಹುಕಾಲಪಡಿಯತ್ತೆ, ಅದ್ವೈತಿಗಳಾದರೋ ತತ್ವಮಸ್ಯಾದಿ ಮಹಾವ್ಯಾಪ್ತೋಪಾಸನದಿಂದ ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರದಷ್ಟೆ ಅಜ್ಞಾನ
 ವಂ ಪರಿಹರಿಸುವರು ||೧೨|| ಯಸ್ಯ-ಯಾವ ಪುರುಷನಿಗೆ, ತ್ರಿಧಾತುಕೇ-ವಾತಪಿತ್ತಕೈಷ್ಕಂಗಳಿಂದಮೂರು ಪ್ರಕೃತಿಗಳುಳ್ಳ, ಕು

ರಾದ ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನವು ನಮಗೆ ದೊರೆಯಿತೋ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನ್ಮವೇ ನಫಲವಾದದ್ದು ||೯|| ಸ್ಥಾನ
 ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ತಪಸ್ಸಿಗಳೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪ್ರತಿವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತಾ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ
 ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ನಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನವು, ಸ್ಪರ್ಶನವು, ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಪಾದಾರ್ಚ ವಂದನವು, ಇವೆಲ್ಲವೂ
 ದೊರೆಯುವಿಕೆಯು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ ||೧೦|| ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜಲರೂಪಗಳಾದ ತೀರ್ಥಗಳು, ಮೃಣ್ಮಯಶಿಲಾ
 ಮಯಂಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ಬಹು ಕಾಲ ಸೇವೆಯಿಂದ ಪಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸುವವು. ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ಸಾಧುಗಳು
 ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಆ ಪಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸುವರು ||೧೧|| ಅಗ್ನಿಯೂ ಸೂರ್ಯನೂ ಚಂದ್ರನೂ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ
 ಭೂಮಿಯೂ ಜಲವೂ ಆಕಾಶವೂ ವಾಯುವೂ ದಿಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸೂ, ಭೇದಬುದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಾದ
 ಕಾರಣದಿಂದ ಬಹುಕಾಲೋಪಾಸನೆಯಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವಂ ಪರಿಹರಿಸುವವು. ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದರೋ ಮುಹೂರ್ತಸೇವೆ
 ಯಿಂದ ಪಾಪವನಪಹರಿಸಿ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವೂ ಕುಪುವರು ||೧೨|| ಯಾವನಿಗೆ ವಾತಪಿತ್ತಕೈಷ್ಕಮಯವಾದ ಶರೀರ

ಇಜ್ಜಧೀಃ | ಯತ್ತೀರ್ಥಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ಜಲನಕರ್ಹಿಜ್ಜನವ್ವಭಿಜ್ಜಮಸವನಗೋಖರಃ || ೧೩ || ಶ್ರೀಕುಂಞಃ |
ನಿಕಮ್ಯತೃಂಭಗವತಃ ಸ್ವಪ್ನಸ್ಯಾಕುಂಠಮಧನಃ | ವಚೋದಾರನ್ವಯಂನಿಪಾಸ್ಮಾಪ್ನೋಮಾಸಃ ಭ್ರ
ಮದ್ಧಿಯಃ || ೧೪ || ಚಿರಂವಿಮೃತ್ಯಮಾನಯಕತ್ವರಸೈಶಿತವ್ಯತಾಮ್ | ಜನಸಂಗ್ರಹಃ ತಸ್ಯಾಚಾಸ್ಮಾ
ಯಾತಸ್ಮಂಜಗದ್ಗುರುವಾ || ೧೫ || ಮಾನಯಃ || ಯನ್ಮಾಯಯಾತತ್ತ್ವನಿದುತ್ತಮಾವಯಂನಿವೋಹಿ
ತಾವಿಶ್ವಸೃಜಾಮಧೀಶ್ವರಾಃ | ಯನೀಶಿತವ್ಯಾಯತಿಗೂಢಕುಹಯಾಲಹೋನಿಚಿತ್ರಂಭಗವದ್ವಿಚೆಷ್ಟಿತ
ಮ್ || ೧೬ || ಅನೀದವತವ್ವಹುಭೈಕಲತ್ಮನಃ ಸೃಜತ್ಯವತ್ಯತ್ತಿನತತ್ರಬದ್ಧತೇ | ಭಾಮೈರ್ಹಿಭೂಮಿರ್ಬ

ಣವೇ-ಹೊವೆನುವ ದೇಹದಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮಬುದ್ಧಿ-ತಾನೆಂಬಜ್ಞಾನವೂ, ಕಳಿತಾದಿಷು-ಹೆಂಡತಿ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ, ಸ್ವಧೀನ- ತನ್ನ
ವರೆಂಬ ಜ್ಞಾನವೂ, ಭಾವೇ-ಭೂಮಿ ವಿಕಾರವಾದ ಮಣ್ಣು ಮರಕಲ್ಲುಮೊದಲಾದ ಗೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ, ಇಜ್ಯಧೀನ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ
ದೇವರೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೂ, ಜಲೇ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ತೀರ್ಥಬುದ್ಧಿಶ್ಚ-ಶುದ್ಧಿಕರವೆಂಬ ಜ್ಞಾನವೂ, ಯತ್-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದಂಟಾಗಿ
ಯೋ, ಅಭಿಜ್ಞೇದು-ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವೆಂಬ ಬಲ್ಲವರಾದ, ಜನೇಷು-ಪುರುಷರಲ್ಲಿ, ಕರ್ಮಚಿತ್-ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ತೀರ್ಥಬುದ್ಧಿ-
ಶುದ್ಧಿಕರವೆಂಬಜ್ಞಾನವು, ಯತ್-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ನ-ಇಲ್ಲವೋ, ನವ-ಆ ಪುರುಷನೇ, ಗೋಖರಣಿ-ಆಕಳಿಸಿರುವ ಕತ್ತೆಯಾ
ಗಿರುವನು, ಅಥವಾ ಆಕಳಿಗಿಲ್ಲವನ್ನು ಹೊತ್ತುತರುವ ಕತ್ತೆಯಂತೆ ನಿಜನಾಗಿರುವನು ||೧೩|| ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ಆಕುಂಡಮೇಧ
ನಿ-ಜಾಗರೂಕವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ-ೞ, ಭಗವತಃ-ಸರ್ವಜ್ಞವಾದ, ಕೃಷ್ಣ-ಸ್ಯ-ಸಾರಾಯಣನ, ದುರಸ್ವಯಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ,
ಅನ್ವಯಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದ ವಚಿ-ಮಾತನ್ನು, ನಿಮ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಭ್ರಮದ್ವಿಯಃ-ಆನವಸ್ಥಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯೞ, ವಿಪ್ರಾಃ-
ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು, ತೂಷ್ಣೀಂ-ಮೌನವಾಗಿ, ಅನೃ-ಇದ್ದರು ||೧೪|| ಮನಯಃ-ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ, ಹರ್ಷಿಗಳು, ಚಿರಂ- ಬಹ
ಳಮೊತ್ತು, ವಿಮೃಶ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನಮಾತಿಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು, ಈಶ್ವರಸ್ಯ-ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನಾದ ನಾರಾಯ
ಣಂ-ಗೊಂಟಾಗಿರುವ, ಈಶಿತವ್ಯತಾಂ-ನಿಯಾಮ್ಯಭಾವವನ್ನು, ಜನಸಂಗ್ರಹಜಿ-ಸಂಸಾರಿಗಳಾವ ಜನಗಳನ್ನು ಕರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿನಿ
ಯಮಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗವೇ ಎಂದು, ತಿಳಿದು, ಸ್ವಯಂತಃ-ಆತ್ಮಯಾದಿಂದ ನಗತಿರುವರಾ
ಗಿ, ಜಗದ್ಗುರಂ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯನಾದ, ತಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನಂಕುರಿತು, ಇತಿ-ಮುಂದೆಹೇಳುವಮಾತನ್ನು, ಉಚಾಃ-ನುಡಿ
ದರು|| ೧೫|| ವಯಂ ನಾವು, ಯನ್ಮಾಯಯಾ-ಯಾವವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೋಹಕಳೆದಿಲ್ಲದೆ, ತತ್ಸವಿತುರವರತಮಾಃ-ಯಥಾರ್ಥಮಂಜ್ಞವ
ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆನಿತಲೂ, ವಿಶ್ವಸೃಜಾಂ-ಲೋಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ, ಅಧೀಶ್ವರಾಃ-ಒಡೆಯರಾದವರೊಕೂಡ, ವಿಮೋ
ಹಿತಾಃ-ಪರಮಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರ-ವೆವೋ ಯತ್-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಈಹಯಾ-ನರಚೇಷ್ಟೆಯಿಂದ. ಗೋಡೆ-ಅಡಗಿರುವವನಾ
ದ ಕೃಷ್ಣನು, ಈಶಿತವ್ಯಾತಿ-ನಿಯಾಮ್ಯಂತೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವನೋ, ಭಗವದ್ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ-ಅಂಥಾ ಭಗವಂತನೇಲಿಯು,
ವಿಚಿತ್ರಂ-ತರ್ಕಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ್ದು, ಅಹೋ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ||೧೬|| ಏಕಃ-ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಆತ್ಮನು, ಅನೀಹಃ-ಇಟ್ಟೊಳ್ಳದವನಾ

ದ್ವಲಿ ಆಹುಂಬುಧಿಯು, ಕಳತಾದ್ರಿದಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನವರೆಂಬಬುದ್ಧಿಯು, ಸಿಕಾರಗಳಾದ ಶೀಲಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯತಾಬು
ಬ್ಧಿಯು, ಜಲಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಬುದ್ಧಿಯು, ಉಂಟಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಪೂಜ್ಯತಾಬುದ್ಧಿಯೂ ಭ
ಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲವೋ ಅಶ್ವರೂಪನು ಗೋರೂಪವುಳ್ಳ ಗಾರ್ದಭವು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ||೧೩|| ಈಪ್ರಕಾರ
ವಾಗಿ ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅನುರೂಪವಲ್ಲದ ವಚನವಂಕೇಳಿ ಸ್ತಬ್ಧಚಿತ್ತರ
ಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು ||೧೪|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಯುಷಿಗಳು ಬಹುಕಾಲ ವಾಲೋಚಿಸಿ ಅಶ್ವರ್ಯಯುಕ್ತರಾಗಿ
ಎಶ್ವರಕೃಪೆಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನಿನ್ನ ಯಾಕಪಟ ಮಾನುಷವೇಷಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಈವಾಕ್ಯು ಲೋಕ
ಸುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಯೇಹೋರತು ಪರಮಾರ್ಥವಲ್ಲವೆಂದುಜಗದ್ಗುರಾವಾದಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಕಾರಿತುನುಡಿದರು||೧೫||
ಪುನಶ್ಚ ನುಡಿದರವೆಂತೆನು-ತತ್ತ್ವವಂತಿಳಿದವರೀಳಗೆ ಉತ್ತಮರಾದನಾವು ಪ್ರಜೇಶ್ವರರಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದಾಗ್ಯೂ
ಯಾವ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗುತ್ತಲಿರುವೆವೋ ಅಂತಾ ನೀನು ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸ್ವಸ್ವರೂಪವಂ ಮರೆ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಪಟಮಾನುಷನಾಗಿ ಜಗದ್ರಕ್ಷಣಂ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಿ, ಭಗವಂತನಾದ ನಿನ್ನಲೀಲೆಯು ಆತ್ಮ
ಯೋಗಕರವಾದದ್ದು ||೧೬|| ಎಂತು ಭೂಮಿಯು ಘಟಕರಾನಾದ್ಯನೇಕರೂಪಗಳಿಂದ ಅನೇಕನಾಮಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ

ಹುಸಾ ಮರೂಪಿಣೀ ಆಹೋನಿಭೂಮ್ನ ಕ್ಷಾರಿತಂ ವಿದಂಬನಂ || ೧೩ || ಅಥಾ ಪಿ ಕಾಲಸ್ವರ್ಣಾಭಿಗುಪ್ತಯಮಿ
ಭರ್ಷಿಸತ್ತ್ವಂ ಖಲನಿಗ್ರಹಯ | ಸ್ವಲೋಲಯಾವೇದಪಥುನಾ ತನಂ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾತ್ಮಾಪುಂ ವೇಷ
ಲೋಭವಾ || ೧೪ || ಬ್ರಹ್ಮತೇಹ್ಯದಯಂಶುಕ್ಲಂ ತದಸಸ್ವಿಧ್ಯಾಯಸೂಯಪ್ರಭಂ | ಯತೋಪಲಂ
ಬ್ಧಂ ಸದ್ವ್ಯಕ್ತಮವ್ಯಕ್ತಂ ಚ ತತಃ ಸಂವತ್ || ೧೫ || ತಸ್ಯಾನ್ವೈಶ್ವಕ್ಯಕ ಲಂಬ್ರಹ್ಮಕ ಶಸ್ತ್ರೋನಸ್ತ
ವಾತ್ಮನಃ | ಸುಭುಜಯಾನಿಸುಧಾಮತದ್ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಗ್ರಣೀಭವಾ || ೧೬ || ಅದ್ಯನೋಜನ್ಮಸಾಫಲ್ಯಂ

ಹರೂ, ಅತ್ಯನು-ತನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ, ಬಹುಧಾ-ಹಲವು ಬಗೆಯಾದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ, ಏಕಾ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಸ್ವ
ಜತಿ-ಪುಟ್ಟಿ ಸುತ್ತಿದಾನೆ ಅವತಿ-ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದಾನೆ, ಅತ್ತಿ-ಭಕ್ತಿಸುತ್ತಲಿದಾನೆ, ತತ್ರ-ಗುಣಮಯವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ನಬ
ಧ್ಯತೇ-ತಾನು ಸಿಕ್ಕು ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ ಹೇಗೆಂದರೆ, ಭೂಮಿ-ಭೂದೇವಿಯು, ಭೌಮೈ-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿ ಪುಟ್ಟಿ ರಂಗದ ಒಳ
ನಾಮರೂಪಿಣೀ-ಹಲವು ಹೆಸರುಗಳೂ ಆಕಾರಗಳೂ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆಯೇವೇ ಯಾಗಯೇ, ವಿಭೂಮ್ನ-ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಸನಗ,
ಚರಿತಂ-ಜನ್ಮಾದಿಚರಿತ್ರವು, ವಿದಂಬನಂ-ಅನುಕರಣಮಾತ್ರವಾಗಿರುವುದು || ೧೩ || ಅಥಾ ಪಿ-ಹಾಗಾದರೂ, ವಲ್ಯಾಶ್ರಮಾತ್ಮಾ-
ವರ್ಣಾರ್ಥವೂ ಆಶ್ರಮಾರ್ಥವೂ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿವೆ, ವರಾಪುರುಷ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ, ಭವಾ-ನೀನು, ಕಾಲ ಭಕ್ತಿಕ
ಗ್ಲಾನಿಯುಂಟಾದನವಯದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಅರ್ಥವು ಪುಟ್ಟಿದ ಪೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಸ್ವಜನಾಭಿಗುಪ್ತಯೇ-ಆತ್ಮವಲಯದ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ
ಸಲೋನುಗವೂ, ಖಲನಿಗ್ರಹಾಯ-ದುಷ್ಕರನ್ನು ಶೀಘ್ರವಶೋಗುವವೂ, ಸತ್ಪಂ-ಶುದ್ಧ ಸತ್ಪ್ರಧಾನವಾದ ರೂಪವನ್ನೂ ಸ್ವ
ಲೀಲಯಾ-ತನ್ನ ಆಚಾರದಿಂದ, ಸನಾತನಂವೇದಪಥಂ-ಕಾಶ್ವತವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ, ಬಿಭರ್ಷಿ-ಇಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ || ೧೪ ||
ಯತ್ರ-ಯಾವೇದದಲ್ಲಿ, ತದಸಸ್ವಿಧ್ಯಾಯಸಂಯವೈ-ಧ್ಯಾನಾದಿಯೋಗದಿಂದಲೂ ವಂತ್ರಜವಾದ್ಯಧ್ಯಯನದಿಂದಲೂ, ಇಂ
ದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವ್ರತಾಚರಣಗಳಿಂದಲೂ, ವ್ಯಕ್ತಂ-ಕಾರ್ಯವೂ, ಅವ್ಯಕ್ತಂ-ಕಾರಣವೂ, ಹತವರಂ-ಅವ್ಯಂಕರೂ ಅ-ಆತ್ಮವಾ
ದ, ಸಚ್ಚ-ಸತ್ತಾಮಾತ್ರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೂ, ಉಪಲಬ್ಧಂ-ಮಹಾವಾಕ್ಯೋಪದೇಶದಿಂದ ಕಾಬಾಧಪಲೋದ್ಭವವು ಮೂಡುವ
ಜೋ, ಶುಕ್ಲಂ-ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ, ತ-ಬ್ರಹ್ಮ-ಆವೇದವು, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಹೃದಯಂ-ಅಂತರಂಗವಾಗಿರುವುದು || ೧೫ || ಬ್ರಹ್ಮ-ವೇ
ದಸ್ವರೂಪನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ತಸ್ಯಾನ್ವೈಶ್ವಕ್ಯಕ-ವೇದವೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಉಳ್ಳ, ಅತ್ಯನ-ಅತ್ಯವಸ್ಥನಾದ, ತವ-ನಿನ್ನ
ಗೆ, ಸದ್ಭಾಮ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣತಕ್ಕ ಸ್ಥಲವೆಂದು, ಸುಭಾಜಯಾನಿ-ಜನ್ಮಾದಿಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವಿ, ತ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ
ದ, ಭವಾ-ನೀನು, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಗ್ರಣೀ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಹಿಮೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿ, ಮುಖ್ಯನಾಗಿರುವಿ || ೧೬ || ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ

ರುವಲೋ ಆಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ನೀನು ಸ್ವರೂಪಮಾತ್ರದಿಂದ ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಜಗತ್ತಂ ಸ್ಥ
ಪ್ಪಿಸಿ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಲಯವನ್ನೊದ್ದಿದರೂ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಗುಲದವನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಕಾ
ರಣದಿಂದಲೂ ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರವು ಲೋಕವಿಡಂಬನಾರ್ಥವೇ ಹೊರತು ದಿಟವಲ್ಲವು || ೧೩ || ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಸ್ವ
ರೂಪನಾದ ಪರಮಪುರುಷನಾದ ನೀನು ಕಾಲವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಸ್ವಜನರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ದುಷ್ಕರನಿಗ್ರಹಾರ್ಥ
ವಾಗಿಯೂ ಶುದ್ಧ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಧರಿಸಿ ಸದಾಚಾರದಿಂದ ವೇದಮಾರ್ಗವಂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೆ || ೧೪ || ಪರಮ
ಶುದ್ಧವಾದ ವೇದವೇ ನಿನ್ನ ಅಂತರ ಗರೂಪವು, ಇವು ಯಾವವೇದದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯರೂಪವಾದ ಪ್ರಸುಚವು ಕಾ
ರಣರೂಪವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯೂ ಅವೇಶಕ್ಯಾ ಅನ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೂ, ತವ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೂ ವೇದಪಠದಿಂದಲೂ ಮ
ನೋನಿಗ್ರಹದಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವುದೋ, ಅಂತಾವೇದವೇ ನಿನ್ನ ಹೃದಯವು || ೧೫ || ಆದಕಾರಣದಿಂದ ವೇದಸ
ವರ್ತಕವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲವೇ ವೇದಪ್ರಮಾಣಕನಾದ ನೀನಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪೂಜಾಸ್ಥಾನವಾದ್ದರಿಂದ ನೀನೂ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲವೆಂದೂ ಪೂಜಿಸುವಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯರೊಳಗೆ ನೀನೇ ಅಗ್ರೇಸರನಾದವನು || ೧೬ || ಈಗ ನವಮಿಜನ್ಮ
ವೂ ತವ ಸ್ವರೂಪ ಸುಖವಾಯಿತು. ನೇತ್ರಂಗಳು ಸುಖಂಗಳಾದವು. ನೀನು ಸಮಸ್ತ ಶ್ರೇಯಸ್ಕುಗಳಿಗೂ ನಿಧಿ

ದ ಕ ಮ ಸ್ತುಂ ಭೇಷ ತು ರಣೀ ತಿ ಶ ಮೋ ಧ್ಯಾಯಃ

ವಿದ್ಯಾಯಾಶ್ಚ ಪನೋದ್ಯುತಃ | ತ್ವಯಾಸಂಗಮ್ಯಸದ್ಗತ್ಯಾಯತ್ತ್ವಂ ನಿಶ್ಚಯಸಾಂಪದಃ ||೧|| ನಮಃ
 ಸ್ತುತೃಭಗವತೇಕೃಷ್ಣಯಾಕುಂಠಸಿದ್ಧಿಃ | ಸ್ವಯೇಗಮಾಯಯಾಚ್ಛನ್ನಮಹಿಮೈವರಮಾತ್ಮನಃ ||
 ನಯಂವಿದುತ್ಯನಿರಭೀವಾಪಿಕಾರಾಮಾಶ್ಚ ವೈಷ್ಣಯಃ | ಮಾಯಾಯಪನಿಕಾಶ್ಚನ್ನಮಾತ್ಮಾನಂಕಾ
 ಲಮೀಶ್ವರವಾ ||೨|| ಯಥಾಕರೋನೇವುರುವೇತತ್ಮಾನಂಗುಣತತ್ತ್ವದೃಕ್ | ನಾಮಮಾತೃಂದ್ರಿಯಾ
 ಭಾತಂಸವೆದರಹಿತಂಪರಮಂ ||೩|| ವಿನುತ್ವಾಯಂಜನೋಬ್ರಹ್ಮನ್ನಾಮಮಾತೃಂದ್ರಿಯಾಹಯಾ | ಮಾ
 ಯಯಾರಿಭ್ರಮಚ್ಚಿತ್ತೋನವೆದಸ್ಯುತ್ಯುಪಪ್ಲವಾತ್ ||೪|| ತಸ್ಯಾನ್ಯತೇವದೃಶಿಮಾಂಘ್ರಮುಘಾಘ

ದ, ತ್ವಂ-ನೀನು ನಿಶ್ಚೇಯಸಾಂ-ಮೋಕ್ಷಂಗಳಿಗೆ, ಪರಃ-ಅವಧಿಯಾಗಿರುವೆಯೋ, ಸದ್ಗತ್ಯಾ ಸತ್ಪುರುಷನಿಗೆ ಪರಿಷ್ಕನಾಗಿ
 ರುವ, ತ್ವಯಾ-ತ ನಿಕೊಡನೆ, ಸಂಗಮ್ಯ-ನೇರಿ ಅಪ್ಯ-ಈಗ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಜನ್ಮಸಾಧಲ್ಯಂ-ಮುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವತ್ಯವೂ, ವಿದ್ಯಾ
 ಯಾಃ-ಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ, ತವನಃ-ಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದಯೋಗಕ್ಕೂ, ದೃಶಃ-ದ್ರಷ್ಟಾನುಸಂಧಾನಕ್ಕೂ ಸಾರ್ವತ್ಯಮುಂಟು ಯಿತು ||೧||
 ಅಕುಂಠವೇ-ಧನೀ-ಮಂದವಾಗದ ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಸ್ವಯೇಗಮಾಯಯಾ-ತನ್ನಯುಕ್ತಿಯಾದ ಪಂಡಿತನಿಂತಿರುವ, ಭಗ್ನ
 ಮಹಿಮೈ-ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಮಹತ್ವವುಳ್ಳಂಥಾ, ಪರಮಾತ್ಮನೇ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದಂಥಾ, ಭಗವತ್-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದಂಥಾ, ತಸ್ಯ
 ಕೃಷ್ಣಾಯ, ಆ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ, ರಮಃ-ದಿಕ್ಕಾನುಸಂಧಾನರೂಪವಾದ ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ ||೨|| ಅಮೀಭೂತಾಃ-ಕಾರಾಯ
 ರೂ, ವಿಕಾರಾಮಾಃ-ಒಂದೇ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ವಿಹಾರವುಳ್ಳಂಥಾ, ವೈಷ್ಣಯಶ್ಚ-ಯಾವವರೂಕೂಡ, ಮಾಯಾಯಪನಿಕಾಶ್ಚ-ನಂ-ಮೋ
 ಹಕಳೆತ್ತಿರುವ ತೆರಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹೊದ್ದಿನಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಗೋಚರವಾಗದೇಇರುವ, ಕಾಲಂ-ಜನ್ಯಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತಕಾರ
 ಣವಾದ, ಈಶ್ವರಂ-ನಿಯಾಮಕನಾದ, ಪ್ರತ್ಯಾನಂ-ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಯಂ-ಯಾವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ನಮಿಂದಂ-ತಿಳಿಯಲೋ||
 ಕರೋನೇ-ಸ್ವನ್ನವನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರರುಷಃ-ಮನುಷ್ಯನು, ಗುಣತತ್ತ್ವದೃಕ್-ಸ್ವಪ್ನದ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲವೆನಾ
 ದ್ದರಿಂದ, ನಾಮಮಾತೃಂದ್ರಿಯಾಭಾತಂ-ಹೆಸರಿಗೆಮಾತ್ರವೇ ಸತ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದತೋರುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರತ್ಯಾನಂ-
 ಅನೇಕವಿಧರೂಪವುಳ್ಳ ತನ್ನನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ವೇದ-ತಿಳಿಯುವನೋ, ರೂಪಂ-ಅಂಥಾಬ ಧ್ಯಾಭಾಸರೂಪವು ಇಲ್ಲದಂಥಾ,
 ಪರಂ-ಇತರನಾದಾತ್ಮನನ್ನು, ನವೇದ-ಅರಿಯಲೋ ||೩|| ಬ್ರಹ್ಮ-ಪರಮೇಶ್ವರನೇ, ಅಯಂಜನಃ-ಈ ಪಾಮರಲೋಕವು, ನಾ
 ಮಮಾತೃಂದ್ರಿಯೇಹಯಾ-ನಾಮಮಾತ್ರ-ಕನಸಿನಂತೆಹೆಸರಿಗೆಮಾತ್ರ ತೋರುವವಿಷಯವಲ್ಲಿ, ಇಂದ್ರಿಯೇಹಯಾ-ಇಂದ್ರಿಯಂ
 ಗಳಿಂದಾಗುವ ಪ್ರವರ್ತನರೂಪವಾದ, ಮಾಯಯಾ-ಮೋಹಕಿಂತಿರುವ, ವಿಬ್ರಮಚ್ಚಿತ್ತಿ-ಭ್ರಾಂತವ್ಯವದನಾಗಿ, ವಿವಂ-ಹೀ
 ಗೆ, ಸ್ತುತೃಪಪ ವಾತ್-ಸ್ವರೂಪಾನುಭವದ ಸೆನಪುನಾಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ತ್ವಾ-ನಿನ್ನನ್ನು, ನವೇದ-ಅರಿಯೆನು ||೪|| ತಸ್ಯ

ಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಜ್ಜನರಿಗೆಗತಿಯಾದ ನಿನ್ನಸಂಗವಂ ಪಡೆದು ಧನ್ಯರಾದವು ||೧|| ಅವ್ಯಾಹತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ
 ಪನಾಗಿ ಸ್ವಕೀಯವಾದ ಯೋಗಮಾಯೆಯಿಂದ ಮರೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಜ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವ ಪರಮಾ
 ತ್ಮನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೋಸುಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೨|| ಈ ಯರಸುಗಳು ಒಂದೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
 ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಾವರಾದಿರು. ಮಾಯೆಯೆಂಬ ತೆರೆಯಿಂದ ತಿರೋಹಿತನಾಗಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾ
 ದ ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಕಾರಣನಾದ ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನಾದ ನಿನ್ನನ್ನರಿಯಲು ||೩|| ಮತ್ತು ಸ್ವಪ್ನಗಳನನು ಭವಿಸು
 ವ ಪುರುಷನು ಸ್ವಪ್ನದೊಳು ತೋರುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾರ್ಥವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ರೂಪಗುಣಮಾತ್ರ
 ವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟು ಸಿಂಹವ್ಯಾಘಾದಿ ರೂಪವಾದವನನ್ನಾಗಿ ತ್ವಂ ತಿಳಿಯುವನೋ, ಅನ್ಯತಾ
 ದ ಸ್ವಕೀಯವಾದ ದೇವತಾದಿ ರೂಪವು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ನಿನ್ನನರಿಯ
 ಲು ||೪|| ಎಲೈ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಈ ಮೇರೆ ಈ ಜನ್ಮವು ಸ್ವಪ್ನವಸ್ತುಗಳಂತೆ ತೋರುವಿಕೆ
 ಮಾತ್ರವುಳ್ಳ ವಿಧ್ಯಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರವರ್ತನವೆಂಬ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನೊದ್ದು ಬಿತ್ತ
 ವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ವಿಧ್ಯಾನಾಮ ರೂಪಗಳಿಂದ ರಹಿತನಾದ ನಿನ್ನಂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ||೫|| ಪಾಪ-ಮೂ

ಮುಪ್ಪೇವಾನ್ಮದಂಪದಿಕ್ವತುಸುನಿಪಕ್ವಯೋಗೈಃ | ಉತ್ಸಿಕ್ತಭಕ್ತೈಃ ಪಹೃತಾಶಯಜೀವಕೋಶಃ
ಆಪ್ತವದ್ಗತಮತೋನುಗೃಹಾಣಭಕ್ತಾಃ || ೬೬ || ಇತ್ಯನುಜ್ಞಾಪ್ಯಮಾತಾರ್ಧಂಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಯಂಧಿ
ಸ್ಥಿರಮ್ | ರಾಜಂಸ್ತಸ್ಯಾಶ್ರಮಾಣಗಂತುಂಮುನಯೋದಧಿರಮನಃ || ೬೭ || ತದ್ವಿಕ್ಷೇಪ್ಯತಾನುಪ್ರಜ್ಞ
ವಸುಸೇವೋಮಹಾಯಶಾಃ | ಪ್ರಣಮ್ಯಚೋವನಂಗೈಃ ಕೃಬಭಾವದಂಸುಯಂತ್ರತಃ || ೬೮ || ವಸುಧವಃ
ನವೋವಸ್ಪ್ರವ್ಯವೇಭೃಯಮಯಶೈಃ ತುಮರ್ಹಥ | ಕರ್ಮಣಾಕರ್ಮನಿರ್ಹಾರೋಯಧಾನಾನ್ಯಾನ್ಮಸ್ತದ
ವ್ಯಕ್ತಮ್ || ೬೯ || ನಾರದ | ನಾತಿಚಿತ್ರಮಿದುವಿವಾತ್ರವಸುಧೇನೋಬುಭುತ್ಸಯಾ | ಕೃಷ್ಣಂಮತ್ಪಾಭಃ
ಕುಯುನ್ಮದಪ್ರಾಪ್ತತೇ ಯುತತ್ಯನಃ || ೭೦ || ಸನ್ನಿ ಕರ್ಮೋತ್ರಮತ್ಯಾ ನಾಮನಾದರಣಕಾರಣಮ್ | ಗಾಂ

ತೇ-ಅಂಭವನಾದ ನಿನ್ನ, ಅಘಾತಮರ್ಷತೀರ್ಥಾಸ್ತದಂ-ಪಾಪರಾಶಿಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಗಂಗಾತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವಾದಂ
ಧಾ, ನುಪಕ್ವಯೋಗೈಃ-ನಿವೃತ್ತಪನ್ನರಾದವರಿಂದ, ಹೃದಿ-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಕೃತಂ-ಧ್ಯಾನಧಾರಣಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಧಾ
ಅಪ್ರ-ಚರಣವನ್ನು, ದಮ್ಯಶಿಮ-ಕಂಡೆವು. ಉತ್ಸಿಕ್ತಭಕ್ತೈಃ ಪಹೃತಾಶಯಜೀವಕೋಶಃ-ಅತಿಶಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಅವಹ
ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಶಂಕಾರವೆಂಬ ಅವರಣಾಕ್ಷಾನವೈಶ್ವವರ, ಭವದ್ಗತಿ-ನಿನ್ನ ಪದವನ್ನು, ಆಪುಃ-ಸೇವಿದರು, ಅತಃ-ಅದರದೇನಿಂದ,
ಭಕ್ತಾಃ-ಸೇವಕರಾದವರನ್ನು, ಅನುಗೃಹಾಣ-ಅನುಗ್ರಹಿಸು || ೬೬ || ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ | ತೇಮುನಯಃ-ಆ ಮುನ
ರ್ಷಿಗಳು ಇತಿ-ಸೇವೆಗಳಿ, ದಾಸಾರ್ಧಂ-ಕೃಪ್ಪನನ್ನೂ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ-ಅರಿಧಿಪತಿಯನ್ನೂ, ಯಂಧಿ-ಧರ್ಮ
ಯನನ್ನೂ, ಅನುಜ್ಞಾಪ್ಯ-ಸಮಗತಿಯಾಗಿ, ಸ್ವಾಶ್ರಮಾಣ-ತಮ್ಮತೀರ್ಥವನಂಗಂ ಕುರಿತು, ಗಂತುಂ-ಪೋಗುವುದಕ್ಕೆ, ಮು
ನಃ-ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು, ದಧಿರೇ-ಭರಿಸಿದರು || ೬೭ || ಮಹಾಯಶಾಃ-ಅತಿಶಯಕ್ರಿಯೆಯುಳ್ಳ, ವಸುಧೇವಃ-ಕೃಷ್ಣನಂತೆಯೂ, ತಲೆ-
ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನೂ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ತಾಃ-ಆ ಯುಗಗಳನ್ನು, ಅನುವ್ರಜ್ಯ-ಅನುಸರಿಸಿಹೋಗಿ, ಪ್ರಣಮ್ಯ-ಚ-
ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಉಪಸಂಗೃಹ್ಯ-ಕಾಲಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಸುಯಂತ್ರೀ-ಕರ್ಮಬದ್ಧನಾಗಿ, ಇದಂ-ಈ ಮುಂದೆಹೇಳು
ವವಚನವನ್ನು, ಬಹುಷೇ-ಸುಡಿದನು || ೬೮ || ಸರ್ವದೇವೇಭ್ಯಃ-ಸಕಲದೇವತೆಗಳೂ ಉಳ್ಳ, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಸಮಃ-ಸಮಸ್ಥಾರವು.
ಯುಷವಃ-ಮಹರ್ಷಿಗಳಿರಾ | ಶ್ರೋತಂ-ನನ್ನ ಬಿನ್ನವವಂಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ, ಅರ್ಹಃ-ತಕ್ಕ ಹರಾಗಿರುವಿರಿ, ಕರ್ಮಣಾ-ಪುಣ್ಯಕ
ೃದಿಂದ, ಕರ್ಮನಿರ್ಹಾರಃ-ಪಾಪಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಪನಿಹಾರವು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಸ್ಯಾತ್-ಅದೀತೋ, ತಲೆ-ಅದು, ನಃ-ನಮಗೆ, ಉಚ್ಯತಾಂ-ನಿಮ್ಮಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿ || ೬೯ || ಎನುತಲೂ-ನಾರದಂಜೀವಿ ದ ನಂತೆನಿ,--ವಿಪ್ರಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿರಾ | ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣ

ಹಮ ಪರಿಪರಸುವ ಗುಗಾ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಅಶ್ರಯವಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ
ಧ್ಯಾನಾಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಪಾದ ಪದ್ಮವೆಂಬ ಬಹು ಪುಣ್ಯಾತೀತಯಾದಿಂದ ನೋಡಿದೆವು. ಅಧಿಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೀವ ಕೋಶಗಳುಳ್ಳವರು ನಿನ್ನ ನೆಯ್ದವರು || ೬೬ || ಅಂತೆಂದುಮುನಿಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಸ್ತು
ತಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಂ ಧರ್ಮನಂ ಸಹ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಕೇಳಿ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಂಗಳ
ಳು ಕುರಿತು ತೆರಳುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನವಂ ಮಾಡಿದರು || ೬೭ || ಆಗ ವಸುಧೇವನು ತೆರಳಿ ತೆರಳಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವ
ಆ ಮುನಿಗಳಂ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಗಡ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಯುಗಿಗಳ ಪಾದಂಗಳ
ಳಂ ಪಿಡಿದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು || ೬೮ || ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳೂ ಯಾರಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ದರೋ ಅಂತಾನಿಮಗೋ ಸುಗ
ನಮಸ್ಕಾರವು. ಎಲೈ ಯುಗಿಗಳಿರಾ, ನನ್ನ ವಾಕ್ಯವಂ ಲಾಲಿಸಿ ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿರತಿ ಯುಂಟಾ
ಗುವುದೋ ಅದು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಪೆಳಲ್ಪಡಲಿ || ೬೯ || ಎಂದು ವಸುಧೇವನು ಪ್ರಾರ್ಥನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃ
ಷ್ಣನಂ ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮಂ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವೇನೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡುತ್ತಲಿರುವ ಯುಗಿಗಳಂ ಕುರಿತುನಾ
ರದಮುನಿಯು ಸುಡಿದವಂತೆನಿ,-- ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿರಾ! ವಸುಧೇವನು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವಂ ತೀಯಲಿಚ್ಛೆಯಿಂದ

ಗಂಗೆತಾಪಯಾಘಾತಾಭಸ್ತತ್ರತೋಯಾತಿಶುದ್ಧಯಃ ||೨೦|| ಯಸ್ಯಾನುಭೂತಿಕಾಲನಲಯೋತ್ಪತ್ತಾಪ್ಯ
ವಿನಾಸ್ಯವೈ | ಸ್ವತೋನ್ಯಸ್ಮಾಚ್ಚಗುಣತೋನಕುತ್ಸಿನ್ನರಿಪ್ಯತಿ ||೨೧|| ತಂಕ್ಲೇಶಕರ್ಮಪರಿಪಾಕಗುಣ
ಪ್ರವಾಹೈರವ್ಯಾಹತಾನುಭವವಿಾಶ್ವರವಾದ್ವಿತಿ ಯಮ್ | ಪಾಶಾಧಿಭಿಸ್ಪವಿಭವೈರುಪಗೂಢಮು
ಚ್ಚೋಮನ್ಯೇತಸೂರ್ಯನಿವಮನುಹಿಮೋಪರಾಗೈಃ ||೨೨|| ಶ್ರೀಕುಕಿ||ಅಧೋಚುರ್ಮುನಯೋರಾಜನ್ಯಾ

ಮಿಂಘ, ವನುದೇವ-ಕೃಷ್ಣನತಂದೆಯು, ಕೃಷ್ಣಂ-ನಾಣಾಯನನ್ನು, ಅರ್ಭಕಂಮತ್ತಾವ-ಸಾಧಾರಣನಾದ ಹುಡುಗನಿಂದು ತಿಳಿ
ದು, ಬುಧತ್ವಯಾ-ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಿಂದ, ಆತ್ಮನಿ-ತನಗೆ, ಶ್ರೇಯಃ-ಪುಣ್ಯಸಾಧನವನ್ನು, ನಃ-ನಮಗುರಿತು, ಪೃಚ್ಛತಿ-ಕೇಳುತ್ತಿ
ದಾನೆಯೋ, ತತ್-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಇದಂ-ಹೀಗೆಕೇಳಿದ್ದು, ನಾತಿಚಿತ್ರಂ-ಬಹಳಚಿತ್ರವು ||೨೦|| ಆತ್ಮ-ಈ ವಿಷಯದ
ಲ್ಲಿ, ಮರ್ಮಾಸಂ-ಮನಸ್ಸಿಗೆ, ನನ್ನಿ ಕರ್ಷಿ-ಸವಿಸಾಪದಲ್ಲಿರೋಣವೇ, ಅನಾದರಣಕಾರಣಂ-ಅಲಕ್ಷ್ಯತೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತವಾಗುವ
ದು, ತತ್ರತ್ಯು-ಅಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿರುವವನು, ಕುದ್ಧಯೇ-ತನ್ನ ಪರಿಕುದ್ಧಿಗೋಸುಗ, ಗಂಗಾಂತೀರದಲ್ಲಿ-ಪತ್ತಿರದ್ದಿರುವ ಗಂಗೆ
ಯುಬಿಟ್ಟು, ಅನ್ಯಾಂಭಿ-ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಬೇರೆನೀರಂಕುರಿತು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಯಾತಿ-ಹೋಗುತ್ತಿದಾನೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇನರಿ,
ಯಸ್ಯ-ಯವ ಕೃಷ್ಣನ, ಅನುಭೂತಿ-ಜ್ಞಾನವು, ಕಾಲೇನ-ಹಣ್ಣಾಗುವಕಾಲದಿಂದ ಸಾತೆಯಕಾಯಿಯಂತೆ, ಅಸ್ಯ-ಈ ಪ್ರಪಂ
ಚದ, ಲವೇ-ತ್ವತ್ಪತ್ತಿವಿನಾ-ನಾಶಸ್ಥಿಮೊದಲಾದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ, ಸ್ವತಃ-ಆಗಲೇ, ನಾಶವಾಗುವಮಿಂಚಿನಂತಾ ಸ್ವಭಾವದಿಂ
ದಲೂ, ಅನ್ಯಸ್ಮಾಚ್ಚ-ದೊಣ್ಣೆ ಬಿಟ್ಟುನಿಂದ ನಾಶವಾಗುವಫಲದಂತೆ ಯಿತರದಿಂದಲೂ, ಗುಣತಃ-ಬೇರಬಣ್ಣ ಹುಟ್ಟುವುದರಿಂದ
ಮುಂಚಿನಬಣ್ಣ ಹೋಗುವದ್ರವ್ಯದಂತೆಯು, ನಕುತ್ಸಿತ್-ಯಾವುದರಿಂದಲೂ, ನನಿರಿದ್ಯತಿವೈ-ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲದ
ವೈ ||೨೧|| ಅಜ್ಞ-ಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿಯದವನು, ಮೇಘಮೋವರಾಗೈಃ-ಮೋಡದಿಂದಲೂ ಮಂಜಿನಿಂದಲೂ ರೂಪಗ್ರಹದಿಂ
ದಲೂ, ಸೂರ್ಯವಿಪ-ಸೇಸರಂಕಂಡಂತೆ, ಕ್ಲೇಶ-ವಾಪ್ಯ, ಕ್ಲೇಶ-ರಾಗಾದಿ ವಚಕೇಶಗಳಿಂದಾದ, ಕರ್ಮ-ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿಂ
ದಲೂ, ಪರಿಪಾಕ-ಅವುಗಳ ಫಲವಾದ ಸುಖದುಃಖಗಳಿಂದಲೂ, ಗುಣವನ್ಮಾಹೈ-ಸತ್ತ್ವರಜಸ್ಸಮೋಗುಣಂಗಳು ಮರಳಿದರಳಿ
ಅರಳಿ ಮಾರ್ಕಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹರಿದಾಟಂಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವವಿಭವೈ-ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಂಗಳಾದ, ಪಾಶಾಧಿಭಿಶ್ಚ-ಪಾ
ಣವಾಯುಮೊದಲಾದ ತತ್ತ್ವಂಗಳಿಂದಲೂ, ಆವ್ಯಾಹತಾನುಭವಂ-ಅಖಂಡಿತವಾದ ಜ್ಞಾನಮುಳ್ಳ, ಅವಿದ್ಯತೀಯಂ-ಎರಡನವಸ್ಥಾ ವಿ
ದ, ತಮಿಾಶ್ವರಂ-ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಉಪಗೂಢಂ-ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ, ಮನ್ಯೇತ-ತಿಳಿದಾ
ನು ||೨೨|| ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾವಣಿ! ಅಧ-ಆ ಬಳಿಕ, ಸರ್ವಪಾಂರಾಜ್ಞಂ-ಸಕಲರಾಜರೂ, ಕೃಷ್ಣತಾಂಸತಾಂ-ಕೇಳುತ್ತಿ

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಂ ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದದಕೆ ಕಾರಣವು ಅತ್ಯಾಕ್ಷೇಪ್ಯಕರಣವು ||೨೦|| ಈ ವಿಷಯ
ದಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ಸವಿಸಾಪದಲ್ಲಿರುವುದೇ ಕಾರಣವು- ಅದಂತೆಂದರೆ-ಮನುಷ್ಯನು ಸವಿಸಾಪದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಜೀವಿಯ
ನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಾರಣವಾದ ತೃಣದಂತೆ ಅನಾದರಣಂಗೆಯ್ದವನು, ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ಯುವನುಜನು ಆ
ಗಂಗಾತೀರ್ಥವಂ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಕುದ್ಧಿ ಗೋಸುಗ ಇತರ ಜಲವನ ಪೇಕ್ಷಿಸುವನ ಹಾಗೆ ಸವಿಸಾಪಸ್ಥ ಪದಾರ್ಥಂ
ಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಅದರ ವಿರುವುದಿಲ್ಲ ||೨೧|| ಯಾವ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಾಲದಿಂದಲೂತನ್ನಿಂ
ದಲೂ ಅನ್ಯವಸ್ತುವಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರಪಂಚ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಯಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಉಪಹತಿ
ಯಿಲ್ಲವೋ ||೨೨|| ತನ್ನಿಂದಲೇ ಕಲ್ಪಿತಂಗಳಾದ ಮೇಘ ಹಿಮ ರಾಯ ಬಿಂಬಗಳಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿತನಾದಸೂರ್ಯ
ನಂತೆ ಸ್ವವಿಾಯಾ ಕಲ್ಪಿತಂಗಳಿಂದ ಕ್ಲೇಶಗಳಿಂದಲೂ ತಜ್ಜನ್ಯಗಳಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ತತ್ಪಲಂಗಳಾದ ಸು
ಖದುಃಖಗಳಿಂದಲೂ ಸತ್ವಾದಿ ಗುಣ ಪ್ರವಾಹಂಗಳಿಂದಲೂ ಪಾಶಾಧಿಗಳಿಂದಲೂ ಆಚ್ಛಾದಿತನಾಗಿರುವ ಯಾ
ವುದರಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಹತವಲ್ಲವೆ ಅನುಭವ ಸ್ವರೂಪನಾದ ದ್ವಿತೀಯ ವಸ್ತು ರಹಿತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನಂ ಮೂಢ ಜನರು ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವರು||೨೩|| ಎಂದು ನರದಮುನಿಯು ಶ್ರೀ
ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪವಂ ಯುಷಿಗಳಂ ಕುರಿತು ಪೇಳುತ್ತಲೂ ಆ ಯುಷಿಗಳು ವಸುವೇವನು ಕುರಿತು ಸಮಸ್ತರಾದ

ಭಾವ್ಯಾಕರಕದುಂದುಭಿಮ | ಸರ್ವೈಷಾಂಕೃತ್ಯಾಂತಾಂರಾಜ್ಞಾಂತಭೈನಾಚ್ಯುತರಾಮಯೋಃ ||೩೬|| ಕಲ್ಯಾಣಾ
ಕರ್ತೃವಿಧಾರಮವಸಾಧುನಿರೂಪಿತು | ಯಚ್ಚೃದ್ಧಯಾಂಜೆದ್ವಿಪ್ಪಾಂಸರ್ವಯಚ್ಚೈಶ್ವರಂಸುಪ್ತುಃ ||
ಚಿತ್ತನೋಪಕರಣಮಯಂನೈಕವಿಭಿಕ್ತಾಸ್ತ್ರಚಕ್ಷುಷಾ | ದರ್ಶಿತಸ್ತುಗೋಪೋಗೋಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಮು
ದಾಸಹ ||೩೭|| ಅಯಂಸ್ವಸ್ತ್ರಯನಾಪಂಥಾದ್ವಿಚಾರೈಶ್ಚ ಪದುಭಿಸು | ಯಚ್ಚೃದ್ಧಯಾಪ್ತುಪಿಪ್ತು
ಸಕುಕ್ಕೆನೆಪ್ರಿತಪೂರುಷಃ ||೩೮|| ನಿತ್ಯವೇಷಾಂಯಜ್ಞಾದಾನೈರ್ಗೃಹೈರ್ವಾರಸುತೈಪಣಾಮ | ಲಘು
ಲೋಕೈವೇಷಾಂವದಕಾಲನಿನ್ಯಜಿದ್ವಧಃ ||೩೯|| ಗ್ರಾಮೈಶ್ಚಕೃಷಣಾಸ್ಸರ್ವಯಯುರ್ಧೀರಾಸ್ತಪೋ

ರುವ ರಾಗ.ತಿರುಮಲ್ಲಿ, ತಥೈವ-ಹಾಗೆಯೇ, ಅಚ್ಯುತರಾಮಯೋಃಶೃಣ್ವತೋಸ್ಸತೋಃ-ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮರೂ ಕೇಳುವರೂ
ಗುಪ್ತೀರುಮಲ್ಲಿ, ಮುನಯಃ-ಮರ್ಷಿಗಳ, ಅನಕವಂದ್ಯಾಭಿಂ-ವನುದೇವನನ್ನು, ಅಭಾಷ್ಯ-ಸಂಭೋಧಿಸಿ, ಉಪ-ನುಡಿದರು ||
ಸರ್ವಯಜ್ಞೋರ್ದರಂ-ಸಕಲದೇವಪೂಜಾರ್ಕಂಗಳಿಗೂ ನಿಯಮಕನಾದಂಥಾ, ವಿಜ್ಞಂ-ವ್ಯಾಪಕವಸ್ತುವಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ||
ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ನೆಚ್ಚಿಕೆಯೊಡನೆ, ಮುಖ್ಯ-ಯಾಗಕರ್ತೃಗಳಿಂದ, ಯಜೇದಿತಿ ಯಶೇ-ಅರ್ಚಿಸಬೇಕೆಂಬುವುದುಯಾವು
ದಂಪೋ, ಏಷಃ-ಇದು, ಕರ್ಮಣಾ-ಪುಣ್ಯಕರ್ಮದಿಂದ, ಕರ್ಮನಿರ್ಹಾರಃ-ಪಾಪಕರ್ಮವರಿಹಾರವೆಂದು, ಸಾಧು-ಜನ್ಯಾಗಿ, ನಿ
ರೂಪಿತಃ-ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ||೩೬|| ಅಯಂ-ಈ ಮಾರ್ಗವು, ಚಿತ್ತಸ್ಯ-ಮನಸ್ಸಿನ, ಉಪಶಮಃ-ಶಾಂತಿಗೆ ಹೇತುವಾಗಿರ
ವುಮು, ಸಾಗಮಃ-ಪ್ರಪ್ತಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದ್ದರಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿರುವುದು.ಧರ್ಮಃ-ಅವಶ್ಯಕರವ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಆತ್ಮಮುಂದಾನ
ಹಂ-ಆತ್ಮನಿಗೆನಂತೋಷವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥಾ, ಯೋಗಶ್ಚ-ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದೆಂದು, ಕಾಸ್ತಗ್ರಹಪಾ
ಶಾಸ್ತ್ರದ್ರವ್ಯಪ್ರಿಯಿಂದ, ಕವಿಭಿಃ-ಪಂಡಿತರಿಂದ, ದರ್ಶಿತೋಮೈ-ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲವೆ ||೩೭|| ಶ್ರದ್ಧಯಾ-ಅವಶ್ಯಕ ಬು
ದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ, ನಿಷ್ಕಾಮಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ, ಶುಕ್ಲೇನ-ಶುದ್ಧವಾದ, ಆಪ್ತವಿತ್ತೇನ-ಸಂಪಾದಿತವ್ಯವಿಂದ, ಪೂರಜಃ-ಈ
ಶ್ವರನು, ಇಷ್ಟೇತೇತಿಯ-ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವನೆಂಬುವುದಾವುದುಂಟೋ, ಅಯಂಪಂಥಾಃ-ಈ ದಾರಿಯು, ಗೃಹಮೇಧಿನಿ-ಗೃ
ಹಸಾಧಿಶ್ರಮವುಳ್ಳ, ದ್ವಿಜಾತೇಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಸ್ವಸ್ತ್ರಯನಾಪಂಥೇವವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದಾಗಿವೆ ||೩೮|| ಯಜ್ಞಾದಾನೈಃ-
ಯಾಗಗಳಿಂದಲೂ ದಾನಗಳಿಂದಲೂ, ವಿತ್ಯೇಷಣಾಂ-ಧನವಚ್ಛೆಯನ್ನೂ, ಗೃಹೈಃ-ಗೃಹಸಾಧಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಭೋಗಗಳಿಂದ
ದಾಸನೈಃ-ಪ್ರಾಣಾಂತಹೊಡೆರಮಕ್ಕಳಿರಬಹುದನ್ನೂ, ದೇವಕಾಲೇನ-ದೇವಕುಲವಾದ ಮರಣಕಾಲದವರೆಗೆ, ಆತ್ಮಜೋಕ
ಪ್ರಣಾಂ-ದೇಹವಚ್ಛೆಯನ್ನೂ ಲೋಕವಚ್ಛೆಯನ್ನೂ, ಬುಧಃ-ವಿದ್ವಾಂಸನು, ವಿಸ್ಮಯೇ-ಬಿಚ್ಚುವ ||೩೯|| ಸರ್ವೇಭೀರಾಃ-ಪಂ
ಡಿತಿಪೋರೂ, ಗ್ರಾಮೇ-ಊರಿನಲ್ಲಿ, ತೈಶ್ಚೈವೇಷಾಂ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಆಶ್ರಮಗಳೆಲ್ಲವಾಗಿ, ತಪೋವನಂ-ತಪಸ್ಸಿಗೆಯೋಗ್ಯವಾದ ಅರಣ್ಯ

ಅರಣ್ಯಗಳೂ ಶ್ರೀ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರೂ ಸಹ ಕೇಳುತ್ತಿರಲು ನುಡಿದರಂತೆ ||೩೪|| ಕೇಳೈ ವಸುದೇವನೇ! ಸರ್ವ
ಯಜ್ಞೋರ್ದರನಾದ ವಿದ್ವ್ಯವಂ ಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವುದು ಯಾವು ದುಂಟೋ ಆದೇ
ಕರ್ಮ ಪರಕ್ತನೆ ಸಾಧನವಾದದ್ದು ಎಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ||೩೫|| ಚಿತ್ತದಉಪಶಾಂತಿ
ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯವು ಇವೇ ಸು, ಆತ್ಮ ಸಂತೋಷವನ್ನಂಟುಮಾಡುವ ಈ ಧರ್ಮವೇ ಸುಲ
ಭೋಪಾಯವು. ||೩೬|| ಪರಿಕುರ್ದವಾದ ಸ್ವಶಕ್ತ್ಯನು ರೂಪವಾಗಿ ಸುವಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುಪ್ರದಿಂದ ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧಾ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪರಮ ಪುರುಷನು ಪೂಜಿಸುವುದೇ ಗೃಹಸಾಧಿ ಶ್ರೀ ಮಿತ್ರಾದ ಸತ್ಪುರುಷನಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಸ್ಥರವಾ
ದ ಮಾರ್ಗವು ||೩೭|| ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತ ಧನದಿಂದ ಯಜ್ಞಾಂಗಳಿಂದ ದಾನಂಗಳು ಸಹ ಮಾಡಿ ಪುರುಷನು ಅನಂಶ
ರವಲ್ಲಿ ವಿತ್ತೇಷಾಮ ಬಿಡ ಬೇಕು, ಭೋಗಂಗಳನು ಭವಿಸಿ ಅವರ ಸ್ವರೂಪವೆಂದ ತಿಳಿದ ಬಳಿಕ ಪತ್ನೀ ಪುತ್ರಾ
ದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸಕ್ತಿಯು ಬಿಡ ಬೇಕು ||೩೮|| ಅಕಾಶ್ಯತಂಗಳೆಂಬನು ಸಾಂಧಾನದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ
ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಿಡಬೇಕು. ಎಲೈ ಸಮರ್ಥನಾದ ವಸುದೇವನೇ!ವಿದ್ವಾಂಸರಾದವರು ಗ್ರಾಮವಾಸ ದೊಳಗಿಚ್ಛೆಯಿಂದ
ಬಿಟ್ಟು ವನವನೆಯ್ದುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಗೃಹಸಾಧಿ ಶ್ರಮವುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃಗಳ ಮೂರು ಋಣ

ವನಮ್||೩೯||ಯುಕ್ತೈಸ್ತಿಭಿರ್ದ್ವಿಜೋಜ್ಞಾತೋದವರ್ಷಿ ಪಿತ್ಯಣಾಂಪ್ರಭೋ | ಯಜ್ಞಾಧ್ಯಯನಪುತ್ರೈ
ಸಾನ್ಯುಸ್ತಿರ್ರ್ಯತ್ಯಜಪತೇತ ರಂ||ತ್ವಂತ್ವದ್ಯಮುಕ್ತೋದ್ವಾಘ್ರವೈಯುಷಿತೋರ್ಮಾತುರಮತೇ,
ಯಜ್ಞಾಪರ್ವಣಮುನ್ಮುಚ್ಯವಿರ್ಯಣೋಶರಣೋಭವ||ರಂ|| ವಸುಧಾವಭವನ್ನೊನಂಭಕ್ತ್ಯಪ
ರಮಯಾರಹವ್ | ಜಗತಾವಿಾಶ್ವರಂಪಾರ್ಚತ್ಸುರುದ್ವಾಂಪುತ್ರತ ರಂ||೩೯||೩೯||ಶ್ರೀಶಂಕರ||೩೯||
ತದ್ವಚನಂಶುತ್ವಾವಸುದೇವೋಮಹಾಮನಾಃ | ತುನ್ಮಪೀನ್ಮತ್ವಿಜೋವಪ್ರಮೋಧ್ನಾನ್ಮದ್ಯುಪ್ರಸಾ
ದ್ಯುಚ ||೪೦||ತವನಮೃಪಯೋರಾಜವೃತಾಧರ್ಮಧಾರ್ಮಿಕಮ | ತಸ್ಮಿನ್ನಯಾಜರ್ಯಾಜೈತಮುಜೈ

ವಂಕುರಿತು, ಯಯುಃ-ತೀರಳುವರು ||೩೯|| ಪ್ರಭೋ-ವಸುದೇವರಾಯನೇ, ದ್ವಿಜಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಲೀ-ಹೃತಿಯನಾಗಲೀವೆ
ಶ್ಯನಾಗಲೀ, ದೇವಯುಷಿಪಿತ್ಯಣಾಂ-ದೇವತೆಗಳ ಯುಷಿಗಳ ಪಿತ್ಯಗಳ, ತ್ರಿಭಿರ್ಯುಜೈಃ-ಮೂರುಕೂಲಗಳೂಡನೆ ಕೂಡಿದವನ್ಯಾ
ಗ್ನಿ, ಜ್ಞಾತಃ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನು, ಯಜ್ಞಾಧ್ಯಯನಪುತ್ರೈಃ-ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ, ಸಾಂಕವೇದಗಳನ್ನೊದ್ದುವಿಕೆ, ಪುತ್ರ
ರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಿಕೆ, ಎಂಬ ಮೂರುಕರ್ಮಗಳಿಂದ, ತಾನಿ-ಆ ಮೂರುಕೂಲಗಳನ್ನು, ಅನಿಸ್ತೀರ್ಯ-ಕ್ರಮವಾಗಿ ತೀರಿಸದೆ, ತ್ಯ
ಜ-ಈ ಷಣತ್ರಯವನ್ನೂ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಬಿಡುವಂಥವನು, ಪತೇತೆ-ನರಕಕ್ಕೆ ಬೀಳುವನು ||೪೦|| ತ್ವಂತು-ನೀನಾದರೋ,
ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಯುಷಿಪಿತ್ಯೋಃ-ಯುಷಿಗಳ ಪಿತ್ಯದೇವತೆಗಳ, ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ-ಎರಡು ಸಾಲಗಳಿಂದ, ಮುಕ್ತೋವೈ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾ
ಗಿರುವೆಯಷ್ಟೆ? ಮಹಾಮತೇ-ಅತೀಶಯವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೇ, ಯಜ್ಞಾಃ-ಯಾಗಂಗಳಿಂದ, ದೇವಣಂ-ದೇವತೆಗಳ ಸಾಲ
ವನ್ನೂ, ಉನ್ಮುಚ್ಯ-ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿರ್ಯುಣಃ-ಆಸಾಲವಿಲ್ಲದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಅಶರಣಃ-ಮನೆಯಿಲ್ಲದವನು ಎಂದರೆ ಮನೆಯಿಂ
ದ ವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟವನು. ಭವ-ಆಗು||೪೦|| ವಸುದೇವ-ವಸುದೇವರಾಯನೇ | ಸಃ-ಆ ಎರವೇಶ್ವರನು, ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣ
ದಿಂದ, ವಾಂ-ದಂಪತಿಗಳಾದ ನಿರ್ಮಾಪರಿಗೆ, ಪುತ್ರತಾಂ-ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣಾ ವತಾರವನ್ನು, ಗತಃ-ಹೊರಿದಿರುವನೋ ತೇ-
ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಭರ್ವಾ-ನೀನು. ವರವ-ಯಾಭಕ್ತ್ಯಾ-ಅಧಿಕಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಜಗತಾವಿಾಶ್ವರಂ-ಲೋಕಂಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದ ಹ
ರಿಂ-ವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ, ಪಾರ್ಚತೇ-ಚನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದವನಾಗಿರುವೆ. ನೂನಂ-ನಿಶ್ಚಯವು ||೪೧|| ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ತದ್ವಚನಂ-
ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಾತನ್ನು, ಶುತ್ರಾಂ-ಕೇಳಿ, ಮಹಾಮನಾಃ-ಉದಾರ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ವಸುದೇವಃ-ಕೃಷ್ಣನಂತೆಯೆ, ಯ
ತಾರ್ಯುಷೀ-ಆ ಮುನಿಗಳನ್ನು, ಮೂರ್ಧ್ನಾ-ತಲೆಯಿಂದ, ಆನಮ್ಯ-ಬಗ್ಗಿನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಪ್ರಸಾದ್ಯಚ-ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಂತೆಯೂ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಋತ್ವಿಜಃ-ಯಜ್ಞಗಳೆಂ ಮಾಡಿಸುವವನ್ನಾಗಿ, ವವ್ರೇ-ಪಾರ್ಥಿಸಿದನು||೪೨|| ರಾರ್ಜ-ಪರೀಕ್ಷೆದ್ರಾಋಣೇ! ತೇ
ಋಷಯಃ-ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ವೃತಾಃ-ಪಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ, ದರ್ವೇಣ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧರ್ಮವಾದ ಯಾಜಕತ್ವದಿಂದ,
ಏನಂ-ಈ ವಸುದೇವನನ್ನು, ತಸ್ಮಿನ್ಮತೇ-ಆ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಉತ್ತಮಕಲ್ಪಕೈಃ-ಮುಖ್ಯಪಕ್ಷವಾದ ವಿಧಿಯುಳ್ಳ, ಮಜೈಃ-
ಯಜ್ಞಂಗಳಿಂದ, ಅಯಾಜರ್ಯ-ದೇವಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿದರು ||೪೩|| ರಾರ್ಜ-ಅರಸನೇ | ತದ್ವಿಹ್ವೇಯಾಂ-ಆ ಯಜ್ಞದವಿ

ಳಿಂದಲೂ ಸಮೇತನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನು ||೪೨|| ಆದ್ದರಿಂದ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ದೇವ ಋಣವನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂ
ಡು ಋಣತ್ರಯ ಮುಕ್ತನಾದವನೇ ಧನ್ಯನು-||೪೩|| ಕೇಳೈ ಬುದ್ಧಿ ಕಾಲಿಯಾದ ವಸುದೇವನೇ! ನೀನು ಋಷಿಗಳ
ಋಣದಿಂದಲೂ ಪಿತ್ಯಗಳ ಋಣದಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದೀಯೇ. ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ದೇವರ್ಣವಂ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು
ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾ ಕ್ರಮವಂಕೈಕೊಂಡು ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನಿಡು ||೪೪|| ಕೇಳೈವಸುದೇವನೇ! ಈಗನಮ್ಮಿಂದ
ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಈಕ್ರಮವು ಸಾಧಾರಣವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಮಾರ್ಗವು. ನೀನಾದರೋ ಪೂರ್ವಜನ್ಮ
ದಲ್ಲಿ ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪರಮಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧನೆಂ ಗೆಯ್ದವನಾದ್ದರಿಂದ ಅಭಗವಂತನೇ ನಿನ
ಗೆ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಧನ್ಯನೇಸರಿ ||೪೫|| ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಆಯುಷಿಗಳ
ವಚನವಂಕೇಳಿ ಮಹಾಯಶೋಮಂತನಾದ ವಸುದೇವನು ಆಯುಷಿಗಳಂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುವಯ
ಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಋತ್ವಿಕ್ಕುಗಳಿಗಬೇಕೆಂದು ಅವರಂ ಪಾರ್ಥಿಸಿದನು||೪೬|| ಆಯುಷಿಗಳು ವಸುದೇವನಿಂದ
ಪಾರ್ಥಿತರಾಗಿ ಆಜ್ಞೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಲ್ಪದಿಂದಲೇ ಅವಸುದೇವನಿಂದ ಅನೇಕಕ್ರತುಗಳಂ ಮಾಡಿಸಿದ

ಉತ್ತಮಕಲ್ಪಕೈಃ ||೪೪|| ತದ್ವೀಕ್ಷಾಯಾಂಪ್ರವೃತ್ತಾಯಾಂವೃಷ್ಟಯಃಪುಷ್ಕರಸ್ರಜಃ | ಸ್ನಾತ್ವಾ
ಸುವಾಸನೋರಾಜಃ ರಾಜಾನಶ್ಚ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ||೪೫|| ತನ್ಮಹಿಮ್ಯಶ್ಚ ಮುಹಿತಾನಿವೃತ್ತಕಂಠ್ಯಸ್ಸುವಾಸನಾಃ!
ದೀಕ್ಷಾಕಾಲಾಮುಪಾಜಗ್ಮುಸ್ಸಾಸ್ವಲಿಪ್ತಾವಸ್ತುಪಾಣಯಃ||೪೬|| ನೆದುರ್ಮದಂಗಳಪಟಪಟಪಟಭಿರಾಸ್ರ
ನಕಾದಯಃ|ನನ್ಯತುರ್ನಟನರ್ತಕ್ಯಸ್ತುಮೃತಸೂತಮಾಗಧಾಃ | ಜಗುಸ್ಸುಕಂಠೋಗ್ರಗಂಧರ್ದ್ರ
ಸ್ಸಂಗೀತಂಸಹಭರ್ತೃಕಾಃ||೪೭|| ತಮಭ್ಯಪಿಂಚಕವಿಧಿವದಕ್ತಮಭ್ಯಕ್ತಮೃತ್ವಿಜಃ | ಪತ್ನೀಭಿರವ್ಯಾ
ದಕಭಿಸ್ಸೋಮರಾಜಮಿವೋಡುಭಿಃ ||೪೮|| ತಾಭಿದುರ್ಕಾಲವಲಯೈರ್ಹಾರನೋಪುರಕಾಂಡಲೈಃ | ಸ್ವ
ಲಂಕೃತಾಭಿರ್ನಿಭವೈರ್ದೀಕ್ಷಿತೋಜನಸಂವೃತಃ||೪೯|| ತಸ್ಯರ್ತ್ವಿಜೋಮಹಾರಾಜನೂತ್ನಕೌಶಲಯಃಪಾ

ಯಮವು, ಪ್ರವೃತ್ತಾಯಾಂಪ್ರವೃತ್ತಾಯಾಂವೃಷ್ಟಯಃ-ನಡೆಯುತ್ತಿರುವವು, ವೃಷ್ಟಯಃ-ಯಾದವರೂ, ರಾಜಾನಶ್ಚ-ಅರಸುಗಳೂ, ಸ್ನಾತ್ವಾ-ವಿರ
ದು, ಸುವಾಸನಃ-ಉತ್ತಮವಸ್ತ್ರಂಗಳನ್ನುವರೂ, ಪುಷ್ಕರಸ್ರಜಃ-ಕಮಲಹಾರಂಗಳನ್ನುವರೂ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ-ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವರೂ, ಆದರು ||೪೫|| ತನ್ಮಹಿಮ್ಯಶ್ಚ-ಅವರವರ ರಾಣಿಯರೂಕೂಡ, ಮುಹಿತಾನಿ-ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದವರಾದ್ದರಿಂದ, ನಿವೃತ್ತಕಂ
ಠ್ಯಃ-ವರಹಾಗಳ ಸರಂಸಳುಕೊರಳಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವರೂ, ಸುವಾಸನಃ-ಉತ್ತಮವಸ್ತ್ರಂಗಳನ್ನುವರೂ, ಸ್ವಲಿಪ್ತಾಃ-ಚನ್ನಾಗಿಗಂ
ಧದಿಂದ ಬಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ವಸ್ತುಪಾಣಯಃ-ಯಜ್ಞಯೋಗ್ಯಂಗಳಾದ ಕಾಣಿಕೆಗಳುಳ್ಳವರೂ, ಪುಷ್ಕರಸ್ರಜಃ-ಕಮಲಹಾರಂಗಳಿಂದ
ಕಾಲಾಂ-ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯ ಸಾಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಉಪಾಜಗ್ಮುಃ-ಬಂದರು ||೪೬|| ಮೃದಂಗಪಟಪಟಪಟಭೀರ್ಯಾ ನಕಾದಯಃ-
ಮುದ್ದಳಿ ಡೋಲು ತಮಟೆ ನೃತ್ಯಕು ಬರಡೋಲು ನಗಾರಮೊದಲಾದವು, ಸೇದುಃ-ಮೂಕಗಿದವು, ನಟನರ್ತಕೈಃ-ನಟವರಾದ
ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು, ಸನ್ಯತುಃ-ಕುಣಿದರು, ಸೂತಮಾಗಧಾಃ-ಸೂತಮಾಗಧಾತಿಯವರೂ ಮಾಗಧಜಾತಿಯವರೂ ಮಾಗಧಜಾತಿಯವ
ರೂ, ತುಷ್ಪುಪುಃ-ಗೋತ್ರವಾಡಿದರು, ಸುಕಂಠ್ಯಃ-ಬಳ್ಳಿಯಕೊರಳುಳ್ಳ, ಗಂಧವ್ಯಃ-ಗಂಧರ್ದ್ರಸ್ತ್ರೀಯರು, ಸಹಭರ್ತೃಕಾಃ-
ಸಂಠದಿರೊಡನೆಸಹಿತರಾಗಿ, ಸಂಗೀತಂ-ಹಾಡನ್ನು, ಜಗುಃ-ಹಾಡಿದರು ||೪೭|| ಋತ್ವಿಜಃ-ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣರು, ವಿಧಿವ-ಕಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಅಕ್ಷಂ-ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಬಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಅಭ್ಯಕ್ತಂ-ಮೈಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಬಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂ
ಥಾ, ತಂ-ಆ ವಸ್ತುವೇವನನ್ನು, ಉಡುಭಿಸ್ಸಹ-ಸಹಿತರಾಗಿ, ಸೋಮರಾಜಮಿವ-ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಅಪ್ಯಾ
ದಕಭಿಃಪತ್ನೀಭಿಃ-೧೪ ಮಂದಿ ಹೆಂಡತಿಯರೊಡನೆ, ಅಭ್ಯಾಪಿಂಚಕ-ಸ್ನಾನವಾಡಿದರು ||೪೮|| ದುಕಾಲವಲಯೈಃ-ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ
ದಲೂ ಕಂಕಣಂಗಳಿಂದಲೂ, ಹಾರನೋಪುರಕಾಂಡಲೈಃ-ಕಂಠಸರಂಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಲಂದುಗಗಳಿಂದಲೂ ಕರ್ಣಾಭರಣಂಗಳಿಂದ
ಲೂ, ವಿಭವೈಃ-ವಿಶ್ವಯಗಳಿಂದ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾಭಿಃ-ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತಾಭಿಃ-ಆ ಪತ್ನಿಯರೊಡನೆ, ಜನಸಂವೃ

ರು ||೪೪|| ಆಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯು ಉಪಕ್ರಾಂತವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸಮಸ್ತರಾದ ಯಾದವರೂ ಇತರರಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ
ರೂಸಹ ಸ್ನಾನಂಗಳಂಮಾಡಿ ಉತ್ತಮವಸ್ತ್ರಂಗಳನ್ನುಧರಿಸಿ ಪದ್ಮಪಾಲಿಕೆಗಳಿಂದಲಂಕೃತರಾಗಿ ಕೈಗಾಣಿಕೆಗಳಂ
ತೆಗದುಕೊಂಡು ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯುಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು ||೪೫|| ಅವರ ಪತ್ನೀಪುತ್ರರೊಡನೆ ಸರ್ವಾಭಿರಣಭೂಷಿತರಾ
ಗಿ ಉತ್ತಮಂಗಳಾದ ದುಕಾಲಂಗಳನ್ನುಟ್ಟುಕೊಂಡು ದಿವ್ಯಗಂಧಗಳಿಂದ ಲೇಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಸಂತೋಷಯು
ಕ್ತರಾಗಿ ಫಲಪುಷ್ಪಕೈಗಾಣಿಕೆಮೊದಲಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳಂತೆಗದುಕೊಂಡು ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯುಂನೆಯ್ದಿದರು ||೪೬|| ಆಗ
ಅನೇಕಂಗಳಾದ ಮುದ್ದಳಿಗಳೂ ತಮಟೆಗಳೂ ಭೇರಿಗಳೂ ನಗಾರಿಗಳೂ ಧ್ವನಿಗೊಯ್ದವು. ನಟನರ್ತಕಿಯರುನ
ಟನಂಗೊಯ್ದರು. ಸೂತಮಾಗಧರು ಸ್ತುತಿಸಿದರು ||೪೭|| ಗಂಧರ್ವದಂಪತಿಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಗಾನಂಗೊಯ್ಯ
ುತ್ತಿರಲು ಋತ್ವಿಜ್ಞಗಳಾದ ಋಷಿಗಳು ಸಮೂಹಾರ್ತದಲ್ಲಿ ವಸುವೇವನ ನೇತ್ರಗಳಿಗೆಕಾಡಿಯೆಂಚಿ ಸರ್ವಾಂ
ಗಗಳಿಗೂ ಬೆಣ್ಣೆಯುಂ ಲೇಪಿಸಿ ಮಂಗಳಸ್ನಾನವಂ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಆತನ ಪತ್ನಿಯರಾದ ಹದಿನೆಂಟುಮಂದಿಸ್ತ್ರೀ
ಯರುಗಳಿಗೂ ಅಭ್ಯಾಪನ ಸ್ನಾನವಂ ಮಾಡಿಸಿದರು ||೪೮|| ದಿವ್ಯದುಕಾಲಂಗಳಿಂದಲೂ ಕಂಕಣಹಾರಸರ್ವಾ
ಭರಣಮೊದಲಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತೆಯರಾದ ಹದಿನೆಂಟುಮಂದಿ ಪತ್ನಿಯರೊಡಗೂಡಿ ಪರಿಜನರಿಂದಲೂ ಪರಿ

ಸಸಃ | ಸಸದಸ್ಯಾವಿರಚ್ಛಯಧಾವೃತ್ರಹಣೋಧ್ಯರೆ ||೫೦|| ತಥಾರಾಮಶ್ಚಕೃಷ್ಣಶ್ಚಸ್ವಸ್ವಸ್ವಿ
ಬಂಧುಭಿರನ್ವಿತೌ | ವಿರಜತುಸ್ಸುತೈರ್ದಾರೈರ್ಜೀವಿತೈಸ್ಸವಿಭೂತಿಭಿಃ ||೫೧|| ಕುಜಿನಯಜ್ಞಾಂ
ವಿಧಿನಾಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿಲಕ್ಷಣೈಃ | ಪ್ರಾಕೃತ್ಯೈವೈಕೈಶ್ಚೈರ್ಯಜ್ಞೈರ್ದ್ರವ್ಯಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೈಶ್ಚರಮಃ
ಅಥರ್ವಿಗೋಭ್ಯದದಾತ್ಮಾಲಯಧಾವ್ಯಾತಂಸದಕ್ಷಿಣಾಃ | ಸ್ವಲಂಕೃತಭೋಗಲಂಕೃತ್ಯಗೋಭೂಕನ್ಯಾ
ಮಹಾಧನಾಃ ||೫೨|| ಪತ್ನೀಸಂಯಾಜಾವಭೃಥೈಶ್ಚರಿತ್ವಾಥಮಹರ್ವಯಃ | ಸಸ್ಯಾ ರಾಮಹೃದವಿ
ಪ್ರಾಯಜಮಾನಪುರಸ್ಸರಾಃ ||೫೩|| ಸ್ವಾತ್ಮಾಲಂಕಾರವಾಸಾನಸಿವಂದಿಭೋದಾತ್ಮಧಾಸ್ತ್ರಿಯಃ |

ತಃ-ಜನಗಳಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ದೀಕ್ಷಿತಃ-ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡವನಾದನು ||೪೯|| ಮಹಾರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ತಸ್ಯ-ಅವ
ನುದೇವನ, ಋತ್ವಿಜಃ-ಯಾಜಕರು, ನೂತ್ನ ಕೌಶಲಯವಾಸನಃ-ಹೊಸತಾದ ಪಟ್ಟಿಯವನು ||೫೦|| ಗುಳಿಗಳವರಾಗಿ, ಸಸದಸ್ಯಾಃ-
ಸಭಾನಾಯಕರಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿ, ವೃತ್ರಹಣಿ-ದೇವೇಂದ್ರನ, ಅಧ್ವರೇ-ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ, ಯಥಾ-ಹೇಗೋಹಾನೆ, ವಿರೇಜಃ-ಪ್ರ
ಕಾಶಿಸಿದರು ||೫೧|| ಜೀವೇಕೌ-ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೀಶ್ವರರಾದ. ರಾಮಶ್ಚಕೃಷ್ಣಶ್ಚ-ರಾಮನೂ ಕೃಷ್ಣನೂ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸುತೈಃ-
ಮಕ್ಕಳೊಡನೆಯೂ, ದಾರೈಃ-ಹೆಂಡಿರೊಡನೆಯೂ, ಸ್ವಸ್ವಿಬಂಧುಭಿಃ-ತಮ್ಮತಮ್ಮ ನಂಟರೊಡನೆಯೂ, ಅಸ್ವಿತೌ- ಕೂಡಿ
ದವರಾಗಿ, ಸ್ಯವಿಭೂತಿಭಿಃ-ಸಿಜಲೀಲೈಶ್ವರ್ಯಗಳಿಂದ, ವಿರೇಜತಃ-ಬೆಳಗಿದರು ||೫೧|| ಅನುಯಜ್ಞಾಂ- ಪ್ರತಿಸೋಮ ಸಂಸ್ಥ
ಯಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಧಿನಾ-ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಕಟ್ಟಳೆಯಿಂದ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿಲಕ್ಷಣೈಃ-ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಮೊದಲಾದ ಅಗ್ನಿಹ
ತೋಪಾನವೇ ಮುಂತಾದಗುರುಗಳಿಲ್ಲದಾ, ಪ್ರಾಕೃತೈವೈಕೈಶ್ಚೈರ್ಯಜ್ಞೈಃ-ಪ್ರಕೃತವಿಕ್ರತಿಯಾಗದ
ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೈಶ್ವರಂ- ಯಜ್ಞೋಪಕರಣಯಜ್ಞವಿದ್ಯಯಜ್ಞಕರ್ಮಗಳಿಗನಿಯಾಮಕನಾದಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು, ಕುಜೀ-ಅ
ಅಧ-ಅನಂತರದಲ್ಲಿ, ಕಾಲೇ-ದಕ್ಷಿಣೆಯಂ ಕೊಡಬೇಕಾದಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಯಥಾವ್ಯಾತಂ-ವೇದಂಗಳಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ
ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆ, ಸಃ-ಅ ವಸುದೇವನು, ಸ್ವಲಂಕೃತೈಃಭೋಗ-ಮುಂಚೆಯೇ ಚನ್ನಾಗಿಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಋತ್ವಿಜಃ
ಜಕರಿಗೆ, ಅಲಂಕೃತ್ಯ-ಮರಳಿಯೂ ಅಲಂಕಾರವೆಂದಾಡಿ, ಗೋಭೂಕನ್ಯಾಮಹಾಧನಾಃ-ಗೋವುಗಳು ಭೂಮಿಕನ್ಯೆ
ಕಥನಂಗಳೊಳ್ಳ, ದಕ್ಷಿಣಾಃ-ಕರ್ಮಾಂಗವಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು, ಅದದಾತ್-ಕೊಟ್ಟನು ||೫೨|| ಅ
ಲೆ, ವಿಪ್ರಾಃ-ಯಾಜಕಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದ, ಮಹರ್ವಯಃ-ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಪತ್ನೀಸಂಯಾಜಾವಭೃಥೈಃ-ಯಜ್ಞಾಂಗ ಕ
ವ, ಚರಿತ್ವಾ-ವಿಹರಿಸಿ, ಯಜಮಾನಪುರಸ್ಸರಾಃ-ಯಜ್ಞಕರನಾದ ವಸುದೇವನಂ ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, ರಾಮಾ
ಮಂತ ಪಂಚಕದಲ್ಲಿ, ಸಸ್ಯಾಃ-ಮಿಂದರು ||೫೩|| ಸ್ವಾತ್ಮಾ-ಅವಭೃಥಸ್ಥಾನವೆಂದಾಡಿ, ವಂದಿಭೋಃ-ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರಿಗೆ

ವೃತನಾಗಿ ದೀಕ್ಷಿತನಾದ ವಸುದೇವನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ||೪೯|| ಎಲೈ, ಅರಸೇ! ಅವಸುದೇವನ ಋತ್ವಿ
ಗಳಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ನಾನಾವಿಧಗಳಾದ ಪಟ್ಟಿಪೀತಾಂಬರಂಗಳಿಂದಧರಿಸಿ ಸಭಾಜನರಿಂದಲೂ ಗಮ್ಯ
ದೇವೇಂದ್ರನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಯೋಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು ||೫೦|| ಅನುಯಜ್ಞಾಂ ಸಮಸ್ತಜೀವ
ಈಶ್ವರರಾದ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತರಾಗಿ ತಮ್ಮಪತ್ನಿಯರಿಂದಲೂ ಪು
ದಲೂ ಸಹಿತರಾಗಿ ಮಹಾವಿಭವಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು ||೫೧|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವನು ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರ
ಗಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಂಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಕೃತವಿಕ್ರತಿಯಜ್ಞಂಗಳಿಂದ ದ್ರವ್ಯಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯೈಶ್ವರನಾದ ಯಜ್ಞರೂಪ
ಪರಮೇಶ್ವರನಂ ಪೂಜಿಸಿದನು ||೫೨|| ಅಪೇಲೆ ವಸುದೇವನು ಅಲಂಕೃತರಾದ ಋತ್ವಿಜರಿಗೋಸುಗ ಯಥ
ಕ್ತವಾದ ದಕ್ಷಿಣಾದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಧಾನ್ಯಗಳುಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ
ಟ್ಟನು ||೫೩|| ಆಗ ಯಜಮಾನನಾದ ವಸುದೇವನು ಮೊದಲಾದ ಋತ್ವಿಜ್ಞಾಂಗಳು ಇತರರಾದ ಅರಸುಗಳು ಗ
ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯರೊಡಗೂಡಿ ಸ್ಯಮಂತಪಂಚಕದಲ್ಲಿ ಅವಭೃಥಸ್ಥಾನವಂ ಮಾಡಿದರು ||೫೩|| ಅನಂತರದ
ವಸುದೇವನು ವಂದಿಮಾಗಧಾದಿಸಮಸ್ತಪರಿವಾರಜನಗಳಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗುಪ್ತಾರ್ಥಾದಿಗಳಂ ಕೊಟ್ಟನು. ಶ್ವಾ

ತತಸ್ತ್ವಲಂಕೃತಾಽವರ್ಣಾನಾಶ್ವಭೃನ್ಯೈ ನೆಪೂಜಯತಿ || ೫೫ || ಬಂಧೂಽನುರಾಣ್ಯಸುತಾಽಪಾ
ರಿಬರ್ಹಣಭೂಯಸಾ | ವಿದರ್ಭಕೌಸಲಕುರೂಕಾಶಿಕೇಕಯಸ್ಯಂಜಯಾ || ೫೬ || ಸದಸ್ಯತ್ವಿಕ್ಯಾ
ರಗಣಾಽನ್ಯಭೂತಪಿತ್ಯಚಾರಣಾಃ | ಶ್ರೀನಿಕೇತಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯಶಂಸಂತಃಪ್ರಯಯಾಃ || ೫೭ ||
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋನುಜಾಃಪಾರ್ಥಾಭೀಷ್ಠೋಗ್ರಾಣೌಪೃಥ್ವಾ ಯಮೌ | ನಾರದಾಭಗವಾಃಪ್ರಾಪ್ಯಾಗ್ನಾಂ
ತ್ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾಃ || ೫೮ || ಬಂಧೂನ್ವರಿವ್ಯಜ್ಯಯದ್ವಾಽಸೌಹೃದಾಕ್ಲಿನ್ನಚೇತಸಃ | ಯಯಾರ್ವಿ
ರಸ್ಯಕೃಢಿಗ್ರಾಣ್ಯದಶಾಂಶ್ಚಾಮರಪ್ರಭಾಃ || ೫೯ || ನಂದಸ್ತುಗಹಗೋವಾಃಪ್ರಾಪ್ಯಾಹತ್ಯಾಪೂಜಯಾಚ್ಛಿ

ಕಾರವಾಸಾಂಸಿ-ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಅಥಾತೆ-ಕೊಟ್ಟನು. ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಸ್ತ್ರಿಯೇ-ತಂ ಗಳನ್ನೂ, ತ
ತೇ-ಆ ಮೇಲೆ, ಸ್ವಲಂಕೃತಾ-ಚನ್ನಾಗಿ ಭೂಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವರ್ಣಾ-ಅಯಾಜಾತಿಗಳನ್ನೂ, ಲಕ್ಷ್ಯಭ್ಯಃ-ನಾಯಿಗಳಿಗವರಗೂ ಎ
ಲ್ಲರನ್ನೂ, ಅನ್ನೇನ-ಭೋಜನದಿಂದ, ಪೂಜಯತಿ-ಉಪಚರಿಸಿದನು || ೫೫ || ಬಂಧೂಃ-ನಂಟರಾದ, ಸದಾರಾಣ್ಯ-ಹೆಂಡರಿಂದೊ
ಡಗೊಡಿದ, ನುನುತಾಃ-ಪುತ್ರರಿಂದ ಸಹಿತರಾದ, ವಿದರ್ಭಕೌಸಲಕುರೂಕಾ-ಕಾಶಿಕೇ-ಯಸ್ಯಂಜಯಾ-ವಿದರ್ಭ, ಕೋಸ
ಲ, ಕುರು, ಕಾಶಿಕೇಕಯ, ಸ್ಯಂಜಯ, ದೇಶಗಳವರನ್ನು. ಪಾರಿಬರ್ಹಣಭೂಯಸಾ-ಅಧಿಕವಾದ ಪ್ರೀತಿದಾನಸಂಭಾವನೆಯಿಂ
ದ, ಪೂಜಿಸಿದನು || ೫೬ || ಸದಸ್ಯಯುತ್ವಿಕೇನುರಗಣಾಃ-ಸಭಾನಾಯಕರನ್ನೂ ಯಾಜಕರನ್ನೂ ದೇವಸಂಘಗಳನ್ನೂ, ನೃಭೂ
ತಪಿತ್ಯಚಾರಣಾಃ-ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಪಿತ್ಯಗಳನ್ನೂ ಚಾರಣರೆಂಬ ದೇವರನ್ನೂ, ಕ್ರತು-ಯಜ್ಞವನ್ನೂ,
ಶ್ರೀನಿಕೇತಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಆವಾಸನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ಶಂಸಂತಃ-ಕೊಂಡಾಡುವವರಾಗಿ, ಅನುಜ್ಞಾಪ್ಯ-ಅನುಮತಿಯಂಪಡೆದು, ಪ್ರ
ಯಯಾಃ-ತೆರಳಿದರು || ೫೭ || ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ-ಕುರುಡರನೂ, ಅನುಜಃ-ಅವನತಮ್ಮನಾದ ವಿದುರನೂ, ಪಾರ್ಥಾಃ-ಕುಂತಿಯ
ಪುತ್ರರಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರೂ, ಭೀಷ್ಮೋಗ್ರಾಣೌ-ಭೀಷ್ಮನೊಡೊಗ್ರಾಣನೂ, ಪೃಥ್ವಾ-ಕುಂತಿಯೂ, ಯಮೌ-ಅವಳಿಯಾದನೆ
ಕುಲ ಸಹದೇವರೂ, ನಾರದಃ-ವಿಣಾಮುನಿಯೂ, ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ವ್ಯಾಸಃ-ಬಾದರಾಯಣನೂ, ಸೃಕೃತ್ಸಂಬಂಧಿ
ಬಾಂಧವಾಃ-ಮಿತ್ರರೂ ದೇಹಾನುಬಂಧಿಗಳೂ ನಂಟರೂ || ೫೮ || ಬಂಧೂಃ-ನಂಟರಾದ, ಯದ್ವಾಃ-ಯಾದವರನ್ನು, ಪರಿವ್ರ
ಜ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅಮರಪ್ರಭಾಃ-ದೇವತೆಗಳ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವರಾದರು. ಸೌಹೃದಾಕ್ಲಿನ್ನಚೇತಸಃ-ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಲೋಯಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ವಿರಹಕೃಢೀಣ-ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರದ ಕಷ್ಟದೊಡನೆಯೂ, ಸ್ವದೇಹಾಃ-ತಮ್ಮದೇಶಗಳನ್ನು, ಯ
ಯಾಃ-ಸೇರಿದರು || ೫೯ || ನಂದಸ್ತು-ನಂದಗೋಪನಾದರೂ, ಗೋವಾಲ್ಮೀನೃಹ-ಗೊಲ್ಲರೊಡಗೂಡಿ, ಬೃಹತ್ಯಾ-ಅಧಿಕವಾ
ದ, ಪೂಜಯಾ-ಉಪಚಾರದಿಂದ, ಅರ್ಚಿತಃ-ಸಮ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಬಂಧುವತ್ಸಲಃ-ನಂಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ,

ಗಳೆವೊದಲುಗೊಂಡು ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಮೃತ್ಯುನ್ನಂಗಳಂ ಕೊಟ್ಟನು || ೫೫ ||
ಬಂದಿರುವ ಬಂಧುಗಳಂ ಅವರಪತ್ತಿಯೆಂದ ಪುತ್ರರಂಸಹ ಪರಿಧಾನರೂಪಗಳಾದ ಉಡುಗರೆಗಳಿಂದ ಸಮ್ಮಾನಂಗೆ
ಗೆಯ್ದನು ವಿದರ್ಭರು, ಕೋಸಲರು, ಕಾಶೀರಾಜರು, ಕೇಕಯರು, ಸ್ಯಂಜಯರು, ಮೊದಲಾದ ಅರಸುಗಳನ್ನೂ
ಸಮ್ಮಾನಿಸಿದನು || ೫೬ || ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿರುವ ಜನರಂ ಋತ್ವಿಜರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮೂಹಂಗಳಂ ಇತರರಾದ
ಅರಸುಗಳಂ ಭೂತಗಣಂಗಳಂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಂ ಚಾರಣರಂಸಹ ಪ್ರೀತಿದಾನರೂಪಗಳಾದ ಉಡುಗರೆಗಳಿಂದನಂ
ತೋಷಪಡಿಸಿದನು ಈಕೀತಿಯಿಂ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರಸುಗಳು ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಯಜ್ಞಮ ಶ್ಲಾಘಿಸುವರಾಗಿ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದನುಜ್ಞಾತರಾಗಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ದೇಶಂಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು || ೫೭ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೂ ವಿ
ದುರನೂ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ, ಭೀಮಾರ್ಜುನರು, ಭೀಷ್ಮೋಗ್ರಾಣರು, ಕುಂತಿಯು, ನಕುಲಸಹದೇವರು, ನಾರದ
ನು, ಪೂಜ್ಯನಾದ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿಯು, ಸುಹೃತ್ತುಗಳೂ, ಬೀಗರೂ, ಬಂಧುಗಳೂ, ಇವರೆಲ್ಲರೂಸಹ || ೫೮ ||
ಯಾದವರನ್ನಾಹಿಂಗಿಸಿ ಸ್ನೇಹರಸದಿಂದಾದ್ರವಾರು ಹೃದಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳಂ ಬಿಟ್ಟುಬೋಗ
ಲಾರದೆ ವ್ಯಸನಪಡತೆ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ದೇಶಂಗಳಿಗೆನೆಂದರು || ೫೯ || ಬಂಧುವತ್ಸಲನಾದ ನಂದನು ವಸುಧೇವಾದಿಗ

ತಃ | ಕೃಷ್ಣರಾಮೋಗ್ರಸೇನಾದ್ಯೈಃ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನು ಉಗ್ರಸೇನರಾಯನು ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ, ನೃವಾತ್ಸೀತ್-ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು ||೬೦|| ವಸುದೇವಃ-ಕೃಷ್ಣನತಂದೆಯು, ಮಹೋರಥಮಹಾರ್ಣವಂ-ಬಯಕೆಯೆಂಬ ಹೆಗ್ಗಡಲನ್ನು, ಅಂಜನಾ-ಬೇಗನೆ, ಉತ್ತೀರ್ಯ-ದಾಂಟಿ, ಸುಹೃದ್ವೃತಃ-ಗಳೆಯರಿಂ ಬಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರೀತಮನಃ-ಸಂತುಷ್ಟಪ್ರಪಂಚನಾಗಿ, ನಂದಂ-ನಂದಗೋಪನನ್ನು, ಕರೇಸ್ವರ್ಣ-ಕೈಯಲ್ಲಿನೋಂಕಿದವನಾಗಿ, ಅಹಂ-ನುಡಿದನು ||೬೧|| ಭ್ರಾತಃ-ಸೋದರನೇ, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ಈಶಕೃತಃ-ಬೇವರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ನೇಹಸಂಜ್ಞಿತಃ-ಮೈತ್ರಿಯಿಂದಹೆಸರುಂಟಾದ, ವಾಣಿ-ಹಗವು, ಯಃ-ಯಾವುದುಂಟೋ, ತಂ-ಅವರನ್ನು, ಕೂರಾಣಾಂ-ಸಮರ್ಥರಾದ, ಯೋಗಿನಾಮಪಿ-ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಿಗೂ ಕೂಡ, ದುಸ್ತ್ವಜಂ-ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ ತೊರೆಯಲಕರ್ಯವಾದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಮನ್ಯೇ-ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವೆನು ||೬೨|| ಅಜ್ಞಾನಮೂಢರಾದ (ಕೃತಜ್ಞರಲ್ಲದ) ಅಸ್ಮಾನು-ನಮ್ಮಲ್ಲಿ, ಸತ್ತಮೈ-ಅತ್ಯಂತಸತ್ತವರಾದ, ನಿವ್ರಿಂ-ನಿವ್ರಿಂ, ಕೃತಾ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಪ್ರತಿಕ್ಲಾಪ-ಪ್ರತಿಯಾಗಿಮಾಡತಕ್ಕ ಉಪಕಾರವಿಲ್ಲದ, ಇಯಂವೈತ್ರಿ-ಈ ಸ್ನೇಹವು, ಅರಿವಿತಾ-ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ, ಅಘಲಾಚಾಪಿ-ಪ್ರತಿಫಲವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿಯೂ ಇದೆಯೆಂಬುವುದು, ಯತಃ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಕರ್ಹಿಚಿತ್-ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲೆಯೂ, ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲೆಯೂ, ನನಿವರೇತ-ಬಿಟ್ಟುಹೋಗವೇ ಇರುವುದೋ ||೬೩|| ಭ್ರಾತಃ-ಸೋದರನೇ, ಪ್ರಾಕತು-ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಾದರೋ, ಅಕಲ್ಯಾಣಿ-ಅನುಮರ್ಥರಾದ್ದರಿಂದ, ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಕುಕುಲಂ-ಹೇಮಸುಖವನ್ನು, ನಾಚರಾಮಹಿ-ಮಾಡದೆಹೋದವು, ಅಧುನಾ-ಈಗ, ಶ್ರೀಮದಾಂಧಾಕ್ಷಾಂತಿ-ಐಕ್ವಿರೈದ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದಕುರುಡು ಕಣ್ಣಾದವರಾಗಿ, ಪುರಸ್ಥಿತಾ-ಮುಂದೆಇರುವರನ್ನೂ, ನವಶ್ಯಮಃ-ಕಾಣದೆಇರುವವು ||೬೪|| ಮಾನದ-ಮಾನವನ್ನು ಕೂಡ. ಪಂಥಾ ನಂದನೇ, ಯಯಾ-ಯಾವರಾಜ್ಯಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ, ಅಂಧದೃಕ್-ಕುರುಡುಕಣ್ಣಾದಮನುಷ್ಯನು, ಸುಜನಾ-ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನೂ, ಉತ-ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಬಂಧೂನ್ವಾ-ನಂಟರನ್ನಾಗಲಿ, ನವಶ್ಯತಿ-ನೋಡದೆಇರುವನೋ, ಸಾ-ಅಂಧಾ, ರಾಜ್ಯಶ್ರೀ-ಭೂತೇತದ ನರಿವತ್ತು, ಶ್ರೇಯಸ್ಕಾಮಸ್ಯಪುಂಸಃ-ಧ

ಳಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಗೋಪಾಲರಿಂ ಸಮೇತನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೂ ಬಲರಾಮನಿಂದಲೂ ಉಗ್ರಸೇನನಿಂದಲೂ ಲಾಲಿತನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಂಗಿಯ್ದನು ||೬೦|| ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಹೋರಥಗಳೆಂಬ ಮಹಾಸಮುದ್ರವೆಂದ ದಾಂಟಿ, ಸುಹೃತ್ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಪೂರ್ಣಕಾಮನಾದ ವಸುದೇವನು ನಂದಗೋಪನ ಕರಪಂಪಿಡಿದು ನುಡಿದನದೆಂತೆನೆ ||೬೧|| ಎಲೈ, ಅಂಜನಾದ ನಂದಗೋಪನೇ! ಸ್ನೇಹವೆಂಬುದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಈಶ್ವರನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಕವು, ಈಪಾಕವು ಮಹಾಕೂರರಾದವರಿಗೂ ಮಹಾಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಕರ್ಯವಾದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ ||೬೨|| ನಿವ್ರಿಂ ದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಉಪಕಾರವಂ ಮರೆತಿರುವ ಅಜ್ಞರಾದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಧುಗಳಾದ ನಿವ್ರಿಂ ದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಯಾವಿತ್ತಿತೆಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಕಾರಣವಾಗಿ ನಿವೃತ್ತವಾದರೂ ಸರ್ವದಾಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಈಪಾಕವು ತ್ಯಜಿಸಲಕರ್ಯವೇನರಿ ||೬೩|| ಪೂರ್ದದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಂಸನ ಉಪದ್ರವದಿಂದ ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಪ್ರಿಯವೆಂದಮಾಡದೆ ಹೋದವು. ಈಗ ಐಕ್ವಿರೈಯಮದದಿಂದ ಅಂಧರಾಗಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವವರನ್ನೂ ಕಾಣವು. ||೬೪|| ಎಲೈನಂದಗೋಪನೇ! ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಜನರಿಗೆ ಐಕ್ವಿರೈಯವಾಗಬಾರದು- ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಐಕ್ವಿರೈಯದಿಂದ ಅಂಧವಾದ ನೇತ್ರವು ಸ್ವಲ್ಪ

ಮಸ್ಯಮಾನದ | ಸುಜನಾನುತಬಂಧೂನ್ವಾನಪ್ರಕೃತಿಯಯಾಂಧದೃಕ್ ||೬೫|| ಎವಂಸೌಹೃದಕೃತ್ಯೈಃ
ಚಿತ್ತಾನಕದಂದುಭಿಃ | ರುರೋದತತ್ಕೃತಾಂವೈತ್ರಿಂಸ್ಕೃತನ್ನಕೃವಿಲೋಚನಃ ||೬೬|| ನಂದಸ್ತು
ಖ್ಯುಪಿ ಯಕ್ಕಪ್ರಮ್ನಾಗೋವಿಂದರಾಮಯೋಃ | ಅದ್ಯತ್ಸೃತಮಾಸಾಂಸ್ತ್ರಿಯಮುಭಿರ್ವಾತೋ
ವಗತ ||೬೭|| ತತಃಕಾಮೈಃಪೂರ್ವಮಾಣಸ್ಸಪ್ರಜಸ್ಸಹಬಾಂಧವಃ | ಪರಾಧ್ಯಾಭರಣಹೃಮನಾಸಾ
ನರ್ಘ್ಯಪರಿಚ್ಛದ್ಯಃ ||೬೮|| ವಸುದೇವೈಗ್ರಸೇನಾಭ್ಯಾಂಕೃಷ್ಣೋದ್ಧವಬಲಾದಿಭಿಃ | ದತ್ತಮಾದಾಯಪಾ
ರಿವರ್ಹಾಯದುಭಿಯರ್ಹಪಿತೌಯಯೌ || ನಂದೋಗೋಪ್ಯಕ್ಷಗೋಪಾಕ್ಷಗೋವಿಂದಚರಣಾಂಬುಜೇ |
ಮನಃಕ್ಷಿಪ್ತಂಪುನರ್ಹರ್ತುಮನೀಶಾಮಧುರಾಯಯುಃ ||೭೦|| ಬಂಧುಮಪ್ರತಿಯಾತಮವ್ಯವೇ

ಕೃಪಂಬಯನುವ ಮನುಷ್ಯಂಗೆ, ಮಾಭೂತ-ಲಗಬೇಡ ||೬೫|| ಎವಂ-ಹೀಗೆ, ಸೌಹೃದಕೃತ್ಯೈಃಚಿತ್ತ-ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ಸಡಲಿ
ವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದ, ಅನಕದಂದುಭಿಃ-ವನುಪೇವನು, ತತ್ಕೃತಾಂ-ಅನಂದಗೋಪನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ವೈತ್ರಿಂ- ಸ್ನೇಹ
ವನ್ನು, ಸ್ಕೃತ-ನಿವೃತ್ತಗೊಂಡವನಾದ್ದರಿಂದ, ಅನ್ಯವಿಲೋಚನಃ-ನೀರುಕ್ಕುಪಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ರುರೋದ-ಅತ್ತನು||೬೬||
ನಂದಸ್ತು-ನಂದಗೋಪನಾದಲೋ, ಸಖ್ಯುಪಿ-ಮಿತ್ರನಾದ ವನುಪೇವಂಗೆ, ಪ್ರಿಯಕ್ಕಲ್-ಸಂತೋಷವಂ ಮಾಡುತಿರುವನಾಗಿ,
ಗೋವಿಂದರಾಮಯೋಃ-ಕೃಷ್ಣರಾಯರಲ್ಲಿ, ಪ್ರೇಮಾ-ಪ್ರಿಯತ್ವದಿಂದ, ಅದ್ಯತ್ಸೃತ-ಇಂದು ನಾಳೆಯಂದು ಯುದ್ಧಭಿ-ಯಾ
ದವರಿಂದ, ಮಾನಿತಃ-ಸಂಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ತ್ರೀಮಾಸಾ-ಮೂರುತಿಂಗಳು ಅವಸರ್-ಇದ್ದನು||೬೭|| ತತಃ- ಅಮೇ
ಲೆ, ನಪ್ರಜಃ-ಗೋಕುಲದ ಜನಗಳಿಂದನುತನಾಗಿಮೂ, ಸಹಬಾಂಧವಃ-ನಂಟರಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿಹೂ, ಪರಾ- ದೈ-ಪರಾರ್ಥ್ಯ
ಉತ್ತಮಂಗವಾದ್ದರಿಂದ ಹೆರವರಿಂಬಯಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವಾದ, ಅಭರಣ-ಭೂಷಣ, ಹೃಮ-ಉತ್ತಮವಸ್ತ್ರ, ನಾನಾ-ಹಲವುಬಗೆ
ಯಾದ, ಅನರ್ಘ್ಯ-ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ, ಪರಿಚ್ಛದ್ಯಃ-ಉಡುಗೆ-ಮೊದಲಾದ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಮೈಃ- ಬೇಕಾದಮನೋರ
ಥಂಗಳಿಂದಲೂ, ಪೂರ್ವಮಾಣಃ-ತುಂಬಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನಾಗಿ ||೬೮|| ವಸುದೇವೈಗ್ರಸೇನಾಭ್ಯಾಂ- ವಸುಜೇವನಿಂದಲೂ
ಉಗ್ರಸೇನರಾಮನಿಂದಲೂ, ಕೃಷ್ಣೋದ್ಧವಬಲಾದಿಭಿಃ-ಕೃಷ್ಣನು ಉದ್ಧವನು ಬಲರಾಮನುಮುಂತಾದವರಿಂದಲೂ, ದತ್ತಂ-
ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಪಾರಿವರ್ಹಂ-ಪ್ರೀತಿದಾನದ ಉಡುಗರೆಗಳನ್ನು, ಆದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಯುದ್ಧಭಿ-ಯಾದವರಿಂದ, ಯಾ
ಪಿತಃ-ಸಾಗುಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಯಯಾ-ತೆರಳಿದನು ||೬೯|| ನಂದಃ-ನಂದಗೋಪನೂ, ಗೋಪ್ಯಕ್ಷ-ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೂ,
ಗೋಪಾಕ್ಷ-ಗೊಲ್ಲರೂ, ಗೋವಿಂದಚರಣಾಂಬುಜೇ-ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ವಾದಕಮೆಲದಲ್ಲೆ, ಕ್ಷಿಪ್ತಂ-ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮನಃ-ಅಂತರಂ
ಗವನ್ನು, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಹರ್ತುಂ-ತೆಗೆಳ್ಳವುವಕ್ಕೆ, ಅನೀಶಾಃ-ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿಯೇ, ಮಧುರಾರಿ-ಉತ್ತರ ಮಧುರಾನಗ

ವನು ಸ್ವಜನರನ್ನೂ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ಮಿತ್ರರಂಸಹ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ ||೬೫|| ಎಂದು ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವಸುದೇ
ವನು ಸ್ನೇಹಕೃತ್ಯೈಃ ಸ್ವರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಷ್ಟಾತ್ತಪ್ತ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳವನಾದಕಾರಣದಿಂದ ಬುವ್ವ ಫಲಿತ ಸೇತ್ರನಾ
ಗಿ ನಂದಗೋಪನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮಿತ್ರಭಾಷವಂ ಸ್ಮರಿಸುವನಾಗಿ ರೋದನಂ ಗೆಯ್ದನು ||೬೬|| ಈಪ್ರಕಾರ
ವಾಗಿ ವಸುದೇವನಿಂ ನಂದಗೋಪನುಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರಾಮರ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಇಂದು ನಾಳೆ
ಯೆಂದು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯಾಣವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಯಾದವರಿಂ ಸಮ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡುತ ಮೂರುತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಅ
ಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಂಗಿಯ್ಯನು ||೬೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪನು ಪೂರ್ವವಾನೋರಥನಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆ
ಯೂ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂಗಳಾದ ಅಭರಣಂಗಳಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮಂಗಳಾದ ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂದ
ಲೂ, ಅಮೂಲ್ಯಂಗಳಾದ ರತ್ನಾದಿವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ಸಮ್ಯಾನಿತನಾಗಿ ||೬೮|| ವಸುದೇವನಿಂದಲೂ ಉಗ್ರಸೇನ
ನಿಂದಲೂ ಬಲಭದ್ರನಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೂ ಉದ್ಧವನಿಂದಲೂ ಕುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರೀತಿದಾನಗಳಂ ಪರಿಗ್ರಹಿ
ಸಿ ಯಾದವರಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ತೆರಳಿದನು ||೬೯|| ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಂದಗೋಪನು ಗೋಪಸ್ತ್ರೀ
ಯರೂ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಸಹ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನವಂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿ

ಶಿಶುಃ ಕೃಷ್ಣದಂತಾಃ|ವೀಕ್ಷ್ಯಪ್ರಾಪ್ತವಮಾನಸ್ಸಾಂಯಯದ್ವಾರವತೀಂಪುರೀಮ|೨೧| ಜನೇಭ್ಯಃ
ಕಥಯಾಂಚಕಂ ಶ್ರದ್ಧದಾದೇವಮಾಹೋತ್ಸವಮ್|ಯಾದಾಸೀತ್ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಂಸುಹೃತ್ಸಂದರ್ಶನಾ
ವಿಕಪ್ತ|೨೨| ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ ದಶಮಸ್ಕಂಧೇ ಚತುರಶೀತಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ.
ಶ್ರೀಕೃಕಃ| ಅಭೈಕದಾತ್ಮಜಾಪಾಪ್ತಾಕೃತಪಾದಾಭಿವಂದನಾ | ವಸುಧೈವಕುಟುಂಬಮಿಹ

ರವನ್ನ, ಯಯುಃ-ನೇರಿದರು ||೨೦|| ಬಂಧುಷು-ನಂಟರು, ಪ್ರತಿಯಾತೇಷುಸತ್ಸು-ಹಿಂತರಳಿಹೋದವರಾಗುತ್ತಲೂ, ಕೃಷ್ಣಬೇ
ವತಾಃ-ಕೃಷ್ಣನೇ ದೇವರಾಗಿಉಳ್ಳ, ವೃಷ್ಣಯಃ-ಯಾದವರು, ಪ್ರಾವೃಷಂ-ವರ್ಷಾಕಾಲವನ್ನು, ಆನನ್ಯಾಂ-ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದ
ಹೃನ್ಮಾಗಿ, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ದ್ವಾರವತೀಂಪುರೀಂ-ದ್ವಾರಕಾನಗರವನ್ನು, ಯಯುಃ-ನೇರಿದರು ||೨೧|| ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ
ಞಾಂ-ಪ್ರಾಣಿಜಲಸಾ ನಾರ್ಥವಾದ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ, ಸುಹೃತ್ಸಂದರ್ಶನಾದಿಕಂ-ನಂಟರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದುಮೊದಲಾದ, ಯದಾ
ಸೀತ್-ಯಾವುದಾಯಿತೋ, ತತಃ-ಅದರನ್ನೂ, ಯಸುಪೇವಮಹೋತ್ಸವಂ-ಕೃಷ್ಣನಮತ್ತು ವಸುಧೇವನುಜ್ಞಾದಿ ಸಂತೋಷ
ವನ್ನು, ಜನೇಭ್ಯಃ-ನಗರದಲ್ಲಿಹ ಜನಂಗಳಿಗೆ, ಕಥಯಾಂಚಕ್ರ-ಹೇಳಿದರು ||೨೨||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತಪ್ರತಿಪದ್ಧಾರ್ಥ ಬೋಧಿನಿಯೊಳು ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ

೪೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

೪೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೀಕೆ.

ಅಥ-ಆಬಳಿಕ, ವಿಕದಾ-ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಪ್ತಾ-ಬಳಿಗೆ ಒಂದವರೂ, ಕೃತಪಾದಾಭಿವಂದನಾ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ಸಮಸ್ಯಾರವುಳ್ಳವರೂ, ಆತ್ಮಜಾ-ಪುತ್ರರೂ ಆದ, ಸಂಕರ್ಷಣಾಚ್ಯುತಾ-ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಂ ಕುರಿತು, ವಸುಧೇವಃ-ವಸುಧೇವನು,

ಪ್ರಜಮ ನೇರಿಸಿದರು ||೨೦|| ಬಂಧುಗಳು ಹೋಗುತ್ತಲೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಇವ್ವದೇವತೆಯಾಗಿ ಉಳ್ಳ ವೃಷ್ಣಿಗ
ಳು ವರ್ಷಾಕಾಲವು ಅಭ್ಯಗ್ರವಾಗುತ್ತಿರಲು ಅದರನೋಡಿ ದ್ವಾರವತಿಗೆ ಬಂದರು ||೨೧|| ಸ್ವಜನರಿಗೆ ವಸುಧೇ
ವನ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನೂ ಬಂಧುಜನರ ದರ್ಶನವಾದ್ದು ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ||೨೨||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಕಮುನಿಯ ಪೀಠೋತ್ತರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಗೂತವು

ಶಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಕೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು

ಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀ

ಮತ್ಸ್ಯವ್ಯಾಸರಾಜವಿರಚಿತಮಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮಂ

ಓ ಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭೂಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

೪೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು

೪೪ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು-

ಶ್ರೀಧೀಯಶ್ಲೋಕಃ| ಪಂಚಾಶೀತಿತಮೇರಾಮ ಕೃಷ್ಣಾಸಂಪಾರ್ಥಿತಾಸ್ತೌ|ಪಿತೇಷ್ಟಾನವಧೋ
ಮಾತೇಮೃತಾನ್ಪ್ರತಾಪಯಚ್ಛತಾಂ ||೨೩|| ಎಂಭತ್ತಯಿದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು
ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ತಂದೆಯಾದ ವಸುಧೇವನಿಗೆ ತತ್ಪ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ತಾಯಿಯಾದ
ದೇವಿಕಿಗೆ ಕಂಠನಿಂದ ಹೆತರಾದ ಪುತ್ರರನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರೆಂಬರ್ಥವಂ ಶ್ರೀ ಕೃಕಾಚಾರ್ಯನು ಪೀಠೋತ್ತರಾಯನಂ
ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂದಂತೆ;

ಕೇಳಿ, ಅರನೇ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದೊಳು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ನ

ತ್ಯಾಸಂಕಪ್ತ-ಪ್ರಾಚ್ಯತಃ || ಮುನೀನಾಃ ಸವಚಕ್ಯುಃ ತ್ವಾಪುತ್ರಯೋರ್ಧಾಮಸೂಚಕಮತದ್ವೀರೈಃ
ಜಾತವಿಸ್ರಂಭಃ ಪರಿಭಾಷ್ಯಾಭ್ಯಭಾಷತಃ || ವಸುಷವಃ || ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣಮಹಾಯೋಗೀ ಸಂಕರ್ಪಣ
ಸನಾತನ | ಜಾನೇನಾಮಸ್ಯಯಾಸ್ತಾಹ್ನಾತ್ಪ್ರಧಾನಪುರುಷಾಪರಾ || ೩ || ಯತ್ರ ಯಾವಯತೋಯಸ್ಯ
ಯಸ್ಮೈಯದ್ಯದ್ಯಧಾಯಧಾ | ಸ್ಯಾದಿದಂಭಗವಾಃ ಸಾಹ್ನಾತ್ಪ್ರಧಾನಪುರುಷಸ್ಯ ರಃ || ೪ || ಎವಂನಾನಾವಿ
ಧಂವಿಶ್ವಮಾತ್ಮಸ್ಯ ಮುಘೇಕ್ಷಜಃ | ಆತ್ಮನಾನುಪವಿಶ್ಯ ತ್ವಪ್ರಾಣೇಪ್ರೇಷ್ಯವ್ಯಜಃ || ೫ ||
ಪ್ರಾಣಾದೀನಾಂವಿಶ್ವಸ್ಯ ಜಾಂತಕ್ತಯೇಯಾಃ ಪರಸ್ಯತಾಃ | ಪಾರತಂತಾತ್ಪ್ರವ್ಯಸಾದ್ಯಶ್ಯಾದ್ಯಯೋ

ಅಧಿನಂದ್ಯ-ಸಂತೋಷಿಸಿ, ಪ್ರೀತ್ಯಾ-ಪ್ರಿಯದಿಂದ, ಆಹ-ನುಡಿದನು || ೧ || ಸಃ-ಆ ವಸುಷೇವನು, ಮುನೀನಾಂ-ಮಹರ್ಷಿಗಳಿ,
ಪುತ್ರಯೋರ್ಧಾಮಸೂಚಕಂ-ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂಥಾ, ವಚಃ-ಮಾತನನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ತದ್ವೀರೈಃ-
ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದ, ಜಾತವಿಸ್ರಂಭಃ-ವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿ, ಪರಿಭಾಷ್ಯ-ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ಅಭ್ಯಭಾಷತ-ಹೇಳಿದನು || ೨ ||
ಮಹಾಯೋಗೀ-ಅದಿಕ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ಕೃಷ್ಣ-ಕೃಷ್ಣನೇ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಸನಾತನ-ಶಾಶ್ವತನಾದ, ಸಂಕರ್ಪಣ-ರಾಮನೇ,
ವಾಂ-ನಿಮ್ಮನ್ನು, ಅಸ್ಯ-ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಸಾಹ್ನಾತ್ಪ್ರಯತ್ನ-ಸ್ವರೂಪ ಭೂತವಾದ ಕಾರಣವು ಯಾವುದೋ, ಅದರನ್ನಾಗಿಯೂ
ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷಾಪರಾ-ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷನಾಗಿಯೂ, ಜಾನೇ-ತಿಳಿಯುವೆನು || ೩ || ಇಹಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚ
ವು, ಯತ್ರ-ಯಾವ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಯೇನ-ಯಾವ ಆತ್ಮನಿಂದ, ಯತಃ-ಯಾವವನು ದೇವಿಯಿಂದ, ಯಸ್ಯ-ಯಾವವನು ಸಂಬಂಧದಿಂದ
ಯಸ್ಮೈ-ಯಾವವನಿಗೋಸ್ಕರ, ಯತ್ಯತ್-ಯಾವವನಂಕುಳಿತು, ಯಾವತುನು ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿ, ಯಥಾಮಥಾ-ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ,
ಸ್ಯಾತ್-ಆಗುವುದೋ, ಸ ಭಗವಾಃ-ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು. ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷೇಶ್ವರಃ-ಭೋಗ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಗೂ ಭೋಕ್ತನಾದ ಜೀ
ವಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿ, ಸಾಹ್ನಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ || ೪ || ಅಧೋಕ್ಷಜನಾರಾಯಣನೇ ಆತ್ಮ ಸ್ವಪ್ನಂ-ನಿನ್ನಿ
ಂದ ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ; ನಾನಾ ವಿಧಂ-ಹಲವು ಒಳಯುಳ್ಳ, ವಿಶ್ವಂ-ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಆತ್ಮನಾ-ಜೀವ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ, ಆಮುಪ್ರ
ವಿಶ್ಯ-ಒಳ ಹೊಕ್ಕು, ಆತ್ಮ-ಚೇತನ ಗೊಳಿಸುವವನೇ, ಅಜಃ-ಉತ್ಪತ್ತಿ ಯಿಲ್ಲದ ನೀನೇ, ಪ್ರಾಣಃ-ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯೂ, ಜೀವಃ-
ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯೂ ಆಗಿ, ಬಿಭರ್ಷಿ-ಧರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ || ೫ || ಪ್ರಾಣಾದೀನಾಂ-ಸೂತ್ರಾತ್ಮನು ಮೊದಲಾದ, ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಜಾಂತ-ಜಗತ್ಪ್ರಾ
ಣಂಗಳಿ, ಶಕ್ತಯಃ-ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವಸಾಮರ್ಥ್ಯಂಗಳು, ಯಾಃ-ಯಾವವುಂಟೋ, ತಾಃ-ಅವು, ಪಾರತಂತಾತ್ಪ್ರ-ಪರಾಧೀನತೆ
ಯಿಂದ, ಪರಸ್ಯ-ಪರಮ-ಕಾರಣವಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನದೇವೇ, ದ್ವಯೋಃ-ಚೇತನಾಚೇತನಂಗಳಿರಡಕ್ಕೂ, ವೈಸಾದ್ಯಶ್ಯಾತ್-ಸಾ

ಮೊಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಶ್ರೀ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಂ ನೋಡಿ ಶ್ಲಾಘನಂಗೆಯ್ದ ವಸುಷೇವನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನುಡಿದ
ಸಂತನೆ- || ೧ || ಅವರ ಪ್ರಭಾವವಂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪರ್ಣಿಸಿದ ಮುನಿಗಳ ವಚನವಂ ಕೇಳಿ ಅಪ್ರಭಾವದಿಂದಂಟಾ
ದ ವಿಸ್ವಾಸವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅವರಂ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದನು- || ೨ || ಎಲೈ ಮಹಾ ಯೋಗಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ಪು
ರಾಣ ಪುರುಷನಾದ ರಾಮನೇ, ನಿಮ್ಮಂ ನಾನು ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವೆನು || ೩ || ಈ ಪ್ರಪಂ
ಚಕ್ಕೆ ಅಧಿಕರಣ ಸ್ವರೂಪರೂನೀವೇ, ಕರ್ತಾರೂನೀವೇ, ಕರಣ ರೂಪರೂ ಕಾರಣ ರೂಪರೂ ಅಪಾದಾನ ರೂ
ಪರೂ, ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಸ್ವರೂಪರೂ ಕರ್ಮ ಸ್ವರೂಪರೂ ಸಹ ನೀವೇ, ಸರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವ ಸ್ವರೂಪರಾಗಿ
ಭೋಗ್ಯ ಭೋಕ್ತ ರೂಪರಾಗಿ ಆವುಗಳಿಗೆ ಈಶ್ವರರಾಗಿರುವರೂ ನೀವೇ || ೪ || ಅಧೋಕ್ಷಜನಾದ ಎಲೈ, ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣನೇ, ಇಂತು ನಾನಾ ವಿಧ ಪ್ರಪಂಚವು ನಿನ್ನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಅನುಪ್ರವೇಶಂ
ಗೆಯ್ದು ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ರೂಪನಾಗಿಯೂ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ರೂಪನಾಗಿಯೂ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಅಜನಾದ ನೀನೇಧ
ರಿಸುತ್ತಿರುವಿ || ೫ || ಪ್ರಕೃತಿ ಭೂತನಾದ ಸೂತ್ರಾತ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಪಂಚ ಕಾರಣ ರೂಪರಲ್ಲಿ ಯಾವ
ಯಾವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳುಂಟೋ ಆ ಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ನಿನ್ನದೇ ಹೊರತು ಅವುಗಳೆಲ್ಲ, ಹೇಗೆಂ
ದರೆ ವೇಧಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಬಾಣವಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಪುರುಷನದೇ ಹೊರತು ಹೇಗೆ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ

ಶೈವೈವಚೆಪ್ಪತಾವಃ || ೬ || ಕಾಂತಿಸ್ತಜಃಪಭಾಸತ್ತಾಚುದಾಗ್ನೈರ್ಕರ್ಷವಿದ್ಯುತಾವು | ಯತ
ಸ್ತೋತ್ರಂಭೂಭೃತಾಂಭೂಮೈರ್ವೃತ್ತಿರ್ಗಂಧೂರ್ಧ್ವತೋಭವಾಃ || ೭ || ತರ್ಪಣಂವಾಜನಮವಾಂದವತ್ಸಂ
ತಾಶ್ಚ ತದಗ್ರಸಃ | ಓಜಸ್ಸಮೋಬಲಂಚೆಪ್ಪಾಘಗತಿರ್ವಾಯೋಸ್ತವೇಶ್ವರ || ೮ || ದಿಕಾಂತ್ವಮವಕಾಶೋಸಿದಿಶಃ
ಖಂಸ್ಯೋಟಚಶ್ರಯಃ | ನಾದೋವರ್ಣಸ್ತ್ವಮೋಕಾರಚಕ್ರೈಶ್ಚೇನಾಂಪೃಥಕ್ಕ್ಯುತಃ || ೯ || ಇಂದ್ರಿಯಂ
ತಿಂದ್ರಿಯಾಣಾಂತ್ವಂದೇವಾಶ್ಚ ತದನುಗ್ರಹಃ | ಅವಬೋಧೋಭವಾಃಬುದ್ಧಿರ್ಜೀವಸ್ಯಾನುಸ್ಮೃತಿಸ್ಸ
ತೀ || ೧೦ || ಭೂತಾನಾಮಸಿಭೂತಾದಿರಿಂದ್ರಿಯಾಣಾಂಚತೈಜಸಃ | ವೈಕಾರಿಕೋವಿಕಲ್ಪಾನಾಂಪ್ರಧಾನ

ವ್ಯುಪಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಚೇಪ್ಪತಾಂ-ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಾದ್ಯಚೇತನಂಗಳ, ಚೈವೈವ-ಚೇತನಶಕ್ತಿಪ್ರೇರಿತನಾದ, ಚಲನಕ್ರಿಯೆಯೇ
ಆಗಿರುವುದು || ೬ || ಚಂದ್ರಾಗ್ನೈರ್ಕರ್ಷವಿದ್ಯುತಾಂ-ಚಂದ್ರನ ಅಗ್ನಿಯನೂರ್ಯನ ಚುಕ್ಕೆ ಮಿಂಚುಗಳ (ಕ್ರಮವಾಗಿ) ಕಾಂ
ತೀ-ಬೆಳದಿಂಗಳೂ, ತೇಜಃ-ಉಷ್ಣ ಪ್ರಕಾಶವೂ, ಪ್ರಬಾ-ಬಿಸಿಲೂ, ಸತ್ತಾ-ತೋರುತ್ತಿರೋಣವೂ, ಭೂಭೃತಾಂ-ಬೆಟ್ಟಗಳ, ಸ್ಥೂ
ರ್ಯಾಂ-ಸಿದ್ಧಿರತ್ವವೂ, ಭೂಮೇಃ-ಭೂಮಿಯು, ವೃತ್ತಿಃ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಾಧಾರವಾಗಿರುವಿಕೆಯೂ, ಗಂಧಶ್ಚ-ಗುಣವಾದ ವಾಸನ
ೆಯೂ, ಅರ್ಭತಃ-ವಸ್ತುತಃ, ಭವಾಃ-ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ || ೭ || ಹೇದೇವ-ಎಲೈ ದೇವರೇ, ಅಪಾಂ-ಉದಕಂಗಳ, ತರ್ಪಣಂ- ತೃಪ್ತಿ
ಯನ್ನು ಚುಟ್ಟಿಸುವಶಕ್ತಿಯೂ, ಪಾಜನಂ-ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವಾದಶಕ್ತಿಯೂ, ತಾಶ್ಚ-ಆ ವೈದಕಂಗಳೂ, ತದಗ್ರಃ ಆ
ದರ ಮಧುರಗುಣವೂ, ತ್ವಂ-ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ. ಈಶ್ವರ-ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ! ವಾಯೋಃ-ಗಾಳಿ ರು, ಓಜಃ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ, ಸಹಿ-ತ
ಡಕೊಳ್ಳುವಶಕ್ತಿಯೂ, ಬಲಂ-ತಾಜವೂ, ಚೇಷ್ವಾಃ-ಚಲನಶಕ್ತಿಯೂ, ಗತಿಃ-ಗಮನಶಕ್ತಿಯೂ, ತವ-ನಿನ್ನದೇನೇ || ೮ ||
ದಿಕಾಂ-ದಿಶೆಗಳ, ಅವಕಾಶಃ-ಎಡೆಯು, ದಿಶಶ್ಚ-ದಿಕ್ಕುಗಳೂ, ಖಂ-ಆಕಾಶವೂ, ಆಶ್ರಯಃ-ಅದಕ್ಕಾಧಾರವಾದ, ಸ್ಯೋಟಃ-ಕಬ್ಬತೆ
ನ್ಮಾತ್ರವೂ, ತ್ವಂ-ನೀನೇ, ಅಸಿ-ಆಗಿರುವಿ. ನಾದಃ-ಪರಾವಾಕ್ಯ, ವರ್ಣಃ-ಪಶ್ಯಂತೀನಾಕ್ಯ, ಓಂಕಾರಃ-ಮಧ್ಯಮಾವಾಕ್ಯ,
ಆಕ್ರಂತೀನಾಂ-ಕಬ್ಬಾರ್ಥರೂಪಂಗಳ, ಪೃಥಕ್ಕ್ಯುತಃ-ವ್ಯಾವರ್ತಕನಾಮವಾದ ಪದಾದಿರೂಪವೆನಿಸುವ ವೈಖರೀವಾಕ್ಯೂ, ತ್ವಂ-ನೀ
ನ, ಅಸಿ-ಆಗಿರುವಿ || ೯ || ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ-ಶ್ರೋತ್ರಾದಿ ಕರಣಂಗಳ, ಇಂದ್ರಿಯಂ-ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವಶಕ್ತಿಯೂ,
ಜೀವಾಶ್ಚ-ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಅಧಿಷ್ಠಾನದೇವತೆಗಳೂ, ತದನುಗ್ರಹಃ-ಅವರ ಅಧಿಷ್ಠಾನಶಕ್ತಿಯೂ, ತ್ವಂ-ನೀನೇ, ಜೀವಸ್ಯ-ಜೀ
ವಾತ್ಮನ, ಅವಬೋಧಃ-ವ್ಯವಸಾಯಶಕ್ತಿಯೂ, ಬುದ್ಧಿಃ-ಜ್ಞಾನದ, ಸತೀ-ಸವಿಾಚೀನವಾದ, ಅನುಸ್ಮೃತಃ ಪ್ರತಿಸಂಧಾನ ಶ
ಕ್ತಿಯೂ, ಭವಾಃ-ನೀನೇ || ೧೦ || ಭೂತಾನಾಂ-ಆಕಾಶಾದಿ ಭೂತಂಗಳಿಗೆ, ಭೂತಾದಿಃ-ಕಾರಣವಾದ ತಾಮಸಾಹಂಕಾರವು,

ನಾಗಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವೂ ವಾಯುವಿನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತೃಣಾದಿ
ಗಳು ಚಲಿಸುವಂತೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಚೇಪ್ಪಿಸುವುದು || ೬ || ಚಂದ್ರನು, ಅಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯನು
ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಮಿಂಚುಗಳು, ಇವುಗಳ ಕಾಂತಿಯು ತೇಜಸ್ಸು ಪ್ರಭೆಯು ಸತ್ತೆಯು, ಮತ್ತು- ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸ್ಥಿರ
ತ್ವವು, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗಂಧವು ಇದೆಲ್ಲವೂ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯೇ. || ೭ || ನೀರಿನ ತೃಪ್ತಿ ಕರತ್ವವೂ
ಪ್ರಾಣಾಪ್ರಾಣಿಯು ಕತ್ವವೂ ಜೀವನೇಕಾರಣತ್ವವೂ ಆನೀರೂ ಅದರಲ್ಲಿರುವರೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ. ವಾಯುವಿನ
ಪರಾಕ್ರಮವೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಬಲವೂ ಚೇಪ್ಪಿಯೂ ಗತಿಯೂ ಈಶ್ವರನೇ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನವೆ || ೮ || ಸೋಪಾಧಿ
ಕವಾದ ಆಕಾಶದ ಪ್ರದೇಂಗಳೆನಿಸುವ ದಿಕ್ಕುಗಳ ಅವಕಾಶವಾಗಿರುವ ಆಕಾಶವೂ, ದಿಕ್ಕುಗಳೂ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾ
ದ ಅಖಂಡಾಕಾಶವೂ, ಅದಕ್ಕಾಶ್ರಯವಾದ ಕಬ್ಬತನ್ಮಾತ್ರವೆಂದರೆ ಪರಾವಾಗ್ರೂಪವೂ, ನಾದವೆಂಬ ಪಶ್ಯಂತೀ
ವಾಗ್ರೂಪವೂ, ಓಂಕಾರವೆಂಬ ಮಧ್ಯಮಾವಾಗ್ರೂಪವೂ, ವರ್ಣಪದಾರ್ಥವಿಭಾಗವುಳ್ಳ ವೈಖರೀವಾಗ್ರೂಪವೂ
ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ || ೯ || ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ವಿವೇಕಪ್ರಕಾಶನ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅವುಗಳ ಅಧಿಷ್ಠಾನದೇವತೆಯರೂ ಅವು
ಗಳ ಅಧಿಷ್ಠಾನಶಕ್ತಿಯೂ ವ್ಯವಸಾಯಶಕ್ತಿಯೂ ಪ್ರತಿಸಂಧಾನ ಶಕ್ತಿಯೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ || ೧೦ || ಭೂತಗಳಿ
ಗಾದಿಯಾದ ತಾಮಸಾಹಂಕಾರವೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ. ಕಾರಣವೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ. ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ

ಮನುಷ್ಯಮಿತ್ರಃ || ೧೧ || ಸತ್ಪಿತೃವಿಧಭಾವೇನುತ್ಪದಿಸಿತ್ವಮನಶ್ವರಮ್ | ಯಥಾಬ್ರಹ್ಮಣಿಕಾಶಮದ್ಬ್ರ
ಹ್ಮಮಾತ್ರಂನಿರೂಪಿತಮ್ || ೧೨ || ಸತ್ಪಿತೃವಜಸ್ತಮಾಣಿಗುಣಾನ್ತದ್ವಿತ್ವಯೋಕ್ತಯಾಃ | ತ್ವಯ್ಯ
ದ್ಧಾಬ್ರಹ್ಮಣಿಪರಕಲ್ಪಿತಾಯೋಗಮಾಯಯಾ || ೧೩ || ತಸ್ಯಾನ್ಮನುತ್ಪದಿಭಾವಾಯಾನ್ವಿತ್ವಯೋಕ
ಲ್ಪಿತಾಃ | ತ್ವಂಚಾಮೀಷಮವಿಕಾರವ್ಯಹ್ಯಸ್ಯಥಾವ್ಯಾಪಕಾರಿಕಂ || ೧೪ || ಗುಣವ್ರವಾಜನಶಸ್ತ್ರಿಸ್ತಬಾಧಾ

ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ-ಶೋತ್ರಾದೀಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ, ತೈಜಸ್ಯ-ಕಾರಣವಾದ ರಾಜನುಂಕಾರವೂ, ವಿಶ್ವಾನುಂ-ಅಭಿದ್ಯವಾ
ದ್ಯಾತ್ಮಭೇದದಿಂದ ವಿಶ್ವಾನುಲವ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ವೈಕಾರಿಕ-ಕಾರಣವಾದ ಸಾತ್ವಿಕಾಂಕಾರವೂ, ಅನುಕಾಯಿನಾಂ-ಅವಿ
ದ್ಯಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ, ಪ್ರಧಾನಂ-ಸಂಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯೂ, ಅಸಿ-ನೀನೇ ಆಗಿರಬಿಡುಗಡೆ
ವ್ಯವಿಕಾರೇಷು-ಮಣ್ಣುಚಿನ್ನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿಕಾರಕಾರ್ಯಗಳಾದ ಮಡಿಕೆಕುಂಡಲ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರವೃತ್ತಮಾತ್ರಂ-
ಮಣ್ಣುಚಿನ್ನಮಾತ್ರವೇ, ಅನರ್ವರಂ-ನಾಶವಿಲ್ಲದೆ, ಯಥಾ-ದೇಗಿನಿಲ್ಲುವದೋ, ತಥಾ ಹಾಗೆ, ಇಹ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ, ಸತ್ವರೇ
ಷು-ನಾಶಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ, ಭಾವೇಷು-ಭಾವಮಾರ್ಧ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ, ಯತ್-ಯಾವುದು, ಅನ್ವರಂ-ಸಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಉಳಿದುರುವದೋ ತತ್-
ಆಸತ್ಯವು, ತ್ವಮಸಿ-ನೀನಾಗಿರುವಿಯೆಂದು, ನಿರೂಪಿತಂ ವೇದಾಂತಗಳಿಂದ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ||೧೦|| ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಗುಣವು,
ರಜಃ-ರಜೋಗುಣವು, ತಮಃ-ತಮೋಗುಣವು, ಎಂಬ ಗುಣಾಃ-ಪ್ರಾಕೃತಗುಣಂಗಳೂ, ತದ್ವ್ಯಕ್ತಯಃ-ಅವುಗಳಪರಿಣಾ
ಮಂಗಳಾದ ಮಹತ್ತತ್ವ ಅಂತಂಕಾರಮೊದಲಾದವೂ, ಯಾ-ಯಾವುವುಂಟೋ, ತಾಃ-ಅವು, ಅದ್ವಾ-ಪತ್ಯಕ್ಷವಾದ, ಪರೇಬ್ರ
ಹ್ಮಣಿ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಯೋಗಮಾಯಯಾ-ಮೋಹವಾದ ಶೃಂಗಿಯಿಂದ, ಕಲ್ಪಿತಾಃ ನಿತ್ಯವಾಗಿರೋರುವಂತೆ
ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು ||೧೩|| ತಸ್ಮಾತ್-ಆ ಕಾರಣದ ದೇವಿಯಿಂದ, ಅವಿಭಾವಾಃ-ಪ್ರಪಂಚಿಕವಾದ ಪದಾರ್ಥಂಗಳಾದ ವಿ
ಯದಾದಿಗಳು, ಸಂತಿ-ಪರಮಾರ್ಥ ಸತ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವು. ಯಃ-ಯಾವಾಗ, ತ್ವಯಿ-ಅಭಿಧ್ಯಾನವಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವರಾಃ-ಅ
ಧ್ಯಸ್ತಂಗಳಾಗಿ ಭೇದದಿಂದವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆಯೋ, ತ್ವಂಚ-ನೀನೂಕೂಡ, ಅವಿಭಾವಿಕಾರೇಷು-ಈ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಪದಾ
ರ್ಥಂಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಕೋರುವೆಯೋ, ತವ-ಆಗ, ಸನಿ-ಸಾತ್ವಮಹರಿಕಂಗಳಾಗಿರುವವು ಅನ್ಯಥಾ-ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ
ದ್ದರೆ, ಅವ್ಯಾವಹಾರಿಕ-ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ವಿಷಯನಲ್ಲದೆ ನಿರ್ದಿಕ್ತವುಬ್ರಹ್ಮವಾದನೀನುಮಾತ್ರವೇವಿಕ್ಕಿರುವಿ||೧೪||ವಿಶ್ವೇ-ಈ, ಗು
ಣವ್ರವಾಃ-ಪ್ರಕೃತಿಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂಗತಿ-ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚಾತ್ಮವೆನ್ನುವನ್ನು, ಅಬಧಾಃ-ತೀಳಿಯೆಂದಿರುವ ಅಕ್ಷಯಿಗಳೂ,
ಪಾರಾಂತರವು-ಅಬುಧ್ವಾ-ತಿಳಿಯದೆ, ಅಖಿಶಾತ್ಮನಿ-ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂಅಧಿಪ್ತಾನಸ್ತಾರೂಪನಾದ ಸಿಂಹ, ಆಯೋಧೇನ-
ಸ್ವರೂಪಾಷ್ಟಾನಪ್ರಯುಕ್ತವಾದ ದೇವಾಭಿಮಾನದಿಂದಾದ, ಕರ್ತೃಭಿಃ-ಪುಣ್ಯಪೂರ್ವಂಗಳಿಂದ, ಇಹ-ಈ ಪ್ರಪಂಚದೊಳಗೆ, ಸಂಸ

ಮಾದೆ ತ್ರೈಜನರಾಜನಾಹಂಕಾರಂಗಳೂ, ಅಧಿಪೈವಾಧ್ಯಾತ್ಮಭೇದದಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಡುವ ದೇವತೆಗಳೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವೈಕಾರಿಕನಾತ್ಮಿಕಾಹಂಕಾರವೂ, ಜೀವಾತ್ಮರ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಧಾನತತ್ವವೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ ||೧೦|| ನಾಶಶೀಲಂಗಳಾದ ಈಭಾವಸದಾರ್ಥಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾಶವಿಲ್ಲವೆ ಮಿಗುವರೂಪವುಳ್ಳ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವ ಸ್ವಾವಾಪ್ತದೋ ಅದು ನೀನು. ದ್ರವ್ಯವಿಕಾರಂಗಳಾದ ಮೃತ್ಯುಯ್ಯಾವಾದ ಮಡಿಕೆ ಸುವರ್ಣಕಾರ್ಯವಾದ ಕುಂಡಲ ಮುಂತಾದ ನಶ್ವರದ್ರವ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಅನಶ್ವರವಪ್ಪ ಮೃತ್ಯುವರ್ಣಾದಿರೂಪವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯಾಗಿರುವಿ ||೧೧|| ಸತ್ಪರಜಸ್ತಮೋಗುಣಂಗಳೂ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಂಗಳಾದ ವಹದಾದಿಗಳೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪರಬ್ರಹ್ಮವಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯೋಗಮಾಯೆಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿತಂಗಳಾಗಿರುವವು ||೧೨|| ಯಾವಾಗ ನಿರ್ವಿಕಾರವಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವಿಕಾರಗಳು ವಿಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಡುವವೋ ಅವಾಗ ಭೂತಭೂತಿಕ ಪ್ರಪಂಚವಿಕಾರಗಳು ಆಗ ಮಾತ್ರಸತ್ಯಂಗಳಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರು ತ್ತಿರುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅವುಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಂಗಳಾಗಿಲ್ಲವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಣಸತ್ತಾರೂಪನಾಗಿ ನೀನು ಅನುಗತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸತ್ಯಂಗಳಾಗಿ ತೋರುತಲಿರುವವು. ವ್ಯವಹಾರವಡಗಿದಾಗ ಜ ಸದ್ವ್ಯಾಪಾರವರ್ಜನಾದ ಅವ್ಯವಹಾರಿಕನೆನಿಸುವ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕನಿರ್ವಿಕಲ್ಪವಸ್ತುವೆನಿಸುವ ನೀನೇ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಮಿಗುವಿ ||೧೩|| ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಶ್ವಪಂಚವಿಲ್ಲದ ಈಚೆನ್ನಾತ್ರವನ್ನು ಅರಿಯದೆಯಿರುವವರು ಅವಿಲಾತ್ಮನಾದನ್ನಿ

ಸ್ವಬಿಶಾತ್ಮನಿ | ಗತಿಸೂಕ್ಷ್ಮಮಬೋಧನಸಂಸರಂತೀಹಕರ್ಮಭಿ ||೧೫|| ಯದ್ವಚ್ಛಯಾಸ್ತುತಂ
ಸೌಪ್ಯಸುಕಲ್ಯಾಣಿಹದರ್ಲಭಾಮ್ | ಸ್ವಾರ್ಥಪ್ರಮತ್ತಸ್ಯವಯೋಗತಂತ್ವನ್ಮಾಯಯೇತ್ ||೧೬||
ಅಸಾವಹಂಮಮೈವೇತಿಹಸ್ಯಾಸ್ಯಾನ್ವಯಾದಿಮ | ನೈಹಪಾಶೈರ್ನಿಬಧ್ನಾತಿಭವಾನ್ಸರ್ವಮಿದಂಜ
ಗತಿ ||೧೭|| ಯುವಾಂನನಸ್ಸುತಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೈಶ್ವರಾ | ಭೂಭಾರಕ್ಷತ್ರಪ್ರವಣಾಯಾವ
ತೀರ್ಣತಫಾತ್ಮಾ ||೧೮|| ತತ್ತೀಗತೋಗ್ರಾಣಮಸ್ಯಸದಾರವಿಂದಮಾಪನ್ನಂಸ್ಮಾಭಯಾಸಹಮಾ
ತ್ಮಬಂಧೋವಿತತವತಾಲಮಲಮಿಂದ್ರಿಯಲಾಲನೇನಮತ್ಯಾತ್ಮದೃಕ್ತ್ವಯಿಸರೇಯದಪ್ರಬುದ್ಧಿಃ |

ಗಂತ್ರಿ-ಜನಸಮರಣಾದಿ ದೂರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವರು ||೧೫|| ಇಹ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ದರ್ಲಭಾಂ-ಪ್ರಯಾನದಿಂದಲೂ ದೂರ
ಯಲಸಕ್ಯವಾದ, ಸುಕಲ್ಯಾಣಂ-ಪಟುಕರಣಂಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ತುತಾಂ-ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು, ಸೌಪ್ಯ-ಮೊಂದಿ, ಸುಶ್ವಿರ-ನಿಯಾಮಕನಾ
ದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ತ್ವನ್ಮಾಯಯಾ-ನಿನ್ನಮೋಹೇಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸ್ವಾರ್ಥ-ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇನುಪದೇಶಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಯದ್ವ
ಚ್ಛಯಾ-ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿವಂತೆಪ್ರವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದ, ಪ್ರಮತ್ತ-ಬಹಳ ಗಮನದಂಧಾನನ್ನು, ಮಯೇ-ಮಾತ್ರವು ; ತಂ-
ಕಳೆದುಹೋದುದ್ದಯಿತು ||೧೬|| ಅಸಾ-ಇದು, ಅಹಂ-ನಾನು, ಮಮೈವ-ನನ್ನದೆ, ಏತಿ-ಏಕೆಂದು. ಲಸ್ಯದೇಹಸ್ಯ-ಈ ಶರೀರ
ದ, ಅನ್ವಯಾದಿಮ-ನಂತಾನವಾಡ ಪುತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ, ನೈಹಪಾಶೈ-ಅಭಿನವಾನವೆಂಬ ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ, ಭವಾನ್-ನೀನು, ಉಂಜಗತ್ಸ
ರ್ವಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ನಿಬಧ್ನಾತ್-ಕಟ್ಟಿಹಾಕುತ್ತಿರುವಿ ||೧೭|| ಯುವಾಂ-ನೀವೀರ್ವರೂ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಸುತಾ-ಪು
ತ್ರರು, ನ-ಅಲ್ಲಿನು, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ, ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೇಶ್ವರ-ಪ್ರಕೃತಪುರುಷನೆಂಬ ಕಾರಣಮೂರ್ತಿಗಳಾದರೂ,
ಭೂಭಾರಕ್ಷತ್ರಪ್ರವಣಾಯ-ಭೂಮಿಗೆ ಹೊರೆಯಾಗಿರುವ ಅರಸುಗಳಂ ನಾಶಗೊಳಿಸಲೋಸುಗೆ, ಅವೀರ್ಣಾ-ಅರ್ಥವಿಹಿವವ
ರಾಗಿರುವಿರಿ. ತಥಾ-ವಾಗ, ಆತ್ಮಾ-ನೀನೇಹೇಳುತ್ತಿರುವಿಲ್ಲವೆ ||೧೮|| ಆತ್ಮಬಂಧೋ-ಆದತ್ತಂಟಾದವರಿಗೆ ನಂಟರಾದವ
ನೇ! ತತ್-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಅವನ್ನನಂಸ್ಮಾಭಯಾಹಂ-ನಂಬಿದವರ ಸಂಸಾರಭಯದಂಪೋಗೊಳಿಸುವಂಧಾಪ
ವಾರವಿಂದಂ-ಅಡಿದಾವರೆಯನ್ನು, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ಆರಣಂ-ಗತೋಗ್ರಾಣಮಸ್ಯಾ-ಗಿ ಹೊಂದಿದವನಾದನು ಯಶ್-ಯಾವಕಾರ
ಣದಿಂದ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ-ಸತ್ತ್ವಹೋಗುವದೇಹದಲ್ಲಿ ನಾಸಂಬಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಅಗಿರುಣೇನೀ, ವಿತಾವರಾ-ಎಬ್ಬುದಾ
ಷ್ರವಾದ, ಇಂದ್ರಿಯಲಾಲನೇನ-ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಲಲಮಲಂ-ಸಾಕುಸಾಕು ||೧೯|| ಅನುಯ-ಗಂ-ಪ್ರತಿಯುಗಿಕಾ
ಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಾ-ಸುತಪನ್ನನು ಪೃಥ್ವೀಮು ಎಂಬ, ಕಶ್ಯಪಮಅಡಿತಿಯೆಂಬ, ವಸುಧೇವನು ಶೇಷತಿಯೆಂಬ, ನರಿಸ್ತರರಿಗೆ,

ಯೋಗಮಾಯೆಯ ಈಗುಣಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಾನಂದ ಮೇಹಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಜನ್ಮ
ಮರಣದೋಖಪ್ರವಾಹರೂಪವಾಗಿ ಸಂಸಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು ||೧೫|| ಎಲೈಪರಮೇಶ್ವರನೇ! ನ್ನೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕ
ರ್ಮಪ್ರವಾಹಮೊಳಗೆ ದುರ್ಲಭವಾಗಿಯೂ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಂಪಾದನಸಮರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮನುಷ್ಯಜ
ನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿಯೂಕೂಡ ಯಾವಪುರುಷನು ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತನಾಗಿರುವ
ನೋ! ಅಪುರುಷನ ಮಯಸ್ಸು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು ||೧೬|| ಮಾಯಿಯಾದ ಆನೀನು ಈಸರ್ವಪ್ರಪಂಚವ
ನ್ನೂ ಈದೇಹವೇನಾನು ಇವರು ನನ್ನವರು ಇವುನನ್ನವು ಎಂದು ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ನೇಹಪಾಶಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿ
ಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವಿ ||೧೭|| ನೀವೀರ್ವರೂ ನಮ್ಮ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಧಾನಪುರುಷರೂ, ಈಭೂಮಿಗೆ ಭಾರ
ರೂಪರಾದ ಹತ್ತಿರಯರಂ ಸುಹರಿಸಲೋಸುಗೆ ಕಪಟವೇಷವಂಧಿಸಿರುವಿರಿ ||೧೮|| ಎಲೈ ಆರ್ತರಾದ ಭಕ್ತಜನ
ರಿಗೆ ಬಂಧುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನಾನು ಶರಣಾಗತರ ಸಂಸಾರಭಯವೆಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮವಂ ಶರ
ಣಹೊಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಈಯಿಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಂಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಗಾಪೇಕ್ಷೆಯಂ-ಸಾಕುಮಾಡು, ನಶ್ವರವಾದ ಈಶ
ರೀರದಲ್ಲಿ ನಾನೆಂಬಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನಾನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ
ಯಲ್ಲವೆ ||೧೯|| ನೀನು ಅದಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಕೀ ಗರ್ಭದಿಂದ ಅವಿರ್ಭವಿಸುವ ಕಾಲದೊಳು ನಿಜರೂಪದಿಂದ ನಮಗೇ,

ಸೂತೀಗೃಹೇನುಜಗಾದಭವಾನಜಿನೌಸಂಜಙ್ಘಾಞ್ಞಾತ್ಯನುಯುಗಂನಿಜಧರ್ಮಗುಪ್ತೈಃ | ನಾನಾತ
ನೂರ್ಗಗನವದ್ವಿದಧಜ್ಜಹಾಸಿಕೇವೇದಭೂಮ್ನು ಉರುಗಾಯವಿಭೂತಿಮಾಯಾಃ ||೧೦|| ಶ್ರೀಕುಕುಃ ||
ಆಕರ್ಣ್ಯದಂಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಂಭಗವಾಃ ಸಾತ್ವತರ್ವಭಃ|ಪ್ರತ್ಯಾಹಪ್ರಶ್ರಯಾನಮುಪ್ರಹಣಶ್ಲಕ್ಷಣ
ಯಾಗಿರಾ||೧೧|| ಶ್ರೀಭಗವಾಃ|ವಚೋವಸ್ಸಮವೇತಾರ್ಥಂತಾತ್ಮತದುವಮನ್ಯುಹೇ ಯನ್ಮಃ ಪುತ್ರಾಃ
ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯತತ್ತ್ವಗ್ರಾಮಬುದಾಹೃತಃ ||೧೨|| ಅಹಂಯಾಗಾಯಮಸಾವಾರ್ಯಜಮೇಚದ್ವಾರಕಕೌಕಸಃ|
ಸರೈವೈವಂಯದುಶ್ರಮೈವಮೃತ್ಯಾಸ್ಸಚರಾಚರಹೌ||೧೩|| ಆತ್ಮಾಹೈಕಸ್ಸ್ಯಯಂಜ್ಯೋತೀರ್ನಿತ್ಯೋ

ಅಜಿ-ಉತ್ಪತ್ತಿ-ಇಲ್ಲದವನಾದ, ಭರ್ವಾ-ನೀನು, ನಿಜಧರ್ಮಗುಪ್ತೈ-ಸ್ವಧರ್ಮ ಪೋಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ, ಸಂಜಙ್ಘೇ-ಹುಟ್ಟುಹುಟ್ಟಿದನೆಂ
ದು, ಸೂತೀಗೃಹೇ-ಪುರುಷುವನೆಯಲ್ಲಿ, ಜಗಾದನನು-ಹೇಳಿದಿಯಲ್ಲವೆ ಗಗನವತೇ-ಆಕಾಶದಂತೆ, ಅಸಂಗನಾಗಿಯೇ, ನಾನಾತ
ಮೂ-ಹಲವುರೂಪಂಗಳನ್ನು, ವಿದವತ್-ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಜಹಾಸಿ-ಬಿಡುತಲಿರುವಿ ಹೇಳುರುಗಾಯ-ಎಲ್ಲ ವಿಷ್ಣುವೇ. ಭೂ
ಮ್ನು-ಸರಸ್ವತ್ಯಾಪಕನಾದ ನಿನ್ನ, ವಿಭೂತಿಮಾಯಾಃ-ಲೀಲೈಶ್ವರ್ಯರೂಪಂಗಳಾದ ಮೋಹಾದಿಗಳನ್ನು, ರೋಪದ-ಯಾವ
ನುಬಿಟ್ಟು ||೧೦|| ಭಗವಾಃ-ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ, ಸಾತ್ವತರ್ವಭಃ-ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ಪಿತುಃ-ತಂದೆಯಾದವನು
ದೇವನ, ಇದಂವಾಕ್ಯಂ-ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಂವುಮಾತನ್ನು, ಆಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಪ್ರಹರ್ಷ-ನಗುಂತಿರ-ವನಾಗಿ, ಪ್ರಶ್ರಯಾನಮುಪ್ರ-
ಯದಿಂಬಗ್ಗಿದವನಾಗಿ, ಶ್ಲಕ್ಷಣಯಾಗಿರಾ-ಸಯಸರದ ಸುಡಿಯಿಂದ, ಪ್ರತ್ಯಾಹ-ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನುಡಿದನು ||೧೧|| ತಾತ-ತಲಿ
ಪಯೇ ! ವಃ-ನಿಮ್ಮ, ಸಮವೇತಾರ್ಥಂ-ತೀಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳ, ವಿತದ್ವಚಃ-ಈ ಮಾತನ್ನು, ಯತ್-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ
ಪು, ಪುತ್ರಾಃ-ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ-ಮಕ್ಕಳಾದ ನಮ್ಮಂತರಿತು, ತತ್ತ್ವಗ್ರಾಮ-ತತ್ತ್ವಗಳ ಸಮೂಹವು, ಉದಾಹೃತಃ-ಜನನಾಗಿ ನಿ
ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ತತ್-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಉಪಮನ್ಯುತೇ-ಉಪಪನ್ನವೆಂದು ತಿಳಿಯುವೆವು ||೧೨|| ಆಯ-ಪೂಜ್ಯನಾದವನು
ಪೇವನೇ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಯೂಯಂ-ನೀವು, ಅಸಾ-ಇವನು, ಇಮೇದ್ವಾರಕಕೌಕಸಶ್ಚ-ಈದ್ವಾರಕಯೇಮನಿಯಾದವರೂ, ಸರ್ವೇ
ಸಿ-ಎಲ್ಲರೂ, ಸಚರಾಚರಂ-ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರಾತ್ಮಕವಾದ ಜಗತ್ತು, ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠಂ-ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನೇ, ವಿವಂಘಿಮ್ಯು
ಕ್ಯಾಃ-ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮಕವೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವಾಗಿವೆ ||೧೩|| ಆತ್ಮಾ-ಪರಮಾತ್ಮನು, ವಿಕಿ-ಬಿಟ್ಟುನಾದರೂ ಅಗ್ನಿಕ
ವಿಧವಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿಃ-ಸ್ವಪ್ರಕಾಶನಾದರೂ ದೃಶ್ಯನುತಲೂ, ನಿತ್ಯಃ-ಶಾಶ್ವತನಾದರೂ ಅನಿತ್ಯನುತಲೂ, ಅ
ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲದವನಾದರೂ ಬೇರೆಯಲ್ಲವೆನುತಲೂ, ನಿರ್ಗುಣಃ-ಗುಣಂಗಳಿಲ್ಲದವನಾದರೂ ಸಗುಣನೆನುತಲೂ, ಅತ್ಯಸ್ಥಿತ್ಯು-ಪ್ರ
ಕೃತಿಕೃತಂಗಳಾದ, ಗುಣೈಃ-ಸತ್ವಾದಿಗುಣಂಗಳಿಂದ, ತತ್ತ್ವತೇಷು-ಆ ಗುಣೈಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ದೇಹೇಷು-ಕರೀರಗಳ

ತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ನಮ್ಮಂತರಿತು ನೀವು ಪೂರ್ವದೊಳು ಪೃಶ್ನಿ ಸುತಪಸ್ಕರೆಂಬವರುನಾನು ಅಗನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದನು
ಬಳಿಕನೀವು ಅದಿತಿಕತ್ಯಸರಾದಿರಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಾಮನನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದನು, ಈಗ ದೇವಕೀವನುದೇವರಾಗಿರುಪಿರಿ,
ನಾನು ಜಗದ್ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಉತ್ಪತ್ತಿರಹಿತನಾದರೂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅವಿಭವಿಸಿದನು. ಎಂದು ಸೂತಿಕಾಗ್ರಾದಲ್ಲಿ
ಯೇ ಹೇಳಿದವನಾಗಿ, ಬಳಿಕ ಯೋಗಮಾಯಾಬಲದಿಂದ ನಾನಾವತಾರರೂಪಂಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಲೋ
ಕಪಾವನವಾದ ಕೀರ್ತಿಯಾಳ್ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಯಾರುಬಿಟ್ಟವರು? ||೧೦|| ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ
ವಿಜ್ಞಾಪನಂಗೆಯ್ಯತಲಿರುವ ವಸುದೇವನ ವಚನಮೇಳಿ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃಷ್ಣಭಗವಂತದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ನಮ್ರನಾಗಿ ನಗುತ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವೆಂ ಪೇಳಿದನೆಂತೆನಿ ||೧೧|| ಎಲೈತಂದೆಯಾದ ವಸುದೇವನೇ-ನೀನು ಪತ್ರರಾ
ದನಮ್ನಂತರಿತು ಈತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಪೇಳಿದವನಾದೆಯಲ್ಲವೆ? ಅದುಯುಕ್ತವೇನರಿ ||೧೨||
ಎಲೈತಂದೆಯೇ ನಾನೂ, ಅಗ್ರಜನಾದ ಯಾಬಲರಾಮನೂ ದ್ವಾರಕಾವಾಸಿಗಳಾದ ಸರ್ವರೂ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠ
ರೂ, ಇನ್ನೂ ಚರಾಚರಪುಪಂಚವೈವೂ, ಬ್ರಹ್ಮವೈರಿಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ||೧೩|| ಒಬ್ಬನೇ ಆದಂತೆ
ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವಾದ ನಿರ್ಗುಣನಾದ ಜಗದ್ವಿಲಕ್ಷಣನಾದ ಆತ್ಮನು ತನ್ನಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗುಣಗಳಿಂದ ಗುಣ

ನೋನಿಗುಣೋಗುಣೈಃ | ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟೈಃ ಸ್ವತ್ಯುತ್ಕೃತಮವೇದಮಬಹುಧೇಯತಃ || ೮೪ || ಖಂವಾಯುಚೋರ್ಯ
ತಿರಾಪೋಭೂಸ್ತತ್ಯುತ್ಕೃತಮ ಯಧಾ ತಯಃ || ಅವಿಸ್ತೀಲೋಲ್ವಭೂರ್ಯಕನಾನಾತ್ವಂಯಾತ್ಯಸೂಪಿ || ೮೫ ||
ಶ್ರೀಶುಕಃ | ವಿವಂಭಗವತಾರಾಜವಸುದಮುಧಾಹೃತವಃ | ಶ್ರುತ್ವಾಪಿನಪ್ಪನಾನಾಧೀನೋಪ್ಪೀಂಪ್ರೀ
ಸ್ತುರೋದ್ಗೀಧಾದಿನಾಮಕಷ್ಠಭಾಗನಯನಾಡಕಧಾಮ್ರಾಂಭಘಟ್ಟಃ-
ತಮನಾಅಭೂತ್ || ೮೬ || ಅಫತತ್ರಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠದವಕೀಗರ್ದದವತಾ | ಶ್ರುತ್ವಾನೀತಂಗುರೋಪುತಮಾ
ತ್ಯಜಾಭ್ಯಾಂಸುವಿಸ್ತೃತಾ || ೮೭ || ಕೃಷ್ಣರಾಮೋನಮಾಶ್ರವ್ಯಗ್ವಪುತ್ರಾಕುಸುಂಹೀತಾ | ಸ್ವರಂ
ತೀಕ್ಠಪಣಂಪ್ರಾಹವೈಕ್ಲಬ್ಯಾದಶ್ರುಲೋಚನಾ || ೮೮ || ದವಕೀರಾಮರಾಮಾಪಮಯಾತ್ಮಾಕೃಷ್ಣಾ

ಲ್ಲಿ, ಬಹುಧಾ-ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ, ಈವ. ತೇಹಿ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವನಲ್ಲವೆ || ೮೪ || ಹೇಗೆಂದರೆ, ಖಂ-ಆಕಾಶವೂ, ವಾಯು-ಗಾಳಿಯೂ, ಜೋಯಿತಿ-ಅಗ್ನಿಯೂ, ಆಪಃ-ನೀರೂ, ಭೂಃ-ಭೂಮಿಯೂ, ತತ್ಯುತ್ಕೃತೇಷು-ಅವುಗಳೆಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮಡಿಕಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ, ಯಥಾಕಯಂ-ಉಪಾಧಿಯನ್ನು ತಿಕ್ಕುವುದೆ, ಅವಿಸ್ತೀಲೋಲ್ವಭೂರ್ಯಕನಾನಾತ್ವಂ-ಅವಿ-ಕಾಣಿಸುವಿಕೆ, ತಿರಾ-ಅಡಗುವಿಕೆ, ಅಲ್ಪ-ಕೊಂಚವಾಗುವಿಕೆ, ಭೂಃ-ದೊಡ್ಡದಾಗುವಿಕೆ, ಏಕ-ಒಂದಾಗುವಿಕೆ, ನಾನಾತ್ವಂ-ಹೇವು ಬಗೆಯಾಗಿರುವಿಕೆಗಳನ್ನು, ಯಾ ತಿ-ಹೊಂದುತ್ತಿದೆಯೋ, ಅಸಾವಪಿ-ಈ ಜೀವಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೂಕೂಡ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಬಹುಧಾ-ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ತೋರುವಿಕೆಯನ್ನು, ಯಾತಿ-ಹೊಂದುವನು || ೮೫ || ರಾಜ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಭಗವತಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ವಿವಂಭದಾಹೃತಂ-ಹೀಗೆಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ವಿನಪ್ಪನಾನಾಧೀನ-ನಾಳವಾದ ದ್ವೈತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರೀತಮನಾ-ಸಂತುಷ್ಟಪ್ರಪ್ತನಾದನಾಗಿ, ತಾಪಿ-ಮೆಚ್ಚು -ಸುಮ್ಮನಾದನು || ೮೬ || ಅಧ-ಆ ಮೇಲೆ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಸರ್ವದೇವತಾ-ಸಕಲದೇವತೆಗಳೂ ಉಳ್ಳವಳಾದ, ದೇವಕೀ-ಕೃಷ್ಣನತಾಯಿ, ಅತ್ಯಜಾಭ್ಯಾಂ-ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಂದ, ನೀತಂ-ಸತ್ತುಹೋದ್ದವೇಲೆಯೂ ಒದಕಿಸಿತರಲ್ಪಟ್ಟ, ಗುರೋಪುತ್ರ-ಸಂದೀಪನ ಮಗನನ್ನು, ಶ್ರುತ್ವಾ-ಕೇಳಿ, ಸುವಿಸ್ತೃತಾ-ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವುಳ್ಳವಳಾಗಿ || ೮೭ || ಕೃಷ್ಣರಾಮ-ಕೃಷ್ಣ ರಾಮರಾಮನನ್ನೂ, ಆಶ್ರವ್ಯ-ಕರಮ, ಕಂಸನಿಂದ ಸಿತಾ-ಕಂಸನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ವಪುತ್ರಾ-ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಸ್ವರಂ-ಸನಪುಗೊಳ್ಳುವಳಾಗಿ, ಕೃಪಣಂ-ದೈನ್ಯವಾಗಿ, ಅಶ್ರುಲೋಚನಾ-ನೀರುಸೋರುವ ಕಂಗಳಿ-ಳ್ಳವಳಾಗಿ, ವೈಕ್ಲಬ್ಯಾ-ಕೃಪನದಿಂದ, ಪ್ರಾಹ-ನುಡಿದಳು || ೮೮ || ಅಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮಾ-ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಸ್ವರೂಪವೆಳ್ಳವನಾದ, ರಾಮರಾಮ-ಬಲಭದ್ರನೇ ಬಲಭದ್ರನೇ! ಯೋಗೇಶ್ವರೇಶ್ವರ-ಯೋಗವಿದ್ಯೆಗೂ ಡೆಯರಾದವನೇ ನಿಯಾಮಕನಾದ, ಕೃಷ್ಣ-ಅಚ್ಯುತನೇ, ಅಹಂ-ನಾನು, ವಾಂ-ಸಿವಿವಾಂವರನ್ನೂ, ವೀಶ್ವನೃಜಾಂ-ಈಗತ್ಯಾರ

ಕೃತಂಗಳಾದ ಭೂತಂಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತೋರುವನು || ೮೪ || ಆಕಾಶವು, ವಾಯುವು, ಜೋಯಿಸ್ಸು, ಜಲವು, ಭೂಮಿಯು, ಎಂಬ ಪಂಚ ಭೂತಗಳು ತಮ್ಮಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಘಟಪಟಾದಿ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿಭಾವತೆ ರೋಬಾವಂಗಳನೆಯ್ದಿ ಎಂತಿರುವವೋ ಹಾಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಕೂಡ ಸ್ವಮಾಯಾಜನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿಭಾವತೆರೋ ಭಾವಂಗಳನೆಯ್ದಿ ಗುವನೆಂದು ತಿಳಿಯ ಒಳಕು || ೮೫ || ಕೇಳಿ ಅರನೇ, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಭಗವಂತನಿಂದ ಪೇಳಿ ಲ್ಪಟ್ಟ ತತ್ಪರಹಸ್ಯವಂ ಕೇಳಿದ ವಸುದೇವನು ನಪ್ಪವಾದ ನಾನಾ ವಿಧಮನಃ ಕ್ಲೇಶಂಗಳಿಲ್ಲವನಾಗಿ ಸಂತುಷ್ಟ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಿದ್ದನು || ೮೬ || ಕೇಳಿ ಅರನೇ, ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ದೇವ ಪ್ರಿಯಳಾದ ದೇವಕಿಯು ಪೂರ್ವದೊಳು ತನ್ನ ಪುತ್ರರಾದ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಂದ ವಿದ್ಯಾಗುರುವಾದ ಸಂದೀಪನ ಮೃತ ಪುತ್ರನು ಗುರು ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಯಮ ಲೋಕವನೆಯ್ದಿ ತಂದು ಕಾಡಲ್ಪಟ್ಟನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯಂ ಕೇಳಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡವಳಾಗಿ || ೮೭ || ಕಂಸನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡವಳಾಗಿ ಕುಣೀರಂ ಸುರಿಸುತ ದೀನಳಾಗಿ, ಆ ಕೃಷ್ಣ ರಾಮರಂ ಕುರಿತು ನುಡಿದಳೆಂತೆ || ೮೮ || ಎಲೈ, ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳರಾಮನೇ, ಯೋಗೀಶ್ವರನೇ ಈಶ್ವರನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ನಾನು ನಿಮ್ಮೀಶ್ವರನನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ಈಶ್ವರರನ್ನೂ ಗಿಯೂ ಪು

ಯೋಽಪ್ಯುಚ್ಯತೇ | ವೇದಾಹಂವಾಂವಿಶ್ವಸೃಜಾಮೀಶ್ವರಾವಾದಿಪೂರುಷಾಃ ||೧೯|| ಕಾಲವಿಧ್ವಂಸಗತ್ಯಾ
 ಸಾಂರಾಷ್ಟ್ರಮುಚ್ಯಾಸ್ತು ವರ್ತನಾಮ್ | ಭೂಮಿಭಾರಾಯಮಾಣಾನಾಮವೇರ್ಣಾಕಿಲಾ ದ್ಯಮ್ ||
 ಯಸ್ಯಾಂಶಾಂಶಾಂಶಭಾಗೇನವಿಶೋತ್ಪತ್ತಿಲಯಾದಯಃ | ಭವಂತಿಕಿಲವಿಶ್ವಾತ್ಮತಂತ್ವಾದ್ಯಾಯಂ
 ತಿಂಗತಾ ||೨೦|| ಚಿರಾನ್ಮೃತಸುತಾದಾನೆಗುರುಣಾಕಿಲಚೋದಿತಾಃ | ಅನಿನ್ಯಧಾಃ ಪಿತೃಸ್ಥಾನಾದ್ಗುರವೇ
 ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾಂ ||೨೧|| ತಥಾಮೇಕುರುತುಂಕಾಮಂಯುವಾಂಯೋಗೈಶ್ವರೈಶ್ವರಾಃ | ಭೂಜರಾಜಹರ್ತಾ
 ಪುತ್ರಾರ್ಥಕಾಮಯದ್ರಷ್ಟುಮಾಹ್ಮತಾಃ ||೨೨|| ಶ್ರೀಕುಕೇಽವಿವಂಸುಚೋದಿತಾಮಾತ್ರಾರಾಮೇಕೈಷ್ಯ
 ಶ್ವಭಾರತ | ಸುತಲಂಸಂವಿವಿತತುರೋಗಮಾಯಾಮುಪಾಶ್ರಿತಾಃ ||೨೩|| ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಪುಪಲಭ್ಯ

ಣಾಗೇನ, ಚುರ್ಮಾ-ನಿಯಾಮಕರಾದ ಅದಿವುರುಷಾ-ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷರನ್ನಾಗಿ, ವೇದ-ಬಲ್ಲೆನು ||೧೯|| ಕಾಲವಿಧ್ವಂಸ, ಸತ್ವಾ
 ಸಾಂ-ಕಲಿಸಾಮಾಪ್ಯದಿಂದ ನಾಶವಾದಬೃಹದ್ವ ಸತ್ವಗುಣವುಳ್ಳಂಧಾ, ಉಚ್ಯಾಸ್ತು-ಪರಿನಾಂ-ಕಾಸ್ತು-ದಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೋ
 ರಿ ಯಿರುವಂಥಾ, ಭೂವೇಃ-ಭೂವೇವಿಗೆ, ಭಾರಾಯಮಾಣಾನಾಂ-ಹೊರೆಯಾಗಿರುವಂಥಾ, ರಾಷ್ಟ್ರಂಅರ್ಥ-ಮಾಪ್ಯಹೃತ್ತಿ-ಯದಿ
 ಗೋನುಗ, ಅವ್ಯ-ಈಗ, ಮೇ-ನನ್ನಬನುರಲ್ಲಿ, ಅವಶೇಷಾಕಿಲ-ಹುಟ್ಟಿದವರಾಗಿರುವರಲ್ಲವೆ ||೨೦|| ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ-ಪ್ರಕೃತಿ
 ಶೂಪನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ ! ಯಸ್ಯ-ಯಾವನ, ಆಂಶಾಂಶಾಂಶಭಾಗೇನ-ಕಲೆಯೇಡವಲವದ ಚೂರಿನಿಂದ, ವಿಶೋತ್ಪತ್ತಿಲಯಾ
 ದಯಃ-ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿಪ್ರದಿ ಸಂಪಾರವೊದರಾದವು, ಭವಂತಿ-ಆಗುತ್ತಿವೆಯೋ, ತಂತ್ವಾ-ಅನಿನ್ಯನ್ನು, ಅವ್ಯ-ಈಗ, ಅ
 ಹಂ-ನಾನು, ಗತಿಂ-ಪ್ರಾಪ್ಯವನ್ನಾಗಿ, ಗತಾ-ಹೊಂದಿದವಳಾಗಿರುವೆನು ||೨೧|| ಚಿರಾತ್-ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ, ಮೃತಸುತಾ
 ದಾನೇ-ಸತ್ತವನು ತರುವುದುಳ್ಳಲ್ಲಿ, ಗುರುಣಾ-ಸಾಂದೀಪನಿಂದ, ಚೋದಿತಾ-ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ ನೀವು, ಪಿತೃಸ್ಥಾ
 ನಾತ್-ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿರುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ, ಗುರವೇ-ವಿಷ್ಣುಯೋಗೇಂದ್ರನೊಂದಿಗಾಗಿ, ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾಂ-ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕಾದ ದ
 ಕ್ಷಿಣಾಂವ್ಯವಸ್ಥಾ, ಅನಿನ್ಯಪುನಃಕಿಲ-ತಂದಿತ್ತಿರಿಯಲ್ಲವೆ ||೨೨|| ಯೋಗೇಶ್ವರೈಶ್ವರಾಃ-ಉಪಾಯಗಳೆಂ ಸಮರ್ಥರಾದವರಿಗೇನಾ
 ಮಕರಾದ, ಯುರಾಂ-ನೀವು, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಕಾಮಂ-ಒಯಕೆಯನ್ನು, ಕುರುತಂ-ಮಾಡಿರಿ. ಭೂಜರಾಜಹರ್ತಾ-
 ಕಂನನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಾ, ಪುತ್ರಾರ್ಥ-ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಆಹ್ಮತಾಃ-ತರಲ್ಪಟ್ಟವರನ್ನು, ದ್ರಷ್ಟುಂ-ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ, ಕಾ
 ಮಾಯೇ-ಜಯಿಸುವೆನು ||೨೩|| ಭಾರತ-ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ಏವಂ-ಹೀಗೆ, ಮಾತ್ರಾ-ತಾಯಿಯಿಂದ, ಸಂಚೋದಿತಾ-ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
 ವರಾದ, ರಾಮೇಕೈಷ್ಯ-ರಾಮನೊಕ್ಕೈಷ್ಯನೂ, ಯೋಗಮಾಯಾಂ-ಧ್ಯಾನಕಲ್ಪಿತ ಮೋಹಕ್ಕೆಯನ್ನು, ಉಪಾಶ್ರಿತಾಃ-ಅ
 ವಲಂಬಿಸಿದವರಾಗಿ, ಸುತಲಂ-ಮೂರನೆಯ ಪಾತಾಳವನ್ನು, ಸಂವಿವಿತತುಃ-ನೋಕ್ಕರು ||೨೪|| ದೈತ್ಯರಾಜ-ಒಲಿಹಕ್ರವರ್ತಿಯು,

ರಾಣ ಪುರುಷರನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಯುವೆನು ||೧೯|| ಕಾಲ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ನಷ್ಟವಾದ ಸತ್ವಗುಣವುಳ್ಳವರಾಗಿ
 ತಾಸ್ತುಮಾರ್ಗವನತಿಕ್ರಮಿಸಿ ದುರ್ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವೃತ್ತರಾದ ಭೂಭಾರವಾಗಿರುವ ದುಷ್ಟಹೃತ್ತಿಯರಂ ಸಂಪರಿಸ
 ಲೋನುಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅವತಾರಂಗೆಯ್ದಿರಿ ||೨೦|| ಯಾವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಂಶವೇ ಪುರುಷನೋ, ಆ ಪುರುಷನ ಅಂ
 ಶಯೇ ಮಾಯೆಯೋ, ಆ ಮಾಯೆಯ ಅಂಶಗಳೇ ಗುಣಗಳೋ, ಆ ಗುಣಗಳ ಅಂಶಗಳೇ ಸೃಷ್ಟಾನ್ವಿಧಿಗಳಾಗೂ
 ವಳೋ, ಅಂತ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕನೇ ! ನಾನು ನಿನ್ನಂ ಮರೆಹೊಕ್ಕೆನು ||೨೧|| ಬಹು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದ ಪುತ್ರನಂ
 ತಂದು ಕೊಡ ಲೋನುಗ ಗುರುವಾದ ಸಾಂದೀಪನ ಋಷಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ನೀವೀರ್ವರೂ ಯಮಲೋಕಸ್ಥ
 ನಾದ ಆ ಪುತ್ರನು ಕಡಿ ತಂದು ಗುರುವಿಗೋನುಗ ಗುರು ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದಿರಿ ||೨೨|| ಅದೇರೀತಿಯಾ
 ಗಿ ನೀವೀರ್ವರೂ ಯೋಗೇಶ್ವರೈಶ್ವರರಾದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನೆಯಿಷ್ಟಾರ್ಥವಂ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಸೋದರಿ ಕಂಸನಿಂದ ಹತ್ತರಾದ
 ಪುತ್ರನಂ ನನಗೆ ತಂದು ತೋರಿಸಿದರೆ ಅವರಂ ನೊಡುವೇನೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವೆನು ||೨೩|| ಎಂದು ದೇವಕೀ
 ದೇವಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ರಾಮ ರೀರ್ವರೂ ಯೋಗ ಮಾಯಾನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಸುತಲವಂ ಪ್ರ
 ವೇಶಿಸಿದರು ||೨೪|| ರಸಾಂತರಂಗಳಂ ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದ ವಿಶ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಗಳಾದ ವಿಕೇವವಾಗಿ ತನ್ನ ಯಿಷ್ಟ

ದೈತ್ಯರಾದ್ವಿಶ್ವಾತ್ಮದೈವಂಸುತರಾಂತಧಾತ್ಮನಃ | ತದ್ವರ್ತನಾಹ್ಲಾದಪರಿಪ್ಲುತಾಶಯಸ್ಸದ್ಯಸ್ಸಮು
ತ್ಥಾಯಾನನಾಮಸಾನ್ವಯಃ ||೨೫|| ತಯೋಸ್ಸಮಾನೀಯವರಾಸನಂಮುದಾನಿವಿಪ್ವಯೇಸ್ತತ್ರಮಹಾ
ತ್ಮನೋಸ್ತಯೋಃ | ದಧಾರಪಾದಾವವನಿಜ್ಯತಜ್ಜಲಂಸಬೃಂದಲಿಬ್ರಹ್ಮಪುನದ್ಯದಂಬುಹ ||೨೬|| ಗಮ
ರ್ಹಯಾಮಾಸಮಹಾವಿಭೂತಿಭಿರ್ಮಹಾರ್ಹವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾನುಲೇಪನೈಃ | ಸ್ತಗೋಧಪದೀಪಾಮೃ
ತಭಕ್ಷಣಾದಿಭಿಸ್ಸಗೋತ್ರವಿತ್ತಾತ್ಮಸಮರ್ಪಣೇನಚ ||೨೭|| ಗಜಂದ್ರಸೇನೋಭಗವತ್ಪದಾಂಬುಜಂಬಿ
ಭೃಗುಮಾಹುಃಪ್ರಮವಿಭಿನ್ನಯಾಧಿಯಾ | ಉವಾಚಹಾನಂದಜಲಾಕುಲೀಕ್ಷಣಃಪ್ರಹೃಷ್ಟರೋಮಾನ್ಯ
ಪಗದ್ಗದಾಹ್ಲರಹ್ಮ ||೨೮|| ಬಲಿಃ | ನಮೋನುತಾಯಬೃಹತೇನಮಃಕೃಷ್ಣಾಯವೇಧನೇ | ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗ

ತಸ್ಮಿನ್-ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಿಷ್ಟಾ-ತೊಕ್ಕರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು, ವಿಶ್ವಾತ್ಮದೈವಂ-ಸಕಲಾತ್ಮಪುಣ್ಯವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಆತ್ಮನಃ-ತ
ನಗೆ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಸುತರಾಂವೈವಂ-ಅತಿಶಯವಾಗಿ ದೈವವನ್ನಾಗಿ, ಉಪಲಭ್ಯ-ತಿಳಿದು, ತದ್ವರ್ತನಾಹ್ಲಾದಪರಿಪ್ಲುತಾಶಯಃ-
ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿಮುಳುಗಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸದ್ಯಃ-ಆಗಲೇ, ಸಮುತ್ಥಾಯ-ಎದ್ದು, ಸಾನ್ವಯಃ-ಸಕುಲ
ನಾಗಿ, ನನಾಮ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು ||೨೫|| ತಯೋಃ-ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷವಿಡಿದ, ವರಾಸನ-ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾ
ದ ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು, ಸಮಾನೀಯ-ತಂದಿಟ್ಟು, ತತ್ರ-ಅದರಲ್ಲಿ, ನಿವಿಪ್ವಯೋಃ-ಕಳಿತವರಾದ, ಮಹಾತ್ಮನೋಃ-ಮಹಾನುಭಾ
ವರಾದ, ತಯೋಃ-ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ, ಯದಂಬ-ಯಾವವುಗಳ ನೀರು, ಆಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಯ ತವುಂ ಪ್ರಪಂಚವ್ಲವನ್ನೂ
ಪುನಶ್ಚ-ಸವಿತ್ರಗೋಸುಪ್ರದೋ, ತಾ-ಅಂಥಾ, ಪಾದಾ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು, ಅವನಿಜ್ಯ-ತೋಳಿದು, ತಜ್ಜಲಂ-ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು, ಸ
ಬೃಂದ-ಸ್ವಜನ ಸಂಘನಹಿತನಾಗಿ, ದಧಾರಹ-ಧರಿಸಿದನಲ್ಲವೆ ||೨೬|| ಮಹಾವಿಭೂತಿಭಿಃ-ಮಹದೈರ್ಘ್ಯಂ-೯೯೦೦೦೦೦೦, ಮಹಾ
ರ್ಹವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾನುಲೇಪನೈಃ-ದೊಡ್ಡಪರಿಗೆತಕ್ಕ ಪಾವುಡೆ ತೊಡವು ಗಂಧಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ತಗೋಧಪದೀಪಾಮೃತ ಭಕ್ಷಣಾದಿ
ಭಿಃ-ಪುಷ್ಪಸರ ಪರಿಮಳಹೊಗೆದೀವಿಗೆ ಅತಿರುಚ್ಯವಾದ ಆಹಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ತಗೋತ್ರವಿತ್ತಾತ್ಮಸಮರ್ಪಣೇ
ನಚ-ತನ್ನ ಕುಲಧನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಸಮರ್ಪಯಾಮಾಸ-ಪೂಜಿಸಿದನು||೨೭|| ನೃಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯ-ನೇ, ಸ
ಜಂದ್ರಸೇನಃ-ಆ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು, ಭಗವತ್ಪದಾಂಬುಜಂ-ಕೃಷ್ಣನಅಡಿದಾವರೆಯನ್ನು, ಮುಹುಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಬಿಭೃ-ತ
ಲೆಯಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗುತ್ತ, ಪ್ರೇಮವಿಭಿನ್ನ ಯಾ-ಪ್ರಿಯತ್ವದಿಂದಕೂಡಿದ, ಧಿಯಾ-ಬುದ್ಧಿಯೊಡನೆ, ಆನಂದಜಲಾಕುಲೇ
ಕ್ಷಣಃ-ಸಂತಸದನೀರಿಸಿಂ ಕದಡಿದಕಂಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಪ್ರಹೃಷ್ಟರೋಮಾ-ನಿಗುಡಿದಕೂಡಲುಳ್ಳವನೂಆಗಿ, ಗದ್ಗದಾಹ್ಲರಂ-ಜಿಗು
ತ್ಯುಗಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಅಹ್ಲರಂಗಳುಳ್ಳವನನ್ನು, ಉವಾಚಹ-ನುಡಿದನಲ್ಲವೆ ||೨೮|| ಅನಂತಾಯ-ಶೇಷನಾದ, ಬೃಹತೇ-ಭೂ
ಗೋಳವಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಂದುಹೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದ್ದು ದೊಡ್ಡವನಾದ ರಾಮಂಗೆ, ನಮಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು). ವೇದನೇ-ಜಗ

ದೇವತೆಗಳೂ ಆದ ಆ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಂ ಕೇಳಿ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರರಾದ ಬಲಿಯು ಅವರವರ ದರ್ಶನದಿಂದಂಟಾದ ಗಂ
ತೋಪದಿಂದ ಪರವಳಚಿತ್ತನಾಗಿ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಪತ್ತೀ ಪುತ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ದೊಡ ಗೊಡಿ ಅವರ ಪಾದದಲ್ಲಿ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು ||೨೫|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಗಳಾದ ಪೀಠಗಳಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಳಿತಿರುವ ಮ
ಹಾತ್ಮರಾದ ಆ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರ ಪಾದಂಗಳಂ ತೋಳಿದು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ವಂದ್ಯವಾದ ಆ ಜಲವನ್ನು ಸಪರಿವಾ
ರನಾಗಿ ತಾನುಸಿರಿಸ್ಸಿಂದ ಧರಿಸಿದನು||೨೬||ಆಗ ಬಲಿಯುಮಹ ವಿಭವಂಗಳಿಂಯುಕ್ತನಾಗಿ ಅಮೂಲ್ಯಂಗಳಾದ
ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾನು ಲೇಪನ ದಿವ್ಯ ವಾಲ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಮೃದು ವಚನಗಳಿಂದಲೂ ಧೂಪ ದೀಪಂಗಳಿಂದಲೂ ಪೂ
ಜಿಸಿ ತನ್ನಪುತ್ರಮಿತ್ರಾದಿ ಪರಿಜನಂಗಳನ್ನೂಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಂಗೆಯ್ಪಿ ಸರ್ವಸ್ಸವನ್ನೂಅರ್ಪಿಸಿದನು||೨೭||
ಬಳಿಕ ಇಂದ್ರಸೇನನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಬೇಯು ಆನಂದ ಬಾಪ್ಪಪೂರ್ಣನೇತ್ರನಾಗಿ ರೋಮಾಂಚತಗಾತ್ರನಾಗಿ ಗೆ
ದ್ದದಸ್ವರದಿಂದ ಮಾತನಾಡತ ಪರಮಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಭಗವತ್ಪಾದಾರವಿಂದವಂ ಸ್ಮರಿಸಿ
ಗುವನಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನನಂಗೆಯ್ದನು ||೨೮|| ಮಹಾಶೇಷನಾದ ಅನಂತರೂಪನಾದ ಶೈವಂಗಳ ವರ್ತಕದಿಂದ ಭೂಮಿ

ನ್ನಿ ಕೃಪಾಸ್ಸುರಾದಯಃ ||೪೪|| ಇದಮಿತ್ಥಮಿತಿಪ್ರಾಯಸ್ತವಯೋಗೈಶ್ಚರೇಶ್ವರ | ನವಿದಂತ್ಯಪಿಯೋ
ಗೇಶಾಯೋಗಮಾಯಾಂಕುತೋವಯ ವ . ೪೫|| ತನ್ನೇಪ್ರಸೀದನಿರಾಹ್ನೇವ್ಯಾಗ್ರಯವತ್ಪಾದಾರವಿಂ
ದಧಿವಣಾನ್ಯಗೃಹಾಂಧಕೂಪಾತ್ | ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯನಿಶ್ಚರಣಾಂಘ್ರ್ಯಾಲಬ್ಧವೃತ್ತಿಶ್ಚಾಂತೇಯಧೃಕ
ಉತಸರಸ್ವಪ್ರೀತ್ಯರಾಮಿ || ೬|| ಶಾಧ್ಯಸಾಧನೀಶಿತವೈಶನಿವ್ಯಾಪಾನುರಾನಪ್ರಭೋ | ಪುಮಾರ್ಥಯಾ
ಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾತಪ್ತಚೋದನಾಯಾವಿಮುಚ್ಯತೇ||೬೬|| ಶ್ರೀಭಗವಾ||೬೭|| ಮರೀಚವೈಷ್ಣುತ್ಯಾಘಾ

ನ್ನಿ ಕೃಪಾಸ್ಸು-ಸನ್ನಿಧಿಯಂ ಸೇರಿವವರಲ್ಲವು ||೪೪|| ಮೋಗೇಶ್ವರೇಶ್ವರ-ಧ್ಯಾನಾದ್ಯುಪಾಯಂಗಳಗೋಡೆಯರಾದ ಸಿದ್ಧಿಗೇ, ಯಾ
ಮಕನಾದ ಕೃಪಾಸ್ಸು, ಯೋಗೇಶಾಪಿ-ಯೋಗೀಶ್ವರರಾದರೂಕೂಡ, ತವ-ನಿನ್ನ-ಯೋಗಮಾಯಾಂ-ಯುಕ್ತಿಯಾದ ಅವರೂ
ಮೋಹಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಇದಮಿತ್ಥಮಿತಿ-ಇದುಹೀಗೆಂದು, ಪ್ರಾಯಸಿ-ಬಹುಶಃ ಸುಂದರಿ-ಅರಿಯರು. ಎಹಂ-ನಾವು, ಕುತೇ-
ಎತ್ತಣಿಂದ ತಿಳಿದೇವು ||೪೫|| ತತಿ-ಹಾಗೆ, ತಾಮಸರಾದ ನಿನ್ನವೈರಿಗಳೂಕೂಡ ಸನ್ನಿಧಿಯೊಂದುವರಾದಾಗ್ಯೂ, ಸತ್ಯಭಾವವು
ತ್ತಿಯೇನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ್ದರಿಂದ, ನಿರ-ಕೂಪಾಶೇ-ನಿರಪೇಕ್ಷ-ನಿಷ್ಕಾಮರಿಂದಲೂ, ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ-ಚಿಂತ್ಯವಾದ, ಯುಷ್ಮತ್-ನಿಮ್ಮ
ಪಾದಾರವಿಂದ-ಅದಿವಾವರೆಯೆಂಬ, ಧಿಷಣ-ಮನೆಗಿಂತಲೂ, ಅನ್ಯಗೃಹ-ಬೆರೆ ಮನೆಯೆಂಬ, ಅರ್ಧಕೂಪಾಶೇ-ಕುರುಡುಕತ್ತಲೆಯ
ಕುಳಿಯಡೆಸೆಯಿಂದ, ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ-ಹೋರಗೆಬಂದು, ವಿಶ್ವ...ವೃತ್ತಿ-ವಿಶ್ವಶರಣ ಲೋಕಕ್ಕೆರಕ್ಷಕಂಗಳಾದ, ಅಂಭಿ-ಬುಡಗಳಲ್ಲಿ,
ಉಪಲ್ಬ-ತಾನಾಗೆಬಿದ್ದು ದೊರೆತಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ, ವೃತ್ತಿ-ಜೀವನ ಉಳ್ಳವನೂ, ಶಾಂತಿ-ಶುದ್ಧಹೃದಯನೂ, ವಿಕಟ-ಹಿರಣ್ಯ,
ಉತ-ಅಥವಾ, ಸರ್ವಸಂಪ್ರೀ-ಸಕಲ ಭೂತಂಗಳಿಗೂ ಮಿತ್ರರಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂದೊಡಗೂಡಿದವನೂ ಆಗಿ, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಚರಾ
ಮಿ-ತಿರುಗು-ನೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ನಃ-ನಮಗೆ, ಪ್ರಸೀದ-ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು ||೬೬|| ಈಶಿತವೈಶ-ನಿಯಾಮ್ಯರಾದ ಜೀವಕೋ
ಪಿಗಳಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನಾದ, ಪ್ರಭೋ-ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ! ಪುಮಾರ್ಥ-ಪುರುಷನು, ಯತ್-ಯಾವನಿನ್ನ ಅನುಕಾಸನವಾ
ದ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತೀತಾನ್ತ್ರವನ್ನು, ಶ್ರದ್ಧಯಾ-ನಿಜ್ಜಿ-ಕೆಯಿಂದ. ಅತಿಷ್ಠ-ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಭಕ್ತನಾಗಿ ಜೋದನಾಯಾ-ವಿಧಿನಿಷೇ
ಧಂಗಳೇ ಗುರುಗಳಾಗಿಉಳ್ಳ ಕರ್ತೃಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಜನೆಯಿಂದ, ವಿಮುಚ್ಯತೇ-ಬಿಡಲ್ಪಡುವನೋ, ಆಯನುಕಾಸನದಿಂದ, ಅಸ್ತೂ-
ನಮ್ಮನ್ನು, ಶಾಧಿ-ಶಿಕ್ಷಿಸು, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು, ನಿಷ್ಕಾಪಾ-ಅನಭರನ್ನಾಗಿ, ಕುರು-ಮಾಡು ||೬೭|| ಇಂತೆಂಬಬಲಿಗೆ ಕೃಪ್ಯಂಪೆ
ಳ್ಳನು--ಪ್ರಭವೇಅಂತರೇ-ಸ್ವಾಯಂಭವಮಸ್ವಂತರದಲ್ಲಿ, ಮರೀಚೀ-ಮರಿಚಿಮುನಿಯ, ಉಕ್ತಾಯಾಂ-ಭಾರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ಪ
ಟ್ಟುತ್ರಾ-೬ ಮಂದಿಮಕ್ಕಳು, ಆನಕ-ಹುಟ್ಟಿವವರಾಗಿದ್ದರು. ತೇದೇವಾಃ-ಆ ಯಾರ್ವರು ದೇವರ್ಕಳೂ, ಸುತಾಂ-ಮಗಳಾ
ದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು, ಯುತುಂ-ರಮಿಸುವಪಕ್ಕ, ಉದ್ಯತಂ-ಪ್ರಯತ್ನಗೊಂಡ, ಕಂ-ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ೬೮

ಕಾಮದಿಂದಲೂ, ಕೃತಾರ್ಥರಾದರು, ಶುದ್ಧ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಯಸುವ ದೇವತೆಗಳೆ ಕೂಡ ಹಾಗೆ ಕೃತಾರ್ಥ
ರಾಗಲಿಲ್ಲವು ||೪೪|| ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ಭಗವಂತನೇ, ಯೋಗಿಗಳಾದ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ವಾಯೆಯಂ
ಇಂತಾದ್ದೆಂದು ಹೀಗೊದರಿಯರು, ಮೂಢರಾದ ನಾವು ಎಂತು ತಿಳಿಯುವೆವು ||೪೫|| ಆದ್ದರಿಂದ ಪೂರ್ಣಕಾಮರಾ
ದ ಮಹಾಯೋಗಿಗಳಿಂದಲೂ ಹುಡುಕಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮಂಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬಾಶ್ರಯವ ನವೊಂ
ಬಿಸಿ ಅನ್ಯವಾದ ಗೃಹಾದಿಗಳೆಂಬ ಅಂಧಕೂಪವಂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಬಂದು ವನವನೆಯ್ದಿ ಕೃಷ್ಣಮೂಲ
ದಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ಕಳೆದುಬಿದ್ದ ಫಲಾದಿಗಳಿಂ ಬೀವಿಸುವನಾಗಿ ನಾನೋರ್ವನೇ ಯಾವಾಗ ಸಂಚರಿಸುವೆನೋ, ಅಥ
ವಾ ಸರ್ವಸುಹೃತುಗಳಾದ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರೊಡನೆಯೂ ವಾಗಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಸಂಚರಿಸುವೆನೋ ಆಪು
ಕಾರವಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು ||೪೬|| ನಮಸ್ತು ಜೀವರಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಸಮರ್ಥನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ!
ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ದೃಢಭಕ್ತಿಯೆಂಬಾಡಿ ಅದರ ಪಾರವತ್ಯದಿಂದ ವಿಧಿವೇದಧರ್ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ದೂರನಾಗಿ ಅವಧೂತಾಶ್ರಮಿ
ಯಾಗಿ ನಾನು ಹೇಗೆ ಸಂಚರಿಸುವೆನೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನಪಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ನನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸು||೪೭|| ಈಪ್ರಕಾರವಾ
ಗಿ ಬಲೀಂದ್ರನಿಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿತನಾದ ಭಗವಂತನು, ಅವಾಕ್ಯಂಗಳ ನನುಮೋದನಂಗೆಯ್ದು ನುಡಿದನು. ಎಲೈಬಲಿ
ಯೇ! ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಮರೀಚಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಉರ್ಣನಾಮಕಳಾದ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆರುಮಂದಿ ಪು

ಗರ್ಭಾಂಶಂ ಪ್ರಧಮೇತರೇ | ದೇವಾಃ ಕುಂಜದಸುವೀರ್ಹೈಸ್ತುತಾಂಯಭಿತುಮಾದ್ಯತಮ್ ||೬೧|| ತೇನಾ
ಸುರೀಮಂಗಳಯೋನಿಮಧುನಾಂಪದ್ಯಕರ್ಮಣಾ | ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪೋರ್ಜಾತಾಃ ಪುತ್ರಾಸ್ತಯೋಗಮಾಯಾ
ಯಾ ||೬೨|| ದೇವಕ್ಯಾಃ ಪುನರಪರಾಜಾಕಂಸನಿಹಿಂಸಿತಾಃ | ಸಾತಾಣಶೋಚತ್ಯಾತ್ಮಜಾಂಸ್ತುತಾಃ
ಮಧ್ಯಾಸ್ತಂತಿಕೇ ||೬೩|| ಇತನಂತಾಃ ಪ್ರಜೇಷ್ಯಾಪ್ರೇಮಾತ್ಮಶೋಕಾಪನುತ್ತಯ | ತತಃ ಪವಿನಿಮು-
ಕ್ತಾಲೋಕಂಯಾಸ್ಯಂತಿವಿಜ್ವರಾಃ ||೬೪|| ಸ್ಮರೋದ್ಗ್ರೇಧಃ ಪರಿವ್ಯಂಗಃ ಪತಂಗಂಕ್ಷುದ್ರಭೂರ್ಘೋಷಃ |
ವಡತಮತ್ಪ್ರಸಾದಸಪುನರಾಸ್ಯಂತಿಸದ್ಗತಮ್ ||೬೫|| ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಾಂ ಗಮಾದಾಯಾಂ ದ್ರುಪದೇನ
ನಪೂಜಿತೌ | ಪುನರ್ವಾರಪತೀಮತ್ಯಮಾತಾಃ ಪುತ್ರಾನ್ಯಾಚ್ಛತಮ್ ||೬೬|| ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಾಲ
ಕಾಃ ಕದವೀಪುತ್ರಸ್ತನ್ನಹಸ್ತುತಸ್ತನ್ನೀ | ಪರಿವ್ಯಾಜ್ಯಾಂಕಮಾರೋಪ್ಯಮೋಘ್ನೈಜಿಪ್ರವಭೀಕ್ಷಣಶಃ ||

ಸು-ನಕ್ತರು ||೬೧|| ತೇನ ಅವದ್ಯಕರ್ಮಣ-ಅ ಪಾಪದಿಂದ, ಅಧುನಾ ಆಗಲೇ, ಆಸುರೀಯೋನಿ-ಅಸುರಜನ್ಮವನ್ನು, ಅರ್ಗ-
ಪೊಂದಿದವರಾದ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪೋ-ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವೆಂಬ ಅಸುರನಿಗೆ, ಪುತ್ರಾಂ-ಕುಮಾರರಾಗಿ, ಜಾತಾಃ ಹುಟ್ಟಿದರು. ತೇ-ಅ
ವರು, ಯೋಗಮಾಯೆಯಾ-ನನ್ನ ಮಹಾವೋಹಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ||೬೨|| ಎಳೆತರಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ದೇವಕೀದೇವಿಯ ಉದರೇ-ಬಸು
ರಲ್ಲಿ, ಜಾತಾಃ-ಹುಟ್ಟಿದವರಾಗಿ, ಕಂಸನಿಹಿಂಸಿತಾಃ-ಕಂಸನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವರಾದರು. ಸಾ-ಅ ದೇವಕಿಯು, ತಾಂ-ಅರ್ಜುಣ-
ಅ ಮಕ್ಕಳು ಕುರಿತು, ಶೋಚತಿ-ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ರಾಜಾ-ಬಲಿರಾಯನೇ, ತದಮೇ-ಅವರೇ ಆದವರು, ಅಂತಿಕೇ-ನಿನ್ನ ಬಳಿ
ಯಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಾಸತೇ-ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ ||೬೩|| ಇತಿ-ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮಾಧ್ಯಶೋಕಾಪನುತ್ತಯೇ-ನಮ್ಮತ್ತಾಯಿಂಥದಂತೆ ಬಿ-
ವನ್ನು, ಪರಿಹರಿಸಲೋಸುಗ, ಏತಾಃ-ಇವರನ್ನು, ಪ್ರಜೇಷ್ಯಾಪ್ರೇಮಯು-ವೆವು. ತತಃ-ಅ ಬಳಿಕ, ಕಾಪನಿನಿಮುಕ್ತಾಃ-ಬಿಡು-
ಕಾಪದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ, ವಿಜ್ವರಾಃ-ಸಂತಾಪವಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ಲೋಕಂ-ದೇವಲೋಕವನ್ನು, ಯಾಸ್ಯಂತಿ-ಸೇರುವ
ರು ||೬೪|| ಸ್ಮರೋದ್ಗ್ರೇಧಃ-ಕೀರ್ತಿಮಂತನೆಂಬವನು, ಉದ್ಗ್ರೇಧನು-ಪರಿವ್ಯಂಗನಿಗೆ, ಪತಂಗನು-ಕ್ಷುದ್ರಭೂಯೆಂಬವನು, ಘೋಷ
ಯೆಂಬವನೂ, ಏತೇಷು-ಇವರಾರುಮಂದಿಯೂ, ಮತ್ಪ್ರಸಾದೇನ-ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ಸದ್ಗತಿಂ-
ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ, ಯಾಸ್ಯಂತಿ-ಹೊಂದುವರು ||೬೫|| ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ-ಹೀಗೆತೇಳಿ, ತಾಂ-ಅವರನ್ನು, ಆದಾಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು,
ಇಂದ್ರಸೇನೇನ-ಬಲಿರಾಯನಿಂದ, ಪೂಜಿತೌ-ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಪುನಃ-ಮರಳಿ, ದ್ವಾರವತೀಂ-ಕುಳಿಸ್ಥಳೀ ನಗರವನ್ನು
ವಿತ್ಯ-ಸೇರಿ, ಮಾತುಕಿ-ತಾಯಿಗೆ, ಪುತ್ರಾ-ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಅಯಚ್ಛತಾಂ-ಕೊಟ್ಟರು ||೬೬|| ದೇವೀ-ದೇವಕೀದೇವಿಯು, ತಾಂ
ಬಾಲಕಾಃ-ಅ ಶಿಶುಗಳನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ಪುತ್ರಸ್ತೇ-ಹಸ್ತುತಸ್ತನ್ನೀ-ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದಹಾಲು ನೋಡುವ ಮೊಲೆಗೆ
ಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಪರಿವ್ಯಜ್ಯ-ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅಂಕಂ-ತೊಡೆಯನ್ನು, ಅರೋಪ್ಯ-ವರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಬೀಕ್ಷು-ಅಭೀಕ್ಷಿಸಿ, ಮೂ
ಘ್ನೀ-ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಜಿಘ್ರೇ-ಮೂಸಿನೋಡಿದಳು ||೬೭|| ಯಯಾ-ಯಾವಮಾಯೆಯಿಂದ, ಸೃಷ್ಟಿ-ವ್ರಪಂಚದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು,

ತ್ಪ್ರಜನಿಸಿದರು. ಅವರು ತನ್ನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಸುಸ್ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಮುಕನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೋಡಿ ನಕ್ತರು ||೬೮||
ಆಪಾಪಕರ್ಮದಿಂದ ಆರುಜನರೂ ಆಸುರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಜನ್ಮದ ಉತ್ಪನ್ನರಾಗಿ ||೬೯|| ಬಳಿಕ
ಯೋಗಮಾಯೆಯಿಂದ ದೇವಕೀಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಕಂಸನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಆದೇವಕಿಯು ಅವರನ್ನು ತ-
ನ್ನಮಕ್ಕಳೆಂದು ಶೋಕಪಡುತ್ತಿರುವಳು. ಅವರು ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ||೭೦|| ಮಾತೃವಾದ ದೇವಕಿಯ ಶೋಕ
ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಅವರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆವು. ಕಳುಹಿಸು, ಬಳಿಕವರು ಕಾಪಮುಕ್ತರಾ-
ಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ತಮ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ ||೭೧|| ಸ್ಮರನು ಉದ್ಗ್ರೇಧನು, ಪರಿವ್ಯಂಗನು, ಪತಂಗನು, ಕ್ಷು-
ದ್ರಭೂ, ಘೋಷ, ಎಂಬ ಆರುಮಂದಿಯೊಳಗೆ ಸ್ಮರನೆಂಬ ಪ್ರಧಮನೇ ಕೀರ್ತಿಮಂತನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ. ವಸುದೇ-
ವನ ಪುತ್ರನಾದನು. ಈಯಾರುಮಂದಿಯೂ ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸದ್ಗತಿಯ ನೆಂದುವರು ||೭೨|| ಇಂತೆಂದು
ನುಡಿದು ಅವರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಲಿಯಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಬಂದು ತಾಯಿಗೋಸುಗ. ಪುತ್ರರಂ ಕೊಟ್ಟರು ||೭೩||
ಆದೇವಕಿಯು ಆಭಾಲಕರನ್ನೋಡಿ ಪುತ್ರಸ್ತೇ-ಹದಿಂದ ಪ್ರೇರಮ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ಅವರನಾಲಿಂಗನಂ ಗೆಯ್ದು ಕುಳ್ಳಿರಿ-
ಸಿಕೊಂಡು, ಹಿರನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದಳು ||೭೪|| ಸರ್ವಜಗತ್ಕರ್ತನಾದ ಭಗವಂತನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತಳಾ-

ಅಪಾಯಯತಿಸ್ತನಂಪ್ರೀತಾಪುತ್ರಸ್ತರ್ಕಪರಿಸ್ತುತಃ ! ಮೋಹಿತಾಮಾಯಯಾವಿಷ್ಟೋರ್ಮಯಾಸ್ಯ
ಪ್ರಿಯವರ್ತತೆ ||೫|| ಪೀತ್ವಾಮೃತಂಪಯಸ್ತಸ್ಯಾಪೀತಕಮಂಗದಾಭೃತಃ | ನಾರಾಯಣಾಂಗಸಂ
ಸ್ಪರ್ಶಪ್ರತಲಬ್ಧಾತ್ಮದರ್ಶನಃ ||೫೬|| ತನಮಸ್ತುತ್ಯಗೂವಿಂದಂಧವಕೀಂಪಿತರಂಬಲಮ್ | ಮಿಷ
ತಾಂಸುರೈಭೂತಾನಾಂಯಯುರ್ಧ್ವಮುಪಹಾಯಸಾ ||೫೭|| ತಂದ್ಯಪ್ಪಾಪದವಕೀದವೀಮೃತಃ ಗಮನ
ನಿರ್ಗಮಮ್ | ಮನಸುನಿಸ್ತೃತಾಪಾಯಾಂಕೃಷ್ಣಸ್ಯರಚಿತಾಂನೃಪ ||೫೮|| ಎವಂವಿಧಾನ್ಯದ್ಭುತಾನಿ
ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಪರಮಾತ್ಮನಃ ! ವೀರಾಣ್ಯನಂತವೀರೈರಸ್ಯಸುತೈರನಂತಾನಿಭಾರತ||೫೯|| ಶ್ರೀಗೂಢೇಯ
ಇದಮನುಕೃಣೋತಿಶ್ರಾವಯದ್ವಾಮುರಾರಿಶ್ಚರಿತಮಮೃತಕೀರ್ತಿವರ್ಣಿತಂವ್ಯಾಸಪುತ್ರೈಃ | ಜಗ

ಪ್ರವರ್ತತೇ-ನಡೆಯತದಿದೇಯೋ, ತಯಾ-ಅಂಧಾ, ವಿಷ್ಟೋರ್ಮಾಯಯಾ-ನಾರಾಯಣನ ಮೋಹಕೇಶಿಯಿಂದ. ಮೋಹಿ
ತಾ-ಮರಕುಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದ, ದೇವಕಿಯು, ಪ್ರೀತಾ-ಪ್ರೀತಮಹುಟ್ಟಿದವಳಾಗಿ, ಪುತ್ರಸ್ಪರ್ಶಪರಿಸ್ತುತಃ-ಮಕ್ಕಳಂ ಸೋಂ
ಕಿದ್ದರಿಂದ ಹಾಲುಮೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ, ಸ್ತನಂ-ಮೊಲೆಯನ್ನು, ಆಪಾಯಯತೆ-ಉಡಿಸಿದಳು ||೫೬|| ತಸ್ಯಾಪೀತದೇವಕಿಯು, ಗ
ದ-ಭೃತಃ-ನಾರಾಯಣನಿಂದ, ಪೀತಕೇಷಂ-ಕುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕಂಧಾ, ಅಮೃತಂ-ದೇವತೆಗಳ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ,
ಪಯಃ-ಮೊಲೆಹಾಲನ್ನು, ಪೀತ್ವಾ-ಕುಡಿದು, ನಾರಾಯಣಾಂಗಸಂಸ್ಪರ್ಶಪ್ರತಿಲಬ್ಧಾತ್ಮದರ್ಶನಃ- ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯಂ
ಸೋಂಕಿದ್ದರಿಂದ ಮರಳಿಯೂ ಪಡೆವಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಾದ||೫೭|| ತೇ-ಈಕುಗಳು ಗೋವಿಂದಂ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ,
ದೇವಕೀಂ-ತಾಯಿಯನ್ನೂ, ಪಿತರಂ-ವಸುದೇವನನ್ನೂ, ಬಲಂ-ರಾಮನನ್ನೂ, ನಮಸ್ತುತ್ಯ-ಪೊಡಮೆಟ್ಟು, ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ
ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಮಿಷತಾಂಸುತಾಂ-ಸೋಡುತ್ತಿರುವ ರಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ವಿಹಾಯಸಾ-ಅಂತರಿಕ್ಷಮಾರ್ಗದಿಂದ, ಧಾಮ-
ದೇವಲೋಕವನ್ನು, ಯಯಃ-ಸೇರಿದರು ||೫೮|| ಸ್ತುಪ-ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನೇ, ದೇವಕೀದೇವೀ-ದೇವಕಿಯು, ತಂ-ಅಂಧಾ, ವ್ಯ
ತಾಗಮಸುರ್ಗಮಂ-ಸತ್ತವರ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಹೋಗುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ದೃಷ್ಟ್ವಾವ-ನೋಡಿ. ಸುವಿಸ್ತೃತಾ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಚ್ಚರಿ
ನೊಂಡವಳಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಷ್ಣನಿಂಥ, ರಚಿತಾಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಾಯಾಂ-ಮೋಹಕವಿದ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ, ಮೇನೇ-ತಿಳಿದಳು||
ಭಾರತ-ಭರತಕುಲದೀಪಕನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತೇ, ಅನಂತವೀರೈರಸ್ಯ-ಅಪರಿಮಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂಗಳಿಲ್ಲ, ಪರಮಾತ್ಮನ-ಪರಮೇ
ಶ್ವರನಾದ, ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ-ವಾಸುದೇವನ. ಅದ್ಭುತಾನಿ-ಚಕ್ಷುರ್ಯಕರಂಗಳಾದ, ಎವಂವಿಧಾನಿ-ಇಂಥಾ ಬಗೆಯುಳ್ಳವಾದ, ವೀರ್ಯಾ
ಣಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂಗಳು, ಅನಂತಾನಿ-ತದಿಷ್ಟವವುಗಳು, ಸಂತಿ-ಇರುವವು ||೫೯|| (ನೂತವಚನವು) ದಯೆ-ಯಾವಪುರಾಣನು
ವ್ಯಾಸಪುತ್ರೈಃ-ಕುಕಾಚಾರ್ಯರಿಂದ, ವರ್ಣಿತಂ-ಬಣ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರದಾ, ಜಗದಭಿಭಿತ್-ಪ್ರಪಂಚದ ಪಾಪವಂಭೇದಿಸುವಂಥಾ,
ತದ್ಭಕ್ತಸತ್ಕರ್ಣಪೂರಂ-ಅಕೃಷ್ಣಭಕ್ತರ ಕಿವಿಗಳಿಗಾಘರಣವಾದಂಥಾ, ಅಮೃತಕೀರ್ತೀ-ಅಮೃತದಂತೆ ನಿರ್ಮಲವೂ ಮಧು

ಗಿ ಪುತ್ರಸ್ಪರ್ಶನದಿಂ ಪ್ರೇರಣಾರ್ಹಸ್ತನಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಸಂತುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಪಾನಂಗೆಯ್ಯಿದಳು ||೫೫||
ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂ ಪಾನಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕ ಸ್ತನೈವಂ ಪಾನಂಗೆಯ್ದವರಾದ್ದರಿಂದ ಭಗವಂತನ ಕೀರ
ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಾದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ತಾವು ದೇವತೆಗಳೆಂಬ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನ ಪುಷ್ಟವಾಗಿ||೫೬|| ಆಬಾಲಕರು ತಂದೆಯಾ
ದ ವಸುದೇವನಂ ತಾಯಿಯಾದ ದೇವಕಿಯಂ ಬಲರಾಮನಂ ನಹ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸರ್ವರೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ
ಲೇ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೇವಲೋಕವ ನೆಯ್ದಿದರು ||೫೭|| ಎಲೈಅರಸೇ! ದೇವಕೀದೇವಿಯು ಮೃತಪುತ್ರರ ಆ
ಗಮನವನ್ನೂ ಪುನರ್ನಿರ್ಗಮನವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅತ್ಯಂತಾತ್ಮರ್ಯಾಪುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಇದು ಭಗವಂತನ ಮಾಯಾ
ವಿಲಾಸವೆಂದರಿತಳು ||೫೮|| ಅಪರಿಮಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅನಂತಾದ್ಭುತಮಾ
ಹಾತ್ಮ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟೋಇವೆ, ||೫೯|| ಅವ್ಯಾಹತವಸ್ತುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲೆಡಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿತ್ತ
ವುಳ್ಳ ಯಾವವುರುವನು ವ್ಯಾಸಪುತ್ರರಾದ ಕುಕಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ವೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಜಗತ್ತಿನ ಅಶೇಷವಾಸವು ಪರಿಹರಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನಕುಂಡಲವಾಗಿರುವ ಅಮೃತ ಸ್ಮಶನವಾದ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುರನ್ನಿರಿಯು

ದಧಭಿದಲಂತದ್ಭಕ್ತಸತ್ಕರ್ಣಪೂರಂಭಗವತಿಕ್ಯತಚಿತ್ತೋಯಾತೀಕ್ಷ್ಮಮದಾಮ ... ||೬೦||

-*ಇತಿಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಪಂಚಾಶೀತಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ*.

ರಾಜಾ || ಬ್ರಹ್ಮಕವದಿತುಮಿಚ್ಛಾಮಿಸ್ವಸಾರಂಕೃಪ್ಣರಾಮಯೋಃ | ಯಥೇಪಯಮೆವಿಜಯೋ
ಯಾಮಮಾನೀತ್ಪಿತಾಮಹೀ ||೧|| ಶ್ರೀಕೃಕಾಃ||ಅರ್ಜುನಸ್ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಯಾಂಪರ್ಯಟಕಮೇದಿನೀಂ

ರವೂ ಆದ, ಯ.ಶಮ.ಶ್ರ, ಮೂರಾರೇ-ಕೃಪ್ಣನ, ಇದಂಚರಿತಂ-ಈ ಕಥೆಯನ್ನು, ಅನುಸ್ಥಾನೋತಿ-ಕೇಳುವನೋ, ಶಾಸ್ತ್ರವೇ
ದ್ವಾ-ಇತರರ ಕೇಳುವಂತೆಮಾಡುವನೋ, ಸೇ-ಆ ಪುರುಷನು, ಭಗವತಿ ಕೃಪ್ಣನಲ್ಲಿ, ಕೃತಚಿತ್ತ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನಲ್ಲವನಾ
ಗಿ, ತತಿಕ್ಷ್ಮಮಧಾಮ ಆವಿಷ್ಟವಿನ ಕಾಲಾವಿಧಿಯರಿತವಾದ ಪರಮಪದವನ್ನು, ಯಾತಿ-ಸೇರುತಲಿದಾನೆ ||೬೦||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ ಬೋಧಿನಿಯೊಳು ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ
೧೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

೧೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೀಕೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಕ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಕೃಕಮನಿಯೇ, ಯಾ-ಯಾವಾಕೆಯು, ಮಮ-ನನ್ನ, ಪಿತಾಮಹೀ-ತಂದೆಯೇತಾಯಿಯು,
ಆಸೀತೆ-ಆಗದ್ದಳೋ, ಕೃಪ್ಣರಾಮಯೋಃ-ಕೃಪ್ಣನಿಗೂ ರಾಮನಿಗೂ, ಸ್ವಸಾರಂ-ತಂಗಿಯಾದ, ತಾಂ-ಆ ಸುಭವ್ರೆಯನ್ನು
ವಿಜಯೇ-ಅರ್ಜುನನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಉಪಯೇಮೇ-ವದಿವೆಯಾದನು ತತೆ-ಅದರನ್ನು, ವೇದಿತುಂ-ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಾ
ಮಿ-ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ||೧|| (ಕೃಕವಚನವು) ಪ್ರಭುಃ-ನಮರ್ದನಾದ, ಅರ್ಜುನಃ-ವಿಜಯನು, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಯಾಂ -ತೀ

ಚರಿತ್ರಂಗಳಂ ಕೇಳುವನೋ, ಮತ್ತೋರ್ವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವನೋ, ಅವನುಅನಾರಾಯಣನ ನಿತ್ಯಸುಖವುಳ್ಳ ಶಾಶ್ವ
ತಸ್ಥಾನವ ನೆಯ್ದವನು. ||೬೦||

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತ್ರವಾ

ರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನೆಂ

ಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀ

ಮತ್ಕೃಪ್ಣರಾಜವಿರಚಿತಮಾದ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮಂ

ಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭೂಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

೧೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು

೧೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ || ವಡಶೀತಿತಮೇದಂಭಾತ್ಸುಭದ್ರಾಮರ್ಜುನೋಹರತ್ | ಗತ್ವಾಜಮಿಧಿಲಾಂ
ಕೃಪ್ಣೋನ್ಮವಿಪ್ರಾವನಂದಯಿತಿ||೩|| ಎಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಕೃಪ್ಣನಹೋದಡಿ
ಯಾದ ಸುಭವ್ರೆಯಂ ಕಪಟದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವಂ, ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನು ಮಿಧಿಲಾ ಪುರವನೆಯ್ದಿ ಅಲ್ಲಿವಾ
ಸುಗೇಯ್ಯ ಶೃತದೇವನೆಂಬ ತನ್ನಭಕ್ತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂ ಮಿಧಿಲಾಧಿಪತಿಯಾದ ಬಹುಳನೆಂಬರಗನಂ ಅನು
ಗ್ರಹಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವಂ ಸಹ, ಶ್ರೀಕೃಕಾಚಾರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನಗೆ.

ಎಲೈ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಾದ ಕೃಕಾಚಾರ್ಯನೇ! ರಾಮಕೃಪ್ಣರ ತಂಗಿಯಾದ ನನಗೇಪಿತಾಮಹಿಯಾ
ದ ಸುಭದ್ರಾಬ್ರದೇವಿಯಂ ಅರ್ಜುನನು ಯಾವಪ್ರಕಾರದಿಂ ವಿವಾಹಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೋ, ಆಯರ್ಥವಂ ತಿಳಿಯ
ವಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ ||೧|| ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ಕೃಕಮುನಿಯು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನಗೆ

ಪ್ರಭುಃ | ಗತಃ ಪ್ರಭಾಸಮಶ್ಯಣೋನ್ಮಾತುಲೆಯಾಂ ಸುತತ್ವನಃ || ೧ || ದುರ್ಯೋಧನಾಯ ರಾಮಸಾಂದಾ
ಸ್ತುತೀತಿನಚಾಪತೆ | ತಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತುಯಾತಿರ್ಭೂತ್ಯಾತ್ರಿದಂಡೀದ್ವಾರಕಾಮಗಾತೆ || ೨ || ತತ್ರ ವೈವಾಪಿ
ಕಾರ್ವಾಸಾನವಾತ್ಸೀತ್ಯಾಸ್ವರ್ಥಸಾಧನಃ | ಪೌರೈಸ್ಸಭಾಜಿತೋಭೀಕ್ಷಣಂ ರಾಮೇಣಾಜಾನತಾಚಸಃ ||
ಎಕದಾಗ್ಯಹಮಾನೀಯತಿತಥೈನನಿಮಂತ್ಯತಮ್ | ಶ್ರದ್ಧಯೋಪಹೃತಂ ಭೃಕ್ಷಂ ಬಲನಬುಭುಜಿಕಿಲ || ೩ ||
ಸೋದಶ್ಯತತ್ರ ತಾಂತಸ್ವೀಂಯತೀಕನ್ಯಾಂ ಮನೋಹರಾಂ | ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಪಲ್ಲಕ್ಷಣಾತ್ಸಾಂಭಾವ
ಕ್ಷುಬ್ಧಂ ಮನೋದಧಿ || ೪ || ಸಾಪಿತಂ ಚ ಕಮೇವೀಕ್ಷ್ಯ ನಾಶೀಣಾಂ ಹೃದಯಂ ಗಮಮ್ | ಹಸಂತೀವಿ || ೫ ||

ರ್ಥಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ, ಮೇದಿನೀಂ-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಪರ್ಯಟಣೆ-ತಿರುಗುವನಾಗಿ, ಪ್ರಭಾಸಂ-ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು, ಗತಃ-ಸೇರಿದ
ವನಾಗಿ, ಸಃ-ಆತನು, ಆತ್ಮನಃ-ತನ್ನ, ಮಾತುಲೆಯಾಂ-ಸೋದರಮಾವನಮಗಳಾದ || ೧ || ತಾಂ-ಆ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು. ರಾಮಃ-
ಬಲಭದ್ರನು, ದುರ್ಯೋಧನಾಯ-ಸುಯೋಧನಂಗೆ, ದಾಸ್ತುತೀತಿ-ಕೊಡುತ್ತಾನೆಂದ, ಅಶ್ಯಣೋ-ಅಪರ-ಚ-ಇ-ಇ-
ರರೂ, ನ-ಕೇಳಿಲ್ಲ, ಸಃ-ಆ ಯಜ್ಞನನು, ತಲ್ಲಿಪುಸ್ತು-ಆಕೆಯಂ ಬಯಸಿದವನಾಗಿ, ತ್ರಿದಂಡೀ-ಐವುಜನವಾರಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಸಿ ಕೊಂ
ಡು ಮೂರುದಂಡಗಳಳ್ಳ, ಯತೀ-ಸನ್ಯಾಸಿಯ, ಭೂತ್ಯಾ-ಆಗಿ. ದ್ವಾರಕಾಂ-ಕುಶಸ್ಥಲೀ ನಗರವನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಗಾತೆ-ಹೋ
ದನು || ೨ || ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಪೌರೈಃ-ನಾಗರಿಕರಿಂದಲೂ, ಅಜಾಣತಾ-ವೇದಧಾರಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನಿಂದರಿಯದ, ರಾಮೇಣಾಚ-ಬಲ
ದೇವನಿಂದಲೂ, ಅಭೀಕ್ಷಣಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಸಭಾಜಿತಃ-ಸಮ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ಸಃ-ಅವನು, ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನಃ-ತನ್ನ ಪ್ರಯೋ
ಜನವಾದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಾಗಿ, ವಾರ್ಪಿಕಾರ್ವಾಸಾರ್-ಮಳೆಗಾಲದ ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ವೈ-ಪ್ರಕಟವಾಗಿ
ಅಪಾತ್ಸೀತೆ-ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು || ೩ || ಏಕದಾ-ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಗೃಹಂ-ಮನೆಯಂಕುರಿತು, ಆನೀಯ-ಕರತಂದು, ತಂ-ಅವನ
ನ್ನು, ಆತಿಥ್ಯೇನ-ಅತಿಥಿಯು ಮಾಡತಕ್ಕ ಸತ್ಕಾರದಿಂದ, ನಿಮಂತ್ಯ-ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಬಲೇನ-ಬಲರಾಮನಿಂದ, ಶ್ರದ್ಧಯಾ-ಆವಶ್ಯ
ಕಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಉಪಹೃತಂ-ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಭೃಕ್ಷಂ-ಭಿಕ್ಷಾಹಾರವನ್ನು, ಬುಭುಜೀಕಿಲ-ಊಡನಲ್ಲವೆ || ೪ || ನಯತೀ-ಆ ಸ
ನ್ಯಾಸಿಯು, ತತ್ರ-ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಮನೋಹರಾಂ-ರಮಣೀಯಳಾದ, ತಸ್ವೀಯಿಂ-ಕೃತನುಂದರಗಾತ್ರಿಯಾದ, ಕನ್ಯಾಂ-ಮದೀ
ಲ್ಲದ ಪುಡುಗಿಯಾದ, ತಾಂ-ಆ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು, ಅಪಶ್ಯತೆ-ಕಂಡನು, ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಪಲ್ಲಕ್ಷಣಾತ್-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ರಳಿದ ದೃಷ್ಟಿಯ
ದೇನೆಯಿಂದ, ಭಾವಕ್ಷುಬ್ಧಂ-ರತ್ನಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ, ಆತುರವಾದ, ಮನು-ಚಿತ್ತವನ್ನು, ತಸ್ಯಾಂ-ಆಕೆಯಲ್ಲಿ, ದಧೇ-ಇಟ್ಟನು || ೫ ||
ನಾಶೀಣಾಂ-ಪೆಂಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಪಿ-ಆಕೆಯೂ, ಹೃದಯಂ ಗಮಂ-ಮನೋಹರನಾದ, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ವೀಕ್ಷ್ಯ-ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಸ
ಹೃದಯೇಕ್ಷಣಾ-ಅವನಲ್ಲಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನವೂ ಕಣ್ಣು ಉಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರೀತಿತಾಪಂ ಗಾ-ನಾಚಿದದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವಳೂ, ಹ

ಎಲೈ ಅರಸೇ! ಅರ್ಜುನನು ಒಂದುನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾರ್ಥವಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವನಾಗಿ
ಸ್ನಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಸೋದರಮಾವನಾದ ವಸುದೇವನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಸುಭದ್ರ
ಯಂ ಸ್ಮರಿಸುವನಾಗಿ || ೧ || ಆಸುಭದ್ರೆಯಂ ಬಲಭದ್ರನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕುಡಬೇಕೆಂದಿರುವುದಂ ಇತರರಾ
ದವಸುದೇವಾದಿಗಳು ಅದಂ ಸಮ್ಮತಿಸದೆ ಯಿರುವುದಂ ಗಹ ತಿಳಿದು, ಆಸುಭದ್ರೆಯಂ ವಿವಾಹಂಗೆಯ್ದು ಕೊಟ್ಟಿ
ಚ್ಚೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ತ್ರಿದಂಡಿ ಸೆನ್ಯಾಸಿ ವೇಷವಂಧರಿಸಿ ದ್ವಾರಕಾಪುರವನೆಯ್ದಿ || ೨ || ಸ್ವಮನೋರಥಪೂರ್ಣಾರ್ಥ
ವಾಗಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಾ ವ್ರತಸಾಧನವೆಂಬ ವ್ಯಾಜದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವರಾಮನಿಂದಲೂ ಪುರಜ
ನಗಳಿಂದಲೂ ಸಮ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ದನು || ೩ || ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನದೊಳಗೆ ಬಲರಾ
ಮನು ಆಕಸಟಯತಿಯಂ ಬಿಡುಕೊಳ್ಳಿಸ್ಕರ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಬಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭೋಜ
ನವಂ ಮಾಡಿಸಿದನು || ೪ || ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಆರಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕೂರರವನವನಹರಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ
ಸುಂದರಿಯಾದ ಆಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯಂ ನೋಡಿ ಆಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಂ ಯುಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟನು || ೫ ||
ಆಸುಭದ್ರೆಯು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನಿಂಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಗುರುಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಂ ಮೋಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು

ದಿತಾಪಂಗಾತನ್ಯಸ್ತದ್ವಯಕ್ಷಣಂ ||೭|| ತಾಂಪರಂಸಮಭಿಧ್ಯಾಯನ್ಮಂತರಂವೈಶ್ವರರ್ಜುನಃ |
ನಲಭಿಕಂಭ್ರಮಚಿತ್ತಃಕಾಮಸಾತಿಬಲೀಯಸಂ ||೮|| ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವಯಾತಾತ್ರಯಾರ್ಥಸಾಧನಂ
ನಿರ್ಗತಮ್ | ಜಹಾರಾನುಮತಃಪಿತೃಕ್ವಪ್ಪಸ್ಯಜಮಹಾರಥಃ ||೯|| ರಥಸೌಧಧನುರಾದಾಯ
ಕೃಷ್ಣಾಂಶ್ಚರಾಂಧತೋಭಟಾಃ |ವಿದ್ರಾಪ್ಯಕೌಶತಾಂಸ್ವಾನಾಂಸ್ವಭಾಗಂಮೃಗರಾಡಿವ ||೧೦|| ತಪ್ತಾ
ತ್ವಾಕ್ರೂಭತೋರಾಮಪರ್ಮಣೀವಮದಾರ್ಥವಃ | ಗೃಹೀತಪಾದಃಕೃಪ್ಣೈನಸುಹೃದ್ಭಿಃಪ್ರಾಪ್ತಾಃಪು
ತ್ರ ||೧೧|| ಪಾಶ್ವೀಣೋತ್ಪರಿಬರ್ಹಾಣಿವರವಧ್ಯೋರ್ಬುದಾಬಲಃ | ಮಹಾಧನೋಪಸ್ಕರಭರಥಶ್ಚವರಯೋ
ಪಿತಃ ||೧೨|| ಅಭವತ್ಪ್ರೀತಿಸಂಹೃಷ್ಣಾಬಾಂಧವಾಯದುಪಾಂಡವಾಃ | ಅಧಾನ್ಯದಪಿಕ್ವಪ್ಪಸ್ಯವಾ

ಸಂತೀ-ನಗುತಿರುವಳೂ ಆಗಿ, ಚಕ್ರಮೇ-ಬಯಸಿದಳು ||೭|| ತಾಂ-ಅಕೆಯನ್ನು, ಪರಂ-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಸಮಭಿಧ್ಯಾಯ-ಚಿಂತಿಸುವ
ನಾದ್ದರಿಂದ, ಅಂತರಂ-ಅವಕಾಶವನ್ನು, ಪ್ರೇಪ್ಸು-ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತಿರುವನಾದ, ಅರ್ಜುನಃ-ವಿಜಯನು, ಅತಿಬಲೀಯ
ಸಾ-ಅತ್ಯಂತಬಲಿಷ್ಠವಾದ, ಕಾಮೇನ-ಬಯಕೆಯಿಂದ, ಭ್ರಮಚಿತ್ತಃ-ಚಂಚಲ ಹೃದಯನಾಗಿ, ಶಂ-ಸುಖವನ್ನು, ಸಲೀಭೇ-
ಪದಯಲಿಲ್ಲವು ||೮|| ಮಹತ್ಕಾರ್ಯ-ಅಧಿಕವಾದ, ದೇವಯಾತ್ರಾರ್ಯಾಂ-ದೇವರಾರ್ಥಸಾಧನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಯತ್ನವದ್ದು, ರಥಸೌಧಂ-ತೇ
ರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವಳೂ, ದುರ್ಗಾಣಿಗತಾಂ-ಕೋಂಟಿಯಿಂದ ತೊರೆಗಬಂದವಳೂ.ಅವಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು, ವ.ಹಾರಥಃ-ರಥಕಠಿಣಿ
ರನಾದ ಅರ್ಜುನನು, ಪಿತೃ-ದೇವಕೀವಸುದೇವರ, ಕೃಪ್ಪಸ್ಯ-ಕೃಪ-ಕೃಪಣನ, ಅನುಮತಃ-ಒಪ್ಪಿಕೆಯುಂಟಾದವನಾಗಿ, ಜ
ಹಾರ-ಅಪಹರಿಸಿದನು ||೯|| ರಥಸೌಧಂ-ತೇರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವನಾದ ಅರ್ಜುನನು, ಧನುಃ-ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಕರಾಂಶ್ಚ-ಅಂಬುಗಳನ್ನೂ, ಆದಾ
ಯ-ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಆರುಂಧತಃ-ಸುತ್ತಲೂ ತಡೆಗಟ್ಟಿದ, ಭಟಾಃ-ದಂಡಿನಅಳುಗಳನ್ನು, ವಿದ್ರಾಪ್ಯ-ಓಡಿಸಿ, ಸ್ವಾನಾಂ-ತ
ನ್ನವರು, ಕೌಶತಾಂಸತಾಂ-ಕೋಗಿಕೋಳುವರಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಮೃಗಗಾಟ್-ಸಿಂಹವು, ಸ್ವಭಾಗಮಿವ-ತನ್ನ ಅಹಾರವನ್ನೂ
ಯ್ದಂತೆ, ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನೂಯ್ದನು ||೧೦|| ತಪ್ತ-ಅದರನ್ನು, ಶುತ್ರಾಂ-ಕೇಳಿ, ಪರ್ಮಣಿ ಪೂರ್ಣವಾಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮಹಾರ್ಥವಾ
ವ-ಸಮುದ್ರದಂತೆ, ಹೃಭಿತಃ-ಉಕ್ಕಿದವನಾದ, ರಾಮಃ-ಬಲದೇವನು, ಕೃಪ್ಪಸ್ಯ-ಕೃಪ-ಕೃಪಣನಿಂದಲೂ, ಸುಹೃದ್ಭಿಃ-ನ್ನೇಹಿತರಿಂದ
ಲೂ, ಗೃಹೀತಪಾದಃ-ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅನ್ಯಕಾಮೃತ-ಕೂಡಲೇಸಮಾಧಾನ ಗೊಂಡನು ||೧೧|| ಬಲಿ-ರಾ
ಮನು, ಮಹಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ವರವಧ್ಯೋ-ಗಂಡಿಗೊಡಣ್ಣಿಗೂ, ಮಹಾದನೋಪಸ್ಕರ-ಜೇಷ್ಠ ಬಲಿಯುಳ್ಳಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ,
ಇಭರಥಾಶ್ಚವರಯೋಪಿತಃ-ಅನೆಗಳು ತೇರುಗಳು ಕುಮಾರಗಳು ಮೇಲಾದಹಂಗಳಗಳನ್ನು, ಪರಿಬರ್ಹಾಣಿ-ಬಳವಳ್ಳಿಯವನು

ಅರ್ಜುನನ ಸಾಂದರ್ಭದಿಂದಲೂ ಮರುಳಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನಿರಿಸಿ ಲಜ್ಜಾಯುಕ್ತವಾದ ಮಂಗಳನು
ಗೆಯುಳ್ಳ ಕವೆಗಂಣುನೋಟಂಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಅತನನವೇಕ್ಷಿಸಿದಳು ||೭|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಅಸುಖ
ದ್ರೆಯನ್ನೇ ನಿರಂತರದಿಯೂ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಯವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು
ವನಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣಂಗಳಾದ ಕಾಮಬಾಣಂಗಳಿಂದ ವ್ಯಥೆಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಗುಪ್ಪವನಾಗಿ ಚಿತ್ತಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವ
ನೆಯ್ದಿಲ್ಲ ||೮|| ಮಹಾರಥನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದ ದೇವಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊರಕ್ಕೆಹೊ
ರಟಂತಾ ಸುಭದ್ರೆಯಂ ದೇವಕೀ ವಸುದೇವ ಕೃಪ್ಪರ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದಪಹರಿಸಿದನು ||೯|| ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂ
ಡು ಅರ್ಜುನನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಡೆಯಲೋಸುಗ ಬಂದ ಭಟರಂ ಮಹಾಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಣಂಗಳಿಂ
ದ ಪ್ರಹರಿಸಿ ಪಲಾಯನಂ ಗೆಯ್ಯಿ ಇನ್ನೂ ಯಿಡರರಾದ ಯಾದವರು ಓಡುತ್ತಿರಲು ಸಿಂಹವು ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರವನಪಹ
ರಿಸಿದಂತೆ ಸುಭದ್ರೆಯಂಪಹರಿಸಿದನು ||೧೦|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸುಭದ್ರೆಯಂ ಕೇಳಿ
ಬಲಭದ್ರನು ಕೋಪದಿಂದ ಕಲಾಪಚಿತ್ತನಾಗಿ ಪರ್ಮಣೀಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಮುದ್ರದಂತೆ ಮೊರೆದೇಳಲು, ಶ್ರೀಕೃಪ್ಪ
ನು ಬಲರಾಮನ ಪಾದಂಗಳಂಪಿಡಿದು ಸಮಾಧಾನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು, ಬಂಧುಗಳು ಸಹ ವೋಡಂಬಡಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ
ಕೋಪವಂಬಿಟ್ಟು ಶಾಂತನಾದನು ||೧೧|| ಆಗ ಬಲಭದ್ರನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಧೂವರರಿಗೆ ಉಡುಗರಗಳಂ ಅ

ತೈಲ್ಯಂಭಕ್ತಯೋಕ್ತೃಣಾಂ ||೧೩|| ಕೃಪ್ಣಸ್ಯಾಸೀತ್ಸಪಾಕಶ್ಚಿಚ್ಛು/ತದವತತಂ/ತಸಿ/ಕೃಪ್ಣೈಕ್ಯಭ
ಕ್ತಾಪೂರಣಾರ್ಥಕ್ಕಾಂತಃಕವಿರಲಂಪಟಃ ||೧೪|| ಸಉವಾಸನಿದೇವಮಿಧಿಲಾಯಾಂಗ್ಯಹಾಶ್ರಮೀ!
ಅನೀಹಯಾಗತಾಹಾರ್ಯನಿರ್ವರ್ತತನಿಜಕ್ರಿಯಾಃ ||೧೫|| ಯಾತ್ರಾಮಾತ್ರಂತ್ವಹದವ್ಯವಾದುಪನ
ತಂಚಯತ್|ನಾಧಿಕಂತಾವತಾತುಪ್ಪಟಿಕಿ/ಯಾಶ್ಚೈಕ್ಯಯಥೋದಿತಾಃ||೧೬|| ತಥಾತದಾ,ಪ್ಪಪಾಲೇಂ
ಗಬಹುಲಾಶ್ಯತಿಸುಕ್ರತಃ | ಮೈಧಿಲಾನಿರಹಂಮಾನಉಭಾವಪ್ಯಚ್ಛಾತಪ್ರಿಯಾ ||೧೭|| ತಯೋಪ/
ಸನ್ನೋಭಗವಾಽದಾರುಕಣಾಽಪ್ಯತಂರಥವಾ | ಆರುಹ್ಯಸಾಕಂಮುನಿಭಿರ್ದಿಹಾಪ್ರಯಯಾಪ/
ಭುಃ ||೧೮|| ನಾರದೋವಾಮದವೋತ್ರಿಸ್ತಪ್ನೋರಾಮೇಸಿತೋರುಣಃ | ಅಹಂಬೃಹಸ್ಪತೀಕಣೋಮೈ

ಳನ್ನಾಗಿ, ಪಾಪಿಣೋತ್-ಕಳುಹಿದನು ||೧೩|| ಬಾಂಧವಾಃ ಸಂಟರಾದ, ಯದಪಾಂಡವಾಃ-ಯಾದವರೂ ಪಾಂಡವರೂ. ಪ್ರೀ
ತಿಸಂಹೃಷ್ಯಾಃ-ಪ್ರೀತಮವೂ ಸಂತೋಷವೂ ಹುಟ್ಟಿದವರು, ಅಭರ್ವ-ಆದರ. ಅಧ-ಅನಂತರದಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಯೋಃ?ನೇವಕರೀ
ರನ್ನರಲ್ಲಂತಾದ, ಕೃಪ್ಣಸ್ಯವಾತ್ಸಲ್ಯಂಅನ್ಯದಪಿ-ಕೃಪ್ಣನಮತ್ತೊಂದು ಪಯಾಕಾರ್ಯವನ್ನೂ, ಶುಣ-ಕೇಳು ||೧೩|| ಶ್ರುತಃ-
ಶ್ರುತವೇವನೆಂದುಪ್ರಸಿದ್ಧನು, ಕೃಪ್ಣೈಕ್ಯಭಕ್ತಾಃ-ಕೃಪ್ಣನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಪೂರಣಾರ್ಥ-ತುಂಬಿದ ಮನೋರಥವು
ಜ್ಞವನೂ,ಕಾಂತಃ-ನಿರ್ದುಲಹೃದಯನೂ, ಕವಿಃ-ಪಂಡಿತನು,ಅಲಂಪಟಃ-ಅಶಿಷ್ಣವನು, ಆದ,ಕೃಪ್ಣಸ್ಯ-ಕೃಪ್ಣನ,ಸಖಾ-ಸ್ನೇಹಿ
ತನು,ಅಸೀತ್-ಆಗಿದ್ದನು||೧೪||ಸಃ-ಅವನು,ನಿದೇಹೇಷು-ವಿದೇಹದೇಶಂಗಳಲ್ಲಿ,ಮಿಧಿಲಾಯಾಂ-ಮಿಧಿಲಾವುರದಲ್ಲಿ,ಗೃಹಾಶ್ರಮೀ-ಗೃ
ಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಉಜ್ಞವನು,ಅನೀಹಯಾ-ಅನಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಆಗತಾಕಾರ್ಮನಿರ್ವರ್ತತನಿಜಕ್ರಿಯಾಃ-ಬಂದ ಆಹಾರದಿಂದನೇರಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟತನ್ನ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ,ಉವಾಸ-ಇರುತ್ತಿದ್ದನು||೧೫||ಅಪರಹಃ-ಪ್ರತೀಹಗಲಿನಲ್ಲಿಯೂ, ದೈವಾ-ಅದೃಷ್ಟದವೇಶೆಯಿಂದ,
ಯಾ-ಯಾವುದು, ಉಪನತಂ-ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವುದೋ, ಯಾತ್ರಾಮಾತ್ರಂ-ದೇಹರಕ್ಷಣದ ಕಾಲಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟೇಗ್ರಹಿಸು
ವನಾಗಿ, ನಾಧಿಕಂ-ಹೆಚ್ಚುಗ್ರಹಿಸದೆ, ತಾವತಾ-ಅಷ್ಟುರಿಂದಲೇ, ತುಪ್ಪಟಿ-ತ್ವಪ್ತಿಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿ, ಯಥೋದಿತಾಃ-ವೇದೋಕ್ತ
ವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ, ಕ್ರಿಯಾಃ-ನಿತ್ಯಕರ್ತೃಗಳನ್ನು, ಚಕ್ರೇ-ಮಾಡಿದನು||೧೬||ಅಂಗ-ಅಯ್ಯಾಪರೀಕ್ಷಿತನೇ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ತದಾ/
ಪ್ಪಪಾಲಃ-ಆ ರಾಜ್ಯವಂ ಪಾಲಿಸುವನಾದ, ಬಹುಲಾಶ್ಯತಿಸುಕ್ರತಃ-ಬಹುಲಾಶ್ಯನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಮೈಧಿಲ-ಮಿಧಿಲರಾಯ
ನು, ನಿರಹಂಮಾನಃ-ಅಹಂಕಾರ ವಿಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದನು. ಉಭಾವಪಿ-ಅ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ,ರಾಜನೂ, ಅಚ್ಯುತಪ್ರಿಯಾ-ಕೃಪ್ಣನಿಗೆ
ಯಿದ್ವೈರಾದವರು ||೧೭|| ತಯೋಃ-ಅವರೀರನ್ನರಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸನ್ನಃ-ಪ್ರಸಾದಹುಟ್ಟಿದ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಪ್ಣನು, ಪ್ರಭುಃ-ಸ್ವತಂತ್ರ
ನಾದ್ದರಿಂದ, ದಾರುಕೇಣ-ಸಾರಥಿಯಿಂದ, ಅಪ್ಯತಂ-ತೆರಲ್ಪಟ್ಟ, ರಥಂ-ತೇರನ್ನು, ಆರುಹ್ಯ-ವರಿ, ಮುನಿಭಿಃ-ಮುನಿ
ಗಳೊಡನೆ, ವಿದೇಹಾಃ-ವಿದೇಹದೇಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರಯಯಾ-ತೆರಳಿದನು ||೧೮|| ನಾರದನು, ವಾಮದೇವನು, ಅತ್ರಿಯು,

ಮೂಲ್ಯಂಗಳಾದ ಭೋಗೋಪಕರಣಂಗಳೆಂ ಗಜಾಶ್ವರಥಗಳಿಂದ ದಾನಿಯಂ ಸಹ ಕಳುಹಿಸಿದನು ||೧೯|| ಅನಂ
ತರದಲ್ಲಿ ಬಾಂಧವರಾದ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠರು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಎಲೈಅರನೇ! ಕೃಪ್ಣನಿಗೆ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿಯಿರುವ
ವಾತ್ಸಲ್ಯಮೇಕೆಳು ||೧೩|| ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪೂರ್ಣವಾದ ಮನೋರಥವುಜ್ಞವನಾದ, ಕಾಂ
ತನಾದ, ಗ್ಲಾನಿಯಾದ, ವಿಷಯಲಂಪಟನಲ್ಲದ, ಶ್ರುತದೇವನೆಂಬ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನಭಕ್ತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋರ್ವ
ನಿರುವನು||೧೪||ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯಾಗಿ ಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ದೇಹಧಾರಣಮಾತ್ರೋಪಯುಕ್ತವಾದ ವ
ಸ್ತುವಿನಿಂದ ಜೀವನವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸತ್ಕರ್ಮಂಗಳಂ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವಿದೇಹದೇ
ಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಧಿಲಾವುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೈದ್ದನು ||೧೫|| ಶರೀರಧಾರಣಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ದೈವವತದಿಂದ ಅಯ
ತ್ನಲಬ್ಧವಾಗಿ ಬಂದ ವಸ್ತುವನಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಅದಕ್ಕಿಂತಲಧಿಕವನವೇಕ್ಷಿಸದೆ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಂತುಷ್ಟನಾ
ಗಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಿಗೆ ಸಂತೋಷಕರಂಗಳಾದ ಸತ್ಕರ್ಮಂಗಳೆಂ ಮಾಡಿದನು ||೧೬|| ಎಲೈ, ಶರೀಕೃಪ್ಣದ್ರಿಯಾ
ನೇ! ಕೇಳು, ಅದೇಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅದೇಶಕ್ಕೆ ಅಧಿಸತಿಯಾದ ಬಹುಲಾಶ್ಯನೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಅಹಂಕಾರರಹಿತ
ನಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದ ಅರನೊಬ್ಬನಿರುವನು. ಆಯಿಬ್ಬರೂ ಅಚ್ಯುತನಿಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದವರು ||೧೭|| ಅವರೀ
ರ್ವರಿಗೂ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಪ್ಣನು ದಾರುಕನಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ರಥವೆ ನಾಲೀಣುಗೆಯ್ದ
ಮುನಿಜನರೊಡನೆ ವಿದೇಹದೇಶಂಗಳೆಂ ಕುರಿತು ಹೊರಟನು||೧೮|| ನಾರದನು, ವಾಮದೇವನು, ಅತ್ರಿಯು, ವ್ಯಾ

ತೃಯಾಕ್ಷ್ಯವಸಾದಯಃ || ೧೯ || ತತ್ರ ತತ್ರ ತಮಾ ಯಾಂತಂ ಪರಜಃ ನ ಪದಾನ್ಮಪಾಃ | ಉತ್ತಸ್ಥಾಸ್ತು
ಘೃತಸಾಸ್ತು ಲೋಕಾಃ ಸ್ವಾರ್ಥಮಿವೋದಿತಮ್ || ೨೦ || ಅನರ್ತಧನ್ಯಕುರುಜಾಂಗಲವಂಗಮತ್ಸ್ರೇ
ಪಾಂಚಾಲಕುಂತಿಮಧುಕೇಕಯಕೋಗಲಾರ್ಣಾಃ | ಅನ್ಯೇಚತನ್ಮುಖಸರೋಜಮುದಾರಹಾಸಸ್ಥಿಗೃಹ್ಣ
ಣುನ್ಯಪದವುದ್ಯುತಿಭಿರ್ನ್ಯಾನಾರ್ಯಃ || ೨೧ || ತಭ್ಯಸ್ವವೀಕ್ಷಣವಿನಷ್ಟತಮಿಸ್ತದ್ಭಗ್ಬಾಃ ಸ್ವಮಂತ್ರಿ
ಲೋಕಗುರುರರ್ಥದೃಶಂಚಯಚ್ಛೇ | ಶೃಣ್ವಾದಿಗಂತಧವಳಂಸ್ವಯಃ ಕೂಲಕುಭಸ್ಥಂಗೀತಂಸುಶ್ಚೈ
ನ್ಯೋಭಿರಗಾಚ್ಛೈನಕೈರ್ವಿದಹಾ || ೨೨ || ತಚ್ಯುತಂಪ್ರಾಣಮಾಕರ್ಣ್ಯಪರಜಾನಪದಾನ್ಮಪಾಃ |

ಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತನು, ರಾಮ-ಪರಶುರಾಮನು, ಅಸಿತನು, ಅರಣ್ಯನು, ಅರಣ್ಯನು, (ಶುಕನು) ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು, ಕಣ್ವನು, ಮೃತ್ಯುಂಜಯನು, ಚ್ಯವನು, ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಗಳು || ೧೯ || ತತ್ರ ತತ್ರ - ಅಲ್ಲಿ, ಅಂತಃ-ಅಂತರ, ತಂ-ಆತ್ಮನು, ನನ್ನು, ಉದಿತಂ-ನೂರ್ಯಮಿವ-ಮೂಡಿದನೇನರಿತಂತೆ, ನೋಡಿ, ಪರಜಾನಪದಾಃ-ನಾಗರಿಕರೂ ನಾಡಿಗರೂ, ನೃಪಾಃ-ಅರಸರೂ, ತೇಲೋಕಾಃ-ಅಜನಂಗಳೂ, ಸಾರ್ವಭೌಮತಾಃ-ಪೂಜಾರ್ಹವ್ಯಂಗಳು ಕೈಗಳಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ಉತ್ತಸ್ಥಾಃ-ಎದ್ದು ನಿಂತರು || ೨೦ || ನೃಪ-ಪರಿಷ್ಕಾರಯನೇ, ಅನರ್ತ-ಧನ್ಯ, ಕುರು-ಜಾಂಗಲ-ವಂಗ-ಮತ್ಸ್ರೇ-ಪಾಂಚಾಲ-ಕುಂತಿ-ಮಧು-ಕೇಕಯ-ಕೋಗಲ-ಅರ್ಣಾಃ ಎಂಬ ದೇಶಗಳವರೂ, ಅನ್ಯೇಚ-ಇತರರೂ, ಅಪ, ನೃನಾರ್ಯಃ-ಪುರುಷರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ, ಉದಾರಹಾಸಸ್ಥಿಗೃಹ್ಣಣ-ಧಾರಾಳವಾದ ನೆಗೆಯು ಸ್ನೇಹವೂ ನೋಟವೂಳ್ಳ, ತನ್ಮುಖಸರೋಜಂ-ಅ ಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತನು, ದೃಶಂ-ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ, ಪಪು-ಕುಡಿದರು || ೨೧ || ತ್ರಿಲೋಕಗುರುಃ-ಮೂರುಲೋಕಕ್ಕೂಡೆಯನಾದ ಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತನು, ಸ್ವವೀಕ್ಷಣವಿನಷ್ಟತಮಿಸ್ತದ್ಭಗ್ಬಾಃ-ಸ್ವ-ತನ್ನ, ಈಕ್ಷಣ-ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ವಿನಷ್ಟ-ಬಿಟ್ಟುಹೋದ, ತಮಿಸ್ತ-ಕತ್ತಲುಳ್ಳ, ದೃಶ್ಯ-ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ, ತೇಭ್ಯಃ-ಅಜನಂಗಳಿಗೆ, ಹೇಮಂ-ಅಭಯವನ್ನೂ, ಅರ್ಥದೃಶಂಚ-ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ಯಚ್ಛೇ-ಕೊಡುತ್ತಿರುವನ್ನೂ, ಅಶುಭಷ್ಣ-ಅಮಂಗಳವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಾದ್ದರಿಂದ, ಸುಶ್ಚೈ-ಪೇವರ್ಯವೆಂದಲೂ, ನೃಪಾಃ-ಮುನುಷ್ಯರಿಂದಲೂ, ಗೀತಂ-ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ದಿಗಂತಧವಳಂ-ಕಡೆಗೆ ಕೊನೆಗಳಿಲ್ಲ ಬಿಳುಪೇನಿರುವಂಥಾ, ಸ್ವಯಂ-ತನ್ನೇಕೀರ್ತಿಯನ್ನು, ಶೃಣ್ವಾ-ಕೇಳುತ್ತಿರುವನೂ ಆಗಿ, ಕನಕೈಃ-ಮೆಲ್ಲಗೆ ವಿದೇಹಾಃ-ವಿದೇಹದೇಶಗಳನ್ನು, ಅಗಾಠೇ-ನೇರಿದನು || ೨೨ || ಅಲ್ಲಿರುವಂಥಾ, ಪರಜಾನಪದಾಃ-ನಾಗರಿಕರೂ ದೇವದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳೂ, ನೃಪಾಃ-ಅರಸುಗಳೂ, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತನು, ಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಬಂದವನನ್ನಾಗಿ, ಅಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಮುದಿತಾಃ-ಸಂತೋಷಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ, ತಸ್ಯೈ-ಅ ಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತನಿಗೋಸ್ಕರ, ಗೃಹೀತಾರ್ಹಣವಾಣಯಾಃ-ಹಿಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಣಿಕೆಗಳುಳ್ಳ ಕೈಗಳಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ಅಭೀಯಾಃ-ಇದಿರೊಡರು || ೨೩ || ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕ-ನರ್ವೇತ್ತಮನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ, ತಂ-ಆ

ನನು, ಭಾರ್ಗವರಾಮನು, ಅಸಿತನು, ಅರಣ್ಯನು, ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು, ನಾನು, ಕಣ್ವನು, ಮೃತ್ಯುಂಜಯನು, ಚ್ಯವನು, ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಗಳು || ೧೯ || ಈಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಆಯಾಧೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಆಯಾಧೇಶಗಳು ಸಹ ಕಾಣಿಕೆಗಳಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಸೂರ್ಯನ ನಿದಿಗೋಂಡಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತನ ನಿದಿಗೋಂಡು ಪೂಜಿಸಿದರು || ೨೦ || ಅನರ್ತಧನ್ಯ ಕುರು ಜಾಂಗಲ ಟುಕ ಮತ್ಸ್ರೇ ಪಾಂಚಾಲ ಕುಂತಿ ಮಧು ಕೇಕಯ ಕುಂತಲಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರೂ, ಇನ್ನೂ ಇತರರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಪುರುಷರೂ ಸಹ ಗಂಭೀರವಾದ ನೇತ್ರವುಳ್ಳ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಶ್ರೀಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತನ ಮುಖಪದ್ಮವಂ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಪಾನಂ ಗೆದ್ದುರಂತೆ ನೋಡಿದರು || ೨೧ || ತನ್ನ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಷ್ಟವಾದ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಧಿಕಾರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಅವರಿಗೋಸ್ಕರ ಅಭಯವಂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವೆಂದೂ ಕೂಡುವನಾಗಿ ಸುಕನರರಿಂದ ಗಾನುಗೇಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ದಿನಂತವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಶುದ್ಧವಾದ ಅಶುಭವಹಾರಕವಾದ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯಂ ಕೇಳುವವಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ವಿದೇಹದೇಶಗಳ ನೆಯ್ದಿದನು || ೨೨ || ಅಲ್ಲಿರುವ ಪುರಜನರೂ ದೇಶವಾಸಿಗಳೂ ಅರಸುಗಳೂ ಸಹ ಶ್ರೀಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತನು ಬಂದನೆಂದು ಕೇಳಿ ಪೂಜಾರ್ಹವ್ಯಂಗಳಂ ಕೈಗಳಿಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ಅಭೀಯಮುಪಾಹಿತಾಸ್ತಸ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಪೀತಾರ್ಹಣಪಾಣಯಃ ||೨೩|| ದೃಷ್ಟಾಪ್ತಮುತ್ಸುಕಶ್ಲೋಕಂ
ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಪಲ್ಲಾನನಾಶಯಾಃ | ಕೃತ್ಯತಾಂಜಲಿಭಿರ್ನಮುಕ್ಯುತಪೂರ್ವಾಂಸ್ತಧಾಮುನೀ ||೨೪||
ಸ್ವಾನುಗ್ರಹಾಯಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂಮನ್ವಾನೌತಂಜಗದ್ಗುರುವಾ | ಮೈಥಿಲಶ್ಚೈತದವಶ್ಯಪಾದಯೇವ
ತತಾಃಪ್ರಭೋ ||೨೫|| ಸ್ಯಮಾತ್ರಯತಾಂದಾತಾರ್ಹಮಾತೆಫೈನಗದ್ವಿಜೈಃ | ಮೈಥಿಲಶ್ಚೈತದ
ವಶ್ಯಯುಗಪತ್ಸಂಹತಾಂಜಲೀ ||೨೬|| ಭಗವಾಂಸ್ತದಭಿಪ್ರತ್ಯತಯೋಪ್ರಿಯಚಿಕ್ಕೀರ್ಷಯಾ | ಉಭ
ಯೋರಾವಿಶದ್ಗಹಮುಭಾಭ್ಯಾಂತದಲಕ್ಷಿತಃ ||೨೭|| ಶೋತುಮಪ್ಯಸತಾಂಮೂರ್ತಜನಕಸ್ಸ್ಯಗೃಹಾ

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದೃಷ್ಟಾಪ್ತ-ಕಂಡು, ಪ್ರೀತ್ಯುತ್ಪಲ್ಲಾನನನಾಯಾಃ-ವೇಮದಿಂದ ಅರಳಿದಮುಖವೂ ಮನಸ್ಸುಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಫಲ
ತಾಂಜಲಿಃ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಗಸೆಗಳು, ಕೈ-ಶಿರಸ್ಸುಗಳಿಂದ, ನೇಮು-ನಮ್ಮರಿಸಿದರು || ೨೩|| ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಶ್ರುತಪೂರ್ವಾ-
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ, ಮುನೀಂಶ್ಚ-ಮುನಿಗಳನ್ನೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು||೨೪|| ಸ್ವಾನುಗ್ರಹಾಯ-ತನ್ನನ್ನು ಕೃ
ಪೆಮಾಡಲೋಸುಗ, ತಂಜಗದ್ಗುರುಂ-ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಬಂದವನನ್ನಾಗಿ, ಮನ್ವಾನೌ-ತಿಳಿದಿರುವರಾದ, ಮೈಥಿ
ಲಃ-ಶ್ರುತದೇವಶ್ಚ-ಮೈಥಿಲರಾಯನೂ, ಶ್ರುತದೇವನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ, ಪ್ರಭೋಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನವಾದಯೇ-
ಅಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪೇತು-ಬಿದ್ದರು ||೨೫|| ಮೈಥಿಲನುಶ್ರುತವೇಷನೂ, ಯುಗವ-ಬಂದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಸಂಹತಾಂಜಲೀ- ಜೋಡಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಕೈಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ದ್ವಿಜೈಸ್ತ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಜೊಡಗೂಡಿದ, ದಾತಾರ್ಹ-ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಅತಿಥ್ಯೇನ-ಅತಿಥಿಸ್ವಾತಂ
ರ ಧರ್ಮದಿಂದ, ಸ್ಯಮಾತ್ರಯೇತಾಂ-ಉಟಕ್ಕ ಕಳೆದರು ||೨೬|| ಭಗವಾಂ-ಎಡ್ಡುಣೈಶ್ವರ್ಯಪೂರ್ಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ತ-ಆ
ಯಿಬ್ಬರು ಕರೆದದ್ದನ್ನೂ, ಅಭಿಪ್ರತ್ಯ-ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ತಯೋಃ-ಆ, ಮೈಥಿಲಶ್ರುತವೇವರಿದ್ದರಿಗೂ, ಪ್ರಿಯಚಿಕ್ಕೀರ್ಷಯಾ-ಇ
ಷ್ಟವನ್ನು ಮಾಡಲಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ತದಲಕ್ಷಿತಃ-ಅವರಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡದವನಾಗಿ, ಉಭಾಭ್ಯಾಂ-ಎರಡುರೂಪಗಳೊಡನೆ, ಉಭಯೋಃ
ಗೇಹಂ-ಇಬ್ಬರ ಮನೆಯನ್ನೂ, ಅವಿಶತ್-ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ||೨೭|| ಮಹಾಮನಾಃ-ಉದಾರಮುಖಿಯುಳ್ಳ, ಜನಕಃ-ಮೈಥಿಲರಾಯ
ನು, ಸ್ವಗೃಹಾಂತಾ-ತನ್ನ ಮನೆಗೆಬಂದಂಥಾ, ಅಸತಾಂಶೋತುಮಪಿ ದೂರಾ-ದುವಷ್ಟರಿಗೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೂ ದೂರವಾದಂ
ದಾ, ಅನಿತೇಷು-ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಅನುಗ್ರಾಹ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದುಗಳಲ್ಲಿ, ಸುಖಾನೀನಾ-ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಕುಳಿತಂಥಾ||೨೮||
ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ನತ್ವಾ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಪ್ರವೃದ್ಧಬಕ್ತಿ-ಹೆಚ್ಚಿದ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಉದ್ಧರ್ಷತ್ಯದಯಾ-
ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷವುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ, ಅಸಾವಿರೇಕ್ಷಣಃ-ಅನಂದಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ಕದಡಿದಕಂಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತದಂಘ್ರೀ-ಅ

ದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆತನ ನಿದಿರ್ಗೊಂಡರು ||೨೩|| ಉತ್ತಮಪ್ರಿಯನಾದ ಅಚ್ಯುತನಂಕಂಡು ಭಕ್ತಿಪ್ರೀತಿಗೆ
ಳಿಂದ ವಿಕಸಿತಗಳಾದ ಮುಖ ಚಿಹ್ನೆಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅಂಜಲಿ ಬಂಧಗಳಿಂದ ಮಂಡಿಕೊಂಡು ಆಸಮಸ್ತ ಜನರೂ
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯಂ ಮಹಾ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಸಹ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ||೨೪||
ತಮ್ಮನನುಗ್ರಹಿಸ ಲೋಸುಗ ದಯೆ ಮಾಡ ಬಂದಂತಾ ಸರ್ವ ಭೂತಾತ್ಮಕನಾದ ಜಗದ್ಗುರುನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃ
ಷ್ಣನಂ ಮಿಥಿಲಾಧಿ ಪತಿಯಾದ ಬಹುಲಾಶ್ಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರುತದೇವನುಸಹ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು
||೨೫|| ಬಳಿಕ ಅವರೀರ್ಷರೂ ಕೂಡ ಅಂಜಲಿ ಬಂಧವೆಂಗಯ್ದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ಮಹಾ ಮುನಿಗಳನ್ನೂ ಅತಿಥ್ಯ
ವನಂಗೀ ಕರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು ||೨೬|| ಭಗವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನಂಗೀಕರ
ಿಸಿ ಪ್ರಿಯವನಾಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರೀರ್ಷರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಎರಡು ರೂಪಗಳಿಂದ ಧರಿಸಿ ಈರ್ವರ ಮನೆಗೆ
ಬಂದನು ||೨೭|| ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಬಹುಲಾಶ್ಯನು ಆ ಸಜ್ಜನರ ಕ್ರೋತ್ರ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ದೂರವಾದತ
ನ್ನ ಮನೆಗೆ ದಯೆ ಮಾಡಿ ಬಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ ಮುಂತಾದಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಇದಿರ್ಗೊಂಡು ಕರೆತಂದು ದಿವ್ಯ
ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ||೨೮|| ಅಧಿಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹರ್ಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅನಂದ ಬಾಷ್ಪ ಪೂರ್ಣನೇತ್ರನಾ
ಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವರ ಪಾದಗಳಿಂದ ತೊಳೆದು ಲೋಕ ಪಾವನವಾದ ಆ ಜಲವಂ ||೨೯|| ಸಕುಟುಂಬನಾಗಿ ಶಿಶ

ಗತಾಃ | ಅನೀತೇವಾಸನಾಂಗೈರ್ಮನುಷಾಸೀನಾಃ ಪುನಃ ಪುನಃ || ೨೮ || ಪ್ರಸ್ತೋದ್ಧೃಕ್ಪಿರುದ್ಧೃಷ್ಠಾ
ಹೃದಯಸಾಂವಿಲಕ್ಷಣಃ | ನತ್ಯಾತದಂಭೀಶ್ಚಪ್ರಹ್ಲಾಶ್ಯತದವೋಲೋಕಪಾವನಃ || ೨೯ || ಸಕುಟುಂಬ
ಯೋವರ್ತಮೂರ್ಧ್ವಾ ಪೂಜಯಾಂಚಕ್ರೇಕೃತ್ಯರಾಃ | ಗಂಧಮಾಲಾಂಬರಾಕಲ್ಪಧೂಪದೀಪಾರ್ಘ್ಯಾ
ಗೋಮೃಪೈಃ || ೩೦ || ವಾಣ್ಯಾಮಧುರಯಾಂಪ್ರೀಣಾನ್ನಿದಮಾಹಾನ್ನತರ್ಪಿತಾಃ | ವಾದಾದಂಕಗತೌವಿ
ವೋಸ್ಸಂಸ್ಪೃಶ್ಯತನಕ್ಕೈರ್ಮುಖದಾ || ೩೧ || ಬಹುಭಾಷಾಃ | ಭವಾಹಿಸ್ತದ್ಭೂತಾನಾಮಾತ್ಮನಾ
ಕ್ಷೇಪ್ಯದ್ಯಕ್ಸೃಭೋ | ಅಥನಸ್ತತ್ಪದಾಂಭೋಜಂಸ್ಮರತಾಂದರ್ಶನಂಗತಃ || ೩೨ || ಸ್ವಪಚಸ್ತತ್ಪತಂ
ಕರುಮಸ್ತದ್ವ್ಯಗೋಚರೋಭವಾ | ಯದಾತ್ಮೈಕಾಂತಭಕ್ತಾನ್ಮಾನಂತತ್ಯೋರಜಃಪ್ರಿಯಾ || ೩೩ ||
ಕೊನುತ್ಪತ್ತಿರಣಾಂಭೋಜಮವಿವಿದ್ವಿಸ್ಥಜಿತ್ವಾಮಾಃ | ನಿಷ್ಕಿಂಚನಾನಾಂಶಾಂತಾನಾಂಮುನೀನಾಂ

ಐವ ಪಾವಗಃ ಸ್ವಪ್ರಹ್ಲಾಶ್ಯ-ತೋಳಿಮ, ಲೋಕಗಾವನೀ-ಲೋಕಂಗಳಂ ಪರಿಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ, ತದಪಃ-ಅತೀರ್ಥಗಳನ್ನು || ೨೮ ||
ಸಕುಟುಂಬಃ-ತನ್ನ ಪೂಜ್ಯವರ್ಗದಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿ, ಮೂರ್ಧ್ವಾ-ತಲೆಯಿಂದ, ವರ್ತ-ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಗಂಧಮಾಲಾಂಬರಾಕಲ್ಪ
ಧೂಪದೀಪಾರ್ಘ್ಯಗೋಮೃಪೈಃ-ಪರಿಮಳಗಂಧ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ ಸುವಸ್ತ್ರ-ಭರಣವಿಮಳದಹೋಗೆ ದೀಪಿಗಹಸ್ತೋದಕಗೋವು
ಎತ್ತುಗಳಿಂದ, ಈಶ್ವರಾರ್ಚನೆಯಾವಕರಾದ ಯುಷಿಗಳನ್ನು, ಪೂಜಯಾಂಚಕ್ರೇ-ಅರ್ಚಿಸಿದನು || ೩೦ || ಅನ್ಯ ತರ್ಪಿತಾಃ-ಭೋ
ಜನದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರನ್ನು, ಮಧುರಯಾವಾಣ್ಯಾಂಪ್ರಿಯವಚನದಿಂದ, ಪ್ರೀಣ-ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವನೂ, ಅಂ
ಕಗತೌ-ತನ್ನತೋದಯೋಗವು, ವಿಷ್ಣೋಃಪಾದೌ ಕೃಷ್ಣನಚರಣವನ್ನು, ಶನಕ್ಕೈ-ಮೊಲ್ಲನೆ ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಸಂಸ್ಪೃ
ಶ್ಯ-ಹಿಸುಕುತಲಿರುವನೂ ಆಗಿ, ಇದಂ-ಇನ್ನು ಹೇಳುವಮಾತನ್ನು ಅಪ-ನುಡಿದನು || ೩೧ || ಪ್ರಭೋ-ಸ್ವರಂತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನೇ
ಭವಾ-ನೀನು, ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ-ಸಕಲಪಾಶ್ರವಿಗಳಿಗೂ, ಆತ್ಮಾ-ಸ್ವರೂಪವೂ, ಸಾಕ್ಷೀ-ದ್ರವ್ಯಾರೂಪನೂ, ಸ್ವದೃಕ್-ತನ್ನನ್ನು,
ತಾನೇ-ನೋಡುವನೂ, ಹಿ-ಅಗಿರುವಿಯಲ್ಲವೆ ಅಥ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ತ್ವತ್ಪದಾಂಭೋಜಂ-ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವಲೆಯನ್ನು, ಸ್ಮರತಾಂ-
ನೆನಸುತ್ತಿರುವ, ನಃ-ನಮ್ಮ, ದರ್ಶನಂ-ದೃಗ್ಗೋಚರವನ್ನು, ಗತಃ-ಜೊಂದಿದವನಾದಿ || ೩೨ || ಏಕಾಂತಭಕ್ತಾಃ-ಅಂತರಂಗ ಭ
ಕ್ತನಿಗಿಂತಲೂ, ಅನಂತ-ಬಂಧುನಾಪ ಕೇವಲನೂ, ಶ್ರೀ-ಸತ್ವಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೂ, ಅಜ-ಪುತ್ರನಾದಬ್ರಹ್ಮನೂಕೂಡ, ಮೇ-
ನನಗೆ, ನಪ್ರಿಯಃ-ಇವುನಲ್ಲಿವೆಂದ, ಯತಃ-ಯಾವುದರನ್ನು, ಆತ್ಮ-ಜೇಳಿದೆಯೋ, ತತ್ಸತ್ವವುಚಃ-ಆ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು, ಬುಕಂಕ
ರುಂ-ಸತ್ಯವನ್ನಾಗಿಮಾಡಲು, ಭವಾ-ನೀನು, ಅಸ್ತದ್ವ್ಯಗೋಚರಃ-ನಮ್ಮ ಕಂಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವನಾಗಿ || ೩೩ || ನಿಷ್ಕಿಂಚನಾನಾಂ-
ಕೊಂಚವಾದರೂ ಸ್ವತ್ವಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲಂಧಾ, ಕಾಂತಾನಾಂ-ಕುದ್ಧವೈದಯರಾದಂದಾ, ಮುನೀನಾಂ-ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ತ್ವಂ-ನೀನು,
ಅತ್ಯದೇಶತಿ ರುತಃ-ಸ್ವರೂಪಾತ್ಮವಂ ದೊರೆಯಿಸುವನೆಂಬುವುದುಂಟಾಗಿ, ತತಃ-ಅದರನ್ನು, ಏವಂವಿತ-ಹೀಗತಿಳಿದವನಾ

ಸ್ಥಿಸ್ಥಿ ಭವಿ ದಿವ್ಯ ಗಂಧದಿಂದಲೂ ನೂತನ ಪುಷ್ಪ ಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಧೂಪ ದೀಪಗಳಿಂದಲೂ ಮಧು ಪರ್ಕಾ
ರ್ಥವಾದ ಗೋಮೃಪ ಭಂಗಳಿಂದಲೂ ದಿವ್ಯಾನ್ನಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಈಶ್ವರರಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳಂ ಪೂಜಿಸಿದ
ದನು. || ೩೦ || ಮೃದುವಾದ ಹಾಸಿಗೆಯುಳ್ಳ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಗಳಂ ತ
ನ್ನ ತೊಡೆಯು ಪೋಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಯೋತುವನಾಗಿ ನುಡಿದನು || ೩೧ || ಸಮಸ್ತ
ಜೈತತ್ಯವೆನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವನೂ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವನೂ ನೀನೇ, ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾದ ಸರ್ವ ಸಾಕ್ಷಿ
ಯಾದ ಕಾರಣವಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಪಾದ ಪದ್ಮವು ಸ್ಥಿರವಾದ ನಮಗೆ ನೀನು ಪ್ರಸ್ಯಕ್ಷನಾದೆ || ೩೨ || ನಿನ್ನ ಆ ವಾಕ್ಯ
ವು ಸತ್ಯವು ಮಾಡ ತೋಸುಗ ನೀನು ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರನಾದ, ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯವಾವುದೆಂದರೆ ನನ್ನ ಭ
ಕ್ತನಿಗಿಂತಲೂ ನನ್ನಿ ಹಿತ ಬಂಧುವಾದ ಅನಂತನೂ ಪ್ರಿಯನಲ್ಲ, ಪತ್ನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೂ ಪ್ರಿಯಾಳ್ಳ || ೩೩ || ಎಂ
ದು ಯಾವವಾಕ್ಯಂ ನೀನು ಹೇಳಿದೆಯೋ ಅದಂ ತಿಳಿದವನಾದ ಯಾವವನುತಾನೆ ನಿನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ಬಿಡುವ
ಘಟಿ ಯಾವ ನೀನು ಯದು ಮಂಕದಲ್ಲವೆತನಿ ದಿದ್ರಾ ರಾದ ಕಾಂತರಾದ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಮುಕೊಡುವೆ

ಯತ್ತ್ವಮಾತ್ಮದಃ ||೩೮|| ಯೋವತೀರ್ಯಯದೊರ್ವಂಶೆನ್ಯಣಾಂನಂಸರತಾಮಿಹ | ಯಶೋವಿತೇನತ
ಚ್ಚಾಂತ್ಯೈಶ್ಚೈಲೋಕ್ಯವ್ಯಜಿನಾಪದಮ್ ||೩೯|| ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂಭಗವತಕ್ಕಪ್ಪಾ ಯಾಕುಂರಮೆಧನೇ|
ನಾರಾಯಣಾಯಯಿಷಯಸುಶಾಂತತವಕಯುಪಿ ||೪೦|| ದಿನಾನಿಕತಿಹಿದೂಭಮಗ್ಯಹಾನೋನಿವ
ಸುಹದ್ವಿಜೈಃ | ಸಮತಃಪಾದರಜನಾಪುನೀರೀದಂನಿಮೇಕುಲಮ್ ||೪೧|| ಇತ್ಯುವಾಮಂತ್ರೀತೋರಾಕ್ಷಾ
ಭಗವಾ ಲೋಕಭಾವನಃ | ಉವಾಸಕುರ್ವ್ಯಕಲ್ಯಾಣಂಮಿಥಿಲಾನರಯೋಪಿತಾವ್ ||೪೨|| ಕುತ್ರದೇವೋ
ಚುತಂಪ್ರಾಪ್ತಂಸ್ವಗೃಹಾ ಜನಕೋಯಥಾ |ನತ್ಯಾಮುನೀಂಕ್ಷ್ಯಸಂಹೃಷ್ಟೋಧೂನ್ಯವಾನೋನನ
ತೇಹ ||೪೩|| ತ್ಯೂಪೀರಬ್ರೂನೀವೈತಾವಾಗನಪೂಪವಶ್ಯಸಃ | ನವ್ಯಗತನಾಭನಂವ್ಯಾಂಘ್ರೀಕಗಭಾ

ದ, ಕೋನುಪುರ್ವಾ-ಯಾವಪುರುಷನು,ತ್ವಚ್ಚ ರಣಾಂಭೋಜಂ-ನಿನ್ನ ಆದಿದಾವರೆಹನ್ನ, ವಿಸ್ತಾರೇತೆ-ಬಿಟ್ಟನು||೩೮|| ಯೋ-
ಯಾವಪುರುಷನು, ಯದೋರ್ವಂಶೇ-ಯಡಾರಾಯನಕುಲದಲ್ಲಿ,ಅವತೀರ್ಯ-ಅವಿರ್ಭವಿಸಿ,ಇಹ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸರತಾಂ-
ಹುಟ್ಟಿನಾಯುತರಿರುವ, ನ್ಯಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ತಚ್ಚಾಂತ್ಯೈ-ಅಜನನಮರಣ ದುಃಖವನ್ನಡಗಿಸಲೋಸುಗ, ತೈಲೋಕ್ಯ-
ಜಿನಾಪದಂ-ಮೂರುಲೋಕಂಗಳ ಪಾಪಂಗಳಂಪೋಗಳನುವಂಧಾ, ಯಶಃ-ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು, ವಿತೇನೇ-ಮಾಡಿದನೋ ||೩೯|| ತ
ಸ್ಮೈ-ಅವನಾದ, ಭಗವತೇ-ಪದ್ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ, ಕೃಪಾ-ನಮಾನಂದನಾದ, ಅಕುಂರಮೆಧನೇ - ಅಧಿಕಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳವ
ನಾದ, ನಾರಾಯಣಾಯಯಿಷಯೇ-ಧರ್ಮಪುತ್ರನಿನಿಸಿದ ನಾರಾಯಣಯುಷಿಯಾದ, ಕಾಂತತವಃ- ಸಮಾಹಿತಯೋಗವನ್ನು, ಕ
ಯುಷೇ-ಹೊಂದಿದವನಾದ, ತುಭ್ಯಂ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ಐಕ್ಯಲಕ್ಷಣವಾದ ನಮಸ್ಕಾರವು ||೪೦|| ಭೂಮಾ-ಮಹಾದುಃಖವೇ, ಕ
ತಿಚಿದ್ವಿದಾನಿ-ಕೆಲವುದಿವನಗಳು, ನಗೇಹಾ-ನಮ್ಮಮನೆಯಲ್ಲಿ, ದ್ವಿಜೈಸ್ಸವೇತೇ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ನಿವ
ಸ-ಇರುವನಾಗುತ್ತ, ಪಾದರಜಸಾ-ನಿನ್ನ ಚರಣಧೂಳಿಯಿಂದ, ಇದಂ-ಈ, ನಿಮೇಕುಲಂ-ನಿಮಿರಲಯನದಂವನ್ನು, ಪುನೀ
ಹಿ-ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸು ||೪೧|| ರಾಕ್ಷಾ-ಬಹುಳಾಶ್ವಜನಕರಾಯನಿಂದ, ಇತಿ-ಹೀಗೆ, ಉವಾಮಂತ್ರೀತಃ-ವಾರ್ಧಿಸ ಬ್ರಿಟ್ಟವನಾದ,
ಲೋಕಭಾವನಃ-ಲೋಕಸಂತೋಷಕನಾಹ, ಭಗವಾ-ಕೃಷ್ಣನು, ಮಿಥಿಲಾನರಯೋಪಿತಾಂ-ಮಿಥಿಲಾಪುರದ ಗಂಡಸರಿಗೂ
ಹೆಂಗಸರಿಗೂ, ಕಲ್ಯಾಣಂ-ಕುಭವನ್ನು, ಕುರ್ವ್ಯ-ಮಾಡುವನಾಗಿ, ಉವಾಸ-ತೆಂಕಿದ್ದನು ||೪೨|| ಕುತ್ರದೇವಃ- ಕುತ್ರದೇವನಂ
ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಸ್ವಗೃಹಾ-ತನ್ನ ಮನೆಗೆ, ಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಬಂದಂಥಾ, ಅಚ್ಯುತಂ-ಕೃಷ್ಣನು, ಮುನೀಂಕ್ಷ್ಯ-ಮುನಿಗಳನ್ನೂ,
ಜನಕೋಯಥಾ-ಬದುಳಾಶ್ವನಂತೆ, ನತ್ಯಾಮುನೀಂ-ಸಂಹೃಷ್ಟ-ಸಂತೋಷಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿ,ನಾನ-ಆಂಗವಸ್ತ್ರದನ್ನೂ,
ದೂನ್ಯ-ಕೊಡುವವನಾಗುತ್ತ, ನನರತಃ-ಕುಣಿದಾಡಿದನು ||೪೩|| ಸಃ-ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು,ವರ್ತ-ಈ ಕೃಷ್ಣ ದಿಗಳನ್ನು, ತ್ಯೂ
ಪೀರಬ್ರೂನೀದು-ಮಲ್ಲುಚಾಪೆ, ಗದ್ದುಗೆ, ದರ್ಭಾಸನಂಗಳಲ್ಲಿ, ಉಪವೇಶ್ಯ-ಕುಳಿಸಿ, ಸ್ವಗೇಹೇನ-ಕುಲಪ್ರಾಪ್ತದಿಂದ, ಆಭಿನಂ

ಯೋ ||೩೮|| ಭಕ್ತರ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೋಸುಗ ಮೂರು ಲೋಕಂಗಳ ಪಾಪಂಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಯಂ ವಿ
ಸ್ಮರಿಸಿವಯೋ ||೩೯|| ಅಪ್ರತಿಪತ್ತವಾದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ನಾರಾಯಣ ಬಿಃಖಿಯಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಂತನಾಗಿ ತಪಸ್ಸುಂ
ಗೆಯ್ಯತರಿರುವ ಭಗವತನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಾದ ಅತಾ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ ||೪೦|| ಎಲೈ ಮಹಾಮ
ಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಭಗವತನೇ, ಈ ಮಹಾ ಜನಂಗಳೊಡನೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಂಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡು ನಮ್ಮ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವನುಗೆ
ಯ್ದು ನನ್ನ ಕುಲವಂ ಪಾವನವಂ ಮಾಡು ||೪೧|| ಸರ್ವ ಲೋಕೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಆರಸಾದ ಬಹು
ಳಾಶ್ವನಿಂದ ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಪಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಮಿಥಿಲಾ ಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಸರಸಾರೀಜನಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೂಂ
ಟು ಮಾಡುವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ದನು ||೪೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಾದ ಕ್ರಿತ್ ದೇವನು ಬ
ದುಃಖ್ಯನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅರ್ಜುನನಂ ಮುನಿಗಳಂ ಸಹ ಸರ್ವ ಸ್ವದಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಉತ್ತ
ರೀಯ ವಸ್ತ್ರವು ಕೊಡಹಿ ಕೊಂಡು ಸರ್ತನಂಗೆಯ್ದನು ||೪೩|| ದರ್ಭಾಸನಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆ
ವರು ಕುಳಿಸಿ ಕುಲ ಪ್ರಾಪ್ತವು ಮಾಡಿ ಪಾದಂಗಳಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪಕ್ಷಿ ಸಮೇತನಾಗಿ ಆಹಾರ ಮಾಡಂಗಳಂ

ಶ್ಲೋಕವನಿಜಮುದಾ ||೪೦|| ತದಂಭಸಾಮಹಾಭಾಗತಾನ್ವನಂಸಗ್ಧಾನ್ವಯಮ್ | ಸ್ನಾಪಯಾಂಜಕ್ರ
 ಉದ್ಧರ್ಮೋಲಬ್ಧಸರ್ವಮನೋರಥಃ||೪೧|| ಫಲಾರ್ಹಪೂರ್ವೀರಶಿವಾಮೃತಾಂಬುಭಿವ್ಯೋದಾನುರಭ್ಯಾ
 ತಾಲನೀಕುಶಾಂಬುಜೈಃ | ಅರಾಧಯಾಮಾಸಯಥೋಪಪನ್ನಯಾಸಪರ್ವಯಾಸತ್ತ್ವವಿವರ್ಧನಾಂಧ
 ಸಾ ||೪೨|| ಸುತರ್ಕಯಾಮಾಸಕುತೋಮಮಾನ್ವಭೂದ್ಧೃವಾಂಧಕೂಪಪತಿತಸ್ತಸುಂಗಮಃ | ಯಸ್ಸ
 ರ್ವತೀರ್ಥಾಸ್ಪದಪಾದರೇಣುಭಿಃಕೃಷ್ಣನಚಾಸ್ರಾತ್ಮನಿಕೇತಭೋಸುರೈಃ ||೪೩|| ಸೂಪವಿಷ್ಣುಶ್ಚತಾ
 ತ್ಥಿಧ್ಯಾಶ್ಚಕುತ್ರತವಲುಪಸ್ಥಿತಃ | ಗುಹಾರ್ಯಸ್ವಜನೂಪತ್ಯಲುವಾಚಾಂಘ್ರ್ಯಭಿಮರ್ಶನಃ||೪೪|| ಕುತ್ರತವಃ||

ದ್ಯು-ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ, ಸರ್ವಾರ್ಯಃ-ಪತ್ನೀಸಹಿತನಾಗಿ, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಅಂಭೀ-ಪಾದಗಳನ್ನು ಅವನಿಜೇ-ತೋ
 ಳೆವನು ||೪೦|| ಮಹಾಭಾಗೇ-ಅಧಿಕಪುಣ್ಯವುಳ್ಳವನಾದ ಶ್ರುತವೇನು, ಸಗ್ಧಾನ್ವಯಂ-ವನೆಯ ಕುಟುಂಬವಾದ, ಅ
 ತ್ತಾನಂ-ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು, ಸ್ನಾಪಯಾಂಜಕ್ರ-ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದನು, ಉದ್ಧರ್ಮಃ-ಅಧಿಕಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನೂ, ಲಬ್ಧನರ್ವ
 ಮನೋರಥಃ-ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಕಲಾರ್ಥೋಪಪನ್ನವನೂ, ಆದನು||೪೧|| ಫಲಾರ್ಹಪೂರ್ವೀರಶಿವಾಮೃತಾಂಬುಭಿಃ- ಫಲಾರ್ಹಣ-
 ಸಲ್ಲಿಕಾಯಿಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧನಾಗಿ, ಉಶೀರ-ಶಿವವೊಬ್ಬರಿಂದ, ಶಿವ-ಶುಭವಾದ, ಅಮೃತ-ಅಮೃತದಂತೆರುಚ್ಯವಾದ,
 ಅಂಬುಭಿಃ-ನೀರಗಳಿಂದಲೂ, ಸುರಬಾಹ್ಯ-ಪರಿಮಳಿಸುವ, ಮೃದ-ಕನೂರಿಮೊದಲಾದಮಣ್ಣಿನಿಂದ, ತಾಲನೀಕುಶಾಂಬುಜೈಃ- ತು
 ಲಸೀ ದರ್ಭಕಮಲಗಳಿಂದಲೂ, ಯಥೋಪಪನ್ನಯಾ-ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ದೊರೆತಂಥಾ, ಸತ್ತ್ವವೈವೃದ್ಧನಾಂಧಸಾ- ಸತ್ತ್ವಗುಣ
 ವನ್ನ ಬೆಳೆಯಿಸುವ ಅನ್ನವುಳ್ಳಂದಾ, ಸಪರ್ಯಯಾ-ಪೂಜೆಯಿಂದ, ಅರಾಧಯಾಮಾಸ-ಆರಿಸಿದನು ||೪೨|| ಗೃಹಾರ್ಥಕೂಪ-
 ಮನೆಯೆಯ ಕುರುಡುಕುಳದಲ್ಲಿ, ಪತಿತಸ್ತ-ಬಿದ್ದಿರುವನಾದ, ಮಮ-ನನಗೆ, ಸರ್ವತೀರ್ಥಾಸ್ಪದ ಪಾದರೇಣುಭಿಃ-ಸಕಲಪುಣ್ಯ
 ಜಲಗಳೂ ಕಾರಣವಾದ ಚರಣಧೂಳಿಗಳಂಥಾ, ಕೃಷ್ಣನಚ-ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆಯೂ, ಅಸ್ರ-ಈ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ಆತ್ಮನಿಕೇತ
 ಥಾಸುರೈಃ-ಧರ್ಮರೂಪಕ್ಕೆ ನೆಲೆಮನೆಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆಯೂ, ಸಂಗಮೋದಯಃ-ಸೇರಿಸಿಕೆಯಾವುದೋ, ನಃ-ಅದು, ಕು
 ತಃ-ಎತ್ತರಿಂದ, ಅಧೋತೇ-ಆಯಿತು. ಎಂದು, ಅ-ಅಂತಿಸುವೆನು. ನು-ಆಶ್ಚರ್ಯವು ||೪೩|| ಕೃತಾತಿಧ್ಯಾಶ್ಚ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಭೋ
 ಜನಾದಿಸತ್ಕಾರವುಳ್ಳವರಾದ್ದರಿಂದ, ಸೂಪವಿಷ್ಣುಶ್ಚ-ಜನೂನಿಗೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳನ್ನು, ಉಪಸ್ಥಿತಃ-ಒಳನೇರಿಕುಳಿತಿರು
 ವ, ಲಬ್ಧಾಹ್ಲಾಸು, ಸರ್ವಾರ್ಯಸ್ವಜನೂಪತ್ಯಃ-ಹೊಡತಿನಂಟರು ಮಕ್ಕಳುಗಳಿಂದಸಹಿತನಾಗಿ, ಅಂಘ್ರ್ಯಭಿಮರ್ಶನಃ- ಕಾಲುಗ
 ಳಿಂದಿಸಿಕುವನಾಗುತ್ತ, ಉವಾಚ-ನುಡಿದನು ||೪೪|| ಯಾರ್ಹಿ-ಯಾವಾಗ, ಶಕ್ತಿಭಿಃ-ಸತ್ತ್ವಾದಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಂಗಳಿಂದ, ಇವಂ-ಇವುಂ
 ಳು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಸೃಷ್ಟ್ವಾ-ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಸ್ವಾತ್ಮಸತ್ತ್ವಯಾ-ತನ್ನಜೀವನ್ವರೂಪದಿಂದ, ಅನುಪ್ರವಿಷ್ಟಃ-ಬೈತನ್ಯವಾಗಿ ಸೇ

ತೊಳೆದು ||೪೦|| ಆ ಜಲದಿಂದ ತನ್ನನ್ನೂ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನೂ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ಅಧಿಕ
 ಪರವದಿಂದ ಸ್ನಾನವಂ ಮಾಡಿಸಿದನು ||೪೧|| ಆ ಮಲಕಾದಿ ಫಲಗಳಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮಂಗಳಾದ ಲಾಮಂಜ, ಮು
 ಡಿವಾಳ, ಕಸೂರಿ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಿಂದಲೂ ಸುಗಂಧಿಯಾದ ಅಮೃತದಂತೆ ಸ್ವಾದುವಾದ ಜ
 ಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಬಲಕರವಾದ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಲಬ್ಧಿಗಳಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ಸತ್ತ್ವಗುಣ ವೃದ್ಧಿ
 ಯನೆಯಿಸುವ ಅನ್ನಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ರಾಧನಂಗೆಯ್ದನು ||೪೨|| ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರುತವೇನು ಅಲೋಚಿ
 ಸಿದನೆಂತನೇ-ಗೃಹಾಶ್ರಮವೆಂಬ ಅಂಧ ಕೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ನನಗೆ ಸಮಸ್ತ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೂ ಆ ಶ್ರಯಂಗಳಾದ
 ಪಾದಧೂಳಿಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಸಂಗವು ಭಗವತ್ಸಾಂಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನ ಭೂತವಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸಂಗ
 ಳೂ ಸಹ ನೇಗೆ ಘಟಿಸುವುದೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು ||೪೩|| ಬಳಿಕ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸುಖ
 ದಿಂದ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಮೊದಲಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಗಮನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರು
 ವೆ ಕುತ್ರ ತವೇನು ಪತ್ತೀ ಪುತ್ರ ಸ್ವಜನರೊಡನೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಂಗಳ ನೊತ್ತುವನಾಗಿ ವಿಚ್ಛೇದನಂಗೆಯ್ದ
 ನು ||೪೪|| ಎಚ್ಚರವುಳ್ಳವನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಈಗ ನಮ್ಮ ದರ್ಶನ ಮಾರ್ಗವನೆಯಿದ್ದಿ

ನೋದ್ಯನೋದರ್ಯ ನುಪಾಪ್ರಪುಪರಂಪರಮಪೂರುಷ | ಯಾರ್ಹಿದಂಶಕ್ತಿಭಿಸ್ಸುಖಾಪ್ರವಿಷ್ಟೋನ್ಯಾ
ತ್ಯ ಸತ್ತ್ವಯಾ||೪೫|| ಯಥಾಶಯಾನಾಪುರುಷೋಮನಸಾಚಾತ್ಮವಾಯಯಾ | ಸ್ವಖ್ಯಾಯೋಕಂಪರಂ
ನ್ಯಾಪ್ತಮನುಪಿತ್ಯಾವಭಾಸತೇ||೪೬|| ಸ್ವಾಂತಾಂಗದಂತಾಂಶತ್ವದರ್ಶತಾಂತಾಭಿವಂದತಾಮ | ನೃಣಾಂ
ಸಂವದತಾಮಂತರ್ಯಾದಿಭಾಸ್ಯಮುಲಾತ್ಯನಾಮ ||೪೭|| ಧೃದಿಸ್ಪೃಹ್ಯತಿದೂರಸ್ಥಾಕರ್ಮಪಿಕ್ಷೇಪಚೇತ
ನಾಮ | ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಭಿರಗ್ರಾಹ್ಯಾಪ್ಯಂತ್ಯುಪೇತಗುಣಾತ್ಯನಾಮ ||೪೮|| ನಮೋಸ್ತುತಧ್ಯಾತ್ಮವಿದಾಂಪ
ರಾತ್ಮನೇದ್ಯನಾತ್ಮನೇಸ್ಯಾತ್ಮನಿಭಕ್ತಮ ತ್ಯವೇನಕಾರಣಾಕಾರಣಲಿಂಗವೀಯುಷಸ್ವಮಾಯಯಾಸಂ

ರಿದೆಯೋ, ತರ್ಹ-ಆಗಲೇಬಂದವನಾದಿ, ಪರಮಜ್ಞರುಷ-ಪರಮಾತ್ಮನೇ, ಸಃ-ಆನೀನು, ಅದ್ಭವರಂ-ಈಗಲಾದರೋ, ನಃ-ನ
ವ್ಯಾ, ಸರ್ಹನಂ-ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವನ್ನು, ಪಾಪ್ರಪು-ಹೊಂದಿವನಾದಿ ||೪೫|| ಶಯಾನಾಪುರುಷಃ-ನಿದ್ರಿಸುವಮನುಷ್ಯನು, ಮನ
ಸಾ-ಮನೋವೃತ್ತಾಭಾಸವಾಗಿತೋರುವ, ಆತ್ಮವಾಯಯಾ-ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಅಥವಾ ನಿನ್ನಮಾಯೆಯಿಂದ,
ಸುಖಾಪ್ರವಿಷ್ಟೋ-ಕನಸಿನವಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಸ್ವಾಂತಾಂಗ-ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅನುಪಿತ್ಯ-ಅದರೊಳಗನುಪವ್ರೇಶವಂ ಗೆಯ್ದು, ಯಥಾ-ಹೇ
ಗೆ, ಅವಭಾಸತೇ-ಪರಮ-ತೋರುತಮಾತ್ರಲಿರುವನೋ(ಹಾಗೆಯೇ ನೀನುಮಾಯಾಕಲ್ಪಿತವಿಧ್ಯಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಜೀವರೂಪದಿಂ
ದನುಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದು ಜೇತರಿಸುತಲಿದ್ದಿ(ಯ) ||೪೬|| ಸ್ವಾಂತಾಂಗ-ನಿನ್ನರೂಪಗುಣಾದಿಗಳನ್ನು, ಕೇಳುವಂಥಾ, ಗದತಾಂ-ಪ
ರಿಸುವಂಥಾ, ಸ್ವಾಂತ-ಮರಳಮರಳಯೂ, ತ್ವಾ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅರ್ಚತಾಂ-ಪೂಜಿಸುವಂಥಾ, ಅಭಿವಂದತಾಂ-ನಮಸ್ಕರಿಸುವಂಥಾ,
ಸಂವದತಾಂ-ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ ಹೇಳುವಂಥಾ, ಅಮುಲಾತ್ಮನಾಂ-ಶುದ್ಧಜ್ಞದಯರಾದ, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರ, ಆಂತರ್ಹ
ದಿ-ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ, ಭಾಸಿ-ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವಿ (ಅಂಧವನು ನನಗೇಕಾಣಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವು), ||೪೭|| ಕರ್ಮವಿಕ್ಷೇಪಚೇತನಾಂ-
ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿಂದ ವಿಷಯಾಂತರಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರ, ಹೃದಿಸ್ಪೃಹ್ಯ-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನೀನಿರುವನಾದರೂ,
ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಭಿಃ-ಅಪಂಕಾರಾದಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳಿಂದ, ದೂರಸ್ಥಃ-ದೂರದಲ್ಲಿರುವನಾದ್ದರಿಂದ, ಅಗ್ರಾಹ್ಯ-ತಿಳಿಯಲ್ಪದವಲಕ್ಷ್ಯನಾ
ಗುವಿ. ಉಪೇತಗುಣಾತ್ಮನಾಂ-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ ಭಕ್ತ್ಯಾದಿಗುಣಂಗಳುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಿಗಾದರೋ, ಅತಿ-ಸರ್ವಪದದಲ್ಲಿರುವ
ವಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗುವಿ ||೪೮|| ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದಾಂ-ಅಪಂಕಾರವಂಜಿಟ್ಟ ಸ್ವರೂಪವರಿಬಲ್ಲವರಿಗೆ, ಪರಾತ್ಮನೇ, ಪರ
ಮಾತ್ಮನೊಂದು ತಿಳುವುಬರವಂಥಾ, ಅನಾತ್ಮನೇ-ದೇಹಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಜೀವಂಗೆ, ಸ್ವಾತ್ಮಪಿಭಕ್ತಮೃತ್ಯುವೇ-ತನ್ನ ದೇಯಿಂದ,
ಜೇರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೆಂಬ ಪ್ರಮಾದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥಾ, ಸಕಾರಣಾಕಾರಣಲಿಂಗಂ-ಮಹದಾದಿಕಾರ್ಯವೂ ಪ್ರಕೃತಿಯೆಂ
ಬ ಕಾರಣವೂ ಎಂಬ ಉಪಾದಿಯನ್ನು, ಈಯುಷೇ-ಹೊಂದಿವನಾದಂಥಾ, ಸ್ವಮಾಯಯಾ-ತನ್ನ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಆಸಂ

ದವನೊಬ್ಬಾದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ-ಯಾವನಾಗ ನೀನು ಪ್ರಪಂಚಮ ಸ್ವಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಸ್ವಕೀಯವಾದಸ
ತ್ವದಿಂ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದಯೋ ಆಗಲೇ ನಮಗೆ ದರ್ಶನಮಕೊಟ್ಟೆ ||೪೫|| ಯಾವೇತಿಯಿಂದ ಮಲಗಿರು
ವಪುರುಷನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಅವಿದ್ಯಾ ಕೃತಂಗಳಾದ ಸ್ವಪ್ನಕೃತಂಗಳಾದ ಮಿಥ್ಯಾಪದ್ಧಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವೆ
ಯ್ದಿರುವನೋ ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿಮಾಯಾಕಲ್ಪಿತಂಗಳಾದ ಪ್ರಪಂಚ ಪದ್ಧಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ದಿರುವಿ ||೪೬||
ಎಲೈಭಗವಂತನೇ! ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರವಂ ಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ಯರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಗಳಂ ಬಾಣಿಸುವರಾಗಿ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂನಿ
ನ್ನಂ ಪೂಜಿಸುವರಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಯಂ ಸ್ಥೂಪಂಗೆಯ್ಯರಾಗಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ
ಶುದ್ಧರಾದ ಭಕ್ತರಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಿ||೪೭|| ಕರ್ಮವಾಸನೆಗಳಿಂದ ಕಲುಷವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಜನರಂಥ
ಅ ಹಂಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಮಲೆಯಾದವನಾದರೂ ಸತ್ವಗುಣದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಶ್ರವಣೀರ್ತನಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರ
ವುಳ್ಳ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಅತಿ ಸರ್ವಪದದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೀಯೆ ||೪೮|| ದೇಹಾದ್ಯ ಹಂಕಾರರಹಿತರಾದ ಮ
ಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾಗಿಯೂ ದೇಹಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಜೀವ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ
ನಿಗಣಿಸಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಸಾರಪುಷ್ಪವನಾಗಿಯೂ ಮಹದ ಹಂಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದುದು

ವೃತರುದ್ಧೃವ್ಯಯ ||೪೯|| ಸತ್ವಂಶಃಧಿಸ್ವಭೃತ್ಯಾನ್ನೇಕಿನೀಶಕರವಾಮತೆ | ಏತದಂತೇನೈಶಾಂ
 ಕ್ಲೇಶೇಯದ್ಭುವಾನಕ್ಷಿಗೇಚಃ ||೫೦|| ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ | ತದುಕ್ತಮಿತ್ಯುಪಾಕರ್ಣ್ಯಭಗವಾಽಪ್ರಣತಾರ್ತಿ
 ದಾ | ಗೃಹೀತ್ವಾಪಾಣಿನಾಮಾಣಿಸ್ಪ್ರಹಸಂಸ್ತಮುವಾಚತ ||೫೧|| ಶ್ರೀಭಗವಾಃ | ಬ್ರಹ್ಮಂಸೈನು
 ಗ್ರಹಾರ್ಥಾಯಸಂಪೂರ್ವಾನ್ವಿದ್ಧೈರ್ಮೂರ್ಧ್ವಜಾಃ | ಸಂಚರಂತಿಮಂತಾಲೋಕಾಃ ಪುನಂತಃಪಾ
 ದರೇಣುಭಿಃ ||೫೨|| ದಮಾ-ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿತ್ರೆಧಾರ್ನಿದರ್ಶನಸ್ಪರ್ಶನಾರ್ಚನೈಃ | ಶನೈಃಪುನಂತಿಕಾಲನತ
 ದಪ್ರಹತ್ಯಮೇಕ್ಷಯಾ ||೫೩|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಜನ್ಮತತ್ಕೈರಯಾಃ ಸರ್ವಪಾಂಪಾಣಿನಾಮಿಹ | ತಪಸಾ

ವೃತರುದ್ಧೃವ್ಯಯ ೧-೮ವಿನಿಲೃಡದೆ ಇರುವ ನಿರೋಧಿಸಲ್ಪಡದೆ ಇರುವ ಜ್ಞಾನೈಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ನಮಃ-ಐಕ್ಯಾನುಸಂ
 ಧಾನ ಮುಂದೆ ಯಾದನಮಸ್ಕಾರವು, ಅಸ್ತು-ಒಗಲಿ||೪೯|| ಸತ್ವಂ-ಆನೀನು, ಸ್ವಭೃತ್ಯಾ-ನಿನ್ನ ಸಿಂಹರಾದ, ನಃ-ನಮ್ಮನ್ನು,
 ಪಾಪಿ-ಶಿಕ್ಷಿಸು, ಈಶ-ಸರ್ವನಿಯಾಮಕಪ್ರಭುವೇ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಸಿನ್ನುಕರನಾಮ-ಏನುಮಾಡೇವು, ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಭ
 ವಾಃ-ನೀನು, ಅಕ್ಷಿಗೋಚರಃ-ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿದವನಾದೆಯೋ, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರ, ಕ್ಲೇಶ-ಅಪ್ರೀತಿಯನ್ನಿತ್ತರಾಗ ದ್ವೇಷವೋ
 ಹಂಗಳೆಂಬ ವಂಚನಿಧವಾದದಮೇವವು, ಏತದಂತಃ-ಇದೇತದಿಯಾಗಿಲಿಲ್ಲದ್ದು ||೫೦|| ಪ್ರಣತಾರ್ತಿಹಾ-ಭಕ್ತರದೇವರಿಂದ ಪರಿಹರಿ
 ಸುವ, ಭಗವಾಃ-ಕೃಪಣನು, ಇತಿ-ಪೂರೋಕ್ತವಾದ, ತದುಕ್ತಂ-ಅವನಮಾತನ್ನು, ಉಪಾಕರ್ಣ್ಯ-ಕೇಳಿ, ಪಾಣಿನಾ-ತನ್ನ ಕೈ
 ಯಿಂದ, ಪಾಣಿಂ-ಅವನಕೈಯನ್ನು, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಪ್ರಹರ್ಷ-ನಗುತಿರುವನಾಗಿ, ತಂ-ಅವನಂಕರಿತು, ಉಪಾ
 ಚಿಹ-ಹೇಳಿದನು ||೫೧|| ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ಅರ್ಮೂಮಿಷಾಃ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತೇ-ನಿನ್ನ, ಆನುಗ್ರಹಾರ್ಥಯಾ
 ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೋಸ್ತು-ಗೆ, ಸಂಪೂರ್ವಾ-೨೦ದವರನ್ನಾಗಿ, ವಿದ್ಧಿ-ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಇವರು, ಪಾದರೇಣುಭಿಃ-ತಮ್ಮಜರಣ ಧೂಳಿಗ
 ಳಿಂದ, ಲೋಕಾಃ-ಜನರನ್ನು, ಪುನಂತಃ-ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವರಾಗುತ್ತ, ಮಯಾ-ನನ್ನೊಡನೆ, ಸಂಚರಂತಿ-ತಿರುಗುತ್ತಲಿರಬೇಕು ||೫೨||
 ದೇವಾಃ-ದೇವತೆಗಳೂ, (ಅರ್ಚಾಪ್ರತಿಪಾದಗಳೂ) ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ-ಪುಣ್ಯಸ್ಥಲಗಳೂ, ತೀರ್ಥಾನಿ-ಪುಣ್ಯಜಲಗಳೂ, ದರ್ಶನಸ್ಪರ್ಶನಾ
 ಚ್ಚನೈಃ-ನೋಡುವುದರಿಂದಲೂ ಸ್ಪರ್ಶವುದರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಶನೈಃ-ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಪುನಂತಃ-ತಕ್ಕಪಟ್ಟು ನಮಯ
 ದಿಂದ, ಪುನಂತಃ-೨ದಿಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿವೆ, ತದಮಿ-ಅದೂಕೂಡ, ಅರ್ಹತಮೇಕ್ಷಯಾ-ಅತ್ಯಂತವೂದ್ಯರಾದ ಮಹಾತ್ಮರದರ್ಶನವಾ
 ತ್ರದಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತಲಿದೆ ||೫೩|| ಇಹ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಪಾಂಪಾಣಿನಾಂ ಸಕಲಶೀಲರಗಳೆಲ್ಲೆಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ-ವೇದಜ್ಞ
 ನಾದವಿಪ್ರನು, ಜನ್ಯತಃ-ಜಾತಿಯಿಂದಲೇ, ಶ್ರೇಯಾಃ-ಉತ್ತಮನಾಗಿರುವನು, ಮತ್ಕುಲಯಾ-ನನ್ನ ಅಂಶವಾದ, ತಪಸಾ-ಯೋ
 ಗದಿಂದಲೂ, ವಿದ್ಯಯಾ-ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ, ತುಷ್ಠ್ಯಾ-ತೃಪ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಯತಃ-ಕೂಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಕಿಮು-ಉತ್ತಮನೆಂದು

ಕೃತಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿ ಮಾಯಾಕಂವೃತನಾದ್ದರಿಂದ ಭಕ್ತರಲ್ಲದವರಿಗೆ ಆಗೋಚರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನಗೆ
 ನಮಸ್ಕಾರವು ||೪೯|| ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಆ ನೀನು ದಾಸರಾದ ನಮ್ಮಂಗೆ ಕ್ಷೇಪಿಸು, ನಿನಗೋಸುಗನಾನು ಯಾ
 ವ ಸೇವೆಯೂ ಮಾಡ ಬೇಕೋ ಅದನುಪದೇಶಂಗೆಯ್ಯನಾಗು. ಯಾವವರಿಗೂ ನಿನ್ನ ಸರ್ವನವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ
 ಲೋ ಅಪ್ಪು ಪರ್ಯಂತವೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಕ್ಲೇಶ ವಿರುವುದು. ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವಾದ ಮೇಲೆ ಸರ್ವ
 ಕ್ಲೇಶಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವುದು ||೫೦|| ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಭಕ್ತರ ಸಮಸ್ತ ಕಷ್ಟಂಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಭಗವಂತ
 ನು ಈದುಕ್ತಾರವಾಗಿ ಅವಿರೋಧದಿಂದಲೂ ವಿಶ್ವಾಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥವಂ ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
 ನ ಹಸ್ತವು ಪಿಡಿದು ಮುಗುಳನಗೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ನುಡಿದನಂತೆ ||೫೧|| ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ಈ ಮುನಿಗಳಂ
 ವೃತ್ತಾ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೋಸುಗ ಬಂದವರೆಂದು ತಿಳಿದವನಾಗು, ಇವರು ಜನರಂ ಪಾವನಂಗೆಯ್ಯರಾಗಿ ನನ್ನೊಡ
 ನೆ ಸಂಚರಿಸುವರು ||೫೨|| ದೇವತೆಗಳು. ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ತೀರ್ಥಗಳು, ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶನಾ ಚಮನಂಗಳಿಂದ ಮೆಲ್ಲ
 ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾವನಂಗೆಯ್ಯವು, ಸಾಧುಗಳಾದ ಋಷಿಗಳು ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ
 ಯೇ ಪಾವನಂಗೆಯ್ಯರು ||೫೩|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನು, ತಪೋಜ್ಞಾನ ಸಂತುಷ್ಟಿ
 ಗಳಿಂ ಕೂಡಿನನ್ನೆ ಧ್ಯಾನವನ್ನೂ ಮಾಡುವನಾದರೆ ಅವನು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಪಾವನಂಗೆಯ್ಯನೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇ

ವಿದ್ಯಯಾತುಪ್ಪಾಢ್ಯಕಿಮುಮತ್ಕಲಯಾಯುತಃ||೫೪|| ನಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನೈದಯಿತಂರೂಪಮಿತಚ್ಚತು
ಭುಜಮ್ | ಸರವ್ಯವೆದಮಯೋವಿಸ್ಸರವ್ಯವೆದಮಯೋಹ್ಯವಃ||೫೫|| ದುಪ್ಪ್ರಜ್ಞಾಽವಿದಿತೈವಮ
ವಜಾಸಂತ್ಯಸೂಯವಃ | ಗುರುಂಮಾಂವಿಸ್ಸಮಾತ್ಯಾನಮರ್ಚಾದಾವಿಜ್ಯದೃಷ್ಟಯಃ ||೫೬|| ಚರಾ
ಚರಮಿದಂವಿಶ್ವಂಭಾವಾಯೇಚಾಸ್ಯಹೇತವಃ | ಮದೂಪಾಣೀತಿಚೇತಸ್ಯಾಧತ್ವೇವೈವದೀಕ್ಷಯಾಃ|
ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಯಃಪೀನೇತಾಕಶ್ರದ್ಧಯಾರ್ಚಯನಿತ್ಯಕಃ | ಏಮಚದರ್ಶತೋಸ್ಮೃತ್ಯಾದಾನಾನ್ಯಧಾ
ಭೂಂಭೂತಿಭಿಃ ||೫೭|| ಶ್ರೀಕುಕೇಃ | ಸಇತ್ಥಂಪ್ರಭುಣಾದಿವೈಸ್ಸಹಕೃಷ್ಣಾ೯ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ | ಆ
ರಾಭೈಕಾತ್ಮಭಾವೇನೈಧಿಲಶ್ಚಾಪಸದ್ಗತಿಮ್ ||೫೮|| ಏವಂಸ್ಯಭಕ್ತಯೋರಾರ್ಜಭಗವಾ೯ಭಕ್ತಭ

ಹೇತತಕ್ಕದ್ದೇನಿಧಿ ||೫೪|| ಚತುರ್ಭುಜಂ-ನಾಲ್ಕುತೋಳುಗಳುಳ್ಳ, ಏತದೊ೨ವಮಸಿ-ಈಕೃಷ್ಣಾಕಾರವೂ ಕೂಡ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತ್-
ಹೇದಜ್ಞನಾದ ವಿಪ್ರನಿಗಿಂತಲೂ, ಮೇ-ನನಗೆ, ದಯಿತಂ-ಪ್ರಿಯವಾದ್ದು, ನ-ಅಲ್ಲವು, ವಿಪ್ರ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಸರ್ವವೇದಮ
ಯಃ-ಸಕಲವೇದಂಗಳಿಂದ ಧೃಕನಾದವನು, ಅಹಂ-ನಾನು, ಸರ್ವದೇವಮಯೋಹಿ-ಸಕಲದೇವತೆಗಳಿಂದಧಿಕನಲ್ಲವೆ ? (ವೇದಸ್ವ
ರೂಪನುವಿಸ್ಸ, ವೇದಸ್ವರೂಪನು ನಾನು) ||೫೫|| ದುಪ್ಪ್ರಜ್ಞಾಃ-ದೋಷದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಅಸೂಯವಃ-ಹೊಟ್ಟೆಬಿಚ್ಚು ಪಡು
ವಂಥಾ, ಅರ್ಚಾದಾವಿಜ್ಯದೃಷ್ಟಯಃ-ಪ್ರತಿಮೆಗಳುಮೊದಲಾದ್ದರಲ್ಲಿದೇವರೆಂಬುದ್ದಿಯುಳ್ಳವರು, ಗುರುಂ-ಆಜ್ಞಾನಪರಿಹಾರಕನಾ
ದ್ದರಿಂದ, ಜೊಡ್ಡವನಾದ, ಆತ್ಮಾನಂ-ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ, ವಿಪ್ರಂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪನಾಗಿರುವ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಏವಂ-
ಹೀಗೆ, ಅವಿದಿತಾಽ-ತಿಳಿಯದೆ, ಅವಜಾನಂತಿ-ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವರು ||೫೬|| ವಿಪ್ರ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಮದೀಕ್ಷಯಾ-ನನ್ನೆಡ್ಡ
ಪ್ಪಿಯಿಂದ, ಚರಾಚರಂ-ಚೇತನಾಚೇತನವಾದ, ಇದಂವಿಶ್ವಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ, ಅಸ್ಯ-ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಹೇತವಃ-ಕಾರ
ಣಂಗಳಾದ, ಭಾವಾಃ-ಮಹದಹುಕಾಂಕ್ಷಾದಿ ಭಾವವದಾರ್ಥಂಗಳೂ, ಯೇಚ-ಯಾವವಂ-ಒಳ್ಳೋ, ತಾಂಶ್ಚ-ಅವುಗಳನ್ನೂ, ಮದೂಪ
ಾಣೀತಿ-ನನ್ನಮೂರ್ತಿಗಳೆಂದು [ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಸ್ತಗಳಾದ್ದರಿಂದ ನಾನೆಂದು]ಚೇರಸಿ-ನಿಶ್ಚಯವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಆಧತ್ವೇ-ನಿರ್ಧರಿಸು
ವನು ||೫೭|| ತಸ್ಮಾತ್-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಏತಾಃಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿ೯-ಈಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ, ಮುನಿಗಳನ್ನು, ನಿತ್ಯಕಃ-ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ,
ಶ್ರದ್ಧಯಾ-ಆವಶ್ಯಕಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಅರ್ಚಯ-ಪೂಜಿಸು, ಏವಂಚೇತ್-ಹೀಗಾದರೆ, ಭೂರಿಭೂತಿಭಿಃ-ಅಧಿಕೈಶ್ವರ್ಯಗಳಿಂದ, ಅ
ದ್ವಾ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಅರ್ಚಿತಃ-ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು, ಅಸ್ಮಿ-ಆಗುವೆನು ಅನ್ಯಥಾ-ಬೇರೆಬಗೆಯಾಗಿ, ನ-ಅಲ್ಲವು, ||೫೮|| ಸಃ-
ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ಪ್ರಭುಣಾ-ಕೃಷ್ಣನಿಂದ, ಆದಿಪ್ಯಃ-ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸಕೃಷ್ಣಾ೯-ಕೃಷ್ಣನಿಂಸಹಿತ
ರಾದ, ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು, ಆರಾಧ್ಯ-ಪೂಜಿಸಿ, ಏಕಾತ್ಮಭಾವೇನ-ಅದ್ವೈತಾನು ಸಂಧಾನದಿಂದ, ಸ
ದ್ಗತೀಂ-ಮೋಕ್ಷವನ್ನು, ಆಪ-ಪಡೆದನು, ವೈಧಿಲಶ್ಚ-ಬಹುಳಾಶ್ವನೂ ಪಡೆದನು ||೫೯|| ರಾರ್ಜ-ಅರಸನೇ, ಭಕ್ತಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ-
ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ಭಗವಾ೯-ಕೃಷ್ಣನು, ಸ್ವಭಕ್ತಯೋಃ-ತನ್ನಸೇವಕರಾದ, ಶ್ರುತದೇವಬಹುಳಾಶ್ವರ ಬಳಿಯ

ನು ||೫೪|| ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ನನಗೆ ಚತುರ್ಭುಜಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಈ ರೂಪವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಿಂತಲೂ
ಪ್ರಿಯವಲ್ಲವು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸರ್ವ ವೇದ ಸ್ವರೂಪನು, ನಾನೂ ಸರ್ವ ವೇದ ಸ್ವರೂಪನು, ವೇದಂಗಳು ನನ್ನ
ಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಕಾಶಕಂಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅಂತಾ ವೇದಂಗಳಿಂದ ಧರಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನನಗತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯರು ||೫೫||
ಪ್ರಜ್ಞಾ ಹೀನರಾದವರು ಈ ಯಾರ್ಥವಂ ತಿಳಿಯದೆ ಅಸೂಯವಡುವರಾಗಿ ಪ್ರತಿಮೆ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೂ
ಜ್ಯದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂ ಪೂಜ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾರರು ||೫೬|| ಚರಾ ಚರಾತ್ಮಕ
ವಾದ ಪ್ರಪಂಚವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಭಾವಗಳೂ ಸಹ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವವು ||೫೭|| ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ನೇ, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ನಾನು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೇ ಸರಿ- ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಮಹಾ ವಿಭವದಿಂದ
ವಿಗ್ರಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನಂ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಈ ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲ ||೫೮|| ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪ್ತ
ರಾದ ಅದೇವ-ರೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಸಹಿತರಾದ ಆಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಂ ಅತಿಕಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ಸದ್ಗತಿಯ
ನೆಯ್ದಿದರು ||೫೯|| ಎಲೈ ಅರಸೇ, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ತನ್ನಭಕ್ತರಿಗೆ ಭಕ್ತನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವ

ಕ್ರಮಾತ್ | ಉಪಿತಾಪ್ಯದಿತ್ಯಸನ್ಯಾಸಂಪುನದ್ವಾರವತೀಮಗಾತ್ || ... ||೬೦||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತೇ-ದಶಮಸ್ಕಂಧ-ಪದ್ಮಶೀತಮೋಧ್ಯಾಯಃ.

ನಾರಾಯಣಮಹರ್ಷಿಣಾನಾರದಾಯೋಪದಿಷ್ಟಕುಪ್ರೀಗೀತೋಪಾಖ್ಯಾನಪಾರಂಭಘಟ್ಯ-

ರಾಜಾಬ್ರಹ್ಮಾಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನಿರ್ದಶೈನಿರ್ಗುಣೇಗುಣವೈತ್ತಯಃ | ಕಥಂಚರಂತಿಶುಕ್ರತಯಸ್ಸಾಕ್ಷೌ

ಲ್ಲಿ, ಉಪಿತಾಪ್ಯ-ಅವಾನವಾಗಿದ್ದು, ಏವಂ-ಓಗೇ, ಸನ್ಯಾಸಂ-ಬಲೈಯದಾರಿಯನ್ನು, ಆದಿತ್ಯ-ಅಷ್ಟಾಪಿಸಿ, ಪುನಃ- ಮರುಳೆಯೂ. ದ್ವಾರವತೀಂ-ಕುಶಸ್ಥವೆಯನ್ನೂ, ಅಗಾತ್-ಸೇರಿದನು. ||೬೦||

ಇಂತೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಭಾಗವತಪ್ರತಿಶಬ್ದಾರ್ಥ ಯೋಧಿನಿಯೊಳು ದಶಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ

೪೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದು.

೪೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರತಿಪದಬೇಕೆ.

(ಪರೀಕ್ಷಿತನಪ್ರಶ್ನವು) ಬ್ರಹ್ಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಶುಕಮುನಿಯೇ, ನಿರ್ಗುಣೇ- ವಸ್ತುತಃಗುಣವಿಶೇಷಂಗಳಲ್ಲದ್ದಾದ್ದರಿಂದ, ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯ-ಇದು ಇಂಥಾದ್ದೆಂದು ಕುರುಪಿಟ್ಟುಕೇಳಲಕರ್ಯವಾದಂಥಾ, ಸದಸತಃಪರೇ-ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಣಿ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಿಷಯವಾದ್ದು, ಸದ್ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ, ಗುಣವೈತ್ತಯಃ-ಗುಣಗಳಿಂದ ಬೋಧಕಂಗಳಾಗಬಲ್ಲ, ಶುಕ್ರತಯಃ-ವೇದಂಗಳು, ಗಾತ್ರಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಚರಂತಿ-ವಾಚಕಂಗಳಾಗುವವು? (ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನ್ನು ಇದು ಇಂಥಾದ್ದೆಂದು ವಾಕ್ಯಗಳು ತಿಳಿಸುವವು ಹೊರತು ನಿರ್ಗುಣವನ್ನು ವಸ್ತು ಹೇಳಲಾರವು). ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದಂಗಳು ಅವಿದ್ಯಾಕಬಳವಾ

ರಿವರ್ತಿಗೂ ಜ್ಞಾನೋಪವೇಶಂಗೆಯ್ದು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇವಾಸಂಗೆಯ್ದು ಪುನಶ್ಚ ದ್ವಾರಕಾಪುರವ ನೆಬ್ಬಿದನು ||೬೦||

ಇಂತು ಶ್ರೀಶುಕಮುನಿಯು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂ ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿದನೆಂದುಸೂತವಾ

ರಾಣಿಕನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು

ಬಲ್ಲಿಗೆ-ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರ ಪುರವರಾಧೀಶ ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜತನುಜಶ್ರೀ

ಮತ್ಸ್ಯಪ್ತಾ ರಾಜವಿರಚಿತವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜವಾಣೀವಿಲಾಸಮಂ

ಬ ಶ್ರೀಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ

೪೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದು

೪೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀಧರೀಯಶ್ಲೋಕಃ || ಸಪ್ತಶೀತಮೋನಾರಾಯಣನಾರದವಾದತಃ | ವೇದೈಸ್ಸುತ್ತಿರ್ಗುಣಾಲಂ ಬಾನಿರ್ಗುಣಾಂಚತಥೋಚ್ಯತೇ || ೬೧ || ಎಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣ ನಾರದ ಸುವಾದದಿಂದ ಭಗವಂತನ ಸಗುಣಸ್ವರೂಪವಂ ನಿರ್ಗುಣ ಸ್ವರೂಪವಂಹತ ಶುಕ್ರತಯವಿವರಣೆಗಳ ಸ್ತುತಿಸಿದರೂಬರ್ಧವಂ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನಂಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸುವನೆಂತೆನೆ-

ಪೂರ್ವಾಧ್ಯಾಯಾಂತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವತಃಪ್ರಮಾಣ ಭೂತಂಗಳಾದ ವೇದಗಳಿಗೆ ಪರಮತಾತ್ಪರ್ಯವು ಪರಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೊಂದರೊಳಗಿಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವಂ ಭಕ್ತರಾದ ಶುಕ್ರದೇವ ಬಹುಳಾಶ್ವರಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿ ಪುನಃ ದ್ವಾರಕಾಪುರವ ನೆಬ್ಬಿದನೆಂದು ಶುಕಮುನಿಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥವಂಕೇಳಿ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಯನು ಮೊದಲು ಶುಕಮುನಿಯಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದನೆಂತೆನೆ- ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ! ಶ್ರುತಿಗಳು ಗುಣಂಗಳನ್ನು, ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ವಾದರೂ ಇದುವೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಂಗೆಯ್ದುಲಕರ್ಯವಾಗಿ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದುದಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಸಃ

ತೈದನತಃಪರಿ||೧|| ಶ್ರೀಶಂಕರಃ|| ಬುದ್ಧಿರಾದಿ ಯಮನಃಪಾಶ್ರಾಜನಾನಾಮಸೃಜತ್ಪ್ರಭುಃ | ಮಾ
ತ್ರಾರ್ಥಂಚಭವಾರ್ಥಂಚಚಿತ್ತನಕಲ್ಪನಾಯಚ ||೨|| ಸೃಷ್ಟಾಹ್ವಯಪನಿವದ್ಯಾಹ್ನಿಃಪೂರ್ವೈಷಾಂಪೂ
ರ್ವಜೈರ್ಧೃತಾ | ಶ್ರದ್ಧಯಾಧಾರಯಾದ್ಯಸಾಂಕ್ಷಮಂಗಚ್ಛೇದಕಿಂಚನಃ ||೩|| ಅತ್ರತವರ್ಣಯಿಷ್ಯಾ
ಮಿಗಾಧಾಂನಾರಾಯಣಾನ್ವಿತಾಂ || ನಾರದಸ್ಯಚಸಂವಾದಮೃಪೆರ್ಮಾರಾಯಣಸ್ಯಚ ||೪|| ಏಕದಾ

ಬ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮವಂ ಅಭಿಧಾವ್ಯತ್ತಿಯಿಂದ ಬೋಧಿಸುವವೇ ಹೊರತು ನಿರ್ಗುಣಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೋಧಿಸಲಾಪುವವು ಎಂದು
ದರೆ- ಶ್ರು|| ಯತೋವಾಚೋನಿವರಂತೇ, ಅಪ್ರಾಪ್ಯಮನಸಾಸಹಃ ಎಂದುವಾಗಲಾಪ್ಯವಿಷಯವಾದ ನಿರ್ಗುಣವನ್ನು|| ಶ್ರು||
ತಂತ್ವಾಪನಿವದಂಪುರಂಶಂಪೃಷ್ಟಾಪಿ|| ಸ್ತೃ|| ವೇದೈಶ್ಚಸರಸ್ವಿರಹಮೇವವೇದ್ಯಃ-ಎಂಬಸುಸ್ಮಿತೀಗಲ ಪ್ರಕಾರವಾಕ್ಯ
ಗಳಿಗೆವಿಷಯವೆಂದು ಹೇಗೆಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವು ||೧|| (ಶುಕವಚನವು) ಪ್ರಭುಃ-ಸ್ವತಃತ್ರನಾದ ಪ
ರಮೇಶ್ವರನು, ಜನಾನಾಂ-ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ, ಮಾತ್ರಾರ್ಥಂ-ವಿಷಯಾನು ಭವಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಭಾವಾರ್ಥಂ-ಜನ್ಮಾದಿಕ್ರ
ಯಗೋಸ್ಕರವೂ, ಆತ್ಮನೇ-ಲೋಕಾಂತಭೋಗಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶೇಷ, ಅಕಲ್ಪನಾಯಚ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, (ಹೀಗೆ-ಅರ್ಥ
ಭರ್ತುಕಾಮ ಮೋಕ್ಷಂಗಳಿಗೋಸ್ಕರ) ಬುದ್ಧೀಂ-ವಿಯಮನಃಪಾಶ್ರಾಜ-ಬುದ್ಧಿ-ಜ್ಞಾನ, ಇಂದ್ರಿಯ-ಶೋಭಾತ್ಮಾದಿಕರಣಂಗಳ
ಳು, ಪನಃ-ಸಂಕಲ್ಪವು, ಪ್ರಾಣಾ-ಪ್ರಾಣಾಪಾನಾದಿಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು, ಅಸೃಜತ್-ಸೃಷ್ಟಿಪಡಿಸಿದನು (ಜಗದ್ವಸ್ತುತಾದಿ
ಕಾರಣವಾದ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ವಾಚಕಂಗಳಾದ ಶ್ರುತಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಗುಣಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸ
ಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವಿಂದ, ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು ||೨|| ಸೃಷ್ಟಾ-ನಿರ್ಗುಣ ಬೋಧಕವಾಗಿಯೂ ಸಗು
ಣಬೋಧಕವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಉಪನಿಷತ್-ಈವೇದಾಂತ ಶ್ರುತಿಯು, ಪುರೋಷಾಂ ನಮ್ಯ ಪೂರ್ವಿಕರಾದ ಹೀರಿಯಿಗೆ, ಪೂ
ರ್ವಜೈಃ-ಹಿಂದೆಪಟ್ಟಿದವರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ, ಬ್ರಾಹ್ಮೀತಿ-ವಾಚಕವಾಗಿ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮಪರವನಂತಲೂ, ಲಕ್ಷಕವಾಗಿಯೂ
ಪ್ರಂಜಕವಾಗಿಯೂ ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ವರೂಪವಾದ ನಿರ್ಗುಣಬ್ರಹ್ಮಪರವನಂತಲೂ, ಧೃತಾ-ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ತಾಂ-
ಅನಾದಿವಿಶಿಷ್ಟಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಅಸ್ಮಿತಿಯನ್ನು, ಯಃ-ಯಾವಪುರುಷನು, ಶ್ರದ್ಧಯಾ-ವೈತಂಡಿಕತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಿವೇಶ
ವಿಲ್ಲದೆ ಆದರದಿಂದ, ಧಾರಯೇತ್-ಶ್ರವಣಮನನಾದಿಗಳಿಂದ ಧರಿಸುವನೋ, ನಃ-ಆ ಪುರುಷನು, ಅಕಿಂಚನಃ-ದೇಹಾಭಿಮಾ
ನಾದ್ಯುಪಾಧಿ ಅಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಹೇಮಃ-ಅಭಯಸ್ವರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು, ಗಚ್ಛೇತ್-ಹೊಂದುವನು ||೩||ಅತ್ರ-ಈ ವಿಷಯದ
ಲ್ಲಿ, ನಾರಾಯಣಾನ್ವಿತಾಂ-ಹೇಳಿದವನಾದ ನಾರಾಯಣನಿಂಕೂಡಿದ, ಗಾಢಾಂ-ಖತಿಹಾಸವನ್ನು,ಎಂದರೆ, ನಾರಾಯಣನು ಯಾವ
ಶ್ವ-ಬದರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಪವಂಗಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ನಾರಾಯಣಯುಗಿಗೋ,ನಾರದಸ್ಯಚ-ನಾರದಮುನಿಗೋ,ಸಂವಾದಂ-ನಡವಳ
ಕೋತ್ತರರೂಪವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು, ತೇ-ನಿನಗೆ, ವರ್ಣಯಿಷ್ಯಾಮಿ-ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹೇಳುವೆನು ||೪|| ಏಕದಾ-ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಭಗ

ಳಗಿಂತಲೂ ಪರವಾಗಿರುವ ಶುದ್ಧಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಯಾವ ಮತ್ತೊಂದು ಸುಖಂಧದಿಂದಲಾ
ದರೂ ಎಂತುಪೇಳಲಾಪುವವು ||೫|| ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನವಾಕ್ಯವಂಕೇಳಿ, ಶುಕಮುನಿಯು ನಿರೂಪಿಸುವವನೆಂತೆನೆ-ಎಲೈ
ಅರಸೇ! ಕೇಳು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ವಿಷಯಾನುಭವಾರ್ಥವಾಗಿ ಜನ್ಮಮೊ
ದಲಾಗೊಂಡು ಕರ್ಮಾಚರಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಆಯಾತೋಕಗಳನೆಯ್ವಿ ಆಯಾಫಲಂಗಳ ನನುಭವಿಸಲೋಸ್ಕರ
ವೂ ಮುಕ್ತಿಯು ಪಡೆಯಲೋಸ್ಕರವೂ ಬುದ್ಧೀಂದ್ರಿಯಮನಃಪಾಶ್ರಂಗಳೆಂಬ ಉಪಾಧಿಗಳಂ ಸೃಜಿಸಿದನು||೬||
ಎಂಬ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥವಂ ಪೂರ್ವಿಕರಾದ ಸನಕಾದಿಗಳಿಗೂ ಮೂಲ ಪುರುಷರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳುಳ್ಳಾದ ಅನುಸಂ
ಧಾನಂಗಳೈತಲಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಯಾವಪುರುಷನು ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರತಿ ಪಾದಕವಾದ ಈಶ್ವರಾರ್ಥವಂ ಶ್ರ
ದ್ಧಿಯಿಂದ ಶ್ರವಣಾದಿಗಳಿಂ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವನೋಅಪುರುಷನು ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹಾಂಶವನ್ನೋ
ಪಾಧಿಗಳಿಲ್ಲವನಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆಯುವನು ||೭||ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿ ಈಯರ್ಥವನ್ನೇ ವಿಸ್ತರದಿಂ ಪೇಳಲೋ
ಸ್ಕರ ಶುಕಾಚಾರ್ಯನೊಂದು ಇತಿಹಾಸವಂ ಪೇಳುವನೆಂತೆನೆ- ಎಲೈಅರಸೇ! ಕೇಳು, ಈಯರ್ಥದಲ್ಲೇ, ಆ
ದಿಯುಷಿಯಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗೂ ನಾರದನಿಗೂನಡವಳಿದಲ್ಲಿ ಸಂವಾದವುಂಟಾಗಲು ನಾರಾಯಣನಿಂದ ಪೇಳ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದಿತಿಹಾಸವು ನಿನಗೆ ಪೇಳುವನಾಗುವೆನು ||೮||ಕೇಳು||೯|| ಭಗವಂತನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ನಾರದನು

ನಾ ರಮೋತೀಕಾಕಪ್ರತ್ಯೇಕಭಗವತ್ಪ್ರಿಯಃ | ಸನಾತನವೃಷಿಂ ದ್ರಷ್ಟುಂಯಯೌನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮಃ ||೫|| ಯೋವೈಭವತವರೈಸ್ತ್ರಿಕ್ಷಾಹ್ವಮಾಯಸ್ವಸ್ತಯನ್ಯಥಾ ವೌ | ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಶಮೋದೇತಕಲ್ಪಾದಾಸ್ಥಿತಸ್ತಪಃ ||೬|| ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಟಮ್ನುಪಿಭಿಃಕಲಾಪಗ್ರಾಮವಾಸಿಭಿಃ | ಪರಿತಂಪ್ರಣತೋಽಪ್ಯಚ್ಛದಿದಮೆವಕುರೂದ್ವಹ ||೭|| ತಸ್ಯಾಪ್ರಮೋಚದ್ಭಗವಾನ್ಯಪೀಣಾಂಶೈಣ್ಣತಾಮಿವ ವೌ | ಯೇಬ್ರಹ್ಮವಾದಃ ಪೂರೈಷಾಂಜನಲೋಕನಿವಾಸಿನಾವು ||೮|| ಶ್ರೀಭಗವಾಃ || ಸ್ವಾಯಂಭುವಬ್ರಹ್ಮಸತ್ತಂಜನೋಲೋಕಭವತ್ಪುರಾ | ತತ್ರತ್ಯಾನಾಂಮಾನಸಾನಾಂಮುನೀನಾಮೂರ್ಧ್ವಾ ರತಸಾವು ||೯|| ಶೈತದ್ವೀಪಂಗತವತಿ

ಪತ್ರಿಯಃ-ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪ್ರಿಯನಾಗಿಣುಳ್ಳ, ಅಥವಾ ಪರಮೇಶ್ವರಂಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ (ಆತ್ಮಾರಾಮನಾದ) ನಾರದಃ-ನಾರದನೆಂಬ ದೇವರ್ಷಿಯು, ಲೋಕಾಃ-ಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ, ಪರ್ಯಟಾ-ಸಂಭುಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೋಸುಗ ತಿರುಗುವವನಾಗಿ, ಸನಾತನಂಯುಷಿಂ-ಪುರಾಣಪುರಾಣನಾದ ನಾರಾಯಣಯುಷಿಯನ್ನು, ದ್ರಷ್ಟುಂ-ನೋಡಲೋಸುಗ, ನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮಂ-ಬುದರಿಕಾವನವಂಕುರಿತು, ಯಯೌ-ತೆರಳಿದನು ||೫|| ಯಃ-ಯಾವ ಧರ್ಮಪುತ್ರನಾದ ನಾರಾಯಣಯುಷಿಯು, ನೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರ, ಹ್ವೇಮಾಯ-ಅಭಯಕ್ಕೋಸುಗವೂ, ಸ್ವಸ್ತಯೇ-ಜ್ಞಾನಕ್ಕೋಸುಗವೂ, ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಶಮೋದೇತಃ-ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ ಕಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಅಸ್ತ್ರಿಭಾರತವರ್ಷೀ-ಈ ಭರತಖಂಡದ ಬುದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಆಕಲ್ಯಾಣಿ-ಪ್ರಳಯಕಾಲದವರೆಗೂ, ತಪಃಪ್ರಸಿದ್ಧಿಃ-ಸ್ವರೂಪಾನುಸಂಧಾನೋಪದದಲ್ಲಿರುವನು ||೬|| ತತ್ರ-ಆಬುದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಕಲಾಪಗ್ರಾಮವಾಸಿಭಿಃ-ಕಲಾಪಗ್ರಾಮವೆಂಬ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿವಾಸಂಗೆಯ್ದುತೆಲಿರುವ, ಯುಷಿಭಿಃ-ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ, ಪರಿತಂ-ಸುತ್ತುಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟು, ನಾರಾಯಣಯುಷಿಯಂಕುರಿತು, ನಾರದಮುನಿಯು, ಕುರೂದ್ವಹ-ಪರಿಕ್ಷಿತನೇ, ಇದಮೇವ-ಈ ಪ್ರಶ್ನೆವನ್ನೇ, ಅಪ್ಯಚ್ಛದಿದ-ಕೇಳಿದನು ||೭|| ಭಗವಾಃ-ನಾರಾಯಣಯುಷಿಯು, ತಸ್ಮೈ-ಆ ನಾರದಂಗೆ, ಜನಲೋಕನಿವಾಸಿನಾಂ-ಜನಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ, ಪೂರೈಷಾಂ-ಸನಕಾದಿಮುನಿಗಳಿಗೆ, ಯಃ-ಯಾವ, ಬ್ರಹ್ಮವಾದಃ-ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರಸಾಯಿತೋ, ತಮಿಮಂ-ಅಯಿದರನ್ನು, ಯುಷೀಣಾಂ-ಯುಷಿಗಳು, ಶ್ರೃಣ್ವತಾಂಸತಾಂ-ಕೇಳುತ್ತಿರುವರಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಅವೈಚಿತ್-ಜೇಳಿದನು ||೮|| [ನಾರಾಯಣವಚನವು] ಸ್ವಾಯಂಭುವ-ನಾರದನೇ, ಪುರಾ-ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಜನಲೋಕೇ-ಜನಲೋಕದಲ್ಲಿ, ತತ್ರತ್ಯಾನಾಂ-ಅಲ್ಲಿಯಿರುವಂಥಾ, ಊರ್ದ್ವರೀತಸಾಂ-ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾದಂಥಾ, ಮಾನಸಾನಾಂ-ಬ್ರಹ್ಮಮಾನಸ ಪ್ರತಿರೂಪ, ಮುನೀನಾರ-ಯುನಿಗಳ, ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ತಂ-ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರರೂಪವಾದ ಸತ್ತಯಾಗವು, ಅಭವತ್-ಆಯಿತು ||೯|| ತ್ವಯಿ-ನಾರದನಾದನೀ

ಯು ಲೋಕಂಗಳಂ ಸಂಚರಿಸುವನಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದಲ್ಲಿ ಆದಿಶುಷಿಯಾದ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನಂ ದರ್ಶನಂಗೆಯ್ದು ಲೋಸುಗ ಬುದರಿಕಾಶ್ರಮವನೆಯ್ದಿದನು ||೫|| ಯಾವ ನಾರಾಯಣಯುಷಿಯು ಈಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತಜನರ ಹ್ವೇಮಕ್ಕೋಸುಗವೂ ಶುಭಕ್ಕೋಸುಗವೂ ಧರ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಕಾಂತಿಗಳೊಡನೆಯುಕ್ತವಾದ ತಪವಂ ಕಲ್ಪವರ್ಯಂತವೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋಅಂತಾಶ್ರೀನಾರಾಯಣನಂ ದರ್ಶನಂಗೆಯ್ದುಲೋಸುಗ ಅಲ್ಲಿಗೆಪೋದನು ||೬|| ಅಲ್ಲಿ ಕಲಾಪವೆಂಬ ಗ್ರಾಮವನೆಯ್ದಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ದು ಋಷಿಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದವ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನಂಕಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆಗ ನಿರ್ಗುಣವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವಂ ಗುಣಂಗಳ ನೆಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೃತಿಗಳು ಎಂತುನಿರೂಪಿಸುವ ವೆಂಒರ್ಥವನ್ನೇ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನಂ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದನು ||೭|| ಭಗವತನಾದಶ್ರೀನಾರಾಯಣನು ಋಷಿಗಳು ಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜನೋಲೋಕದೊಳಗೆ ವಾಸಂಗೆಯ್ದು ಪೂರ್ವಕರಾದ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ ವಿಚಾರಾರ್ಥವಾದ ಯಾವಸಂವಾದ ವುಂಟಾಯಿತೋ ಅದನ್ನೇ ನಾರದಮುನಿಗೋಸುಗ ನಿರೂಪಿಸಿದನು. ಅದೆಂತೆನೆ- ||೮|| ಎಲೈನಾರದಮುನಿಯೇ! ಕೇಳು, ಆವುದರಲ್ಲಿ ಸಮಾನರಾದ ಋಷಿಗಳೇ ಪರಸ್ಪರ ೭೩೦೦೦೦ ಭಾವವನೆಯ್ದಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರವಂ ಮಾಡುವರೋ ಅದನ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ತವೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪೇಳುವರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜನೋಲೋಕದೊಳಗೆ ಅಂತಾ ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ತವೆಂಬ ಜ್ಞಾನ ಯಾಗ ವುಂಟಾದಾಗೆ ನೀನು ಶೈತದ್ವೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಅನಿರೂಪದನೆಂಬ ನನ್ನಂ ನೋಡಲೋಸುಗ ಶೈತದ್ವೀಪವನೆಯ್ದಿದವನಾಗುತ್ತಿರಲು ||೯|| ಆಜನೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ತವೆಂಬ ಜ್ಞಾನಯಾಗದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾಗಿ

ತ್ವಯಿದ್ರವ್ಯಂ ತದೀಶ್ವರವಾ | ಬ್ರಹ್ಮವಾದಸ್ಸಂಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಕೃತಯೋಯತ್ರ ಶತತ ||೧೦|| ತತ್ರಾಹಾ
ಯಾಮುಖಾತ್ಪ್ರಾಶ್ನಸ್ತಂ ಮಾಯಾಪುನುಪುಚ್ಛಸಿ | ಪರಿಹಾರಾಂಶ್ಚ ತಾ ಸರ್ವಾಃ ವಹ್ಯೈರಾಂಶ್ಚಾಂ
ತನು ||೧೧|| ತುಲ್ಯಕೃತತಪಶ್ಚೀಲಾಸ್ತುಲ್ಯಸ್ವೀಯಾರಿಮಧ್ಯಪಾಃ | ಅಪಿಚಕ್ರುಪ್ರವಚನಂಕುಕು
ಕೂಪಪೋಸರಿ ||೧೨|| ಸನಂದನಃ ಸ್ವಸ್ಥವ್ಯಮಿದಮಾಪೀಯಶಯಾನಂನುಹಕೃಚ್ಛಿಃ | ತದಂತೇಜೋಧ
ಯಾಂಚಕುಗ್ರಸ್ತಲ್ಲಿಂಗೈಕೈಕೃತಯಾಪು ||೧೩|| ಯಥಾಶಯಾನಂನುಮಾಜಂವಂದಿನಸ್ತತ್ಪರಾಕ

ನು, ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಂ-ಶ್ವೇತದ್ವೀಪವನ್ನು ಕುರಿತು, ತದೀಶ್ವರಂ-ಅಲ್ಲಿಗೋಡೆಯನಾಥ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು, ಪ್ರಪ್ತುಂ-ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ, ಗೆ
ತವತಿಸತಿ-ಹೋದವನಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಯತ್ರ-ಯಾವವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ನಗಣನಿರ್ಗುಣ ವೇದವಾಕ್ಯಂಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಶೇರತೇ-ಐಕ್ಯಕಂಸ್ಯ
ಪಿಂದವಿಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವವೋ, ಸಬ್ರಹ್ಮವಾದಃ-ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರವು, ಸಂಪ್ರತ್ಯ-ನಡೆಯಿತು ||೧೦|| ತ್ವಂ-ನೀನು
ಮಾಂ-ನನ್ನಂಕುರಿತು, ಯಂ-ಯಾವಅರ್ಥವನ್ನು, ಅನುಪುಚ್ಛಸಿ-ಬಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಯೋ, ನೋಯಂ-ಅದೇಅರ್ಥವನ್ನು ಕೇ
ರಿತ, ಪ್ರಶ್ನ-ಈ ಪ್ರಶ್ನವು, ತತ್ರ-ಅಲ್ಲಿ, ಅಭೂತ್-ಆಯಿತು. ಹಾ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು, ಅಪಘ-ಪಾಪರಹಿತನಾದ ಷಾಣ್ಢನೇ ತಾ
ಸತ್ಯಾನ್ವರಿಹಾರಾಂಶ್ಚ-ಆಸಮಾಧಾಸಂಗಳ ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಅಹಂ-ನಾನು, ವಹ್ಯೈ-ಹೇಳುವೆನು, ಶ್ರಣು ಕೇಳು ||೧೧||
ತುಲ್ಯಕೃತತಪಶ್ಚೀಲಾಃ-ಸಮಾನವಾದ ವಿದ್ಯಾಧ್ಯಯನವೂ ತಪಸ್ಸೂ ಸ್ವಭಾವವೂ ಉಳ್ಳವರೂ, ತುಲ್ಯಸ್ವೀಯಾರಿಮಧ್ಯಪಾಃ-
ಸಮಾನರಾದ ಮಿತ್ರಶತ್ರುದಾಸೀನರೂಳ್ಳವರೂ, ಅಪಿ-ಆದರೂಕೂಡ, ಏಕಂ-ಒಬ್ಬನನ್ನು ಪ್ರವಚನೇ-ಉತ್ತರಹೇಳುವುದೆಯದ
ಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಪರೇ-ಇತರರು, ಶಶೂಪವಃ-ಕೇಳಲಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಚಕ್ರು-ವಿಚಾರಪ್ರಶ್ನೆ ಮಂವಾಡಿದರು ||೧೨||
(ಸನಂದನವಚನವು.) ಸ್ವಸ್ಥವ್ಯಂ-ತನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಇದಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಆಸೀಯ-ಪ್ರಳಯಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕು
ಡಿದಂತೆ ಉಪಸಂಹರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಕ್ತಿಛಿನ್ನಹ-ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪವಾದ ಕಾಲಾದಿಶಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ, ಶಯಾಪಂ-ಯೋಗದಿಂದ ಮೂಗಿ
ರುವನಂತಿರುವ, ಪರಂ-ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು, ಕೃತಯಃ-ವೇದಂಗಳು, ತದಂತೇ-ಆಪ್ರಳಯಕಾಲದ ತುದಿಯಾದ ಸ್ಥೂಲ್ಯದ್ರವ್ಯಮು
ಖದಲ್ಲಿ, ತಲ್ಲಿಂಗೈ-ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರತಿಪಾದಕವಾಕ್ಯಂಗಳಿಂದ, ಬೋಧಯಾಂಚಕ್ರುಃ-ಎಬ್ಬಿಸಿದವು ||೧೩|| ಅನುಜೀವಿನಃ-ಅನುಸರಿಸಿ
ಜೀವನಮಾಡುವಂಥಾ, ವಂದಿನಃ-ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರು, ಪ್ರತ್ಯೋಪೇ-ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಭ್ಯೇತ್ಯ-ಬಂದು, ಶಯಾನಂ-ಮೂಗಿರುವ

ಕುಳಿತಿರುವ ಅಜನ್ಮಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಯುಕ್ತರಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೆ ಮಾನಸಪುತ್ರರಾದ ಮ
ಹಾತ್ಮರಾದ ಸನಕಾದಿ ಮಹಾಮುನಿಗಳಿಗೆ ಯಾವಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಗಳೂ ಕೂಡ ಮೋಹವಡುವವೋ,
ಅಂತಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರವು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಉಂಟಾಯಿತು ||೧೦|| ಆಗ ಆಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ನನ್ನಂಕುರಿತು ನೀನುಯಾ
ವ ಅರ್ಥವಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದಯೋ ಅದೇಯರ್ಥವಂಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆವುಂಟಾಯಿತು. ಪಾಪರಹಿತನಾದ ನಾರದನೇ!
ಕೇಳು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನಗಳಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಉತ್ತರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೇನಾನು ಹೇಳುವೆನು ||೧೧|| ಅಲ್ಲಿ
ಪರಸ್ಪರ ಸಮಾನವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವೂ, ತಪಸ್ಸೂ, ಸದಾಚಾರವೂ, ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ಶತ್ರುಮಿತೋದಾಸೀನ
ರಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವ ರಾದುದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತದಯಾಯುಕ್ತರಾಗಿರುವ ಆಯುಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಾವೇ
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವಂ ಉಪದೇಶಂಗೆಯ್ದುಲಾ ಯೋಗ್ಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಒಂದುಕುತೂಹಲದಿಂದ ತಮ್ಮೊಳಗೊಬ್ಬನನ್ನು
ಗುರುವನ್ನಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆಯುಷಿಯಂ ಕುರಿತು ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಬಸಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಶ್ರವಣಂಗೆ
ಯ್ಯಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಇದೇರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆಯ್ದರು ||೧೧|| ಆಗ ಗುರುವಾಗಿರುವ ಸನಂದನನೆಂಬ ಮಹಾ
ಮುನಿಯು ಮಿಕ್ಕ ಆಯುಷಿಗಳಂ ಕುರಿತು ಒಂದು ಪಾಖ್ಯಾನವಿಶೇಷವಂ ನಿರೂಪಿಸಿದನಂತೆ- ಎಲೈ ಆಯುಷಿಗಳಿರಾ
ಕೇಳಿರಿ; ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚವಂ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿ ಯೋಗಶ
ಕ್ತಿಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗಳೊಡಗೂಡಿ ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ದನಂತಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನಂ ಪ್ರಳಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಪುನಃಪ್ರಪಂ
ಚಸೃಷ್ಟಿಕಾಲಮೊಳು ಪ್ರಥಮ ನಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಜನಿಸಿರುವ ಶ್ರುತ್ಯಭಿಮಾನದೇವತೆಗಳು ||೧೩|| ಅಶಯಿಸಿಕೊಂಡಿ

ಮೈಃ | ಪ್ರತ್ಯೋಪೇಭ್ಯತ್ಯಸುಶೋಕೈರೊದ್ಭಯಂತ್ಯಸಂಜೀವಿಸಃ ||೧೬|| ಶ್ರುತಯಃ|| ಜಯಜಯಜಿ
ಹ್ಯಜಾಮತಿತಮಾವಗ್ಮಭೀತಗುಣಾಂತವಮನಿಯದಾತ್ಮನಾಗಮವರಾದ್ಧಸಮಸ್ತಭಗಃ |ಅಗಜಗದೋ
ಕನಾಮಖಿಲಕಕ್ತ್ಯಮೂಢಕತೆಕ್ಯಚಿದಜಯಾತ್ಮನಾಚಚರತೋನುಚರನ್ನಿಗಮಃ ||೧೭||ಬೃಹದಾಪಲ
ಬ್ಧಮತದವಯಂತ್ಯವಶೇತಯಾಯತಉದಯಾಸ್ತಮಯಾವಿಕ್ಯತಮ್ಯದಿವಾವಿಕ್ಯತಾತಿ | ಅತಯು

ಸಂರಾಜಂ-ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಸುಶೋಕೈಃ-ಚನ್ನಾ ಗಕೂಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟು, ತತ್ಪರಾಕ್ರಮೈಃ-ಆತನಕಾರ್ಯಾದಿಗುಣಗಳಿಂದ, ಯ
ಧಾ-ಪೇಗೆ. ಬೋಧಯಂತಿ-ಎಬ್ಬಿಸುವರೋ ||೧೬|| (ಶ್ರುತಿವಚನವು) ಹೇ ಆಜಿತ-ಎಲೈ ನೋಲಿನಲ್ಪಡಬೇಕಾದವ, ಅಖಿಲಕಕ್ತ್ಯ
ವಯೋದಕ-ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಸಕಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೂ ಉದ್ಭೋಧಕನಾಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನೇ! ಅಗಜಗ
ದೋಕನಾಂ-ಅಗ-ಸರ್ಧವರಗಳೂ, ಜಗತಿ-ಜಂಗಮಂಗಳೂ, ಓಕನಾಂ-ಕರೀರಂಗಳಾಗಿಂಗಳಿಲ್ಲ ಜೀವಾತ್ಮರ, ದೋಷಗೃಭೀತಗು
ಣಾಂ-ದೋಷ-ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯದಂತೆಮುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ, ಗೃಭೀತ-ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗುಣಾಂ-ಸತ್ವರಜಸ್ತಮಸ್ಸು
ಗಳಿಲ್ಲ, ಅಜಾಂ-ಅನಾದಿಭಾವಾಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ಮಾಯೆಯನ್ನು, ಯತೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಆತ್ಮನಾ-ಸ್ವರೂ
ಪದಿಂದಲೇ, ಸಮವತ್ಪದ್ಧನಮಸ್ತಭಗಃ-ಸಮವರಸ್ಥ-ನ-ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ, ಸಮಸ್ತಭಗಃ-ಸಕಲ್ಪಶ್ವರ್ಯಮುಳ್ಳವನು, ಅಸಿ-ಆ
ಗಿರುವೆಯೇ. ತತೇ-ವಶೀಕೃತಮಾವನಾದ ಆದಕಾರಣದಿಂದ, ಜಯ-ಜಯಿಸುವನಾಗು, ಜಯಜಯೇ-ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊ
ಳಿಸು, (ಮಾಯೆಗವಶವಾಗದ ಸರ್ವಾಂತರಾಹುತೀ ನೀನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕೈಶ್ವರ್ಯಮುಳ್ಳ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ್ದರಿಂದ, ಜೀವಾತ್ಮರಸ್ವ
ರೂಪಕ್ಕೆ ಅವರಕವಾದ ಅನಾದಿಮಾಯೆಯನ್ನು, ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪಾತಿಶಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸು) ಕ್ವಚಿತ್-ಸೃಷ್ಟ್ಯಾಳಿ
ದಿಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅಜಯಾ-ಮಾಯೆಯೊಡನೆ, ಚರತಃ-ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ, ಆತ್ಮನಾಚ-ಸಚ್ಚಿದಾನಂದೈಕರೂಪವಾದ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ
ಲೂ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ, ತೇ-ನಿನ್ನನ್ನು, ನಿಗಮಃ-ಪೇದವು, ಅನುಚರೇತಿ-ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು. (ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾ
ಯೆಯೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತ ಅವಿದ್ಯಾಶಬ್ದಸೌದ ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿ ಕಾರಣನಾದರೂ ಆತ್ಮಕ್ರೀಡನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು, ಪೇದವು ಪ್ರತಿ
ಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ. ಎಂದರೆ ಕುದ್ದುಬ್ರಹ್ಮವು ವೇದಾಂತಲಕ್ಷ್ಯವಲ್ಲದೆ ವೇದಗಳಿಗೆ ವಾಚ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿಯಲ್ಲಿಮಾ
ಮಾಶಬ್ದವಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನಿರಿಸಿದಾಗ ವೇದಂಗಳು ಸ್ತುತಿಸಲಾಪುವವು ||೧೭|| ಅವಿಕ್ಯತಾ-ಪರಿಣಾಮಾದಿ ವಿಕಾರಂಗಳಿಲ್ಲದ,
ಯತಃ-ವಿವರಾಧಿಷ್ಠಾನವಾದ ಯಾವಬ್ರಹ್ಮದದೇಸೆಯಿಂದ, ಉದಯಾಸ್ತಮಯಾ-ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚದ ಉತ್ಪತ್ತಿಲಯಂಗಳು, ವಿ

ರುವ ಸ್ತುತಿವಾರಕರು ಉಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿದ್ಧೆಗೆಯ್ಯತತಿರುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಅರಸನೂ ಸಂತುಷ್ಟರ
ಗೃಹಾದ ಕೀರ್ತನಗಳೊಡಗೂಡಿ ಅವನಯಶಃಪರಾಕ್ರಮಂಗಳಂ ವಿವರಿಸಿ ವರ್ಣಿಸುವುದರಿಂದ ಯಾವೋತಿಯಾಗಿ
ಎಚ್ಚರಂಗಳೊಳಿಸುವರೋ, ಅೀತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಾದಿಗುಣಂಗಳಂ ವರ್ಣಿಸುವ ವಾಕ್ಯಂಗಳಿಂದ
ಎಚ್ಚರಂ ಗೊಳಿಸುವವಾಗಿ ವೇದಂಗಳು ಸ್ತುತಿಸಿದವದಂತೆ-||೧೮|| [ಶ್ರುತಿಗೀತಾರಂಭವು.] ಎಲೈ, ಯಾರಿಂದಲೂ
ಜಯಿಸಲ್ಪಡದೇವಿರುವ ಭಗವಂತನೇ! ಸ್ವಾವರಂಗಳೂ ಜಂಗಮಂಗಳೂಸಹ ಕರೀರಂಗಳಾಗಿಂಗಳಿಲ್ಲ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ
ಉಪಾಧಿರೂಪವಾಗಿ ಅಜೀವರ ಅನಂದಾದಿಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚಾದನಂಗೈಯಲೋಸುಗ ಗುಣಂಗಳಿಂದ ಅವರಿಸಿಕೂ
ಡಿರುವ ಅವಿದ್ಯೆಯು ವೈಭಿಚಾರೀಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ಅನ್ಯರಂವಂಚಿಸಲೋಸುಗ ಗುಣಂಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ
ಯಾದಕಾರಣದಿಂದ ನಿಗ್ರಹಂಗೆಯ್ಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಈಯವಿದ್ಯೆಯಂ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
ಮಪ್ಪಡವನಾಗಿರುವ ನೀನುಜಯಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವ್ಯತ್ಯವಂ ಪ್ರಕಟಂಗೆಯ್ಯನಾಗು. ಅಜೀವಾತ್ಮರ
ತಾವೇ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಗಳಿಂಜ ಅವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಏಕಜಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದರೆ ಅಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ನೀನೇ ಅಂತ
ರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ತಕೆತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿಸುವನಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಅವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವಿ
ಯೆಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಏನುಪ್ರಮಾಣವೆಂದರೆ, ವೇದವು ನೀನೇ ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುವನಾ
ಗಿಹೊಸ ನಿರುತರದಲ್ಲಿಯೂ ನ್ಯಾನತೆಮಿಲ್ಲದಿರುವ ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನ

ಪಯೋದಧುಸ್ತ್ವಯಿನೋವಚನಾಚರಿತುಕಥಮಯಧಾಭವಂತಿಭುವಿದತ್ತಪದಾನಿಸ್ತೃಣಾವ್. || ೬ || ೩

ವಿಕೃತೇಃ-ವಿಟವಿಕಾರಂಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಲಯಂಗಳು, ಮೃದಿವಾ-ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಉಂಟಾಗುವದೋ ಅವಶೇಷತಯಾ-
ಬ್ರಹ್ಮಮಾತ್ರವೇ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದರಿಂದ, ಏತದುವಲಬ್ಧಂ-ಈದ್ಯಕ್ಷಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂಬೃಹತ್-ಇದಕ್ಕಧಿಷ್ಠಾನವಾ
ದ ಬ್ರಹ್ಮವೆನುತಲೇ, ಅವಯಂತಿ-ತಿಳಿಯತಲಿದಾರೆ, ಅತೇ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಋಷಯಃ-ಮಂತ್ರಂಗಳೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂ
ಡಮರ್ಷಿಗಳೂ, ಮನೋವಚನಾಚರಿತಂ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನೂ, ವಚನದಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೆಸ
ರನ್ನೂ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ, ದಧುಃ-ಧರಿಸುವವರಾಗುವರು, ಸೃಣಾಂ-ಮನುಷ್ಯರಿಂದ, ದತ್ತಪದಾನಿ-ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇರಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟ ಅಡಿಗಳು, ಭುವಿ-ನಿಲದಲ್ಲಿ, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಅಯಥಾಭವಂತಿ-ಇರಿಸಲ್ಪಡದೇ ಇರುವವಾಗುತ್ತಿವೆ. (ಪರಮೇಶ್ವರನ ದೇವಯಂ
ದ ಪ್ರಪಂಚಸೃಷ್ಟಿಪ್ರಳಯಂಗಳು, ಜಾಲವಿದ್ಯೆಮಾಡುವವನ ವೆಸೆಯಿಂದ, ಐಂದ್ರಜಾಲಿಕ ಪ್ರಪಂಚವಾಗಿ ಅಡಗುವಂತೆ ಆಗು
ತ್ತಿರುವವು). ಪ್ರಪಂಚದ ವಿಕಾರಂಗಳು ಪರಮೇಶ್ವರರಿಗಿಲ್ಲವು, ಆತನು ವಿವರೋಪಾದಾನವಾಗಿರಲು ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾದ ಆತನಲ್ಲಿಪ್ರ
ಕೃತಿ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಧ್ಯಸ್ತವಾದ ಪ್ರಪಂಚವು ತೋರಿಯಡಗುವುದು, ಎಂದರೆ ಈಶ್ವರನು ಸ್ವಪ್ರಾಧಾನ್ಯದಿಂದ ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾ
ದಿಗಳಿಗೆ ವಿವರೋಪಾದಾನವೂ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರಾಧಾನ್ಯದಿಂದ ಪರಿಣಾಮೋಪಾದಾನವೂ ಆಗಿರುವನು, ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನಾವರೂಪವಿಕಾ
ರಂಗಳಾದ ಮಡಿಕೆ ಕುಡಿಕೆ ಮುಚ್ಚಳ ಮೊದಲಾದವು ವಾಚಾರಂಭವಿಕಾರವಾಗಿ ತೋರಿಯಡಗಿದರೂ ಮಣ್ಣುಮಾತ್ರವೇ ಸ
ತ್ಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಡಿಕೆಮೊದಲಾದವು ಮಣ್ಣಿಗಿಂತಲೂ ಅನ್ಯಗಳಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಕೃತೀಬಲನಾದ
ಪರಮೇಶ್ವರನ ದೇವಯಿಂದಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿಯೇ ದಿಟವಾಗಿರವಂತೆ ತೋರಿ ಯಡಗುವದಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚವು ಪರಮೇಶ್ವರನಿ
ಗಿಂತಲೂ ಅನ್ಯವಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಗ್ನಿ(ಇಂದ್ರಾದಿ ಬಹುಭೇದವಾಗಿ ತೋರುವ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಯಾಗಿರು
ವ ಬ್ರಹ್ಮವೆನುತಲೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವರು, ನಿಲದಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಪಾಣಿಗಳು ಯಾವುದರಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರೂ ಅದಕ್ಕೆ ನಿಲವೆ

ನಂದಗಳಿಂ ಪಃಪೂರ್ಣನಾದ ಸ್ವಸ್ವರೂಪದಿಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನಂ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟ್ಯಾಭಿ
ದಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲಕಾರಣನೆನುತಲೂ ಸರ್ವಜ್ಞನೆನುತಲೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೆನುತಲೂ ಅನುತಕ್ಕಿತ್ತಯುಚ್ಛವನೆನುತ
ಲೂ ಸಹ ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪೇಳುತ್ತಲಿವೆ||೧೫|| (ಇಂದ್ರನೇ ಚರಾಚರ ಭೂತಂಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯೆನುತಲೂ ಅಗ್ನಿ
ಯೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯನಾದವನೆನುತಲೂ ಭೂಮಿಯೇ ಗೋಪತಿಯೆನುತಲೂ ಸಹ ಅನೇಕವಾಕ್ಯಂಗಳಿಂದ
ವೇದಂಗಳು ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಲಿವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಆವೇದಂಗಳು ನನ್ನನ್ನೇ ಸರ್ವ
ಜಗತ್ಕಾರಣನೆಂದು ಎಂತುಸ್ತುತಿಸುವವು ಎಂದೊಡೆ ಉತ್ತರವನಿತ್ತ) ನದಂತೆನಿ- ಎಲೈಪರಮೇಶ್ವರೇ! ಯಾವ
ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾರಣವಾದ ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಘಟಮೊದಲಾದ ವಿಕಾರಂಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಲಯಂಗಳುಂಟಾಗುತ್ತಲಿವೆ
ಯಾದ್ದರಿಂದ ಮೃತ್ತಿಕೆಯೊಂದೇ ಸತ್ಯವಾಗುವುದೇ ಹೊರತು ವಾಚ್ಮಾತ್ರದಿಂದವ್ಯವಹರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯಂಗಳಾ
ದ ಅಘಟಾದಿ ವಿಕಾರಂಗಳು ಸತ್ಯಂಗಳಾಗಲಾರವೋ, ಅರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗಳಾದ ಆಕಾಶಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಭೂ
ತಂಗಳಿಗೂ ಅಧಿಷ್ಠಾನರೂಪವಾದ್ದರಿಂದ ವಿಕಾರರಹಿತನಾಗಿ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಮೂಲಕಾರಣನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪರಿ
ಪೂರ್ಣನಾದ ನಿನ್ನದೇಯಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಉತ್ಪತ್ತಿಲಯಂಗಳುಂಟಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ಆಕಾರಣದಿಂದ ಯಾ
ವರೀತಿಯಾಗಿ ಘಟಾದಿಗಳು ಲಯವನೆಯ್ದಿದಾಗ್ಯೂ ಸತ್ಯವಾದ ಮೃತ್ತಿಕೆಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುವುದೋ ಅರೀತಿಯಾ
ಗಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಲಯವುಂಟಾದಾಗ್ಯೂ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವ ನೀನೋರ್ವನೇ ಅವಶಿಷ್ಟನಾಗಿ ಉಳಿ
ಯವಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಮುಷಿಗಳು ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ಈದ್ಯಕ್ಷಪ್ರಪಂಚವೂಸಹ ಬ್ರಹ್ಮವಾದ ನೀನೇಹೊರತು
ನಿನ್ನಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಲಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ತ ಮಂತ್ರಗಳೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ವಾಗ್ವಾನ್ವ
ಪಾರದ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಧರಿಸಿದೆಯೇಹೊರತು ಇತರ ವಿಕಾರಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಪರ್ಯವೂ ವ್ಯಾ
ಪಾರವೂ ಸಹಯಿಲ್ಲ! ಅದುದೇಗೆಂದರೆ- ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಾದಂಗಳು ಮೃ

ತೀತನೂರಯುಕ್ತೈಃ ಪ್ರಪತೇವಿಲಲೋಕಮಲಕ್ಷಪಣಕಥಾನ್ಯತಾಬ್ಧಿಮವಗಾಹ್ಯತಮಾಂಸಿಜಹುಃ | ಕಿ
ಮಾತಪುನಸ್ಸ್ಯಧಾಮನಿಧುತಾಶಯಕಾಲಗುಣಾಃ ಪರಮಭಜಂತಿಯಾದಮಜಸ್ರಸುಖಾನುಭವಮ್ ||

ಆಧಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವವದಾರ್ಥವನ್ನು ಭಾವಿಸಿದರೂ ಹೇಳಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಾಧಾರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೇ
ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗುವುದರಿಂದ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ವೇದಮಂತ್ರಗಳೂ ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಭಾವಿಸುಗುಂ. ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕೀರ್ತಿಸು
ಗುಂ ||೧೬|| ತೈಃ ಪ್ರಪತೇ-ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಕುಣಿಸುವ ಪ್ರಭುವಾದ, ಪರಮ-ಪರಮೇಶ್ವರನೇ, ನೂರಯು-
ಃ-ಏವೇತಿಗಳು ಇತಿ-ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾದ ನೀನೇ ಪರಮಾರ್ಥವೆಂದರೂ, ಅಖಿಲ...ಅಬ್ಧಿಂ-ಅಖಿಲಲೋಕ-ಸಕಲಜನಗಳ, ಮ
ಲ-ಅಷ್ಟಾನಪಾಪಂಗಳನ್ನು, ಕ್ಷವಣ-ಪೋಗೊಳಿಸುವಂಥಾ, ಕಥಾಮೃತಾಬ್ಧಿಂ-ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಪಾಲ್ಗಡಲಿನಲ್ಲಿ, ಅವಗಾಹ್ಯ-
ಮುಳುಗಿ, ಮಿಂದು, ತಪಾಂಸಿ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಾದಿ ದುಃಖಂಗಳನ್ನು, ಜಹುಃ-ಜಿಡುಪರು, ಸ್ವಧಾ-ಗುಣಾಃ-ಸ್ವಧಾಮ-ಸ್ವರೂಪಸ್ವು
ರಣದಿಂದ, ವಿಧುತ-ಕೊಡುಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಆಶಯಕಾಲಗುಣಾಃ-ಆಂತರಿಕರಣ ಧರ್ಮಗಳಾದರಾಗಾದಿಗಳೂ, ಕಾಲಧರ್ಮಗಳಾದ
ಮುದಿತನ ಮೊದಲಾದವೂ ಉಚ್ಚವರಾದ, ಯೇ-ಯಾರು? ಅವಸ್ರಸುಖಾನುಭವಂ-ಅಖಂಡಾನುಭವವಾದ, ಪದಂ-ಸ್ವರೂಪವನ್ನು,
ಭಜಂತಿ-ಸೇವಿಸುತ್ತಲಿರುವರೋ, ತೇಪುನಃ-ಅವರಾದರೋ, ಕಿಮುತ-ವಿನುಹೇಳತಕ್ಕವರು? [ಪರಮೇಶ್ವರನೇ, ನಿನ್ನಂಸ್ತುತಿಸುವ
ವರಿಗೆ ಅಷ್ಟಾನಪಾಪಮುಖಂಗಳು ಕ್ಷೇಣಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಆದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಮನೋಬೋಧಂಗಳೂಕಾ
ಲದೋದಂಗಳೂ, ಲೇಪಿಸದೆ ಇರುವ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಷ್ಟಾನಪಾಪದುಃಖಂಗಳಂ ಬಿಡುವರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದೇ
ನಿವೆ] ||೧೭|| ಅಸುತ್ಯಪಃ-ಪಾತ್ರಣದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳುವವರು, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಅನುನಿಧಾಯದಿ-ಅನುನಿರಿಸಿಮಾಡುವ ಭಕ್ತರಾದರೆ, ಶ್ವ
ಸಂತಿ-ಸಫಲರಾಗಿ ಬದುಕುವರು, (ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಲ್ಲದವರು) ಧೃತಯಇವ-ಕುಲಿಮಿತಿಗಳಂತೆ, (ವೈರೋಧ್ಯಾಸಮುಚ್ಚವರಾಗುವರು)
ಮಹದಹವಾದಯಃ-ಮಹತ್ತ್ವವು ಅಹಂಕಾರಪ್ರಮೋದಲಾದ, ಯದನುಗ್ರಹತಃ-ಯಾವಅತ್ಮನ ಅನುಪ್ರವೇಶದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ
ಸೆಯಿಂದ ಅಂಡಂ-ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪಿಂಡಾಂಡಗಳನ್ನು, ಅಸೃಜ-ಹುಟ್ಟಿಸಿದವೋ, ಅತ್ರ-ಈ ಪಿಂಡಾಂಡದಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯಯಃ-ಕೋ
ಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಪುರುಷವಿಧಃ-ಅನ್ನ ಮಯಾದಿಕೋಶಗಳ ಬಗೆಯಂತೆ ಬಗೆಮುಳ್ಳ ತದಾತ್ಮಕನೂ,

ತ್ವಾಪೂರ್ಣಲೋಪ್ಯಕಾಷ್ಠಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾದರೂ ಎಂತು ಭೂಮಿಯಂಜಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಲಾರವೋ ಅಂತು ವೇ
ದಂಗಳು ಯಾವ ಪಿಕಾರಸಂದರ್ಭಂಗಳಂ ಪೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸರ್ವಕಾರಣನಾದ ಪರಮಾರ್ಥರೂಪನಾದ ನಿನ್ನ
ನ್ನೇ ಪೇಳುತ್ತಲಿವೆ ||೧೮|| ಎಲೈ, ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಕ್ತಿಗವಂ ನರನಂಗಯಿಸುವ ಪ
ರಮೇಶ್ವರನೇ! ಈರೀತಿಯಾಗಿ ವಿವೇಕಿಗಳಂ ಪುರುಷರು ಸಮಸ್ತಜನರ ಪಾಪವಂ ಪರಿಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾರಣ
ವಾದ ನಿನ್ನ ಕಥಾರೂಪವಾದ ಅಮೃತಗಮುದ್ರವಂ ಸೇವಿಸುವರಾಗಿ ಅಷ್ಟಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ತ ದುಃಖಂಗಳಂ
ಜಿಂಜಿಟ್ಟರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಸ್ವುರಣದಿಂ ನಷ್ಟಂಗಳಾದ ರಾಗದ್ವೇಷಾನಿಗಳೂ ಜರಾಮ
ರಣಾದಿಗಳೂಗಹ ಪುಷ್ಪವರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಅಖಂಡಾ ನಂದಾನುಭವವುಳ್ಳ ಸ್ವರೂಪವಂ ಸೇವಿಸುತ್ತಲಿರುವರೋ, ಅಂತಾ
ಮಹಾತ್ಮರು ಸಮಸ್ತಪಾಪಂಗಳಂ ದುಃಖಂಗಳಂಗಹ ಬಿಡುವರೆಂದು ಏನುಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು? ಯಾವರೀತಿಯಾಗಿ
ಪದ್ಮಪತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಜಲಬಿಂದುಗಳು ಅದಂತಗಲದೆ ಇರುವವೋ, ಆರೀತಿಯಾಗಿ ನೀನೇ ಪರತತ್ವರೂಪವೆಂದು ತಿ
ಳಿಯುವ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಪಾಪಕರ್ಮಗಂಬಂಧವು ಉಂಟಾಗಲಾರದು ||೧೯|| ಎಲೈ ಪರಮಪುರುಷನೇ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪು
ರುಷರು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಾದರೆ ಆಗ ಸಫಲವಾದ ಜೀವನವುಳ್ಳವರಾಗುವರು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತರಾಗದೆಯಿದ್ದರೆ
ಅವರು ಕುಲಮೆಯ ತಿದಿಗಳಂತೆ ನಿಷ್ಫಲವಾದ ನಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವರಾಗುವರು. ಮಹತ್ತ್ವವು ಅಹಂಕಾರವು ಮೊದ
ಲಾದ ತತ್ವಗಳು ತಾವು ಜಡಗಳಾದರೂ ಯಾವನಿನ್ನ ಅನುಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಂಪಡೆದು ಸಮಷ್ಟಿವ್ಯಷ್ಟಿ
ರೂಪಂಗಳಾದ ದೇಹಂಗಳಂ ನಿರ್ಮಿಸಿದಂತಿರುವವೋ, ಮತ್ತು ಅಸಮಷ್ಟಿವ್ಯಷ್ಟಿ ದೇಹಂಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ನ
ಮಯಾದಿ ಪಂಚಕೋಶಂಗಳಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪರ್ತಿ ಸಿ ಕೊಂಡಿರುವನಾದುದರಿಂದ ಆಯಾಕೋಶದ

ಧೃತಯಃ ಪವತ್ಯಸಂತೈಸುತೈಃ ಪೋಯದಿತನು ವಿಧಾಮಹದಹಮಾದಯೊಂಡಮಸ್ತುಜ್ಞಯದನುಗ್ರಹ
ತಃ | ಪುರುಷವಿಭೋನ್ವಯೋಽಚರಮೋನ್ಮಮಯಾದಿಮಯಸ್ಸದಸತಃ ಪರಂತ್ವಮಧಯದವ್ಯವಶವಮ್ನು
ತನ್ಮ ||೧೪|| ಉದರಮುವಾಸತೆಯುಪಿವತ್ಯುಗುಕೂರ್ದದೃಕಃ ಪರಿಸರಪದ್ಧತಿಂಹೃದಯಮಾರಾಣ
ಯೋದಹರಮ್ | ತತಃ ತದಗಾದನಂತತವಧಾಮಶಿರಃ ಪರಮಂ ಪುನಃ ಹಯತ್ಸಮತ್ಯನುತಂತಿಕೃತಾಂತ
ಮುಖಿ ||೧೫|| ಸ್ವಕೃತವಿಚಿತ್ರಯೋನಿಮುವಿಶನ್ನಿವಹತುತಯಾತರತಮತಶ್ಚಕಾಸ್ಯನುಲವತ್ಸ್ಯಕೃತಾ

ಅನ್ಮಮಯಾದಿಮು ಅನ್ಮಮಯಮೋದಲಾದ ಪಂಚಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ, ಚರಮಃ-ತುದಿಯಾದ ಆನಂದಮಯಕೋಶವೂ, ಯಃ-ಯಾವು
ದೋ, ಅದೋ, ನದಸತಃ-ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮಾಂಗಗಳಾದ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಂಗಳಿರಡಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಪರಂ-ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ, ಏಷು-ಇವುಗಳ
ಲ್ಲಿ, ಅವಶೇಷಂ-ಅಬಾಧ್ಯವಾಗಿಉಳಿದದ್ದೂ, ಮುತ್-ಯಾವುದೋ, ತತ್-ಅದೋ, ಸತ್ವಂ-ಅನೀನೇಳಿಗಿರುವಿ ||೧೪|| ಹೇಅನಂ
ತ-ಎಲೈ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನೇ, ಯುಪಿವತ್ಯುಗು-ಯುಪಿಗಳಸಂಪ್ರಜಾಯ ಮಾರ್ಗಂಗಳಲ್ಲಿ, ಯೇ-ಯಾರು, ಕೂರ್ದದೃಕಃ-ಸ್ಥೂಲದೃಷ್ಟಿ
ಯುಳ್ಳವರೋ, ತೇ-ಅವರು, ಉದರಂ-ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಣಿಪೂರಕಚಕ್ರಾಲಂಬಕವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು, ಉಪಾಸತೇ-
ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವರು, ಆರೂಣಯಸ್ತು-ಆರೂಣಗಳೆಂಬ ರಾದರೋ, ಪರಿಸರಪದ್ಧತಿಂ-ನಾಡಿಗಳ ಪ್ರಸರಣಕ್ಕೆ ದಾವಿಯಾದಂಧಾ,
ಹೃದಯಂ-ಅನಾಹತಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ, ಪರಂ-ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಚಿದಂಬರಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಉಪಾಸತೇ, ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವರು ||
ಯತ್-ಯಾವುದರನ್ನು, ಸಮೇತ್ಯ-ಚನ್ನಾಗಿಗೇರಿ, ಕೃತಾಂತಮುಖೇ-ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯಿಯಾದನಂನಾರದಲ್ಲಿ, ಸಪತಂತಿ-ಜೀ
ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ, ತತ್-ಅಥಾ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಧಾಮ-ಮುಕ್ತಿಜ್ಯೋತಿಸ್ಥಾನವಾದ, ಪರಮಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಶಿರಃ-ಸಹಸ್ರಾರ
ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರಸ್ಥಾನವು, ತತಃ-ಅದಹರೋಪಾಸನಾಸ್ಥಾನದವನೆಯಿಂದ, ಉದಗಾರ್-ಎದ್ದಿರುವುದು [ಮೇಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು] ||೧೫||
ಸ್ವಕೃತವಿಚಿತ್ರಯೋನಿಮು-ತಾನಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಉಚ್ಚನೀಷಮಧ್ಯಮಭೇದಂಗಳಂ ವಿಚಿತ್ರಂಗಳಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿ

ಆಕಾರದಂತೆ ಆಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಯಾವವನು ಚೈತನ್ಯವನುಂಟುಮಾಡುವನೋ, ಮತ್ತು ಅನ್ಮಮಯ ಪ್ರಾಣ
ಮಯ ಮನೋಮಯ ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಆನಂದಮಯಂಗಳೆಂಬ ಪಂಚಕೋಶಂಗಳು ಉಪದೇಶಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡುವಲ್ಲಿ
ಯಾವವನು ಪುಚ್ಛರೂಪದಿಂದ ಉಪದೇಶಂಗೆಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟನೋ ಅಂತಾಪರಬ್ರಹ್ಮನೇನೀನು. ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಲಸೂ
ಕ್ಷ್ಮಗಳಾದ ಅನ್ಮಮಯಾದಿ ಪಂಚಕೋಶಂಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ಅವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷೀರೂಪನಾಗಿ ಅಬಾ
ಧ್ಯನಾಗಿ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅಪರಬ್ರಹ್ಮನೇ ನೀನು. ಅದಕಾರಣದಿಂ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವ
ನಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ನಿನ್ನಂ ಯಾವತೆರದಿಂದಲೂ ಸೇವಿಸದೆ, ಯಿರುವ ಕೃತಘ್ನರಾದ ಪುರುಷರಿಗೆ ಕಾಮಾದಿಫಲ
ವೂಹನವಿಧಿಸಲಾರದು ||೧೪|| (ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾದ ಶ್ರೀಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಶ್ರುತಿಗಳಿ
ಗೂ ಸಮನ್ವಯನಿರೂಪಣದಿಂದ ಅಭಗಮಂತನೇ ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನೆಂಬ ಅರ್ಥವುಪೇಳಿ ಅಭ
ಕ್ತರಂ ನಿಂದಿಸುವುದರಿಂದಲೂ ಆಯರ್ಥವನ್ನೇ ದೃಢೀಕರಿಸಿ ಅಂತಾ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಉಪಾಸನೆಯಂಗೈಯ್ಯ
ಲೋಸುಗ ಸ್ಥಾನಂಗಳಂ ನಿರೂಪಿಸುವ) ನದಂತೆ- ಎಲೈಅನಂತನೇ! ಯುಪಿಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ
ಯಾರು ಸ್ಥೂಲದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರೋ ಅಪುರುಷರು ಉದರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಮಣಿಪೂರವೆಂಬಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸು
ವ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಧ್ಯಾನಂಗೆಯ್ಯತಲಿದಾರೆ. ಆರೂಣಿಗಳೆಂಬ ಯುಪಿಗಳಾದರೋ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಾದ್ದ
ರಿಂದ ಇಲಾಪಿಂಗಳಾ ಸುಮಮ್ನಾದಿ ಸಮಸ್ತನಾಡಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಸರಣಸ್ಥಾನವಾದ ಅನಾಹತಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ ದಹ
ರಾಕಾಶರೂಪನಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಉಪಾಸನಂ ಗೆಯ್ಯಲಿದಾರೆ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಹೃದಯಸ್ಥಾನದ
ವಿಸೆಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಪ್ರಕಾಶಸ್ಥಾನವಾದ ಸುಮಮ್ನಾ ನಾಮಕವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವಾದ ಬ್ರ
ಹ್ಮರಂಧ್ರ ಸ್ಥಾನವನೆಯಿಸಿ ಅಸಹಸ್ರಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಾದ ನಿನ್ನಂ ಭೂಷಿಸುವ ಪುರುಷರು ಪುನಃ ಈ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಕೋಪದೊಳಗೆ ಬೀಳುವ ರಾಗುವುದಿಲ್ಲ ||೧೫|| (ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕೂಡ ಜೀವಾತ್ಮನ ತೆನ್ನ

ನುಕೃತಿಃ | ಅಥವಿತಘಾಸ್ವಮೂವ್ಯವಿತಫಂ ತವಧಾಮಸಮಂವಿರಜಧಿಯೋನ್ವಯಂತ್ಯಭಿವಿಪನ್ಯವಪಿ
ಕರಗಮ್ ||೨೦|| ಸ್ವಕೃತಪುರೇಷ್ವಮೀವ್ಯಬಹಿರಂತರಸಂಚರಣಂತವಪುರಾಪಂವದಂತ್ಯಬಿಲಶಕ್ತಿಃ
ತೊಂಶಕೃತಮ್ | ಇತಿ ನೈಗತಿಂವಿವಿಚ್ಯಕವಯೋನಿಗಮಾವಪನಂಭವತಉಪಾಗತೇಫ್ರಿ ವಂಭವಂಭುವಿವಿ

ಸಿಸುವ ಕಾರ್ಯಂಗಳಾದ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಹೇತುತಯಾ-ಉಪಾಧಾನಕಾರಣವಾದ್ದರಿಂದ, ವಿಕಸಿಸುವ-ಮುಂಚೆಯೇ ಇರುವನಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಿರುವನಾಗಿ, ಅನಲವತ್-ಕಾಪಾಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ, ತರತಮತಃ-ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ತೋರುವಭಾವದಿಂದ. ಸ್ವಕೃತಾನುಕೃತಿಃ-ತನ್ನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉಪಾಧಿಗಳನ್ನು ನುಸರಿಸುವನಂತೆ, ಚಕಾಸಿ-ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರುವಿ, ಅಥ-ಆದ್ದರಿಂದ, ವಿತಘಾಸು ಮಿಥ್ಯಾಭೂತಂಗಳಾದ, ಅಮೂಷು-ಈಯಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸ್ಥಾನಂಗಳಾದ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅವಿತಫಂ-ಸತ್ಯವಾದ, ನಮಂ-ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆಯಿರುವ, ಏಕರಸಂ-ಸನ್ಯಾಸ್ರವಾದ, ತವಧಾಮ-ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ವಿರಜಧಿಯಃ-ನಿವರ್ಣಲಮತಿಗಳಾದ, ಅಭಿವಿಪನ್ಯವ-ಕರ್ತೃಫಲವಿರಕ್ತರಾದಸನ್ಯಾಸಿಗಳು, ಅನ್ವಯಂತಿ-ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವರು. ||೨೦|| ಅಮಾಷು-ಈಮನುಷ್ಯಾದಿರೂಪವಾದ, ಸ್ವಕೃತಪುರೇಷು-ತನ್ನ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ದೇಹಂಗಳಲ್ಲಿ, ಪುರಾಪಂ-ಭೋಕ್ತನಾಗಿರುವ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು, ಅಬಹಿರಂತರ ಸಂವರಣಂ-ಹೊರಗೆ ಸ್ಥೂಲದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ, ಒಳಗೆ ಲಿಂಗದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ, ವಸ್ತುಗತ್ಯಾಮಾಯಾವರಣವಿಲ್ಲದಂಥಾ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಆಂಶಕೃತಂ-ಆಂಶದಂತೆಯೂ ಕಾರ್ಯದಂತೆಯೂ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಅನುಪ್ರವಿ

ದ ಉದರ ಹೃದಯಾದಿಸ್ಥಾನ ಸಂಬಂಧವು ಉಂಟಾದರೆ ಅಹೃದಯೋದಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ವಿರುವ ಆ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಸಹ ತಾರತಮ್ಯವುಂಟಾದೀತು. ಹಾಗಾದರೆ ಮತೆ ಯಾವಷಯದಿಂದ ಅಪರಮಾತ್ಮನು ಉಪಾಸನಂಗೆಯ್ಯಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು? ಎಂಬ ಈಶಂಕೆಯು ಪರಿಹರಿಸಲೋಸುಗ ಒಬ್ಬ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಸಮಸ್ತ ಭೂತಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವನೆಂದು ಅನೇಕ ಶ್ರುತಿಗಳೇ ನಿನ್ನಂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಲಿವೆಯೆಂದು ಪೇಳುವ) ರದಂತೆ- ಎಲೈ ಪರಮಾತ್ಮನೇ! ಯಾವೋತಿಯಿಂದ ಆಗ್ನಿಯು ಸ್ವತಃ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಯಿದ್ದರೂ ಆಯಾಕಾವ್ಯಂಗಳ ನನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಯಾಷ್ಠಾಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದೋ ಅದೀತಿಯಿಂದ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾದನೀನು ಸ್ವಕಲ್ಪಿತಂಗಳಾಗಿ ವಿಚಿತ್ರಂಗಳಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಮಧ್ಯಮಾಧಮಂಗಳಾಗಿ ನಿನ್ನ ಯಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸ್ವಾನಂಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯಂಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಕಾರಣನಾದ್ದರಿಂದ ಕಾರ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ನಾದಕಾರಣದಿಂದ ಅದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್ವನಂತೆ ಯಿರುವನಾಗಿ ಅದೇಹಾದಿಗಳು ಇದ್ದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ನೀನು ನೋಡು ನಾಧಿಕಭಾವದಿಂದ ತೋರುತ್ತಲಿರುವಿಯೇ ಜೋರತು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲವು. ಆಕಾರಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಬುದ್ಧಿಯು ಛೇದಮಹಾತ್ಮರು ಇಹ ಪರಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆಯತಕ್ಕ ಕರ್ಮಫಲಂಗಳಂ ತ್ಯಾಗಂ ಗೆಯ್ದಿರುವ ರಾದಕಾರಣದಿಂದ ಅನಿತ್ಯಂಗಳಾದ ಅದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷರಹಿತವಾದುದರಿಂದ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೂ ಸತ್ತಾ ಮಾತ್ರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವಂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವರು- ಅದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಉಪಾಧಿಕಲ್ಪಿತವಾದ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲವಾದಕಾರಣದಿಂದ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲವೆಯಿರುವ ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳನೀನು ಉಪಾಸನಂಗೆಯ್ಯಲು ಯೋಗ್ಯನಾದವನೇ ಸರಿ ||೨೦|| (ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವತರಿಸುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಸೇವೆಯು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧನವಾದುದೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ಪೇಳುವರು ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸುವರು)-ಆದಂತೆ-ಎಲೈ ಈಶ್ವರನೇ! ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಂ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯಾದಿ ಕರೀರಂಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಕ್ತೃರೂಪದಿರುವ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ವಸ್ತುತಃ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಂಗಳಾದ ಅಸತ್ಯಂಗಳಾದ ದೇಹಾದಿಗಳನ್ನೂ ಅವರಿಸುವ ಅವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದ ಅವರಣವಿಲ್ಲದವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಅಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ಸರ್ವಶಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಅಶ್ರುಯನಾಗಿಯೂ ಪೂರ್ಣನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನಾಗಿ ವೇದಂಗಳು ಪೇಳು

ಶ್ವಸಿತಾಃ ||೧೦|| ಮರಧಿ-ಮಾತ್ಮತತ್ತ್ವನಿಗಮಾಯತವಾತ್ಮತನೋಕ್ತೃರಿತಮಹಾವೃತಾಬ್ಧಿಪರಿವರ-
ಮುಕ್ತಸುಣಾಃ | ನಸರಿಲವಂತಿಕಚಿದಪವರ್ಗಮಪೀಶ್ವರತಚರಣಗುಣಜಹಂಸಕುಲಸಂಗವಿಸ್ತೃವ್ಯಗೃ
ಹಾಃ ||೧೧|| ತ್ವದನುಪಧಂಕುಲಾಯಮಿಹಮಾತ್ಮಸುಹೃತ್ತ್ರಿಯವಚ್ಚರತೀರ್ಥೋನ್ಮುಖೇತ್ಯಯಿಹತೆ
ಪ್ರಿಯುತತ್ವನಿಚ | ನಬತರಮಂತ್ಯಹೋಅಸದುಪಾಸನಯಾತ್ಮಹನೋಯದನುಕೇಯಾಭ್ರಮಂತ್ರೈರಾ

ವ್ಯರೂಪವೆನಿಸುವ ಪ್ರಾಜ್ಞನನ್ನಾಗಿ, ಪದಂತಿ-ಪೇಳುತ್ತಲಿರುವರು. ಕವಯಿ-ವಸ್ತುವಿಚಾರಪಂಡಿತರಾದವರು, ಇತಿ-ಬೀಗ, ನರ
ಗೌಂ-ಜೀವಾತ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು, ವಿವಿಚ್ಛ-ಶೋಧಿಸಿತಿಳಿದು, ನಿಗಮಾವಪನಂ-ನಿಗಮ-ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮಂಗಳಿಗೆ, ಅವಶನಂ-ಬೀಜ
ಟ್ಯುಫಲವಂ ಪದಯೇಲ್ಪಕ್ಯುಧೂಮಿಯಂತಿರ-ವ, ಅಭವಂ-ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದೆ, ಭವತಂಅಂಘ್ರಂ-ನಿನ್ನಪಾದವನ್ನು, ಭುವಿ-ಸರಲೋ
ಕದಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವನಿತಾಃ-ವಿಶ್ವಾನುಹಟ್ಟಿದವರಾಗಿ, ಉಪಾಸತೇ-ಸೇವಿಸುತ್ತಲಿರುವರು||೧೦|| ಈಶ್ವರ-ನಿಯಾಮಕನಾದಪ್ರಭುವೇ, ದ್ರ
ರಧಿಗಮಾತ್ಮತತ್ತ್ವನಿಗಮಾಯ-ಮರಧಿಗಮ-ಪ್ರಯಾನದಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವಾದ, ಆತ್ಮತತ್ತ್ವ-ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಯಾಧಾರ್ಥ್ಯ
ವನ್ನು, ನಿಗಮಾಯ-ತಿಳಿಸಲೋಸುಗ, ಆತ್ಮತನೋ-ಆವಿರ್ಬಾವಗೋಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲೀಲಾಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಚರಿತಮಹಾ
ವೃತಾಬ್ಧಿಪರಿವರವರಿಶ್ರಮಣಾಃ-ಚರಿತ-ಕಥೆಯೆಂಬ, ಮಹಾವೃತಾಬ್ಧಿ-ದೊಡ್ಡಪಾಲ್ಗಡಲಿನಲ್ಲಿ, ಪರಿವರ-ಮುಳುಗುವುದರಿಂದ
ಪರಿಶ್ರಮಣಾಃ-ಗತಶ್ರಮರಾದಂಧಾ, ಕೇಚಿತ್-ಕೆಲವರು, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಚರಣಸರೋಜಹಂಸಕುಲಸಂಗವಿಸ್ತೃವ್ಯಗೃಹಾಃ-ಚರ
ಣಸರೋಜ-ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಹಂಸ-ಅಂಚೆಯಂತಿರುವವಾಗವತರ, ಕುಲ-ಸಮೂಹವ, ಸಂಗ-ಸಂಬಂಧದಿಂದ, ವಿಸ್ತೃವ್ಯ-ಬಿಡ
ಲ್ಪಟ್ಟ, ಗೃಹಾಃ-ಮನೆಮೊದಲಾದವುಗಳಜಿಮಾನಮುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅವವರ್ಗಮಪಿ-ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಕೂಡ. ನಸರಿಲವಂತಿ-ಅಪೇಕ್ಷೆ
ಸುವುದಿಲ್ಲ||೧೧|| ತ್ವದನುಪಧಂ-ನಿನ್ನ ದಾರಿಗನುಕೂಲವಾದ, ಇದಂಕುಲಾಯಂ-ಈಶರಿರವು, ಆತ್ಮಸುಹೃತ್ತ್ರಿಯವಚ್ಚ-ತ್ವಂ
ತೆಯೂ ಮಿತ್ರನಂತೆಯೂ ಇಷ್ಟನಂತೆಯೂ, ಚರತಿ-ಸ್ವಾರ್ಥಿನವಾಗಿರುತ್ತಿದೆ, ತಥಾ-ದೂಗಲದರೂಕೂಡ, ಉನ್ಮುಖೇ-ಪ್ರಸನ್ನ
ನಾದ, ಪ್ರಿಯೇ-ಅನಂದರೂಪನಾದ, ಆತ್ಮನಿಚ-ಸ್ವರೂಪವೊಲದೆ, ಹಿತೇ-ಉಪಕಾರಿಯೂ ಆದ್ದರಿಂದನೇವ್ಯನಾದ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನ
ಲ್ಲಿ, ನರವಂತಿ-ಕ್ರೀಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅಹೋ-ಅಶ್ವಯೇವು, ಯದನುಕೇಯಾಃ-ಯತೇ-ಯಾವಅನವನುಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ, ಅನುಕೇಯಾಃ-
ವಾಸನೆಯುಳ್ಳವರಾದವರು, ಕುಶೀರಭೃತಃ-ಕುತ್ಸಿತದೇಹಂಗಳಂಧರಿಸಿದವರಾಗಿ, ಉರುಭಯೇ-ಅಧಿಕಫೀತಿಯುಳ್ಳಸಂಸಾರವಲ್ಲಿ

ತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಜೀವಾತ್ಮನ ವಿಚಾರದಿಂದ ತತ್ತ್ವವಂ ಚನ್ನಾಗಿಶೋಧಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದುಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ
ನು ಪಡೆಯಲು ಶಕ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ ಋಷಿಗಳು ಭೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೇದೋಕ್ತಂಗಳಾದ ಸಮಸ್ತ
ಕರ್ಮಂಗಳೂ ಎಲ್ಲಿನಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬ ಮಹಾಫಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವೋ ಅಂತಾ ಸಂಸಾರ
ರನಿವರ್ತಕನಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವಂ ಅತಿವಿಶ್ವಾಸಯುಕ್ತರಾಗಿ ಪೂಜಾನಮಸ್ಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತ
ಲಿರುವರು ||೧೦|| ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯೇ ಸಾಧನವೆಂಬಂತೆ, ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಲಿರುವರಂತೆನೆ ಎಲೈಪರಮೇಶ್ವ
ರನೇ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಾದ ಕೆಲವರುಪುರುಷರು ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವಾದಆತ್ಮತತ್ತ್ವವಂ ಭಕ್ತೀಗತಿಯಲೋ
ಸುಗ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶರೀರವುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಕಥೆಯೆಂಬ ಮಹತ್ವಾದ ಅವ್ಯುತ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನಮಾಡುವುದ
ರಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಸಾರವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಚರಣವೆಂಬ ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಸುಗಳಂತಿರುವ ನಿನ್ನಭಕ್ತರ
ಸಮೂಹದೊಡನೆ ಸಂಗಮಮಾಡುವುದರಿಂದ ತೈಜಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗೃಹವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದಲೋ
ಕಮನುಕೂಲವೇಕ್ಷಿಸುವರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿತುಚ್ಛವಾದ ಅನ್ಯಫಲಮುಪಪತ್ತೇಕ್ಷಿಸುವರಾಗುವರು||೧೧||
ಎಲೈಪರಮಾತ್ಮನೇ! ಶರೀರಾದಿಗಳಂ ಪೋಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳಮೂಢರು ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗುಪಯುಕ್ತ
ವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಆತ್ಮನಂತೆಯೂ ಬಂಧುವಂತೆಯೂ ಪ್ರಿಯನಂತೆಯೂಸ್ವಾರ್ಥಿನವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದೇರೀತಿಯು
ದಭಿಮುಖರಾಗಿ ಪ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಹಿತನಾಗಿಯೂ ಅತ್ಮನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸೇನೋಕ್ತೂಡ ಸುಖದಿಂದ ಸೇವಿಸ
ಲ್ಪಡತಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಕಚಕುಟಾ ನಿನ್ನಂ ನ್ನೋಹಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರಾಗದೆ ತುಚ್ಛಂಗಳಾದ ವೇದಾದಿ

ಭಯಕ್ಕಾರೀರಭೃತಃ || ೨೩ || ನಿಭೃತಮರುನ್ಮನೋಹೃದ್ಯಥಯೋಗಯುಜೋಕ್ತಾದಿಯನ್ಮನಯಃಉಪಾಸ
ತತದರಯೋಪಿಯಯಾಸ್ತುರಣ ತ | ಸ್ತ್ರಿಯಾಉರಗೇಂದ್ರಘೋಗಭುಜದಂಡಪವಕ್ತಧಿಯೋವಯಾಮಪಿ
ತಸಮಾಸ್ಸಮದ್ಯೋಕೋಽಘ್ರಸರೋಜಸುಧಾಃ || ೨೪ || ಕಷ್ಕಾಹನುವೆದಬತಾವರಜನ್ಮಯೋಗ್ರಸರಂಯತ
ಉದಗಾಧ್ಯಪಿರೈವಮುವದಗಣಾಉಭಯ | ತರ್ಹಿನಸನ್ನಚಾಸದಂಭೆಯಂನಚಕಾಲಜವೇಕಿಮಪಿನತ

ಭ್ರಮಂಶಿ-ಶಿರುಗುತರಿರುವರು, ಆಪ್ತರಿಂದ, ಅನಮಪಾಸನಯಾ-ದೇಹಾದಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ, ಆತ್ಮಹನಿ-ಸ್ವರೂಪವಂಮುತತಾತ್ಮನಿಗಳಾಗಿರುವರು || ೨೩ || ನಿಭೃತಮರುನ್ಮನೋಹೃದ್ಯಥಯೋಗಯುಜಃ- ನಿಭೃತ-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮರುತ-ದಾಶಾಘ್ರ, ಮನು-ಚಿತ್ತವು, ಅಕ್ಷ-ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗುಪವಾಗಿ, ದೃಢಯೋಗ-ಸ್ಥಿರವಾದಧ್ಯಾನವನ್ನು, ಯುಜ-ಹೊಂದಿದವರಾದ, ಮುನಯಃ-ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಧೃದಿ-ಧೃವಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ಬಾಲ-ಯಾವತತ್ವವನ್ನು, ಉಪಾಸತೇ-ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಲಿರು. ವರೋ, ತಲೆ-ಅವರನ್ನೇ, ಅರಯೋಪಿ-ನಿನ್ನ ಮೈಗಳೂಕೂಡ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಸ್ವರಣಾಶ್ರಿ-ಅಪಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ನೆನಪಿನದೇನೆಂದ, ಯಯಃ-ಹೊಂದುವರು, ಉರಗೇಂದ್ರಘೋಗಭುಜದಂಡಪವಕ್ತಧಿಯಃ-ಉರಗೇಂದ್ರಘೋಗ-ಸರೃಕಾಜನರೀರದಂತಿರುವ, ಭುಜದಂಡ-ದಂಡಾಕಾರವಾದ ನಿನ್ನ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಪಕ್ತಧಿಯಃ-ಸಂಖಂಧಿನಿದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಹೆಂಗಲು (ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಂ ಧ್ಯಾನಿಸಿದವರಾದರೂ) ಅದೇನಿನ್ನ ತತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುವರು, ಸಮಷ್ಟಾಕ-ಲಬಂಧವಾಗಿ, ನಿನ್ನಂತ್ರಿಯುತ್ತಿರುವ, ವಯಮಪಿ-ನಾವೂಕೂಡ, ಅದೇ ತತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವೆವು, ಅಂಗ್ರಸರೋಜಸುಧಾಃ-ನಿನ್ನ ಅಡಿವಾರೆಯ ಅಮೃತಪಾನವಂಮಾಡುವರಾದ್ದರಿಂದ, ನಿನ್ನ ನೆನಪುಳ್ಳವರೆಲ್ಲರೂ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಸವಾಃ-ಸಮಾನರಾಗಿರುವರು || ೨೪ || ಕೇಭಗರ್ವ-ಎಲೈ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ, ಇಹ-ಈಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಅಗ್ರಸರಂ-ಪೂರ್ವದ್ಧಿಯೇ ಸಿದ್ಧನಾದನಿನ್ನನ್ನು, ಅವರಜಸ್ವಲಯಃ-ಬಳಿಕಜನನಮರಣಂಗಳುಳ್ಳವನಾದ, ಕೋನುವೇದ-ಯಾವವು ರುವನುತಾನೇಬಲ್ಲನು? ಯತೇ-ಯಾವನಿನ್ನದೆಯಿಂದ, ಬುಧಿ-ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು, ಉದಗಾ-ಹುಟ್ಟಿದನೋ, ಯಂ-ಯಾವಬ್ರಹ್ಮದೇವನನ್ನು, ಅನು-ಅನುಸರಿಸಿ, ಉಭಯೇ-ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಂಗಳೂ ಆಧಿವೈವಿಕಂಗಳೂಆದ, ದೇವಗಣಾಃ-ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹಗಳು, ಹುಟ್ಟಿದವೋ, ಯದಾ-ಯಾವಾಗ, ಅವಕ್ಯಧ್ಯ-ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸಿಕೊಂಡು, ರಯಾತೇ-ನೀನುಯೋಗನಿವ್ರಯಂಗಳನ್ನು

ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅನಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿ ನಿಕ್ಕವ್ಯವಾದ ಕರೀರವನ್ನೇ ಪೋಷಿಸುತ್ತಾ ಸಂಸಾರಕೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳುವರಾದುದರಿಂದ ಅವರೇ ಆತ್ಮದ್ರೋಹಿಗಳು || ೨೩ || ಎಲೈಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಪ್ರಾಣಾದಿವಾಯುಗಳು ಪುನಸ್ಸಂ ಪ್ರಾಣಾದಿವಾಯುಗಳಂ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಂಹದ ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ದೃಢವಾದ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಆನಕ್ತರಾದ ಮುನಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಯಾವನಿನ್ನ ಪರತತ್ವರೂಪವು ಉಪಾಸನಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ಪಡುವುದೋ ಅದರನ್ನೇ ನಿನ್ನತತ್ವಗಳೂಕೂಡ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಲೇ ಎಯ್ದಿದರು. ಮತ್ತು ಕಾಮದಿಂದ ಮಹಾಸರ್ಪಶರೀರಕ್ಕೆ ಸಮಾನಂಗಳಾದ ನಿನ್ನ ಭುಜದಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಆನಕ್ತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾದ ನಿನ್ನಂ ನೋಡುತ್ತಲಿರುವರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವಂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸುವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರುತ್ಯಭಿವಾನಿದೇವತೆಗಳಾದ ನಾವೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಗೆ ಸಮವಾದ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಿರುವೆವು. ನಿನ್ನ ಚರಣಪ್ರಭಾವವು ಇಂತಿಯದಲ್ಲವೆ ಅದೇನೆಂದರೆ ಯಾವಯೋಗಿಗಳು ನಿನ್ನಂ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಉಪಾಸನಂ ಗೆಯ್ಯರೋ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾಗದ ಅನಿನ್ನಂ ನಾವೂ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವೆವೋ ಅನೀನು ಕಾಮದಿಂದಲೂ ಮೈರದಿಂದಲೂ ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಿಸುವರೊಂದ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೆ ಯ್ದಿಸುವಿ || ೨೪ || ಮತ್ತು ಅನೇಕಕುತ್ರಿಗಳು ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವು ತಿಳಿಯಲಕ್ಕಾಗದೆಂದು ಪೇಳುತ್ತ ಭಕ್ತಿಯನೇ ಮುಕ್ತಿಸಾಧನವೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಲಿರುವೆಂದು ಸ್ತುತಿಸುವರೆಂತೆನೆ- ಎಲೈಭಗವಂತನೇ! 'ಗೃಹ್ಯಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಜನಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಾಧಿವೈವಿಕಂಗಳೂ ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹವು ಜನಿಸಿದವು ಈಚೆಗೆ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಂಗಳೂಹುಟ್ಟಿದವು. ಅದುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚೆಯೇ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ನಿನ್ನಂ ಈಚೆಗೆ ಜನಿಸಿ ಲಯನೆಯ್ಯುವ ಯಾವವುರುವನು ತಿಳಿದವನು? ಯಾವಾಗನೀನು ಪ್ರಪಂಚ

ತೃತೀಯಾಸ್ತು ಮುಪಕೃತ್ಯಕಯಾತಯದಾ ||೮೫|| ಜನಿಮಸತಸ್ಸತೋಮೃತಮುತಾತ್ಮನಿಯಚಭಿದಾಂವಿ
ಪೂವೈತುಸ್ಕುರಂತ್ಯುಸದಿಕಂತಿತಾಪಿತ್ಯೇ || ತ್ರಿಗುಣಮಯವುಮಾನತಿಭಿದಾಯದಬೋಧಕ್ಕತಾತ್ಮ

ಘಾಗುವಯೋ, ತರ್ಪಿ-ಆಗ,ನಸತೆ-ಅಕಾಕಾದಿಸ್ಥೂಲಜಗತ್ತೂಯಿಲ್ಲವು, ನಾನಜ್ಜ-ಮುಪದಾದಿಸೂಕ್ಷ್ಮಜಗತ್ತೂಯಿಲ್ಲವು. ನೋ
ಭಯಂಚ-ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳಿಂ-ದಾರಬ್ಧವಾದ ಶರೀರವೂಯಿಲ್ಲವು. ಕಾಲಜವಶ್ಯ-ಕಾಲವಪೈವವ್ಯವ್ಯಯಿಲ್ಲವು, ತತ-ಆಗ,
ಃಮಸಿ-ಇಂದ್ರಿಯಪ್ರಾಣಾದಿಕವೆನೂ ಇಲ್ಲವು, ಕಾಸ್ತು-ಮುಪಿನ-ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕಾಸ್ತು-ವೂಇಲ್ಲವು (ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ
ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಯಾಧಾರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದರಿಂದ ನಿನ್ನಹೃದಯೇ ಪ್ರಯೋಜಕವೆಂಬಭಾ
ವವು ||೮೫|| ಯೇ-ಯಾವವೈಶೇಷಿಕಾದಿತ್ಯಾಕರು, ಅಸತಃ-ಇಲ್ಲದವುಪಂಚಕ್ಕೆ, ಜನಿಂ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವರೋ, ಯೇ
ಗ-ಯಾವವಾತಂಜಶಾದಿದಿಗಳು, ಸತಃ-ಇರುವುದುಹೃತತ್ವಕ್ಕೆ(ನೇ, ಜನಿಂ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವರೋ, ಯೇಚ-ಯಾವನೈ
ಯಾಯಿಕರು, ಸತಃ-ಸತ್ಯವಾದ ಅಗಬಗೆಯ ದುಃಖಕ್ಕೆ,ಮೃತಂ- ಧ್ವಂಸವನ್ನೇಮೋಕ್ಷವನ್ನಾಗಿದೇಳುವರೋ, ಉತ-ಮು
ಯೇಚ-ಯಾವಸಾಂಖ್ಯಾದಿವಾದಿಗಳು-ಆತ್ಮನಿ-ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ, ಭಿದಾಂ-ಭೇದವನ್ನು, ಸ್ವರಂ-ಪೇಳುವರೋ,ಯೇಚ-ಯಾವಮಾಂ
ಸಕರು, ವಿವಣಂ-ಕರ್ಮಫಲ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು, ಯತಂ-ಸತ್ಯವನ್ನಾಗಿ, ಸ್ವರಂತಿ-ಸ್ವರಂತಿವಚನಂಗಳಿಂ ಪೇಳುವರೋ, ತೇ-ಅ
ವಶೇರೂ, ಆರಪಿತ್ಯೇ-ಆರೋಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭ್ರಮಗಳಿಂದಲೇ, ಉಪದಿಂತಿ-ತಮ್ಮತಮ್ಮ ತಿನ್ನದಿಗವೇಳುವರೋ, ತತ್ವದೃಷ್ಟಿ
ಯಿಂದವಲ್ಲವು, ಪುರ್ವಾ-ಆತ್ಮನು, ತ್ರಿಗುಣಮಯಃ-ಸತ್ಯವಜಸ್ತುಮಗಳೆಂಬ ಪ್ರಕೃತಿಗುಣವ್ರಜವನು, ಅಧರಾ ಪ್ರಕೃತಿಗು
ಣನಿಕಾರನು, ಇತಿ-ಇಂತೆಂಬಿ ಹೇತುವಿನಿಂದ, ಭಿದಾ-ಭೇದವಾದಿಯವುಮಂಟೋ, ಗಾ-ಆಯು, ಯತೇ-ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ,
ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಅಬೋಧಕ್ಕತಾ-ನಿನ್ನಸ್ವರೂಪವ ನರಿಯದ್ದರಿಂದ ಪೂರ್ವೋಪ್ಪತೋ, ತತಃ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಪತ್ತ-

ಮಂ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ಲಯವನೆಯ್ದಿಸಿಕೊಂಡು ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಂ ಗೆಯ್ಯೋ ಆಗ ಆಕಾಕಾದಿ ಸ್ಥೂಲಭೂತಂಗಳೂ
ಸೂಕ್ಷ್ಮಂಗಳಾದ ಮಹದಹಂಕಾರಾದಿಗಳೂ ಅವುಗಳಿಂ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶರೀರಗಳೂ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಿಮಿತ್ತವಾದ
ಕಾಲವೈವಮ್ಯವೂ ಇಂದ್ರಿಯಪ್ರಾಣಾದಿಗಳೂ ಜ್ಞಾನಾನಂದಕರವಾದ ಕಾಸ್ತುವೂ ಯಾವುದೂಯಿರುವುದಿಲ್ಲ
ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ವಾಸನಾಮಾತ್ರವಾಗಿ ನಿನ್ನೊಳಗಡಗಿರುವ ಜೀವಾತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನಸಾಧನವೊಂದುಯಿಲ್ಲದುದ
ರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆಮುಂಚೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನಿನ್ನಂ ಈಚೆಗೆ ಜನಿಸಿದವರು ತಿಳಿಯಲಾರದಕಾರಣದಿಂ ಜ್ಞಾನಮಾ
ರ್ಗವು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಿನ್ನಂ ಶರಣುಹೊಂದಿ ಶ್ರವಣಕೀರ್ತನಾದಿಗಳಿಂದ ನಿನ್ನೆಚ್ಚಿತ್ತವ
ನಿರಿಸಿ ತತ್ವವಂ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಲಭ್ಯವಂ ಪಡೆಯುವರೇಹೊರತು ಬೇರೆಯಿಲ್ಲವು ||೮೫|| ಇಂತಾ ಭಕ್ತಿಗಿಂತೆ
ಲೂ ಜ್ಞಾನವು ಸುಲಭೋಪಾಯವೆಂದು ಉಪದೇಶಂಗಳ್ಯು ಪುರುಷರೂಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಯೆಂದು ಸ್ತುತಿಸುವರೆಂತನೆ
ಎಲೈಸರ್ವಾತ್ಮಕನೇ ಮೈಕೇಷಿಕಾದಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವರಾಗಿ ಅಸತ್ಯ
ವಾದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಂಪೇಳುವರು, ಯೋಗಕಾಸ್ತುಪ್ರವರ್ತಕರಾದರೋ ಜೀವಂಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ
ತ್ವವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಹಾಗಾದರೆ ಅಸತ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಂ ಹೇಗೆಪೇಳುವರು? ನ್ಯಾಯ
ಕಾಸ್ತುಪ್ರವರ್ತಕರಾದರೋ ದುಃಖವು ಸತ್ಯವೆನ್ನುವರು. ಆದರೆ ಅದಾಃಖಂಗಳ ಧ್ವಂಸವೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು
ಪೇಳುವರು. ಹಾಗಾದರೆ ದುಃಖವು ಸತ್ಯವೆಂತಾಗುವುದು? ಸಾಂಖ್ಯಾದಿಗಳಾದರೋ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಭೇದವ ನಂಗೀಕ
ರಿಸುವರು. ವೀವಾಂಸಕರಾದರೋ ಕರ್ಮಫಲವ್ಯವಹಾರವಂ ಸತ್ಯವೆನ್ನುವರು. ಅವಶೇಷರೂ ಈಪ್ರಪಂಚವಂ ಸೃ
ಷ್ಟಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮ್ರಾಜವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು-ಪುರುಷನು ಬ್ರಹ್ಮತ್ವರೂಪನಾಗಿ ಇದೂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವರೂ
ಪವನೆಯ್ದುವೆಂದು ಏಕಸತ್ಯವಸ್ತುವಂಪೇಳುವ ಅನೇಕಕುತ್ರಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಂಗಳಂಪೇಳುವರು. ಆದ್ದರಿಂ
ದ ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂತತತ್ವದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಲ್ಲವು. ಪುರುಷನು ತ್ರಿಗುಣಮಯನಾದುದರಿಂದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ
ಜೋರುಪ ಭೇದಾದಿಗಳಂ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿನ್ನೊಳಗೆಯ್ದಿಸಿ ಅಜ್ಞಾನಾತೀತನಾಗಿಯೂ ಸಂಗರಹಿತನಾಗಿಯೂ ಜ್ಞಾನ

ಯನತತಃಪರತ್ರಸಭವಿದವಬೋಧರಸೆ ||೧೬||ಸವಿವಮನಸ್ತಿವೃತ್ತತ್ವಯಿವಿಭಾತ್ಯನದಾಮನುಜಾತ್ಯು
ದಭಿಮೃತಂತ್ಯೇಷಮಿದಮಾತ್ಮತಯಾತ್ಮವಿದಃ | ನಮಿವತ್ಮತಂತ್ಯಜಂತಿಕನಕಸ್ಯತದಾತ್ಮತಯಾತ್ಮ
ಕ್ರೂತಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟಮಿದಮಾತ್ಮತಯಾವಸಿತಮ್ ||೧೭||ತವಪರಿಯಚರಂತ್ಯಬಲಗತ್ವನಿಕತತಯಾ
ತಃಪದಾಕ್ರಮಂತ್ಯನಿಗಣಯ್ಯಿರೋನಿಯುತೇಷಪರಿವಯನೇಪಶೋನವಗಿರಾವಿಬುಧಃ ಸಂತಾಂಸ್ತ್ವ

ಪರಮಾತ್ಮನಾದ, ಅವಬೋಧರಸೇತ್ವಯಿ-ಅನಂಗಜ್ಞಾನ ಛಿನನಾದ ನಿಗ್ನಲ್ಲಿ, ಸಃ-ಆಯುಷ್ಯವು, ಸಭವೇ- ಸಂಭವಿಸಲಾರ
ದು ||೧೬|| ಮನಃ-ಮನೋಮಾತ್ರವಿಲಸಿತವಾದ, ಇವಂತಿವೃತ್ತಿ-ಈ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚವು, ಅಸತ್-ಸತ್ಯವಲ್ಲವು, ತ್ವ
ಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಸವಿವ-ಸತ್ಯವಾಗಿರವಂತೆ, ವಿಭಾತಿ-ಅಧ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ, ಅತ್ಮವಿದಃ-ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವಂ ಬಲ್ಲವರು,ಅ
ಮನುಜಾಃ-ಮನುಷ್ಯನಂ ಮೊದಲೊಂದು, ಅಶೇಷಮಿದಂ-ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅತ್ಮತಯಾ-ಅತ್ಮಸತ್ಯಯೇ ಸತ್ತೆಯಾಗಿ
ಉಚಿತವೆಂದ, ಸತ್-ಸತ್ಯಾಧಿಷ್ಠಾನವುಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿ, ಅಭಿಮೃತಂ-ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವರು, ಕನಕಸ್ಯ-ಭಂಗಾರದ, ಪಿಕ್ವತಂ-
ವಿಕಾರವಾದ ಕುಂಡಲಾದಿಕವನ್ನು, ತದಾತ್ಮತಯಾ-ಸುವರ್ಣಸ್ವರೂಪವೇ ಆದ್ದರಿಂದ, ಸತ್ಯಜಂತಿಃ-ಭಂಗಾರವಂ ಬಯಸುವ
ವರು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ಸ್ವಾತ್ಮತಂ-ಅತ್ಮನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಅನುಪಸ್ಥಿತ್ಯಂ-ಜೀವರೂಪದಿಂದನುಪ್ಪವೇ ಗೊಳ್ಳ
ಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಇದು-ಈ ಜಗತ್ತು, ಅತ್ಮತಯಾ-ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪತದಿಂದ, ಅವಸಿತಂ-ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ||೧೭||ಯೇ-
ಯಾವ ಪುರುಷರು, ಅಖಿಲಸತ್ಯನಿಕೇತತಯಾ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಆವಾಸನಾದ್ದರಿಂದ, ತವ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಪರಿಚರಂತಿ-ಸೇವಿಸಿ,
ತಲಿರುವರೋ, ಉತ-ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ, ತೇ-ಅವರು, ಅವಿಗಣಯ್ಯ-ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ನಿರ್ಯುತೇಷಿ-ಮತ್ಯುಧಿಸಿ, ಶಿರಃ-ತಲಿಯನ್ನು
ಪದಾ-ಅಡಿಯಿಂದ, ಆಕ್ರಮಂತಿ-ಮೆಟ್ಟಿತ್ತಿರುವರು, ಯೇ-ಯಾವಪುರುಷರು, ಮುಖಾಂತಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಶಾಲದವರೋ, ತಾ-
ಅವರನ್ನು, ವಿಬುಧಾನಸಿ-ವಿಧಾಂಸರನ್ನಾದರೂ, ಗಿರಾ-ಮಾತಿನಿಂದ, ಪಶೋನಿವ-ಪಶುಗಳನ್ನು ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಪರಿವಯಸೇ-

ನಪನನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನನ್ನರಿಯರು. ವಸ್ತುತಃ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗಳಿಗಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲ. ಪುರುಷನು ಗುಣಮಯನೂ
ಇಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇತರಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಅನಂಗತಂಗಳೇನಿ||೧೬|| (ಅನದ್ರೂಪವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ
ಇಲ್ಲ ಪುರುಷನು ತ್ರಿಗುಣಮಯನೂಅಲ್ಲವೆಂಬ ಉಚ್ಚಾರಾರ್ಥವೇ ಸತ್ಯವಾದರೆ ಈಪ್ರಪಂಚಸಮೂಹವೂ ಪುರುಷ
ನೊಸಹ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟಂತಾಗುವುದು. ಹಾಗಾದರೆ ಆಪ್ರಪಂಚಪುರುಷರು ಸದ್ಭಾವವೆಂದು
ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಎಂತುವಿವಯರಾಗುವರು? ಇಂತೆಂಬಶಂಕೆಯಂ ಪರಿಹರಿಸಲೋಸುಗ ಪೇಳುವ)ರವೆಂತೆನೆ- ಎಲ್ಲಪರಮಾ
ತ್ಮನೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪುನೋಮಾತ್ರದಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ.ತೋರುತ್ತಿರುವಂತಿ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚಸಮೂಹವು
ಪುರುಷನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನು ಅಸತ್ಯವಾದಾಗ್ಯೂ ಅಧಿಷ್ಠಾನರೂಪನಾದ ನಿನ್ನ ಸತ್ವದಿಂದಲೇ ತಾನೊಸ
ದ್ಭಾವಮತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಪರಮಪುರುಷನೂ ಕೂಡ ಅಧಿಷ್ಠಾನರೂಪನಾದ ನಿನ್ನ ಸದ್ಭಾವದಿಂದಲೇ ತೋ
ರುವನು. ತೋರಿವೆಲ್ಲವೂ ಮಾಯಾಕಲ್ಪಿತವೇಹೊರತು. ಸತ್ಯವೆಲ್ಲವೆಂದು ಅನೇಕಕೃತ್ರಿಗಳ ಪೇಳುತ್ತಿವೆ. ಆತ್ಮ
ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಪುರುಷರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವೂಕೂಡ ಸದ್ಭಾವದಿಂದಲೇ ತೋರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವು ಹೇ
ಗೆ ಅಸತ್ಯವಾಗುವುದೆಂದರೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾದರೋ ಕಾರಣವೈತರಿಕ್ತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಕಾರಣವಾ
ದ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಭೋಕ್ತೃಭೋಗ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ಕಾರ್ಯಪ್ರಪಂಚವು ಅಸನ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಕಾರಣಸತ್ತ್ವಕವಾ
ಗಿ ಸತ್ಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆಯೇಹೊರತು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಸತ್ಯವಲ್ಲವು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಾ
ಧಿಗಳಾದ ಪುರುಷರು ಸುವರ್ಣವಿಕಾರಂಗಳಾದ ಕಟಕ ಕುಂಡಲಾದಿಗಳಂ ಸುವರ್ಣರೂಪ ವಪ್ಪುದರಿಂದ ತ್ಯಜಿ
ಸುವದಿಲ್ಲವು. ಕಾರಣಬ್ರಹ್ಮವೂ ಕಾರ್ಯಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅನುಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದಿರುವ ಪುರುಷನೂ ಸಹ ಆತ್ಮ
ಪೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಆತ್ಮಜ್ಞರು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವರು ||೧೭|| ಆದರೆ ಪ
ಶುಪ್ರವು ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೂ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೂ ಆವಿಷ್ಟೆನ್ನವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು. ಈ ಬ್ರ

ಯಿಕ್ಯತಸೌಹೃದಾಃಖಲಪುನಂತಿನಯವಿಮುಖಾಃ||೮೪|| ತ್ವಮಕರಣಸ್ವರಾಡಖಲಕಾರಕಶಕ್ತಿಫ
ರಸ್ತವಬಲಮುದ್ಯಹಂತಿಸಮದಂತ್ಯಜಯಾನಿಮಿಷಾಃ| ವದ್ವಭುಜೋಖಲಕ್ಷಿತಪತರಿವವಿತ್ಯಸೃಜೋವಿದ

ಕಟ್ಟುತಲಿರುವಿ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಕೃತಸೌಹೃದಾಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳ, ನವಿಮುಖಾಃ-ಧಕ್ಕರು, ಪುನಂತಿಖಲ-ಲೋಕ
ವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವರಲ್ಲವೆ ||೮೪|| ತ್ವಂ-ನೀನು, ಅಕರಣಿ-ಇಂದ್ರಿಯಸಂಭವಿಲ್ಲದವನಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅ
ಖಲಕಾರಕಶಕ್ತಿಧರಃ-ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರವರ್ತಿಸಗೊಳಿಸುವನೂ, ಸ್ವರಾಟ್-ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶನೂ ಆಗಿರುವಿ, ಅ
ಜಯ-ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ, ಅನಿಮಿಷಾಃ-ದೇವರ್ಕಳು, ತವ-ನಿನಗೆ, ಬಲಿಂ-ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು, ವರ್ಷಭುಜಃ-ಖಂಡವೇಶವ
ನ್ನನುಭವಿಸುವ ಪಾಳ್ಯಪಟ್ಟದರಸುಗಳು, ಅಖಲಕ್ಷಿತಪತೇರಿವ-ಸಾರ್ವಭೌಮರಾಯಂಗೆ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಉದ್ಯಹಂತಿ-ಆರ್ಪಿಸುತೆ
ಲಿರುವರು, ಸಮದಂತಿಚ್ಛ-ತಾವೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವರು, ವಿತ್ಯಸೃಜಃ-ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು, ಯ
ತ-ಯಾವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಯೇ-ಯಾರು, ಅಧಿಕೃತಾಃ-ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರೋ, ತೇತು-ಆವರಾದರೋ, ಭ

ಹೃವಸ್ತುನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭೇದವೂಇಲ್ಲ, ಇಂತಾ ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವವನು ಭೇದ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಮಾಡುವ
ನೋ ಅವನಿಗೆ ಮೃತ್ಯುರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರವು ತಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರುತಿಗಳು ಪೇಳುತ್ತಲಿವೆ ಯಾದುದರಿಂದ
ಬ್ರಹ್ಮವಿವಯಕವಾದ್ಯ ಜ್ಞಾನವು ಸುಲಭವೇ ಸು-೨ದರಿಂದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ವೇನಂದು ನುಡಿಯುವ
ರು.] ಅಮೆತೇನೇ, ಎಲೈ ಪರಮಾತ್ಮನೇ! ಯಾರು ನಿನ್ನನ್ನು ಸರ್ವಭೂತಾಂತರ್ಯಾಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಉಪಾಸಿಸುವ
ರೋ ಅವರು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮೃತ್ಯುವಂ ಗಣನೆ ಮಾಡದೆ ಅದರ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾದವನ್ನಿಟ್ಟುಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾ
ಕೆ-ಯಾವ ಪುರುಷನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಮುಖನಾಗಿ ಭಕ್ತನಲ್ಲದೆ ಯಿರುವನೋ ಅವನು ಜ್ಞಾನಿಯಾದರೂ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಂ
ಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯದಿಂದ ಅವನಂ ಬಂಧಿಸುತ್ತೀಯೆ- ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರೇಮ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ತೆ
ಮ್ಮನ್ನೂ ಇತರರನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕುದ್ಧಿ ಗೊಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದರ ಭಾವವೇನೆಂದರೆ, ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವ
ರೂಪವು ಪೇಳುವ ಶ್ರುತಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನವೇ ಸುಲಭ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ತೋರಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಬ್ರಹ್ಮ ವಸ್ತುವು
ಅಪರೋಕ್ಷ ವಾದುದರಿಂದ ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನವೇ ಹುಟ್ಟುವದಾದರೂ ಅ ಸಂಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ ವಿಪರೀತ ಭಾವ
ನೆಯಿಂದಲೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೀಯಾಗಿ ಮನನಾದಿ ಬಲವಿಲ್ಲದ ಮಲಿನ ಚಿತ್ತರಾದ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನವು ಪ
ರೋಕ್ಷಮತೆಯೇ ಆಗುವುದು. ಅಂತಾ ಸಂದಿಗ್ಧ ಜ್ಞಾನವು ಸಂಸಾರ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾಡಲಾರದು.
ಭಗವತ್ಸೇವೆಯಿಂದಲಾದರೋ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಭಗವದನು ಗ್ರಹದಿಂದ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವಂ ಪ
ಡೆದು ಹಸ್ತಗತನಾದಂತೆ ಮೋಕ್ಷವಂ ಪಡೆಯುವರು-ಈ ಯರ್ಥವನ್ನೇ ಅನೇಕ ಶ್ರುತಿಗಳು ಪೇಳುವವು||೮೪||
ಅದರೆ [ಸರ್ವ ಭೂತಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಭಗವಂತನಂ ಸೇವಿಸ ಬೇಕು, ಎಂಬರ್ಥವು ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದಿಂ
ಸುಬಂಧ ವುಂಟಾಗುವುದರಿಂದ ಕರ್ತೃತ್ವ ಭೋಕ್ತೃತ್ವಗಳು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಪ್ರಸಕ್ತಗಳಾಗುವವು, ಆದಾಗ್ಯೂ
ವು ಆರೋಪಿತಗಳೇ ಹೊರತು ಪರಮಾರ್ಥಗಳಲ್ಲ. ಭಗವಂತನಲ್ಲಿಪರಮಾರ್ಥಗಳಾದರೆ ಜೀವನಿಗೂ ಸಮಾನವಾ
ದುದರಿಂದ ಭಗವಂತನ ಹಾಗೆ ಜೀವನಿಗೂ ಸೇವ್ಯತ್ವ ಬರಲಿ, ಸೇವಕತ್ವಕ್ಕೆ ಗುಂಟಾಗುವುದೆಂಬ ಕಂಕಯನ್ನು ಪ
ರಿಹರಿಸುವುದಾಗಿ ಶ್ರುತಿಗಳು ಪೇಳುವವು-] ಎಂತೆನೇ,--ಎಲೈ ಭಗವಂತನೇ, ಸ್ವತಃ ಪ್ರಕಾಶ ರೂಪನಾದ ನೀನು
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದ ರಹಿತನಾದರೂ ಜೀವರಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಿ, ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧ ಜ್ಞಾನ
ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ ವಾದುದರಿಂದ ಅವಿದ್ಯಾ ಕೃತರಾದ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳುಆವರಿಗೂ ಪೂಜ್ಯ
ರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ ಸಹ ಮನುಷ್ಯರಿಂ ಕುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕೇಕವ್ಯಗಳಂ ಭಕ್ಷಿಸುವರು. ಆದರೂ ಭಯಪಡುವರಾ
ಗಿ ನಿನ್ನಂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೃಷ್ಟಾಂತವೇನೆಂದರೆ-ಖಂಡಮಂಡಲಾಧಿ ಪತಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಐಕ್ಯರ್ಥವುಳ್ಳವರಾಗಿ ತೆ

ಧಶಿಯತ್ರಯೈತ್ಯಧಿಕೃತಾಃ ಭವತ್ಯಕ್ಷಕಿತಾಃ॥೨೯॥ ಸ್ವೀನರ್ವಾಜಾ ತಯಾಸ್ತು ಸ್ವೀನರ್ವಾಜಾ ತ್ವನಿವಿಂಷ್ಠಯಾ
ಜೋನಿವರಣುಮಿಃ ಕ್ಷಯಾ ಯಾದಿಸರಗ್ಯಾನಿಮುಕ್ತತಾ | ನುಮರಮಗ್ಯಾ ಸ್ವೀನರ್ವಾಜಾ ಸಮವತ್ಯಕ್ಷಕಿತಾಃ
ಯತತವಾಸದಸ್ಯಾ ಸಮಗಾನ್ಯತುಅಂದಧತಃ॥೩೦॥ ಅಪರಿಮಿತಾಧುಗ್ರಾಮಾಃ ಸುಖೈಶ್ಚೇತುಯಾದಿಸು ಸ್ವೀನರ್ವಾ
ಸ್ತು ಸ್ವೀನರ್ವಾಜಾ ತ್ವನಿವಿಂಷ್ಠಯಾ ತಯಾಸ್ತು ಸ್ವೀನರ್ವಾಜಾ ತ್ವನಿವಿಂಷ್ಠಯಾ ತಯಾಸ್ತು ಸ್ವೀನರ್ವಾಜಾ ತ್ವನಿವಿಂಷ್ಠಯಾ

ವತಃ-ನಿನ್ನ ದೇವಯಿಂದ, ಚರಿತಾ-ಹೆವರಿದವರಾಗಿ, ತಲೆ-ಲ ಕಲಸಹಸ್ಯ ವಿದ್ಯಾ-ಮಾಡತಲಿರುತ್ತರು || ೨೮ || ಹೇಳಿಹೋದ - ಎ
ಲೈ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ, ನಿನಗೆ, ಅಜಮಾ-ಷಾಯೆಯಾದ, ವಿಜಯಾದಿ-ವಿಹಾರವು ಬಿಟ್ಟು, ತಲೆ ಲವಾಯಿ
ಗಿಂತಲೂ, ಪರಸ್ಪ-ಮೂರದ್ದಿರುವನಾದ (ಅನಂಗನಾದನು) ಉಪೇಕ್ಷಮ-ಸರಲ್ಪಪ್ರಾತ್ರದಿಂದ, ಉತ್ಪನ್ನಿಸುತ್ತೆಯೆಂದೇ-ಉ
ಉತ್ಪ-ಹುಟ್ಟಿಸ, ನಿಮಿತ್ತ-ಸೂಕ್ಷ್ಮವೇಹಗಳನ್ನು, ಯಜ-ಹೊಂದಿದನರಾದ, ಸ್ವೀಕರಣತಮಃ-ಸ್ವೀಕರಣವಾಗುವಂತಿರಲು
ಗಳಾದ ದೇಹಗುಣಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಸ್ವಾ-ಅಗುವರು, ವಿಮರಜ-ಲಕಾರದಂತೆ, ಅವನಸ್ವ-ಲಗೂ-ಮಿಂಚುಮಿಂಚೂ, ಕೂನ್ಯತು
ಲಾಂ-ಸಾಮಾನ್ಯಭಾವವನ್ನು, ದೃತ-ಧರಿಸಿದವನಾದ, ಪರಮಸ್ವ-ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ, ರಹ-ನನ, ಪರ-ಹರವನು, ಕಷ್ಟ-ಓ
ರ್ವನಾದರೂ, ನಮಿ-ಇಲ್ಲವೆಷ್ಟು, ಅಪರಜ-ತನ್ನವನೂ, ಉಪೇಕ್ಷ-ಅಗುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟು ! || ೨೯ || ದೇವ-ಮೈ ಪರಮೇಶ್ವರ
ನೇ? ತನುಭೃತ-ದೇವಧಾರಿಗಳಾದ ಜೀವಾತ್ಮರು, ಅವರಿಮಾ-ಅನುಭೃತತೂ, ಸರ್ವಗತಾ-ಸರ್ವವ್ಯಪಕರಾದ ದಿವ್ಯ
ಗಳೂ, ಧ್ರುವಾಯ-ಮಿತ್ಯರೂದ ಪಕ್ಷದ್ದಿ-ತಮ-ಅವಲ್ಲರೂ ನಮರಾದ್ದರಿಂದ, ಕಾ-ಕಾ-ಮಿತ್ಯ-ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ
ವರಾಗಿರುವೆ, ನ-ಅವರಿಗ ಘಟಿಸುವುದಿಲ್ಲವು, ಇತಿ-ಇಂತೆಯ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ, ನಿಯಮಿಸನಗನುಮಾನವಿಲ್ಲವು, ಸ-ಸ್ವವಾಪೀ
ತು, ಇತರಧಾ-ಬೇರೆಯಾಗಾಗಿ ಆದರೂ, ನಿನಗ ನಿಯಮಾಕತ್ವವು ಘಟಿಸಲಿಲ್ಲ, ಹೇಗಿಂತಲೇ-ಯನ್ಮಯ-ಉಪೇಕ್ಷಯಿಂದ ಯಾ
ವ ಉತ್ಪಾಧಾನವಾದ ಜೀವಾತ್ಮತನ್ಯವು, ಅಜನಿ-ಪ್ರಾಣಿ ತೋರುತ್ತವೆಯೋ, ತದವಿಮಾ-ಅದನ್ನುಬಿಡದೆ, ಕಾರಣ

ಮೃದ್ವಲಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವ ಪರಿಣಾಮ ಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಕಾಣಿಕೆಗಳಂತೆ ತಾವೇ ಗ್ರಹಿಸುವರಾದರೂ ಆ ಮಂಡವು
 ಡಲಾಧಿಪತಿಯಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಭಯಪಡುವರಾಗಿ ತಾವುಕಾಣಿಕೆಗಳಂತೆ ಕೊಡುವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಡಿಕಗಳು
 ಸರ್ವಜೀವಿಗಳೂ ಪೂಜ್ಯರು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಭಯದಿಂದ ನಿನ್ನ ನುಪಚರಿಸುವರು-ನಿನ್ನಿಂದಯಾರು ಯಾರು ಯಾವಯಾ
 ವೆ ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರೋ ಅವರವರು ಆಯಾಯಾಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಕೊಂಡು ನಿನ್ನ
 ಯಾಜ್ಞಯಂ ಪಾಠನುಮರು, ಆದ್ದೇ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯು, ಈ ಯಾರ್ಥವನ್ನೇ ಶ್ರುತಿಗಳು ಹೇಳುವವು||೨೯|| (ಹಾಗಾದ
 ರೆ ಇಂಥವು ಪ್ರೇರಣೆಯಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಾಧೀನರಾದ ನರರು ಭಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಈಶ್ವರನು ಭಜಿಸುವುದು
 ರಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಮಾತ್ರವೇ ಕಾರಣವಲ್ಲ, ಆನರರು ಈಶ್ವರನಿಂದ ಜನಿಸಿದವರಾಗಿ ರೋಣವೂ ಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಎಂದು ಅನೇ
 ಕ ಶ್ರುತಿಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಖುದಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುವಂತೆ, -ಎಲೈ ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತನಾದ ಭಗವಂತನೇ, ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ
 ತಲೂ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವು, ಈ ಜ್ಞಾನಲೋಕವು ಮಾಯೆ ಮೂಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುವು, ಆಗ ನಿನ್ನಿಂದ ಆ ವಿರ್ಭವಿಸಿ ಯಿರುವ
 ನಿಮಿತ್ತಕರ್ಮಗಳೇತನೆ ಕೂಡಿದ ಚರಾ ಚರರೂಪಗಳಾದ ದೇಹಗಳೆಲ್ಲ ಜೀವರುಜನಿಸಿದಂತಾಗುವರು, ನಿ
 ಮಿತ್ತಕರ್ಮಗಳ ಆ ವಿರ್ಭಾವದಿಂದ ನಿರಾಗ ತತ್ತ್ವವೆಂದರೆ ಉತ್ತಮನಾದ ಗುಣಾ ಶೀಲನು-ಆತನು ಶಕ್ತಿಗುಮಾ
 ನನಾದ ಮನೋವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಗೋಚರನಾದ ಶೂನ್ಯದಂತೆ ತೋರುವ ನಿನಗೆ ಸ್ವೀಯನೂ ವಿಲ್ಲ, ಪರನೂವಿಲ್ಲ
 ವಾಗಿವೈವಮ್ಯ ವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿನ್ನ ಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅವರ ಸ್ವಪ್ನಿಯಂತಾಗುವುದು ಕವ. ೧೦೦೪ ದನೆಯಿಂದನು
 ಖದುಖವಾದ ಜ್ಯೋದಕಂಗಳಾದ ದೇಹಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಅದರಿಂದ ಜೀವರು ಜನಿಸಿದಂತಾಗುವರು||೩೦|| ೩೧|| ಹೇಳ
 ಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ದನೆಯಿಂದ ಅವಿದ್ಯಾ ಕಲ್ಪಿತಂಗಳಾದ ಕಾರ್ಯಪಾಧಿಗಳೆಲ್ಲವರಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮ
 ನ ಅಂಶ ಭೂತರಾದ ಜೀವರು ಜನಿಸಿದವಂತೆ ಸುಸಾರವೆಂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ-ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಂತಾಯಿತು.
 ಅದರಲ್ಲಿ ಅನಾದ್ಯವಿದ್ಯೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಜೀವನೂ ಸಹ ಒರ್ವನೇ ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಉಪಾಧಿ
 ಗಳಿಂದ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವನಲ್ಲವೆ. ಮೂಲೋಪಾಧಿಯಾದ ಅವಿದ್ಯಾಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬಜೀವ

ಹೈಃಪರಮೇಸರಿತವಾರ್ಣವಮಧುನಿಲ್ಯುರಕೆಪರಸಾಃ||೩೭|| ನೃಪುತವಮಾಯಯಾಭ್ರಮಮವಿಠಾ
ವ್ಯವಗತ್ಯಭೃಕಂತ್ವಯಿಸುಧಿಯೊಭವದಧತಿಭಾವಮನುಪ್ರಭವಮ |ಕಥಮನುವರ್ತತಾಂಭವಭಯಂ

ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ತದಮೇ-ಆಯಾಜೀನಾತ್ಮರು, ವಿವಿಧನಾಮಗುಣೈಃ-ಹಲವುರೂಪ ನಾಮಗುಣಗಳೊಡನೆ, ವ-ಧುನಿ-ಜೇನಿನಲ್ಲಿ, ಅ ಕೇಪರಸಾಃಇವ-ಯುಚಿಗಳ್ಳವೂ ಹೇಗೋಹಾಗೆಯೂ, ಅರ್ಣವೇ-ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ, ಸರಿತವ-ಹೊಳೆಗಳಂತೆಯೂ, ಪರಮೇ-ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಲಿಲ್ಯುಃ-ಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು ||೩೭|| ಅವಿಷುನ್ಮಷು-ಈ ಜೀನಾತ್ಮರಲ್ಲಿ, ತವ-ನಿನ್ನ, ವ-ಯಯಾ-ಮೋಹಕಾವರಣ ಕತ್ತಿಯಿಂದ, ಭ್ರಮಂ-ಸಂಸಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವಿಕೆಯನ್ನು, ಅವಗತ್ಯ-ತಪ್ಪದೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಸು-ಧಿಯೇ-ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಅಭವೇ-ಸಂಸಾರನಿವರ್ತಕನಾದ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಅನುಪ್ರಭವಂ-ಅನುವೃತ್ತಿರೂಪವಾದ, ಭಾವಂ-ಸ್ವಭಾವವನ್ನು, ದಧತಿ-ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು, ತ್ರಿ-ಕ್ಷೇಮಿಃ-ಸೀತೋಷ್ಣ ವರ್ಷಾಕಾಲಗಳೆಂಬ ಮೂರುಅಂಶಗಳ್ಳ, ತವ ಭ್ರ-ಕಟಿ-ನಿನ್ನ ಕೋವಲಕ್ಷಣವಾದ ಸಂವತ್ಸರಗಳೆಂಬ ಹುಬ್ಬಿನಂತೆ, ಯಲೇ-ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ, ಅಭವಬ್ಧರಣೇಷು-ನಿನ್ನಂನಂಬದೇ ಬಿಟ್ಟುಪರಲ್ಲಿ, ಭಯಂ-ಸಂಸಾರಭಯವನ್ನು, ಮುಷಾಃ-ಮರಳಮರಳಯೂ, ಸೃಜತಿ- -ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಲಿದೆಯೋತತ್-ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅನುವರ್ತತಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿರುವಭಕ್ತರಿಗೆ, ಭವಭಯಂ-ಸಂಸಾರದ ಪೆದರಿಕೆಯು, ಕಥಂ-ಹೇಗಾ

ಜೀವಿಗೆ ಸ್ವರೂಪನಾಶವೇ ಮೋಕ್ಷವಾಗಬೇಕಾದೀತು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಯರ್ಥವೆ ಹೇಳಿಕೊಡದು. ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಾನಂದಸ್ವರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಅವಿದ್ಯಾಕೃತವಾದ ಬಂಧನವೃತ್ತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜೀವರಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಸುಗತವಾಗುತ್ತೆ. ಎಂಬ ಶಂಕೆಬಂದಲ್ಲಿ ಉಪಾಧಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಜೀವಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ತೋರುವುದೇಹೊರತು ಸ್ವತಃ ಇಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವೆ ವೇದಾಭಿಮಾನವೇವತೆಗಳು ನುಡಿಯುವುದೆಂತೆನ್ನೆ-ಅನಾದಿಗಳಾನ ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷರಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಘಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಾಯುಜಲಮೇಳೆ ನುಂದ ಜಲದಲ್ಲಿ ಗೊಳ್ಳೆಗಳು ಜನಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪ್ರಾಣಾದ್ಯುಪಾಧಿಗಳ್ಳ ಜೀವರು ಹುಟ್ಟುವರು. ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಈರ್ಥವೆಂ ಪೇಳುವವು. ಉಪಾಧಿಲಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜೀವರೂ ಜೀನುತುಪ್ಪದೊಳಗೆ ಸಕಲಪುಷ್ಪರಸಗಳೂ ಲೀನಂಗಳಾದಂತೆಯೂ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನದಿಗಳು ಲೀನವಾದಂತೆಯೂ ಅನೇಕರೂಪಗಳಾದ ನಾಮರೂಪಗಳೊಡನೆ ಲಯವನಯ್ದವರು. ಸುಮುಕ್ತಿ ಪುಳಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೀನುತುಪ್ಪದೊಳಗಿನ ಪುಷ್ಪಸಂಗಳಿಗೆ ಸರಸ್ವರ ಭೇದಗಳುತೋರದೆ ಸಾಮಾನ್ಯಾಕಾರವಾಗಿ ಲೀನಂಗಳಾಗಿರುವಂತೆ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಗಳು ತೋರದೆ ಇರುವಾದಕಾರಣದಿಂದ ಅವಿದ್ಯಯೊಡನೆ ಲೀನರಾಗಿರುವರು. ಮುಕ್ತಿಯೊಳಗಾದರೂ ಮೂಲಾವಿದ್ಯೆಯು ನಾಶವಾದುದರಿಂದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನದಿಗಳಹಾಗೆ ಉಪಾಧಿಹಿತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಲಯವನಯ್ದವರು. ಈ ಯರ್ಥವೆ ಅನೇಕಕೃತಿಗಳು ಪೇಳುವವು ||೩೭|| ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ದನೆಯಿಂದ ಜೀವರು ಉತ್ಪನ್ನರಾಗುವರು. ಅ ಜೀವರು ಕರ್ಮಗಳೆಂಮಾಡುವರು. ಪುನಶ್ಚ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಲೀನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಎಂದು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಂಸಾರಚಕ್ರಭ್ರಮಣವು ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈಗ ಅಸಂಸಾರ ಚಕ್ರಭ್ರಮಣ ಕ್ಲೇಶಪಟ್ಟಿಗೋಸುಗ ಮಹಾಪುರುಷರ ಭಗವಂತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೆಂದನುಡಿಯುವುದೆಂತೆನ್ನೆ-ಎಲೈ ಪರಮಾತ್ಮನೇ! ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳೊಡವರು ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಸಂಸಾರ ಚಕ್ರಭ್ರಮಣವೆಂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪದೊರುವುದಂ ನೋಡಿ ತಿಳಿದು ಸುಸಾರನಿವರ್ತಕವಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಅನುವೃತ್ತಿಯಂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ೩೭ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅನುವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಂಸಾರಭಯವು ಎಂತುಂಟಾದೀತು. ನಿನ್ನ ಭೂಬಿಕ್ಷುಪರೂಪವಾದ ಸೀತೋಷ್ಣ ವರ್ಷಾಕಾಲಗಳೆಂಬ ಮೂರುನೇಮಿಗಳ್ಳ ಸಂವತ್ಸರಾತ್ಮಕವಾದ ಕಾಲಚಕ್ರ

ತಮಯಮ್ಭ್ರಕುಟಿಸ್ಸುಜತಿಮುಹುಸ್ತಿಶ್ವವಿರಭವಚ್ಛರಣೇಮುಭಯನ್||೩೩|| ವಿಜಿತಹೃಷೀಕವಾ
ಯುಭಿರದಾಂತಮನಸ್ತುರಗಂಯಶಹಯತಂತಿಯಂತುಮತಿಲೋಲಮುಪಾಯಖಿದಃ | ವ್ಯಸನಶತಾ
ಸ್ವಿತಾಸ್ಸಮಪಹಾಯಗುರೋಕ್ತರಣಂವಣಿಜಜವಾವಿಶಂತ್ಯಕ್ತತಕರ್ಣಧರಾಜಲಧೌ ||೩೪|| ಸ್ವಜನಸು
ತಾತ ದಾರಧನಧಾಮಧರಾಸುರತ್ನೈಸ್ತ್ವಯಿಸುತಿಕಿಂಞಾಂಶ್ರಯತಆತ್ಮಸರ್ವರಸೇ | ಅತಿಸದಜಾನ

ದೀತು|| ೩|| ಯೇ-ಯಾವಪುರುಷರು, ಗುರೋಃ-ಅಜ್ಞಾನನಿವರ್ತಕನಾದ ಅಚಾರ್ಯನ, ಚರಣ-ಪಾದಸೇವೆಯನ್ನು, ಸಮಪಹಾ
ಯ-ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು, ಅತಿಲೋಲಂ-ಅತ್ಯಂತ ಚಂಚಲವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ವಿಜಿತಹೃಷೀಕವಾಯುಘಿ-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂದ್ರಿಯಂ
ಗಳಿಂದಲೂ ಪಾಶಂಗಳಿಂದಲೂ, ಅದಾಂತಮನಸ್ತುರಗಂ-ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡಲೇಇರುವ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕುದುರೆಯನ್ನು, ಯಂತುಂ-
ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಯತಂತಿ-ಯತ್ನಮಾಡುವರೋ, ತೇ-ಅವರು, ಉಪಾಯಖಿದಃ-ಉಪಾಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತವಡವವರೂ, ವ್ಯ
ಸನಶತಾಸ್ವಿತಾಃ-ಬಹುಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರೂ. ಆಗಿ, ಜಲದೌ-ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ, ಅಕ್ಮತಕರ್ಣಧರಾಃ-ನಾವಿಕರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದವ
ರಾದ, ವಣಿಜಜವ-ಹಡಗಿನ ವರ್ತಕರಂತೆ, ಇಹ-ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ, ಆವಿಶಂತಿ-ಮುಳುಗುತೆಲಿರುವರು ||೩|| ಸ್ವಜನ. . ಧರಾಸು-
ಸ್ವಜನ-ದೇಹಾನುಬಂಧಿಜನಗಳು, ಸುತ-ಮಕ್ಕಳು, ಆತ್ಮ-ಕರೀರ, ದಾರ-ಹೆಂಡಿರು, ಧನ-ಹೊನ್ನುಮೊದಲಾದವಸ್ತುಗಳು, ಧಾ
ಮ-ಮನೆ, ಧರಾಸು-ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ, ರತ್ನೈಃ ಆಸಕ್ತಂಗಳಾದ, ವೃತ್ತಿವಿಷಯಂಗಳಿಂದ, ಸರ್ವರಸೇ-ಸಕಲಸುಖಂಗಳೂ ಇರುವಂ
ಧಾ, ತ್ವಯಿ-ನೀನು, ಶ್ರಯತಃ-ನಿನ್ನಂಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಪುರುಷಂಗೆ, ಆತ್ಮನಿಸತಿ-ಸ್ವರೂಪಾತ್ಮವೇ ಆಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಕಿಂ-ಎನುಉಪಯೋ
ಗವು, ಇತಿ-ಹೀಗೆಂದು, ತತಃ-ನತ್ಯವಾದ ಪರಮಾರ್ಥಸುಖವನ್ನು, ಅಜಾನತಾಂ-ಅರಿಯದೇ ಇರುವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಮಿಥುನ
ತಃ-ಸ್ತ್ರೀಸಂಯೋಗದ ದೇನೆಯಿಂದ, ರತಯೇ-ವಿಷಯಸುಖಕ್ಕೆ, ಚರತಾಂ-ಪ್ರವರ್ತಿಗುತೆಲಿರುವ, ಸೃಣಾಂ-ಮನಃಸ್ವರನ್ನು,
ಸ್ವವಿಪತೇ-ತಾನಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗುವಂಥಾ, ಸ್ವನಿರಸ್ತಭಗೇ-ತಾನಾಗಿಯೇ ಸಾರಪೀನವಾಗುವಂಥಾ, ಇಹ-ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ

ವು ಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನುನುವರ್ತಿಸದೇಇರುವ ಅಜ್ಞರಿಗೆ ಜನನಮರಣರೂಪವಾದಸಂಸಾರ ಭಯವನ್ನುಂಟು
ಮಾಡತಲಿದೆ ||೩೩|| [ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವನಿರಿಸಿ ಅನುಸಂಧಾನಂಗೆಯ್ವರಿಗೆ ಸಂಸಾರಭ
ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಂತಾ ಆತ್ಮಾನುಸಂಧಾನವು ಮನೋನಿಗ್ರಹದಿಂದ ಆಗಬೇಕು. ಅಂತಪ್ಪಮ
ನೋನಿಗ್ರಹವು ಗುರೂಪಸರ್ಪಣದಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ನುಡಿಯುವರದೆಂತೆನೆ, ಎಲೈ ನಿತ್ಯಸ್ವರೂಪನಾದಪರ
ಮೇಶ್ವರನೇ, ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಿಂದ್ರಿಯಂಗಳೂ ಪ್ರಾಣಾದಿಮಾಯಂಗಳೂ ನಹ ಪುಟ್ಟ ಯೋಗಿಗಳೂ ಸಹಸ್ಥಿ
ರಿಕುಸಲ್ಪಡದೆ ಯಿರುವ ಅತಿಚಂಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಯಾವಪುರುಷತು ಗುರುಚರಣಾನು
ಗ್ರಹದಿಂದ ಹೊರತು ನಿಗ್ರಹಿಸಲೋಸುಗೆ ಯತ್ನವಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಾಕೆಯೋ, ಆ ಪುರುಷರು ಉಪಾಯಂಗಳನಡಿಯ
ದೇಖೇದ ಪಡುವರಾಗಿ ವ್ಯಸನ ಶಂಕುಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಈ ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಡಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರವು
ಷ್ಟ ವರ್ತಕರು ನಾವೆಗಳನ್ನಡಮಿಸುವ ಅಂಬಿಗರಂ ಬಿಟ್ಟು ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಗುಲಿ ಕೊಂಡು ತಡಿಯನೆ
ಯ್ದವ ಉಪಾಯವು ಕಾಣುವಂತು ಶ್ರಮ ಪಡುವರೋ, ಅಂತು ಶ್ರಮ ಪಡುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಗುರೂಪದಿಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥವು ತಿಳಿದು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗ ಬೇಕು ||೩೪|| (ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದವರು ಕ
ರ್ಮಜನ್ಯಗಳಾದ ಪುಣ್ಯ ಲೋಕಗಳು ಅನಿತ್ಯಗಳೆಂದು ಪರಿಕ್ಷಿಸಿ ಇಹಲೋಕಸುಖಂಗಳು ಅನಿತ್ಯಗಳೆಂದು ಚ
ನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದರಿಂದ ಈತುಚ್ಛಸುಖಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂಬಿಟ್ಟು ಮೈರಾಗ್ಯಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮಲಾ
ಭವನ್ನೇ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂದು ನುಡಿಯುವ)ರದೆಂತೆನೆ ಎಲೈಪರಮೇಶ್ವರನೇ! ಸಮಸ್ತ ಸುಖಸಮೂಹರೂಪನಾದ
ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನೀನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅಂತಾ ನಿನ್ನಂ ಭಜಿಸುವ ಮಹಾಪುರುಷನಿಗೆ ಸ್ವಜನರೂ ಪು
ತ್ರರೂ ಕರೀರವೂ ಪತ್ನಿಯೂ ಧನವೂ ಗೃಹವೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ತುಚ್ಛ
ಸುಖಂಗಳಿಂದ ಫಲವೇನು? ಎಂಬ ಪರಮಾರ್ಥವು ತಿಳಿಯದೆ ನಶ್ವರವಾದ ಅಸಾರವಾದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರೂ

ತಾಂವಿಧಾನತೋರತಯಚರತಾಂಸುಖಯತಿಶೋಷಸ್ವವಿಹತಸ್ವನಿರಸ್ತಭಗೇ ||೩೫|| ಭುವಿಪುರುಪು
ಣ್ಯತೀರ್ಥಸದನಾನ್ಯೃಪಯೋವಿಮದಾಸ್ತುಉತಭವತ್ಸದಾಂಬುಜಹೃದೋಭಿಧಿರಂಭಿ / ಜಲಾಃ | ದಧತಿ
ಸಕೃನ್ಮನಸ್ತ್ವಯಿಯತತ್ಪ್ರನಿಸತ್ಯಗುಖಿನಪುನರುಪಾಸತೆಪುರುಪಸಾರಹರಾವಸಧಾಃ ||೩೬|| ಸತತ
ದಮುತ್ಪ್ರಿತಂಸದಿತಿಕೆನ್ನನುತರ್ಮಹತಂವೈಭಿಚರತಿಕೃಚಕ್ವಚಮೃದಾನತಧೋಭಯಯಾಕೆ|ವ್ಯವಹೃ

ಕೋನು-ಯಾವಅರ್ಥವು ತಾನೇ ಸುಖಯತಿ-ಸಂತೋಷಗೋಸುತಲಿದೆ (ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವು) ||೩೫|| ಯೇಯುಷಯಃ-ಯಾವ
ಮನಿಗಳು, ವಿವಾದಾಃ-ಅಪಂಕಾರ ವಿಲ್ಲದವರಾದ್ದರಿಂದ, ಭವತ್ಸದಾಂಬುಜಹೃದೇ-ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ್ದ
ರಿಂದಲೇ, ಅಭಿಧಿರಂಭಿ-ಜಲಾಃ-ಪಾಪವನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಚರಣತೀರ್ಥವುಳ್ಳವರೋ, ತಉತ-ಅವರೂಕೂಡ ಭುವಿ-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ,
ಪುರುಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಸದನಾನಿ-ಒಪ್ಪುವಾದ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು, ಉಪಾಸತೇ-ಸೇನಿಸುತಲಿರುವರು, ಯೇ-ಯಾವಪುರುಷ
ರು, ಸತ್ಯಸುಖೇ-ಯುಧಾರ್ಥಾರ್ಥದವಾದ, ಆತ್ಮನಿ-ಸ್ವರೂಪಚೈತನ್ಯವಾದ, ತ್ವಯಿ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಮನ-ಹೃದಯವನ್ನು, ಸಕೃತ್-
ಒಂದುಸಲ ದಧತಿ-ಧಾರ್ಯನಭಾರಣಸಮಾಧಿಗೊಳಿಸುವರೋ, ತೇ-ಅವರು, ಪುರುಷಸಾರಹರಾವಸಧಾಃ-ಪುರುಷರಚ್ಛೇನಾಟಿ ಗಾ
ರೆಗಳನ್ನು ಹರಿಸುವರೂ, ಮನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು, ಪುನಃ-ಮರಳಿಯೂ, ನೋಪಾಸತೇ-ಸೇವಿಸುವ ದಿಲ್ಲವು || (ಸಕೃದಾತ್ಮಾ
ನುಸಂಧಾನದಿಂದಲೇ ಪಿರಕ್ತಿಹುಟ್ಟಿ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ನಿರಂತರಾನುಸಂಧಾನವುಳ್ಳ ಭಾಗವರು ಸ್ವರೂಪರೂಪ
ವಮಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸಮಾಡಲೋಸುಗ ಸತ್ಸಂಗವೆಂಬಯನಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳೆಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಅಂಥವರು ಪಿರ
ಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಿ ಮುಕ್ತರಾಗುವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿ? ಆದ್ದರಿಂದ ಭಗವದ್ಬಕ್ತಿಯೇ ಪ್ರಯೋಜಕವೆಂದು ಭಾವವು)||೩೬||
ಇದಂ-ಈ ಜಗತ್ತು, ಸತಃ-ಸತ್ಯವಸ್ತುವಾದ ಆತ್ಮನದೆಯಿಂದ, ಉತ್ಪ್ರಿತಂ-ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸದಿತಿಕೇ-ಸತ್ಯವಂ
ದಿ ನನು-ಹಾಗೆವದ್ದೇ? (ಎಕೆಂದರೆ) ತರ್ಕಹತಂ-ಇಂಥಾಅನುಮಾನ ನ್ಯಾಯವುಪ್ರತಿಕೂಲತರ್ಕವಿಚಾರದಿಂದ ಭಗವಂತನು
ಮತ್ತು, ಕ್ವಚ-ಒಂದನ್ನಲ್ಲದಲ್ಲಿ, ವೈಭಿಚರತೆ-ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನತೋರುವು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಭಾವವೆನುವುದು, ಕೃ

ಗಿ ಸ್ತಿ / ಯಾರಿಂಕೂಡಿ ಮಾಯಾಸುಖಾನು ಭವಾರ್ಥವಾಗಿ ಚರಿಸುತಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಯಾವಆರ್ಥವು ಸು
ಖಪಡಿಸುವುದು||೩೫|| (ಕುರಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರೂಪದೇಶದಿಂದ ತತ್ತ್ವವಂತಿಳಿದು ಸಾರಾಸಾರವಿಚಾರದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತಚಿಕ
ಸುಖದಲ್ಲಿ ಜಾಗುವೆಯೆನೆಯ್ದಿ ಆತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಮಹತ್ವಂಗಳಿಂದಲೂ ಉಪಾಪೋಷಂಗಳಿಂದಲೂ ಚ
ನ್ನಾನಿಗಿನ್ನೆಯಿಸಲೋಸುಗ ಮಹಾತೀರ್ಥಸ್ನಾನಗಳಂ ಕುರಿತು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸಂಚರಿಸುತಲಿರುವರೆಂ ಬ ಉ
ತ್ಯರ್ಥವಂ ಪೇಳುವೆ)ರದೆಂತೆನೆ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತರಾದ ಅವಹರ್ಷಿಗಳು ಅಹಂಕಾರರಹಿತರಾಗಿ ಯಾವಕೂ
ರಣದಿಂದ ಭಗವಂತನಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರವುಳ್ಳವರೋ ಅಕಾರಣದಿಂದ ತಾವೇ ಸಕಲ
ಪಾಪಪರಿಹಾರಕವಾದ ಪಾದೋದಕವುಳ್ಳವರಾದಾಗ್ಯೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಪುಣ್ಯಕರಂಗಳಾದ ತೀರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲ
ಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರಂಗಳೆಂ ನೇವಿಸುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಯಾರು ನಿತ್ಯಸುಖಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ಒಂದುಸಲವಾದರೂ ಚಿತ್ತವು ನಿಲ್ಲಿಸುವರೋ ಆಪುರುಷರು ಜನರುಗಳ ವಿವೇಕಭೈರ್ಯಕ್ಷಮಾಶಾಂತಿ ಮುಂತಾ
ದವುಗಳ ನವಹರಿಸುವ ಗೃಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಂಗೆಯ್ಯದಿಲ್ಲ ||೩೬|| (ತತ್ತ್ವನಿಷ್ಠಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಮನಿಗಳು ಉತ್ತ
ಮಕ್ಷೇತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಂಸುವರೆಂದು ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆತತ್ತ್ವನಿಷ್ಠಯೆಂಬ ಮಾಡುವಪ್ರಕಾರ ವೆಂತೆಂದರೆ ಎಂದಿ
ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಮುಖದಿಂದ ತತ್ತ್ವವು ನಿಷ್ಠೆಯಿಸುವ ಪ್ರಕಾರವೆಂ ಪೇಳುವೆ)ರದೆಂತೆನೆ- ಈಜಗತ್ತು
ಸಮೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನದೆಯಿಂದ ಜನಿಸಿದಕಾರಣದಿಂದ ಸದ್ರೂಪವಾದುದು. ಸುರ್ವದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಕುಂ
ಡಲಾದಿಗಳು ಸುರ್ವೇಪೇಯೆಂದಿ ಹೇಗೋಹಾಗೆ ಪೇಳಿದಲ್ಲಿ ಆಯರ್ಥವು ತರ್ಕವಿರುವದ್ದವಾದ ಕಾರಣದಿಂದ
ಗ್ರಾಹ್ಯವೆಲ್ಲವು. ಅದೆಂತೆಂದರೆ, ಮಂದಗ್ರಹಾರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಘಟಾದಿಧ್ವಂಸವು ತದ್ರೂಪವಾಗಲಾರದು. ಸಮ
ಪಾಯಿಕಾರಣಜನ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವು ತದ್ರೂಪವಾಗ ಒಡುಂದೆಂಬ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದಗರ್ಭವು ರಜ್ಜು

